Universidad de Deusto
Biblioteca

Sanctæ Mariæ

Mageſtuoſa ſuavidad, y delicadeza lo Serio, con modeſta ſazon lo Chiſtoſo; pues dixo Hercules: Oliva, ò Muger, que tan bizarra franquea tanta abundancia de Ciencia, ò Agua, figurada eſta en ella (9) en donde los Sedientos de Letras hallen las mas proporcionadas a ſus genios ha de gozar, no ſolo del ingreſſo al famoſo Templo, que à tantas es vedado, ſino que en èl ha de tener muy de antemano los merecidos Obſequios.

No le pareciò al Autor de donde ſe deduxo la antecedente rèplica, digna de paſſar en ſilencio la eſtimacion, que Hercules hizo de aquella Oliva, que èl miſmo llama Verſil. (10) Nadie ignora, que de las Obras ſe denominan los Autores: Con que ſiendo las de eſta Dama Verſos, ſe dexa facilmente entender, que aun eſta circunſtancia no le falta al Complemento del intentado ſimil.

Poca exaxeracion ſerà querer com-

(9) Prov. cap. 13. *Lex ſapientis fons.*

(10) Nat. d. l. 7. fol. 676. ibi. *Neque illud cen ſuerim præter-miteddum, quod cum in Agrum Epidauriorum veniſſet, ad collem quendam, iuxta viam, Oleam capiens circunduxit, qua illam figuram accepit, vt verſilis vocaretur.*

EN ELOGIO DE LA HEroyca pluma de nueſtra Eſcritora, eſcrivia Don Gabriel Gilberto Cavalleri y Villalobos el ſiguiente

SONETO.

Hija de ſus arenas, y ſu eſpuma,
El Padre de las Aguas Oceano,
Que ya te oye Syrena, pienſa en vano,
Hacer Tridente de tu blanca pluma.
No ſufre Apolo, que mortal preſuma,
La cythara encendida con ſu mano,
Otro movil la rige ſoberano.
Sin que al numero el golpe no conſuma
Con juſta cauſa la Deydad eſpera,
Que tu Pluma mudando de Elemento,
Pues diò nõbre al criſtal, lo dè à la llama
Igualmente coloqueſe en la Esfera,
Que ſolo ſe permite à ſu inſtrumento
Vn cañon de las alas de tu Fama.

PRO-

PROLOGO AL LECTOR.

EN eſta breve Obra (benevolo Lector) que doy à la luz publica, en tu buena inteligencia bien podrè confiarla, ſin ſerlo yo, darme por entendida. Nunca fue mi intencion manifeſtar al publico lo que por tantas razones debi dar al ſilencio; pero las repetidas corteſes inſtancias de vna atencion politica, me obligaron à declarar por fuerza, lo que à tu parecer no tendrà gracia. Ninguna agudeza hallaràs en ſus hojas, ſi mucha letra baſta que enmendar en ſus planas. No avrà, en mi concepto, viveza, que te gra-

comparar á eſta ſeñ
apreciable materia,
el Arbol de aquel Te
do à la Tinta con
comunica ſu Mano e
cion, no permitie
forme letra, que bor
curezca lo brillante
tidad.

El que el Nombre par
En la Tinta ſe conc
Con la que es Oro,
Con la que es Carbon

Tienen de Eſmeral
ſias haſta lo que v
atribuyen á ſu color
peranza, que nos dex
las que, aunque ſu
genio pretenda ocu
de lograr encubrir.
Yo conozco no l
mi intento preten
queda vfana mi atenc
ſido Planta, à la q
aſimilar à eſta Nim
poderme poner con

¶¶ 2

DON JOSEPH ANTONIO *Mallèn perſuade à la Poetiſa, en los ſiguientes Verſos, que permita ſe dèn ſus Poeſias à la Eſtampa.*

YA que conſegui, ſeñora,
(Gracias à mi diligencia)
Que vencieſſe à tu avaricia
De vn amigo la largueza
Yà que à cauteloſa maña,
Cediſte en la impertinencia

Y aſsi, ſeñora, podràn
Quedar de ti ſatisfechas
Las providencias del Cielo;
Y las quexas de la tierra.
No aguardes à que indignados
Ya contra tu reſiſtencia,
Con el nombre de Tyrana,
Te publiquen todos *Guerra.*

DEL MISMO; EN ALABANZA DE LA *Autora, aviendo tenido noticia, que ſe daban ſus Obras à la Prenſa.*

DECIMAS.

SEñora Guerra, què es eſto?
Ha hecho el ſeñor Apolo
De todo tu Protocolo
En la Corte manifieſto?
Huvo aquello de proteſto
La fuerça en el deſcamino:
Mas vanamente imagino,
Reſiſtieſſes imprudente,
Logrando en el accidente
Dar à tus Obras deſtino.

BIBLIOTECA DE LOYOLA.
Sala 1
Estante 18
Plúteo 9

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

69/4

...orum

FELINI SANDEI FERRARIENSIS,

IN DECRETALIVM LIBROS V.

Pars Secunda.

DOCTISSIMORVM VIRORVM ADNOTATIONIBUS, rerumq; summis illustrata, atq; innumeris locis, collatione ad vetustissimorum codicum fidem facta, integritati suæ fideliter restituta.

NOVIS ETIAM ADNOTATIONIBUS D. BRVNORI *à* SOLE *Iurisc. Veneti, quæ hoc asteriſco * signatæ facilè dignoſcuntur, non prætermiſis.*

VENETIIS, M. D. LXXIIII.

Universidad de Deusto
Biblioteca

TITVLI ET CAPITVLA II. PARTIS.

LIBRI SECVNDI DECRETALIVM.

De iudicijs, titulus I. col. 5.

Cap. 1. Dequouultdeo col. 7
2 Decernimus 17
3 Quanto 19
4 At si clerici 24
§. de adulterjs 36
5 Cæterùm 46
6 Dilecti filij 54
7 Intelleximu s 57
8 Clerici 65
9 Causam, quæ. el j. 67
10 Cùm non ab homine 74
11 Quia G. 81
12 Cùm venissent 86
13 Nouit ille 90
14 Pastoralis 106
15 Examinata 111
16 Cùm deputati 123
17 Qualiter, & quando 127
18 Causam, quæ. el ij. 128
19 Exhibita ead.
20 Venerabilis 133
21 Significauerunt 142

De foro competenti, titulus II. col. 149.

1 Si quis. el j. col. 150
2 Nullus iudicum 151
3 Sanè 154
4 Si quis. el ij. 155
5 Si clericus laicum 158
6 Ex transmissa 160
7 Verùm, quoniam 161
8 Cùm sit generale 166
9 Quòd clerici 178
10 Licèt. el j. 179
11 Ex tenore 181
12 Si diligenti 182
13 Cùm contingat 195
14 Postulasti 197
15 Ex parte B: 204
16 Conquestus 206
17 Dilecti filij 207
18 Significasti 208
19 Proposuisti 214
20 Licèt. el ij. 216

De libelli oblatione, titulus III. col. 232.

1 Ignarus episcopus col. ead.
2 Significantibus 237
3 Dilecti filij 252

De mutuis petitionibus, titulus IIII. col. 255.

1 Ex literis col. ead.
2 Prudentiam 257

De litis contestatione, titulus V. col. 259.

1 Olim col. ead.

Vt lite non contestata, &c. titulus VI. col. 264.

1 Ad hoc Deus col. 265
2 Accedens. el j. 278
3 Tuæ 283
4 Accedens, el ij. 285
5 Quoniam frequenter 294

De probationibus, titulus XIX. col. 312.

1 Ex epistolæ verbis 318
2 Sicut consuetudo 337
3 Ex literis 346
4 Proposuisti 352
5 Tertio loco 358
6 Iuraui 363
7 Post cessionem 365
8 In præsentia. 375
9 Licèt causam 411
10 Per tuas 440
11 Quoniam contra 448
12 Ad nostram 480
13 Cùm causam 483
14 Causa matrimonij 487
15 Cùm bonæ memo. 489

De testibus, & attestationibus, titulus XX. col. 491.

1 Placuit col. ead.
2 In nomine Domini. 493
3 Quoniam 504
4 In omni 506
5 Quoties 510
6 Insuper 517
7 Ex parte 525
8 Si qui testium 530
9 Sicut 534
10 Veniens. el j. 537
11 Causam, quę. el j. 547
12 Cum nuncius 556
13 Super eo, el j. 559
14 De cætero 560
15 In causis 563
16 Cum tu 567
17 Fraternitatis 575
18 Intimauit 585
19 Causam, quæ. el ij. 590
20 Personas 597
21 Iudæi 588
22 Super eo, el ij. 600
23 Licèt. el j. 604
24 In literis. 605
25 Cum venisset 610
26 Series 615
27 Præterea 617
28 Cùm à nobis 620
29 De testibus 627
30 Constitutus 632
31 Præsentium 633
32 In nostra 639
33 Tam literis 643
34 Cùm olim 646
35 Ex tenore 650
36 Significauerunt 652
37 Cùm causam 660
38 Veniens. el ij. 676
39 Tuis quæstionibus 688
40 Dilecto filio 694
41 Significauit 696
42 Cum causa 700
43 Albericus 703
44 Cùm in tua 707
45 Constitutis. el j. 710
46 Constitutis. el ij. 711
47 Licet. el ij. ead.
48 Per tuas 719
49 Licet. el iij. 723
50 Præsentata 725
51 Nuper 730
52 Venerabili 731
53 Cùm clamor 732
54 Testimonium 734
55 Vltra tertiam 751
56 Non debet 755

De testibus cogendis, uel non, titulus XXI. col. 758.

1 Causam col. 759
2 Cum super causa. 761
3 Super eo. 766
4 Peruenit. el j. 768
5 Peruenit. el 2. 770
7 Præterea ead.
10 Dilectorum 775
11 Venerabilis 778

De fide instrumentorum, titulus XXII. col. 779.

1 Si scripturam 782
2 Scripta 793
3 Ex literis 806
4 Accepimus 815
5 Contigit. 819
6 Inter dilectos 821
7 Quòd super his 833
8 Pastoralis 840
9 Cùm dilectus 844
10 Cùm Ioannes 853
11 Ex parte. 870
12 G. perpetuus. 871
13 Imputari 874
14 Si cautio 878
15 Cùm P. tabellio 906
16 Si instrumenta 914

De præsumptionibus, titulus XXIII. col. 918

1 Sicut noxius 919
2 Afferte 924
3 Ex studijs 930
4 Nullus dubitat ead.
5 Nonne 933
6 Mandate 940
7 Quosdam 941
8 Quantò 944
9 Scribam eis 937
10 Quia uerisimile 950
11 Illud 952
12 Literis. 958
13 Tertio loco 961
14 Literas uestras: 966
15 Cum in iuuentute 972
16 Dudum 973

De iuramento, titulus XXIIII. 990.

1 Ex administrationis col. 991
2 Peruenit. el j. 1001
3 Peruenit. el 2. 1007
4 Ego N. 1011
6 Debitores. 1017
7 Ad nostram. el j. 1024
8 Si uerò. 1031
9 Ex rescripto 1034
10 Querelam 1034
11 Tua nos. el j. 1047
12 Cum quidam 1052
13 Sicut. el j. 1058

COMMENTARIA FELINI SANDEI FERRARIENSIS,

IVRIS INTERPRETIS EMINENTISSIMI, Sacriq; Palatij Apostolici causarum auditoris meritissimi, in DECRETALIVM Gregorij IX. librum II.

DOCTISSIMORVM VIRORVM ADnotationibus ac rerum summis fideliter illustrata, & genuinæ lectioni restituta.

De iudicijs. Tit. I.

SVMMARIVM.

1 *Iudicium dicitur criminale, quando pœna applicatur fisco.*
2 *Iudicium an sit criminale, si sit statutum episcopi priuans aliquem beneficio, si fecerit tale quid.*
3 *Iudiciorum quot sunt species.*

a 1 BI a Pœna † applicat̃ fisco, iudiciũ est criminale: vbi verò nõ, tunc est ciuile. Glo. est in l. 3. in princ. ff. de sepul. vio. & in l. j. in gl. fi. C. eod. & ibi illã põderat Sal. ad hoc, & est gl. in l. aut damnum. in prin. ff. de pęn. & in §. ĩ sum. Insti. de iniurijs, & hoc tenet Bar. in l. j. ff. de priua deli. & ĩ l. nõ solum. §. fi. ff. de proc. & Bal. in l. trãsigere. C. de trã

2 sact. ¶ Vtrũ aũt, si † sit statutũ epi priuans quem beneficio, si fecerit tale quid, an tale iudicium sit criminale? Domi. Ant. in c. super his. de accus. dicit, ꝙ sic, & ibi do. Abb. dicit, hoc sibi nõ displicere, quia ex quo illa pœna est propria delicti, dr̃ iudicium criminale. Sed Io. de Imo. ibi ꝓtra tenet, & idẽ tenet ibi Io. de Ana. Sed opin. do. Ant. & Abb. est vera, quia nõ est possibile dicere, ꝙ istud sit iudiciũ ciuile, ex quo pœna nõ applicat̃ parti, licèt iudiciũ dicat̃ criminale, vbi pœna applicatur fisco, tñ ex quo illo casu delictũ nõ habet aliã pœnã, merito iudiciũ dicet̃ criminale, maximè, qa punit̃ ea pœna, qua ipsum punit statutũ.

a *Vbi. Adde, ꝙ regulariter pœna in qua venit condemnandus reus conuictus ciuiliter, est in totum applicãda parti, & hoc idẽ est in actione populari, vt per Scribentes in l. 3. ff. de sepul. viol. Adde do. Ale. in l. eũ, qui. §. in popularib. ff. de iureiu.*

¶ Vtrũ aũt in dubio pœna debebat applicari fisco, vel parti, ponit Petr. de Anch. in clem. Pastoralis. in 20. not. de re iu. Et vbi imponitur pœna adẽptionis oĩum bonorũ, tunc in dubio applicat̃ fisco. c. cũ secundũ. de hæret. in 6. c. felicis. de pę. eo. lib. 6. Et vbi imponit̃ pœna, ꝙ verba multiplicatiua, tũc applicat̃ parti. Tex. ẽ ĩ c. supptumacia. & ĩ c. quisquis inuẽtus. in fi. 17. q. 4. & in c. cũ deuotissimã. 12. q. 2. Vbi aũt imponit̃ pœna ꝓtẽplatione partis, etsi non dicat̃ verba, ꝙ applicet̃ parti, tñ applicabitur damnum passo. Tex. est cũ gl. in c. in quibusdã. de pœn. & in ca. si Canonici. de off. ord. in 6. & est ẽt tex. cũ gl. in c. qa clerici. de iure pa. & hæc allegat Lud. i l. 2. §. itẽ si in facto. ff. de verb. obl. Et qũ pœna applicẽt fisco, vide Sal. in l. mulctarũ. C. de modo mulctan. & Ana. in c. 2. de maledicis. Et per hoc succinctè remanet expedita hęc Rubrica. ¶ Adde, ꝙ † iudiciorũ multæ sunt species, quas prosequitur Spe. ĩ tit. de iud. §. i. & 2. Et ideo rubrica est posita in plurali. Ad quam mãm vide do. Ias. Mayn. in rubrica. C. eo. tit. qui ponit septem principales species, quarũ prima est, quia quoddã est iudiciũ vniuersale, qñ agit̃ petitione hæreditatis, vel actione de pec. vel actione de dote, quoddã est iudicium gñale, quando agitur actione generali tutelę, l. j. C. de iudi. vel, qñ agitur ac. neg. gest. quoddã est iudiciũ particulare, qñ agit̃ ad vnã rem. Et de istis est gl. magistra in l. j. in princ. in gl. mag. ff. de edẽ. de qua ẽt per do. Ias. May. in l. edita. C. de edẽ. Secunda, quia quædã sunt iudicia simplicia, & quædã sunt iudicia duplicia. Et dicunt̃ iudicia duplicia, qñ vn⁹ sustinet personã actoris & rei, vt in tribus iudicijs, fam. ercisc. cõi diui. & finiũ regund. l in trib. ff. de iudi. Tertia, quia quoddã est iudiciũ ordinariũ, quoddã extraordiriũ, vt declarat gl. in c. qñ ꝓtra. in verb. extraord. iud. j. de proba. & gl. in c. dilectus. j. de sent. exc. & in l. filiusfa. ff. si cert. pet. Quarta, quia quoddã est iudiciũ plenariũ, quoddã summariũ. cle dispẽdiosam. de iud. Quinta, qa quoddã est iudiciũ incidens, quoddã emergẽs, vt declarat gl. in l. quod iussit. ff. de re iudi. & gl. in l. j. j. de ordi. iudi. Sexta, quia quoddã est iudiciũ merè temporale, qñ litigat̃ de re profana, quoddam merè spirituale, puta ꝺ iure ecclesiastico, quoddã est tẽporale annexũ spirituali, vt est iuspatrõ. in aliqua ecclesia, c. quãto. j. eo. Et quale sit, declarat gl. magi. in c. piæ mentis. 16. q. 7. Septima & vltima, quia quoddã est iudiciũ merè ciuile, quoddã mere criminale, & quoddam mixtum, qđ qñ fit, gl. variãt, quas recitat Bar. in l. 3. in prin. ff. de sepul. viol. Tñ, prout dicit do. Ias. in d. rub. vera ꝯclusio & cõis * est, ꝙ quãdo agitur pro pœna applicanda parti, etiamsi ageret̃ pro delicto, dicit̃ causa ciuilis, qñ verò agitur ad pœnã applicandã fisco, quia dicitur agi ad vindictã publicã, l. licitatio. §. qui illicitè. ff. de publicianis. dr̃ cẽ criminalis. Ita dicitur tenere gl. in l. ꝓtori. in prin. ff. de sepul. vio. quæ gl. dr̃ esse ad hoc singularis, ſm Imo. in rub. ff. de pub. iud. sed est similis gl. in l. i. in gl. fi. & ibi per Sali. no. C. de sepu. vio. & gl. in l. aut dãnum. in prin. ff. de pę. firmat Bar. in d. l. 3. Cy. & Bal. in l. si qua per calũniã. reprobata gl. ibi, C. de epis. & cle. & communiter Cano. hic. Si verò in parte pœna applicat̃ fisco, & in alia parte ipsi parti, dicit̃ causa mixta. Tex. est singularis ĩ c. tuę. vbi do. Ant. & alij de procu. Et ad obiecta ꝓtra cõem doctrinã prædictam per do. Abb. & Pan. hic, ĩ vlt. col. respondet, prout ꝙ do. Ias. in d. rub. quẽ vide. Et qualiter, & quot modis sumatur, vide ibi per eũ plenè, & nota.

SVMMARIVM.

1 *Citatio debet fieri ad instantiam partis.*
2 *An præsumatur in dubio facta ad instantiam partis.*
3 *Citatio quibus casibus valeat nõ facta ad instantia partis. Index*

post conclusionem in causa, an possit interrogare ad finem fundandi nouam intentionem partis.

4 *Excõicatio facta de aliquo donec satisfecerit, requirit absolutionẽ, Vbi verò aliquis est suspẽsus, in dubio non requiritur absolutio, si satisfecit causæ, propter quã fuit suspensus. Et num. 5.*

6 *Synodus an recusari possit tanquam suspecta.*

7 *Promittens soluere in tali loco non potest variare.*

8 *Excommunicatus si sustinet excommunicationem per annum, est priuatus beneficio.*

9 *Excommunicatio an requirat nouam citationem. An notorius contumax possit excommunicari sine noua citatione.*

10 *Citatio realis requirit commissionẽ iudicis, & rationẽ subiungit, Nam ad capturam requiritur causæ cognitio. Item nu. 11.*

12 *Nuncius generalis cum autoritate citandi, vbi non requiritur causæ cognitio, potest citare sine alia commissione.*

13 *Commissio citationis non præsumitur de iure.*

14 *Citatio realis de debitore fugitiuo competit parti.*

15 *Captura non solùm est licita propter recuperationem sui, vel sibi debiti, sed etiam ablatio rei alienæ.*

16 *Nullus tali communicet, vel, Talis euitetur ab omnibus, Talia verba inducunt excommunicationem, si sunt lata præcedente apparatu ad excommunicandum.*

17 *Noueris te excommunicatum, hæc verba sunt latæ sententiæ.*

18 *Iudicium valet præsente non citato, & non contradicente.*

19 *Præsens in iudicio cogitur pati, vt sibi offeratur libellus.*

20 *Venditor non tenetur de euictione, si non vocatur, vt litem defendat, licèt sciat emptori litem moueri.*

21 *Recedens à iudicio sine licentia, dicitur contumax.*

22 *Citatio si fit ad vnum actum, vel ad vnum locum, vel ad vnum tempus, & postea fiat alius actus, vel alio loco, vel alio tempore, citatus non est contumax.*

23 *Concilium prouinciale vtrùm possit deponere episcopum, & pronunciare deponendum.*

CAPITVLVM I.

DEquouultdeo. ¶ Pactũ de nõ declinãdo iudice suo, q exceptione repelli poterat, est irreuocabile, &, Cõtumax ĩ nõ rñdẽdo, vel ɔparẽdo, põt excõicari, sed nõ incurret priuationẽ bñficij. H. D. ¶ Not. ꝙ qñ dr̃, Et ex ɔcilio. tũc declarat̃, ꝙ aliquis ꝓposuit tale qd in ɔcilio, & Papa assensit, vbi verò dr̃, In ɔcilio. tũc demõstrat̃, ꝙ Papa ꝓposuit, & ɔciliũ assensit. Ita do. Abb. in c. j. de pac. & ĩ c. j. de spõ. & in c. ɔsensus. de re. eccl. nõ alie. ¶ No. ibi, in verb. Aduersarius. Dicit hic d. Ant. ꝙ ille dr̃ meus aduersarius, q aduersat̃ mihi in lite ẽt ꝑ aliũ mota. Et est d̃ hoc tex. in c. fi. de eo, q mit. ĩ pos. vbi Abb. hoc t3, & Milus in Reper. suo nouiter impresso in verb. Aduersari⁹. An aũt aduersarius meus possit eẽ testis ɔtra me? Dicas ꝙ aduersarius olim, hodie repellit̃. Ita Inn in c. cũ oporteat de acc. & Bal. ĩ l. in ipsius. C. fam. ercisc. & alibi tex. in §. accusatores. 3. q. 5. vult, ꝙ ẽt repellat̃ is. q de nouo recõciliatus est, ponũt Imo. & Inn. in c. cũ I. & A. de re iud. Quòd aũt ĩ ɔsiderãda inimicitia nõ attendat̃, an sit nata ex lite mouẽte, vel ex alio, & sic ñ ɔsideret̃, qs dederit cãm inimicitiæ, vide ad hoc Bal. in l. p̃scriptiõe. C. si ɔtra ius, vel vtil. pu. ¶ Not. ibi pe-

1 tijsset. ꝙ † citatio [a] dẽt fieri ad instãtiã

a partis. An aũt p̃sumat̃ ad instãtiã partis facta, dicit hic do. Ant. ꝙ sic, ꝑ l. sciẽdũ. ff. de ver. obl. Dicit hic Are. ꝙ ista ɔclo reprobat̃ ibi ꝑ Lud. q̃a petitio citationis est solẽnitas extrinseca, q̃ nõ p̃sumit̃, nisi appareat, Ergo, &c. S3 tu dicas, ꝙ ĩ factis antiquis p̃sumit̃ solẽnitas ẽt extrinseca. Ita Inn. in c. illud. de p̃sump. Ergo ita erit ĩ casu nr̃o vbi res eẽt de antiquo. Are. aũt ipse hic rñdet ad argumẽtũ hoc mõ, dicẽs, ꝙ act⁹ citationis nõ fit sine expensa, sed sic est, ꝙ vbi actus requirit expẽsam, & reperit̃ factus, & nescit̃ à quo, ꝙ p̃sumit̃ factus ab eo, cuius interest. Ita Bart. in l. cũ seruus. ff. de verb. ob. Sed sic est, ꝙ citatio fit cũ expẽsa partis. Ergo, &c.

b Et de ista solẽnitate extrinseca, ꝙ p̃sumat̃, apparet ex eo, ꝙ decidit Bal. ĩ l. 2. C. de edẽ. vbi dixit, ꝙ si mercator scripsit in libris suis vnã meã rõnẽ, ꝙ p̃sumit̃ scripta ad petitionẽ meã, quia ex quo agit̃ de interesse meo, p̃sumit̃ facta ad instantiã meã. Ergo idẽ in casu nr̃o. Itẽ ꝑ alia rñsione dicti argumẽti aduerte, q̃a solẽnitas extrinseca p̃sumit̃ adesse, qñ solet cõiter interuenir̃. Ita Io. An. ĩ tit. de emp. & ven. § j. ver. s3 nũc formã. vbi ponit d̃ inuestitura, q̃ fit cõiter p̃senti, & si ñ dicat̃ facta p̃senti, p̃sumit̃, ꝙ inuestitus fuerit p̃sens.

2 ¶ V3 † aũt trib. casib. citatio facta nõ ad istãtiã partis. Primus casus ẽ, vbi p⁹ talẽ citationẽ pars ɔparuit, & ñ opposuit, s̃m Bal. ĩ l. j. C. vt q̃ desũt aduo. Secũdus nisi iudex videret instãtiã perire, q̃a tũc motu ꝓprio p̃t citar̃. Ita Bar. ĩ l. Seius, & Augerius. ff. ad l. Fal. q̃a instãtiã perire, dãnũ Reip. est. Inn. ĩ c. cũ ɔtingat. ĩ fi. de iurei. Tertius casus est, vbi cã ɔcernit bonũ publicũ, vt ĩ electione, q̃a ex officio citare p̃t. Ab. in c. ꝓposuisti. de fo. ɔp. & gl. in c. fi. de ele. in 6. q̃ dicit ꝙ citare ẽ iudicis, & ñ par

b tis officiũ. ¶ Vtrũ [b] iudex † post ɔclo-

3 nẽ ĩ cã possit interrogare, ad finẽ fundãdi nouã intẽtionẽ partis. Do. And. Barb. hic allegat Bal. ĩ l. j. C. vt q̃ desũt aduo. vbi dicit, ꝙ ɔclo fit partib⁹, & ñ iudici. S3 añ poterat interrogar̃, ergo & post. Itẽ iudex post ɔclonẽ in cã p̃t admittere ꝓbationes. Tex. est ĩ l. vni⁹. §. fi. ff. de q̃st. Allegat ẽt ꝓ hac opi. Do. Ant. & Im. ĩ c. cũ cã. de iur. cal. & Lu. ĩ rep. l. admonẽdi. ff. d̃ iurei. & Do. An. hic. Cõtrariũ t3 In. ĩ c. cũ Ioãnes. d̃ fi. inst. & ẽ additio, vbi dicit, ꝙ ad declarationẽ iã actorũ, ñ aũt nouarũ rerũ interrogare p̃t, & ibi Car. dicit. No. hoc dictũ Inn. q̃a vidi multos reputatissimos Doct. errare ĩ hoc, ꝓ quo qdẽ dicto ɔsuluit & ipse ɔsilio suo 72. inci. Sigillatim ad singula. in quarto dubio, alle gl. ĩ §. illud. ĩ Auth. de testi. ĩ verb. ñ habebit circ. fi. col. 7. vbi gl. dicit, p̃t interrogar̃ post ɔclonẽ in cã, ñ vt addat, s3 vt hẽbat declarationẽ iã dictorũ. Idẽ t3 Pet. de Anc. in c. j. de ɔfes. ĩ 6. & Lud. in l. 4. §. hoc aũt iudiciũ. ff. de dã. inf. sed ꝑ do. Ant vr̃ tex. ĩ c. Pastoralis, in fi. de cã possess. & ꝓprie. Cui tñ, si subtiliter ɔsiderabis, potes rñdere. Et ideo tene secundã opi. & non primã. ¶ Excõmu

4 nicatio † facta de aliquo, donec satisfecerit, requirit absolutionẽ gl. est in cle. j. in verb. donec. de decimis. Lĩta hoc, nisi lex, ꝑꝑ quã est incursa excõicatio, reuocaret̃ ꝑ legislatorẽ, q̃a tũc ẽtsi aliquis ɔtrauenisset, nõ est opus absolutione. gl. est de hoc in cle. j. in verb. ꝓ infectis. de imm. eccl. & ibi Pau. de Leaz. quẽ refert ibi do. Car. Secũdus casus est, vbi Papa ipse excõicasset aliquẽ ad tp̃s, q̃a tũc elapso tp̃e nõ requirit̃ alia absolutio, dictũ ẽ do. Ant. in c. fi. de matr. ɔt. ɔtra interdictũ eccl. sed Dom. ĩ c. in primis. 2. q. j. reprobat illud dictũ, dicẽs, ꝙ l3 Papa ñ subiaceat iuri positiuo, tñ in dubio, vbi nõ apparet, p̃sumit̃ in actib. suis inniti iuri cõi. Ergo & hoc casu stãdũ erit iuri cõi, & sic reqret̃ absolutio, & hoc teneo ꝑ tex. in c. ĩ causis. de re iud. & ɔtra do. Ant. facit tex. in cle. fi. de sẽt. exc. vbi ꝑ admissionẽ osculi ñ absoluit̃ excõicatus. Et ꝙ excõicat⁹, donec satisfecerit, debeat absolui ẽt post

a Citatio. *Adde tu ꝓ vera cõclusione, ꝙ vbi ex actis cõstat de citatiõe, ꝙ eò tũc citatio p̃sumitur facta ad ĩstãtiã partis. Ita Guid. de Su. ĩ l. ad perẽptoriũ. ff. d̃ iudi. Imo. hic ĩ instrumẽto. Tex. & do. Abb. ẽt hic ĩ 2. co. in vers. tertiò not. Adde do. Lanfr. de Oriãn. in c. quoniã cõtra. de ꝓba. in vers. citationes.*

b Vtrũ. *Add̃ tu, & dic clarius, ꝙ post didicita testificata iudex p̃t ex officio suo testẽ iterũ interrogare, & hoc, qñ obscurè deposuit. Ita tenuit gl. in c. ꝑ tuas. de testi. in gl. j. in ver. & iudex. Adde aliã gl. in c. cũ Ioãnes. de fi. instr. in verb. postquã. do. Car. ĩ cle. sæpe. de verb. sig. ĩ 22 col. & practicã Papi. in fol. 39. in verb. deĩde, circa quid, si testis. Adde ẽt, ꝙ si sunt deperditæ attestatiões, possunt iterũ testes examinari. Tex. ẽ in c. fi. supr. de ꝓb. & ibi Bal. Adde Spe. ĩ tit. d̃ teste, §. satis. ĩ fi. Adde, tu quòd iudex p̃t con clusionẽ in cã reuocare ex causa, & admittere probationes ꝑ testes, & instrumenta. Ita do. Abb. in c. quoniã contra de ꝓb. in 10. col. in versi. no. bene gl. & in c. dilectus. de fid. instru. in 2. col. dom. Alex. ĩ l. quod iussit. ff. de re iu. in ĩ pen. col. ĩ ver. octauo fallit & Io. de Ana. in c. ad petitionem. de accu. in 4. colũ. in ver. no. quòd hic Papa. Et adde Fel. in d. ca. quoniam cõtra. in glo. in verbo, productiones.*

post satisfactionẽ est gl. in cle. p̃senti. in verbo, [...] cẽsib. & gl. ĩ c. cũ tu. in verbo, donec. de vsur. Idẽ t3 Arc. in c. decẽter. 89. dist. Et no. ꝙ ibi Arc. reprobat vnã gl. q̃ est in d. c. fi. de mr̃i. ɔtra. ɔtra interdic. ecclæ. Hãc rl̃am t3 Dom. in c. si qs aũt. 18. dist. & Abb. in c. nõ est. de spõ.

5 ¶ Vbi † verò aliqs est suspẽsus, in dubio nõ requirit̃ absolutio, si satisfecit cãæ, ꝑꝑ quã incurrit suspẽsionẽ. De hoc est gl. in c. qui merito. 11. q. 3. & ĩ c. si quis deinceps. in gl. 3. 16. q. 7. & ĩ c. q̃squis. de ele. in gl. 3. ¶ Fallit primò, vbi absolutioni apponit̃ tp̃s, puta suspẽdo te, donec fueris absolutus. Tex. ĩ c. Parochianos. & ĩ c. ɔquesti. d̃ sent. exc. & t3 Pau. de Leaz. in d. cle. j. de decimis. ¶ Secũdò fallit, quoad forũ ɔsciẽtię, q̃a suspẽsio fert̃ ꝓ culpa, & sic requirit̃, ꝙ pœniteat de illa culpa. Ita Io. And. post Hos. in c. j. de sent. exc. in vi. in gl. ĩ verb. elapso. ¶ Tertiò lĩta, nisi suspẽsioni adijciat̃ factũ, nõ tp̃s, ergo nõ satisfecisse sufficit, nisi doceas de facto corã superiore. Ita dicit In. in c. cũ bonæ. de æta. & qual. Sed in hoc veritas est in ɔtrariũ, nã Inn. met t3 oppositũ ĩ c. sicut. el j. de coha. cle. & mulie. & hoc firmat Do. post Io. And. in c. q̃a sępe. ĩ gl. in verb. donec. de elec. in 6. Dẽt tñ fieri fides, an satisfecerit superiori. sed nõ restat, q̃n possit celebrare interim post factũ adimpletũ. Et hoc ẽt t3 Domi. in d. c. in primis. 2. q. j. Item ista ɔclo non hẽt locum in suspẽsione ab hoĩe, s3 in suspẽsione à iure. Ita Arc. in c. sacerdotes. 50. dist. & in c. q merito. Nã s̃m ipsũ ibi, bñ est verũ, ꝙ in suspẽso à lege, vt ĩ symoniaco & notorio fornicatore, nõ requirit̃ absolutio, sec⁹ verò ĩ suspẽso ab hoĩe. sed certe nõ capio istã suã dr̃iã q̃ ipse fundat ꝑ l. Celsus. ff. de arbi. vbi mitiùs agit̃ cũ lege, q̃ cũ hoĩe, & ipsam reprobat Dom. ĩ c. ad hæc. 23. dist. dicẽs, ꝙ intẽtio omniũ est, loqui sic in suspẽsiõe hoĩs, sicut in suspẽsione legis. ¶ Not. ibi, donec satisfecerit, ꝙ ɔtumax põt mulctari,

a a parte ẽt nõ petẽte [a]. ¶ No. ẽt ꝙ excõicatus nõ appellat, qñ ɔtẽpsit absolui. Ita dicit Cal. in c. ab excõicato. de rescripti. & ibi do. Ant. ĩ fine ɔmẽt. ¶ Gl. in verb. interrogatus. Dñt ibi Mode.

6 ꝙ † Synod⁹ recusari nõ poterat, rõ, q̃a ex diuersis diœcesib⁹ veniebãt epi, & erat impossibile, ꝙ oẽs eẽnt ɔcordes, nõ sic est in ciuitate, q̃ est vnũ corpus mixtũ, & rñdet ad tex. ĩ c. q̃a suspecti. 3. q. 4. ꝙ illud ɔciliũ ibi principl̃r fuerat ɔgregatũ ɔtra Io. Chrys. secus, vbi alia de cã fuisset ɔgregatũ. Tñ dicas, ꝙ Synodus recusari p̃t, q̃a appellatio &

b recusatio à pari ꝓcedũt [b], c. super eo. de appe. Sed à synodo appellari p̃t, c. multis. 17. dis. ergo & recusari. Et vide Cal. ɔs. 6. in tit. de app. vbi dicit, ꝙ vnũ collegiũ totũ põt recusari. Et vide ẽt Spe. in tit. de requisitione ɔcilij. vbi dicit, ꝙ vnus p̃t hr̃e suspectos oẽs Doct. vnius studij. & Bal. in l. j. C. si rector ꝓuin. vbi dicit, ꝙ ꝑꝑ caput suspectũ p̃t totũ collegiũ recusari, ꝙ ego intelligerẽ verũ, dũ mõ illud caput sit tale, cui nõ auderet vniuersitas ɔ̃dicere. Ita dicit Bal. hic. ¶ Lĩta secũdò, dũ mõ vniuersitas subsit sibi, secus, si nõ subest collegiũ sibi. Ita Io. And. ĩ add. Spe. ĩ tit. de iud. dele. §. fi. in vers. itẽ ꝙ ex plurib. iudicib. Oĩa ista lĩta, vt nõ habeãt locũ in ɔcilio gñali, q̃a illud ñ p̃t recusari. Ita Abb. hic gl. in verb. experiri. De quo allego primò gl. in l. inter tutores. in gl. j. post prin. ff. d̃ admin. tut. & gl. in c. dispẽdia. §. reus. de rescrip. in 6. & gl. in l. sæpe. in verb. experiri. ff. de re iud. gl. in verb. placere. ¶ Pactũ de ꝓrogãda iurisdõne factũ ĩ p̃sentia iudicis, est irreuocabile. Ita Ab. hic, & t3 Ang. & Pau. de Cast. ĩ d. l. si ɔueuerit. allegata in gl. & in l. j. ff. de iudi. Ang. vbi ampliat, ẽt si iudex solũ est p̃sens, l3 alter ñ acceptet, & t3 Bal. in auth. & ɔsequẽter. C. de sen. & Ab. in c. significasti. in 2. no. de fo. ɔp. & do. Ant. in c. P. & G. de off. de leg. & facit l. cũ ostẽdimus. §. fi. ff. de excu. tut. vbi si act⁹ sit factus corã iudice, p̃sumit̃ in eo interuenisse stipulatio. Ad idẽ facit tex. ĩ l. pacta nouissima. C. de pac. & ibi Bal. Abb. Car. & Imol. hic tenẽt ɔtrariũ, ꝙ imo tale pactũ sit reuocabile. Et aduerte ẽt, q̃a Arc. dicit hic, ꝙ l3 co[...] ɔclo sit, ꝙ ex aliquo actu citra litis ɔtestationẽ tacita ꝓrogatiõe inducat̃, ꝙ tñ in cõtrariũ facit l. aptissimi. C. de iud. vbi ꝓbat̃, ꝙ terminus ꝓponẽdi declinatorias ẽ litis ɔtestõ. s3 rñde, ꝙ hoc est verũ, nisi prius qs renũciasset declinatorijs, q̃a tũc ñ expectat̃ litis ɔtestõ. Secũdò mouet̃, oĩs exceptio, q̃ ꝓponit̃ añ litẽ ɔtestatã fit ad finẽ declinãdi iudiciũ, ergo ñ dẽt opari ɔ̃triũ. Sed his nõ obstãtib. tene opi. primã Abb. ¶ Scd̃ò fallit d. l. si ɔuenerit. respectu interesse, q̃a hoc respectu ñ dat̃ facultas variãdi. Ita Ab. hic & Bal. in l. j. C. de iur. om. iu. & Car. & Im. hic. Et sic, si variat, tenet̃ ad interesse. Et ita tenẽt hic oẽs Mod. Ex quo sequit̃, ꝙ ille nõ est ɔpetẽs ĩ cã principali, ẽ ɔpetẽs in isto incidẽti expẽsarũ. Et ponit Spe. ĩ tit. de expẽsis. § in ista. vers. 9. dicẽs, ꝙ practica ẽ, ꝙ ɔdẽnet eũ ĩ expẽsis, & postea dicat se ĩcõpetentẽ. Sed certe vr̃, ꝙ imo ẽt possit fieri ɔdẽnatio expẽsarũ, postq̃ dixit se incõpetẽtẽ, ꝑ tex. in c. cũ appellationib. de app. ĩ 6. ibi eadẽ die ɔdẽnet in expẽsis. Ecce, ꝙ iste act⁹ ẽ posterior. ad idẽ ẽ tex. ĩ c. statutũ. §. cũ verò. de resc. ĩ 6. Amplia, ꝙ iudex incõpetẽs, ẽ ɔpetẽs ñ solũ in ɔdẽnãdo in expẽsis, s3 ẽt in tradẽdo malũ impetratorẽ carceri. Casus ẽ ĩ c. sup eo. de cri. fal. Intellige tñ, ꝙ ille tex. loquit̃ ĩ delicto vt ibi ꝑ Ana. in fi. & Ab. ĩ c. cũ sit gñale. in fi. de for. ɔpe. ¶ Tertiò fallit d. lex, si ɔueneris. vbi qs iurasset, q̃a tũc pœnitere ñ p̃t. Ita Pet. de Anc. ɔs. 192. inc. In auxiliũ veritatis. in fi. dicẽs, hoc eẽ nouũ ad intellectũ d. l. si ɔuenerit. & sic ɔ̃dicit Abb. hic, rõ, q̃a iur̃m hẽt vim ɔpellẽdi ad factũ. Gl. est in l. si pecuniã. in prin. ff. de ɔdi. ob cãu. ibi dũ gl. dicit, vt q̃a iurasti. & t3 Bal. in c. ex rescripto. d̃ iurei. & Abb. in c. ꝑ tuas. in repe. de arb. vbi t3 ɔ̃ dict In. de quo hic ꝑ ipsũ. Et sic t3 ibi ɔtrariũ, ꝙ hic, & in lectura ibi, in pen. col. ¶ Vbi renũciatũ est foro, ñ ꝓcedit §. ɔtrahẽtes. Gl. est in l. j. ff. si quis in ius voc. ñ ierit. Imo reprobat gl. illã in c. fi. ĩ. tit. ꝓximo, dicẽs, ꝙ vbi ẽt renũciatũ est foro, idẽ est. Sed tu tñ tene illã gl. q̃a idẽ t3 Abb. ĩ d. c. fi. ad fin. Et ibi dicit, ꝙ fallit in clerico, qui nõ põt re

c nũciare foro [c] sine licentia eõi. Et idem tenet Ange. in l. hæres absẽs. & in l. j. ff. de iudi. Bal. in l. cũ Archimedorã. C. vt in pos. leg. & ibi dicit, ꝙ glossatores antiqui idẽ tenuerũt Tex. ĩ d. §. ɔtrahẽtes. q loquit̃. vbi nõ est renũciatũ foro. Et ita t3 ibi Pe. d̃ Anc. ¶ No.

7 † quartò vnũ ad declarationẽ d. l. si ɔuenerit, ꝙ vbi pactũ fit ꝑ hæc verba, Promitto soluere in tali loco, nõ possum tũc variare. hoc primò intellige, nisi inuenires me ĩ loco pestifero, vel in loco, vbi ꝑꝑ potẽtiã tyrãni dubitarẽ opprimi. Hoc ẽ dict. Ang. ĩ l. cũ res. §. j. ff. d̃ leg. j. Idẽ si ego nauigarẽ ꝑ illũ locũ. Imo. ibi t3 ɔtrariũ, q̃a debuit ꝓmittẽs cogitare, ꝑ l. si qs domũ. § j. ff. loca. Tñ hoc ñ obstãte, lĩtatio ẽ vera, q̃a hoc intelligit̃, vbi hoc interuenire solebat, s3 secus erat ĩ casu nr̃o. Rõ, q̃a in loco nõ tuto nullus tenet̃ litigare.

d Scd̃ò [d] declara, nisi exp̃ssis aliquib. locis tũc subijciat̃ clausula gñalis, q̃a intelligit̃ de locis ñ magis distãtib⁹ exp̃ssis. Ita dicit Ab. hic, & do. Ant. ꝑ text. ĩ c. sedes. de rescr. Cõtra hoc t3 hic Im. & dicit, ꝙ c. sedes, nõ intelligit̃ in gñe ꝙ sequit̃ ꝑ verba vniuersalia, & nõ in definita, Allegat Ioan. And. in c. 2. de rescri. in 6. vbi ita limitat dict. c. sedes. quia si dicit̃ contra Petr. Martinũ, & alios oẽs, ista sunt verba vniuersalia, & nõ indefinita: & nõ ꝓcedit dict. c. sedes. De hoc ponit Dom. in c. gñali, de elec. in 6. Imo. in cle. in plerisq;. de elec. ¶ Tertiò declara, nisi quis ꝓmitteret rñdere in aliquo loco, quia tunc adhuc locus est pęnitẽtiæ. Hoc voluit Bal. in l. cũ. C. de ꝓcur. vbi dicit, ꝙ verbũ, Rñdere, non importat solutionẽ.

a Non petente. *Adde do. Ale. de Imo. in l. ex cõsen su. §. fi. de app. & in l. si qua pœn. de verb. sig. & Bal. ĩ l. certa. C. qñ prouo. non est necess.*

b A pari procedũt. *Adde Lap. ĩ sua alle. j. & Spe. in tit. de accu. § j. versi. sed qd si cã et §. effectus. vers. quis ergo, & in tit. de inquisitio. §. 1.*

c Foro. *Add̃ Spe. in tit. de renun. §. cui aũt. & ĩ tit. de pos. §. 7. ver. 2. et ĩ tit. d̃ sen. §. 3. ad fi.*

d Secũdò. *Adde tu, ꝙ ego teneo opi. Feli. & sic contra Imol. & dico si ẽt facta sit specificatio ꝑ verbũ gñale, vel simile, restringitur secundũ species p̃cedẽtes, ut nõ sit maior exp̃ssis: Ita t3 do. Ab. ĩ cõ si. suo 180. inci. Si amittamus. Pro ista opi. allego duas decisiones in simili primò illud, qd̃ ꝑ c. sedes de rescri. tenet Bar in l. sed & si §. q̃ situ ĩ duobus locis. ff. si quis cau. vbi dicit, debitor ꝓmisit de aliquib. casib. specificatis fortuitis, postea subdit verbũ gñale. Et de cib⁹. ꝙ intelligitur de oĩb. similib. specificatis. Scd̃ò illud, qd̃ vult Lud. Ro. ĩ cõsi. suo 271. inci.*

& ita tenēt oēs hic, saluo nisi [...], Promitto rñdere de pecunia. Ita Pa. de Ca. ī d. l. si ɔuenerit.[a] & Bal. in l. eā, quā. C. de fideicō. & ī l. si quis in ɔscribēdo. C. de pact. Vltimò vide Bar. Cepol. in cau. sua 88. inc. Sepissimè char. 10. vbi dicit, q cautela est q ī instr̄o dicat̄, Promittis soluer̄ vbicūq; locorū, ēt pestiferis, ētsi nauigares, etiāsi dictarēt, &c. ¶ Sed no. q vbi qs pponit exceptiones, de qb9 dēt cognosci post litē ɔtestatā dicet̄ facta ꝓrogatio irreuocabił. Ita Bal. in l. pemptorias. C. sent. rescin. nō pos. ¶ Itē no. q d. l. si ɔuenerit. nō hēt locū in ꝓcuratore. Ita ɔsuluit Arc. ī ɔs. 140. īci. Primū dubiū. vbi dicit, q ꝓcurator ñ p̄t reuocar̄ pactū D. ꝓmittēris cōueniri posse iu aliquo loco, nisi habeat ī hoc mādatū, l3 D. posse pęnitere ante litē ɔtestatā. p d. l. si ɔuenerit. Itē no. q vbi qs astrinxit se ad ɔparēdū p modū ɔfessionis, tūc ñ est locus pœnitētiæ. & sic ñ hēt locum d. l. si ɔuenerit. Ita dicit Bal. ī l. si pr̄. C. ne đ sta. defun. Ad oīa ista no. q vbi iudex erat ɔpetēs, l3 declinabilis, q tūc nō hēt locū iste tex. tūc n. pactū ē irreuocabile. Itē illa verba, Vbicūq; tibi placuerit, vel visū fuerit. no. q importāt arbitriū boni viri. Ita dicūt Ab. & do. Ant. hic. ¶ Sed qd si aliquis dixit, Promitto parere mādatis curiæ? Dicas, q ista verba inducūt rogationē. Ita Ang. ī l j. ff. si qs ī ius voc. nō ierit. ¶ Glo. in verb. donec. Super ista gl. nō insistunt Doc. quia clara est: & de hoc posui anno p̄terito in c. q̄renti. de off. dele. vbi de offensa dubia & manifesta ibi
8 plene videas. ¶ Gl. † in verbo, epatū. qui sustinet excōicationē p annū, est priuatus bñficio. Dicūt hic Moder.
* q ista opinio cōis * est vera. Et aduerte, in q̄tū Pan. hic latè scribit circa c. rursus. 11. q. 3. quia oīa ista, q̄ ipse hic dicit, furatus fuit à dño Car. in c. ppēdimus. in repe. de sent. exc. vbi ipse ponit hæc p verba formalia, & ibi dicit, q pp autoritates antiquorū difficilè sustineret ī practica, q eēt priuatus bñficio, sed q tñ poterit mitti ī possessionē ex secūdo decreto, ita vt faciat fructus suos, p tex. in l. Fulcinius. §. fi. ff. ex qb. cau. ī poss. cat̄. Et ibi Bar.
9 ad hoc pōderat illū tex. ¶ † Vtrū excōicatio requirat nouā citationē? Notorius ɔtumax p̄t excōicari sine citatione. Ita Docto. hic, & Host. ī c. venerabili. de cēsib. Lap. allegatiōe 73. inci. Prælatus regularis. Host. in c. j. de off. dele. in 6. Inn. in c. ad petitionē. de accus. & gl. in cle. si aū. de dol. & ɔt. Cōtra Doctores hic t3 In. in c. sacro. de sent. exc. in gl. 2. Arc. ī c. indignè. 12. q. 2. do. Ant. in c. cū sit Romana. de app. Pro qbus facit, qa ēt ī notorio facto requirit̄ citatio, c. porro. de diuor. c. ad nr̄am, quartò, de iurei. Dicas, q requirit̄ citatio in casu isto, l3 vnica, ex quo notoriè ē ɔtumax. Ita Dom. in c. j. de offi. dele. ī 6. Dicit hic Arc. q ñ obst. dictū Bar. ī l. eius, q delegatorē. ff. de iure fi. vbi dicit, q ille, q dixit nolle venire, ñ est manifestè ɔtumax, qa poterat hr̄e legitimā cām, & sic erit iterū citādus, qa dicit ipse hic, q hoc dictū est falsū, nā si erat impedit9, debebat allegare. Ergo si ñ allegauit, ē sibi īputādū, p notata ī l. ɔtumacia. ff. đ re iud. ¶ Mulcta verò requirit nouā citationē[b]. Hoc vult Bar. ī l. j. in fi. prin. ff. si qs ius dicē. nō obtēp. & ibidē Ang. in § j. Bar. in l. 4. C. de ꝓcu. Im. & Pa. de Cas. in d. l. ɔtumacia. Arch. in c. certū 11. q. 3. Anc. in c. j. de dolo & ɔtu. in 6. ¶ Fallit primò, vbi multa ɔcernit ꝓcessū. Bar. in l. 3. §. si ad diē. ff. de re mili. ¶ Secūdò fallit, vbi citās ɔminat̄ se mulctaturū, tūc si ñ ɔparuit ex prīa citatione nō dēt necessariò amplius citari. Ita [...] ī impuberib. §. fi. ff. de suspect. tutorib. & est tex. in c. 2. de testi. cogē. & ibi hoc not. do. Ant. & idē t3 Imo. in l. si finita. §. Iulian9. ff. de dam. inf. vbi dicit, q citat9 cū ɔminatiōe, đ qua s̄. si ñ venit, ñ est amplius citādus. ¶ Tertiò fallit in excōicatiōe, casus ē hic in tex. nr̄o. ¶ Quartò fallit, vbi notoriè ɔstat de ɔtumacia in iudicio, qa tūc ñ ē amplius citādus. Hoc sētit hic Ab. & latius ī c. fi. de iur. cal. ¶ In ɔdēnatiōe[c] expēsarū rōne ɔtumaciæ, nō reqrit̄ noua citatio. Inn. in c. calūniā. đ poen. Cy. in l. sancimus. ī 13. q. C. de iudi. Io. And. in c. finē litib. de do. & ɔtu. & ibi do. Ant. & est tex. ī c. cū dilec. in fi. de do. & ɔtu. & ī c. j. eo. tit. li. 6. & ī c. ɔstitut9 de ꝓc. & ibi gl. expressa in verbo, taxatiōe. Dicit hic do. Ant. q ñ videt dr̄iā inter mulctā, & ɔdēnationē expēsarū. Im. dicit, q differūt, qa multa venit ex officio iudicis, meritò citatur ex quo ñ fuit ɔtumax ī aliquo actu mulctæ, l3 ɔdēnatio expēsarū ē de ꝓcessu, in quo fuit facta citatio, meritò ñ citat̄ ad se vidēdū ɔdēnari. Ita dicit hic Imo. Do. in c. j. de rest. spo. in 6. t3 expsè, q sit citādus ɔdēnādus in expēsis, pp illū tex. in verb. iudiciał taxatiōe p̄missa. Ergo si iudiciał, ergo reqrit̄ citatio. Tñ dicas, q hoc ñ obst. q expēsæ reqrāt taxationē iudicialē. qa ille tex. ibi ī d. c. j. nō loquit̄ in casu ɔtumacię, p tex. in d. c. ɔstitut9. de ꝓc.
* Stat ergo firma cōis * ɔclo, q vbi qs fuit ɔtumax, ñ reqrit̄ noua citatio in ɔdēnatione expēsarū, secus, vbi ñ fuit ɔtumax. Et ita loquit̄ d. c. j. de rest. spo. in 6. ¶ Dicit hic Abb. q citatio q̄cūq; sit, requirit ɔmissionē iudicis.[d] Fallit hoc s̄m ipsū, nisi lex permittat capturā in certo casu, qa tūc ɔpetit priuato, vt est casus in l. ait p̄tor. §. si debitorē. ff. de his, q̄ in frau. cred. & gl. in l. nullus. C. de Iudæ. q̄ dicit, q possum capere offensorē meū, & ducere ad iudicē, & si nō possū ducere, possum vlcisci iniuriā meā. Inn. quoq; ponit in c. olim. j. de rest. spo. & gl. in c. ius gētiū. j. dist. Sed tu in ista mā fac ĵ. scriptas ɔclones. ¶ Pri-
10 ma itaq; sit, q † citatio realis reqrit ɔmissionē iudicis.
11 Rō est, qa † ad capturā reqrit̄ cāæ cognitio, ēt in ciuili. Tex. in l. nemo. C. de exact. trib. lib. 10. De crīali verò captura est dic. Io. And. ī c. si clericos. de sen. exc. in 6. et Bal. in l. q euitādi. C. de ɔdi. ob turp. cau. Sed cāę cognitio nō spectat ad nūciū. Ergo in oī captura requirit̄ ɔmissio iudicis. Et hinc est, q ad impetrādā capturā requirit̄ ī ꝓcuratore spāle mādatū, & ita ēt ad relaxādū. Ita dicit egregiè Bar. in ɔs. suo 83. inc. In cā Stasij. ¶ Secunda ɔclo. Citatio verbalis requirēs aliqualē causę cognitionē, requirit ēt ɔmissionē. Bal. in l. si qñ. C. de testi. dicēs, ita debere restringi Bar. in l. 2. C. de exhib. reis. Pro hoc facit tex. in l. ꝓperādū. §. si quidē. C. de iudi. ibi iudicibus aures suas reseruātibus. & in c. ex parte. de rescr.
12 in verb. autoritate iudicis citatus. ¶ Tertia ɔclo. † Generalis nūcius cū autoritate citādi, vbi nō requirit̄ causę cognitio, pōt citare sine alia ɔmissione. Inn. in c. qm̄. de proba. quē ita intelligit Bal. in d. l. si qñ. Et ista ɔclusio est contra do. Anto. & Abb. hic, nisi saluent̄ in dictis p̄cedentib9. Sed opi. Inn. contra do. Ant. tenet hic Imo. ꝓ ista opi. Are. hic allegat tex. cū gl. in l. j. in verb. tradit9. C. de spor. Et ibi gl. dicēs, q nūcius electus in principio cāę pōt citare vsq; ad finē causę sine ɔmissione iudicis. Et text. in auth. sed libellū. C. de lit. ɔtest. vbi executor p̄t recipere cautionē à parte đ obediēdo rei iudicatę, sine alia ɔmissiōe. Ergo et ita à nūcio. Et allegat rōnē, qa notari9 ex gñali ɔmissiōe recipit libellū & alia acta. Nō obst. l. cū clericis. C. de epis. & cle. qa est verū, q electio sola

[...]vis tota in similibus terminis. Tertiò allego doctrinā Bar. vbi ēt Bal. l. quoties. C. fa. erci. vbi dicit q verba gñalia indefinita recipiūt intellectū à spālibus præcedētibus. facit quod no. Bal. ī d. l. j. C. đ hære. & actio. vē. in fin. vbi dicit, q verba gñalia debēt intelligi generaliter, nisi limitētur per præcedentia, & sic cōcludo, quod si debitor pmisit soluere certis locis specificatis, et subdit, & quibuscūq; locis. intelligitur nō de remotioribus expressis.

a L. si ɔuenerit. *Et ibidē ad hoc uide omnino do. Alexan. de Imo. in l. j. de in ius vocan. et in l. 2. §. defendi. ff. ex quibus caus. in poss. eatur.*

b Nouam citationē. *Adde do. Alex. de Imo. ī l. desertorē. §. si ad diē. de re mili. & in d. l. j. allega. in text. vbi etiam vide per Raphaelē.*

c In ɔdēnatione. *Adde tamen, q est magna differentia inter istas expēsas, q̄ debētur ex stipulatione, qa regula est, q quando expensæ debentur ex stipulatiōe, iusta cā non excusat, gl. fi. in §. oportet. in vers. solo. in fi. vbi Ang. in Auth. de iud. quā allegat Bal. ī c. breui. de iure. & Sal. in l. properādū. in §. si aūt. C. de iudi. Illā glo. reputant singularē. Sed expensæ aliæ quæ veniunt rōne contumaciæ, iusta causa excusātur, licet ueniāt iure actionis, vt not. Bar. in l. j. §. is videtur. ff. si quis ius di. non obtem. cir. fi. in. ver. q̄ro, an ad hoc. & est gl. cū tex. in c. querelā. de procu.*

d Cōmissionē iudicis. *Ad quā materiā adde Ange. in trac. malefi. vers. citētur. et do. Alex. de Imol. in l. qui noua. ff. de falsis. & Tancr. ī sum. de cita. 5. q.*

sola ñ sufficit, l3 opus est, q ɔmittit̄ ēt facultas citādi ī tota cā. Declara hoc, nisi agat̄ đ citāda p̄sona ī dignitate ɔstituta, qa tūc reqrit̄ ɔmissio iudicis. Ita dicit Bar. in l. quoties. C. de dign. lib. 12. ¶ Scđò no. q vbi requirit̄ spālis ɔmissio, ñ sufficit dicer̄, Cita debitores istius, qa op3 specificare oēs illos debitores. Ita Bar. in l. j. C. de iure do. im-
13 pe. ¶ Quarta ɔclo ē, q † ɔmissio citatiōis nō p̄sumit̄. Ita oēs hic. Idē t3 do. Ant. in c. qm̄ ɔtra. de ꝓba. & Lud. in l. sciēdū[a]. ff. de verb. obl. Bar. in extrau. ad reprimēdū. in verb. p nūciū. Sal. in l. tres đnūciatores. C. qūo, & qñ iudex. Io. An. in Spe. in tit. de cita. §. j. in ver. sed nūquid credat̄, vbi dicit, q credit̄ nūcio dicēti se citasse, sed nō credit̄ sibi dicēti iudicē ɔmisisse, rō qa officiū suū ñ est electū circa hoc, q dicat iudicē ɔmisisse[b]. Et ibi dicit, q notari9 malè facit scribere, Talis ad ɔmissionē iudicis citauit. Et hoc t3 Bal. ī l. his solis. C. de reuocādis dona. Nō obst. q s̄. dixi de petitione, qa illud sustētat̄ pp rōnē expēsæ. Nō ob. q ꝓbatis extremis p̄sumat̄ media, qa dico, q hoc nō ꝓcedit in medijs, q̄ reqrunt̄ p solēnitate, & sic, si media sūt de solēnitate, vt est in hoc casu nō p̄sumunt̄. ¶ Quinta
14 ɔclo, q † citatio[c] realis de fugitiuo ɔpetit parti. Text. est in d. l. ait p̄tor. § si debitorē. ff. de his, q̄ in fraudē creditorū. Rō ē defectus iudiciarię ptātis. Circa hoc no. d. Bal. in l. j. C. vbi qs de curiali. vbi dicit, q pp defectū iudicis ē licita parti captura, sed nō vltio dāni, nisi tps hoc ñ pateret̄, qa tūc pōt vlcisci. Gl. est in d. c. ius gētiū. j. dis. Ad hoc facit tex. in c. si qs pecunia. 79. dist. vbi elect9 in Papā pp pecuniā de facto eijcit, & est tex. in s. s. §. pr̄. 3. q. j. qa ibi ñ inuenit̄ iudex, cuius officio ille possit excludi, vt dixit tex. in d. §. pr̄. Facit gl. in c. Guilisari9. 23. q. 4. q̄ dicit, q Papa p̄t iudicare in facto ꝓprio, qa nō hēt iudicē. Ad idē vide Car. ī cle. vnica. de sequest. pos. & fruc. in ver. si qs aūt. in 1. oppo. vbi dicit, q in defectū oīmodæ iustitię licitū ē sibi ius dicer̄, ēt đ facto. Et vide Bal. in repet. l. 2. C. de seru. vbi dicit, q passus furtū castri licitè t3 & occupat aliud castrū furis, donec rehabeat suū. Ad idē ēt vide Bart. in l. si alius. § bellissimè, ff. qđ vi, aut clā, vbi dicit, q ciuitates, q̄ ñ recognoscūt superiorē possūt sibi ad inuicē ius dicer̄, & ī l. null9. C. đ Iudæis. & Bal. ī l. j. C. de his, q à ñ dñis. vbi dicit, q princeps expulsus đ suo territorio p̄t occupare ēt autoritate ꝓpria, ētsi posset ɔseq iustitiā, l3 tardè. Vid. ēt ad idē Bal. ī l. pignoris. C. de pign. act. vbi dicit, q creditor p̄t autoritate ꝓpria caper̄ pign9 hypothecatū debitoris fugiētis. Et ibi dicit, q ibi ē gl. q̄ dicit, q tm̄ opat̄ fuga, qñ ē ī ꝓcīctu, q̄tū opat̄, qñ ē ī actu. Ad hoc ego allego Ab. ī c. cū ñ ab hoīe. j. e. & ī c. quał. ī prin. no j. eo. & in c. fi. đ fo. ɔp. & ī c. postulasti. eo. tit. & ī c. j. đ do.
15 & ɔt. ¶ Et no. † q ñ solū ē licita captura pp recuperationē sui, vel sibi debiti, l3 ēt ablatio rei alienę. Ita dicit In. ī c. olim. el j. de rest. spo. & sequit̄ Pe de Anc. ī rł̄a, pctm̄. ī 4. q. de reg. iu. ī 6. Ab. in c. j. qđ met. cau. Arc. ī c. ñ sanè. 24. q. 2. Ab. ī c. 2. de im. eccl. & Pa. de Ca. ɔs. 37. Car. in cle. j. in 3. q. de off. ord. Lĩta hoc, nisi dubitet̄ de aliquo malo, vel scādalo futuro ex tali ablatiōe, s̄m In. in loco p̄dicto. Et tripł̄r p̄t occurrere scādalū, vt ponit Scot. in 4. sen. dis. 15. q. 2. & Alex. de Hal. in 4. par. tractatus de vsur. quos refert qdā Alex. in trac.
16 suo đ vsu. q. 2. ¶ No. illā ɔclonē, q † verba, Nullus tali cōicet. vel, Talis euitet̄ ab oīb. inducūt excōicationē, si sūt lata p̄cedēte apparatu ad excōicādū. Ita dicit do. Ant. & Ab. in c. sup spe. necle. vel mona. & est de hoc ibi tex. Et ibi dicit do. Ant. q ex hoc est sopita altercatio Doctorū ī c. j. đ iud. & est tex.
17 ēt in c. p̄cipuè. 11. q. 3. ¶ No. † q ista verba, Noueris te excōicatū. sunt excōicatiōis latæ sñīæ. Ita do. Ant. in c. reqsisti. de appe. Quid, si dr̄, Noueris te excōicatiōi subiacere? Dic, q idē est. Ita Ab. ī c. ñ nimis. ī vltimo no. de im. eccl. Quid, si dicat̄, Scias te excōicatum? Dic idē. Ita Dom. in c. 2. & q. 2. & ī c. Engeltrudā. 3. q. 3. Et q verbū, Subiaceat. et oē denotās subiectionē, fit latę sñīę, de hoc est gl. ī c. j. in gl. fi. de iniu. in 6. & ponit Ab. in c. clericis. in fi. ne cle. vel mo. S3 pone, q iudex dicat solū, Excōico te. dic, q ē verbū latę sñīę. Gl. ē in extrau. vas electionis ī im p̄ssis fol. 28. & vide, q̄ ego posui in c. ueniēs.
18 in prin. de p̄scr. V3 † iudiciū p̄ñte ñ citato. Arc. in c. ꝓposuisti. 32. dis. & do. An. hic p9multa, Ang. & Im. ī l đ vno quoq; ff. de re. iu. Io. An. ī c. fi. đ ele. ī 6. Et idē dicit eē, si pars est citata in vno loco, & act9 fit in alio loco cōpētē, q

a In l. sciendum. *Et ibidem ad hoc vide plenē. & [...] Alex. de Imo. & vide Guil. de Su. in l. ad peremptorium. de iud. Ad quā materiam adde ēt, quæ habentur per do. Alex. in cōs. 123. 2. part.*

b Commisisse. *Adde Paul. de Cast. in consil. 50. & Ioann. de Imol. in l. ex consensu. §. eum, qui. de appell.*

c Citatio. *Adde tu, an cōpetat iudici aliàs incōpetenti, vt puta iudex ī competēs ad p̄ces creditoris capi fecit debitorē fugitiuū? Vide Rom. in l. ij. ff. đ iurisd. om. iu. q dicit q captura p̄sonæ, q̄ est suspecta de fuga pōt fieri à quocūq; delegato, & à quocūque iudice aliàs ī cōpetēti, nā cōtra capturā factā pp suspicionē fugæ, nō pōt opponi de incōpetētia iudicis. Ita ipse Lu. Ro. in loco p̄allegato refert cōsuluisse Pet. đ Anch. ī cons. 184. qđ consiliū ēt allegat do. Alex. ibi in d. l. 2. sed corruptè, qa debebat allegare in cōs. 192. q inci. In auxiliū veritatis. Et p cōfirmatiōe eorū, q̄ scripta sunt, mouetur qa si debitor suspectus de fuga p̄t capi p ipsum creditorē, & sic p priuatā p̄sonā, leg. ait p̄tor. § si debitorē. ff. de his q̄ in fraudē cre. multò magis p iudicē, q̄uis aliàs incōpetentē, arg. l. fi. C. de malef. Scdō qa die feriato ī honorē Dei iudex est incompetens, quo ad exercitiū iurisdōnis, et tñ illo tpe pōt facere capi debitorē suspectū de fuga, vt est gl. fin. ī l. fi. C. de fer. Tertiò, cū mora sit periculū allegatura, cessant regulæ iuris prohibitiuæ. l. de pupillo. § si qs ff. de oper. no. nun. Istā decisionem Pet. de Anch sequitur per d. fundamenta Rom. in d. l. 2. ff. de iurisd. om. iud. & in consi. suo 242. quod inci. Vnde est & plenius in l. de pupillo. § meminisse, in addit. nouis, vbi quædam alia addidi, ff. de ope. nou. nunc. Idem simpliciter sequitur do. Alex. in d. l. de pupillo. § si quis, & in d. l. 2. ff. de iuris. om. iud. Adde. q Fran. de Are. in cōsi. 95. quod incip. Respondendo dubijs, recitat istā decis. Pet. de Anch. & dicit, q est falsissima, & Pet. nō fundauit se supra firmā petrā, sed aurū & pecunia corruperūt eū, & fecerunt cū malè consulere, & q rationes Pet. sunt somnia. Et multa allegat, sed inter cætera optimum tex. qui valdè tangit, in l. j. §. hoc aūt. ff. de ser. fug. vbi magistratus nō tenetur capere seruū fugitiuum, nec facere ei auxilium ad capiendū, nisi ad literas iudicis domicilij, quod est absurdū, si rōne fugæ q̄libet iudex incōpetēs posset capere. Secūdò dicit aliud q placet, quod fundamētū Pe. de Anc. nō est verū dū dicit, Pōt fieri die feriato. Ergo per iudicē ī cōpetentē. Hoc non est verū, nā tutores & curatores possunt dari dieb. feriatis. l. 2. ff. de ferijs. & tñ nō pñt dari per iudicē incōpetentē. l. j. C. ubi pe. tu. quid tenēdū in hoc passu subtili? Ego teneo decision. Pe. de Anc. et Rom. quā puto eē veriorē, & eā cōfirmo 4. optimis fundamentis. Primò, qa clericū debitorē suspectū đ fuga, pōt capere iudex secularis, & valet captura, qñ aliàs periculū eēt ī mora, imo ipsemet creditor secularis pōt tunc capere ꝓpria autoritate clericū suspectū de fuga. & tñ ibi est oīmoda incōpetētia. Ita concludit do. Ab. in c. cū non ab hoīe. de iud. & aū eū Bal. ibidem, & Bal. in c. dilectis, de appel. Secundò moueor, qa vbi periculū est in mora, iudex aliàs incōpetēs p̄t examinare testes, & valēt dicta testiū, et ꝓbāt, nō obstāte incōpetētia, s̄cđm Bart. ī l. 2 C. de nauf. lib. 11. Sequitur Rom. in l. si verò. §. de viro. in 54. fallentia, ff. sol. mat. Facit, qđ vult Bar. ī l. admonēdi. ī ver. qd si dictū testis. ff. de iureiu. Sequitur Ant. de But. ī c. fi. de iureiu. Tertiò moueor, nam si creditor p̄t ꝓpria autoritate capere debitorē suspectū de fuga, ut est tex. in d. l. ait p̄tor. § si debitorē. ff. de his, quæ ī frau. cre. certè si fecerit capi p iudicē incompetentē, nihil debet nocere incōpetētia iudicis, quia regula est, q quādo aliquid de necessitate non requiritur ad actum, si illud interuenit, & malè, nō vitiat actum, l. vnica. C. de rei vxo. act. Et q tunc non obstat incompetentia iudicis, quando non requiritur, est bona gl. in §. multis. in verb. in transitu. Instit. de lib. quā ad hoc reputat sing. Bal. in l. consentaneum. C. quō & quādo iud. et in l. is. C. de iure emph. & in c. j. §. si verò. de pa. iur. fir. Quartò facit, quia debitor in diē, vel sub conditione, si est suspectus de fuga, interim pōt contra eū fieri executio, l. quæsitū. cum glo. in verbo, quia interest. ff. de pig. & ibi clarius Bar. & Ang. in sum. & p tū text. do. Bal. ī l fi. in fi. C. de cōdi. ex lege, q debitor fugitiuus ēt ante diē*

Universidad de Deusto Biblioteca

[p]ōt capi. Et idē Bal. in l. 3. in fi. C. eo. & ī l. si debitore. ff. de iud. [q] si lite pēdēte debitor efficitur suspectus de fuga, pōt nō obstāte litis pēdētia ēt ꝓpria autoritate capi. Ita not. t3 Ang. ī rep. l. nemo carcerē. C. de exactio. trib. lib. 10. in vers. q̄ro, q̄d si lite pēdente, quē refert & sequitur do. Alex. in cōsi. suo 479. inci. Magnifice prætor.

Itē alibi t3 Bal in rub. de tre. & pa. ꝙ debitorē meū fugitiuū possum capere tpe treugæ, quia treuga nō ꝓdest fugitiuis. Cōcludo ergo, ꝙ debitor suspectus de fuga si capitur authoritate iudicis incōpetētis p̄t opponere de incōpetentia iudicis. Intelligo sanè tñ, q̄do periculū erat in mora, quia tunc nō poterat habere copiā iudicis cōpetentis, & sic aliàs potuisset fugere. Itē intellige, ꝙ talis captura facta per iudicē incōpetentē valet cū hoc, ut postea cōsignet eū iudici cōpetēti, sicut q̄do creditor capit ꝓpria authoritate secūdū Bar. in d. l. ait p̄tor. §. si debitorē. gl. in c. j. §. 1. in verbo, ptātē. de pa. iur. fin. no. in l. generali. vbi Bal. C. de decu. lib. 11. Facit §. audierit. ī Auth. d̄ defen. ciu. sicut quādo iudex laic⁹ capit clericū suspectū de fuga: q̄a dēt eū cōsignare iudici ecclesiastico, secūdū do. Ab. ī d. c. cū nō ab hoīe. sicut q̄do iudex laicus capit clericum repertū in flagranti crimine, nō dēt eū cōsignare iudici ecclesiastico, secūdū Bar. ī l. si q̄s in seruitutē. ff. de fur. Bal. in l si q̄s. C. d̄ epi. & cle. Canonistæ. in c. vt famæ. de sen. exc. & in d. c. eū nō ab homine. Not. tñ diligenter, ꝙ creditor faciēs capi debitorē authoritate iudicis incōpetētis, si scienter facit, ꝑdit ius. Ita singulariter tenet Bal. in c. causam matrimonij. in fin. de offic. deleg. accedat l. extat. cum gloss. ff. quod met. cau.

valebit nihilominus actus pp partis p̄sentiā, et sic collige, ꝙ vbi fit actus parte p̄nte ēt nō citata, ꝙ ē satisfactū statuto &c. Et hoc ītellige vbi p statutū simpl'r reqrit citatio. Facit tex. ī l. ēt. §. fi. ff. d̄ mune. & hon. ī verb. citatis, vel p̄ntib. Amplia, ꝙ nedū t3 iudiciū, sed ēt s̄nīa. Hoc firmat Io. An. ī add. Spe. ī tit. de sen. ꝓla. §. vt aūt. ī ver. & not. & do. Ant. ī c. j. d̄ libelli obl. Hāc ꝯclōnē t3 Bal. ī c. 2. ī vlt. col. de testi. ī mo. ī cle. sępe. ī gl. ī verb. p̄reptorio. de ver. sig. Do. in §. hinc ēt. 17. dis. ¶ Līta, dū mō iudex declaret parti p̄nti, ꝙ vult ꝓcederē sup illo actu, ne ps ex īaduertētia decipiat, Ita do. Ant. hic, Bar. ī l. furioso. ff. de re iud. Rō, q̄a n̄ sufficit p̄ntia sine ītelligētia. Et hoc dictū sequit Im. ī d. c. 2. d̄ test. Are. hic r̄probat hoc, q̄a ꝯ̄riā t3 Ang. & Im. ī d. l. de vnoquoq;. p l. ēt. §. fi. ff. de minorib. Scdō mouet q̄a p̄ns ī iudicio p̄sumit intelligere. l. j. ff. de auto. tut. Aliàs sequeret, ꝙ ī iudicio pars nunq̄ p̄sumeret aduerter, nisi diceret parti. Aduerte. Itē gesta corā p̄icipe n̄ p̄sumerent solēniter acta, nisi diceret, Aduerte. Sed posito, ꝙ sit vera ista lītatio, sublimita, nisi notari⁹ scripsisset f̄m ipsū pte p̄sēte. Allegat Bal. ī l. fi. C. de sen. ex breuiculo recitādis. Sed ego teneo, ꝙ debeat admoneri, vt aduertat, ētsi est p̄ns, dū mō sit p̄ns ad aliū finē, & vide Bar. ī d. l. furio-

19 so. ¶ No. ēt, ꝙ† p̄ns cogit pati, vt sibi libell⁹ offerat, ētsi ad hoc n̄ fuit citat⁹. Ita latè do. Ant. hic. & Bar. ī l. j. ff. de in ius voc. & Bal. in l. ad nos. C. de appel. Bal. & Sal. ī l. venia. C. de ī ius voc. Im. in c. bonæ. el. j. de ele. Abb. in c. tenor. in fi. d̄ re iu. Rō, q̄a ius deliberādi sup r̄nsiōe libelli n̄ lædit. Amplia, ētsi pp illū libellū fuerat citat⁹, & pendēte termino venit ad aliū finē. Ita Bal. in auth. offerat. C. d̄ lite ꝯte. Hāc ꝯclōnē t3 Bal. ī l. ꝓlatā. C. d̄ sen. & interl. om. iu. Bal. ī l. si accusationib. C. d̄ accus. & ī l. ꝯsentaneū. C. quō, & q̄n iudex. in vlt. col. q̄cq̄d dixerit Bar. ī d. l. de vnoquoque. & Arch. ī c. vocatio. 5. q. 2. q̄ decisiōes saluant p sequētē ꝯclōnē. ¶ No. igit ēt, ꝙ p̄ns in iudicio n̄ cogit r̄ndere libello. Rō, q̄a dant induciæ ad delibe-

* rādū. Hoc tenēt oēs * Doc. hic. Idē t3 Bal. in l. 2. ī fi. C. vt. li. pēd. & Bal. ī l. 2. C. quō & q̄n iudex. & Ab. ī c. tenor. ī fi. de re iud. Līta hoc nisi p̄ns sit instructus, vel verisil'r deliberat⁹ venit, q̄a tūc cessat rō, & cogit r̄nder. Ita Bal. in d. l. 2. ī fi. ¶ Cōtra ista opponit de vna doctri-

20 na, ꝙ† vbi vēditor n̄ vocat vt rē defēdat, n̄ tenebit de euictiōe, l3 sciat litē

* motā emptori. Ita oēs * ī c. fi. de emp. & vēdi. & ad r̄lam, eū q̄ cert⁹ ē, dicūt, ꝙ loquit, q̄n reqrit lōga sciā, & nō aliud vltra sciā, sed ī casu n̄ro vltra sciētiā reqrit aliud, s. ꝙ r̄ndeat libello. Ergo dēt re⁹ spāliter moneri, vt r̄ndeat libello. Sed hoc n̄ obstāte, tene cōem, q̄a citatio reqrit solā ꝯparitiōnē, l3 si

reus [in i]udicio instructus, nō est opus eū al'r citare: & sic est vera fallētia Bal. nec obstāt notata in d. c. fi. q̄a ibi reqrit factū, s. ꝙ venditor suscipiat in se litē, & defendat emptorē, de quo facto n̄ loqtur sciā, l3 per ipsam sit certus litē motā emptori. Etsi dicas, nōne induciæ ad deliberādū sūt de substātia, vt dicit gl. in c. vxor felicis. 17. q. 3. Ergo l3 reus sit in iudicio, tñ nō dēt cogi r̄ndere libello, cū possit petere inducias ad deliberādū. Quia r̄ndeo ꝙ est verū, ꝙ induciæ sūt de substātia, q̄n petunt ad deliberādū, sed in casu Bal. n̄ p̄nt peti ad deliberādū, & iō n̄ sūt de substātia, cū reus in iudicio venerit instructus & deliberatus. Et ita loquit Bal. & iō nimirū, si cogit r̄ndere.

22 ¶ Vtrū† recedēs à iudicio sine licētia, dicat ꝯtumax.

a Dicas, ꝙ sic^a. Tex. ē hic & firmat In. ī c. calūnia. de pen. Bar. ī l. si finita. §. Iulianus. ff. de dā. inf. Bal. in l. nā ita diu⁹. ff. de adop. Imo. in l. q̄situ. ff. de re iud. Fallit primò, nisi ꝯparēs in termino n̄ reperisset partē aduersā. Ita Im. hic allеg. tex. ī c. j. de dol. & ꝯtu, ī 6. & reprehēdit hic Im. do. Ant. in hoc dicēs, ꝙ nō poterit ēt isto casu iudex ꝓrogare horā in aliā diē, f̄m c. ꝯsuluit. d̄ off. dele. q̄a dicit, ꝙ ille tex. loquit ī reo, q̄ potuit h̄re legitimā cām, sec⁹ ī actore. ¶ Scdō fallit, nisi recessisset pp repētinū periculū. Ita do. Ant. hic, & Bal.

a Quòd sic. Adde Bal. ī addit. ad Spe. in tit. de cita: vers. ille, q̄ cōparauit. & Bar. in l. cōsentaneū. ad fi. C. quō & quādo iud.

22 & Io. An. in c. si postq̄. de ele. ī 6. ¶ No. ēt ꝙ† si citatio fit ad vnū actū, vel ad vnū locū, vel ad vnū tp̄s, & postea fiat ali⁹ actus, vel alio loco, vel alio tpe, citat⁹ nō est ꝯtumax. Ita do. Ant. hic alle. tex. & ibi Bar. in l. aut q̄ al'r. in prin. ff. ꝙ vi, aut clā. Fortifica hoc p tex. in c. si à iudice. de app. in 6. quē ꝓprie no. ibi Io. An. ī verb. in termino. Illū tex. alleg. Bal. in l. cū n̄ ex eo. in fi. C. q̄n ꝓuo. n̄ est necesse. Et vide ēt Bar. ꝯs. 171. inc. Pluries ꝯtingit. vbi ꝯsuluit, ꝙ si iudex citauit partē ad audiēdā s̄niam ī vna hora, & postea tulit s̄niā vel an̄ vel post, ꝙ nō valet s̄nīa. Et vide Ab. ī c. ꝯsuluit. de off. dele. vbi scripsi. & Abb. ēt in c. cū dilecti. de do. & ꝯtu. Līta, nisi iudex ꝓrogaret in sequēte diē, p d. c. ꝯsuluit. & Ita dicit Ab. & Imo. Et not. q̄a

23 hęc ēt h̄nt locū in actib. extraiudicialib. ¶ Vtrū† ꝯciliū ꝓuinciale possit deponer epm̄, & an ꝓnūciare deponēdū. Tangūt hic Doc. & circa hoc dicas, ꝙ ꝯciliū ꝓuinciale nō deponit epm̄. Gl. ē in c. tuæ. de cle. n̄ resi. & h̄r 3. q. 6. quasi p totū, & in c. accusat⁹. ea. q. & ibi Arc. Rō ē; q̄a hoc ē de casib⁹ reseruatis Papę. Gl. ē ī d. c. ex tuæ. Et dicas, ꝙ f̄m Canōes antiquos poterat deponere. Tex. ē in ca. si quis à ꝓprio. 22. q. 5. ibi à synodo. Et ita r̄ndet gl. in d. c. accusat⁹. Et intellige, ꝙ ptinet ad Papā n̄ solū deponere epm̄, q̄ iā adept⁹ sit epatū, s3 ēt illū, q̄ n̄ potuit ꝯseq epatū. nā & talis gaudet hoc priuilegio, vt à solo pp possit deponi. Tex. ē in c. si q̄ epi 11. dis. & ibi gl. & vide q̄ ego posui in c. q̄ ī eccl'arū. de ꝯst. in fi. vbi habes multa, q̄n rōne pristinæ dignitatis debeat alicui reuerētia. Itē intellige, ꝙ ꝯciliū pōt ꝓnūtiare epm̄ eē deponēdū. Gl. ē in §. biduū. ī verb. notauerit. 2. q. 6. & ponit do. Ant. hic, q̄ allegat & aliā gl. in c. frater n̄r. 17. q. j. Io. An. in c. j. de off. del. Pro hoc facit disputatio Alb. in opere suo statutorū. in 4. par. q. 37. quē sequit Mar. de Se. in rep. c. qual'r. lo 2. in 11. q. art. 96. de accus. Dic tu tñ ꝙ ꝯ̄riū est in isto casu, p tex. in c. discutere. 3. q. 6. vbi in hac cā diffinitio, & decisio seruat Papæ. Et ita not. Ab. in c. 2. de acc. cū gl. Et ꝯ̄ria ꝓcedūt in eo, q̄ n̄ est ꝓhibit⁹ iudicare. No. ēt ꝙ ꝯciliū nō absoluit epm̄. Ita dicit Io. An. in c. nō pōt. de re iud. & Abb. in c. de cętero. eo. ti. ¶ Vltimò no. ꝙ cāæ criminales epōrū nō possunt delegari, l3 sint p ꝯciliū cognoscibiles. gl. est in c. inquisitorē. in verb. Apostolicæ. de hær. ī 6. Et p hæc ꝓ nūc expedita sit hęc Decretalis.

SVMMARIVM.

1 Causa ciuilis potest delegari laico à iudice ecclesiastico. Fallit in duobus casibus, vt hic.
2 Clericus an possit esse procurator laici.
3 Guardianus Fratrum Minorum si acceptat executionē testamēti, & exequitur, valet quod facit, licèt acceptare non potuisset.
4 Laicus an possit eē ꝓcurator clerici in cā ciuili, & ēt ī cā sp̄uali.
5 Laicus an possit esse operarius in ecclesia cathedrali.
6 Laicus an possit esse vicarius episcopi.

Laicus

7 Laicus an possit prædicare cum licentia episcopi.
8 Causa spiritualis an possit committi clerico & laico simul.
9 Prælati qui dicantur.
10 Statuimus, hoc verbum est promulgatiuum iuris nouis.

CAPITVLVM II.

DEcernimus. ¶ Laici eccl'astica negotia tractare n̄ p̄nt, sed p̄latorū iudicio disponunt. H. D. Vtrū Abbatia sit dignitas, vltra oēs hic allego Io. Mon. ī c. inq̄sitores. d̄ hęre. ī 6. vbi dicit, ꝙ Ab. d̄r h̄re simplex officiū, & n̄ dignitatē: & ita ꝓnūciasse Clemētē Papā in ꝯsistorio. & ē gl. ī c. tuā. ī uerbo, Ascēdat. de æta. & qua. & idē t3 Archi. ī c. fraternitatis. 71. dist. Sed istis nō obstātibus tene, ꝙ Abbatia ē ꝓpriè dignitas, ita. n. sentit exp̄ssè gl. ī c. exposuisti. ī gl. fi. d̄ corpore vitia. & est tex. ī c. si q̄s deinceps. 16. q. 7. ibi simil'r d̄ alijs īferiorib⁹ dignitatibus eccl'asticis. & allego Do. q̄ idē t3 ī c. 2. d̄ p̄b. ī 6. Car. ī cle. j. ī j. q. de rescr. & ꝓbat tex. ī c. vt Apostolicæ. ī prin. de priuil. ī 6. Qui aūt dicant p̄-

1 lati, dicet j. ī fi. gl. ī uerbo, p̄sumāt. ¶ Cā† ciuilis p̄t delegari laico. Archi. ī c. clericū cuiuslibet. 11. q. j. Spe. ī ti. de leg. §. nūc videdū. ver. 40. Do. ī c. p̄ter. §. ad hoc. & ibi gl. ī uerbo, ducib⁹. 32. di. Et hoc ītellige de vna cā tm̄. ¶ Limita primò nisi partes ꝯtradicerēt, & offerent. clericū idoneū, vt hic p Are. p⁹ Arch. ī c. ī noua. 16. q. 7. ¶ Scdō limita, nisi facerēt eū delegatū ad vniuersitatē cārū, pp tex. & ibi Bal. ī l. parabolani. C. de epi. & cle. Et hoc est adeò verū, ꝙ & ēt Papa nō posset oēs cās clericorū cōmittere vni laico, q̄a, si, vt t3 gl. ī c. si īperator. in verbo. Discuti. 96. dist. clerici sunt exēpti à laico, meritò Papa hoc tollere n̄ p̄t. Et hoc tenet Ab. ī c. eccl'a sanctæ Mariæ. de ꝯst. & multi, quos ibi aliàs allegaui. Et sic habes vnā limitationē ad id, qd' d̄r, ꝙ cā eccl'astica p̄t tractari p laicū, q̄n sibi cōmittit ab epō. ¶ Not. ēt ꝙ verbū. Præsumere. n̄ cadit ī eis, q̄ authoritate iudicis aliq̄d faciūt. Ita Ab. hic & gl. & ē gl. ī l. ī rē. §. tignū. ff. de rei vēd. ī fi d̄ qua ponit Bal. ī l. nō eo minus. C. d̄ accus. & tex ī c. p̄carię. 10. q. 2. ponit Ab. ī c. cū venissent d̄ rest. ī īteg. Car. in cl. j. ī 39. q. de priui. Cal. ī ti. de sen. exc. ꝯs. 4. ¶ Clericus n̄ dēt acceptare delegationē laici. Vide Cal. ī ti. de of. del. ꝯs. 6. inci. an sacerdos. vbi ꝯsuluit, ꝙ clericus nō peccat acceptādo cām ciuilē à laico: & r̄ndet ad tex. ī c. te q̄dē 11. q. j. dicēs, ꝙ loquit ī eo, q̄ vniuersal'r acceptat oēs cās & sic ī eo, q̄ se ī eis īuoluit, sec⁹ vbi d̄ vna tm̄ cognoscit. ¶ Itē no. ꝓ hoc dictū In. in c. j. de obli. ad rōcinia. ī fi. vbi

2 dicit, † ꝙ clericus^a nō p̄t eē ꝓcurator laici: qd' dicit eē verū, q̄n passim sumeret oēs cās laicorū, aliàs verò p̄t eē, cū quo ꝯcordat Archi. ī c. ꝓuenit. 96. dis. Itē voluit Inn. ī c. sed nec. ne cleri. vel mona. sup verbo, ꝓcurator si gn̄alis & vr̄ tex. ī c. p venerabilē. q̄ filij sint l. ī prin. Et sic patet, ꝙ clericus p̄t eē ꝓcurator laici in cā ciuili, q̄n ī vna cā assumitur; & non passim oēs acceptat^b.

ADDITIO. *Q̄d ego intelligerē verū, nisi vna cā eēt multū ardua & diffusa, ita ꝙ haberet distrahere clericū, sicut si essent multa, p no. ī simili p Ang. Aretinū in §. itē tria. Insti. de excus. tutor. cū cōcordātibus traditis ibi p eū. Phil. Sy.* ¶ Et dic, ꝙ imo ēt eo casu, quo n̄ dēt acceptare, si acceptat, ꝙ tñ t3 iudiciū nō obstāte ꝓhibitione legis. Ad hoc adduco ꝯsiliū Fede. de Senis 223. inci. Factū tale est. ubi ꝯsuluit,

3 † ꝙ si Guardian⁹ fratrū Minorū acceptat executionē testī, & exequit, ꝙ valet & tenet executio l3 acceptar n̄ potuisset. Sed ꝯ̄. d̄ tex. ī l. n̄ dubiū. C. de ll. vbi dicit tex. ꝙ factū ꝯ̄ legē n̄ t3, ētsi l. nō ꝓhibeat, & sic executio erit nulla. Sic ergo in ꝓposito, si c. te q̄dē. ꝓhibet clericū acceptar delegationē à laico, ergo, si acceptat ꝯ̄ illi⁹ dispositionē, & sic ꝯ̄ l. actus erit nullus. Sed r̄ndet Fed.

a Clericus. *Adde tu, ꝙ clericus potest in iudicio seculari aduocare p negotijs ecclesiasticis. Ita do. Abb. in c. j. de postulā. in j. col. in versi. prosequamur. Adde, an clericus possit procurare pro negotijs seculariū in iudicio seculari, vide per do. Ab. ī c. in nostra. de procurat. in scdō not. Exceptio contra Clericū aduocātē, vel procurātē ī iudicio seculari quādo possit opponi, vide per do. Ab. ī d. c. ī nostra. in 3. col.*

b Acceptat. *Adde Phil. ī c. cōstitutus. de app. et Lu. no. in sing. ver. procurator. ver. clericus nō pōt. & Spe. in ti. de inst. edi. §. restat videre. ver. q̄d si libellus. & melius in ti. de ꝓc. §. j. uer. itē ꝙ ē ep̄s. & Fede. de Senis in consil. 263.*

ī d. ꝯsilio, ꝙ vbi lex simpl'r ꝓhibet aliquid pp honestatē, ꝙ valet act⁹, l3 sit ꝯ̄ legē. Allegat Io. An. ī c. sicut. ne cle. vel mona. vbi dicit, ꝙ clericus p̄t esse ꝓcurator laici in vna cā, & t3 iudiciū, q̄uis n̄ deberet clericus acceptar à laico pp honestatē. Et illud ꝯsiliū Fed. sequit Lu. Ro. ꝯs. suo, 309. īci. Oīpotētis, quo ad primū. ī scdō dubio, vbi ꝯsuluit, ꝙ factor cleric⁹ uni⁹ nobilis p̄t ad utilitatē illi⁹ nobilis ꝯ̄here, & valebit ꝯ̄ctus, ex quo solū pp honestatē ꝓhibebat eē factor. Allegat ēt p hoc do. Ant. ī c. fi. ī fi. d̄ ꝯsti. & ibi ēt vide Do.

ADDITIO. *Aduerte tu, quia Ro. in p̄allega. cons. nō dicit id ꝙ dicit hic do. Fel. sed bene cōsuluit ibi ī his terminis, in quibus cōsuluit Fed. in d. suo cōsi. 293. et cōtra hoc facit, ꝙ cōsuluit Bal. cōs. suo. 313. in 5. parte, secūdū impressionē Mediolanensem, vbi cōsuluit, ꝙ s̄nīa arbitramentalis lata a fratre Minore nō tenet, quia nō potuit eligi in arbitrū cōtra dispositionē cle. exiui de paradiso. quæ prohibet illos implicari negotijs secularibus, & tñ attentis s̄. dictis*

Arbiter an possit esse religiosus

4 *deberet valere. Cogita Phi. Sy.* ¶ Procurator† laicus p̄t eē ꝓcurator ī cā ciuili clerici, & ēt p̄t eē ꝓcurator ī cā sp̄uali. Limita hoc, nisi actus sp̄ualis depēderet à iudicio suo. Ita dicit Do. ī d. c. j. de ꝓcur. in 6. ita limitās ibi illū text. p⁹ Pau. de Leaza. D̄nt hic Moderni, ꝙ de administratione gn̄ali ponūt vnā limitationē, & d̄nt, ꝙ vbi eccl'a est grauata debitis, ꝙ ꝓ solutiōe debitorū p̄t assumi vnus ꝓcurator laicus diues. Et ita t3 Arch. ī c. iudicatū. 89. dis. & ibi dicit, ꝙ dēt associari clerico. ¶ Scdō ꝓ hoc allegāt Mod. Hos. ī c. 2. d̄ æta. & qua. D̄nt hic ēt ijdē Mod. ꝙ ep̄s nunq̄ p̄t imponere laico gn̄alē administrationē, ēt tpaliū, primò, q̄a vbi canō īponit legē epō, n̄ p̄t dispēsare, s3 canō dat legē epō, ꝙ faciat œconomū clericū, d. c. iudicatū. 99. dis. Ergo ep̄s n̄ p̄t dispēsare, ꝙ laic⁹ sic œconomus. Itē d̄nt hic Mod. ꝯprobādo hāc suā opinionē, ꝙ ep̄s n̄ dispēsat ꝯ̄. ꝯstitutionē ꝯcilij, sed dādo hmōi administrationē laico, faceret ꝯ̄ ꝯstitutionē ꝯcilij, ergo n̄ p̄t dar. Et sic tenēt ꝯtra do. Ab. hic. dicit hic Are. ꝙ laicus gn̄al'r n̄ p̄t eē ꝓcurator oīum rerū tpaliū eccl'æ, Mouet primò p tex. ī c. ī noua. 16. q. 7. ¶ Scdō mouet p text. ī d. c. iudicatū. cuius rō militat ēt ī rebus tpalib. eccl'æ, inducēdo, vt hic p ipsum. ¶ Tertiò mouet, p tex. ī c. 2. de æta. & qua. vbi laicus p̄positus vniuersal'r admistrādæ eccl'æ, remouet ī totū, tanq̄ malè p̄positus, ꝙ fieri n̄ deberet, si saltē in tpalib. teneret p̄positio & cōmissio administrationis, & sic dicit ipse. Satis patet ex illo tex. ꝙ laicus nō pōt p̄fici ēt rebus tpalib. eccl'æ. & tenēdo hāc opi. r̄ndet ad c. vestra. de loca. q̄ vr̄ facer ī ꝯtrariū, ꝙ magis interest eccl'æ, h̄re illū, q̄ administrat vniuersal'r res eccl'æ, vt ꝓcuratorē sibi subiectū, q̄a ꝯfidit de ipso, & facil'r pōt fraudare q̄ illū, q̄ ꝯducit fructus eccl'æ, q̄a in eo nō ē tāta suspicio fraudis & detrimēti eccl'æ, cū locatio fiat authoritate epi, & inde ꝑcipiat pēsio. Dic tñ, ꝙ videret, ꝙ ꝯmissio administrationis facta laico uniuersal'r de rebus eccl'æ deberet ualere, saltē quo ad tpalia. p ꝯs. Fed. 125. inc. Sup eo. ubi t3, ꝙ ꝯpromissū factū ī laicū de reb. tpalib. & sp̄ualib. clericorū, l3 nō ualeat quo ad sp̄ualia, tenet tñ, quo ad tpalia, p no. ī c. cū tpe. de arbi. Dicit ēt, posito ꝙ laico nō possit ꝯmitti administratio rerū eccl'æ ī tpalibus, qd' tñ t3 ꝯmissio mero iure, l3 obstet exceptio, & possit reuocari, p no. ī c. sciscitat⁹. d̄ resc. & p id, qd' ferè ī ijsdē terminis ꝯsuluit idē Fe. ꝯs. suo 270. inci. Qd' clericus ubi t3, ꝙ ēt ī casibus, ī q̄b. clericus nō p̄t eē ꝓcurator laici, de q̄b. in c. sacerdotibus ne cle. uel mona. ꝙ tñ, si clericus fiat ꝓcurator laici ꝙ ꝯmissio nō erit nulla ipso iure, sed dēt opponi exceptio an̄ litē ꝯtestatā, iuxta no. in c. in n̄ra. de ꝓcura. allegādo ꝓ hoc no. in simili p Inn. in c. antepe. ne cler. uel mo. Pro quo Aret. ipse alleg. Bar. ī l. p⁹ mortē. ff. de adop. ubi dicit, ꝙ q̄uis ad petēdā legitimationē n̄ possit ꝯstitui ꝓcurator, ꝙ tñ ualet ꝯmissio, si fiat. Et sic t3 ipse ꝯtra d̄nm Ab. ꝓ quo ꝯtra Ab. allego gl. ī c. cū simus. 9. q. 3. q̄ dicit, ꝙ œconomus dēt eē clericus, & qd' no. Spe. ī ti. de œconomo. §. j. uer. itē qd' ē laic⁹. & do. Ant. ī c. 2. de æta. & qua. ¶ Limita tñ istā opi. ꝯtra Ab. hic, f̄m Bal. hic, nisi ad tale officiū null⁹ idone⁹ clericus inueniret, & subdit hoc tūc procede-

pceder, ꝙ possit ꝯmitti laico administratio rerū ecclę, dūmodo non ꝯmittaī ꝯsanguineo plati, pp suspicionē rōnis nō exigēdæ, saluo, nisi iste ppinquus eēt psona honestæ & pbatæ vitæ: qa virtus animi p satisfactiōe hr̄. Gl. ē prima ī l. j. §. his aūt. ff. d ri. nup. Et p hæc remaneat
5 expeditus iste passus. ¶ Vtrū laicus† possit eē operarius in ecclesia cathedrali? & an possit deputari principalis collecter oblationū ecclæ? Dicit hic Ab. ꝙ si fabrica ꝯsistit simplr & purè in eo, ꝙ ptinet ad solā fabricā, ꝙ poterit eē, aliàs secus, vt hic p ipsum. Quo aūt ad oblationes, vltra Abbatē hic dic, ꝙ oblationes fiēdæ ecclæ nō pn̄t vēdi laico. Ita dicit gl. in c. altare. j. q. 3. q̄ allegat Lu. singulari suo 657. inci. Fructus ecclæ. Et idē tenet Arch. in c. sanctorū. 10. q. j. ubi dicit, ꝙ nō solū epi, sed ēt Papa de ꝯsuetudine vēdūt oblationes fiēdas. De quo multū miraī. Ad idē ēt de fabrica vide Cal. ī ti. de ꝯsue. ꝯs. j. vbi ꝯsuluit, ꝙ officiū operariæ l3 de ꝯsuetudine sit semp solitū regi p laicū, ꝙ tn̄ ī eo poterit ēt ꝯstitui clericus, qa vterq; est capax talis officij. Et idē t3 ꝯsi. suo 19. in tit. de pb. Et sic t3 ipse, ꝙ laicus pōt eē operarius in ecclā, vt & Ab. hic. p quo allego, ꝙ laicus pōt esse rector hospitalis, vt dicit gl. in verbo, secularibus. in cle. qa ꝯtingit. de relig. do. & Bal. hic in 3. col. Itē allego, qa videmus, ꝙ laicus pōt eē executor testī ad pias cās, vt est gl. ī l. si qs Titio. ff. de leg. 2. Itē allego, qđ dicit hic Bal. ꝙ laicus pōt eē custos altaris. Ergo eodē mō poterit recipere oblatiōes fiēda s ecclæ, maximè, ne distrahanī pp hoc clerici à diuinis, vt hic inqt Ab. ¶ Laicus † nō pōt eē vica-
6 rius epi, vt hic p Ab. p tex. in c. in noua. 16. q. 7. ¶ Fallit primo in epo habente iurisdōnē tpalē, qa tūc laic⁹ posset ꝯstitui vicarius epi. Ita dicit Ab. p tex. in c. fi. ne cler. vel mona. Itē dn̄t Doc. hic, ꝙ ēt clericus ꝯiugatus nō pt eē vicarius epi. Ad hæc adde Bal. in proœ. Decr. vbi dicit, ꝙ laicus, q fuit iudex maleficiorū, nō pt eē vicarius epi, l3 postea fiat clericus Limita ista, nisi eēt laicus factus assessor clerici, qa bn̄ pōt a laicus fieri assessor clerici, vt hic per Ab. & Doct. Et dicit hic Bal. ꝙ si eps faceret laicū vicariū suū in spūalibus, ꝙ verba dēnt impropriari, & dēt exponi vicariū suū, id est, assessorè. Et idē eēt dicēdū, si eps mādaret aliqd tali, & diceret vicario nr̄o. nā deberet exponi, id est, assessori, p dictū Host. in c. petitio. d pcu. & idē dicit Bal. ī l. cū clericis. C. de epis. & cler. & ī l. testm̄. C. de test. Et hoc intellige, vbi verba nō paterent aliā interpretationē. ¶ Laicus pt eē notarius curiæ epalis. Ita tenet expresse hic Bal. & Bal. ī c. Messana. de ele. & in proœ. Decr. vbi dicit, ꝙ ēt ī cā spūali laicus pōt eē notarius, & t3 Imo. ī c. ꝯtingit. de arbi. Et ita dn̄t & te-
7 nēt Mod. hic. ¶ An† laicus possit pdicare cū licētia epi? Ponit hic Ab. & Mod. & tenēt, ꝙ sic. b Fallit ī muliere b, fm Ab hic, l3 Mod. in quātū alleg. gl. in c. mulierē. 33. q. 5. sentiāt, ꝙ imo ēt mulier d licētia epi possit pdicare, q̄ gl. alleg. l. nemo. C. d sūma trini. & fid. cath. vbi ē casus formalis phibēs laicū pdicare & disputare de fide, quā l. ꝯmēdat Tho. 2. 2. q. 10. art. 6. & ibi refert oīa verba illi⁹ legis, & ē tex. ī c. nouit. d pœni. & remis. per quē vr̄ sustētari opi. Ab. ꝙ mulier nō possit pdicare, cū tex. ibi dicat, firmiter phibeat. & sic vr̄, ꝙ eps nō possit sup hoc cū illis dispēsare. Et ad hæc vide gl. in c. qs nesciat. 11. di. cū tex. vbi Paulus Apostolus pdicauit de licētia Petri: officiū. n. pdicādi ē curę, vt ē gl. ī verbo, officia. ī cle. j. d reg. & tenet Car. ī cl. dudū. de sepul. ubi dicit, ꝙ qlibet clericus curatus pt dare licētiā cuilibet religioso in sua parochia, sed in diœcesi reqriī licētia epi. Et uide tex. in c. qcunq;, de hæret. in 6. vbi laicis disputare de fide nō est licitū, nisi fortè disputarēt, vt melius instruerētur, sicut ī simili dr̄ d clerico, p gl. ī c. j. 28. dis. & do. Ant. ī c. nō magno, ne cler. vel mo. ꝙ pōt studeī ī iure Ciuili,
8 vt melius īformeī. ¶ Vtrū † cā spūalis possit ꝯmitti laico & clerico insimul? Do. Ant. hic tenet, ꝙ nō, p dictū Host. in sūma de deleg. §. j. uers. sed nunqd. Hoc ē verū, qn̄ superior ꝯmitteret, secus, vbi partes ꝯpromitterent in laicū & clericū, qa ualeret. Tex. ē in c. p tuas. s̄. d arb. Dicit hic Im. ꝙ multū dubitat de rōne diuersitatis, quare cā spūalis n̄ possit delegari clerico & laico simul, s3 bn̄ ꝯpromitti, & rn̄det, ꝙ rō pt eē, qa delegat⁹ hēt iurisdōnē, s3 arbiter n̄, s3 hēt quāda notionē. Dn̄t hic Mod. ꝙ nō obstāte ista rōne differētiæ, credūt dictū Host. & do. Ant. nō eē uerū, p tex. ī l. si cōem. ff. queādmodū seruit. amittaī, ubi habēs fundū cōem cū pupillo, gaudet, quo ad præscriptionē, priuilegio quo gaudet pupillus, pp cōionem q̄ hēt cū illo. Ergo eodē mō, si ī delegatione cāæ spūalis iūgaī laicus cū clerico, efficieī laicus sufficiēs pp cōionē, l3 de p se eēt inhabilis. Ergo ꝯtra do. Ant. & Host. ꝯ quos allegāt & nōnulla alia, q̄ hic uidere potes ī pe. & vlt. col. Quibus Adde Fed. ꝯs. 65. inci. Infrà scriptæ qōnes nō sunt leues. Cōtra do. Ant. & Host. t3 ēt Im. ī c. p tuas. de arb. ī ul. col. ubi dicit, ꝙ p istū tex. reprobaī opi. Hos. q̄ t3 hic do. Ant. S3 ꝙ op. Hos. & do. Ant. sit uera, hēs allegare Do. p⁹ Io. de S. Georgio ī c. 2. de hær. in 6. ubi hoc in terminis t3, & Arch. in c. Mēnā. 2. q. 5. & Ab. in c. ꝯtingit. de arbi. in fi. & in rep. d. c. per tuas. ubi dicit, laicus simplr cū clerico n̄ ē capax delegatiōis ī cā spūali. & sic t3 opi. do. An & Hos. hic, qa nullo mō clerici, nec epi pn̄t facere laicū capacē act⁹ spūalis. Tex. ē in c. Messana. de ele. Nec obst. ꝙ de tali cā in eū cū clerico possit fieri ꝯpromisū, qa per hoc nō facit actū spūalē, s3 tporalē super re spūali, meritò si nō phibeī eē arbiter in tali cā cū clerico, & ibi allegat Inn. in c. j. j. de ui. & hon. cle. ubi dicit, ꝙ si in actibus, in qbus n̄ pn̄t interuenire laici in ecclā, si inuitanī à clericis, bn̄ faciūt exerceī, ex quo solū pp honestatē phibenī, qđ no. Et dicta Mod. hic nō obstāt: loquunī. n. qn̄ psona n̄ ē in capax, sicut ē, qn̄ ꝯpromittiī ī laicū & clericū d re spūali, l3 nos ponimus qōnē & casū, cuius n̄ ē capax laic⁹, s. ꝙ laico & clerico delegeī cā spūalis, p tex. hic & rōnib. adductis, qđ diligenter no. ¶ Gl. fi. in uer. ecclarū plati.
9 Qui† dicāī plati, ponit hic Ab. & idē, qđ hic replicaī in c. tua. de cler. ægro. & in c. de multa. de pb. & in c. cū ab ecclarū in ult. col. de of. or. Et uide gl. in cl. j. in uer. pprij de reb. eccl. nō alie. q̄ dicit, ꝙ plati, q nō recognoscūt superiorē, tn̄ pn̄t in suis ecclijs, quātū pn̄t epi in suis diœcesibus. Et t3 Host. in c. statuimus. de mai. & obe. Et d ista gl. fit mētio in c. at si clerici. §. de adul. j. eo. Et uide Inn. in c. humilis. de maio. & obe. ubi dicit, ꝙ oēs habēres iurisdōnē ordinariā dn̄r plati. Et gl. j. in c. nullus. de ele. in 6. & ibi Do. q dicit, ꝙ isti plati regulares, q pficiunī monasterijs, dn̄r ppriè plati. Ex quo infert, ꝙ pōt talib⁹ priorib. manuali. ꝯmitti cā à sede Apostolica. Itē uide Car. in cle. religiosus. in 13. q. de pcur. ubi dicit, ꝙ qdā puincialis erat pcurator ī curia, opponebaī, ꝙ n̄ poterat eē pcurator, p d. cl. religiosus. & ꝙ ipē ꝯsuluit, ꝙ poterat, qa tales sunt plati, ut ibi p ipsū. p quo facit gl. in uerbo. platū in cl. j. de ele. & idē t3 Car. cle. dudū. §. statuimus. pp gl. j. ibi ī uer. n̄ hn̄r. d sepul. & ī d. cl. j. ubi idē replicat, qđ hic. Et sic appellatiōe platorū ueniūt isti tales Priores Guardiani, & illi q pficiunī monasterijs, qđ no. Et ita de facto ꝯsuluit ipse Car. Qn̄ aūt vis uidere, q̄ spūalia pcedanī laicis, & q̄ phibeanī, uide Io. de Ana. in c. sicut. d hære. ubi ponit sex, uel septē pmissa laicis, & Im. in c. ꝯtingit. de arb. in ult. col. & Ab. in disp. sua. inc. Eps qdā miles Parmēsis. in scđo dub. ubi plenè uide de mā.
10 ¶ † Verbū Statuimus est iuris noui pmulgatoriū. Ita Mod. hic & Ab. & ista gl. in c. ut litigātes. in uer. statuimus, de of. or. ī 6. & in cle. fi. in co. uerbo. de relc. Idē dic de uerbo Volumus, ut ē gl. in cl. j. de of. uica. & in gl. in cl. j. de rer. pmu. & in c. fi. de uer. sig. in 6. De uerbo uolumus, ponit ēt Ab. in c. fi. q fil. sint legit. & in c. cū te. d re iu. & in c. ex rōne. de appe. in j. col. in ult. no. De uerbo Rn̄demus, ꝙ nō importet ius nouū, est gl. in uerbo Rn̄demus, in c. fi. de uer. sig. in 6. ¶ Itē no. ꝙ ubi pp utiī uerbo Statuim⁹, ꝙ tūc ꝯdit ius cōe. Ita dicit In. in c. fi. d his, quæ fiunt a maio. parte. cap. De uerbo autem Decernimus, de quo in tex. nr̄o, ꝙ sit iuris noui pmulgatoriū, est gl.

a Pōt. *Adde tu, ꝙ idem tenuit Archi. in c. plures. 16 q. j. Ro. in l. 2. ff. de offic. assess. Et ista ē* * *cōis opi. * quāuis Gemi. in c. statutū. §. assessorem. de rescript. in 6. aliter dicat, & male.*

b In mulieī. *Qđ dic verū, etiāsi sit abbatissa, & intellige tamen, publicè ī secreto verò sicut inter moniales. Ita Car. in cle. j. in prin. de relig. do.*

a Eā gl. *Et ibidē ui* a est gl.a in cle. per literas, [...] & in cle. fi. de æta. & qual. & in cle. 2. de appel. & in clem. 2. de reb. eccl. non alie.
de do. Car. et ī cle. j. d cau. pos. et ppr.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus nō est spirituale, sed annexum tantùm spirituali.*
2 *Iuspatronatus an possit præscribi, & an sit merè spirituale.*
3 *Sententia laici confiscantis bona, an valeat, quo ad ius patronatus in dictis bonis contentum.*
4 *Sepulchrum fit religiosum sola authoritate episcopi, non autem efficitur religiosum, ideo quod in eo sit homo sepultus.*
5 *Laicus, an possit cognoscere de iure funerandi, vel de iure patronatus, quando quæstio est personalis.*

CAPITVLVM III.

QVanto. ¶ Cā iuris patronatus spectat ad iudiciū ecclæ. Hoc dicit.
1 Capio gl. ex qua stat ꝯclusio, ꝙ † ius patronatus nō est ius spūale, sed annexū spūali. Et ita tenet Ab. hic ꝯtra do. Ant. Dicit do. And. Sic. ꝙ opi. do. Ant. ē vera, & ꝙ ips ā tenuit ī rub. s̄. eo. & dicit ipse, ꝙ est origine spūale, & annexū tpali, qđ pbat ipse ibi hoc mō: nā electio fm nām suā ē ius spūale, cū nō cadat ī laicū, c. Messana, & c. sacr. sanc. de ele. sed ius pronatus est pductiuū electiōis, & sic iuris spūalis, vt pbaī in c. 2. & 3. de iu. patr. Ergo & ipsū ē ius spūale, quia qualitas effectus demonstrat qualitatē cāæ pducētis, vt est tex. ī l. ꝙ si nolit. §. q mācipiū. ff. de ædil. edi. Facit fm ipsū gl. in c. fi. de ele. in 6. Scđo dn̄t, ꝙ eccla tolerat de gr̄a, ꝙ laicus habeat ius patronatus in ea. Ergo est spūale, qa si n̄ eēt merè spūale, ad qd opus eēt ista tolerātia, Itē dicit ipse hic p hoc, ꝙ ꝯcedaī laico de gr̄a, tn̄ p hoc nō desinit eē ius spūale, nec mutat naturā suā, ꝙ pbaī in simili: nā licèt ius ꝯferendi, vel eligēdi, ꝯpetat laico ex gratia sedis Apostolicæ, vt no. ī c. Adrian⁹. 63. dist. tn̄ p hoc nō desinit esse ius spūale. Ergo idē erit in iure pronatus. Nec obstat iste tex. qa vtiī quodā mō loquēdi, vt hic per ipsū in sūmaria. Et sic tenet ipse, ꝙ sit ius merè spūale. Arc. verò in rub. s̄. eod. in ver. super scđa qōne. dicit, ꝙ opinio Ab. hic est vera, & rn̄det ad rōnē do. Ant. dicentis, ꝙ ē ius spūale, qa eccla tolerat, & sic facit gratiā laico, qa dicit ipse posito ꝙ iuspatronatus sit qd tpale, tn̄ ptinet ad dispēsationē & ordinationē ecclæ, vtpote ꝙ est annexū spūali, iō nimirū, si ꝯcedēdo laico dr̄ facere gratiā, cū totaliter ptineat ad dispositionē ipsi⁹, sublata ista rōne, ꝙ opi. Ab. sit vera. Dicit ipse, vltra eū addo alias tres notabilissimas rōnes.
2 Prima ē, qa si † iuspatronatus laicorū esset sui origine & sui nā merè spūale, nō posset possideri, nec pscribi p laicū, c. cā. de pscrip. & t3 Io. And. ī rla, qđ alicui. d reg. iu. in 6. in Mercurialibus. Ergo patet, ꝙ a nō ē spūale, qa pōt possideri & pscribi a laico. Casus est no. & ibi hoc pōderat do. An. ī c. querelā. d ele. & ī c. ꝯsultationibus, de iure patr. ¶ Scđa rō est, qa si iuspatronatus esset merè spūale in casu in quo ꝯcedit laico, nō diceret p ipsum possideri, sed detineri nōīe ecclæ, vt ē tex. no. ī c. cū Apostolica. d his, q̄ fiūt à pl. sine ꝯsensu c. & ibi ponderat do. Ant. & ponit Io. And. in c. 2. de pb. in 6. aliàs, de priuilegijs. Sed iuspatronatus dr̄ possideri à laico, vt iuribus s̄. adductis. Ergo nō est spūale, qa si esset spūale, nō diceret possideri, sed detineri p iura s̄. adducta. ¶ Tertio dicit ipse, pbaī ista opi. Ab. ī c. lectis. 63. dis. vbi patet, ꝙ ius postulēdi ꝯsecrationē epi à superior, pt pscribi à laico, & ē rō qa p postulationē nulli acquiriī ius spūale, sed prorogatiua quædā. eodē ergo mō laici debēt posse acquirere ius psentādi, qa p hoc nō acquiriī illis ius in bn̄ficio, sed ad rē, vt plenè declarat hic Ab. & sic p hoc nō acquiriī illis aliqđ ius spūale,* sed vnū ius in mā spūali. Et cū istis tribus rōnib. trāsit hic dn̄s meus. ¶ S3 ꝙ imò dicaī originaliter merè spūale, pbaī sic, nā in tpalibus nō cadit symonia, vt dicit Bar. ī l. j. ad l. Iul. d ambi. & oēs infra ī rub. d symo. Sed in iure patronatus interuenit symonia, vt ē tex. ī c. ueniēs. el 1. j. d testi. & ibi pōderat do. Ant. & Ab. Scđo pbaī, nā in spūalibus est phibita trāsactio, c. sup eo. de trāsac. Sed in iure patronatus nō est licitū transigere, c. pterea. eo. ti. de trāsa. Ergo ē spūale Et ꝙ sit spirituale, fuit intētio gl. in verbo, loca. ī fi. in l. in rē. §. j. ff. de rei ven. q̄ dicit, ꝙ ille, q petit iuspatronatus, nō pōt petere iure actionis, qa in eo nō cadit dn̄iū, §. in nullius. in fi. Inst. d rer. diuis. sed peti ꝯditiōe iuris Canonici, & rō ē fm ipsā, qa iuspatronatus ē res sacra, ergo nō ē ius tpale, sed spūale, cū sit sacrū, vt ibi inqt gl. Sed istis nō obstātibus trāseo cū opi. do. Ab. hic, ꝙ n̄ sit spūale, nā Tho. 2. 2. q. j. art. 4. dicit, ꝙ ē annexū spūali, & ꝙ dupliciter qd dr̄ eē annexū spūali, primò tanq̄ dependēs à spūali, scđo, qn̄ nō depēdet à iure spūali, sed ordinaī ad ius spūale, & sic ē ius patronatus, iō nimirū, si cadit ī laicū, vt ibi p ipsū quē oīno videas. Scđo pro opi. Ab. induco tex. in c. nobis. de iurepat. vbi text. dicit ꝙ laicus pronus ecclæ collegiatæ, n̄ pt ī ea dare vocē, qa hoc ē spūale, vt ibi no. & pbaī in gl. & tn̄ dicit ibi tex. ꝙ erit pronus, quo ad ius honorificū, & alia, d qb. ibi in gl. Ergo nō est spūale, qa si eēt spūale, nec ista ꝯpeterēt laico. Itē ꝙ n̄ sit spūale, sed annexū spūali, allego tex. ī c. de iure. j. de iur pronatus. vbi tex. dicit, ꝙ incōueniēs ē, ꝙ laicus iuspronatus vēdere possit ꝙ ē annexū spūali. Tertiò p eadē opi. Ab. facit. nā ius spūale nunq̄ acqriī iure hr̄ditario, c. j. d pb. Sed istud acqriī iure hr̄ditario, c. cū seculū. d iur pronatus. Ergo n̄ ē spūale. Quarto pbaī ista opi. nā iperator tm̄ legitimat ad tpalia, fm oēs ī c. p venerabilē. q filij sint legi. & tn̄ legitimatio sua operaī quo ad ius pronatus. Ita dicit Do. ī c. 1. 10. dis. Ergo ius pronus n̄ ē spūale. Itē ꝙ sit annexū spūali, allego gl. in c. fi. de rebus. eccl. nō alie. vbi gl. dicit, annexa iuri spūali, vt ius pronatus. & gl. ī c. 1. ī verbo, cēsenda. de iur pronatus. 16 & gl. j. in c. eccla sanctæ Mariæ. de consti.

ADDITIO. *Quæ tamen parum facil. sed allego bonā gl. in c. quæsitum. de rerū permutatione. Phil. Sy.* Et idē t3 Ab. ī disp. sua inci. Augerio. Itē ꝙ opi. Ab. sit vera, pbaī, nā de cā spūali nō ꝯpromittiī in laicū, c. ꝯtingit. de arb. sed de iure pronatus ꝯpromittiī ī arbitrū laicū, c. examinata. de ꝯfirma. vti. vel inutil. Ergo, etc. Sed ad illū tex. posset rn̄deri, ꝙ imo ibi ille arbiter erat cleric⁹ vt ibi dr̄ p Do. maxime do. Ant. d But. & Pano. Vltimò, ꝙ habeat pl⁹ tpalitatis, q̄ spūalitatis, pbat tex. ī c. ex lr̄s. d iure pronatus. ubi ius pronatus trāsit cū vniuersitate bonorū. Ergo ē signū, ꝙ nō hēt maiorē annexionē ad rē spūalē, q̄ ad tpalia, cū trāseat cū illis. Itē p ista opiniōe allego do. Car. ī c. examinata. j. eo. vbi dicit, ꝙ hoc ius impropriè ē spūale & ꝙ origine ē tpale. Sed attēto, ꝙ adhæret, ecclæ, dr̄ annexū spūali. Et dicit, ꝙ nā rerū sacrarū ē, ꝙ attrahāt ad se id, qđ illis adhæret, & ꝙ rn̄dit ī quodā breui examine, q̄ no. Nec obstat, qđ dixi s̄. ꝙ symonia non ꝯmittiī ī tpalibus, qa fateor hoc, s3 dico, ꝙ ꝯmittiī ī iur pronat⁹, n̄ ꝙ sit spūale, s3 qa ē annexū iuri spūali, ī qbus annexis spūalib. bn̄ cadit ipsa symo. vt ē gl. 1. q. 1. ī. sūma.

ADDITIO. *Adde tu bonū tex. ī c. q̄situ. de rerū perm. Ph. Sy.* Et sic tenet opi. Ab. ꝙ iuspronatus dicaī tpalē annexū spūali. Et per hæc sit expeditus iste passus. ¶ Vtrū.
3 † snia laici ꝯfiscātis bona valeat, quo ad iuspatronatus in eis ꝯtētū? Ab. hic t3, ꝙ sic, p quo allego Arch. in c. filijs. 16. q. 7. & Car. ī cle. 2. in 8. q. de iure patro. & ibi dicit, ꝙ eccl. remanebit libera, quia istud ius n̄ trāsibit ī fiscū, quia l3 sit ꝯfiscatio actus astringēs, nō tn̄ ē actus apprehēdēs, allegat c. felicis. de pęnis. ī 6. & c. ī qbusdā. de pœnis, ī anti. Et ibi ēt dicit Sal. ꝯsuluisse, ꝙ ꝯfiscatis bonis vasalli pp crīe læsæ maiestatis, ꝙ feudū, ꝙ habebat ab eccla, redibit ad ipsā. Ergo multo fortius dicēdū ē in iure pronatus, qđ ē annexū spūali. Scđo allego p hoc Ab. ī c. cū laici. infra de iure patr. & ī c. 2. ante fi. infra de feu. vbi

a Pater, ꝙ. *Adde tu, ꝙ contra ecclesiā liberā nō potest laicus pscribere iuspatronatus, qa esset acquirere istud ius annexū spūali cōtra ecclesiā, quod esse nō potest. Intelligas ergo, quòd ecclesia habet patronū, tūc pōt laic⁹ cōtra patronū pscribere istud iuspatronatus qa ex quo istud ius cōpetit laico videtur pscriptibile p aliū laicum. ita tenuit Io. An. ī reg. ꝙ alicui. d reg. iu. in 6. & idē t3 do. Ab. ī dispu. Sua, q̄ incipit, Augerius.*

* *Et ista ē cōis* opi. q̄ Mod. ī varijs locis cōiter sequūtur vt hic ī isto tex. et ī c. querelā. de elec.*

vbi idē tenet qđ hic. Et ꝑ ista opi. facit, qđ ponit Bar. in l. Aufidius. ff. de priuil. credito. Sed Io. de Imo. ī rep. l. si in sulā. ff. sol. ma. tenet ꝙ laicus iudicās đ oīb. bonis, ñ iudicat de iure pat. Primo ꝑ ista sua opi. allegat tex. ī cle. Pastoralis. de re iud. vbi nō valuit ꝯfiscatio regis Roberti, facta ab imperatore de feudo, qa feudū nō erat tꝑale. Ergo fortius erit in iure p̄ronatus qđ ē annexū spūali. Et ibi dicit, ꝙ ī his, q̄ depēdēt à iurisdōne, valet argumētū de spē ad genus. Casus ē ī c. 2. de ꝯfes. in 6. Sed laicus ī spē nō habet potestatē iudicādi de iure p̄ronatus. Ergo nec in gñre: quia desinit iurisdō in eo. Et pp hoc dicit ꝙ gñalis ꝯfiscatio oīum bonorū nō ꝯprehēdit ius p̄ronatus, qđ no. Itē idē Imo in d. cle. Pastoralis. refert ibi do. Ant. in lectura dicētē, ꝙ laicus nō pōt in gñali sñia ꝯfiscare iuspatronatus, & ꝙ iō pōt vendi cū uniuersitate bonorū, qa istud nō dependet à iurisdōne. Et sic ex his vr̄, ꝙ Dom. malè dixerit in d. c. in 10. dist. Tñ ipse ibi nō firmat, sed dicit, Cogita. Iō teneo istā secūdā partē.

ADDITIO. ¶ *Cogita tamē tu circa dictū Do. ī d. c. j. 10. dis. ꝙ hic videtur reprobare do. Fel. per dicta per Imo. in d. l. si insulā. & in d. cle. Pastoralis. qa dicta Imo. loquuntur in iurisdōne contentiosa, Dictū Dom. in voluntaria, s. in legitimatione, nisi dicas ꝙ est verū, ꝙ legitimatio est volūtariæ iurisdōnis, qñ nō tractatur de præiudicio aliquorū, sed vbi tractatur de aliquorum præiudicio, bene est cōtentiosa, quo ad illos, de quorū tractatur p̄iudicio, vt est tex. in l. nā ita diuus. ff. de adoptio. Et iō requiritur illorū citatio, ut ibi habetur, & per Bar. ī l. Gallus. §. & quid, si tantū. adsi. cū his, q̄ ibi plenè addidit, ff. đ liber. & posthu. Sed hic, si legitimatio Imperatoris traheretur ad iuspatronatus, p̄iudicaret aut alijs cōpatronis, aut ecclesiæ nullis existētibus cōpatronis, q̄ ꝑ hoc remaneret libera, ergo deberēt isti citari iuribus suprà adductis, sed hoc nō pōt fieri, quia laicus, & sic imperator nō iudicat de iure pat. nec in gñe nec ī spē, ꝑ dicta ꝑ Imo. Ergo dictū Dom. nō ē verū. Cogita Phi. Sy.*

¶ Sed posito, ꝙ opi. Abb. sit vera, limitat ipsemet, nisi iuspatronatus esset expressum in libello, vt hic ꝑ ipsū à quo dicto excipias tres casus, in qb. nominatio iuris p̄ronatus nō vitiat, puta peto hr̄ditatē talis cū iure p̄ronatus, secus si diceret & ius p̄ronatus Ita dicit Ab in c. querelam. de symon, & sequitur ibi Marianus & Ioan. de Ana. & pro hoc facit dictum Barto. in l. si cui. & in l. 3. ff. de fundo instrum. vbi dicit, ꝙ dictio, Et, coniungit æquè p̄icipaliter, s; dictio, Cū, accessoriè. Sic ergo erit ī ꝑposito nr̄o, qa vbi erit dictio, Cū, iudicabit accessoriè de iure patronatus. Scđus casus, vbi nominatio nō nocet. & ibi ius p̄ronatus declaratoriè nominaret, puta, vēdo tibi oīa bona, vc; talia & talia, & ius p̄ronat⁹, nā ualet ista vēditio. Ita dicit Io. Cal. in c. j. de iure p̄rona. in vi. & ibi Do. Tertius casus est qñ diceret, Et cū pertinentijs & iure p̄ronatus. qa valet ista vēditio & petitio. Ita Marianus in d. c. querelā. Intellige, qñ ponit in casu ablatiuo, secus si diceret & iuspatronatus. ¶ Circa gl.

4 in fi. no. ꝙ † sola authoritas epī facit sepulchrū religiosum, nō aūt fit religiosum, ex eo ꝙ ibi aliquis homo sepultus sit, l; aliud sit f̄m leges, vt patet iuribus allegatis in gl. Ita dici Lud. in auth. simil̄r, 115. priuilegio, piæ cāæ inter ꝯtractus. & seq. C. ad l. Falc. & Car. in cle. j. in 7. q. de sepul. & Imo. in l. qđ ergo. §. fi. ff. de legatis primò, & oēs in c. abolēdæ đ sepult. ¶ Limita tñ, vt ñ fiat religiosum sepulchrum per illationē mortui, vt erat de iure, ciuili, nisi quo ad hoc, vt uendi uł pignorari nō possit, in hoc nō reperiunt̄ correcta iura ciuilia. Ita dicit Io. Fab. in §. religiosum aūt, Inst. de rer. diuisi. Cōtra tñ istā limitationē facit, qa correcta rōne legis, cēset̄ & correcta lex. Tex. ē ī c. miramur. de ser. nō ordi. & ponit Inn. in c. à multis. de æta. & qua. Ponit gl. & Bar. in l. j. ff. de legit. tut. Sed rō, pp quā nō poterat vēdi, erat, qa ꝑ illationē mortui locus de iure ciuili efficiebat̄ religiosus. Sed hodie hoc ñ est verū, vt patet ex s̄. adductis. Ergo limitatio Io. Fabri nō ē uera. ¶ Scđò nota, ꝙ sepulchrū propriè nō ꝯsecratur, sed bñdicit. Textus ē ī c. nemo. đ ꝯsecratio. dis. j. Itē nota, ꝙ lapis deputat⁹ ad sepulturā cū authoritate Pōtificis, nō pōt uēdi, s; bñ p̄t uēdi ab una ecclīa alteri ecclīæ Ita dicit Inn. ī d. c. abolendæ. & Tho. 2. 2. q. c. art. 4. Et ꝑ hoc sint expedita oīa circa istā glosā.

5 ¶ Vtrū † laicus possit cognoscere de iure funerādi, vel

[...]atus, qn qō ē ꝑsonalis? puta, tu ꝓmisisti mihi donare tale ius, & tu negas. do. Ant. hic dicit, ꝙ sic ꝑ quo allegat Bar. ī l. Titio. ff. so. ma. & ī l. oīum. C. de sac. san. Eccl. & in l. quoties. ff. de iud. ubi dicit, ꝙ de cā spūali cognoscit laicus, ubi qō ñ ē iuris s; facti. Sic ī ꝑposito laicus poterit cognoscer̄ đ iur̄ p̄ronatus, ubi sup eo uerteret̄ qō facti, & ñ iuris, qa si hoc p̄t laicus in cā spūali, tātò magis dēt posse ī cā iurisp̄ronatus, qđ nō est merè spūale, sed annexū spūali. Scđò allegat textū, quē pōderat ibi Car. in c. sigificauit. đ testi. ubi Papa ꝯmisit cām iurisp̄ronatus laico. Et ꝙ in illo tex. ille, cui ꝯmissa ē cā iurisp̄ronatus, esset laicus, ꝓbat ipse hoc mō, nā nullus p̄sumit̄ clericus, nisi appareat, qa ē una qualitas extrinseca. Etsi dicas, Papa hoc potuit facere ex sua suprema potestate, dicit do. Car. ꝙ ibi nō apparet, ꝙ Papa voluerit uti aliqua sua ptāte sup hoc dispēsando, & pp hoc credo, ꝙ opi. d. Ant. sit uera, ꝙ qñ qō iurisp̄ronatus ꝯsistit ī facto, ꝙ đ ea p̄t cognoscer̄ laic⁹, ꝙ no. ꝫ do. Ab. hic.

ADDITIO. *Aduerte tamē ad vnū, ꝙ dicit hic do. Fel. post Car. in c. significauit. de testib. ꝙ ī illo tex. nō apparet de aliqua dispensatione, qa imo necessario p̄supposito, ꝙ ille cui ibi fuit cōmissa talis qō, eēt laicus, oportet dicere, ꝙ Papa sup hoc dispēsauit, ex quo scit laicū nō eē capacē ad cognoscēdū de cā iurispatronatus, per no. per Bar. & alios in l. quidam consulebat ff. de re iud. Phil. Symo.*

SVMMARIVM.

Sententia quando non valet, nec acta valent Post princ.

1 *Confessio, ad hoc vt valeat, debet fieri in iudicio. Hæc tamen regula patitur septem limitationes.*

2 *Confessus mitius debet tractari, quàm conuictus.*

3 *Iudex incompetens, non efficitur cōpetens ratione notorij. Purgatio potest indici propter infamiam Post. nu. 3. ver. capio glossam. Conuictus an verè dicatur, qui deficit in probatione. Post. nu. 3. ver. Nota secundo ex eadem gl.*

4 *Iudex ecclesiasticus an teneatur stare processui iudicis laici.*

5 *Confessio facta coram iudice laico, an faciat fidem corā iudice ecclesiastico, Cōfessio facta corā iudice seculari, an faciat indiciū corā iudice ecclesiastico. Vide post nu. 5. ver. secūdo allegat. Bal.*

6 *Confessio extraiudicialis facta de crimine nihil operatur, et hoc est regulare. Quæ regula fallit sex modis, ut hic per ordinem.*

7 *Cōfessio extraiudicialis facta coram multitudine personarum, trāsit in notorium, & per eam crimen plenè probatur.*

8 *Clericus an possit reconueniri coram iudice seculari, coram quo clericus fecit conueniri laicum. nu. 9. 10. 11. Et pro hac quæstione determinanda, lege quæ sequuntur vsque ad nu. 12.*

12 *Confessus crimen in iudicio criminali, an dicatur infamis infamia iuris. Acta facta in causa ciuili an faciant fidem in causa criminali, & cōcludit ꝙ non regulariter. Paulo post nu. 12. ver sic. an autem acta, quæ regula fallit multis modis, vt hic.*

13 *Clericus an debeat deponi pro simplici fornicatione.*

14 *Fornicatio sacerdotis an dicatur adulterium.*

15 *Crimina quædam merentur degradationem, & quæ sint illa.*

CAPITVLVM IIII.

AT si clerici. ¶ Clericū ꝯuictū vł ꝯfessū de crimine corā seculari, ex eo nō punit eps: sed corā se ꝯuictū, vel ꝯfessū punit pœna debita. H. D. Cōuictus nō dr̄ propriè ꝯfessus, & ꝯfessus nō dr̄ ꝓpriè ꝯuictus. Ita Ab. hic, ꝑ quo uide tex. ī l. 2. C. quorū app. ubi ēt ponit̄ ista disiūctiua: & tex. ibi dicit, ore ꝓprio ꝯfessus. & bonū tex. ēt in c. ex lr̄is. de excess. p̄lat. ī uerbo, ore suo ꝯfessus. Dñt hic Moderni, ꝙ imo ꝯfessus dr̄ ꝯuictus, nā dñt ipsi, cōuincit̄ qs testib⁹, s; cōfitēs testificat̄ ꝫ seipsū, c. ꝑ tuas. đ ꝓb. Ergo dr̄ cōuictus. S; dicas, ꝙ ꝓpriè ñ dr̄ testificari ꝫ seipsū, & posito, ꝙ sic, tñ ꝑ hoc ñ dr̄ ꝯuictus, ex quo est vnicus & singulari testis.

ADDITIO. *Sed dicas, ꝙ est verū, quòd regulariter nō sufficit vnus testis ad aliquē cōuincēdū. Fallit, nisi quis cōtra seipsum testificetur confitēdo, qa nō est verisimile, quòd qs cōtra semet dicat mēdaciū. Phi. Sy.* Et ꝙ appellatione conuicti nō ueniat ꝯfessus, tenet Ab. in c. insinuatū, de symo. ī c. inter solēnes. de purg. Can. & ibi dicit, ꝙ appellatione ꝯuicti nō uenit fictè ꝯuictus, hoc intelligo, qñ statutū alterat pœnā iuris imponēdo maiorē, secus, si alleuiaret, qa tūc appella-

appellatione ꝯuicti bene veniet ꝯfessus. Ita Ab. in c. insinuatū. ¶ No. ꝙ vbi ñ valet sñia, nō valēt acta. Ad hoc

1 semper allegatur iste tex. no. ibi, in iure, ꝙ † ad hoc, vt ꝯfessio valeat, dēt fieri in iudicio. Tex. est hic, & ita notat Ab. Et f̄m eū ꝯfessio[a] nō reqrit telā iudicij. Moderni hic limitant, hoc dū mō ꝯfessio sit simplex, secus, si implicita, qa tūc ex tali qs nō pōt puniri. Dñt de hoc esse gl. in c. j. in gl. fi. đ testi. ī 6. Et ibi pōderat eā singulariter Do. ad hoc. Exēplū, fui accusatus de symonia, negaui, producitur vnus testis cōtra me, dico, tu fuisti socius, ergo præsuppono me fuisse. Dicit ibi illa gl. ī d. c. j. de testi. in 6. ꝙ nō debeo puniri pp hoc, qa deficit tela iudicij, & ꝯfessio ñ fuit simplex, sed īplicita, dicēdo, tu fuisti socius. ¶ Limita ēt hoc, nisi re⁹ spōte ꝯfiteret̄, ñ coactus in iudicio, qa tūc si non p̄cessit alius ꝓcessus, nō puniretur saltē pœna ordinaria. Ita formaliter dicit Abb. in c. de hoc.. de sym. pp quādā gl. ibi. ¶ Limita tertiò, nisi ex p̄sumptiōe statuti eēt qs stultus, ita ꝙ ꝯtra eū nō posset inqri đ crimine, nā tūc eius ꝯfessio sibi non nocet. Ita dicit Marianus ī c. de his. de accu. & ibi dicit, se ita consuluisse Senis, & obtinuisse. ¶ Quartò limita, dū mō ꝯfessio fiat expresse, secus, si tacitè. Ita Bal. ī l. j. in pen. col. C. de ꝯfes. Exēplū ponit in eo, quē statutum hēt ꝑ ꝯfesso, si nō cōparuerit. Allegat Io. And. in c. 2. de ꝯfes. in 6. ¶ Quintò limita, nisi ꝯfessio fiat incidēter, & nō principaliter. Ita Ab. hic, & alij ī l. 2. C. đ custo. reor. & do. Ant. ī c. fi. col. pe. de resti. spol. Ab. in c. cū dilectus de ordi. cogn. & in c. j. de excep. ¶ Sextò limita, nisi iudiciū deficeret ex incōpetentia iudicis. Text. est hic, & ita notat Bal. in addit. Spe. in tit. de ꝯfes. in pe. col. & est casus in c. olim. đ resc. ¶ Septimò limita, nisi eēt ꝯfessio rei facta in tormentis, nullis p̄cedētibus indicijs, vel ñ legitimis, qa talis ꝯfessio etiā nunq̄ nocet, ēt si milies ratificaret̄. Tex. est in l. pe. ff. de quæst. quē text. allegat do. Flor. in rub. & ī l. emptorē. ff. de prob. & ibi dicit, ꝙ tpe do. Guel. đ Pra. Bononiæ defendit vnū, q ita ꝯfessus fuerat, & idē tenet Lud. ī l. q ī aliena. §. Celsus. ff. đ acq. hær.

a Cōfessio nō. *Adde tu, ꝙ vbicūque procedatur cōtra cōfessum, nō requiritur ordo iuris, tāquā sup notorio. Ita Bal. in l. j. C. de iudi. Adde ꝙ ista procedūt ēt vbicunque quis cōfitetur in casu, in quo inquiri nō pōt. Ang. in l. 1. ff. đ Cōfes. Addo & quæro, vtrùm cōfessio in cā ciuili facta super libello inepto valeat? Bal. in l. 2. ī fi. C. de re iud. tenuit, ꝙ sic. Adde ista ad illa, quæ posui in materia ista, in c. cū olim. de rescr. in verbo, Fallit 3.*

ADDITIO. *Adde tu Bar. in d. l. pe. & Ale. in d. l. qui in aliena. §. si ī fi. & cōs. 5. col. j. vol. j. & 83. ī pri. eo vol. & 1. in 3. vol. & Rom. 167. & Imo. 109. & Io. de Ana. 17. Phi. Sy.* Et dicas, ꝙ ētsi indicia sequāt̄ torturā, ꝙ ñ sufficeret ad ꝯualidādā ꝯfessionē ide habitā. Ita dicit Bal. ī c. ad nr̄am ī fi. de ꝓb.

ADDITIO. *Tu adde ibi do. Fel. ī j. col. et Bar. in l. maritus. in j. col. ff. de q. cū his, quæ ibi addidi: & Rom. in d. cōs. 167. Ph. Sy.*

2 ¶ Not. ēt, ꝙ mitiùs agit̄ cū cōfesso, q̄ cū cōuicto. Ita dicit Ab. hic, allegās gl. in c. fi. 24. dist. Vbi Dñicus dicit, ꝙ cōfessus ī tormētis, si postea sponte ratificat, ꝑ hoc nō minuet̄ ei pęna, qa tał̄r cōfessus dubitat, ꝙ si reuocaret cōfessionē, subijceret̄ iterū torturæ. Nec ob. huic rł̄æ c. cū olim. de rer. ꝑm. vbi imo pari pœna puniuntur, quia dicit Do. in loco præallegato, ꝙ imo facit pro regula, quia ibi solummodo aufertur beneficium. nam si pęna uera fuisset imposita, fuissent depositi, c. 2. de confessis.

ADDITIO. *Cogita, quia priuare aliquē iure suo, est pœna vt dicit gl. in c. fi. de iure patr. adeò ꝙ nūq̄ censetur imposita, nisi in re exprimatur, vt dicit ibi d. gl. vbi multa accumulaui. Ph. Sy.* Et ꝑ rł̄a est glo. ī c. q admiserit. 15. q. 8. & ī c. in primis. 2. q. j. & bonus tex. in c. innotuit. de elec. ¶ Scđò limita, nisi cōfiteat̄ quis delictū, & neget qualitatē alterātē, nā si cōuincit̄ postea de qualitate, nō mitigabit̄ sibi pœna. Ita dicit Bar. in disputatione sua incip. Cōiter ꝑ Italiā sunt

3 statuta. & in l. eū, qui. in prin. ff. de iureiur. ¶ Nota † optimū tex. pro rł̄a. ꝙ ratione notorij iudex incōpetens nō efficit̄ cōpetens. Probat̄, nā ꝯfessio inducit notoriū, c. fi. de coha. cler. & mulier. & tñ nō facit, ꝙ ille, q erat iudex incōpetēs, fiat ꝯpetēs, ut ꝓbat̄ ī isto tex. Hūc tex. al-

[leg. Bal.] ī l. criminis. C. q accu. ñ pos. dicēs ibi ꝑ istū tex. ꝙ confessus crimen nō ꝓhibetur opponere declaratoriā. Hūc tex. allegat ēt Bal. ī l. magisterio. C. đ iurisd. om. iud. qui tex. idē probat ibi, ēt si in culpa fuerit. & idē t; Ang. ī l. magistratibus. ff. de iurisd. om. iud. pro qua conclusiōe allego ēt gl. j. ī c. seculares. de fo. cōp. lib. 6. Sed ī cōtrariū vr̄ tex. in c. Romana. de cēsi. in 6. vbi archieps est incōpetēs ad puniēda crimina suffraganeorū, tñ ibi punit crimina notoria, & tex. in c. Romana, de pœnis. ī 6. vbi tex. dicit, ꝙ eps nō p̄t ulcisci iniurias proprias, nisi sit in mā notoria, & id ꝙ dicit Arch. in c. quia suspecti. 2. q. 5. vbi asserit, ꝙ in facto notorio nō pōt allegari quis suspectus. Ergo patet, ꝙ notoriū facit iudicē eū, q ñ est, & sic cōtra p̄dicta. Sed aduerte ꝑ declaratione p̄dictæ regulæ, Nā fallit primò in iudice cōpetēti, aliàs, sed recusabili certo casu, qa pp delictū notoriū efficit̄ nō recusabilis, f̄m Cyn. & Bal. in l. j. C. ne quis in sua causa. Pro quibus est tex. in c. j. de pœnis. ī 6. ¶ Fallit scđò vbi rōne notorij nascit̄ cōpetētia pp casum aliàs ꝑmissum, d. c. Romana. §. j. đ cēsi. in 6. vbi archieps. iudicat in casu notorio, qa in illo sequitur negligētia suffraganeorū, quo casu licitum est sibi cognoscere, vt ibi ꝑ Doctores nisi delictū esset mometaneū, in quo puniēdo de negligētia suffraganei nō ꝯstaret, rōnibus, de quibus ibi ꝑ Doctores, qđ no. Et ex his remanet declarata rł̄a, & remanēt ēt sublata, quæ videbantur cōtraria. ¶ Vltimò ad ītelligentiā tex. allego Bar. ī l. sæpe. ff. de re iud. vbi plenè ponit, an noceāt acta, vbi nocet sñia? & pleni⁹ do. Ant. & Ab. ī c. cām. lo j. & ibi ego alias dixi maximè ī vers. fallit verò. de testib. ubi videre potes. ¶ Capio gl. primā sup qua dicas, ꝙ pp infamiā p̄t indici purgatio, nā pp infamiā uehemētē p̄sumit̄ đ scādalo. Tex. est ī c. fi. in prin. de collu. detegen. Sed ex solo scādalo indr̄ purgatio, c. inter solicitudines. de purga. Canoni. Ergo & pp infamiā indicet̄. Et ex hoc infertur, ꝙ si per infamiā ortā à laico ꝯtra clericū uerisimiliter timet̄ scādalū, pōt indici purgatio. Item dic, ꝙ sicut ex sola infamia potest indici purgatio, ita ēt ex sola suspicione. Ita ꝓbat tex. ī d. c. inter solicitudines, qñ est uiolēta & uehemēs. Itē dic, ꝙ ubi infamia & suspicio nō est uehemēs, & habuit ortū à laicis, uel alijs inimicis hoc ꝓcurantibus, ꝙ ꝑ eā nō debet indici purgatio, qa p̄sumuntur malo zelo infamasse. Tex. ē in c. cū ī iuuētute. §. j. uer. nos igit̄. de purg. Can. Si uerò fuerit orta à talibus hoc tñ nō procurantibus, tūc bñ debebit indici purgatio, ꝑ tex. in c. presbyter, si à plebe. 2. q. 5. ubi probat̄ de laicis. & in d. c. inter solicitudines. ubi ꝓbat̄ de maleuolis. Ita dicit hic dñs me⁹ de Are. quē uideas, quia ipse inducit pulchrè ad hoc p̄dicta iura. Aduerte tñ, qa circa hoc ultimū, qñ habuit infamia ortū à maleuolis, multū dubito, quia cōtrariū t; gl. in c. in cunctis. in uerbo, maledicorū. 11. q. 3. Scđò mouor, nā si qualitas requirit̄ ad essentiā rei, nō sufficit, ꝙ interueniat res, nisi qualitas concurrat, l. denūciasse. §. j. ff. de adult. Sed infamia reqrit istā qualitatē, ꝑ sui essentia, ꝙ nō sit orta a maleuolis, c. qualiter & qñ. Io 2. de accusa. & ibi Doctores reprobāt gl. ī uerbo à maleuolis. q̄ multū facit pro Aret. Nec obstat tex. in d. c. inter solicitudines. quia ibi ille erat aliūde infamatus, q̄ ex facto accusatoris. Itē not. ꝙ ubi fit mētio de infamatione nō ad effectū p̄dictorū, nō refert vñ orta sit. De hoc ē tex. cū gl. in cle. j. ī uerbo, diffamat̄. de of. ord. Facit bñ tex. ī l. j. C. de famo. libel. ubi imponit̄ simpl̄r pœna ponēti libellū famosū ꝯtra aliquē. Et ꝑ hoc est dictū Bar. ī l. turpia. ff. de leg. j. ubi dicit, statutū punit diffamātē aliquē, qrit̄, apud quos debuit diffamare, ad hoc ut puniat̄? Rñdet, ꝙ ad effectū puniēdi diffamatorē nō requirit̄, ꝙ diffamet apud bonos uiros & graues & honestos, sed sufficit, ꝙ apud quoscūq;. Et facit tex. ī d. c. cū in iuuētute. vbi dictū facile sequit̄ multitudo. Reliqua circa hoc dicent̄ ī tit. j. de purga. Cano. ¶ No. scđò ex eadē gl. ibi, interpretatiue, ꝙ deficiēs in purgatione non dr̄ mere ꝯuictus đ delicto, sed ficte, qđ notat hic Ab. ad statuta, & c. Dñt hic Mod. ꝙ hæc non solū non ꝓcedit in deficiēte in purgatione, sed ēt in nolente se purgare, ꝑ c. tua. de

cohab.

Universidad de Deusto Biblioteca

cohab.cleri.& muli. Et dicit Aret.ꝙ ꝑ ↄclusione gl.& Ab.& Mod.ipsam inducentiũ ad statuta,&c.est tex. in l.qm.ff.de infami.& ibi Bal.no. ꝙ bannitus ꝑ aliquo crimine,q̃a ñ ↄparuit,ꝙ crimẽ infamabat,ñ ẽ infamis, lȝ fictè habeat̃ ꝑ cõfesso,q̃a lex loquẽs de cõfessione, dẽt intelligi de uera & nõ ficta,prout ẽ hæc resultans ex nõ ↄparitione. Facit,qđ pulchre ponit Spe.in ti.de ↄfes.§. uidẽdũ.ver.sed nunquid.vbi dicit,ꝙ lȝ cõfessio in vno iudicio faciat aliq̃n fidẽ in alio, tñ hoc nunq̃ hẽt locũ ĩ ↄfessione ficta.imo dicit fortius,ꝙ ĩ mã stricta & exorbitãti appellatione ↄfessi nedũ nõ uenit ↄfessus ficte, sȝ nec ẽt veniet vere cõfessus, si nõ fuit spõte cõfessus. Ita dicit Bal.in l.2.C. quorũ ap. Qđ tñ limita s̃m ipsũ in l.fi. C.de prob.nisi tortura fuisset imposita ꝑꝑ grauia & urgentia indicia. Et ad hoc adde Bal.ĩ l.j.ĩ fi.C.de iura.cal.& ibi dicit,ꝙ reperiunt̃ multi assessores malitiosi,qui faciũt,ꝙ rei ↄfiteat̃ delictũ,ne postea appellent ẽt, qñ illis cõstat de delicto. Et ibi dicit,ꝙ facere ñ pñt, ꝙ illi taľr ↄfitẽtes nõ dicunt̃ ↄfessi, nisi tortura foret imposita,ꝑꝑ grauia & vrgẽtia indicia. Stat ergo ↄ̃ſo oĩum hic,ꝙ statutũ loquẽs de ↄfesso, intelligit̃ de vere cõfesso,& non ficto.a Limita,nisi statutũ diceret, ꝙ talis habeat̃ ꝑ cõfesso & cõuicto, tũc eñ illa cõfessio haberet̃ pro vera. Ita dicit Bal.in l.oẽs ppľi.in 3.char.ff.đ iusti.& iure.ad qđ allego tibi Io.đ Imo.in repe.l.si insulã.in 6.char.ff.de verb.ob.ubi idẽ tȝ,qđ Bal.in d.l.oẽs. Et hoc intellige,qñ statutũ eq̃parat oĩno casũ fictũ & casũ uerũ. Hoc dictũ Imo. allegat Ana.in c.insinuatũ.ad fi.de sy. An aũt,& qñ statuta habeãt locũ in casu ficto,ponit Imo.in l.j.§.lex Falci.ff ad l.Falci. Et no ꝙ ubi ius æquiparat casum fictũ & casũ verũ,ꝙ statutũ loquẽs in illa mã intepretabit̃ in casu ficto,sicut in casu vero. Tex. est in c.cũ audientiã.& in c.cũ dilectus.de cler.non residẽ. Ad c.multi.allegatũ in gl.rñde,ꝙ loquit̃ in laico cõuicto corã iudice seculari, sed postea petit̃ executio corã eccľastico, & iõ dicit hic Ab.ꝙ ex hoc sequit̃,ꝙ acta facta in foro seculari faciũt fidẽ in foro eccľastico. Et facit in hoc ipse tria mẽ-
4 bra,q̃ videt̃ potes.¶ Vtrũ † eccľasticus iudex teneat̃ stare ꝓcessui iudicis secularis? Dicit hic dñs meus,ꝙ eccľasticus dẽt stare actis factis in iudicio plenario in alio iudicio æquiplenario,licèt intẽtato ad diuersũ finẽ. Et sic sẽtit ↄtra Ab. Tu tñ tene cũ Ab.ꝙ ubi crimẽ ẽ mixtũ, s. eccľasticũ & seculare, ꝙ ꝓcessus vnius iudicis nõ facit fidẽ corã alio,& lȝ si secularis puniuisset,puta vsurariũ mõ sufficiẽti,adhuc eccľasticus punire posit,ꝑ tex.ĩ c.felicis.de pœnis.ĩ 6. Tñ acta facta corã seculari ñ faciẽt fidẽ cora eo,sed inchoabit nouũ ꝓcessum. Et iõ dicas, ꝙ secularis iudex nõ tenet̃ stare ꝓcessui iudicis eccľastici,neq; ecõtrà. Hoc ponit.n.Bar. in l.magistratibus b.ff.de iurisd.om.iud.& l.diuus.ff.de custo.reo.& Imo.ĩ c.j.de of.or. Nõ obst.l.2.cũ mã.ff.vi bo.rap.q̃a loquit̃,vbi eadẽ res iterũ discutit̃,lȝ ad aliũ finẽ,& vide Bal.ĩ l.placet C.de sac.san.ec.& Pe.đ Anch.ĩ rľa,ea q̃ de reg.iur.in Sexto,vbi dicit, ꝙ absolutoria lata ꝑ secularẽ nõ ꝓdest ĩ foro eccľastico. Fallit hoc ĩ hrtico ↄdẽnato ꝑ iudicẽ eccľasiacũ,q̃a secularis tenet̃ simpľr exequi sñiam illius. Tex. est in c.inquisitioni.§.prohibemus.de hæret in 6. Et iõ reprehẽdit̃ Bar.in d.l.magistratibus.ubi errauit de exẽplo,qđ posuit in hæretico, q̃a dixit ↄtra casũ d.c.inquisitionis. Vide tñ tex.in c.fi.de excep.in 6.vbi tex.dicit,ꝙ si aliquis hẽt sñiam ꝑ se ĩ foro eccľastico,& postea de illa ꝓponat in foro seculari excipiẽdo,dicit ibi tex. ꝙ iudex secularis dẽt stať dictæ sñiæ,& si nõ vult, cogit̃ ꝑ excõicationẽ. Ergo ↄtra ꝑdicta. Sed dicas,ꝙ ille text.recipit duas limitationes. Primò,q̃a ñ ꝓcedit ĩ cã criminali,sed ciuili tñ. Ita limitat illũ tex. Ana.ĩ c.qual.lo.2.in §.ad corrigẽdos de accu.& ibi Marrianus,ꝙ no. Scđò q̃a tex.ñ hẽt locũ ĩ cã ciuili qñ sñia esset euidẽter nulla. Ita limitat Pe.de Anc.ĩ ↄs.suo 383.incip. Retẽto ord.du

a Et nõ ficto. *Facit, quod habetur per Pau.de Cast. in consi.74.incip. ad id,de quo.*

b Magistratib. *Et idem ad hoc vide omnino Pau.de Cast.& adde,quæ habetur per Bal. in consi. In Christi nomine amen. Facta est inquisitio.*

[torn]acit ad hoc,ꝙ ponit Bar.in l.2.§.ignominiæ ff.đ his,q̃ no.inf.& ꝙ scribit Bal.ĩ pri.ff.si q̃s ius dicẽ. nõ obtẽ.ubi dicit,ꝙ iudex,q̃ hẽt exequi mulctã alterius, ñ tenet̃ stať ꝓcessui illꝰ. Vltimò ad hæc ẽt vide do. Ant.ĩ c.j.đ oblig.ad rõcinia.vbi formaľr idẽ tȝ,qđ hic. Et sic stat firma & uera cõis ↄ̃ſo,ꝙ ĩ criminalib.secularis ñ tenet stať ꝓcessui iudicis eccľastici,& ecõtrà. Ad c.aũt.multi.daľ & alia solutio,ꝙ imo loquit̃ ĩ clerico ↄuicto vľ ↄfesso corã iudice seculari,& ꝙ hoc nõ operat̃,neq; facit fidẽ,quo ad puniendũ postea ipsũ ĩ foro eccľastico ↄtẽrioso,sȝ tñ quo ad imponẽdã pœnitẽtiã. Tñ Ab.hic dicit,ꝙ ẽt isto casu ñ dẽt imponi pñia, ꝑ tex. nostrũ hic
5 ibi,aliquatenꝰ puniẽdi.¶ Vtrùm † aũt ista ↄfessio sit alicuius effectus,ponit hic Ab. Dñt hic Mod. ꝙ tex.ĩ Authẽ. de san.epi.§.si verò ignotos.(& ibi Ang.q̃ dicit,ꝙ si iudex secularis agitauit ꝓcessum ↄtra clericũ,dẽt remittere ad iudicẽ eccľasticũ cũ ꝓcessu,& tenebit̃ ille stare illi ꝓcessui nõ ꝓcedit,& ꝙ imperator nõ potuit ita disponere ꝑ c.eccľa S.Mariæ.de ↄsti. Itẽ dñt hic Mod. ꝙ opi.do.An.est vera,ꝙ nihil operat̃ ista ↄfessio. Quod primò ꝓbat sic.Id,qđ nõ est,nil põt operari, sed ista cõfessio ẽ nulla,vt ꝓbat tex.nr̃ hic. Ergo,&c. Scđò mouet̃ ꝑ text.ĩ l.si pr̃.ver.si apud nõ cõpetẽtẽ.C.ne de statu defun.inducẽdo,vt hic ꝑ eũ. Tertiò adducit tex.cũ gl.ĩ l.qđ ergo.§.ex ↄpromisso.ff.de his,q̃ no.inf.ĩducẽdo,vt hic ꝑ eũ, cũ alijs multis,q̃ ꝑ te videas. Dicit hic Are. ꝙ imo ista ↄfessio dẽt valere,vt extraiudicialis. Arguit primò sic, vbi sñia habere põt aliquẽ effectũ, ibi & ↄfessio habere dẽt. Ita cõiter arguit̃ ꝑ istũ tex. Modò sic, si sñia nulla approbat̃ per partes,lȝ nõ valeat vt sñia,valet tñ vt pactũ, l.ij. cũ gl. Et ibi oẽs,C.cõ.vtriusq; iud. Ergo eodẽ mõ lȝ ↄfessio ñ ualeat,tãquã iudicialis,ꝑꝑ qualitatẽ iudicij, dẽt saltẽ valere vt extraiudicialis,ex quo clericꝰ ↄfitebat̃. Huic rñdet ipse,ꝙ sñia apꝓbata ꝑ partes,vȝ vt pactũ, q̃a hoc ẽ ĩ ꝑtãte partiũ,& ad hoc ĩtẽdũt,sed hic ĩ clerico ĩtẽtiõis suæ nõ est,ꝙ ↄfessio sua valeat tãquã extraiudicialis,fortificãdo hoc vt hic latiùs ꝑ ipsũ,quẽ videas.¶ Scđò allegat Bal.ĩ l.clarũ.C.de author.ꝑstã.vbi dicit,ꝙ si talis cõfessiò facta corã ĩcõpetẽti hẽt alias ↄiecturas secũ,cogit̃ ĩ ea q̃s ꝑseuerare corã cõpetẽti,& illi dat ĩdiciũ, alias secus,& sic innuit,ꝙ talis ↄfessio facit indiciũ ad torturã. Et ꝙ iudex eccľasticus possit ex tali ↄfessione sumer̃ indiciũ,allegat gl.ẽt ĩ l.cũ scimꝰ.ĩ fi.C đ agrico.& cẽsi.li.11. vbi ↄfessio fctã corã notario,q̃uis ñ valeat vt iudicialis, tñ vȝ vt extraiudicialis. Et ita ibi põderat Bar. Adducit ẽt pro ista opi.tex.in l.ictus fustium.s̃m vnã lecturam, ff.de infa.vbi patet,ꝙ ↄfessio facta coram iudice nõ in forma iudicij,põt valere,vt extraiudicialis,& operabitur,vt dicit ibi Bar.ẽt quo ad imponendã pœnã extraordinariã. Ergo fortiùs,quo ad indiciũ & torturã. Allegat ẽt l.diuus.ff.de cust.reo.vbi patet,ꝙ ↄfessio facta corã illis iudicibus,de q̃bus ibi,põt valere vt extraiudicialis,ĩducẽdo subtiľr,vt hic ꝑ ipsum. Ergo eodẽ mõ si clericus ↄfitet̃ corã seculari, dẽt valere talis ↄfessio ut extraiudicialis. Et facere indiciũ ad torturã. Nõ ob.mõ dicit ipse,ꝙ in actib.iudicialibus,si ñ valet,qđ ago,vt ago, nõ dẽt valere vt valere põt, vt inquit Bal.in l.3.ꝑ illũ tex. C.de repu.hær.q̃a rñdet pulchrè & subtiľr, vt hic ꝑ eũ, quẽ uideas. Ex cuius sol.colľr ẽt sol.ad rñsionẽ datã s̃.ad l.2.cũ gl.C.com.vtri.iud. Et per hoc tenet ipse, ꝙ ↄfessio,de qua hic,operabit̃ indiciũ ad torturã, & sic valebit vt extraiudicialis. Et hoc tenet hic Imo q̃ dicit istã opi.esse verã. Et ꝙ ↄfessio facta corã iudice incõpetenti valeat vt extraiudicialis, & sic operet̃ indiciũ ad torturã,tenet ẽt Bal.in l.eos.C.de app.& in l.j.ĩ vltimo corollario,C.de ↄfes.& Ang.in l.magistratibus.ff.de iur.om. iu.& ibi Pa.de Ca.& do.Ant.in c.ꝑ inquisitionẽ.de cle. in pen.col.Pet.de Anch.in dispu.sua inci. Astensis miles. Et sic ista vr̃ cõis opi. Tamẽ ego teneo,c qđ per istã ↄfessionem non possit torqueri clericus,per dictũ Pau.de Leaz.in c.1.de deposi.vbi dicit, ꝙ clericus nunquã põt torqueri,nisi sit de crimine infamatus,licèt essent cõtra

c Tñ ego teneo. *Adde,clericus qui confessus est crimẽ corã iudice laico, an possit torqueri à iudice ecclesiastico vigore illius confessionis, Et die tu vltra alios hic, quod vbi confessio facta coram iudice omnino incompetenti, cuius iurisdõ nõ potest prorogari, & si clericꝰ capiatur à iudice laico,et remittatur ad ecclesiasticũ,cõfessio facta corã laico non probat. Ita Ant.ĩ leg.1.C.de cõfessi.& Mod.ĩ l.magistratib.ff.đ iu.omni.iu.& sic teneo op.Fel.hic sed alia ratione, vt vides.*

a cum mille indicia a. Et ibi hoc tenet ẽt Ab.antiquus, & tȝ Io.And.ĩ c.cũ ĩ ↄtẽplatione.đ reg.iur.& ibi Pau.& Io.de Ana.in c.j.in vlt.col.de cle.percu. Et ita teneo,ꝙ nõ poterit ꝑꝑ talẽ confessionẽ torqueri, qđ & alia ratione demõstro,nã vbi agit̃ de nullitate iudicij ĩ hac mã,nõ differt,vtrũ clericus sponte, vel inuitus acceptauerit iudiciũ,c.si diligenti.j.de fo.cõp. Et ꝑ hoc cessat id,qđ dicit hic Bal.in j.col.ĩ fi. ꝙ dẽt valere talis ↄfessio,& operari indiciũ ad torturã,dũmodò sit facta spõtaneè,& nõ per inuitũ.¶ Tertiò allego Bal.in c.cũ super.de ↄfes.vbi dicit, ꝙ ↄfessio clerici corã laico facta,ñ facit indiciũ ad torturã,& do.Ant.in c. dilecti.de arbitris.in j.col.& ĩ c.fi.đ cõfes.& Ang.ĩ l.j.ĩ vlt.col. C.de ↄfes.vbi dicit,ↄfessio facta corã iudice incõpetẽti,facit indiciũ ad turturã. Fallit ĩ clerico ↄfitẽte corẽ laico. Et itẽ tȝ ĩ l.j.ff.de ↄfes. Et ita per hæc remanet saluata opi.do.Ant.¶ Quid aũt operet̃ cõfessio extraiudicialis de crimine? ponit hic Abb.& dicit,ꝙ facit indiciũ ad turturã. Are.hic mirat̃ valde de hoc,ꝙ do Ab.dicat,ꝙ talis ↄfessio, si sit facta parte ꝑsente,opperet̃ plenũ effectũ, quẽadmodũ est in ciuilibus,& dicit ipse,ꝙ imo si est facta in ꝑsentia partis operat̃ solũ indiciũ ad torturã,vt hic ꝑ eũ qui aliqua allegat, & inter cætera dicit, nã si acta in crimine, vbi agit̃ ciuiľr de ipso crimine,nõ faciũt fidẽ de ipso crimine in iudcio alio postea criminaliter intẽtato,ut dicit Bar.ĩ l.2.§.hoc edicto.ff.vi bo.rap.fortius idẽ erit dicẽdũ ĩ ↄfessione extraiudiciali facta parti, vt nõ operet̃ postea plenũ effectũ ĩ iudicio criminaliter intẽtato. Et sic ↄtra do.Ab.Fallit,dicit ipse,nisi pars ꝑsens acceptaret noĩe suo & reip. Alleg.Bal. In simili in l.j.in fi. C.qñ li.ab empt.dis.vbi dicit,ꝙ ↄfessio in similibus nocet factaà parte absente,qñ aliquis est ꝑsens,q̃ acceptat nomine suo. Ergo idẽ in casu nr̃o,si ille acceptet noĩe fisci,& idẽ,qđ hic tenet Ab.in c.olim.col.fi.de rescr. Tu facias
6 ↄclusionẽ,ꝙ † ↄfessio extraiudicialis đ crimine nil operat̃. Gl.est & ibi,oẽs.ĩ c.de hoc.de sy.& tȝ Bar.& Bal.ĩ l.admonẽdi.ff.de iuiur. Et hoc ẽt procedit in ciuili,gl.ĩ c.si cautio.de fi.instr.¶ Fallit primò, quo ad effectũ torturæ. Rota in nouis,in ti.de ↄfes.deci.1.& Ab.in c.si q̃s de grad.de purg.Cano.Bal.in l.j.C. de ↄfes.do.Ant.ĩ c.tua.in pen.col.de cohab.cle.& mulier.Hos.& Ab.ĩ c.q̃ sit.de exces.ꝑlat.& Ab.ĩ d.c.de hoc. Restringe, nisi ageret̃ de crimine ciuiliter,q̃a tũc ↄfitẽs extra iudicialiter, nõ subijcit̃ torturæ. Ita Ab.ĩ d.c.olim.col.5.đ resc. Scđò restringe,nisi ↄfitens in iudicio postea reuocet ↄfessionẽ. Ita Bal.in l.j.in vlt.col.C.de ↄfes.& ibi dicit, nõ esse opus docere de errore. Tertiò restringe, nisi ↄfitens esset clericus,q̃a vlterius requirit̃,ꝙ sit infamatus, vt possit subijci torturæ,ꝑ dictũ Ab.anti.in d.c.j.de depo.de quo s̃.fecit mentionẽ. Cuius tñ ↄtrariũ sentiũt oẽs, vt s̃. vidistis. Iõ cogita.¶ Fallit secũdò hæc ↄclusio principalis nisi sit aliquis ꝑsens,qui acceptet noĩe suo & fisci, vt hic ꝑ Are.¶ Cõtrariũ tenet do.Ant.ĩ c.ꝑ inquisitionẽ. in pe.col.de ele.q̃a lȝ quilibet possit agere pro fisco,nõ tñ põt eius nomine recipere probationẽ,q̃a hoc nõ reperit̃,nisi recipiẽs ẽẽt persona publica,vt notarius, ꝑ c.quis.de vsu.in 6. Et isto casu posset saluari fallẽtia. Are. q̃ aliter nõ est vera,probat̃ ꝑ tex.ĩ l.intra certũ.ff.de arb.vbi patet,ꝙ tertius ñ põt stipulari pœnã fisco. Fallit † ter-
7 tiò,nisi fiat corã multitudine personarũ,q̃a tũc trãsit in notoriũ,& ꝓbat̃ ꝑ eã plene crimen. Ita dicit do.Ant.in c.vestra.de cohab.cler.& mul.& ibi dicit,no. ꝙ ↄfessio, extra iudicialis operat̃ effectũ s̃m qualitatẽ personarũ quibus fit.¶ Fallit quartò, nisi fiat corã syndico repræsentante populo,quia plenè probat,& talis confitẽs ex ea punit̃. Ita Sal.in l.qm.ff.de infami.¶ Fallit quintò,nisi trãseat in specificũ nomen delicti. Et sic intellige tex.d.c.quàm sit.de exces.ꝑl. Ita Ab.hic.& in d.c.de hoc de sy.& in d.c.olim.col.fi.vt puta,si gloriat̃ clericus, se cõmisisse homicidiũ, aut adulteriũ.¶ Fallit & sextò,nisi essemus in delictis pertinẽtibus ad iudiciũ eccľæ fauore aĩarũ,vt in crimine vsurarũ,quas q̃s ↄfitet̃ extorsisse à tali, & tali deueniẽdo specifice ad nominationẽ ipsorũ. Ita Bal. in l.j.ad fi.C.de ↄfes.& in l.j.C.de lati.lib.toll. De ↄfessione aũt facta in ciuili parte absente,nõ tango hic,sed remitto me ad plene dicta ꝑ me in c.si cautio.
8 de fi.inst.¶ Gl.ĩ verbo,à non suo iudice,q̃rit,vtrũ † clericꝰ possit recõueniri à laico corã iudice seculari, apud
b quẽ ipse ↄuenerat laicũ b? Do. And. Sic.dicit hic, ꝙ anno ꝑterito habuit ↄsulere in ista mã,& ꝙ ↄsuluit, ꝙ possit reconueniri,nũc verò in lectura.dicit,se male ↄsuluisse, & ꝙ credit, ꝙ ↄtraria opi.sit verior ꝙ nõ posit recõueniri. Im.hic dicit, si clericus ↄuenit laicũ,& fert̃ ↄtra ipsũ clericũ sñia,certè poterit iudex secularis ↄdẽnare ipsum in expensis. Et hoc nemo negat ẽt de his,qui tenẽt,ꝙ nõ posit recõueniri,q̃a hęc ↄdẽnatio venit accessoria ad sñiam. Et hoc nõ reperit̃ reprobatũ à iure Canonico,& sic est dat̃ casũ, in quo clericus põt subijci foro seculari. Ergo eodẽ mõ dicit Imo. dẽt posse recõueniri corã iudice seculari, corã quo ipse laicũ ↄuenerat,q̃a reconuentio venit accessorie ad cõuẽtionẽ. Et rñdet ad illud,ꝙ dr̃,ꝙ spẽs derogat generi,&c.eẽ verũ,qñ ↄcurrunt in eadẽ mã,sed ĩ casu nr̃o sunt casus diuisi,q̃a vna loquitur in ↄuẽtione, altera verò in reconuentione. Et sic tene ipse, ꝙ clericus poterit recõueniri, q̃a iura loquẽtia de recõuẽtione, loquunt̃ generaľr,ꝙ q̃libet posit cõueniri. Ergo & clericus poterit,vt dicit Imo. Nõ ob. ad hoc c.j.de cle.coniu.in 6.q̃a loquit̃ in cã criminali intẽtata ciuiľr. Scđò idẽ do.And.allegãs Bal.in c.j.in tit.de ↄtro.inue. apud pares termi.in vsib.feu. Dicit ibi cẽ gl.ĩ ar.ꝙ clericꝰ agẽs ciuiľr corã iudice laico,posit ibi recõueniri, sicut ecõtra. Allegat rõnẽ Bal.q̃a clericus agẽs corã laico iudice ↄtra laicũ ĩ cã ↄuẽtionis facit laicũ iudicẽ suũ. Ergo illud qđ põt ↄuẽtio,põt recõuẽtio. Et ibi dicit, ꝙ ista qõ ẽ clara de iure ciuili,q̃a de hoc est tex.in §.reuerendissimi.in Auth.de sanctis.epi.Col.9. Et ibi limitat, nisi clericus ageret corã iudice laico ꝑ iniuria illata sibi à laico,q̃a tũc recõueniri nõ posset, per l.2.§.sed si agãt.ff.đ iudi.& ibi idẽ tenet, & in auth.clericus.C.de epi.ꝙ cle.ĩ auth.& ↄñr.C.đ sent.& ibi ẽt Sal.& Fulg.& Pe.đ Anc.ĩ rep.rľæ,ea q̃ ĩ 14.q.ĩ 6.vbi dicit,ꝙ ista opi.semꝑ sibi placuit, & ꝙ ẽ vera. Hæc late & copiose alle.ipse do.And. hic. Tñ ipse postea ↄcludit, ꝙ nullo mõ posit clericus cora laico recõueniri. Et primò quidẽ arguit̃, vbi prohibet̃ genus prohibet̃ oĩs spẽs eius, sub gñe eñ ↄprehẽdit̃ oĩs spẽs,ut in rľa,generi.de reg.iur.ĩ 6.cũ si. Et iura ꝓhibẽt clericũ ↄueniri sub iudice laico. Ergo prohibẽt & recõueniri,q̃a recõuẽtio ẽ spẽs ↄuẽtiõis. Pro hoc allegat simile,qđ ẽ ĩ rub.ff.sol.ma.vbi dr̃,so.ma.dos quẽadmodũ petat̃? dicit gl.j.repetatur, q̃ expositio,dñt ibi Docto.ꝓcedit,si capimus petitionẽ,ꝓut ẽ spẽs separata à repetitione,secus verò,si capimus,vt genus, q̃a tũc nõ esset necessaria talis expositio,cũ verbũ, Petitio,vt genus ↄprehẽdat sub se repetitionem,vt spẽm. Et iõ dicit ibi Ang.ꝙ statutũ loquens in petẽte verificat̃ & in repetẽte,q̃a statutũ vr̃ assumpsisse verbũ, Petere,vt genus. Ergo eodẽ mõ cũ iura ꝓhibeant clericũ ↄueniri, capiũt verbũ, Cõueniri.vt genus,& sic ꝓhibita ↄuẽtione,q̃ est genus, vt s̃.dixi,censet̃ ꝓhibita recõuẽtio,q̃ ẽ spẽs ↄuẽtionis. Scđò mouet̃,nã spẽs derogat generi,c.j.de rescr.

l.sanctio

a Mille indicia. *Adde Ale.đ Imo. in l.fin.de quæstio.*

b Laicũ. *Ad quã materiam vi.Pet.de Su.in authen.& consequẽter.C.de sent.vbi omnino vide etiam Cy.et Bal.ĩ 3.col.ver.quaro, vtrum clericus distinguentẽ. Et adde vnũ verbum Pan.in c.j.infra.de mu.pet.in ver.2.not.ꝙ clericus.vide ẽt Spe.ĩ tit.de reconuẽ.§.nũc dicamus.ĩ versic.sed pone, clericus.vbi ponit regulã ꝙ sic. Et põt tres casus,in quib.recõueniri non põt, & clare. Et no.ꝑ do. Soc.in consi.253.incip. In causa do.Io.ver.circa quintam difficultatem in 2.parte.char.152.*

Universidad de Deusto Biblioteca

l.sanctio legum.ff.de pœ.sed leges in specie dñt clericū nō posse ꝯueniri sub laico.Ergo licèt postea disponāt ī gñe quēlibet posse recōueniri, nō dñt intelligi in clerico,đ quo erat specialiter dictū.Cōfirmat istud p ꝯsiliū in tit.de test.inci.An si Iudæus.vbi dicit, ꝙ si moriť Iudæus relicto filio masculo & fœmina,masculus excludit fęminā.fm qđ specialiter inter eos disponit lex Mosaica,nō obstāte ꝙ l.ciuilis.§.l.maximū vitiū. C. de lib. pte.admittat gñaliter masculos & fœminas ad successionē parētū æqua lance.Tertiò pro ista parte dicit esse textū pro corroboratione pdictorū, in c.j.de iura.cal. vbi probať,ꝙ dispositio loquēs specialiter de clericis,lʒ gñaliter respectu vnius actus,ñ tolliť p l.gñaliter loquētē de illo vnico & certo actu,inducēdo vt hic p ipsum. Ergo l.q̄ dicit,ꝙ clerici nō iudicenť à laico, nō dēt tolli p l.q̄ dicit,ꝙ qlibet possit reconueniri.Ita dicit hic ipse. Ad q̄ tñ pōt rñderi,& primò ad primū,ꝙ iura phibētia clericū,&c.nō loquunť p verbū,Cōueniri,vt ipse dicit, sed p verbū,Trahi.Itē in istis terminis verbū,Conueniri, nō pt simpľr capi, vt genus,vt inquit ipse,qa reperiť limitū multis modis,nā & laici phibenť ꝯueniri corā ñ suo iudice,c.si cler.laicū j.de fo.ꝯp cū si.& tñ pōt ibi reconueniri, ergo nō est verū, ꝙ in his terminis verbū, Conuenio.capiať vt genus,qa si hoc eēt verū,laicus,& ipse recōueniri nō posset,qđ tñ est falsum.Ergo,&c. Ad dictū Ang.de verbo, Petere.dico,ꝙ in terminis suis est eadē rō in repetēte,q̄ est in petēte,iō nimirū,si ꝯprehendiť sub tali statuto,non sic est in casu nřo,qa est diuersa rō,nō eñ ꝯuētio & recōuētio disponūt circa idem,sed sunt diuersa,vt inquit hic Imo.& Are.¶ Ad fm dicas, ꝙ nō restringit ēt,& ferre rñdeť eo mō, quo ad primū. Nā l.prohibet ēt specialiter,ꝙ laicus nō trahať corā iudice eccl̃astico,sed dēt ꝯueniri corā iudice suo laico,d. c.si clericus laicū.Et tñ nemini dubiū,ꝙ si laicus cōuenit clericū corā iudice ecclesiast.ꝙ ibi ipse & sic corā iudice nō suo poterit reconueniri, per regulam gñalē d. §.cuius ī agendo.3.q.8.Ecce ergo qualiter l.gñaliter loquēs derogat illi spāli,ꝙ laicus conueniať corā suo iudice.Ergo,&c.ad dict.Cal.dico,ꝙ stať legi Mosaicæ,qa loquiť in eadē mā.Ibi eñ spēs & genus in eodē puncto ꝯcurrebāt,& ita ēt in d.c.j.de iura.cal. sed in casu nostro spēs & genus cōcurrebāt circa diuersa, vt hic declarat

9 Imo.& s̄.dixi.¶ Sed ꝙ † imo clericus possit recōueniri,arguit hic dñs meus,nā actor & reꝰ sūt psonæ ꝯnexę, & ꝙ de vno determinať, extēdiť ad alterū, l.fi.C.đ fru. & li.exp.& est gl.in verbo, Reus.in fi.c.2.de ꝯfes.li.6.sed tex.in Auth.de executo.§.j.Collat.7.& in c.dispēdia.§. reus.đ resc.ī 6.cogit īuitū reū ageř corā eodē iudice.Ergo eadē rōne agēs inuitus cogeť rñdere, vt hic pulchrè & subtiliter p ipsū latius.Et dicit,ꝙ ista opin. hēt maximā æquitatē,& pcederet maximè,qñ ꝯuentio & recōuentio pcederēt ex eadē mā,ne ꝯtinentia causæ tūc diuidereť,ꝯtra l.nulli.C.de iud.Vñ dicit Inn. in c.si verò. de sent.exc.ꝙ lʒ excōicatus nō possit recōuenire, c.cū inter R.ad fi.de excep.tñ fallit,qñ recōuentio surgit ex eadē cā vel ꝯnexa,& sic tenet ipse,ꝙ laicus possit recōuenire clericū corā iudice seculari. ¶ Et ꝙ clericus possit recōueniri corā iudice seculari,arguo & ego sic,Qui pōt ꝯuenire,pōt recōueniri,& qui nō pōt ꝯuenire, nō pōt recōuenire,Hoc pbať p locū à spēali, in c. cū inter. in fi.de except.vbi excōicatus nō pōt reconuenire, qa nō pōt ꝯuenire,sed clericus pōt ꝯuenire laicū corā iudice suo,& ecōtra.Ergo si pōt ꝯuenire, & ꝯueniri dēt posse ꝯueniens reconueniri,cū sit spāle hoc in excōicato,vt nō possit,d.c.cū inter.¶ Scđo arguo sic,Cā recōuētionis dať p mām ꝯuētionis. & ab ea depēdet, sed q cognoscit de principali,cognoscit & de ꝯnexis,c. quāto.s̄.eo. Ergo idē dēt eē in casu nostro, vt qui est iudex ꝯuentionis,dēt eē & iudex reconuentionis. Itē in omni mā attēdiť,quod principaliter agiť, sed mā principalis est ꝯuētio,reconuētio verò incidēs.Ergo nō dēt cōsiderari recōuētio in iudicio & sic clericus dēt posse reconueniri.Item in iudicio quasi ꝯtrahitur,l. 3. §. idem. ff.de pec.Sed clericus rōne ꝯtractus sortitur forū alienum,c.fi.j.de fo.ꝯpe.Ergo ipse agendo in iudicio seculari poterit ipse ibi reconueniri.¶ Sed certè hoc nihil.

ADDITIO. *Fateor enim, ꝙ in iudicio quasi contrahitur, sed sup materia sup qua est iudiciū, non aut super alia.Vñ licèt clericus sit obligatus p quasi cōtractū sup cōuētione,certè nō debet hoc extēdi ad reconuentionē. Cōtractus n. sunt stricti iuris l. quicquid astringendæ ff.de ver. obl. Et actus nō dēt extēdi vltra intētionē agētis,maximè cū cōuētio et recōuētio tēdāt ad diuersū finē,vt hic p Im.& Are.et istū s̄.Nec facit ad hoc c.fi.posito,ꝙ arg.pcederēt,qa loquitur,ꝙ clericus pōt conueniri corā alio iudice ecclesiastico, licet nō suo,rōne cōtractus, nō aūt corā laico penitus improportionabili. Et sic cessat hoc arg.Phi.Sy.* Præterea ꝙ clericus possit recōueniri.probať & alio mō.Nā vbicunq; l.dat iurisdōnē alicui respectu certæ qualitatis,certè illa l.ita vniuersaliter loquēs,licèt det in hoc iurisdōnē laico, ꝯprehēdit ēt clericos actiue & passiue in quib. viget illa qualitas. Ita Ab.ī c.cæterū.p illū tex.j.eo. Sed ī mā recōuētionis l.dat iurisdōnē iudici laico.Ergo,&c.Hoc ēt nihil facit, si recte aduertas.Et oīb.argumētis huius facilis ē rñsio sed omitto,ne ponā falcē ī messē alienā,& dñorū legē-

10 tiū.¶ Vltimò arguo sic,quotiescūq; † lex dat alicui iurisdōnē,dat ēt illi oīa,q̄ si nō daret,illa expediri nō possent.Sed certe sic ē, ꝙ iudex nō pōt bene expedire & iudicare,nisi pmittat causæ cognitionē,l.plată.C.de sen. Sed nō pt illā recte & plene habere, nisi cognoscat & de recōuētiōe.Ergo de illa poterit cognoscere,et p ꝯns iudicare.Ergo si clericus ꝯuenit laicū,poterit ipsum laicus attētis pdictis reconuenire.Et p hoc bñ facit tex.in l.q nō cogiť ff.de iudi.Et ita tʒ Marianus in c.j. de mutuis peti.in ver.sed tu aduerte.& gl.fi.in c.deniq;.96.dis. & Spe.in tit.de reo.§.j.ver.itē clericus.Arch. 11. q.j. in summa.in fi.& in c.nō ita.2.q.6.& ista opin.hēt maiorē partē Doctorū p se.¶ Fallit tñ ī quatuor casibus.Et primò qdē fallit,nisi laicus pcurasset in fraudē cōueniri à clerico,ad hoc vt ipsum postea recōuenire posset.Iste ē tex.ī c.relatū.iūcta gl.ī verbo,seculari.de iure pa.q̄ summe ꝯmēdat Ab. in c.cū dilectus ad fi.de arbit.do.Ant.ī c.eccl̃a S.Mariæ.de ꝯst.Spe.ī ti.de recōuētione §.j.ver. qd si laicus iniuriať.Facit tex.ī l.2.§.Sed & si agāt.ff.đ iudi.¶ Scđo fallit,qñ recōuētio tāgeret causam spūalē,vľ illi annexā,tūc eñ nullo mō posset fieri corā laico. Ita Bal.hic,& Pan.ī uer.& primò dico.¶ Fallit tertio ī cā criminali.Ita oēs hic in hoc ꝯcordātes,& Bal.ī c.j.de ꝯtro.apud pares termi.vbi dicit,ꝙ hoc ñ pt ēt fieri p viā exceptiōis. Et ita dicit ēt Imo.hic p te.ī c.j.de cle.ꝯiug. lib.6.¶ Fallit quartò respectu districtionis psonæ.Nā lʒ clericus nō possit recōueniri corā laico,fm istā opinionē,tñ fallit hoc respectu districtionis psonæ,solū eñ in hoc hēt cāæ cognitionē,qa laicus ī psonā clerici manū ponere nō pt.Ita Arc.ī d.c.j.de cler.ꝯiuga.li.6 & Lapus allegat.118.Fortifico p dictū Io.And.ī c.verū.de fo.ꝯp. vbi dicit, ꝙ iudex secularis ñ pōt punire clericū corā se deponētē falsū.exceptis istis casibꝰ, clericus ꝯueniēs laicū recōueniri ab eo pōt.Et ista vř cōis opinio,q̄ tñ ñ firmo,sed relinquo iudicio tuo.¶ Sed p alia opi.q̄ & multi tenēt,s.ꝙ clericus nullo mō possit recōueniri,allego vltra oēs Gemi.in d.c.cuius in agēdo.3.q.8.vbi dicit,ꝙ de hoc ē casus ī c.fi.j.eo.vbi clericus nō potuit recōueniri,sed rñdet ibi Io.And.ꝙ hoc iō ē,qa ibi erat finitū iā primū iudiciū,ꝯtra c.dispēdia.§. reus.de rescr. Sed hæc sol.ñ placet,qa c.fi.ñ potuit diuinare ad d.c.dispēdia.ꝙ est posteriꝰ.Et hāc partē tʒ ēt Do.ī c.multi.2.q.1.& Car. ī cle.sancimus đ ele.Hāc partē si uis tenere, limita duobus modis.Et primò limita, dū mō recōuētio fiat sup nō eodē facto,qa ista bñ fieri ñ pt,secus,si sup eodē, aut ꝯnexo.Ita declarat Maria.pꝰ Marti.đ Fano,ibi ī authē. & ꝯñr.C.đ sēt.& inter om.iud.& Are.hic. vt p hāc fallētiā posset op.ꝯcordari.¶ Scđo limita, nisi cā eēt corā tali delegato,q eēt datus ab eo,q sibi posset ꝯmittere ēt cām clerici,iuxta ea q̄ habuimus ī c.decernimus.s̄.eo.

11 qa tūc corā eo posset clericꝰ recōueniri,qa † q vult añs, vř ēt velle ꝯñs. Ita dicit domi. Flo.in d.authen.& ꝯñr.

ADDITIO. *Dubito de ista limitatione,quia iurisdō delegata cū sit odiosa & extraordinaria,dēt stric. ē interpretari, & nō extendi*

extendi,iuxta gl.magnam in verbo,processus, ad finē in c.1.& in c.dispendia.§.reus.in verbo conuentionis.in fi.de rescript.in 6.Nec obstat,quòd qui vult.&c.quia illud verum,si consequens esset necessarium,sed certè reconuentio non est necessarium consequens, imo sunt diuersa,& tendunt ad diuersum finē conuentio & reconuētio, ut hic per Imo.& Are.Philip.Symonet. ADDITIO.¶ *Limita ēt primā opinionem,quæ habet,quòd clericus debet reconueniri,nisi clericus in fraudem conuenisset laicum coram seculari,quærēs ex hoc occasionem,ut ipse ibi reconueniatur,nam isto casu laicus,si nō vult, non tenetur reconuenire ipsum detecta tali fraude, etiamsi clericus hoc petat. Ita Ange.in d.§.sed si agant.Facit, quod suprà dictum est in prima fallentia huius partis.Item limita, nisi clericus conuenirct laicum super actione famosa,uel nisi conueniret laicū pro iniuria sibi facta.Ita Ange.vbi suprà.Philippus Symoneta.*

ADDIDIO. *Et forte has limitationes voluit ponere do. Fe. hic,quia in prin.dicit.Limita hanc partem 7.modis licèt postea inuenerim nisi quatuor scriptas. Et etiā in ista secūda parte dicit, Limita quatuor modis,& tñ postea reperi,nisi duas supra dictas.Vnđ cogita de alijs duabus.Et per hoc sit expeditus hic articulꝰ.Phi.Sy.*

a ¶ Vtrùm † cōfessus crimēᵃ in iudicio

12 criminali dicať infamis infamia iuris? Hic do.Barb.dicit,ꝙ sic ꝯtra Bar.ī l.infamē.ff.de pub.iud.sequēdo glo.hic.& idē tenet hic Card. Flo.latè cū alijs ab eo relatis,& cū ista opi.ego quoque trāseo.¶ Itē not.ex ista gl.in verbo,non tenet.in uers.sed pono.ad fi. ꝙ ꝯfessio facta corā iudice seculari ī casu criminali ciuiľr intētato infamat ipsū. ¶ An āt b acta factaᵇ in cā ciuili faciāt fidē ī iudicio criminali,vide hic p Ab.& cōiter* & regulariter ꝯcludiť, ꝙ nō c.¶ Fallit primo,quo ad faciēdā aliqualē fidē,operantur enim idē,quod fama pcedēs ut iudex possit procedere super crimine per inquisitionē.Ita Bal. in l.qđ euitandi.C.de cōd.ob turpē.¶ Fallit scđo, quo ad faciendū indiciū ad torturā in nouo processu criminali.Casus est no. in l.4.§.si qs dolo,ff.de tabu.exhiben. quē alleg.Ang.in l.1.C.si quis aliquem testari prohib.¶ Fallit tertiò ī cōfessione facta ī iudicio ciuili,qa illa semper p iudicat in ī cā criminali.Ita Inno.in c. p inquisitionē.s̄.de elec.& Are.hic ī fine cōmēti principij huius tex. qđ intellige,ētsi incidēter fieret.Ita Bald.in d.l. qđ euitādi.in lectura cōmuniori. Contra hoc vltimū tñ stringit tex.ī c.1.de excep.vbi testis ꝯuictus đ crimine vt repelleret,ñ pōt đ illo crimine puniri.Ergo eodē mō in casu Bal.vt si agatur ciuiľr,& opponiť crimen vt repellať,nō dēt puniri ēt ꝯfessus pœna illius criminis.Sed dicas,ꝙ c.1.loquiť in eodē iudicio,nos verò loquimur in alio iudicio: Rō.qa snīa dēt eē ꝯformis libello.Propterea dicit ille tex.ꝙ poterit puniri in eodē iudicio,secusꝰ ī alio.Et ita reperio teneť Dom.ī c.1.48.dis.vbi tñ limitat,nisi reus assumpsisset defensionē, dicendo,se nō cōmisisse,qa tūc si ꝯuinciť in ciuili, poterit puniri. Allegat ad hoc Arch.ī c.ī primis.2.q.1.vbi hoc dicit.& Inn.ī c.2.de fideius.¶ Scđo limitat,nisi ex illis actis ciuilibꝰ ꝯstaret ipsū valde ineptū ēt post peractā pœnitētiā ad celebrandū,qa remoueri poterit. Alleg. Gof.ī c.2.đ offō cus.¶ Tertio limitat,nisi cēt prior regularis,qa ētsi agať ciuiľr poterit remoueri.Allegat Ioā. And.in c.ea,q̄.de statu regu. gl. ī verbo, legitima.¶ No. ꝙ testis infamis infamia facti,nō ē oī exceptione maior.Ita Bal.ī l.optimā.C.de ꝯtrahē.& cōmitt.stipu. Et iō talis non erit sufficiēs ī cā mřimoniali,p gl.ī.in c.1.de ꝯsang.& affin. in verb.maiores.Et no.glo.ī c.recurrat.q̄ relata ad tex.dicit,ꝙ sterilis dicitur infamis infamia facti,32.q.4. quā allegat Ludo.in l.si cùm dotem.ff.sol.mat.

ADDITIO. *Sed certè gl.illa debet intelligi secundum tempus testamēti veteris, nō autem secundū ista tempora testamenti noui: aliàs diceret contra illū tex.Philip.Symoneta.*

De suspensione dicit dñs meus ī c.cùm nō ab hoīe.j.eo.in 6.col. ꝙ p quolibet peccato mortali pōt imponi suspēsio, p tex.ī c.cùm inhibitio. de clādest. despōs.& in c.q̄ sit.de exces.pla. & ī ca.ut clericorū.vers.si qs aūt. de vita & hon. cler.& alia de qbꝰ ibi p eū.¶ Itē no.ꝙ vbi ageret de suspēsione ppetua, & tūc requireret,ꝙ crimē eēt graue.Ita Imo.ī c.Pastoralis.§.verùm.de appella.Et facit, qa talis suspēsio est quodāmodo depositio,sed ī depositiōe reqriť graue crimē,vt hic p oēs.Ergo,&c.¶ Quæ aūt crimina mereanť depositionē,allegāt hic Doctores tres gl. ꝯtrarias.Do.Andreas dicit hic ī 37.col. ꝙ hodie res ē clara,ꝙ p simplici fornicatiōe clericꝰ nō venit deponēdus vt hic late p ipsū,q dicit rōnē,quare canones antiq ī hoc rigorosiꝰ pcedebāt eē,qa tūc clerici ī minoribꝰ ꝯstituti ꝯtrahere poterāt mřimoniū,& postea ꝯtinuaľ ī mřimonio,ētsi assumerēt alios ordines,sed ex quo hodie ē phibitū,ne ꝯtrahāt.iō dēnt puniri leuiori pœna, q̄ rō nihil ualet,qa ēt hodie hoc tolerať ī clericis oriētalibꝰ. Dom aūt ī d.c.cùm nō ab hoīe.dicit,ꝙ ad cognoscēdū,q̄ dicātur grauia crimina,ē recurrēdū ad Bart.ī l.nō solùm.§. si mādato.ff.de iniur.vbi optimè loquiť,& dicit ipse clericꝰ p graui crimine deponeť,p grauiori verò detrudeť ī monastriū declarādo, vt ibi p ipsū, qñ vult agere pœnitētiā.Sed si ē impœnitēs,tūc dēt deputari ad ppetuū carcerē.Pro crimine aūt grauissimo ꝯcludit,qcqd aliàs scripserit,ꝙ sufficit detrusio ī monasteriū,lʒ ius ciuile p his criminibus imponeret pœnā mortis.Allegat īter cætera c.clerici.j.de exces.plat. ubi p crimine sodomitico imponiť pœna detrusiōis ī monasteriū,uel maior, & tñ de iure ciuili imponiť pœna mortis,ut hic latè p eū,q & alia multa allegat,quē uideas. ¶ Et limitat uno mō,ut hic p ipsū,sub declarādo,&c.nō trāscribo,qa videri pñt

13 eiꝰ scripta.¶ De † simplici aūt fornicatiōe dicit ipse ibi, ꝙ imo hodie clericus ꝯstitutus ī sacris dēt deponi, p ca. qcqd dicat hic Imo.& Panor.p iura allegata p do.Ant. ī c.sacerdotes.50.dist.& alia q̄ ipse ibi adducit,& dicit.ꝙ iura allegata p Panor loquunť,qñ pcediť p uiā īquisitionis, quo casu bene non imponitur pœna depositionis, sed mitior, ut ibi p ipsum qui pulchre hoc demonstrat. Tu aūt dicas,ꝙ depositio ñ imponiť,nisi p graui crimine.Gl.fi.ī c.1.de capel.mona.li.6.& gl.1.& ibi do.Ant. in c.sicut.el 2.de iureiu.& ī c.ex tenore.de tēpo.ord. & ī c. ad Apostolicæ.ī verbo,grauissima.đ re iudic.ī 6.Itē dic, ꝙ omne crimē infamās īducit depositionē.Dom. ī c.satis puersū.66.disti.Itē oē crimen scandalizosum.Dom.ī c.de his.50.dist.& in c.1.35.dis. Et ibi dicit,ꝙ regulariter p nullo crimine pōt clericus deponi, nisi de iure aliud exprimať.Fallit ī regularibus,vt ibi p ipsum.Quę aūt dicanť grauia crimina,stať arbitrio Abb.ī c.tuę.de pœnis. Pro quo ē gl.in c.cùm illorū.in gl.in verbo.mēbri.đ sēt. excō.& Spe.in ti.de lega.§.nūc tractemus.¶ Quæ aūt dicanť atrocia,ponit Sal.in l.1.C.de reqrē.reis.cū ꝯcordā. Et ibi post glo.primā.ēt aliqd ponit, q̄ dicantur grauia. ¶ Vtrùm aūt fornicatio sacerdotis sit adulteriū? Imo.tenet,ꝙ sic,in cle.1.in 4.col.de offi.ordin.post Pau.ibi.Idē sequiť dom.Antonius,& gl.in uerbo,filij.in l.2.C.đ episco.& cler.dicit,ꝙ ē incestus,& illā sequuntur ibi Barto. & Bald.& Ange.Et si hoc eēt verū,uera esset opinio do. Ant.Sed dicatis oppositū.Nā est simplex fornicatio. Et ita tenet Federi.cōsi.166.incip.Mulier accusata.pro quo est tex.in c.qa circa.s̄.de biga ī c.presbyt.27.dist.Et hoc

a Confessus crimen. *Adde tu,ꝙ mihi magis placet quòd confessio criminis non infamat,& hic, quando sententia non infamat, quod ēt tenuit glo.no.in l. quid ergo.§.ex cō promisso.ff.de infam.in verbo,non facit.& ibi Ang. Adde Bart.in l. quoniam.eod titu. vbi dicit,quòd sola confessio in iudicio non infamat. Idem tenet in l.si reus. ff. de procur.in ver.itē per hanc. Adde dom. Abb. hic in isto tex.in 10.col.ī verbo scđō sētit gl.*

b Acta facta. *Adde tu, ꝙ istud etiam tenuit Bal. in l.ij.C.de eden. Imol. in l. interdū.ff.de publi.iudi.Cyn.in l.1.in fi. quando ciui. act. præiud.crimi.do. Alex.in d.l.2.C. de edend. Adde quòd ista confirmātur ex his, quæ habentur per Innoc.& alios in l. cùm dilectus.đ ordi.cog.Vbi Innoc. & alij dicūt,quòd confessio facta in iudicio summario, facit fidem in plenario, de quo etiā vide glo.& Doct. in c.veniens.de testi.Adde & limita,quòd hoc verū est, si confessio sit principaliter in iudicio ciuili.Sed qđ econtra? Quò I ualet, quādo cōfessiō sit incidēter, vide Bal.in Mercu.C. de cōd.ob tur.cām q ibi đclarat.stud singulariter.*

c Quòd nō. *Adde Sali.in l.si quis ad se fundū. C.ad l.Iuliā.et d. Ale. de Imol.in l.3.ff. ui.bono.rapt.vbi etiam per Bar.& uide Pau.de Cas. in consi.205.*

Universidad de Deusto Biblioteca

tenēt Imo.& Car.in cle.ad nostrā.ī fi.de hær.vbi dñt, ꝙ si sacerdos cognoscit solutā,ñ dr̄ adulteriū.sed simplex fornicatio: secus ī religioso,qa ipsi semꝑ dicunt cōmit, tere adulteriū Ita ipsi ibi, & firmat ēt Imo.ī c.ut clericorū.de vita & honest.cler.Idē tenet Cyn.Iac.But.& Sali. in d.l.2.C.de epis.& cle.reprobata ibi gl.& eos sequitur do.Ant.in c.cū dilectus.de accus. & in c. significasti.de adult.¶Vtrùm aūt possit pro ista simplici fornicatione deponi? Arch.tenet,ꝙ sic,ī c.notū.2.q.1.& Arch.ī d. ca.
* ab homine.Tñ cōis opinio*est in ꝯtrariū.Ita Io. de Fāt. in c.lator.2.q.7.& gl.1.,ibi,ꝑꝑ iura allegata in ea: & hoc tenet ēt gl.& Imo ī c.vt clericorū.de uit.& hon.cler.vbi dicit Imo. ꝙ ista est cōis opin. ꝙ ñ possit deponi pro simplici fornicatione,qđ probatur,nā fornicatio est minus peccatū,q̄ mēdaciū dolosū.Ita Pau.in cle.1.de offi.ord. Sed ꝑꝑ mendaciū non deponit, vt ibi per ipsum. Ergo nec pro simplici fornicatione.Limita in epo,quia in eo dr̄ crimen graue,& erit dignū depositione.Ita Abb.in c. fi. de purga. cano. De quo dubito ꝑꝑ gl.in c.1.de cler.vena.glo.fi.& c.2.de offi.deleg.in 6.¶Secundò limita in sacerdote cognoscente filiā spiritualē.Ita Abb.ubi s.& dicit,ꝙ sæpe reperit,ꝙ ecclesia dispēsauit ī cognatiōe carnali,sed in spirituali nunquā,qđ nota tu scholaris, qui habes cōmatrē:Nā istud uerbū alibi non legi. Quæ aūt sint crimina digna degradatione, cōmemorat gl. in c. ad abolēdā.de hære,& Abb.hic,& Dom. ī c. nō liceat.
15 dis.17.& ibi dicit unū,†ꝙ relapsus in hæresim statim tradit curiæ seculari, ēt non data alia admonitione, sicut requirit in alijs criminibus.¶Secūdò no. ꝙ falsarius tradet curiæ seculari,ētsi ꝯuictus foret ꝑ uiā inquisitiōis.Ita Host.in c.ad falsariorū.eo.ti.de cri.fal.& Dom.in c.memoriā.20.dis.Alius casus ponit ī c.nullus,de ser.nō ord. ubi seruus factus sacerdos si nō uult seruire Dño in diuinis,degradat.Itē degradat clericus,q delectat ire ad nūdinas.Tex.est in c.presbyter.89. dist. Et in quantū Abb. hic firmat dicēs se disputasse Bononiæ sub dño Petr.de Anch.ꝙ pro quolibet grauissimo crimine cleric⁹ pt tradi curiæ seculari.Dicit Are.in c.cùm nō ab hoīe j.eo. ꝙ ille tex.requirit duo copulatiuè,uidelicet,ꝙ si t incorrigibilis,& ꝙ ecclesia nō habeat,qđ ultrà faciat.Vñ cùm ille tex.reqrat duo copulatiuè,nō dēt unū sufficere.s.enormitas criminis:qa licèt quo ad pœnā, ecclesia nihil ultra habeat,qd faciat,tñ hēt,quo ad correctionē. Et sic ille tex.stringit ꝯtra Pe.de Anc.& Abb.ꝯtra quos & alio mō arguit,ut ibi ꝑ eū.Nō obstat,dicit ipse ibi, dū Pan.alle.hic c.1.đ hom.arguēdo à maioritate rōnis:qa ille tex. nō obstat:loquit.n.ī degradatione uerbali,& ibi ꝑ ipsū, q & alio mō rñdet tollēdo pulchrè illud de maioritate rōnis.Ad qđ c.uide & aliā rñsionē datā hic ꝑ do. And.ī antepe.col.& finalr̄ Areti.ubi suprà,& And.rñdēt oībus arg.Abb.hic:quorū dicta nō trāscribo,qa uideri pñt,& tenēt opi.gl.ī d.c.cùm nō ab hoīe.Opi.tñ Pet.de Anc.& Abb.hic tenet idem Petr.in rep.regulæ, ca quæ.de reg. iur.in 6.uer.19.quæro.& in disput. sua, Laicus quidam propter homicidium.& Abb.in c.1.de pat.qui fil.occid. & Io.de Ana.ī c.1.de homic.& Abb.ī c. tuę. de pœnis,

SVMMARIVM.

1. *Episcopus dispensat de adulterio,non autem supra adulterium. Et fallit hæc regula multis modis,vt hic.*
2. *A secunda fallentia expiuntur duo casus hic positi.*
3. *Episcopus supra adulteriū dispensare nō potest,nisi occurreret vna magna causa inopinata.*
4. *Episcopus dispensat in adulterio & minoribus, nisi prohibeatur. Hæc est secunda regula,quæ patitur quinque limitationes.*
5. *Episcopus non dispensat contra concilium.*
6. *Episcopus dispensat contra constitutionem suam.*
7. *Episcopus dispensat cum incestuoso.*
8. *Papa si dat alicui potestatem dispensandi in tertio gradu affinitatis,poterit talis dispensare etiam cum coniunctis ex vtroque latere,tum patris,quàm matris.*
9. *Facultas dispensandi an sit odiosa,necne?*
10. *Episcopus an dispensare possit sine causa.*
11. *Prælati inferiores ab Episcopis nunquam dispensāt cōtra canones, nisi permittatur eis a iure.*
12. *Episcopus an possit restituere clericum depositum. Episcop⁹ si restituat aliquē aduersus suā sñiam q̄ infamat,an uideatur restitutus ad famam? Post nu.11.ver. inquanium Abb. tenet.*
13. *Episcopus in casibus,in quibus sibi conceditur,quòd possit dispensare,an dispensare possit sine consensu capituli.*
14. *Episcopus potest dispensare inuito accusatore,quando solum venit in præiudicium publicum,non autem alterius priuati.*
15. *Episcopus an teneatur ad dispensandum.*
16. *Dispensatus in ordinibus acquisitis,an videatur dispensatus ad ordines suscipiendos.*
17. *Dispensatio non trahitur ad separabilia,sine quibus principale stare non potest.*
18. *Delictum leue efficitur graue per reiterationem.versi.nota etiam,*
19. *Archiepiscopus an dispenset cum subditis suorum suffraganeorū.*
20. *Episcopus non pōt dispēsare,vt Iudæi habeāt nutrices Christianas.*
21. *Vicarius virtute mandati generalis,an possit dispensare.*
22. *Episcopus non potest mutare pœnitentiam iniunctam à Papa.*

1 ## §. De adulterijs.

¶In†adulterio & minorib⁹ criminibus pōt ep̄s cum clericis suis peracta pœnitētia dispēsare,depositū aūt clericū indifferēter nō dēt curiæ seculari tradere. Hoc dicit usq;ad fi.¶Gl.ī uerbo,minora.Facit unā regulā negatiuā,ꝙ supra adulteriū nō dispēsat ep̄s, nisi sibi aliàs à iure
* ꝑmissum reperiat.Et istā tenēt oēs hic cōiter,*qb.adde Arc.& Dom.50.dis.in summa.Spe.ī ti. de lega.§. nūc đ epōrū.uer.uerū.& do.Ant.& Inn.ī c.2.de cle.ꝯiug.¶Fallit primò ī ꝯuicto ꝑ inqsitionē,fm.Abb.ī ca.quałr & qñ, scđò,de accus.Et Aret.ut hic ꝑ c.inquisitionis.ī pri.đ accusat.Sed ꝯtra tenet Ana.& do.Maria.in d. c. qualr.qđ no.diligēter ꝯtra.Abb.& Arc.¶Fallit scđò,fm Arc.hic, nisi canon puniēs delictū dicat impersonałr,posse dispēsari,nā isto casu poterit ep̄s dispēsare ut hic latè ꝑ gl.ī c.ī qbusdā.de pœnis.Et sic intellige gl.intēdētes ca. nuꝑ.de sent.excō.ad dispensationē gl.ī c.qsqs. de elec. & gl.ī ca. excōicam⁹.§.sanè.de hæret.gl.ī c.fi.đ aposta.& ī c.uirginū.27.q.j.gl.ī sūma.50. dist. & ī c. postulasti.de cle.excō.
2 ministrā.& Arch.ī c.nulli.38.dist.¶Ab†ista fallētia excipe duos casus:primus, nisi pœna possit imponi solum ꝑ Papā:qa si ibi fit mētio đ dispēsatiōe, ītelligit nō ꝑ ep̄m, sed solum ꝑ Papā.Ita Host.& do.Ant.ī c.2.de biga. ī ult. col.& Are.hic in scđa.Secundus ī ꝯstitutiōe ꝯcilij puniēte aliqđ delictū, nisi dispenset, nā illud ñ refert ad ep̄m, sed ad Papā.Ita do.Ant.hic,& Are.hic,q ꝑ hoc adducit, qa uerba impersonalia ī dubio intelligunt relata ad eū, ad quē illud factū de iure spectat. Sed ad Papā ꝑtinet dispēsare ꝯtra ꝯstitutionē ꝯcilij.Ergo,&c.Scđò arguit ꝑ regulā,q̄ ponit ī c.1.de rescri ꝙ uerba l. ubi pñt aliqd operari,dēnt reduci ad ius cōe.Dicit aūt ipse, ꝙ ista clausula,Nisi dispenset, operabit duos effectus, primò operabit,qa licèt aliàs,qñ Papa dispensat ꝯtra ꝯstitutionē ꝯcilij,nō sufficiat in gñere clausula,Nō obstāte. ut ꝑ Arch. ī c.1.de ꝯsti.ī 6.& Bal.in l.humanū.C.de ll.tñ hoc casu sufficiet.Scđò operabit.dicit ipse,qa ꝑ hoc,ꝙ sit ī ꝯstitutiōe inserta talis clausula, Papa facilior reddet a dispēsādū, & sic ꝑ hæc pulchrè īducta tenet ipse,ꝙ hoc casu ep̄s nō poterit dispēsare,sed solùm Papa.Sed his ñ obstātib⁹, ꝙ imo ep̄s hoc casu possit dispēsar̄,allego tex.ī c. ī qbusdā. đ pœnis ibi,nisi cū eis fuerit dispēsatū.& dicit gl.ibi,per ep̄m.& tñ ꝯstitutio illa est ꝯcilij gñalis,ut patet ex suprascriptiōe,& idē allego tex.ī c.qsqs.de ele.ibi,nisi cū ipso fuerit dispēsatū.& gl.dicit ibi,l.ꝑ ep̄m.& dicit ibi Abb. no.ꝙ ep̄s dispēsat ꝯtra ꝯstitutionē ꝯcilij, & ꝑꝑ hoc ego multū dubito đ eo,qđ dicit hic do.me⁹ post do.Ant.& ꝯ dictū Bal.ī d.l.humanū.ē casus ī c.nōnulli.de rescri. arguēdo à speciali,vt ibi ēt dixi Ergo ī alijs demōstrat ius cōe eē ī ꝯtrariū,& iō teneo opi.Abb.ꝙ nō oporteat,excipere istā falletiā,& ꝙ imo isto ēt casu poterit ep̄s dispēsare.¶Tertiò fallit pricipałr hęc ꝯclusio,ꝙ†ep̄s supra adulteriū dispēsare ñ possit, nisi occurret vna magna cā īopinata, qa tūc ep̄s
a poterit ᵃdispēsar̄ ab adulterio suprà.Ita dñi đ Rot.ī deci.nouis,5.ī ti. de iurep.ī

a Ep̄s poterit. Addetu, ꝙ hoc pōt procedere,quādo oritur aliqua cā vrgens de nouo & incogitata verisimiliter per conciliū tpe edita constitutionis,arg.l.si hominem .ff.mā. vbi generalis procurator ībibet speciali procuratori, ne exequatur mādatū domini, & hic ex cā de nouo superueniēti,vt ibi Adde, ꝙ per illā l.Bal. in l.oēs populi.ff. de iust. & iu.dixit, quòd de cā magna pōt ep̄s statuere cōtra canonem, quod etiā tenuit Archi.66. dist.in sum. Adde, ꝙ ex istis pōt decidi q. nunquid ep̄s posset dispēsare circa defectū ætatis eum promouendo ad ordines? Et dico,quòd sic, vt bene probatur ī cle. fi.de æta. & qual. quod ibi no.

cip.Itē ī religioso. Imo dñt ibi, ꝙ etiā isto casu poterit dispēsare ꝯtra cōstitutionē ꝯcilij.Et ponit Abb.ī c.cùm dilecti.in ver.no.tñ.de elec.& Ro.sing.suo. 480.inci. Sed an possit ep̄s. & posui ī c. 1.in 7.fallentia.de cōst.Et ibi dixi, ꝙ ex maxima cā multa tollerant q̄ aliàs nō essent ꝑmissa.Et ibi dixi hoc procedere,vbi superior ꝯsuli nō posset, secus, si posset, ꝑ l.diui fratres.de pœnis.& l.diuus Pius Claudio,ff.đ falsis.& vide Ro
4 tā ēt ꝯsi.326.¶Secūda regula.In†adulterio & minorib.ep̄is dispēsat, nisi prohibeatur.Casus est hic. ¶Fallit primò, nisi canon imponat pęnā ipso iure. Ita Arch.in c.l3 canō.de elec. in 6.Rō est ista, qa sicut ep̄s nō pōt dispēsare post sñiam à se latā suꝑ pęna,c.idoneo.2.q. 7.& l.diui fratres.ff.de pęnis.ita nō pōt dispēsare:& tanto fortiùs cū pœna, qñ est imposita ipso iure à canone, cū.n.l. trahat secū executionē, & nō est opus in aliquo,ministerio iudicis.Facit optime tex.ī l.2.in fi.& qđ ibi Bar.ff. de pt. stip.vbi dicit, ꝙ licet iudex aliàs possit reuocare suā interlocutoriā, tñ fallit, vbi trahit secū executionē,vel vbi ē facta executio.Ergo eodē modo,vbi lex Canonica imponit pęnā ipso iure, nō dēt ep̄s posse dispensare,nec ī ea quidē admitti pōt purgatio morę, vbi aliàs admitteret.Gl.est in verbo, ipso facto. in cle.ne in agro.§.j.de statu mon. quā allegat Bal.in authen.habita.C.ne fi.ꝑ patre.& Aret.hic.Vbi aūt pęna esset illata ipso iure, sed nōdū facta executio,neque secuta sententia declaratoria,qđ requirit ꝑ c.cùm fm.de hære.in 6.& no.per Bar. ī l.eius,q delatorē.ff.de iur. fisc. tūc vr̄ posse probabiliter dici,ꝙ isto casu possit iudex,& ꝑ ꝯsequens ep̄s hic dispēsare.Ita dicit hic Are.ꝑ pulchra,q̄ videas. ¶Scđò limita hanc secundā regulā,nisi verba canonis tollāt actualiter dispēsationē:puta,ꝙ diceret,clericus cōuictus đ adulterio,vel minorib.criminibus,ꝑpetuò sit beneficijs priuatus.Hoc.n.casu,nō posset ep̄s dispēsare. Gl. est in c.cupientes.§ cæterū.in verbo,perpetuo.de elec.in 6.quā facit singularē Car.in cle.2.de vit.& hone.cler.Idē, si diceret,irrecuperabiliter.Io.And.in c.super eo.de rap.& exclamat ibi Abb.fortifica,qa oīno sine istis verbis pœna esset ꝑpetua.l.seruus.C.de pęnis.& ponit gl. in d.verbo, perpetuo.Ergo vt aliquid operētur,debemus dicere, ꝙ tollāt dispēsationē.Idē,si diceret nullo modo. Gl.in cle. 2.in verbo,nullo modo ꝯcedat.de ęta.& qua.& est tex. ī c.ꝑuenit.el 2.18.q.2.& illā allegat Imo.ī cle.j.đ sequest. pos.& fruct.Et ibi dicit,ꝙ verbū,nullo modo habet vim clausulæ decreti:& ibi illā cōmendat do.Ant.Hanc gl. allegat ēt Imo.in l.si quęramus.ff.de testa.Idē dicas,si diceret,Omnino.Ita Abb.in c.qualiter.el 2.de accusatio. & ibi illū sequit Ana. & ibi allegat gl. in cle.1. in verbo, nullius.dicēs,ꝙ idē erit in tali verbo,Nullius.&, Nullatenus.& idē dicas,si dicat,Deponatur modis oībus vel si dicat,Deponatur sine spe restitutiōis.Text.est & ibi no. Dom.ī c.qs presbyter.2.q.1.¶Tertiò limita,nisi ex dispēsatione dubitaretur de scādalo.Ita Abb.in d.c.qualiter. ¶Quartò limita nisi canō imponat certā legē epo.Ita Io.An.ī c.1.đ suppl.negl.pl.ī 6.& ibi Dom. & tenet Ro. ꝯs.suo 325.inc.Oīpotētis,&c. quo ad primū. ¶Quintò
5 limita,nisi†eēt canō ꝯcilij nihil de dispēsatione dicētis, nā ep̄s nō dispēsat ꝯtra ꝯciliū.Gl.est ī verbo,ætate.ī c.cū dilecti.de elec.Et ꝑꝑ illā gl.dicit do.Ant.in c. nōnuli. de resc.ꝙ ī illo capitulo ep̄s nō dispēsat: & idē dicit in c.de multa.de ꝑb.ꝙ in illo ep̄s nō dispēsat, qa sunt ꝯstitutiones ꝯcilij. Et idē dic ī legato đ latere,c.dilectus.lo j.đ ꝑb. iūcto c.2.đ ꝯces.ꝑb.Pro qua limitata ē gl.ī cle.1.ī verbo eligat.đ cle.q̄ ꝑbat,ꝙ ista hñt ēt locū ī ꝯstitutiōe ꝯcilij facta Papa ꝑponēte,vt patet ibi ex suprascriptione. Et ad idē ē tex.ī cle.ne Romani.§.1.eo.ti.iūcta subscriptione. In qbus aūt possit ep̄s dispēsare supra adulteriū, vr̄ infra ponit Spe.ī ti.đ leg.§.1.ver.nūc de epōrū.¶In quātum Abb.ꝯcludit,ꝙ dispēsatio nō extēdit à maioritate rōnis & hoc intelligit ī dispēsato,nō aūt in eo, cui ꝯcedit ꝑtās dispēsandi.Io.An.ī regula,cui l3.đ re.iur.ī 6.& Fede.ꝯs. 14.vbi dicit,ꝙ religiosus dispēsatus,vt hr̄e possit bñficiū curatū,ñ poterit hr̄e nō curatū.Idē tenet Abb.ī c.ad aures.đ resc.ī vlt.col.& Imo.ī c.postulasti.eo.ti.& ibi Host. Sed opp.Abb.đ c.ꝑ venerabilē,vbi dispēsatus ī spūalib. cēset dispēsatus ī tpalibus:& sic ꝯtra ꝑdicta. Sed Abbas soluit,ꝙ loquit in dispēsatione merè fauorabili, nos verò in dispēsatione odiosa.Sed ista solutio nullius ē momēti,qa ī vtraq; dispēsatione strictè in
b terpretant,qa deuiāt à iure cōi ᵇ:& iō remanet adhuc viuū motiuū, vñ aliàs audiui ꝙ illa erat allegatio partis. Sed Doc.cōiter tenēt ꝯtrariū, qa imo non erat allegatio partis.Vñ Io.An.in add. Spe.ī ti.đ leg.§.vlt.ver.4.dicit, ꝙ q vult opponere ꝯtra dictū Host.đ c.ꝑ venerabilē. posset ita ēt arguere đ regula,cui l3.tñ dicit ibi, Host.voluit dar̄ vnā exceptionē ad dictā regulā,vt s.nō habeat locū in dispēsatione.De extēsione tñ dispēsationis dicet infrà. ¶Ep̄s
6 †dispēsat ꝯtra ꝯstitutionē suā.Oēs hic.Fallit, nisi transisset in ꝯtractū,vel priuilegiū,sicut.n.priuilegiū nō reuocat,ita nec statutū tale.Et ita tenet Car. ꝯs.130.qđ incipit,Quædā eccła.& Rom.ī d.ꝯs.325.Io.đ Imo. post.do. Ant.ī c.q ī eccłarū.ī pen.col.đ ꝯsti.Sed dñs meus hic arguit,ꝙ imo,& in isto casu possit,nā dicit ipse,dispēsationes nō nisi ex cā fiūt,sed superior pōt reuocare priuilegiū ꝯcessū subdito ex cā.Ergo,&c.Sđ tu dicas circa hoc ꝙ princeps nō pōt reuocare priuilegiū ꝯcessū nō subdito,qa tale priuilegiū trāsit ī vim ꝯtractus,quo ligat princeps c.j.de ꝑba.In inferiore aūt à principe dic, ꝙ nō reuocat ꝯcessū subdito priuilegiū,nisi ex cā,& sic ꝯcordāda ē hæc altercatio.¶Scđò fallit,nisi statutū eēt iuratū. Ita do.Ant.& Abb.hic,& Ro.ī d.ꝯs.325.Dicit hic Are. ꝙ imo etiā isto casu poterit ep̄s dispēsare ex cā. Mouet primo ꝑ no.ꝑ Bal.ī l.& si seuerior.C.ex qb⁹ causis infa. irrogat.vbi dicit, ꝙ l3 ptās simpłr iuret seruare statuta, pōt tñ ex cā dispēsare ꝯtra pęnā impositā à statuto. Rō, qa iuramētū dēt restringi ad æqtatē ex iusta cā ꝑꝑ subiectā materiā,c.quēadmodū.de iureiu. Hoc tñ facit à longe.Itē dicit ipse,hoc sentit Bar.ī l.fi.ff.de recepta. declarādo,vt hic ꝑ eū.Ergo idē debem⁹ dicer̄ ī epo.Et ista possūt corroborari ex multis,q̄ posui ī c.j.ī 7. fal. de ꝯstit. Tu tñ ī hoc tene ꝯtrariū, qa attēto dicto isto Bal.nō oporteret unquā adire ep̄m ꝑ absolutione à iuramēto, ꝯtraueniendo vbi subesset cā,qđ ē ꝯtra c.j.de iureiu. Ita ipsemet Bal.sibi ꝯtrarius tenuit oppositū ī l.j.C.si aduer.delictū.& ī l.qd ergo.§.pęna grauior.ff.đ ijs,q no. infa. Fateor tñ,ꝙ vbi eēt periculū ī mora ī adeūdo superiorē, ꝙ tūc ꝑpria authoritate ex rōne cā subsistēte posset ꝯueni
7 re,ꝑ no.ꝑ Inn.ī c.venerabilē.de ele.¶Ep̄s†pōt dispēsare cū incestuoso.Io.And.hic,do.Ant.Abb.& oēs.Itē cū adultero, vt hic ꝑ eos,quos videas.An aūt cū adultero & incestuoso simul?Quòd ñ possit, tenet Cal.ī disp.sua relata hic ꝑ Abb.Io.An.& Spe.ī ti.q fi.sint legi.do. Ant. & Imo.hic,Imo.ī l.si ita.ff.de lib.& posth.Raph. Comē. ī l.2.de verb.oblig.Ratio,qa ista ē casus omissus.Ergo remanet in dispositione iuris cōis,c.susceptū.de resc.ī 6. Itē.qa si est ꝯcessū,vt possit dispensare cū adultero & incestuoso,ñ dēt hoc extēdi,vbi insunt ambæ qualitates ī aliquo simul & semel.Item adducit l. vim passam.§. ꝑscriptione.ff.đ adul. vbi nō currit ꝑscriptio eo mō, qñ adest vtrūq; vitiū simul, sicut qñ adest alterū tm̄. Item incestus est maior cū adulterio,l.si adulteriū cū incestu. ff.đ adulterijs.Ergo sub istis simplicib. nō dēt ꝯprehēdi casus mixtus,cū sit maior, qa sub minori ñ ꝯprehendit maius.Item adducit c.ꝙ dilectio.de ꝯsan.& affi.vbi facultas dispēsandi ī copula matrimoniali ꝯcessa legato cū distātib.à stipitè sexto gradu nō extēdit,cùm vnus tā

b A iure cōi. Adde tex.in c. ꝙ dilectio. de consan. et affi.et c.1. & 2.de fi.presby.lib.6.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tùm est in sexto gradu, & alius non, & sic facultas non extēdit ad casum mixtū. Itē, qa facit ꝑiudiciū veniētib. ab intestato. Ergo dēt restringi, arg. c. is, cui. de ꝓb. in 6. Et hæc fere allegat hic do. And. & ēt rñdet, vt hic p ipsum quē videas. Sed q̄ ꝓssit dispēsare cum hñte ambas qualitates, tenet Abb. hic de æqtate, & Bart. Bal. Ang. & Lu. in l. 2. ī prin. ff. de verb. obl. Bal. & Ang. in d. l. si qs ita. Ang. ī l. hæres meus. ff. de hære. insti. qa in gratijs fauorabilib. sub. simplicib. ꝓhēdit casus mixtus, d. l. si ita. Itē p c. exēptionē. de priu. ī6. vbi exēptio ꝓcessa clericis extēdit ad Canonicos, & sic ad mixtū casum, qa bñficiū dr̄ fauorabile, licèt aliquo mō possit dici odiosū. Ad idē facit c. fi. de ſymo. Et qa vbi ꝓcurrit odiū & fauor, attendit id qd ē principalius, vt ē gl. ī l. q exceptionē. ff. de ꝓb. inde. & in c. sciāt. ī gl. pe. d̄ ele. ī6. & ibi Dom. Sed hic in tētio priuilegiantis cōiter est fauorabilis. Ergo denominabit̄ à principaliori, & sic sub simplicib. ꝓhēdet mixtū. Ad c. susceptū. rñdetur, q̄ mixtū ī fauorabilib. venit sub simplicibus, & sic nō dr̄ omissum. Ad id, qd̄ dr̄, q̄ in cestus est maior adulterio, fateor, sed ex quo pōt super simplicibus dispēsare, & sub illis ꝓtinet̄ casus mixtus: ergo & sup illis poterit dispēsare. Ad §. ꝑscriptiōe. rñde, q̄ ibi prouisio erat facta sup vno simplici tm̄, s. accusando adulterū, secus verò, si fuisset facta sup utroq; qa tūc sub simplicibus venisset casus mixtus. Ad c. q̄ dilectio, rñde, q̄ ibi se fundat Papa nō ī impotētia legati, sed in scādalo, qa ita interpretata fuerat ꝙsuetudo, Ita rñdet Lu. ī d. l. 2. & sic pōderat illū tex. q̄ ista parte: & certè hęc rñsio ꝙsonat literæ. Ita ponit hic do. And, & sic tenet, q̄ poterit dispēsari cū hñte ambos defectus. Et q̄ possit, pondero tex. ī l. fi. §. hæc actio. ff. nau. cau. sta. ubi nautis non datur actio, de qua ibi, & tñ dat̄ nautæ, q̄ sit & mercator: & sic
8 sub simplicib. ꝓhēdit casus mixtus. ¶ Sed ȯ† adduco Cal. ī ti. de ꝙsang. & affi. ꝙ. 1. vbi ꝓcludit, q̄ si ē data ptās alicui dispēsandi cū aliquibus q̄ sint ꝓiuncti in tertio gradu affinitatis, poterit talis dispēsare, & cū coniūctis ex utroq; latere, tā patris, q̄ matris, & sic sub simplici ꝓprehēdit casus mixtus. Allegat ibi Cal. inter cętera extraua. cl. 6. inc. Nup. vbi statuit, q̄ valeat dispēsatio d̄ his, quorū vn⁹ distabat quarto gradu, alter verò tertio, l3 dictū fuerit ī impetratione, q̄ distabāt quarto gradu. Ergo ꝓbat̄, q̄ facultas dispēsandi ꝓcessa ī simplicib⁹ ꝓprehēdit casū mixtū. Itē facit glo. ī verbo, bñficia. ī c. dudū, de ꝓb. ī 6. q̄ vult, q̄ ptās data alicui ꝓferēdi bñficia, cōprehēdit ēt cathedralis eccl̄ę bñficia, qa illa ptās cēsēt fauorabilis q̄uis aliàs si mādat alicui ꝓuideri de beneficio, nō possit sibi ꝓuideri d̄ tali, c. q̄uis. co. tit. qa ibi mā ē odiosa. Ecce ergo q̄ī gratiosis fit larga interpretatio. ¶ Vltimò facit, qa q̄ pōt qd̄ ē plus, pōt & id qd̄ ē minus. regula cui l3. d̄ reg. iu. ī6. Sed iste pōt dispēsare sup̄ incestu, q̄ ē maior. Ergo potest sup̄ vtroq;, cū sub simplicib. ꝓprehēdat̄ casus mixtus.

ADDITIO. *Istud nihil valet, fateor. n. qd̄ incestus ē maior sed qd̄ sit maior simplex, q̄. q̄n cōcurrit cum adulterio, istud negatur, & ē cōtra l. si adulterium cū incestu. ff. de adul. Ergo arg. istud nil facit. Philip. Symo.* ¶ Sed q̄ nō possit dispēsari cū hñte vtrunque defectū, tenet hic Aret. Mouetur primò, qa nemini dubiū, q̄ natus ex adulterio & incestu simul, est magis odibilis, q̄ si esset natus ex adulterio tm̄, vel incestu tm̄, vt ē tex. ī c. nisi cùm pridē. ver. illo discretionis, &c. & q̄ ibi no. s. d̄ renūc. Et qd̄ sit magis odiosus, dicit ipse. Facit, qd̄ vult Bal. ī l. cā, quā. C. d̄ fideicō. circamediū, vbi dicit, q̄ si ꝓceditur alicui ptās legitimādi in altero ex istis casibus, nō extēdit̄ talis ptās cōcurrēte vtraq; qualitate, qa cui ꝓcedit qd̄ ē minus, nō vr̄ ꝓcessum qd̄ ē plus, vt iurib. vulgarib. Itē, qa nunquā fit extēsio in mā ēt extēsibili, ni
9 si subsit eadē rō, l. Iulia. §. hoc capite. ff. de ritu nup. Item mouet̄ per tex. in c. fi. de trāsla. ꝓlatorū. in fi. vbi dispēsatio ꝓp vtilitatē publicā ꝓcessa nō extēdit ad casum, vbi ē minor rō: & tñ aliàs fit extensio fauore reipublicæ, c. ex parte. ī. de deci. el. 3. Siergo ibi nō fit extēsio, multo minùs in casu isto, vbi nō agit̄ d̄ vtilitate publica, sed priuata. Pro hoc ēt adducit, qd̄ vult Bal. ī c. 1. §. naturales. in fi. si de seu. fuerit ꝓtrouer. inter dñm. & agna. vbi dicit, q̄ si ꝓcedit ptās alicui dispēsandi cū nato ex adulterio, nō potuerit dispēsare cū nato ex incestu, vel monacha, qa habent atrociorē qualitatē. Quāto ergo fortius nō poterit vbi concurrit vtrunq; vitiū simul? Et sic tenet ipse, q̄ nō poterit dispensari cū habēte vtrūque vitiū. Ego quoque pro hoc adduco c. 13 canō. de ele. in 6. iūcto c. statutū. eo. lib. & tit. vbi ī mā stricta mixtū nō ꝓhendit̄ sub simplicibus ēt à maioritate rōnis. Itē allego. Arch. in c. virgines. 27. q. j. & Pe. de Anch. in regula necessariū. in 4. q. de reg. iur. in 6. & Dom. in d. c. susceptū. s. adductū. & in c. nos ꝙsuetudinē. 12. dist. Quia oēs tenēt istā partē, q̄ nō possit dispēsare cū habēte vtrūque vinculū. Non obstat modò c. fi. j. de ſymo. qa ibi dispēsatio nemini nocebat, & mā erat fauorabilis. Nō obstat ēt c. per exceptionem. quia ibi nō erat propriè mixtura, sed qualitas alterās ipsum simplex, nā Canonicus nō desinit esse clericus. Cōcorda & dicas, q̄ ista opin. q̄ nō possit, procedit, vbi fit ꝓiudiciū illis, quibus aliàs hæreditas deberet: ꝓtraria verò, q̄ possit, vbi hoc nō fieret. Ita do. Ant. in c p venerabilē, in 20. col. q filij sint l. ¶ Ex† quo infert̄, q̄ ad cognoscēdū, an facultas dispēsandi sit odio-
a sa, necne, dēt distingui, an agat̄ de præ- a Et est odiosa. *Adde do. Soc. cōs. 460. inci. In causa*
iudicio alterius. & est odiosa a, & nō *Manutē sis. ver. secundū quod videbatur obstare. circa fin. in 3. parte, char. 162. Et adde, quæ ad hoc habentur ēt per eum in cōs. 226. incip. Quæstio præsentis cōsultationis ver. adduco etiam. circa fin. in d. parte, char. cap. j.*
dēt extēdi. Aut nō, & tūc cēsēt fauorabilis, & dēt extēdi, Et ita ēt sentit Cal. ꝙsuo 19. ī tit. de reg. vbi dicit, q̄ Abb. habens ptārē, vt possit dispensare cum monacho suo incurrente irregularita-
10 tē impositā à Canonibus, poterit etiā in c. fi. j. de symonia. ¶ Vtrū† eps possit dispēsare sine cā? Do. Ant. Abb. Imol. & alij hic dicūt, q̄ nō. Inn. ī c. ad monasteriū. de sta. mo. Pro quo allego gl. in c. si q̄ sine. 81. dist. & Imo. q̄ idē tenet in c. de multa. de ꝓb. & Abb. in c. 1. de testi. cog. Bal. in l. si testa. C. de testa. ī prin. Fede. de Se. ꝙs. 206. inc. Reuerē. de pater. Pro hoc allego ēt Inn. in c. dudū. scdō, ī vlt. col. de elect. vbi dicit, q̄ si Papa mādat dispēsari cū aliquo sup̄ pluralitate bñficiorū, nō valet dispensatio, nisi sit ꝓsona literata & idonea, secus, si ipse Papa dispēsat, qa Papa habet plenitudinē ptātis ꝓtra ius cōe. & illā nō vr̄ demādare, nisi cū cāæ cognitione. ¶ Eps dispēsat sup̄ bñficio. Inno. & Abb. in c. 2. de cler. non ord. mini. vbi dicit, q̄ dispēsat cū eo, q̄ ñ ordinatus ministrauit. Itē do. Ant. ī c. 2. de cler. pugnā. ī duel. vbi dicit, q̄ dispenset sup̄ bñficio, cū homicida volūtario: qd̄ intellige, in bñficio, simplici, & nō curato fm Host. in summa de cle. pug. ī duel. ī fi. De quo dicto facit festū Ab. ī d. c. 2. d̄ cler. pug. ī duel. dicēs no. q̄ vbi pōt dispēsari cū homicida ī bñficio, intelligit̄ de simplici. Dixit ibi Io. de Ana. ꝓtrà, qa facultas dispēsandi dēt latè interꝑtari, sed l. Canonica dicit simpliciter, q̄ dispensari possit in beneficio. Ergo dēt intelligi ēt de curato. Sed dic, q̄ nō est eadē rō ī curato, qa cū sit depositus ab oſfō, nō pōt illud hſre, c. fi. de resc. in 6. cū nō possit in eccl̄a dicere offm̄, secus ī simplici, cū de p se possit dicere horas: qd̄ sufficit, quātū ad bñficiū simplex, qd̄ datur sibi, ne egeat, c. cū studeat. 50. dist. quod intellige sanè. nisi esset, s. depositus oīno sine spe restitutionis, vt dixi s. enumerando aliquos casus. Etiā cū depositio à Papa dispēsat eps sup̄ simplici beneficio. Ita Fed. ꝙs. suo 263. nō tñ dispensat sup̄ pœnitētia imposita à Papa.
11 ¶ Inferiores ab † epo nūquā dispēsant ꝓtra canones, ni si ꝑmittat̄ à iure. Inn. in c. 2. de eo, q̄ furt. ord. suscepit. Itē Inn. in c. fi. in fi. de postu. pl. Spe. ī ti. de lega. §. sunt quoq;. ī fi. Arch. ī c. eccl̄a habet senatū. 16. q. 1. Abb. in c. 1. ī 2. col. de voto. & ī c. ad monasteriū. de sta. mo. & Dom. in c. cū eo. de ele. ī6. & ī c. nullus. de tēpo. ord. co. lib. 6. Arch. ī §. biduū. 2. q. 6. vbi dicit, q̄ solus eps dispēsat sup̄ residētia, ad qd̄ tñ vide gl. ī c. fi. ī verbo, ī scholis, de resc. ī6. ¶ Amplia hoc ēt ad absolutionē ab excōicatiōe. Hoc ponit latè Abb. ī c. 2. d̄ sen. excō. & ī c. nup. co. ti. & ī cle. 1. ꝑ text. ibi,

ibi iuncta, glo. ad fi. de priuil. Idē Feder. cōsi. 14 quē sequitur Domin. in c. non solùm. in 5. col. de reg. in 6. Quod intellige, nisi essent ex cōicati à constitutionib. ordinis ēt à Papa cōfirmatis. Ita Cāld. cōs. suo 6. in ti. de sent. ex cō. incip. apostatauerūt. Limita cōclusionē, nisi inferior dispensaret. vel absolueret de mādato ēpi. Ita Dom. in d. c. cùm ex eo. Pro quo facit dictū Inn. in c. de cætero d̄ sent. excō. vbi dicit, q̄ inferior ab epo absoluere pōt à casibus episcopalibus mādāte epo, & sequit̄ Arch. in c. si quis. 17. q. 4. & ꝓ hoc allego Arch. in c. placuit. d̄ pœn. dis. 6. vbi dicit, q̄ sacerdos de mādato epi pōt imponere pœnitentiā. ¶ Secundo limita, nisi sit prælatus inferior, qui habeat iurisdionē quasi epalē. Ita Inn. in c. 2. de transact. & gloss. in clem. 1. in verbo, proprij. de reb. eccle. nō alie. do. Ant. cōsi. 19. incip. Quia hic agit̄. col. 3. & in c. cùm & plātare. de priui. in 3 col. ī c. sicut vnire. in 2. col. de excess. pla. Abb. in c. mona. de sen. excom. in 2. col. & in c. de monialib. in fi. eo. ti. Et ibi loquit̄ de gñali fratrū Minorū S. Frācisci, an possit absoluere fratres in casibus in quibus pōt eps. Idē tenet Abb. in c. ꝓtingit. lo ij. co. tit. & in c. Ioānes. in 1. col. de testa. vbi dicit, q̄ officiū tributū dicœcesano in sua dicœcesi pōt cōpetere plato inferiori habēti iurisdictionē epalē, vel quasi, in parte dicœcesis. Hoc tñ intellige ī his, q̄ sunt iurisdictiōis, nō aūt ordinis. ¶ Tertiò limita, nisi capitulū dispēsaret vacāte sede, p ea
12 q̄ j. dicā, & tex. in c. 1. de maio. & obe. in 6. ¶ An† aūt epus restituat depositū? Vltra Doc. hic vide Abb. ēt ī c. ex tuæ. de cle. nō resid. col. fi. & plenissimè Dom. ī c. ꝓtumaces. 50. dist. vbi dicit, q̄ pōt epus ēt cū depositio actualiter dispēsare, q̄n fuit depositus ꝑp ꝓtumaciā, per c. si qs presbyter. 7. q. 1. & c. ex literis. de ꝓsti. Idē in depositio ab vno ordine tm̄, per tex. in c. clericus. Facit tex. in c. vt offm̄. de hære. in 6. vbi inquisitores hæreticæ prauitatis dispēsant cū hęreticis, iniūgēdo eis pœnitētiā & habet̄ aliqd ꝑ Dom. in c. vt cōmissi. §. priuādi. co. ti. & ibi est melior tex. ¶ In quātū Abb. tenet hic, q̄ restitutus ab epo aduersus eius infāmiam, q̄ infamat, vr̄ ēt restitutus ad famā in ꝓsequentiā. Dicit hic Aret. in vlt. col. q̄ ꝓtrariū tenuit expresse Bart. in l. quid ergo. §. pœna grauior. in pen. col. ff. de his. q̄ no. infa. ubi dicit, q̄ si iudex minuit pœnā legi, super crimine, si tñ orta est infamia, q̄ per hoc nō relaxatur ꝑ talē diminutionē ipsa infamia, sed dicit ipse, q̄ vr̄ verior opin. Abb. qa cui ꝓcedit antecedēs, ꝓcedit & ꝓns necessariū, sine quo antecedēs stare nō posset, p gl. in c. qa in tm̄. de ꝓb. & p tex. in c. si quis ī clero. 7. q. 1. Sed impossibile ē clericū depositū restitui ad executionē ordinis durāte infamia, qa illa impedit ordinis executionē: ergo ēt ptās sup̄ infamia vr̄ ꝓcessa. Et dicit ipse hāc opi. esse verā, tenēdo q̄ eps possit dispēsare cū depositio, qd̄ tñ est dubiū. Iste. n.
a Subiecto. *Adde Old. in cōsi. 79. in ci qd duo ſpecialia.* tex. loquit̄ an depositionē. Et dicit ipse fortiùs, tñ obstat opi. do. Abb. qa duo ſpecialia nō debēt ꝓcurrere ī eodē subiecto a, l. 1. C. de dot. promiss. sed hic essent duo ſpecialia: ergò malè. Primū, qa eps posset diminuere pœnā statutā à l. Secūdū, qa reuocaret propriā sñiam ꝓtra l. 1. §. fi. de q̄st. & l. diui fratres. ff. de pœnis. & l. qd̄ iussū. ff. de re iud. Ergo dicit ipse, si nō pōt restituere ipsū depositū, multo minus pōt restituere ad famā. Et dicit hoc esse uerū: qa ptās dispēsandi cōpetit epo de iure ſpeciali: qd̄ patet, qa de iure cōi inferior nō dispēlat ꝓtra legē superioris: vt hic per eū. In casibus ergo, in quib. p mitrit̄ epo, q̄ dispēlet, cōpetit sibi de iure ſpeciali. Preterea dicit ipse, ſubsisto. Et sic tenet ipse, q̄ nō possit eps restituere depositū. Ergo minus ad famā sed ante depositionē bñ pōt peracta pœnitētia. Et ita loquit̄ iste tex. ¶ Sed pro opi. do. Abb. tu uide gl. in §. hinc colligit̄. 2. q. 2. & ī c. hi q. 15. q. 8. q̄ dicit, q̄ data potestate dispēsandi epo. dat̄ ēt sibi ptās sup̄ accessorio, scilicet ad famā restituēdi. Et est ēt gl. in c. dño sancto. 50. dist. & in §. 1. 44. dist. in summa. & no. Dom. in d. §. hinc colligit. tractādo potestatā epi circa infamiā. Et ibi dicit, q̄ in casibus, in quibus dispēlat circa aliquē, cūdē ēt restituit ad famā iure accessorij, & si dicat̄, q̄ in restituēdo depositū ꝓcurrūt duo ſpecialia, primū, mutatio pœnæ: fm, reuocatio sñiæ. ꝓtra l. 1. C. de do. promi. fol. dic. q̄ hoc nō est incōueniēs, qa unū descendit ab altero. Ita dicit Dom ī c. nō oīs 2. q. 7. Itē negat̄, q̄ istud. s. dispēsare, sit reuocare sñiam, qa imo est tm̄ reuocare eius effectū, quia si dispēsatur, ergo remanet ligatus. Quod no. Sicut in simili dicimus, q̄ dispensatus ut possit succedere, non dicit̄ur per hoc legitimatus. Remanet. n. illegitimus, sed tollitur obstaculū q̄ possit institui, qd̄ aliàs fieri nō potuisset.
13 ADDITIO. ¶ *An† aūt episcopus in casibus in quibus sibi conceditur ut possit dispensare, possit hoc solus facere sine consensu capituli, Abb hic tenet, quod sic, nisi in causis magnis & arduis, quia tūc tenetur requirere consensum capituli. Do. verò Ant. hic dicit, q̄ non tenetur requirere, quia dispensatio competit episcopo ex gratia, & in his nihil habet cōmune cum capitulo. Ergo, &c. Sed pro do. Abb. q̄ teneatur habere consiliū capituli in dispēsatione episcopus, allego gl. in c. si quis. 21. dist. & in c. ex pœnitentibus. 50. dist. & ibi Dom. & gl. fi. ī c. præsentiū 1. q 5. & Dom. in c. cū ex eo. de elect. in 6. Et negatur, quòd ista sit gratia, imò dispensatio est tuta & debita, quando sit ex cā.* ¶ *Vtrū Cap. sede va. possit dispēsare super crimine? Aut. hic, quòd sic, quia dispensatio est iurisdictionis. nō autem ordinis Idē tenet Dom. in d. c. cùm ex eo. de elec. li. 6. & Car. cons. 25. inci. Qui dā habens filiū in secundo dubio. & ibi respōdet ad dictū Inn. in c. 2. de eo, qui furti ordi. susce. quòd tunc capitulū est par episcopo, & ideo dispensat iure ad illud deuoluto, non autem iure proprio. Consdera, quia episcopus aliquando dispensat ex iure speciali. & ex mera gratia, & tunc fortè capitulū dispēsare nō potest, quia ista specialia non trāseunt in capitulū, vt per Abb. in c. cùm olim. col. 3. 5. q. de maio. & obe. & bene facit gl. in verbo, temporis. in c. scriptum, & ibi Abb in 5. col. de elect. quod not. Philip. Symoneta.* ¶ Episcopus.
14 †pōt inuito accusatore dispēsare. ubi solū uenit in prætiudiciū publicū, non aūt alterius priuati. Ita doc. hic. & ideo dicit Ioā. de Lig. q̄ si sit dispensatū cū aliquo pendēte impetratione, qua obtentū est, q̄ ille beneficijs priuaret̄, & certo ꝓferrent̄, q̄ non ualebit dispensatio in ꝓiudiciū illius. Pro quo allegat hic do. And. Bal. in l. 1. in 15. q. ff. de rerū diui. vbi dicit, q̄ uasallus dispensatus super matrimonio incestuoso, nō recuperat feudū iam ad dñm reuersum. Ita ergo ī proposito. Secūdò pro hoc allegat no. in c. qa diligētia. de elect. ubi bannitus restitutus ad patriā, nō recuperat bona iā alienata, & Bar. & alios in l. fi. C. de sen. paſ. cū alijs, de quibus hic ꝑ eū ī 20. col. Sed ipse postmodū tenet cōtrariū, q̄ imo cū tali possit dispēsari ēt quo ad beneficiū, quod alius impetrauerat. Mouet̄, quia Papa concedendo gratiā, vr̄ ꝓcesse sub ꝓditione, nisi cū deponendo foret dispensatū. quia ī dubio nō uidet̄ uoluisse tollere ius dispēlandi ipsi ordinario & dispensans cū dispēsato tractat de dāno euitādo, impetrās uerò de lucro captando, quorū quidē nō est par, sed imo diuersa rō, ut hic latè per eū, col. 21. qui multū gloriat̄ de ista sua opi. Sed tu uide Dom. & Arch. ī c. si qs presbyter 50. dist. ubi dñt, q̄ eps dispensat cū accusato inuito ēt accusatore, nisi interſit accusatoris, uel de alterius prætiudicio tractetur. Vñ dicunt, quòd non ualet dispensatio electionis ī prætiudiciū alterius coelecti. Secus vero, quo ad electores, quia bene ualeret in ꝓiudiciū eorū, q̄ elegerūt sciēter indignū, secus uerò, si ignorāter. Et sub dūbio ibi q̄ poterit dispēsare cū accusatoꝛ iuito ipso accusato, qa accusatio est genus illudabilis intentionis. Fortifico p consil. Cald. 12. in tit. de rescrip. incip. an si opponatur. ubi dicit, q̄ per rescriptū impetratū ad ualidandā gratiam, quæ nulla erat, non fit prætiudiciū illi, cui per talē inualiditatem erat ius quæsitū. Idē tenet Card. cons. 30. incip. In hac dubia quæstione. col. ult. & consil. 1. de ele. ubi dicit, q̄ dispensatio superueniens ualidat electionē ante inualidam, & Ancha. in reg. beneficiū. de reg. iur. in 6. in 7. q. principali, & Arch. in ca. quicunque. secundò 50. dist. quod intellige per prædicta, nisi ibi esset coelect⁹, q̄ ius acquisiſſet ante talē dispensationē. Prædicta limitari pōt, nisi gratia & dispensatio fieret in casu debito, qa per talem toleret̄ etiā ius quæsitum, quia nō uidetur hoc casū Papa uoluisse tollere ꝓcessionem iuris cōis, id est dispensationem in casu debito, q̄ tunc de iure cōi cōpetit, secus, ubi fieret ex gratia, quia Papa nō uidet̄ de hoc cogitasse, arg. in l. apud Iulianū. §. constat. ff. de leg. 1. &

Universidad de Deusto Biblioteca

no.Inn.in c.Pastoralis.de cā possess.& ꝓpriet.¶ An autē cū accusatore possit dispensari ĩuito accusato, si deficit in accusatione ipse accusator? Abb.& Car.hic,ꝙ sic. Fallit,ubi accusatio nondum est finita,per id,qđ dixi supra post Dom.in c.si qs presbyter.50.dist.Scđò, nisi accusasset ꝑ maiori crimine adulterio,& sic indispēsabili:quia sicut tūc nō pōt dispensari cū accusato, ita nec cū accusatore.Et no.ꝙ sufficit ad faciendā dispensationē, ꝙ pęnitentia sit cępta,licèt nondū perfecta.Gl.est in c.de his. lo.2.50.dist.quæ dicit,ꝙ sacerdos celebrare pōt penitētia incepta,licèt nōdū peracta.Ita Abb. ēt in cle.dudū.ĩ verb.audire.de sepul.& Dom.ĩ c.dño sancto.50.dist.Inno.ĩ c.oēs. de pœ.& remiss.& est tex.in c.accusatus.§.si verò.ĩ uer.& ea.licèt iniūcta,nōdū tñ peracta, decessit,
15 de hære.in 6.¶ Vtrū aūt† eps teneaẗ ad dispēsandū? Dicit hic tex.pōt,quasi innuat,ꝙ non teneaẗ. Sed Moder. hic allega.Bar.in l.2.ff.de iur.om.iud. vbi dicit,ꝙ vbi iudex dēt impertiri officiū,si misericorditer imploraẗ, & denegaẗ,pōt appellari.Sed de dispensatione, ꝙ sit gr̃a, vt hic sentiunt Moder.ꝑdicti,allego decisio.Dom.in c. licèt canon,in fi.de elec.in 6.vbi dicit, ꝙ dispensatio est gratia nō ius,nisi lex mādet dispēsari,prout in casu.c.cū ex eo.de elect.in 6.in quo est debita,per c.nullus.de iure pa.ſm Io.An.ibi.Sed ꝙ possit appellari in similibus,vbi cōpetit officiū iudicis, vide Paul.de Cast.in l.vbi pactū. col.3.in ver.sed quid si iudex.C.de transac. & Ang.in l. 1.in lect.antiqua.ff.de excep.& do.de Ro.in decis.nouiss. in tit.de appel.47.incip.Itē si auditor.Et ad hęc nō ab re vide Bal.in l.quicunque.C.de ser.fug.& in d.l. & si seuerior,C.de infam.vbi dicit,ꝙ alleuiatio pœnæ est debita, vbi cōtinetur in delinquente qualitas intrinseca:secus,si
16 extrinseca:vt ibi per eū,quē videatis. ¶ Vtrùm† dispensatus pro crimine,qui erat subdiaconus,cēseatur habilitatus ad Diaconatū? & sic quæro,an dispensatus in ordinibus iā acquisitis,censeaẗ ēt dispensatus in acquirēdis? Abb.hic,ꝙ sic.Dñs meus hic dicit,ꝙ dispensatio nō extenditur,per tex.in c.fi.de fil.presb.in 6. ¶ Fallit primò, vbi conceditur ex causa fauorabili,ſm Abb.hic ꝑ c.venerabilē,q fil.sint legi.& facit tex.c. ex parte. de deci.& in c.fi.de symo.Et salua istā fal. vbi cōcurrit fauor pius, vel publicus:aliàs non extenditur dispensatio. Patet ĩ c. ꝙ dilecto.de consang.& affi.Sed dic,ꝙ ille tex. loquitur de facultate dispēsandi.Itē ibi dispēsatio nō tolliẗ ꝑꝑ impotētiā dispēsandi,sed ꝑꝑ scādalū & ꝯsuetudinē, vt dixi suprà in q.de incestuoso.Et ista fallētia nō procedit,nisi in casu sequentis fal.¶ Secūdò fallit in ꝯsecutiuis inseparabilibus,quia ad illa dispēsatio bñ extēdiẗ, ſm do.Ant. hic latissimè.Vñ dicit,ꝙ dispēsatus sup duobus curatis, vt illa simul retinere posit,cēseẗ dispēsatus sup residētia, secus si essent separabilia.Vñ dispēsatus sup nō residētia nō cēseẗ dispēsatus sup fructibus:qa id nō est cōnexū inseparabile.Pro ista fallen.all.hic do. meus tex.ĩ c.ex literis.ĩ fi.de excess.præl.vbi sublato ministerio altaris,cēseẗ & sublata pōtificalis dignitas.Ergo ꝯcessa dignitate pōtificali,censeẗ & ꝯcessa administratio altaris. Pro alio verò mēbro alle l.fi.§. Lucius.ff.de ꝯd.inde.qđ limitat Bal.ĩ l.& si seuerior.in 2.col.C.ex q.cau. infa. irro.nisi dispēsatio habeat cām fauorabilem,qa isto casu dispētio tūc trahereẗ ad ꝯsequēs separabile,& sine quo dispensatio sup principali stare posset,allegādo illum tex.ibi,vbi iudex dispēsando sup pęna,dispēsat & sup fama. Sed dicit do.meus hic, ꝙ Bal.malè loquiẗ, qa ibi remoto principali accessoriū aliquo mō stare nō poterat: qñ remota pena,q imponi debebat ꝑ crimine, mitigaẗ cā pęnæ, & vr̃ declarare iudex ĩ illo casu, ꝙ delictū nō ē ita atrox sicut illud,pro quo infamia imponiẗ.Et subdit hic Arc. ꝙ sicut isto casu nō videtur dispēsatū sup accessorio,vel antecedēti sine quo principale pōt stare, ita ēt nō vr̃ dispensatū,qñ id,sup quo dispēsatur principaliter,pōt sortiri effectū aliquo mō,l3 nō ita faciliter & plenè,sicut si esset dispensatū super antecedēti,vel consequenti,& si cōcludit ipse,ꝙ ad hoc, vt dispēsatio nō extēdaẗ, sufficit ꝙ principale possit aliquo mō effectū sortiri, l3 nō ita plenè,sicut si eēt dispēsatū sup accessorio,vł antecedēti. Allegat ad hoc pulchrè Bar.ĩ l.in q̃stionibus.ff.ad l.Iul.ma. cuius dicta approbat Bal.in authē.si dicaẗ.in fi. C.de testib.¶ Itē no. ꝙ dispēsatio habitat ēt vsq; ad episcopatū.Ita Abb.hic.Qđ intellige,qñ dispēsatio fit cū illo,q antè erat habilis ad episcopatū, secus, si nūquā fuerat habili:quia tūc talis dispēsatio nō operaẗ,quo ad tollendum maculā naturalē.Ita dicit Inno.in c.cùm dilectus.de cōcess.præb.ꝑ c.innotuit.de elect.Qđ procedit, ētsi dispēsaret ad omnia spiritualia,vt per Inn.ibidē.Idē, si dispēsaret ad oē beneficiū.Ita Card.in cle.ne in agro.§.si quis.ĩ 4.q.đ sta.mon.Itē adde,ꝙ dispēsatus ad episcopatū, hoc expresso,ꝙ dispēsat ad episcopatū,nō censeẗ dispēsatus
17 ad Archiepiscopatū,ꝑ tex.ĩ c.nos,dist.12.¶ Et ꝙ† dispēsatio nō trahatur ad cōsecutiua separabilia,& sine qbus principale potest stare,vide do.Arch.& Io.An.in c.1.in fi.prin.de fil.presb.in 6.vbi dñt, ꝙ dispēsatus ad sacerdotiū nō censeẗ dispensatus ad beneficiū curatū,per tex.in c.2.eo.ti.& lib.dū tex.ibi dicit, dispēsamus ad ordinē & beneficiū,& idē tenet Oldr.ꝯsi.125.incip.Pūcta breuia. ¶ Itē no.ꝙ dispēsatus sup ꝑbenda habēte annexū ordinē,l3 sit dispēsatus ĩ ordine, nō tñ dabit vocē ĩ capitulo. Ita Pau.đ Lea.ĩ cle.1.de æta.& qual. ¶ Itē no.ꝙ maior septennio,minor aūt 20.an. dispensatus sup canonicatu non censetur dispensatus vt possit esse delegatus. Ita dicit gl.singularis in c.statutū.in verb.Canonicis.de rescr. in 6.Itē dispensatus vt celebret añ ætatē,nō est capax beneficij curati.Ita dicit gl.in verb. erat.in c.cui. de præb. in 6.Facit gl.in verb.constitutus.in cle.2.de æta.& qua.q̃ dicit,ꝙ dispensatus,vt possit promoueri ad sacros ordines añ legitimā ætatē,nō poterit per hoc dare vocē ĩ capitulo durante minori ætate,& ibi do. Abb. Facit & gl. in c.ex ratione,de tēpo.ordi.q̃ dicit, ꝙ factus maior per dispēsationē nō est capax aliorū actuū cōpetētiū maioribus.Et ibi no.do.Ant.Et vide tex.cū gl.2.ĩ c. præterea. de æta.& qual.q̃ dicit, ꝙ eps pōt dispēsare cū ꝯstituto in minoribus,vt habeat ecclesiā parochialē,qđ no.ad c.cū ex eo.de elect.in 6.Ratio aūt prædictorū est,quia dispensatio imprimit effectū suū validū,licèt non extēdatur.secus,vbi nō imprimeret effectū suū validū,tūc.n. traheretur ad ꝯsecutiua,ꝑ gl.in c.nō pōt, in verb. retinere.de præb.in 6.¶ Itē no.ꝙ dispēsatus ad sacerdotiū, censetur dispēsatus ad alios sacros ordines præambulos. Ita Ioā. An.ĩ c.postulasti.de rescri.Similiter stāte statuto,ꝙ scholares volūtes disputare,ꝯcl.debeāt illas ĩtra certū tps tradere bibello,aliter incidant in pęnā, & c.certè scholaris dispensatus,vt nō disputet, nō tenetur tradere bibello, si postea voluntariè disputare voluerit.Ita Io. An.in regula,accessoriū.de reg.iur.in 6.Ista aūt procedūt , ꝙ dispēsatio nō trahatur ad consecutiua,qñ dispēsatus super principali erat inhabilis,ēt in cōsecutiuo,secus, si in cōsecutiuo erat habilis,licèt ĩ principali inhabilis.Nā tūc dispēsatio facta in principali,traheretur ad cōsecutiuū, licèt esset separabile à principali, putà, si maior 20.an. minor tñ 25.est dispēsatus ad dignitatē in ecclesia cathedrali,certè talis poterit esse delegatus, quia ad hoc antè erat habilis,c.cū vicesimū.de offi. dele. l3 nō possit esse. qa nō erat in dignitate,quā habere nō poterat ꝑꝑ defectū ętatis.Ita dicit gl.in c.statutū.§.1.ĩ verbo,dignitate.đ resc.in 6.de qua Dom.in c.nos.12.dist.ad q̃ oīa plenè vi-
18 deas. Feli.ĩ c.postulasti.s̃.de rescr.¶ No.† ēt circa hæc, ꝙ delictū nō graue,si reitereẗ, inducit depositionē. De hoc est gl.in ca.hoc vestræ.& ibi no. Dom.11.dist. pro quo allego Bar.ĩ l.nemo C.de episc.aud Itē allego.Hos. ĩ c.cū ĩ ecclesijs.de maio.& obed vbi dicit, ꝙ monachū bis fugiētē nō teneẗ amplius monasteriū recipere.Itē allego Bal.ĩ c.1.de appel.vbi dicit,l3 pro paruo furto quis nō debeat furca suspēdi, tñ pōt suspēdi, qñ cōmisit plura parua furta,quia sunt reiterata.Et sequiẗ Lud.ĩ l.si ve-
19 rò.§.de viro.ĩ 31.fal.ff.sol.ma.¶ Scđò not.ꝙ† archieps nō dispēsat cū subditis suffraganeorū.Ita do.Ant.ĩ c.ad extirpādas.de filijs presb.& in c.quia circa. in fi.de bigamis.Ratio:quia nō est iure expressum. Ergo succedit c 1.de supp.negl.prælat.in 6.Ita in simili dicitur de episco po circa monachos,in c.hoc tñ.18.q.2. Similiter in patrono

trono erga ecclesiā diciẗ in c.in quibusdā.de pœ. ad qđ facit c.sicut vnire.de excess.p̃la.& gl.fi.in c.placuit. 16.q. j.Limita modò,nisi esset casus,ĩ quo posset cognoscere, qa ibi ēt posset dispēsare.Ita Spe.in ti.de lega.§.qualiter. col.2.in vers. archiepiscopus. q casus cōnumerantur ꝑ
20 gl.in c.Pastoralis.de offi.ord.¶ Episcopus† nō pōt dispēsare,vt Iudæi habeāt nutrices Christianas. Card.ĩ c.ad hæc.de Iudæis.dicēs,se ita ꝯsuluisse.Et ibi etiam do. Ab. Qđ no.ad c.Iudæi.lo ij.eo.ti.¶ Limita hoc, nisi dispēsaret,vt haberent extra domū,vt per Ana.in d.c.ad hæc.

ADDITIO. *Sed ista quidem limitatio videtur superflua. Cōcludunt enim Doc.cōmuniter* in d.c.quòd liceat Iudæo habere nutricem Christianam extra domum. Ergo in hoc non est opus dispēsatione. Frustra enim precibus impetratur, & c.Philip.Symoneta.*

¶ Itē no.ꝙ cū muliere notorie corrupta ēt ꝑ matrimoniū non pōt eps dispēsare,vt inter virgines ꝯsecreẗ. Ita Archi.in c.acutius.56.dist.motus rōne scandali. Quod no.Et istud dictū sequiẗ Cal.ꝯs.suo.3.in ti.de offi. vica.in fi.secus verò esset in occulta,ſm prædicta. Et quod corrupta possit esse Abbatissa,solus Papa dispēsat.Ita Car. in cle.attēdētes.§.statuimus.11.q.cōtra Pan. & alios ibi, de stat.mon.Itē vide gl.ĩ verbo,Canonica,q̃ dicit,ꝙ illegitima nō pōt ꝯsecrari in Abbatissam,ĩ c. indēnitatib⁹. de elec. in 6.Itē corrupta,nec iuuenis ꝯsecrari pōt ĩ Abbatissam.Tex.est & gl.in c.iuuēculas.20.q.1. ¶ Vicarius
21 † ex generali mādato nunquā dispēsat.Ita Cal. in d.cōs. 3.de off.vica.Ratio,quia in generali mādato nō ueniūt nisi ea,quæ sunt iuris,c.cām,q̃.de rescript.c.fi. de offi.vica.in 6.¶ Amplia,ētsi dareẗ potestas dispensandi amplissimè,tñ nō apponit ꝑ hoc ipse manū ad ea, q̃ essent specialiter cōmissa epo.Ita Rot.in deci.antiquioribus,3.in ti.de off.vica.Cōsidera,ꝙ vbi dispēsatio eēt debita,ꝙ trāsiret in mādatū,qa tūc nō trāsiret gratia,sed ius cōe.Eps nō dispensat cū penitùs illiterato.Arc.ĩ c.nō ꝯfidat.50. dist.Moueẗ ꝑ c.nullus.de tēp.ord.li.6.Rō,qa tales sūt magis odiosi,q̃ homicidæ,vt patet ex no.ꝑ Inn.in c.cùm ĩ nostris.in princ.de ꝯcess.p̃b.vbi dicit,ꝙ collatio facta homicidæ nō est nulla ipso iure, & tñ facta illiterato sic, sed eps nō dispensat cū homicida,qa homicidiū est maius crimen adulterio b,ergo minùs cū illiterato.¶ Limita,nisi esset spes de futura sciētia & literatura,Ita Inn.in simili,ĩ c.cùm in cūctis.de ele.vbi dicit,ꝙ electio facta đ parū literato nō ē nulla,si est spes,ꝙ possit effici doctus,quē allegat Dom.ĩ c.
22 illiteratos,26.dis.¶ Vltimò no.ꝙ† eps nō pōt immutare pœnitētiā iniunctā a Papa.Gl.fi.ĩ c.cùm P. de accus.& gl. pē.in c.2.de sortileg. Sed in ꝯtrariū est gl.in c.tēpora.26.q.7.& ĩ c.accedēs.50. dis.Sed primā tenet Arc.ĩ c.latorē.33. q.2.dicēs ibi,ꝙ gl.ĩ d.c.accedēs. & tex. ĩ d.c.latorē ꝓcedit,qa Papa ibi ꝯcesserat,& idē replicat ĩ c.2.in fi. 15. dist.gl. aūt in d.c.tēpora.loquiẗ,quando subesset magna causa, per l.si hominem.ff. mandat.in ea allegatam. Facit, quod ponit Roma.sing.suo 480. inci. sed an possit eps.

b Adulterio. *Facit etiam quod habetur ꝑ do. Socin. in consil. 157. incip. Præsens consultatio pulchra est. cōcludēdū est indubitanter. cū 7. alijs vers. in 2. parte, charta 10. Quod homicidium inter alia crimina grauius reputatur. Vbi etiam, an maius, quàm furtum.*

SVMMARIVM.

1 *Vasallus est conueniendus coram domino feudi, etiamsi dominus feudi sit clericus, dum modò actor possit ibi iustitiam habere.*
2 *Iurisdictio ordinaria respectu certi generis nō potest prorogari ad diuersas causas & dissimiles causis expressis. Hæc regula limitatur quatuor modis.*
3 *Potestas si datur alicui respectu certæ qualitatis, libellans dēt ante omnia verificare illam qualitatem.*
4 *Iurisdictio quando detur cumulatiuè, vel priuatiuè.*
5 *Sententia ordinarij lata super feudo, an valeat, nō data aliqua negligentia domini feudi.*
6 *Vasalli possunt prorogare iurisdictionem in feudo franco.*
7 *Ordinarius debet cognoscere de feudo, quādo est quæstio inter vasallum & alium tertium, quem constat non esse vasallum.*
8 *Alium casum ponit, quando ordinarius de feudo cognoscit.*
9 *Ordinarius cognoscit de feudo, quando vasalli in materia feudi nō cognoscunt eundem dominum: Item, quando est quæstio inter vasallum & dominum feudi. nu. 10.*
11 *Pares curiæ non cognoscunt de feudo, quando non agitur conditione ex lege feudali.*
12 *Ordinarius cognoscit, quando est quæstio inter liuellarios.*
13 *Ordinarius ecclesiasticus cognoscit de feudo, quando est quæstio feudalis habens radicem in materia iuramenti, de quo agitur.*
14 *Vasalli an in iudicio possessorio agant coram domino feudi.*
15 *Vasallus non agit actione furti contra dominum.*
16 *Monachus in vno casu potest accusare Abbatem.*
17 *Dominium rectum an acquiri possit per præscriptionem.*
18 *Negans rem esse feudalem, quæ feudalis erat, perdit eam, nisi mendacium careat dolo, vel lata culpa. nu. 19.*
20 *Iudex competens in causa appellationis quis dicatur, quando appellatur à dominò feudi.*
21 *Temporalia data ecclesiæ simpliciter videntur data pleno iure.*

CAPITVLVM V.

1 CAeterum. ¶ Vasallus† corā dño feudi ꝯueniēdus est, ētsi dñs feudi sit clericus, dū modò actor possit ibi iustitiā ꝯsequi. Dicit Abb.hic,ꝙ iurisdō feudi pōt prorogari de persona ad personā ex quo est ordinaria.Dicit hic Are.ꝙ hoc est ꝯtra no.dictū Host.in c.de causis.de offi.deleg.vbi dicit, ꝙ iurisdictio ordinaria nō pōt prorogari de loco ad locū, qñ cōpetit ex priuilegio,vt in casu nostro.Ergo eadē rōne non dēt posse fieri prorogatio de ꝑsona ad personā.SOL.Dicit ipse,ꝙ difficilior est prorogatio de loco ad locū,q̃ de ꝑsona ad personā,vt patet ex his,q̃ habenẗ in c.statutū.§. in nullo.de rescr.in 6.Ergo nō mirū,si ista pōt prorogari.Sed ꝯtra hoc facit c.P.& G.de offi.deleg.iuncto d.§.ĩ nullo.Nā in d.§.in nullo dr̃,ꝙ iurisdictio pōt prorogari de loco ad locū de ꝯsensu partiū,& tñ ĩ d.c.P.& G.dr̃,ꝙ non posset prorogari ēt de ꝯsensu partiū de persona ad personā.Ergo ista est difficilior.Cogita.Itē dicit do.me⁹ quòd ista iurisdictio ordinaria cōpetēs ex priuilegio hēt vnū minus,q̃ cōpetens iure cōi,qa citatus ab ordinario qui de iure cōi habet iurisdictionē,in dubio tenetur cōparere.secus verò in citato ab ipso, cui cōpetit ex priuilegio,ut hic per ipsū per tex.in l.ij.cū ibi no.ff.si quis ĩ ius uoc.& in c.j.circa.princ.de inuesti.in marit.facta. in vsi.
2 feudo.¶ In† quātū Abbas dicit hic,ꝙ iurisdictio ordinaria respectu certi generis nō pōt prorogari ad diuersas causas & dissimiles expressis.Istā regulam ēt ponit do. Ant.in c.j.de offi.deleg ¶ Limita primò, nisi nō reperireẗ iudex in loco,puta,tꝑe pestis. Hoc ponit Ang.in l. si vacātia.C.de bon.vac.lib.10.in repet.¶ Secūdò limita, nisi prorogatio orireẗ rōne incidētis,qa tūc de ipso cognoscere posset.Ita Bart.latè in l.interdū.§.q furē. ff. de fur.Et ita limitat ēt Ang.in l.solemus.§.latrūculator.& ibi ēt Bal.ff.de iudi.Facit tex.in c.cā de resti.in integ.vbi arbiter pōt incidenter cognoscere de cā.rest. integr. & tex.in l.cū proponas.C.de reb cred.cū ibi no.in gl.& in l.quoties.C.de iudic.Et hoc intellige,dū modò iudex sit capax huius ĩcidētis,ꝑ c. tua. & ibi Docto.de ordin.cog.vbi q̃stio spūalis a incidēs corā iudice seculari dēt tractari corā ecclesiastico,qa secularis nō ē capax spiritualiū.¶ Tertiò limita, nisi fieret ꝓrogatio đ minori summa ad maiorē summā,putà,ꝙ sit iudex à cētū libris infrà,poterit fieri prorogatio à cētū libris suprà,qa nō est diuersū gen⁹, sed maior intētio.Tex.est ĩ l.de qua re. §.pē.ff.de iudi.¶ Quarto limita in iurisdictione volūtaria,qa ista prorogatio pōt fieri.Glo.in l.1.in gl.2.in fi.ff. de iudic.quā facit singularē Bal. in l. secundū.C.de dona. & dicit eā nō ꝓcedere ĩ insinuatione,& sic ĩ casu illi⁹ l.¶ No.

a Quæstio spiritualis. *Adde tu, q decontra, pone, cā tꝑalis incidit corā iudice ecclesiastico, an poterit ipse iudex ecclesiastic⁹ cognoscere đ ea? Dic, quòd sic. Ita Scribentes ĩ c.tuā. de or.cog. & in c. lator. q.fil.sint le. & in c.de Prudentia.de donatit. inter uir. et vxo. Sed*

Universidad de Deusto Biblioteca

quæ est ratio differentiæ? nam in vtroq; casu incidentia ampliat iurisdictionē. l. quoties. C. de iudic. l. cū proponas. C. de reb. cred. Ideo idē dēt esse in vno casu, quod in alio. SOL. Ratio differentiæ est, quia iudex secularis incapax est cognoscere de cā spūali. Vnde incidentia causæ ampliant iurisdictionē iudicis ecclesiastici, qui saltē in habitu habet illā iurisdictionē. Ideo iudex ecclesiasticus cognoscit incidenter de cā tēporali, quia nō est incapax illius iurisdictiōis, imo eā hēt in habitu. Et istā opi. tenuerunt Scribentes in iuribus præallegatis.

tex. ibi, in versi. quādiu parati, &c. ſm Abb. hic, ꝙ vbi est data vna iurisdictio specialis alicui data negligētia ipsius, illa specialis iurisdō reuertit̄ ad ordinariū. Et idē dicit in iurisdictione acqsita p præscriptionē, per tex. in c. irrefragabili. §. excessus. de off. ord. Dicit tñ hic do. And. ꝙ ille tex. loquit̄ in p̄scriptione, q̄ est odiosa. iō nimirū, si strictè dēt interpretari, &c. Vide hic p eū: aliqd enim p me j. dicet̄. Sed pro Abb. ꝙ data negligētia reuertat̄ iurisdō ad ordinariū, allego Abb. in ca. licèt ex suscepto. j. de fo. cōpe. vbi dicit, ꝙ data negligetia principis iferioris imperator supplet, arg. de quo ibi per eū, qa si hoc est, qñ iurisdictio est præscripta, p d. §. excessus. tāto fortiùs, qñ non p̄scripsit, sed de facto quis eā habet. & in c. cùm ɔtingat. eo. ti. Vbi dicit, ꝙ præscritio iferioris super iurisdictionē tolit ordinario exercitiū, non aūt habitū. Vnde data negligentia inferioris iurisdictionis exercitiū redit ad ordinarium. Et Card. in cle. j. in 1. no. de celeb. miss. vbi dicit, ꝙ superior nō impedit se de iurisdictione inferiorū, nisi data negligētia dūmodò spectet ad iferiorē solùm ex priuilegio, vel de iure cōi: secus, si cōpeteret pluribus pariter, quia tunc locus esset p̄uentioni. ¶ Nota ibi, possessiōes tenere, ꝙ vbi † ptās dat̄ alicui respectu
3 certæ qualitatis, oportet ꝙ libellās ante oīa verificet illā qualitatē. De hoc dicet̄ j. đ fo. cōp. c. cùm sit generale. Dicit hic Abb. ꝙ si vni specialiter dat̄ iurisdictio respectu certę qualitatis, extēdit̄ ēt ad clericos habētes hmōi qualitatē. Examinaui hoc ī c. ecclesia S. Mariæ. in fi. j. q. de ɔstitut. & ibi dixi, ꝙ iste tex. dēt solùm intelligi in casu suo: qa sequeret̄, ꝙ si clericus est mercator, & efficeretur de numero mercatorū, ꝙ iudex mercantiæ statim haberet iurisdictionē in eū, & tñ, vt pdat priuilegiū clericus, requirit̄ monitio p̄cedēs, & sic ɔtra Abb. bñ ē verùm ꝙ si clericus hēt feudū à laico, ꝙ laicus in cā feudali erit iudex suus, per tex. hic tenet, & Bal. in c. 1. de ɔtrouer. apud pares curiæ termi. Dicit hic do. And. ꝙ oēs in hoc errore fuerūt, inquātum volūt, ꝙ dñs feudi, ētsi sit laicus, possit iudicare clericos a, cùm laici clericos nō iudicēt, c. 2. s. eo. & latius hic p eū, qa hoc nō īuenit̄, & si quidē reperiat̄, ꝙ lex ciuilis hoc statuerit, dicit, ꝙ non potuit hoc facere, nec ēt dicit ipse, hoc reperit̄ de iure Canonico, & si lex Canonica hoc statuisset, nō potuisset, qa nō pt tollere priuilegiū datū clericis à iure diuino. & dicit, ꝙ iste tex. nō facit. qa nō dicit, ꝙ dñs feudi esset laicus, & vasalli clerici, imò potius probat, ꝙ dñs feudi erat clericus, si rectè aduertatur, dū loquit̄ de excōicatione. Sed ꝙ lex Canonica hoc potuerit, allego c. Romana. §. dēt. de appel. in 6. & c. solitæ. de maior. & obe. & c. verùm. j. đ fo. ɔpet. & ita oēs ibi, & ē hæc cōis * opi. à qua nō dēt aliquo mō recedi. Nec obstat, ꝙ Papa, vt īquit ipse, nō potuerit tollere ius diuinū, qa dico, ꝙ per hoc nō tollit ī totū, & hoc nō pōt Papa, sed limitat ī isto casu, qđ bñ pōt Papa, vt multa allegaui ī c. tua. de deci. el j. ¶ Dicit hic do. Car. per istū tex. ꝙ credit, ꝙ ll. ciuiles loquētes in mā feudali sint approbatæ de iure Canonico. Bal. ī procē. feud. ponit diffusè de hoc, & ibi alleg. 22. tex.
4 iuris Canonici, q allegāt illū librū feudorū. ¶ Qñ † dēt iurisdictio priuatiuè, vel cumulatiuè ponit hic aliquid Abb. & dñs meus, & Bal. ī l. testamēta oīa. C. de testa. & Ang. ī l. si vacātia. C. de bo. va. li. 10. & plenè Bal. ī auth. ha

a Clericos. *Quādo vasallus est clericus, an & quando quæstio feudalis, seu causa corā ordinario feudi sit agitanda, uide no. & plenè do. Soci. in consil. 12. incip. Quoniam in præsentiarum. versic. nec ob. si diceretur cū ij. vers. seq. in 1. parte, charta 17.*

bita. C. ne fil. pro pa. Sed dicas, ꝙ regulariter iurisdō specialis venit cumulatiuè, & nō priuatiuè, ad iurisdictionē ordinariā, p tex. in c. p hoc. de hæret. in 6. & ibi dicit Pet. de Ancha. ꝙ licèt patriarcha Gradensis dederit specialē iurisdōnē uni, tñ ipsius castellanus, qui habebat ordinariā, iā nō erit pp hoc priuatus: & est tex. ī l. studentibus. C. de off. p̄se. vr. & si ambo simul ɔcurrūt, in dubio p̄ferret̄ ordinarius. Io. An. in Spe. in ti. de offi. ord. ī addi. inci. p̄termissi. p tex. in l. cùm pupillis. §. hos, q. de re iud. qa vocatus ad maius tribunal & ad minus, debet corā maiore rñdere. ¶ Fallit primò ī delegato, c. 2. de offi. leg. ¶ Secūdò in dño feudi, p tex. hic. ¶ Tertiò in iudice dato in vna parte territorij. qa isti habent priuatiuè ad ordinariā. Ita Abb. hic, & Ang. in d. l. testamēta. ¶ Quartò fallit, vbi ex verbis statuti ɔferētis iurisdictionē aliud appareret. Ita ɔsuluit Ro. ɔs. suo 383. inci. omnipotētis, &c. p̄sens ɔsultatio. De isto articulo vide, p̄funde Barb. ī d. c.
5 2. de offi. dele. ¶ An † aūt, si ordinarius iudicet ī cā feudi nō data negligētia dñi feudi ipso sciēte & tacēte valeat snīa? Do. Abb. hic tenet, ꝙ sic, do. verò Ant. tenet oppo. p quo dicit hic do. And. facere, quia vbicūque iudex allegat̄ suspectus, & lex defert iurisdictionē ad superiorē, quicqd fit à iudice recusato, vel aliàs incōpetēti, est nullum, & nunquam tenet sententia ab eo lata. Secūdò dicit pro do. Ant. facere iuramentū, qđ præstitit uasallus domino feudi, rōne cuius præcise obligat̄ ad litigandū corā domino feudi, & non pōt litigare corā ordinario.

ADDITIO. *Huic motiuo facilis est responsio. Fateor enim, quòd iuramentum obligat præcisè ad factum, tamen is, cuius fauore est præstitū, potest illud remittere, vnde dominus feudi sciēs & tacēs videtur remittere, per argumenta Panor. hic. ergo, &c. Phyl. Symō.*

Do. meus hic dicit, ꝙ ɔtra Abb. facit, qa sola scientia & patiētia ñ prorogat iurisdictionē ī iudicē. Ita dicit Imo. in c. p̄terea. de dilatio. & Bal. in l. si q ex ɔsensu. C. de epi. audi. Facit, qđ vult do. Ant. in c. veniens. in 3. col. de fil. presby. vbi dicit, ꝙ actus superioris ɔsistens in sola patientia nunquā inducit disp̄esationē. Præterea dicit ipse quasi possessio iurisdictionis nūquā acqrit̄ cōsensu subditorū, q solū patiunt̄. Ita Inn. in c. cùm olim. lo ij. de ref. spol. De quo facit festū Bal. in l. ij. circa medi. C. de ser. & aqua. Pro quo allego tex. in c. ep̄s. 8. q. 2. ibi, volūtate, & testimonio, &c. Ergo ñ sufficeret sola patiētia. Ergo eodē mō in casu nr̄o dñs feudi, qui tacet, nō vr̄ ɔsentire, ꝙ ordinarius iudicet. Quod no. diligenter ɔtra Abbatem.

ADDITIO. *Considera tamen tu, ꝙ omnia dicta p Are. loquuntur in eo, qui vult acquirere iurisdictionem in eos, in quos nunquam aliquam habuit, aut habet. Dicit autem Abb. in eo, qui habet ordinariam, et etiam in causa feudali, licèt nō exercitio, habet tamē habitu, vnde data negligentia domini feudi redit ad ipsum exercitiū, vt probatur in isto tex. & dicitur hic per oēs, quia de facili res redit ad naturā suā, & in habentibus symbolum facilis est trāsitus. Ergo eodē modo domino sciente & tacente. Philip. Symon.* Non ob. dicit Aret. dictū Inn. in c. ex parte decani. de rescrip. qa dicit ipse, ibi procurator agebat nomine meo: Nos verò loquimur in eo, q facit noīe suo. Sed tu dicas, ꝙ dictū Inn. in d. c. ex parte. cōiter reprobat̄, & ibi vide dicta p me. Nō ob. ꝙ agit̄ de leui p̄iudicio, qa negat ipse, ꝙ sit leue p̄iudiciū, cùm per hoc turbet̄ iurisdō dñi feudi, ſm Bar. in l. sepulchri violati actio. ff. de sepul. uio. Secūdò aperit̄ via ordinaria tentādo similia. Præterea ɔtēnit̄ honor dñi feudi, vnde ñ est leue p̄iudiciū, ut hic p ipsū, & sic taciturnitas nō dēt obesse dño, ɔtra Abb. hic & Bal. in c. 1. de inuesti. ī mar. facta. Ex istis sequit̄, ꝙ dño in
6 uito nō pōt iurisdictio p vasallos p̄rogari. ¶ Limita, † nisi sit feudū francū, qa in hoc pñt uasalli prorogare iurisdictionē. Ita Bal. in l. 1. C. si à nō cōp. iudic. Sed hoc non placet qa ēt ī feudo frāco hēt locū iste tex. qa 13 sit alterata nā feudi, tñ remanet feudū. Et iō dicit Io. An. ī Spe. in rub. de p̄scrip. ꝙ licèt feudū sit factū frācū ab oī seruitio, tñ non est exemptū à iuramēto, ergo remanet uasallus rōne iuramenti, ergo nō prorogabit ēt talis iurisdictionē īuito domino. Pro quo facit, qđ ī simili dicit Roma. ī l. Modestinus. ī fi. ff. de dona. vbi dicit, ꝙ si iudex est datus specialis sup insinuādis donationibus, ꝙ non poterit

rit fieri prorogatio eo inuito. Regula ergo est, ꝙ nō possit fieri p̄rogatio, & ꝙ inter vasallos cognoscit dñs feudi. ¶ Fallit in certis casibus iā dictis. Primò, dño ɔsentiēte. Scđo, domino negligente. Tertiò. dño sciente. Abba. hic. sed alij contrà, & melius. ¶ Quartò fallit, ubi est qō inter dñm & tertium: vt puta fortè, quia dicat dominū sibi obligatū ad vēdendum: tunc enim pares curiæ iurisdōnem habebunt inter dominū & alium tertiū. Sed Oldr. ɔs. suo 272. dicit, ꝙ isto casu nō cognoscent pares cu
7 riæ, sed iudex ordinarius. Quintò fallit, † qñ est qō inter vasallū & alium tertium, quem cōstat non esse vasallū. Gl. hic in fi. q̄ dicit, ꝙ tūc cognoscet ordinarius, & non dñs a. Et p̄bat hoc iste tex. ibi, in eos quos ɔstat, &c. ¶ Sextò
8 fallit. qñ † est quæstio inter vasallū & vasallū non tangens feudū, seu quæ decidatur legibus feudorū. Ita dicūt hic omnes: nisi ſm Inn. esset sibi infeudata iurisdictio in loco, quia tūc semper cognoscet. Et sequitur Abb. hic Et fortificat istā cōclusionē, ꝙ ubi quæstio non est feudalis, ꝙ dñs cognoscere non dēt, per quatuor dicta in simili: & primò, per id, quod dr̄. ꝙ iurisdō limitata certo casu non extendit̄ ad aliū casum. Ita Abb. in c. j. de offi. dele. ubi dicit, ꝙ impediēs delegatū, aliter q̄ circa suam iurisdōnem, non pōt ab eo puniri per tex. ibi. Scđò per id, quod dicit Car. in cle. j. de hær. vbi dicit in fi. §. ꝙ offendens familiā inquisitoris non vt adiuuet hæreticū, nō dr̄ perturbare iurisdōnem eius circa officium suū, & ideo ab eo nō poterit excōicari. Tertio per id, qđ dicit Bal. in l. fi. C. ad Maced. vbi dicit, ꝙ stāte statuto, quòd nullus cōtrahat cū filiofamilias, nisi sit mercator, ꝙ si vnus ɔtraxit cū filiofamilias mercatore, sed nō in cā mercātiæ, ꝙ talis ɔtractus nō valebit. Quartò, per id qđ ɔsuluit Rom. ɔsi. 205. inci. in puncto. vbi dicit, ꝙ si ex statuto, uel aliqua dispositione dēt stari libris mercatorū, dēt intelligi, s. in actibus mercātiæ. Ergo eodē modo in casu nr̄o. Et multa in simili ad hoc vide accumulata per ipsum do. Fed. in c. cū ordinē. in ver. limi
9 tata. de rescr. cū seq. ¶ Septimò fallit, ubi † vasalli in mā feudi nō cognoscunt eundem dñm, sed prætendunt diuersos inuestitores: quia tunc ēt cognoscet ordinarius, ut est tex. in c. j. §. si verò. de pace tenen. text. verò nr̄ hic p̄cedit, qñ prætendunt eundē dñm. A quo tñ excipias, nisi unus ostendat de titulo, & alius non, tunc enim nō cognoscet dñs, sed ordinarius: & p̄bat hic iste tex. dū vult, ꝙ ɔstet: licèt enim diceret se vasallū, & nō probaret, nō diceret̄ ɔstare vt requirit tex. ad hoc, ut dñs cognoscat. Secundò excipe. nisi vnus dicat feudū nouū, & alius antiquum: nā hoc casu non cognoscet dñs sed pares curiæ: qa vtilius est dño ꝙ feudū sit nouū q̄ antiquū, ut est text. in c. j. an apud iudicē, vel curiā. & ponit hic Are. ī pe. col.
10 ad mediū. ¶ Octauò fallit, qñ † est qō inter dñm & vasallū, tunc. n. dñs dr̄ suspectus. Et hoc est clarum, quia, cognosceret in propria cā: iō isto casu cognosceret ordinarius. si materia non est feudalis, si uero materia esset feudalis, tūc cognoscent pares curiæ, nisi partes eos ɔmittrēt ex cōi cōsensu: secus, si vna pars ɔtradiceret: quia tūc pares curiæ cognoscēt, ꝙ tñ declara, nisi pares curiæ essent suspecti, tūc enim ordinarius cognoscet. Ita Bal. in c. j. an apud iudicē, vel curiā. ¶ Scđò declara, ubi pares curiæ haberēt esse testes in illa mā, qa tūc cognoscet ordinarius. Ita dicit Are. in vers. fallit scđò. p tex. in c. j. si de inuesti. fuerit ɔtro. inter do. & vasal. per quem tex. dicit ēt decidi id, de quo hic q̄runt Doc ꝙ non extantibus paribus curiæ iudicabit & cognoscet de cōtrouersia iudex ordinarius. ¶ Tertiò declara, nisi vasallus corā paribus negat se fuisse īuestitū, & p̄uocat ad ordinariū: tūc. n. pares curiæ cognoscēt summatim de hoc, & ɔstito đ inuestitura, p̄cedet: alias nō. Ita Ang. in l. j. C. si à nō ɔpe. iu. &
11 Bal. ī c. imperialē. de p̄hi. feu. ali. p Fed. ¶ Quartò † declara, ubi nō ageret̄ ɔdictiōe ex lege feudali, nā tūc nō itur ad pares curiæ, sed ad ordinariū, puta, ꝙ intētaret̄ remediū l. si quis in tantā. C. vñ vi. Ita dicit Bal. in c. j. đ inuest.

a Et non dominus. *Ad quod vide plenè do. Soci. in consil. 273. incip. In causā do. Lysa. versicul. 6. Ista conclusio probatur in 2. parte, char. 191.*

in mari facta. Alle. Inn. hic, & bñ. ad fi. Et aduerte quīto, ꝙ vbi paribus curiæ ɔpetit cognitio, ad eos itur, ētsi sint minores litigatorib⁹. Ita dicit Bal. ī p̄e. hu⁹ lib. in prima rub. ver. q̄ro. qdā va
12 salli. ¶ Nonò † fallit b in liuellarijs, qa q̄stiōes eorū decidunt̄ ab ordinario. Ita Bal. ubi s. & ibi Bal. ponit alias dr̄ias inter feudū & liuellū, nā in feudo iurat̄, secus in liuello. Itē feudū dat̄ amore, liuellus uerò pro mercede. Itē ī feudo non succedūt fęminæ regulariter, in liuello sic. Itē feudatarius p̄scribit, liuellarius uerò nō. Itē liuellus nō perdit̄ currēte pensione, & cessante deterioratione, feudū vero multis de causis amittitur, ut probat̄ toto titulo, quæ fuit prima cā bñficij amittendi. Itē liuellus cōceditur ad certū numerū annorū, feudū aūt ad certā ætatem, vel generationē. Et de liuello vide dom. Ant. in c. j. de feudis. ¶ Decimò fallit, nisi dñs feudi iniuste recusasset reinuestire vasallū, & deinde coact⁹ īuestiuit, nā isto casu ipse nō cognoscet. Ita Bal. in ti. de pac. Const. §. si qua ɔtrouersia. ī fi. ¶ Vnde
13 cimò † fallit, nisi qō feudalis habeat radicē in mā iuramenti, de quo agatur, nā tunc itur ad ordinariū ecclesiasticū. Ita Cal. in ti. isto, ɔs. 2. ꝙ fortè nō p̄cedit, nisi qñ agēs vult declinare dñm, secus, si esset ɔtētus, ꝙ dñs cognosceret, & ageret̄ solùm de q̄stione executionis iuramenti, secus, si de validitate eius, nā tūc itur ad ep̄m, per ea, quæ dicit Imo. in c. cùm ɔtingat. de iureiur. ī repe. & Abb. in c. cū venissent. de insti. Et p ista fallētia vide, q̄ dicā in fi. huius c. ¶ Duodecimò fallit, nisi vasallus negaret se uasallū, & rē nō eē feudalem, tūc. n. nō cognoscit dñs, ut infrà dicā. ¶ Vltimò limita, nisi habēs feudū eēt miserabilis p̄sona: qa tunc pōt agi q̄stio feudi corā ordinario. p tex. in c. ex parte B. infrà de foro cōp. quē text. intelligunt ita oēs hic, & ibi Abb. Extra istas fallentias stat firma regula suprà: dicit hic do. meus ad fi. quòd in eligēdis parib. datur hæc practica, s. ꝙ dñs eliget unū, uł plures, & uasalli totidē, nisi fortè ɔcordēt in primis. Casus est in c. j. đ ɔtro. feu. apud pares termi. ¶ Scđo no. ꝙ nō oēs pares curiæ sunt idonei, sed solū pares illius loci ubi res sit est, đ qua agit̄. Casus est. Et ībi. Bal. in c. j. §. si qua. de pace Const. ¶ Tertio not. quòd si in illo loco non sunt pares vocantur viciniores. Ita Bal. ī c. j. qđ incipit, imperialē. §. fi. de prohi. alie. feu. per. Fed. & cū
14 istis tribus dictis transeo. ¶ In † iudicio possessorio, an agat̄ corā domino? Dominus meus hic alle. Bal. in c. j. §. inter pares. de leg. Conradi. vbi distinguit, ꝙ aut agitur possessorio, cuius victoria adminiculatur proprietati, quod tunc cognitio pertinet ad dñm. Exemplum vt hic per ipsum. Aut verò agitur de possessione non modo prædicto, sed rōne iniurię, uel interesse, vel criminaliter, tunc dñs non cognoscet, sed ordinarius, Ita dicit ipse hic, & sentit Bald. in l. 3. C. si a nō cōp. iud. Persona debēs alicui reuerentiā non potest intentare contra eam actionē famosam etiā de facto. Ita Inno. hic loquens de vasallo

b Nonò fallit. *Adde, quòd pulchrū est scire, quæ differentia sit inter feudū, & emphyteusim. Dic primò, ꝙ emphyteusis à feudo differt. qa illa est de iure ciuili, l. ex hoc iure. ff. de iusti. & iu. Secūdò feudū datur gratis p seruitio, emphyteusis p pēsiōe. ita Bal. ī add. Spe. de loca. ver. feudū datur. Tertiò, vasall⁹ iurat, vt in c. 1. de noua for. fid. emphyteota nō, quia hoc iure nō cau t. Quartò, vasallus tenetur ad homagiū. c. j. de no. for. fid. emphyteuta ad canonem, Inst. de loca. §. adeo. l. 2. et seq. ff. si ager. vec. vel emph. pet. l. 2. C. đ iur. emphy. Quintò, emphyteuta nō soluēs cadit à iure suo, d. l. 2. feudatarius nō satisfaciēs nō cadit, Spe. ī ti. de lo. §. j. uer. 65. Limita istud, vt p do. Car. in c. potuit. de loca. Itē feud. nō pōt donari īdistinctè, §. donare. qualiter olī feud. ali. pot. emphyteosis pōt donari. l. j. C. de fund. pat. lib. 12. Glo. in l. fi. C. de iu. emph. Sed Bar. ibi tenet cōtrariū. Adde tamē Bar. Bal. An. & Imo. in l. si domus. §. fi. ff. de leg. j. do. Ab. et alios ī c. potuit. de loc. Itē emphyteuta pōt in suo testamento disponere de emphyteusi, l. in cōuentionalib⁹, et ibi Bar. ff. de verb. obli. qđ non licet feudatario, c. j. de suc. feu. Itē fœmina nō succedunt in feudo, c. 1. §. hoc autem. de his, qui feudum dare poss. ī emphyteusim autem succedunt fœminæ indistinctè, cap. 2. & ibi*

Universidad de Deusto Biblioteca

& ibi Bald. si de feud. fue. cōtro. Itē emphyteusis dari potest in dotē, feudū nō, Spec. in tit. de loca. §. 6. vers. 292. Item in feudū non succedunt muti, surdi, & aliter imperfecti, ca. i. an muti, vel aliter imper. sed in emphyteusim sic, Ludo. in singul. 178. hodie fœmina. An autem, & quomodo differunt liuellus & feudum, vide omnino do. Alex. de Imo. in §. si de vectigalibus. in 5. chart. ff. de dam. infec. vbi plenè & Paul. de Cast. in consil. 226. & Bar. Cepol. in c. i. de cognitione feu.

spoliato a dño. Allegat l. j. §. interdictū hoc. ff. de vi. & vi. ar. Ego allego tex. in l. 2. in fi. ff. de obseq. vbi dr̄, ꝙ libertus nō intentat ꝯtra dñm interdictū, Vñ vi. & dicit ibi tex. ꝙ licèt verbis edicti nō habeant infames, tñ opinione hominū nō effugiūt infamiæ notā. ¶ Ad

15 † idē allego Bal. in c. imperialē. in §. fi. de prohi. alie. feu. per Fede. vbi dicit, ꝙ vasallus nō agit actione furti ꝯtra dominū, nec alia infamāte, sed simpliciter agit ciuiliter petēdo sibi rē restitui, & ibi ēt dicit, ꝙ parochianus non agit talibus actionibus ꝯtra presbyterū parochianū, & ibi ēt dicit, ꝙ talib⁹ actionibus qs nō agit ꝯtra eū, q eū de sacro fonte leuauit, sed impetrabit officiū iudicis. Idē dicendū est de similib. personis, ut in patre nutritiuo & nutrice, l. iniquū. C. qui accu. non pos. Facit text. in l. nō dēt. ff. de dolo. vbi dr̄ de filio, ꝙ nō possit agere ꝯtra patrē tali actione. Facit ēt tex. in l. sed si hac. §. pe. ff. de in ius voc. vbi nō permittit̄ liberto agere ꝯtra patronū actione sigillāte eius honorē: & tex. in ca. prohibent. §. liberi libertique, 2. q. j. Et ex istis pōt reddi rō ad c. apud misericordē. §. ex publico. 22. q. j. vbi mulier nō accusat maritū đ adulterio, vt hoc sit pp reuerentiā, quā debet marito, l3 maritus ipse eā de hoc accusare possit, & licèt alias mulier admittatur, vbi prosequit̄ suā vel suorū iniuriā, c. de crimine 15. q. 2. de quo p Sali. in l. j. C. de adult. ¶ Limita

16 † ista in casu c. ex parte. infra de accus. vbi monach⁹ accusat abbatē: ex quo forte dici posset pp p̄dicta, ꝙ nō procederet in accusatione, quæ fieret alia rōne, quàm rōne monasterij, qa ibi tractat̄ de fauore publico, ideo admittit̄, ne alias delictū remaneret impunitū, cū delicta Abbatis faciliter ab alijs sciri non possint q̄ a monachis. Et ēt p̄dicta pp hoc possent limitari, nisi ageret̄ de fauore publico sup dubio iurisdōnis īter duos ordinarios, nā ecclesiasticus cognoscit, cuius sit iurisdictio. Ita do. An. hic, & sentit Bar. in l. ij. circa me. ff. si qs in ius uoc. nō iegit. & Card. in cle. p̄senti. de cēsi. in 7. q. & Lapus allegatione 69. Limita, nisi esset ꝯtētio inter secularē & ecclesiasticū, & iudex secularis iā incœpisset cognoscere, vel aliqualiter præoccupasset, nā tūc nō cognoscet ecclesiasticus, sed ambo simul, c. si iudex laicus. de sentē. excō. in 6. ¶ No. ꝙ si corā ordinario ꝯuētus dñs excipit, ꝙ cā ē feudalis, & vasallus negat ꝯuētus corā dño, ꝙ res sit feudalis, ꝙ ordinarius cognoscet de tali exceptione, vt hic p Abb. in pē. col. post Inn. declarādo tñ, vt hic per ipsos. Ex cuius dictis colligit̄, ꝙ libellus in rei vēdicatione trahit ēt ad vtile dñium. Quibus adde, qđ idem tenet Spe. in ti. de act. & peti. §. sequit̄. vers. sed nūquid. & do. Ant. in c. literæ. de dila. & Bart. in l. si mater. §. eandē. ff. de exce. rei iud. Facit, qđ ponit Bart. in l. j. in j. col. C. de vsufru. & Inn. in c. examināta. infra eod. cuius dictū sequit̄ Pau. de Cast. in l. monumenta. C. de lega. pro quo facit, qđ dicit Bal. in c. quāto. supra eod. ꝙ si patronus dicit se possidere ius patronatus, exponit̄, id est quasi possidere. An

17 † per p̄scriptionē acquirat̄ directū dñium, ponit Rom. ī l. ꝓtoris. ff. de dam. infe. & Salicet. in l. traditionibus. C. đ pact. & ponit̄ in locis hic alleg. p Abb. & ego plenè dixi in rubr. de p̄scrip. Iudex nō cognoscit, an sua sit iurisdō qñ vertit̄ in hoc propriū suū īteresse, Ita Inn. hic. & Ang. in l. j. C. si à nō cōp. iud. ubi dicit, ꝙ si articulus iurisdōnis est inseparabilis a cā principali, iudex nō cognoscit, an sua sit iurisdō. Alle. Inn. hic, ego vero allego Arch. ī c. j. v. q. 2. vbi idē tenet & Inn. in c. venerabili. de cēsi. & do. Ant. in c. cū super de offi. dele. vbi dicit, ꝙ delegatus nō cognoscit, an sua sit iurisdō, qñ opponit̄ exceptio, q̄ maculat ei⁹ ꝑsonā. & uide Imo. ī c. ad audiētiā. de appel. Limita in casu c. cùm ꝑsonæ. de priui. in 6. & q̄ posui ī c.

sup literis. de rescrip. & gl. in uerb. copia. & ibi Dom. ī c. statutū. de rescript. in 6. in prin. vbi dicit, ꝙ qñ iudex facit se parē cū una parte assumendo pro ea disputationē, qđ facit se suspectū, & iō nō poterit cognoscere, an sua

18 sit iurisdictio. ¶ Negās † rē esse feudalē, q̄ erat, ꝑdit feu-

a dū[a]. Ita Abb. hic pē. col. in fi. post Inn. & tenet Bal. in l. 2. C. qūo & qñ iu. & ē in l. fi. ff. đ rei vēdi. vbi negās se possidere, si ꝯuincat̄, perdit possessionē. Amplia, ēt si intra annū vellet eā recuperare solutis expēsis. Ita do. An. & ibi Ab. ī c. cùm cām, j. đ iura. cal. Pōt tñ postea probare, ꝙ est dñs, vt ibi p eos, qui pulchrè circa intellectū illius l. loquūtur, & uide ēt Rom. ꝯs. suo. 70. Facit optimè tex. in l. fi. C. de fideicō. liber. & l. eū, q se patrē. ff. de re iud. & vide Spec. ī ti. de positionibus. §. 8. uers. 1. ¶ Ita limita primò, nisi mēdaciū careat dolo, uel lata culpa, qa tūc nō hēnt locū aliqua iura loquētia đ negātē. Ita dicit Bal. ī c. uasall⁹. el j. si de feu. fue. ꝯtro. p illū tex. ī in uerb. ex certa scientia. Idē tenet Bal. ī l. ea q̄. C. de ꝯd. inde. ubi dicit, iustus error excusat à pœna negātē. Allegat c. j. ī fi. de elec. ī 6. & p hoc est gl. ī d. l. fi. ī gl. magna ibi, qñ fuit sciēs. ¶ Limita ēt, dū modò negatio duret vsq; ad litis ꝯtestationē, secus, si añ litis ꝯtestationē ꝯfitet̄. Ita Ang. in l. si dubitet̄. §. j. ff. de fideiu. per tex. ī l. electio. §. neq;. ff. de noxalib. ē gl. ī l. Nerati⁹. §. nec actio. ff. ad l. Aqu. &

b ponit Bal. ī l. i. C. de furt. An āt talis[b] negatio possit reuocari inuita parte, uel iudice, Bart. dicit, ꝙ non in l. eū, q. ī prī. ff. đ iureiur. ꝯtra quē tenēt ibi cōiter * oēs, maximè Ang. & Salic. & Pau. de Cas. Opinio tñ Bart. saluat̄ vno casu. s. qñ vellet reuocare negationē cōuictus iā de mēdacio, licèt nodū esset lis contestata, dicta vero Doctorū & cōis opinio, ꝙ possit reuocari añ litē ꝯtestatā, procedūt re integra. Ita Lud. in d. l. eū qui. Allegat Bal. in d. l. ea q̄. & vide ēt ip-

19 sum in dicto ꝯsilio. ¶ Limita † tertio, dūmodo qs neget id, qđ est cā sui bñficij, secus, si negat gñaliter narrata, prout narrant̄. Ita dicit Bar. in d. l. sed si dubitet̄. §. ita demū. & ibi sequit̄ Imo. & Pau. de Ca. Quæ limitatio cōiter reꝓbat̄, ꝯtrariū enim tenet Bal. in l. j. in pe. col. in uers. sed nunqđ. C. de ędi. act. qa negatio gñalis refert̄ ad oīa petita, §. p̄tere. Instit. de inut. stipul. & pro Bald. alleg. do. Ant. in c. j. col. pen. de lit. ꝯtes. vbi dicit, ꝙ negās se debere cētū, negat ēt de quinquaginta, & ideo patit̄ pœnā negātis. ¶ Limita quarto, nisi negatio fieret rñdēdo libello inepto. Hoc fuit dictū Bal. in l. edita. in repet. Paduana, ī pē. col. C. de eden. p tex. in l. j. ī verbo, solēniter a ꝯtrario sensu. C. de his qui poten. nomi. quod confirmo p dictū Bar. in l. nō putaui. §. non queuis. ff. de ꝯtra tabul. Facit dictum Bal. in l. ij. C. de episc. aud. ubi dicit, ꝙ emphyteota alienās irrequisito dño, si cōtractus non tenet ex aliqua cā, vtputà in muliere alienāte cōtra formam statuti sine cōsensu propinquorū, nō cadit à iure suo. ¶ Limita quintò ex dictis Bart. in l. id quod seruo. §. si conseruū. ff. de pecu. leg. vbi pœna non imponeret̄ facto iudicis, sed ipso iure p l. tunc enim non augetur pœna p negationem, & idē tenet Pe. de Anc. in c. perpetuæ. in j. col. de elect. in 6. Ratio, quia in pœna legis attenditur factum: ideo non reiteratur, per tex. in l. palam. §. pen. ff. de

a *Feudū. Adde Bald. in addit. ad Spec. in ti. de loca. vers. si emphy. negauit et in Marg. ver. feudū vers. i.*

b *An aūt talis. Adde tu, si reus ī prima cōparitiōe negauit in alia, cōparitione postea uenit, & vult confiteri, vt habeat beneficiū cōfessionis, ex forma statuti, pōt. dicere iudex, vel actor, Nolo cōfessionē tuam. Et ita tenuit Bart. in l. eū, q. in i. col. in vers. c. secūdo not. vbi facit talē illationem, ꝙ si reus cōuentus in actione, qua crescit per inficiationem, in prima cōparitione negat, postea venit, et vult confiteri, vt habeat beneficiū cōfessionis ex forma statuti. dicit ibi Bar. ꝙ iudex, vel pars poterit repellere reū, & dicere, uolo tuā cōfessionem, quia condemnatio tua minueretur. Adde ꝙ contra Bar. multi tenuerūt. Tu dic, ꝙ cōiter* tenetur opi. Bart. cum limitatione, quod post contestationem litis nō possit confiteri non solum in terminis statuti: & sic, quando velit consequi præmiū, sed etiam in terminis in quibus loquitur illa l. eum, qui. Vnde*

Vnde dic, quod ꝓpin. Bart. ibi in d. l. cum, qui. fallit, quando negans in prima cōparitiōe veniret ante cōtestationem litis, & vellet purè confiteri, quia posset. Et istā opinionē tenet Iac. de Are. Ang. & Ioā. de Imo. in l. sed hic ita. §. qđ autē. ff. de re iud. Ray. & Ang. & Moder. ī l. si dubitetur. §. i. ff. de fideiu.

a Eps cognoscit. *Adde, pone, ꝙ iudex ecclesiasticus et iudex secularis simul iudicant de vna eademq; cā, ad quē appellabitur? Dic, ad superiorē iudicē ecclesiasticū. Nō enim pōt appellari ad superiorē iudicē laicū, qa ei nō pōt subijci clericus. Ita Bar. in l. i. §. si qs ver. quæro, pone. ff. de appella. Adde illud, quòd in simili tenuit Bar. in l. præcipimus. §. eo obseruando. C. de appel. vbi dicit, ꝙ si tibi esset obligatus clericus & laicus tali causa, quæ debet coram iudice laici terminari occasione clerici, laicus corā episcopo conueniretur.*

rit. nup. vbi mulier deprehensa in adulterio est infamis, licèt sequat̄ absolutoria, qa l. notat factū. De ista aūt materia tractat̄ per Bal. in l. ꝯtra negantem, C. ad le. Aqui. & in d. l. j. C. de furt. & ī l.

20 1. C. de ꝯfessio. ¶ Quis † dicat̄ iudex cōpetens in cā appellationis, qñ appellat̄ à dño feudi, uide Abb. hic, in vlt. col. q dicit, ꝙ dēt appellari ad mediatū superiorē, etsi dñs sit persona ecclesiastica, & mediatus superior laicus. Pro quo ī ducit tex. cùm gl. in c. Romana. §. dēt. de appell. in 6. & de hoc est ēt gl. & ibi declarat Pan. in c. 2. de delic. pueror. & vide oīno Domi. in d. §. debet. vbi di-

a cit, ꝙ si ēps cognoscit[a] de cā temporali, tanquā delegatus iudicis, vel principis, ab ipso appellabit̄ ad principē secularē, p gl. in verb. supplicis. 24. q. 8. c. sæpe. Aut cognoscit vt ordinarius. & tūc si cōsuetudo, vel priuilegiū specialiter disponit, ad quē sit appellandū, tūc illud seruādū est, vt dicit tex. in d. §. dēt. Aut nihil disponit de iure speciali, & tūc aut iurisdictio tēporalis est in totū translata ī ecclesiā donatione, vel alio mō: & tūc appellabit̄ ad archiepiscopū, per d. §. dēt. Aut nō est totaliter in ecclesiā translata, sed ecclesia tenet illā in feudū ab imperio, & tūc appellabit̄ ad imperatorē, per gl. in c. solitæ. de maio. & obed. & Arch. in c. his ita. 11. q. 1. & ibi dicit ēt Dom. ꝙ si eps habet feudū à rege, & ipse subinfeudauit alteri, ꝙ remanet iudex copetens in eo, & ꝙ ab ipso appellabit̄ ad regē. Vide ēt Bar. in l. j. §. si qs à principe. ad fi. ff. đ app. ubi dicit, ꝙ ab epo comite appellatur ad superiorē comitatus, ētsi sit laicus, dūmodò recognoscat eū in superiorē, secus si comitatus esset patrimoniū ecclesiæ. Et idē dicit ibi, si clericus aliquis sit factus rector alicuius ciuitatis, qa tūc appellabit̄ ad superiorē illi⁹. Et idē dicit, si vn⁹ rex haberet comitatū, & ī illo iudicaret, vt comes: ab ipso enim appellabit̄ ad superiorē, in quantū comes, nō aūt in quātū rex. Et hæc dicta Bar. sequit̄ Abb. in rub. infrà de appell. in fi. & ibi infert, ꝙ à rectore scholariū clerico ꝓpellabitur ad superiorē laicū. qa in rectoratu nō attēditur ꝙ sit clericus, nisi iudicaret clericū. Et hoc sequit̄ Io. de Ana. ī d. c. 2. de delic. pue. Vide tñ Abb. in c. verùm. infra. de fo. cōp. ubi dicit, ꝙ data negligētia dñi ecclesiastici īter uasallos laicos, pōt laicus supplere. Mouet̄ p dictū Inn. in c. solitæ. de ma. & obe. ubi dicit, ꝙ eps in feudalibus nō cognoscit tāquā eps, sed tāquā iudex ciuilis. Rō, qa istā potestatē habet a ll. ciuilibus, nō aūt Canonicis. vr̄. ꝙ nō sit uera opi. Inn. & Abb. hic, ꝙ appellat̄ in cā feudali ad superiorē, cùm imo possit per laicū, & sic minorē suppleri negligētia ecclesiastici, & sic superioris. SOL. Ibi loquit̄ in negligētia supplēda, quā pōt ēt minor supplere, hic uerò nos loquimur in appellatione, q̄ defert̄

21 de minori ad maiorē, ut patet per superiora. ¶ Vide † ēt ad hæc Ioā. An. in addi. in c. vidisti duas. in fi. in ti. de iur. om. iu. uers. q aūt. & Abb. in c. ueniēs in 2. no infra de accus. ubi dicit, ꝙ tēporalia data simpliciter ecclesiæ uident̄ in dubio pleno iure ꝯcessa, nec sibi aliquā recognitionē reseruasse ꝯcedēs. Qđ no. Et in quātū Abb. hic ad fi. dicit, ꝙ isti in iudicādo seruabūt ius feudorū, quo deficiēte seruabit̄ ius cōe, adde ꝙ data discordia iuris cōis inter ius ciuile & Canonicū, ꝓualebit ius Canonicū. Ita Bal. in c. imperialē. §. in uers. porrò. de prohi. aliena. feudi per Fed. ētsi dominus & uasalli essent laici. Vtrum aūt

uasallus uasalli mei sit uasallus meus, qñ est idem feudū, tangit hic Bal. & dicit, ꝙ sic, ego uero posui in c. quæ in ecclesiarum. de consti. super glo. in uers. in feudum, ubi uideri potest. Et hæc dicta sufficiant.

SVMMARIVM.

1 *Libellus ineptus notoriè, potest lacerari à iudice, etiam parte non opponente.*
2 *Purè & simpliciter, an ista verba tollant ordinem iudiciarium.*
3 *Non obstante iuris solennitate, quid hæc verba significent.*
4 *Procedas solennitate iuris remissa, an per hæc verba poterit cōmissus procedere in ferijs inductis in honorem Dei.*
5 *An habens commissionem iuris solennitate non seruata, possit recipere testes non iuratos.*
6 *Nomen actionis non est exprimendum in libello.*

CAPITVLVM VI.

Dilecti filii. ¶ Exprimere nomē actionis in libello quis non tenetur, debet tamen ita clarè factū deducere, ut ex eo colligi possit ius agendi[b]. H. D.

1 ¶ Libellus † notoriè ineptus, etiam extrinsecè, parte etiam nō opponente, pōt per iudicem lacerari[c]. Ita Inn. in c. j. de offi. uica. & Abb. hic in 2. no. per tex. hic. Sed ꝙ nō possit lacerari parte nō opponente, & petente, oppo. de gl. in cle. appellāti. de appel. q̄ dicit, ꝙ licèt notoriū releuet ab onere probādi, non tñ releuat ab onere ꝓponendi. Ergo si nō fuit hoc petitū, nō pōt iudex se intromittere. SOL. Dic, quòd illa gl. procedit, quando notoriū proponit̄ ad finem prosequendi eum ī iudicio, qa tunc debet exprimi & proponi. Sed ubi notoriū solùm exigit̄ ad finem notificādi, nō est opus proponere. Ista fuit doctrina Io. de Imo. ī d. cle. appellāti. ubi ita saluat Innoc. in d. c. 1. Adde dicto Inn. do. Ant. in c. p tuas. de senten. excō. ubi dicit, ꝙ notoriū equiparat̄ expresso in libello. Alle Inn. in d. c. j. Secundò adde gl. in l. q cùm maior. §. si patris in gl. fi. ff. de bo. li. ubi dicit gl. ꝙ ubi calumnia partis est euidens, pōt iudex ex officio ipsā repellere. Et uide Inn. ī c. ex parte in j. col. de resti. spo. vbi dicit, ꝙ libellus petēs ꝯcubinā, ē lacerādus, & idē gñaliter, si ꝯtinet peccatum. Sed ꝙ libell⁹ ineptus debeat admitti, allego tex. in c. debitores. de iureiu. ubi iurās soluere usuras, tenet̄ oīno soluere rōne iuramēti, ecce, ibi libellus euidēs erat ineptus, & ꝯtinebat peccatū, & tamen pars coacta fuit illi rñdere. Dicit ibi Car. in fi. ¶ Op. ad istū tex. de dicto Inn. in c. 1. de of. ui. sed rñdet ipse ibi, ꝙ in libello nō dicebatur expresse, peto usuras, sed ꝙ ille bene effectualiter in usuris fuit ꝯdennatus, & in fi. ibi aliter respondet dicens, ꝙ ideo ualuit libellus, quia si iste libellus nō fuisset admissus, pars remāsisset in peccato recipiē

b Ius agēdi. *Ad quā materiam vide, & adde, quæ habentur per do. Frāci. de Aret. in l. edita. C. de eden. q̄ est posita in impressis in fi. lib. vbi vide etiam do. Ias. May. in 4. col. & oīno ibi do. Alex. & Ioā. Fab. & ibi dom. Barto. Soc. in prin. illius l. vbi dicit, quòd cōis conclusio est, quòd sufficiat sola narratio facti, expressio causæ, & ex quibus oriatur actio. Alleg. arg. in l. 1. §. si enim. & ibi probatur. ff. de lib. & posthum. & dicit hodie esse casū hic, nisi aliter consuetudo curiæ obseruaret, vt dicit Bal. ī l. maiori. C. cōmunia vtri. iudic. Ex quib. īfert ipse, quòd cū non sit necessaria expressio si exprimatur & ineptè, non vitiat. Allegat ita dicere Bar. in l. 1. in prin. ff. de eden. & Inno. in c. examinata. infra eo. Facit gl. mag. in fi. in l. vinū. ff. si cert. pet. & adde do. Soc. in cōs. 188. incipien. Visa bulla Pauli. ij. vers. confirmati, quia satis est in ij. parte, char. 62. quòd libellus satis est, quòd virtualiter dicat, quod intentandum erat, licèt non formaliter.*

c Lacerari. *Adde idē tenentē do. Ale. de Imo. in l. j ff. de offic. assess. vbi ēt vide per Bar. & adde do. Soc. in cons. 146. inci. Viso processu. circa me. 5. col. ī ii. par. char. 220. Sed quid si libellus sit p par. aptus, & p parte ineptus an ēt pars apta vitiatur p ineptā? Dic, ꝙ nō secūdū eū in d. cōs. in ver. cōfirmantur prædicta. circa med. char. 219.*

do

Universidad de Deusto
Biblioteca

do vsuras, vna admittit: & deinde eis solutis ab ipso pñt
repeti, vt dicit ibi text. vt hoc modo à peccato releuet,
& vt ēt solutis ille releuet a periurio, in quod incurreret
nolens soluere: & sic dicit ipse ibi, est hic casus singula-
ris, in quo admittit libellus ineptus & cōtinēs peccatū,
2 vt pars nō remaneat in peccato. ¶ No. † ibi, purè & sim-
pliciter, qđ ista verba nō tollūt ordinē iudiciariū: vt hic
per Abb. Dicit hic dñs meus, quod quo ad istū tex. Abb.
bene loquit, sed ꝙ tñ illatio eius est periculosa, ꝙ ꝑ hæc
verba non tollat ordo iudicarius: quia in isto tex. non dr
simpliciter, &c. sed cū adiūcto, s. fm formā Canonū. Vñ
non est mirū, si in isto tex. nō vr remissa solennitas iudi-
cialis, ut hic per ipsum. Sed omisso isto tex. an ista verba
de qb. in ipso, faciāt, ꝙ videat sublata solēnitas iudicialis? Di-
cit hic ipse, quod sic. alle. Bal. in c. j. §. inuestitura, de noua
forma fidel. in usibus feu. in l. fi. in princ. C. de iur. delib.
Et rō est, quia sic iudicaturus, iudicat tāquā Deus, qui so-
li ueritati inititur. Secundò alle. Lud. in rub. de arbi. vbi
dicit, ꝙ hęc verba importāt, ꝙ possint termini abbreuia
ri, & quod iudiciū efficit quodā mō summariū. Tandē
ipse concludit, quòd per hæc verba non tollit solennitas
substantialis, qua omissa processus vitiaret: & sic vr tene
re cū dño Abb. Sed tu vide dños de Rota deci. nouis, ī ti.
de rescrip. secunda incip. Itē qñ cōmittit. ex quorū dictis
ibi satisfiet motiuo dñi mei hic. Et de istis verbis, de qb9
in tex. Rei veritate attenta, &c. vide Ro. consi. 20. incip.
Viso puncto. ex quo sequit, qđ idē erit de illo verbo, Pu-
rè & simpliciter, quod dñt dñi de Rot. de illo verbo, Fa-
cti veritate inspecta. Et de his vide, quæ ego scripsi in c. j.
de cōstit. col. maximè 18. in uersi. & si dr sola veritate in-
specta. Quid aūt importēt illa verba, Reiectis iuris apici
bus, vel subtilitatibus? Areti. hic alleg. tex. in l. fideiussor.
§. quædā. ff. mandat. ubi dicit textus, quòd sunt remotæ
oēs exceptiones, & ꝙ solùm debet disputari, an sit debi
tor, vel nō. Secūdò alle. Bal. in l. si mancipiū. §. si cōi. ī ad-
ditionibus suis, ff. de euic. ubi dicit, ꝙ per hæc verba ces-
sat exceptio ordinis: puta, de duobus reis, & excussionis,
qa istæ exceptiones nō tāgūt factū principale. Et pro hoc
facit fm ipsum, qđ scribit Bart. in l. j. vlt. col. ff. de cōdi. in
de. vbi dicit, ꝙ tales exceptiones, q̄ nō tangūt ius partis,
dicunt inductæ ad iuris rigorē seruandū. Ergo dēnt tolli
per hæc uerba: qa pro eodē accipit rigor iuris & subtili-
tas, ut hic per ipsum Are. Sed ꝙ exceptiones oridinis nō
tollant per hæc uerba, alle. Bal. in l. fi. §. sed & si qs. C. cō
mu. de leg. vbi dicit, ꝙ arbiter, qui procedit de æquitate,
nō pōt reijcere exceptionē executionis, qñ procedit cō
tra tertiū possessorē hypothecaria. Ergo eodē mō, qñ de
bet procedi reiectis apicibus iuris. Secūdò alle. Bar. in ex
trauag. ad reprimēdū. in uerbo, uidebit. in fin. ubi dicit. ꝙ
quæcūq; clausula apponat in cōmissione sub quacunq;
forma uerborū, nunquā prætextu talis cōmissionis po-
terit iudex auferre exceptionē acquisitā parti, quātūcū-
que de rigore iuris inducta. quia per tales clausulas iu-
dex habet potestatē circa processum, nō aūt circa ius q̄-
situ parti ante processum. Tādē ipse ꝯcludit, ꝙ ꝑ hęc ver
ba non sint sublatæ exceptiones hmōi, ut hic per ipsum
latè, maximè ꝑ doctrinā Bar. in d. extrauag. ꝓ quo alle-
go Mathesilanū nō. suo 14. incip. No. ꝙ ubi iudex. Et nō
obstat dictū Bar. in d. l. j. ff. de ꝯd. inde. inducēdo, ut hic ꝑ
do. meū, ꝙ rigor & subtilitas æquiparant: qa negat hoc,
ꝙ æquiparent: qa exceptio licèt sit rigorosa, tñ est iusta,
ex quo in iure scripta reperit. Ideo teneo, ꝙ per talia ver-
ba, Reiectis apicibus, uel subtilitatibus iuris. nō tollat or
do. Limita oīno prædicta, nisi daret potestas in diffiniē-
do, puta diffinias purè & simpliciter, qa tunc super mō
procedēdi nō uidetur datū arbitriū, sed solùm circa dif-
finitionē. Ita dicit do. meus hic per dicta per Bar. in l. si in
lege. §. j. ff. loca. Hoc dictū assumit Pau. de Cast. in l. q Ro
mæ. §. Callimachus ff. de verbo. obli. & sequit Bal. in l. j.
C. de iure delib. in 1. col. & Ange. in l. j. ff. de testa. tut. Ista
intellige, nisi quatenus processus respiceret ꝓbationē fa
cti principalis, qa tūc dr tāgere decisionē, nō ꝓcessum, vt
hic ꝑ ipsum Aret. nō aūt præparatoria. Quæ omnia no.
3 ¶ Quid † si dicat, Non obstante iuris solennitate? Dici

hic Abb. in 2. col. in fi. & seq. in prin. post Bar. ī l. filiusfa-
milias. ff. de dona. ꝙ ꝑ hæc uerba cēsēt sublata solēnitas
iuris. ciuilis, nō aūt iuris diuini, uel gentiū. Vñ inferūt, ꝙ
in tali cā sufficiūt duo testes, licèt alias reqrerent plures.
Itē ꝙ poterūt recipi testes ēt infames. qa iste est defectus
iuris positiui. nō tñ poterūt habētes tñ cōmissionē tolle
re citationē, ut hic ꝑ ipsū Abb. & Bar. ubi supra, qa hoc
respicit defensionē, &c. ¶ Quid, si dictum fuerit, Facias,
prout uolueris? Dic ꝙ tñ semper vr exclusus dolus. Et de
istis & similibus posui latè in d. c. j. col. 15. & quinq; sequē
tibus, de ꝯst. Circa istas clausulas tñ no. ꝙ habens ꝑtātē
faciēdi actū partibus nō reqsitis, dēt tñ, postquā actū fe-
cerit, illū partibus notificare: alias diceret uersari in do-
lo. Ita Bal. in l. eos. C. de app. in §. apostolos. Itē uide Bal.
in c. ꝯsanguinei. de re iu. in fi. ubi sentit, ꝙ ista uerba, ꝓce
das de facto. importāt idē, qđ ista, Procedas solēnitate iu
4 ris relicta. Et idē tenet in l. solā. C. de testi. ¶ Sed † q̄ro, stā-
te tali cōmissione procedas solēnitate iuris remissa, an
talis poterit ꝓcedere in ferijs inductis in honorē Dei? Di
cas, ꝙ sic. Ita Bal. in l. j. ff. de testa. mili. & Bar. & Bal. in d. l.
filiusfamilias. & Bal. & Ang. in l. milites. C. de testa. mili.
& Anc. in cle. sæpe. de uerb. sig. & Ludo. in repet. rubri-
cæ, de arb. q. 17. in uersi. itē an hoc casu procedi possit die
bus feriatis. Alleg. tex. in l. ꝓuinciarū. C. de ferijs. ubi tex.
dicit, ꝙ tali die pñt famosi latrones suspendi. Itē ibi in li-
bro meo alleg. gl. in l. quadraginta. C. eo. ti. de fer. q̄ dicit
ꝙ de ꝯsuetudine nō seruat ille tex. Cōtrariū tenet Inno.
& Lud. met. in d. l. filiusfamilias ꝑ no. ī cle. sæpe de uerb.
signifi. in gl. in uerbo. ob necessitatē. cui addo ꝯsociā in
l. oēs. in gl. fi. C. de ferijs. & ibi ēt alleg. Bar. in extraua. ad
reprimēdū. in uerbo, sine figura. Nō obst. tex. in d. l. pro-
uinciarū. qa ibi imperator nō tollit tales ferias, & sic ius
diuinū, sed limitat, ꝙ ex cā pōt, ut ꝑ Bart. in l. oēs populi.
ff. de iust. & iur. 2. q. 3. q̄stio principalis. Sed ꝑ hæc uerba
generalia nō ur tollere, nisi aliud appareat. Et istā teneo.
Nō obst. gl. in d. l. quadraginta. quia qđ in illo tex. dicitur
non fuit inductū iure diuino, sed ibi ab imperatore, per
illam l. nimirum si per contrariam cōsuetudinē potuit
5 illi derogari. ¶ Sed † iterum quæro, an habens talem a cō
a missionē procedendi iuris solennitate
non seruata, possit admittere testes nō
iuratos? Dic ꝙ sic, fm Bart. in locis pal
leg. Augetur ratio, quia iuramētum
hoc est de iure positiuo. Ita Ioā. An. in
regula, non est, de re. iur. in 6. quia per
partes remitti potest, ut per Bart. in l. j.
ff. de fer. Contrariū tenet Bal. & Ange.
in d. l. milites. & imo. & Lud. ī d. l. filius
familias. tñ prima opi. uerior est & cō-
* munis. * Hoc firmat Anch. in d. cle. sæ
pe. & Ro. in d. rubr. de arbit. in uerbo.
itē an uigore dicti arbitrij. in d. 17. q. in
gl. 1. Pan. hic aliqualiter insistit. Sed tu
uide de ista subtilitate Rom. con. 490.
& đ multiplici subtilitate, uide ēt Imo.
in cle. sæpe. in 3. col. de uerb. signif. & ui
de ēt Arch. in d. c. si cuius. 16. q. j. ubi ponit de multiplici
simplicitate, q̄ omitto, quia intelligetis ꝑ uos. ¶ Gl. in uer
bo, actio. Causa exprimēda est eo mō, quo dñt. hic Doc.
Primò declara, ꝙ sufficit cām exprimere, licet nō expri
mant appenditiæ ipsius causæ. Ita Inn. in c. 1. de libel. o-
bla. de cuius dicto meminit Bar. in l. j. in prin. ff. de eden.
in 2. col. Imo. in c. super hoc. de renūc. Et hæc qdē debēt
bene ēt exprimi, quando imploratur officiū iudicis. Ita
do. Anto. in c. Bertoldus. post Inno. ibi in fi. de re iudic.
¶ Itē not. quòd ualet iste libellus, Peto censum ꝯsuetum
mihi ꝑstari tanto tempore, cuius initij memoria nō exi
stit in ꝯtrariū, licèt in eo non sit expressa causa. Ita Cal.
cons. suo j. in tit. de libelli oblat. quia in re antiqua ē im
possibile scire causam, & tps nō probat obligationē, sed
cām obligationis. Et hæc est vna limitatio ad ca. ꝓuenit.
de censibus. pro quo allego Bart. in l. cùm de in rem uer
so. ff. de vsur. & Host. in summa, de cēsi. post pri. Itē ualet
libellus sine expressione illius cāæ, Parte non opponēte.
Inno.

a An habēs talē. *Adde in simili, pone quòd statutum dicat, ꝙ credatur tali personæ, an intelligatur cū iuramento, vel sine iuramento? Et dic, cū iuramento. Casus est in l. Theopōpus. ff. de do. præle. Ang. in l. uacātia C. de bō. vac. li. 10. in vers. sed īcidenter opponitur.*

Inno. in c. cùm dilectus. de ord. cog. Quod dictū allegat
Bal. in l. generaliter. C. de reb. cred. Bal. & Imo. ī l. Gallus.
§. si eius. ff. đ liber. & posthu. Itē si cā exprimit, & ineptè,
libellus est nullus ēt parte tacēte: puta, peto decem: quia
rex est in Frācia. Ita Bar. in l. j. ff. de eden. & sequit ī l. j. C.
eo. in repe. Padua. Ratio: quia ex expressione causæ cō
stat de calumnia libellātis, & propterea iudex potest ta
lē ex officio suo repellere. Quæ rō cessat, vbi nulla cā ex-
primit. Et pro hoc facit gl. in verbo, de nouo, ī fi. ī cle. ꝯsti
tutionē. de ele. Et qñ nomē actionis sit exprimēdum, tā
de iure ciuili, q̄ Canonico, vide plenè Bal. ī l. edita. ī rep.
Perusina, C. de eden. ī vers. & quæro primò de expressio
ne cāæ. Et qualiter sit exprimēda in libello ꝑsonali, vel
reali, vide Maria. in cōmento c. 2. de libel. obl. in ver. de
6 cimò quæro. ¶ Nomē † actionis in libello nō exprimē-
dū. Fallit primò, qñ pars interrogaret iudicē vt interro-
garet agētē, qua actione vellet agere: nā hoc pōt facere
iudex ad petitionē partis. Ita Domi. ī c. quo iure. dist. 8.
Sed istud dictū facilè reprobatur, qa si narratio ꝯcludit
actionē, ē clara, si nō est inepta, & ideo reijciet, & sic nul
lo mō pōt stare hoc dictū. ¶ Scđò fallit, vbi iudex dubi-
taret de dolo circa actionē, q̄ nō exprimit, quia tunc pōt
cogere agentem, vt exprimat actionē. Ita Host. hic: qđ
dictū alleg. Ang. ī l. j. C. de edē. ¶ Tertiò fallit in causis spi
ritualibus, in quibus minor solēnitas & narratio requi-
ritur, sed in ciuilibus requiritur talis narratio, ita ꝙ om-
nino cognoscatur causa. Hanc differentiā ponit Ioan.
An. ī tit. de accus. §. j. ver. porro in addi. ad Spe. & ipsam
sequitur Lappus, alleg. sua. 70. in 1. col. ¶ Quartò fallit, ni
si ex narratis possent resultare plures actiones ad diuer-
sum effectū, secus si ad eūdē. Ita Bal. & Imo. ī l. Gallus §.
si eius. ff. de lib. & post. & est glos. in l. si duo. in prin. & ibi
Bar. ff. de sol. Et ita intellige tex. in l. quod in hæredē. §.
eligere. ff. de tribut. & ita hūc punctum inducit Bal. in l.
edita. in repet. Padua. Quod not.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus non potest esse testis 8.*
2 *Verba generalia alicuius dispositionis, quæ inducta sunt in odium alicuius non debent in fauorem eius interpretari.*
3 *Priuatus loco capituli, non est priuatus quo ad onera.*
4 *Excommunicatus an possit petere reuocari tenutam. & nu. 5.*
6 *Periurus an reppellatur à iudicio.*
7 *Exceptio excommunicationis an possit opponi à tertio.*
8 *Excommunicatus non potest appellare a denegatione audientiæ.*
9 *Excommunicatus contemnens absolui, nō auditur etiam vt reus. & Gesta ab excōicato actore in iudicio valent, si non apponatur.*
10 *Suspensus & interdictus bene agere potest.*
11 *Item excommunicatus excommunicatione minori.*
13 *Alia exceptio ponitur num. 12. & quod Excommunicatio nō obest, si venit ad iudicium tanquam publica persona, secus si venit vt priuata.*
14 *Excommunicans si cedit iura sua alteri cessionario, non obstat ex communicatio cedentis, quin agere possit.*

CAPITVLVM VII.

INtelleximus. ¶ Excōicatus ī iudicio stare ñ pōt,
nisi tanquā reus. Hoc intendit vsque ad fi-
1 nē. ¶ Excōicatus † nō pōt esse testis a. Hoc
a amplia, ēt si dicat excōicationē nullā Tex.
est in c. veniens. scđo, de testib. de quo facit ibi festū do.
meus, in 8. no. ¶ Limita hoc, vt nō ha
beat locū in teste instrumētario, quia
in eo bene pōt esse testis. Ita Inno. in c.
pia. de except. in 6. in fi. qđ dictū sequit
do. Ant. in c. ex literis. de trāsac. Ratio:
quia licèt testificari sit publicū officiū,
tñ testis nō reddit testimoniū rōne pu
blici officij. Ita dicit Inn. ī c. nihil. quasi
in fi. de elect. Cōtra hoc tñ arguit sic:
Actus testificādi est actus à iure appro
batus. & sic est actus legitimus. sed excōicatus nō potest
exercere actus legitimos. Casus est in c. l3. de sent. excō.

a Testis. *Adde, quæ ad hoc habentur per Anch. in capit. Rodulphus. suprà de rescript. & quod ibi in apostil. & in d. c. veniens alle. in text.*

in 6. Ergo nō poterit esse testis ēt instrumentarius, sicut
nō pōt esse iudicarius testis. Respōde, ꝙ sunt aliqui actus
q sunt legitimi, tā in se, q̄ respectu faciētis, vt putà in ta-
bellione conficiente instrumentū, & iudice proferente
snīam. Quidā sunt actus legitimi ī se, sed respectu facien
tis priuati, vt ꝯtrahere & testificari. Primi qdē sunt ꝓ-
priè actus legitimi, & in his loquitur d. c. l3. sed in secun-
dis, qui sunt legitimi in se, sed nō respectu facientis, nō
procedit d. c. l3. Ita dicit do. Car. in rep. c. perpēdimus. de
sent. excom. qđ dicit notādū, quia est doctrina noua nō
ꝯsiderata ꝑ alios, & amplia ꝑdicta ēt in excōicato publi
co, quia pt facere actus legitimos scđo mō, nisi reperiat
2 specialiter prohibitus. ¶ Not. † ex isto tex. fm oēs, ꝙ ver
ba gñalia dispositionis inducta in odiū alicuius, nō dēnt
unquā in fauorē eius interpretari. Et ꝙ odiū nō possit ꝓ-
desse, do. And. alleg. hic. Car. in c. Ioānes. de testa. vbi di
cit, ꝙ executor, qui fuit ꝑ annū negligēs, pōt inuitus co
gi ad executionē, vt illā finiat, quia hoc facit ī pœnā eius
cū negligētia sibi nō debeat prodesse. Scđo alleg. Bar. in
l. j. C. đ digni. lib. 12. vbi dicit ꝙ si nobilis delinquēs ex for
ma statuti ꝑdit nobilitatē, ꝙ intelligit ꝑdidisse, quo ad lu
cra & honores, nō aūt, quo ad dāna & onera & incōmo
da. Et ꝑ hæc & alia multa, đ quibus ꝑ eū, reprobat dictū
Bal. ī c. dilectus. de resc. vbi dicit, ꝙ bānitus nō arctat edi
cto de eūdo in exercitū, quia dicit ipse,
ꝙ est falsum: qa hoc mō reportaret cō
modū ex banno, qđ est inductū in eius
odiū. Ego ad hoc allego gl. in §. fi. in c.
2. de ꝯfes. ī 6 q̄ dicit, ꝙ ꝯtumax in rñdē
do habet pro ꝯfesso, postquā ē iussus
rñdere, si illa ꝯfessio tēdit in eius dānū,
secus, si in cōmodū. Scđò allego Bal. in
l. cùm proponas. scđò, C. de pact. vbi di
b cit, ꝙ clausula b, Rato manēte pacto. ñ
prodest frāgenti pactū, sed alteri parti.
Tertiò allego Car. in cle. j. in 6. opp. de
3 reg. vbi dicit, ꝙ † priuatus loco capituli *
nō est priuatus, quo ad onera, arg. c. re-
prehēsibilis. ī verbo capituli disciplina.
de app. Et ibi ēt dicit, ꝙ excōicatus nō
est exēptus ab officio, qa dēt dicere il-
lud priuatim. Et ad hoc allegat c. ꝓ il-
lorū. de pb. vbi ꝓbat, ꝙ valent gesta ab
excōicato ī ei9 incōmodū & odiū. Itē
facit tex. ī l. 2. §. nemo. ff. de capi. dimi.
vbi ꝓbatur, ꝙ nemo ex delicto repor-
tat cōmodū, & in l. tutela. §. itē. Et ibi
Bar. dicit eo. tit. ꝙ ex bannitus, l3 desi-
nat esse ciuis, tñ dēt intelligi, quo ad cō
modū suū, nō aūt incōmodū. Reliqua
vide hic ꝑ Barb. Et ita notādū ꝯuerso
ꝙ fauor nō dēt retorqueri in odiū, vt
dicā in fi. ī eo. ¶ In gl. j. in verbo, ꝯueni
ri. dicit, ꝙ aut sumus ī loco insigni, vbi
facilè est reperire ꝓcuratorem, & tūc
nō debet excōicatus admitti. Et proce
dit opi. Cal. Aut vero sumus in loco, ī
quo nō pōt de facili reperiri, & tūc ad-
mittit excōicatus, & procedit opi. glo.
* & Doct. cōis. * Sed ꝙ excōicatus nun-
quā possit per se cōparere, & sic cōtra
Do. Abb. primò arguit de gl. ī c. Pasto-
ralis. ī eo. SOL. Illa gl. loquitur, prout
iste tex. hic. Si ergo iste tex. limitat hic
ita per oēs, ergo illa gl. debet ita limita
ri & declarari, dū dicit, ꝙ debet ꝑ aliū
respondere. Secundò alleg. text. in l. cū miles. ff. de alie.
iud. mut. cau. fa. in versi. experiri oportet. vbi probatur.
ꝙ si quis cessit iura sua potentiori, nō tenet cessio, & ip-
se debet agere, nec, poterit constituere procuratorem.
Vnde dicit sic. si vbicunque in pœnā alicui imponitur
necessitas litigandi per se, nō pōt ꝯstituere procurator.
ita eodem modo e conuerso, vbi imponitur alicui ne-
cessitas litigandi per alium, non poterit ipse per se litiga
re,

b Clausula. *Adde tu, quòd glos. in c. cū inter R. đ ele. dicit, quòd clausula, Rato manente pacto. operatur ēt in fauorem cōuenientis. Ibi vide do. Abb. ī 4. col. vers. & no. ex hac solu. Adde tamē quod cōis * opi. est. in cōtrariū, quod imo ista clausula, Rato manente pacto, posita ī contractibus vel instrumentis videtur esse posita in odiū conuenientis, non in fauorē. Ideo pœna pōt peti, & ēt reijci à possessione. Bart. in l. 2. in ver. quæro, quando promissa est. C. de iure emphy. Adde Bart. in l. qui fidē. ff. de trāsac. ī ver. quid si hoc casu. Adde, quod ista clausula Rato manente pacto, in instrumento pacis operatur, vt vnus possit petere pœnam pacis ruptæ, & venire contra pacem. Ità Car. ī c. potuit. de loc. vbi ēt Mod.*

Universidad de Deusto Biblioteca

re, sed cogetur cōstituere procuratorē. SOL. Ille text. di
cit, dominū experiri oportere, nō vt tollat facultatē sibi
constituēdi procuratorē, sed vt excludat militē. Tertiò
dicit: Ipse faciat. Nā hæc decretalis emanauit ī ordiū ex
cōicati. Ergo non dēt ex ea sibi aliquod cōmodū resul-
tare: quod fieret, si posset per se rñdere, inducēdo vt hic
per eū in uer. tertiò faciat. Dñs aūt meus hic dicit, ꝙ vbi
pōt inuenire procuratorē idoneū, nūquā poterit cōpare
re per se ꝯtra Abb. Et ꝙ p̄sumitur, ꝙ de facili possit inue-
nire, si est in loco insigni: aut verò nō pōt, & tunc potest
per se cōparere rationib. & argumentis, de quibus hic ꝑ
eū in vlt. col. Quæ opinio & distinctio fuit priùs Barb. vt
s̄. dixi, licèt Barb. ipsam reprobet. Et dicit hic dñs me⁹, ꝙ
in criminalibus admittitur excōicatus ex persona pro-
pria, vt hic per eū in fi. vbi hoc mō tollit vnū motiuum
Abb. hic. Ego verò pro prima ꝯclusione allego Domin.
4. q. 1. ī summa, vbi dicit, ꝙ dū esset scholaris, repetijt istā
decretalē: & tenuit opi. Cal. contra do. Ant. ꝙ nullo mō
possit per se cōparere, & loquiṫ indistinctè. Pro secunda
verò cōclusione allego Ang. in l. si is, qui ita hæres. ff. de
hæred. instit. vbi dicit, ꝙ audiuit Bart. allegantē viua vo-
ce dictā l. ideq;. Et per hoc fortè dēt limitari dictū Bart.
& Pau. de Cast. in l. fi. ff. de pig. actio. & Bal. in l. fi. in fi. C. đ
execu. rei iud. dū dñt, potestas excusaṫ capiendo vilē per
sonā pro iustitia ministranda. qa si nō inueniret vilē &
idoneā, ipse cogiṫ facere per se. Et sic ex præmissis cōclu
diṫ, ꝙ excōicatus semper teneṫ mittere procuratorē, ni
si esset ita destitutus quòd omnino inueniri non posset.
4 ¶ Vtrùm† autē excōicatus possit petere reuocari tenu-
tā? Bar. in l. de pupillo. §. fi. ff. de ope. no. nun. vbi loquitur
ēt in bannito, dicit, ꝙ aut venit principaliter ad se defen
dendū, sed in consequentiā uenit ad petendū rescissionē
tenutæ: & tūc audiṫ. Aut verò principaliter petit reuo-
cari ipsam tenutā, tunc, qa dr̄ agere principaliter, nō au
diṫ. Et istā opi. sequiṫ Imo. & Dom. in c. j. de rescrip. in 6.
& Imo. in c. cùm inter. de excep. Et ad istam q. dicit hic
Are. ꝙ seruit nobis decisio Ioā. An. in addi. ad Spec. in ti.
de accusatore. §. sequiṫ. in add. magna, in §. gradū septi-
mū quæstionis. vbi tādē deducit per aliqua, ꝙ bannitus
prohibitus querelare, poterit accusatorē suū accusare,
ꝙ produxerit falsos testes, ꝙ nō haberet aliud remediū
excipiendi. Et ita dicit ipse Arch. hic ubi s̄. Idē debemus
dicere in excōicato petēte reuocari tenutā, ꝙ si pōt sibi
ꝯsuli per viā exceptionis, nō audiaṫ agēdo principaliter,
ꝙ tanta reuoceṫ: aut verò nō pōt sibi esse cōsultū ꝑ viā
exceptionis. & tūc admittiṫ ēt principaliter petēdo ipsā
reuocari. Et ita ꝯcludit ipse, & per alia, q̄ videas hic per
ipsum ubi suprà. Et distinctionē, quā facit in §. fi. Bar. exē
plifica pulchrè, vt dicit Paul. de Cast. & Imo. in d. l. de pu
pillo. §. qui remissionē. vbi dñt, ꝙ habuerunt istū casum
de facto in ciuitate Florētiæ, vbi est statutū, ꝙ q obtinuit
tenutā, pōt facere fieri præceptū de discōbrādo. Pone er
go, ꝙ ille, qui habuit tenutā in bonis banniti, vel excōi
cati, facit fieri dictū p̄ceptū. ille comparet ad se defendē-
dū à præcepto, ne teneaṫ discōbrare, & dicit tenutā esse
nullā ex aliqua iusta cā, & iō petit ipsā reuocari. Dñt ip-
si, ꝙ hoc pōt facere, qa petit hoc incidenter, nō aūt prin-
cipaliter, sed bene principaliter, defendit se à dicto p̄ce-
pto. Si aūt nullū factū foret p̄ceptū, tūc dñt ipsi, ꝙ si cōpa
ret sciēs tenutā esse datā ꝯtra se. & dicit eā nullā, & petit
ipsam reuocari, tūc venit principaliter, & nō dēt audiri.
Hoc tñ dñt verū, qñ ipsum impugnat de nullitate, vel in-
iustitia, sed si ipsum nō impugnaret, sed peteret eā reuo
cari offerēdo satisdationē de iudicio sisti, & satisfaceret
de expensis: iuxta auth. ei, q. C. de bonis autho. iud. poss.
tūc petens eā reuocari, debet audiri, qa tūc non diceret
hoc facere pricipaliter, sed causa se defendendi à prima
citatione. Et idem dicerem, ꝙ nō deberet audiri, ubi di-
ceret se nō citatū, & nihilominus peteret ipsam reuoca
ri, qa tūc diceret reus voluntarius, quo casu nō debet au
diri, etiāsi diceret se spoliatū, vel turbari, vt plenè scripsi
post Doct. in d. c. cùm inter R. col. 6. & seq. in uersi. quo-
tidie allegantur. de excep. ¶ Sed† ꝙ excōicatus nec prin
5 cipaliter nec in ꝯsequeutiā possit petere reuocationem
tenutæ, tenet Host. in c. dilecto. de verb. sign. & ita sentit
Spec. in ti. de cōtuma. §. fi. ver. sed pone, reus. & Imo. &
Lud. in d. §. fi. contra Bar. Ratio est, quia negaṫ, ꝙ veniat
in virtute citatiōis. Nā data tenuta citatio peregit cursū
suū, cui acquieuit faciens citare. ¶ Secūdò mouenṫ, quia
excōicatus nō pōt petere sibi solui, nec etiā pōt sibi sol-
ui, s̄m gl. in c. nos sanctorū. 15. q. 6. & in c. iuratos. ead. cā
& q. Pro ista parte ꝯsidera, ꝙ passus immissionem habet
annū ad eā inuocandā, & etiā post audiṫ, c. qñ frequen-
ter. §. fi. ut lite nō ꝯtest. Præterea excōicatus non pōt di-
cere sñiam nullā. Ita Io. An. do. Ant. Imo. & Abb. in c.
significauerūt. de excep. ꝙ est intentio Rotę deci. s̄m nu
merū meū 451. inci. item fuit dubitatū. & Io. An. in c. j. đ
rescrip. in 6. & est opi. cōis. Rō est, qa si posset dicere de
nullitate, posset ēt super ea impetrare. Patet in ca. fi. de
exce. sed nō reperiṫ, ꝙ possit impetrare, nisi in causa ap-
pellationis, c. j. de rescript. in 6. ergo &c. Itē non est eadē
rō ī nullitate, q̄ in appellatione, qa sñia nulla non trāsit ī
rem iudicatā, & erit sibi ꝯsultū, qñ peteṫ executio sñiæ,
nā tunc excipit de nullitate sñiæ. Pro ista opi. facit, quia
excōicatus nō pōt petere laudū arbitratoris reduci ad
arbitriū boni viri. Ita Bal. in c. cùm inter. de excep. Imo.
in d. c. significauerūt. Rō, qa arbitramentū nō transit in
rē iudicatā. Inn. in c. Quintauallis. de iureiur. & Bar. ī l. si
societatem. §. arbitrorū. ff. pro so. Et Ioā. An. in c. j. de re
scrip. in 6. dicit ꝙ excōicatus incarceratus nō pōt cōque
ri de nullitate capturæ, aut iniustitia, qa non reperiṫ per
missum. Ex prædictis ergo vr̄ posse probabiliter dici, ꝙ
ex quo excōicatus habet lōgū tempus ad reuocandū, &
tpe secundi decreti poterit ꝯqueri excipiendo de nulli-
tate & iniustitia primæ tenutæ, sequiṫ, ꝙ interim cogeṫ
facere, & nullo mō audiet, si petat reuocari tenutā. Qđ
nota. ¶ Quòd aūt in ꝯsequētiā possit, & sic pro opi. Bar.
arguiṫ primò sic, qñ qs vocaṫ ad cām, cōparitio est neces
saria, nō volūtaria, c. dilecti. de excep ī ver. traxisset. Pro
hoc est tex. in terminis, in l. pupillus. §. 1. in verb. defen-
das, ff. de priui. credit. ubi agens ut rescindaṫ tenuta, sem
per dr̄ se defendere, sed excōicato concessa est oīs defen
sio, c. cùm inter. de excep. Ergo & ista erit sibi permissa.
¶ Itē eo ipso, ꝙ qs facit aliquem citari, licet reus, deinde
ipsum faciat citari, certe semper dr̄ hoc facere se defen-
a dendo. Tex. est cū gl. in l. libertus, [a] à pa
trono. ff. de in ius uoc. ubi dicit tex. ꝙ
si patronus fecit citare libertū, ꝙ si pa-
tronus est ꝯtumax, pōt libertus facere
citare patronū, & nō incidit in pœnā,
licèt nō petierit veniā. Ecce in termi-
nis ista tollūt rōnem Inn. & Ro. dū di-
cūt, ꝙ citatio peregit cursū suū. Et sic
patet ex p̄missis, ꝙ excōicatus in cōse-
quentiā pōt petere reuocari tenutā so-
lutis expensis & cauendo de iudicio si
sti. Non obstat, ꝙ habeat longū tps, & ꝙ de nullitate nō
p̄t dicere. qa ibi usq; ad executionem non grauaṫ. Pro-
pterea non dicit de nullitate, sed hic, ubi est facta immis
sio, statim grauaṫ, & ꝑ hæc dubito de dicto Ioā. And. su-
prà relato, ꝙ excommucatus non p̄t dicere de nullitate
incarcerationis, qa incarceratio est citatio realis, gl. in l.
ij. ff. de iurisd. om. iud. Ideo illud dictū reprobat Bal. ī c. j.
de rescri. in 6. in addi. & ipsū allegat Ioā. de Ana. in c. du
ra. in 4. col. de crimi. fal. Ad rōnem Host. ꝙ dicaṫ agere,
negaṫ, qa imo dr̄ se defendere, d. l. si pupillus. & pro hoc
adduco Ang. in l. non cogendū. §. fi. ff. de procur. ubi di-
cit, ꝙ petens reuocari tenutā, uel sequestrū, dr̄ se defen-
dere, & sustinet partes rei. Et fortiùs dicit Abb. ī d. ca. cū
inter. ut habeat locū hoc, etiam quādo petit principal'r
reuocari tenutā, qa uenit, stimulat⁹ ex facto iudicis, & sic
est reus necessarius, non aūt volūtarius. Item potest ap-
pellare. Ergo & petere tenutā reuocari, ut ibi ꝑ eum in
4. col. ad fi. Sed istud nō sustinetur, qa ī appellatione sti-
mulaṫ ab illis decem diebus, q dantur ad appellandum,
sed hic secus, ibi nō uenit in consequentiā. Ideo si venit,
dr̄ plenè agere & esse uoluntarius reus. Iō in primis de-
bet purgare ꝯtumaciā, & postea audietur. Et ex p̄dictis,
quæ

a In l. libertus. *Et ibidem ad materia vide omnino domi. Alexan. de Imo. & Bald. & Pau. de Cast. in l. testamenta. C. de testa. & ī l. fi. C. de edi. diui Adri. tol.*

q̄ loquunṫ, qñ venit in ꝯsequentiam, infertur, ꝙ conclu
sio Bar. & cōis habet locū, vbi ēt posset instare ꝑ uiā exe
cutionis, puta tpe scđi decreti, vt s̄. dixi. Et dicit hic Are.
in 2. col. ī fi. q̄ oīa nota diligēter. ¶ Vbi quis pōt esse in iu-
dicio, & ibi pōt procuratorē ꝯstituere. Ita Innoc. hic &
alij. Do. And. hic in 1. col. allegat Inn. ī c. edoceri. đ rescr.
vbi dicit, ꝙ in casu, in quo Abbas pōt solus agere, ubi so
lus pōt procuratorē ꝯstituere, & alia multa, de qbus hic
ꝑ eū, & quē videas. Vos verò allegate tex. in c. fi. de iudi. ī
6. ibi, ꝑ te, vel ꝓcuratorē, quē dicit ibi ad hoc esse melio-
rē de iure do. Pet. de Anch. & in c. ex parte. scđò, ibi. qn
ipsa mulier, q̄uis minor, &c. & ibi no. do. Ant. ī 7. col. &
bonū textū, in l. seruū quoq;. in prin. ff. de ꝓcur. vbi text.
dicit, filiūfamilias procuratorē hr̄e posse, q tex. ē ad hoc
egregius. s̄m Lud. in l. si ex legati cā. ff. de uerb. ob. ¶ No
ta ēt, ꝙ oīs q pōt procuratorē ꝯstituere, pōt procurator
ꝯstitui, c. post cessionē. de ꝓba. iūcto isto tex. ¶ Scđò no.
ꝙ excōicatus pōt dare ꝓcuratorē ad oīa, q̄ sibi licēt. Ita
Car. ꝯsi. 46. in c. Licèt monialis. exēplū ibi ponēs, ꝙ excōi
cato licet ꝯstituere procuratorē ad ꝯcernendā professio
nē, qa ꝓfessio est illi permissa, c. cùm illorū, de sent. excō.
Et dū Abb. impugnat do. Ant. per c. per tuas. de sent. ex-
cō. dic, ꝙ rō illius c. ē volētis, ꝙ excōicatus dicēs sñiam
excōicationis iniustā, nō audiaṫ, nisi priùs petat se absol
ui, qa ibi nō ē periculū in mora, cùm sñia excōicationis
nō trāseat in rē iudicatā. Alia, qa cū dicit sñiam iniustā,
fateṫ se ligatū, & ideo nō petēs absolutionē vr̄ ꝯtēnere,
nimirū si nō audiṫ, secus in alijs. Ita do. Ant. in c. cùm in
ter. de excep. in 6. col. & ꝯtra Abb. ēt facit, qa si absolue-
reṫ excōicatus, qñ ꝯstituit procuratorē ad se defendēdū
nihil operarentur iura, q̄ dñt, ꝙ excōicato daṫ defensio.
Et dū Panor. hic in pe. col. allegat c. q ad agendū. de ꝓcu.
in. 6. vide ibi Pet. de Anch. vbi limitat vltra dictā hic ꝑ
6 Pau. & alios. ¶ Vtrū† periurus possit repelli, sicut excōi-
catus? Dñt Doc. hic, ꝙ nō. Cōtrariū tenet Spec. in tit. de
actore. §. j. vers. itē quod est reus. Allegat l. si qs maior. C.
de ttāsac. Istā partē tenet gl. in c. paruuli, 22. q. 5. Tu verò
teneas opi. Doct. hic, q̄ est vera. Et istā opi. sentit gl. ī c. di
lecti. de except. & ibi Inno. & do. Ant. & Lud. singulari
suo 492. inc. Tu sai. c. j. de iureiu. Et ibi limitat, nisi vellet
agere sup mā, in qua fuit periurus. Allegat tex. quē ita in
telligit, in l. si quis maior. C. de transac. Et ita tenet Bald.
in repetitione l. 2. ff. de iureiu. char. 16. dicēs, ꝙ periurus
nō repelliṫ ab agēdo, nisi intēdat iudiciū in materia, in
qua periurauit. Vtrùm dānati in metallū, vel deportati
possunt agere? Doc. hic clarè loquuntur, ideo nō tango
7 sed ꝑ te videas. ¶ Iste † tex. recipit nōnullas declaratio
nes. Prima est, si tertius opponat exceptionē excōicato
agēti, & sua nō intersit, nō audiṫ, ētsi actor fuisset excōi-
catus ad eius instātiā. Ista fuit limitatio. Spe. in ti. de resc.
ꝓsent. §. rōne aūt formæ. ī vlt. char. vers. tu es. Et sic opus
est, vt opponaṫ à reo ꝯuento. Hoc dictū cōmēdat Dom.
in c. 1. in 4. col. de resc. in 6. vbi dicit, nota generaliter, ꝙ
tertius opponit, si sua nō interest in cā vertente cū alio.
Sed dubito primò, quia ubi agitur de periculo animæ,
quilibet admittitur. Ita dicit Arch. in c. ut circa. de elec.
lib 6. Facit gl. in c. cupientes. §. cæterùm. in verbo, cōtu-
macia, de ele. eod. li. Ergo in exceptione excōicationis
eodē mō quilibet deberet audiri, ex quo est inducta ꝑꝑ
periculū animæ. Itē facit, quia licèt quis iurassēt ñ oppo-
nere excōicationē pōt nihilomin⁹ illā opponere nō ob
stāte iuramēto. Ita Do. ī c. pia. ad fi. prī. de exc. ī 6. Rō, qa
iuramētū hoc mō impediret, quominus quis liberareṫ
à periculo aīæ. Quare ergo hoc mō nō dēt audiri terti⁹
opponēs excōicationē excōicato, vt ille hoc modo libe
rari possit à periculo aīæ, Itē moueor per tex. in d. c. pia.
ad fi. de excep. vbi excōicatus si agit, &
null⁹ opponit, pōt iudex ex officio suo
repellere [a]: qa interest reipublicæ, præ
terea in popularibus actionibus quili-
bet admittitur. Ergo fortiùs tertius. Et
iō propter hæc multū dubito de eorū.
dicto. ¶ Scđa declaratio: Reo uolente
excōicatus agere pōt. Ita Inn. in c. ex-
ceptionē in gl. fi. de excep. & Abb. hic,
& Arch. & Io. And. ī c. pia. de excep. ī
6. Dicit hic do. And. ꝙ Bal. hic vult, ꝙ
authen. qui semel. C. qūo & qñ iudex.
ꝓcedit & habet locū in actore excōi-
cato: qa cogeṫ finire iudiciū reo volen
te, ut hic per eū, qui & alia allegat, q̄ vi
deas. Tñ ipse finaliter credit ꝯtrariū, ꝙ
imo actor excōicatus reo ēt volēte nō
possit prosequi. Et moueṫ primò per istū tex. in verbo,
stare nō potest q̄ verba importāt necessitatem p̄cisam.
Ergo ēt parte volente non poterit prosequi. Sed dic, ꝙ
tex. hoc non dicit. Scđò moueṫ ꝑ dictū Vgo. in c. quęren
dū. 2. q. 8. quem sequiṫ ibi, Dom. vbi dicit, ꝙ reo volente
nō admittiṫ accusator criminosus, sed ibi potest dicere,
ꝙ non agebaṫ de incommodo accusatoris, sed hic agiṫ
de incommodo excōicati. Allegat ēt Bal. ī l. j. C. de his, q̄
pęna nomi. vbi dicit, ꝙ bānitus nō audiṫ etiā reo volen
te. Sed dic, ꝙ ibi non agebaṫ de incommodo bāniti, vt
hic de incommodo excōicati. In isto articulo vide Ab.
ī d. c. exceptionē. in fi. j. de excep. vbi sibi ꝯtrarius tenet,
ꝙ imo ēt reo volente excōicatus non possit stare in iudi
cio. Scđò allego Do. ī c. alieni. 2. q. 7. vbi tenet idem, qđ
Abb. d. c. exceptionem. & idem tenet in d. c. pia. §. fi. in
2. col. Et pro ista parte possunt adduci motiua facta hic ꝑ
do. And. Sicu. lз nonnullis dederim rñsum. optimè. n. fa
ciūt. Tñ ꝓ prima opi. multū facit, qa aliàs qs reportaret
ex sua excōicatione commodū, & iō teneo primā opi.
ꝙ imo reo volente cogeṫ excōicatus finire. ¶ Dicit hic
dñs meus ī 1. col. & seq. ꝙ reus excōicatus poterit coge-
re actorem, vt prosequatur iudiciū, & ꝙ in eo procedit
authe. q semel. C. qūo & qñ iudex & l. diffamari. C. de in
genuis & manumis. Contra communiter alios moueṫ:
primo per tex. in l. libertus à patrono. ff. de in ius vocan.
Vidisti inductionem in præcedenti lectione, quia ibi li-
bertus vr̄ se defendere, sed defensio est permissa excōi-
cato, c. cùm inter. infra de excep. Ergo erit hoc sibi con
cessum, vt in simili dr̄ in d. l. libertus. Secundo mouetur
quia æquitas, vt non claudicet iudicium, consideratur
etiam quo ad fauorem excommunicati, d. c. cum inter.
& c. fi. eod. tit. Sed claudicaret iudicium, si actor posset
petere cām expediri, & non reus. Ergo etiam hoc non
dēt. Tertio adducit c. venerabilibus. §. 1. de sent. excom.
in 6. vbi patet, ꝙ sicut permittitur excommunicato age
re de iniusta excommunitatione per viā appellationis,
ita permittitur agere de iniuria contra iudicem, quasi
sit connexa ad cām excommunicationis. Ergo eodem
modo debet esse in casu nostro ratione connexionis,
quia fuit primò tractus excommunicatus ad iudicium.
Nec obstat, quòd in odium excommunicati introdu-
cta fit conuentio, ergo non debet conuerti ad eius fauo
rem, quia dicit ipse ꝙ licèt conuentio sit introducta in
eius odiū, tñ defensio est introducta ex ęquitate & ī eius
fauorem. Ergo si sibi conceditur defensio, intelligiṫ ita
sibi data & concessa, vt iudiciū claudicet: & ita non di-
ceṫ propter hoc reus volūtarius, sed imo necessarius in-
specta origine, vt hic per ipsum. Sed ꝙ excommunica-
tus possit agere ꝯdictione l. diffamari. licet rationes p̄di
ctæ non stringant. tenet Io. de Ana. ī c. dura. in 3. col. de
cri. fal. nā duplex. est agere, vnū impugnādo, & hoc est
prohibitū excommmunicato, aliud vero defendendo,
& hoc est sibi permissum, nā excommunicato licitū est
appellare & excipere: ergo volendo agere ꝯtra eū q illū
diffamat, potest, qa ad hoc stimulaṫ & impelliṫ per dif-
famationē. Nec obstat tex. in c. 1. de resc. in 6. qa illi duo
casus excepti possunt extendi ad similem, & sic ad istū,
& allegat dictū. Bal. đ excōmunicato incarcerato, ꝙ he
ri retuli. Imo. dicit ibi, ꝙ poterit intentare remediū l. si
ꝯtendat. ff. de fideius. ꝙ pronuncieṫ sibi exceptionem
ꝯpetere. Ergo dicit Ana. poterit excōicatus hoc modo
esse in iudicio, quia ibi erit tanquā reus necessarius. Sed
certè dic, ꝙ imo respectu l. diffamari & l. si ꝯtēdat. ista ñ
ꝓcederēt. Pro hoc allego primò Abb. ī d. c. cū inter. ad fi.
de excep. & ibi dixi, vbi dicit, ꝙ excōicatu nō potest pete
re quòd

a Repellere. *Ad de Philip. in c. cū a parati. de appe. in j. col. & ad materiam, vide etiam quæ habentur per Spe. ī ti. de off. iud. §. 2. ī fi. §. 4. vers. item post. & ꝑ do. Alex. de Imo. in l. filius. §. veterani. de procur. & per Iacob. de Areti. in l. j. vt quæ desunt aduo. par. C.*

Universidad de Deusto Biblioteca

re,ꝙ pronuncieť sibi exceptionē cōpetere, q̄a prouocat ad iudiciū:ergo habeť loco actoris. Allegat l.in tribus.ff. de iudi.Secūdo allego Pau.de Cast.in d.l.libertus.vbi dicit,ꝙ excōicatus nō pōt practicare,l.diffamari . & facit: nā licèt posset his casibus dici reus,tñ esset voluntarius, quo casu nō hēt locū iste tex.quo aūt ad terminos auth. qui semel.bene teneo hoc per tex.in d.l. libertus. Quod no.diligenter.Sūt expedita omnia dicta Doc.hic.¶ Tertia declaratio,si dubitať de peccato,pp quod fuit excōicatus,audiť prosequens iudiciū in mā discussionis ipsi⁹ peccati,ut actor, & nō absoluiť stāte altera suspicione. Casus est ī c.significauit.de offi.ord.& ibi gl.fi.& expressiùs do.Ant.in vlt.col.in ver.Host. dicit & ibi Panor. in fi.no.illud ad limitationē c.per tuas.de sen.excō.& sic dico,ꝙ ꝯsiderando illū tex.per illud limitať d.c.p̄ tuas.sed nō facit ad istū tex.¶ Quarta declaratio:ille , qui necessitať agere,dř quodamodo reus: & sic hoc respectu excōicatus ēt pōt esse in iudicio.Ita do.Ant.in d. c. significauit.pp gl.ibi.Et pp hoc dictū dici posset,ꝙ ꝯtra excōicatū pōt intentari remediū l.diffamari.quia licèt in ueritate sit actor,habeť tñ quodāmodo pro reo, ex quo necessitať agere.¶ Quinta declaratio est,In iudicijs duplicibus, puta familiæ ercis.cōi diuidū,non habet locū iste tex.Nā in illis excōmunicatus pōt esse ī iudicio,q̄a vterque ibi est reus & actor.Ita dicit do.Ant.ī c. significauit.
8 circa mediū,de excep.¶ Sexta†declaratio, Excōicatus cū denegatione audientiæ nō pōt appellare.Ita dicit expresse Arch.in c.si qs deinceps.16.q.7. super uerbo , audietiā.De quo exclamat do.Ant.in d. c. significauerūt. fortifica per dictū Dom.in c.in noīe Dñi.in fi.23.dis.vbi dicit,ꝙ is cui statutū denegat audientiā,nō audiť ēt ī cā fauorabili,putà ī possessorio.In hoc ꝯtra tenet so.⁹ Imo: ī d.c.significauerūt.q̄a appellatio ē defēsio, sed defensio nemini tolliť,ergo nec appellatio.Secūdò dicit ipse ī d. c.in noīe Dñi tolliť audientia,nō aūt appellatio. Cōsidera,ꝙ per principē pōt tolli appellatio.Et iō si tollať p ipsum,erit sublata, nisi in casu,in quo esset euidēs cā appellandi,per gl.pen.c.ex conquæstione de resti. spo. de qua Arch.in c.pia.in 5.col.de excep. in 6. Et iō si ipse alicui denegaret audientiā,videreť ēt denegare appellationē, nec per hoc videreť tollere defensionē, quia appellatio non est defensio naturalis,quā bene non pōt tollere priceps,sed iuris cōis,quā bñ pōt tollere. Et vide,quę scripsi circa hoc in d.c.significauerūt,col.pen.in ver.vltī. ¶ Septima declaratio . Vbi excōicatus ꝯtemneret absolui, non audiť tanquā reus.Ita Cal.in c.ab excōicato . de rescript.De quo est dictū supra.¶ Octaua†declaratio,Ge-
9 sta ab excōicato actore in iudicio valēt, si nō opponať. Ita Abb.hic per tex.in c.pia.de excep in 6.dū modo fuerint gesta corā ordinario,secus,si corā delegato p̄ c.1.de rescrip.in 6.Dicit hic do.And.ꝙ ista ꝯclusio est omnino falsa,quia imo processus factus ab excōicato , ēt parte ñ opponente,est nullus.Quod probat sic,nā ante cap.pia. processus factus p̄ excōicatū erat nullus vt probať ī isto tex. quia denegať potētia. Nec obstat c.pia.in illis verbis In suo robore duraturis. q̄a illa verba non addūt maius robur materiæ,q̄ prius habebāt. Ang.in l. fi. C. de temp. appella.& in l.oēs.C.de p̄scrip.30.anno.Si ergo per c.pia non prēstať nouū robur,ergo est processus nullus. SOL. Dic,ꝙ imo nō est verū,ꝙ processus ante d.c.pia.esset nullus. Ita dicit Car.in c.exceptionē.in 3.oppo.infrà de except. dicens,ꝙ condemnatio expensarū , de qua ibi,hēt locū ēt hodie,cùm non respiciat interesse agētis, ex quo processus valet,sed pœnā tardātis.Tñ ista solutio pōt cauillari,si uidebis,quæ ibi scripsi in pen.col. Vñ vltra sol. quā ibi dedi, potes dicere ꝙ dictū Angeli p̄cedit in materia , vbi proferunť illa verba ab eo, qui ignorabat inualiditatē eorū,quia tunc bene est uerū , ꝙ non addunt nouū robur.secus uerò,vbi proferens sciebat inualiditatē eorū,ad quæ se refert.quia tunc operātur & dāt nouū robur.Sed posito,ꝙ de iure antiquo esset nullus ut hic inquit Barb.tñ ex quo Papa hoc sciebat, & nihilominus d.c.pia.addidit illa verba.In suo robore duraturis.vř velle,ꝙ addant nouū robur, & ꝙ illa,ad q̄ se refert, valeant.
10 Quod no.¶ Nona†declaratio:Iste tex.non habet locū in suspenso,uel interdicto,quòd isti bene agere possunt. Rō:quia istis non est interdicta hominū cōio,per text.ī c.à nobis.de except.& tenet ita dom.Anto.hic, & Abb. & Ant.in c.Apostolicæ.in pe.& vlt.col, de except. Inn. in ca.venerabili.de sen.excō.& ibi Abb.Limita, nisi suspensus vellet agere pro beneficio , à quo est suspensus. Ita Abb.in d.c.Apostolicæ.in pen.col.de excep. Rō. q̄a si est ab eo suspensus,pro illo agere non pōt. ¶ Decima
11 †declaratio,Iste tex.non procedit ī excōicato excōicatione minori.Ita Abb.argumento ca.si celebrat. de cle.
12 excō.min.¶ Vndecima†declaratio.Iste tex.non procedit,qñ excōicatio opponiť ab eo,q̄ solùm ad hoc excōicauit,vt opponeret in iudicio vt sic ille agere nō posset: quia nihilominùs poterit esse in iudicio.Ita Roma. singulari suo 716.incip.Ille,q̄ diciť excōicatus.Allegat Spe. in loco allegato in prima declaratione,vbi Spe. loquiť, qñ tertius vellet opponere,& tñ impugnatū fuit eius dictū.Tñ credo,ꝙ vera sit hæc fallentia,& pōt pro ꝯfirmatione allegari Ioā.An.in c.fi.de testi.vbi dicit. ꝙ licèt ille,quē accusaui de crimine , non possit esse testis in alia cā:tñ fallit,si cū accusaui data opera, ut non testificareť contra me,quia nihilominus poterit esse testis , ne fraus mea sit mihi proficua:& sequiť Bal.in auth.si dicať.C.de testi.& per istud dictū sustentatur hæc limitatio . Poterit tñ iudex ex officio suo eū repellere rōne criminis. Ergo codē mō hic iudex excōicatū.Et sic dictū Ludo.non est
13 facile sustentabile.¶ Duodecima†declaratio est , vt habeat iste tex.locū in prosequente ius suū priuatū,secus,si uenit in iudicio rōne publici officij , quia tunc ei non obest excōicatio,nisi sit notoria, putà si prælatus agit pro ecclesia.Ita do.Ant.in c.nihil in p̄e.col.de ele.& ibi dicit no.ad limitationē c.intelleximus de iudi. & dicit etiam dictū Cōpostel.ibi tamen dicit ipse,considera , quia adhuc ibi militat periculū communionis.Sed pro hoc dicto facit dictū Inn.ī c.si verò.in fin.de sen.excō.vbi dicit ꝙ excōmunicatus occultus potest impetrare rescriptū ratione officij sui,puta,pro ecclesia sua.& sequiť ibi domi.Ant.Ergo ita in proposito.Nec obstat periculū cōionis,q̄a si conceditur sibi hoc propter vtilitatē officij sui, certe intelligiť & in ꝯsequentiā concessa communio.Et hoc confirmaťex his, q̄ habenť in vltima declaratione.
14 ¶ Tertiadecima†declaratio,Nō procedit iste text. vbi excōicatus cedit alteri iura sua,q̄a cessionarius ipse agere poterit.Ista est gl. pē.in c.1.de iure pa.in 6.qđ depēdet ab illo articulo,an exceptio,quæ, [a] obstat cedēti,obesset cessionario. Et rō huius fallētiæ esse pōt,q̄a exceptio excōicationis non tāgit rem,sed p̄sonā, meritò ergo vř, ꝙ cessionarius agere possit.Ita dicit gl.ī d.c.1. de iure patro.ī 6.¶ Vltima declaratio pro nūc est.vbi excommunicatus impeditur facere sibi permissa, nam ad remouendū tale impedimētū p̄t esse ī iudicio , Ita Vin. hic.Hoc dictū allegat Lap⁹ allegat.sua 55.inci.Quidā corā iudice, & loquiť in excōicato eūte Romā p̄ impetrādore scripto sup appellatiōe , qđ sibi licet,ut si impediť,possit esse in iudicio ꝯtra impediētes, & sequitur ēt Arc.4.q.1.in summa,vbi dicit,ꝙ si excōicatus,cōuētus impediť mittere p̄curatorē,tūc pōt agere ꝯtra impedientē. Rō,q̄a impediť agere id, qđ ē sibi p̄missū. Et p̄ ista sic simul ordinata remaneat expedita hęc đcretalis.

a Exceptio q̄. *Adde tu ꝙ Bart. & Dy. in l. apud Celsum. § si cū legitima.ff. de do.except. tenuerunt ꝙ nō obstat.Sed eam uide ī l.doli.ff.đ noua.et ī l.hæredi.§. nos aut.ff. de pact. Adde gl.ī c.j.đ iure pat.in 6.ī gl.pe.*

SVMMARIVM.

1 *Doctor iuris Canonici an debeat præferri doctori iuris ciuilis.*
2 *Doctor ignarus an gaudeat priuilegio doctorum.*
3 *Descript⁹ ī matricula alicui⁹ artis.gaudet priuilegio,nisi cassetur.*
4 *Laicus purus si habet scientiā eminentē,an possit eligi in episcopū.*
5 *Canonista ī promotione ad dignitatem ecclesiasticā præfertur theologo,nisi in loco essent hæretici:quod fallit duobus modis.*
6 *Doctor & miles præfertur simplici doctori.*

CAPI-

CAPITVLVM VIII.

Clerici. ¶ Clericus de omni crimine dēt corā ecclesiastico conueniri,nec valet cōsuetudo ꝯtraria.H.D.¶ No. ꝙ lex nō dedignatur imitari sacros Canones. De hac materia vide in c. ecclesia sanctæ Mariæ.de ꝯstitut.in scriptis meis in prima declara-
1 tione. ¶ Vtrùm†doctor [a] iuris Canonici debeat p̄ferri doctori iuris ciuilis? Examinant hic oēs. Vtrùm aūt doctor titulo tantùm,sed indoctus, habeat priuilegia doctoratus ? Abb. hic tenet , ꝙ non:dicit hic. Domi. ꝙ pro Abb. facit dictū Bar.in l.3.C.de tyronibus.lib.12. vbi dicit sup illū tex.ꝙ doctor iuuenis, qui diu nō laborauit ī exercitio , & nō fecit sui periculū,non habet beneficiū prælationis.Si ergo hoc est in doctore iuuene , qui non fecit experientiā sui: multo ergo fortiùs hoc erit ī indocto. Secundo adducit id,quod vult Bar.ī l. semper.§.quibusdā.ff.de iure immu.& in l.fi.in prin.C.de excu.tut. & in l.scriniarios.C.de testa.mili.ubi dicit Bar.ꝙ priuilegiū cōcessum artificibus vnius collegij,vel militibus, non habet locū in his, qui artē nō exercēt,vel militiā, licet fortè exercere sciāt & possent. Si ergo hoc est in istis : certè fortiùs debet esse in doctore ignaro,qui artē suā exercere non pōt,q̄a est ignarus.Facit glo.in l.pen.ff.ex quib. cau.ma. & quod dicit Bal.in l.in testamento.C.de test.mi. volentes,ꝙ milites nostri tp̄is non gaudeāt priuilegijs militaribus,quia nō exercent artē:ergo idē in istis doctoribus ignaris:quia nō possunt , vt dixi suprà , cùm sint ignari, exercere artē suā.Et isti possunt appellari doctores honorarij.Ista sunt dicta dñi mei hic , quæ videas . Vltra q̄ adde,ꝙ ponit Dom.in c.quæ ipsis.38.dist.vbi dicit,ꝙ doctor,qui non habet libros necessarios ad scientiā suā,nō potest dici doctor,quanto ergo minus,si nō habet scientiam?Pro hoc ēt allego extrauagantē Inno.quinti , quæ incipit, Ad futura.vbi dicit,ꝙ habentes à Papa literas capellaniæ,nō gaudent priuilegijs concessis capellanis Papæ,nisi officiū exerceant.Istā extrauagantē allegat Car. consi.126.incip. Vacauerat canonicatus & præbenda.ī fi. Vltimò pro nunc allego Io.de Lignano in procemio Cle.vbi dicit,ꝙ scholaris,q̄ nō intrat scholas,nō gaudet priuilegio scholariū,p̄ tex.ī c.generaliter,16.q.1. Et hoc dictū alleg.Abb.in c.1.in fi.de iudi.& est tex.in c.cauete. 22.q.5.vbi dicit tex.qui se Christianum dicit , & non facit opera Christiani,mentitur.Ita ergo eodē modo doctor indoctus,qui dicit se doctorē,cum non possit face-
2 re opera doctorū,mentitur.¶ Sed ꝙ†imo doctor, licèt ignarus,gaudeat priuilegio,facit,quia licèt doctor ignarus non mereatur dici doctor,tñ dignitas in eū collata valet : ergo debet gaudere priuilegio , usquequo priueť, quia valet talis collatio,dūmodò non sit infamis is, cui collata est,vt colligitur ex his,quæ habentur per Bar.in l.2.C.si ser.vel liber ad decur. Aspir.& est tex.in l.2.circa mediū,ff.de ori.iur.iuncta gl.Pro hoc bene facit, qđ no. Inno.in c.cùm nostris.de cōces.præb.ibi collatio beneficij facta criminoso tenet , donec priueť.Si ergo dignitas collata valet , ergo debet habere priuilegiū dignitatis,aliàs nullius esset effectus talis collatio. Hoc enim signat dignitas,s.honorē & præeminentiam,vt plenè declarat Bar.ī l.j.C.de dignita.lib.12.& Ant.de Bu.& Mod. in c.1.de cōsu.lib.6.& in c.de multa.j̄. de præb. Pro hoc facit optimè tex.in l.j.C.de collegia.& nūmul. li. 11.vbi
3 dicit,ꝙ†descriptus ī matricula alicuius artis , gaudet priuilegio,licèt ipsam non exerceat, quosque casseť de matricula,de qua dēt cassari p̄ officiū iudicis, qñ priuilegiū respicit nō solùm fauorē priuilegiati , sed ēt collegij , vt hic per ipsum. Et pro istis facit tex.in d.c.q̄ ipsis.ibi , uox b iuncto c.2.de cogna.spi.lib.6.vti tex.dicit , Vox nomen habere mereť. Ergo vř,ꝙ talis doctor,qui habet dignitatē,gaudet priuilegio,licèt ignarus, donec priueť . Et istā partē ita armauit hic Aret.Vnde dicit ipse , an nō exercens artē,vel non ualens exercere , gaudeat priuilegio illius artis?Considera,ꝙ priuilegium aliqñ ꝯceditur pp aliquā qualitatē,quæ causať ī homine ex facto suo.Exēplū,si cōceditur priuilegiū artifici , mercatori,vel negociatori,nā ista nomina causanť in ipsis ex eorū factis, & tunc est impossibile,ꝙ non exercēs talē artē gaudeat priuilegio cōcesso arti quantuncunq; sit descriptus in matricula collegij,quia ista nomina non possunt causari,nisi ab exercitatione & frequentia actuū,vt l.j.§.1. in text. & gl.ff.de tribu.& Bal.in rub.C.de ꝯsti.pe.in.vl.col. Aliquando uerò priuilegiū cōcediť rōne qualitatis, vel officij,qđ ꝯcediť ab altero,sicut est dignitas, uel officiū publicū,& tunc quis pōt esse talis , licèt non exerceat officiū sibi collatū ēt in mā stricta , ut hic p ipsum,qui interea allegat Bar. in l.legatis.in prin.ff.de leg.3.vbi dicit,ꝙ ī actibus collatis ab alijs non requiriť frequentia , sed ubi assumit à seipso,bene requiriť frequentia,nisi assumeret cū delicto,quia per vnicū actū bene quis diceť talis . Vñ si unus facit semel usurā,dicetur usurarius . Contra istā distinctionē dicit hic do.meus,ꝙ omnino obstat, qđ est dictū de milite,ꝙ nō gaudet priuilegio,nisi exerceat artē,cùm tñ scđm hoc esset dicendū,ꝙ gauderet, cùm tale officiū conferať à superiore,ut hic per ipsum . Vñ dicit ipse,aliquando conceditur priuilegiū pp officiū sine dignitate,ut est militia , quæ non est dignitas , ut inquit, Bar.in l.pen.ff.de tes.mili. Aliqñ uerò condediť priuilegiū dignitati,uel officio habenti dignitatē . Primo casu ille nō habet priuilegiū,q̄ non exercet officiū, q̄a priuilegiū dať in recōpensantionē laborū,ideo,q̄ nō laborat in officio pp qđ dať priuilegiū , nō mereť priuilegiū . Ita dicit tex.no.in l.2.C.de Tyronibus lib.12. qui propriè loquiť ī milite.Scđò uerò casu priuilegiū uř principaliter ꝯcedi dignitati:nō aūt actui , uel administrationi . Ideo satis est ad obtinendū priuilegiū,ꝙ quis habeat dignitatē.Hoc dictū & ista distinctio probať secundū ipsum in l.maximarū.& quod ibi ponit Bart.C.de excus.mu.lib. 10.vbi dicit,ꝙ priuilegiū ꝯcessum rōne officij expirat finito,officio,sed priuilegiū ꝯcessum rōne dignitatis , no expirat,licèt finiať administratio dignitatis. Ergo cū doctori cōcedatur priuilegiū rōne dignitatis, licèt sit ignarus,& sic nō ualet exerceť officiū, nihilominus dēt gaudere priuilegio doctoris. Et ita residet hic do. meus. Qđ no.¶ Doctor,qui est de meliori sangnine, p̄cedit doctorē primò doctoratū. Ita Bal.in l.nemini.p̄ illū tex. C. de aduo.diuer.iudi.Scđò ille,qui est doctor , & scđò factus eps̄,p̄cedit primò factū ep̄m nō doctoratū. Ita Dom. in c.Isidorus.16.dist. Mouetur p̄ gl.ibi,q̄ dicit, ꝙ nō attēdiť prioritas tp̄is, sed maioritas authoritatis. Facit dictū Archi.in c.qm̄.16.dist.vbi dicit,ꝙ qui est maior authoritate,p̄cedit,licèt sit scđo receptus.¶ Canonicus, q̄ est nobilis,vel doctor, debet præcedere Canonicū priùs receptū,nō talē. Ita Do.ī c.eps̄.16.dist.& ibi adducit alia multa ad hoc.¶ No.ēt ꝙ ī gratijs expectatiuis p̄ferť, q̄ publicè legit,non tali , & magis graduatus præfertur minùs graduato, & inter æquales graduatos præferť q̄ primo est graduatus,nisi esse graduatus cū rigore examinis. Ita dicit vltima regula cācellariæ. Ille, q̄ hēt plures gradus, quorū nullus p̄ se sufficeret ad p̄cedēdū aliū, nō p̄cedit. Vñ doctor artiū,Medicinæ & ll.nō p̄cedit Canonistā in facto gratiarū. Ita Lud.consi.suo 333.incip. Omnipotētis,quo ad primū, Ita limitans dictā regulā cancellariæ. Licentiatus primò & hodie doctoratus præcedit interim doctoratū. Ita Ang.de Aret.in §.q̄dā.col.pen. Instit. de ac.in ver.q̄ro de q.ad fi.q. Allegat l.primā.C.de ꝯsul. lib.12.& alia,de quibus ibi p̄ eū,q̄ vide. Itē doctor iunior q̄ legit publicè,p̄cedit seniorē nō legētē. Ita Abb.hic, & do.meus in vlt. col.ad fi.q̄ pro hoc nonnulla adducit , q̄ uideas,q̄bus adde And.đ Barulo,ī d.l.C.de ꝯsul.li. 12.& ibi Io.đ Plat.Imo.dicit ipse Are.ꝙ si an
b bo legūt,& un⁹ ē excellētior altero[b] , ille p̄ferť,l3 sit iunior.Allegat tex. in l.

a Doctor. *Adde tu.Bar.ī l. Grāmaticos.C. de profes.et med.lib.10. qui dicit hic. quòd doctor ignorās potest reprobari etiā post recepta insignia. Ad quā materiā vide Paulū de Cast.in cōs.98. & in consi. 38.& do. Alexandrū de Imol.in consi. 52. 4.parte,& in cōs. 166.2.parte & in cōs.38.4.part.*

b Excellentior altero. *Adde do. Alex*

Universidad de Deusto Biblioteca

Alex. de Imol. in l.1. de albo scribē. & in l. cùm quid. si cert. pet. & ī suo cōs. 28. in 4. part.

vnicuiq;. & ibi Bar. circa mediū. C. de proxi. sacr. scrini. li. 12. q̄bus adde Sali. ī l. p̄uidēdū. C. de postul. & Ang. in Authē. de mona. §. fi. col. j. Scd̄ò p̄ hoc allego tex. in l. sed & reprobari. ī fi. ff. de excusa. tuto. vbi dr̄, ꝙ iurisperiti nō excusant̄ à tutela, nisi sint valde periti. Et ibi dicit Bal. ꝙ ꝑꝑ eminētē sciam recedit̄ p̄sæpe à regulis iuris. & Lu. ī l. cū qd. ff. si cert. pet. & replicat ī l. si cùm dies. §. arbiter. ff. de arbit. & ī l. si verò. §. de viro. in 52. fall. ff. sol. mat. Allegat
4 tex. ī c. statuimus. §. his oībus. 61. dist. vbi dicit tex. ꝙ† purus laicus pōt eligi in ep̄m ꝑꝑ eminentē eius sciam. Bn̄ facit, qd̄ ponit Abb. ī c. ꝯstitutus. de ap. vbi dicit, ꝙ si scholaris est notoriè doctus, pōt doctorari sine examine. Et ita dicit ēt gl. d̄ clerico, q pōt ordinari sine examine, vbi ē notus, ī c. q ep̄s. in gl. 2. 23. dist. & ī c. de Petro. 47. dist. ¶ Itē no. ꝙ Car. hic dicit, ꝙ intelligit dicta Doct. hic de
5 p̄cedētia, sēp cū ista gl. s. cæteris paribus. ¶ Itē† no. ꝙ Canonista ī p̄motione ad dignitatē eccl'asticā p̄fert̄ Theologo, nisi ī illo loco eēnt heretici, qa tūc p̄ferret̄ Theologus. Ita Gul. Naso, Host. & alij ī c. 1. d̄ ꝯsangui. & affi. Itē
a doctor p̄cedit militē a. Ita Bal. ī proœ. ff. in fi. & in l. ꝙ ꝯstituit̄. ff. de testa. mili. ¶ Fallit primò ī doctorellis, qui pauca sciūt. Ita Bal. ī d. p̄œ. ff. qa illos miles bn̄ p̄cedit. ¶ Scd̄ò fallit ī milite, q ad latus principis militat, qa ille p̄fert̄ doctori. Ita Ang. ī l. ī testamēto. C. de mili. test. Pro quo allego tex. ī l. j. C. d̄ p̄po. labor. lib. 12. ibi, quos nr̄i lateris decus illustrat. Per quē dicit Bal. ī rub. ff. d̄ offi. p̄consf. ꝙ Cardinalis, q ē in curia, dr̄ dignior illo, q est extra curiā, nisi ille eēt legatus. Ita intelligo dictū suū. ¶ Tertiò fallit in actibus militaribus, qa ī illis p̄cedūt milites. De hoc ē tex. ī l. 1. C. de offi. vic. ¶ Itē
6 not. ꝙ† miles & doctor p̄fert̄ simplici doctori & simplici militi. hoc probat̄ ex dicto Bal. ī l. sed milites. ff. de excus. tu. vbi dicit, Baro & Comes p̄fert̄ Baroni tm̄, vel Comiti tm̄. Et not. ꝙ miles imperialis, l3 sit factus post, p̄cedit militē factū p̄ ducē. Ita Fran. Trigini ī l. 2. de albo scribēdo. Itē doctor Imperialis, vel Papalis nō p̄cedit factū p̄ collegiū. Ita Lud. in l. si vero. § de viro. ī 10. fal. ff. solu. ma. & do. Maria. ī repe. c. qualiter & qn̄, lo 2. ī 3. no. de accusa. Et hoc sentit regula cancellariæ heri allegata. Tn̄ si tales doctores imperiales, vel Papales doctorent̄ cū rigore examinis, p̄ferrent̄ doctoratis p̄ collegiū. ¶ Vltimò pro nūc nota, ꝙ qn̄ duo sunt doctorati eodē die, tūc recurrit̄ ad alias ꝯditiones ad decidendū, qs debeat p̄ferri. Ita Bar. in l. j. ff. de obsequijs. Et si de doctoribus vultis videre alia, videte Ana. j. in rub. de magistris. Et de mā præcedentiæ tractat Bal. in c. cùm olim. de consuetud.

a Militem. *Adde, quæ habentur per Aucto. in rub. suprà de maio. & obe & remis. quæ ibi in apost. posui.*

SVMMARIVM.

1 *Iudex vbi videt iudicium fore frustratorium ob defectum solennitatis, debet super hoc prouidere.*
2 *Consensus necessarius ad agendū, nō est necessarius ad impetrādū.*
3 *Prælatus semper debet requirere consensum capituli, quando materia est ardua, sic contrà.*
4 *Monachus canonicus ecclesiæ cathedralis, an possit esse delegatus Papæ, sicut canonicus secularis.*
5 *Et quid si monachus sit canonicus ecclesiæ secularis, an tunc sibi possit fieri commissio.*
6 *Sentētia lata in fauorē cōuētus, an valeat nō requisito cōsēsu p̄lati.*
7 *Sententia lata pro falso procuratore, an possit ratificari, num. 9.*
8 *Res si bene agitur, valet actus cessantibus solennitatibus, quæ requirebantur, quæ aliàs non valeret, si malè ageretur.*

CAPITVLVM IX.

Causam. ¶ Iudex ex officio dēt prouidere, vt seruētur solēnitates in iudicio, q̄bus omissis iudiciū reddit̄ frustratoriū. H. D. Quid veniat appellatiōe fratris, dixi ī c. l3. de offi. dele. vbi vide, & Abb.
1 hic. Vbi† iudex uidet ex defectu solēnitatis iudiciū reddi frustratoriū, debet prouidere, ne hoc fiat. Ita probat textus noster. Vtrùm iudex ex officio suo possit repellere procuratorē non habentē mandatū? & sic, an sit vera Gl. in c. 1. in verbo, Absentia. de electi. ī sexto? Dicit hic do. And. ꝙ iste tex. non probat illud, qd̄ dicit illa gl., qa iudex hoc ita fecit ꝑꝑ p̄ceptū Papæ, qui ita mandauerat, & Papa mandauit hoc ad instantiā partis. Scd̄ò ꝯtra illā gl. allegat Bar. in l. inter quos. §. alieno. ff. de dam. infect. vbi dicit, ꝙ iudex ex officio suo non potest opponere ꝯtra inhabilitatem personæ ꝯparētis in iudicio. Et idem tenet ibi Imo. reprobata gl. in d. c. 1. & negat̄, ꝙ p̄ procu-
b ratorē falsum iudiciū sit nullū b. Nā respectu procuratoris non erit nullū, sed imo validū, prout no. in l. licet. C. de p̄cur. & est tex. in l. Plautius. ff. eod. sed bene erit nullū respectu dn̄i. Et respondet ad dictū Inn. in c. 1. de off. vica. qd̄ loquitur, vbi constabat notoriè de ineptitudine libelli, secus, vbi esset dubiū sicut est hic de mandato. Tn̄ illa gl. potest saluari scd̄m ipsum in causis spiritualibus, putà in electione, vel potest saluari, vbi iudiciū esset in toto, vel simpliciter nullū, quia tūc iudex bn̄ supplere potest, secus, vbi non esset omnino nullū. Scd̄o cōtra illā gl. dicit ipse, est tex. in l. filiusfamilias. ff. de procu. in §. veterani. arguendo, quòd ibi sit speciale, iuncta l. ius singulare. ff. de ll. Itē allegat do. And. Sali. in l. l3. C. de procur. vbi dicit. quòd illa gl. est falsa, ubi pars est p̄sens, secus, si absens l'itis tn̄ non obstātibus tandē ipse tenet cū illa gl. & dicit, ipsam esse ueram, & primò allegat Panormit. in c. j. de accus. & Car. ī c. dilecti. infrà eo. Bal. in l. exigendi. C de procur. & in l. j. C. vt quæ desunt aduo. & in l. j ff. de eden. & Lud. ī d. l. inter quos. §. si alieno. qui oēs vident̄ inclinare in hanc partē. & Bal. in §. veterani. vbi ēt tenet illā gl Et amplia illā gl. ēt in arbitro, secundum Lud. in l. j. ff. de arbi. & inter cætera alia adducit do. And. pro ista parte gl. in c. cùm M. de ꝯsti. & est 1. quæ dicit, ꝙ nisi ille agens habuisset mandatum à socijs, non fuisset admissus. SOL. Illa gl. non dicit, quis hoc opponere debeat, an pars, vel iudex. Scd̄ò allegat tex. in c. innotuit, de ele. vbi dicit tex ꝙ iudex ex officio suo repulit procuratorē falsum, & ibi illum tex. ponderat domi. Abb. in fi. sed respōde, ꝙ ibi pars erat absens, ideo iudex potuit opponere, secus, si fuisset præsens. Vel secundò respōde, ꝙ ibi causa erat spiritualis, vtpote electionis, nimirum si potuit iudex ex officio suo opponere, vt dixit suprà Imola. Tertiò dicit se allegare dictum Innocent. in c. cùm olim. de testibus. vbi dicit, quòd iudex potest compellere agentem, vt dicat, cuius nomine agat, ergo poterit cogere procuratorem ad ostendendum, utrùm habeat mādatum. SOL. Ibi non posset ferre sententiā, cùm non posset sciri, in cuius personam concipi deberet, & sic omnino iudiciū esset elusorium, sed non sic hic, quia saltem valebit in personam procuratoris. Item gl. in l. j. §. procuratores. ff. de magist. conue. quæ dicit, ꝙ iudex ex officio potest inquirere de conditione testis. Ergo eodem modo de conditione procuratoris. SOL. Negatur ista consequentia, nam inquirere de conditione testis pertinet ad veritatem eruēdam & sciendā vt meliùs possit & iustè iudicare iudex, quā veritatē oīno ipse debet inuestigare. c. iudicātē. 30. q. vlt. facit l. nullū. C. de testi. Non sic in procuratore, qa vtrū habeat mādatū, nec ne, non tangit veritatē: & hoc non pōt uerti, nisi in præiudiciū suum, si iudiciū teneat nō aūt dn̄i, ut s̄. dixi. Et certè cōtra gl. in d. c. 1. stringunt rōnes Imol. ī d. §. alieno. Nec obstat tex. hic, qa loquit̄, qn̄ iudiciū esset oīno elusorium. Et contra illam gl. allego Imo, in c. cùm in iure peritus. s̄. de off deleg. Et retēta
c ista opi c. quæ est cōis, * cōtra illam gl.
* illam tamē salua in tribus casibus. Primo in casibus, in quibus sententia nō posset exequi cōtra procuratorē. Qui autem sint isti casus, ponit Bar. Bald. & Salic. ī d. leg. licet. C. de procurat. Secūdo in causa spirituali, ut est causa electionis, s̄m Imo. vt suprà dixi. Et est casus in dicto c. innotuit, iuncta gl. ī c. cupientes. §. cęterū. ī verbo, contumacia. de electio. in 6. Tertiò in casu, in quo pars esset absens, secūdū Sal. ī d. l. licet. C. d̄ procurat. qd̄ nō affirmo. Et sic ex p̄dictis ꝯcludo, ꝙ iudex ex officio suo nō inquirit de mandato procuratoris nisi in tribus casibus prædictis, vt dixi.

b Nullū. *Quid sit nullū, vide do. Soc. ī cōsilio 255. incip. In causa illorum de Mārinchis. ver. tertiò, quia. circa fin. in 2. part. char. 153.*

c Retēta ista opi. *Adde tu quartum casum, videlicet, ꝙ si agitur nō solū de commodo priuato, sed etiam publico, & de honore iudicis*

*re iudicis, quòd iudex ex officio suo potest procedere ad cōmodum priuatum, ēt si nō petatur à parte. Et hoc modo limitabis cōmunē opi. * quæ tenet, quòd iudex non pōt procedere ad cōmodū priuatum, si illud non petatur à parte. De quo vide do. Abb. in c. j. de accusa. ī 3. col. ī fi.*

2 ¶ Consensus† necessarius ad agendū, non est necessarius ad impetrādū. Ita Abb. hic. Idē tenet Imo. in c. edoceri. de resc. in 6. colum. & est deci. Rotæ 6. in nouis, in ti. de iud. inc. Itē ꝙ valet cōmissio. vbi dn̄t dn̄i de Rota, ꝙ valet cōmissio facta per rescriptū impetratū à filiofamiliàs sine consensu patris, & ꝙ sufficit ipsum hr̄e ꝯsensum, qn̄ postea incipiet agere. Ratio: quia nō refert, p̄ quē preces porrigantur. Et facit gl. ī l. j. C. qui admit. Ad quæ dicit, ꝙ filiusfamiliàs pōt implorare officiū iudicis, licèt nō possit agere. Cōtra hoc tn̄ facit, qa vr̄, ꝙ imo, ꝙ ille, qui repellitur ab agendo, dēt ēt repelli ab impetrando, quia difficilius esse vr̄ impetrare q̄ agere. Nā iudiciū factū cū excōicato corā ordinario parte nō opponente tenet & valet, vt vidimus in c. præcedenti, intelleximus. & tn̄ repellit̄ ab impetrando, c. j. d̄ resc. ī 6. Ergo difficilius ē impetrare, q̄ agere. SOL. Dic, ꝙ excōicato prohibitū est vtrūque, s. impetrare & agere, & ꝙ iudiciū valeat cū eo, scd̄m quod diximus in d. c. intelleximus. nō est, ꝙ hoc sit sibi permissum, sed est fauore iudicij, ex quo pars non opposuit, sed hic non reperitur, ꝙ cōuentus sit inhabilis ad impetrandū, iō nimirū, si valet impetratio. Non sic in excōicato, qui est inha
3 bilis, d. c. 1. de resc. in 6. ¶ Vbi† mā est ardua, semper prælatus dēt requirere ꝯsensum capituli, & sic econtrà. Ita Innoc. hic singulariter. Addo Inno. in c. magnæ. de voto. vbi dicit, ꝙ ep̄s pōt facere statuta, nisi essent statuta ardua. & concernentia totū clerū. Itē addo Inno. in c. ī dubijs. de renunc. vbi renunciationē factā in manibus prælati dicit valere, nisi esset in ecclesia magna, quia tūc ēt requiritur consensus capituli vltra consensum prælati, quia istud est factū arduū. Itē Inn. in c. ad aures. de tēp. ord. vbi singulariter dicit, ꝙ in arduis requiritur ꝯsensus capituli, & hoc dictū allegat Abb. in cle. 2. de re. ec. non alie. & Lapus alleg. 49. incip. licèt materia. ¶ Sed ꝙ nō requiratur, sed sufficiat consiliū tantùm, est dictū Inn. ī c. 1. in prin. de procur. vbi dicit, Prælatus in oībus causis pōt solus cōstituere procuratorē, nisi esset res ardua. tūc. n. sufficit. ꝙ requirat consiliū capituli. Et Arch. in c. hi. 15. q. 8. vbi dicit, ꝙ causas magnas clericorū nō diffinit ep̄s solus sine consilio capituli. Et allego Inno. in c. 1. de excessi. prælat. vbi dicit, ꝙ ep̄s nō pōt imponere graues pęnas clericis, nisi cū ꝯsilio capituli. Et Io. And. in d. c. magnæ. de voto. vbi dicit Inn. Ep̄s non pōt facere votū de vrbe Hierosolymitana sine cōsensu capiluli dicit ibi Io. And. vel saltem ꝯsilio. Sed credo pro ꝯcordia posset distingui, ꝙ aut est casus multū arduus, & tūc requirit̄ consensus, aut non est multùm arduus, & tūc sufficiat cōsiliū. Et q̄ dicant̄ ardua, stat̄ arbitrio iudicis. Ita Inno. in c. edoceri. in fi. de rescr. Et dicas, ꝙ in bonis diuisis, licèt casus sit arduus, non requiritur consensus, sed sufficit consilium, vbi verò bona sunt cōmunia, tunc requirit̄ ꝯsensus.
4 ¶ Vtrùm† monachus canonicus ecclesiæ cathedralis, possit esse delegatus Papæ, sicut canonicus sæcularis? Abb. hic tenet, ꝙ sic. Dicit hic do. And. ꝙ mirat̄, ꝙ Abb. non allegauerit Cal. in d. c. statutū, vbi sequitur Arch. & tenet cōtrariū eius, quod Abb. hic & multa alia adducit quæ videas pro opi. Arch. in quā tandē tanquā veriorē inclinat. Do. verò meus de Aret. reassumit argumenta Cal. p̄ opi. Arc. & illis respondet. Sed finaliter tenet opi. Arch. ꝙ monachus canonicus non possit esse delegatus quē potes hic videre. Ergo verò vltra alios assumā vnā rationē Dom. in d. c. statutū. ī prin. de quo nullus istorū fecit mentionē, vbi dicit, ꝙ ius antiquū nō corrigit̄, nisi quatenus appareat, l. præcipimus. C. de app. Posito ergo quod c. statutū. dispensaret nō in simplici monacho, sed in habente dignitatē. Sed monachus canonicus nō habet dignitatē. Ergo, & c. Scd̄ò moueor ex doctrina Bar. ī l. si vir. ff. de vsuca. pro dona. vbi dicit, ꝙ qn̄ ꝯcurrūt duæ causæ inseparabiles, quarū vna nocet, altera verò p̄dest, attenditur quæ nocet. Sed hic qualitas monachatus est inseparabilis à qualitate canonicatus, & nocet. Ergo debet attendi, & sic monachus canonicus nō poterit esse delegatus. Tertiò moueor, nā vbi duo parificātur in aliquo casu, in alijs verò cōiter nō ęquiparātur, nō arguit̄ de vno ad aliud. Gl. est in verb. prorogamus. in fi. in c. cōstitutionē. de regu. iu. in 6. & ibi Dom. Sed regulares p̄lati & seculares sunt æquiparati, vt habetur in d. c. statutū. & in d. cle. & si principalis. Sed in alijs non sunt æquiparati. Ergo non erit arguendū isto casu de canonicis secularibus ad monachos canonicos, cùm isto casu nō reperiatur facta æquiparatio, sed tantùm æquiparant̄ monachi secularibus, qn̄ sunt prælati. Præterea vbi in p̄sona, cui fit cōmissio, subest cā inhabilitans, vitiat̄ cōmissio. Gl. est in c. statutū. in prin. in verb. canonicus. de resc. ī 6. vbi gl. dicit, ꝙ si cā cōmittit̄ minori 20. annis, licèt sit canonicus, & sic aliàs habilis, tn̄ vitiat̄ cōmissio ꝑꝑ minorē ætatē, ꝑꝑ quā reddet̄ inhabilis ad cōmissionē accipiēdam. Ergo eodē mō si ꝯmissio sit facta monacho canonico, l3 sit canonicus, dēt tn̄ vitiari ꝯmissio, quia est monachus, & ꝑꝑ hoc inhabilis, p̄ argu. Docto. hic, cùm debeat cessare ab oī strepitu litiū, vt liberiùs vacare possit.
5 & c. ¶ Sed† quæro, qd si monachus esset canonichus ecclesiæ cathedralis ex dispensatione, an tunc sibi fieri posset cōmissio? & sic, an possit esset delegatus? Vr̄, ꝙ sic, qa solutus est ab obedientia, & sic nulli subest. Gl. est in verbo, p̄lato, ibi, secus. in cle. in plerisq;. de elec. & gl. pen. ī fi. in cle. 2. de celeb. missa. & tex. est ī c. ne pro cuiuslibet. 16. q. j. Si ergo Abbas pōt ipse esse iudex hac rōne, qa nulli subest, vt dicit gl. in c. de præsentiū. 16. q. j. Ergo eadē rōne talis, cùm p̄ talē dispensationē sit solutus ab obediētia, & nemini subsit, poterit dari iudex delegatus. Et ita sentit Rota in tit. de resc. decis. 8. inci. no. ꝙ vbi cā cōmittit̄ in antiquis. Contrariū credo verius, ꝙ nō possunt esse delegatus, sicut nō pōt esse qn̄ est in monasterio, quia per hoc nō desinit esse de ordine. Gl. est in verbo, mēdaciū. in fi. in c. quorundā. de elec. in 6. & ibi pulchrè p̄ Do. adaptātē multas gl. ad hoc, & meliùs per beatū Tho. 2. 2. q. 185. art. vlt. vbi ꝯcludit, ꝙ in omnibus cōpassibilibus cum dignitate ep̄s monachus remanet monachus. & hinc est, ꝙ nunquā deponunt habitū, & tex. est in c. d̄ monachis. 16. q. 1. in uerbo, nō debent à proposito discedere. Sicut ergo monachus, qn̄ est in monasterio, nō potest esse iudex delegatus, quia non posset cōtemplari, vt hic per Doct. certè si qn̄ est extra monasteriū, nō debet à p̄posito discedere, vt d. c. d̄ monachis. Eadē ratiōe nō debet posse esse iudex delegatus. quia per hoc non posset contemplari, & sic à proposito discederet. Præterea monachus non est habilis ad promouendū ad aliquod beneficiū ecclesiasticū, nisi cū dispēsatione, saluo, vbi est cura animarū. Ita dicit Host. & plerique oēs in c. qd̄ Dei de statu monach. & Paul. in cle. fi. de elect. & Dom. in c. 2. 58. dist. Si ergo non est habilis, nisi p̄ dispensationē, & sit cū eo dispensatū, vt possit esse canonicus, certe ista dispensatio non dēt extēdi, vt videat̄ ēt factus habilis ad delegationē, & sic, ut sibi possint cōmitti cāæ, cū dispensatio non extēdat̄, nisi ad consecutiua necessaria, vt habet̄ in c. at si clerici. §. de adulterijs. suprà eod. Et si dicas, ergo eodē modo ꝑꝑ hoc esset dicēdū in monacho ep̄o: negat̄ hoc, qa p̄latus ēt in religione est habilis, d. cle. & si
6 principalis. de resc. ¶ Vtrùm† sn̄ia lata p̄ cōuentu in casu huius capituli valeret, dato ꝙ ꝯuentus intrasset iudiciū sine consensu prælati. Abb. hic tenet, quòd sic, dicit tn̄ hic do. And. ꝙ opi. do. Ant. ꝙ nō valeat, ē uerior. Adducit gl. in l. ea q̄. C. qūo & qn̄ iudex. Et ibi Bar. qui dicit quòd ideo sententia lata pro absente non est valida, sicut qn̄ est lata ꝯtra scientem non citatū, quia solēnitas citationis est introducta ad ꝯseruandum iuris rigorem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Vult ergo Bar. dicit ipse, q vbicunq; solēnitas introducta est ad rigorē iuris seruādū, quia nō seruata actus est nullus in p̄iudiciū eius cōtra quē gerit: q etiāsi geratur in fauorem eius sine illa solemnitate, q actus sit pariter nullus. Ergo idē erit in casu nostro: quia ista solēnitas, q interueniat consensus ei, est introducta ad rigorem iuris seruandum, vt hic per ipsum, vbi s. Nec obstat iste tex. quia Papa hic expressit tantùm casum, quando sententia esset lata contra capitulum, non q vellet denotare ꝓtrariū, qñ esset lata pro eo: sed quia hoc frequentiùs accidit, ēt est verisimilius, q prælatus reclamaret, qñ sententia esset lata ꝓtra capitulum, quàm qñ esset lata pro capitulo. Et ita residet hic ipse multùm glorians, & dicēs, hoc esse suū nouum inuentū. Do. aūt meus de Aretio dicit, q Imo. hic tenet contra do. Ant. q imò sn̄ia valet, plurib⁹ argumētis, de q̄bus hic per eum. Tandem ipse ita distinguit, q aliquando conuentus fuit in iudicio in ꝓpria causa, vt qñ est diuisa administratio: & tūc quia ꝓsensus superioris videt requiri, nisi fauore ecclesiæ, quę repræsentat ē in quentu. Et isto casu vera sit opinio loā. And. Abb. & Imo. q valet sn̄ia: q a idē est in minore, vt hic p Imo. in argumentis. Sed sic est, q dispositio loquēs in minore. trahitur ad oēs personas similes. Gl. est in l. 2. C. de curat. fu. modò cū ecclesia & minor æquiparent: Ergo, &c. Aliquando verò quentus fuit in iudicio in cā cōi: & tunc tandem firmat ipse, q sententia erit nulla: & sic, q isto casu vera sit opi. do. Ant. & rndet oībus argumentis factis in ꝓtrariū. ¶ Vtrùm aūt talis sn̄ia possit ratificari? Bar. & gl. i l. si mater. §. hoc iure. ff. d̄ exce. rei iud. tenent, q sic. Ratio: q a vbi actus est nullus pp defectum ꝓsensus, semper pōt interuenire cōsensus. Ergo si p̄latus hic consentit ex pòst facto, valebit sn̄ia lata p conuētu. Et pro hoc est casus in c. si qua de rebus. 12. q. 2. Et in ec-
7 clesia & minore hoc est clarū, & oēs tenent. ¶ Sed † an maior possit ratificare sn̄iam latā p falso p̄curatore, est maior dubitatio, & q nō possit, arguit primò sic: nā si dn̄s scit falsū p̄curatorē litigaſ, & tacet vt expectet euētum sententiæ, videt esse in dolo & fraude, & resultabit inæqualitas ex hoc: quia non valebit sententia lata ꝓtra 9
ipsum, & tñ valebit in effectu lata p eo: & hoc cū dispendio partis aduersæ. Ergo non debet posse ratificare, ne surgat ista inæqualitas ꝓtra l. fi. C. de fruct. & li. expē. Sed huic rōni rndet formaliter hic Arc. q vbicūq; resultat inæqualitas ex dolo, vel culpa eius, contra quē insurgat, q tunc tolerat inæqualitas, l. eleganter. in prin. ff. de dolo. l. Iulianus. §. si pupillo. ff de acq. hær. Sed hic ista inæqualitas surgit pp culpā partis aduersæ, q̄ non opposuit exceptionē falsi procuratoris, vel saltē non petijt sibi caueri de rato: ergo, &c. Nec dī dns tunc esse in dolo, si est vsus iure, & facultate sibi cōpetenti, & imputet sibi pars aduersa, si sibi nō, p̄uidit, ex quo facillimè aduersus hoc poterit esse sibi cōsultū. Secundò ꝓtra hoc arguitur de doctrina Sal. in l. si tutor. C. ī quib. cau. in integr. rest. nō est necesse. vbi dicit, q talis sn̄ia lata p falso procuratore non pōt a dño maiori ratificari. Rō est: ratihabitio nō potest fieri intra tps, vel in tēpore, quo actus de nouo gerinō posset, l. bonorū. & ibi Bar. ff. rē ratihab. Sed post latā sn̄iam nō posset de nouo ferri sn̄ia, neq; fieri acta, q a finita est instantia, vt l. 4. C. depo. Ergo nō poterit ratificari. Sed dato, q de nouo posset ferri sententia, nō tñ in tā modico spacio tēporis posset fieri acta, quo ratificat ipsa sententia. Huic arg. rndet hic do. meus, & pulchrè, quē videas in pen. col. ad fin. & seq. Tertiò contra hoc etiā arguit d illio motiuo. Sal. vbi suprà, nā dicit ipse, hic non cadit ratificatio: q a quod non est gestū meo nomi- a
ne, non possum ratificare in mei fauorē, vt est tex. in c. * cùm q̄s. de sent. ex com. in 6. & regula, ratū. de re. iur. eo. lib. Rndet hic Are. i vlt. col. & bñ, & ornatè, quē videas: & ita residet hic do. meus. q, talis sn̄ia poterit ratificari.
8 Et † ex p̄dictis oībus & dictis doctorū ī hoc artic. nascit pulchra ꝓclusio, q si res bene geritur, valet actus cessantibus solēnitatib⁹ q̄ requirebant, q alias nō valeret, si malè gereret. Et p hoc primo allego tex. in c. q a quibusdā. in fi. de fideiuss. vbi monachus nō pōt fideiubere, & tñ, si fideiubet p vtilitate capituli, valet fideiussio. Scdò allego gl. fi. in c. j. de schisma, vbi valēt acta facta p p̄latum schismaticū, si bn̄ gessit. Itē allego gl. fi. in c. & dixit dns. de ꝓsecra. dis. 2. q̄ dicit, q gesta per p̄latū hæreticū valēt, si bene gessit. & gl. in c. nihil est. in verb. administrēt. ī fi. de elect. q̄ dicit, q si prælatus intrusus ꝓtraxit & vtiliter, valet ꝓtractus, & gl. in c. qualiter. eod. tit. q̄ dicit, q electꝰ nōdū ꝓfirmatus si administrauit, bn̄ valēt acta p eū, & do. Ant. in c. cùm olim. el 2. de priuil. vbi dicit. q ꝓtractus monachi, q cōtraxit sine licentia Abbatis valet, & tenet, si bene gessit, & vtiliter contraxit. Itē allego gl. in l. 2. ff. de accepti: q̄ dicit q valet acceptilatio solius pupilli, si ex ea ꝓsequit liberationē. & ibi dicūt Ang. & Imo. q statutum p̄hibēs pupillū contrahere sine consensu propinquorū non habet locū, si vtiliter ꝓtrahit sine eorū cōsensu. Et idē tenet Ang. cons. suo vlt. & Bald. in l. 2. C. si seru. ero. se. Itē allego Do. in c. j. post princ. de pact. in 6. vbi dicit, q licēt clericus nō possit facere pactū sine licentia p̄lati, tñ si facit & vtiliter, valet. Allegat Io. And. hic. Contra hæc tñ fortiter arguit: nā alienatio rei ecclesiasticæ sine solēnitate etiā in euidentē vtilitatē ecclesiæ non valet neq; tenet. SOL. Prædicta p̄cedunt, vbi solēnitas non est introducta pro forma, sed merè in fauorem prohibiti, secus vero vbi pro forma, vt est in alienatiōe rei ecclesiasticæ. Ita colligit ex his, q̄ scribit Bal. ī l. fi. §. necessitatē. col. 7. C. de bonis q̄ libe. vbi dicit alienationē rei ecclesiasticæ fore nullā, non interueniēte solēnitate in casu ēt vtili: & Abb. ī c. tua. col. 2. de his. q̄ fiūt à p̄lato sine ꝓsensu cap. quicquid dixerit Bal. in l. quicunque. C. eod. tit. de bono. quæ lib. & in l. contra iuris. ff. de pac. Secūdò intellige p̄dicta, nisi solēnitas esset introducta ad ꝓseruandum iuris rigorem. s̄m Bar. in l. ea quidē. C. qūo & quādo iud. ¶ Tertiò limita in casu l. 3. §. in bello. ff. de re mili. vbi egressus aciē capite punitur, licèt bn̄ gesserit, ne alius sub eadem spe rumpat obedientiā. Extra verò illum casum nō credo. q ita esset, per tex. in c. fi. §. fin. & ibi glo. allegat illum §. in bello, 22. q. 2. ¶ Sed deueniendo nūc ad principalem q. nostram suprà motam, q † imo sententia lata pro falso procuratore valeat, & teneat in effectu, & sic possit ratificari: vltra do. meū allego Pet. de Anc. cons. 123 incip. Vnus ex procuratoribus Baldasar. vbi ipse tenet, q imo talis sententia poterit ratificari, reprobato Sal. vbi s. q a omnia gesta nomine meo ratificare possum. Itē allego Imo. in ca. cùm in iure peritus. de offi. deleg. ī 13. col. & vlt. vbi tenet idē. Dicit tamē ibi Imo. q Cal. in c. cùm olim. q̄ est sequēs, eod. tit. de offi deleg. dicit. q imo talis sententia non pōt ratificari per dn̄m, & dicit ibi, q ita fuit obtētum in curia. Et idem tenet Rota, q non possit ratificari talis sententia, postquam est lata, licet ante posset, in tit. de procurat. decisio. j. in antiquis. Tñ dicit ibi Imo. q si casus occurreret in facto, res esset dubia pp tot discrepantias: & sic Imo. ibi residet tandem quodāmodo vt perplexus. Sed certè q possit ratificari, tenet Ang. in l. licet. ff. de iudi. vbi dicit pōt ratificari contra se. Ergo certè inconueniens esset, q non posset ratificari p se. Et hāc partē tenet ēt do. Flor. in d. l. si tutor. & ibi dicit. q fuit aduocat⁹ vnà cum Ang & quòd obtinuerunt hāc partē: Et non obstat, q aduersarij interfit: q a sibi imputet, quare non opposuerit ī toto iudicio talē oppositionē quā potuisset opponere. Et sic cadit rō dn̄orū de Rota vbi s. q nō posset ratificari, q a hoc eēt ī p̄iudiciū partis. Et hāc partē tenēt Doc. j. allegādi, a
& firmat Imo. in l. sæpe. col. 15. ff. de re iud. Et sic ab ista opi. tanq̄ * cōiori a, nō est recedēdū aliquo mō ī iudicādo & ꝓsulēdo. ¶ Fallit tñ primò hęc opi. cōis nisi, p̄curator egisset in mā requirente speciale mādatū. Gl. ī c. nōnulli. ī verb. mādato post pri. de rescr. ¶ Fallit scdò vbi, p̄curator mētit⁹ est se eē p̄curatorē corā p̄ncipe. Dictū est Inn. ī c. ex parte decani. de rescri. de quo Bal. in l. falsus. s̄. de furtis & ibi Ang. ī rep. Cōtra-

Cōmuniori.

Ad quā materiā vide etiā latè per do. Ias. May. in d. l. licèt. C. de procu. limitantē 12. modis, & dicentē idē quòd cōis opin. est, q processum, & sententiam latam in fauorem falsi procuratoris potest dominus

dominus ratificare, siue sit minor, siue maior, p tex. i d. l. 13. vbi Bart. & Doc. ff. de iudic. alleg. in tex.

rium tenet & Imo. & Car. ī d. c. nōnulli. sed malè pp sequentē fallētiā. ¶ Fallit tertiò. vbi allegasset se habere mandatū corā inferiori. Hæc ē decisio Bal. in l. Iulianus. ff. q̄ fatisd. cog. p tex. in l. si q̄s obrepserit. ff. d̄ fal. ibi, si q̄s obrepserit p̄sidi, nihil agit. Et idē tenet Bal. ī d. l. 13. ff. de iud. quia si cōparuit cū cōmemoratione mādati, tunc est funditus falsus. & ibi dicit, q habuit istā fellen. à Bar. viua voce. ¶ Fallit quartò, nisi fuisset reuocatus & tñ cōtinuauit, q a tūc gesta p eū ratificari nō possunt. gl. ē in l. dispensatorē. ff. de solu. & in d. c. ex parte. in fi. d̄ resc. & tenet Ang. in l. 13. ff. de iudi. ¶ Limita hoc, nisi ratificarentur in præiudiciū dn̄i: q a tunc bn̄ pōt ratificare. Imo. in c. mandato. de proc. in fi. & ibi dicit, q si talis procurator exegit à debitoribus, & p̄stitit cautionē de rato, q liberatur procurator si dn̄s habuit ratū. ¶ Fallit quintò, nisi ratificatio esset in p̄iudiciū tertij. Ita Bal. in l. obseruare. §. fi. ff de offi. proconsul. Quod intellige verū, nisi alteri posset culpa ascribi p ea q̄ dicta sunt suprà. ¶ Fallit sextò, nisi statutum requireret mandatū, q a tunc non sufficit ratihabitio. Bal. in l. si vxorē. in 2. col. C. de ꝺd. inser. & in d. l. obseruare. §. fi. Rō, q a statutū requirit casū verū. l. 3. §. hæc verba. ff. de neg. ge. Sed ratihabitio ē fictū mandatū. Ergo, &c. ¶ Fallit septimò, nisi esset sn̄ia lata ꝓtra absentē non cōtumacē, quia tūc ille, pro quo est lata, non pōt hr̄e ratā. Ita Ang. in d. l. 13. ff. de iudi. & ibi dicit se audiuisse viua voce à Bar. rōnē. de qua ibi per eum videas. & ponit Rom. sing. suo, de quo infrà ī 9. fal. ¶ Fallit octauò, nisi victori posset imputari mora circa ratificationē. Ita Bal. in d. l. 13. alleg. no. ī l. j. ff. de neg. ges. ¶ Fallit nonò, si pronunciatū fuisset, mandatū non sufficere. a
Hoc voluit Bal. in authen. ei, qui. in 1. col. C. de temp. ap. Ratio. q a ratihabitio dn̄i post sn̄iam nō pōt trahi retro ī p̄iudiciū iuris iā quæsiti parti aduersæ ex sn̄ia. De quo fa cit festū Ro. sing. suo 679. inci. tu audisti. l. si tutor. ¶ Decimò fallit, nisi procurator esset admissus cū cautione de rato, iuncta protestatione, q si apparuerit eū nō hr̄e mādatū, oīa habeantur pro infectis, tunc. n. gesta p eū non possunt ratificari. Ista est practifica, quā dat Bart. p illū tex. in l. inter quos. §. si alieno. in fin. ff. de dam. infec. Et ibi dicit Imo. esse mirabile hoc in practica, q memi-
nit de hoc ēt Lud. in singulari superius alleg. & pro hoc facit, quod vult do. Ant. in c. 1. in 6. colum. de re iudi. vbi dicit, q licèt appellans videatur approbare gesta p quēcūque, tñ fallit, nisi appellans appellaret dicendo, Saluo mihi iure dicendi de nullitate. quia si appareret sn̄iam latā ad instātiā procuratoris incōpetentis, tunc ille nō obstante appellatione poterit opponere de nullitate mandati. ¶ Fallit vndecimò, nisi esset talis, qui non fuit, nec potuisset esse procurator, tūc enim gesta per illū nō possunt ratificari, Glo. est ī d. l. 13. §. alleg. & ibi. Bal. Et est rō, q a ratificatio non pōt supplere circa defectus substātiales. ¶ Vltimò & duodecimò fallit in gestis à nuncio falso, quia ratificari nō possunt, quia ibi est totale mandatum. Ita Cy. & ibi Bal. in l. multum. C. si quis alteri, vel sibi. & Bar. in l. qui autem. §. fi. ff. de consti. pecu. & in l. falsus. §. j. C. de furtis. & in l. obseruare. §. fi. ff. de offi. procō. & leg. Et hanc fallentiā approbat & sequit Pet. de Anc. in c. fi. in 2. col. de procurat. in 6. Et per hæc remaneat expedita pro nunc hæc decretalis.

SVMMARIVM.

1 *Brachium seculare non inuocatur, nisi in subsidium.*
2 *Clericus an possit capi pro criminali causa de mandato episcopi.*
3 *Clericus criminosus fugiēs, an possit capi à laico si eius nō interfit.*
4 *Clericus debitor fugiens, an possit licitè capi à laico.*
5 *Notorium an fiat, si quis capiatur in flagranti crimine, ita vt possit puniri absque alia probatione.*
6 *Statutum si punit deprehensum de nocte, non habet locum in viso de nocte.*
7 *Episcopus si non poterit emendare clericum, debet iudicio regis in exilium mitti.*
8 *Ecclesia an possit aliquem priuare militia in foro pœnitentiali & contentioso.*
9 *Iudex secularis an possit apprehendere clericum data vna incorrigibilitate.*
10 *Beneficium, quo quis est priuatus, ipso iure non potest alteri conferri, nisi præcedat declaratio.*
11 *Terminus ad defendendum an debeat dari in materia notoria.*
12 *Appellari licèt non possit à pœna legis, vel statuti, tamen à sententia declaratoria pœnæ bene appellatur.*
13 *Episcopus non sit irregularis, licèt clericus moriatur in carcere, nisi ei denegata fuerint alimenta.*

CAPITVLVM X.

CVm non ab homine. ¶ Cleric⁹ depositus incorrigibilis excōicandus est, & succedentiuè anathematizādus ē, & si sic nō resipuerit, per iudicē secularē cōprimēdus est. H. D. ¶ No. hic do. meus in 5. no. col. j. q dictio, Alius facit, q clausula sequens restringatur ad similia expressis. Circa hoc nō insisto, sed vide, q̄ posui in c. sedes. col. 2. & tribus seq. & in 6. col. ī vers. scda declaratio, & in 7. col. ī vers. quarta declaratio. & col. fi. s̄. de resc. ¶ No. hic do. An. q † brachiū seculare nō inuocatur, nisi in subsidiū. Et vide de hoc in c. j. de offi. ordi. vbi multa posui an no præterito. ¶ In gl. j. Dicit hic Abbas, q pōt clericus fugiēs ēt capi p laicos. Dicit hic do. And. q pro opinione Abb. facit dictū Bal. in c. 1. §. si quis de pa. iu. fir. in vsibus feud. vbi dicit, q clericus malefactor pōt capi à laico, vt p̄sentet eo incontinenti, p dictū Inn.

ī c. vt famæ a. d̄ sen. exc. scdo. Pro Abb. a
allegat ēt Bal. in l. si qua per calumniā. C. de episco & cleri. Sed contra Abb. p opi. Host. & do. Ant. allegat Bal. hic, q dicit, q si custodes villæ tenent capere malefactores, non possunt capere clericos, quanto ergo minùs priuati. Sed respondē, q Bal. non loquitur ī casu fugæ. Dicit tñ do. And. hic post Ball q si clericus fugeret cū pecunia, posset capere, nisi restituat pecuniam incontinenti. Tandē hic ipse in 12. col. sic distinguit an clericus fugiens possit capi, q aut crimen est cōmittēdū, & isto casu licita est captura, & habet locū opi. Abb. aut vero crimen est iā cōmissum, & tunc non habet locū opi. Abb. sed contraria Host. & do. Ant. primo allegat pro hoc gl. in c. 2. de hære. vbi dicit gl. q in crimine cōmittendo pōt inferior corrigere superiorē: nō sic in iā cōmissō, quia tūc solus superior corrigit. Scdo allegat Archi. i c. si putauerit. 2. q. 1. in 4. col. vbi dicit, q correctio fraterna, de qua in c. nouit. j. eo. est de p̄cepto, ī eo q vult cōmittere crimē, vt teneamur corrigere ipsum: secus ī eo, q iā cōmissit. Tertio allegat do. Ant. ī c. ex parte Adæ. de testi. vbi dicit, q cōtra clericū promouendū auditur quilibet de populo, sed non cōtra iā promotū. Itē allegat Inn. in c. 1. de postul. vbi dicit, q in crimine cōmittendo pōt inquiri sine infamia, secus in iā cōmisso. & Abb. in c. cùm in tua. de sponsa. vbi infamis pōt denunciare crimen cōmittendū, sed nō iā cōmissum. Allegat & alia multa, de quibus hic p eū in d. 12. colum. & seq. Et sic ex prędictis ꝓcludit ipse, q eodē mō debemus dicere, q laicus possit capere clericū volentē cōmittere crimē, secus, si iā cōmisissēt, quia tūc nō est licita captura. Et mouetur primo, quia ad eos spectet captura clericorū, ad quos ēt spectat ipsorū correctio, vt probatur i d. c. vt famæ. Sed correctio clerici nullo mō spectat ad laicū. Ergo ēt ad eū non spectabit captura. SOL. Negat hoc, q qui non pōt corrigere, non pōt capere. Nā Inn. in d. c. vt famæ laicus, vt familia potestatis potest capere clericū incorrigibilē, vt ibi dī, & tñ non potest corrigere. Ista sol. non placet mihi, quia illud quod dicitur

Vt famæ. *Et ibidem ad hoc vide Panor. in j. col. ī fi. vers. & infert. & pulchrè hic in 4. columna, ī prin. in vers. & bacra tiōe puto. Et adde plenè p do. Alexā. de Imo. in l. 3. ff. de furt. vbi ēt ad hoc vide Bartol. & adde Lapum in alle. 126. col. 127. & Bald. in Marg. vers. clericus vers. 18.*

Universidad de Deusto Biblioteca

a In criminali. *Adde tu, quòd clerici delinquētes poſſunt capi, vt præſentētur epo, etiā à laico, & hoc in ipſo actu delinquendi, vel immediatè poſt, ſed ex interuallo nemo poteſt eos capere, niſi ex conceſſione epi. De quo vide Io. An. in c. vt famæ. de ſen. excō. Adde Bar. in l. Similes. C. de exhib. reis. do. Alex. de Imo. ī l. ait prætor. §. ſi debitorem ff. de his, quæ in frau. credi. Et ideo dicit Bal. Ang. et Imo. in c. q ergo. §. ſi hæres. ff. de l. j. quòd pater inueniens clericū adulterantem cū filia, ſi ipſum occidat, nō incurrit pœnam Canonis. Adde etiā, quòd pro bono publico quilibet poteſt capere fugientem, ut eſt text. in l. generaliter. C. de deci. lib. 10. no. Bar. in l. neminem. C. de exhibend. reis.*

b Clericus criminoſus, *Adde quia cōtra doctrinam do. Abbatis in iſto tex. poſitam facit tex. in c. ſi verò. in fi. de ſen. exc. vbi expreſsè dicitur, quòd non licet clericum inuentū in adulterio, vel ſtupro, capere, & etiā violentas manus imponere, niſi ſint perſonæ quædā coniunctæ, q̄ ibi notantur. Et quāuis poſſet ad illū text. reſponderi, quòd procedat, quando clericus non eſt in fuga, vel nō eſt veriſimile, quòd fugiat, hic tamē multum reſtringit illā rationem, cùm in dubio manifeſtum eſt ſeu veriſimile, quòd deprehenſus in maleficio, timore ne captus ponatur ad torturam, quòd ipſe fugiet, vt eſt caſus notabilis in c. vt famæ. de ſent. excom. Et ad hoc facit tex. in l. j. ff. de bon. eorum, qui ſibi mort. cōſci. et ibi Bar. vbi probatur, quòd accuſatio eſt iuſt⁹ metus, propter quem ille, qui fugit, præſumitur fugiſſe, eadem rōne faciat, quòd veriſimile ſit accuſatum debere fugere, & ſic cuſtodiatur, quia iuſtus timor præſumitur mouere quemlibet ad faciendum, vt euadat à periculo, vt patet in tot. tit. quod me. cauſa. Vnde, quia deprehenſus in crimine præſumitur fugitiuus, & legis depoſitio faciens regulam, debet adaptari ad ea, quæ communiter contingunt, l. nam ad ea. ff. de leg. Vnde ſi tex. illi in d. §. ſi verò. de ſent. excommu. voluiſſet in illo caſu quo clericus non poſſet fugere, vel non eſſet veriſimile, quòd fugeret, non licere eū capi, non erat ſimpliciter ponenda regula negatiua, cùm iſte caſus de facto contingat, et ſic quodammodo contra naturam deprehenſionis in delicto perſonali. Vnde non placet intellectus ille ad illam decretalem. Adde ergo, quòd vbi clericus eſt repertus in delicto, & continuat delictum, & non deſiſteret à delicto, niſi caperetur à laico, tunc licet vnicuique laico capere eum, & ligare. Ita dicit Abbas in c. ſi verò. de ſen. excommu.*

c Clericus debitor. *Adde tu, ꝙ clerici, vel monachi in ſacris conſtituti non poſſunt capi etiam per iudicem eccleſiaſticum, pro debito ex contractu, vel quaſi. Ita Io. And. in c. ſi clericos. de ſenten. exc. in 6. ſecus, ſi eſt debitor ex delicto, vel ex cōtractu ratione delicti. Ita Scribentes ī c. j. de depo. ſicut etiam videmus in doctoribus, in l. medicos. C. de profeſſ. & med. lib. 10. Adde tamē. quòd ſi clericus fugeret cum re, quam ſurripuit, nec ex ſolo clamore dimitteret rē, tūc laico l3 capere clericū. & hoc mō ītelligas, ꝙ ſi cleric⁹ debitor aufugit adeo ꝙ aliter ipſi creditori cōſuliñ pt, tūc l3 ipſi creditori laico capere clericū debitorē fugientē, vt hic per do. Abbat. quē omnes ſequuntur.*

in d. c. vt famæ, habeat locū ad mādatū p̄lati, ad quē ptinet correctio. Et rō eſt, vt ibi dicit tex. quia tūc laici ipſi capere nō vidētur, ſed prælatus, qui mandauit: qa qui ꝑ aliū, &c. Ergo innuit, ꝙ aliàs non liceret ſine mandato. Ergo contra ſol. do. Philip. Symon.

ADDITIO. *Vnde melior eſt alia ſol. quā dat hic do. Philip. quòd c. vt famæ, non loquitur de clerico fugitiuo, tamen adhuc iſta ſol. poteſt morderi, quia rō dicti c. vt famæ, eſt generalis, vt ad quos nō ſpectat correctio. Phili. Sy. etc.* Scđò mouet Barb. ꝑ illud, qđ ſcribit in c. ſacerdotibus. 11. q. 1. vbi dr̄, noli tāgere Chriſtos meos: ergo vr̄, ꝙ ēt non poſſit capere. SOL. Sequeretur, ꝙ ēt de licentia capi nō poſſent, qđ eſt ꝯtra dictū c. vt famæ. Sed iſta ſol. pōt mordere, vt p̄cedēs. Tertiò adducit c. j. đ hom. in 6. arguēdo ibi ꝑ locū à ſpeciali: ergo in alijs caſibus in ꝯtrarium eſt ius cōe. SOL. Dic, ꝙ ibi ē ſpeciale, ꝙ capiaꝛ, ēt nō fugitiuus, ſed ꝙ fugitiuus capiaꝛ, nō eſt ſpeciale, quia hoc eſt de iure cōi, vt hic ꝑ Abb. ¶ An aūt liceat caper̄ clericū debitorē fugiētē? Dicit hic do. And. ꝙ oēs doctores errāt, allegando l. ait p̄tor, §. ſi debitorē, ff. q̄ in frau. cred. qa ille §. nō dicit, ꝙ licitū ſit capere perſonā: ſed ꝙ ſi fugit, ꝙ licet mihi capere pecuniā, quā ſecū portat. Scđò allegat, ꝙ non poſſit capi clericus, Imo. & Hoſt. in c. 1. de depo. vt hic videre poteris in 13. col. 3. verſ. capio. Ideo non tranſcribo. ¶ Dn̄s verò meus de Are. hic in 2. & 3. col. multa ſcribit, & tandē cōcludit, ꝙ aut loquimur ī delicto committendo, & procedit dictū Abb. & ſequaciū. vt clericus retrahaꝛ à delicto. Aut verò loquimur in delicto iā cōſummato, & tunc non habet locū opi. Abb. rōnibus, de quibus hic ꝑ eū, quē videas, qui ponit ēt, qualiter debeat intelligi licentia ꝯceſſa poteſtati ſeculari de capiendo clericū, ſcđm conſiliū do. Ant. hic: & diſtingue, vt hic per ipſum poſt Ancha. in regula, ea, quæ fiunt. in 21. q. ad fi. ¶ Vtrum aūt clericus fugiēs, qui eſt ſuſpectus debitor, poſſit à me capi, vide ēt hic ipſum in 4. col. in ver. quæritur, nunquid, q tandē ꝯcludit, ꝙ ſic: & idē tenet Imo. in c. j. de depo. dicēs hic Are. quòd licèt regulariter ſi verū, ꝙ clericus capi nō poſſit pro debito ciuili, fallit tñ vbi eſt ſuſpectus de fuga, per dictū Imo. in d. c. 1. de depo. quā opini.
2 dicit eſſe multum ęquam. ¶ Sed† tu videas Germi. 45. diſt. in ſumma. vbi ponit tria. Et primò dicit, ꝙ in crimina-
a li[a] nunquā eſt licitū capere clericū ēt de mandato epi: & qui capit, eſt excōicatus, niſi ſit incorrigibilis: & hoc fuit dictū Archi. ibi. ¶ Item dicit, ꝙ ſi iudici nō cōſtat, nec per probationes, nec per pręſumptiones, ꝙ deliquerit, quòd capi non poteſt, & capiētes ſunt excōicati, etiamſi illis committatur. Hoc dicit Ioā. An. in ca. ſi clericos. de ſenten. excō. in 6. per tex. ibi in verbo, exceſſus cōmiſſos. & ibi dicit, ꝙ multi illaqueātur ignoranter. Si verò ꝯſtat præſumptiuè, tunc bene pōt capi. Ita Dom. ibi allegat c. j. de depo. ibi nō cōſtabat clericū habuiſſe pecuniā: ſed qa Papa audiuit, ꝙ habebat loculos, fuit captus. Scđò pro hoc allegat tex. in c. ſuꝑ eo. de crimi. fal. vbi clericus vtens literis falſis ponitur in carcere, & tñ non ꝯſtabat ꝙ falſificaſſet. Tertiò allegat cle. 1. de hære. vbi inquiſitor pōt ponere ſine epo clericū hæreticū in carcerem, ſed non ad torturā ſine epo: modò ad torturā quis nō ponitur, niſi ī defectū probationis. Io. And. in c. cū in cōtemplatione. de regu. in 6. Ergo fuit captus ibi ad præſumptionē: quia ſi cōſtitiſſet ex veritate delicti, nō eſſet opus ponere ad torturam. Præterea allegat c. vt inquiſitores. §. j. de hæreti. in 6. & ibi ēt dicit, ꝙ ſi capi non poſſet, niſi cōſtaret de delicto, ſequereꝛ ꝙ nunquā torqueri poſſet: qa tortura fit ſolùm, vt ꝯſtet. Ergo eſt ſignū, ꝙ pōt capi ex præſumptione. Ita reſidet ibi ſuprà Domi. vbi diſcutit illud dictū Arch. ibi & Io. An. in d. c. clericos. Et iſta oīa reaſſumit ēt Dom. in d. c. clericos diſcutiens, an bene loquantur Arch. & Io. An. & ibi dicit, nō obſtare huic ſuæ cōcluſioni tex. in c. ſi cuſtos 27. q. 1 qa dicit ipſe, ꝙ loquuntur de captura & carceratione perpetua, quæ ꝑꝑ delictū venit loco pęnæ. Et iſta dicit ipſe, bñ fateor nō poſſe fieri, niſi plenè ꝯſtet đ delicto. Clericus
3 †criminoſus[b] fugiens pōt capi à laico,
b ētſi eius non interſit. Ita Abbas hic, & Car. ī cle. j. in j. q. de offi. or. & ibi Imo. ī 2. col. Et dn̄t ipſi: Excōicatio non incurriꝛ, niſi pro peccato mortali, c. nemo. 11. q. 2. Sed capiēs clericū criminoſum non peccat: quia hoc facit authoritate l. capite quinto. ff. de adul. quæ nō eſt corrrecta per c. ſi quis ſuadēte 17. q 4. Et faciēs aliquid authoritate legis, nō dr̄ peccare, l. Gracchus. C. eo. tit. đ adulter. & c. qui peccat. 23. q. 4. cū ſi. Et hāc partē tenet Ang. in d. l. ſi quis in ſeruitute, ff. de fur. Dom. in c. ſi quis clericū. 50. diſ. vbi limitat, niſi poſſet adiri ſuperior. & Bal. in §. furtorū. Inſti. đ oblig. q̄ ex delic. & Lap. alleg. 126. incip. Quidā in carceribus publicis. Sed certè ibi nihil dicit. Nō ob. c. ſi verò. de ſent. excō. qa l3 fuga in procinctu tm̄ opereꝛ, ſquā tū fuga in actu: gl. & Bal in l. pignoris. C. de pign. tñ ibi nō apparet, ꝙ eſſet in procinctu fugæ clericus, nec eſt veriſimile, maxime vbi non eſſet deprehenſus in fragāti crimine, & nō à plurib⁹. Et in effectu tandē teneas iſtā opin. ꝑꝑ tot & tantas authoritates, ſi bene animaduertiſti. Licèt hic Doc. varia dicāt tñ cōiter oēs quaſi in hāc opi. inclināt. Itē ēt ex prædictis dictis Docto. hic po-
4 teſt colligi, quòd communiter tene-
c tur, quòd† clericus debitor [c] fugiens

poteſt

pōt licitè ēt à laico capi. Et pro iſta ꝯcluſione ē dictū Archid. ī c. abbatis. 19. q. 2. & do. Ant. in d. c. ſi verò. de ſent. excom. Imo. in c. lator. in ſcđa colum. de pign. Abb. in c. vt famæ. de ſent. excom. & Imo. & Car. in dicta clemē. 1. de offi. ord. dū modò, q̄ citius fieri pōt præſenteꝛ epo, ſm̄ Hoſt. in d. c. ſi vero. & do. Ant. ibi. Item, niſi offerret ſatisfactionē propriā, vel cautionē idoneam, quia ſi ille
5 nō acceptat, erit excōicatus, ſm̄ Bal. hic. ¶ † Vtrùm aūt deprehenſio in flagranti crimine faciat notoriū, ꝙ poſſit puniri abſq; alia ꝓbatione? Do. Abb. hic poſt aliqua ꝯcludit, ꝙ deprehenſio laicorū tunc demū inducit notoriū, qñ induceret ēt notoriū ꝯtra laicum deprehenſum à laico. Sed aduerte, quia Abbas hoc non dicit, ſed bene dicit, ꝙ in caſibus, in quibus non induceretur notoriū, ſi laicus deprehēderetur à laico, vel clericus à clerico, tanto minus faceret notoriū, ſi clericus deprehenderetur à laico, non aūt dicit, ꝙ in caſu, in quo laicus deprehenditur à laico, & facit notoriū, ꝙ ēt iſto caſu faciat notoriū contra deprehenſum à laico, & vide Dom. in c. ſi quis diaconus. 50. diſ. vbi tenet idē ī fi. & vide gl. & tex. & ibi Dom. in c. de his. 50. diſt. & bene facit tex. in c. ſi Papa. in verbo, deprehenſus. & ibi Dom. 40. diſt. & in c. ſi laici & ibi Dom. 34. diſt. & in c. clericus. lo 1. & ibi ēt Do. 46. diſt. Et iſto caſu ſcias, ꝙ ad probandā infamiā laicus facit indiciū, & non dr̄ per hoc teſtis ꝯtra clericū, ſed po-
6 tiùs dr̄ quædā examinato ad informandū. ¶ Si† ſtatutū punit deprehēſum de nocte, nō habet locū in viſo de nocte. Ita Ange. in l. j C. de petit. bono. ſubla. lib. 10. Allegat bonū tex. in l. ſi barſatorē. C. de fideiuſ. vbi non dr̄ inuentus, qui ſolùm fuit viſus, ſi ēt non fuit deprehenſus. ¶ In gl. in verbo, excōicari. vide hic Abb. in 5. col. in verſ. nūc venio. qui ſequitur Io. And. quē & ego ſequor. Vide, quę poſui in c. Paſtoralis. §. præterea. de offi. ordi. in gl. in verbo, poſtmodū. Et gl. bene loquitur ī omnibus, & de hoc vidimus in c. at ſi clerici. ſuprà eod. Ideo omitto. ¶ Re-
7 ſpectu† pœnæ exilij vide tex. in c. 2. de clerico excō. miniſt. vbi dicit tex. ſi eps̄ verò minimè emendare potuerit, iudicio regis in exiliū ad requiſitionē epi mandetur. Nec obſtat c. 1. de calum. qa nō loquitur propriè de exilio, ꝑꝑ doctrinā Archid. in c. cùm beatus 45. diſt. vbi declarat, qualiter canon habet tria exilia. Et ſic tex. noſter in fi. loquitur de proprio exilio. Vltra Abb. hic, quas pęnas habeat eccleſia, vide c. quāuis de pœnis. in Sexto, &
8 in c. à nobis. de apoſtatis. Itē† eccleſia pōt aliquē priuare militia, & in foro pęnitentiali & cōtentioſo. Tex. eſt in c. præceptum. in verbo, & à Palatinæ dignitatis officio ſeparabunt. 32. q. 5. & in c. nullus. el 3. 11. q. 1. in verbo, cinguli condemnatione plectetur. & in c. 2. de pœni. & remiſ. in verbo, militiæ cingulo careat. Item adde, ꝙ aliquando canon oſtendit, qua pœna poſſit ſecularis punire clericum. Ita intelligitur tex. in c. ſi in ſynodo. 63. diſt. in verbo, vltimis ſupplicijs. & ibi Arch. dicit, denotat pęnā, quā ſecularis pōt imponere, & eſt tex. in c. oīs autem ibi, capite plectatur. 3. diſt. Nā intelligitur, id eſt, per eū. qui poteſt, & in c. delatori. 5. q. ſexta, & ibi gl. in c. ſi quis rapuerit. 28. q. 1. in verbo, capitali periculo, & Archid. in c. officia. 24. q. vbi dicit, ꝙ princeps faciens legē, per quā ſequatur mors hominis, nō fit irregularis, quia non animaduertit ꝑ hoc in certā perſonā, nec voluit aliquē occidere, qñ legē fecit, ſed homines deterrere ab offendēdo & maleficia perpetrando, & vide tex. in c. ex literis. de exceſ. prælato. vbi imputatur illi epiſcopo, qui dixit eſſe malū, ꝙ nō moreretur. & ibi dr̄, ꝙ eſt irregularis, ſed illud ideo ibi fuit, qa erat in facto, ſecus, ſi de iure reſpondiſſet, nec fuiſſet in facto. Et ideo idē dicendū, vbi fit lex generalis de puniendo cōmittentes tale delictū. Nō n. deſignatur per hoc certa perſona. Itē adde prædictis, ꝙ aliquādo eccleſia ponit aliquē in perpetuo muro. Tex. eſt. in c. 1. in verbo, perpetuò immurandus. de hæret. in Sex. & in c. vt cōmiſſi eo. tit. in verbo, Carcere, vel muro. Itē imponit mulieri, quæ habuerit duos viros, vt ſibi tondeanꝛ ueſtes, & abſindanꝛ crines, & publicè vituperet. Tex. eſt in c. de Benedicto. & ibi gl. 32. q. 1. Et ꝙ pro ſimilibus criminibus eccleſia poſſit uituperare cōmittētes, eſt ēt tex. in c. epi. 26. q. 5. & in c. cùm haberet. ibi, publicæ pœnæ ſubijci. de eo, qui duxi in mat. quā pol. per adult. Itē p̄dictis adde tex. in c. ad audientiam. de crimi. fal. vbi ſignatur in facie falſans literas principis, quæ pœna imponetur per manus iudicis ſecularis. licèt de iure ciuili talis pœna non imponatur, l. ſi quis. C. de pœnis. Et ibi dicit Ang. no. ad ſtatuta innuens, ꝙ talia ſtatuta, q̄ mādāt aliquē bullari, ſint illicita. ¶ Excōicatio dr̄ maximus gladius in eccleſia, ſ. gladius diſciplinans: ſed non eſt maximus eradicans. Ita Doctor. in c. pro humani. de homi. lib. 6. & Io. de Ana. in c. qualiter lo 2. in prin. col. pen. de accuſa. vbi ſequitur Dom. Et in impoſitione iſtarū pœnarū aduerte ad illud, qđ dicā in fi. Et de pęnis eccleſiæ vide etiā plenè Hoſt. in tit. de pęnis. §. quas pęnas.
9 ¶ Vtrū† aūt data vna īcorrigibilitate poſſit ſecularis ſtatim eum apprehendere? Dicit hic do. And. ꝙ eſt opus requiſitione epi, vt dicit Hoſt. & ſic ꝯtra Abb. & dicit ipſe, de hoc eſſe tex. ī c. 2. in verbo, ad requiſitionē. de cler. excom. mini. Præterea dicit ipſe, reliquiæ clericatus remanentes in tali clerico facinoroſo, & incorrigibili, habent per aliquid operari. Et iō dicit ipſe, ꝙ ſecularis non poſſit ſtatim apprehendere. Præterea dicit, ꝙ imo ēt vr̄, ꝙ opus ſit ſn̄ia declaratoria circa hoc, vt hic dicit do. Car. & ſic in hoc tenet ēt ꝯtra do. Abb. & dicit ipſe, ꝙ ſibi vr̄ ꝑ iſtū tex. ꝙ talis ſn̄ia declaratoria nō ſit interlocutoria, vt inquit Car. ſed imo quaſi diffinitiua, vt hic latè per ipſum col. 22. & tribus ſequen. quē videas. Aliter verò in hoc & pulchriùs & meliùs & ſubtiliùs diſtinguit hic do. meus de Are. hic in 4. col. & ſeq. cuius dicta aliter nō tranſcribo, cū videri poſſint. Sed ex omnibus di-
* ctis Doctorū hic cōiter* collige, ꝙ ptās circa hoc data ſeculari non exerceꝛur, niſi declareꝛ qualitas ipſam conferens, per tex ī c. cùm ſcđm. de hæret. in 6. in fi. Per quē dixit Abbas ī c. qualiter. in fi. infrà eod. ꝙ ſi poſſeſſio clerici tributoris principis ſecularis caderet in cōmiſſum, nō pōt princeps in illā extēdere manū, niſi priùs declareꝛ ꝑ iudicē eccleſiaſticū, ꝙ inciderit in cōmiſſum, ꝑ illū tex. Dicit ēt Abb. in c. verū. de fo. cōp. ī vlt. col. ꝙ l3 eccl̄a non ſeruet pactū appoſitū in cōtractu & traditione rei, ꝙ tñ nō pōt laicus propria authoritate capere rē, quaſi contractus ſit reſciſſus ꝑꝑ pactū non ſeruatū, niſi priùs ſuꝑ hoc præcedat declaratoria, ſ. eccl̄am non ſeruaſſe pactū. Et vide Dom. ī c. j. de homi. in 6. §. fi. in 5. col. vbi dicit, ꝙ oīa iura, quæ imponunꝛ pęnā ipſo facto, nunquā habent locū, niſi præcedat declaratio, ipſum incurriſſe pęnā, & ideo nō poterit quis puniri añ illā declarationē. Et idē dicit Bal. ī d. c. 1. §. 1. de feud. ſine culpa nō amit. & ī auth. q ſemel. C. qūo & qñ iudex ī 1. col. & ī authē. hoc amplius. C. de fideic. vbi dicit, ꝙ in caſu illius auth. requiritur declaratio. Et Bal. ī l. j. ī 31. col. C. de ꝯfeſſi. ubi dicit, ꝙ ī caſu c. 2. de ꝯfeſſis ī 6. requiriꝛ declaratoria: & Bar. ī l. eius, q delatorē. ff. de iure fiſc. vbi dicit, ꝙ illa fuit prima lex, q̄ fecit ſibi honorē ī ciuitate Peruſij, vbi
10 dicit, ꝙ† qs nō [a] habeꝛ pro confeſſo, ſi
a nō reſpondet poſitionibus, niſi p̄cedat declaratio. Vltimò allego Lapum allegatione 137. vbi dicit, ꝙ bñficium quo quis eſt priuatus ipſo iure nō pōt alteri cōferri niſi præcedat declaratio. Tñ intricatè loquiꝛ ꝑꝑ gl. quæ voluit contrariū, in c. cōmiſſa. in verbo, iuſto. in fi. de ele. in 6. Et pro p̄dictis faciūt multa exēpla Spec. in ti. de loca. §. itē aliqua. verſ. 42. & Card & Abb. hic. ¶ Limita primo, niſi factū ſit adeo notoriū, ꝙ nulla opus ſit declaratione: quia tunc ipſo facto pœna eſt incurſa. Ita Abb. hic, & in cle. p̄ſenti de cenſibus. Et iſta eſt limitatio ad oīa prædicta. Et ponit Bal. in l. jubemus 2. §. 1. C. de ſac. ſan. eccl. dū dicit, ſi factū reuocatur in dubiū, requiriꝛ declaratoria. Ergo in facta notorio ſecus. Et idem ſentit Domin. in d. cap.

a Quis nō. *Adde tu, ꝙ iſtud verum eſt, ꝙ contumax non habetur pro cōfeſſo, niſi ꝓnūcietur, tamē hoc intelligas procedere, ſi legatur, alias ſecus eſt. Ita limitat Bal. in l. j in 6. col. C. ne ex delic. đfunc. Adde, pone quòd cōtumax moriatur, an talis ficta cōfeſſio trāſeat cōtra hæredes? Vide Bar. in l. manifeſtè. in fi. ff. đ iure iu. & Adde Bal. in l. 3. qui teſt fac. poſ qui ibi limitat dictum Bar. in d. l. manifeſtè.*

Universidad de Deusto Biblioteca

cùm scđm.& in c.ordinarij.§.ꝙ si fortè.de offi. ordina.ī
6.subdens vtrobique,ꝙ debet dari terminus ad se defen
dendū,per illū tex.Quā practicā de assignatione termi-
ni intelligerē,nisi ꝯstaret notoriū esse tale,ꝙ nullam tri-
bueret excusationē pp̄ fm limitationē scđæ ꝯclusionis.
¶ Limita scđò,qñ factū & qualitas iā aderāt añ inchoa-
tū iudiciū,tūc.n.requirit̄ declaratio, secus, si cōpetit &
adsit iā inchoata lite.Ita Io.An.ī Spe.in rubrica de ap.in
fin.& in d.c.cùm fm.& Lap.dicta alleg.127.& loquit̄ Io.
And.de beneficio scđi anni dato appellato impedito,
quod beneficiū cōpetit absque alia declaratione. Mo-
uet̄ p l.ędiles.prima.§ itē.ff.de ædil.edic. in quo ꝯsidera,
ꝙ ille casus nō differt à casu de cōtumace, & tñ in eo re
quiritur declaratoria, vt per Bar. in l.eius,qui delatorē.
¶ Limita tertiò, nisi agatur de pœnis trahentibus secū
executionē,qa in istis nō requiritur declaratio.Ita Imo.
in c.felicis,de pœnis.in Sexto, quē simpliciter refert ibi
Dom.in 3.col.Ista est vna maxima limitatio ad oīa prę‑
dicta.Contrà tñ stringit,qđ vult Pet.de Anc.ꝯs.189.inci.
Tribus de causis.in 2.col.vbi loquitur in infamia & ex-
cōicatione lata à canone, & tñ dicit,requiri declarato-
riā.Itē ꝯtra istā limitationē facit gl.in cle.præsenti.de cē-
sibus.& in cle.2.de pęnis.loquētes de excōicatione,quæ
trahit secū executionē, c.Pastoralis.in fi.de appel.Sed di
cas,ꝙ illæ gl.non loquuntur,qñ pronunciatur super exe
cutione,sed super defectu,quo declarato effectus excōi
cationis trahit̄ retrò.Ita dicit Io.An.in d.c.felicis. Non
obstat dictū ꝯsiliū,quia respectu excōicationis aliter est
dicendū,quia nō tenetur quis euitare excōicatū in diui
nis,vel extra, suspensum,vel interdictū, donec sit facta
per iudicē declaratio, nisi ꝯstaret eū ita ligatū, vt nulla
possit tergiuersatione celari. Ita statuit Marti. Quintus
in concilio Constantiæ, & fuit reformatū per Eugeniū
in ꝯsilio Basiliensi,ante q̄ schisma oriretur, prout refert
Archiepiscopus Florentinus in summa de censuris,vbi
disputando ꝯcludit,Papā hoc potuisse facere ad euitan
da scandala:& ita considerauit gl.3 in cle.grauis.de sñia
excōica.sup qua do. Abb.de hoc meminit. Quod not.
quia est vtilissimū scire.¶ Limita quartò in casu c.peri-
culū.§.ꝑterea.de electio.in 6.vbi dicit Dom. esse casum
specialē, in quo quis est priuatus omni iure, qđ detinet
absq; alia sñia.Considera,quia ibi nihil dr̄ de declaratio
ne,nisi dicas,ꝙ ibi pęna trahit secū executionē, In ista
declaratoria citatur pars,vt est gl.in d.cle.p̄senti. de cen
sibus.& in d.cle.2.de pęnis.& Gaspar Calderi.& Moder
ni in c.2.de sponsal.& Pe.de Anch.in d.ꝯsi.& Docto.al-
legādi j.ad limitationes.¶ Limita igitur hoc esse verū,
qñ habet discuti factū, pp quod quis dr̄ excōicatus, sed
vbi præsupposito delicto pro indubitato quis declarat̄
excōicatus.tūc nō est opus citatione.Ita Romanus cōs.
suo 482.ad fi.vbi dicit,ꝙ multi allegant dictas gl.aliter,
& malè,& ibi Ro.allegat tex.in c.reprehensibilis.de ap.
vbi dicit tex.ꝙ nō fertur excōicatio,nisi præmissa mo-
nitione,nisi sit talis pęna excōicationis quæ incurrat̄ ip-
so iure.Et ita etiā illū tex.no ibi Abb.& Moder.in 2.col.
Et hoc modo intelligo Rotā in antiquis decisio. 21.inc.
no.si petatur.vbi dñt,ꝙ vbi petit̄ aliquē declarari excōi-
catū,non requiritur litis contestatio, sed citatio. Nā in
telligo,ꝙ requiritur citatio,vbi discutitur factū. Et ita ēt
vr̄ intelligere Nicolaus Milus in Repertorio suo in ver-
bo,citatio.§.82 dicens,ꝙ ista citatio fit, vbi negatur fa-
ctū,ex quo à iure pęna infligitur,& ibi per eundem in §.
98.incip.citari debet quis.Et idē sentit Lud.in l.is,cui bo
nis.ff.de ver.obl.in 6.col.vbi dicit, ꝙ vbi iudex vellet ex
cōicare de nouo illū,qui est excōicatus à lege pro eodē
crimine,nō est opus solennitate,c.sacro. de sen.excom.
s.monitione,& de hoc dicit fore casum in d.c. reprehē-
sibilis.& ibi gl.in verbo,ipso suo genere.de appell.¶ Se-
cunda limitatio est resultās ex præcedenti,nisi declina-
toria excōicatio fieret super excessu notorio, quia tūc
nō est opus citatione.Tex.in c.ꝑuenit. primò, de app. &
ibi do.Abb.latè,& do.Philip.de Perusio, & ponit Abb.
in c.parochianos.de sent.excom. in 1.col. & hoc est in
11 excōicatione clarū.In†alia verò mā notoria,licèt nō es
set opus declaratione,vt vidimus in præcedenti ꝯclusio
ne,tñ opus est vt detur terminus ad se defendendū,fm
Do.in d.c.ordinarij.§.1.de offic.ord. in Sexto.Qđ tñ in-
tellige verū,nisi esset factū,ī quo nulla posset cadere ex-
cusatio,quia tūc non est opus assignatione termini ad
se defendendū.Ita Abb.latè in c.accepta.de rest. spo. in
2.col.& Ant.in c.in nostra.de cohab.cler.& mul. & ibi
ēt Abb.ī fi.& est bonus tex.in c.cū olim.de iud. & ibi di
xi.Et nota,ꝙ sñia facta super notorio non ad finē ꝯdem
nādi,sed declarādi aliquē actū nullū, nō requirit citatio
nē,ut puta,si declaretur statutū esse cōtra libertatē eccle
siasticā,Hoc ponit Milus in repertorio suo in verbo, ci-
tatio.§.25.& Archidiaconus in c.Lotharius prope fi.2.
q.1.cū his,quæ posui in c.eccła sanctæ Mariæ.in ver. fm
remediū,de ꝯsti.¶ Limita tertiò,nisi sit periculū de fu-
ga,quia tunc iudex volens declarare aliquē incurrisse
pęnam,non citabit ipsum,ne ille interim arripiat fugā.
Ita Abbas hic Io.And.in simili in c.1.de homi.in 6.vbi
dicit,ꝙ testes examinantur parte nō citata,vbi timetur
de potentia partis, & ibi Domi.in §.fi.vbi dicit, ꝙ omit-
titur citatio,quotiescunque ex ea induceret̄ impunitas
criminis,& allego Bal.ēt in l.ꝯsentaneū. C. quo & qñ iu
dex.vers.quæro vnà cū Butrigario.vbi dicit,ꝙ in casu,in
quo timetur de fuga,possint recipi testes parte non cita
ta.Et hoc dicit ibi esse specialissimū, ne citatio instruat
reū ad fugā.Itē allego Bal. in l.cunctos populos. in lec.ī
vlt.col.C.de sum.trin.& fide cathol.vbi dicit,ꝙ vbi quis
est suspectus de fuga,non est necesse ꝙ edictū ad eū ve-
niat,nec est citandus.Allegat Inn.ī c.ex literis.de exces.
ꝑlatorū.vbi hoc dicit.& Sali in l.absentē.C.de accus. in
3.col.vbi dicit,iudices Moderni inuenerunt bonā pra-
cticā.Habita.n.informatione à testibus incipiunt à cita-
tione reali,nō aūt verbali.Faciūt multa,quæ ab suspicio
nē fugæ sunt inducta,de quibus in l.ait prætor.§. si debi-
12 torē ff.de ijs,quæ in fraudē cred.¶ Et not.ꝙ † licèt à pę-
na legis,vel statuti non possit appellari,l.si qua pęna de
verb.signi.c.quia nos.de ap.tñ à sñia declaratoria pęnæ
l.incursæ bene appellatur.Gl.est in c.cupientes.§. ꝙ si ꝑ
20.in verbo,priuatos.đ ele.in 6. Et illā gl.sequitur Abb.
in c.peruenit.lo j.de app.& in d.cle.præsenti. & in ꝯsi.c.
in j.vol.col.2.inc.ad clarā & luculentā.Et ibi dicit, ꝙ 13
in facto verè notorio non possit appellari,c.cùm sit Ro
mana.de appel.tñ à sententia dicente factū notoriū,be-
ne pōt appellari,per d.gl.quā ēt ipse sequitur in d.c.per-
uenit.& ibi Philippus de Perusio.Et allego Bal. in l.j.C.
ne ex.delic.defun.in 6.col.vbi dicit,nō dicas,appello ab
ista pęna.sed dicas,appello,quia nō sum culpabilis, vel,
quia non est probatum me incidisse in pęnā. Et dictā gl.
sequitur etiam Lud.d.consi.492.& Abb.in c.si.in 7.col.
de iuramen.calum.vbi dicit,ꝙ talis appellatio declara-
toria excōicationis incursæ suspendit,licèt aliàs senten-
tia,per quā quis excommunicatur, non suspendatur ꝑ
appellationem,c.Pastoralis.de app.& idē dicit Cardina
lis in cle.1.in vlt.col.de sequest.pos.& fruct.dicens, hoc
esse singulare & vtile in practica,& idē tenet ibi Imo.in
fi.Item adde,ꝙ priuatus per sentētiam statuti perdit sta-
tim titulū & dominium,& non est opus in hoc declara
toria.Ista est gl.penul in c.proposuit.de ꝯcessio.preb.de
qua do.Cardinalis ꝯs.suo 124.inc.Quidā frater Bñdictus.
Et ita intellige no.ꝑ Imo.in c.qualiter.col.4. de accusa.

ADDITIO. *Et de his omnibus vide etiam plene & orna tè do.Felinum in c.Rodulphus in 25.col.in versi. sed declaratoria. cum septem seq.columnis,suprà de rescr.vbi ponit aliqua, quæ non hic,& econtra aliqua hic,quæ non ibi.Philippus Symoneta.*

Quærit hic dom.Anton.& alij,quomodo cognoscatur
incorrigibilitas?Do.in c.neminē.45.dist.dicit, ꝙ repre-
hensus semel verbis se non emendat dicitur incorrigi-
bilis,& ibi dicit,ꝙ de hoc est tex.in c.præcedēti ibi, hoc
intellige,quo ad incorrigibilitatem,largè.Et no.ꝙ licèt
ad priuationē beneficij, vel priuilegij requiratur fortè
trina monitio,c.ex tuæ.de cle.non resi.tñ fallit in moni
tiōe facta ī synodo sub pęna priuatiōis bñficij,vł priuile-
gij clericalis,qa illa habet̄ ꝑ trina.Hoc fuit singulare di
ctū do.Ant.ī c.2.ne cle.vel mon.đ quo Milus ī Reperto-
rio

rio suo in verbo,citatio partis,§.62.ꝙ non placet Abb.ī
d.c.2.Rō,quia ubi ius requirit in mā priuationis trinam
citationē,nō sufficit vna ēt peremptoria: vt ē gl. in cle.
1.in verb.tertio.de vita & honest.cler.& dixi in ca. cōsu
luit. de offi. dele.¶Fugiēs de carcere dr̄ incorrigibis:oēs
in c.vt cōmissi.de hæret.in 6.¶ Circa pœnā eorū,q iniū-
gūt carcerē mortalē, ponit hic Abbas. Ego verò allegò
Bal.in l.de pecoribus.in fi.C.ad l. Aqui. vbi ꝯsuluit, ꝙ si
13 †qs moriat̄ in carcere,epꝯs nō fit irregularis. qa eius act⁹
non est immediatè cā mortis, nisi posuisset ī loco arcto
qui careret sufficiēter aere, vel ex paucitate cibi ꝯsum-
ptus periret,quia tūc est irregularis. Allegat l. necare. ff.
de liber.agnoscen.vbi necare dicit̄,qui nō aluit: & c.pa-
sce fame morientē.86.dis.ibi,si nō paueris,occidisti,& al
lego Io.And.in c.1.de apostatis.vbi dicit, caueant mul-
tùm ꝑlati:qa carceratis relinquit̄ vita,licèt cum miseria
& iō si moriunt̄ ex nimia miseria,incurrit̄ irregularitas,
& sequit̄ ibi Ana.& in c. qualiter. in 4. col. de accusa. &
dom.Abb.in c.vniuersitatis.de sen.excom. vbi dicit ī 2.
col.ꝙ excessiua correctio, vel tortura facit epm irregula
rē.Itē allego Bal.ī d.l 1.C.đ emēda.seruo.vbi dicit,ꝙ si ꝑꝑ
torturā immoderatā morit̄,iudex debet decapitari. qa
tormenta nō dñt esse barbarica.Et idē dicit Bal.in c.at si
clerici.š co.¶ Limita ex dictis Bar.in l.q̄stionis. ff.de quę
sti.nisi excessus in tortura fieret ex qualitate existente in
reo:qa tūc nō imputabitur mors. Et idē tenet Sali. in l.
Gracch⁹.C.đ adul.vbi plenissimè examinat, & ibi dicit
ꝙ excessus in hac mā potius æquiparatur culpæ q̄ dolo.

SVMMARIVM.

1 *Rescriptum impetratum cōtra violentum possessorem, trāsit in singularem successorem.*
2 *Instantia inchoata contra defunctum, an transeat in successorem.*
3 *Instātia inchoata contra laicum, an transeat in clericū successorē.*
4 *Executio contra hæredem fieri nō potest ex sententia lata contra defunctum nisi prius idem hæres citetur.*
5 *Successoris appellatione in dubio intelligitur de vniuersali.*

CAPITVLVM XI.

1 QVia G. ¶†Rescriptū impetratū cōtra
violētū occupatorē transit ī sin
gularē successorē succedētē sciēter in vitiū.
a Genitiuus[a] importat dñium. Vide gl.ī verb.
suarū.in c.pro illorū.de ꝑb.& gl.in verbo,eo
rū.& ibi Dom.in c.1.§.fi. de vsur. in 6.
& gl.& Doc.& do.Abb.ī c.1.de postu-
la.ꝑl.Ex quo infert̄,ꝙ statutū loquēs de
domo alicuius,verificat̄ in domo ꝯdu
cta,nō ex vi vocabili, sed ex cōi vsu lo-
quendi,fm Bar.in proœmio ff. noui,&
ibi ēt Roma.defendens Bar.ab. impu-
gnatione Imo.& latius hic do. An. ī 5.
col. in 4.notabili.Quibus adde,q̄ dixi ī
c.ꝑ tuas.ī 2.col.post Are.ibi.j. de ꝓba.
& vide gl in c.quo iure.8.dist.vbi gl.po
nit de verbo,Tuū, Suū, & Meū: & ibi
latè Dom.Et vide Inno.in c.dilectus.đ
relig.dom.vbi dicit,ꝙ si laicus petit ec
clesiā suā,impropriat̄ & exponit̄, i.ius-
patronatus,qđ hēt in ea.¶ In gl.1.dicit
hic do.And.ꝙ isti nō poterāt ꝓcedere
nisi Papa mādasset ꝑ fm rescriptū: &
sic sentit secundā lecturā gl. hic esse ve
riorē. Allegat Ang.in l.postulāte. ff.ad
Treb.vbi dicit,ꝙ statutū, qđ disponit,
ꝙ promissor possit capi iuris ordine ñ
seruato,non extēdit̄ ad hæredē promis
soris. Ergo nec rescriptū. Itē allegat
Ang.in l.si actio.C.si vnus ex hære.cre.
ubi dicit. ꝙ instrumentū guarentigiæ
non habet talē executionē ꝯtra tertios
possessores tenētes obligatas res debi-
toris,sicut haberet ꝯtra ipsum debito-
rē.Itē allegat & alia,de quibus hic per
ipsum,quæ videas.Sed his non obstan
tibus vera est opinio cōis.Et de istis di-
ctis do.And.hic j.fiet mentio & de re
scripto,qualr̄ trahat̄ ad successorē, vi-
de scripta ꝑ me in c.significauit. de re-
scrip. vbi plenè & latè dixi post alios.
2 ¶ An†instantia inchoata ꝯtra defun-
b ctū trāseat in successorē[b],Abb.hic po
nit quinq;casus. Dicit hic do.meus sup
quinto casu qñ iudex mortuo accusa-
tore est informatus de crimine accusa
ti, &c. scias,ꝙ nedū iudex,sed ēt quili
bet alius mortuo accusatore, vel impe
dito,pōt ex eadē instantia proseq pri-
mā accusationē, dū modò repetat illā
intra 30.dies. Allegat tex. l.si qs libello
rū.§.fi.& ibi Bar.ff.de accus.& in l. si qs
repetere.ff.ad Turpil. & ibi ēt Bart. Et
dicit, ꝙ isto casu reus admittit̄ ad op-
ponendas exceptiones declinatorias,
quas aliàs nō potuisset opponere ante
quàm esset mortuus,vel impeditus ac
cusator.Tex.est ī l hos accusare.§.hoc
bñficio.ff de accus.An aūt hoc sit verū
ꝙ iudex possit ipse prosequi ex eadē in
stātia accusationē,dicit do.meus nihi-
lominùs,ꝙ de hoc sunt opi. & ꝙ Bart.
tenuit contrariū in disputatione sua ī-
cipiente,Iudex maleficiorū.quā ponit
in l.4.§.hoc aūt iudiciū. ff. de dā. infec.
Tñ ipse tenet ꝯtrariū ꝑ l.pe.in prin. ff.đ
pub.iud.inducēdo,ut hic ꝑ ipsum in 2.
col.ad fi. Limitādo tñ, vt hic ꝑ ipsum,
in accusatore impedito,qñ esset impe
ditus longo impedimēto, uel ineuita-
bili:secus,si breui.quia tunc deberet ex
pectare accusator,ut hic per ipsū.¶ Di
3 cit hic do.meus ꝯtra Abbatē,ꝙ† imo
instātia inchoata cōtra laicū,trāseat in
clericū successorē;alleg.l.3.C.de hęre.
act.Præterea dicit ipse, hoc ius instan-
tiæ iā erat deductū inesse, & reus obli-
gatus erat instantiæ. Ergo persona pri
uilegiata respectu talis iuris nō utit̄ pri
uilegio suo,l.fiscus.ff de iure fi. cum si.
Nō obstat, ꝙ clericus habeat iudices suos, corā quibus ī
futurū dēt ꝯueniri,qa dicit ipse,cùm istud habeat depē-
dētiā necessariā à præterita obligatiōe instātiæ. qua erat
obligatus defunctus,& ī quā successit clericus hæres,cer
tè dēt attēdi principiū,& nō finis,l.dāni. §. Sabini.ff.de
damn.infec.Et sic dicit,ergo instantia transibit ꝯtra cle
ricū,qcquid dicat hic Abb.Et sic residet ipse, & dicit eē
cogitādū pp authoritates ꝯtrarias,q̄ fortè obtinerent in
practica.Dicit hic And.ꝙ instātia inchoata cū laico de-
functo trāseat ī clericū successorē,tenet Imo.ī l.si eū ho
minē.ff.de fideius.vbi mouet̄ ad hoc tenēdū, qa cleric⁹
pōt recōueniri corā laico.Sicut ergo ibi ius tolerat hoc
pp ꝓuētionē & inchoationē litis factā corā laico, certè
eodē mō tolerabit̄ isto casu pp ꝓuētionē & īchoationē
factā iā cū defuncto.Istud tñ fundamētū dicit hic dom.
And.sibi non placere,quia istud,an clericus possit recō-
ueniri coram laico, est dubiū in iure. Ideo ipse per alia
quatuor dicta tenet hic,ꝙ īstātia trāseat. Et primò dicit
ipse,clericus nō pōt eē ꝯductor,& tñ,si succedit ꝯducto
ri,pōt ꝑseuerare ī ꝯductione.Ista est gl.ī c.1. j. ne cle. uel
mo.& ibi Doct.Similr̄ ergo patet,ꝙ clericus pōt ꝯtinua
re illud,qđ nō poterat pricipalis. Ergo ī ꝓposito licèt ip
se à pricipio ñ posset ꝯueniri corā laico,tñ quo ad instā-
tiā incœptā dēt posse ꝯueniri,ut successor,qa nō dr̄ prin
cipalr̄ ꝯueniri,sed fieri ꝯtinuatio īstātię iā īchoatę.Scđò
pro hoc allegat Bar.in l.1.§.sed si iure.ff.de fal.Vbi ꝑ illū
tex. dicit Bar. ꝙ si statuto cauet̄, ꝙ nobilis nō possit reci
pere cessionē à populari, ꝙ nihilominus poterit habere
actionē à populari ut successor.& sic patet, ꝙ illud,qđ qs
non

a Genitiuus, *Adde tu,ꝙ genitiuus non semper denotat dominium, & sic aliquando denotat nudā detentationē ex cōi vsu loquendi, vt sunt isti simplices detētores, depositarij, cōmodatarij, et coloni, qui solēt appellare possessionē suā,quam colunt. De quo vide bonā gl.in l.2.ff.de origi.iu. Adde tamē, ꝙ genitiuus ex ꝓpria & stricta significatione verborū denotat dominiū. Et ideo genitiuus positus in statutis debet intelli. gi in dominio vero. Adde ad ista do.Abb.in c.1.de postu.prælat.in 7. col.in vers.vidi tamē ad principale. Adde etiā Bar.in l.1.§.ꝑtātis.ff. de peculio. qui dicit, ꝙ genitiuus in statutis intelligitur in propria significatione. Adde ēt Bar.in l.parui.ff. nau.cau.stab. qui ibi dicit. ꝙ genitiuus intelligitur aliquando in possessione tātum. Et vide etiā Bart.in prima constitutione C.qui dicit, ꝙ bona alterius, possessa per alium,cōprehenduntur aliquando per statuta,vtputa,qui dānum dederit ī possessione Titij,intelligitur,etiamsi nō sit sua. Adde do. Alex.de Imol. in rub.ff.de iuri.om. iud.& Fran.Pata.in prima constitutione C.*

b In successorē. *Pro cuius articuli decisione vide do. Soci.in consil. 31. inci. Prosequendo ordinem. versi aduertendum est in j.parte,chart. 62. Sed an trāseat in successorem dignitatis,vide Pau.de Leaza. in q. lata sententia.*

Universidad de Deusto Biblioteca

nō pōt habere ut principalis, pt habeř ut successor. Tertio allegabat Io. An. ī addi. Spe. ī ti. de sen. pla. §. qm. ver. qd si procurator, vbi dicit, ꝙ si iudex tulit sñiam ꝯtra Titiū, qui Titius appellauit & mortuus instituit hæredē ipsum iudicē, qui cōtra eū iudicauerat, ꝙ talis iudex poterit prosequi ipsā appellationē, vt successor Titij. quā tñ ipse, vt iudex prosequi nō potuisset. Itē allegat gl. in l. 1. C. đ eden. q vult, ꝙ licet fœmina nō teneaŧ edere rōnes, qa nō pōt esse argentaria, ut l. fœminæ, ff. de eden. tñ si successit argentario, poterit edere. Itē allegat Bal. ī l. mādatū. C. manda. ubi dicit, ꝙ licèt societas nō possit incipere à pupillo, tñ incepta cū maiori, poterit cū illo cōtinuari. Et ita residet hic ipse tenēs ꝙ instātia incœpta cū laico trāseat ī clericū successorē. ¶ L. hæres absēs. ī pri. ff. de iudi. q uult, ꝙ hæres sit ꝯueniēdꝰ, ubi erat ꝯueniēdꝰ defunctꝰ, nō pcedit ī hrde clerico. Ita Abbas hic, & Bar. ibi.

ADDITIO. *Adde his do. de Rota in deci. antiquis, in tit. de fo. compe. v. inci. obligatus est laicus, vbi dicunt, quòd licèt laicus eēt obligatus obligatione, quæ habebat executionē paratā, ita quòd nullæ exceptiones, nisi certæ exceptæ, poterant illi opponi, ꝙ nihilominus clericus illi laico succedens poterit opponere cōtra dictā obligatiōe, aliàs exceptiones debitas præter exptuatas corā ecclesiastico. Secundò ad do Bal. in l. & quis presbyter la ij. C. de episc. & cler. vbi dicit, ꝙ si laicus instituit clericū rogando secretè, vt restituat hæreditatē spurio, bona auferentur hæredi per fiscū ecclesiasticū, & nō secularē. & econtrà si clericus hoc modo instituat laicū rogando, &c. bona auferentur hæredi per fiscū secularē. & non ecclesiasticū. Tertiò addo Bal. in authen. quas actiones. C. de sacrosan. eccl. in ver. & ex istis. vbi dicit, ꝙ clericus succedens alteri, nunquā perdit priuilegiū fori. ¶ Limita, dummodò clericus alleget priuilegiū in corpore iuris inclusum, secus, si aliquod priuilegiū Papæ, puta ne conueniatur coram suo episcopo, quia hoc priuilegiū non operatur cōtra d. l. hæres absens. quia ille tex. tollit priuilegiū. ita Bar. ibi. & do. Abb. hic. Intellige tamen quòd per hoc non conueniatur coram seculari, sed corā epō suo. ¶ Limita secundò, dum modò instantia sit inchoanda contra clericū, secus, si iam inchoata contra defunctum erat, tunc enim trāsit, secundū Modernos hic contra Abb. Et hoc tenet ēt Imo. in d. l. si hominē. de fideiuss. & Pau. de Cast. in d. l. hæres absens. et Pau. de Cas. & Ludo. in l si constante. § fi. ff sol ma. Nō obstat, quod dicitur de fisco, quia est falsum, quia imo instantia transit in fiscum, vt ibi per eos. Nec obst. l si cōstante. § fi. ff. solu. mat. quia instantia ibi expirat quo ad mulierē. nō aūt quo ad fiscū. Itē respondet d. § fi. & alijs modis, de quibus ibi per eos. Cōtra hāc limitationē tenet hic do. Ant. & Imo. sibi contrarius, & Abbas hic. scilicet ꝙ imo instantia inchoata cum laico defuncto nō trāseat in clericū hæredem. Idē tenet Bal. in l. 1. C. si penden. appel mors interue. & Ange. in l. tam ex contractibus. ff. de iudi. & Bald. in c. in præsentia. de probat. vbi dicit, ꝙ instantia litis non transit in monasteriū monacho profitente. Itē pro hoc faciunt verba do. de Rota in d. decis. v. dum dicunt, ꝙ licèt pp p̄uentionē causa debeat continuari, vbi est cœpta, dato ꝙ persona mutet conditionē, c. proposuisti. de foro compe. tñ illud est verū, vbi eadē persona est præuenta: secus, si diuersa. Quod nota ad propositū, quia facit multū. Et quadrat, ꝙ instantia inchoata cum laico defuncto nō transeat in clericū successorem. Pro hoc facit disputatio do. Ant. quā allegaui in c. ecclesia S. Mariæ. de constit. q. 15. ubi dicit, ꝙ clericus succedens laico, contra quem erat decursa pars præscriptionis statutariæ, non ligatur ex illo statuto, neque ex illa præscriptione, ita in pposito nostro non nocebit instantia clerico, quia erat alligatus defunctus per quasi contractum. Bonū est enim arg. de pacto ad statutū a. Et dato, quòd de fisco sit dubium, tamē de clerico nō inuenitur iure cautum, quod succedens laico perdat priuilegiū. Iō standū est regulæ, ꝙ clericus non debet cōueniri corā laico. Et istā partē puto veriorē contra Moder. Et ad tollenda omnia contraria allegate tex. in c. 1. de iur. patr. in 6. vbi mutata persona mutatur actio. Ille tex. mihi tamen non multum stringit, quia ibi ex illa mutatione nullus læditur, sed solùm Papa, qui ita dispo suit, & nimirum, contra enim cōcedētem etiā aliàs fieret larga interpretatio, vt habetur in l. beneficium. ff. de cōsti. prin. at hic si fiat talis interpretatio, iam læditur tertius, qui inchoauerat litem cum defuncto, necessitatur enim hoc modo dimittere primū iudicium inchoatum coram laico, & incipere aliud coram ecclesiastico, & certè actus alicui nō debet fieri deterior ex persona successorū, l. 2. §. ex his ff. de verb. oblig. Erat. n. obligatus defunctus laicus coram iudice seculari per quasi cōtractū, cū in iudicijs quasi cōtrahatur, l. 3. §. idē scribit ff. đ pecu. Ergo, &c. Fateor bene, quòd argumenta Barb. nō multū stringūt pro ista opin. sua, quia in omnibus argumentis suis, quòd clericus posset cōtinuare actum cœptum à defuncto, hoc erat sibi fauorabile, sed quòd hic cogatur perseuerare coram iudice seculari, quia instantia fuerat inchoata coram eo cum laico defuncto, cui clericus successit, hoc esset sibi dānosum, cùm hoc modo perderet priuilegium suum. Ergo nō debemus de vno ad aliud arguere contra l. quod fauore. C. de legibus. Philippus Symoneta.*

a Ad statutum. *Adde do. Ale. de Imo. in l. omnes populi. 4. q. post Bar. ff. de iust. & iu. & Flor. ī l. si ædes. ff. de serui. vrba. prædio. Et adde, quæ habentur per Anchar. in c. sicut. j. de proba.*

4 ¶ Dicit hic Inno. ꝙ si † reus condemnatus moriŧ nō facta executione q sola restabat, illa nō fieŧ ꝯtra hrdē, nisi citeŧ & cognoscaŧ sūmariè, an sua intersit, quē referunt hic do. Ant. & Car. Dicit hic do. meus, ꝙ p hoc est doctrina Bar. in l. creditores. C. de pig. ubi dicit, ꝙ non poterit fieri executio cōtra hæredē cōdēnati, nisi citeŧ, ut hic per Inn. & ꝙ in ista summaria cognitione liquidabiŧ, an hæres habeat cām ab eo, qui fuit cōdēnatus. Scđò allegat Bal. in l. per diuersas. C. manda. ubi dicit. ꝙ si ex forma statuti instrumentū guarentigiæ pōt mandari executioni cōtra hæredē defuncti, sicut sñia, oportet tñ, ꝙ priùs citeŧ hæres, & ꝙ liquideŧ, an sit heres, & talis psona, cōtra quā possit fieri executio, & de qua loquiŧ statutū, allegando Inn. hic. & dicit Arc. ꝙ istud ē uerū, nō solùm qñ dēt fieri executio cōtra hæredē, sed ētsi deberet fieri ꝯtra tertiū detētorē. Ita dicit singulariter Bar. in l. 1. ff. simul. uen. nomi. & istud sequiŧ Bal. in l. 1. C. de execu. rei iud. Tu uerò adde Ange. in l. 1. repe. ī 4. char. C. de iudi. ubi dicit, ꝙ licèt in executione nō requiraŧ citatio, maximè ubi fit in eadē re, de qua est facta cōdemnatio, ut dicit Inn. in c. ex ratione. de appel. & oēs in l. à diuo Pio. §. in uenditione. ff. de re iu. tñ fallit, ubi executio fit cōtra successorē, q4 dēt citari: & Ang. in l. oratione. ff. de ferijs. ubi sequiŧ Inn. hic p illū tex. ubi licèt defuncto essent datæ sufficiētes dilationes, tñ successori adhuc dabiŧ una cā cognita. Adde Ang. & Imo. in l. 4 §. ex cōuentione. ff. de re iu. & Bar. in l. tale pactū. §. qui prouocauit. ff. de pac. & Imo. in l. intra dies ff. de re iu. q oēs sequunŧ Inn. hic. & Rota in deci. in antiquis, 15. in ti. de sēten. excō. incip. nota, ꝙ ex processu. Vbi dicit Rota, ꝙ ex processu habito cū defuncto criminoso nō excōmunicatur hæres, uel successor in crimine sine noua monitione: qa actus cōcernens mere personā, nō transit de persona defuncti ad hæredē, & faciūt dicta allegata heri, de qb. hic p Moder. scilicet Ang. ī l. postulante. ff. ad Treb. cū simi. & allego Rotā in antiquioribus, deci. 1. in ti. de off. delēg. & 9. incip. Nota, utrùm decreta citatione ad partes. in ti. de dolo & ꝯtum. ī antiqs. ubi dicit, ꝙ citatio cōmissa contra beneficiatū nō arctat citati successorē. Et ibi incidenter dicit, ꝙ licèt cōmissio citationis perpetuet iurisdictionē respectu delegati, nō tñ perpetuat respectu partis. Vñ secundus delegatus, qui cōmisit & citauit, dŕ præuenisse illū, q tātùm cōmisit citationē. Quod not. ad c. l3 undiq; de off. deleg. & c. fi. de off. leg. & ibi dicta per Abb. in fi. Item allego Rotā in deci. nouis, dec. 11. inci. Item si agens petitorio super certo bñficio. ubi dicit ꝙ mortuo actore subrogatus ei pōt cām cōtinuare etiā cū procuratore rei superstitis, nō intimādo hoc aliter reo absenti. Ratio est, qa mandatū procuratoris intelligiŧ ita datū, ut extendaŧ ad personas in eo uirtualŕ cōprehensas. Item dicit ibi, maxime pp clausulā incertā ī literis impetratis p subrogatū, in quibus petebat se admitti in eo statu causæ in quo erat cū defuncto. Ita habent lo cū mutata parte. Quid aūt si moriŧ iudex, uel mutaŧ, an subrogatus ei iterū citabit partes? Vide latè Imol. in cle. ne Romani. de elec. p illū tex. ibi in fi. q loquitur in casu suo, sed in inferiore regulariter requiriŧ noua citatio, l. edictū. ff. đ iudi. Notat Abb. ī c. licèt. đ accus. & ibi Ioā. de Ana. gl. & Bar. ī l. ꝯsentaneū. C. qño & qñ iudex. Arc. & & Dom. ī c. si ęgrotās. 5. q. 3. Imo etiā in cā summaria debebit iudex successor citare. Itē dom. Ant. in c. dudū. lo j. in fi. de ele. ubi dicit se irritasse sñiam latā contra do. Catharinā, quia non fuerat citata à delegato subroga-

cessoris,

5 to loco primi. No. ꝙ † appellatione successoris a in dubio intelligiŧ de uniuersali tātùm, & non singulari tātùm. Ita Bal. in l. emptorē. in ver. quid si instrumentū. C. loca. & ibi dicit, ꝙ obligans se ī instrumēto, & successores suos, nō ītelligiŧ obligare singulares. Idē Imo. in l. qđ dŕ. ff. de verb. obli. & ibi dicit, ꝙ inuestitus pro se & successoribus suis ītelligiŧ scilicet de vniuersalibus, nō aūt particularibus. Et ꝙ taliter inuestitus nō poterit trāsferre in alios sine solennitate l. fi. C. de iure emphy. scilicet irrequisito dño, per l. quædā. §. is, aūt. ff. đ eden. Fallit aūt hoc, nisi diceret, successoribus quibuscūque fm Bal. ī c. imperialē. in prin. §. pen. de proh. feudi. all. p Fed. & in l. 1. ī 24. q. ff. de rerū diuisi. vbi dicit. ꝙ taliter inuestitus pro se & successorib. suis quibuscūque poterit feudū legare. ¶ Scđò limita, quo ad hoc, vt cōtra singularē successorē non deŧ ius agendi, sed quātū ad hoc, vt sibi detur ius excipiendi, bene cōprehendiŧ appellatione successoris. Ita est casus ī l. fi. C. de execut. rei iudi. & dicit Bar. in l. si tertiꝰ. § si prius. ff. de aqua plu. arcē. dicens, ꝙ ius quæsitū defuncto ut si tutus præscriptione transit in singularē successorē. ¶ Itē adde, ꝙ appellatione hæredis b non venit singularis successor, seu hæres in certa re. Ita Bal. in c. si pater. de testa. appellatione aūt prædecessoris pōt venire ēt mediatus, Tex. ē in c. præter hæc. 32. dist. in ver. duos p̄decessores. & ibi Dom. ille verò, qui p̄cessit nullo medio, dŕ decessor. Tex. ē ī c. q ī aliquo. 51. dis. & ibi Arc. & Dom. Itē vide Io. And. in c. tua nos. de vsur. vbi dicit, ꝙ rescriptū cōtra vsurariū nō transit in hæredē re integra. Sed Ana. in d. c. tua. dubitat, qa hæres fingitur eadē persona cum defuncto: & pro eo facit, quia successit in vitiū. Quo casu trāsit in singularē successorem, vt hic. Nō ob. c. significauit. de rescrip. qa responsio colligiŧ ex dictis Abb. ī fi. ¶ Vltimò de materia ponit Pau. de Leaza. ī disp. inci. Lata sñia. vbi ꝯcludit, ꝙ successor. in beneficio reassumit cām prædecessoris in eodē statu, in quo ē: de quo ponit Rot. deci. 1. in ti. vt lite pend. ī antiquis. Et de materia instātiæ ponit Bar. in l. post finitā. ff. de susp. tut. & in l. 2. §. fi. ff. de pręto. stip. & Bal. in l. 2. C. de vsu fru. Imo. in l. pœnales. in prin. ff. ad l. Fal. & latè hic do. Anto.

a Appellatiōe successoris. *Adde tu, ꝙ istud est pulchrū scire, & hoc qa actiones psonales nō trāseūt contra singularē successorem. Ita dicit Bar. ī l. q dā. § nihil interest. ff. de eden. Adde tex. in l. 1. §. si hæres. ff. ad Trebel. Hinc est, ꝙ executio instrumēti guārentigiati, vel sñiæ, nō pōt peti cōtra singularē successorē, tenētē aliqua bona obligata, gl. no. in l. ea. C. de cōdit. ob cām no. Bal. in l. 2. C. si aduer. cred. vbi dicit, hoc esse notādū cōtra ignorātes pcuratores, et aduocatos. Adde Pau. de Cas. in d. l. quædā, §. is aūt. ff. de eden. vbi vide plenè p do. Alex. de Imo. in 1. col. singulariter limitantē, et Flori. in l. arbores. §. quicqd. ff. de vsufru. et in l. cùm fundus. de seruit. rust. prædi. vbi ēt per Bal. Itē adde do. Ale. in l. stipulatio ista. §. hi aūt. de verb. obli. & in d. l. qđ dicitur. antep. col. eo. ti. & in l. in conuentionib. de verb. sig. Et adde, quòd de pprietate sermonis, verbū, Successores. includit quēlibet uniuersalē successorē. secundū do. Soc. in cons. 257. inci. Visis inuestituris Romanorū. ver. aliquando. & quarto. & vlt. circa medium, in 2. parte. chart. 156. Quis aūt dicatur successor, vide per eū in cōs. 150. īci. Et nos ītroducere. vers. p cuius opinione. ī 1. parte chart. 227.*

b Appellatiōe hęredis. *Adde tu, ꝙ gl. ī l. si quis priore ī pri. ff. de testa. dicit, ꝙ talis hæres dicitur esse loco legatarij, vbi ē alius hæres uniuersalis. Et idē tenuit Bar. ī l. quoties. C. de hæred. īstituen. ī prī. vbi đ materia ista vide. Adde, an talis hæres institutus ī re certa, vtrùm habeat beneficiū? l. fi. C. de edic. diui Adri. tol. Vide per do. Ale. ī d. l. quoties. in 5. col. Adde ēt et pone, ꝙ si hæres vniuersalis repudiet hæreditatem, vtrùm accrescit hæreditas hæredi instituto in re certa. Bar. in d. l. quoties. C. de hære. īstituend. tenet, ꝙ sic. Et illam opin. Bar. tenēt fere oēs ibi. Odoffre. Cyn. Guil. de Cumo. Fran. Tig. Ange. Sali. Pau. de Cas. Bart. Bal. et Imo in l. ex facto. ff. de hære. insti. Io. An. in Spec. in ti. de testa. § 1. ad fi Ang. Imo. in l. 1. § si ex fundo. ff. de hæred. instit. Et ista est cōis opi. Et sic glo. in l. si quis. ff. de testam. non bene dicit, dicendo quòd hæres in re certa est loco legatarij. Vide Bar. in l. quoties. C. de hæred. ī stit. in vers. itē ego reperio. Adde, ꝙ id, quod venit appellatione hæredis, venit appellatione successoris, & econtra, in dubio, secundum Soci. in cōsil. 249. incip. Materia p̄sentis consultationis. vers. 3. cōfirmatur. Nā ī 2. parte, chart. 136. & in cons. 260. incip. In cā Bononie si. uer. ista conclusio. in dicta parte, char. 139.*

SVMMARIVM.

1 Quæstio de priuilegio si oritur incidenter putà excipiendo, vel replicando, inferior à Papa cognoscere potest.
2 Potestas interpretandi cohæret personæ, ita quòd non transit ad alium.
3 Statuta confirmata per Papam, quæ dicuntur Papalia, non possunt interpretari ab inferiore.
4 Iudex an quis esse possit aliquo casu in causa propria.
5 Princeps an possit iudicare in causa propria.
6 Papa potest esse testis in causa propria.
7 Prælatus potest iudicare in causa sua ecclesiæ salua recusatione.

CAPITVLVM XII.

Cum venissent. ¶ De dubijs priuilegiorū sedis Apostolicæ solus Papa cognoscit, & ñ ī ferior. Bal. in l. ex facto. ff. de vul. & pup. dicit, ꝙ talis p̄sumiŧ mens eē, qualis esse debuit. ¶ In gl. 1. Dicit hic do. Ant. ꝙ sñia lata in casu, in quo inferior nō cognoscit de priuilegio, est nulla, pōderando istū tex. ibi, volumus de ipsis priuilegijs qa dictio, De. denotat cām proximā & remotā, vt p Bar. in l. 1. §. ex incen- c dio c. ff. de incen. rui. & naufra. Ergo qualitercūque agaŧ de priuilegio, inferior cognoscere ñ poterit, & sic tenet opi. do. An. Sed istis nō obstātib. dic, ꝙ si inferior iudicat super hoc, valet sentētia, maximè vbi p̄iudiciū partis ē separabile à p̄iudicio Papæ: & sic teneo opi. do. Abb. Qñ qs possit interpretari priuilegiū? Bal. in l. hi, q ad ciuilia. C de appella. facit mētionē. de Io. And. hic, & ibi dicit ipse, ꝙ si principalis q̄stio ē de priuilegio, qa petiŧ rūpi, vel ꝯfirma 1 ri, in hoc recurriŧ ad Papā. Si † verò incidēter oriŧ q̄stio de priuilegio, putà excipiendo, vel replicādo, tūc ēt inferior cognoscere pōt pronūciādo cōtra priuilegiatū. Idē verò Bal. in l. cùm de nouo, C. de legib. in fi. dicit, ꝙ vbi habeŧ p̄sentia priuilegiātis, nūquā inferior pōt interpretari. ex quo infert, ꝙ vbi in causis, q̄ sunt in audiētia Papæ, oriŧ dubiū iuris, ꝙ semper recurriŧ ad Papā. Et ex hoc infero, ꝙ in casibus in quibus inferior pōt interpretari, fallit, nisi princeps sit in loco. Itē vide Inn. in c. olim. de verb. sign. ubi dicit, ꝙ si princeps addit, vel detrahit priuilegio, requiriŧ cōsensus eius, cuius interest: q si ꝯtradicat sine cā, fiet eo inuito. Secundò dicit ipse ibi, princeps extraiudicialŕ aditꝰ pōt volūtatē suā interpretari absentib. partibus. secus, si iudicialŕ eēt aditus. Tertiò dicit ipse, īterpretatio inferioris sē per requirit citationē partis. Quartò dicit, ꝙ interpretatio prīcipis p̄iudicat oībus, siue fiat ī iudicio, siue extra: interpretatio uerò inferioris solùm p̄sentibus. Quintò dicit, ꝙ ī hac materia talis erit pcessus, qualis eēt in notorio: & sic nō seruabiŧ solēnitas iuris. Rō qa istud ē disputare in iure, nō in facto: & certitudo rei capiŧ ex priuilegio, nō ex ꝯtestatione litis, vel ex partiū ꝯtētiōe. Sed ius qdē est notoriū. Ergo ī eo inuestigādo agēdū est, sicut ī notorio, & sic, vbi ē q̄stio iuris, illa cā pōt cognosci sūmariè. Et p ista doctrina facit dictū Inn. in c. cùm inter. in fi. de ꝯsuet. vbi dicit, ꝙ vbi ē ꝯtētio, an aliqd de iure fieri possit necne, nō est necessarius ordo iudiciarius. Hoc dictū allegat Bal. ī l. de qbus. ff. de ll. & ī l. postquā liti. C. đ pac. cū ijs, q̄ posui in d. c. cùm inter. Et adde Rotā ī deci. antiqs, dec. 21. in c. Nota, si petaŧ qs declarari, vbi dicit, ꝙ si agiŧ an qs sit excōicatus ex ea none, si qs suadēte. nō est opus litis ꝯtestatiōe. In ista māscias, tex. ī c. ordinarij. §. si verò. de off. ord. in 6. vbi ē tex. ꝙ si dubitaŧ de ualiditate dispēlationis Papalis, solus Papa de hoc cognoscit. Et est tex. in c. fi. de ꝯces. pbē. in 6. Et

c §. ex incendio. *Et ibidē de dicta dictione De, vide do. Alex. de Imol. & Pe. de Anch. in c. si propter. de rescri. in 6. et Oldr. in consi. 49.*

vide

Universidad de Deusto Biblioteca

vide Ang.cõſ.273.inci.Bonifacius eps̃ ſeruus ſeruorum. in pen.col.ubi dicit,ꝙ ſtat̃ literis Papæ interpretantibus intentionẽ ſuã,ẽtſi illa nunquã fuit:q̃a cùm atteſtat̃ de animo ſuo nõ admittit̃ probatio in cõtrariũ. ¶Poteſtas
2 †interpretãdi cohæret perſonæ,adeo ꝙ nõ trãſit in aliũ. Hoc ẽ dictũ Inn.ĩ c.fi.de ſucceſ.ab inteſt.& eſt gl.ĩ verb. appareat.in l.idẽ Pomponius ſcribit,ſi frumẽtũ.ff.de rei vend.& alia in l.inter ſtipulantẽ.§.1.in verb.actori.ff.de verb.obli.Hinc eſt,ꝙ procurator ſine ſpeciali mandato nõ põt interpretari libellũ ꝓductũ à dño. Ita dicit Ang. in l.ſi quis intentione ambigua.ff.de iudi.& Bal. ĩ d.l.idẽ Pomponius.¶Itẽ ſucceſſor in officio nõ põt interpretari ſñiam p̃deceſſoris.Ita Ang.in l. ex facto.ff. de vulg. & pup.& idẽ vult Bal.in l.2.C.de ſen.ex breui.reci. Intellige in interpretatiõe,q̃ fit ex mera volũtate,putà ſi iudex ꝯdẽnauit aliquẽ in vna manu,& nõ dixit de ſiniſtra vel dextra,ſucceſſor,vel hæres,vel alij nõ poterũt interpretari:ſed vbi agit̃ de interpretatione ex veriſimilib.coniecturis,hanc facere põt quilibet ſucceſſor.Ita Bar. in l. inter ſtipulantẽ.§.1.ibi,oĩa enim,&c.ff.de ver.obl.& Imo. in l.ab executore.in prin.ff.de appel.vbi latiſſimè ponit, qñ iudex poſſit ſñiam ſuã interpretari.¶Qui ſemel eſt ĩterpretatus aliquid nõ põt amplius illud idẽ interpretari.Anch.in c.in præſentia.in repeti.de proba.& eſt gl.in l.quicquid aſtringendæ.ff.de ver.ob.Limita, niſi deſtructio rei interpretatæ ſpectaret ad interpretantẽ, putà in teſtamẽto:quia tũc pluries interpretari poſſet, ꝑ l.ſi quis in principio teſtamẽti.ff. de legat. 3. Ita ẽt iudex in caſibus,in quibus põt reuocare interlocutoriã ſuã,poterit illã ſemel & pluries interpretari. Ita Imo.in l. q̃d iuſſit. ff.
3 de re iud.ita limitans dictã gl.¶ Statuta†ꝯfirmata ꝑ Papã nõ pñt interpretari ab ĩferiore quia dicunt̃ Papalia. Ita Bal.& Ang.in l.ex facto.ff.de vul.& pup.Rõ, q̃a ꝯfirmans dr̃ de nouo facere,l.& q̃a.ff.de iur.om.iud.Et hoc ĩtellige in ſtatutis, q̃ ſine ꝯfirmatione nõ valuiſſent,quia illa bene dicunt̃ Papalia,ſ̃m Bald. in l.ex placito. C. de rer.permu.ſecus,ſi oĩno valuiſſent ſine cõfirmatiõe, ſ̃m Bal.ibidẽ,niſi ꝯfirmatio haberet clauſulã decreti,ꝑ tex.ĩ c.dilecto,de p̃ben.quia tũc nõ pñt interpretari interpretatione generali,ſed particulari.Et vide,q̃ dixi ĩ ca. cùm oẽs.de ꝯſti.Subdit ibi Ang.in d.l.ex facto, ꝙ ſucceſſores Antianorũ nõ pñt interpretari ſtatuta p̃deceſſorũ.Qualis aũt debeat eſſe interpretatio,vide Abb.in c.ſuper q̃õ nũ.in princ.in 2.col.de off.dele. & Bal.
4 ĩ l.3.C.de li.& poſt. ¶Vtrũ† q̃s poſſit eẽ iudex in propria cã a,ponit hic domi. Ant.& Abb.Dicit hic Ant.ꝙ vbi iniuria eſt notoria,inferior ẽt põt ĩ propria cã cognoſcere,dũ modò pœna ſit certa, Alleg.Bal.in l.cùm apertiſſimi. C.d̃ iudi.in prin.vbi dicit,ꝙ nõ põt appellari ſuper notorio, qñ pœna eſt ſpecialiter limita,ſecus,ſi pœna foret arbitraria,q̃a tunc poſſet arbitrando modũ excedere. Allegat Inn. in ca. ex parte.de verborũ ſignific.Dicit tñ ipſe,ꝙ in delicto ẽt notorio,vbi pœna ẽ certa,poſſet iudex recuſari.Et mouet̃ q̃a nemo ꝯdemnandus eſt ab inimico,c.q̃a,3.q.5.Ergo licèt pœna ſit expreſſa & delictũ notoriũ,tñ nõ remouet̃,ꝙ iudicãs nõ ſit inimicus,& ſic reperiret̃ ſñia lata ab inimico contra iura, Inimicus enim repellit̃ ab accuſando.Ergo fortiùs à iudicando.Et ita reſidet hic ipſe.¶In facto notorio habẽte pœnã arbitrariã admittit̃ appellatio & recuſatio:ꝙ aliàs nõ fieret.Ita Arch.in c.quia ſuſpecti.in q.5. & ſequit̃ ibi Dom.in vlt.col.Hoc dictũ ſequit̃ Abb.in c. ꝓpoſuit. de appel.& ibi fuit dictũ Hoſt.in c.cũ ſpeciali. de appel. Nõ dicas poſſe appellari,ſi excedit modũ:gl in c. ſuper his.de appel,q̃a hoc mõ null⁹ vnquã poſſet recuſari, ſed hoc fit ad euitãdũ grauamen facti,ſ̃m Abb.ibi replicantẽ.Quod hic dicit de iniuria notoria,ſubdit ibi Philip.ꝙ vbi pœna iuris eſſet ordinaria,ſi iudex nõ ſe aſtringit ad illã,ſed parat ſe ad maiorẽ,ꝙ recuſari poterit.ſicut in arbitraria.& vbi non caderet recuſatio, licèt in notorio nõ appellet̃,tñ poterit iſto caſu appellari, ſi auget pœna ordinariã iuris.Allegat do.Ant.in ca.ueſtra. de cohab. cle.& mulie.Itẽ pro p̃dictis vide Dom.in c.1.in vlt. col. de offi.dele.in 6.& in c.iudex.in fi.eo.tit.& lib.& Abb.ĩ c.dilectus,de pœnis.& in ca. 1.de maledic.& ibidẽ Ana. Iſta ſunt uera ĩ pœna arbitraria tẽporali, q̃ poſſet nimiũ aggrauare,ubi q̃s hẽt ꝑtãtẽ puniendi,ſecus,vbi q̃s haberet poteſtatẽ puniendi ſpũaliter,q̃a tũc talis ẽt,ꝙ excederet modũ in imponẽda pœna ſpirituali,nõ poſſet recuſari.Ita Dom.in c.q̃a plerique.in 2.col.in ver. tu ſalua.d̃ off.ord.li.6.¶ Tu ꝯſidera,ꝙ licèt à correctione nõ appellet̃,quia curat animã:tñ ab exceſſu appellat̃, c.ad noſtrã
5 &c.de priore,de appel.¶ In quãtũ † dñt Doc.ꝙ populus nõ recognoſcẽs ſuperiorẽ põt eſſe iudex in ꝓpria cã,dñt hic Mod.ꝙ Doc.malè loquũtur,q̃a illud,q̃d dr̃ in principe,ceſſat in populo nõ recognoſcẽte ſuperiorẽ: q̃a princeps dr̃ habere cæleſte arbitriũ.Ita Bal.in ca.1. de noua forma fidel.Imo tenẽt,ꝙ nec Papa, nec Imperator poſſint iudicare in cã propria, q̃a Papa nõ plus põt,q̃ poſſit Deus,ſed Deus noluit,ꝙ ſtaret̃ ſoli ſuo dicto, ut hic per eos in antep.col.Ergo eodẽ mõ nec Papa, nec Imperator poterũt eſſe teſtes ſoli in propria cauſa. Ergo fortius dñt,ipſi nõ poterunt eſſe iudices in propria cã. Nec obſtat,dñt ipſi,tex.in c.cùm nobis.de teſti.ubi ſtat̃ dicto ſolius Papæ,q̃a dñt,non loquit̃,qñ teſtificaretur in propria cã.Præterea dñt ipſi,recuſatio iudicis eſt de iure naturali,c.q̃a ſuſpecti.3.q.5.Sed Papa in his,q̃ ſunt iuris naturalis,nõ diſponit tollendo,c.q̃ in eccleſiarũ.de ꝯſtit. Ergo, &c. Præterea Papa nõ diſpõit ꝯtra ſubſtãtiã actus.ut no. gl.in c.2.d̃ ꝯſtit.lib.6.Sed ſubſtãtiale iudicij eſt, vt ibi ſint tres ꝑſonæ,c.forus.de uer.ſign.Sed ſi Papa eſſet iudex ĩ cã propria,uel Imperator,deficeret iudiciũ in ſubſtãtialibus,q̃a ibi Papa & Imperator eſſent,ut iudex & pars. Et ſi dicis,nõne imperator põt eſſe iudex in cã propria? dñt ipſi,ꝙ iura,q̃ hoc dñt,loquunt̃,qñ adhuc nõ erat Papa,q̃ ẽ ſuperior imperatore,q̃a Chriſtus nõdũ venerat. Allegãt Abb.in c.2.de proba.ĩ primo no. & ſic ꝯcludũt ipſi,ꝙ populus nõ recognoſcẽs ſuperiorẽ nõ põt eſſe iudex in cã propria,nec Imperator,nec Papa,ꝯtra oẽs hic.¶ Sed iſtis nõ obſtã
b tib.tene,ꝙ princeps[b],uel populus non recognoſcens ſuperiorẽ, põt eẽ iudex in cã ꝓpria.Allego Bal.in l. 2. ad fi.C. de ſen.quæ ſine certa quãt.ubi dicit, ꝙ ciuitas habẽs ſuperiorẽ actu & ꝑtãte, nõ põt iudicare in ꝓpria cã,ſecus,ſi uiuit in proprio regimine & propria libertate.Itẽ allego Bar.in l.ſi alius.§.belliſſimè.ff.q̃d ui,aut clã.ubi ſẽtit idẽ, & bñ.Ang.in l.1.C.ne q̃s in ſua cã. ubi dicit,ꝙ ciuitas,qñ litigat cũ ſuo ciue, dat iudicẽ curatorẽ ſuũ. Non obſt. vt dñt Moder.ꝙ ĩ prĩcipe ſit cœleſte arbitriũ, q̃a ꝑtãs cõpetẽs populo libero, licèt ñ cõpetat uni ꝑſonæ,tñ nõ eſt minor, qualis eſt illa, q̃ cõpetit ſoli prĩcipi. ¶Limita primò,quoad ſubditos,ñ quoad alios.Ita Hoſ. ĵ.c.ꝓxi.& ibi do.Abb.ĩ uer.& hoc notãter intellige. Et ita uidi iudicatũ.¶Limita ſc̃dò,niſi princeps,uel popul⁹ ſit reus,q̃a tũc ſubditus põt cõuenire eos corã Papa. Ita Abb.in c.1.de ꝓba.dicẽs,de hoc eẽ tex.ſingularẽ ibi. Idẽ tenet Abb.in c.expoſita.de arbit.& in c. ꝓxi. ſequ. Facit pro hoc dictũ Hoſt.in c.cùm Ioãnes.de fid. inſtru. ubi dicit, ꝙ ſi ſuperior nõ recognoſcẽs ſuperiorẽ iudicat, appellat̃ ad Papã.Sc̃dò allego Bal.in c.imperialẽ.§. fi. de ꝓhi.alie.feudi ꝑ Fed.ubi dicit,ꝙ ſi dñs ſit rex Francorũ, & pares curiæ nimis fauẽt illi,recurrit̃ ad Papam, Sed dñs meus ĩ d.c.1.de ꝓba.tenet ꝯtra hãc limitationẽ.Primò ꝑ tex.ĩ l.2.C.de quadr. p̃ſcri. ubi imo, ſi prĩceps ꝯuenit̃ ut reus,ipſe dat iudicẽ.Sc̃dò mouet̃,q̃a quãdiu talis prĩceps ẽ paratus iuſtitiã facere,Papa ſe nõ intromittit.Ita Inn.ĩ c.l3 ex ſuſcepto.ĵ. ti. ꝓxi. Nõ ob.c.1.de ꝓba.q̃a Papa ibi fuit req̃ſitus nõ ut iudex,ſed ut mediator, ad cõpoſitionẽ,ut ibi ꝑ eũ.Et ita trãſeo cũ iſta impugnatiõe, q̃ eſt uera ꝯtra dictã ſecũdã limitationẽ. De Papa uero tene cũ Abb.hic ꝯtra Barb.ꝓ quo primò allego gl.magnã ĩ c.1. de ma-

a In propria cauſa. *Ad quã materiã vide, quæ habentur ẽt per Fel. in c. ſi quando. in 2.col. ibi. vltimò alleg.de off.deleg. & quod ibi in apoſti.dixi.*

b Quòd prĩceps. *Ad quã materiã adde do.Alex.de Imol. in l. eſt receptũ.vbi etiã per Bar.de iuriſd.om. iud.et plenæ.et no. per do. Soci.conſi. 231.incip. Cùm in præſenti conſultatione. ver. 1.q̃a tunc eſt verũ.ĩ 2. parte, char.111.*

d̃ maledi.& gl.ĩ c 1.16.q.5.q̃ dicit,ꝙ ſi cã tãgit Papã,dẽt eligere arbitros:nã illa gl.ꝓcedit de honeſtate,ñ de neceſſitate.Ita Ant.de Bur.in c.ex parte. de verb.ſigni.Et ꝑ hoc facit,q̃a Papa nõ põt recuſari.Singulare eſt dictũ Hoſt.ĩ c.querelã.de elec.de quo exclamat ibi Abb.ad arg. do.
6 And.ꝙ nõ põt eſſe teſtis in cã propria.Negat̃, q̃a † imo Papa põt eſſe teſtis in cã propria, vt eſt tex.ĩ cle. 1. de ꝓb. Nõ obſt.ꝙ Chriſtus allegauerit teſtimoniũ patris: nã rñdeo,ꝙ Iudæi nõ recipiebãt illũ in Pontificẽ,& ſic erat tã quã priuatus.Ita do.meus in c.cùm à nobis.de teſti. Nõ ob.ꝙ recuſatio habeat in ſe rõnẽ naturalẽ:quia per hoc nõ ſequit̃.Ergo eſt de iure naturali,l.1.ff.de mino.1 prĩ. Præterea põt rñderi,ꝙ imo Papa põt habilitare vnũ, ita ꝙ nõ poſſit recuſari.Gl.eſt in c.ad hæc.ĩ verb. elegerint. de reſcript.& ibi do.Abb.& ibi ẽt ego dixi.Nõ ob. ꝙ in iudicio debeant eſſe tres ꝑſonæ,q̃a illud eſt de iure poſitiuo,& negat̃,ꝙ ſemper ſint tres perſonæ ĩ iudicio,vt patet in iudicio inquiſitionis.Ergo tene cũ do. Abb. cõtra ipſum do.And.cùm adducta per ipſum nõ obſtẽt,vt pa-
7 tet.¶Prælatus† in cã eccleſiæ ſuæ iudicare põt[a] ſalua recuſatiõe.Ita do. Ant. hic,& Abb.Et Abb.ĩ c.cùm ꝯtingat.& ibi dixi ĩ 9.col.ĵ.de fo.cõpet.ꝙ q̃s poteſt exercere iuriſdictionẽ in familiã ſuã, niſi recuſet̃,& in c.1.de maledi.& facit tex.in c. poſtremo.de appel.vbi ꝯſanguineus p̃lati recuſat̃ in cã eccleſiæ,ergo fortiùs p̃latus,& ibi ẽt do.Abb.Cõtrà tenet hic Imo.negando ꝯſequentiã,quia magis præſumit̃ pro p̃lato,& q̃a iura parũ operarentur ꝯcedẽdo ꝙ poſſit eſſe iudex ĩ cã eccleſiæ ſuæ,ſi poſſet recuſari,ſed ipſũ reprobat do.Phi.in d.c.poſtremo,in ver.ſeptimò q̃rit̃.ꝑ c. inſinuatione.de offi.deleg.arguẽdo a fortiori,nã ibi rõne familiaritatis p̃latus recuſat̃.ergo fortiùs in cã propriæ eccleſiæ.Dicit tñ Ana.in c.1.de maledi.ꝙ oportet cãm ſuſpicionis allegare & probare.q̃ uerba nihil importãt, q̃a ſi iſta reſeruatio ſuſpicionis debet aliunde oriri, fruſtra diceret̃ in propoſito de recuſatione.Quare tene cõmunẽ per d.c.inſinuante.niſi dicas,ꝙ loquit̃ in delegato, qui facilius recuſat̃, q̃ ordinarius, l.apertiſſimi.C.de iudi Itẽ quia delegatus cõiter impetrat̃ parti accept⁹. tñ tenẽdo cõmunẽ,iura nõ ſunt fruſtratoria,q̃a ceſſante recuſatione proceſſus valebit,q̃ aliàs nõ valeret,vt hic ꝑ Abb.De mã uide beatũ Thomã 2.2.q.108.art.1.in rñſione 3.arg. ubi dicit,ꝙ p̃latus nõ põt uindicare propriã iniuriã, niſi quatenus eccleſia offendat̃.Et pro hoc facit ꝯſiliũ Oldr. 7.inci.Quædã maledicta mulier.ubi dicit,ꝙ ſi q̃s cõmittit iniuriã in perſonã dñi ſui tẽporalis, ꝙ ipſe nõ poterit illũ punire,& ꝙ ſi ꝑꝑ hoc extorqueret aliquid,ꝙ tenet̃ illud reſtituere rõne,de qua ibi ꝑ eũ.uide ẽt Dom. in ca.ſi q̃s erga.2.q.7.ubi dicit,ꝙ eo caſu,quo p̃latus nõ põt punire,põt tñ tradere carceri & reſeruare ſucceſſori cognitionẽ & pœnã.Allegat l.ſeruatus.ff.de off.præſi. Cõſidera,q̃a ibi magiſtratus erat finiẽdus,ſed in prælato, q̃a perpetuus,iſta carceratio ſaperet pœnã,unde ĩ eo nõ credo hoc uerũ,& uide Domi.in c.1.de pœnis.in 6.& Bal. in c. 1.§.1. de pace iura. firmã. ubi multos caſus ponit in hac mã,& Spe.ti.de actore in uer.itẽ q̃a uult propria authoritate.& Hoſt.in ſum.in ti.de ſent.§.qualis.in uer.ſed nũquid eps̃.ubi dicit,ꝙ valet ꝯſuetudo,ꝙ eo caſu, quo eps̃ nõ põt eſſe iudex,det iudicẽ parti nõ ſuſpectũ,corã quo procurator ep̃i cõpareat,& nõ dr̃ eps̃ dare iuriſdictionẽ, q̃a ipſe ñ hẽt illã iſto caſu, ſed ipſe tñ nominat,& ꝯſuetudo dat iuriſdictionẽ,& ſi appellabit̃ ab illo, appellabit̃ ad ep̃um,tñ poterit recuſari,& ita dicit ſeruare dños tẽporales in Frãcia,& meminit de hoc Lud. ĩl. q̃ iuriſdictiõi.ff.de iuriſ.om.iud.& ſentit.gl.ĩ c.1.de pœ.in 6. Et uide Bal.ĩ l.ſi q̃s.C.de epiſ.& cler.ubi dicit,ꝙ ſi eps̃ eẽt executor inſtitutis pauperibus,& ipſe ꝑ eis faciat ꝓcuratorẽ ad litigãdũ,uicarius ep̃i erit iudex cõpetẽs,q̃a licèt faciat idẽ tribunal cũ ep̃o, nõ cognoſcit tñ per hoc de re ep̃i, ſed pauperũ,& Dom.ĩ c.& q̃ emẽdat.circa med.40. diſ. vbi dicit,ꝙ ꝓprias iniurias põt eps̃ extraiudicialiter punire:& Bar.in l.ſi q̃s forte.ff. de pœn. ubi loquit̃ de iniuria facta in perſonã iudicis,& ibi dicit, ꝙ ſi eſt notoria, põt eã punire,ſi ſit in dedecus officij ſui, ſecus, ſi tãgit ꝑſonã propriã.Et ibi ẽt dicit,ꝙ ſi aliquis de familia ſua eſt iniuriatus,põt ipſe cognoſcere.¶Vltimò circa gl. tritã ĩ c.ſi Papa.60.diſ.uide Petrũ de Mõte in monarchia ſua, ubi ꝑ 27.arg.reprobat illã,appellando illã maledictã, & de ipſa meminit Abb.in diſpu.ſua incip.Eps̃ & quidã rector Parmenſis.De legato aũt uide Spe. in ti. de legato. §.1.uer.ſed nũquid põt.ubi dicit, ꝙ legat⁹ punit iniuriã factã ſibi & ſuis,ſi dehoneſtat̃ delegatio ſua,q̃a non fit ſibi iniuria,ſed ſedi Apoſtolicæ,ꝑ gl. 1.in ca. contingit. de ſent.excõ.& uide Abb.in c.ſi quis contra clericum. de for.cõpet.Et de materia ponit Ana.in c.1.de maledi.

a Iudicare põt. *Adde Old.in ſuo conſi.156.*

SVMMARIVM.

1 *Infidelis an denunciari poſſit.*
2 *Nobilitas an procedat ex parte matris,vel patris.*
3 *Pactum loquens de tempore guerræ,verificatur etiã tp̃e treugarũ.*
4 *Papa eſt iudex cuiuslibet non rocognoſcentis ſuperiorem.*
5 *Tutus exceptione rei iudicatæ per ſecularem,an poſſit denunciari coram eccleſiaſtico de iniquitate ſententiæ.*
6 *Deinde ponit tres cõcluſiones,quæ oriuntur ex præcedẽti quæſtione.*
7 *Priuilegiũ remuneratorium cuicunque datum, eſt irreuocabile. 8.*
9 *Priuilegium conceſſum non ſubdito,an reuocari poſſit.*
10 *Priuilegium conceſſum ſubdito põt regulariter reuocari. Et hoc eſt pro regula,quæ limitatur tribus modis,primo,dum modò nullum ius ſit quæſitum de iure gentium.*
11 *Item non procedit in inferiore à principe.*
12 *Item fallit in priuilegio dato in remunerationem.*
13 *Deterioratio denunciati quando timetur,denunciatio non eſt præcepti,ſed eius omiſſio eſt meritoria.*
14 *Papa an poſſit denunciari.*
Iuramentum de non denunciando eſt illicitum. Poſt nu.14.ver. iuramentum de non denunc.
15 *Dicto alicuius non ſtatur de conſiſtentibus in animo,quãdo habet præſumptionem contra ſe.*

CAPITVLVM XIII.

Nouit ille. ¶ Summa, ut hic ꝑ Abba. & alios.Qũo dæmon poſſit cognoſcere ſecreta cordis, uide fratrẽ Robertũ ſermone ſuo quadrageſimali. 42. ĩci. De corde n.exeũt cogitatiões.¶Quod† de-
1 b nũciari poſſit infidelis[b],tenet hic ſolus do.Abb.Dicit hic do.And.ꝙ mirat̃ de do.Abb.ꝑ tex.ibi,lucratus es animam ſuã.Præterea facit text.ibi, ſit tibi tanquã Ethnicus & publicanus,nã hic oĩno talis eſt ẽt añ denunciationẽ. Præterea ꝯtra hoc facit c.multi.2.q.1. ibi, de his,q̃ foris ſunt,nihil ad nos.Sũt aũt Iudæi tales. Ergo,&c.Sed ꝓ do.Abb.allego Io.An.ĩ c.q̃d ſuꝑ his.de uoto.ubi dicit,ꝙ Papa Gregorius & Inn. 1111. fecerũt ꝯburi vnũ librũ Talmoth,in quo erat falſus intellectus circa Bibliã,& fecit puniri multos Iudæos q̃ nolebãt ſe emẽdare.Itẽ ibi dicit,ꝙ ubi peccat̃ ĩ his q̃ ſunt circa p̃cepta Decalogi, eccleſia põt ẽt Iudæos punire. Et ibi ſubdit, ꝙ eccleſia põt eos cogere,ut admittãt p̃dicatorẽ Chriſtianum. Allegat illud. Laudate dñm oẽs gẽtes, & c.ad c.multi.Rñdet Ioã.And. ꝙ nihil ad nos,ſcilicet excõicãdo & cõpellẽdo & p̃ciſe ad fidẽ,q̃a cũ ſola gratia Dei ſũt uocandi. ¶In quãtũ dicit hic do.Abb.ĩ 3. no.ꝙ ubi ad ſubſtãtiã alicuius actus requirit̃ aliqua forma p̃ambula, ꝙ fundãs ſe ſuꝑ illo dẽt ꝓbare formã p̃ambulã. Do. An.hic allegat ꝓ hoc gl.in c.uenerabibus.ad fi.de ſen.excõ.ĩ 6 & alia, de q̃b⁹ hic ꝑ eũ, & uide Lud.ĩ l.nõ ſolùm.§.ſed ut ꝓbari.ff de ope no.nun. & gl. magnã ĩ cle.fi.de reſcri.& diximus plenè ĩ c. cùm ſit gñale.de fo.cõp.¶No.ibi,qũo poſſum nõ exaudire,De hoc dicemus

b Quòd denunciari poſſit infideli. *Adde tu, q̃d teneo,ꝙ ẽt infidelis, & ſic Iudæus, põt puniri,ſi deliquerit,vt putà circa ſpiritualia,ſi d̃liq̃t,ꝙ puniatur ꝑ iudicẽ eccleſiaſticũ,ſi aut ĩ tẽpalib⁹, ꝑ iudicẽ laicũ. Ita ſcribẽtes ĩ c. gaudemus d̃ diuor. Adde, q̃d de crimine miſto,an poſſit puniri ĩ foro eccleſiaſt. & ĩ foro ſeculari? Vide ꝑ do. Ant.in c. tua.de ꝓcur. & ꝑ Bar ĩ l.ſenat⁹.ff.de accuſ.ĩ l. q̃d ergo. §. pœna grauior. ff.d̃ ĩfa. Adde Sali.ĩ l.qui de crimine.ff.de accuſ.*

Universidad de Deusto Biblioteca

dicem⁹ ĩ.qa ibi Abb.ꝯtrariũ tenet,qđ eſt mirãdũ,ĩ ver.li
2 mita dictã ꝯcluſionẽ.¶ Vtrũ† nobilitas trahaẗ ex patre
matris? Quòd nõ trahaẗ,allego Bar.& Ange.in l. exem-
plo.C.de dec.li.10.Scđò allego tex.in ſimil.Inſti.de legi.
agna.tut.vbi tex. dicit, agnatio trahit ex linea maſculi-
na:& Bar.in trac.de inſignijs & armis.in ver.q̃ro,qualr.
Fortiùs dicit Bar.in l.quoties.C.de priui.ſcho.li.12.vbi di
cit,ꝙ priuilegiũ datũ vni pro ſe & ſuis
filijs & fœminis nõ trahiẗ ad fœminas
nuptas a,qa nõ ſunt ampli⁹ de genere.
Et hoc dictũ ſequiẗ ibi Ang. & Ioã.de
Pla.& Lud.in l.1.in prin.ff.ad Sylla. &
ĩ l.cùm q̃dam puella.ff.de iuriſ.om.iu.
Hoc dictũ Bart.reprobat Mariã. ĩ quo-
dã ſuo cõſ.incip.Reuerẽdus do. B. Ro-
uerella.dicens, ꝙ imo priuilegiũ datũ
maſculis & fœminis trahiẗ ad maritatas. Allegat l. fi. §.
idẽ reſcripſerũt.ff.de mun.& honori.& ibi Bar. imo di-
cit,ꝙ appellatione deſcendẽtiũ veniunt fœminę,p l.j.ff.
de iure immu.ſecus eſt de filijs earũ.Itẽ allego tex. in ca.
vbicũque.de pœnis.in 6. vbi dr̃,ꝙ pœna impoſita alicui
generationi non extendiẗ ad generationẽ fœmininam.
Itẽ vide gl.in c.ſtatutũ Felicis.in ver.volumus, de hære.ĩ
6.vbi gl.dicit,ꝙ ſi Papa nõ dixiſſet volumus. nõ puniret
illo caſu linea fœmina: & hanc partẽ vr̃ firmare Nico.
de Vbal.in tractatu ſuo nouo de ſucceſſ.ab inteſt.fol.15.
rñdet ad iſtũ tex.ꝙ non dicit,regẽ eſſe de genere Caroli,
ſed de deſcendentibus ab ipſo Carolo: tñ nõ firmat pp
ſtylũ curiæ,ſępe nominantẽ nobilitatẽ vtriuſque paren-
tis,& p c.venerabilis.de p̃b. Tenet tñ primũ indiſtinctè.
Ita Petrus de Anch.cõſi.339.inci.viſis diligẽter iuribus.
Primò,qa ꝯſideraẗ conditio paterna,l.cùm legitimè. ff.
de ſta.homi.Itẽ qa obnubilaẗ nobilitas mulieris, ſi nu-
bat plebeio vel ſpurio,l.fœminæ,ff.de ſenato.Scđò alle-
gat.Bar.ĩ l.2.ĩ 2.col.C.de iure emphy.vbi ſentit,ꝙ ĩueſti-
tura loquẽs de aliquo nobili,& de ſua gñatione, nõ ĩclu
dit natos ex fœminis nuptis plebeijs Et vide Bal.ĩ l. fi.C.
de ſer.fug.vbi dicit expreſsè,ꝙ nobilitas materna nõ no
bilitat,qa nobilitas eſt à cã potentiori. & fortior eſt for-
ma,q̃ mã.Tñ non eſt dubiũ,ꝙ latè participat de nobilita
te mãę:qa omne ꝯpoſitũ participat de vtroque. Alleg.gl.
in c.fi.33.q.4.Ex quibus verbis rñdet ad ſtylũ curiæ & ad
c.venerabilis.ꝙ participat,ſcilicet large,nõ aũt propriè.
Qđ no. Et ſit finis,quò ad hoc.Quibus tñ adde,ꝙ in diſpẽ
ſatione nataliũ nõ eſt opus dicere de nobilitate adulteri,
ſed de nobilitate matris adulteræ.Ita Io.And.in c. fi. de
3 fil.presby.in 6.¶ † Dñt hic Mod. ꝙ pactũ loquẽs de tpe
guerræ,verificaẗ ẽt tpe treugæ.Contra Io.And. hic mo-
ueẗ per tex.in ti.de pace Cõſtã.& ibi Bal.in ver.vaſalli. q
dicit,ꝙ idẽ eſt iudiciũ de treuga,qđ de guerra,& tex. in c.
ſignificauit.de Iudęis.vbi treuga iudicaẗ vt guerra,& An
ch.cõſi.88.incip.præmiſſa ſerie facti.vbi ꝯſuluit, ꝙ treu-
ga accedit guerræ. Alleg.ẽt Car.in c.1.de treuga & pace
vbi dr̃,ꝙ treuga impropriè dr̃ pax.Sed in ꝯtractibus ver-
ba debẽt capi propriè,l.quicquid aſtringẽdæ. ff. de verb.
obl.Ergo,&c.Et tandẽ cõcludit,ꝙ treuga ẽ quoddã me-
diũ inter guerrã & pacẽ & ꝙ in mã fauorabili appellatio
ne pacis veniet treuga:ſecus in odioſis. Ego verò allego
Car.in d.c.ſignificauit.de Iudæis. vbi dicit, ꝙ treuga eſt
quoddã mixtũ; & ibi Ana.& pro do.Abb. allego tex. ĩ c.
illi,qui 24.q.3.de quo hic do. And. ¶ Vbi verba capiunẗ
propriè,appellatione guerræ venit treuga.Ita Lud. ſin-
gul.ſuo 299.incip.ſicut. vbi dicit, ꝙ ſicut nõ accedẽs ad
locũ tpe guerræ excuſaẗ,ita excuſaẗ nõ accedẽs tpe treu-
gæ.Itẽ pro hoc allego tex. in ti.de pace Cõſt.§.vaſalli. Se-
cũdò p hoc allego Pau.de Caſt.in l.cõ-
uẽtionũ b.ff.de pac.vbi dicit, ꝙ ſtatutũ,
qđ dictat,ꝙ q hẽt pacẽ cũ offẽſo, remit-
taẗ ſibi offenſa,nõ hẽt locũ , vbi qs hẽt
treugã:qa nõ dr̃ habere pacẽ,& nõ gau
debit priuilegio dicti ſtatuti. Alle. Ang.
in l.1.ff.eo.ti.& reprobat.Io.And.ĩ loco alleg. hic p Doc.
dicẽs,ꝙ ſalariũ debẽt treuga durante. Et allego ad hoc
ẽt Cal.cõſ.37.in ti.de teſta.inci. Teſtator mãdauit ædifi-

a Nuptas. *Adde Lau.de Fau.Inſt.de leg.agnat.ſuc.§.caterum.63.co.& do.Alexan.de Imol.in l.1.ff.de iur.immu.*

b In l.conuentionũ. *Et ibidẽ ad hoc uide do. Ale. de Imo.in 2.col.*

cari.vbi dicit,ꝙ pœna appoſita hæredi nõ ædificanti ca
pellã finita guerra nõ habet locũ,ſi ſit treuga.¶ In glo 2.
&c.Vtrùm Papa habeat gladiũ tẽporalẽ?ponit Abb. hic
p opi.cõi.Dom.And.hic allegat Card.q dicit, ꝙ in hac
mã nõ pñt fieri rõnes demõſtratiuæ.Dicit tñ ipſe,poſito
ꝙ iuriſdictio imperij ſubordineẗ iuriſdictioni eccleſiaſti
cæ,tñ nõ eſt dicendũ,imperatorẽ ita ſubeſſe eccleſiæ. ꝙ
ab eo appelleẗ ad Papã:qa nõ eſt talis ſubordinatio, q̃ fa
ciat cẽſeri Papã ſuperiorẽ,quo ad actuale exercitiũ, ſed
tantùm habitu.Et ita procedũt iura dicẽtia,gladios eẽ di
ſtinctos,niſi ĩ caſibus à iure expreſſis,vt vacãte imperio,
c.licet.ĩ.ti.proxi.& ẽ gl.in c.qm̃.10.diſ.q̃ hoc dicit, volẽs
ꝙ ab Imperatore ad Papã nõ appelleẗ. Itẽ allegat Bal.in
prœmio ff.col.2.vbi dicit,ꝙ Imperator dr̃ ab imperan-
do,qa alijs imperat,& ſibi à nemine imperaẗ: & ꝙ Legi-
ſtæ hoc tenẽt p maxima,ꝙ imperator nõ hẽt ſuperiorẽ
licèt Canoniſtæ ponant Papã ſuperio-
c rẽ c.Allegat & alia multa, de qb. hic p c
cũ,quib.nitiẗ demonſtrare, ꝙ imperiũ
ſit à Deo,& ꝙ imo Papa nõ ſit dñs ĩ tẽ-
poralibus & Imperatore ſuperior. Po-
ſtea verò p alia multa ꝯprobat, ꝙ imo
imperiũ depẽdet ab eccleſia.& ꝙ Papa
eſt ſuperior Imperatore: q̃ oĩa videatis
nõ enim curo tranſcribere, poſteaquã
videri poſſunt. Sed vltra eũ de mã iſta
pleniùs,q̃ alibi, videte per archiep̃um
Flo.in ſum.ſua in 2.parte 3 partis prĩci
palis,ſub rub. de ſtatu ſummorũ Põtifi
cũ.¶ Itẽ gl.Fran.Pataui ni in extraua.vnã ſanctã.& Milũ
in Repertorio ſuo in verbo,iuriſdõ.in §. iuriſdõnis,pro
gatio. vbi dicit, ꝙ in Papã nõ cadit progatio iuriſdõnis.
qa eſt iudex ordinarius cũctorũ. Vide ẽt eundẽ ibidẽ in
verbo,Papa.in §.Papa nõ ſolùm.vbi dicit, ꝙ laicus ꝯuẽ-
tus corã Papa ſi dicat ipſum nõ eſſe iudicẽ ſuũ, inepte ex
cipit.ſed dẽt dicere, Papã nõ habere exercitiũ in eũ,& ita
dicit practicari in Rota.Et vide ẽt Car.ſancti Sixti in tra
cta.de Papa,q. 64. ubi pbat cõem opi. Canoniſtarũ hic,
& Pe.de Monte in ſua monarchia in 3.lib.incip.expedi-
tis his.& latè do.Ant.in repe.c.per venerabilem.qui filij
ſint leg.& Old.cõſ.83.in c.an ep̃s. Ang.ẽt in l.deprecatio.
ff. ad l.Rhodiã.de iactu.& Arch.in quodã ſuo tract.đ hæ
reſi,in ver.& quia tanta eſt præeminentia.Et nota, ꝙ lẽ
imperator habeat ſolũ exercitiũ,tñ ex hoc videtur dicẽ-
dum,ꝙ ſit maior Papa, quo ad tẽporalia.per tex.ĩ c. Pa-
ſtoralis.de reſcr.vbi poteſtas habitu eſt minor,quã exer-
citio.¶ Dictũ do.Car.hic,ꝙ nõ appelleẗ ad Papã ab Im-
peratore,nõ procedit in principe nõ recognoſcẽte impe
ratorẽ,qa à tali ad Papã põt appellari.Ita Hoſ.in ca.cùm
Ioãnes.de fid.inſtrum.& Abb.in c.expoſita.de arbit.& ĩ
ca.ſi duob⁹.de appell.ita limitãs illũ tex.Circa qđ no.tria
declaratiua.¶ Primò,ꝙ iſtud intelligiẗ in dubijs & graui
bus materijs.Ita Abb.in d.c.duobus. allegãs Inno. in ca.
cùm te.in 2.col.de re iud.& tex.in c.p venerabilẽ. §. rõ-
nibus.qui fil.ſint legiti.¶ Sẽcũdò not.ꝙ vbi adiẗ Papa cõ
tra tales prĩcipes,nõ põt eos punire,ſed bñ põt eorũ ſen-
tentias corrigere & reuocare.Ita dicit gl.ſingu.in c. & ſi
neceſſe.in gl.magna.in fi.de do.inter vir. & uxo. de qua
ibi do.Abb.¶ Tertiò no.ꝙ valeret ꝯſuetudo, ꝙ ab oĩ iu-
dictione tẽporali appellareẗ ad Papã. Tex.eſt ĩ d.c.ſi duo-
bus.Et idẽ eẽt fortè,vbi procedereẗ de æquitate, pp text.
ibidẽ ibi,quamuis de iuris rigore,&c.à cõtrario ſenſu,&
certe dubitabile vr̃ dictũ Car. hic.vr̃ enim,ꝙ nõ ſit diffe-
rentia inter imperatorẽ & alios non recognoſcentes ſu
periorẽ. Eadẽ enim rõ vtrobique militat,& nõ dicas, ꝙ
exercitiũ gladij ſit ĩterdictũ Papæ reſpectu imperatoris,
& nõ aliorũ:quia contrariũ vult gl. & tex.hic. ¶ Vltimò
ſcias extrauagãtẽ Clemẽtis V.q incip.meruit.ubi limitaẗ
extrauag.Bonifac.& 8.vnã ſanctã. ꝙ nihil operaẗ cõtra
ſtatũ regis Frãciæ:de qua meminit gl. fi. ĩ cle. ĩ pleriſque.
de ele.Et no.ꝙ licèt iſte rex nõ ſubſit imperatori, tñ nõ
eſt ipſe alter Imperator.Ita Bal.ĩ c.imperialẽ.§.fi.in fi.de
prohi.alie.feu p Fed.Et ea,q̃ dicta sũt de appellatione ,fa
ciãt ꝯtra Philipp.in rub. de appel. dũ enumerat multos
prin-

c Superiore. *Adde do. Alexan. de Imo.in l.1.§.i.iu tit.ff. đ requi.re.et quæ ad materiam habentur per do. Soci.in conſ.275. incip.iu cauſa fratris Andreæ.ver. præterea etiã in 2. parte,charte 192.*

4 prĩceps,à qb.appellari ñ põt.¶ In † gl.ĩ verb.iudicaẗ.Põt
corã Papa directè ꝯueniri qlibet ñ recognoſcẽs ſuperio
rẽ.Ita Abb.hic p ea,q̃ ipſe allegat. Egò verò allego Car.
ĩ cle.paſtoralis. §.vt illud. de re iud.vbi dicit,ꝙ exẽpti ab
Imperatorẽ ſubsũt Papę,ſicut olim ſuberant Imperatori,
& ſic corã Papa poterũt ꝯueniri,ex quo ñ ſubsũt Impera
tori.Itẽ allego Old. cõſi.254.inci.Quia tota. vbi probat,
ꝙ rex Hiſpaniæ põt cõueniri corã Papa & Archi.in tra
ctatu de hæreſi,fol.15.in ver. & qa tãta eſt p̃eminentia.
vbi dicit,ꝙ rex Frãcię ſubeſt Papę:aliàs aũt eſſet res mõ
ſtruoſa:& Card.in cle.p̃ſenti.in 7.q.de cẽſi. vbi dicit,ꝙ p̃
ſcribiẗ,neqs ſubſit Imperatori,ſed non Papæ,licèt Anc.
ibi teneat ꝯtrariũ p tex.in c.cum nõ liceat. de p̃ſcrip. cui
rñdet ibi Car.ꝙ ꝯtra obediẽtiã nõ pſcribiẗ actiuè,ſed paſ
ſiuè ſic,pro qua rñſione eſt deciſio Rotæ in ti. de p̃ſcr.in
deci.nouiſ.deci.prima,vbi dr̃, ꝙ articulus de p̃ſcriptio-
ne obedientiæ & acquiſitione exemptionis non admit
tiẗ,niſi dicaẗ,ꝙ eſt alteri effectus ſubiectus. Et ita decla-
rabitis no.p Bar.in l.hoſtes.ff.de cap.& alibi ſæpe, vbi lo
quiẗ de omnibus ciuitatibus Tuſciæ,q̃ p̃ſcripſerũt,vt nõ
recognoſcant ſuperiorẽ:nã dẽt intelligi, nõ tñ quoad
Papã.¶ Limita hanc cõcluſionẽ,niſi agaẗ de feudo,quia
tunc ſicut rõne feudi eximiẗ ab alijs ordinarijs, c. cæte-
rum.s̃.eod.ita ẽt ab iſto,& ita intellige iſtũ tex. Dicit tñ
Bal.in c.imperialẽ.§.fi.in 1.col.de prohib.alie. feud. per
Fed.ꝙ ſi pares nimis fauẽt regi Francorũ,q nõ recogno
ſcit ſuperiorẽ contra habẽtes feudũ ab eo, ꝙ feudatarij
tũc poterũt recurrere ad Papã,& ita intelligas do.Abb.
hic in notabilibus.¶ Limita ſcđò reſpectu pœnæ. Gl. &
Abb.in d.ca.& ſi neceſſe.de do.ĩter ui. & vxo. ¶ Vtrum
5 †tutus exceptione rei iudicatæ p ſecularẽ poſſit denun-
ciari corã eccleſiaſtico de iniquitate ſñiæ? Vltra Doct.
hic do. And. allegat Bal. in auth. cler.
C.de epi.& cle.vbi dicit, ꝙ paſſus iniu-
ſtitiã a p ſñiam iudicis nõ audiẗ, niſi ap
pellet. qa ius ciuile & canonicũ ꝯcor-
diter ſic diſponit,c.fi.de ſuſcep.in 6.Se
cũdò allegat Bal.in auth.ad hæc.in pẽ.
col.C.de vſur.vbi Bal.in iſto paſſu po-
nit eãdẽ diſ.quã ponit do. Abb. hic.Et
ibi ſubdit idẽ ĩ arbitro & arbitratorẽ, ſi
fortè ex forma ſtatuti eorũ ſñiæ habe-
rẽt vim rei iudicatæ.Dicit tñ do. And.
poſito,ꝙ victor ꝯfiteaẗ,ſñia retractabi
tur ab ipſo iudice ſeculari, & non erit
opus recurrere ad forũ ꝯſciẽtiæ, & ſic
ad faciendũ ſuper hoc corã iudice ec-
cleſiaſtico denũciationẽ p id,qđ habeẗ
ĩ l.ſi p̃tor.§.Marcellus. ff.de iudi. Ideo,
dicit ipſe,nõ bene dñt Bal. & Abb. Et
ꝙ imo talis nõ poſſit denũciari,arguit
ipſe hoc mõ,Nã p̃ſcripta cũ bona fide
pñt p̃ſcribẽtes cũ bona cõſciẽtia tene-
re, licèt poſt p̃ſcriptionẽ cõpletã ſuper
ueniat mala fides. Ita vult Inno. in ca.
cura.de iurepat. cũ alijs ꝯcordãtibus,
de quibus hic p eũ.Ergo eodẽ mõ pñt,
dicit ipſe,retineri p victorẽ iudicata,ſi
obtinuit cũ bona fide,quia nõ vr̃ poſſe
aſſignari bona rõ diuerſitatis. Scđò ar
guit ſic, Per trãſitũ ſñiæ in rẽ iudicatã
oriẗ p̃ſumptio iuris & de iure,ꝙ rectè
& ritè lata ſit ſñia,vt in c.cum ĩter nos.
de re iud.cũ ſimi.Ergo ſequiẗ, ꝙ talis p̃
ſumptio tollit peccatum, cum nõ poſ-
ſit probari ꝯtrariũ , ſ. ꝙ ſñia ſit iniuſta.
Ergo nõ poterit denũciare, cùm denũ
ciatio fiat rõne peccati. Tertiò p hoc
adducit iſtũ tex.in verſ. ſufficiẽter oſtẽ
dat.ꝙ peccat ĩ ipſũ,ſed impoſſibile eſt,
dicit ipſe,ꝙ hoc doceaẗ, poſtquã nõ p̃t
probari ꝯtrariũ,cum poſtea q̃ ſñia trã-
ſiuerit ĩ rẽ iudicatã , ex ea oriaẗ p̃ſum-
ptio iuris & de iure,ꝙ ſit rectè & ritè la

a Paſſus iniuſtitiã. *Adde tu, ꝙ hoc dictũ Bal. eſt contra caſũ l.quia imò ſñia, à qua nõ fuit appellatũ, põt abſque vlla appellatione retractari, & ſic nunquã trãſit in rem iudicatam. De hoc eſt caſus in l. admonẽdi ff.de iureiurã.vbi Scribentes dicunt ꝙ ſi ſñia iniqua eſt lata virtute iuramenti neceſſarij delati, in defectũ probationũ per pbationes repertas, de nouo retractabitur ſñia, etiã ꝙ non ſit appellatũ. Adde quod ĩ cauſa d.l. admonẽdi. quòd pulchrũ eſt videre, an actor poſſit agere ex integro aſq; eo, ꝙ petat reſtitutionẽ in integrũ,vide p do.Ale.in d.l. admonendi in 1.col. Adde ꝙ Ful.ibi dubitat, ſed pone, ꝙ requiratur reſtitutio ĩ integrũ, vſq; ad quantum tẽpus poſſit peti, vide etiam in d.l. admonendi,p do. Ale.in 2.col. Adde,ꝙ dixi ĩ ſñia, hẽtẽt locũ ĩ trãſactione,Ita do. Ale. ĩ d.l.admonẽdi. ĩ 3.col. Ad ad iſta, ꝙ ſñia lata ex priuilegiatis pbatiõibus,põt retractari ſuperueniẽtib⁹ nouis pbationib⁹ melioribus. Ita Inno. in c.tua nos.de cohab.cleri.& mul. Adde ẽt,ꝙ 12.sũt caſus, ĩ quib⁹ ſñia nunq̃ trãſit in rẽ iudicatã, ẽtſi non ſit appellatũ, quos enumerat Lud.in d.l.admonendi.ff. de iureiu. Canoniſtæ in c.Bertoldus. de re iudic. Adde vnũ alium caſum valde ſingularẽ, quẽ ponit Bal. in l.cũ allegas.ĩ quarta op. C.đ vſuris.*

ta,vt s̃.dixi,ꝯtra quã p̃ſumptionẽ non
admittiẗ probatio,vt eſt gl.in verb.pri-
uilegiũ.ĩ Auth. đ ęqua.do.Coll.7.Quar
tò arguit ipſe hoc mõ,Nã p ſñiam ab-
ſolutoriã ſublatũ eſt omne vinculũ na
turale & ciuile,vt no. Scribẽtes in l. 1.
ff.de cõdi.indeb.& in l.Iulianus. eo.tit.
Ergo ſequiẗ, ꝙ nõ poterit denunciari,
cum nullũ vinculũ remãſerit. Quintò
arguit ſic,Nã ſi hoc diceremus, ſeque-
reẗ,quòd euaneſceret rigor iudiciorũ,
& tollereẗ p viã indirectã neru⁹ ſñiarũ,
qa ſemper qs poſſet venire per uiã in-
directã ꝯtra ſñiam,q̃ trãſiuit in rẽ iudi-
catã ꝯtra id qđ in ſimili not. ĩ cap.cum
dilecti.& in c.cum p cã. de emptio. &
vẽdit.declarãdo,ut hic p ipſum, & ſic
tenet ipſe, ꝙ denũciatio Euãgelica ñ
hẽt locũ,vbi ſñia trãſiuit in rẽ iudicatã,
ꝯtra Hoſt.hic.Pro iſta opi.facit rõ,quę
aliàs allegabaẗ p do.Phili.Exceptio rei
iudicatæ eſt approbata de iure Cano-
nico,ẽt ſi ꝯſtat,ꝙ ſit ꝯtra ius partis, &
quo ad partes,facit ſñiam haberi p ue
ritate,d.c.cum inter uos. de re iud. ibi
ẽt ꝯtra ius, &c. Nec eſt inducẽda diffe-
rẽtia inter forũ ꝯtẽtioſũ,& ꝯſciẽtiæ,qa
hoc mõ canon illaquearet animã,cõ-
tra no.in regula,poſſeſſor.de regu.iur.
ĩ 6.Ergo ꝯtra res iudicatas nõ dẽt ĩuo-
cari brachiũ eccleſiæ,q̃ ſtatuit,ipſas valere,c. qa fruſtra.
de uſur.maximè,qa ius Canonicũ nunquã ſciẽter defen
dit aliquẽ ĩ peccato, c. de uiduis.27.q.1.Si enim hoc cau
ſareẗ peccatũ.ſ.quòd ſñia ſit ꝯtra ius partis nõ appellan-
tis,certe canõ nõ foueret uictorẽ,qđ faciẽdo vr̃ eũ face-
re tutũ,aliàs iſtud eſſet illaqueare.Fatebaẗ tñ ſec⁹ eẽ, ubi
notoria eẽt iniuſtitia,qa in gñali prohibitione nõ inclu
diẗ dolus.¶ Sed tu ĩ hoc facias tres ꝯcluſiones. Prima ſit
6 ergo ꝯcluſio,ꝙ† ubi uitiũ ſñię & iniuſtitię nõ ẽ p partẽ re
miſſibile,ut ĩ cã bñficiali & mr̃imoniali ꝙ ñ ceſſat denũ
ciatio.Ita do.Ant.& Imo.hic.Rõ,qa acqeſcentia partis
nõ purgat uitiũ erroneæ cõſcientiæ. Ego p hoc allego
Inn.in c.ad aures.ĩ gl.magna,ĩ medio,de reſcrip. ubi di-
cit,ꝙ ſi quis per literas ſurreptitias obtinuit ſñiam,qđ re
cipiaẗ in Canonicum in aliqua eccleſia,& Canonici ip-
ſũ receperũt acquieſcẽdo ſñiæ & non appellãdo, quòd
nihilominus poterit agi ꝯtra talẽ denũciãdo, qa retinet
beneficiũ cũ peccato,qđ ẽ ꝯtra intẽtionẽ Papæ. Et iſtud
dictũ ſequiẗ Abb.ĩ c. cum olim. uerſ. quartã lecturã. de
dolo & cõtu.& Inn.in c.ad audientiã.lo 2.de reſcript.&
ĩ c.cum nobis olim.de ele.Nõ dicas,eſt hoc in bñficiali
bus,eo qa ſñia ibi nõ trãſit in rẽ iudicatã,prout inaduer-
tẽter dixit hic do.Ant.qa diceres contra text. in c. cum
dilecti.de elec.in fi.Sed intellige,quòd imo tranſit reſpe
ctu uicti,nõ aũt uictoris,cuius ius ex ſñia iniuſta nõ fun-
daẗ,ſicut in alijs,cum bñficiũ ſine iuſto titulo haberi nõ
poſſit,ut in regula 1. de reg. iu. in 6. Et iõ ſuperior ſẽper
poterit inquirere cõtra uincẽtẽ,nõ obſtãte ſñia.Ita dicit
do.Abb.in d.ca.cum dilecti.Et ſic intellige gl.ĩ c.1. de ꝯ-
ceſ.p̃bẽd.¶ Secũda ꝯcluſio,Vbi vitiũ eſt remiſſibile per
partes,ſed trãſitus in rẽ iudicatã nõ fuit ex negligẽtia ui-
cti,qa fortè nã cãæ excludebat appellationẽ, vel timuit
appellare pp tyrãnidẽ ſupioris, tũc hẽt locũ denũciatio.
Ita do. Ant. hic, & bñ,qcqd dicat hic Imo. qa hoc caſu
patiẽtia uicti nõ fortificat ius iniquũ uictoris.¶ Tertia ꝯ
cluſio.Vbi vitiũ eſt remiſſibile p partes,& negligẽtia par
tis ſñia trãſiuit in rẽ iudicatã,tũc ceſſat denũciatio, ſm
do.Ant.& Imo.hic.& Bart.& Bal.ibi.s̃.& Mod.hic.Rõ,
qa uictor ex illo tacito cõſenſu uicti acquieſcẽtis ſñiæ
excuſat ꝯſciẽtiã ſuã.Ex quo dicit hic dom. Ant. ꝙ ſi a de
bitore petũtur uſuræ,uel petaẗ executio ꝯtractus uſura-
rij,& in diſcuſſione cãæ reus nihil opponit de uſuris, ꝙ
reus poſtquã ſñia trãſierit ĩ rẽ iudicatã,nõ audieẗ,qa ac-
quieſcẽdo ſñiæ potuit uſuras dimittere.Et ita dicit ſe cõ
ſuluiſſe.

Universidad de Deusto Biblioteca

fuluisse. Et in hoc aduersat̄ Bal. approbato hic per Abb.
¶ Tu verò in hoc articulo, an audiat̄ qs ēt p̄ denūciatio-
nē Euangelicā aduersus sn̄iam, q̄ transiuit in rē iudicatā
pp̄ eius acquiescentiā, cōsidera ꝙ pro opi. do. Abb. hic te
nētis, ꝙ sic vrgēt multa: & primò authoritas do. Ant. in
c. plerique. de immu. eccle. ī verb. ex his patet. vbi dicit,
ꝙ siue sn̄ia trāsiuerit in rē iudicatā ex negligētia uicti, si-
ue nō, denūciari pōt victori: qa licèt forus ꝯtentiosus p̄-
sumat pp̄ hoc, ꝙ sn̄ia non sit iniusta pp̄ habendū finē li-
tiū, tn̄ forus aīæ, q innitit̄ soli veritati, nō persistit in hac
p̄sumptione. Præterea fatent̄ oēs, ꝙ si victor ꝯfiteat̄ eā
iniustā, ꝙ pōt reuocari p̄ denunciationem. Inn. in d. c. qa
pleriq;. Bal. & Imol. ī l. nemo pōt. ff. de leg. 1. Bal. & Imo.
in l. si quis instituat̄ ff. de hæred. instit. Bald. in l. 1. C. sent.
rescin. nō pos. Imo. in cle. appellationē. de appell. in c. in
p̄sentia. in 2. col. de renū. Imo. ī c. qm̄ ꝯtra. de proba. do.
Ant. in c. is, qui fidē. de spōs. Bal. ī auth. ad hæc. C. de usur.
cū ꝯcordantibus. Ergo nō stat̄ p̄sumptioni sn̄iæ in tātū,
ꝙ apparente veritate nō retractet̄: & sic forus ꝯscientiæ
audit istā veritatē, vt s̄. Ergo vr̄, ꝙ ista veritas sit audiēda
vndecūque veniat. Itē allego do. Ant. in cap. qd̄ sicut. de
elec. in pen. col. in ver. dicit quarto. ubi dicit, ꝙ iniustè dā
natus ad restitutionē rei suæ, quāuis de iure ciuili redde
re teneat̄, tn̄ qa dn̄s remanet, nō peccat illā tenendo &
nolēdo restituere. Ad idē, qd̄ not. Abb. in d. c. cùm inter.
de re iud. in ver. no. qd̄ ēt de iure Cano. vbi dicit, ꝙ si vi-
ctor scit sn̄iam iniquā, nō est tutus in foro ꝯscientiæ. Idē
sentit Bal. in disputatione sua incip. Statuto cauet̄. ī ver.
videamus de secundis. Ergo ex p̄dictis apparet, ꝙ ista nō
est bona ꝯsequentia. Sententia transiuit in rē iudicatā,
ergo victor est tutus, quo ad Deū. Et allego do. Anto. in
c. inquisitioni. de sent. excō. vbi dicit, ꝙ finis fori cōtētio
si Canonici nō est in totū directiuus ad salutē. nec oīa li
cita f̄m eū sunt licita in foro animæ, & licèt sn̄ia faciat
de indebito debitū, l. Iulianus. ff. de ꝯdi. indeb. tn̄ nō facit
id debitū inspectis finibus fori pœnitentialis, p̄ text. ibi.
Quæ verba perpetuo not. licèt ad illū text. posset rn̄deri
ex dictis in prima ꝯclusione suprà formata, s. ꝙ vitiū ibi
erat irremissibile per uictū, ꝙ no. Itē allego Inn. in c. 2. d̄
purga. vulg. vbi p̄ illū tex. dicit, ꝙ licèt trāsitus in rē iudi-
catā faciat ius inter partes, d. c. cùm inter. tn̄ pp̄ superue-
nientiā veritatis recedit̄ ab illa. Et facit dictū Bal. ī l. cùm
qs. C. de iuris & factis ignor. ubi dicit, ꝙ lex fundata in
p̄sumptione non procedit in foro cōscientiæ data veri-
tate in ꝯtrariū. Et idē dicendū de canone pp̄ dictū Ioā.
And. in c. is, qui fidē, de spons. Et licèt c. cum inter. ad vl
timandas lites p̄sumat pro illa sn̄ia, Nec audiat reclamā
tē. tn̄ forus animæ & ꝯscientiæ stabit ueritati pp̄ authori
tates p̄dictas: qa si uictor iniustè obtinuit, denunciari si-
bi pōt, qa peccat. ¶ Et si dicat̄, istæ sunt rōnes fori animę
q̄ cessant ante tribunal ecclesiasticū ꝯtētiosū, Sol. Forus
denunciationis non appellatur forus contentiosus ec-
clesiasticus. Patet ex dictis Doct. hic circa denunciatio
nē iudiciale, & ita expressè sentit Pet. de Ancha. in c. pos
sessor. in fi. ī verb. de obligato uero naturali. de reg. iur.
in 6. ¶ Si dicat̄ ēt ꝯtrà de dicto Inn. in c. cura. de iure pat.
soluēdo dico, ꝙ est verū, quod p̄scriptio est iustus mo-
dus acquirendi rē alienā, qui tn̄ cessat data mala fide in
eius cursu. Ergo eodē mō in casu nostro sn̄ia nō pōt eē
iustus modus obtinēdi alienū, cùm uictor iniustus sem-
per fuerit in mala fide, sciens se habere iniustā cām. Vel
dico, ꝙ sn̄ia iniusta nō transfert dominiū in foro aīæ, p̄
superi⁹ dicta. Cogita, quòd prima solu. nō tollit difficul-
tatē: qa fuit possibile, ꝙ si à principio qs litigans putaret
se hr̄e bonā & iustā fidē, licèt ex postfacto lata sn̄ia sup-
uenerit sibi mala fides. & sciat se iniuste obtinuisse, & sic
ista solut. prima nō est gn̄alis, & remanet firmū, quo ad
illud dictū Inn. Iō euigila bonis oculis. Nā & secūda pōt
rectè intuēti facil'r euitari. ¶ Si dicat̄ ēt qūo ita admittit̄
probatio ꝯtra p̄sumptionē iuris & de iure ꝯtra cōem?
soluēdo dico, pp̄ hoc n̄ fit p̄batio ꝯtra sn̄iam, nec ei⁹ effe
ctū principal'r, sed agit̄ ad emendationē peccati, quo ca-
su p̄batio indirecta admittit̄: vt no. multi, quos scripsi in
c. quāto. de p̄sumpt. & est gl. aurea in cle. 1. in verb. fecisse

in medio, de proba. & dixit Domi. in c. filij. de hæret. in
6. ꝙ statutū prohibēs ꝯtra aliquid posse fieri p̄bationē, ī-
telligit̄ d̄ directa, nō aūt d̄ illa q̄ fieret p̄ īdirectū, & p̄ quā
intētio aduersarij p̄ indirectū elideret̄. ¶ Præterea ēt si
opponat̄, ꝙ est imputādū uicto, ex quo neglexit appel-
lare. rn̄deo, ꝙ hoc forte fecit, qa execrabatur lites & no
lebat litigare, l. itē si res. §. fi. ff. de alien. iudi. mu. cā facta.
Secūdo sciebat ius suū saluū manere p̄ hāc uiā, q̄ breuior
est, l. sicut. §. nō vr̄ aūt. ff. quibus mod. pig. uel hypot. so-
lu. ¶ Tertio, sua negligētia non dat ius
uictori: qa in dubio nō p̄sumitur dona
a tio [a], l. cum de indebito. ff. de proba. Si
diceres ꝯtrà, nōne exceptio rei iudica
tæ operat̄ in foro ecclesiastico, c. fi. de
excep. in 6. sol. fallit, ubi tractat̄ de peri
culo aīæ, ut est tex. ibi. ¶ Si dicas, hoc
mō euanesceret rigor iudiciorū, rn̄deo
primò, ꝙ si denuncians nō p̄babit pec
catū, cōdēnabitur in expēsis, & sic nō
euanescit rigor. Preterea nō passim &
indifferēter audiēd⁹ est denūcians, nā
iudex hēt ꝯsiderare ea, de qbus p̄ Inn. ī
c. tenor. de re iud. de cuius dicto memi
nit hic Abb. & Dom. in ca. Catholica.
11. dist. & Io. An. in c. 2. de p̄ben. in 6. p̄
qd̄ dictū tēperāda est hic tota mā. Ex
quibus p̄dictis omnib. dubito multum
de dicto do. Ant. hic, dū loqtur de vsu-
ris. Et ista nota tāquā d̄ pane lucrādo.
¶ In gl. in uerb. quicunque examinaui
hoc ī c. 1. de ꝯsti. in scriptis meis in secū
da fallētia, ubi posui, qn̄ possit lex abro
gata allegari, ubi uidete. Dicit hic do.
And. ꝙ priuilegiū datū nō subdito, effi
citur cōtractus. Allegat tex. in c. 1. de p̄bat. ¶ Addit ipse,
7 † ꝙ priuilegiū remuneratoriū cuicūque datū, est irreuo-
cabile. Alleg. tex. in l. si pater. §. j. ff. de dona. in simili. ubi
Bar. dicit, quòd donatio remuneratoria est irreuocabi-
lis & nō insinuatur. Idē dicit in priuilegio ꝯcesso ad pias
cās, qa tale priuilegiū ē irreuocabile. Alleg. Bar. ī l. priui-
legia. C. de sac. eccl. de quo dixi ī c. eccl'a sanctæ Mariæ. ī
12. q. de ꝯstitu. Pro hoc allegat do. And. c. si pp̄ tua. de re
scrip. in 6. ī fin. ubi singulariter p̄bat̄, ꝙ ꝯcessio gn̄alis cū
clausula, Nō obstātibus. nō tollit priuilegia pijs locis ꝯces
sa. Allegat & alia multa, de qbus p̄ eū quē uideas. & in c.
cū M. s̄. de ꝯsti. ubi permulta tractat de istis. Et ibi sol⁹ po
nit, quòd nō differt priuilegiū subditi & nō subditi, tenēs
8 quòd vtrūq; sit irreuocabile. ¶ Dicit† hic Are. Cōsidera
bene in hac materia, quòd aliquando priuilegium est ꝯ-
cessum, & non quæsitū ius priuilegiato ipso iure, quod
potest esse ante acceptationem, qd̄ aliquando ꝯtingit, ut
in c. 1. & qd̄ ibi no. de ꝯces. p̄b. in 6. & ī c. si tibi absenti. de
præb. in 6. & habetur per Bart. in l. fi. ff. de constit. prin.
& in l. absenti. ff. de dona. quibus adde Rom. ī l. q absen-
ti. ff. de acqui. pos. Et tūc, an possit reuocari, depēdet ab
his, q̄ no. in d. c. si tibi absenti. & q̄ ponit Bar. in d. l. absen
ti. & bn̄ facit, qd̄ ponit ipse ī l. q Romę. §. Flauius. ff. d̄ ver.
obl. ubi ī simili casu vr̄ cōcludere, ꝙ possit reuocari, dū
dicit, ꝙ ī donatiōe facta alicui cū pacto, ꝙ post certū tp̄s
res sit ecclesiæ. pōt remitti illud pactū in p̄iudiciū ecclæ.
Nec obstat illi ꝯclusiōi Bar. ibi, l. id qd̄ nostrū est. ff. d̄ reg.
iur. qa intelligit̄ nostrū, scilicet irreuocabil'r, subsecuta
acceptatione, qd̄ nō erat in casu Bar. ut ibi elegātissime
p̄ Imo. Aliqn̄ uero ius q̄rit̄ perfectè priuilegiato p̄ acce-
ptationē, & tūc dicit Aret. ꝙ uerū est dictū Inno. ꝙ non
possit reuocari, si est datū nō subdito. Qd̄ tn̄ limita f̄m
ipsum duobus modis, & primo, nisi p̄ priuilegiū ꝯcedat̄
iurisdictio, & loquit̄ p̄ uerb. puta. quia in tali ꝯcessiōe ui-
det̄ semper excepta authoritas superioris, ut est tex. in c.
uenientes. s̄. de iureiur. & bn̄ facit tex. in ca. ꝯstitutus. cū
ibi not. s̄. de rescrip. ubi cōfirmatio statuti ītelligit̄ semp̄
salua authoritate superioris. Tūc etenim f̄m ipsum po-
terit tale priuilegiū reuocari, quod cōprobat ipse hic p̄
multa, & maxime p̄ no. per Bald. in l. qui se patris. C. vn
lib.

a Donatio. *Adde etiam tex. in l. Cāpan⁹. ff. de ope. lib. & Spec. in tit. de dona. et d̄ p̄cu. ī prin. An, et quādo verò, & ex quibus dyudicari debetur, vide do. Soci. in cons. 264. incip. Visis instrumento donationis. vers. circa primā difficultatem. cū vers. seq. in 2. parte, char. 168. et in consilio 93. incip. circa primū. uersic. circa quartam dubitationem. cū 3. versi. sequen. in prima parte. cha. 159.*

lib. Et quia nisi posset reuocari, sequeret̄, ꝙ superior sibi
ipsi per indirectū possit tollere ius superioritatis & obe
diētiæ, quod nullo modo fieri pōt, ut hic per ipsum, quē
uideas. ¶ Secūdò limita f̄m ipsum loquentē per uerbū,
Credo. nisi priuilegiū concessum nō subdito ex postfa-
cto enormiter læderet cōcedentē p̄ter eius intentionē,
tunc enim f̄m ipsum resoluit̄ tale priuilegiū ipso iure, &
pōt reuocari. De hoc est tex. ī c. suggestū. & ibi habet̄. de
decimis. & facit f̄m ipsum tex. ī l. Seio. §. pe. ff. de annu.
leg. & in l. fistulas. §. frumenta. ff. de cōtrah. empt. Ergo
eodē mō si cōcedit̄ priuilegiū alicui, & postea enormi-
ter & insolitè lædit ꝯcedētē, nō dēt ad hoc extēdi. Cōsi-
dera tu tn̄ circa hoc, ꝙ tex. in dict. c. suggestū, nō multū
facit pro ista opin. quā tn̄ credo uerā, nā ibi priuilegium
erat datū subdito, nos aūt loquimur, qn̄ datū erat nō sub
dito. Præterea ibi priuilegiū non nocebat Papę, q cōces
serat, sed monachis & Abbati de Vrsino. Sed tu aduer-
te, ꝙ imo pōt dici, ꝙ ēt nocebat Papæ rōne scādali exin-
de orientis, ut ibi in text. dr̄, cuius multū interest, habe
re subditos pacatos, & facere ne scādala eueniāt, l. æqs-
simū. ff. de vsufru. cū similib. & c. nihil. de præscrip. Ali-
qn̄ vero priuilegiū concedit̄ subdito, & tūc distinguit
Aret. ꝙ aut per priuilegiū trāsfertur dn̄ium secuta tradi
tione uera, uel ficta, & tūc uidet̄, ꝙ tale priuilegium non
possit reuocari sine cā. Rō, quia dominium, qd̄ est per ip
sum translatum, est de iure gētiū, ꝯtra qd̄ princeps non
dispēsat sine cā, vt auferat ius quæsitum alteri, maximè
ut latè disputat Bart. in 1. ꝯstitutione ff. & tradit̄ in c. quę
in ecclesiarum. p̄ oēs, de ꝯstitut. ¶ Aut uero p̄ priuilegiū
non fuit quæsitū aliqd̄ ius de iure gētiū ut est priuilegiū
exēptionis, vel immunitatis, & tūc si stat̄ in finibus meri
priuilegij. & tūc potest per principē reuocari. auth. qua
in prouincia. in ver. priuilegio nō obstāte. C. ubi de cri.
agi op. & l. 1. & per totū, C. de immu. nemi. cōced. & l.
hæres absens. ff. de iudi. cū simil. Aut verò priuilegiū nō
stetit in finibus & terminis meri priuilegij, sed trāsiuit ī
cōtractū: & tunc nō pōt reuocari sine
a iusta causa [a], l. fundi, C. de fund. patri.
lib. 11. c. 1. de feu. sine culpa non amit.
Nec etiā pōt reuocari à successore, f̄m
Cy. & Bal. in l. digna vox. C. de legi. Et
idē, & multo fortiùs dicendū est in sta
tuto ciuitatis, quod qn̄ transiuit in cō-
tractum, tale ius non possit reuocari.
¶ Qd̄ intellige & limita, vt s̄ dixi, nisi
ex iusta causa: quia illa superueniēte pōt & princeps &
ciuitas reuocare decretum vel priuilegiū suū, quamuis
transierit in contractū. ista probant̄ in l. Lucius. §. fin. ff.
ad municip. & ī l. qd̄ semel. ff. de decre. ab ordin. faci. &
in l. Luci⁹. ff. de euic. & ex no. p̄ Bal. in l. rescripta. C de
p̄ci. imp. off. & facit: nā & si ius subditi nō ortū à princi
pe pōt per eum ex causa reuocari, vt p̄bat̄ in d. l. Luci⁹.
ff. de euict. vbi imperator fundū priuati dedit militib⁹,
& l. vēditor. §. si cōstat. ff. cōmu. præd. & in l. itē si verbe
ratū. ff. de rei vēdi. & habet̄ ī locis s̄ allegatis: certè tāto
fortiùs debet posse reuocari istud, qd̄ habuit ortū ab ip
so principe. Dicitur autē f̄m ipsum Aret. priuilegium
transire in ꝯtractū, non qn̄ aliquid conceditur simplici
ter per priuilegiū, sed quando cōceditur cōmensuratū
ob aliquod factū, vel donationē, vel præteritā, vel futu-
rā: impletā vel implendā ex parte eius, cui conceditur
ipsum priuilegiū: & ideò fortè secūdū eum posset dici,
quòd si alicui cōcedit̄ priuilegiū ad remunerationem,
b quòd non posset reuocari [b]: quia non
est simplex liberalitas. f̄m gl. in l. Aqui
lius. ff. de dona. quod tn̄ non audet fir-
mare: quia non potest negari, quin re
cipiēs habeat causam lucratiuam, ex
quo priuilegium spōte concedit̄: ideo
relinquit cogitandū, Quasi omnia ista
posuit Bal. in d. l. qui se patris. maxime
istū modū cognoscendi, quando priui
legiū dicat̄ transire in contractum. Ex
dicto ergo singulari Innoc. hic, quem

Iusta causa. *Adde idem tenentem do. Soci. in cōsilio 59 incip. Postremo considerandum est in 1. parte, char. 103.*

b Reuocari. *Ad quā materiā vide & adde, q̄ habentur p̄ do. Alex. de Imo. in l. oēs populi. de iustit. & iur. vbi ēt p̄ Bar. & p̄ do. Are. ī l. quod semel. d̄ dec. ab ord. fa. & in cōsi. 215.*

sequunt̄ omnes hic & alij, quos allega
9 ui aliàs ī ca. 1. de p̄ba. colligit̄, ꝙ† priui
c legiū ꝯcessum non subdito [c], nō pōt re
uocari. Adde Rom. cōs. 252. & Panor.
35. vol. 1. & 41. col. pen. ī fi. eodē vol. &
Lapū alleg. c. ad fi. Car. ꝯs. 85. col. fi. in c.
do. Nicol. Marchio Astēsis. & 147. inc.
Dn̄s nr̄ Papa. in vlt. col. Et rō est, vt ip-
se ibi dicit vltra Innoc. qa dispositio l.
priuilegiātis nō subditū, nō tenet tan-
quā lex: qa si teneret tanquā lex, nō li-
garet concedētē, ca. 1. de cōstit. in 6. cū
alijs allegatis p̄ ipsum: sed tenet ī vim
cōtractus: iō est irreuocabilis, & ligat
cōcedentē, c. 1. de probat. Itē adde istis
Pau. de Cas. cōs. 216. vbi dicit, ꝙ licèt Pa
pa possit tollere ius q̄sitū subditis ex l.
sua, nō tn̄ pōt tollere nō subditis, i. lai-
cis, nedū q̄situ ex l. ciuili, sed ēt q̄situ ex
l. Canonica: & allegat Inn. hic, & vide
Abb. in c. sup scdo. col. 1. de appel. vbi
dicit, ꝙ ēt hodie poterit laic⁹ ante sen-
tentiā diffinitiuā appellare à iudice seculari ad ecclasti
cū cōtra regulā l. ante sentētiā. C. quorū appell. & q̄ ha-
bent̄ in l. ante sn̄iam. ff. de appell. recip. pp̄ priuilegiū cō
cessū ecclæ ab Imperatore: de quo in c. quicūq;. 11. q. 1.
qd̄ nō potuit Imperator reuocare, p̄ no. plenè hic. ¶ Cō
sidera, qa tenēdo primā limitationē Aret. de qua s̄. hoc
dictū Panor. nō p̄cederet, vt j. dicet̄. Adde Inn. ī c. nup.
de testi. vbi dicit, ꝙ priuilegiū, de quo ī d. c. qcūq;. allega
to hic ī gl. adhuc durat, sed ꝯtrariū tenet Spec. in tit. de
testi. §. restat. vers. 22. dicēs ꝙ ē correctū. Adde ēt Gem. ī
c. 1. de ꝯstit. in vers. vlt. oppon. vbi dicit, ꝙ priuilegiū im
munitatis datū veniētib⁹ ad habitādū nō pōt reuocari
in p̄iudiciū eorū. Ratio qa trāsiuit in ꝯtractū. Alleg Bar.
in locis allegatis hic p̄ Abb. Tu alleg. Pet. de Anch. ꝯsil.
366. incip. videt̄ primò. & seq. incip. in q̄sito superius po
sito. & Lud. in d. consi. 252. Extende hanc ꝯclusionē ex
dictis p̄ Dom. in c. licèt canon. in princ. col. pen. in fi. de
elec. in 6. vbi post Pau. ibi dicit, ꝙ sicut ep̄us non pōt tol
lere priuilegiū, per qd̄ alij est ius q̄situ, ita ēt n̄ pōt ꝯ illud
dispēsare. De qua mā dixi post Abb. in c. at si clericis. §.
de adulterijs. s̄. eo. Et hæc nota, qa noua sunt. ¶ Limita
primo, vt p̄ Aret. hic, nisi p̄ priuilegiū esset cōcessa iuris
dictio. Pro quo vide in terminis Bal. in d. l. qui se pr̄is. C.
vn̄ liberi. à quo fortassis habuit ista, & melius Gem. ī d.
c. 1. de ꝯstit. in 6. vbi dicit, ꝙ licèt ad tollendū statutū sa-
piens contractū requiratur causa, verum est, vbi dispo-
nit de cōmodo subditi in rebus eius, sec⁹, si disponeret
in ꝯcernētibus iurisdictionē superioris, quia tūc potest
sine causa reuocare, & de nouo facere aliud. ¶ Secūdò
limita, vt per eundē, nisi priuilegiū præter intētionem
cōcedentis, postea enormiter læderet ipsum ꝯcedentē.
Pro quo vide Bal. in terminis vbi s̄ à quo furatus fuit vt
dixi. Tertiò limita f̄m Maria. ꝯsilio suo 125. inc. Ioā. de
Arrignanis de Luca. nisi tale priuilegiū nasceret̄ ex cō-
tractu simulato, tunc enim, f̄m ipsum, tale priuilegium
esset reuocabile. Allegat Bald. in l. nuda. ff. de contrah.
emp. vbi dicit Dynum ita cōsuluisse. ¶ Quartò limita,
nisi ex eisdem causis reuocaretur priuilegium non sub
diti ex quibus pōt reuocari donatio, de quib⁹ in c. fi. j. de
dona. & in l. his solis. & in l. si vnquā. de reuoc. dona. Ita
videt̄ velle Imol. per verbū, Fortè. in c. cùm M. de ꝯstit.
in vers. aduertendū tamen. dicēs, ꝙ ex causa ingratitu-
dinis tale priuilegiū reuocari poterit, & licèt loquatur
de sola ingratitudine, tamen puto eum sentire idem in
alijs causis inducentibus reuocationem. Fortiùs dicit, ꝙ
si eccl'a collegiata cōmitteret ingratitudinē aduersus
principē priuilegiātē, posset princeps reuocare priuile
giū, arg. gl. in verb. dolū. in c. 2. de ord. cogn. Bn̄ facit, qd̄
not. Bal. in l. 2. C. de liber. & eorū liber. vbi dicit, ꝙ exem
ptio pōt reuocari p̄pter ingratitudinē. Ad idem quod
not. Bal. in c. filij nati. si de feudo fue. controuers. vbi di-
cit, quòd legitimatus pōt reduci ad pristinam qualitatē

2. part. & p̄ Lud. Bol. ī cōsi. quod est ante cons. 47. Alexā. 3. pa. & p̄ Pet. de Anch. in cōsi. 2 & And. Barb. in cōs. vlt. 4. par. cōsi. Alex. & per Pau. de Cast. ī cōs. 234 inci. In facto p̄senti nō intendo adulari, Reuer. ī Christo. & per Bart. Cæpol. de seruitut. titulo, de via.

c Non subdito. *Adde Pa. de Cas. in cōsi. 156. & do. Alex. de Imol. in consi. 205. 2. par. vbi plenè, & ī cōs. 101. part. j.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

pp ingratitudinē. Quod dictū diligēter nota. S ed respectu ecclesiæ tñ ista limitatio est dubia p id, quod notat Cardinalis in cle. 1. in pe. char. de iureiu. dicens ecclesiā non posse cōmittere ingratitudinē. Præterea dicit Spe. in ti. de dona. §. 1. ver. quid si Abbas. q si Abbas cū conuentu est ingratus aduersus donatorē, q Abbas cū conuentu expellit de monasterio, sed donatio nō reuocat: & sic puniunt personæ, & nō ecclesia. Et sequit Dom. ī c. 1. §. ad hæc. de relig. dom. in 6. pro quo est gl. ſin. in ca. de hoc. & ibi exclamat Anan. de ſymo. Faciūt ad propositū nostrū per Abb. in c. 1. in ver. sed aduerte. vbi dicit, q disposition l. si quis in tantā. C. vnde vi. nō habet locū in ecclesia, licèt platus per violētiā occupet rē suam. Ratio: quia si in alienando rē ecclesiasticā requiriē solēnitas, multò minùs poterit prælatus delinquendo alienare. Hāc tñ limitationē itellige: nisi priuilegiū esset remuneratoriū pp tertiā limitationē sequentis cōclusionis. ¶ Quintò limita, nisi singuli priuilegiati cōsentirēt reuocationi priuilegij. Ita Inn. ī c. in nostra. de iniur. ita ñdens ad illū tex. & ibi do. Ant. in fi. dicēs, nota limitationē ad Inn. in c. nouit. de iudi. & Gemi. in d. c. 1. de ſst. in 6. & Ro. cōſ. 352. inci. quæriē primò nunquid dñi Auignonēses. ¶ Sextò limita, nisi maiores de populo priuilegiato cōsentirēt reuocationi. Ita p dicti in d. c. in nostra. dādo hanc ñsionē ad illū tex. & Gem. ibi suprā. fast

Universidad de Deusto Biblioteca

parte.de feud. Decimus effectus est,qui ponitur ꝑ tex.l. diuus Libertus.ff.si quid in fraud.pat.quamuis aliud sit in patre,ut colligitur ex authen.vnde si parens,C.de inoffic.testam.et ibi gl.vide.Vndecimus effectus licèt minor etiā cum decreto rem immobilē donare non possit.l.fi.§.cùm autem.C.si ma.fact.& in l.1.post princ.ff.de tut. & rat.distra. tamen propter ben ficia, & benemerita potest rem mobilem donare, secūdum Rom. in l.si ante nuptias.ff.sol. matri.Facit l.si cùm in plures.§.cùm tutor.ff.đ admin.tuto. Contrarium consuluit do. Frā. de Aret. licèt de eo non faciat mentionem in consilio 24. quod incipit, quatuor dubia in vltima colum. & ibi cōcludit, quòd pupillus cum authoritate tutoris, vel ipse tutor potest facere donationem de re mobili pp merita,dicta l.cùm ī plures. & l.qui filium.ff.vbi pupil.educa.debe. tamē de re immobili,puta ꝙ donatio nullo mō valeat ēt cū decreto iudicis,motus per illud quod in simili tenet Imo. in d.c. cùm in officijs. Et dicit, ꝙ est intētio manifesta. Text⁹ in d.l. final. C.si maio fac. qui tex. pro certo non loquitur in remuneratoria donatione. Idem quod do.Franciscus, tenet do. Anton. de Alexan.licèt nullam de prædictis faciat mētionē, in l.2.C.si aduers.dona.per illū tex.quē ad hoc reputat singularē.Credo,ꝙ in pūcto iuris melior sit opinio Romani,ꝙ res immobiles pupilli ex causa remunerationis donari possit cū decreto iudicis,& ad hoc specialiter retorqueo textū in d.l.2.C.si aduers.dona.vbi textus vult illā donationē de re immobili in qua erat obligatio antidoralis,ideo non valere propter authoritatē senatusconsulti,hoc est,quia nō interuenerat decretum iudicis.Ergo si decretū iudicis interuenisset, valuisset donatio. Vide tex.et ibi Pau.de Cast.perpēdit,& de hoc dicit,quòd textus est mirabilis.sed sumēdo argumentū à cōtrario sensu,esset cōtra l.fi.C. si maio.fact.Sed certè hoc nihil obstat,cū illa l.fin.nō loquatur ī donatione remuneratoria. Ad idē pōdera textū,in l.nō solū. C. de prædi. min.in versic. & multò magis iūcto text.in versiculo & sine cā.Cogita,quia passus est subtilis.Duodecimus effect⁹ quia seruitia faciūt præsumi remissionē iniuriarū inter inimicos,l.ī ipsius.et ibi not.Bal. C.famil.ercisc.Facit l.liberis,& l.fratris.et ibi Bal.no.C.de inoffi. testam.Tertiusdecimus effectus est.l.not.quæ incip.eden.§.fin.& l. sequēti.ff.māda.Quartusdecimus,quia acquirere obligationē antidoralē, est facere lucrū,propter quod furtū cōmitti pōt.Textū habes no.in l.si pignore ff.de furt.Decimusquintus,quia si obligatio ad antidora ducatur in pactum,contrahitur vsura, putà si mutuo tibi cētum ducatos gratis,cum pacto quòd alia vice tu mutues mihi tantūdem,est vsura.Gloss est singul.in c.plerique.in glo.fin.14.q.3.dom. Abb.in c.cōsuluit.in vltim.col.de vsu.et ibi plenius per dom.Laur. de Rodulph.& ad hoc vide,quæ no.glo.contra statutum Bergomense.in cle.1.in ver.onera de vsu. Sextusdecimus effectus, quòd licèt aliàs donatio omnium bonorū, vel maioris partis,ipso iure reuocetur per superuenientiam filiorum, l.si vnquam. C.de reuoc donat. Bartol. in l.Titia.§.si imperat.ff. de legat. 2.tamen donatio remuneratoria nō reuocatur propter natiuitatem filiorum. Ita singulariter tenet Ange. in d.l. si vnquam motus. quia illa l. ponit nouum casum exorbitātem à regulis communibus. Ergo dic intelligendum ī propria donatione, quæ ex mera liberalitate procedit. l.1.in princ.ff.de donat. non autem in donatiōe remuneratoria, quæ non est propriè donatio. Sequitur Roman.in consil. suo 26 quod incip. Pro decisione communi. & in l. si verò.in 48.fallentia, §. de viro. ff solut. matrimo. domi. Alexander in consil 394.incip.Pulchre.& in consil.525.incip. Super primo dubio.& cōs.56.inci.Quātū aūt pro cōfirmatione, ꝙ donatio remuneratoria nō sit propria donatio,adde Bart.in rub.ff.de don.& per do. Abb.in rubr.de don. Septimusdecimus effectus,licet aliàs donator habeat beneficiū à lege, ꝙ non possit exigi vltra q̄ facere possit.et sic deducto ne egeat,l.sunt qui.ff.de re iudic.tamen donator propter benemerita tenetur vltra quàm facere potest,secundum Angel.& dom. Alexan.in l.non tantùm.ff. de re iudic.& idem dom. Alexand. in d.l. sunt qui. & Roman. in prædicto consil.26.Decimusoctauus effectus,& vltimus, ꝙ licèt in donatione,quando incipit à traditione,si euincatur res donata,nō tenetur donator de euictione,vt in l.Aristo.§.fina. & ibi gloss.ff. de donatio. tamen in donatione remuneratoria licèt incipiat à traditione,tenetur donator de euictione,secundum Bartolum in l. Iulianus.§.qui fundum.ff.de verborū obligat.& in l.idemq̄.§.fina.ff. manda.dom.Alexan.in consi.412.incip.Visis instrumentis.Limita prædictos effectus, vt procedat, donec viuit ille, qui seruitium recipit, eo mortuo effectus obligationis antidoralis non transit ad eius hæredes, tanquam sit personalis. Ita tenet Bart.in l.ambitiosa.ff. de decret.ab ordin.faciē.in 1.colū.Imo plus nō vult posse grauari hæredē ad remunerādū,per text.in l.diuus.ff. si quid in fraud. patro.

Andre.hic ī uers.mihi vr̄.tenet ꝙ imo possit denunciari, qa Papa est inferior angelis.sed angeli ligant lege Euangelij,vt hic ꝑ eū,ergo & Papa.Sed in Euāgelio dr̄,Corripe, &c. Ergo Papa peccator poterit denūciari. Aduerte,quia hoc argumētū bene probat, ꝙ ipse teneat alios denūciare, sed ꝙ ipse possit denunciari,nō sequit ex hoc argumēto,tñ ipse firmat hāc opi.& alijs motiuis,de quibus hic ꝑ eū ibi. Vtrùm quilibet possit denūciare? Dicit hic do. Andr.ꝙ imo ēt ꝑseuerans ī crimine poterit denunciare,qđ probat hoc mō, nā nullus est sine crimine,c.qa tua.50.dis. & in c.iterat.de cōsecrat.di.2.& in c.sæpties.de pœn.di.1.Sed rñde, ꝙ illa iura intelligunt in occultis,ī quibus ī dubio quilibet dēt timere culpā, & se p̄sumere peccatorē,nos aūt loquimur, in eo q notorie perseuerat ī peccato.¶ Scđo probat ipse do. Andr. hāc suā opinionem hoc modo,Criminosus est habilis ī accusando fauore reipublicæ, l. si quis in graui.§.hi quoque.& ibi Bal ff.ad Sylla. Ergo fortius dēt admitti criminosus ad denūciādū fauore aīæ, cū illa sit ꝑcisior republica,& cūctis reb⁹ p̄ferenda,c.cū infirmitas corporalis. de pęnitē.& remi.& l.sācim⁹.C.đ sacros.eccl. Sed dic ꝙ illa lex nihil facit:loquit.n.ī seruo,& ē ibi speciale ī illo casu vt admittat qs,vbi aliàs ñ admitteret, ut ibi inquit gl.nos aūt in criminoso & alio casu. ¶ Tertiò dicit ipse cōprobando hāc suā opinionē.Peccatoribus ēt non sunt īterdicta bona opera:imo sibi vtilia sunt,si operent:vt habet in c. quod quidā.de pœnit.& remis. Sed talis denūciatio tendit ad bonū,scilicet ad lucrandū animā proximi. Ergo nō dēt esse criminoso interdicta. SOL. Poterit hoc criminosus facere, & sic bonū opus operari corripiēdo & admonendo cū secretò:sed iō dēt repelli à denūciatiōe, tū pp malū zelū, cùm velit alios corrigere, & ipse sit corrigēdus:tū odio ipsius peccatoris,ne si admitteret ex hoc generaret scandum in ecclesia Dei. Vide reliqua circa hoc ꝑ ipsum hic q &alia adducit,& oīno nō sunt ī colorata ei⁹ argumēta.Dñs aūt meus de Are dicit, ꝙ criminosus nō admittit,nisi sit emēdatus,& sic ēt ipse tenet cū cōi, ꝙ criminosus nō admittat ad denunciandū.Allegat pro hoc tex.in c.cum dilectus.de accus.ibi,publicè cōcubinarios tunc fuisse. Et ꝙ criminosus nō admittat ad denūciadum, vltra alios vide gl.in c.personas.de testi.& ī c.cùm oportet.in verb.ad renunciandū.de accus.& ī c.cùm in tua.ī verbo, persona.de spons.& in c.cùm in tua.ī verbo,repellēdus q matri accu.pos.& in c.cum ex iniūcto.in verbo, tenet.in fin.de heret.Doli capax denūciare pt. Inn.in d.c.cùm ī tua. qui matri. accus. pos.& ibi Abb.in 1.col.¶ Iuramentū de nō denunciādo ē illicitū, ut ꝑ Abb. hic,& uide gl.2 in verbo, tepeterēt. in c.ad nostrā el 2.de iureiu.quā facit singularē Card.cōs.120.ī fi. & facit c. quē admodū.de iureiu.¶ Cōsidera, vtrùm repulso denuciatore possit p̄latus procedere, & vr̄,quòd non, qa nō processit forma,de qua in isto tex.Tñ cogitabis. In publico & notorio crimine an possit fieri denūciatio nō præcedentibus monitiōibus,de quibus in tex. ¶ Dicit hic do.meus de Are.ꝙ imo requirunt monitiones,de quibus ī tex. quia licet notoria non egeat probatione,tñ non cessat rō,propter quā fit monitio, scilicet ut corrigat monitus, qui faciliùs corrigetur,si ipsū ex charitate moneas, quàm si sit denunciatus iudici, qa ex lite causant inimicitiæ. Præterea dicit ipse,posito ꝙ cessaret cā, pp quam forma deberet seruari,nihilo minus,quia hæc forma solēnis est à lege statuta,nō dēt posse omitti,vt est tex.not.in l.magis puto.§.pē.ff.de reb eorū.cū alijs allegatis hic ꝑ eū.Quibus adde Bal. ī l.1. ff.đ libe.& posth.ubi dicit,ꝙ ubi ē data forma à lege,vel statuto,nō sufficit æquipollēs.Ergo ex quo hic iste monitiōes,

de quib

de quibus in tex.requirunt pro forma,dēt quis prius illis uti añ q̄ denūciet iudici,& sic Aret.reprobat cōem opinionē,cū quo trāseo.¶ Dicit hic do.And. ꝙ nō est opus excōicatione in denunciato qui denūciatus nō vultà peccato desistere,qa eo ipso ꝙ se nō corrigit,est excōicatus ipso facto, & ponderat tex.ibi,si ecclesiā nō audierit, sit tibi sicut ethnicus,quia istud verbū,Sit. importat canonē latæ siñę,cū sit pteriti tpis,iuxta gl.ī l.1.C. de secū. nuptis,quā ponderat ibi pro singu.Bal. Ergo est ipso facto excōicatus.Ergo nō ē opus aliqua excōicatione.Et sic residet ipse hic ꝯtra Doc Cōsidera.Do.Abbas hic in notabilibus expressè vult,ꝙ istud hre aliquē ꝑ ethnico & publicano,nō est hre eū propriè pro excōicato, quia ista dictio Sicut[a], hic nō importat oīmodā similitudinē,sentit tñ, ꝙ sit excōicatus dū vult cū tali nō esse loquendū,lz cū gentili sit facultas loquēdi.Prętere a circa hoc ꝯsidera, quia posito,ꝙ tex.dicat,sit tibi pro ethnico & publicano:tñ dico,ꝙ ꝑ hoc nō infert necessariò,ꝙ sit oīno excōicatus, nā dictio Pro.importat fictionē, & nō veritatē Pręterea circa hoc ēt ꝯsidera, ꝙ Host. (& eū allegat Io.And.in c.solet.de sen. excom.in 6.)dicit,ꝙ si p̄latus videt,ꝙ nō timebit excōicatio,nō dēt illā proferre,sed imo desistere. Ergo in proposito vr̄,ꝙ nō sit proferēda aliqua excōicatio, cùm ecclesia videat illū denunciatū fuisse incorrigibilē ad denunciationē,& ipsum nō timuisse,cùm p̄sumptio sit,ꝙ & excōicationē nō timeret.Cogita circa hæc, & vide,q̄ posui ī c.1.de offi.deleg.in vers.fallit primò.¶ Circa istā denunciationē euangelicā, vide Richar.de Mediauilla ī 4.sent.dist.19.q.2.& 3.& ibi dicit, ꝙ ille q dubitat, ꝙ ei⁹ correctio debeat inducere deteriorationē denunciati, licitè pōt ab ea desistere.Scđo vide bea. Tho. 2.2.q.33.ꝑ totā,& habet ēt in summa Pisana in verb. correptio.lo 2.maximè ibi in additionibus in penul.col.vbi dr̄,ꝙ ista denunciatio est aliqñ valde periculosa, maximè qñ peccatū est oīno occultū.& ibi dr̄ ēt,ꝙ si vnus denūciat peccatorē occultū ecclesiæ,tenet ei ad restitutionē famæ, & si nō pōt ei restituere,dēt ei satisfacere đ pecunia. Et videēt de hoc in eadē summa in verbo scādalū. ī §.vtrū correctio,vbi dicit,ꝙ hęc correctio,pōt omitti,si timet scādalū.Et in his locis multa inuenies de ista mā. ¶ In

15 †iudiciali verò denunciatione prosequere, vt hic ꝑ do. Ant.sed pro opi.Host.quā tenet hic Imo. multa faciunt vt heri in voce dixi,& p̄sertim,qa in ꝯsistentibus in animo nō stat dicto alicuius, vbi habet præsumptionē contra se,fm Inn.& ibi alij in c.2 de ꝯstit. Et iō, si denunciās probat rē esse suā, nō vr̄ denunciatus posse se excusare ētsi allegaret aliquid probabile,& non probat, ꝑ no.per Bar.ī l.inter oēs.§.rectè.ff.de fur.De ista mā denūciationis iudicialis vide Anch.in reg.ea, quæ.uers.octauò q̄ro. de reg.iur.in 6.vbi latissimè probat, qūo ista denūtiatio iudicialis nō eneruat forū seculare,sed ꝯpetit solū in certis casibus.¶ Scđo videte Ang.in rep.l.1.C. de iudic.vbi dicit,ꝙ si statutū denegat audientiā alicui, pōt intentare istā denunciationē iudicialē in foro ecclesiastico, & Ang.in rep.l.si certis annis.C.de pac. vbi idē tenet in 1. char.& Bal.ī disp.sua incip.Statuto cauet,ꝙ fœnerator. in primo dub.dū probat, ꝙ aduersus iniquā p̄sumptionē statuti cōpetit hoc remediū.Et aduerte, ꝙ libellus in hac materia dēt ꝯcludere certū ꝑ certū,& nō sufficeret ꝯclusio p̄sumptiua,put ī alijs libellis[b]. 1

Ita do.An.ī c.2.in verb.rñdeo, quicqd ipsi dicāt de libelli oblatione, Alleg.In no.hic.Et ista ē vna limitatio ad l.oēs. §.Lucius.ff.de his, quæ in fraud. credi. vbi sufficit libellū p̄sumptiuè ꝯcludere.& vide late Bal.in authen. ad hęc.in ver.sed in iudiciali.C de vsuris. ubi dicit, ꝙ ecclesiasticus in hac mā nō solū pōt laicū excōicare, sed ēt decernere missionē ī possessionē ex primo decreto.Et hæc pro nunc sufficiant.¶ Monitio aliqñ sit ex vrbanitate, de qua in l. quidā Hiberus.ff.đ seruit.vrb.præd.Primò circa ipsam nota, ꝙ est ꝯdigna ēt in ecclesia uolente litigare, gl.est ī uerbo,pacē in c.ad Apostolicā.de re iudi. in 6.& vide Bal.in j.rub.huius scđi libri in prima col.in prin.vbi dicit,ꝙ ī scđa tali monitione nunquā sunt feriæ. Nō obstat l.fi.ī uerbo,monitio. C.de ferijs. qa intelligit de iudiciali, licèt ipse non dicat,& ista habet magnā uirtutē, regulariter enim ꝯtumax in prima citatione ꝯdēnatur in expensis, gl. est in c. querelā. de procur.& ī c.1.de dolo & cōt.in 6.in uerbo, ad terminū.& in c.honoratus.74.dist.Et hoc, qñ nō ꝯfitet,secus,si confitet,qa tunc nō ꝯdēnatur.Ita Bal.in authen.cōtrà, q propriā. C.de nō numer.pecu.in fi.& Inn.in dicto c.querelā. ¶ Fallit primò,ubi præcessit dicta monitio,qa licèt postea cōfiteret,nihilo minùs postea cōdēnabit in talibus expensis. Ita uult Guiliel. de Cu.in l.edita.C.de eden.& Abb.in ca. 2.de accusa.& Lud.singul suo 391.in ci. alio sero.do.Manuel.& Ant.de But. in c.1.de libel.oblat.& Anan.in c.lz Heli. in quarta col.ad principiū de symo.& ibi vide gl.quæ aliqualiter ponit.¶ Fallit scđò, ubi citatus priùs fuit in mora pp diē in obligatione appositum, fm Abb.hic,& in d.c.lz Heli.in col.3.ī uersic.ꝯcludo latius.& Bal.in l.nō ignorat.C.de fruc.& lit expen.Et ibi subdit ꝙ ubi nō est ista mora, reus non tenet ad expensas factas ab actore in leuando instrm̄ crediti.¶ Et no. ꝙ neganti se monitū dicta urbana monitione incūbit onus probādi,se nō monitū. Ita Lud.sing.suo 392.in prin.inci.quis debet. Sed cogita, qa ista est mera negatiua. Ergo improbabilis, c qm̄.de proba.Et de materia d.l quidā Hiberus uide Bal. & Ang.in locis allegatis ibi supra.per Ana.

a Dictio, Sicut. *De hac actione uide latè Lu.in cōs. 328.inci.Præsens consultatio. 4. col. alleg.per aucto.in c.ex parte,§.de rescrip.& quod ibi in apostil.*

b Libellis. *Adde, quòd ita formabitur libellus, seu denunciatio in actu iudiciali, Domine iudex, talis tenet librū meum cōtra conscientiā, & in periculū animæ suæ, cū ad me pertineat, iō pet. officiū vestrū, vt cogatis eū ad pœnitentiā & restitutionem. Ita Io.no. hic. Sed qualiter concipere quis habeat in denunciatione Euāgelica? Dic,sic:T[u]i⁹ peccat in Scium ex tali causa,&c.& requisitus ac monitus fuit prima monitione & secunda, iuxta doctrinam & regulam Euangelicam, & emēdare neglexit & exire de peccato in periculū animæ suæ, & contra conscientiam, quare imploro vestrū officiū iudicis ecclesiastici,vt eum cogatis ad pœnitētiā salutarē,vt exeat de peccato. Ita Bar.in extrauag. ad reprimendum. vers.ad denunciationē. & per Bal. in authen.ad hæc. C.de vsur. in vlt. col. Et adde quæ ēt ad hoc habētur ꝑ Feli.in c. dilecti filij.j.de libel.obl.*

SVMMARIVM.

1. *Persona principalis per se,& non per aduocatum debet factū proponere in iudicio,nisi sit indiscreta.*
2. *Lex quando exprimit vnā personā gratia frequētioris vsus, nō intelligitur excludere alias personas similes,sed ad eas extenditur.*
3. *Vniuersitas potest per procuratorem,vel syndicum, factum proponere.*
4. *Lex loquens in muliere impudica, an procedat in impudica, quæ sit nupta.*
5. *Mulier impudica perdit dotem.*
6. *Filia impudica potest exhæredari.*
7. *Vidua impudica desinit esse de domicilio viri.*
8. *Medicus si sua culpa infirmus moriatur, qualiter teneatur. Item & quando tales teneantur ad restitutionem,vide remissiuè.*

CAPITVLVM XIIII.

PAstoralis. ¶†Principalis p̄sona per se,& ñ ꝑ aduocatū, factū dēt in iudicio ꝑponere, nisi sit indiscreta. Dicit hic do.An.ꝙ pro dicto do. Abb.ꝙ ualeat litis cōtestatio facta per aduocatū partibus præsentibus,& non contradicentibus,adduci pōt dictū Bal.in l.2.C.quomodo & quando iu. Nā ibi habetur,ꝙ citatio quā fecit iudex ore proprio in personam, habet uim peremptorij,& habetur hoc etiam in c.consuluit.de offi dele.& dicit ibi Bal.ꝙ si nūcius citat p̄sente iudice,ꝙ æqualet talis citatio perēptorio, perinde ac

 si iudex

si iudex ipse citasset,arg.l.si ꝓcuratori pñtis. ff.de verb.
obli.Sed ꝙ nō valeat litis ɔtestatio,neq; propositio facta
ꝑ aduocatū pñtibus partibus,facit ſm eū:nā ī litis ɔtesta-
tione reqrunt̃ verba actoris,aut rei,vt ꝑ Bar.ī l.1. C.d̃ lit.
ɔtest. Ergo nō sufficit sola pñtia cū silētio. Præterea ob
stat iste tex.in ver.ꝑ seipsas. Ergo denotat hoc nō posse
fieri ꝑ aliū,l.ꝑ hāc.C.de eroga.mili.anno.lib.12.cū ijs, q̄
dixi ī c.fi.de offi.dele.Itē hic agit̃ de odio fraudis aduoca
torū.Ergo solēnitas hæc ñ ē ꝑ partes remissibilis. Rñdet
ad c.cùm cām.d̃ ap.ꝙ ibi religiosi sunt ꝑsonæ indiscretæ
& idiotæ.Sed ista rñsio ad illud c.nō placet:qa l3 ī eis ꝓsu
mat̃ ignorātia iuris,c.qm̄.ī fi.d̃ symo.ñ tñ sunt ignorātes
ignorātia facti.Præterea sicut sciuerūt ibi reuocare erro
rē aduocati ī facto,ita sciuissent factū proponere:lō ista
sua rñsio nō valet.Ad dictū aūt Bar.ī d.l.1.C.de lit.ɔtest.
rñdeo,& fateor,ꝙ reqrunt̃ verba principalis, vel ꝓcura-
toris,secus si nullius verba interuenissent,ꝑ d.l.si ꝓcura
tori pñtis,cui ipse nō rñdet,& sic tene opi.do.Abb.Sed
ɔtra do.Abb.fortiùs stringit,nā vbi lex ꝓhibet aliqd , ge
sta ɔtra ipsā sunt nulla ipso iure,l.nō dubiū. C.de ll. Sed
tex.hic dicit,ꝙ factū nō ꝓponat̃ ꝑ aduocatos, sed ꝑ par-
tes.Ergo si ꝓponat̃ ɔtra istū tex.nō valebit,& ꝑ ɔñs, nec
litis ɔstatio inde resultās.Præterea ɔtra Panor.vrget iste
tex.in verbo,ꝑ seipsas inducēdo,vt superius dixi.Sed ad
uerte:nā Inn.ī c.qa pp.de ele.in uerb.dato,impedimēto.
dicit,ꝙ si Canonicus mittit procuratorē ad electionē fa
ciēdā se nō impedito,ꝙ valebit vox talis ꝓcuratoris,si ñ
opponat̃,qa hoc ē introductū in fauorē Canonicorū:er
go ēt pōt per ipsos omitti. Ergo apparet ex hoc dicto , ꝙ
vbi ex legis dispositione quis tenet̃ cōparere ꝑsonaliter,
& hoc est inductū in fauorē aliquorū,si alius ɔparet pro
eo.& ñ opponat̃ ɔtra ipsum ab illis , ī quorū fauorē hoc
ē introductū, qđ valet,& tenet qđ gerit̃.Sic ergo ī ꝓposi-
to nr̄o,si aduocatus ī terminis tex.nr̄i ɔparet & ꝓponat
factū,& nō opponat̃,valebit qđ gerit̃:qa hoc,ꝙ partes ꝑ
seipsas ꝓponant factū,ē inductū in earū fauorē.Et ꝑ hæc
2 patet rñsio ad argumēta supra facta.¶ In† gl. ꝙ iste text.
ꝓcedat in ꝓcuratore,tenet hic Imo. ɔtra Abb.ꝓ quo fa-
cit gl.in c.diaconi.27.dist.& gl.in cle.1.in verb. ꝓsidētes.ī
fi.de resc.q̄ dñt,ꝙ qñ lex exprimit vnā ꝑsonā gr̄a frequē-
tioris vsus,nō intelligit̃ excludere alias ꝑsonas similes,
sed imo ad eas extēditur, sed certè Papa hic expressit d̃
aduocatis:qa ipsi frequētiùs cōmittūt fraudes , cùm oīa
mala nouerint,vt inqt gl.ī l.ab Anastasio. C.mād. Ergo
nō intelligit̃ exclusisse ꝓcuratores, sed imo de illis ēt in-
tellexisse.Et hoc tenēt hic Mo.ī 4.col.& seq.pulchrè cor
roborādo.Fallit ī casib.hic positis.per gl.in qb.ꝓcurator
factū ꝓponit.Inquātū aūt dicit hic Imo.ꝙ in alijs actib.
iudicialibus nō tollit̃ vsus ꝓcuratoris,adde tex.in c.1.de
iud.in 6.vbi dñs nō pōt cogi ɔparere personal̃r ꝓposito
facto.Fallit,vbi dominus melius nouit ueritatē,vt hic ꝑ
Abb.& per gl.fi.ibi.Qđ no.¶ Amplia hoc vltimū,ētsi ꝓ
curator hr̄et specificū mandatū, qa per aspectū dñi me-
lius cognoscit̃ veritas.l. de minore.§.tormēta.ff. de q̄st.
& ponit Bar.in l.fi.C.de procur.& Imo. in l.q bona. §.si
alieno.ff.de dā.infe.& hoc ꝓcedit nedū in criminalib.
sed ēt in ciuilib.Ita dicit Imo.in d.c.1.de iud.in 6.& ī d.§.
si alieno.ꝑ c.iudicātē.30.q.5 Sed ꝙ istud procedat in cri-
minalib.solū tenet Bar.ī d.§.si alieno.Ang.& Pau.d̃ Ca.
in d.l.fi.Ratio differentiæ.qa in criminalib.attēdunt̃ in-
dicia,ꝑp tormēta,q̄ postea adhibent̃,secus in ciuilib. Et
ita seruatur in palatiis,ſm Ang. in l.si actor.ff.de ꝓcur.
Est verū,qđ Sal.in l.eos.in fi.C.de accus. & Imo. in l.pē.
§.ad crimē.ff.de publi.iud.dñt , ꝙ hoc hēt locū ēt in cri-
minalibus.Sed istud procedere posset , vbi nō esset opus
indicijs.Et ita saluat Pet.de Anch.in d.c.1.Ista faciūt ad
glos.in c.2.in verb.abbate.de testi.in 6.q̄ dicit , ꝙ dñs iu-
stior poterit cogi rñdere positionibus.Not. Spe. in ti.de
positionibus.§.6.ver.in summa.Fallit.hoc,vbi procura-
tor hr̄et specificū mandatū,vt per Imo.in d.c.1. & Bal.d̃
pace cōstāt.in verb. in animā nostrā.Vide tñ Bal.in l.1.
ī fi.C.de sent.vbi vult,ꝙ l3 infamis regulariter possit esse
procurator.per notata in l.reū.C.de procur.tñ positio-
nib⁹ sibi factis rñdebit indistinctè dñs,tanq̄ legalior. Vi-
de ēt Dom.in c.ponderet.50.dist.vbi ɔcludit , ꝙ nō dat̃
terminus ad respondendū positionibus , vt ɔsulat peri-
tū,nisi sit persona indiscreta.Alleg.ibi istū tex.hic. qđ tñ
limitat procedere,qñ ipsa persona indiscreta ore ꝓprio
peteret,secus si aduocatus,qa tūc esset suspicio , ſm Io.
And.in ti.de positionibus.§.6.ver.ꝙ interrogatus. Scđo
ɔcludit Domi. vbi s̄. ꝙ ꝓcuratori rñsuro positionib⁹ nō
dat̃ dilatio,vt ɔsulat dñm,nisi ī quatuor casibus,de qbus
ibi ꝑ eū , & ponent̃ in d.ca.dilectus.de procur.Adde his
Rot.in ti.de resc.23.decis.q̄ dicit,ꝙ si iudex ex causis ani
mū suū mouentibus mādat principali,vt rñdeat suis in-
terrogationibus,nō dr̄ ipsum grauare.Istā decisionē ñ
inueni,nec ibi,nec in tit.de ɔfessis,nec de iudi. nec de iu
3 ra.calu.nec de ap.lō ꝑquiras.¶ Vniuersitas† pōt ꝑ ꝓcu-
a ratorē,vel syndicū factū ꝓponere ᵃ vt
hic in gl.Dicit hic Barb.ꝙ vbi qs ñ pōt
ɔparere ꝑ se,vt in casibus exceptuatis
in gl.ꝙ pōt ꝓponere factū ꝑ ꝓcurato-
rē tenēdo opinionē Imo.d̃ qua s̄.ī pri.
gl.ꝙ iste tex.habeat ēt locū in procura
tore,& dicit Abb.gl.malè loqui,dū re-
prehēdit hāc gl.nostrā , subditq; ꝙ hic
ē gl.singularis ꝓ vno dicto Bal. ī l.2.C.
de cur.fur.vbi est gl.æquiparās furiosū
& mēte captū. Dixit ibi Bal. ꝙ credit,
ꝙ idē sit ī prodigis,vt ꝯparent̃ furioso
& mēte capto,de quo dicit Barb.esse gl. hic idem dicit
ibi Bald.supplendo illā glo.generalius esse in oībus alijs,
q indigent curatore.Ad quā gl.vide Bal.in l.fi.C. in qb.
cau.in integ.resti.nō est neces.& in c.1.de bñfi.fratris.&
in l.iubemus nullā.in prin.C.de sa.san.ec.& ī l.infantis.ī
2.q.C.q admit.& ī l.q neq;.ff.de reb.eorū.& Pau.d̃ Cast.
in l.tutor pupilli.ff.de iureiu.vbi ꝑ d.gl.dñt,ꝙ bñficia da
ta furioso,ɔpetunt his,q ꝑ procuratorem reguntur.Sed
gl.propriè non dicit hoc de omnibus, qui per curatorē
regunt̃,sed bñ æqparat minores & furiosos , & rectè eā
alleg.do.Abb.ī c.cū nō liceat.ī uer.scđò q̄ro.d̃ ꝓscrip.&
vide Bar.in l.Imperator.ff.de re iud.vbi æquiparat pro-
digū,furiosum,& pupillū.qđ dictū exclamat Imo.ibi ꝑ
singulari.& vide per eūdē ī l.si verò.§. de viro.in 3.fal.ff.
4 sol.ma.& Abb.vbi s̄.¶ Subdit hic idē do.And.† vtrū gl.
loquēs in muliere impudica ꝓcedat in nupta q̄ sit impu
dica,& primò arguit,ꝙ nō ꝑp singulare dictū Io. An.in
addi.Spe.ī ru.de iniur.ī prin.vbi dicit,ꝙ pœna imposita
meretricibus,qa ꝑdunt bñficia mulierū, nō habet locū
ī nupta,l3 impudica.Vñ ñ pt carcerari , l3 aliàs secus, vt
ꝑ Bal.ī l.ɔsentaneū.C.qño,& quā.iud.ī vlt.col. dicētē, ꝙ
authē.nouo iure.ñ hēt locū ī meretrice, & ꝑ hoc infert
ad limitationē statuti ciuitatis Bononię,quo disponit,ꝙ
mulier luxuriosè viuens ducat̃ ad lupanar,vt nō habeat
locū ī maritata,l3 luxuriosè viuat.Et ita, ut audiui,aliàs
ipse à dicto statuto defendit quādā maritatā inhonestè
viuentē,ut satisfaceret cuidā suo scholastico , ꝑ illud di-
ctū Io.An.Tñ dicit ipse do.An.ꝙ quo ad istā gl. vr̃ dicēdū
& tenēdū idē ī nupta,vt det̃ sibi curator,sicut daret̃ sibi,
si ñ eēt nupta,qa hoc ē eius fauor.Et ita residet hic ipse.
¶ Tu verò adde,ꝙ maritus ñ pt eē tutor vxoris,ut ī §. pe.
Insti.d̃ excus.tuto.& ibi gl.¶ Vtrū viro luxurioso det̃ cu
rator,sicut mulieri? Abb.hic tenet,ꝙ ñ,post Spe. in ti.de
actore.§.1.ī ver.itē opponit̃.In ɔ̄riū vide Bal.ī l.ea l.C. de
ɔd.ob cā.vbi loquēs d̃ ijs,qbus sicut ꝓdigis dat̃ curator,
exēplificat ī lusor̃,dissipatore,vl̃ luxurioso.Et ꝓ hoc ego
allego gl.ī l.si qs cū sciret.ī uerb.luxurioso.ff.d̃ vsucap.ꝑ
emp.q̄ dicit,ꝙ istis est interdicendū bonis, sicut ꝓdigis.
ADDITIO. *Ad idem est glos.2.in fi.in l.1.C.de curato.fu-
rio.dicen.simpliciter,quòd datur curator luxuriosè viuentibus,licet
ad eā posset dici,quòd loquitur in muliere,propter l.mulieri,quā al-
legat. Ad dictū aūt Bal.et gl.in d.l.si quis cum sciret.responderem,
quòd loquuntur & debent intelligi in eo, qui erat luxuriosus , & in
corpore,& in reb.suis,quod patet in illo tex.in d.l.si quis cum sciret.
ibi,protinus scorto daturo.& ita illum tex.intelligit gloss.in l.si verò
non remunerandi.§.si adolescens.ff.manda.in vna sol.quam dat ad
d.l.si quis cū sciret.quā vide,quia & ibi dantur & aliæ sol.Phil.Sy.*
Tutius Tñ est tenere opi.Spe. & Abb. quam tenet Lud.
non

a Proponere. *Sed nunquid quærere & obligari? Vide do.Soc.in cōsil.43.inci.Visa ꝓuisione, versi.tertiò hoc videtur.& vers. nec obstat.cū versi.seq.in).parte,char.84.*

non allegans prædicta in l.is,cui bonis.ff.de verb. oblig.
assignas rōnem,quā ꝑ teipsum videas. Adde ꝓdictis, ꝙ
mulier luxuriosa ꝓsumit̃ prodiga,in tñ ꝙ nō admittit̃
probatio in ɔtrariū,per tex.in d.l.& mulieri.alleg. in gl.
vbi lex sup hoc statuit ꝓsumptionē:& sic remanet clara
5 & defensata opinio do.Abb.Cogita tñ.Mulier† impudi
ca perdit dotem.c. plerunque.de dona.int.vir.& vxo.&
etiam bona paraphernalia,vt dicit ibi gl.de qua excla-
mat Bal.in l.1.ff.de iur.do.
ADDITIO. *Tu uerò adde:ꝙ illā gl.alleg.Card.cons.111.
in 2.col.& Rom.sing.suo 311.Itē adde,ꝙ dictū c.plerunq;.& l.ex
cōsensu.C.de diuor.& repud.habet nedū locū in nupta, quæ uiuo ma-
rito adulterium commisit,sed etiam habet locum in vidua,quæ mor
tuo marito stuprum cōmiserit.Ita consuluit egregiè Pau.de Ca. cōs.
121.inci.Reuocatur in dubium.& 128.& ita ēt tenet in l.sororem.
C.de ijs quib. vt indig.& in l.fideicōmissum.post gl.ibi,C.de fideic.
licet contrariū teneat Alex.in d.l.sororem. vnico arg.cui respondet
Pau.de Cast.in d.cōs.12.Quod credo,ipse non viderat.An aūt d.c.
plerūq;.& l.ex cōsensu.habeat locum in ea,quæ esset adulterata per
vim,vide Panor.cons.4.vol.1.Considera etiā an haberēt locū in spō
sis,si quid dedissent,ut illud amittant sequuta fornicatione,per ea quæ
habentur in c.quemadmodum.de iureiu.& vide de illa opinio.Pau.
aliquid per Fed.de Sen.cōs.167.& 176.& vide ad hæc etiā Ro.cō
si.286.& Panor.in c.gaudemus.de conuer.coniug.Phi.Sy.*¶ Filia
6 † ēt impudica pōt exhæredari, ſm notata ī c. Quintaual
7 a lis.d̃ iureiu.¶ Vidua† ēt impudica ᵃ de
sinit eē d̃ domicilio viri ſm Ang. ī l.cū
quędā puella.ff.de iurisd.om.iud.Et ita
limitat l.filij.§.vidua.ff.ad muni.alleg.
tex.ī Auth.de res.& ea,q̄ parit,§.pen.q.
bñ facit,imo ꝑdit talis oīa priuilegia vi
duitatis, vt ex tex.& ibi no.Sal. in l.his
solis.C.de reuocā. dona. & vide Abb.
ī c.vxoratus.ī prin.de ɔuer.ɔiu. & Bal.
in l.q̄ sub ɔditione.ff.de ɔdi.insti.Quæ
dā alia circa hæc ponit Lud.ī repe.l.1.ī
ver.itē scias.C.de hære. insti. & vide q̄
dixi in c.ex parte.d̃ ɔsue.& oīa ista no.
tanquā vtilia.¶ Amplia primò hunc
tex.in fi.ēt in rñsione positionū.Ita di-
cit Abb.post.Host. in c. dilecti.s̄.eo.&
ibi multū cōmendat Imol.¶ Dubito
de dicto Inn.hic volentis,ꝙ possit cō-
pelli indiscretus , vt veniat cū aduoca-
to ad proponēdū factū, & respondēdū
positionibus , nā hoc est interponere
officiū ad utilitatē priuatā contra l.4.§.
hoc aūt iudiciū.ff.d̃ dā. infe.& gl.ī c.cū
nobis olim.de ele.Nec obst.ꝙ intersit
reipublicę,vt hic inqt Ab.ī c. fi.qa hoc
mō sēp iudex posset suppler̃ de facto.
ADDITIO. *Aduerte circa hoc, quia
tex.loquitur in valde indiscreto et sensu deficiē
te,& sic quodāmodo in fatuo & mente capto
& miserabili persona,qui æquiparantur mino-
ri,circa quos iudex bene pōt supplere de facto,
vt habetur per Bar.& omnes in d.l.4.§.hoc
aūt iudiciū.Et ad probandū assumptū faciunt,
q̄ scribit s̄.do.Feli.in ver.vniuersitas circa gl.
& dictū Bal.in l.2.C.de cura.furio,& q̄ ponit
Pau.in c.1.d̃ off.iud.Phi.Sy.*¶ Amplia scđò
istū tex.in fi.ad oēs personas miserabi-
les.Ita Bal.ī l.magis puto.§.ī primis ꝑ
illū tex.ff.d̃ reb.eorū.Quòd aūt regula-
riter sit sec⁹,faciūt rōnes Doctorū hic,
& tex.optim⁹ ī arg.ī c.ieiuniū.el 2. ibi defunctæ magis,
&c.& ibi gl.vbi magis stat̃ principali,q̄ exēplis, & magi
stro,q̄ discipulis,76.dist.Et pro hoc facit , qđ ponit Bart.
in l.Sēpronius Proculo.ff.de leg.2.vbi dicit, magis stari
protocollo,q̄ exēplo inde extracto, & sic magis origini
& fonti & pricipaliori,q̄ riuulis & habētib⁹ īde originē.
ADDITIO. *Ad qđ tu videas do.Fel.in c.quoniā cōtra.in
7.nota.de proba.& Cepol.in cōs.21.col.2.et 24.col.etiā 2.& Rom.
consi.187.Phi.Sy.*Inquātū Abb.hic ad fi.alleg.gl.ī c.1.de ɔ-
fes.in 6.dic,ꝙ ipsam sequit̃ Ana.in rub.de magistris. &
Imo.in c.ex tenore.de testi.Et uide Ang.in l.si vacātia.
C.de bonis vacan.lib.10.ubi dicit,aduocatū teneri par-
ti læsæ,& ad dānū incursum ex sua negligentia ēt in fo-
ro ɔtentioso,& sequit̃ Marian.in c. excōicamus.§.mo-
ueant̃.de hær.ī vlt.col. Vide ēt Abb.in c.1.de iur.cal.vbi
dicit,Aduocatū teneri læso ex iniusta allegatione . Istis
adde do.Ant.ī c.ad aures.in repe.de ætat.& qual. ubi di
cit,aduocatū teneri læso ex ignorātia sua , ētsi adhibuit
omnimodā diligētiā,ne noceret.Idē dicit ibi do.Ant.ꝙ
tenet̃ læso ex pigritia & negligentia sua,& idē dicit in iu
dice,qui sequutus est ɔsiliū ɔsultoris ignorantis & impe
riti,quod limitat ibi Maria.nisi ex dispositione statuti te
neret̃ sequi consilium ɔsultoris:quia tūc non teneretur.
ADDITIO. *De istis tu vide do.Ant.in c. calūniā. de pœ.
in vers.quartò quæro,vbi dicit,ꝙ tales tenentur de imperitia,maxi
mè in conscientia,& vide etiā latè Ana.in d.c. excōicamus. §.mo-
neantur.de hære.& Spe.in ti.de aduo.§.fi.uersi. quid si per impru-
dentiā.& do.Ant.in c.quoniā cōtra.de proba.vbi dicit,ꝙ iudex qui
non reuidit attestationes & acta,tenetur parti læsæ, & idē dicit ipse
in c.cùm cām.j.de testib.in teste,qui non reddit cām dicti sui , Et ex
8 hoc pars est læsa.Phi.Sy.*¶ De† medico verò, cuius culpa in
firmus perierit,vide beatū Thomā 2.2.q.71.art.3. & ibi
dicit,ꝙ nō excusat̃ ᵇ aduocatus sumēs
causam desperatam,licèt excuset̃ me-
dicus assumens curam desperatam.
ADDITIO. *Tu verò de medico vide ali
quid per Bar.in l.illicitas.§. sicuti.ff. de officio
præsid.& tex.in l.medicus.ff.de var. & extra
ord.cogni.& in l.1.& ibi Bar.in 2.& 3.no ff.
eo.ti.& Alex.cons.15.col.vlt.vol.1. Bar.in l.
Maritus.& quæ ibi addidi,ff.loca.Spec.in ti.
de sol.§.fi.& Io. And.in reg.cōtractus.de reg.
iu in 6.in Mercu. Et quis dicatur medicus,ui
de Bar in l.sciendū.§.fi.ff.de ædil. edic. & ali
quid ēt per Bar.in l.1.C.de cōmit.et Arch.lib.
12.vbi loquitur de medico Papæ & Imperato-
ris . Et quis dicatur medicus imperitus, vide
tex.in c.fi.29.dist.& ibi Gemi.& do.Prap.&
vide ēt aliquid in c.absit.50.dist.& ibi Dom.
& dom. Præpo.in c.his ergo.23.dist.& in c.1.83.dist. Phi. Symo.*
¶ Qñ aūt oēs isti sint obligati ad restitutionē, habes per
Fran.de Pla.in tracta.suo resti.in prima parte, §. 107.cū
trib⁹ sequētib⁹, & Sūmā Pisanā ī verbo, aduocatus sciē-
ter & Archiepm Flo.ī Sūma ɔfessionaria sub precepto,
Non furtum facies.uersi.si officialis. & beatum Tho. in
locis ab eo allegatis.
ADDITIO. *Tu verò adde Inn.in c.quia pleriq;.de immu.
eccle.& ibi Pan.in ver.10.q.& Arch.& Gemi. in c.non sanè.14.
q.5.Phi.Sy.*¶ Aduocatus illius,cuius fautores sunt excōi
cati,nō est ipse excōicatus,licèt illū defendat , nisi à die,
quo incipit cognoscere iustam esse excōicaiionē.Ita.Io.
And.ī c.proposuit.super verbo,Fautorē.de cler.excōic.
vel interdict.ministrāte.Ad qđ dictū bñ facit , qđ ponit
Bar.in l.si qs inficiatus.ff.deposit.ubi dicit victū non esse
ɔdēnādū in expēsis factis antequā videret ex actis. se in-
iustitiā fouere,sed ī factis,ubi hæc cognouit,sic.Qđ nor.
ADDITIO.¶ *Ad quod dictum vide Bar.in l.properādū.
§.sin aūt.col.1.C.de iud.& Alex.cōsi.220.in 2.vol.et 95.eo.uol.
2.& Rapha.Comen.cons.74.& Feli.in c.quoniā cōtra.de proba.in
prin.et in c.fraternitatis.col.1.in secundo no.de testi.in c.exceptionē.
in versi.subdit Bal.de exceptio. & Mathesila. notabili suo 81. &
seq.& Alex.consi.41.in prin.vol.4.& Barb.consi.12.col.8. ad fi.
vol.1.& Imo.consi.5.& 136.insi.Philip.Symoneta.*

a Vidua inpudica. *Adde & pone, quòd legatarius adulterauit viduā uxorem testatoris,vtrū amittat legatū,si hoc fecit,viuo testatore? Dic, ꝙ repellitur ista exceptione à legato.Idem si ponimus eū hoc cōmisisse nō uiuo testatore,tunc est maius dubium.Et nō pōt dici, quòd testator reuocauit tacitè, cū adulteriū nō fuerit commissum eo viuo.Pro decisione istius q.dic , quòd legatū non extinguitur,sed à legatario auferetur,tā quàm ab indigno. Ita no. Bar.in l.fideicōmissum.C.de fideicōmis.et Bar. in l.1.ff.de ijs,q̄b. vt indig. Adde, quid si legatarius non adulterauit vxorem testatoris sed eā duxit ī vxorem, an amittat legatū? Vide Bal. in auth. ex testa. C.de secun. nupt.*

b Excusatur. *Adde , ꝙ medico non competit actio locati,sed in factū , vt not.Bart.in l.1.in prin.ff.si mēs.fals. mo. dixe. quod tenuit etiā gl.in l.1. C.de subtra.& ibi ēt Bal.licèt Cy.cōtra.Vide tamē gl. in l.1. C. manda. Vide ēt Florianū in l.idē iuris.§.mulionē.ff.ad l.Aqu.*

SVMMARIVM.

1 *Reus licèt absoluatur ab instantia iudicij,tamen super iure actoris pronunciari debet.*
2 *Articuli formati an inducāt confessionē illius , qui eos produxit.*
3 *Rescriptum reprobans an possit se fundare super ipso rescripto reprobato,dicendo quòd impetrans confessus est in ipso narrata.*
4 *Interrogans an videatur confiteri id,de quo interrogat.*
5 *Libellus fundatus in certa qualitate,corruit illa qualitate ñ ꝓbata.*
6 *Qualitas quando inest ex natura rei , non est opus eam deducere.*

Universidad de Deusto Biblioteca

7 *Pœna imposita ratione qualitatis, quæ in principio debet adesse, non incurritur, licèt qualitas ex post facto interueniat.*
8 *Lis laicorũ super iure annexo ecclesiæ põt dici esse super ecclesia: sic libellus ecclesiã vendicãs exponitur, i. dest ius in ea competens.*
9 *Sententia absolutoria an debeat continere causam.*
10 *Possessio an transeat in sequestrum.*
11 *Libellus valet, quando intentio est apta, licèt actio sit inepta.*
12 *Conclusio attenditur in rescriptis reiecta omni superfluitate narrationis inutilis.*
13 *Miles si testari voluit de iure communi, & inepte seruauit formã, valebit testamentum iure militari.*
14 *Sententia super inepto libello licèt sit nulla, fallit tamen, vbi libellus non erat necessarius.*
15 *Actio vna non potest dici tacitè proponi, ex quo alia est expressa: quia expressum facit silere tacitum.*
16 *Intentãs petitorium & possessoriũ, si tantũ concludit in possessorio adiecta clausula, Potẽs super prædictis iustitiã ministrari. videbitur vtrumque intentasse, licèt conclusio sit tantum super vno.*
17 *Sententia absolutoria ab instantia, dicitur interlocutoria secundùm communem opinionem.*

CAPITVLVM XV.

EXaminata. ¶ Si actio, & intẽtio sũt ineptę, vel intẽtio sola, debet reus absolui ab instãtia iudicij: iterũ tñ actor audiet̃, si aptè egerit. H. D. Præmitte, ꝙ in rei vẽdicatione duo sunt probãda. Dominiũ, s. ex parte agẽtis, & possessio ex parte rei conuenti. l. in rem. ff. de rei uend. Aduerte pro declaratione tex. quia iste agẽs rei vendicatione nõ capitulauit dominiũ, nec intendebat illud probare: & sic male intendebat rei vendicationẽ, & si dicat̃, ꝓbauit se possedisse, & ex possessione p̃sumit̃ dñium. l. cũ res. C. de proba. & sic satis ꝓbauit. Rñdetur, illud verũ, ꝙ ex possessione p̃sumitũr dominiũ, qñ dominium deducitur in iudiciũ incidẽter per viã exceptionis, secus, vbi principaliter ꝓut hic in rei vindicatione. quo casu oportet ꝓbare directè dominiũ de iure gentiũ, iuxta doctrinã Bar. in l. quidam in suo, ff. de condit. inst. vel de iure ciuili, vt ibi per eum.

ADDITIO. ¶ *Ad quã doctrinam vide tu Alex. cons. 10. 1. col. vol. 4. & dom. Fel. in c. illud. col. 2. in 2. notabili, de præsump. & Barb. cons. 8. maximè in 3. col. vol. 1. & 17. col. 29. & seq. col. 4. & 41. col. 2. & 50. col. 9. eo vol. 1. & do. Fel. in c. cùm Bertoldus. col. 12. & seq. de re iud. & Barb. cons. 6. col. 6. & 2. seq. vol. 2. & 9. col. 2. 8. & seq. & 10. col. 1. & 5. cũ seq. & 18. col. 23. & seq. vol. 2. vidẽ etiam Bart. & quæ ibi posui in l. Titia. ff. de solut. Philip. Symon.*

1 ¶ Ex dictis hic per Abb. in 2. not. nota regulã, ꝙ † lʒ reus absoluatur ab instantia iudicij, tñ sup iure actoris ꝓnunciari dẽt, per l. si à te §. 1. ff. de excep. rei iud. Sed huic obstat tex. in c. Raynaldus. §. pe. cũ gl. in verb. de petitir. j. d̃ testa. vbi deficiẽte vno de causantib. rei vẽdicationẽ fert̃ mera & pura absolutoria in fauorẽ rei. sed rñde, ꝙ illud est de iure Canonico, ſm Flor. in l. circa. ff. de proba. quẽ reprehendit Ang. Are. in §. omniũ. Insti. de actio. in vlt. col. quia c. Raynaldus. nõ dicit, ꝙ nõ possit ferri declaratoria sup dominio actoris sicut in simili dicit Bal. in l. cogi. ad fi. C. de petitio. hær. & ibi rñdet Ang. ad l. qui petitorio. ff. d̃ rei ven. in ver. frustra. s. respectu rei, nõ aũt respectu actoris. Vnde infert ibi Ang. post. Bal. in d. l. cogi. ꝙ probãte actore se hæredẽ ꝯtra nõ possidẽtẽ hæreditatẽ, dẽt iudex ferre sñiam. qua pronũciet ipsum heredẽ, & reũ cõuentũ absoluet, & istud est vtile practicari, ſm Are. ibi, qa adepta deinde possessione ab absoluto erit parata executio sñiæ antelatæ ꝯtra eũ, ex quo nũc reperitur possidere. Sed caue, qa in ista respõsione ad c. Raynaldus. infert̃, ꝙ bñ ista sñia possit ita ferri, sed nõ necessario, cuius ꝯtrariũ. j. dicetur. Vñ dic ad d.c. Raynaldus. pro responsione. vt j. in 1. limita. dicet̃. ¶ Limita igit̃ primò d. l. si à te. §. 1. nisi priùs ꝯstet de ineptitudine intentionis actoris, q̃ de ipsius iure, vt per Abb. hic post Car. dicẽtẽ, se ita rñdisse in examine suo cũ Io. de Fãtucijs, ꝑ tex. hic & ita põt intelligi d.c. Raynaldus. ¶ Limita secundò, vt habeat locũ, regula d.l. si à te. §. 1. qñ agẽti ꝯpetit actualiter rei vẽdicatio, sed nõ ꝯtra reũ, qa tertius
possidet, ideo cõstitu de iure agẽtis, de illo pronũciat̃, secus, vbi actualiter ñ ꝯperit, qa actor possidet, vt hic erat, qa nõ declarat̃ d̃ iure suo, ẽtsi d̃ illo ꝯstet. Ita ĩtelligit hic Imo: quẽ sequit̃ Lud. ĩ l. nãliter. §. nihil cõe. ff. d̃ acq. pos.

ADDITIO. *Considera, ꝙ ista secunda declaratio potest cõprehendi sub prima, Philip. Symo.* ¶ Limita tertio d.l. si à te. §. 1. dũ modo actor ignoret reũ nõ possidere: sed vbi sciret, eũ nõ possidere, vel detinere, nõ põt sequi alia sñia, q̃ absolutoria ipsius rei conuenti, ſm Mathesi, notabili suo 138. inci. no. ꝙ si reus ꝯuentus. qa actor seipsum decipit, l. nã & si actor. ff. de rei vẽdic. ita intelligit d.c. Raynaldus. ꝑ qd̃ infert, ꝙ lʒ ualeat sñia sup fundo, q fuit totus in libello petitus absoluendo reũ ꝓ dimidia, quã nõ possidebat, vt ꝑ Bar. ĩ l. si ꝯstãte. § fi. ff. sol. ma. & do. Ant. in c. cùm inter. de re iudic. tñ illud procedit, vbi ignorabat reũ non possidere partem, sed si sciebat, non pronũciaretur, nisi pro dimidia. vt ibi per ipsum.

ADDITIO. *Ad hæc vide do. Feli. in c. pen. col. 1. in versi. dum subdit Abb. & in 5. col. de except. Phi. Sy.* ¶ Dũ aũt dr̃, ꝙ sñiam exequet̃ adepta noua possessiõe ab absoluto: Caue, qa procedere põt, vbi possessio simpl̃r reperiret̃ penes absolutũ. secus si habuisset eã à tertio, qui fortè tueri se potuisset ab eo q fuit declaratus dñs. Nã isto casu vr̃, ꝙ tũc ꝯtra ipsum nõ habeat locũ executio, cùm iste sit nouus successor loco primi. Vñ vr̃ priùs agẽdũ remedio ordinario, q̃ extraordinario, qa autori ipsius ñ obstaret sñia, qa res inter alios. c. pen. de re iudi. cũ ꝯcordãtib. Ita reperio signatũ sup Bal. in d.l. cogi. a quodam aduocato Mutinensi, q̃ declaratio est falsa ꝑ text. in c. aduersario. de excep. Et licèt ille tex. non loquatur, quando habuit ab alio, tamen de hoc loquitur d.l. si à te. §. 1.

ADDITIO. *Circa hæc vide Are. in d. l. naturaliter. §. nihil cõe. in 4. cõbinatione, ff. de acqui. poss. Phil. Symon.* ¶ Et adde, ꝙ vbi reus absoluit̃, ñ qa ñ possidet, ꝓut hic, sed qa agẽs ñ probauit dñium, si reus excipiẽdo probauit dñium, põt petere se nedũ absolui, sed ẽt declarari dñm, ſm Bal. in l. cũ Papinianus. C. de sent. & in l. hr̃ditas materteræ. C. d̃ peti. hær. & in l. ordinarij. C. d̃ rei vẽdic. post Host. in c. ex ꝯquestiõe, d̃ rest. spo. vbi vide But. in vers. 3. q. Nec obstat, ꝙ posidẽti nõ ꝯpetit rei vẽdicatio, vt hic, qa nihilominùs p̃t petere se declarari dñm. Ita rñdet Lap. allegatiõe sua 59. inci. Prelatus ecclę. uers. nec obstat. ¶ In quã
2 tũ † dr̃ hic de articulis, an inducãt ꝯfessionẽ ꝯtẽtorũ in illis, ultra Abb. hic adde Imo. ĩ c. olim. d̃ decimis. & Imo. in c. cũ venerabilis, de excep. & Bar. in l. certũ, §. si qs absente. ff. de ꝯfess. Idẽ dicas in ꝓducẽte instrumẽtũ, qa vr̃ fateri ĩ eo ꝯtẽta. l. 1. §. edere. ff. d̃ edẽ. & ponit Bar. ĩ l. post legatũ. ff. d̃ ijs, qb. vt indig. Caue qa hoc ẽ verũ, quo ad ꝯtẽta in exceptionibus, sed nõ, quo ad intẽtionẽ ꝯtra quã excipit̃, quia illã nõ vr̃ ꝯfiteri, c. uenerabilis. de excep. & regula exceptionẽ. lib. 6. Dic, ut ꝑ Imo in l. decẽ. de uerb. oblig. vbi ipse tractat de excipiẽte. Aduerte tñ, quia ꝯfessio resultãs ex articulis nõ ẽ adeo propria & uehemẽs, quòd etsi sint iurati, quòd si reperiat̃ ꝯtrarius articulãs, habet̃ pro periuro, lʒ in positionibus sit secus, ca. fi. de iureiu. in 6. Ita dicit Io. And. in d.c. fi. Ratio, quia in articulis non est tanta affirmatio, sicut in positionibus.

ADDITIO. *Tu verò de istis oĩbus, an libellãs, an excipies, an articulans videãtur fateri cõtẽta in ipsis, vide Frãc. de Crema. notabili suo 104. & Alex. in l. 2 in 1. col. in vers. in tex. q̃ in libello. C. de inst. & subst. & cõs. suo 118. in 2. col. in 2. uol. & 131. in 2. col. vers. nũc est. & 163. eod. vol. 2. in 2. col. & Old. 292. in 1. col. in fi. & Rapha. Comen. 73. & Alex. 54. in 1. col. vol. 4. et 113. ĩ 2. col. vol. 4. & Barb. 3. col. 18. et seq. vol. 2. et 8. col. 2. eo. vol. et Pano. 71. col. 3. vol. 1. et 73. eod. vol. 1. & Barb. 12. col. 4. uol. 2. col. 5. et seq & Ale. in l. edita in prin. C. de eden. et videatur bonus tex. in l. litẽ. ff. de procu. et Ro. cõs. 23. in primò dubio, & 59. col. fi. in vltimo dubio. et 70. in vlt. dubio, & Alex. 14. col. 2. vol. 5. Ang. de Are. in § si minus. col. 9. in prin. Inst. de actio. et Pano. cõs. 33. col. 2. vol. 2. et cõs. vlt. col. 2. eod. vol. & Phi. in c. cùm venerabilis, col. 5. in fi. de excep. et Barb. cõs. 18. col. 15. vol. 2. & 2. seq. col. cũ cõs. 21. & 25. col. 2. volu. 2. & 38. col. 2. eod. vol. 2. & col. seq. & 43. col. 2. eod. vol. 2. & 59. col. 17. vol. 2. et 70. col 6. vol. 2. et Ro. 91. in fi. & 104. in fi. & 235. col. pẽ. ad finẽ. & 319. in fi. & Panorm. in c. si colum. 5. de confessi. & Gemin in*

c. fin. colum. j. de iureiur. in 6. & quæ ibi addidi. Dom. Anto. Aret. & do. Felin. in c. quoniam contra. de probat. & Bal. in l. 1. ff. de confess. & in l. si magnum. C. qui accusa. nõ poss. & Alexa. consi. 80. col. 3. vol. 2. & 71. vol. 3. & Imol. 127. col. fin. et Ana. 82. in fi. Ale. 83. col. 1. vol. 1. & 133. col. 2. in fi. eod. vol. 1. & Aret. 13. in vltimo dubio, & Bal. in c. ex parte Decani col. fi. de rescrip. Philipp. Symo.

3 ¶ Et notandũ est quod hic dicit dom. Abb. ꝙ † ex rescripto ẽt reprobato põt reprobãs secundare dicendo impetrantẽ ꝯfessum narrata: de quo exclamat Ludo. in l. 1. §. si qs simpliciter. ff. de verb. oblig. Nõ obstat regula c. ex eo. de reg. iur. ĩ 6. quia aliud est dicere rescriptũ nõ solenne, vel nõ obstare: qa posterius aliud diceret, narrata esse falsa. Nã primo casu impug at̃ cõtinens, & sic ipsũ rescriptũ. Secundò uerò casu contentũ, & sic non ipsũ rescriptũ, sed cõtẽta in ipso. Facit, qd̃ in simili ponit Ioã. And. in c. cũ venerabilis. de excep. & ibi Abb. in ver. expediã hac materiã. vbi dicit, ꝙ reprobato instrumento, qa non solẽne, nihilominùs stat adhuc cõfessio oriẽs ex productione, & illa potero vti ꝯtra producẽtẽ: secùs, si instrumentũ esset reprobatũ: qa non authẽticũ: putà, qa falsum. ex quibus vltra Dom. in d.c. fi. resultat, ꝙ impugnãs narrata in rescripto nõ posset postea se aduersus aduersariũ ex eo fundare. Ad qd̃ vide Bal. in l. precũ. C. de libe. cau. vbi dicit, ꝙ ꝯfessio orta ex libello, cui aduersarius cõtradixit, nõ nocet libellãti a. Rõ: quia in ꝯfessione dr̃, quasi cõtrahi: & talis quasi contractus nõ cadit inter dissentiẽtes: & vide Bal. in l. si magnũ. ꝑpe fi. C. q accus. & ĩ l. j. C. d̃ ꝯfess. vbi dicit, ꝙ ex libello negato nemo se fũdat.

ADDITIO. *Hoc tamen intelligerẽ, per dicta superius, procedere, vbi quis impugnasset narrata in libello, secus, vbi impugnasset, quia inepta actio foret intentata, vel quia non esset solennis, puta, quia in eo deficeret solẽnitas, quæ ex forma alicu⁹ dispositiõis requireretur, uel nõ esset ex illo soluta gabella stãte statuto, ꝙ ex oĩ libello soluatur certũ qd ꝓ gabella. Philip. Sym.*

Et aduerte subtiliter: qa si impugnas libellũ, vel rescriptũ, vt falsum succũberet, qa nõ pronunciaret̃ nõ esse falsũ, credo ꝙ posset se fundare ꝯtra aduersariũ super illo: licèt priùs impugnasset ꝑ singularẽ tex. in c. cùm venissent. ĩ ver. obtulit. de eo, q mit. in possess. & Inno. in c. mulieri. de iureiur. & Abb. ĩ c. gratũ. de offi. dele. cũ ꝯcor. datis ibi per me in tertia limitatio: ubi ex probatione impugnata põt qs se fundare, qñ ñ obtinuit. ¶ Vltimò vide Ang. in l. Gallus. §. idẽ credẽdum. in fi. ff. de liber. & posth. vbi dicit, ꝙ referẽs uerba aduersarij libellãtis in rñdẽdo ipsi libello, nõ
4 ur̃ fateri illa. ¶ Vtrùm † interrogãs b uideat̃ fateri id, de quo interrogat aduersariũ ita se habere. Vide gl. 3. in ca. qd si dormierit. 31. q. 1. Facit tex. in ca. qd in oĩbus. 32. q. 7. Vide circa hoc Abb. distinguentẽ in c. fi. de ꝯfess. & ibi aliqñ dicet̃. ¶ Ex propositione intẽtionis ineptè actor nõ perdit cãm, sed solùm frustrat̃ instãtia iudicij inchoati. Text. est hic, quẽ tene mẽti Quod amplia, etiãsi ineptè agẽs ter fuisset repulsus: q nihilominus adhuc redire poterit ad congruã intẽtionẽ. Tex. est cũ gl. fi. ĩ cle. fi. de appel. eo semper tñ in expẽsis condẽmnato, l. eũ, quẽ temerè. ff. de iudi. Ita dicit hic do. And. Barb. subdẽs, ꝙ de illa accusatione de qua hic ꝑ Abb. ĩ qua qs fuit accusatus de percussione cũ sanguinis effusione, ꝙ si postea solum ꝓbet̃ de ꝑcussione, ꝙ dẽt accusatus absolui. Ponit late Bal. in l. 2. C. de ꝓbat. & ĩ c. cum ꝯtingat. de rescript. & ponit ẽt Io. And. ſm ipsum in rubr. de accusa. & inquisit. in addi. ad Spec.

a Libellanti. *An et quando verò ex libello resultat confessio, vide not. per dom. Soc. in consi. 244. inci. cõsiderata facti cõtingẽtia vers. sed hanc obiectionẽ. cũ ver. seq. in 2. parte, chart. 128. Sed an narrata in libello p̃iudicãt libellãti ante litẽ cõtestatã? dic, ꝙ nõ, quia tũc nõ inducũt probationẽ, seu cõfessionẽ, cùm pars poterit ponere, seu corrigere, et emẽdare ante litẽ cõtestatã, sec⁹ uerò post, vt ꝑ præfatũ do. Soc. in consil. 41. inci. antequã.*

b Vtrùm ĩterrogans. *Adde tu, Bartol. in l. 2. §. qd̃ obseruari. in 3. colu. versic. iuxta p̃dicta. C. de iura. calum. in l. j. ff. de interrog. act. in 1. col. in vers. quæro. in quo tenet, quòd interrogans nõ videtur confiteri. Adde Bal. in l. sicut. de repudia. hæred. ver. verùm prædictis nõ obstãtib. circa princ. in 1. parte, char. 82.*

& Bart. in ꝯs. suo 114. inci. accusatio. & in l. denũciasse. §. qd tñ. ff. de adul. Ad quã q. uide ẽt Are. in c. licèt cãm. de ꝓba. in pẽ. col. & Bal. in l. 1. C. de ꝯfes. & Abba. in c. conquestus. in pe. col. de foro cõpe. Vbi ẽ notabilis doctrina
5 Io. An. ꝙ † libellus fundatus in certa qualitate corruit ea non probata: qd̃ regulare est per l. diuus. cum mã. ff. de re iud. Fallit ĩ 10. casibus, quos aliàs reduxi in d. ca. licet.

ADDITIO. *Tu verò de quæstione de percussione vltra do. Felin. in d. c. licèt causam. col. 21. & sequen. vide ẽt ipsum in ca. 2. col. 10. in versic. fallit tertiò. de rescript. & Barba. cõs. 42. col. 2. uol. 2. & Alexa. consi. 72. col. 3. vol. j. Et quòd debeat probari qualitas, si deducatur cũ aliqua, vide Alex consi. 212. in 2. col. uol. 2. & vlt. in princi. col. eod. vol. 2. & 1. ĩ 5. col. vol. 3. & consi. 3. in 2. col. uol. 4. & 41. in 2. col. eo. vol. 4. & 88. in 1. col. eod. uol. 4. & Corsetum in repe. rub. de iureiur. in 2. col. in 4. q. et Panor. cons. 42. col. 2. vol. 1. et 78. col. 1. eo. vol. & Feli. etiam in d. c. 2. de rescrip. col. 12. in ver. restringitur. & Cepo. cons. 58. col. pe. & 59. col. 6. ad fi. & 63. et Bar. etiam consi. 111. & 186. & Feli. etiam in c. auditis. col. 15. de præscrip. & col. 20. & Barb. consi. 15. col. 7. & seq. vol. 1. & in simili, 22. col. 6. eo. vol. & in simili etiam 44. col. 7. eo. vol. 1. & seq col. 3. et col. 4. in fi & 47. col. 12. eo. uol. 1. et 50. col. 1. et tribus seq. eo. vol & 54. col. 4. eo. vol. & col. 6. & 60. col. 9. eo. vol. 1. & 64. col. 9. eo vol. & 3. col. 6. in fi. & seq. uol. 4. & 7. col. 14. in fin. eo. uol. 2. et 8. col. 15. & seq. eo. vol. 2. & 17. col. 4. & 6. & 8. eod. vol. 2. & 42. col. 2. eod. vol. 2. & 71. col. 4. & seq. eod. vol. & Roma. 110. et 152. et 167. col. 2. ad fi. & 204. col. 3. in fi. 207. ad fi. & 236. in prin. & Car. cõsil. 119. & Ale. in l. postulãte col. 2. in fi. ff. ad Trebellica. et Ana. cõs. 18. et Ale. 61. col. 1. ad fi. vol. 1. et 72. col. 3. eo. vol. 1. & 110. eo. uol. 1. et 118. et seq. eo. vol. 1. & aliqd in l. Titia. ff. sol. ma. in vers. itẽ no. ex isto tex. & in d. l. diuus. ff. de re iud. in ver. sed iuxta hoc q̃ro. et Pan. ĩ c. 1. ĩ 1. no. de regu. et Bal. cõs. 41. in 5. parte, secũdũ impressionẽ Mediolã. & Bar. in l. j § ait prætor. ne qd ĩ flumine publi. Philip. Sym.*

¶ No. ꝙ in mãdatis qualificatis, data falsitate qualitatis, nõ cessat mandatũ, secus in alijs dispositiõibus. Ita Car. in c. cum dilectus in 3. col. in fi. de dolo & ꝯtu. per tex. ibi, ubi mandatũ de cõparẽdo in termino intelligit̃, ꝙ cõpareat ẽt post, & sic sine illa qualitate rõ specialitatis hæc
6 est, qa mãdato oĩno parẽdũ est. ¶ Vbi † qualitas inest ex natura rei, nõ est opus eã deducere. Ita dicit Bal. in auth. habita. C. ne fil. pro patre. Vñ si scholaris ꝯquerit̃ de dãno, uel furto, nõ est necessariũ dicere, ꝙ sit factũ iniuriosè, qa hoc ſm ex nã rei intelligitur, ex quo aliàs uidi ꝯsultũ, ꝙ ĩ accusatione delictorũ nõ est opus ĩserere dolũ, qa
7 inest, c. 1. de p̃sumpt. ¶ Pœna † imposita rõne qualitatis, q̃ in principio dẽt adesse, nõ ĩcurrit̃, licèt qualitas ex post facto superueniat. Glossa est aurea in cleme. 1. in uerbo, scienter. ibi. cõtrariũ credo, de ꝯsanguin. & affinitat. uolens, ꝙ pœna imposita cõtrahenti sciẽter matrimoniũ cũ cõsanguinea, nõ habeat locũ in contrahẽtem ignoranter, licet postea sciuerit, & nihilo minus perseueret.

ADDITIO. *Aduerte: quia imo videtur, quòd post scientiam, ad hoc ut pœna non incurratur, sit necessarium abstinere à tali matrimonio, per textum expressum in l. si adulterium cũ incestu. §. idem Pollioni. ff. de adulter. Cogita. Philippus Symoneta.*

Et per illã glossam principaliter ꝯsuluit dñs Cardinalis consi suo 132. col. 1. ꝙ habens licentiam non residendi ad tempus si lapso tpe nõ residet, nõ tñ incidit in pœnã statuti punientis absentantẽ se sine licentia, quia statutũ ponderat temerarium initium, qd̃ non fuit ĩ illo. de quo dicto nunquã obliuiscaris. Pro illa glossa allego Ange. consil. suo 193. col. 2. ad fi. incip. Visis processibus. ubi dicit, ꝙ stãte statuto, ꝙ pro maleficio commisso in domo habitationis iniuriati duplicetur pœna, & testes producti contra reum dixerint maleficiũ cõmissum in domo habitationis iniuriati, qd̃ non probãt, quia est possibile, ꝙ tpe testimonij habitaret, & non tempore maleficij, & qualitas debet uerificari secundũ tempus iniuriæ, l. in delictis. §. si extrane⁹. ff. d̃ noxali. quã l. declara, ut ꝑ Car. in rep. c. perpendimus de senten. excõmunic. in uers. sed reducẽdo, uidelicet ut intelligat̃ in actu trãsitorio, & ubi esset absurdum, ꝙ non extante qualitate quis teneret̃, prout in casu d. §. si extraneus. secus in actu cõtinuato, ĩ quo sufficit qualitatẽ hodie adesse, per l. q cõcubinã. ff. de leg. 3. ubi legatis ijs, q̃cã uxoris parata erant, ueniunt

non

Universidad de Deusto Biblioteca

non solum parata principaliter cā uxoris uiuentis, sed
ēt defunctæ cui hodie viuēs successerat in eorū vsu: quā
doctrinā didicit esse nouā & subtilē.¶ Vide ēt Bald.in
leg.2.in fin.C.quibus res iudic.nō nocet.vbi dicit, ꝙ ac-
cusatio sine qualitate nō supplet addendo eā post tem-
pus,quo à statuto est præscriptū accusationi: quia hoc
mō esset aliud factū,licèt non nouū delictū.¶ Vltimò
vide Sali.in l.2.ĩ pen.col.C.ad l.Iuli.de vi.vbi ponit opti-
mè de nō probante qualitatē criminis, vide Flor. in l.fi.
ff.de his,qui deic.vel effu.vbi dicit, ꝙ stante statuto pu-
niente vulnus cū cicatrice deformi, non sufficit ꝓbare
cicatricē,nisi ꝓbet & deformitas.Exēpla aūt ad cogno-
scēdū qualitatē ponit Bal.in l.ea,quæ.de condi. indeb.&
8 vide aliquid per Pan.cōs.93. vol. 2.¶ Do.† Card.alleg.
hic c.examinata.de cōfir.vtil.in ver. super ecclesia sācti
Ang.vbi isti litigātes de patronatu,de quibus hic cōpro
miserūt super ecclesia.Ergo probant ista duo iura,ꝙ lis
laicorū super iure annexo ecclesiæ pōt dici esse super ec-
clesia.Ergo libellus ecclesiā vēdicās exponit, id est,ius in
eā cōpetens.Dom.Andre.Barba.hic in 8.col.in fi.alleg.
Bar.in l. in rem.§.loca sacra.ff.de rei vend.dicentē, ꝙ rei
vendicatio non cadit in rebus sacris,quasi nostris,sed bñ
pro iure,quod in eis habemus adiecta cā de iure Cano-
nico,ponderando illud dictū contra intellectū Inno. &
contra Cardi.hic, & respondendo ad tex.d.cap.exami-
nata.de confir.vtil.vel inutil.vt illa verba, Super ecclā.
exponant,id est,super iure patronatus,qđ habebāt ĩ ea,
per dictū Bald.in simil.in l.vsumfructū. ff. sol. matri.vbi
dicit,ꝙ si iudex in sñia dicat, Adiudicauimus Titio deci
mā.exponit,id est,cōmoditatē percipiendi fructus deci
mæ.Ita residet hic domi. Andr. Tu verò iunge ista ver-
ba cū dictis per Panormitanū hic,ĩ 6.col.vbi dicit, ꝙ rei
vendicatio hic capit latè,q̃ dat pro iuribus, q̃ quis habet
in re,per textū optimū in capitulo , venerabilis, in fi.de
except.vbi eþs vendicabat ecclesiam : & hoc rōne iuris
episcopalis,quod habebat in ea,licèt dñium illius ecclīæ
nō haberet.Adde Inn.in c.olim.el 1.de restit. spolia. vbi
dicit,ꝙ corpus ecclesiæ vendicari nō pōt: quia in ea nō
cadit dñiū,sed bene ius in ea cōpetēs.Adde Inn.ĩ c.cùm
venerabilis.de religios.dom.vbi dicit,ꝙ patroni pñt pe-
tere ecclesias rōne iurispatronatus,quod habēt in illis,ꝑ
tex.hic,ētsi nō adijciant in libello de iurepatronatus:&
ꝙ valebit sñia lata super tali libello,nō quia cōpetat rei
vendicatio directa pro rebus cōsecratis,sed vtilis actio ĩ
rē.ut latiùs ibi ꝑ eū in gl.seq.& per Spe. in ti. de religio.
dom.in versi.illud aūt.Adde Abb.in ca. pro illorū. in 1.
no.de p̄ben.vbi dicit,ꝙ valet libellus patroni, qui dicit,
peto ecclesiā meā. qa cùm largè dicat sua rōne iurispa-
tronatus,qđ habet in ea,sustentat libellus.Adde Pau.de
Cast.ĩ l.monumēta.C.de lega.vbi tex.dicit,ꝙ legās mo-
numēta, intelligit legasse ius inferēdi corpus: & infert
ibi Pau.ꝙ petēs ecclesiā,intelligit petere iuspatronatus:
& dicit ibi Bal. idē in patrono legāte ecclesiā Adde Bal.
in cap.quāto.supra eod.vbi exponit dictū testis, q dicit,
vidi ipsum possidere iuspatronatus,id est, quasi posside-
re.Adde Abb.in c.2.in fi.de iurepat.vbi dicit,ꝙ si patro-
nus dicit ad se spectare electionē in tali ecclesia,exponit
id est,p̄sentationē.Adde Dom.in c.1.§.pen. de vsur.ĩ 6.
vbi dicit,ꝙ si patronus p̄sentās clericū dicat, Cōcedo ti-
bi patronatū:nō intelligit de totalibus iuribus patrona-
tus,sed quatenus est respectu institutionis tūc petēdæ: q̃
serunnt ad sermones laicorū,qñ loquunt de talib⁹. Col
lige hic,ꝙ ex actis interpretat sñia : & est gl. in l. si qs ad
exhibēdū.ff.de excep.rei iud.& gl.fi.in c.si ꝯfirmationē.
de ele.in 6.ex qua dicit ibi Dom.ꝙ licèt iudex in sentētia
exprimat vnā causam,tamē si ex actis apparet vna alia,
a nō p̄sumit motus ex illa sola a: & vide
gl.fi.in verb.prohibemus.in c.dudū.de
deci.& ibi do.Ant.vbi dicit, qualis est
sñia,talis præsumit fuisse libellus:& gl.
in ca. significauerunt . de except.& ibi
Abb.dicētē,ꝙ ex sñia cognoscit, qua-
lia fuerūt acta,& Inno. in l. ex diuerso.
9 §.fi.ff.sol.ma.¶ An† in sñia b absoluto

a Sola. *Sed quid si una ex his sit falsa, nūquid saluari & sustineri poterit ex alia iusta? Dic, ꝙ sic, vt per do. Socin. in consi.*

b ria sit exprimenda cā? Quicquid dicat
* hic do.Abb.cōiter*tenet,quod sic: &
est de hoc gl.in l. 2. §. senatus. in verb.
cōprehendisse. ff. de iure fisci. ne aliàs
voleti agere,obstet exceptio rei iudic.
qñ nulla fuisset expressa cā.Ad idē vide
Bal.in l.p̄ses.circa mediū,C. de sent.&
c in l.properādū.§.illo c.C.de iudi.& do.
Ant.in c.sicut.de re iudi.& Dom.in c.
in tantū.versi.fallit septimò.21. dist. &
Imo.in cle.sæpe.de verbo.sign. Spe.in
ti.de sent.§.quaŕ.uersi.uerùm si respō
sionibus.Et ĩ hac opi.ꝯcordāt hic Mo-
der.cōtra Abba. Pro do. verò Abb.ꝙ
ñ sit necesse exprimere cām, faciūt rō-
nes suæ hic,quas ēt replicat ĩ d.ca.sicut.
reprobatis ibi fallētijs, de quibus ibi ꝑ
alios ad illū tex. & dicit ꝙ licèt illa ex-
pressio sit vtilis, tñ in dubio capiet mi-
tior interpretatio,s̄m ipsum in d. c. si-
cut.videlicet ꝙ sit absolut⁹ diffinitiuè.
Sed idē Abb.in c.pe. de exces. post do.
Ant.vult, ꝙ præsumat lata ex leuiori
cā,ꝑ l.hæ enim.ff.de suspe.tut. Et sic ab
instantia,& nō diffinitiuè, & nō ꝯside-
rat fauorē rei,prout hic, & in d.cap.si-
cut.vbi uideas Bal.q tenet idē,qđ Abb.
hic ꝑ gl.q̃ loquit de iuramēto, in l. j.§.
fideiussor.ff.qua rerū actio.tñ veri⁹ pu-
to id,qđ dicit Abb.in d.c.pen. ꝙ in du-
bio videat absolutus, nō rōne iustitiæ
agētis,sed qa ineptè egerit actor, & sic
sup iure & nō facto, ꝑꝑ doctrinā Bart.
in l.2.§.j.ff.vi bon.rapt. quā sequit,ipsū
tñ non allegans,Sali. in l.j.in versi. aut
dubitat.C.qñ ciui. actio præiudi. cimi-
nali.uolētes, ꝙ reus simpl'r absolutus
nō dr absolutus,ut innocēs, sed qa nō
probatū cōtra ipsum,& sic in iure, &
nō in facto , ꝑ rōnes eorū in uoce rela-
tas,& rñdēt ad l.fi.ff.de iureiu.qđ aliud
est in iuramento,q̃ in sñia:qa iurans iu
rat de eo,qđ scit,de facto suo,vñ pōt re
ctè scire & iurare,eē factū,uel nō eē fa-
ctū.Sed iudex iudicat de facto alieno,
Vñ nō pōt purè dicere,sic esse, uel nō
10 factū.¶ In gl.secunda utrū† ĩ sequestrū
transeat possessio? Dicit hic do.And.ꝙ
ante oĩa est notandū dictū Bar.in l.liti-
bus.C.de agri.& cēsi.l.11.in fin. uolētis,
ꝙ nō possit obtineri sequestrū,nisi fiat
fides per publicū instrumentū, & seq-
tur Bald.in c. olim. de rescript. & do.
Fran.filius.Bal.in tract. suo carcerato-
rū.& Rom.ĩ l.interesse.ff. de acqr. pos.
extēdētes illud dictū ad capturā debi-
toris suspecti & fugitiui.ut nō possit ca
pi,ut suspectus,nisi ꝯstet de debito per
publicū instrumētū,qđ dictū est mira-
bile.Sed cōtrariū tenet Imo. in l. impe
ratores.§.fi.ff.de appella.& Abb.in ca.
2.de sequest.poss.& fruct.& bñ iudicio
meo,ad fi.¶ Do.Fran. de Aret. hic ĩ 2.
col.ad fi.fortificat illud , ꝙ ꝑ sequestrū
necessariū nō trāsferat possessio, vt ꝓ-
cedat ētsi sequestrū necessariū subroge
tur loco primi decreti , ex quo trāsfert
possessio de iure,per tex.in c.2.de dolo
& cōtum. ibi uos licet,& ibi, ut tædio
affectus,&c.ibi uerbū,Possessio. cāpit,
prout est facti,ipsas res, nō ipsū ius pos
sidēdi.& dicit,ꝙ hoc ē ꝯtra Bal. ĩ l.j. C.
de prohi.sequest.ubi dicit singulariter,
ꝙ qñ sequestratio fit post sñiam,sēper
transfert

164. incipi. Visa bulla Bonifa. vers. si. Sed ad hanc vide tu in 2. parte chart.24.

b An in sentētia. *Adde, quòd Bal. in l.pe.in vlt. col. C.de const.pec. dixit, quòd semper in sententia quæ fertur propter cōtumaciam, debet fieri mentio de cōtumacia. Et ad ista, tacta hic per Fel. uide Bar. ĩ l. qui Romæ. §. duo fratres.ff.de verb. obligatio.*

c §.illo. *Et ibidē uide ad hoc Salic. et Franc. de Are. Et adde Imo.in l. si is,ad quē. ff. de acquir.hær.vbi dicit, ꝙ imo fatuus est iudex, qui exprimit causam,nisi adijciat dictionem, Maximè,ut pulchrè Panorm. in ca.ex parte. de conces.præben. Sūt & alij casus speciales,ĩ quibus requiritur expressio causæ in sentētia,quos enumerat Specul. in d.tit.de sent.& Io.And.& alij in d.ca.sicut.alleg.in text.& Bal.in l.si præses. C. quomodo. & qñ iud.& Angel.& Imo.in leg. qui Romæ. §. duo fratres. ff. de verb.oblig.et Angel.in d.§.illo.ubi plenius ꝑ do.Ale. de Imo. Dicit tamē.Pan.ĩ d.ca.sicut.et in cōs.7.ĩci. quæsitū fuit a me. prout Sal.et dom. Alex.in d.§.illo. quod etiam in illis casibus non est de essentia sententiæ, ꝙ causa exprimatur,quia ēt in illis casibus valeret sētentia sine expressione causæ. Sed si exprimatur cā operatur effectus, quos aliàs sententia non operaretur, & in hac materia dic, vt per gl.& Bart.l.2.§. ignominiæ.ff.d'ijs.*

trāsfert possessionē,secundū Barto.not.in l. à diuo Pio.
§.si super rebus.ff.de re iudi.¶ Subdit hic do. me⁹ circa
illud de sequestratione volūtaria.ꝙ aliqñ sequestrū volū
tariū fit per incertitudinē possessionis quolibet cōtēdē-
te se possidere,iuxta no.ꝑ Inno.ĩ c.licèt cām.de proba.
& tūc in dubio trāsfert possessio.Idē dicit,qñ duo cōcer
tāt de possessione adipiscēda.Rō:qa nō interest cōtēdē
tiū,possideat sequester,an nō, sed qñ alter tātùm possi-
a det,ut qñ sit sequestrū a volūtariū pro
securitate creditoris,& tūc dicit,ꝙ nō
transfertur possessio,contra oēs hic,rō-
nē adducēs, qa si pignus ꝯuentionale,
quod dat creditori pro eius securitate,
nō priuat debitorē vera possessione,vt
l.qui pignori ff.de acquir. possessi. & l.
prima.§.ꝑ seruū.cum ibi nota. eo.tit.
Multo minùs si deponit apud tertiū,q
est nud⁹ minister,ad cōmodū alterius.
Et idē eadē rōne dicit , vbi ꝯuēt⁹ rei vē
dicatione pro securitate petentis de-
ponit res penes tertiū.Et cōfirmat,di-
cit ipse,ista cōclusio,qa animus perdē-
dæ possessionis in dubio nō p̄sumit,ni
si appareat de cā extrinseca.l. si de eo.ĩ
prin.& ibi per Bar.ff.de acquir. posses-
sio.q̃quidē cā non vr adesse hic,qñ in
dubio traditio facta alicui p̄sumit fa-
cta cā custodiæ , nō aūt cā transferēdi
dominiū,vt dicit Bar. in l. cū pater. §.
pater pluribus.ff.de lega. 2. nisi p̄cedat
titulus habilis ad illud trāsferendū. Er-
go eodē modo hic traditio dēt p̄sumi
facta nō animo perdendi possessionē,
sed cā custodiæ . Et istis casibus dedu-
ctis ĩ vltimo mēbro suæ distinctionis,
dicit ipse,cessat rō l.licèt. in fi.ff. depo.
ibi,vt neutri⁹ possessionis &c.cùm ex
ipsis vn⁹ tātùm possidet.Ita residet hic
* Aret.& mihi placet:& vera est ista sua
noua opi. De materia ista uide plene
Arch.in c.qa res.11.q.1.& latè Io.An:
in regula,locupletari.de re.iur.in 6. in Mercu. quē sum-
mat Bal.ĩ l.j.C.de prohi.sequest.Dñt hic.Io. And. & alij,
ꝙ sequestrū euitat satisdatione.Vide Rot.decis.51.incip.
primo & scđo.ĩ tit.de rescript.ĩ antiquis:vbi , arrestatio
literarū beneficialiū facta ob periculū illicitæ possessio-
nis relaxat data satisdatione de nihilo innouādo.¶ Fal-
lit primò inter ꝑsonas,inter quas nō cadit satisdatio. Ita
dicit Bal.in l.j.in fi.C.de prohib. sequest. ꝑ l. Imperator.
ff.ad Trebe.¶ Limita scđò,dū modò sic satis det de resti
tuendo rē in casu,quo succūbet sine vlla procrastinatio
ne.Ita dicūt Bart.Angel.& Ioā.de Platea ĩ l.litibus.C.de
agric.& cēsi.li.11.& Abba.ĩ c.2. col. pē. ad fi. de sequest.
pos.& fruct.¶ Limita tertiò,nisi sequestratio emanaret
ob timorē scandali,qui timor nō cessaret per satisdatio
nē.Ita Abbas ĩ d.c.2.col.pē.ꝑ c.literas.ĩ fi. iūcto c. trans-
missa.de restit.spol.& c.cùm locū.de spōsa.¶ Quartò li-
mita,nisi eēt factū sequestrū,nō ꝑꝑ litē agitatā,sed vt de-
bitor soluat,tūc enim nō reuocat,nisi debitū soluat. Ita
Bal.ĩ l.cōsentaneū.in pē.col.C.qūo & qñ iudex.dicēs, de
hoc eē tex.no.in l.si pecuniæ.§.fi.ff.vt in poss.leg.quē in-
ducas,vt ibi per Bartol.gñaliùs,s.vt semper adimpleat il
lud,ꝑꝑ quod fuit factū sequestrū,ad hoc vt tollat ipsum
sequestrū.Bene facit l.properādū.§.sin aūt reus.C.de iu
di.& ibi not.ēt Bart.& Bal.in auth.ei q. C. de bō.autho.
iudi.poss.¶ Quintò limita in casu cle. 1. de sequest. poss.
& fruct.s̄m Abbat.hic post Io.And.ĩ loco ꝑ eū allegato.
& sequit Car.ĩ d. cle.1 q.23.dicēs,hoc eē notādū,ñ dicas
hoc esse in bñficialibus,qa imo & in illis tollit sequestrū
satisdatiōe,sed solùm hoc est ĩ casu dictæ cle. ne vitiosus
possessor saltē p̄sumptiue incūbat possessioni beneficij,
& sic fit per hoc, ne det materia illicitæ occupationis.
Itē ne detur materia differendi iudicij, dū ex reditibus
beneficij facit expensas litis,vt per Abbatem in d.cap.2.

a Quando fit sequestrū. *Adde tu, ꝙ Bar. in l.licet.ff. deposi.dicit quod sequestratio tollit possessionem, si fit de voluntate vtriusq; partis,secus,si iussu iudicis. Et vide Bar.ĩ l.si oleū.ff. de dolo. in princip. vbi dicit, quādo res deponitur apud sequestrū licèt perdatur possessio, non tamen amittitur commodum possessionis. Adde Bal.in l.1. C.đ ꝓhib.sequest. q dicit, ꝙ rei sequestratiõe ,q̃ fit partiū cōsēsu,quia fieri dicitur poti⁹ gratia actoris, q̃ rei ꝑditur possessio Ego teneo istam opi.Bart. et Bald. reprobata opinio. Are.& Feli.quia etiam cōis est.*

ADDITIO. *Ad hanc materiam vide Curtiū ĩ tracta.suo sequestrorū,& Imo.cōs.suo 110.in 2.col.in tertio dubio,et Barba.cōs. 9 col.13.vol.2.& cōs.2.et 11.col.13.et trib⁹ seq. eo. uol.Phil.Sym.*
11 ¶ Dicit hic Inno.quasi in fin.ꝙ† valet libellus,qñ inten-
tio est apta, licèt actio sit inepta,quod an sit verū,infrà
discutiet,allegando prò & cōtra.Pro Inno.itaque alle-
gāt hic Moder.Bal.in l.1.ff.de eden.post Bart.ibi, & in l.
per diuersas.in 10.q.C.māda.& in l.edita.C.de eden. & ĩ
l.2.C.de formul.& in l.Gallus.§.j.ff. de lib. & posthu. & ĩ
l.& si sine.C.ad Trebel.& Ang.in ꝯsi.suo 36. incip. pro
decisio.quæsitorū.vbi per hoc ꝯsuluit, ꝙ si ex forma sta
tuti testamētū nullū debeat peti cassari, & aliquis petat
ipsum declarari nullū, ꝙ est satisfactū statuto,& ibi etiā
gñaliùs dicit,quòd in libellis verba narratoria nō inspi-
ciunt,sed sola cōclusio,& ꝙ sufficit, ꝙ cōclusio sit apta,
licèt actio singulariter designata proponat ineptè,qa ex
parte cōclusionis aptę resultat actio apta ex iuris disposi
tione,quā nec iudex,nec pars alterare, aut mutare pōt,
iuribus allegatis ibi ꝑ eū.& Barba.hic col. 23. ad fi.& ita
dicit tenuisse Inn.hic.idē tenet Sali.in d.l.edita.per l.q̃ ex
trinsecus.ff.de verb.oblig.& rñdet ad l. j. ff. si mēsor fals.
mod.di.ꝙ ibi nō solum actio,sed ēt cā erat inepta, cùm
12 ibi ageret ex locato,tāquā locatæ eēnt operæ, & † tñ nō
fuerat locatio ibi.Pro istis adducit Inn.in c.super literis.
suprà de rescrip.ubi dicit,ꝙ in rescriptis attendit cōclu-
sio,reiecta omni superfluitate inutilis narrationis, & te-
net Bal.in l.p̄scriptione.C.si cōtra ius. sicut in libello ēt
attēdit sola cōclusio,ut ibi per ipsū & copiose per Mo-
der.hic,q & alia multa adducūt pro ista opi.Inno.q̃ vide
re potes.Are.aūt hic pro opi.Inno.adducit gl. in l. vinū.
ff.si cer.pet.q̃ sentit.ꝙ si solēnitas nō reqrit in actu & ad-
hibeat,sed imperfecta,nō vitiat actū,& gl.in l.q testamē
to,in prin.in uer.per ꝯtrariū.ff.de testa.& gl.ĩ d.c. si post
quā.in prin.de elec.in 6.in verbo,iuxta. & in c. cupiētes.
in prin.eo.ti.q̃ volūt,ꝙ ille,q tenet se p̄sentare cōspectui
Apostolico in cā electionis,si volūtariè se p̄sentat, & nō
seruat solēnitates,de quibus ibi , ꝙ nō puniet pœnis ibi
statutis.Alleg.ad idē Are.id,quod no.Io.An.in c.cum in
ter vniuersas.suprà de elec.in Nouella vbi dicit, ꝙ si ca-
pitulū uocat Canonicū,q necessariò non dēt uocari, ꝙ
ualet actus factus eo nō expectato.Alleg.ēt Bal.in l. & si.
sine.C.ad Trebel.& Ang.in l.obseruare.§.ꝓficisci. ff.de
offi.procons.& leg.vbi volunt.ꝙ qñ in aliqua cā potest
procedi sine libello,vel summarie & de plano , & tñ ꝓ-
ceditur ordinarie & inepte,ꝙ tñ non uitiatur processus.
Vltimò pro ista opi.Inn.alleg.tex.in c.bonæ.in uer.por
ro.de elec.& qđ no.ibi Abb.in ult.no.& ĩ cle.sæpe.ĩ ver.
verum,de ver.sig.ubi ꝓbat,ꝙ si ĩ notorijs iudex seruaue-
rit ordinē iuris,& inepte,ꝙ tñ per hoc nō uitiat ꝓcessus.
ADDITIO. *Tu istis adde Bar.in extrauag.ad reprimendū.in verbo.figura.ad mediū.vbi dicit,quòd in causis,in quibus non requiritur libellus,si offeratur,& minus legitimè, quòd tamen per hoc vitiatur iudicium. Facit gloss.in d.l.vinū.in verb.cum petitū.in fi.& tenet Bal.in d.l.si sine.in vlti.col.& in l.j.in 2.col.C.de execu. rei.iudic.& facit gloss.in ver.in transitu.in §.multis modis.Institu. de liber.quam reputat singularem Bal.in l.consentaneum. C. quō & quan.iudex.& in l.2.in j.col.C.de iur.emphy.& in c.j.§.si qs verò.de pace iura.fir.& melius,quàm alibi,in l.nec quicquā.§.vbi decretū.ff.de offi.procōs.& leg.& facit gl.in d.l.qui testa.ĩ verb.per cōtrariū.ff de testa,ꝑ quā no.ibi Bal.ꝙ testibus receptis ex abūdāti, non potest opponi exceptio de inhabilitate. Philippus Symoneta.*
13 ¶ Pro Inn.ego allego l.3.ff.de mili.testa.ubi† si miles uo
luit testari de iure cōi,& inepte seruauit formā , istud ñ
nocet sibi,& valebit testamētū de iure militari.Et iō di
cit Bal.ibi,ꝙ si arbitrator processit ut arbiter,& errauit ĩ
ꝓcessu, nō nocet,qa nō tenebat illā formā seruare.Cō
cordat do.Ant.ĩ c.Quintauallis.de iureiu.His adde Ioā.
And.in regula,accessoriū.ĩ primis argumētis, de reg.iu.
in 6.ubi alleg.gl.de quibus in d.c.postquā.& in c. cupien
tes.de elec.in 6.eliciēs ex eis, ꝙ q fecit actū sibi nō neces
sariū,omissa solēnitate ad actū reqsita,nō incidit in pœ-
na aliorū faciētiū actū & omittētiū solēnitatē,qđ postea
in decisione q̃stionis limitat,nisi tacite renūciaret priui-
legio,quo ad illū actū,in quo nō tenebat seruare solēni-
tatem,

Universidad de Deusto Biblioteca

tatē,ex quo actus sibi nō erat necessari⁹:qđ sequit̄ Paul.
de Cast.Cōsi.25.Adde ēt Inno.in c.inter dilectos. de fi.
instru.vbi dicit,ꝙ corruptio vel amissio sigilli superflui
nō vitiat instrumētū,vel scripturā. Adde Abb. in c. bo-
næ.1.in 5.col,de elec.vbi facit festū de illo tex. & Spe.in
ti.de primo decreto,§.sequit̄.ver.qđ si apponit̄. vbi di-
cit,ꝙ in decernēdo primū decretū iudicis, si iudex adij-
ciat,hoc verbū,Cā custodiæ. tñ missus ex primo decre-
to verè possidebit,ex quo iudex dixit, Admitto te ī pos
sessionē:q̄a adiectio inutilis non uitiat, l. q̄ extrinsecus.
ff.de verb.oblig.& regula,vtile p inutile.de reg.iur.in 6.&
q̄a imperitia iudicis non potuit mutare formā decreti.
Adde his Cal.in disputatione sua inci.Bononiensi statu
to cauet.& est mihi fol.122.vbi dicit,ꝙ q̄ ueniebat ad he
reditatē alicuius ab intestato,licèt adiuerit ex testamē
to nullo,ꝙ tñ licitè ī foro ꝯsciētiæ retinet bona, ex quo
testamētū erat superfluū,cùm sibi ēt ab intestato debe-
rent̄ bona.Adde his Florianū in l.insulam.ff.de p̄scrip.
verb.ubi dicit,ꝙ si in accusatione apponit̄ dies delicti,
cùm nō oporteret,& nō probet̄, nō nocet, p illū text.
vbi adiectio falsi nominis non uitiat cōtractū, qđ dicit
eē ꝯtra Bart.in l.is,q̄ reus.ff.de publi.iudic.Sed tu in hoc
dic,vt p Card.in c.quaľr.scđò,de accus.& ibi Ana. in §.
dēt.in ult.col.Adde Bal.ī l.demōstratio falsa.ff.de ꝯdi.&
demō.quē sequit̄ Marianus in d.c.quaľr.q.11.art.21.ubi
14 dñt,ꝙ† error in demōstratione,q̄ erat superflua, nō ui-
tiat libellū.Adde Lud.ī l.vinū.ff.si cer.
pet.ubi p illū tex.iūcta gl.infert,ꝙ licet
a sententia a sup inepto libello sit nulla,
ut est gl.aurea Institu. de oblig. in pri.
in uer.secundum istud.in fi.tamen fal-
lit,ubi libellus non erat necessarius.

ADDITIO. *Ad quā glo. vide tu Bal. in l.actori in fi.C.de reb.cred.& in l.ex hoc iure.in pe.col.& in l.ius pluribus.& in l.seq ff.de iust.& iur.& do.Alex.in l.j.C.vt quæ desunt aduocatis.& pro ea facit tex.in l.fideiussor.in prin.in ver.frustra.& ibi Bal.ff.de neg.gest.& in l.nisi finita.§.j.ff.de tutel.& rō.distrah.ī verb.nihil cōsumitur.& in l.si.in verb.nihil agitur.& quod no.ibi.Bal.& Imo.ff.de lib.& posthu.& ad illā gloss. vide etiam Alexandr. consil.37.in 2.col.in 2.vol.et Roma.cōsi.69.col.2.ad fin.et Barba.cōsi.137.vol.2.et Ana.consi.8.colum.2.& Fede.in ca.cùm ordinem.colu.2.ad fi.de rescript.Philippus Symoneta.*

Adde ēt ad dictū Inno.Ange.in l.Gal-
lus.§.1.in fi.ff.de lib.& posthu. & Ful.&
Paul.de Cast.ī d.l.j.ff de eden. & Imol.
in l.ita stipulatus.§.Chrysogonus.ff.de
uer.obl.vbi de hoc dicto exclamat. Et
sic uides multū reprobatū dictum hoc
15 Inno.¶ Moderni† hic adducūt cōtra
Inn.Bal.ī l.certi ꝯditio.§.qm̄.ī ult. col.
ff.si cer.pet.ubi dicit, ꝙ tacitè nō pōt
intelligi,ꝓponi una actio,ex quo alia ē
expressa:q̄a expressum facit silere taci-
tū,l.fi.C.de pact.ꝯuē.Sol.ut hic p Imo.
qđ illud est uerū,ubi expressio fit utili-
ter,p l.si iure.ff de lega.3.ubi ita demū
per fm testamētū vr̄ à primo recedi, si
fm sit utile,aliàs nō.Itē ꝯtra Inn. tenet
Ang.ī l.j.ff.de offi.assess.& ī l.j.ff.de edē.
& ibi dicit,ꝙ l.j.C.de rei uxo.act.nō fa
cit ꝓ Inn.sed imo ꝯtra Inno. q̄a pp ine
ptitudinē tota stipulatio uitiat̄,ꝯsequē
ter remanet sola stipulatio ficta legalis
hic aūt,cùm totus libellus uitiet̄, non
reperit̄ alius libell⁹ datus, nimirū si im
putādū est libellatori,q̄ sic inepte agē-
do se astrīxit.rñde,ꝙ vitiata ipsa actiōe
non per hoc uitiat̄ ipsa intentio: & li-
cèt actio expressa nō admittat aliā ex-
pressam,tñ succedit apta actio orta ex
iuris dispositione pp aptā intētionē a-
ctoris,fm Abb.hic.Item contra Inno.
est Ang.ī l.si patronus.ff.de iureiu. per
l.2.C.de formu.& gl.in l.1.C.ut q̄ de-
sūt aduo.& tex.ī l.j.ff.si mēsor fal.mo.
dix.in quib.locis de necessitate actio-
nis requirit̄, ꝙ actio ī totū sit apta. Rñ-
dē ad l.2.prout rñdet̄ ad l.j.ff.si mēs.fal.
ut hic per Abb.uel, ibi accipit̄ actio p
libello: & sic rñde ad alia iura ꝓximè
allegata.Ad glo.aūt ī l.j.C.ut q̄ des.ad-
uo.dic,ꝙ nō loquit̄,qñ nomē actionis
erat expressum in libello,sed erat expressa cā, q̄ poterat
eē talis,ꝙ nulla ꝯgruebat actio.Itē ꝯtra Inn.est Ang.ī di
cta l.2.C.de formu.& in l.j.C.ut q̄ desunt aduo.& in l.3.
C.de dotis ꝓmis.Sed rñde ad ista iura,ut iā proximè, di-
xi ī sol.tertij ꝯtrarij.Et ita residēt hic Moder.ipsi plurib.
alijs additis.Et principaľr ꝯtra Inn.adducit istū text. in
princ.ibi.actionē incōgruētē & ineptā cognouimus.iū
cto fine ibi,intentionē tuā.ex quo probat̄,ꝙ ineptitudo
actionis necessariò inferat intētionē ēt ineptā. SOL.
Dic,quòd fm multos hic utrūque erat ineptū: actio sci
licet & intētio.uel tenēdo cōmunē intellectū,dic,ꝙ hic
sola intētio erat inepta declarādo hoc, ut hic per Abb.
Scđò ꝯtra Inno.adducit ēt l.j.C.de reuo.his, q̄ in fr.cre.
ibi,usitatis actionib.inducēdo,ut hic per ipsū, & l. debi-
tores.C.de pigno.ibi,cōpetētib.actionib. & multa alia
iura ijsdē uerbis utētia.Tu uerò illis adde tex.ī l. 3.& ibi
Ang.C.de do.ꝓmis.q tex.& ipse utit̄ similib.uerbis.Sed
rñde,ut dixi iā proxime, dū allegaret̄ ille text. ꝯtra Inn.
Itē inter alia adducit tex.ī l.Bæbius Marcellus ff.de pact.
dota.ubi agēs ex capite incōpetēti succūbit,ētsi iudici ꝯ
stabat ex probationibus factis corā eo,ꝙ apte potuisset
agere:unde si nō egit, reus absoluet̄ ab instātia. SOL.
Ibi intentio apta nō erat expressa & intētata in libello,
prout requirit Inno.Reliqua motiua eius cōtra Inn.nō
refero,q̄a nō urgēt.Saluat tñ ipse Inn.
b ubi b in† libello apposita foret clausula
16 petēs super p̄dictis iustitiā sibi ministra
ri pp singulare dictū Calde. in ca.2. de
ordi.cognit.quod oēs approbāt:ubi di
xit,quòd si q̄s in libello narrauit respi-
ciētia petitoriū & possessoriū, & cōclu
dit expresse solū in possessorio adiecta
dicta clausula ꝙ uidebit̄ utrunque intē
tasse,licèt cōclusio esset tātùm de uno
quod infert,fm ipsū ibi:Abb.ī antepe.
col.ī uers.ex p̄dictis infero ad dicta hic
p Inn.in isto tex. ubi uideas: & p ipsū
dom.And.Barba. hic in 30. col. in fin.
¶ Dñs aūt meus hic de Aret.dicit se al
legare ꝯtra Inno.gl.in l.ꝓinde secūda
in gl.mag.in fi.ff.ad leg.Aquil.q̄ dicit,
ꝙ in causis,in q̄bus pōt extraordinarie
ꝓcedi, si procedat̄ ordinarie & inepte
sñia erit nulla. De qua gloss. exclamat
Bart.ī l.diffamari C.de inge. & manu-
mis.ubi hāc cōclusionē affirmat.Itē ꝯ
tra Inno.arguit hoc mō Aret.nā sicut
actus sñiæ est indiuiduus, l.in hoc iudi
cio.ff.fam.erci.ita ēt libellus respectu
unius cāæ est indiuiduus,ut latè decla-
rat Bar.ī l.edita.C.de edē.Sicut ergo ī
actu sñiæ si adhibet̄ solēnitas,q̄ non debuit adhiberi, &
inepte adhibet̄,sñia est nulla,c.cùm sup.de offi.deleg.&
facit l.seruus meus.ff.de stip.seruo (& ita vr̄ tenere in si-
mili qōne Bart.in l.actor.ff.rē ratā haberi.) ita ergo idē
erit in actu libelli, Hoc non soluto distinguit idē Aret.
hoc mō,ꝙ aut actio,quę intentatur,est incōpatibilis cū
cā expressa in libello.& tūc nec de iure Cānonico, nec
ciuili procedit libellus iuribus allegatis hic per ipsū 14.
col.ut putà,q̄a dico me dñm,& ago ex locato, q̄ q̄dem
actio est inepta & incōpatibilis ad acquirēdū dñium, &
iō nimirū,si tanq̄ cōtrarius nō audior,c.solicitudine.in
fi.de

a Sententia. *Adde tu,ꝙ ꝓpter istud iudex debet reycere libellū ineptū. quia aliàs faceret actū delusorium, vel nullum: nam quando libellus est ineptus. iudicium est nullū, & sñia est ipso iure nulla, vt in gl. Institu.de oblig.hic allegata per Feli.quā Bal. multū extollit in l.perēptorias. C. sen.rescin.nō poss. Imo exceptio ineptitudinis libelli pōt quandocunque opponi etiam post sñiam. Casus ē in ca.cùm dilecti. de empt.& vend. & ibi Io.de Imo. Istā cōclusionem quam tenent oēs, & maxime glo.in l.1.ff. de offic. asse. quod iudex debet reijcere libellum, limita tribus modis. Primus modus, ubi nō requiritur libellus vt hic per Fel. cui adde gl.in l.vinū. ff.si cert.pet.in gl. mag.in fi. Secūdò fallit, quādo libellus potest aliquo modo sustentari. nā libellus semper debet sustentari, secundū Bal. in l.2.C.đ for. Tertiò fallit co-ā vicarijs castrorū,vel vicarijs ruralibus, vbi procedunt libelli inepti, secundū Bal.& Sali.in authē.nisi breuiores.C.de sentē.& interlo.om.iudic. do.Alex.in consi. suo inci.Viso processu causæ.in pen.col.not.203.*

b Vbi. *Adde tu. ꝙ clausula ista posita in libello, petens ius & iustitiā sibi ministrari, ꝙ importat? Responde posse sentētiam ferri ex libello inepto, dūmodò constet de intentione libellātis, et actio cōpe at, licèt libellus sit ineptus, per ista verba sustentatur. Ita oēs hic tenēt. Adde Bar. in extrauaganti, ad reprimēdum. in 3.col. Paul.de Cast.consil.163. domi. Abba. & alios in ca 2. de ord.cog. in 2. colu.in ver. ex prædictis infero.*

fi.de app.Aut est cōpatibilis cū cā expressa in libello, &
tūc procedit libellus:vt puta,dixi quod deposui apud te
talē rē:quare peto te cōdēnari rei vendicatione ad rē re
stituēdā.Nā rei vendicatio & actio depositi sunt cōpati-
biles cū cā expressa,scilicet dñio:q̄a vtraque dat̄ dño: &
sic actio,licèt inepta,pōt conuenire cū intētionē,i.cū cā
ipsa expressa,vt hic late p ipsum.Et ita residet hic.¶ Tu
verò ēt cōtra Inn.adde facere, ꝙ in sñia nō requirit̄ cā,
c.sicut.de re iud.& tñ si exprimit̄,& mala,sñia est nulla,
c.1.de re iud.& habet̄ p Inn.in c.in præsentia.pe renun.
Ex quo patēt duo:primū,ꝙ solēnitas superflua inepta vi
tiat,fm fortificatio argumētationis suprà factæ p dom.
meū.Respōde huic & illi,& primò huic,ꝙ in casu cōtra
rio intētio iudicis non fuit apta,patet,quia si in actis cō-
staret de alia cā apta,illa falsa expressa nō noceret & su-
stineret̄ sñia,vt per Dom.in c.si cōfirmationē. in fin.de
elec.in 6.& Inn.in d.c.in p̄sentia.& facit tex.ī c. per tuas.
in fi.q̄ filij sint legitimi.& ibi no.Abb.Sed hic ꝯstat de in
tētione apta agētis,q̄ supplet̄ ex intellectu iuris ex ea de
ducendo actionē aptā, nimirū si adiectio inutilis, idest,
actionis ineptæ nō nocet,ut in simili dicit Spe. in tit.de
primo decreto.& suprà retuli,q̄ quidē suppletio nō pōt
cadere in sñia lata ex falsa cā,nō succurrētib. actis, ex q
bus possit elici cā legitima, ex qua possit sustineri sñia.
Ad fm aūt cōtrariū,s.ad c.cū super.de offi.deleg.de quo
oppo.hic Are.dic,ꝙ procedit,vbi cōstat de intētione fa
ciētis actū,ꝙ nō uult facere,qđ pōt,sed hic cōstabat,ꝙ a-
ctū volebat facere,qđ poterat, q̄a expressit intētionē a-
ptā & idoneā: & nimirū si expressio actionis incōgruæ
nō nocet iuxta regulā,si nō valet id,qđ ago vt ago,& c.c.
1.de despōsa.impu.li.6.q̄ regula semper procedit,vbi nō
cōstat de intētione cōtraria faciētis actū, fm Abb.in d.
c.cū super.in theorica sua ad fi. Vñ si hic intētio & actio
fuissent ineptæ,procederet argumētū, sed cùm intētio
fuerit apta,nō procedit.Et pro ista rñsione facit, qđ po-
nit Inno.& Abb.in c.fi.de procur.vbi dicit Inno. ꝙ siue
authoritas superioris sit necessaria in actu,siue nō,& po
stulet̄ à superiore inhabili,putà excōicato, ꝙ act⁹ taliter
authorizatus erit null⁹.De hoc dicto exclamat ibi Do.ī
pe.col.in ver.nūc descēdo ad secūdū.ex illo eliciēs, ꝙ si ī
actu,vbi non requiritur authoritas alicuius, postuletur
à non debente eam interponere,quòd actus erit nullus,
& ibi respondet ad c.bonæ.primò,de elec quod videba
tur stringere in contrarium.quòd ibi non deficiebat vo
luntas, sicut in casu Innocen. de quo ibi per ipsum.

ADDITIO. *Aduerte tu ēt, ꝙ ad gl ī d.l.proinde.quā adducit hic Are.cōtra Inn.pōt respōderi, ꝙ procedit, quādo cōstat de mēte eius, q̄ poterat procedere extraordinariē, qđ oīno intēdit ꝓcedere ordinariē,sed istud est diuinare ad illā gl.Ideo cogita. Philip.Symo.*

Itē cōtra Inn.facit Rota ī ti.de rescri.decisio 47.inc.No.
fm opi.aliquorū.vbi dñt,ꝙ licèt nō teneat̄ q̄s exprime-
re valorē beneficij,ꝙ tñ,si exprimit, & falsum, viciabit̄
impetratio.SOL.Ibi tacendo nullū erat mendatiū, sed
exprimēdo sic.Adde dictū Inn.in ca. cùm ordinē.de re
iud.in 1.col.Obstat ēt Bar.in l.edita.C.de eden.quē sequi
tur ibi Bal.17.col.in repe.Paduana, dū dñt, ꝙ expressio
cāæ nō est de necessitate libelli parte nō opponēte, l fi.
C.de anna.excep.tñ expressa & inepta vitiat,licèt Raph.
ibi aliter dicat p l.j.C.de rei vxo.act.SOL. Expressio cāę
ineptæ operat̄,ꝙ ꝯstet de calumnia libellātis.Quæ ratio
cessat ea nō expressa.Et pro ista rñsione est optima gl. ī
cle.ꝯstitutionē.in verbo,de nouo. de elec. Et ꝯsidera in
primo casu distinctionis dñi mei, dū loquit̄, ꝙ qñ actus
est incōpatibilis cū cā expressa,ꝙ nō sustinet̄ libellus,q̄a
libellans vr̄ sibi ꝯtrarius,q̄a rō huius esse pōt, ꝙ ibi defi-
cit ꝯclusio.quo casu Io.de Lignano & oēs fatent̄,ꝙ non
ꝓdest apta intētio, sed vbi ꝯclusio esset apta,licèt seque
ret̄ actio inepta,vel ꝯtraria,tñ suppleret̄ illud vitiū à iu
re ex intentione,vel cōclusione,ex q̄bus vr̄ dictū Inno.
sustētabile,pro quo est cōis opi. vt pōt p̄clarè & liquidè
ex omnibus dictis Doctorū hic colligi.
a Absolutoria.17.¶† Absolutoria a ab instātia dr̄ inter-
locutoria.fm cōem * opi. Doctorum
hic.Pro qua opi.dom.meus hic allegat
Bart.in l.properādū.§.& si quidē.C.đ
iudi.& Bal.in l.2.C.de epis.audien. &
hæc dicit vera ipse, si absolutio fit ab
instātia in cā principali, secus verò, si
pronūciaret appellationē desertā, q̄a
tūc ista esset interlocutoria habēs vim
diffinitiuæ.Postea subdit ipse, ꝙ tñ ali-
qñ sñia absolutoria in totū perimit ius
agētis.ponēdo exēplū, qñ pronūciaret̄
super exceptione pereptoria, putà pa-
cti de nō petēdo, vel solutionis. Et isto
casu dicit, ꝙ est interlocutoria,quæ ali
quo respectu pōt dici diffinitiua, q̄a dif
finit totū negociū,vt dicit Bart.in l.Ti-
tia.ff.de accus.licèt gl.in cle.fin.de app.
dicat, ꝙ talis sit simplex interlocuto-
ria,nihilominus ipse tenet cū Bart. q̄a
dicit ipse, ꝙ ista est vera doctrina, qđ
oīs ꝓnūciatio respiciēs ꝓcessum & pe-
rimēs eū in totū, dr̄ interlocutoria ha-
bēs vim diffinitiuæ,& vt est dictū Ioā.
And.in ca.cupiētes.de elec.ī 6.quod se
quit̄ Bald.in l.1.C.ne li.tertiò ꝓuocare.

ADDITIO. *Tu uerò circa hæc adde Feli.in rub.extra de re iud.col.1.& duabus seqq.& col.9.et seq.et aliquid per dom.Ant.de But.cons.suo 6.& Aret.in ca.quòd clericis.col.3.de for.compe.& addita ad cōsilium 9.Io.de Ana.& Aret.cons.20.col.1.et Io.de Ana.cōs.93.& Feli.in c.exceptionē.col.13.in versi.& ista exceptio tu non potes.de except.& ī d.rub.extra de re iu.col.6.et in c.3.col.1.et 2.eo.ti.de re iu.& Car.cōs.72.ī 1.et 5.dubio.Phil.Sym.*

Adde his Rotā in ti.de dolo & ꝯtu.3.
in nouis.q̄ dicit,ꝙ est interlocutoria,&
ibi ēt dicit,ꝙ licèt fiat hmōi absolutio
ab instātia ēt per delegatū, tñ non expi
rat eius iurisdictio,quò minùs si actor
veniat intra annū, possit postea iudex
procedere in cā virtute primæ cōmis-
siōis,vocato tñ & citato de nouo reo,
& ibi ēt in additione dicit, ꝙ qñ iudex
absoluit ab instātia iudicij ꝯtra ius, li-
cèt p hoc nō perimat̄ ius & actio agē-
tis,tñ facit litē suā.Allegat ibi illa addi-
tio tex.in l.penu.C.de pac.quē Bartol.
ibi hēt pro notabilissimo. Adde ēt his
Abb.in c.ad dissoluēdū.de despon.im
pub.in 1.notabili, vbi dicit, quòd sñia
super inepto libello est interlocutoria
habens vim diffinitiuæ.Idē tenet Pa.đ
Cast ī l.de vnoquoque. ff. de re iudi &
alibi sæpe,& tenet Abb. in c.auditis.in
4.notabili,de procur.in 1.col. in fi. ver.
ex secūdo capite.Et vide Anch. in cōs.
suo 16.in ci.Viso processu, vbi dicit, ꝙ
sñia absolutoria ab obseruatione iudi
cij accedit magis ad naturā diffinitiuæ,
quàm interlocutoriæ. Et vide Bal. in l.
penu.C.si aduer.rē iudic. & in authen.
hoc sacramentū.C.de iur.cal.in l. fi.C.
si tutor,vel curator.& in l.cùm iudex.
C.de sen.& in l.solent.ff.de offi.procō.
Secus est in absolutoria imponēte ꝑpe
petuū silentiū,secūdū Bal. in l. præses.
in fi.C.de sent. de quo p Marianū in c.
licèt.in pe.col.de accus.Et qñ reseruet̄
ius agendi,vide Bal.in l. fi. C. de pigno.
vbi dicit,quòd si est malè actum & be
ne probatum,reseruat̄ ius per istū tex.
secus,si est bñ actū & malè probatū,q̄a

a *Adde, quòd Ioā. And.ī Spec.in ti. de offic.iudic.§.de serui.versi.quid si opponens.ubi si re⁹ absoluitur ab obseruatione iudicij propter ineptam actionē, ꝙ dicitur interlocutoria, et hoc tenet Ioann. post alios hic in isto text. Archid. 20.disti.§.1.vers. in absolutiōe. Adde, quod Pet.de Anch.in clem.fi. de appell.dicit,ꝙ si iudex appellationis ꝓnūciat super instantia, scilicet quòd appellans appellare nō poterit, quia absorbet non solū instantiā, sed etiā causam principalem, cùm accedat ad naturā diffinitiuæ, non interlocutoriæ. Vide Bald.in l.2.C.si aduers.rem iud.et in authen. hoc sacramentum.C.de iura calu. Adde, qđ Bal.in authē. q.semel ī 4.col.C. quomodo & quādo iudex dicit, ꝙ habet vim diffinitiuæ, qñ perpetuū silentiū, ut in casu illius authen.aliàs aūt est interlocutoria.Ita dicit ipse ī d.auth.in vlt.col. in versi.ibi,ab obseruatione.Adde, quòd inuenio, ꝙ q̄libet interlocutoria, respectu illius actus pōt dici diffinitiua.Glo reputata singul.in leg. generaliter.C.de rebus cred. Adde gloss.in Auth.de litigio.§.ad excludendas.Bald.in l.intra vtile.ff.de minor. Adde, ꝙ dubiū est,an tales diffinitiuæ sñiæ q̄ feruntur pēdente iudicio,vt in absolutoria ab obseruatiōe iudicij,habeāt vim diffinitiuæ in effectu,quo ad hoc ut solennitates requisitæ ī prolatiōe sñiæ diffinitiuæ, requirantur in d.sētētia absolutoria iudicij,vel in istis alijs,vt hic per Felin. vide Bar.in l.Titia.ff.de accusa.Ioan.de Imo.in l.stipulationum aliæ.de verb.oblig.*

reus

Universidad de Deusto
Biblioteca

reus absoluit diffinitiue, extincto oi remedio actoris, sm ipsu. Reliqua de mā libelli dicemus in ti. de libelli obla.

SVMMARIVM.

1 Cerens laudabiliter officium suum, frustra quæritur, unde sit.
2 Religio an tollat irregularitatem.
3 Professio an tollat infamiam iuris.
4 Professio quot effectus operatur.
5 Capitulum an possit agere pro particulari beneficiato.
6 Plures vbi sunt, qui sub eadem quæstione conuenire possunt, non fit missio in possessionē propter cōtumaciā vnius, nisi oēs uocentur.
7 Præscriptio non currit ecclesia carenti immediato defensore, licèt aliàs habeat superiorem prælatum mediatum.
8 Prælatus quando æquiparetur tutori, vide hic remissiue.
9 Prælatus de bonis ecclesiæ licitè sustentat consanguineos pauperes
10 Infantes expositi, quorum origo ignoratur, an ordinari possint.

CAPITVLVM XVI.

1 VM deputati. Præceptores† tēpli pro domibus suis agere & defendere pūt. Nec obstat eis religio, vel eorū incognita origo. Qū qs laudabiliter gerit officium, frustra quærit, vñ sit, ita est tex. hic. Sed cōtra allegat hic do. And. gl. in c. si p ponēte. de rescrip. quæ vult, q pōt opponi exceptio surreptionis, qñ alienigena impetrauit beneficiū, & non expressit superiori, se fore alienigenā, & sic ibi attendit origo. SOL. Dicit ipse q illa gl. procedit in promouēdo, cuius origo est incognita promouēti, sed secus est, vbi esset cognita. Et ita procedit iste tex. & ista fuerunt ante ipsum Imo. hic. Dicas, q regula, Semel malus. fallit, vbi qs per trienniū laudabiliter uixit post cōmissum delictū. Tex. est in Authe. de monachis. Colla. 1. in prī, 2 allegatus in gl. ¶ Vtrùm† religio tollat irregularitatē? Glo. hic tenet q sic ibi, obsequio Iesu Christi oīs tollit irregularitas. Vide tñ gl. in c. 2. de aposta. & ibi Doct. ubi pcludūt, q religio tollit irregularitatē ortā sine culpa, sicut est illegitimitatis, tñ talis nō pōt promoueri, licèt possit ordinari, sed ortā ex pprio delicto nō tollit. Hoc intellige, quo ad actus spirituales putà, ordines, secus in actibus tēporalibus. Vñ & qui prius nō fuisset admissus ad iudiciū, factus religiosus ad mitteretur, quāuis religio in spiritualibus nō tollat dictā irregularitatē, sm Dom. in summa, 55. dist. dicentē esse gl. hic, cui de facili nō inuenitur similis. Et intellige, q solus ingressus nō operetur hoc, sed professio. ita Calde. in tracta. de ecclesiastico i ter. i scdo mēbro, q. 27. dicēs, q q ē de populo īterdicto, desinit esse interdictus ingrediēdo religionē, si pfiteat tñ, aliàs nō, facit gl. i auth. ingressi. C. d sacrosā. eccl. itelligēs illud verbū, Ingressi. vt ex ei⁹ verbis colligit, de pfitētib⁹.

ADDITIO. ¶ *Tu verò circa hoc, quod*

a Ille dicatur. a *ille dicatur a propriè ingressus religionē, qui est & professus, addè Paul. de Cast. in d. authen. ingressi. in prin. & Alexan. in l. si quis hæredem. in versi. extra gl. C. de inst. & substi. & Bart. cōs. 1 3. in prin. & authē. si qua mulier. ad si. C. de sacrosanct. eccles. i. et Gemi. in c. 1 in prī. de reg. iur. in 6. & domi. Alex. in l. substitutione. col. pen. in fi. ff. de vulg. & pup. & domi. Benedictū Capra cōsil. 85. ad medium, & aliquid per dom. Feli. in cap. nuper. in vers. et pōdera de testibus. Philip. Symo.* Et ista sit prima declaratio. Itē declara, nisi quis ingrediat religionē pp crimen, & nō spōte, quia tunc nō videtur tolli macula. Ita gl. singularis in c. hoc nequaquā. 7. q. 1.

ADDITIO. ¶ *Adde gloss. in Authe. de mona. in prin. colla. 2. qua dicit, q ¶ professio non tollit infamiam iuris. Intellige secudū ista, nisi in temporalibus, & vide glo. si in c. quantumlibet. 47. distin. quæ ponit rationē, quare professio tollit maculam sine culpa ortā, de quo per gl. i c. 1. de filijs presby. i 6. et in c. seriatim. 30. dist. Ex qua infert ibi Domi. vtrū bigam⁹ Adde, q Fulgo. i d. l. si quis hæredē. videtur tenere, q quotiescunq; iste, vel illa, exeat monasteriū, in quo effecta erat monacha, uel monachus p professionē (quia aliter non dicitur monachus, nec ingressus monasterium, facit ca. ad Apostolicam. de regula. Nihilominus non perdat legatum, quia cum legatum fuit acquisitum monasterio, in cuius potestate est monachus vel monacha tempore purificatæ cōditionis, si vouerem. C. de condi. inser. Non est conueniens, quod per egressum auferatur legatum quæsitum monasterio. Allegat in argu. §. sed hoc. in Authent. de sanc. episco. Adde, quod idē tenet ibi i d. l. si quis hæredem. Paul. de Cast. & fortius, dicit, quod si mulier transiit ad aliam regulā, tamen legatum remanet apud primum monasteriū, & non debetur secundo. Ad quod vltimūuide plura no. per Doc. in ca. quod ad te. de cleri. coniu. & cum opi. Fulg. & Paul. de Castr. videtur per omnia concordare Imo. in l. substitutione. ff. de vulg. & pupilla, & do. Alexand. in d. l. si quis hæredem. Adde, quòd Angel. & Imo. in d. l. substitutione. tangunt q. Pone, testator legat mulieri, si efficiatur vidua, an si semel est effecta vidua, et iterū nubat, perdat legatum. Vide ibi, & aliquid per Bald. in l. fin. 2. not. C. de indi. vidua. tol. per Angel. in consil. suo 34. incipi. Constantius,*

do.

3 do. de Rota. quòd † capitulū nō pōt agere pro particulari beneficiato in ecclesia collegiata: & dūt ipsi, q non ob. iste tex. cū sua mā, qa loquit in superiore volēte agere pro subdito, sed capellani, vel beneficiati nō sunt subditi capituli. Nec obstat, q Canonic⁹ nō excōicatus possit petere absolutionem pro Canonico excōicato sine mandato, vt dicit Inn. in c. Romana. de sen. excom. in 6. quia rūdent, q tales capellani, vel beneficiati, nō sunt de collegio, vel capitulo, nec cōfratres, sicut sunt Canonici inter se. Quod no. incidenter ad hāc materiā. ¶ Limita tū hoc dictū Rotæ, vt per Doc. do. An. & alios i c. cū olim. in pe. col. de test. vt nō habeat locū, quoties ageret de bonis ipsius capellæ: qa tūc Capitulū bene posset agere, vt ibi per ipsos. Sed dictū Rotæ procedit, vbi mā tāgit capellanum, rōne excōicationis, vel tituli. Et vide Abb. latè ponētē, an & qñ particularis de ecclesia possit agere pro tota ecclesia, & vtrùm formabit libellū noīe ecclesiæ, an noīe sui. Itē addo Rotā in nouis dec. 11. inci. Itē, q monach⁹: vbi dūt dñi de Rota, q monachus sine mandato pōt agere pro suo abbate iniustē incarcerato, & monasteriū tenet ad expensas litis, & ad alimenta ipsi monacho. Itē adde Bar. i l. sancimus. C. de sac. san. ecc. vbi dicit, q prælatus maior pōt agere pro reb. capellarum suarū, tñ si cōcurrit cū rectore illarū, præfert rector. Alleg. l. 2. §. fi. cū l. seq. ff. ad l. Iul. de adul. vbi maritus in accusatione adulterij præfertur patri adulteræ: qa maiori 6 dolore & affectione prosequit. ¶ Vbi † sunt plures qui sub eadē quæstione conueniri pūt, non fit missio in possessionē ob cōtumaciā vnius, nisi oēs vocentē. Inno. i ca. cùm venerabilis, de relig. dom. in fi. de quo Abb. hic facit mētionē, & est gl. in cle. 1. de rescrip. in verb. liceret. Cōtrariū tenet Per. de Anch. i d. cle. 1. qa pp ctumaciā procuratoris fit missio in possessionē cōtra dūm. Rūde: vt hic p Abb. Et de ctumacia procuratoris ponit latius p Abb. & Doc. in c. 1. vt lite nō cōte. Vel rūde, vt Per Card. in d. cle. 1. in pe. col. q prælatus immediatus nō cēsetur procurator superioris. Adde, vt ex eius cōtumacia sibi Iudicet, & gl. in d. cle. 1. Sequit ēt ibi Imo. in 13. col. Est verū, q dubitat, vtrùm ad missionē in possessionē debeant citari amici & attinentes cōtumacis, vt p gl. in cle. 1. in verbo, ex certa scientia. in fi. de iudic. & ibi optimè Car. in pe. col. gl do. Ant. & Abb. in c. cām. de dolo & ctu. Imo. & Romā. in l. si finita. §. Iulian. ff. de dam. infec. cū cōcord. ibi allegatis p eos. Et cōis opinio in illa qstione realiter seruit in proposito, & primò seruit, dū dr, q nō vocant, nisi habentes ius in re, p l. j. ff. de vērre in spi. quā in proposito allegauit Bal. in l. j. in 6. col. C. de successo. edic. prope fi. Ergo idē in proposito, cùm prælatus superior habeat ius in re. Secūdò seruit, dū illa cōis opinio limitat in pupillo, in cuius bonis non fit missio, nisi uocatis amicis. Ergo idē i proposito nō fiet in missio, i bonis ecclesiæ prælati inferioris, nisi vocato prælato superiori, æquiparādo ecclesiā pupillo, vt iurib. vulgatis. ¶ Ecclesiæ † carenti immediato defensore nō currit prescriptio, 7 licèt aliàs habeat superiorē prælatū mediatū. Dictū est singulare Inn. in c. olim primò, de resti. spol. qđ latè declarat hic Abb. & vide cūdē in c. 1. in 2. col. de prescrip. vbi ex hoc infert, q vacāte imperio nō currit prescriptio cōtra iura imperij, licet imperiū nō careat defensore: qa Papa illi succedit, c. licèt. infra ti. proxim. licèt Bart. in l. j. ff. de aqua plu. arcend. dixerit, dubito, sed in l. naturaliter. ff. de vsuca. firmat, q nō currat. sed p rōnē falsam: quia dicebat, œconomus pōt agere sede vacante, & tñ non currit prescriptio, c. de quarta. de prescript. quia imo negat de œconomo, per c. primū, ne sede vacan. & istud de imperio fuit priùs dictū Card. ita corrigētis Bald. in cap. cùm cōtingat. infrà ti. prox. cuius verba iterū ibi Abb. sic usurpat in 4. col. Itē adde Car. in cle. fi. in 6. col. i vers. SOL. Dicit Landin⁹ de procur. vbi ēt allegat hoc dictū Inn. & ibi. q licèt ecclesia nō dicat mori, cap. si gratiosè. de rescrip. in 6. pp mortē tñ prælati dr viduari: quia suspē dit exercitiū sui sponsi. Pro quo adde Abb. cōs. suo 22. in 1. vol. vbi pp istud dictū Inn. dixit à fortiori, q cōtra ecclesiā exēptā vacātē non currit quadriennū, ca. 1. de in int. rest. in 6. qa caret defensore, licèt subsit Papæ.

ADDITIO. *Alibi etiam hic dictū alleg. sed nihil penitus additur. Adde tu do. Feli. in c. 1. col. 3. & 5. de rescr. Philip. Symo.* Qñ prælatus æquipareť tutori, vide hic Abb. allegantem. Inno. & vide gl. in vers. reddere rōnē. in c. qualiter & qñ el 2. de accusa. q in reddenda rōne administrationis æquiparat prælatū tutori. Facit gl. pen. in c. ex literis. de pig. q sequit Abbas pro singulari in c. eps. de pben. q dicit, q bona prælati sunt tacitè hypothecata pro mala administratione, sicut bona tutoris, i pro officio. C. de adm. tu. Et adde de prælato, qđ no. Bal. in l. si qs presbyter. C. de epi & cleri. ubi implicitè allegat gl. in c. similiter 16. q. 1. Adidē vide gl. 4. i c. quicūq; 12. q. 4. & gl. in §. si qs aūt suspectus. Inst. de suspec. tut. q dicit, q sicut pēdēte actione d suspecto est interdicta administratio tutori, vt ibi: ita pēdēte inquisitiōe suspecti ptra prælatū, est interdicta sibi administratio bonorū eccłæ. Sed in hoc tñ ptrariū tenet Panor. per tex. ibi i c. licèt Heli. de sym. o. Adde ēt glo. 2. in c. inquirēdū. de pecu. clericorū: q æquiparat ecclesiā pupillo, & gl. mag. in c. 1. in fin. ne sede vacāte. Adde ēt gl. in l. pses. C. qūo & qñ iudex. q æquiparat prælatū nō defendētē ecclesiā tutori nō defendēti pupillū. Adde etiā Nicol. de Neapol. i l. Imperatorib⁹. §. j. ff. de suspec. tut. vbi dicit, q prælat⁹ negligēs pt revocari, sicut tutor, vt ibi.

ADDITIO. *Circa hoc tamen tu, an quādo prælatus possit pro negligētia depon, vide cumulata p do. Fel. in c. 1. de treu. et pace Philip. Symoneta.* Sed caue qa ista æquiparatio fallit sæpe. 9 Nā † prælatus de bonis ecclesiæ licitè sustētat consanguineos pauperes. c. oīno. & ibi gl. 3 1. dist. c. 1. de cohabi. cle. & mul. c. 2. de arbit. vbi sm vnū intellectū pōt dotare sororē inopē, licèt secus sit in tutore, l. tutoribus. §. fi. cū si ff. de admi. tu. Itē in prælato reddente rōnē, sufficit iuramētū, gl. singul. in d. c. qualiter. 2. in tutore vero requirit integra publicatio, l. si sumptus. & ibi Bal. C. de admi. tu. ubi Bal. dicit pillū tex. q de sumptib. factis p tutorē dēt fieri probatio, & in dubio appellatiōe probationis intelligimus de plena, sm Bar. in l. Lucius ff. de cōdi. & demon Item prælatus nō suspectus nō reddit rōnē, vt per oēs in d. c. qa fr: tutor vero indistinctè reddit finita pupillari ætate. Et iō dicit gl. magna in fi. in c. fi. 5. q. 3. q in ter istos nulla comparatio est, & subdit, q prælatus habet liberā & gñeralē administrationē, tutor vero nō, de quo p Host. in ti. de transl. §. 1. cū pcordāt. Et iō notat Dom. i d. c. fi. 5. q. 3. q nō rectè arguit de vno ad aliū. Idē latè, pōderat Abb. in dispu. sua inci. Sempronius. in 3. dubio. in ver. nec obstat, q tutores. dū pcludit, prælatū nō teneri ad cōfectionē inuentarij, sicut tenent tutores. Cōsidera igit, vtrùm dici possit, q æquiparant, vbi est eadē ratio: aliàs nō, pp dictū Abb. in simili in c. j. de cle. ægrotā. vbi dicit, q clericus & miles nō æquiparant, nisi subsit eadē rō, sic intelligēs gl. tritā in l. miles ita. ff. de re iud. Vltimò per istū tex. firmat Ana. in c. j. de † infa. expos. expositi, quorum origo est ignota, ordinari pūt. Et ēt mouet 10 per l. 3. de infantib. expositis ibi, liberi sint & ingenui, ap pareant nulla macula, &c. & l. nemini. C. de epis. audiē. vbi probat sm Ang. q isti cōsequunt plenā libertatē oī respectu: licèt Pet. de Anc. i d. c. j. nō firmauerit. Et scias ad hoc gl. in c. qñ vetus. in gl. in verb. inuidia. 23. q. 1. que dicit, q cùm duo cōtenderēt de Papatu, & alter alteri allegaret nobilitatē, alter rūdit, Piscatori filio fabri succesī sorē quærimus, nō Augusto. Adde ca. vndecunque 56. dist. & c. nasci. & cap. Olius. & c. Ismael. ea. dist. & p totū. Vtrum sīa lata cōtra istū præceptorem. de quo in tex. nostro, noceat principali? Dic, vt hic p Abb. post Inno. in c. auditis. de pscr. & per Inn. do. Ant. & Abb. i c. cum super. de re iud. & Imo. i l. sæpe. ff. de re iud. & in l. à sīa. ff. de app. & p Abb. post alios i c. inter quatuor. de mai. & obed. & p oēs in c. pē. de re iudi. Et cōiter cōcluditur, quòd nocet superiori ignoranti quatenus tāgit ius suū.

SVMMARIVM.

1 Iudices ecclesiastici dēt laicis exhibere iustitiā d clericis, et nō laici.
2 Clerici nō subiacēt statutis laicorū, multo minus subsūt foro seculari.

CAPI-

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAPITVLVM XVII.

Valiter, & quādo. ¶ Iudices ecclesiasti ci debēt laicis de clericis cōquerētib. iusti tiā exhibere, & nō iudices laici. ¶ Limita 1 primò hūc text. † nisi ecclesiasticus cogno sceret de laicis vasallis ecclesiæ: qa eius negligētiā supplebit laicus. Abb. latè in c. verū. infrà tit. proxi. cōtra gl. pe. ibi. Ratio: qa nō dicitur, ꝓpriè supplere negligentiā, sed vti iure suo inter laicos: qa iurisdictio specialis data rōne feudi, durat nō data negligētia in reddēdo iustitiā & nō aliàs, vt ibi per eū. ¶ Limita secūdo, nisi essemus ī criminib⁹ mixtis, in qb⁹ est locus ꝑuentioni, de qbus in ca. cùm sit. ī. tit. prox. qa ī illis iudex secularis supplet ne gligētiā iudicis ecclesiastici. Ita Pet. de Anch. in ꝑsi. 246. inci. Magnifice, & illustris. in vlt. col. reputās hoc nouū ad istā Decretalē: qa ī illis est locus ꝑuentioni, vt ṡ. dixi. Et iudex ecclesiasticꝰ nō dicit præueniſſe, cùm dolo & negligētia ꝑtermittit, ꝓcedēt, vt est tex. ī c. cùm plures. de off. deleg. in 6. & c. si duo. de ꝓcur. eo. lib. ca. significa uit. de off. ordi. vbi iudex inferor vtit̄ sua iurisdictiōe, si iudex superior nō ꝓcedit ī cā: & ibi ēt pro hoc, remotis quibuſdā obiectis, adducit doctrinam Bar. in l. 2. ff. de se pul. viola. Vbi prēuentio nihil prodeſt, quando punitio criminis protelat̄ cōtumacia partis. Ergo fortiùs, si ne gligētia iudicis, vt ibi pulchrè per eū. Quod ſemper no.

ADDITIO. *Ad quam doctrinā Bart. vide tu Bart. in l. quāuis ff. de dam. infect. & Alex. consil. 11. vol. primo. in 5. dubio, & Feli. in cap. cum M. de constitut. & Panormi. in cap. ex tenore. in fin. & ibi addita, de rescripti. Philippus Symoneta.*

Ad hæc nota elegans dictū Bar. in cōsi. suo 180. incip. Dñi priores. vbi dicit, ꝙ ēt in terris imperij ecclesiasticꝰ ſupplet negligētiā, & dat practicā clericis, quos grauāt statuta laicorū, vt ab eis petāt iudices cognituros de gra uamine, qb⁹ negligētib. eꝑs ſupplebit: postea ſubdit, ꝙ ſi ī materia, in qua ecclesiasticus ſupplet negligētiā laici, laicus iudex ꝓcesſisset sūmariè & appellatione remota, sic etiā procedit ecclesiasticus, allegādo not. per Bern. & Innocen. in cap. ſolitæ. de maiorit. & obedient.

ADDITIO. *Ad quod consilū vide tu Pet. de Anch. in ca. canonū statuta. de consti. Philip. Symo.* Et facit optime ad hoc, dictū Bal. ī l. si puella. C. si mācip. ita fuerit aliena. vbi dicit ꝙ si teſtator dat formā distribuendi aliq̄d inter pauperes, ꝑsulto tñ Priore Prædicatorū, & distributio deuo luat ad eꝑum, ꝙ tenebit & ipſe Priorē ꝑsulere. Adā Ab. in c. cām, primo, de elec. vbi dicit ꝙ si episcopus confert ex iure deuoluto negligēte patronò laico, habebit ſolū quatuor mēſes, & nō ſex, put hñt ꝓroni clerici. Et est bo nus tex. in cle. 1. ibi, illa videlicet, & c. de ſuppl. negli. pla.

ADDITIO. *Ad hoc tu vide do. Phi in c. cū accesſiſſent. ī ver. ex hoc supra de cōſt. Phi. Sym.* ¶ Cōtra dictū Gul. de quo hic ꝑ Abb. allegāt Mod. Bal. in c. 2. ad fi. ṡ. eod. vbi dicit, ꝙ ñ valet ꝑsuetudo, ꝙ clericus in reali iudicio ꝓueniat corā laico: qa ī iudicio quaſi ꝓtrahit̄ inter partes, & ꝑsonaſ̄ obligat̄ ꝑsona litigātiū ī foro ipſius iudicis, l. 3. ṡ. idē scri bit. ff. ā pecul. l. 2. ff. ā ꝓtor. ſtipu. q̄ obligatio ꝑsonalis nō pōt ꝓtrahi corā seculari p eꝑm, ēt ā volūtate ꝓprij eꝑi. Ītē allegat Bal. in l. iubemus nullā. in 4. notab. C. de sacr. ſan. eccl. vbi dicit, ꝙ ꝑp. delictū ꝑlati nō ꝓfiscāt eius pa trimoniū. Ergo patet, ꝙ bona nō ſubiacēt foro secula ri. Ad idē allegat Bal. in c. j. in tit. de ꝓtro. apud pares ter mi. Ītē allegat Arch. in c. ita nos. 22. q. 2. vbi dicit, ꝙ ꝓfi scatio nauigij, ā qua ī d. l. iubemus. refert̄ ad naues priua torū, nō aūt loci religioſi. Ītē adducit tex. hic in verbo, oīno. ꝙ verbū tollit oēm diſpoſitionem ſtatuti, ꝓſuetu dinis, & c. ꝑ doctrinā Ang. & l mo. ī l. si q̄rimus. ff. de test. ꝓtra Bar. dū dicit, nō valere ſtatutū, ꝙ proximus puber tati poſſit teſtari, moti per verbū. Nullo modo. de quo ī l. fi. C. de testa. mi. & gl. in cle. hi, q. de æta. & quali. Et ex istis reprobat ipſe Bal. in c. cùm veniſſent. de eo, q. mit. in poſſ. vbi ſecutus est Gul. Adde ad hæc, q̄ dixi in c. ec 2 cla S. Mariæ. in 5. q. de cōſt. vbi ꝓclusum fuit, ꝙ † ꝑ prædijs olim tributarijs clerici nō ſubiacēt ſtatutis laicorū. Ergo multo minꝰ debēt ſubiacere foro seculari. ꝑ reb. ſuis. Ītē adde Maria. in c. ſanè. de ſo. cōp. vbi ſequit̄ Abb. hic, & ſequit̄ ēt Pet. de Mōte in ſua monar. col. pe. Ab bate nō nominato: & ponderāt iſta aliq̄ātulū in q̄ſtio ne, vtrùm in bonis patrimonialib. clerici gaudeāt ſuo priuilegio clericorū? & vide in hac q. q̄ posui in d. c. ec cleſia. ſuper gl. ¶ Vltimò, qñ Abb. allegat c. cùm fm. de hæret. in 6. vide q̄ dixi in c. cùm nō ab hoīe. ſuprà eodē.

CAPITVLVM XVIII.

Ausam. ¶ Iudex habēs vt priuatus, quaſi ſimilē cauſam cauſæ quā hēt vt iudex, remouet̄ à iudicādo. H. D. Et hæc quidē Decretalis facillima est, & gl. bene loquit̄, & ꝑ Docto. approbat̄. & Mod. hic aliqua dicunt: ideo aliter non lego.

ADDITIO. *Et addito Abb. hic in fi. vide Are. cons. 29. Philippus Symone.*

SVMMARIVM.

1 *Vocādi sunt, quorū intereſt prīcipaliter, nō ſecūdariò, vel incidēter.*
2 *Proclama non ſufficit, quandiu ſuperſunt, vel ſciri poſſunt, quos negocium tangit. Iunge num. 3.*
4 *Clauſula, vocatis vocandis facit aliquem non merum executorem ſed mixtum.*
5 *Excommunicatus vocatus ſpecialiter ad iudicium, admittitur nō obſtante excommunicatione.*
6 *Proceſſus iudicis pronunciantis ſuper exceptionibus præiudicialibus & principali, an ſit ipſo iure nullus.*
7 *Proceſſus ſimultaneus ſuper principali, & exceptionibus præiudicialibus, an ſit ipſo iure nullus.*

CAPITVLVM XIX.

Xhibita. ¶ Si iudices de principali & exceptionibus ꝓiudicialib⁹ ſimul cognoſcūt, vel ſup principali teſtes recipiunt lite non conteſtata, licitè appel latur ab eis. Hoc dicit. ¶ In glo. j. limita pri mò iſtum tex. dū dicit, ꝙ † vocādi ſunt illi, quorum in 1 tereſt, dū modò intereſit prīcipaſ̄: ſecus, ſi ſecūdariò, ſeu incidēter, qa illi ñ ſunt vocādi, quorū ita intereſt. Ita di cit do. Ant. hic allegās tex. ī l. j. §. pe. ff. de vētre inſpi. ibi, nō ēt ſubſtituto, ꝙ optimè facit, quē tex. allegat ēt Bal. ī l. nā ita diuus. ff. ā adop. & Bal. in rub. C. de ſucc. edic. & ī l. iubemus. C. ad Treb. & in l. obſeruare. ṡ., ꝓſcisci. ff. de offi. ꝓcō. & in c. inter quatuor. de ma. & obe. & vide gl. ſi. in c. 2. de pac. in 6. Limita tñ hoc, niſi præiudicium, qđ tangeret aliquem ſecundario, etiam eſſet irreparabile: tunc enim deberet citari. Ita dicit And. de l fern. in c. ſi vaſallus. ſi de feu. fuer. controuer. inter domin. & agna.

ADDITIO. *Adde tu ad hoc gl. 2. in l. de vnoquoq; ff. de re iud. & Alex. cōſ. 75. vol. 1. & in l. filiusfam. §. diui. in j. q. Bar. ff. de leg. j. & Ale. cōſ. 86. incip. viſis dubitationib. in 2. vol. & 156 inci. ſtatibus his. eo. vol. & Bal. in c. humilis, & poſt Inn. ibi, de ma. & obe. & in l. ſancimus. C. de iudi. poſt Inn. in c. noſtra. de ꝓcur. & vide ēt Bal. in c. ſi. circa pri. poſt Inn. ibi, de dolo & cōtu. & Gem. ī d. c. 2. de pac. ī 6. poſt gl. ibi, ꝑp quā dicit, q. actus nō dicitur vertī ꝓiudiciū alicuius, qū nō affert dānū principaliter, qđ infert ad de clarationē ſtatuti dicētis, eos, de quorū ꝓiudicio agitur, debere citari vt intelligatur de ꝓiudicio, ſ. principali. Et vide ēt ad hæc aliquid ꝑ Pau. cōſ. 34. ad fi. vol. 2. & 3. & ſeq. in 8. dub. eo. vol. 2. & 68. col. fi. eo. vol. & do. Fel. in c. cum M. Ferrarienſis. in fi. de conſti. & in c. cauſam, quæ. in fin. de teſti. & Barba. conſil. 28. vol. 2. & Felin. in c. cum olim. col. 5. & ſeq. vſque ad fi. de re iud. & Barb. cōſ. 1. col. 4 & ſeq. vol. 2. & 24. & ſeq. vol. 2. & cōſ. 27. & 45. & 48. eo. vol. j. & Car. 132. in 2. dub. & 138. & 140. & Alex. in l. recuſare. in 2. not. ff. ad Trebell. & Barb. in d. cum M. Philippus Symoneta.*

¶ Secundò limita, dūmodo iſti, quos negociū tāgit, vel quorū intereſt, ſint certi: ſed ſi ēnt incerti, ſufficit, ꝙ vo cent ꝑ edictū, vt hic ꝑ Abb. ꝑ quo do. Andr. hic allegat multos, quos ego accumulaui cū plurib. aliis in c. 2. ā ꝓſtit. Qđ tñ limita, niſi veriſimiliter ā facili ſciri poſſet, q. ēnt iſti, vt ꝑ Dom. in c. fi. in fi. de elec. in 6. qa tūc nō fuit ficeret talis citatio ꝑ edictū. Adde ad hæc, ꝙ proclama generale nō nocet poſſeſſori, ēt si agēs dicat ſe ignoraſ ſe illū poſſidere. qa nō audit̄ agēs hoc allegās. Ita dicit ē gregiè Bar. cōſi. suo 79. inc. in Dei noīe, in q̄ſtione vertē te in curia capitanei ciuitatis Natniæ. quē ſequitur Pet. de Anch.

de Anch. ꝑsi. ſuo 270. Inc. In primo dubio. & in ꝑsi. 192. inc. In Chriſti nomine: videt̄ prima facie dicēdū. Ītē ad de Ang. ꝑsi. ſuo 188. inc. Viſo facto & ſtatutis. & 192. inc. Pro deciſione q̄ſtiorū. ad fi. & ī §. ad hoc. in Auth. vt ſpō 2 ſalitia largitas. Vbi decidit, ꝙ † quādiu extāt, vt̄ ſciri poſ ſūt, quos negotiū tāgit, nūquā ſufficit ꝓclama gñale. Et addē Ab. ī c. fi. ā vi. & ho. cle. vbi dicit,

a Vbi. *Adde tu, an per viam ſtatu ti poſſit facere præ latus, quòd cleri cus qui nō incedit in habitu & tonſu ra ſtatim perdat priui. clericale abſ que alia citatiõe, quæ apprehēdat ci tatiū? Teneo, quòd ſic, quia ſtatutum hēt vim legis, & prælatus pōt ſtatu endo augere pœnā iuris, & infligere pœnā ſine admoni tione, vbi aliàs re quirebatur moni tio. Tex. in c. 2. de cōſt. in 6. & bonā glo. habes in c. Ro mana. de ſent. ex cō. in 6. in verbo, ſententia, quæ po nit multas differē tias inter ſenten tiā, & ſtatutum. Adde, q. iſta do. Abb. in c. ſi. de vi. & hon. cler. in 2. col. in ver. & circa hoc poteſt dari.*

b Vocandis. *Quid aūt iſta clau ſula operatur, vidē remiſſi. quas ī apo ſtil. adduxi i c. nō nulli. ſupra de re ſcri. char. 156.*

3 † vbi a agit̄ de perdēdo priuilegio cleri a cali poſt monitionē, nunq̄ ſufficit pro clama gñale, niſi ꝑclama apprehēdat ipſū clericū, vt ibi ꝑ ipſum pulchrè ꝑp gloſſ. in clem. 1. de vita & hone. cleri.

ADDITIO. *Adde tu quòd pp illā gl. & doctrinā Abb. vbi ṡ. hoc anno defendi filiū do. Thomæ Vicomercato. quē do. Vicarius dicebat priuatū priuilegio clericali, quia nō incedebat in habitu ſtāte generale ꝑclamate ꝑ ipsū edito, ꝙ quicūq; nō incederet in habitu, eſſet priuat⁹ beneficio & priuilegio clericali, quia dicebā ꝑ dictā doctrinā, ꝙ nō ſufficiebat ꝑclama generale, ex quo erat certus, & ipſe nō fuerat com prehēſus in tali proclamate. Ītē circa hoc, quā do ſufficiat citatio ꝑ edictum generale, vel re quiratur ſpecialis, vide do. Fel. in d. c. 2. de con ſti. & ſeq. & Bar. cōſ. 149. & Barb. 18. col. 3. vol. 3. & 59. & ſeq. eo. vol. & Ro. 228. & 342. & Car. 74. & 128. & ſeq. & Fel. ī c. ex pte de cani. in ver. & vnū nouū. de reſcri. Pan. ī c. 1. in 7. no. de poſtul. ꝓla. Bar. in l. ſi diu ff. ex qui bus cauſis. in poſ. ea & Ale. cōſi. 137. vol. 2. & in 5. ī prin. eo. vol. & 107. in prin. in 5. vol. & Ro. 53. in fi. & aliquid nō ab re ꝑ Fel. in c. cū M. de cōſt. Phi. Sy.* ¶ Et no. ꝙ ꝓceptor vo cis ꝑconiæ magis delinqt, & magis dē ꝓtumax, q̄ ꝓceptor vocis cāpanæ. Gl. eſt ſingularis ī verbo, ꝑconia. ī cle. quā uis. & ibi Abb. de ſen. excō. ¶ Et † no. id, qđ dicit Abb. hic de clauſula. Voca tis vocādis, & c. ad qđ tu addē Car. ꝑsi. ſuo 73. inc. Do. nr̄ Papa. vbi dicit ꝑ tex. ꝙ clauſula, Vocatis vocandis b, facit quē non merū executorē, ſed mixtū: & ꝙ in ꝓcedēdo tenet̄ ſeruare formā iudicij, ex quo corollariè infert, ꝙ per omnia idē iudicādum est de ſnīa talis executoris. ꝙ de ſnīa iudicis: & iō, ꝙ ſi cut iudex lata ſentētia intra decē dies nihil pōt innouare. ita nec executor dat⁹ cū tali clauſula, & idē, ꝙ ſicut iudex dēt appellatio ni interpoſitæ à ſnīa diffinitiua deferre, debet ita & ta lis executor, niſi appellat⁹ eſſet ꝓtumax. Ītē addē Card. ꝑsi. ſuo 92. inc. Nobiles viri. vbi dicit, ꝙ hęc clauſula, Vo catis vocādis, est tāti vigoris, ꝙ etiāſi adijciat̄ in cōmiſ ſiōe ei q aliàs erat merus executor, ꝙ facit eū de mero mixtū, & ꝙ tenet̄ aſſūmere ꝓtes iudicijs, ꝑ tex. nr̄m hic iūcta gl. & iō infert ex hoc, ꝙ nō vitiat̄ impetratio ei⁹, q de alteri⁹ colorata poſſeſſiõe mētionē nō facit, l. ; alias ſecus foret. ꝑ c. cū nr̄is. de ꝓceſ. ꝑb. Quod not. ad limitationē illi⁹ capituli. Ītē adde Ro. dec. in antiquis, 32. de re ſcrip. incip. nota. ex hoc. vbi dicunt do. de Rota, quòd executor gratiarū datus cū tali clauſula, tenetur ſeruare c. ſtatutū. de reſcr. in 6. ſicut tenet̄ ꝓprius delegatus.

ADDITIO. *Tu de iſta clauſula vide ēt Car. cōſi. 103. col. fi. in fin. & Rotā deciſ. in nouis, 13. in tit. de off. deleg. Philip. Sym.* ¶ Not. limitationē ad c. eſtote. ī. de reg. iu. vt nō habeat locū in ꝓſpiratiõe, fm do. Ab. hic in 2. col. ad fi. & est di ctū Inn. in c. 1. de ſchiſma. & Do. ī c. ꝓſtitutionē. de uer. ſig. in 6. Iſtud idē tenet Bal. in l. 1. C. de monopolijs. vbi dicit, ꝙ in dubio ꝓſpiratio capit̄ in deteriorē partē. Idē tenet Bal. in c. 1. §. quēticulas. de pace iurā. fir. & Archi. in c. ſi quis ſacerdotē. 11. q. 1. Ad hoc induco textū in c. cùm dilecti. de accuſ. Ītē adde Car. ī cle. Paſtoralis. in 7. no. de reiu. vbi ponit, qđ ſit ꝓiuratio, cōſpiratio, & cōuē ticula. Et ibi ſubdit, ꝙ vbi fit cōſpiratio ad bonū finem, potius dicitur cōcordia & cōfœderatio, quàm conſpi ratio, quia conſpiratio propriè ſonat in vitiū. Ad hoc etiā adde Bar. in extrauagāti, qui ſint rebelles. in verbo, occultè. vbi notanter ponit, an ꝓiurationes diuersarū prouinciarū ꝑſumant̄ licitè, & ad bonum finem initæ.

ADDITIO. ¶ *Tu verò ad regulā d. c. eſtote. & l. mersto. ff. pro ſocio. vide Fel. in c. quoniā cōtra. de prob. & aliquid ēt ꝑ eū in c. cū tu. de teſti. in ver. ſed tamē. & in ver. vlt. hic. & ī c. teſtimoniū. col. 11. eo. ti. & ī c. venerabilis. col. 1. de teſtib. cogē. & ī c. ſi. de piſcri. col. 4. & col. ſeq. & Cep. cōſ. 4. col. 3. & 13. col. 6. cū alijs infimtis, q̄ ibi accumulaui, & ſi particulatī & diſtinctè referri deberēt, multa implerēt chartas, ſed nō est ꝑſentis ſpeculatiōis. Aliquādo. n. illa edā in formā cuiuſdā paruulis tractat⁹. Phi. Sy.* ¶ In gl. in verb. ex ceptio. no. ꝙ † excōicatus ſpāliter vocat⁹ in iudicio ad 5 mittit̄ ñ obſtāte excōicatiõe. Et ponit Ab. hic col. ant. Sequit̄ Do. ī c. ut circa. ṡ. j. ā elec. ī 6. Facit d. Bar. ī l. fi. ī fi. minis illi⁹ legis, ñ poſſū opponere, ꝙ ñ iſs legit. ꝺ dictor. De quo facit teſtū Pa. ā Ca. ī l. cū mulier ff. ſo. ma. cū ꝛc.

ADDITIO. ¶ *Facit gl. in verb. ēt ſuppliciꝰ ī Auth. de te ſtib. Colla. 7. q vult ꝙ teſtib. adhibitis ī aliquo actu de cōſenſu par tiū nō pōt poſtea opponi ꝑ ipſas ꝑtes, ꝙ nō ſint idonei; & ibi multa accumulaui ad ꝓpoſitū ſeruātia q̄ aliquādo publicabūtur. Vide ēt Fel. ī c. ꝑſentiū. col. 3. de teſtib. & in c. cū iter R. col. 7. ver. vnde ge neraliter. de exce. & Pa. de Caſ. in l. ſi liberi⁹. ff. de ī ius voc. cū cō cor. Phi. Sy.* Et ī ſpē vide Ab. ī c. dilecti. de exc. vbi firmat, ꝙ Canonico opponētiſe ꝓtra petētē ꝓfirmationē nō obſtat exceptio excōicatiōis: ſec⁹, ſi nō ageret ā ꝓfirma tiõe, ꝑ tex. hic: qa vbi tractat̄ de ꝓfirmatiõe, agit̄ ā ma gno & nimiū intolerabili ꝓiudicio, qđ nō ē alias: & ſeq tur ibi Car. ī fi. addēs hoc verū, vbi ꝓpponeret ſe illi: q peteret ꝓfirmationē eccl̄æ, ī qua ipſe eēt Canonic⁹: Se cus verò ſi peteret ꝓfirmationē alteri⁹ eccl̄æ. Sed certè ꝺ ꝑdicta arguo ſic: q ñ pōt volūtariè ꝓparere, nō pōt ꝓ parere virtute citatiōis gñalis, qua citant̄, quorū ītereſt, qa ñ dī actor neceſſari⁹. vt ꝑ Bal. ī l. fi. ver. quinto q̄rit̄. C. de edic. diu. Adr. tol. & ī l. 2. ad fi. C. ā pac. & ī l. cū mu lier. ff. ſo. ma. & Lu. ī l. ā pupillo. §. j. ff. ā op. no. nū. & Pa. ā Ca. ī l. ſi libert⁹ ff. ā ī ius. vo. Sed canonic⁹ excōicat⁹ opponēs ſe ꝓfirmatiõi venit vi edicti gñalis, c. fi. ā elec. 16. vel vi ſpālis citatiõis, ſi ſua putauerit ītereſſe. Ergo dī reus volūtari⁹. Ergo repellēdus: qa excōicat⁹ nō pōt eē in iudicio, vt reus volūtarius ꝑ ea q̄ habuim⁹ ī c intelle. ximus. ṡ. eo. SOL. Dicas, ꝙ talis canoni. ñ venit virtute edicti d. c. fi. vel virtute dictæ citatiōis, ſi ſua putauerit interēe, quaſi ob hoc ſolū coact⁹: ſed venit ꝑp graue & ꝑiudiciale ſuū interēe imminēs ex ꝓfirmatiõe petita, ſi cut excōicat⁹ pōt ſe opponere executiōi fiēdæ ī rē ſuā.

6 ¶ Vtrū †, ꝓceſſus iudicis, ꝑnūciātis ſup exceptionib. ꝑiu dicialib⁹ & prīcipalib. ſit ipſo iure nullus? Dicit hic do. And. ꝙ ꝓceſſus ſit nullus ob, hoc ꝙ ſimul ꝑnūcieſ ſup exceptionib⁹ ꝑiudicialib. & principali, ꝺ Ab. dic: & nō ſit opus appellatiõe. Probāt̄ ſic: Clarū est, ꝙ forma dat ēe rei, & ꝓeruat rē in eſſe, l. Iulianus. ff. ad exhibēdū. Ītē clarū ē, forma ꝙ ſeruāda ē. c. Piſanis. ā reſ. ſpo. c. cū dile cta. ā reſc. cū ſi. Sed certū ē ꝙ hic fuit data forma, ꝙ pri⁹ ꝓcederet̄ ſup electionib. & poſtea ſup principali, vt ꝑ bāt̄ hic in tex. ibi ſub certa forma, & ibi, ſed puerrēdo ordinē, &c. Sed iſta forma ñ fuit ſeruata. Ergo ꝓceſſus null⁹. SOL. Dic, ꝙ iſte nōdū obiecerat iſtas exceptiōes. Ergo ē ipoſſibile, hic ēe datā formā. Secūdò ꝺ Ab. argu it ſic: vbi ordo iuris iniūgit̄ ab hoīe ſi ñ erat ſubſtātialis, efficit̄ ſubſtātialis. ꝑ d. Bar. ī l. diē, ꝑferre. §. ītari. ff. ā arb. cū cōcor. Ergo ordo hic datus, cū datus fuerit ab hoīe, etiāſi non fuiſſet ſubſtatialis, factus est ſubſtātialis, & ꝑ ꝓſequens ſi nō fuit ſeruatus, reddit proceſſum nullū, d. c. cū dilecta. cū concor. SOL. Dic, ꝙ illud dictū Bar. eſt cōiter reprobatū per ea, q̄ dixi in d. c. dilecta. & c. pru dētiā. de off. del. Ītē dic vt ꝓxime dixi. in ꝓcedēti ſol. Ita adducit ꝓtra Abb. Ang. in l. ſi quæramus. ff. de teſta. vbi dicit, ꝙ ſi ꝓcedit̄ in principali omiſſis præiudicialibus, proceſſus eſt nullus, dicēs eſſe tex. hic. Et non ob. dictū do. Andr. ꝙ Papa hic mādet reuocari in irritū: qa dicit ipſe, hoc intelligo, quatenus de facto fuit ꝓceſsū. Ītē di-

cit,ꝙ hic ñ fuit neceſſaria appellatio,lȝ tex.mãdet ꝯſta
re de appellatiõe: qa imo ſnĩa fuit nulla ipſo iure,vt la
tè ꝑ ipsũ,q tãdẽ ꝯcludit,ꝙ an ꝓceſſus teneat,vł ſit nullus
pẽdet à futuro euẽtu.qa ſi appellabit, ꝓceſſus erit null⁹,
ſi verò nõ appellabit erit validus. Dicit hic Aret.ꝙ iſte
tex.nõ ſeruit ad q̃ſtionẽ: qa hic nõ fuit ꝓceſſũ ſimul &
ſemel,ſed ſimplr̃ interlocuti ſunt iudi.ꝙ ſup vtroq; vo
lebãt ꝓcedere:q̃ verba ſnĩæ nõ ſunt capiẽda,ꝓut ſonãt:
qa ſaperẽt abſurditatẽ:ſed debẽt im ꝓpriari, & ſic ſalua
ri,vt intelligant,ꝙ iudex vult ꝓcedere ſup prĩcipali re-
ſeruatis exceptionib.dilatorijs, vt ſuſtineat intẽtio iudi
cis,l.fi.§.idẽ q̃ſijt.& ibi ꝑ Bar.ff.de cõdi.inde.& bñ facit
tex.ĩ c.inter dilectos.ĩ fi.de fid.inſtr.& gl.ĩ l.puto.ff.fam.
erci.Quo caſu nõ ẽ dubiũ,ꝙ valeret ſnĩa ꝑ tex.ĩ c.ad diſ
ſoluẽdũ.de deſpõ.impu.Et ſi dicat,ſi valebit talis ꝓnũ-
ciatio,quare ergo fuit appellatũ? Rñdet ipſe, ꝙ hoc iõ
fuit:qa cũ eſſemus in iudicio ordinario,& pars obtuliſ-
ſet ſeparatã ꝓbare exceptionẽ dilatoriã, iudex reſeruã-
do grauauit ipsã ptẽ, nimirũ ſi potuit appellare:ſm glo.
& Doc.in c.cùm ꝯtingat.de off.dele.& Bald.in l.1.C.q
accu.nõ poſ.& ita dicit ipſe eſſe caſũ hic ĩ tex.nr̃o: ſub-
dit tñ.ſi ꝓceſſum fuit hic ꝑ viam inquiſitionis,ꝙ ex quo
eſt iudiciũ ſummariũ, valuiſſet talis ꝓnunciatio,etiãſi
foret appellatũ,ꝑ tex.noſtrũ hic in quo ponderat,ꝙ iu-
dex nõ ꝓceſſit ꝑ inquiſitionẽ,quaſi innuens, ꝙ ſi per eã
fuiſſet ꝓceſſum,bene valuiſſet talis ꝓnunciatio,nõ ob-
ſtãte appellatione.Subdit ẽt eſſe aduertẽdũ, ꝙ ſi ex for-
ma ſtatuti daret modus ita ꝓnunciandi vt poſſet pro-
cedi in principali reſeruatis,dilatorijs ꝙ tñ propter hoc
nõ videt preclusa & ſublata via opponendi exceptionẽ
impediẽtẽ iuriſdictionẽ examinãdi illã ſine reſeruatio-
ne.Alleg Bal. ĩ l.exceptionẽ.pen.col.C. de ꝓba.de quo
articulo dixi latè ĩ d.c.cũ ꝯtingat.Et aduerte quia eo ca
ſu,quo dilatoria reſeruat, põt opponi poſt litẽ cõteſta
tã:vt eſt gl.& tex.in c. ex cõquæſtione.in ver.poſt.in fi.
de reſti.ſpol. & ſentit gl.in ver.q̃rẽdũ. in c.primis.2.q.1.

ADDITIO. *Ad q̃d tu vide Rapha.Comẽ.cõſ.39.& Fel.ĩ c.tã literis.ĩ primo no.de teſtib. & in c. exceptionẽ ĩ ver.fallit ſecũdo.de except.& Ale.ĩ l.ille,à quo. §.ſi de teſtamẽto.in fi ff.ad Tre. Phil.Simo.* ¶ Poſtea ſecũdo ſubdit Are.ꝙ valet ꝓceſſus
in principali omiſſis exceptiõib.ꝓiudicialibus,ſi nõ ap
pellet,c.ex parte.vlt.de appel & l.ait ꝑtor.§. permittit.
ff.de mino.& ibi ꝑ Bar.Et rõ eſt,qa iudex ꝓcedendo in
principali videt tacitè exceptiões reijcere: & ſic valet
interlocutoria,ſi nõ appellet,& ꝓceſſ⁹.& hoc tenet ex-
ꝑſsè & clarè Bar.ſm ipsũ in l.ſi q̃ram⁹.ff.de teſta. Et non
obſtat,dicit ipſe,ꝙ hoc mõ ꝑuertit ordo,qa imo eſt fal
ſum,ꝙ ſit ꝑuerſus ordo, ex quo tacite videt prius ꝓnun
ciatũ ſup exceptiõe,ꝙ nõ obſtat,iuxta dicta ꝑ Bar.in l.à
ꝓcedẽte C.de dil.& Bal.in l.1.C.de ordi.iud.Sed poſito,
ꝙ nõ videt ꝓnũciatũ ſup exceptiõe,adhuc tñ dicit ipſe,ꝙ
ꝓceſſus valet,qa iſte ordo nõ ẽ ſubſtãtialis vt hic ꝑ Ab.
Pro quo facit, qđ in ſimili videm⁹ in c.2.de accuſ.in 6.
vbi omiſſio inq̃ſitionis famæ nõ vitiat ꝓceſſũ, ſi nõ op-
ponat,& qđ ẽt in ſimili dicim⁹,ꝙ lȝ iudex prius debeat
aſſignare terminũ actori, & poſtea reo,tñ valet ꝓceſſus,
ſi aſſignet ſimul ambobus,c.lȝ de proba.& c.licet.de te
ſti.& bene facit qđ no. Bar.in l.à diuo Pio.§.ſi ſup rebus.
ff.de re iud.Vel aliter,dicit ipſe rñdeas,ꝙ nullus ordo in
iudicijs videt eſſe de ſubſtãtia ante litẽ conteſtatã in du
bio:ſed hic ꝑuerſio fuit circa ꝑparatoria,& ideo nõ ha
bet vitiare,ſm Spe. in tit. de præparatorijs iudiciorũ in
7 prin.¶ Poſtea † & tertiò ſubdit Are.ꝙ ꝓceſſus ſimulta-
neus ſup principali & exceptionibus ꝓiudicialibus eſt
nullus,ſm do.Ant.hic ꝯtra Ab.& Car.rõne cõtrarieta
tis,quæ quidẽ cõtrarietas reddit ẽt libellũ nullum,ſecũ-
dum Bar.in l.naturaliter.§.nihil cõmune.ff.de acq.poſ.
& Bal.ĩ l.ordinarij.C.de rei vẽd.& in l.1.C.de furtis.Er-
go & eadẽ rõne cõtrarietatis debet vitiare ꝓceſſũ iudi
cis ita ꝓnũciantis,cũ hoc modo ꝓnunciãdo ſit ſibi con
trarius.Nõ obſtat,qđ ſuperi⁹ dictũ eſt,
ꝙ qñ [a] iudex ꝓcedit reſeruatis dilato-
rijs,ꝙ valet ꝓceſſus, quia qñ ꝓcedit re
ſeruatis dilatorijs ĩ meritis cauſæ,quo
ad aliquos actus ſup principali lȝ hoc
uideat contra ius prima facie, quo ad
act⁹ factos ſup prĩcipa.nõ tñ eſt quo ad
effectũ iuris,qm̃ intẽtio iudicis ẽ, ſi pa
tebit de ueritate exceptiõis, q̃ oppone
bat,ꝙ ꝓceſſus ſup prĩcipali fact⁹ ſit nul
lus ſm Bar.ĩ l.ille, à quo.ff. ad Treb.&
Bar.ĩ l.nã & poſtea.ff.de iureiu.& Bar.
in l.momentaneæ.C.q leg.ꝑſo.qa iſta
clauſula reſeruatiua perimit act⁹ ꝑce
dẽtes,iuxta gl.ĩ l.itẽ Labeo.§.1.ff.fam.
erciſ.põderat Bar.ĩ l.terminato.C.de
fruc.& litiũ expen. Et nõ facta tali re
ſeruatiõe poſſet tãtumodò uno caſu
ualere ꝓceſſus,ſ.qñ iudex poſt litẽ ꝯte
ſtatã cognoſceret de dilatorijs parte
altera nõ ꝯtradicente. Sed qñ iudex ſi
mul & ſemel ſup exceptionib⁹ & prin
cipali ꝓcedit nõ facta reſeruatiõe, ui-
det ſibi ꝯtrarius de iure & de facto, qa
in oẽm euẽtũ uidet uelle, ꝙ ꝓceſſ⁹ ua
leat,& nõ tunc demũ, ſi nõ pateat de
ueritate exceptiõis q̃ opponebat,qđ ẽ
incõueniẽs, & implicat ꝯtradictionẽ.
Et ita reſidet hic Aret. ¶ Tu uerò di-
cas,ꝙ pro domino Abb.facit hic tex.
in uerbo,ſimul. iũcto uerbo, appella-
tum.per quem nõ uidetur cõgrua in-
terpretatio. Aret. de qua ſ.dum uult,
quod hic non ſit ſimul proceſſum,ſed
tantum pronnunciatum de procedendo, quod eſt mu
tare naturã huius uerbi, Simul.ꝯtra c.dilecti.de accuſ.

ADDITIO. *Sed certè mihi videtur,ꝙ opi.Are.ſit verior vt patet ĩ tex.ibi,ĩterlocuti fuerũt,ꝙ ď his et prĩcipali negotio ſimul inq̃rerẽt. Ergo nõ inq̃ſierũt ſimul.Itẽ hoc patet in tex.ibi,de ꝑmiſſis exceptionib.& prĩcipali ꝑ ſe inq̃rere intẽdẽtes.Ergo ſi intẽdebãt inq̃rere ſimul,nõ inq̃ſierũt.Ergo verior eſt opi.Are.cõtra do.Fed. Nec ꝑ hoc ĩmutatur natura illi⁹ dictiõis,Simul. nã ex ea denotatur pulcrè,ꝙ iudices ſimul in futurũ ꝓcedere volebãt,& ꝙ ita ꝓcedẽdũ ꝓnũtiabãt,nõ aũt,ꝙ ita eſſet ꝓceſſum.Nec ob.tex.in verbo,appellatũ.qa intelligo appellatũ,nõ vt intelligit do.Fed ſed qa fuit ſimul ꝓceſſum,vel qa receperũt teſtes lite nõdũ cõteſtata.Sed intelligo appellatũ qa ꝓnũciauerũt ſimul ꝓcedẽdũ,qa ꝑ talẽ ꝓnũciationẽ grauabãt partẽ,vel qa receperũt.Praterea nõ video,ꝙ ſicut Are.uult ꝙ valeat talis ĩterlocutoria,quia ꝓnũciatur ſimul ꝓcedẽdũ interpretãdo,vt ꝑ ipsũ hic.Quare ita ĩterꝑtãdo nõ valeat ꝓceſſus,maximè cũ ꝑ iudice ꝑſumatur. c.ſicut.de re iud. cũ ſimil. Sed certè & ab iſta ĩpugnatiõe põt Are.ſaluari,nã qñ iudex ꝓnũciat ſimul ꝓcedẽdũ,& pars nõ appellat à tali ꝓnũciatiõe, videlicet ĩterlocutoria, qa põt ſaluari & ĩterꝑtari,vt hic ꝑ Are.Itẽ quia pars nõ appellãdo videtur ap ꝓbare,ꝙ poſſit ita ꝓcedere,& ꝙ ꝑ hoc nõ grauetur.ſicut ĩ ſimili videm⁹,ꝙ ſi iudex incõpetẽs ꝓnũciet ſe cõpetẽtẽ, & non appelletur à tali ꝓnunciatione,ꝙ valet poſtea ꝓceſſus ꝑ eũ factus,ꝙ aliàs ſecus eſſet,vt traditur ꝑ Inn.in c.ꝑterea.de dila.& Io.An.in regula ſine poſſeſſione.de reg.iur.in 6.ĩ Mercur.ſed quãdo ꝓcedit ſimul & ſemel ſup exceptionib.& prĩcipali,ꝓceſſus eſt nullus,& nõ põt ſaluari interpretãdo,vt facit Are.ĩ interlocutoria,qa eſt ſibiipſi hoc modo ꝓcedẽdo cõtrarius, quia exceptiões dicũt nõ ꝓcedẽdũ,& ꝓcedẽdo ipſe ad vlteriora dicit cõtrariũ,& intentionis ſuæ eſt,ꝙ omnino ꝓceſſus valeat,& ſic intentio ſua nõ põt ita interpretari, quia in claris,&c. Et facit ad hoc,ꝙ dicũt Doc.in l.ſiquis intẽtione ambigua.ff.de iud.ꝙ nõ admittitur declratio eius ad intẽtionẽ ſuam, quãdo intẽtio & verba eius repugnarent declarationi,quã vellet facere,& facit,quod no.Bar.ĩ l.naturaliter.§.nihil cõe.ff.de acq.poſ. de eo,qui cumulauit duo incõpatibilia ĩ eo libello. Et ꝑ hæc,puto remanet deſenſatus Are.& vide Rom.ĩ l.ſi mulier.ĩ 3.col.ff.ſol mat. & Panor.cõſ.ſuo 14.in ver.nec ob.inc.In cauſa,ſeu q̃ſtiõe.in 1.vol. Phil.Symo.* ¶ Quærit hic,ſi proceſſus fuit null⁹,quare er
go põderat appellatio. SOL.Do. Car. fatet ꝓceſſũ nõ
fuiſſe nullũ,nã dicit ipſe,hic eſt caſus,ꝙ ꝑpoſteratio or-
dinis,de qua ſ.nõ eſt de ſubſtãtia.Sed caue ſm Imo.hic
in fi.qa omnino proceſſus erat null⁹ ex defectu ꝯteſta-
tiõis,& dicit,ꝙ iõ hic põderat appellatio,qa pars illam
viã elegit,non aũt viã nullitatis, quam tñ adhuc elige-
re poſ-

a Quãdo. *Adde tu,ꝙ verũ eſt iſtud, nam exceptio, quæ ſolet impedire litis ingreſſum, ſi indiget altiori indagine, nõ impedit proceſſum, ſed proceditur ad conteſtationem reſeruatu exceptiõib. ad merita cauſæ. Ita Barto.in d.l.nã & poſtea.ff.de iureiu.in princ.& Bart.& alij.in l.ait ꝑtor.la ij.ff.de iureiu. Adde,ꝙ iudex hoc nõ debet facere, niſi exceptiões req̃rãt altiorẽ indaginẽ. Quãdo aũt dicantur requirere altiorẽ ĩdaginẽ, vide ꝑ Bar.in l.is,à quo.ĩ princ.ff.vt in poſſ. leg. Vide de materia iſta per Fel.in c. exceptionem de exception. in verſic. datur alia fallentia.*

re poſſet,Imo dicit ipſe,ꝙ iudex ad quẽ, põt dicere pro-
ceſſum nullũ,licèt pars appellauerit aliter. Allegat l. 1.
cũ mã.C.quan.prou.& Io.And.in c. fi. de re iud. in 6.&
Bal.in l.1.in prin.C.de ſent.ex breuic.reci.ad qđ vide etia
Imo.in cle.1.de re iud.& ibi Card.in 15.q.& Abb.in c.ſi
gnificaſti.ĩ 2.col.de foro cõpe.& do.Phil. de Peruſio ple
nè in repe.c.dilecto.q.31.cũ octo ſeq.¶ Aduerte,inquan
tũ do. Abb. hic dicit actionẽ ꝯtra electũ eſſe popularẽ,
& ad ipſam nõ admitti excõicatũ: nã hoc ſm not. Sed
primũ declara ex dicto Inn.in c. dudũ. el 2. in princ.de
elec.vbi dicit,ꝙ eſt quaſi popularis,ſed nõ vere.Rõ: qa
in ea interuenit procurator,c.ſuper his. de accuſ.Secus
in vera populari.l.5.ff.de popu. actio. Itẽ in iſta nõ obſt.
infamia,vel crimẽ,d.c.ſuper his.ſed in populari ſic, l.4.
ff.eo.de popul.actio.Quare Inn.vbi ſ. appellat eã anor-
malã:& ſequit hoc dictũ Inn.do.Ant.ĩ c. ex parte A. de
teſti.Et de iſta mã,qñ qs opponit ſe electioni alicuius,pe
tẽs illã annullari,vide Romanũ ꝯſ.499.¶ Iſtũ tex. alleg.
Bal.in l.ꝑſcriptione.in ver.itẽ q̃ro, q̃ ſunt illæ exceptio-
nes.C.ſi ꝯtra ius.vbi dicit ꝑ ipſum, ꝙ ad ordinẽ iudicia
riũ ita eſt aſtrictus delegat⁹,ſicut ordinari⁹.Per iſtũ text.
Dicit ẽt Bal.in l.peremptorias.in verſi. cõparet reus. C.
ſen.reſcin.nõ poſſe. ꝙ ſi reus accuſatus offert exceptio-
nes paratas,nõ põt cogi litẽ cõteſtari eis ſaluis. Iſtũ tex.
ẽt allegat Card.in cle. 1.de offi.deleg.pro ſingulari ad il
lud de clauſula, Vocatis vocandis. Iſtũ tex. alleg. ẽt Bal.ĩ
multis locis,quos adduxi in c. cùm contingat. de offic.
deleg.vbi recurre pro deficientibus hic, & cap.contra.

SVMMARIVM.

1 *Inſtantia an pereat de iure Canonico,ſicut de iure ciuili.*
2 *Statutum epiſcopi an valeat,per quod præfigitur tẽpus inſtãtiæ.*
3 *Iuriſdictio delegata non perit per lapſum triennij.*
4 *Inſtantia currit irreparabiliter impedito in prima inſtantia.*
5 *Inſtantia cauſæ ſi eſt lapſa facto iudicis,non datur reſtitutio.*
6 *Inſtantia appellationis non currit impedito ipſo iure.*
7 *Impeditus debet proteſtari,vt ſibi ſaluum ſit ius ſuum, niſi in tribus caſibus.Iſtos caſus hic vide.*
8 *Officialis finito officio,vt non poſſit conueniri,quid facere debet.*
9 *Pars citata ſpecialiter vt agat, non perdit ius agendi, niſi à iudice bis fuerit monitus.*
Inſtantia cauſæ principalis non prorogatur.
Tempus non extendens metam triennalem præfixam à delegante prorogari poteſt.poſt nu.9.verſi.prima declaratio.
10 *Inſtantia ſtatutaria breuior triennio prorogari poteſt.*
11 *Cauſa principalis poteſt ſuſpendi per compromiſſum.*
12 *Inſtantia perempta põt innouari repetẽdo vnico momẽto oĩa acta.*
13 *Inſtantiæ prorogatio non firmatur etiam iuramento.*
Inſtantia cauſæ appellationis poteſt ſuſpẽdi pacto, vel cõpromiſſo. quam tamẽ ſuſpenſionem procurator facere non põt ſine ſpeciali mandato.Poſt nu.13.verſi.ſecunda reg.& verſ prima ſit itaq;.
14 *Tempus decendij datum ad appellandum non eſt prorogabile.*
15 *Fatalia appellationum poſſunt per partes ſuſpendi.*
16 *Sententia lata poſt inſtantiam ſtatutariam,vel poſt trienniũ,eſt ipſo iure nulla.Poſt nu 15.ver.de ſentẽtia lata. Quam regulam limitat multis modis,vt hic nu.17.& 18.*
19 *Tempus in dubio præſumitur præfixum inſtantiæ, non iudici.*
20 *Iudex interpellatus vt expediat cauſam,non incurrit pœnam impoſitam iudici non expedienti cauſam.*
21 *Cautela talis an valeat,ſi iudex dicat,Abſoluo,vel condemno,pro ut quiſque eſt condemnandus,vel abſoluendus.*
22 *Inſtantia perit coram arbitro,cui non eſt tempus præfixum.*
23 *Inſtantia currit in cauſis ſummarijs.*

CAPITVLVM XX.

1 VENERABILIS.¶ Dicit hic do.And.ꝑ
* plura, ꝙ † ẽt de iure Canonico perit inſtã-
tia,ſicut de iure ciuili.Cõis * tñ ꝯcluſio eſt,
ꝙ de iure Canonico nõ perit ĩſtãtia,c. fi.de
proba.iũcta declaratione Hoſ.ibi dicentis,
ꝙ in illa cauſa lis fuit ꝯteſtata tꝑe Celeſtini.deinde abide
fuit corã Gregorio:& nõ dicas,ꝙ ibi eſſent plures inſtã
tiæ.Rõnẽ differentiæ inter ius ciuile & Canonicũ ponit
Bal.in c.fi.de dolo & ꝯtu.quia ius Canonicũ ꝯſiderauit,
ꝙ inducẽdo hãc peremptionẽ eẽt potius inſtãtiã reitera
re,q̃ liti finem imponere,qa nõ dr̃ ꝑfectè ſopitũ,qđ reite
rari & recidiuari põt,& iõ ꝑ ius Canonicũ melius proui
det immortalitati litiũ, q̃ per leges,cũ ꝑ illas lites efficiã
tur prolixiores ꝑꝑ tꝑs in reiterãdo ꝯſumptum.Ratio au
tem Abb.hic nõ eſt generalis ꝑꝑ ſequentem fallentiã.

ADDITIO. *Ad hæc vide tu Alex.cõſ.23.in 3.vol.et 64. vol.4.& Barb.in c.de cauſis.de offi.dele.Phi.Sy.* ¶ Fallit aũt hæc
cõis ꝯcluſio primò in cã appellationis, vbi lapſo anno,
vel biẽnio ex cã dato,cadit appellãs à cã, ca. cũ ſit.de ap-
pell.¶ Fallit ſcđò,vbi reus abſoluit ꝑꝑ ineptum iudiciũ,
iuxta c.examinata.& ibi tradita ſ.eo.¶ In quantũ dicit
2 hic Abb.ꝙ † nõ valet ſtatutũ epĩ,à quo terminus ꝑfige
ret inſtãtię,quia nõ põt ſtatuere ꝯtra hoc capitulũ,cùm
ſit ius Papæ,& ſic ſuperioris, c. qđ ſup his. de maior.&
obe.cũ ſimi. Dic tñ,ꝙ hoc c.nõ reſiſtit ꝯſuetudini, quæ
induceret ſup hoc,qa bene valet ꝯſuetudo ꝯtra Cano
nes,c.fi.de ꝯſue.Et rõ diuerſitatis eſt,ſm do.Abb. ibi in
ver.ſed pulchrũ.quia actus ſtatuẽdi denotat magis am-
bitionẽ & ſuperioritatẽ,q̃ inductio ꝯſuetudinis,q̃ ſurgit
ex tacito ꝯſenſu. Qñ aũt poſſit eꝑs ſtatuere ꝯtra cano-
nes,dixi plenè in d.c.fi.de ꝯſue.& ponit latè Pe.de Anc.
in regula,ea q̃.de reg.iur.in 6.in pen.char.& ibi dicit,ꝙ
eꝑs cõmittẽs cãm põt ꝑfigere terminũ, de quo dubito
3 ꝑꝑ glo.in c.fi.de hæret. in 6. ¶ Iuriſdictio † delegata nõ
perit per lapſum triennij.Ita tenet hic gl.1.in 2.lec.Limi
ta, niſi princeps delegans ꝑfigeret inſtantiã ipſi iudici,
Nã ſi eſſet illa minor triẽnali,bene periret iudici,ſed nõ
partibus,& ideo ex eiſdẽ actis factis corã eo poſſet expe
diri illa cã.Ita dicit Bal in l.properãdũ.C.de iud. in prin.
¶ Adde, ꝙ ſi ſtatutum dat alicui iudici liberum arbi-
triũ,nihilominus tenebit expedire cauſam intra inſtan-
tiam iuris communis,vel ſtatuti.Itẽ dicit Bar.in l.ſi in le
ge.ff.loca.& Pet.de Anch.in repe.c.1.in 35.char. de ꝯſt.

ADDITIO. *Adde tu ad illam deciſi.Bar. Alex. conſ.50. in 3.& vlt.col.in 2.vol.& Pau.de Caſt. in auth.quæ ſupplicatio.C. de preci.Imp.offer.& do.Fede.in d.c.1.de conſt.col.18. & Ro.conſi. 312.et Are.ĩ c.dilecti.de iudi.Phili.Sym.* Adde circa hæc cau
telã,quã ponit hic Mariã.& dicit optimã,ſ.ꝙ elapſa ĩſtã-
tia actor petat pronũciari inſtantiã perẽptã facto & cul
pa rei,& eũ ꝯdemnari in expenſis factis in cã, qđ quidẽ
iudex põt facere.quia quo ad hoc durat etiã eius officiũ.
Allegat Bald.in l.properandum.§.illo.in fi.C.de iudi.

ADDITIO. *Adde tu,ꝙ idẽ tenet ibi Bar.& vide Alex. cõſ.137.in prin.in fi.vol.4.& Ioan.de Ana. 93. Phili. Sym.* Itẽ
dicit do.Mar.ſe obtinuiſſe in facto,ꝙ reus, q toties fru-
ſtra appellauit,tenet ĩ expẽſis,qa appellãs friuole dr̃ ma
nifeſtus ꝯtumax,c.2.de dolo & ꝯtu.li.6 Imo ſubdit for-
tiùs,ꝙ ſi actor fuerit ꝯtumax,licèt vincat,tãto minùs ꝯ-
dẽnabit reus in expẽſis,quãtũ abſorbet illa ꝯtumacia a-
ctoris.Alleg.ĩ ſimili gl.in c.pẽ.de exce. & tex.ĩ ſimili in
c.1.de re iud.li.6.& dicta ꝑ ſe in c.calumniã.de pœnis.in
5.articulo,vbi dicit,ꝙ actor vincẽs dẽt ꝯdẽnari in expẽ-
ſis factis à reo ex tarditate actoris in ꝓponẽdo iura ſua.
Et circa iſtã mãm perẽptionis inſtãtiæ facias infra ſcri-
4 ptas ꝯcluſiones.¶ Prima itaque ꝯcluſio ſit,ꝙ † impedito
in prima inſtãtia oĩno currit tꝑs irre-
a parabiliter [a]. Ita dñt Bart.& Bal.in au
thẽ.itẽ ſi appellatione. C.de tẽpo.app.
& in l.petẽdę.C.de tẽp.ĩ integ.reſtit.pe
tẽ.per l. properãdũ.ĩ fi.inducẽdo a ſpe
ciali in pupillo,C.de iudi.& tenet latè
hic Are.Fallit hoc,vbi ꝑfigeret tꝑs, nõ
tãtùm inſtãtię,ſed ẽt liti.Ita dicit Bald.
in authẽ.clericus.C.de epiſco.& cler.ĩ
l.1.ad fi.C.dila.Tũc enim par eſt rõ in iſto caſu,q̃ eſt etiã
in inſtãtia appellatiõis,de qua ſtatim dicet. Facit l. ſed ſi
ꝑꝑtorẽ.§.ait ꝑtor.ff.ex q.cau.ma.vbi is,cui ius facto alte
5 rius perijt,reſtituitur.¶ Secunda ꝯcluſio ſit, ꝙ † ſi facto
iudicis lapſa eſt inſtãtia cãæ prĩcipalis,nõ dat reſtitutio.
Gl.eſt in ver.ſi quando lis.in fi.in Authe.de appel.§.1.&
tenet Salic.in d.l.properãdũ.§.ſin aũt vtraq;.Nõ obſtat
gl.in §.hoc quoque.in Auth.vt ſpõſa.largitas.qa loq̃tur
in cã appellationis, de qua infra dicet.Fallit hoc vbi iu-

a Irreparabiliter. *Ad qđ vide copioſè & no.per do.Soci.in conſi. 31.inc. proſequendo ordinem. per totũ in 1. parte,char.72.*

Universidad de Deusto Biblioteca

a Vbi iudex. *Adde tu, ꝙ teneo istud ita demum procedere, si partes non apparent negligentes. Consilium ergo est, vt protestationes multiplices partes faciant iudici. Ita Bal. & Sal. in l. ꝓperādum. §. si aūt vtraq;. C. de iud. do. Ant. in c. plerunque. de rescri. in 1. col. ī vers. ego dico. Et adde, ꝙ illa protestatio debet apparere in actis, secundū Bal. ibi in d. §. si autē. Adde Bar. in materia ī l. Titia. §. vsuras. ff. de leg. 2 et in l. 2. §. dies. ff. quādo appe. sit. Et dic, ꝙ si isto casu iudex absentaret se, ꝙ pars poterit offerre tabellioni supplicationē. Ita Bal. in authen. quæ supplicatio. C. de precibus Impe. off. Et adde Bar. in auth. itē. C. de tēp. app. & not. in practic.*

a dex[a] cāæ principalis caret culpa, putà si est īpedit⁹ multitudine cārum. qa tūc dabit restitutio parti, vt elegāter ꝑ Abb. hic & Lud. ī l. si verò. §. de viro. ī 44. fal. ff. so. ma. Et rō pōt esse isto casu, ꝙ det restitutio: qa dat in subsidiū, ex quo parti nō pōt esse cōsultū ꝯtra iudicē, cū careat culpa, iuxta regulā. l. fi. in prin. ff. de eo. ꝑ quē fact. erit. vbi impedito ab alio datur actio ad interesse ꝯtra eū, & si ille nō est soluēdo, dat in subsidiū restitutio. Sed certè ista ð fallētia dubito, qa si est spāle in minore, ꝙ ipse restituat in subsidiū: ergo ī alijs in ꝯtrariū ē ius cōe. Et ita tenet hic Are. in j. col. & placet. Vbicūque aūt dictū est currere instātiā, intellige saluo tū semp iure ꝯtra dolo impediētē, ꝑ l. arbitro. §. pē. ff. ð dolo. q si nō ē soluēdo, inanis est actio, licèt glo. ibi dicat, dari restitutionē. Sed in ꝯtrariū facit qð s. dixi post Are. hic, ꝙ speciale est hoc in minore. Ergo in ꝯtrariū est ius cōmune. Et iō cogita. ¶ Tertia ꝯclusio sit, ꝙ
6 † instantia appellationis ipso iure nō currit īpedito, vt hic ꝑ Are. ꝑ tex. in §. hoc quoq;. Aut. vt spōsa. lagi. col. 9. in ver. nullū penit⁹ ꝑiudiciū: si nullū ꝑiudiciū ergo nō ē necessaria petitio restitutiōis ī itegrū, qa illā petēdo pateret ꝑiudiciū vexationis, & expensarū, vt eleganter ēt ꝑ Mod. ī c. ex rōne. de appel. verb. circa quintū. & Pau. de Ca. cōs. 25. ad fin. ¶ Limita primò, dū modò impeditus protestatus fuerit, & appareat, ꝙ ꝑ ipsum nō stetit, vt dixi ī c. cùm M. in j. q. ꝓtestationis, de ꝯsti. & ē gl. in c. cupiētes. §. ꝙ si. ī verb. ꝓposita. de elect. in 6. & ibi dicit Imo. quē sequit Dom. se obtinuisse ī vna causa appellationis, ꝙ appellās, q nō potuerat habere copiā iudicis ad interponēdū appellationē, & ꝑmisit labi tꝑs datū à iure ad appellādū, succūberet ꝑꝑ negligētiā in non protestādo, ꝙ per eū nō stabat, quo minus tēpore debito interponeret appellationē.

ADDITIO. *Ad quam gl. vide tu Alex. cons. 164. vol. 2 Felin. in c. ex transmissa. col. 1. 3. & seq. de præscrip. & Barb. consi.*
7 *50. vol. 2. Phil. Sym.* ¶ Cōiter † gñaliter tenet in omni impeto, ꝙ debet ꝓtestari, vt sibi sit saluū ius suū ꝑter quā ī tribus casibus. Primus est, vbi nō sumus extra lapsum tꝑis, sed ītra tꝑs ītra qð allegat excusatio, qa tūc sufficit pedimētū interueuisse, licèt nō sit facta ꝓtestatio. Ita dicit Imo. ī c. plerunq;. de rescri. inducēdo c. si aūt. cū mā, eodem tit. ¶ Secundus casus est, vbi nō requirit ꝓtestatio, qñ tempus est vtile. Ita ꝯsuluit egregiè Card. cōs. 128 incip. In quæstione, q vertit inter Andreā. loquēs de vasallo impedito, q nō petijt intra annū inuestiturā, qa annus ille est vtilis, & iō cùm sit vtilis, ñ currit impedito. Oīa enim iura loquentia de ꝓtestatione impediti, intelliguntur, vbi tempus est cōtinuū, qa tūc benè est necesse, vt fiat ꝓtestatio, ne currat, secus, vbi tꝑs est vtile, vt ꝑ Card. vbi s. & in dubio quidē omne tēpus censetur ꝯtinuū, vt est gl. in clem. 1. in verbo, ꝯtinuū. & ibi Doc. de resti. in integrū. ¶ Tertius casus est, in quo nō requirit protestatio, s. qñ impedimētū surgit ex persona impediti: nā isto casu licèt esset vtile protestari, non tamen est necessarium. Ita dicit Imo. in c. fin. de appell. per rationes, de quibus ibi per eum dicentem hoc antea à nemine fuisse tactū. & sequit ibi do. Phil. & in c. ex rōne. in ver. sed dubitat. eo. tit. Quæ omnia nota tanquā noua.

ADDITIO. *Reliqua vide per do. Fel. in d. c. ex transmissa, & quæ ibi scripsi, de præscri. Phil. Symo.* ¶ Secundò limita, dū modo impetus ꝓbet se fuisse paratū expedire actū, Tex. est ī l. q cōmeatus. ff. de re mili. & ibi Bar. & Inn. in c. ex trāsmissa. de ꝑscrip. ī prin. & Are. ī c. prima actione 16. q. 3. ¶ Tertiò limita, dū modò impeditus probet se adhibuisse conatū, vt repelleret impedimētū. Tex. est ī l. fi. C. ð adul. & ibi Bar. & Sal. Reliqua circa impedimētū nō cadūt hic, maxime mā de modo probādi ipsum, sed ponit per oēs in l. 2. §. & quod diximus. ff. si quis cautionib⁹. & ꝑ Mod. in d. c. ex rōne. in 3. char. in ver. quartum principale. cū quatuor folijs seq. de appell. ¶ Circa
8 cautelā Card. de officiali, cuius causa in loco, vbi gessit magistratū, debet determinari intra 20. dies & vlteri⁹ ibi ꝯueniri nō potest, sed in ꝓpria patria sic, fm glo. & Bar. in l. j. ff. ad l. Iul. repe. ꝙ ad hoc euitādū debet facere fieri ꝓclama, &c. qa tunc ēt nō poterit posteà ꝯueniri ī propria patria, & refert hic Abb. Adde Bal. ī l. obseruare. §. proficisci. ff. de offi. procons. & leg. vbi tenet idē, ꝙ tale proclama operet, vt nō possit ꝯueniri ī propria patria, nisi cōueniret in mā non cōcernente officiū. Imo adde, ꝙ in propria patria cōueniret, nō obstāte tali cautela, per c. aduersus. de immu. eccle. vbi dicit Pet. de Ancha. ꝙ officialis absolutus à syndicatu, adhuc pōt ꝯueniri in propria patria, nō obstante, ꝙ elapsus sit terminus edicti. Tu tene istā cautelā ꝓ vera. Nō obst. c. aduersus. qa loquit in casu, quē ponit Bal. in d. §. proficisci. Pro fallentia, s. in delicto ꝯcernente ne dū officiū, sed ēt personā officialis, vt ibi per Abb. in ver. & facit iste tex. Huic cautelæ nō obst. l. j. C. vt nemo inuitus. qa fallit, vbi sub est iusta causa cogēdi nolentes agere, vt agāt, vt dr ibi ī gl. quæ exempiificat in scholari recessuro. Et in officiali potest esse duplex causa iusta. Prima, ne officicialis tardet in loco. Secunda, qa defensiones ꝯcernentes gesta in officio, habētur prōptiores in loco officij, q̄ in patria, vt hic per Abb. Et tales termini ad agendū nunquā assignant nisi ex iustis causis, puta in casu l. diffamari. C. de inge. & manumis. de quo vide aliquid ꝑ Bart. in l. Titia. ff. de accu. cū concor. Circa quæ not. duo. Primo, ꝙ lapso termino ad agēdū adhuc agi pt, donec iudex imponat silentiū his, qui nō cōparuerūt. Ita dicit Inn. c. cùm in tua. qui matri. accus. poss. de quo exclamat Ang. in l. j. C. vt nemo inuitus. & idē tenet Bal. in d. l. diffamari. nisi in duobus casibus, s. vbi termin⁹ esset statutus à lege, vel statuto, qa eo lapso nemo postea audiret. Ita dicit Inn. vbi s. per l. ob ꝯmissa. C. de adul. ibi gl. sequit Bal. in auth. ad hæc. C. de vsur. & d. l. diffamari. & in c. j. quo tēpore miles vasa. ¶ Alius casus est, vbi in assignatiōe termini fuit per iudicē cōminatum, ꝙ nisi cōpareret, amplius eos nō audiret: tunc. n. non est opus noua impositione silētij. Ita dicit Sal. in l. si ea. C. qui accus. nō pos. de quo facit festū Are. in §. si minus. Insti. de act. ¶ Secūdò
9 not. ꝙ † pars specialiter citata vt agat, non perdit ius agendi, nisi à iudice bis fuerit monita. Glo. est singularis. & ibi exclamat Ang. in §. j. in Authe. de hære. & Falci. vbi dicit, ita mirabiliter esse limitandā mām l. diffamari. C. de inge. & manumis. cum simi. Per quas imponit silentiū lapso termino: dicit tamē cogitandū. Et sequit Marian. in c. licèt. in vlt. col. de accus. vbi dicit se examinasse in §. sed neque hæres. Insti. de testa. in repe. sua.

ADDITIO. *Reliqua tu circa istam materiā vide ꝑ Ang. de Are. in rubr. Institu. de exce. & Alex. consi. 108. vol. 1. & Cepol. cautela sua. 150. & Fel. in c. ex literis, in ver. fallit nonò, de cōstitu. & in c. licèt causam in ver. limita duodecimo. de proba. & vnū verbū per eundem in c. 2. in versi. tamen dicas de testi. & in c. cùm olim. in ver. quando autem. eo. tit. de testi.* ¶ *Hic ergo cessaui in additionibus propter festinationē imprimere volentiū. Et si qua minus opportunè inserta fuerunt, ignoscatur tyrocinio nostro: tumultuaria enim & pauca quidem & breues & indistinctæ additæ sunt culpa ipsorum impressorū, properè nimiū nobis calcaria subdentiū, elaboraui tamen, vt par erat, pro ingenioli mei viribus, vt opus hoc quàm emendatum & castigatum in lucem animosè prodiret, licèt exemplar mihi ita deprauatum & corruptum traditum fuerit, vt nec syllaba quidem cōcinne apta foret, vt mihi testis locupletissimus esse potest præstantissimus præceptor meus And. Pomus, vir cōsummatissimus, & quem aliquando, si fata vitam dederint, Doctorem ætatis suæ principē futurum video. Phil. Symo.* ¶ Et quia plenè hic tractatur, an instātia possit prorogari[a], vt enucleet ista materia, prima

a Prorogari.

regula

Ad quam materiam vide etiam plenè per do. Socin. in consil. 31. incip. Prosequendo ordinem. versi. & snīa. Aliter ēt ī 1. parte cha. 62.

regula sit, ¶ Instantia cāæ principalis nō prorogatur. Gl. 2. l. 2. §. si & iudex. ff. de iudicijs. Bald. in l. ꝙ si nolit. §. si qs ita. ff. de ædil. edict. Pau. de Cast. cōs. 15. versi secūdo principaliter. Bart. in l. Seius & Augerius. ff. ad l. Falci. & Doc. j. allegandi. ¶ Prima declaratio. Tꝑs nō excedēs metā triennalē præfixā à delegāte prorogari pōt. Text. est in ca. de causis. de offic. dele. Dummodò non vltrà trienniū, fm Sal. in d. l. properādū. & dū modò prorogatio fiat ante finitū tꝑs præfixū, per l. sed si manēte. ff. de precario. Et si in iurisdictione prefigeretur lōgius tꝑs, tūc iudex facta prorogatione tenet expedisse intra trienniū à litis contestatione, fm Salic. ibi suprà. ¶ Secūda declaratio. In-
10 stātia † statutaria breuior triennio prorogabilis est fm Salic. ibi s. ꝑꝑ rōnē præcedentis declarationis. Et est verū, ꝙ Imo. in l. 4. in prin. ff. de dam. infec. & Bal. de pace Constantiæ. in versi. causis. tenet contrariū: quia subrogatū, &c. & iō Maria. hic dicit cogitandū, licèt nō alleget istos. Sed horū opin. procederet, vbi prorogatio trāscenderet trienniū: quod esset absurdū, quia causarent infinitates. Sed intelligo cōclusionē, vbi nō trāscendit trienniū ipsa prorogatio, & tunc illud tꝑs subrogatū differt ab alio: quia illud reperit certā & primæuā metā, q non improbatur à d. l. properādū. Res enim de facili redijt ad ius cōmune, & ad naturā suā, vt est glo. in c. statutū. in ver. numerādū. de ꝑben. lib. 6. ¶ Tertia declaratio.
11 Per † cōpromissum pōt suspēdi cā principalis. Ita dicit Bart. in authen. si tñ. C. de tēp. ap. & Bal. in d l. properandū. Cōtrariū verius, vt per Abb. hic, & Imo. in c. de causis. de offi. dele. Salic. in d. l. properandū. quia rō clemē. quā diu. fundata in maiori præiudicio cessat in cā principali, vt hic per Abb. & ad l. cōtra maiores, & consimiles, dic, ꝙ procedunt, vbi ambæ viæ sunt necessariò incōpatibiles, vt hic per do. Franc. qui allegat gl. in c. cùm dilectus. in ver. ꝑscriptione. de relig. do. ¶ Quarta decla
12 ratio. Instantia perēpta † pōt de nouo innouari repetēdo vnico momēto oīa acta, Ita Bart. in l. si à te. ff. de except. rei iudi. Maria. hic dicēs quotidie ita fieri, & docēs modū practicādi. Adde Ang. idē tenētē in authen. si tñ. circa princ. C. de tempo. appel. Abbas in c. fi. de probat. & Imo. in d. c. de causis. subdentem cautè, ꝙ ista nō est propriè ꝓrogatio. per d. l. sed si manēte. sed est inchoare de nouo: & intellige, dū modò præsente & cōsentiēte iudice. Ita dicit Fulg. in d. l. properādū: sicut in alijs actibus iudicialibus, c. forus. de verb. signifi. Et ad c. clericus. de iureiu. dic vltra istos, ꝙ ille ibi non iurabat iterū, sed volebat primū iuramētū extēdere vires ad statuta noua: hic aūt fit expressa reiteratio actorū, licèt ꝑ relatione ad aliud, q̄ dēt idē operari, acsi de nouo fuissent facta acta de verbo ad verbū, l. ait ꝑtor. §. 1. ff. de re iudi. Nec obstat rō figmēti do. Abb. qa ex diuerso euitant expēsæ, iuxta doctrinā Bal. in c. fi. de dolo & cōtu. Itē instātia pōt abbreuiari partiū cōsensu, tā in principali, q̄ in appellatione Lud. in l. 2. ff. de re iudi. Bal. in l. cēturio. ff. de vulg. & pupil. qa cōsonat publicæ vtilitati, vt cāæ citò expediant. Idē dic in tꝑe præfixo à delegāte, nā & illud pōt abbreuiari partiū cōsensu. Ita Imol. in dicto capitulo, de causis de offic. delega. ¶ Quinta declaralio. Proro
13 gatio † instātiæ nō firmat ēt iuramēto. Ita Abb hic, allegādo Bal. idē sentit Bar. in dicta l. Seius & Augerius. ff. ad l. Falci. quasi in fin. Dic cōtrariū fm Pet. de Anch. in c. licèt. de iureiu. lib. 6. & Imo. hic, & in d. l. Seius & Augerius. & in repet. c. cū cōtingat. in vers. qa inquātū. de iure iu. Rō, qa tale iuramētū nō ē cōtra ius Canonicū, à quo iuramēta regulant, d. c. cùm cōtingat. Ita intelligit c. si diligēti, j. ti. proxi. nā ibi actus erat expresè reprobatus a canone, quod nō est hic & ēt in foro seculari istud iuramētū ligat. Ita Imo. hic. Itē adde, ꝙ vbi in cā periret nedū instātia, sed ēt ius partis, puta qa imponeret silētiū lapsa instātia, tūc instātia pōt suspēdi. sicut in cā appellationis, qa subest rō magni ꝑiudicij, sicut est in cā appellationis. Ita dicit Bal. in l. petēdæ. C. de tēp. in integ. restit. pete. in fi. ¶ Secunda regula principalis est, Quod instātia cāæ appellatiōis pōt suspendi pacto, vel ꝑ cōpromissum, clem. quādiu. de app. ētsi non compromitteret de ipsa cā appellationis, qa oīno vtroque casu intēdūt partes suspendere iurisdictionē, qð tñ declara, vt j. ¶ Prima sit itaque declaratio, ꝙ procurator sine speciali mādato non pōt facere hanc suspensionē. Ita dicit Cald. cōs. suo 4. ti. de app. ¶ Secunda declaratio sit ad hāc materiā, ꝙ
14 † tꝑs decendij datū ad appellādū est improrogabile. Ita dicit Paul. de Leaza. in d. cle. quandiu. de app. quē sequit Rota in deci. in nouis. in ti. de dila. decisi. secūda, incip. Itē fuit dubitatū. ad fi. & do. Ant. ī c. licet. de procur. Bal. in authen. ei, qui. C. de tēp. app. Ange. in authen. hodie. C. de app. Pau. de Cast. & Lud. in l. 2. ff. de re iudi. Imo. in d. cle. quandiu. & ibi Cardi. in 5. q. In hac mā, cur nō possit ꝓrogari instātia, rōnē ponit Bal. in d. authen. ei, qui. C. de tēp. appe. dicēs, ꝙ rō est, qa partes non pñt facere, ꝙ iurisdō deuoluat in non habentē, l. priuatorū. C. de iurisdi. omn. iud. Itē qa partes facere non pñt, quin snīa trāseat in rē iudicatā. Ita Lud. in l. si diuersa. C. de transact. Adde gl. magnā ī c. cùm sit. de appellat, dicēs, hoc decēdiū, nō posse per iudice prorogari. Subdunt ibi Moder. ēt partibus volentibus, per gl. fi. in authen. offerat. C. de lit. contest. Pōt tñ istud decendiū minui per partes, fm
15 Lud. in d. l. 2. ff. de re iudi. ¶ Tertia declaratio sit, ꝙ † fatalia appellationū pñt per partes suspendi, ita ꝙ nō currant, & cā non tractet corā iudice, sed nequeunt prorogari, puta addendo tēpus. Ita Ioā. And. in addi. Spe. in ti. de appel. §. nūc breuiter. super ver. illud per multa, maximè ꝑ l. nemo. C. de tēp. appe. ibi, nec sub prætextu quodā altero. Sequit Roma. in d. l. 2. ff. de re iudi. & Abb. ad quē semper recurre, ī c. ex rōne. de appel. Idē tenet Bal. in d. l. cēturio. & Cyn. & Bar. in d. authē. ei, q. & Matthesillanus notabili suo 24. ꝑ c. oblatæ. de appel. ibi, nō ualeat prorogari. Rō differētiæ, qa stāte suspēsione iurgia cessant & impēsæ cū spe cōcordiæ, qð nō est in prorogatione, vt latè per ꝑdictos. Cōtrariū tenet hic Are. & Bar. in l. 1. §. fi. ꝑ illū tex. C. de tēp. appel. & do. Philippus in d. c. ex rōne. dicēs, esse casum in d. §. fi. non cauillādo. Idē tenet Imo. in d. l. Seius & Augeri⁹. & Bal. de pace. Cōstā. in uer. in causis. & in d. authen. ei, q. Sed ꝑcedēs opi. faciliùs teneret ꝑ d. l. nemo. cui non rñdet. Ad §. aūt, in quo se fundāt tenētes cōtrariū. dic, ꝙ loquit in restitutione fataliū, fm Abb. in d. c. ex rōne, vel ī suspēsione. Ad versi. verò in causis. dic, ꝙ nō vtit verbo Prorogare. ¶ De snīa lata post instātiā, dic, vt hic ꝑ Abb. & adde Pau. de Cast. cōs. 324. inci. In Christi. vbi dicit, ꝙ oēs cōcordant in hoc, ꝙ snīa lata post instātiā statutariā est nulla, sicut lata post trienniū datū a iure cōi decisioni causarū. Rō, quia subrogat loco illius. Itē, quia alias statutū nihil operaret. ¶ Limita primò, nisi imponat pœna iudici ñ iudicāti in tꝑe statuto, fm Ioā. And. ī addi. Spe. allegata hic per Abb. Rō, qa statutū satis operat apponēdo pœnam. Ex quo no. ꝙ actus cōtra l. pœnalē non est nullus, qð firmat Bald. in l. ait ꝑtor. § 1. ff. de dam. infec. Sic limita l. nō dubiū. C. de ll. & c. vide. 10. dist. ¶ Scðò limita, nisi instātia præfigat iudici tātùm, & non iurisdōi, qa tunc valet snīa lata post instātiā, vt per ꝑdictos, & pulchrè Lud. Roma. consi. 415. in fi. & 417. in fi. per tex. clarū. in l. 1. C. vt oēs cāæ, tā ciuiles quā criminales. & tenet Bal. in l. properandū. & in l. scire oportet. §. ꝯñs. ff. de excus. tut. & Pet. de Anch. in cle. 1. de restit. in integ. & Ange. Are. in §. minus. in uer. in hoc tñ credo. Instit. de actio. & Bald. in c. 1. si de inuesti. inter dñum & vasal. lis ori. & in l. obseruare. §. proficisci. in 3. q. & seq. ff. de officio. ꝓconsul. & leg. & in l. fi. C. vt intra certū tꝑs. & do. Abb. hic. ¶ Tertiò li-
16 mita, nisi † post instātiā ferretur snīa absolutoria ab obseruatione iudicij. ita dixit Ang. in l. properādū. ꝑ d. l. fi. C. vt intra certū tꝑs, q ad hoc est singularis. Et intellige, ētsi instantia esset ꝑfixa iurisdōni. Facit cle. 1. de rescri. & cū his, q dixi in c. 1. s. eod. Vno casu cessat ista fallētia, videlicet in casu l. pen. C. de nauf. lib. 11. vbi lapso tꝑe præfixo ibi ad cām nauicularij naufragium passi habet ipse nauiculator ꝓ absoluto à petitis: nec est opus absoluto-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ria iudici:& eſt caſus vnicus ibi, ſm Ang.in d.l.properã-
17 dũ.in prin.¶ Quartò limita, vbi† poſt inſtantiã reus eſt cõfeſſus, ſecũdũ Bal.in d.l. properandũ.in fi.prin.& hic per Abb.ponentẽ rationẽ.Sed caue ſm Aret.quia iſtud eſt clarũ, vbi inſtãtia ſola deſeritur.Sed vbi eſſet appoſitũ tẽpus nõ ſolùm inſtantię, ſed ẽt cauſę, vt ſi ſtatutũ prohibet poſt tẽpus cognoſci de maleficio, vtrùm tũc poſſit cõfeſſus puniri? Dic, vt per Bald.in l.criminis.in fi. C. qui accuſ.nõ poſ.dũ dicit, ꝙ cõfeſſus maleficiũ opponere põt exceptionẽ declinatoriã. Et dixi ſ.eo.c. at ſi clerici. Adde magis in terminis Bal.ĩ l.genero.ff.de infa.vbi dicit, ꝙ finita inſtãtia poſita per ſtatutũ liti, inquiſitus ẽt ſi cõfitetur, eſt abſoluẽdus.Sequitur Ang.de Are.in tractã, ſuo maleficiorũ, in gl.in ver.cõparẽt inquiſiti.fo.48. Ratio, quia paria ſunt, quẽ eſſe de maleficio abſolutũ, vel præſcriptũ eſſe, l.ſi nõ conuitij, C.de iniur. Nõ ob.dictũ.Bald.in d.l.properãdũ.quia loquitur, vbi ſolum perijt inſtãtia, ſed hic perit ẽt ius reip.ex forma ſtatuti. Nõ ob.ẽt, ſi diceretur ꝙ contra præſumptionẽ iuris & de iure nocet confeſſio.Glo.& Bart.in authẽ. & ſi neceſſe.C. de dona.an.nup.quia hic eſt fictio, & nõ præſumptio.qa poſt ius quæſitũ parti ex præſcriptione ſtatuti ſtatutũ ipſum fingit partẽ liberatã & ſimilẽ abſoluto, ſm Maria. in c.de his.de accuſ. Et adde, ꝙ iſta fallẽtia procedit, nedum in cõfeſſo in criminali, ſed ẽt in ciuili, vt ſi ſit finita inſtanti, poſſit confeſſus cõdẽnari. Ita ampliat hoc ſolus do.And.ponẽs iſtud in c.de cauſis de offi. deleg. primò, quia eadẽ rõ, ſecũdò per dictũ Bal.in l.2. ad fi. C. de re iudi.vbi dicit, ꝙ cõfeſſus crimen ſuper libello inepto põt cõdẽnari vt per Inn.in c.qualiter. lo 2. de accuſ. Ita cõfeſſus debitũ ſuper libello inepto poterit condẽnari, inducit ſubtiliter l.ait prætor. §. permittit. ff. de mino. Hoc tñ ego limitarẽ eadẽ rõne, vt ſ p
18 Bal.niſi† p ſtatutũ a prohiberẽt cognoſci de debito poſt tps.vtputà ꝙ ſi creditor nõ egerit intra 10. annos, amplius nõ audiat, ſm notata per Bar.in l. omnes populi.2.q.3.q pri.ff.de iuſti.& iur.

ADDITIO. *Quod tamẽ ſtatutum an valeat, vide ibi plenè per Scribẽtes, vbi infinita ego addidi. Philip. Sim.* ¶ Ex quibus habes vnã limitationẽ ad dictũ Inn. in d. c.quałr & qñ.dũ dicit, ꝙ confeſſio non curat ineptitudinẽ iudicij: qa fallit, vbi iudiciũ eſt nullũ ex lapſu tpis, ex quo cauſat ius parti, per ſuprà dicta in ver. fallit quartò. Alias fallẽtias ad illud dictũ dixi, aliàs ibi. ¶ Secũda concluſio
19 circa hæc ſit, ꝙ† in dubio tps pſumit prefixũ inſtantię, & non iudici.qa hoc modo obuiat immortalitati litiũ. Ita Io.And.in addi.ad Spec.in tit. de lega. §.reſtat.qd ſequit Imo.in d.c. de cauſis. de offi.dele.& dicit mẽti tenẽdũ. Tñ in hoc melior eſt doctrina Bal. in l. fi. C. vt intra certũ tps.vbi dicit, ꝙ ſi tps ponit à ſtatuto, vel lege loquẽte in rẽ, pſumit pfixũ inſtãtiæ, ſecus, ſi in perſonã, puta, iudex expediat. Et idẽ dicit Bald. in l.obſeruare. §. proficiſci. ff.de offic. proconſul. & leg.in 3.q.& ſequit ſimpliciter Salic. in d.
20 l.properãdũ.in prin.¶ Et no. ꝙ † iudex interpellatus, vt expediat cãm, non incurrit pœnã impoſitã iudici nõ expedienti cãm intra certũ tps, vt hic per oẽs. Adde Cald. in ti.de pœnis.conſ.3.& Io.de Anan.in c. excõicamus. §.moueant.de hæret.& Ang.conſ.140.inci. Quidã Matthæus.vbi dicit, ꝙ ſtatutũ, ꝙ priores teneant ſub certa pœna cõmittere cãm appellationis, intelligit ſcilicet, ſi hoc petitũ fuerit. Et tenet ẽt Bal.per illũ tex.in l.1. §.magiſtratibus.ibi.moniti nõ dederint.ff. de magiſtra. conuen.& Abb.in c.fi.ĩ pen.col.de re iudic. vbi in terminis ſequit dictũ do.Ant.hic.& facit gl.fi.ibi in ver.dũ modò petitũ fuerit. cũ cõcord. quas ibi dedi. Cõtra hãc tñ opi. arguit hic dom. And. dicẽs, ꝙ aut eſt ſnĩa ferẽda pro actore, & non eſt opus, ꝙ inſtet illã ferri, quia iã in libello petijt reũ ſibi condẽnari, arg.in l.Titia.§.vſuras.& quod ibi Bar.ff.de leg.2. Aut uerò eſt ferẽda pro reo, & tunc idẽ, quia licàt ferre ſententiam concernat fauorẽ priuati, tñ hoc ẽt cõcernit fauorẽ publicũ & per cõſequẽs, iudex ẽt non petitus põt imperiri officiũ ſuũ, c. bonæ.de poſtul.prælat.cũ ſimili. Adducit ẽt ad hoc corroborandũ dictũ Bart.in l.Seius & Augerius.ff. ad l. Falci. in ducẽdo, vt hic p ipsũ.Sed his nõ obſtãtibus tene dictũ do. Anto.hic. Et primò, in quantum arguit de dicto Bart.in d.l.Seius.dic, ꝙ illud dictũ eſt verũ, & pcedit, qñ ambæ partes ſunt præſentes: & ita loquitur lex, properandũ.in princ.C.de iud.ſecus verò partibus abſentibus, uel altera abſente, & ita loquitur §.& ſi quidẽ.in d.l.properãdũ. probatur hoc ex doctrina Bal.in l.1.C.ut quæ deſunt aduoc.ubi generaliter quærens, utrùm partibus nõ inſtantibus iudicari poſſit, diſtinguit, ut ſupra dictũ eſt, ꝙ aut partes ſunt præſentes, & põt ferri: aut uerò partes ambæ ſunt abſẽtes, uel altera earũ, & nõ põt ferri. Nõ ob.ẽt id, ꝙ dicit de actore, ꝙ nõ dẽt ipſe requirere, qa ſemel iam hoc petijt in libello, ſed dic, ut iã dixi, ꝙ altera parte abſente, ſiue ſit re⁹, ſiue actor, neceſſe eſt, ꝙ petat ad ſnĩam procedi. Rõ, qa ad ipsũ requirit perẽptoriũ, qd nõ ꝓcedit, niſi petat, l.ad perẽptoriũ.in uerbo, petũt. ff. de iudi. & dixi in c.1. ſ. eo.qd no. cõtra do. Abb. hic dicẽtẽ, ꝙ ex officio iudex faciat citare, &c.& idẽ ſentit infra eo. c.proxi. in ult.col.ſequẽdo dictũ Bart. in d.l.Seius.pro quo nõ facit fauor iuris publici, qa reſiſtit regula d. §. & ſi quidẽ lo-
a quẽtis propriè labẽre inſtãtia. a An aũt in dubio præſumant partes inſtitiſſe, uel non, die, ut per Paul.de Caſt.in d.l. 1.C.ut q deſunt aduo. ¶ Signa cautelã
21 Doct. ꝙ † iudex dicat, Abſoluo uel cõdẽno, prout quiſque eſt condẽnandus, uel abſoluendus ex actis Sequit Bal.in l.cùm iudex.C.de ſent.reprobãs ibi Butrig. qui dando iſtã cautelã dixit poſſe dici de actis, nedũ factis ſed ẽt fiendis, qa in hoc malè per l.prolatã. C de ſenten.hãc cautelã ſequit Bal.in l.ait ptor, §.1.ff.de re iudi.dicẽs, hãc cautelã eſſe pro iudicibus imperitis, uel nõ habẽtibus tps deliberãdi. Idẽ tenet Ang. & Imo.ĩ l.q Romæ.§.Augeri⁹.ff. de uerb. oblig.Pau.de Caſt.in l.cõtinuus. ff. eo. ti.ſubdẽs, ꝙ ſi probatio non eſſet facta, ſnĩa eſt nulla, niſi incontinẽti fieret. Et diceret incõtinenti fieri, ſi fieret antequàm iudex diuertiſſet ad actus extraneos, p d.l.cõtinuus. Et tũc perĩde erit, acſi pbatio pceſsiſſet ſnĩam iuxta gl. in l.gnałr.in prin.ff.de rebus credi. Cũ iſtis ꝯcordat Bal.in l.nõ dubiũ.C. de legi. Idẽ tenet Spe.in ti.de ſentẽ. prola.§. iuxta.uerſ.ſed ecce. & ibi Bal. in addi. & Imol. in l.iudex. poſteaquã. ff.de re iud.¶ Daẽ & alia cautela, ꝙ iudex abſoluat reũ ab obſeruatiõe iudicij adiecta cã, qa de meritis cã mihi nõ liquet. qa tũc iſta ſnĩa non nocebit. Ita dicit Ang.ĩ d.l.ait ptor.§.1.ff.d re iu. Allegat Inn.in c.fi.de cõfir.utili, uel inutili. Qd intellige, ſaluis notatis p Bal.ĩ l. admonẽdi.ĩ uerſ.qro primò, qñ actor.ff.de iureiu.vc3, niſi inſtãtię eſſet pfix⁹ terminꝰ à partibus, qa tũc actore nõ pbante reus abſoluit diffinitiuè, de quo latè diſputat ibi Pau.de Caſt.& Roma ¶ Aliã cautelã poſuit Bal.in l.ab eo.C.qũo & qñ iudex. ꝙ iudex exprimat in ſnĩa qualitatẽ probationis, quæ magis eũ ĩclinat. Allegat gl. de qua exclamat in c.l; cãm.in verbo, poſſidetis. poſt principiũ ibi, ſed dẽt examinari. de proba. ¶ Aliã cautelam poſuit Bald.in l.perẽptoriũ.C. ſnĩam reſcindi nõ poſſe, ꝙ iudex dicat reſeruata tali exceptione, qua probata ex nũc te abſoluo, q̃ nõ ẽ tuta per pdicta, niſi fortè incõtinẽti pbaret, vt ſuprà de quo p do. An.ĩ c.ſuborta.ad fi.de re iudi.& Paul.de Caſt.& Imo.in d.§. Augerius. ¶ Aliã cautelã poſuit Bal.in l.1.C. qui accuſ. nõ poſſ ĩ antepen.col.qñ incidit qſtio falſorũ teſtiũ, cui⁹ cognitio abſorberet inſtãtiã, vt nõ pnũciet ſalua qſtione falſitatis, qua detecta habeat ſnĩa p annullata: d
22 quo ibi latiàs p eũ. ¶ Corã † arbitro cui nõ eſt pfixũ tps, inſtãtia perit, cùm ſit redactus ad inſtar iudicum, vt hic per Abb Sed ſua poteſtas in cognoſcẽdo de nouo reiteratis actis nõ expirat. Sic intelligo gl. 1.in fi.in dicta cle. quãdiu.&.authen.ſi tñ, in ea allegatã. Sic ẽt itelligo gl. 3. ĩ l.ſed ſi cõpromiſſum. & eſt additio.ff.de arb.vt latè p Roma in l.ſi qs arbitratu. verſ. in quãtũ autẽ Bal.ff.de verb.obl.& Imol. ibi in verſi. iuxta pdicta põt dubitari de arbitro. Vide vnũ ſimile: Nã poteſtas iudicis prorogati adhuc durat, licèt inſtãtia corã eo pereat, vel alias proceſſus annullet, vt ſingulariter poſuit Guil.de Cuneo ĩ l.eũ,q.ff.de ꝯſtituta pecunia.quẽ ſequit Ang.in l.ſi qs poſtea.ff de iudicijs.& ĩ l. ſi ꝯuenerit.ff.de iuriſdõne om. iudi. & ita intellige iſtũ pũctũ, q qdẽ eſt multũ difficilis: & do. Abb. illũ tãgit, vt hic ĩ c. cùm dilectus.ĩ fi.de arbitris. Et idẽ dic in arbitratore, cui tps nõ pfigit pp regulã, q̃ vult, ꝙ poteſtas nõ arctata tpe, nõ finiat, l. in vẽditione.§.tpe ff. de bo. author.iud.poſſid. Et inſtãtia nõ perit corã eo, vt hic p Abb. Fallit in caſũ l.fi. § ſed & ſi qs. C. cõmunia de legat. ſ. in arbitratore dato in vltima volũtate, q hẽt annũ. Et ita illũ tex. intelligit Bald. hic, & Ang.& Ro in d.l.ſi qs arbitratu. Et Bald.in l.fi.in vl.col. C. de contrah. empt. Et de ĩſtãtia corã arbitro dic, ꝙ incipit nõ à die cõpromiſſi, ſed à die litis ꝯteſt, vt p gl.in d.clem. quãdiu.in fi. Sic ĩtellige Bal.ĩ c.ſi aũt.de reſcri. ¶ In-
23 ſtãtia in† cauſis ſummarijs currit a: vt hic p Abb.& Bar.ĩ d.l.properãdũ.§.& ſi qdẽ.licèt Abb.dicat, ꝙ nõ reperit tactũ in terminis, quẽ reprehẽdit hic do. And.dicẽs, eſſe deciſũ p Bart. in d.§.& ſi qdẽ.adde Bal.in l.1.C.de iur. cal. cui⁹ dictũ ibi extollit do.Floria. dolẽs ignoraſſe in facto, & refert hic do. An.in fi. Idẽ tenet Pau. de Caſ.ꝯſ.289.in fi. Eſt verũ, ꝙ Bart. in l.litibus.C. de agricolis & cẽſit.li.10.& Bal.in l.pactũ.§ q prouocauit.in 10.q. ff.de pact.& Ange. Aret.in l.ab executore. in prin. ff.de appel.& Bal.in l.ꝯſentaneũ.in fi. C. qũo & qñ iudex. tenet ꝯtrariũ. Sed prima opi.eſt verior, quã ſequunt Cyn. Bald. & Salic. in d. l. properãdũ.in prin.& Bar.in d.§.& ſi qdẽ.ibidẽ dicẽtes, inſtãtiã incipere à die, quo cœptũ eſt cognoſci.¶ Limita hæc, dũ modo pducat libellus, vel fiat litis ꝯteſtatio, ſecus, ſi petit executio ſimpłr, ſm Bal. in l.1.§.1.ad fi.ſi qs ius di. nõ obt.vbi dicit, hãc eſſe opin. cõem aduocatorũ & ſentit.Ro.in repe.l.1.C.de hæred. inſtit. Sed dic, ꝙ ꝯcluſio pcedit abſque iſta limitatiõe: qa l.properandũ põt extẽdi rõne fauoris publici. Sic dr de diſpoſitione l.odioſæ, ſm Bar.in l.ſi ꝯſtãte.in 9. q.primę partis.ff.ſolu.mat.cũ ꝯcor.quas dixi in c.trãſlato. de ꝯſt. Sed hic eſt eadẽ rõ imo maior: ut ibi p Abb. Ergo, &c.

ADDITIO. ¶ *Et hoc expreſſe ſentit Bal ĩ d.c. 1.C. de iur. cal. & Barb. hic in fine. Phil. Sym. Hoc addidi quia per hoc in aliquo non eſt retardata celeritas impreſſorum.* Dicas tñ, ꝙ añ litẽ conteſtatã, vel actũ æquipollentẽ non currit inſtantia. Ita dicit Bal.ĩ l.& poſt edictũ.§.circũducto.ff.de iudicijs. dicẽs, ꝙ ẽtſi decennio duraret qſtio legitimatiõis pſonarũ, nõ currit ĩſtãtia: qa hoc fit añ litẽ ꝯteſtatã, l.ita demũ. cũ ſi.C.de procura. Pro hoc facit, qa in exceptionibus propriè nõ eſt inductũ ꝙ lis ꝯteſtetur. Dixi in c.prudẽtiã.de offi.delega.¶ Vltimò ſcito, ꝙ inſtãtia ſtatuti currẽs pendẽte appellatione, nõ currit pẽdẽte relatiõe, vel aduocatiõe facta p principẽ. Ita dicit Dom.in c.cupiẽtes. ĩ prin. de elec.in 6. pp gl.ibi in ver.immediata.quã valde nota.

a Statutum. Adde tu, ſtatutũ quod poſt certum tempus non admittit creditorem ad agẽdum, vtrum valeat, cum ſaltem poſſit agi in foro eccleſiaſtico? Poſuit Io. Andr. in c. fin. de except. in 6. Bal. ĩ c. ſi quis per 30. ſi de feu. fue. cõt. col. 10. Adde dom. Abb. in rub. de præſcript. & vide per Bart. in l. ſequitur. §. ſi viã ff. de vſu cap. Nam ibi tenet vnam opin. & in l. omnes populi. ff. de iuſti. & iure. tenet aliam. Adde do. Abb. in c. fin. de præſcript. in 3. & 4. colum.

a Inſtantia. Adde tu, ꝙ ẽt ego idẽ teneo ſed alijs medijs et alijs rõnibus non adductis hic per Fel. Et in primis pondero tex. in l. properandũ. C. de iud. ĩ verſi. ſuper poſſeſſione. vbi dicit textus, qualibet cã ciuilis hẽt inſtãtiã triẽnalẽ ſiue litigetur ſuper petitorio, ſiue ſup poſſeſſorio. Sed ego habeo ꝙ cã poſſeſſoria eſt cã ſummaria, vt no. gl. et Doc. in l. 1. C. quorũ legã. in verbo, ſecũdũ ſentẽtiam. Bart. in extrauagãti, ad reprimendũ, in verbo, ſummariè. & adhuc ſubtilius põdero d. l. properãdũ ĩ verba, exceptis cauſis fiſcalibus, et publicarum ſanctionũ. nam ego habeo, quòd in cauſis fiſcalibus proceditur ſummariè, l. pen. et ibi Bart. C. de cõuẽ. fiſci. debitor. li. 10. Fortius cã publicarũ functionũ dicitur ſummaria, l. 1. C. de exac. tribu. lib. 10. Modò habeo pulchram regulam, quòd exceptio extẽdit regulam, vt loquatur in caſu, in quo aliàs non loqueretur. Pone, aliquis conſtituit procuratorẽ generalem, iſte procurator generalis nõ poteſt ſe impedire de cauſis requirentibus ſpeciale mandatum, vt in c. qui ad agendum, de procur. in 6. pone, quòd poſtea conſtituat eum generalem in omnib. præter quàm in cauſa reſtitutionis in integrum. Iſte procurator poterit expedire alias cauſas, requirẽtes ſpeciale mãdatũ præter q̃ cãm reſtitutionis. Ita tenet Guliel. in d. c. qui ad agẽdũ. §. 1. Io. de Imol. in l. fi. ff. à quib. appe. Alexan. in l. 1. ff. quod quiſque iur. Ex quo ergo d. l. properãdum. excipit cauſas fiſcales, & publicarũ functionum, facit vt excipiantur etiã ſummariæ ad hoc, vt fallentia ſit bona. Tertiò, & adhuc fortius, nã ſnĩa ferẽda in cauſis ſummarijs, in quib. lis nõ conteſtatur, eſt diffinitiua, cle. ſæpe. in prin. de ver. ſign. et ibi Doc. põderant tex. ad hoc. Sed ego habeo, ꝙ diffinitiua ſententia nõ põt ferri, niſi habeat inſtãtiã, l. platã. C. de ſen. l. 1. C. quãdo prouo. nõ eſt neceſ. Et p iſta fundamenta teneo iſtud, quod tenet Felin. hic indubitanter.

a Currit. Adde do. Alex. de Imo. in cõſ. 50. in 2. parte, vbi ſingulariter, & plenè.

S V M M A R I V M.

1 *Prouincia an veniat appellatione ciuitatis.*
2 *Legatus duarum prouinciarum non poteſt ſubditos vnius prouinciæ trahere ad aliam.*
3 *Eccleſiaſticus poteſt præſcribere iuriſdictionem temporalẽ, licèt laicus non poſſit præſcribere iuriſdictionem eccleſiaſticam.*
4 *Sententia eſt modus transferendi poſſeſſionem in corporalibus ciuilem & naturalem.*
5 *Pars maior licèt requiratur in electione officialis, tamen in reformatione requiritur conſenſus omnium.*
6 *Sẽtẽtia in poſſeſſorio an ſit definitiua, an verò interlocutoria. nu. 7.*
8 *Cauſæ continentes dicuntur, quæ concernunt eandem rem, et vnius cognitio confert ad cognitionem alterius.*
9 *Libellus an poſſit offerri ẽt die feriata, idq́ qualiter & quomodo. Super hoc vide hic quinque declarationes.*
10 *Appellari poteſt die feriata, ſicut libellus offerri.*
11 *Feriæ an impediant cauſas eccleſiaſticas.*
12 *Feriæ proſunt etiam non habentibus vineas.*
13 *Executio an poſſit fieri die feſto.*
14 *Procedi poteſt die feriatæ qualicunque periculo imminente.*
15 *Recommendatio carcerati non poteſt fieri die feriata, quia non eſt ibi timor fugæ.*
16 *Lis de rebus breuiſſimo tempore corruptibilibus debet expediri ita celeriter, vt euitetur corruptio.*

C A P I T V L V M XXI.
& vltimum

SIGNIFICAVERVNT.¶ Actor obtinẽs ĩ poſſeſſorio ſñ tenet rñdere ĩ petitorio corã eodem iudice, ſi eſt prorſus diuerſitas eiuſdẽ fori. H. D. Io.de Imo. dicit in c.fi.de rerũ permut. ꝙ Bononia.de qua fit metio ĩ tex. noſtro in ſupraſcriptione, eſt in finibus Lombardiæ, Tuſciæ, Romandiolæ: Dom.verò in c.ſtatutũ.de reſcript.in 6.dicit, ꝙ eſt in Romandiola. Et no. p introitu
1 materiæ decretalis nr̃æ, ꝙ † aliqñ appellatione ciuitatis, (ut dñt hic Moderni) uenit prouincia, ut eſt.tex. cũ gl. ĩ l.fi.C.de pſcrip.lõgi.temp. l3 ꝯtra faciat ca. Rodulphus. de reſcript.qd ipſi inducũt ad qſtionem hic tactã p oẽs, an c.neminem.3.q.6. ſit correctũ. In qua qdem qſtione dic, ꝙ dictũ c.neminẽ.nullatenus eſt correctũ. Ita dicit do.Ioã.de Imo.in c.nõnulli.de reſcrip. & ĩ c. ſtatutũ. §. cùm uerò.eo.ti.lib.6.qa ille §.& c.neminem.ſtare pñt, ergo ſuccedit l.pcipimus.C.de appel.qcqd dicat Dom. & Archi.in d.c.neminem.& Dom.ĩ d.§.cùm uerò. Ad iſtũ tex. rñdetur ꝙ hic fuit ex certa ſcientia Papę, poſito eo pro ꝯſtanti, ꝙ ad hoc ut aliquid fiat ex certa ſciẽtia, nõ ſit opus pciſe uti illis uerbis, Ex certa ſciẽtia. iuxta gl. in cle.1.de iudi.licèt cõtra ſentiat glo.in clem. & principalis.de reſcript.de quo diſputaui in d.c.nonnulli.de reſcrip. Nõ obſtat c.1.de ꝯſtit.in 6.per quod dicunt hic Moder. ꝙ in iſtis qſtionibus facti non præſumitur certa ſciẽtia Papæ, niſi appareat, quia fallit in factis notorijs, put hic, nam ſituatio harum prouinciarũ, de quibus hic, eſt uerisimiliter omnibus nota, & per cõſequẽs, ipſi Papæ, & probãt hic ipſimet Moderni inducendo uerba text.

Universidad de Deusto Biblioteca

nostri, & suprascriptionē, & tex. in c. olim. de iniur. simi
li mō inducēdo iuxta singulare dictū Bal. ī l. 2. in fine.
C. q̄ sit lōga ꝯsuetudo, vbi ꝓpriè limitādo dictū c. 1. dicit
nō ꝓcedere in ꝯsuetudinib⁹ vulgatis, & notorijs, & ibi
infert, ꝙ ꝑscriptio Italicorū super mero imperio nō est
ꝯtra scientiā imperatoris, qa est factū notoriū, vt ibi la-
tiùs per eū. Et idē puto, vbi situatio ꝓuinciæ esset nota
ipsi Papę rōne ꝓprię originis, iuxta singulare dictū Bar.
in extrauag. ad reprimēdū. in verbo nō obstātibus. in fi.
dū limitat dictū c. 1. nō habere locū in dño particulari,
qui ꝯsuetudines dñi sui præsumit̄ scire. Quę duo incidē
2 ter no. ¶ Et ista † amplia ex dicto dñi Abb. in c. nouit. ī
prin. de off. leg. ēt in legato duarū prouinciarū, qui non
pōt trahere vnū de alia ad aliā, licèt habeat duas ꝓuin-
cias sub sua legatiōe, qđ puto mirabile, quia ambę dicū
tur territoriū suū, & ideo, sicut ep̄us in omni parte terri-
torij sui erigit tribunal. c. cùm ep̄us. de off. leg. lib. 6. idē
videt̄ dicēdum in tali legato. Vnde cogita, nisi dicas, ꝙ
ep̄us etiā non pōt erigere tribunal, ita ꝙ subditi trahā-
tur vltra vnam dietā data latitudine diœcesis, vt voluit
Pet. de Anch. in d. c. nonnulli. cum ꝯcord. ibi datis, de
quo diceret̄ ēt in c. sanè. j. ti. proxi. ¶ Nota ex isto tex. ꝙ
potestas in gñere fœminino significat dignitatē & po-
tentiā: in masculino verò genere significat ipsum præ-
torē: de quo vide hic per Mod. in 3. notabili, & Paul. de
Cast. in l. eū, qui. ff. de iurisd. om. iud. vbi dicit, ꝙ ille ꝓ-
priè dicit̄ potestas, q h̄et merū & mixtū imperiū, alij ve-
rò potius dicunt̄ vicarij, vel alio nomine, vtputa recto
res. ¶ Nota monasteriū habere facultatē eligēdi potesta
tē secularē: & dic, ꝙ electus ad officiū seculare pōt admi
nistrare sine confirmatione. Ita dicit Bart. in l. pen. ff. de
mili. testa. & in alio loco hic per dom. Abb. allegato. Et
nota, ꝙ ꝯfirmatio est manifestissimū signū superiorita-
tis. Ita dicit Bal. ī l. fi. C. de legi. & habet̄ ī c. quātr. de elect.
3 lib. 6. ¶ Not. ēt, ꝙ † persona ecclesiastica pōt ꝑscribere iu
risdōnem tēporalē, licèt laicus ecōtra nō possit ꝑscribe-
re iurisdōnē ecclesiasticā spiritualē. Qđ dicit hic Are. in
4 1. notab. esse singulare. ¶ In † istis incorporalibus sñia ē
modus trāsferendi possessionē ciuilē & naturalē. Patet:
quia lata sñia sine alio actu elegerūt, quæ quidē electio
est fructus huius iuris, qđ nō cōpetit, nisi quasi possideri,
c. cū ecclesia. de cau. poss. & proprieta. Ergo sola sñia hic
transtulit quasi possessionē: quod nota ad notata in l. ꝑ-
misceri. ff. de acquir. poss. ¶ No. in tex. ibi inutiliter. ꝙ ele
cto ad aliquod officiū tēporale nō valēti officiū exercere
currit tp̄s: nec sibi debet̄ officiū ēt pro tp̄e sequēti, ētsi ab
hoc deciderit sine sui culpa, vt hic ꝑ do. Ant. & Abb. nisi
pro illo tp̄e iterū eligeret̄. Et ē rō, qa factū, qđ dēt p̄stari
a persona electa in officiū, diuersificat̄ ex cursu tp̄oris,
cùm in hoc debeant̄ operæ personales, q̄ mutant̄ ex ip-
so cursu tp̄oris, vt hic ꝑ eos: cùm aliæ sint operæ huius
anni, & aliæ sint operæ anni sequētis, l. si nō forte. §. si li-
bertus. ff. de cond. indeb. & habet̄ per Bart. in l. si vno. §.
cùm quidā. in fi. ff. loca. & Bal. in l. liberti libertæque. C.
de ope. liber. secus, vbi tātùm cōsideraret̄ ipsum factū,
& nō ipsæ operæ. vt hic ꝑ Are. ita soluētē quoddā argu-
mētū Ro. in l. si stipulatus. ff. de verb. oblig. de quo hic ꝑ
eū, quē videas. ¶ Limita prædicta fauore libertatis, vel
piæ cāæ, in quibus ēt ꝯsideratis operis restaurat̄ impedi-
to tp̄s, f̄m Rom. vbi s. & Are. hic argumēto l. Paul. §. Ca
ius. ff. de libera. cau. Sentit gl. & Bal. in l. 1. C. si mancipiū
ita fuerit alienatū. Facit bene qđ vult Bar. ī l. ꝓximè. §. 1.
ff. de his, quæ ī testa. delē. vbi æquiparat
a fauore piæ cāæ fauori libertatis a. *Et
hic ego multa addidissem, sed timui impresso-
res festinātes.* ¶ No. tū, ꝙ impeditus aget
ad interesse, licèt nō restituat̄. Ita dicit
Bart. in l. si vsumfructū mihi in bieniū.
in fi. ff. de vsufru. leg. cū istis vide Bart. ī
l. si prius. in 10 q. ff. de no. ope. nūci. &
do. Ant. ī c. 1 de eo, q mit. in poss. Et ad
de, ꝙ si pro primo semestri electus est potestas, & eo in-
stāti pro secūdo semestri electus est secūdus, ꝙ deficiēte
primo ēt ante lapsum sex mēsiū, incipit currere tp̄s secū

a Libertatis. *Addidem tenentem do. Soci. in consil. 115. inci. Non potest negari. ver. 1. ꝙ licet. circa fi. 1. parte, char. 285.*

do. Ita dicit Lud. in l. fi. C. q admitti. ꝑ illū tex. quē adhoc
f̄m eū alleg. Bal. in ꝯclusionibus iuris, qđ fortè limitari
posset, nisi ex tali anticipatione secūdus p̄tēderet interes
se argumento eius, qđ no. Fulg. ibi dicendo, ꝙ licèt dila-
tio data reo inceptura post dilationem actoris incipiat
actore renūciāte suæ, vt ibi ꝑ eū: tñ fallit, vbi reus p̄tende
ret interesse. ¶ Quid aūt, vbi pendente vno tp̄e simpl̄r
addit̄ aliud, qñ incipiat f̄m currere, vide gl. in cle. 2. đ ma
gistris. in gl. in verb. sequentes. & Io. And. latissimè in c.
cùm in cūctis. de elec. Bar. in l. in senatus. ī fi. ff. ad Turpil.
cū ꝯcord. Pau. de Cas. in l. siue pars. C. de dila. ¶ No. tex.
ī Auth. de defen. ciui. §. & si qdem. vbi qs nō pōt obtinē
re magistratū vltra bienniū. & ad idē officiū vacare dēt
quinquennio, ad aliud verò triēnio, in legatiōe aūt bien
5 nio, l. 1. & 2. C. de mune. nō cōtinu. ¶ Itē † nota, ꝙ quā-
uis in electiōne officialis sufficiat maior pars, tñ in refor
matione reqrit̄ oīum ꝯsensus. Tex. est in d. §. & si qdem.
ī Authe. de defens. ciui. ibi, reluctāte nullo. de quo excla
mat Lud. in rub. de arbitris. ī 17. col. & ī singulari suo 662.
incip. Ad eligēdū. & ꝯsi. suo 352. inci. Quærit̄ primò, nū-
qd dñi Auignonēses. & Ang. in l. maiorem. ff. de pact. ꝑ
Lud. in singulari suo 97. incip. Heri fui interrogatus. &
Bar. in l. oēs populi. in 2. q. principali. ff. de iustit. & iure.
& in l. qđ maior. ff. ad muncip. ita limitās regulā, de qua
ibi, ꝙ factū à maiori parte valet, &c. Alias fallentias ad
6 illā regulā dixi ī c. cùm oēs. de ꝯstit. In quātū † dr̄ officia
nō esse ꝑpetua, limita vt ꝓcedat in rectoribus assumptis
ꝑ electionē: secus ī succedentib. iure hr̄ditario, f̄m Host.
& do. Ant. hic. ꝑ c. licèt. de voto. ¶ Limita secūdo in Im
peratoribus, regibus, & ducibus, q de approbata ꝯsuetu-
dine eligunt̄ ad vitā, c. venerabilem. ad fi. de elec. f̄m ꝑdi
ctos. Qui ēt tertio limitāt in p̄latis ecclesiasticis, q ꝓmo-
uent̄ duraturi ad vitā suā, f̄m ꝑdictos, à quo vltimo vltra
eos excipe tres casus. ¶ Primus, vbi Papa ꝯfert ad tp̄s. Gl.
ad fi. in c. pastoralis. 7. q. 1. & gl. ī ver. ꝑpetuū. in c. 1. de ca-
pel. mona. li. 6. Et inferior ab eo nō pōt, gl. 3. ī c. si gratio-
sæ de rescrip. in 6. & est singularis, f̄m Bal. ī Repertorio
Inn. in verb. Papa, & Ioā. de Ana. in c. si ꝯstiterit. in ult.
col. đ accusa. adeò ꝙ legatus hoc nō pōt Ita Car. ꝯs. 58.
inci. Proposita q̄stio. in scđo dubio. ¶ Secūdus casus ī cō
mēda, de qua in c. nemo deinceps. de elec. in 6. ¶ Ter-
tius in prioratibus manualibus, de qbus ī c. cùm ad mo-
nasteriū. §. tales. de statu mona. & ī cle. 1. de suppl. negl.
pla. cū similib. Probat ēt iste tex. singulariter f̄m Are. ꝙ
sñiam latā ꝑ clerico à seculari exequit̄ ecclesiastic⁹ abs
que alia cōmissione primi iudicātis. Ex quo limita §. cō
trahētes in c. 1. de foro cōpet. li. 6. in fi. & l. cùm unus. §. is
q. ff. de bonis autho. iud. possid. Tu ꝯsidera duo. Primò,
ꝙ ī defectū iustitiæ ecclesiasticus supplet, c. ex trāsmissa.
& c. licet. j. ti. ꝓxi. Scđò, ꝙ ut suprà dictū est, sñia hic trā-
stulit exercitiū eligēdi, & ꝑ electionē satis fuit sñia exe-
cuta, unde impedimētū uidebat̄ nō in executione sñiæ,
sed in exercitio rei iā executæ, & ꝑ ꝯñs, nō uī hic ꝓbari
notabile Are. Et nota unū incidēter, qđ dicit Imo. in c.
significantibus. de offic. dele. ubi dicit, ꝙ clericus litigās
in foro seculari cū laico, si appellet, dēt appellare ad su-
7 periorē aduersarij gradatim. ¶ In gl. 1. hic ī fi. dic. ꝙ † sñia
in possessorio est quasi diffinitiua. Gl. in c. ꝯsultationib⁹.
de offi. deleg. nō habēs similē f̄m Domin. 2. q. 1. ī Sūma,
& in §. sūt, quorū. 2. q 6. Est tñ interlocutoria, ubi ēt spe-
rat̄ q̄stio petitorij, ut in casibus, de qbus hic ꝑ Abb. & ēt
latè ꝑ Imo. in c. cū uenissent. in uersi. soluit Inno. de isti.
& do. Ant. consi. 6. incip. An sñia dationis in solutū. &
Lud. in Rub. ff. de re iudi. Dic tñ, ꝙ regulat̄, prout diffini-
tiua: ut hic ꝑ Docto. Bene facit gl. ī c. fi. in uersic. inanes.
de elec. in 6. & qđ no. Bal. in l. minoribus. C. de his, qbus.
ut indig. dicēs signāter, ꝙ clem. appellāti. de appel. nō ꝓ-
cedit in interlocutoria habēte uim diffinitiuę, qa effect⁹
sñiæ ꝑponderat nomini. Quod dicit esse nota. dignū. Se
quit Car. ꝯs. 72. inci. Titius. uer. Nūc sum in primo. & 5.
dub. Et idē ipse not. in d. cle. appellāti. uersi. nonò q̄ro. &
in cle. fi. in fi. 2. q. eod. ti. Idem Bal. in l. hac edictali. C. de
secūd. nupt. & in l. per hāc. C. de tēpo. appel. & in l. arbi-
tro. ff. qui satisdare cogā. & Sali. ī l. post sñiam. C de sent.
ADDI-

ADDITIO. *Modos cognoscendi alias sentētias, quādo sint interlocutoriæ & quādo diffinitiuæ, vide per Mode. satis accuratè in c. cū cessante, de appel. in vlt. char. & Lud. in certo tractatu posito in rubr. ff. de re iud. in aliquibus lecturis. Vide nouissimè do. Fel. in rubr. infra de re iud. Hic alia addidissem, sed obstabant iurgia imprimentiū properantiū nimis, vt haberent opusculum hoc in initio studij, vt possent implere bursas. Phil. Sym.* ¶ In gl. 2. Prima
8 concl. sit, ꝙ illæ † dicunt̄ causæ cōtinētes, quæ ꝯcernūt
eandē rē, & vnius cognitio cōfert ad cognitionē alte-
rius. Iō possessoriū, & petitoriū dicunt̄ causæ cōtinētes,
vt dicit gl. 2. in c. j. de caus. possess. & proprietatis. ¶ Secū
a da cōclusio, ꝙ licèt tales a causæ non
debeāt diuidi, tñ ꝓcessus eas diuidens
factus parte nō opponēte, valet. Ita di
cit singulariter Inn. in c. cùm M. Ferra
riensis. in fi. de cōst. & ibi dixi in verb.
extra gl. & Abb. hic limitat̄. ¶ Tertia
cōclusio. Diuidi possūt istæ causæ, vbi
actor & reus sunt diuersi fori. Tex. est
hic reputatus singularis ꝑ Legistas ī d.
l. nulli. C. de iudicijs. Intellige hoc vbi
diuersitas fori pōt allegari ab eo, q cō-
uenitur, allegant ꝑ se regulā c. cùm sit
gñale. de foro cōp. secus, si ipsemet a-
gat de vna, q egit in alia, vt hic singula
riter ꝑ Abb. Reliqua dic, vt ꝑ Doct. ꝑcipuè Abb. ī d. c. j.
de causa possess. & propr. ¶ In gloss. fin. in verbo, vinde-
9 mias. ¶ Not. ex ea, quod † pōt libellus offerri die feria-
ta, vt in locis hic allegatis, per Abb. & Modernos.

a Tales. *Adde tu quòd etiam super pluribus actionib. diuersis coram varijs ordinarijs qs non est trahendus. Ita tenet glo. not. in c. fi. de rescript. in verbo, literas. & ibi domi. Abb. ponderat illam. gloss. ad hoc.*

ADDITIO. ¶ *Adde gl. in §. quid si per viginti. in verb. cōparare de electio. lib. 6. gl. & Bald. in l. iure mariti. C. de adult. Bal. in l. diuus. ff. de ferijs. Bald. in c. fi. de ferijs. gl. in c. per scripta. 2. q. 8. Fede. cōs. 11. Bal. in reper. Inn. in verb. citatio. §. 27. & in l. veteranus. C. quādo prouo. non est necess. circa med. Bart. & Bal. in rub. C. de in ius vocan. Host. in summ. de ferijs. §. quid in eis versic. licet quolibet die libellus per §. sexaginta allegatum in glo. cui non videtur obstare respōsio Ioan. And. & Abb. hic & Maria. qui eos sequitur in c. 1. in vlt. col. de libel. obla. quia licèt ille §. loquatur in accusatione temporali, tamen non præsupponitur ibi quod finis temporis adeò instaret prope tēpus feriatum, ꝙ peritura fuisset facultas accusandi. Ergo nihil speciale ibi, vt rectè per Bart. ibi. Nec etiā obstant rōnes Abb. & aliorū, quia sedantur ex declarationibus statim dicentis. ¶ Prima declaratio. Diebus feriatis in honorem Dei non procedit ista cōclusio. Bart. in l. nec quicquam. §. vbi decretum vers. de plano. ff. de offi. procon. Et in extrauaganti, ad reprimendū in verb. de plano. ꝑꝑ regulam l. fin. C. de ferijs. in c. placita. 15. q. 4. vbi cessatur ab istis omnibus distrahentibus à diuinis: & de illis nō fit mentio de iure ffistorum. Ideo de illis nō dicit d. § scđm Bar. quicquid dicat Ang. in d. §. sexaginta. ꝑꝑ rōnes Abb. hic hoc casu militantes. Intellige, nisi res vel actio periret, prout fatetur Ioan. And. in d. additione. Pro quo faciunt latè infrà dicenda. Et cogita, quid in ferijs repentinis, propter gl. in verb. ob necessitatē in clem. sæpè. de verb. sign. æquiparantē eas ferijs diuinis. ¶ Secūda declaratio. Licet oblatio libelli possit fieri iudici, nō tamen parti. Hostien. de libel. obla. §. vtrū libellus. Et vlt. col. versi. item, quia diebus feriatis. do. Ant. hic, & latius in c. 2. de libel. obla. Et ꝙ ista differant, ꝓbat pulchrè l. libertus aduersus. ff. de ī ius vocan. per quā dicit ibi Bal. ꝙ statutum puniens opponentem aliquā exceptionem, non comprehendit producentem eā iudici parte non citata. ¶ Item facit dictū Bal. in l. 1. ff. de in ius vocan. vbi dicit, ꝙ oblatio facta iudici non est de processu & solemnitate. Et sic cessat alia ratio Abb. hic. ¶ Tertia declaratio. Licèt simplex oblatio libelli stās in meris finibus ꝓductionis factæ iudici possit fieri die feriata, tñ vbi requiritur petitio & pro ista sufficit libellus absq; alia litis contestatione, secus est. Ita dicit Bal. in d. l. 1 vers. sed quintò oppono. C. qui admit. Exēplū in petēda bonorum possessione, iuxta l. fi. C. eod. tit. quæ petitio plus operatur, q̄ sola libelli productio: quia habet vim quasi litis contestatæ, cū ibi non sit aduersarius. Ad idem allegant Mod. Bal. in l. 1. C. quando libel. prin. vbi dicit, ꝙ si ex forma statuti requiritur aliqs processus in productione libelli, nō poterit die feriata produci: & dicit se audiuisse in scholis, ita obtinuisse do. Ant. de monte Vbiano: ꝑ quo allegant Ang. in l. 1. ff. de in ius vocan. vbi dicit, ꝙ productio libelli facta die feriata in causa inquisitionis non inducit litis pendentiā. Et ita dicit iudicatū fuisse Perusij in ardua causa. Adde Bald. in l. seruum quoque. §. publicè. ff. de procur. vbi dicit, ꝙ si ex forma statuti oblatio libelli habet vim litis contestatæ, non potest fieri die feriata. Adde Lud. in d. l. pen. ff. de in ius vocand. vbi ponit hāc declarationem. ¶ Quarta declaratio. Licèt in ferijs inductis à superiore communi valeat dicta productio, nō tamen in ferijs statutarijs. Bal. in l. 2. in lectura antiqua. ff. si quis in ius voca. ex quo statutum non excipit istum actum. Sed intellige, prout sentit idē Bal. in l. 1. §. 1. ff. de fer. videlicet, vbi statutū inducit ferias in honorem Dei, secus in alijs. Facit, quia statutum interpretabitur, prout ius cōmune: nec erit inutile, quia operabitur in alijs actibus. ¶ Quinta declaratio. Qua ratione potest produci libellus, eadem ratione & exceptio. Ita Bar. in d. §. sexaginta. & Spe. de dilatio. §. 1. in versi. Sed pone iudex do. Ant. in c. quoniam contra. in 1. col. de proba. in c. pastoralis de excep. Ang. in l. præcipimus. §. huius. in fi. de appel. Bal. in d. versi. de plano. Facit regula, non licet. de reg. iur. in 6. & quod not. Bar. in l. 1. §. nunciatio. ff. de ope. no. nun. vbi dicit, ꝙ vbi licitum est nunciare nouum opus die feriata, ita est licitum producere petitionē remissionis ipsius nunciationis die feriata. ¶ Sexta de-*
10 *claratio: Quòd † sicut potest ꝓduci libellus ī principali die feriata, ita ēt die feriata pōt appellari. Tex. est cū gl. & oēs in l. 1. C. de ferijs. Glo. in c. appellatio. de appell. in 6. in verb. lecta etiā in honorē Dei. secundū do. Ant. & Abb. in c. fi. de ferijs. etiāsi statutum ꝓhiberet die festo contractus & placita fieri. Anch. cons. 361. inci. Visa plenè facti narratione. Et sicut potest appellari die feriata, ita ēt appellatio admitti. Ita Sal. in d. l. 1. Quia concessis extremis conceduntur media. Ita etiam & libellus appellationis offerri. Sal. vbi suprà, & Anch. in consilio superius allegato. Philippus Symoneta.*
¶ Cętera sunt in locis ꝑdictis latiùs. ¶ In causa vniuersi
tatis licitè allegant̄ istæ feriæ, vt hic ꝑ Abb. Ratio: qa li-
cèt ipsa nō sit occupata in istis, tñ occupant̄ aliæ perso-
nę sibi necessariæ, vtputà aduocati. & testes, &c. vt hic ꝑ
ipsum Ab. & Doc. ¶ Adde Bal. in l. custodias. ī ver. q̄ro
de lege. ff. de publ. iud. vbi dicit, ꝙ istę feriæ ꝓsunt ēt car
ceratis, non ꝑꝑ eos sed ꝑꝑ personas auxiliantes, licèt in
criminalib⁹ statuta velint, ꝙ ꝓcedit in istis ferijs. ¶ Ad-
de gl. in l. j. in ver. occupati. ff. de ferijs, q̄ ponit ꝯclusionē
istā. Limita ī ꝓcuratore, cuius principalis est in partib⁹
remotis, vt hic ꝑ Abb. Adde gl. in l. semꝑ §. diuus Adria
nus. in uer. seruiāt. ꝑ illū tex. ff. de iure immu. quę dicit ꝙ
qui non occupat̄, pōt vocari in ius tēpore feriato. ¶ Et
adde Host. in tit. de ferijs. §. fi. ver. in causa tñ, quā moui.
vbi dicit, ꝙ de ꝯsuetudine curiæ Rom. non admittit̄ ex-
ceptio taliū feriarū ꝑꝑ messes, vel vindemias, f̄m Spe. in
tit. de ferijs. §. j. ver. pen. ne existētes ī curia cū sumptib⁹
fatigent̄ diutius. Cōsidera, quid sit in causa ciuiū Rom.
11 ¶ Nota semper, ꝙ † istę ferię nō impediūt causas ecclę,
vt hic ꝑ Abb. ꝯtra do. Ant. hic, & ī c. fi. de ferijs. Et istud
cōsonat æquiparādo ecclam fisco, c. quid ergo. 23. q. 4.
Limita, nisi ecclesia ꝯuenta nollet vti istis ferijs, vt hic ꝑ
Doc. Ex quo no. ꝙ generalis cōcessio in fauorē ita ope
rat̄, si priuilegiatus velit. Adde notabile dictū Ang. in l.
fi. ff. de app. reci. vbi dicit, ꝙ illa lex, quæ dicit, ꝙ à sentē-
tia super annona militibus dāda nō appellat̄, est vera, si
sentētia dicat, ex causa esse dandā: secus, si non, vt ibi ꝑ
eū. Simile dicit Rapha. ī l. j. §. nūciatio. ff. de ope. no. nū.
ꝙ l. publicas. C. de fer. nō ꝓcedit, vbi fiscus ꝯuenit̄. Simi
le Pet. de Anch. ꝯsi. 141. inc. Super ꝑdicto dubio. vbi di
cit ꝙ si ꝯtractus reddit̄ nullus altero ꝯtraueniēte, quia
sic partes ꝯuenerūt, intellige, nisi ille q non ꝯtrauenit,
velit contractū valere. Facit l. 2. ff. de l. commissoria. Si-
mile dixit Ab. ī c. quemadmodū. de iureiu. ꝙ licèt vxor
adultera, possit expelli à marito, iuxta c. porro. đ diuor.
hoc verū est marito volēte. Facit gl. magna. ī fi. in c. fi. de
ꝯiug. seruo. Itē gl. in c. si qs acceperit. 33. q. 2. Facit gl. in
l. elegāter. ff. de dolo. q̄ dicit, ꝙ valet ꝯtract⁹ dolo initus
volēte decepto. Sequit̄ Abb. in c. cùm dilect. de emp. &
vēd. Facit gl. in l. j. C. de testi. q̄ dicit, ꝙ testis domesticus
aduersarij mei cogit̄ testificari me volente. Facit dictū
Ioan. And. in c. series. de testi. vbi dicit, ꝙ in cā m̄rimo-
niali publicatis testib. possunt alij ꝓduci, nisi testes ꝓdu
cant̄ cōtra m̄rimoniū. Facit dictum Paul. de Cast. ꝯsil.
suo 206. vbi dicit ꝙ Iudæus non pōt cogere quē ad vsu-
ras post tēpus, quo pignus potuit poni in sortibus: & si
Iudæus excipiat, ꝙ nō posuit, quia nō fuit facta solita so
lennitas,

Universidad de Deusto Biblioteca

lennitas,replicabit debitor,ꝙ non currat:quia fuit inducta in fauore debitorũ,vt ibi per eũ.Facit dictũ Bart.in l.3.§.si emancipatus.ff.de bon.possess.cõtra.tab. & Bal.in l.si Rufinus.C.de testa.milit.vbi dicit ꝙ statutũ disponẽs ꝙ scholares tractent vt ciues,intelligitur,si velint. Recipiunt hæc q̃dã ꝯtraria,de quibus p Bal.in l. quod fauore. C.de legibus.Generalr,q̃n liceat renũciare fauori,dicetur in c.si diligẽti.infra ti.proxi.de foro cõp. Et adde, ꝙ inducta in pœnã,nõ dẽnt prodesse,vt dixi suprà eod.tit. c.intelleximus.

12 ¶ Prosunt † istæ feriæ ẽt nõ habẽtibus uineas,vt hic p Doc. Adde tex.in l.ligni appellatio.§.lignorũ.ff.de leg.3.p quẽ,dicit ibi Bal.ꝙ hoĩes, qui nõ colligunt nisi castaneas,vtent̃ istis ferijs messium, ex quo nõ colligũt nisi castaneas,p illũ tex.vbi appellatione lignorũ veniunt ea,q̃ in Aegypto cõburuntur loco lignorũ,sicut arundineta,herballæ quædã,vepres & spinæ.Itẽ adde Inno.in ca.fin.de ferijs.vbi dicit, ꝙ in locis sterilibus nõ colligentibus panẽ,nec vinũ,occurrũt istæ feriæ tp̃e quo ea cõmodius emuntur.¶ Cõtra Abb.dicẽtẽ,ꝙ

13 † executio nunquã dẽt fieri die festo,factã tñ tenet: obstat:quia si nõ dẽt fieri,retractabit parte instãte iuxta ca. nõ solùm.de appellat.in 6.& l.j.ff.nil noua. appella. pẽd. Ita dicit Are.hic tenere Modernos.Itẽ ꝯtra Abb. facit l. oẽs.in fi.C.de ferijs. vbi est speciale in diebus Paschalibus,quod nulla cõpulsio fieri possit.Ergo secus in alijs ẽt diuinis.Itẽ ꝯtra Abb.ꝙ cõmissio de exequẽdo possit fieri die festo,probat lex actus,C.de ferijs.vbi põt exerceri iurisdictio volũtaria.Ergo & cõmitti executio,q̃ non requirit causę cognitionẽ.Sed pro do. Abb. allegat Bal. in l.in minorũ C.in quibus causis ĩ integ.resti.nõ est necess.vbi simplr tenet,nullã executionẽ posse fieri die festo.Idẽ indistinctè sentit Bart.in d.l.oẽs.C.de ferijs.secus in ferijs humanis Et idẽ tenet Bart.in §.debitorẽ.allegato hic per Abb.Cõcorda fm pdictũ Aret.hic dicẽtẽ, ꝙ aliq̃n cõmissio requirit partis citationẽ: & tũc obstãt oẽs ferię diuinę & humanę.Fallit,vbi res periret,vt hic. Aliq̃n vero commissio nõ requirit citationẽ, qđ q̃n sit, remittit hic ad dicta p eũ suprà: & tũc dicit ipse, ꝙ opinio Federici allegati hic per Abbatẽ vr simplr vera,p tex.in l.actus.C.de ferijs nisi illa lex,vt dicit ipse,intelligeret in ferijs,q̃ nõ sunt in honorẽ Dei,tũc enim videret vera distinctio Abbatis,fm eũ.Aliq̃n verò,ꝙ sit cõmissio de ipsa nuda executione tãtùm, & tũc qđ põt fieri in oĩbus ferijs,pterquã in diuinis,nisi res periret.Et nõ obstat dicta lex,oẽs.C.de ferijs.qa rñde,vt hic p ipsũ. Adde istis Do. in c.sicut.2.q.1.vbi sequit̃ ad literã additionẽ Ioã. And.de qua suprà:de quo latissimè p Ro.in l.1.§. nũciatio. ff. de ope.no.nũ.Paul.ĩ l.pen.ff.de ferijs.Et dũ dr̃, nuda cõmissionẽ fieri posse in rebus adiudicatis, limita,nisi reus pñsens,vel fortè aliter citatus aliqđ opponeret cõmissioni vel executioni,iuxta l.fi.C.si ex falsis instru.& nota.in l. j.C.de iur.& facti ignor.qa tũc,cùm exigatur cãæ cogni

14 tio,secus erit,fm Roma.in dic.§.nũciatio.¶ Propter † periculũ morę pcedit̃ die feriata qualicũq;, vt hic p Doct. Adde Pet.de Anc.ꝯs.mihi 117.inc.Vnus ex pcuratorib9 Baldassaris.& Pau.ꝯs.37.ad fi.vbi dicit, ꝙ suspect9 đ fuga pt capi die festo a,quẽ videas oĩno,qa pulchrè loquit̃. Nõ obstat,si diceret,partes nequeũt expresse renũciare ferijs diuinis, ergo nec tacitè,qa rñdet Marianus ꝯs.suo incipiẽte. Primò oportet. ꝯcordãs cũ pdictis, ꝙ suspectus de fuga nõ gaudet ferijs, nec indultis legalibus,qbus ĩstrueret̃ ad fugã. Adde Pet.de Anch.ĩ ca. vbi periculũ.§.pterea in 1.col.ver. itẽ qđ Papa ꝯcedit.de elec.li.6.& Bar.in l.dies. C. de fer.Bal.Instit.de act.in prin.& in l. j. C. q bonis cedere pos.vbi dicit, ꝙ bãniti, q nõdũ recesserũt,pñt oĩ die capi,qa sẽper sunt suspecti de fuga.Imo dicit Bal. in c.fi.in vlt.col.de fer. ꝙ ẽt die solennissimo,puta Natiuitatis, possunt ista fieri De quo dubito .qa qđ licet causa necessitatis in diebus festis, non licet in talibus, de quibus suprà cap.licèt.de fer.

a Die festo. *Adde domi. Alexan.de Imol in l.si fide ius sor.§.si satisdatũ. qui satisdat. cog. Quod tamen intelliges, vt cogatur cauere de iudicio sisti finitis ferijs, arg.l.si adulteriũ cum incestu.§.fin. ff.de adulte.secundum Pau de Cas. in l.1.in princip. ff. de fer. & in suo consi.38. Et adde domi. Alex.ĩ consi. l.si 107. 4 parte.*

ADDITIO. *Ad hæc vide multa similia per Fel.in c.pen. ad fin.de constitu.& aliquid etiam per eũ in c.cùm inter R.col.9.in vers.limita secundo.de except.& Bart.consi.103.& Feli.in c.de cætero.ad fin.& seq.de re iudi.& Barb.consil.9.vol.2.& Bal.in l.2. 15.col.C.de fer.& aqua.& Alex.in consi.136.in 1.vol.& Anch. 192.in 1.col.& seq.& Bald.in c.ex rescripto.de iureiuran.& dom, Præposit.in c.ius gentium.in disti.1.& vnũ verbũ p Rom.cõs.242. & Pan.in c.1.de iud.col.13.& Alex.cõs.74.in 2.vol.Bal. in l.pen. C.de pigno.ac.Alex.in l.diuortio.ff.soluto matrimo.& in l.j.§ fi. ff.de ope.no.nun.& adde do.Ioan.de Ana.consi.55.col.1.Phil.Sym.*

¶ Vbi licita est captura,est etiã licita sequestratio.Bal.in l.2.in vlt.col.C.de prohib.sequestra.& in l.dies.in prĩ.C. de fer.& ibi dicit, ꝙ captura põt reuocari die feriata, si facta sit die feriata.Allegat gl.tritã in simili ĩ l. si minor. ff.de euic.Sed caue,qa gl.cũ ꝯcord.loquit̃,vbi fuit erratũ faciẽdo aliquid die feriata,quia eadẽ die reuocare nõ est error,secus ergo videt̃,vbi non fuit erratũ, prout in casu nostro,quia esset error cõmittere relaxationẽ tali die.

ADDITIO. *Et quia hic allegatur gl.in l.minor,ff.de euic. vide ad illam in simili Ro.cons.69.col.vlt.& 158.in prin.et 220. col.2.in prin.& 320.col.2.ad fi.Raph.Comẽ.146.col.1.ad mediũ, Alex.consi.5.col.pen.versi.item si probatum est vol. 2. & in l.1.§. nunciatio.in versi.& inducitur hæc materia.infrà de oper.noui.nũ. & in l.si pacto,quo pœnam.col.1.C.de pact.Maria.Soci.in tracta. de citatione,arti.7.in ver.vicesimus casus.cum seq.Panor.consi.81. col.fin.in 2.dubio,vol.2.& Ro.220.col.j.& 2.ad finẽ & sequen.& Imo.128.col.j.& Card.in simili,96.in fi.& Are.20.col.fi.Barba. in c.si quis presbyterorum,col.penul.de rebus eccle.nõ alien.Pan.in c.quia clerici.in 2.notab.de iurepatro.Feli.in c.nihil in versi.29.de. præscript.& glo.in c.tuarum.in glo.penult.de priuileg.& Bal.in c ab excõmunicato.per illum tex.ibi.de rescrip.& Are.in c.examinata.ad fi.de indic.vbi limitat istam glo.quæ loquitur in tenuta data de facto,vt non possit renũciari parte non citata.Vide Ro.cons.158. & vide aliquid etiam in simili per Feli.in c.ecclesia sanctæ Mariæ in ver.sexiò no.& col.seq.in ver.vltimò no.de cõsti.& in c.ex parte. in vlt.no.de testibus,& Barb.cõs.51.vol.1.& col.28.& seq.& Fel. in c.cũ olim.col.8.de re iudica.& Barba.cõsi.7.vol.2.Philip.Sim.*

15 ¶ Limita † ẽt ista ex dicto notabili Bald. in authen. ei, C.de bonis author.iud. possiden.vbi dicit ꝙ recõmẽdatio carcerati b nõ põt fieri die feriata, quia ibi non est timor fugæ,quẽ uideas omnino.¶ Ista intelligẽ,nisi causa pp quã debitor allegatur suspectus, adfuisset tempore ꝯtractus. Ita Bart.in d.l.dies festos.do. Ant.i c.fi. de ferijs,qa si cõditio debitorũ non est mutata,imputet sibi creditor, vt ẽ bõ. tex.& ibi pulchrè Bar.ĩ l.si creditores. ff.de priui.credit.& in c.si pp sterilitatem.de loca.ibi,tempore locationis.

b Recõmendatio carcerati. *Adde tu, vtrũ incarcerat9 ad tp̃s, vel pro vna causa possit recommendari pro alia causa,vide Bart.in l. sed eximendi. ff. ne quis eum, qui. Adde Bald.in d. authen ei, qui. & in l.legata generaliter. ff.de legat. 1. Imo captus in domo propria pro debito fisci & incarceratus poterit pro debito priuato recommendari. Ita Bartol. in l. cum eod.ff.ad l.Iu li.pecul.*

ADDITIO. *Adde hic Alex.consil. 19.3.volum. & vide per Fel. aliquid in cap. quod ad cõsultationem.de re iudica.& Barba. cõs.52.vol.2.Philipus Symoneta.* ¶ Limita, nisi tp̃e contractus debitor potuisset haberi pro suspecto,tñ cõtrahens hoc ignorabat,ut quia erat mercator magni crediti,non tñ soluẽdo. Ang.in d. l.si creditores.Sẽtit Bal. in l. q̃situm. ff. de pigno.Vel si erat pauper tũc,& non soluẽdo,& creditor ignorabat.Et ĩ dubio pͤsumit̃ eũ approbasse. Et q errorẽ allegat,probet.Pau.de Cast.in l.ẽt §.1. ff.solu.matri.per l.3.ff.de fideiusso.¶ Itẽ prædicta limita.dũ modò periculũ in mora sit cũ peremptiõe rei, secus, si sola iurisdictio periret,vt statim dicet̃. Nã Are.hic allegat Bald.in l.properandũ.§.sin aũt vtraque. in fin. C. de iud.vbi dicit,ꝙ si iurisdictio iudicis delegati expiret, & instantia nõ,nõ debet procedi die feriata.Facit l.si de meis.ff.de arbi.§.fin.ibi,licet arbitro,qđ nõ licet iudici. Vide Ioã. And.in Spe.de fer.§.sequit̃.versi.pen.vbi dicit, ꝙ finiẽte iurisdictione procedi potest ferijs rusticis, dũ modo

modò iudex nõ fuerit in culpa:in ferijs autẽ diuinis nullo mõ.Ita intelligit dictã l.si de meis. §. fi. & illud cõsonat,quia nõ apparet in d.§.fi. ꝙ periret aliud, q̃ iurisdictio.Et hanc opinionẽ sequitur do.Ant. & Imo.in c.de causis.de offi.delega. & do.Abb.hic in lectura antiqua, scilicet Parmẽsi.Et eo casu,quo procedi non põt, si tñ ẽt instantia periret,procederetur,fm Abba.hic,Cuius dictũ haberẽ pro indubitato,ubi instantia esset præfixa ẽt iurisdictioni.quia tũc verũ est dicere,rẽ perituram. Sed vbi periret sola instantia,& sic solùm acta,fortè est dubiũ,cùm nõ pereat ius partis & iudicis exẽquẽtis.Fauor enim diuinus multũ deberet præpõderare istis.Cogita. ¶ Ad hæc vide Bart.in l.j.ff.de glãde legen. vbi dicit, ꝙ

16 † lis de rebus breuissimo tp̃e corruptibilibus dẽt expediri adeo celeriter & leuato velo, ꝙ euitaretur rerũ corruptio.Circa quod vide oĩno,quæ dixi in c.ecclesia.sup glo.fi.de constit.¶ Ad fabrum impedientẽ scholas,dic vt per Abb.Adde Spe.in tit.de ferijs §.sequitur.ver. sed si magister Host.eod.ti.§.fi.ver.qđ si magister.do.Abb. in c.bonæ.el j.de postu.præl.Facit tex.aureus in c.pͤcipimus.17.q.2.vbi iubet̃ moueri baptisteriũ,quod erat prope chorũ cũ distributione officij,vt ibi erigat̃ altare, ne locus calcet̃ pedib9. Ex quo idẽ fortè eẽt de fabro existẽte pp̃e eccl̃am. Adde Bal.in l.j. C. si de momẽt. poss̃ vbi dicit,ꝙ à sñia lata pro studio nõ appellat̃ qa studiũ dilationẽ nõ patit̃,l.fi.§. de appel.recipi. Pro istis facit , qa si pprietas ripæ sit habentiũ prædia ibi pp̃è,§. riparũ.Insti. de rerũ diui. tñ nihil potest ibi erigi, qđ impediat nauigantes,l.j.in prin.ff.de flumini.Idẽ dicas de scholari litigãte cũ socio,qui in camera pxima altè legendo ipsum impedit,vel aliter.Ita Spe.in titu.de iudi.§.gñaliter. ver. hoc ẽt nota.Itẽ doctor nõ debet desistere à legẽdo,licèt scholares vociferarent.Ita Lud.in l.j.ff.sol.mat. Allegat glo.quæ satis probat in c.scimus.44.distinct.Felin.Sand.

Explicit solennis Lectura do.Felini Sandei super tit.de iudicijs.

De foro compet. Titu. II.

SVMMARIVM.

1 *Coram iudice incompetenti qualiter debet pars protestari antequàm respondeat.Vide in rubrica.*
2 *Exceptio incompetentiæ fori semper opponi potest, etiam si dicatur non posse dici de nullitate. Et vide ampliationes hic & fallentias,in num.3.vsque ad cap.1.*

¶ XXXIII. Casus, quibus nõ attendit̃ cõpetentia fori,posuit hic aliqui Moder.magis laboriosi q̃ subtiles. ¶ Cxix.modos,quibus quis sortitur forũ, ponit hic do. Marianus:& quia de quolibet remittit ad loca sua,iõ sit tibi p tabula.¶ Et vide Spe.de cõpe.iud.adit.§.j. vbi ponit lix.¶ Itẽ adde do.Ant.cõs.19.inci.Quia hic agit̃ versi.ad tertiũ ubi dicit, ꝙ habens ex priuilegio spectantia ad forum episcopi,nedum habet cõtentiosum forum, sed etiam pœnitentialem, & consequenter casus reseruatos episcopo. Ex quo limita, quod dicit hic Abb.

¶ Item scito tria fundamenta introductoria.Primũ:

1 ꝙ † ꝯuentus in foro incõpetenti,si ante quã rñdet, protestet̃,quod per actũ factũ,vel fiendũ,nõ intendit ꝯsentire in iudicẽ vt iudicẽ,sit cautus,vt addat hoc verbũ Nisi quantũ de iure teneor. aliàs hoc nõ dicẽdo põt vt contumax puniri,& dicitur fatuè ptestari. Ita dicit Imo.ĩ c. Cumana.post med.de elec.Et Ange.l.non vr̃.la 2. ff. de iudi.dicit se allegasse cõtra magnũ virũ, qui ex hoc fuit iratus:& exclamat Imo.in c.cùm M.in pe.col. de cõsti. & sequunt̃ alij quos ibi accumulaui in 3.parte , ptestationis,vers.quita ꝯclusio.Ibi vide. ¶ Scđm fundamẽtũ. ¶ Vbi iudex est ꝯpetens,tñ modus pcedẽdi est adeo incõpetens, ꝙ ibi nõ põt esse iudiciũ, põt dici de nullitate pcessus q̃ncunq; ẽt post sñiam.Ita Bal.post Iac. Bu.in l. licèt.vers.iuxta hoc q̃rit.C.de pcu.loquens de iudice inquirente in casu phibito,cui reus põt dicere, hic nõ est iudiciũ,qa non potestis esse iudex & accusator, iuxta c. forus.de ver.signi. Et iudici dicẽti , ꝙ in inquisitione est loco accusatoris,replicabit̃ hoc verũ in inquisitione valida,qđ non est ibi.nec dicet̃ pars tacẽs progasse iurisdõnẽ:qa vbi est defectus psonæ,vel iudicij,nõ cadit tacita progatio,sicut nec expressa,vt ibi p eũ.¶ Tertiũ funda-

2 mentũ.¶ Exceptio † incõpetẽtiæ fori semp opponi potest,ẽtsi dicat̃,nõ posse dici de nullitate.Gl.fi.in cle.j. de seq.pos.& fruc.q̃ trita est:& ibi Card.in pe.col. eã singularẽ dicit,& se nescire alibi:& ibi Pet.de Anch.dicit, sæpe audiuisse se Bal.dicentẽ,scribendã eẽ literis aureis.Sequunt̃ multi,quos p te inuenies.¶ Amplia,ẽtsi diceret̃, nulla species nullitatis admittat̃.Ita Pet.de Anch.cõsil. 271.inci.De titulis criminũ in pen.col.ad fi. & in fi.col. ¶ Scđo amplia,ẽtsi partes iurassent nõ dicere de nullitate sñiæ,vel laudi,qa istã dicere possunt.Ita Ang. stupẽdè cõsi.mihi 218.inc.in Dei noĩe:visa narratione facti.ĩ fi. Sequit̃ Philip.de Perusio in c. dilecto. de app.q.50. & q. 52.¶ Fallit primò ĩ casu in cle.j.de re iud. vt sentit ibi gl. in ver.pẽdere.quã ita adaptat Imol.in l.si expressim. de app.& Lud.laboriosè ĩ l.de pupillo.§.q opus.de ope.no

3 ui nun.¶ Scđo fallit,vbi act9 † factus ab incõpetẽti ẽ cõfirmatus à superiore ꝯpetẽti. Inn.ĩ c.j.post medi. de ꝯfir. vti.vel inut.Pro cui9 intellectu vide optimè dom. Abb, ĩ c.ea,q̃ in vlt.pagina,de re iud.Et inuenies,qualis dẽt esse ꝯfirmatio,& qualis superior,& alias dixi ĩ c.qualiter. el j.de accu.fal.5.¶ Tertiò fallit, nisi statutus esset terminus specificè ad pponendã declinatoriã defect9 iurisdõnis.Nã eo lapso nõ põt amplius opponi.Ita Bu.ĩ c.pastoralis.ĩ col.j.ibi,vr̃ dic, & meliùs.de exce.¶ Intellige,vbi ẽ talis iudex,ĩ quẽ pars posset expresse ꝯsentire,alias nõ, vt ibi p Abb.latè,ver.ego meliùs iudicio meo.¶ Quartò fallit,ubi incõpetẽs pnũciauit se ꝯpetentẽ, & nõ fuit appellatũ Inn.ĩ c.sup literis.de re.nisi,vt pxime dixi, eet incõpetẽtia talis, quã ꝯsensus partiũ purgare nõ posset, fm Imo.ĩ c.sciscitat9,de resc.Reliqua sunt ĩ dictis locis.

SVMMARIVM.

1 *Clericus coram suo episcopo conueniri debet.*
2 *Clericorum respectu proprius sacerdos quis dicatur.*
3 *Rector studij dicitur proprius iudex clerici in concernentibus studium,etiamsi rector sit laicus.*

CAPITVLVM I.

1 SI quis clericus. ¶ Clericus † corã suo epõ ꝯueniri dẽt. ¶ De multiplici domicilio clerici. Adde do. Abb.ĩ c. postulasti in j.col.ĩ eo.& qđ ibi dicet̃ per eundẽ ĩ c.fi ĩ j.col.ĩ eo. Et ad ista vide Host.de pe.& remis.§.cui cõfitet̃. vbi inuenies de clericis cuiuscunq; gradus, cui subsint respe

2 ctu c.oĩs.in ver.pprio sacerdoti eo.tit. Et † respectu clericorũ appellãt pprĩu sacerdotẽ,cui clericus subest spũaliter & tp̃aliter.

3 ¶ Itẽ † rector studij dr̃ ppri9 iudex clerici ĩ ꝯcernẽtibus studiũ,ẽt si rector sit laicus,vt subtiliter p do. Abb.ĩ c.si diligẽti.ĩ vlt.char.ĩ eo.& ĩ dispu.inc.Gãdulphus.¶ Circa gl.singularẽ ĩ cle.j.ĩ ver.subditos đ foro ꝯpe.dic,vt p me dicet̃ ĩ c.fi.ĩ e.ĩ uer.circa forũ domicilij.

SVMMARIVM.

1 *Iudex secularis est excõmunicatus, qui clericũ per se distringit, vel condemnat, & sic per hoc peccat mortaliter.*
2 *Familia quando gaudeat priuilegio domini.*
3 *Rustici an possint accusari de damnis datis in pascuis prohibitis cum animalibus ecclesiæ existentibus inter alia animalia.*
4 *Coniuges quòd non iudicantur ad imparia,qualiter intelligatur*
5 *Eremitæ sunt de foro ecclesiæ.*
6 *Vita eremitica an dissoluat matrimonium non consumatum.*
7 *Eremitæ an possint habere proprium.*
8 *Hospitalarij an sint de foro ecclesiæ.*
9 *Fratres tertij ordinis an sint de foro ecclesiæ. & num.10.*
11 *Iesuati sunt de foro ecclesiæ, & subsunt episcopo.*

CAPI-

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAPITVLVM II.

1 NVLLVS IVDICIVM. ¶ Excõicãdus est † secularis, iudex clericũ p se distringẽs vel cõdemnans. H., D. Corollariũ ergo ex hoc sequit, q talis iudex peccat mortaliter, 11. q. 3. c. eps. & c. nullus. ¶ Gl. ī ver. iudicũ. Verbũ, Iudicũ. põt intelligi đ ecclesiasticis. ¶ Et hoc modo no. q eps iudicans alienũ clericũ incidit in pnã huius c. quod est no. dignũ, fm Maria. ¶ Itẽ põt intelligi de secularibus. Nec sequitur absurdũ, q cũ permissũ epi possit iudicare: quia illud, De permissu. referẽ ad verbũ, Distringere. iuxta c. vt famæ. de sent. excõ. ¶ Nec placet intellectus gl. quia arg. à cõtrario procedit, vbi verba nihil operarentur: authen. diaconissa. C. de epis. & cleri. Dicã infrà eo. in c. significati. in ver. de arg. a cõtrario sẽsu, &c. ¶ Itẽ distinctio Abb. videt parui momẽti: quia ét ecclesiasticus iudex dicit, cle. 1. de offi. dele. c. iudex. eo. ti. in 6. rub. de offi. iud. ord. cũ similib. ex quib. tollitur opinio Moder. ¶ Gl. ī verbo, minores. Cõtra Abb. respectu familiæ tenẽt Moder. primò per l. j. & 2. C. de epis. & cler. vbi famuli ecclesiarũ nõ pũt collectari in suis reb. Ergo si res sunt exẽptæ, fortiùs personæ. ¶ Sed dicit ibi tex. mancipia: & sic erant perpetua. ¶ Secũdo, q cubinæ clericorũ gaudẽt priuilegio fori. Glo. in c. cos. 32. dist. Ergo fortiùs famulãtes, q nõ peccant cũ clerico. ¶ SOL. Nego assũmptũ, vt dicẽt ī c. cùm sit. infra eod. ¶ Sed bñ dico q sunt sub foro ecclesiæ, vt puniant ab epo. ¶ Tertio, bona clericorũ patrimonialia gaudẽt priuilegio fori. Gl. est in c. ecclesia S. M. de cõsti. cũ si. Ergo fortiùs famulãtes. ¶ SOL. Nego assũmptũ, vt per dom. Ant. in c. si diligẽti. de præscri. Dixi in d. c. ecclesia. ¶ Quartò per c. fi. de offi. Archi. vbi dicit tex. q no sit speciale in epo, nec rõ specialitatis apparet. Ita tenet Imo. post Domi. in c. j. de cleri. cõiu. li. 6. ¶ SOL. Tex. loquit de epo, & ẽ mã strictaliõ nõ dẽt extendi ad alios: quia multa cõcedunt epo, & non alijs, c. fi. de re iud. in 6. c. quia periculosum. de sentẽ. excõ. eo. li. cũ si. ¶ Itẽ allegãt cõsiliũ Abb. 53. incip. Quidã Andreas. in primo vol. ¶ SOL. Domi. Abb. ibi noluit pro tũc se affirmare. Are. tenet cũ Abb. p c. pen. ver. nõ sic aũt. de priui. in 6. vbi priuilegiũ datũ quentui nõ prodest familiarib. ¶ Adidẽ c. per exceptionẽ. eo. ti. & lib. vbi si in oblatis, quorũ vita hẽt aliquid spiritualitatis, requiriũ qualitas perpetuitatis, quãto minus gaudebũt famuli tẽporales nihil habẽtes spiritualitatis? ¶ Cõtra Abb. & glo. in verbo, mãcip. in §. nouarũ. 16. q. 1. & in d. c. eos. ¶ Idẽ Maria. cõtra Abb. supra ca. pxi. & Dom. in d. ca. eos. Tutior est opin. Abb. & istæ gl. pũt intelligi de familia eporũ pp iura proximè inducta. ¶ Generaliter, qñ † familia gaudeat priuilegio dñi, vide Ballatè in l. 1. C. de epis & cler. Et qui dicant de familia dñi, dixi in c. insinuante. de offi. delega. ¶ Tene istã cõclusionẽ, & dic, q vbi priuilegiatus non posset vti cõmodè priuilegio suo, nisi includeret familia sua, tũc includet: d. c. pe. §. cùm cõcedit. de priui. in 6. pulchrè Bart. ī tracta. represaliarũ in 6. q. 7. q. principalis: vbi dicit, q scholares gaudẽt priuilegio represaliarũ. Itẽ famuli, & alij sibi vẽtes & pecuniã portantes & eos visitantes, &c. Idẽ Bal. ī authen. habita. C. ne filius p patre. & in l. scriniarios. C. de testam. milit. & in prœmio fforũ in pen. col. vbi bõ. tex. ¶ Et pulchrè Old. cõsi. 11. incip. Thema tale est. vbi dicit, q priuilegiũ de nõ soluẽdis decimis cõcessum hospitali sup bonis pauperũ includit bona ministrorũ seruientiũ hospitali, sine quibus hospitale cõmodè nõ regeret. ¶ Itẽ adde c. magnæ. ad fi. de voto. ibi, pro te & famulis tuis. & ibi dom. Ant. ad fi. ¶ Itẽ vide Dom. in ca. multos 54. dist. vbi notat illũ tex. quod serui dicunt de familia ecclesiæ. ¶ Et adde Alb. in prima parte principali statutorũ. q. 130. & in secunda par. q. 183. Ludo. in l. si finita. §. si de vectigalibus. ff. de damn. infect. & inuenies priuilegia data legatis, q cõpetũt famulis eorũ, sine quibus legatiõibus nõ fungerent. Pro istis faciẽt aliqua infrà dicẽda. ¶ De rusticis a adde dom. Anto. in c. graue de sentẽ. excõmu. vbi dicit,

3 vtrùm † possint accusari de dãnis datis in pascuis prohibitis cũ aĩalibus ecclæ, inter alia adde Ioã. de Fãtusijs 11. q. j. in Sũma, vbi dicit, nõ eẽ iure cautũ, q coloni gaudeãt priuilegio fori. Est aũt prohibitũ secularibus grauare istos, qñ grauãt, vt clerici indirecte grauarent. Ita dom. Bart. in l. hi, penes. C. de agri. & cẽs. li. 11. vbi dicit, nõ valere statutũ grauãs istos, p factis clericorũ, cũ cõcord. datis in c. ecclesia. de cõstit. q. 13. & est bonus tex. in c. sciãt. de electio. li. 6. ¶ Vxor clerici gaudet priuilegio fori, quãtũ ipse clericus: vt hic p Ab. & Imo. inferẽtẽ ad vxores Græcorũ, q gaudẽt sicut clerici. Pro hoc, q a in dispõne stricta pcessa marito cẽsẽt pcessa vxori, gl. 3. in c. admonere. 33. q. 2. & in c. oĩno. 21. dist. vbi maritus stipulãdo alimẽta, p se, stipulat ẽt pro vxore. Et bon. tex. ī l. cæterũ. §. mulier. ff. de vsu. & habit. vbi vsu relicto marito gaudet vxor. ¶ Limita primò in priuilegio canonis, li qs suadẽte. 17. q. 4. q a nunquã daẽ careti ordine nisi iure exprimat, fm oẽs in d. c. vnico. de cleri. piug. li. 6. ¶ Nõ obstat, q percutiẽs vestẽ clerici est excõicatus: ergo vxorẽ: vt hic p Moder. post Inn. ī c. nup. de sentẽ. excõ. q a intelligit de vestibus cooperiẽtibus p-
4 sonã. ¶ Nec obstat, q † cõiuges nõ iudicãtur ad imparia, 32. q. 5. c. q a. Verũ est, quo ad bona mrmonij, nõ quo ad alia. Gl. ī cle. gaudemus. in ver. ad imparia. de diuor. Card. post gl. ī c. vnico, de homic. q. 28. dicẽs, nõ excusari clericũ, si vxorẽ moriturã defendat occidẽdo aliũ. ¶ Itẽ limita, nisi uxor seorsũ habitaret à marito, q uouit cõtinẽtiã. Aret. hic cõtra Abb. q a oĩno nõ est eadẽ rõ. ¶ Deq cubi na dicẽt in c. cũ sit, infrà eo. ti. post Ioã. de Ana. in Rub. de adul. ¶ Eremitæ † sũt de foro ecclæ: c. indẽnitatibꝰ. ad fi. de elec in 6. vbi psonæ nõ habẽtes regulã approbatã, sed vitã similẽ religiõi, in quibusdã ptinet ad dispositionẽ ecclæ, fm Are. ¶ Et est Imo. in cle. p literas ī 11. col. de pb. do. Ant. in pi. 19. inci. Quia hic agit. in pẽ. col. addẽs, q caput uitæ eorũ est Christus, & subsunt presbytero, in cuius parochia degũt. Idem gl. in 2. ff. de in ius voc. & sequit ibi Ang. Facit tex. nouus in c. fi. 15. dist. ibi, vitã eremitarũ cũ honore suscipio. Et licèt dici posset, q restringit se ad vitas scriptas per Hieron. dic verũ esse, ad
2 hoc, vt illi dicant sancti, sed nõ restat, quin ille tex. ꝓbet, q origo eorũ religiosa sit. Et hinc est, q in letanijs inuocant istorũ auxilia. Bene facit c. ecce. lo. j. 27. q. 4. vbi ere
6 mita vouẽte cõtinẽtiã, imo illa vita dissoluit mrimoniũ nõ pcummatũ, ut ibi, sed caue, quia in hoc vltimo resistit gl. & ibi oẽs ī c. ex parte. lo 2. de puer. piu. Et ad dictũ §. dic. q fuit ex reuelatione diuina. Gl. fi. in prĩ. in c. q dã. de puer. pin. arg. gl. fi. in c. fi. d sortile. & facit d. c. ecce. ibi, gra diuina vocatis. Vel fm Are. ibi loquit de tali eremo, qualẽ hodie sustinẽt Camaldulẽses, & aduerte, q a ẽ vna species eremitarũ, de qua res est clara, de quib. ī c. vnico. de excess. pla. ī 6. ī fi. & in c. priuilegiũ. de verb. sign. ibi, in cellis ad monasteriũ spectãtibus. & in c. monachũ. 20. q. 4. Et ibi dicit Arch. q nõ peccãt eremitæ eligẽdo cellas p arbitrio, qñ à prĩcipio nõ elegerũt vitã cõem, alias secus, ut ibi in tex. ¶ Et adde uerba Ioã. And. in c. sanè. ī fi. d regula. ubi ponit d eremitis Camaldulẽsibus, quorũ caput ẽ ī diœcesi Aretina, fm eũ, q a dicti eremitæ licèt habeãt uitã socialẽ, tñ aliquæ eorũ cellæ sũt in cacumine mõtis. Et de istis no. q religiosus de licẽtia plati põt trãsire ad istos. Gl. 3. ī fi. ī c. si clericatus, 16. q. 1. & gl. pẽ. in d. c. unico, de excess. plator. in c. priuilegiũ. in uer. secreta. ¶ Et adde, q eremita, q nõ est ex istis, põt trãsire ad monachos Gl. ī c. q a uerẽ. 16. q. 1. & in d. c. si clericus. 15. q. 1.

¶ Et

7 ¶ Et adde, q † isti, qui habitãt seorsum à claustro, pũt pmutare cellas. Ioã. de ligna. in c. Ioannes. de regularib.

a ¶ Itẽ scias, q eremitæ a, de quibus dixi primò, pũt habere propriũ. Tex. est in gl. in §. ecõtra. 19. q. 3. & gl. in c. ex parte. el 2. de cõuer. cõiu. & tenet Imo. in c. cùm Ioãnes eremita. de fide instru. & Bald. idẽ in authen. si qua mulier. in 1. col. C. de sacr. sanct. eccle. loquẽs de fraticellis, qui habitãt in mõtibus sine professione. ¶ Et adde, q simulãtes se nõ eremitas, sed de ordine sancti Frãcisci respectu habitus & aliorũ morũ, & tñ n subsunt platis ordinis, sed quos dã inter se pstituũt. tales sunt reproba ti & excõicati per extraua. Ioã. 22. in c. Sãcta Roma. cuius conat⁹, vt videm⁹. nõ potuit istos extirpare. ¶ Quid † de hospitalarijs? Modern. allegãt Bart. & Ange. in l. quod cõstitutũ. ff. de milit. test. vbi dicit, q si rector hospitalis est laicus, nõ est sub foro eccl̃æ. Itẽ allegãt Pet. de Anch in rub. de reg. quẽ refert dom. Abb. vbi dicit, q hospitalarij nõ sunt religiosi propriè, sed largè sic. Vnde infert, q statutũ Senense inhabilitans religiosos ad officia, intelligit de istis: nõ ex eo q a sint religiosi, p priè. sed quia largè sunt religiosi, i qui bus sinõ haberet locũ statutũ, nihil operaret: q a de veris religiosis clarũ erat ab sq; statuto. ¶ Itẽ subdũt Moder. de religiosis sancti Ioãnis Hierosolymitani, q nõ est dubiũ, q sint de foro ecclesiastico. Allegãt Ioã. Mo. in c. ex eo, de electio. in Sexto. Postea dñt, Imo q liber hospitalari⁹ est de foro ec
cleſiæ. Mouent. q a hospitalia æq parãtur ecclesijs, l. Ioã a priuilegia. C. d sacr. sanc. eccl. ¶ Sed seruiẽtes ecclesiæ sũt de foro ei⁹, vt supra. Ergo & isti. ¶ Adde dom. Anto. pſ. 40. inci. Nulla dubitatio. vbi sequit Spec. in loco allegato hic p Abb. ¶ Et adde do. Abb. pulchre pſ. 4. inci. Pro euidẽtia qstionis. & ẽ ho die ī fine libri. ij. vol. vbi loquit de his, q stãt in hospitali ꝓtinuò sub certa forma rectæ vitæ: q a sũt de foro ecclæ, l 3 nõ sint religiosi, p rõnes, quas ibi vide. Idẽ Calde. in ti. de regul. pſ. 31. inci. Quidã offert. vbi loquit de fratribus hospitalis S. Mariæ de Scala: de q b. ẽt loquit do. Abb ¶ Adde Bal. in authẽ. hoc ius. in fi. ī. col. C. de sacrosanct. eccl. vbi limitat ista nõ ꝓcedere ī hospitali nõ fundato authoritate epi: & cũ istis intellige gl. pẽ. ī c.
9 q stãs. 17. q. 4. ¶ De † illis, q sunt de tertio ordine, q non sint de foro eccl̃æ, tenet Cal. īti. isto, pſ. 7. p rõnes do. Abb. hic, & dicit, q ista qstio sæpe pulsauit aures suas, & sem per recusauit. Idẽ Car. ī cle. cùm ex eo, de sẽt. excõ. reaſ sumpto d. pſ. Cal. & Abb. ī l. placet. C. de sac. eccl. & Bal. in l. officiales. C. de epis. & cler. dicẽs, q apparẽtia habitus, quẽ portãt piccho chorę, & similia accidẽtia, nõ pũt mutare realitatẽ subiectã. ¶ Itẽ vide Bal. ī authẽ. nisi rogati. ad fi. C. ad Treb. dicẽs, q assũmptio huius habit⁹ nõ facit expirare substitutionẽ, si decesserit sine filijs, aut facit religio, c. in pſentia. cũ gl. de pba. Idẽ Maria. hic limitãs primò, nisi ꝓsuetudo aliud habeat. ¶ Secũdo, nisi det habitus authoritate superioris, vt sint perpetuò Deo dicati, & nõ ducturi vxorẽ post illã, quã hñt, vel si nõ habẽt, aliã nõ ducãt, & intellige, nisi assũmãt in fraudẽ, per no. in l. j. ff. de pœnis p Bart. ¶ In ꝓtrariũ, q subsint epo, vide Card. ī c. si diligẽti. in antepen. q. infra eo. dicit, le vi
cariũ ita pronũciasse. pp gl. 3. quã extollit in d. cle. cùm ex eo. dũ dicit, q hẽnt modũ viuẽdi approbatũ à Papa,
10 Ergo sunt ecclesiastici. ¶ Sed caue †, quia ista pſequẽtia posset morderi, vt p ipsum in d. cle. sed illa extrauag. quã

a Eremitæ. Adde tu, an matrimonium non consummatũ dissoluatur, si sponsa velit effici mantellata? & videtur, q sic. quid istæ mulieres mantellatæ habens certam regulam à Papa approbatã. Sed die, q tex. in c. ex parte el 2. de cõuer. coniu. Facit in cõtrariũ, vbi dicitur, q oportet, q qs se astringat ad certã religionẽ approbatã, vbi promittũtur tria substanti alia religionis, ad hoc vt matrimoniũ dissoluatur. Nã istæ mantellatæ nõ sunt stricto mõ religiosæ, cũ non voueãt tria substantialia, nec propriè dicuntur habere regulã, sed quendam modum viuẽdi, vt in simili dicit gl. in cle. j. de religio. dom. & in cle. cũ ex eo, de sẽn. excõmu. Adde ad ista do. Ab. in rub. de regul. & per ista potest videri. an vita eremitica dissoluat matrimoniũ nõ consumatũ.

CAPITVLVM III.

SANE'. ¶ Eps ratione rei conuenitur corã Archiepo, in cuius prouincia res est sita. ¶ Gl. prima. Opinio Vin. ampliat c. nulli. d rescript. q ẽt ordinarij nõ trahant ultra unam dieram. Nec esset inutilis ex eo qđ dicit hic Abb. quòd non committitur extra diœcesim, per c. ut litigantes. de offi. ord. lib. 6. quia respondetur duob. modis. Primo, quòd cum consensu alterius iudicis hoc potest pro parte uolẽte. Glo. in d. c. ut litigantes. Secũdo rñdent Moderni. q posset diœcesis esse adeò lata, q quis traheretur ultra unam dietã: quo casu non habet locũ d. c. cùm eps, de offic. ord. lib. 6. ut fuit opi. noua Pet. de Anch. ibi, & in c. nõnulli. de rescrip. & c. cùm te. de offi. dele. & in c. fi. de dolo & cõtu. & ī c. cùm causam. de testi. per l. cùm post. C. de appel. quãuis Moder. ī c. cum te. reprobẽt, dicẽdo, q in l. cum post. cã erat parua. Quæ rñsio repugnat alternatiuæ ibi positæ, ex qua sola lõginquitas regiõis sufficiebat. ¶ Et tenẽdo hoc re-

spondetur

Universidad de Deusto Biblioteca

spondetur ad c.ex parte B.infrà eod.ꝙ ibi non erat sola res proxima,sed pars quandoque morabat̃ in ea.de quo exclamat ibi Abb.in ver.Sed vbi ista duo ꝯiũgunt̃.Nec obstaret l.fi.C.vbi ĩ rẽ actio,quia limitatur ꝑ d.l. cũ post. ¶ Sed caue.quia vbi intra dietã non esset res,cõsona est opinio Pet.de Anch.per iura sua,sed vbi res est intra,l3 pars vltrà habitet.difficilè teneretur opin.cõtraria:qa sicut ratione cõtractus quis conuenit̃ distantia vlla nõ attenta,ita rõne rei,& est rõ Abb.hic,& in c.dilectus.lo 2. de rescript ĩ pen.col.Et ista no.quia saluant̃ opiniones. ¶Ex dicto Vin.extenso hic ꝑ But.infert vtiliter Imo.ꝙ ciuis Florentinus litigans de bonis ibi sitis, si habeat domiciliũ extra territoriũ Florentinũ, & nõ Florẽtiæ, nõ põt cogi à iudice Florentino compromittere rõne cõsortariæ:qa in eius personam nullã iurisdictionẽ habet. Tene mẽti generaliter. Et bene facit gl.in ver.subditos. in fi.in cle.j.de foro cõpe.cũ ꝯcor.dicendis in c. fi. infrà eo.Et sic scies, qñ alibi studẽs possit cogi respondere in loco sitæ rei suæ.Et licèt haberet quis domũ Florẽtię,& alibi habitat,nõ dicit̃ habere domiciliũ: arg. c. ex parte B.infrà eo.qa ille ibi ꝯuentus fuit: quia aliquando & interdũ ꝯsueuerat habitar̃ ibi,ñ rõne ꝙ castrũ fuerat suũ.

SVMMARIVM.

1 *Actor sequitur forum rei.*
2 *Episcopus an suppleat negligentiam executoris verbalis.*
3 *Iudex ordinarius suspectus, etiam lata super hoc sententia an possit sine consensu partis delegare. Et iunge nu. 4.*
5 *Delegatus inferior à principe an possit exequi sententiam suam.*

CAPITVLVM IIII.

SI QVIS CONTRA. ¶ Eps vt suspect⁹ recusatus,de cuius suspiciõe notoriè ꝯstat, põt dare delegatũ partib⁹ nõ suspectum, cuius sñiam poterit per se exequi. H. D. Quæcunque dicit Abb.in primo notabili
1 limitãdo regulã, ꝙ† actor sequit̃ forũ rei,sunt dicta do. Ant. ad literam infra c. proximo,in vlt.col.obstat l.purè.§.fi.ff.de do.excep.vbi nõ est in potestate rei prouocare actorẽ ad iudiciũ.Facit l.j.C.vt nemo inuit⁹. ꝑꝑ qđ illa dicta destruit Imo.in l.si cõtendat.& ĩ §.elegãter.al legatis ꝑ Abb.subdẽs,si dubitat,nec deficiat ꝓbatio, qa hẽt solũm testes,faciat eos examinari,iuxta c.significauit.de testi.¶ Et ꝑꝑ hæc Sali.in l.si pater.C.q bo.ced.pos. licèt,nõ destruat ꝑdicta.tñ dicit,nõ ꝓcedere,nisi ĩ duobus casibus.Primo,vbi dicens se creditorẽ, litẽ mouet, qa ẽtsi differat,ꝑdicta procedẽt.Secundo, vbi diffamaret debitorẽ,iuxta l.diffamari. Sed qcquid sit ex dictis Pau.de Cast.l3 ista nõ referat in d.l.si ꝯtẽdat.põt tñ indistinctè teneri practica Abb.qa ſm Pau. de Cas.est verũ, ꝙ ego reus nõ possum petere te actorẽ inuitũ cogi agere.Sed ob exceptionẽ,quã habeo,licet mihi agere ꝯtra te inuitũ implorãdo officiũ iudicis, quo declaret̃ me tibi nõ teneri.Ita est casus in d.l.si pater.vbi nõdũ vexabatur reus.¶ Nec obstat l.pure.§.fi.quia nõ facit reus, ꝙ actor ipsũ ꝯueniat,nec hoc petit,sed ei silẽtiũ imponit. & si diceret̃,hoc petit̃ sine cã, vbi probatio nõ perijt. Rñdet Pau.de Cas.ꝙ est prouidere futuris,ne in posterũ inqetet̃.Facit l.3.§.missum.& ibi Bar. ff. de Carb. edi. vbi iustè possidens petit sibi ꝯfirmari possessionẽ, & pronũciari eã esse iustã nullo eũ inquietãte.¶ Simile Inn.in c. 1.de ꝯfir.vti.ꝙ tutus sñia, q̃ trãsiuit in rẽ iudicatã, audit̃ petẽs declarari validã.Simile Imo.in c.ex parte B. de rescrip.ꝙ elapso biẽnio põt appellatus instare,vt pronunciet̃ sup desertione.Et ista sustinẽt practicã Bar. ĩ d.l.elegantet.ꝙ soluens cogere possit eum,qui soluit,ad faciẽdũ instrumẽtũ solutionis:de quo latè per Roma.& alios
2 ibi,ex quorũ dictis plura inuenies.¶ Quod † eps nõ suppleat negligẽtiã executoris verbalis,vt ꝑ Bar. hic allegatũ ꝑ Abb.tenet do. Ant.in c.literas.de supl.negl pla. do. Abb.in c.nos qdẽ.de test.Pet.de Anch.ꝯs.413.inci.Contra hr̃des & procu.Bart in l. post mortẽ. C. de fideic. & melius,q̃ alibi , ꝯs.137.inci.Constitutione Cameracensis epi ꝑ cle.exiui.de ver.sig.vbi interdicta executiõe nõ est interdicta verbalis.Ergo differunt.Idẽ Abb.ꝯs.59.incip.Viso testõ.in fi.vol.primo,& Lud.Rom.ꝯs.228.inci. Pro plena.latè do.Ant.in c.tua nos. de test. ¶ Cõtrariũ tenet Bal.in l.fi.§.sed si qs.C.cõmunia de leg.& in l.si qs testamẽto.ꝑ illũ tex.ff.de fideicõmis.li.Car.in d.c. nos q dẽ.dicẽs dictũ.Bar.nõ seruari ab epis. Idẽ Pet. de Anch. ꝯs.388.incip.In themate.qa executio verbalis est pãmbula ad actualẽ.Ideo sublata actuali a statuto, expirat verbalis, ut antecedẽs.Idẽ Bal.& Rapha.in l. captatorias.C.de testa.mili.Idẽ Ange.ibi , qa ipsũ eligere est totalis executio,qa facta electione trãsit dñium recta via. Idẽ Imo.in d.l.cùm quidã.de le.2.qa negari nõ põt,quin tardet̃ volũtas testatoris, cuius fauore facta est prouisio epi.¶ Nõ obstat cle.exiui,de verb.sig.quia subiecta mã suadet differẽtiã illã,cùm verbalis executio ñ distrahat a diuinis,vt actualis:hic aũt subiecta mã nõ suadet differẽtiã,per rõnẽ proximè dictã,ꝑ quã hæc opinio tutior est. ¶ Et adde ꝙ si iste verbalis nominauit intra annũ, quãuis actualis trãseat annũ,eps nõ supplet.Cald.đ test. ꝯs.28.Dubito:qa tardat̃ voluntas testatoris. Sed posset hoc dictũ operari istud, ꝙ eps suppleat actualẽ, dũmodo inter personas ab isto iam nominatas,iuxta elegans dictũ Bal.in l.si puella.C.si mãcipiũ.&c.¶ Gloss.j.Tenet
3 Abb.ꝯtra cõem,ꝙ † ordinarius suspectus, ẽt lata super hoc sñia,põt sine ꝯsensũ partis delegare.¶ Hoc fatetur Aretinus in duobus casibus.Primus,vbi recusatio est solũm proposita:secũdus,vbi ẽt est probata:qa qđ ipse facit,nõ dr̃ fieri a recusato,sed ab asserto suspecto, qui delegãdo vr̃ grauamen delegare:argu.c.cùm cessante. de app.sed vbi iudicatũ est in suspicione. tenet cõem ꝯtra Abb.reassumpta rõne Vin.qđ adhuc lædere põt dando occultè suspectũ.Inducit valde c.suspiciõis.ĩ prin. de off.dele.vbi attendit̃ suspicio,nedũ in cognoscẽdo decã, sed in oĩ cã & actu,in quo lædere possit, & reprehendit expositionẽ datã ad c.cũ speciali,maximè ad verbũ, de recusatoris ꝯsensu.Nã si intelligit̃, vt dicit Abb. sequit̃ ꝙ in c.iudex.de offic.dele.in 6.non sunt verba necessitatis:qđ est falsissimũ.Nõ obstat iste tex.quia procedit ĩ d. duobus casib⁹.¶ Idẽ Maria.& Moder. hic ꝑ alias rõnes eorũ,quas sequẽdo ꝯsidera solũ,ꝙ difficilè obuiabit̃ iudici recusato.quia volẽs lædere non expectabit sentẽtiari in suspicione:& tũc ita poterit lædere,sicut post sñiam, quãuis in delegato sit prouisum , vt in d.c.iudex. Cætera extẽdũt hic Scribẽtes.¶ Gl.ĩ ver.executor.Respectu
4 † appellationis tenet hic Aret.ꝯtra Abb.distinguẽdo casus distinctos in ꝑcedenti articulo: quia si fuit ordinarius pronũciatus suspectus,remanet iurisd.inutilis in cõmittẽdo ẽt possit lædere:iõ violat̃ regula appellãdi gradatim,sed vbi nõ fuit iudicata suspicio, militant rõnes Abb.& iste tex.si tñ in ꝑcedenti casu partes cõsentirẽt, clarũ esset,vt hic ꝑ ipsum reprehẽdẽtẽ Abb.ĩ alio, videlicet circa inductionẽ d.c.iudex.quia si bñ ꝑpẽdes,iurisdõ dr̃ ibi expirasse post cõmissionẽ factã, & l3 expiret tũc,tñ satis est,ꝙ tpe cõmissionis eã habeat.Patet in c.super qstionũ.de offi.dele.vbi cõmittẽs in totũ cãm, desinit esse delegatus,& tñ valet cõmissio, quia non desinit añ
5 cõmissionẽ.¶ Hæc in ordinario.¶ In † delegato seruabitur l. fin. C. de iud. intelligendo, ꝙ ille recusatus cõmiserit in totũ,quo casu ad eũ nullatenus appellat̃, c.si à subdelegato.de off.dele.ĩ 6.quicquid scribãt hic Mod. aliter intelligẽtes, &c.¶ Itẽ in delegato tene mẽti dictũ Abb.ꝙ licèt partes proposita recusatione possent instare,vt in totũ subdelegaret,d.c.iudex.tñ tollerãdo, ꝙ cõmittat,nõ in totũ ꝑiudicãt sibi in hoc, ꝙ a subdelegato appellabũt ad eũ.¶ Et intellige,vt cognoscat de cã,si tñ ptes deuoluta appellatione vellẽt, ꝙ ꝑdiscuteret̃ recusatio ĩ exordio,nõ discussa, fiet. Et ẽtsi iudicaret̃ eam esse validẽ,nõ erit appellatio superflua,qa saltẽ impedit trãsitũ in rẽ iudicatã,Et hoc,ut nõ violet̃ regula appellationis gradatim. ¶ Nec obstar rõ d.gl.fi.ĩ cle.sæpe.ĩ verbo partib.in fi.de uer.sig.licèt Abb.nõ rñdeat,nec alij,quia primus ꝯsensus respectu cõmissionis, q̃ nõ fuit de toto, erat in potestate partis,d.c.iudex.Nõ sic iste secũd⁹ ĩ ordine appellãdi,quẽ pars mutare ñ põt.¶ Et incidẽter si-
gnabis

gnabis illã gl.ad multa,ꝙ expressus consensus in vno actu extẽdit̃ ad similes, secus in tacito.Et per ipsam decidit Abb.vnã q.in c.quoniã.in vlt.col.de proba.& aliam Paul.cõsi.25.in 4.col. & aliã do. Ant. in c. cùm olim.de excep.in 11.col.¶ Cæteros casus,in qbus tacitũ nõ operat̃ vt expressum,ponit latè Bar.in l.cùm qd. si cer. pet. ¶ Si iudex recusatus ẽt de ꝯsensu partiũ subdelegauit partẽ cãæ,iuxta c.iudex.de offi.dele.in 6.si appellat̃, dẽt ad ipsum appellari: & si opponat̃ iterũ recusatio, põt agi de suspicione, q̃ operat̃ vt interim sñia nõ trãseat ĩ rẽ iudicatã,vt Abb.hic. ¶ A delegato epi non appellat̃ ad vicariũ. Abb.hic,& in c.dilecti. lo 2. col. 2. de app.& Lud.in singula.450. inci. Tu habes titulũ Legistarũ per rõnes eorũ.¶ Limita,nisi eps esset absens, vt ꝑ Abb.ĩ dictis locis,quẽ in hoc reprobant Moder. quia semper appellari dẽt ad delegantẽ,& vicarius nõ delegauit.¶ Sed caue.quia siue sit præsens,siue absens, potest indistinctè appellari ad vicariũ,ſm Mode.ĩ c.dilecti.in 12. col.ver. secundò qrit̃,an à delegato.Allegãt Rotã 350.hodie,tertia.de off.vic in nouis,quæ verè nõ dicit hoc, sed ꝙ à delegato vicarij ad eũ appellat̃.Sed in terminis vide Rotã 371.hodie.de off.vic.vltima,in nouis. Rõ : quia faciũt idẽ tribun. d.c.2. de ꝯsue.in 6.& ibi Arch.Io.An.& Do. in fi.Pro quibus facit dictũ Acrh.in c.Reatina.63.dist.ꝙ facta mentione de epo,subintelligit̃, vel vicario . Facit gl.pe.in c.1.de ca.mo.in 6.Quod factũ à vicario,dr̃ factũ ab epo.Facit l.fi.C.vbi & apud quẽ,ibi , vt videat̃ ipse facere,& ibi Bal.in prin.Vnde Bal.in c.dilectus.in 3.col.de appel.dicit , ꝙ qui appellauit ad episcopũ , põt prosequi corã vicario . Præterea qua rõne Pan. vult epo absente posse ad vicariũ appellari,eadẽ rõne idẽ erit eo præsente,attento ꝙ eius præsentia in illo suspendit ꝯcessa vicario.¶ Ad c.si cõtra vnũ.de offi.dele.li.6.cui nemo respõdet,dic,ꝙ recusatio & appellatio in mã ista nõ æquiparat̃.Casus est ibi apertus.¶ Põt ẽt dici, ꝙ verbũ , Eps.nõ excludit vicariũ,per prædicta.& per glo.hic cũ ꝯcor.dũ dr̃,ꝙ iste tex.loquens de epo,non negat , quin executio fieri possit a repręsentãte eum.Nõ nego,quin pũctus sit disputabilis.¶ Glo.pe.Tenet Maria.ꝯtra cõem opi. ꝙ ẽt de iur.ciuilli delegatus inferior à principe possit exequi per 7.rõnes Antonij de Prato veteri in l.fi.ff.de off.eius, cui mandata est iurisd.& in l.ab executore.in 18. col. ff. de app.¶ Primò,quia mãdato principali vident̃ mãdata accessoria necessaria,vt in iurib.gl.SOL.Verũ est,vbi hæc accessoria veniũt de sui natura.¶ Secũdò , cõmissa executiõe est cõmissa cognitio,c.Pastoralis, §.qa verò. de off.dele.Ergo cõmissa cognitione,est cõmissa executio,quia cõtrariorũ eadẽ est disciplina, &c.SOL.Negat̃ assumptũ.Ad §.qa verò,rñdeo,qđ nõ probat.¶ Tertiò ꝑ c.querelã.de elec. SOL. Nõ probat,ꝙ de iure ciuili. ¶ Quartò hoc est interpretari rescriptũ ꝯtra ꝯcedentẽ. Ergo largè interpretari dẽt.Inn.in c. cũ dilectus . de donat.SOL. Verũ in rescripto prĩcipis:qa põt derogare iuri:nõ sic in rescripto inferioris.¶ Quintò ꝑ l.si reus. ff.de procur.cũ gl.vbi delegatus iubet pecuniã deponi. Sed depositio æquipollet solutioni,l.acceptã.C. de vsur. Ergo põt iubere solui.SOL.Nõ dicit̃, ꝙ nolentẽ deponere possit cogere,sed qđ delegatus iubet fieri.& id,qđ fiet erit executio,tñ nõ cogit vt fiat.¶ Sextò, licèt executio sola sit indelegabilis,l.iubere:ff.de iurisd.om. iud. tñ cũ cõmissione totius cãæ ipsa venit,argumẽto c. ex literis. de iure patro.& l.in modicis.de contra.empt. SOL.Illa procedũt in casibus suis,nõ gñaliter. Pulchrè Rota de pac.13.in antiquis,vbi prohibitus alienare certã rẽ,non excusat̃ alienãdo cũ vniuersitate,quia pure alienat. Vel dic,& melius,ꝙ in depẽdẽtibus à iurisdõne nõ valẽt argumẽta,q̃ nõ pñt fieri in specie,pñt fieri in genere . Pulchrè Imo.post dom.Ant.in cle.Pastoralis.ĩ pen. col.de re iudic.ꝑ c.2.de ꝯstit.in 6.& ita hic.¶ Septimò , qua rõne executio trãsit ex delegatione principis,eadẽ ex delegatione inferioris.SOL.Nõ est eadẽ rõ, qa , vt est dictũ, princeps derogat iuri,nõ inferior. ¶ Præterea tenentes istas rõnes debebãt rñdere iuribus Abb. ¶ Subdit Arc. primò , ꝙ c.ex literis.de offi. dele. nõ probat , qa loquit̃ in delegato a delegato principis:quo casu verũ est , ꝙ põt exequi,quia ex quo executio est semel facta delegabilis ꝑꝑ personã primi delegati, trãsit ẽt in subdelegatũ suũ: & ita tenuit Bart.licèt ipse nõ dicat,in l.a diuo Pio.ĩ prĩ. .f. ꝙ subdelegatus delegati principis exequi põt vt delegatus.¶ Sed caue,qa ꝯtrariũ firmat Imo.in c. ex literis. de offi.dele.& in c.Pastoralis.§.qa verò,eo.ti. & Spe.de exec.sentent.§.nũc dicẽdũ in princ.rõne optima, qa talis nullũ hẽt priuilegiũ ꝯtra ius cõmune,ca. super q̃stionũ,§.nos aũt.& §. si verò.de offi.deleg.vbi clausula,Appellatione remota.posita in delegatione trãsit in subdelegatione.¶ Subdit Aret.ꝙ c.cũ venissent. de eo, q mit. in posses.valde bñ probat.¶ Sed caue, qa loquit̃ in delegato legati.q æqparat̃ delegato principis.Abb.in c.cum Bertoldus.de re iud.Hinc est,ꝙ subdelegat,Bal.in l.a iudice.C.de iud.dixi in d.§.si verò in secunda fal.Ergo nõ probat tenẽdo delegatũ à principe posse mittere in possessionẽ,& exequi,licèt alij aliter , vt discussi in dicta fallẽtia.¶ Scias ẽt,ꝙ Aret.hic conatur ꝑ quatuor iura probare idẽ,ꝙ supra ꝓbauit Marian⁹, qb⁹ tñ rñdẽs sequitur Abb.¶ Itẽ probãt Mod.ẽt delegatũ prĩcipis exeq nõ posse de iure ciuili,multo min⁹ delegatũ inferioris & rñdẽdo ad l.fi.C.đ iud.vacillãt , vt vider̃ potes. ¶ Et dicta do. Ab.latè tenet Imo. & Ro.ĩ d.l.a diuo Pio. ĩ prĩ.do.Ant. & Imo.ĩ d c.cùm ab ecclarũ.Ioã.đ Lignano ĩ cle.j.de offi.del.Imo.ĩ d.c.ex literis,q̃ dicit Are. sequẽda ĩ practica.

SVMMARIVM.

1 *Negatio facit rem dubiam, etiamsi dicatur, non credo.*
2 *Iudicium vt inchoetur, tanquam coram competẽti, sufficit allegasse in libello qualitatem tribuentem iurisdictionem, etiamsi non sit vera, dummodo hoc non constet.*
3 *Iudex, vt sit competens, oportet quòd sciat se esse iudicem.*
4 *Laicus potest conueniri coram episcopo à clerico agente rei vendicatione pro re propria, vel ecclesiæ.*

CAPITVLVM V.

SI clericus,laicum. ¶ Super re ecclesiæ,vel clerici, põt laicus corã ecclesiastico iudice ꝯueniri,sed si probabil'r negẽt rem esse clerici, vel ecclesiæ ad iurisdictionem ecclesiasticam declinãdam , conuenietur coram suo iudice.
1 H.D.¶ Negatio † facit rẽ dubiã.Gl.1.in c.veniẽs, de renun.& gloss.magna in ca.1.de offic.deleg. in 6.& gloss. 4.in l.plures, C. de fide instru. Extende hoc , etiamsi diceretur,dubito.Bald.in l.3.C.quibus ad liber.¶ Item extende etiam,si diceretur,non credo.Bald.idẽ allegat gl.in verbo,credere.in c.cùm ad sedẽ.de resti. spo. iuncto c.1.đ lit.ꝯtes.¶ Fallit primò ubi negat̃ notoriũ.Tex. est in c.sup eo.de testi.cogẽ.nõ solitus allegari , ſm Ab. ibi,quia in principio loquẽs in facto notorio nõ distinguit,an pars neget,uel nõ,& illũ tex.notat ẽt Abb. in c. tua.in principio,de coha.cleri.& hoc Bar.post gl.ĩ l.post rẽ.ff.de trãsac.loquẽs de negãte id , quod ꝑ sñiam apparet.Et hinc est,ꝙ si negat̃ instrumẽtũ guarẽtigiatũ, non fit dubiũ.Bal.in l.ẽt. in 1.col.C.de executione rei iud. Et hinc est ꝙ ꝓbatio legitimè facta ꝑ negationẽ , nõ fit dubia.Bal.in c.ad nostrã.de proba.ante fi. ¶ Fallit scdõ in negatione extraiudiciali.Inn.in c.uenerabili.de cẽsi.& ibi do. Anto.Intellige ad hoc,ut ille,ꝯtra quẽ negat̃ , nõ teneat̃ desistere a solito usu , sed, ne noua possessio det̃, ista negatio aliqd operat̃.Bald.in d.l.3.C. qbus ad liber. ¶ Fallit tertiò , ubi negatio hẽt cõtra se præsumptionẽ iuris cõis,Inno.ĩ c.ex parte.lo 1.circa med.de uer.sig dicẽs,ꝙ negatio subditi nõ facit dubiã petitionẽ epi innitẽtẽ debito a iure cõi,qđ ualde sequit̃ Arch.& Dom. in §. qñ aũt.in 1.col.2.q.1.& Rot.327.hodie.de excep.6.ĩ nouis.Idẽ Ang.in l.tale.§.qui prouocauit.ff.de pac. allegãdo glo. in l.si uerò.§.q ꝓ rei.ff.qui satisdare cog.¶ Quartò fallit,ubi negatio faceret rẽ dubiã in præiudiciũ negãtis.Abb.subtil'r in c.1.de procu ꝑ illũ tex.ubi negatio,ꝙ procurator habeat mandatum,non facit dubiũ de mãdato,quia hoc noceret neganti,& admitteret̃ procura
tor

Universidad de Deusto Biblioteca

tor cū cautione rati,l.j.C.de procur.Item Bald.in illa l.j. in versi.2.q̄ro.& in d.l.3.& Abb. in cap. corā.de officio. deleg.¶Quintò fallit,vbi est negatio simplex absque ꝑbabili rōne. Ang.& Imo.in l.j. in prin. ff. si cui plus, quā per l Fal.ꝑ illū tex.in ver.iustæ.iūcto tex.allegato in glo. ibi.Facit dictū Bal.ī l.2.ad fi.C.de bo pos.f.in tab.Quòd probatio nō ꝯcludens facit rē dubiā.Simile Bal.in auth. ad hæc.ver.quæro,nunquid ille.C.de vsur.dicēs,ꝙ negatio nō facit rē dubiā,si postea ꝯtrariū probeť. Et ꝙ negatio nō verisimilis nō facit rē dubiā. Et hæc nō reperies alibi. Dixerā olim in d.c.super eo. Arch.in c.iudicatum. 79.dis.latè sustinet ꝓ valida ꝯsuetudine,quā gl.hic mordet.Adde gl.fi.in fi.in c.parochianos. de senten. excō.q̄ simpľr eā aprobat.Itē gl.in c. prox. & ibi Abb. limitat in mā feudi,vt hic.Nō obstat,ꝙ iurisdōnes sint diuisę pp qđ Mod.hic multa dñt:quia sicut ista diuisio ñ impedit ꝯsuetudinē laicorū,vt in tex.isto,ita nec ꝯsuetudinē curiæ.¶Prima † ꝯclusio. Ad hoc,vt iudiciū inchoeť, tanquā corā cōpetenti,sufficit in libello allegasse qualitatē tribuentē iurisdictionē,ētsi non sit vera, dū modò hoc nō ꝯstet.Bart.in l.2 ff.si quis in ius vo.& ibi Fulg.& Pau. de Cas.in l.cùm q̄dā.ff.de iurisdi.om.iu.Ful.ī l.p̄scriptione.C.si cōtra ius.Io.And.in addi.ad Spe. in ti. de cōpe. iud.adit.§.1.additione.q̄ incipit,Guido.Inn.ī c.cùm sit. infra eo.per rōnes,de quib.per Abb.in relatione secundæ opi.¶ Itē, si qualitas nō fuit allegata, sed probata in actis.Dom.Ant.& Abb.hic rationib.suis. Adde,qđ no. Inn.ī c.2.post princi.ibi, rñdeo stultū esse.de ordi.cogn. ꝙ valet libellus sine vlla expressione cāæ,si de ipsa appareat ex actis.Sequiť valde Abb.in c.dilecti.de iudi.in vlti.col.diceť ibi,vel in d.c.2.¶ Limita primò hāc ꝯclusionē,dū modò d. qualitas possit includi sub verbis libelli quoquo mō.aliàs nō,fm do.Ant.¶ Cōtrariū tenet Ab. bonis rationib.Sed obstat gl.in verbo,aliàs in cle. appellanti.de appel.& regula l.si adulteriū cū incestu.§.idem Pollioni.ff.de adul.cū his,q̄ aliàs dedi in c. afferte. de p̄sum.vbi qualitas ēt notoria dēt saltē allegari. ¶ S O L. Fallit in qualitate,de qua ꝯstat ex actis.Do.Ant.in c.vestra,in vlt.char.versi.per hoc dicebā.de coha.cle.& alij, de quibus in d.c.afferte.vbi ad hoc bonus tex.¶ Limita scđò hāc ꝯclusionē,& p̄cedērē, nisi reus neget qualitatē:qa hęc negatio,licèt iurisdōnē nō excludat,operať tñ ꝙ præmitti debeat summaria cognitio de veritate qualitatis.Dom Ant.& Abb.hic copiose,& Bal.in d.l.p̄scriptione.Do.in d.§.cōtrahētes.in c.Romana.de foro cōpe.in 6.Cal.in c.de illis.ī 4.q.de rapto.Bal. in l.si qs ex aliena.ff.de iudi.do.Ant.Imo.& Dom.in d. c. sup literis. Imo.in l.quidā ꝯsulebāt.in vlt.col.ff.de re iud. Lap.allegatione 59.in vlt.col.vbi semper vide.Pet.de Anch.,ī c. * postulasti.1.q.infra eo.¶ Et est opi.cōis* ꝯtra allegatos in 1.ꝯclusione.Pro qbus nō facit l.cū q̄dā:qa loquiť, vbi qs est iudex in mēsura qualitatis petitæ.siue qđ petiť, verū sit,vel falsum: nimirū si cā inchoari pōt alio nō p̄discusso. sed cōis opinio loquiť,vbi requiriť vera existētia 3 qualitatis allegatæ.¶ Et † pro cōi facit:qa oportet, vt iudex sciat se esse iudicē.arg.l.q̄ro.ff.de eo,q pro tuto.pulchrè Bar.in l.multum.de ꝯdi.& demon. quē vide. ¶ Et nō dicas,hoc scit ex libello.Nā si hoc sufficeret, frustra esset factū d c.super literis.& d.l.si quis ex aliena.cū concor.vbi dēt cognoscere,an sua sit iurisdō, esset enim satis,ꝙ libell⁹ hoc diceret:qđ est absurdū.Nā vbi oportet, ꝙ aliquid ꝯstet,nō sufficit,ꝙ allegeť.gl. aurea in vers.allegat.in c.non est.de ꝯsue.li.6.& in rubrica. ff. si quadru. paup.cū si.Qñ aūt nō negareť, ꝓcederēt dictæ ꝯclusiones.¶ Et retēta hac limitatione pro cōiori, amplia, ētsi qualitas deberet nō solùm existere,sed ēt notoriè existere.qa đ hoc, vtrùm notoriè existat,poterit iudex cognoscere.Gl.magna circa mediū in c.1.de offi.dele.in 6.Cui obstat alia in c.accusatus.§.sanè in verbo,manifestè. de hæretic.eo lib.Do.Abb.conať ꝯcordare, sed profectò reprobat hāc secūdā,qa vult,ꝙ vbi īquisitor cognoscere vellet,nō de diuinatiōe,sed an manifesta sit, possit,cuius ꝯtrariū vult illa gl.Propterea Dom.ī loco extraneo in dicto c.super literis.firmat,ꝙ iudex nō habēs iurisdō nē,nisi super cā notoria, occurrēte casu, de cuius notorietate sit dubiū,nō pōt cognoscere, an sit notorius. Alleg.gl.dicti c. & rationē subtilē & clarā,qa si nullo mō ē iudex,nisi casu existēte notorio, qūo cognoscet de notorietate?Nā cognoscēdo,vt iudex,nō est iudex nō existēte fundamento iurisdictiōis,hoc intelligit, qñ vult cognoscere & pronūciare tāquā iudex,secus, si extraiudiciaľr,nō vt iudex,vellet se informare, an casus eēt notorius,& in hoc pronūciare,qa pōt & inuenta notorietate aggredi cām,vt notoriā,sic intelligēs gl.d.c.1.quā Ioā. And.ibi in Nouella ita intelligit,fm ipsum, q̄ nota, vt noua.¶Itē retēta hac limitatiōe excipias tres casus.Prim⁹,vbi negať qualitas,q̄ notoriè appareret,qa nō fit res dubia,ergo oīs cognitio superflua esset,oēs hic. Secundus,vbi essemus in casu nō requirēte pro fundamento iurisdōnis verā existētiā qualitatis, sed sufficeret ꝙ de ipsa eēt dubiū.Tertius, vbi actor abhorrēs circuitū acgesceret negationi adeūdo iudicē propriū Rei.¶Secūda ꝯ 4 clusio,Etiā † cessante allegatione sacrilegij,pōt laicus à clerico agēte rei vendicatione ꝑ re propria, vel ecclæ, corā epo ꝯueniri. Abb.hic latè ꝑ istū tex. Amplia, ētsi ꝑ habēda re agať ex locato,vel legato.Inn.hic,quē intelligit Card.vbi laicus fateť rē esse clerici,vel ecclæ,qa licèt sit actio personalis,tñ est in rē scripta.Et ita dicit se ꝯsuluisse post lōgas altercationes.Sed dicit Imo. nō reperiri actionē ex locato esse scriptā in rē, nisi dicas, ꝙ laico fatēte rē ecclæ ꝯcurrat rei vendicatio cū illa actione psōnali,& iō pp ꝯcursum realis trahiť ad eius naturā, iuxta l.ꝑ fundū.§.si tu ex parte.ff.ad l Falc. & ibi Dy. & Bart. Subdit Mar. Car.hoc voluisse, ꝙ ex locato agať, nedū ad mercedē,sed ad rē Nā si ad mercedē, esset merè psōnalis,secus,vbi repetiť res locata actione ex locato.Vnū aduerte subtiľr,qa ꝑ istū tex.nō ꝓbanť maximè dicta,nā negatio qualitatis facta ꝑ eū, nō est hic rō pp quā nō potuerit trahi corā ecclastico, sed rō fuit,qa actor,&c.vt ī tex. Et in eo,qđ dicit de negatiōe, narrat rōnē inchoādi iudicij,q.d.orta ꝯtrouersia quolibet dicēte rē suā. Dicere modò, ꝙ si nō negat,subsit epo, est arguere à sensu ꝯtrario,qđ cessat,ubi corrigunť iura,ergo excepto sacrilegio,nō ꝓbať hic,nec alibi id qđ cōiter dř. Hinc dicit Inno.in c.cùm sit.j. eo. qđ si in libello clerici petētis rē ecclæ à laico nō est allegata oppressio, vel uis,remitteť ad secularē,nec est verū, ꝙ laicus teneat illicitè eo ipso,ꝙ fateť esse ecclæ,potuit enim emisse & uelle tenere donec iudiciaľr euincať,ut cōpetat remediū euictiōis. Itē pōt tenere iure utilis dñij,asserendo esse ecclæ,sed se inuestitū Item potest esse,quòd bona fide reperit in hæreditate paterna.Quibus casibus & similibus, uideť cōueniendus coram iudice suo, postquam omnes regulæ ita uolūt, nec ab isto tex. mutanť secundum Imol. hic.

CAPITVLVM VI.

X Transmissa. ¶ Quæstio feudi terminanda est a dño feudi immediate,quo negligēte terminať a mediato.H. D. intelligēdo, ꝙ iste de campis esset īuestitus de feudo ab eccla ei⁹, a cui hic scribit.¶Gl.fin.Qñ,Papa [a] possit tollere recusationē, examināt latissime Moderni hic. Adde melius alios Mod.in ca.postremo.ij.chart.de appel lat.dixi aliàs in ca. ad hæc de rescript.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus non tenetur capitulum requirere in spectantibus ad ipsum iure deuoluto.*
2 *Facultas doctorandi non transit in capitulū.*
3 *Negligentia episcopi in non conferendo beneficium deuolutum non suppletur à capitulo, sicut in alijs non deuolutis.*
4 *Clericus si conueniat laicum coram iudice seculari,an possit ibi reconueniri.*
5 *Fratres duo si tenēt feudū,negligētia vni⁹ in inuādo dñum, palliať ex diligētia alteri⁹.*
6 *Clericus quando possit terreri armis.*
7 *Cessatio modi adiecti in cōtractu, an statim resoluat contractum.*
8 *Negligentia prælati an noceat ecclesiæ, si non adsit negligentia conuentus.*
9 *Et quid, si ecclesia non habet conuentum.*

a Quādo Papa. *Adde tu, quando Papa vel al.⁹ princeps possit cōmittere cām suspecto iudici sine facultate recusādi. Ponit do. Ab.in c.ad hæc.de rescri.in 2.col.vbi gl.sing. et do.Ab.j c.cū iter. de excep. ad Spec.in ti.de recus. in §. recusari. post medium. Vide do. Abb. hic in isto tex.in 2.col. & in c.accedens*

c.accedēs el j.vt lite.nō cōte. in prin. Adde, si Papa ī rescripto dicit exp̄ssè, ꝙ non possit iudex recusari quātuncūq; suspectus. Quomō cōsuletur parti aduersæ, vide do. Ab.ī c.cū speciali. đ appellatio.

CAPITVLVM VII.

Verum. ¶ Per Dñm feudi secularē, seu ecclasticū quæstio feudalis terminať,etiāsi vasalli sint clerici. ¶ Et si plures p̄tēdunť dñi,non p̄t vnus cognoscere sine alio,maximè absente.¶ Gl.1. Cōpetētia epo iure accidētali nō transeūt in capitulū.Inno.& oēs hic:latè gl. in verbo, tēporis.in c.scriptū.de electio.inducēdo eā,vt ibi ꝑ Abba.& Car.in cle.attēdētes.in prin.ī 4.qst.de sta.mo.Idē Arch. in prin.c.1.de maio.& obe.lib.6.do.Ant.in c. eā te.in fine,de rescr. Fed.ꝯsi.30.Inn.in c.2.ne sede vac.ibi,vel priuilegijs.& alij allegā.j.¶ Corollariū primū. Itē si ꝯpetit ex potestate delegata.Latè Car.in cle.1.ver.duro.ī 7.q. de hæret.Lud.ꝯs.506.inc.In re p̄senti ī fi. Amplia, etiāsi delegatio fiat a canone.Io. And.ī c.ad abolēdā. in fi.de hæret.Dom.latè in c.vnico.de maio. & obe. lib.6.qa l3 ꝯpetat à iure cōi, tñ est ex potestate speciaľr īducta, ꝑut 1 hic in simili.¶ Secūdū.In † spectātib.epo iure deuoluto nunquā tenetur capitulū requirere.Glo.in ver.ꝯsilio in fi.ibi de honestate.in c.ne ꝑ defectu.de elec.Facit dictū Ab.in c.cū Apstolica.in fi.de his,q̄ fi.a p̄la.ꝙ potestas doctorādi data epo,nō intelligiť reqsito capitulo, per illū tex.aureū ad fi.vbi ī mā indifferēti ꝯcessa epo intelligiť, s.soli. ¶ Declara dupliciter hoc corollariū. Primo dū modò sint talia,in quib.ante deuolutionē nullū ius habuerat epus unquā, secus in his in qbus de iure cōi habebat eps saltē partē iurisd.q̄ perdidit,& ex iure speciali trāslata in capitulū,qa si illo negligēte mō deuoluiť ad epm, habebit capitulū ꝯsulere, sicut habuisset quōdā iure nō amisso.Gl.aurea in c.irrefragabilis. §.excessus.in ver.ꝑipsū.in fi.ibi,nihilomin⁹ de ꝯsilio. de off.ord.q̄ ita intelligit do.Ant.ibi,& Imo.in vlt.col.¶ Scđò declara, nisi ex delicto solius p̄lati actus deuoluiť in aliū, qa ille ꝯsulet capitulū,ꝙ cùm nō deliquerit,iure suo nō priuať, cle.ne ī agro.in 4.col.in §.abbatē.Auth de sta.mo.q̄ sic 2 potes intelligere.¶ Tertiū corollariū. Facultas † doctorādi ñ trāsit in capitulū. Ab.hic,latè Dom.in d.c vnico. de ma.& ob.lib.6. Itē Imo, Car.& Ab.ī cle.2. de magi. Ab.in c.tuæ.de cle.nō resid.tenēdo,ꝙ nō ꝯpetat de iure cōi,qcquid dicat Host.in sum.de magist.¶ Quartū co- 3 rollariū. Negligētia † epi in nō ꝯferēdo bñficiū deuolutū,nō suppleť à capitulo, ꝑut in alijs nō deuolutis.Inn. in c.cū in cūctis.sup verbo,capitulū.de elec. Et pulchrè declarat ibi Ab.quasi ī fi. Sequiť Do. Ant.ī c.nulla.de ꝯcess.p̄b.Rō.qa in talibus,q̄ nō ꝯpetūt iure ꝓprio,eps nō habet cōionem cū capitulo. De quo nunquā obliuiscaris.¶ Obstat ualde dictū Io.Andr.in c.quanquā.de elec. lib.6.ꝙ sede vacante, licèt capitulū non succedat in collationibus,c.2.ne sede vac.¶ Fallit ī collationib. spectātib.ad epm iure deuoluto.de quo exclamat Ab.in d.c. 2.qa spectāt ex iurisdictiōe episcopali, & iurisdictio trāsit in capitulū,vt in c.cū olim.de maio.& ob. Aliæ vero collatiōes nō ꝯpetūt iure episcopali,qa ēt nō epis ꝯpetere posset.Quę rō nō est bona pp dictū Ab.hic rectè ꝓbātis,ꝙ collationes ꝯpetūt ex iurisd.episcopali.Propterea pōt dari rō ꝑ eū,de qua in d.c.2.¶ Pro ꝯcordia do.Ant. in d.c.cū in cūctis.in fi.& Gem.in d.c.quāquā.in fi.dicit, ꝙ aliqñ iurisd.cōpetit epo accidētaliter ex accidēti ꝯserente nouā iuris.& in ista nunq̄ capitulū succedit.Tex. & Doc.hic.Aliqñ accidētaliter cōpetit aliquid,qđ nō ꝯfert nouā iuris. sicut collatio deuoluta, q̄ adnectiť gñali iuris. & tūc uacāte sede succedit capitulū, sicut in tota iuris.succedit,& ista deuolutio fit uirtute iuris.& quāuis sit accidētalis respectu delinquētis (quia si nō delinqueret,nō deuolueret) tñ respectu epi nō est ex accidenti, imo ex sua gñali iurisd. Et vbi sedes nō vacat, capitulū nō supplet defectū epi in iure deuoluto,qa cā immediata deuoluēdi est delictū, sed capitulū nō hēt cōitatē cū delicto,sed in ꝑuenīētib.rōne iurisdictiōis immediatè, sicut est sede vacāte, ubi fit deuolutio immediatè ex iuris.Ita Dom.Subtiliter tñ ꝯsidera, qa si accidēs hic non dat nouā iuris.videť,ꝙ qua rōne capitulū uac.sede ī istis rep̄sentat epm, eadē rōne debeat rep̄sentare sede ñ vacāte,pp qđ de dicto Inn.dubitari p̄t,& ista nō repies ordinata.¶ Tenēt Mod.ꝯtra cōem opi.hic,& in c.cęterū. s̄.ti.ꝓxi.ꝙ laicus in mā feud. nō iudicet clericū uasallū. ¶ Primò,qa ñ ē iure cautū, & hic erit p̄posit⁹ secularis. S O L.De cōi usu loquēdi ē ecclastic⁹,& l3 prior qñque sit secularis,nō tñ p̄posit⁹. Rñdet ad c.solitæ. ꝙ loquiť ī subiectiōe reuerētiali simili ei, q̄ clericus dēt p̄rono,c. nobis.đ iur.pa.¶ SOL.Obstat uerbū.subditi estote.ꝙ ꝑpriè sūptū pl⁹ exigit,q̄ sola reuerētia. ¶ Rñdēt ad c.Romana.§.dēt, ꝙ loquiť ī cā appellatiōis.S O L.Qua rōne iudex laic⁹ ī cā appellatiōis iudicabit clericū.quare ñ eadē ī cā p̄rīcipali?¶Itē addūt,qa priuilegiū fori ē đ iure diuino.Gl.solēnis ī c.si impator.96.dist.Ergo Papa ipsū ñ tollit.S O L.Verū,vbi tolleret ī totū,sed certis casib.ex cā p̄t.Vñ laic⁹ iudicat clericū canone ꝑmittēte ī 32.ca 4 sibus positis à Mat.s̄.eo.c.1.¶Pręterea† si a cleric⁹ [a] ꝯuenit corā iudice seculari laicū,p̄t ibi reꝯueniri, fm plurimos relatos ī c.at si clerici,đ iu. Ergo si laic⁹ eēt īcapax,hoc fieri nō posset.Sed dato,ꝙ reꝯueniri ñ posset saltē ꝯueniēdo,vt actor iudicabiť à laico,q forte reo absoluto ꝯdēnabit actorē ī expēsis.Nec mirū,ꝙ Papa disponat ī spē s̄. ius diuinū, ꝙ ñ disponeret ī gñe.Exēpla sūt nota, maximè ꝙ ꝑ Io.An.ī regu. act⁹.đ reg. iu.li.6.& ī c.ex publico.đ ꝯuer.ꝯiu.& ī c.à nobis.đ dec.Latè dixi ī c.q̄ ī ecclarū.de ꝯst.¶ Itē dicūt, ꝙ nō iudicat minor maiorē: sed rñde, ꝙ hoc casu lex facit maiorē: nec mirū, ꝙ eadē psona qñq; vt maior,qñq; vt minor cēseať,c. à collatiōe. đ ap.ī 6. Reliqs eorū rōnibus adhuc facili⁹ rñdebitis.¶ Gl.ī ver. cognitionē.Suppleбiť negligētia ab illo, q aliàs esset ordinari⁹ vasallorū,ut hic ꝑ Ab.¶ Addit Mar.idē eē,siue uasalli sint laici,siue clerici. ¶ Sed aduerte, qa vbi cleric⁹ dñs feudi nō recognoscit feudū ab alio. Fateor ꝙ sui vasalli adibūt ordinariū ꝓ suppletiōe.Vbi verò cleric⁹ dñs feudi haberet aliū sup̄iorē in feudo,habeo rē pro dubia. ¶Primo nēq; videreť,ꝙ suppleret negligētiā ille sup̄ior laic⁹ assūpto fundamento Modernorū hic, ꝙ q cognoscit de appellatiōe,cognoscat đ negligētia,l.fi.§ illud.& ibi Bal.C.de tēpo.ap.Bar.ī l.quāuis.de dān. infec.sed appellareť ad laicū,d.§.dēt.in c. Romana.de app.ī 6 Ergo, &c.¶ In ꝯtrariū facit id qđ dicit Abb.hic,& clariùs ī c. cæterū.ī vlt.col.s̄.ti.ꝓx.ibi,si verò nō est sup̄ior.q in hac mā vř negare,ꝙ cōpetēs in appellatiōe, sit ꝯpetēs in negligētia.¶ Pro quo facere pesset:qa appellatio fieri debet ad maiorē,sed negligētia suppleri pōt ēt ab alio,c.1. de sup.negl. Ergo differūt. ¶ Præterea ab epo appellať ad archiepm,c.Pastoralis.de off.ord.& tñ eius negligētiā nō supplet archiep.vt latè ꝑ A b.ibi,& aliquid s̄.eo.c. sanè.Et iō cogitabis.¶ Felonia domini nō nocet ecclę. 5 Host.& dom.Ant.hic.¶ Addūt † Moder.c.1.q.mo.feu. amit.ꝑ quod dicit ibi Bal.ꝙ vbi duo fratres tenēt feudū indiuisibile, negligētia vnius in iuuādo dñm palliať ex diligētia alterius ¶ Allegāt alia similia bona,de qb.per eos hic,& latius in c.dilectus.de off.del.Adde in terminis do.Ant. post Io.An.ī c.reprehēsibilis.ī 2.col.de ap. & ibi Ab.ī pe.col.Adde Bal.in c.1.§.dño ꝯmittēte. si de feu.fue.ꝯtro.vbi dicit,ꝙ licèt dñs cōmittēs feloniā,q̄ in vasallo digna esset priuatiōe,debeat ēt ipse priuari directo dñio:vt ibi,tñ hoc fallit in p̄lato dño feudi,per regulā,delictum.Ista limita,nisi feudū esset de mensa p̄lati. Ita do.Ant.& Abb.hic. ¶ Modos autē cognoscēdi mēsalia,ponit gl.in cle.j.in verbo,ad mēsam.de exces.prælat.om-

a Si clericus. *Adde tu,ꝙ do. Ab.in c. at si clerici.đ iudi.tenuit cōtrariū in 9.col.ī ver.Cōsidero enim clericos. Et ista opi.est magis cōis,ꝙ clericus nō sit reconueniend⁹ corā iudice laico:quā opi. etiā affirmauit idē do. Abb. in c. nullus. s̄.eo.in j. not.& in c.1.de iur. cal.in j. col.1.q.not.ꝙ cōst. Adde, ꝙ contra. istā opi.dom. Ab. tenuit Io. An. in addi.Spe. in ti.de cōst.in addi.in §.j.*

Universidad de Deusto Biblioteca

a *Contra clericum. Adde tu pulcherrimam dubitationē ad q. istā tactam hic ꝑ Fel. & quæro de tali dubio, nūquid delegatus, cui mandata est cā ciuilis, possit punire testē de falso, qui corā eo falsum deposuit. Iste est pulcher passus & subtilis pro parte affirmatiua. Facit regula l.nullū.C.de test.in verb.datā omnibus iudicibus potestatē.& ibi no. Bar.ī 4.no. Forti' tenet gl.j.ibi, & Bal.sequitur, ꝙ ēt clericus falsum testimoniū deponēs corā iudice laico, pōt ꝑ secularem iudicē puniri. Sequitur Ange.de Aret.in tract.maleficio, in verb. falsario. & ad hoc bene facit tex.ī l.ergo.ī vers. sacratissimas sedes.& ibi pulchrè Bal.C.de vsu.quāuis in hoc de clerico do. Abb.contrariū teneat in c. ecclesiæ sanctæ Mariæ.de cōsti.in ver. 3. habetur hoc argu.optimū, & hic in isto tex.in vers. & ratio prædictorum. Ideo posui hanc additionem, sed omissis clericis. Ad idem est glo.not.in l.quæsitum. in verbo, per pēdere. ff. de testi. Facit text. in §.si verò ignoti.in Authent. de testibus. Ad idem facit regula, quòd iudex qui non potest de causa principaliter cognoscere, tamen potest incidēter. l.fin.C.vbi & apud quos.leg.quoties. C. de iudic. etiamsi causa sit spiritualis: quod intellige, si iudex est capax huius incidentis, c.tuam. đ ord.cog.c.lator. qui filij sint legit. Ad idem facit doctrina Barto.in l. hoc iure. §. aqua. ff.de aqua quot.& æsti. vbi per illum tex cum glo. decidit Bart.vt vbi ꝑ eum. Idem tenet Bart. in l.penult. C.si aduer.lib. Facit l.si liberti.C.de admin.tut. Pro eadē parte facit lex interdū. §. q furem quā Bar.ibi reputat singularē ff.de fur. vbi iudex maleficiorū pōt incidēter cognoscere & ꝑnunciare in causa ciuili, s.super restitutione rei. Et istā partē in terminis nostris tenuit Spec.in tit. de testi.§.j.vers.item, ꝙ est corruptus.& in §.de testiū, vers.sed q̄s Bal.ī c.præterea.de offi.deleg. Eandē opi. ampliat & amplectitur Ful.in l.j.§ q mādatā.ff.de offi.eius.circa fi.nullā de ꝑdictis faciēs mentionē: nā dicit se putare, ꝙ delegatus nō possit punire illū testē falsarium pœna ordinaria legis Corneliæ, qa illa est meri Imperij simpliciter, l.j.§.fi.ff.de fer. Ergo non pertinet ad ipsum legatū, vt in d.l.j ff.de offi.eius. Sed bene pōt illū extraordinariè punire, d.l. nullū.cū gl. Idē ante cum tenuit Ang.in l.querela, in vlt.col.C. de falso. Et istæ sunt rōnes, & authoritates, q̄ possunt adduci pro ista parte affirmatiua, ex quibus q̄s posset facile induci ad ita iudicādū. Pro parte vero negatiua facit, qđ vult Bar. in l.2.& in l.magistratibus. ff. de iurisdict.om.iud. ꝙ in delegatū non trāsit aliqua coertio ꝑsonalis quantuncūq; minima. Ad idem facit, et fortius: quia delegatus nō pōt multare contumacē, l.2.§.fi.ff.de iudi. Bar.et Doct. in l. j.in prin.ff. si quis ius dic. non obtēp. Quanto minus ergo poterit punire corporaliter? Istā secundam opi. tenet Guil. de Cun. Alb.in d.l.j.§. q ma. ꝙ delegatus nō possit punire testem deponentem falsum coram eo, imo nec torquere, sed debet remittere eū ad superiorē ꝑ d.§.si verò igno. Idem tenet Albe. de Ros.in l. imperium. in ver.item quæro an torquere sit mixti imperij? ff.de iurisd. omn. iudic.& similiter do.Alex.in l.2.eodem tit. Istam secundam opi. puto tutiorem: pro qua alleg.tex.opt.in l. diuus Pius.& ibi Bar.not.ff.de fal.& tex.in l. fi.& quod ibi not. Bal. C.de spor.et quod vult Bal.in c. ex parte. el 2.de rescrip. ꝙ si aliquis produxit falsum rescriptum corā iudice delegato, debet eum cum fida custodia remittere ad ordinarium, vt eum puniat. Istam partem sequitur Imo.in c.dilectus filius. de pœ.& in c.2.de fal. Ant.de Butr.in c.isto, & in c.vnico, vt eccl.benefi. Io. And.in tit.de teste.§.opponitur.ī vers sed q d de legato. Pet.de Anch.cōsil.174.inc. Circa primū dubiū Ang.ī l.si qs obseruare.ff.de fal.in l.quoties.C.de iud.ī l.si vacātia, C.de bo.vac.lib.10. licet posses dicere, ꝙ ꝑdicta iura loquūtur, quantū ad puniendū ordinariè.*

lat.oēs in c.2.de feu. maximè Imo. Et
idē Imo.in c.sup.de reb.eccl.ñ alie.cū
a ꝯc.¶ Cōtra clericū a falsum deponen
tē corā iudice seculari nullā pōt pęnā
secularis imponere. Doct.hic, Sal.in l.
nullū.C.de testi addēs, secus si hoc fa-
ceret corā ecclesiastico: qa ab eo pu-
niret̄ ēt exēptus, ꝑ no.ī c.j.de priu. lib.
6. Cū cōi ꝯcordat Bal.in c.2.in j.col.đ
ꝯfes. Ang.in l.si vacātia. ver. sed tunc
dubitat̄ de clerico.C.de bo.vac.lib.10
10.de Ana.in c.j. 1.col. de crimi.falsi.
Bal.in c.si clericus.đ pac.tenē.qcquid
dicat Fed.ꝯs.235.quē sequit̄ Pet.đ An.
in regula, ea q̄.fol.antep.ibi,22.quæro.
de reg.iur.in 6.¶ Declara fm Inno.&
Car.Abb.hic, nisi laicus cognosceret
de falso, vt irritaret̄ depositio. ¶ Nec
obstat, ꝙ istud uideat̄ ꝯputari inter pę
nas capitales, iuxta dict.Bar.post anti-
quos, in l.transigere.C.de trans.qa lo-
quit̄, vbi qs directè ꝯdēnat̄ de falso ꝑ-
cedēte accusatione: nos vbi ꝑcedente
exceptiōe, quo casu testi, q ad hoc nō
vocat̄, nullū ꝑiudiciū ꝯsiderabile infer
tur, c.j.đ excep.in verb.sufficit. qđ im-
portat aliud nō oportere. Gl.no.in c.
statutū.in prin.ī verb.Canonicis.qua-
si in medio ibi, nec ista decretalis.đ re
scr.ī6. Ad idē c.2.in fi.de ord.cog. ibi,
dūtaxat nō credit̄.& ibi Abb.ver.cre
derē, ꝙ vbi ꝯuincit̄. sequēdo Inn. hic.
Et hinc est, ꝙ snīa lata ꝯtra ꝑducentē
falsum testē, nō nocet testi. Bar. ī l.de-
nunciasse.§. q̄rit̄.ff.de adul. Et ista no.
¶ Limita fm Car. hic. nisi clerico te-
sti opponeret̄ crimē ecclesiasticū, qa
ēt ad solū finē repellēdi eū secularis ñ
cognoscet, ñ fauore clerici, sed ꝑꝑ na-
turā criminis, & ita dicit se ꝯsuluisse,
cū fuisset opposita vsura.¶ Verior est
opi. ꝙ in executiōe snīæ feudalis cleri
cus violētari nequeat.¶ Nō obstat di.
Ang.in l fi.C. de iudi.vbi delegat' Pa-
pæ pōt exequi ꝯtra laicos ecclæ subie
ctos, qa hoc ñ infert, ꝙ clericus lædi
possit.¶ Nec dicit Imo.in c.2.de mu.
pet.id qđ referūt.Mod.¶ Et no.bñ ver
ba do.Ab.hic, ꝙ ꝯpulsio ꝑsonalis lici-
ta ꝑ recuperatiōe rei, intelligit̄, s.prius
possessæ.¶ Quid aūt si eēnt quasi pos-
sessa, puta si alicui de collegio claudit̄
ostiū? Remittūt Mod.ad Ange.in l.vt
vim.ff.de iust.& iu.& vide do.Abb.o-
ptimè ī c.j.in pe.& vlt.col.de imm.ec
cl.¶ Quòd aūt liceat clericū armis ter
rere, tenuit Car.in cle.j.in prī.in 6.q.đ
6 pœnis.¶ De † quo cogita ꝑꝑ Inn.in c.
nuper.đ sent.excō.& Bar.ī l. licitatio-
ni fallor ff.de publica.¶ Negligētia so
li' ꝑlati in īplemēto ꝯditionis nocet
ecclę, qa res ñ est debita añ ꝯditionē,
l.si qs hrditatē.cū si.ff.de hær.insti. Er-
go pōt ꝑiudicar̄ ī q̄rēdis. Quo casu ces-
sat regula, relictū.de reg iur.lib.6.¶ Se
cūda ꝯclo, secus ī implemento modi,
qa donatio ꝑsupponit̄ iā ꝑfecta. Vñ es-
set tūc nocere ī q̄sitis, quo casu ꝑcedit
d.regula. Vide do.Ab.in c. breui.ī vlt.
col.de iureiur.ubi in ꝑposito assignat
rōnē dñiæ, qa in ꝯditiōe satis est eā nō
īpleri, ētsi hoc sit sine culpa, l.ī illa sti-
pulatiōe.ff. de uerb.obl. sed ī dispōne
ꝑꝑ modū non seruatū exigit̄ mora, &
sic culpa, iō tunc recurrit̄ ad d.regulā,
7 delictū.¶ Nec† obst. ꝙ sit dubiū, an ces
satio modi statim resoluat ꝯtractū, qa
in donatione facta ecclæ cessat hoc
dubiū, qa modus in ea appositus non
cēset̄ cā finalis. Tex.in c.uerū, de ꝯdi.
appo.quē do.Abb.ibi dicit, se nescire
alibi, & fuit pōderatio Bal.in l.dictā.in
ult.col.C.đ ꝯdi.ob cau.dicētis, fauore
ecclæ inductum eē, ꝙ in ꝯtractu inno-
minato, seu datiōe ob cām, nō pōt agi
ꝯdictione ob cām ꝯ ecclam, ꝑ d.c.ue-
rū. Et licèt Sal.dicat ibi, cogita, qa ī du
bio eccla utit̄ iure cōi, c.j.de alie. feu.
tñ Lud.sequit̄ Bal.in l.si pecunia.ī prī.
de ꝯdi.inde. qa rō spālitatis est fauor
ecclæ, d.c.uerū. Et rō rōnis, qa donās,
ecclæ, ꝑsumit̄ ꝑ cā finali ꝯsiderasse so
lā salutē aīæ.¶ Limita hāc ꝯclonē, ni-
si in donatiōe esset adiectū, ꝙ mō nō
seruatores reuertat̄ ad dñm Tex.in d.
c.uerū.& no.ꝑdicti. Et tūc reuertet̄ au
thoritate iudicis, fm eos, nisi ultra hoc
esset dictū, ꝙ donās authoritate ꝑpria
apprehendere posset. Host.hic ꝯ Inn.
¶ Hoc dict. Host. sequit̄ hic do.Car.di
cēs, ipsū de rigore verius, qa si licet ita
pacisci inter laicū & laicū, l.3. cū si. C.
de pig. nō apparet rō q̄ re nō ita cū ec
cla. Ergo, dū mō malitiose nō faciat,
sed putās rē incidisse ī ꝯmisū, ñ vr̄ ap
prehēsor eē sacrilegus.¶ Nō ob.tt.de
reb.eccl. qa hic nō agit̄ đ re alienāda,
sed ab eccl.auocāda, ꝑinde ac si tradi-
ta fuisset ad certū tꝑs. Vñ sicut eo fini-
to licitè apꝑhēdit̄, ita cessāte mō. Quę
uerba latissimè reassumit do.Car.ī c.
ꝑpēdim'.ubi semꝑ uide, đ sēt.exc. Itē
Bar.Bal.& Sal.in d.l.si qs curialis. C.đ
epi.& cle.Sal.in d.l.3.in 10.q.quos alle
gant hic Mod.reprobato Fulg.in d.l.
si qs curialis.licèt præcedentia nō alle
gent.¶ Adde pro Host.Pet.de Anch.
ꝯs.207.inci.dubiū facit.Bar.cōs.94.ī fi.
j.co.īci.Dico ꝑtes iudicis eē tales. Re-
cipit hoc dict. Hos.quasdā necessarias

decla-

8 declaratiōes.¶ Prima est, dū † mō negligētia ꝑlati ha-
beat secū negligētiā ꝯuentus. Ita do.Ant.in c.abbate.in
fi.de verb.sig.dicēs, hoc esse bene notandū. Et tu caue:
9 quia ipse hic ꝯtrariū voluit, & minus bene.¶ Quid † au
tē.si eccla non habeat ꝯuentū? Dic sufficere negligētiā
ꝑlati, ꝑꝑ gl.ī c.potuit.de loca.in gl.magna, quasi in me-
dio ibi, nisi vnus sacerdos, quā dicit ibi do.Ant.nescire
alibi, & sequit̄ ualde Inn.in c.edoceri, in vlt.col. de re-
scr.& Abb.in c.imperatorū.de iura.cal. Itē Spe.in tit.đ
procu.§.rōne quoq; ꝯstituētis vers.porro, vbi est in ec-
cla vnicus rector.& Lud.in l.si verò.§.de viro.in 28.fal
lētia.uers.nonò ꝑbatur.ff.so l.mat.volētes, ꝙ tātū possit
solus prælatus in eccla nō collegiata, quātum prælatus
cū collegio in collegiata.¶ Secunda declaratio: dictū
Host.nō ꝑcedit in re ꝯsecrata. Lud.pulchrè in auth. si-
militer.ver.19.C.ad l.Fal. ꝑ c.ꝯperimus.13.q.6. cū ꝯco.
allegatis in regula, semel Deo.de re reg. iur.in 6. Iō do-
nator cogit̄ tūc ad æstimationē, nō ad rē, q̄ facta est sa-
crabilis, sed nō ꝯsecrata. approbat dict.Host.¶ Tertia
declaratio: dū modò modi sint honesti. Rota.de testa.
3.in antiquis, approbās & limitās ita Host.hic. Et exēpli
ficat ī pacto, ꝙ eccla gubernet̄ ab alio, q̄ epo: qa istud ñ
ualet. Inn.in c.in Lateranēsi.in fi.de prēb.qđ sequit̄ etiā
Abb.in c.ad audiētiā.lo j.in pe.col.de eccl.ædif.nisi eps
ꝯsentiret. Inn.vbi s.Cal.ꝯs.11. Nec successor reuocauit,
qa ꝑiudiciū nō est graue. Mod.in c.requisisti.de testa.di
centes, se ita obtinuisse.¶ Quarta declaratio: dū modò
humōi pacta apponant̄ ī traditione rei, secus si post. Pa
tet ex d.Bar.l.qb.§.Termilius.in fi.de ꝯd.& demon. dū
dicit, ꝙ si ē data libertas purè, nō pōt ex post apponi pa
ctū sub pœna reuersionis ī seruitutē ꝑ l.imperatores.ff.
de manu.test. Ergo idē fauore piæ cāæ, iuxta di.Bal.ī c.
significauit.de test. qđ retuli ī c.cū dilectus. de ꝯsue. ꝙ ec
clesia libera nūquā recipit seruitutē, sed serua bene pōt
effici libera, facit l.caueri.ff.ꝯmu.ꝑdi.¶ Quinta declara-
tio, dū modò ꝑcedat declaratoria. Abb.hic. Pro quo fa
ciūt multa, q̄ dixi ī c.cū nō ab hoīe.de iud.vbi ipsum al
legaui, & est declaratio substātialis, quia laicus posset as
ferer̄ euenisse tꝑs apprehēsionis, & falso; tñ Car.hic, licèt
dicat hoc utile, tenet, ꝙ si omitteret̄ apprehensor, non
ēet sacrilegus, qa virt' pacti facit cessare, c.cū fm.de hæ
re.lib.6. Qđ verbū semper nota.¶ Et dic. ꝙ saltē, vbi es
set notoriū euenisse tꝑs apprehēsionis, ꝑcederet hæc se
cūda opi. intrepidè ꝑꝑ dicta ī d.c.cū ñ ab hoīe.¶ Sexta
declaratio, dū modo apprehensio nō inueniat resistē-
tē, nā si inueniret, repellat medio iudice, nō ꝑ se ipsum,
vt hic ꝑ Abb.& bene. Et ista nota, qa nō possent eē ma
gis quotidiana.¶ Vltimò signa Inn.hic nō reprobatū ī
hoc, ꝙ si baroniæ, comitatui, uel simili rei donatæ ec-
clæ annexa erāt q̄dā onera, cēsent̄ oīa expirare, si ī do-
natiōe de ipsis ñ fit mētio. Sequit̄ Bal.ꝯs.170. inci. Si ali-
qua possessio.¶ Limita primò, nisi esset imposita ꝑstā-
tia reb. ꝑ certis annis, qb. ñ ꝯpletis aliqua res ꝑuenit ad
ecclam. Nā ad residuū illius tꝑis tenebit̄ eccl. Ang.ꝯsil.
206.inci.inter ordinamēta.dixi ī rep.c.ecclesia. de ꝯsti.
in 5.q.¶ Limita secūdò, nisi eēnt onera merè realia &
ꝑpetua, sicut tributa, nō aūt ꝑsonalia, vel mixta, ut col-
lectæ, vel similia. Bar.in d.ꝯs.175.ita intelligēs c.j.in fi.de
cēsi.qđ facit, & eū sic ītelligit Ab.ibi ī fi.& ī c.ñ minus.đ
imm.eccl.vbi vid. Voluit tñ Bal.ī l.placet.C.đ sacro.ec
cl. ꝙ hodie sit correctū d.c.j.nisi ī tributo prīcipis, đ quo
dixi ī d.c.eccla.q.6.¶ Hic Doc.tāgūt q.utrū, si uasall' re
cognoscat aliū ꝑ dño, ꝑiudicet dño suo, Dic, ut ꝑ eos.

SVMMARIVM.

1 *Quæstio vsurarum an spectet tātùm ad iudicem ecclesiasticum, an etiam ad iudicem secularem.*
2 *Inquisitor hæresis est iudex competens in quæstione vsurarum.*
3 *Laicus tanquam arbitrator potest cognoscere de vsura, etiam in quæstione iuris.*
4 *Iudex secularis pōt punire symoniacū lata snīa ab ecclesiastico.*
5 *Item, materia iuramenti est fori ecclesiastici. 5. 6.*
7 *Vasallus potest trahi coram iudice ecclesiastico ratione iuramenti, vt cognito ibi de iuramento, cognoscatur de proprietate.*
8 *Laicus potest cognoscere de nullitate absolutionis à iuramento factæ per ecclesiam.*
9 *Propter iuramentum defuncti hæres non est de foro ecclesiæ.*
10 *Iudæi, hæretici, & excōicati rōne iuramenti, sunt de foro ecclesiæ.*
11 *Item quid in crimine adulterij.*
12 *Adulter si est clericus, nedum ipse, sed etiam mulier, efficitur de foro ecclesiæ.*
13 *Quid in concubinatu.*
14 *Concubina clerici, an sit de foro seculari.*
15 *Desponsatio facta sine spe prolis, non videtur esse mātrimonium, sed dicitur connubium.*
16 *Ecclesia potest se interponere de notorio crimine laici, nedum, vt pœniteat, sed etiam vt satisfaciat.*
17 *Episcopus visitans inquirere potest de omni crimine cōtra laicos.*
18 *Crimen blasphemiæ an sit de foro ecclesiastico.*
19 *Clericus sodomita an sit irregularis, & prohibitus ordinari, etiā post pœnitentiam peractam remissiuè.*
20 *Iudex ecclesiasticus an possit incarcerare laicum pro criminibus, quæ sunt de foro ecclesiastico.*
21 *Punitus de crimine in vno foro, an possit puniri in alio.*
22 *Clericus delegatus ordinarij laici, an possit recognoscere de quæstione spirituali incidenter. De hoc vsque ad finem c.*

CAPITVLVM VIII.

CVm sit. ¶ Ecclesiarū malefactores utriusq; sunt fori. ¶ Regula đ qua hic, ꝙ actor debet sequi forū Rei, ex discursu tituli pōt limitari diuersimodè, vt hic ꝑ do.Maria.¶ Adde, ꝙ ꝯtra istā regulā nō ualeret statutū, Bar.in l.iuris ordinē.C.de iurisdi.om.iu.intelligēdo, qñ statutū uellet, ꝙ homo nō suę iurisdictiōis teneret̄ ibi rñdere, sed inter subditos suos statutū pōt, qđ vult.¶ Item est alia limitatio, ꝙ licèt q̄s nō possit ꝯpelli soluere alibi, q̄ in loco promisso.l.j.ff.đ eo, quod cer. loco. Fallit, nisi creditor ab illo loco esset relegatus. Glo.& Bal.in l.vsuras.C.de sol.¶ An, qui fugit ad hospitale, sit tutus, vt ad ecclesiā? De hoc dixi in c.de quarta.de ꝑscr.ubi multa posui, in quibus æquiparant̄ hospitalia & ecclesiæ. Et an quis puniatur dupli ci pęna, ēt dixi de hoc in c.de his.de accus.¶ Clerici in patrimonialibus utunt̄ hoc tex. Abb.hic, Mod.ꝯtra, qa lex correctoria nō extēdit̄. SOL. Fallit fauore ecclesię. Bar.in l.si constāte.in prin.ff.sol.mat. Allegāt ēt alia nō urgētia, & nō rñdet ad c.similiter.16.q.2. Posset dici, ꝙ loquit̄ in epo, sicut in simili dicit̄ in c.dilecto. de arbitr.¶ Sed obstat c.si quis de potentibus.24.q.3. cui responderi nō potest.¶ De alijs autē casibus, quibus patrimonialia clericorū æquiparantur ecclesijs, dixi in c.ecclesia.de ꝯstit.¶ Glo. in uerb.malefactores. Petitio debet fundari super qualitate tribuente iurisdōnem. Inn.hic singulariter. Vide Ang.ꝯs.6.inci. Lata snīa.ubi dicit, ꝙ stāte statuto, ꝙ potestas exequat̄ snīas latas à ꝯsulib' ex cā artis, nō sufficit, ꝙ petēs executionē dicat snīam latā à ꝯsulibus, sed oportet addere, ex causa artis, dicit esse singulare dict. Inn.hic incognitū Legistis. Vide Ang.ꝯs. 27.inci. Quidā Victor.ubi dicit, ꝙ nullus est libellus accusationis, in quo homo non subiectus potestati accusabat̄ de homicidio, ñ addito, ꝙ occidit in districtu potestatis, dicit eē singulare dict. Inn.hic. Hæc Mod.¶ Adde Ang.in l.ex quacūq;.si qs in ius uoc. ñ ier.ubi vult, ꝙ libellus porrectus corā iudice nō gñali, sed certarū causarū, non exprimens aliquē de illis, nō interrūpit ꝑscriptionē tanquā ineptus, iuxta l.si accusaturus.ff.de adul. Allegat Inn.hic, quē sequit̄ ēt Ang.in l.j. C. si à non ꝯp. iud. Bal.in l.non ignorat.in prin.C.qui accus.& in l.pręscriptione.C. si ꝯtra ius. Arch.in c.in canonibus.16.q.j. ¶ De qualitate aūt fundātē intētionē actoris, uide Bar. & oēs in l.nō solùm.§.sed ut ꝑbari.ff. de ope.nou.nun. Dixi post alios in c.in ꝑsentia.de ꝑbat.¶ Rōne fraudis adhibitę in factis ecclesiæ ꝑcedit ēt iste text. Inn.& oēs hic, ētsi fraus non circūferat̄ ad ꝯtractū, sed accidat in possidente, vt hic per Abb. Adde Lapū alleg.59. ubi dicit, ꝙ de fraude ꝑlati ementis de bonis ecclesiæ sub nomine tertij ecclesia cognoscit. Itē oēs Doct.in c. inqui-

ren.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ren. de pecu. cleri. ¶ Modos aũt probãdi illam fraudẽ ponũt ibi Mod. in ſua repe. & Lapus alleg. 66. inci. ꝓpo nit clericus. vbi dicit, ꝙ laicus moleſtãs clericum p violentiã in poſſeſſione fundi, põt cõueniri corã eccleſia, licèt adhuc rẽ non ceperit, nec inuaſerit: quia verbum, Malefactores, capiẽ hic large, & qa turbatio poſſeſſionis per vim parũ differt ab oppreſſione. Idẽ dom. Abb. pulchrè in c. ꝙueſtus in 3. no. infra eo. ¶ Excõicatio eſt ſignũ iuriſdictionis eccleſiaſticę. Lapus d. alleg. 59. de qua exclamat hic Abb. limitans, vt pe_ _ũ, quẽ Moder. reꝓbant per l. 3. ff. de mili. teſt. cum ſi. vbi actus tribuiẽ potẽtię firmiori. Ergo poti⁹ dr excõicare, vt iudex, q̃ vt pars. Rndet ẽt ad c. dilecto. de ſen. excõ. ꝙ ibi ẽtſi veller, non poſſet excõicare, vt iudex, per no. in c. cùm veniſſent. de iudi. ¶ Eccleſia reſtituẽ in integrũ in foro eccleſiaſtico. Inn. hic ſingulariter: & ẽ limitatio ad l. 2. C. vbi & apud quẽ. vbi reſtitutio petiẽ corã iudice lædentis. ¶ Amplia ẽt in clerico reſpectu patrimonialiũ, per c. cõſtitutus. de reſti. in integr. Sed rndent Moder. ꝙ ibi emptor erat clericus reiectis ſolutionibus. Imo. ibi, tanquã diuinatiuis, dicit, ꝙ ẽt iſta diuinatiua eſt. Vñ tene ampliationẽ, quã tenet Abb. ibi in 1. col. & Arch. in d. c. ĩ canonibus. Lud. in ſingu. 114. incip. quid ſi eccleſia læſa. Et dũ dicit Inn. eccleſiã vtentem iure ſpeciali poſſe agere corã eccleſia ſtico, inferẽ, ꝙ corã eodẽ põt vti canone, Redintegrãda. quod ſentit gl. pen. in fi. in c. cùm dilectus. qđ met. cã, quã dicit Abb. ibi ĩ pen. col. ſe neſcire alibi. Item inferẽ, corã quo petet reductionẽ ad arbitriũ boni viri. In quo vide Pet. de Anch. in regula, ea quæ. de reg. iur. 16. q. 17. dicentem, ſe diſputando ꝛcluſiſſe, ꝙ corã illo petaẽ, corã quo cã erat agitanda ceſſante cõpromiſſo. Remittit hic Maria. ad diſput. do. Ant. de Patro veteri, inci. Marcobaldus: Placet opin. Abb. hic, ꝙ ſi allegaẽ dolus ex ꝓpoſito, vel reipſa, vt magna læſio, poſſit agi corã eccleſiaſtico. ¶ Et adde iſtis, ꝙ oppreſſor eccleſiæ nõ deſinit dici oppreſſor, licèt moneatur ex ſnĩa notoriè iniuſta. Abb. in c. expoſita. de arbit. per illũ tex. quẽ dicit ſingularem. ¶ Et adde, ꝙ violantes ꝓſuetudines vtiles eccleſijs, põt corã eccleſiaſtico ꝙueniri. Ioã. de Anan. ĩ c. ad Apoſtolicã. de ſy⁹mo. p illũ tex. ¶ Vltimò hæc oĩa guſta perpetuò ſic. Nã licèt cõis opinio ſit, ꝙ de re eccleſiæ agendo reĩ vend. ſecularis eſt adeundus, vt dixi ꝓtra Abb. ſupra eo. c. ſi clericus. tñ attento ꝙ de nullitate ꝓtractus & oĩ fraude in eccleſiã cõmiſſa dici põt corã eccleſiaſtico, vt eſt dictũ, non remanet illa cõis opin. mirabilis, & ꝙ ſit tenenda. vltra ibi dicta patet: quia ſi vera eſſet opin. dom. Abb. ibi, qui ſolus eſt, eſſent fruſtratoria oĩa prædicta dicta Inno. hic, cuius ſequaces præſupponunt cũ eo, quòd regulariter de re eccleſiæ, vel clerici, laicus cõueniaẽ corã ſeculari, præter quãm in caſibus prædictis habentibus rationem ſpecialem ſacrilegij, vel quaſi, quã non habent omnes alij caſus, vt in actione depoſiti, & ſimilibus, de quibus aliquid dixi poſt Imol. in d. c. ſi clericus. Et hæc nota, quia mirifice ſeruiunt. ¶ De multiplici ſacrilegio, vide ſemper Card. in cle. 1. in prin. de pœ. Propriam ſignificationẽ ponit tex. in §. ſacrilegiũ. 17. q. 4. Vide Inno. in c. cùm pro cã. in ver. ſacrilegiũ. de ſentẽ. excom. & ibi dicit, ꝙ pro ſacrilegio large nõ imponitur excõicatio. in rellige, à canone, ſed ab homine data cõtumacia ſecus. ¶ Et adde Archid. in cap. non perpetuũ. 24. q. 3. vbi notat illũ tex. ꝙ excõicans iniuſte ſacrilegus eſt. ¶ Signa Abb. contra gloſſ. in ca. cùm multæ. 15. q. 8. quã vt intelligas, vide meliusipſum in c. 1. ibi, ergo ſic diſtinguerẽ. de treu. & pace cũ ꝙcord.

a Reſpectu vſu- 1 ¶ Reſpectu † vſuræ a ſunt tres opin.
ræ. *Adde tu, quòd a repetitio vſurarũ fieri poteſt in foro ſeculari, Card. in cle. j. 18. q. 1 vſur. quem videas omnino. Adde Paul. de Caſt. & Alex. de Imol. in l. ſi non ſortem. in princ. ff. de cond. indeb. qui dicũt, quòd de conſuetudine vſuræ non repetuntur, niſi in foro eccleſiaſtico.*

Prima, ꝙ cognitio eſt ſemp eccleſiaſtica. Bal. in l. quoties. C. de iudic. niſi eẽt qſtio de ſolo calculo. Pet. de Anch. in cle. 2. de iudic. Bal. ĩ apoſtillis vi. in tit. de vſur. Lapus allegat, 36. Imol. hic, & gl. de quibus per Abb. ¶ Secũda, ꝙ sẽp ſit mixta. Sali. il. eos. §. fi. C. de vſur. qa ſicut olim añ iura Canonica ſeculares cognoſcebat de immẽſis vſuris, qa illicitè: ſic hodie, cùm oẽs ſint illicitæ: & refert ſtatutũ Bononiẽſe dictarũ ſup hoc à Canoniſtis. Itẽ Gaſpar. Cald. ꝙſil. inter ꝙſilia Pet. de Anch. 235. inci. In hærẽdo. dicẽs, patrẽ ſuũ de hoc allegaſſe caſum in c. poſt miſerabilem. de vſu. Idẽ Arch. in c. quid dicã. 14. q. 4. Iſtam ſequunt Mod. rõnibus non vrgẽtibus, & tranſplantatis pluribus deciſionibus extenſis p Ioã. de Ana. in d. c. poſt miſerabilẽ. ordine ſuo non mutato. ¶ Tertia opinio. Quòd cognitio eſt mixta ſolùm, vbi eſt quæſtio facti. Bart. in locis allegatis ab Abb. Bal. in c. 1. §. ſimiliter. de ꝓtrou. inueſti. & ĩ d. l. eos. §. fi. Imo. in l. Titia. & ibi Ludo. ſolenniter exclamans de d. c. poſt miſerabilẽ. cui Mod. diuerſimodè reſpõdent. Poſſet qs clarius rndere, ꝙ ibi addiẽ ſecularis in ſubſidiũ, ſicut ẽt in decimis, c. poſtulaſti. de homi. q̃tumodò ſunt merè ſpirituales, vt d. §. prohibemus. Hãc opin. tenet Imol. in d. cle. 2. de iudi. & in cle. 1. de vſur. & ibi Card. q. 11. & Dom. in c. 1. de vſu. in 6. vbi ſemper vide. Et Feder. conſi. 96. inci. Apparet quædã l. dicẽs, hæc originaliter fuit doctrina Ioan. And. in d. c. tuã. de ord. cogni. ſubdit, ꝙ eo caſu, quo ſecularis cognoſcere non põt, nec ẽt ſtatuere poſſet: & infert ꝓtra ſtatutũ Peruſinũ, volens certũ contractũ haberi pro vſurario, & idẽ ſequiẽ Pau. de Caſ. ꝙſi. 69. & opi. iſtã tenet ẽt Pet. de Anch. ĩ d. regula, ea q̃. verſ. 2. ꝓro. ibi, ego ſaluo iudicio. & domi. Ant. Card. & Abb. in d. c. tuã. & Bal. in l. filiũ. ff. de his, qui ſunt vel alie. & in authen. ei, qui. C. de bo. auth. iudic. poſ. & in locis propè allegandis. ¶ Ab iſta tertia opin. non eſt tutũ diſcedere, vt patebit, qñ hæc loca diſcurres. ¶ In quibus collige hoc gñaliter, ꝙ vbi de qſtione eccleſiaſtica verſat ſola qſtio facti ſecularis, nõ eſt incõpetẽs: puta, ſi diſputareẽ, vtrum mulier fuerit deſpõſata, vel nõ? nõ dico, vtrum potuerit deſpõſari? Circa qđ vltimũ, & ẽt in ea mã not. ſex neceſſarias declarationes. ¶ Prima declaratio. ĩ mãmerè eccleſiaſtica nulla prorſus cognitio cadit in laicũ. Ita loquiẽ c. ſi iudex. de ſenten. excõ. in 6. & ca. vt inquiſitionis. §. prohibemus. de hæret. li. 6. Ita Pet. de Anchar. in d. regula. ea quæ. ¶ Secũda declaratio. Vbi mã nõ eſt talis, daro ꝙ eſſet dubiũ iuris, põt ſecularis p ꝓfeſſionẽ & de plano informari. ¶ Aureũ eſt dictũ Spec. in tit. de reconuen. §. 2. verſic. ſed nunquid. el j. quẽ cõmendat Bal. in dicta lege Titia. & in pludijs huius ſecũdi libri, & ĩ l. nõ ignorat. in fi. C. qui accuſa. & in d. l. filiũ. & in dict. l. quoties. & in l. oĩ nouatione. C. de ſacro tan. eccleſ. Idẽ Archid. in ca. frequẽs. in fi. 54. diſt. & in d. c. ſi iudex. ꝓpe prĩ. quãuis reſpectu illius c. nõ bene dicat. vt ibi ꝙ Dom. poſt Ioã. And. ad fi. princ. qa fuit factus ille tex. ne procederet regula c. ſuper literis. de reſcri. cũ ꝓcor. ꝓquas erat ibi rõ dubitãdi. ¶ Ex quibus ſubdit hic Are. ꝙ ſi ſecularis ꝓſtat notoriè de vſura p ꝓfeſſionẽ partis, põt ſup ea p nũciare. ¶ Sed intellige, dũ tñ nõ principaliter, ſed p modũ cãæ, vt pulchrè p Bald. in l. vnica. §. ad hæc. C. de Lati. liber. tol. puta, ꝙdemno te ad 10. indebitè ablata ex fœnore. ¶ Non obſtat c. at ſi clerici. de iudi. vbi ꝓfeſſio coram incompetenti non valet: quia hic ceſſante diſceptatione & qſtito de vſura, nõ eſt incompetens: modò, vbi eſt ꝓfeſſio ceſſet diſceptatio. Ergo, &c. Ita eſt de mẽte Bal. in d. l. quoties. & intellige, vt dixi, vbi qæſtio aliàs eccleſiaſtica incidit corã ſeculari in cã tẽporali, quia de ipſa incidenti cognoſcere põt modo prędicto. Pronũciabit aũt in principali, & incidens venit vt cauſa. ¶ Vbi verò principalis qſtio eſſet eccleſiaſtica mera, & eſſet queſtio iuris, non credas, ꝙ de ipſo vllo modo poſſit ſecularis cognoſcere, per dicta iura, quia eſſet fruſtratorium, ex quo de ipſa iudicare nõ poteſt, nec confeſſio tunc facit dum competentẽ. Et ita declarat Pet. de Ancha. in d. regula, ea quæ. verſi. quartò quæro. Ad quem præcæteris ſemper recurre. ¶ Tertia declaratio. Poteſt ſecularis cognoſcere de iſtis in cauſis ſummarijs, ſeu extraordinarijs. Bal. in l. 3. C. de Carb. edicto, & in d. l. filiũ. & in d. authen. ei, g. ibi, quæro, qualiter. poſt Spec. in tit. de primo decreto. §. reſtat. verſi. quid ſi agatur. dũ dicit, ꝙ ſi agitur de

de primo decreto, & filius negat ſe in poteſtate patris, poteſt ſecularis cognoſcere de filiatione, nõ obſtãte c. tuã. de ordine cognit. quia iſte proceſſus non eſt ordinarius. ¶ Vbi aũt procedit ordinariè, attendit, an ſit qſtio iuris, vel facti. Et hoc eſt practicabile in palatijs in oĩbus cauſis ſummarijs. ſm Bald. in d. authen. Sed iſta declaratio nõ eſt tuta: qa ꝓtrariũ ſẽntit Ioã. And. in ti. q fil. ſint legi. §. 1. verſ. cõpetit. Et Canoniſtæ eã nõ admitterẽt, ſecundũ But. in d. c. tuã. ĩ vltima colũna, & ſentit ibi Abb. ¶ Quarta declaratio & optima. Quòd vbi ꝓſtat ſeculari, ꝙ per calumniã opponiẽ talis exceptio vſuraria, vel ſimilis remittẽda ad eccleſiaſticũ, non teneẽ remittere, nec proceſſum ſuũ turbare pp ambages. Ita Bal. in l. 1. ĩ fin. C. de ſenten. q̃ ſine certa quãtitate. & dicit Sali. ĩ ꝓſi. incip. In quæſtione vertente in caſtro Argẽte. ſe vidiſſe ꝓſultũ p Ioã. Cald. & Ioan. de Lig. ꝙ põt ſecularis huic opponẽti ſtatuere terminũ, in quo producat corã eo, q̃ vult probare corã eꝓ: & vidẽs ea nõ obſtare, procedet ad vlteriora. Vide Bal. in l. de die. §. iubeẽ. in lectura anti qua, ff. qui ſatiſd. cogan. cũ quo tranſit ibi Pet. de Anch. Quòd ſi remiſſus ad curiã eꝓalẽ ſuper talibus ĩcidẽtibus eſt ibi in mora, põt ſecularis procedere ad vlteriora. Pro hoc qa moroſus allegans pendẽtiã litis, nõ audiẽ. Bart. ĩ l. vbi ceptũ. ff. de iudic. & in l. ſepulchri. ff. de ſepul. vio. & in l. quãuis. ff. de dam. infec. Et eſt cautela, ꝙ ſecularis faciẽs hmõi remiſſionẽ, pfigat remiſſio terminũ, in quo ſe curiæ epi pſentet. Bart. in l. pſes. C. de appel. p illũ tex. tũ, & in l. 2. ff. de re iudic. & in l. præſes. C. de iudic. & Ange. in l. 2. §. Sed ſi dubiteẽ. ff. de iudi. Et ſi ille fuerit in moſonas. de appe. quæ perpetuo no. ¶ Nõ tñ poſſet ſtatuere terminũ, intra quẽ remiſſus debeat ſe expediuiſſe, vt per Bar. in d. l. 2. Nã iſtud eſſet potius arctare eccleſiaſticũ, q̃ partẽ, iuxta c. ex inſinuatione. de appel. ¶ Hodie tñ curia ꝓalis per inhibitionẽ cũ cẽſura multũ obuiat talib⁹ practicis, ſed nõ ſemper iuſtè. ¶ Quinta declaratio. Etiã de ꝓſenſu partiũ nõ põt ſecularis cognoſcere, vbi eſt qſtio iuris, niſi lata p eꝓm ſnĩa de eius mãdato, velit ex equi, & ẽt ſine mãdato victore ſtãte. Ita Bal. in rub. de iudi. ¶ Sexta † declaratio. Inquiſitor hæreſis eſt cõpetẽs in facto vdicẽs, hoc valde gratũ eſſe inquiſitoribus. Intellige ſanè reſpectu fori pœnitẽtialis, nõ aũt iudiciali. Tex. eſt in c. accuſatus. §. de qſtionibus. de hæret. li. 6. Pulchrè Feder. ꝓl. 157. inci. Alexãder eps. & Cald. de hæret. ꝓſ. 2. ſaluo, ni ſi qs aſſereret vſuram nõ eſſe peccatũ: qa tũc iudiciali. p cedi põt, veluti contra hæreticũ: cle. 1. §. cæterũ. de vſu. ¶ Septima † declaratio. Laicꝰ a tãquã arbitrator cognoſcere põt de vſura, ẽt in q. iuris. Pet. de Anch. ſolẽniter ꝓſi. 98. incipien. Iſtã qſtionẽ dubiã facit: volẽs, ꝙ c. ꝓtingit. de arbitr. nõ procedat in arbitratore. Idem Petrus de Anch. conſi. 34. incipien. in hac cã Ludou. ¶ Nõ obſtat cap. ſup eo qđ. de trãſac. & ca. niſi eſſent. de ꝓben. vbi de ſpiritualibus nõ fit trãſactio: qa verũ de ſpiritualibus, quæ ſunt in manu clericorũ, ſed de decimis & ſimilibus poſſeſſis à laicis ſecus. Vel aliter, ſecundum Ioan. de Ana. in d. c. poſt miſerabilẽ. licèt nõ poſſit trãſigi, vbi aliquid daẽ, vel recipiẽ, põt tñ amicabiliter cõponi. Et adde, ꝙ arbiter eſſe non poſſet Laicus in hac materia. Lap. alle. 55. incipi. quidã corã iudice. Imo. in c. Innotuit. de arbit. Pau. de Caſt. ꝙſi. 69. in prin. Abb. in d. c. ꝓtingit. ĩ prima colũna. Cuius dicta intellige ſecũdum prædictos, quos nõ vidit, qñ dixit ibi, ꝙ ille textus procedit in arbitratore: cui⁹ contrariũ tenet etiam Baldus in ca. 2. in vltima columna. de iudic. vide Abba. conſil. 64. ibi, ad tertiam obiectionem. in primo volu. Vltimò vide Angel. in diſputa. incipien. Aſtenſis miles 1 ſi. vbi dicit, ꝙ ſecularis cogere põt reſtitui vſuras ab eꝓo adiudicatas. Et ad de Pau. de Caſt. cõſi. 229. vſque ĩ ſi. vbi latè ſequiẽ tertiã opinionẽ đ qua ſuprà intelliges. Bald. in dicta l. quoties. nõ prout vulgus, ſed quòd quatenus dicit quæſtionẽ facti de vſura ſpectare ad epiſcopũ, intelligiẽ volente actore, vt ibi per eũ. Et de iſtis fieri poſſet lõga repetitio. ¶ Et vidi certari, ſi Laicus ordinarius delegat cauſam tẽporalẽ clerico, & incidat qſtio vſuraria iuris, an clericus poſſit cognoſcere: Et vr, ꝙ nõ: qa iuriſdictionẽ hẽt à ſeculari, & à lege, q̃ nõ põt diſponere incidenter. Dic contrà: qa rõne incidentiæ, qui eſt incõpetẽs, efficiẽ cõpetens, c. cã. de reſtit. in integ. l. cùm proponas. cũ gl. C. de rebus cred. cũ ſimi. ¶ Nõ obſt. c. cùm tua. de ordin. cogn. qa loquiẽ in eo, qui ẽt eſt incapax. Si clericus nõ eſt incapax, iuriſdictio ergo q̃ daẽ à lege, nõ eſt illa, q̃ tribuit ei cognitionẽ ſed incidẽtia iuncta cũ capacitate. Quod ſubtiliter not. vt nõ tactũ. ¶ Ioã. de Imo. hic ſi dicit, ꝙ ſecularis põt punire ſymoniacũ lata ſnĩa ab eccleſiaſtico. Quẽ ſequiẽ Ioã. de Ana. in rub. de ſymo. ¶ Materia b iura mẽti eſt fori eccleſiaſtici, non ſeculariſ. Glo. hic. & in c. prædicandũ. 22. q. 1. Hoſtiẽ. in c. tuã. ſuper vlti. col. de ordi. cogn. aliquid Abb. in c. ſignificãte. in 1. no. de pign. oẽs * in ca. venerabilẽ. de elec. ¶ Amplia ꝛcluſionẽ ex quotidiana doctrina Bald. in l. ordinarij. in prima columna. C. de rei ven. vbi dixit, ꝙ ſi quis dicturus ꝓtractũ vſurariũ petat abſolutionẽ iuramẽti corã epiſcopo, & abſolut⁹ eſt actur⁹ poſtea de ſimulatione, vel vſuris, neceſſariò hẽt agereĩ eadẽ curia, nõ in alia: qa idẽ dẽt eſſe iudex præparãtis, qui præparati. ¶ Optimè † facit ꝓſilium Cal. de quo in 2. am pliatione primæ limitationis ſequẽtis. ¶ Itẽ † facit l. cũ vẽdente. C. vbi cã fiſc. & qđ ibi Bal. & l. minor 25. annis. in fi. prin. ff. đ euic. & hoc dictũ ſequiẽ Paul. de Caſt. in l. 2. C. vbi & apud quẽ. & ĩ d. l. ordinarij. & dom. Bapti. de ſancto Seueri. Doctor. Moder. in ſolenni repe. l. omnes populi. verſic. hæc videnẽ vera inferẽs, ꝙ qui corã vno iudice intẽtauit l. diffamari. nõ põt per actorẽ, q ſtimulatus vult agere, ꝙueniri in alio iudicio. Tamẽ ĩ hoc vltimo aliter tenet Mar. in c. pen. in verſi. 12. quæro. j. cod. quia iudex aditus ex d. l. ſolum ſtatuit terminũ volẽti agere. Vñ intelligiẽ, ſecundũ quod põt agere. Tñ primũ ſubſtãialius. Et p iſta ampliatione eſt fortè gl. peregrina in c. parochianos. in gl. fi. ad fi. ibi ſed hoc intellige de ſententia excõicationis, non ſolita allegari. ¶ Hanc ampliationẽ ſequitur Paul. de Caſt. conſil. 69. limitans, niſi ipſi perẽti abſolutionẽ eſſet iam per partem relaxatũ iuramẽtum: quia cũ expirauerit iuramentũ, ceſſat cauſa iuriſdictionis eccleſiaſticæ: arg. glo. in c. cùm plures. de offic. deleg. in 6. ¶ Recipit dicta regula 7. limitationes. Prima niſi agatur, vel excipiatur de iuramento omiſſa

de pace Conſtantiæ. in verſ. poſſe. Baldus in l. cùm allegas. C. de vſu. Adde, quòd credo, quòd iſtud habeat locum in rebus, quas clericus poteſt alienare, quia compromittere poteſt in arbitratorem, ſed ſi alienare non poteſt ſine ſolennitate iuris, non poterit compromittere. De quo vide dom. Ab et alios in cap. cum tempore, ſuprà de arbit. Adde, quòd dom. Abbas in ca. contingit. de arbit. in princ. tenuit, ꝙ de reſpiritualibus in laicum compromitti non poteſt.

b Materia. *Ad de tu, quòd pulchrum eſt videre an citra Papam alij prælati poſſint de hoc iudicare. Adde, quòd inuenio doctores in c. venerabilẽ. de electione qui ponderant illum tex. ibi ad noſtrum iudicium pertinere. vbi cũque dubitatur, an iuramentũ ſit licitũ, vel illicitũ. Et ſic videtur, ꝙ nõ ſolum princeps ſecularis ſit excluſus ab iſta cognitione, ſed etiã alij prælati de hoc iudicare. Adde pro veriori intelligentia, quòd inuenio Spe. in tit. de leg. §. nunc oſtẽdendũ. in verſi. 24. dicentẽ, quòd etiam epiſcopus poteſt interpretari iuramẽtũ. Et ad text. ca. venerabilẽ. de elec. reſpondet dupliciter, primò, quòd ille textus procedit in negocio arduo, & inter magnas perſonas. ſecundò, quòd procedit ille text. quãdo Papa vult dare licẽtiã cõtrauenienti iuramẽto ſine permutatione in melius. qđ tene menti ꝓ limi-*

a Laicus. *Adde tu, ꝙ ex iſtis videtur, ꝙ poſſit cõpromitti in Laicũ tãquã ĩ arbitratorẽ de re ſpirituali, quam opin. tenuit Spe. in tit. de arb. §. Poſtat. verſi. itẽ ſnĩa excõicationis. Pau. de Caſtr. conſ. ſuo 71. Bald. c. ſacro. de ele. Ludo. Rom. conſi. ſuo 269. incip. in propoſita conſultatione. Lapus alleg. 171. dom. Alex. in lege Titia, ſol. matr. Et quòd de quacunque re ſpirituali poſſit compromitti, adde in terminis Bal. pro prie loquentem de quacunque cauſa ſpirituali, in titul.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

pationē illius text. d. c. venerabilē. Et pro illa opin. Spe. vide Inno. & dom. Raph. in ca. debitores. de iureiu. & in c. cùm ve nissent. de iuds. in 2. colu. in verbo, ad prædictā uide.

disputatione, an valeat, vel cōpetat ab solutio, sed solùm, vt obseruet: qa tūc est mixti fori. De seculari patet in c. licèt mulieres. de iureiur. in 6. Vñ dicit Abb. in c. ex literis. lo 2. in 4. no. de spō. q pro implemento sponsaliū iuratorū adiri pōt secularis: de ecclesiastico est c. fi. de foro cōp. in 6. Vñ Imo. in ca. cū ꝓtingat. in 10. char. ver. circa secundā speciē. de iureiu. tandē firmat, optionē dari actori, corā quo velit iurantē ꝓuenire quod putat vtile pp iuramētū sæpe interueniēs in contractibus laicorū. Et ideò Abb. in c. cùm venissent. de instit. signat cautelā apponēdi iuramēti, vt duplicet forū. Idē Bal. in l. 1. fi. C. de rebus cred. ¶ Hāc limitationē amplia dupliciter: primo, ēt in casu, in quo de iure ciuili iuramētū est ineffícax, quia ēt corā seculari agi pōt, per rōnē suā, quā sequit Abb. Cōtrariū tenet hic Imo. sicut diximus, ex nudo pacto corā seculari nō agi. Tñ rīderi pōt, q canon rōne pacti ita militat in fore seculari, sicut in ecclesiastico. Ita ex iuramēto aget ex cano
7 ne. Amplia secūdò, ēt si eēt mā feudalis. qa † rōne iuramenti pōt vasallus trahi ad forū ecclesiæ, adeo q cogni to de iuramento ibidē cognoscet de proprietate feudi. Ita Cald. hoc tit. ꝙ. 2. dicēs, esse casum directū in ca. no uit. de iud. Facit optimè, quod no. Bal. in c. imperialē. §. fi. de prohib. feud. alie. Dicēs, casum feudalē non decisū in feudis, debeē decidi canone, nō lege, rōne iuramēti. ¶ Cōsidera, vtrùm per istas rōnes ordinarius secularis aditus pro obseruātia iuramenti erit ēt iudex & in feudo: qđ in simili præparato, & vī, q sic. ¶ Limita secundò nisi agit ad pœnā periurij, quia vterque cōpetēs est. patet in c. nouit. iūcto c. rex dēt. 23. q. 5. no. Lud. cons. 512. ¶ Limita tertiò, nisi agat de cōpellendo recipiētē turpe iuramētū, vt illud relaxet, iuxta c. 1. de iureiu. qa hoc facere pōt ēt secularis. Ita Lud. in sing. 491. verbo. iuramētū. Dicens, idē tenere Fede. cōsi. 166. quod nōdū reperi: & esse rōnem opti. quia sicut pōt cogere, vt licitū seruet, ita vt turpe relaxetur: & tenentes ꝓtrariū dicit esse i magna ignorātia. Dubito: quia obseruatio & relaxatio nō procedūt à pari. Nā in prima non requirit cāæ cognitio in videdo, valeat, an nō. Nā vbi requireret, secularis esset incōpetēs, sed in cogendo ad relaxandū iuramētū exigit necessaria cognitio. Et ista cùm sit iuris, nō cōpetit seculari, fm oēs. ¶ Limita quartò, nisi secularis vel let declarare, quē incurrisse periurij, qñ de hoc nō esset dubiū. Ludo. sing. 414 incip. Ergo corā magnificis dñis. licèt quidā bestioli dubitarent, fm ipsum. Mouet, qa l. secularis nō punit periurij. l. si qs maior. cū si. C. de tran sac. Ergo ēt declarare pōt, qa est declaratio facti, secus, vbi esset dubiū, p c. venerabilē. de elec. ¶ Limita quintò,
8 nisi † secularis vellet cognoscere de nullitate absolutiōis factæ a iuramēto per ecclesiā: qa pōt. nec tenet eā sequi iniustā, vel nullā Pet. de Anc. multū solēniter ꝙsi. 382. ic. Retento ordine dubiorū, per multa, maximè ex dictis Ioā. Andr. in c. cùm in iure, de offic. deleg. & in c. 1. de of fic. ordin. Quod iudex secularis nō tenet exequi p̄ceptū ecclesiastici, de cuius iniustitia scit, vel suspicat. Facit dictū Bart. in l. diuus. ff. de cust. reo. Nō dico respectu exēpli, in quo errauit, p d. §. prohibemus, vt dixi in c. 1. de of fi. ordin. sed respectu doctrinæ, quæ est q secularis pt re uidere processum, quē ab eō iubet exequi. Rñdet ad c. fi. de excep. in 6. q fallit in ínia euidenter nulla, vel iniqua: & hoc nō semp. Nec ob huic limitationi c. Pastoralis. § qa verò. de offi. dele. qa rñdet Ioā. An. in locis supraalleg. q procedit in executione cōmissa inferiori, secus, vbi par requirit parē, prout hic ordinarius ordinariū: quo casu secus est, p c. 1. de offi. ordin. i verbo. D eo
9 placita. q no. ad d. §. qa verò. ¶ Limita † sexto ihr̄de iurātis, quia pp iuramētū defuncti hæres nō est de foro ecclesiæ Ioā. Andrea, optime in c. fi. de sepul. Sequunt But. & Abb. hic. Dom. in c. fi. eodē tit. in 6. per illū textum in versicu. à se. & quia respectu obligationis ad periurij, iuramentum est personale ex parte præstantis. Innoc. &

oēs in c. ueritatis. super gl. fi. de iureiur. & probatur rōnibus, de quibus ibi p Abb. Est verum q ex obligatione defuncti tenet hæres, d. c. fi. de sepul. Sed nō sequit, q illa queari possit ad periurij. Ergo cessante peccato, cessat qualitas inductiua fori. Vide Pet. de Anch. ꝙsi. 254. inci. Quia quæstio est dubitabilis, ad fi. vbi ex hoc dicit egregiè limitari l. hæres. in prin. ff. de iudic. q hæres nō mutat forū dfuncti. ¶ Fallit, vbi forū ꝙcernit alia speciali rō ne defunctū. Vñ infert post multa, q statutū repellens P. usurariū ab agēdo, non repellit hæredem, qa licèt fingat eadē persona, tñ qualitas execrās pſonā defuncti nō execrat hr̄dē. Vide Bal. in l. gñaliter. in vlt. col. C. de reb. cred. qui dicit, q licèt robur cōtractus iurati, vel decisio litis trāseat i hr̄dē, nō tñ reat⁹ periurij, p tex. ibi, i verbo. multū discrepat sacramētū hæreditariū a principali sacramento. & sequit Sal. ibi, & in auth. sacramēta. i pe. col. C. si aduer. ven. dicens post Bald ibi, q respectu prīcipalis fori iuramētū non trāsit i hr̄dē. Et ideo dicit Flo.
10 in l. si pactū. ff. de proba. q hæredes iurantis fidelitatē re nent innouare iuramentū, quia ius spūale non trāsit de anima in animā. Alle. Inn. i c. veritatis. de iureiu. ¶ Amplia ēt, si defunctus iurasset pro se & suis hr̄dibus. Bal. in c. 1. de iureiu. Propterea dicit Bal. & Sali. in l. 3. C. plus ua le. q hæres rescissurus illicitè iuratū non hēt petere absolutionē a iuramento, prout habuisset testator, cū quo extinctū est vinculū iuramenti. intellige spūale, secus in tēporali, pp gl. fi. in c. quāuis. de pact. in 6. Nec dicas, qua re pōt qs obligare se regi & successoribus, & non se & successores? quia rñdeo, q de se pōt, ut uult, nō de hr̄de. Vñ Card post Matth. in cle. 1. in 3. char. vers. tertio q̄ro. de iureiur, dicit, q licèt populus sit semper idē, l. proponebat. ff. de iudic. tñ respectu iuramēti, nō quo ad periurij. Idē de Canonicis dixit Fede. ꝙsi. 264. inc. si Canonici. post Bart. Brixi. in disput. incip. Florentini fecerūt pacē cū Bononiēsibus. ¶ Intellige dupliciter, primo, vt est dictū, quo ad reatū periurij, non quo ad perpetuā cām ꝓtractus. Vñ in populo repræsentabit iuramētū semper remp. loco maioris, adeo q nō restituat āmodo in integrū, sicut de minore iurāte dicit, in d. authen. sacramēta. Ita Raymun. in sum. de iureiur. Sequit Bal. i d. l. gñaliter. in ult. col. secus dicēs in ecclesia, cuius fauore inductū fuit, ut non obstante iuramento semper sit loco minoris. Gl. 4. c. 1. de restit. in integ. li. 6. de qua dicetur post Abb. j. eo. i c. si diligēti. ¶ Secūdo intellige, & limita hæc ut singulariter per Abb. hic, & i d. c. fi. de sepul. nisi agat indirectè ꝓtra hæredē implorato officio ecclesiastici, ut hæres satisfaciat exonerādo animā defuncti iurantis. Sic intellige, qđ no. in c. licèt. in fi. de uo. vbi uide. Et hoc
10 ultimū semper no. ¶ Septimò † limita respectu iuramenti Iudæorū & hæreticorū & excōicatorū. Bal. in c. 1. §. itē sacramēta. de pace iur. firm. de quo dubitat hic Maria. quia isti subsunt ecclesiæ. Et pro ipso uide Ludo. in terminis in l. q superstitis. ff. de acqui. hæred. & in l. pactū. C. de coll. & in l. nō erit. §. 1. ff. de iureiu. ubi dicit, q c. quāuis. de pact. in 6. hēt locū in Iudæo. Et q Iudæus ligat iuramēto, no. Inn. in c. & si Christus. i fi. de iureiu. & Abb. c. 1. de iur. calū. ponēs formā iuramēti Iudæorum, post Spe. de iurā. calū. §. restat. uersi. pone, Iudæ⁹. Idē Bar. in ꝓemio Digestorū, Host. de iureiu. §. quaſr. iuxta primū dictū Ant. in prooemio Decre. in j. char. Et qđ in talibus subsint ecclæ, larè ostēdit Pet. de Anch. in regula, ea q. uersi. 6. de reg. iur. in 6. post Ioan. And in c. quod super his, đ uo. ubi rndet ad c. multis. 2. q. 1. Nihil ad nos de his, q foris sūt, &c. Verùm, quo ad excōicationē & fidē, sed secus i phibitis lege diuina, uel periurio, uel crimine ꝓtra nām, de qbus eccla eos coercet, ut ēt aliqd inferius dicet, & maximè in uer. j. inci. alius casus i blasphemia, &c. ¶ Vltimò caderet hic q̄stio amplissima, qñ statutū laicorū possit disponere circa iuramētū, de quo dedi remissiones plurimas i c. eccla. j. q. de ꝙst. Itē uide Bal. i. 1. col. 1. C. de op. li. ubi primò dicit, q cognoscere de nuditate iuramēti, qđ nō hēt ꝙsēsū, ut qñ ē interpositū sup ꝓtractu simulato, satis posset spectare ad seculare, qa iuramētū carens ꝙsensu non habet spiritū. Tñ i casu dubij se-

bij sequēdi sunt Canonistæ, qui fm eū oīa dubia trahūt ad suū molendinū. Vide ipsum in l. nec patronus. ad fi. C. eo. ti. de ope. lib. vbi dixit, q si lex pſumit simulationē in cōtractu, nec est necessaria probatio hominis, nō oportet adire episcopū. Quæ oīa tene mēti. ¶ Respectu
11 † adulterij dic, vt p Abb. cū quo ꝙcordat Ludo. in sing. 667. inci. Nos sumus & do. Abb. in c. tuæ in pē. col. de, pcur. & in c. 1. de offi. ordi. & Arch in c. Rex. 23. q. 5. & in c. postulastis. 3. q. 7. per do. Abb. in c. gaudemus. de ꝙuer. ꝙiug. & ibi dicit, q ecclesia punire pōt hoc crimē ēt vltra separationē thori. Cōtra Ioā. And. in d. ca. fi. de foro cōpet. in 6. & Ange. in authen. sed hodie. C. de adult. Et adde c. ꝙsuluit. de appe. vbi eps procedit ꝓtra detinētē alienā vxorē. ¶ Ad idē c. seculares. 33. q. 2. no. Bald. in authen. clericus. C. de episc. & cler. & pulchrè Anc. in reg. ea q. versi. quartò q̄ro. de reg. iu. in 6. addēs latè, q si confitēs copulā negat adulteriū, aut negās eā fatet mr̄imoniū: de hoc secularis cognoscet, imo remittere ad eps nō ēt tutū, vbi immineret pena sanguinis: qa discussio talis incidētiæ causaret periculū irregularitatis. Nō declarat. do. Pet. qd si esset quæstio iuris, & sentit, qđ idē. de
12 quo dubito pp ꝓdicta. ¶ Subdit † Maria. hic, q si adulter est clericus, nedū ipse, sed mulier efficit de foro ecclesiæ. Adde c. quidā. 81. dist. & c. fraternitatis. 34. dist. & c. 2. de cohab. cleri. & mulie. vbi sunt iura ꝓtra Petr. de Anch. ꝙsi. 196. inci. Magnifice & illustris. dicētē, canones nō cogitasse de mulieribus istis: de quibus dicet paulo post. Ex hoc infert hic Maria. q laicus cognoscens mo-
13 nialē, velut sacrilegus, est vtriusq; fori. ¶ Respectu † ꝓcuratoris negat hic. Aret. q iura Authenticorū, de qbus p Ioan. Andr. in d. regula, sine culpa corrigāt leges veteres: qa ex quo ꝓcubinatus nō ē expresè reprobatus, nō dr coitus ꝓtra castitatē, iuxta c. Nicena. 31. dist. p quē tex. dixit Bart. in l. mulier. in §. cùm proponeret, ff. ad Treb. quē multi sequunt, q illa verba testamenti, castā vitam seruauerit, nō impediūt mr̄imoniū: qa in eo est castitas. Tñ sequit cōem: quia in talibus lex cedit canoni, quē secularis imitabit, vt in c. infrà de iuram. calum. ¶ Adde gl. magnā in fi. in l. in liberæ. ff. de rit. nupt. q̄ dicit, duos coitus fm leges, scilicet ꝓcubinę & vxoris, sed fm decreta solus vxorius: vnde sentit leges nō ēē correctas. ¶ Puto oppositū nō p dicta iura, sed p tex. in c. j. de fil. nat ex matri. ad morga. ꝓtracto. ibi, mortua vxore nō valens ꝓtinere aliā duxit. & demū nolēs existere in peccato ipsam desponsauit. Ergo pſupponit ꝓcubinatū esse peccatū. ¶ Adde istis Bald. in auth. & si ꝓtra. C. de nup. & i l. eā quā. ibi, & no. q licitis. C. de fideicō. & in authē. licet. C. de natu. lib. vbi ponit, q fm leges ille dē natus ex ꝓcubina, qñ cū ea potuisset esse mr̄imoniū. itē si fuit vnica & i domo retenta. Qđ est vtile scire respectu successiōis, de qua in dictis iuribus. Et cū istis ꝓcordat Zochus in rub. đ
14 spon. duo. in 5. col. ¶ De † ꝓcubina clerici tenet Are. eā nō esse de foro seculari. Pet. de Anch. i d. ꝙsi. Magnifice. & in d. regula, ea, quæ. in pen. char. tenet idē, nisi sit ꝓcubina manifesta, & cū eo trāsit Ana. in rub. de adul. i vlt. col. ¶ Opinio, Are. tenet, sed simplr. ꝙsi. 167. mulier accusata, in fi. gl. & Dom. in c. eos. 32. dist. p illū tex. in verbo, indulgemus. ¶ Cōsidera, qa illa indulgētia nō fuit personalis, neque laicalis. pp quod facilè teneret, eā vt scrilegā
15 posse ab vtroq; puniri, licèt laicus id faciat ex gra legis, & sic retorqueret ille tex. ꝓtra pdictos. ¶ Demū † scito, q vbi aliqua desponsat sine spe prolis, nō est mr̄imoniū sed vocat ꝓnubiū, c. soler. 31. q. 2. & illa appellat ꝓcubina c. 15, q. & c. Christiano. 34. dist. de ista nō possent leges itel
16 ligi: qa disponūt de filijs. ¶ Vltra † casus p Abb. positos adde vltra Mod. do. Abb i c. fi. de sepul. vbi dicit, q eccle a
sia pōt se impedire de notorio crimine laici, nedū vt pœniteat, sed vt satisfaciat, p illū text. in verbo homicidio. nō solitū allegari, fm eū. ꝙsidera, qa vbi esset notorium, & ecclesiasticus adeò repētè se impediret, q nō ꝙstaret de negligētia secularis, fortè hoc nō ꝓcederet. Et adde do. Ant. post Host. i c. nos. super gl. i. de pur. cano. vbi dicit q respectu pœnæ tēporalis glo. ibi tenenda est, sed respectu pœnitētiæ no. idē Car. post Zēze. i de. 1. ad fi. de offi. ord. & ibi Imo. ad fi. & hinc est, q ꝓtra quēcūque suspectū de oī crimine pōt eps inquirere respectu pœnitētiæ imponendæ. Ita Ioā. An. i c. ad nostrā. lo 2. super gl. 2. de iureiu. ita intelligens c. 2. de offi. ord. & est bona gl. in c. 1. 6. q. 1. Ita pōt intelligi, quod no. Dom. in c. 2. in fi. de ꝙsti. in 6. dicēs, q ad euitationē peccati pōt eps statuere ēt ꝓ tra laicos de oī crimine. ¶ Alius, qñ iurisdō ecclesiæ ꝓrogat à laicis. Ita Dom. in c. fi. de excep. in 6. & ibi possea
17 conat in hac mā ponere doctrinā. ¶ Alius † casus est in eps visitāte, qa inquirere pōt ꝓtra laicos de oī crimine. Imol. in c. Romana. de censi. in 6. qa istud fit extraiudiciaſr potius in forma fori pœnitētialis. q̄ prētiosi. Cōtra riū tenet hic Dom. in prin. ostēdens differētiā inter forū visitationis & pœnitētialē, ut ibi per eū. Cui adde Mar. i
18 c. qualiter. lo 2. q. 5. arti. 10. de accus. ¶ Alius † casus i bla sphemia. Latè Ioā. de Ana. post Car. in c. 2. de male. Adrectè maiestas diuina. Fatet tñ, q non est ecclesiasticum merè, quia iure nō est expressum. Nō obst. d. c. 2. in ver. p tēporalē. Quia rñdet ibi Cal. & in isto ti. cōsi. 11. q intelligit ad instantiā ecclesiæ. ¶ Ex hoc infert Cal. in d. consil. q Iudæus, qui protulit verbum opprobriosum contra clericum, vel ecclesiam, pōt ab ecclesia puniri. Sed in hoc reprehenditur per Ana. in c. postulasti. in penul. col. de iudic. Pro quo facit optime ꝙsiliū Pet. de Anch.
15 incip. spūalis iudex. vbi voluit, q Iudæus, qui vituperauit crucem, non posset ab eō puniri pecunialiter, sed solùm à seculari: maxime per cap. cùm fm. de hære. in 6. vbi ꝙsi. ratio nō est ecclesiæ. Tñ 1. opi. est verior. Apparet ex dicti q Dom. in c. 1. §. sacri. de homi. in 6. vbi post Host. latè probat, q vbi ecclesia punit laicū, punire pōt ēt in bonis tēporalibus, de quo loquit optimè Card. in clem. 2. in ver. inquisitionibus. in 2. q. de hære. pbans post Matheum, q laicus pro verbis hereticis, vel aliàs ꝓtra Deū, pōt ab ecclesia pecuniariter puniri, pp gl. ibi, & in c. dilectus. de offi. ord. & in c. licet. de pœn. Et ad c. cùm fm. dici pōt, q ēt an illū tex. relicta erat illa pœna laico, vt fer uentius exequeretur sn̄am ecclesiæ. Idē Card. in cle. ad nostrū. in fin. de hære. dummodò tales pœnas ecclesia non imburset. nisi rōne necessitatis. Itē pro Cald. facit, quod no. Dom. in c. multi. in vlt. col. 2. q. 1. volens, q tātum pōt ecclesia ꝓtra Iudæum delinquentē, quātum ꝓtra Christianum. Et ideo do. Card. in c. post miserabilē. de vsu. & ibi Ana. refert se dixisse in facto, q lis Iudæorū in cā mr̄imoniali spectat ad solum eum, pp gl. fin. in fi. ibi. Et vide, q posui supra. eod. versi. 7. limita, &c. ¶ Alius
18 casus. vbi opprimit mercator itinerans. Ita dicit Abb. in c. excōicationis. de rap. tū per illū tex. tum pp dicta Inn. in c. significantibus. de offi. deleg. ponētis talē inter pſonas miserabiles. ¶ Alius casus in crimine sodomiæ. Ita do. Abb. & Ana. in c. in archiepiscopatu. de rap. p c. clerici. de excess. præla. Et hoc amplia ēt in Iudæo. Inno. in c. quæstio super his. de uo. & ibi Abb. Nō obst. d. c. in archiepiscopatu. ubi archieps hoc facit ex delegatione regia. Quia licèt nemo respondeat, dici pōt, q committebant alia delicta, scilicet i fœminis raptis & homicidio. Et ista nō sūt ecclesiastica. Est uerū, q ēt secularis cognoscere pōt de isto crimine. Pet. de Anch. ꝙsi. 268. inci. iure
19 diuino. & Cald. in isto ti. ꝙsi. 3. ¶ An † aūt clericus sodomita sit irregularis, & prohibitus ordinari ēt post pœnitētiā, disputat Aret. i ca. cùm nō ab hoie. de iudi. ¶ Alius casus in crimine fractæ pacis. Abb. hic. Pro quo uide eū dē in ca. super quibusdā in fi. de uerb. signifi. ubi notat p illū tex. cū gl. q laici tenent seruare ista
tuta Papæ & leges super pace. Qđ allea Contra Venetos. *Cum legerē scripta tua hic posita, Feline, cœpi multū admirari, quare sic repentè locutus sis, quādo sperabam a te audire verba, quæ essent prolata cum*

gāui ꝓtra Venetos a nō timētes Papā. coram quo cōueniebantur a tota Italia, tanquā fractores pacis, quando pariam meā obsidebāt rabie barbarica.

20 ADDITIO. ¶ *Et adde, q † ecclesiasticus nō pōt in dictis casibus tradere laicū carceri. Pet. de Anc. in d. regula, ea quæ. Old. cōs. 86. Rom. in sing. 703. incip. Tu scis, q de iure ciuili. Ioā. And. in Spe. in rub. de offi. ord. Pet.*

maturitate & veritate, tanquã à viro docto: ſed ea longè feſellit opin. Quid audio? quid video? inſurgis ita inconſultè contra remp. Venetã, quæ res tã arduas pro fide Chriſti geſſit, & vnde tui traxere originẽ, quare accuſatus a multis, cùm nullam excuſationẽ pro tui defenſione haberem, Reſpondi, vereri, ꝙ iſta dixerit, vt aliquibus ſatisfaceret cui opinioni omnes conſenſere rogantes me, vt eis explicarem, quænam fuit cauſa odij inter Pontificẽ & remp Venetam, ꝙ neceſſe fuerit deuenire ad illas nefandas allegationes, maximè cùm à proauis noſtris ĩtelleximꝰ dominiũ Venetũ multa pro fide Chriſti geſſiſſe, primò nãque Saracenos occupãtes liꝰ Adriaticum, & agrũ Picenũ fugauit, quã obrem ipſa reſpublica Veneta ab eccleſia fuit conſtituta domina maris. Etiam bellum contra Federicum imperatorẽ ꝑ ſalute Alexãdri Põtificis tertij & totius eccleſiæ ſumpſere. Inſuper audiuimus, quòd quadraginta & plus annis ſuis pecunijs bellũ perniciosiſſimũ cũ Turcis habuerunt pro nominis ac fidei Chriſtianæ defenſiõe: et niſi ipſi fuiſſent, actũ de Roma & tota Italia eſſet. Reſponde, hæc omnia vera ſunt, & alia ualde maiora, quæ ſilẽtio prætereo, ſed ut reuertamur, unde digreſſi ſumus, Cauſa odij inter Pontificem & dominiũ Venetũ fuit, quia Hercules, Dux Ferrariæ, cupidus nouarũ rerũ, priuilegia & immunitates, quas reſp. Veneta habet in ciuitate Ferrariæ, nolebat ſeruare, et uim inferebat ſubditis Venetorũ Admonitus à dominio Veneto, vt deſiſteret ab iſtis vexationibus, ille magis ĩualeſcebat nõ obſeruãdo priuilegia neq; ĩmunitates, quas ibi dñi Veneti poſſidebant. Vnde viſum fuit reip. Venetæ, Põtifici hoc ſignificare, rogãdo vt liceret eis bona ſua armis tueri, poſtquã aliter ſua poſſidere nõ poſſent, annuit petitioni honeſtæ Põtifex, nã Dux Ferrariæ vaſallus eſt Romanæ eccleſiæ, iõ reſp. Veneta noluit in Ferrarieẽſes arma mouere, niſi licentia impetrata, quamuis potuiſſent bellũ inferre abſque licentia ꝑ ſua ac ſuarum rerũ defenſiõe, quia hoc caſu nõ dicitur bellũ, ſed potius defenſio, vt l. 1. C. vnde vi. et Doc. in c. olim. el 1. de reſti. ſpoli. Nã defenſio eſt conceſſa a iure nec reqritur alia authoritas ſuperioris, arg. ĩ c. de his. 28. diſt. Sed cùm bellũ eſſet cœptum de licentia Papæ et benedictione, vt mos Chriſtianorũ eſt, ab eo tradita, & iam Ferrariã obſidebant Veneti Pontifex mutauit opinionem, & pcepit reipu. Venetæ, vt deſiſteret ab obſidiõe, profectò durum præceptũ uidebatur hoc, maximè cùm iam bellũ cœptum fuiſſet magnis ſumptibꝰ, nec cedere honori iudicabatur deſiſtere a bello iuſto illato ꝑ defenſione rerũ ſuarũ, qñ cõceſſũ ſit à iure defenſio, vt in c. ius naturale. j. di. qđ Papa tollere nõ põt vt not. Doc. ĩ c. q̃ in eccleſiarũ. de cõſti. & ĩ c. propoſuit. de conceſ. pb. & vim vi repellere licet. l. 3. ff. de vi & vi. ar. Ideo reſpu. Veneta cõſuluit iuriſcõſultos, vt cõgruũ darent reſpõſum Põtifici, ne arguerentur de inobediẽtia erga põtificis mãdata, qui iuriſperiti reſpõſa dederũt in hũc modũ, hæc humana fuit ratio hic hẽret natura dicere, hmõi præceptũ arctare potuiſſe Venetos ad cedendũ huic bello, quãdo ſine diſcretione, quæ mater eſt uirtutũ, imo cum præceptione mãdatis pceſſerit. ſubiungẽdo ꝙ põtifex dominos Venetos

de Anch. & Imo. in c. cùm epſ. de off. ord. in 6. per illũ tex. in uer. perſonas eccleſiaſticas. Cõtrarium tenet Ana. in ca. 2. de adult. & in rub. de for. & in c. qualiter. lo 2. §. ad corrigẽdos. de accuſ. eſt tex. in c. cõtra idolorũ. ĩ verbo, ꝑpetuas incluſiones, 26. q. 5. & in c. attendendũ. 17. q. 4. ibi, carceri tradat. & in cle. 1. poſt prin. de hære. & ibi. duro carceri ad pœnam, nõ ad cuſtodiam. & in c. 1. de hære. ĩ 6. ibi, carcere, vel muro recluſi. et in c. vt cõmiſi. ĩ verſi. ꝑpetuò murandus. eo. ti. Nec ob. c. cùm epſ. quia ꝑ dicta iura ceſſat argumentũ à cõtrario ſenſu, vt ſcis, et iõ Do. ibi dicit, opi. cõtrariã nunquã ſibi placuiſſe. ¶ Eſt ẽt videndũ neceſſario, vtrùm punitꝰ de crimine ĩ vno foro poſſit puniri ĩ alio de dictis caſib. Sed qa nemo ſe extẽdit hic, vide Bal. ĩ l. cũctos populos. ĩ lectura. C. de ſumma trin. Pet. de Anch. in d. regula, ea q̃. in 9. q. Ana. ĩ c. poſtulaſti. ad fi. de Iudæ. Ange. in l. ſi vacãtia. in 23. col. C. de bõ. vacã. li. 10. de iud. Are. in c. at ſi clerici. ĩ pri. ĩ 3. char. Bald. in l. placet. C. de ſacroſ. eccl. ĩ l. officiales. de epiſ. & cle. & in l. nullũ. C. đ teſt. Ana. ĩ d. c. quaľr. ĩ 8. col. oĩno Imo. ĩ c. 1. de offic. ord. & ibi ľlatè Moder. in 44. col. Soleo tenere diſtĩctionẽ Abb. in c. tuæ. de procur. in 3. col. ibi, vnde ĩ propoſito caderet. ¶ Vltimò, in † quãtũ ſuprà finito articulo vſurarum, dixi vtiliter, ꝙ clericus delegatus ordinarij laici põt cognoſcere de q̃ſtione ſpũali incidẽter. ¶ Obſtat dictũ Inn. in c. ſolitæ. de maio. & obed. cũ ꝯcord. quas dixi in c. cæterùm. de iud. vbi iuriſdõ data clerico ſeculari dicit̃ ſecularis. Vñ appellat̃ ad ſecularẽ, c. Romana. §. dẽt de appel. in 6. ¶ Et idẽ de epõ delegato laici, dixit Bal. in authẽ. ſi qs litigãtiũ. ĩ vlt. no. C. de epiſc. aud. Et hic eſt, ꝙ clericus delegatus rectoris laici nõ poſſet iudicare ꝯtra clericos ẽt volẽtes: qa à ſe nihil hẽt. Bal. in prooemio Decre. in 8. col. verſ. ſed ecce rector. Ergo iſta iuriſdõ nõ vr ampliabilis rõne incidẽtię neque rõne clericatus, q in hoc nõ habet̃ in ꝯſideratione, Põt rñderi negando ꝯſequẽtiã: qa nõ ſequit̃, iuriſdõ naſcit̃ in clericũ à fonte ſeculari. Ergo in ea ampliãda clericatus nihil operatur. Patet inſtãtia ex noua & diſputata opinione do. Abb. in ſua diſputatione inci. Gandulphus. verſ. ſed tñ de æqtate cogitaui nouiſſimè. ¶ Vbi firmat, ꝙ licèt rector ſtudij laicus nõ hẽat iuriſdõnẽ ĩ clericũ qa lex nõ potuit eã ſibi tribuere reſpectu clericorũ: tñ ſecus, ſi rector eſt clericꝰ, ꝑ rõnes, quas videre poteris: qa hẽt iuriſdõnẽ tẽporalẽ à ptãte tẽporali, ẽtſi cã haberet ab vniuerſitate, & in ea eẽnt pauci clerici, ſm eũ. Ergo qualitas clericatus ampliat iuriſdõnẽ ortã à ptãte ſeculari rõne ſubiectæ materiæ, Sic tollit̃ ꝯſequẽtia. Poſſet ergo dici, ꝙ ſi ſecularis ordinariꝰ eẽt clericus, poſſet de incidenti ſpũali cognoſcere. Vnde clericus habens feudũ à rege, ſi cognoſcit de q̃ſtionibus vaſallorũ feudalibus, & incidat fortè q̃ſtio iuramẽti, poterit cognoſcere. Fateor, ꝙ nõ poſſet prĩcipaľr, ſicut nec rector clericus poſſet principaľr cognoſcere de ſpũali, ſm Abb. vbi ſupra. Sed ꝙ poſſit rõne incidẽtiæ, multũ facit: quia regula firma & trita eſt, ꝙ incidẽtia facit de incõpetẽti cõpetẽtẽ, ſiue ſit ordinariꝰ, ſiue delegatus, ſiue arbiter, vt ꝑ Abb. in d. c. cã. ¶ Fallit ſolùm in ſpũali incidenti corã laico. ¶ Rõ fallentiæ eſt incapacitas. Ergo ceſſante in clerico cã fallẽtiæ, ſtabit regula, in qua nõ ꝯſiderat̃, à quo vel qualis ſit iuriſdõ, ſed ſolùm, ꝙ in principali ſit cõpetẽs, & tũc incidẽtia ampliat iuriſdõnẽ. ¶ Itẽ ſi iſta iuriſdictio oriẽs a ſeculari regulariter oĩno vt ſecularis, nõ attẽto accidẽti clericatus, ſequeret̃, ꝙ ſi incideret q̃ſtio criminalis inductiua pœnæ ſanguinis, clericus poſſet de ipſa cognoſcere, q non cognoſcit vt clericus, & rõne incidentiæ, qđ nemo ꝯcederet Ergo ſicut incapacitas reſtringit iuriſdõnẽ plus q̃ in delegãte, ita capacitas põt ampliare plus q̃ in delegãte, in quo ſi eſſet capacitas, incidentia idẽ operaret̃. Fateor, ꝙ clericus delegatus laici nõ iudicat clericũ, quia agit̃ de cã principali, ĩ qua iuriſdõ nõ eſt habilis a radice, qa nemo dat, qđ nõ hẽt, vt ſcis, ſed hic data firma iuriſdõne cãæ principalis, orit̃ iuriſdõ in incidenti, nõ in virtute delegãtis, ſed potius a lege Canonica & ciuili, quæ reſpectu incidẽtiæ nõ curat incõpetentiã, dũ modò adſit capacitas, & in habentib. ſymbolũ facilis eſt trãſitus. ¶ Pro veritate premitte duo clariſſima, Primũ, ꝙ vbi ẽ q̃ſtio iuris ſpũalis, de ea laicus nõ cognoſcit ĩcidẽter. Secũdũ, ꝙ iuriſdõ, quã hẽt clericus a ſeculari, eſt ſecularis, & nõ eſt eccleſiaſtica, Bal. in d. authen. ſi qs litigãtiũ, Patet qa appellat̃ ad ſecularẽ, dicto §. dẽt. Modò ſic, aut volumus, ꝙ talis iudex poſſit cognoſcere, qa talis quæſtio incidit, aut rõne incidentiæ, aut rõne capacitatis, qa clericus. Aut & tertiò ex vtroq; capite ſimul iũcto. ſ. qa clericus, & qa incidit. ¶ Primo mõ rõne incidẽtiæ nõ põt: qa illud, qđ dr rõne incidẽtię ampliari iuriſdõnem, eſt verũ, qñ ſunt cãæ eiuſdem fori prĩcipalis & ĩcidens, qa vtraque pertinet ad forũ Cæſaris, prout eſt cã libertatis & hrditatis. Nã tũc idem iudex põt cognoſcere. qa de eo, qđ eſt fori ſecularis, prĩceps põt cognoſcere directè, & ĩdirectè, ita tex. l. quoties. C. de iudi. cũ ꝯcor. ſecus, ſi ſunt cãę diuerſi fori, vt qa prĩcipalis eſt ciuilis, id eſt, ſecularis, ĩcidens vero eccleſiaſtica, tũc incidẽs nõ habet ampliare iuriſdõnem ſecularem. Ita Bal. in d. l. quoties. ſic intelligens ca. tuã. de ord. cogni. & ibi dom. Ant. in 5. no. & in verſ. oppono, ꝙ de incidẽti. Itaque ĩ caſu noſtro, cùm agamus rõne incidẽtię iuriſdictionẽ ſecularem extendi &

netos & partẽ aduerſam ad ſe vocare debebat exẽplo Dei, qui non cõdẽnauit Adam, nec Cain, niſi prius eis vocatis. Geneſis 3. & 4. & hoc modo re cognita potuiſſet dare vnicuiq; qđ ſuũ erat, maximè cùm nõ liceret Duci Ferrariæ ſpoliare rem publicã Venetam, quæ erat in poſſeſſione iuriũ ſuorum multis annis. Nã cautũ iure eſt, nemini licere in cã propria ius ſibi dicere, vt C. ne quis ĩ ſua cã: quod cùm ſecꝰ actũ eſſet à Põtifice, videbatur poſſe conqueri, non obſtãte, ꝙ dictũ ſit, Põtificẽ nõ habere, niſi Deũ iudicẽ, vt in c. aliorum. 9. q. 3. Sed cùm ſcãdalum eſſet publicũ, & eccleſia notoriè ſcandalizaretur, nulli dubiũ, quòd de Põtifice põt cõqueri, vt dixit gl. in c. ſi Papa. 40. diſ & ibi Doc. Ab in c. veniſſent. de iud. Quare, ꝙ reſpu. Veneta ñ ita paruit mandatis Põtificis, accuſari non põt, quia lege permittẽte hoc fecit. Ideo quo ſpiritu ducꝰ Fel. audeat nũcupare Venetos nõ timẽtes Papã, et fractores pacis, ignoro. Vellem, in quã ſcire, vbi hoc apparere poteſt, quòd reſpu. Veneta vllo nunquã tẽpore aliquid contra Roma. Pontifices geſſerit, aut quando fuerint fractores pacis. In caſu iſto non, quia ꝑ defenſione rerũ ſuarum bellũ mouerũt, q̃ defenſio eſt conceſſa, vt diximus. videtur ergo quòd ex abũdantia cordis, hic ſcripſiſti Feline: quod vel ex illis verbis facilè datur intelligi, quod rabie barbaricæ obſedisſe patriam tuam Venetos ipſe rabidè aſſeruiſti, cũ neque rabie adducti id fecerint: qnimo coacti ob tutelã iuriũ ſuorũ: neq; vnq̃ barbari fuerint, verũ Latiniſſimi, & ab eodẽ ſanguine genus deducentes, à quo Ro. vetuſtiſſimi rerũ dñi, vt clariſſimis patet literarũ monumẽtis. Atq; iõ ibi fides dãda nõ eſt. c. quoties. de teſti. 4. q. 3. §. Item teſt. Quæ omnia tamẽ à me dicta ſint ſalua authoritate & reuerentia. S. R. Pont. Sedis.

ampliari ad cãm eccleſiaſticam, talis ampliatio fieri nõ põt. Contra Imo. rõne incidẽtię iuriſdõ ſecularis extendit̃ ad ea q̃ ſunt fori eccleſiaſtici. Nã ſi cauſa ecclæ, vel clerici ꝑ viã ꝯpenſationis, vel recõuentionis incidit corã ſeculari, põt de ea cognoſcere, 3. q. 8. c. cuiꝰ in agẽdo. & tñ cã ecclæ, vel clerici, q eſt reus originariꝰ, dr de foro eccleſiaſtico, vt ꝑ Abb. in c. ſi qs ꝯtra clericũ. in j. not. de for. ꝯpe. Ergo idẽ hic. ¶ SOL. Doctores fatẽtur, ꝙ de cã tẽporali clerici ſeculares poſſint incidẽter cognoſcere, & nõ cõcedũt, ꝙ poſſint incidẽter de eccleſiaſtica. No. ĩ d. c. tuã. Ergo de vno ad aliũ nõ inferat̃, l. naturaliter. §. nihil cõe, ff. de acquir. poſ. Et rõ dřiæ eſt, qa ſine pſonis nõ ꝯſtat iudiciũ prĩcipale, c. forꝰ. de ver. ſig. Sed ſine cã incidẽti bñ ꝯſtat, & ꝑcedit iudiciũ in cã prĩcipali. Afficit̃ ergo magis pſona ſpiritualis, q̃ cã ſpiritualis, vt fiat de foro ſeculari. Et hanc rõnẽ aſſignat Bal. in ꝑpoſito ꝯſi. mihi 207. Nomine monaſterij. ¶ Secũdo modo rõne capacitatis non põt, qa clericus cognoſcere nõ põt. Patet ex dicto Bal. in dicto ꝓœmio, ꝙ clericus delegatus à rectore laico nõ põt cognoſcere inter clericos ẽt volẽtes. ¶ Pro hoc, nã platus põt cõmittere cãm laico ꝯtra clericũ, Ab. in c. decernimus de iud. & tñ laicus eſt inhabilis ex partiũ ꝓrogatione. Ergo, ſicut qñ inhabilitas eſt in recipiẽte iuriſdictionẽ, nõ reſtringit̃ iuriſdictio, ſed attẽdit̃ habilitas in dãte: eodẽ modo, qñ eſt habilitas in recipiente & inhabilitas in dante, attẽdi debet inhabilitas in dãte, & nõ debet iuriſdictio ampliari ꝑꝑ habilitatẽ in recipiẽte, qm̃ quod operat̃ oppoſitũ ĩ oppoſito, operat̃ propoſitũ in propoſito. 32. diſ. c. hoſpitiolũ. ¶ Pro hoc, ꝙ no. ꝑ Inn. in c. cùm ad ecclarum. de off. or. Abb. in diſputat. Gãdulphus. in 1. & 2. col. & Abb. in c. ſi diligẽti. j. eo. q idẽ tenẽt. Et dictũ Abb. in diſp. Gãdulphus. 16. col. allegatũ. de quo s. potiùs facit ꝑ iſta ꝯcluſione. Nã ideo vult ꝙ talis rector cognoſcat inter clericos, quia tales vniuerſitates, q̃ ſũt mixtę clericorũ & laicorũ, ſunt approbatæ ẽt à canone, c. qa in cauſis. de ꝑcu. Et ſic à canone habẽt poteſtatẽ etiã creãdi rectorẽ. Vnde, ſm Abb. dicit̃ tribui iuriſdictio à prĩcipe, vel lege mortua miniſterio vniuerſitatis, arg. eius, qđ no. Bal. ĩ c. 1. quis dicat̃ dux, comes, vel marchio. & ſic ſentit Ab. ꝙ ſecus eſſet, qñ haberet poteſtatẽ ab vniuerſitate merè ſeculari, q nõ tribueret iuriſdictionẽ autoritate canonis. ¶ Pro hoc, poſito. ꝙ vniuerſitas ſcholariũ eſſet ecclaſtica, qa plures eſſent clerici, adhuc rector clericꝰ inter clericos nõ cognoſceret, niſi in his, q̃ ꝯcernũt ſcholaſticam ꝓfeſſionẽ, nõ de ꝯtractibꝰ & delictis oriẽtib. extra ꝓfeſſionẽ. Ab. ĩ dicta diſpu. Ergo habilitas in recipiẽte non ſufficit, niſi quatenus eſt habilitas ĩ dãte. ¶ Ad tertiũ, an ex vtroq; capite, ſ. quod incidẽter, & quia capax. ¶ Hoc eſt nouũ & nullibi tactũ. Puto, ꝙ non, qa magis dicit̃ exempta à iuriſdictione ſeculari cã ecclaſtica & ſpiritualis ẽt incidẽter mota, q̃ cã tẽporalis ipſius clerici. Patet, nã ſecularis nõ cognoſcit incidenter de cã ecclaſtica, d. c. tuam. & tñ cognoſcit de cã clerici mota ꝑ viam mutuæ petitiõis. No. ĩ d. c. at ſi clerici. Ergo ſicut clericus habẽs iuriſdictionẽ à laico, nõ põt cognoſcere đ cã clerici, ita nec dicẽdũ, ꝙ nõ poſſit cognoſcere de alia ſpirituali incidenti. Pro hoc verba Ab. ĩ d. diſpu. Gãdulphꝰ 18. col. ibi, & ꝑ hęc no. ĩ foro. vbi dicit, ꝙ clericus rector ſcholariũ nõ põt excõmunicare, lꝫ vniuerſitas ſit ecclaſtica, niſi ſit ad epõ ꝯfirmatus. Excõmunicatio aũt multories incidit rõne inobedientiæ & ꝯtumaciæ, c. qm̃. in fi. vt lit. non ꝯteſtata. Ergo clericatꝰ & incidẽtia nõ dãt ſibi poteſtatẽ, qa nõ recipit talem poteſtatẽ ab vniuerſitate. ¶ Præterea lꝫ iudex ſit clericus, tñ iuriſdictio data à poteſtate ſeculari eſt ſecularis, vt s. Si ergo rõne incidẽtię capacitatis poſſet cognoſcere, eẽt ampliare hãc iuriſdictionẽ ſecularẽ ad cãm eccleſiaſticã diuerſæ naturæ & fori, quod videt̃ ꝓhibitũ ex mẽte do. Ant. in d. c. tuã. & Bal. d l. quoties. ¶ Præterea penes ſecularẽ nõ eſt poteſtas cognoſcendi quoquo modo de cã ecclaſtica, ergo talẽ iuriſdictionẽ nõ videt̃ tribuiſſe, 1. q. 7. c. Daibertũ. Tũc ſic, in his q̃ nõ ſunt ſibi cõmiſſa, cenſet̃ perſona priuata, & nõ iudex, l. ꝓcurator ad unã. ff. de procur. l. fi. C. ubi & apud quos. Ergo quo ad cãm ecclaſticã, quæ nõ eſt cõmiſſa, ẽt incidenter cognoſcere nequit. ¶ Præterea pſona clerici ita eſt capax cognoſcere inter clericos principaliter, ſicut de cã ecclaſtica incidẽter. Sed qñ habet poteſtatẽ à laico, non põt inter clericos cognoſcere, quãuis ſit capax ut ꝓbatũ eſt. Ergo pari rõne nõ debet poſſe cognoſcere de cã ecclaſtica incidẽter, qa nõ eſt dare rõnẽ diuerſitatis. ¶ Vltimò, ſola incidẽtia nõ põt hoc operari, nec ſola capacitas ꝑſonæ. Ergo unũquodq; ꝑ ſe dicit̃ imperfectũ. Sed plura imperfecta ad ꝓducẽdũ nouũ effectũ non inducunt talẽ effectum nouũ. Caſus eſt, & ibi hoc ſubtiliter declarat Bal. in l. ſpadonẽ. §. qui iura multa. ff. de excuſa. tuto. maximè in mã reſtringibili. ¶ Demũ circa ꝑdicta ſcias quod no. Ang. in l. 2. ff. de iuriſd. om. iu. ubi dicit, quòd ſi epſ delegat laico cãm petitiõis hęreditatis, ꝑ hoc nõ erit capax cognitionis articuli ſpiritualis ĩ ea incidẽtis.

CAPITVLVM IX.

Quod clericis. ¶ Cauſæ clericorũ ſm iura, nõ ſm ꝯſuetudines laicorũ, terminant̃. H. D. ¶ Reſpectu ſcholaris. Addẽ Do. ĩ c. q̃ ꝯtra. 8. diſt. reꝓbãtẽ gl. ibi uolẽtẽ, ꝙ ſcholaris nõ ligat̃ ſtatuto loci æquiparando eũ peregrino, quia licèt non acquirat domiciliũ, tamen ſortitur forum, ut ibi per eũ. Vide Do. in cap. eos. in 1. colum. de temp. ordi. in 6. vbi dicit, quòd epiſcopus terræ ſtudij non poteſt ordinare ſcholarem forenſem, niſi habitaſſet decennio. Vide Cardi. in clem. dignum. in 5. q. de cele. miſ. ubi dicit, ꝙ ſcholaris ſubijcitur conſuetudini loci ſtudij. Vnde infert, quòd Catelani comedentes carnes Tholoſæ die ſabbati peccant, quia non ſunt in patria, ratione conſuetudinis, quæ ualet, c. quia dies. de conſe. diſtin. 5. Vnde glo. in §. item ſi quis de prouincia. 13. q. 2. quod ſola habitatio nõ facit quem eſſe de iuriſdictione alterius. Tamen reſpõdebit ibi de alibi geſtis, ut hic ꝑ Abb. Eſt uerũ ꝙ do. Ant. hic uoluit, ꝙ in ſcholari, ultra decẽniũ reqrat̃ expreſſa ſedis collocatio, ꝑ d. l. 2. C. de incol. nõ deſtruẽdo tex. ĩ uer. ſedẽ ꝯſtituerũt. Et ſequunt̃ hic mo. ꝑ qb. addit Are. l. ex facto. §. uerũ. ff. de hæred. inſti. ubi, q eſt in loco ex certa cã, ſemꝑ præſumit̃ habere animũ recedendi finita illa cauſa. Tamen ſequitur ipſe cõmunem.

Universidad de Deusto Biblioteca

nē, & bene exponēdo dictū uerbū, constituerūt. scilicet ꝑsumptiuè, ut in gl. Et tenēdo ꝑcedentē opi. nō loquere tur d.l.2. in casu dubio, sed certo. Quòd aūt loquatur in casu dubio, ꝓbat uerbū. Credant. ¶ Itē frustra pōderaret decenniū, & hanc opi. cōmunem sequit Sali. in l.2. C. ubi de crim. agi opor. & do. Abb. in proœmio Decr. Bar. in d.l.2. & clariùs, q̄ alibi, ī l. lex Cornelia. §. domū. ff. de iniur. ¶ Quādo aūt sola mora faciat quē posse cōueniri, dixi in c. dilect⁹. lo 2. de resc. latè Mod. hic. ¶ Ad omnia & singula tacta ꝑ Ab. collige additiōes necessarias ex nostra repetitiōe c. eccl'a. de ꝯsti. Et adde Dom. ī c. fi. de excep. in 6. vbi tāgit, vtrū epūs imitabit canonē in cā laicorū, q in eum ꝯsenserunt? & cōcludit, ꝙ nō in decisorijs. ¶ Itē nota illud, qđ est dictū, ꝙ qualitas probādi cōcernit decisoria: & no. Bal. in l.j. in fine, C. quæ sit lōga ꝯsue. & Bar. in l. ictus fustium. in fi. ff. de infam. quē nullus allegat, secundum Aret. in c. dilecti. de iudicijs.

SVMMARIVM.

1 *Causa dotis an possit tractari in foro ecclesiæ.*
2 *Imperium quando vacat, an appelletur ad Papam omisso medio.*
3 *Imperium si vacat, an Papa succedat,*

CAPITVLVM X.

LIcèt ex suscepto. Laicus laicū super re ciuili coram ecclesiastico ꝯuenire nō pōt, nisi in defectū iustitię, vel consuetudine aliud dictante. ¶ Rebelles imperij potest Papa domare iuuando imperium. Inn. hic singulariter, & ipsum extollit do. Ab. ī c. ꝙ sup his. de uoto. & in c. nouit. in 2. no. de iud. & in c. excōmunicamus. §. Chatolici. de hære. & ibi Ana. in fi. & Ab. in c. 1. in vlt. col. de off. ord. & hic. ¶ Vacāte pricipatu nō recognoscēte imperatorē, imperator succedit. Abb. hic, neq; corruptè, vt dicit Mar. dū dicit, ꝙ si imperator succedit Papę in tota tēporalitate, eadē rōne debet succedere ī ista particulari: nō dicit, ꝙ eccl'a succedat. Pro Ab. est gl. ī terminis ī c. & si necesse. in gl. magna. ad fi. de do. īter vir. & vxorē. vbi clarius do. Ab. ¶ Pro hoc īducit Maria. hic §. excessus. allegatū ab Abb. si ista potestas sit q̄sita quādiu apta ē ministrare iustitiā. ¶ Oppositū ē verius, ꝙ imò Papa huic statui succedat: qa ſm Zochū in d.c. & si necesse. si talis status subest Papę subest quo ad oīa. ¶ Cōfirma sic: Horū potestas ē similis īperiali. Bar. ī l. hostes. de capt. in l. infamē. de pu. iu. in l. acta. §. de ampliāda. ff. de re iu. Ab. in c. cùm te. đ re iu. Bar. in l.j. ff. de postu. oēs ī c. ꝑ venerabilē. ꝑ illū tex. q filij sint. Sed in imperiali Papa succedit, vt hic. Ergo & in ista. ¶ Facit dictū Host. ī c. cū Ioā. de fid. inst. ꝙ à tali statu appellat ad Papā. Cōcordāt alij all. ī c. nouit, post Ab s̄. ti. ꝓx. Vide Ab. in terminis ī c. exposita in 1. col. de arb. dū loqtur đ prin. Venetorū. Et nō dicas, ꝙ libertas horū statuū sit vsurpatio, quasi ꝯtra obedientiā nō ꝑscribat. c. cū nō liceat. de ꝑscr. qa nō est hæc actiua ꝑscri. causās libertatē, sed passiua, id est mutās dñm: & iō subest papę habēti habitu potestatē tpalē reducibilē ad actū. Et hoc operat negligētia imperatoris, vt ꝑ Car. in cle. Pastoralis. §. vt illud. ī 2. opp. de re iu. & cle. ꝑsenti. ī 7. q. de cēsi. & latiùs dixi ī c. cū nō liceat. de ꝑscr. Ad §. excessus. statim rñdebit. ¶ Itē respectu negligētiæ, ꝓpter q̄ a talib⁹ recurret ad Papā. Et ita tenet do. Ant. hic, quē sequunt Mod. ꝯtra Ab. rñdētes ad d. §. excessus. ꝙ loquit in iurisdictiōe acquisita accumulatiuè, nō priuatiuè. Et hinc est, ꝙ nō posset Imperator astringere tales terminos, prout epūs capitulū. Et placet ista opi. do. Ant. qa sicut Papa succedit vacāte tali principatu, vł in cā appellatiōis, ita videt, ꝙ pariter succedat in casu negligētiæ. Tñ rñsio And. Sicu. ad §. excessus. nō est bona: qa imò ēt potestas ibi est quæsita priuatiuè, vt dixi in c. Pastoralis. in prin. ī 8. limitatione, de off. ord. qcquid dicat ibi Ioan. And. ¶ Vnde responde, ꝙ §. excessus. non procedit, quādo inferior ꝑscripsit, vt non subesset vni, & vltra hoc ꝙ subesset alteri, qa ille ali⁹ supplebit eius negligentiam, & non primus, secundū Abb. in c. gra

ue. ad fi. ibi, vnde intelligo tex. de offi. ordi. & ita hic, qa tales principes subsunt Papæ ēt in tēporalibus, vt dixi
1 in d.c. cū non liceat. ¶ Respectu † dotis tene commu-
* nem, * quod principaliter deduci pōt in foro ecclesiæ. Rom. in l. Titia. ff. sol. mat. Bal. Im. & Pau. de Cas. in l. 1. eodē tit. Pet. de Anc. ꝯsi. 21. inc. ꝓ solutione. ad fin. Spe. in tit. de dona. inter vir. §. format. ver. vtrùm cā dotis. Inno. Host. Ioā. And. & Abb. in c. de prudētia. de dona. inter. Car. in c. ex literis. in 5. op. de pig. Imo. ibi in 6. no. quāuis glo. in d.c. de prudētia. & ibi do. Ant. & do. Ant. hic, & gl. ī. c. prox. & Ang. in d.l.1. & Bal. in l. ex ꝯtractibus. §. fi. C. de non nume. pec. ꝯtrariū dicāt. Pro quibus non facit d.c. de prudētia, quia non probat, nisi à ꝯtrario sensu, cui resistunt statim alleganda. Nec facit c. sequens, de quo exclamant ibi Mod. quia loquitur de hæreditate, qnimo si illa hęreditas fuisset dotalis, valuisset rescriptū. Text. est ibi in versi. nisi talis. quē post oēs ita declarat ibi Ioan. And. ad fi. Ergo sit ille primus tex. fortis ꝓ communi. Pro qua ēt vrget d.c. ex literis. cui sine diuinatione malè rñderi potest. Non dicas, vxor fuit oppressa, qa capta, nā vxores oppressas non uiduas, eccl'a non defendit. ¶ Itē facit c. 2. de don. inter virū. Et ꝙ ibi dos non veniat, vt incidēs, ꝓbat dupliciter, primò, qa si ita esset, cōmitteret iudici, qui principaliter expediuerat, prout fit in c. de prudentia. & tñ cōmittit capitulo, cui mr̄imonialis causa de stylo curiæ nō committit, vt scis. ¶ Secūdò, qa essēt duo specialia, primū, diuisio bonorū q̄sitorū ex dote, quæ veniūt accessoriè ad dotem. Secundū accessoriū esset ipsa dos. Ergo ꝯtra l. 1. de dot. ꝓmis. ¶ Itē pōdera c. nuper, eo. tit. ibi, tenet dotes ꝓtegere viduarū, attento ꝙ sola viduitas nō facit de fo. ecclesiæ, ī. c. pro. gl. 1. in c. significantibus. de off. dele. ¶ Itē facit c. fi. iūcta glo. de iud. in 6. ꝑ qđ dicit Lud. in auth. ꝙ locū. C. de colla. minorē posse agere in iudicio pro dote sola, post Bal. in l. 1. C. đ dot. ꝓmis. qa dos semper dicitur pēdere à mr̄imonio, l. 3. ff. de iur. dot. licèt Bal. aliter dicat in d. auth. ꝙ locum. in 8. q. Limita tñ hanc cōmunē, vbi ageret de dote, qa tunc pro ea nequiret adiri ecclesiasticus, Ita Pet. de Anch. in ꝯsi. superius allegato, dicens, nō inueniri tex. neq; dictū Doctorū, q dicat, ꝙ tūc talis causa sit eccl'astica, vt ibi per eum. Et s̄. dicta tene, quicquid in discursu tenuerim in c. eccl'a s̄. de consti. in 1. q. col. 17. in uersi. tertia declaratio. ¶ In gl. fin. Virtute ꝯsuetudinis de appellādo ad epūm, non appellaret ad Papā omisso medio. Abb. hic, ne cōsuetudo extēdat, ut per eū. Ide Imo. respōdens ad c. 1. de iure patro. in 6. ꝙ ibi erat donatio, ergo fauorabilis hic ꝯsuetudo & exorbitās. Cogita, qa Car. hic allegās d.c. 1. colligit ꝑ singulari hoc fundamentū, ꝙ res translata in ꝑsonā eccl'asticā adeo mutat naturā, ꝙ in totū regulat à canone. Et ad hoc ille tex. sępissimè allegat. Propter ꝙ opi. do. Ant. & Car. sustētaret, quasi ista cā translata semel ad ecclesiā, regulet in totū à canone, & facit iste tex. nō impropriādo verbū, Præsertim ꝙ ꝑsupponit idē, si imperiū nō uacaret. Nec respectu Papæ aliquid dictabat hic ꝯsuetudo, & non est hoc extendere ꝯsuetudinē, nā eius uirtus
2 dat hanc naturā causæ sine extēsione. ¶ Vacāte † imperio appellat ad Papā omisso medio. Abb. hic ꝑ rōnē pulchrā. ¶ Ex qua signa ꝑpetuò limitationē ad illud tritū, ꝙ subrogatū sapit naturā, &c. cle. 1. de supp. negl. pla. cum simil. qa fallit, ubi quis subrogat in actu cōpetente priùs saltē habitu, qa sua potestas regulat tūc, ut ꝓpria, non ut deuoluta. Alias fallētias habebis in c. eccl'a el 1. ut lite pēden. ¶ Nihilominus tutius est sequi opi. Ab. & Ioā. de Im. ꝙ in regulāda ita cā delata ad epūm iure specialis ꝯsuetudinis non est inspiciendus forus, ad quē defert, sed à quo recedit. ¶ Primo, qa in ordinatorijs inspicitur forus litigantiū, ut est dictum s̄. eo. c. quòd clericis. Et quòd appellatio sit de ordinatorijs, fuit etiam dictum ibi post Arch. in c. nō ita 2. q. 6. ¶ Secundò, quia ꝯsuetudo non extenditur ultra cursum suū, ut hic per Ab. & latè posui ī c. auditis. de præsc. ¶ Tertiò, quia iste tex. non facit, quia omnes exponūt, Præsertim, id est in tantum. ¶ Est uerum, ꝙ responsio Imo. ad c. 1. de iure patro

patro

pat. in 6. nō est integra, qa sequeret, ꝙ si ecclesia acquireret ius pr̄onatus laici alio titulo, q̄ titulo donatiōis, non efficeret eccl'asticū, quo ad semestre: & hoc est falsum, finge. n. ꝙ prælatus noīe ecclesiæ ꝑscribit ꝑsentationē in vna eccl'a ꝯtra laicū, certè ista via est via acquirendi strictè interpretabilis, & eā acquiret cū qualitate, q̄ solet ecclesijs cōpetere, s. sex mēsiū. Probo sic, omne ius patronatus eccl'æ habet sex menses, d.c. 1. Istud est ecclesiasticū, Ergo habet sex menses. Si dicas, nego maiorē, qñ est acquisitū ꝑ viā restrīgibilē, sicut est ꝑscriptio, quę nō extēdit. ¶ Rñdeo, ꝙ imo idē, si ꝑ pręscriptionē, qa illud nō est extēdere ꝑscriptionē, sed includere in ea acquisionē iuris cū suis qualitatibus. ¶ Omne. n. ius pr̄onatus eccl'asticū est huius naturæ quomodocūq; acquirat. Nec nocet passio ꝑscriptionē, ꝙ hāc naturam benignè attribuam iuri ab eo amisso, qm̄ ꝙ habeat ecclesia sex mēses, nihil nocet ei semel exuto hoc iure. Vbi aūt dr̄, ꝑscriptionē nō extendi, ꝓcedit, qñ extensio fit cū ꝑiudicio alteri⁹, qđ nō est hic. Et iō d.c. 1. respōdi aliter, legēdo secūda vice hanc decretalē, videlicet ꝙ nō est mirū, si res traslata ad eccl'am mutat naturam suā, quia qualitas illa ecclesiæ aduenienti mutat naturā suam ꝑ c. statutū. de elec. in 6. & mutatio est ꝑpetua respectu totius subiecti. Sed hic neq; accidētia, neque subiectū mutat, est enim cā laicorū, & tēporalis, & ad tēpus in ecclesiā translata, & ideo nō inducit totalis translatio in ecclesiā. Ergo mutat naturam. ¶ Negat hic Car. cōmune di
3 ctū omniū, ꝙ † vacāte īperio Papa succedat. Est enim hoc turbare iurisdictionē imperialē, ꝯtra c. nouit. cū simi. Iō expectandus est successor. ¶ Fallit in casu huius literæ, vbi oppressi iniustitia, deficiēte vltimo capite seculari, appellāt ad Papā, qa cùm appellatio debeat fieri ad superiorē, nō est tunc alius superior. Mod. fatent, nō esse iure expressum illud cōmune dictū, qđ tñ tenēt allegando Bar. in l.j. §. deniq;. ff. de aqua plu. arcen. vbi dixit Imo. ꝙ ista successio Papæ nō facit, ꝙ ꝑscribi possit ꝯtra imperium vacans. Pro quo allegāt isti Inno. in c. olim. el 1. de rest. spol. & fuit pōderatio Car. ī. eo. c. cùm ꝯtingat. vsurpata ēt ab Ab. vt dixi in c. cùm deputati. s̄. tit. ꝓx. Et adde, ꝙ legatus nō succedit imperio vac. glo. ī cle. Pastoralis. in verbo, succedim⁹. de re iu. singularis, ſm Ro. notabili 407. inc. Vacante imperio. ¶ Sed quicquid sit, est decisum a Ioan. XXII. in extrauagāti inc. si fratrū & epōrū more. vbi inter alia grauiter puniunt oēs, qui ꝑtenderēt se vicarios imperij vacātis, cui Papa succedit, prout de iure liquidū est, & iā pridē incōcusse seruatū, tamen disputatiuè teneretur oppositum, & de hoc dixi in c. 1. de præscript. in verbo, ad illud Inno.

CAPITVLVM XI.

EX tenore. ¶ Vidua laicū coram eccl'astico cōuenire non pōt, nisi sup cā ecclastica, vel in defectum iudicicis secularis. H.D.

SVMMARIVM.

1 *Renunciare quilibet potest iuri prò se inducto.*
2 *Renunciari potest iuri prohibenti lucrum cum aliena iactura.*
3 *Renunciare defensionibus suis reus criminalis non potest, est enim ius naturale, cùm nemo sit dominus membrorum suorum.*
4 *Renunciari non potest facultati cedendi bonis.*
5 *Renunciari non potest iuri alimentorum:*
6 *Renunciari doti non potest.*
7 *Renunciari appellationi non potest.*
8 *Renunciari non potest solennitatibus iudiciorum.*
9 *Renunciari non potest legi, scripturas. C. qui pot. in pig. hab.*
10 *Renunciari non potest legi nō habenti clausulam annullatiuam.*
11 *Renunciari non potest solennitati insinuationis.*
12 *Renunciari non potest probationi testium.*
13 *Promitti an possit de stando dicto creditoris.*
14 *Mulier an & quando potest renunciare Velleiano*
15 *Renunciare non potest minor beneficio in integrum restitutionis.*
16 *Renunciari non potest fauori inducto intuitu miserationis.*
17 *Clericus non potest renunciare priuilegio fori.*
18 *Renunciari non potest facultati præscribendi.*
19 *Renunciari non potest statutis factis pro bono publico.*
20 *Renunciari potest ferijs introductis pro necessitate hominum.*
21 *Renuciari non potest libertati prouocandæ diuisionis.*
22 *Renunciari non potest petitioni reductionis ad arbitriū boni viri.*
23 *Renunciari non potest regressui contra venditorem de euictione.*
24 *Renunciari non potest iuri reuerentiali.*
25 *Renunciari non potest beneficio reuocandi donationem propter ingratitudinem.*
26 *Renunciari non potest per testatorem facultati conueniendi tutorem ad rationem administrationis.*
27 *Renunciari non potest dispositioni l. de his. ff. de transact.*
28 *Renunciari non potest exceptioni simulationis.*
29 *Renunciari non potest exceptioni non numeratæ pecuniæ.*
30 *Renunciari non potest confectioni inuentarij.*
31 *Dolus futurus remitti non potest.*
32 *Vbi lex fauens priuato, tangit etiam inseparabiliter fauorem tertij, non poterit renunciari à quolibet, iuri pro se inducto.*
33 *Reuocatio vicarij, quem nō reuocare constituens iurauerat, valet.*
34 *Canon latæ sententiæ quibus modis cognoscitur.*

CAPITVLVM XII.

SI diligenti. ¶ Non pōt clericus constituere sibi laicū iudicē, etiāsi ꝓpriū iuramētū & partis ꝯsensus accedat. ¶ Gl. 1. Infinita est mā hui⁹ gl. tñ limitādo dicta Ant. pone regulā cū 10. fallētijs,
1 insertis melioribus dictis, q̄ inseri potsūt. ¶ Regula † ita
a que est, ꝙ qlibet a renūciare pōt iuri ꝓ se introducto, vt in iuribus gl. præalle. ¶ Primò fallit in iure nāli, vt est ius sanguinis, vt ꝑ do. Ant. & Ab. hic post Ioā. And. Spe. & Bart. in locis ab eis allegatis. Non includit tñ hic ius gētiū, ꝙ aliquādo appellat naturale, 1. dis. c. ius gentiū. Patet, quia iuribus de iure gentiū q̄sitis renūciat. l. si quis vi. §. differentia. de acq. pos. ¶ Nec includitur ius quasi naturale, putà, ius legitimæ, q̄ debet quodā naturali instinctu. Dy. in regula, indultū. de reg. iur. in 6. Tali enim renūciat. Ita Cy. in l. sancimus. C. de nup. Et facit, ꝙ dicetur in fi. quarti corollarij sequentis. ¶ Ex istis verbis oriant sex corollaria. ¶ Primum
2 † corollariū est ꝙ iuri ꝓhibenti lucrū cū aliena iactura renūciari pōt. Ioā. đ Ana. ī repe. l. ius publicū. ff. de pact. dicēs, hoc prius ñ tactū, motus maximè ꝑ l. iurisgētiū. §. si paciscar. ff. đ pac. vbi valet pactū, per quod quis fur non dicat. ¶ Itē, ꝙ tutus ꝯdictione indebiti pacisci pōt de non pętendo solutum, probat in l. 1. ff. de ꝯd. inde. ¶ Itē quia talis iactura desinit esse iactura volēte damnū passo. ¶ Itē, quia hoc ius naturale priuatā vtilitatē respicit, nec est ꝓpriè ius naturale. ¶ In ꝯtrarium adducūt Moder. 11. arg. qbus per ꝑdicta respondebis, & qa volēti nō fit iniuria,
3 & qa dare pōt. ¶ Secūdum † corollariū, Reus in criminalibus non pōt re-
b nūciare defensionibus, b qa ius naturale est cū nemo sit dñs membrorū suorū. l. liber homo. ff. ad l. Aqui. Ita gl. or. in l. pactū. īter heredē. in gl. mag. circa. mediū. ff. đ pac. & Bar. ibi, & Bar. Ang. & Im. ī l. custodias. ff. de pu. iud. Bar. ī l. Stich⁹. ff. đ pec. leg. pulchrè. o. An. ī c. fi. de fo. cōp. ī 6. Im. ī c. lator. de pig. Bal. & Sal. ī l. fi. C. de neg. ge. cū multis alijs, nisi esset criminosus notori⁹, Bal. ī l. ꝓuinciarū. C. de fer. allegat gl. in l.j ff. de fur. balne. ¶ Itē, nisi renūciaret defensioni statutariæ. Bal. in l.j. C. qui accus.

a Quilibet. *Adde tu, ꝙ ista doctrina tota est verissima, quā Bar. posuit in duob⁹ locis, primò in l. ius publicū. ff. de pac. & ī l. pen. C. eodem. de verbo ad verbum, vbi ēt Bal. Ful. & Sali. formaliter sequuntur. Sed vt istam materiā clarè & nitidè habeas, cōsidera duos cas⁹ prīcipales, aut loqueris in iure publico aut in iure priuato. Circa primum fac regulā, ꝙ iuri publico non pōt pactis priuatorū, derogari, vt hic, & in dicta lege, ius publicū. nec etiam pactis publicarū personarū, l. 2. §. ius rei. ff. de admi. re. ad ciui pti. & in l. 2. C. de cōsue. fisc. libro decimo. Intelligitur autē ius publicū altero de quatuor modis primo, id ē, ius naturale, vel sanguinis, l. ius agnationis. ff. de pac. & l. abdicatio. C. de patr. pot. secūdo illud, ꝙ prīcipaliter publicā vtilitatē respicit, putà ꝙ delicta puniantur. l. item vulneratus. ff. ad l. Aquil. l. licitatio.*

Universidad de Deusto Biblioteca

citatio.§.quod illicite.ff.de publica.tertio illud,qđ ius reipub. tãgit, l.iurisgentium §.si paciscar.ff.de pac.quarto,vbicunq; lex disponit dando formam,vel solennitatẽ actus,l.testamenti factio.ff.de testa. l.nemo põt.ff.de l.j.l.ꝓlatã.C.de sent.Circa secundũ ĩ iure priuato, ꝙ principaliter ad priuatã alicuius vtilitatẽ inductũ est,fac regulã contrariã, ꝙ ei regulariter renũciari põt,vt l.pacisci.ff. de pact.l. pe.C.eod.Fallit in 5 casibus: primo, quãdo illud ius esset inductũ ꝓpter imbecillitatẽ ætatis, l.iudex.ff. de mino. Secũdo fallit, qñ talis renunciatio induceret aliquid contra bonos mores: & tertiò,quando inuitaret ad delinquendũ,l.si vnus.§.pacta, quæ turpẽ.ff. de pact. Quarto fallit, quando est ius prohibitoriũ, gl.in l.1.vbi Bar. C.ne fideiuss. doden.Bal.in auth. si qua mulier. C. ad Velleian. Ideo statuto prohibitorio renũciari non potest secũdũ Bal. in l.fi.in 13.opp. C.de edi.di.Adr. tol.Quinto fallit, vbicunque in aliquo actu apponitur clausula annullatiua, puta, qa dicat, si secus actũ fuerit,sit irritũ & inane,tũc.n. etiam de communi cõsensu partiũ renunciari nõ potest.gl. in c.statutum.in verb.commitatur.de rescrip.in 6.& tex.in c. dilecto.vbi Cano.de præb.Facit,quod vult glo.in l.à diuo Pio.ff. de ritu nupt. Et ideo qa vbicũque apponit r clausula annullatiua,illud censetur inductum pro forma,secundũ Bal. Ang.& Moder.in l.1.ff.de liberis & posthu. Petr.de Anchar.in c.canonum statuta.de constitut.

pp gl.notabilẽ in l.si accus.in fi.1.gl.C. de accu.Bar.in hoc cõtrà in d. l.custodias.Cõcorda,vt p Lud.ĩ rep.l.j. C.de hær.inst.s.an ꝑiudiciũ sit paruum, vel magnũ.¶ Tertiũ corollariũ.Facultati
4 † cedẽdi bonis renũciari nõ põt. An. in l.nemo carcerẽ,C. de exac. tribut. lib.10.sentit gl.i auth.imo.C.de act.& obl.no.Bar.in l.alia.§. elegãte.so.mat. Cy.in l.j.C.q bo.ced.pos Im.in c.Odoardus.de sol.Pau.de Leaz. in disp.Quęrit,vtrũ elect.in 3.q.Car. & Im.in d.c. lator. Ant.in l.is,q.ff.de ces.bo. qa ĩ effectu videt se obligare ad carcerẽ, d.l. j.C.q bo.Ergo ad speciẽ seruitutis,l.2. ff.de lib. homi.exhi.Et hoc pacto fieri nõ põt,in l.Titio cẽtũ.§.2.ff. de ꝯdi. & demõ. Et est ꝯtra bonos mores, ꝙ qs grauetur vltra q̃ possit, d.§.eleganter. ¶ Cõtrariũ tenet Fed.ꝯs.60.Imo.in d. c.cũ ꝯtingat.ĩ 10.mẽbro, Ang.& Ro. in d.§.elegãter.pp regulã nostram. Et qa debitor acceptando inducias certi tẽporis videt renũciare dicto bñficio. l.fi.cum gl.fi.C.qui bo.ced. pos.multo magis expressè renunciari põt, nec dicit se obligare ad seruitutẽ, postquam carcerat ꝓ debito.l permittente,q̃ nõ permitteret,si esset contra bonos mores. Tamẽ si calamitas debitoris esset notoria,ꝓcederet prima opinio,etiãsi iurasset ñ cedere, vt p Im.ĩ d.c.cũ ꝯtin-
5 gat.¶ Quartũ corollariũ.Iuri † alimẽtorũ renũciari nõ põt,l.cum hi.& ibi Bart.ff.đ trãs.do.An.& Ab.hic,& Im. l.stipulatio hoc modo.de ver.obl.Ro. in l.j ff.sol.ma.Ioã.Fab.Inst.de pat.potest.pulchrè Bal.ĩ l.pactũ.ĩ fi.C.de col. intellige de alimẽtis futuris,nõ de pteritis.¶ Itẽ debitis ex testõ,nõ ex contractu, vt ibi p eum. ¶ Itẽ intellige in alimentis debitis ꝓprio iure naturali,

puta filijs,s̃.c.ius nãle.ibi,liberorũ educatio.1.dist.Iõ Spec.tit. q fil.sint legit. §.1.vers.Sed pone,tenet filiũ nõ posse renũciare paternis alimẽtis, secus ĩ debitis nõ proprio iure nãli, sicut à filio pri,q̃ pacto tolli possunt.Bar.in l.si qs à liberis.§.parẽs.ff.de lib.agno. Illa.n. debent ex illa æquitate,ꝙ bene facienti bñ faciamus,l.sed si l.§. ꝯsuluit. ff de pet.hęr. Sic intelligit d.§.parens.ĩ verbo,nãli rõne.ꝙ signa, & adde gl.ĩ verbo, naturali rõne.in l.j.ĩ prin.ff.de mi-
6 nor.¶ Quĩtũ corollariũ.Doti † renũciari nõ põt.Rom.in l.j.sol.mat.est.n. loco alimẽtorũ,auth.nouissima.C.de inoff.test.Idẽ Pau.de Cas.ꝯsi.176.inc. contra superius ꝯsulta. Lud.in l.qui superstitis ff.de acq.hære. Idem Petr.de Anch.optimè in c.quãuis. in 2.notab. de pact.in 6.per illũ tex.in verbo, dote cõtenta.probans latè plus, ꝙ renũciatio patrimonij nõ nocet non dotatę.
7 ¶ Sextũ corollariũ, Appellatiõi † renunciari nõ põt.Hos.& Car.in c.fi.de crimi.fal.quasi sit de iure naturali:sed non firmes p ea,q̃ dixi in c.ex parte. el 2.de off.delegat.declarãdo cle. Pastoralis.in fi.de re iud. ꝙ defensio non est de iure proprio naturali,nisi illa, Vim vi,&c. Et iõ in hoc de app.instã. vt solenniter p Ang.ꝯsi.mihi 187. inci. A. & B.ꝯtraxerunt.& ꝯsil.sequenti, & in nouis p Rotã de appel.dec.49 ex hoc insurrexit in nobis.& per Mod.in c.interposita.§.ille deniq; : cũ seq.de app. qbus adde copiose Ana.in d.c.2. ¶ Secũdò fallit, vbi lex disponit pro solennitate,vł forma actus fm do. Ant.hic cum ꝯcor.de qbus. per eum,& Bal.in auth.iubemus.C.de iud. & in l fi.§ & si quidem.C.de iure delib. Vnde dicit Archid.in c.qualiter.7.q.j. ꝙ penden.

quæ si soluere noluerit,vel nõ potuerit intrà mensem, amputetur ei manus,ꝙ termino huius mensis renunciare nõ potuerit,qa per hoc renũcietur defensioni. Adde ẽt Bar.in l.custodias in fi.ff.de publi. iudic.vbi tenet,ꝙ damnatus ad mortem non potest renunciare dilationibus indultis à lege,vel statuto. Adde ẽt Bal in auth. iubemus.ubi Ang.& no.Sal.C.de iud. q dicit,ꝙ in criminalib9 non põt renũciari ꝓbationib9. Limita primò illã gl. in l.pactum,qñ reus spõte cõfessus est delictum, & iudex dedit sibi terminũ.8.dierũ ad faciendũ suas defensiones, deinde re9 renunciauit tali termino, certè iudex põt statim eũ facere iusticiari, qa renunciauit solum dilationi, ex quo cõstat, ꝙ nulla defensio sibi cõpetit. Ita limitat Bal.in l.si accusationibus.in 2.col. C. de accus.& dicit, ꝙ ita practicatur, et idẽ Bal. in d.l. pactum.et in c. quoniam. in 2.col. de probat. Imo generalius dicit Bal.in rub. de pac.in pen.colum. quòd totus mũdus statuit,ꝙ sponte & solenniter confessus delictum in iudicio, potest renunciare defensionibus in causa capitali. Et ita limitat gl. illã in d.l. pactũ.

b Renũciare defensionibus. *Nota, ꝙ per pactũ non potest renunciari in criminalibus,defensionib.suis.Et ad hoc semp allegatur gl.illa in practica.in l.pactũ inter hære.ff.de pac.hic alleg.per Fel. Tamen,secundũ Ang.Ful.& Pau.de Cas.ibi in d.l.pactũ.Assessores & iudices maleficiorum quotidie seruant contrarium , quia faciunt inquisitos renunciare defensionibus suis,iuxta glo.in l.1.ff.de furt.Bal.in c.cùm dilec.de appel.& circa hoc Ang.in d.l.pactum. multa verba effundit, Pau.de Cas.breuius dicit,ꝙ ista gl.procedit, quãdo reus non est confessus delictũ , aliàs procedit communis opi. & pratica,per l.addictos.C.de epi.aud.& l.addictos.ff.de pœnis. Verùm quia illa glo.in d.l.pactus.est famosa. & vtilis, ideo planè ponã hic eius intellectũ cùm limitationibus. Adde ergo in primis,ꝙ Bal.in multis locis dicit,illã gl.esse singul.& vnicã in iure, in c.cũ nõ ab homine.de iudic & in c.cùm venissent,in fi.de testi.in c. quoniam contra.in 20.col.de probat.& in c.pastoralis. de exce.& in addi.quas fecit super 6.Decreta.rub.de in integ.rest. Et ideo Bal. in l.vnica in 15.col.C.de confes.singulariter ibi extendit illam gl. quòd procedit,etiamsi in renũciatione interuenerit iuramentũ. Adde etiam,ꝙ Bal.dicit in d.c.cùm non ab homine.in vlt.col.qđ si statutũ dicit,quod si aliquis vulnerauerit aliquem,puniatur in centũ, ff.de pac.& subdit Bal.se nõ curare, si extra iudicium fuit cõfessus per tormẽta.Adde Bal.in c significante.de appel.in 2.col.vbi quærit,pone,ꝙ latro,qui nullam potest habere defensionẽ,vel adulter, vel homicida confiteatur maleficium, & iudex dat ei dilationẽ 8. dierum ad faciendas defensiones,iuxta l.3.§.à die.ff.de re mili.postea die sequenti facit eũ renunciare dilationi,& postea eũ cõdẽnat ad mortem,ad licitè facit? Arguit ad partes . & postea cõcludit, quòd sic,vt ibi per eum. Adde etiam,quod no.Bal.in l.à procedẽte. C.de dilat.ꝙ si aliquis confessus est,& non obstante confessione petit a iudice terminum ad se defendendũ,quòd iudex potest ei denegare terminum,qa maleficium est notoriũ, & potest procedere ad condemnationẽ.Vide etiam Bal.in l.cum reis.C.de pœnis.Limita etiã illam gl.in d.l.pactum.vt per Bal.in l.pen.ad fi.C.de pac.vbi eum vide.Limita illam gl.in d.l. pactum. etiam in reo inuento in fragranti crimine,qui potest renunciare dilationibus & defensionibus,imo nulla sibi debet dari dilatio,vel defensio,vt est gl.in l.ictus fustium.ff.de infam.secũdũ Bal.in l.vt vim.ff. de iustitia & iure. quẽ sequitur Lud.Rom.in repet.rub.ff.de arbit.in 16.col.Limita etiã,quãdo reus diceret se non habere defensionem, secũdũ gl.sing. in l.1.ff.de furt.quã Bal.ita notat.in l.seruum quoq;. §.publicè.ff. de procurator.Ludo.Roman.in dicta rubr.ff.de arbitr. Aliam limitationem ponit Bald.in cap.cùm venissent. in fine,de testibus. Etiam illa est magna limitatio , quam videas. Adde in materia ista Fel.in d.c.cùm venissent de testibus.in versi.secũda conclusio, renunciatio facta.Et ibi multa dicit,sed non ita bene explicat,quare vo ni*

re volui pro clariori intelligentia ponere hic omnia; quæ dici possunt in materia ista,ideo. iunge cùm illis.

tibus à iure,vel authoritate iudicis qs renunciare non põt:qa nõ sunt in bursa priuatorũ. ¶ Primũ corollariũ. Nõ renũciat solẽnitatibus iudicij. Glo.ĩ c. de causis.de off.deleg. & ibi examinaui. Secundũ corollarium . Solẽnitati
8 † statutariæ circa ꝯtractũ mulieris nõ renunciat.Bal.in l.j.C.qui admit.qcquid dicat Ab.in c. ad Apostolicã.in pen.col.de reg.vide Bal.ĩ c.1.q success. tene.& ĩ tractatu schismatis,posito ĩ rubr.C.si qs aliquẽ test.ꝓhib.& eundẽ in l.fi.C.si certũ petat, & in l.fi. C.de
9 edicto diui Adr.¶ Tertiũ corollariũ.Legi † scripturas. C.q poti.in pign.habe.nõ renunciat, vc3,scriptura priuata nuda ꝓbet singulare dictũ Inn.in c cùm.P.de fid. instr.Sequit Bal.ibi & in l.imperator.de stat.hom.& ĩ l. de qbus.de legib9.& Ang.& Pau.ĩ l pactũ inter hęredẽ. allegata in gl.Lud.in ꝯsi.205. in l.nuda. de don. in l.admonẽdi.ff.de iureiu.ĩ rub.de arbi.Cõtrariũ tenet dom. Ant.in c.finẽ.de dol.& ꝯt.& Pet.de Anc.ibidẽ,& in cle. 1.in 15.not.de fo.cõp.dixi post dom.Ant.in c.2.de fide
10 instr.in 6.fallẽ.¶ Quartũ corollariũ.Legi † habẽti clausulã annullatiuã nõ renũciat:gl.in verb.commitat.ibi. Sed hodie.in c.statutũ.de rescr.in 6.dixi in c.cùm accessissent.in 3.not.in 3. declaratiõe. ¶ Quintũ corollariũ Formęl.apertissimi.C.de iud.nõ renũciat. Old.ꝯsi.147. inc.Thema tale.¶ Sextũ corollariũ.Titulo,ne fideiuss. dot.dentur.quẽ vobis declarat Ab.in c.p vestras.in vlt. col.de don.inter vir.nõ renũciat.Gl.& Bar. in l.2.C.ne fideius.etiã si iuretur.Bar.ibi,& malè, fm Paul.solenniter consi.168.inc.Cum tẽpore. per rõnes suas. ¶ Septi-
11 mũ corollarium.Solennitati † insinuationis nõ renunciat.Io.An.in Spec.de instr.edi.§.porro.ad fi.Bal.in l.illud.ad fi.de sacrosanc.eccle. in l. 2.C.vt in post.leg.in l. data.C.de don.Imo.in l.Aquilius. ff.de dona. Bart. in l. Modestinus.eod.tit.& in l.sancimus.§.fi.C.de don.nisi iuraret.Ioã.An.in d.§.poro.Fed.ꝯsi.231.Ang.in d.l.sancimus.Imol.plenè in c.cùm ꝯtingat.in 10.mẽbro, licèt aliqui secus.¶ Huic fallẽtiæ nõ obst.c.tuis.de testi. qa secundũ Ioan.And.in regula, nõ est sine culpa. licèt iuramentũ in teste sit de forma,nõ tñ substantiali. Patet,qa remittitur,ꝙ esset impossibile,si esset substantialis,quia sine forma nõ stat mã,c.cũ Marthę.de celebr.mis.Quę verba signa ad totam mãm. ¶ Tertiò fallit in lege non appropriata. sed inductiua cuiusdã facultatis publicæ, puta eũdi p viam publicã,testandi,testificandi,& similiũ,quibus fm do.Ant.hic non renunciat. ¶ Primũ co-
12 rollariũ.Probationi † testium renunciari non põt.Gl. magistra.in §.qa verò.in Auth.vt sine proh.matr.debi. sequit Ioã An.do.Ant.do.Car.& do.Ab.hic, & est opi-
* nio cõmunis. * fm Imo.hic.sequit Flo.in l.j.ff.de testi. Bal.& Ang.& Pau.in l.pactũ inter hęredẽ. de pac.Host. de renun.§ quæ possunt.vers.quid de pacto. Pau.in l.fi. ff.de pto.stip.Bar.& Ant.in auth.iubemus.C.de iu.Cõsului tñ,vt procurent testes officio iudicis recipi. A quo corollario,dato ꝙ verum esset,excipe duos casus.¶ Primus,nisi iuret.Spec.de instr.edit.§.fi. ves.sed quid si debitor.Et pro ipso allegat ibi Ioã.And.c. ad nostrã. Io 2. de iureiu.sequit Do.in c.2.de pac.in 6. & exclamat Im. in c.2.de proba.dicẽs,ita extẽdi d.c. ad nostrã. loquens solũ de vsuris.¶ Secũdus casus, vbi renũciat in iudicio, c.de testi.& c.cùm venissent.de testi.¶ Cõtra hoc corollariũ instat hic Imo.l3 non firmiter post Spec.q reprobat eũ in dicto vers.sed quid si debitor,qa præiudicat solùm renunciãti,cui imputat si de solutiõe noluit instrumentũ.Idẽ firmiùs Imo.in l.custodias.ff.de public.iud. qa ius testificãdi non est principaliter publicæ vtilitatis, quia si esset ẽt in iudicio,nõ remitteret. Idem Sali.in d. auth.iubemus.quia testibus multa falsificant. Idem Io. de Lign.in c.2.de ꝓbat.p l.ꝯtractus.C.de fide instr.Idẽ do.Ab.ibi in fi.¶ Retẽta hac pte excipe duos casus.Primus,vbi testes essẽt legalissimi.Spe.vbi s̃.& dicit ibi Io. And.esse æquũ.Et idẽ do.Ant.in d c.2.& Im. hic.¶ Alius casus,vbi pacto diceret, nulla specie ꝓbatiõis posse solutionem probari.Salicetus in dicta authentica iube-
13 mus.Pẽdet ab alio articulo,† vtrũ a ꝓ-
a mitti possit de stãdo dicto creditoris. De quo vide Bar.in l.fi.de pto.stip.in l. Theopõpus.vbi bonus tex. de dot.prę leg.do.Ant. ĩ c.2.de fideiu.Bal.in c.cæterũ.de iura calu.Pano.in c.finẽ. ad fi. de dolo & ꝯtu.Lu.ꝯs.458.Ang.đ Are. in §.actionũ.Insti.de act. Bal.in c.tuis. đ testi.& in l.j.C.de sen.quæ pro eo, qđ interest . Si tñ certa probatio requirit à lege ꝓ forma,illi non renunciat. Sic intellige tex.& Bal.in l.fi.C.si cert.per. De uiribus aũt statuti in arctãdis ꝓbationibus dixi post oẽs in d.c. 2.de ꝓbationib.¶ Quartò fallit ĩ l.fauẽte priuato.pp eius imbecillitatẽ,l.si intra.cum ibi no.C.de rest.in inte.oẽs hic, & alij in locis ab eis allegatis.¶ Primũ corol
14 lariũ. Mulier † Velleiano non renunciat.do.Ant. & Ab.hic. Optimè Bal.ĩ l.j.C. ad Velleia.quia qua facilitate se obligaret,&c.l.doli.ver.diuersũ.& ibi Bar.ff. de noua. qcquid dicat hic gl.& alibi excipiunt certi cas9, de qbus hic p do.Ant.post Bart in l.gñaliter.C.ad Velleia.Sed caue ĩ eo casu, quo dicũt renũciari posse in iudicio, qa l.fi. §.fi. ff.ad Velleia.nõ ꝓbat, vt ibi p Are. & idẽ dicũt Moder. vidisse apostillatum Ananiã in sua rep.l.ius publicũ. Iõ in d. §.fi. valuit renũciatio ex aliqua alia cã.Qđ not.qa nouũ. Vbi vero mulier iuraret tenet obligatio etiã sine alia re-
* nũciatiõe.Io.And. & oẽs * hic,per c. quãuis.de pac.in 6.& c.cùm ꝯtingat.à fortiori.¶ Nunquã tñ valeret renũciatio , nisi fuisset certificata de nã huius bñficij.Gl. in ver.interroget.in §.igit. in Authe. de sanct.episcop.& gloss.in verbo,non vsuram. in dicta l. fin.§.fi. ff.ad Velleia.& oẽs hic.¶ Amplia,nedũ in tali renunciatiõe,sed in quacũque: qa semp requirit certificatio.Host.de fideius.in Summa sua in §.& qs. ver.idẽ est.dicẽs, sic intelligi omnia iura allegata in regula, ꝙ quis põt renũciare iuri pro se ĩtroducto. Sequit Arch.& dom.in c.placuit.38.dist.vbi bonus tex.& Do. post Arch.in d.c.quãuis.Pulchrè Inn.in c.vidua.ibi,est aũt necesse.de reg.qđ signa ad c. ad Apostolicã.de reg. vt in nouitio requirat certificatio. Nõ dico de qualitatibus cõmunibus religionũ:qa repugnaret c.dudũ.de ꝯuer.ꝯiug.sed de qualitatibus nõ cõmunibus, vt p Inno. in d.c.dudũ. ad fi. ¶ In dubio non ꝑsumit interuenisse certioratiõnẽ:Gl.in d.ver.non vsurã. in l.sciendũ.ff.de verb.ob.oẽs hic. Nisi esset iuratũ, dom. Ant.hic p c.ex rescripto.de iureiur.& ibidẽ domi.Ant.& Abb. omissa diuinatiõe gl.& illũ tex.extollit Rom.in d.l.sciendum. Fortiùs dicit Ab.in c.pe.ad fi.de emptio. & vẽdit.quòd etiã si ꝯstaret iurantẽ nõ fuisse certioratũ, tñ denegaretur regressus ad auxiliũ ignotũ.Nã satis est,quòd voluit à se abdicare omnẽ viã rũpendi promissa.¶ Considera: quia si ita est,diceret quispiã,quod pari rõne, vbi nõ iuraret.Si tñ verba ostẽdunt de omni auxilio cogitatum fuisse in genere,deberet sufficere,p l.qđ iure militari.ff. de mili.test.p quã dicit Ang.ibi,& in l. q Romæ.§.duo fratres.de verb. ob. ꝙ quis renũciare põt iuri, qđ in specie ignorat,si de eo cogitauit in genere. Et đ illo tex.exclamat Ang.ĩ l.sicut certi.C.đ mil.test.Matt.notab. 57. Flo.in disp.inc.mulier primò vidua. ¶ Rñdet tenendo Ab.ex verbis Im.ĩ §.duo fratres, quẽ aliàs retuli in c.2. de renun. ꝙ l.ꝙ iure. loquit, vbi non requirit specifica sciẽtia:secus,vbi requirit,vt in casu l.de his.ff.de trans. Et ꝙ idẽ sit in casu nro,tenet ꝓpriè Ang.in d.l.quòd iure.dicens,fallit,vbi non requirit certioratio . Ratio:fingit de iuramẽto,ĩ quo tene,qđ dixi.Pro quo bene facit,
quod

a Vtrum . *Adde tu,pone,ꝙ quis in instrõ promisit, ꝙ volebat stare iuramento aduersarij de ĩteresse & expẽsis,vel ẽt promisit per stipulationem stare dicto simplici aduersarij, an valeat talis conuentio? Vide Bar. in l.iusiurãdum, quod ex conuentione.in prin.ff.de iureiurando.Bal.in authen. iubemus. C. de iudicijs. & in l.prima, in secũda co .C. de sent. quæ pro eo. Adde Bart. in consi. suo inci. Quidam habens bona sua communia. Adde tu, quòd magis communis opinio * est, quòd talis conuentio valeat : sed si male declaretur aduersarius posset peti reduci illam conuentionem ad arbitriũ boni viri. Adde an ista conuentio transeat ad singularem successorem . Vide Guil. de Cu.in l.cùm debitoris. C.de iudi.*

quod no.Imo.in d.c.cùm ɔtingat. in vlt.char.dicēs, ꝙ
d.l.de his.renūciari pōt cum iuramēto . rō, quia iura-
mētū facit actū valere eo modo,quo pōt,l.cū pater.§.
filiùs matrē.de leg.2.Nō īferas ex his, ꝙ clauſula.Om
ni meliori modo,& c.habeat vim certioratiōis ꝑꝑ no
tabile dictū Cal.de accuſ.ɔſi.1.vbi dicit,ꝙ iſta clauſula
intelligit̄ de modis expreſſis. Et iō dicit Lud.ɔſ.194.ꝙ
nō trahit̄ ad incognita.Si verò notari⁹ diceret , ꝑſonā
fuiſſe certioratā,hoc p̄ſumit̄ verū.Imo. in c. cùm ɔtin-
gat.in vlt.col.Ang.in rep.d.l.ſciendū.Sentit Ab.in d.c.
pe.Rō.qa lȝ.de hoc notarius nō fuerit rogatus princi
paliter,tn̄ ſatis eſt,ꝙ hæc ſolēnitas potuerit tūc interue
nire iuxta gl.ord.in l.j.C.de fid.inſtr.lib.10. ¶ Nō ob.l.
omnib.C.de teſti.cū ſim.ꝑ quā voluit Fede.ɔſi.199.inc.
Quærit̄ an domina Margareta.ꝙ clauſula,certiorata à
me notario.nō ꝓbat,quaſi teſtificet̄ de facto ꝓprio,cō
tra d.l.oībus.Quia illud verū,qn̄ ad ꝓpriū cōmodū . Et
ſic fruſtra q̄rit̄.Quod no.Rom.in d.l.ſciēdū.vbi ſequēs
Fed.addit,ꝙ ſi diceret certiorata,& nō diceret, à quo,
p̄ſumeret̄ à partibus,vel teſtibus,ꝑꝑ doctrinā Bar.in l.ſi
qs filiab.de teſt.tut.ꝙ verba ambigua inſtrumenti tra-
hunt̄ ad ſenſū quo ſuſtētat̄,nō quo deſtruit̄.Nam tenē-
do ɔtra Fed.hoc eſſet clarū,ſi tn̄ ꝓbaret̄, ipſum nota-
riū,qui dixit ſe certioraſſe, ignorare ꝙ eſſet tale benefi
ciū,irritaret̄ inſtrumentū.Ita Raph.in l.fi.§.fi.ff.ad Vel
leia.referens Albericū ibi dicētē,ſe obtinuiſſe.¶ Secū-
15 dum † corollariū.Beneficio reſtitutionis in integrum
nō pōt minor renūciare: qa qua facilitate, &c.Io.An.
& oēs hic,& alij in locis ab eis allegatis,& Spe.de acto
re.in §.10.ver.ſed nūquid filiusfamilias.ſaluo, niſi iura
ret: qa ēt ſine renūciatiōe & certioratione ɔtractus te
net.Io.An.ī c.2.de pac.in 6.ꝑ illū tex.ſimpliciter loquē
tē.Idē Bar.Ang.& Pau.de Caſt.in auth.ſacramēta.C.ſi
aduer.vend.ꝑ illū tex.ibi iuramentū ſupplet ætatē. idē
Rom.in d.l.ſciendū.ꝑ c.ex reſcripto.vbi iuramentū eſt
loco cer tiorationis.Idē Bal.in l.j. C.de reb. cre.& Pau.
in l.ſi duo p̄roni.§.Idē Iulianus. ff. de iureiu.Sal.ɔtra in
d.auth.ſacramēta.& in l.2.C.de reſci.vēd.poſt Dy.in ɔſ.
Quidā dn̄s Goffr.quorū rationib.reſponde ex dictis do.
Abb.in d.c.pe.in vlt.col.de empt.& vend. q tandē fate
tur,ꝙ data enormi læſione abſolueret̄ à iuramēto peti
turus reſtitutionē.Quod no.& vide Imo.in d.c.cū ɔtin
gat.in 25.char.vbi no. do.Ant.ſe ita ɔſuluiſſe.¶ Tertiū
16 corollariū.Fauori † inducto miſeratiōis intuitu renū-
ciari nō pōt.Gl.in uer.excedere.in l.vnica.C.qn̄ impe-
rat.inter pup.& vidu.quā valde not.Bal.& Sal.ibi,& nō
eſt alibi,ſ͞m Flor.ibi.Ex qua inferas,ꝙ ꝑſonæ miſerabi
les actu renūciare nō poſſent priuilegio fori ecclaſtici.
Ratio dictę gl.eſt,qa talis renūciatio tolleret miſericor
diā: & ſic ɔtra bonos mores.Ergo nulla,vt j̄.in 6.fallēt.
¶ Quintò fallit dict.regula, vbi lex ɔtinet priuatā vtili-
tatē & publicā inſeparabiliter.Ita do.Ant.& Ab.hic ꝑ
iura & authoritates eorū:ſecus,vbi eſsēt ſeparabiles,c.
cùm veniſsēt.de inſt.c.quemadmodū.ad fi.de iureiu.c.
1.& 2.de colluſ.deteg.c.cū tēpore.de arb.ibi , illis dūta-
xat.c.ſuborta.de re iu.ibi,ita tn̄.¶ Primū corollariū.Pri
17 uilegio † fori nō renūciat cleric⁹.ī ex.hic:qa nō poſſet
nō lædi decus cleri,vel cultus diuin⁹.¶ Non ob.l. pe.in
ver.ſacerdotij.C.de pae.qa rn̄de,vt hic ꝑ do.Ant.Patet
ēt hoc corollariū ex j.fallētia: qa hoc priuilegiū ē iuris
diuini,vt eſt no.gl.in c.ſi imperator.in ver.& abſēti.96.
diſ.ꝑ q̄ dicūt do.de Rota de ɔſue. 10. in antiquis, Regē
nō poſſe ɔſuetudine aliud inducere. iūcto c.fi.de ɔſue.
Sequit̄ Gem.ī §.leges.4.diſ.Per illā gl.tenet Car. in rep.
c.ꝑpēdimus.in prin.de iud.& Lud.in ſing.408.inci.qd
ecōtrà.& ī d.§.de viro.ī 7.fallē.& Old.ɔſ.83.& do.Ab.ī
c.2.de maio.& obe.& in c.ꝓpoſuit.de ɔceſ.p̄bē.& in c.
literas.de reſt.ſpo. Quòd Papa nō poſſet aliud diſpone-
re,iūcto c.qdā.25.q.1.intellige gn̄aliter:ſecus,ſi certo ca
ſu.Dixi.s̄.eo.Verùm,& ꝓ illa gl.allegat.ca.quanquā. de
cēſi.ī 6 ibi,humano & diuino.& c.certū.10.diſt.& d.c.ſi
imperator.ibi,oīpotens Deus.& ipsū no.Imo.in cle.1.
in 1.col.de off.ord.Abb.in c.fi.j̄.eod.& in c.at ſi clerici.
18 in prin.s̄.tit.prox.Secūdū corollariū.Renunciari † nō
pōt facultati p̄ſcribendi.eſt.n.fauoris publici, ne dn̄ica
ſint in incerto & odio negligētiū.Bal.in l.fi.C.de temp.
app.in auth.quas actiōes,C.de ſa.ſan.ec. in l. paciſci.ff.
de pac,in l.itē illa.§.qđ dr̄.ff.de ɔſt.pec.in l.2.C.vt ī poſ.
leg.ī l.receptitia.C.de ɔſt.pec.in c.1.§.p̄terea.de ca. Cō
tra.in rep.l.cūctos.C.de ſum.tri.& ī rub.s̄.de ɔſt. Ro.in
rub.de arb.& in l.1.ff.de vſuca. Intellige primò ī pacto
de nūquā p̄ſcribēdo:ſecus de nō p̄ſcribēdo niſi certo tē
pore Bal.in l.2.in pen.col.C.de ędil.actio.Ang.in ɔſ.54.
inc.Gulielmus.ad fi.& in Auth.vt liber.đ cętc. Facit l.ī
hoc iudiciū.§.ſi ɔueniat.ff.cōmuni diui. de qua in 1.co
rolla. ſequētis fallētiæ. ¶ Intellige ſecūdo in p̄ſcriptiōe
merè odioſa,q̄ currit ſine titulo:ſecus in fauorabili, vel
mixta,vt eſt vſucapio & p̄ſcriptio 10.vł 20.anno.reqrēs
titulū & bonā fidē,iuxta l.fi.cū gl.in verſ.ex vna pte.cū
gl.ſeq.& ibi Bar.C.de edi.di. Adr.tol.qa huic renūciari
pōt.Bar.in l.j.ff.de vſuca.lati⁹ Ang.ī l.nemo pōt.de leg.
1.Ab.in rub.de p̄ſcr.qa fauor publicus venit ſecūdario.
Imo.ɔtrà in d.l.nemo.qa tali fauori ſecūdariò nō renū
ciat̄,l.de die.ff.de pac.dot.iūcta l.j.ff.ſo.mat.¶ Sed rn̄de
bis ex eo,qđ ſtatī dicā in verbo,modò aduerte.¶ Intel
lige tertiò,vbi nō interuenit iuramētū. Nā vbi interue
niret,valeret renūciatio,ꝑ c.cùm ɔtingat.vbi fauori pu
blico ſecūdariò renūciat̄ iurādo, & ꝑ c.ſignificante. de
pign.vbi idē dr̄ de iure inducto odio alteri⁹. ¶ Intellige
quarto,niſi p̄ſcriptio ſit iam decurſa. Lud.ɔſi.201.ꝑ l.ſi
quis poſtquā.ff.de fideiuſ.¶ Tertiū corollarium.Statu-
19 tis † factis ꝓ bono publico principaliter renūciari nō
pōt.Exemplū ex ɔſ.Pau.de Caſt.457. ꝙ Florētinus non
pōt renunciare ſtatuto volenti, ꝙ ciues nō obligent ſe
pro forenſibus.Aliud exēplū ex ɔſi.Pet.de Anch.mihi
221.inc.diſcutiendū eſt.in 1.col.Aliud ex edicto Bar.in l.
vniuerſi.C.de lega.lib.10.Aliud ex dicto Inno.aureo in
c.accedētibus.ibi imo plus dicimus.de priuil. ꝙ priuile
gio honorabili ecclæ oēs de eccła renūciare nequeunt.
Sequit̄ Ab.in c.pro illorū.de p̄ben.& in c. cùm acceſſiſ-
20 ſen.de ɔſti.& ibi dixi.¶ Quartū corollariū.Ferijs † īdu-
ctis ob neceſſitatē hominū renūciari pōt, c. fi. cum gl.
de fer.l.j.ff.eod.tit.qa vtilitas publica ſecudaria ſepara-
a bilis eſt: ſecus in ferijs[a] repentinis, vel
in honorē Dei.Spec. de fer.§. nunc vi
deamus.Hoſti.eod.tit.§.fi.gl.in cle.ſæ
pe.in ver.ob neceſſitates.de ver.ſign.
gl.fi.in l.omnes.C.de fer.in l.ſi ut ꝓpo
nis.la j.C. qūo & qn̄ iudex. ¶ Intellige
cor. ꝙ vtraque pars ɔſentiat.d.c.fi. in
ver.partiū niſi in caſu ſingulari.Bar.in
l.cuſtodias.ibi, venio ad ſecūdā partē.
ff.de pub.iud.¶ Modò aduerte:qa vbi
vtilitas publica venit ſecūdariò, videt̄
poſſe renūciari priuatę, lȝ ſint īſepara
biles.Ita nouiter Io. de Ana.in repe.l.
ius publicū,ꝑꝑ iura allegata in regula,
iūcta l.ſi qs nec cām.ff.ſi cer.pet.Vbi at
tendit̄,qđ principaliter fit.Et quia om
nes ll.ſunt ad vtilitatē publicam, vt in
procemijs oīum voluminū iuris,& c.
erit autē.4.diſt.ibi cōmuni ciuium vti
litate. ergo nulli legi renūciari poſſet:
tenēdo Bar.in l.ius publicū.¶ Itē Vel-
leianū eſt introductū ex cauſa reipubli
cæ,l.2.ff.ad Velleia.ibi fœminis oībus
ſubuētū eſt, & tn̄ ſæpe renūciat̄. ¶ Idē
in appellatione,l.j.ff.de appel.¶ Idem
in ꝓbatione teſtium, l. 1.de teſti. & tn̄
renunciat̄.¶ Idem in ferijs,vt s̄.Ad l.
de die. allegatā in ſecunda intelligen-
tia ſecundi corollarij , reſpōde, ꝙ pu-
blica vtilitas dotiū nō fuit ɔſiderata ſecūdariò cum pri
uata,ſed æqualiter:& idē in ſimilibus , vt latiùs referūt
hic Mod.lȝ ab eo debiliter recedāt.Dici poſſet,ꝙ in ca
ſibus iſtis ſeparari poterit fauor priuat⁹ à publico ī teſti
bus,in ferijs,ī appellatiōibus, & ſimilib⁹. Vbi verò eſsēt
inſeparabiles,ꝓcederet opinio cōmunis.Exemplū hic,
quamuis

a Ferijs. *Adde tu, ꝙ ſi perſona eſſet ſuſpecta de fuga,vel de alia cā, poſſet procedi contra eū die feriato in honorem Dei, imo capi & incarcerari.Ita gl.in l. fi.C.de ferijs,quā Bar.ibi,& alij ſequuntur: & Pau. de Caſ.in l. eadē. ff.de fer. Adde ēt plus,quòd vbi iuriſdictio iudicis eſſet expirata, poteſt iudex procedere, & ſententiare die feriato in honorem dei,ſecundum Specu.in tit. de ferijs. & ibi Ioann. Adr.in §.ſequitur,verſi.pen. & Barto.in l.more.ff.de ferijs.*

quāuis intētio Bar.fortè nō fuerit iſta,ſed ſic ſaluari poſ
ſet.Cognoſcet̄ aūt,qs fauor principał̄r veniat, vł ex ꝓœ
mio,vel ex ſubiecta mā , ſ͞m p̄dictos. ¶ Sextò fallit, vbi
renūciatio eſſet ɔtra bonos mores,vel induceret ad de
lictū ſ͞m prędictos ꝑ c.fi.de pac.cū ſi. ¶ Primū corolla-
21 riū.Libertati † ꝓuocādæ diuiſiōis renūciari non pōt.
Cal.& alij hic ꝑ l.in hoc iudiciū.§.ſi ɔueniat.ff.cōmuni
diui.qa ſolet cōmunio parere diſcordiā,l.cùm pater.§.
dulciſſimus.de leg.2.Facit gl.ī verbo.ꝑ induſtriā.in c.cū
M de ɔſti.¶ Intellige,vbi renūciat̄ ꝑpetuò : ſecus ſi ad
tēpus,d.§.ſi ɔueniat.Iſta extēde ad teſtamētū ꝓhibēs di
uiſionē:Bal.l.ſi q.ita.ꝑ illū tex.ff.de cō.inſti.& Pau.in l.ſi
nō ſortē.§.ſi centū.de ɔd.inde.Et vbi teſtator ꝓhiberet
ex cā,fortè valeret.ſicut de alienatiōe dr̄ in l.filiusfami
lias.§.diui.đ leg.j.cū diuiſio ſit alienatio, l. ſi pupillorū.ī
prin.ff.de reb.eo.qđ nō firmo: qa an ſit alienatio,diſpu
tāt optimè Mod.in repet. rub.de re.eccl.nō alie.fol.28.
cū ſeq.¶ Et tūc vidi practicari,ꝙ ad euitādā pœnā teſta
mēti inducant̄ volētes diuidere, vt pariter id petant:qa
pœna ɔfundit̄,c.ɔſtitutus.de pœ.ſaluo, niſi pœna debe
ret̄ tertio.qa tunc intraret̄ dubiū, de quo per oēs in l.qui
Romę.§.Flauius.ff.de ver.ob.¶ Limita hæc, niſi iuret̄.
Bal.in ɔſi.inc.Viſo pūcto.ego Bal. niſi ceſſaret cā pacti,
vcȝ ſperata bonorū ɔſeruatio,& dubitaret̄ de diſpenſa
tiōe.Ita Old.ɔſi.141.inc.Factū tale eſt paterfamilias.qa
iuramētū intelligit̄ ſtātibus terminis. Gl.in c.quemad-
modū.de iureiu.Et vidi ɔſultū , ꝙ valet diuiſio indiſtin
ctè.ɔtra iuramentū,lȝ incurrat̄ periuriū,ꝑꝑ gl.aureā in
c.fi.in verbo,reuocatis.de ꝓcu.in 6.de qua j̄.in 9.fallen-
22 tia.Et hęc ſigna.¶ Secundū corollariū. Non † valet re
nūciatio petitiōis reductiōis ad arbitriū boni viri , ēt iu
rata.Cal.latè ī diſputat.inc duo litigātes cōpromiſerūt.
fol.mihi 101.ſubtilius Ang.in diſp.inc.Duo ad inuicē li
tigātes.in pen.& vlt.col.do.Ant.ɔſ.29.inc.Quęſtio hæc
dubia hēt vulgaria.Sal.in l.ſi ſocietatē.§. arbitrorū.ff.ꝓ
ſoc.do.Ant.& Imo.in c.Quintauallis.de iureiu.¶ Ter-
23 tiū corollariū.Regreſſui † ɔtra venditorē de euictione
renūciari nō pōt.Sētit gl. in l.nō dubitat̄. C.de euic.Io.
An.diſcutit in Spe.in tit.de emp.& vend.§. vlt.in prin.
tandē intelligens hoc,vbi vēditor ſciēter occultauit vi-
tiū rei:aliàs nō,per l.q̄ritur.§.ſi venditor.ff.de ędil.actio.
24 ¶ Quartū corollariū. Iuri † reuerētiali renūciari non
pōt.Cy.in l.nec honore.C.de epiſ.& cle.loquēs de caſu
l.ad egregias.ff.de iureiu.ꝓ quo Roma.ſing.171.inc.Tu
audiuiſti.Extollit c.2.ad fi.de iud.in 6.qđ nō bene facit:
qa magis notat̄ timor euagatiōis ɔtrarię ꝑpetuę clauſu
ræ,q̄ reuerētia.Adde Ang.in d.l.alia.§.eleganter.ff.ſol.
mat.vbi no.tex.ꝓ iſto corollario,ſubdēs eccłam exem
ptā adhuc debere reuerētiā epō.Facit gl.ī verbo,cathe-
dratico.ī c.Paſtoralis.de dona. & in c.cum venerabilis.
de cēſi.Idē Ang.in l.ſed ſi hac.§.p̄ronū.ff.de ī ius voc.&
Bal.optimè in l.fi.ad fi. C.de bo.liber.ꝓbant p̄ronū nō
poſſe expreſsè renūciare facultati de reducēdo libertū
in ſeruitutē in caſu īgratitudinis.Intellige primò ī reue
rētia debita rōne ꝑſonæ:ſecus,ſi ex ɔtractu.Bal.in l.1.in
52.q.ff.de re.diui.dicēs,dn̄m poſſe remittere vaſallo ius
expellēdi rōne feloniæ irreuerētialis,ſecus rōne delicti.
Intellige ſecūdo,niſi ꝑſona reuerēda ɔſentiret certo ca
ſu.Ita ꝓbat l. quāuis.ver.inuitus.ff.de in ius voc.iūcta l.
vnica.C.eo.ti.Ad idē.l.qđ nomine.cū l.ſeq.ff.de ɔd.īde.
Propter qđ dubito de dicto Cy.in caſu l.ad egregias.qn̄
25 renūciaret̄ certo caſui.¶ Quītū corollariū.Bn̄ficio † re
uocādi donationē ꝑꝑ ingratitudinē renūciari nō pōt.
Bal.in l.fi.C.de pac.Lud.ɔſi.26.ad fi.Bal.in l.fi.C. de bo.
libe.Sali.in l.pactum.C.de pac.Spec. in tit.de don.§.1.
ver.quid ſi dictū.intellige,niſi iuret̄.Ioā. An.in d.ver.ꝑ
c.quemadmodū.de iureiu. vbi valet iuramentū de nō
accuſando.¶ Contrariū Lud.in d.l.donationes.§. 1.ff.
de dona.& in l.ſtipulatio hoc modo.ff.de ver.obl.qa c.
quemadmodū.loqt̄ de nō accuſando delicto cōmiſſo,
ſecus in cōmittēdo,qa eſſet cōtra bonos mores. Tene
Ioā And.vt ꝑ do.Ant.& Imo.in c.fi.de dona.qa imo d.
c.quemadmodū. loquit̄ ēt in delicto cōmittēdo. ¶ Nō
ob.quod det̄ mā delinquēdi, quia imo nō obſtāte iura
mēto poterit accuſare, vt puniat̄,ſed nō ad propriā uti
litatē accuſantis,vt expreſſe dr̄ ibi:& ita quotidie practi
catur.Et ad illud qđ fit ɔtra bonos mores,rn̄debis ex fi.
huius fallentiæ. ¶ Sextū corollariū electores magiſtra
tuū nō poſſunt renūciare iuri ſyndicādi Bal.& Ang. in
l.ſi ſeruus vetitus.ff.de leg.1.Ang.in l.ſi mora.ff.ſol.ma.
Sed dic,ꝙ intelliget̄ remiſſiua, ſaltem leuis culpa,& le-
uiſſima,de qbus alius teneret̄,l.nō ſimił̄r,& l.magiſtra-
tus.ff.de magiſt.ɔue.Dolus verò & lata culpa nō remit
tit̄,ſ͞m p̄dictos & Im.in d.l.ſi mora.qa licèt dolus remit
ti nō poſſit,l.ſi vnus.§.illud.ff.de pac.tn̄ q̄libet alia culpa
remitti pōt,l.ſi vt certo.§.interdū. ff.cōmo. Vnde dicit
Bal.in rub.C.de ped.iud.in 1.col.ꝙ habēti arbitriū vide
tur remiſſa culpa leuis.nō lata,vel dolus,ꝑ l.ī venditiōe.
§.1.ff.de bo.author iud.poſ. & ibi Bar. Vide Bar.ī l.dn̄s
Sticho.§.fi.ff.de pecu.leg.¶ Septimū corollariū.Faculta
26 ti † ɔueniēdi tutorē ad reddendā rōnem adminiſtratio
nis nō pōt per teſtatorē renūciari,maximè reſpectu re
liquorū,ſeu doli,vel latæ culpæ. Pet.de Anch. ſolēniter
in ɔſi.118.inc.Caſus talis eſt: pr̄ habēs quinque filios.Sa
lic.latè in l.cùm non ſolùm.C.de bo. q̄ lib.rn̄dens illi l.
ꝙ loquit̄ de adminiſtratione p̄terita,nō de futura. Pul-
chrè ēt Bar.in l.Aurelius.§.Sticho.ff.de lib.leg.Ang.ɔſ.
174.inc.Gilius Nicolis.& ɔſ.ſeq.inc. Viſo dicto ſtatuto.
& Pau.ɔſi.359.inci.Ad primū quæſitū.Lud.in d.l.ſi mo
ra.pen.col.Ang.ɔſi.184.inci.Brunellus notarius.& latè
Cep.ſua cautela 279.Car.ɔſi.51.Ad ſextū. Pau.ɔſi.306.
inc.Aduertendū,ꝙ ſi de mala reditiōe.Et ibi vult,ꝙ qe
tatio cū iuramēto facta,ɔfectis hīc inde rōnibus , nō ob
ſtat volēti oſtēdere latuiſſe dolū in earum ɔfeſſione. Et
27 hæc loca no.qa inſeruient. ¶ Octauū corollariū †. Di-
ſpoſitiōi l.de his.ff.de tranſac.renūciari non pōt,vcȝ re
nunciare teſtō non inſpecto & cognito.Bar.latè in l.q
Romæ.§.duo fratres.in 2.& v.q.ff.de verb.ob.Lud.ɔſi.
403.Examinaui in c.2.de renun.¶ Nonum corollariū.
28 Exceptioni † ſimulatiōis renūciari nō pōt. Car. & Im.
in d.c.ad noſtrā.de emp.& vēdi. Lud.in l. ſi qs cùm ali-
ter.ff de ver.ſig.niſi renunciatio fieret ex interuallo:qa
tūc ceſſat rō iſtorū,q,dicit,ꝙ ſicut ɔtract⁹ eſt ſimulatus,
ita renūciatio in eo poſita.Ita Bar.& alij in l.nemo pōt.
de leg.j.Quid aūt,ſi iuret̄? Vide optimè Ab.in c.cùm cō
tingat.ibi,annecto nūc aliud dubiū.de iureiu.& idē per
Imo.latè ibi. & vident̄ ɔcludere , ꝙ ſi iuratū eſt oīa eſſe
vera,nō audit̄ allegās ſimulationē: quia allegaret turpi
tudinē,vt ꝑ eos:quos limita, niſi ꝓbatiōes ſimulationis
ſint receptæ & admiſſæ.Bal. & Sal.in l.fi.C.de non nu.
pec.qa turpitudinē detectā non eſt ꝓhibitum allegare:
Bar.in l.iuſiurandū,§.ꝓcurator. per illū tex.de iureiur.
29 ¶ Decimū corollariū. Exceptioni † nō nu.pec.renun
ciari nō pōt,quia qua facilitate ɔſiſus in ꝓxima numera
tione fictè ɔfeſſus eſt,eadē renunciaret.Dom.Ab.in c.ſi
cautio.in prin.pe.col.de fi.inſtr.& ibi dixi poſt. Sal.ſolē
niter s̄.omnes in l.ſi ex cautiōe.in 1.q.C.de non nu.pec.
& qa videt̄ remitti futurus dolus. Hoc verū , vbi tēpore
ɔtractus renunciat̄,ſecus,ſi ex interuallo.Itē ſecus,ſi iu-
30 ret̄,vt latè ꝑ iſtos.¶ Vltimū corollariū.Confectio † in-
uētarij remitti non pōt.Pet.de Anch.ɔſi.365.inc.in the
mate ꝓpoſito.Car.cōſi.51.Bar.in l.fi.C.arb.tu.& in l.fi.
a §.cùm igit̄.C.de iur.deli.intellige[a] pri
mò,niſi remitteret̄ tutori.Caſus eſt in
l.fin.C. arbi.tut. Petr. de Anch.in cle.
2.de ſta.mon.Bar.in l.tutor, q reperto
riū. de admi. tut.nedū teſtamentario,
ſed ēt datiuo. Bal.ī l.nemo pōt. de leg.
j.intellige ſecūdo de remiſſione in p̄iu
diciū creditorū hæreditatis, ſecus in p̄
iudiciū legatariorū. Bal. ī l.cū tale.§.j.
ff.de ɔd.& demon. Paul.in d.l.nemo.
quia ſicut eſt in poteſtate teſtatoris le
gare, ſic legata qualificare. ¶ Circa q̄
oīa not.duo. Primò, ꝙ boni mores ɔ-
ſiderantur tripliciter,& maximè vno
modo artificio iuris ciuilis, qđ dedu-
cit ſolū ad incōueniēs , putà alienatio

a Intellige. *Addetu, quòd ſi hoc erit dānoſum pupillo,poterit iudex non ſequi voluntatem patris, l.in confirmādo. & in l.vtilitatem.ff. de confir. tut. ſed teſtator non poterit remittere confectionem inuētarij hæredi,l.fi.§.cùm igitur.vbi Bal.C. de iur. delibe. do. Alex.*

Universidad de Deusto Biblioteca

Alex. in consilio 224. incip. Perspectis his, adde princ. q. per Ioan. And. ī addi. Spe. in tit. de tut. §. generaliter. in prin.

dotis, & similia, De istis morib⁹ nō loquit̃ regula, nō est obligatoriū. de alijs bene, de q̄bus vide Bal. in l. pacta, q̄. C. de pac. in l. pact. ūin 19.q. C. de colla. in l. nō dubiū. in 17. op. C. de legi. in rub. C. de ꝯd. ob. tur. caus. Ant. optimè ꝯsi. 234. inc. punctus statuti cōmunis Florētię. Imo. in d.c. cū ꝯtingat. ī 13. char. Bar. in l. si qs pro eo. in primo mēbro, ff. de fideiu. Bal. in l. furti. §. pactus. ff. de infa. Et ibi dicit, ꝙ si ꝑmitto tibi nō facere pacē cū inimico non valet ꝑmissio, qa cōtra bonos mores euāgelicos Sequit̃ Ana. in c. 1. de col. ¶ Secū
31 do no. ꝙ † illud tritū, dolus futurus non remittitur, l. si vnus. §. illud. de pac. intelligit̃ primò in dolo vero & certo, secus in p̄sumpto & incerto, q tacitè remitti pōt. Bal. in l. j. in fi. C. de vsur. bona gl. in l. vbi exigit̃. in verbo ꝓximā. ff. de edē. volēs, ꝙ lʒ minor nō restituat̃ aduersus dolū verū, l. auxiliū. ff. de min. tñ restituit̃ aduersus præsumptū. Idē pulchrè do. Ant. in c. fraternitatis, ver. fallit quartò. de testi. ibi dicēs, ꝙ illi capitulo renunciare pōt pars, nec est remittere dolū, i. subornationē, qa est dolus p̄sumptus, nō certus, q̄ rñsio certè sępe inseruiet. ¶ Secūdò intellige in dolo ex animo, secus re ipsa, qa istum remittere nō dat occasionē delicto. Bal. in l. cùm antea. C. de arb. ¶ Tertiò intellige, nisi remittat̃ culpa leuis, vł leuissima, vt in 6. cor. ꝓximè p̄cedenti. Quæ no. ¶ Septi
32 mò fallit, † vbi l. fauēs priuato, tāgit ēt īseparabilr̃ fauorē tertij. Do. Ant. & Ab. hic, & ꝓbat̃ toto tit. C. de cōm. rerū alie. & in regula, qđ oēs, &c. secus, si est separabile cōmodū tertij. c. cū venissent. de inst. Amplia hāc fallētiā, etiāsi iuret̃, qa ꝑꝑ damnū tertij iuramentū nō est seruabile sine peccato, c. eā te. de iureiu. ẜm istos. Sed caue, qa hoc uerū in p̄iudicio principalr̃ aliū tangēte, secus, si secundariò, & in ꝯsequentiā gl. fi. q̄ est aurea, in c. 2. & ibi Dom. de pac. in 6. ꝑ hoc, qa ī casu c. cùm ꝯtingat. secundariò nocet filijs, q̄bus debebat̃ dos materna, & tñ ualet iuramētū. Sic declarat Lud. loquēs de ꝓdigo in l. is, cui. ī pe. col. ff. de ver. ob. ¶ Primū corollariū, Conductor nō renūciat exēptionibus rei ꝯductę, l. semp. §. ꝯductores. ff. de iur. imm. ¶ Secūdū corollariū. Reus nō p̄t renūciare dilationi, q̄ petierat inuito actore uolēte ea uti: qa facta est cōis, ꝑꝑ l. petēdæ. C. de temp. in inte. rest. dictū aureū Spec. de dila. §. vide. in pe. col. ver. qd si reus petita ꝑ l. si post. §. fi. ff. de ꝯtra tab. Sequit̃ Bal. ī l. postquā. in vlt. col. C. de pac. ī l. amicissimos. §. Luci⁹. ff. de excu. tut. & in d. l. petendæ in ult. col. & ibi rñdet ad l. si iudex circumuēto. ff. đ mino. vbi minor renūciat ſnīæ restitutiōis inuita ꝑte victa: qa loquit̃ in bñficio ꝯpetēte parti ex ꝑsona aduersarij iure specialis priuilegijs, cui si ille renūciat, alius nō pōt vti: secus, vbi ꝯpetit de iure cōi, ꝓut in hac dilatiōe. Facit l. eius. §. militia. ff de mil. test. ¶ Tertiū corollariū. Habēs priuilegiū aptū prodesse ēt tertio, non pōt eo inuito illi renūciare: Inn. in c. ex ꝯquestione. de rest. spo. Fallit dupliciter: primò, si obtentū sit motu ꝓprio: scđo, si tertius nondū est eo vsus, ut ibi ꝑ Abb. latè. ver. 2. q. Bar. Ang. & Ful. in l. 3. in prin. ff. qđ quisque iur. Imo. post. gl. pe. in c. olim el 1. de off. delega. Domi. in c. qm̄. de immu. eccl. in 6. cū ꝯcor. ¶ Octauò fallit qñ ius fauorabile respicit ēt odium alterius, vt in Macedoniano, vt hic in gl. & ꝑ Doc. Quid autē, si iuret̃? Vide Imo. in c. cùm ꝯtingat. in 21. char. de iureiu. vbi videt̃ tenere, ꝙ valet, ꝑ c. debitores. de iureiur. ¶ Primū corollariū. Exceptioni inhabilitāti testē renūciari non pōt, qñ est odio testis, ut excōicatio, bānū, & similia: secus, si fauorē partis tātùm, vt affinitas, inimicitiæ, & similia. Bal. in l. si qs testibus. ad fi. C. de testi. Io. An. in Spe. de teste. §. sæpe. in 1. addi. ¶ Nonò fallit, vbi renūciatio est ꝯtra naturā ꝯtractus: l. cùm p̄cario. ff. de p̄ca. ¶ Primū corollariū. Facultati reuocādi ꝓcuratorē renūciari nō pōt: qa cōtra naturā mādati Bar. ibi in d. l. cū p̄cario. & Ant. ꝯſ. 225. in ci. Pūctus talis est: Martin⁹ de Florētia, adducēs multas rōnes. ¶ Amplia, etiāsi esset iuratū: quia licèt iuramētū teneat, & reuocās sit periurus, tñ reuocatio tenet. Gl. in verbo, reuocatus. ī c. fi. de ꝓcu. in 6. ꝑ c. si īter. de spō. & illā gl. sequit̃ Ang. in l. & ī ꝑpetuū. ff. de ꝑc. & in l. Stichū. §. vsūfructū. ff. de sol. & Lud. ī l. alia. §. elegāter. ad fi. sol. mat. & in l. j. §. si stipulāti. in vlt. col. ff. de ver. obl. & Im. in d. c. cū ꝯtingat. ī 13. char. & Pau. quē vide ī ꝯsi. 55. inc. Venerabilis vir. per illā gl. dicit Do. in d. c. fi. ꝙ ꝯstituens ꝓcuratorē ad renūciandū iurans de nō reuocādo, poterit reuocare, lʒ cū periurio. Caue in hoc ultimo: qa cōtrariū subtiliter tenet Rota de ꝓcur. 8. in antiquis. non quia sit falsa dicta gl. sed qa nō ꝓcedit, ubi ꝯtra poenitētē nō pōt agi ad interesse, ꝓut in bñficialibus, q̄ non ęstimant̃, ꝑter quā in c. si inter. cuius rō est. quia mrīmoniū de p̄senti insolubile est, vt latius ꝑ eos. ¶ Itē ꝑ dicta gl.
33 vide do. Ant. in c. suā. de off. vica. ꝙ † reuocatio vicarij, quē cōstituens iurauerat non reuocare, ualet. ¶ Idē in reuocatiōe electiōis sepulturę iuratę. Arc. ī c. sed aliud. 13. q. 2. ¶ Idē in vēditione rei, q̄ iurauerā non vendere. Inno. in c. dilecto. de p̄ben. Pau. ꝯsi. 54. in fi. ¶ Idē in reuocatione prioris monialis, quē Ab. iurauerat nō reuocare. Dom. Abb. in c. cùm ad monasteriū. de statu mo. ¶ Idē in trāsitu monasterij arctioris facto ab eo, q iurauit a primo nō discedere. Car. ꝯſ. 46. inc. monialis. ¶ Idē in testō facto ab eo, qui p̄cedēs testamētū iurauerat nō mutare. Ioan. An ꝓfundè in regula, ꝙ semel. in Mercu. ¶ Nō inferas gñaliter, ꝙ omnes actus ꝯtra iuramentū valeāt incurso ꝑiurio, sed solū in istis casibus, & similibus, in quib. iuramētū non habet ꝯcursum iuris cōis, secus, vbi haberet, ꝑ c. intellecto. de iureiu. nisi in casu, in quo interresse nō esset æstimabile, qa etiāsi nō habeat ꝯcursum, nō lʒ variare, vt s. per Rotā. Ita tandē residet Imo. in d. c. cùm ꝯtingat. in 37. char. vbi semp vide. Sequit̃ Rom. in d. §. elegāter. ī fi. cuius ꝯcordātijs adde prędictas. ¶ Itē hāc fallentiā intellige sanè in renūciatiōe repugnāte substantiæ, vel formæ cōtractus, secus, si bñficio ꝯtractus. Vñ in inuestitura renūciari pōt iuri expellendi non soluentē, qa nō repugnat formæ ꝯtractus, sed bñficio. Sal. pulchrè in l. 2. versi. sextò q̄ro. C. de iur. emphy. post Bar. & Bal. Modos aūt cognoscēdi formam, vel substātiā, dixi remissiue in c. cùm M. in 4. q. protestationis, de ꝯstit. ¶ Decimò fallit, qñ ius, cui simpliciter renūciat̃, nō est đ p̄sēti, sed in spe. Ita dicit Ant. hic allegās seipsum ī c. cùm pridem. de pac ubi nō tāgit. Vide ipsū & Imo. in c. 2. de renūcia. vbi post multa vtilia inferūt. ꝙ ēt si renunciet̃ iuri, qđ qs habet, uel habere sperat, intelligit̃, scilicet ex causa nūc existente. ¶ Vnde filia renuncians p̄rimonio, dum dotat̃, si dicat, vt dixi, adhuc poterit petere, si fortè p̄r eā instituet, qa institutio est cā noua, de qua tunc nō sperabat̃, vt ibi ꝑ eos & alios, quos ibi allegaui. Et ex istis 36. corollarijs apta est via ad multa, & eorū inopinatā ꝓlixitatē cū vtilitate ꝯpēsa. ¶ Vbi ī criminali ꝑtes ꝓrogarēt iudicē ēt criminalē, nō ꝓcederet. Gl. hic. Io. An. ī loco allegato, vt ꝑ Ab. ꝙ Arc. reputat mirabile, quasi iudiciū claudicet, nā si ꝯdēnabit̃, nō inquiret̃, l. lʒ. ff. nau. cau. stab. secus, si absoluet̃, ut ꝑ Io. An. Itē putat mirabile, ꝙ iudici ꝓprio uolēti inq̄rere, nō obstet pēdētia litis. Posses diceret̃ ad primū, rō diuersa hoc īducit, qa ī ꝯdēnatoria cessat timor collusionis, quē Io. An. ꝯsiderat, nō ī absolutoria. Itē ad ẜm potes dicer̃, ꝙ Io. An. nō aperit illud, & obstaret l. ubi cęptū. ff. đ iu. & l. nulli. C. eo. ti. Et ex istis limita c. de his. de accu. ubi ēt aliàs dixi duode
34 cim limitatiōes. ¶ Gl. † ī uerbo, cām ꝑdāt. Modos cognoscēdi canonē latę ſnīæ, ponūt hic Mo. satis copiosè. Dic
a ut ꝑ eos. Tenet Ab. trahētē[a] posse poenitere semp ān latā ſnīam. Obstat doctrina Bal. & Sal. in l. ī criminali. alleg. in gl. q ꝯtra Bar. tenēt, ꝙ ibi lite ꝯtesta
a ta cessat[a] pœnitētia: quia q̄situ est ius tracto, qđ ex pœnitētia tolli nō p̄t. Pro quo allegat Arc. c. ab eo. de elec. ī 6. & sibi placet hoc, qñ l. punit vocātē: qa delictū perficit̃ ex citatione & cōparitione sola, l. 1. ff. de in ius voc. & in delicto pfecto cessat pœnitētia, l. 1. §. si re- ff. depoli. Bar. latè in l. q ea mēte. ff. de fur. Sed reputat maius dubiū, vbi nō punit̃ vocatio, sed trahēs, agēs & accusans, & similia. Quo casu Bald. latè & subtilr̃ in auth. habita. in pe. col. dicit, notāda verba, utrùm denotēt delictū nō perfectū, an verò p̄fectū. Primo casu exēplū in dictis casibus, q significāt rē in fieri, nō in facto esse. Iō lite ꝯtestata pœna cōmittit̃ impurgabilr̃: qa punit̃ sola attētatio. ¶ Secūdò casu, vbi denotat actus perfectos, puta reduxerit in seruitutē, fregerit testamētū, &c. qa ꝑ litis ꝯtestationē ista inchoantur, & nō ꝑficiunt̃, l. alia. in verbo, inchoata. C. de his, qui vt indi. Iō usque ad ſnīam lʒ pœnitere: quia delictū nō est ꝯsummatū. Sic intellige §. meminisse. de quo ī gl. qa ibi improbè dixerit, denotat nō sufficere dixisse, nisi ēt ꝓbet. Hoc aūt ān ſnīam bñ ꝯstare nō pōt. Idē in casu §. accusasse. de quo ꝑ Abb. qa punit̃ accusatio iniusta, vt in §. fi. ibidē, q̄ iniustitia ān ſnīam nō apparet. Ergo pœnitere pōt, tāquā delicto nō pfecto. ¶ Vr̃ ex his in casu nr̃o, ꝙ litis ꝯtestatio excluderet pœnitētiā ꝑꝑ uerbū. Pertrahāt, qđ nō denotat ꝯsummationē delicti, sed initiū. Arc. ꝯtra cū Abb. primò ꝑ uerbū, Iudicia. iūcta l. 1. C. de lit. ꝯtest. ubi ān litē ꝯtestatā nō est iudiciū. ¶ Scđò ex dictione, Per. īportāte actū p̄fectū. Bar. in l. Celsus. ff. de usucap. ¶ Tertio ꝑ c. placuit. 11. q. 1. in uerb. Perdat, q̄ dicit, q̄ innuit ex parte rei nō incurri pœnā, nisi p̄seueret. Ergo idē ex parte actoris, cùm in hac mā æq̄parent̃, d. l. in criminali. Oīa ītellige, nisi pœna imponat̃ ipso iure, qa est impurgabilis Gl. ī cle. ne ī agro. §. qa uerò. ī uerbo. ipso facto. đ stat. mō. & cū istis uide Bal. ī authē. statuimus. C. de epis. & cler. & oēs ī l. quāuis. ff. de in ius uoc. Bal. ī l. error. C. de iur. & fa. ign. & ī l. si qs ī suo. C. de inoff. test. Bal. & Lud. ī l. 3. ff. qđ qsq; iur. & Bar. ī l. si libertus. ff. de iur. pa. ¶ Vbi aūt in ꝯtractu ꝓmittit̃ nō agere: q actus inducāt pœnā ꝯtrauenieti, nō est p̄sens mā. Vide Bar. ī l. ampli⁹. rē rat. ha. Et in hac mā nō ob. c. ab eo. qa ẜm Bar. in l. 1. ī prin. 10. q. de ope no. nū. ponit speciale ī causis electionū. Gl. in uerb. à cōione. Subdit soi⁹ Marian⁹, ꝙ ubi actor foueret cām iniustā, puniret̃ pœna extra ordinaria, ne delictū sit impunitū. ¶ Cōsidera, qa succedit alia pœna, s. excōicatiōis. Et intelligēdo de minori, no. Abb. minorē ferri posse ab hoīe. Idē Abb. in rub. đ sen. excō. Host. pulchrè ī sum. de sen. excō. §. quod possit. in fi. Dom. in c. nemo. in fi. 2. q. 1. & Inn. in c. archidiaconus. in fi. de offi. archi. dicētes, simplicē curatū hanc ferre posse: tñ nō ē ī usu: Vñ Imo. in c. j. de loca. sudans ī ītellectu c. si quē. de sent. excō. tādē pro rōne dixit, ꝙ excōicatio minor nihil operet̃, qa cùm ab hoīe nemo excōicet̃, nisi pro mortali, ꝙ ēt separat à sacramētis, ipsa minor nihil adderet. Quæ solutio stare posset, qa dato, tñ ab hoīe ferri pōt, qđ noluit fateri Ana. ī c. j. de sagit. j. tñ nō sequit̃, ꝙ de ipsa debeat ītelligi, ne cēsura uilescat.

a Trahētē. Adde tu, ꝙ ista gl. hēt locū ēt in laico, qui trahit clericū corā iudice laico. auth. statuim⁹. C. de epis. & cler. vide Abb. hic in j. col. ī ver. qđ aut si laic⁹. vbi dicit ꝙ laic⁹ q trahit clericū ad forū seculare ēt ipe dēt ꝑdere cām Adđ, qđ hoc fallit in casu l. fi. §. pe. C. de bo. autho. iu. po. vcʒ, ꝙ si seq̄strū fiat penes ꝑsonā ecclesiasticam, qđ iudex secularis pōt ei præcipere, ꝙ illud restituat, & sic laicus trahēdo clericū, q hēt seq̄strū coram iudice laico, nō incidit in pœnā istorū iuriū. Vñ ꝑ illū tex. dicit Bal. in l. fideiussor. la 2. ff. q. satisd. cog. in lect. antiqua, ꝙ si iudex facit fieri sequestrū, seu deponi apud sacristā Fratrū, ꝙ lʒ sit iudex secularis, tamē mandabit ei sequestrū reddi ei ad quem spectat. Adde, quod notat Bal. ī l. acceptā, in 1. col. ī fi. C. de vsu. ꝑ illū tex. in vers. sacratissimas sedes quòd si clericus sit depositari⁹ pōt cogi ad restitutionē depositi, officio iudicis secularis, qa nō ꝓceditur ꝓpriè cōtra eū per modū iudicij, sed executiuè ꝑ cōsequentiā officij suscepti. Nota p̄dicta, per quæ datur magna limitatio ad iura Canonica. s. ad c. nullus s. eod. & ad text. istū, et ad auth statuimus. C. de epis. & cler.

a Lite cōtestata cessat. *Adde tu, quòd si qs trahit aliquem in iudicio uetito, ꝙ mihi magis placet, quod ꝑ solā cōtestationem litis debeat perdere cām. Et hoc, qa dicitur delictū cōsummatū esse, quia iā traxit reū, vbi trahere non debebat, et de hoc videtur esse casus in l. ī criminali. C. de iuri. om. iud. Adde etiā ꝙ si per solā ſnīam quis deberet perdere cām sequeretur, quòd trahēs reū ad exāmen uetitū posset eludere pœnā, d. l. ī criminali. quia cū esset prope ſnīam, posset desistere, & sic euitaret pœnā l. cū damno ipsius rei. De hoc vide Spe. ī ti. de cōp. iudi. adi. §. 1. vers. breuiter scias. & Salic. in d. l. ī criminali. ī verbo, quæro mō.*

SVMMARIVM.

1 *Clerici super excessibus coram suo episcopo conueniri debent: nō corā his, q̄bus seruiūt, nisi cōsuetudo, vel priuilegiū aliud suadeat.*
2 *Consuetudo an possit dare iurisdictionem priuato.*
3 *Sacerdos potest chrismare virtute priuilegij, non tamen ex vlla consuetudine.*
4 *Consuetudo nota ei, qui potest priuilegiare, semper æquipollet priuilegio, nam tacite videtur priuilegiare.*
5 *Vnio qñ nō dicatur præscripta, sed ꝑꝑ tempus probata ꝑsumptiuè.*
6 *Reseruata principi quando præscribi possunt.*
7 *Maritus quam coercionem habeat in vxorem.*
8 *Vxor in vinculis à marito poni non potest.*
9 *Iudex an possit iudicare inter suos familiares.*

CAPITVLVM XIII.

1 Cum contingat. ¶ Clerici † sup excessib⁹ corā suo episcopo couen iri debēt, non coram his, q̄bus seruiūt, nisi ꝯsuetudo, uel priuilegiū aliud inducat. H. D. ¶ In quātū ꝯcludit Abb. iudicem proprium inquirere posse de delicto subditi alibi commisso, addūt Moder. eundem ꝯſ. 24. ī ci. Rodulphus. in 1. uol. Bal. & Sali. ī l. cūctos populos. C. de sum. tri. & Bal. in l. fi. ff. de iud. & ibi dixit, ꝙ delicta alibi cōmissa aggrauāt delictū cōmissum hic à forēsi, qđ dicit esse peregrinū. Idē Bart. ī l. si cui. §. sacrilegiū. ff. de accus. Sali. in l. seruos. C. de uia pub. Ang. & Sal. ī authē. sed nouo iure C. de ser. fugi. Abb. in c. 1. de poe. ubi q̄dā gl. & alia in c. 1. de cleri. ꝑcus. & ibi Ana. ī pe. col. allegās hæc. ¶ Cōtra primū tenēt. hic latè Moder. ꝑꝑ dictū Bal. ī l. 2. §. postea de origi. iur, ꝙ bāniti de una patria, honorant̃ in alia Ergo alibi criminosus, nō est criminosus. SOL. Loquit̃ in bannito nō ex delicto, q non ē īfamis, gl. ī l. 1. C. de mō mul. cū si. ¶ Itē dñt, ꝙ dato, ꝙ macula eū sequat̃, tñ sine accusatore nemo dānat̃, l. rescripto. §. si qs accusatorē. ff. de mune. & hono. SOL. Nō negāt Doct. ꝙ de iure ciuili inq̄sitio cesset regulariter, sed uolūt posse inquiri in casibus p̄missis. Subdūt aliañ urgetia. ¶ Adde. s. oēs Ang. ī dispu. inci. Bononiēsi. in j. char. ubi disputādo decidit idē, qđ Abb. hic, ētsi delictū fuisset ꝯmissū ī territorio ēt in loco exēpto, ꝑ tex. ī l. si qs ī hoc. C. de epi. & cle. quē extollit ibi, nec expectet. ut ēps iniuriæ ꝓpriæ ultionē aggrediat̃. Subdit respectu pœnę, qđ lʒ multi dubitēt, tñ pœna statuti imponi p̄t. Fallit uno casu vcʒ trahēte secū executionē, c. 2. ij. rñso de ꝯst. in 6. ¶ Rō, inflictio pœnæ tpe delicti ñ reperit patiēs dispositū. Idē ī simili pęna, qcqd ꝑ illū tex. uariauerit Bar. ī d. l. cūctos. ẜm Ang. Cui adde oīno Card. ī cle. Pastoralis §. deniq; in j. 2. & 3. q. de re iud. & q̄ dicent̃ j. c. proxi. ¶ Quòd aūt delicta alibi cōmissa aggrauent̃, &c. uide latè Tācre. de Corneto ī sua Cōpēdiosa, ī j. rub. q. 3. ubi decidit, ꝙ sicut de illis iudex accidētalis nō cognoscit, ita nec ea punire pōt, lʒ rectores terrarū reputet reū famosū & suspēdāt. Vide Albe. ī 3. parte statutorū, q. 39. & Nellū ī trac. bānitorū, ī 6. q. 2. partis. Bal ī l. 1. C. de ædil. act. Pet. de Anch. ī regula, peccati ī 3. opposi. ¶ Limita, nisi de illis fuisset punit⁹. Ita Arc. ī c. sicut. de testi. ꝑꝑ gl. ibi in uerbo, adulterio. in fi. q̄ ꝓbat, si dicit Si, secus, si dicat Sed. & Bal. ꝯtrariū sētit ī auth. q semel. ī pē col. C. quō & qñ iud. ¶ Gl. in uerbo, ꝯsuetudine. In primo q̄si-
2 to Abb. adde tria. Primò, dū dicit, ꝙ † ꝯsuetudo p̄t dare iurisdōnē priuato. Adde Arch. ī c. ꝯqueti⁹. ī fi. 9. q. 3. ubi allegat istū tex. & dicit nō uidisse simile. Idē tenet gl. 3. ī c. cùm q̄dā. de excep in 6. & in c. Romana. in uerbo, ꝯsuetudine. de app. eo. li gl. 3 in c. cùm ī eccłijs de p̄bē. eo. li. gl. 3. ī c. qm̄. de immu. eccle. eo. li. gl. maior ī fi. in c. j. đ poen. eo. li. gl. 2. bona, c. seruitiū. 18. q. 2. Bar. Imo. & Lud. in l. 1. §. deniq;. de aqua plu. arcē. Vide gl. in l. j. in uerbo, dare pōt. in fi. ff. de tut. & cur. da. ab his. ꝙ ex priuilegio pōt priuatus dare tutores, & est singularis, ẜm Nico. de Neap. ibi dicētē idē de inꝯsuetudine, qđ ultimū ampli⁹

Universidad de Deusto Biblioteca

nõ audiuiſti, ſm Mod. hic alle. ẽt l. cũ ptor. §. 1. ff. de iudi. p quẽ do. Ang. dicit, Quòd ↄſuetudo põt dare ptãtẽ delegãdi ei, qui eã nõ hẽt. dixi in c. ſuper qõnũ. § ſi uerò. in 6. fall. de off. del. ¶ Et ſubdũt, ꝙ iſti tex. nõ ꝓbãt cõem opi. qa capitulũ hẽt iuriſdõnẽ. Patet: qa ↄdit ſtatuta, qđ eſt iuriſdõnis. Bar. in l. oẽs populi. ff. de iuſt. & iur. ¶ Conſidera primo, qa iſti in c. cũ acceſſiſſent, tenent capitulũ nõ poſſe ↄdere ſtatuta: qa p iſtũ tex. caret iuriſdõne, & maſe, ut ſcripſi in c. cũ oẽs. uer. quãto aduertẽdũ. de ↄſt. Nec ſtatuere eſt iuriſdõnis, niſi ſtatuat̃ ſup deciſionib. cãrũ. Bal. in l. decernimus. ibi, redeo ad primũ. C. de ſac ſan. ecc. & in l. nulli. C. de ſum. tri. Pet. de Anch. in c. 1. in 12. char. de ↄſt. ¶ Scđò, inquãtũ. do. Ab. ṗſupponit ꝓ regula ꝙ qſibile priuilegio, ſit qſibile ↄſuetudine. Adde Cardi. poſt Lap. in cle. 2. in pe. col. de reli. do. ubi ponit hoc ꝓ regula. Idẽ Bar. in ꝓœ fforũ. §. fi. bonus tex. hic. Qđ dictũ licèt ſemp habuerim ꝓ intricato, tñ põt ordinari cũ quatuor fallẽtijs. ¶ Primo fallit, ubi lege diſponẽte aliqd acquiri nõ põt, niſi priuilegio tm̃. Gl. 1. in c. Catholica. 11 diſtin. Exẽplũ in c. ↄtra morẽ. 100. diſ. & ĩ c. ex tuarũ. de autho. & uſu pal. ¶ Excipe tres caſus. Primus, ubi ↄſuetudo eſt vl̃is. Gl. reputata unica ĩ d. c. Catholica. quã extollit ibi Do. intelligẽs in his, q̃ ſunt honoris, ſicut uti inſignib. Cardinaliũ, & ſimilib. in qb. reqrit̃ priuilegiũ, uel vl̃is ↄſuetudo: ſecus, ſi oneris. putà reſpectu ſtrictioris uitæ, quæ licèt ſine priuilegio oĩno obtineat̃, tñ ↄſuetudine firmatur, ut ibi per eũ. Quod no. ¶ Obſtant tria huic primo caſui. Primò conſuetudo etiam uniuerſalis non operatur in decimis tollendis, & tñ priuilegiũ operatur Gl. in c. à nobis. el 1. de deci. SOL. Cõſuetudo põt operari ĩ particulari. Ab. in rub. de dec. do. Ant. in c. parochianos. eo. ti. cũ ſim. Idẽ põt priuilegiũ, ut in d. gl. Sed gñalẽ exceptionẽ non poſſet inducere priuilegium, per c. ſint quidã. 25. q. 1. iuncto c. reuertimini. 16. q. 1. Ergo nec con

3 ſuetudo. ¶ Obſtat ſcđò: qa † ex priuilegio ſacerdos chriſmat. Gl. in c. peruenit. 85. diſt. non tñ ex ulla cõſuetudine, c. qnanto. de ↄſue. SOL. Priuilegiũ aliud operatur ṗter ius. quia habilitat inhabilẽ, qđ nunquã faceret ↄſuetudo, vt in ſequenti fallẽtia. ¶ Obſtat tertiò d. c. ex tuarũ. SOL. Cõſuetudo erat ſolum unius prouinciæ. Patet ibi ĩ Hiſpania. Nos loquimur ĩ uniuerſali orbe: de qua loqtur Bar. in l. ſi plurib. de leg. 2. & in l. ſi dictũ. de leg. 1. & Ant. in l. ex parte. el 1. de offi. dele. ¶ Secundus caſus eſt, ubi cõſuetudo eſt inducta ſciẽte illo, qui põt priuilegiare. Do. in d. c. Catholica. alle. gl. pe in c. pe. de fili. presby. ¶ Adde Old. cõſ. 254. in c. quia tota decani. ubi dicit, hãc

4 eſſe regulã, ꝙ † ↄſuetudo nota ei, qui põt priuilegiare, ſemper æquipollet priuilegio vr̃ enim tacitè priuilegiare. Alle. Inn. hic, & in c. nouit. de iud. & in c. ſi diligenti. de ṗſcr. Ex quo putabã, ꝙ in caſu gl. in d. c. catholica. ualeret particularis nota Papæ. ſed cõiter eam ignorat, c. 1. de ↄſt. in 6. Ideo dictũ eſt de generali, quam præſumitur ſcire: Bal. in l. 3. in fi. C. q̃ ſit long. cõſue. ¶ Tertius caſus eſt, in conſuetudine tanti tp̃is, cuius memoria initij nõ exiſtat: qa illa æquipollet priuilegio, l. hoc iure. §. ductus aquæ. ff. de aqua quo. & æſti. c. ſuper quibuſdã. §. ṗterea. de uer. ſig. c. 1. de ṗſcri. in 6. cũ ↄcor. quas dedi ſatis in c. quo ad. de off. dele. ¶ Scđo fallit in eo qui eſt capax ad poſſidendum: quia p aliquã ↄſuetudinẽ ẽt uetuſtiſſimã nõ p̃t cõſeq id qđ ex priuilegio cõſequeret̃. Gl. in c. illud. 23. diſt. ſolẽniter Io. Mona. in c. 2. de pb. in 6. loquẽs de rege, q ṗtẽdit ṗſcripſiſſe collationes bñficiorũ: & ſeqtur Do. & do. Ant. in repe. c. ꝓuenit. de cẽſi. do. Abb. in c. nouit. de iud. & pulchre in ca. quãto. in 1. no. de cõſue. & in c. cãm. in 1. notab. de ṗſcrip. & in c. de hoc, & ibi ẽt Ana. de ſym. & Ab. in c. ad aures. de ṗſcri. & Car. ↄſi. 57. in c. In nomine ĩdiuiduę trinitatis: ꝓ magnifico. Nõ ſic in priuilegio. quia facit quẽ capacem. Gl. in c. uerũ. 32. diſtin. Dixi in c. 2. de iud. Sed in præſcriptione requirit̃ poſſeſſio, regula 2. lib. 2. ¶ Si tamen ſimul cum conſuetudine tanti tp̃is, &c. ↄcurreret fama priuilegij, & tunc ṗſumeret̃ pro priuilegio, & ſufficeret. Ita manifeſtè ꝓbat deciſio Io. And. in c. cũ Apoſtolica. de his, q̃ fi. a ṗla. approbata per oẽs ibi, & p Io. And. Io. de Fan. & Do. in c. 2. §. ſanè. de dec. ĩ 6. dũ dñt, ſatis eſſe laico ꝓbare tenuiſſe decimas tãto tp̃e, &c. cum fama inueſtiturę. Idẽ pulchrè Io. An. in regula, q cõtra. in fi. in Mercur. cõcludẽs, ꝙ unio nõ ṗſcribitur ullo tp̃e, niſi eccleſiæ ſint tẽtæ cũ cõtinua fama unionis: & tũc nõ dr̃ † unio ṗſcripta, ſed pp tp̃s probata ṗſumptiue. Et hoc ultimũ tene cordi: quia nouũ. ¶ Tertiò fallit, ubi lex expreſſe reſiſtit ṗſcriptioni, uel conſuetudini. c. cum inſtantia. de cenſi. ubi habes exẽplũ, in quo priuilegiũ tũc plus põt. ¶ Amplia, etiã ſi eſſet præſcriptio tãti tp̃is, &c. ut ibi dicit Io. An. ſu per uer. longiſſimo. Idẽ do. Abb. in c. accedentes. de ṗſcri. per illũ tex. in uer. longiſſimũ. & in c. cũ ex officij. eo. tit. per illũ tex. in uerb. aliquo mõ. Vnde bona fides nõ põt affuiſſe. ¶ Pro alio exẽplo huius fallẽtiæ uide c. ſi epiſcopus. de pœni. & remiſſ. in 6. & aliud in gl. fi. in cle. 1. de priui. Quã limita, ut ibi per Abb. Et intelligerẽ hãc fallentiã, ſicut ṗcedẽtem, niſi probaret̃ fama priuilegij. ¶ Quartò fallit in cõſuetudine rũpẽte neruũ eccleſiaſticæ diſciplinæ, c. cũ inter. de cõſuet. & tñ ualeret priuilegiũ, c. vt priuilegia. de priuil. Ita Io. An. ibi, & Do in c. 2. de pœn. & remiſ. in 6. ubi gl. Demũ ſcito facili⁹ tolli ius priuilegij, quã cõſuetudinis, ſm Inn. in c. accidẽtlb. ibi, unde ſi fortè: de priui. Quæ oĩa no. ¶ Tertiò adde ea, q̃

6 dixi in c. quo ad de off. leg. ubi † poſt Abb. poſui regula

a cũ fallẽtijs, qñ reſeruata a principi præſcribi poſſint. Et ibi dictis adde d. Ant. ᵃ in rep. c. ꝓuenit. de cẽſ. ubi ponit diſtinctionẽ do. Abb. & adde Pet. de Anch. cõſ. 142. inci. Clarior & breuior. ubi ea dẽ ponit, optimè induces c. 1. de ṗſc. in 6. & adde do. Abb in c. cũ nobis. in 2. & ult. col. de ṗſc. & do. Maria. hic, q limitat dupl̃r, primò, dũmodò imperator, uel alius, ↄtra quẽ ṗſcribit̃, ſit talis q poſſet hæc expſſe cõcedere, al̃s nõ. Alleg. Bar. cõſ. 182. ĩc. Primò qrit̃, utrũ iuriſdõnis rõne tacitus cõſenſus plus poſſit expſſo. ¶ Scđò limitat, dũmodò paſſus præſcriptionẽ potuiſſet ṗſcribẽtẽ ꝓhibere, ſecus, ſi nõ potuiſſet. Allegat Inn. in §. deniq; alle. per Abb. Rõ, qa patiẽtia ẽ uirtus, cũ qua mala æquo aĩo toleramus. Alle. Aug. in lib. de Patiẽtia. Sed uirtus eſt habitus electiuus, & nõ niſi uolũtarius, in 3. Ethicorũ. Adde Bal. in c. 1. ſ̃. tit. proxi. ꝙ ciuitas, quã imperator defendere nõ põt, nec de hoc eſt ſpes ꝓxima, ṗt ſe alteri ſubijcere eo irrequiſito, qa tutela ſui corporis unicuiq; ꝓmiſſa eſt. l. ut uim. de iuſt. & iur. ſecus, ſi eſt ſpes, q̃ ſit ĩ aliquo apparatu, Alle. Io. An. in c. ṗſidẽtes. de hr̃. in 6. Vide Abb. in c. innouamus. in fi. de cẽſ. & ĩ d. c. ſup qbuſdã. & Bar. in l. ſi publicanus. ff. de pub. ꝙ ĩ ṗſcribẽdo hæc cõtra inferiorẽ ab ĩperatore ſufficit cõe tp̃s, licèt cõtra ĩperatorẽ mai⁹, d. c. ſup qbuſdã. ¶ Reſpectu iuriſdõnis epal̃is, uide ſp Old. cõſ. 254. inci. Quia tota decani. & inuenies, ꝙ p̃t ṗſcribere ĩferior, vt ſubſit ſoli Papæ & merũ & mixtũ imperiũ. Et no. Cal. in cle. 2. in prin. in 6. q. de re. ecc. & in cle. ne in agro. §. ad hæc. in 7. q. đ ſta. mo. ubi gl. in uer. ordinarios. dicẽs, facultatẽ uniẽdi eẽ ṗſcriptibilẽ. Eadẽ Rota ĩ deciſione 2. in nouis, ubi late. ¶ De ptãte excõicãdi dixi rl̃ã cũ 6. fall. in c. ſi ſacer-

7 dos. de off. ord. ¶ Quã † coercionẽ habeat vir in uxore, uide gl. paruã in c. hæc imago, al̃s c. ſatis. 33. q. 5. & ĩ §. in hoc. 33. q. 2. ĩ c. null⁹ clericorũ. 17. q 4. & ĩ c. cũ beat⁹. 45. diſt. & ĩ §. crĩs. inuer. ſeruũ. 25. diſt. Io. And. in Spe. ſuper rub. đ

a Quando reſeruata. *Adde tu an merum imperiũ poteſt præſcribi? Concludendo teneas, & iſta eſt cõmunis * opi. quòd merũ imperiũ põt præſcribi: & ſic ꝓ præſcriptionem acquiri, ut eſt de mẽte Bar. in l. imperiũ. ff. de iuriſ. om. iudic. & ita tenet Iac. de Bel. Gul. de Cun. Old. & latè Alb. in d. l. imperiũ & Bal. in repet Pau. de Caſt. in d. l. imperiũ. & ita tenet glo. 1. §. nulla ĩ fi. Auth. de defen. ciui. quã ad hoc reputat ſingu. Ro. in l. 1. §. denique. ff. de pub. Idẽ tenet gl. in c. cõqueſtus. ubi Archi. 9. q. 3. gl. in c. quãto. de off. ord. in fi. Idẽ ĩ effectu tenet Bal. in l. 1 C. de emãci. lib. & cõiter Canoniſtæ in iſto c. Vide Pet. de Anch. ĩ cõmẽ. c. canonũ. de cõſti. ĩ 7. q. prin. in ṗce. tit. Adde & limita iſtã cõem concluſionẽ, videlicet ꝙ nõ ꝓcedat ĩ his, quæ cõpetunt principi in ſignũ ſupremæ ptãtis, vel in ſignũ vniuerſalis recognitiõis, quia talia nunq̃ ṗſcribũt, neq; præſcribi poſſunt contra principem. l. cõpetit. & ibi Bald. not. C. de præſcr. 30. ann. gl. 16. q. 4. c. cũ nõ liceat. Bal. in l. 1. C. de emanc. liber. & in c. 1. quæ ſint regal. Ideo cõtra obedientiam principis nõ præſcribitur, c. cum inter. cum gl. de cõſue. Facit, qđ vult Bal. in auth. quas actiones. in vlt. col. C. đ ſac. ſa. eccl. vbi dicit, ꝙ nõ p̃t ṗſcribi. ne appelletur ad principẽ. c. venientes. de iureiu. Similiter aduerſus ſupremam ptãtem Papæ non ṗſcribitur, c. cùm nõ liceat. de ṗſcri. Facit tex. cũ gl. in cap. nulla. 93. diſ. No. gl. ĩ c. vnico. in ver. non ob. de cle. ægro. in 6. Imò collegiũ Cardinaliũ nõ p̃t ṗſcribere ſupremã ptãtẽ Papæ ſecũdũ Inn. ĩ c bonæ. el 2. de poſtu. ṗla. do. Abb. ĩ c. ex geſtis, de cleri non reſi. Similiter, ſi ſũt aliq populi exẽpti ab imperio, ex priuilegio põt Imperator reuocare priuilegiũ, et reducere in ſubiectionẽ, ſecũdũ Bal. et exẽplificat vt ibi. ĩ l. hoſtes, ĩ 1. col ĩ fi. ff. đ capti. et poſtli. reuer. Certè cõtra iſtã ptatẽ reuocãdi nũquã põt ṗſcribi ſecũdũ Bal. in c. ſicut. lo vlt. in 3. col. de iureiur. Sed alia, q̃ hẽnt merum imperiũ, puta habere gladij ptãtẽ bene põt ṗſcribi, ſecũdũ Doc. vt ſuprà. et do. Abb. ĩ c ꝓuenit. de cẽſi. Ange. in l. vſucapionẽ. ff. de vſuc. Rom in l. 12 more. ff. đ acqu. hære. etiamſi ſit de re ſeruatis Papæ, iuxta theoricã do. Ab. ĩ iſto tex. Ideo per inferiorẽ à principe poteſt præſcribi poteſtas legitimandi, & creandi tabelliones, et ſimilia quæ ſunt reſeruata Imperatori, ſecundũ d. Ant. in c. per venerabilẽ. qui filij ſint legiti*

iniur. Et tenet Arch. in c. ſicut 7. q. 3. ꝙ verberare nõ põt. Fallit, niſi ex magna cã, vt in exẽplo c. queãdmodũ. de iurei. Scđò, vbi verbera eẽnt leuia. Sic intellige authẽ. ſed hodie. & authẽ. nouo. C. de repu. & l. ↄſẽnſu. eo. ti. Itẽ vide Roma. ĩ l. rei iudicatę §. 1. ſol. mat. & Rich. ĩ 4 diſ. 37. q. 2. art. 1. in fi. & vide tex. nouũ in c. q peccat. ad fi. 23. q. 4. ĩ ver. ordinatiſſima ptãte. iunctis ṗcedẽtibus. Ex quo patet ↄcluſio ṗmiſ-

8 ſa. ¶ In † vinculis poni nõ põt ẽt vxor ex cã. gl. ĩ c. placuit. 33 q. 2. Rom. ſing. 5. do. Abb. in c. queãdmodũ. ĩ vlt. col. de iureiu. Sed caue, qa gl. fin. ibi aliter ſenſit, Arc. ĩ d. c. placuit. dicẽdo, Vgutio ↄtra. ¶ Et ꝓ hac parte facit dictũ Bar. in l. ex facto. la grãde ĩ fi. ff de hære. iſt. ꝙ ſi pr̃ relegat filiũ ĩ certo loco, nõ incidit in ti. de priua. carce. Idẽ do. Ant. hic, dicẽs filiũ poſſe aliquãdiu recludi in camera, vt fieri dr̃ à Florentinis. Nõ ob. l. 1. C. de priuat. carce. l3 iſti nõ dicãt, aliud ẽ detrudere ĩ carcerẽ, aliud detinere ſub cuſtodia. Glo. fi. & Bart. in l. fi. C. de decurio. lib. 12. l. ſi vt certo § cuſtodiã. ff. cõmo. & ibi Bart. & Bal. in l. fi. C. de curioſis li. 12. l. ſi vt certo. §. cuſtodiã. ff. cõmo. & Barto. & Bal. in l. ſi pecuniã. §. ſed ſi accepit. ff. đ ↄdi. ob. cau. no. Bald. in d. l. 1. de priua. carce. intelligẽs illã legẽ ĩ habẽte locũ priuatũ ad detinẽdos quoſcunq;. Et ĩ

9 quãt ĩ tãgit Abb. vtrùm † iudex ᵃ poſ-

a ſit eſſe iudex familiæ ſuæ, adde, quæ dixi in c. cauſam, quæ. de off. dele. data regula cum quinque fallentijs.

SVMMARIVM.

1 *Domicilium clerici quod, vel vbi dicatur principale.*
2 *Domicilium originis eſt immutabile.*
3 *Sententia quando vires ſuas extendat extra territorium.*
4 *Statutum inhabilitans fœminas in ſucceſſione, non nocet in bonis alibi ſitis.*
5 *Pœna diminutiua ſtatus operatur extra territorium infligentis eam, puta infamia et excommunicatio.*
6 *Confiſcatio an & quando trahatur ad bona alibi ſita.*
7 *Dominus certi loci nõ põt iudicãdo, vel ſtatuẽdo vlciſci offenſas factas ſuis ſubditis extra territoriũ, l3 offendẽs habeat ibi bona. Dominus an teneatur de delicto ſubditorũ ſuorum Vide nu. 8. & 9.*
10 *Statutum, quòd delinquens in terris confœderatis cum populo ſtatuente poſſit in loco ſtatuti puniri, valet.*
11 *Victor in cauſa ſi intẽtat actionẽ iudicati ꝓ executione ſñiæ põt qlibet iudex, de cu⁹ foro eſt victus, ſententiam alterius exequi.*
12 *Statutũ epi puniens nõ reſidentẽ, operatur etiã ſi abſentia cõſumetur extra diœceſim.*
13 *Teſtator ſi iuſſit bona ſua alibi ſita dari pauperibus, eo mortuo, diſtributio ſpectat ad epiſcopum domicilij.*

CAPITVLVM XIIII.

POſtulaſti. ¶ Eps depo nit clericũ delinquentẽ in ſua diœceſi, licèt alibi beneficiatus ſit, ſed executio ſñię fit ab epo bñficij. ¶ De multiplici domicilio clerici, adde dictis

1 do. Abb ꝙ † l3 domicilium, in quo eſt maior pars bonorũ, dicat̃ in alijs, ſ. laicis principale, vt no. in l. 2. C. vbi ſena. vel clari. tñ in clerico ſecus: qa domici-

a liũ bñficij ſẽper eſt principale. Ita do. Ant. in c. fi. ĵ. eo. poſt Io. An. ¶ Itẽ adde, ꝙ intãtũ ṗſumit̃ principale, ꝙ clericus citatus, & ibi nõ repertus ṗſumitur in dubio malioſè latitare. Ita Inn. ſingu in c. ſi de eo, q mit. in poſſ. poſt prin. qđ extollit Maria. in c. ex tuæ, de cler. nõ reſid. cui adde Imo. ĩ cle. cãm de elec. Card. ĩ cle 1. in 2. q. de iudi. do. Abb. in c. ꝓlatũ. q fil. ſint legit. & in c. 1. q m itr accuſ. poſ. & dom. Anto. in c. vnico. de ſyn. Itẽ vide Roma. ↄſ. 261. vbi dicit, ꝙ clericus Romæ põt habere domiciliũ in Alemania rõne bñficij. Alleg. Inn. in c. ex ore. de priui. Vide Bal. in l. ab eo. circa fi. C. qũo & qñ iud. vbi dicit, ꝙ domiciliũ ortũ rõne ecclæ ẽ inuentũ à iure. Et vide Arch. in c. clericus 11. q. 1. & in ſumma, 3. q. 6. vbi dicit, ꝙ habẽs plura bñficia, hẽt plura domicilia. Idẽ do. Abb. ĩ c. 1 ĩ fi. ſ. eo. & ibi declarat. Quid de domicilio rõne ordinis, vide eudẽ ĩ c. 1. ad fi. de paroc. ¶ Intellige oĩa de bñficio arctãte ad reſidẽtiã, alias nõ. ſm prædictos. ¶ Iſtud autẽ, Nõ reſidere intellige ex diſpẽſatione, qa de iure nemo excuſat̃ a reſidẽtia, ca. ad hoc, de pbe. ſicut de iure nemo põt eſſe pluralis qualiacũque ſint, vt latè p Card. præ cæteris in cle. grẽ. de re. niſi in certis caſibus, de qbus p gl. in c. gr̃a. in verſ. de iure. eo. ti. in 6. ¶ Itẽ intellige, qđ dictũ eſt de paterna origine, q̃ cauſat domiciliũ ĩ filio alibi nato, l. aſſumptio §. filius ad municip. vt nõ habeat locũ, vbi fit mẽtio de propria origine, ſm Domi. poſt Lapũ in ca. 3. de tẽpo. ordin. in 6 Exẽplũ ibi. ¶ Itẽ nõ procedit in origine auita, ſm eoſdẽ. ¶ Adde iſtis Bald. ĩ l. ſenatores ff. de ſena. Et dixit Io. An. de cõp. iudi adi. §. j. ver.

2 42. Quòd † domiciliũ originis eſt immutabile, niſi loc⁹ ſubijciat̃ aratro, & ſequit̃ Io. Ant. in c. accedẽs. Io 2. vt lit. nõ ↄteſ. in pe. col. Et iſtis adde tex. & Bal. in l. oẽs. C. de epiſc. & cle. & Pe. de Anc. in c. fi. ibi, ego addo. de off. dele. in 6. vbi approbat dicta Bar. in l. 1. ad muni. de qb⁹ p Abb. hic. Quòd monachus retinet domiciliũ paternũ in fauorabilibus. Pro quo facit dictũ Bal. & Pau. de Caſ. ĩ l. ſi filius, q patri. de vulg & pup. ꝙ retinet patriam ptãtẽ in fauorabilibus, nõ ĩ odioſis. Quæ no. ¶ Gl. 1. In quãtũ do. Ant. & Abb. reaſſumũt Bar. ĩ l. cũctos. qñ ſñia operet̃ extra territorium. Adde circa hæc quatuor. Primũ ẽ, ꝙ ſubdit⁹ nõ põt relegari, ita vt cogat̃ ſtare ĩ loco nõ ſubdito relegãti. Adde do. Car. ĩ cle. fi ĩ 15. q. de elec. ꝙ ṗlatus licẽtiãs religioſũ trãſiturũ ad aliud monaſteriũ, nõ põt ei ꝓhibere, ne a certa ciuitate diſcedat, qa trahit̃ ṗceptũ ad tp̃s, quo nõ erat ſubdit⁹. Ergo, &c. ar. c. licet. §. vl. de ſepul. ĩ 6. & c. de vxore. ĵ. eo. ti. & pulchrè diſcutit hic Bal. in l. executorẽ. ver. modò qro. C. de exec rei iud. firmãs, ꝙ l3 ſñia nõ ualeat dicto reſpectu, tñ reſoluit̃, vt relegatio ĩterdicẽs patriã. ¶ Et addit, ꝙ paciſcẽs de ſeruãdo dicta ↄfinia nõ obligat̃, ẽt ad pœnã pp

3 gl. tritã ĩ c. cùm hõ. 23. q. 5. ¶ Introduxit ↄſuetudo, ꝙ † nõ ſeruãs terminos habet̃ ꝓ rebelli. Caue pp Sali. in l. mercatores. C. de cõmer. dũ ſimpl̃r dicit, no. ꝙ lex, vel ſtatutũ puniens ſibi ſubditũ egredientẽ terminos aſſignatos, valet, l3 termini ſint extra territoriũ. Modò ↄſiderã, dum Bart. in l. relegatorum. ff. de interdict. & prædicti hic reſpondent ad illã l. quod fit fauore ſubditorũ. Nã inferri poſſet generaliter, ꝙ vbi talia confinia darentur,

a Vtrum iudex. *Adde tu, ꝙ Alb. Pau. de Caſtr. do. Alex. & Iaſ. in l. qui iuriſdõ. §. 1. ff. de iuriſdi. om. iud. dixerũt, ꝙ põt. Et hoc verũ, ſi opponatur per partem: ſi non opponatur, videlicet iudiciũ: qa illa l. qui iuriſdõni. dicit, nõ dẽt: nõ aũt, nõ p̃t. Ita dñt ibi Scribentes. Adde, ꝙ idem tenent Io. And. & Canoniſtæ in ca. poſtremo de appe. Sed do. An. ibi dicit, ꝙ hoc procedit ĩ cauſa ciuili, ſecus, in cauſa criminali, et ita Arch. in c. ſtatutum. §. 1. de reſcrip. in 6. Card. ĩ c. quia cõtingit. de relig. dom. Ego tamen inuenio dom. An. in c. dilecti. de appel. qui tenet, ꝙ nullo modo valet ſententia in cauſa filiorum, vel ſuorũ de familia, licèt nõ opponatur per partem tamen prior ſententia eſt cõis, * & illam tene.*

Universidad de Deusto Biblioteca

retur, ne cōfinatus habēs libertatē vagādi aliquid ma
chinaret contra statutum, fortè valeret: quia esset eadē
ratio. Cogita: quia nouū. ¶ Secundo, dū dicunt prohibi
tū exercere artē, non prohiberi exercere extra territo-
riū, p l. ex ca. ff. de postu. adde Abb. in c. Pastoralis. §. ve
rū, in pe. col. de appel. vbi dicit, illā l. esse no. ꝙ dispositio
penalis concernēs exercitiū personæ non extēdit vires
4 suas extra territoriū. ¶ Itē† dū inferūt
a prædicti, quòd statutū a inhabilitās fę-
minas in successione, nō nocet in bo
nis alibi sitis. Adde Bald. idē firmātē ī
d. l. cunctos. ibi, venio ad fīm. & in l. 2.
C. quæ sit lōg. cōsue. Pet. de Ancha. in
repet. c. 1. de cōst. in 29. char. ibi, q̄ro iu
xta p̄dicta. Pau cōsi. 222. circa primū.
Marianū profundè cōsi. 78. inci. Sapiē
tes studij Perusini. Car. cōsi. 2. inci. Cir
ca statutū. & clē. sæpe. §. & qa in 4. q. de
verb. signif. in quib. locis inuenies p &
contrà. ¶ Et adde, ꝙ filia nō subiecta
statuēti, nō excludit à bonis statuēti su
biectis. Pet. de Anc. ꝯs. mihi 169. inci.
visis pūcto. ad fi. & optimè Cald. ī tit.
de testa. cōsi. 34. & de ꝯst. ꝯsi. 7. Et ꝯclu
dit Aret. cōsi. inci. ī hac ppulchra. Hīc
dicit Abb. ꝙ statutū priuās beneficijs,
nō intelligit de alibi sitis. Intellige, qn̄
talis priuatio nō erat ītroducta à iure.
Ita Pe. de Anc. hic. Latiùs vide gl. ī ver
si. ī ciuitate. ī cle. 1. de spę. ꝙ inhabilita
tio beneficij facta rōne loci læsi non
operat extra illū. Vide do. An ī c. p in
quisitionē. ī fi. de elec. vbi dixit, ꝙ lega
tus, vel epus nō pōt īhabilitare, ita vt
operet alibi. Sic ītelligit Spe. ī tit. de de
leg. § supest. ver. sed nunqd pōt. Ita in
tellige gl. ī verbo, inhabilis. in cle. 2. de
vir. & hon. cle. & hoc vbi causa priua-
tionis fortè in materia arbitraria fuit
posita vltra ius: secus ī priuato autho
ritate iuris pp sequētē additionē. ¶ Pę
5 na† diminutiua stat⁹ operat extra ter-
ritoriū īfligētis eā: putà īfamia, excō-
municatio, & suspēsio, fm p̄dictos. Ad
de Bal. ī c. sup eo. lo 1. de testi. vbi dicit,
ꝙ bānitus ex cōtumacia nō est infamis. Ideo alibi erit
testis, nisi statutū aggrauet cōtumaciā, habēdo eū p cō
fesso: qa talis īfamia statutaria vbiq; opabit. Alleg. gl. in
d. l. ex ca. Vide Ab. ī d. §. verū. ī pe. col. in c. Pastoralis. de
appe. vbi ostēdit, ꝙ suspēsio iō operat alibi, qa suspēdit
ordinē: nō sic in casu l. ex ca. qa interdicit res, sed nō su
spēdit peritia: & ibi habes, ꝙ suspēsus à beneficio sim-
pliciter, nō est suspēsus à beneficio, qđ ē alibi, nisi ī duo
bus casib. de quib. ibi. ¶ Itē vide do. Ab. ī c. 1. ī 3. not. de
treug. & pa. vbi dicit p illū tex. ꝙ excōmunicatio vbiq;
opat. Est gl. fi. ī c. si qs p̄sbyter. 7. q. 1. in c. qsquis. 4. q. 5. & ī
d. §. verū. & Arch. ī c. si aūt. 11. q. 3. ¶ Limita nisi īterdi-
ceret cōmunio certorū hominū. Sic intellige c. si qs de
alternis. 58. dist. & c. quorūdā. cū gl. fi. 34. dist. & c. placuit
cū gl. fi. 18. dist. & c. si aūt. ea. dist. & Arch. in c. p̄senti. 5. q.
2. Ex his dicūt p̄dicti, ꝙ cōdēnatus de crimine īfamāte,
q̄uis de facto euadat, remanet infamis vbiq; locorū.
Cōfirma ex dicto Inno. in c. in nr̄a. ad fi de iniur. ꝙ delī
quēs naturaliter obligat se ad pœnā. Facit l. impatores.
ff. de iur. fis. ibi, te huic pœnæ subdidisti. & est sing. fm
Car. in c. q̄siuit. de his, q̄ fi. à maio. vbi Imo. allegat ēt §.
qa verò. in Authē. de nō alie. ibi, piculi amatores. facit
gl. in l. inde Nerati⁹. ff. ad l. Aqui. & ī l. seruus. ff. de his, q
no. infa. no. Car. in cle Pastoralis. in pri. in 7. q. de re iud.
facit l. fi. C. de sē. pass. & l. qdā. ff. de pœ. vbi re⁹ efficit ser
uus pœnæ. Declara, vt p Imo. in repe. c. fi. de p̄scri. post
Bal. in auth. ad hæc. de vsu. qa nō est hæc obligatio natu
ralis ex consensu. quia non cadit in maleficijs, sed est
ex æquitate naturali & interpretata mente iuris.

a Statutū. Adde tu, ꝙ statutū, quod disponit, Extātibus masculis fœmina nō succedāt: odiosum est, vt per Bar. in l. cūctos populos. C. de sū. tri. et fide Cath. in 8. col. in ver. et iō dico. et ꝑpter hoc restrīgēdū, qđ est utile scire ad multa. De quo uide per Bal. et Sali. in d. l. cunctos populos. p Cy. & Bal. in l. nō sine. C. de bo. q̄ li. p Bal. & Sali. in l. 2. C. de in ius uoc. p Bal. in l. sancti⁹. C. de nup. Adde, an statutū excludēs matrem à successione filij extātib. agnatis masculis, dicatur odiosū, & sic restrīgendū? Vide p Io. An. in tit. de succ. ab ī test. ī add. Spe. super rub per Bal. in l. 1. in ult. co. C. de secū. nup. p Ang. ī cōsi. 67. incip. Martinus.

b ¶† Respectu b cōfiscationis, vide s̄. oēs 6
Do. in c. cū fm. ad fi. de hær. in 6. Pe. de
An. hic 8. q. Cal. optime ī disputatiōe
inci. p̄suppositio, ꝙ cōstitutiōes Papa.
sol. mihi 84. & cōcludit, ꝙ non trahit
ad bona alibi sita, nisi cōfisca. sit indu
cta à iure, vel statutū sp̄aliter nominet
bona, vbicūq; sint. Et hoc vltimū po-
nit hic do. An. quē vide. ¶ Reliquos ef
fect⁹ aliarū dispositionū, quo ad bona
alibi sita, dic, vt p Bar. ī d. l. cūctos. & p
Pe. de An. hic ī rep. & aliqd ī. ¶ Prima
7 cōclusio. Dn̄s† certi loci nō pōt iudi-
cādo, vł statuēdo vlcisci offēsas factas
suis subditis extra territoriū, licet offē
dēs hēat ibi bona. In. hic defēsat⁹ a do.
Ant. do. Car. & Ab. Adde Bar. ī l. null⁹
ī fi. C. de. Iudæ. & ī l. ne. qd. ī fi. ff. de in-
cē. rui. nauf. vbi dicit, se dixisse ex hoc
d. Inn. nō valere statutū Perusij, ꝙ of-
fēdēs Perusinū ī qualibet parte mūdi,
possit puniri Perusij. Idē Bal. ī l. fi. ff. de
iuris. om. iudi. ¶ Prima declaratio. Si
dn̄s offēdētis est negligēs, pōt ei indici
bellū ab offēso, vel īdici posuūt rep̄sa-
liæ, fm p̄dictos hic. Adde Inn. ī c. dile-
ctis. ī gloss. ī verbo, appellationē, circa
mediū, de app. vbi dicit, nō ē dubiū, ꝙ
nisi iudex iniurātis satisfieri faciat, lici
tè moueo sibi libellū. Imo pl⁹, ꝙ singu
los suos posuū cape & ad satisfactionē
cogere fm ipsū. Itē pl⁹, qa dn̄s offensis
dicto casu negligētiæ facere pōt statu
tū ꝯtra offēdēte ciuē extra territoriū.
Bar. ī d. l. cūctos. valde no. Inn. hic, Di-
xit tn̄ singulariter Bal. ī d. l. cūctos. in
lect. ī pe. col. ꝙ dictū statutū Perusinū
saluari posset, vbi disponeret de īgre-
diēte territoriū, vt tūc īchoet pœna,
qa intrādo terrā vetitā offēdit dn̄m.
Quod subtiliter no. ¶ Ex istis tene
8 mēti, ꝙ† dn̄s tenet de delicto subdito
rū, qn̄ neglexit eos cogere ad satisfa-
ctionē, vide oīno Arc. in c. si qs pegri-
nos. 24. q. 3. vbi dicit, ꝙ dn̄s recipiēs pe
dagiū, vel vectigal, tenet locū illū iu-
xta posse tutū saluare in p̄sona & reb.
soluentiū, alioquin si inuenit ī defectu
tenet ad emendationē p̄ditorū. Idem
Host. de cēsi. §. ex quib. pe. col. ver. bre
uiter puto. & Bal. ī c. 1. §. couēticulas.
ibi, sed illud ē valde not. de pa. iur. fir.
Allegat dictū Arc. & Bar. quē vide ī l.
ne qd. ff. de incē. rui. naufra. Idē Bal. in
c. 1. ver. extra q̄ro nūqd isti comites. q
feu. da. pos. aliqd do. Ab. ī c. 1. de rest.
spo. Et pulchè sūma Pisana ī verbo, re
stitutio. lo 7. ī add. exclamās ꝯtra dn̄os
qa tenent nō solū de dānis datis eorū
malitia, sed ēt negligētia, licèt cū igno
rātia. Et de his p In. ī c. fi. ꝙ me. cā. quē
no. Bal. ī l. accusār. C. de edē. & ī l. fi. C.
de ped. iu. & dixit Bal. ī l. fi. C. de cap. ꝙ
hoīes castri tenēt succurere, ne fiat ro
batia ppe castrū. ¶ Ab istis excipe tres
cas⁹. Prim⁹, vbi dn̄s negligēs hēt supio
rē, à quo spari pōt iniustitia, qa tūc bel
lū, vel rep̄saliæ nō licerēt. Io. An. ele-
gāter ī resa, nō d3 Bar. ī l. si ali⁹. §. bel-
lissimè. ff. ꝙ vi, aut clā. ī d. l. null⁹. C. de
Iudæ. cū cōc. datis ī c. 1. de iu. circa di.
Inn. ī c. olī. lo j. de rest. sp. De arripiēte
rem alterius licitè, vbi nō sperat sua consequi, vide ibi.
Et ita dom. Ant. hic, dicens vltimum superiorem esse
Papam

6 Respectu. Adde b tu, ꝙ nescio, quō ista q̄stio possit p cedere in ciuitate: quia cōfiscatio bonorū ē meri impij, et ciuitates de iure cōi nō habēt merū impiū, neq; cognitionē istorū delictorū grauiorū, C. de defen. ciui. l. defensor. et idē tenet Bar. in l. cunctos populos. C. de sum. tri. et fide catho. in vlt. col. Dicendū est ergo, ꝙ illæ ciuitates Italiæ, quæ illā iurisdictionē exercēt, & q̄ bona sibi publicāt, hoc faciūt ex priuilegio eis cōcesso p principē, vel ex cōstitutione antiqua, q̄ hēt vim priuilegij, ut in l. 1. §. ductus aquæ. ff. de aqua quoti. et esti. et est gl. ī Authē. de defes. ciui. §. mēsurandū. in fin. magnæ gl. istis sic declaratis adde, ꝙ respectu cōfiscationis, si ciuitates sunt separatæ, q̄tū ad iurisdictionē, nō sūt sub eodē p incipe. Addo, ꝙ bursa fiscalis est vna. Isto casu, si fit publicatio ab vna ciuitate de iure cōi & bona sita alibi, & sic omniū ciuitatū erūt publicata, vt in l. si quando. ff. de bon. uacā. tamē fiet executio p officialē loci, ubi bona sūt: aut istæ ciuitates, quæ sunt sub eodē principe, faciunt publicationē bonorū secundū cōstitutionē, uel statuta municipalia specialia, & tunc, si illa statuta specialia sunt in vtroque loco, vbi bona sunt, dic, quòd facta publicatione ī vno loco, erūt etiā publicata bona alibi sita, ex quo in illo loco seruantur illa statuta circa publicationem. Aut illa statuta municipalia specialia non sunt communia in utroq; loco, ubi bona sunt posita: & tunc publicatio nō extenditur ad bona, quæ sunt extra locum statutorum specialiū, & hoc, qn̄ ciuitates ubi bona sunt, sunt sub eo. principe: secundo casu, quando ciuitates sunt sub diuersis principib. uel sunt ciuitates separatæ stātes de per se: & sic iurisdictiones sunt distinctæ, & bursæ fiscales distinctæ: si fit publicatio bonorum de iure cōmuni, tūc talis publicatio extēditur etiā ad omnia bona alibi sita, tantum quælibet ciuitas habet bona in suo territorio posita. Ita Barto. in l. cunctos populos. C. de sum. tri. & fide Cath. in fi. Aut publicatio non fit de iure cōi, sed per statuta municipalia specialia, & tunc non extenditur ad alia bona alibi sita, per ll. sup. allegatas, & adde Bar. in d. l. cūctos populos. in finc.

Papam. ¶ Secūdus casus, qn̄ passi dānū
īciderūt ī discrimē sua culpa. Induco
aureū dictū Bar. in l. 1. in prin. ff. de his
q deie. ꝙ stāte pacto inter Florētinos
& illos de Vbaldinis, ꝙ debent tenere
stratā securā sub certa pœna? Quidā
fuit spoliatus, cū iret per Alpes, omissa
uia ordinaria, fuit dictū, ꝙ nō astrīge
ret, p illū tex. ubi deiiciēs ī uia, qua uul
gus nō utit, nō tenet. Facit tex. & ibi
Bar. in l. 2. C. de cursu pub. lib. 12. ꝙ trā
siens per uiā tortuosam, uel insolitā p
sumitur iturus cōtra deuetum. Ad qđ
multa allegat Ang. Are. in l. īperator.
ff. de ap. dicens per illum tex. ꝙ uectu
rales nautæ, uel nuncij tenent ex casu
occurrēti eūdo p uias insolitas, licèt
breuiores, aliàs aūt nō. Et idē in porta
tore, q uadit per uiā lubricosam, omis
sa bona licèt lōgiori, p l. qua actione.
§. 1. ff. ad l. Aqui. ibi, negligētius p lubri
cū trāsierit. ¶ Tertius casus qn̄ dn̄s uel
let agere ī iudicio p dānis subditorū,
qa nō pōt sine mādato eorū. Inn. in d.
c. dilectus. de off. iud. Nā si hoc posset,
ergo & pacisci de nō petēdo. Conse-
quēs falsū, qa absurdū. Ergo & ān̄s. Se
quit Rota de iud. 11. ī nouis, & de re iu.
1. in antiquis. nisi prætendat interesse,
fm eos. Ad qđ uide ēt Card. in cle. 1. in
prin. de rel. & uene. sanc. ubi rn̄det ad
c. authoritate. §. fi. de priui. in 6. ut etiā
ibi p Imo. quos uide, & p Cārd. ī cle.
j. in prin. in 4. opp. de excess. p̄la. & Do.
in d. c. authoritate. §. fi. ubi p illū tex. in
uerbo, tantū. dicit, ꝙ si ad hoīes specta
ret utile dn̄ium, & ad exēptos directū,
non haberet locum ille tex. Hoc mo
do intelligerē Arch. in c. in primis. in
prī. 2. q. 1. & ibi simplr Do. & Imo. ī c.
presbyteri. de pœ. dū simplr dn̄t, dn̄ū
posse agere pro damnis subditorum,
quia eius interest, eos esse locupletes,
§. cogitatio. ī auth. ut iud. sine quoquo
sut. qa fm Bal. ꝯcordantē cū p̄dictis in
c. 1. §. iniuria. de pa. iura, fir. cōmodū
bursale subditorū nō facit dn̄m legiti
mum procuratorem eorū, qa iure nō cauet, secus, ubi
īiuria ꝯcernit bursā dn̄i. ¶ Scd̄a declaratio. Capiētes bo
na ex naufragio pn̄t puniri a iudice p̄sonæ læsæ. Hūc ca
sum ponit p sp̄āli Bar. ī d. l. cūctos. & sequunt p̄dicti hic
p d. l. ne qd. §. de his. & ꝯ tales ēt statutū dn̄i offensorū
9 seruat. ¶ Tertia declaratio. Extra † casus p̄dictos uale-
ret statutū dn̄i, ꝙ bona sub ipso sita applicarent subdi-
to extra territoriū læso. Inn. hic, & sequunt p̄dicti &
exclamat Bal. ī l. iubem⁹. alle. p eos. C. de sac. sā. ec. ꝙ pp
onera realia pt statutū ꝯfiscare res p̄sonæ nō subiectæ.
Et est dictū uerū ī reb. laicorū, nō clericorū fm eos. Sed
nō ualeret statutū, ꝙ rōne d. bonorū nō subiectus posset
hic ꝯueniri, ut p Inn. hic, quē ualde no. Bal. Hæc no. ꝯtra
errorē Old. cōsi. 83. inci. An eps. & Bar. in l. rescripto. §.
1. de mu. & hon. qui dixerūt, bona clericorū posse p sta
tutū obligari: qa nō uiderūt Io. An. hic, ut dixi in c. ec-
cl'a. ī 5. col. de cōst. ubi Ab. in rep. ī pe. col. sequit p̄dicta.
10 ¶ Quarta declarō. Valeret † statutū, ꝙ delinquens in-
terris ꝯfœderatis cū populo statuēte posset in loco statu
ti puniri. Decisio Bar. gn̄alis ī d. l. cūctos, ibi, octauò cir-
ca statuta. & sp̄alis ī ꝑposito ibid. in seq. col. p l. nō du-
bito. ff. de capt. ubi idē replicat, addēs bānitū nō eē tutū
ī terra cōfœderata. Tn̄ hoc ultimū nō pl⁹ sibi, nec usus
ꝑbat, fm eū. ¶ Sed caue, qa nō sūt hæc indistinctè uera,
qa fm Bal. ī l. executorē. ibi, sed qđ de ciuitatib. cōfœde
ratis. C. de exe. rei iu. q c qđ sæpe dicat Bar. ꝯfœderō nō
pt pl⁹, uel minus, q̄ dictēt pacta fœderis. Propterea Bal.

tionem. Aut illa statuta municipalia specialia... (gloss continued above)

in auth. & oīno. ibi, quid de hominib. C. ne fil. p pa. di-
xit, quoddā esse fœdus sociale, qđ nō influit unū extre-
mū in alterū, & huius uigore nō posset quis petere rep̄-
salias ī loco ꝯfœderato. Quoddā ē fœdus strictuis, quo
terra est sub altera, quo ad p̄ceptionē; & tūc bn̄ iudicat
de talib. ut de ꝑprio ciue. sic intelligit lex, nō dubito. &
bene. ¶ Vnde Do. in c. si adiutoriū. 10. dist. propter gl. fi. ī
fert, ꝙ ex cōfœderatione quis acquirit ciuilitatē alibi.
Qđ ītelligit post do. Ant. ibi, qn̄ statutū hoc disponeret,
aliàs nō. Et de isto fœdere large loquit Bar. qui sint re-
bel. in uerbo rebellādo. dicens, ꝙ post ꝯfœderationē nō
pōt una terra ꝯtra aliā facere grauiores ll. qa societas in
telligit fm statutū primū. §. fin. Insti. de socie. Et hinc est
ꝙ castrū submittēs se ciuitati certis modis, & pactis, nō
in totū, nō dr̄ esse ciuitati, cui submittis. Pet. de Anc. cō-
si. mihi 437. inci. Ista sn̄ia. Idē Bar. cōsi. 57. inci. cōe Spo-
leti. & Bal. ꝯsi. 75. dicens, ꝙ terræ recōmēdatæ ēt, q̄ mit-
tūt brauiū, nō dn̄r esse d districtu, nec desinūt esse liberæ,
nec dn̄r trāferre merū & mixtū imperiū. Idē Bar. l. j. de
excu. mun. lib. 10. ꝙ si ciuitas libera cōmittit se ꝑtectio-
ni, gubernationi & regimini alterius, nō trāsfert merū,
nec mixtū imperiū. Vnde Bar. ī trac. de repres. q. 1. arti.
3. dicit, ꝙ terræ, q̄ submittūt se ꝑtectioni ciuitatis certis
pactis, nō sunt subditæ, sed liberæ, fœderatæ fœdere īæ-
qualiter. Et ꝯsuluit Maria. ꝯsi. mihi 55. inci. Vt q̄sitorū su-
perius formatorū, ꝙ licèt Aretini dederūt se in ꝑtectio
nē Florētinis, dādo arces & fortalitia cū p̄tāte alias ædifi
candi, appositis certis pactis, per hoc nō dicūtur se sub-
misisse: q̄ omnia signa, & extēsius sūt ī dictis locis. ¶ De
mū ad hoc uide q. d. Card. in cle. 1 in prin. in 3. q. de reli.
disputādo ꝯcludit, dn̄m dantem consulibus in suo ca-
stro oēm suā iurisdictionē, nō posse ab eis puniri, si ipse
ibi delinquat: qa nō p̄t ius sui sup̄iorjs à se abdicare, c. ue
niētes. de iureiu. nisi fortè ꝯsules ꝯtra illū superiorē ali-
11 ter p̄scripsissent. Seqt ibi Imo. ¶ Scd̄a ꝯclō. Si uictor in-
tētat actionē iudicati p executione sn̄iæ, pōt quilibet
iudex, de cuius foro est uictus, sententiam alterius exe
qui: secus, si intētatur officiū iudicis nobile, nisi iudex, q
iudicauit, reqrat aliū literis. Ita Spe. de exec. sn̄iæ, §. 2.
uer. sed pone iudex Perusin⁹. Bar. & oēs ī l. à piuo Pio. §.
sn̄iā. ff. de re iud. do. Ant. do. Cor. & Ab. hic. glo. & Bal.
in c. cū q̄dā. ff. de. iurisd. om. iud. gl. inci. non ex causa. in
l. 2. ff. si qs in ius uo. Inno. ī c. p̄terea. in gl. maio. de dila.
Iac. Bu. in l. argētariū. ff. de iud. Bal. in l. 2. ī. 1. col. C. de ex
ec. rei iudi. Ang. in l. 4. §. si ex couētione. ff. de re iud. do.
Ant. in. c. fi. uer. ex his patet. de cōfes. & Pa. de Ca. clare
cōsi. 220. inci. Si dicta sētētia. & alij. j. allegādi. Quæ ver
ba recipiūt 5. intelligetia. ¶ Prima ītelligētias. Si iudex,
corā quo implorat officiū nobile pro executione sn̄iæ
hēt iurisdictionē in reū solū respectu rerū suarū, prædi
cta ꝑcedunt: sed si rōne domicilij, vel originis, ōn esset
op⁹ dictis literis. Ita Bald in addi. Spe. de. sen. ver. sētētia
lata p vnū iudicē. Alleg. d. l. argētariū. Sed caue, qa Iac.
Bu. ita intelligit, quādo agebat actone īudicati. Vel fm
Cy. in l. vni. in 10. q. C. de cōfes. iudex prouincię scripse
rat. & ideo sic intelligēdo nō violaret regula §. cōtrahē
tes. & §. sin aūt reus. de quib⁹ in cōclusione. ¶ Secunda
intelligētia. Si executio est debita de iure cōi, p̄dicta p
cedūt: secus, si solū ex forma statuti loci, vbi est lata sen
tētia: qa etiā ad literas iudicātis ali⁹ non exequit, habet
enim imitari solū statuta sua & ius cōe. Bal. in l. vnica.
ī fi. C. de cōfes. p l. missi opiatores. C. de exac. trib. li. x.
Itē sētit Pau. cōsi. p̄allegato ad finē ibi. & sic satis pōt di
ci lata. & Bal. ī l. 1. in 4. & 5. q. C. ne fili⁹ p patre. Et iō dū
do. Bar. ī d. §. sn̄iam. dicit, instr̄m guarētigiæ posse à quo
libet iudice exeq, ītelligit, si ī loco executionis ē idē sta
tutū, qa bene ītelligit de instrumētis alibi cōfectis, fm
Bal. pulchrè ī d. l. 1. ¶ Tertia ītelligētia. Si iudex, q iudica
uit, nō p̄est territorio, nō est op⁹ suis literis, Bal. ī l. ep̄ali.
C. de epali aud. p illū tex. ¶ Cōtrariū sētit Io. An. ī d. §.
2. ver. qđ de sētētia doctoris. dicēs, ad reqsitionē docto.
fieri executionē. Idē sētit Bar. ī d. §. sn̄iam. ītelligēs l. epi
scopale. put s̄. dixi de l. argētariū. Saluaretur istud dictū
intelligēdo l. episcopale. in iudice ꝑrogato, ꝑut intelli-

Universidad de Deusto Biblioteca

git ibi Iac. Bu. uolēs, cū ēe functū officio lata snīa. Et tūc
meritò non esset opus sua requisitione sicut de iudice,
cuius iurisdō finit, tenent Doc. ubi s̄. ¶ Quarta intelligē
tia, noua. In casu huius decretalis & gnaľr in criminali
bus non est opus dictis literis, f̄m do. Ab. hic, cui non ha
beo ɔtestē, per quatuor rōnes: quarū una est dubia, vcʒ
dū fundat se in dicto Bar. in §. sniam. ꝙ licèt in ciuilib.
ptās unius ciuitatis non possit exequi sniam capitanei
sine requisitione, l. 1. ff. de offi. ɔsu. tñ in criminalibus se-
cus. Vñ si reus est ɔtumax, & tādē adeo bānitus, ꝙ capi
possit, & fieri executio, quicūq; iudex eū capiet, exequit̄
in territorio. nā si hoc est in hoste patriæ ɔfęderatæ, for
tius ī nr̄o. Et sic ex hoc dicto, qđ loquit̄ explicitè de iudi
ce eiusdē loci, & implicitè de iudice loci ɔfœderati, in-
fert solus do. Abb. idē in iudice alterius loci, ēt nō ɔfęde
rati. Et q̄uis hoc dictū Bar. sequat̄ Bal. in l. j. ff. de offi. ɔsu.
& in l. tale pactū. §. qui prouocauit. ff. de pact. & Imo. in
l. pe. in prin. ff. de pub. iud. tñ ꝫ ipsum ualde insurgit ipse
Bal. in d. l. executorē, dicēs, quod ipsum abhorret cōsue
tudo, nec placet sapientib. nec probat̄ iure, ꝙ ciuitas cō
fœderata ꝓsequat̄ hostes alterius, ut pprios. Et ad l. nō
dubito, dat tres rñsiones, de quib. per eū. Et idē in rubr.
C. de usur. in fi. nisi pacta fœderis aliud dicāt, f̄m eū ibi.
¶ Modò ɔsidera bñ: qa tenēdo, ꝙ in iudice eiusdē ciuita
tis, & in iudice terræ ɔfœderatæ nō sit drīa inter ciuilia
& criminalia, ut uult Bal. uideret̄ à fortiori posse dubi-
tari de ista quarta intelligētia do. Abb. cui, dū gnaľr loq
tur de iudice loci ēt nō ɔfœderati, fortiùs obstant dicta
Bal. Respectu huius decretalis, & dicti Inn. in c. qualiter
de quo per Abb. fortè sustineretur opi. Abb. non, qa sit
uerū, ꝙ in criminalib. procedat ista intelligētia, sed qa
priuatus beneficio alibi remanet criminosus notorius
nā eo ipso, ꝙ est de crimine ɔdēnatus, ɔstat ꝙ ē bñficio
priuatus. & multo magis, ub. ɔdēnās eū priuauit, c. tan-
tis. 81. dist. c. ad petitionē. d. accus. c. cū dilectus. §. his igit̄.
de purg. Cano. ubi pp factorū ɔnexitatē hoc inducitur,
f̄m Spec. in d. uer. sed pone: iudex. ubi ita rñdet ad istum
tex. Et ꝓ hoc facit: qa, ut s̄. dictū ē, facta ɔfiscatiōe à iudi-
ce delicti, iudex bonorū apphēdit bona tāq̄ uacātia. Re
manebit ergo ista quarta intelligētia uera, ubi agit̄ nō
respectu personæ, sed in bonis alibi sitis, à quib. est abdi
catū dñiū, & persona alibi ɔdēnata. In quo cogita: quia
Doc non declarāt. ¶ Si iudex, corā quo petit̄ executio.
uidet eā nullā, habet supersedere & exceptionē nulli-
nullitatis remittere. Pau. de Ca. ɔsi. præallegato. Imo. in
c. cū in iure. de offi. dele. & in c. pastoralis. §. quia uerò.
eo. tit. nisi nullitas esset notoria: qa nō est opus remissio
ne, sed pōt executio denegari. Lud. pulchrè ɔs. 51. incip.
Attentis. ubi, de decisione Bal. in l. ab executione. uer.
sed nunquid. C. quorum ap. Quid aūt si iudex iudicans
nō uult scribere, uel ali⁹ reqsitus nō uult exequi? De hoc
12 & alijs dic, ut ꝑ Doc. ī §. sniam. ¶ Vltimo † seruit ista de
cretalis ad plurima: sed ex multis no. saltē Fed cōs. 182.
inci. in hoc punto dubitabili. ꝙ statutū epi puniēs nō re-
sidentem operatur, etiam si absētia ɔsumeret̄ extra dię
cesim: nō, quia pęna afficiat ꝑsonā extra, ɔtra c. 2. de ɔ-
sti. in 6. sed respectu rei sitæ in dięcesi. Seqt̄ Pet. de Anch.
ī rep. c. 1. de ɔsti. fol. 29. ibi, reperiri eius ɔtrariū. & Maria.
in c. ex tuę. de cler. nō resi. ibi, sed circa pdicta. ¶ Itē vide
Rotā de ɔsue. 12. in antiquis, ꝙ sicut eps pōt existentes
in dioecesi, & ibi delinquētes punire, ut hic: ita illi, q alibi
stāt & faciūt delictū in aliena dioecesi, pñt ab epo offen
so puniri cū ɔsensu illius, in cuius dioecesi stant. Quod
13 no. ¶ Itē scias, ꝙ † mortuo testōre q iussit bona alibi sita
dari paupib. distributio spectat ad epm domicilij. Bal. ī
l. nulli. C. de epi. & cle. Pet. de Anch. ī regula, peccati ue-
nia. in pe. q. sed executio actualis spectat ad epm bono-
rū, ꝑ istū tex. ꝑ quē ita uidi iudicatū: de quo ꝑ Archi. &
Do. ī c. nō aūt. 7. q. 1. ¶ Et istis adde Inn. ī c. Pastoralis. ul-
tra mediū, de priui. ubi dicit, ꝙ in alienatione pdij ī alia
dięcesi siti authorizabit eps, cui eccľa subest. Et seqt̄ Ar
chi. in c. uenditionib circa mediū, 17. q. 4. est gl. in §. hoc
ius. 10. q. 2. uer. ꝙ si necessitas, ī uer. duos. Bal. in auth. hoc
ius porrectū. uer. qro igit̄, qs est. C. de sac. san. eccl. Imol.
in cle. 1. de re. eccl. ibi, ex prædictis habes. & latiùs Card.
in prin. q. 37. rñdēs ɔtrarijs. Itē no. ꝙ ecclesia in una dię
cesi subiecta pleno iure eccľæ alterius dioecesis graua-
bit in legationib. occurrentib. in loco, ubi est sita, nō in
loco ecclesiæ eius dñæ. Pet. de Anch. post Arch. pro &
ɔtra ɔsilio mihi 258. inc. Ad pdicta dubia. ¶ Adde Lud.
latissimè. ɔs. 376. inci. Qō est, ubi dicit, ꝙ bñficiū existens
hic, spectās tñ ad collationē abbatis Cluniacensis, dr̄ in
dioecesi, & sub dioecesi; & per dięcesim ēt in gratijs ex
pectatiuis. Vide eundē cons. 341. inc. In casu propositæ.
ubi dicit, ꝙ legatus ɔfert beneficiū sitū in prouincia sua
spectās ad collationē clericorū alterius ꝓuīciæ. Et scias
extraua. Io. 22. sedes Apostolica folio impressarū cētesi
mo, ꝙ executor ad bñficia in certa dioecesi, si illa dimē
brat̄, pōt exeq in uacaturis ī parte dimēbrata alteri uni
ta. Et no. ꝙ ubicūq; dispēsatio fit respectu ecclesiæ, sem
per petit̄ à superiore ecclesiæ. Do. in c. cū ex eo. de elec.
in 6. pp. gl. ibi. ¶ Et scias, ꝙ Mod. hic examināt opi. Bar.
in l. si dñm. ff. de fur. Vtrū rōne solius ɔtrectatiōis possit
fur suspēdi, aliàs dicemus. & q̄dā dixi ī c. nouit. de of. dle.

SVMMARIVM.

1 *Vidua retinet dignitatem quæsitam radijs mariti.*
2 *Quondam, hac dicto, & similes, important præteritum alio non apparente.*
3 *Dispositio talis, Titius filius Martini non uitiatur, licèt Martinus sit mortuus, & non dicatur quondam, uel aliquod simile.*
4 *Computatio dietæ sit à loco domicilij principalis.*

CAPITVLVM XV.

EX parte B. ¶ Miserabilis persona pōt laicū interdicto, vñ ui, corā
iudice eccľastico ɔuenire, ētsi res subtracta
1 dicat̄ feudalis. H. D. ¶ Retinet † Vidua di-
gnitatē q̄sitā radijs mariti. Oēs hic Mod. ɔ-
trà per istum tex. in uerb. quondā. Per quē dicunt erras-
se Bar. in l. 1. ff. de ope. no. nun. Solutio patebit j. Rñdent
ad l. fœminæ. ff. de sena. ꝙ intelligitur, separatæ non per
mortem, sed diuortio. SOL. Vbi esset ex diuortio, per-
deret dignitatē, quia fit ex delicto, l. consensu. C. de re-
pud. Ideo tene cōem opi. ꝑ l. fi. ff. de sena. ubi si expirasset
dignitas, fuisset gr̄a inanis. ¶ Ad idē l. quoties. ī uer. in ui
duitate ꝑmanētes. C. de priui. schol. lib. 12. & ibi Bar. &
tex. in c. is, qui. in fi. de sepul. in 6. ꝑ quē ita no. Abb. in c.
super eo de testi. ¶ Limita primò, nisi impudicè uiuat.
l. his solis. de reuo. don. Dixi in procemio. s̄. eo. ¶ Scđò
lita, ī ɔcubina. Gl. magna ī fi. in l. hr̄s abñs. ff. de iud. tex.
in l. de iure. §. fi. ad mun. ¶ Limita tertiò, nisi ex hoc cō
sequeret̄ pœnā, f̄m Mod. hic allegāt. Bar. ī l. Titius. §. usu
ras. ff. de leg. 2. ubi dixit, uxores rebelliū posse repatria-
re mortuis maritis, licèt statutū releget uxores rebelliū,
Idē Ang. in l. cui eorū. § fi. de postul. per illū tex. ubi fini
ta cā odij finit̄ odiū. ¶ Adde Bal. in l. fi. C. de iniurijs. & ī
l. fi. C. de iis, q ad lib. perue. nō pñt. & in l. uolūtas. ī 1. col.
C. de fideic. & qđ dicet̄ in fi. sequētis ɔclusionis. Optimè
facit dictū Spe. in tit. de feu. §. qm̄. uer. 20. ꝙ uxor hoīs
mei cū illo lōgo tpe mihi inseruiēs, nō est fœmina mea
sicut ipse hō; quare licèt participet honores mariti, nō
tñ sustinet grauamina. Alle. c. ex parte, de ɔsue. & c. ex li
teris. de pig. ꝑ totū. C. ne uxor ꝓ ma. ¶ Lita quartò respe
ctu ipsius mariti: qa quo ad eū nō hēt dignitatē, ꝑ id, qđ
no. hic Ab. in fi. dicēs, militē nō teneri uxorē appellare
dñam. Adde Bar. in l. si post. §. fi. ff. de ꝫ tab. & ī l. si iudex.
in fi. ff. de min. ꝑ illa iura, ubi q hēt bñficiū ab alio, nō pt
eo uti inuito illo: & cū istis uide gl. in uerb. uacare. ī cle.
ne Romani: de elec. tex. in c. cū te. C. de nup. per quā di
cit ibi Bald. ꝙ cōmitatiua effecta ciius nubēdo ciui, si
secūdò nubat comitatiuo, desinit esset ciuis. Et ita adde
qđ prin. & l. si Augustæ. de leg. 2. ubi Augusta corruscat
ex radijs mariti, nō iure ꝓprio: ideo dignitas nō trāsit
in eā q̄ succedit. Et intellige f̄m Card. in c. quoniā ab. de
offi. dele. ꝙ corruscat passiuè, nō actiuè, quia nō exercet
2 iura imperialia. ¶ Prima intelligentia. dictio, † Quon-
dā & similes, importāt præteritū alio nō apparēte. Pul-
chrè Card. in c. fi. de testi. cog. ubi dicit, ꝙ cum quidā pe
teret,

teret, tāquā existēs sui iuris, & hoc nō ꝓbasset, fuit nota
ta positio partis aduersæ, q̄ dicebat, eū filiū quōdā talis,
& ex tali ɔfessiōe fuisse obtētū ꝓbatū esse, ꝙ esset sui iu
ris: & dicit dñm suū, s. Rich. de Sali. patruū do. Bar. de Sa
li. ita referre, ī l. cui eorū. §. affinitatis. ff. đ postulādo. Qđ,
no. Simiľr Iac. Bu. in l. cùm aliquis. C. de iur. delib. dicit,
ꝙ si in instrumēto ɔfecto inter duos dr̄ Titius quondā
Petri, ꝓbat̄ eū mortuū esse. Nec ob. ꝙ sit verbū enūciati
uū: qa ꝓbat inter partes, l. optimā. C. de ɔtrah. stip. & ita
do. Ant. do. Ab. & Imo. in c. cū ɔtrah. de pig. & Bal. ī ɔs.
inc. in q̄stiōe, vertēte inter scholā. Imo. in c. cū olim. de
off. dele. do. Ab. in c. cùm simus. de relig. do. ī c. de his. lo
ij. 50. dist. & ī c. si qlibet. 54. dis. bonus tex. in Auth. vt iu.
sine quoquo suffr. in prin. ibi, nō olim, sed ex qbusdā tē
poribus. ¶ Secūda intelligētia. Ad saluādū testimoniū
vel instrumētū, posśūt dictæ dictiōes verificari ēt in tē
pore p̄senti. Gl. trita in l. nec emptio. ff. de ɔtrah. emp. &
gl. in l. 1. §. 1. in verbo, olim. de ope. no. nū. & ibi pulchrè
Bar. quē approbāt alij ibi, & hic, & Imo. ī d. c. cū olim.
Cogita pp cōem vsū loquēdi. ¶ Tertia ītelligētia. Dispo
3 sitio a, in † qua dr̄ Titius filius Martini,
nō vitiat̄, lʒ Marti. sit mortuus, & nō
dicat̄, quōdā, vľ simile. Do. An. hic, &
in d. c. cùm ɔtra. allegat Spe. corruptè,
sed est de ī str. editio. §. postremò, ver.
qđ si ita ɔtinet̄. Idē Bar. & Pau. de Cas.
in l. eius, q. ꝑ illū tex. ff. si cer. pet. Bonus
tex. ī l. insulā. ī fi. ff. de acq. re. do. vbi ap
pellat̄ insula, q̄ olim fuit. Et ibi Bart. ꝙ
pōt appellari filius q olim fuit. Facit l.
si qs reū. §. idē Iulian⁹. lo. j. ff. de lib. leg.
vbi post diuortiū appellat̄ vxor. Sup-
plet glossella, Quōda similis. ī l. diuor-
tio. in verbo, vxoris. ff. de neg. gest. & ī
l. viro atque vxore. ff. sol. ma. & ibi Ra-
ph. Facit dictū Bar. ī l. si cognatis. ī fi. ff.
de reb. dub. vbi dicit, legatum familię
Martini valet, lʒ iā Martinus sit mor-
tu⁹: qa vr̄ relictū descēdētib⁹ ab eo, ex
cōi vsu loquēdi. Sequit̄ Petr. de Anch.
& Imo. ī c. iudicātis. de testa. Simile di
cit Bar. ī l. 2. in fi. de aur. & arg. leg. ꝙ ꝓ
hibitus intrare palatiū capitanei, icur
rit pœnā intrādo absente capitaneo.
¶ Ista limitant̄, nisi fieret mētio đ filio
odio p̄ris, qa intelligi debet de filio ha
bēte patrē viuū, aliàs nō. Vnde statutū relegās filios re-
belliū, intelligit̄, s. viuētiū. Bal. in l. cū acutissimi. C. de fi-
deicō. & ī l. oēs populi. ff. de iust. & iur. Et facit, qđ đ vxo
re dictū est s̄. & ī mā. uide Sal. in l. gñaliter. §. 1. C. de īst.
& subst. ꝙ statutū puniēs capite corruptorē filij, ītelligit̄
s. habētis p̄rem, qa ista sūt correlatiua, ī qbus dato vno,
reqrit̄ & reliquū in mā pœnali. ¶ Gl. in verbo, Andega
uēsē. De sola ɔuersatione, qd operet̄, dictū est s̄. eo. c. ꝙ
clericis. Sed in quātū do. Ab. notāter vult, ꝙ ex habitu
totius p̄rimonij, vľ maioris partis habeat qs domiciliū
in loco. Hoc reprobat̄ ꝑ Maria. in c. fi. j. eo. pp §. sola. de
quo ī gl. 3. Itē ꝑ istū tex. vbi pōderat̄ ɔuersatio vltra hoc,
ꝙ haberet bona. Itē pp l. 2. C. ubi sena. ītelligēdo copu-
latiuè, ꝓut stant quasi oēs libri, f̄m eū. Rñdet ad c. postu
lasti. s̄. eo. ꝙ imo ibi īnuit, ꝙ ille ɔstituerat domiciliū, lʒ
4 pp bñficium teneret̄ alibi residere. ¶ Cōputatio † dietę
sit à loco domicilij principalis. Gl. ī verbo vnā dietā. in
c. statutū. de rescr. ī 6. Dixi post Ab. in c. dilectus. lo ij. de
rescr. ¶ Fallit, nisi cū domicilio nō p̄rīcipali ɔcurreret
aliud, vcʒ ꝙ ibi esset res litigiosa. Ita text. singularis hic
inductus clarè ꝑ Ab. quē valde apꝓbāt oēs Mod. & sub
dit Are. ɔtra Imo. hic ꝙ nō solū iure nouo c. statutū. sed
etiā iure isto fit ɔputatio à loco domicilij: primò ꝑ istū
tex. nō destruēdo cū suppletione, maximè dū requirit
mansionē: Secundò quia etiā de isto iure militabat ea-
dē ratio, s. ne quis à ꝓprijs negotijs deuiaret̄. Non ob. c.
dilectus. lo 2. de rescri. quia ibi hoc reuocaret̄ in dubiū,
non tñ ibi hoc decidit̄, sed pronunciat̄ super alio articu

a *Dispositio. Adde & not. hic vnā cautelam ad sustinendum instrumētū, in quo dicitur Sempronius filius Titij, & tamē Titius erat mortuus. quia subauditur, quondam. & ista est cōmunis * opi. quā tenent omnes hic. Adde, qđ erit modò econtrà, pone, in instrumento dictum est, Titius olim Sēpronij, & in veritate Sēpronius pater viuebat, an vitiatur instrumētū? Dic, vt per Bar. in l. 1. §. 1. ff. de ope. no. nū. in j. col. et adde ibi do. Alex. de Imo.*

lo nihil pertinēte ad istum, f̄m eū. ¶ Gl. fi. Prima limita
tio Vin. de qua ꝑ But. & Ab. non videt̄ mihi limitare c.
vnicū. de lit. ɔtest. in 6. quia lʒ spoliatus bñficio detēto,
quia dixit falso secū dispensatum, nō debeat restitui, vt
euitet̄ vitiosus ingressus: tñ per hoc non sequit̄, ꝙ exce-
ptio ista opponi possit ante lit. ɔte. quia f̄m Car. in simi
li cōsil. 92. inci. Nobiles viri. non habet obijciēs ɔqueri
de rigore dicti c. 1. qa ex quo ꝓcedet̄ iudicialiter, poterit
obijcere exceptionē perēptoriā tēpore suo. Bene fateor
ꝙ dictū Vin. pulchrè limitat gl. hic hoc mō, ꝙ lʒ ꝓces-
sus rescripti in possessorio nō alteret̄ per excēptionē pe
titorij, vt ē hic casus: tñ vbicūq; allegaret̄ talis perēpto
ria, ꝑ quā ɔstaret de non iure agentis, gl. nō procederet
2. sed aduerte, quia in beneficialibus istud cōstat, per ra-
tiones do. Ab. hic: sed in alia mā non credo, per istum
tex. & ꝑ c. fi. de ord. cog. cū similibus. ¶ Respectu secun
dæ limitatiōis vide, quæ dixi in c. super literis. de rescri.

SVMMARIVM.

1 *Pleno iure, quis sit effectus huius clausulæ, vide nu. 2. & 3.*
4 *Remedium possessorium an competat pro censibus.*

CAPITVLVM XVI.

COnquestus. ¶ Laici occupātes iura eccľæ, veluti sa-
1 crilegi, ꝑ eccľasticū cōpellunt̄. H. D. ¶ Gl.
prima. Effectus † clausulę, pleno iure. po-
nit hic do. Ab. melius cęteris. ¶ Et adde, ꝙ
iō tex. hic nihil dicit đ iurisdōne spūali, quia si ista loca
erāt ī dioecesi, nō oportebat hoc dicere. Vide Inn. in c.
pastoralis. ad fi. de priuil. vbi dicit, ꝙ facta subiectiōe de
eccľa pleno iure, nō p̄t is, cui subijcit̄, mutare statū eccľæ
ꝑcipiēdo oēs fructus, ex quo exclamat do. Ab. ī c. qrelā.
de elec. ɔtra cōmēdatarios eccľarū, in eis non manute-
nētes solitas expēsas. Et dicit do. Abb. ī c. cū inter. de re
iu. pp gl. primā ibi similē isti. ꝙ si dr̄, subijcio eccľam ple
no iure, intelligit̄ in spūalibus & Papalibus, & dūmodò
ita subesśēt subijciēti. ¶ Itē do. Ant. ɔsi. 19. inc. Quia hic
agit̄. & ibi habes, ꝙ idē ē, si diceret̄, oīa singula, & alia q̄
cunque. qa ex hoc verbo dat̄ iurisdō plena. Allegat no.
hic & in d. cle. 1. de fo. cōpe. Subdit paulo post hoc non
ꝓcedere, vbi petitio esset simplex, qa nō ampliaret̄ à cō
cessiōe, ut ibi per eū. ¶ No. ꝙ habēs eccľam pleno iure
subiectā, nō habet iurisdōnē quasi epalē, nisi aliud dica
tur. Ideo vnire nō pōt. Car. cōs. 47. inc. Reuerēde pater,
& dñe mi. ɔtra glo in verbo proprij. in cle. 1. de re ecc.
motā per c. abbates. de priuil. in 6. qđ non probat. Et ɔ-
tra eā inducit cle. ne in agro. §. ad hæc. de sta. mo. lʒ à q-
busdā non intelligat̄, ut & ibi ipse replicat in 2. q. Dixit
tñ Cal. de dona. consi. 6. ꝙ cùm Papa dedisset epo Fesu-
lano eccľam, s. Mariæ, in cāpo ciuitatis Florentiæ, cum
ista clausula, In perpetuū liberā & exemptā. dicit̄ cōce
sisse omne ius episcopale. ¶ Gñaliter autē uide Bal. in l.
2 1. C. de reuo. dona. ubi dixit, ꝙ † ille dicit̄ possidere ple-
no iure, q colligit fructus, & de eis disponit pro libito
uolūtatis. Et dixit Bald. in l. mater. C. ad Tertull. ꝙ illud
spectat pleno iure, in quo habetur proprietas & usufru
ctus. Et ibi dicūt Ang. & Pau. de Cas. ꝙ istud dicitur per
tinere pleno iure, ꝙ nulli restitutioni subiacet. Et dicit
Bal. in l. fœminæ. §. illud. in fi. C. de secūdis nup. illā esse
plenā ꝓprietatē, q̄ habet in se potestatē usus fructus, &
potestatē alienādi, & ꝙ dominiū absolute dictū est ple-
na ꝓprietas cū potestate alienandi, & ita dixit se dixisse
Papæ. Dixit tñ Bal. in l. volūtas. C. de fideicom. ꝙ posse
alienare nō est de diffinitiōe dñij. Vñ res, q̄ posśū aliena
re, pt dici pleno iure mea, f̄m eū. Sed fortè primū veri⁹.
3 Et no. ꝙ † uerbū, Pleno iure. īportat substitutionē dire-
ctā. Bal. ī auth. nec usus. C. đ sa. sā. ec. Old. ɔs. 248. inc. Prę
supposita ɔsuetudine ciuitatis Parisiēsis. ꝑ Bar. in l. cētu
rio. ver. scđo p̄rīcipaľr. de vul. & pu. & Ang. ī l. Iulian⁹. ꝓ
pè allegāda. ¶ Itē no. ꝙ ī legato dādo pleno iure nō de-
trahit̄ Falcidia. Lud. solēniter in auth. simiľr. ad fi. C. ad
l. Fal. referēs in re ardua ita iudicasse Pau. de Cast. inter
varias opiniōes. ¶ Itē no. ꝙ spectās iure directi dominij

Universidad de Deusto Biblioteca

tm̄.dicit̄ spectare pleno iure, l.Iulianus.§.Idē Iulianus. 2.ff.de rei uēd.& ibi gl.ꝑ quā dicit Ang.primo id,qđ dixi de substitutione directa:secūdò,qđ saluat libellū datū ex parte regis,dicētē castrū ad ipsū spectare pleno iure,cū tn̄ intentaret solū directū.& sequit̄ do. Mari.in repe.rub.de cā poss.& ꝓpri.Et est additio.¶ Itē de ver.Plenissimū dñiū.vide l.j.C.de nudo iure Quiritū tollēdo. & ibi dicit Bal.nō vidisse simile verbū.Et vide tex. in l. seruos.de leg.3.dū dicit,seruos suos accipimus,q pleno iure testātis sunt,inter quos fructuarij nō ꝯtinebantur. Et adde,ꝙ si in libello dr̄, Pleno iure spectare,dr̄ intentatū petitoriū.Inn.in c.cū inter vos.de re iu.& vide tex. in l.raptores.§.si aūt.C.de epi.& cle.ibi, eccl'a verò plenā possessionē habeat.& tn̄ vsusfructus erat alteri⁹. Sed ſm Bal.ibi monialis nō habebat vsumfructū, sed ꝯmoditatē vsusfructus.Et ad hæc vide do.Ant.& Imo.in c. in Lateranēsi.de p̄ben.& oīno do.Ant.in c.cū & plātare.de priu.& in c.qm̄.eo.tit.vbi inuenies de ecclesijs pleno iure subiectis.& in quantū do.Ab.allegat gl. aureā. in cle.j.in verb.omnimodā.de fo.ꝯpe.pōdera, vt ꝑ ipsū in apostillis,& ī c.qđ sedes.de offi.or.vc3. ꝙ verbū, Iurisdō.ꝓlatū nō simpl'r sed cū simili verbo,nō importat iurisdōnē vt speciē,sed vt genus:& ꝯsequēter, merū & mixtū imperiū.Et ꝑ ipsum dixit Roma.in l.duo.ff.đ acqui.hær.& in l.si bona.§.q dāni.ff.de dam.inf.ꝙ verbū, Oīmodā.æquipollet isti,Plenissimā: Facit ſm Pe.đ Anch.ꝯs.mihi 320.inci.Primū dubiū nō est nouū. dū ꝓbat sic ꝙ Imperator nō legitimat in terris eccl'æ:qa in cle.j. de iureiu.ad fi.iurat in ipsis quācūq; iurisdōnē nō exercere.Ergo nec volūtariā.Et vide do.Ant.in c.per venerabilē.§.rōnib⁹.q fil.sint leg. vbi sequit̄ d.gl.quā ēt Petr. allegat in d.ꝯs.Et ista alleuiabūt laborē.¶ Gl.2.si in mā incorporali libellus diceret̄ de possessione,nō posita dictione. Quasi quæ ꝑ istū textū poni debet, saluaret̄ ſm do.Ant.& do.Abb.hic,ētsi diceret de vera possessione: qa exponet̄ vera,i.nō p̄caria,vel ficta.Qđ vltimū no.& ad primū vide do.Abb.idē tenētē in c.2.de resti.in integr.ꝑꝑ glo.j.ibi,& Do.in c.2.de resti.in 6 ꝑꝑ.gl.ibi,3. An
4 † aut ꝓ p̄stationibus annuis det̄ remediū possessorium? Dicit Io.de Fan.ꝙ sic in c.nullus.2.q.2.ꝑꝑ gl.j.ibi.¶ Cōtrariū tenuit Io.An.latè in c ꝓuenit. de cēsi. nisi talis p̄statio daret̄ intuitu rei corporalis. & sic intelligit c.querelā.de elect.Sed opi.Io.de Fan.firmat Domi.ī d.c.nullus.per c.sicut.de re iud.attēto,ꝙ ibi nō dr̄ p̄stationē dari occasiōe rei,& tn̄ agit̄ possessorio.& illū tex.facit singularē do.Abb.ibi in primo notabili, de quo ꝑ eūdem in d.c.quærelā.in vlt.col.¶ Istis adde gl.2.in l. itē videndū.§.pe.ff.de pet.hær.& gl.j.ī l.3.ff.pro socio. & do.Ab. in c.j.in fi.de causa pos.vbi pōderat bonā gl.in c. cū eccl'a.eo.tit.& Adde Spec.in tit.de primo decre.§.restat. ver.qd si reus,vbi dicit, ꝙ si reus non habet,nisi iura incorporalia,puta noīa debitorū,ī illis cadit missio ī quasi possessionē assignando ea creditori.& vide do.Ab.ī c.olim.3.de rest.spo.vbi saluat dict.libellū.De ꝑcussiōe cū sanguinis effusione dictū est in c.examinata.s̄.đ iud.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegio renūciari potest qn̄ per hoc reducimur ad ius cōmune.*
2 *Clerici dicuntur esse de prouincia.*
3 *Promittens respondere coram alieno iudice potest pœnitere ante litem contestatam. declara vt ibi.*

CAPITVLVM XVII.

Dilecti. ¶ Priuilegiū alicui ꝯcessum, vt nō teneat̄, nisi in certo loco rñdere,nō extēdit̄ ad locū, vbi ex aliqua cā de iure cōi cōueniri pōt.H.D.¶ Iste text. nō ꝓbat primū:no.Abb.qa priuilegiū nō
1 fuit ꝯcessum ecclesijs,sed Anglicis. No.tamē, † ꝙ ipse dicit,renūciari posse priuilegio,quādo per hoc reducimur ad ius cōe.Vide eundē in c.veniēs.ibi concludēdo p̄dicta.de præscr. vbi intelligit hoc, ētsi p̄iudiciū esset ñ modicū.Gñaliter de ista mā dixi in c.cū accessissent.đ
2 ꝯsti.¶ Itē † dicit hic Car. per istū tex.ꝙ clerici dñr esse de ꝓuincia.Adde c.si in adiutoriū.10.dist.vbi ex priuilegio ꝯcesso Romanis Pau.allegauit se immunem.Vide Cal.de ecclesiastico interdicto in 2.mēbro q. 27. vbi signāter vult,ꝙ nouitius dicat̄ de populo ēt in odiosis. Et ista adde ad ea,q̄ dixi in c.eccl'a.in 3.q.de cōst.tractādo gñaliter,vtrū clerici sint de populo.¶ Gl. tertia operabit̄ solū hoc priuilegiū,ꝙ per viā delegationis isti trahi nequeūt:secus vbi ex cā iuris cōis:puta ꝯtractus rei sitæ, vel domicilij,vt hic ꝑ Ab. cui⁹ verba nō possunt aliter exēplificari,quamuis ponat ꝓ gñli,ꝙ operat̄ priuilegiū, vbi ꝯuenit̄ iure spāli.¶ Et not.ꝙ ipse dicit de literis familiaritatis:& adde, q̄ dixi in c. insinuāte. de off.deleg.
3 Itē † tene mēti limitationē ad l.si ꝯuenerit. ff.de iurisd. om.iu.vbi ꝓmittēs rñdere corā alieno iudice, pōt pœnitere ante litē ꝯte. loquit̄.n.vbi iurisdictio dat̄: secus, vbi ꝓmittit̄ ñ declinar̄ iurisdōnē declinabilē vt hic ꝑ d. Ab.Sed caue,dū dicit virtute pacti, đ quo hic,nedū renūciari priuilegio,sed iuri cōi loquēti de dictis:qa Car. hic expresse dicit ꝯtrariū,sed dictū Ab.ꝓcedere posset, vbi ī ꝯtractu noīatus est loc⁹ ꝓuinciæ, qa l3 distet ij.dietis,imputat̄ ꝯtrahēti,q hoc sciebat, sec⁹,vbi ꝓmisit soluere in ꝓuincia,ī qua nō omnia loca distāt à suo domicilio vna dieta,qa tūc ſm Car.nō erit renūciatū dictis. ¶ Et in quātū sentiunt isti,ꝙ verbum, Rñdere.intelligitur in iudicio,limita, nisi adderet̄ de pecunia,qa æquipollet isti,ꝓmitto soluere,& sic videbit̄ ꝯtraxisse.Paul. de Ca.ī d.l.si ꝯuenerit.& ī l.3.§.si qs ita.ff.de eo, qđ cer. loco.Sentit Bal.in l.eā,quā.C.de fideicō.Alios casus,in quib⁹ ꝓmittēs non pōt pœnitere,dixi post Doct. in c.j. super gl.in verbo,placere.de iud.Et scias,ꝙ ad mām tituli,de eo,qđ cer.lo.plurima vltra alios ponit hic Mar.

SVMMARIVM.

1 *Laicus an & quando possit prorogare iurisdictionem sui iudicis, vel de vno iudice ad alium. num.2.& 3.*
2 *Clericus an & quando possit prorogare iurisdictionem sui iudicis. num.4.*
5 *Clericus vt possit prorogare iurisdictionem non sui iudicis, sufficit tacitus consensus sui episcopi.*
6 *Clericus litigans coram iudice laico an potest se subijcere statutis laicorum, quo ad decisionem causæ.*
7 *Processus si sit inualidus propter ferias, partes an possit ipsum ratificare.*
8 *Partes an possint ratificare attestationes nullas, vel sententiam nullam. num.9.*
10 *Argumentum à contrario sensu est fortissimum: & illud, quod colligitur à contrario sensu, dicitur expressè comprehendi. Hæc regula recipit quatuor ampliationes, vt num. 10.11.12.& 13. & multas fallentias, vt hic.*

CAPITVLVM XVIII.

Significasti. ¶ Licèt laici prorogare possint iurisdictionem nō sui iudicis,non tn̄ clerici,nisi diœcesani sui ꝯsensus accedat,& iudex, cuius iurisdō prorogāda est,sit ecclesiasticus,H.D.¶ Iste tex.nō ꝓbat limitationē l.si ꝯuenerit.ff.de iurisd.omn. iud.qa nō apparet Abb.fuisse p̄sentē,neq; ꝯsonat,ꝙ dicit do.Abb.idē esse ī pacto extra iudiciū,cuius verba dirigunt̄ in iudicio:qa ibi deficit authoritas iudicaria, ꝑꝑ quā aliàs valet pactū corā iudice, vt fuit dictū in c. j. de iudic.¶ Itē nō est uerū,ꝙ iurisdictio habitu tantùm ꝓrogari nō possit,qa Abb.in cle.j.de priu.in prin.ibi,ego nouissimè,tenet ꝯtrariū per notata in l.j.ff.de iud.reprobās gl.in illa cle.j. Non ob.l.obseruare.in fi. qa ibi ptās habitu erat ligata, & posito, ꝙ gl.esset vera in dict.cle.j. prout eā defendūt Mod.in c.P.& G.de offi.deleg.¶ Limita, nisi ille sacerdos audiret istum ex cōmissione secundi sacerdotis,qa tūc nō recipit potestatē ab ipso laico,sed à cōmittēte, secūdū Pau.de Leaza.& Imo.in d. cle.j.dūmodò sit ꝯmissio certorū casuum, vel omniū ad modicum tp̄s. Nā per viam generalis delegationis hoc fieri non posset,secundum Car.ibi q.23. dicentē, hoc esse utile,& cōiter ignotū. Ad quod uide eundem in cle.

in cle.1.de off.vic.q.14.vbi dicit,disputādo fuisse terminatū ꝙ ad modicū tempus possit quis aliū substituere in regimine curę.Rōnes differētię,quare laicus ꝓrogat,& nō cleric⁹, reputant̄ ꝑsuasiuæ, ñ demōstratiuæ: & ideo do.Ant.in c.P.& G.super gl.si.de offi dele.assignat aliā: qa clerici magis subijciunt p̄latis,& variare nō possunt. Istā tollit ibi Imo.qa ēt laici subsunt superioribus,c.2.& c.solitę.de mai.& ob.¶ Ad illud de variatiōe nō rñdet. Fortè diceret̄,ꝙ variatio esset ꝓhibita,vbi in eadē causa semel ꝯsensisset.¶ Aliā rōnem ponit Dom.in c.Romana.in prin.de for.cōpe.in 6. qa iudices seculares habēt iurisdōnē à populo,l.j.§.cùm.n.C.de ue.iur.enu.Sed eccl'astici à Deo.Gl.in c.1.de transla.præl.Ergo,&c.Cogita:qa non quærit̄.an populus possit ꝓrogare,vel quare: sed quare singuli,& aliud populus,aliud singuli,§.q manumittit̄.12.q.2.Nō dicas, populus nō est aliud,q̄ homines de populo:gl.in l.j.§.1.qđ cuius.vniuer. nomine.qa intelligit̄ de hominibus collectiuè sumptis, nō separa-
1 tim.Bal.in l.ēt C.de execu.rei iud. ¶ Quod † aūt de laicis dicit̄,fallit primò in spiritualibus sacramētalibus,ꝑ d.c.omnes.de pœ & remis. vt hic ꝑ Ab. secus in spūalibus nō sacramētalibus,vt in iurep. vel decimis, in qbus iste tex.respectu epi non ꝓcedit in laico,ſm Io.An.hic. Quod no.nisi adderet clerico laicū argumēto c.ꝑ tuas. de arbi.ſm eum, & malè,vt ibi ꝑ Ab. subtilitet & ꝑ eūdem in repet.d.c.per tuas.& seruiunt,q̄ dixi in c.2.de iudi.tenendo,ꝙ causa spūalis nō possit cōmitti clerico &
2 laico.Et rationes dilatant̄ in d.locis.¶ Fallit † tertiò in laico subiecto, non rōne nudæ iurisdictiōis,sed alterius subiectionis,vel tributi, qa irrequisito superiore non ꝓrogat.Bar.in l.j.§.& post operis.de op.no.nū.Allegat gl. in c.1.§.p̄terea.lo ult.de ꝓhi.feu.ali.ꝑ Fed.q̄ hoc non dicit ſm Lud.in d.§.& post.sed allegat ꝓ hoc Host.in summa huius tit.§.1.ver.sed nec videt̄. quam etiā sequit̄ do. Ant.in c.cęterū.ī pe.col.de iudi.& idē ipsemet tenet in c.ex tenore.& in c.ex trāsmissa.s̄.eo.¶ Aduerte,ꝙ istud ꝓcedit in subdito rōne vasalligij.Ita ꝓbāt dicta iura.Sed in alio subdito comitū, vel regū soluēte solū tributum non reperit̄ hoc iure cautū.Nec obstat c.ex tenore,quia non ꝓcedebat primus iudex vigore ꝓrogatiōis partiū. sed delegationis apostolicæ.¶ De vasallo aūt bene firmat Ang.in l.j.ff.de iud. Bal.ī l.j.§.1.ff.de off.p̄fe.urb.in l.si qs in ꝯscribēdo.in 1.col.C.de pac.& ī l.decernimus. C.de sac.sā.ecc.¶ Falit quartò,vbi in iudice laico verteret̄ p̄iudiciū sportularū, ſm Pau.in d.§.& post operis. Allegat no.in l.2.si qs in ius voc. Facit melius.gl.in l.de iure.ff.ad munic.¶ Sed caue,qa do.Abb.hic sentit ꝯtrariū,dum dicit,incōmodū sportularū ꝯpensari cū euitatiōe oneris, nec est expeditū ꝙ ordinarius capiat sportulas, ꝑ not.in c.cùm ab omni.de vi & ho.cler.¶ Fallit
3 † quintò in ꝓrogatiōe,ꝑ quā recedit̄ à iudice perpetuo, putà principe,vel populo libero,sed regula ꝓcedit in iudice tēporali,vt potestate, vel capitaneo. Ita Pau.vbi s̄. per d.c.ꝑ venerabilē.§.insuper. Vñ dicit se cōsuluisse,ꝙ Veronēsis nō requisito dominio Veneto nō potuit iurisdōnem alterius dominij ꝓrogare,sed,vt dixi ī 3.fallētia,hoc nō est iure cautū.Bene ꝓbat̄ ī §.insuper,ꝙ in reseruatis principi,ꝓut erat ibi legitimatio subditus non pōt alienæ iurisdōni se submittere, & ita illū §.allegāt Io.And.& do.Ant.ibi,& Imo.ī d.c.P.& G.Et ita poterit cōmutari ista quinta fallētia.¶ Respectu clericorū. Fallit primò iste tex.vbi exēptus spōte vellet absolui ab ordinario,qa nō reqrit̄ licētia Papę rep̄sentantis diœcesanū.Fed.ꝯsi.14.& Io.de Lig.in cle.ne in agro.& Mod. hic debil'r reasūptis solū motiuis Fed.¶ Cōtrariū no.gl. fi.in cle.pe.de sen.exc.& ibi do.Abb. dicēs tn̄ hoc ꝓbari ibi,& illā gl. disputādo ipse tenuit in disputatiōe incipiēte.Duo clericali.& hic,& c.graue.ī 1.col.de off.ord. & in c.cū tēpore.de arbi.Im.ī cle.ne ī agro. de sta.mo. & in cle.dudū.de sepul.¶ Salua istā fallentiā duobus casibus nouis.¶ Primus,vbi exēptus subijceret se legato. gl.3.ī c.1.de off.leg.à nemine notata.¶ Pro qua facit,qa legatus rep̄sentat Papā,nō ordinarius, c.si abbatem.de
4 elec.in 6.Tn̄ cogita.¶ Secūdus † casus,ī quo saluari possit opi.Fed.valet ocurrēte casu difficilis & periculosi accessus ad curiā,ꝑꝑ decisionē dom.Car.longā in cle.1.in 3.q.de off.ord.in fi.q.ibi,finge.n.dū tenet ordinariū posse punire exemptū,qn̄ ꝑꝑ impossibilem accessum ad curiā dubitat̄ de impunitate delicti,quasi ob defectū superioris liceat sibijpsi ius dicere, iuxta dictū Inn.ī c.olim. ī.de rest.spol.cū ꝯcor.datis in c.1.de iud.Si ergo exēptū inuitū punire pōt tali casu,fortiùs volētē absoluere,Nisi rñdeas,ꝙ ille actus nō sit in exemptū,vt subditū, sed tanquā dicat sibi ius ī defectū superioris. Hic aūt fit absolutio tāquā in subditū,& iste nō est subditus. Cogita.¶ Et in hoc qn̄ exēptus renunciet exēptioni, p̄ter no. in d.c. cū tēpore.limita,vt ꝑ do.Abb.in c.cùm olim.in pe.col. de p̄scri. vbi per illū text. cū gl. dicit ꝙ in mā tangente capellas subiectas eccl'æ exēptæ,pōt prælatus disponere non obstāte exēptione.¶ Itē limita,vt per do. Abb.in c.cùm dilectus.in pe.col.de relig.do. dū dicit, ꝙ si p̄latus exēptus simul cū ꝯuentu p̄stat obediētiā ordinario, trāsfert in ipsum quasi possessionē subiectionis, & hoc quatenus nocet ipsi,nō sedi Apostolicæ,ꝑ d.c.cū tēpore.¶ Demū scias,ꝙ sñia lata ꝯtra priuilegiū exēptionis est ipso iure nulla,non qa lata ꝯtra priuilegiū, sed quia lata ab incōpetenti,vt eleganter per do. Abb.in c.1.de re iud.Et hoc,vbi priuilegium nō fuit allegatū,sed ubi fuisset allegatū,& sñia diceret,Non obstāte priuilegio, transit in rē iudicatā respectu exēpti,ꝑ not.in d.c.cū dilectus.ſm do.Ant.in d.c.1.¶ Et istis adde,q̄ dixi in c.cū accessissent.de ꝯsti.ponēdo gñaliter, qn̄ prælatus possit renūciare priuilegio eccl'æ.Et tene menti disputationē, de qua hic ꝑ ipsum,ꝓ intellectu d.c.cum tēpore.¶ Item dum examinat̄ hic intellectus c.Nos,si incōpetentē.2. q.7.vide q̄ posui in c.eccl'a.de ꝯsti.post omnes ibi.¶ Et dum tractat̄,vtrùm Papa teneat̄ ꝯfiteri, uel liget̄ canone fundato in l.diuina.adde,quæ dixi in c.j.de cōstit.in pen.& vlti.declaratione quartæ fallen. ubi memini de
5 Doct.hic.¶ In gl.magna.Sufficit † in hac decre.cōsensus epi tacitus.Ita solus Abb.hic. Adde dicta in c.cum olim,lo 1.de off.deleg.ubi habes de hoc.¶ Et de cōsensu partiū,qui ēt pōt esse tacitus,& quāuis Mod.hoc impugnent,tn̄ placet opi.Abb.qa in iudicialibus tacēs magis habet̄ pro cōfitēte,l.cùm ostēdimus.§.1.ff.de fideiu. tuto.ſm intellectū Mod.in l.j.in princ.ff.de uerb.obl.& uide,q̄ dixi in c.cæterū.de iud de tacito cōsensu dñi in vasallum prorogantē eo irrequisito.¶ Itē de acceptilatione uide Imo.latè concordantē cū Abb.in c.quod in dubijs.in 1.col.allegato in glo. s̄.de renun.¶ Item not.
* cōmunem * opi.cōtra gl.hic,ꝙ iste episcopus nō posset ratificare hanc sententiā.Idē Ioan.de Fan.in c.1.9. q.2.& dom.Abb.in c.nonnulli.§.1.de rescri.Et sic no. casum, in quo mā ordinādi & iudicādi nō parificant̄. Nam ordinatū ab alio proprius epus ratificat, 11.q.2. c.Lugdunēsis.& sic dabit̄ instantia d c.nullus. de paro-
6 chijs.¶ Per † istā glo.in uerbo,tacitū pactū.ne ulterius petat.dicunt Modc.Abb.cōsuluisse consi.incip.Attin-
a gā. a ꝙ clericus litigās corā laico pōt se subijcere statutis laicorū, ēt quo ad decisionē causę,nō ui statuti,sed vi pacti. Et sic saluat damnatā doctrinam Bar.ī l.cūctos populos.de qua satis dixi ī c.eccl'a.in 7.q.de cōst.Et ipsum reꝓbant Mod.qa iste tex. cum gl.nō loquit̄ in clerico litigāte corā seculari.
7 ¶ Tene † mēti l.2. C. cōia vtriusq.iud. & declara,ut hic optimè per do. Ant. & Abb. post Bart.in l.j. C.qui pro sua iurisd.Et eorum dictis adde Bart.in l. mutari. ff.de ꝓcurator. ubi dicit, ꝙ si ꝓcessus est inualidus,puta ꝑꝑ ferias, possūt ptes ꝯcorditer ipsum ratificare.propter gl.ibi,dum dicit de nouo narrari,nō dicit fieri.Sed caue,quia secus in sñia,nā l3 ante iudiciū possit renunciari ferijs hominū,l.j.ff.de ferijs,tn̄ post sñiam non, Bal.pulchrè in l.cū antea.ad fi. C.de arb.etiā si à tali sententia fuerit appellatum,& appellatio deserta, possunt tamē illā sententiā reducere,

in pactum

a Attingam. *Ad de quòd istud consilium Abb. est in 2.vol.cons.33.& incip. Quia quinque dubia.col.1.num.4.versi.præterea videtur, vbi se remittit ad late per se dicta in c.ꝙ clericis.hoc tit.*

Universidad de Deusto Biblioteca

in pactũ,per d.l.2.ſm eũ.¶ Adde ẽt Bal. in l. obſerua re. ver.quæro nunquid.ff.de offic. proconſ. ꝙ ratihabitio nõ confirmat ea,quæ ſunt nulla:& ita in ſnĩa. Nõ obſt. d.l.2.quia nõ valet vt ſnĩa,ſed magis ex cõſenſu partiũ ſm eũ.¶ Adde ẽt Ang.Are.in l.ſi expreſſim. ibi in glo. præſcriptione.ff.de app.vbi dicit,ꝙ in caſu d.l. 2. nõ tenuit diuiſio,tãquã emanata ex ſnĩa,ſed quia hoc potuit fieri pacto. Vnde non eſt dicendũ, ꝙ partes poſſint approbare ſnĩam,vt ſniam,ꝑꝑ tex. cũ gl. ĩ d.l. ſi expreſſim. De hoc dicit eſſe elegans dictũ Bald.in l.ſi diuerſa. in j. col.ver.aduertatis. C. de tranſac. & verũ dicit & ſequit ẽt do.Fran.de Are.in c.at ſi clerici.in prin.in 4.char.parua,de iudi.¶ Adde ẽt Bal.in d.l.2.vbi dicit, illũ text.eſſe ita ſingularẽ,ſicut alius de mũdo:& infert vnũ mirabile,ꝙ ſi cã clerici delegat iudici incõpeteti cũ conſenſu clerici tenebit ſnĩa nõ obſtãte incõpetẽtia. Quod per prædicta & dicenda fortè nõ procedit: quia approbatio dẽt ſequi ſnĩam.¶ Adde ẽt do.Abb. pulchrè in c. 1. in 10.col.de re iud.vbi ɔſiderat ſubtiliùs,ꝙ ſnĩa nulla ex defectu ɔſenſus partis põt ratificari,vt ſnĩa. Hinc eſt,ꝙ appellando quis vr̃ ɔſentire geſtis per falſum procuratorẽ,l.3.§.falſus.ff.rẽ ra.hab.Nã ſnĩa,quo ad ipſum procuratorẽ,reſpectu dñi nõ tenet, niſi tacitè ɔſentiat ,ut eſt dictũ. Aliqñ ſnĩa eſt nulla ex alio defectu nõ deſcendente à ɔſenſu partiũ : & tũc opus eſt nouo ɔtractu approbatiuo,per d.l.2. Appellatio verò nõ approbat ſententiã,imo expreſsè impugnat, vt ibi per eũ.¶ Cui adde Bal.in c.1.poſt principiũ, ibi, q̃ro an ſnĩa. de re iud. vbi dicit,ſnĩam poſſe ratificari ɔſenſu nouo, per d.l.2. Per ɔtradictionẽ verò nunquã ratificat, ẽt appellando, vel ad bonũ virũ recurrendo, niſi ɔtradictio habeat ĩplicitũ conſenſum:d.§.falſus. Adde ẽt Car.ɔſ.71.inc.oĩs meæ charitatis.in ſecũdo dub.ver.ĩ cõtrariũ.vbi dicit, ꝙ ſi partes ɔſentiant ſententiæ nullæ,nõ validat: ſaluo, niſi per viã noui pacti. Ita intelligit d.l.2.Vide eundẽ in ɔſ.74.inci.Do.Abb.ſancti Benedicti.ver.ad terriũ.in fi. vbi dicit idẽ.¶ Et adde,ꝙ talis approbatio interpretabit vt pactũ,nõ vt ſnĩa: & ſic non trahet ad incognita, iuxta l.tres fratres.ff.de pac.Ex quo verbo capias modũ loquendi.Et adde Cal.de re iud.ɔſ.8.inci.An ſnĩa . in 1. col.vbi dicit,ꝙ ſnĩa nulla approbata pacto,nullo reſpectu nõ regulat vt ſnĩa,ſed vt pactũ,qđ eſt vtile.¶ Adde ẽt Pe.de Anc.ɔſ.67.inci.Querela expoſita.col. 3. nu. 6. verſ.itẽ ſnĩa.vbi dicit, quòd partes nõ pñt ſnĩam cõfirmare, niſi omiſſa eius authoritate deueniãt ad actũ aptũ inferre ɔſenſum nouum.Sic intelligit d l. 2. ſm eũ. Pro quo adde Imo in c.3.ver.& attẽde.de proba.vbi dicit,ꝙ licèt partes nõ poſſint validare ſnĩam nullã,vt ibi ibi in gl.hoc eſt verũ,vt valeat tãquã ſnĩa:ſecus,ſi ut pa-

8 ctũ,per d.l.2.¶ Adde† ẽt Bal.in c.cùm cãm . in vlt. col. de teſti.vbi relato Inno.qui dixit, atteſtationes nullas poſſe ratificari,ſnĩam verò nõ:ſubdit, limita hoc vltimũ,niſi ratificatio trãſeat in ɔtractũ vallatũ traditiõe, vel ſtipulatione.Allegat pro ſingulari d.l. 2.¶ Et dixit mirabilr̃ do.Car.in ſuis notis cauſarũ, no. 198.inci.ꝙ ɔfeſſio Bartholomæi.ꝙ ſi vnus ɔfitet ſe iniuſtã litẽ fouiſſe,validat ſnĩa nulla vi pacti, ẽtſi alia pars p̃ſens tacuit, qa in actu vtili tali nõ erat opus loqui.Inn.in c.ĩ geneſi. de elec.& de iſta no.puta loqui eũdẽ Car. in c. cùm ex officij.in vlt.col.de p̃ſcri. vbi refert ſe obtinuiſſe, cùm eẽt lata ſnĩa ꝑ falſas allegatiões ẽt ɔtra abſentẽ,& iciẽte victore,& ſic nulla,ꝑ l.ſi p̃tor.§.Marcellus.ff.de iudi. tñ ſi victus approbauit ſnĩam, nõ audiet agens de nullitate.per d.l.2.licèt multi aliter dicerẽt, & male, ſm eũ. ¶ Adde ẽt Imo.in c.de cauſis.in 5.col.de off.dele.vbi dicit,ꝙ ſi partes volũt,vt iudex procedat omiſſo iuris ordine in ordinarijs,vel in ſummarijs,reſpectu eorũ, q̃ tãquã ſubſtãtialia ponunt in cle.ſæpe.non pñt:ſecus, ſi volunt,ꝙ vt arbiter procedat:& reprehendit do.Ant.ibi dicentẽ, quòd vi pacti renũciari põt dictis ſolẽnitatib. Sed ſalua qñ paciſcent poſt proceſſum, vt ꝑ Imol. in l. filio præterito.de iniuſ.rupt.& irri. teſta. & Ana. in ca. qa in oĩbus.de vſu.& Bal.in d.l.cùm antea.& in d.c.cũ cãm.de teſti.¶ Hæc & ſimilia declara primò ex verbis Bal.in l.error.C.de iur.& fac.igno. & in l.j. poſt prĩ.C. de iuriſd. om. iud. vbi firmat ſnĩam latã expreſſo iuris errore nullo partiũ ɔſenſu poſſe ɔfirmari. Non obſtat d.l.2.qa ius ɔſtitutiõis nõ põt pacto priuatorũ mutari, & iõ nõ ſufficit,ꝙ ſit lata de voluntate partiũ. Cogitabitis:qa verba Bald.videnẽ mihi tẽdere ad ɔſenſum approbantẽ ſnĩam vt ſnĩam,nos verò vt pactũ.Niſi dicas pactũ ɔtra formã l.nõ valere,vt dixi ſ.eod. ca. ſi diligẽti.in ſecũda ſallẽtia.¶ Secũdo declara ex dictis domi. Abb.in c.examinata.ĩ vlt.notab.infrà de ɔfir. vtili. vel inutili.vc3,ꝙ vbi vitiũ nullitatis ſnĩæ nõ depẽdet à ɔſenſu partiũ,qa mã nõ eſt reducibilis in pactũ, tũc nõ procedit d.l.2.ſed ſolum, vbi mã cadit in pactũ: & hoc per tex.ſingul.in d. c. examinata.qđ dictũ cõmẽdat do. Mari.ɔſ.mihi 62.inci.monaſteriũ ſanctę Iulianę.¶ Tertiò declara ex dictis dom.Abb.ɔſ.92.inc.Cõtra ſnĩam. poſt prin.vol.1.vbi dicit,ꝙ tale pactũ dẽt fieri ꝑ modũ ɔtractus,ꝑ notata in l.1.C.de pac. Itẽ nõ põt fieri in criminalibꝰ.vbi agit de pœna ſanguinis,qa nemo eſt dñs & c.l.liber homo.ad l.Aquil.Dixi in c.prudẽtiã.de offi. dele.& pro hoc vltimo facit declaratio p̃cedẽs.¶ Vltimò declara,dũ modo tale pactũ ſit veſtitũ, vt ꝑ Bal.ĩ c. cum cãm.& oẽs p̃dictos.Qđ intellige ſanè de iure ciuili,ſecꝰ de iure Canonico,quo ſufficit nudũ pactum.c.1. cũ mã.de pact.& ita in terminis ſignat do. Abb. in c.dilecti.verſus fi.de arbit.& ibi inuenies notãter, ꝙ à laudo ꝑ pactũ approbato recedi nõ p̃t ſoluta pœna.¶ Iſtis

9 †iũge Bal.in l.reſcripta.C.de precib.Impe.offe. ubi dixit,ſolũ Papã poſſe ratificare ſnĩam nullã. Ad quod vide Inno.& alios in c.1.de ɔfir.vti.& iſtis adde Bal. in c. dño guerrã.poſt prĩ in tit.hic finit lex.ubi ſimplr̃ dicit, ſnĩam latã ab excõica to nõ poſſe ratificari. Allegat Io an. An.c.aduerſus.de immu.eccl. & uide Flo. in d. l.2. C.cõmu.utri.iud. ubi illã l. facit ſingularẽ, ſed tu ex dictis locis-apoſtillabis apoſtillãtes ĩ d.l.2.¶ De argumẽ

a to à ɔtrario ſenſu [a] inuenies ad ſaturitatẽ in vi.locis,uidelicet ꝑ dom.Ant. Imo.& Abb.in c.cùm Apoſtolica.de his,q̃ fi.à p̃la.ꝑ Ioã.An.& dom.Anto. in c.publicato.de elec.ꝑ Bal. & Sali.in l.ɔuenticulã.C.de epi.& cler.ꝑ Dom. in c.quicũque.9.diſ.ꝑ Lud.in l. ſi cùm dotẽ.in ulti.chart. principij, ſol.mat. ꝑ Salic.& Lud.in l.j.ff.de off. eius,cui man. eſt iuriſd. quorũ plenitudo põt breuiſſimè ſummari,ꝓ vtilitate pauperũ,unde fit regula,ꝙ tale argumentũ procedit & eſt fortiſſimũ, ut dr̃ ĩ d. l.& gl.in d.c.1.quodcũque.Imo dicit, Dom.in c.1.prima diſ.ꝑ gl.in uerbo, ꝓhibet, ꝙ illud, qđ colligit à ɔtrario ſenſu.dr̃ expreſſe cõprehẽdi.¶ Am-

a Senſu. *Adde in quibus caſibus ſumi debeat & in quibus non, vi. copicſe, & nota per Socin.in conſ.145. incip.viſis inueſtiturũ verſi- præterea.cum verſ. ſeq. in 2.par.& conſil. 278.incip. in quæſtione vertẽte, ver. præterea nõ debet in d.par. vbi etiã ꝙ nõ dẽt ſumi ad correctionẽ iuriũ.*

10 plia† primò ẽt in uerbis ɔtrahẽtiũ,l. inter ſocerũ.§.cum inter.ff.de pac.dotal.q̃ ad hoc ẽ ſingularis,ſm Abb.in d.c.cũ Apoſtolica.Et intellige, qñ ĩ caſu ɔtrario eſt eadẽ,uel maior rõ. Bal.in l. apud anti-

11 quos.C.de fur.¶ Amplia † ſcđo ẽt in reſcriptis. Gloſ.in l.ſi procuratorẽ.§.ſi ignorãtes.ĩ uer. ĩtelligere. ff. mãd. & eſt ſing.ſm Sali.in d.l.ɔuenticulã.& Sali. & Ro. in d.

12 l.j.ff.de offi.eius,cui man.eſt iuriſdictio.¶ Amplia† tertio ẽt in ultima uolũtate,l.ſi legatũ purè.ff.de adim. lega.niſi in caſu l.fi.in prin.ff.de lęg.2.ubi proteſtatio derogatoria ad actũ ſurgẽs à ɔtrario ſenſu uerborũ non ſufficit ad inualidadũ actum poſtea ſecutũ. in quo latè inſiſtit Inn.in l.ita ſtipulatus.de uer.obl.uel. niſi reſultaret turpis,aut reprobata diſpoſitio,l.2.C.de cõd. inſer.

13 ¶ Amplia quartò,ẽt † in ſẽtẽtijs,l.Põponius. §.ſed in his.ff.de procur.l.ſi inter te & me.ff.de excep.rei iud.Et iſtas ampliationes ponit Lud.in d.l.ſi cum dotẽ. ad fin. prĩ.¶ Fallit primo,ubi reſultat intellectus ɔtra alias leges.Gl.hic,& ĩ c.quãto.ĩ uerbo moderatas.đ uſur.& gl. 2.ĩ c.1.de ęta.& quali.ĩ 6.& ĩ cle.1.ĩ uerbo,obſeruare.ĩ fi. de ſen.excõ.& gl.4.in c.nõ ſolum.de appel.ĩ 6. & gl.4. in c.admonere.33.q.2.& gl.3.ĩ prin. & in c.licet.de priui.in

ui.in 6.& gl.3.in c.2.ſ.eo.& Inn.in c.cùm ſup ante fi.1. gl.de cau.poſ.& Arch.ĩ c. beatus.3.q.4. facit gl.trita ĩ c. cupiẽtes.§.ꝙ ſi ꝑ 20.in verbo,petere.de elec.ĩ 6.dicẽs,ꝙ ꝑ ſubauditiões nõ inducit legũ correctio.¶ Ab hac fallẽtia excipe duos caſus.¶ Primꝰ,vbi lex noua nihil operaret,niſi ĩducẽdo eã à ɔtrario.gl.ĩ l.nulla.ĩ verſ.1. niſi. iũcto tex.C.de epi.& cle. q̃ ita ĩtelligit auth.diaconiſſa. eo.ti.& illã gl. multũ no.Raph. Ful.ibi,& ĩ l. vt liberis. C.de colla.& Lud. in auth.ex teſtõ.eo.ti.& in d.l.ſi cũ dotẽ.in pri.& Bal.no. ĩ l.obſeruare.§.ꝓficiſci.in 3.q ad fi.đ off.ꝓcõſu.¶ Intellige,vt dixi,vbi l.eſt noua:aliàs nõ valet,in l.nemo.C.de iuriſ.om. iud. Nã iõ hæc dicunt ĩ l.noua:qa vr̃ legiſlator velle tũc aliquid noui inducere. ¶ Secundus caſus,vbi corriget l.antiqua in genere,nõ in ſpecie:& ita põdera gl.in verſ.apoſtolicis. in cle. ꝑ literas,de p̃ben.Nã collige tacitè à ɔtrario, ꝙ legatus nõ ɔfert hoſpitalia & beneficia,de qbus ibi: & tamẽ de iure poterat beneficia ɔferre,c.2.de offi.leg.in 6.ſed de illis nõ dicebat in ſpecie:& iſtud reputãt Mode.nouũ in c.2.ſ.eod.Tu ɔſidera,quòd illa nõ dicunt beneficia,per no.in cle.quia ɔtingit.de reli.domi.¶ Itẽ fallit dicta regula,vbi eſt dicto Præſertim,Maxime,vel ſimiles:qa illæ inducũt maiorẽ rõnem in caſu ɔtrario: & ſic nõ arguit,ſecus in ɔtrario.Ita Dom.in d.c.quodcũq;.& gl.in l.illud.in ver.æſtimamus.ff.ad l.Aqui.in l.cùm p̃tor.in prin.in ver.vr̃.ff.de iud.Bal.in l.apud.C.de fur.¶ Idẽ in verbis narratiuis,vt Io.An.& do.Ant.ĩ d.c.cùm Apoſtolica.qa nõ diſponũt:c.ſi Papa.de priui.in 6.cle.fi. de ſent.excõ.ergo nõ arguit à ɔtrario,facit gl. in verb. nõ teneri.in c.2.de dolo & ɔtu.in 6.cum cõcor.quas addi di in c.j.in fi.fall.de ɔſtitu.niſi intẽtio diſponẽtis fundaret in illis.Imo.in d.c.cùm Apoſtolica.per cle.j.de probat.¶ Itẽ fallit in verbis cauſæ impulſiuæ,non finalis,q̃ nõ põderant à ɔtrario. Dom.in d.c.quodcunq;. Bal.in d.l.ɔuenticulã.do.An.in d.c. cũ Apoſtolica. Idẽ in verbis cauſæ finalis, qñ eſſent duæ,qa non arguit à ɔtrario à ceſſatione vnius,ſm p̃dictos: ar.§.affinitatis. Inſtit.de nupt.Idẽ in verbis modalibus,in quibus nõ arguitur à cõtrario à ceſſatione modi:Spec. de diſpu.§. poſt hæc ver.vltimò nõ ob.intellige ſm Imo.in d.c.cũ Apoſtolica.vbi modus reſpicit fauorẽ eius,cui adijcit l.Titio cẽtũ.in prin.ff.de cõdi.& demõ.ſecus ſi alterius , qa poterit ſemper argui à cõtrario,mõ non ſeruato,ꝑ l.j.C.de his,q̃ ſub modo.Quid aũt de verbis negatiuè ꝓlatis,eſt dubiũ,vt ꝑ Bal.in l.2.C.de cõd.inſer.põdera do.Ant.& alios in c.ex parte.de ſpon.de eo,q dixit nolo aliquã in vxorẽ, niſi te.¶ Vltimò fallit in ſtatutis,q̃ ſumpto tali

a argumẽto corrigerẽt ius cõe. [a] Bar. in l. oẽs populi.in 6.q.ff.de iuſt.& iu. Bal. in d.l.apud.& in l.j. C.de inutil. ſtipul. Sal.& Ful.in d.l.cõuenticulã.do.Ant. & alij in d.c.cùm Apoſtolica. Bald.& Imo.in l.q teſtamẽto.§. mulier. ff. de teſtam. Rõ,qa correctio iuris fieri nõ debet,niſi expreſsè reperiat,l.præcipimus.C. de appel. Sed iſte ſenſus ſumptus à cõtrario eſt tacitus & coniecturalis.Gl.2.in l.2.C.de cõd.inſe.d.c. cũ Apoſtolica.in verbo,indirectè.Notat expreſsè Dom.in c.qualis. ꝑ illũ text. 25.diſt.Quicquid dixerit in d.c.humanũ genus.Ergo,&c.¶ Hãc fallentiã reſtringe duobus modis. Primo dũmodo ſtatutũ aliquid operet, nõ arguendo à cõtrario,ſecus, ſi nihil,qa tũc arguerẽt ẽt corrigẽdo ius.Ita Bal.in d.§.ꝓficiſci.prout eſt dictũ de l. cõi in primo caſu primæ fallẽtiæ.¶ Stãte ergo ſtatuto,ꝙ nõ extãtibus maſculis fęminæ ſuccedant. ſequit à contrario,ꝙ ipſis extãtibus non ſuccedãt,quãuis corrigat ius cõe.de quo in l.maximũ.C.de lib.p̃ter. qa ſtatutũ alias ſuperflueret.Ita Bal. & Pau.de Caſ.in d. l.conuẽticulã.dicẽtes, Dyn.ita conſuluiſſe Florẽtiæ.Sequit Per.de Anc.in c.ſuſceptũ.ver.& ꝑ iſta,q̃ dicta ſunt. de reſc.in 6.dicens caſum,q ſumit à contrario,in ſtatu

a Ius cõmune. *Adde idem tenentẽ do. Soci.in cõſi. 64.incip. in cauſa vertente. verſicu. præterea dictum ſtatutum.circ.medium.in j part.& conſi.8 1.in præſenti cõſultatione cir. med. 3. colum. in d.par. & cõſ.147 incipie. viſa facti contingentia. verſicu. Quarto quia non in d. parte.*

to nõ haberi,ꝓ omiſſo.Sequit etiã Imo.latiſſimè in d.l.

b ſi cũ dotẽ [b] & do.Abb. in d.c.cũ Apoſtolica.& Pan.ɔſi.334. inc.Primus caſus,& latius in d.§.mulier.l3 aliter firmet Rom.ĩ d.l. ſi cùm dotẽ, nõ bene euitãs, ꝙ eſt dictũ de ſuperfluitate ſtatuti.Bene facit ɔſiliũ Pet. de Anch.mihi 213.inc.Pro iſto p̃re inſtituto.volẽs, ꝙ ſtante ſtatuto, ꝙ mulier nõ habẽs filios poſſit teſtari de ſua dote, vult à cõtrario,ꝙ ſi habet,nõ poſſit.¶ Nec obſtat, ꝙ per ſubauditionẽ nõ inducitur correctio.gl.in d.§.ꝙ ſi ꝑ 20.qa eſt duplex rñſio. Prima,ꝙ ſenſꝰ ſũptus a ɔtrario differet a ſimplici ſubauditiõe.Scđa,ꝙ iſtud tollerat,ne ſtatutũ ſit inane.Sic argumẽto doctrinę Bar.ĩ l.4.§.p̃tor. de dã.ĩfect. cũ ɔcor.attento,ꝙ idẽ eſt in l.cõi,vt in prima fallẽtia dictũ eſt.¶ Scđo reſtringe hãc fallẽtiã,vt ꝓcedat,prout in ea dixi,videlicet qñ corrigeret ius cõmune:ſed quando diſponeret in caſu nõ ꝓuiſo à iure cõi,tũc in ſtatuto poterit argui à ɔtrario.Ita Bar.ĩ d.l.oẽs populi. & Bal.ĩ l.2. in prin.C.de ɔdi.inſer.& do.Ab.ɔſi.75.in 1.uol.Sal.in l. ɔuenticulã.Imo.in d.c.cùm Apoſtolica.ꝑ Alb.ĩ prima parte ſtatutorũ.q.10.Ratio: qa ſi hoc eſt in ɔtractibus, vt in prima ampliatiõe,& tñ in eis fit ſtricta interpretatio,l.qcquid.de verb.obl.fortius in ſtatutis.Non obſ.ꝙ caſus improuiſus à ſtatuto ſemper reperit ꝓuiſus à iure cõi,aut in ſpecie, aut per ſimile,l.nõ poſſunt.ff.de legib. per quã rationẽ iſta reſtrictio eſſet falſa, ſm Benedictũ in l.ſi quis locuples.ff.de manum.vind.quia imo multa reperiunt,q̃ non ſunt deciſa,nec in ſpecie,nec per ſufficiẽs ſimile,& iõ tene reſtrictionẽ ɔtra Dominicũ. ĩ d.c. qualis.¶ Ab hac aũt reſtrictione excipe tres caſus. Primus, vbi ꝑ arg. à ɔtrario ſtatuẽtes incurrerẽt pœnã.Ita ꝓbat gl.in verbo, facere.ĩ cle.j.de vſu. de qua facit feſtũ do.Ab.ibi in prin.& ſequit Imo.ibi. & Car. ĩ prin.q.22. & Lud.ĩ ſing.108.inc.Tu habes.& cõiter tenet.& in d.l. ſi cũ dotẽ.& Lauren.de vſur.q.148.& Bal.in l. gallus.§. ille caſus.ff.de lib.& poſt.in l.ſi eũ.§. q iniuriarũ. ff.ſi qs cautio.& ĩ auth.ad hæc.C.de uſu. Tu ɔſidera, ꝙ in caſu illius gl. per argumentũ à ɔtrario corrigeret ius Canonicũ,ergo ſumus in caſu fallẽtiæ.¶ Secũdus caſus,quã de ſtatuto cauet,ꝙ ſtatuta ſeruent ad literã,quia non arguet à ɔtrario.Ita ſentit Bal.in l.2.verſ.ſi autẽ verba deſiderãt.C.de pat.qui fil.diſtr.dicẽs ꝙ litera dicit,quæ oculis cernit,nõ quę intellectu percipit,per l.j.ff.de his,quę in teſtamẽto delen. Facit, qđ no.Ang.in l.ſi ita ſcriptũ. ff.de lib.& poſth.& quod no.Imol.in c.P. & G.de offi. deleg.dicẽs,illud, quod ſumit argumentatiuè, nõ eſſe expreſſũ.¶ Tertius caſus,ubi ſtatuto caueret,ꝙ ſtatuta nõ recipiãt intellectũ extraneũ, vel ſubauditũ. Ita Bal. in l.2.C.de ɔdi.inſer.ꝑ gl pe.ibi.Et facit,qđ ipſe notat in d.l.maximũ.& ſequit Pet. de Anch. in rep.ca.primi,ad finẽ,de ɔſt.Et facit dictũ Dom.ĩ d.ca. qualis.cætera dic, vt ĩ locis primò notatis,maximè ꝑ Lud ĩ d.l.ſi cũ dotẽ.

b L. ſi cum dotẽ. *Adde & vi. ibid. ad hoc Alexan.de Im.in vlt.col cũ cõcor. ibi ꝑ eũ ſignatis.& in l.1.de off. eiuſ.col. 18. & in conſi.17.2.par.et Ang.in d.l.ſi cum dotem.in prin.*

SVMMARIVM.

1 *Transferens domicilium poteſt cõueniri de contractu facto in primo domicilio in ipſo loco contractus.*

2 *Laicus factus clericus , an & quando poſſit conueniri in iudicio ſeculari de geſtis in habitu laicali.*

CAPITVLVM XIX.

PRopoſuiſti. ¶ Legitimè citatus tenet corã citãte causã ꝓſequi,nõ obſtãte,ꝙ poſt citationẽ mutauerit forũ.H.D.¶ Trãſferens† domiciliũ

1 põt ɔueniri de ɔtractu facto in primo domicilio in ipſo loco ɔtractus. Dom.Ant.& Ab.hic poſt Spe.Adde Car.ĩ cle.paſtoralis.ĩ 6.char.verſi.ſexto q̃ro. de re iud.& ibi addit, ꝙ debet citari ĩ loco noui domicilij,ꝑ l.2.& fi.C.vbi in rẽ actio.¶ Intellige hoc ꝓcedere,quãdo vnã cũ mutatione fori non mutat ſtatus perſonæ,ſecus ſi mutaret ſtatus, puta,quia laicus poſt contractum

Universidad de Deusto
Biblioteca

tractũ à se celebratũ efficeret clericus: qa tunc corã pri
mo iudice seculari rõne ɔtractus ꝑcedentis nõ poterit
ɔueniri. Ita dixit Ia. Bu. in l. quisquis. 2. C. de episc. & cler.
ꝑ illũ tex. in fi. cũ ibi no. vbi nulla alia rõne ꝓhibet pri-
mipilarius clericari post finitũ officiũ ante redditã ad-
ministrationẽ, nisi qa corã iudice ecclastico esset cõue-
niẽdus. & idẽ Cy. & Bal. ĩ auth. cã. co. ti. & do. Ant. hic,
& Bal. in c. 1. de eo, q bellica arma depo. allegat gl. in l.
2 nemo põt. de leg. 1. ¶ Gñaliter † aũt de laico facto cleri
a co, qñ eximat à iudicio seculari [a] circa gesta ĩ laici habi
tu, dedi remissionem in c. fi. in 8. fall.
de const. Secundò circa hęc adde, ꝙ
ẽtsi ante trãslationẽ domicilij alibi ɔ-
traxisset, quàm in primo domicilio,
adhuc ꝑt ɔueniri in primo domicilio,
l3 nulla citatio facta fuerit: sẽtit Bar. ĩ l.
2. C. de iurisd. om. iu. & sequit Im. hic di
cẽs, istũ tex. limitari ꝑ illũ, vt non ꝓce
dat, qñ ɔuenit ex ɔtractu ẽt alibi gesto.
¶ Contrariũ tenet do. Ant. & Ab. hic
intelligẽtes d. l. 2. in ver. tpe ɔtractus,
s. ibi. gesti. Idẽ Sal. Ang. & Pa. de Ca. ibi
& Ang. in l. hęres absẽs. §. 1. ff. de iu. &
ita puto sensisse Bar. in d. l. 2. & ꝓ hoc,
qa frustra põderaret hic ꝑoccupatio,
si solus ɔtractus sufficeret. Et restrĩge
istũ tex. vt nõ loquat, qñ cõuenit ex cõ
tractu, id est, ꝙ tũc nõ sit opus ꝑuentio
ne, est nimia violẽtia, si tñ ɔtract9 fuis-
set gestus in ipso priori domicilio, ꝓcederet ɔclusio ꝑce
dẽs. ¶ Limita istũ tex. vbi reus fuisset ɔtumax, qa nõ po
terit allegare hãc ꝑuẽtionẽ ĩuito actore: & sic habes ca
* sum, ĩ quo ꝑuẽtio nihil operat. Bar. & oẽs * in l. quãuis.
de dam. ĩfec. sequunt do. Ant. & do. Ab. hic, & do. Abb.
in c. ex tenore. s. de rescr. ¶ Ampliauit ẽt. si ɔtumax ad
primã citationẽ velit purgare morã solutis expensis, &
dato fideiussore de iudicio sisti: qa si actor nõ vult, non
ꝓdest. Ang. ɔtrà in d. l. quãuis. qa purgata ɔtumacia prę
uẽtio reassumit vires, ꝑ istũ tex. & d. l. si qs postea. Tene
ampliationẽ ſm Imo. ĩ d. l. quãuis. Et hoc, vbi ius actoris.
esset factũ deterius, adeo ꝙ remaneat ĩ dãno. nõ obstã-
te purgatiõe, ſm Pau. ibi. vbi autem nõ esset hoc dãnũ,
Ang. bene loquit ſm Lud. ibidẽ, quẽ vide. ¶ Limita ẽt,
nisi primus iudex esset negligẽs: qa ꝑuẽtio nihil operat
inuito actore, ſm ꝑdictos ampliãtes, etiãsi iudex offerat
se ad diligentiã. Sed in hoc Ang. cõtrà ꝑ c. si à iudice. de
apell. in 6. Sed nõ facit, ſm Imo. & Romã. ibi. qa loquit,
vbi actualr grauauit nos, vbi neglexit ius dicere, q̃ diffe
rũt. Nã primo casu appellat: scdo adit superior ꝑ quęre
lã, c. 2. de exce. in 6. Tene Ang. qa vr eadẽ ratio in ꝓposi
to vtroque casu. Et licèt à tarditate iudicis nõ appellet,
l. fi. §. illud. ad fi. ibi, tarditatẽ iudicis ĩ q̃relã, C. đ tẽp. app.
tñ, vbi cẽt reqsitus ad diligẽtiã, appellaret. Io. An. ĩ c. dile
cto. de app. not. Ab. in c. ex parte. lo vltimo. in 1. col. eo.
tit. ¶ Alias [b] 11. limitatiões, in quibus
b non attendit præuẽtio, posui in c. ex
tenore. de reg. ¶ In q̃stione đ priore
monito, ne recedat, reꝓbat Mari. pri
mũ mẽbrũ Abb. qa omnis inquisitio
fit ĩ ꝑsonã: iõ finis officij nõ euitat visi
tationẽ. Dic ɔtrà, qa non oĩs visitatio
fit ꝑꝑ crimẽ, sed ad reformationẽ, per
no. ĩ c. ea, q̃. đ sta. mo. Procederet dictũ
Mar. vbi specialr scriberet ꝓ crimine
ꝑlati. Et ita no. dictũ d. Ant. ꝙ illa for-
ma scribẽdi æqpollet citatiõi, dato ꝙ
sit extraiudicialis. ¶ Sufficit vnica ci-
tatio in casu isto, oẽs hic, Arch. in c.
nõ ita. 2. qnæst. 7. glo. in clem. 1. de fo-
ro compet. & domin. Anton. in cap.
quoniã contra. de ꝓbat. in 3. charta.

a Seculari. *Adde ad hanc materiã Tancr. in sum. de iuris. q. 3. Ale. ĩ l. pe. ff. de iuris. om. iu. col. vlt. ver. extra glo. cũ concor. ibidẽ per eũ signatis & in l. si quis postea. ff. de iudi. vbi vi. Ang. Pet. de Su. & omnes doc. Alex. in l. 1. ff. de pœnis. et Oldra. consi. 4. inci. Quod laicus delinquens.*

b Alias. *Adde tu aliam pulcherrimam limitationem ad istũ tex. & l. si quis postea. ff. de indic. in quibus iuribus dicitur, ꝙ priuilegium fori superueniens, postquam quis est præuentus coram vno iudice, non eximit illum ab illo iudice. Hoc limitatur, vt procedat quãdo priuilegium fori esset concessum ad postulationem partis: secus, si motu proprio superioris. Ita tenuit gloss. in l. qui autem. ff. si quis cau. in 2. parte, Bar. in l. 1. ff. de pœn.*

SVMMARIVM.

1 Iudex delicti an possit citare extra territorium.
Imperator an possit citare in terris ecclesiæ. post num. 1. versi. respondent primò.
Iudex non potest citare existentem extra suum territorium. Hæc pro regula ponitur, quæ decem patitur fallentias, quas facile est hic videre vsque ad num. 5.
5 Priuilegium qualiter & quando perdatur propter delictum.
6 Exempti sunt subiecti generali interdicto ordinarij. Vide qualiter, post nu. 6. ver. & no. quod exempti.
7 Exẽptus potest capi & remitti ab ordinario, qñ timetur de fuga.
8 Vagabundus si non vult satisdare de respondẽdo in loco domicilij, an debeat audiri. Et quis dicatur vagabundus, vide ibidem.
9 Iudex remissurus reum, qualẽ cognitionẽ adhibere debet. nu. 10.
11 Consuetudo de non remittendo an valeat propter crebras petitiones denegatas.
12 Iudex delicti an possit punire suo statuto.
13 Delictum inchoatum in vno loco & consummatum in alio, quis iudex punire possit. nu. 14. & 15.
16 Statutum puniens visitantes moniales sine licentia non ligat visitantes exemptas, quia non perficit delictum ingrediendo locum.
17 Contrahentes quibus modis sortiatur forum nu. 19
18 Gabella debet solui in loco contractus, non in loco destinationis.
20 Viator si promittit soluere, vbi contrahit, potest ibi conueniri.
21 Iudex domicilij ad petitionem iudicis contractus citare potest, ut iudex contractus discutiat obligationem personalem.
22 Remissio non fit in contractibus. Et hoc est regulare, quæ regula patitur 7. fallentias, vt hic videre poteris.
23 Forus domicilij est generalis, & ordinarius concurrens cum quolibet foro. extende vt ibi.
24 Represaliæ si concessæ sint contra certos homines, intelligitur de subditis ratione domicilij tantum.
25 Ius reuocandi domum quale sit, & quando habeat locum.

CAPITVLVM XX.

Licèt ratione delicti. ¶ In Romana
curia qlibet clericus ɔueniri põt, l3 aliàs
specificè ibi forũ non sortiat, hẽt tñ ex cã
ius reuocãdi domũ. H. D Gl. 1. † Vtrùm
1 iudex delicti possit citare extra territoriũ. Bar. ꝙ sic, in
c l. j. ff. de requi. reis. [c] ¶ Addũt Mo. Bar.
in extrauag. ad reprimẽdũ. in verbo,
per edictũ. Ang. ĩ l. fi. ff. de iurisd. om. iu.
& ibi dixit, ꝙ egeret decisiõe, & Sal.
in l. oẽs. §. si verò apparitor. C. de episc.
& cle. Pet. de Anch. ĩ §. ɔtrahẽtes. cle.
pastoralis. de sent. & re iu. & Raph. in
d. §. si verò apparitor. vt latiùs ꝑ eos.
¶ Rñdent primo ad cle. pastoralis, ꝙ
imo imperator põt citare ĩ terris ec
cl. ꝑꝑ reliquias veteris dominij. dic ɔ
trà ꝑ c. Cõstantinus. 95. dist. vbi fuit fa
cta totalis incorporatio, Ergo nullæ
reliquiæ remãserũt, vt per Ioã. And.
in c. Romana. §. debet. de appel. in 6.
¶ Rñdent secũdò ad illã clementinã,
ꝙ nos loquimur in delinquẽte in lo-
co citãtis. Sed ĩ d. cle. rex semper fue-
rat extra locũ citãtis. Patet ibi, in eo-
dẽ regno cõtĩnuũ domiciliũ. Dic cõ-
tra ꝑꝑ princ. illius tex. in versic. à suis
stipendiarijs. iuncta regula, qui ꝑ aliũ.
Et iõ omnes doc. in d. cle. dicũt ꝑ illũ
tex. ꝙ mãdans delictũ fieri, efficit de
foro loci, vbi fit. ¶ Tertiò respondẽt,
ꝙ fuit speciale ꝑꝑ regiam dignitatẽ. Dic. cõtrà, quia in
ver. ꝙ si punitio. præsupponit ꝙ si fuisset citatus à iudi-
ce, vbi degebat, potuisset ab imperatore puniri, nõ at-
tẽta dignitate. Itẽ illa nõ ꝓdest delĩquẽti, vt hic ꝑ Doc.
loquẽtes de archiepiscopo delinquente in diœcesi epi.
¶ Itẽ allegãt Bal. in c. cùm olim. de dolo & cõtu. quòd
iudex intra territoriũ põt citare voce præconia, quæ
audia-

c Reis. *Adde ad materiam Alexan. in l. fin. ff. de iuris om. iudi. colum. vlt. versi. itẽ facit, & in l. j. q. 1. de postu. re. in vlt. car. Cy. in suo consil. inci. statuto ciuitatis. Old. consil. 88. inci. Tertio quæritur. & Rot. in antiq. 13. incip. vtrum valeat. tit. de consue. & Soci. cõsil. 147. inci. non inutilis. vers. præterea. vbi ponit, qualiter citatio debeat fieri extra territoriũ. & an per nuntiũ citantis.*

audiat extrà. & subdit, ꝙ fugiẽs captus in alieno territo
rio in actu fugæ debet relaxari. ¶ Itẽ referunt subtilia
dicta Rap. in d. §. si verò apparitor. & rñdẽt in parte, vt
hic per eosdẽ, & patebit clarior rñsio ex prima fallẽtia
sequenti. ¶ Tu verò sequere Ang. solẽniter hũc passũ
potentẽ in disputatiõe inc. Bononiẽsis. in 4. col. vers. de
scendẽdo igit. vbi relatis & reprobatis quinq; opiniõi
bus decidit ꝓ regula, ꝙ existens extra territoriũ citãtis
nõ põt citari, nec re, nec verbo. ¶ De citatiõe reali con
stat, qa illa est executio, q̃ nunquã fit extra territoriũ, c.
postulasti. s. eo l. cũ vnus. §. fi. ff. de bo. authorita. iu. pos-
sid. ¶ De verbali ꝓbat sic, qa act9 citatiõi sumit effectũ,
& robur solũ à potestate tributa ꝑ citãtẽ, & habet se di
cta citatio ad interlocutoriã de citãdo, sicut se habet ef
fectus ad cãm, & executio ad merũ dispositionis actũ.
Initiũ ergo ipsius nõ põt oriri extra territoriũ, qa ĩ ipso
ortu terret citatus ĩcõtinẽti, sed ĩ alieno territorio nul-
lus terreri põt, sed semper terrẽdus est per iudicẽ eiusdẽ
loci, in quo qlibet magistrunculus maior est omni alio
magistratu nõ eiusdẽ loci, l. apud eũ. ff. de manumis. quę
nõ est alibi, ſm eũ. ¶ Ad idẽ cle. 1. de fo. cõp. ¶ Fallit sex
modis, ſm eũ. Primo, qñ subditus existẽs extra territo-
riũ nõ citat nũcio, vel epistola, sed per edicta ĩ albo po-
sita. Nã tũc interlocutoria, de citãdo & etiã ipsa citatio
expediunt intra territoriũ. nõ mirũ si pñt sortiri effe-
ctũ extra illud, sicut sentẽtia lata in loco tribunalis põt
ligare subditũ extrà existentẽ. Bar. in l. cũctos populos.
C. de sum. tri. & latè ꝑ eũdẽ. Ang. in primo dubio illius
disputationis. dixi s. eo. c. postulasti. Aliàs tenẽdo oppo
situ sequeret iniquitas, quia si rei criminis effugerẽt de
loco, vel debitores ex ɔtractu fugiẽtes & ꝑgẽtes ad lo-
ca ĩcognita nõ possent citari, fraudarent creditores &
rigor publicę disciplinę. Nõ obst. d. cle. Pastoralis. vbi ci
tauit edicto, qa ſm eũ non fuit decisio iuridica hoc re
spectu, sed bene iuridica, dũ ponit regulã de citatione
extra territoriũ. ¶ Sed aduerte accuratè, qa de Papa nõ
decet nos ita loqui. Vñ istud de edicto admittere, vbi ne
sciret loc9 residẽtiæ rei, & tũc fortè Cal. bene loquit, q e
quid dicat Abb. hic, videlicet ꝙ ẽt respectu ꝑsonæ pos-
sit citare, ex quo nõ põt iudex reqri. & sic sumus extra
casum cle. pastoralis: vbi nõ tenuit edictũ, qa rex nõ la-
titabat. si. n. posset tunc citare solũ respectu bonorũ, ni-
hil esset speciale ĩ latitãte. Nec esset aliqd speciale ĩ edi
cto, de quo omnes fatent, ꝙ differat in proposito à cita
tione. Nã & ipsa citatio respectu bonorũ tantũ semper
valet, vt ĩ §. ɔtrahẽtes. & notat Ab. hic. Ex qbus ɔprehẽ
dis nõ esse hic op9, ꝙ iudex sciat qualitatẽ sibi tribuẽtẽ
iurisdõnẽ, quia edicto citare põt latitatẽ, vbicũq; repe-
riat, ex quo ignorat à prin. vbi sit reus. Cęterũ si scit, vbi
reus est, vr requirẽdus iudex, vbi degit, & nõ esse locũ
edicto. & ita debebat fieri in d. cle. & sic euitat absurdũ
Ang. & saluat decisio Papæ. Et si ille nõ vult citare, vbi
degit, recurret ad eius superiorẽ, q eũ ɔpellat. arg. c. nul-
lus. de iure pat. ¶ Fallit secũdò, qñ iurisdictio citãtis nõ
est coarctata loco. Exẽplũ ĩ cõitibus Palatinis q per to
tũ Romanũ imperiũ habẽt potestatẽ legitimãdi spu-
rios & nãles. Nã si ipse comes in vna ciuitate legitimãs
citat ɔiũctos legitimãdi existẽtes extra territoriũ illius
ciuitatis, nemo dicit hãc citationẽ nõ tenere, ſm Ang.
sic intelligẽtẽ d. c. si verò appartor. vbi archiepũs & ꝑfe
ctus erant auditores gñales imperialis curiæ Romanæ
omniũ causarũ clericorũ, q in dicta curia introducebã
tur. Vñ post cãm introductã nõ est mirũ, si citare pote-
rãt in ꝓuincia ɔsistẽtẽ, sicut ẽt faciũt auditores gñales
2 Apostolicæ sedis. Qđ no. ¶ Tertiò † Fallit, vbi iurisdõ
citãtis nulli territorio cohæret, vt ĩ iudice delegato, qui
existẽs in vno loco citat existentẽ ĩ alieno territorio, ha
bet. n. potẽtiã terrẽdi in vtroque, sicut delegãs. 9. q. 3. c.
cũcta. ¶ Quarto fallit, vbi citatio ordinat principalr, nõ
ad obligãdũ citantẽ, vt cõpareat, vel det, aut faciat, sed
solũ ad effectũ simplicis intimatiõis. Exemplũ, si iudex
lata sñia in suo tribunali facit eã intimari extra territo
riũ nuncio, vel epistola. Ratio, qa actus intimatiõis nõ
est pars iudicij, nec actorũ. Ideo quolibet tẽpore expedi
tur, & per quẽcunque, etiã sine mãdato, l. itẽ veniũt. §.
petitã. ff. de pet. hære. gloss. magna in l. j. ff. de act. empt.
¶ Quinto fallit, si citãs omni iurisdõne caret, sed sim-
pliciter habeat notitiã, vt arbiter. Est. n. ĩ eo eadẽ ratio,
q in delegato carẽte territorio, l. sed si interpellatis. & l.
diẽ ꝓferre. in prin. ff. de arbi. ¶ Sexto fallit, vbi citatio
nõ stat ꝓprie in nomine citatiõis, sed in noĩe reqsitio-
nis vt illa, qua vtunt Canonici volẽtes ad actũ electiõis
ꝓcedere. c. cũ nobis olim. de elec. c. vlt. eod. tit. in 6. hæc
Ang. dicẽs iura sic reduci ad ɔsonãtiã luculẽtã. ¶ Septi
3 mo † fallit vltra ipsum, ꝓut colligit ex dicto Bal in l. te-
stamẽta. ad fi. C. de testa. dũ dicit, ꝙ citatio, qcunq; pu-
tat interesse, ɔpareat, extendit etiã ad forẽsem. & ita di-
cit fuisse Perusij ɔsultũ per antiquos sapiẽtes, qa potius
sapit edictũ, q̃ citationẽ. Itẽ nullũ terret, nec astringit,
sed potius requirunt ad volũtatẽ exquirendã q̃ ad cau-
sam. Et ista fallẽtia satis ɔuenit cum prima, illa tñ loqui
tur in citatiõe arctãte. ¶ Octauo fallit, prout colligit ex
dicto Bal. in l. requirẽdi. ad fi. C. de ser. fug. dũ dicit, ꝙ si
familia potestatis cœpit bannitũ extra districtũ, debet
relaxari, qa nõ legitimè captus. Postea subdit, ꝙ si ɔtra
istũ illegitimè captũ formet processus, vel executio, te-
net qđ factũ est, si nõ appellet, argumẽto l. si quis ꝓuoca
4 tione. C. de ap. ¶ Nono † fallit, qñ existẽs extra territo-
riũ fuit præuẽtus à iudice suo, quia l3 illa prima citatio
fuerit in territorio, tñ sequentes poterũt fieri extra ter-
ritoriũ. d. Abb. hic & Dom. in d §. ɔtrahentes. Inno. in
c. ꝑterea. de dila. in c. 1. in pen. col. de rap. dom. Car. in d.
cle. Pastoralis. §. vt illud. de re iu. ad quem recurres pro
pleniori introductione ad hãc mãm. ¶ Decimo fallit,
qñ nescit, vbi reus latet, vt ꝑ Cal. ĩ d. c. 1. de rap. & dom.
Car. in clem. Pastoralis. qđ declara, vt dixi in prima fal
lẽtia. Quid aũt de iudice ɔtractus. Dic, vt §. ɔtrahentes.
cũ mã. & de iudice domicilij dicet in tertia specie fori.
5 ¶ Quomodo † priuilegiũ perdat delicto, distingue vt
hic ꝑ Abb. & dũ dicit post alios, ꝙ sublatis priuilegijs
nõ intelligit in dubio de clausis corpore iuris, adde gl.
in verbo, illic. in fi. in auth. qua in ꝓuincia. C. vbi de cri.
agi oportet. & gl. in verbo. excusatũ, ĩ l. hæres. ff. de iud.
& gl. in verbo, ɔpellunt. in l. 2. §. omnes. eo. tit. & sentit
gl. in verbo, corporali. in c. vt circa. de elec. in 6. & est ad
ditio not. Bar. ad reprimẽdũ, in verbo, nõ obstante. &
Imo. & dom. Abb. in c. 1. de rescr. Bal. in l. nõ plures. C.
de sac. sanct. eccle. Lud. in l. si verò. §. de viro. 23. fal. sol.
ma. ¶ Ratio, quia insertio in iure cõi alterat naturã pri
uilegij, vt tradit in c. cũ ordinẽ. de rescr. Itẽ pondera, dũ
Ab. vult. ꝙ priuilegiũ exẽptionis datũ non respectu ec-
clesiæ, sed respectu ꝑsonarũ non operat, quòd nõ pos-
sint ɔueniri rõne delicti ɔtra dom. Ant. respondendo
subtiliter ad c. 1. de priui. in 6. Nam ɔtrariũ dixit dom.
Abb. in c. tuarũ. ad fi. de priui. exẽplificans de priuile-
gijs capellanorũ Papæ vel Cardinaliũ. ¶ Sed forte, qđ
hic dixit, verius, ꝑ d. auth qua in ꝓuincia. vbi rõne deli
cti perdit priuilegiũ, nec erit inutile, quia operabit in ci
uilibus, saluo nisi expresse uel implicite loqueret in ca
su delicti, per d. c. 1. §. in eos. inducendo, vt hic per Ab.
¶ Subdit dom. Abb. in d. c. tuarũ. ꝙ si taliter priuilegia
ti residẽt in suis bñficijs, posũt rõne domicilij nouiter
acqsiti puniri ab ordinario, ꝑ d. §. in eos. in quo latius
esset exordiẽdũ, ſm eũ. Cui adde, ꝙ ipse dixit in c. dile-
cti. s. eod. vbi in ciuilibus hoc firmat. ¶ Itẽ in quantũ
Doct. hic dicũt, ꝙ delictũ exemptorũ respectu loci, si ɔ
mittit extra locũ, põt puniri ab ordinario. ¶ Declara,
etiã si fictè, putà, per aliũ. Ita dom. Abb. in d. c. tuarũ. ad.
fi. qa ita põt puniri in loco mãdans, sicut delinquẽs. cle.
Pastoralis. ĩ prin. ibi ꝑ stipẽdiarios. & ibi Doct. de re, iu.
6 ¶ Itẽ † declara, etiã si delictũ inchoet in loco exẽpto, si
tamẽ finiatur extra, gl. in c. placuit. 6. q. 3. & gl. 3. in cle.
1. de vi. & ho. cler. not. Ant. & dom. Ab. in c. patẽtibus.
de priui. per illũ tex. loquentẽ de pulsatione campana
rum. Facit, quod dicetur j. de sagittante ad territorium
alienũ. Et vide omnino Innoc. in c. ex ore. prope prin.
de priui. vbi dicit, ꝙ si prælatus exẽptus habet beneficiũ
non exẽptũ, & in eo sit negligẽs, non potest ab ordina-
rio puniri:

Universidad de Deusto Biblioteca

rio puniri;& dicit se arguere sic. hoc nō pōt facere dioecesanꝰ nisi cū causæ cognitione. sed ipse nō pōt cognoscere de peccatis psonæ exēptę: ergo nec ꝯtra eū ꝑcedere. Et sequunt̄ Do. ibi & Arc. ad literā in d.c. placuit. & Cal. ꝯs. 13. in hoc tit. inci. ꝯtra canonicū. Sed nō aduertūt, ꝙ videt̄ obstare d.c. ex patētib. cū similib. nisi dicas illa ꝑcedere, vbi effectꝰ illius delicti turbat ordinariā potestatē, alias nō attētis verbis Domin. ī c. placuit. Tū cogita. ¶ Et adde Bart. in l. interdū. §. 1. ff. de iud. ꝙ religiosus exēptꝰ acceptās cōmissariā testamēti in loco nō exēpto, pōt ꝯueniri corā ordinario, p illū tex. ubi debet qs ꝯueniri corā iudice loci, in quo negotiū gessit. ¶ Et adde, ꝙ si exēptus delinquit circa res exēptas ī loco nō exēpto, putà alienādo, nō pōt ab ordinario puniri, gl. ī d.c. tuarū. 10. Mo. in d.c. recepimꝰ. Gl. mag. in fi. d.c. placuit. 2. Arc. 3. q. 6. in sum. Dixit etiā In. in d. c. recepimꝰ. ꝙ si exēptus leuiter deliquit in loco nō exēpto, bene facit ordinariū ipsū remittere, p l. 3. de mili. testa. ¶ Et no. ꝙ exēpti submittunt̄ generali īterdicto lato ab ordinario nō immediatè, sed ex vinculo sniæ iuris tracto ex snia hominis. Ita Domi. in d. c. placuit. p c. cū inter. de ꝯsue. & cle. 1. de sen. excō. Cætera ad d. c. primū, de priu. in 6. vltra Doct. ibi vide p do. Ant. in c. 1. de cle. peg. Domi. in c. 1. § fi. de sta. mo. in 6. Pet. de Anc. in c. postulasti. suprà eod. Fed. ꝯs. 2. Bart. in l. j. ff. de ꝯsti. prin. Imol. in c. 1. de offi. ord. Hostiē. de pri §. qualiter. ver. sed & ibi
7 dicit. vbi sunt multa. ¶ Demū † not. ꝑpetuò dictū Ab. hic quòd in maiorib. delictis, vbi timet̄ de fuga exēpti, pōt capi ab ordinario & remitti. & adde Car. in d. cle. 1. ī 3. q. de offic. ord. vbi de hoc latissimè, & vide do. Ab. in c. sacris. ad fin. de sepul. vbi vult, ꝙ religiosis deferētibus ad sepulturā corpꝰ vetitū sepeliri, curatus resistere pōt ante īgressū loci exēpti: postea, nō nisi mortuꝰ fuisset manifestè excōmunicatus, p cle. 1. de sepul. vbi idē
8 Car. q. 6. ¶ De† vagabūdo. Pro impugnatione Abb. ꝙ nolens satisdare de respondendo in loco domicilij, nō audiat̄, a vide Sali. latiùs in. d. l 1. C. vbi de cri. agi opor. quē sequit̄ Ana. in c. 1. de rap. & vide Bar. ī l. nullꝰ. C. de tyro. lib. 12. vbi p illū tex. in ver. vagus. dicit̄, quòd ille dicit̄ vagabundꝰ, q firmè nō stat in loco. reprobata diffinitione, q̄ dicit, illū esse vagabundū, q nō habet domiciliū. nā necesse esset, quòd ciuitas sua aratrū pateret. ¶ Sed caue, qa potuit qs habuisse domiciliū, & tū patria nō destructa effectꝰ esset vagabundꝰ, ꝑut psupponūt decisiones seq. & vide Bar. in l. cū simꝰ. ad fi. C. de agri. & cēsi. lib. 11. vbi dicit, ꝙ habēs patrē & cognatos in ciuitate, si tū est extra sine māsione pagrādo, dicit̄ absens & vagabūdꝰ. vnde bonis suis dabit̄ curator, & citāt̄ primò agnati & cognati, si volūt eū defēdere, l. itē ait. §. 1. ff. ex quibus cau. maio. Subdit, ꝙ si cognati oīa onera ad eū spectātia subeāt, gaudebit iste beneficijs aliorū soluētiū onera nō attēta absētia, p illū tex. quē extollit. Vide In. ī c fi. in fi. de eo, q mit. ī pos. vbi dicit, vagabundū esse citādū, vbi hēt domiciliū, vł beneficiū: q si nō hēt, citēt̄ amici, etiā si haberēt domū ī agro, vel loco deserto. sequit̄ Ang. ī l. hæres absens. §. si qs tutelā. ff. de iud. & ī l. 2. C. de anna. excep. Si tū nō esset q̄stio de re immobili, posset iste nō habēs ꝑpriā habitationē citari p ꝑclama, quo ad effectꝰ, quos parere posset citatio ad domū. Bart. ī extrauagāti, ad reprimēdū. ī ver. p edictū. Sal. post Bal. ī authen. sed & si qs. ī 5. q. C. de testi. Bal. ī l. si accusatorib. C. de accu. & in l. si qū. in 11. q. C. de testib & ī l. intra. ad fin. ff. de mino. Cętera de vagabūdis q̄re in reꝑtorijs. ¶ Ex dictis doctorū hic & alibi circa remissionē ī delictis. Illud primò not. ꝙ remissio peti nō pōt ab eo, q nō est iudex rōne domicilij, vel originis. Tex. ī c. 1. de priui. in 6. quē
9 Aret. hic dicit singularē. ¶ Dū† dicit̄ de cognitione aliquali pmittēda à iudice remissuro, d. Bar. in l. j. C. vbi de cri. agi. opor. dicit, hāc cognitionē esse sup cōtumacia rei. & malè fm Aret. qa siue ītelligas de cōtumacia cōmissa ꝯtra iudicē petētē vel ꝯtra petitū, hoc necessariū nō est, qa ēt nulla cōtumacia repta remittēdꝰ est. §. si vero, allegato ī gl. Versabit̄ ergo ista cognitio sup veritate & suspicioē delicti, fm eū post Bal. q hoc dicit ī d. ver. alia est opi. Tu cogita duo. Primò, ꝙ Doct. nō dicūt, ꝙ cōtumacia nō repta cessat remissio. Sed iō exigūt eius indaginē, vt habeāt indicia fortè ex fuga, qb. nō habitis alia īuestigabūt. ¶ Scdo cogita sup verbis Bar. ī l. fi. §. 1. ff. de publica. ubi, ni fallor, dicit dic. iudicē petitū nō posse cognoscere de cā quare remittat, cū sit ī hoc merꝰ executor, saluo, nisi sit maior petēte. Tū nō recedere à gl. ī d. clē. pastoralis. q̄ approbat Ang. ī l. j. C. vbi cā stat. in authē. si vero. C. de adul. dicēs, iudicē petitū debere sēp cognoscere, an reus sit culpabilis, nec passim seq iniustos
10 appetitꝰ reqrentiū. ¶ Dū† dicit̄ iudicē petēte nō posse cogere, sed debere recurrere ad supiore petiti intelligit̄ duob. modis. Primo fm Card. hic dicentē, ꝙ si petitꝰ est īferior, pōt à petēte puniri. vñ ecclesiasticꝰ secularē hoc casu puniet. īducit c 2. de except. in 6. postea subdit incidēter & egregiè, ꝙ secularis tenet̄ obedire inquisitori omissa oī discussione ꝑcessus. p d. c. 2. p qđ dicit Bart. errasse ī l. diuꝰ. ff. de cust. reo. Meliꝰ facit c. vt īqsitionis. §. ꝑhibemꝰ. de hær. ī 6. dixi satis in c. 1. de offic. ordi. Et ibi adde, ꝙ secularis hoc casu pōt supsedere, si opponit̄ talis exceptio, ex qua surgat dubiū sup iurisdict. inqsitionis: putà, si epus se opponit, dicēs ꝑcessū non fuisse sibi cōmunicatū: vt ī c. p hoc. de hære. ī 6. Ita dicit hic. Car. se dixisse Florētiæ in facto, p qđ ꝯdidit tractatū hæresis. Secūdo aduerte fm Salic. in d. authe. si vero. C. de adul. dū dicit̄, ꝙ remittēs dicit̄ facere ex vrbanitate, qū non expectata supioris coactione remittit. Quia hoc est falsū ꝑpter tex. ī d. §. si vero. nihil dicēte de iussu supioris. Fatet̄ ꝙ reqrens non pōt illū cogere de facto, & ꝑ coactione facti adijt superiorē, sed loquēdo de coactione & necessitate iuris tenet̄ ad literas alterꝰ remittere, qbus contēptis, incidit ipso iure in pœnā triū librarū, de qua ibi. Esset aūt ex vrbanitate, qū nō petitus remitteret. qa tūc non remittēs non īcurrit pœnam. Ita saluat
* opi. communē* dicēs, hoc forte non audiuisti alias. Cogita: qa glos. in. d. clē. pastoralis. in ver. de more. licèt dicat de supiore adeūdo, tū dicit remissionē esse necessitatis, nō vrbanitatis, postea subdit, ꝙ vt incurrat̄ d. pœna, sufficit in literis verbum, Rogamus vel hortamur.
11 ¶ Dū† dicit̄ valere cōsuetudinē de nō remittēdo inductā ex crebra petitione denegata lōgo tpe, adde Bar. in l. sepulchri. ff. de sepul. vio. Bal. ī l. 2. C. de ser. fugi. ī l. j. C. vbi de cri. ī l. j. ibi, sed dñs Feder. C. de hæred. insti. ī l. executorē. C. de exec. rei iud. & Ang. ī d. authē. si verò. ¶ Dicūt tū, ꝙ remissio vsitat̄ inter iudices eidē dño suppositos. In quo vide Imol. ī d. clē. Pastoralis. ī ver. si vero petit̄. vbi dicit, ꝙ cessāte ꝯsuetudine viget remissio ēt ī iudicib. diuersi dominij: qb. denegātib. recurri pōt ad superiorē: quē si de facto nō habēt, nō excusat̄ denegās & ab iniquitate & à vinculo iuris. & ibidē Imol. paulo antè vbi ꝑbat legē ciui. de remissione loquētē ꝑcedere inter episcopos vt p eū. ¶ Limita materiā, dūmodo petat̄ condēnandus, non cōdēnatus. Is enim puniet̄ à iudice cōdēnante. Bal. in l. executorē. ver. quæro de tali quæstione. C. de exec. rei iud. p l. relegatorū. §. īterdicere. & ibi gl. ff. de interdict. & rele. ¶ Cōsidera, ꝙ ibi nō fuit petita remissio. ¶ Itē cōtra Bal. sentit Imol. in l. pen. ī prin. ff. de pub. iud. & ipsemet Bal. in authen. si quis litigātiū. C. de epi. aud. dicēs, executionē semper spectare ad iudicē delicti. No. Io. An. in Spec. de exec. sen. §. 2. ver. sed pone, lo primo. Dixi post oēs in c. Pastoralis. §. ꝑterea. de off. dele. Et in specie ꝯtra Bal. est gl. in l. à diuo. §. sententiā. ff. de re iud. sētit gl. fin. in fi. suprà eod. in c. postulasti. & ibi Imo. Et ꝑ hoc: qa ēt in executione petita viget ratio inductæ remissionis. s. ad terrorem aliorū in loco maleficij. Nihilominus hanc limitationē sequitur Pet. de Anch. in c. postulasti. in 2. op. suprà eod. & Ana. in c. 1. de rap. & Sali. ī d. l. j. C. vbi de cri. & est substātialis, qa tex. in §. si qs vero. allegatus ī gl. nō loquit̄ in isto casu. ¶ Subdit Bal. in d. l. executorē. ꝙ facta alibi cōdēnatione potest iudex delicti eū bannire, & erit pœna suppletiua

a Audiatur. Adde Alex. in l. alio. ff. de eo. quod cer. loco. et Bal. ī add. specul. in §. 1. de cōp. iud. ad. uers. de uagabundo.

tiua: paulo ī. subdit plus, ꝙ si ꝯdēnans eū solū banniuit, non prohibet̄ iudex delicti eū ordinariè punire. Ad quod vide Bart. in d. l. sepulchri. & Bal. in l. nullū. ī vlt. col. C. de testib. Subdit paulo post, ꝙ delinquēs sortit̄ tria tribunaria, vcʒ loci delicti, loci domicilij, & loci originis. ¶ Duo vltima nō possūt peter remissionē, sed iudex delicti sic. Rō: qa eius iurisdōnem offendit: reliquę verò nō ꝑcedūt rōne offensę, sed ad ꝑuinciæ purgationē. Demum vide Bal. in l. fi. post prin. C. si à nō ꝯpe. iu. q cōmisit homicidiū in castro Spoleti habēte ꝑpriū ptorem, lʒ sit sub psīde ducatus Spolen. si aufugit spoletū, debet remitti ad ipsū castrū, vbi sortitus est specialibus forū. alleg. Ioā. And. ī c. 1. de re iu. in 6. vbi hoc dicit. & sequit̄ Dom. ibi ad fi. prīcipij. Et no. ꝙ iudex delicti tenet̄ petere, fm Ana. pulchrè in d. c. 1. đ rap. Et ex his habes, ꝙ iudex domicilij ī casu remissiōis nō petitæ ꝯpetēs est đ delicto alibi ꝯmisso: & est casus in d. l. j. vbi de cri. Qđ ampliat latè Ang. in l. si vacātia. C. de bo. vacan. lib. 10. in 2. mēbro, ēt si agat̄ p viā inquisitiōis. Hęc ī criminalibus. An aūt in ciuilibus procedat remissio, dicet̄ ī.
12 Dum † dr̄. iudicē delicti posse punire suo statuto, adde Pet. de Anc. ī c. 1. 30. char. ver. ꝯsequenter q̄ro. de ꝯst. & latiùs in c. postulasti. ī quinta op. s. eo. & latè Bal. ī rep. l. cūctos. ad fi. ibi, nūc de scđo C. de sum. trin. & ī m. ī cle. Pastoralis. ver. q̄ro, qđ si pro certo delicto. de sent. & re iu. in 14. col aliquid p Domi. in c. 2. ver. q̄ro vlteriùs. de ꝯst. in 6. in c. 1. §. nūquid. in 1. col. de priui. in 6. Ang. in l. cū vnus. §. is, q. ff. de bon. autho. iud. poss. Ang. in disputatiōe inc. Bononiēsis. & ī l. fi. post Bal. ff. de iuris. om. iud. Pōdera optimā gl. in cle. 1. in verbo, omnimodā. ī fi. de foro cōpe.
* Cōis * opinio. est illa, đ qua hic p Ab. quā amplia, vt ēt possit punire pœna statuti domicilij, fm ipsū in c 1. de rap. post Io. de Lig ī d. cle. pastoralis. nisi in duobus casi. Primus, vbi pœna īponeret̄ ipso iure, p c. 2. de ꝯstit. in 6. Scđus, vbi statutū ꝑhiberet ñ ꝑhibita à iure. Et vide Ab. in c. à nobis lo 1. de sent. excom. & ab eius dictis pendent ista,
13 ¶ Ad † illū tertiū de delicto cœpto in vno loco & finito in alio, sume breuiter tres ꝯclusiōes Are. hic insertas ī qbusdā alijs dictis. Prima ꝯclusio: vbi delictū īchoat̄ in vno loco, tā respectu agētis q̄ patiētis, verū est, ꝙ puniri pōt à iudice vtriusq; loci: & potior esset iudex īchoatiōis. Bal. in l. si qs non dicā. C. de epis. & cle. in c. 1. §. iniuria. de pa. iur. fir. exēplū in capiēte & ligāte vnū hic, & spoliāte eū alibi ductū, nam pp violētiam successiuā adeo ꝯfundunt̄ actꝰ, ꝙ habet̄ p vno delicto, iuxta Bar. in l. nūquā plura. de priua. delic. Qđ dixi de iudice inchoatiōis, intellige, dūmodo agat̄ de pœna iuris cōis, vel statuti puniētis expressè actū nō pfectū, ꝑut in casu Bal. ī l. si fugitiui. C. de ser. fug. đ statuto puniēte asportātē bladū alibi. secꝰ si statutū a simpliciter loquit̄ de delicto. qa nō intelligit̄ de inchoato, sed ꝯsūmato. Bar. ī l. j. §. diuus. ff. de sica. Bal. in l. data. C. q accus. dom. Ab. in c. 1. de cau. pos. cū si. Ita Are. hic, limitās scđò, nisi inchoatio eēt licita, p id qđ dicet̄ in prima limitatiōe sequētis ꝯclusiōis. Et p ista ꝯclusiōe allegat l. j. in verbo, inchoatis delictis. C. vbi
14 de cri. agi opor. ¶ Scđa ꝯclo. † Delictū b inchoatū hic, & finitū alibi, puniet̄ à iudice finis. Bar. in l. libellorū. ff. de accusat. loquēs đ ꝑijciēte telū, & sic, vbi psona patiens est alibi ꝯtra Ioā. An. in reg. in obscuris. q istū casū habuit p simili pcedēti. Pro ipso faceret, qa pcussio hēt originē hic. Nā cessante iactu, nō esset delictū. Tū p Bar. facit, qa in cognitione naturæ delicti attēdit̄ psona patiēs, nō agēs, l. eū, q. § pe. de iniur. Et hoc tenēdo rñdebit̄ ad c. 1. de psum. per qđ dom. Ab. ibi sequit̄ Ioā And. qđ intelligit de mittēte lanceā cū effectu: nec dicit, cui loco attribuatur missio. Per hoc ēt rñdetur ad rōnem Pau. de Leaz in subtili dispu. inc. Eps monuit. Per istā ꝯclusione infert̄ ad testē examinatū hic ad instātiam alterius iudicis, q falsum dixit. Nā puniet̄ à iudice causę, ñ examinis, vt hic p dom. Ant. & Abb. quos in vno reprehēdit Are. s. dū limitant, nisi testis ignorasset dictū alibi diferē. qa nō attēdit̄ eius animus, per d. l. eū qui. & bene. Subdit tū, ꝙ iudex causę non puniet suo statuto: quia ista falsitas est ꝯmissa in loco suo fictè, & statutū nō ꝑcedit in casu ficto. Bar. in l. 3. §. hæc verba. ff. de neg. gest. cū si.
15 ¶ Itē † per istā ꝯclusionē infert̄, quod delictū mādati puniet̄ à iudice loci, in quo delictū est factum, non in quo est mandatū, c vt p Bart. optimè in l. si vt ꝑponit, ff. de fideius. & do. Ant. & Ab. hic, idē Ab. in c 1. in fi. de immu. eccl. & in d. c. 1. de psum. & Bal. in l. fi. in fin. prin. C. si à nō ꝯpe. iud. & in l. nō ideo. versi. sexto querit̄. C. de accus. Bene facit cle. Pastoralis. de re iudi. inducēdo duobus diuersis modis. Primò, vt per Ab. in d. locis. ī ver. per stipēdiarios. Secūdo, vt subtiliter p Dom post quēdā disputantē in c. fi. in fi. in vlt. col. de homi. in 6. Nā in citatione nō attēditur ibi locus in quo est citās & mādans citari, sed vbi fit citatio. Facit etiā gl. aurea in clem. 1. in gl. magna paulo post mediū, vt lite pendē. dicēs, quod renūciatio facta beneficio ī certo loco de mādato clerici alibi existētis dicit̄ facta in loco, vbi finit̄, nō vbi mādat̄ fie-
16 ri. ¶ Itē † per istā ꝯclu. infero ad dispu. Cal. in c. Quærit̄, an subditus. vbi decidit, quòd statutū puniēs visitātes moniales sine licentia, non ligat visitātes exēptas: quia nō perficit delictū, nisi ingrediēdo locū: & tunc erat extra dioecesim de quo p eundē ꝯsi. huius tit. 13. Quicquid dicat Dom. post Lapū, non visa hac disputatione. in cap. 1. in §. fi. de statu mo. in 6. Et de his not. aliquid per Bal. ī l. vnica. C. de ꝯfes. Imo. in cle. multorū. in 1. no. de pœn. Ioā. de Ana. ī c. j. de rap. & dom. Ab. in d. c. j. de immu. eccl. & aliquid in c. cū inter. j. col. de ꝯsu. Facit dictū Bal. in l. multū. in pen. col. C. si quis alteri, vel sibi. si existens hic, vendit Florentiæ, per nunciū, vel epistolā: Titio: dr̄ ꝯtractus celebratus, in loco emptoris. ¶ Hęc & simi-

a Statutū. *Adde Bar. in l. j. ff. de vari. & extraor. cri. Bal. in l. si quis nō dicam. C. de episc. & cle. Hostien. in summa. de pœn. §. in qbus. Ioan. An. in c. ꝑpetuò. de ele. in 6. Bal. in l. si fugitiui. C. de ser. fugi. & in l. arboribus. §. Iulianus. ff. de vsufr. Anto. de But. in c. 1. in vlt. char. de eo, qui mitti. in posses. cā rei seruā. Bar. et Bal. in l. is, qui cum telo. C. de sica. Lud. Rom. in l. dāni. §. Sabini. in 2. colū. ff. de dam. infect.*

b Delictū. *Adde quod cōtra Bar. est cōmunis * opi. videlicet, ꝙ imò existens in vno loco, si ꝑcutit aliū existēte in alio loco, poterit puniri in vtroque loco: qa ex quo mittit sagittā, dicitur nocēs. tex. ī c. 1. de præsu. Et ideo poterit puniri, tam in loco, vbi inchoatū est delictū, quā in loco cōsummati delicti: quia erit locus præuentioni: & ista est communis opi. & sic per ista reprobatur est opi. Bart. in d. l. si libellorum. & etiā opi. Fel. hic. Et adde, ꝙ contra Bar. tenuit Ioan. And. in d. reg. in obscuris. de reg. iur. in 6. Cyn. Bald. & Ang. in l. j. C. vbi de crimi. agi opor. do. Abb. hic in 11. col. & in c. 1. de præsu. in vlt. col. Domin. de sancto Gem. in c. 1. §. j. in vlt. col. de statu reg. in 6. Ioan. de Ana. ī c. 1. de rap. in 3. col. & etiam Fel. sibi cōtrarius in d. c. 1. de præsum. num. 3. Adde ꝙ nō obst. illud de mandante. hic allegatū per Fel. in nu. 15. vbi dicit, quòd mandans punitur ī loco delicti cōsummati: & sic erit dicendum in primo casu Respōdeo regulariter, ex mādato solo q non punitur, & inter mandantē, & mādatarium nulla cōtrahitur obligatio, quia rei turpis nulla est obligatio l. si remunerandi. §. rei turpis. ff. māda. Et ideo punitur in loco delicti cōsummati, qa nulla erat antea inter eos obligatio nisi secuto delicto. Item non obstat illud de visitāte moniales hic allegatum per Feli. nu. 16. quia respondetur, quod communiter tenetur contra. Cald. vt hic per Fel. Fac ergo cōclusionem, quod existens in vno loco, si percutiat existentem in alio loco, poterit puniri in vtroq; loco, & sic erit locus præuentioni. Et quia dixi, quòd ex mādato turpi, non oritur obligatio, videtur, quòd sit lex in contrarium in cap. mulieres. de sent. excom. Vide additionē, quam posui ad Fel. in d. c. j. de præsum. nu. 14. & vide domi. Alexan. in l. 3. §. si procurator. ff. quod quisque iur. in princip. vbi reprobat Bart. ibi, qui fuit in ista opi. quod ex mandato non oritur actio, & mandans non tenetur.*

c Mandatū. *Adde Bald. in l. 1. C. de ser. fugit. Petr. de Suz. in l. hæres absens. q. pē. ff. iu. & Ange. in tract. malefic. in versic. Mandatorem, & in ver. existēs Florentiæ. & Bart. in l. si annua. ff. de annu. legat.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

& similia limita primo, nisi lex, vt statutū notaret principiū actus. puta si diceret, si qs sagittauerit: qa tūc notat actus agēdi. Vñ procedit opi. Ioā. And. in regula, ī ōbscuris. fm Bar. in d. l. libellorū. quā pulchrè approbat Sal. in l. Gracchus, C. de adul. & in l. ī causis. in 6. q. C de accus. Facit dictū Bal. in pludijs huius 2. lib. vbi dicit, q vulneratus hic, & mortuus alibi ex eodē vulnere, fingit mortuus hic a per l. huic scripturæ. ff. ad l. Aquil. nec dicit fictio dare iurisdōnē statutariā: qa in isto casu habet originē veritatis. Nō obstat, q lex nō fingit super facto: quia verū est vbi tale factū est ab omni veritate remotum. Et hic adde Bar. in l. j. ff. de incen. rui. naufra. vbi dicit, q ciuitas promittēs stipēdiarijs emendare equos morituros in bello, tenet de equo vulnerato ibi, quāuis mortuo in ciuitate. ¶ Itē limita, nisi statutū imponat pœnā ipso iure trahē do secū executionē: quia nihil operat in delicto facto extra territoriū, l. ꝙsummato in territorio, vt est in terminis longa decisio Paul. id. dispu. eps volēs, q stante sentētia epi, vt sub pœna excōicationis latæ sentētiæ quis non alloquat certū excōicatū, si alloquī quis stans in loco exempto excōmunicatū stantē in nō exempto, nō ligat sentētia, quia agit de obligāda persona ex suīa trahente secū executionē, & ideo sicut in rebus extra territoriū sitis non posset episcopus exequi, c. postulasti. S. eod. ita nec in persona, vt latius p cū, quē semper vide. ¶ Itē limita, dū modo delictū in vtro que territorio sit illicitū, sed vbi in territorio, vbi est cœptū, est licitū, tunc totū delictū est impunibile. Doctrina Bar. solēnis ī l. q d ait lex §. fi. ff de adul. vbi phibitus occidere filiā adulterā, vel adulterū in alia domo q̄ ppria, vel generi, licitè occidit in fultarū in domo fugientem extrà eodē momēto furoris. Vñ infert Bar. q si ex statuto l3 offendere turbantē possessionē meā, si eū repertū insequor & extra locū offendo, non teneor rōne liciti principij, qa q̄cquid est licitū i termino, à quo ꝙtinuato actu, est licitū in termino ad quē. Et pulchrè sequī Flo. in l. sicuti. §. Aristo. ff. ti ser. ven. & Sal. in d. l. Gracchus. dicēs, q si l3 occidere animal in ꝑprio fundo repertū, licebit repertū fugientē extrà occidere. Sed ī hac limitatiōe aduerte diligēter, qa vera est, vbi vnà cū ꝓmutatione loci mutat territoriū, nihil attēdēdo in ꝓiudiciū alterius, secus, vbi trāsitus ad aliū locū læderet iurisdōnem alterius, qa licitū initiū nō excusat. Ita adaptat hic Are. notabilē decio. lo And. in Spe. de accus. §. sequit. in add. mag. in fi. vbi dicit post Oldr. q si statutū ꝓhibet banniti capi extra territoriū sub pœna, & ꝓmiat capiente intrà, & aliquis insequēdo bannitū in territorio, tādē cœpit eū extrà, nedū nō ꝓmiabit, sed puniet. Inducit principaliter l. quid sit fugitiuus, § idē Celsus scribit. ff. de ædil. edict. iūcta glossella ī verbo, adduci vbi reduct' ad locū alienū nō minùs gaudet securitate, quāuis se reduxerit fugiēdo à loco nō secuto. Ergo illa captura nō excusat quoquo mō à fuga, & sic nec à principio licitæ insecutiōis. Et est rō vrges, quia q̄ principiū actus, qd fuit licitū, dirigit ī finē sui illicitū, actus, qui fit, est punibilis, q̄ finis nō trahit ꝓsequentiā necessariā a principio, vel q̄ sine graui periculo desisti nō poterat. Ī ex. optimus ī l. q cū maior. ī princ. ff. de bo. lib. vbi nō imputat minori, q absq; pœna potuit libertū accusare, si accusationē in minori ætate factā maior factus nō deseruit, qa caderet in Turpilianū, & abolitio nō facilè impetrat. Ita hic arguēdo de loco ad tēpus, iuxta l. vinū. ff. si cer. pe. nā per istā l. à ꝓrario patet q̄ ille insequens potuit desistere in ingressū alieni territorij. Hæc Are. Considera duo. Primo, q Bal. in rep. l. cūctos populos. ver. nūquid ergo curia. sentit pūctualr hāc adaptationē dicens q̄ familia fugiēs post reū, & eū capiēs in eccla, incidit in canonē nō attēto initio licito. Nā lædit aliena iurisdictio, q̄ non cōcurrit in casu adulterij. ¶ Postea subdit Bal. q̄ si familia insequit obligatu ex causa ciuili, & eum sequutū in pro

a Mortuus hic. *Adde Soci. in consil. 55. incip. præstantissime doctor. versi. tertio quia. in 1. par. vbi etiam dicit. quòd ita in libello accusatorio locus vulneris, nō locus mortis apponi debeat.*

pria domo capit, tenet captura, quia aliena iurisdictio nō lædit. Sed caue in hoc de captura, qa oppositū tenet Bal. & Rom. in l. pleriq;. ff. de in ius voc. p d. l. idē Celsus scribit. vbi, fuga nō tollit būficiū securitatis loci. Et hoc fortè verius, nō obstāte d. §. fi qa licèt ꝓcurrat nō læsio alienæ iurisdōnis, ꝓcurrit tñ hoc, qd est diuersa rō inter locū finis & principij, nā ppria domus dēt esse refugiū tutissimū, d. l. pleriq; sed in casu l. qd ait. non est diuersa rō. Vnde dixit Bal. in d. l. si quis nō dicā. in 6. col. quod locus ad quē, non regulat prout locus à quo, q̄ est diuersa rō. Et ita hic. Et sic rectè intuendo habes duas restrictiones ad doctrinā Bar. in d. l. qd ait. Prima, nisi lædat aliena iurisdō, secūda, nisi sit diuersa rō. ¶ Addi pōt tertia restrictio, vt ꝓcedat ita demū, q̄ finis delicti alteratur ex mutatiōe loci, modis §. declaratis, sed vbi actus licitus respectu certi modi fit cū tali excessu qualitatis damnatæ, qd alterat aliter eius nā, nō credas, q sit impunibilis rōne partis licitæ. Patet exēplū in eo, qui ī sultatus se defendit. Nam defensio licita est, l. vt vim. ff. de inst. & iur. & ī si egrediē metas licitę defensionis, & transeat in offensam, non palliat illa offensa, imo efficitur punibilis, c. significasti. lo 1. de homi. cle. vnica. eod. ti. cū simi. & ita exēplificari pt in casibus infinitis, qbus punit excessus, id est, trāsgressio licitę merę, vt in donatiōe vltra 500. aureos, & in simul. in qbus rōne indebitas inutile vitiat principiū vtile, vt p te cogitabis. ¶ Cōsidera secūdo Nā si firmaret se aliquis illa rōne. Io. An. ī d. ti. de accus. sumpta à ꝓrario. d. l. q cū maior. vel an principiū licitū deducat ad finem ex ꝓsequētia ineuitabili, an nō, ꝓfecto exēpla Bar. id. l. q ait. & Sal. in d. l. Gracchus. de insequēte ꝓmissum offendere, non ꝓcederēt. Pōt. n. insequens in illis exēplis, & similibus retrahere se à fine, phibito, ad quē nō trahit cū ineuitabilis ꝓsequentia principij. Posses dicere, q in dictis exēplis eadē ratio ex cusar insequentē, quæ in causa offensi ab adulterio, vel cōtinuatio furoris iusti, quę tēperare difficillimū ē. l. si adulteriū cū incęptu § idē iperatores. ff. de adult. facit c. significauit. de pēn. & remiss. & imputat fugienti, q ex sua fuga dedit cām fini alterato. Quæ ꝓsideratio nō fit in sequēte bānitū extra territoriū, tū, qa iusto furore propriæ iniuriæ nō instigat, tū quia offenditur aliena iurisdō. Poteris cū ocio meditari. ¶ Tertia ꝓclusio, q̄ delictum non est repertū in alieno territorio, nec ex parte agentis in delictū, nec ex parte patientis, sed est solū facta præparatio, vt delictū alibi cōmittatur, nulla cognitio spectat ad iudicē illius præparamenti, & indistinctè procedit opi. Bar. in d. l. libellorum. Est enim aliud factū, aliud ꝓparatio ad factū, l. posthumus. §. fi. & l. seq. ff. de inoff. test. fm Are. hic. Quam ꝓclusionem admitterē, vbi l. vel statutū vtitur verbis denotantibus effectū delicti: alias autē oporteret cogitare proprer not. decisi. Bal. in l. 2. C. de eunuch. vbi dicit, q̄ stante statuto, ne quis vadat occupando eccłas cū personis armatus, si Titius aggregauit armatos in territorio, & occupauit eccłam extra incidit in statutū, vt ibi p cū. Sed fortè ēt in casu Bal. ꝓcederet ista ꝓclusio pp verbū, Occupādo. positū in statuto iūcta primò doctrina Bar. in d. l. libellorū. secūdo iūctis verbis eiusdē Bal. in l. non ideo. vers. sexto q̄rit. C de accus. vbi vult, q̄ regulariter solus tractus & sola ordinatio nō punit de iure, nisi sit ꝓcessum ad aliquē actum, hic autē processum ad actū extra territoriū. Cogita. ¶ Cætera remanēt in locis s. alleg. circa q̄ illud extende, q̄ vbi insultus factus in uno territorio esset de tę punibilis, & maleficiū esset cōmissum in alieno territorio, tūc insultus nō ꝓfundit cū vulnere, sed in primo loco fortē forū rōne insultus, in secūdo rōne vulneris. Doctrina Bal. i c. 1. §. iniuria. de pace iu. firm. Illud ēt no. quod vbi actus factus extra territoriū generaret radicē & effectū delicti in territorio, nō attendit q̄ persona delinquens sit extra territorium, vt est longa & pulchra deci. Bal. in l. actor. in ult. col. C. de prob. dū dicit, q̄ stante statuto, ut sub certa pœna oēs ciues nō ꝓfinati, nec rebelles reuertant, certè nō reuertens incurrit pœnā, cūm inobedientia causet intra territorium

Adde ad hoc, an iudex domicilij possit citare extra territoriū, quòd aut sunt plures præsides diuersarum prouinciarum sub vno dominio, vel sub vno regimine, & tunc vnus potest subditum suū in alieno territorio facere citari verbo tantum, vt l. omnes. §. apparitor. C. de episcop. & cleric. aut sunt sub diuersis dominis, & tunc non poterit citari facere verbo in alieno territorio, sed iudex volens citari facere dictum suum subditum, debet requirere iudicem illius territorij vt citet illum ad comparendum coram se, vt in cap. pastoralis, de re iudic. facit l. cum vnus. §. penu. ff. de bon. auth. iud. poss. & ista est doctrina Angel. in tracta. maleficio. in ver. iudex commisit. vers. icul. quæro. An iudex. & Adde Cyn. & Salice. & Paul. de Castr. in l. final. ff. de iurisdictio. omn. iudic. Ioann. Cald. in repetit. capitul. de illis. in nona quæstione. de rapt. Barto. in extravag. ad re primendū. in ver. per edictum. Speculat. in titu. de compet. iud. addit. §. primo. versic. sed quoniam iudex. Paul. de Lea. in clementin. pastoralis. de re iudic. domin. Anton. in c. fin. circa primā colum. de foro competen. Angel. in l. si vacantia. post medi. C. de bon. vacan. lib. decim. & eundem omnino in sua disputat. incipient. Bononiē sis. vbi ponit regulam, nullam citationem fieri posse extra territorium, cum sex fallentijs. Et adde Oldr. in consil. 87. Franc. de Aret. in consil. 58. & cons. 135. & ibi, an iudex delicti possit citare extra territorium, quòd propius tangit. materiam de qua per Autherem hic. & quomodo citari debeat subditus existens extra territorium, vide plenè domi. Bartol. Socin. in consil. 167. colum. 6. versic. præterea. & ponit etiam domin. Marian. Socin. in rubr. de dilat.

* *Adde ad hoc, forum quibus modis quis sortiatur. & dicas, quòd ratione delicti quis sortitur forum vbi deliquit. Roman. in singul. 459. incipien. Ratione delicti. dicit, hoc esse verum in foro temporali, sed dicit ipse, an sit idem in pœnitentiali, vt aliter alterius prrochia possit iungere pœnitentiam, & dicit quòd non. per glo. singul. 16 quæst. pri. cap. pri. quam ponit additio ad cap. licet sup. hoc cod. tit. & ad l. prima. cum auth. C. vbi de cri. agi opor. & dictam glossę sequitur Abb. in c. primo. in vltim. not. de raptor. Abb. & alij in c. cum contingat, supra cod. Card. in clem. 2. § rursus. in prima oppo. de re iud. Et adde quòd etiam quo ad iudicia q̄s sortitur forum, vnde vbi quis inuenitur potest conueniri, vt tenet gl. in l assumpto. in § filius, in princ. ad municip. quam ibi Bar. & Alber. sequuntur. & Paul. de Cast in auth. si verò contigerit. in fi. C. de indic. & ad hoc habes, quòd forum sortiri, & statutis ligari a pari procedunt. vt not. gl. in ca. q̄d clericis, supra eod. licèt Specul. velit contrarium in ti. de compet. iud. addit. §. primo. ver. 42. cum concor.*

a Vtrùm statutum. *Adde tu Bar. in l. si vnus. §. pactus. in quarta columna, in ver sicul. ex hoc apparet. ff. de pact. vbi infert in specie, q̄ vbicunque ex forma statuti nō posset mulier se obligare, nisi interueniēte consensu duorum propinquorū, non posset etiam facere pactum de non petendo debitori, non seruata forma statuti. Adde, quòd idem tenet Bart. in l. Meuia. ff. solu. matr. & cum eo communiter * transeunt Doct. tam in d. l. si vnus. §. pactus. quàm ibi in d. lege Meuia. Adde Fulg. in consi. 39. incipi. Ad id, de quo. qui istud idē vult, & probat p authen. sacramenta puberum. C. si aduer. vend. quæ est ius correctorium & vtitur verbo, Contractibus. & tamen extenditur ad liberationem, vt vbi not. per Docto. & est gl. reputata singularis in l. 3. §. j. ff. de contract. tra. iu. tut. Adde, q̄ potes ad hoc respondere, quòd ideo ibi est, quia in capit. final. de consuetud. Imo. & Gemin. in c. quamuis. de pact. in 6. Adde & considera vltra alios, si potest responderi noue opinio. contra Bartol. & omnes. Nam statutum disponit, quòd mulier non potest se obligare. Bartol. & Docto. intelligunt illud verbum, obligare, etiam de sola obligatione naturali, quòd potest comprobari, quia statutum loquitur indefinitè, & indiffinita æquipollet vniuersali, l. si pluribus. vbi late Bartol. ff. de leg. 2. gloss. in c. vt circa. de elect. in sexto. Tu caue, quòd vbicunque in iure fit mentio de obligatione simpliciter intelligitur de ciuili, & non de naturali, l. iuris gentium. in versic. sed si in alium. ff. de pact. & in §. si seruus, Instit. de inuti. stipula. Ergo statutum loquens de obligatione debet intelligi de obligatione ciuilia cum statuta recipiant interpretationē à iure coi. l. 2. C. de noxal. gl. in l. fi. §. in cunctis. C. de iur. delib. Cogita tū, quia non pono pro constanti. Adde tu tenendo*

* tingat. de iureiurando, quia imo idē, vbi non est ille fauor, per prædicta secundum istos dicentes, ex his inferri, vtrùm statutum a de consensu propinquorū in contractu, militet in quasi ꝓtractu, in quo est varietas, vt per Bart. in rubr. C. de pactis. Bart. in l. more. ff. de acquiren. hæred. & in lege multū. §. primo. eodem titulo. & Albe. in prisilio vlt. Pondera gloss. in verticul. decet. in capitulo processus. de immunitate ecclesiæ in 6. iuncta lege 3. §. idē scribit. ff. de pact. vbi in iudicijs quasi ꝓ trahitur, & tū illa gl. vult, q̄ de quasi ꝓtractu non inferat ad contractum, qd procedit secundùm istos ratione pœnæ orietis ex annullatione actus, leg. fenarus. de contrahen. emptio. dixi in capitu. secundo. de constit. Sed de his aliàs vide Bald. & Mod. in l. siue apud acta. C. de transact. ¶ Itē referunt Moder. not. dictum Bald. in rubrica. C. de reuoca. his, quæ in fraudem credit. vbi tandem decidit, quòd si contraxi cum aduena, possum eum receden* tem petere arrestari, quia non debui credere eum recessurum ante quàm satisfaceret, vel daret fidem de soluēdo in loco domicilij. Et sequit Rom. in l. fi. ff. solu. mat. dicens, sufficere cau* tionē nudā, si aliam nequiuit inuenire, iuxta gloss. in l. secunda. §. sed si dubitetur. ff. de iudic. ¶ Addit autē Are. duo, primò ad illud, quod tātum operatur tacita destinatio loci solutionis, quantum expressa. Nam dicit se dare casum de hoc in lege, sed & si susceperit. §. j. ff. de iudic. & bene facere l. fidei commissum. §. fi. ff. eodem titulo. vbi, qui cœpit soluere in certo loco, nō potest postea recusare ibi soluere. Et pōdera, q̄ etiamsi destinatio solutionis fiat ex interuallo, idē est per legē, quāuis. 2. respons. ff. de iudic. Sed tunc destinatio non tollit forum acquisitum ex cōtractu, sed accumulat forū foro, vt hic signāter dicit domin. Ant. Pro quo ipse inducit l. certi cōdictio. §. pe. ff. si cer. pet. vbi quādo simul & semel

17 Doct. 13. spēfori. ¶ Ad † illud, quib' modis sortiatur quis ex contractu fo* rū, notāt primò Mod. gl. hic valde, q̄ materia ēt stricta loquēs de cōtractu militat in quasi ꝓtractu. Ad idem glo. in l. j. §. per contrarium. ff. de contrario iudicio tu. & in capitulo primo. §. hæc autem sacramenta. de pac. iuramen. firman. Facit glo. quam extollūt in l. prima. in gloss. in mag. ff. de acctio. & ob. quòd quodlibet pactum dicitur cōtractus largè, & glo. in clementina, audito. in verb. debitum. de reg. senties idem esse in quasi debito. Facit dictū Bar. in authen., litigiosa. C. de litig. dū extendit illum textum ad quasi dominium. Hoc modo nō opus est dicere, quòd gloss. in authen. sacramenta. C. si aduer. ven. dicens idem in quasi cōtractu, procedat fauore animæ, prout ibi Bar. & alij in capitulo cùm con-

Bald. in l. fin. in prima col. C. si à non compet. iud. Et q̃ in materia stricta appellatione subditorũ non veniant delinquentes in territorio, no. do. Abb. in d.c. nuper. in vlt. col. & Bal. in l. oẽs. §. si vero apparitor. C. de episco. & cleri. allegando gloss. in d. verb. subditos. Põdera: ga importat, verbi gratia, in casu gloss. in clemen. Pastoralis. in ver. non subdito. & Bar. in l. nihil. C. de manu. vin. concor. Et ad hæc vide tex. in l. quæ conditio. §. fi. ff. de condi. & demon. vbi verbũ testatoris loquentis de foro simpliciter, cùm ipse esset subiectus multiplici foro, intelligitur de foro domicilij. Vnde Bart. ibi, vbi dicit, q̃ legatum factum ecclesiæ nulla expressa, intelligitur de ecclesia domicilij: & est dictũ Spe. de instr. edi. §. nũc vero. in vlt. char. vers. quid si testator. Notant Mod. post Abb. & Imo. in c. iudicãte. de testa. quibus adde gloss. in verbo, pauperes. in c. j. de testa. in sexto, q̃ in stituis simpliciter pauperibus, intelligitur, scilicet domicilij. Et ad de fortius, quod not. Archid. in c. cùm archiepiscopus. de offi. ordin. in sexto, q̃ episcopus iudicans subditũ ex delicto, vel contractu, non dicitur vti iurisdictione ordinaria: quod Domi. ibi intelligit cautè respectu personarum, propter gloss. prædictas, non respectu iudicantis. Nam hoc habet à lege. Ergo ordinaria est, vt per Innoc in c. cùm ab ecclesiarum. & ibi dixi, de offic. ordi. Per hoc intelligis gloss. in verb. sententiæ. in fin. in capitulo Romana. §. primo. de senten. excommunica. in sexto, dum dicit, ratione delicti quem esse subditum: qa secundum Domin. ibi intelligitur largè. Sic etiam intelligitur gloss. secund. in princip. in c. à nobis. lo primo, de senten. excommunicatio. & in dict. capitul. primo, de rap. ¶ Et scias, q̃ do. Marian. hic reduxit omnia sparsa per hunc tit. de isto verbo, domicilium. per 10. quæst. ad quas recurres & inuenies in quarta principali quatuor decim modos acquirẽdi domicilium, putà, origine, habitatione, beneficio, lectura, adoptione, & similibus: & inuenies in 9. quæst. modos perdendi domicilium. In quibus adde sibi Bal. in rub. C. si à non compe. iud. vbi optimè insistit. Illud etiam not. q̃ iudex domicilij citare potest subditum vbique existentem, quia semper est subditus, & in hoc iste iudex differt à iudice contractus, vel delicti, vt præ cæteris declarat do. Car. corrigens quòd hic dixerat in d. cle. Pastoralis. §. illud. in penultima colum. de re iudic. Pena autem statuti domicilij ligat subditum etiam alibi delinquẽtem [a], vt per omnes hic, quibus adde omnino Ang. duobus plenis locis, videlicet in l. si vacantia. ver. incidẽter quæro. C. de bon. vacan. libr. decim. & in disputatione incip. Bononiensis. in primo dubio, vbi relatis opinionib. & argumentis antiquorum firmat idẽ data vna limitatione, nisi sit pena trahẽs secum executionẽ, vt excõicatio, & similis, per c. 2. in fi. de consti. in sexto, reprobato Bart. in d. l. cũctos. dum dixit, q̃ statutũ posset etiã hoc casu nominare delinquẽtẽ extra, qa ſm Ang. d. capit. fundat se in potentia, & quia statutum exequeretur extra territorium, quod non potest [b] iudex manu sua, l. fin. ff. de iurisdi. omn. iudic. Ergo nec statuto. Per quam rationem dicit se audacter tenere, quòd sicut non potest statuto, ita nec sententia, & miratur se audiusse, q̃ Fed. aliter consuluerit, quia inter hæc duo non est differẽtia, secundum eum, cum quo ttansit Marian. eũ extendens in repet. c. qualiter. lo 2. quæst. quinta articul. vndecimo. de accus. ¶ In hoc vltimo sequere dom. Phili. de Peru. in capitul. ſcùm sit Romana. in fin. de appell. vbi dat q̃ regula, q̃ excõicatio potest ferri præsentẽtiã particulariter contra subditum extra territorium, per tex. ibi, & in capitul. ex tuæ. de clẽr. non resi. quos Ange. non considerauit. ¶ Limita primò, vt procedat in sententia particulari, secus, quando fertur sententia generalis per modum edicti, vel statuti, sicut patet in capitulo constitutũ. lo primo. de testi. & in capitulo ad nostram. lo secundo. de iureiur. Tunc enim excommunicatio non ligat absentẽ extra territorium. Ita procedit capitulũ secundũ. de pst. in sexto. secundũ vnum intellectum. Ioã. And. ibi. ¶ Secundo limitat, vt subditus extra territorium possit excõmunicari, quando excommunicatio fertur pro causa iam damnata, & habente ortum intra territorium, secus, si pro causa orta & originata ex c tra territorium, quia pro illa absens excommunicari non potest. Ita tex. no. in dicto capitulo secundo, quẽ ita declarat dom. Anto. in capitulo, à nobis. lo primo. de sentent. excommunicatio. penultima charta, & sequitur domin. Philipp. vbi supra. ¶ Considera & finge, quòd statutum episcopi priuet ipso iure beneficiatum, qui duobus mensibus stet absens, & occurrat clericum pro certo tempore cum licentia abesse, & post illud tempus duobus mẽsibus absens sit, vtrum incidit in statutum? Et profecto verba huius limitationis probant, quòd non, dum requirunt delictum esse ortum in territorio, istud enim ortum est extra. vt vides. Ergo non incidit in statutum. Et tamen cõtrarium est decisio Fed. aurea consi. 181. quod retuli in capitulo postulasti. supra eodẽ, allegando duos contestes, quibus adde Domin. idem sequentem in capitulo secundo, de cõsti. in sexto. Ratio potissima, quia vbi quis tenetur ad aliquid faciendũ id loco, & illud non facit, dato q̃ sit alibi, habetur delictũ pro facto in loco, vbi aliquid facere tenebatur. Facit in fi. gl. magna. in clementina prima, vt lite penden. & declarat egregiè solus dom. Anto. secutus Barto. in l. libellorũ. dum dicit quòd maleficium massarij non denunciantis delictum in palatio, debet in accusatione dici cõmissum in palatio. Ita actus non residendi facit delictũ esse commissum in territorio attento, q̃ statutum concernit rem subiectam, & scias, q̃ ratione rei persona absens arctatur indirectè, dicto. §. cotrahentes. Nec dicas, statutum non operari in casu facto, attento hoc quod dixi de re in loco existente, per quã videtur in loco verè delinqui. Patet ex mente Bal. in lege actor. in vltima columna alleg. supra, quæstione sagittantis. de absente coacto redire.

¶ Hoc modo adaptaẽ limitatio ista, vt, dum loquitur de delicto orto extra territorium, idem sit, si esset ortũ extrà, operaretur autem intus quod expresse, & latè nota. hic domin. Ant. quem semper vide, dicens, §. statuto. non procedere hoc casu. Aduerte tamen circa ea sum Federic. quia si statutum puniret absentantẽ seinsolenter, id est, sine licẽtia, & stantem extrà certo tempore, tunc in casu, quem supra finxi, statutum non militaret, quia non sufficeret, quòd finito tempore licentię inciperet noua absentia insolens, qa statutum nota. principium. Ita Cardinal. consiliõ centesimotrigesimo secundo incip. T. archipresbyter. motus propter glossã tertiã. vbi contrarium credo in clementina prima. de cõsanguinitate & affinitate. Retuli in capitulo examinata. de iudi. dũ terigi de qualitate, adiũcta verbo, &c.

¶ Tertiò limitat, vt regula procedat in subdito ratione domicilij, secus in subdito ex aliquo accidẽti, qa tũc excommunicari nõ potest extra territorium, dicto §. cõtrahentes. Istæ limitationes ostendunt differentiã inter statutum, & sentẽtiã, inter quæ vide tres differentias in terminis per Feder. consilio decimosexto. incipi. Capitulũ ecclesiæ cathedralis. in tertia columna, vsque ad finem. ¶ Potest addi alia limitatio ad illud de statuto videlicet nisi eodẽ momento temporis, quo subditus incipit

a Delinquẽtem. *Adde, & vide Alex. cõtra, in cõsil. 4. in j. part. Et an subditus ratione originis in quocunque loco deliquit punietur pœna statuti loci originis, & quid si cõmisit delictum extra territorium, vi. not. per Socin. in consil. 271. incipien. in præsenti consultatione. versicul. confirmatur magis. & versic. principaliter. in 2. parte.*

b Non potest. *Adde idem tenentem Socin. consil. 157. inci. præsens consultatio. in 6. col. cir. finem. ibi, nam statuta. in 2. parte.*

Territoriũ, *Adde, nunquid subditus episcopi ligetur pœna statuti prohibẽtis sub pœna excommunicationis, ne quis tali tempore vadat de nocte, si extra diœcesim vadat de nocte. & vi. not. per Soc. in cõs. 271. inc. in præsenti. cõsultatione. vers. confirmatur hoc. in 2. parte.*

cipit desinere esse subditus, incidat in excõmunicationem statuti. Ita probat decisio. Rot. de pstitio. primo. in antiquioribus, volens: q̃ statutum certi ordinis excõmunicans religiosum cõsentientẽ electioni nõ renunciatis bonis, liget promotũ in episcopũ cosentientẽ absque renunciatione bonorũ, quia excõmunicatio non operatur post consensum, quia tunc nõ est subditus, sed simul cum psensu, prout in simili vult Inno. in capitulo præterea requisisti. in versi. idẽ cum dico. de appellatio. attenta natura huius gladij spiritualis, q̃ præ alijs penetrat, ſm eum. ¶ Et de prædictis, quando subditus ligetur statuto extra territoriũ, vide aliquid p Bald. in lege. neganda. C. qui accus. in l. si quis in hoc. C. de episcopis & clericis. & in Spec. in tit. de senten. Pet. de Ancha. in capitulo postulasti. supra eodẽ. in versic. opp. Bal. & Sal. in l. mercatores. C. de pmer. & in l. fcda. C. de enũciat.

¶ Vltimò in isto subdito domicilij not. q̃ si alibi ptrahit, & cũ iuramẽto, potest pro absolutione instare corã iudice ptractus. domini. Ant. hic, & supra eodem. capitulo postulasti. in pennultima col. post Lap. allega. decima. quia iudex ptractus, est etiam iudex in eo dissoluendo, vt per ipsum. Pro quo Lud. singul. 463. incipien. Florentinus contrahit. dicit esse casum, & bene, in lege in ptractibus. §. in omni. C. de non numerata pecunia vbi exceptio illa proponitur etiã coram iudice cõtractus.

¶ Adde in terminis Cal. de offi. ordina. consilio. primo. & de iureiur. consilio sexto. & domin. Card. licèt obscurè, in capitulo primo in fi. de iureiur. Sed caue. quia. vbi alia pars est presens, res videtur clara, sed si est absens, cogita retenta opi. vera, quã discussi post alios in capitulo primo. in quarta quæstione. de iureiu. q̃ in absolutione iuramenti debet pars citari. modò iudex cõtractus nõ citatur extra locum, dicto §. contrahentes. Ergo saluo, nisi essemus in casu in quo non requireretur citatio, q̃ quando sit, dixi ibi. Et vnum ponit Rot. de iureiur. decision. octaua. in antiquis, per quam rationẽ credo Lap. vbi supra non firmasse, licèt Butr. ipsum summans de hoc non penderit. ¶ De foro ratione rei sitæ, dic. vt per Docto. quos hic & alibi reduxit domin. Marian. in capitulo. sanè. supra eodẽ. Facit materia tota capitulo ex parte B. supra eodem. Vnum addit dom. Mari. circa satisdationem cõuenti pro re mobili, videlicet q̃ etiãsi * non est suspectus, sed aliàs sit soluendo, tamẽ tenetur satisdare de re exhibenda, quia actori non esset plenè caution propter difficultatem probationis, vt ibi per eum.

25 ¶ Glo. † fin. ad illud, de iure reuocandi domũ, adde primò q̃ lex, Romana. alleg. in gl. nõ est correcta, secundũ Moder. dicentes ita dixisse Ana. quia de ista correctio non apparet. & addunt l. 2. §. nouissimè. ff. de orig. iur. nam populus Romanus trasferens imperium in Cęsarem sicut non præiudicauit prærogatiuis vrbis. Ita in trasłatione facta per imperatorem in Papã. Et istud est contra omnes hic dicentes, Romam esse patriam, nõ respectu vrbis, sed Papę, & eo absẽte nõ esse talẽ. Tenet ipsos Doc. hic per c. fundamẽta, de elect. in 6. vbi apparet, vrbẽ esse adeò subiectam Papæ, q̃ veteres prærogatiuę cessauerunt. Nec ob. §. nouissimè. quia hic de intentione donantis vrbẽ erat, q̃ regeretur iure Canonico in posterũ, prout aliæ terræ ecclesiæ nõ iure Romano.

¶ Secundò addunt Moder. q̃ ius reuocandi domũ nõ cõpetit legato, qui legationẽ affectauit, per l. & qui data. ff. ex quib. cau. ma. & quædã alia dicta, quę innuunt, affectãtẽ carere priuilegio, & illa cum pluribus posui aliàs in ca. fi. de testit. ¶ Cogita, quia hoc priuilegiũ datur legationi, non tã fauore legati, quàm fauore mittentis, tũ propter maiestatẽ officij, tum, ne disturbet, l. 2. alleg. in gl. l. si legatus. ff. ad Treb. Ergo huic fauori non videtur posse tacite renunciari, vt dixi in c. si diligenti. Et non erat sic in casu d. l. & qui data. ¶ Tertiò addunt Moder. q̃ falsa est opi. cõis æquiparans in hac materia causam probabilem necessarię, vel quasi, propter istũ tex. & per d. l. 2. vbi exceptuando iustam & necessariã copulatiue remanet firma regula extra talẽ causam. Ergo exẽplũ patris visitantis filium in studio, non procedit, Bene facit exemplum voti fauore animæ. ¶ Cogita dupliciter, primò, q̃ exemplũ voti ineptæ ponitur in hoc mẽbro. Est enim causa necessaria, non in ouodo, sed in ad implendo. ¶ Secundò cogita, quia tex. met. in l. 2. & gl. hic ponunt causam probabilẽ, deinde gl. in d. l. 2. in exẽplo patris alleg. l. nec nõ. ff ex q̃ cau. ma. vbi causa studiorũ dicit probabilis: per quẽ tex. dicit Bar. in repręsalijs in 7. parte, quæst. 6. q̃ pater visitans filiũ non posset pro repręsalijs capi: & idem dicit in d. l. 2. Tamẽ pro impugnatione prædicta faciunt duo. Primo, qa l. necnõ. ni fallor. quid si is, cui ppetebat. dicens, ita fuisse pronũciatũ Romæ per not. in c. inter monasteriũ. de re in. quasi subeũdo iudiciũ, cùm esset tutus hoc iure, videatur illi renunciare: quod l 3 facere non possit, per l. is, qui legationẽ. ff. de lega. tñ ne sit melioris ꝓditionis, q̃ obediens, et imputãt. Ista est mens Spe. quę indubitãter pcederet in nõ legatis, sed ĩ legatis dubito. ¶ Debet iudex, corã quo istud ius reuo. dom. allegatur, præmittere summariã cognitionẽ, an ꝓpetat. Host. in d. §. fi. obstat iste tex. in ver. alleg. asset. quasi sufficiat allegasse. Sed Ioan. And. supplet, & pbasset. Et signa ad intellectũ dispositionis cuiuslibet loquẽtis de allegatione: qa intelligitur, s. cum probatione, nisi allegaret notoriũ, secundũ Ioan. And. hic, Facit gl. sua in clem. appellãti. in verbo, allega. de appellatio. Sed pro primo dicto vide gl. in verb. quã alle. in c. non est. de consue. in 6. & ibi dixit Domi. q̃ si per statutũ debet stari allegationi, intellegitur, scilicet probatæ. Facit glo. in ver. probaret. in cap. dudum. de deci. & glo. pen. in fin. in cap. cùm contingat. eod. tit. & gl. in versi. diceret. quæ supplet, & probaret. in l. etiã. ff. de mino. & glo. 2. in c. ad falsariorum. de cri. fal. & glo. in l. sciendum, §. si accusator. in verb. dicit. quæ supplet, & est verũ. ff. de lega. & gl. in verb. affirmat. & in verbo, probauit. in clemen. vnica. de resti. in integr. & gloss. in l. 1. in princ. in eo. verb. ff. de dol. facit l. si qui adulterij. in ver. non debere credi. quod allegatur. C. de adul. & tex. in cap. secundo. de reg. in ver. cognito & pbato. & in c. 1. de præscriptio. in 6. in ver. allegare & probare. & in ca. quæ in ec-

a Alio loco. *Ad de Specu. in tit. de Reo vbi habes late quibus cõpetat hoc priuilegiũ reuocandi domũ. & præsertim in vers. item legati. cum seq. vers.*

Universidad de Deusto Biblioteca

cťarũ.de ɔſti.in ver. ꝓbabiſr allegauerit. Bar. in extrau. ad reprimẽdũ.in ver. aſſerit.& Bal.in l.magis puto.§.illud.ff.de reb.eo.& aliàs dixi,ſed ñ hæc oĩa.¶ Sed iſti bñficiati hoc iure agẽtes poſſunt ɔueniri, nec reuocabũt domũ,d.l.1.§.ſed ſi agãt.& glo.hic.¶ Limita 5.modis. Primò,dũ mõ ɔueniať durãte cã in qua agũt:ſecus ea finita.Ang.in l.ſed & ſi reſtituať.ꝑ illũ tex. cũ gl.ff.de iud. ¶ Scđo dũ mõ agãt ꝑ viã actiõis. ſecus,ſi intẽtãt officiũ iudicis,ſ͂m aliquos poſt gl.ĩ d.l.ſed & ſi.Ang.ibi ɔtra:qa eſt eadẽ rõ.¶ Tertiò limita,vt teneať rñdere illis, vł illi, quos,vł quẽ ɔueniũt,alijs ñ,Ita ſentit gl.ĩ d.§.ſed ſi agãt. ꝑ §. reuerẽdiſſimi in Auth.de ſãctiſ.epiſ.& ita Hoſt.ĩ d. §.fi.Inn.& Mar.hic ɔtra ꝑ d. l. ſed & ſi in ver. aduerſus oẽs.Et ad d.§. reuerẽdiſſimi.dic, ꝙ loquiť caſu ſequẽtis limitatiõis.¶ Quartò limita,dũ mõ tales ꝑſonę agãt ꝓprio noĩe: ſecus ſi noĩe eius,q eis imperare põt.Ita tex. in d.§.reuerẽdiſſimi.quẽ,quantũ ad hoc, dicebat Rayner.nõ eſſe alibi.¶ Quintò limita niſi agãt ꝓ iniuria ſibi illata,d.§.ſed ſi agãt.& glo.hic.obſt.l.is,q legationẽ.ff.đ leg.vbi legatus irreqſito mittẽte nemini dẽt dare libellũ de alijs negotijs.Soluit Hoſt.in d.§.fi. ꝙ pſupponẽdũ eſt,ꝙ habeat licẽtiã.Meliùs ſoluit Mar. ꝙ lꝫ agere ñ poſſit:tñ ſi agat,ɔueniet, ne ſit melioris ɔditiõis errãs q̃ nõ errãs.¶ Si legat⁹ ɔtrahit durãte legatiõe,ꝑt ibi ɔueniri. d.§.oẽs. niſi ɔtraheret vt viator.Ita Ang. in l.hæres abſens.§.j.ff.de iud.¶ Gl.ibi ɔtrà ĩ verbo quotquot. ꝑꝑ duplex vinculũ,ſ. ɔtractus & cõitatis pr̃iæ. Rñdet Maria. huic rõni,ꝙ ɔtractus ſolus geſtus ꝑ ſe cũ viatore nõ ſufficit:& ſola ratio cõis pr̃iæ nõ ſufficit, qa legatus. Ergo ex ſeparatis nõ inferť,l.fi.cũ ſi.ff. de cal.¶ Limita ſcđo, niſi quaſi ɔtraheret. putà, adeũdo hr̃ditatẽ: qa non perdit ius reuocãdi domũ.l.de eo.ff.de iud.& ibi latè Ang. Nõ tñ inferas, ꝙ aliàs ex quaſi ɔtractu qs non ſortiať forũ,ꝑꝑ gl.hic approbatã.¶ Bñficiũ reuocãdi domũ ceſſat,qñ legatus,vel alius ex ſua rñſione in iudicio nõ impediť in legatione,vel alio negocio.Rota hoc ti.1.in antiquis,ꝑ l.ſi legatus.ff.ad Trebel.Cõſidera, ꝙ ibi ɔcurrebat aliud,ſ.periculũ petentis reſponſionẽ legati. ¶ Legatione finita ceſſat hoc beneficiũ,d.l.2.§. planè.tñ durãte apparatu ad redeundũ non ɔueniet.Hoſt.in d.§.fi. Inno.& Io.And.hic:qđ no.ad multa.¶ Vltimò pondera Inno.vt hic ꝑ Abb.in fi.ſed non dicas,ꝙ iura loquentia de electione p̃latorũ nõ ꝓcedant in electione Canonicorũ, ſed dictũ Inno. probat hoc ſiganter, ꝙ niſi illa iura fundãt ſe in periculo vacationis, nõ militãt in electione Canonicorũ.Vide Inno.c.ex parte.in gl.pen.de ɔceſ.preb.ꝙ in electione Canonicorũ nõ eſt neceſſaria forma, ſed ſufficit ſolus ɔſenſus.Et dixit Inn.in c.cũ inter Canonicos.de ele. in glo.inc.maximè, ꝙ publicata electiõe Canonicorũ nõ eſt licitũ variare, ſicut dr̃ in c. publicato.de elect.Vide gl.3.ibi.Sed poſſes dicere in c. cũ in eccleſijs.de p̃b.in 6.q̃ ſentit,ꝙ iura loquẽtia de electione Canonicorũ nõ extẽdunť ad electionẽ p̃latorũ. Vide Old.ɔſi.14.inc.Cùm q̃riť. vbi dicit, ꝙ iura, q̃ dicũt beneficia electi in ep̃um nõ vacare ante ɔſecrationẽ, non procedũt in electo in abbatẽ, vacãt enim ante benedictionẽ. Ex quibus dici põt, ꝙ lex de vna electione loquẽs,extendiť ad aliã,vel nõ,prout ſuadet ratio ſubiectæ materiæ.¶ Vltimò vide Ro. in antiquis,de dolo & ɔt.ꝙ quicquid ſit de iure, tota curia Romana ſeruat, ꝙ p̃ſentes in curia reipublicæ cauſa coguntˉ ibi ſuis aduerſarijs rñdere,nec habẽt ius reuocãdi domũ.¶ Conſidera,qa ſi de mẽte huius deciſionis nõ aliter appareat,eſt mirabilis. Fortè ſenſerũt de p̃ſentibus in curia cum habitatione aſſidua,ſed ẽt tũc eſſet limitatio magna.¶ Et adde,ꝙ fauore dotis ceſſat hoc ius reuocãdi domũ. l.ſi vxore.ff.de iud.vbi ſi vir habẽs alibi domiciliũ, ɔtraxit m̃rimoniũ Romæ, & ibi recipit dotẽ, & ibidẽ exiſtens legatus ab vxore diuertit,nõ hẽt in reſtitutiõe dotis ius reuocationis domũ,Specialitas eſt in hoc,qa licèt contraxerit Romæ,& ibi dotẽ receperit, tamẽ vr̃ cõſtituiſſe,ſe ſoluturũ in domicilio ſuo.l.exigere.ff.de iu.Oẽs in cap.1.de ſponſa.Et tunc fauore dotis ɔuenitur Romæ durante legatione. Ita declarant aliqui in d. l. exigere.

LECTVRA DO. FELINI FERRARIEN.
ſuper titulis De libelli oblatione, & Mutuis petitionibus.

¶ Ad inueniẽda plurima,ſcito tria p̃cipalia loca, Primò in Spe.cum add.Io.And.de libel.concep. per totum ibi mare magnum.Secũdò per Bal.in rep.l.edita. C. đ edẽ. tam Paduana,quàm Perufina. Tertiò per do.Mari.hic qui ſub 33.articulis multa ordinatè complexus eſt. Poſtea inuenies in omnibus Repertorijs in verb. libellus. Nõ tangã,niſi tacta per Abb.addendo ɔcor. dictis ſuis.

De libelli oblatione.

TITVLVS III.

SVMMARIVM.

1 *Actor debet porrigere libellum in ſcriptis.*
2 *Libellus an & quando debeat inſeri in citatione.nu.3.4.*
5 *Libellus debet offerri in ſcriptis, ita quòd non ſufficeret dicere notario, Scribe quod peto.*
6 *Libellus an & quando requiratur in cauſis breuioribus.*
7 *Item an in executione ſententiæ.*
8 *Libelli copia datur reo ſuis expenſis.*
9 *Carcerari faciens aliquem,tenetur ſoluere nuncio communis, non ipſum commune, neque captus.*

CAPITVLVM I.

1 a IGnarus epiſcopus. ¶ Actor † teneť ĩ ſcriptis porrigere libellũ [a] Hoc dicit. Addunt Mod.opi.nouã hic,in rub. ꝙ citatio debet p̃cedere libellũ, ɔtra Doc.hic,& in locis ab eis allegatis,& inter multa ponderãt text.in §. omniũ.Inſtit.de pœna teme.litigan. vbi iudiciũ incipit
b à citatione [b].Ergo nõ à libello.Itẽ per l.miles.§ ſexaginta.ff.de adul. vbi libellus offerť die feriata.Dixi in c. vlt. de iu.Ergo ab ipſo nõ incipit iudiciũ. qa die tali nõ fieret actus iudicialis. Ad idẽ cle.2.vt lit.pẽd. ꝑ locũ à ſpeciali ñ fieret actus. Ad idẽ auth.ei,q. allegata ĩ gl. attẽto,ꝙ illud, q,denotat ɔditionẽ,l.Sticũ q.ff.de leg. 1.quaſi dicat, ſed prius vocabitur. Ad idẽ tex.hic ĩ verb.eccłaſticã authoritatẽ.Ergo ſ͂m ius, & ꝑ alia adhuc leuiora.Pro cõi vide Bal. in l. cũ clericis.C. de epiſ.& cle. vbi ad hoc põderat illũ tex.& alleg rõnẽ æquã, qa iudex ante q̃ cõmittat citationẽ, debet videre libellũ,qa ſi ɔtineat iniuſtũ,debet denegare ɔmiſſionẽ citatiõis,ꝑ illũ tex.per quẽ boni aſſeſſores ita faciũt,& eſt notabile,ſ͂m ipſũ poſt Odofr. Ad idẽ vide Franc.Tigri.de Luca p̃ceptorẽ doctiſſimũ Bal.& Bar.in rub. C.de eden. vbi ꝑꝑ glo.dicit,ꝙ editio libelli debet p̃cedere iudiciũ. Ad motiua Mod.nego ɔſequentiã iſtã,principium iudicij eſt citatio, ergo priùs nõ dať libellus: quia fateor, ꝙ à libello nõ incipit iudiciũ,ſed tñ debet p̃cedere. Probo vtiliter,primò ex no.ꝑ Lãfr.de Bri.ſua vulgata repe.c.qm̃ cõtra.in 12. char.ver. ſed quæriť nunquid.vbi dicit,ꝙ lꝫ ille tex. enumeret libellũ in ꝓceſſu, tamẽ nõ eſt de proceſſu, quãtũ ad iudicem, quia citatio eſt initium proceſſus,d.§. omnium. Si enim eſſet de proceſſu, non porrigeretur die feriata, vt dixi. Itẽ qa datus libellus iudici, & nondũ porrectus parti,poteſt reuocari,l.Sempronia libellos.ff.de fur. Sed reſpectu partis quãprimũ ei datus eſt,bene dici

a Libellũ. *Adde do. Alex.in l.j.ff. de edẽ.ubi ꝑ eũ plenè,& Lãf.ĩ c.quoniã cõtra verſ.petitiões.j.đ ꝓba.& Spe.in ti.de lib.cõcep.§.nũc dicẽdũ.*

b A citatione. *Adde do.Soci. in rub.C.de ĩ ius vocã. q no.ex gl. ibi idẽ,qđ hic, ꝙ iudiciũ incipit à citatiõe,& rõ dicit ipſe,ꝙ immediatè citatione facta dicitur lis pẽdere. Allegat l ſi qs poſtea. ff.de iud.Et ſic dicit,ꝙ per citationẽ dicitur eẽ facta p̃uentio iuriſdictionis, alleg.d.l.ſi q poſtea.& c.ꝓpoſuiſti.S.de fo.cõp.Sed ſecũdũ eũ dubitatur, ex quo citatio habet tres partes, prima pars eſt cõmiſſio iudicis,ſecũda eſt notificatio nuncij,tertia pars eſt relatio nũcij,vt dicit patere ex his quæ ponit Bart.in l.j.§.nunciatio.ff. de noui ope.nun.et Bald. in l. fi.ff.de ſeruit ſed nunquid per primã partẽ citationis inducatur p̃uentio,& an per ſecũdã & per ſolam oblationem libelli,quo ad iudicem,ſit cœptũ iudiciũ,prout refert voluiſſe Bal.ibi in d.rubr.vbi vide ꝑ eum plenè, & no.*

a In l.1. *Et ibidẽ ad hoc vide dom. Alex.de Imo.vbi plenè et ſingulariter, & per Fel.in c. quoniam cõtrà. infrà.de probat.in 4.col.*

tur de proceſſu d.§.qm̃.ſ͂m ipſum.Potuiſſet allegare Bal.in l.1.[a] ff. de in ius vo.vbi dixit, ꝙ nõ dr̃ procedere in cã appellatiõis ille, q obtulit libellũ parte nõ citata.Similr̃ dixit Ang.in rep.l. 1.in prin.C.de iud.ꝙ iudex in criminali nõ dr̃ præoccupaſſe iuriſdõnem ex ſua formatiõe libelli, ſed ex citatiõe. Idẽ Bal.ĩ l.vnica C.de ɔfeſ.& Ang.in rub.C.de in ius vo. dicẽs, fuiſſe arduã qſtionẽ facti. Simile eſt ꝙ pœna ſenatuſcõſulti Turpiliani appoſita deſiſtẽti ab accuſatiõe,nõ ꝓcedit in eo, qui ſimpłr dedit libellũ, & deſiſtit pte nõ citata,quaſi nondũ dicať cœpiſſe ꝓcedere.Bar.in l.qſitũ.ff.ad Turp.Sal.latè in l.1.C.eo.ti.Et hinc eſt,ꝙ ſola libelli oblatio nõ inducit pẽdẽtiã litis,cle.2. vt lite pẽd.Nec facit rẽ litigioſã, auth. litigioſa.C.de litig & cũ iſtis ɔcordat Bar.poſt gl.in rub.C.de ĩ ius vocan.& Bal.in l.1.C.qñ libel.prin. da.& Ang ĩ l.1.& in l.libertis aduerſus.ff.de in ius voc.volẽtes,ꝙ iudiciũ nõ incipiat ab oblatiõe libelli,ꝑ quẽ tolliť p̃cipuũ motiuũ Mod.dum dicebať,ꝙ citatio, tãquã potẽtior cã proceſſus,debet eſſe prima:ſed libelli oblatio nõ eſt prima cã ꝓceſſus, ſed exordiũ inchoãdi proceſſus.Nõ ob.c.2.j.eo.qa præſupponiť,oblationẽ libelli fuiſſe prius factam:& fateor,ꝙ reus vocať,vt accipiat libellũ:qa clarũ eſt,ꝙ non accipiet,niſi vocatus.Et ſic rñdeť omnibus alijs motiuis:nec ɔſonat,ꝙ iſte text. nõ ponat ius cõe, quia ſuperflueret ɔtra procemiũ huius libri, & authorit. eccłaſtica intelligereť ipſa l.Canonica.¶ An aũt p̃ſens in iudicio cogať parti offerẽti ſibi libellũ rñdere?Cõcludit do. Ant.hic,ꝙ nõ:eſt enim ſaluũ ei ius deliberãdi: qđ latiùs poſuit poſt Aret.in c.1.ad fi.de iud.dicẽdo,ꝙ nõ teneť rñdere,niſi ſit veriſimiliter inſtructus.Itẽ ꝙ ſecus in criminali,ꝑ l.1.C.de exhi.reis. Itẽ ſecus in habente ius reuocandi domũ.Et ibi etiã di-
2 xi,an p̃ſens in iudicio,ſit citãdus ¶ Ad † illud de libello
* inſerẽdo in citatione,vel nõ, cõis * opi. eſt ꝙ ſufficit in citatiõe dici.Cõpareas,& tui præſentiã facias, l.ɔſentaneũ.C.quomodo & qñ iud.Facit l.nõ videť. la ij.de iud. vbi dicit,cõparens citatus petit copiã libelli. Ergo non fuerat in citatione inſerta.Sic etiã ꝓbat l.2.C.de exhib. reis.ibi,qui poſtea q̃ rem.& ita Bart. ad reprimendũ.in verbo,dicto crimine.& in l.inter accuſatorem ibi,pro declaratione quæro.ff.de publi.iud.¶ Primò fallit,quo ad interrumpendã p̃ſcriptionẽ per citationẽ, iuxta no. in c.illud.de reſcript.qa in citatiõe debet inſeri petitio, in l.fi.C.de anna.excep.per illũ tex.in verbo, libellũ cõuẽtiõis trãſmiſerit,cui nõ põt rñderi, & ſecus Tene mẽ-
3 ti.qa eſt nouũ,ſ͂m eum. ¶ Secundò † fallit in criminalibus:gl.ma.in c.ſi ep̃s.3.q.2.Ant.poſt Hoſt.in c.Paſtoralis.§.qm̃.in pe.col.de reſcr. per tex. vrgẽtẽ in c.ſi primates.5.q.2.intelligitur ſanè, qñ ſ.citatio fit de longinquo, aliàs non eſt opus.Abb.& Ant.in c.licèt.in 1.col.de accuſ.Sed ꝙ nullo caſu iſtud ſit neceſſarium in criminalibus firmat optimè Dom.in d.c.ſi primates. mordẽs in qbuſdã Barto.in d.ver.dicto crimine.Et ad illud c.ſi primates.rñde,ꝓut dom.Ant.idẽ tenẽs,& in c.2.de dila.ɔtra gl.ibi,qđ loquiť ad finẽ excludẽdi inducias deliberatorias:patet in verbo,p̃parati adueniant.& ita Sal.in l. abſẽtẽ C.de accuſ. ne reo informato deť occaſio fugiẽdi.Ex quo timore orta eſt practica Moderna,ꝙ omiſſa citatiõe verbali incipiť à reali:& idẽ Sal.ĩ d.l. 2.de exhibẽd.re.& Bart.in d.l.inter accuſatorẽ.& ĩ auth.offerať in 1.col.addẽs,ꝙ ſi ɔſuetudo aliud dictaret,ſeruãda eẽt. ¶ Tertiò fallit, quò ad effectũ inducẽdi pendentiã litis
4 per citationẽ.per clem.2.ut lite pẽdẽte.¶ Quarto † fallit in delegato citãte: qa debet inſeri copia reſcripti:q, vt dicit Inn.in c.ſuper literis.de reg.æquipolliet libello. Ita dicit Inn.in c.p̃terea.de dila.& do.Ant.ĩ d.c.ſup lite-
* ris.Sed cõis * opi.eſt in ɔtrariũ in d.c.præterea.ſufficit enim oſtẽdere reſcriptũ poſt ɔparitionẽ. Sed ſ͂m oẽs in c.cùm in iure.de off.deleg.ſaluareť fallẽtia duobus caſibus:primus in delegato tali,q non eſt capax delegationis.Ita Ioã And.in Spe.de citatione.in vlt.col.verſ.ſed pone,ꝙ is cui.Scđus vbiqs citať de lõginquo.Do.An.in d.c p̃terea.niſi nũcius eſſet public⁹ & notus, vt ſunt curſores Papæ.Rota de dolo & ɔtu.15.in nouis.& de mã ꝑ Bal.in auth.q ſemel.verſi.q̃ro,qñ dicať.C.quomodo & qñ iud.vbi dicit,ꝙ reus ɔuentus per libellũ, vel qñ libellus eſt oblatus iudici,& demũ ipſi reo,vel eſt citatus cũ inſertione libelli.Vide ẽt Bal.in l.ſi per illũ tex.C.de iure do.impe.ꝓpe mediũ,vbi ſimpłr dicit,ꝙ cum citatorio debet ſaltẽ mitti intentio aduerſarij.Tñ tene prædi-
5 cta.¶ Intantũ † requiriť ſcriptura, ꝙ nõ ſufficeret dicere notatorio,ſcribe,qđ peto 10.à Titio.Bar. poſt.gl.in l. in ſacris.la 2.ꝓpe fi.C.de ꝓx.ſac.ſcrinio lib.12.dicẽs, nota, qa poſſet de facto ɔtingere. Et ꝙ requirať ſcriptura, eſt gl.in uerſ. in ſcriptis. ibi in ca.1. de cẽſi. i 6. ¶ Ad illã fallẽtiã de ɔuẽtiõe [b] partiũ remittentiũ libellũ arguit Are. in oppoſitũ,quia eſſentia iuriſdictiõis ſimplicis ɔſiſtit in cauſæ cognitiõe, ſ.iudicare.in Auth.de defen.ciui.ꝙ ergo iudex ꝓcedat in cã ſine cognitiõe iudiciali, vr̃ cõtra ſubſtantiã ipſius iuriſdõnis, ſed pactũ ɔtra ſubſtantiã ſubiecti nõ valet,l.cũ precario.ff.de p̃cario.Ergo nec iſtud.Et ſi diceres,remoto libello & litis ɔteſtatione,adhuc remanet cognõ iudicialis, dicit ipſe hoc eſſe falſũ.Patet in cle.ſæpe de ver. ſig. tolliť. n. tũc forma iudicij, & per hoc argumẽtũ credit, ꝙ iudex hoc modo aditus non poterit vt iudex ferre p̃ceptũ in ɔfeſſum,de quo in l.ſi debitori.đ iu.lꝫ Doc.hic expreſsè aliter velint, & ſeruareť in practica ſ͂m eũ. Poſtea refert. Imo.hic ſaluãtẽ hoc modo dictũ pactũ. vcꝫ vt videanť in iudicẽ cõpromittere vt in arbitratorẽ, qđ potius p̃ſumi debet, vt act⁹ valeat.Et iſto modo ceſſabit eſſentia iuriſdõnis ſ͂m ipſũ.Adde Imo.idẽ tenẽtẽ in c.de cauſis.de off.deleg.& Are.in c. qm̃. ɔtra.
6 de probat.¶ Ad † illã fallentiã de cauſis breuioribus no. ꝙ ſtať relationi ſolius iudicis, vt ꝑ Bar.in loco à Doctoribus allegato. Sequiť Ant.in c.ex literis.de probat.& do.Ant.in c. qm̃ eodẽ tit. & in c.cùm ad ſedẽ, in pen. col de reſtit.ſpol.Pet. de Anch. in c. cùm à nobis.de teſti.Im.ĩ c.1.đ iu.Ang.ĩ auth niſi & do.An. ĩ c.Quiˉtaualis.ſaluãs Bar.quo ad relationẽ ɔcernẽtẽ ordinatoria,& ſequiť Lud.ĩ l.ſciẽdũ,qđ parũ ĩportat,quia ſi ĩ talibus ñ cadit ordo ſolẽnis, fruſtra ɔſiderabiť ĩ ipſa relatiõe.Iõ melior doctrina, vt attẽdať qualitas iudicis. Hæc Mod.¶ Adde.Matt.notabi.1.& 2.vbi ſequiť Bar.ĩ l.iubemus.la 2.C.đ ſac.ſanc.eccl. ꝙ ĩ iſtis iudex tabellio poſſit eẽ rogat⁹ de geſtis corã ſe. & ĩ iſtis eſt aliud ſpeciale,qa ſufficit ꝓbatio ſemiplena,putà famæ, vł vnius teſtis abſq; ſupplemẽto iuramenti.Itẽ ꝙ per ptãtẽ ꝓbatã ꝓcedẽdi ſiue ſcriptis habeat ſtari relatiõi iudicis,firmat Imo.poſt Ant.ĩ c.in p̃ſentia.de renũ. & in c.cũ à nobis. de teſt.Pet.de Anch.in c.fi.in pe.col.de re iu.in 6.Ang. in repe.l.ſciẽdũ.de verb.obl.do.An.in c. ſicut.de re iu. Cõtrariũ tenet do.Ant.ɔſ.29.inc.hæc qõ. qa dareť arbitro libera facultas lędẽdi,ſed ɔparabunť verba,ꝙ acta ꝓbenť teſtib.Idẽ Ab.in c.qm̃.in 2 col.ſaluãs Bart.in ordinatorijs, & vide Bald.ibi in 18.col. vbi dicit, ꝙ in iſtis reqriť qualiſqualis petitio actoris, poſtea diſtinguit,an partes ſint p̃ſentes,vel abſentes,vt latiùs ꝑ eũ, & ꝑ eũdẽ
7 in d.c.cùm à nobis.¶ Ad illã † fallentiã de executione reprehendit Are.do.Ant. hic p̃ſupponentẽ ſæpe,quod ideo non requirať libellus,quia ſummariè agitur,nam

b Cõuẽtiõe. *Adde tu, an ꝑ cõuẽtionẽ partiũ poteſt remitti libellus? Dic ꝙ partes cõpromittẽdo ſe in arbitrũ vel arbitratorem poſſunt remittere iſtas ſolennitates: et ꝓ hoc vide lex. in l. diẽ ꝓferre. §. ſed ſi quis.ff. de arbit. tenet d. Abb. hic ĩ 4 col. ĩ verſi. ad hoc.n. Adde ẽt ꝙ Papa,vel Imperator quãdo dant iudicẽ.poſſũt tollere iſtas ſolennitates. Tex. eſt in c. Paſtoralis & in c. 2. requiris. de appel.et in l. 1 ff.a q bus app. non licet. Adde tamẽ ꝙ Papa non poteſt tollere ordinẽ iudiciarium, quo ad forũ laicorum. Ita gl.in cle: fi. de iud. do. Abb. in c. ꝙ clerici. de fir. compet.*

Universidad de Deusto Biblioteca

ex dictis Bar. ad reprimēdū in uer. summariè. patet nō omitti libellū ĩ summarijs & bene. vnde ipse tenet opi. cōem, non ꝑ istā rōnem, sed qa iste ꝓcessus est super notorio, ĩ quo nō est necessarius ordo iuris, c. ad nr̄am. lo iij. de iureiu. ¶ Limita, nisi pars opponere se executiōi, s̄m qđ promissum est. Tunc enim res non dr̄ notoria, iuxta gl. in c. 1. de off deleg. in 6. Subdit Mar. in 22. fall. ꝙ Imo. in l. intra dies. ff. de re iu. negat etiā prædictā consequentiā, s. ꝙ propter ꝓcessum summariū omittat̄ libellus. Tamen dicit opi. cōem * esse, ꝙ si non agit̄ officio iudicis, sed actione iudicati, requirat̄ libellus: à qua opi. ipse recedit, sequutus gl. in l. ꝙ de inofficioso. ff. de inoff. test. & in l. minor 25. annis. §. fideicom. ff. de minor. Nō obstat, ꝙ agēs aliqua actione tenet̄ libellū offerre. l. 1. ff. de eden. qa intelligit̄ actione descendēte ex facto nō deciso per sn̄iam. Et sequit̄ hic Mar. dicēs ꝙ imo cōis opinio est ista, q̄ tenet Im. Alleg. Bal. in l. ab executione. C. quorū appell. Sed limitat dicēdo. si petat̄ executio sn̄iæ liqdæ. Alleg. Bal. in d. l. minor. Adde Bal. in l. tale pactū. §. qui ꝓuocauit. in repet. in vlt. col. ff. de pac. vbi dixit, ꝙ in isto iudicio executionis sufficit qualisqualis petitio, sicut in causis, in quibus nō requirit̄ libellus. d. clem. sæpe. ¶ Et vnū ꝯsidera ad saluandū dom. Ant. hic, ꝙ imo in summarijs non requirit̄ libellus. Probat d. cle. sæpe. nisi dicas, ꝙ loquit̄ vbi est clausula. de qua ibi: vc3, sine figura iudicij, &c. Bar. verò loquit̄ in cā summaria simpliciter, vt ꝑ Imo. in d. cle. sepe. versi. his visis. Et de istis ponit ēt latè Dominic. in ca. sicut. 2. q. 1. secutus dom. Ant. hic. Et aduerte, dū dom. Abb. remitti ad seipsum in c. fi.
8 de iud. quia in d. cle. nō seruant̄ ad hoc. ¶ Expensis † rei dat̄ sibi copia libelli. Do. Ab. hic in fi. ꝓ quo addunt Moder. Ang. in l. 1. a §. edēda. ff. de edēd. per illū tex. in ver. ꝙ copiā rescribēdi. Et in simili gl. in l. ait prætor. §. fi. ff. ex quibus causis. in poss. ea. quę dicit, ꝙ si mittit̄ ad absentē, vt iuret de calūnia, vel rn̄deat positionibus, mittet̄ expensis absentis. Et idē dicit ibi Bart. de copia mandati missi ab absente. Facit dictū Roma. in c. 2. de testib. in 6. vbi dicit, ꝙ dans interrogatoria nūcio misso cū capitulis ad examinandos alibi testes, nō ꝯtribuit expensis, quæ ex illis non augent̄, secus, si augerent̄. Alleg. Rot. in ꝯclu. 72. in antiquis, addens secus ꝯsuluisse, ꝙ actor absens rn̄surus positionibus ad instantiā rei non tenet̄ ad illas expensas, quia misso ꝓcuratore caret culpa, si nō est ĩ iudicio, c. querelā. de procur. & à fortiori inducit c. 2. de iud. in 6. & c. statutū. §. pen. de reb eo. lib. 6. vbi in examinatione testiū alia pars nō ꝯtribuit, & tn̄ examinatio posset ei ꝓdesse, arg. gl. in c. fraternitatis. de testi. multò minus hic, vbi rn̄sio non ꝓdest rn̄dēnti. Alleg. gl. pen in c. 2. de ꝯfes. in 6. Itē addunt Bal. in auth. offerat̄. C. de lit. ꝯtest. & in l. collectis. ff. de eden. vbi dixit, satis esse, ꝙ actor dicat, porrexi libellū notario. potes ab eo habere copiā. ¶ Contra do. Abb. tenēt isti allegādo Imo. prout refert Dom. in c. cùm personæ. de priuil. in 6. & Bar. in d. l. 1. & Pet. de Anch. ibi, & in d. auth. offerat̄, & gl. Car. & Imo. in cle. cā, de elect. & dictū Ioan. And. in d. cap. cùm personæ. vbi dixit, copiā priuilegiorū dandā expēsis producentis. Simile not. Bal. de appel. ad reg in c. nōnulli. de re. & arguūnt sic, qui se offert, tenet̄ suis sumptibus expedire, l. qui datā. ex qb. cau. maio. b do. Ant. in c. significāte. de pign. Sed libellus est offerēdus. Ergo sumptibus offerentis. ¶ Adde Rot. de testi. 34. in antiquis, vbi est, ꝙ s̄. dixi de expēsis interrogatoriorū, & ꝑꝑ dicta Dom. ĩ d. c. 2. ver. vidi dubitari. nō credo ꝓcedere dictū Pet. de Anch. in c. 2. de iud. in 6. dicēris, ꝙ si mulier rn̄sura positioni examinat̄, do. soluet impēsam, quasi hoc suo facto ꝯtingat. Nam ratio Do. obstat. Respectu aūt libelli tene opi. Ab.

a In l. 1. *Et ibidem vide omnino dom. Alexand. de Imol. & Paul. de Cas. & But. & Io. de Imol. in c. præterea. de dilat. & Lanfran. in clem. sæpe. vers. libellus. de verbo sign.*

b Causis maio. *Not. quòd statur relationi solius iudicis, inquantum Bar. in authe. nisi breuiores. C. de sē. ex breuic. reci. & dom. Abba. in c. 1. de libel. obl. tenent quòd in causis breuioribus statur relationi solius iudicis, & sic libellus pōt omitti, Adde tu, ꝙ contra Bar. & do. Abb. videtur, quòd sit communis * opini. Ita do. Alex. in l. sciē dum. in 9. col. ff. đ verbor. obligatio.*

vt cōem, quià l3 authē. offerat̄. dicat libellū esse offerendū, & si onus hoc incūberet actori, tn̄ itelligit̄ illa oblatio s̄m formā l. 1. ff. de eden. l. offerat̄ transcribendo, ne inducat̄ legū correctio. Sic rn̄det̄ ad c. 2. in verb. oblato. de litis ꝯte. in 6 ꝑ qđ Domi. ibi est ꝯtra Ab. Modò iunge generaliter quædā, q̄ iuuāt p̄dicta, & ab eis iuuant̄, qn̄ dubitaui, cuius ex pēsis aliquid fiat, in quo est doctrina Bal. ꝑcipua ĩ l. gn̄aliter. §. hic de præsentibus. post mediū, C. de reb. cred. vbi dicit, ꝙ in dubio iudex habet arbitrari, cuius expēsis aliqd fiat. Et ꝙ regulariter q petit aliqd fieri, soluet, ꝑꝑ gl. in l. fi. in verb. agnoscere. C. de erog. mili. an. lib. 12. ꝑ quà dicit se dixisse, ꝙ cùm oporteret reū appellantē ad regē remittere sub custodibus, tenebat̄ ad expēsas custodū. q verba discrepāt, vt puto à Bart. in l. 2. §. defensi. ex q. cau. in poss. ea. Adde Dom. in c. cū ꝑsonę. in medio principij. de priuil. in 6. vbi tenet ꝙ ꝓducēs iura sua in iudicio nō tenet̄ suis sumptibus facere fieri copiā parti, qa ꝓbatio nō fit parti, sed iudici. Fallit in casu illius literæ, q̄ sic expressit ĩ ver. trāscriptū tradere teneat̄, vt ibi, & per do. Ant. in c. 1. de ꝓbat. & tene mēti gl. in d. l. fi. in ver. agno-
9 scere, ꝙ † faciēs quē carcerari tenet̄ soluere nūcio cōis nō ipsum cōe, nec captus, & de ipsa exclamat Ang. de Are. Inst. de act. § fi. ĩ fi. dicēs, ꝙ debitor carcerat⁹, si nō pt se alere, debet ali à creditore, alias relaxari. Hoc modo limitat̄ dictū Bar. in l. sanctū. c ff. de re. diui. volētis, ꝙ captus viuat suis expēsis, & subdit ibi Bart. ꝙ si qs dubitās offendi petat à iudice familiā in custodiā, tenet̄ dare, sed expensis petentis. Dicit esse gl. singul. in l. illicitas. §. 2. de off. præsid. Et ibi etiā Bar. Item etiā circa expensas, quæ fiunt in mittendo ad examinādos testes, vide s̄ oēs. Are. in c. fi. versi. hi qui. in vlt. char. de testi. & adde Bart. in l. media. §. 1. de an. leg. vt per illū text. q dicit post Dy. ꝙ fideles regis non tenent̄ secū equitare suis sumptibus, nisi feuda, quę ab eo tenēt, sufficerēt ad ipsos sumptus. ¶ Itē cuius expēsis viuat præstās operas ꝓmissas, vide Bar. in l. si nō sortē. §. libertus. ad fi. ff. de ꝯdi. indebi. vbi dicit, ꝙ viuet ex pecunia data ꝓ mercede, si vero seruit ex liberalitate, intelligit̄ expēsis suis, cui seruit, nisi cā remunerationis seruiret, qa tūc, si n̄ est pauper, viuet suo sumptu, secus si pauper. Et in omni casu p̄ualeret ꝯsuetudo, s̄m eū, cū quo in hoc vltimo ꝯcordat Bald. in l. qm̄. C. de testi. correcta gl. ibi, & addēs, ꝙ refectio ferramētorū, q̄ destruunt̄ in opere, fit expēnsis fabri. Alleg. tex. no. cū glo. in ver. incudē. in l. 2. §. 1. ff. ad l. Rhod. de iact. idē generaliter Bal. in l. 1. in prin. de uer. sig. dicēs, ꝙ omnes operarij & coloni debent habere ferramēnta remissoria suis sumptibus. Vn̄ dicunt Ang. & Imo. in
d l. stipulatiōes d ꝯmodissime. ff. de ver. obl. scriptorē teneri ad expēsam atramenti & calami. in quo nota, ꝙ si scriptor Apostolicus habet reficere literas ꝑꝑ errorē causatū culpa abbreuiatoris, n̄ reficiet ex pēsis impetrātis, sed abbreuiatorū. Ita decidit in extrauag. Ioā. XXII. inc. Cùm ad sacrosan. quasi in fine. Itē vide Car. in cle. cā m. ĩ prin. in 20. q. de elec. vbi sentit ꝓ doctrina, ꝙ actus dēt fieri ex pēsis eius, ad cuius vtilitatē fit, ꝑꝑ qđ defendit gl. ibi in ver. porrecto. volētē intimatione fieri expēsis appositis, cui ꝓdest appositionē deuolui, & ibi inuenies multa. Adde Bar. in l. pen. C. de iure fis. lib. 10. vbi dicit ꝙ in sumptibus familiæ seruāda est ꝯsuetudo. Ideo conducens vnū de dictis in eundo, stando & viuēdo, debet ꝯducere suis sumptibus, quia sic habet ꝯsuetudo, ĩ quo verbo sentit aliud de iure. Et no. ꝙ si vicarius finito officio nollet domum redire, sed alio eod. tēpore, tenetur potestas ad expensas itineris, dummodò non longioris, vt per Angel. in l. obseruare. §. pro-

c In l. sanctū. *Et ibidē ad hoc vide do. Alex. de Imo. et addđ Pet. de Su. post Ang. in l. generaliter. §. his. C. de reb. credi. & Ray. ĩ l. iudices. C. de cōpē. et gl. in c. diffiniuit. 17. q. 4.*

d Stipulatiōes. *Adde ad hoc not. Alex. ibi.*

proficisci in addition. ff. de off. procōs. iūcto Bar. in l. 2. C. de priuil. do. Augu. li. 11. Si tn̄ vicarius conductus expensis ꝯducentis derobaretur in via, non tenetur cōducens. Bal. in l. nihil. ff. de rei vend. Et adde, ꝙ conducens aduocatū extra locū, tenetur ad expensas itineris. Bal. ĩ l. 1. C. de suffrag. Itē patronus defendens ecclesiā, defendet sumptibus ecclesiæ. Arch. in c. filiis. super verb. denunciet. 16. quæs. 7. Latiùs Ros. in libellis iuris Canonici tit. de iure patr. vers. de honore. Et de hoc aliqd Do. in c. qn̄. 38. dist. Et ista antea non reducta seruiēt ad multa.

SVMMARIVM.

1 Libellus in actione reali debet continere circunstantias, ex quibus constet de corpore. nu. 2.
3 Libellus carens debitis demonstrationibus, valet, si non opponitur dum modò ex probationibus certificetur res petita.
4 Incertitudo rei petitæ vitiat libellum, cùm certa sententia ferri nō potest.
5 Libellus generalis licèt procedat in causis ciuilibus parte non opponente, secus tamen in criminalibus.
6 Actor petens rē simpliciter, non pōt de incertitudine notari, si nō dicit, an totū, an partem, quando intendit petere totum. num. 7.
8 Actor petens partem, intelligitur petere partem dimidiam.
9 Confines rei petitæ non sunt necessariò exprimendi, si ex alijs demonstrationibus fundus petitus est certus.
10 Libellus incertus licèt procedat in certis casibus, sententia tamen debet esse certa.
11 Libellus generalis valet in actionibus vniuersalibus, sicut si diceretur, peto bona hæreditatis.
12 Libellus generalis licèt non procedat in iudicijs singularibus, quo ad res petitas, secus tamen in accessorijs rei petitæ, vt peto rem cū fructibus. nu. 13.
14 Libellus quando mutari potest, vel actor desistere à lite & nu. 15.
16 Libellus quando & qualiter mutari potest.
17 Libellus lite contesteta mutari non potest, & nu. 18.
19 Addens vel detrahens quid libello, an dicatur mutare.
20 Episcopus qui non potest mutare canones, an possit addere, vel detrahere.
21 Cumulatio libelli regulariter est permissa, exceptis sex casibus.
22 Libelli an debeant esse plures, si actiones sunt dissimiles.
23 Libelli cumulatio quando est prohibita, si tamen fiat, & pars non opponat, iudicium procedit.
24 Libellus continens sortem & vsuras, an procedat.
25 Actor si mutat, emendat, vel accumulat libellum, tenetur reo ad expensas.
Etiam emendatio, mutatio & accumulatio sunt permissæ.
26 Clausula, Saluo iure addendi, minuendi, mutandi, &c. nihil prodest respectu conclusionis.

CAPITVLVM II.

Significantibus. ¶ Cùm agit̄ reali non sufficit rē gnal̄r peti, sed dēt ita specificari, vt euitet̄ obscuritas & æquiuocatio. ¶ Prima ꝯclusio.
1 Sufficit † ponere in libello circūstātias, ex qbus ꝯstet de corpore: iō est opus semper dicere quātitatē terræ, qn̄ vnicā hēt reus: nec dicit̄, an sit aratoria, pratiua, vel qualis. Abbas hic ꝯtra cōem opi. vers. mihi vr̄, ꝙ l3 ista. Addūt Moder. dictū Bar. in l. demōstratio. in 7. q. ff. de ꝯd. & demō. vbi dicit, ꝙ in re notoria nō est opus demōstratione. vnde dicēs delictū in palatio commissum nō hēt notare ꝯfinia: qa nō cadit æquiuocatio ꝑꝑ gl. tertiā in l. hac ꝯsultissima. C. q testam. face. poss. ꝙ in noīe singulari nō est opus demōstratione. Et ibi glo. exēplificat in gallo presso, & Mod. in seipsis, & addunt Ang. in terminis in l. si rē. de qua ꝑ Abb. & Bal. in l. 1. ff. de libe. & posth. & Bart. in l. libellorū. vers. circa ꝑsonā. ff. de accus. adde Bal. in l. certū. ff. si cer. pet. & Imo. in c. sup eo. de testi. cogē. Et dixit Bar. in l. 1. ff. de lib. & posth. ꝙ nomē ꝑsonæ, q̄ deducit̄ in libello, si nō est singulare, dēt exprimi cū duabus alijs demōstartiōibus. ꝑ l. forma. in princ. ff. de cēsib. Sed ipse Bart. in d. l. si in rē. intelligit hoc verū, vbi probatū est plures esse eiusdē noīs: aliàs sufficeret expressio solius proprij noīs, ꝑ tex. ibi, in vers. vtiq; si plures sunt. Vn̄ sit cautus aduocatus, s̄m eū ꝙ fiat positio, qual̄r sunt plures eiusdē noīs, aliàs in dubio ĩtelligit̄ de suo clientulo, & sic in noīe hoīs nō p̄sumit̄ pluralitas. Vide Bart in l. si qs seruū. §. si inter. de le. 2. ad repellēdū agentē, q dicit hr̄dē impugnādo, ꝙ non sit ille, de quo loquit̄ testamētū, probari oportet, ꝙ reperit̄ alius
2 eiusdē noīs. Qđ no. † Limitat hic Maria. hāc q. nisi modus demonstrādi. esset de forma, & nō de simplici demōctratiōe, qa tūc demōstratio ita necessaria est, vt nō sufficiat ꝙ notoriè al̄r ꝯstet. Alle. Bal. ĩ l. 1. ff. đ lib. & post. vbi ponit ꝙ stāte statuto, ꝙ exprimat̄ nome ꝓnomē, & cognomē, nō suffi-
a cit expressio ēt singul̄r a: & l3 Ang. ibi simpl̄r referat, tn̄ Bal. loquitur, qn̄ l. vel statutū vltrà ꝓcedit irritādo actū, si nō fiat dicta demōstratio, aliàs ĩ dubio nō p̄sumit̄ data, & ita sequit̄ ibi Imol. & Ant. in repe. in c. 1. in 42. char. ver. q̄ro, ēt si statutū. de ꝯsti. Rō, qa vbi est aliqd ꝑ forma, cessat regula, ꝙ nō refert, ꝙ ex ęqpollēti fiat, c. 3. de verbo. sig. cū si. Ita Bal. & Imo. in d. l. 1. Rō rōnis, quia magis dēt attēdi forma, q̄ dat esse rei, 1. q. 1. c. detrahe. quā ipsa rō statuti, & iō notorietas nō excusat a forma. Et idē Bal. in l. si institorē. ff. si cer. pet. ꝙ vbi est defectus formæ mādati, lōgè differt, qd ex æqpollētib⁹ fiat. Ex hoc declarat Bal. in l. edita. vers. circa 6. C. de eden. vbi dicit, Stāte statuto, ꝙ vulnus exprimat̄ ĩ libello, vt nō sufficiat dice-
b re, ꝑcussit gladio effuso sāguine b, n̄ adiecto, ꝙ fecerit vulnus, refert Bar. ꝯsuluisse. ꝙ sic, ꝑꝑ genus. ca. significasti. de homi. Hoc intelligit Bal. dū modò ex loco ꝑcussiōis nō possit exire sanguis sine vulnere, secus, si possit putà ex naso. Addit Maria. ꝙ oī casu, si statutū reqreret dictā expressionē uulneris, ꝓ forma semꝑ eēt necessaria, ꝑ p̄dicta, qb. addidit no. ĩ c. 1. de bap. vbi nō sufficit dicere, Baptizo te in noīe trinitatis, l3 æqpolleat isti, ĩ noīe pr̄is & filij & spiritussancti, qa illa sūt de forma. Et subdit, ꝙ ista sūt valde singularia ad multa. Adde Ang. ĩ l. quoties. §. si qs nouū. ff. hær. ĩsti. vbi sētit, ꝓut ēt sētit ĩ d. l. 1. ꝙ eo ipso, ꝙ certa demōstratio reqrit̄ à statuto ꝓ forma, dicat̄, ētsi nō diceret, ꝙ instrumētū uel libellus aliàs nō ꝓcederet. Sed tene, vt dicit Maria. tū ꝑꝑ sequētia, tū, qa idē tenēt Imo, & Pau. de Cas. ĩ d. l. 1. vc3, ꝙ nō dicat̄ ꝓ forma, nisi qn̄ est clausula decreti. Et vr̄ idē esse, qn̄ eēt aliqua đ clausulis, quas posui ĩ c. cum dilecta. de rescri. dādo modos agnoscēdi formā. Adde ēt huic limitatiōi dictū Albe. ĩ 1. par. statu. q. 150. ꝙ si statutū reqrat ꝓ forma nomē diei, nō sufficeret dicer̄ octaua die talis mēsis. Simile dicit Bal. ĩ auth. habita. C. ne fi. ꝓ pa. Si statutū reqrit ꝓ forma approbationē Doctorū. nō sufficit cācellario studij đ sufficiētia scholaris examinati, sed reqrit̄ approbatio. Simile no. Ab. ĩ rub. de ꝓba. ĩ fi. Quòd vbi ꝓ forma reqrit̄ ꝓbatio testiū, nō sufficit ꝑ ꝯfessionē. Simile dicit Ang. ĩ d. l. hac ꝯsultissima. Si statutū requirit ꝓ forma ꝯsiliū sapiētis, oportet ipsū habere. Etiā similis ē casus ĩ l. clarus. Obstāt tria dicta noua. primū, qđ ponit Bal. ĩ authen. si oēs. ĩ pē. col. vers. & hoc facit ad q̄stionē. C. si vt se ab hære. absti. Dicit statutū, ꝙ à die citatiōis vsq; ad certū terminū iudex dēt sic facere, certè si nō ĩteruenit citatio, sed p̄sētia partis, sufficit, qa idē operat̄ p̄sētia, qđ citatio cū đbita expectatiōe citati. Ergo sufficit ęqpollēs. SOL. Nō oīs dispositio statuti dr̄ inducere formā, ꝑ p̄dicta, & vbi hoc eēt dictū, nō ꝓcederet. Secūdo obstat dictū Bal. in l. si donationē. C. de nup. Statutū reqrit ꝓ forma ea n̄ facta doctor ē, ergo solēnitas l. data ꝓ forma, si omittit̄, nō uitiat, ꝯtra p̄dicta. ꝑꝑ hoc Io. de Anan. in rub. de magist. in 2. col. dicit. pōdera, qa tenebat̄ ex forma statuti. Et ita residet, sētiēs, vt puto, dictū eē falsū. ꝑ p̄dicta. Ob-

a Singulariter. *Adde idem tenētem do. Soci. in cōsi. 24. inci. Visis diligēter et maturè. ver. verùm prædictis nō obstantib. circa fi. ĩ 1. parte, char. 45. & consi. 33. incip. Prosequēdo ordinē. uer. verùm, qa ibi, vnde dicūt. in d. parte 1. char. 45.*

b Sāguine. *Adde idē tenētē do. Soc. in d. cōsi. 24. inci. Visis diligenter et maturè. versicul. cùm ergo in terminis. circa mediū, ĩ 1. parte, char. 45.*

Universidad de Deusto Biblioteca

ſtat tertiò deciſ.21.de elec. 5.in antiquis, vbi.habētes ꝑ forma,vt eligāt ſcrutatis ſingulis, ñ peccāt eligēdo eū, in quē oēs ↄſentiunt,licèt ipſe ſcrutatus nō ſit præcisè, quia ēt eū acceptādo, licèt tacitè votū dicat,ſatis ſcrutatus videret, & tñ verè non fuit ſcrutatus, prout forma requirebat. Pro ſolutione cogita. ¶ Secūda cōcluſio. Si
3 †nō opponit,valet libellus carens debitis demōſtrationibus rei petitæ,dū modò ex probationibus certificet. Alleg.no.Abb.hic ibi ſed circa hoc. Adde Imo.in c.2. in 1.col.ſuper verb.iuſtitiā.de ord.cogn.vbi dicit,ſtultū eſſe illū,qui libello gñali non opponit,& ſi ex probationibus appareat de intentione agētis,valet,& ſnīa ferenda eſt,& ſequunt Doc.ibi,& do.Abb. in c. dilec. in vlti. col.de iudi.& Lud.in l.ſcire.de verbo.oblig.inferēs,ꝙ libellus de hoc certificat producto inſtrumēto de cētū, quo ad hoc,vt videatur loqui de ſumma petita, nō de alia,tñ nō condemnabit,niſi in hoc,vt ꝑ gl.in §.ſi minꝰ. Inſtit.de act.& in l.verbū,Oportere.ff.de ver.ſig.q ꝑ no alleg.Bal.in c.1.de milite vaſal.q ↄtu.eſt.Et adde Abb.ī c.ex parte B.ſ.ti.proxi.vbi dicit valere libellū nō ↄcludētē de iure cōi,ſi poſtea in actis deducitur ius ſpeciale,& ibi bonū exēplū,cui adde,ꝙ ſi opponeret, nō procederet ꝑꝑ verba dom.Ab.j in c.proxi.in 1. col. vbi ex ṗdictis ſingulariter no.Et adde Abb.in c.ſi clericus. ſ. ti.1. dū latè probat, ꝙ lꝫ qualitas tribuēs iuriſdictionē non fuerit in libello, ſufficit ſi ↄſtet ex actis. Simile dixit Pet. de Anch.ↄſi.214.inci.Ad ṗdicta dubia ꝙ lꝫ verbū,Spoliatio,adaptet propriè ad immobilia, tñ ſi ex narratis in
4 proceſſu deducta ſunt mobilia,ſuſtentat. ¶ Iſta & ſimilia recipiunt quinque potiores declarationes. Prima,ꝙ lꝫ acquieſcentia partis nō opponētis poſſit operari reſpectu validandi libellū incertū: ſi tñ eſſet talis incertitudo,cui ſnīa applicari non poſſet,nō operat reſpectu ſnīæ.Glo.aurea in l.1.§.ſi qs argētū.ī ver.iurāti.ff. depo. dicens,ꝙ ſi libellus nō expreſſit de pōdere, ſuccurrit iurāti de pondere, & ſic probatio faciat,vt validet libellꝰ, nō vt pronunciet ſuꝑ pōdere,niſi aliter ꝓbet. ¶ Secūda declaratio,ſi libellus fuit ineptus,apta probatio nō ſuffragat ei.Bal.ī l.edita.ver.ſed dubitat,an apta probatio. C.de edē.qa mediū eſt ſine principio, ca. examinata.de iudi.Qđ dictū Ang.de Are.putat ſing.in d. §.ſi minus.ī vlt.char.niſi aliquo mō poſſet adaptari probatio rei petitæ:qa tūc ſequeret ↄdēnatio.Allegat Spe. de offi.iudi. §.de ſeruic.ver.qđ ſi libellus. & ſubdit Aret. modū cognoſcēdi,an libellus ſit aptus.qa dēt reſpici,an poſſit pronūciari ↄdemnādo,nō dico abſoluēdo:qa abſolutio cadit ēt ſuꝑ inepto libello. c.examinata.de iudi.Et exēplificat in libello petēte ſimul & ſemel ↄtraria:qa hēt vitiū tutū ſecū,& ſentētiādo nō poſſet iudex eligere, vt ibi ꝑ
5 eū, ¶ Tertia†declaratio:lꝫ ī cauſis ciuilibꝰ ꝓcedat libellꝰ gñalis parte nō opponēte,non tñ in criminalibus. Vñ ſi dico.accuſo Titiū de oībus maleficijs,q̄ cōmiſit, nō ꝓcedit accuſatio ēt parte nō opponēte,ꝑ l.libellorū.ī prī. iūcto verſi.ꝙ ſi libelli.& ibi Bar.ff. de accuſ. Ita Bal. in l. vnica. verſ.iuxta hoc pone d.ſtatutū,C.de ↄfeſ. & ꝑ eundē in addi.Spe.in ti.de ſenten.Adde eundē in l. edita.C. a de eden.Iaſ.in l.j.a in princ.ff.de eden. Ang.in l.ſi vacātia.in 5.char.C.de bō. vac. ¶ Intellige ſanè.niſi reus opponeret iā liquidato crimine, qa cōperto facinore nō eſt de apicibus iuris diſputādū:ſecus,ſi crimē nōdū eſt liquidatū.Ita pul.Bal.ↄcordans Inn.cū Bart.ī d.l.edita.verſ.ī criminali verò. Et hoc mō adaptarē quādā difficultatē.Lu.in l.non ſolū.§.ſed vt probari. ff. de ope. no.nun.vbi primò refert.Raph.Cu.ↄſuluiſſe, ꝙ ſi accuſator nō poſuit ī accuſatione, maleficiū fuiſſe cōmiſſum tpe punibili,nō ſubſtētat libellus, licèt ī actis de eo tēpore ↄſtet, motꝰ authoritate Ang.in l.eū actū ff.de neg. geſt. & Spe.in quinque locis, de quibus ibi dictū Ludo.& opp.ꝑꝑ Inn.in d.c. 2. & glo.in d.§.ſi qs argētū.Et poſito,ꝙ Raph.bñ dixiſſet,limitat ipsū, niſi reus ↄfeſſus eſſet delictū. qa tūc oīs ineptitudo ꝓceſſus purgat,cle. cōſtitutionū in ſi.de elec.c.2.de accuſ.in 6.c. ſi. infra.đ reſt.ſpo.Inn.in c.quaſr. lo 2. de accuſ. ex quibus uerbis,licèt latioribus,ſentit Roma. ꝙ in criminibus procedat libellus gñalis,ſi nō opponit. Sed tutius eſt ſequi Bal.vbi ſ.quē nō allegat. & ſequit Fulgo.ī d.l.edita.tāgēs,quid ſi de crimine agat ciuilr? & ſentit, ꝙ libellus valeat. Tāgit Bal.ſed nō firmat,ī c.1.qb.mod. feu.amit.& veriùs iſtā q.vr tenere Are.in ca. ſuꝑ hoc.in textualibus,de accuſ. Plura accumulata ad iſtū articulū ponit Iaſ.in d.l.edita. & vide Pau.ī pē. char. q ſentit iſtā opi.ꝙ tunc idē ſit,quod in criminalibus, qa ſm cōmu-
* nē * opi.de qua in c.tuæ.de proc. etiā, vbi agit de crimine ciuilr,requirit ſolēnitas d.l.libellorū. Sed tene mēti in hac declaratione,ꝙ lꝫ in libello criminali oporteat ſpecificare nomē delinquētis,tñ ſi nō ſpecificat nomē eius,ↄtra quē delictū eſt cōmiſſum,va
b let libellus, & ↄſequēter b ſnīa. Gl. aurea in §.libellorū.in ver. Caio Seio.17. q.8. Vide latè Feli.in c.auditis. de pſcri. Exclamat Bal.ī l.ſolā. C.de teſtibus.dicēs,ſufficit probare corpus humanū fuiſſe occisū,lꝫ neſciat,cuius ſit,& vnde venerit.Ipſum ēt no.Bal.in auth.ſed nouo iure.ī pen.col.C. de ſer.fugi. dicēs,ſi ↄſtat de furtis,licèt perſona,cui ſunt facta,eſt incognita tā iudici,q̄ furi, valet inquiſitio.Et ſequit Imo. ī c.tuæ.de fur.Iō dicit Bar.ī l.falſus.§.pe.ff.de fur. puniri poſſe auferentē rē, quē ſciebat alterius, licèt ignoraret nomē dñi.Etiā dicit Bal.in ↄcluſione.Spe.in tit.de ↄfeſ. puniri poſſe occiſorē,q ↄfeſſus ē occidiſſe hoīem ignotū.Et idē pulchre Ang.in l.vnica.C.de ↄfeſſ.& in l.ſi certū.in prin.ff.de ↄfeſ.& in l quoties.§.ſi qs nomē.ff.đ hære.inſtit.ponēs de quodā ↄfeſſo ſe occidiſſe mercatores ignotos,& proieciſſe in flumine. Tñ in vno caue, quod Bal.ponit in d.l.data opera.in ver.ſed ſi teſtis. C.q accu. ꝙ ſi accuſator diceret,fuit occiſus talis homo, & teſtis diceret ſe vidiſſe occidi,ſed ignorare, an ſic vocaretur, nō probat,ſed ſi inquiſitio diceret ſimpłr occisū hominē,bene probaret teſtis.Et ita dicit intelligēdā gl. d.c.libellorū.& iſtis ſeruit principiū tertiæ ↄcluſionis ſequētis, & qđ dicet ibidē in ver.attende. ubi ampliabit d.gl. ¶ Quarta declaratio.Oppoſitio,q̄ fit gñalitati libelli,fieri dēt añ lit.ↄteſt.Bal.in l.excep.verſi.deinde dico.C. de except.aliàs ↄteſtādo litē ſuper eo, vr reū ſe aſtrinxiſſe ad ↄſequendā cām ſuꝑ eo, qa ꝑ ipsā ↄteſtationē quaſi ↄtrahit,gl.ma.in l.2.§.fi.ff.de ṗro.ſtipu.& qa dilatoria añ lit.ↄteſt.opponi dēt,c.inter monaſteriū.de re iud. Et intellige,vt dixi,de defectu libelli ī petitiōe defectiua, ſed ſi eſſet ineptus,qa de iure nō ↄcludēs, pōt opponi qñcunqꝫ añ ſnīam.Bal.in d.l.exceptionē.dicēs,eſſe gl.ordinariā Inſtit.de oblig.in prin.in gl. ma.in fi. & hic adde finē ſequētis declarationis. ¶ Quinta declaratio.Sit cautus volēs impugnare libellū gñalē,vel obſcurū, vt proponat,ꝙ libellus nō procedat,nō aūt petat declarari libellū:qa inſtrueret actorē, nec tūc dēt iudex dicere libellū declarari,ſed pronūciare iuxta impugnationem rei,vcꝫ nō teneri rñdere libello,& abſoluere eū ab obſeruatione iudicij ↄdēnato in expenſis actore.Ita docet Spe.de libel.ↄceſ.§.fi.uer.ſit cautus.& do. Ant.in c. ꝓxi.ubi bonus tex.& Pau.de Caſt.in d.l.edita. addens, ꝙ ſi taliter opponēs procederet poſtea lit. ↄteſt. nō reſeruata dicta exceptiōe obſcuritatis, uī illi renūciare. Pro quo facit præcedēs declaratio.Reliqua ad hāc 6. declarationē uide ꝑ Scribentes hic, & Bald. Ang.& Sali. ī l.fi. C.de iura.calū.& ī l.j.C.ſi menſor fal.mo.dix. & in l.j. de iuriſ.om.iu.ī gl & Bar.ī l ec.ff.de fur. ¶ Tertia ↄcluſio
6 petēs † ſimpłr rē, nō pōt de incertitudine notari, ſi nō dicit,an totū,an partē,qñ intēdit petere totū. Abb.hic ī uer.ego puto hoc procedere. Adde primū ſm Mod.caſū ſpecialē,in quo, ētſi petit pars,nō ē neceſſe ſpecificare,quāta ſit,putà ſi agit principalr, uel acceſſorie ad res ui,vel

a In l. 1. *Et ibidē ad hoc vide domi. Alex. de Imol.in ſuo conſi. 4.parte, & melius in conſi. 31.4.parte. Et qbus caſibus ēt parte nō opponente libellus gñalis nō ꝓcedat, vide ꝑ eum in conſi. 21.4.parte. Et adde, quòd admittitur in cauſa ſummaria, qui alias parte opponente non admitteretur, vt per eū in conſ.186.2.parte, & melius in d. conſil. 31.et Bart. ī extrau.ad reprimēdū.ver figura.*

b Sententia. *Vide latè Feli.in ca. auditis.in 6.col.j. de præſcrip.*

ui,vel metu ablatas,ſed dicā, ſpoliaſti me multis bonis mobilib.tāti valoris,nec oppones de īcertitudine. Inn. ſing.in c.2.de ord.cog.ſeqt Ang.in d.l.ſi in rē.Sed ī hoc attēde:nā ratio eſt,qa ſpecificatio aliàs fit, vt reꝰ deliberare poſſit: ſed in caſu iſto hēt ſtare iuramēto damnū paſſi ſuꝑ quātitate dāni.l.ſi qñ.C.vñ vi.c.fi.ſ.qđ me.cau. Ergo nō hēt neceſſe īformari de quātitate, vt ṗuideat vires ſuarū defenſionū.Modò obſtat talis rō:nā vbi l.vł ſtatutū vult ſtari iuramēto alicuiꝰ,tñ ꝓbari pōt ↄtrariū legitimis ꝓbationib.Pet.de Anc.in reła ſemel malus, dicit,circa 6.col.ꝙ etſi dicat, debere ſtari iuramēto familiæ,an reꝑtus de nocte haberet lumē:poterit tñ ꝓbari ↄtrariū.Patet in c.ↄtinebat,de deſpon. impu. iuncto c.ꝓpoſuiſti.de ꝓba.& in c.ſi qs accepit.33.q.1.iuncto c. ꝙ interrogaſti.& ibi gl.27.q. 2. & gl.in ver.affectata. c. eos.de tēp.ord.in 6.cū cōcor.quas olim dedi ī d.c.ꝓpoſuiſti.Ad hoc dat ſolutio pulchra,ſi eſt vera, ꝙ illa ꝓcedunt,vbi iuramētū defert actori ꝑꝑ difficultatē ꝓbādi, ſed ēt odio violēti,ↄtra quē ꝓbata plenè violētia, vult l.ſtari iuramēto inuaſi odio inuaſoris. Ita declarat do. Ant.in d.c.fi.& Imo.& Ro.ī l.q bona.§.q dāni.ff de dā. infect.in tñ,ꝙ dicit ſing. Bart.in l. admonendi.ff.de iureiur.ꝙ licèt regulariter ſnīa lata ex iuramēto ṗſtito ī ſupplemētū reuocet reꝑtis denuò inſtrumētis,vt ibi:tñ lata vigore iuramēti delati in caſu d. §.fi.nō retractat, a qa odio a violenti illi ſtari oportet, & clariꝰ ſequit do. Ant.in c.fi.ibi,hæc vera.de iureiu.Eſt dictū ſolēne ad ītellectū d.c.fi.qđ met. cau.Sed iſta ſolutio nō eſt tuta:qa ſi inuaſor vult legitimè ꝓbare , ꝙ iurās ditabit cū aliena iactura & ſuo falſo iuramēto,nō videt fuiſſe de mēte l.voluiſſe claudere viā reſiſtēti huic iniqtati. Nā aduerſus delinquētē nō eſt licitū ſe vīdicare delicto. l.ſi qs à ſe fundū.C.ad leg. Iul.de vi.& iō ↄtra Inn.tenet do.Ant.& Ab. in d. c.2.& Imo.in d.c.fi.& Rom. in d.l.admonēdi.valde mirat Bar. Dicas tñ ſubtiliter, ꝙ deſtructa rōne In.in qua volebat oportere ſtari huic iuramento, nō deſtruit dictū, ſ. ꝙ iſto caſu valeat libellus,qa tpe iuramēti poterit inuaſor certificari & ꝓbare ↄtrariū,ſm do.Ab.in d.c.2.in pe.char.ver. ad ſm
7 de incertitudine. ¶ Habes† ergo in actione,ꝙ vi metuſve cā vnū caſū excuſationis & certitudinis reſpectu demōſtrationū in alijs actionib. neceſſariarū. Adde aliū, quē in eadē actione ponunt Bal. Ang. b & Flo.in l.cū exceptione b.§.in hac.ff. qđ met. cau.vbi ꝑ illū tex.cū gl.dicūt ꝙ ſufficit deducere in bello, & ꝓbare vi,vel metu illatū, licèt nō deſignet ꝑſona inferens,cum talia ſæpe fiunt de nocte, vel à multitudine, adeò ꝙ iuſtè pōt qs ignorare,à quo facta ſunt,& iō decidūt,quòd ſi gētes alicuius exercitus auferunt mihi equū,ſi poſtea ad manꝰ alicuius eū reperiā, recuꝑabo ꝓbata violētia,licèt nō ꝓbato nomine inuaſoris,ꝑ illā gl.ex qua dicūt iudicatū fuiſſe Florētiæ ↄtra vnū Poteſtatē, qui in tormētis indiſcretis interfecerat hominē incognitū. Et infert Flo. ibi generaliter,ꝙ ſi ignorat nomē dānū paſſi,valebit libellus, ꝓpter gl.in c. libellorū. de qua materia & declaratione ṗcedētis q̄ſtionis attēde nouiſſimè ſm Ang.de Are.in §.quadrupli.in 1.col.Inſt.de act. quòd nō ſolū tenet inqſitio,ſi ignorat nomē occiſi,ſed ꝙ fortiùs etiā,ſi ignorat nomen occiſoris,dū modò de corpore cōſtet. dicit eſſe deciſionē gl. quā extollit in l. j. §. itē illud.ff.ad Sylla. Et inter iſta, ſ. nomē occiſi & nomē occiſoris eſt magna dñia,vt no.gl.ī l.ſi ex dolo.ff.đ dolo. Obſtat valde huic dicto text. & ibi Bal.ↄtrariū tenēs,ī l.licet gratis.§.poſſumꝰ.ibi,ut certi hominis factū arguamus.ff.nau.cau.ſta.Et iō firmat ibi ex ṗſſius Flo. nomē delinquētis deſignādū eē,qa vt ſaluet gl.in d.§.itē illud.Multa effundit Are.ubi.ſ. & ↄcluſiuè vult eā ſaluare duob.modis. Primo ſi ṗſens eſt,q deliqt & teſtib.ꝓbat ipsū eſſe illū q deliqt:nā licèt ignoret nomē,qa fortè mutus verꝰ,vel ſimulatꝰ,tenet inqſitio, qa ſatis certꝰ eſt.Scđo ſaluat,qñ eſſet abſens,& haberet in corpore tale ſignū,ꝙ errari nō pōt: qa ponet in bāno notato illo ſigno, & demū capiꝰ coget fateri ſe eſſe illū de quo bānū loquit,iuxta doctrinā Bar.in l.diuus.ff. de cuſto. reo.cū ↄcor.& tunc data ignorātia nominis ſui puniet,vt latius ꝑ eū. ¶ Et ꝓ ↄcluſione iſta 3. ꝙ dicēdo. Peto rem.ītelligat de tota,alleg.Mod.Bar.Bal.& Ang. Pet.de Anc.in d.l.ſi in rē.Bar.in l.legatis vxori.de leg.2 Imo.& Ludo.in §.q nunciat.alleg.ab Ab. & Imo. in l. interdū.§.filiusfamilias.ff.de hær.inſtitu.& Ang.in l.Pōponiꝰ.§.ſed & his.ff.de rei vend.reꝓbata gl. ibi in ver. meā eſſe. Et quāuis Mod.ſequant illā,& iſtā, tñ qa non mouent efficaciter,tene cōmunē,ꝑ l. Titia cū teſt. §.1. ff.de leg.2.vbi ꝓbat,ꝙ appellatiōe rei intelligit de tota, & ibi Bal.ꝑ illū tex.reꝓbat gloſ.in d.l.Pōponius.Idē facit Ang.in l.ſi qs.cū totū.ꝑ illū tex.ff.de excep.rei iudic.
* & iſta opi.eſt cōmunis,*ſm Ro.in d.§.q nunciat. ¶ Et
8 not.ꝙ†petens partē,intelligit petere dimidiā,l.nomen filiarū.§.portionis.ff.de verb.ſign.gloſ.in l.ēt.ff. de uſufru.& in d.l.ſi rē.& in c.2.in ver.medietatē.de deci.in 6. ¶ Limita tripliciter.Primo,niſi addat verbū,aliqua.qa certificat in qualibet:gl.ſing.in clē.1.in ver.aut earū.de foro cōpet.ſeqtur Ab.in c.Paſtoralis.de offi.dele.& ibi dixi in fin.prin. ¶ Scđo limita ex gl.3.in c.maiores. 16. q.7.quæ dicit,ꝙ ſi aliqd debet partiri,nō intelligit de dimidia:ſecus,ſi deberet pars dari. ¶ Tertiò limita, niſi petant duæ partes:qa nō intelligit de duab.dimidijs,ſꝫ de duab.partib.reſpectu tertiæ. Domi.poſt Pe. de Anc. in c.indēnitatib.§.ſi vero.ꝑ illū tex.de elec.ī 6.ↄtra Bar. in loco ibi alleg.quē ēt reꝓbat Ang.in d.l.ſi in rem. & in d.l.etiā.& Moder.in c.j.de teſta.quāuis do. Maria.in c.extirpādæ.de ṗben.conet ſaluare Bar.cū alleg.§. ſi verò.Et dē iſtis vide oīno Bar.in l.codicillis.§.1.ff. de uſu-
9 fru.leg. ¶ Quarta ↄcluſio.Nō†eſt opꝰ exprimere ↄfines rei petitæ,ſi ex alijs demōſtrationib. fundus eſt certus: ſed ſi nō eſt certꝰ,ꝓcedat gl.hic ſm do.Ab.hic in 5.col. Ego puto.vt ſ.dixi. Confirma & limita formaliter ex oīb.dictis in 1.ↄcluſione qb.adde omnino Bal.in l.optimā.C.de ↄtra.& cōmi.ſtip.Et.hic adde,ꝙ ſi ex facto cōuenti ſunt mutati ↄfines in fundo,quē vēdico vt meū, poſsū petere reū cōpellit,vt eos manifeſtet,quos nunc neſcio.Cy.in l.cogi.C.de peti.hær.Seqt Ang.in d.l.ſi in rem.dicens ſe ita practicaſſe, cū qdā poſſidens fūdū Titij ↄtiguū ſuos extraxiſſet terminos,& de duob.faceret vnū:& ſic Titio abolita erat memoria ↄfiniū facto aduerſarij,ubi aūt hoc nō eſſet,nō poſſet actor ex domo rei ꝓbatiōes reqrere,l.nimis graue.C.de teſti.c.1.de ꝓbat.Et adde,ꝙ ſi ↄfines sūt mutati fortè ꝑꝑ nouos uicinos poſſeſſores,debet libellꝰ exprimere,ꝙ fundꝰ poſitꝰ olim inter tales ↄfines,eſt fundꝰ hodie,q eſt inter tales. Ita docet Bar.in l.demōſtratio. in fi. ff. de ↄd.& demō. alias de facili ꝓceſſus totꝰ periclitari poſſet, ſm eū idē dicentem de reo ↄuento,q hodie aliter vocat,quā quōdā tpe inſtrumenti.Et adde,ꝙ ſi erret in ↄfinibꝰ & tñ alias ↄſtet de corpore, ꝓcedet libellꝰ. gl.in ver. uicinos. in l.forma. alleg.in gl quā apꝓbat Bar.in l.1.in prin.ff. de ede. & Imo.in l.ſi qs in fundi.de leg.j.Bene facit,ꝙ ipſe not.poſt alios in c.ſignificāte,de reſcrip.cū remiſſionib.quas ibi dedi.Et iō dicit Bal.in ꝓpoſito in l. executorem.C.de exec.rei iudic.ꝙ error ↄfiniū nō habet uitiare ſententiā.Allegat omnino tex.optimū in l.patronus.§.2.ff.de leg.3. ubi legato fundo Corneliano tanquā in Lōbardia exiſtente,ſi exiſtat in Tuſcia,nō vitiatur

a Quia odio. *Adde tu, quòd ex doctrina Bar. ibi,in d.l.admonēdi. habes notare,ꝙ iuramentū in litem nō retractatur,ſi ſecuta eſt ſnīa diffinitiua prætextu nouorū inſtrumentorū:& ſic limita l. uideamus.§.fi.ff. de ī lit.iuran. ubi do. Alex.in fi.et ī d.l.admonendi.*

b L. ſi cum exceptione. *Et ibidē uideatur Bar.ī §. hac autē actio.ubi ponit formā libelli ī hac actione,quod met. cau. & dicit quòd ſic formetur. Peto rē mihi metu ablatā reſtitui,& ſi non reſtituat intra tēpus,quod datur iudicatis, peto condēnari ad quadruplū.licèt petitio quadrupli fieri poſſit poſt ī alio iudicio et libello. Dicit ēt ibi poſſe ferri duas ſnīas, & ambas dici diffinitiuas,et ab utraqꝫ poſſe appellari, & ibi ſubdit formam ſnīæ,uidelicet .Condemno te ad reſtituēdum dictā rē, & ſi non reſtituas ex tunc condemno te ad quadruplum.*

Universidad de Deusto Biblioteca

tur legatū, si erat vnicus eius noīs, quē text. extollit. Roma. in l. si ī noīe. C. đ testa. ¶ Et in quātū dom. Abb. tangit de expressione causę in libello ī 6. col. ibi, sed quo ad principale. adde ipsū dicētē in ea. col. idē de petitiōe fructuū. Itē in quātū in ea. col. tāgit de petitiōe fructuū, ad de qđ dicet in 6. cōclusione. ¶ Quinta cōclusio. Volēti agere nūc ex cā nō expressa ī mā, in qua succubuit, nō obstat exceptio rei iudicatæ, si de primo iudicio aliquā cām deduxit: secus, si nullā. Dom. Abb. post glo. & alios hic ī 7. col. ibi ꝯsequēter. gl. post Bar. ī locis ab eo alleg. Et sunt dicta cōiter approbata. ¶ Circa q̄ duo succinctè tāgit hic Are. Primo, ꝙ responsiones Doct. ad l. scio. ff. de appella. vbi expressa vna cā videor oēs deduxisse in appellatione, nō sunt sufficiētes. Vñ addit istā, ꝙ sicut ī cā appellatiōe lapsus instātiæ perimit cām, vt sit finis litiū, & tñ nō in principali, l. properādū. C. de iudic. ita forte potuit induci specialiter, quòd expressio vnius causæ nō restringit virtutē appellationis, qm̄ sñia lata ī appellatione obstat ēt in causis nō ꝓsecutis, sed hic exceptio rei iudic. nō obstabit prosequēti ex alia cā, qa nō ē par rō. Itē plus interest vestra ꝑ ipsam sñiam litē abbreuiari & finiri, iō strictius in cā appellationis. ¶ Scđo aggredi

10 tur dictū Inno. & dom. Anto. hic, ꝙ † in casibus, in quibus ꝓcedit libellus incertus in iudicijs singularibus, tñ sñia dēt esse certa. §. curare. Institut. de act. Et hinc sequit ꝙ l3 procedat iste libellus de iure, vel de cōsue. dico rē ad me spectare iure dominij, vel quasi. a de hoc plenissimè ꝑ do. Ant. tñ in processu nō solū probatio dēt eē specifica, & certa, vt ī 1. declaratione 2. cōclusionis, sed ēt dēt actor eligere post litē contest. qđ ex istis iuribus prosequi vellet. Et dixit gl. singu. Instit. de act. §. aliæ. ī gl. mag. & Bar. in l. eadē. §. actiōes. ff. đ excep. rei iud. & do. Abb. hic ꝯtra quos opponit Are. quia rōnes probāt bñ hoc, quòd probatio dēt esse certa, sed nō idē ī positione, vel articulatione. Rō vr̄ posse fieri, positio alternatiua, vt libellus, iuxta Inn. ī c. ex parte. de re. Bal. in l. j. C. đ fur. nā ſm Doct. ista verba, Iure dominij, vel quasi. nō cōtinēt cōtradictionē, sed obscuritatē: qa nō deducit dñiū, vel quasi copulatiue, sed alternatiue. Et alternatiua interꝑtat ꝯditionalr̄ hoc modo: sum dñs, vel quasi dñs. Igit positiōes essent ꝯpassibiles ꝑ eādē rōnē iustæ ignorātiæ, ꝑ quā tolerat ista incertitudo in libello: & sic nō cogi deberet in lite ꝯtest. Eligere tñ tene Bar. & cōem: qa positio est pars ꝓbationū: cle. sępe. de ver. sig. Iō vr̄, ꝙ si est assignatus terminus ad ꝓbandū, imputādū sit actori. si in tpe sibi assignato nō inuestigat veritatē, & efficit certus de iure suo, sicut de eo, q habet rñdere positionibus, dr̄ in l. iusiurādū. §. 1. ff. de iureiu. Vñ parte petēte cogit eligere. Postea subdit, ꝙ in palatijs practicat oppositū: qa fit positio alternatiua, & rō styli forte ē: qa plerūq; post capitula & positiōes porrectas superuenit actori maior facultas ꝓbandi, q̄ ipse sciret. Itē, qñ probatio nō est fiēda ꝑ testes, actor nō pōt esse certus, qd reus sit dicturus. Pōt. n. vnū dicere sibi, & aliud postea. Vñ ista opi. magis sibi placet. Reliqua, quo ad istā q. ꝓsequit. vt ꝑ Dom. in c. Ab. §. p̄fatus. de re iu. in 6. late ꝑ Bal. in l. j. C. si plu. vna sñia. per Bar. in l. nō solū. §. sed ꝓbari. de ope. no. nū. per Bal. in l. j. in vlt. col. C. vti pos. & in l. nō pōt. in prin. ff. de iud. latius Ang. de Are. in §. alia. Instit. de ac. Nō extēdo tñ, qa dicta Abb. bene stant: tū, quia tēpus non patit, & vide omnino dom. Ab. in c. fi. in 1. col. ꝑ quod arguit. ī.

11 de frig. & male. ¶ Sexta ꝯclusio. In † actionibus vniuersalib. valet libellus gñalis: puta, si dr̄. peto bona hæreditatis. Latè do. Abb. hic post gl. & oēs, ver. aduerte ad hāc mām. Adde tex. in l. sed & si possessori. §. sed cū de hereditate. ff. de iureiur. & in l. 4. & in l. si quo tpe. ff. de peti. hær. vbi in tali libello intelligunt ēt cōprehendi ea, quæ post libellū productū cœpta sunt à reo possideri, & sic ea, q̄ nō fuerūt specifice petita in libello. ¶ Hoc vltimū limita nouissime ex dictis do. Abb. hic, magis ī. vc3, nisi petēs hr̄ditatē restrinxisset se in libello ad certā rē hr̄ditariā. qa nō poterit alia deduci absq; noua interpellatiōe, ꝑ rōnes suas, quas dicit fuisse discussas valde in quodā examine, & ideo docet libellantē in istis vr̄ibus, vel gñalibus iudicijs, vt faciat ꝯclusionē vniuersalē, vel generalē, nec restringat se ad certā speciē. Qđ no. qa alibi latiùs nō reperio. Et de isto libello in petitiōe hr̄ditatis vide reliqua ex dictis Bar. in l. veluti. ff. de pet. hære. & ī l. 2. & ī l. l3. ff. e. ti. & ī l. ex diuerso. §. 1. circa pri. ff. de rei vēd. & in l. 2. C. de sent. q̄ sine certa q̄tit. Spe. de iud. in 4. parte, §. 1. in prin. Bal. & Ang. in l. edita. C. de edē. Bal. in l. 2. C. de pet hær. Et latè in practica Io. Pet. Papiē. vbi de libello in hr̄ditate ex testō. de hær. ab intest. Itē de libello, peto te ꝯdēnari ad restituēdā dotē nō facta specificatione alicuius rei, cùm dos sit ius vniuersale, vide Bar. & alios in l. fi. C. de sentē. q̄ sine certa quāt. & Pau. de Cas. in rub. ff. sol. mat. & Bal. in l. j. eo. ti. ¶ Itē in quātum do. Ant. & Abb. dicūt ꝙ ī iudicio gñali sunt liquidādæ res ī processu, l. l3. C. de iud. secus in iudicio vniuersali. Adde ꝙ etiāsi in iudicio gñali, puta actiōe tutelę, nō fuerint factæ ꝓbatiōes super specificatiōe administratiōis rerū, vt fiūt gñalr̄ dūtaxat facta ꝯdēnatiōe ad reddendā rōnē administrationis in genere, poterit actor in executiōe sñiæ liquidare specificè de administratiōe rerū, sicut fit in executione sñiæ latæ in iudicio vr̄i. Ita dicunt Bal. & Ang. in l. j. ff. de edē. ꝓsequi. & sic nō necessitat. Idē Bar. in l. 2. C. de sentē. q̄ sine cert. quāt. Et de libello in actiōe tutelæ b, vel neg. gest. vide Bart. in l. 2. §. 1. de neg. gest. Bal. in l. si mādatū. C. eo. ti. Bar. ī d. l. j. do. Ant. hic, Spe. đ iud. §. gñalia. & ibi ēt de libello in omnibus actionibus gñalibus. Et dixit pulchrè Bar. in l. j. in 2. col. vers. ex p̄dictis no. C. si aduer. rē iud. ꝙ nō solū ꝓcedit libellus in actiōe tutelæ, si peto ꝯdēnari ad reddēdā rōnem administrationis, cū ꝯsignatione reliquorū, sed ēt peto cōdēnari ad dandā certā quantitatē occasione administratiōis. ¶ Adde etiā, ꝙ vbi petitio est gñalis. & exceptio est gñalis, si mā non est apta generalr̄ deduci, pōt iudex ex officio cogere reū ad declarādū exceptionē suā. Ita tex. & ibi Bal. & Salic. in l. age. C. de trāsac. qđ no. per do. Ant. hic, qui idē dicit de actore generaliter libellāte, q nō pōt vēdere, ꝙ iudicis interest, vt possit etiā sñiam ferre. Idem Bal. in l. j. in vlt. col. C. vt quæ des. aduo. per d. l. age. Facit, quod no. do. Ab. in c. 1. in 2.

12 no. s̄. eo. ¶ Et † quamuis in iudicijs singularibus nō procedat libellus generalis, vt hic ꝑ gl. & p̄supponit in ista ꝯclusione, tñ illud est verum respectu rei, vel rerum, in quibus principaliter fit petitio, secus in accessorijs, in quibus potest esse gñalis, verbi gratia, peto rē cum fructibus, vel peto fundū cum pertinētijs, vt est glo. ordi. Innoc. in c. tāta. in 2. col. de excessi. p̄la. vbi ī hoc sunt multa, de quibus fit solēnis mentio ab omnibus hāc mām tractātibus, vt per Pau. de Cast. latè in l. ait p̄tor §. si iudex. ff. de re iudi. per Abbatē pulchrè in c. in nostra. de sepult. per Bal. in p̄lud. huius secūdi libri, dom. Anto. in c. cùm ad sedē. de restit. spol. Bartol. in l. rei appellatione. ff. de verborū signi. domi. Anto. in c. dilecto. de off. archid. & omnino ī capitulo certificari. de sepul. Ang. in l. fi. C. de anna. excepti. dom. Ant. in c. 3. de ord. cog. Paul. de Castr. in l. in summa. ff. de rejudic. cum simil. ¶ Primò limita, nisi sint accessoria odiosa, putà usuræ. Ita sentit Inn. in d. capitu. tāta, & sequit Imo & Pau. de Cas. in l. sūma. ff. de re iu. ¶ Scđo limita, nisi accessoria essent talia, ꝙ possent cōmodè specificari. Ita Bart. loquēs de massaritijs domꝰ, ī l. 3. §. armamē. ff. de rei vē. ꝑ illū tex. in uerb. fungit. Et de isto libello, Peto rem cū fructibus. vide do. Ab. in c. inter dilectos. in 1. col. per illū tex. de fid. inst. vbi tenet, quod dixi: & adde, ꝙ sufficit petere fructꝰ ꝑceptos, nec est necesse, petere ꝑcipiēdos post lit. ꝯtest. quia illi veniunt officio iudicis, secūdum Host. ibi ꝑ l. ædiles. §. sciendū. ff. de ædil. edi. Intellige de percipiendis post litis ꝯtest. nō de his, qui non sūt percepti, sed percipi potuerūt añ lit. ꝯtest. qa illi peti dēnt, sicut percepti. Rō: qa iudex nō interponit suū officiū, nisi super occurrētibus post lit. ꝯtest. d. §. itē sciendū. Inn. in rub. de re iud. Bar. in l. ampliorē. in 1. col. C. de ap. ¶ Hodierna practica vtit ista clausula, peto rē cū fructibus ꝑceptis & percipiēdis ex oī cā. & illud verbū, Ex oī cā. īportat totū, quicquid actor fuisset ꝯsecuturus ex re, vel ꝑꝑ rē, si tpe lit. ꝯtest. res fuisset restituta. Ange. singulariter in l. ait p̄tor. §. ꝑ hāc. ff. de rei vend. ꝑ l. p̄terea restituere. ff. de rei vendi. Idē Ang. in l. si de possessione. C. unde ui. dicēs, ꝙ de natura huius uerbi, Oī cā. est text. melior de mundo in l. cū fundus. ī prin. ff. si cert. pet. & ibidem dicit Ang. & est bon. tex. in l. sed & partus. cū gl. ff. quod met. cau. ubi subdictis uerbis uenit partus partuū, & fructus fructuū, q nō uenirēt uerbis illis nō adiectis. Et hoc

13 nō reperit alibi ſm Ang. ibi. ¶ Quid † aūt in libello gñali respectu fructuū, q principalr̄ petunt. Vide Angel. & Imo. in l. si filiusfamilias. §. 1. ff. de uerb. obl. ubi tenet, ꝙ ualet ꝑ tex. ibi. & in fi. in l. terminato. C. de fru. & lit. expē. & ꝑ no. in c. auditis. ꝑ illū tex. de procur. & ī c. 1. de sequest. pos. Idē Bart. in l. 1. a in prin. ff. de eden. & ī l. ex diuerso. §. 1. ff. de rei uēd. & Bal. in d. l. edita, in repet. Pad. uersi. nō uideamus, per qđ intelligit res, q̄ petit: & ibi multa inuenies, maximè ꝙ ualet libellus, Peto decimas. l3 non declaret de quibus. Idē de libello, peto fundū instructū. Idē de libello, peto castrū cū pertinentijs, dūmodo pertinētiæ non sint notoriæ: alias dēt circa pertinētias declarari. Alleg. Inno. & bene. ī c. cùm ad sedē. de restit. spo. Idē in libello, peto aliquē mihi subiectū, licèt nō dicat causa subiectiōis. Et ibi latè de libello, Peto, qcqd habes Perusij. ¶ Fortius dicit Inn. in c. cū ad sedē. ꝙ ubi uallet libellus incertus respectu fructuū, ibi & sñia, & sequūtur Doc. ibi, & Paul. de Cast. pulchrè in l. in summa. ff. de re iud. dicēs, idē tenuisse Inno. in c. 2. de ordi. cog. & in c. inter dilectos. ubi bonus tex. de dona. Cōtrariū tenet Bal. uidelicet, ꝙ certa quātitas fructuū sit exprimēda ī sñia, in l. cum propria. ꝑ illū tex. in uer. taxatione. C. si qs alteri, uel sibi. p̄terquā in uniuersalibus, ut qñ petit castrū, feudū, uel iurisdō. Alleg. d. c. inter dilectos. & ibi Inno. hāc partē tenet ēt Bal. in l. terminato. C. de fruct. & lit. expen. & Ang. in l. fi. in ult col. C. de ann. excep. Idē Bal. in l. j. C. si secūdò nup. dicēs, ꝙ in fructibus perceptis debet exprimi quātitas, ꝑ d. l. in summa. Saluat Inn. ī percipiendis post sñiam añ restitutionē rei, per l. j. ſm ult. lec. q̄ est quinta, C. de senten. q̄ sine cer. quāti. ¶ Tene Inno. indistinctè. ꝙ ualeat sñia gñalis super fructibus, ꝑ text. Instit. de off. iud. §. 1. uer. & si rē. quē ad hoc notāt Ange. & Imo. in l. si homo. ff. de re iudic. Idē Ang. in l. si marito. §. fin. ff. sol. matri. dans simile in expensis accessoriè petitis, in quibus ualet sñia incerta. Inno. in c. fi. de dol. & ꝯtu. & d. l. terminato, & ibi Bar. latè Bal. ī auth. gñalr̄. C. de epi. & cle. & hāc partē tenēt Bal. Ang. Imo. in l. si filīꝰ. §. 1. ff. de uerb. oblig. & do. Anto. Allegādo Rot. in d. c. cū ad sedē. & in c. grauis. ad fi. eo. ti. ¶ Ad ꝯtraria dic, ꝙ nō negāt, quin possit ferri sñia nō specificata quātitate, uel intelligit, qñ in libello fuit quantitas specificata. ¶ Demū tene menti uerba do. Ab. hic, uide Bar. ꝙ petēs hæreditatē, uel restitutionē taliū rerum, quia hæres, uel quia dñs, tacite ur̄ petere pronunciari se hr̄dē, uel dñm. Adde gl. in uer. iuxta ratā, in c. ꝯstitutus. de relig. domi. q̄ elegāter probat, ꝙ ubi quis petit rē sibi restitui, & ad restitutionē illius rei obtinēdā erat necesse primò rescidi ꝯtractū, cuiꝰ occasiōe rē sibi restitui petebat satis ur̄ actor petēdo restitutionē rei petere primò ꝯtractꝰ rescissionē, q̄ erat p̄ambula. Dicit ibi do. An. Not. ex hoc, ꝙ si minor tāquā læsus in contractu uenditionis petit rem, quā uendidit & tradidit, sibi restitui, satis ur̄ petere per restitutionē in integ. rescindi post contractū. qđ est no. ut ibi per eū. Simile dicit Bar. in d. l. ex diuerso. § 1. ī prī. eo ipso, ꝙ agēs petit rē, ur̄ petere prius se declarari dominū, qa q uult ꝯñs, uult antecedēs, l. illud. ff. de acq. hære. Hinc pulchrè Dom. Ant. in c. literas. de resti. spo. asserens, se ꝯiunctā in gradu prohibito, & petēs dissolui matrimoniū, ur̄ tacitè petere, ꝙ iudex declaret subesse impedimētū. Simile do. An. in c. examinata. in 9. col. uersi. sed est dubiū. de iudic. si in ꝯclusione libelli peto Titiū cogi ad dādū mihi dicta 10. l3 in eodē libello nō petierim eū prius cōdēnari ad dādū 10. quàm cogi: tñ qa primò dēt ꝯdemnari, l. j. C. de execu. rei iud. uideor petijsse eū primò ꝯdēnari: postea cogi. Et sequit ibi Imo. ad idē, qđ dicit Rapha. se obtinuisse in l. fi. C. q admit. Et qđ solet dici, sufficere libellū p̄sumptiue ꝯcludere, l. oēs. §. Lucius. ff. de his, q̄ in frau cre. de quo ultimo fortè dices ī c. proxi. Et ex istis sex ꝯclusionibus expedita est gl. usq; ad ulti. partē. ¶ Ad illā mām emendationis libelli, quā do. Abb. appellat ꝓcellosā, dicit ꝑ ipsū, quā latè reassumit do. Maria. hic: & qa uideri pōt, dic ut ꝑ eos reassumptis tātūmodo qbusdā fragmētis ab eis omissis. ¶ Et primo respectu ꝯdēnationis ad principalē regulā, ꝙ añ lit. ꝯtestat. pōt libellus emēdari: b amplia nedū in ciuili, ut d. l. edita. sed ēt in criminali. Bar. ibi, do. Ant. & do. Abb. hic. ꝑ l. accusaturus. ff. de adul. pulchrè Bald. in l. accusatione. in fi. C. q accus. Sed intellige sanè nisi emēdatio saperet ī aliqua parte desistenitā accusationis: qa tūc nō emēdaret ipsū. Nā puniret pœna senatuscōsulti Turp. iuxta l. j. §. si q aūt. ff. ad Turpil. Ita Bal. in d. l. edita. in repeti. Paduana. uer. ex p̄dictis collige.

14 ¶ Respectu † autē mutādi libellū, uel desistēdi, differūt ualde criminalia à ciuilibus. Bar. in d. l. edita. latius in l. q̄si tū. ff. ad Turp. & in l. si maritus. §. si negaueris. ff. de adult. ¶ Fallit hæc regula 17. casibus, quos do. Maria. hic sumit ex q̄stionibus Bal. in d. repe. Paduana. ¶ Fallit octauò, qñ libellus ꝯtinet aliquid, qđ est ꝯtra actorē, in fauorē rei: quia tūc actor vr̄ illud ꝯfiteri, l. cum p̄cū. C. de lib. cā. Io. And. in c. fi. de iureiu. in 6. Tetigi ī ca. examinata. de iudi. Et iō, si uerba eēnt dispositiua, nō posset reuocari illa ꝯfessio, nisi probato errore, l. errore. cū mā. C. de iur. & fac. igno. Si aūt eēnt uerba simplr̄ narratiua, seu enūciatiua, tūc añ li. ꝯtest. bene posset emendari error libelli absq; ꝓbatione. Tex. est reputatur unicus in l. familiæ. cū gl. ff. fa. erciscūd. post lit. ꝯtest. secus, ſm Bar. in l. ex hac. in fi. ff. de donat. quā approbat dom. An. ī c. fi. in uersic. ex hoc patet, qd de ꝯfessione. C. de ꝯfes. ꝯcordat Bal. in l. error. ibi, secūdo casu, qñ ē erratū. C. de iur. & fact. igno. & l. in his. C. de testa. milit. & ī l. j. C. si ex fal. caus. & in l. si magnū. in fi. C. q accus. ꝑ eūdē in l. prædic. C. de præd. mino. & in l. unica. C. de ꝯfes. & in l. cū precū. C. đ libe. cau. ¶ Fallit nonò, ubi statutū disponeret, ꝙ sola productio libelli hēat uim litis ꝯtest. Ita Bal. in l. accusationē. ī fi. C. q accus. Fallit 10. ubi ex ꝓductione libelli & citatiōe facta acqsitū esset ius fisco, uel eius aduersario. Tex. opti. in c. ab eo. de elec. in 6. & ibi Ioā. And. Facit l. quāuis. & l. libertis aduersus. ff. de in ius uocan. Tutius puto teneri illū casū pro speciali. nec aliter extēdo prout notat hic do. Abb. ¶ Fallit undecimò utilr̄, qñ iudici nō uideret æquū emendationem fieri. Ita tex. in l. edita. & no. oēs hic ¶ Est q̄dam principalis regula, ꝙ post litem ꝯtest. nō potest libellus emendari, secūdum oēs, per d. l. edita. Rōnē ponit Bal. in l. si magnū. in fi. qa contestatio habet uim quasi contractus: nā in iudicio quasi ꝯtrahit, l. 3. §. Idē scribit. ff. de pecul. glo. magna in l. 2. §. fi. ff. de præto. stip. Et à quasi ꝯtractu nō recedit. l. sicut. cū similib. C. de act. & obli. ¶ Amplia primò, etsi utraque pars ꝯsentiret. Bal. in auth. hodie. ī fi. C. de iura. cal. dicens, hoc esse notandū. Rō: quia litis contestat. & alij

a *Vel quasi. Ad quod vide do. Alexand. de Imo. in l. si mater. §. actiones. de except. rei iud. & in cons. suo 77. in 53. parte.*

b In actiōe tutelæ. *De quo libello vide Bal. Angel. & Fulg. & dom. Alexan. de Imol. in l. j ff. de edē. & Sali. in l. edita. & Spe. melius in tit. de pignoribus. §. 2. vbi etiā ponit libellum cōtra fide iussorē tutoris, & plenè in tit. de actio. seu petit. §. 2. circa princip.*

a In l. 1. *Et ibidem vide do. Alexan. de Imol. & in d. l. ex diuersis. §. vbi autem. & in d. l. filius. & in d. l. edita. alleg. in tex.*

b Emendati. *Ad de Soci. in l. edita. C. de eden. vbi ponit quā plurimas & not. limit. & in cons. 41. incip. antequā ad quæstionem. ver. verū præd. non obstan. cir. fin. in 1. p. vbi dicit, quòd libellus est demōstratiuus futuræ litis, vnde ante litem cōtestatam est in fieri & esse, & potest fieri emendatio, et post litē contestatā præiudicare nec potest emēdari quia amplius non est in fieri, sed in facto est. ad quam materiā vide etiam plenæ & no. Fran. Are. ī d. l. edita. qui ad præd. ponit no. fal. quas vide per te.*

Universidad de Deusto Biblioteca

alij actus substãtiales iudicij non pñt tolli ꝯsensu partiū. Gl.in c.de causis.cū ꝯcor.de offi.dele. Et qñ emendatio nō fit in casibus sequētiū fallētiarū, vr̄ litigari super eo, in quo nō est lis ꝯtestata.¶ Amplia scđò, etsi in libello esset clausula saluo iure addēdi, vel minuēdi, ſm Abb.hic, & dicet infra.¶ Amplia tertiò, in omnib. fallē. p̄cedētis regulæ: qa si in illis añ litē ꝯtest, vetita est emēdatio, fortius post. ¶ Fallit hæc regula in casib. collectis ex dictis Bald. vbi suprà & do. Abb. hic p do. Maria. hic, ex qb⁹ factis quatuor, ꝑ sequere cæteros, vt opti
15 mè p eos.¶ Ad† illā fallētiā, q̄ vult, ꝙ regula nō ꝑcedit, a vbi emēdatio addit, vel trahit qualitatē, ex qua nō mutaẽ actio, sed solum augeẽ, vel minuiẽ ꝯdemnatio ex virtute actiōis propositæ, p l.in dilectis.§.si detracta.ff. de no-
16 xa. aduerte: qa hoc est verū, vbi† qualitas nō fuerat in libello expressa, sed actu gñalr̄ & in prosecutione deducta, vel sciētia, vel ignorātia: nā tūc bene mutare pōt, cùm alterū cōprehendaẽ sub actione gñalr̄ proposita: secus, si ĩ libello qualitatē expressit: qa ab ea recedere nō posset, p l. qđ in hr̄dē. §. eligere.ff.de tribu. Ita Inn.ĩ c.1. suprà eo. & do. Abb. hic post do. Ant.ĩ vlt.char. ibi, ꝑcedūt hic.& Bal.ĩ d.§. si detracta. ¶Sed caue ſm Ana.in c.fi.de collusio qa iste intellectus vr̄ ꝯtra §.si detracta. ver.si cū de sciētia dñi arguēda pœniteat. si enim nō expresisset, non posset pœnitere. iō sequiẽ Imo.in l.j.ff. de publi' vbi opponēs de dicto §. si detracta. & de dicto §.eligere.dicit, ꝙ §.eligere. suppleẽ p §.si detracta. ꝙ tūc nō pōt ad aliā actionē redire, qñ super electa iudicatū fuit, & istud ꝯtrariū ñ reperiẽ ab alijs formatū, ſm eū. Cōsidera bñ, qa ĩ §.si detracta.nō sunt uerba de necessitate probātia, ꝙ in libello fuerit deducta sciētia: sed pñt illa verba intelligi, ꝙ in processu fuit deducta, postea detracta. & ita sonāt illa verba de sciētia dñi arguenda, &c. nō dicit rogata, ꝙ esset, si fuisset expressa. Cogita & adde istis Bar.in ꝯs. 117.inc. Accusatio fuit ĩstituta.¶Itē illā fallētiā, ꝙ p viā declarationis pōt fieri emēdatio qñcūque añ scientiā, cōfirma ex dicto Bar.in l. hæredes. ff. de testa. ꝙ si repetiẽ testis, vt dictū obscurū declaret, nō requiriẽ nouū iuramētū. Similr̄ dicit Domi.in proœ 6.li.in prin. ꝙ lapso tpe dato ad probādū, pōt probatio facta declarari. Idē Dom.in c.si qs iudiciū.34.dis.dixi post do. Ant.in c.l3.in 10.limita.de p ba. Et pulchre inquit Maria.in c.qualr̄ lo 2.q.11.art.86.de accus. ꝙ solennitas c.fi.de ꝯfess. in docēdo de errore.nō ē necessaria in declaratione ꝯfessionis obscuræ. & p tāto dicit do. Car. ĩ cle. ꝯstitutionē.§.2.in fi.1.q.de ele. ꝙ repulsio illius cle.de illo, qui nō debitè specificat, vt amplius specificare nō possit, tollit declarationē specificatorum. Vñ dicit Bal.in d.l.edita. ꝙ q declarat, nō emendat: & subdit, ꝙ prohibitus emēdare, vel diminuere, pōt declarare: & dñt in terminis Ang.& Roma.ĩ l. j. §. si qs simplr̄.ff.de ver.obl.& Paul. ĩ l.scire.eo.ti. ꝙ declarās libellū, non dicitur emendare. Facit dictū Io. And. ĩ c.nonit.de offi.lega, ꝙ ordinarius existens extra diœcesim pōt declarare quē ex

a Regula nō procedit. Adde tu, quòd istud tenuit Bart.ĩ l. edita. C. de eden. in 3. col. ĩ ver. si verbo, vbi expresse dixit, ꝙ si nec actionis, nec facti contingeret mutatio, sed augetur vel minuitur cōdemnatio ex uirtute actionis propositæ, tunc ista mutatio est licita vsque ad sententiam. Aduerte tamen, quòd in quātum Bart. dicit in d.l. edita, ꝙ quando permutationē qualitatis non mutatur actio, licita sit variatio. Bart. errat, quia nō mutatur cōdemnatio. Contrà obstat l. qđ in hæredem. §.eligere.ff. de tributo. Ita Ioan. de Imol in l.j §.1.ff. de publ. & dicit, quòd non fuit ante ipsum factum. Inn. in c.1. de libel. obla. dicit, quòd licet mutari, & malè dicit. Adde tu, quod Ant. đ But. in c.2. de libel. ob. & Bal. in l. edita. in 6. col. dicunt puram veritatem, et dicunt, aut mutetur qualitas, et nō mutatur condemnatio, & licita est mutatio. Ita text. in l. in delictis. §. si detracta. ff. de noxalib. quamuis Bar. dicat contra vtū, & male. Nā in d.l. in delictis, non mutatur condemnatio, quia dominus semper tenetur nox. nam in executione sententiæ dominus, quāuis sciat, pōt tradere seruum pro noxa, sed in casu d.l. quod in hæredem

cōicatū. Vñ dicit Bal.in proœ. C. §. qbus ver. quinto nota. qa l3 ex gñali cōmissione nō possint statutarij antiqua statuta emēdare, Bar.ĩ l. ambitiosa. ff. de decre.ab or.fa. tñ pñt declarare. Iō dñt do. An.& Imo.in c.super q̄stionū. in prin. ꝙ statutarij habētes potestatē declarādi nō pñt corrigere, vel emēdare.¶Hāc fallētiā limita primo, nisi declaratio esset talis, ꝙ nō ꝯgrueret verbis libelli, secūdū Bal.in d.l.edita. p c.cum dilecti. de accus. vbi not. tex.& ꝯueniūt ad hæc multa, quæ dixi ĩ d. ca. super quęstionū. in prin. in duob. locis, probando multiplr̄, quòd interpretatio dēt esse ꝯsona.¶ Limita dūmodo ista declaratio fiat ab ipso libellāte, nō ab hr̄de, vt hic p dom i. Ab.in articulo mutationis, c.per tuā.& authoritates, đ qb. ꝑeū. Nec obst. quòd iuramētū hr̄dis videaẽ iuramētū iurātis: quia ſm Bal.in d.l.edita. Ista, quæ sunt animi, nō transeunt in successorem. Alleg. l. Pōponius. §.fin. alleg. per Abb. quod dicit no. dignū. Adde Inno.in c. fin. de suc.ab intest. vbi etiā firmat. quòd ptās declarādi nō trāsit ad hæredem, no. Bar.in l.gerit. ff. de acquir. hære. & in l.naturaliter.§.j.ff.de acquiren.pos.& Bar.in terminis, in l.si quis intentione.ff.de iudi. Ex quo signanter intulit Ang.ibi, quòd procur. sine speciali mādato nō pt libellū nō productū declarare. Idem Bald.& Ang.in l.ĩter stipulantē.§.1.alleg. per Abb.in d.l. Pōponius. §.fin. Proterea dicit elegāter Bal.in l.ea, quæ.C.cōmi. vel epi. iudicē nō posse interpretari mentem libelli, qa eēt ĩterpretari mentē alienā. Et de hoc ēt do. Anto.in c. ex literis, in fi. de spōsa.¶Est vna alia not. fallentia in mā, vcȝ nisi libellus esset ineptus: quia pōt emēdari post lit. ꝯtes. Ita Bal.in d.l.edita. uer. sed hic dubitatur. p l. accusatus. ff.de adult. nisi esset lapsū tp̄s p̄fixum à lege, vel a iudice ad accusandū: qa tūc libellus ineptus emēdari nō pōt. Rō huius fallentiæ est, qa l.edita. loquiẽ de libello, q demōstraret qualitatē futuræ litis, sed vbi libellus est ineptus, seu peccat in forma, nō demōstrat qualitatē litis, l.j.uer.& iō.& qđ ibi no. ff. si mēs. fal. mo. di. Itē l.edita. dēt intelligi de editione libelli. s. validi in essentia: arg. l. ñ putauit.§.nō quæuis.ff.de ꝯtra tabu.& ita ēt Sal.& Pau. de Cast.in d.l.edita. Cōtrariū tenet ibi Bar.& dom. Anto. hic p p l.edita. Bal. no. decidit ĩ addi. Spe. sup rub. ne cleri. vel mona. Dic ſm aliquos, ꝙ si quęrim⁹, an possit fieri hoc casu emendatio per litē ꝯtes. ꝙ nulla alia litis ꝯtestatio reqraẽ.& Bart. bñ loquiẽ, qa sn̄ia nō pōt ferri super eo, super quo nō est lis ꝯtestata, secus, si queriẽ, vtrū possit lis nouiter ꝯtestari. Ita sentit Bal.in d.l.edita. vers. ex p̄dictis. Collige rōnem primi membri: qa qñ libellus est ineptus, qa peccat ĩ substātialibus, si emēdaẽ, dicit nou⁹ libellus: l. ius ciuile.& ibi Bart. ff. de iust.& iur. Ergo lit. ꝯtest. p̄cedens nō diciẽ facta sup isto nouo libello.¶ Daẽ etiā alia noua limitatio, qñ emendatio fieret incontinenti post litem ꝯtest. vt est gl. reputata sing. in l. Pōponius.§.rati.in uer. ꝯtestatione. ff. de ꝑcurat. quā sequiẽ ibi Iac. But.& no. Inno.ĩ c.pastoralis. de excep.& Imo.ĩ l.2.§.prius, ff.de vulg.& pupil, plenius in l.ꝯsensu.§.eū, q. ff.de appell. l3 Bald.& Ang.in d.§.rati. videantur illam gl. impugnare.¶Reliqua de emendatione dic, vt ĩ primis, & pulchrè p Ang. Aret.in §.si minus.ĩ primis char. Instit.de act.& supra oēs p Bald.in repe. Padua.l.edita. in pen.char. ubi etiā inuenies, quid in exceptionibus, articulis, positionib⁹, & interrogatorijs, an possint emēdari. Dic etiā p Pet.de Anch.in cle.ꝯstitutionem.de elec. ¶Circa mutationem uero libelli uide semper Ioā. An. ĩ addi. Spe.de libel.ꝯcep.§. nūc ostendam⁹ & dic aliqua
17 necessaria supplendo do. Ab. nā† diciẽ mutatio, quādo in totū recediẽ ab actione expressa alia eius loco subrogata, puta egi ad rē exempto, volo mutare, & ad eādem rē agere ex cōmodato omissa prima actione. vel petij librū cōmodato, & quia testes mihi referūt, quod non fuit liber sed vestis, volo loco libri agere ad vestem ex ipso ꝯtractu cōmodati, certè añ litem ꝯtes. posū hoc facer, postea vero ñ, qa de qua re, &c. ff. de iud. l. đ qua re. Item qa per litis cōtest. quasi contrahitur. &c. vt dictū est

mutatur qualitas alteratur condemnatio, & in isto casu non potest mutari.

est in emēdatiōe. Et dicit Ang.in §.omnē. in Auth.de litig. ꝙ l.edita. permittens mutationē ante lit. ꝯtest. nō est correcta per authen. qui semel. C. qūo & qñ iud. pro ut multi dixerūt: quia illa authen. non impedit, quin actor possit producere nouū libellū intentādo nouam actionē, solùm loquiẽ, qñ actor nō mutauit libellū renūciando primæ actioni, sed tātūmodò differebat prosequi ipsum iudiciū inchoatū: sed vbi actor renūciat primæ actioni, volēs agere ex alia, hoc facere pōt lite nōdū super prima ꝯtestata.¶Subdit hic do. Ab. ꝙ vbi vellet renunciari oĩ actioni & oĩ iuri sibi cōpetenti post lit. ꝯtes. p l. post quā liti. C.de pac. saluo, nisi reus vellet persistere in iudicio spe maioris vtilitatis. Pro quo vltimo uerbo vide gl.in terminis in l.vtique. ff. de rei. vendi. gl. prima ante med. ibi, rñdeo, reus postulabit ferri, quā sequitur Imo.in c.veniēs.de renū.& Pau. de Cast. in d. l. postquā liti. post Bal. ibi, ver. aduertatis. Idē Ang.in d.§.omnem dās exēplū, si fortè res est ĩ calculo ferēdo, & sn̄ia dēt ferri cōtra actorē cōdēnandū reo in expensis: nā tūc etiā nō posset actor cedere inuito reo. Quæ signa ad intelle-
18 ctū c.p tuas.in fi.de sym.¶Quòd† aūt prohibita ē mutatio lite ꝯtest. limitari pōt ſm oēs tripliciter. Primò ex dictis Bar. post Dy, in l.2.§.fi.ĩ fi. ibi, secūdò q̄ro. ff. de p̄to. stip. vbi dicit, ꝙ auth. q semel. & l. edita. q̄ dñt, ꝙ in eadē cā nō geminaẽ libellus, sed dēt insisti in primo post lit. ꝯte. debēt intelligi, dū ꝯtinuaẽ cā ꝯtra vnā.¶Sed ꝯtra eādē personā, & ꝯtra illā, quæ successit primæ, nō ē ꝓhibitū dirigere aliā petitionē a & renunciare primæ. Alleg. l.3.in fi. ff de duob⁹ reis. Iō si daẽ libellus ēt ꝯtra hr̄dē possidētē insolidū, daẽ tanquā ꝯtra possessorē, non tāquā ꝯtra hæredē, l.de eo.ĩ fi.ff.ad exhib.& si cōuenio eū tāquā extraneū. Et istā limitationē sequutus ē valde Pau.de Cas.in ꝯs.17.inci. Quidā Iacobus đ quo ēt p Imo. in l.pœnales. in prin ff.ad l.Fal.& Bal. in l. seruus. ff. de infa.¶Scđò limita ex dictis Bart.in l.si prius.in 6.op.tertiæ partis, ff.de no. ope.nūn. vbi dicit p illū tex. ꝙ si re⁹ fuit ꝯtumax, nō pōt cogere actorē ad ꝑsequendū, iuxta d.authen. q semel. Et sic desistere poterit, vbi alias non posset. ¶Tertio limita in casu c. pastoralis. de caus. posses. & proprie vbi ſm Doc. ex permissione iuris ꝯcediẽ ibi actori suspendere petitionē primò productā ĩ petitorio trāseundo ad possessoriū p nouā petitionē. Facit l. j. ſm secūdam lec. C.de Carb. edic. no. Spe. de peti.& pos.§.1.ver. pōt ēt agi. Itē limita, vt per Abb. nisi iudex videat, ꝙ de necessitate sequitur absolutio: qa tunc admittit actorē renūciātē instātiæ vt per Bar.in
19 d.auth. q semel.¶ Vnū† vltra oēs postremò pondera, ꝙ in isto possu. & p̄cedēti p̄supponūt manifestè Doc. ꝙ ille, q addit, uel detrahit libello, non diciẽ mutare. Patet: qa ponunt addentē, vel detrahētē in casu emendatiōis, & mutantē de p se. Istud seruiret ad multa, est enim doctrina Arch. solēnis 5.dis.in Summa, ubi declarans post beatū Tho. latè, qñ lex dicaẽ mutari, dicit, ꝙ est q̄dā mutatio additiua: & ista ñ prohibeẽ ēt respectu legis diuinæ, vel naturalis, quæ in hoc diciẽ dimicabilis. alia est mutatio detractiua, uel substractiua, & isto respectu l. diuina dr̄ dimicabilis, & sequiẽ ibi Dom.& ita sentiunt, ꝙ detrahens magis dr̄ mutare, q̄ addēs. Est alia doctrina Barto. in l.fi.in fi.C.de proxi.sacro scrip.li.12. ubi dicit illū tex. esse optimū arg. ꝙ si statutū prohib. ne p p casum fortuitū possint priores mutari, intelligiẽ ēt prohibitū, ne numer⁹ augeaẽ, qa si ē ꝓhibita mutatio, fortiùs additio. ſm eū, quē ualde sequiẽ do. Maria.in quodā cōsilio inc. Do. Ang. Maurocenus. mihi 7. Facit l. iurisgentiū.§.adeo.ff.

a Cōtra aliā personā, q̄ succedit primæ, nō est ꝓhibitū dirigere aliā petitionē. No. tu ex istis, ꝙ post litē cōtesta. pōt dari nouus libellus ĩ eadē cā. Vtrùm ergo defuncto reo post litem contestatā possit actor de nouo incipere contra hæredem, & illi primo iudicio renunciare, vide p Bar. in loco hic alleg. per Felin. quod tene menti pro limitatiōe eorum, quæ notata sunt in l. edita. C. de edē. et adno. per Imol. in l. pœnalis. ff. ad l. Falc. in princ. & facit ad ea, quæ habentur in l. si cū hominem. ff. de fide iuss. vide Bal. in l. seruus. ff. de infa.

de pac. ubi, qñ aliquid addiẽ, uel detrahiẽ, diciẽ actus no-
20 uus, uel mutatus.¶ Et† ista trahi pñt ad quæstionē, utrū ep̄s, qui nō pōt mutare canones, c. quod sup hoc. de maior.& ob. an possit addere, uel detrahere, in quo respectu additionis oēs tenent, quod sic, p p gl. in uers. tolli. in cle. ne Romani. de elec. ut per Imo. in ca. ex tuæ. de cle. nō resi. ꝯcor. sed respectu detrahendi est maius dubiū, in quo uide dom. Ant.& Dom. discordantes in ca.2. de maior.& obedien.& Dom.18. dist. in summa, cū cōcor. quas alias dedi in quadā rep. c. fi. de ꝯsue. qbus adde do. Card. in cle. fi. §. quod si forte. in no. de pœnis & ĩ d. cle. ne Romani in prin. in 1.q.& pōdera rōnē supra factā đ dictis Doctorū hic, ex quib. dictis ur̄, ꝙ attendi debeat rō subiectæ māæ, & ſm illā dicaẽ addēs uel detrahēs ali
21 qñ mutare, aliqñ nō.¶Circa† mām accumulationis habes regulā ꝙ est permissa, p̄terquā in 6. casibus, de qb. hic p Abb. in ult. chart. post Dyn. in re b gula, nullus.& Bar. in d.l. edita b & quā b in d.l. edita. Et uis in hoc Bart. extēdat se altius, quā in p̄cedētibus, tñ utar solū remissionibus. tñ qa dom. Abb. nō intrat, & max. qa dom. Maria. ĩ.c. ꝓxi. sanè extendit, qua
22 si p mediū quinternū.¶ Sed† in quātū dom. Abb. ꝯcludit, ꝙ ubi actiones sūt dissimiles, dēnt esse plures libelli, post Bart. ubi supra.& in l. libellorū.§. sed si alius. ff. de accus.& in l.p hāc. C. de tēpo. app. Teneas ꝯtrariū, s. ꝙ actiōes ēt dissimiles, puta exēpto, & ex mutuo, pñt eodē libello accumulari, ut ē gl. in c. dispēdia. in uer. personales. ibi, item in una. de re. in 6.& in c. fi. in uer. ꝑsona lib. ubi Imo. uult, de re iudic.& gl. 2. in prin. iūcto tex. in ca. querelā. de elec.& glo 3 in c.2. de capel. mo. idē Salic. latè in l. si qs homicidij. C de accus. p text. ibi cū gl. in uer. putauit in fi. ubi de plurib.& diuersis criminibus pōt in eodē libello qs accusari, & est gl. in uers. ab alio. ĩ l. q de crimine, C. de accus. itē ꝯtra Bar. tenet Bal. ĩ repe. Padua. l. edita. uers. is quæriẽ.& ibi ēt Pau. de Cast. per prædicta. Dñt tñ, quòd tot dicuntur esse libelli, quot c sunt cāæ c: & ideo totidem soluerenẽ gabellæ, & hoc, qñ actiones sunt dissimiles, aliàs secus, qa cēseretur unicus p p conformitatem, de quo ēt p Bald. in l. cum rationib. C. qui accus.& in l. j. C. de fideicōmis.& in l. ordinarij. ĩ fi. C. de rei uēdi.& Ang.& Rom. in l. scire. ĩ prĩ. ff. de uerb. obl.& Sal. ĩ d. l. si qs. Nō obstāt iura alleg. per Bart. quia nō negatur, ꝙ in eadem scriptura pñt actiones dissimiles deduci.¶ Item no.
23 quod† ubi est prohibita accumulatio, si tñ fiat, & nō opponatur, procedit iudicium. Ita Bartol. in d.l. edita ĩ ult. char. exceptuatis quibusdā casib. Et reus excipiēs đ inepta accumulatione debet excipere ante lit. ꝯtest. Ita docet Bal. in l.2. in fi. C. de petit. hæred. de quo p eundē in l. ordinarij.& in d. l. cū rationibus.¶ Et adde, quòd in eodē libello pñt accumulari duo iudicia, quorū unū hēt se ut præparatoriū ad aliud accumulādo ordine successiuo. gl. ordi. in l. j. ĩ gl. mag. ff. de act. empt. nisi pēdēte uno iudicio non esset certa spes de natiuitate alteri⁹ futura. Hoc ultimū latè prosequiẽ Lud. Rom. consi. 392. qa tūc dr̄ agēs experiri sine actione ꝯtra l. si pupilli. §. uideam⁹. ff. de neg. gest.& hoc ꝯsiliū trāscribit etiā Ludo. in l.2.§. item si in facto. de uerb. oblig. dicens p p ipsum fuisse iudicatum Florentiæ, non ualere hūc libellū, ago ꝯtra te debitorē principalē, & si bonis tuis excussis appareat p te mihi satisfieri nō posse, ago ꝯtra uos possessores bonorū debitoris actione hypothecaria, qñ exercitiū huius hypothecariæ nō añ nascetur, q̄ finitū sit iudicium cōtra ꝑsonā primi debitoris, authē. hoc si debitor. C. de pig. Cui adde Bal. ĩ c. literę. ĩ prin. de dila. ꝙ ꝑcedit libellus.

b Et ibidē vide do. Frācis. de Are. in vlt. colū. ibi, quod aut sit. & dom. Bart. Socin. qui nititur defēdere Bar. ibi. & not. quem omnino vide. Item uide domi. Ias. May. ĩ 9. colum. & glo. et Barto. & Doct. in l. maiorem. ff. de pac. & dom. Alexand. de Imol. in l. si plures. eod. ti. & in l. si idem cū eodem. de iurisdi. om. iud. & in 3. ff. de arbitr.

c Causæ. Adde idem tenentem Socin. in consil. 118. incip. Visis narratis puncti. ver. secundo respondetur circa medium. in 1. parte Bar. 186. & Felin. in cap. 1 infr. de mutu. peti

Universidad de Deusto
Biblioteca

lus. Peto mihi satisfieri de pēsione alioquin peto, ꝙ emphiteuta expellat̄ à fundo. Ita dicit tenere Inno. ibi, quē valde extollit, nec repugnat istud dicto Lud. Ro. ga rōne moræ in nō soluēdo iā cōpetebat actio ad expulsionē. Sed fortiùs obstat, quædā decisio Bal. in l. quo tpe. in 1. col. C. de test. mili. vbi dicit, ꝙ si cumulatio est ꝓditional̄r facta, semper procedit libellus. Vñ si peto me restitui ad tps, & cùm restitutus fuero ex nūc prout ex tūc, peto me declarari dominū, & rem mihi restitui, valet libellus. Nā licèt absolutoria in primo, ꝓriat exceptionē in secundo iudicio, tñ quia ista propriæ nō est accumulatio, sed pluriū actionū subordinata propositio, iō valet: ga qñ iudicia sic se habent, ꝙ vnū ex altero orit̄, ibi procedit libellus purus in primo, & ꝓditionalis ī secūdo. Alle. gl. & Doc. in l nō ab re. C. vnde vi. & in l. cōductores. C. locati. & idē tractat Sali. in l. 2. C. de iudi. ꝓpter qđ de ꝓsilio Ro. disputari pōt. ¶ Et de mā vide clarissimè Ang. Are. in §. si minus. in pē. chart. Inst. de act. vbi p̄ cæteris mirat̄. Sali. in d. l. edita. pſupponēs, ꝙ magno fundamēto, ꝙ accumulatio est de iure ꝓmissa, vel de gñere permissorū. iō, qui dicit eā nō posse certo casu fieri, hēt probare. Deinde post Sal. impugnat tres regulas Bart. de quib. hic p Abb. tāquā superfluas, & contra Bar. insurgit. ēt Ang. in l. cùm ꝙrebat̄. ff. iudic. solui. licèt Pau. de Cast. ibi eū defendat. De mā ēt p Bal. in l. fi. ī prī. C. de excep. rei iud. vbi ponit, vtrum prima actio possit cumulari cū actione iudicati. & uide Bal. in l. certi ꝓdictio. §. 1. ff. si cer. pe. ꝙ valet iste libell⁹, peto 10. q̄ tibi mutuaui, & quæ per stipulationē promisisti. Et adde Bal. in l. 2. C. si aduer. fiscū. vbi dicit, ꝙ si minor vēdidit fisco, vel alteri, & fiscus vēdidit alteri, pōt petēdo rescissionē cōtra fiscū intentare in eodē libello restitutionē rei aduersus emptionē. Et adde Bal. in l. 2. C. de pet. hære. vbi ponit de accumulatione rei vēdicationis & petitionis hēditatis. Et adde tex. in l. fi. C. ad exhi. qui facit, utrum actio ad exhiben. & rei uendicatio pñt accumulari. Et adde Bal. ī l. 3. C. de rei vendi. ꝙ pōt accumulari actio cōpetens ad rē, & q̄ cōpetit ad pœnā. Bona gl. in c. Raynaldus. in ver. veniēt. & ibi Scribētes, de testa. Et utrum possit accumulari iudicis officiū & actio, vide Bald. in l. j. C. de iudi. Et adde, ꝙ accumulatio pluriū actionū est permissa, ut dixi suprà. fm Bal. in l. bona. C. fa. er. Sed accumulatio pſonarū regulariter est prohibita, nisi sint cōnexæ, p l. si quos ſparatim. ff. de app. Ita Bal. ī l. ad officiū. C. cōi diu. ¶ De libello ad sortē & ad vsuras, vide §.

24 oēs Sali. in l. j. C. de iudi, cōcludētē, ꝙ † vsuræ nō pñt simul peti cū sorte, qa in primo iudicio posset fieri absolutoria, q̄ pariet exceptionē in secūdo. ideo prius finiri dēt iudiciū sortis, p l. fundi. ff. de except. q̄d hoc nō est alibi, fm Bal. in repe. Pad. d. l. edita. ¶ Hoc de vsura limita primò, vt procedat q̄n reus ī primo iudicio sortis negasset obligationē cōtractā, secus, si cōfessus fuisset obligationē sortis, sed diceret, sortē nō solutā, vel factū sibi pactū de nō petēdo sortē, qđ bene pōt accumulari, tūc petitio usurarū quia absolutoria in iudicio sortis cōfessatæ, nō parit exceptionē in vsuris. Ita dixit solus Rayn. de Forli. in d. l. 1. C. de iudi. ¶ Scdō limita hoc de vsuris, nisi pars ꝓtra dictā cumulationē nō oppoſuisset ꝓp doctrinas Bar. in d. l. edita. in vlt. char. ¶ Tertiò limita, nisi cumulatio fieret cōditional̄r, vt puta. peto à te vsuras, si apparuerit sortē debitā. Ita Cy. & Rayn. in d. l. i. p. d. l. cōductores & p gl. in d. c. Raynaldus. facit dictū Bal. in d. l. quo tpe. adductū suprà cōtra ꝓsiliū Lud. & qđ no. Ang. de accumulatione cōditionali. in l. q de inofficioso. ff. d inof. test. Cætera dic, vt in locis primò alle. & suprà oēs p Bald. in rep. Perusina, d. l. edita. & aliqđ signāter p eū ī

25 l. fi. ff. de his, q̄ sunt sui, vel alie. iur. ¶ In† casu licitæ emēdationis, mutationis. vel accumulationis reficiunt̄ reo expensæ factæ ex eo, qa' aſ̄ has variationes deliberare nō potuit Bart. in d. l. edita. Addit dom. Abb. idē, si deliberare nō potuisset, dū modò iteratò fatigatus fuerit ī cōsulēdo peritos. visa hac variatiōe. Adde Bart. formaliter idē tenētē in d. rep. Pad. l. edita. ad fi. & est cōsonū, quo ad expēsas secūdo loco factas. qa in illis grauātur.

Sed vnū no. ꝙ iudex nō admittet emēdationē libelli, nisi primo actu reficiant̄ expensę, q̄ debent̄. Ita Sal. in d. l. edita. post Bal. ibi in repe. Perusina. arg. l. sancimus. C. de iudi. vbi cōtumax nō audit̄, nisi prius refectus expensis à cōtumacia causatis. ¶ Et pro hoc no. 6. dicta, & vide Bald. in l. gñaſr. §. hæc de pſentib. C. de reb. cre. ꝙ si qs vincit in vno articulo, dēt ei solū refici expēsæ nō expectata diffinitiua. Vide Spe. de libe. ꝓcept. §. nunc ostēdimus. verſ. sed & si. & de expēsis. §. si añ ver. 30. Qui oppo suit gñalitati libelli, illo declarato, p̄t petere expēsas antea ob id factas. Vide Bart. in l. qa. C. de oī ag. deser. li. 11. qđ erronea ꝓfessio nō p̄t reuocari, nisi prius restitutis ex pēsis ab ea causatis, si iudici hoc videbit̄. Vide Rotā de ap. 67. in fi. in antiqs, inc. Nota ꝙ si appellatū. vbi inqt ꝙ appellatus. Dicere pōt delegato dato sup̄ grauamine & toto negotio, ꝙ ꝓcedat pri⁹ ī grauamine ēt inuito appellāte, qa habita victoria in illo pūcto petet expēsas factas ob frustratoriā p̄tēsionē grauaminis. Vide Imo. in in c. cū cessante. de appel. ubi tenet, ꝙ reuocās grauamē dēt soluere expēsas, quas fecit appellēs pp iniustū grauamē. Vide aureū dictū Bald. in c. exceptionē. de except. in prin. dū inqt, ꝙ temere litigauit, & añ ꝓclusionē in cā ꝓduxit instrumētū, purgās illā temeritatē, qū tardauit ꝓducere, nō audit̄, nisi refectis expēsis, in qb. reū temerarie fatigauit: & ista ꝓderūt litigatoribus, qb. sæpe ī medio litis deficit pecunia. ¶ Clausula,

26 † Saluo iure addēdi, uel minuendi ni a Nihil prodest. a hil ꝓdest a respectu ꝓclusionū ꝓdictarū gl. 5. ī c. iter dilectos. de fid. ītru. no. oēs ibi, & Bar. ī d. l. edita & Ang. ī d. §. oēm & Bart. ī l. nō solū. §. morte. ff. de oper. no. nūc. & Spe. ī loco ab isto allegato: & ita Doc. hic assignātēs vnā rōnē, quā vide, aliā assignat Card. ī d. c. iura. ga induceret certitudinē, est. n. pro priū, ac si diceret, plus. & est cōtra istū text. aliā assignat Dom. se extēdēs in c. ab eo. de elec. 16. qa additio, vel diminutio faciūt cēseri nouū libellū, vt p Doc. Ergo vide reī ꝓcedi sup̄ libello carēte litis ꝓtest. ¶ Amplia ēt, si cōsentiret reus. Bart. ī d. rep. Pad. ī l. edita, pē. chart. p rōnē ꝓximè dictā iuxta gl. ī c. de causis, q cqđ dicat Dom. ī d. c. ab eo. ¶ Amplia secūdo ēt in exceptione ſapiēte actionē, vt cū excipiāt ꝓtra electū. Ita Dom. vbi suprà, ꝓbās late secus esse in exceptione mera, nā vnū effectū operat clausula, qa proposita in libello nō vī ꝓposita ꝓiūctim, fm Bal. in l. Nesennius. ff. de neg. gest. & in d. re per. Pad. in 3. col. & in Perusina. in 33. col. ver. de sexta. ꝙ multū importat ad no. super gl. in verb. astrinxi. ī c. l3. de ꝓba.

De hac clausula vide quæ habētur per Felin. in c. ex parte. suprà de rescript. in ver. copula. in 4. col. et quod ibi dixi in apostil.

SVMMARIVM.

1 *Narrare sufficit in libello, quæ sit causa agendi, nec est necesse dicere replicationem, quæ contra exceptionem opponi posset.*
2 *Libellus si præsumptiuè concludit, sufficit.*
3 *Libellus est reijciendus, qui de iure communi non concludit, licèt posset accidentaliter concludere.*
4 *Exceptio notoria potest̄ proponi ante litem contestatam.*

CAPITVLVM III.

Dilecti filii. ¶ Si libellus datus in actione personali nō exprimit cām petēdi, ñ tenet reus rndere. H. D. ¶ Tene mēti aurea verba Inno. hic pōderādo, ut p dom. Abb. cui⁹ dictis ultra Moder. ad

1 adde dom. Matth. no. 11. ubi dicit, ꝙ † sufficit narrare, q̄ sit cā agēdi, nec est opus dicere replicationē, q̄ ꝓtra exceptionē rei seruiret, Alleg. Inn. hic quē extollit iserēs, ꝙ locator petēs pēsionē à ꝓductore nō hēt aliud narrare, quàm ꝓtractū locatiōis. Vñ nō est opus dicere, ꝙ tradidit ꝓductori rē locatā. Addit glo. Instit. de actio. ī prī. q̄ sentit. ꝙ uēditor agēs ad preciū, nō tenet̄ in libello exprimere nisi ꝓtractū uenditionis, nō aūt tenet̄ dicere, tradidisse se emptori. ¶ Adde ēt dom. Matth. not. 12. ꝙ ī libello nō est necesse allegare solēnitates extrinsecas, quāuis ille nō præsumātur in instrumentis, lege quæcunq;. §. j. ff. de pub. in rē act. Alleg. & extollit Inno. hic

dum dicit, nō oportere exprimere solennitatē ꝓsensus.

2 ¶ Et pro oībus facit regula iuris, volēs, ꝙ† sufficiat libellū concludere p̄sumptiuè, in qua regula puto fundatum

a §. Lucius. Ibi *idem ad hoc, quòd sufficiat libellum concludere præsumptiue, vide do. Alex. de Imo. & ad de eum in l. eum quid. si certū pet. & in l. j. ff. de edē. vbi dicit verum vbi præsumptio resultat ex facto tertij, non, si ex facto libellantis, & in libello tale factum non allegaretur. quod Rapha. Ful. in d. l. eum quid. affirmat verum si quis opponit. exemplum, dico in libello, quod dedi tibi 10. peto te condemnari ad restituendum, non procedit libellus, nisi dicā, quòd ex datione præsumitur mutuum, vel depositū secūdū Doct. vbi suprà. Et ad matoriam adde etiam, quæ habentur in l. certum. §. sed si fundum. ff. de confess.*

Inno. & pro ipso alle. l. creditor. §. Lucius a ff. de his, q̄ in frau. in ver. ītelligēdus est fraudādorū creditorū consiliū habuisse, ubi narrato, ꝙ debitor oīa bona alienauit, orit̄ sufficiēs ꝓclusio p̄sumptiuè, ꝙ in fraudē creditorū. ¶ Et ista regula procedit ēt in criminalib⁹, fm Lud. ꝓsi. 105. inci. Viso themate. al leg. Ang. in l. 2. C. vi bon. rap. Bene facit gl. in ver. iuxta ratā. ī c. p̄stitutus. de relig. do. quā allegaui supra proxi. ubi præsumptiuè ꝓcludit in rescissione, q̄ dēt esse præambula, & adduco gl. ī c. ga p̄sulatus. in gl. i. q. 4. ubi habet, ꝙ sufficit ſpoliato asserere ī libello, se ſpoliatū, aliud nō cōcludēdo: ga satis p̄sumitur ꝓclusisse. ꝙ restituar. & ipsam cōmendat Bal. in l. quisquis. in fi. C. quo app. nō recip. sed certè Bal. ibi ītelligit illā gl. solū in notoria ſpoliatiōe, i qua bñ dicit sufficere simplicē facti propositionē, & in c. i. de mili. uas. qui ꝓtu. est. Idē ipse d cit ī auth. habita. uer. sed reuocat in dubiū. C. ne fil. pro. pa. Et ipsā sequit̄ Archi. in c. in primis. 2. q. 1. Ex qua infert Dom. ibi in prin. uer. tertiò oppono. ꝙ isto casu pōt ferri ſnia non ꝓformis libello. nā libellus solùm narrat ſpoliationē, & tñ ſnia mādat restitui. sed rō est fm eū, ga p̄stito de ſpoliatione, iudex prouidet rōne periculi īminētis detētatori rei alienæ. quod dicit bene notādū. potes dicere, ꝙ rō clarior est, ga sufficit p̄sumptiua ꝓclusio. d. §. Lucius. Et pro illa gl. sunt duo tex. vc3 c. ꝙuerēte. de resti. ſpo. in uer. ſpoliati. attēto, ꝙ nō dicit, & infra ergo nō erāt alia uerba, nisi simplex natratio ſpolij, ad idē. c. præcepta. ult. dist. ubi qs ꝙuerebat̄ d ſpoliatione facta iniustè à iudice, & nō ꝓtinet̄ petitio, uel ꝓclusio. Vñ fm Dom. ibi est tex. per gl. in d. c. ga. sed illā gl. declara, ut procedat, dūmodo narrās ſpoliationē uta

3 tur uerbo p̄gnāti, ꝙ ſaplat ꝓclusionē, puta ꝙueror. uel doleo, uel ſimili. Nā si limp̄r narraret se ſpoliatū, nō resultaret præsumptiua cōclusio restitutiōis. Ita Bal. multū ſingulariter in repe. Padu. in d. l. edita. Circa fm, an ꝙ cedat libellus ſine ꝓclusione, & idē dicit, ꝙ ī alia petitione, quā in data ꝓtra inuasorē ſimilia uerba hēnt uim ꝓclusionis, puta, ꝙueror de Titio, cui mutuaui 10. & nō restituit. ga dato, ꝙ nō petat eū ꝓdemnari expresse, tū petit p̄sumptiue dicendo, conqueror. & ista declaratio ad istā gl. cū isto corollario nō exeat mētē tuā. Et optimè faciūt uerba Bal. in ſimili. in l. fi. in prin. C. de rest. in integ. dū pōderat circūscriptionē. Adde ēt pro dicta regula id, quod no. Imo. in c. cōstitus. de rest. in integ. ubi dicit, ꝙ si minor agēs. ſimp̄r narrat se læsum, nō facta mētione de dolo uel facilitate. procedit libellus, qa eo ipso, ꝙ asserit se minorē & læsum. satis p̄sumptiuè ꝓclusit, ꝙ sui facilitate est læsus, ꝙcqđ dixerit ibi do. Anto. ſequutus Bar. in l. fi. C. de in integ. resti. mi. cōtra quā ēt tenet ibi Bal. Sali. & Paul. de Cast. ſequentes Spec. de rest. ī integ. §. quaſr. uer. sed nūquid minor petēs. de quo etiā p Bal. in l. uerùm. §. sciēdū. ff. de mino. ¶ Nihilo minùs dictū Inn. hic, & quod est dictū de cōclusione p̄sumptiua, dēt necessario declarari, seu limitari. 5. modis. Primò dū modò narret ī libello aliqd, qđ de ſui nā inducat ob

b ligationē, uel, ut gñalius dicā, cōclusionē, ut in exēplo Inno. hic de mutuo, ſecus, ubi narraret̄ factū adeo uagū

c & dubiū, quod non posset resultare p̄sumptiua ꝓclusio Ita multis uerbis declarat Imo. in c. ſup hoc. de renun. motus ex dictis Bart. ī l. cū qd ff. ſi cert. pet. ubi dixit, ꝙ si

b Nouit. *Adde ad hoc Felin. ibi. iunct. Apostil.*

in libello meo narro me dixisse Titio, tolle hanc pecuniā, & ipse accepit, & iō cū deneget restituere, peto eū cōdēnari & cogi. nō ualet libellus, qa factū est uagū. potuit enim esse donatio, uel mutuū, uel depositū. & ista declaratio fuit de mēte dom. Ant. ſupra c. ꝓxim. & iste est unus modus cōcordādi duo hic cū Bart. in d. l. cum quid. qui ēt cōcordari pñt ex ſequēti limitatione. ¶ Limita ſecūdo. dūmodo illa cōclusio p̄sumptiua resultet ex facto alterius, ſed si resultat ex facto libellātis, dēt illā allegare, fm dom. Abb. in c. afferte. de p̄sump. uer. ex p̄dictis. p l. si adulteriū cū incestu. §. idē Pollioni. ff. de adult. Idē dom. Ant. ſupra c. proxi. & Imo. in d. c. ſup hoc ostēdēs ita esse in casu Bart. in d. l. cū quid. quē ita declarat Bart. dom. Ant. in c. ſi cautio. uersi. ex hoc decidit. d fid. instr. intelligēs, ꝙ in casu Inno. hic oriet̄ p̄sumptio ex facto alieno, ſed in casu Bart. ex facto proprio. Idem Ange. in d §. Lucius. ¶ Obstat huic limitationi dictum quoddā Iac. Bur. in l. ſi qs necessariā. §. 1. ff. ſi cert. pet. Titius egit furti, dicēs rē ſuā fuisse cōtrectatā p ipsū cōtentum, non dicit cōtra uolūtatē meā. ualet libellus, qa p̄sumptio iuris est, quòd adsit cōtraria uolūtas, nisi aliud probet. l. qui uas. §. uerare. ff. de furt. Ergo p̄sumit ex facto libellātis, l3 nihil alleget. R̄ndet ibi Raph. Fulgo. ꝙ aliud est, qa expressa erat actio & eā nominata in libello, qa furti agebat, & sic est expressa uoluntas cōtraria, ſed in casu Bart. in l. cū qd. nō fuit expressa nominatim eā actiōis ī libello, ſed dictū fuit, numerauit, & tūc ñ ſufficit p̄sumptiuè cōcludere, fm eū, & cōueniūt verba In no. in d. ca. ſuper hoc. & est no declaratio huius limitationis. ¶ Et ſim casu Bart in l cum qd. reus nō opponeret, procederet libellus, & posset postea ex probationibus declarari pactorē. Ita Raph. ibi p l. fi. C. de anna. exceptione. Facit, qđ dixi supra c. ꝓxi in 2. ꝓclusione. ¶ Limita tertio d. §. Lucius. nō procedere in pœnitētialib⁹, in qbus q̄rit̄ ueritas. Ita do. Ant. ſupra

c. ꝓxi. post Inn. in cap. nouit. de iudi.

ad hoc Felin. ibi. iunct. Apostil.

dēt deduci peccatum non præsumptuè. ¶ Limita quartò fm Ang. ī d. §. Lucius. dūmodo sit p̄sumptio iuris, ſecus, si essent aliæ, de quib. p gl. in c. is, q fidē. de ſponſ. & hāc limitationē sentit ēt Bal. loco ſtatim allegādo. ¶ Limita quro, dūmodo libellus habeat debitā formā fm Bal. in d. l. edita in repet. Padua. ibi, ſed nō ſufficit. ubi dicit, ꝙ libellus nō ꝓcludit, q̄n p̄t uniformiter ꝓcludere. ¶ Dū† Abbas dicit, nota, reijciēdū libellū, q de iure cōi nō cōcludit, l3 accidentaliter cōcludere posset, ut ī exēplo Inn. hic, limita dūmodo opponat. Ita Abb. ī c. ex parte B. ibi, & ex hoc & ex tex. de for. cōpe. ¶ Dū no. Abb. ex dictis Inno. hic exceptionē peremptoriam nō impedire litis ingressū, ētſi offert in cōtinēti, probādo ampliādo c. 1. de litis cōtest. in 6. adde do. Ant. in c. ſuper literis. col. 18. de re. & al legās dictū Inno. in c. 2 circa finē, de cā posſes. & ꝑprie. ubi dicit ꝙ cōtra agētē possessorio recuperādæ nō admittit̄ exceptio ꝑprietatis, ēt in cōtinēti probādæ. Idem gl. in c. ſuper cā. 2. q. 5. & tex. cū gl. in uerbo, in cōtinēti. ī c. literas. de restit. ſpo. & Spe. de peti. & pos. §. fin. uerſ. 14. & do. Ant. in c. literis. de restit. ſpolia. & c. ite cū quis. in fi. cod. ti. & Ang. in l. certi. ult. col. C. de interdi. & in l. fi. C. quorū bon. & in lſi. de ui. ff. de iudic. & p Ange. in l. momentaneæ. circa prin. C. uñ ui. & p gl. 2. q. j. ī ſumma. ¶ Est uerū, ꝙ Archidiaconus in c. ut circa. §. 1. de elec. ī 6. & dom. Ant. in c. j. de ordi. cognit. tenēt ꝓtariū eius, qđ uult Inno. hic. & fortè eorū opinio procederet, ubi exceptio talis esſet, ꝙ ostēderet ipso jure actionē nō cōpetere, p id qđ dicā in ſequenti cōclusione. & ita Bar. in terminis in l. cū q̄rebat ff. iudi. ſol. ꝙ exceptio cōpetēs nō cōferens actori actionē ſi probat incōtinēti, impedit litis ingressum. Hinc Ang. in l. j. C. de quadri. p̄scri. di cit, ꝙ exceptio p̄scriptionis incōtinēti

c ꝑbata impedit litis ingressum. c Idem c Litis ingressum. Ang. de exceptione cessionis bonorū ī l. ex ꝓtractu. C. de bō. autho. iud. poſ- sidē. Faciūt uerba Inn. ī c. post electio-

An exceptio præscriptionis impediat litis ingressum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sum, videplene p dom. Socin. consil. 38. incip. Pro decisione. versi. & ad impediēdum in 1. parte, chart. 76.

nē in fi. ibi, & dicimus de ꝓcess. præbē.

4 ¶ Dū† Abb. colligit exceptionē notoriā proponi posse ante cōtestatā litē, adde Ioā. And. in Spe. de exceptio. §. dicto. uers. sed nō reus. & dom. Ant. in c. super literis. & in ca. exceptionē. i antep. col. de exceptio. Bal. i extractis. Inno. in ver. except. q. 20. & in l. elegāter. §. si qs post. ff. de condi. indebi. Dom. post Arch. in d. c. vt circa. §. aliōquin. versū. q nta cōclusio. & Pet. de Anc. post Ioā. And. in c. 1. de litis ꝓtesta. in Sexto. & Bal. in l. postquā liti. ver. vnica ꝓclusio. C. de pact. Itē si esset probāda p instrumētū. Bal. in d. §. si qs. & dom. Ant. in dictis locis per c. licet. in uer. euidētissimè. de proba. Intellige de exceptiōe perēptoria, per quā cōcludit ius agendi ipso iure nō cōpetere. & ita Bart. & alij allegāt in præcedenti q. secus, ubi

2 hoc nō concludit. secundū Imo. hic: propter regulam dicti c. 1. reliqua ad istū tit. vltra loca in rubrica allegata, collige ex his, q̄ dixi in c. examinata. de iudic. & ibi multa ponit dom. Ant. & mēmēto eorū, q̄ dixi in ca. nouit.

b de iud. quando intentio est apta, sed exactio est inepta.

De mutuis petitionibus

TITVLVS IIII.

SVMMARIVM.

1 *Inducia deliberatoria si petantur, sunt de substantia, aliàs nom.*
2 *Reconuentio an fieri possit post litem contestatam.*
3 *Reconuentionis causa mutat suam naturam regulariter, & in ea procedetur, prout in causa conuentionis.*
4 *Causa summaria an efficiatur plenaria propter reconuentionem.*

CAPITVLVM I.

1 EX literis. ¶ Iudex † ēt delegatus cōpellit actorē ad rn̄dendū reo in cā recōuētionis, & vtrā 3 que ordine succedendo simul discussā vna snīa terminabit. ¶ Dū tāgit de inducijs, adde q̄ si petant, sunt de substātia istæ deliberatoriæ, alias nō gl. 3. i c. vxor. 17. q. 4. l. qui alieno. ff. de dam. īfect. Imo. in l. si q̄ramus. ff. de testam. Dom. in summa. 2. q. 1. Ioā. And. ī c. 1. de lit. cōtest. in 6. Arch. in §. diffinitiua. ver. itē si snīa. 2. q. 6. & gl. in cle. fæpe. de uerb. signifi. ¶ Subdūt Moderni, respectu terroris practicè simultanei processus, q̄ de snīa lata pariter super quentiōe & recōuentione vnica soluet gabella, pp dictū Ang. in l. patris & filij. ff. de uulg. & pupil. q̄ si in eodē instrumento est testamētū patris & filij, censet vnicū testamētū, & vnica soluet gabella. Simile dicit Bar. in l. inficiādo. §. infās. ff. de fur. si pr̄ & filia eodē die nuptias celebrēt, cēsetur vnicū factū, iō plures fœminæ nō inuitabunt, quàm ad vnicas nuptias inuitari possint. Dubito p id, qđ dixi supra. c. pxi. post Salic. & Pau. in l. edita. C. de eden. q̄ si in vnico libello plures actiones cumulant difformes, censent plures libelli. & plures debent gabellæ. Itē l. scire debemus. ff. de verb. obli. p quā dicit ibi Ang. q̄ cēsent esse tot libelli, uel sen-

a Summæ, *Adde Felin in c. i tit. §. significantibus. de lib. oblat. iūct. A. post. ibi.*

a tentiæ, quot sūt summæ in eis specificatæ. intellige, q̄n in qualibet dat diuersa actio, secus, si pro oībus vna, qa tūc censetur vnus libellus, Bal. in repeti. Pad. dicta l, edita. in 22. colū. subdit Pau. de Cast. in d. l. q̄ si petij decē in libello. & postea addo alia decē ex diuersa cā, dēt solui secunda gabella, tāquā de nono libello. & idē Bartol. & Bald. in l. ius ciuile. ff. de iust. & iur. Simile dicit Bar. ī l. libellorū. ff. de accus. q̄ de pluribus accusationibus factis in eodē libello debent plures gabellæ. Idē Bal. in l. ordinarij. C. de rei uend. & ī l. accusationis. C. de accusa. Nō obstaret dictū Ange. in l. patris. qa per l. oīa. habet illud testamētū p vnica dispositione. Nec obstat dictū Bart. ī §. infans. qa est falsū, ut ibi per Ang. & qa statuta attendunt uerū, nō quod fingit. ¶ Dū gl. tāgit, quòd ista snīa, quæ non iudicaret super recōuentione, nō esset nulla, cōtrariū vult gl. in c. cuius in agendo. 3. q. 8. pro qua Ioā. de Imol. in l. j. §. fi. ff. quæ sentent. sine appella. rescin. Pōderat istū tex. & c. cùm dilectus de ordi. cogni. vbi l. ꝓcipit unica snīa ista terminari. Ergo cōtrà factū est nullū, l. nō dubiū. C. de legi. Idē si lata esset cōtra ordinē iuris. Ergo nulla l. prolatā. C. de sent. & idē Modern. hic post multa. ¶ Tene gl. hic fm do. Abb. & Inn. in c. 2. de ordine. cog. & Imo. & elegāter Ang. d. Aret. in d. l. 1. §. fi. ubi relatis alijs idē tenentibus rndet motiuis Ana. q̄ iura ita fieri permittūt, sed nō necessitant. Et q̄ snīa nō sit nulla dicit cām, s. p quā ualde insurgit ꝓtra Ana. Idē Domi. in c. cuius in agēdo. in fi. princ. 3. q. 8. ¶ Cōis est opinio, q̄ post† litē ꝓtesta. ex ĩteruallo nō pōt fieri rēcōuētio. Pro qua cōcludūt rōnes dñi Abb. & est casus in cle. sæpe. in uer. est in exordio faciēda. qa uerbū est, necessitat. Car. in c. exceptionē. de excep. & gerūdiū

b necessitat. Bal. i rub. C. de eden. ¶ Pri ma declaratio, si mā esset peritura, & exigeret celeritatē, poterat fieri reiuē dicatio. iūcto tenore. Maria. hic p no. in simili in c. fi. de foro cōpe. ubi in tali casu nō ꝑeriti ius reuocādi domū. Faciūt, q̄ dixi latè in c. fi. de iudi. ¶ Secūda declaratio. Volente actore ualet recōuētio in oī parte iudicij, non q̄ sit proprie recōuētio, qa deficit ibi paritas processus. sed est couentio ualida per prorogationē, quæ cadit corā delegato de re ad rē, secus, si inuito actore. c. cū olim. de offi. dele. Ita Dom. in §. reus. & Maria. hic. ¶ Tertia declaratio. Si iudex ab actore aditus, ē enim alias iudex suus, eo inuito fiet q̄cūque recōuentio. sed magis proprie dicet cōuētio. qa caret utroq; priuilegio ueræ recōuētionis vc3 simultanei processus & ꝓrogatiōis. ita Doct. ubi suprà, ꝓximè cætera uidebis p te. ¶ Causa recōuētionis † mutat regulariter nām, & in ea procedit, prout in causa cōuentionis: iō prima summaria facit secūdā summariā, licèt aliàs nō eēt: & contrà, ut hic p do. Abb. p cle. sæpe. de uerb. sign. inducēdo. ut p eū. ¶ Declara primò, ut istud sit uerū respectu pro

c cedēdi, ñ respectu decidēdi c, qa istud cōmunicare naturam suam alteri nimis noceret actori recōuēto, ut hic p do. Abb. ¶ Hāc declarationē itellige, ubi cōuētio & recōuētio respiciūt diuersas causas: secus, si cumulant respectu eiusdē rei: qa uniformiter decidēt. Lapus allegatione 3. ad fi. uolens, q̄ si agis mecū dicendo, q̄ dedi ad usurā, & ego peto ꝓtractum pronunciari legitimū, utraque decidit ut summaria: rō, qa in ea nō est separata reconuentio, sed quasi defētio. Vñ sicut posset excipere, & pronūciādo pronūciaret tacitè sup exceptione, ita possum petere pronūciari super eo, qđ excipiendo ꝓpono. Et pro hoc facit, qđ no. do. And. Siculus ī c. ab. in 4. notab. d uerb. signi. q̄ super libello ꝓfirmationis pōt dari libellus infirmationis. & uterq; eadē snīa expediri. Facit optimè dictū Bal. in l. uiro. ff. solu. matri. q̄ q̄n recōuētio uenit ad perimendā cōuētionē, dicit recōuentio habet uim exceptionis, & ē necesse ꝓnūciare simul super utroq;. ¶ Secūda declaratio. q̄ dixi cā recōuentionis sortit naturā cāæ principalis, est uerū, q̄n ex reconuentione prorogat. iurisdō iudicis, secus, si fit corā iudice aliàs actoris, quia non prohibet reconuenies renunciare bñficio simultanei ꝓcessus, nō erit ꝓpriè recō

Necessitat. *Ad de Sal. ad hoc in l. 1. C. de his qui latr. & Lau. de fano. in rubr. Instit. de act. & Specul. in tit. de libel. con cep. §. iam nunc uidendum, in princ.*

Respectu ꝓcedēdi, nō respectu decidendi. *pro declaratione istorum verborū, pone, quòd sint alia qua causa summaria, quo ad probationes in quib. sufficit quādoque iuramentum, quandoque vnus testis, de quibus in Spe. in tit. de offic. iud. §. 1. & C. de his, q. ad ec. consu. l. præsenti. l. thesaurus. ff. ad exhi. Bar ff. l. j. de prato. stipu. & in extra. ad re primēdum. Canonistæ in c. nuper. de testi. Et sic istæ cāæ priuilegiatæ non adæquantur uirtute reconuentionis, quoniam fieret magnum prōiudiciū. Adde do. Abb. qui idem sentit in ca. t. de mutuis petitionibus, & amplia, ēt si quis renunciare uellet fauori suo: postea limita, nisi esset ius datū motu proprio: q̄ amplia tio, & limitatio in seriebus declarabit. Itē limita, vt p gl. aurea in cle. j. ī ver. iuri. de testi. & ibi do. Ab. i apo. vc3, q̄ regula istius æqualitatis in iudicio procedit respectu actoris & rei nō respectu testiū. Vñ l3 criminosus ꝓtra bonū nō possit testificari, tñ bonus testificabit ꝓtra eū, p illum tex. ¶ Gl. prima. Per p̄dicta. & p gl. 1. hic dīt oēs Doct. q̄

1 † sicut appellans pōt nō deducētū deducere, c. cū loānes. de fid. instr. ita appellatus. Adde tex. in l. p hāc. C. de tēpo. appel. ī ver. tā appellatori, quā parti aduersæ. Fortiùs dicit Rot. 365. si a diffinitiua. in nouis,

* quā nō reperi in rubricatis *, q̄ appel * Rubricatis. *Ad* latus instare possit, ut reformet snīa *de quod est 59.* in aliquib⁹ sibi iniustè nocētib⁹, ex quo *Sub. ti. de appe. in* suspensa est. Sequit do. Abb. in c. signi *nou.* ficauerūt. de excep. do. Anto. Abb. & Imo. in d. c. cum loānes. de fid. instru. Adde gl. aureā in §. si rō neutrū. in gl. 1. in Authen. de his, q̄ ingre. ad app. q̄ dicit, q̄ victor pōt in casu appellatiōis petere aliqua alia plura, dūmodo accessoria principalis petitionis. ¶ Limimita primo hæc, nisi appellās renunciasset appellatiōi ante quàm incipiat prosequi. Dom. in §. qndoq;. 2. q. 6. Et q̄ licet tūc renūciare, alleg. c. fi. qs libellos. 2. q. 6. sec⁹, si cepisset prosequi, fm cū. ad qđ facit, quod infrà dī de renūciāte in casu huius c. ¶ Limita 2cdo, nisi esset snīa ꝓtinēs duos articulos: vnū ꝑdēnatorū, & aliū absoluto rū: & ꝑdēnatus nō appellat, nisi a ꝑdēnatorio nūc appellatus non peteret reuocationē illius absoluriōis, cuius respectu snīa trāsiuit in rē iudicatā. Ita Dom. vbi suprà, & facit dictū Bal. in ꝓclusionibus Spe. in ti. de appel. & Imo. in c. Raynutius. in 10. col. & in cap. ex parte. in 5. col. de testa. & do. Ab. in d. c. significauerūt. vbi dīt, si appellās dicit, appello in parte & partibus ꝓtra me facientibus: qa ī reliqs snīa trāsit in rē iudicatā. ¶ Gl. fi. No. pp

2 gl. fi. in fi. q̄ † vbi ꝓcessio est factu motu proprio, nō tenetur priuilegiatus eā recipere ꝓtra se: & ipsū sequtur Abb. in ca. fi. q̄ vita & honesta. cleri. & in c. 1. in 6. no. de rest. ī integ. & not. Bal. in l. cūctos. C. de summa Trinit. & glo. maior quasi in medio, ī auth. quas actiōes. C. de sacrosc. eccl. Et dr̄ motu proprio, qñ hoc exprimit, ca. si motu. in fi. de p̄b. in 6. vbi priuilegiū daret a leg. qa si aliud non

a apparet, dr̄ datū motu ꝓprio a princi- a Motu proprio. pis, fm Bart. ī d. authē. quas actiones. *De hac clausula* & ī l. j. ī fi. C. de bo. vac. li. 10. in l. j. quasi *vide etiā, quæ per* ī medio. C. de peti. bon. sub. li. 11. & sen *Philip. habentur* tit in l. fi. §. idoneè. C. de iur. delib. & ꝑ *in c. causam, quæ.* p̄dictis est tex. aper. ī l. 3. in prin. ff. qđ qſ *infrà de testi. vbi* que iur. ibi nō fit retorquutio iuris mo *plenè no.* tu, ꝓprio ꝓcessi. secus, si ad īstātiā. ¶ Li-

3 mita ista primò, dū † modò ꝓcessio re ſpiciat decisionē, secus, si ordinatoria litis. Ita, ꝑbaē in l. fi. & ibi hoc no. Bart. C. de fruc. & lit. expen. vbi priuilegiū datū à lege alicui, vt nō soluat ſportulas, prodest alteri parti. Ad idē l. die ſabbati & ibi Bart. C. de lud. vbi priuilegiū datū à l. Iudæis, vt nō possint ꝙueniri die ſabati, dr̄ ēt datū alijs, ut nō possint eos ꝙuenire. Ad idē c. ſacramentū & in quibusdā. & ibi Bald. de ꝙsuetudine recti feu. vbi dñs nō tenet iurare de calumnia in cā ꝓtra vaſal lū, nec ēt vaſallus in cā ꝓtra dñm, & idē Bart. in d. §. donec. & istis locis priuilegiū erat motu proprio, qa à le-

4 ge. ¶ Limita 3cdo, nisi † priuilegiū datū motu ꝓprio sit ī mā, quæ per via correllatiui & necessariæ ꝙsequētiæ alteri parificetur, quia tūc extenditur ēt ad alios, vt elegā ter per do. Abb. hic impugnantē istam gl. in ſuis terminis per rōnes ſuas, pro quo addunt Modern. gl. ī d. c. 2. ī ver. reus. ꝙsiderando. q̄ beneficium illius literæ est bñficiū legis, & retorquet rōne naturæ correlatiuæ, & addunt gl. in rub. ſol. ma. in ver. petat & rōne, quia clauſula, Motu proprio, nō dispenſat. ca. non potest, de p̄b. in 6. ergo non alterantur iura adæquātia ꝙuentionem & reconuētionē. Amplia vltra alios, etiāſi taliter priuilegiatus vellet renūciare priuilegio, ne reus uteret eo, qa ſi iā produxit cū in iudicio, renunciare nō potest, ſecus

peti. in 7. col. in uersic. nam quadā 4 sunt causa.

uentio. fm do. Abb. hic. ¶ Subdunt Moder. nō credere q̄ † cā ſummaria efficiat plenaria ꝑrecōuentionē: qa hoc mō recōuētio prorogaret litē cō tra c. dispendia. SOL. prouidet ca. dispendia. vt actor in pluribus tribunalib. nō vexet: de elongatione nō dicit: & p cōi facit, qa impossibile est, q̄ in reconuentione, processus sint, ambo eiusdē nāę, nec pōt cā secūda regulare primā, pp regulā, qui prior. cū ſimili. ¶ Si ante nomen 1 receptum inter reos, reus multiplicat, accusare potest: sed si receptū est, nō pōt. l. si q reus. ff. de publicis vel priuatis iudic. & dicit receptū, vbi pronūciatū est procedē dū esse in accusatione nō obstātibus exceptionibus rei. Fallit in decē casibus, de quibus remittit se Imol. hic ad ſeipsū in d. l. is, q. & reassumit hāc mām. ī l. 2. in 3. col. cū 23. col. ſeq. dic, vt p eū. Et p̄sidera, quod in istis decē casibus obstat rō: quia accusatus dicit inimicus, & iō repellitur ab accusādo: c. repellunt. & c. cū P. & c. meminim⁹, de accusatio. Posset dici, quòd de iurē ciuili ꝓcedūt, qa ſecundum leges repellitur ſolum à testificando, authē. ſi dicatur. C. de testi. de materia cap. ſtat argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Appellans sicut potest non deducta deducere, ita etiam appellat⁹.*
2 *Concessio vbi est facta motu proprio, priuilegiatus non tenetur eā recipere contra se. num. 3. & 4.*

CAPITVLVM II.

PRudentiam. ¶ Modus ꝙueniēdi datus p rescriptū in cā cōuētionis, intelligit repetitus in cā recōuētionis. ¶ Per istum tex. ibi, cū actoris. vide Rotā. de dolo & cōtuma. decisio. 21. vel 2. in antiquioribus, q̄ q obtinet aduersariū cōpelli personaſr rndere, tenet ad idē. Sequit Dom. in ca. 1. de dolo & cōtuma. in 6. Bonus tex. in l. fi. C. de fruct. & lit. expensis. p quē dicit Bald. ibi, q̄ pactū vaſalli cū dño, q̄ nō cadat fœderibus nō ſeruatis, militat e contra. Et q̄ priuilegiū patris, qđ nō possit testari, ñ relicta legitima filio emācipato, operabit, quòd filius nō tenet eā relinquere patri in bonis ſuis. Et hinc Ang. cōſi. 130. dicit q̄ Fulginenſes non poterāt cōqueri de iniuſticia repreſaliarū, quas cōtra eos fecerant Tudertini, quia eos prouo cauerūt pari iniuſtitia. Simiſr Bald. in l. fi. C. ſi certū pet, dicit, qđ Cōtra iudicē, qui mādauit exequi inſtrumētū ſolenne, fiet ſimul executio. & Ang. in l. 3. §. ſiqs igit. ff. quod quiſque. dicit, q̄ qui pro alio ꝙſoluit, tenet in tali casu ſuo cōſilio ſubiacere. bona gl. verſ. reus, in ca. 2. de ꝓfeſ. in 6. p quē dicit ibi Domi. q̄lex ēt pœnalis loquēs de vno casu ſępius in reo occurēte, extēdit ad actorē. Be ne facit lex. petendæ. de tēpo. in integ. reſt. pet. volēs, q̄ dilatio data vni parti, ſemper prodeſt alteri. p quē tex. decidit Ioan. And. vnā q̄ſtio in Spe. de emptio. & vēdit. §: fi. in fi. primæ additiōis. ¶ Aliā decidit gl. ī ver. octo dierū. c. ſolet. de ſent. exc. in 6. q̄ ſub termino dato reo ad probādū ſolutionē, pōt actor probare melius excōicationē: & p illā l. dicit Arch. poſt Lau. de Pinu. ī c. ſi autē. 15. q. 7. q̄ dilatione data accuſato vtiſ accuſator, & ecō tra & per illā l. dicit Inno. in c. ſuper. lo 2. in gl. qñ lis. de appel. q̄ ſi actor petijt cām decidi intra menſem, non poterit ad eius inſtantiā differri, ſed reo dabit dilatio, qua gaudebit actor, fm Mod. & Roſ. & ſequit ibi domi. Anto. in 3. col. & dom. Abb. in 7. col. verſi. cauendū est mihi iudici. Et per illā l. dīt Bar. & Bal. in d. l. petēdæ q̄ ſi minor reſtituit ad producendos teſtes poſt publicationē, proderit hoc aduerſario, de quo tñ per Bartol. & Mod. & Lud. & Imo. in l. j. §. in operis. ff. de no. opę. nūc. Cū iſtis adde Bal. in c. cū a nobis. ī ult col. de except. vbi dicit. q̄ q nō vult ſignare ſtatutū alteri, ipſo pro ſe vti nō pōt. & q̄ nō ſoluit collectā, nō pōt alteri id obiice re: & q nubit intra annum luctus, non pōt alteri id facienti opponere infamiam, vel inhabilitatē ſuccedēdi. ¶ Et qui vadit de nocte cōtra ſtatutū, non pōt euntem accuſare, vel ꝓtra eū teſtificari. ¶ Confirma ex ſequen-

Universidad de Deusto Biblioteca

ſi nõ ꝓduxiſſet.Ita Bal.in d.l.3.ĩ prin. alleg.Inno.in c.ex q̃ſtiõe,de reſti.ſpol.Probat̃ ĩ auth.q ſemel.in veſi.iudici in ſinuatis.C.quom,& quã iudex. vbi põderat̃, ꝙ iudici ſit data petitio,vt actor cogat̃ ꝓſequi. facit c.audita.de reſti.ſpo.vbi reprobatũ delegatoriũ operat̃ à die p̃ſentatiõis,nõ ante:& in c. ſuꝑ eo.lo 2. de appel. latè Bal.in l. falſus.C.de fur. Et iõ ſi ĩpetrãs iudicẽ delegatũ renũciaret impetratiõi nõdũ p̃ſentatæ, nõ poſſet poſtea ab eo recõueniri,ſm Ray.& Gul.de Cu.in d.l.3.in prin.qa iura loquẽtia de recõuẽtione,loquunt̃ reo iã ꝯuẽto:auth. & ꝯſequẽter.in verſ.ꝯuentus.in §.reus quãdoq; in verſ. iudicio ſecus,ſi lis iã eſſet mota: qa deſiſtẽs ab ea nõ euitat recõuentionẽ,ſm Ioan.And. in Spe. de recõ.§.fi.in fi.dicentẽ,plures antiquos ita tenuiſſe: & ꝑ domi.Ant. ſupra c.ꝓxi. & ideo dom.Bal.in d.§. in qbuſdã dicit, ꝙ in caſu huius decretalis nõ poſſet actor renũciare huic clauſulæ,appel.remota,inuito reo cui poſt p̃ſentationẽ quæſitũ eſt ius:rñdet ad l.ſi iudex circumuẽto.ff.de minor.quod ibi ſolus minor habet priuilegiũ,ſed aduerſarius venit iure cõi:ideo priuilegiatus eſt potior: hic aũt ſunt ambo priuilegiati iure æquiparationis. Et ad hoc vide Spe.de dil.§.videdũ.verſ.qd ſi reus petitor.ꝙ actor nõ poſſet renũciare dilationi petitæ, ne reus vtat̃,iuxta d.l.petendæ.& ſequit̃ ibi Bal.diſputando.& idẽ Bal.in l. amiciſſimos.§.Lucius.ff.de excu.tut.& in alijs locis.Et
* iſta ſigna,tãquã noua.Vltimo, in quantũ cõiter * dicit̃, quòd recõuentio põt fieri ſuper actione orta poteſt reperta,adde Do.latè idẽ tenẽtẽ in c.diſpendia.de reg.ĩ6. Nec obſtãt Mod. quia reprobatũ delegatoriũ nõ trahit̃ ad actiones futuras: quia rñſio patet ex dictis Doct.hic.

De litis conteſtatione.

TITVLVS V.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura vbi requiritur in actu,actus non præſumitur,niſi ſcriptura appareat: Niſi in caſu, quando ſententia traſiſſet in rem iudicatam,quia tunc præſumitur fuiſſe ſcripta.*
2 *Aliam limitationem ponit prædictæ regulæ.*
3 *Poſitiones factæ per actorem,& reſponſiones per reũ,an inducant litis conteſtationem & num.4*
5 *Litis conteſtatio an fiat per confeſſionem rei.*
6 *Litis conteſtatio an fiat per obiectum exceptionis.*
7 *Concluſio eſt neceſſaria in libello, aliàs non poteſt lis conteſtari. Hæc regula patitur decem fallentias, vt hic videri poteſt per ordinem,vt num.8.9.10.11.12.13.14.15.16.*
17 *Omiſſio ordinis iudiciarij ſicut reddit proceſſum nullum,ita omiſſio ordinis in extraordinarijs.*
18 *Narratio plenior cõcluſione reſtringitur ꝑ cõcluſionẽ,& econtrà.*
19 *Libellus formatus hoc modo, peto reum cogi.valet, licet non dicat condemnari,nam ſubintelligitur.*
20 *Reſponſio talis, Nego narrata prout narrantur,an valeat?*
21 *Litis conteſtatio an inducatur per verbum Credo.*
22 *Litis conteſtatio an inducatur per verba, Tu mentiris.*
23 *Reus an poſſit compelli,vt conteſtetur litem.*

CAPITVLVM VNICVM.

OLim. ¶ Notabis breues additiões ad oĩa tacta ꝑ Ab. Primo, in
1 quãtũ Ab. dicit, ꝙ† vbi requirit̃ ſcriptura in actu,nõ p̃ſumit̃ actus,niſi ſcriptura appareat. Tex. optimus hic, & dictũ Inn. d̃ accuſ.c.ſuꝑ his,ad fi.adde Ab.in c.qm̃.de ꝓb.& in c.bone lo 1.de ele.Lud.Ro.in l.ſciẽdũ.in fi.ff.de ver.obl.Si tñ ꝑtes ꝯfitẽtur litẽ fuiſſe ꝯteſtatã,ſtaret̃ earũ ꝯfeſſioni,c.fi.de ꝓba.ꝑ tex.ibi, quem pro ſingulari & mirabili notat ibi Ab. & ipsũ etiã allegat hic. Tñ caue: qa ibi ꝯcurrebat ẽt aſſer-
2 tio iudicũ, vt ibi ꝑ Aret.¶ Qd † aũt dictũ eſt de ſcriptura,limita,niſi ſñia tranſiſſet in rẽ iudicatã,qa tũc p̃ſumitur fuiſſe ſcripta.Dixi in c.tenor:in fi.de re iu.& ibi hoc vr̃ velle Ab.vlt.col.ibi,vel tertiò. & ibi dixi in ver.fallit ſcd̃o.Quòd aũt dicit Inn.ĩ d.c.ſuꝑ his.nõ p̃ſumi quẽ nõ ordinatũ,limita, niſi diu exercuiſſet ordinẽ, Secũdum ipsũ,facit dictũ Hoſ.& aliorũ,d̃ p̃ſump.c.illud.cũ ꝯcor. quas ibi dixi,qd̃ not.oẽs in l.ſciẽdũ. de verb.ob.dicẽdo, p̃ſumi ſolennitatẽ extrinſecã ꝑꝑ tẽpo-
a ris diuturnitatẽ a,ꝑ l.ſi filius.C.de pet.
1 hære.Itẽ limita Inn. niſi clericus oſtẽderet literas alicuius ordinis p̃ſupponẽtis priores ordines, & eſſet ordinatus ab hoĩe integrę famę, qa p̃ſumit̃, ꝙ ei ꝯſtiterit de priorib. ordinib. Inn. in c.1.d̃ cle.peregri.& ĩ c.ſuꝑ his,ad fi. gl.ma.de accu.Sequit̃ Ab.in c.viſi.de ꝓb.& in c.fraternitatis.de cler.nõ reſid.& in c.1.de iu. & in c.fraternitatis. in fi.de teſ.& ĩ c.Albericus in lec.antiqua,eo.ti.& Rot.de ꝓb.4.in antiquis, & Arc.ĩ c.Lugdunẽſis.9.q.2. facit c.ſignificãte.de pig.& qd̃ ibi no.But.ĩ pri. ſequit̃ ẽt Lud.in l.ĩ illa.ff. de verb.ob. ¶ Add̃ illud de poſitiõib.vniuerſalib.
3 in qb.tenet Ab. ꝙ † ĩducũt ꝯteſt.litis, qñ actor oblato libello narrat ĩ eis cõtẽta ĩ libello.addit Mar.tãdẽ ſe putare ꝙ vbicũque poſitio hẽt admixtã petitionẽ,rñſio ei facta ĩducit ꝯteſ.litis,& põderat verba Ang.ĩ §.illud quoq;.in Auth.de trien.& ſemiſ.Pro hoc facit, qa ceſsãt rõnes iſti⁹ tex. adductæ ꝑ gl. hic.& dicit Rot.de teſti.18.ĩ antiquis ꝙ ꝑ rñſionẽ factã ad articulos ꝯcluſiuos fit litis cõteſtatio, qa tales articuli
4 ſũt loco libelli. ¶ Ad illud, ꝙ † verba reqrunt̃,vt hic ꝑ But.Car. & Ab. poſt Rot.hoc ti.6.ĩ nouis, addit Imõ.ꝙ ꝑꝑ authoritatẽ Rotę hoc ſeruaret̃, aliàs difficilè recederet̃ ab opi.ꝯtraria,q̃ tenet Bar.& Bal.in l.vnica.C.eo. Addit Mar ꝙ aut poſt rñſionẽ rei actor ꝯparet,& ꝓſequit̃,& Rot. bñ dicit. Aut ñ vult ꝯparere,vel ꝓſeq,& tũc tenet cõtra Rot.qa l3 volũtas p̃ſumat̃ durare, c.maiores. de batiſmo. tñ ex actibus ſequẽtib.vr̃ mutata.¶ Dubito de hoc ſcd̃o,qa Rot.& Doc. loquunt̃ in actore, q dato libello petijt reũ ꝯpelli rñdere, & ex hoc arguũt animũ ꝯteſtãdi,& iõ ſi tpe rñſionis rei nõdũ mutauit actor ꝓpoſitũ appareter,vr̃ litis ꝯte. adeò facta, ꝙ ex factis ſequẽtibus
5 mutari nõ põt.¶ Ad illud,vtrũ † ꝯfitẽdo fiat litis ꝯte.in
* quo cõis * opi.eſt,ꝙ ſic,add̃ Bal.ĩ l.ſi reus de ꝓc.Car.in cle.ſæpe.in 26.q.de ver.ſig.gl.ĩ c.dudũ.lo 2. de ele.rñdet diuerſimodè ad d.l.ſi reus.ſed maximè,ꝙ loquit̃ de ꝯfeſſiõe facta ante libellũ.Sed Bal.ĩ l.vnica.C.eo.dicit,ꝙ aliqñ reus ꝯfitet̃,vt declinet iudiciũ:& tũc,nõ fit litis ꝯteſ. aliqñ dubitat̃.& tũc,ſi fit ꝯfeſſio in figura iudicij,oblato libello fit litis ꝯteſtatio,aut nõ ĩ figura iudicij, & nõ fit. Imo.in l.ſi dñs.§.q cõfitet̃.de lega.1.dicit,ꝙ ſi cõſtat de mẽte,illa ſeruãda eſt:ſi nõ ꝯſtat,nõ fit litis ꝯteſtatio.Alle.gl.in l.ꝓinde.§.1.ad l.Aqu.& in §. ſuſcepto. ĩ Authẽ. de exhi.re.& in d.c.dudũ.Sequor Im.hic dicẽtẽ, ꝙ ꝯſtare põt de mẽte,fortè ꝑꝑ actionẽ de euictione,vel aliud intereſſe,aliàs nõ vr̃, ꝙ cõfitẽs videat̃ velle litẽ ꝯteſtari, niſi fortè vltra ꝯfeſſionẽ in aliquo cõtradiceret, putà,fateor narrata,ſed nõdũ venit dies obligatiõis. Et de mã aliquid ꝑ gl. de ap.cũ cã.in ver. nõ fuit.& de ꝓcu.ſi duo. lib.6.ver.dimitti.& ꝑ Inn.de do.& ꝯtu.c.ꝓut.¶ An aũt hæc cõfeſſio reqrat p̃ſentiã partis tenẽdo, ꝙ dictũ eſt ſ̃. litis cõte.poſſe fieri abſente parte,vr̃,ꝙ nõ obſtat regula l.certũ.§.ſi qs abſente.ff. de ꝯfeſ. & ita ſentit Bal.in d. l.vnica.C.de lit.cõteſt.Pẽdet̃ à q̃ſtione,vtrum §.ſi qa abſente ꝓcedat ĩ cõfeſſione iudiciali,ĩ quo cõmuniter dicit,ꝙ nõ.Bu.& Imo.ĩ c.ſi cautio.ĩ 4.fallẽtia, de fid.inſt. Bar.in d.§.ſi qs abſente.Bal.in l.vnica. pe.col.C.de ꝯfeſ. ꝑ Bar.in l.nuda.ff.de don.& Bal. in l.poſtquã liti.in fi.C. de pac.Bar.in l.2.ĩ fi.ff.de iure fiſ. & Sal. in l.vnica.in 15. opp.C.de ꝯfeſ.¶ Ad illud,ꝙ in rñdente nõ eſt opus his verbis, Animo ꝯteſtãdi litẽ.a vt ꝑ Ro.
a hoc tit.2.in nouis, ſigna limitationẽ Ab. hic, niſi talia verba cõiter eſſent ꝯſueta apponi:qa tũc ſunt ſubſtantialia. Facigl. in Auth.vt p̃ponat̃ nomẽ imperatoris. per q̃ dicit Ab.in proœ. Decretaliũ in ver.Gregorius, ꝙ omiſſio ſolẽnitatis inductæ ex ſola ꝯſuetudine vitiat.Plura ad hoc collegi de ꝯſti.c.cũ M.ĩ notabilibus.¶ Ad illud de ꝓteſtãte, ꝙ nõ rñdet vt litẽ ꝯteſtet̃,pẽdet ab his,q̃ dixi in d.c.cùm M.In mã ꝓteſtationis depẽdẽtis ex volũtate ꝓteſtãtis,& ĩ terminis vide Bal. in l.vnica.C.de lat.lib.tollen. alliqd ꝑ glo.de app.c.ſolicitudinẽ.Dic breuite ꝓteſtationẽ iuuare. ¶ Fallit primo, vt ꝑ Ab. ¶ Fallit ſecũdò,niſi diceret,nego & ꝯ
b teſtator litẽ animo nõ ꝯteſtãdi.b quia tunc nõ põt dici, ꝙ factum ſit contrariũ proteſtationi,tãquã multiplicet̃ intelligibile,ſm Maria.hic.¶ Ad primã quæſtionẽ Abb. Adde pro ipſo rationem gl.in c.2.de litis conteſt.in 6.Et li-
6 mita primo,dũ † modò exceptio ſtet in meris finibus exceptionis, ſecus,ſi vltrà ꝓcedit:putà,nego id fieri debere,qa promiſiſti nõ petere.Dom.poſt Pau.in d.c.2.ꝑ c.ꝓut.de dolo & ꝯtu.& c.cùm cãm.de app.& c. cũ venerabilis.de exc. vbi ꝑ exceptionẽ p̃ſcriptionis inducit̃ litis ꝯteſt.& ꝑ c.Ray.de teſta. vbi idẽ fit ꝑ exceptionẽ permutatiõis.¶ Limita ſecũdò,niſi actor replicaret exceptionẽ illã negãdo,qa ꝑ hoc ẽ facta litis ꝯteſtatio.Imol.ĩ ca.veniẽs ĩ 4.col.de renũc.ꝑ illũ tex.cũ gl.j. vbi ex replicatione exceptionis fuit lis ꝯteſtata : patet qa fuerũt recepti teſtes,qd̃ nõ fit lite nõ cõteſtata:qa ſi excipiẽs nõ petit, vt regula,exceptionẽ.libr.6.diceret̃ facta ꝯteſtatio ſine petitione ꝯtra iſtũ tex.Rñde ad c.veniẽs.vt ibi,poſtea ꝑ Imol. ꝙ exceptio fuit talis naturæ, ꝙ potuit opponi ante litẽ ꝯte.Ergo & ꝓbari teſtibus.¶ Ad ſecundã q̃ſtionẽ
7 Ab.ꝙ † ꝯcluſio eſt neceſſaria in libello, aliàs nõ põt lis ꝯteſtari:adde Doc.in l.edita.C.de edẽ.maxime Bal.ibi in repe.Paduana,in quo nota decẽ fallẽtias ab alijs non
8 reductas.¶ Primò fallit, vbi † exuberat officiũ iudicis, ſicut ĩ ſpiritualib⁹, qa ſufficit narratio ꝯgrua:ꝯcluſionẽ autẽ iudex ſupplet.Hoſt.hic, & oẽs, & But.in c.examinata,2.col.ibi,putò tamẽ. de iud.dicẽs,eſſe caſum rectè intuẽti ĩ c.ad diſſoluẽdũ. de deſpõſ. impu.facit ſexta fal-
9 lẽtia ſeq.¶ Fallit † ſecũdò corã Papa,cuius p̃ſentia ſupplet cõcluſionẽ libelli ſimpliciter narrãtis.Inn hic.quẽ ſequunt̃ omnes atteſtãtes de ſtylo curiæ.Sequit̃ Lud in l.ſi qs arbitratu.ff.de verb. obl. & Ab.in c.in noſtra.de ſepul.ſentit Bal.ĩ l.fi.C.de legi.Declara omnino, vt per Ab.in c.in cauſis.1.nota.de re iu.& ibi multa poſui de poteſtate Papæ ſ̃.ceremonias iudiciorũ:& ibi dictis adde multa,quæ ponit Paris de Puteo in tractatu ſyndicatus,fol.19.verſ.& in quãtũ ſ̃.tangit̃.& dicit Bald.in c.2. in 2.col.j.de ꝯfeſſio.ꝙ coram Papa nõ eſt neceſſe in accuſãtione ponere locum,vel tẽpus. Addas ad l.libellorũ.ff.de accuſ.Et pro iſta fallẽ.facit: quia corã Papa põt ꝓcedi ſine libello ꝓpoſito facto ſimpliciter. Hoſ.& Io. And.in c.1.ſ̃.de libelli obla.Car.poſt Steph.in cle. ſępe. in 15.quæſt.de ver.ſig. Inn.in c.cùm veniſſent. ibi,qnartus intellectus.de inſt.quia præſentia Papæ ſupplet omnem ſolẽnitatẽ,l.omniũ.C.de teſta.Vnde dicit Bal.poſt Bar.in repe.l.Mæuius.ff.de minori.ꝙ princeps ex plenitudine poteſtatis põt ſupplere circa libellũ ex cauſis ſibi notis: qa corã principe non attẽdit̃ ineptitudo,quæ vitiat̃ libellũ nõ corã alio iudice.iudicat enim princeps ſm veritatẽ,nõ eũdo per ambages,ſm Bal.in c.1.de forma fide.Facit c.afferte.de p̃ſump.iuncto eo,ꝙ dicet̃ j̃.in nona fallẽtia,& haberent locũ iſta,nedũ in Papa,ſed in omni dño,q in ſuis terris fungit̃ vide principis,ſm Maria.in c.1.in decima fallẽ.ſ̃.de libẽlli obla.ꝑ dicta Bal.& & Imo.in l.infamẽ.ff.de pub.iud cũ cõcor.quas dixi in c.cùm nõ liceat.de p̃ſcri. ¶ Fallit tertiò in poſſeſſorijs. Gl.i.in c.qa p̃ſulatus.1.q.4.quã declaraui in c.fi.ſ̃.de lib.
10 obla.¶ Et ex ibi dictis colligit̃ 4.fal.niſi † libellus vtat̃
11 verbo ſapiẽte q̃relã,qd̃ bene no.¶ Fallit † quintò reſpectu executiõis. circa q nõ eſt opus ꝯcluſione in libello. ſufficit enim ꝯcludere cõdẽnationẽ,l3 nõ petat̃,ꝙ pars cõpellat̃.Gl.1.ante fi.in cle.auditor.de p̃ſcr.& Ab.hic in art.ſeq.& illã gl.guſta,vt ibi ꝑ Im.ꝙ ẽt libellus eſſet imperfectus,puta,petẽdo ꝓnunciari bñficiũ mihi debitũ, & nõ petẽdo collationẽ ĩ caſu quo iudex ꝯferre poſſit, tñ ꝑꝑ hoc ñ deficit,quin pars lata ſñia poſſit petere executionẽ agẽdo ĩ factũ,aut iudicis officiũ implorãdo,qd̃ dicit bene notãdũ.Sed dicit ibi Car.q.6. ꝙ eo ipſo,ꝙ petit̃ ab auditore deputato in curia,vt ꝓnũciet bñficiũ debitũ,per ꝯſequẽs petit̃,vt ſi hoc ꝓnũciet, ꝯferat ex vi il-
12 lius clemẽtinę.¶ Fallit † ſextò in criminalibus, qa iudex punire habet nõ ſm libellãtẽ. Bar.in l.libellorũ.in fi.prin.ff.de accu.& in l.qd ergo.§.pœnã.ff.de infa.& in l.hos accuſare § omnibus.ff.de accu.& Bal. in l.2.C.de ꝓb.Pro hoc,qa l3 cauſæ criminales expediant̃ ꝑ accuſationẽ,dicunt̃ expediri officio iudicis. Bart.in l.impe-
13 riũ.ff.de iuriſ.om.iu.¶ Fallit † ſeptimò, vbi libellus cõcludit p̃ſumptiue,l.oẽs.§.Lucius.ff.de his,q̃ in frau.cre. Declara quinque modis,vt dixi in c.fi.de li.ob.¶ Fallit
14 † octauò in exceptionibus,ĩ qbus nõ eſt opus ꝯcluſiõe. Bald.in auth.ſtatuimus.vl.col.C.de epi. & cler.¶ Fallit
15 † nonò de iure diuino & nãli:quo ꝓcedit libellus ſine ꝯcluſiõe.Inn.in d.c.afferte.vlt. no.ꝑ illũ tex.tñ ibi agebat corã principe,iõ ſuperflua fuiſſet ꝯclõ,vt in ſecũda fal.
16 ¶ Fallit † decimò,vbi p̃t ꝓcedi ſine figura iudicij.Bar.ĩ extraua. ad reprimendũ.ĩ ver.& figura.ꝑ d.c.afferte.Et idẽ dicit, ſi cõclõ nõ eſt legitimè facta. Si tñ ex narratis poſſit ꝯprehẽdi,qd actor velit,& hoc ẽ, qd̃ vult tex.ĩ cl. ſæpe.ibi,iuxta petitiõis.d̃ ver.ſig. quaſi dicat, ꝙ l3 nõ ꝓnũciet̃ ĩ eo,qd̃ ẽ petitũ,ſufficit,ſi ꝓnũciet̃ iuxta iud. Vide Bal.ĩ l.ſi ſine.2.col.C.ad Tre.vbi ad hoc allegat gl.mag. in l.vinũ.ff.ſi cer.pe. & ſequit̃ Alex.ĩ d.l.vinũ.cũ ꝯc.de q-
17 bus ꝑ eũ ibi,& ĩ l.fi.ff.de lib.& poſthu. ¶ Dicas † tñ,ꝙ ſicut omiſſio ordinis iudiciarij reddit ꝓceſſũ nullũ ĩ ordinarijs,l.ꝓlatã.C.de ſent.dixi de ꝯſti c.Ecclã. ita omiſſio ordinis qualiſqualis ĩ extraordinarijs.Pe.d̃ Anc.ꝯſ. mihi 163.Viſis diligẽter all.Inn.& bñ ĩ c.tua, ad fi.ibi,ſicut eñ ĩ alijs.d̃ coha.cle.& mu.Vñ dicit Bar.ĩ dicto verbo,& figura,ꝙ ñ dẽt eſſe tãta ĩperfectio petitiõis,ꝙ cauſet ĩcertitudinẽ impediẽtẽ deliberationẽ rei.¶ Narra-
18 tio † plenior ꝯcluſiõe reſtringit̃ ꝑ ꝯcluſionẽ, & ẽ Ab. adde optimè Bar.ĩ l. Aureli⁹.§.Stico.ff.de li.le.& Bal.in pleriſq; locis allegatis ꝑ Alex.ibi ĩ apo. & Pau.ꝯſ.6 ĩ dẽ ĩ ꝯtractu,qa l3 tractat⁹ fuerit lõgus,attẽdit̃ ꝯclõ,tex.melior d̃ iure ſm Bal.ĩ l.ſi volũtate.ibi,poſt multas cõtẽtiones.C.d̃ reſcin.vẽ.& vide And.Si.ĩ c.niſi. de off.leg.vbi all.multa,& pulchrè Ab.ĩ c.ſeries.5.no.d̃ teſti.Et an ĩ criminali reqrat̃ ꝯclõ, vid̃ Mod.ĩ li.maleſi.fo.6.Et dicit gl. 1.quaſi ĩ fi.ĩ c.hoc qppe.3.q.6.ꝙ mod⁹ agẽdi ſẽp attẽdi d̃bet.Eã extollit Bal.ĩ l.cũ Papinian⁹.ĩ pe.col.C.de ſen.in l.j.§.cũ p̃ron⁹.ff.de of.p̃f.vrb.ĩ auth.ſed & ſi qs.C.de teſt. ĩ l.nequicq̃.§.vbi decr.antep. col.ff.d̃ of.ꝓcõſ.ĩ l.p̃ſbyteri.la j.C.de epi.& cle.ĩ l.edicta.ibi,vñ ſcias C.d̃ edẽ.ĩ rep. Padu.& ĩ l.j.pe.col.C.q accu.no.Bal.ĩ c.j.§.ſi duo.de pa.
19 tenẽ.ꝑ c.j de exce.& c.2.in fi.de ord.cog.¶ Dũ † ſubdit Ab.ꝙ valet libellus,peto reũ cogi:l3 nõ dicat, ꝯdẽnari, qa ſubintelligit̃, adde gloſ.in c.conſtitutus. in ver.iuſtã ratã.de reli.do.de qua copiosè meminit Alex. in ru.C. q admit.in 1.col.& de ipſa dixi in c.1.ſ̃. de li.obla.& faciunt,q̃ dixi in c.fi.eo.ti.ꝙ ſufficit ꝯcluſio p̃ſumptiua,& in terminis vide,Raph.ĩ l.j.C.de exce.rei iud.& Imo.in

a *Diuturnitatẽ. Pro qua materia vide do.Iaſ.May. in l.j.C.qui admi. Et quæ ſunt præſumptiões, quæ ex diuturnitate tẽporis inducãtur, et ĩ quib⁹, vide copiosè & no.ꝑ do.Soc.cõſi.15.inc.Viſis prædictis publicis inſtrumẽtis.verſi.cõfirmatur p̃dicta cõcluſio.ĩ 1.parte. Et ibi ꝑ eũ habes circa mediũ dicti ver.an p̃ſumptio ſolẽnitatis ĩtrinſecæ & extrinſecæ tpe celebrati cõtractus interueniſſe videatur ex diuturnitate tpis, & vide ꝑ eũ ĩ cõſ.30. inc.Viſo quodã inſtrumẽto. verſ.tertio principaliter. Ibi primum enim nõ obſtat.ĩ d.parte & in cõſ.153 inc. Pulchra & ſubtilis eſt præſẽs cõſultatio. verſ.ad hãc obiectionem.2 parte. & in conſi.39. inc.In cauſa cognita, verſic. præterea, poſito. circa medi. in 1.parte, chart.149.*

a *Conteſtandi litem. Adde tu Rot. deciſ. 12.ſi pars.in nouis.*
b *Nõ conteſtãdi. Vide no & plene per Sali. in l.vnica C. de confeſ.in ver.quæſito. et adde do.Alex. de Imo.in l.iuriſgẽtium.§.ꝙ fieri. de pac. et Ang.in Authen.de trien. & ſemi.§.illud in fi.& dom. Alex. in ſuo conſi.107. 4.parte,& Mar. Soc.in conſi.inci. tẽpore litis motæ. & limita, vt per Bal in d.l.vnica. alle.in tex. niſi iudex mãdet litem conteſtari.Bar.in d.l.vnica.C.de cõfeſ.dicit, eam non impediri per proteſtationẽ, contra Bald.ibi, & per Paul.de Caſtr.*

Universidad de Deusto Biblioteca

l.in summa.p illū tex.ff.de re iud.vbi corrigit q̄ dixerat ī l.p̄cedenti.& idē do.Ant.in c.examinata.10.col.de iud. & ibi Imo.& Pet.de Anc.in c.cām.de rescri.¶ Est verū ꝙ Bar.tenet in hoc ɔtrariū in l.si cū nulla.ff.de re iud.licèt Ab.hic cautè alleget eū ꝓ se,tñ primā opi.sequit̃ Alex.in d.l.cū nulla,ꝓ quo adde tex.in c.olim.in vers.petijt ɔpelli.de censi.& ibi Abb.in 2.not.& text. in c.sanè.lo j.de offi.deleg.p quē dicit ibidomi. suū obtinuisse,valere libellū,peto instrumētū exeq. qa subintelligit̃,cā cognita,p illū tex.in verbo,executioni, ī quo idē subintelligit̃,& de hoc art.vide latè per And.Sic.in c.cām.de rescr.Vbi ēt inuenies multa ꝓbantia,ꝙ libellus latè interpretat̃,vt ɔcludat & sustētet̃.¶ Valet ēt iste libellus, Peto ɔpelli & ɔdēnari,qa ista p̄posteratio exponit̃,idest ɔdēnari,deinde ɔpelli.Bar.in d.l.si cū nulla.& in l.quidā.ff.de pecu.le.& Bar.Ang.in l.j.§.prius.ff.de vul.& pup.& ibi Alex.& Ang. & Imo. in l.gallus.§.j.ff.de lib.& posth.& Bal.in l.j.C.de execu.rei iud.& in l.ɔuēticulā.C.d̄ epis.& cle.in pen.col.& in j.ɔst.C.§.qb⁹.& in l.edita. C.de edē.in auth.dos data.in fi.C.de dona.añ nup.& But.in d.c.examinata.& ibi ēt dixi ver.nec puto ñ vitiari libel.in quo ponit̃ petitio,postea narratio,p c.literas.de resti.spol.& c.cū venerabilis.de cēsi.& idē Bal.in l.2.C.ne lit.potē.Pro istis vltimis dictis facit,qd̄ no.Bar.in l.quidā.vlt.col.C.de re iud. Quòd licèt añ oīa debeat opponi declinatoria fori,dixi in c.j.de iud. Tñ si in eadē scriptura qs opponat primò ɔtra actorē, vltimò cōtra iudicē,p̄posteratio nō nocet,p d.§.prius.& sequit̃ Bal.in l.exceptione.C.de excep.& in l.fi.C.de iud.& in d.§.qbus.& Ange.in §.j.in Authē.de exhibē.reis.& Imo.in l.si ita scriptū.de leg.j.Dixit tñ Bal.in disputatione.inci. accusatus.vers.& ex hoc rñdet̃.ꝙ si libellās reseruabit aliqd vltimo loco in ɔclusione libelli,illud etiā vltimo loco p
20 sn̄iam terminari dēt.¶ Ad † tertiā qōnē Abb. adde mirabilē effectū isti⁹ rñsionis,nego narrata,ꝓut narrat̃,vcʒ ꝙ ille,q in iudicio mētit̃ circa id, qd̄ est cā beneficij, p.dat illud bñficiū,in l.sed & hoc ita.ff.de iud.cū ɔc. quas de pœna negātis dixi in ti.de iudiciis.c.cæterū.Tñ illud ꝓcedit,qñ qs negat id, qd̄ est cā bñficij sui simpliciter, secus,si dicit,nego narrata,prout narrant̃.Bar.in l.si dubitet̃.§.ita demū.ff.de fideius.& exclamat ibi Imo dicēs,ꝙ ex hoc lucraberis vnā vestē, & ꝓ hoc allegat ibi Pa.de Ca.gl.in l.si à filio.de leg.j.& facit qd̄ no.Bart.in l.ēt.§.licèt.ff.sol.mat.Sed cōtrariū vr̃ tenere Bar. in l.j.in antep.col.de litis cōtest.& Bal.in l.j.ver.sed nunquid.C.de ædili.actio.& in pūcto iuris rō ꝓcedit f̃m Alex.in d.l.si hoc ita.quia simplex rñsio, vel negatio vr̃ referri ad oīa,§.p̄terea.Inst.de inutil.stipu.Facit qd̄ no.Bar.in l.j.§.si stipulāti.ad fi.ff.d̄ verb.obl.Vide ēt, qd̄ hic scribit Sal.in l.j.in vlt.col.C.eo.& in l.cū p̄cū.C.de lib. cau. Addit ēt Mari.hic in ista qōne.ꝙ in criminalibus nō sufficit rñsio iuris.Vñ ñ valet ista rñsio,nego me culpabilē.Oportet.n.rñdet̃,fecerit,an nō,Bar.in l.j.§.accusationē.ff.ad Turpil.An aūt sit culpabilis,cōsistit ī iudice. Sequit̃ Bal.
21 in l.j.8.q.C.eod.¶ Ad † quartā qōnē Ab.ꝙ per verbum Credo.inducit̃ cōtestatio litis,maximè pp gl.primam post mediū in c.ex literis.de iureiur.adde glossā expressam in c.cū ad sedē.in vers.credere.de rest.spol.Et cām notat Bal.in l.2 in prin.3.not.C.de iur. calū. & in l.j. ad fi.ibi,nonò q̄ro.C.de litis contest.& in l.3.post mediū, C.qb⁹ ad lib.proclama.nō licet.dicēs,ꝙ si dico, nō credo libellū verum,p tale rñsum fit litis cōtestatio.[a] Et subdit, ꝙ sicut petitio debet ee legitima,ita rñsio.Allegat Inno.hic,& cū istis cōcordat Bal.in c.j.si de feu.vasal fuerit.interpe.ab alio sub dēs,idē ee si rñdens petitioni dicit,ego nō p̄sumo,qa tñ est dicere,quātū,nō credo.Alleg.gl.2.de p̄su.c.quosdā.Dixit ēt Bal.ī l.fi.ī prī.C.arbi.tute.ꝙ si tutor faciēs inuētariū de bonis pupilli, dicat,credo ꝙ talis & talis res sit pupilli:ista cōfessio factā in iudicio apud acta idē operat̃,qd̄ verbū, Præcisū. Et sequit̃ Ana.in c.fi.1.col.de delic.pue.Et ille,q rñdit d̄ credulitate cū iuramēto,si ɔuincit̃ de mēdacio, dr̃ periurus.Fed.cōsi.130.Titius electus.de quo meminit Ab.in c.at si clerici.in prin.de iud.& Ana.post Car. in c.cū oporteat.pē.col. de accus.qū vr̃ ꝓcedere,qñ rñdit se credere,super facto,negādo factū pp incredulitatē, secus, si negat solā credulitatē,nō dicēdo,an factū fuerit, vel non,sed ꝙ nō credit.vt p Fed.cons.56.Domi.Alex. ī rñsione illius Alex.& ita intellige Bal.in l.2.§. qd̄ obseruari.in 3.no.C.de iur.calū.vbi indistinctè dicit,ꝙ q credit dicere verū,nō est periurus in isto iuramēto,licèt veritas sit in cōtrariū,per illū tex.& sequit̃ Pet.de Anc.in c.2.de iur. cal.in 6.Et adde, ꝙ credulitas vehemēs habet̃ ꝓ certitudine.Innī. c.2.paulo post mediū ibi, istud aūt.de iur.cal. & in c. ex literis.de iureiur.Arch.in c.beati.2.q.8.But.in c.quoties.de testi.Imo.in l.repudianda.ff.d̄ acq.hær.Alex.in l.j.ibi,tñ his nō obstātib.si cer.pet. Pe.de Anc cōs.259.Super primo q̄sito.& cōs.235. Visis diligēter.Et ibi pulchrè, ꝙ vehemēs opinio cōsona veritati æqpollet certitudini. Alleg.gl.& Bal. ibi exclamātē ad ea ī l.si qs extrane⁹.§.sciēdū.d̄ acq.hær.vide ibi Imo.
22 & dixi in c.p̄terea. de quæst.¶ Ad † quintā qōnē Abb.de eo,q dicit,Mentiris.adde Roma.in l. si qs extrane⁹.ff.de acq.hær.vbi tenet, per hoc verbū induci ɔtestatio
b nē litis.Alle.Bal.q hoc vult.ī l.turpia.[b] in fi.prin.de leg.j.dicēs,ꝙ si qs interrogatus tpe litis cōtestādæ,an debeat?respōdet,ꝙ actor mētit̃ per gulā, vr̃ lis ɔtestata,qa ista verba ɔueniūt actui, s.negationi.& hoc dictū sequit̃ ibi Ang.& Imo.& Alex.limitās,nisi calore iracūdiæ ꝓtulisset illa verba, vt hic p But.& Abb.quos sequit̃ ēt Mari.hic,& adde,q̄ dixi in c.sicut.de iu.tractādo gñaliter, qñ iracūdia vitiet actum.
23 ¶ Vltimo dū † dr̃,reū posse cōpelli litē cōtestari, adde gl.in auth.quisemel.C.qūo & qñ.iu.q̄ hoc limitat, nisi posset actori plenè cōsuli p missionē in possessionē, & sequit̃ Ang.& Imo.in l.inter stipulātē.§.j.de uerb. obli.Dic indistinctè posse cogi f̃m Bal.in l.unica.C. eod. tit.Bar.in l.sed & hæc.§.p̄tor.de ꝓcu.per l.quoties.uers.oī no.ff.de noxa.& Bal.ibi,& in d.auth.q semel.p illū tex.& Alex.ī d.§.j.per tex.ibi.& in l.cōsentaneū. C. qūo & qñ iud.Et ibi dicit gl.& Bar.nolētē cōtestari posse mulctari.Reliqua ad istū tit.īuenies ad saturitatē per Mari.hic,& multa p Firm.in Reper.in vers.litis contestatio.

a Litis contestatio. *Adde Spec. eod.tit.§.2.vers. & not.secundum formam.*

b Turpia. *Et ibidem de hoc vide Ioann.de Por.*

Vt lite non contestata non procedatur ad testium receptionem, vel ad sententiam diffinitiuam,

TITVLVS VI.

VT lite non contestata. ¶ Dum dicit Abb.hanc rubricā posse allegari ꝓ lege, Adde Host.in summa in rubr.j̄. vt ecclesiastica bñficia. vbi dicit, ꝙ oīs rubrica cōtinēs orōnē perfectā & ꝑcipientē certū quid fieri, vel nō fieri,dr̃ cōtinere ius cōe,& pōt allegari vt lex.exēplificat de multis rubricis,inter quas alle. de supplē.neg.prælat.& tñ hoc solet dici solùm de rubricis. inci.per Vt,vel per Ne,[a] ut per Host.in rub.ut lit.pen.in prin.& ibi Car.super rub. & do.Ant.post Io.And.in proœ. Decre.§.sanè.Et pro hoc facit:quia sicut uerba negatiua habēt uim p̄fectæ orōnis,ut in rub.de reb. eccl.nō alie.cū si.ita uerba affirmatiua,ut de sup.neg.p̄la.& sic vr̃,ꝙ rub.C.de ꝓhi.seq.habeat vim legis,& idē in multis si. Et cum istis cōcordat Bal.in rub.C.an seruus ex suo facto.addens,ꝙ oēs rubricæ ɔsonātes textui possunt allegari ꝓ tex. Alleg.gl.in rub.ff.si qs testa.liber eē iussus fue.& dicit Bal.ī l.j.2.col.C. ne liceat tertiò ꝓc.ꝙ ubi tex.est dubius,rubrica ꝓbat, qualiter sit intelligēdus,pp gl.ibi,q̄ dicit valde notabilē ad rubricas statutorū. Et ad p̄dicta, qñ sit sumēda rl̃a ex verbis negatiuis rubricę,vid̄ subtil̃r Frā.Pau.ī trac. de pot.c.sede vac.fo.9.ver.q̄rit̃ primò.dū nitit̃ mirabil̃r ꝓbare, ꝙ circa potestatē capituli sede vacā. sit danda regula affirmatiua,ꝙ capitulū succedit in omnibus gñal̃r, exceptis ꝓhibitis.

a Vel per Ne. *Adde gl.ī rub.ff.si qs test.lib.esse.et do.Alex.de Imo.in l.j.ff.si cer.pet.*

SVMMARIVM.

1 *Dilatio an debeat dari propter absentiam aduocati.*
2 *Causa matrimonialis quot priuilegia habet.*
3 *Secundum decretum an debeat interponi contra dominum propter contumaciam procuratoris.*
4 *Procuratoris contumacia quatuor casibus nocet domino.*
5 *Dominus an excusetur à cōtumacia si ꝓcurator eius fuit īpeditus. Ponit autē quæ possunt imputari dño in cōstitutione ꝓcuratoris.*
6 *Dominus non repellitur ab appellando si procurator est verus contumax,secus si procurator est negligens in appellando.*
7 *Dominus an possit appellare post decendiū, si procurator,qui fuit contumax,vel negligens in appellando, non sit soluendo.*
8 *Gesta nomine procuratorio non obligant dominum ad aliquid illicitum,vel ad aliquam pœnam.*
9 *Dominus non tenetur de expensis factis symoniacè per procuratorem,etiamsi ei dominus hoc mandasset.*
Dñs si erat obligatus nō solum ad aliquid non faciendū, sed etiā erat obligatus ad curandū,ne alius faceret,tūc tenetur certificare procuratorem,ne aliquid faciat extraiudicialiter,propter ꝙ incidat in pœnam. Post nu.9.ver. recipiunt ista & similia.
10 *Dominus incidit in pœnam,si procurator promittit pœnam,quæ erat consueta promitti.*
11 *Hæc præcedens regula restringitur dupliciter, vt hic.*
12 *Dominus si ratū habuit, ꝙ ꝓcurator illicitè fecit, an sibi noceat.*
13 *Dominus si tacet,quando est præsens comparente falsò procuratore,an sibi præiudicet.*
Si Dominus repellitur propter vitium suum,non tamē repellitur procurator illo vitio correctus.
14 *Confessio procuratoris an noceat Domino.*
15 *Quæ dicatur confessio procuratoris voluntaria.*
16 *Procurator si non habet speciale mandatum ad sic confitendū, & confiteatur,tamen,si fiat domino absente, potest ab eo reuocari.*
17 *Procurator si noluit respondere positionibus domino ignorante,dominus non habetur pro confesso.*
18 *Confessio procuratoris differt tripliciter à confessione domini.*
Quòd confessio vi facta in vno iudicio,noceat in alio. Post.nu.18. vers. considera bene.
19 *Confessio prælati & capituli si est contraria confessioni syndici non statur confessioni syndici.*
20 *Confessio procuratoris facta de mutuo, an probet veram mutuationem contra dominum.*

CAPITVLVM I.

AD hoc Deus. ¶ Ad illud d̄ ostēdēte,q optat caueri d̄ nō reoffendēdo,vide q̄ dixi ī rub.d̄ treu.&
1 pac.ī 8.declaratiōe.¶ Ad † illud de absen
a tia aduocati[a], dic ꝙ si est reuersurus ī breui,dat̃ dilatio,si nō ī breui,q̄rat aliū aduocatū.Bar.ī l.ait p̄tor.§.fi.ff.ex qb.ca.ma.& l.fi.in fi.ff. de vac. mune.p l.si qs lōgius.in prin.ff.de iu.vbi dr̃ simile de iudice absente:& no.ibi Ang.in prin.dicēs idē de aduocato.Et ī causis sūmarijs nō dat̃ ista dilatio. Bar. ī l.ad reprimēdū.ī ver.sine strepitu.in fi.Dubito tñ de hoc, qa carere aduocato,ē carere magna parte defensiōis, l.aduoati.C.d̄ aduo. diuer. iu.pulchrè no.Raph.l.certi iuris.C.d̄ iu.Et q̄uis cā sit sūmaria, ñ tñ adeo angustant̃ dilationes,ꝙ tollat̃ necessaria defensio, vt dicūt oēs ī cle. sæpe.d̄ ver. sig. Scias ēt,ꝙ pp absētiā vnius aduocati nō dat̃ dilatio,si hēt aliū sufficiētē. Ang.ī l.idcirco.p illū tex.ī prin.ff.d̄ iu.Secus dicit.si forsā aduocat⁹ vtilior & magis instructus se absētasset. Alle.Inn.hic.Et stāte statuto,ꝙ aduocato causę absēte ꝑ ambasciata cōis,sint ferię.ñ hēt locū ī aduocato,q se absētiauit ante cōtestatā litē, qa iste nō est aduocatus causę, cū ꝓpriè nō sit cā ante litē ɔte.Bal.post
* Ia.Bu.ī l.cās.* C.d̄ trāsac.p illū tex. cū gl.& lʒ priuat⁹ ñ possit venire ʒ sn̄iam qa suus aduocatus ñ īterfuit,l.velamēto,hic allegata ī gl.tñ si petijsset terminū ꝓ habēdo aduocato, & fuisset sibi denegat⁹,pars tanq̄ grauata p̄t appellare pp hāc denegationē.Bar. ī l.1. post.prī.C.d̄ sen.aduers⁹ fis. latis.lib.10.Reliqua vide p Cy.ī l.1.C. de dil.p Spe.d̄ dil.§.1.ī vlt.col.ver. alia auxiliatoria.p gl.& Doc.ī c.2. de dil.& ibi Mari.ī 10.col.& Host.in sūma d̄ dil.§.& quare:
2 quasi p totū:ubi ēt ɔcordat cū ista gl.1.¶ Sup † gl.5.enumerāt Io.An.& Bu.circa.25.priuilegia cāæ mr̄imonialis, quorū notitia sæpe posset ꝓdesse ī practica, q̄uis Ab.omittat,hic tanq̄ nō subtile.Et add̄ alia priuilegia ab alijs nō collecta:qa ī cā mr̄imoniali licitū est ꝓducere testes ēt post ɔclusionē ī cā: Ab.in c.sicut ex literis. p illū tex.de spōs.Et ī cā mr̄imoniali reqrunt̃ testes omni exceptiōe maiores,c.ī literis,& ibi Doc. de testi.facit c.1.cū gl.de ɔsan.& affi.¶ In cā mr̄imoniali nō pōt ɔuētus opponer̃ se fuisse spoliatū alia re priuata.Spe. de pet.& posses.§.1.ver.qd si ago.Host.ī su. de rest.spo.§.qñ.ver.qd si vir.Inn.ī c.2.de ord.cog.Gesta p ꝓcuratorē reuocatū ī ɔtractu mr̄imonij nō valēt,ētsi ignorauit reuocationē,c.fi.de ꝓc.ī 6.Dixi ī c.ex p̄te decani.de rescr.in cā mr̄imoniali canō p̄ualet,legi ēt īperij.§.hinc colligat̃.ī fi.& ibi latè Do.2.q.3.tñ licitè adducit̃ lex in cā mr̄imoniali,si ñ repugnat cano.c.vbi,& ibi Ab.de spōs.¶ Singularis opi.vnius.Doc.authētici stantis ꝓ mr̄imonio p̄ualet cōi opi.aliorū.Hos.ī c.si vir.de cog.spir.lʒ aliàs p̄ferat̃ cōis,ī c.Canonicis,19 dis. dixi in c.1.ad fi.de ɔsti.lʒ ɔfessio facta p p̄rīcipalē ex certa sciētia ñ reuocaret̃,nisi d̄ ɔtrario notoriè ɔstet,vt p Cy.Bal.& alios.ī l.error.C.de iur.& fac.ign.p Do.ī c.fi.de ɔsue.& Spe.& Io. An.in ti.de ɔfes.§.fi.ver.cęterū.tñ ī cā mr̄imouiali, vbi agit̃ de periculo aīarū, licitū est venire ɔtra ꝓpriā ɔfessionē ēt iuratā,qñ qs vult ꝓbare,ꝙ illa ɔfessio sit periculosa aīæ.Ita ɔsuluit Ang.& est inter ɔsilia Pet.de Anch.ɔs. mihi 208.& inc.Ego Ang. vbi de hoc dicit esse casū ad literā in c.lator.& c.ɔsāguinei.de re iu.vbi pars,q̄ ꝓcurauit a p̄rīcipio vsq; ad finē cāę sn̄iam diuortij exp̄sis iuramētis & alijs ad cām necessarijs post sn̄iam audit̃ cōtrauenies ēt recta via,f̃m opi.* cōem. Et hoc dicit ꝓcedere, nedū qñ est lata sn̄ia cōtra mr̄imoniū,sed ēt qñ est lata ꝓ mr̄imonio stāte impedimēto ꝑpetuo: qd̄ tacitè sētit gl.fi.in d.c.lator.Et expressit Io.Cal.ī c.series.de testi.& hic adde oīno Inn.in c.veniēs lo 1.in fi.j̄.de spō.Mr̄imoniū ɔtractū p excōicatū tenet,c. significasti. el 2.& ibi.Doc.de eo,q duxit in mat.q̄ pol. p adult.lʒ de alijs actis per excōicatum gestis multoties dubitet̃,vt per Inn.& alios in c.veritatis.de dol.& ɔtu.cum ɔcor.¶ Valet rescriptū in cā mr̄imoniali, nō facta mētione processus.vel sn̄iæ.Lap.alle.89. duò prælati. alleg.Ioā.An.in d.c.tenor.aliàs autē nō valeret rescriptū, c.inter monasteriū de re iu.dixi de rescri. c. cæterū. Solis episcopis cōmittit̃ causa mr̄imonialis de stylo curiæ. Spe.de rescri.c.p̄senta.§.ratione.ver.nūc ad instructionem. Ab. & Mod.in c.1.de. ɔsang. & affi.Etiā, vbi agit̃ de cōsecutiuis mr̄imonij,possunt laici recurrere ad ecclesiā. Ab.de spōs.c.gem.p illū tex. facit gl.in ver.matrimonijs.in clem.2.de iud.licèt aliàs nō debeat cogi reus ad iurandū,quādo actor deficit in probatiōe,& nō est pro eo p̄sumptio,c.fi.de iureiu.tñ in causa matrimoniali defertur iuramentū deficiente actore,c.continebatur.& ibi Doc.de despon.imp. Licèt ex pacto nudo oriat̃ actio de iure canonico,c.1.de pac. tñ in matrimonio non p̄t qs ɔpelli ex ꝓmissiōe nuda.Ab.in c.reqsiuit,ī fi.per illū text. de spo. Licèt regulariter fama cū vno teste pro-

a Ad illud d̄ absētia aduocati. *Adde Bart.q idē tenet ī l.sed si vn⁹ §.ꝙ aūt ff.de iure iu.Add̄ & no.ista ad limitationē l.ait p̄tor.§.fi.ff.ex q.cau.ma. Et sic not.ꝙ ille, q est reuersur⁹ de ꝓximo, dēt expectari. Facit l.cū antiq̄tas. C.de testa.et quod no.Bar.in l.1.§.si quis.ff.de ap.& ēt qd̄ no.Bar.ī l.q̄dā.§.nihil ff.d̄ edē.et ī l.libellorū.§.fi.in fi.ff.de ac.et ī l.obseruare.ff.de of.cōsul.& legat.Facit tex.in l.si qs.C.de off.p̄f.p̄to. Adde Io.An.ī.add.Spe.in ti.de dil ī prin.in addit.quæ incipit, in prædictis.*

* Causas. *Adde Saly.ibi idē tenentem cum Iac.Butr.*

Universidad de Deusto Biblioteca

bet plenè,gl.in c.1.de ap.Doc.in c.veniēs. de test. & ibi dixi.tñ si quis probat mr̃imoniū per testes, & ex aduerso mr̃imoniū clandestinū probetur per vnū testem de veritate,& aliū de fama,obtinebit primus a,Vincē.in c.2.de clan.despon.qđ est singulare & speciale in cā mr̃imoniali,ſm Ia.Zochū ibi,licèt actio popularis ꝯsumetur vno agente,l. eū, qui.§. in popularib.ff.de iureiuran. tñ si vnꝰ de populo accusauit volentes contrahere mr̃imoniū,& succubuit, alius ēt audiretur.Bald.& Abb.in c.cùm inhibitio,de clan.despon. Licèt vēditio facta cū traditione rei ꝯfundat primā venditionē, in qua non interuenit traditio,l.quoties.C. de rei ven.tñ si vni promittiť puella consentiens per verba de præsenti, & alteri secundo promittať & tradať, valet primus contractus,c.fi.de spons.¶ Licèt alias pluribus agentib. pro eadē re adiudiceť res primo probanti cū cautione p̄stita reo de defendēdo ipsum,si alter petitor obtinuerit,l.is, à quo.& l.seq.ff.de rei ven. tñ in cā mr̃imoniali nō adiudicabiť vxor primò probanti,donec apparuerint probationes alterius,ꝑꝑ periculū animæ.Inn.singulꝛ ī rub. de spon.du.& ibi Doc.Licèt alias in ꝯtractib.ꝯditio impossibilis vitiet,& nō vitieť,l.impossibilis. cū gl. de ver. ob.tñ in mr̃monio vitiať, & nō vitiat qñ nō est contra substātiā mr̃imonij,c.fi.& ibi Doc.de cōdi. appo. Licèt alias taces videať cōsentire protestationi alterius,cum quo cōuenit super eo,cui accedat ꝓtestatio, nisi cōtradicat expresse,vt habeť in c.Cuma.de elec.tñ si alter ex ꝯtrahētib. spōsalia tacet protestationi onerosæ, habeť pro cōtradicente.Inn.in c.fi.de cōdi. appo.dicens, hoc esse fauore mr̃monij. & sequiť ibi Abb.hoc modo ex dictis Io.An.& But.hic iūctis p̄dictis,q̄ alias posui latius repetēdo rubricā.j.đ spō.Habes multa sp̄alia ī mr̃imonio ad instar Legistarū.in l.j.ff.sol.ma. vbi post Lud. ponūt mulia priuilegia dotis.đ qb.ēt latiꝰ ꝑ Bal. Nouellū ī aureo tractatu dotiū.Mām ꝓpriā huius decretalis optimè tactā hic ꝑ Doc.omittit do. Mari. dicēs eē ponēdā ī tit. đ ꝓc.And.Sic.& alios ñ vidit:tñ apostillabis Ab. ī certis
3 principaliorib.pūctis ex qbusdā hīc inde sparsis. Et † primò,dū in 7.col.ibi,scđo discrepat,ꝯcludit ꝯ Inn. hic nō đueniri ad ſm decretū ꝯ dñm ꝑꝑ ꝯtumaciā ꝓcuratoris, adde,ꝙ opi.Inn.firmat Bal.& Ang.ī d.l.j.§.si ꝓcurator. ff.si qs ius dic.ñ obt.qa ꝯtumacia ꝓcuratoris nocet dño quo ad hoc,vt possit deueniri ad sñiam,c.cām.đ dol.& ꝯtu.Ergo idē ī decreto.Ad idē c.fi.de ꝯfes.in 6. vbi ꝯtumacia ꝓcuratoris nocet dño,quo ad hoc vt rñsiōes habeanť ꝓ ꝯfessis:& tñ,q̄tū ad hoc,reqrebať vera ꝯtumacia,vt ibi ī tex. Ad idē rō Inn.hic,qa dñs fuit ī culpa eligēdo ꝓcuratorē negligētē.Ergo sibi imputet.¶ Nihilominꝰ teneo opi. Ab.quā tenēt hic But.& Im.& Bar.ī l. q̄uis.ff.de dā.inf.& ī l.3.C.đ ꝓc.& ibi Bal.& Alex.ꝑ l.hoc amplius.§.q̄situ.cū gl.ff.đ dā.inf. Nā vsufructuariꝰ cēseť ꝓcurator dñi,l.j.ī fi.ff.đ no.op.nū.& tñ ꝯtumacia sua nocet dño,quo ad ſm decretū,ibi.Pro hoc ēt,qa ad ſm decretū reqriť vera ꝯtumacia,seu verus dolus,& latitatio dñi,l.Fulciniꝰ.§.j.& 2.ff.ex q.cau.ī pos. ea. Et vbi reqriť vera ꝯtum.alicuius,tūc ñ nocet ꝯtumacia ꝓcuratoris, ꝓbať in d.l.j.§.si ꝓcurator.iūcta gl.ī ea l.ī §.hoc iudiciū. in ver.qđ interest.ī fi.Et hāc rōnē extollit Ale.ī d.l.3.vt ē rō Ab.hic,licèt ipse ñ dicat,ꝑ quā ē rñsū ad illud de diffinitiua,ad quā sufficit ficta ꝯtumacia illius,q ꝯdēnať,l. ab eo.C.quō & qñ iud.Secus,vbi requiriť vera ꝯtuma. illius,ꝯ quē ꝓcediť,qa ñ sufficeret ꝯtumacia ꝓcuratoris. Nō ob.d.c.fi.qa ibi ius fingit ꝓcuratorē fuisse ꝯfesū.Vñ sicut vera ꝯfessio ꝓcuratoris noceret dño,vt j.diceť,p̄iudicabit ibi ficta,sed ī qōne nr̃a iō vera ꝯtu.ꝓcuratoris ñ p̄iudicat dño,qa reqriť ꝯtumacia vera & dolus dñi,vt ē dictū.Ita But.hic & Alex. post alias rñsiōes reiectas ī d. l.3.¶ Quatuor casib.posset ꝓcedeř opi.ꝯtraria Inn.Primus,qñ dñs fuit reqsitus, & postea fuit ꝯtumax ꝓcurator,quē misit:tñ ꝯstito,ꝙ misit ꝓcuratorē reputatū cōiter diligētē,ñ reuocabiť đ facili ſm decretū. Ab. hic ver.p̄-

a Primus. *Adde idē tenentē dominum Soci.cons. 270.inci.cōsideratis his.vers.ista cōclusio ꝓbatur.circa medium, in 2. parte, chart.182.*

notato.¶ Scđs casus,qñ dñs sciuisset đ ꝯtumacia ꝓcuratoris,& eā ñ purgasset ꝑ istū tex.¶ Tertius casus ſm Im. hic,qñ essemꝰ ī casu ī quo ficta ꝯtumacia dñi sufficit,puta ī cā dāni īfecti, & ī cā noxali,l.2.ff.si ex noxa.cā agať. l.si finita.§.si fortè.ff.de dā inf.& ibi latè Bar.ī §.Iulianꝰ. 7.col. Cessat.n.hoc casu dicta rō de contumacia vera.
4 ¶ Quartꝰ casus ē,qñ † ꝓcedereť ad ſm decretū ꝓ executiōe sñīæ, qa ex quo à iuř ꝑmittiť,ꝙ ꝯtumacia ꝓcuratoris noceat,quo ad sñiam.vř ꝑmisū,ꝙ possit ꝑueniri ad ſm đcretū ꝓ executiōe sñīæ.Sal.& Ale.ī d.l.3.arg.c.p̄terea.cū si.đ of.del. Remanet ergo ex istis, ꝙ ob ꝯtumaciā ꝓcuratoris pōt deueniri ad primū decretū ꝯ dñm,q̄uis đ hoc sint opi.& Ab.teneat ꝯriū ī c.cū đputati.6.col.
* ibi,& ꝑ hoc dubito.de iud.Sed cōis opi.*ꝓbať ꝑ l. quoties.C.de dign.lib.12.cui ñ bñ rñdeť,vt ꝑ Alex.in d.l.3.ꝯ Ful.& Pau.ibi.Patet ēt ex his ñ eē verā illā doctrinā, ꝙ ī his,q̄ sūt magni p̄iudicij,ꝯtumacia ꝓcuratoris nō nocet dño,secꝰ si modici,nā sñīa diffinitiua ē magni p̄iudicij, & tñ,quo ad ipsā ꝯtumaciā ꝓcuratoris nocet dño.¶ Itē sequereť,ꝙ leuissima multa, cū sit modici p̄iudicij,posset īponi dño ꝓ ꝯtumacia ꝓcuratoris,qđ ē ꝯ dictū.§.si ꝓcurator.lō melior est distinctio s̄.data,ꝙ distinguať,an reqrať ꝯtumacia vera,an ficta,ſm Alex.ī d.l.3.rep̄hēdētē quasdā alias ineptas doctrinas, vt ꝑ eū. ¶ Excusatur
5 † dñs à ꝯtumacia ꝓcuratoris, quē misit,si euenit casus fortuitꝰ ꝓcuratori,q dñm excusasset. Ab. hic 5.col.ibi, hoc p̄misso pꝰ Bar.ī §.ꝓcurator ff.si qs ius di ñ ob. Adde Bar.ī l.cū filiꝰ.§.ī hac.ad fi.ff.de ver.ob.& ī l. si ꝓcurator.ff.đ ꝯd.ind.vbi idē tȝ ꝑ l.cū à mr̃ib.C.q pet.tu.vbi excusať mr̃,si ꝓcurator misꝰ ad petēdū tutorē ꝓ pupillis, fuit occisus à latronibꝰ.¶ Limita primò, vt ē dictū, dū mō sit casus fortuitus,quē posset allegare dñs,si ī eiꝰ psona ꝯtigisset,secus si cā excusatiōis ī ꝓcuratore eēt priuilegiū ꝑsonæ,qa ī hoc ñ posset allegař do.Bar.ī d.§.ī hac ꝑ l.cū mādato.ff.đ mino.vbi in his,q̄ minor facit,ut ꝓcurator,ñ restituiť ad ꝯmodo dñi,& imputať ei,q talē ꝯstituit.¶ Limita scđò,nisi ꝓcurator potuisset substitueř aliū,& ñ substituisset,qa tūc imputať dño ,q fuit ī culpa eligēdo ꝓcuratorē īobediētē & ī discretū.Idē,si dñs fuit in culpa ñ dādo sibi mādatū ad substituēdū eo casu,quo oportunū fuisset substitueř.Inn.hic versꝰ fi.quē extollit Ang.ī d.l.2.§.si qs ī iudicio.in fi.ff.si qs cau.& in l.si insulā.ad fi.ff.đ ver.ob.Et ibi ex hoc infert, ꝙ licèt īpedimētū ꝯtingēs ī ꝑsona procuratoris ita excusetur , sicut si ꝯtīgeret ī ꝑsona dñi.d.l.cū à mr̃ib. tñ fallit, vbi ꝓcurator habuit mādatū sp̄ale ad sustituēdū,& cū posset idoneū substitueř,ñ fecit.Et hoc dictū Inn.refert ēt Imo.in l.4.ī prin.ff.de re iud.& Alex.ī d.§.ī hac.in fi.& d.l.4.in prin. & ibi rñdet ad d.l.cùm à matribus.ꝙ ibi nūciꝰ nō potuit substituere,qa fuit occisus,& iō nec mater, nec nūcius fuit in culpa.Sed istud dictū Inn.vř necessariò intelligēdū eo casu,quo impeditus teneť mittere ꝓcuratorē,de quo ꝑ Doc.ī c.querelā,de proc.& in l.q̄sitū. ff.de re iud. Alias aūt,sicut dñs nō teneť mittere ꝓcuratorē. Ita vř, ꝙ ille nō teneať substituere , cū eadē sit rō , & ꝑ ꝯñs idē ius,arg.l.illud.ff.de acq.hær.vt scribit Imo.ī d.l. si īsulā. ad fi.¶ Cōsidera,ꝙ lȝ dñs nō teneať mittere ꝓcuratorē, tñ ex quo ipsū mittit,& ei dat ptātem substituēdi, vř expresse ꝓuidere de mō cōparēdi ēt casu, quo ꝓcurator impediret,& sic nō cadit hic dubitatio, vtrùm dñs ītēdat cōparere ꝑ se,an ꝑ ꝓcuratorē tantùm, ex quo iā cōstituit ipsū cū ptāte substituendi.Nec est eadē rō in principali,& in ꝓcuratore,qa procurator teneť substituere in casu impedimēti,ex quo hēt ad hoc mādatū,& si nō facit,sua cōtumacia nocebit dño,tāquā in culpa existēti ꝑꝑ electionē īdiscreti ꝓcuratoris,ut dicit Inn. sicut ēt dicit Bal.in l.qđ qs.2.col.C.de ꝓcu. ꝙ si ꝓcurator ē impeditus,imputatur dño,q de alio nō ꝓuidit, argū. ī l.si ꝓcurator.§.tutores.ff.mād.& c.significāte.đ pigno. Opi. Imo.eēt magis colorata , qñ dñs nō posuit in mandato ptātē substituēdi,qa tunc posset dici,ꝙ sicut nō teneť regulariter mittere ꝓcuratorē,ita nō teneť prouidere de substituto, qđ esset , cōtra Inn. Tñ adhuc vř procedere dictū Inno.qa ista ratio habet locū ante factū , hoc est, ante

ante q̄ procurator aliquis ꝯstituať:sed ex quo iā ꝯstituit vnū,& p̄uidere pōt,vt dicit Bal.ꝙ euenire possūt īpedimēta,imputať ei,cur nō dat facultatē substituēdi.Cōcedo,ꝙ nō teneť dare ꝓcuratorē , sed ex quo ostēdit animū suū esse nō ꝯparere ꝑsonalř, debet eligere viā ꝯparēdi ꝑ ꝓcuratorē cū debita ꝓuisione.Si tñ esset datus ꝓcurator ad aliqd,ī quo esset electa industria ꝑsonæ procuratoris, & de ipso magis ꝯsideret dñs q̄ de alio, forte tūc nō imputareť dño.Cogitabis,qa dictū Inn. ñ habet
6 ꝯdictorē,quē viderim in isto pūcto nouo. ¶ Si † procurator ē verus ꝯtumax a,nō repelliť dñs a ab appellādo,secꝰ, si ꝓcurator ē negligēs in appellādo. Ab. hic.ibi, tertio dicit Bart.post Inn. lȝ postea modificet hoc, nisi dñs doceat se misisse ꝓcuratorē reputatū diligētē. Considera primò verba Ab.paulo j.dū dicit,in qua negligētia p̄sumiť dñs esse tāto tpe silēdo,si.n.ipse p̄supponit,ꝙ in cursu decēdij dati ad appellādū sufficit sciētia ꝓcuratoris,ꝯtra quē ē agitatū iudiciū, certè ñ diceť dñs fuisse ī p̄sūpta negligētia,si nesciť đ sñīa,qa ignorās nō negligit.Facit cle.1.đ ꝯcel.præb.& gl.& Do.ī c.q̄ sit.ī ver.distulerit.đ ele.ī 6.cū si.p̄dictā ꝯclusionē firmat pleniꝰ Bar. ī l.1.§.fi.ff.qñ ap.sit.dicēs,ꝙ ꝯtumacia ꝓcuratoris nocet dño, qñ iudex ꝓcedit ꝯ dñm ſm solitū ordinē iudiciorū. Iō ꝑꝑ ꝯtumaciā ꝓcuratoris p̄t ꝓcedi ad primū decretū,& ad diffinitiuā,qa hoc ē ex ordine iudiciario. Sed eē verū ꝯtumacē,est delictū,& nō posse appellare ꝑꝑ ꝯtumaciā,istud ē merè pœna ꝯtumacię,l.ꝯtumaciā.ff. đ re iu.Et ꝙ sit mere pęna legis,no.ēt Ang. Are. post Raph.ī l.si ꝓlusorio. col.4.ff.đ ap. vbi dicit ꝙ vera ꝯtumacia est delictū. Sed hoc,ꝙ ꝓcurator delinquat,nunq̄ vř fuisse mādatū,l.si ꝓcurator.ff.đ ꝯd. ind. Sed ñ appellare p̄t eē nō delictū, vt latiꝰ ꝑ Bar. vbi s̄.& ī l.fi.ad fi.ibi,q̄ro vtrū.ff.de rest.ī inte.vbi dixit,ꝙ si ꝓcurator nō appellauit, ius appellādi pe-
* rijt * sua nā,qa nō viuit plus, nō aūt finit hoc ī pœnā ñ appellātis,sed ꝙ verꝰ ꝯtumax nō audiať ex pęna ꝯtumacię. Et idē putat Bar. đ ꝯtumacia curatoris, vł syndici. Et ita dicit sētire gl.ī l. nō p̄t dolo carere.ff.đ reg.iu.q̄ allegat Bar.ī extrau. ad reprimēdū. ī ver. citatus.ī fi.dicēs,ꝙ lȝ sint citati & īuēti administratores ciuitatis, & ñ ꝯpareāt, tñ vniuersitas ex hoc nō ꝯstituiť ī vera ꝯtumacia.¶ Aduerte tñ duplř. Primò,qa decēdiū datū ad appellādū currit dño à die notitiæ sñīæ, qñ iudiciū ē agitatū ꝯtra dñm,l.ab eo.C.quō et qñ iu.Sed si agitatū ē ꝯtra ꝓcuratorē,tūc currit tēpꝰ à die sñię.Ita Inn.& oēs ꝑ l. 1.§.fi.ff.qñ ap.sit.& 2.q.6. c.biduū.ver. ī ꝓpria. Et iō , qñ dñs vult appellare ñ obstante uera ꝯtumacia ꝓcuratoris, oportet ꝙ appellet ītra 10.dies à die sētētię,non a die notitiæ. De quo exclamat hic Im.& subdit Car. ꝙ sicut dñs nō p̄t appellař post decēdiū, ita nō p̄t ꝓseq appellationē īterpositā à vero ꝯtumace, qa tunc appellatio hēt initiū vitiosū,ſm eū dicētē hoc eē notabile, & se vidisse ī facto.Si diceres,ergo nocet dño vera ꝯtumacia ꝓcuratoris,negať. Imo nocet dño sua negligētia ī ñ appellādo.¶ Scđò aduerte. qa si ꝓcu-

a Si ꝓcuratorē verus ꝯtumax. *Adde,qđ visū fuit mihi ī hac difficultate ponere additionē istā, & hoc, qa inuenio,ꝙ multi tenuerūt istā opini. multi ēt tenuerūt cōtrariū, quāuis Fel.trāseat hic nihil addēdo,neq; declarādo imò cōfusè ꝓcessit. Addđ ergo ꝓ dilucidanda veritate, & dic ꝙ Bar. & oēs tenēt, ꝙ ex uera cōtumacia ꝓcuratoris nō perdit dñs beneficiū appellandi, & hoc tenuit Bar. in l.1.§.si ꝓcurator. ff.si quis ius dicen. in 2.col. ver. ex p̄dictis, Bar.in l.1. §.fi.ff.quando ap. sit.et in l.fi. in vlt. col. ff. de in integ. rest.& in l.neque infantes. ff. de fideic. li. Anton.de But.in c.1. vt lit. nō cōtest. in 9.col. do. Abb. ibi in 6. col.in ver. 3. dicit Bar. Cep.in cautela 86. Addđ tamē ꝙ Speculator limitat hoc in ti. de ap.§.1. ver. illud dū modò appelletur intra 10.dies, qui currūt à tēpore sñīæ, non autē à tēpore scientiæ domini. Idē tenet Inno.in d.c.1.& Anto.de But ī 8.col. & Imo. in vlt.no. Adde tu, & tene cōtrarium, qđ est æquius,prout tenet Gem.post Lapum in c.2.in j.colū.in ver. ex isto tex.de confess.in 6.& do. Abb. in d.c. 1.in 7.col.ad fin.Sequitur Ang.in consi. suo 258.incipien. Tuā.in vlt.col.& in d.l.1.§.fi.ff.quā*

rator,q neglexit appellare,nō eēt soluēdo,& sic dñs non posset ꝓseq ab eo suū īteresse,p̄t dñs appellare ēt post decendiū.Gl.fi.ff.qñ ap. sit.& gl.3.ī auth. hodie.C.de ap.Quę gl.sūt singulariter notādæ ſm Car.hic,ꝓ quo vide Bal.in l.adeo.2.col. ver.extra q̄ro. C. quō & * qñ iu.Vbi idē tenet, ne aduersarius lucreť cū aliena iactura, q̄ īcurreret dñs excludēdo eū à bñficio iuris,qñ nō p̄t recurreř ꝯtra ꝓcuratorē. ¶ Pulchrè ēt ponit istud Bal. ī d. auth. hodie.2.col. vbi ēt dicit,ꝙ ꝯtumacia vera ꝓcuratoris nocet dño,qñ ꝯcurrit cū ea ꝯtumacia dñi,& intelligit p̄dicta, ēt si ꝓcurator omiserit appellare ꝑ dolū.qcquid dixerit ibi Bar. Si aūt bona fide cessauit appellař qa putabat sñīam iustā,ꝙ ī dubio p̄sumiť,tūc dñs nō p̄t appellare, nec habere regresū cōtra ꝓcuratorē, ētsi ē soluēdo, ſm Bal. qđ puto mirabile,qa illa bona fides est potius q̄dā negligētia, vł simplicitas inexcusabilis. Nō.n.poterat errare appellādo lȝ nō teneret ꝓseq, iuxta l.inuitus. C.de ꝓc. Et esset iniustū,ꝙ dño nullū remediū ꝯpeteret,neq; appellādi, neq; ꝯueniēdi ꝓcuratorē . Tñ cogita.
7 ¶ Cæterū †,dū dixit s̄.Car.ꝙ si ꝓcurator nō est b soluēdo , p̄t dñs appellare ēt post decēdiū, caue,qa gl. p̄dictæ nō dicūt hoc, neq; aliqs ex doctorib.p̄allegatis , & Rota expressè vult ꝯtrariū in ti.de ap.27.in antiquis,inc.Nota,ꝙ vbi ꝓcurator.vbi firmata prius ꝯclusiōe,de qua s̄.de ꝯtumacia ꝓcuratoris vera, & de negligētia ī nō appellādo, subdit Rota, ꝙ lȝ in cā bñficiali non posset dici,ꝙ ꝓcurator sit soluendo,vt est vltra Rotā gl.2.& ibi Imo.ī c.cū olim,de cā pos.& proprie.tñ dñs dēt appellare intra decēdiū,& nō post.Dubito de hoc,q̄a nihil specialitatis induceret ex hoc,ꝙ ꝓcurator nō sit soluēdo, attēto,quòd etiāsi est soluēdo,pōt dñs appellare ītra decēdiū, ñ dicas vt sētit Rota,ꝙ speciale est , qñ ꝓcurator fuit vere cōtumax, ꝙ tūc ipse procurator nō pōt appellare , & tñ dñs pōt appellare,etiā si procurator est soluēdo,qa profectò si p̄dicta sunt vera,adhuc nihil esset speciale ex hoc,quòd procurator nō sit soluēdo. Nā ētsi sit soluendo,p̄t dñs appellare intra 10. dies.Nō obs.vera ꝯtumacia procuratoris,vt s̄. dictū est.Propter q̄ videť dicēdū,vt dicit Car.ꝙ ēt post 10.dies possit dñs appellare, quando procurator neglexit appellare,& nō est soluēdo. Bñ erit vt puto,alia dr̃ia in hoc circa cursū decēdij:nā si ꝓcurator nō est soluēdo,dicemus,ꝙ decendiū nō currat dño , nisi a die notitiæ sētētiæ, quāuis alias nō currat à die sentētiæ quādo iudicium est agitatū cōtra procuratorē, vt s̄.& est hoc rationabile , ne ꝯtingat aduersariū locupletari cū aliena iactura,& iustā ignorātiā dñi puniri.Vbi autē ꝓcurator est soluēdo , tūc decendiū bene curret etiā ipsi dño à die latæ sentētiæ. Est enim saluū ius ꝯtra procuratorē. Et forte,quando procurator fuit vere contumax, si non est soluēdo, curret decendium domino à die notitiæ eadem ratione,licèt aliud senserit Imo.vt suprà retuli.¶ Vbicūque aūt dictū est,ꝙ lȝ appellare post 10.dies,intellige post

do app.sit domini de Ro.dec.32 inc. appellatus.et deci. 363.alias 49.inc. Ex hoc īsurrexit. de proc.in nouis.

* Perijt. *Adde So. cōs.45.inc.Visā appellatio.vers.vndecimo cōcludendū. cir.med.in 1.par. vbi dicit,ꝙ procuratores nō contradicētes, nec appellātes præiudicant dñis,quo mirꝰ ipsi ñ possit appellare.*

b Si ꝓcurator nō est. *Adde tu, ꝙ quāuis Fel. hoc dicat,ꝙ gl.p̄dictæ non dicūt hoc,neq; aliquis ex Doctoribus, & sic reprehēdit do.Car. dic, ꝙ opi. do Car.est vera. Adde,& limitādo dic ꝙ quādo ꝓcurator nō est soluendo,tūc negligentia procuratoris nō nocet domino in nō appellando.in l.1.& in authē. hodie.hic allegatis ꝑ Feli. quas glo. Bar. ibi in d. l. 1 & alij tenuerūt.Bal.& Sal.in d. auth. hodie tenent gl.ibi,& per consequēs istā opi. Card. Idem tenet Bald.in l.ab eo.in 2.col.C.quō. et qñ iud.dom.Alex.in cōsi.suo 237.inci. Visis processibus. Adde et intellige hoc sane , petita prius restitutione, & obtenta,nō aūt ipso iure. Ita limitat Bal. in c.significāti.de ap.in vlti.col.& Sal.in d. auth. hodie. in 1. col.in ver. sed dubiū . Limita etiā, quando ꝓcurator fraudulenter omisit appellare (vt ex actis apparet) tūc nō p̄iudicat domino, secūdū Bartol. & alios in d.*

Universidad de Deusto Biblioteca

a 10. dies a à die sententiæ: intra tñ 10. dies à die notitiæ domini. Et sic puto sensisse Card. Nemo enim diceret, ꝙ posset appellare quandocũque: nã tacẽdo per 10. dies à die sniæ, vr̃ acquiescere sniæ. Et si dñs haberet notitiam sniæ intra 10. dies currẽtes procuratori, adhuc credo, ꝙ eo casu, quo ipse posset appellare post decẽdiũ decursũ procuratori, ipse dñs habeat ẽt 10. dies à die suæ notitiæ. Quæ oĩa subtilr̃ gusta, tãquã p alios nõ declarata. ¶ Prędicta tenẽda essent in practica, tãquã approbata à cõi schola Doctorũ. Opi. ãt noua do. Ab. hic 9. col. ibi. aduerte, q̃a Bart. ꝙ imo negligẽtia procuratoris ĩ nõ appellãdo nõ noceat dño: si ꝓbat se misisse ꝓcuratorẽ diligẽtẽ, nõ acceptaret in practica, & vnico verbo aptãtur rõnes suæ, vc3, inspiciẽdo, an ꝓcurator sit soluendo: si. n. est soluẽdo, tũc ius dñi est saluũ: si nõ est soluẽdo, põt appellari, vt supra. ¶ Vnũ etiã scias incidẽter, ꝙ secũdũ obseruantiã Rotæ, ẽt si ipse dñs esset verè ꝯtumax, audiret appellãs à diffinitiua intra 10. dies cõputãdos à tpe prolationis sniæ, sed nõ sciẽ. Rota. ĩ nouis, 363. cũ iura clamitẽt. & est de do. & cõtu. 16. ꝙ bene no. ¶ Nõ dicas ergo, ꝙ iste stylus corrigit ex toto l. ex ꝯsensu. §. fi. ff. de ap. & notata per gl. magistrã, in cle. si ante. de do. & ꝯtu. Nõ enim dicit Rota indistinctè, ꝙ cõtumax verus possit appellare, sed ꝙ p̃t appellare ĩtra decẽdiũ à die sniẽ. Nõ ergo poterit appellar̃ ĩfra decẽdũ à die notitiæ sniæ, prout alias põt verꝰ ꝯtumax: & ĩ hoc saltẽ stabit̃ dispositioni d. l. ex ꝯsensu. ¶ Demũ ad hoc primũ mẽbrũ de gestis a ꝓcuratore in omittẽdo videẽt Rotã, de do. & ꝯtu. 6. in nouis, vbi dr̃, ꝙ negligẽtia ꝓcuratoris in rñdẽdo, nocet dño, adeo ꝙ ꝓcessus factus ꝯtra debitè citatũ valet, fm p̃dicta. Intellige ẽt verba Dom. ĩ c. 2. 3. col. de ꝯfes. ĩ 6. dũ dicit post Lap. ꝙ l3 pp dolũ aut ꝯtumaciã suã añ lit. ꝯte. appellare nõ possit dñs, tñ poterit appellare intra 10. dies a tpe sniæ, Dixit ẽt Egi. Belle. ꝯclusione Rotæ 109. dñs citatus ꝙ pp ꝯtumaciã ꝓcuratoris nolẽtis rñdere libello, nõ excõicat̃ dñs, nisi fuisset pñs p sonalr̃ citatus dñs, vt rñderet: nã siue ꝓcuratorẽ mittat, siue nõ, nõ purgat̃ eius ꝯtumacia, nisi rñdeat. Idẽ etiã, si principlr̃ fuisset citatus ꝓcurator, tñ dñs sciẽs de eius ꝯtumacia, si nõ purgat eã, põt excõicari, fm ipsũ p istũ tex. Dicit ẽt Ana. ꝯs. 25. ꝙ ꝯtumacia ꝓcuratoris reuocati non nocet dño: & ponit, qñ dicat̃ solẽniter reuocatꝰ: đ quo feci mẽtionẽ đ rescri. c. ex parte decani. Cõsuluit hic ẽt Car. ꝙ qñ procurator est ꝯtumax, intimet̃ dño, & significet̃, an velit purgare cõtumaciã: quam si nõ purgat; tenet̃, p istum tex. ¶ Circa † fm membrũ, vbi procu
8 rator fecit aliquid. Nota regulã, ꝙ gesta procuratorio noĩe non obligant dñm ad aliquid illicitũ, vel ad pęnã. Abb. hic ibi, ad fm, vtrũ ex dolo. ẽ gl. 2. de p̃b. c. dilecto. quã pro canonistis notat ibi Imo. in 2. col. latè Lud. ꝯsi. 60. Hinc est, ꝙ si procurator petit illud, qđ iã est decisũ p cõpromissũ, põt pars dicere, ostẽde mãdatũ spãle: q̃a dñs ex hac petitione posset incidere in pœnã in cõpromisso appositã. Bar. in l. si procurator. ff. de ꝯdi. inde. dãs alia exẽpla, & pulchrè huic dicto opponẽs & soluẽs hãc regulã, reperit Bar. ĩ l. 3. §. si ꝓcurator. ff. qđ q̃sque iuris. inferẽs, ꝓcuratorẽ nõ posse proponere exceptiones per quas dñs posset incurrere pœnã. Et dicit in simili Bal. ĩ l. 1. p illũ tex. C. de ꝯdi. ob cau. ꝙ casus omissus nũquã ĩtelligit̃ ꝓuisus, si eius ꝓuisio induceret delictũ. & ꝙ id, qđ põt fieri absq; delicto, nũquã ĩcludit delictũ. Et dicit gl. ĩ cle. 1. ver. facere. de vsur. ꝙ nũquã arguit̃ a ꝯtrario sensu, qñ ex hoc ĩcurreret̃ pœna. Dixi de fo. cõpet. c. significasti. & dicit Ioã. And. de rescri. c. tibi, q. li. 6. Quòd decretũ Papæ nunquã afficit ignorãtes respectu pœnę: dixi ĩ ꝓœmio Decretaliũ in 1. char. ¶ Per istã regulã dixit Bal. de rescri. c. nõnulli ĩ fi. ꝙ iõ ꝓcurator nõ põt cõpromittere

l. j. §. quando ap. sit. & Bald. in d. authen. hodie. & in d. l. ab eo. Ant. de But. hic, dom. Alex. in d. cõs. suo in 4. & 5. colum.

a Post 10. dies. *Adde Rot. sing. indecisi. 364. inc. cum iura quæ est 16. de dolo & con tu. in no. & p Phi. in c. bonæ memoriæ. de ap. versicu. octauò debet. Vbi multa ad materiã no. et plene Bal. in l. 1. ĩ fin. C. ex qui. cau. ma. & dom. Alex. de Imol. l. 1. §. fi ff. q̃n ap. sit.*

b sine speciali mãdato b, q̃a ꝯpromissũ ẽ res pœnalis & periculosa. Et dicit Bar. in tractatu de tyrãno, 16. col. ibi, decimò q̃ro. ꝙ in ꝯfirmatiõe, q̃ facit Papa de tyrãno, nõ intelligit̃ ꝙ p̃seueret in moribus tyrãnicis, & p̃seuerãdo non desinit esse tyrannus, pp illũ titulũ, q̃a talis ꝯmissio Papę nõ ĩcludit crimina. ¶ Similr̃ Ang. de Are. ĩ l. ab executore in 4. col. ff. de ap. dicit, ꝙ ad appellãdũ ab executiõe ñ sufficit mãdatũ ad lites & cãs iuxta not. p Bar. in l. q bona. §. si q̃s. ff. de dan. infe. Etiã si dicat̃, ꝙ possit appellari ab omni snĩa diffinitiua & interlocutoria, iuxta dicta Bar. ĩ l. inuitus. C. de ꝓc. req
c rit̃ mãdatũ specificũ ad appellãdũ ab executiõe c. q̃a appellãs & succũbẽs cadit ĩ pœnã. l. librarũ argẽti. l. ab executiõe. in fi. C. quorũ ap. Et dicit Ang. Aret. illo anno ita obtinuisse, & de hoc exclamat allegãdo Ang. ꝯs. inc. Pronũciata ẽ tenuta vigore instrĩ, qđ ñ reperi. idẽ replicat Ang. Are. ĩ l. si expressũ. 27. col. ff. de ap. ibi, tu addas. dicẽs, ita ẽt sentire Bart. ĩ. d. l. ab executiõe. l3 in libro meo hoc nõ sentiat Bar. neq; Bal. ibi. Et dicit Lud. ꝯs. 241. Spectabiles dñi. vlt. col. ꝙ cũ statutũ ĩponeret pęnã faciẽti quẽ iniustè carcerari, ñ potuit ꝓcurator absq; speciali mãdato facere quẽ capi, ne ex iniusta captura dñs ĩcideret in pœnã. ¶ Quid aũt de excarceratiõe, an ad eã petẽdã req̃rat̃ speciale mãdatũ? Lud. ĩ d. ꝯs. dicit, ꝙ nõ, ꝯtra Bar. ꝯs. 84. ĩ cã Stagij. & dicit Lud. ꝯs. 220. Circa primũ. ꝓcuratorẽ nõ posse sine speciali mandato recusare iudicẽ, quẽ statutũ sub certa poena petat recusari. Similr̃ Old. ꝯs. 66. An ex dilecto. dixit, ꝙ l3 gesta à priorib ꝰ ciuitatis attribuant̃ populo, gl. & Bar. ĩ ru. C. q̃ sit lõ. ꝯsue. Im. in c. cũ oẽs. de ꝯsti. Ana. ĩ c. dilectus. lo. 2. de symo. cũ si. tñ delicta eorũ nõ attribuunt̃ populo, q̃a ĩ gñali ballia eis data nõ ĩcludit̃ potestas delinquẽdi, p l. procurator. de ꝯdi. insti. & p l. 1. ĩ prin. ff. de magi. ꝯue. vbi dicit, videri casũ. Intellige excepto casu capituli. si snĩa. de sen. excõ. ĩ 6. & illud est, nõ q̃a populo attribuat̃ delictũ, sed vt dñs magis puniat̃. Dixit ẽt Rota de dol. & cõtu. 20. in antiq̃s, ꝙ ꝓcurator, q aliàs virtute pleni mãdati põt rñdere in oĩ mã ad dñm spectãte, nõ p̃t rñdere virtute ꝯmissionis factæ de priuãdo bñficio sub certa ꝯditiõe, q̃a in hoc actu periculoso & pœnali opus est speciali mãdato. Et dicit Lap. allegatiõe 127. Primò q̃rit̃. & sequit̃ Dom. de p̃b. ĩ c. eũ, q. quasi ĩ fi. ĩ 6. ꝙ nõ ĩcurrit̃ pœna illius c. ex facto ꝓcuratoris: q̃a datus gñalr̃, nõ cẽset̃ datus ad illicita, & q̃ haberẽt dñm affligere. Et dicit Ab. de ap. c. reprehẽsibilis. ĩ fi. ꝙ p̃latus q litigauit temerè noĩe ecclæ, si ꝯdẽnat̃ in expẽsis, soluat de suo, q̃a in gñali sua administratiõe nõ veniebãt talia, p d. l. si ꝓcurator. & est gl. fi. in terminis in l. non est ignotũ. C. de admi. tuto. Et idẽ dicit Ab. in omni administratore generali litigãte sine iusta cã. Alleg. Bar. ĩ d. l. nõ est. Dixit etiã Rota, vt lite pe. 7. in nouis, ꝙ mandatũ ꝓcuratoris non p̃sumit̃ dicere, ꝙ ꝓcurator aliquid innouet pẽdente lite, vel appellatiõe. Vnde q dicit eũ innouasse, ꝓbet mãdatũ de innouãdo, q̃a in mãdato nõ p̃sumit̃ hoc illicitũ. Dixit etiã Alex. pulchrè in cõsi. mihi 81. In causa & lite vertẽte. pen. col. quòd negatio procuratoris non facit, ꝙ principalis grauetur cõtra ius onere probãdi, quia est pœna, glo. maior in auth. item possessor. C. qui po. in pig. ha. Et dicit Dom. in c. pen. quasi in fi. de elec. in 6. ꝙ si ꝓcurator meus eligit scienter indignũ, nõ incurro pœnã c. cùm in cunctis. ad fi. de elect. nisi de illo mãdasse. Dixit ẽt Imo. in c. sedes, de rescri. & ibi Ab. ꝙ expressis aliquibus grauioribus in mãdato, nunquã ueniunt ea, per quæ dñs incideret in pœnam. Inducũt gl. in cle.

b Speciali mãdato. *Adde etiã ꝙ cũ clausula, de Rato, nõ sufficeret generale mãdatum, sed requiritur speciale. hic & p do. Soc. no. in suo cõsi. 18. inci. Prosequẽdo ordinẽ. ver. secundũ sequitur. cũ ver. seq. in 1. parte. char. 32.*

c Ab executione. *Quòd mãdatũ speciale requiratur ad appellandũ ab executione, & ꝙ succũbẽs cadat in pœnã quinquaginta librarũ, & in causa capturæ & in eius relaxatione, vide copiosè & not. do. Soc. consi. 131. inci. Cùm in p̃senti consultatione. ver. postremò. nõ puto. ĩ fi. cũ ver. seq. & ver. secunda rõ est. in 2. parte, char. 109.*

in cle. nõ põt. de ꝓcur. Et dicit Sal. in ꝯs. inc. in q̃sito superius posito. inter ꝯsilia Pe. de Anc. 360. ꝙ nuq̃ intelligit̃ ꝯprehẽdi ĩ mãdato gñali aliquid, p qđ ex facto ꝓcuratoris dñs possit argui de fide rupta & violatiõe fœderũ. p pter qđ pulchrè ĩpugnat quasdã reformatiões. Et dicit Anc. in c. bonæ. lo. 2. col. 4. ibi & no. bene. de postul. p̃la.
6 ꝙ † tenet̃ dñs de expẽsa facta p ꝓcuratorẽ symoniacè.
a ẽt si hoc dñs ei mãdasset, q̃a ex mãdato turpi a nõ oriur actio, l. si verò renumerãdi. §. rei. ff. mã dati. Teneret̃ tñ peccato, si mãdasset, pp tertiã declarationẽ, de qua ĩ. Et dicit gl ma. ad fi. in c. l3. de accu. ꝙ excusat̃ dñs, qñ nuncius formã mandati excessit. Et idẽ dicũt oẽs hic de ꝓcuratore, p c. cũ olim. lo. 1. ĩ. đ off. deleg. & no. gl. in regula nõ dẽt. circa mediũ. lib. 6. & uide gl. in ver. expressè. in c. fi. de iureiu. in 6 q̃ dicit ibi Dom. ad fi. ꝙ delictũ ꝓcuratoris ẽt post litis ꝯte. ꝯmissũ nõ nocet dño, nisi in casib. ibi expressis: ꝙ secus est in ꝯtumacia, p c. de ꝯfes. eod. lib. Et iõ vtilius est aduersario, ꝙ dñs rñdeat positiõib. p se, & nõ p ꝓcuratorẽ pp terrorẽ periurij immĩnẽtis ipsi dño. Recipiunt ista & similia quatuor notabiles declaratiões. ¶ Prima est, ꝙ qñ dñs erat obligatus nõ solũ ad aliquid nõ faciendũ, sed ẽt erat obligatus ad curãdũ ne alius faceret, tũc tenet̃ certificare ꝓcuratorẽ, ne aliquid extraiudicialr̃ faciat, pp qđ dñs incidat in pœnam. Bar. Ang. Imo. in l. in illa stipulatiõe p te nõ fieri. per illũ tex. de ver. obl. no. Alex in l. 3. §. si ꝓcurator. ff. qđ quisq; iur. & latius Imo. ĩ d. l. in illa. dũ modò potuerit monere ꝓcuratorẽ, ne peteret, secus, si monere nõ potuit, fm Pau. & Alex. Ibi exẽplificãt isti in creditore q debitorẽ quietauit, ꝓmittẽs nõ petere sub pœna, q̃a si hoc nõ intimat ꝓcuratori dato ad exigẽdũ illud debitũ, incurreret pœnã, si ꝓcurator agat non monitus. ¶ Secũda declaratio.
10 Põt † procurator gñaliter facere dñm incidere in pœnã ꝓmittẽdo pœnã. quæ erat ꝯsuera promitti. Bar. in l. si ꝓcurator. ff. de iure fil. Ang. in l. bene à Zenone. C. de quadriẽ. p̃scr. & ĩ l. 1. in prin. ff. de iur. om. iu. Alex. in d. §. si ꝓcurator. arg. l. si pignore. §. fi. & l. solutũ. §. fi. cũ l. seq. ff. de pig. ¶ Addatis Ang. ĩ l. mutus. § is, q curatorẽ. ad fi. ff. de ꝓcur. & Ab. in c. 2. in prin de p̃cario. vbi dicit p illũ tex. ꝙ ambasciator simplr̃ datus ad ꝯponẽdã pacẽ p̃t obligare mittẽtes sub pœna ad obseruantiã capitulorũ pacis. Facit l. Caius. & ibi Ang. ff. de manumis. & qđ no. Bar. in l. 1. ad fi. C. si rector ꝓuinciæ. vbi dicit, ꝙ priores, q̃bus est ꝓmissũ statuere aliquid prĩcipale, pñt statuere ẽt ꝯsequẽs, siue executiuũ. Vñ pñt deputare executores, & adijcere pœnas. Facit, qđ no. But. hic pe. col. dicẽs, ꝙ vbicũq; dictũ est mãdatũ nõ nocere dño, dẽt intelligi, nisi sit aliquid, qđ veniat nãliter ad ꝯsequẽtiã mãdati, & facit, qđ no. Ab. hic ad fi. secũdi mẽbri ibi, p̃terea in gñali mãdato. vide ẽt ad hoc Alex. in l. solutũ. §. 1. ff. de pig. act. ĩ apostilis, & q̃ dixi đ off. deleg. c. p̃terea. ¶ Restringe
11 † duplr̃ hic. Primò, dũ modo pœna apponat̃, dũ actus est in fieri, secus, si esset in facto esse. Ang. ĩ l. apud Celsũ. §. ĩ hac. ff. de doli excep. p illũ tex. Facit, qđ in simili no. Bal. in rub. C. de his, q̃ in frau. cre. ad fi. dicẽs, ꝙ l3 notarius videat̃ rogatus apponere oẽs clausulas, q̃ de ꝯsuetudine apponunt̃, l. gñaliter. C. de fideiu. Bar. in l. si priꝰ. §. 1. ff. de aqua plu. arcẽ. & ibi optima apostilla Alex. seruiẽs ad hãc declarationẽ. & dixi đ ꝯsti. c. cũ M. tñ illud ꝓcedit, qñ ꝯtractus est in fieri, sed post quã est in facto esse, nõ põt notarius illas clausulas apponere, de quo exclamat An. Sic. in d. c. cũ M. & in d. c. 2. de p̃cario. 2. col. dicens, se ita obtinuisse, & esse limitationẽ maximã ad multa. Sed certè Bal. ĩ d. rub. nõ dicit hoc, in libro meo, solũ dicit, ꝙ renũciationes fideiussorũ nõ veniũt de cõsuetudine, vt dixerat Bart. in l. fi. ff. de his, q̃ in frau. cre. sed ꝙ apponunt̃ in ꝯfectione instrumẽti, & cũ sint facti, nõ dẽt notarius eas apponere ex ꝓpria prudẽtia, nisi esset rogatus ꝯficere instrũ ad sensũ sapientis, qđ ẽt dicit Bal. in l. imperator. la j. primo ꝯmẽto, vlt. col. ff. de statu ho. nõ dicit, ꝙ clausulæ de q̃bus notarius aliàs nõ p̃sumitur rogatus, ñ possũt apponi ex post. Preterea ipse An. Sic. ĩ c. quo ad. de of. leg. 11. col. reprehẽdit seipsũ, & Bal. p d. l. gñaliter. in rõne sui, dũ dicit, ne simplicitas notariorũ p̃iudicet iuri partiũ. & sic sẽtit, ꝙ ẽt si sit ꝯpletũ ĩstrũ, & notarius nõ apposuit clausulas ꝯsuetas, haben t̃ p appositis. Ergo fortiꝰ poterat eas postea apponere. & idẽ tenet Bellẽcinus in c. ex literis. 9. col. de fi. instr. & ibi dixi ĩ 7. declaratiõe. Tñ ĩ ꝓposito huius limitatiõis crederẽ, ꝙ si esset đ ꝯsuetudine apponere pœnã ĩ aliquo ꝯtractu, & iã esset conclusus ꝯtractus inter ptes nõ apposita pœna, nõ posset postea addi p ꝓcuratorẽ, p d. §. in hac. ne factũ ꝓcu. noceat dño ĩ eo, ĩ quo amplius nõ vtit̃ eo, cũ adimpleuerit fines mãdati. ¶ Restringe scđò hãc declarationẽ, dũmodo appositio pœnę adeo sit de substãtia actꝰ, ꝙ sine ipsa nõ possit expediri, secus, si posset expediri, l3 nõ ita facilè, fm And. Sic. in d. c. 2. de p̃cario. p id, qđ no. Io. An. ĩ c. solet. de sent. excõ. ĩ 6. dicẽs, ꝙ l3 delegatus possit ea, sine q̃bus ꝯmissio nõ posset, expediri, c. p̃terea. de off. dele. nõ tñ põt ea, sine q̃bus ꝯmissio expediret̃ faciliùs. Et sequit̃ ibi Dom. in prin. ĩ pe. col. & facit, qđ no. Bar. in l. qđ tñ. §. fi. ff. de arbi. dicẽs p illũ tex. ꝙ si arbiter ꝯdẽnat ad cẽtũ soluenda sub certa pœna, talis snĩa nõ valet, quo ad pœnã, & tñ istud inducebat faciliùs implemẽtũ sniæ. Faciũt ẽt ea, de q̃bus per Lud. Ro. ꝯs. 461. dũ latè ꝓbat, ꝙ mãdato antecedẽti nõ est mãdatũ ꝯsequẽs, vnde mãdatarius ad impetrandã licẽtiã extractionis frumẽti nõ põt ipsũ emere. Ad hãc tñ restrictionẽ vide verba Are. in c. de test. in 3. col. de test. dum vr̃ velle, ꝙ in dispositiõe hominis vno ꝯcessio veniunt ea, sine q̃b. ꝯmodè, vel nõ ita bñ illud expediri nõ posset. Sed nõ adaptat ea, q̃ inducit cũ ꝓximè adductis, & ꝯtra ipsũ est Ang. ĩ l. 2. ff. de iur. om. iud. in istis terminis.
12 ¶ Tertia † declaratio. Si dñs ex post facto tacitè vel expressè ratũ habuit illud, qđ fecit procurator illicitè, vel obligãdo eũ ad pœnã, tũc actus ꝓcuratoris nocet dño. Lap. d. allegatiõe 127. & do. ĩ d. c. eũ q. p c. cũ q̃s. de sent. excõ. ĩ 6. idẽ dicẽtes, si sciebat talia fieri p ꝓcuratorẽ, & nõ ꝓhibitus, p c. nõ dubiũ. de sent. excõ. & idẽ But. hic in pe. col. allegãdò post Cal. certas leges, maximè l. ꝓcuratoris. ff. đ tribu. Addatis tex. opti. ĩ c. fi. de iureiu. ĩ 6. de quo ad ꝓpositũ feci mẽtionẽ ĩ c. nõnulli. §. 1. ĩ 5. ampliatiõe de rescrip. Facit ẽt c. 2. de ꝯfes. in 6. Pro hoc ẽt, quia licèt gesta ꝓcuratorio noĩe p nõ habentẽ aliquod mãdatũ nõ noceãt dño sciẽti, Inn. in c. quãuis. de re iud. &
* cõiter * Doc. in c. ex parte decani. de rescr. p Inn. ibi, tñ qñ procurator hẽt mãdatũ, & excedit fines mãdati domino sciente, tũc nocet dño. Io. An. d. c. cũ quis. But. in c. cæterũ. ad fi. de iud. Im. in c. ex parte. & ĩ l. 2. §. volũtate. ff. sol. ma. & Dom. ĩ c. q ad agẽdũ. de ꝓcu. in 6. & Nic. Milusꝰ in Repertorio in ver. ꝓcurator. §. 61. Qđ aũt est dictũ de ratihabitione, intellige dũ modò interueniat intra tẽpus, quo ipse ratificãs potuisset expedire actũ. Rota de ꝯces. p̃b. 13. ĩ no. p l. pe. ff. rẽ. ra. ha. Et hoc addđ ad ea, q̃ dixi de of. dele. cũ olim. lo. 1. ¶ Quarta declaratio idẽ
13 † est si ꝓcurator facit talia pñte ipso do. Gul. de Suz. ĩ l. l3. C. de ꝓcu. dicẽs, ꝙ si scio te falsũ ꝓcuratorẽ, & qñ cõparuisti, fui pñs ĩ iudicio, & tacui, p̃iudicat̃ mihi. Et isto casu saluat̃ opi. Inn. cõiter dãnata ĩ d. c. ex pte decani. vt p Alex. ĩ repe. l. sæpe. ff. de re iu. ver. saluari p̃t. Vbi ad idẽ allegat Bal. ĩ l. 1. ff. de neg. gel. Bene facit, qđ no. Rota de ꝓcu. 39. ĩ nouis, dicẽs. ꝙ valet appellatio ꝓcuratoris nõ habẽtis mãdatũ, si fuit facta præsente dño. Et dicit Rota. de ꝓcu. 13. in antiquioribus, ꝙ põt ꝯstitui procurator pro me & alijs p̃sentibus, licèt aliter expressè nõ ꝯsentiãt. Faciũt, q̃ scribit Alex. ꝯsi. mihi 287. Viso instrumẽto donationis factæ. ibi. secũdò rñdeo. Et facit, qđ dicit Ab. hic post alios, de ꝯfessione procuratoris facta p̃sente dño, & nõ cõtradicẽte. Demùm, qñ sciẽtia procuratoris nocet domino, vide Ludo. consi. 289. In præsenti cõsultatione. Quæ oĩa repone diligẽter, vtpote hactenus errantia. In quãtũ autẽ Abb. recitat Bar. in l. fi. ff. de

a Ex mãdato turpi. *Adde ꝙ idẽ tenuit Bar. ĩ l. 3. §. si ꝓcu. in prin. ff. qđ quisq; iuris. Adde quòd opi. Bar. est ibi reprobata. Vide ibi do. Alex. sed non eundo per mẽdicata suffragia. est text. in c. mulieres. de sent. excom. qui confundit illã doctrinã Bart. & per consequens tollitur ista opi. do. Abb. hic, & Feli.*

hisq̄ in frau. cre. de ꝑcuratore dato ad fideiubēdū & re
nūciāte bñficio ordinis, adde Inn. de off. dele. cū olim.
lo 1. vbi poſt Bu. guſtat verba Bar. ibi ſciendū. qbus exce
ptionib. poſſit proc. renunciare. Sed dū dicit Bar. ibi, &
Ab. hic, ꝙ nō pōt renūciare exceptiōi declinatoriæ fo-
ri, ꝑ no. in leg. fideiuſſ. §. qdā. ff. mādati. limitat hoc Im.
niſi fortè eſſet exceptio recuſatiōis rōne ſuſpiciōis, arg.
c. qa ſuſpecti. 3. q. 5. vł niſi ageret̄ de ꝓrogāda iuriſdōne
eo caſu, quo aliàs iudex eā non haberet, ꝑ ea q̄ tradunt̄
ibi. Subdit Imo. poſt Inn. ibi, ꝙ lȝ in perēptorijs expreſ.
sè nō poſſet renūciari, tñ omittēdo allegare eas nocet
dño, vt in ſimili ꝑ gl. in regula, delictū. in 6. Bene faciūt
verba Bald. in l. pactū curatoris. ibi, ex edicta theorica.
C. de pac. vbi dicit ꝙ tutor & ꝑcurator nō poſsūt renū-
ciare exceptionibus perēptorijs, niſi ſit iſta tacita renū-
ciatio ꝓcedēs ex ordine litis, ſicut eſt, qñ per ꝓceſsū ex
cludit̄ exceptio declinatoria, l. fi. C de exce. ſicut ēt poſ-
ſet excludere in cā: qa hoc ꝓcedit ex ordine iudiciorū.
¶ Decimū ad hoc ſm mēbrū de ꝑcuratore aliquid fa-
ciēte ſcias, ꝙ vbi ius repellit actorem ꝑꝑ vitium ꝑſonæ
ipſius, nō tñ repellit̄ ꝑcurator actoris illo vitio irretitus:
quia dñs nō debet puniri ex maleficio ꝑcuratoris. Fal
lit in caſu c. poſt ceſſionē. de ꝓba. ꝑꝑ periculū cōionis.
Ita Dom. poſt Io. An. in c. 1. §. 1. de reſt. ſpol. in 6. Adde ēt
Car. ī ſuis notis cauſarū, no. 180. in c. ꝙ liga nō valuerit
vbi dicit, dñm ꝯueniri nō pſſe ex dolo ꝑcuratoris, ꝑ l.
creditor. §. Lucius. ff. mādati. vbi in mādato nunq̄ ve-
nit dolus. Nec obſ. l. ꝑcuratoris. ff. de trib. qa ibi nō q̄rit̄,
vtrum ex doloſo ꝯtractu ꝑcuratoris obliget̄ dñs, ita vt
poſſit ꝯueniri, ſed nocet dño quantū ad faciendū, ꝙ per
dat priuilegium, qđ hēt, ne teneat̄ tributoria. Sic & aliàs
ad perdēdā actionē redhibitoriā ſufficit culpa ꝑcurato
ris, ſeu dolus, l. ꝙ ſi nolit. §. culpā. & § qđ ī ꝑcuratore. &
l. ædiles ēt. §. notandū. ff. de ędil. edi. Et hoc iō, qa pſumi
tur ſcire id, qđ ſcit ꝑcurator: quod ſufficit, l. 1. §. ſcientiā.
ff. de tributo. Vñ nō tenet̄ dñs ex ꝯtractu procuratoris
facto doloſè: qa nec hoc dr̄ in d. l. ꝑcuratoris. ſed tñ di-
cit, ꝙ ꝑcuratoris ſciētia, & dolus p̄iudicat dño: qa ſ. ꝑcu
rator ſciuit, ꝙ ſeruus negotiabat̄, & doloſè tacuit. Si di-
cis contrà, nec ēt in hoc deberet noceret dolus, d. §. Lu
cius. rñde, ꝙ ſimpł̄r non nocet dño dolus ꝑcuratoris:
nec hoc ꝓbat̄ in l. ꝑcuratoris. ſed cū quo ad illā actionē
tributoriā ſufficiat ſciētia ꝑcuratoris, iō ſufficit ēt dol⁹,
vt quo ad id nō diſtinguat̄, ſit ſciētia doloſa, vł nō dolo
ſa, ſm ipſum ad literā: de quo nunq̄ ſis oblitus. Adde ēt
iſtis Ab. poſt. But. in c. cū olim. 3. col. de cā poſ. vbi dicit,
ꝙ ſi ꝑcurator habuit mādatū de certo iudice impetrā
do, & tranſgreſſus eſt formā, impetratio nō valet. Aut
enim impetrauit nominatos à dño, & nō pōt dñs recu-
ſare, niſi ex noua cā. Itē ſi habuit mandatū in gñe de eli
gendis iudicibus, tñ ſi dñs eſt perſona, cui ꝯpetat reſtitu
tio in integrū, pōt eam petere aduerſus talē impetratio
nē, vt ibi ꝑ gl. in ver. recuſare. ſuadēte hoc qualitate cau
ſæ & periculo grauaminis, vt ibi ꝑ eū. Vide ēt Imo. in c.
cū olim. lo j. 8. col. de off. deleg. vbi plura tangit, dū exa
minat, qñ prorogatio facta vt per procuratorē valeat.
14 ¶ Circa † tertiū mēbrū Abb. de profeſſione procurato
ris videt̄ regulariter dicēdū, ꝙ noceat
a dño [a], ſi nō fuit volūtaria, & dñs non
oſtēdat rē aliter ſe habere, vt in §. ſed
an ipſos. hic allegato ꝑ Ab. & facit gl.
in c. 1. ī ver. nō negauit. de poſtu. p̄l. &
ibi Io. And. & alij rñdētes ad leges cō
trarias in illa gl. allegatas. Facit ēt tex.
cū gl. in c. ſuborta de reiu. & no. Imo.
in c. in p̄ſentia. 1. col. de renū. ¶ Cęterū
vt ſuper hoc habeas quædā ab alijs nō
reducta, collige breuiter ſeptē decla-
15 ratiōes. ¶ Prima declaratio. Qñ † pro
curator ſpōte cū aduerſario vadit ad
iudiciū, & ꝯfitet̄ illa, dicitur confeſſio
volūtaria, ſm Imo. hic. quāuis alij hic
appellēt volūtariā illam, quę fit porre
cto ei libello: & neceſſariā. qñ rñdet poſitionibus, quia
vt ipſe dicit, & bene, ēt rñdendo libello nō tenet̄ quis di
cere mēdaciū, ſed pōt agnoſcere bonā fidem. Facit c. 1.
22. q. 2. Et ideo illa ꝯfeſſio vr̄ ita neceſſaria ſicut qñ rñdit
poſitioni, lȝ qñ ſpōte vadit, non vr̄ ꝯfiteri per modū iu-
riſdictionis contētioſæ, ex quo non trahit̄ citatione. Fa
cit, quod habet̄ in c. inter. de except. ſm eum, Scias ta-
men, ꝙ facilius admittit̄ quis ad reuocādā confeſſionē
factā rñdēdo poſitioni, q̄ aliam, quia videt̄ facta ad per-
ſuaſionem, ſeu affirmationē aduerſarij. Bar. in l. error.
1. col. C. de iur. & fac. igno. & ī l. 1. ff. de eo, ꝑ quē fa. erit.
16 & ibi ꝑ Alex. ¶ Secūda declaratio. Si † procurator nō
habet ſpeciale mādatū ad ſic ꝯfitendū, & ꝯfiteat̄, tamē,
ſi fiat dño abſente, pōt ab eo reuocari, cū ad eius noti-
tiā peruenerit, ēt nō docto de errore. Et idē ſi fuit præ-
ſens, & ſtatim reuocet. Imo. in c. fi. 4. col. de ꝯfeſſ. Alleg.
Rot. deci. 55. lȝ Rota dicat hoc eſſe magis de ſtylo cu-
riæ, quā de iure, nā de iure videret̄, ꝙ p̄iudicet, niſi ꝓbet
rē aliter ſe habere, per l. certū. §. ſed an ipſos. ff. de ꝯfeſ.
Quod vltimū reaſſumit ēt Imo. in d. c. fi. 5. col. dicēs, ꝙ
ſi quis vult reuocare ꝯfeſſionē ſui ꝑcuratoris, ſufficit ꝓ
bare rē aliter ſe habere, ēt aliter nō docto đ errore, ꝑ d.
§. ſed an ipſos. ¶ Nō reperi in ſpecie dictā deciſionē Ro
tæ, ſed facit, qđ no. Ro. de ꝑcur. 19. in nouis, dicēs, ꝙ ſi ꝓ
curator dedit articulos ēt cū iuramēto, pōt eos reuoca
re tanq̄ datos ꝑ errorē, etiā nō docto de errore. Et hoc
dicūt eſſe de ſtylo, licèt de iure fortè eſſet ſecus, Et illū
ſtylū dicūt ꝓcedere in cauſis, in quibus vertit̄ periculū
animæ, in cauſis aūt ꝓfanis dicūt idē, niſi articuli eſsēt
dati ꝑ iuramētū, tūc enim ſm aliquos, nunq̄ admitteret̄
ꝑcurator ad reuocationē erroris, vel dādū cōtraria in
materia, ꝑ no. in c. fi. de iureiu. in 6. Si ergo Rota vult, ꝙ
ꝑcurator p̄t reuocare, nō docto de errore, fortiùs dñs.
Dixit ēt Rota de ꝯfeſſ. 11. in antiquis, ꝙ ꝯfeſſio procu-
ratoris facta dño ſciente p̄iudicat ipſi dño, niſi reuocet
eā, & probet errorē, & dicit, ꝙ alias nō noceret, quaſi
velit, ꝙ ſi dñs eſt abſens, nō nocet, qđ intellige, ſi reuo-
cet eā. Si aūt procurator habuit mandatū ad ſic ꝯfiten
dū, tūc idē eſt de illa ꝯfeſſione, qđ de cōfeſſione ꝓpria,
ſm But. in d. c. fi. pe. col. de ꝯfeſ. & Bar. & alios, vbi ſ. Et
illud, ꝙ dr̄, ꝯfeſſionē propriā poſſe reuocari incōtinēti
etiā nō docto de errore, gl. in c. fi. ver. iuxta. de iureiur.
in 6. & c. apud miſericordē. 32. q. 1. habet locū ēt in ꝯfeſ
ſiōe ꝑcuratoris. Gl. in c. ſcriptū. de ele. q̄ eſt ſing. Ab. ibi
5. col. Intellige circunſcripto ſtylo curiæ de quo ſ. Dr̄
aūt incōtinēti, qñ nōdū fuit ſcripta, gl. in d. c. aliud, q̄ de-
clarat & limitat Ab. in fi. vlt. col. de ꝯfeſ. ¶ Tertia decla
17 ratio. Dñs † nō habet̄ pro ꝯfeſſo, qñ ꝑcurator noluit rñ
dere poſitionibus, dño ignorāte, ſi lis nō erat ꝯteſtata,
ſeus ſi eſſet ꝯteſtata. Dom. latè in c. 2. 3. col. de ꝯfeſ. in 6.
ita intelligēs illū tex. poſt alios, & intellige, qñ ꝑcura-
tor fuit ꝯtumax interrogatus & iuſſus à iudice, ſi enim
ante q̄ iuſſus ſit rñdere, ſe abſentat, tūc dñs nō habet̄ ꝓ
18 ꝯfeſſo, d. c. 2. in fi. ¶ Quarta declaratio. Differt † tripli
citer ꝯfeſſio ꝑcuratoris à ꝯfeſſione dñi. Primò p̄textu
erroris iuris dñs nō reuocat ꝯfeſſionē ꝓpriā, l. 2. ff. de cō
feſ. ſecus in ꝯfeſſione ꝑcuratoris, Cy. ī l. 1. C. de ꝯfeſ. Bu.
& Ab. hic. Secūdò cōfeſſio propria impedit appellatio
nē, 2. q. 6. biduū. ſecus in ꝯfeſſione procuratoris, ſm p̄di
ctos. Tertiò ꝯfeſſio ꝑcuratoris nō nocet dño in alia cā:
ſecus in ꝯfeſſione dñi. Spe. de cōfeſ. §. vidēdū. ver. ſed nū
quid Io. An. de elec. ꝑ inquiſitionē. Bu. & Abb. hic: rōnē
aſſignat Are. de teſti. c. cām. el 1. 8. col. vcȝ, ne cōcurrat
duplex ſpecialitas circa idē. Prima, ꝙ dominus cōfitē-
do per ꝑcuratorē, videatur confiteri per ſe. Secūda, ꝙ
cōtra regulas iuris ꝓbatio facta in iudicio ad vnū finē,
facit fide in alio ad alium finē. Qua rōne attenta infert
ſingulariter, ꝙ ſi ꝯfeſſio fuiſſet facta à ꝑcuratore in iu-
dicio ordinario, in quo ēt aliæ ꝓbationes factæ ad vnū
finē facerēt fidē in alio iudicio ad aliū finē attētato: &
tūc fortè ꝯfeſſio ꝑcuratoris p̄iudicaret in alio iudicio,
tñ, qa nō ꝯcurrit hic duplex ſpecialitas: tū, qa aliæ pro-
batiōes p̄iudicāt, q̄ ſunt maioris effectus: multo fortius
ꝯfeſſio. ¶ Conſidera bene, q̄ ſit ratio, quare cōfeſſio in
vno iudicio, ēt ſummario, valet, & nocet in alio: eſt ꝑꝑ
rationem

a Domino. *An & quādo cōfeſſio ꝑcuratoris noceat domino, vide Spe. in tit. de confeſ. §. nūc videāū. verſi. Sed nunquid cōfeſſio ꝑcuratoris? & in §. Poſtremò. verſic. ſi verò ſit per procuratorē. & in tit. de procur. §. vt aūt verſi. Cæterū. et ſeq. per Old. plenè in conſil. 126.*

rōnē c. per tuas. cū ſi. de proba. ꝙ non audit̄ volēs veni
re cōtra id, quod propria voce, & c. quòd lȝ acta in iudi
cio ſummario nō noceant in plenario, ēt inter eaſdem
perſonas. Bart. ī l. 2. 5. col. ff. vi bo. rap. Butr. Abb. & Imo.
in d. c. cā. probat̄ in c. veniens. lo 2. de teſti. tñ fallit in ꝯ-
feſſione, per dictā rōnē, eſt dictū ſingulare Inn. de ordi.
cogni. c. 2. ſequit̄ Imo in cle. cōſtitutionē. 7. col. de elect.
& Bu. in c. dilectus. 11. col. de ca. mo. & ī c. veſtra 43. col.
de coha. cle. & Ro. in l. naturał̄r. §. nihil. 8. colū. de acq r.
poſ. dixi in d. ca. cām. Iſtud aūt reſtringit̄ ad ꝯfeſſionem
principalis, ſecus ſi eſſet ꝯfeſſio procuratoris, qa ceſſat
rō d. c. per tuas. But. in d. c. per inquiſitionē. vlti. col. Frā
Aret. in c. at ſi clerici. in prin. 52. col. de iudic. & in c. ve-
niēs lo 2. in antepe. colū. de teſti. dicēs cū Spec. ubi ſuprà
quòd cōfeſſio procuratoris in vno iudicio nūquā ope-
rat̄ in alio. Et iſtud fortè eſt indiſtinctè verius, vñ lȝ eſſe-
m⁹ in caſu, in quo alias acta facerēt fidē in alio iudicio,
tñ reſpectu cōfeſſionis nō ceſſaret cōſideratio de rōne
d. c. per tuas. quæ vr̄ fuiſſe vnica ad iſtud dictū de cōfeſ-
ſione procuratoris attēta mēte Spe. & aliorū ī dictis lo
cis, tñ cogitabis. Et fortè potes dicere ſic, ꝙ aut q̄rit̄. an
ſicut ꝯfeſſio propria dñi nocet ſibi, vbi alias acta nocēt,
ita ēt noceat ꝯfeſſio ſui procuratoris? & eſt dicēdū, ꝙ
ñ. Aut quærit̄, vtrū vbi alia acta probāt in alio iudicio,
ibi ēt probet ꝯfeſſio ꝑcuratoris? & dicēdū eſt, ꝙ ſic, cū
enim ſit de actis, c. qm̄ de prob. operat̄ idē, qđ alia acta,
& nō militat rō c. ꝑ tuas. In ꝯtrariū. qa qua rōne ꝯfeſſio
nocet in iudicio ordinario, ſicut & alia acta, eadē rōne
nocet in alio, nō enim probat ꝯfeſſio procuratoris ī iu
dicio, in quo emanauit ex rōne cap. ꝑ tuas. Ideo nec ex
ceſſatione illius rōnis minus probat in alio iudicio. Sed
vbi alia acta nō probant in alio iudicio, nō probabit ēt
ꝯfeſſio procuratoris. Nō obſtat, ꝙ probaret ꝯfeſſio dñi,
ēt ubi alia acta nō probāt, qa in ipſa militat rō c. ꝑ tuas.
q̄ nō militat in cōfeſſione procuratoris, vt per te vides.
¶ Quinta declaratio. Qñ mādatū procuratoris ad cām
erat ſub certa ꝯditione, & illa nōdū verificata, ꝑcura-
tor fuit aliqd ꝯfeſſus, nihil nocet dño talis ꝯfeſſio, qa vr̄
facta à nō procuratore, ex quo nōdū euenerat ꝯditio, l.
cedere, ff. de verb. ſign. Old latè & ſubtił̄r ꝯſi. 126 inc. Na
tura cuiuſcūque mādati. Qđ no. ad ſimilia. ¶ Sexta de-
19 claratio. Si † ꝯfeſſio p̄lati & capituli eſt ꝯtraria ꝯfeſſiōi
ſyndici. non ſtat̄ ꝯfeſſioni ſyndici, gl. in c. 2. in ver. iniq-
tas. de teſti. in 6. Qđ declara, vt ibi latè ꝑ Dom. poſt Ioa.
An. in fi. prin. qa ſi ſunt directo ꝯtrariæ ꝯfeſſiones, dero-
gāt ſibi adinuicē, ꝑ c. ſolicitudinē. de app. & in dubio iu-
dex iudicabit ꝯtra dñm, ſi tñ ſyndicus ꝯfitet̄ de creduli-
tate, & p̄latus & ꝯuētus de certitudine, p̄ualet ꝯfeſſio p̄-
lati, & ſi ſyndicus de certitudine, & p̄lat⁹ đ credulitate,
tunc derogat ſibi, ac ſi vnus eſſet ſibi cōtrarius, vt ibi la
tius. ¶ Septima declaratio. Si ꝑcurator dixit appellādo,
ꝙ dñs ſuus poſſidet & turbat̄, & dñs producens hmōi
appellationē, reuocet errorē ꝑcuratoris, dicēdo ſe tꝑe
appellationis fuiſſe ſpoliatū, pōt nihilominus appella-
tioni inſiſtere, quo ad effectū deuolutū, Aegid. Belle. cō-
cluſione Rotæ, 386. ſi appellauit. qa lȝ alias nō poſſit re
uocari cōfeſſio, q̄ fit ꝑ ꝓductionē inſtrumēti, niſi ꝓnun
ciet̄ inſtrumētū eā falſū. Inn. de cēſi. c. cū olim. tñ illud ī-
telligit̄, quo ad ea, ſuꝑ qb. inſtrumētū facit fidē, qa ſubla
ta cōfeſſione remanet inſtrumētū, alias nō, vt in ꝯclu-
10 ſione Aegidij p̄cedēti. ¶ Demū † circa iſtā cōfeſſionem
procuratoris eſt alia quæſtio longa, vtrū confeſſio ipſi⁹
de receptione mutui probet verā numerationē contra
a dñm [a]. Sed omitto ꝑꝑ eius prolixita-
tē. Vide Alex. plenè poſt alios in l. 2. §.
fi. ff. ſi cert. pet. Imo. in l. ſi debitorē. ff.
de noua. omnes ī c. ſi cautio de fi. inſtr.
& ibi Bellencinum col. 89. cum con-
cor. dē quib. per eū. Dixi aliquid ibi, &
in c. cū olim lo 1. de offi dele. poſt Ab.
ibi, quem uide. & ꝑ Lud. conſi. 152, & ī
l. prædicta. ff. de acqui. poſ. Et p̄dicta o-
mnia habeatis domeſtica, qm̄ iſtum
paſſum de geſtis à procuratore, qñ o-
ligent dñm, nō inuenies alibi ita clarè
& copioſe ordinatū. ¶ Vltimò, dū tan
git Abb. qñ excōicatus contra formā
iſtius tex. euitet pœnas c. ſacro. de sēt.
excom. Adde vnū mēbrū, quod ipſe
omittit, qd ſi probaret̄ per iudicē, ſci-
uiſſe illū procuratorē cōiter ꝯſuetū eſ
ſe diligētē, & haberi ꝓ tali, qa hoc ca-
ſu nō vr̄ iudex excuſabilis. Et dū latè
ponit Abb. qs ſoluat expēſas, in qbus
condēnat̄ ꝑcurator? Adde Maria. ple-
nè ī c. calūnia. de pœnis. art. 14. in prī.
oīno Alex. poſt Bar. Ang. & alios in l.
j. in princ. ff. de re iud. Et omitto dicta
iſtorū, qa magis placet cōcluſio Abb.
quā Alex. non allegat. Et ſigna verba
Abb. ad regulā, delictum. lib. 6. declarando gl. ibi, dum
limitat illam regulā, in delicto commiſſo in iudiciū, ut
habeat locū, qñ pœna non erat apta cadere in prælatū,
aliàs nō, & quo adhoc dixi aliquid poſt Abb. đ excep. c.
cùm venerabilis. Cætera ad regulā, delictum. uide per
Ab. poſt alios de do. & cōtuma. in cap. 1. & ibi dicēdū.

a Contrā dñm. *Pro qua materia vide not. & plene Panor. hic, in 10. col, ver. venio nūc ad tertiū mēbrū & Ioann. de Pra. in leg. nō ſolum in prin. in vlt. col. ff. de procu. vbi etiā Bartol. & Ioā. de Pra. in l. certū §. ſed an ipſos. ff. de confeſ. & per do. Alex. de Imol. in conſil. 109. 4. parte, & per Oldra. conſi. 126. & not. & plene per dom. Soci. conſil. 4. incip. Circa præſentem conſultationē. ver. quintò probatur. circa mediū. ī 1. parte, chart. 4.*

S V M M A R I V M.

1 *Retraditio inſtrumentorum habet vim diſtractus.*
2 *Inſtrumentum ſi probatur redditum debitori à creditore, probata eſt liberatio.*
3 *Clericus tradens inſtrumenta eccleſiæ ſine cauſa, tenetur eccleſiæ ad intereſſe.*
Debitor petens inſtrumenta debiti reſtitui, de quo ſatisfecit, tenetur creditori refundere expenſas, quas fecit pro recolligendo inſtrumentum. Poſt nu. 3. ver. quarta concluſio.
4 *Victor in cauſa pōt petere cogi aduerſariū ad tradēdū inſtrumēta.*
5 *Inſtrumentum de iure mihi competens ſi eſt perditum, vel conſumptum poſſum petere illud mihi reuocari.*
6 *Notorium grauamen eſt allegandum in cauſa.*
Qualis expreſſio grauaminis requiratur in appellatione ab interlocutoria. Poſt nu. 6. verſ. & in quantum.
7 *Remedium pro recuperatione iurium eccleſiæ male alienatorum.*
8 *Epiſcopus an poſſit, vt ordinarius, cognoſcere de cauſa inter archiepiſcopum & ſubditum ſuum, an autem, vt delegatus.*
9 *Vaſallus an & quando poſſit teſtificari pro domino.*
10 *Forte, hæc dictio an ſit ſemper nota dubitationis. 11.*

CAPITVLVM II.

ACcedens. I. ¶ In quantū not. hic
Ab. ꝙ ñ p̄t recuſari iu
dex cui Papa cōmiſit cām, lȝ eſſet manife
ſtū, ꝙ eēt recuſabilis, vide q̄ ſcripſi pleniſſi-
mè de excep. cùm inter. vbi tenui, ꝙ valet
cōmiſſio Papę cū clauſula, Recuſatione remota, ſolutis
argumētis. And. Sic. ꝯtrariū tenētis de fo. cōpe. c. ex trāſ-
miſſa & hic. cogita, qūo erat manifeſta Papæ ſuſpicio, đ
qua hic. ꝓut dicit Abb. qa reuera poſſibile eſt, ꝙ dū Pa-
pa ꝯcedit reſcriptū, ñ habeat ī prōptu, cui archiepō ſub-
ſit eps, cui cōmittit cām, ñ. n. ē iſta vna qualitas ī iur̄ ſcri
pta, ſed de qua ꝯſtat ex ordinationib. curiæ. In quātum
Abb. vltimo notabili copioſe ordinat iſtū tex. dū dici, ī
ſtrumēta eē reddēda victori, & quā vim habeat īſtrumē
torū retraditio, ꝑſtrīge breuiter ſeptē vtiles ꝯcluſiōes.
1 ¶ Prima ꝯcluſio, Retraditio † īſtrumētorum hēt vim di
ſtract⁹. Pet. de Anc. & Ana. ī c. querelā. de ſymo. ꝑ l. qui
chirographū. de lega. 3. vbi traditio īſtrumētorū īducit
traditionē rerū, & dicit Ang. ī l. ab emptiōe, ff. de pac.
paria eē incidere īſtrumētū, vel ipſū retradere, & ꝙ eo
cācellato, vel tradito de partiū volūtate, eo ipſo intelli-
git̄ facta retractatio oīum, q̄ fuerūt facta ꝑ traditionē ī
ſtrumēti, ꝑꝑ gl. ſingularē ibi, & dicit Bal. ī c. 1. ad fi. qd ſit
īueſtitura, ꝙ ꝑ inciſionē inſtrumēti inueſtiturę vr̄ reuo
cata ipſa inueſtitura. ¶ Secunda con-
2 cluſio. Si probatur † inſtrumentum *
reditum à credito redebitori, eſt pro-
* bata liberatio * le. prima. §. illo. & §.
ſed ne ſurādi. C. de Lati. liber. tollen.

* Liberatio. *Adde ad hanc materiam Bal. in repe. l. pecuniæ. per illū tex.*

Universidad de Deusto Biblioteca

a Si aũt ª non apparet, ꝙ creditor tradi
derit, p̃ſumiť liberatio, ſed non p̃ſum-
ptiõe iuris & de iure. Arch. plene in c.
hũc numerũ. 76. diſt. De hoc tñ vide
Abb. poſt alios plene in c. eccleſia. lo 2
vt lite pend. Bar. in l. Fullo. §. q tabulas.
ff. de fur. in l. fi. ff. de his, q̃ in teſta. delẽ.
& in l. Labeo. ff. de pact. Bal. in l. fin. C.
qñ fiſcus vel priuat. ĩ d. l. vnica. in pen.
col. C. de Lati. liber. toll. gl. 2. in c. ſane.
de renũc. gl. fi. poſt prin. ĩ c. 2. de ꝯſuet.
& ibi Imo. pen. col. & oẽs ĩ d. l. Labeo.
3 ¶ Tertia ꝯcluſio. Clericus † tradẽs ſi-
ne cã inſtrumẽta eccľæ, teneť ei ad in-
tereſſe, c. canonib. verſ. iniquũ. 16. q. 1.
& c. ſi quis de clericis. 12. q. 2. Imò põt
deponi Io. An. in d. c. querelã. qa dici
tur eſſe proditor, & iſta eſt pœna ꝓdi-
toris, c. cleric⁹. 47. diſt. Facit dictũ. Bar.
in l. is qui. ff. de falſis. quòd ille, qui tra
dit alteri inſtrumenta cuſtodiæ ſuæ ꝯ-
miſſa, puniť vt falſarius, p illũ tex. quẽ
Bar. not. ad notarios, ꝓcuratores & ſi-
miles: & ſequiť Ana. in d. c querelam.
¶ Quarta concluſio. Debitor petens
reſtitui inſtrumẽtum debiti, de quo ſa-
tisfacit, teneť refundere creditori ex-
pẽſas factas in recolligẽdo inſtrumen.
Bal. & clarius Sal. in l. fi. C. de ꝯdi. ex l.
¶ Limita, dũmodo pp moram debi-
toris fuerit facta illa expẽſa, quia iuſtũ
eſt, vt eã ſoluat, per c. ꝑuenit. verſ. alio-
quin. de fideiu. ſecus, ſi creditor ĩexor-
dio ꝯtractus fecit hãc expenſam. Bal.
in l. eos. §. ſuper. C. de vſur. & in l. non
ignorat. C. de fruct. & lit expen. Impu
tať enim creditori: quia recollegit in-
ſtrumentũ debitore nõ monito, arg.
l. quidam Hiberus. ff. de ſeruit. ruſt. p̃d.
Secus, ſi ille fuit in mora, ſicut dicitur
de expenſis factis in ꝓductione teſtiũ,
l qñ liberi. C. de teſti ſ̃m eum. Et con
ſidera, quòd ſi debitor nõ curat pete-
re hoc inſtrumẽtũ, & tñ creditor vult
ꝙ ſoluat expenſas. nã ſentit Bal. ꝙ tũc
debitor nõ teneat, grauat. n. creditor
debitorẽ ad hoc, qñ petit inſtrumen-
tũ. Sed poſſet dici, ꝙ aut debitor nega
bat debitũ, & pp hoc oportuit colligẽ
re inſtrumentũ, & tunc vř, quòd ſiue
velit inſtrumentũ, ſiue non, teneatur
emendare hoc dãnum creditori, per
d. c. peruenit. ver. alioquin. aut fuit ſim
pliciter in mora ſoluendi, tñ nunquã
negabit debitũ, & tũc dato, ꝙ teneať
ad expenſam, ſi vult inſtrumentũ, tñ
ſi ipſum nõ curat, fortè nõ teneať ad
expẽſam, tãquam factã potius volun-
tariè, quàm neceſſariè. ¶ Nihilomin⁹
rõ prædictorũ eſt, quòd eo ipſo, quod
creditor vidẽs morã debitoris, p̃para-
uit ſe ad inſtruendã cãm, dř iſta expen
ſa, nõ voluntaria oĩno, ſed culpa credi
toris, & per ꝯſequens teneať ad expen
ſam, etiãſi non petat inſtrumẽtũ. Co-
gitabis, qa tunc occurrit. ¶ Quinta ꝯ-
4 cluſio. Obtinẽs † in cã põt petere ad-
uerſariũ cogi ad tradẽda ſua inſtrumẽ
th. Car. hic exclamãs de iſto tex. quòd
ſi archiepiſcopus licitè occupaſſet in-
ſtrumenta plebani, & non fuiſſet coa
ctus reſtituere, ſicut alias debitor, qui
ſoluit, petit ſibi reddi inſtrumẽtum de
b biti, l. diſſolutæ ᵇ. C. de condict. ſine

text. & in l. quod debitori. ff. de ſolu ti. & Alexand. in l. Labeo. alleg. in tex. in §. fi. et in l. Meuia. ff. ſol. ma.

a Si autem. *Adde tu, quòd Bart. in l. Fullo §. qui tabulas. ff. de furtis. ſentit, quòd illa ſit plena probatio, videlicet, ſi inſtrimentum cancellatum reperiatur penes debitorem, qui non ſit domeſtica perſona quia ꝓbatur, debitũ eſſe ſolutũ. Idem ſentit Bar. in l. Labeo. in prin. ff. de pact. & ibi expreſſius Ful. Et ꝑ iſta opin. eſt text. in c. pen. infra vt lit. penul. & ibi Ant. de But. Cyn. in l. ſi de poſſeſſione. C. de ꝓba. Contrariũ ſentit gl. in l. poſtquã. C. de pac. in fi. magna. gl. qua ibi ſequitur Guil. de Cu. Bal. & Iac. Bu. dicũt, quòd ſi debitor erit perſona ſuſpecta, poterit deferri iuramentum in ſupplementum ꝓbatiõis, & iſtud ſentit do. Abb. in d. c. pen vt lit. pe. in vlt. col. in verſ. ſecundus caſus. Puto, quòd opi. Bart. ſit verior, in d. l. Fullo. § qui tabulas. & tex. in l. ſi chirographum. ff. de leg. 3. verſic. libertus. vbi præſupponitur, ꝙ iſta præſumptio ſit tãta, vt inducat liberationẽ in effectu, & hoc maxime, quando perſona q̃ habet inſtrumentum, eſt legalis, & tenuit inſtrumentum aliquo tẽpore. Ita Ioann. Andr. in additio. Spec. in tit. de inſtrumen. edit. §. poſtquam. verſic. porrò. Et per iſta dic, quòd ſtante ſtatuto quòd ſolutio debiti non poſſit probari, niſi ꝑ publicũ inſtrumẽtum, certe dicitur*

cauſa. teneť tũc debitor facere inſtru-
mentũ creditori qualiter ſoluit, ex ta-
li cã, nã poſtea poſſet dicere ſe indebi
tẽ ſoluiſſe, l. plures. C. de fid. inſtr. & l.
qui tabulas. §. j. ff. de fur. & vtrobique
Bar. ſ̃m Car. hic, & dicit Bal. ĩ l. hmõi.
§. ſi ita. in fi. de leg. j. ꝙ põt debitor, ne-
dũ petere reddi inſtrumẽtũ, ſed ẽt pe-
tere fieri à creditore ꝗtionẽ, & fidẽ
pecuniæ, alleg. l. pecuniæ. C. de ſolu. &
l. diſſolutæ. & dicit Abb. in c. cũ dile-
cta. vlt. not. de ꝯfir. vti. vel inu. ꝙ poſtq̃
qs ſuccubuit in cã, debẽt oĩa inſtrumẽ
ta, ſeu priuilegia deciſioni ꝯtraria la-
cerari, & infert idẽ eſſe de omni inſtru
mẽto, qđ eſt penes aliũ inutiliter. & eſt
ꝯtrariũ iuri meo, quo ad tenorẽ. Alle
gat iſtũ tex. & dicit Bal. ĩ l. fi. C. ad exhi
bẽ. p illũ text. ꝙ põt agi exhibitorio re
ſtitutorio iudicio ad reſtitutionem in
ſtrumẽti debiti p debitorẽ nãliter libe
ratũ, ad qđ vide Io. And. in c. cũ pridẽ.
ſuper gl. pen. de pac. & ibi Abb. ad fin.
& Imo. vbi dicũt, ꝙ ſi inſtrumẽtũ fuit
habitũ pecunia creditoris & debito-
ris, reperit illud debitor cõdictione ſine cã p d. l. diſſo-
lutæ. Aut fuit habitũ pecunia debitoris, & põt illud vẽ
dicare tanq̃ ꝓpriũ, vel agere ad exhibẽdũ. Omittũt ter-
tiũ caſũ, qñ fuit habitũ pecunia creditoris: de quo dic,
vt in p̃cedẽti ꝯcluſione, & vide Abb. in d. c. cũ pridẽ. in
4. no. Concordat cũ p̃dictis de inſtrumẽto, ꝙ poſſet al-
teri nocere, & nõ ꝓdeſt haberi. Et dixit tex. in c. longin
quitate. 12. q. 2. ꝙ ſeruus eccleſiæ factus liber, teneť face-
re eccľæ chartã ſui ſtatus, aliàs reponiť in ſeruitutẽ. Et
dicit Imo. in l. 2. in prin. ſol. matr. ꝙ debitor põt dicere,
nolo ſoluere, niſi facias mihi inſtrumẽtũ. Alle. l. plures
apochis. C. de fid. inſtr. & qđ no. gl. l. ne caſu. C. đ diſcuſ-
ſorib. lib 10. & in d. l. 2. in prin. eſt vna gl. fi. q̃ ſ̃m Paul. de
Ca. ibi ſemper allegatur, ꝙ ſi eſt debitor meus, nõ tñ ha
beo inſtrumentũ publicũ, vel qa nõ fuit ꝯfectũ, vel quia
fuit p̃ditũ, habeo tñ teſtes, vel illud nõ negas, poſſũ im-
plorare officiũ iudicis nobile, ꝙ ꝯpellaris faceť inſtru-
mentũ cum promiſſione, vt habeã probationẽ paratã.
Quod etiã voluit gl. in l. chirographis ff. de admi. tut. &
in l. pupillus. ff. de noua. & plenè Bar. & alij in l. ſi finita.
5 §. eleganter. ff. de dam. infect. ¶ Sexta concluſio. Si † in
ſtrumentũ de iure mihi ꝯpetens, eſt perditũ vel ꝯſum-
ptum, poſſum petere ipſum mihi renouari. Glo. ĩ Au-
c then. c de hær. & Falci. §. j. in verſ. repa
rare. & eã ſequiť Bart. in d. l. chirogra-
phis. ad fi. princ. dũmodò vocatis his,
quorũ intereſt. q̃ eadẽ ſolẽnitas requi-
ritur in redintegratione, q̃ fuit neceſ-
ſaria in ꝯfectione, per l. ſi vt ꝓponis. la 2. C. de nup. & d.
gl. allegat ẽt Bal. ĩ auth. ſi quas ruinas. C. de ſac. ſan. ec.
& Ang. & Imo. in d. l. 2. in prin. ſol. mat. Idẽ dicas, ſi nõ
reperiť ꝓtocollũ. Bar. in l. 2. C. de diſcuſ. lib. 10. Dixit tñ
Spe. de loca. §. nũc aliqua. ver. 160. ꝙ ſi p̃diť inſtrumẽtũ
ꝯtractus emphiteutici, p hoc ꝯtractus nõ p̃dit vim ſuã.
De modo aũt ꝓbãdi tenorẽ inſtrumẽti p̃diti, dixi poſt
alios in c. ſicut. de re iu. ¶ Vltima ꝯcluſio. Licèt debitor
liberatus poſſit petere ſibi fieri inſtrumẽtũ liberatiõis,
Bar. ĩ l. elegãter. cũ ſi. nõ tñ põt petere liberationẽ gñalẽ
etiamſi de alio debito nõ appareat, quia talis cautio li-
berationis eſt captioſa. Bar. Bal. & Ang. in l. cũ aquilia-
na. ff. de trãſa. per illũ tex. Bal. in l. 3. §. cõtrariũ in princ.
ff. de ꝯtra. iud. tu. & Bal. in l. pactũ. ĩ 16. q. C. de colla. quę
6 oĩa bñ no. ¶ In quantũ † Abb. ſuper gl. 1. dicit poſt Ioan
And. notoriũ grauamẽ eſſe allegãdũ, guſta primò illud
qđ dicit nõ eſſe eũdũ ad arbitros, qñ allegať notoria ſu-
ſpicio. Facit qđ not. Lap. allegat. 1. in prin. dicẽs nõ eſſe
opus arbitris, qñ allegať ſuſpicio notoriè friuola, vř no-
toriè falſa, q̃ duo ſũt vtilia ad practicã c. legitima. đ app.
ĩ 6. Et dũ dñt p̃dicti, ꝙ notoriũ ñ releuat ab oneř ꝓponẽ
di, vide

probare ſolutionẽ per inſtrumentũ, ille, qui producit inſtrumentum crediti cancellatum. Ita ſingulariter tenet Bal. in l. euacuatis. C. de decur. lib. 10.

b L. diſſolutę. *Et ibidem ad hoc vide Pet. de Suz. & adde Bart. & Ang. in d. §. ſi ita. alleg in tex. Et ꝙ creditor teneatur facere debitori inſtrumentũ ſolutionis & quitationis, eſt tex. quẽ Sal. reputat ad hoc ſing. in l. eũ, à quo. C. de ſolut. Et adde Pa. de Caſt. conſil. 1.*

c Gloſſ. in authen. *Et ibi ad hoc vide Angel.*

di, vide q̃ dixi de reſcr. c. cũ ordinẽ. poſitis ad hoc ſeptẽ
nouis declaratiõibus inſertis plurib. dictis nõ vſitatis,
& inuenies corroboratũ fundamẽtũ huius opi. đ quo p
Car. in d. cle. appellãti, in 5. q. de ap. vcȝ ꝙ qs debet alle
gare id qđ eſt fundamẽtũ ſuę ĩ tẽtiõis, etiãſi ipſo facto p
beť, l. ſi adulteriũ cum inceſt. §. idẽ Pollioni. ff. de adult.
Et cũ iſtis concordat etiam Dom. poſt Ioã And. in c. 1.
in prin. de ap. in 6. & Phil. in c. vt debitus. de ap. ibi nonò
queriť. & Io. And. in Spe. de dilat. §. ſequiť. verſi. itẽ ſi eſt
ſuffraganeus. quãuis Bal. in l. ciues. C. de app. dixerit cõ
trariũ. ¶ Et in quantũ dicunt prædicti, quòd non ſuffi-
ceret dicere, appello ab interlocutoria, quia me graua
ſtis, vt patet ex actis, per d. cle. appellãti. in ver. nomina
tim adde, ꝙ ſufficeret exprimere grauamẽ verbis im-
portãtibus ipſum ex mẽte, lȝ non ex tenore. Ang. Imo.
& Roma ĩ l. p̃tor. in prin. ff. de ope. nou. nũc. p illũ tex.
cũ glo. in ver. expreſſum. Super quo Alex. ibi, & in l. vbi
auten. §. illud. de verb. obl. & in l. 1. ff. de lib. & poſth. dat
plures remiſſiones, & dixi multa ĩ ſimili de ꝯſt. c. trãſla
to. ¶ Sufficeret ẽt dicere pro cauſis grauaminũ, allego
exceptiões pacti & iuriſiurãdi oppoſitas in iudicio, ꝓut
apparet in actis, ſecus, ſi diceret, pro cauſis grauaminis,
allego oẽs exceptiões in iudicio productas. Ang. Imol.
& Alex. in d. §. illud. & ſi exprimiť vnũ grauamẽ inſuffi
ciẽs cũ relatiõe pro alijs ad acta, ſufficit. Thom. Faſtoli
dubio Rotæ 43. die Lunæ. ad fi. & ibi pulchrè, qñ dicať
nominatim fieri id, quod fit p demõſtrationẽ certã. Et
dixit Rota de ap. ij. ĩ nouis, ꝙ nõ ſufficit relatio ad acta
nullo grauamine expreſſo, ſed bñ ſufficit grauamẽ ex-
primere, & ꝑ eius ꝓbatione referre ſe ad acta, & ibi bo
na ẽ additio plura notãda ponẽs ad d. cle. appellãti. Cõ
cordat pulchrè Bal. in l. minoribus. in 1. col. C. de his, q
bus vt ind. dicens, ꝙ iſta verba, grauaſtis me vt ex actis
apparet, nõ ꝯtinẽt aliquid certũ ex ſe, niſi ſpecificeť, per
quã partẽ actorũ appareat hoc grauamẽ, & hoc verbũ
notat multũ Ang. Aret. in §. ſi minus. Inſti. de act. dicẽs,
ſe multos vidiſſe errare ĩ hoc referẽtes ſe gñaľr ad acta.
¶ Conſidera, ꝙ videnť iſti velle, ꝙ ſufficiat nominare
locum, in quo in actis deſcribitur grauamen, puta, ta-
li folio ꝓceſſus abſq; ſpeciali nominatiõe grauaminis,
in quo Ang. & Imo. ĩ d. §. illud. Fortè aliter ſenſerũt, dũ
nominãt exceptionẽ pacti & iuriſiurãdi. Sed forte hoc
non eſt neceſſariũ, qa relatio ad locũ infallibilẽ vř æqui
pollere expreſſiõi, l. ait p̃tor. ff. de re iu. & l. pe. C. de ſent.
quæ ſine cer. quã. Subdit Bal. ĩ d. l. minoribus. ꝙ vbi eſt
talis interlocutoria, cuius iniquitas detegiť p allegatio
nes iuris, nõ eſt neceſſe inſerere cãm appellationis, vt,
qa iudex mãdauit torqueri, vř rẽ ſequeſtrari. Vñ dixit Pe
tr. de Anc. in d. cle. appellãti, ꝙ nõ oportet allegare id,
qđ apparet ex tenore ſnĩæ, ſed vtrũque dictũ impugnat
Phil. de ap. c. vt debit⁹. ibi, duodecimo q̃riť p not. hic de
expreſſiõe notorij grauaminis. ¶ Et adde, ꝙ ſi qs dice
ret, appello. poſtea dicat notario, habeas pro expreſſis
cãs appellatiõis, quas dabo cras ĩ ſcriptis: appellatio nõ
tenet. Ang. in l. qcquid aſtrigẽdæ. ff. de ver. obl. niſi dies
ſequẽs eſſet de tp̃e ad appellãdum. Bal. in l. 2. ad fi. C. de
epiſ. aud. Pro quo facit l. accuſaturus. ff. đ adul. ſ̃m Alex.
in l. qcquid. Et dicit Rota de ap. 42. ĩ antiquis, ꝙ expreſ
ſo grauamine ex aliqua cã nõ põt appellãs ꝓſequi alias
cãs nõ expreſſas, ẽtſi in appellatione poſuit clauſulã, &
ab oĩbus grauaminibus, q̃ ex veſtro ꝓceſſu colligi poſ-
ſunt. ¶ Et ꝙ grauamen ẽt notoriũ debeat exprimi, ꝓce
dit ẽt de iure ciuili. Ang. Are. poſt Ana. in l. eius, qui. ff.
de ap. & ibi ẽt pulchrè ꝯcludit, ꝙ diſpoſitio cle. appel-
lãti. hẽt locũ de iure ciuili, poſt Sal. in l. 2. §. ſin aũt. C. de
app. & Bar. in l. ait p̃tor. §. permittiť. & in l. intra vtile. ff.
de mino. & in d. l. eius, q. qcquid dicat Raph. ibi, & Bal.
in d. §. ſin aũt. quẽ ẽt impugnat Phil. in d. c. vt debitus.
ver. poſtremo q̃riť. Et iſta not. ad d. cle. appellãti. in ver
7 bo, nominatim. ¶ Circa † ſextũ intellectũ datũ ad iſtũ
tex. no. ꝑpetuò vtile remediũ pro recuperãda poſſeſſio
ne rerũ, vel iuriũ eccľæ. quæ ex negligẽtia prælati eſt de
perdita, vt per gñale iudicis officiũ imploreť repoſitio
ad priſtinũ & ꝯſuetũ ſtatũ. Et hoc reputat hic Imo. ſin
gulariter notãdũ. Et præ ceteris guſtat hoc Lap. allega-
tiõe 52. lętat⁹ ſum. ad fi. oſtendẽs, qũo differt hoc reme
diũ ab alijs remedijs poſſeſſorijs, vt ẽt hic p Abb. & de
iſtis eſt faciẽda mẽtio in c. ſæpe. de reſt. ſpo. vbi eſt pro
8 priè mã. In quãtũ dicit Ab. ꝙ ep̃s põt, vt ordinarius, co
gnoſcere de cã inter archiepiſcopũ & ſubditũ epiſco-
pi, non aũt tãquã delegatus: hoc vltimũ vř limitandũ,
niſi eſſet delegatus cũ reſcripto, quod excitaret iuriſdiõ
nẽ ſuã, iuxta c. licet. & c. graue. de off. ord. quia ẽt tunc
habet locũ illa ratio par affectionis. Sed dictũ Doctorũ
intelligiť, qñ datur delegatus inter archiepiſcopũ & ho
minẽ non ſubditũ epiſcopo. Et in quantũ diciť, ꝙ epi-
ſcopus p̃ſumiť habere affectionẽ ad cãm ſubditi, p hoc
videť, ꝙ ſi imperrarẽ cõtra te epiſcopũ meũ in iudicẽ,
tu poſſis eũ recuſare, q ei nõ ſubeſſes. Et ita firmat Phi.
9 đ app. c. poſtremò. ver. 15. ¶ Dũ dicit Ab. vaſallũ † poſſe
teſtificari ꝓ dño, niſi ęqualitas dñi & ſubditi ĩ aliud ſua
deat, adde But. in c. inſuper. de teſti. pe. col. vbi tenet, ꝙ
põt teſtificari, ſicut ẽt emphyteuta, niſi ſit cã ꝯtra dñm
ſup emphyteuſi, vel feudo, ſed Alb. Maleta, olim hono
ratus ꝯſiliarius Frãciſci ducis Mediolanẽſis, in ſolenni
tracta. de teſti. fol. 5. credit, q emphyteuta, qñ lis nõ ver
ſať ſup re emphyteutica, poſſit teſtificari ꝓ dño, qa nul
lũ põt excogitari intereſſe in ꝑſona ipſius, nec obligať
dño ꝑſonaľr. ſicut vaſallus: ſed in uaſallo putat eũ indi-
ſtinctè repelli ꝓ dño, quia maior eſt obligatio vaſalli er
ga dñm, q̃ filij erga patrem, cũ vaſall⁹ teneať defende
re dñm, & ꝯtra patrẽ, & fratrẽ, c. dño guerrã. in ti. hic fi
niť lex Cõtra. gl. 1. in c. de forma. 22. q. 5. Itẽ, qa feudũ re
tineť cũ magno lucro, iõ vř maior ſuſpicio de ipſo va-
ſallo, ex quo pp multa priuari põt, toto ti. qui. mo. feu.
amit. poſ. Sed Iac. Aluaro. in c. 1. in prin. ſi de inueſt in-
ter dñm & vaſal. lis ori. dicit, eſſe ibi tex. expreſũ, ꝙ va-
a ſallus põt eſſe teſtis ꝓ dño ª. Et hoc ſuadet ratio ſ̃m eũ,
qa edictũ de teſtib. eſt ꝓhibitoriũ, &
inter prohibitos nõ reperiť vaſallus, l.
j. ff. đ teſti. Remittit ad Spe. & Io. An.
in loco allegato hic p Ab. Itẽ Iac. in c.
1. in fi. qd ſit inueſti. firmat, ꝙ vaſallus
poteſt teſtificari pro dño, ſicut & pa-
res poſſunt eſſe teſtes ꝓ dño, vt ibi di-
ciť, tamẽ poſt And. de Iſernia, ꝙ ami-
citia & familiaritas, maximè q̃ eſſet
interdñm & vaſallũ, poſſet reddere ſu
ſpectum eius teſtimoniũ, per l. 3. ff. de
teſti. Alias aũt, ſi vaſallus eſt ita ꝓbatæ opinionis, ꝙ nõ
p̃ſumať deierare pro dño, nõ eſſet repellẽdus, quia præ-
ſumiť præponere ſalutẽ propriã vtilitati dñi. Et iſtud ve
rius, p dictos tex. Ad illud, quod inducit p̃fatus Alb. de
obligatiõe magna, dic ꝙ illa obligatio vaſalli erga dñm
eſt maior, ſ̃m quid, non ſimpliciter, qm̃ multo plurib.
modis eſt obligatus filius patri, & pp ius ſanguinis præ
ſumiť ei magis affici, & hinc eſt, ꝙ ſi inter patrẽ & do-
minũ ageret đ periculo corporis & vitæ, teneť magis fi
lius iuuare patrẽ. Bal. in c. 1. de noua for. fideli. tamẽ in ꝓ
poſito, ſunt reſpiciẽdæ ꝯiecturę, de qb. p Ab. hic & per
Iac. de Alua. in d. §. ĩ fi. An aũt vaſallus poſſit eſſe teſtis
ꝯtra dñm. vide Ia. in §. & cũ datus. & in §. ſimiľr. de con
ſue. recti feu. & in §. ſed & q delator. in tit. q̃ fuit prima
cauſa bñficij amitt. ¶ Vltimò, dũ diciť
10 † hic de euictione, Fortè ᵇ. ꝙ non eſt
b nota dubitatiõis, adde gl. in ver. fortè.
ĩ c. 2. de teſta. q̃ allegat illud Io. 14. ſi co
gnouiſſetis me, forſitan & patrẽ meũ,
tñ tex. Euãgelij dicit, vtique, non forſi
tã. Ad idẽ glo. in l. mutus. in prin. ff. de
ꝓcu. & in l. ſi duo. §. 1. ff. de arb. q̃ dicit,
ſub dubio fortè rñdent ſæpe periti, &
in l. in ꝯmodato. §. ſicut. ff. ꝯmoda. &
in l. j. §. fi. ff. de ferijs. & in l. ſubſtitutio.
ff. de vulp. & pu. Et ibi dicũt Bal. & Ang. & Mod. ꝙ licèt
cõſultor in ꝯſilio vtatur verbo Fortè. nõ propter hoc
conſiliũ eſt dubiũ, Sed dicit Andr. Sic. in d. c. 2. ꝙ Ioan.
de Imo. legẽdo, quãdo nõ audebat decidere, vtebatur
verbo,

a Pro domino. *Adde Spec. in ti. de te. §. 1. ver. ſed nunquid vaſallus & Pe. de Su. in l. libertorum. C. de teſt. & vide Flo. contrà, in l. idonei de teſt.*

b Fortè. *De hac dictione, Fortè vide & adde Spec. in ti. de diſput. & alleg. §. poſt hoc. ver. & no. & per Anch. in c. cùm cõtingat. ſuprà de offic. deleg.*

Universidad de Deusto Biblioteca

verbo,Fortè. Et ꝙ importet dubitationē, allegat l.j.§.1. vers.nisi forte.de rei vē.vbi gl.excusat tex.à superfluitate, qa primo dicit sub dubio ꝑ verbū, Fortè.postea ponit ꝓ certo. Rñdet ad illud euāgelij, ꝙ ibi forsitā stāt propriè.Ad alia iura rñdet, ꝙ ꝓcedūt in legislatore. Melior rñsio est, ꝙ similes dictiōes stāt dubitatiuè, sed aliqñ inspecta subiecta mã, & alijs iuribus, importāt veritatē,vt dixit Brix. in vers.forsitā.allegādo Arc.11.q.3.c.nolite.gl.in cle.pastoralis.§.verū.de re iu.gl.in c.tuę.de ꝓcu.gl.in c.nisi.in prin.de renū.in c.admonere.33.q.2.& in c.si qs autē.de pœn.dis.3.& gl.in c.super literis.de rescrip. Et ꝙ similes dictiōes notāt quoddā tēperamētū,alleg gl.in d.l.in ꝯmodato.& plura alia copiosius loquēs,& similr Alb.in repertorio ī ver. forsitā, fortassis.
12 & forte,qbus adde duo vtilia.¶ Primo, ꝙ † vbi lex.in assignatiōe causæ ponit hoc verbū fortè,illa cã nō est finalis,sed impulsiua,gl.ī ver. fortè.ī cle.1.de ap.& ibi no. Imo.post But.& Ab.post But.j.eo.c.qm̄.versi.qro qd si. Gusta,vt ꝑ Alex.in l.in rōne §.ꝙ vulgo.ff.ad l.Falc.vbi vult,ꝙ ēt si legatarij ꝯfitenſ hæreditatē nō esse soluēdo, adhuc hæres,q non ꝯficit inuentariū, teneſ vltra vires hæreditatis,Nō obstāte, ꝙ Bal teneat ꝯtrariū in l.filiū. ibi,& qa feci mentionē.C.fam.ercis.motus qa tex.in §.sancimus.ī Auth.de hær.& Falc.punit in hoc hæredē, quia ꝓsumiſ fraudasse de bonis hæreditarijs, & illa ꝯfessio creditorū facit cessare istā cām.Ergo & legē.c.cum cessante,de ap.Nam s̄m Alex.ille tex.vtiſ Dictiōe Fortè.Ergo illa nō fuit cã finalis.Et innuit idē esse,etiā si nihil subtraxerit.Tñ de hoc aliàs.Et credo audiuisse dici, quod dñs meus de Arc,discurit hoc in rub.ff.de acquir. hær.vbi Io.& Ro.sequunſ dictū Bal.¶ Secundo no. ꝙ si sentētia dixit, condemno Titiū Sempronio in decē, quia forte est debitor suus,nō valet Raph.Cu.in d.l.in substitutione.quia sñia debet ferri cū magna causæ cognitione,l.2.& 3.C.de sent.dixi de ꝯsti.c.eccle.& ista videſ lata sine causæ cognitione. Sed Alex.tenet ꝯtrariū in l.cum quo,2.col.ff.ad l.Falc qa cum verba sentētiæ sint impropriāda, vt sententia subsistenſ, gl.in l.puto. ff.fami.erc.l.quā facit sing Bal in c.contingit.de dol.& cōtu.& in c.13 ad fi.de trāsla. præla. Et habemus,quòd dictio,Fortè. pōt accipi pro dictione importāte omnimodā affirmationē.Gl.in d.c.sup literis.in ver.forsitā. Ergo ita dicamus in ꝓposito.Facit ēt glos.in d. cle.1.in ver.forsitan.de ap.per quā vide, ꝙ talis sententia non sit principaliter fundata in illa cā.Pro hoc, quia quādo fertur sentētia per verbū.Credo.valet sentētia,licèt nō dicat ꝓ certo.Gl.in l.diē ꝓferre.§.si plures.ff.de arb.Pro qua facit tex.ī l.si quis filio exhęredato.§.irritū.ff.de iniusto,rupt.irri.test.& ibi Bal. & Imo.Et istud vr̄ verius.

SVMMARIVM.

1 *Licèt nō possit prouideri parti per remedium missionis in possessionem, per hoc nō potest deueniri ad diffinitiuā sententiā in prin.*
2 *Arguit ad partem contrariam.*
3 *Et consequenter ponit tres declarationes, quando possit perueniri ad sententiam, vt num.4.& 5.*

CAPITVLVM XIII.

* 1 Væ. ¶Cōis * opinio Canonistarū est, ꝙ † licèt non possit prouideri parti ꝑ remediū missionis in possessionē, per hoc non pōt deueniri ad sententiā diffinitiuā, sed vtēdum est alijs remedijs aggrauantibus,vt in excōmunicatiōe, mulcta,& similibus, vt latè per But.Imo.& Ab.hic.Et inducit ad hoc Imo.auth.q semel.C.quomodo & quādo iud.quia ante illam auth. actore absente non poterat procedi ad diffinitiuam,l.& post edictū.§.circūducto.ff.de iudi.l. properandū.§.1 & 2.cū ibi notatis.C.de iud.& tamē tunc non poterat consuli reo ꝯtra actorē per missionem in possessionē. Vnde si non emanasset d.auth. corrigēs in hoc antiqua iura,nō potuisset ꝓcedi ad diffinitiuā,licèt nō haberet locū missio.Et hāc inductionē approbat Mari.ī ca.qm̄. infrà eo.in prin.36.col.concordans cū Abb. hic,quem trāscribit ad literā.Et l3 dicat, ꝙ imo ibi fecit hāc inductionē,tñ voluit allegare eū hic, & aliud nō addit.Hāc opi.firmat Im.in l.si finita.§.Iulianus.ī4 char.ff.de dā.infe.ꝑ d.auth.q semel & ꝑ alia quatuor motiua. Idē tenet Bal.in l.si qs sup.C.fini.regū.& But.in c.cām.in vlt.col.de do.& cōtu.Et Dom.in c.1.de eo,q mit.in pos.lib.6.rñdet ꝑ tex.hic ad d.c.1.ꝙ ibi ꝓuenit ad diffinitiuā lite nō ꝯte.ob periculū vacatiōis bñficij,sed ubi nō esset periculū vacatiōis,dato ꝙ nō esset ꝓuisū de remedio missionis in possessionē, nō posset ꝓcedi ad diffinitiuā lite nō ꝯtestata.Et hāc partē tenet ēt Bal.in auth.ei,q.9.col. C.de bo.auct iud.pos.& in l.2.ī6.col.ff.si ex noxa.cau. aga. saluās opi. ꝯtrariam in iudicijs extraordinarijs &
2 summarijs,vt ꝑ eū.¶ Cōtrariū † partē, ꝙ imo possit indistinctè deueniri ad diffinitiuā lite non cōte.qñ nō pōt prouideri de missiōe in possessionē, firmat Bar.in l.si finita.§.Iulianus.ff.de dam.infe.& ibi ēt Lud.Ro.ꝑ l.q se dicit.ff.de iu. vbi in cā libertatis ꝓt deueniri ad sñiam. Et ibi Bar.replicat idē. Ad hoc ēt alle. Lud.c.1.de eo,q mit.in pos.lib.6.Idē Bar.in l.pe.§.cū aūt. C.ad Treb.per illū tex.s̄m intellectū gl.in ver. contuma.Idē Bal.in l.j.ad fi.C.de testi.ꝑ c.cùm olim.j de testi.Idē gl.2 in.c.fi.de off.iu.quā sequiſ Bar.in l.si prius.pe.col.ibi,nonò q ro.ff.de ope.no.nū.de quo meminit But.in c.1.3.col.de eo,q mit.in pos. Ad idē tex.in l.in causæ,la 1.§.cā cognita.ff.de min.vbi tex.indistinctè permittit, ꝙ in cā restit. in integ.procedi pōt ad eā ꝯcedendā.Et sic ēt si cœperit esse ꝯtumax ante li.ꝯtestatā. poterit perueniri ad diffinitiuā,vt ēt expresſè tenuit Bar.ī l. ab hostib.§. sed qđ simpliciter.ff.ex q.cau.ma. Hāc partē tenet ēt Iac.Butr. Bal.& Sal.ī d.auth.si omnes.post Bar.ibi.& Bal.in l ait ꝓtor.§.deinde.ff.qui ex cau.ma.& Alex.adducēs ꝓdicta latius in d.§.Iulianus 1.col. & rñdet ad istum tex.& ibi ꝑ Lud. ꝙ licèt hic permittaſ excōmunicatio, tamē non negaſ,quin cōtra contumacē possit procedi ad diffinitiuā.Vñ nō debet sumi arg.à cōtrario sensu,vt corrigant alia iura ꝓallegata,vt fuit dictū post gl. in c.significasti.de fo ꝯper.Respondet etiā ad d.auth. qui semel, ꝙ non erat licitū olim ferre diffinitiuā contra absentē, quia causa nō erat instructa,& non poterat procedi cōtra actorē etiā ad causæ cognitionem, per consequens nec ad diffinitiuā.Et rñdet ad alia iura. Et ista pars videſ sustentabilior,tamen circa ipsam nota tres declara
3 tiōes.¶ Prima declaratio.licèt † deueniri possit ad sententiā,qñ non pōt esse aliter consultū actori ex natura eius, qđ deuenit in iudicio, tñ secus est,quando non ꝓt esse ꝯsultū, non ex natura rei,sed ex aliquo accidenti, quia tunc nō pōt ferri diffinitiua lite nō ꝯtes Bal.in d.§. deinde.per illū tex.& sequiſ Alex.vbi s̄.quia ille nō latitabat,& sic nō cadebat ibi missio ꝑp hoc accidēs.¶ Se
4 cūda declaratio.Fortè † in foro ciuili iste tex. nō videſ difficultare hāc materiā, neq; euertere theoricā Legistarū,vt dicūt Doct. hic,quia l3 corā seculari possit opponi exceptio excōicationis,l.placet.& ibi Bal.C.de sacrosan.eccl.c.postulasti.de homi.& ibi Ana.in notabili.Bal in c.intelleximus.de iu.Dom.in c.1 §.2.in 5.col. de excep.in 6.Bal.in l.quoties.C.de iu.Cal.de fo.ꝯpe.ꝯs. 1.cū ꝯcor. tñ à seculari non pōt proferri excōmunicatio,qa nō habet ordines,gl.& Ab.in c.dilecta.de ma.& obe.& Sūmistæ in rubr.de sent.excō.¶ Quòd autē de iure Canonico in foro eccłastico sit reprobata opinio Legistarū,multū facit rō Doc.hic fundātiū se super regula negatiua istius tituli.Ad idē per locū à speciali d.c.1.in ver.hoc casu,ꝙ verbū respicit propriè sententiā. Ad idē à speciali,c.fi.§ porrò.j.eo.in ver.speciales causæ.& nō dicas,vt dixit Alex vbi s̄. quod tex.ibi subdit, verbi gratia, vt denotet, ꝙ illud est exēplū ad oēs causas,in quib.nō cadit missio,& exēpla nō restringunt regulā c.1.ne cle.vel mo. quia ꝯcedo,ꝙ est exemplū, sed non est exemplū,de causis omnibus,in quib.nō cadit missio,imo est exemplū de causis habētib.specialē rōnē in se, prout in cā mr̄imoniali est timor fornicationis, & in cā electionis est periculū vacationis. Si.n.rō istorū casuum fuisset illa,quia non cadit ibi missio, nō oportebat

oportebat ꝯdere,d.c.vnico,de eo,q mit.in poss. libr. 6. ¶ Præterea rñsio data ad istū text. non vr̄ tuta, vc3, ꝙ hoc ñ negaſ quin ēt possit ꝓcedi ad diffinitiuā, imo vr̄ hoc negari.qa ꝯsultus Papa,qd agēdū,vbi nō cadet missio,rñdet determinatè,vtēdū cēsura.Ergo vr̄ vetare, ne vlteri⁹ ꝓcedaſ, qa qđ de vno dr̄,de alio negaſ,C.de procu l.maritus.cū si.¶ Præterea si nō argueret hic à ꝯtrario sensu,ꝑfecto nihil noui afferret iste tex.Clamant.n. oīa alia iura,cōtumacē esse excōicandū,11.q.3.c.nemo c.nullus ca.quicūq; c.rursus. cū si. Ad hoc ergo, vt iste tex.aliquid opereſ in 2.part.licitè arguiſ à ꝯtrario, ētsi alia iura corrigerenſ, l.nulla.§ nisi.iūcta auth.diaconissa.C.de epis.& cle.gl.in authē.ex testamento.C.de col.
5 Dixi de for.ꝯp.c.significasti.Tertia declaratio.Vbi † ius agēdi ñ dirigiſ cōtra certā ꝑsonā,sed tñ ꝯcludiſ iudici, non parti,tūc benè pōt procedi ad sñiam ēt in foro canonico.quia cū posset ꝓcedi lite nō ꝯtest. nō habet locū regula huius rub.vt latius per But.Imo. & Abb. hic. ¶ Demū in quantū est allegatū c.vnicū.de eo,qui mit. in pos.in 6.à speciali,scias, ꝙ ille tex. ꝓcedit ēt in dignitate seculari.Vnde si electus in potestatē agit ꝯtra vniuersitatē,quæ eū elegit,nō fiet missio in possessionē, & procedereſ ad diffinitiuā cōtra cōtumacē.Spec.de secūdo decre.§.videndū.ver.qd si electus. de quo exclamat Lud.in sing.393.qñ reus.& ī l.si vero.§.de viro. 40. fall. versi.19.sol.matr.Abb.post alios in c.cōtingit.8. col.de do.& contu.quē omnino vide,dū singulariter declarat d.c.vnicum.vt habeat locum in bñficio obtinendo.Secus in obtento,restringēdo hoc,vt ibi nouissime ꝑ eū.

SVMMARIVM.

1 *Inimicus meus dicitur, qui contrahit parentelam, vel confœderationem cum inimico meo.*
2 *Credere literis salui conductus quis non tenetur, quando agitur de periculo capitali.*
3 *Fides data ꝑ saluū conductū,an aliquo casu possit frāgi, Locus iudicij debet esse securus. Post numerum tertium,ver.1.conclusio.*
4 *Inimicitiæ capitales impedientes tutam itinerationem, quamuis excusent citatum,tamen secus, quando est guerra generalis, in qua duces belli consueuerunt dare saluum conductum.*
5 *Citatus si non potest securus venire ad locum, ad quem citatus est, tenetur tamen mittere procuratorem.*
6 *Alias si locus non est tutus procuratori,non tenetur eum mittere.*
7 *Item licèt procuratori sit locus tutus,si tamen citatus timet inferri vim causa, non tenetur mittere procuratorem.*
8 *Citatus etiamsi causa sit ardua, tenetur mittere procuratorem.*
9 *Liberis salui conductus quando sit plene confidendum.*
10 *Familiares alicuius potentis si sunt inimici citati, citatus non tenetur cōparere,etiā si aliter non cōstet de odio ipsius potentis.*
11 *Citatus excusatur ꝑp intemperiē aeris,tāquā locus nō sit securus.*
12 *Citatus ad locum non tutum rectius facit, si mittat excusatorem, qui alleget locum non tutum, & si non admittitur eius excusatio, poterit appellare.*
13 *Iuramēto dicētis,se non posse cōsequi iustitiam in partibus, statur.*
14 *Locus licèt sit securus citato,si tamen ibi non habet bonū statū,puta Guelphus si citatur,vbi regnāt Gybellini nō tenetur cōparere.*
15 *Exceptio loci non tuti licèt sit dilatoria, potest tamen opponi quādocunque post litem contestatam, quia habet grauamen successiuum, non momentaneum.*
16 *Damnatus vltimo supplicio statim efficitur seruus pœnæ.*

CAPITVLVM IIII.

Ccedens. ij. ¶ Circa quinq; cās suspicionis, quas ex isto tex.colligit Ab.post alios, vide Phil. reassumentē eas plenè in c.postremo.de appell.¶ Et ꝓ prima ultra ipsū adde text. optimū in l.qm̄ liberi. C.de inoff.testa.ibi,vel cū inimi
1 cis eius suas amicitias copulauit, ꝑ quē no.ibi Bal.ꝙ † ille dr̄ mihi inimicus,q cōtrahit parētelā,vel cōfœderationē cū inimico meo,nā cōiuncti & cōfœderati, ꝓsumuntur eiusdem intentionis. Quod dicit esse notādū. Et ꝓ hoc, ꝙ præsumatur inimicus, q est amicus inimici mei [a], vide Spe.de appel.§.1.versi.si vero appellat.& in ti. de accusatore.vers.itē quod cū inimico.& versi.sequē. Reliqua de causis suspicionū vide per Phil.vbi supra.Et de
b mã inimicitię,& q̄ dicaſ capitalis, [b] vide Bar.in l.3.§.fi.ff.de adimē.leg cū ꝯcor.de qbus per Alex. ibi in apostil. & in repertorijs, maximè Modernorū ī verb.inimicus. Dixi alias plura in ca. cum oporteat.11.col.de accus.& multa ꝓñt colligi ꝑ istū tex.ex dictis Doctorū hic. ¶ Et nota bñ limitationē ad c.1.de restit.spol.ī6. quā deducit hic Abb.ꝙ illud,quod ibi diciſ de spoliatiōe omniū bonorū, vel maioris partis, hēt locū qñ excipiſ de spoliatiōe facta a tertio,non vt inferaſ,agentē esse inimicū, neque illū tertiū,sed vt ꝯcludaſ inopia accusati.Sed qñ agiſ ad repellēdū quē vt inimicū,sufficit spoliatio minoris quātitatis,dū modò nō vilis aūt cōtēptibilis:& facit d.c.frequēs.in ver.hoc casu.¶ Et dū super gl.3.ponit Abb. qñ pro suspicione allegaſ, ꝙ iudex & pars sunt ꝯterranei, & dicit,ꝙ si sunt in partibus remotis, ꝓsumunſ se valde diligere:secus,si sunt in patria.Tene hoc mēti. Pro quo facit gl.ī c.prophetauit.1.q.1. ¶ Tene mēti ꝑpetuò istū
2 tex.ꝙ † nō teneret [c] quis credere literis
c salui ꝯductus, qñ agiſ de periculo capitali.Et reputaſ ab oīb.singularis, & eū notat valde Imo.in l.nā qđ.§.nō oīs.ff.ad Treb. Et istū saluū cōductū pōt dare iudex,vt ꝑ Bar.ī l.is,q reus. ff.de pu.iudic. Et tūc cùm iudex nō sit inimicus,teneſ qs credere saluo ꝯductui, vt latiùs ibi ꝑ Imo. Et istud intelligiſ, dū modò iudex habeat iurisdōnē in toto,rōne proprietatis,vt sunt dñi tēporales:secus ī habēte iurisdōnē ordinariam, vel delegatā ꝯcessam a superiori,vt sunt rectores & officiales ciuitatū,qui nō ꝓñt ꝯcedere saluū ꝯductū in ꝓiudiciū superioris,per notata in c.veniēs.de iureiur. vt latiùs ꝑ Ang. in dispu.inci.Bononiēsis.in 6.dubio.Nisi iudex videns, ꝙ bānitus de maleficio inculpaſ de alio crimine,velit sibi dare saluū ꝯductū respectu primi criminis, de quo est bānitus, vt veniat ad se defendēdū sup secūdo s̄m ꝑdictos & alios,de qb.ꝑ Alex.in d.l.is,q reus. in apostil. ad fi.cui adde Sal.ī l.cū indulgētia.2.col.C.de sen. pas. Vbi latiùs oīb.ponit,qñ iudex possit dare bānito saluū ꝯductū,vel fidātiā,aut securitatē,vt veniat ad se excusandū: & tādē vult indistinctè,ꝙ nō possit dari, nisi a principe. De hoc ēt latissimè ponit Albe.de Rosa.ī 4.parte statu. q.39.inci.Quæro ēt aliā q̄stionē: bānitus de maleficio, &c.vbi semꝑ vide.Tāgiſ ēt ī qbusdā alijs locis, de quib.ꝑ Mod.in lib.malefi.in vers.fama publica ꝓcēdēte.ver.
3 quintò qro,si cōmittēs.¶ An † aūt liceat aliquo casu rū
d pere fidē datā in saluo ꝯductu [d], vide latè Imo.in d.l.is,q reus.pe. & vlt. col. vbi inter alia vult, ꝙ qñ esset iniustè ꝯfessus, & reus esset in loco,in quo alias de iure capi posset,licitè sibi frangitur saluus ꝯductus,qui fuit impetratus solum,vt delictū esset punitum. ¶ Et infert ad iudices maleficiorū ꝓmittētes impunitatē reo,si ꝯfitebiſ, ꝙ nō tenētur seruare promissionē in foro ꝯtentioso,ꝑ id quod habeſ in l. ius publicū. ff.de pac.& facit s̄m eū gl.trita in c.cupiētes.in prin.in ver.malignātium.de elec. in 6. Tñ in foro ꝯscientiæ putat oppositū:quia nō licet mētiri,22. q.2. c.1. Sed ad hoc vltimū vide mirabile verbū Arch.post Hugutio.in ca. utilē. 22.q.2.ubi dñr, ꝙ Alex. Papa III. promisit impunitatē cuidam epō symoniaco ei secretè cōfesso, si idē ꝯfiteref coram Cardinalibus: quod cum fecis

a Inimici mei.

Adde do. Ale. de Imo.in l.3.de test. & in consi.suo 99. 1.parte.

b Capitalis. *Vide dom.Alex.in l.3. ff. de testi.vbi plenè.*

c Non tenetur. *Adde et Amplia istū text. etiamsi ex delicto suo esset bannitus.Ita Do. de san. Gemi.in c. statutum. in §.1. de rescip.in 6.in 8.col.Idem tenuit Ang.in q.inci. Bononiensis à sua ciuitate bannitus.*

d Fidē datam in saluo cōductu. *Glo. in Authē. de mand. prin. in §. nec homicidas. videtur dicere,quòd sic,& idem videtur sentire Iac. de Ra.in l. præsenti. C. de his, qui ad eccle. confug. Pet. ibi tenet contrarium, quia assecuratio data, vel salu⁹ conductus seruari dēt,sicut fides data legatis hostium ff.de leg.l vlt.Cy. ibi in d.l. præsēti. in fi.videtur transire*

Universidad de Buenos Aires
Biblioteca

fire cum opin. Pet. Bart. in l. illicitas. §. ne potentiores. ff. de offic. præs. dicit, quod saluus cōductus nō debet seruari delinquentibus. Bal. in §. itē sacram, in vlt. col. in versi. quero, vtrum si iudex. de pace, iur. fir. dicit, quòd iudex etiam iurans securitatē bannito, non tenetur eam seruare. Adde tu pro dilucidatione istius difficultatis, & dic, quòd si petens fidantiam seu saluū conductum, est in loco, qui est de territorio, vel iurisdictione illius, qui dat saluum conductum, & tunc isto casu talis iudex nō potest dare saluū conductum, neque datum seruare, et hoc modo ītelligas glos. in d. §. nec homicidas. Aut ille locus, in quo est petens saluum cōductum, non est de territorio, seu iurisdictione illius iudicis, qui habet concedere saluum conductum, tunc dico, quòd saluus conductus, seu fidantia dari potest, & data debet seruari, per ll. supra allegatas, & adde Sali. in l. cum indulgētia. C. de sen. paſ. in 1. & 2. col.

a Clem. 1. *Et ibidem vide ad hoc Cardina. 22. q. 4 Zenz. el. vbi etiam refert, Mat. tenuisse, nō sufficere offerre securitatem parti, quòd tuto comparere possit. Et ad hanc materiam adde glos. in cap. cum locū. de ſpon. & Spe. in ti. de offic. ordi. §. 3. & de off. om. su. §. 6. vers. ſi ante litē.*

set, deposuit eū: nā excusat à dolo, ſm ipſos per illū text. vbi vtilis simulatio laudat, & inferūt, ꝙ ſi quis ꝓmitteret Sarracenis seq corū secta, vt eā agnosceret, & postea agnitā cōfundat, nō peccat: & sequit Dom. in c. nosī quē quā in fine, 2. q. 1. Sed de his alias, qm gl. in d. ver. malignantiū. indiget multi loquio: qđ non cadit hic. ¶ Cæterū vt possimus melius gustare hanc mām securitatis, qua dēnt gaudere litigātes, collige breuiter decē ꝯclusiones, inſertis pluribꝰ hinc inde ſparſis cū aliqb. pūctis nouiter discussis. ¶ Prima ꝯclusio gñalis est: ꝙ locus iudicij dēt eē ſecurus, et hic. & in cle. pastoralis. versi. Pisana. de re iudi. & in c. cū dilecta. de ꝓfir. vtili, vel inutili. & c. venerabilibꝰ. §. secus. de senten. excōmu. li. 6. & c. accepimus. de fide instrum. & c. cùm pſonæ de priuile. in 6. & in l. Fulcinius. §. qd sit latitare. ff. ex q. cau. in poſ. ead. gl. in c. hortamur. 3. q. 9. gl. pē. in fi. in cle. appellāti. de appel. latē Lud. Ro. in l. ſi vero. §. de viro. ff. ſol. ma. in 11. fallē. Bu. i repet. c. veſtra, de coha. cle. Nō ſolū partibus. ſed ēt iudici. c. ſtatuimus. de offi. dele. in 6. Et ibi infert Pau. Papā approbaſſe coronationē factā de Hēnrico imperatore extra vrbē ꝓp timorē regis Roberti. Et iudex datus ad locū ſibi nō tutū eliget aliū locū ꝓximiorē & tutū, ſm Ioan. Andr. ibi, & facit b clem. 1.ª. de for. cōpet. qđ placet dom. Maria. in c. quaſt Io 2. q. 10. arti. 10. de accuſat. Et ſi qs obligauit ſe in ꝓtractu vt poſſit ex eo vbique ꝓueniri, tū non poterit ꝓueniri inuitus in loco ſibi nō tuto. Age. & Ale. in l. cùm res. in prin. de leg. j. qcqđ dicat ibi Imo. motus: qa obligās ſe potuit cogitare hoc euenire poſſe: ſed rūdet Alexā. latē ex dictis But. in ca. j. de iudi. ꝙ in tali ſermone gñali nūquā vr pars cogitare de loco, de quo verisimiliꝫ nō promiſiſſet ī ſpecie. Et ſi qs ꝓmiſit ſoluere Titio decē ī certo loco, & ad illū locū nō ſit tutus acceſſus Titio, pōt arctari debitor ad ſoluēdū in loco tutiori, l. vſuras. C. de ſolu. quā facit ſing. Lu. ꝓſ. 352. 7. col. dū ponit ꝙ locus ꝯcilij pōt mutari, ſi nō est ſecurus pro patribus de ꝯcilio: qēt nota ad ampliationē hui⁹ ꝯclusionis. ¶ Secūda ꝯclusio. Quāuis † inimicitię capitales impediētes tutā itinerationē excuſent citatū vt hic: tñ ſecus ſi eſſet guerra gñalis, in qua duces belli ꝯſueuerūt dare & ſeruare ſaluū ꝯductū: qa c tūc nō excuſat allegās metū militum. Rot. de do. & ꝯtu. 12. in nouis: ſequitur d But. de do. & cōtu. c. cū dilecti. Et dñt Bal. & Imo. in l. quibus dieb. in prin. ff. de ꝯdi. & demō ꝙ. nō excuſat ille, qui locū no tutū poterat facere tutū. ſi voluiſſet. Facit, qđ dixi poſt Inn. ī c. cū nō liceat. de ꝓſcript. ¶ Sed aduerte dupl⁹. Nā primo hoc est intelligēdū, dūmodo ſm morē patriæ ille ſaluus ꝯduct⁹ verisimiliꝫ redderet iſtū tutū ad cōparēdū: ſecus, ſi timeret ſuæ cāæ vim inferri. iuxta ca. ſtatutū. §. 1. de reſcript. in 6. & probat ex eo, qđ no. Ioā. And. in Spec. in 3. parte, de accuſat. §. ſi. vers. qd ſi bānitus. & Ang. in diſput. Bononiēſi. in 4. dubio. dū dñt, nō ſufficere ꝯſultū eſſe periculo perſonæ, niſi ēt cōſulat periculo cāæ, in qua timeē d

de iniuſtitia, fortè, quia abſens est exoſus homini potēti tyrannizanti in loco: & ſequit Philip. in c. ex parte. Io 1. in fi. de appel. & Alex. in d. l. nā quod. quibus adde Ang. in d. l. 2. §. qđ dixim⁹. poſt mediū, ff. ſi quis cau. vbi dicit, ꝙ timens inferri vim nedū perſonæ, ſed causæ, nō tenetur cōparere ēt per procuratorē. Alleg: Imo. in c. bonę. de elec. & in c. 2. de oper. no. nūc. Solus Mari. reprobat hoc dictū Ioā. And. & Ang. in rub. de dila. fo. 42. verſic. ſed tu aduerte. qa ex quo citatus ꝓſupponiē eſſe ſecurus reſpectu perſonæ, & ſolùm timet circa cām, vel circa rē. dēt cōparere, & ſibi prouidere ꝓ viā recuſationis ipſius iudicis, ſi iuſtā cām hēt recuſationis, niſi fortè intelligeret dictū Ang. ꝙ ſubeſſet metus de re, quā forte tenerēt ſecū ducere, vel portare, ne fortè ſibi auferrēt illo loco, qa tūc ēt iuſta cā nō cōparēdi ad illū locū sic nō tutū. Et ita ꝓcedat opinio ꝓdicta, aliàs nō. ¶ Placet iſta impugnatio excepto vno caſu. vc3 qñ citatus nedum timeret vim inferri cāæ, ſed ēt nō auderet allegare iudicē eſſe ſuſpectū ꝓp potētiā tyranni, & dubitaret ne talis allegatio tyrānidis tanquā offendens principē, poneret eū ī nouo periculo, b Nō offendere. qa tūc excuſarēt nō cōparens, ꝓp hoc quod ſcribit ſinguſr Bal. de mēte Inn. ī c. quod ſuper his. de maiori. & obed. & ibi dixi. De iuſtitia aūt iſtorū timorū ſtabit arbitro iudicis. Ang. in d. di c Quamuis. *Adde, quòd Felin. ex hoc vult, quòd impediꝰ tenetur mittere procuratorē. Adde tu & ampliа, ꝙ iſtud hēt locū ēt in bannito, quia bannitus, ſi citatur in loco, in quo ē exbānitus, quamuis ipſe impediatur venire, tamē tenetur mittere procuratorē. Ita Bar. ī l. 2. ff. ſi quis cau. et in §. ſi quis. ī vers. et tūc, aut illa cauſa. & in l. ſi ff. de in ite. reſt. in 2. col. in vers. venio ad tertiā. Ang. in d. l. 2. in §. quod dixim⁹. Bal. in tit. de pac. Cō. in vers. ſnīe. gl. & Archi. in c. ſi. agrotans. 5. q. 3. Et quòd bānitus potest cōueniri in loco, quo est exbānitus, glo. eſt ordi. in l. eius. la 2. §. ſi. alias incipit, Celſus. ff. ad muni. Bart. in l. adul. in prin. ff. de adult. Cano. in c. ex parte. el 1. de app. Limita tamē, niſi eſſet exbannitus ꝓpter odia, quia tunc non tenetur mittere procuratorem. Ita Ang. in d. §. qđ diximus. Imo. et do. Alexā. in l. recuſare. §. ſi. ff. ad Trebe. & hoc, quia non bene eſſet cōſultū cauſæ.*

d Mittere. *Adde Ang. in l. 2. §. qđ diximus. ſi qs cauti. vbi ēt vide domi.*

do. Alex. de Imo. in §. 2. in l. ſi. de reſtit. in integrum.

a Quartò. *Adde tu pro clariori intelligētia, ꝙ quāuis Feli. hic dicat multa in hac materia, tamē cōis * opin. est iſta, vc3 quòd in oibus casibus, in quibus concluditur per Bar. a & Doctor. quòd absens, siue reus, ſiue actor ſit, teneatur mittere procuratorē. Et quot ſint iſti caſus, vide ꝓ Bar. & alios in l. 2. ff. ſi. quis caut. et ī l. j. ff. de diuer. tempo. præſcript. Fallit in casib. arduis, c. querelam. vbi glo. & Docto. de procu. Ant. de But. ſ. c. dilecti. de dol. & contum. & in c. bonæ. el. 1. de elec. & in c. ſi pro debilitate de offic. deleg. dom. Ab in elem. 2. de for. cōp. Bald. in l. ab eo. in 2. col. C. quomodo & quando iu. & in l. j. in j. colū. ff. de procur. Pau. de Caſt. in d. l. 2. ff. ſi quis cau. & alij cōs ibi. Imo. in l. q ſitū. ff. de re iud. & in l. recuſare. §. ſi. et ibi de. Ale. in 2. & 3. colum. ff. ad Treb. domi. Fraciſci. de Are. in conſil. ſuo 106. quod inci. Præſupponitur. in 13. col. Et dicitur cā ardua, quādo q̄ritur de ſtatu perſonæ. vel de ſtatu liber tatis, vel ſubiectionis, vel de magnis reb. arbitrio iudicis, ſecūdum Bal. in c. edoceri. de re. ſcrip. et in c. ex ratione. in 2. col. de ap. Quòd etiā in ter cauſas arduas eſt omnis cauſa famoſa. Ita Bal. ibi, de quo etiam per Ioan. And. in d. c. querelam. per Arch. in ca. ſi agrotans. 5. q. 3. Anto. de But. in cap. ea quæ. de offic. arch. ꝓ Imo. in d. l. qua*

curatori, excusatur citatus eū nō mittens. Bal. de pace Conſtan. in uer. ſnīæ quoque. Dicit tamē Bal. in l. oēs. § ſi uerò apparitor. ult. col. C. de epi. & cle. ꝙ citatus, ut rūdeat ſuper crimine, non poſſet ſe excuſare, dicēdo. Timeo puniri, iō locus nō est tutus. ¶ Tertio no. 7 ꝙ † ētſi, ꝓcuratori locus ē tutus, ſi tñ ci tatus timet inferri uim cāæ, nō tenet mittere, ꝓcuratorē. Ang. & Ioā. Imo. * ubi ſ. ſed hic ē dubiū, ꝑid qđ est dictū ſupra poſt Maria. in prima aduertēria. 9 ¶ Quartò a not. ꝙ † ēt ſi cā est ardua, uſ ꝙ citatus teneat mittere, ꝓcuratorē, per tex. in c. cū olim. de teſti. in uer. partibus, uel ꝓcuratoribus. q̄uerba in nuū ſufficere locū eſſe tutū, ꝓcuratoribus, uel logtur, in cā ſtatus, & ſic ardua & hoc nō ꝑſiderauit Phil. Īd. c. ex parte. nec alij in d. l. de ætate. Poſſet dici, ꝙ exponat, procuratoribus, puta, ſi eos mittere uoluerit. uel dic, ut tenet ibi Frāciſ. Aret. poſt Hoſt. ꝙ ī3 in casis arduis nō teneat, qs mittere, ꝓcuratorē, c. querelā. cū ibi notatus. de, ꝓcu. tamē fallit, ubi citat ad locū nō tutum qa tenetur mittere, ꝓcuratorē, ſi loc⁹ ē tut⁹, ꝓcuratori, & ita uſ firmare Maria. in dic. rub. de dilat. fol. 43. uer. quinto q̄ro ꝓ dic. l. Papinianus exuli. ¶ Sed reuera iſte pūctus est difficilior cæteris pp tex. in dic. capi. ex parte lo 1. de app. in uer. tu, uel tui, ubi uſ aperte probari, ꝙ ſi locus nō est tutus procuratori, ſed dño, nō tenetur dñs cōparere, & ecōtra ſi est tutus procuratori, ſed nō dño, nō teneē, cōparere, qa dicēdo, tu, uel tui, poteris appellare, ſuſſicit. n. uerificaē unā ex alternatiuis, de reſcript. c. inter cæteras. & ſic uſ, ꝙ locus debeat eſſe tutus ut riqne ſimul, & ſufficit, ꝙ in uno ſit timor. & iſta ꝓtā ter firmat ibi Phi. in 2. notabili, col. 7. poſt Abb. & Imo. Nec mireris, ꝙ ſi nō est tutus ꝓcuratori, ſed dño, adhuc dñs nō teneat cōparere, qa ī cā ciuili nō teneē cōparere ꝑſonaſr. c. 1. de iud. in 6. Ergo beneficiū ſibi a lege ꝓceſſū de cōparēdo per procuratorē, nō dēt ei auferri. regula, indultū. li. 6. Vnde ſi ꝓcuratorē mittere nō pōt, nō tenetur ipſe ire. Et idē uſ gl. sētire in c. bonæ. lo 1. in uer. ſecure. de elec. & facit gl. ī c. ſiue ꝺ ꝓiug. 33. q. 2. Voluiſſem, ꝙ iſti rñ diſſent ad dic. c. cum olim. in uer. partibus, uel ꝓcuratoribus. & ad d. l. Papinianus exuli. & ad l. ſed & ſi ꝑ ꝓtorē. §. 1. ff. ex qb. cauſ. mai. in uer. potuit ꝓcuratorē relinquere. Quæ iura uidentur uelle, ꝙ nō excuſetur ille, q pōt ꝓcuratorē mittere. Iō cogitabis uſque ad ſequētē lectionē. Pōt dici ad c. cum olim. ꝙ ſufficiat locū eſſe ſecurū procuratori, ſi dñs non curat opponere, uel fortè illud ꝓcedit, qa iā in dicta cā fuerit ibi ꝓſtitutus ꝓcurator. Et ita rñ det Maria. ī d. rub. de dila. Hoc modo nō ꝓcedit, qđ dicit ibi Hoſt. limitādo ualde d. c. querelā. ut nō habeat locū ī citato ad locū nō tutū. Et certè, ſi illud ēt uerū, eſſent duo ſpecialia in illo c. cum olim. Primū, ꝙ in cā ardua, qualis erat ibi cā ſtatus, teneret qs mittere ꝓcuratorē. Sed ò, ꝙ ſufficeret locū eſſe tutū, ꝓcuratori, cōtra d. c. ex parte. ad l. Papinianus exuli. & alia iura, q̄ dñt, imputandū eſſe impedito, ſi nō reliqt aut nō mittit, ꝓcuratore. Rñdet Imo. in d. c. querelā. 4. col. uerſi. 2. caſu & in l. q̄ſitū. ff. de re iudi. ꝙ loquuntur in citato impedito impedimēto facti, qñ ī pedimētū est neceſſariū, ſed nō, ꝑbabile, ut est in relegato, qa talis teneē mittere ꝓcuratorē, vt latius ꝓcū, Et iſta nota, tāquā nouiſſima. ¶ Quarta ꝯclusio. Dū† dr̄ in iſto tex. nō eſſe fidendū literis ſalui ꝯductus, ītellige, qñ dātur ab hoſtib⁹. ſecus, ſi dātur a iudice, qa ꝑ illas tollit plenè cā timoris. Sal. ī l. reos. uer. expeditis ꝓtrarijs C. de accuſ. dicēs, ꝙ ſi qs hēt mādatū, ꝙ absēte ad ꝓponēdū excuſatiōes, qa timet inimicitias, pōt iudex illi offerre ſaluū ꝯductū, & ſic poterit uenire. Intellige, dū mō ī illo loco ſoleāt ſeruari a ſubditis, & a iudice tales literæ. Imo. in l. pē. §. ad crimē. 38. col. uer. ī tertio caſu. ff. de pub. iud. ubi ita limitat Sal. & ibi ēt ſequit dicta deciſionē Rotæ de ſaluo conductu ducis belli. Et eius dicta reaſſūmit Maria. in c. ueniēs. col. 78. ibi, ſed pone. dicit ſtatutū. de accuſ. ¶ Quinta ꝯclusio. Si familiares alicuius potētis inimicanē citato, nō teneē cōparere, ēt ſi aliter de odio potetis ſn ꝓstet. Old. latè ꝓſi. 43. 2. col., ꝑbās a fortiori de eo, ꝙ dr̄, citatū nō teneri cōparere ad locū in honeſtū, l. ſi cum dies. §. pē. ff. de arb. arg. u. de periculo famæ ad periculū uitæ. ſicut ēt obligat⁹ ad ſtādū in loco pōt recedere timōre periculi, l. habitatores. §. j. ff. locati. Subdit elegāter Old. ꝙ ſi locus iudicij ēt ſecurus, tñ eēt periculū in loco per quē citatus est iter facturus. nō tenetur cōparere. Quod no. Maria. in d. c. ueniēs. Sed ultra ipsū est textus clarus hic uer. nō, ni ſi per diſtrictū eius. & dicit Maria. in rub. de dila. fol. 43. ꝙ ſi acceſſus ad locū eſſēt multiplex, nō ſufficeret, ſi ꝓbaret unū acceſſum nō eſſe tutū. Sed neceſſariū est, ꝓbare, ꝙ nullus ex illis acceſſib. est tutus. qđ dicit bñ notā dū ī practica tā, p actore, q̄ pro reo. Et ad hoc de itinere ſecuro est gl. in cle. j. ī uer. ſecuritate. de fo. cōp. & tex. ī c. ueniēs. de accuſ. ī uerb. uiarū. & ibi Mari. in 5. no. & ī c. 11 de cætero. de ſen. exc. ¶ Sexta ꝯclusio. Intēperies † aeris excuſat citatū, tāquā locus nō ſit ſecurus. Bar. alias ī l. recuſare. §. ſi qs alio. ff. ad Treb. ꝓ c. ad ſupplicationē. de re nū. Est gl. ī c. cōis filius. 23. dis. & tex. in c. quorundā. 74. dis. & ī l. 2. §. pē. ibi, uel aliqua fortuita calamitas. ff. ſi qs cau. ꝓ quē tex. Gregorius XII. Se excuſauit, quare nō uenit ad cōciliū Piſanū, timēs grauitatem cęli Piſani, ſm Maria. ī d. c. ueniēs. & ī d. rub. de dila. Facit gl. ī cle. ne in agro. §. ad finē. ī uer. rōnabili. de ſta. mo. ubi intēperies aeris excuſat a reſidētia. Facit gl. 2. ī c. ſi uerò. lo j. de iure iu. ubi excuſat a periurio. Facit, qđ no. Bart. ī l. ab hoſtibus. §. ſed ꝙ ſimpl⁹. ff. ex q. cau. ma. ubi excuſat a curſu ꝑſcriptiōis Notaui de ꝑſcrip. c. cū ſi liceat. & Ab. eo. ti. c. ex trāſmiſſa. & ibi dixi. Facit d. c. ad ſupplicationē. ubi excuſat renūciātē bñficio. Facit glo. 2. d. c. quorūdā. ubi excuſat uolētē reuerti ad primū bñficiū, a quo fuit trāſlatus ignorās malignitatē aeris ſecūdi bñficii. Dixit tñ Io. An. ī d. c. cū dilecti. & ibi Bu. ad fi. ꝙ ſi tpe peſtis reddiſt iusī loco, excuſat citat⁹. Sed Ab. ibi, puto, ꝙ ſi aeris. limitat hoc, niſi aeris corruptio & cōplexio citati minarenē periculū mortis. De quo dubito, qa ſicut dixi in d. c. ex trāſmiſſa. ubi Abb. ēt tāgit d peſte ꝓtextu fatorū: fateor, ꝙ qñ medici dñt aerē corruptū, vel ēt peſtis ꝓtagioſa multū iā inualuit, ſit ſēper ex cusādus citādus, nec facilè qs pōt cognoſcere, an ſua cōplexio, vel ꝙuerſatio ſit tuta, niſi experiatur, experiri aūt tutius & facili⁹ ſua detur, q̄ fiat, qm̄ periculoſū est. Tamē cogita, qa Ale. in d. l. de ætate. ſeqtur opi. Abb. ¶ Septima ꝯclusio, Citatus 12 † ad locū nō tutū melius facit & tutius, ſi mittat excuſatorē ad allegandū de loco nō tuto, & ſi nō admittitur

eius exceptio,ſeu recuſatio, tūc à repulſione pōt appel-
lari:& hoc,vbi recuſanti & oībus eſſet locus ſuſpectus,
qa in eo morarent inimici Rei.Rot.de appellat.5.in an
tiqs quaſi ſentiat in illo ver.& oībus,ꝙ ſic eſt ſuſpect⁹ re
cuſanti,nō oībus puta nō ꝓcuratori . ꝙ tunc excuſatio
nō ſit bona,qđ eēt ꝯtra p̄dicta . Et de hoc,an iſte citatus
potuit ſtatim appellare ab aſſignatione loci nō tuti, an
verò ſit neceſſe,ꝙ priùs proponat excep. corā iudice,ſi
p̄t,per ſe,vel ꝑ aliū,vide Inn.& Io.And.ꝯtrariātes ī d.c.
ex parte,quos ꝯcordat Inn.ī d.l.đ ætate.& ibi Alex.Etſi
notoriū eēt,locū eſſe tutū,prout erat in caſu d.cle.paſto
lis.ver.Piſana.de re iud.nō tenet quis mittere ēt excuſa
torē,vt ꝑ Abb.in d.c.ex parte.in fi.in cle.appellāti. đ ap
pell.ita limitādo gl.ibi,vt latius reaſſū
pſi,de reſcr.c.cū ordinē.¶Octaua cō-
a cluſio.Stat̄ a iuramento † dicētis ſe nō
13 ſperare ꝯſequi iuſtitiā in partibus.Ro
ta de reſcrip.55.& de proba. 20. in an-
tiquis,de reſcri.7.in nouis,qa ea,q̄ cōſi
ſtūt in animo,vel mēte alicuius,aliter
probari nō pn̄t.Dixit tn̄ Egi.Belle.cō-
cluſiōe 45.exceptio,&c. ꝙ ꝯtra reſcri
ptū fundatū ſuper perhorreſcentia.p̄t
opponi nō perhorreſcētia, qa ſi impe
trator tenet̄ cā ꝓbar̄,c.ſtatutū. §. cum
verò de reſcrip. in 6. ita l3 aduerſario
probare ꝯtrariū,ꝑ regulā,nō dēt acto-
ri.li.6.maximè, qa ꝓbatio iuramēti ē
leuis & eſt extraordinaria, & l3 exci-
piēs alleget negatiuā, & dicat ꝯtra id
qđ đ pēdet ex aīo, tn̄ ꝑ indicia & facta
exteriora p̄t ꝓbar̄ falſitatē allegata ꝑ-
horreſcentiæ,puta,ſi reus ꝓbat actorē eſſe pˀoīa in par
tibus,vt ī ciuitate ꝓpria potētiorē, tūc enim timor eēt
vanus & reijciēdus,arg.l,nō ē veriſimile.ff.qđ me.cauſ.
14 ¶Nona ꝯcluſio,Quāuis† locus ſit ſecurus,citato, tn̄,ſi n̄
hēt ibi bonū ſtatū,puta ſi citat̄ Guelph⁹,vbi regnāt Gy-
bellini,nō tenet̄ cōparer. gl. in c.ſtatutū.§.j. in verſ.nō
audiens.de reſcrip.in 6.Et iō dicit Ang.in l.2. §. ꝙ dixi-
mus.ff.ſi qs cau.ꝙ exititij terrarū nō tenent̄ cōparere ī
loco,vn̄ ſunt expulſi,nec ambulare ꝑ loca eorū , à qbus
ſunt expulſi,Alleg.Iac.de Are.in l.Fulcinius.§.qd ſit la-
titare.ff.ex q.cau.in poſ.ea.& gl.in d.c.ſtatutū. Et qn̄ bā
nitus poſſit citari,& de practica faciēdi cū ſecurū, vide
Io.An.in Spe.in 3.parte,in d. tit.de accuſ. quē latiſſimè
reaſſumit Nellus in tractatu de bānitis in prima parte
primi tpis,q.3.& aliqd ꝑ dom.Mari.ī c.cum ꝓ cā. in fi.đ
ſent.excō.& in d.rub.de dila.fol.24.ver.26.q̄ro.Et adde
ꝙ ſi ciuitas citati eſt inimica loci , ad quē qs citat̄,nō te-
net̄ cōparere, Ab.in c.cum R.de offi.dele.ꝑ illū tex.ſin
15 gularē. ¶ Decima & vltima ꝯcluſio difficilis, l3 † exce
ptio loci n̄ tuti ſit dilatoria , tn̄ p̄t opponi qn̄cūq; ēt poſt
lit.ꝯteſ.qa hēt grauamē ſucceſſiuū,& mometaneū. Ar-
ch.3.q.8.in Summa,ꝙ dictū ꝑ elegāti extollit Alex. in
d.l.de ætate.dicēs, approbari à Bald.in l. perēptorias.C.
ſen.reſcin.nō poſ.& ꝑ But.& alios in c.dilectus, lo 2.de
reſc.vbi alleg.Arch.3.q.9.c.hortamur.Secūdū eū tn̄ Ar
ch.hoc nō ponit in dicta ſumma ſm̄ Bn̄di. ī d. c. horta-
mur.dicēs,ꝙ ſi reus citatus ad locū nō idoneū, vel ſuſpe
ctū,ſemel rn̄derit,tn̄ ſi iteratò citet̄ ibi , poterit excipere
de loci incōgruitate ēt poſt lit.ꝯteſt.tn̄ in prima inſtātia
in qua cœperit rn̄dere,nō poterit opponere. Et intelli-
git primā inſtātiā tpis , q̄ durat ab hora primæ cōpara-
tionis vſq; ad datā licētiā partibus reuertēdi domū , qa
ſi nō poſſet opponere , ſemel grauatus iterū grauaret ,
Allega. Vinc.in dicto c.cum dilectus. Et idē de excep.lo
ci.tenet Arch.& Dom.ī c. ſtatuimus lo 2.de off.dele.in
6.Spec.de app.§.reſtat.ver.& no.ſm̄ Vinc.Et poſtea ſub
dit,ꝙ ab interlucutoria,q̄ ꝯtinuè grauat, tādiu appella-
ri p̄t ēt poſt decēdiū,quādiu durat grauamē, quia oī die
grauat̄.Idē de exceptione loci ſuſpecti,tenet Spe. de ci-
ta.§.1.in verſ.qd ſi reus.& But.& Imo.in c. exceptionē.
de excep.& Lud.in l.recuſare.§. ſi qs alio. ff. ad Trebe.
& Imo.in cle.1.2.col poſt Pau.ibi,de for.cōpe. & Pau.đ

a Statur. *Adde quòd iſta dictrina do. de Rota eſt bona,quando ille, qui vult iurare, non eſt periurus, per tex.in ca.par uuli.22.q. vl.qa talis amiſit omnē facultatem probā di per iuramentū. Ita Roma.in l. ad monendi. ff. de iu reiu. Et no .quia iſtud ſeruiet tibi ad multa,quando iuratur.*

Caſ.ꝯſi.25.3.col.But.Imo.& optimè Phil.ī d.c.ex par.lo
j.& ibi tex.clarus.ī ver.quoties.Et iō dixit Ang.poſt Bal.
in l.1.in prin.ff.de ferijs.ꝙ citatus tpe feriarū,q ī prima
cōparatione nō oppoſuit,p̄t in ſecūda opponere de fe-
rijs.Nec obſt.ꝙ lite n̄ ꝯteſt.nō ꝓponit̄ dilatoria , qa verū
eſt reſpectu effectus iā ꝯſummati, nō reſpectu ꝯſummā
di,ꝑ tex.ibi in ver.alterutro,& ſequit̄ Ibi Alex. in §. 1.2.
col.& idē Imo.in c.fi.in fi.de ferijs.Vn̄ dicit Imol.in d.
c.ex parte.hāc eſſe rōnē,quare exceptio loci nō tuti to-
ties p̄t opponi,quoties qs citat̄.Simiſr dicit do. Ant.ī d.
c.dilectus.nō poſſe allegari meliorē rōnē iſta,quare fit,
ꝙ excōicatio in vim dilatoriæ pōt opponi poſt litē cō-
teſt.niſi,qa periculū quotidie iterat̄, & eius verba in hoc
extollit Ana.ī c.qa fruſtra ibi,ꝑ hoc ēt,đ vſuris.c. meri-
to.Imo.ī cle.vnica.đ exce. reprehēdit appellātes excōi
cationē exceptionē anomalā , qa imo ſequit̄ nām alia-
rū quotidie grauātiū,& iō Bal.c.de teſti.ī fi.de teſti. dicit
hāc eſſe rōnē,quare ꝯtra bānitū toties pōt excipi , quo-
ties facit citari,ētſi nō ſemꝑ fuit exceptū. Et iō dicit Bal.
in l.2.an̄ mediū.ver.2.q̄rit̄.C.de epiſco.audi.& in l.1.cir
ca fi.C.ſen.reſcin.nō poſ.& Moder.in li.maleſi. fol.177.
in prin.& Matth.de Matthe.in tract.de carcere, & Bal.
in l.2.ꝑꝑ gl.2.ibi,C.de ſerui.& aqua.ꝙ l3 à captura,vel p̄
cepto de capiēdo nō fit appellatū intra decēdiū, tn̄ ſi re⁹
ſtat in carcere,adhuc pōt appellare,qa in hoc ſucceſſi
uo grauamine quotidie grauat̄. Simiſr dicit Bal.ī l. ele-
gāter.§.ſi qs poſt.2.col.verſ.q̄ritur,qđ ſi poſt litē ff.de ꝯ-
dic.indeb.ī apoſtil.ꝙ l3 dilatoria ſuperueniēs poſt lit. ꝯ-
teſta.debeat incōtinēti opp.c. inſinuādæ.de offi.delē.tn̄
fallit in exceptione habēte cām ꝯtinuā & ſucceſſiuā,vt
ꝙ nō audiat̄ bānitus.Et ſūt aurea verba. Ia. But. ibi ſm̄
eū.Simiſr dicit Lap.alleg.88.Cōe Florētiæ,ꝙ ſemel tra
ctus vltra dietā vnā,q in illo actu nō oppoſuit,pōt ī alio
opponere.Alleg.Hoſ.ī d.c.dilectus.Simiſr dicit do. An.
in c.ex parte.de reſti.ſpol.qn̄ læſio quotidie originat̄,vt
in cā mr̄moniali,in qua quotidie fit offenſio aīæ, ſēper
p̄t peti reſt.ī integ.ēt poſt quadriēniū.Simiſr dicit Bal. ī
l.ei⁹.circa med.C.de ꝓba.ꝙ l3 defenſio,nō fiat ex inter
uallo,tn̄ durāte offenſiōe ꝯtinua p̄t fieri defenſio. Et dr̄
incōtinēti ꝑꝑ offenſionē hodie imminētē . Et pulchrè
dicit Bal.ī c.literis.1.col.de reſt.ſpol ꝙ hoſtes publici,q
latrocinādo inuadūt caſtra aliena,pn̄t expelli ēt ex īter
uallo,cū ſint ī ꝑſeuerātia delicti.Et ad hoc no.glo.ſi.ibi.
Ad qđ vide tex.gl.& Bar.in l.3.§.cū igit̄.ff.de vi & vi ar.
cū ꝯcor.de qbus ibi in apoſtil.Alex.Quinimò do.Ant.
ꝯſ.22.Viſis pūctis.ꝑꝑ dicta Doc.in d.c.dilectus.attētauit
ꝙ p̄latus,q recipit pēſionē rei malè alienatæ ab emphy
teuta,pōt hodie deſiſtere & priuare eū , quaſi ēt hodie
res ſit ꝯducta.Et dicit videri quaſi caſū đ loca.c.potuit.
vbi imponit̄ pœna emphyteutæ,niſi clerici ſatisfactiōi
ꝓuideat.Ergo pœna nō ſolum ſurgit ex momento alie-
natiōis,ſed ex ꝯtumacia nō corrigēdi errorē . De quo
tn̄ ī ſpē vide Bal.& Imo.ī l.Mæuius.§.duobus ff.de lega.
2.& Imo.in d.c.potuit.cū ꝯcor.Et iſta no.q a ſūt de ho
nore lucrādo.¶Sed ꝯtra ꝯcluſionē & p̄dicta tenet Car.
& Per.de Anc.in d.c.dilectus.qa imputat̄ non excipiēti
tꝑe debito,c.paſtoralis. de excep,nec ē nouū grauamē ,
ſed potius ꝯſequētia primi,& ſeqtur ibi And. Sic.rn̄den
do ad l.j.ff.de ferijs.& fuit rn̄ſio Raph. ibi, quā Alex. nō
ſeqtur ibi ī §.j.2.col.Adducit ēt , qa tutus tali exceptiōe
ſucceſſiua poſſet tardādo eā, valde fatigare partē in ex-
penſis.Ad iſtud dic,ꝙ ꝯdēnabit̄ in ipſis,per tex. ī c.exce
ptionē.de excep.q nō ponit ſpāle in ex cōicatione , ſm̄
Imo.ī c.īter monaſteriū.de re iud.Itē rn̄det ad doctrinā
Iacobi But.ī l.adulterā.C de adul.ꝙ illud eſt in odiū bā
niti.Dic iſtā rn̄ſionē inferre,ꝙ per iudicē opponi p̄t, nō
per partē.Rn̄det ad d.c.ex parte in ver.quoties.ꝙ loqui
tur in loco nō ſecuro, quo caſu imcūbit iudici ꝓuidere
de loco ſecuro,q̄ rn̄ſio nihil valet, vt vides , cùm nō ſit
dare rn̄ſionē ſpecialitatis in loco nō ſecuro magis,q̄ in
alijs grauaminibus quotidie germinātibus nouū graua
16 men.¶Vltra† iſtos adde Card.in cle.1.in fi.princ.de for.
cōpe.vbi idē tenet.Itē facit,quia dānatus vltimo ſuppli
cio ſtatim eſt ſeruus pœnæ,l.qui vltimo.ff.de poe. & tn̄
ſolum

ſolū intra decē dies pōt appellare.Bar.ibi. idē ī dānato
de furto,l.nō pōt.ff.de furt. & tn̄ nō appellat poſt decē
diū.Bar.in l.furti.ff.đ infa.& ꝑꝑ hoc illud,qđ dictū eſt s̄.
de carcerato,olim diſplicuit Alex.ī l.inficiādo.§.infans.
ff.de fur.In apo.tn̄ ipſū ſequit̄ in d.l.j.ff de ferijs.¶ Saluā
* da eſt cōis * opi.duobus modis. Primo ex glo. aurea in
cle.ſæpe.in uer.partibus.de verb.ſig.ꝙ in iudicialibus,q
ꝯſentit tacitè ī vno actu,nō ꝯſentit in alijs:& eā extollit
Ab.in c.qm̄.vlt.col.de ꝓba.& in c.p̄ſentiū.de teſti.& in
c.ſi qs cōtra.de for.ꝯpet.& Pau.cōſi.55.Vnde dicit Inn.
in c.cùm veniſsēt.quaſi in fi de teſti.& Bu. in c.cū olim.
de cēſi. ꝙ tacita renūciatio in vna inſtātia nō nocet in
alia.Et iō in propoſito ꝯſentiēs ſæpe actui reiterato,&
quotidie nouiter grauāti nō cōſentit grauamini ex ea-
dē uia hodie oriēti, ex quo tn̄ præſumit̄ ꝯſenſus, quātū
tacet.Vn̄ hodierna reclamatio non ꝯcernit p̄terita gra
uamina:ſed hodiernū,cui nihil nocet p̄teritus ꝯſenſus,
q nō cogitauit fortè de futuris.¶ Saluat̄ ſecūdò dicta ſe
cūda opi.ex tribus delaratiōibus. ¶ Prima declaratio:
dū modò appellās dicat ſe appellare ex grauamine ho
dierno:tūc.n.ē ītra 10. dies:ſec⁹ ſi diceret de p̄terito:qa
ad illud lapſū eſt decēdiū.Ita docet Imo.poſt Bu.ī d.cle.
cām.Et eſt magna & vtilis limitatio p̄dictorū, ſm̄ Phi.ī
d.c.ex ꝑte.¶ Scđa declaratio Dū modò verba diſpoſi-
tiōis ꝓcedētis exceptionē fundēt ſe ī cā tractatus ſucceſ
ſiui & reiterabilis:puta,talis nō audiat̄, vel n̄ trahat̄. Ita
loquit̄ Vinc.& ſequaces ī d.c.ex.ꝑte.Secus,vbi ius oppo
nēdi ſequit̄ īmediatè ex cā momētanea:puta, allegatio
iudicis: qa eo ſemel approbato extincta eſt exceptio ſu
ſpiciōis,c.inter monaſteriū.de re iu.c.inſinuāte.đ of.de
le.Ita do.Ant.ī d.c.dilect⁹.ibi, puto ponderādū. Quē re
fert & ſequit̄ Dom.ibi. ¶ Tertia declaratio:Vbi ius op
ponēdi ēt de actu reiterabili fuit reuocatū in dubiū, an
cōpeteret,vel nō, & pronūciatū,ꝙ n̄,nec appellatū : &
tūc ceſſant oīa prædicta.Ibi But. in repe.c.j de reſcr.ī 6.
quē extollit Dom.ī d.c.dilectus.docēs accuratè practi-
cā p̄cludēdi has exceptiones,vt ſem ꝑ facias pronūciar̄
ſuꝑ illo iure,quo cauſat̄ talis exceptio,ꝙ caſus ille non
ſubſit. Adde Rotā de reſtit.ſpol.4.in antiquis,q̄ dicit , ꝙ
ēt poſt x.annos ſpoliatus appellare poteſt, niſi ꝑ diffini
tiuā,aut interlocutoriā hoc acciderit.Et hæc duo adde
ad d.Phil.in d.c.ex parte.4.col.ubi. alle.Bal.in Spe.de ap
pel.ꝙ ſi iudex pronūciat,vel locū tutū, vel quē iuſtè car
ceratum,nō appellat poſt decendiū.Idē,ſi pronūciauit
bānitū audiēdū.Bal.ī c.de teſti.in fi.de teſti. Et iſta limi
tatio tollit motiuū s̄. factū de dānato vltimo ſupplicio.
¶ Fortiter obſ.huic doctrinæ c.cōcernationi.de app.in
6.vbi ita trāſit ī rē iud. grauamē extraiudiciale,quo nō
fert̄ ſnīa,ſicut iudiciale. Ergo ēt iudiciale deberet trāſi-
re in rē iudicatā,l3 nō pronūciet̄.Itē aſſignatio loci hēt
vim interlocutoriæ.Eſt.n,vox iudicis faciēs ad cām.Er
go interlocutoria,Gl.ī §.omnē.ī Auth.de litigioſis. Er-
go ſatis eſt pronūciatū ſuꝑ eo.propter hoc Imo.ī d.cle.
cām.reprobat,quod dr̄ de loco nō tuto. rn̄dēs ad dictū
d.c.ex parte.nec ad p̄dicta approbata ab ipſo ibi , & ī d.c.
dilectus.Nec de hoc motiuo fit mētio ab alio,quē uide
rim . ¶ Cogitabā dici poſſe , ꝙ qn̄ qs fuit ſimpſr graua-
tus,nō ꝑ expreſſam interlocutoriā declarātē eū nō gra
uari, ſed ſimplici citatiōe,tn̄ nocet ꝯſenſus,quantū du
rat illa ꝯparitio.Arc.in d.c. hortamur.gl.in d.cle.ſæpe.
Iō ab alijs appellabit.Sed ſi expreſſe fuit declaratū , ex-
ceptionē n̄ ꝯpetere,& ipſe acquieuit,illud acquieſcere,
non pōt referri ſolū ad unū actū cōparitionis , ſed ſicut
interlocutoria reſpicit omnes,ſic acquieſcentia, & ci-
tans ſimpliciter nō intēdit declarare locū tutū,vel nō ,
ſecus,ubi ſuper hoc ꝓnūciat. Præterea non eſt uerū,ꝙ
aſſignatio loci non tuti habeat vim interlocutoriæ,ut ꝑ
Pau.di.ꝯſi.26.dicentē pulchre, ꝙ licèt facere aliquē ca-
pi,ponere in tenutā,citare ad locū non tutū,& ſimilia,
poſſunt dici interlocutoriæ.Gl. in uerſi.ſententiarū.in
l.cū. clericis. C.de epiſ.& cleri.tn̄ nullo modo habēt in
ſtar diffinitiuæ,vel interlocutoriæ, quia non declarant
aliquod dubiū. Alle.Arc.in d.c.concertationi. Et ideo
iſtud grauamē citatiōis,uel ſimile,cùm n̄ ſit declaratio

non tranſit in rem iud.adeo ꝙ ſemper intra decēdiū qs
nō poſſit ꝯqueri ēt poſt primū decēdiū appellādo à gra
uamine recēti,ut s̄.& hæc nota.Quia non reperi diſcuſ
ſa,& tn̄ de p̄dictis quotidie clamat̄ ī iudicijs & ī ſcholis.

SVMMARIVM.

1 Exceptio firmat regulam in alijs caſibus nō exceptis.Hanc regulam limitat multipliciter.
2 Epiſcopus ſi cōceſſit vicario, vt poſſit ea quæ ipſe epiſcopus poteſt, excepta collatione beneficiorū,an per hoc poſſit illa, quæ aliàs nō veniunt in generali commiſſione. & num. 3.
4 Exceptio ſicut nō ampliat regulam,ita nec reſtringit eius ſignificatum . Receptio teſtium periturorum quibus modis ſit priuilegiata.Poſt num.4.verſi.& vt intelligas.
5 Teſtes valetudinarij qui dicantnr.
6 Mulier prægnans dicitur,quaſi valetudinaria.
7 Citatio poteſt omitti in receptione teſtiū, quando actor non audet conuenire eum propter eius potentiam . Et adde ad huiuſmodi intellectum,num.8.
9 Abſens,uel præſens quis dicatur.vide num.10.
11 Abſentia quæ dicatur digna reſtitutione, aut excuſatione.
12 Acceptans beneficiū ſibi collatum videtur per quaſi contractum ſe obligare ad adminiſtrationem eius.
13 Citare an ſolus Papa poteſt per citationes affixas in locis publiciis curiæ,&c.
14 Citatio per edicta,in quibus caſibus ſit permiſſa,& in quibus nō.
15 Carens malitia & dolo ad citationem impediēdam, an arctetur edicto,de quo hic.
16 Practica cle.j.de iud.tractatio per ſex notabilia dicta expenſa.& num.17.18.& 19.
20 Citatio per edicta an debeat eſſe trina,vel vna pro omnibus.
21 Cauſa beneficialis an exigat ordinem iuris.Et ibi,qualiter procedatur contra beneficiatum abſentem,vt veniat reſidere.Poſt nu.21.verſi.Circa practicam.
22 Clericus priuatus propter non reſidentiā,docto de impedimento, reſtituitur.
Citatio vna non poteſt fieri pro omnibus ,quando agitur de pœna incurrenda.Poſt nu.22.verſi.aduerte tamen.
23 Clericus vagabūdus poteſt priuari beneficio etiam non requirente reſidentiam.Et quid,ſi neſcitur,vbi ſit talis beneficiatus.
24 Mors qualiter probatur.

APITVLVM V.

QVoniam frequenter. ¶ In quan
tū do.Ab.in 1.no.& ſuꝑ gl.1. poſt illas qua
tuor regulas no.iſtū tex.cū gl.ad naturā re
1 gulę & exceptiōis.Tene mēti illud,ꝙ† ex
a ceptio firmat regulā in alijs caſib.non exceptis a : & eſt
etiā tex.ī l.nā ꝙ liquide.§. fi.ff.de pen.
lega. vbi ſi lego penu p̄ter vinū, venit a
oē penu: qa illa exceptio firmat regu
lā.Sed ſi dico,lego penu,& excipio vi
nū , qđ habeo Romę.ꝑ hāc exceptio-
nē videor legare ſolū penu, qđ habeo
Romæ,& ſic exceptio đclarat regulā.
& illū tex. alle.gl.4.ī c.cordi. de ap.ī6.
& eſt tex.ſingu.ſm̄ Imo.in l.filio.ff.de
iniu.irrit.teſta.Ad idē tex. in l.quæſitū. §. deniq;.& ibi
Bar.ff.de fun.inſtr.& in l. legata inutiliter.in prin. & ibi
Bar.ī fi.ff.de leg.j.& ī l.Lucius.§. plurib.ff. ad Treb.quē
Ang.dicit eſſe meliorē de corpore iuris, in l.j.ff.de reg.
iu.& no.Dy.in rub.de reg.iu.in 6.ad fi.ibi , itē qa exce-
ptiōes.Et iō dixit Do.poſt Lap.ī c.q ad agēdū.§.1.ad fi.
de ꝓcu.in 6.Qđ,ſi do ꝓcuratori mādatū ad agendū cū
clauſula,ꝙ poſſit oīa,q̄ ego poſsē,excepto, ꝙ nō poſſit
iurare de calūnia,vel iuramentū deferre, iſta exceptio
operat̄,ꝙ pōt expedire alios caſus requirētes ſpāle man
datū.Similiter dicit Bal.in l.1.§ excipiunt̄. in fi.ff. de fe
rijs.ꝙ ſi ſtatutū inducēs ferias excipit tres caſus, quibus
poſſit reddi ius tꝑe feriarū,oēs alij caſus etiā ſimiles ſūt
excluſi.Et dicit Bal.in l ita nobis pudor.C.de adul. ꝙ ſi
dicat ſtatutū,ꝙ cōtra inſtrm̄ non poſſit opponi,niſi ta-
lis & talis exceptio, nulla alia poterit opponi etiā, ſimi

Nō exceptis. *Adde idem tenentem do.Soc. conſi. 25.incipi. Dom. Frā ver.14.circa mediū , in prima par.char. 49.*

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

lis: de quo p Sal. ibi. & Bar. ī l. j. §. & parui. ff. qđ vi aut clā. & p Bal. q idē dicit ī l. itē videdū. §. fi ff. de pe. her. & Im. ī l. fi. ff. à qb. ap. nō lic. & ſoleo tāgere ī c. ex pre. lo 2. ff. de
2 off. dele. ¶ Iſta † & his ſimilia limita attētè trib. modis. Primo, ut habeāt locū in his, q̄ alias ꝓprehēdunt̄ ſub regula, aliàs nō. q a l3 exceptio firmet regulā ī caſib. nō ex
a ceptis, ñ tñ eā dilatat a plus, q̄ ꝓprehen
a Dilatat. *Adde idē tenētē do. Soc. cōſ. 47. inc. In prī. p̄ſentis cōſultationis. circa prin. 2. col. ī. p. char. 89.* dat nā regulæ. Bar. ī l. gñali. §. vxori. ff. de vſufr. le. p illū tex. vbi ſi teſtator reliquit vſufructū oīum, q̄ ſunt ī domo, excepto argēto, iſta exceptio ñ facit, ꝙ videaṫ reliq̄ſſe venalia, q̄ ſunt in domo. vñ nō uenit frumētū, ꝙ eſt in domo cā uēdēdi: q a talia nō videnṫ eſſe in domo. Idē Bar. ī l. q̄ſitū. §. deniq;. ff. de ſun. inſtr. & ī l. 1. in fi. ff. de reg. iur. & Bal. pulchrè in l. his. ff. de leg. ꝓclu dēs, ꝙ ſi ſtatutū dicat, ꝙ de omni maleficio ſine ſanguine poſſit fieri ꝓcordia, excepta ꝓuſſione quadreli cū ſanguine, certe ꝓcordātia poſtea facta de ꝓuſſiōe ligni cū ſanguine nō valet: q a l3 exceptio firmet regulā, nō tñ ampliat. Vnde cū regula nihil diſponat de ꝓuſſiōe ſanguinolēta, iſte caſus remanet ī diſpoſitiōe iuris cōis, & ſic ꝓcordātia ñ valeret, nec tolleret pœnā fiſcalē, ſm eū. Tamē tu ꝓſidera ꝙ ꝓuſſio ligni cū ſanguine vī maleficiū, ut ꝓbāt verba Bart. in l. aut facta. ff. de pœ. & regula dicti ſtatuti, ꝓhibet ꝓcordiā in maleficio ſanguinolēto. Ergo iſte caſus vī ꝓprehēſus ſub regula ſtatuti, nō autē omiſſus. Similiter dicit Bal. in l. ſi cū. §. q iniuriarū. prope fi. ff. ſi q̄s cau. ꝙ ſi ſtatutū dicat, pupilli & mulieres nō accuſent, non ꝓpterea vī ſublatū ius cōe, adeo ꝙ alij inhabiles poſſint accuſare. Ita dicit Oldr. & refert Cy. ꝓ valde notabili in d. §. vxori. q a exceptio nō auget regulā, nec ampliat dictū ad illa, q̄ nō ꝓprehēderent in
b dicto ſimpliciter ꝓlato: & illū §. vxori, alleg. ēt ꝓ notabili Bal. in l. actiōe. 2. col. ibi, adde. C. de trāſa. Ad idē in c. in nra. iūcto prin. cū fi. de ſepul. quē tex. extollit ibi Ab. in c. nobis. Nā l3 priuilegiū, de quo ibi, ſup electiōe libræ ſepulturæ ſolū excipiat iterdictos & excōicatos, nō ꝓ hoc firmaṫ regula ꝓceſſiōis, vt poſſint ſepeliri impuberes, q a alio iure ꝓhibenṫ illi eligere ſepulturā, vt ibi p gl. 1. Et dicit Lud. ꝓl. 271. Viſa tota, ꝙ exceptio quorūdā iuriū regaliū firmat regulā ī alijs, vt veniat ī inueſtitura. Simiſr dixit Old. ꝓſi. 133. Factū tale eſt: dñs Vticēſis q dam dñs fecit recognitionē eꝑo in hæc verba: recognoſco tibi Vticēſi eꝑo, q̄quid habeo in ciuitate Vticenſi exceptis domibus, q̄ ſunt in loco vocato Viduaria, ꝓ hāc recognitionē nō vī recognouiſſe ab eꝑo iuriſdōnē, q̄ habet ab omnib. habitātib. in illa ciuitate, q a illa exceptio arctat gñalitatē. d. l. nā ꝙ liquidè. §. fi. & q a talis recognitio eſſet indiſcreta iterpretādo eo modo, & ꝓ eā nō poſſet acquiri dñiū eꝑo memorato, argu. l. cū de indebito. §. fi. ff. de ꝓba. vt latius ꝓ eū. & ſimile eſt, ꝙ ꝓſuluit Pet. de Anc. cōſ. mihi 174. Viſis diligenter. ad fi. & Alex. ꝓſi. mihi 28. Viſis, & accuratè, &c. pe. col. ꝙ eſt etiā nu. 174.
3 ¶ Pro † tāto dixit Pet. de Anc. in c. 2. de off. vic. in 6. ꝙ ſi eꝑus cōcedit vicario, ut poſſit ea, quæ ipſe eꝑus poſſet, excepta collatione beneficiorū, ꝓp hoc nō poterit alia, quæ alias nō ueniūt in gñali cōmiſſione, ſiue mādato, quia exceptio uenit ad diminutionē regulæ, vñ nō dēt operari augmētū, & ſic includere in ea caſus nō includibiles. Et hoc dictū extollit Brixi. in uer. exceptio. dicēs facere ad multa, & idē ſentit Domi. l3 nō decidat in d. c. 2. in fi. Pet. de Anc. firmiter in rub. de reg. iur. ī pe. col. dicēs, ſe idē tenuiſſe poſt Lap. in d. c. 2. q a exceptio non ampliat regulā ad ea, q̄ ſub regula nō includunṫ. & ſeqtur Are. cōſ. 8. in fi. pulchrè īducēs l. fi. ff. qđ q̄ſq; iur. quā uis Dom. quē ipſe nō allegat, firmet ꝓtrariū expreſsè in
4 d. c. q ad agēdū. §. j. in fi. adde ēt iſtis tex. in l. Paulus. aliàs incipit mora. ff. de vſur. quem ad hoc extollit ibi Flo. in duobus locis, ꝙ virtus ex natura exceptionis nō facit in cludi in diſpoſitione id qđ alias ſm naturā diſpoſitiōis non includebaṫ, quia de natura fideicōmiſſi eſt ꝙ hæres non habet reſtituere fructus hæreditatis, q̄n nō fuit in mora, ut ibi gl. modò teſtator dixit, ꝙ reſtitueret hæreditatē ſine reditu. Vnde cū ſtrictè appellatione reditus nō veniāt fructus, ut p gl. ibi, & in c. gñali. in uer. reditus. de elec. in 6. & p Doc. maximè Mod. ī l. diuortio. §. ſi fundū. ff. ſo. ma. & p Doc. in c. j. de ſup. negl. ꝓla. in 6. cū ſi. videbaṫ, ꝙ illa exceptio firmaret, ſecus eſſe in fructibus, & tñ ꝓtrariū dī ibi, q a illa exceptio non facit, ꝙ ueniāt fructus hæreditatis, q a repugnat natura regulę. ¶ Limita ſecūdo, niſi reperiantṫ excepti à regula alij caſus in alia parte iuris, vt hic p Ab., ꝓpter gl. in l. j. ff. de cō di. inde. Ad idē, ꝙ ipſe notat hic ſup gl. in uer. ſubtrahatur. Alle. dicta gl. bo. tex. in c. ad audiētiā. de cle. nō reſi. per quē dicit do. Ab. ibi p̄ſtari limitationē mirabilē ad il lud, ꝙ exceptio firmat regulā, q a nō ꝓcedit, q̄n mā eſt reſtringēda ſm ius, vt ſtatuta & priuilegia, q a tūc exceptio nō ampliat regulā in caſibus, qui de iure cōi nō cō prehēdunṫ. Ad idē c. cùm dilecta. de cōfir. vti. uel inuti. & ibi dom. Ab. in 5. no. dicēs, ꝙ caſus exceptus extendiṫ ex idētitate rationis, & illud, ꝙ dicit, ꝙ excep. firmat regulā, intelligiṫ niſi aliùs ſit caſus ab eadē regula alibi ex ceptus, quia quo ad illū cōſimilē excep. nō firmat regulā. Facit l. obeſt. cū gl. C. de præd. mi. ubi ꝓbaṫ hoc procedere, etiā ubi eſt dictio taxatiua. Facit. qđ no. Card. & Ana. in c. lator. de hom. ꝙ ſi dicit. ſtatutum, ꝙ homicida occidaṫ, niſi fecerit ad defenſionē ſuā, illa excep. nō firmat adeo regulā, quin etiā excludaṫ homicidiū factū ſi ne dolo etiā nō defendēdo. Et cū hoc dicto concordāt multi, de q̄bus p Alex. in l. & ſi ſeuerior. C. ex quib. cau. infa. irro. Et caue, q a circa hoc opus eſſet multiloquio, ſi enim agiṫ de inducēda fallentia ad regulā propter cauſus expreſsè à iure poſitos, tūc res eſt clara, ſed q̄n agiṫ de extendēdo caſum exceptuatū ad casū ſimilē, ibi eſt maior difficultas, in qua opus eſt videre, q̄n in mā correcta. uel ſtricta fiat extēſio, de quo vide re
b gulā negatiuā cū pluribus fallē. p Imo. b in cle. j. de elec. p Do. ī c. j. de tēp. or. in 6. & p fundiſſimè p Bu. in rep. c. fi. de ꝓ ſue. & per Im. in l. ſi verò. §. de viro. ff. ſo. ma. Dixi aliquid de ꝓſti. c. trāſlato. in fi. Et hinc pēdet veritas quorūdā dictorū, de q bus ſ. ī regula, maximè. Bal. in d. l. nobis. & ī d. §. excipiunṫ. Et cōſi dera, quia tenēdo, qđ eſt dictū de mādato vicarij, fortè nō procederet dictū Do. ī d. c. qui ad agēdū. ¶ Limita tertiò niſi exceptio ſit inepta, quia nō mutat uim regulæ ſm Pau. de Caſ. in l. in his. ff. de legi. vbi dicit, ſtatutū diſponit, ꝙ de omni inſtrō ꝓtinēte ſummā centū librarum, ſoluaṫ gabella, & regiſtreṫ, aliàs nō ualeat excepto inſtrō procu. certè valebit inſtrm legitimationis nō ſoluta gabella, quia ſtatutū non pōt uerificari, niſi in materia reducibili ad certā ſummā. Nō obſt. ꝙ exceptio ſtatuti eſt de materia nō reducibili ad ſummā, quia eſt exceptio inepta, nō ampliās regulā extra eius naturā. Propter hoc refert Bapt. de ſanc. Seuerino ī repet. l. oēs populi. ff. de iuſt. & iure. fol. 32. ſe rndiſſe in facto, Dicta ſtatutū Senis, ꝙ hñtes pacē ab offenſo ſint ſecuri p x. annos, quib⁹ elapſis ſoluāṫ omni anno duos ſolidos pro qualibet libra ſuæ ꝓdēnatiōis, exceptis furibus, homicidis, & aſaſſinis, mō quidā ꝓdēnatus ad pœnā capitis ꝓp inciſam vineā habuit pacē, rndet, ꝙ non gauderet bñficio dicti ſtatuti, quia eius regula loquiṫ in ꝓdēnatis in pecunia, vel in tali mā, q̄ę ſit reducibilis ad ſummā, illa autē ꝓdēnatio capitis non eſt talis, ergo &c. Nec obſt. illa exceptio ſtatuti, cū ſit inepta. Quod bene no. ¶ Demum † ſcias, ꝙ ſicut exceptio nō ampliat regulā, vt ſ. ī prima limitatiōe, ita nec reſtringit eius ſignificatū. Bal. in l. oēs populi. 19. col. uerſi. Sed pone, ſtatuto. Vñ ſi dicat ſtatutū, ꝙ oēs artifices poſſint eſſe de prioribus, exceptis nobilibus ciuitatis, certè artifices comitatus poſſūt eſſe de prioribus, quia locus exceptionis nō arctat locū regulę, in qua quicquid non excipiṫ, remanet ſub eius iudicio. Alleg. l. Titiæ textores. ff. de lega. j. Scias etiā, ꝙ pro regula

Fiat extēſio. *Pro qua materia vide etiam plenè do. Alex. de Imo. in conſ. 50. pe. col. 2. parte. et plenius in conſ. 284. vlt. char. 2. parte, et ī conſ. 52. Callimach⁹, & c. 4. parte, & do. Vin. Palæo. in conſt. Viſa quædam cōſtitutione, & c. quod eſt poſt. conſ. 52. Alex. de Imol. 4. par.*

gula ſemper pronūciādū eſt, niſi probet ꝓtrariū. Bal. in c. 1 §. de alie. iud. mu. cau. fa. & ita dicit notari elegāter in l. q reſtituere. ff. de rei ven. Et tene mēti differētiā inter verbū Generaſr. & Regulariter. Primū nō recipit fallētiā, ſm ſic, vt hic p Abb. Primo no. q̄ oīa no. tāquā alibi nō reducta, & cū illis apoſtillabis apoſtillā Alex. famoſā in l. gñali. §. vxori. de vſufru. l. ¶ Circa gl. ī verbo, Timeṫ. addē Rotā de teſti. 9. in antiqs. vbi dicit ꝓ iſtā gl. ꝙ ſi teſtes abfuturi ſunt recepti parte vocata & ſeruato ordine iudiciario, pōt ferri diffinitiua: ſecus, ſi eſſent recepti lite nō ꝓteſ. & iudiciario ordine nō ſeruato. q a tūc ē neceſſaria publicatio & litis ꝓteſtatio, ꝓ iſtā gl. & ſubdit Ma. hic, q ſi q̄s ſequēdo opi. Bu. hic vellet repetere iſtos teſtes p̄ſentes tpe litis inchoatæ, cautela eēt, ꝙ teſtes p̄dicti ſic deponerēt: dico, vt aliàs dixi. q̄n fui examinat⁹, vt ꝓſuluit Bar. in l. eos. ff. de falſis. de quo tñ dicēdū eſſet aliàs ſecm eū & intelligit ipſe opi. n Ab. ꝓcedere nō ſolùm in teſtib. examinatis ſemel ob timorē mortis, vel abſentiæ, vī ipſe loquitur, ſed ēt q̄n timore obliuionis. Sed q̄n rō Abb. vī ꝓcludere, iō nō iſiſto circa dictā practicā Bar. de qua dixi poſt Ab. d. teſtib. c. cùm ī tua. ¶ Circa gl. ī verb. nō valēt. Tene mēti ꝓpetuo do. Abb. hic, ad cognoſcēdū, q̄n omiſſio ſolennitas vitiet actū, & ipſum recitat & ſequitur Maria. hic in 16. col. nullo addito.

Tu verò attēde, Q̄n vtiſr extēdā apoſtillā Alex. in l. a vniuerſa. C. de preci. Impe. offe. & aliā lōgè maiorē, q̄ in defeſſa calanii ſedulitate ibidē ad ipſū fabricaui. Et p cę teris guſta illud, ꝙ omiſſio ſolēnitatis, q̄ hēt ſeq, nō reddit actū nullū, etſi lex dicat, nō valeat omiſſa ſolēnitate: q a nō intelligiṫ ipſo iure, ſed ope exceptiōis. Gl. & Bar. in d. l. vniuerſa. quā doctrinā extollit Bal. in l. nō dubiū. ī pe. col. C. de leg. & pulchrè Pet. de Anch. ꝓſi. mihi 116. narratis in facto. in fi. & elegāter & ſubtiſr Ang. ꝓſi. mihi 36. ꝙ defenſione q̄ſitorū. Abb. in c. 2. 3. col. de teſti. Ludo. Ro. ſoleniter ꝓſi. 203. ver. quoad ſm. & ī l. mulier. in vlt. char. ſolu. ma. Ang. de Are. Inſti. de excep. in prī. col. 24. ver. 3. q. no. clare Bald. in l. ſi tutor. in fi. C. in q. cau. ī in te. reſtit. nō eſt nec. & Firmanus copioſe in verbo, Forma. verſi. forma dicit tradita. & Bal. in l. q crimē, 7. q. C. q accuſ. Ad idē vide Bart. pulchrè ī l. 2. C. qđ cano. fru. vr. Ro. li. 11. & ī l. cū lex. ad fi. ibi. ſed pone, ꝙ lex dixit. ff. de fideiuſ. & ī l. ſi ita q s ea. l. 1. col. de verb. ob. vbi dixit, ꝙ actus geſtus cōtra l. eſt nullus, q̄n lex dicit, non valeat. d. l. nō dubiū. ſed q̄n dicit nō valeat, ſi per te aliq̄d factū, vel omiſſum fuerit, tūc intelligiṫ ope exceptiōis, ꝓ d. l. vniuerſa. Et hoc vltimū limita, niſi diceret expreſſe in lege. q alias actus ſit nullus ipſo iure, ſm Bart. in d. §. ea lege. & caue, q a licèt Bart. in d. l. fi. ponat exēplū in primo dicto, q̄n lex dicit, nō valeat, tñ idē eſt ſi ſimpſr, ꝓhibet, d. l. nō dubiū. ¶ Per iſtā doctrinā dixit pulchrè Card. in caſignificauerūt. vlti. col. de teſti. ſtāte ſtatuto, ꝙ maritus ñ poſſit ꝓſtituere dotē vxori, niſi de his, q̄ cuidēter recepe rit, vnus ꝓſtituit dotē, poſtea recepit ex interuallo, valet inſtrumētū: q a verbū, Receperit. eſt futuri ſubiūctiui, qđ pōt extēdi ad tp̄s futurū, vt p Inn. ibi, & dixi latè de reſcri. c. ad hęc. Et iō ſufficit, ꝙ iſta ſolēnitas interueniat ex poſt, ꝓ d. l. vniuerſa. cū glo. ꝓ quā ipſe ſubdit, ꝙ l3 in caſu c. quāquā. de vſur. in 6. annulleṫ teſtamētū vſurarij non p̄ſtita cautione, tñ ſufficit, ꝙ p̄ſteṫ poſtea, vt p Bar. in l. filio. vlt. q. ff. de iniu. teſta. de quo vide latiſſimè Ana. de vſu. c. q a in oībus. & in locis ibi recitatis ſæpe fit mētio de gl. in d. l. vniuerſa. quinimo, ſi vſurarius ꝓdito teſtamēto deceſſit nō p̄ſtita cautione, ſed dimiſſio ꝓcurato re ad p̄ſtandū poſt mortē, ſi p̄ſtabiṫ, valebit teſtamentū, ſm Car. in d. c. ſignificauerūt. dicētē hoc eē dictū nouū, & ita fuiſſe terminatū publicè in ciuitate Ferrarię. Et ſuſtineṫ ex p̄dictis ſm eū, qđ ēt ipſe firmat latius in cle. j. 23. q. de ſepul. Hoc vltimū intellige ſanè, dū modo ꝓſtituēs ꝓcuratorē duraturū poſt mortē deceſſerit cū hr̄de: aliàs extingueret illa clauſula, q̄n nec eius hr̄ditas eſt, ſed bona vacātia, q̄ defunctū repræſentant, l. j. §. an bona. ff. de iur. fiſci. & ꝓcurator nō poſſet noīe veri dñi gerere, nec noīe repſentati ꝓ hr̄ditate q̄ vice eius fungiṫ, l. j. C. d act. & oblig. ſm ynā lec. Ita declarat Ang. in diſpu. inc. Aſtē ſis miles. 1. col. dicēs, ſe ita iudicaſſe de facto Florētiæ in fauorē dñi Patini de Strocis. Ad qđ vide Ludo il. fund. ff. de acqu. poſ. & Ang. & Imo. in l. illa iſtitutio. ff. de hære. inſti. & And. Sic. ī rub. de teſta. ī lectu. ñ ī repet. ¶ Pro dicta doctrina vide ēt qđ no. Alex. de Antila ī repe. c. 1. de rerū. pmut. in 6. in 4. parte, vbi dicit, ꝙ pmutatio facta cū authoritate eꝑi de bñficio patronali, nō vocato patrono, nō eſt nulla, ſed irritāda ope exceptiōs: q a ꝓſen ſus iſtorū vocādorū, quorū intereſt, pōt interuenire ante & poſt, de quo dixi in c. cū Bertoldus. de re iud. 4. col. ibi. Limita quintò. poſt Rot. de re. pmuta. 5. in nouis. Simiſr Bald. in rub. C. de reſcin. uē. poſt mediū dicit, ꝙ illa dī ſolēnitas ſubſtātialis, q̄ regriṫ tpe ꝓtractus, vt ꝓſenſus propinquorū ex forma ſtatuti: ſed ſi regritur poſt ꝓtractū in ſuo eſſe fundatū, tūc ꝓtractus nō eſt nullus. A lleg. d. l. vniuerſa. Similiter dicit Bal. in c. cū adeo. pen. col. de reſcrip. ꝙ defectus ꝓditionis impedit literas, ne producanṫ in eſſe. Nā idē operaṫ tacita ꝓditio, qđ expreſſa, ut no. in l. itē q a. ff. de pac. Et hoc verū, q̄n tacita ꝓditio eſt ex ꝓparte añ rē, ꝓductā in eſſe, ſed ſi ex parte poſt, q a ꝓeſſit origo, opus eſt exceptione. Alle. gl. in d. l. uniuerſa. Similiter dicit Bal. ī l. hi. q. vlt. col. C. de app. ꝙ lex, ſi dat for mā actui facto, q̄ forma nō dat eſſe rei, ſed hēt ꝓſeruare in eē iā ꝓducto, tūc ſi lex ꝓcedit ultra
a annullādo, efficiṫ nullū ipſo iure a: aut a Ipſo iure. *Ad quam materiam adde, q̄ dixi §. ī c. cū dilectæ. d. ref.* nō ꝓcedit annullādo, ſed addēdo mo dū annullādi, & tūc, ſi nō petaṫ caſſari, uel annullari, bñ ualet. Et iſta fuit theorica Dy. ſecm eū. Pro d. doctrina facit gl. ſolēnis & ord. ī cle. 1. ī uer. inhibētes. de iure. pat. dicēs ꝙ ſit iuriſdō eſt data ſimpſr a prīci. deinde addita certa qualitas ſeruāda in exercitio illius iuriſdōis, certè omiſſio illius qualitatis nō reddet actū nullū, ex quo a principio iuriſdō fuit pura. Verūtamē illa gl. reſtringiṫ in ſex caſib. quos nouiſſimè reduxi ī c. ex parte. de ꝓſti. nec alibi inuenies niſi poſtea alius eos alibi fortè trāſplātaſſet. Pro d. doctrina uide ēt gl. in c. 1. i uer. tertia. ibi, ꝓter ips. 75. diſ. q̄, ꝓbat, ꝙ qualitas, q̄ pōt interuenire poſt actū, nō dī de ſubſtātia actus, & eā ſequiṫ Dom. in c. ut circa. §. 1. in fi. de elec. in 6. ubi idē ꝓbāt uerba Io. An. ex q bus infert, ꝙ illud, qđ pōt ſeq actū, dī potius de ſolēnitate, q̄ de ſubſtātia. Iſtā gl. alleg. ēt Do. ī c. cū ꝓuetudinis. ī fi. §. de ꝓ ſue. ī ferēs, ꝙ ubi ꝓſenſus p̄ interuenire poſt actū, ñ intelligiṫ, ꝙ ſit de ſubſtātiali ſolēnitate. Ad idē alle. gl. ī d. l. uniuerſa. & ī cle. cām đ ele. ī uerbo, deuoluta. & hoc clari⁹ ult ibi Imo. ī ulti. char. uer. opi. Zēze. ubitenet poſt Zē ze. ꝙ illa dñr de ſubſtātia, q̄ ꝓtēporanee cū actu introducēdo ꝓcurreṫ dēnt, ñ q̄ poſt actū ordinatū ꝓcurrūt, Alle. gl. in d. l. uniuerſa. Bñ facit gl. in c. uxoratus. đ ꝓuer. ꝓiug. nō uſitata ad hoc allegari, dicēs, ꝙ l3 iura in ea allegata dicāt, ꝙ ſi maritus ult profiteri religionē, uxor dēt promittere ꝓtinētia, tñ ſi ꝓfiteṫ omiſſa hac ſolennitate, tenet ꝓfeſſio, q a illa iura nō dñt, ꝙ aſr factū nō ualet, quæ rō nō eēt ſufficiēs ꝓp l. nō dubiū. ſed cū illa ſolēnitas ſe quaṫ, pōt eſſe uera illa gl. cū qua trāſeūt ibi Doc. & ꝓ ip ſa uī tex. in c. ex parte. eo. ti. & ibi Abb. in 2. no. ¶ Prædicta limitanṫ notāter, niſi ſolēnitas, quæ dēt p̄cere, eēt nō ſubſtātialis: puta, ñ multū importans, & poſtea fiat actꝰ habens eādem uim, quā deſiderabat illa ſolennitas, q a eius omiſſio nō uitiat, ſm Bart. pulchrè in l. obſeruare. poſt mediū, C. de decu. li. 10. ubi dicit, ꝙ l3 in ꝓcilio de beat fieri p unū ꝓpoſitio, uel, ut uocabulo eius utar, ꝓpoſita, tñ ſi de ea nō apparet, & ꝓſtat de uolūtate ꝓcilij, ualet actus. Alle. l. ſi qđ. in fi. C. de lega. li. 10. & l. de q bus. in fi. ff. de legi. & idem no. Bar. ī l. uniuerſus. C. de ꝓci. impe. offe. dicēs ꝓ illū tex. q ubi eſt facta reformatio in ꝓcilio, non refert ſcire, quis propoſuerit, ſiue arengauerit. Nō aperit Bart. quid ſi ſtatutum daret hoc pro ſolennitate, in quo Paul. de Caſt. in d. l. uniuerſis. uult idem, inferens, quòd ſi ſtatutum dicit, quòd concilium debeat congregari ad ſonum campanæ, & propoſita fiat per priores ancianorum, tamen ſi conſtat concilium fuiſſe congregatum, & propoſitam factam, & reformationem ſubſecutam, & nō appareat de modo

Universidad de Deusto Biblioteca

a Valet actus. *Adde, quæ dixi supra ĩ c.cū certū. de maior. & obe.*

ɔgregationis,vel ꝑpositæ valet actus. a Quod dictū extollit Baptista in l.oēs. in 6. chart. ff.de iusti.& iur.inferēs,valuisse gesta Paduæ ꝑ vniuersitatē scholariū super facto noui rectoris,lȝ non interueniret iussus,seu mādatum veteris rectoris, vt dictabat statutū,ꝑ p̄dicta.Pro quibus vide Cal. de iure patrona. cōsi.11.vbi dicit ꝙ dato,ꝙ vniuersitas fuerat inepte ɔgregata,tñ si conueniūt duæ partes, valeat præsentatio facta per maiorē partē oīum præsentiū.Adde etiā Bar.in l.vt iurisiurandi.in fi.prin.ff.de ope.li.vbi ꝑ glo. ibi,quā facit sing.dicit,se rñdisse,ꝙ si p̄r donat filio, postea emancipat ipsū,valet donatio:qa ꝑ ɔtiguitatē tēporis res reducit̄ ad ordinē iuris: & hoc,qa ꝑ p̄posterationē nō cessat cā,ꝑ quā permittit̄ dispositio, secus dicas,vbi ꝑposteratio ordinis facit cessare, vel saltē nō adesse perfectè causam,ꝑ quā actus cū certo ordine permittitur,vt per Bal.in l.nō al̄r.j.cōmēto,ad fi. de adop. dū dicit,ꝙ si iudex dēt interponere decretū in fine post cāæ cognitionē, & interponit illud à principio,illa p̄posteratio vitiat,qa apparet,ꝙ illud fecit sine cāæ cognitione:& multū differt,vtrùm cāæ cognitio p̄cedat, vel sequat̄:nā si p̄cedit,facilius impediet̄ futurū decretū, q̄ qñ sequit̄,qa difficiliùs reuocant̄ iā facta. ¶ Si tñ statutū diceret, ꝙ aliter actus nō valeat,nisi sit p̄missa solennitas, tūc p̄dicta nō ꝓcedūt.Lud.ɔsi.402.dicēs,nō valere emācipationē factā corā iudice Senensi,nō p̄missa denūciatione p̄conia:qa in statuto Senēsi dr̄,ꝙ si al̄r fieret, non valeat.Et intellige ēt p̄dicta,nisi illa solēnitas daret̄ ꝓ forma:qa ētsi esset leuis,tūc eius omissio vitiat actū.Bal.& Mod.in l.1.ff.de lib.& post.& dixi satis de rescrip.c.cùm dilecta.ver.limita modò dictā regulā. Et ibi inuenies modos cognoscēdi, qñ aliquid sit de forma. Et p̄dicta no.cū quib.poteris te & doctorē tuū honorare.¶ Circa primā q. Abb.dicit hic clarius Car.ꝙ hic reqrit̄,ꝙ absētia sit talis,ꝑ quā testis cōmode ɔueniri, vel haberi nō possit,i.ꝙ si expectaret̄,ꝙ rediret tꝑe litis ɔtestādæ,& necessario ad probādū, nō posset cōmode haberi, & iō vr̄ hoc relinquēdū arbitrio iudicis.qđ ē satis æquū scđm Maria.hic. Et vt intelligas istā receptionē testiū peritorū esse multipl̄r priuilegiatā ɔtra cōes regulas,vide Ro. đ testi.2.in antiqs,q̄ dicit,ꝙ iudex,à quo ē appellatū ab interlocutoria,quāuis nihil debeat attētare in cā pēdēte appellatione,c.nō solùm, de app. in 6. tñ pōt recipere istos testes,ne probatio pereat,tñ qa cū sit dubitatio pēdēte appellatione,an iurisdō sit iudicis à quo, vel iudicis ad quē,iō stante hoc dubio recipit testes absfuturos, Et pars petēs hāc examinationē, nō vr̄ renūciare appellationi. Et sequit̄ Bu.& Maria.hic cōcurrentib.duab. qualitatib.Prima,dū modò iudex à quo,remāserit aliàs ordinarius.Secūda,dū mō ꝑ iudicē ad quē, non possit fieri examinatio. Addit Maria.tertiā qualitatē, dū modò testes sint tales,ꝙ verisimil̄r timeat̄ de eorū morte, aut absentia adeo lōga,ꝙ nō sit verisimilis spes posse haberi eorū copiā tꝑe litis cōtestādæ.Si enim eēt spes,ꝙ cā ipsa pēdēs ꝓtraheret̄ adeo in lōgū, ꝙ erūt reuersi antè q̄ fiat lit.ɔtestatio,p̄dicta nō ꝓcedēt. Et ita intelligit quandā deci.Rot.192.in antiqs,in qua ēt habet̄,ꝙ testes ab futuri p̄stāt duplex iuramētū.Intelligit hic Maria.vnū circa futurā absentiā,aliud circa veritatē dicēdā. Et dicit Egi.Belle.ɔclus.Rot.616.inci.Curia existēte Romæ. ꝙ testes recedēdo ad Narniā iurantes se nō recedere cā ꝓductionis fiēdę,ꝓximè,nec se reuersuros in breui,pñt recipi absfuturi, & sic lit.ñ ɔtest.ne pereat veritas. Propter hoc dixit ēt singul̄r Bar.in l.si qs nauicularis.C.de nauf. lib.x.ꝙ in loco,ĩ quo patit̄ qs aliquē casum,puta naufragij,aut mortis equorū,vel qd simile, pōt facere examinari testes de illo loco,& faciēt fidē corā cōpetenti . Et hāc dicit esse practicā mirabilē,ꝑ illū tex. & istū eē vnū casu,ĩ quo valebit examinatio parte ñ citata, & seqtur Are.ĩ c.2.de testi.& Maria.hic,dicēs ꝙ Paul.de Ca.fortè ēt sequit̄ hoc ĩ l.si creditor.C.de pigno.acti. Alle.ēt Ia.de Bel.& Bar. post eū in Authē. vt liceat matri.& auiæ.§.fi. vbi dixit, ꝙ de p̄dictis pōt fieri instrumētū in illo loco, vbi casus emersit corā trib.testibus,& faciet fidē vbiq;. ¶ Adde ēt aliud spāle,ꝙ lȝ pēdeat cā in curia, & nondū sit lis ɔtestata,tñ testes,q sunt in patria,pñt examinari ꝑ ordinariū in patria ad cautelā,si de eorū morte,vel alio impedimēto dubitat̄,si tñ superuiuerēt tꝑe litis ɔtestandæ,euanescit illa receptio,sed ꝑ auditorē datū ĩ curia fit remissio ad partes,f̄m Rot.de testi.2.in nouis.Et sequit̄ Lud.Ro.in l.si vero.§.de viro.in 54.fal.vers.15.ff.sol. matr.Adde ēt Rot de testi.37 in antiqs,q̄ dicit, ꝙ posito,ꝙ testes dicātur valetudinarij,añ litē ɔtest.nō fit remissio ad partes,posito ꝙ necessitatis cā petat̄,qa ex quo decernitur remissio,expirat ꝑtās auditoris. Tñ dñt, ꝙ in hoc casu melius eēt,ꝙ expiraret ꝑtās, q̄ ꝙ ꝑ defectū probatiōis cā ꝑderetur. Alleg.istū tex.cū si. Dixit ēt Rot. đ tes. in 6.in nouis, ꝙ iudex ad quē p̄t recipere testes absfuturos ēt lit.nō ɔtest. & valebūt attestatiōes corā iudice a quo,si ēt ꝓnūcietur male appellatū . Si aūt ꝓnūciet̄ bñ appellatū,tū c est minus dubiū,f̄m eos,& seqtur hic Bu. & Abb.Dixit ēt Inn.But.& alij ĩ c.fi.ne sede vacāte. ꝙ ille tex.nō procedit in testibus valetudinarijs,& alijs, de qbus hic.Et idē firmat hic Abb.in 5.q.Dixit ēt Rota de testi.ĩ nouis,20.ꝙ lȝ sup articulis reꝓbatis rōne formæ, qa malè specificātur,vel qa dati post terminū ñ sint recipiēdi testes,tñ fallit,vbi sūt absfuturi, qa testes absfuturi nō recipiūtur solùm respectu illius instātiæ, sed respectu totius litis,qa absentiæ ad oēs instātias ē vniformis. Et iō añ coactionē totius litis recipiūtur,vt hic, mō articuli malè specificati ĩ prima instātia poterūt melius specificari in secūda, uel alia,& nō dati in primo termino poterūt dari in termino secūdæ & tertiæ instātiæ,ergo ne ꝓbationū copia pereat poterūt & debebūt recipi ĩ hoc casu, vt latius ꝑ eos,secus dicētes, si articuli sūt repulsi, vel reppellēdi ex defectu māæ:qa ꝓbationes impertinētes non dēnt recipi,ca.cū ɔtingat. de off. dele. Et de ista decisione exclamat Lud.in d.l.de viro.54.fal.vers. 60. dicēs, se ita ɔsuluisse apud Vinc.Ex qb.vides multas regulas limitari fauore receptiōis testiū:đ qua hic.¶ Ad tertiā qōnē Ab. trāseūdo cū sua ɔclusiōe,adde Io. An. in c.sup ver.senio.de cle.ægro.ĩ 6. vbi b dicit,regul̄r illū eē verū senē b,q excessit annū 70.Tñ ibi dicit Dom.ĩ §.verū. post Zēze.ꝙ ĩ casu illius c. ɔsiderāda ē ɔditio personæ,qa nō attēditur ibi senectus,nisi timore debilitatis, aut ĩpotētiæ corporalis,arg. notatorū per Inno.hic.Et de ætatibus hoīs c habes gl.ĩ ꝓœ.Sexti,& añ ipsū posuit plenè Arc. in d.c.1.& aliqd Ioā.An.ĩ c.literas.sup ver.cōplesset.de despon. impu. & latè Ana.ĩ rub.đ delic.pu.vbi vide.Et dicit Ang.ĩ auth.de q̄store.ĩ fi.ꝑ illū text.cū gl.ꝓbādo caniciē ĩ capillis & barba, ē ꝓbata senect⁹,qđ dicit vtile ad excusatiōes munerū. Probat̄ ēt senect⁹ ꝑ aspectū corporis.Bar.ĩ l.2.ad fi.C. de mēd. li.11.ꝑ illū tex.sicut ętas minoris ꝓbari p̄t aspectu,l.minor ex aspectu.ff.de minori. Qđ aūt ĩ casu nr̄o stet̄ arbitrio iudicis,firmat Flo.ĩ l.ĩ lege. Aquilia si deletū. ff. ad l.Aquil. Et subdit hoc eē cognoscēdū summatim, ad qđ vide etiā Spec.de teste.§. 2. vers. sed quos. & §. 13.ĩ prī.& gl.mag.ĩ l.nō al̄r. §. 1.ĩ ver. seniores.ff.ꝑ le.3.& pulchrè Alb.ĩ rep. ĩ ver.senectus.& uide Flo.ĩ l. ĩuiti.đ testi.vbi ēt ponit đ ætatib⁹ hoīs, & dicit eē notādū, ꝙ lȝ,quoad munera dicat̄ senex,q ē ĩ anno 70.vt ibi ĩ gl. tñ a bello excusat̄,q est ĩ l. Alleg. gl. ĩ l. 2. C.de

b Senem. *Ad quod vide Specul, de testi.§. 2.vers. sed quos . & C.de testium compulsione.in prin.*

c Hominis. *Adde, quòd ætates sunt sex, quibus generatio & status hominis finitur, 35.q.4.c.1.et Io. And. in princ. lib.6. Alij ponunt septem ætates hominis, similiter septem mūdi, vnde infans, inde puer, adolescens, post iuuenis ac vir dicitur, inde senex, postea decrepitus fit, annos prima tenet septem, tenet altera bis tot. terna, quater septem: sed quadraginta quaterna, annos exultat ad quinquaginta iuuētus: sed porrigitur ad septuaginta senect⁹, est tunc decrepitus incerto tempore durans. Itē not. versus de ætatibus mundi. Primus Adam, iustusq; Noe, magnus pater Abrā, Et post hunc Moyses, Dauid, natusq; redēptor. Septima fine caret, locat in requimq; beatos.*

his,q nō imple.stipen.lib.10.quā dicit esse notabilē cōtra vxorātes se in illa ætate.Et dicit Nico. de Neapo. in l.2.in prin.ff.de excus.tu.ꝙ Doc. aliquantulū variāt ĩ decidēdo,qs dicat̄ senex.Sed quo ad casū d.l.inutile. reqrit̄ ętas 70.annorū,vt ibi in gl.scđm eū. Et scias incidenter,ꝙ scripta,quæ approbant̄ per Bar. sup ti. de excusa.tu.nō sunt Bar.scđm Ant.de Rosellis in trac. legitimationū,fo.paruo 39 dicētē, ꝙ eo existente Bononiæ ita fuit obtētū inter plures Doc.& hinc,ꝙ in quibusdā impressionib.attribuunt̄.Nic.de Neap.Demū plura priui-
5 gia senectutis vide ꝑ Lud.ĩ d.§.de viro.54.fal.¶ Circa † 3. q.Abb.q dicant̄ hic valetudinarij,adde qđ no.Abb.ĩ ca. magnæ.j.col.de voto.vbi dicit, ꝙ statutū loquēs in cā ĩfirmitatis,hēt locū in senectute,ꝑ illū tex.in ver.ætatis ĩ te senescentis defectus atq; canicies, q̄ vix labores & dolores suos tolerare pñt.Sed ɔsidera, ꝙ ꝓpriè loquēdo senex nō vr̄ infirmus ꝑ solā senectutē, ꝑ tex. ad hoc nō gustatū,in l.si Deus. ff.de ædil.edi.vbi carēs dētib. nō est infirmus:alioquin nullus senex eēt san⁹,q.d. senes carēt dētibus,& tñ sūt sani.Qđ aūt dicit hic Abb.post Terētiū, *Senectus ipsa morbus est*:& apud Marone, *Subeunt morbi, tristisq; senectus*,intelligi pōt large, non propriè: & iō dictū
6 Abb.de statuto est dubitabile.¶ Et no.ꝙ † mulier p̄gnās a dr̄ quasi valetudinaria a,l.inuti. ff.de testi.& ibi Floria.notabili.allegās ēt tex. in l.2.§.sed & si nō ꝑ. ff. si qs cau. per quē dicit,ꝙ est valetudinaria, vel ei similis.Et pōdera:qa tex.in d.l. 2. ꝓbat, ꝙ nō dr̄ valetudinaria:qa dicit, nō ꝑ valetudinē,sed qa grauida erat.Bñ ꝓbat,ꝙ æqparat̄ ei.Et ibi ꝓbat̄, idē esse, dū post partū decūbit.Et ꝑ illū tex. dicit Bar.in l.p̄gnātis.ff.de pœ. ꝙ illa lex prohibēs p̄gnātē torqueri, hēt locū in decūbente post partū:qa lȝ cessat fauor partus iā cōcepti,tñ ꝑ debilitatē posset mori. Et dr̄ tale tꝑs 40. dierū, scđm gl.in d.l.p̄gnātis. Si tñ ageret̄ ad executionem ad mortē,nō haberet̄ respectus,ꝙ decūberet : qa cessat fauor partus iā ɔcepti,scđm Bart.ibi. Ex qb.puto,mulierē p̄gnātē posse examinari,vt ꝑsona valetudinaria . Nō tñ idē ɔcederē in decūbēte post partū,ꝑ id qđ statim dicet̄. ¶ Dū dr̄ hic ꝑ Inn.& But ꝙ dr̄ valetudinarius,nedū qui est ɔstitutus in graui infirmitate, sed ēt si est debilis absque febre acuta, adde tex.in l. 2.§.corporis debilitas. ff. de vac.mu.vbi debilitas corporis excusat à muneribus, q̄ corpore implēda sunt:secus, vbi ē opus solo ingenio. Facit c.si ꝓ debilitate.ff.de offi. dele. Si tñ qs eēt liberat⁹ de recēti ab infirmitate,dato ꝙ esset adhuc debilis,nō dicerē eū valetudinariū in hac mā,qa est in via ad ꝓsperitatē corporis:fateor,ꝙ alias in multis casibus æqparat̄ status ɔsuetus statui q de recēti superuenit,c.148.dis.cū ɔcor:quas nouiter dedi in c.eā te.ibi.x.col. Limita 2. de rescri.Sed illa ꝓcedūt,qñ in illo statu recēti & nouo disponi hēt de persona in actu tūc necessario : puta in ɔsiderāda prosperitate respectu laboris tūc imminētis,vel simili respectu:sed hic agit̄ de actu respiciēte euētū futurū,nō statum p̄ntē,qa dubitat̄ de morte futura ꝑ valetudinē p̄ntē:sed in eo,q de recēti est liberatus,si ɔsiderat̄ tꝑs futurū,cessat cā dubitādi đ morte.Et qñ Inn. & But. hic loqtur de debili , intelligo de debilitate, quæ de se principl̄r aggrauat hoīem sine spe futuræ ꝓsperitatis,sñ aūt de illa, quæ est causata ab infirmitate p̄cedēti , & q̄ paulatim decrescit reuertētibus viribus.¶ Demū scias, ꝙ possibile est aliquē appellari sanū , & nō habeat multas iures.iuxta illud Hiero.ɔtra Iouinianū li.2.ca. 38.in fi.dū dicit,Christiana sanitas absq; virib. nimis necessaria est.¶ Circa 5.q̄stionē Abb.No.ꝑpetuò dictū Host. &
7 aliorū hic,ꝙ † ĩ exceptione testiū pōt omitti citatio partis,qñ actor nō audet eā ɔuenire ꝑ eius potētiā , & excusat̄ ēt à denūciatione postea fienda. Instruit̄ tñ iudex, vt in examine sustineat accuratè vices absētis. Bñ facit, qđ no.Ioā.And.in c.nō minus.de immu.eccl.dicēs, ꝙ qñ aliàs reqrit̄ citatio perēptoria , tñ si agit̄ di citādo aduersario,q est hō terribilis & potēs,sufficit vnica citatio.

a Quasi valetudinaria. *Limita, nisi esset grauida paucorum dierū. Secundò limita, nisi esset mulier rustica. Ita Fulgo.in l.2.§.sed & si.ff. si quis cau.*

Et sequit̄ Bal.ĩ c.j.ĩ prin.de mil.vasal. q ɔt. est & Maria. in rub.de dila.fo.68.ver.4.princip̄r. & Alex.in l.ɔtumacia.pec.col.ff.de re iud.Facit,qđ no.Dom. in c.eos.pen. col.de immu.eccle.ĩ 6.quē retuli ĩ c.eccl̄a.in 19.q. versi. f̄m remediū.de ɔsti.¶ Cōfirmat̄ ista notabilibus dictis. Primo,ex dicto Bal.ĩ l. ɔsentaneū.ibi,q̄ro vna cū Bu.C. q̄uo & qñ iud.vbi dici , ꝙ añ q̄ capiat̄ debitor suspectus de fuga,nō p̄missa citatione,dēt suspicio ꝓbari ꝑ ĩdicia, & poterūt testes recipi debitor̄ nō citato.Et hoc est specialissimū,ne.fuga instruat̄,f̄m eū.Simil̄r dicit Sali.in l. absentē.de accus.ꝙ in cā criminali iudices Moderni in informatione priùs à testibus habita sine aliqua citatione verbali, mittūt ad capiēdū reū, si agit̄ de pœna corporali, ne verbali citatione p̄cedēte reus arriperet fugā ɔscius de crimine.¶ Simil̄r dicit Abb.in c.accepimus.j. col.de fi.instr.ꝙ ꝑ potētiā aduersarij pñt examinari priuilegia,q̄ arguunt̄ de falso eo ñ citato.Simil̄r dicit Host. in c.fi.de fi.instr.ꝙ in exēplatiōe instrumēti, de qua ibi, pōt omitti citatio aduersarij,si est nimis potēs.¶ Simil̄r dicit Pet.de Anch.ɔs.mihi 272.Ex p̄dicta facti narratione,ꝙ ꝑ periculū in mora,vel ꝑ potētiā vasalli pōt ꝓcedi eo nō citato,& feudū occupari.Et idē dicit ɔs.403. simil̄r dicit Host.in c.1.de homi.in 6.ꝙ in casu illius capituli pñt recipi testes lite nō ɔtestata , & parte absente nō citata.& sequit̄ ibi Dom.in §.fi.in antepē.col. & do. Abb.ĩ c.cū nō ab hoīe.vers.in q̄ātū dubitaret̄.de iudic. Simil̄r dicit Inn.in c.ex literis.quasi ĩ medio,de exce.pl. ꝙ nō est necessariò citādus ille,q de ɔtumacia, vel culpa notatus est,& sequit̄ Arch.ĩ c.caueāt.circa prī. 4.q.9. & Bal.ĩ l.ad perēptoriū.ff.de iudi. Ex qb.verbis Inn.ĩfert Bal.in l.cūctos populos.ad fi.C.de sum.tri.ĩ lec. nō in repe.ꝙ qñ aliqs est suspectus de recessu, vel fuga,nō est necesse,quòd edictū ad eius notitiā perueniat.Simil̄r dicit But.in c.ꝙ sicut.§.1.de elec.ꝙ timor periculi inducit iustā cām non vocādi absentes,per illū tex.in versi.si tñ sine periculo poterūt ɔuocari.Et habeas accumulationē istorū dictorū ꝓ nouissima, quā pone ad Bar.ĩ l.ait p̄tor. §.si debitorē.ff.de his q̄ ĩ frau.cre.vbi bonus tex.cū concor.de qb.ibi per Alex.ĩ apostil.ad ostendēdū , quot sūt
8 spālia propter periculū fugę.¶ Sed † in ꝓpositò attende duobus modis.Primo,ꝙ vbi nō esset timor mortis, vel diuturnæ absētiæ testiū,sola potētia , vel terribilitas aduersarij nō eēt iusta cā recipiēdi testes ipso nō citato,nisi ageret̄ de periculo aīæ,& de modico, aut nullo p̄iudicio,f̄m But.& Abb.in c.p̄terea.lo 2.de spon.Et bñ facit ꝑ locū à spāli,c.fi.de hære.in 6.Et ita limitat̄ & intelligit̄ dictū Host.hic f̄m Abb.in dicto c.p̄terea.in fi. & sequit̄ ibi Præpositus & Are.in c.2 de testi.¶ Attēde secūdo.ꝙ vr̄ spāle,vbi agit̄ de fauore aīę,iuxta d.c.p̄terea.& vbi agit̄ de fide,iuxta d.c.fi. ꝙ tunc ꝑ potētiā aduersarij recipiant̄ testes parte nō citata.Et iō video , ꝙ dictū Host.& aliorū hic nō ꝓcedat:qa est ɔtra regulā c.2.de testib. cui nō reperit̄ derogatū,nisi in duobus casibus p̄dictis . Vñ in alijs vr̄ seruādū ius cōe,f̄m Alex.de Neuo. in d. c.p̄terea.Tñ ꝓpter authoritatē Host.& aliorū hic seruaret̄ dictū ipsorū in practica,f̄m eū. Sed posset dici , ꝙ sicut fauor fidei & periculū aīæ operant̄ , ꝙ mittat̄ citatio partis,ita dēt operari periculū,ꝙ veritas nō pereat, nā ĩtelligēdo dictū Host.vt dictū est,ꝙ habeat locū solū in testib. absfuturis, vr̄ ꝙ potētia aduersarij sit iusta cā inducendi hanc secretā examinationē testiū, sine qua periret veritas,quod esset peccatū,c.1.de crimine fal. & dictū fuit s̄. in 3.q.post Host.dū loquit̄ de senibus , quos stimulū peccati coget testificari , & lȝ metu aduersarij recipiant̄ testes ĩ priuato,tñ debebit fieri publicatio tꝑe quo lis poterit inchoari,qa reus poterit opponere ɔtra ꝑsonas & dicta testiū.Reseruant̄ enim sibi istæ exceptiōs,f̄m Doc. hic.Et đ practica ꝓbādi iustū metū aduersarij , vel alteri⁹ potētis.vide Scribētes ĩ c.si iustus met⁹.de app.& ĩ l.đ pu
9 pillo.§.si qs ipsi p̄tori.ff.de ope.no.nū.¶ Circa † 6.q.Ab. qs dicat̄ p̄sens,vel absens,trāseo cū sua doctrina, quātū ad propositū . Sed gñal̄r quis dicatur absens , vide tex. optimū cū gl.j.ĩ l.absente.ff.de ver.sig. vbi tex. appellat illū absentē,qui nō est in loco, in quo petit̄, non enim

Universidad de Deusto Biblioteca

ↄſideramus abſentē trans mare:& ſi fortè extra ↄtinentiā vrbis ſit,abeſt:ceterū vſq; ad continentiā nō vr̄ abeſſe,ſi nō latitat:tn̄ nō pōt in omni caſu dari vnica doctrina. cùm ſm diuerſā mām. vario modo quis dicit̄ p̄ſens,ᵃ vt ē gl. magiſtra. ibi,& in l.ſi.C.de p̄ſcri.lon.tē.& in l.p̄ſens.ff.de procu.& in §.ſi qdē.in ver.p̄ſentes.in Authē. de fideiuſ.nā in ſtipulatione ille dr̄ p̄ſens, qui vocē alterius audire pōt,aliàs nō:vt ēt declarat gl. 1. & ibi Doc. in §.Itē verborū.Inſti.de inuti.ſti. ¶ Itē quo ad p̄ſcriptionē, inter p̄ſentes ille dr̄ p̄ſens,q eſt in eadē prouincia, d.l.ſi.
10 C.de p̄ſcrip.lon.tēp.¶Itē† in iudicio ille dr̄ p̄ſens,q intereſt actui,puta receptioni teſtiū.Itē in ↄſtituendo procuratorē præſens dr̄ ēt,qui eſt in hortis.Glo.in d.l.p̄ſens.& quātū ad terminos,gl.in d.§.& ſi quidē.vide Bar.ī l.duobus.§.j.8.q.ff.de duo.re.de his ēt p Bar.in l.pe. §.ad crimen.ff.de pub.iud.& gl.in l.ſi iō.§.fi.ff.de euic.& p Spe. in ti.de præſcrip.ver.qn̄ aliquis. Quod aūt ſm diuerſas occurrentias qs dicat̄ vario mō p̄ſens, collige ex dictis Bar.in l.1.ff.de lib.agno.dū dicit pp gl.ibi, ꝙ qs dr̄ in ciuitate manere,qn̄ ibi retinet familiā ſuā, lʒ nō ſit p̄ſens, & infert ad ſtatutū de habitantib.in ciuitate. Ad idē qđ no.Bar.in l.ſcimus.C.de agri.& cēſ.lib.11.dicēs, ꝙ ſtāte ſtatuto,ꝙ absētes a ciuitate nō gaudeāt priuilegio ciuiū, certe ſi quis eſt abſens, & ī ciuitate hēt patrē, vel fratres ſupportantes onera ad eū ſpectantia, gaudet priuilegio ciuiū.Et vide Dom.in c.ſi delegatus.2.notab. p illū text. de off.deleg.in 6.ꝙ ille dr̄ abſens,q mortuꝰ eſt. & ſic,vbi fit mentio de abſentia, venit ēt perpetua & naturalis. Poſtea ibi Dom.in pe. col. ponit multas ſpecies absētię poſt Ioā.An.ibi,& dixit Bal.in l.fi.§.neceſſitatē,de bo.q libe.Qđ de iure ciuili iſta ęqparant̄,aliquē abeſſe, vel adeſſe & nolle cōſentire,nā q monitus à p̄tore nō vult ↄſentire,habet̄ p latitante,alleg.l.nō tm̄.ff.ſi non iuſta.ff. de fideicō.li.& dicit Bal.in d.l.fi.§.vbi aūt. p illum text. ꝙ tūc dr̄ qs abeſſe,ᵇ qn̄ longe abeſt: qđ facit ad multas q̄ſtiones ſtatuti, ſm eū.Dixit ēt Bal.in auth. habita.ibi,ſed quid de ſcholari.C.ne fil.pro pa. ꝙ recedēs,q rediturus ē, habet̄ p p̄nte. Vn̄ ſcholaris,q finito libro recedit rediturus in hyeme,habet̄ p p̄nte,vt ibi p eū. Et dicit tex.in l.q̄ſitū.in prin. de le.3.ꝙ q ſtudiorū cā abeſt,abeſſe nō vr̄:& infert ibi Bar.ꝙ clericus abſens cā ſtudij abeſſe nō vr̄.Et dicit tex.in l.teſtō.ff.de ali.& cib.leg.ꝙ abſens pp negotia p̄rouinci habet̄ pro p̄nte.Etiā infert Bart. ibi idem in clerico abſente p negotijs ecclæ,in c.ex parte.c.cū dilectus.& c.ad audientiā. de cle. nō reſi.Et dicit Dom.poſt Io. An. in c.ⁱvbi periculū. §. j. vlt. col. de elec.in 6. ꝙ lʒ qs dicat̄ abſens multis modis, tn̄ proprie & ſtricte abſens dr̄, q nō eſt in ciuitate: & ita capit̄ abſens ibi. Quod dicit eſſe notandū ad ſtatuta.Et dicit Bal.in d.§.neceſſitatē.in fi.allegando Spe. ꝙ qs prę ſumit̄ abſens,niſi p̄bet̄ p̄ns.De hoc vide p Bar. & Ange. in l.p̄ſcriptione.C.qb.lon.temp.p̄ſcr. nō obijci.Bal.in l. 2.C.de bo.poſ.ſcđm tab.gl.Bal.& Ang.in l.j.& in l.optima.C.de cōtrah.& cōmit.ſtip.& Paul.de Caſ.in l.illud. C.de ſacroſ.eccl.& Bar.in l.is pōt. ff. de acqu. hæ. Ad q̄ loca remittit Firmanus in verſ.p̄ntia. Adde Bar. in l.relegati.in prin.ff.de poe.vbi dicit,ꝙ ille, q dicit aliquē receſſiſſe de loco,puta vt inferat eū nō ſeruaſſe ↄfinia, p̄bet:& hoc,qn̄ qs dicit iſtud ad fundādā ſuā intētionē:& ſi qs diceret ſe nō obſeruaſſe,vel nō rupiſſe confinia, & hoc dicat ad ↄfirmādā ſuā intentionē, ipſe probet, ſm
12 eū.¶ Demū,† q̄ dicat̄ abſentia digna reſtitutione,aut excuſatione ad diuerſos effectus,vide gl.in c. biduū. verſ.ī propria,in verſ.audiat̄.2.q.6.& gl.fi.Bar. & oēs. in l.fi.ff. de reſti.in inte.Dixi aliqd ī c. cū Bertoldus. de re iud. & ibi ēt latè poſui qūo condemnatus in abſentia dr̄ in dubio magis ↄdemnatus propter contumaciā, q̄ pp iuſtā cauſam p̄ntis,iuxta l.ſi ideo.ff.de euic.Cætera vide in Dictionario ī ver.abſens.& in ver.p̄ſens.* Porrò * dū Abb. ponit in no. ꝙ mr̄imoniū ſp̄uale dr̄ per electionē initiatū,per ↄfirmationē ratū, p ↄſecratio-
12 nē ↄſummatū.¶ Adde † eundem in c. inter canonicos.de electione. vbi ponit eadē in notabilibus, & pulchrè ſcribit Card.ↄſi.141.inci.Pūctus qōnis.dicens,ꝙ q acceptauit bn̄ficiū ſibi collatū,vr̄ p̄ quaſi ↄtractū ſe obligare ad adminiſtrationem illius, p ca.niſi cū pridē.ver.verū.de renū.ibi, ſponſam tuā, cui deſigendo manū apud extraneū te fide media copulaſti,quā literā dicit Car.ſe ↄſuetū ſingulariter allegare, & hæc eſt rō, quare beneficiatus non pōt dimittere beneficiū ſua volūtate. c.admonet.&c.qđ in dubijs.de renū.& infert, ꝙ talis ↄtractus nō dēt p Papā ſine cā diſſolui,per ea, quæ not.in c.quæ in eccleſiarū.de ↄſtit.& reprobat ſing.gl.in c.per principalē.9.q̄ſt.3. vt retuli in d. cap. quæ in eccleſiarū.
13 ¶ Sunt † tn̄ inter matrimoniū carnale & ſpirituale 28.differētiæ, ſm Doc. in c.tuæ.de ſpon. adeò ꝙ dicit ibi in fi. ꝙ q vult arguere de mr̄imonio carnali ad ſp̄uale,dēt allegare ius, in quo p̄bet̄ illa ſimilitudo:tn̄ dicit verius eſſe, ꝙ procedit argumentūᶜ de vno ad reliquū,niſi oſtēdat̄ diſſimilitudo, per c. inter corporalia.đ trāsla.p̄la.¶ Circa gl.in verſ.ſiue impedit.dū tāgit Abba. poſt Ioan. And. intellectū clemētinę primę.de iudic.& videtur velle,ꝙ ſpirituale ſit in Papa, qui pōt procedere per citationes affixas in locis publicis curiæ, quādo nō ↄſtat,ꝙ reus malitioſe impedit,vel ſe occultat:ſed ſi cōſtat,poſſe etiam inferiores citare per talia edicta, nam prima facie vtrunq; dictum vr̄ falſum: primū enim nō exprimit̄ in d.cle.1.imò potiùs cōtrarium,dum vult, ꝙ ↄſtitutio Bonifa.non ſeruetur in curia,niſi cōtra impedientes,ne citent̄,aut quorū loca non poſſunt tuto adiri.Similr̄ circa ſm dictum eſt verum, quòd Bart. in extraua.ad reprimendū.in ver.per edictū.in prin.expreſſe ſentit,ꝙ inferior à principe poſſit citare in duobus caſibus,de quibus in d.cle.Sed hoc dictū eſt contra illū tex. cū gl.in verſi.ex ſcientia.& ita firmiter tenet ibi Imo.ī 5.col.verſi.ex prædictis.dicens,ꝙ de iure Cano. nō pōt inferior a Papa facere citationē ſimilem illi, de qua in dict.cle.1 in caſibus ibi poſitis. Vnde vltra citationem, de qua ibi,dēt in illis caſibus facere intimationē citationis in loco viciniori,ſm formam clem.cām. de elec.in verſi.verū.cum gloſ.Sed de iure ciuili poteſt procedere opin.Barto.licèt ęquū eſſet etiam in foro ciuili ſeruare dictam intimationē,per id quod no.glo.in dicta cle. in verſi.reſtringimus,ibi, nā graue.& facit optimè ſm eū cle.1.de fo.cōpet.vbi eſt ſpeciale in caſu illo.Igit̄,&c.Et licèt Alba.dicat,ꝙ certo modo eſt differentia in hoc īnter Papam & inferiores,tamen ex iſtis dictis Imo. non vr̄ differentia,niſi de iure ciuili.Ex vno videntur cōcordari Imo.& Abb.dū dicūt, quòd debet fieri intimatio: ſed Abb.ponit hoc pro vtili ad cautelā,Imo.aūt pro neceſſario.Et cū illa gl.in verſi.Papa.tranſit ibi Car.in tertia opp,Et idē ipſe ſentit in d.cle.1.de for.cōp.in quinta opp.Et hoc mō erit iſta differētia inter Papā & inferiorem qn̄ citando Papa in caſibus p̄dictis non intimat citationē in loco uiciniori,inferior bene intimat.¶Cōſidera etiā,ꝙ d.cle.j.nihil noui vr̄ inducere,dū dicit,ꝙ iudex datus à Papa non citat edicto, niſi Papa ex certa ſcientia hoc cōmittat,nam per iſtum tex.vr̄,ꝙ quilibet iudex poſſet procedere contra tales citatione facta p edictū.Sed reſpondet Abb.in d.cle.j.quòd ille tex.loquitur de dilatiōe facta in curia Romana per edictū ab hoīe quantūcūque remoto, vt in caſibus ibi expreſſis, Papa ex certa ſciētia mādāte talis citatio habeat vim citationis p̄ſonalis,alij aūt iudices ſine licētia Papæ nō poſ
ſunt

a Preſens. *Vide dom. Alex.de Imo.in ſuo conſil. 179.2.par.*

b Abeſſe. *Vide Bar.in l.ab hoſtibus.§.ſed ꝙ ſimpliciter.2.colu.in princip. in ver.ex quo nota.ff.ex quibus cauſ.ma.ubi dicit, quòd non ſolum quis dicitur abeſſe à die qua recedit, ſed à die qua ſe p̄parat ad iter.*

* Porro. *Adde quòd iſte eſt. §.c. quoniam frequenter.qui in impreſſionibus Venetis diſtinctè ponitur a c.cum ſuis ſummarijs, ſed in impreſſiōe vnde præſens īpreſſor ſumpſit copiam, ſtat continuatiuè, vt hic,ne mireris.*

c Procedat argumētum. *Quòd valeat argumentū de matrimōnio carnali ad ſpirituale,adde do.So. conſi.92.inci. Circa primum huiꝰ. circa medium 3. colum.in 1.parte, char.154.*

ſunt ita a remotis citare,ſed procedunt,prout not.hic, & in cle.cām.§.verùm.de elec. in clem. j. de foro cōp. & ſic vr̄ Abb.ibi aliter intelligere illū tex. q̄ hic. Prædictas varietates nō aduertit do. Maria. in rub. de dilati. fol.68.Sed q̄rendo quis citare poſſit p edicta, dicit ſimpliciter,ſm Bar.in d.verſi.per edictū, ꝙ ſolùm ordinarij & delegati à principe,alij nō,per authen.q ſemel. C. qūo & qn̄ iudex.& in corpore,vnde ſumit̄,& no. Ang.ī l.ad perēptoriū.ff.de iud. Tn̄ delegatus nō pōt citare p edictū in albo, cùm nō habeat albū,p id qđ no.in l.ſi qs id, qđ.ff.de iuriſd.om.iudi.ivctis notatis in ſimili in l.illicitas.§.q vniuerſas.ff.de offi.p̄ſi.¶ Cō
14 ſidera † in primis,ꝙ citatio p edictū nō eſt introducta ſolùm in caſibus,ᵃ de qbus loquit̄ d.cle.1.ſed in alijs, puta qn̄ cōtradictor eſt incertus, & per edictū citant̄,quorū intereſt iuxta l.ſi eo tpe. C.de remiſſi.pig.& l.ſi pupillus.§. proſcribere.ff.de inſtito.& c.vr̄.qui matri. accuſ.nō poſ.c.fi.de elec.in 6. & vbiq; p Doc. & pulchrè per Card.ↄſi.164.in q.q̄ vr̄. ad fi. Et de practica citādi in ſimilibus,dixi in c.2.de ↄſti. & in c. exhibita. de iudic.Et p̄ſupponit̄ pro certo, ꝙ talibus caſibus inferiores à p̄īcipe p̄nt citare p edictū.Qui aūt iudices poſſint ī talibus caſibus citare p edicta, dic remiſſiuè,ſm qđ ſcribit Spe.& Ioan. And.in titulo de citat.§. ſequitur. verſicu. & no. ſm Vber.& Bart.in l.2.C.de iuriſdic. om.iudic. & gl.in d.cle.j.in verſ.albo.& ibi Imo.& Bal.in l.2.C.qūo & qn̄ iud.Cy.Bald.& Doc.in l.ſancimus.C.de iud.quos refert Maria.in d.rub.de dila.fol.3.verſi. quartò q̄ro. ponēs ēt, quid de ↄſulibus mercantiæ,poſt Bal.in d.l.2.Cæterū ſi loquimur de illis duobus caſibus poſitis in d. cle. 1.vcʒ, qn̄ citatus impedit ne citet̄, aut locus non pōt tutè adiri,tūc ſi q̄ris,an inferiores a principe poſſint citare p edictū faciēdo vltra hoc citationē ītimari:& vr̄,ꝙ poſſint, vt firmat Imo.in d.cle.1.Si aūt q̄ris, an poſſint citare p edictū abſq; alia intimatiōe,dicēdū ꝙ nō per d. cle.j.cū gl.in ver.Papa.Et ita ſentit gloſ.ibi in ver. Papa ex certa ſciētia.¶ Procedūt aūt iſta de iure Canonico, ſed de iure ciuili vr̄,ꝙ.indiſtinctè talis citatio ſit p̄miſſa, nedū in crimine læſæ maieſtatis,vt in d. extrauag. ſed ēt in alijs qbuſcūq; cauſis, & nō req̄runt̄ qualitates,de quibus in d.cle.1.Sed tn̄ Bar.in d.ver.p edictū, vult, ꝙ imò iudex ſecularis dēt vti dicto mō citandi,cū reſtrictiōe, de qua in d.cle.1.aliàs ſi iudex citaret p edictū,poſſet pars appellare per iudicē appellatiōis,& irritaret̄ proceſſus,qa dicta extrauagans,ad reprimēdū.ponit in arbitro iudicis tres modos citandi alternatiue,ſ.edicto,nūcio, vel epiſtola,Et in ijs q̄ ſunt cōmiſſa arbitrio iudicis,dēt ſeruare æquitatē.Ioa.An. in c.1. de ↄſtit. per qđ vr̄ ſeruanda in dicta cle.ↄtinens in ſe magnā æquitatē,vt ibi in text. cū gl.in ver.reſtringimus.& ſequit̄ Imo.in dicta cle. 1.in 3. col.Dicit tn̄ Imo.in l. 3. §.p̄tor. ff. de dam.infec.ꝙ fortè hoc dictū Bar.nō eſt verū,qa ſi iudex ſecularis citat edicto extra caſus d.cle.primæ,facit actū a iure ciuili permiſſum Ergo non grauat,l.Gracchus. C. de adult. & iſtud eſt verius de rigore,ſed dictū Bar.æquiꝰ, ſm Maria. in dicta rub.de dilatio.fo.68. colligentē ſingulariter ex iſtis dictis Bart.ꝙ ſicut in foro ſeculari ſtat̄ deciſioni canonis,qn̄ ſunt dubia inter Legiſtas,c.1.& ibi Bu.j.ti.proximo.dixi ī c.eccleſia.in j.q.ver.2.declaratio.de cōſt.ita qn̄ de iure ciuili eſt aliqd arbitrio iudicijs cōmiſſum, & de iure canonico exprimit̄ qd certū, tūc iudex dēt ſeq illud certū.Qđ bene nota.¶ Aduerte ēt ad ſm caſum dictæ cle.primæ,qa vr̄ deducibile abſurdū,ſi forte ↄtingeret,ꝙ citatus eſſet extra ſuū domiciliū, & tute poſſet ibi citari,tn̄ ſi nō poſſet tute adiri eius domiciliū,eſſet citandus edicto,qa cū alternatiue req̄rat̄, vel ꝙ impediat ne citet̄,vel ꝙ domiciliū nō poſſet adiri,vr̄ ſufficere,ꝙ alterū ↄcurrat. Et ita gl.ibi.in ver.vel quorū.¶ Præterea ibi Imo.in fi.intelligit illū tex.cū gl.qn̄ citādus morat̄ in loco,q nō pōt tute adiri,ſecus,ſi alibi faciat copiā ſui, vt ī cle.cām. de elec. Et ita dicit ſe habere apoſtillā in text. Pōt ēt intelligi illa alternatiua,ſm Māria.in d.rub.ꝙ dato ꝙ ēt alius q̄ citandus dederit cām, ꝙ illud domiciliū nō poſſit tute adiri,& ipſe eſſet ī domicilio, haberet locū citatio p edictū,ſecus,ſi ipſe eſſet alibi,ſcđm Mari. in d.rub.¶ Reuertamur modò ad intelligēda,& demum ſaluanda verba p̄dicta Abb.hic,nā ipſe vult, ꝙ ſi nō cōſtat abſentē impedire malitioſe ne citet̄,tūc eſt ſpeciale ī Papa,ꝙ citat edicto:ſed ſi ↄſtat, ꝙ malitioſe, tūc habetur pro citato,& nō eſt opus, ꝙ nec a Papa, nec ab alio citet̄.Mihi videbat̄ prima facie hoc eſſet ↄtra mētē dictæ cle.j.quia ibi nihil dicit̄.ꝙ ↄſtet de malitia, ſed ſolū, ꝙ ↄſtet eſſe impeditū,vel procuratū quo minus, &c. Actus.n. de ſui natura nō licitus p̄ſupponit malitiā, c.1.đ p̄ſump.Et ꝙ d.cle. 1.intelligat̄ de procurāte cū malitia, pōderabā gl.in ver.factum.in cle.2.vt lit.pen.iūcta glo. ſeq.dū allegat dictā cle.1.idē ſentit gl.Ioan.Mo. in dicta extraua.rē nō nouā.in ver.apprehēdiſſent.dū ſic intelligit illā ↄſtitutionē, ad cuius declarationē emanauit d. cle.1.Iō videbat̄,ꝙ ſi qs vellet probare, ꝙ impedimētū datū à ſe,vel ab alio,pp quod non potuit citari, nō fuit datū cū malitia,tūc fortè eſſet purgata ↄtumacia, & reuocaret̄ grauamen ei illatū.Volēti eīm excuſare ↄtumaciā dandus eſt terminus ad defenſionē faciendā,l.3.§.ſi ad diē.ff.de re mili,q tex.ad hoc eſt valde notabilis, ſm Bal.in l.ea,q̄.in prin.C.qūo & qn̄ iud. ¶ Præterea ſi ille, ſine cuius dolo citatio nō pōt fieri,in loco haberet̄ pro vero ↄtumace p edictū ſubſecutū, iſtud non vr̄ ſapere māſuetudinē,in qua eſt fundata d.cle.2.& dicere, ꝙ eſt ſpeciale in Papa,vt ēt carēte dolo ↄſtituat in graui p̄iudicio,nō vr̄ de mēte illius literæ,q̄ hoc mō parū mitigaret ↄſtitutionē Bonifaci.Inſpiciebā ēt ad hoc verba do. de Imo.in d.cle.1.pe.col.dū dicit poſt But.ibi, ꝙ citatꝰ p edictū ſcđm formā,de qua ibi,pōt oēs excuſatiōes,p̄ponere,quas poſſet proponere p̄ſonalr̄ citatus, qa illa nō
15 eſt p̄ſumptio iuris & de iure.¶Itē† ↄſiderā, ꝙ illud edictū faceret iſtū ↄtumacē inexcuſabilē, ſi vera eſſet opi. Abb.ꝙ ēt carēs malitia arctaret̄ illa citatione,qa ſibi volēti allegare excuſationē rn̄deret̄,ſp̄ale eſſe in citatione Papæ,ꝙ arctet ipsū ēt carētē dolo, qđ eēt contra But.& Imo.ibi.Nihilominus circūſcripto iſto trāſcurſu rei, veritas eſt iſta,ꝙ ētſi cōſtat, ꝙ citatus caruit dolo ad impediēdū citationē,p̄t citari edicto, & hoc inducit̄ ſp̄ale in Papa,per d.cle. j. Et ꝙ nō loquat̄ ſolū ī impediēte p dolū,patet primò,dū dicit de p̄curāte,ne poſſit citari quoquo mō. Scđò & fortius, dū dicit,qn̄ nō pōt accedi ad locū, nā vt iſte caſus differat a p̄cedēti, importat caſū ēt ſine dolo,vt clarè notat Bar.ī d.extrauag.ad reprimēdū.ver.p edictū,exēplificādo,qn̄ aliqs ē citādus ī ciuitate,ad quā accedi nō pōt.Et ꝙ iſtud ſit ſp̄ale ī Papa,notat ēt Rota,de do.& ↄtu.8.in nouis,& ī additiōibus. In īferiore aūt dic,ꝙ aut ↄſtat de malitia, & dēt citare ad locum vicinum, vel requirere alium iudicem, vt citet. prout latè docet Bar.in d.ver.per edictum. Aut conſtat de malitia, & tunc de neceſſitate non tenetur citare aliter,quia habetur pro citato,vt no.Abb.hic,& in c.primo ibi. Aduerte,quia do.Ant. in c.fi.de iud.& in ca. ex tuæ.de cle.non reſiden.l.ſi dictum. §. ſi præſentes. ff.de euic.& dicit Bal.in l.ea quæ.vlt.col.ibi. Dic ergo, ꝙ auth. actꝰ.C.qūo & qn̄ iudi.ꝙ ſi qs latitat,ita ꝙ n̄ poſſit apprehēdi,& hoc ↄſtat,dr̄ nō obediēs,& eſt verꝰ ↄtumax. Et hoc vltimū firmat Pet.de Anch.in cle. 2. ut lite pendē.& ſequit̄ Alex.in l.p̄perādū.§.ſin aūt reus. ī quīta ↄcluſiōe,C.de iud.dicēs,facere tex.ī cle.cām. de elect.& hic,& gl.ī l.ↄtumacia.ff.de re iud.q̄ æq̄parat iſtū illi,q citatiōe recepta ↄtēpſit cōparere.Et facit, qđ no. Inno.in c.ex literis.de exceſ.p̄lat.quē retuli ſ. in princ. huius ca. tāgēdo de teſte,q examinat̄ non citato viro potēte,&c. Et dicit expreſſe Inno.in c.ad petitionē.in fi. de accuſatio.ꝙ qui malitioſè procurat, ne ad eū citatio perueniat,nō eſt amplius citandus,etiā ad diffinitiuā, per iſtū tex.Et ex his remanent ſaluata uerba Abbatis hic, de qbus prima facie dubitabatur.¶ Cæterū ad ea, quæ adducta ſūt đ iniuſtitia,quā uidebat̄ ↄtiner̄ prima facie di

a Solum in caſibus. *Quando fieri debeat citatio per edictum, vide Paul.de Caſt.conſil. 48. Sed nunquid comprehendat exiſtentem extra territorium,uide de Oldr. in ſuo cōſil. 44. q. 5. quod nota.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

ita cle. taliter intellecta, dic breuiter, q̃ si citatus edicto, ꝑbat se nullo modo sciuisse de edicto: & hãc ignorãtiã nõ fuisse affectatã, nec ꝓcuratã, erit purgata ꝓtumacia. Et qñ dicebat, si pòt se excusare, ergo audiẽ allegãdo, q̃ non malitiosè ꝓuocauit, nõ posse citari. dic, q̃ illud de excusatione est verũ: sed ꝓsequentia falsa: nã ꝓcedo, q̃ pòt se excusare allegãdo ignorantiã edicti, & ꝑbãdo, secundũ practicã Inn. in c. 2. de ꝓsti. & ita loquit Imol. ĩ d. cle. j. in fi. Pro quo vide, qđ dicet ĵ. pximè ibi. Sex to no. Sed si fateret sciuisse edictũ, & vult se excusare, q̃ nõ de dit ipse cãm edicto, nec fuit in culpa, nõ audit: quia ista purgatio nõ purgaret ꝓtumaciã iam causatã ex notitia edicti, & nõ ꝓparitione: & sibi volenti allegare excusationẽ ex eo, q̃ nõ dedit cãm edicto, rectè rñdebitur speciale esse in citatione edicti Apostolici, vt cõtra ipsum non audiatur, nisi ad ꝑbandã ignorantiam edicti. Et ex his vides, q̃ dicta cle. j. ꝓcedit ẽt in carẽte dolo, quicqd
16 sẽserit gl. in d. cle. 2. vt lite pen. ¶ Pro † practica aũt di ctæ cle. primæ nota sex dicta nõ posita ibi p Scribẽtes. Et primò, q̃ si ꝓceditur de spãli cõmissione, q̃ aliquis citetur per edictũ, iuxta dictã cle. j. sufficit, q̃ testes dicãt nõ esse tutũ, vel esse impossibile, q̃ citeẽ aduersarius ad
17 domũ. Rota de resc. 16. in antiqs. ¶ Scdò nota, q̃ † si cõmittatur cã cũ ptãte citãdi per edictũ affigendum in portis in locis vicinis, nõ sufficit, q̃ fiat citatio in vno lo co vicino, quãuis publico, sed dẽt fieri saltẽ in duobus. Rota de ꝓscri. 27. in antiquis, & eodẽ tit. 5. in nouis, & dẽ dolo & ꝓtumacia. 8. in eisdẽ. ¶ Tertiò not. q̃ nõ stat iuramento dicẽtis, se esse in casu d. cle. primæ, sed dẽt probare testibus, an sit verũ, qđ dixit supplicãdo, vc3 aduersariũ nõ posse citari. Rota. de do. & ꝓtu. 22. in antiquis.
18 ¶ Amplia. Etiãsi habeat † signaturã, fiat vt petiť in forma: secus, si simpliciter fiat vt petiť, & petierat aduersariũ citari edicto, qa nõ requirit aliqua informatio dẽ ijs, quæ habentur in d. cle. j. Rota de do. & ꝓtu. 23. in antiquis. ¶ Quartò nota, q̃ licèt citatio possit decerni tpe feriarũ ob vtilitatẽ hoĩum, & ẽt exequi in ꝑsonas, siue ad domũ, nõ tñ per edictũ clausa sit audiẽtia, in qua fieri debet: Nec edictũ fieri pòt in valuis ecclesiæ, ſm Rotã. & ĩ hoc collectarius ꝓtra subrogãdo valuas ecclesiæ palatio clauso, nõ tñ afficiet adeo q̃ excõicari possit, sed aliàs punietur in processũ. Ita est lõga decis. Rotæ de feriijs vnica, in nouis, quã in his verbis habes melius summariã, q̃ ibi. ¶ Quintò not. q̃ citatio originalis per edictũ, nõ aũt copia dẽt legi in audientia publica, & affigi valuis palatij. & ibi affixa dẽt dimitti aliqbus horis. Rota de dolo & ꝓtu. 8. in no. Et ibi ẽt dr̃, q̃ palatiũ Papę ho die succedit loco alibi prætoris: de quo loquitur d. cle. j.
19 ¶ Sextò no. q̃ † citatus per edictũ iuxta formam dictæ cle. j. & non ꝓparens, pòt appellare à sñia diffinitiua intra 10. dies ꝓputãdos à tpe notitiæ. Rota latè de dolo & ꝓtu. 17. in no. quia iste est ꝓtumax fictus, nõ verus, sicut citatus ad domũ, vel ad locũ bñficij, nisi expresse posset constare de ipsius licentia & ꝓtemptu, qui solus facit, q̃ non audiat appellans. Glo. in cle. si ante. de dolo & ꝓtu. Sed dices vltra Rotã, cõtra, citatio per edictũ in casu d. cle. j. ꝓsupponit, q̃ qs, ꝓcurauerit non posse citari, vt ibi, & iste hoc ꝓcurans est verus ꝓtumax, vt ŝ. dictũ est. Ergo appellare non pòt. SOL. Nõ semper dicta citatio edicti ꝓsupponit ꝓtumaciã verã: quia deuenitur ad edictũ, ẽt qñ locus nõ pòt adiri. Itẽ ẽt, qñ sine malitia quis impedit, ue citetur. Cæterùm si p malitiã hoc ꝓcurasset, tũc fortè dubitari posset de ista decisione: quia vr̃ verus cõtumax. Tñ dicit Rota, vbi ŝ. in fi. q̃ scd̃m stylũ Rotæ auditur uerus ꝓtumax, plationis sñiæ, sed non sñiæ. ¶ De-
20 mũ, an † citatio per edictũ debeat esse trina, vel vna ꝑ omnibus, dicetur paulo ĵ. Et not. q̃ ad hoc, vt excõicet citatus per edictũ, nõ sufficit probare, q̃ in vicinis partibus fuit appositũ edictũ, sed oportet probare ẽt q̃ ad eius notitiã potuerit verisimiliter peruenire. Aegi. decis. Rotæ 88. vt citatus ¶ Nota ẽt, q̃ auditores sacri palatij decernũt primã citationẽ fiendã per nunciũ personaliter: qua facta & habita relatione nũcij, nõ citãt illũ amplius p nunciũ, sed edictis positis ĩ audiẽtia ꝓtradictarũ & virtute taliũ citationũ pueniunt ad diffinitiuã. Sed dicit Pau. de Cast. in l. ad perẽptoriũ. ff. de iudi. q̃ cũ quidã delegatus Papæ datus in partibus seruasset istũ modũ. ꝓsuluit, sñiam esse nullã, tanquã latã ꝓtra nõ citatũ: nõ quia de stylo curiæ citatus ꝑsonaliter prima vice, nõ possit postea citari edicto, vt quidã indoctè ꝓsuluerũt, sed qa iste stylus seruat in illo, qui lõgè abest, & nõ pòt cõmodè citari in singulis actibus. Sed non seruatur in illo, qui pòt cõmodè citari ſm Io. And. in Spec. dẽ cita. §. viso. ver. itẽ 13. addi. inc. sup illo verbo. Ille aũt, pcessus erat factꝰ in patria, & sic pars poterat ibi citari ad singulos actus. Iõ illa citatio nõ valuit. Qđ tene mẽti, quia pauci sunt, qui ista bene intelligant, ſm eũ, qui ẽt ponit, q̃ qñ aliquis nunquã fuit citatus ꝑsonaliter, nõ pòt citari edicto, ita ut habeat̃ ꝑ vero ꝓtumace, nisi p principẽ, vel de ipsius expresso mãdato, & ꝓcurrat alter ex casibus dictæ cl. j. Et aliter latius vide ipsum dicẽtẽ, q̃ iste passus malè de claratur per Legistas. Et tu dictis suis adde p̃dicta oĩa, tã quã noua, ad dictã cle. j. ex quibus honoraberis, qñ ostendes in curia Ro. fonte vberrimo Canonistarũ, qđ repor
21 taueris in studio Pisano. ¶ Postea † subdebat Abb. iuſficere vnicã citationẽ in casibus hic positis ꝑ gl. ĩ ver. citationẽ. in cle. fæpe. de verb. sig. Vide ibi Imol. ponẽtẽ latè, an & qñ in cã bñficiali seruet̃ iuris ordo. & quid si nõ agit de fœdere ꝓiugij spũalis, sciens, q̃ Mariã. hic la tissimè reassumit hoc, & de cã decimarũ & mr̃imonij reassumptis dictis Doct. in cle. 2. de iud. dico, vt per eũ, vno addito, vc3 q̃ quicqd in hac mã dr̃ de cã bñficiali, hẽt locũ ẽtsi agat de bonis succedẽtibus loco bñficij ad sustentationẽ. sicut sunt bona, ad quæ qs intitulatur, iuxta c. cũ secundũ. de præb. Ita notat Maria. ibi ex dictis Bu. & Imo. ibi, dum dũt, q̃ si clericus agit ꝓtra ordinato rẽ in casu illius capituli, dẽt agitari causa summariè, & hoc ipse reputat singulare. Facit rõ vulgaris, qa subrogatũ sapit naturã, &c. cle. j. de supplen. neg. ꝑlat. cum si. ¶ Circa practicã, ꝓcedendi ꝓtra clericũ nõ residẽtẽ, de qua hic late per oẽs Doct. adde Maria. in repe. c. ex tuę. de cle. nõ resi. ubi de hoc late inuenies, & quæ sint iustæ causæ excusãtes à residentia, & alia multa, quæ hic trãsplantanda non sunt, ex quo ibi videri possunt, tñ not. succincte quædã fragmenta ad instar illius, qui post collectã ab alio messem incedit colligẽdo spicas ab eo miſtas. ¶ Scias primò, q̃ clericus stans in ꝓpria domo non ꝓpe ecclesiã, nõ dr̃ residere in bñficio. Do. in c. tenore. in 5. notabili, 31. dist. per illũ tex. loquentẽ de sacerdotibus veteris testamenti, q̃ de tẽplo nõ discedebant, nec domũ suã oĩno tãgebãt. Ad idẽ c. ꝑter hęc. 32. dist. ibi, iuxta ecclas suas manducẽt & dormiãt. Et ibi infert Do. in antep. notabili, q̃ clericus nõ dr̃ residere ĩ eccla, si habitat in remotis ab ea. Dicit tñ Dom. in c. ẽpus vilẽ. 41. dist. q̃ habitatio clerici nõ sit ꝓtigua eccl̃æ, tñ sufficit, q̃ nõ sit lõge remota, p illũ tex. ibi, hospitiolũ quoq; nõ longe ab eccla habeat. tñ in ecclesijs collegiatis secus ẽ, per c. necessaria. 12. q. 1. ibi, iuxta eccl̃am clauſtra ꝓstituũtur. Et dicere clericus esse remotus ab eccla, qñ singulis casibus repẽtinis quacũnq; hora ꝓmode adesse non posset, ut p Car. pulchrè ĩ cle. j. 12. q. de fo. ꝓpet. & faciũt
22 multæ gl. de quibus p Bu. in ꝓœmio Decre. & Lud. in l. j. ff. sol. ma. ¶ Dũ dicit Abb. q̃ † priuatus ꝑpter nõ residentiã restituit docto de impedimẽto, amplia etiãsi à principio temerè recessit, vt singulariter, ꝑbatur ĩ c. inter quatuor. de cleri. nõ resi. Et dũ dicit de trina monitione, obstat glo. in cap. si episcopus. 18. dist. & in cle. j. in versi. requisierit. de hære. cum ꝓcor. quas posui de ꝓsti. c. ex literis. vbi in extraiudicialib. sufficit vnica. Rñdet Dom. in c. si ꝓtra vnũ. de off. del. e. in 6. 2. col. & in d. c. ex literis. q̃ ab illa regula excepti anẽ casus, in quibus iura requirũt trinã monitionẽ, inter quos enumerat istũ, & perpetuò nota. q̃ nõ sufficeret vna monitio pro omnibus, licèt aliàs sufficiat. si expedit, etiam quando requiritur trina, l. cõtumacia. cum si. de re iud. Ita Ioan. Andr. in rub. de cle. non resi. 3. q. in addi. Spec. quem extollũt But. & Abb. hic, & But. in c. fi. vltima col. de dilatio. & pulchrè Abb. ꝓsi. mihi 62. episcopus Lucanus, vbi inue-
nies

nies multa p̃stabilia circa istas monitiões nõ residẽtiũ. ¶ Assignat duplex rõ. Prima qa vbi lex requirit citationem trinam p ꝑsonem in locis publicis, vel cum ꝓpositione edicti, nunquã potest fieri vna pro oĩbus. ¶ Secũda rõ: vbi trina citatio requirit à iure ẽt personalis ad finẽ incurrendæ pœnæ, nõ sufficit vna ꝓ oĩbus perẽptoria. Et sunt duo dicta aurea. ¶ Rõ primi dicti est: qa citationes, q̃ fiũt tali modo, nõ de facili trãseunt in noticiã citati, & facilius trãsibũt, si ter publice fiũt. Forte. n. amicus citati, q̃ nõ interfuit in prima, intererit in secunda, vt tertia, & poterit ei nunciare, vt pulchre p Ab. ĩ d. cõsil. dicentẽ ita limitari l. ad perẽptoriũ. cũ si. ff. de iud. Sed intellige hoc, qñ citatio habet fieri publicè per p̃conẽ, seu nunciũ in loco publico, & demũ affigi loco publico, sicut de iure vr̃ debere fieri, vt tradit in clem. j. de iud. Et ita seruat de mẽte iuris Canonici, sed vbi cessante voce p̃conia fit edictũ, & affigit in loco publico, vr̃ q̃ possit fieri vna citatio, ꝓ oĩbus, puta assignando no uẽ dies, tres, ꝓ primo, &c. Paria. n. sunt, vel q̃ primũ & secũdũ triduũ renouet schedula, vel q̃ à principio triplex triduũ ponat in vna citatiõe ſm Imo. latè in d. c. ex tuę. Cõsidera, q̃ istud posset habere locũ, vbi esset consuetudo, q̃ tales schedulę non mouerentur durante termino in eis descripto: sed vbi solitum est sæpe eas euelli forte de nocte, videret, q̃ non sufficeret illud triplex triduũ esse vna vice appositũ, posset. n. hodie transire ꝑ illum locũ amicus citati, q̃ nõ uiderat edictũ nocte ꝓcedẽti ablatũ. Vnde cogitabis. ¶ Rõ secundi dicti est, qa qñ interuenit trina citatio seꝑatim ex parte superioris, maior vr̃ esse cõtẽptus ipsius superioris, quàm qñ emanat vnica citatio tantùm, licèt sit peremptoria ꝓ oĩbus. Et ideo ad finem pœnæ requiritur tunc trina citatio seꝑata propter maiorẽ contumaciam habendã, secundum Imo. in d. c. ex tuæ. firmantẽ tandẽ hoc, licèt reputet̃ difficilis persuasionis. Alia rõ assignatur per Ab. hic & in d. c. fi. de vi. & honest. cler. quia ex quo ius requirit trinam citationẽ, & actus est odiosus, debent in istis pœnalibus verba intelligi strictè & propriè, non aũt fictè & largè. Et ideo cùm illa citatio sit vna ꝓ oĩbus, sit ficta seu subrogata loco trinæ, non esset satisfactum realiter trinæ citationi requisitæ à lege. Et hoc modo habes aliã notabilẽ limitationẽ ad d. l. perẽptoriũ. & d. l. cõtumacia. cũ si. & est gl. trita in cle. j. in vers. Tertio. de vi. & honest. cle. & vr̃ tex. iuncta gl. 2. & ibi Bal. in c. j. de mili. vas. qui cõtũ. est. & no. Bal. in l. cessante. ĩ fi. C. qũo & qñ. iu. & in l. non sunt liberi. ff. de sta. ho. & Pa. de Cast. & Flor. in l. ad peremptoriũ. ff. de iud. Et Imo. in l. si finita. §. Iul. ff. de dã. inf. & multi alij. Obstat c. cõstitutionẽ. cum glo. de senten. excom. in 6. vbi monitio, de qua in c. sacro. de sente. excom. potest una esse pro omnibus, & tamẽ agitur de pœna. Respondet Imo. in d. c. ex tuæ. q̃ prædicta procedunt, nisi aliud à iure reperiat̃ expressum, ꝑut est in excõicatione: quamuis Steph. in d. cle. j. reprobauerit gl. illam ibi. per d. c. constitutionem. & non bene ſm Imo. in d. c. ex tuę. Alia respõsio dat̃ per Alex. in d. l. contumacia. videlicet, quòd c. constitutionem. procecit, vbi agit de pœna leui. quæ respõsio posset cauillari p c. sacro. vers. tantã pœnã. de sent. excom. & c. corripiat. 33. quæst. 3. nisi dicas, q̃ à principio non est pœna antequam excõicatio contẽnatur, imò est medicina, c. j. de sent. excom. in 6. Considera ẽt, q̃ monitio, de qua in d. cap. constitutionem. fit principaliter ad cõstituendum quem in contumacia. Tamen idẽ etiã in proposito, sed inspicitur pœna necessario sequens contumaciã. Ideo precedẽtes respõsiones sunt tutiores. Aliud valde notabile infert Abb. per p̃dicta in d. c. fi. de vi. & hon. cler. Quòd vbi ad perdendum aliquod priuilegiũ clericale iura requirunt trinã monitionẽ fiẽdã ipsis clericis non rectè viuentibus, oportet, q̃ illa citatio, seu monitio aprehẽdat clericos, si fieri pòt, nõ sufficit gñlis monitio, q̃ oẽs abstineãt. Quod tene menti ad intellectũ c. cũ nõ ab hoĩe. & c. in audiẽtia. & c. ꝓtingit. de sen. exc. Bene facit Rota, de dolo. & contu. 21. in antiquis, dicens, q̃ vbi alias sufficerẽt ꝓiecturæ, q̃ citatio aprehẽdit citatũ, tñ vbi agit de priuatione bñficij, requirit̃ certitudo. Vnde si qs citat̃, ranq̃ inciderit in pœnã c. licet canon. de elec. in 6. oportet, q̃ citatio legitimè & clarè perueniat ad eius scientiã, nec sufficerẽt p̃sumptiões: de quo nunq̃ sis obliti tus. Et dicit decisio ibi ꝑcedẽs, q̃ procurator, q̃ aliàs ex mãdato pleno pòt rñdere in omni mã, nõ ꝑt citari virtute cõmissionis factæ de priuãdo dũm beneficio sub certa ꝓditione. Dixi in d. c. sup. eo. An aũt clericus posit deponi ex cõfessione ficta, de qua in c. 2. de ꝓsti. in 6. dic q̃ sic, si mã deducta erat digna priuatione. Rota, de test. 44. in antiquis. ¶ Aduerte tñ, dum dictũ est, nõ sufficere monitionẽ vnicã pro omnibus, vbi agit de pœna, & q̃ regrit̃ apprehẽsio, vbi agitur de ꝓdendo priuilegio clericali: nã primũ dictũ limitat̃ per Abb. hic, & ſm in c. fi. nisi ꝓstitutio episcopalis disponat super nõ residentia, vel delatione habitus & tonsuræ, aut simili mã, sub pœna priuationis vel perditionis priuilegij, qa ad talẽ pœnã incurrendã nõ requirit̃ alia monitio. Quod bene nota, qa hic multi errãt ſm ipsum ibi. Et est cõs. Fed. ele gãs. 109. incipiẽs. Quòd nõ fecit residẽtiã. de quo ẽt me minit Alex. in repe. l. ita stipulatus. de ver. obl. & ẽt inue nies in d. ꝓs. q̃ siue statutũ dicat. Monemus siue Præcipimus, siue ęqpollẽs, talia verba habenẽ, loco trinæ monitionis, Et dixit pulchrè Rota de do. & ꝓtu. vlt. no. q̃ sufficit monitio facta in synodo, vt sufficiat desposition d. c. sacro. in prin. Et est optima gl. do. Frã. Paui. Mod. auditoris Rotæ sup ext rauagãtibus, fol. vl. in fi. 1. col. vbi dicit, q̃ citatio, siue monitio facta p eꝑum in synodo, hẽt vim perẽptorij, vbi dicit se ꝓsuluisse Ferrariæ, q̃ gñalis monitio facta in synodo ꝓtra executores testorũ negligẽtes exeq̃ ĩtra annũ deuoluit executionẽ ad eꝑm ablq; alia monitione. De his ẽt ꝑ Lud. ꝓs. 238. vbi ẽt inuenies, an possit allegari ignorãtia taliũ ꝓstitutionũ. De quo latiùs ꝑ Rotã allegatã, de do. & cõtu. vlt. in nouis. Dixi aliquid in c. 2. de ꝓsti. Qũo autẽ valeat statutũ epi mutans in hoc ius cõe, dixi de maio. & obe. c. q̃ super his. 7. fal. rñdendo dictis Cal. reprobãtis Fed. vbi ŝ. Dũ dicit Ab. clericũ obligatũ residere, præsumi in dubio malitiosè abesse. Adde q̃ latè dixi in c. dile. lo 2. de reser. in 7. ꝓclusione. Et dicit vltima ibi dicta, q̃ l3 hoc dictũ possit tolerari in bñficio regrente residetiã, ꝑ id habeẽ qđ hic in ver. si vero aliter. nõ tñ videt procedere in marito per istũ tex. in ver. si autẽ de carnali. vbi expresse dr̃, q̃ si est absens propria voluntate, nisi appareat q̃ malitiosè sit absens, nõ ꝑt, ꝓcedi ad diffinitiuã. Et ita declarat Imo. in c. fi. de eo, q̃ mit. in pos. Et quãuis dixerim in d. c. dile ctus. q̃ iste §. porro. vsq; ad versi. si vero. pòt intelligi de electo tantũ, tamen dic, quod imo procedit etiã in con
3 firmato & consecrato, ſm omnes hic. ¶ Dum † dicit Abb. clericũ vagabundũ posse priuari beneficio ẽt nõ requirente residentiã, dubitari posset, quid si nõ est vagabũdus, sed nihil scit de eo? In quo dixit gl. peregrina. c. non oportet, in uersi. proficisci. de cõse. dist. 5. quòd si clericus tãdiu absit, q̃ dubitet, an viuat, an mortuus sit, desinit habere liberã administrationẽ. & cum ea trãsit Arch. nec reperio eã allegatã, & sic loquit in beneficio curato, certè clarũ ẽ q̃ seruatis terminis, de qbus ꝑ Doct. hic d. c. ex tuæ. pòt priuari eo ipso, q̃ non cõparet. Vnde, vt gl. aliquid importet, intellige eã in habẽte beneficiũ nõ requirẽs residentiã. Talis enim nõ pòt alias priuari, nisi sit vagabũdus, ut dictũ est. Et iste erit alius casus, vc3 ubi nescit, an uiuat, ꝑ dictã glo. Pro qua bene facit tex. in l. libera peculij. ff. de pecu. ubi ad habẽdã pe culij liberã administrationẽ tex. æquiparat fugitiuum subreptũ, & eũ de quo nescit, an viuat, an mortuus sit. Bñ facit dictũ Spe. de loca. §. nũc aliqua. uer. 164. Quòd si emphyteuta discurrit p orbẽ dimisso procuratore, q̃ soluat canonẽ, si tãdẽ ignorat ubi sit, & an uiuat, nullis existẽtibus filijs, uel nepotibus, pòt eccla reassumere in se emphyteusim, acsi eẽt mortuus. Sequit Bal. in auth. q̃ rẽ. in fi. C. de sac. sanc. ecc. limitãs nisi essent aliquę cõiecturę d̃ vita. Et ꝑ dicto Spe. extollit Bal. tex. in l. cũ domini horreorũ. ff. loca. qui tex. nihil facit ſm Fulg. in d. authen. qui rem. Loquit enim nõ tantùm in absente,
sed in

Universidad de Deusto Biblioteca

sed in cessante à solutione, nos aũt præsupponimus, ꝙ non cessat à solutione. Quinimo dixit Ias. May. in rep. l. 2. vers. 34. quæro. C. de iure emphy. ꝙ cùm eccl'a fundet se ĩ morte, debet eã ꝓbare, l. 2. §. si dubitet. ff. quẽad. testa. aperi. & dicet j. Vnde apparentibus alijs coniecturis mortis, ẽtsi de vita nesciat, nõ procedit dictũ Spe. secundũ eum. ¶ Si gl. in d. c. nõ oportet vult, ꝙ ille sit priuatus ipso iure, nõ puto eã procedere, quia nunquã est priuatus ipso iure, nisi sit cautũ iure expresso, secũdum theoricam Inn. Firm. in c. cùm nostris. de cõces. præb. & Do. in c. quo iure. 8. dist. cũ ꝯcor. quas nouiter dedi in c. 2. de rescr. Et fortè etiam ꝑ sñiam priuari non põt, qa si non est vagabundus, dato ꝙ ignoretur vbi sit, videtur expectandus, sicut dicit hic de marito absente nõ contumaciter, & iste nõ est absens ꝑ cõtumaciam, ex quo non tenet residere. Facit l. nec nos. C. de captiuis. ibi. iudicare ñ pt de bonis illius, cuius vita ac fortuna incerta est. Tñ cogitabis, qa nullibi potui inuenire aliquid reductũ ad intellectũ dictæ solitariæ gl. Illud aũt est certũ, ꝙ si post priuationẽ reuerteret, restituendus esset ab beneficiũ. ¶ Scias etiã, ꝙ contra non residentẽ potest fieri sequestratio fructuũ. Arc. 11. q. j. c. quia res. ver. 2. modo. Et quantuncunq; beneficiatus appellaret, fructus poterũt sequestrari, saltẽ quo ad hoc, vt beneficiũ officiet, q̃ verba refert Io. And. in regula, locupletari. lib. 6. & Rota, đ sup. neg. præla. 2. in antiquis. ¶ Et si statutũ priuat ipso iure absentantẽ se sine licẽtia ultra 15. dies, & postea aliqs cũ licentia ꝓ certo tp̃e se absentat, & post illud tps stet ꝑ quindecim dies, nõ iucurrit pœnã statuti. Card. singularissime cons. 122. Archipresbyter, qa cõsti. ponderat initiũ temerarię absentiæ. Ergo illud spectãdũ: de ele. c. dudũ. lo j. cũ glo. Et pulchrè inducit gl. in cle. vna. in uer. sciẽter. de ꝯsang. & affi. quę dicit, ꝙ si quis ꝯtrahit matrimoniũ in gradu prohibito ignoranter, nõ incidit in pęnã illius cle. licèt postea cohabitet sciẽter. Et facit gl. in simili in c. si qs viuẽtẽ. 21. q. j. & gl. fi. in c. j. de cõuer. infid. ¶ Et si statutũ ep̃i dicat, ꝙ non residẽs in beneficio suo per duos menses cõtinuos sit eo priuatus ipso iure, aliquis se absentat, & vadit extra diœcesim, incurrit pęnã respectu rei, delictũ dr̃ factum in diœcesi. licèt ꝑsona nõ residẽs sit extrà. Fed. subtiliter cõsi. 182. in hoc pũcto dubitabili, &c. Sequit Pe. de Anc. in rep. c. j. in 29. char. uer. reperi eius consiliũ. de cõstit. & Dom. in c. 2. 9. col. de ꝯsti. in 6. & Mari. in d. c. ex tuæ. Et dũ dicit Ab. cõtra But. ꝙ hic nõ requirit monitio iudicialis, nec priuatio iudicialis, vide eundem in c. qualiter. de cle. nõ residẽ. & Maria. in d. c. ex tuæ. ibi, sed circa prædicta. ¶ Demũ dũ latè deducit Abb. post But. ꝙ nõ sufficit in assignatione termini præfixi absentiæ apponere cõminationẽ, ꝙ aliàs priuabit, limitat hoc pulchrè Mari. in d. c. ex tuæ. nisi statutũ dsceret, ꝙ quicunq; se absentauerit debeat redijsse intra tãtũ terminũ ad finẽ termini in licentia appositi sub pœna priuationis, inducit præallegatũ cõs. Fed. 109 & facit c. 2. de ꝯsti. in 6. vbi ꝓ culpa futura põt statutũ im-
24 ponere pęnã ipso iure, ut latiùs per eũ. ¶ Vltimò, † dũ tangit Abb. post alios de modo ꝓbandi mortẽ. Addę Bar. in suo tracta. de proba. mortis. qui incipit, Mortuũ hominẽ dixi. & Bar. Ang. & Imo. latissimè in l. 2. §. si dubitet. ff. queadmodũ testamẽta ape. & plenius, quàm ꝑ aliũ, ꝑ Mar. in c. in præsentia, de spon. vbi oẽs ponũt, & quædã bona alle. Alex. in d. §. si dubitet, in apostillis. & optimè cõsil. suo mihi 109. In causa vertẽte inter Ant. olim Leonar. & dicit Bal. hic, ꝙ si nõ recipiunt ꝓbationes de morte, põt iudex ex officio ꝓcedere nemine citato. Multa ẽt ponit Firm. in rep. in versic. mors. & dicit Bal. in c. ex tenore. de testa. ꝙ licèt qlibet p̃sumat viuere, tñ hãc p̃sumptionẽ oportet allegare, ꝑ l. si adulteriũ. §. idẽ Pollioni. ff. de adul. Et dicit Bar. in tracta. de teste, ꝙ statur dicto pastorũ de morte animaliũ ex Apulia ꝯductorũ, & ibi ponit latè, qũo deponãt testes loquentes de morte. Et dicit An. in l. 3. §. hęc verba. ff. de neg. gest. ꝙ testis dicẽs, vidi Titium mori [a], ꝓbat mortẽ, ꝑ tex. ibi, & ꝑ glo. & ibi oẽs. in l. si quidẽ. C. sol. ma.

a Mori. *Adde Ang. in d. l. 2. §. si dubitetur suprà*

Si tamen testis diceret, erat mortuus, quia nõ loquebat. nõ est sufficiens rõ. Bal. ĩ l. 3. C. de posthu. hær. Et dicit Bal. in c. j. § fi. qui feu. da poss. ꝙ licèt qs prę sumat viuere, tñ vnus testis đ visu mortis tollit hãc p̃sumptionẽ, quãuis nõ probet ipsam mortem. Et dicũt Bar. & Bal. in l. fin. ff. de infa. ꝙ si probatur
b aliquem intrasse bellũ [b], & eo finito non reperit, est præsumptio mortis, adeo ꝙ eius hæreditas põt adiri, secũdum Ang. ibi. Et dicit ibi Bald. ꝙ non est opus probare mortẽ per ostensionẽ cadaueris, dũmodo doceat de luctu ꝓpinquorũ. Idem si vxor & alij induerunt vestes luctuosas. Bart. in l. genero. in fin. ff. de infa. In rebus tamen maximis, puta vbi agit de vita hominis propter mortẽ alterius, ista nõ sufficerent, sed debet constare de morte liquido, vt latè per Bar. in locis primo allegatis. Et respectu vxoris, qualis debeat esse certituto mortis mariti, ut possit alteri nubere, vide omnes in d. c. in præsentia. & Host. de spon. duo. §. an liceat. versic. dicetur. ubi dicit. ꝙ licèt de iure ciuili debeat stare per annum post notitiam de morte mariti habitam ab illo, sub quo militauit, tamen de iure Canonico statim nubere potest. De quibus omnibus latiùs in dictis locis.

in tex. allegato. & vide Bart. in l. is potest. de acquir. hæredita.

b Intrasse bellum. *Sed quid si intrauit mare, vel ciuitatem pestiferam? Dic idem, vt per Bal. in c. 1. quo temp. mil. & per domi. Alexã. de Imol. in consil. 24. 4. parte.*

SEQVITVR §. sunt & alij. in quo nihil est addẽdum. Cæterum super § in alijs ponit materia primi & secundi decreti, quam cùm abundantissime reassumpserit Alex. in rep. §. Iulianus. in l. si finita. ff. de dam. inf. & etiam cùm infra biduum immineãt vocationes magnæ, faciemus punctũ hic, ne mã, si inciperet, remaneret imperfecta, ꝙ turpiùs esset, quàm eam nõ aggredi.

¶ Collecta in adiutorio Felini Sandei canonici Ferrariensis, Pisis. ¶ Correctio Operis seipsam ostendit, si enim legere incœperis, quacunque in parte non inuenies errorem dignũ rugato supercilio. Quòd si quãdoque in allegat. alicuius authoritatis deficiat uerbum Dicit, vel Vbi dicit, id breuitati, non errori attribuens pro expresso habeas. Sic & cùm Rota allegatur, putà dicendo Rota de rescrip. quarta, subintelligitur, scilicet decisione, sicut si allegando in decretis diceretur, 2. q. j. subintelligitur causa, & idem in simi. Nedum autem circa publicè collecta in scholis adhibita est in corrigendo diligentia exactissima, sed in amplis quoque additionibus inserendis, quas subinde ad originalia author priuatim manu propria addiderat, quæ vltra tertiam huius Operis partem constituunt.

De probationibus.

TITVLVS XIX.

SVMMARIVM.

1 Proba tio propriè quæ dicatur.
2 Probatio posita in præsumptione, an requirat verã probationem.
3 Probationis vbi facta est mentio per modum conditionis, an sufficiat probatio per coniecturas.
4 Probatio vbi exigitur ab homine, vel à lege, cum aliquibus verbis qualificatis, non sufficit probatio semiplena cum iuramento, sed requiritur propria probatio. & num. 5.
6 Confessio an sit probatio.
7 Iuramentum an propriè sit probatio.

1 PRima conclusio. ¶ Illa † verè & propriè dr̃ ꝓbatio in iudicialib', ꝑ quã nõ argumẽtis, nõ p̃sumptionibus, sed clare intẽtio agẽtis deducit. Probat ista ꝯclusio in c. forus. §. cã. j. de verb. sign. vbi ꝓ arg. ponit, quicquid ad causæ ꝓbationẽ ꝑtinet, indiget inuestigatione intellectus. Vñ dicit Bal.

Bal. ĩ c. j. §. sacramẽtũ. ĩ 1. col. de ꝯsue. recti feu. in vsi. feu. ꝙ illa ast. vera & plena ꝓbatio, q̃ nõ indiget p̃ocinio: sicut ẽt dicit Bal. ĩ c. j. in prin. si de inuc. inter do. & vas. lis or. ꝙ noĩe ꝓbationis plena ꝓbatio
* continet *, ꝑ l. Lucius, ff. de ꝯdi. & demõ. Vnde dicit Lud. Ro. in l. j. C. de testi. mili. ꝙ ꝓbatio ꝑ p̃sumptiones. seu cõiecturas nõ dicit vera & ꝓpria ꝓbatio. Allegat. l. j. in ver. ꝓprie. ff. si tab. testa. nul. extab. Meliùs facit d. l. Lucius & ꝙ ibi notãt Bar. & Imo. q pro hoc adducũt diuersitatẽ titulorũ de ꝓbat. & de p̃sum. Ad idẽ ipsa rub. ff. de ꝓba. & p̃sum. Et dicit Bal. in c. 1. §. cũ autẽ. de ꝯtrouer. inuest. ad fi. ꝙ ꝓbatio resultans ex diuersis generibus ꝓbationũ, semp dr̃ ꝓbatio p̃sumptiua, & non est propriè ꝓbatio. Idẽ Bal. in rubr. C. eo. dicẽs, ꝙ ea, q̃ ex diuersis speciebus ꝓbationũ simul integrant, nullã speciẽ ꝓbationis efficiũt: & iõ rõne generis habẽt inter se similitudinẽ, sed nõ rõne specierũ. Vñ q nõ ꝓsunt singula, multa iuuant. Allegat no. in l. j. in fi. ff. de vac. mu. & in l. 2. §. 1. ff. de excus. tut. Et iõ dixit bellissimè Bal. in l. j. ꝑ illũ tex. C. de ser. q pro p̃mi. libe. acci. ꝙ si statutũ defert p̃miũ probãti, ille debet ꝯsequi præmiũ, qui semiplene probat, l3 ex hac ꝓbatiõe reus sit positus ad torturã, & ꝯfiteat crimen. Et ꝑ hoc extendit ista cõclusio ad statuta faciẽtia mẽtionẽ de pro
* batiõe, qa intelligunt de propria, * cũ tales debeãt esse intellectus statutorũ, l. 3. §. hæc verba. & ibi Bart. ff. de neg. gesto. & c. in nr̃a j. de iniu. & dam. da. Vnde probatio imperfecta, vel priuilegiata, q̃ alias sufficeret đ iure cõi, nõ cõprehendit in statuto vel pacto, vt late & elegãter ꝑ Bal. in c. 1. §. ꝯuenticulas, de pace. iur. fir. Facit tex. in l. 2. §. diuus. ff. de iur. fisc. iũcta l. 2. ff. iudi. solui. Per quẽ dicit Bal. in l. 2. C. de edẽ. ꝙ ficta probatio in vna cã, nõ facit fidẽ in alia, vbi aliàs vera probatio faceret. Et iõ statutũ puniẽs ꝯuictũ, intelligit de cõuicto verè, nõ fictè, vt no. Ab. in c. insinuatũ. j. de symo. & in c. inter solicitudines. ꝑ illũ. tex. ibi in fi. j. de pur. Ca. & in c. 1. ad fi. s̃. de plus peti. & in c. at si clerici. in prin. post. do. Ant. ibi s̃. de iu. Et hãc primã ꝯclonẽ declara ex sequẽtibus. ¶ Se-
2 cũda ꝯclusio. Probãs † intẽtionẽ suã ꝑ præsumptiones, vel ꝯiecturas à iure approbatas, perin
* de iuuat, * ac si vere & ꝓpriè intentionẽ deduxisset, fm glo. notabilẽ in l. si tutor. C. de pericul. tuto. Per quam dicit Bal. ibi, ꝙ, vbi ad victoriã reportandã requirunt probationes liqdissimę, sufficit ꝓbare per p̃sumptiones à iure inductas, q̃ dicunt liquidissimæ: de quo etiã dicit esse casũ notabilẽ cũ sua gl. & bene, in l. absentẽ. in prin. ff. de pœ. vbi in criminalibus, sola suspicio, vel p̃sumptio nõ sufficit ad cõdẽnationẽ, ut ibi, & l. fi. C. de proba. sufficit tñ prę sumptio iuris, ꝑ l. si qui adulteriũ. C. de adul. Et eodem modo dicit ibi Bal. de proba. apparẽte ex euidentibus ꝯiecturis ꝑ l. licèt imperator. ff. de leg. 1. & subdit illas esse manifestissimas probationes, q̃ fiũt ꝑ scripturã, uel per testes. Allegat gl. in §. itẽ uerborũ. Insti. de inut. stip. Et istã cõclusionẽ ponit etiã Ang. in l. j. C. de testa. mili. dicens, ꝑ illũ tex. iũcta gl. ꝙ vbi exigit liquida probatio, sufficit probatio per præsumptiões iuris. Idẽ Imo. in l. q̃situ. ff. de re iud. propter gl. quã facit ualde no. in d. l. si tutor. & eã etiã facit sing. do. Flo. in l. patronũ. ff. de proba. Faciunt no. per Bar. in l. j. ff. si cer. pe. & Bal. in l. cõuenticulã. C. de episc. & ele. & in l. j. ĩ 6. col. C. de serui. fug. De teste, cuius rõ probat

* Continet. *Ad de Bar. in l. peremptorias. C. sentẽn. resc. nõ pos. col. vl. Angel. & Pet. de Suz. in l. j. C. quor. bon. & glos. in cle. constitutionem. de elect. & dic vt per Alex. in l. eũ qui. de iureiu. qui dicit hoc verũ, si agitur de magno præiudicio, nõ si de paruo quia ẽt semiplena venit, vt ibi per gl.*

* Propria. *Adde ꝙ habetur per Bal. in l. id qđ. C. de epis. et cler. 11. q. 4. ꝑ prin. Sal. in l. 1. C. de fi. instru. & ibi glo. & Bal. prope fin. facit l. fideiussor. vers. qualiscunque & ibi vltra alios Lud. qui satisd. cogan.*

* Iuuat. *Adde quæ ad hoc habentur per Soci. consi. 187. incip. in controuersia. versic. ex qbus omnibus et ver. cõfirmãtur præmissa in 2. pa. & cõs. 277. incip. viso publico instrumento vers. postremo ista conclusio. cir. med. in d. par.*

præsumptiuè, qñ dicit, scio, qa sum vicinus. faciũt, q̃ dicent in c. tertio loco. j. eo. post Bal. & Im. in l. fi. ff. de hære. inst. de iud. l. apertissimi. ex qb' dr̃ cõstare de delicto. Et hãc ꝯclusionẽ probat tex. in l. si qs locuples. in fi. ff. de manumis. vind. & in l. dolũ. C. de dolo. & in c. 2. de renũ. lib. 6. & in c. 1. & ibi do. Abb. in fi. de cle. nõ resi. & in c. veniẽs. in fi. de p̃sby. nõ bapti. in l. qdã testõ. in fi. ff. de vulg. & pup. & in c. laudabilẽ. in prin. de fri. & malefi. iũcto c. 1. eo. ti. & tex. ĩ c. veniẽs. el 2. & ibi do. Ab. j. de spõsal. & in c. super q̃stionũ. §. intentiõis. & ibi Imo. & do. Ab. s̃. de off. dele. Vñ dixit gl. in c. qm̃. §. si aũt. in vers. p̃sumat. s̃. ut lit. nõ ꝯte. ꝙ dicit certò cõstare, qđ constat per præsumptiones violẽtas. Idẽ dicas de eo, qđ cõstat per ꝯfessionẽ partis, c. ꝑ tuas. infrà de cõdi. apposi. Idẽ de cõpe. iud. c. nõ solùm. de re. iu. in 6. q. text. cũ similibus est intelligendus, qñ sumus in mã, quę certitudinalr̃ ꝓbari nõ põt de sui nã, quia lex cõtẽtat indicijs. Et per istam ꝯclusionẽ infero ad id, qđ notãter scribit Bal. in l. id, qđ pauperibus. in 11. q. C. episc. & cle. vbi dicit, ꝙ si testator mãdat solui omnibus ꝓbantibus se recipere dẽre, sufficiet illa ꝓbatio cũ executore, q̃ fuisset sufficiẽs cũ testatore. Vñ dicit ꝙ verbũ. Probatio. nõ semp intelligit de euidẽti, sed ẽt ꝯiecturali, ꝑ d. l. si tutor. Et iõ dicit Bal. in l. j. in lec. C. de sacrosan. eccl. in pe. col. ꝙ p̃tẽdẽs aliquid fuisse extortũ sibi à testatore, poterit de hoc facere fidẽ epõ, suo iuramẽto, cũ aliquibus indicijs, qbus stabit. & alleg. Io. An. in c. quanq̃. de usur. in 6. & de hoc festũ facit Lud. Rom. in l. admonẽdi. ff. de iureiu. in 6. char. versic. 19. quẽ paulo post referã. Et per hanc ꝯclusionẽ inferri põt, ꝙ etiã in statutis ꝓbatio ꝑ p̃sumptiones æquipollet ꝓbationi ueræ, quod firmat Ful. in d. l. j. C. de testa. mili. & do. meus hic, l3 nihil alleget, & ꝓcedet maximè ex his casibus, qb' statutũ verificat in casu ficto, de qbus late per Imo. in l. j. §. lex. Falcidia. ff. ad l. Falc.
3 ¶ Sed † aduerte, qa ista ꝯclusio debet limitari, nisi per modũ cõditionis facta esset mẽtio de ꝓbatiõne, puta, si ꝓbaueris, qa tunc nõ sufficiet ꝓbare ꝑ coniecturas. Et ita tex. ualde sing. in l. Lucius. ff. de cõd. & demõ. ubi cõditio, Si ꝓbaueris te esse filiũ, nõ cẽset posse verè ꝓbari, & iõ non sufficit ꝓbare ꝑ cõiecturas, de qbus in l. filiũ. ff. de his, q sunt sui, ul' alie. iur. & dicet j. eo. c. ꝑ tuas. quia cõditiões debẽt adimpleri in forma specifica, l. qui hæredi. & l. Melius. ff. de cõdi. & demõ. Vñ dicit notanter Bal. in authẽ. mr̃i & auiæ. C. qñ muli. tute. officio. ꝙ qñ aliquid ponit in cõditione, illud dicit datũ ꝓ forma, & ille, qui habet solũ p̃sumptionẽ iuris, non vr̃ probare secundũ Bar. in l. j. C. de fi. instr. & iur. has. fisc. lib. 10. Ergo in eo nõ uerificant illa uerba, si probaueris. Et ideo sing. scribit Bal. in l. in bonæ fidei. in uer. expedita est secunda pars. C. de re. credi. & sequit ibi Sal. ꝙ si in rescripto Papæ dicit, Si tibi constiterit, ꝙ Petrus sit de legitimo mr̃imonio natus, ꝓuideas sibi de tali præbẽda ꝙ in defectũ talis probationis non defert iuramẽtũ, ut ibi per eũ, & per d. l. Lucius. Dixit Bal. in l. hæc sentẽtia. C. de sen. quæ sine cer. quan. ꝙ si fert sententia sub hac forma, Si probaueris Titiũ teneri tibi ad decẽ, ea tibi adiudico, non admittet talis ad probandũ per iuramentũ in defectũ probationis, qđ reputat singulare Lu. Ro. in repet. rubri. ff. de arbi. in 7. col. Et per illam l. Lucius. dixit Bar. in l. ait prætor. §. fi. ff. de re iud. ꝙ illa uerba, Si est probatum. intelligunt de plena & uera probatione. idẽ Bal. in l. perẽptorias. in ult. col. C. sentẽtiã resc. non pos. Et ad istã limitationem uide etiam Roma. in d. l. admonẽdi. in char. 6. ubi refert. Bal. in d. l. in bonæ fidei. & subdit, ꝙ si testator mãdat male ablata restitui, si petẽs ꝓbauerit, non sufficiet pro implemẽto huius cõditionis, ꝙ petens solùm iuret, ꝑ d. l. Lucius. sed bene ꝑ iuramẽtũ & alias bonas probatiões, seu ꝑ unũ testem poterit ꝓbare. Alleg. Bal. in l. j. C. de sacrosan. eccl. ¶ Sed aduerte, quia pro intellectu p̃dictorũ vr̃ mel ius cõsiderãdũ, ꝙ quando dispositio legis, uel hominis ponit probationẽ in conditione, si quidem materia põt vere & ẽt prę sumptiue probari, cẽset de uera probatione cogitatũ: sed in mã, q̃ de sui natura nõ posset, nisi præsumptiue,

iure

Universidad de Deusto Biblioteca

iure ꝓbari, tũc sufficiet ipsa p̄sumptio iure ꝓbata. Vñ in casu Bal. in d. l. ĩ bonę fidei. sufficeret puto ꝓbationẽ legitimæ natiuitatis ex ꝯiecturis iuris: de qb⁹ dicet̃ ĩ. eo, c. ꝑ tuas. ne sequat̃ absurdũ, ꝙ rescriptũ sit nullũ, quasi illa ꝯditio sit improbabilis. Sed fateor ꝙ ĩ defectũ talis ꝓbatiõis p̄sumptiuè ꝓcedet doctrina Bal. Et ꝙ ista restrictio sit vera & necessaria, est tex. cũ gl. j. ĩ l. j. C. de sica. & ĩ l. j. iũcta gl. mag. C. quorũ bonorũ, & in c. laudabilẽ. cũ glo. in uer. iudiciũ. ĩ. de frigid. & in c. ex tua. ĩ uer. si ꝯstaret. de fil. p̄sby. & in d. l. si tutor. in ver. ostẽderis. vbi l. reqrẽs ꝓbationẽ ꝯditionaľr, ꝯtentat̃ probatione p̄sumptiua, qa subiecta mã non parit uerã ꝓbationẽ. sed in casu l. Lucius. ideo illa ꝯditio facit testamentũ nullũ, qa erat difficilis ꝓbationis, vt ibi in gl. & ad nullitatẽ institutionis factæ de filio paria sunt, cõditionẽ nõ esse potestatiuã, uel difficilẽ, l. suus quoque. §. puto. & ibi gl. & Bar. ff. de hær. insti. notãt omnes ĩ l. si pater. C. de insti. & substit. sub. ꝯd. fac. & gl. in d. l. j. C. quorũ bonorũ. Et ista no.
4 qa nõ declarant̃ ibi. ¶ Tertia ꝯclusio. Vbi † à l. vel ab homine exigit̃ ꝓbatio cũ aliquibus uerbis qualificatis, uel prægnantibus, nõ sufficit ꝓbatio semiplena cũ iuramẽto, uel ꝯiecturalis, sed reqrit̃ vera & ꝓpria probatio. Ita notãt Arc. & Io. An. & alij sequunt̃ in c. pia. de exce. lib. 6 ꝑ illũ tex. in uer. apertissimis documẽtis. Ex qb. uerbis dicũt, ꝙ non sufficiet vnus testis, nec erit locus delationi iuramẽti, nec sufficiet vnus testis cũ fama, fm eos, & allegãt Spe. ĩ ti. đ notorio crimine. §. fama. ver. qđ si agẽti. quẽ ẽt allegat. Arch. idẽ tenẽs in §. itẽ sæpe. 4. q. 3. & idẽ ꝑ d. c. pia. no. do. Ab. in c. cùm dilectus. in uer. aduerte, qa primò. s̃. de or. cog. & est gl. 3. in l. nõ est verisimile. ff. qđ me. cau. quã sequit̃ Imo. in c. 2. s̃. de ꝯsti. not. do. de Rota, cõclusione. 383. in nouissimis. Eodẽ modo, si
5 diceret̃, † Plena fides fiat. qa ĩtelligit̃ ꝑ plenã ꝓbationẽ, vt est gl. no. in c. cupientes. §. ꝙ si per 20. in uer. fidei. de elec. in 6. & in cle. ꝯstitutionẽ. in uer. fides. eo. ti. quas gl. approbant Ang. & Imo. in l. l3 imperator. ff. de leg. 1. & Roma. in rub. ff. de arbi. idẽ no. Ang. in l. j. circa prin. C. quorũ bon. & Imo. in l. si sic. ff. de lega. 1. Pro qbus adduci põt tex. melior de iure in c. veniẽs. ĩ. de reg. vbi nõ dr̃ facta fides, nisi ex assertiõe testiũ iuratorũ. ¶ Sed istud limita dupľr: primò, nisi l. reqrẽs fidẽ. esset ꝯtẽta solo iuramẽto, prout in casu c. statutũ. §. cũ verò. iũcta gl. de rescri. in 6. cũ similib. l3 ꝑ illũ tex. aliter dicat Rom. in d. l. admonẽdi. in 7. char. ¶ Secũdò limita. nisi esset mã parui p̄iudicij, qa nõ oportebit fieri fidẽ plenis documẽtis, fm Pau. de Leaza. in d. cle. ꝯstitutionẽ. quẽ refert ibi do. Car. post Pet. de Anc. & alios in uer. insuper. in ult. col. Facit l. thesaurus. cũ simili. ff. ad exhibẽdũ. & adde tex. in c. super eo. ĩ. de parochijs ꝑ quem vr̃, ꝙ minus importat dicere, Fiat fides indubitata. q̃ dicere, Legitimè ꝓbetur. Et huic ꝯclusioni adde similẽ clausulã, videlicet, Si docueris. nã importat plenariã ꝓbationẽ, fm Bal. in d. l. j. in ult. col. C. de aduo. diuer. iud. qui per hoc dicit esse tex. no. ibi. Et idẽ, si diceret̃, Si clarè constiterit. fm do. Car. ꝯsi. 71. inci. Vacante. in fine, quia dicit̃ clare cõstare quãdo nulla remanet excitatio. Alle. tex. in Auth. de testam. imperfec. §. nos igit̃. ibi, clara & aperta. & in c. inferior. ibi, sole clarius. 21. dist. Et dr̃ ꝯstare, quod palã est fm eum per l. cùm hi. §. modus. ff. de trãsac. ¶ An autẽ, quod ꝯstat per instrm̃. dicatur cõstare euidenter, dicet̃ post do. Ant. in c. licet. ĩ. eod. Et de clausula, si tibi cõstiterit, vide Petr. de Anch. consi. 242. inci. Efficacibus. & do. Abb. in c. ꝯquerente. s̃. de resti. spol. & Ana. in c. si cõstiterit. ĩ. de accus. cũ ꝯcor. quas alias ibi dedi. Et de clausula, Si certis ꝓbationibus apparuerit. dic, ꝙ nõ sufficit probatio per fam̃ m fm do. Abb. in c. in p̄sentia. ĩ. de spon. Et de clausula, Si legitimè ꝓbauerit, * dic, ꝙ importat per testes idoneos, vt est tex. melior de iure in c. cõsultationi. in 1. respõ. ĩ. de spõ. & gl. ordi. in c. at si clerici. in prin. in uer. legitima. s̃. de iudi. licet iuramentũ largo modo dici possit legitima ꝓbatio, per tex. in c. ꝓx. & gl. in uer. iuramentũ. in

* Probauerit. *Addẽ ad hoc qualiter clausula ĩtelligatur. Rom. ĩ Ru. de arbit. col. 7. & glo. in l. cũ de indebito. ĩ prin. de ꝓb.*

d. c. statutũ. maximè vbi res aľr de sui nã ꝓbari nõ possit, vt in ꝯsistẽtibus in animo, ut in c. significauit. el 1. cũ ꝯcor. ĩ. de homi. & ꝑ ꝯcor. ad gl. in d. c. at si clerici. vide aliã in l. cũ de indebito in prin. in uer. legitimis ꝓbationibus. ff. de ꝓbat. Et istis adde Doc. in l. 3. C. si minor se maiorẽ dixerit. ubi dicũt, ꝙ ubi reqrit̃ dilucida ꝓbatio, non sufficit unus testis cũ iuramẽto. Et uide Bal. in l. fi. C. de secũ. nup. ubi dicit, ꝑ illũ tex. in uer. Itẽ no. ꝙ ĩgratitudo ꝙ ad ꝓbãdũ ingratitudinẽ nõ sufficit unus testis cũ delatiõe iuramẽti in supplementũ. Et uide do. Car. ĩ c. 2. s̃. de consti. & ibi Imo. vbi dicũt, ꝙ ad ꝓbãdũ ignorãtiã legis nouæ nõ sufficit iuramẽtũ, qa Inn. ibi vult, ꝙ dilucide ꝓbet̃. Et de iu-

in versi. legitimi.

6 ramẽto dicet̃ aliqd ĩ. c. proxi. ¶ Vlterius † secũdo loco super hac rub. dicit Ioan. And. nõ esse mirãdũ, si iurislator p̄posuit tit. de cõfessis, huic titulo, quasi speciẽ generi: qa ꝯfessio ꝓpriè loquẽdo nõ est ꝓbatio, sed probationis reuelatio, sequunt̃ hoc do. An. Imo. & do Ab. ꝑ l. cũ, qui. in prin. ff. de iureiu. & c. 1. de cõfes. in 6. vbi ꝑ ꝯfessionẽ res, q̃ nõ est probabilis, s. negatiua pura, probat̃, & sic ꝯfessio nõ est ꝓpropriè ꝓbatio. Et idẽ tenet Io. And. in c. bonę el 1. de ele. quẽ sequit̃ do. Ant. in c. si sacerdos. in col. 1. s̃. de off. ord. & in c. l3 cãm ĩ. eod. & in c. in p̄sentia. s̃. de renũ. & Pau. de Cast. in l. j. ff. de ꝯfes. & in l. Publia. §. fi. ff. depositi. & Bal. in c. j. §. uasallus. si de feu. fue. ꝯtro. inter do. & agna. & Ro. ĩ l. admonẽdi. in 6. char. de iure iur. & Bal. in l. 2. §. ꝙ obseruari. C. de iura. cal. & Pet. de Anc. in c. 1. circa fi. de iur. cal. lib. 6. & Arch. in §. actor. 6. q. ult. & Bal. ĩ authẽ. sed nouo iure. * circa fin. C. si cert. pet. & Pet. de Anc. in c. 1. circa prin. de ꝯfes. ĩ 6. & fuit originaľr dictum Iac. de Are. & Cy. in l. actor. C. de ꝓbat. fm Im. idẽ tenẽtẽ. in d. c. in p̄sentia. s̃. de renũ. & sequit̃ Bal. in d. l. actor. post prin. & in rub. C. de ꝓba. in pen. col. qa ubi nõ subuenit ꝓbatio, subuenit ꝯfessio, puta, cõtra p̄sumptionẽ iuris, & de iure, iuxta glo. in authẽ. de æqual. dot. §. illud. & Bar. in auth. & si necesse. cũ ꝯc. C. de dona. ante nupt. Et qa renũcians ꝓbationi, p̃t vti cõfessiõe aduersarij, c. cũ Ioãnes. ĩ. de fi. instr. l. ampliorẽ. C. de app. fm ipsũ.

* Iure. *Adde & vide ibi Alex. & in d. l. Publia. §. 1. ff. dep. vbi tenet cũ Bal. et idẽ in l. qui Roma. §. duo fratres. de verbo. obligat. in 2. col. versi. visa diffinitiõe, vide tñ Bar. contrarium tenentem in l. j. ad fi. ff. de offic. consu.*

Et pro hac sentẽtia facit tex. in c. nos in quemquã. 2. q. 1. & in c. at si clerici in prin. s̃. de iud. & in c. cũ causã ĩ. de rap. & ĩ cle. sæpe. ver. sed qa positiões. de uer. sig. In quibus iuribus sunt verba denotãtia diuersitatẽ inter ꝓbationẽ & confessionẽ. Est uerũ, quòd contra Ioan. And. & ẽt alios hic, tenẽt hic Mod. p̄dictis adductis, quia sñia fert̃ ex ꝓbatiõibus, alias est nulla, iuxta gl. in c. eccľa. s̃. de constit. & tamẽ fertur in confessum, d. c. nos in quẽquam. Ergo confessio est probatio. Et adducũt alias rationes fragiles, neminem allegando, sed fuit opi. Salic. in rub. C. eod. quẽ alleg. & sequitur dom. meus hic per c. 1. de cõfes. in 6. ibi in fi. & per l. j. ff. de interr. actio. & in l. fi. §. licentia. C. de iur. delib. Sed ꝓpter hoc nõ recederẽ à prima opi. quæ cõmunis * est, ut patet. Et ad motiua istorũ responde ex dictis Pet. de Anch. in d. c. 1. de ꝯfes. in 6. ꝙ large est probatio attento effectu suo. Et pro hac opi. adduco, quia ꝑ notoriũ potest ferri sentẽtia, eo solùm allegato, ut ꝑ Doc. post. glo. in c. ad nostrã. el 3. ĩ. de iureiu. & in c. porro. ĩ. de diuor. nec indiget probatiõe, ut per glo. in uer. alias. in cle. appellanti. de app. & habet̃ in c. euidẽtia ĩ. de accusa. Ergo sentẽtiæ fertur sine probatione ꝓpriè sumendo, sed ratione nororij, in quo nõ est ꝓbatio, sed sic est, quòd cõfessio inducit notoriũ, c. fi. ĩ. de cohab. cle. & mu. Ergo cõfessio nõ est ꝓbatio. Et adduco, quia iuramentũ ita releuat ab onere ꝓbandi, sicut ꝯfessio, & tamen iuramentũ nõ est propriè ꝓbatio, l3 habeat vim probatiõis, vt probat̃ in l. sed & si possessori. §. fi. ff. de iureiur. vbi dr̃ de iurante, perinde est ac si probasset. Et dictio, Perinde. notat improprietatẽ, * seu fictionẽ, l. sed & si. & ibi Ang. ff. de pet. hær. Est gl. in l. j. ff. de

* Im ꝓprietatẽ. *Adde Bar. in extrauag. ad repri. in vers. perinde. et in l. sacrilegij. §. is aũt. ff. ad leg. Iul. pecul. & ibi per Alex. plenius.*

recepta. Ergo, &c. Et ista inducũt hic Imo. & do. Abb. vtiľr ad statuta faciẽtia mẽtionẽ de ꝓbatiõe ĩ mã odiosa, qa nõ includũt ꝯfessionẽ. Ex quo põt inferri no. dictũ, ꝙ si statutũ excludit post lapsũ termini ꝓbationes, nõ censet̃ auferre facultatẽ faciẽdi articulos, vt pars ꝯfiteat̃, qa ñ dr̃ velle ꝓbare, sed releuare ab onere ꝓbãdi, & hoc expressè sentit Bal. ꝯtra Nic. de Mat. in authen. sed nouo iure. versus fin. C. si cer. pet. & firmat Roma. ꝯtra Ang. in d. l. admonẽdi. in antepe. char. vers. quo ad fm. & alleg. Bal. qui hoc nõ dicit in rub. C. de ꝓba. Et si p̄dicta sunt vera, istud erit indubitãter verũ, maxime qa in statutis attẽdit̃ ꝓpria & nãlis ꝓbatio, vt dixi in j. ꝯclone s̃. ¶ Sed istud dictũ limita ex mẽte Ro. vbi s̃. nisi expresse lex tolleret beneficiũ deferẽdi iuramẽtũ, uel faciẽdi positiões, & excluderet ab oĩ iure, puta si ex lapsu termini induceret̃ iustitia partis, qa nõ audiretur aduersarius volẽs ꝑ iuramẽtũ delatũ se subleuare, prout est in casu l. ĩ ꝯtractibus. §. illo. C. de nõ nu. pec. cũ his, q̃ habent̃ ibi ꝑ Bar. & Bal. Sed ẽt tũc dici posset vltra eũ, ꝙ cũ illa nõ sit p̄sumptio iuris & de iure, ꝙ de æqtate posset iudex admittere uolẽtẽ se fundare in ꝯfessiõe aduersarij, ꝑ ea q̃ not. Io. And. do. Ant. & do. Abb. in c. fi. ĩ. de sol. & Bal. & Sal. in l. si ex cautiõe. C. deñ nu. pe. & Imo. in c. si cautio. ĩ. de fi. instr. & Ang. cõsi. 153. incip. In noĩe dñi & suæ matris. Vr̃ prima frõte, & c. cũ ꝯcor. in qb⁹ locis ita limitat̃ dispõ dicti §. illo. & istã puto verã declarationẽ, licèt do. meus hic aliter sentiat, quẽ uidere potes.
7 ¶ Vlterius † ex p̄dictis infert̃, ꝙ ꝓbatio ꝑ iuramẽtũ non est ꝓpriè ꝓbatio, q̃ expresse not. gl. dicẽs, est quasi ꝓbatio *, in c. si qs. in verb. absoluẽdus. si de inuesti. inter do. & vas. lis oria. & sequit̃ Bal. ibi, & in c. j. §. sacra. de ꝯsuet. recti feu. & in c. j. §. couẽticulas. de pa. iur. fir. vbi pulchrè loquit̃, & in rub. C. de ꝓba. & in l. actor. ĩ j col. C. de ꝓbat. & in c. j. §. vasallus s̃. allegato, & probat̃ in d. l. sed & si possessori. §. pen. inducendo, vt s̃. ¶ Vltimo de multiplici diffinitiõe ꝓbationis vide ꝑ Doct. hic. ꝑ Bal. & Sal. in rub. C. eod. ꝑ Bal. in l. filiũ. ff. de his, q sunt sui, vel alie. iur. ꝑ do. Flo. in rub. ff. eod. Et cõiter dr̃, ꝙ ẽ demonstratio rei dubię ꝑ modos à iure introductos. Et not. ꝙ ꝓbatio debet fieri iudici, l. quinquaginta. ff. de ꝓba. c. statutũ. §. cũ vero de rescr. in 6. not. Bal. in l. cos. C. de ꝓba. Et Io. And. in Spe. super ista rub. male dicit in l. instr. C. de p̄ci. impe. offe. ꝙ ꝓductio instrumẽtorũ, q̃ fit ad ꝓbationẽ, debet fieri iudici, & non tabelliõi. Et istis adde Bal. in l. ꝑ hãc. C. de tẽp. app. vbi dicit, ꝙ est dare ꝓbationẽ plenã, vt ꝑ duos testes: & pleniorẽ, vt per manifestum, probationem plenissimam, vt per notarium.

* Probatio. *Ad de Alex. in l. 3. §. dato. ff. de iureiur. & Rom. in l. admonendi. eo. ti. & Spe. ĩ ti. de of. om. iu. §. postremo versi. Sexto q̃rendũ.*

S V M M A R I V M.

1 Princeps an obligetur ex contractu facto cum subdito.
2 Princeps si facit statutum, vel priuilegium, in non subditum, videtur facere contractum sine conditione cum eo.
3 Princeps non potest tollere obligationem naturalem, quæ sumit originem à iure naturali.
4 Principis pactum factum in præiudicium subditi non tenet.
5 Peinceps non potest facere donationem rei magnæ, propter quam diminuatur iurisdictio sua.
6 Princeps potest ex causa iusta infringere contractum suũ. nu. 7.
8 Princeps potest conueniri à subdito immediate coram Papa.
9 Instrumentum si sit proprium rei, à quo petitur, & inducere possit ambobus vtilitatem, quæ non processit in facto, vel quasi, inter partes, penitus non tenetur illud edere. Ista conclusio patitur sex fallentias valde notabilis. I. Nisi reus vellet vti instrumento in iudicio. II. Item fallit in fisco.
10 Tertio fallit in causa matrimonij.
11 Quarto fallit, vbi agitur de pijs causis.
12 Fallit quinto, vbi iudex ex officio vellet cogere reum ex causa ad edendum actori.
13 Mercatores an teneantur edere libros rationũ suarũ, vbi nectit lõgã disputationẽ, demũ cõcludit, ꝙ mercatores tenẽtur edere libros rationũ. Quã conclusionẽ limitat quatuor modis, vt hic.
14 Tertius potest petere editionem instrumenti, si habeat litigium cum alio ad probandum suam intentionem.
15 Scriptura vltimæ voluntatis debet edi ei, cuius interest.
16 Creditores missi in possessionem rerum debitoris possunt petere copiam instrumentorum debitoris, vt eorum summam scribant.
17 Acta iudiciorum, siue sint criminalia, siue ciuilia, debent edi cuique cuius interest.
18 Acta publica sicut copia excõicatiõis, bãni, & similiũ, sunt edẽda. Petenti instrumentum, si potest ipsum rescindere, debet id edi.
19 Vsurarius tenetur edere scripturas suas domesticas.
20 Vsurarius emẽdat⁹, puta q amplius nõ fœneratur & restituit vsuras, nõ cõpellitur facere, q̃ alij usurarij ñ emẽdãti facere cogũtur.
21 Homines, qui frequenter committunt fraudes, sicut sunt publicani, caupones, stabularij, similes, coguntur edere scripturas suas domesticas.
22 Acta si non petuntur à notario, sed ab eo, qui ipsa recollegit, illa non tenetur ipsa edere, quia facta sunt sua propria.
23 Acta, q̃ sunt penes fiscũ tãquã priuata fisci, fiscus nõ tenetur edere.
24 Actor si habet intẽtionẽ suã fundatã, indiget tñ aliqua probatiõe, quæ est penes aduersarium, tunc aduersarius tenetur illã edere.
25 Reus põt petere editionem ab actore, secundũ cõem opin. omnium.
26 Actor tenetur edere scripturam, vel priuilegium, de quo fit mentio in libello, nisi libellans negaret se habere tunc copiam instrumenti in promptu, quia iudex procederet ad vlteriora. nu. 27.
28 Item, nisi agens diceret actiones Titij sibi cessas in illa causa, quia instrumentum cessionis non tenetur ante omnia edere.
29 Instrumentũ nõ est totũ edendũ, sed tantum clausula necessaria.
30 Editio si petatur à persona publica, ratione mei interesse, tunc fit plena editio.
31 Si iudex vellet totum instrumentum videre, tunc totũ est edendũ.
32 Editio quo iure petatur.

CAPITVLVM I.

EX epistolæ verbis. ¶ Re⁹ ꝓpria instrumenta edere ñ tenet̃. * H. D. Primò petitio: scdò ipsius repulsio: ibi, sed ad hoc. ¶ Nota primò fm do. Anto. Imo. & do. Abb. ꝙ
1 † princeps obligatur saltẽ naturaľr ex contractu inito cum subdito, adeò ꝙ etiam obligatio facta ratione dignitatis astringit successorem ad eius obseruantiam: quod alibi non probatur, secundum do. Abb. qui idem alleg. Cy. in l. digna vox. C. de legi. & l. Cæsar. ff. de pub. & istũ tex. no. etiam Imo. in c. j. s̃. de consti. & Rom. consi. 252. quod incip. Pro decisione propositæ q. & in consi. 353. quod incip. Quærit̃ primò. ad fin. & confirma pulchrè vltra oẽs Scribentes hic, nã per istum tex. dicit Bal. in l. digna vox. in fi. ꝙ pax & capitula facta per imperatorem cũ subditis nõ debẽt infringi ꝑ successorẽ, nisi ex parte subditorũ interuenisset dol⁹. & ad idẽ dicit eẽ gl. ord. ĩ Auth. de defen. ciui. §. nulla. vñ infert ad pacta, q̃ tempore suo fecit imperator cũ rege Francorũ & Angliæ, quia si fiunt nomine suæ gẽtis, transeunt ad successorẽ tanquã realia, l. conuentionũ. ff. de pact. sec⁹, si essent personalia. Et ꝑ istũ tex. dicit Bal. hic, ꝙ pacta inita ĩter imperatorẽ Fede. & ciuitates Lõbardiæ, quæ continetur in pace Constantiæ, seruãda sunt per imperatores, qui ĩ ĩperio successerũt, nisi fortè eẽt cõtra statũ imperij. Ad idẽ, qđ no. Bal. in l. fi. in fi. C. de trãsact. vbi dicit, ꝙ capitula, quæ facit Papa & imperator cũ ciuitatibus sunt seruanda, nisi interue-

* Nõ tenetur. *Adde Bar. Soci. in l. 1. C. de eden. qui dicit, quòd ex quo Re⁹ regulariter non tenetur edere nisi ex iusta causa, hanc iustã causam subesse Actori onus ꝓbãdi incũbit, & sic ibi esse casum pro eo qđ dicit Barto. in l. quoties. ff. si qs cau. vbi vult. ꝙ allegãti exceptionẽ cõtra regulã incũbit onus ꝓbãdi, ad quod dicit etiã videri gl. in l. omnis diffinitio. de reg. iur. & quod regulariter à Reo nõ debet fieri edito Actori. adde ex l. q. accusare. C. de edẽ. qđ Limita, vt ibi ꝑ eum & vt infra habetur hic per Authorem.*

niat

Universidad de Deusto Biblioteca

niat dolus. Alleg. Cy. in d. l. digna vox. Ad idē vide Bald.
in l. ex imperfecto. C. de testi. vbi dicit, ꝙ, quo ad æquita
tē, q̄ in contractibus reqrit̄, princeps vtit̄ iure cōi, & o-
bligat̄ d̄ iure gētiū. Alleg. Cy. vbi s̄. Et in d. l. Cæsar. Et vi
de Bal. in tit. de pac. Cōstan. §. si qs vero. vbi dicit, ꝙ oēs
contractus, q fiūt cū principe, habēt nām bonæ fidei cō
tra dn̄m. Et vide Bar. in l. ꝓhibere. §. plenè. ff. qđ vi, aut
clàm. ubi dicit, ꝙ si rex donat aliqua, q̄ nō diminuūt val
de iurisdōnē suā, valet donatio, & p̄iudicat successori:
& dicit eē casum in c. Abbate sanè. de re iud. in 6. Facit
qđ no. Bal. in c. j. de natura feudi. quē solū allegāt Mode.
hic, vbi dicit, esse tex. ꝙ princeps obligat̄ præcisè ex cō-
tractu suo. Vnde dicit, ꝙ Fed. primus, q fecit cōi Papiæ
immunitatē in certis castris, nō pōt reuocare cōcessio
nē: nec ipse, nec successor, sine culpa cōis: & infert cō-
tra Celestinū, q de mane faciebat gratiā, & de sero reuo
cabat. Facit, ꝙ not. Bal. in c. j. §. ad hæc. in 3. col. de pac.
iur. fir. vbi dicit, commune Perusij vendidit fructus la-
cus pro quinquennio, postea de plenitudine potestatis
aufert emptoribus, ꝙ emptores cōtra commune pos-
sunt agere ad interesse, propter gl. ibi, per quā etiā dicit
ꝙ si Papa beneficiū meum aufert mihi de plenitudine
potestatis, tenet̄ mihi de alio simili prouidere, qđ est no.
dignū, secūdum eum, & est dictum Inno. in c. j. in fin. de
renun. Facit etiam, quòd not. Bar. in l. ciuitas. ꝑ illū tex.
ff. si certū petat̄. vbi dicit, quòd ciuitas & respublica o-
bligatur ex cōtractu, & ibi latè dom. Floria. in sua repe.
not. Bal. in rub. C. de contrahen. emptio. in 3. quæst. Fa-
cit, quòd not. Old. consil. 89. incip. Eleganter. in fin. vbi
dicit, quòd sicut contractus principis ligat successorem,
vt hic, ita & successor tenet̄ stare gestis per ipsum in iu-
dicio, qa in iudicijs cōtrahere dicimur, l. 3. §. idē scribit.
ff. de pecu. l. defensor. ff. de tute. & rati. distr. & istis adde
eleganter doctrinā Inn. in c. nouit. super verb. Theodo
sius. supra de iudic. quòd ibi extense ponunt omnes, prę
cipuè dom. Abb. in 14. col. vbi dicūt,

a Si princeps. *Adde tu, quòd si esset cōcessum statutū, vel priuilegium absenti, posset reuocari ex causa, per ea quæ habentur in l. absenti. ff. de dona. Item lex transiens in priuilegium ecclesiæ, nō potest reuocari in eius præiudicium: Innocent. in capit. nouit. de iudic. Itē priuilegium concessum non subdito, princeps potest reuocare ex causa. Imol. in cap. in nostra. de iniurijs. vbi limitat omnia quæ dicta sunt hic per Felinum circa non subditū, & allegat Innoc. in capit. quæ in ecclesiarum. de constitutio.*

2 † quòd si princeps a facit statutum, vel
priuilegiū in nō subditū, videtur face-
re contractum, siue conuentionem
cum eo, & ideo, si reuocat priuilegiū,
vel statutum, non nocet illi, sicut nō
noceret reuocatio contractus, vt in
isto text. quem allegat ibi domi. Abb.
Est verum, quòd secus est in statuto,
vel priuilegio concesso subdito, quia
non habet vim contractus, vt not. gl.
fin. in regula, decet. de regu. iur. libro
sexto, & Specul. de instrumen. edit. §.
nunc dicendum. in fin. & Pet. de Anc.
cōs. 2. inci. Vt factū est s̄. & Bald. valde
solēniter in l. q se patris. in 9. col. vers.
scias. C. vnde liberi. vbi dicit, ꝙ est spe
ciale in principe, vt possit suū priuile-
giū reuocare, ex quo est alteri ius quę-
situm, & sine cā, ꝑ l. q fundū. C. de om
ni agro deser. Sed si nō est priuilegiū,
sed cōuentio, tūc nō poterit reuocare
nisi fm ipsius nām, ꝑ l. fundi. C. de fun.
patri. libro decimo, vt ibi per ipsum, q
postea subdit, ꝙ in trāslatio. per ipsū,
scilicet principem, quo ad directum
dominium, vel vtile, non habet locū
pœnitentia, cùm de iure gētiū tenea
tur ex suo ɔsensu, Alleg. Cy. in d. l. di-
gna vox. Et pro prædictis alleg. Rom.
vnam rationem in d. consil. incipien.
Quæritur primo. quia nullus inueniret, qui cum princi
pe ɔtraheret, & sic careret hominū cōmercio, quod es
set valde graue, l. hi qui. C. de appell. & alleg. etiā gl. pen.
in c. ad Apostolicam. de re iud. lib. 6. Item cū deci. Inn.
& aliorum in d. c. nouit. quæ optime hic conuenit, con
cor. domi. Card. consil. 147. incip. Domi. noster Papa.
dicens, ꝙ ratio est, licèt Inno. non dicat, quia dispositio
legis ɔcēdēs præmiū non subdito nō tenet tanquā lex,
aliàs n̄ ligaret, l. fi. ff. d̄ iuris. om. iu. Tenēt ergo ī vim qua
si cōtractus, & talis est irreuocabilis, & cū Inn. concor.
etiā Lap. allegatiōe cētesima, q̄ incipit. An statutū. ī ult.
col. & Io. And. ī Spe. ti. de cēsibus. §. nūc dicēdū. & Bal.
plenè in addi. Spe. in ti. de sent. ꝓlat. ī 20. col. & do. Ant.
in c. j. s̄. de ɔsti. & Imo. post alios. do. Ant. in c. q̄ in eccl̄a
rū. in 11. & pen. col. s̄. de ɔsti. & do. Ant. in c. cū M. in 6.
col. eo. ti. & do. Car. latè in repe. c. ꝑpēdimus. ī prin. j̄. de
sent. excom. cū alijs, q̄ alias dixi in c. ad Apostolicā j̄. de
simo. qbus adde Bal. in §. qui magistra. in apostilis. ff. qđ
quisq; iur. & dom. Ant. in c. at si clerici. §. si in vlt. colū.
s̄. de iud. & Dom. in c. licet in prin. in pe. col. de elec. in
6. & Inno. in c. nuper. in glo. 2. j̄. tit. proxi. & dom. Abb.
in c. super eod. in 2. col. eod. tit. & dom. Ant. in c. in no-
stra j̄. de iniur. & dom. Card. in cle. j. uersic. cæterū in 3.
quæst. de iureiu. & Bal. in l. fi. C. de cōdi. ob causam. in l.
nuper. ff. de sena. & in. §. ius autē ciuile. in 11. col. Instit.
de iure natu. gen. & ciui. & Bar. in l. 2. in fi. ff. de iur. im-
mu. & in l. ambitiosa. ff. de decret. ab ord. facien. & Do
mi. in c. j. in 6. col. ver. oppone vltimo de constit. in 6. &
Bar. in l. ciuitas. ff. si cer. pet. & ī d. l. Cæsar. ff. de publica.
& in l. omnes populi. in 6. col. uersi quærit̄. ff. de iusti. &
iu. In quibus locis firmat̄ id, in quo s̄. insteti, scilicet ꝙ
princeps obliget̄ ex cōtractu, dum dicūt, ꝙ non pōt re
uocare concessionē factā non subdito, quia videt̄ secū
cōtrahere. Et prædicta ɔfirmant̄ pulchre, quia princeps
in cōtractibus vr̄ considerari vt priuatus, iuxta l. 2. §. j. ff.
ne quid in loco public. Per quā dicit Bar. in l. in fraudē.
§. neque. ff. de iur. fisci. ꝙ qn̄ ciuitas, uel respubli. facit ali
quē actū particularē cū priuato, scripturæ cēsent̄, sicut
scripturæ priuati, & ipsi act⁹ cēsent̄ regi à sua potestate
ordinata, sed quia actus condendi legem cōpetit prin-
cipi ut principi, tūc procedit l. princeps. ff. de legi. Pōt
enim eadē ꝑsona diuersis respectibus diuersimode cō-
siderari, c. à collatiōe. de ap. in 6. & dicet̄ in c. 3. j̄. eo. Ita,
& elegāter declarat dom. Car. in d. cōs. 147. ubi in hac
mā cōsuluit, ꝙ licèt Papa reuocauerit omnes donatio
nes ecōcessiones de rebus eccl̄asticis à se factas, tn̄ cō-
tractū censualē factū de quadā possessiōe vnius hospita
lis dn̄i Iac. de Sal. nō intelligit̄ reuocare, quia fuit cōtra
cto onere ad implementū, quia Papa, in quantū priua
tus censet̄ illud gessisse, & ad eius obseruātiā tenet̄ iure
nāli. Allegat istū tex. & Cy. in d. l. digna vox. ut ꝑ ipsum
elegāter, cui adde Bald. in d. l. qui se patris. dicentem, ꝙ
quādo in cōcessione principis, quæ sonat in priuilegiū,
constituitur precium, efficitur contractus irreuocabi-
lis. Nec obstat prædictis, ꝙ contractus principis habet
uim legis, l. pe. C. de dona. inter vir. & uxo. d. l. Cæsar. &
ibi Bar. & Bal. in rub. ff. de cōtrah. emp. in 3. q. quia rn̄-
det dom. Ant. hic, ꝙ habet uim legis quo ad necessita-
tem obseruandi & ligādi alios, secundū Bar. in d. l. Cæ-
sar. tamen in veritate est lex priuata. Non obstat, etiā si
argueret̄ de pacto ad statutū, iuxta glo. in rub. C. de de-
cre. decu. lib. 10. & in l. 2. C. quæ sit long. cōsue. per Bar.
in l. nō impossibile. ff. de pa. cum si. Vnde si statutū non
ligat, d. l. princeps. ergo nec pactum, quia respondeo, ꝙ
illa æquiparatio procedit affirmatiue, scilicet ꝙ regu-
lariter tantum potest pactum, quantum statutum, sed
negatiue nou, nam omne, qđ potest pactū, potest statu
tum, nō econuerso, secundū Imo. plene in l. alia. §. ele
ganter. ff. sol. ma. quia pactū potest præiudicare iuri ter
tij, l. inter debitorem. ff. de pac. ꝙ non potest statutum,
c. erit autem lex. ibi, cōi vtilitati. 4. dist. Notant omnes
in c. quæ in ecclesiarū. de const. Potest etiam aliter sol-
ui ex notatis per Do. in c. consuetudinis. 11. dis. & Imo.
in c. cùm contingat. in 12. char. de iureiu. & dom. Car.
in clem. pastoralis. in prin. in 3. q. de re iud. cum cōcor.
3 ¶ Modò † aduerte, quia prædicta debent declarari plu
ribus modis lōge melius, quàm ꝑ Scribentes hic, & pri
mò declara, vt habeant locū, quo ad obligationem nā
lem dūtaxat, q̄ sumit originē à iure naturali, l. Stichū. §.
nālis. ff. de sol. l. non amplius. §. his natura debet. ff. de.
re iud. Ius aūt naturale nō pōt ꝑ principem tolli, in §.
sed naturalia. Insti. de iure na. gent & ciuil. plene ꝑ Inn,
& alios

& alios in d. c. quæ ī ecclesiarū. Sed secus ē, quo ad obli
gationē ciuilē, ex qua nō obligat̄, fm do. Ant. Abb. &
expressius Imo. hic, qm̄ illa descēdit à iur̄ ciuili Inst. de
obli. in prin. cui princeps nō subiacet, d. l. princeps. Sed
cōtrariū tenet Bal. in l. princeps. ff. de legi. ꝙ nō solū na
turaliter, sed ciuiliter obliget̄. qa si nō obligaret̄ ex con
tractu suo ciuiliter, sequeret̄ ꝙ cōtrahēs obligaret̄ sibi,
& ipse nō, cōtra l. cū emptor. ff. de vē. ī ibi. & hoc sequū
tur Moder. hic. Sed huic rōni rn̄deri posset, ꝙ hoc tole-
rat̄ ī principe, sicut ī pupillo, l. Iulian⁹. §. si a pupillo. ff. d̄
act. emp. Et iō ꝑ hoc dicto Bal. meli⁹ allegat hic do. me⁹.
tex. in l. j. §. j. cū l. seq. ff. de offi. ꝓc. Cæsa. ubi princeps ad-
eūdo hæreditatē obligat̄: & talis obligatio, maximè ex
aditione hæreditatis, dr̄ īducta tota de iur̄ ciuili, l. apud
Iulianū. §. fi. ff. ex quibus cau. in pos. eat̄. no. Bar. in l. ex
hoc iure. in pen. col. ff. de iust. & iur. & hāc inductionē
dicit esse fortissimā. Ad idē dicit esse casū notādū in l.
bn̄ à Zenone. C. de quadri. p̄scrip. & illū tex. ad hoc no.
Bal. licèt ipse nō dicat in ꝓœmio feudorū in 12. col. uer.
expedita diffinitione. vbi siue princeps cōtrahat ꝑ se, si
ue ꝑ ꝓcuratorē, cōpetit in eū actio & realis & ꝑsonalis:
q̄ actio ē inducta de iure ciuili, & sic p̄supponit obliga-
tionē, l. licet. §. ea obligatio. ff. de ꝓcu. Et hoc puto veri⁹.
4 ¶ Scđo † declara not. hāc materiā vltra oēs hic, nisi pa-
ctū, seu cōtractus principis esset in p̄iudiciū subditorū,
qa nō tenet ipsis inuitis, ꝑ id qđ sing. dicit Host. in c. dile
cti. de maio. & obe. vbi dixit, ꝙ rex, uel princeps nō pōt
inuitis hoīb⁹ castrū, vel ciuitatē sibi subiectā alteri subij
cere. Qđ valde notāt ibi Io. An. do. Ant. Imo. & do. Ab.
& Bal. in c. in gn̄ali. si de feu. fue. cōtro. & in c. si qs. in ti.
quo tpe mil. & in l. quicūq; in vlt. col. ver. deinde no. C. d̄
ser. fugi. & Ro. quē vide cōs. 26. inci. Pro decisione. Bn̄ fa
cit, ꝙ no. Inn. in c. auditis ꝓpe fi. j. gl. j̄. de p̄scr. vbi dicit,
ꝙ subditorū interest nō mutare dn̄os. sicut ecōuerso: &
allegat ipsū do. Abb. in c. cū deputati. in 9. col. s̄. d̄ iudi. &
in c. exposuit in 8. col. s̄. de dila. & in c. cū dilect⁹ ī 2. col.
j̄. de relig. do. & in d. c. dilect⁹ ī 2. col. Et iō elegāter dixit
Host. in c. quāto. j̄. de iureiu. ꝙ pactū inter principē d̄ dā
nis illatis subditis nō tenet in eorū p̄iudiciū. & seqt̄ ibi
do. Ant. in 2 col. & no. Do. ꝑ ꝑ gl. fi. q̄ hoc ꝓbat ī c. autho
ritate. §. fi. de priuil. lib. 6. & Inn. in c. in nr̄a j̄. de iniur. Et
ex hoc surgit, ꝙ no. Host. ī Sūma, de pœnit. & remis. §.
qb. & qualiter. ad fi. vers. sed pone guerra. vbi dixit, ꝙ si
finita guerra fieret pactū de reb⁹ depdatis hinc inđ, cer
te emptores illarū rerū, vl̄ d̄tētatores ꝑ hoc nō sūt tuti
in foro cōsciētiæ. Et seqt̄ latè Pet. d̄ Anch. in regula, pec
catū in 9. charta, ver. sed moue vnā q de reg. iu. in 6. di-
cēs, se ita rn̄disse bis ī facto. Et hinc ē, qđ scribit do. Abb.
in c. humilis. in 2. col. s̄. d̄ maio. & obe. dū dicit ꝙ ꝑ rō-
nē gl. ibi pōt gn̄alit̄ colligi, ꝙ vbicūq; subditi possūt ꝓtē-
dere aliqđ interesse, nō valet cōpositio facta ꝑ solū dn̄m
ipsis nō cōsentiētib⁹. Et adduci pōt, ꝙ scribit Inno. in c.
dilect⁹. in gl. not. appellationē quasi in fi. de appell. vbi
dicit, ꝙ absurdū esset dicere, ꝙ dn̄s ꝑ suā renūciationē
auferret ius subditis: & sequūt̄ do. de Rota cōclu. 371.
incipit ꝙ ꝓposit⁹. in nouissimis. ¶ Tertio declara hāc
5 materiā, dū † mō cōtract⁹ factus ꝑ principē nō cōtineat
magnā diminutione iurisdictionis suæ, q̄ alias nō tene-
ret, ꝑ c. intellecto. j̄. de iureiu. per quē tex. dicit eleganter
Bar. in l. ꝓhibere. §. planè. ī fi. ff. qđ vi. aut clā. ꝙ l3 respu
bli. possint cōcedi à principe, vt ibi, tn̄ si donatio regis es
set in magnā diminutionē iuris regalis, nō pōt eā face-
re ēt cū iuro. Et ꝑ illū tex. dicit Bald. ibi, qđ iurisdictio-
nes supmæ sūt sacrū sacrorū, & iō nō sunt in marsupio
principis, nec pōt hēre vrbē venalē. Et simlr̄ dixit Bal. ī
l. pe. C. de bo. q̄ lib. ꝙ Papa nō pōt cōcedere magna feu-
da, putà ciuitatē, sine ɔsēsu Cardinaliū, ꝙ ē verū, qn̄ do
natio cōtinet magnā diminutionē, vt ē tex. no. ī c. abba
te. de re iud. li. 6. no. Oldr. cōs. 94. incip. Elegāt in fi. & ple
ne Bal. in ꝓœmio feu. 12. col. disputādo plene de quadā
donatiōe facta ꝑ imperatorē de certis castris īperij, vel
ēt, si donatio cōtineret magnā sūmā, l3 eēt de re inutili
nō exiltēte in potētia dōatoris. Ita inferri pōt ex eo qđ
not. Bar. in l. liber hō. la. 1. ff. de ver. obl. & in l. id qđ apđ
hostes ff. de leg. 1. dū dicit, ꝙ Papa potuit donare terrā
sctā Herl̄m regi Carolo, si ipsā acqreret, qa eccl̄ia nullā
vtilitatē ex ea hēbat. ¶ Quartò d̄clara vt nō ꝓcedat ī cō
tractib. factis sup ꝑ regalib⁹. de qb. in c. 1. & ibi ꝑ Bal. ī ti. q̄
sint regalia. Ita sing. voluit Bal. in ti. de pace Cōstātiæ. in
ver. ampli⁹ dicēs, ꝙ nec ꝑ cōtractū, nec alio mō pōt prin-
ceps cōcedere regalia in p̄iudiciū successorū. ¶ Quintò
6 declara, nisi † princeps ex causa noua & iusta infringeret
cōtractū à se gestū. qa pōt fm Bal. in l. fi. ff. de sena. & I-
mo. post do. Ant. in c. cū M. 4 col. s̄. de cōst. vbi idē dicūt
in priuilegio cōcesso nō subdito, qa pōt ex cā reuocari
puta, si ingratitudinē cōmitteret, ꝑ c. fi. j̄. de dona. nisi es
set eccl̄ia, vt dixi in c. ad Apostolicā. j̄. de simon. ¶ Sex-
tò declara, dū mō volēs agere ɔtra principē, priùs petat
veniā, fm gl. in d. l. bn̄ à Zenone. in ver. visione. ¶ Septi-
7 mò † declara, dū mō aliquæ cōiecturæ nō inducāt prin-
cipē min⁹ bn̄ informatū ad aliqđ cōcedēdū in p̄iudiciū
dignitatis suæ ēt nō enorme, qa nō tenet̄ obseruare, fm
do. Ab. in c. sicut el 1. in 3. no. ꝑ tex. ibi j̄. de iureiu. dicēs,
ꝙ si cardinales an̄ creationē Papæ aliqđ statuūt, & ꝓ-
mittit qlibet, si fuerit elect⁹, illđ obseruare, si ē in p̄iudi-
ciū dignitatis suæ, nō tenet̄ elect⁹ obseruare. Et idē not.
Cal. in ti. d̄ iurei cōs. 3. Facit c. cū venisset. ver. ipse nō ti-
mēs. j̄ de ī st. Et hoc bn̄ no. ad infringēdas ꝓmissiones fa
ctas ꝑ pricipes ī princ. creationis suæ. qa si sūt p̄iudicia-
les, nō tenet̄ obseruar̄. Et ita aliàs diffusè cōsului. ¶ No.
8 † secūdò accuratè fm do. Ab. ꝙ subditus īperatoris pōt
ipsū cōuenir̄ īmediatè corā Papa, qđ pōt eē rōne pecca
ti, c. nouit. s̄. d̄ iu. & tūc ꝑ denūciationē euāgelicā, vt ibi,
vl̄ adiri poterit via directa, tāq̄ supior, tenēdo, ꝙ prima
monarchia sit penes Papā, vt per oēs ī d. c. nouit. cōtra
gl. ī d. c. qm̄. 10. dist de quo alias. Et ex hoc īfert do. Ab. v-
nū valde pulchrū, ꝙ l3 princeps nō recognoscēs supe-
riorē, possit eē iudex ī cā ꝓpria, vt no. Bar. in l. j. C. ne qs ī
sua cā. & gl. ī ver. anathema. in c. Guiliasarius. 23. q. 4. &
do. Ab. in c. cū venisset. ī 2. col, s̄. de iud. tn̄ illud ꝓcedit,
qn̄ superior agit ɔtra subditū, sed sec⁹, cū subditus ɔtra
dn̄m, qa pōt eū cōuenire corā Papa, ꝑ istū tex. & adde
vltra oēs Host. idē tenētē in c. nouit. s̄. de iu. & ibi ex p̄sè
do. Ab. in 10. col. ver. no. ex hoc dicto. Idē do. Ab. in c.
exposita. in 1. col. s̄. de arbit. in. d. c. cū uenisset. in 3. col.
ver. quod tn̄ dixi. s̄. Facit. optimè quod no. Inn. in c. l3
ex suscepto. in fi. gl. ma. supra de fo. cōp. vbi dicit, quod
ēt laicus recurrere debet ad Papā, qn̄ nō ē ali⁹ superior.
facit gl. 1. in c. ex trāsmissa. de fo. comp & qđ no. do. Ab.
in c. & si necesse. j̄. de do. īter vir. & vxo. Ad idē, qđ no.
Host. c. cū Ioa. j̄. de fi. instr. vbi dicit, ꝙ si supior iudicās,
nō recognoscit supiorē, pōt appellari ad Papā. Et sequit̄
ibi do. An. & do. Ab. in locis palle. ꝑ c. venerabilē. j̄. q fil.
sint legi. Ad idē, qđ no Bal. in c. īperialē. §. fi. j. col. d̄ ꝓhi.
feu. alie. ꝑ Fede. vbi dicit, ꝙ si dn̄s feudi nō recognoscit
supiorē, ꝓut ē rex Fraciæ, & pares curiæ ei nimis fauēt,
Papa recognoscet. S3 aduerte, qa illđ posset limitari, ut
hēat locū dūtaxat ī cā ardua, & artic. dubio, ꝓut loqt̄ d.
c. d̄ uenerabilę. sec⁹, si articul⁹ eēt nō ardu⁹, ꝑ id qđ not.
Inn. in c. cū te. in fi. j̄ de re iud. ubi dicit, ꝙ ex quo resti-
tuere famæ inter laicos ē soli⁹ principis, l. j. ff. d̄ postu. nō
faciet hoc Papa, nisi in re ardua, qa sic loqt̄ d. c. d̄ vene-
rabilē. Et ita ex hoc dicto infert d. Ab. in d. c. si duobus.
& hoc mō in ꝓposito ꝓcedit tex. in l. bn̄ à Zenone. C. d̄
quadri. p̄scr. iūcta gl. Limitabit̄, nisi sit cā ardua, l3 d̄ istū
tex. aliter dicat hic do. me⁹. ¶ In tex. ibi, epistolę. qđ ope
ret̄ epistola regis? Viđ Ang. in l. itē veniūt. §. cæterū. ff. d̄
pe. hær. & qđ ipse no. in l. j. ff. de feu. vbi hēs, ꝙ q pōt con
dere statuta, vr̄ ꝑ epistolā facer̄ legē, sicut d̄ iuris lator̄ dr̄
in l. j. ff. d̄ cōst. prin. Et dicit Bal. in c. cū venisset. supra de
iud. ꝙ cōstitutio regis dr̄ ius regiū: d̄ quo ꝑ Bal. in l. certū.
C. un̄ cognati. q̄ sūt utilia ad epistolā principis uni dire-
ctā, qa si nō utit̄ uerbis grosis, facit ius inter illos. ¶ Vlti
mò no. qđ dixi in sūmario: & qm̄ ex ijs, q̄ habēt hic in
gl. & plenissimè ꝑ Scribētes hic & in l. j. & fi. C. d̄ edē mā
ē multū dilatata, iō paucioribus cōtētus ero eliciēdo tres
cōclōnes limitatas. In pria dicet̄ qb. casib. oporteat eđ
9 re, in scđa, quo tpe, in tertia in qua forma. ¶ Prima † cō-
clu io

Universidad de Deusto Biblioteca

clusio. Si instrumētū est propriū rei, à quo petit̄, & si inducere possit ambobus vtilitatē, quæ nō processit in facto, vel quasi, inter partes, nō tenet̄ petitus illud edere. Ita tex. hic, p quē dicit Bald. hic, ꝙ si emi a te fundū pro decē, & notarius reddidit instrumētū tibi, & adhuc nō mihi, vel casu fortuito perdidi instrumētū, & in effectu nō possum ꝓbare emptionē, nisi edas mihi instrumētū, certe ad intentionē meā fundādā nō teneris edere, nisi in instrumēto vēditiōis diceret̄ de pretio soluto, & tu ad ipsū me cōuenires, vt dic p eū. Nō obs. huic ꝯclusiōi, ꝙ qs teneat̄ rn̄dere positionibus partis aduersæ, ex q̄bus iuuabit̄ intētio actoris, & de domo magis priuata trahit probationē. Ergo fortius instrumētū tenet̄ edere lȝ propriū, si nocet tenet̄ edere ad dilucidādā veritatē, c. j. de ꝯfes. in 6. qa iura volūt, ꝙ quis veniat instruct⁹ ad cām, in eo qđ est in eius ptāte, in eius aūt ptāte nō est habere ꝯfessionē aduersarij, nisi habeat ab ore suo, sed secus in instrumēto, qđ verisimilr̄ haber̄ potuit à publica psona, sicut habuit aduersarius, f̄m Ioā. An. ī d. c. j. & ibi Do. ī 1. col. & do. An. & do. Ab. hic, quibus vltra oēs adde Spe. in ti. de teste. §. quatr. ver. qd ergo. & Io. Fab. in §. itē verborū. Instit. de inuti. stipul. vbi dn̄t. ꝙ si ille, q nō pōt petere vt edat̄ sibi dies instrumēti, vt dicā in 3. ꝯclusiōe, peteret ꝙ aduersarius rn̄deret positioni continenti, quòd si contractus fuit factus de tali re, fuit fact⁹ tali die poterit aduersari⁹ rn̄dere & dicere, credo prout ī instrōto inde ꝯfecto ꝯtinet̄, & sufficit, qđ instrumentum sit exhibitū iudici, si. n. teneret̄ ei p̄cise rn̄dere de die, fieret indirectè fra⁹ legi, ꝙ nō est dicēdū, c. fi. cū si. de immu. eccl. li. 6. ¶ Fallit primo ista ꝯclusio, nisi reus vellet uti instrumēto in iudicio, qa tenet̄ illud edere, vt in §. edēda. allegato in glo. & in c. ꝯtingit. ȷ̄. de fi. īstru. Et hoc hēt locū, ētsi reus producēs instrumētū,[a] protestet̄ se velle vti ī parte & partibus pro se faciētibus, qa instrumētū probat cōtra ꝓducētē ēt ipso inuito, f̄m gl. in l. j. §. editiones. ff. de edē. per quā ita firmat Bald. in l. vnica. ī 2. col. C. vt q̄ desunt aduo. & ī c. p̄sentiū. in 2. col. in ti. proxi. & Imo. in c. G. perpetuus, in pen. col. ȷ̄. de fi. īstru. ꝙ est verū, qn̄ instrumēta sunt ꝯfecta noīe producētis, uel ipsius, uel alterius, sed si ꝓduceret reus instrumētū inter alios ꝯfectū, bn̄ iuuaret̄, ptestādo in capitulis separatis, f̄m Rot. in nouis ꝯclu. 270. in ci. itē lȝ qs ꝓducat. & do. Ab. in c. cùm venerabilis. ȷ̄. de excep. & de hoc per Bal. in l. unica, ī 4. col. & seq. C. de ꝯfes. & do. Ant. post Hos. in c. cùm olim. infra de cēsi. & Bart. & Pau. de Cast. in l. Publia. ff. depo. & Bal. in l. fi. in pē. col. C. de eden. & in c. cùm dilectus. in ult. col. de ꝯsue. & Bart. in l. Aurelius. §. idē q̄sijt. cū ꝯcor. ff. de lib. lega. ¶ Itē hēt locū ista fallētia ēt in testibus, qa uolens uti testibus, tenet̄ edere eorū nomina, si petant̄ an̄ ꝓductionē, f̄m gl. in l. j. §. editiones. in fin. gloss. mag. ff. de eden. quā intellige, nisi esset suspicio de subornatione, f̄m Gui. de Cug. in l. edita. C. de eden. de quo facit festū Bald. in l. fi. uer. extra q̄rit̄. C. eo. ¶ Fallit secūdo ī fisco,* cui licèt actori teneat̄ re⁹ edere ꝓpria instrumēta ad ītētionē fundandā, l. nec q squā. ff. de edā. hęc limita dupl'r. Primò, ut ꝓcedat in cā ciuili, ī criminali uerò nō cogit̄ priuata persona edere ꝯtra se ēt fisco. qa hoc esset ualde graue, ut est tex. no. ī l. 2. §. diuus. ff. de iure fis. f̄m lec. quā sequit̄ Bar. ibi, & dom. Abb. hic. Et adde, quòd istud est uerum, qn̄ fisc⁹ ea petit ab aduersario suo, quod secus est, qn̄ fiscus. uel alius petit a notario, uel alio tertio, qa tunc dēnt exhiberi. Et ita tex. ī l. 2. C. de edē. quē ita intelligūt Bart. & Fulg. & Pau. de Cas. ibi, & Bar. & Ange. in d. §. diu⁹. & ibi hoc sentit gl. in uerb. agatur. ibi, sed glibet. qđ est sing. f̄m Ang. ibi, nec tenet̄ intellectus gl. in d. l. 2. §. diuus. cū loquat̄ in instr. & secus in actis, qa appellatione instrumētorū ueniūt acta, ut plenè p Bar. in l. in fraudē. §. neque. ff. de iur. fis. ¶ Scđò limita hāc fallētiā, nisi fisc⁹ peteret editionē ab alio fisco, qa fiscus ꝯtra fiscū nō hēt priuilegiū, arg. l. sed & militis. §. coæqualis. ff. de exc. tu. Ita signāter dicit Bal. hic p tex. nostrū hoc optimè ꝓbantē, p quē ipse gnaliùs infert, ꝙ nec eccle. tenet̄ rn̄dere fisco, cùm habeat par priuilegiū. Et idē in similibus parificatis eadē rōne.

10 Quod diligētissimè no. ¶ Fallit † tertiò ista ꝯclusio in cā mr̄imonij, f̄m Io. And. dicētē ita fuisse disputādo terminatū in ti. de īstr. edit. §. uidēdū. uer. ex p̄missis. ubi dicit, ꝙ si illa, cū qua mr̄imoniū cōtraxi, ꝯtra primū dicit uirū habet̄, & me uēdicat ī maritū, uel ego ob id diuortiū ꝓuoco, ipsa coget̄ edere instrumētū ꝯtractus, uel dotalitia, q̄ habere scit̄, uel p̄sumit̄ de primo ꝯtractu, si. n. hoc est fauore fisci, ut supra, fortiùs fauore mr̄imonij, in quo sunt multa spālia, ut alias dixi in rub. đ spō. est gl. in uer. seruat̄. in c. 1. ut lit. nō ꝯtes. & cū hac deci. trāsit ēt Io. An. do. An.

11 & do. Ab. hic. ¶ Fallit † quartò. ubi agit̄ de causis pijs, puta, ꝓ alimētis, uel pro dotibus, uel pro legatis ad pias cās, uel ꝓ libertatibus, seu ꝓ ecclesijs, uel hospitalibus, & similibus, multum priuilegiatis, quorum cāæ uident̄ æqparari causis fiscalibus, l. 2. C. de priuil. fis. l. fi. cū si. C. de sa. san. eccl. f̄m do. Ant. hic, saltē ubi nō haberet̄ copia ꝓbādi, ne ueritas occultet̄ ī talibus, f̄m eū, & idē tenuit Ro. in l. j. ff. so. ma. & in auth. si milr̄. in 4. car. uer. 5. rub. C. ad l. Fal. Et optimè faciūt alia spālia taliū causarū, de quibus ibi per eū, & qđ no. Bar. in l. seruos. ff. de ali. & cib. le. Est uerū, ꝙ Sa* li. in l. fi. C. de edē. & Bal. in l. j. §. editiones. ff. eo. in discursu alr̄ sētiūt, quo ad *dotē, sed cōiter* tenet̄ opi. do. An. per ea. q̄ dixi ī 2. fallētia. Et ista declara, dū modò aliter copia ꝓbandi haberi nequeat, nā si p̄sens esset notarius hābēs originale, secus esset f̄m do. An. & clarius do. Ab. hic. Sed militabit ista fallētia. ētsi culpa petentis copia ꝓbādi perijsset. p ea q̄ dicā in sequēti fallētia. Et p hæc putat do. An. idē attētari posse qn̄ manifestū arguit̄ peccatū in retētione instrumēti. & possit fieri aliqua fides. uel p̄sumptio de eius habitu. & succurret̄ saltē p denūciationē Euāgelicā. Quod sequit̄ do. Abb. & est

12 dictū aureū. ¶ Fallit † quintò. ubi iudex ex officio uellet cogere reū ex cā ad ededū actori. quia *pōt f̄m Rotā* in nouis. ꝯclusiōe 280. inci. Item lȝ pars, Et lȝ ipsi indistinctè loquant̄. dū modò actor iuret se non implorare officium iudicis cā calumniæ. tamen dic. ꝙ causa sufficiens erit, si actori perijsset copia probandi sine culpa sua. secūdū Spec. in ti. de instru. edi. §. uidendū. uer. ex p̄missis. & Iac.

a Producēs īstrumētū. *Producēs instrumentū si protestatur se velle uti ī parte. et partib⁹ pro se facientibus, an talis protestatio prosit. Adde tu, quòd gl. in l. j. §. editiones. in glo. mag. ff. de edē. videtur tenere, ꝙ nō prosit talis protestatio. quia ex quo producens uult uti isto instrumēto in iudicio, debet posse uti illo ēt pars aduersa, sicut dicitur de teste. Et cū istis trāsit gl. ibi. Sali. ibi dicit, ꝙ illa gl. est sing. et mirabilis, & postea per illam gl. dicit, ꝙ si ꝓducēs instrumentū, prout quotidie faciūt ꝓcuratores s. qui dicūt, produco instrumentū in parte, & partibus pro me tantū faciētibus, in alijs secus quòd ista uerba nihil operantur, imo statur instrumento contra producētē. Idē tenet do. Ale. ī l. vnica, C. ut quæ desunt aduo. Pau. de Cast. in d. l. j. §. editiones. dicit, ꝙ habuit istū casum de facto, & dicit, ꝙ Spe. videtur sētire contrariū in tit. de instr. edi. §. uidendū. uers. q̄d si aliquis. & uer. quid si ꝓducatnr. Tamen ipsemet Paul. in d. l. unica. uidetur sequi opi. glo. in d. §. editiones. quam etiā tenet Lu. Rom. in consi. suo 513. incip. Quo ad primū. in ulti. dubio. Adde, quòd Alb. in d. l. j. §. editiones. ff. de eden. in pen. col. dicit, quòd in iudicijs inualuit ista cautela, quòd producens instrumentum protestatur, quòd id solum producit in partibus & capitulis, quæ faciūt pro se, & non contra se, sed contra partem aduersam, postea subdit, quòd talis cautela tollitur, si aduersarius protestatur se uelle uti eodem instrumento in illis partibus quæ faciūt cōtra ꝓducentem, et quòd ista habentur per Inn. in c. cū olim. de censi. & in c. cū uenerabilis. de excep. Adde, quòd istud tenet do. Anto. de Bu. in c. cum olim. in d. ca. cum uenerabilis. et no. contra istos aduoca. & ꝓcuratores.*

* *In fisco Adde nunquid in emptore gabellarum fiscalium idem sit. & dic quòd non secundum Alex. cōtra Bal. in d. l. nec quisquam alleg. in tex. per not. in l. licitatio. §. fi. de publici.*

* Secūdum rotā. *Adde quòd corrupte allegatur numerus, est enim. 213. alias. 5. ti. de procur. in nou. & inci. licèt pars. & adde Bart. Socin.*

in

do. Ant. Imo. & do. Benedi. hic. Et dicūt hic Mod. ꝙ vbicūq; veritas aliter ꝓbari nō pōt, supplebit officiū iudicis, & hāc dicūt esse suam nouā opin. licèt durā, & de Doct. palle. nihil dicētes, allegāt solùm q̄dā in simili nō vrgētia, p quę ꝓbat̄ aliqd spāliter introduci, vt veritas nō occultet̄ iuxta no. p Hos. & alios in c. j. ȷ̄. de test. cog. Io. And. ī Spe. in tit. de teste. §. j. ver. qd aūt cū si. Sed aduerte, qa ꝯtra p̄dicta indistinctè, & bn̄ tenēt Bal. do. Abb. & do. meus hic, p plura, maximè qa officiū iudicis fundat̄ super æquitate. l. fi. ff. de pet. hęr. Et ꝯtra æquitatē est, ꝙ reus edat actori, vt hic, & d. l. nimis graue. Ergo, &c. Et fuit motiuū. Bal. licèt ipsi nō dicāt, in l. dissolutæ, & in alio pūcto, C. de ꝯdi. ex l. & idē text. hic, vbi multiplr̄ poterat actor excusari, maximè in antiquitate facti, nec poterat sibi imputari, & tn̄ nō succurrit̄: qa officiū iudicis non mouet̄ ad priuatā vtilitatē, l. 4. §. hoc aūt. cū si. ff. de dān. inf. & isti tex. cū si. essent positi verbis cōtra c. ꝯmissa. cū si. de elec. ī 6. Facit l. 1. ī. fi. C. de quæst. vbi in causis pecuniarijs nō cogit̄ qs in defectū ꝓbationis aduersarij ꝓducere testes de domo sua, & tn̄ actori nihil potest imputari. Itē si hoc ē spāle ī fisco. ergo in alijs opus est aliqd stabile inducere, aliàs ēt sequeret̄, ꝙ rōnes priuatæ ꝯfectę à reo semper essent edēdæ actori, qa de ipsis n̄ est originale apud aliū, q̄ eū, ꝯtra l. fi. C. de edē. Nō obst. illud đ occultata veritate, qa dicit hic do. Anto. in alio puncto, qđ c. personā. de cri. fal. nō ꝓcedit ex toto in ꝯtentiosis, qn̄ veritas petit̄ ab eo, q lege pmittēte eā occultat. Non obst. dictū Host. in d. c. j. qa qui nō pōt alios testes habere, non est ita in culpa, sicut pdēs instr̄a. Scias tn̄ singulare remediū succurrēdi actori, secūdum do. meū hic, videlicet, vt notarius, vel eius successor agat cōtra reū, vt sibi det copiā illius scripturæ, secundū Bar. in l. fi. ff. de tab. exhi. Probatur clarè in l. si quis ex argētarijs. §. fin. ff. de eden. vbi argentarius, q aliàs nō pōt petere editionem eorū, q̄ ex officio debuit conseruare, audit̄ qn̄ probat se fortuitò amisisse, imò poterit actor agere ꝯtra notariū, vt hoc faciat per id qđ no. Io. And. in simili in rub. de inst. edi. cir. prin. in Spe. dū dicit, ꝙ soluto debito, debitor, q nō pōt agere directò ꝯtra notariū, debet agere ꝯtra creditorem, vt ipse agat ꝯtra notariū, vel cedat ipsi debitori actionē, per l. cùm plures. §. mēsem. & qđ ibi no. ff. loc. p quo do. meus dicit eē casū notabilē f̄m vnū intellectū in l. ꝓcur. C. de eden. licèt neminē viderim, q hoc notet, ibi tn̄ inuentio fuit pulchra, &

13 valde sing. ¶ Fallit † sextò & vltimò * in quocunq; mercatore* vel artifice, q occasione artificis sui ꝯficeret librū rationū f̄m cōsuetudinē, qm̄ sicut argentarius & alij habētes officiū de publico tenent̄ edere, qa fuit eis mādatū vt scriberēt, l. argentarius. in prin. ff. đ eden. ita ēt ꝯtrahens cū istis consuetis scribere vr̄ tacitè mandare, ꝙ scribāt rōnem, quasi in dubio ꝯtrahāt f̄m cōsue. arg. l. vel vniuersorū. ff. de pig. act. & l. fi. ff. qđ cū eo. Ita tenuit Ia. But. Bar. Ang. & Sal. in l. j. C. de eden. & Bart. in l. q̄dā. in prin. & in §. nūmularios. ff. de eden. & l. j. §. editiones. eo. tit. & dom. Ant. & do. meus hic, Bal. in rub. C. de ꝯsti. pe. in vlt. col. & sētit do. Abb. in c. bonæ. el 2. in vlt. col. de postu. p̄la. & expresse do. Car. hoc in cle. j. §. cæterū. in 5. opp. đ vsur. vbi dicit hāc opi. seruari. Rōne ergo taciti mādati tenet̄ edere, d. l. argētarius. §. ꝑtinere. Et adduci pōt in simili, qđ no. Inn. in c. clerici. circa me. ȷ̄. de verb. sign. vbi dicit, ꝙ verba legū, testōrū, & ꝯtractuū, recipiūt īterp̄tationē à ꝯsuetudine, & sequit̄ do. Ab. in c. certificari. ȷ̄. de sepul. Vn̄ dixit Ange. in Auth. de n̄ alie. ꝙ emphyteusis intelligit̄ recepta in tertiā, vel in quartā gn̄ationē, f̄m quod est ꝯsuetū, & iō dicebat Bal. in l. instr̄a. uer. q̄ro, quidā. C. de fideicō. ꝙ ex quo est ꝯsuetudo, quòd de uēditione fiat instrum̄ à uenditore, certè eo ipso, quòd fit ꝯtractus, ētsi n̄ dicat̄, tenet̄ uēditor facere instrumētū, ut l. licet, si nolit. ff. ædil. edi. Et ꝓ tāto dicit do. Abb. in c. in p̄sentia. ȷ̄. eod. ꝙ legitimat⁹ excludit substitutū, qn̄ ita se habet ꝯsuetudo, & adduci potest, qđ scribit Bal. in l. 2. in fi. C. de bo. quæ lib. & in l. Neratius. ff. de relig. & in l. eos à patre. sol. ma. & quod scribit Bar. in l. hæredes. §. cū ita. ff. ad Trebe. & in l. ut iusiurādi. §. si liberi. ff. de ope. lib. Facit optimè tex. in l. fi. C. de fideius. ubi Bald. dicit not. meliorem text. de iure, ꝙ notarius simpliciter rogatus intelligitur ēt rogatus de clausulis ꝯsuetis. Ad idē, qa ubi tecū cōtraho, uel te ꝓcuratorē cōstituo, uideor tibi expresè dicere, ꝙ facias ea, quæ sunt de ꝯsuetudine, ut est bonus tex. in l. pignore. §. fi. in uer. usus. ff. de pig. act. Facit c. cæterū, cū si. de dona. & not. Bar. in simili in l. si ꝓcur. in prin. ff. de iur. fisc. & in l. fin. in fin. in prin. ff. de his, q̄ in frau. cred. plenè Ang. ī l. bn̄ à Zenone. C. de quad. p̄scr. & Bal. ī rub. C. đ exerci. ad fi. Et ꝓ ista parte ꝯsidero, ꝙ sicut p ꝯfessionē posset mercator, vel similis, astrīgi p uiā positiōis. ut dicat utrū hoc sit ī libris suis, ita vr̄ à fortiori posse astringi, ut librū edat, quia rō dr̄iæ, quā assignaui in prin. huius ꝯclonis respōdendo ad c. j. de confes. in 6. ꝙ instrumentū potuit aliūde ꝓuidere, non vr̄ ꝓcedere hic, ubi de scriptura mercatoris aliud originale nō pōt inueniri. Et ꝓcedit ista ꝯclo sine scrupulo in quatuor casibus. Primò, qn̄ mercator me p̄sente rōnē meā scribit, qa uideor mandasse, f̄m gl. in l. j. ff. de neg. gest. per iura ibi allegata, & ꝓbatur ex dicto Inn. in c. ex parte decani. s. de rescrip. ubi ꝓpter præsentiā in iudicio qs nomine p̄sentis ꝓcurat, p̄sumit̄ mādatū. Secundò, procedit maximè in curia mercatorū, in qua procedit̄ de æquitate, ut per Bar. in l. fideiussor. §. quædā. ff. māda. & Bal. in l. si pro ea. C. eo. ¶ Tertio, qn̄ ꝓbaret̄ de expresso mandato per testes, quod ut plurimū interuenit, per d. §. pertinere. ¶ Quartò, nisi statutū super hac editione expresse astringat, f̄m Innoc. hic. Et istos quatuor casus etiā Doct. de quibus ȷ̄. non negant. ¶ Sed aduerte, qa ꝯtra p̄dictam fallentiā simpliciter tenet gl. ord. in cle. j. §. cæterū. in uer. rationum. de vsur. & Ang. in l. argētarius. in prin. p illū tex. ff. de eden. & Bal.

in l. j. C. de eden. vbi not. esse casum contra decis. hic allegatā. nā, dicit ipse, si non subesset causa, actor succūberet, licèt alio modo ꝓbare nō potuisset & pro declaratiōe dat tres not. cōclus. Prima, quòd quando quis prouidit de aliqua specie ꝓbationis, & illā amisit, hoc casu pōt petere à Reo editionem ad fundandā intētionē, quia nulla culpa pōt sibi imputari, & ita dicit ipsi esse intelligendū dictum Inn. Ant. & Ioan. hic. & ita ēt dicit posse intelligi d. l. j. pro quibus dicit esse bonum tex. in ratione decidēdi, in d. l. si quis ex argentarijs. §. fin. alle. in text. Secunda, quòd quando deficit facultas ꝓbandi, quia illum nunquam habuit, & tunc propter hanc causam non potest petere editionem, quia imputet sibi quare de ꝓbatione nō prouidit, vt l. qui accusare. C. de edē. & ita dicit posse intelligi tex. in d. l. j. in fi. C. de quæst. alle. in tex. & quod habetur per locum à speciali in l. 2. §. Diuus. ff. de iur. fis. & ita dicit posse intelligi alia, q̄ sunt adducta per Abb. & Are. hic, contra præced. cōclu. dom. Ant. ꝙ ille qui habuit probationes à principio, quæ longi temporis lapsu perierūt, non potest petere editionē, quia pōt sibi culpa imputari, quare ī cā sua neglexerit tāto tempore deducere in iudicio, & ita dicit intelligi text. secundum iudicium Abb. hic, super quibus dicit esse cogitandum. & Adde secundū eum in d. l. prima.

in 6. no. ꝙ ad hoc vt quis cōpellatur actione ex contractu procedēte, requritur, ꝙ talis contractus in se contineat cōmissionē administrationis, & ita dicit loqui tex. in l. quadā. in pri. ff de eden. alias dicit ꝙ non petitur editio actione descendente ex contractu p̄ced. prout est casus in d. l. 1. C. de eden. secundum Bal. nisi p̄cedat cōtractus depositi, & tn̄ nō petitur edictio actiones depositi, sed officio iudicis, quia depositū non pertinet ad cōmissionē administrationis, sed ad simplicē custodiā, de quo latè per Mod. et adde Fran. Are. in d. l. j. ad oīa prædicta, q dicit, quòd semper editio officio iudicis petatur, nisi quando p̄cedit cōtractus cuius occasione facta est ratio, vel quando p̄cedit mandatum gratuitum, Et ibi not. ꝙ quando est casus in quo faciēda est editio, et ita constat ex actis, tamen pars nō petit, nūquid tunc iudex ex officio possit cōpellere ꝙ edat, vide ibi per eum, q dicit, ꝙ fortè dici posse quòd sic.

* Mercatore. *Adde Bar. Soc. in d. l. j. C. de edē. alleg. in text. in 3. not. & Alex. in l. argētarius. §. edi. ff. de eden.*

Universidad de Deusto Biblioteca

& Ful.ī l.j.C.de edē.& Bal.ī l.j §.editiões.ff.eo.& Bal.in
l.j.ver.caue tibi.C.de fal.cā adie.leg.Pe.de Anc.ī d. cle.
j.de vſur.& Inn.& do.Ab.& Mod.hic.Et ē paſſus diſpu
tabilis.Sed nō obſtātibus eorū rōnibus,qb. ſigillatim rñ
deo:prima pars reputat̃ verior.Nā īter multa primò di
cūt hāc partē ꝓbari ꝑ locū a ſpāli. in d.cle. 1.ſed dic ſm
do.Car.ibi,ꝙ ī quātū ille tex.loquit̃ ī exercēte publicè fœ
nus,ɔtinet ius cōe:ſed ī priuato & ſecreto eſt ſpāle ī vſu
rario.¶ Itē ē aliud ſpāle,vt teneat̃ edere nedū librū rō-
nū,ſed etiā quālibet ſchedulā & ſcripturā,vt colligit̃ ex
gl.ibi ī ver.ɔpellēdos.no. Ang.ī l. ſi qs.§.rōnū.ff.de edē.
Sed argētarij & ſimiles ex edicto đ edē.nō tenent̃ edere
omnē ſcripturā,ſed tm̄ rōnē.l.ꝑtor.in prin.iūcto §.rōnē.
ff.de edē.¶ Scđò ꝓ hac pte adducit̃:qa mercator ſcribēs
negotiū ipſo mediāte factū,vr̃ feciſſe pro ſua vtilitate.l.
ſi cōes.in prin.ff.de.neg.geſt. & in ſimili ꝑ Bar. in l.duo
fratres.ff de acq.hęr.vbi gerēs negotiū cōe ſibi & alteri,
ſi nō pt ꝓ parte gerere,nihil vr̃ geſſiſſe ɔtēplatiōe alte-
riꝰ,ſed ſolū ſua.Si ergo ſcribit fauore ſuijpſius,cui renū-
ciare pt,c.ad Apoſtolicā.de reg. nō vr̃ ſcripſiſſe neceſſi-
tate actus taciti,vel pſūpti,fauore alterius:& ſic nō vr̃ ɔ
petere actio mandati,q̄ ſola ſuccurrit hic:qa ētſi pars vi
deat̃ cū mercatore tacitè agere,vt ſcribat,tm̄ ipſe ſcribē
do nō vr̃ feciſſe vt pareat mādato , ſed potius vt faueat,
vel faciat factū ſuū.d.l.ſi cōes.& l Stichū.§.ſi mādatū.ff.
de ſol.ꝑ Bar.ī l.Modeſtinus.in 2.principali arti.ff.eo.vbi
quāuis fideiuſſor videat̃ habere mādatū de ſoluendo à
debitore.l.indebitū. in prin.ff.de ɔdi.indeb.tm̄ ſoluēdo
ſimplr̃,vr̃ potius ſoluere ꝓ ſuo ītereſſe,q̄ pro executiōe
mādati.Sed ad iſtud rn̄de ſm do.meū,cuius fuit hæc rō.
ꝙ cū dicamꝰ, mercatorē obligari ex ɔſuetudine ſcribē
di ad ſcribēdū,nō intelligit̃,ꝙ obligatio ſurgat ex tacito
ɔſenſu & volūtate ɔſueti ſcribere, qa tūc ꝓcederet arg.
ſed quacūq; rōne,vel intētiōe ɔſueta ſcribere ſcribebat,
l.argētarius.ff.de edē.ex mēte ſua rōnabilr̃ obligat eū ad
ſcribēdū,ſicut officialē pub.& ex quo mercator ad peti
tionē partis teneret̃ ex ɔſuetudine ſcribere,nō attendit̃
intētio ſua in his,q̄ nō dependēt à ſua poteſtate. c. inter
dilectos.circa med.de fid. inſtr.latè Bar. in l.nō ſolū.§.
morte.ff.đ ope.no.nū.& illa l.ſi cōes.loquit̃ ingerēte ne
gotiū cōe ſine mādato , ſed vbi mādatū habētis ītereſſe
ꝓcedit, tūc actus vr̃ geri ɔtēplatiōe vtriuſq;.Sic pt intel
ligi tex.in l.ſi vero non remunerandi.§.planè.ff.mand.
¶ Tertiò ꝓ hac pte adducit̃ fortiter,qa ɔſuetudo argen
tariorū erat ɔficere rōnes,& tm̄ ad hoc,ut tenerent̃ ede
re,oportebat ꝙ ad petētē ꝑtinerent.l.ꝑtor ait.in prin.ff.
de edē.Et ad hoc vt ꝑtineret,oportebat rōnes fuiſſe ſcri
ptas đ mādato ptātis.l.ſi qs.§.ꝑtinere.ff.de edē.Et ſic nō
ſequit̃, ɔſuetū eſt, ꝙ ſcribat̃,ergo non requirit̃ expreſsè
mādatū.Sed rn̄det do.meus,ꝙ eoipſo,ꝙ ſcriptura eſt fa
cta de ɔtractu,dr̃ ad me pertinere,& ī dubio pſumit̃ me
mādante facta.l.q̄dā.§.fi.vbi dicit eſſe caſū.ff.de edē.Di
cit ergo,lꝫ §.pertinere.reqrat mādatū in argētario,tm̄ il
la litera vr̃ uelle,ꝙ ex hoc,ꝙ ɔtraxit,pſumat̃ mādatū in
teruenisse,ſicut & in dubio notarius ɔficiēs inſtrm̄ pſu
mit̃ de eo fuiſſe rogatus,ſm Ioā.An. in Spe.ſuꝑ rub.de
fid.inſtr.& ꝑ oēs in l.ſciēdū.ff.de ver.ob.Sed tu ɔſidera,
qa vbi ꝓbaret̃ nullū mādatū interueniſſe,ceſſaret iſta p
ſumptio.Iō rn̄detur aliter, ꝙ pſuppoſita ɔſuetudine,eo
ipſo ꝙ ɔtraho cū argentario, videor mādare,ꝙ rōnē ɔ-
ficiat ꝑ pdicta. Vnde tunc ꝑ §.pertinere.ſolū excludent̃
illi,q nec mādarūt expreſsè , nec cū argentario ɔtraxe-
rūt.& quāuis aliàs ptenderint intereſſe ex illis rōnibus,
& quāuis editionē petere nō potuerūt,vt ibi,& ſublatis
iſtis rōnib.omiſſis alijs,q̄ nō ita vrgent,remanet ɔclo,ꝙ
mercatores & artifices nr̄i tpis qui ɔſueuerūt tenere li-
bros rōnū,tenent̃ illos edere in iudicio. ¶ Quā ɔcluſio-
nē limita primò,dū modò liber,q petit̃,ſit codex rōnū,
quē tales pſonæ tenent ꝓ authētico,ſecus ſi eēt quoddā
ſimplex memoriale,qa non plus operat̃, q̄ ɔfeſſio facta
corā teſtib.pte abſente,& nō tenet̃ qs
illud edere,ſm Bal.latè in rub. C.de ɔ-
* ſti.pe.in prin.vl.col.niſi ſit vſurarius,*
in quo eſt ſpālę.d.cle.1.ſm eū.& idem

* Vſurarius.
Adde & vide ad hoc no.Bar.Soc.in

ſētit do.Ab. hic dicēs,ꝙ tūc ceſſat rō,
ꝙ pſumat̃ mādatū.¶ Limita ſcđò,dū
mō libri tales ex ſtatuto, vel ɔſuetudi
ne faciāt plenā fidē , qa tūc nihil eſt ꝙ
imputet̃ partibus, ſi aīr ſibi nō ꝓuide-
rūt. Ergo æquū eſt editionē fieri.Sed qn̄ libri nō plenè ꝓ
barēt,dicit hic ſing. do.meus, ſe aliquo mō n̄ credere,ꝙ
pdicta ꝓcedāt,licèt Bar.aliter ſentiat in d.l.qdā.in prin.
& mouet̃ per rōnē,q̄ ponit̃ in d §.nūmularios.dū dr̃,ꝙ
maximè eorū codicib.fit ꝓbatio & fides.Vnde ſi non ꝓ
bāt,eſt qd imputet̃ parti,cur nō parauit ſibi plenā ꝓba-
tionē aliūde . Ergo ceſſat æqtas editionis.l.veluti.circa
med.ff.de edē.Facit qđ no.Bal.in l.1.in fi.ꝑ illū tex.C.de
fid.inſtr.vbi dicit,ꝙ qn̄ qs perdit facultatē ꝓbandi culpa
ſua,nō defert̃ iuramētū in defectū ꝓbationis. Hæc opi.
eſt rōnabilis ꝙ ſi nō ꝓbant ꝓ aliquo,non teneant̃ eos ꝓ
ducere ɔtra ſe.Et hic adde Fed.ɔſi.119.inc.Nulli dubiū,
in fi.vbi dicit,ꝙ de ɔſuetudine libri cāpſorū, vel trape-
zitarū faciūt fidē,& ꝙ talis ɔſuetudo valet qđ đlara , vt
elegāter ꝑ do.Abb.in c.bonæ.il 2.ī ult.col.de poſtu.pla.
¶ Limita tertiò,niſi editio taliū librorum peteret̃ a ter
tio,q nec mandauit ſcripturā fieri, nec cū mercatore ɔ
traxit,nec ſucceſſit mādāti,vel ɔtrahēti,qa in tali ꝓce-
dit indubitāter tertia rō Doctorū, de qua ſ.& eſt gl.in
l.ꝑtor.§.1.& in l.q̄dā.in prin.ff. de edē. & dicet̃ in ſequē-
ti fallen.¶ Limita quartò, & eſt notabile dictū ad totā
mām,dū modo ultra mādatū expreſsū,vel pſumptū pe
tens editionē ptendat ēt intereſſe, ꝑ l.ſi qs ex argētarjis.
§.exigere.ff.de eden.& ita tenet gl & Bar. in l.ꝑtor.§.1.
ff.eo.& do.meus hic,ꝑ id,qđ no.Io.An.in Spe.in rub.de
inſtr.edi.vbi.dixit, ꝙ notarius inſtrm̄ mutui n̄ tenet̃ ede
re debitori,qa nō fuit factū ꝓ ītereſſe, ſed creditori,niſi
eēt facta ſolutio,qa tūc dicit Io.An.in d.rub.ꝙ debitor
aget ɔtra creditorē,vt agat ɔtra notariū,ſi ipſe ſolus hēt
inſtrm̄ crediti,& intentabit remediū l. diſſolutæ. C.de
ɔdi.ſine cā.An aūt creditor poſt debitū ſolutum poſſit
ipſe agere,vt inſtrm̄ ſibi edat̃,vide Io.An. in d. rub.de
fid.inſtr.& Bal.in rub.C.eo.ti.Bar. & alios in l.inſtr̃a.in
fi.C.de fidei .& gl.in l.prętor.§.fi.ff.de eden.& do.meū
hic ɔcludentē,ꝙ ſic,dū mō debitori citato pſtet̃ ſecura
cautio de ſolutione ꝑ ipsū facta. vt hic ꝑ ipsū, cui adde
tex.no.in l.plures.C.de fi. inſtru.ꝑ quē dicit ibi Bal.poſt
Bar.ꝙ inſtrm̄ refutationis,uel ſolutionis dēt reddi ꝑ no
tariū,non tm̄ debitori, ſed ēt creditori, cuius intereſſe
pt,vt poſſit ꝓbare,ꝙ illa quātitas fuit data ꝓ debito pce
14 dēti.¶ Fallit † ſeptimo , niſi petēs editionē eēt tertius,
q cū alio litigiū haberet,qa tūc,ſicut aliquis cogit̃ teſti
ficari,l.ſi qn̄.C.de teſti.cū ſi.ita cogi pt vt edat tertio,ſm
do.Ant.poſt Inn.hic,q pro hoc ēt allegat l.3.§.interdū:
ff.ad exhib.ꝑ quē tex.idē tenet Bal.in l.fi.in pen.col.C.
de eden.dicens,ꝙ lꝫ inſtrm̄ fiat a notario ad mandatū
vnius duntaxat,ſm exemplum gl.in Authē. de tabel.
§.nos aūt.tm̄ quicunq; vult impugnare ɔtractū in inſtru
mento contentū,pōt petere à notario copiā illius ſcri
pturæ:qa ſua intereſt.Idē Bar.& Ang.qui ita dn̄t ſerua
ri in l.j §.editiones.ff de eden.& dn̄t , ꝙ ſi aliquis eſt ex-
cōicatus in curia epi ad petitionē tertij , ꝙ copia huius
ex cōicationis dēt dari oībus,quorū intereſt , & ꝓ hac
parte eſt gl.aperta ī l.in fraudē.§.neq;.in verb. edit.cir
ca med.ff.de iure fiſc.& ꝓ hoc facit, qa ceſſat rō huius
decre.cū ſi.ſ.ꝙ quis nō cogit̃ edere ɔtra ſe , quia hoc nō
eſt ɔ ſe. Dicunt tm̄ pdicti Doct.hoc nō ꝓcedere in fiſco
ɔtra quē nō edunt̃ inſtrumēta à tertio, niſi ſint propria
ipſius petētis,d.§.neq;.¶ Sed aduerte : quia ɔtra pdicta
indiſtinctè tenet gl.& Bar.in l.ꝑtor.ī prin.in verb.meū.
ibi,ſed hæc nō eſt ſufficiēs ff.de edē.& Ang.ɔtra gl.ibi ī
l.q̄dā.ff.de edē.& Inn.& do.Ab.in c.j.j. de fi.inſtr.& do.
Ab.Inn.do.meus,& Mod.hic ꝑ d.l.q̄dā.in fi.& l.ſi qs.§.
pertinere.eo.tit.ubi clare patet, ꝙ ille qui nō mādauit
per ſe, vel ꝑ aliū, nec ſucceſſit in ius mandantis inſtrm̄
confici,non pōt petere editionē. Vnde elicit̃ cōcluſio,
ꝙ nec argentarius,nec quilibet alius ɔficiens rōnē,vel
ſcripturā,tenet̃ illā edere ei,cuius mādato nō fuit facta.
Et ad contraria rn̄de, ut hic per do. Ab.& adde,ꝙ no.
Bar.

l.1.C.de edē.in 3.not. vbi facit tres not.concl.quas omnino vido.

Bar.ī l.fi.ver.his expeditis.ff.đ tab.exhi.vbi dicit, ꝙ ɔtra
illū,q petit exhibitionē tabularū,vel petit à notario in-
ſtrm̄,pt opponi,Nō intereſt tua:Tu nō es ille,de quo in-
ſtrm̄ loquit̃:& hāc ɔcluſionē pſupponit ēt Bar.in locis,
de qb.in ꝓx.ver.¶ Limita 5.& retēta hac ſecūda opi.ꝓ
veriori,tū ꝑꝑ authoritatē gl.tū ꝑꝑ hāc rōnē,q̄ vrget,limi
ta & đclara eā certis modis ſm quos aliqn̄ ꝓcedit prima
opi.& primò limita,niſi ſcriptura facta à tertiò, me nō
mādāte & ignorāte , eēt facta de negotio principalr̃ ad
me ꝑtinente : qa tūc ī dubio vr̃ fieri ɔtēplatione mei,l.
ſi pupilli.§.ſed ſi ego.cū mā.ff.de neg.geſt. Vn̄ potero ha
bere ratū iſtud factū,et ſic ſcriptura videbit̃ facta me mā
dāte,ſm do.meū hic.Et ad hoc pōdera tex.in l.ꝑtor.§.1.
ver.mei cā.ff.de eden.& ita dicit ſentire gl.no.ī d.l.q̄dā.
nec eſt mirū:qa ſicut actus factus noīe meo,ꝑ quē acq-
rit̃ mihi ius,pt à me ratificari, d.l.ſi pupilli §.itē qrit̃.ita
pōt haberi ratus actus factus,ex quo acqrit̃ faultas ꝓbā
di,vt no.Io.An.in Spe.ti.de ɔfeſ.§.nūc dicendū. ver.qd
ſi ɔfiteor.& Bal.plenè in l.fi.C.qn̄ lic.ab emp.diſce.alle-
gādo Dy.ɔſ.15.ad idē,qđ no.do.Ant. & Imo.in c.ſi cau
tio.ī 5.fallētia,j.de fi.inſtr.ſm do.meū hic.In quo ɔſide-
ra,ꝙ Doc.in iſtis locis loquunt̃ in actu facto me abſēte,
dū mō aliqs noīe meo acceptet,vt latiùs ēt ꝑ do.Ab.ī c.
fi.ſ.tit.ꝓx. Et iō ſi ad ɔfectionē ſcripturæ adeſſet tertius
noīe meo authorizās,nō dubito,ꝙ ratihabitio operat̃,
ſed ꝙ ſcriptura ɔfecta citra omne mandatū meū,nullo
recipiēte ꝓ me,dicat̃ ad me pertinere,nō ꝓbat̃ per pdi-
cta,maximè qa repugnat regula l.certū.§.ſi qs abſente.
15 ff.đ ɔfeſ.cū ſi. ¶ Limita † ſcđò, niſi ſit ſcriptura vltimæ
volūtatis,qa illa debet edi illi,cuius intereſt,lꝫ eius cōtē
platione nō ſit facta,ꝑ tex.& gl.in l.2.in vlt.reſpon.prin-
cipij,ff.quemad.teſt.ape.& bn̄ facit text. in l.1.ī prin.ff.
eo.Vn̄ dixit Bal.in l.fi.C. de edē. ꝙ exhęredatus in teſtō
pt habere copiā teſtamēti à notario,lꝫ illa ſcriptura nō
ſit facta ꝓ ipſo,ſed ɔtra ipsū. Et ita no.do meus hic,pro
quo vr̃ eſſe caſus in l.1.§.hoc interdictū.ff.de tab.exhib.
& facit totus ille ti.¶ Limita tertiò,vel đclara,niſi petēs
ſcriptutā ꝓpriā peteret eā à tertio,qa eā nō ſcripſit,qa il
la dr̃ cōis petenti,& debita, ad quēcunque ꝑueniat. Sed
Bal.in l.q̄dā.§.nihil.ꝑ illū tex. ff. de eden.ubi idē dixit de
ꝓtocollo notarij peruēto ad tertiū habentē cām ab eo,
ſed ſi nō habet cām ab eo,petunt̃ ꝑ actionē in factū , &
hoc modo intelligit̃ tex.in d.l.3.§. interdū.ff.ad exhib.
& ita no.Io An.in Spe.ſuꝑ rub.de fid.inſtr.circa me.Fa
cit,qđ no.Spe.in ti.de inſtr.edi.§.videdū.ver.ex pmiſſis.
& Bal.in l.1.§.editiones.ff.de eden.& in l.fi.C.eo.& do.
Ant.& do.Ab.hic, qm̄ dn̄t,ꝙ iſta originalia & ꝓtocolla
tenet̃ reus edere actori ad intentionē fundādā. Et iſtas
tres limitatiōes ponit hic do.meꝰ. Et ad hāc tertiā addē
Ang.in l.1.§.edēda.ff.de eden.Et ītellige , qn̄ originalia
notarij ſunt deꝑdita, alias aūt tenet̃ tertiùs,q ea exēpla
uit,edere,ſm gl.ī d.l.in fraudē.§.neq;.niſi eſſet acta cāæ
collecta à tertiò,qa abſq; alia cā debet fieri editio,vt eſt
gl.no.ī l.2.§.diuus.ī ver.agat̃.ff.de iur.fiſ.q̄ ſequit̃ ibi Bar.
& Ang.Facit,qđ no.Bar.in d.§.editiōes.nec mirū,qa fa
ciliùs ꝓcedit̃ ad editionē actorū,q̄ īſtrumētorū,ꝑ l.2.C.
de eden.dicet̃ j.in 9.fallētia.¶ Limita quartò vltra oēs,
niſi iſte petens, vel petitus eſſet ſingularis ſucceſſor acti
uus,vel paſſiuus,ſm Bal.in l.inſtr̃a.verſi.qro,ecce hęres.
16 C. de fideicō. ¶ Limita quintò,† niſi eſſent creditores
miſſi in poſſeſſionē rerū debitoris,qa poſſunt petere co
piā inſtrumentorū debitoris,vt eorū ſummā ſcribāt,ꝑ
l.fi.ff.de bo.authori.iu.poſ.& ibi no.Bar. dicēs,nō opor
tere,ꝙ totū corpus inſtrumēti edat̃,ſed id,qđ eſt neceſ-
ſariū,& ita dicit ſe vidiſſe practicatū. Et vide tex.ī l.Ari
ſto.ff.de iure delib.vbi ante aditā hæreditatē fit copia in
ſtrumētorū defuncti creditoribus hæreditarijs,& colli
git ibi Bar.in fi.ꝙ creditori habenti obligata omnia bo
na debitoris,debet dari copia inſtrōrū,& alleg.ēt d.l.fi.
q̄ etiā ad hoc no.Bar.in l.ſi qs.§.pertinere.ff.de eden.&
ibi vide Ang.ēt vide Bar.in l. ɔtrouerſia.in fi.ff.de tran
ſac.vbi dicit,ꝙ creditores qui nō interfuerūt trāſactio
ni,poſſūt cogere notariū,vt edat ſibi inſtrm̄ tranſactio-
nis,licèt non fuerit factū eis mādantibus.Alleg. d.l.fin.

& l.ſimus.§.licētia.C.de iur.delib. vbi inuentariū debet
edi creditoribus & legatarijs,licèt ſit ab hęrede ɔfectū.
17 ¶ Limita † ſextò,niſi qs peteret acta iudicij,qa ſiue ſint
ciuilia,ſiue criminalia, edi debēt officio iudicis cuicun
que cuiꝰ intereſt, d.l.2.C.de edē.Sic intellige Bar.in d.§.
editiōes.allegato ī prin. huius fallētiæ.& vide,q̄ dicent̃
in 9.fallētia.¶ Limita ſextò, niſi ille,à quo tertius rōne
intereſſe petit inſtr̃a, vellet ſpōte ipſa edere,quia pt.Ita
intelligas gl. in d.l.in fraudē.§.neq;.ſm do.Abb.hic,ꝓ
duo vide qđ no.Ang.in l.ꝑtor.§.1.ff. de eden.vbi dicit ꝙ
notarius,cui ɔſtat de intereſſe petētis,ſi edit,nō peccat
in Spiritu ſancto. Et rō eſt quia ut liber ꝓtocollorū ſcri
ptus à notario,eſt ꝓprius ipſius notarij , ſic eſt liber ar-
gētarij,cui æqparat̃ notarius,ut ꝑ gl.in d.l.ꝑtor.Ergo ad
libitū diſponere pōt,l.in re mandata.C.man.¶ Limita
18 † octauò,niſi peterent̃ acta publica, puta copia excōica
tionis,bāni,uel ſimiliū,ſm Bart.in l.2.§.diuus.ff.de iure
fiſc.qa cū talia afficiant pſonā,faciūt ius,quo ad oēs,l.ex
eā.ff de poſtu.ut hic ꝑ do.Ab.& aliqd dicet̃ j.in 9.fallen
tia,ver.quartò declara.¶ Limita nonò & ultimò,gn̄a-
liter vbicūq; petens inſtrm̄ pōt ipſum reſcindere , quia
tunc debet ſibi edi,qa ɔceſsū eſt principale,ideſt reſcin
ſio,ergo & antecedens,qđ eſt editio.Ita ꝓ ſecūda tradit
Bal.in l.fi.uer.ſecūdò q̄rit̃.C.de eden.inferens, ꝙ ſi uen
ditor vult dicere inſtrm̄ ſimulatū,vel in fraudē vſurarū,
nō debet ſibi edi à notorio poſtulare.¶ Circa hanc fal
lentiā quæri poſſet,utrùm inſtrm̄ inter aliquos ꝓſit,uel
noceat tertio,ſed qa hoc nemo tangit, remitto ad Bal.
ſing.in l.deſideriū.C.depo.& in rub.C.de fid.inſtr.verſ.
ſequit̃ videre.& in auth ſi qs in aliquo. C.de edē.& Pet.
de Anc.in cle.1.de ꝓb.& Inn & do.Ab.in c.j.de fi.inſtr.
19 Et iſta no.quia nō ordinant̃ ita ꝑ alios.¶ Fallit † octauò
in ſcripturis ēt domeſticis vſurarij, cle.j.§. cæterum.de
uſur.nā in ſcripturis publicis illud eſt ſpāle, ut ſ.dixi ī 6.
fal.Et iſtā fallētiā amplia duplr̃,primò,ut ꝓcedat etiā in
eo,qui ſemel fuit,& amplius non eſt vſurarius,ſm Bar.
& Ang.in l.ꝑtor.§.is etiā.ff.de eden. & Bar.in l.quid ſit
fugitiuꝰ.in prin.ꝑ illū tex.ff.de ędil.edi.Facit,qđ no.Bar.
in l.palā.§.nō ſolū.per illū tex.ff. đ rit.nup.vbi ponit,an
ſtatutū epiſcopi,ꝙ inſtrumenta vſurariorū pſumant̃ fi-
ctitia,ꝓcedat ī eo, qui deſijt eſſe uſurarius, & lꝫ dicat ſe
nolle decidere,tm̄ allegando d.l.ꝑtor.ſentit,ꝙ ſic.Facit,
ꝙ no.Ang.in diſpu.ſua inci.Aſtenſis miles.12.q.vbi di-
cit,ꝙ c.quanquā.de uſur.in 6.habet locū in eo,qui exer
cuit vſuras, lꝫ nō exerceat tēpore teſtamenti , & ſequit̃
Io.de Ana.in c.quia in omnibus.j.de vſur.Facit,qđ no.
Bal.ɔtra Iac.But.in l.improbum.in fi. C.de infa.vbi di-
cit, qđ ſi ſtatutū requirit in actu cōſenſum ꝓpinquorū
bonæ opi.nō ſufficit ɔſenſus propinqui olim vſurarij,
quia ſm eū etiā acta pœnitentia reſtitutis uſuris rema-
net infamis.Ad hoc c.teſtimoniū.j.in tit. prox.ubi per
iurus poſt peractā pœnitentiā perdit infamiā iuris, ſed
tm̄ remanet īhabilis ad teſtimoniū quaſi fraus & delictū
de præterito inficiant perſonā & in futurū.iuxta regu-
lā,ſemel malus.de reg.iu.in 6.Et ideo licet uſurarius de
æquitate Canonica reſtituendo perdat infamiam, ſm
Bal.in l.Caſſius.ff.de ſena per no.in d.c.quamquā.tamē
20 remanet ſuſpicio fraudis.¶ Sed † aduerte,quia ꝓ certo
iſta ampliatio non vr̃ procedere poſſe,quādo uſurarius
eſſet emēdatus,nō ex eo ſolo,quia amplius nō fœnera
tur,quia ēt reſtituit vſuras,nā ꝙ talis nō comprehēdat̃,
in diſpoſitiōe faciente mentionē de uſurario,expreſsè
& latè no.Bal.in rub.C.de uſur.in 2.q.referēs ſe ita ɔſu-
luiſſe per tex.cū gl.in uer.donec. in c.cùm tu.j.de vſur:
Magis enim debet inſpici pſens bona ɔuerſatio , q̄ ma
la præterita,arg. l.ſi mater.C.ne de ſta. defun.ſm eum,
quē ſequit̃ Io. de Ana.ſic intelligēs prædicta ī d c.quia
in omnibus.& Laur.in trac.de uſur. q.100.& alleg.d.c.
quāquā.ī prin.Facit c.inter ſolicitudines.de purg.Can.
vbi bona ɔuerſatio ſequēs, tollit omnem ſuſpicionem
hr̃ſis , q̄ prius erat. Ad hoc c.ferrū.50.diſt.Et ꝑterea di-
cit Bal.in c.pſentiū.in ti.prox.& in d l.Caſſius.quòd uſu
rarius ex clemētia canonis recuperat famā,ſi præſtat
canonē debitū. ad hoc c. teſtimoniū. de teſti. Adde,vt
ibi

Universidad de Deusto Biblioteca

ibi per do. Abb. in 2. no. ꝙ ponit caſum ſpālē in periuro
21 ꝯtra regulas, quas ille allegat. ¶ Secūdo † amplia iſtam fallētiā, vt ꝓcedat nedū in vſurario, ſed ēt in perſonis ſimilibus, q̄ frequenter ꝯmittūt fraudes in ꝯtractibus, vt ſunt publicani, caupones, ſtabularij & * ſimiles. * Ita ſingu. voluit Bal. in l. diſſolutæ. de ꝯdi. ex lege. extēdens d. cle. ab identitate rōnis, iuxta no. per Bar. in l. ſi ꝯſtāte. in prin. in 9. q. ff. ſol. ma. Facit l. quātæ. ff. de pub. & ibi de hoc per Roma. Sed ꝯtra iſtud facit, qđ no. Bar. in l. qd ſit fugitiu⁹. §. apud Labeonē. ff. de ædil. edi. vbi dicit per illū tex. ꝙ ſtatutū loquēs in vſurario, nō habet locū in eo q facit ꝯtractū prima facie licitū in fraudē vſurarū, & hoc in effectu vr̄ firmare do. meus, licèt nō bn̄ exprimat, & addit tex. in l. fi. & ibi Bald. C. de interdi. ma. vbi pœna impoſita ob p̄ſumptā fraudē non extēdit̄ ad perſonā ſimilē, ſi nō eſt oīmoda rō. Facit, ꝙ no. Pet. de Anc. ī d. cle. j. dicēs, eā nō ꝓcedere, vbi allegat̄ deceptio nō vſuraria. Sed ꝓ iſta nō recederē à dicto Bal. primò ꝓpter doctrinā Ioan. An. do. Ant. & do. Ab. in c. ex tenore. j. q fil. ſint leg. cū ꝯcor. quas ibi dedi, vbi habet̄, ꝙ lex edita fauore aīæ principalr̄ extēdit̄, licèt exorbitet. Modo ita eſt, ꝙ dicta cle. j. ē edita ob periculū aīarū, ſm do. Car. ibi in §. cæterū. in 3. op. Ergo, &c. ¶ Secūdò per id ꝙ no. do. Ant. & Imo. & dixi ſ. in 4. fall. vc3, ꝙ rōne peccati pōt peti editio per viā denūciationis, licèt ergo deceptio, q̄ allegaret̄ in talib⁹ pſonis, eēt aliter, quàm vſuraria, per hoc nō ceſſaret rō peccati. Bene fateor, ꝙ ſi tales perſonæ negāt in ſuis codicib⁹ eē fraudē, ſeruabitur practica, ꝑ qua do. Car. in d. §. cæterū. in j. q. ſ. ſummaria cognitio, & dictū Bar. in §. apud. fortè per id, qđ dixi, nō ꝓcederet. ad l. fi. p̄allegatā ibi, nō fit extenſio, qa erat rō valde diuerſa, vt ibi per Bal. & mā nimis odioſa, l. impeditiua mr̄imonij. ¶ Fallit nonò in actis cāæ, qa debent * editā criminalia, * q̄ ciuilia, l. 2. C. de edē. & no. do. Ant. Imo. & do. Ab. hic, ꝙ vltra oēs declara primò, niſi ꝓducturus teſtes peteret copiā īterrogatoriorū ꝑtis aduerſę, qa n̄ dabit̄ ſm gl. in c. 2. in ver. interrogatoria. de teſti. in 6. & ſētit gl. in c. in primis. in 6. parte. 2. q. j. q̄ Bal. no. in l. data opa. C. q accu. idē Inn. in c. per tuas. de teſti. & Spe. in tit. de teſte. §. iā de interrogatorijs. in prin. ¶ Secūdò declara, niſi qs peteret copiā poſitionū ꝯcernētiū factū ꝓpriū, ſm Bal. in l. 2. C. vt lit. pen. qa poſſet hæres rn̄dere, īſtr. ab aduocato, ꝯtra gl. & Doc. in l. 2. in princ. in verb. vtriq;. C. de iur. cal. Secus, ſi ꝯcernat alienū factū, qa n̄ pōt p̄ciſè ſcire, qd rn̄ſurus ſit, vt ꝑ Bal.
22 vbi ſ. ¶ Tertiò † declara niſi peteret editio actorū, nō à notario, ſed à reo ꝯuēto, qa ipſa acta recollegiſſet à notario, penes quē originalia remāſerunt, nā talia acta dr̄ ipſius recolligētis, ſm Inn. & alios hic, niſi ſubeſſet cā, puta, qa originalia eſſent deperdita, ſm ipſum & Spe. in tit. de inſtr. edi. §. videndū. ver. ex p̄miſſis, & dixi ſ. in 5. fallentia. Et eo caſu, quo reus cogit̄ ex dicta cā edere, tenet̄ petens ꝯtribuere ad expenſas factas per illū in recolligendo, ſm Bal. in l. fi. C. de ꝯdi. ex le. & in l. nō ignorat. C. de fruc. & lit. exp. & Bal. & Pau. de Caſ. in l. 2. C. de edē & do. Ant. & Imo. hic, & Bald. in l. j. §. edere. ff. de edē. facit l. fi. C. de bo. author. iud. poſ.
23 ¶ Quartò † declara, niſi ſint acta exiſtētia penes fiſcū, tanq̄ priuata ipſius fiſci, qa illa nō tenet̄ fiſcus edere, vt per Bar. in l. in fraudē. §. neq;. ſępe allegato vbi refert ſe ꝯſuluiſſe, ſi ſcū n̄ teneri edere acta ꝯtinētia donationes per ipſum factas, qa fecit vt priuatus. Eſt verū, ꝙ acta publica tenet̄ edere p̄ſtita cautione per petētē de nō vtēdo ꝯtra fiſcū, d. §. neq;. Ex quo pulchrè īfert hic do. Ant. ſe ꝯſuluiſſe, ꝙ ep̄s tenet̄ edere librū collationū, qa licèt largè videant̄ donatiōes, iuxta gl. in c. relatū. de p̄b. tn̄ gerunt̄ iure publico per ep̄m & capitulū, iuxta no. in c. cū dilectus. de cō ſue. vt hic per eū. Quod bn̄ not. qa ex hoc dicit Imo. hic, ꝙ cuſtos de publico deputatus ad cuſtodiēdū oīa inſtr̄a ſibi data, tenet̄ edere cuilibet, cuius intereſt, ēt ꝯtra ſeipsū, & ad idē alleg. c. ad audiētiā. j. de p̄ſcr. & text. in authē. ad hæc. C. de fid. inſtr. niſi forte eēt deputatus ad cuſtodienda inſtr̄a principis, per tex. hic iuncta gl. ſm ipſum, & cū iſtis ꝯcor. Bal. in rub. C. de fid. inſtr. uer. iuxta hoc q̄rit̄. Et vnum ſcias, ꝙ in quacūq; parte litis, & poſt lapſum terminū pōt peti copia actorū. Ita ſentit gl. in c. j. in ver. reqſitus. de ſent. exc. in 6. & exp̄ſſè Pa. de Caſ. & Fulg. in d. l. 2. ꝯtra gl. Bar. & Ang. ibi, quorū opi. ſaluat̄ hoc modo, qa ſi fuerit negligens, vel malitioſè diſtulerit, tenebitur ad uerſario ad intereſſe, per l. nō ignorat. C. de fru. & lit. ex
24 pen. ¶ Fallit † decimò, qn̄ actor poſt fundatā intentionē adhuc indiget aliqua ꝓbatione, q̄ eſt penes aduerſariū, & iuuat intētionē ſuā, ſm Io. An. & do. Ant. Imo. & do. Abb. hic, declarātes per exēpla, puta ſi peto à te fundū Sēpronij, quē mihi vendidiſti. & fundaui intētionē meā, ſed reſtat dubiū, quātū ſe extendat ille fundus, nā ad hoc declarandū teneris oſtēdere iura tua, q̄ nō intēdo impugnare. Alle. in arg. l. q ꝯcubinæ. §. cùm ita. ff. de leg. 3. & Bar. in l. fi. C. de edē. Idē Bar. Bal. & Ang. in l. j. §. editiōes. ff. de edē. & in d. l. fi. & Bal. in c. ꝯtingit. in j. col. j. de fid. inſtr. Idē dicunt iſti, ſi actor petat inſtrum̄ rei ad replicationē iuuādā, puta ſi petito legato reus excipiat de virib⁹ hr̄ditatis, & actor petat inuētariū, qa debet audiri, qm̄ in hac replicatione efficit̄ reus, & allegāt optimū tex. in l. maritus. §. j. ff. ad l. Falc. vbi ſi legatarius petit legatū, & opponit̄ de lege Fal. edūt̄ petitori inſtrumēta
25 hr̄ditatis. ¶ Fallit † vndecimò regula iſtius text. in reo, qa pōt petere editionē ab actore a, ſm oēs hic per l. fi. C. de eden. & l. diſſolutę. C. de ꝯdi. ex le. & l. q tabulas. ff. đ fur. & c. eccl'a. el 2. vt lit. pen. qa reus ꝯuentus nō ſe pōt p̄parare, prout actor, iō ei ſuccurrit̄, & qa inſtr̄a ſunt penes actorem. Idē Bar. Bal. Ang. & Paul. de Caſ. in d. l. fi. & in d. l. j. §. editiones. Sed aduerte, qa vltra Scribētes eſt gl. in ꝯtrariū in c. G. perpetuus. in glo. fin. de fid. inſtr. Idē Sal. poſt quoſdā in d. l. fin. ꝑpter æqualitatē ſeruandā inter actorē & reū, c. 2. cū ſi. de mu. pet. maximè circa media cauſæ, ideſt ꝓbationes, iuxta gl. in c. cū ad ſedē. ſ. de reſti. ſpol. & * per l. nimis graue de teſti. in rōne ſua. Sed propter hoc nō eſt recedēdū à prima opi. & illud de equalitate eſt verū', niſi ꝯtrariū reperiat̄ expreſſum, vt in caſu nr̄o per d. l. fi. Et ad ꝯtraria rn̄de', vt per Bal. ibi, ſm quem limitatur dupliciter iſta fallentia, primo, niſi reus peteret editionē ad fundādā exceptionē ꝯtinētē crimen actoris, vt excōicationis, vel banni, ar. l. 2. §. diuus. el 2. in fi. de iur. fiſc. ne actor cogat̄ dicere de turpitudine ſua, l. alias. de iureiu. Idē dicit Bald. in omni exceptione, q̄ nō eſſet mera defenſio, ſed potiùs impugnatio,

* Similes. Addꝙ de tutore, et dic idem, vt per Bar. in l. cum ſeruus. de cond. & demo. & per eundē Barto. poſt gl. in l. fi. §. j. ff. de liber. lega.

v. s. fallentia 6. n. 17.

* Criminalia. Adde no. per Soc. in l. 2 alleg. ī tex. in 4. no. inferēdo ſecundū Bal. Ful. et Caſt. Quod iudices ingrēdes debēt dare copiā indiciorū, alias malefaciēt. ꝙ verbū dicit intelligēdū de indicijs ꝓbatis poſt inquiſitionē, & negationē partis citatæ, ſecus de habitis ante inquiſitionē ꝑ informatiōe curiæ, allegat ita voluiſſe Ang. in l. q̄ſtiōis. ff. de quæſt. & allegat fuiſſe de mente Bar. in l. fi. eo. tit. qđ ꝓbat rōne, nam dicit ipſe, Teſtes examinati pro informatione curiæ non faciunt indiciū, neque præiudicāt parti, niſi repetantur, alleg. Bar. in d. l. fin. Io. And. in addi. Speculi. in tit. de ſent. in fi. & Ange. in l. fi. vacātia C. de bo. vacan. lib. 10. Et per conſequens cū non intereſt nō pōt peti editio. ſemel aūt, dicebatur, ꝙ ſi teſtes poſtea repetiti allegabantur variaſſe ab eo quod pro informatione curiæ depoſuerant, quòd ex tali variatione minuebatur fides, l. eos. vbi per Bart. C. de falſ. tunc poterat peti editio, vt veritas appareret. per text. d. l. 2. quia tunc intereſt partis. & maximè dicebatur, quod hoc poterat peti per iudicem appellationis, in quo ceſſabit omnis ſuſpicio. vt in c. cū clamor. j. de teſti.

a Poteſt petere editionē ab actore. Adde tu ſi q̄ritur, an actor teneatur ed'e reo? Dic, quod ſic tam inſtrumēta, vt per Bar. in l. fin. C. de eden. in ver. licet vtrùm. quàm rōnes, vt in l. nō eſt. & l. ſeq. C. de edē. Et iſta eſt cōmunis * opinio. Et ſic amplia opinio. Bart. & aliorum in d. l. fi. C. de edē. quòd non ſolùm eduntur reo ab actore inſtrumēta, ſed etiam rationes. Quod etiam tenent Canoniſtæ hic in iſto text.

gnatio, ut in exceptiōe ꝯpenſationis, q̄ opponens debet petere & agere, l. amplius non peti. ff. rē ra. ha. & ſequit̄ Pe. de Anc. in cle. 1. alle. ¶ Vltimò fallit maximè ex no. hic ꝑ do. Ant. ī prin. huius materię, puta in petēte inſtr̄a ꝓpria, c. accedēs. el 1. vt li. nō ꝯte. vel ēt tua, q̄ tibi nō proſūt, & mihi nocere poſſūt, l. diſſolutę. C. de ꝯdi. ex le. Idē in caſu, de quo ꝑ Inn. ī c. G. ꝑpetuus. de fid. inſtr. puta in petente copiā appellationis, vt cām impugnet. Idē in petente inſtrā cōmunia, nō ſolū reſpectu materiæ, ſed ēt pſonarū, vt eſt teſtm̄ inter cohæredes: ſecus, ſi eſſent cōmunia reſpectu materiæ, ſed nō reſpectu chartę, put in tex. noſtro: qa licèt pactū ꝯtentū in inſtrō cōcernat ambos, tn̄ corpus inſtrumēti mei non eſt meū ꝓpriū. Ideo recurrēdū eſt ad notariū, niſi penes me eſſet originale, vt hic ꝑ do. Ant. & do. Ab. Idē ī iudicijs duplicibus, ꝓut in caſu c. tertij. j. eo. ſm Bal. in l. inſtrā. C. de fideic. Reliquos caſus collige ex arg. Bal. ī d. l. fi. in 2. col. Et iſta ſunt,
26 quo ad primā ꝯcluſionē. ¶ Secūda † cōcluſio principalis. Si in libello actoris fit mentio de aliquo priuilegio, vel ſcriptura, ſuꝑ qbus fundat̄ intentio ſua, cōpelli pōt, vt ante omnia exhibeat, vt det̄ reo occaſio deliberādi. Ita originalr̄ dixit Inn. hic, quē ſequunt̄ do. Ant. Imo. & do. Ab. hic, & Bal. in l. fi. C. de preci. Imper. off. & do. de Rota, ꝯclu. 24. inc. itē ſi in libello. in nouiſſimis. ¶ Et vt meliùs intelligas, primò ſcias, ꝙ procedit maximè ī inſtrumētis cōibus, ſeu ꝓprijs, l. ante pe. ff. ad exhib. Iō etiā ante omne iudiciū peti poſſūt, ſm do. Ab. hic. Secūdò ſcias, ꝙ ꝓcedit ēt ī inſtrumētis nō proprijs, neq; cōibus. Si tn̄ actor eſſet pſona priuilegiata, puta fiſcus, p̄t & ante oīa inſtare, vt reus ſibi edat: & idē ī pſonis ſimilibus, de qbus ſ. ſecus ſi actor nō ſit perſona priuilegiata: qa ſi petit ad iuuādā intentionē, oportet priùs eā fundare: ſi ad replicādā, oportet expectare exceptionē aduerſarij, vt hic per do. Abb. Tertiò ſcias, ꝙ ꝓcedit cōcluſio indiſtinctè qn̄ in libello fit mētio de inſtrumēto * limitatiuè talr̄, ꝙ aduerſarius reddit̄ dubius de narratis ꝑ actorē, puta vēdidiſti talē petiā terrę ꝓut ꝯſtat manu talis notarij, qa talis aſſertio n̄ reddit te certū. Ita Bar. ī l. poſtq̄. §. ſi dies. ff. vt leg. no. caue. & ī l. edita. in pe. col. de edē. & ibi Bal. ī pe. char. & do. Ant. Im. & do. Ab. hic. Nō ob. ꝙ dictio, Sicut, ꝑut, Scđm, & ſimilia, nō ſemꝑ ſtent ꝯditionalr̄, vl̄ limitatiuè, vt ꝑ Bal. ī c. 1. §. fi. quali. feu. alie. pot. & ī l. pe. C. de īſti. & ſubſti. & Bar. ī l. Iulian⁹. ff. de ꝯſti. pe. & Io. An. ī Spe. ti. de feu. §. ſi agit̄. ī prin. & Bal. in l. fi. C. de epiſ. & cle. qa rn̄det hic do. meus trāſiēs cū cōi, ꝙ illud ē, qn̄ nō apparet diſpoſitio, ad q̄ fit relatio: ſec⁹, ſi p̄t apparere. Et ita no. Bar. ī l. admonēdi. ff. de iureiu. Quartò ſcias, ꝙ iſta ꝯcluſio ꝓcedit ēt in iuſtificatiōe pſonæ agētis: qm̄ ſi p̄lato libellāti ꝓ eccl'a opponit̄, ꝙ nō eſt p̄latus, nec ī poſſeſſiōe prælaturæ, dēt ante litē ꝯte. docere ſaltē de ſua poſſeſſione, vel quaſi, ſm do. Ant. hic: & eſt dictū Spe. l3 ipſe nō dicat, in ti. de acto. in vlt. col. ver. ſed ponē qdā, dicēs ꝙ intellige & declara ex his, q̄ tāgit ibi Io. And. ī vno verbo, & elegāter Rota ī nouis ꝯcl. 4. & do. Ab. poſt Io. An. & alios ī c. nihil. ī ul. col. ſ. de elec. & ī c. Romana. §. ſi vero. đ ap. ī 6. & Bal. in l. 2. in 17. col. C. de ſerui. & aqua. facit gl. ſing. ī c. 1. in verbo. abſētia. de ele. ī 6. cū qua ꝯcor. Bal. & Sal. in l. l3. C. de ꝓc. & Ang. & Imo. in l. inter quos. §. alieno. ff. đ dam. īfe. & do. An. & Imo. in c. cū M. de ꝯſti. & do. Ab. in c. innotuit. ſ. de ele. cū ꝯcor. vbi mādatū ꝓcuratoris pōt peti ante litē cōteſt. l. ita demū. C. de ꝓcu. ēt ex officio iudicis, vt ī locis p̄al. Qđ ēt ampliat do. Inno. hic. ¶ Et iſtis expeditis aduerte, qa iſta ꝯcluſio dēt multipr̄ reſtringi, vel declarari: & primo, niſi ī libello fieret mētio de inſtrō narratiuè, adeo ꝙ cōuētus n̄ remaneret dubius, vt ſi diceretur, vēdidiſti talē fundū pro tāto p̄cio tali tꝑe, poſtea dicat̄, & đ hoc apparet inſtrm̄ cōfectū à tali notario, qa per talē relationē ad inſtrm̄ nō plus nec alr̄ dico, niſi ut narro, & de hoc ante lit. ꝯteſt. nō debet fieri copia, ſm Bar. in d. l. edita. & Scribentes hic, & idē Bar. vltra eos in d. §. ſi dies. Qđ limitat dom. Ab. niſi de tali inſtrō nō eſſet ꝯuentus īformatus, puta ſi hæres cōuenit̄ ex ꝯtractu defuncti, ꝑ l. ſi legatū. ff. de edē. & idē dicit, ſi ad ipsū nō pertinet, ſm Bar. in d. §. ſi dies. ¶ Secūdo † reſtrin
27 ge hāc ꝯcluſionē, niſi libellās negaret ſe habere tūc copiā inſtrumēti in prōptu, qa ꝓcederet ad ulteriora, ſm Rotā in nouis deciſi. 33. de quo dicūt, ſtādū iuramēto actoris, & allegāt Spe. q hoc dicit ti. de inſtr. edi. §. nūc dicam⁹. ver. qd ſi qs. & idē expreſſè no. Bal. in l. q ſtipēdia. ī fi. C. de ꝓc. ¶ Tertio reſtringe, niſi ſi ille, q ꝯuenit̄, veriſimilr̄ habeat copiā inſtrumēti, qa qualitercunq; de ipſo fiat mentio in libello, nō tenet̄ libellās ante oīa edere. Ita dicit Rota, vbi ſ. ꝓx. & Bal. in l. ſi legatū. ꝑ illū tex. ff. de edē. puta ſi legatarius petēs legatū ab hr̄de, referat ſe ad teſtm̄, qa illud nō cogit̄ edere, tenebit̄ tn̄ producere ex poſt ad ꝓbandū, ſed nō priùs, & ita intellige d. §. ſi dies. ſm Bart. ibi: & ex his decidit Cal. hic, ꝙ petēs inſtrm̄ ꝓnūciari ſimulatū, & illud allegās in libello, nō tenet̄ in primis edere: qa veriſimilr̄ eſt penes creditorē. Idē ī petēte ſn̄iam cōtra ſe latā dici nullā. Idē, ſi reus ante lit. cōte. dicat, contractū nō eſſe factū in tali loco, & remittat ad inſtrm̄: qa nō tenet̄ illud edere, ſm Lap. alle. 10. ver. quarta diſputat. Et not. ꝙ illud, qđ dixi de teſtō, fallit ī codicillis, ut plene ꝑ Bar. in l. qui Romæ. §. duo fratres. in 3. q. ff. de verb. obl. Not. Bal. & Ang. in d. l. ſi legatum. ¶ Quartò reſtringe, niſi ante li. ꝯte. ꝓduceret̄ ad inſtructionem iudicis, & illud inſtrm̄ faciat ad negociū principale: qa nō edit̄ aduerſario, niſi tꝑe ꝓbatiōis, ſm Spe. in d. §. nūc dicamus. ver. ſed pone appellans, & ibi habes exēplū, & ad hoc adđ. no. Bal. in l. 1. §. j. ff. de edē. & Ioā. An. & do. Ant. hic, & Io. An. in c. Romana. §. ſi uero. de ap. ī 6. & ibi Do. ī 2. col. puta, qn̄ appellās fecit fidē iudici
28 de ap. ¶ Quinto † reſtringe, niſi agēs diceret, actiōes Titij fuiſſe ſibi ceſſas ī illa cā, qa inſtrm̄ ceſſiōis n̄ tenet̄ ante oīa edere, ſi agit noīe ſuo vtili, ſecus, ſi directa noīe cedētis, ſm Spe. ī d. §. nūc dicamus. ver. ſed qd ecce. & ſequit̄ do. Ant. hic, de quo per Bal. in d. l. qui ſtipēd. & Bar. in l. ſi duo. in prin. ff. de ſol. & Bar. & Bal. in l. 1. C. de act. & obl. & Bar. in l. fin. in prin. C. de iur. do. & dom. meū hic. ¶ Sexto & vltimo aduerte, quia inſtrumentum productum ante lit. cont. ad inſtantiam rei, ad hoc ut probet intentionē actoris, oportet ꝙ iterū lite conteſt. reproducat̄, ſecundū Fed. valde ſing. conſ. 160. inci. In Chriſti, &c. Caſus talis eſt, do. meus. & ſequit̄ do. Anto. hic, & in c. cū veniſſet. ſ. de

* Inſtrumēto. Adde ad hāc materiā Soc. cōſ. 231. inci. cū in præſenti cōſultatione. verſ. 1. cum ver. ſeq. in 2. p. et no. ſecundū eū. in auth. ſi quis ī aliquo. C. de edē. in verſ. Tertio & vltimo nota ſecundum cōem intellectū. quòd qn̄ vnū inſtrumētū refert ſe ad aliud inſtrumentū, nō ꝓbat illud ī quo ſe refert niſi aliud ꝓducatur, ꝙ limita vt ꝑ eum ibi poſt Bar. quē ſequūtur Doc. & ſecundū Mod. in ſcriptura Principis. vt in c. ſi Romanorū. 19. diſt. nam, dicit ipſe, ſi vna lex facit mentionem de alia probat, licèt illa alia nō producatur, vt no. Bal. ī l. 1. C. de epiſc. & cler. nam princeps eſt lex animata ī terris, in Auth. de cōſ. in fi. Item limita ī ſcripturis Cardinaliū. Inn. ī c. olim. đ priui. Bal. in l. exēplo. in fi. C. de proba. et l. iuſiurādi. C. de teſti. Item limita, qn̄ partes q̄ faciunt de aliquo mētionem, poſſunt illud de nouo facere, text. cū glo. & Bar. in l. admonēdi. de iureiu. vt latius per Ale. in d. auth. ſi quis in aliquo. Ex qua limitatione infertur, quod ſi libris mercatorū in eorum fauorē datur fides ſi ꝓducatur vna partita libri ī qua appareat de certo debito et certa cā, quæ referat ſe ad aliā ſcripturā alterius libri, ꝓbabit, licèt illa alia nō ꝓducatur, qa de nouo poſſet cōfiteri, & ita dicit alias ī q. facti fuiſſe reſponsū in ciuitate Senarū. vt in eius cōſ. 266. inci. in cā q̄ vertitur ver. primū deciditur. cum verſ. ſeq. in 2. par. Vltimo limita, niſi notarius qui refert ſe ad aliud inſtrumētū illius tenorē inſereret vel diceret, ſe vidiſſe & legiſſe. ita Spe. in ti. de inſtru. edit. §. Reſtat. verſi. pen. cuius dictum ipſe refert Caſt. impugnare in d. auth. ſi quis in aliquo. per illum tex. et Alb. ita tenuiſſe. ſed tu đclara dictū Spe. ꝓut ibi Alex. ī fi. facit, & alij. quæ. tamē declaratio fuit pri⁹ Car. quē ipſi nō allegant in d. c. fi. de fid. inſtr. dicētis, dictū Spe. non eſſe ab alijs bene intellectum. de quo ibi latius per Frā. de Aret. quē omnino vide.

Universidad de Deusto
Biblioteca

resti.in integ.& c.cùm dilectus.§. nos igit in vlt.col.de ord.cog.qa cũ talis ꝓductio sit facta in iudicio sũmario, ſante litẽ ꝓtest.nõ facit fidẽ in plenario, ꝑ c.veniens.cũ mã.j.ti.pxi.qđ intelligit do.meus hic,qñ tale instrũ nõ fuisset impugnatũ, nec insinuatũ, & datus terminus ad impugnãdũ.Nã si hæc facta fuissent,& quentus accepisset copiã,ñ oporteret amplius reproduxisse, ꝑ id qđ no. Bal.in l.eos.§.fin.aũt.ī pe.col.C.de ap.vbi dicit,ꝙ post litẽ ꝓte. nõ est opus reproducere exceptiões perẽptorias oppositas ante li.ꝓte.qa ſcriptura ſemel ꝓducta & acceptata ſemꝑ loquit,maximè qñ est ꝓducta ad finẽ probãdi,ſed in casu Fed.intelligit ꝙ fuerit producta ad aliũ fi
29 nẽ.ſ.ut deſt occasio deliberandi reo. ¶ Tertia † ꝓclusio principalis.His casibus,ꝗbus necessaria est editio, non oportet edere totã copiã instrumẽti: ſed ſufficit edere * partẽ,q̃ est cã petitæ editiõis,ne ſi ostẽdat dies & testes, possit aduersarius aliquid malignari, puta fabricando aliud instrũm,tanꝙ priùs factũ.l.j.§.editiões.& ibi gl.plena:& Bar.ff.de edẽ.l.2.§.diẽ.& ibi Bart.ff.quemad.test.aper.& l.2.C.eo.ti.& c.cũ ꝓsonæ. de priui.in 6.no.Bar. in l.tutor.ꝙ repertoriũ.ad fi.ff. de admi.tut.& gl.plena. & ibi Io.Fab.in §.itẽ verborũ.in verbo,toto die.Inſt.de
30 inut.ſti.¶ Fallit † in multis casibus,puta ſi petat editio à ꝓsona publica rõne mei interesse,ꝙa fit plena,ꝑ l.q̃dã. in fi.ff.de edẽ.no.Bar.in d.§.editiones.& Inno.do.Ant. & do.Ab.hic,idẽ dicẽtes ,ꝙ hoc ī actis iudiciarijs,ꝙa debẽt vtriq; partiī integrafr exhiberi,ꝑ c.qñ.j.c.idẽ Bar.in d.§.diẽ.& gl.in verbo, tpe.in d.c.qñ.& Bal.ī l.2.ver.extrà quæritꝭ.C.de edẽ.& in rub.C.de fid.instru.dicens idẽ post Inn.hic in instrõ tutelæ,emãcipationis,curæ adoptionis,& similiũ,& ẽt latè no.ipse Bal.in l.2.in prin.C. de eden.Idẽ dicit hic Bal.in ꝓtractu minorũ & eccſarũ, in ꝗbus req̃rit decretũ iudicis, nã debẽt edi cũ die & cõsule,qđ,dicit verũ,qñ decretũ est appositũ in ipso instrõ, ſed ſi in alio instrõ,ſecus. Subdit ẽt Bal. hic ſe putare,ꝙ instrã protesta.& ꝓcura.debeãt edi cũ die & ꝓsule:arg. l.fi vitæ.ſ.fi ff.qđ ui,aut clã.Et expreſsè de instrõ procurationis firmat Bar.ꝑ bonã rõnẽ in l.exẽpla.ff.de eden. Idẽ dic in instrumẽtis,quæ ſunt cõmunia reſpectu proprietatis,ſm Bar.& do.Ab.vbi §.Idẽ in instrumẽtis proprijs petẽtis.l.fi.C.de eden.l.dissoluæ.C.de cõdi.ex leg. Idẽ ſi petẽs vult opponere de falſo,ſm gl.in d.§.editiones.& Bal.in l.fi.ver.tertiò no.C.de fid instru.& Bar.in d.§.editiones.& gl.ſi.in l.optimã.C. de ꝓtrahen.stip.& in c.inter dilectos.ī uer.indictiõis.de fid.instr.dũ modò interrogẽt ſolẽniter, quaſr vult redarguere, & iuret de calũnia.& ſe inſcribat,ſm Spe.de instr. edi.§. videndũ. verſ.faciẽda.Sufficit tñ , ꝙ dicat ſe uelle redarguere de falſo, ẽtſi nõ dicat in qua parte,ſm Bal.in d.l.fi. Si tñ volẽs redarguere,ſuisset priùs ꝗuentus criminaſr,non posset instare animo opponẽdi de falſo,ſm Bal.quem vide in d.l.tutor,ꝙ repertoriũ.ad fi.& Pet.de Anch.in cle.2. de ſta.mo.& Pau.de Caſt.in d.§ editiones.pl.is, q reus.
31 ff.de publ.iud.¶ Itẽ † fallit ꝓclusio,nisi ipſe iudex uellet totũ instrũ videre,per c.cùm ꝓsonæ. de priui.in 6.& c. cõtingit.de fid.instr.Idẽ dic,ſi petẽs editionẽ non posset deliberare,nisi ederet dies, puta ſi vnus creditor agat ꝓtra aliũ hypotecaria.Vnde vult informari de anteriori tate obligationis,ſm do.Car. & Im.in.c.G.ppetuus.de fid instr.& Bar.in d.§.editiones. Idẽ dicas in priuilegijs & indulgẽtijs,ꝙa integraliter edunt,ſm gl.pe.in d.c.eã te,& no.Im.ibi,& Spe.in d.uer.videda.& Bal.in l.2.C.de edẽ.& gl.in uer.tẽpora.j.eo.& Bal.in c.ꝓtingit.de fid.instru.quia ſm eũ ibi cõtra ſacras literas principũ nõ est facile malignari explorato die & ꝓsule : quia testes nõ reprobant. Ideo cùm cesset ſuſpicio , de qua in d.l.2.§. diẽ.debet fieri integra editio. Ex qua rõne infert Bald. valde ſing.ibidẽ,ꝙ idẽ est, vbicũq; ꝓtra instrũm ñ admittitur ꝓbatio per testes: ꝙ dicit esse nouũ dictũ.Et adde, ꝙ his casibus,ꝗbus fit editio,ſufficit ostendere iudici ori
ginale,& relinquere in actis copiam ſm Inn. in c.cùm in iure.de off.dele.& Bal. in l.2.C.de edẽ. et do.Ab.hic, qui etiã dicit hodie non apponi cõſulẽ, vt per gl.in ver. dominorũ.in c.quoties.j q.10. ¶ Ex quibus inferũt hic do.Ant.& do.Abb. vtrùm allegãs ſtatutũ teneatur producere totũ volumẽ, an verò partẽ, in qua est quæſtio. Sed ne lõgior ſim,remitto ad Bar.in l.oẽs populi.ad fi. ff.de iust.& iu.& in rub.ff.de ope.no. nũc.& dom.Ant. & Ab.in c.ꝓtingit.de fid.instr.& Ang.in l.j.§.edere nõ vī.ff.de eden.& omnino Imo.in rub.ff.ſol.mat.& Bal. post Cy.in l.fi.C.de preci.imper.offe.& Bal.& Bar.in l. in ciuile.ff.de legi. & Bar.in l.2.§. dici.ff.quemad.testa. aper.& in l.2.C.de ali.pup.ꝑstand.& in l.ꝙ Nerua.ff.deposi.& Pet.de Anc.ī cle.j.de rebus eccl.nõ alie.& Bal.ī l.j.C.vt q̃ desũt aduo. Et Io.de Lig.ī repe.c.cũ dilectus.ī pe.col.de ꝓsue.& Iac.But.in l.2.C.q̃ sit lõ.ꝓsue.& Ang. in l.cũ ꝓtatis.in fi.ff.de reiu.& Dom.in c.ꝑti.in prin.de verb.ſign.lib.6.& in c.j.10.dist.& in c.ſi Romanorũ.19. dist.cõiter * tenẽt,ꝙ ſufficit allegare ſtatutum,niſi esset ſtatutũ alterius loci,vtẽt ꝑ Dom.in c.j.in prin,ꝑ illũ tex. de ꝓsti.in 6.& elegãtissimè dom.Card.ꝓsil.74. incip.Titius,iã sunt etiã.& in tertio dubio . Vel niſi esset ſtatutũ illius lociñ satis notũ,ut ẽt ꝑ Ang.in §.fi.in Auth. đ ꝓsu lib.vbi loquit de reformatione noua.Et in quantũ in dictis locis dr.ſatis esse edere ſnĩam ſtatuti, nõ verba formalia,hoc est verũ, ſi a viro intelligẽtissimo fieret editio,aliàs enim cũ verba multũ releuẽt,nõ esset tutũ ede
32 re ſolã ſententiã,ſm do.Ant.hic. ¶ Vltimò † tangunt hic omnes,quo iure petat editio,de quo dic,vt ꝑ eos,& per do.Car.post gl.in cle.j.§.cæterũ.in 4.q.de vſu.& ibi Imo.ꝑ Bar.& alios in l.q̃dã.in prin.ff. de edẽ. ꝑ lac.But. & Sal.in l.j.C.eo.ꝑ Cy.in l.instru. C. ad exhi.per Spe.de instr.edit.§.videndũ.in fi.ꝑ gl.& Bal.in l.2.C.de eden.Et dic ſm Imo.hic.ꝙ petĩ põt actione ex eo cõtractu, vel quaſi,ſi qs ꝑceſſit,aliàs offi.iud.per ti. de eden.& hoc in ter viuos.Si verò fit interpretatio vltimæ volũtatis,petitur per ĩterdictũ de tab. ex hi.ſi reus faciat ꝓtrouersiã, ſed ſi fateat,peritur per interdictũ,quemad.test.aper.& vide Bal.post gl.in l.j.ff.eo.tit.vbi dicit, ꝙ in istis procedit
dr de plano,& nõ ſeruat ordo iuris.Et dicit Bal.hic, ꝙ ista fiunt officio iudicis absque libello.Et dicit Bal.in l.fi.in fi.C.de eden.ꝙ procedit ſummatim.Hoc limita, vt ꝑ Bar.ī l.fi.in fi.ff.de tabu.exhib.niſi editio importaret magnũ ꝓiudiciũ,vt in exẽplis ſuis.Et qũo ſuccurrat, qñ iudex nõ impertit hoc officiũ,vide tex.& Doc.in c. G.perpetuus.j.de fid.instr. Et ista ſufficiant ſup hac deci. in qua ꝓlixus fui. Excuſat me materiæ magnitudo, ſed in ſequẽtibus ſatisfiet ,ptestationi factæ in prin.rub.

SVMMARIVM.

1 *Statutum non valet, dictans, quòd probatio per acta causæ nõ ſufficiat,niſi etiam producens ea,fidem faciat per iuramentum.*
2 *Actor an,& quando potest petere ſibi deferri iuramentum.*
3 *Statutum non valet,dictans,quod ſi reus requisitus ad ſubeunda tormenta non compareat, habeatur pro confeſſo, quando priùs perfectè probaſſet de ſua innocentia.*
4 *Statutum,vel conſuetudo exigens probationẽ maiorẽ, valet, & c.*
5 *Hanc concluſionem limitat quinque modis vſque ibi , nota diligenter duo.*
6 *Statutum,vel conſuetudo valet , faciens probationem validam, quæ de iure eſt inualida,ſi eſt euidens neceſſitas, vel utilitas.*
Niſi ſtatutum diminuens probationem iuris Canonicis eſſet factum ab epiſcopo: & nn.7.
Vel talis conſuetudo præberet facilitatem delinquendi. Alias tres ponit limitationes ad iſtam concluſionem vſque ibi.& c.& nu.8.
9 *Conſuetudo valet,quòd teſtamentum poſſit fieri cum duobus teſtibus,etiamſi principis conſenſus non accedat , ſicut eſt Venetijs. Adde num.10.*
11 *Conſuetudo ſi damnatur, an intelligatur de futura.*
12 *Conſuetudo,vel ſtatutum valet,reſtringens facultatem probandi ad vnum modum tantum , puta per inſtrumentum, vel per teſtes tantùm. Et hæc concluſio intelligitur decem modis,vt infrà per ordinem ponit.*
13 *Aſtrictus ad probandum per inſtrumentum, volens probare per quinque teſtes,poteſt.*
14 *Inſtrumentum ſi ſit perditum , poterit probari per teſtes de contentis in eo.*
15 *Statutum laicorum non debet allegari in foro eccleſiaſtico.*

16 *Prohibitus probare per teſtes , ſi probat debitum per inſtrumentum, poterit tamen probare damnum & intereſſe, vel damnum dependens à contentis in inſtrumento poterit per teſtes.*
17 *Aſtrictus probare per inſtrumentum ſi vtitur teſtibus parte ſciente, & non contradicente, valet probatio.*
18 *Statutum exigens ſolum inſtrumenta à certa quantitate ſuprà, intelligitur de quantitate principali ſecus de vſuris.*
19 *Maior eſt poteſtas legis, quàm hominis.*
20 *Statutum & pactum an habeant eandem poteſtatem.*
21 *Pactum de ſtando ſimplici dicto creditoris, valet.*

CAPITVLVM II.

SIcut conſuetudo Laudabilis. ¶ Nõ valet ꝓsuetudo exigẽs ſine cã rõnabili, vltra ꝓbationẽ plenã,iuramentũ, ſeu aliqd aliud. H. D.& nõ est tex.in iure magis ponderosè loquẽs,ſm Bal.hic.¶ No.primò ibi, cũ aliæ.iũctis not.ī c. ſedes.ꝑ gl.& Doc.ſ.de reſcr.ꝙ iuramẽtũ est legitima ꝓbatio,ſm Mod.hic dicẽtes,istũ tex.ante ipſos ñ fuisse notatũ,ꝑ quẽ reprobãr gl.in l.cũ de in debito.ff.de ꝓba.ſed fuit inuẽtio Ro.ī l.admonẽdi.ff.de iureiu.q̃ ad idẽ all.gl. in ver.ꝓpriũ.ī c.ſtatutũ.§.cũ verò.de reſcr.16. Sed istud ꝓcedit large ſumẽdo,ꝓpriè verò ſecus,ſm gl.in ver.absoluẽdus.in c.ſi qs.ī ti.ſi de inueſt.inter do.& vaſalli ori. cũ his,q̃ dixi ſ.ī rub.versus fi.& additionẽ. Alia patet rñ ſio ex gl.in d.c.ſedes.in gl.ma.in fi.¶ No.ſecũdò,ꝙ ꝓsue tudo inducẽs quẽ ad iurãdũ,qñ plenè ꝓbauit, nõ valet: & vltra rõnes gl.dicũt Doc.post Io.An.ꝙ est ꝓtra rõnẽ naturalẽ,q̃ nõ admittit ſuperflua.Facit l.hæc ſtipulatio.
1 §.diu⁹.ff.vt leg.no.caue.& repugnat iuri diuino. Primo, ꝗa in ore duorũ, vel triũ, &c.c.in omni.j.ti.px.Secũdò, ꝗa nõ iurat,niſi ex cã,c.& ſi Chriſtus.de iureiur.Et repe valere ſtatutũ,ꝙ † ꝓbatio ꝑ acta cãę nõ ſufficiat, niſi ẽt ꝓducens ea fidẽ faciat iuramẽto: ꝗa acta faciunt noto-

* Notoriũ. *Ad de Soc.conſ.195. inci. circa primũ cõſultationis arti. culũ.verſi. ex quibus patet ſolutio. cir.med. in 2.p.et conſ.269 inci.circa primum.verſi. ſecundo poteſt ſe tueri.in ea.par.*

* In cauſa. *Add Phi.in d.c.ex inſinuatione.de appe. Alex.in l.natura liter.§. nihil commune. de acq.poſ. niſi ex confeſſione quæ facit notorium, etiam ante concluſum in cauſa, non autẽ alia ꝓbationes. pro quo vide Rot.deciſ.327.aliàs.6.de exce.in nou.inc.ſi contra. poſt.nu.2.et deciſ. 7.alias.2.de app. in nou.incip.ſi appelletur.et eſt tex. in c.fin.de cohab. cler.et mul. et ſentit Anto.de But. ī c.cũ dilectus.de ean.poſ.& propr.*

riũ,* c.cũ olim.de verb.ſig.no.Inn.in c.ꝑ tuas in ti.ꝑxi & in c.ex inſinuatione.j.de ap.dũ mõ ſint publicata, l.gesta. C. de re iu. Itẽ dũ modò ſit ꝓclusũ in cã,* ut gl.no. in c.ſignificauerũt.in ver.liquere.de teſti.Ita refert.ipſe in d. l.admonẽdi.in vlt.col. Itẽ ꝑ istũ tex.in ratione ſui dicit Bal.hic,ꝙ qñ acta nõ ſunt publicata, ſi actor dubitans nõ ꝓ basse, petit ſibi deferri iuramentũ in ſupplemẽtũ,non derogat fidei teſtiũ: ꝗa fuit actus errone⁹: & ſi ex certa ſciẽ tia feciſſet hoc, prudẽtius tñ facit,ꝙ dicit,peto in quãtũ mihi expediat.vt ꝑ to in defectũ ꝓbationis, ſi qs eſſet, ſm
2 eum.Itẽ † ꝑ istũ tex.dicit.Bal.hic,ꝙ licèt iuramentũ calũniæ ꝑstari poſſit in quacunq; parte litis aliàs nõ minus habeat ꝓ ꝓfesso,c.2.de iur.cal.lib.6.Tamẽ ſi recuſans iurare iã perfectè ꝓbauit, non tenet iurare, & hoc alibi ita expreſsè nõ reperit ſm eum,quaſi claritas probationũ excludat omne dubiũ calũniæ.Itẽ ꝑ istũ tex.dicit Bal.hic, ꝙ † ſtante ſtatuto, ꝙ ſi reus requiſitus
3 ad ſubeunda tormenta nõ ꝓparuerit, habeat pro ꝓfesso,nõ ꝓcedit,qñ prius perfectè de innocentia ſua ꝓbaſſet.Et ꝙ iuramentũ ſuperfluũ non ſit exigẽdũ,vide Bal. in l.j.ver. extrà q̃rit.C.de reb.credi. Sed aduerte, ꝗa limitat iſte text.vltra omnes, niſi ꝓtra excipientẽ esset præſumptio,ꝙ exceptio nõ esset veriſimilis,ꝗa tunc tenet maiori onere,ꝓbãdi,q̃ ſit plena,ꝓbatio exceptionis,ꝑ tex.in c.ꝗa veriſimile. de ꝑſumquẽ ad hoc no.hic do.Ant.ibi.& in c. ſuper hoc.de renun.¶ Vltimò ꝑ istũ tex. tractãt hic ſcribentes tria.Primũ,vtrùm valeat ꝓſuetudo exigẽs ſuper fluã,ꝓbationẽ.Secũdò,utrùm valeat detrahẽs legitimę ꝓbationi.Tertiò,qd ſi reſtringit facultatẽ ꝓbãdi ad certũ modũ tñ,putà ꝑ instrũm dũtaxat.Et vt habeas ſubſtãtiaſr dicta oĩum pluribus de meo inſertis, ꝓcedo breuiter ꝑ tres cõcluſiones limitatas. ¶ Prima cõcio. Valet
4 † ſtatutũ vel ꝓſueludo exigẽs,ꝓbationẽ maiorẽ, quãuis exigat ſubſiſtẽte rõnabili cã,& nõ nutritiua peccati, ꝑ ut erit hic.Ita no.Io.An.in Spe.de instr.edi.§.ꝑdiosè verſ.ſed nũqd.ga ſicut cõſuetudo ꝑt inualidã ꝓbonẽ ualidare,c.cũ dilectus.de fid.instr.ita ecõuersò ualidã inualidare.Et ſequit do.Ant.do.Imo.do.Ab.& Mod.hic,qbus adde Bal.in c.ſi qs ꝑ 30.ī pe.col.ſi de feu. fue. cõtro.
5 inter do.& agn.vbi dicit,valere ſtatutũ,ꝙ instrũm nõ regiſtratũ ī memorialib⁹ ꝑsumaẽ falsũ, ꝗa est factũ ad ſup plẽdos malos mores,ut ꝑ eũ ibi,& in diſpu.inc.Statuto cauet,ꝙ fœnerator. & Cal.in diſpu. Bononiẽſi ſtatuto cauet. ¶ Sed hãc cõcluſionẽ limita primò, dũ † modo ex tali ꝓſuetudine qs nõ ditet cũ aliena iactura,ut in donatione,aliàs ſecus, putà in debito ex mutuo, vt ſimili cã.ſm do.Ant.hic.Sed ꝓtà tenẽt Im.& do. Ab.ꝗa hoc distinctè põt operari ſtatutũ,nel cõſuetudo ex cã, ſic aliàs lex hoc facit ex cã,ut in c.ꝑſul.2.q.4.& ī l.fi.C.ſi cer. ꝑe.& in ſimilibus ſolẽnitatibus req̃ſitis à iure ultra ius gentiũ.vel diuinũ,qñ licèt isti nõ dicant, qui non ꝓ ſta tuere contra talia, põt tñ ſtatuere ꝓter, ut ꝑbaẽ ex gl.in verbo,tolli.in cle.ne Romani.de elec.& ꝙ no. do.Car. & Imo.in c.ex tuæ.de cler.nõ reſi.& gl.3.ī c.fi.de ꝓsuetu.in 6.dat exẽplũ do. Ab.ſi fortè in loco vigeret praua hominũ ſecta fraudibus inclinata,maximè cũ illud,In ore duorũ.nõ ſit ꝓceptũ morale, ita ut obliget ad mortale,ſed est iudiciale fundatũ certa rõne,qua deficiente veritas nõ reperit.Facit optimè,qđ no. Arc.in c.ult.16. diſt.& do.Ab.ī c.qñ ꝓtra.in 4.not.j.eo.& ꝑ isto exẽplo do.Ab.facit qđ ſcribit Bal. ī auth.ſacramẽta C.ſi aduer. ven.& Imo.in c.cũ ꝓtingat.in 17.char.ſ. de iureiu.dũ dicũt,ꝙ ſi malitia hominũ loci est facilis ad decipiendos minores, v alet ſtatutũ, ꝙ cõtractus minoris nõ firmeẽ iuramẽto,& ꝑ Bal.in ſimili in l.2.in 9.q. C.de reſcin.vẽ. Scias tñ,ꝙ impeditus vti ꝓbatione de iure legitima, poterit denũciare in foro eccleſiaſtico aduerſariũ ditari cũ aliena iactura,ſm Imo.hic ꝑ no.in c.nouit.ſ.de iud.Qđ est bene menti tenendũ,ſm ipsũ,& cõfirma ex his,quę dicã in tertia ꝓclusione,verſi.quartò intellige.¶ Limita ſecũdò hanc concluſionẽ,dũ modò de ratihabitiõe cõſue.appareat expreſsè, nã illa in dubio non ꝑſumit, qñ est ultra ius cõe,& fortius hic,ubi lædit naturale,vel diuinũ,ſm do. Abb.per tex.in c.3.de eo, qui mit.in poſ cauſa rei ſer.ibi, laudabilẽ esse cõſtiterit. & per Doc.in c.ſi.de ꝓsue. & ibi Imo.ſecus in conſuetudine ꝓter ius, vt in c.illa.12.diſt.Et qãuis do.meus hic nitaẽ valde diſfusè probare,ꝙ in dubio ꝑſumaẽ rationabilis,ut videre potes, tñ quia tandẽ ipſemet reſoluit motiua ſua dicẽs
* hanc opi.esse cõem,* ideo cũ hoc transeo,de quo etiã per Fed.ꝓſi.17.quod incipit,quæstio talis est.per Dom. in §.leges.4. diſt.& in c.fruſtra.8. diſ.& in c.1.in vlt.col. de ꝓsti.in 6.& do. Ant.in c.cũ cãm.in fi.de re iud. & do. Ant.& do.Ab.in d.c.3.Et hãc limitationẽ ampliat do. meus,ẽtſi in ſtatuto exprimaẽ cauſa irrationabilis,quia illa nõ ꝑſumẽt,nec ſtatur dicto ſtatuẽtiũ,niſi de ipſo appareat,quãdo ſtatuit contra ius gentiũ,uel diuinum,ut eleganter Bar.in l.diu⁹.ff.de adi.leg.ſecus,ſi ſtatuerẽt cõtra ius poſitiuũ, ut per Bar.in l.ambitioſa. in ulti.char. ver.primò ꝙro.ff.de decre.ab ord. fac. Et hoc bene no. ¶ Limita tertiò hãc ꝓclusionẽ, niſi eſſemus in foro cõ ſcientiæ,& cã,ꝓp quã ex ſtatuto, uel ex cõſuetudine requirit ſuperflua ꝓbatio, ceſſaret,ꝙ id,qđ not.Bal.in l.cũ quis.C.de iur.& fac.igno. dũ dicit, ꝙ lex fundata ſuper ꝑſumptione non ligat in foro cõſcięntiæ, in quo attẽdit veritas.c.inquiſitioni.de ſent.exc.no.10.An.& do.Ant. in c.is,q fidẽ de ſpon.Et istud probari põt ex no.ꝑ Pe.de Anch.in regula, poſſeſſor. in 4.opp. de reg.iur.in 6.maxime in eo,qđ ponit in 5.chart. ver.ex q̃bus ꝓcludo, ꝙ iſte Titius.Vbi tñ ceſſaret cã ſtatuti , esset magis dubiũ,

Universidad de Deusto
Biblioteca

& fortè secus, ꝑ ea q̃ no. Cal. in tit. de cōst. cons. 20. & di-
spu. sua. ꝙ Bononiēsi statuto. in fi. & Pet. de Anc. cōs. 21.
qđ incipit, Vr̃ prima facie. ¶ Limita verò, vt ꝓcedat tale
statutū, vel consuetudo, quo ad clericos, vel eccl'ias. Ita
expressè no. Cal. in d. dispu. in pe. col. & consuluit Pet.
de Anch. cons. 252. incip. supra dictū statutū. & ita dicit
do. Ant. se rn̄disse in facto, ĩ c. relatū. el j. in j. col. đ testa.
& ibi do. Ab. alleg. c. ecclesia sanctæ Mariæ. de consti. &
c. pen. supra, de consue. cū simi. Et circa hanc conclusio
nē no. diligenter duo. ¶ Primò, ꝙ cōsuetudo, vel statu-
tū disponens aliter, q̃ ius diuinū, quod loquit̃ disiunctè,
& restringit se ad vnā partē, valet. Ita sing. no. Imo. hic,
dū dicit, ꝙ statutū requirēs tres testes, non est cōtra ius
diuinū, quia dicit, ĩ ore duorū, vel triū. ¶ Scđò no. ꝙ cō
suetudo p̄t addere aliquā spēm probationis iudicialē
ad aliā speciē, per quā nō inducebat̃ plena probatio. Ita
est tex. no. in c. j. de iu. cal. in 6. quē ad hoc no. Domi. ibi,
secus. dicens se velle addere plenæ ꝓbationi aliā spēm
ꝓbationis, per illū tex. quē ita dicit se intelligere. Et ad
4. limitationē, de qua sup. adde Bal. in authē. cassa. ver.
Quintò quæro. C. de sac. san. eccl. ¶ Scđa concl'io. Valet
6 † consuetudo, vel statutū faciens validā ꝓbationē, q̃ de
iure est inualida, si concurrerit euidens necessitas, vel
vtilitas, sm Io. An. latè ĩ addi. Spe. loco & versi. allegato
in p̄cedēti concl'ione, & sequunt̃ do. Anto. do. Abb. &
Scribētes hic per tex. in c. cū dilectus. ĩ 2. rn̄so. de fid. in-
str. & in c. quicunq;. 12. q. j. Idē tenet Bar. in l. si seruꝰ cōis
ipse. ff. de stip. seruo. & Bal. in rub. C. de fid. instr. in pen.
col. & do. Abb. in bonæ. el 2. in vlt. col. de post. p̄la. in re
pe. c. cū esses. in j. col. ver. quintò no. infra de testi. & in c.
ad nr̃am. & in c. cū cām. in 2. col. j. eo. & Dom. in c. quā
uis. de ꝓcu. in 6. & do. Anto. in proœmio huiꝰ lib. & do.
Abb. in c. j. de appel. & do. Ant. & do. Ab ĩ c. cū dilectꝰ.
& Bal. in l. j. in 2. char. C. de sum. trin. & Cald. ĩ tit. de cō
sue. cōs. 2. decidētes ꝑꝑ hoc multa pulchra, & dicit Bal. ĩ
l. quoties. añ fi. C. de iudi. ꝙ statutū posset disponere, ꝙ
stet̃ extraiudiciali informationi testiū, & ꝓcedit ista cō
clusio ēt in causis laicorū, q̃ agerent̃ in foro ecclesiæ, sm
Io. And. Pet. de Anch. & Domi, in c. seculares. de fo. cō
pe. in 6. & do. Ant. in d. c. cū dilectus. & Bal. in extrauag.
de pa. Constan. in fi. prin. & idē puto in concl'ione p̄ce-
7 dēti. ¶ Sed aduerte, quia † ista cōcl'io limitat̃ vltra doc.
Primo, nisi statutū diminuēs ꝓbationē iuris Canonici
esset cōditū ab episcopo, vt latissimè ꝑ Fede. cōs. 17. in-
cip. Quæstio talis ē, nunqđ cōstitutio epi. vbi consuluit
non valere statutū epi, ꝙ vsurarius possit conuinci ꝑ te
stes singulares, vel cōfessionē extraiudicialē. Et aduer-
te, quia fortè illud nō ꝓcedit in cōsuetudine, ꝑ ea q̃ la-
tè no. do. Abb. in c. fi. ver. sed pulchrū est videre, suprà đ
consue. vbi dicit, valere consuetudinē inter personas
ecclesiasticas ꝯtra ius Canonū & nō statutū, vt ibi: qa
consuetudo hēt tacitū cōsensum principis, & difficiliꝰ
remouet̃, vt ꝑ eū ibi. & in c. cū M. de consti. & tetigi ĩ c.
8 Iacobus. de symo. ¶ Limita † scđo, nisi tale statutū, vel
cōsuetudo p̄staret facilitatē delinquēdi. Ita sing. voluit
Bal. in l. vnica. circa princ. C. de ꝯfes. dicēs, nō valere sta
tutū, ꝙ det̃ fides libris mercatorū, qñ scripturæ de sui
nā ñ sunt verisimiles ad bonā existimationē mercato
rū, vel ꝙ in magna quātitate eis credat̃ in fauorē suū, &
sequit̃ latè do. Abb. quē vide in c. bonæ. el 2. in vlti. col.
de postu. p̄la. quicqđ sm eū dicat Bal. in l. cunctos. C. de
sum. trini. Bene facit, qđ no. do. Benedic. ꝯtra Pet. de Pe
ru. in c. ad nr̃am. j. eod. vbi dicit, nō valere cōsuetudinē,
ꝙ testis nō teneat̃ reddere cām sui dicti, & adduco Bal.
in l. si nō spāli. in fi. C. de testa. vbi dicit, nō valet statutū,
ꝙ testes ꝓbēt, l3 reddāt malā cām, nisi exponeret̃, non
concludentē de necessitate verisimile tñ, vt ibi ꝑ eū, ad
idē facit, qđ no. Ang. & Imo. in l. 3. ff. dē test. dicētes, nō
valere consuetudinē, vel statutū, ꝙ testes p̄sentes testō
nō teneāt̃ videre testatorē. ¶ Limita tertiò, nisi statu-
tū, vel consuetudo taliter disponens loqueret̃ in cā cri-
minali, & posset sequi mors, puta, ꝙ ꝑꝑ fugā resultat
plena probatio, sm Mod. hic allegātes in simili Fed. in
d. cons. & Bal. in l. solā. in fi. C. de testi. ꝙ dictū, licèt sit
pulchrū, tñ non bene ꝓbat. Iō non vr̃ ꝙ ex cā possit cō
suetudo inducere pęnā mortis vltra ius cōe, ꝑ tex. no.
in l. saccularij. §. sunt qdā. ff. de extraor. crimi. Per quē
dicit Bal. in ti. de pace Constan. in 8. char. ꝙ ꝯsuetudo
hēt p̄tātē in sanguine hoīs, & refert Ana. ĩ c. sicut. j. de
Iudæ. & allegat̃ Bal. in c. j. §. fundū. de pace iur. fir. Et iō
dicunt do. Anto. & Imol. in c. de causis. de offi. deleg. ꝙ
pœna ex cōsuetudine debita dr̃ ordinaria. Ibi alleg. gl.
in l. qd ergo. §. pœna grauior. ff. de infa. No. Bal. in l. &
si seuerior. C. de infami. Dixi aliàs in c. inquisitione. in
prin. j. de accus. & adduco gl. valde solennē in c. cū hō.
23. q. 5. q̃ dicit, valere consuetudinē, ꝙ vbi agit̃ de pęna
mortis, interuenire posset fideiussor,
l3 aliàs nō possit, vt in ea. gl. cū suis cō
cor. & ad hoc * ipsam no. Ro. sin. 131.

** 131. Adde quod est sing. 129. inci. Tu scis quòd in cā criminali, vbi hoc format per gl. d. c. cū hō. alle. ĩ tex. ĩ ver. suppliciū. & vi. Feli. in c. legebatur. col. 2. đ maio. & obed. & ĩ c. contingit. col. 2. in fi. ꝑ gl. ibi de sent. exco. & in addit. ad Abb. in exposi. decr. col. vlt. plenè ꝑ Saly. post Cyn. in l. ad commētariensem. C. de custo. reor. & ad gl. vide. Ro. in consil. 15. incipiē. plura sunt. nu. 2.*

* Si tñ consuetudo induceret pœnam
mortis ex cā adeo leui, ꝙ cōtingat in-
nocētē cōdēnari, tunc nō valeret tanq̃
repugnās iuri nāli, ꝑ no. in c. fi. de con
sue. & Bal. in l. oēs populi. đ iusti. & iur.
¶ Limita quartò, vt hēat locū talis cō
suetudo solū inter ꝑsonas, inter quas
obseruata fuit in subditis illorū iuris-
dictioni, quorū authoritate ĩtroducta
fuit, sm Io. An. in Spec. de instr. edi. §.
nūc dicēdū. in add. magna, ver. 6. ē tpis
obseruatio. & Bal. ĩ c. cū dilectus. & ele
ganter Pe. de Anc. in rep. c. j. ĩ 27. char.
ver. sequit̃ alia q. suprà de cōst. operare
tur tñ inter subditos ipsos ĩ alieno ter-
ritorio, sm Bal. in l. nec exēplo. ad fi. C.
de ꝓba. ¶ Limita quintò, nisi cōsuetu-
do eēt ĩtroducta ꝯtra legē, q̃ hēret clau
sulā derogatoriā ad cōsuetudinē, sm
In. An. in Spe. in d. §. cōpēdiosè, & do.
Ab. hic q alleg. Bar. ĩ l. de qb. ff. de legi.
& in d. l. oēs popli. Qđ declara, vt stati dicet̃. Et no. ꝙ q̃-
dā ex limitationib. istis adaptātur ad cōclusionē p̄cedē
9 tē, & ecōuerso. ¶ vltimò ꝑꝑ istā cōclusionē infert̃, ꝙ † va
let cōsuetudo, ꝙ testm̄ fieri possit cū duobus testib. ētsi
principis cōsensus nō accedat, prout Venetijs sm Bart.
eleganter per tres rōnes in l. cunctos. versi. tertiò quæro
C. de sum. trin. Idē Bal. in l. si nō spāli.
* * vers. sed ego dico. C. đ testa & in l. fi.
in j. col. C. de fideic. & in authē. defun
cto. in fi. C. ad Tertul. & Bar. & Ang. ĩ
l. testi factio. ff. đ testa. & Bal. in l. sed in *
ea, in 2. cōmēto, ff. de legit. & in l. non
possunt. C. eo. tit. & Pau. de Ca. ĩ auth.
qđ sine. C. de testa. & Pet. đ Anch. ĩ re-
pe. d. c. j. in 26. char. & do. Abb. & do.
* meus hic, q dicit, hāc eē cōem, * & te
nendā eā. Limita sm do. Abb. hic, dū
mō clarè appareat cōsuetudinē fuisse
ĩductā ex cā noua & rōnabili, putà si
ñ extat memoria falsitatis cōmisse, &
ꝑꝑ diuersas hoīū curas difficilè possēt
tot solēnitates adhiberi, vt hic ꝑ eū, cu
ius verba sunt oīa Io. And. vbi suprà.
l3 ipse ñ dicat, imo fortiꝰ dixit do An.
ĩ c. cū esses. de testa. ꝙ in pūcto iuris ēt
citra cōem cōsuetudinē valet testm̄ ĩ-
ter laicos ĩ quacūq; mā cōfectū corā
duob. idoneis testib. ꝑ illū tex. de quo
ēt ipse ponit ĩ c. nouit. s̄. de iudi. & ĩ c.
dilecti. ĩ j. col. eo. ti. & ĩ c. cū ad sedē. su-
prà đ rest. spo. ĩ c. iudicāte. ĩ j. col. §. đ te
sta. & ꝓfundissimè Ro. dicēs se dispu
tādo hoc obtinuisse, ĩ repe. authē. simi
liter. ĩ 17. char. C. ad l. Fal. l3 dicat se in
cōsulēdo nūq̃ hoc tenuisse. & dicit I-
mol. hoc se ĩ hac vrbe cōsuluisse, ꝯtra
illđ dictū But. ĩ quo nūc nō ĩtro. ¶ Sed
10 aduerte, qa † ꝯtra Bar. ĩ l. cūctos popu-

** Speciali. Adde ibi Saly et Alex. qui dicunt, quòd * communis * opinio est. quòd sic, ꝓut hic dicit etiam Author per text. in d. l. si non spāli, & ꝑ l. 1. C. quēad. testam. aper. sed Bald. in d. l. si nō speciali. quē Castr. sequitur, dicit contrarium, quòd nec per statutum, nec per consuetudinē pōt fieri, quòd in testamentis sufficiat minor numerus quinque testiū. vt l. fi. C. de testi. ibi. minus aūt nullo mō cōcedimus. idē videtur voluisse Oldr. cōs. 248. incip. præsupposita cōsuetudine. versi. ad primā qōnē, ad cuius materiā vide ēt Soci. cons. 73. inc. Visa asserta. ver. eir. prim. ĩ 1. par. et Rap. ĩ d. l. si nō spāli. et an et quando testamentum cum quinque testibus valeat. vi. Socin. consi. 229. incip. primo aspectu. versi. nec huic cōclusioni. cū vers. seq. in 2. par. & Singulariter not. quòd licèt testamētū regulariter requirat septem testes, si tamen fiat corā presbytero et duobꝰ testibus idoneis valet, ētsi nō fiat ad pias causas & per ipsos testes probatur, saltē in terris ecclesiæ, & * ista est cōmunis * opinio in c. cū esses. de testam. secūdū Capr. qui ponit limitationes & ampliationes. in cons. 75. incip. etsi viso. col. 1. nu. 4.*

los. tenet Ioā. And. ĩ addi. Spe. ĩ d. §. cō-
pēdiosè. & Old. ꝯs. 248. ĩc. Proposita ꝯ
suetudine. ĩ scđo dubio, & do. Ant. I-
mo. & Mod. hic, & Imo. in d. l. testi fa
ctio. & do. An. ĩ repe. c. fi. s̄. đ ꝯsue. quē
ĩ hoc reputo sibijpsi ꝯtrariū, ꝑ p̄dicta.
Mouent̃ solùm ꝑ tex. ĩ l. fi. C. de testa.
vbi vr̃ reprobari ꝯsuetudo diminuēs
numerū testiū in testamētis, & iō suc-
cedit notabile dictū Bal. in repe. l. de q
bus. ff. de legi. vbi dicit, ꝙ qñ lex dero-
gat ꝯsuetudini expressè, nō p̄t sine ꝯsē
su principis noua ꝯsuetudo induci. Et
idē tenet Dom. 11. dis. ĩ summa circa
fi. allegādo Io. An. in d. §. cōpendiosè.
Sed nihilominus prima opin. reputat̃
verior: & ad d. l. fi. rn̄det Pet. de Anch.
in d. c. j. & Bar. in d. l. cūctos, ꝙ l3 dero-
get̃ ꝯsuetudini, nō intelligit̃ de futura.
sed de p̄terita, qa rn̄sio est valde no. ad
alia ꝓposita, & est gl. no. in cle. statutū.
ĩ versi. ꝯsuetudinē. de elec. No. ēt Bal.
in d. l. fi. C. de testa. & Pe. đ Anch. in c.
cum ab oĩ. de vi. & ho. cle. & Imo. &
Pau. de Cast. in l. si mihi & tibi. §. in le
gatis. ff. de le. j. & Pe. de Anc. ꝯs. 46. ĩci.
11 ꝯsuetudo. Sed † nō teneas istā rn̄sionē:
qa nō est verū ita absolutè, ꝙ dānata
ꝯsuetudine nō intelligat̃ de futura sm
opi. cōem, * & ex gl. pe. in cle. si vna. de
reb. eccl. non alle. & ibi no. Pau. Io. de
Lig. & do. Car. ĩ fi. & Bal. ĩ l. 2. in 2. opp.
C q̃ sit. lon. ꝯsue. & do. Ant. in c. certificari, de sepul. &
Imo. post do. Ant. in c. fi. de ꝯsue. & ibi do. Ant. ĩ 12. cha.
& Imo. ĩ l. 3. ff. de test. & do. Car. ꝯtra gl. ibi ĩ d. cle. statu-
tū. ĩ 2. opp. & in cle. dudū. §. nos etenim. ĩ 8. q. de sepul. &
Pau. de Cast. in l. si stipulatus fuerim. §. cū stipulamur ff.
de ver. obl. & Io. And. in Spe. ti. de diuor. §. nūc aūt. ĩ ad-
ditiōe, reassumpsit, &c. & Ang. in §. ex nō scripto. Inst. đ
iur. na gē. & ciui. qa si dānat̃ ꝯsuetudo, ꝑ hoc apparet, ꝙ
nō est rōnabilis, & ꝑ ꝯñs. nō p̄t nouiter ꝯtra ius cōe in-
troduci, ꝑ c. fi. de ꝯsue. ¶ Est verū, ꝙ si post legē derogātē
ꝯsuetudini inducit̃ alia ꝯsuetudo p̄scripta ex cā noua,
vel veteri, sed nō cogitata ꝑ legislatorē, valebit, qa ces-
sat dicta rō, cū imo sit rōnabilis. & ita no. do. Ab. in c. fi.
de ꝯsue. quasi in fi. & hic, ꝑ qđ clare decidit̃ qō nostra: nā
ꝯsuetudo inducta post d. l. fi. p̄supponit̃ ex cā noua intro
ducta. Igit̃ valet. Et in hoc remaneo omissis multis q̃ ex
tra ꝓpositū extendit hic do. meus, in hoc, vtrū dānata ꝯ
suetudine intelligat̃ ēt de futura? De quo vltra allegata
ꝑ eū remitto ad Dom. elegātissimè in c. 2. in vlt. col. de
ꝯst. ĩ 6. & Pe. de Anc. in cle. j. in x. no. de excel. p̄la. [& Al-
ber. ĩ j. parte statutorē, q. 73. & Bal. ĩ c. j. ĩ prĩ. de capi. Con
ra. & ĩ c. j. ĩ prin. ꝑ quos fiat inuest. & ĩ l. dudum. C. de ꝯh.
emp. & l. fi. C. de testa. & in l. de qbus. ff. de legi. & dom.
Ab. in c. cæterū. ĩ fi. de iur. calū. & Pau. de Cas. ĩ l. depreca
tio. ff. ad l. Rho. đ iact. & Ana. ĩ c. 2. ĩ prin. ne p̄la. uic. suas.
& Inn. in c. ex parte de ꝯsue. & Pe. de Peru. ĩ trac. đ vnio
ne, ĩ 6. dub. & ĩ trac. can. parochia. in 5. dub. 5. char. illiꝰ
dubij. ver. ij. q̃rit̃ p̄ricip̄r. Et cōis opi. est cū gl. in d. cle. si
vna. Sed in istis locis inuenies quasdā subtiles limitatio-
12 nes. ¶ Tertia † ꝯclusio. Valet statutū, vel ꝯsuetudo restri-
gēs facultatē ꝓbādi ad vnū modū tm̄, puta ꝑ instrm̄ tm̄,
vel ꝑ testes tm̄. Ita voluit Spe. in ti. de ꝓba. §. vidēdū. ver.
sed pone. ꝙ in instrō. Sicut. n. lex p̄t alterare & minuere
ꝓbationes, vt ĩ Spe. de instr. edi. §. restat. ver. sed si alij &
ꝑ gl. in c. j. de cēsi. ĩ 6. & ĩ c. i. ĩ ver. authētico. C. de sēt. ex c.
co. li. ita ꝯsuetudo sm ipsum, cū quo trāseūt do. Ant. do.
Abb. & do. meus hic, & istā ꝯclusionē p̄supponūt ꝓ ve-
ra doc. j. alleg. & eā sētit do. Ant. post Hol. in c. significa
uit. in vlt. col. in ti. ꝓxi. & do. Abb. ĩ c. ꝓposuisti. in prin. j.
eo. cū ꝯco. quas ibi dicā, l3 Imo. & Mod. hic ar̃r dicāt, s3
corū rōnes ꝓcedūt vt dicā j. in x. intelligētia huius ꝯclu
siōis, & eā amplia, vt dicā ĩ 7. intelligētia, ver. & no. Sed
hāc ꝯclusionē intellige primo, nisi restrictus ad certam
spēm ꝓbatiōis vellet ꝓbare ꝑ ꝯfessionē aduersarij, sm
Mod. hic alleg. Pe. de Anc. ꝯsi. 326. vbi dn̄t, eū ꝯsuluisse,
ꝙ stāte statuto, ꝙ solutio debiti, đ quo ꝯstāt ꝑ instrm̄ pu
blicū, ñ possit ꝓbari ꝑ ꝯfessionē creditoris: qđ ē sing. &
ꝑpetuo notādū, sm eos. Sed tu ꝯsidera: qa ĩ illo ꝯsilio, qđ
* est mihi 345. & est Sal. * expresse dr̃ to-
tū ꝯtrariū, vc3 ꝙ q nō pōt ꝓbare ꝑ te-
stes solutionē debiti, ñ ꝓbabit ꝑ testes
deponētes de ꝯfessione creditoris. Vñ
dicerē ꝙ qñ ꝑ testes vellet ꝓbare ꝯfes-
sionē partis, ñ posset ꝑꝑ eādē rōnē, ꝑꝑ
q̃ ipsū principale ñ ꝑmittit̃ ꝓbari ꝑ rō
nes Sal. sed si ꝑ positionē vellet uti cō-
fessione aduersarij nō dubito, ꝙ posset
qa, vt dixi in rub. ꝓhibitus ꝓbare p̄t fa-
cere positiones, cū ꝯfessio nō sit ꝓba-
tio ꝓpriè. & ꝑ hoc facit, qđ no. Bart. in
auth. sed iā necesse. C. de do. añ nup. &
Bal. in l. filiū. C. fa. ercis. & Doc. in c. is,
q fidē. đ spō. cū ꝯcor. vbi admittit̃ ꝓba
tio ꝯtra p̄sumptionē iuris, & de iure ꝑ
13 ꝯfessionē. Ergo fortius hic. ¶ Scđò † in
tellige, nisi astrictus ad ꝓbādū ꝑ instru
mētū, vellet ꝓbare ꝑ quinq; testes. Ita
sing. no. do. Ab. hic ꝑ l. testiū. C đ testi. ĩ
ducēdo, vt ꝑ eū. q de hoc sestū facit, &
idē repetit ĩ c. cū Ioānes. de recollectis
Parmēsibus. j. de fi. instr. allegādo Dy.
14 in l. optimā. C. de ꝯh. stipu. ¶ † Tertiò
intellige, nisi instrm̄ eēt ꝑditū: qa ꝓba-
ta amissione poterit ꝓbari ꝑ tēstes, qd in eo. ꝯtinebat̃, ꝑ
d. l. testiū. in fi. qđ ēt sentit do Abb. hic, l3 nō insistat. sed
expressè tenet Barto. in d. l. testiū. dū modò ꝓbent̃ tria
s. actū fuisse celebratū, scripturā inde ꝯfectā, & cām per
ditā. ¶ Quartò intellige sm do. Ant. hic, nisi habēs ꝓba-
re vellet ꝓducere testes legatissimos. qa poterit de ęqui-
tate Canonica, ne ꝯtingeret aliū ditari cū alterius iactu-
ra, & est de mēte Spe. vbi s̄. & facit qđ no. An. in d. l. cum
esses. cū cōcor. quas dixi s̄. in ver. imo fortius. Vr̃ tñ in
hoc debere recurri ad ecclesiasticū, puta ꝑ viā denūcia
tionis, vt sentit do. Ant. hic, & melius in c. cum Ioānes.
ver. ad primū. de fi. instr. vbi dicit, se putare, ꝙ si p̄clusio
facultatis ꝓbādi nutrit peccatū, pōt qs vti via denūciatio
nis euāgelicæ. & certè de peccato ñ obstabit, nisi ex qua
litate testium. ex quo apparet, ꝙ in iudicio seculari hoc
fortè nō ꝓcederet, maximè qñ releuet̃ mirabile dictū
Ang. in l. j. §. pueritiā. ff. de postu. vbi dicit, ꝙ si ex forma
statuti ꝯtra instrm̄, allegās se habere ꝓbationes paratas
ꝑ testes, nō pōt petere se remitti ad curiā epi rōne dene
gādę iustitię, qa nō denegat iudex laicus iustitiā, ex quo
statutū ita disponit ꝑꝑ gl. ibi in uerbo, p̄tor ratus. Qđ di-
15 ctū ꝑ oīa nō approbo. ¶ Quintò † intellige, dū modò ta
le statutū alleget̃ solum inter laicos, nā corā iudice ec-
clesiastico nō seruabit̃, sm Dom. hic. alleg. Pet. de Anc.
in reg. ea, q̃. in ulti. col. de reg. iur. in 6. ubi dicit, eū alleg.
Fede. Sed nō uidi de recēti Pet. de Anc. qa dicit, ꝙ in fo
ro eccl'æ nō posset allegari tale statutū inter laicos, ibi
litigātes, nec istud fortè ꝓcedit ꝑ no. ꝑ Io. An. in c. secula
re. de for. cōpe. in 6. Scđo, qa nō allegat̃ ibi Fed. sed Ioā.
Cald. & bñ dispu. incipiēte, Statuto ciuitatis. ĩ fi. ubi fir-
mat, ꝙ statutū ꝑ qđ debitū à cēsū libris s̄. nō p̄t ꝓbari ꝑ te
stes, nō ligat clericū ēt ĩ iudicio seculari. & sequit̃ Pet. de
Anc ĩ repe. c. j. ĩ 28. char. ver. accedat. de ꝯsti. & Imo. ĩ re
pet. c. cum contingat. in 38. cha. de iureiu. & est pulchrū
ad materiam c. ꝙ clericus. de fo. compe. ¶ Sextò intelli-
ge, nisi ageretur de ꝓbando iuramento, ꝙ interuenisset
in contractu, quia licèt ipse cōtractus ex statuto exige-
ret scripturam, tñ ꝑ duos testes probabitur iuramētū,
saltē corā iudice ecclesiastico, si corā eo ageret̃ ad obser
uantiā illius cōtractus. iuxta c. cum contingat. de fo. cō
pe. in 6. Ita singularissime no. Imo. in d. c. cum contin-
gat. in 6. chart. Quod non exeat mentē tuā. ¶ Septimò
16 † intellige, nisi taliter ꝓhibitus ꝓbaret debitū per instru
mentum,

** Sali. Adde quòd vterque numerus corrupte allegatur. nam est cons. 350. & incip. in quæstione prædicta. & quia tam author, q̃ relati ab ipso, referūt intricate Anc. ideo hic subiicio eius dicta ad verbū, ipse igitur disputata quæstione, in fi. cōcludit, dicēs, quādo debitū ꝓhibetur ꝑ testes ꝓbari, prohibetur ꝑ confessionem ꝓbādā per testes ꝓbari. & hac not. vt facilius intelligas Authorem hic.*

Universidad de Deusto Biblioteca

a mētū^a, ſed dānū & intereſſe depēdēs à ɔtētis in inſtrumēto ꝑ teſtes:qa poſſet ſm Bart. ī l.certi ɔdictio.§.qm̄.ff.ſi cer.pet.ꝑꝑ gl.ſing. ibi, & ſequunt̄ ſimpl'r Mod.Hic.adde,ꝙ idē r3 Bal.allegādo Iac.But.in d.§.qm̄. in auth. ſed nouo iure.C.ſi cer.pe.& Sal ī auth.caſſa. C.de ſa.ſan.eccl.& Io.An. licèt nō decidat,in addi.Spe.in tit.de fru. & intereſſe.in fi.Pa.de Ca.ī d.§.qm̄.& Pet.de Anc.poſt multa ad hoc pulchra in repe.regulę,acceſſoriū.in 15.cha.de reg. iur.in 6.ver.quartò q̄ro. & ita dicit diſputaſſe d.Iac.& ſe, & ēt retuliſſe in repe.d.c.j.ī 14.q. qa licèt ipſum intereſſe excedēs ſummā, in qua ſtatutū exigit ſcripturā,nō ꝓbet̄ prīcipal'r ex inſtrō, tñ qa obligatio dāni nō eſt debita, niſi ex inſtrō,& quātitas dāni ſola ꝓbatur ꝑ teſtes, certè iſta mixta ꝓbatio reſultās partim ex inſtrō,partim ex teſtib⁹ admittit̄.Quod eſt valde ſing. ad multa. Et adduco text. ſing.ſm intellectū do.Ant.& Imo.ī c.ſeries.j.tit.ꝓxi.vbi licèt publicatis atteſtationib.nequeāt ꝓduci teſtes, tñ poſsūt ꝓduci mixti cū inſtrumētis: de quo exclamat Roma. in l.2.in prin.de verb.obl.& in rub.ff. de arb.cū ſi.Et adduco optimè,qđ no. do.Ant.& do Ab.in c.auditis.de reſt.ī integ. vbi dicūt ꝑ illū tex. ꝙ vbi actus debet neceſſariò ꝓbari ꝑ ſcripturā, tñ qualitas adhærēs actui pōt ꝓbari ꝑ teſtes.Ex quo infert do.Ab.ſolēniter, ꝙ licet gr̄a Papæ nequeat ꝓbari ꝑ teſtes, ſed exigat ſcripturā,vt ꝑ Bald.in l.humanū. C. de legi. plenè Rota deciſio. * 438.*in nouiſſimis,cū cōcor.tñ qualitas adiuuās literas pōt ꝓbari ꝑ teſtes, & potuiſſet alleg.gl.meliorē đ iure ad hoc in c.duob⁹.ī verb. ſi nō appareat. ibi,per teſtes.de reſcr.in 6.& in c.ſi à ſede.in verb.apparet.de p̄b.eo lib. Bene facit,ꝙ ſicut ꝑ ſtatutū inſtrumēta guarētigiata merētur executionē,ita intereſſe,qđ petit̄ vigore inſtrumēti,merebit̄ eādē executionē.Vñ dicit Bal.in l.j. C.cōia de leg.ꝙ ſi ex forma ſtatuti inſtru.meret̄ ſummariā cognitionē, ita ꝓceſſus ſuper hypotheca, quę interuenit ꝑ ſecuritate debiti,ſi agit̄ ɔtra debitorē,ſecus,ſi ɔtra ſingularē ſucceſſorē.Simil'r dicūt Bar.Bal.& Imo.in l.j. in prin.ff.de his,q̄ in teſta.dele.ꝙ ita habēt executionē paratā ea,q̄ p̄ſumptiuè reſultāt ex īſtrumēto,ſicut ex p̄ſſa formal'r in ei⁹ tenore.Et no Bal.in l.vnica.§.& vt plenius.C.de rei vxo.actio.& ī l.ad ꝓbationē la j. C.de ꝓb. & in d.l.vbi adhuc.C.de iu.do.& in l.j.C.de fideicō.Sed poſſet qſquā dicere,ſm hoc parificādo iſta,ſicut ɔtēta ī inſtrō,debēt ꝑ iſtrum̄ ꝓbari.Ergo ita illud,qđ ex eo elicit̄,ꝓut eſt intereſſe,qđ eſt ɔtra p̄dicta.¶ Sed rñdeo,ꝙ illud,qđ elicit̄ ex ipſo inſtrō,& obligatio ad intereſſe, & illā nō ꝓbāt teſtes,ſed inſtrum̄,quātitas verò dāni bñ ꝓbat̄ ſolis teſtib⁹,quorū dicta ſuſtentant̄ ex ɔcurſu obligatiōis in inſtrō ɔtētæ,& fauore inſtrumēti extēdit̄ ad ipſius quātitatis ꝓbationē per modū fomēti,ſed arg.l ꝓcederet,ſi diceremus, ꝙ quantitas intereſſe ꝓbaret̄ ex inſtrumēto,ſed iſta adducūtur,vt appareat, ꝙ petitio intereſſe nō eſt ex toto ſuper extrinſecis inſtrumēti.¶ Sed ad vnū aduerte,qa ꝑ iſta reſultat vna ampliatio ad hāc ɔcl'onē,ꝙ quoties ɔtra inſtrum̄ nō admittit̄ ꝓbatio per teſtes ex aliqua diſpōne,certè nō admittet̄ ɔtra ea,quę p̄ſumptiuè reſultāt ex inſtr.& ita ſentiūt do.Ant.& do. Abb.in c.cū olim.j.de cēſi.& Pet.de Anc.ɔſil.386. inci. Viſa diligenter.Sed ꝙ iſtud nō trāſit, ſatis clarè patet ꝑ

a Prohibitus ꝑ ꝓbaret debitū ꝑ inſtrumētum. *Adde tu, quid ſi vellet ꝓbare ꝑ teſtes, q teſtes adiuātur ꝑ inſtrumētū, an valeat talis ꝓbatio? Vide per do. Ale.ī d.l. certi cōdictio.§.quoniā.ff. ſi cer.pet. in j.col. Adde,q d ſi ſtāte ſtatuto tali ꝓhibitiuo pars cōtra talē ꝓhibitionē protraxit teſtes, & aduerſarius nō cōtradixit,an valeat ꝓbatio illorum? Vide ꝑ do.Alex.ī d.§.quoniā.ī j.col. Adde ad iſta ꝙ ex deciſione Bart. in d.l.certi condictio. §. quoniā. cōcluditur ꝙ ſtatutū loquēs de caſu ſimplici, nō trahitur,nec extenditur ad caſum mixtū:qđ expreſſe voluit Bart. in l.oēs populi.ff.de iuſt.et iu.et do. Ale.in d. §.quoniā.in j.col.*

✱ 438. *Adde quod allegatio eſt corrupta.nā eſt deciſio. 332.aliàs.27.de reſcr.in 9. qua in ci.licèt Romana. quā Aegi.Bell.ad literā refert.ī ſuis recollectis.deciſio. 746.inci.licèt obſeruet Rom.curia. & vide vtrobique qn̄ occurrit caſus.*

id,qđ not.do.Ant.& Imo.in c.trāſlato.ſ.de ɔſtitu.& do Ant.in c.ſicut.ꝓpe fi.de re iu.& in ꝓœmio huius lib. & Bal.poſt gl.in verb.approbet.in l.iuriſgētiū. §. ꝙ fere.ff. de pac.in l.gñaliter.C.de non nu.pec.& Bar.in l.j.C.de appo.pub.lib.10.Vbi voluit etiā in terminis nr̄is,ꝙ priuilegia inſtrumētorū intelligant̄ ſolùm de cōtētis in tenore inſtrumenti,& nō de his,quę p̄ſumptiuè reſultāt, Ideo dic,vt aliàs dixi in d.c.cùm olim.diſtinguendo, an iſtud,qđ reſultat ex inſtrumēto,deducit̄ ꝑ modū arguēdi,q nullo modo poſſit cauillari,& neceſſariò ɔcludat, & ꝓcedat j.opi.per d.c.cū olim.Aut illud,qđ virtualiter elicit̄,nō eſt neceſſariò ɔcludēs, & ꝓcedat ſcđo adducta.

17 ¶ Octauò † intellige, niſi aſtrictus ad ꝓbādū per inſtrum̄,vteret̄ teſtib.parte ſciēte & nō ɔtradicēte,neq; iudex reſeruaret exceptiōes, vel admitteret ſi & inquātū.Ita ſing.no.Bal.in l. certi ɔdictio.§.qm̄.p̄alleg. qa pars tacēdo vr̄ approbaſſe hoc genus ꝓbatiōis,arg.l. ſi qs teſtib.C.de teſti.& ſequit̄ do.me⁹ hic rñdēdo certis obiectis đ mēte Bal. eo ñ allegato ī d.l.ſi qs.ī fi.Et addit ꝙ ſi iudex abſēte parte admitteret iſtas ꝓbatiōes,& earū p̄textu ſñīaret,ſñīa eſſet ipſo iure nulla,tanq̄ lata ex ꝓbatione reprobata.Allegat Bal.in l.libertorū.C.de teſti.q hoc dicit ꝑ c.2.j.đ purg. vulg.& dicet̄ poſt Inn. j.eod.in c. qm̄.

18 ¶ Nonò † intellige ſtatutū exigēs ſolū inſtrumenta in certa quātitate ſ.vt intelligat̄ de quātitate principali,ſecus de vſuris. Si.n.eēt minor quātitas,^a q̄ ſtatutū exigat, & ꝓpter vſuras aſcēderet ad q̄titatē ſtatuti,nō fiet coaceruatio de duab⁹ ſūmis ī vnā iſto caſu, ſm Bar.in d.l.certi ɔdictio.per l.eos.C. de vſu.qa vbi tractat̄ de odio,ꝓut hic,vbi violat̄ ius cōe,ñ fit cumulatio,l.ſancimus.§.pe.C.de do. latè Bar.& oēs in l. ſi idē cū eo.ff.de iur.om.iu.ſec⁹, ſi eſſet mā fauorabilis,per l.ſi plures.in fi.ff. đ pac.& l.fi.C.q bo.ce.poſſ.Et qđ dixi de vſur. dicas idē ſi debitū circuiſſet per negationē,per l.itē veniūt.§.cū p̄diximus.ff.de pet.hær.cū his, q̄ no. Bar. in d.l.ſi idē.¶ Decimò intellige,niſi ꝓbatio teſtiū redderet̄ inefficax per ſtatutū,vel ex ɔſuetudine,ſed ex pacto, qa nō valet,vt eſt gl.reputata ſing.in Authē.vt ſine ꝓhi.ma.&c. §.j.in gl. mag. circ. fi.q̄ ſequit̄ Imo.c.ſi diligēti.de fo. ɔp.& ibi do.Ant.& do.Ab.circ.5.col. & Im.& Mod.hic,& vltra eos do.Flo. in l.j.circ.prin.ff.de teſti.& Bal. Ange. & Pa.de Caſt.in l.pactū inter hr̄des.ff. de pact.& Hoſt.ī Sūm.de renū.§.q̄ poſſūt.ver.qd de pacto.& Pa.de Caſ.in l. fi.de p̄to.ſtip.& Bar.& Ang. in authē. * iubemus.de iudi. Et eſt cōis * opi.ſm Imo.in d.c.ſi diligēti,qa vtilitas teſtificādi eſt publica,& cōis,nec debet anguſtari,ſed ampliari,in authē.de teſti. in prin.& l.qm̄.C.de hær.Et tenendo hāc opi.dicas,eā,vt dixi, nō ꝓcedere ī ſtatuto,ſm Ang.in d.Auth. vt ſine ꝓhi.Et hoc mō nō deſtrueret̄ iſta tertia

19 ɔcl'o,qa † maior eſt ptās legis,q̄ hominis ſm eū.Vñ lex diſponit anguſtādo ꝓbationē,vt per glo.in c.j.de cēſi.in 6.

20 ¶ Sed † iſtud ñ affirmo,qa pēdet ab alio dubio,vtrū ſit ead. potētia pacti & ſtatuti,^b de quo ꝑ gl.in rub.C.de decr. dec.li.10.& ī l.dñi p̄diorū.C.de agri. &

a Si.n.eēt minor quātitas. *Adde tu,q d econuerſo?pone ꝙ ꝑ ſtatutū iudex nō poſſit cognoſcere, niſi ſit cā tantæ ſūmæ? Dic, ꝙ tūc ſit coaceruatio, qa ſit incluſio iuriſdictiōis & nō excluſio, vt per Bar.in l.ſi idē. ff.de iur.om.iu. in prī. Et ſic ſolue cōtrariā l.ſi plures in fi.ff.de pac. Adde ad iſta pone,ſtatutum eſt,ꝙ libris mercatorū cū eorū iuramento credatur vſque ad ſummā tantā,pone,aliqs apparet debitor in libris alicuius mercatoris,& ſunt multæ ſūmæ, quòd nulla de per ſe excedit ſummā taxatā per ſtatutum,an debet fieri coaceruatio, ad hoc ne poſſit mercator iurare? Martinus Lau. in d. l.ſi fidē,tenet, ꝙ ſit cumulatio, & eū ibi ſequuntur Mode. & ſic nō ſtatur iuramento.quod not.*

b Pacti & ſtatuti. *Adde tu,& dic, ꝙ quandoque aliquid prohibitū eſt fieri ꝑ pactū, qa cōtra bonos mores: et tūc nō poteſt fieri ēt ꝑ ſtatutum. Ita loquitur glo.in rub.de decr.decu. lib.10. Aut eſt ꝓhibitum fieri aliquid per pactum alia ratione, puta publicæ vtilitatis, vel alterius iuris ſubtilitatis,& tūc tale argumentum non procedit, videlicet non poteſt fieri per pactum. Ergo nec per ſtatutum. Ita Bart. in l.omnes*

l.oēs populi.ff.de iuſti.& iur.ī ver. q̄nque lex nō reſiſtit. Et ſic ꝑ iſta habes, ꝙ dicere ita gñaliter, Quod pōt fieri per ſtatutū,pōt fieri ēt ꝑ pactū,eſt malè dictū. Ita Mod.in l.non impoſſibile. ff. de pact. Adde tamē ꝙ à pacto ad ſtatutū ſemper bonū eſt arguere,qa arguitur à minori ad maius affirmatiuè,Si pōt per pactū,quod eſt min⁹: ergo & per ſtatutū, quod ē maius. Ita arguit tex.in l.ſi.in ſi.vbi Bart. & Bal.C.de fideiuſ.ī tātū,ꝙ illud, quod pōt fieri per pactū,pōt fieri per ſtatutū ſimplex. Ita Bar.ī d.l.ſi.et Bal.in l.cūctos populos. C. de ſum. tri.& fid.catho.

b Dyn.& Bar.in l.fi.ff.de pręto. ſtip.vbi cōcludūt, valere pactū đ ſtādo ſimplici dicto creditoris. *Adde tu, & dic ꝙ Bar. nō dicit hoc ī d. l. fi.ff.de prato.ſtip. ſed bene dicit, puto, ꝙ ſi ꝓmitto ſtare ſimplici tuo dicto,ſeu verbo, vel tuo iuramēto, ꝙ iſtud me nō obliget quin ego poſſim reuocare ante quàm tu declares, ſed poſtquā qs declarauit, dicit ibi Bart. quòd valet eius declaratio, ſed reducitur ad arbitrium boni viri.& ſic corrupte allegat hic Bart. Fel. Adde tamē, ꝙ Lud.Ro.ī l.j.ff. ne quis eū, qui. & in l.qui bona.§.q̄dam.ff.de damn. infect. & ante eū Guli.de Cun.in l. cùm debitoris. in fi.C.de iud.in diſcurſu videtur tenere, quòd valet iſtud pactum:ſed dicit,quòd nō trāſit ad heredes.*

cēſi.li.11.& in l.2. C. q̄ ſit long. cōſue.ꝑ Bart.in l.iura nō in ſingulos.ff.de leg. & in l.nō poſſibile.ff.de pac. & ī l. nec ex p̄torio.ff.de reg.iur.& in l. cūctos.ī pe.char.C.de ſum.tri. & do. Car.ī cle. Paſtor.in prin.3. q. de re iud. cū ɔcor. maximè,qa cōiter dr̄, ꝙ affirmatiuè, ꝓcedit argumētū :qcqd pōt ſtatutū, pōt ēt pactū,ſed nō negatiuè, vt dixi ſ. in c.ꝓx.in notabilib.poſt Imo.ī l.alia. §.elegāter.ff.ſol. mat. ¶ Scđò limitat̄ dictū gl.niſi renūciatio teſtiū fieret in iudicio,ſm Bart.& Ang.in d.authē.iubemus.ꝑ c.de teſtibus.j.de teſti.& c.cū veniſſent.j.ti.ꝓxi. ¶ Sed intelligit̄, qn̄ facultati ꝓbādi per teſtes renūciat̄ extra iudiciū,qn̄ facultas non cōpetebat tꝑe renūciationis. ¶ Tertiò limitat̄ d. gl.niſi talis renūciatio eēt ꝑ pactū iuratū,ſm Spec.in tit.de ꝓba.ī §.fi.ver.ſed qđ ſi debitor. & Imo. hic ex quo nō ē ɔtra veritatē,vel vtilitatē publicā prīcipl'r,ſed ſecūdariò, ſicut de iuramēto mulieris dr̄ in c.cum ɔtingat. de iureiu.iūcta l.j.ff.ſol.mat. Cōſuluit tñ Spec. ꝙ pars ꝓcuret,vt teſtes recipiant̄ officio iudicis,ꝑ quo alle.Io.An. in ca.ad noſtrā.el j.j. de iureiu. & ſequit̄ Imol. hic,dicēs hoc valde eſſe notādū ꝓ extēſione d.c.ad noſtrā.cùm loquat̄ ī iuramēto p̄ſtito ſup vſuris:& ſequit̄ Domi.poſt Lap.in c.quāuis.de pac. in 6. Sed aduerte,qa cōſiderato,ꝙ Spec.& Doc.in locis ſ. alleg. p̄ſupponūt valer̄ ſtatutū,& inter ſtatutū & pactū nō apparet bona differentia,in propoſito dici poſſet,ꝙ ēt ꝑ pactū renūciari poſſet probationi teſtiū, & idē poſtea dicunt Mod.hic,ſm quos nō obſtat,ꝙ dr̄ de publica vtilitate,qa nō ꝓbat̄ iure, l3 dicat̄,ꝙ vſus teſtiū eſt freqēs & neceſſarius,l.j.ff.de teſtib.nō ſequit̄, ꝙ principl'r ſit cā publicæ vtilitatis , ſicut ēt l.j. ff. de app.dicit appellatiōis vſum eſſe frequētē & neceſſariū, & tñ pacto tollit̄,l.fi.ad fi.C.de tēpo.appe. plenè Ro. in nouis,cōcluſiōe 275.& Hoſt. & oēs in c.fi.j.de cri.falſi. ¶ Itē ſi eēt contra publicā vtilitatē.nō renūciaret̄ ēt in iudicio,qđ eſt falsū,vt p̄dixi,ſm ipſos,de qb.eſt mirandū, ꝙ nō allegāt clarè Imo.in l.cuſtodias. ff. de publ.iudi. ubi ad literā poſuit iſta,reprobādo gloſ.in d.auth.ſubdunt poſtea Mod. ſe nouiſſimè cōſiderare tex.in l.fi.C.ſi cer.pet. vbi facultas ꝓbādi ꝑ teſtes eſt inducta ꝑꝑ publicā vtilitatē,& ita reſidēt in ſuſpēſo,& nō dñt,ꝙ Bal. prius notauit illā l.fi.ibi.Sed rñdet̄,ꝙ vbi lex dat ꝑ forma,ꝙ ꝓbatio tm̄ mō poſſit fieri ꝑ ſcripturā tot teſtib.roboratā,tunc loquit̄ d.l.fi.& qđ ibi Bal.ſ. ꝙ nō valeat cōuētio illi cōtraria, qđ nō eſt in caſu nr̄o. Et hāc partē cōtra gl.in d.authē.tenet Sal.in auth.iubem⁹.& vno caſu ſaluat d.gl.ſ.qn̄ renūciaret̄ oī ſpēi ꝓbationis, qa hoc inuitaret ad delinquendū. ſed hoc ēt nō tenet̄ ꝑ no.ꝑ Dy.& Bart.in

21 l.fi.ff.de p̄to.ſtip.vbi † ɔcludūt valere pactū de ſtādo ſimplici dicto creditoris,^b ſed alio caſu ꝓcedere poſſet dicta gl.qn̄ fieret ſimplex renūciatio extraiudicialis facultati ꝓbādi ꝑ teſtes,qa ſi tūc ñ cōpetebat illa facultas,iuri de futuro renūciare nō p̄t,l.ſi ita ſit ſcriptū. §.ſub ɔditiōe.ff.đ lega.2.& c.2.de renūcia.ſ3 ꝑ pactū ſic,l.j.& ibi no.C.đ pac. Vnde ſis cautus,& adhuc eo caſu poſſes uti remedijs,de quibus in pręmiſſis intelligendis. Et iſta no. quia ſæpe de facto contingunt,ſecundū Imol.hic.

Adde, ꝙ Papa non poteſt facere, quòd ſtetur dicto partis cōtra aduerſarium.Tex. eſt ī c.iudicas. 3.q.9.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus & canonicus an quis ſimul eſſe poſſit in vna eccleſia.*
2 *Canonicus non proprie poſſidet præbendam,ſed poſſeſſio eius eſt pœnes eccleſiam.*
3 *Iudicium finium regundorū,non ſolùm competit,quādo nō duo cōtendunt ſe poſſidere,ſed ēt,quando vnus poſſidet, & alter non.*
4 *Abſolutio eſt tollerabilior condemnatione.*
5 *Reus nō abſoluitur, qn̄ probationes actoris excedūt ꝓbationes rei.*
6 *Canonicus quando poſſit agere pro ſua præbenda.*
7 *Prælatus an agat nomine proprio pro eccleſia.*
8 *Canonicus quamuis,quo ad poteſtatem agendi in iudicio, cenſeatur habere legitimam adminiſtrationem,tamen differt ab alijs prælatis,quo ad facultatem locandi & contrahendi.*
9 *Canonicus regularis non poteſt agere pro eccleſia ſine mandato,licèt ſecus in canonico ſeculari.*
10 *Vices plurium non pōt quis ſubſtinere in iuriſdictione contētioſa.*
11 *Onus probandi in certis caſibus dubitatur, an ſpectet ad actorē, vel reum.Vide hic pulchro ordine digeſtum.*
12 *Creditor ſi allegat priorem hypothecam,& emptor allegat priorē emptionem,quis probabit?*
13 *Conditio ex canone redintegranda ſi intentatur, & dicatur iniuſte rē amiſſam,reus aūt dicat,iuſte amiſſam , quis dēt probare.*
14 *Defectus ætatis per quem debet probari?*

CAPITVLVM III.

EX literis. ¶In cōi iudicio probāt actor & re⁹,& ſi pariter ꝓbāt reus abſoluit̄, niſi fauorabilē cām foueat actor. H. D. ¶ No.primò,iūcta ſupraſcri-

1 ptione,ſm do.Ant.& Imo.ꝙ † in eadē eccl'a pōt qs eſſet eps & canonicus. Quod intellige,qn̄ ex ſtatuto,vel ɔſuetudine canonicatus annectet̄ dignitati epāli.Et ita ēt intellige c.cū noſtris.&c. poſtulatione.đ ɔceſ.p̄b.& c.à collatione.de ap.in 6.ſm ipſos, qb. adde tex.& Doct.in c.cum in eccl'a.de p̄b.in 6.& Imo.idē dicētē in c.irrefragabili.añ mediū gl maioris,ſ. de off. or. vbi idē dicit,ſi Papa ex gr̄a reſeruaret canonicatū, nā aliàs oīa bñficia vacāt ꝑ adeptionē epatus,c.cum in cūctis.in fi.prin.de elec.Et ſubdit gl.ſing.3.in d.c.ſi à collatiōe,ꝙ qn̄ eps eſt inter canonicos,vt canonicus,ſedebit tanq̄ canonicus.Per quā dicit ibi Dom.ſe vidiſſe plerūque dici,ꝙ vicarius epi,q eſt canonicus,in actibus capitularib⁹ nō p̄cedit alios.Ex quo dñt Mod. hoc poſſe inferri,ꝙ eps exiſtēs in ſtudio nō p̄cedit rectorē.Et quamuis nō dicāt,fuit dictū do.Abb.ꝑ d.gl.in ca.auditis. ſ.de elec.Idē dicit de quocūq; exiſtēte in collegio, qa dignitas nō ꝑtinēs ad collegiū nō cauſat mutationē loci.De quo ēt ꝑ Roma.in l.ſi uero.§.de uiro.ff.ſol.ma.Secus dicas in actib.indifferētibus , nā in actibus nō ſcholaſticis bñ p̄cedit eps rectorē,ſm Dom.in d.c.à collatiōe.Et iſta adde ad ea,q̄ j.dicent̄.¶In tex.ibi,poſſidetis. expone, ſ.

2 large,ſm do.An.& Imo.qa † canonicus,ꝓprie nō poſſidet p̄bēdā,ſed poſſeſſio eſt penes eccleſiā,ut in §.fi.12.q. j.ul'ē penes ipsū ius p̄bēdæ,in quātū eſt ius ſpuale,& bñficiū ſeparatū,ɔſiſtit.n.p̄bēda,ſm do.Abb. hic,partim ī temporalitate,ī quātū aſſignant̄ aliqua tēporalia,ut no. glo.fi.ultra eū in c.is,cui.de ſentē.excōmu. in 6. partim in iure ſpūali,cui p̄bēda eſt annexa,vt eſt bonus text.in c.dilecto.j.de p̄bend.& idē ꝑ ſubtilia uerba dicit Bald. hic in fi.Ex qbus infert hic do.meus,ꝙ ubi uerbū , Poſſeſſio.ꝓfertur à lege,cōprehēditur ille,q poſſidet, nō ciuil'r,ſed natur'r tātùm:de quo uide Bal.in l.j. C. cōia de uſucap.& Bart.in l.natural'r. §. nihil.ff.de acqui. poſ. & Ang. in l.ſciēdum.§.poſſeſſor.el j.ff.q ſatiſ. cog. & Roma.in l.3.§.ex pluribus.ff.de acqr.poſ.& Imo.in eadē l. §. ex cōtrario. & hic. ubi allegat gl.in l.2. §.j. ff.de orig. iur.de colono dicēte poſſeſſionē ſuā.cui adde gl. in uerbo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

bo,ſtipulaṫ.in l.ſtipulatio iſta §.hoc quoque. & ibi Roma.& alios.de verb.obl.Et dicit do.Ant.in c.cùm ad ſedē.in 1.col.de reſtitut.ſpol. ꝙ ſi teſtator dicat, lego poſſeſſionē,ꝗ habeo in tali loco,nō ītelligiṫ de ſimplici poſſeſſione facti,ſed de plena cū ꝓprietate,ꝑ l.inter dū ff.đ verb.ſignifi.& ſentit Bar.ī l.cū antiquitas.C. de vſufr. Et
3 eſt no.¶In tex.ibi,occupaſſe.no.ꝙ † iudiciū finiū regū.nē ſolum cōpetit,qn̄ duo ꝯtēdūt ſe poſſidere,ſed ēt,qn̄ vnus poſſidet,& alter nō.Ad hoc ēt l.ſi in poſ.ff.finiū regū.& de hoc dic,vt hic ꝑ Abb.cui nihil addo . Et pōdero,ꝙ l3 fines epatuū & parochiarū nō poſſint p̄ſcribi,c.l3.& c.inter.16.q.3.tn̄ fines rerū eccleſ.tēporaliū bn̄ pręſcribi pn̄t,ꝑ iſtū tex.quē ad hoc no.gl.ord.in c .quicūq;.16.q.4.& do.Abb.in c.qa indicāte.ī fi.j.de p̄ſcr.¶In tex.ibi,poſſeſſoris.no.cōmodū poſſeſſionis: & alia collige ex his,ꝗ no.gl.in regula,in pari.de reg.iur.in 6. & Bal.in c.capitulū.s̄.de reſcript.& Bart.in l.1. §. ne aūt. ff. de ſecun.tab.& in l.inter.ff.de reb.dub.& gl. in c. nulli. 12.q.5.& gl.magiſt.in c.1.de ꝯten.inter dn̄m & fidelē. in feudis.& Bal.in l.ordinarij. C. de rei ven. & in l.incerti. C. de interdi.& in l.quoties.ꝑ illū tex.C.de rei vend.l.ſiue aūt.§.ſi duobus.ff.de publicia. & Bart. in l.ſi duo. ff. vti poſſid.cū ſimi.¶In tex.ibi,ꝙ ſi ambarū. not. vltra alios ſm do.meū,ꝙ data paritate probationū inter reū & actorē,ētſi actor ſit in poſſeſſione iuris,de quo agiṫ,ꝓut ī caſu noſtro,tn̄ reus dēt abſolui:qa notādo verbū,cū prō
4 ptiora,vr̄ tex.iſte ꝯſiderare,ꝙ † fauorabilior eſt abſolutio,ꝗ ꝯdēnatio,& nullū fundamētū facit in poſſeſſione: & ſentit , ꝙ paritas ꝓbatiōis nō reducaṫ ad imparitatē ꝑꝑ poſſeſſionē:qa nō abſoluit reū ex eo,qa melius ꝓbauit,ſed qa promptiora.ꝙ dicit do. meus eſſe valde mirabile,ꝑꝑ dictā regulā,In pari.& dicit,ꝓ nūc ſe nō affirmare.Sed tu vide eādē in c.in nr̄a.in fi.j.ti. ꝓx. vbi memor huius pūcti rn̄det, ꝙ l3 Papa hic aſſumat vnā cām ſufficiētē ad abſoluendū reū,nō tn̄ vr̄ reꝓbare aliā,ꝙ ex poſſeſſione inducaṫ imparitas.vel,ꝙ hic paritas reſultabat ex teſtibus rei & poſſeſſione ſimul:nō aūt , ꝙ abſq; poſſeſſiōe eēnt pares. Et ꝙ iſtud ſit verius,patet ex no.ꝑ Bart.ī l.ſi de eo.§.fi.ff.de acq.poſ.& ꝑ Doc.j.eo.l3 cām.niſi in īterdicto,vti poſſidet.ſi ꝓbatiōes rei & actoris sūt pares,ille vincit,q ꝓbat de ti.in poſſeſſorio.Vn̄ ſicut proprietas iuuat poſſeſſionē,ita ecōuerſo.Gn̄aľr aūt qd agēdū data paritate ꝓbationū.diceṫ in d. c. in noſtra . ¶In tex.ibi,ꝓ libertate.nota ꝙ nedū ſn̄ia,ꝗ * eſt ꝓ libertate,* p̄ualet,vt in c. fi.đ re iud.ſed ēt ꝓbationes. Ad idē tex. in le. Iulia Petronia.ff.de manu.quē Bal. facit ſingularē in c.dn̄o guerrā.§.ad hęc. in ti.hic finiṫ lex,&c.& in l.magriſtratus.ꝑpe fi.C.qn̄ prouo.nō ē neceſ.¶Vl
5 timò not.ꝙ† vbi probatiōes actoris excedūt ꝓbatiōes rei,non abſoluiṫ reus. Quod limita, niſi deṫ modicus exceſſus,ꝑꝑ gl. ī c.clerici.81.diſ.volētē pl⁹ credi duobus laicis,ꝑ clerico accuſato ꝗ duob⁹ clericis deponētib⁹ ꝯtra ipsū.Et exēplifica,vt ꝑ ea, ꝑ ꝗ dicit hic do. Ab. īſtrui iudices,vt n̄ đ facili p̄ponāt teſtes actoris,ſed velint poti⁹ errare ī abſoluē*do,ꝗ errare ī ꝯdēnādo,*ꝑ c.alleg.26.q. ſcias,ꝙ ꝑ illā gl. inferṫ aliud æquè pulchrū , ꝙ teſtibus negātibus magis crediṫ,ꝗ affirmātibus,ſi ſtant pro reo. Ita no.eā Roma.in l.1.§.fi.& ī l.ī illa.ī fi.de verb.obli. Aliàs ſecus,vt ꝑ Inn. ī c. ſup hoc.cū ſi.de renū.¶Itē no.illā gl.vt dicā in c.de cætero.j.tit.proxi.& de ipſa meminit Bal.in l.data opera.C. qui accuſ.& do.Abb.ī c.bonæ.el 1.s̄.de elec. & in c.ad noſtrā.j. eo. & ī c.ex tenore. & in c.in noſtra.j.ti.ꝓxi.& in c.cum P. ī fi.j.de accuſ.& do.Car.ꝯſi.27. ponēs, quaľr debeāt deponere teſtes in caſu illius gl.Subdit tn̄ hic do.meus, ꝙ quan

* Libertate. *Adde quòd in dubio pro libertate præſumitur.nam omnibus rebus fauorabilior eſt.l.libertas,la 2.ff.de reg. iur.vnde nota, ꝙ licèt in ſentētiādo, ī dubijs, magis ſit fauendū Reo quā Actori, l. fauorabiliores.ff.de reg. iu. tn̄ fallit ī cā libertatis,ut ī dubio iudicetur ꝓ Actore agente pro libertate. & nō pro Reo. l. Iulia. de manumiſ. ca.iſto. Alex. in l. đ dil.ī fi.1. col. qui ſatiſd. cog. vbi idē in probationibus. Allegat Bal.ī c.1.§.ad hæc. hic finitur Lex Corradi.uiđ.*

* In condēnando, *Adde Socin. conſil. 111.incip. in præſenti conſultatiōe.cir. med.2. col. par.1.vbi dicit, quòd in re dubia melius eſt abſoluere nocentem quàm cōdemnare innocentem.*

tū ad propoſitū,fortè in caſu illius glo. nulla erat diſparitas attēta ꝑſona rei,ꝗ iuuabat ꝑſonā laicorū,iuxta gl. ī c. ab-
6 ſit.11.q.3.¶In gl.1.in fi.not.† canonicū poſſe agere ꝓprio noīe pro iurib.præbendæ ſuæ,& ꝯfirmaṫ ſm Inn.hic , qa hēt legitimā adminiſtrationē & liberā,qđ ēt tenet Inn.ī ca.trāſmiſſam.ī gl. magna.s̄.de elec.& Dom.in c.p̄ſenti.ī princ.in pē.col.de offi.ord.ī 6.do. An. & do.Car.ī c.fi.j.ne pla. & ibi Ana. & * Imo.ī c. relatū.il 2.j.đ teſta.& d.Ab.& Imo.hic.Vn̄ ſequiṫ , ꝙ agere pōt abſq; alio mādato p̄lati,vel ecclæ,ꝑ c. q gn̄aliter.de ꝓcu.in 6.& l.nā & nocere.ff.đ pac.Et iō in hoc nō eſt differētia inter canonicū & aliū p̄latū,ꝑ iſtū tex.Et idē * tenet Lapus allegat.j. * incipiēte,dicebaṫ.& Bal. in l.2. C.de ſerui.& aqua.& Spe.in ti.de acto.§.1.ī vlt.col. ver. canonicus aūt.& Dom.in c.ad decimas.ꝑꝑ gl.2.ibi , de reſti.ſpol.in 6.& do.meus,& Mod.hic p̄dictis nō adductis,& ſentit Inno.in c.in literis.prope fi.s̄. de reſti.ſpol. & Imo.poſt do.Ant.in ca.edoceri.in ult.col.s̄.de reſcri. Eſt verū.ꝙ Io.An.Bal.& dom.Ant.& Imo.hic, & Lap. in d.allegatione videnṫ hoc reſtringere, dū modò agat ꝯtra aliū canonicū,qa nō imminet dubiū damnificādi eccleſiā,poſtquā de collegio Canonicorum nō hēt res exire,iuxta l.volūtas,cū ſuis ſimilibus.C. de fideicō. Sed ſi ꝯtra extraneū agiṫ,dn̄t neceſſariū mandatū p̄lati , vel capituli.Sed tn̄ Inn.met.& Imo. dn̄t hoc nō neceſſariū per rōnem p̄dictā.¶Modò aduerte ad quatuor declarationes p̄dictorū.¶Primò declara p̄dicta, dū modò p̄bēda ſit annexa canonicatui irreuocabiliter iure ꝑpetuo, & loco firmi bn̄ficij,ſed vbi certū p̄diū ꝯcedereṫ canonico ab eccleſia ad ſimplicē vſum,nō tn̄ ad bn̄ficiū irreuocabile,vel perpetuū,nō veniēdo cano.ꝓut dr̄ ī c.dilecto.de p̄b.nō poſſet tūc canonicus agere vel ꝯueniri ꝑ p̄benda.ſm do.Ab.hic ita ſaluantem opi. primā Inno. hic,qa tūc verū eſt dicere , talē canonicū nō habere ius in tali re,ꝗ pōt ad placitum ꝯcedētis reuocari,per l.Lucius.cū ibi no.ff.de dona.& non hēt tale ius , quod bn̄ficiū poſſit dici ſuū,ſicut alius beneficiatus,c. ſi tibi.de p̄ben.in 6.niſi ex ſtatuto & ꝯſuetudine , vel aliter habeat iſte adminiſtrationē talis fundi,ꝓut no.Inn.& Io. And. hic,quo caſu cū illis de eccleſ.agere poterit , l3 nō cum extraneis.Et dicit do.Abb.hoc ſummè notādū , multū ſe extollens,ſed ꝯtrariū tenet hic dn̄s meus indiſtinctè ꝑ tex.cum gl.in cle.1.de reſcrip.vbi prior obediētiarius,q pōt reuocari ad libitē ſeu nutū ſuperioris , ēt ad bn̄ficiū de menſa deputatus, pōt pro ſua adminiſtratione agere,maximè,qa negari nō pōt in tali re gn̄alem adminiſtrationē cōmiſſam canonico.¶Sed iſtā patem aliter n̄ affirmo,maximè,qa tex.in d.cle.1.non probat neceſſario,ꝙ illi poſſint abſque mādato agere, imo do. Abb.ī in c.cum deputati.in pen.col.s̄.de iudi.facit differentiā inter reuocabilem & non reuocabilem in mā illius decretalis,nec vr̄ clarū,quòd habeat plenā adminiſtrationē,ex quo ad tp̄s eſt ſimplex vſuarius , ut dicit dn̄s me⁹. ¶Item cōſidero,ꝙ quāuis illi p̄fecti prioratibus monaſticis ſint reuocabiles,c.cum ad mona.§. tales. j. de ſta. mona.cle.1.de ſup.neg.p̄la.tn̄ ipſa bona prioratus hēnt perpetuā nām,& prior,quādiu regit , dr̄ eſſe ordinarius adminiſtrator,ſed bona deputata ad vſum canonici ad tp̄s,& reuocabľr,nō ſunt illis cōparabilia, & qa ī eis ceſſante ſtatuto,vel ꝯſuetudine canonicus hēt ſimplicem vſum,meritò nō daṫ ſibi facultas deducēdi talia in iudiciū ſine capitulo , ꝑꝑ qđ euitari poſſet iſta impugnatio dn̄i mei,& pōdera verba Spe.in ti.de actore. in vlt. col. ver.monachus quoque.ꝗ magis faciunt ꝯtra do. Ab.niſi per rōnes ſuas teneretur ꝯtra Spec. Secundò declara
7 iſtā gl.vltra oēs , qa † nō dēt intelligi canonicum poſſe agere noīe proprio,id eſt,non formādo libellū in perſona eccleſiæ,ſed dr̄,ꝙ pōt noīe ꝓprio agere,id eſt, ſm alterius mādatum. Et moueor,qa ēt alius p̄latus,qualiſcū que

* Allegat.1.*Adde ad hoc nam dicit Lap ibi.& corruptè allegatur. ſed eſt alleg. 51.num. 2.vbi vi.*

que ſit,nō agit noīe ꝓprio , ſed ꝯcipit libellum in perſona eccleſiæ ſuæ,ꝑ c.olim.el 1.& ibi plenè Inn.s̄.de reſtit. ſpol.& c.querelā.de elec.& c.cum ſuper . & ibi Inno, s̄. de cā poſ.& proprie.& habeṫ latè ꝑ Rotā in nouiſſ. concluſione 4.ꝑ Bal.in authē.ſed hodie.C.de epiſ.& cle.per do.Ant.& do.Abb.latè in c.literæ.s̄.de dila.ꝑ Spec. elegāter.in d.ti.de actore.in vlt.col.ꝑ do.Abb.in d. c. cum ſup.ī vlt.col.ꝑ Inn.in c.cum in officijs.j.de teſta.ꝑ Bal.in authē.licentiā.C.de epiſc.& cle.ꝑ do.Ant.poſt Inno.in c.in literis.s̄.de reſtitu.ſpol.ꝑ Arch.in c.nō liceat.12.q.2. ꝑ dom.Ant.in c.cum olim.in ti.ꝓxi.ꝑ Inn.in c. 2. de teſti.in 6.& in c.ꝯquerēte.s̄.de offi.ord.ꝑ Io.An.in regula, priuilegiū.de regu.iur.in 6.Et qa in dictis locis ponūtur certi caſus,qbus libellus p̄t ꝯcipi ī ꝑſona p̄lati,ī eiſdē di-
8 cas idē in canonico.¶Tertiò† ꝑ declaratiōe mãæ ſcias, ꝙ quāuis,quo ad potētiā agēdi in iudicio, cēſeaṫ canonicus habere legitimā adminiſtrationē: differt tn̄ ab alijs p̄latis,quo ad facultatē locādi,vel ꝯtrahendi,adeo ꝙ obligatio nō trāſeat ī ſucceſſorē,vt latè ꝑ do.Ant. do. Ab. & Ana.in c.fi.j.ne p̄la.vic.Et rōnē differētiæ ponit clarè do.Ab.hic,quē ad literā referūt do. Bn̄dic. & do. meus hic,& habeṫ ꝑ Dom.in c.p̄ſenti.de off.ord.in 6. Et īter alia no.ꝙ canonicus propriè nō dr̄ habere ſucceſſorē ī p̄bēda,ſeu canonia,vt eſt gl.ſingul.in c.ꝙ ſicut. ī ver.cōſentire.in fi.s̄.de elec.quā declara,vt ibi ꝑ do. Abb.in 6. col.& oīno Imo.in eodē ſitu,q vr̄ de ea dubitare quo ad terminos ſuos.& d.Abb.ī c.nouū,gen⁹.j. de deci.& Pet. de Anch.in regula,priuilegiū.in 2.q.de reg. iur.in 6. & Dom.in c.ſi duo.§.1.de ꝓcur.in 6.& Bald.in c.dudū.el 2. in fi.de elec.& in rub.s̄.de offi.dele. & Imo. in c.relatū.
9 el 2.vbi optimus tex.j.de teſta.& Car.ꝯſ.45.& Imo.ī c. ſignificauit.s̄.de reſcrip.¶Quartò intellige,ꝙ†iſta ꝓcedāt in cano.ſeculari,ſed ſecus in cano.regulari,qa nō p̄t agere pro eccleſia ſine mādato & abbatis licentia , ſm Dom.poſt Lapū in d.c.ad decimas.ꝑ c. monachi . el 2 16.q.1.& c.ex parte.s̄.de poſtul.cū alijs,de qb⁹ ibi. Et idē de monachis no.Io.An.in c.gn̄ali.de elec.in 6. & in c.ſi religioſus.eo.ti.& li.De ſacerdotibus capellarū & ſimilibus,vide Spe.in ti.de acto. Et iſtis oībus adde Bal. in l. iubemus.la 2.C.de ſac.ſanct.eccleſ.vbi ꝑ iſtū text. dicit, ꝙ eccľa prouocata ad diuiſionē ab alia eccľa.p̄t diuidere,ſecus,ſi extraiudiciaľr nō ꝓuocata vellet diuidere,qa requirereṫ ſolēnitas,niſi agereṫ de diuiſione fructuū , vt ibi ꝑ eū,quē oīno vide.Itē ad iſta de cano.adde omnino Pet.de Anch.in regula.acceſſoriū.in 11.char. ubi ēt declarat,vtrum canonicatus ſit acceſſoriū p̄bēdæ,vel ecōuerſo.¶ Gl.2.ī fi.ꝑ iſtā gl.tractāt hic Scribētes, qn̄ poſſit qs duplici officio fungi,& vt ipſi dn̄t, nō pōt dari certa
10 doctrina,ſed tn̄ reductis dictis ſuis,& aliorū alibi , nota duas ꝯcluſiōes.¶Prima ꝯcluſio.Nō† p̄t qs in iuriſdōne ꝯtētioſa vices pluriū ſuſtinere,vt ī gl.& ꝑ Spe.in ti. de aſſeſ.§.vlt.Vn̄ nō pōt eſſe aduocatus & aſſeſſor , l. qſquis C.de poſtu.Nec iudex & teſtis,c.forus.de ver.ſig. Vel iudex & notarius,vt ꝑ Bart.poſt Gul.in l.iubemus. la 2. C. de ſac.ſan.eccleſ.de quo vltimò diceṫ latius j.eo.ca.qm̄, vbi do.Ab.in 3.no.iterū reaſſumit do.Bart.in authē.niſi breuiores.C.de ſent.ex bre.reci.de quo hic ꝑ ipsū , & ibi impugnabiṫ,& vide Imo.in c.ex literis.in pē.col.s̄.đ trāſac.vbi inter alia ponit de notario litigāte , q ꝓducit inſtrumētū à ſeipſo ꝯfectū.¶Secūda ꝯcluſio.Extra iudiciū,vel in iudicio iuriſdōnis volūtariæ, vbi nō eſt impetū iuris,vel facti,pōt quis fungi duplici officio , vt ꝑ glo. hic,& in l.ſi cōſul. ff. de adopt. & plenè ꝑ do. Abb. poſt alios hic.Quibus oībus adde Bart. plenè in d.l.ſi cōſul. & Bal.ibi in l.fi.ff.de colleg.illici.& do.Ab.ī c.1.ī prin.ꝑ illū tex.s̄.de offic.lega.& Roma.ꝯſ.25. & iō Bald. ī ꝓœ. C.§.iō.& Io.An.in regula,cū quid vna via. in Mercu.& copioſè Lapū alleg.99.incip.Cōe Florentiæ.vbi inter alia ad hoc alleg.c.cum in eccľa.de p̄ben.in 6.c.à collatione.de appella.in 6.c.1.de ꝯſue.eo.lib.ca.pē. §. porro.vbi tex.valde ſing.de elec.in 6.& c.ſi ſacerdos.s̄. de offi.ordin.c.ad noſtrā.cū ibi alleg.j.de inſti.Et ponit de officiali,qui pōt dare licentiam portandi arma duobus , rōne duplicis officii.Et vide Paul.de Leaza.in diſput.inc.Primò q̄riṫ.vbi allegat iura infinita . Et valde notat gloſ.in verbo,Maximè.in c.ſanctorū.2.diſ.& cōcludit , habētē duas lecturas teneri ad bis diſputādū.qđ induco ad exercētē duas artes,qa teneṫ ad onera vtriuſque in oblationibus & ſimilibus.Et ita cōſuluit Ro-
* ma.in ꝯſi.413.* incip.Iſte Frāciſcus.Itē vide do.Bn̄dic.de Plū.in l. ſtatulibera.§.ſi filius.ff.de ſtatulib. vbi ponit de bānito , q ꝑ tertiā ꝑſonā efficiṫ hæres occiſi,nā ſibi ipſi faciet pacē . Et ꝑ iſtā concluſionē dn̄t hic Mod. ꝙ habēs poteſtatē legitimādi pōt legitimare propriū filium. Et nihil allegāt. Facit text. in c.per venerabilē.j.q fil. ſint leg.,Sed ibi ꝯtrariū tenui, aliàs allegādo Arch. expreſsè in c.in vēditionibus. ꝑpe.fin. 17.q.4.& eſt elegās ꝯſil.Petr.de Anch. 316.inci.Primū dubiū nō eſt nouum. in vlt.col.vbi vide.Et iſtis adde do.Ab. j.c.proxi.vbi ponit đ ꝓmotore doctorādi,an poſſit dare uocē.Modò aduerte, qa iſta ꝯcluſio fallit , niſi primò ad certū actū ſtatutū reqreret diſtictè duo gn̄era perſonarū,qa perſona vnius generis nō pōt adeſſe,tanquā de vtroq;. Ita elegāter ꝯſuluit Pet.de Anch. cōſi. 413.inci.Viſo pūcto vbi adductis multis ꝯſuluit,ꝙ ſi per ſtatutū vice dn̄s dēt adeſſe ꝯfectioni inſtrumēti,vt illud poſtea faciat regiſtrari,& ꝙ ſufficiāt quinque teſtes,certe non poterit ipſe fungi vice vnius teſtis,& vice dn̄i,vt ibi ꝑ eū, q ſubdit,ꝙ ex actib⁹ cognoſciṫ,quo iure qs interſit,ꝑ no.in c.ſicut.de elec. in d.c.à collatiolle.Et ex iſto ꝯſilio duo īferri pn̄t,primò, ꝙ ſtāte ſtatuto , ꝙ valeat actus fact⁹ ī p̄ſentia notarij , & tot teſtiū,ipſe presbyter nō poterit eē vn⁹ ex illis teſtibus,l3 ꝗdā in cōtrariū alleget do. Ant.ī c.ex literis. s̄. de trāſ. ubi hoc nō dicit.Scđò inferri pōt, quòd ſi ſtatutū reqrit ꝯſenſum propinquorū actui,nō poterūt ꝯſāguinei adeſſe vt ꝯſentiētes, & ut teſtes.Quod bn̄ no.¶Fallit ſecūdò dicta ꝯcluſio,niſi ex diſpoſitione particulari legis,vel hoīs . habēs vnū officiū prohibeaṫ aliud acceptare ēt cōpaſſibile,qa ſecūda collatio eēt ipſo iure nulla , & acceptādo amittit primum cū ſalario,ſm Bart.in l.fi.per illū tex.C.de cohor. lib.12. de quo per eūdē in l.j.C.de p̄poſ.agē.ī rebus.li.12.¶ Fallit tertiò,niſi cū actu volūtariæ iuriſdōnis eēt mixta cā, vel ꝯtētioſa,ſic,qa tūc,ſeruaṫ media via cāæ . Nā in cognitione proceſſus nō fungeṫ qs duplici officio , ſed in ꝓnūciādo poterit ſolus ꝓnūciare,ſm Bal.in l. j. in fi.ff.đ offic.ꝯſu.per illū tex.cū gl.¶Fallit quartò, niſi in officijs ēt cōpaſſibilib.vellet habere tria , qa nō pōt ad hoc per ſuperiorē habilitari ēt ex cā.ſm Bar.in l. fi.per illū text. C.de exact.& execu.li.12,& ſeqtur do.meus hic. Et ī hac mā alle.ēt Bar.in l.oēs.C.de decu.li.10. vbi dicit per illū tex.ꝙ q eſt de prioribus,vel cōſiliarijs in ciuitate nō pōt acceptare offm̄ extra ciuitatē. Alle.Bar.ī l.eis , qb⁹. circa mediū,C.q mili.nō poſ. vbi dicit , ꝙ ſi poſt primū offm̄ alicui datur ſm,in eius electione eſt, vt retineat qđ vult. Et ſcias,ꝙ q in eodē actu pōt vti duplici offō, nō teneṫ, nec p̄ſumiṫ vtroque vti,ſed pōt bis actū duplici vice expedire.Caſus eſt no.ſm do. Abb.ibi in c. cum inter vniuerſas. s̄. de elec. Vtrum aūt duplex in offō habeat duplex ſalariū,uide Io. An. & alios ī c.cum olī. j. de re iud.
11 ubi diceṫ.Iō hic omitto.¶Extra†gl. pulchrū & utile exiſtimo remiſſiuè diſcutere ultra oēs hic certos caſus,qb. dubitaṫ,an onus ꝓbādi incūbat actori,uel reo. & id nō ab re,neq; extra ꝓpoſitū fore,cum ꝓpter titulū noſtrū, tū ꝑꝑ iſtū tex.ī uer.utrum incūbat. Et iō ſi refricaṫ in dubiū,ꝙ cā diſpenſationis ſit uera,an habeat ꝓbare, dicēs eā falſā,an dicēs eā uerā,uide Old.ꝯſi.256.inci. Clemēs epiſcopus.

* 413. *Adde quòd in conſil.iſto nihil dicit.ſed eſt conſil. 422.& adde eund. Rom.conſil. 25.incip. Viſo facto.vbi dicit, quòd duplex gerēs exercitium,duplex diſtinctum ſalarium petere poteſt. & eund.ī l.2.ī princ. col.5.verſi. octauo quod ſi eadem ff. de verb. obliga.et in l.binos. C. de aduoc.diu.iud.hīc dixit Bal. in conſ. 344 incip. ea pro iſta.li.2. quòd qui duplici iure officijs diuinis intereſt,duplicatas diſtributiōes habere debet, & idē Bald. conſ. 405.ad euidentiā libr. 3.dicit.quòd cū Peruſij duplex exiſteret conſeruatorum , & maſſariorum officium, idq; vnitum eſſet vtriuſque officij ſalarium vnico officiali debebatur.et vi.prædictos.*

Universidad de Deusto Biblioteca

ep̄s.Et ſi qs dicit ſe eſſe in patris ꝑtãte,ali⁹ dicit, eũ emã
cipatum,qs ꝓbabit?Vide Fed.ɔſ.216.inci.Egit qdã.Et ſi
vidua dicit filios eē rixoſos.vt poſſit ſeorſũ alimẽtari vi
gore teſtamẽti,& illi dñt,ſe nõ rixoſos,qs ꝓbabit? Vide
Pet.de Anc.ɔſi.258.inci. Super prima. Et ſi vnus dicit,
inſtrm̃ ɔfectũ à nõ notario,alius dicit eũ fuiſſe notariũ,
qs ꝓbabit?Vide Pet.de Anc.ɔſi.290.inci.Pro iſta parte.
ad fin. Et ſi tu dicis, te nõ fuiſſe citatũ, & ego affirmo,
qs ꝓbabit?Vide Bal.in c.1.§.ad hoc.de pa.iur.fir..& tex.
& gl.& ibi Doc.in c.ꝙ ſicut.s̄.de elec.Et ſi qs dicit ſe ap-
pellaſſe,& alius dicit,ꝙ intra 10.dies nõ appellauit,qs ꝓ-
babit?Vide Paul.de Leaz.in c.tertio loco.j̄.eo.Et ſi qs di
cit ſe nõ eſſe ſubiectũ alteri,& ſuperior negat,qs proba
bit.Vide Bal.in l.cùm aliquis.in vlt.nota. C.de iur.deli.
Et ſi qs dicit,ſe nobilẽ,alius negat,qs ꝓbabit? Vide Bal.ĩ
c.1.§.ſi ruſticus.de pace te.Et ſi qs dicit, p̄rõnũ nõ p̄ſen-
taſſe in tp̄e,& ipſe negabit,qs ꝓbabit? Vide Rotã in no-
uiſſ.ɔclu.78.inci.Vtrùm p̄ſentatus. Et ſi capitulũ dicit,
canonicũ nõ reſediſſe,& ipſe negat,qs probabit? Vide
Paul.de Leaz.in diſputa.capitulũ petit.Et ſi qs dicit, im-
petrãtẽ nõ expreſſiſſe verũ valorẽ beneficij, & ipſe ne-
gat,qs probabit?Vide Rotã in nouiſſ.cõcluſione 247.in
ci.Papa cõfert.& do.Ab.in c.fi.circa fi.j̄.de p̄ſum. Et ſi
qs dicit,impetrãtẽ nõ expreſſiſſe bñficiũ eē p̄ſonale, &
& ille negat,quis ꝓbabit?Vide Car.ɔſ.71.ĩci.Vacãte.Et
ſi qs dicit,officialẽ nõ iuraſſe,vel canonicũ nõ ſolẽniter
ingreſſum,& ipſe negat,quis ꝓbabit.Vide Bal. ti.de pa-
12 ce Cõſtã.ĩ verbo,vaſalli.el 1.Et† ſi creditor allegat priorẽ
hypothecã,& emptor allegat priorẽ emptionẽ,qs ꝓba-
bit?Vide Bald.ĩ l.matrẽ.C. de ꝓb. Et ſi
dr̄,quẽ eē diuitẽ,vel pauperẽ, vel ñ eẽ,
quis ꝓbabit?a Vide gl.ĩ l. ſi verò.§.fi.ff.
qui ſatiſ.cog.& ibi Ang.& Bar. & alios
ĩ l.ſi ɔſtãte.ſol.mat.Et ſi quis dicit ſe ex
pẽdiſſe ꝑ alio ĩ curia,vel alibi,& ali⁹ di
cit,ꝙ oĩno expẽdiſſet ĩ factis ſuis,qs ꝓ-
babit?Vide Bar.ĩ l.ex parte.ff.fa.erc. Et
ſi dubitaṫ,an qs ignorauerit, vel nõ,qs
ꝓbabit?Vide gl.ĩ verbo,affectata. ĩ c.2.
de tẽp.or.ĩ 6.& oĩuo Rotã ɔclu. 254.in
nouiſ.ĩ c.itẽ ſi ꝑp negligẽtiã. Et ſi dubi
taṫ,an aliqs fuerit vno tp̄e,vł poſt,qs ꝓ
bauit?,Vide Bar.et oẽs ĩ l.ñ ſolũ.§.ſꝫ vt
ꝓbari.đ ope.no.nũ.Et ſi dubitaṫ, an iu
dex ĩterpoſuerit decretũ ex vera cã,vł
falſa,qs ꝓbabit?Vide Spe.ĩ ti. de emp.
& vẽ.§.nũc dicẽdũ. verſ. hoc quoque.
& Bal.ĩ l.quocunq;. §.fi.ff. de publi.&
Ang.ĩ l.ſciẽdũ.đ verb.obl.Bal.ĩ l.q̄cun
que;C.de bo.q̄ lib.Et ſi dubitaṫ, an ap-
pellatio fuerit ſolẽniter ĩterpoſita qs ꝓ
babit? Viđ d.Car.ĩ cle.cãm.§.verũ ĩ pe.
col.de elec.Et ſi legatari⁹ ex legato gña
li dicit certã rẽ fuiſſe ĩ bonis teſtatoris
tp̄e mortis,& hæres dicit fuiſſe ex poſt
* & ita ſibi nõ deberi,qs hẽt ꝓbare? * Vi
de ſolenniter Roma.in l. ĩ illa.đ verb.
oblig. vbi dicit ſe ɔſuluiſſe Romæ, &
multa ponit circa ꝓbãdã prioritatem
13 vel poſterioritatẽ tp̄is.† Et ſi ĩtẽtaṫ ɔdi
ctio ex canone redintegrãda, & dicaṫ
iniuſtè rẽ amiſſã,re⁹ãt dicat iuſtè amiſ
ſã,qs hẽt ꝓbare?Vide Inn.ĩ c.ſæpe.ĩ gl.
magna.ver.vno pl⁹ vł.de reſtit.ſpo. &
ibi do. Abb. Et qñ vn⁹ poſſedit antiq-
tus,ali⁹ nõ,qs ꝓbabit?Vide Bar.ĩ l. Cel
ſus.ff.de vſuca.& ĩ l.ſi añ.ĩ fi.C.vñ vi.&
do.An.ĩ c.ſi diligẽti.de p̄ſcrip.Et ſi agi
tur remedio attẽtatorũ, qs hẽt ꝓbare.
Vide Inn.ĩ c.bonę.de appel.& ĩ c.dile-
cti.ĩ fi.de exce.& ĩ c.dudũ.el 2. de elec.
& ita eũ alleg.Rota ĩ antiqs,cõclõne
121.Et ſi qs opponit exceptionẽ falſi ꝓ
curatoris poſt litẽ ɔtel.& alius negat,

a Si dr̄, quẽ eſſe diuitẽ,vel pauperẽ,vel nõ eẽ, quis probabit. Adde, & dic, ꝙ qui fundat ſe in paupertate,vel diuitijs,tenetur illud probare, et ſic per illam gl. in d. l.ſi verò.§. fi.ff.q.ſat. cog.Et quilibet tenetur probare illud quod eſt fundamẽtum intẽtionis ſuæ, per regulã l. ei,qui.ff. de ꝓbat. Et dato,ꝙ quis in dubio præſumatur idoneus,c.fin. de p̄ſumpt.l.cũ quidã. ff. de leg. 2. iſtud eſt verũ, ſecundũ illam glo. in d.l.ſi verò.§.fin.quo ad mores. ſec⁹ quo ad facultates: Et illã gl.in d. l.ſi vero. §. fi. multũ cõmẽdat Ang.& Pau. de Caſtr. ibi & Bal.in l.4.C. quãdo ſiſ.vel prima et Bal.ĩ c fi.de p̄sũp. Adde ad iſta, ꝙ ſi quis dicit, beneficium tenue eſſe, vel reditus eſſe diminutos,debet hoc probare.Text.eſt in §.fin aũt fortuita. in Authen. de æqua.dotis. Vide Ang.in cõſ. 270.

qs hẽt ꝓbare?Vide do.An.ĩ c.cu m M.
s̄.de ɔſti.& Imo.ĩ c.cum ĩ iure.de offi.
dele.& gl.Bal.& Sal.in l.lꝫ.C.de ꝑc.&
Inn.& do.Ab.in c.qm̃.j̄. eo. Et ſi bona
p̄lati defuncti dñr q̄ſita de bonis eccłę,
& ali⁹ dicat de bonis p̄rimonij,qs ꝓba*
bit?Vide gl.in c. ſint manifeſtæ.12.q.j.
& in c.q cũq;,eã ca,q.5.Et qñ ẽ petita re
ductio ad arbitriũ boni uiri, qs hẽt ꝓ-
bare?Vide do.An.in c.Quintaualis.de
iureiu.& ibi Imo.Car.ɔſ.144.& Cal.in
ti.de arbit.ɔſ.2.Et qñ ſum⁹ in cã appel
latiõis,qs hẽt ꝓbare?Vide Bar.in l.2.C.
de app.& Imo.poſt do.An.in c.in p̄ſẽ-
tia.de renũ c.cũ ibi alleg.Et ẽt qñ ẽ ap-
pellatũ à cõmiſſis arbitrio iudicis,qs ꝓ
bat?Vide Inn.in c.innotuit.de eo, qui
fur.ordi.ſuſc. Et cui,incũbat on⁹ ꝓbã-
di ætatẽ,vide gl.1.in c.p̄byter.14.diſ.&
do.Ab.poſt alios in c.ĩ p̄ſentia.j̄.eo.Et
cũ opponiṫ defectus ad reſcriptũ,quis
hẽt ꝓbare,an imperrãs.an opponens?
Vide Cal.in iuſto ti.ɔſ.10.& Io.And.in
14 Spe.in rub.de clã.deſpõ.in fi.&† Imo.
poſt alios in c.ſup literis.de reſcr. cum
ɔc.Et qs hẽt ꝓbare defectũ ætatis? Vi-
de Cal.in iſto ti.ɔſ.5.Et ſi apud cõmodatariũ perijt res
qs dẽt ꝓbare,an ipſe de culpa leui,an cõmodãs de culpa
graui?Vide Io.An.in Spe.ti.de cõmod. §. nũc dicẽdũ.ĩ
addi.inci.qa plus hẽt.do.Ab.in c.2.de depo. & Imol.in
c.1.de cõmod.& latè Sal.ĩ l.q̄ fortuitis.C.đ pig. actio.Et
ſi tu dicis,me fuiſſe negligẽtẽ,& ego dico,me fuiſſet di-
ligẽtẽ,qs hẽt ꝓbare?Vide do.An.in c.plerũq;.circa fi.de
reſcrip.Et ſi tu dicis,in electione nõ fuiſſe ſeruatas debi
tas ſolennitates,& ego dico ɔtra,quis ꝓbabit ? Vide gl.
ĩ c.ſup his.circa fi.gl.magnæ.de accuſat.& late do. Ant.ĩ
c.cum dilecti.de elec.Et ſi dubitaṫ,an ĩ loco fuerit copia
peritorũ,q potuiſſent ɔſuli,qs hẽt ꝓbare?Vide Bar.ĩ l.in
bonorũ.ff.de bo.poſ.ti.gñali.Et ſi electo in p̄latũ oppo-
niṫ defectus nataliũ,qs hẽt ꝓbare?Vide Io.An.ĩ regula,
ĩfamib⁹.ĩ Mercur.Et ſup iſtis ẽ aduertẽdũ ad no.ꝑ oẽs ĩ
l.ſciẽdũ.ff.đ verb.obli.vbi đ pluribus ſolẽnitatib.q̄riṫ,an
p̄ſumanṫ ĩterueniſſe ĩ actu ĩ dubio, qa tales p̄ſũptiones
trãsferũt onus ꝓbãdi ı aduerſariũ,iuxta gl.in l.ſiue poſſi
detis.C.de ꝓb.Et adde,ꝙ quoties aliqd cõiter ɔſueuit eſ
ſe certo modo,illa cõis ɔtingentia trãsfert onus ꝓban-
di in aduerſariũ,ſecundũ gl.in l.neque natales. C. de ꝓ-
ba.Et iſta tene mẽti,quia licet eorũ inuẽtio magis labo
rioſa videaṫ,quàm ſubtilis,nõ tñ ſunt parui momenti.

inc. Bonifacius.in vlt.col.Cal.in tit. de proba.in cõſ.x. do.Car. ĩ d.c.fi.de præſump.in 2.col.

* Probare. *Adde quòd ſi hæres dicat, quòd non ſunt alia bona quã deſcripta in inuentario, an ipſi hæredi vel alleganti quòd ſint alia, incũbat onus probandi.vi. Caſtr. conſi. 209. & dicas,quod ſtatur dicto hæredis & aſſerenti contrarium incumbit probatio. nam inuentario confecto nõ præſumitur hæres bona hæreditaria ſubtraxiſſe l. merito. pro ſocio.*

SVMMARIVM.

1 Diſpoſitio aliqua ſi dicat quòd ſtetur iuramento alicuius,nõ creditur illi ſi ex aduerſo contrarium probatur.
2 Lex vel ſtatutum ſi dicit.debere ſtari dicto alicuius ſine iuramẽto,intelligi debet,niſi contrarium probetur,etiamſi talis officialis iurauit fideliter exercere officium ſuum.
3 Statutum etiamſi diceret,quòd de certa re deberet ſtari iuramẽto alicuius,tamen poſſet probari contrarium. Vide duas poſteriores limitationes ad iſtam concluſionem,nu.4.& 5.
6 Partes ſi ĩ eligẽdo peritos diſcordãt,iudex dẽt eligere.Periti ĩ arte an poſſint compelli ſuſcipere officium referẽdi,quid ſentiant.Poſt num.6.ver.& ſcias.
7 Peritus vnus an ſufficiat,vel an ſint plures neceſſarij.
8 Peritus in arte quis dicatur.
9 Periti in arte iurare debent ſolùm de credulitate.
10 Sententia an poſſit retractari lata ad relationẽ petitorũ. Sẽtentia lata ꝑ ꝓbationes priuilegiatas,an poſſit retractari Poſt nu.10.
11 Sententia ſi fuerit lata propter probationem vnius teſtis cũ delatione iuramenti in ſupplementum,poterit etiam retractari.
12 Periti ſi diſcordant,creditur peritiori.

CAPITVLVM IIII.

PRopoſuiſti. ¶ Nõ crediṫ marito aſſerẽti ẽt cũ iuramẽto,ſe vxorẽ cognouiſſe,ſi vxor per teſtimoniũ matronarũ, q̄ corpus ĩſperint,probat ɔtrariũ.H.D.Cõis diuiſio,ſecũda ibi,vł

¶ Not.

¶ No.primò ex tex.iũcta gl.3.cũ iuribus ſuis,maximè c.
1 ɔtinebaṫ.de deſpon.impub.ꝙ † vbi ex aliqua diſpoſitio
ne ſtaṫ iuramẽto alicuius,illi non crediṫ,ſi ex aduerſo ꝓ
baṫ cõtrariũ.Quod ſing.no.ſ̄m do.Ab.cui adde glo.idẽ
tenẽtẽ in c.2.in verbo,affectata.de tẽp.ordi.in 6. & Inn.
in c.qa ꝑp.verſus fi.de elec.& in c.ſuper eo.s̄.qđ met.cã.
& ibi do.Ant.& do.Ab.& tex.in l.videamus.§.pẽ. & in
l.fi.ff.de in lit.iur.& Roma.plenè in l.admonẽdi.ff.de iu
reiu.& do.Ant.in c.qa ꝑp.& Arch.in c.in primis.ĩ ante
pen.col.2.q.j.& Dom.poſt alios valde ſolẽniter in c.ſta
tutũ.§.cùm vero.de reſcrip.in 6.& Bart.ĩ l.Theopõpus.
verſ.q̄ro,cùm teſtator.ff.de do.prçleg.& tex.in c.ſi qs ac
ceperit.33.q.j.iũcto c.ꝙ interrogaſti.& ibi vide gl. 27.q.
2.& Io.An.referentẽ ſe cõſuluiſſe in Spe. ti. de offi.iud.
§.fi.in addi.inci.huius remiſſio.& tex.cũ gl.in c.j.ĩ 2.re-
ſpõ.j̄.de frigi.Et ex hoc limitanṫ multa iura requirẽtia
iuramẽtũ in probatione,prout alias dixi in c.quałr.el 2.
in prin.j̄.de accuſ.limitãdo gl.ibi,q̄ dixit ſtari iuramẽto
p̄lati ſuper redditione rõnis adminiſtrationis.¶ Et ex i-
ſtis infert ſingul.do.Ab.in d.c.ɔtinebaṫ.& hic,ꝙ ſi ſtatu
tũ dicit,credẽdũ eſſe iuramẽto officialis in aliqua re,dẽt
intelligi,niſi ex aduerſo probeṫ cõtrariũ:qa iuramentũ
vnius nõ eſt integra probatio.Iõ nõ dẽt p̄ualere proba
tioni vnius integrè:argu.l.admonẽdi.ff.de iureiu.¶Sed
aduerte:quia in iſto paſſu eſſet altiùs exordiendũ:maxi
mè,qa Io.de Imo.in l.q bona.§.q dãni.ff.de dam.infec.
vario mõ diſtinguit, & eũ refert & ſequiṫ do. meus hic
nullo addito.Mod.verò ponũt ad literã dicta l...i.de I-
mol.eo nõ nominato:poſtea dñt, neminẽ añ ipſos me-
lius loquutũ,& ꝙ dom.Ab.incõſultè hic ſcripſit.Sed in
reaſſumptis dictis omniũ nõ diſputãdo no.duas ɔcluſio
2 nes.¶Prima ɔcluſio.Vbi† lex,vel ſtatutũ dicit debere ſta
ri dicto alicuius ſine iuramẽto, intelligi dẽt, niſi ɔtrariũ
probeṫ,ẽtſi ſit talis officialis,q iurauit,fideliter exercere
officiũ ſuũ.Ita no.Iac.Bu.Bal.& Sal.in l.1.ꝑ iſtũ tex.C.de
re iudi.exẽplificãtes in officiali dicẽte, aliquẽ luſiſſe, qa
tũc demũ ſibi crederet,qñ ɔtrariũ nõ prob.iṫ.Idẽ no.Io.
And.in Spe.ti.de cita.§.ſequiṫ.ver.ſed nũquid credeṫ.di
cẽs,ꝙ lꝫ ſteṫ relationi nũcij,ꝑ c.cùm parati. de app.not.
Bart.ĩ l.j.§.cura.ff.de offi.p̄f.vr.tñ p̄t ꝓbari ɔtrariũ.Et ẽ gl.
in §.itẽ teſtes.in verb.credaṫ.4.q.3.Idẽ ꝑ plura tenet Bal.
in l.pe.C.de peri.tu.& Ange.in l.diuus.ff. de teſt. mil.&
Paul.de Caſt.in l.2.§.ſi abſens.ff.ſi ex noxa.cã aga. ꝑp gl.
ibi,ĩ verbo,iudicio.& Pet.de Anc.ĩ repe.c.pẽ. verſus fi.
ver.vlteri⁹ q̄ro,ſtatuto caueṫ.s̄.de ɔſti.¶ Sed iſta ɔcluſio
limitaṫ dupłr,Primò,niſi ſtatutũ vltra ꝓcederet ꝓhibẽ-
do poſſe ꝓbari ɔtrariũ,arg.l.diẽ proferre.§.ſtari.ff.de ar
bi.qa in ꝓbatione põt dare ſtatutũ expreſſam limitatio
nẽ,vt habuimus s̄.c.ꝓxi.ſcđò,niſi fortè vellet qs ɔtra ꝓ-
bare ꝑ modos,ꝑ quos admitteret ɔtra p̄ſumptionẽ iu-
ris & đ iure, de qb.in c.is,q fidẽ.de ſpõſ.ꝑ Doc.¶Scđò li
mita,niſi ſtatutũ vellet,ꝙ talis aſſertio officialis haberet
ꝑ pleniſſima ꝓbatione,qa nõ admitteret tũc probatio ĩ
ɔtrariũ,vt ꝓbat gl.in verbo,ſeciſſe.ad fi.in cle.1. de ꝓba.
Et idẽ ſi ſtatutũ diceret, habeaṫ ꝓ omnimoda ꝓbatiõe,
vt colligiṫ ex no.ꝑ gl.in cle.1.in verb.omnimodã.đ for.
cõpe.Et ita ꝑ iſtas gl.dixit in ꝓpoſito Roma.in l. ſi duo.
ff.de acq.hære.& no.Bal.in extractis gl.ſuꝑ Cle. in cle.1.
de for.cõpe.Et idẽ dicit Roma.vt s̄.ſi ſtatutũ diceret,dã
dã eſſe plenariã fidẽ iuramẽto,ꝑ id,ꝙ no.gl.ĩ d. cle.1.de
ꝓba.Et ibi no.Imo.& facit tex.ĩ l.antiquæ.ibi, oĩno cre
3 dẽdũ.C.ad Velleia.¶Secũda ɔcluſio.Etiãſi† ſtatutũ dice
ret,ꝙ de certa re deberet ſtari iuramẽto alicui⁹, tñ poſ-
ſet ꝓbari ɔtrariũ ꝑ legitimas ꝓbationes,ſ̄m Ang. in l.q
reſtituere.ꝑp gl.ibi,ff.de rei vẽd.& in l.q vas.ꝑ illũ tex.ff.
de fur.& ĩ Authẽ.de exhib. re.ĩ prin.& Bal.ĩ c.1.ĩ pe.col.
ſi de inueſti.inter do.& vaſal.lis ori.& Bal.& expreſſiùs
Sal.in l.1.C.de reb.cred.& Bal.pulchrè in l.ɔtra negãtẽ.ĩ
fi.C.ad leg.Aquil.& Bal.ĩ l.1.C.de re iud.& Imo. & Ro-
ma.in d.§.q dãni.& Paul.de Caſ.ĩ l.fi.ff.đ p̄to. ſtip.& do.
Ab.in d.c.ɔtinebaṫ.& Alb.in 2.parte ſtatutorũ,q.15.&
Pe.de Anc.in regula,ſemel malus.de reg.iu.li.6. In qb.
locis inuenies pulchra exempla. Eſt verum, quòd con
trarium tenet Iac.de Arc.in l.j.C.ſi aduer.liber.& Ioan.
Mõ.& Ioã.de Fã.in d.c.2.de tẽpo.ord.
* in 6.& do.de Ro.ɔſ.* qa ſ̄m Dom. ĩ d.
§.cùm verò.Sed nõ ẽ recedẽdũ à cõi.
Et iſtorũ rõnibus rñdeṫ ĩ locis p̄dictis.
& ꝓbaṫ principłr iſta ɔcluſio,quia ſi iu
ramẽtũ habẽs ɔcurſũ ſemiplenæ ꝓba
tiõis põt elidi ꝑ ꝓbationẽ in ɔtrarium
plenã,l.admonendi.ff.de iureiur. ergo
fortius ſimplex iuramẽtũ.Fateor,ꝙ ſe
cus eẽt,ſi iuramentũ deferreṫ à parte
parti,l.nõ erit.§.dato.& in l.nã poſtea.
§.ſi minor.ff.de iureiu.ſ̄m Io.An.ĩ d.c.
3.de tẽp.ord.ĩ 6.Scias,ꝙ ſufficiet in ca-
ſu nr̄o legitima ꝓbatio ẽt ałr,q̄ in caſu
d.l.admonẽdi.qa nõ ſum⁹ in caſu ſimi
li,nã ibi ɔcurrebat ſemiplena ꝓbatio.
Itẽ ꝑ hac ɔcluſiõe facit:qa lꝫ đ iure di-
uino dicaṫ,dicto duorũ vel triũ eſſe ſtã
dũ,tñ p̄t ꝓbari ꝑ alios ɔtrariũ. c.in nr̄a.
& c.ex parte.j̄.ti.ꝓx.¶Sed aduerte, qa
iſta ɔcluſio limitaṫ primò his modis,
quib.limitaui ɔcluſionẽ p̄cedẽtẽ.¶ Se
4 cũdò limita,niſi† p̄ceſſiſſet dolus, vel
ɔtumacia illius,ɔtra quẽ iuraṫ,puta in
caſu c. fi. s̄.qđ met.cau.& l.ſi qñ.C.vñ
vi.quia iſtud iuramẽtũ deferṫ actori,tũ
ꝑp difficultatẽ ꝓbandi ablationẽ rerũ
ſingulariũ,tũ in odiũ illius, de cui⁹ vio
lẽtia vel ɔtumacia ɔſtat.Ita no. Imol.
& Ro.in d.§.qui dãni.& Inno.ĩ c.cum
dilectus.s̄.de or.cog.Et ſẽtit Bart.in d.
l.admonedi.dicens, ꝙ ſnĩa lata p̄textu
iuramẽti p̄ſtiti ĩ caſu d. c.fi. & d.l.ſi qñ.
nõ retractaṫ ex inſtrumẽtis nouiter re
pertis.Et no.do.Ant.in c.fi.in fi.j̄.de iu
reiu. Sed nihilominus etiam in caſu
iſto ſtat firma ɔcluſio, qm̃ ſi ꝓbabiṫ iu
rãtẽ dictari cũ falſo iuramẽto, ñ ẽ dicẽ-
dũ de mẽte illius legis fuiſſe tale lucrũ
ſibi ɔcedere, nec licitũ eẽ aduerſus de
linquẽtẽ ſe vindicare ꝑ viã delicti, ſeu
periurij,l.ſi quis ad ſe fundũ.cũ ſi.C.ad
leg.Iul.de vi.Eſt em̃ maior dolus falſũ
iurãtis,q parte & Deũ offendit,l.2.C.de reb. cre.c.debi-
tores.j̄.de iureiu.q̄ cõtumacia, vel violẽtia alterius prin
cipłr partẽ lædẽtis.Et ita expreſsè tenẽt Inno.do.Anto.
Imol.& do.Ab.in d.c.fi.& do.Ant.in d.c. cùm dilectus
& Roma.dicẽs ſe valde mirari de Bar.ĩ d. l. admonẽdi.
5 quẽ vide.¶Tertiò limita,niſi † iuramẽtũ p̄ſtareṫ p̄ſente
& tacẽte illo,cõtra quẽ iuraṫ,ſ̄m Cal.ſing.in d.c.ſtatutũ.
§.cũ verò.& ſequiṫ ibi Dom.qđ reputo nota.dignũ,quia
extẽdit d.l.nõ erit.§.dato. vt habeat locũ nedũ in iura-
mẽto expreſsè delato parti,ſed ẽt tacitè.nec mirũ, qa ta
citurnitas ẽt in p̄iudicialib.hẽt vim ɔſenſus, qñ fit in iu-
dicio,in l.cùm oſtẽdimus.§.fi.ff.de fideiuſ. tut. facit c.2.
de accuſ.in 6.¶Vltimò ꝑ iſtũ tex.cũ glo. tractãt hic oẽs
Scribẽtes,qñ & quałr ſteṫ peritis in arte, qa,vt hic appa-
ret,ſtaṫ dicto matronarũ:& facit c.frater.j̄.đ frig.& ma
lefi.& c.qa indicãte.j̄.de p̄ſcrip.in c.oĩs ætas.12.q.1. & in
l.nemini.de aduo.diuer.iudic.cũ aliis, de quibus hic per
Doct.Et qm̃ mã eſt vtilis,& quotidiana, reſtringe cõpẽ-
dioſè dicta oĩum,q ſcripſerũt multis de nouo inſertis ꝑ
cõcluſiões reaſſumptis his q̄ dixi alias breui⁹ in c. ſigni-
6 ficaſti.el 2.j̄.de homi.¶Prima ɔcluſio.Si † partes diſcor
dãt in eligẽdo peritos,iudex eliget,ſ̄m Ioã. Andr.ĩ Spe.
tit.de homi.§.1.verſi.ſed pone.& Bar.in l.2.§.ex hoc re
ſcripto.ff.de uen.inſpi.& eſt caſus in l.3.in vlt.rñſo.C.ſi.
regun.Faciũt no.ꝑ Bar.in l.in vẽditione.§.fi.ff.de bo.au
tho.iudi.poſ.ꝑ illũ tex.dũ ponit.ꝙ ſi canonici diſcordãt
in aliquo eligẽdo,ſuperior eliget,& in alijs exẽplis,de q-
qus ibi,ſimile dicit Spe.de eligẽdo cõſultorẽ,in ti.de re-
q.cõſ.poſt prin.& Bal.in l.hac l.C.de ſẽ.ex bre. reci. &
alias dixi ĩ c.3.de iure.patro.ſec⁹aũt,ſi partes ɔcordãt,ꝑ
l.hac edictali.§.his illud ibi, quos vtraq;pars elegerit.C.
de

* Conſi. *Adde quòd iſte ſenſus eſt intricatus,ideo dicas.& do. de Ro. concl.441. quos ſequitur Dom.in d. §.cũ vero.et adde quod ibi Dom.ĩ 3. col.ĩ fi. dicit. Rot. teneri, quòd ſi impetrãs iurat corã Auditore dato in curia, quòd nõ põt obtinere iuſtitiã ĩ partibus, ꝙ pars aduerſa nõ admitteretur poſtea ad probãdum contrarium.vi.ibi. quia multa pulchra ponit.et allegat Rot. alibi.concl.92 ſed reſtituendo Dom. ibi,& Feli.hic.dicas, quòd neuter bene allegat, nam iſtæ deciſ.ſunt.altera.42.alias. 3.de reſcr.in nou.in ca. ſi impetretur,altera vero.79.alias. 61.eo.ti. in antiq. ĩ c.Nota quòd vbi quis.& vtrobique tenent. quòd iurãti ſe iuſtitiæ cõplementũ in partibus conſequi poſſe non ſperare,creditur, nec auditur volẽs ꝓbare cõtrariũ.et hac nota,qa vtilia*

Universidad de Deusto Biblioteca

de secū. nup. Et si cautus: quia nō sufficit, ꝙ pars ɔducat medicū ꝑ viā testimonij, sed opus est, vt iudex imponat relationē, & ipsemet medicū, vel aliū peritū examinet, & examinatus reddat cām dicti sui. Et de hac inquisitione iudicis fiat mētio in actis, ſm Bal. & Ang. in d. §. semel. C. de re mi. lib. 12. & Angel. in d. §. his illud. & Ana. ī d. c. significasti. & Bal. hic ꝑ tex. quē dicit vix reperiri alibi, in l. 1. §. 1. ibi, latè sumptæ. ff. de vē. inspi. Et per hoc, ꝙ partes possint eligere, nō est suspicio fraudis: quia iudex approbabit ꝑ d. l. 1. cū gl. Qđ intellige sanè in facto de pēdēte à plena facultate partiū: aliàs iudex ex offō illos deputat, ſm do. Ab. & do. Benedic. hic ꝑ tex. optimū in c. cām, ȷ̃. eo. ibi, đputare curetis. ¶ Et scias vnū valde pulchrū. ꝙ tales periti cōpelli nō pnt ad sumēdū istud officiū referēdi, quid sentiat, ſm do. Ab. sing. in c. cùm dilectus, el 1. ȷ̃. de pur. Cano. ꝑ id, quod dr̃ ibi in c. ꝓcedēti. de cōpurgatoribus, qui ꝑꝑ metū periurij nō cōpellunt, qđ nō legi alibi: & facit, qđ no. Bal. in l. rē nō nouā C. de iudic. dicēs, quē nō teneri ad exprimēdū motū ɔscientiæ suæ, sed istud ꝓcederet fortè, vbi alij periti possent adhiberi: sed si ex hoc deberet veritas occultari. nō crederē ꝓcedere, ꝑ id, qđ no. Host. & do. Ant. ī c. 1. ȷ̃. de testi. cog. dū dnt, quòd personæ priuilegiatæ, vt nō teneant testificari, pnt ī defectū aliorū cogi. Et adduco optimè, qđ scribit gl. in l. 2. C. de ꝓxi. sa. scri. li. 10. volēs doc. posse cōpelli ad cōsulēdū ī cā. Et no. Bal. & Sali. in l. sancimus, C. de aduo. diuer. iudi. & do. Ant. & Imo. in c. si ꝑ debili. s̃. de offi. dele. Et ad illud de cōpurgatoribus, dicit secus in eis quia officiū eorū est ad rñdēdū super valde dubijs: imò occultis, in quibus rōnabilr timēt credulitatē suā posse errare. Sed dic, p̃supposita debita peritia, excusat deponēs, iuxta quātitatē ingenij sui informati ex rebus apparētib⁹ iūcto discursu mētis.
7 ¶ Secūda ɔclo. Medici, † vel alij periti dnt esse plures, saltē duo: per tex. d. c. significasti. iūcta regula, pluralis. de reg. iur. ī 6. Facit tex. ī l. lex, q̃ tutores. ibi, multorū testificatione. C. de admi. tut. Idem Bar. & Bal. ī ꝓœmio fforū. ī fi. ꝑ d. l. semel. & Sali. in l. cōparationes. C. de fid. instr. & Ange. in Authē. de nō alie. §. ꝙ aūt. ¶ Fallit primo ista ɔclo in perito, qui ad hoc eēt salariatus à populo, ſm Bar. in l. 1. ꝑ illū tex. C. de pōd. & au. colla. li. 11. ¶ Fallit scđo, nisi partes ɔtētarent de vno. l. 1. §. fi. ff. de verb. obli. & ibi latè no. Ro. Idē Ang. in d. §. quod aūt. per l. Theopōpus. ff. de dot. p̃leg. & no. Bar: in d. proœmio fforū, & do. meus hic, dicēs esse casū in l. si irruptione. ff. fi. regu. & ī c. quia indicāte. ȷ̃. de p̃scri. & facit, qđ no. Bar. in l. fi. ff. de p̃t. stip. & Inn. ī c. 2. ȷ̃. de fid. instr. ¶ Fallit tertiò, nisi in loco reperiret solum vnus peritus, ſm Bart. in d. l. semel. per tex. in d. §. qđ aūt. cui credatur, si vnū solum ciuitas haberet. Idē expresse Bar. in l. 1. in fi. ff. de verb. oblig. & in l. si in rixa. ī fin. ff. de sica. & in tract. super ti. de teste. in verbo, lata culpa. Facit, qđ not. Bald. in l. 1. C. vnde vir & vxor. vbi dicit, quòd statutū requirēs ɔsensū propinquorū, verificabit in vno, si plures nō extāt. Facit, quod no. Bal. Insti. de verb. obl. in fi. prī. post Bar. in l. j. ff. eo dū dnt, quòd iudex examinās Vltramontanū adhibebit vnū interpretē, si plures nō pōt inuenire. Vñ pulchrè dixit Bal. ī l. idēq;. in prī. ff. ꝓ soc. ꝙ licèt maritus teneat soluere medicū ꝓ vxore infirma, l. si ab hostibus. §. si vir. ff. sol. mat. tñ si in loco nō est medic⁹ nō tenet accersere extraneū. Sed hāc fallentiā limita, nisi occurreret casus valde arduus: * putà si ageret de morte hoīs: quia oportebit mittere ad alia loca, vt cōpleat numerus peritorū, ſm dom. Ab. & do. Bened. hic latè per c. suggero. 3. q. 8. & c. 1. 65. dist. Facit vltra ipsū, quod no. Bart. ī l. j. de cano. larg. ti. li. 10. vbi dicit, ꝙ si officialis vnius ꝓuinciæ deficit, dēt ali⁹ adiri. Dicas tñ, ꝙ si oporteret aliū ɔducere ex loco valde remoto, ñ ꝓcederet ista opi. per tex. valde sing. in c. vnico. in fin. ne sede vac. in 6. & not. do. meus hic, maxime, qñ ille p̃sens eēt valde peritus, ſm eū per l. septimo mēse. ibi, doctissimi Hippocratis. ff. de statu ho. & no. Ange. in l. hac edictali. §. his illud p̃al. & in

* Arduus. *Adde Alex. in l. 1. §. fi. de verb. oblig. & in consi. 148. inci. Excellētissime domine. nu. 2. in 2. par.*

Authen. vt p̃po. nomen imper. §. 1. Et volēdo tenere, ꝙ nullo casu expediat mittere ꝓ alio perito, si ī loco ē vn⁹ bñ peritus, posset dici, ꝙ iura allegata ꝑ do. Ab. loquunt in casu suo. Vñ ex quo iudex ad hoc lege nō arctat, rōnabile nō videt, vt partes grauet superfluis expensis. Et dū dicit do. Ab. istā opin. suā esse, mētit. ſm Mod. hic in extractis nouis: quia fuit dictū dom. Car. hic, ɔtra quē ēt alleg. Ang. in l. fi. C. de admi. tut. Sed meliùs ɔsidera: quia rñsiones do. Ab. ad tex. in §. ꝙ aūt. & in c. quia indicāte. nō sustinerent: quia negari nō posset, ꝙ in illis casibus ñ posset agi de maximo p̃iudicio. Iō indistinctè diceret, & nō male, sufficere in quocūq; casu vnū bñ peritū, si plures nō sūt ī loco: * ¶ Et
8 † scias, ꝙ ille dr̃ peritus, qui in arte sua bñ se gessit, ſm Bar. ī l. 1. C. đ athle. li. 11. An aūt credat dicēti se peritū? Dic, ꝙ sic: dū modò habeat vnū cōtestē, ſm Bal. in simili, quē vide in c. 1. §. si instrumētū. ī ti: de notis feu. Et adde, ꝙ tales qualitates ī dubio nō p̃sument ī hoīe, ſm gl. in verb. sciētiæ. ī c. si forte. đ elec. in 6. plene Bal. ī c. fi. ȷ̃. de p̃sumpt. ¶ Tertia ɔclo. Deponentes † de peritia artis
9 suæ dēnt iurare solùm de credulitate, ſm Io. An. do. Ab. & Alios Doc. in c. fraternitatis. post gloss. 2. ibi, ȷ̃. de fri. & Bar. in d. ꝓœ. fforū. & Ang. qui ēt ponit de doctore p̃sentāte, in l. si uacātia. C. đ bō. uacā. li. 10. & do. An. Ab. Imo. & Bal. hic, & Bar. Sali. in d. l. cōparationes. Bald. & Nic. de Neap. in d. l. 1. §. 1. đ ven. inspi. ɔtra gl. ibi ꝑ Bal. ī l. directas. C. de test. manu. & in l. nemini. in fi. C. de aduo. diuer. iud. & in l. iudices. C. đ sen. & Ang. in d. authen. vt p̃ponat. in fi. qa deponēs de peritia attestat de credulitate, ſm Abb. in l. sola. C. de testi. Bar. in trac. de teste. ¶ Et no. ꝙ ista cōclusio fallit primò, nisi deponerent super re perceptibili, nō solū iudicio ītellectus, sed ēt aliquo sensu corporeo, ſm Bar. ī d. l. Theopōpus. & Bal. ī repe. l. 2. in 23. char. ff. de iureiu. & Ro. quē vide in d. l. j. §. fi. ff. de ver. obl. & Bal. q exēplificat in agrimēsore, ī d. ꝓœ. fforū, vers. circa sextū. & in d. §. his illud. vbi dicit, ꝙ si res est perceptibilis occulata fide, tenent iurare, ñ ꝙ ita credāt, sed ꝙ ita sit. Et istud limita nō ꝓcedere in assumpto ad ɔsulēdū, ſm Bald. in d. ꝓœ. ¶ Fallit scđò ista ɔclusio, nisi peritus assumeret à partibus de cōi ɔsēsu: qa ñ expedit, vt iuret. Ita expressè no. Bar. ī terminis ī d. l. Theopōpus. quasi ī medio ibi, ɔtra p̃dicta, &c. Rñdet ad d. §. is istud vel, ꝙ ibi erat assumptus de mādato iudicis ab ipsis partibus, vł, ꝙ expressè actū erat, ut iuraret. Hoc dictū sequit do. Ant. in c. ueniēs. el j. ī tit. ꝓx. Et iō sing. dixit Bar. in l. Lucius. ī fi. ff. de fide. ꝙ ubi fides alicuius ē approbata ab utraq; parte, nō reqrit, ꝙ dictū suū sit iuratū, de quo ēt ꝑ do. An. ī c. finē litibus. in pe col. s̃. de dol. & ɔtum. ¶ Tertiò fallit ista ɔclo, nisi cōmitteretur simplex declaratio alicui⁹ facti alicui ut bono uiro, & ñ reqreret peritia alicuius artis, ſm Bar. ī d. l. Theopōp⁹. Ex quo infert do meus hic, ꝙ eo. mō, si modica peritia reqreret, qa res eēt de facili ꝑceptibuis ꝑ artē: nā sine iuramēto credit ēt ñ perito. Et alleg. Bar. ī l. de ætate. ī pē. col. ff. đ mino. ubi dicit, ꝙ ꝓbatio alicuius qualitatis ꝑ aspectū p̃t

etiam

* In loco. *Adde quòd statur dicto vnius periti, quando plures in ea ciuitate non reperiūtur, nec est op⁹ mittere ad vicinas ciuitates ꝓ habēdis pluribus, ēt in cā quātumuis ardua & graui. et est cōmunis * opinio. secūdū Ale. et Ias. in d. l. 1. §. fin. de verb. oblig. Sed ꝓ contraria opinione Abb. hic. vltra dom. Aucto. adde Aret. consil. 142. ex facto proponitur. col. antepen. vbi cōcludit, quòd iudex debet laborare, in probatione quæ fit per peritiam artis, habere maiorem certitudinem quæ haberi possit, et istud maxime in causis arduis, & graui præiudicij, in quibus maior cautela & diligētia requiritur, arg. tex. ī l. 1. §. sed et si quis. de carb. ædic. et adde quæ de ardua cā not. per doct. in l. admonēdi. de iure iur. per Aucto. & Barb. in c. testimoniū. ī 5. no. hoc tit. Anc. cons. 28. Rationes īductæ. circ. fi. Bal. in l. parētes C. de testi. & in c. ad nostrā. hoc titu. Soc. consi. 17. supra dicta causæ. col. 2. ī fi. vol. i. facit tex. ī l. propter litē. §. 1 de excusat. tut. et cap. 1. & ibi Doct. de rest. spol. concludet tamē cū Aucto. & cōmuni, quòd bonum esset plures adhibere. si id commode fieri posset, aliàs iudex ad hoc non arctatur.*

ēt fieri ab imperito in arte, qñ est qualitas, q̃ cōiter solet innotescere oībus per aspectū. Et fortè hoc casu intelligit iste tex. ad quē nemo rñdet: qa, vt hic dicit Io. An. verbū, Testimoniū. ꝓpriè denotat dictū nō iuratū, ꝑ c. tua. de coha. cle. & c. Sed qm̃ posset negari, ꝙ ista mā sit đ facili cognoscibilis, ꝑ c. nec aliqua. de quo in gl. iō dici p̃t, vbi nō iurat de veritate, sed de credulitate, possit ēt dici testimoniū, qa ē impropriū in teste rñdere ꝑ verbū, Credo, vt dicet in c. quoties. ȷ̃. ti. ꝓxi. nō defert iuramētū formale, qđ p̃stat testibus, nec dicunt ꝓpriè testes. Vñ dicit sing. ꝙ statutū puniēs falsū testē, nō punit medicū, vł obstetricē, lʒ aliàs arbitrariè deberēt puniri. Et ſm hæc vltima verba intelligo eūdē Bal. ī l. data opera. C. q accu. vbi dicit, testē deponētē đ peritia artis nō excusari à falso: nec mirū, qa deponēs de credulitate pōt mētiri, & periuriū incurrere, qđ ex cōiecturis liquere pōt ſm Bal. in l. de tutela. C. de in integ. restit. ¶ Subdit notāter Bal. hic, ꝙ post didicita iuramēta partis, tales ꝓduci pnt: qa nō sunt ꝓprie testes, ꝑ istū tex. Quod bñ no. ad alia. Nā ī casu istius tex. nō est mirū rōne mrīmonij, ꝑ c. series. ȷ̃. ti. ꝓxi. Et istis adde Bar. ī trac. de test. ver. testis dicit aliqua vbi dicit, istos peritos assumi magis vt iudices, q̃ vt testes. Pro quo facit c. qa, indicāte ibi agrimensoris diffinitionē. ȷ̃. de p̃scrip. & l. certi iuris. ibi, iudicare. C. de iudic. Quarto fallit ista ɔclo, nisi iudex motu proprio vellet ad dictū periti se informare: qa nō oportet, vt deferat iuramētū. Ita probat, qđ no. gl. sing. ſm Bal. ibi in c. si duo. in ti. de pace tenen. q̃ dicit, ꝙ pōt sumi informatio teste nō iurato. Et idē sentit Bal. loquēs de ɔsiliario assumpto à iudice in d. ꝓœmio fforū. ¶ Fallit quinto in perito electo à populo ad certū officiū peritiæ suæ: qa si iurauit à principio officij, ñ cogit in sing. relationibus iurare, ſm Nic. de Neap. ī d. l. j. §. j. de ven. inspi. & Bal. ī d. §. is illud.
10 ¶ Quarta ɔclo. Si † apparet, ꝙ relatio peritorū nō fuerit bona, vel ꝑꝑ eorū imperitiā, vel aliter, dēt iudex reuocare snīam ꝑꝑ ɔsiliū magis peritorū, ſm Io. An. singularissime ȷ̃. ti. de homi. §. j. versi. sed pone. A. in addit. Spe. per l. j. C. si ex falsis instrumētis. quasi cōstito de falsitate primę ꝓbatiōis debeat snīa retractari, iuxta l. imperatoris. ff. de re iud. & l. admonēdi. ff. de iureiu. & c. cām. el 1. s̃. đ offi. dele. & c. 2. ȷ̃. de pur. vulg. vbi sunt optimi tex. & cū illa snīa ɔcor. Bal. in l. si ab hostibus. §. fin. ff. sol. ma. & Roma. putās illud mirabile in d. l. admonēdi. do. Anto. & Imo. hic, & do. Flo. in l. si dñs seruū. cū l. seq. ad fi. ff. ad l. Aqui. & Ang. in l. qđ si nolit. §. si mācipiū. ff. de ædil. edi. & Bal. dicēs, se vidisse in facto, in addi. Spe. in ti. de ɔfes. & ꝑ Bal. & Sali in l. testiū. C. de testi. & Ana. in d. c. significasti. Mouent ēt ꝑ l. si q adulterij C. de adul. vbi est tex. aureus, ꝙ snīa absolutoria reuocat, si fuerit lata ex p̃sūptione, q̃ ex noua p̃sumptione ɔtraria fortiori ex toto
* tollit: qđ valde no. ibi Bal. & Sali. Et ita est cōis * opi. ſm quā est notabilis theorica Inn. in c. tua. ȷ̃. de coha. cle & mul. in fi. j. col. vbi dixit, ꝙ snīa lata ꝑ ꝓbationes priuilegiatas à iure, id est, nō ordinarias, nūquā trāsit in rē iudicatā: & sequit Roma. in l. admonedi. & Ang. in l. j. in fin. C. sen. rescin. nō pos. inferēs, ꝙ snīa lata ex probatione priuilegiata, à qua nō pōt appellari ex forma legis vł statuti, semper pōt retractari ꝑ viā querelę ostēdēdo de iniquitate. Ad idē, qđ no. do. Ant. in c. Quintauallis. infra. de iureiu. vbi dicit, snīam arbitratoris nō trāsire in rē iudicatā. Ad idē, qđ no. do. Ant. ī c. fi. in vlt. col. ȷ̃. de iureiu.
11 & in c. cū venerabilis. in fi. de excep. vbi dicit, ꝙ † si ꝑꝑ ꝓbationē vnius testis cū delatione iuramēti in supplemētū fuerit lata snīa, poterit ēt ꝑ testes retractari. Et ex illis intulit do. Ant. hic multū solēniter, ꝙ snīa lata ad ɔsiliū sapiētis pōt reuocari ꝑꝑ ɔsiliū sapiētioris. Et idē no. Bal. in c. si ꝑ debilitate. in 2. cōmēto, s̃. de offi. dele. Est verū, ꝙ dom. Abb. dom. Bñdic. & do. meus hic recedūt à cōi opi ex toto ꝑ multa: & rñdēt motiuis istorū, ꝙ snīa dēt retractari, qñ noua ꝓbatio est vera ɔfundēs p̃sumptiuā. Sed ꝙ p̃sumptiua tollat aliā p̃sumptiuā, nō ꝓbat iure, secūdū eos, nisi sit p̃sumptio iuris & de iure, ꝓut in casu l. si q adulterij. C. de adult. Nec obst. c. fraterni. de frigi. qa spāle est ī cā mrīmoniali, ꝑ c. lator. de re iud. Et, dnt hic

Mod. in extractis nouis hāc opi. do. Ab. nunq̃ fuisse dānatā. Sed hoc nō obst. tenēt cōem opi. ꝑ tex. quē dicūt oībus ignotū, ī l. diui frs. ff. de iure pat. vbi dictū iurecōsultoris, q scđo loco subtilius dixerit p̃ualet primo: sed ita bñ posset allegari tex. ī c. capellan⁹. s̃. đ fer. vbi posterior snīa subtiliori nitit rōne: & l. 2. §. neq;. C. đ ver. iur. enuc. cū si. Postea rñdēt sigillatim oībus rōnib. do. Abb. & nō dnt, ꝙ Io. de Ana. an̄ ipsos posuit ad literā istas rñsiōes ī d. c. significasti. Et qa extensè ipsū videre potes, iō nō refero. Sed ꝑ eius dicta remaneo cū cōi, maximè qa, vt ipse dicit, nō adaptant dicta do. Ab. ad l. si q adulterij. vbi nō per verā probationē, sed p̃sumptiuā recedit a prima snīa: Et ꝓ hac parte facit tex. in c. cū dilectus. el 2. in prin. ȷ̃. de purg. ca. vbi patet, ꝙ ɔdēnatus, qa defecit in purgatione, p̃t iterū purgari nō obstāte snīa ɔdēnatoria. Facit, qđ no. Bar. in l. arbitro. circa med. ff. q satisd. cog. vbi dicit iudicē dicta peritorū posse corrigere interrogādo peritiores. ¶ Sed qa do. meus hic adducit q̃dā iura contra cōem, iō declinādo de ipsa potes dicere, ꝙ cōis opi. ē intelligēda trib. modis, Primò, dū mō iudex vtat moderamine, adeo ꝙ admittat indifferēter secūdos peritos, qa ei⁹ offiñ est resecare infinitatē. ca. cùm in multis. de rescr. in 6. scđm Ana. ī d. c. significasti. Scđò intellige, nisi lex succurreret de alio remedio aduersus peritū, q dolo, vel imperitia partē læsisset, ꝓut in l. si ꝑꝑ. iūcta l. si duobus. §. fi. ff. fa. erc. Tertiò, nisi esset aliquis casus, ī quo lex antiqua, vel statutū ex iudicio petitorū inuenisset certū remediū alicui cāæ, quia si sit lex noua, ꝑ magis peritos nō irritabunt gesta vigore primæ legis, vt l. cōparationes. C. de fi. instru. Nec mirū, ꝑ ea q̃ no. do. Ab. in d. c. capellanus. & Imo. post alios in c. fi. s̃. de ɔstit. ¶ Vltimò in hac mā scias primò, ꝙ rōne notorietatis omittit iudiciū peritorū, scđm * Bal. in l. 1. C. vt q̃ desunt aduo. ¶ Scđò
12 scias, ꝙ † si periti discordāt, stat peritiori, * ꝑꝑ gl. in c. ut veterū. 55. dis. si sūt pares, attēdit verisimilitudo, scđm Bal. ī c. 1. qui. mo. feu. amit. Oībus paribus fauet reo, scđm Ro. ī l. 1. §. fi. đ verb. obl. ꝑꝑ gl. ī c. clerici. 81. dis. Et dicit Spe. ī ti. de hom. §. 1. & ī ti. de ꝓb. § fi. ver. hoc quoq;. & dicta paucorū peritorū p̃ualēt multis imperitis. ¶ Tertiò scias ꝙ si dēt stari dicto medicorū, sufficiet, ꝙ cōi loquela appellent medici, ētsi non sint Doctores, secundum Barto. in l. sciendum. §. illud. ff. de ædil. edit. & Ioan. de Ana. in rub. de magist. Reliqua in materia dic, vt per do. Abb. qui exijt materiā.

* Peritiori. *Adde Alexand. in l. 1. §. fin. ff. de verbo. obli. & plenius in l. si in rixa ad fin ff. de sicar. & Bal. in proœm fforum. per text. in l. Diui. de iure patro. & Alexand. in l. iuris ignorantia. C. qui admitt.*

SVMMARIVM.

1 *Sigillo alieno vtens, vt falsarius puniendus est.*
2 *Exceptio alternatiua obscuritatem parit.*
3 *Oppositio generalis exceptionum an valeat, & quid operetur.*
4 *Causa in dicto testis sufficit, vt virtualiter intelligatur.*
5 *Negatiua qualiter probetur. & num. 6.*
7 *Actus qui dicitur esse falsò gestus in collegio, qualiter probetur.*
8 *Reus criminalis qualiter possit condemnaei ex indicijs.*
9 *Exceptio falsi non opponitur, nisi quando instrumentum est in iudicio productum.*

CAPITVLVM V.

Tertio loco. ¶ Singulares đ vniuersitate pnt ad cōmodū vniuersitatis re ꝓbat īstrm̃ falsò ɔfectū noīe vniuersitatis suæ. H. D. est notabilis doctrina, in qua multa ponunt extra mām, quæ omittā. ¶ In tex. ibi, sigillo capituli. No. bñ, ꝙ in dubio sigillū inducit p̃sumptionē actus veri, & ɔsēsū illius, cui⁹ noīe sigillat, nisi ɔtrariū ꝓbet. Hoc intellige, dū modò addit scripturæ, alias ē testis mutus & incertus, ſm Bal. ī ti. de pace Cōstā. ī verb. sigillo plenius dicet in c. post ces
1 sionē ȷ̃. c. & in c. 2. de fi. instr. ¶ In † tex. ibi, amico suo signauit. erat iste puniēdus, tāquā falsari⁹, c. tā literis. ī fi. ȷ̃. ti. ꝓxi. no. gl ī c. qñ. ȷ̃ de his, q̃ fi. à p̃la. & vide gl. in c. ī memoriam. 19. dist. & Spe. de instru. edi. §. instrumētū. uer. itē qđ sigillum. ubi impressio alieni sigilli reddit instrumentum

Universidad de Deusto Biblioteca

mētū nullū.Idē de citatione alieno sigillo sigillata, ſm Spe.in tit.de cita.§.iā.ver.lřis igiř.nisi fieret mētio,ꝙ sigillū est alienū,*vt latè p Io.Fab.in §. posſūt Inst. de test.& ibi ponit de test. de quo p Bart. & oēs in l.si vnus.C.de testa.& de vsurpātib⁹ hoc modo signa vel sigilla, vide Bar.ī trac.de insig.Bal. in l.j.C,q̄ res ven.nō poſ. Io.de Āna. ī c.accedēs.de cri.fal.Bal.ī disputatiōe, accusat⁹.do.Ant.ī c.cū dilectus.de exceſ.pla.Bal.in c.quāto.de iureiur. Do. in c.q̄cūq;.30. dist.Et ibi dixi,ꝙ delens arma alicui⁹,turbat ei⁹ possessionē. Facit doctrina Bar. in l.eorū.ff.de pœ.vbi dicit,ꝙ arma exitiorū dñt deleri. Et vide Bar.in l.eos.§.fi.ff.de fal.& Pet.de Anch.in c.vt Apostolicæ.đ priu.in 6.vbi dñt,ꝙ vsurpās sibi doctoratū est falsarius.[a] Idē in clerico,q nō solū dicit se clericū, sed īgerit se ī actib⁹, ſm Bal.ī l.q sub p̄textu.in fi.C.de sac. san.ecc.Sec⁹ dicit,si solū diceret se clericū.Et idē de doctore,quo ad hoc,dicit do.Mar.ī c.1.quasi ī fi.đ magist.Idē de eo,q dicit se comitē,dicit Bal.ī l.data opa.ī 18.col.q accu.Idē đ supplicāte noīe alteri⁹,ſm Bal.ī c.nōnulli.§.1.s̄.đ rescr.Idē ī nūcio falso citante,ſm Cy. Bal.& Sal.ī l.fi.C.de req.reis.Idē ī leuāte nomē alicuius de epistola,& apponēte suū, l.Titio cētū cū eēt Romę.ff. ad muni.& Bal.ī ru.C.đ fi.inst.ī 12.col. Idē de attribuētib⁹ sibi dicta aliorum, aut sua alijs,ſm Dom.ī c.humanū.ī 4. col.j.dist.& vid ipsū ī c.duæ sūt.45.dis. vbi dicit imponēs sup ornamētis altaris īsignia p̄dit meritū,sed ī hoc eēt attēdēda eius intētio. Et de his alias plenius.¶ In tex.ibi,adulterinū, vel furtiuū

2 not.ꝙ † p̄cedit exceptio alternatiua,& vt intelligas, facias regulā ī ɔtrariū,qa alternatiua parit obscuritatē,c. vt qs duas.đ elec.ī 6.plene Io.An.in regula,ī alternatiuis. in Mercu. Et exceptio obscura ñ p̄cedit, l.j.§. Labeo.& ibi Bald.ff. de flu.l. Titiæ. & ibi Bar.& Im.ff.đ le.1.no.Bar.ī l.j.ff.đ exce.ī l.3.§. si duob.p illū tex.ff.de adi.leg.Est. tex.ī l.ī lege.ff.de cōtrah.emp.ī l.3.§.ibidē.ff.ad exhi.l.de ætate.§.nihil.ff.de inter.act.gl.ī l.veterib.ff.de pac.gl.fi.ī c.fi.de ap.Bal.ī.l.j. p̄pe mediū,C.de ɔdi.obturpē cau.l.j.ī fi. C. vñ vi.ī l.edita in antēpe.col.C.đ edē.Pe.de Anc.ī cle.ɔstitutionē.de elec.Bal.ī §.exceptiōes.Inst.de repli. do.Flo.ī l.in exce. ff.de exce.Bal.ī l.eos.post prī.C.de vsur. do.An.ī c.dilecti.in 7.col.s̄.de iu.¶ Fallit primo ſm do.An.hic,nisi in qualibet alternatiua ɔcludat ītētio excipiētis,p tex.hic, & ī c.ex pte.s̄.de rescr.& in c.Ray.j̄.đ testa.& ī c.ex par. B.s̄.de fo.ɔp.& vide Im.post.do.An.in d.c.ex pte.s̄.vbi idē tenēt,& idē do.Ab.ī d.c.ex pte B.in 2.col.& Inn.ī c. ex pte Abbatissæ.j̄.de verb.sig.& Im. post do.An.c.plerūq;.ī 3.col.s̄.de resc.& optimè facit qđ no.Do.post Io. And.ī c.j.in vl.col.ver.no.bñ.de pac.ī 6.quē referā ī c.in p̄ñtia.j̄.eo.¶ Scđo fallit, nisi nā obligatiōis sit alternatiua,siue hoc surgat ex dispositiōe hoīs,vt ī c.1.s̄.de plus peti.siue legis,ut ī c.cū dilecti.& c.cū cām.j̄.de em.& vēdi.¶ Tertiò fallit,nisi alternentur duo quorū vnū alteri inest,vt qñ accumulař nullitas & īiustitia,ſm practicā,đ qua ī l.j.C.qñ p̄uo.nō ē necel.& ī l.si expressim.ff.de ap. & ī c.dilecto.j̄ de app.& ī c.ɔstitutus.s̄.de resti.in integ. Posſēt ēt p̄dicta ařr limitari,vcȝ in casibus,in qbus p̄cedit libellus alternatiu⁹,de qbus p gl.& oēs in c.abbate.in verbo,dñij.de re iu.in 6.& Bar.ī l.& an eadē.§.actiōes. ff.de exce.rei iu.& Ro.ī l.2.§.itē si in facto.ff.de ver.ob. & do.Ant.do.Ab.& Imo.in.c.ɔstitutus. vbi bonus tex. & do.Ab.in c.fi.in j.col.j̄.de frig. & Ro.ī l.stipulatiōes nō diuidunř.in vl. char.de ver. obl.& Bal. & Imo.in l.

* Alienū. *Adde Phil.in c.significauit.de appe.& singu.per Io.And.in c.2.de fi.instr.& Fir.in suo trac.de episco.et Bar.in l.ad testiū.de testi.*

[a] Vsurpans sibi doctoratū ē falsarius. *Adde tu, ꝙ appellans se doctorē,cū nō sit,punitur pœna falsi, ꝙ ītellige esse verū si doctorē se appellat,& aliquē actū facit doctori congruētē,secus,si simpliciter se doctorē appellat. l.si quis. aliàs,q̄squis.C.de aqua dub.lib.11. Et hoc mō limitabis textū in §.fin. in l.eos.ff.de fal.et ibi Bar.& l q sub p̄textu.C.de sacro san. eccl. quia non puniretur pœna falsi, sed extraordinaria. Et vide per Bar.in l.reddatur. C. de p̄fes. & med.lib.10.*

gallus.§.si eius.ff.de li.& posth.& do.An.& do.Ab.ī c.2. de lib.obla.cū ɔcor. ¶ Et per p̄dicta inferř qđ † importet gñali oppositio oīum exceptionū absq; specificatione, de quo per Ang.in l.j.ff. de exc.vbi dicit,ꝙ p̄cedit,si eius gñalitati nō fuit oppositū,& habeř per Bal.ī l.fi.circa prin.C.de fidei.& diceř post gl.ī c.pastoralis.j̄.de exc. 3

Et dicit Bal.ī d.l.Titiæ textores,ꝙ cautela aduocatorū, in qua dř,post cartas exceptiones oppositas,& oēs alias exceptiōes mihi ɔpetētes oppono:operař solū,ꝙ sic dicēs nō vř se astrinxisse ad exceptiones oppositas in spē, sed in termino alias poterit opponere,Et sequunř Ang. & Im.ibi,& no.Bal.et Ang.ī l.scire.§.sufficit.ff.de excu. tut.de alijs dispositiōib⁹ alternatiuis,qñ valeāt,dixi aliàs late ī c.cām.el 1.j̄.q fil.sint leg.¶ In tex.ibi fratres ad phibēdū testimoniū. no.ꝙ đ gestis ī caplo stař dicto illorū de caplo,& ɔfirma,vt ī gl.2. & adde his,q̄ adducā ī c.veniēs.el 2.in vl.no.j̄.tit.p̄x.Sed istud,ꝙ vbi mā ařr p̄bari nō p̄t,testis ex toto nō integer efficiař integer, intellige sane ſm do.Ant.& Im.hic,qñ ex nā facti alij testes adesſeñ posſūt,vt ī exēplo istius literæ,& l.ɔsensu.C.de rep. Sed si potuissent alij adesse, quāuis nō affuisſēt, p p hoc nō efficiunř idonei alias inhabiles, qa fuerūt,quasi mā ařr p̄bari nō possit,ne sequař absurdū, ꝙ vbi solū inhabiles aliqd sciūt,illi sēper admitanř, qđ bñ no. Et p istū te.dicit hic Bal.se ī facto pluries ɔsuluisse, ꝙ vbi tractař de interesse cōllegij,nō vt singulorū, illi de collegio sēper sūt idonei testes.Vñ infert, ꝙ fratres p̄dicatores posſsunt esse testes testamēti,in quo relinquiř ecclæ fratrū. Et idē,si est qō de nemore,cuius fructus vendunř p ipsa vniuersitate,& nō sunt deputati ad vsū hominū,vel iumētorū villę.Et idē, vbicūq; nō est bursale interesse.Et adde tex.ī c.insup.j̄.de testi.vbi hæc mā apertiùs poneř. ¶ In tex.ibi,ſm assertionē testiū. no.bene, ſm Bal.hic,

4 ꝙ † licèt expresse nō deposuerīt p sensū corporis,nec de ipsorū p̄sentia,tñ tacite videnř hoc dixisse, nā cū essent de ɔuentu,& dicūt, ꝙ vox vnanimis ɔuentus,&c. p̄bāt de necessitate se ipsos fuisse p̄sentes, & sic, vbi testis nō interrogař de p̄sentia,& loquiř assertiue,p̄sumiř fuisse p̄sens. Quod dicit valde no. ad qōnē, quā habuit in facto,nā ad p̄bandā emologationē laudi testes p̄ducti,dixerūt vera esse. Interrogati de causa scientię,dixerūt,partes dixisse, ꝙ erāt ɔtētæ. Licèt ergo nō reddāt rationē p sensū corporis & auditū,tñ benigna interpretatiōe īspecta satis videnř hoc asserere. Nec est nouū, ꝙ p p celeritatē loquutionis īterdū media p̄positio retractař.Idē dicit de teste dicēte ꝙ ē publica vox & fama,& īter rogatus de cā sciæ rñdet, ꝙ sic dř per populū,nā lȝ nō dicat se audiuisse,tñ subintelligiř,& dicit, ꝙ ad hoc ita bene facit istud capitulū.sicut aliquis tex.qui sit in iure.Bene faciūt no.per Bar.in l.libellorū. in vlt.col. ff.de uer.sign.& in l.si qs filiabus.in fi.ff.de test.tu.per Bal.in c.quāto.in fi.s̄.de iud.& in c.1.in prin.de succesſ. feu.& in l.legē.C.de legi.hære.& do.Ab.in c.quoties.j̄. tit.p̄x. vbi habeř,ꝙ sufficit, ꝙ dicta testiū ɔcludant, ſm cōem

5 vsū loquendi. ¶ Et † ex isto tex. iuncta hac elegāti doctrina Bal.debes limitare,quod ipse no.in l.cū hi.§.si integra.ff.de trāſ.& sentit in l.solā.C.de testi.vbi dixit, ꝙ testes deponētes super negatiua debēt reddere cām dicti sui,ēt nō interrogati,qa nō p̄cedit,qñ deponūt taliter, ꝙ verisimile est id quod dicūt faciř esse sibi cognitū.& hūc intellectū ad istū tex.tradit etiā do.meus hic, licèt nō viderit Bal.& dicit satis esse, ꝙ implicitè vel explicitè testis dicat se fuisse presentē,& nō vidisse hoc fieri.* A d qđ ēt alle.tex.quē reputat sing.ad hoc in Auth. de hæredi.& Fall.§.hinc nobis. iuxta fin.ibi, se affuisse his, quæ gesta sunt, & vidisse, quòd sic agebatur, & dicit nō esse opus,quòd dicatur,nec potuisſset esse,quin vidisſē,prout alias requiritur,& alleg.gloss.in cap.clerici.81.distin.& Bal.in l.2.C.de bon.possesſ.secūdū tabul.in quibus locis hoc non dicitur,sed est dictū dom.Cardi.consi.27. Erat aūt verisimile in isto tex.propter

* Fieri. *Adde Quid si testes dicant, notarius errauit, quia non audiuimus hæc verba,sed quadam alia de quibus non recordamur, an probent negatiuā vel affirmatiuā. dic negatiuam. satis enim est. quòd testes dicant, rem non ita gestam, prout cantat instrumentum, licèt ignorent qualiter res fuerit gesta, quòd est singulare secundùm Soci. consil.171.incipi. Diu profectò. ver sic. confirma hoc. circa med. in 2. par. & ad materiam adde Alex. consi.42.4.par.et in l.1.colū.7.ff.si cert.pet.& Paul. de Cast.cons.273.*

arduitatē rei, ꝙ p̄sentes intellexerūt,secus,si nō verisimile,p p dictū Bar.in d. §.si integra.Et facit qđ no.do.An.ī ca. sup hoc.s̄.de renū. & ibi Imo. vbi dñt, nō credi dicto testis, q deponit sup facto nō verisimili, nisi assignet cām facti.Et ex istis ɔsiderādo bñ istū tex.habes, ꝙ si sunt aliqua facta,q̄ nō ɔsueuerūt cōiter fieri oī loco & oī tpe,sed certo tpe, & certo loco, vt est ɔgregatio collegi , q̄ fit solēniter certo signo p̄cedēte,l.j.& ibi Bar.C.de decu.ita ꝙ p̄sēs in loco p̄sumiř habere notitiā,cùm ɔgregař collegiū,certe in istis factis,si illi,q sunt de collegio,deponāt, ꝙ nunq̄ est factū collegiū sine ipsis, credeř eorū testimonio, lȝ deponāt de tpe non multū coarctante.Et ad hoc dicit do. meus,se solū pōderasse istū tex.sing.vltra oēs, qñ reguľr vbi aliqui,q ñ esſēt de collegio,vel qui nō haberēt interesſse huic facto,dicerēt simpľr,non fuisse factū vnquā capitulū super hoc talis negatiua mera nō coarctata redderet dictū eorū nullū,vt est tex. valde singu.in c.cùm ecclā.de cā poſ.& proprie. de quo festū facit Bart.in l.1.§.hoc interdicto.ff.de iti.actuq; pri.& in l. j.in prin.ff.si quis ius dicē.nō obtē.& Ange. in l.si p aliū. §.docere.ff.ne qs eū,q in ius,&c.& Ang.in d.§.hinc nobis.& Ang.& Imo.in l.Pātonius.§.rei.ff.de acq. hær.cū ɔcor.Quas oēs habes solēniter limitatas ex isto text.ſm dom.meū,ī quo ɔsidera, ꝙ testes hic post negatiuā ponūt ecōuerso affirmatiuā,ibi,volebāt,& iō succedit doctrina Bal.ī c.si qs per 20.si de feu.fue. ɔtro. & sequiř do. Ab.in c.cū ecclesia. ꝙ nō attendiř sermo negatiuus testiū,qñ supponiř affirmatiuus,puta si dicař,Titius nō posſsedit 20.ann. sed Petrus bene possedit:ex quo infero, ꝙ capi. cùm ecclā.non facit ad propositū.¶ Glo.j.ibi,indirecte.Dicit hic Imo.vltra alios,& sequiř do.Bñdictus, ꝙ

6 † hic negatiua pōt directe cadere in sensum testis. Iō p̄t probari,nā potuit testis audire ita verbū nolle,sicut verbū velle,iō admittiř ad probādū se audiuisse canonicos dicētes se nolle alienare,& alleg.no.p Ioā.And.in c.bonæ.el j.s̄.de elec.ut hic dicit do.Abb. Nō est hic locus illi māæ,quaľr negatiua p̄beř.Sed qa Bal.& Pau. de Leaza.hic in suo cōmēto plene tāgūt,collige solū remissiones,& vide Bal.plenè in l.actor.C.de p̄ba.& ī l.q accusare.in fi.C.de edē.& Bal.in l.lȝ.C.de p̄cur.& ī l.si ex cautione.in vlt.opp.& in l.in ɔtractib.§.2.de nō nu. pec. & Ab.post alios in d.c.bonæ.vbi gl.plena, & gl.Arc & Domi.in c.actor.6.q.vlt.& in c.1.vbi bonus tex. de ɔfesl.ī 6. & Cal.diffuse in disputatione incipiēte, Capitulū petit fructus.& oīno Ioan.And.in regula, sine possessione.in Mercu.Et vnū modū p̄bādi negatiuā ponit Bal.in l.1.C. de secū.tab.& alle.tex.ī l.nemini.C.de aduo. diuer. iud. & aliā gl.in Authen.de hære.& Fal.§ si vero absunt.& ibi Ang.& vnū,q ñ reperiř alibi,ponit Bal.post gl.sing.ī l.2.C.de nō nu.pec & unū in l.si ɔtra.C.de p̄ba. & multos ponit Bal.in l.fi.C.de re.cre.& vnū Ang.ī l.si vacantia.C.de bo.vac.lib.x.& vide latissimè vltra oēs do.Maria.in cōmēto.c.sup his.in 7.char.j̄.de accu. & magistraliter Bal.Imo.& Ro.in l.in illa.ff.de ver.obli. cū ibi alle. p eos.Et de negatiūa,q̄ ē ī vsu,vcȝ,itē qđ fuit & est absq;

7 co,&c.diceř in c.lȝ.j̄.eo.¶ Sed † aduerte,qa p̄prie tangiř hic,qūo p singulos de collegio possit reprobari īstrumētū, ꝙ asseriř ɔfectū noīe collegij.in quo do. Ab. nō tenet intellectū Inn.dicētis, ꝙ nō reprobař vere,sed p̄sumptiue,quasi p p frequētē ɔtradictionē p̄sumanř,de consensu nūquā adhibito,qa si dubiū est,qñ possit certa p̄batio reprobare instrumētū,vt hic in gl.ergo multo minus p̄sumptiua,sicut ēt dicit Bald.ī l.p̄sbyteri.C.de epi. & cle. quod instrumentum notarij non reprobař per testes ñ reddentes causam dicti sui,quia præsumptiue probāt,ñ vere,nec placet sibi intellectus glo.quia potuisset aliqñ in hac mā capitulū ɔgregatū fuisse eis ignorantibus. Vñ dicit ipse, & sequiř do.Benedict. ꝙ isti deponētes ɔstituebant totū capitulū,vel saltē duas partes, sine qbus collegiū nō ɔgregař,l.nulli.ff. quod cuiusq; vniuer.nomi. Et hoc sonat litera hic,ibi fratres.ī diffinitè loquēs. Sed certè ētsi minor pars esset examinata,puta duo, vel tres de collegio,in isto casu reprobareř instrumētū,qa, vt dicit hic do.meus,isti deponebāt, ꝙ quoties fuerat facta mentio de hoc in capitulo,semper fuit ɔtradictū, qa iste sermo ɔcludit, ꝙ in oībus capitulis fuerat ɔtradictū,& negādo de oībus capitulis affirmauit implicitè se affuisse oībus capitulis.Nō obstat, ꝙ nō coarctabāt negatiuam, &c.qa rñsum est s̄.Et iō p istū tex.dicit Bar.quē Doc.hic nō allegāt,in l.si librarius. in fi. ff. de reg.iur. ꝙ vbi aliqd attribuiř vniuersitati,pōt probari p ipsos de vniuersitate rē sic fuisse,vel nō fuisse. Et sequiř Imo.in l.cū p̄ponereř.ff de leg.2.notādo gl.ibi,cū Bald.vbi habeř, ꝙ si testator asserit se errasse in gestis p se in testamēto,ei crediř, de quo ēt p Bal.in l.Imperator.ff.de sta.homi.& in l.fin. C.de testa.& in l.2.C.cōmi.vel epist.¶ In gl.2.in fi.Pōdera istā gl.vt p Fede.cōsi.119.incip.Nulli dubiū.& p Lap. alleg.114.in ci.Mulier in ɔfessione.& p do. Ab.hic, cuius dicta melius cadūt in c.insuper.j̄.in ti.proxim. & ibi,reseruo.

8 ¶ In † gl.fi.ibi,in prin.Et indicia instāt hic,magis quā oporteat.Do.An.do Ab.do me⁹, & alij no.an, & qñ p p indicia * possit quis de crimine ɔdēnari,& extēdūt se in dictis Io.An.in addi.Spe.in ti. de p̄bat.§.fi.ver.13. & est materia valde vtilis,ī qua vltra eos plura adduci posſēt: sed qm̄ do.Ab.met dolet nimis extra propositū se extendisse, & qa non est meū tangere materias aliquo vtili omisso.iō ne sit plenior decret.ī mā impertinēti,q̄ in propria, examinabo diffusè in c.qa verisimile.j̄.de p̄sum.vbi Inno.solēniter ponit.Sed p nūc vide tex.in c.insinuatū.de symo.in ca.cū ɔtumacia.de hæreti.in 6.ī c.literas.de p̄sump.in c.p humani.ad fi.de homi.in 6.& in l.ɔsiliarios.C.de assel.ī l.si q adulterij.C.de adul.& ibi Bal.& Sali.& Bal.& Romā. in l.excipiunř.ff.ad Sylla.& Bal.in l.j.C.de collusſ. deteg. & Bald.Ang.& Sali.ī l.sciāt.C.de p̄batio. & Oldra.cōsi. 210.& Bal.in l.neq; natales.C.de p̄ba.& ī c.tuæ.s̄.de procur.& in l.nō hoc.C.vñ cog.& in l.multū.C.si qs alte.vľ sibi.¶ In eadē gl.ibi,in antiqs.n.limita hoc dictū primò, dū modo instřa antiqua nō steterint in occultò,sed ī registro,p̄ut loquiř l.Celsus.cū sua gl.ff.de p̄ba.Secus,si stetisset in secreto,ſm Bald.hic,qa q malè facit, odit lucē. Allegat ipse ca.1.j̄.ne sede vacā.Ad idē c.ɔsuluit.s̄.de offic.leg.¶ Scđò limita, nisi essent testes no.q bñ dixerint se recordari,& ñ eē adeò longū tp̄s, qm̄ possent recordari,ſm Imo.hic p c.oī.j̄.tit.p̄xī.¶ In ea gl. ibi, ɔsiderabit iudex.Diciř Bal.hic, ꝙ lȝ tota ista gl.sit multū notabilis, tñ in ista parte est notabilissima,& facit l.3.§. tu magis. ff.de testib.ſm eū.Sed principalē mām gl. qñ testes contradicūt instrumēto,plenè ponunt Bar.& Imo.in l.1.ff. quemad.testa.apr.& oēs in c.cū Ioānes.j̄.de fide instru. & ibi diceř.Nec teneas arg.gl circa fi.dū reqrit quatuor testes contra instrumentum,quia nō est verū, ꝙ tabellio habeat uim vnius testis,cū non possit duplici officio

9 fungi,ut diximus in c.3.s̄.eo.¶ Extra † glo. no.quædam dicta Bal.hic,nā per istum tex.ī uerbo, quo exhibito. dicit, ꝙ exceptio falsi ñ opponiř,nisi cū instrumentū est in iudicio productū.Facit l.si uteris.C.de fide instru.Itē dicit p istū text. in uerbo, iurati dixerunt. ꝙ sufficit testes eē p̄ductos & iuratos, lȝ citati non fuerint,& allegat gl.sing in l.post legatū.§.his uero.ff.de his,q.ut īdig.de quo diceř latè ī c.1.ti.proxim.Itē dicit. ꝙ unus notari⁹ subscribēs se instrō alteri⁹ notarij malæ famæ,fidē eius ɔfirmat, & diciř esse tex.sing.ī l. si qs ex argētarijs. ī prin.ff. de edē. ubi dictum testis [a] inhabilis su-

* Indicia. *Adde pro hac materia Paul.de Cast. consi.196.& sing. Alex.consi.42.2.parte consi.77.1.par.& consil.93.& in l.sufficit.ff.de quæst.*

[a] Dictum testis. *Adde tu, ꝙ Fulg. in l.1.C.de testa. dicit, quòd dictum Bal.in l.si quis ex argentarijs. §.cogentur.ff.de edē. p̄cedit, quādo alij testes recepti sufficiebāt absque isto inhabili, aliàs sequeretur, quòd si in testamento esſet*

Universidad de Deusto
Biblioteca

sex testes, & septimus inhabilis, testamentum valeret, & quod defectus illius septimi testis suppleretur per numerum alio rum, contra l. hac consultissima. in ver. septẽ testibus ciuibus Romanis. C. de testa. Et sic Ful. limitat dictũ Bal. in d. l. si quis ex argentariis. §. cogentur. per supradicta.

stentaẽ per testẽ habilẽ: quẽ text. no. ẽt Ang. consi. j. & Sal. in l. in bonæ fidei. C. de reb-cred. Est gl. in l. 3. §. duæ cæ. in verb. eãdẽ fidẽ. ff. de Carb. edict. Et i stud, quod dicit Bald. hic, posuit etiã in l. impe. circa medium, ff. de stat. homi. ¶ Sed limita, nisi esset casus, in quo ex forma legis, vel hoĩs requirerent̃ duo testes, ga testis vterq; erit ꝑbatæ vitæ, secundũ ipsum hic per l. Cassius ff. de sena. Itẽ dicit Bal. hic, ꝙ ex renũciatio bus insolitis est ꝓsumptio cõtra instru mentũ. Allegat gl. 2. in l. si qs sub cõditione. ff. de cõdi. insti. Eacit, quod ipse not. in lc. 3. C. plus vale. quod agit. vbi dicit, ꝙ illa verba, Volẽtes usuram cui tare, &c. sunt signa vsuræ commissæ.

SVMMARIVM.

1 Vt asseris, hæc verba debent dici ab eo, qui non vult videri approbare sermonem alterius.
2 Testis non iuratus auditur, vbi agitur de crimine impediendo.

CAPITVLVM VI.

1 IVrauit. ¶ Vbi agit̃ de mr̃imonio cõ trahendo, probato impedi mẽto & attestatiõibus publicatis, alij testes super defectu impedimẽti nõ admittunt̃. H. D. ¶ In tex. ꝓbi, vt asseris. ex quo sis cautus, no. quod q nõ vult videri approbare alterius sermonẽ, vtit hoc mõ loquendi, scilicet vt asseris: ex quo sis cautus in practica, dũ fit mẽtio de allegatis per aduersariũ, ne uidearis ea ꝓfiteri, dicas, assertũ testamẽtũ, assert⁹ ꝓcurator: & idẽ in similibus. Ad idẽ c. ad hęc. §. de rescr. & ibi no. do. Ant. & Imo. Facit c. 3 §. de eo, q mit. i ꝓss. no. Bart. i extrauag. ad repri. i verbo, asserit. & faciũt oẽs tex. similibus verbis vtentes, quorũ multos nõ necessa rio hic allegãt Mod. gbus melius adde Bal. de hac clausula loquẽtẽ i c. studuisti. §. de off. leg. & qđ no. Cal. i tit. de reseri. ꝓ. §. & pulchrè do. de Rota i no

* Papa confert. *Adde, quòd locus est corruptus. nam debuit allegari de cis. 6. in antiq. Bisign. tit. de prabẽ. quæ incipit, Papa confert. cui adde. 60. de rescr. in antiq. inci. nota quòd vbi. & 77. to. titu. incip. nota quòd si ponatur. & adde Aucto. in c. ad aures. col. 6. versi. septima cõclusio. de reseri. & ibidem, col. 3. versꝰ. 3. q. nu. 13. & nota quod clausula (vt asseri tur) & vt asseris, differunt. vt per Dom. in c. cupientes. §. insuper. & §. ad hæc. de elect. in 6. & in ca. 1. de eler. cõiug. eo li. & auctor. in c. cũ Bertoldus. i prĩ. post a Ios. de re iudi. & Rot. i suprad. locis.*

* uisi. ꝓcõne 248. in ci. Papa ꝓfert. * vbi dicũt, ꝙ si in literis Papæ dr̃, cuius redit⁹ valorẽ tot florenorũ, vt asserit, nõ excedũt. ꝓsumit ille valor fuisse expressus à supplicãte: sed ga nõ dr̃, Asseris. suffi cier, ꝙ ꝑbet aliquos ita asseruisse, & eui tabit surreptionẽ: sed si diceret, vt asseris, cogeret ꝑbare cõem valorẽ nõ excedere illã quãtitatẽ. qđ ẽ singulare, & re fert do. Car. ꝓ. 71. ꝙ incipit, Vãcãte. ver sus fi. ¶ In tex. ibi, acceptũ not. ꝙ talia verba denotãt spõsalia de futuro: de quo dic, vt ꝑ do. Ab. hic. & ꝑ Doc. maximè do. Iac. i c. ex parte. j. de spon. & ibi aliàs dixi. ¶ In tex. ibi, qdã. Not. bn̄ ſm do. Abb. & Imo. ꝙ † vbi agit̃ ā pec 2 cato impediẽdo, audit̃ testis nõ citat⁹, neq; ꝑductus aliũde secus, ga ingerẽs se est suspectus, l. q oĩa. ff. de ꝓc. & dixi §. c, pxi. a l. gãdo gl. il. post legatũ. ¶ Gl. j. in fi. verbo la est, ſm Bal. hic: sed tene secũdã solutionẽ, ꝙ c. series. nõ ꝓcedit i mr̃imonio ꝓtrahẽdo: ex quo no. Bal. hic, ꝙ mr̃imoniũ ꝓtrahendũ nõ est pri uilegiatũ, ꝑut ꝓtractũ, ga qđ nõ est, pri uilegiari nõ põt. Facit, l3 ipse nõ dicat, c. pen. j de eccles. ædifi. Et aduerte, qa ẽt mr̃imoniũ ꝓtrahendũ vno casu hẽt priuilegiũ, c. series. vc3 qñ nõ esset pro batũ impedimẽtũ, & qs iterũ vellet ꝑ bare, ga cũ tũc agit̃ de obuiãdo pecca to, ꝓcedet c. series. Sed hic ꝓp hoc, ꝙ impedimẽtũ probet̃, & manẽt ſparati, nõ agit̃ de pec cato, merito stat firma regula c. fraternitatis. Et ex hoc no. do. Abb. & do. Benedictus hic, ꝙ qñ vnũ ius venit ex cepriue, ad alias regulas extẽdit̃ ꝑ idem titatẽ rõnis. Sed hoc nõ est mirũ, ga hic agebaẽ de fauore aiæ, quo casu ſemper fit extẽsio, ſm Io. And. do. An. & do. Abb ĩ c. ex tenore. j. q fil. sint legi. & Bart. post gl. in authẽ. sacramẽ ta. C. si aduer. ven. & gl. in verbo, Apostolica. i l. oẽs dies. C. de fe. & Dom. in c. pro humani. §. fi. in 1. col. de hom. in 6. & Abb. in c. q̃siuit. de diuor. & do. Ant. ĩ ca. ad emi nẽtiã. de ſen. ex cõ. & Ro. in l. ſequit̃. §. si viã. de vſuca. & Imo. in ca. cũ ꝓtingat. in 38. char. de iureiu. & in c. fi. de ꝓscr. Et ꝑ doctrina huius mãæ dicas, ꝙ vbicunq; vitium nõ est ꝑ partes remissibile, nũquã publicatio testiũ, vel ſnia nocet, ga nõ est in ptãte partiũ tacẽdo ꝓfirmare, illud, qđ de iure diuino tenet, vel in quo subest peccatũ, se cus, si vitiũ est remissibile. Vñ si ꝓnũciaẽ eẽ mr̃imoniũ ĩ ter duos, quorũ vnus negauerat allegata solũ volũtate & inefficacia verborũ, si nõ appellaẽ, trãsit ſnia in rẽ iu dic. ga ex quo nõ allegabaẽ impedimẽtũ, videnẽ denuò ꝓsentire, ut hic ꝑ do. Ab. quẽ uidere potes. Et no. bn̄ ſm unũ intellectũ hic, & in c. cùm inhibitio. j. de clãde. de ſpon. & in c. fraternitatis. in pen. col. j. de frigi. ꝙ iudex ꝑ mittere dẽt aliqualẽ cãæ cognitionẽ antequã exaudiat uolẽtẽ uti istis priuilegijs ꝓcernẽtibus mr̃imoniũ. Et allegat Inn. qui hoc dicit ĩ c. tenor. in gl. 2. infra de re iudi. ubi ẽt dicit hoc fieri posse parte nõ citata. Et adde. ꝙ ꝑ ſtãdũ est prius ſacramẽtũ uolẽti in hoc casu producere testes, ꝙ eos nõ ſubornauerit, ſm Bald. hic ꝑ tex. in simi. liin §. ga uerò. in Authẽ. de testi. Qđ nũquã exeat mẽtẽ tuã. Et addit Bal. q̃dã alia ad intellectũ d. c. series. q̃ ibi re ferã. ¶ In eadẽ gl. ibi, ignòrabat pars. Hæc ſolutio nõ e rat necessaria, tñ est ualde no. ſm do. Abb. ꝙ ubi pars añ publicationẽ nullo mõ potuit diuinare certũ qd, ā quo apparet testes deposuisse, admittet̃ ad producendos te stes ꝓtra illud. Nec est uerũ, ꝙ in casu c. series. potuerit ĩ ſtrui, ut hic ꝑ dom. Ab. ꝙ ad idẽ allegat Inn. in c. ex teno re. j. ti. pxi. & bn̄ dicẽ in d. c. fraternitatis Extra gl. dicit Bal. hic, ꝙ ingeniũ ſuũ hic ualuit extra mãm decre. & in ter multa q̃ dicit, no. ꝙ ubi nõ tenet mr̃imoniũ, ibi mu lier nõ efficit̃ de foro uiri, l. cùm q̃dã. ff. de iuri. om. iudi. Et iõ l. exigere. ff. de iudi. nõ ꝓcedit in dote putatiua, & retuli limitando ẽt aliter illã legẽ in c. j. j, de spõ. Itẽ dicit Bal. post multa, ꝙ si iuraui te ducere ĩ uxorẽ, nõ teneor accipere, si non das dotẽ. Et allegat multa, ut hic ꝑ eũ. ¶ Itẽ dicit, ꝙ statutũ, uel pactũ de dote lucrãda, ñ hẽt lo cũ, qñ matrimoniũ est illicitũ habens

* perpetuã causam prohibitionis, etiãsi ignoraẽter sit ꝓtractũ. Et idem n o. Bal. ĩ l. 1. C. de ꝓdi. ob. cau. & Ang. ĩ §. ascri pto. in auth. de nup. Dixi alias. in c. 1. de do. inter uir. & uxo. post Ro. latissimè ĩ l. si cũ dotem. §. fi. ff. sol. mat. Et scias, ꝙ Bal. hic latè ponit, qñ ea, q̃ mulier por tat ultra dotẽ, dicãt eẽ bona paraphernalia, uel nõ: & qñ data sibi ꝑ spõsum ſimpl̃r uideaneẽ donata, uel nõ, & ĩ hoc dat notabiles ꝓiecturas, de quo ẽt habeẽ melius, quàm alibi, per Rom. cõsi. * 145. * inci. Ista qõ. ꝓ. 177. inci. In prædi cto dub. per Bart. in l. 1. §. nec caltrẽse. ff. de colla. bono. per Roma. in auth. ex testamẽto. C. de colla. cum ꝓcord.

145. Adde quòd est consili. 146. & dum allegat consi. 177. adde, quod est consilium. 254. inci. in facto proposito. & adde eundem Roma. in auth. ex testamento. col. 7. et seq. C. de collatio. Angel. consi. 134. inc. quidam nomine Matthæus. cõsi. 339. Nicolettus de tartagnis. Car. consi. 43. inc. dsco. in 1. dubio. Ancha. consi. 181. in prædicto dubio. Butr. consil. 38. quia maior pars, in 2. dub. cum multis qui allegari possent.

SVMMARIVM.

1 Per hoc verbum, Iudicis ordinarij, includitur nedum habens iurisdictionem cum territorio, vt est episcopus, sed etiam inferior præfectus certo loco, vel personis.
2 Officium, hoc nomen quid significet.
Excommunicatus repellitur ab officio, nedum honorabili & publico, sed etiam vili. Post nu. 2. versi. nota. vlt.
3 Literæ episcopi & ordinariorum & aliorum iudicum, an ꝑbent. & num

& nu. 4. & 5.
6 Scriptura subscripta testibus, sed non manu eorum, non plus probat, quàm simplex scriptura.
7 Literæ episcoporum, uel aliorum ordinariorũ ẽt sigillo authentico munitæ, uel testibus, qui se non subscripserunt, non probant, nisi consuetudo esset, quòd eis indistinctè credatur. nume. 8. Vel nisi tales literæ inducantur contra producentem eas, uel contra eũ, cuius sigillo sunt sigillatæ. nu. 9.
10 Literæ commissoriæ iurisdictionis, per quas delegatur iurisdictio, faciunt fidem.
11 Literis citatoriis, uel requisitoriis, sigillatis sigillo authẽtico, creditur.
12 Literis ordinarij an probetur excommunicatio.
13 Literæ excommunicationis quando opponuntur in uiam peremptoriæ, non probant.
14 Mondatum procuratorium solo sigillo episcopi, uel alterius prælati munitum, probat absque alia solennitate.
15 Literæ testimoniales attestates facti ũ extra iudiciũ de ꝑsenti gestũ corã se circa ꝓtinentia ad officiũ ipsius scribẽtes faciũt fidẽ.
16 Literæ de facto ualde antiquo probant, puta, si loquantur de finibus, in quibus sufficit præsumpta prębatio.
17 Literæ principis, uel regis non recognoscentis superiorem, faciunt fidem. Rationem ponit a simili.
Sigillũ ut probet, uel ut sit authenticum, quæ, & quot requiruntur. Post nu. 17. uer. sed est aduertendum.
18 Literæ ordinariorum subscriptæ, sed non sigillatæ, censentur literæ priuatæ, quibus creditur contra scribentem, si probatur, quòd ipse scripserit.
19 Literis arbitrorum non plus creditur, quàm literis priuatis.
20 Constitutio procuratoris excommunicati est ipso iure nulla, sine ope exceptionis, nisi constituens certificatus de absolutione perseueret in sua voluntate. Post nu. 20. uer. hanc conclusionem.
21 Vel, nisi etiam perseuerans in consensu erroneo ex post facto ratũ haberet gestum per istum nomine suo.
22 Inhabilis constitutus procurator, excepta causa excommunicationis, non repellitur, quando cessante inhabilitate reconualescit constitutio, quia non est à principio nulla.
23 Excommunicatio superueniens post mandatum, non inhabilitat ipsum mandatum, tenẽt enim acta. si non oppenatur.
Agere qui potest, an possit constituere procuratorem. Post num. 23. uer. & aduerte.
24 Gesta cum procuratore excommunicato etiã occulto sunt nulla.
25 Excommunicatus de facto constitutus procurator cum potestate substituendi, non potest ualide alium substituere, præsupposito quòd constitutio facta de ipso sit nulla.

CAPITVLVM. VII.

1 POst cessionem. ¶ Per lras or dinarij ꝑbaẽ excõicatio nisi ꝓtrariũ ꝑbet. H. D. ¶ In tex. ibi, iudicis ordinarij. Nota † per hoc uerbũ, Iudicis ordinarij. nedũ includi habẽtẽ iurisdictionẽ cũ territorio, ut est epis, sed ẽt inferiorẽ ꝑfectũ certo loco, uel ꝑsonis. Ad idẽ c. ordinarij. de offi. ordi. lib. 6. cũ gl. 2. ꝑ q̃ dicit ibi Do. no. ꝙ in mã adaptabili uerbũ, Ordinariũ cõprehendit inferiores epis. qđ est vti le ad statuta ſm dñm Abb. hic, Nec mirum, quia ad eẽ iurisdõnis non requirit̃ oĩno territoriũ, ut ꝑ Bal. in l. j. §. çũ vrbẽ. circa mediũ. ff. de off. ꝑfec. urb. licẽt aliqñ aliqd importet, vt ꝑ Bar. in l. ſequit̃. §. si viã. in vlt. q. ff. de vſuca. ſm do. meũ hic, q̃ ſubdit ꝙ si diceret, damnus tibi iu risdõnẽ q̃ hñt alij ordinarij, non intelligit̃ æquari habẽ tib. ordinariã ex cã spãli, ꝑ tex. cũ gl. in l. si aliquã. in fi. ff. de offi. pcõ. Et qũo agnoscat, ꝙ ptãs urbis ꝑ statutũ fa 4 ciat adhærentes ptãti ordinarios, uide Io. And. in Spe. in tit. de assel. §. officiũ. in fi. De materia ꝑ do. Ant. in c. dilecto. §. de offi. arch. & do. Abb. in c. cũ ꝓtingat. cũ ibi 2 alleg. ſup. de fo. cõp. ¶ In tex ibi, † officiũ proc. Noto ad ſtatuta loquẽtia de hñtib. officijũ, quia uenit ꝑcurator, quia largo mõ quodlibet ministeriũ necessariò explicã dũ, dici põt officiũ, ſm do. Ab. & alios hic, quib. adde Do. in c. si quẽ. de proc. in 6. ubi dicit, ꝙ si assumens offi ciũ tenet̃ ex statuto ſoluere gabellã, ſoluet ẽt ꝑcurator. Idẽ de officio notari dicitj Ange. ꝓ. si. 32. nisi eẽt notari⁹ principalis, ga talis hẽt dignitatẽ, l. j. C. de man. prin. si cut de coquo principis dicit Bal. in c. j. ĩ ti. de feudo gua. & sicut de medico principis dicit tex. in l. j. C. de cõmiſ. li. 12. Idẽ dicas, ꝙ ꝑdicator dr̃ hr̃e officiũ, c. quod Dei ti morẽ. j. de statu monac. Et ibi dicit do. Abb. ꝙ ꝓhibitus exercere officiũ in loco, non põt ibi ꝑdicere. Idẽ dicas de custode arcis, ſm Pe. de Anc. in c. j. de ꝓsue. in 6. ubi ita refert se ꝓsuluisse Senis ꝑ statutũ, ꝙ prohibebat habentẽ vnũ officiũ posse ad aliud assumi. Idẽ dicas in ar bitro, c. vno delegatorũ. sup. de off. dele. Et ibi dicit do. Abbas, nota ad ſtatuta puniẽtia delinqũtes in officio. Dicit tñ Imo. ĩ rub. §. de offi. delegat. attendi debere, an uerba ſtatuti intelligant̃ de officio habente iurisdõnẽ, & qd de ꝓsuetudine, & in dubio põt intelligi ẽt de non habente iurisdõnẽ. Et adde, ꝙ priuatus officio, intelligi tur de officio ordinario, nõ dignitatis, ſm Do. in c. j. ꝑ il lũ tex. de re iudi. li. 6. Et de hoc uerbo, Officiũ. uide ma gistraliter Pe. de Anc. in regula, ea q̃. in prin. de reg. iur. in 6. per Arc. in c. monachus. nõ doctoris. 16. q. j. ꝑ Bart. in l. j. ff. de iur. om. iudi. ꝑ Bal. in rub. C. de oper. lib. ꝑ Sa li in l. officio. C. de neg. gest. per Rotã ꝓcõne 168. in no uiſſimis, ꝑ Bal. in l. j. C. si a nõ cõpe. iudi. ꝑ Albe. in 4. par te statutorum. q. 86. per Iõ. de Ana. in c. j. in j. col. j. de fa git. per Roma. in rub. de arb. & Cald. in tit. de trãsla. ꝑ la. ꝓsi. 1. per do. Ant. in c. de multa. j. de præbẽ. per Do. post Archi. in c. j. de ꝓsue. in 6. per do. Abb. in cle. dispẽ diosam, in prin. de iudi. ¶ In tex. ibi, cũ officiũ. no. ꝙ in ꝓsideranda habilitate, uel inhabilitate persõnæ dẽt at tendi tps, quo actus ad persõnã applicat. Ad idem c. si eo tẽpore. de rescr. in 6. Per quẽ tex. ꝓcludit Bal. in rub. C. de ꝓdi. ob tur. cau. in ult. col. ꝙ prohibitus eligi ꝑpter bãnũ, im busulatus pendente bãno, & electus eo finito non est bñ electus, ga nõ iuuat ſuperueniẽs habilitas. Et in hoc multa & uaria adduci possent. Sed qa oportune & copiosè scripsi in c. cũ dilectus j. de accusatiõ repetere superfluũ puto. ¶ No. ultimò, ꝙ † in odiũ excõi cati repellit̃ nedũ ab officio honorabili & publico, ut in c. decernimus. de sent. excõ. in 6. & a bñficio, c. postu lasti. j. de cleri. excõ. mini. ſed ẽt ab officio uili, quale est officiũ procuratoris à quo ifamis nõ repellit̃, ut in §. fi. Insti. de excep. & hr̃ maximè per dñm Abb. in c. pertra ctãdis ſ. de iura. calũ. Et hoc ut facili⁹ resipiscat, ut c. pia de excep. li. 6. Et tale officiũ nedũ nõ imprimit̃ actu, ſed nec habitu, ga soluta excõicatione nõ reuiuiscit, ut hic, & hoc ut intelligaẽ, & ẽt illud, qđ prĩcipaliter hr̃ in tex. de lr̃is ordi. Venio ad gl. ¶ In gl. j. in fi. Super hac mate ria, qñ credaẽ literis ordi. ꝓsequere, ut valde diffusè per oẽs Scribentes hic, maximè do. Abb. referentẽ decem opi. cũ ſua, & plenè & copiosè per Spec. in tit. de ꝓba §. fi. uer. 10. & in tit. de dele. §. supest. uer. credit̃ quoq; ſi gillo. per gl. in c. ad ꝑbãdũ. j. de re iudi. per do. de Rota, ꝓcõne 22. in nouis. ꝑ gl. ordi. & ibi Arc. in c. curæ. 11. q. 3. per gl. j. & ibi per Arc. in c. testes, 3. q. 9. ꝑ do. Ant. in c. 2. circa fi. j. de fi. inst. & ꝑ Doc. j. allegãdos. Et qa de di ctis Doc. hic notitia hr̃, iõ iuxta morẽ, ꝑ plena cognitio ne ad eos me referẽs, ut ex multis ſaltẽ habeaẽ, qđ tene ri debeat, facio duas ꝓcõnes, miſcendo utiliora dicta Doc. hic, & ĩ locis ꝑ eos nõ adductis. ¶ Prima ꝓclo. Qñ lr̃e epi, uel alterius ordinarij apparẽt ſigillatæ ſigillo au thẽtico ipſius ordinarii. & ſunt ſubscriptę manu testiũ, faciũt fidẽ ſufficientẽ, ſm Inn. in c. 1. in 1. opposi. j. de fid. instr. Facit c. si canonici. de offi. ord. in 6. ubi de ſigillo fit mẽtio. Ad idẽ c. qñ, j. e. & c. pen. ſ. de ꝓcu. Et hãc cõ clusionẽ tenẽt Cal. do. An. Imo. & do. Abb. ¶ Amplia 4 † primò hanc ꝓcõnem, nedũ in spectãtibus ad officiũ ſigillãtis, ſed ẽt in alienis negotijs, ſm do. Ab. hic ꝑ tex. ĩ c. 2. de fid. instr. indistinctè loquẽtẽ, & notãt do. de Ro ta ꝓcõne. 22. q incipit, Itẽ fuit dubitatũ. in nouis dũ lo quuntur ẽt de ꝑiudicio Apostolici impetrantis. Sed cõ trariũ tenet do. meus hic, & forte non male, ga ſigillũ collegii vr̃ inuentũ, ut fiat fides in negotiis collegii, c. cũ dilecta. de rescrip. cum materia. Et clarum est, ꝙ ſi gillũ probat ſolũ in his, ſuper quibus est inuentũ, capit. ſignificauit. j. de appe. Ad idẽ allegat. qđ ſcribit no. Bal. in l. fi. C. ad Maced. ubi dixit, ꝙ si filiusfamilias merca tor obligaẽ ex forma ſtatuti, intelligitur ſolũ in factis

Universidad de Deusto
Biblioteca

mercantiæ. Vnde non vr rone officij posse authenticari id, qd non pertinet ad officiu, sm ipsum, que sequor, pp ea, quæ alias pulchre adduxi in c. Petrus. de homi. in vlt. fallentia, j. de homi. Vbi late probaui, p qn certa cadat alicui fauore, non extenditur fauor extra illam causam. Et ibi dictis addo Rom. p si. 205. inci. In pucto, &c. ubi dixit, p si det stari scripturæ mercatoru, tn scripturæ mercatoris extra factu mercantiæ
* Stabitur. *Ad de eund. Roma. in cons. prac. incipi. pro discutienda. col. 2. sub nu. 3. & in l. nuda ratio. col. 3. de donatio. Are. cons. 33. inc. consultatio. post princ. cons. 44. in proposita. ante me di. authorem. in c. cum ordinem. col. 5. uersicu. & dicit Ludouic. de rese. in c. si quando. col. 2. uers. ultimo allego. de offi. deleg. in c. caterum. post nu. 8. uers. quarto, per id quod consulit. de iudic. in c. 2. post num. 26. de fi. instru.* * non stabit. * Allegat Io. An. in Spec. de instr. edi. §. nunc dicendu. & l qda. §. eode mo. ff. nau. cap. stab. Et add extrauagte Inn. V. quæ incipit, Apostolicæ. vbi dr, p immunitas pcessa cappellanis & scriptorib. Apostolicis, ut inferior eos no iudicet, intelligit, qn p hoc impediret eorū officiu, alias non. ¶ Cōsidera tn, quia procedere posset ista ampliatio, qn in loco no esset usus tabellionis, quia sigillu iudicis ordinarij facit fidē de ptractu, sm Bald. in c. j. circa prin. instit. de pace Cōstā. ubi allegat Io. An. in c. seculares. de for. cōpe. in 6. qui tn psupponit psuetudinē hoc induxisse, ideo non affirmo. ¶ Item † amplia istam pclusionē, non solu in leuibus, sed et in arduis, p d. iura, & no solu in literis pmulgatorijs, seu dispositiuis, sed et citatorijs, vel ptinentibus aliquam snam, vt hic, & d. c. qn. in fi. Idē, si sint literæ testimoniales attestā tes aliquid factu, vel no factu, puta, p Titius pmutauit bnficiu cū Sēpronio, vel quid simile, sm Rotā, ubi §. Itē pcedit, siue ptineat iudicialia, vel extraiudicialia, vt not.
6 do. Abb. hic p d. c. qn. ¶ Fallit † ista pclusio, nisi talis scriptura esset subscripta testib. sed no manu eorū, quia no probat plus q simplex scriptura, de qua in sequenti cōclusione, sm Io. And. do. Abb. do. meu, & d. Benedictu hic, p c. j. in fi. sm unu intellectu, supra. de procu. & l. scripturas. C. qui potio. in pig. hab. qa de facili potuerūt describi in fraudē. Idē Archi. in c. placuit. 6. q. 2. & in c. ut circa. de elec. in 6. q cquid dixerint do. An. Imo. & Car. nec aliter sensit Cal. hic sm primos, quia utitur verbo, subscriptione. Nec reperit iure cautū literis credi ob testiū interpretationes, nisi ipsi scripserint dictas scripturas, vt hic per eos declarantes hanc opi. pcedere, qn literæ essent scriptæ à priuato, vel et a notario, sed non in forma authentica, nec suo signo, p no. in d. l. scripturas. Sed si manu notarij i forma publica, & suo signo cū descriptione testiu, pcederet alia opi. qa literæ pbabūt, l. in dona. C. de dona. & in §. sed neq; in Auth. de fid. inst. &
7 cautela. ¶ Scda pclo. Literæ † eorū, uel aliorū ordinariorū et sigillo authentico munitæ, vel testib. q non se subscripserūt, nō pbāt, sm Inn. in d. c. j. de fide instr. &
* Io. And. Io. Cal. do. An. do. Abb. Bal. & cōiter * oēs hic. & dicit Do. in d. c. ut circa. §. j. hanc esse finalē pclonē. Doc. hic, & de rone uide optimè do. Abb. hic, demonstrātē periculū dāni, qd ex falsitate pbationis resultare posset subditis, ppter quod sicut viuæ voci epi in grauibus non stat, c. si eps. 6. q. 2. & c. qn. j. eo ita nec mortuę,
8 q faciliter fraudari posset. ¶ Fallit † primò ista pclo, ni si psuetudo hret, p eis indistinctè stare sm Inn. in d. c. j. & sentit hic Io. And. & cū referendo Cal. & est cōmu-
* nis * opi. sm do. Benedictum hic per c. cum dilectus. j. de fide instr. & per l. j. C. de emanci. lib. Adde, quod no. Do. in d. c. quanuis. de pcu. in 6. ubi dicit, p ubi alias no crederet plene sigillo, tn plenè creditur, si hoc habet psuetudo. Et ita dicit pluries se respōdisse Senis. Et ter minis nostris no. Bal. in rub. C. de fide instr. in pen. col. uersi. 7. dicens, p tali consuetudo potest operari, ut creda talibus literis in quocunq; facto. Et ideo dicit Dom. post Io. And. in c. seculares. de fo. cōp. lib. 6. p si est psuetudo in loco, p notarij loco iudex faciat apponi sigillu suu scripturæ, & probet, valebit & in ptractu facto cū clerico. Et dicunt do. de Rota conclusione 22. p quicqd recitēt Scribētes hic, gnalis psuetudo totius orbis & curia Apostolica tenet hoc, p in spectantib. ad officiū epi & inter subditos suos extra cām ppriā, qn nō procedit, ut iudex, sigillū epi facit plenam fi
* dē * aliàs non, & subdunt, p creditur * Fidem. *Adde literis suis de pmutatione, sed an credatur de collatione, dicunt attendendū, utrū subsit suspicio fraudis, puta, pp Apostolicu expectātē, ut p eos. Et ad hoc vltimū uid eosdē pclone 341. inc. Itē voluerunt. ubi hoc extendunt ad oēm ptātem habētē pferendi vel à Papa, vel à quocunq;, vt sunt exe cutores, vel similes, quia eorū solis literis sigillatis non stabit. Et vr loqui indistinctè. ¶ Fallit † secundo, nisi talis literæ inducant contra, pducentē eas, uel contra eū cuius sigillo sunt sigillatæ, nā cōtra eū pbabūt, p l. Publia. §. fi. ff. depositi. & l. si procuratorē. ff. de procur. & l. 2. C. de reb. cred. & c. quorundā, j. de sol. sm Cal. Imo. & do. Ab. hic. Adde Bar. in l. ij. ff. de stip. seru. ubi dicit, p instrm, pcurationis factū ab ipsomet, q pstituit, probat ptra ipsum, sed nō p ipso. Facit tn sm do. meū hic, p l3 literæ sigillatæ, pbēt mandatū ptra sigillantē, tn sola traditio sigilli non probat et gnale mandatū. Allegat Arc. in c. is, cui. de pcu. in 6. Et Bal. in l. si procuratorē. ff. de p cur. Tu uide decisionē in c. quāuis. de procu. in 6. & Bal. in l. j. uersus fi. C. de proc. & Imo. clarius in c. si quorundā. & istud placet, quia absurdū vr tenere simplr, p ptra eū, cuius nomine literæ sunt pfectæ, plene probent, qa in eius piudiciū facile cōmitteret fraus, iuxta c. tertio lo
10 co. §. eo. ¶ Fallit † tertio in literis commissoriæ iurisdictionis, p quas delegat iurisdictio, quia talib. credit, p c. cū in iure. de offi. deleg. sm Imo. & do. Bndictū hic alle gates Bar. in d. l. si procuratorē. & c. significauit. à ptrario sensu, j. de appel. Adde do. de Rota pclone 312. præ alleg. ubi dicunt, p subdelegatio probat p lras delegati allegāt Arch. in c. si à subdelegato. de offi. dele. in 6. ubi hoc dicit, sequit ibi do. post Io. An. in prin. qa subdelegatio, uel cōmissio nō sunt acta iudicij, & fiut sine causæ cognitio, sm eos. Idē et do. Car. in cle. j. circa prin. de pcu. & Pa. de Leaza. in cōmento c. cū dilectus. ff. de fid.
11 instr. ¶ Fallit † quartò in literis citatorijs seu requisitorijs. qa talib. literis sigillatis sigillo ordinarij authentico credit, sm Imo. & do. Bndictū, p id, quod hr in c. nō debēt. 65. dist. & in c. si eps. 17. dist. & in c. prudentiam. in prin. de offi. dele. Idem de literis, per quas Canonici cō gregātur. c. statuimus. 18. q. 3. & c. cū inter canonicos. §. de elec. Adde Bal. in l. si qua p calūniā. C. de epi. & cle. Vbi multa & pulchra ponens in n. ā dicit, quòd literis epi attestantibus, quem esse clericum, statur. ¶ Fallit
12 † quinto in his, q sunt leuis prciudicij, puta, in uiā excōi cationis, uel sifi sermone. Doc. hic p istū tex. & p c. curiæ. 11 q. 3. Adde Bal. idē dicentē de literis aliorū officialiū, in l. pacta, nouissi. C. de pac. & ibi dicit per istū tex. p literis eorum, credit in eo actu, qui sola eorū authoritate nitit. Idē Pa. in d. c. cū dilectus. Et adde do. Ab. in c. cū i eccleisijs. in pe. col. §. de ma. & obe. ubi dicit, p isto casu literæ platorū faciunt aliqualē pbationē. & dicit esse casum menti tenendū ibi. Et dicit ibi Cal. sub isto casu cōprehendi 32. tex. quos ipse allegat, & arbitrabit arduitas rei iudicio superioris, non aūt pducentis lras, sm eū, quod no. & uide, q alias dixi i c. sicut. j. de sen. excō. ubi est vna gl. sing. Et adde Spe. in tit. de remit. §. vtile. uer. sed nūquid remissio. ubi dicit, p literis executoris sigillatis credit, qn de pcessu non iudiciali refert superiori pp leue piudiciū, cū superior habeat reuidere, ut ibi p eū. Et adde tex. & ibi Bar. in l. diuus. §. cū aūt. ff. de offi. præsid. ibi, quo ad facultatem inquirēdi, credit literis sigillatis, quia hoc ponit inter ea, q sunt leuis prę iudicij, ut per Bar. in l. diuus. ff. de cust. reo. Et procedit ista conclusio et in literis testimonialibus, puta, de ordinibus alicuius, sm Io. An. & Cal. hic, vel de ipsa excōicatione, sm do. Ant. hic indistinctè. Imo dicit hic domeus, quòd oī casu, quo promulgatoriæ probant, semper probabūt & testimoniales, qa iste tex. loqui videt i testimonialibus, ex quo admittit pbationē in ptrariū.

¶ Sed

13 ¶ Sed circa istud no. duo, primò, p vbi literæ excōicationis opponerent in uiā perēptoriæ, non probarent, sēdm Io. And. & do. Abb. & Imo. hic: quia agi posset de maximo piudicio, vt exēplificat do. Abb. quē vide in simili optimè loquentē in c. vnico. j. de sagit. l3 in hoc afr sentiat do. An. hic, & minus bn, & ex hoc inferet, p si i iudicialibus allegarent literæ et de excōicatione pterita, vt aliquis euitet. bene probabit, secus, si ad finē perimēdi intentionē. ¶ Itē no. secūdo, p in mā piudiciali verba enūciatiua de facto pterito posita in literis ad aliū finē sigillatis, & et subscript. nō probāt, vt per multa pcludit Cald. hic, & allegat Inn. in c. qn. j. eo. ¶ Quid aūt alias operent verba enunciatiua, nō tangit hic, sed in c. cùm dilectus. j. de suc. ab intest. & i l. ex hac scriptura. cū si. ff. de dona. Et hoc intellige, salua psuetudine & māleui, sm Cal. cui adde omnino Rotā conclusione 400. in no uis. vbi post multa volūt, credendū esse literis ordinarij loquentibus de institutione, et si attentant præsentatio nē pcessisse, l3 præsentatio aliter nō probet. qa probatis extremis, scilicet vacatione & institutione, præsumit mediū, s pśentatio, vt p gl. in c. volumus. 16. q. 4. cū si. Facit, quod dixi in c. 2. §. eo. dū tetigi de probatione interesse, q est priuilegiata, sicut expressa in instrumēto, maximè qa concesso pśequenti includit antecedens, l. illud ff. de acqui. hær. qd est intrinsecū, iō psumit l. sciendū. ff. de verb. oblig. Et verū, p admitteret probatio in cōtrariū, sēdm ipsos p cle. j. à speciali. de pb l3 afr dicat Ro. in l. sciendū, ff. de ver. obl. Et subdit Bal. hic, p literis epi de aliena excōicatione nō credit, per d. cle. j. sed de propria credit, nō solùm, quæ nūc fert, sed et de lata quondam.
14 Quod vltimū intellige, vt §. dixi post Cal. ¶ Fallit † sextò in mādato procuratorio, sm Rotā decis. 157. inci. Itē p valet, quia probat solo sigillo epi, vel alterius prælati absq; alia solēnitate, sm eos. Allegāt Hostī. in c. 1. §. de p cur. & gl. & doct. in cle. j. eo. ti. & c. sopitæ. de cēsi. & c. cū dilectus. de relig. dom. Dūt tn, p sigillū ad causas non facit fidē in alijs articulis. Allegāt Spe. de instru. edi. §. postremo, ver. itē p nō est sigillatim. & in tit. de citatione versic. literis. igitur &c. Sed istam fallentiā declara oīno
vt per Imo. post do. An. in cle. 1. de pro
* Testimonialib. *Adde Sal. in l. cō paratiões. C. de fi. instr. Cyn. in l. exigendi. C. de procu. & in l. si qua per calumniam. C. de episcop. & cler. & Cast. consi. 203.* cu. post Bar. in l. procuratorē. ff. eo. ¶ Fal
15 litt septimo in literis testimonialib⁹ * attestātibus factum extra iudicium de
pśenti gestū corā se circa pertinentia
ad officiū ipsius scribentis, qa credit. literis suis sigillatis, sm Host. hic, & Inn. in c. 2. de fide instru. Ad hoc, p ipse no. in c. 1. eo. ti. & Rota pclusione 22. dū loloquunt de epo attestante de permutatione corā se facta, sm do. Bndictū hic. Adde tex. in c. inter dilectos. versi sed priuil. j. de fi. instru. & in c. super his. iūcto princ. cū si. eo. ti. ubi p literas sigillatas sigillo Cardinalis cognito fit fides de absolutione uoti Vltramarini. Per quē text. dicit hic do. meus sustineri posse, p in oībus actibus uolūtariæ iurisdōnis, siue extraiudicialibus pertinētibus ad officiū sigillātis, credat literis sigillatis, secus in iudicialibus, ut hic p iura hic alle. in gl. Et ita intelligit opi. Ioā. And. q multū large in hoc locutus est post quendā antiquū in ti. de istru. edi. §. nūc dicendū. in additione magna, uersi. etiā supplementū. Et ad c. 2. de fi. instru. ubi et in extraiudicialibus ultra sigillū requiritur subscriptio, rndet, p rectè intuendo nō probat. Ad c. j. de procur. ubi requiritur maior cautela, q oporteat, rndet, illud eē pp malitiā illius, cū regulariter solū sigillū in procuratorio sufficiat, ut p Doc. in c. si quorūdā. de sol. & Bal. in l. j. in fin. C. de pcu. Sed tn hoc non firmat propter rones Doc. melius pclu dentes. Et istā fallentiam intellige, quando est probandus actus factus ab epo extraiudicialiter. sed si oporteret producere ipsū in testē corā iudice, oportet, ut uoce nō literis testificet. Ita declarat Dom. in ca. testes. 3. q. 8. dicens, hoc modo intelligendā esse glo. Vbi & uide eūdem post Archi. in ca. placuit. 6. qu. 2. ubi tradūt, p doctrina, q creditur literis cuiuscunque de his quæ facere pōt, & debet ratione officij, & allegant multa, de qui-
16 bus p Inn. in d. c. 1. ¶ Fallit † octauò, in factis valde antiqs in quibus sufficit psumptiua probatio, qa tales literæ pbant: puta, si loquantur de confinibus. per c. cū cām. j. e. & c. si Papa. de priuile. in 6. sm Imo. & do. Benedictū hic dicentes, talibus literis enūciatiuis ordinariorū credi et cōtra alios, l3 alias probent solū contra scribētē, l. optimā. C. de cōtrah. stipu. nisi essent literę Papæ, cle. 1. de p ba. p Bar. in l. nuda. ff. de dona. sēdm eos. Adde l. nno. i c. veniens. prope finē, j. de ver. sig. quē latè refert Bal. in l. quēticulā. C. de epis & cle. vbi dicit, p in istis antiquis fa
* mia plenè probat, * l3 alias semiplenè: * Plenè probat. *Adde Inn. in c. ue nies. de uerb. sig. n. Bal. in l. proprietatis. in fi. C. & prob. Alex. à cos. 4. col. 5. ver. potest alius mod⁹ seruari. uol. 2. consil. 15. col. i. cons. 24. col. fi. vol. 5. cos. 101. in 4. dubio. vol. 7. Aret. consil. 15. col. 4. & est eōis * opinio. secundum Imo. i d. c. veniens. in fi. & Alex. in l. cum alii quis. C. de iure de li. & in cōs. 207. incip. Viso summario. col. pen. vol. 2.* & cōfirma, vt latius dicet in d. ca. cùm cām. & i c. veniēs. cl 1. in ti. pxi. ¶ Fallit nono, nisi literæ emanarēt à pluribus platis, p c. cùm olim. §. de dol. & cōtu. sēdm Doc. hic. Adde Arch Io. An. & Dom. Idē tenētes i d. vt circa, Allegāt c. vt in ecclesijs. §. de mai. & obed. & c. pen. j. de purga Cano. & c. non sine. §. de arb ¶ Fallit decimò vltra oēs, quo ad semiplenā probationē, qa illā semp operanť literæ platorū, sēdm Inn. i c. in pūtia in pe. gl. §. de renū. quā reputāt singularē do. Card. & Imo. ibi, & do.
17 Ab. in d. c. cū ecclesijs. ¶ Fallit † vndecimò in principe, vel rege nō cognoscēte superiorem: qa sicut pōt iudicare in cā propria, vt p Bar. in l. 1. C. ne quis in sua cā. ita pōt authēticare scripturā et ad cōmodū propriū suo sigillo. secū dū Bal. post Pet. in l. nec exēplo. ad fin. C. de proba. qd e valde solēne, sm do. meū hic. ¶ Fallit duodecimo & vltimo in literis testimonialibus emanātibus ad requisitionē Papæ, et si attestēt de his, q fiūt in iudicio, dū modo sint de pertinētib⁹ ad officiū scribentis, & maxime si Papa vel superior reqrēs tales literas dicat se eis fidē daturū, sm Imol. & do. Benedi. hic. Allegāt c. intimasti. j. de appel. & ca. cū dilectus. ver, is igit. j. de pur. Cano. Adde tex. in ca. 2. infra de crim. falsi. cū alijs iuribus habētibus simile casū. ¶ Sed ē aduertēdū, q a in isti casibus exceptuatis oportet, p ocurāt quædā. & primò requrit, p sigillū ordinarij sit authēti cū, & hoc pśtet, sm do. Ab. hic. Quod verò dicat authēticū, vide Spe. in ti. de procu. §. rone aūt formæ. vers. itē quod nō est sigillū. & in ti. de pba. §. fi. vers. 10. Ita ipsū allegat Rot. pclu. 57. ¶ Scdò requirit, p sigillū sit propriū, vsitatū, & deputatū māæ, cui i m primit, sēdm Bal. hic p tex. optimū in c. significauit. j. de appel. l3 afr Inn. hic, & male, sēdm cū. ¶ Tertiò reqrit, vt in literis scribat apposítum esse sigillum, secundum Paul. de Leaza. late in d. c. cum dilectus. nisi probaretur sigillum semper consuetum apponi talibus literis, per d. c. significauit. secundum ipsum. ¶ Quartò requiritur, quod sigillum sit cognitum illis, quibus pōtatur, alias requiritur maior solēnitas, p tex. in ca. j. §. de cle. peregri. Quod intellige & declara, vt p gl. in ver. ignotā. in c. super his. j. de fi. instr. & ibi latè p do. Ab. & per do. An. in d. c. 1. de cle. pereg. & p gl. i c. 1. 13. dif. ¶ Quintò plidera accuratè, quod scribit do. de Rota. pclusi. 22. fæpe allegata, in quātū dūt, p quoties subest fraudis suspicio, nūquā probāt tales literæ et extāte quacunque psuetudine. Pro q bus inducit subtilr do. m⁹ hic d. c. 1. de procu. ex quo pōt quis nō incōgrue gnalr tēperare quasi oēs istas fallen. nisi agerē de maximo præiudicio, qa tūc, qa rone est inducta regula i ista materia, eadē rone infringent fallētiæ, l3 Scribentes ad hoc non aduertant. Sed optime facit pśideratio do. Ab.
& sequaciū, de qua dixi in 6. fallētia circa probādā excō
18 municationem. ¶ Tertia conclusio. Literæ † ordinariorū subscriptæ, sed non sigillatæ, cēlentur literæ priuatæ, quibus credit ptra scribentem, pbato p ipse scripserit, l. si procuratorē. ff. de procur. l. Publia. ff. depositi. & habetur in c. olim. de cēsi. & nō probāt cōtra tertiū, nisi, put aliæ scripturæ priuatæ, de q bus in l. scripturas. C. q pot. i pig. hab. & dicet in c. 2. j. de fid. instru. De literis autē de
19 legatorū dicas cū dom. Abb. p † his casibus, q bus ordi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

nario credit, credit eiusdē delegato. De literis arbitrorū dicas, nō plus eis credi, q̄ literis priuatis, ſm eundē. De literis, vel teſtimonio Cardinaliū, maxime ſup legatione, dē plenè in c. q̄d ſuper his. j. de fi. inſtr. De literis Apoſtolicis dicet in c. cū à nobis. j. tit. proxi. reliqua in mā dic, vt per Doc. hic, & aliquid p Bar. in l. ſi procuratorē. ff. de ꝓcur. & in l. ſi publicanus. §. j. & ibi copioſe p Rom. ff. de publi. p Ang. in §. eos. cū ſeq. ī Auth. de coll. p Bar. in l. j. §. ſi quis neget. ff. quēad. teſta. aper. & p Bal. in c. j. in verbo, muniri. in tit. de pace Conſtā. p Do. poſt Archid. in c. q in aliquo. 51. diſt. Gl. fi. in fi. Multa & pulchra ponūt hic pfectē Doc. de effectu excōicationis circa actū procurationis: & qa non ſunt multa addenda, reſtringe ſubſtātiā oīum q̄ ipſi dīnt, p res ꝓclones. ¶ Prima ꝓclo. Cōſtō † ꝓcuratoris excōicati ipſo iure eſt nulla ſine ope exceptionis, ſm Spe. in ti. de ꝓcur. in prin. & Io. An. Cal. do. Ant. do. Abb. & alios hic: qa ſi mandatū nō eſſet nullū ipſo iure, nō pōderaret tps acceptati mādati: & iō oſtendit q̄ ſi poſtea ſequit abſolutio, ꝓcurator non poſſit agere, & ſic mandatū erit nullū, etiāſi ex cōicatio ſit occulta, vt ſentiunt Doc. tenentes ſequētē ꝓclonem, qa in requirentibus ꝓſenſum duorū, incapacitas unius uitiat actū. c. ei, cui. de ꝓb. in 6. Facit ca. fin. §. de procur. ¶ Hanc concluſionē declara tripliciter. Primo, niſi ꝓſtituens certificatus de abſolutione ꝓſeueret in ſua uoluntate, quia valet ꝓſtō ex iſto nouo cōſenſu. Imo ſm do. Abb. non requirit nouus & expreſſus conſenſus, prout uoluit hic do. Ant. quia de hoc non eſt dubium. Et facit, q̄d no. Inn. in c. ex parte decani. §. de reſc. ubi tacitus ꝓſenſus facit quē procuratorē. Eſt tex. in c. ſi. ibi, ſciente. de iureiu. in 6. Et adde, q̄ in dubio non pſumit mutata voluntas, niſi appareat. c. maiores. j. de bapti. c. 2. j. de ꝓiug. ſeruo. Et iō probata ſcientia abſolutionis, in ꝓſtituente, ualidabit ꝓſtō, & probāda eſt ipſa ſententia propter regulam, præſumitur. de reg. iu. in 6. Et hoc diligenter no. q̄n ſi nō appareret de ſnīa abſolutionis, non ſufficeret cōmutata volūtas: quia eſt erronea, ſiue aliqua ignoraret de excōicatione, ſiue quia credere ꝓſtitutū capacē officij, & iō tanq; ſemper erronea nō operet. c. propoſuit. de cōiug. ſeruo. & c. j. de eo, q̄ duxit in matri. q̄ polluit. ſm Doc. hic rīndentes hoc mō ad c. licet. de procu. in 6. & l. obſeruare. in fi. ff. de offic. ꝓconſu. ¶ Secundò declara, niſi † ēt perſeuerās in ꝓſenſu erroneo, ex poſtfacto ratū haberet geſtū per iſtū nomine ſuo. p l. licet. ff. de procu. & regulā, rati. de reg. iur. in 6. cū ibi alleg. ſm Cal. & do. Abb. contra quos multū facit, quia ratihabitio requirit extremū habile. l. bonorū. & ibi Bar. ff. rē rat. hab. plenè l mo. in c. cū vos. j. de his, q̄ fiūt à pla. cū ꝓcor. Sed hic, extremū, ad quod referē ratihabitio, nō eſt habile, quia ſtāte excōicatione nō potuiſſet verè eū ꝓſtituere, ut hic. Ergo fictio nō debet poſſe operari ſup impoſſibili. §. minorē. Inſt. de adop. niſi fortè dicas, ꝙ ratihabitio facit actū valere, non tanq̄ geſtū virtute mandati nulli, ſed quia actus a quocūq; geſtus potuiſſet ratificari, p id q̄d no. Ang. in l. Pōponius. ff. de neg. geſt. ubi dicit, ꝙ quiſq; pōt hrē rata geſta p ꝓcuratorē reuocatū, q̄n id, q̄d geritur, pōt haberi ratū, a quocūq; geſtū fuiſſet. Et ita dicit quaſi tenere Inn. in d. c. ex parte. & ſubdit, tene menti, qa amplius nō audiuiſti. Sed certè p hoc non tollit motiuū, quia iſtud intelligit, q̄n ratihabitio habet ſupplere defectū mādati pſuppoſita habilitate ꝓcuratoris. Et ita loquit d. l. licet. Sed hic defectus mādati ſurgebat ex incapacitate ꝓſtituti, Iō nō vī poſſe ualidari, qa nō eſt uerū dicere, extremū fuiſſe habile. Et iō poteris cogitare. ¶ Tertiò declara & lita iſtā concluſionē, ut † nō procedat in alio inhabili, q̄ ꝓſtituerē procurator, nā ceſſante inhabilitate recon ualeſcit ꝓſtō, nec eſt a principio nulla, ſi nō opponaſ. ſecundùm do. meū hic. Allegat Bar. in l. ſi filius familias. §. ueterani. in vlt. q. ff. de ꝓcur. & in l. militē. & in l. exigē di. in prin. C. de ꝓcu. & Io. And. Imo. & Domi. in c. qui gñaliter. §. fi. de procu. in 6. Eſt ergo ſpeciale in excōicato, ſm ipſum. ¶ Et no. q̄ † excōicatio ſuperueniēs poſt mandatū, non inhabilitat ipſum mandatū, q̄n acta tenent, ſi non opponaſ, ſm Io. An. do. Ant. & alios hic, qa habet fundamentū ptātis, licēt p oppoſitionē ſuſpē daſ exercitiū. ſm ipſos. ¶ Et aduerte, quia ſi opponeret contra p̄dicta hoc mō, qui pōt agere, pōt ꝓcuratorē cō ſtituere, no. Inn. in c. intelleximus. de iud. in c. I. & Ande iud. Pet. de Anc. in c. fi. p illū tex. de iudi. in 6. & Imo. poſt gl. in uerbo, ꝓſtituere. in cle. de religi. de procur. & Rom. in l. ſi ex legati. de uer. obl. dicēs, hoc ꝓbari egregiè in l. ſeruū quoq;. in prin. ff. de ꝓcur. Sed excōicatus pōt agere, ſi nō opponaſ. c. pia. de excep. in 6, in uerbo, duraturis. Ergo, &c. Rñde, ꝙ hoc non negaſ, ſed dr, ꝙ non oīs, qui pōt agere, pōt procurator ꝓſtitui. Iō licēt excōicatus poſſit agere ſaltē ut reus. d. c. intelleximus. nō tñ ꝓſtitui. Et licēt iudiciū cū eo agitatū teneat, ſi nō opponaſ, q̄n agit ut principalis. d. c. pia. non tñ, cū agit ut procurator, qa ipſi principali non deeſt ptās agendi, ſed pp periculū canonis repellit. d. c. pia. Procurator autē quicquid agit, fundat ſe in mandato. Sed illud eſt nullū, ut dixi. Ergo oīa ex eo ſequentia. c. principatus. cū ſi. 1. q. j. & regula, acceſſoriū. de reg. iur. in 6. ¶ Secunda cōcluſio. Geſta † cum procuratore excōicato ēt occulto, ſunt nulla, ſm Io. And. do. Ant. do. Abb. & Imo. hic cōtra Cal. ētſi ꝓſtituens hoc ignoraſſet, ſm eos, quia ſi nō tenuit conſtitutio, ut ſ. dictum eſt, ergo nec ſequentia ex ipſa, p regulā, acceſſorium. de reg. iu. in 6. Facit l. j. cū ſua materia. ff. q̄d falſo tu. autho. ubi geſta cū falſo tutore, qui à principio putabatur uerus, non hñr rata, niſi iudex aliud decernat. Et infert ibi Bar. ad ꝓcuratorē. Et rō reddit, quia differentia inter occultum & priuatū ſit ſolū in geſtis rōne publici officij, ſed in priuatis non, ſecūdū notabilem theoricā Inn. in c. cum dilectus. circa mediū, ſupra. de ꝓſuc. quam ſequūtur Pet. de Anch. Io. And. & ibi Do. in j. col. in c. j. de reſcrip. in 6. & do. Abb. in c. Paſtoralis. §. uerū. j. de app. & in c. ſi uerò. in fi. j. de ſent. excō. & hic, & in c. ueritatis. ad fi. §. de do. & ꝓtu. & in c. intelleximus. in ult. col. §. de iud. & ī c. ꝓſulti. in ult. col. §. de ꝓcu. & Pau. de Leaza. in cōmēto c. ſi celebrat. ſup. de cle. exc. mini. & do. Abb. in c. ꝓſultationib. j. de iure pat. Vbi idē ſentit Inn. & no. q̄ ſi ex nullitate horū geſtorū paſſus eſt dān ū ꝓſtituens, qui culpa caret rōne ignorātiæ, poterit agere ꝓtra ꝓcuratorē, qui ſe ingeſſit in officio ſibi interdicto. Ita ſing. no. Io. And. in d. c. cō ſulti. q̄d multū no. do. Ab. ibi. Bn facit tex. in l. j. C. ſi ſeruus, uel libert. ad decur. aſpir. cū alijs, de quib. pulchre p Io. de Ana. in c. quā pernicioſum. in ult. col. j. de uſur. Et p iſtam concluſionē colligit ſingulariter do. Ab. hic, q̄ illud, quod dr geſtum ratione publici officij ab occulte inhabili valere, procedit in officio publico authoritate & utilitate, ſecus in publico authoritate & utilitate priuato, put eſt officiū ꝓcuratoris, tutelæ, & ſimiliū, p prædicta, p q̄d optime declaraſ dicta theorica Inn. Et adde do. Abb. idē dicentē in c. ueritatis. in fi. & exēplificat ēt in elec. l dē Cal. in diſputatione incip. Excōmunicatus cōi opi. & hr̄ per Inn. in c. ꝓſiderauimus. & in c. cū Vintoñ. ſ. de elec. & in c. gratū. ſ. de poſtu. præla. Et ſi dr, officiū talis eſt authoritate publicū, gl. fi. in fi. in l. filjum. la j. C. de libe. cā. licēt illud non ſit rōne publici officij, ut per Inn. in c. nihil. in fi. de elec. & non eſt publicū utilitate, ut p do. Car. in rep. c. ppēdimus. in j. col. j. de ſent. exc. & tñ ſi eſt occulte inhabilis, valet eius teſtimoniū, ſecus, ſi nō occultè, ut eſt caſus in l. j. & ibi oēs. C. de teſta. Ergo nō eſt uerū, ꝙ non fiat dria inter occultum & non occultū in officio publico authoritate tñ. Rñdeo dupliciter, & utroq; mō ſufficienter. Primò, ꝙ d. l. j. ponit caſum ſpālē cā ꝓſtationis teſtī, ſed non extendit ad alium caſum, ut ibi per Ange. licēt ꝙ ibi dicitur de ſeruo circa teſtū, ꝓcedere dicaſ ī alia inhabilitate, ſm Bar. poſt gl. in l. cū l. in fi. ff. de teſta. & no. Bal. in l. j. C. de ſecun. nup. non eſt ex hoc ſolo gñaliter dicēdum teſtē occultè excōicatū poſſe teſtificari. ¶ Secundo reſpōde, ꝙ quantum ad teſtem excōicatū, non fit dria inter publicum & occultū, qa utroq; caſu ualet eius teſtimoniū mero iure, ſm Inn. in c. pia. ꝓpe fi. de exc. li. 6. & do. Car. plenè in d. c. ppēdimus. In alia aūt inhabilitate nō occultus ñ poſſit eē teſtis, & ſi excōicato ñ occulto, uel occulto, poſtea dcerto opponeret excōicatio ad ipediē dum

dū eius teſtimoniū, credo, ꝙ vtiq; repellit. q̄d expreſsè ſentit do. Car. vbi ſ. p c. 13. & c. decernimus. de ſentē. excom. in 6. vbi excōicatus remouet ab ꝓctibus legitimis, licēt nō ipſo iure. Et ita no. Cal. in d. diſputatiōe, excōicatus ad fi. Et iſta nota tanq̄ per alios non declarata. Itē ſcias, ꝙ iſta ꝓclo limitaſ, niſi ꝓcurator occultè excōicatus ꝓſtitueret ad impetrādū reſcriptū ꝓ alio, quia valet impetratio, ſm Cal. plene in d. diſputatiōe, qa nō agitur de vtilitate ipſius excōicati. Et ꝓſtituens cū habet ꝓbabilē cām ignorādi, licēt eſſet ſecus, ſi ipſe excōicatus occultus impetraret, ſm Io. And. in c. j. de reſcr. in 6. Et iſtā limitationē tenuit glo. j. in c. ꝓſulti. ſ. de procu. & Pet. de Anch. in regula, acceſſoriū. in 7. char. de. reg. iur. in 6. & Dom. plenè in d. c. j. in pe. col. limitās poſt Imol. ibi, niſi excōicatio occulta eſſet cognita ꝓſtituenti, ut ibi p eū. Sed cōtrariū indiſtinctè in hoc tenet do. Ab. in d. c. ꝓſulti. & gl. in verb. ab alio. & ibi Io. Mo. & Io. And. in d. c. j. quorū opi. eſt multū ſuſtētabilis pp theoricā Inn. in d. c. cùm dilectus. qa cū ita ſit, ꝙ ſi nō eſſet occultus, nō poſſet impetrare, d. c. j. ergo idē, ſi occultus. ¶ Tertia ꝓcluſio. Excōicatus † de facto ꝓſtitutus, ꝓcurator cū poteſtate ſubſtituēdi, non pōt valide aliū ſubſtituere, pſuppoſito quòd cōſtitutio de ipſa facta ſit ipſo iure nulla. Ita ꝓbat ex glo. ſi. in cle. religioſus. de ꝓcur. & no. do. Abb. Imo. & do. Bn dictus hic, & Bar. in l. j. §. itē acquirimus. ff. de acqui. poſ. & in l. ſi is, q pro emptore. in pe. col. ff. de uſucap. & Bal. in l. ꝙ quis. in 5. q. C. de pc. & in l. j. ff. eo & Bal. & Ang. in l. inſtitutio. ff. de ꝓdi. inſti. ¶ Fallit primo, niſi iſta ꝓſtitutio a principio fuiſſet valida, puta de nō excōmunicato, qa ſuperueniētia excōicationis nō tollit facultatem ſubſtituēdi, p c. ſi iudex. in fi. de off. dele lib. 6. ſm prædictos hic, & ſentit gl. in d. cle. religioſus. ¶ Fallit ſecūdo, niſi eſſet ꝓſtitutus nō gñaliter ad ſubſtituēdū, ſed ad certū ſubſtituendū, quia tūc pōt ſubſtituere, vel nominare aliū, nō quia ipſe nominās ꝓſtituat, ſed videatur ꝓſtitutus a principali, ſm Cal. & do. Ab. hic, & Bar. Ro. & Pau. de Caſt. in d. §. itē acquirimus. p l. cùm pater. §. hæreditatē. el 2. ff. de leg. 2. Adde tex. opti. in l. vnū ex familia. §. ſi de Falcida. & ibi Bartol. ff. de leg. 2. & text. in l. patere x. puincia. ff. de manu. vindi. & Bar. in cōſinci. Cōſtitutio Ariminēſis epiſcopi. circa fi. & Bar. Briq. 158. inc. Canonici cuiuſdā eccl̄æ. & Bal. in l. ſi qs ad declinādā. C. de epiſ. & cler. & gl. in cle. dudū. §. verum. in verbo, obuētionibus. de ſepul. & Spec. pulchrè de inſtr. edi. §. nūc vero aliqua. ver. inſuper. In q̄bus locis diuerſimodè oſtēdit, quòd nominatus ab eo, cui dedi poteſtatē nominandi, dr nominatus à me. Ita in ꝓpoſito, maximè, qa habēs ā alterius mādato eligere, nō amittit hāc facultatē pp deportationē, d. §. hæreditatē. Vnde idem in excōicato, cui æquiparaſ, vt per glo. fi. ante medi. in c. paſtoralis. j. de app. ¶ Sed aduerte diligēter, quia do. Ant. hic vult indiſtinctè ſubſtitutionē tenere, ſiue deſ mādatū de ſubſtituēdo certo, ſiue incerto, & licēt ſup quadā ratiōe ſua inſtēt do. Ab. & do. meus hic, vt in voce retuli, tñ vna alia ratio multū me inclinat in eius opi. quia in locis ꝑallegatis nō refert, an ſimplex deſ facultas nominādi ī genere, an vero deſ de aliquo. Im o. tex. in §. hæreditatē. loquit de electione gñali. Si igit valere poteſt mādatū ad ſecundū, ſcilicet electionis certæ, put omnes fatētur, ergo & ad primū, maximè, quia glo. in verbo, ſubſtituēdi in c. pe. de ꝓcur. in 6. expreſſe vult, ꝙ ſubſtitutus ab habēte poteſtatē ſubſtituēdi dicaſ ſubſtitutus à principali. Et idē gl. 4. in fi. in c. is, qui. de ꝓc. in 6. & Bar. in l. j. circa medium. ff. de ꝓcur. Et per hāc rōnē, quā licēt nō expreſſe ſentiat hic do. meus, nihil firmās, ſuſtineret tñ facile opi. do. Ant. Et iſta ñtradas obliuiōi.

SVMMARIVM.

1 *Conſortes eiuſdem litis poſſunt reum conuenire ex eodem libello & totus proceſſus iudiciarius ſuper ipſo fundari.*
2 *Subſtitutio cōpendioſa poteſt fieri per hæc verba, deuoluātur. & c.*
3 *Libellus talis an procedat, Peto omnia bona, quæ tibi obuenerunt ex hæreditate talis. non ſpecificando aliter bona.*
4 *Donare quis poteſt ſe & omnia bona ſua monaſterio, licēt non ſiat monachus, & ſic erit conuerſus.*
5 *Priuare ſe quis poteſt poteſtate teſtādi, donādo omnia bona ſua monaſterio, vel alicui loco religioſo. & nu. 6.*
7 *Libelli contrarij an admittantur ſuper hæreditate.*
8 *Minor 25. annis poteſt donare omnia bona ſua. Læſio enormis facit, vt dolus præſumatur. poſt nu. 8. ver. & quamuis.*
9 *Religioſi inducēres aliquē dolo ad religionē, an p dāt bona ingreſſi.*
10 *Profeſſio facta per dolum, an teneat.*
11 *Fundans intentionem ſuam ſuper ualiditate actus, non habet neceſſe probare habilitatem perſonæ ad alium actum, &c.*
12 *Probatio actoris vt reddatur dubia. oportet quòd ſit dubia ex ſe, & ex facto ſuo, & non ſufficit obfuſcare eam probando aliquid ex contrario. Et melius declarat, nu. 13.*
13 *Probatio fauore animæ quando præferatur, vel non. Poſt nu. 13. ver. ſecundò nota.*
14 *Probatio an deheat concludere in genere.*
15 *Probatio facta per præſumptionem valet, quando agit de probanda filiatione.*
16 *Probatio veriſimilis ſufficit, quando agitur de probandis indicijs,*
17 *Vel, vbi probatio cocludit à communiter accidentibus.*
18 *Probatio dubia ſi eſt verificabilis & concluſiua in quolibet intellectu, quo ad intellectum probantis, valet. Et iunge nu. 19.*
20 *Delegatus, cui committitur audientia cauſæ, non poteſt eam diffinire ſine expreſſa licentia committentis.*
21 *Subſtitutus per hæc verba, Si talis deceſſerit ſine liberis, talem ſubſtituo, excluditur, ſi hæres inſtitutus deceſſerit extantibus liberis naturalibus tantum.*
22 *Filij naturales an veniant appellatione filiorum.*
Filij naturales an includantur, vbi agitur de commodo filiorum. Poſt nu. 22. per duas col. ver. Tertio, inquantum.
23 *Filijs naturales an dicantur de familia.*
24 *Emphyteuſis cōceſſa ab eccleſia proſe & filijs, non extenditur ad naturales.*
25 *Emphyteuſis conceſſa à priuato, an tranſeat ad naturales.*
26 *Hæredis nomine qui veniant.*
27 *Emphyteuſis conceſſa ab eccleſia proſe & filijs, an extendatur ad hæredes extraneos.*
28 *Ætas à quo debet probari.*
29 *Subſtitutio, per quam vocatur aliqua eccleſia, non euaneſcit per ingreſſum monaſterij.*
30 *Papa ſi conceſſit priuilegium eccleſiæ collegiatæ, quòd præſcriptio minor non currat, quàm centum annorum, ſi prælatus agit contra capitulum in bonis diſcretis ſuper re alias perceptibili, non poterit capitulum illo priuilegio ſe tueri.*
31 *Subſtitutio, quòd euaneſcat per ingreſſum monaſterij, an hoc extendatur ad eccleſias ſeculares.*
32 *Monaſterium qui ingredi tenetur, debet ingredi cum effectu.*
33 *Subſtitutio nō euaneſcit, ſi hæres inſtitutus, cui facta eſt ſubſtitutio, faceret monaſterium hæredem, & ipſe remaneret in ſeculo.*
34 *Monaſterium intrans in fraudem ſubſtituti, non nocet ſubſtituto. & nu. 35.*
36 *Diſpenſatio facta in articulo mortis an legitimet filios ex concubina natos quo ad præiudicium aliorum.*
37 *Teſtator ſi reliquerit puellæ mille, ſi nupſerit, & puella ingrediatur monaſterium, nihilo minus habebit mille.*
38 *Statutum, quòd ingrediens monaſterium non ſuccedat parentibus, an valeat?*
39 *Actiones pro monacho & contra monachum, an tranſeant in monaſterium.*
40 *Monaſterium recipiens bona ingredientis, an teneatur ad reſtitutionem, ſi ſunt malè acquiſita.*
41 *Monaſterium an & quando teneatur creditoribus, monacho egreſſo de monaſterio.*
42 *Monaſterium an habeatur loco filij.*
43 *Monaſterio an magis ſaueatur, quàm filio, vel econtra.*
44 *Feudum an tranſeat in monaſterium, ſi vaſallus efficiatur monachus, & concludit, quòd non regulariter, quod tamen fallit quadrupliciter, vt nu. 45. 46. 47. 48.*
45 *Feudum franchum exemptum a legibus pœnalibus feudi, tranſit in monaſterium vaſallo effecto monacho.*
46 *Feudum tranſit in monaſterium, ſi ſeruitium, quod debet vaſalus factus monachus, poſſit præſtari per monaſterium. Induſtria perſonæ quando videatur electa verſi. Et vt intelligas.*
47 *Feudum fœminæ ingredientis monaſterium, remanet apud eam quandiu vixerit.*
48 *Feudum paternum tranſitoriū ad omnem hæredē, tranſit ad monaſterium*

Universidad de Deusto Biblioteca

nasterium vasallo facto monacho.
49 Emphyteusis an transeat in monasterium.
50 Bona ingredientis religionē Fratrum Minorū, an fiāt religionis.
51 Fratres Mendicantes. qui non sunt astricti tanta mendicitate, sicut Fratres Minores, possunt capere bona ingressi, non vt bona immobilia, & vt perpetua sibi retineant, sed vt vendant, & ex ea pecunia se alant.
52 Fratres Prædicatores an debeant possessiones eis delatas vendere & pecunias retinere.
53 Fratres Carmelitæ an sint Mendicantes.
54 Bona ingredientis religionem particularem alicuius ordinis habentem Patrem Abbatem, vt sunt religiosi montis Oliueti, in cuius dispositione remanent.
55 Successurus post mortem alicuius an succedat post eius professionē, & num. 56.
57 Monachus si n vult adire hæreditatē sibi delatā, abbas pōt adire.

CAPITVLVM VIII.

IN præsentia. ¶ Monasteriū facit deficere ɔditionē, si decesserit sine filijs: & ille q dēt pbare de vno actu, vel tpe limitato, si probat tale quid, qđ ɔuenire pōt illi actui & tēpori, & etiā alteri, æquiuoce pbat: ideo succūbit. H. D. Et materiā cōtinet quotidianā, & vsitatissimā, & breuior ero, q̄
1 possibile sit. ¶ In tex. ibi, ergo & l3 fratres. Not. ꝙ † cōsortes eiusdē litis possunt reū ɔuenire ex eodē libello, & cōsequēter totus pcessus iudiciarius simul sup utraque fundari. Ad idem c. causam j. de re iud. Et hoc in ciuili. ¶ Quid aūt in criminali. Vide gl. in verbo accusatores in c. ī primis. 2. q. j. & Bar. in l. si plures. p illū tex. ff. de accus. & do. Ant. & do. Ab. in c. j. j. de collusio. & Inn. in c. olim. sup verbo, idoneus j. de accus. & Sal. in l. si accusatoribus. in j. & 2. col. C. de accus. cū si. ¶ In tex. ibi. absq; liberis. Etiā si hoc nō apponit, subintelligit, ꝙ liberi excludāt substitutū, p l. cū auus ff. de ɔdi. & demon. & l. cū acutissimi. C. de fideicom. fm Pe. de Anch. hic qui quærit, & nō decidit, quid si substituto monasterio nascant filij ipsi instituto? Sed etiā tunc idē erit, fm Bal. in d. l. cū accutissimi, qa a excludit ecclesia pp filios, quorū cā fauorabilior est, c. quicūque. 17. q. 3. ¶ In tex. ibi, deuoluant no.
2 secundū do. Ant. & Inno. ꝙ † substitutio ɔpēdiosa fieri pōt p hæc verba, Deuoluant, &c. Et hoc verbum puta do. Ant. esse directū, l3 nō merè directū: sed intelligit do. Ab. hāc b substitutionē fuisse fideicōmissariā, p l. hæredib, §. j. ff. ad Treb. In hoc dic, ut p Do. in c. si pater. in prin. in antepe. col. de testa. in 6. dū ponit, q verba sint directa, vel obliqua: nā, vt ipse dicit rndēdo ad d. §. j. istud verbū, & similia sunt directa, qn ɔtigit, ꝙ eorū virtute bōa deuoluātur sine psona media: sed si adest psona media, nō sūt directa, sed obliqua. Et qa istud multū importat, nā vbi est obliqua, detrahit quarta, secus, si directa, d. c. si pater. iō ad cognoscendū naturā similiū verborū, vide ēt gl. in ver. absq; deductiōe. in fi. in d. c. si pr. per q intelliges, qd fuisset ī casu nro. Et vide plenè Bar. in l. cēturio. in vl. char. ff. de vul. & pup. vbi dicit, ꝙ istud verbū, deuoluat, est uerbū cōe, aptū importare vtrūque. Idē Bal. in l. Lucius. in prin. ff. de vul, & pu. & Pet. de Anch in d. c. si pater. & Bal. in l. iā hoc iure ff. de vul. & pu. Et de similibus verbis vide plenè Bal. in l. si in pe. & ult. col. C. de sac. sanc. eccl. Bar. in l. Publia. ff. de positi. in l. tale pactū. §. fi. circa prin. ff. de pac. in l. quoniā indignum. C. de testa. in l. fundi. & in l. si quis ita. ff. de usufruc. in l. 2. ad fi. ff. de ali. & ci. leg. in cōsi quod incipit, Pater filio impuberi. & in ɔsil. Fuit quidā de Assisio. & in cōs. Viso pūcto. Ang. in l. j. in fin ff. de dona. & in l. pcib. C. de impub. & alijs subst. & latè in repe. d. c. si pr. & Old. ɔsi. 125. inci. in pposito. do. Anto. & ibi latè Imo. in c. Raynutius. j. de test. Bal. ī l. j. C. de pac. inter emp. & vēd. & in l. j. C. de dona. q sub. mon. & in l. humanitatis. C. de impu. & ī l. si totas. C. de inoffi. dona. & in l. si unquā. C. de reuo. done. & in l. & si fine. C. ad Treb. ¶ In tex. ibi, illa, q de
3 bonis. no. fm do. Ab. ꝙ † pcedit iste libellus. Peto omnia bona, q tibi obuenerūt in hæreditate talis, aliter bona nō specificādo, qd pcedit intelligēdo, ꝙ hic agebatur petitorio hrditatis, qa b in actione tali, q est vniuersalis, nō requirit expressio rerū petitarū, nisi in executiōe. l. 4. ff. de rei vē. plenè Bal. in l. j C. de fruc. & lit. expē. & do Ab. in c. 2. de libel. obl. cū ɔcor. Si aūt intelligit, ꝙ agebat rei uēdicatiōe, & ꝙ petebāt illa bona restitui respectu dominij, tūc esset tex. valde sing. fm do. Ab. probās no. per Inn. in c. certificari. j. de sepul. vbi vr tenere, ꝙ pcedit libellus. Peto bona tali iure mihi obueniētia. qd an pcedat, vide ibi do. Ant. & do. Ab. in d. c. 2. & latè Bal. ī l. edita. C. de edē. & Bal. & Ang. in l. fi. C. de anna. exce. & Bar. & Ang. ī l. 3. §. armamēta. ff. de de rei vēd. & do Ab. in c. cū dilectus. s. de ord. cog. Sed primus intellectus est melior., fm Imo. & do. meū. hic ¶ In tex. ibi. à sua molestatiōe. intellige huiusmodi petitionē de molestatiōe facti, nō iuris fm Imol. in l. paterfamilias testamēto. ff. de hær. insti. vbi dicit, ꝙ iussus restituere hæreditatē sine molestatione, nō prohibet agere ad petētionē Trebellianicæ. Idē Bal. in l. j. C. de vsuf. & l. j. C. de his, q pœnæ nomine. vbi dicit, ꝙ iussus n molestare vxorē testatoris, nō phibet molestare de iure. Idē Ang. in l. nō solū. §. si statur. ff. de pcur. Facit optimè gl. notabilis in c. pro illorū, super verbo, ɔtractoris. j. de præb. & tex. multū sing. in c. audita. s. de resti. spol. vbi si mādat reuocari in irritum, nō intelligitur de rectè gestis. Et ibi omnes notant. Et ex isto tex. in istis verbis no. ꝙ nō solùm actione personali ille qui timet molestiam sibi inferri, potest petere vt imponatur silentiū actori vt per Bar. in l. si finita. §. elegāter. ff. de dam. infec. & in l. cōtendat. ff de fideius. & l. Aurelius. §. centū. ff. de lib. le. Sed etiā in actione reali pōt possessor timēs ɔtrouersiā sibi inferri, agere hoc modo, petēdo alteri silentiū imponi. Sed vnū aliud pbat iste tex. qd est notabile, fm do. meum, ꝙ si ille, cui petitur silentiū imponi, cōparet in iudicio, & per viam recōuentionis petit illud, super quo actor petebat silentiū imponi, resultat mirabilis effectus, qa prima petitio resoluit in vim exceptionis, & pcedit solùm sup secunda petitiōe, & hoc patet ex fi. literæ, qa simpliciter ɔdēnat illos fratres ad restituēdas illas res, quas indebitè vsurpauerāt. Ex quo dat inteligi, ꝙ virtus primæ petitiōis est extincta, qa si duraret, iudex debuisset super ipsa pnunciare, l. de qua re. ī prin. ff. de iud. & absoluere monachos a petitiōe fratrū in qua petierūt silentiū monachis imponi. Sed hoc non fit. Ergo pbat, ꝙ dictū est. Et est ɔclusio noua, fm ipsum. Considera, ꝙ satis videtur pronūciari super petitione actoris in isto casu, ex quo pnunciat p reo. Si enim dicit tuū esse, infertur ꝙ meū non est. Facit quod no. Bart. in l. j. ff. de hære. inst. & Bal. in l. error. C. de testa. & do. Ant. & do. Ab. in c. cùm olim. j. de cēsibus. Et quod oportet ita pnunciare, hic pbatur ex eo, quod

a Quia. *Add gl. ī l. si qs. C. de epis. et cler. Tu dic tū, ꝙ authoritas Augustini in illo tex. in d. c. qcunq; procedit, quo ad legitimā, ī qua magis fauetur filio quam ecclesiæ. Ita pbat tex. in auth. si qua mulier. in verbo, legitima nulli. vbi Bald. & Sal. Ad hoc not. C. de sac. sanc. ecc. Sed excepta legitima magis fauetur ecclesiæ & piæ cāæ quā filijs. Istud pbatur in d. auth. in vers. fi. vbi Bal. et Moder. Ad hoc not. istud ēt clarè pbatur, nā testamētū ad pias causas nutu cōditū tenet & valet, & est gl. approbata in c. cū tibi. de testa. quā no. & sequtur Bal. in l. j. C. de sac. san. eccle. Ang. et Mod. ī l. iubemus. C. de sac. san. ecc. Et tamē testamētū nutu cōditū à patre inter liberos, non valet, prout tenet Ang. et Mod. ī d. l iubemus, et ī l. in fraudē. §. 1. ff. de testā. mil. Vid pulchrā decisionē Pe. de Anc. in cōs. suo 403. ic. Prima facie p opiniōe ista. Et idē sentit Feli. hic inferius ī ver. quarto quæro iuxta prædicta.*

b Hāc. *Adde tu, & dic. ꝙ vbi potest fieri īterpretatio, ꝙ dispositio testatoris valeat iure directo, & ꝙ valeat iure fideic. semp potius fit interpretatio, vt valeat iure directo. Tex. in c. si pater de testa. in 6. & dicit, ꝙ si testator, Titio instituto facit simpliciter substitutionē, p istud verbū, Substituo Semproniū, talis substitutio ī dubio īterpretatur, ꝙ sit directa substitutio vulgaris tātū, vt est aperta litera ī l. iam hoc iure. in vers. vulgarē tantùm. ff. d vulga. et pu. Vide latius de hoc p Bar. in l. Cēturio. ff. eodem.*

quod scribit Bal. ī l. uiro. ff. solut. mrimo. vbi dicit, ꝙ qn cā ɔuētionis & recōuentionis se perimunt, vt ibi, & ēt hic: tūc recōuentio hēt vim exceptionis, & est necesse simul pronūciari super vtroq;: secus, si se nō perimūt, sed sunt separatæ, ita quòd ex vna cā inducit exceptio in alia, nā tūc fm eū, nō expediunt vna snīa: & do. Abb. ī c. i. supra de mu. peti. Et iō dicemus solū, quod hic est casus pro d. Bald. in d. l. viro. ¶ In tex. ibi, obtulit se & sua.
4 No. † quē posse donare se & oīa bona sua monasterio, l3 nō fiat monachus, & erit iste ɔuersus monasterij, fm gl. in verbo, cōuersi. in c. vt lex. 27. q. 1. fm do. Ab. & do. meū hic. Quibus adde Cal. in ti. de reg. ɔs. vlt. vbi enumeratis pulchrè multis gnrib. ɔuersorū & oblatorū, ɔsuluit ꝙ ex hoc solo, ꝙ qs offerat se & sua monasterio, nō intelligit ad monachalē & ppetuā obediētiā se obligasse *, Sed oportet, ꝙ saltē oī volūtati suæ renūciet, & oīa cōmittat voluntati superioris, & tūc talis obediētia pro professiōe sufficeret. Allegat Inno. in c. ɔsuluit. in gl. fi. infra q cle. vel vouen. vt ibi p eū, pro quo mihi vr casus singularis hic nō pōderat⁹ ab alijs: qa si offerendo se & sua esset ppetuò obligatus, nō video quare oportuisset hic inuestigare de ætate: qa ex sola oblatione cū perseuerantia iussus fuisset debitore se obligare, & verisimile est, quòd sciebat de vita istius. Vn probando, quòd mortuus fuerit ī monasterio, necessario argueret, ꝙ tpe đbito se obligauerit saltem tacite perseuerādo. Vnde dato vinculo, sequit bonorū trāslatio, authen. ingressi. C. de sacr. sanct. eccle. Sed qa hoc non sufficit, merito pbabit nedū ingressus, sed humilis, deuota & iurata oblatio, q æquipollet professioni. Et ex dicto ɔsil. not. quòd talis recedens, q nō est ingressus irreuocabilr, pōt recedēdo bona repetere, qđ expresse firmat dom. Abb. ī c. quod à te. infrà de cle. cōiug. vbi omnino vide. Et scias differētiā inter cōuersos & oblatos *, nā primi portāt habitū religiosorū, & profitent solēniter sed nō fiunt clerici, oblati vero aliqn portā. habitum, aliquando nō, vel differentem, & possunt recedere, nisi sint perpetuo oblati, quo casu æquiparant alijs professis, vt per Dom. in c. per exceptionem de priui. in 6. vbi optimus tex. & per do. Card. latè in cle. 1. ī vlt. col. de decimis. vbi ēt bonus tex. & per eūdē aliquid in cle. per literas. in 12. q. de pben. & per Bald. in authē. ingressi de sacr. sanct. eccle. & per do. Ab. in c. ī nostra, de sepult. Vbi p illū tex. dicit pbari multū sing. ꝙ oblati, q sepeliunt apud ecclesiā, vbi sunt oblati, nō hēnt cōsiderari in solutione quartæ canonicæ, quod intelligit, dū modo tradiderint se & sua, p d. cle. j. in fi. & idē Petr. de Peru. in tractatu canonicæ epālis, ver. venio ad quartum. De cōuersis autem ecclesię secularis secus est quo ad bona, ut p gl. in d. c. vt lex. Et de talibus multa ponit do. Abb. in c. cum olim. ī vlt. col. supra de arbi. & in c. j. supra de pcur. & Do. post glo. in c. ex eo. p illū tex. de elec. in 6. & in c. mulier. 23. dis. Vtrū aūt tales, q se & sua offerūt, cum effectu possint trāsire ad strictiorē regulā. Gl. in d. c. vt lex. vr velle, ꝙ non, quasi sint effecti serui. Et de ipsa exclamat d. Abb. in d. c. quod à te. & hic, sed Hugutio & Laurē. ī d. ca. vt lex. impugnant eā, & vt puto, melius, qa rnderi nō pōt ad rōnē c. l3. infrà de regula. q spiritu Dei. & c. quæ īdistinctè pcedit. ¶ In tex. ibi, vnde vniuersa, q habuerat.
5 No. casum sing. fm do Abb. in † quo qs a pōt se ī vita priuare facultate testādi, donādo se & oīa bona sua loco religioso. Ad idē alleg. Bart. in l. fin. C. de pac. cuius dictū dicit sing. notandū ad not. per eūdē in l. stipulatio hoc mō ɔcepta. ff. de verb. obli. & licèt ad istum tex. possit rnderi, ꝙ talis ingrediens cōsert, tanquā moriat, per ca. placuit. 16. q. 1. & ēt, si nō exprimat, bona trāseūt, d. authen. ingressi. tamē p dicto. Bart. quod reputat piū, dicit esse gl. no. in d. c. vt lex. & in c. fi. in glo. 2. infrà. de succes. ab intest. & ibi dicit se amplè dicturū. ¶ Sed quia ibi nihil dicit, adde vltra oēs, ꝙ intelligendo de donatione omnium bonorū pñtiū, casus nō est dubius, quòd valet, per tex. in l. iubemus nulli. C. de sac. san. eccle. Sed in donatione bonorū præsentium & futurorū est difficultas, & in effectu, ꝙ nō valet, consuluit Ang. consi. 171. inc. Visis instrumētis pductis. & solenniter Pet. de Anch. cōsi. 226. quod inci. De primo, vtrū ista donatio cuius dicta ad literā vsurpat sibi Roma. idē tenēs ī d. l. stipulatio hoc modo concepta. & inter cætera mouent, qa adhuc militat illa rō, ꝙ saltē indirectè tollit libera testamēti factio. ɔtra d. l. stipulatio. Et qa illud est contra bonos mores, ut ibi, & ecclesia est cultrix iustitiæ. c. si clientulus. §. 1. de alienatio. feudi. vt latius ī voce dixi. Nō obs. rō Bart. in d. l. fi. s. si potest donare se & sua. fortius sua separatim, qa bona ista sequunt tūc psonā, & iō bona futura erūt monasterij, cui applicat quicquid acquirit monachus. c. pen. 18. q. 1. merito cū psona trāseūt bona, iuxta c. ex literis. j. de iure patro.
6 vt ēt sentit do. Abb. hic. ¶ Sed † certè quamuis isti multū instent, tamē ī practica putarē eorū opi. difficilè sustētabilē, qa d. l. iubemus nulli. intellecta, put ipsi dicūt, nihil poneret speciale in ecclesia, & simili arg. vtit gl. fin. in l. illud. C. de sacrosanc. eccle. Itē qa talis libertas nō repugnat bonis moribus iuris diuini, sed moribus inductis artificio iuris ciuilis, de quibus vbi agit de anima, nō curat canō, vt eleganter p Bart. in l pactum. in 19. quæst. C. de colla. & in l. nō dubiū. C. de legi. & Imol. ī c. cùm ɔtingat. in 18. col. infrà de iureiu. Patet. in c. 2. de pac. in 6. & in c. l3 de iureiu. in eo. lib. Hinc est, ꝙ iuramētū de nō mutādo testamēto valet, l3. tollat libertatē testandi, vt latè per Ioan. An. in regula, quod semel. de reg. iur. ī 6. & Imo. in c. cùm ɔtingat. & in c. dilecto. in 1. char. infrà de pbē. & Sal. in l. sācimus. C. de testa. cū ɔcord. Et si. đ istis moribus in q̄stione nostra curaret canō, nō teneret iuramētū, regula, nō est obligatoriū. de re. iur. in 6. & facit, qđ dicā super verbo. iuramēto. ¶ In text.
7 ibi, petebat. no ꝙ † super eadem hrditate admittunt libelli cōtrarij contra no. per Inn. ī d. c. cū cōtingat. post medium, suprà de offi. dele. & do. Ant. ibi, & in c. cām. el 2. in 3. col. infrà q fil. sint

* Se obligasse. *Adde nūquid valeat obligatio si fiat de personis, & bonis cum reseruatione dominij et potestate alienandi, et iure percipiendi fructus in vita, & an talis oblatio dissoluat matrimoniū. & an poterit per talem oblationem postea alienare, & an vir consentiendo mulieri offerrēti bona sua sibi simul videatur præiudicasse in lucro dotis sibi obuēturo ex forma statuti conditionaliter vxore prædecedēte, & an poterit reuocari. Et quid si ille qui se offert sit pubes vel mutus vel pupillus cum authoritate tutoris, & an eius authoritas ad hoc se extēdat, cum tutor possit pupillos gubernare, vide de pd. omnibus no. & copiose Soc. cōsi. 62. inci. in præsenti cōsultatione. vers. circa quartā dubitationem cum versi. seq. vsque ad fi. in 1. par. & Paul. de Castro. cōsil. 305. & adde quòd quis in ingressu religionis potest sibi reseruare certa bona de consensu Abbatis, dummodo non per modum pacti, ut p Cin. in authen. ingressi. versic. vlterius procedo C. de sacros. eccl. et Bal. consil. 116. incip. queritur.*

* Oblatos. *Adde pro istorum differentia. text. et doc. in c. consulti. de regular. & c. qui bona. 17. q. 1. Guiel. de mō. Laud. et Car. in cle. j. §. fi. de decim. & not. quòd nō semper oblatio fit eodem modo, nā aliquando quis offert bona sine se, quandoque offert se sine bonis, quandoque se & sua. q̄ omnia persequere late vt per Abb. consi. 102. incip. circa personarum. vol. 2. & per Bal. cōs. 366. inci. quia dicta oblatio. vol. 4. Soci. consil. 101. col. 2. ī fi. vers. præterea dico. volu. 3. & Cal cōs. vlt. de regul. col. 2. vers. ī tex. ibi obtulit. ex quibus nota. quòd verus oblatus, cū reseruatiōe, potest sibi acquirere & disponere pro quo facit in terminis Bal. cōs. 7. inci. visis testamētis. vol. 2. per tot iuc. gl. in c. vt lex. continentiæ. 27. q. j.*

a Quis. *Adde tu, an donatio inter viuos facta ecclesiæ tam de bonis præsentibus, quam futuris valeat, & primò dic. quòd Bart. tenuit, quòd sic ī l. fi. C. de pact. in vlt. col. in ver. prædicta forte. idē tenet Salic. in authē. si qua mulier. in vlt. col. C. de sa. san. eccl. De cuius veritate vide do. Abb. ī c. fi in 1. no. de succes. ab intesta. & hic in isto text. in 5. not. do. Alex. in l. stipulatio hoc modo. ff. de verb. obli. Adde Bart. qui in simili tenet, ī fortioribus terminis in l. tale pactum. ff. de pac. in §. fi ī vl. col. videlicet, ꝙ quando aliquis viuēs in cōtractib⁹, uel actib. appellat aliquem hæredem, videtur in eum suum primum iudiciū contulisse. Est verum quod illam opin. Bart. ibi reprehendūt Ang. & Pau. de Cast.*

Universidad de Deusto Biblioteca

de Cast. tamē tu cam & in iudicā do & in consulen do tene, qa digna & notabilis. Adde, quòd Lud. Ro. in auth. similiter, in repetitione, C. ad l. Fal. sentit in aliqb. cū Bar. Vid eū ī ul. speciali, et hoc mō fortifica opinionē Fel. hic.

legi. & in c. ab excōicato. supra de re-
scrip. Angel. & Pau. de Castr. in l. in tri
bus. ff. de iudi. quia nō pōt reus agere,
ne secū agat: sed pōt excipere, ne secū
agat, l. pure, §. fi. ff. de doli exce. fm Bal.
in l. edita, versi. vndecimo qrit. C. de e-
den. ¶ Sed rndet, ꝙ hic petitiōes erāt
super diuersis reb⁹, lʒ sup vna hrdita-
te, fm Imo. hic: pro quo do. meus pdi-
ctis nō adductis allegat casū in pprjs
terminis, in l. si inter me & te. ff. de ex-
cep. rei iud. Et ita lītant pdicta, fm eū.
Adde oīno Bal. in d. l. edita. vbi rnden
do ad d. l. si inter. q pcise cōcor. cū isto
tex. tradit doctrinā, ꝙ vbi reus per petitionē ꝯtrariā in-
tendit aliquid ꝯsequi, quod sub defensione nō claude-
bat, admittit petitio ꝯtraria. Et de hoc p eūdē in l. cùm
Papinianus. in 2. col. C. de senten. & probat in c. Abba-
tē. in prin. ff. de ver. sig. vbi do. Ant. colligit in 4. no. quòd
super libello cōfirmationis pōt dari libellus informa-
tionis. Vn solēniter cōsuluit Lapus allegat 3. ꝙ si datur
petitio, ex qua petit instrm vsurariū pronūciari, admitti
tur directa ꝯtraria petitio, per quā petit pronūciari istru
mentū purū, & nō vsurariū. Assignat rōnē facientem ad
multa, qa tales petitiones in cognitione cāæ sunt possi-
biles, nec sunt incōpatibiles in processu, qa corā eodē
tractari pnt. Nō obstat, ꝙ vna sit piudicialis ad aliā, quia
idē in oī exceptione perēptoria. & tn discutit simul cū
principali, ca. j. suprà de ord. cog. Aliàs nō pcederet re-
cōuentio super eadē re. qd est falsū. Et allegat Ioā. And.
in c. cùm eccła. sup verbo, faciēdi, supra de cā pos. & p.
pri. Sequit dom. Abb. in ca. j. supra de mu. pet. dicēs, ꝙ
nō est separata reuocatio, sed ē illi annexa, quasi defens
sio, in quo prosequere, q ipse late ponit in ca. ex cōque-
stione. supra de restit. spo. Et qa dom. meus opponit ꝯtra
solutionē Imo. ꝙ imo plures libelli essent super eodē, dū
monachi petierūt imponi silentiū super rebus à se peti
tis, rnde, vt suprà dixi super verbo, molestatione. Adde
Bal. in d. l. edita. vbi dicit, quod qn reus petit imponi silē
tiū actori, ista petitio nō ē actio, sed defensio, & iō fit ab
sque lit cōtest. secūdaria. ¶ In tex. ibi, iuramēto firmaui.
8 No. ꝙ † donatio facta à minore 25. an
nis, valet, * etiā si donet omnia bona
sua. Ex quo infert dom. meus duo. Pri
mò, ꝙ dispositio authen. sacramenta
C. si aduer. vend. hēt locū ēt in ꝯtractu
largo mō sumpto, prout est donatio,
l. Labeo. §. j. ff. de verbo. sig. ¶ Secūdo
infert, quòd pp enormen læsionē non
posset veniri ꝯtra tale iuramētū, qd di-
cit esse notabile ad no. in ca. quāuis. de
pac. in 6. & per Imo. in c. cū cōtingat. ī
32. char. infra de iureiu. qa fm hoc re-
nūciatio facta p filiā nubētē bonis pa-
ternis nō poterit ptextu enormitatis reuocari. Et quā-
uis Ioā. An. hic dicat, iuramētū istud fuisse superfluū pp
authen. ingressi. itē quāuis videat fauore aīæ talis dona-
tio valida, tn qa tex. in verbo, cū, vr ponere ius cōe & or
dinarium. procedit istud notabile sine scrupulo, secūdū
eū, q de hoc multū exclamat. Adde primo Bal. in d. au-
then. sacramenta. in pen. colū. vbi late tenet istud de do
natione p plures rōnes. Sed istud de læsione enormi nō
probat hic. qa licèt donatio teneat, nō tn procedit sim-
plr in donatione, quæ enormiter damnificaret. Et posi-
to ꝙ iste tex. loqueret, put d. authen. tn fit longa dubita
tio, vtrùm filia in casu prædicto, vel aliàs minor patiens
damnū, maximè vltra dimidiā, possit a iuramento ab-
solui. In quo vide Cald. in ti. de iureiur. cōsi. 8. inci. Duæ
puellæ & Pet. de Anch. cōsi. 424. inci. Postquā ista domi
na. & Paul. de Cast. consi. 116. In Cstristi noīe: sequenti.
& in disputatione sua, inci. cùm C. laicus & in d. c. qⁿuis
& do. Ant. in c. cū cōtingat. in 4. mēbro. & Bal. in l. fi. ad
fi. ff. q satisd. cog. & in l. j. ad fi. C. si aduersus ven. & ī rub.
C. de rer. perm. & Ange. in l. si qs p eo. ff. de fidei. & Pet.
de Anch. ꝯsi. 326. Visa facti narratione. & pulchrè cōsi.

* Valet. *Adde ad hac materiam plene Soci. consil. 62. incip. in præsenti consultatiōe versi. secunda con clusio. in 1. p. & cō si. 279. incip. visa donatione. ver. cir ca primam non ī sistendo. in 2. par.*

79. incip. Visis actis & actitatis. & in ca. 1. in ii. quæs. supra
de ꝯstit. Pau. de Cas. ꝯsi. 227. inc. Corā dño vicario. & oī
no. Bal. in rub. C. de rer. pmu. ad fi. ¶ Et quāuis īter istos
sint opi. tn cōiter * tenet, ꝙ ꝯcedi possit
absolutio à iuramento. * qa enormis
læsio facit psumi dolū, fm Bart. in l. si.
in fi. ff. de præt. stip. & Pe. de Anch. cōs.
204. inci. Iudex. in vlti. col. & Cal. in di
spu. inci. duo litigātes. & Bal. in l. 3. C.
de do. promis. & in l. i. in 8. col. C. d his
q pœ. nom. & in rub. C. de pœna iu. q
ma. iud. cū cōcor. Et iō rōne doli iura-
mētū reddit inefficax, d. c. quāuis. & c.
si verò. el 1. j. de iureiu. Imo. ēt maior
25. an. in læsione enormi pōt absolui à
iuramēto, vt p Bald. in l. pe. C. de arbi.
& Ange. ī disputatione, q incipit, Duo
ad īuicē litigātes. & do. Abb. ī c. Quin-
tauallis. in 25. col. infrà de iureiu. & ibi
dicā. Sed oīa ista intelligas, quando ta-
liter iurans pbat ignorantiā damni tē
pore iuramēti affuisse: secus, si sciuisset,
qa sciēti & volēti dol⁹ nō infert, l. cùm
donationis. C. de transac. Et ita Bar. &
oēs in simili in l. 2. C. de rescin. ven. Et
ista teneas mēti: qa multū dilatari pos
9 sunt. ¶ In tex. no. fm do. Ab. † ꝙ potest
quis licitè suā oblationē iuramento firmare, nec p hoc
præsumitur, ꝙ recipientes ipsum seduxerint auiditate
bonorū suorū: quoniā si hoc appareret, ꝙ religiosi quē
allicerent, nullū cōmodū cōsequerētur, & bona rema-
nerent venientibus ab intestato, p tex. in c. cōstituit. 20.
q. 3. de quo facit festū do. Abb. hic. & in c. pterea el 1. s.
de off. dele. & in c. cùm dilectus. ī vlt. col. supra qd met.
cā. Spe. in ti. de statu. mona. ver. vlt. & Bald. in authen. si
qua mulier. in vlt. col. C. de sacro san. eccle, & Lapus so
lēniter ꝯsulēs allegatiōe 47. īci. Quidā iuuenis. & Dom.
in c, nō solùm. in prin. in 4. col. de reg. iu. in 6. & Roma.
dicēs se ita rndisse auditoribus Rotæ in d. l. j. §. si stipulā-
ti. in 12. col. ff. de ver. obli. & dom. Abb. in c. in nostra. j. d
sepul. & ibi gl. in verbo, dolo. ¶ Sed in hoc no. duo. Pri-
mò ꝙ si aliq religiosi essent in culpa, secus esset: qa non
noceret ꝯuentui, cui ex dispositione authen. ingressi. de
bent bona. Ita credo sensisse do. Abb. in c. dudū. infrà d
ꝯuer. cōiug. per regulam, delictū. de reg. in 6. Quod for-
tè nō procederet, quādo hoc esset culpa Prioris, vel ma
iorū claustri, qa quod fit à talibus, tribuitur vniuersitati
iuxta gl. sing. in ru. C. q sit long. consue. quam confirma
ui in c. dilectus. el 2. infrà de simonia. ¶ Scdò scias, quòd
10 † propter huiusmodi fraudes non vitiat ingressus: vn p
fessio facta per dolū, tenet, vt dicit tex. in d. c. ꝯstituit. &
gl. in c. ex parte. in verbo, cā. & in c. dudū. in ver. spes. j. d
cōuer. ꝯiug. & do. Ab in c. cū dilecti. in 2. col. j. de emp.
& ven. & in c. cū dilectus. quod me cā. & ibi gl. in verbo,
fatuitatē. Idem dom. Abb. in c. ex parte. in 3. col. suprà
de resti. spo. & gl. in regula, scienti. de reg. iur. in 6. & Io.
An. in c. scripturæ. infra de vot. & do. Ab. in c. cum virū.
j. de regu. & gl. in c. illud. 20. q. 3. & in ca. sicut. 27. q. 1. Et
Spe. in ti. de resti. in inte. ver. sed nunquid. dicēs, nō posse
peti hoc casu in integrū restitutionē rōne deceptionis:
qa cessat in spūalibus deceptio, ex quo ꝯtrahit cū ditio
ri spōso. Allegat c. sicut. 28. q. j. Vn dicit beatus Tho. secū
da secūdæ, q. 186. arti. 9. ꝙ licitū est religiosis inducere
blandis verbis ad religionē, dū modo nō inserant men
dacia dolosa. Sed tu dicas, ꝙ vbi interueniret dolus, qui
deciperet quēlibet prudentē, professio non teneret. Ita
sentit Inn. in c. cum dilectus, quod metus cau. qd est val
de æquū: quod iura prædicta nō vniuersalr vident senti
re de dolo, qui ex toto tolleret consensum, vt ēt dicit
do. Ab. ibi: pro quo allego, qd no. dom. An. in c. sicut ex
literis. infra. de iureiu. vbi dicit. ꝙ professio facta ī tanto
calore iracūdiæ, ꝙ amittitur ratio recti intellectus, non
obligat: nec mirū, quia alias sequeret, ꝙ professio facta
etiam per metū grauē, valeret, quasi inducat ad bonū
finē: quod tn est falsū per c. j. s. quod me. causa. qa volū
tarium

* A iuramēto. *Adde Alex. con. 125. inci. Visis & consideratis. p totum. vol. 1. et cōsi. 121. incip. Viso the mate. in 2. p. & an, et quando, cui, & ex quibus sit cōcedēda. & quid si statutū reproba ret cōtractum, & an & quando inferior à Papa pos sit cognoscere, not. per Soc. cons. 125. inc. circa primā. q. in prin. cū vers. Seq. usque ad uer. circa secūdam du bitationem. in 1. par.*

tariū militē vult Christus, & nō coactū. c. psens. 3. quæs.
3. & vide gl. in c. j. in uerbo, sempiternā 22. q. 2. Dicas, ꝙ
de fraude in pdictis cōstabit ex ꝯiecturis, vt p Lapū. in
d. alleg. 47. puta, si ineptū ad religionē sēducāt, arguitur
affectio rerū, nō psonæ. Et ita pepetuo no. ¶ In tex. ibi,
11 quare ꝯstet. No. sing. fm dom. Abb. & Imo. ꝙ † fundā
ti intētionē suā sup validitate actus, non est necessariū
probare habilitatē personæ ad illū actū, sed satis est pro
bare actū, vt habilitas psumat, nisi ꝯtrariū pbetur. Et de
hoc vltra alios exclamat hic Imo. inferēs, ꝙ producēs
testm factū ab aliquo minore 25. annis, nō habet neces
se pbare, quòd ille q fecit testm, tūc tēporis esset maior
14. annis, iuxta l. qua ætate. ff. de testa. & allegant no. per
Inn. in c. innotuit. j. de eo, qui fur. ordi. susce. & per Bart.
in l. sciendū. ff. de verb. ob. quasi velint, quòd ista solēni
tas intrinseca psumat. Vnde transfertur onus probādi
ꝯtrariū in aduersariū. Et sic allegans inhabilitatē, debet
eā pbare. Et idē no. Bald. in l. cū te minorē. p illū tex. C.
de pba. & sentit Barto. in l. de ætate. ff. de mino. Et est ca
sus in l. ab ea parte. ff. de proba. Et dicit Bal. in auth. oēs
peregrini. in pe. col. C. cōmunia de succe. & in l. nulli. in
3. col. C. de epis. & cler. quòd ad testandū & ꝯtrahendū
quilibet psumit habilis. Et pterea dubito de eo, quod
scribit Pau. de Cast. in l. si tertius. §. j. ff. de aqua plu. arcē.
vbi dicit, ꝙ stāte statuto, ꝙ minor nō possit se obligare
sine ꝯsensu ppinquorū, si qs vult pbare minorē ætatē,
debet capitular & pbare, quòd habeat ppinquū & habi
lē ad ꝯsentiendū, nam si habilitas psumit, non tenetur
eam pbare, vt hic. Nec probatur dictū suū ex dicto Bar.
ibi, qui in casu suo bene & sing. loquit, s. quòd statutū fa
ciens mentionem de pximo, intelligit, si sit habilis, sed
non dicit, ꝙ nō præsumat habilis. ¶ In tex. ibi, nō elidit.
12 Not. & ppetuo tene mēti, quòd † ad hoc, vt probatio
actoris reddat dubia, oportet, quòd sit dubia ex se & ex
facto suo, sed nō sufficit offuscare eam pbando aliquid
ex aduerso, ex quo pbatio actoris possit reddi æquiuo-
ca, quoniā ista pbatio in genere, ꝙ esset minor annis,
reddit dubiā aliqualiter intētionē monachorū, quia in
tellecta de annis 14. eā ꝯfunderet, sed satis est, quòd eā
penitus nō elidit, quia monasteriū fundat se in oblatio
ne, qua pbata præsumit habilitas. Et ideo collige theori
cam solēnem, quòd fundās suā intentionē in tempore
re limitato, prout fundabāt isti laici, te
net pbare tēpus præcise, * non autem
ęquiuoce. Et ita magistraliter no. Bar.
in l. nō solū. §. sed vt probari. ff. de ope.
no. nun. p pulchra exempla, & latè re
fert dom. Ab. in c. auditis in 9. col. j. de
præscr. & in c. dudū. el 2. in pe. col. s. de
elec. & hæc est glo, not. in c. venerabi-
lis. in glo. pe. de sent. excom. in 6. cum
qua ꝯcor. Io. And. in regula, cū sint. de
regul. iur. in 6. Et istā doctrinā cōpro-
ba ex notatis in istis locis, vbi per eam
ad multa infertur, & vide Rotā in no-
uis. ꝯclusione 383. & dom. Ant. & Imo. in c. cùm Apo-
stolica. j. de his, quæ fi. à pla. & Pet. de Anc. & Dom. in c.
si tibi absenti. de præb. in 6. & do. Ab. in c. cōstitutus. in j.
col. s. de rescr. & in c. pe. j de condi. ap. & Imo. in c. j. in 1.
char. j. vt ecclesiastica beneficia, & Sal. in l. cū inter sim-
plicē. C. de dona. ante nup. & Ang. in l. j. §. biduum in j.
char. ff. quādo app. sit. & Dom. in c. 2. §. sane. de deci. in
6. & Bal. & Sal. in l. matrē. C. de pba. & do. Ant. & Imo.
in c. post electionē. j. de cōces. præben. & Ro. copiose in
l. in illa. in 12. col. ff. de verb. obl. & do. Ant. in c. quid per
nouale. in 4. col. j. de verb. sig. & Ro. post Bal & Imol.
in l. post dotē. ff. solu. mat. Et ibi allegāt glo. magistrā in
cle. fi. in verbo, creatū. de rescri. per quā dicunt probari,
quòd fundās exceptionē suam in exceptiōe, quæ est cō-
tra regulas iuris cōmunis, vel ꝯtra aliam, debet illam
exceptionē probare. Vide etiam Pau. de Lea. in cōmē-
to c. tertio loco. s. eo. in 2. col. vbi dicit, quòd dicēs se ap-
pellasse debet pbare, ꝙ intra 10. dies appellauit. ¶ Sed
13 aduerte, qa † prædicta pcedūt in casibus ciuilibus, sed

* Præcise. *Adde idem tenere Soci. consi. 203. inc. ele ganter, & iuridi ce, versi. præterea ad hoc. in 2. parte. et in cons. 42. inci. in causa restitutio nis in integrum. versi. Tunc succe dit. in 1. par.*

in criminalibus pp æquiuocā exceptionē psumitur de-
lictū, & non delictū, eo ipso enim ꝙ intētio actoris red
ditur dubia, satis est ad absolutionē rei fm Bart. sing. in
§. sed vt pbari. de quo facit festū dom. Ab. in d. c. dudū.
& hic, & ī d. c. auditis. Vn si accusatus, ꝙ occidit Seiū de
mēse Maij, pbat de eodē mēse ipsū fuisse bānitū, & nō
aliud, certè qa possibile est, ꝙ post bānum occiderit, &
sic accusatio reddit dubia, ēt si hoc aliter nō appareat,
absoluetur reus pp ꝯcursum psumptionis iuris, fm quā
nemo præsumit delinquere, l. merito. ff. pro soc. Et ista
est veritas, * vt aliàs examinaui ī signi
ficasti. el 2. j. de homi. vbi vide. ¶ Sed
vltra ibi dicta no. duo vtilia. Primò, ꝙ
ista doctrina do. Abb. & Bart. vbi s. &
omnia iura dicētia, ꝙ qn factū potest
se habere ad delictū, & nō delictū, psu
mit in meliorē partē, pcedunt, qn pari
ter & indifferēter res pōt sic se habere,
secus, qn factū de sui natura in aliū est
fm cōmunē ꝯsonantiā, licèt possit ali
quo colore excusari, quia si nō excusa
tur, nō procedit dictum Bar. Casus est
multū sing. & ibi habes exemplū in c.
dilecti. j. de accus. per quē ita prædicta
limitat ibi Pet. de Anch. & aliàs ibi scri
psi post Ana. in 7. notabili, vbi vide.
¶ Secūdò no. ꝙ † ista dicta nō proce-
dunt, qn interpretādo in deteriorem
partem magis ꝯsulitur animæ testato
ris. Ita infero sing. ex eleganti ꝯsi. Pet.
de Anch. 175. inc. Prima facie. vbi per
plura ꝯsuluit, ꝙ si testator moriēs cō-
fessus fuit se fuisse vsurariū, & non di-
xit, quāto tempore, certè si de præteri
to tempore allegaretur contractū suum fuisse vsurariū,
de facili crederetur propter eius ꝯfessionē, quia talis in-
terpretatio est vtilior animæ, nec agitur de pœna cor-
porali. Vnde cessat lex, merito. ff. pro soc. vt ibi per eū.
qd singularissimè not. & facit gl. plena. in c. iuuenis. j. de
spo. cū sim. Et intellige subtiliter istud dictū domi. Pe. vt
procedat quando ista interpretatio aliter facta, posset
esse probabiliter impeditiua salutis defuncti. sed si in-
duceret vnū effectū odiosum nō pertinētē necessariò
ad salutē, etiā in simili confessione verba caperent stri-
ctè. Et ita intelligo qd scribit hic Bal. valde solēniter. dū
dicit, ꝙ si testator dixit se teneri ad restitutionē vsurarū
à multis publicè extortarū, per hoc non probatur, ꝙ sit
manifestus vsurarius, quia non dixit à se extortarū: Vn
de potest esse ratio, quod teneat ex causa hæreditaria,
quę nō infamat. Et ideo dubia pbatio, nō est pbatio. Et
dicit esse casum hic, p quē etiā subdit, ꝙ si ille dixisset, se
à multis extorsisse vsuras, & nō dicit, quas, vel à quibus,
nec dicit, publice, nō debet hoc subaudiri, psertim si vi-
tiarent testamētū iuxta c. quanquā. de usuris. in 6. qa ne-
mo psumitur eligere viā ad sua iudicia expugnāda, arg.
l. 3. C. de testa. mil. Quod tene menti fm eum, & re vera
est dictū elegans, & solitariū, nec repugnat consi. Pe. de
Anch. qa satis est ꝙ fiat restitutio in salutē animæ, sed
nō fit huiusmodi extēsio, vt euitet pœna d. c. quanquā.
qa sine ista satis fit, & adduco optime, qd scribit Io. An.
in d. c. quāquā. vbi dicit. per illū tex. in verbo, receperūt.
ꝙ si pbat per testes quē dedisse ad vsuram, propter hoc
non sumus in casu d. c. quanquā, quia non sufficit dedis
se, nisi acceperit, de quo facit festū Pe. de Anch. ꝯsi. 276.
in c. De titulis. & Dom. in d. c. quanquā. ¶ In tex. ibi, ver
14 bū dubiū non nocebat. Not. ꝙ † probatio in genere fa
cta, non prodest, quādo quælibet species generis nō ꝯse
quitur illū effectū, quia ex illis duobus ꝯtētis sub verbis,
minor annis 14. & 25. nō sufficeret vnus intellectus, sci-
licet de 25. p c. primū, de regu in 6. & iō vtraque species
nō ꝯcludit, secus, si dixisset, minor annis 14. vel 12. quia
vtraque cōclusisset. Et per istum text. decisæ sunt in di-
uersis locis multæ & notabiles qstiōes, quas omitto, qa
alias multū accumulatè & laboriose in hoc scripsi in
c. super

* Veritas. *Adde & forma sic cōcl. Licèt in ciuilibus ad parandā Reo absolutionem requiratur necessario actiones Actoris reddi dubias ex seipsis, vt ī hoc. c. & in l. non hoc. C. vn. legit. tamen ī criminalibus sufficit pbationes Accusatoris ex probationibus Rei dubias reddi, vel debilitari. per alleg. ab Aucto. hic. cui addo Alex. ī cōsi. 15. incip. Viso processu. in 2. fund. vol. primo.*

Universidad de
Bibliotec

c.ſuper his.j.de accuſa.poſt dñm Anton. & Io.de Ana.
ibi.Sed ultra ibi dicta adde Bar.in l.de minore.§.tormē
ta.in pen.col.uerſi.quæro,quid ſi teſtis dicit.ff. de qōni-
bus.ubi dicit, quòd ſi teſtis productus ad probandū fa-
mā dicit ſe audiuiſſe à populo, & non dicit,à quo popu
lo,nō ꝓbat quē eſſe infamatū hic,quia ꝓbō nō ꝯcludit,
& allegat iſtū tex. Et adde Do.in c.ꝯſilia. 17. diſt.ubi di-
cit,quòd ſi teſtes dicunt teſtatorem tꝑe teſtamenti fuiſ-
ſe inſanū, non probant ꝯcludēter, quia iſta eſt inſania
ꝗdā non regulata iure poſitiuo,ut in illo tex.ibi, ſacer-
dotes inſaniſſimi. & eſt inſania ex carētia recti intelle-
ctus,& iō nō ꝯcludit,& allegat iſtū tex.Et adde do. Car
di.in c.ꝑpendimus.in vlt.col.j.de ſent.excō.ubi dicit, ꝙ
ſi uolens ꝓbare quē excōicatū,producit teſtes. deponē
tes de abſolutione,non probat, quia pōt eſſe,ꝙ petiit ab
ſolutionē ad abundātē cautelā, & allegat iſtū tex. quē,
ut dixi,ꝯfirmaui,ubi ſ.Et ex iſtis no. ſm do. Abb. quòd
probatio gñalis non declaratur ſm ſubiectam mate-
riā,ſeu intentionē probantis ꝑ qđ habes rationē, qua-
re in caſu cap.pia.ꝗde exce. in 6.oportet exprimere ſpe-
ciē excōicationis, cū tñ de iure intelligaẗ de maiori, ca.
ſi quem.j.de ſent.excō.quia probatio non interpretaẗ
ſm ſubiectā naturā,uel materiā,ſed ſi eſt æquiuoca,reij
citur, ut hic per gl.in l.j.C. de uſu. & idē no. do. Ant. &
do. Abb.in c. fraternitatis.infra de teſti. ¶Sed aduerte
15 ultra oēs Scribentes. quia † iſtud, ad quod principaliter
allegatur ſemꝑ iſta decretalis,debet pulchre & ordina-
tè lītari.Primo,niſi agaẗ de probatione,quæ non pōt eſ
ſe,niſi p̄ſumptiua,puta,de filiatione,quia ſufficit ꝓbō ꝑ
p̄ſumptiones,ꝑ l.filiū.ff.de ijs,qui ſunt ſui, uel alie. iur.&
gl.pen.in c.transmiſſæ.j. qui fil.ſint legi.& dixi ſupra in
rubr.in 2.conclu.Ita dicit Bal.in l. non hoc.C.unde co
gnati.in ult.col.& in l.multis.C.de lib.cau.¶Scđo līta,
16 niſi † agaẗ de probandis indicijs, quia ſufficit ꝓbō ueri-
ſimilis.Eſt.n.indiciū ꝯiectura ex probationibus,& non
neceſſarijs cauſis orta,Ita dicit Bal. in d.l.non hoc.Erūt
aūt ꝯiecturæ idoneæ, qñ frequenter & facile ꝯcludunt,
aliàs nō,ſm ipſum.¶Tertio līta, niſi probatio conclu-
dat ex p̄ſumptione apꝓbata à lege, puta, ſi teſtis dicit.
Scio ꝯdōnem talis,quia ſum coniunctus ſuus.Cōiūctus
enim p̄ſumitur ſcire qualitatē coniuncti.l.octaui. ff. vñ
cognati. l. de tutela. C. de in inte.reſti. min. Ita decla-
rat Bar.in l.j.ff.ſi cer.pet.& in l.de ætate.in 2.q. ff. de mi-
no.& Bald. in l.j. C.de ſer.fugi.& in l. ꝯuenticulā. C. de
epiſ.& cle.Et idem de teſte,qui dicit, Scio, quia ſum vi-
cinus.per Bar.in d.l.j.Imo.in c.poſtꝗ.ſ.de ele Idē Bal.in
d.l.nō hoc.Et faciunt duæ ſequentes lītationes, quæ lar
17 ge in idē recidūt. ¶Quarto līta, niſi † probō ꝯcludat à
cōiter accidentib. qñ enim aliquid ut plurimū ita eſt,li
cet aliquando poſſet aliter eſſe, ſatis concludit proba-
tio,ſm gl.ualde ſing.in l.natales. C.de probat.per quā
dicit ibi Bal.tene menti hunc locum a communiter ac
cidentibus in materia probationis, & exemplificat in
probāda meretrice, & homicidio,& ſimilibus, de qb.
ibi. Facit l.nam ad ea.ff. de legi. & gloſſ.plena in c. lite-
ras. infra de deſpon.impu. Et ideo ſi probas cōiter ſoli
tū ita eſſe, transferẗ probatio in aduerſarium. Et iſtud
bene no.quia declarat multa, de quibus dixi in d.c.ſuꝑ
18 his.¶Quinto līta,niſi † probatio dubia eſſet uerificabi
lis & concluſiua in quolibet intellectu, quo ad intentū
probātis,quia ſibi prodeſt,& pro eo ſentiendū eſt.Ita di
cit Do.in c.j. in ult.col. de pac.in 6. ita dicens limitan-
dum eſſe iſtū tex. ex dicto Ioan. Andr.ibi. & idem do.
Anton.in cap. plerūq;.in fin. ſupra de reſcrip. Et nō eſt
mirum,quia procedit exceptio alternatiua,quando ꝗ-
libet concludit,ut dixi in c.tertio loco.ſupra eo. ¶Limi
19 ta ſexto,niſi † cōis uſus loquendi acciperet uerba ī cer
ta ſignificatione, quia probatio facta talibus uerbis ēt
de ſui nā æquiuocis,adaptaẗ ad intentionē ꝓbantis, ꝑꝑ
cōmunem uſum loquendi.Ita no.do.
Mat.de Mattheſila. notabili 101.* &
ex hoc declarat dictū Bar.in l.j. ff. de
duob.reis.dū dixit, ꝓbari adulterium
uiolētū,ſi teſtes dīt, Titiū cognouiſſe
Bertā per uim,quāuis uis potuerit eſſe
paſſiua,qa non procedit,ubi cōis uſus
loquendi aliter ſe hr̄et.Quod eſt notā
dū ualđ ad totā hāc materiā, ¶In tex.
ibi, monaſteriū ſibi hæredē. No.text.
ſing. qui non hr̄ alibi, ſm Imo.hic, ꝙ
monaſteriū habeẗ loco hr̄dis.Imo pl⁹
vr̄ probari hic, ſi bene aduerſatur,ſm
Bal.& Imo.hic, ꝙ hr̄ loco liberorū.
& ſic uerbū,hæres, ponitur ꝓ liberis,
nā aliàs non vr̄ uerificata ꝯdō teſtame
ti,quæ requirebat defectū liberorū.Et
ꝓ hoc facit l.ex facto.§.ultimo. ff. ad
Treb. de qua hic in gl. & ſubdit Imo,
iſtud eē uerū, ꝗuis Bar. in auth. ſi qua
mulier,C.de ſac. ſan eccl.dicat, nō ꝓ-
bari aliquo iure, ꝙ monaſteriū hēaẗ
loco filiorū. Qđ qualiter intelligaẗ, di
cam plene ſuꝑ gl.fi.¶In tex.ibi,de mā
20 dato noſtro. Not. ſm Imo. ꝙ † ille,
cui committitur audientia cauſæ, nō
poteſt eā diffinire ſine expreſſa licētia
cōmittētis.De quo in cle. auditor. de
reſcrip. & probaẗ in l. à diuo Pio. ī prī.
ꝑ illū tex. ff. de re iud.ſm ipſum. Sed
de hoc paſſu, qui nō attinet an ꝓpoſi-
tū,remitto ad do.A b.in c. ſignificaſti.
ſ.de offi.deleg.lo.An.optime in addi.
Spe. in ti. de delegato.§.ſequiẗ. uer.&
no.& Do.in c.j.ꝑ illū tex.de ſup.neg.ꝑ
la. in 6.& do.Ab.quē omnino uide in
c. cū ſuꝑ, per illū tex. ſupra. de cauſa
poſ. & ꝓpric. & Imo.in c. ueniēs.ī ult.
notabili,ſupra.de renū.& ī c.cauſam,
quæ.ſ. de reſc. & in c. ſi ꝓ debilitate.
ſ.de offi.deleg.& in d.cle. auditor. &
gl.2.in c.cum quidā. de excep. in 6. &
Imo.in c.paſtoralis. §.qa uero.ſ.de reſcrip.& Inno. in
c.ad hæc.ſ.de offi.archi.& Bal.in tit. de pace Cōſtātię.
in uerbo,ad cognitionē.& l.3.§. cognoſcit. ꝑ illū text.
ſ.de offi.ꝑfec.uig. & omnes in c. prudentiā. in prin. de
offi.deleg.& cōiter tenetur, ꝙ imo ueniat deciſio, per
l.j. C.ſi ꝯtra ius,uel util.publ.& ibi not.Rapha.& per l.
de qua re.ff.de iudi. Et iſtud nō negat iſte tex.ſi bñ intu
eaẗ.Venio ad gl.¶Gl. 1.ibi, ētſi nāles.
21 Not.gl.ꝙ † ſubſtitutus a ꝑ hæc uerba,
a Si talis deceſſerit ſine liberis, talē ſub-
ſtituo, excludiẗ, ſi ex hærede inſtituto
exiſtant nāles tm̄. Idē gl. in uerbo, ltī-
mæ.in c.Raynaldus.j.de teſta. & Ioā.
And. in Spe.de teſta.§.1. uer.qđ ſi duo
bus.¶Fallit primo, niſi ſubſtituta eēt
eccleſia in defectū filiorū, quia nālis
filius non excludit eā, ſm Bal. hic. &
nō legi alibi. Moueẗ ꝑꝑ dignitatē ec-
cleſię,ēt ſi eſſet legitimatus ab impera
tore, ſm eū. ¶Fallit ſcđo,niſi teſtōr,
uel rogatus eſſet in dignitate, ut §.ſi
ꝗs rogat⁹ allegato in gl.niſi fortè ī ali-
qua parte teſtamēti feciſſet mētionē
de nālib.tm̄,arg.l.ſi quis filiab. ff. de le.
j.ſm Bartolum & Ange.in d. §.ſi quis
rogatus. ¶Fallit tertio, quando teſta-
tor non eſſet in dignitate, tū ſoboles
naturalis tm̄ eſſet denigratiua famæ
ipſius,puta,ſi ꝑſona īſtituta eſſet fęmi
na,ſm Ang. & Imo. in d. §. ſi quis.&
dñs Abb.hic.& Bar. in l.hæredibus.§.
j.ff.ad Treb.Facit l.palā.§.quæ in adul
terio.ff. đ rit.nup.ubi maior honeſtas
requiritur in maſculo.Facit,quod no.
Spe.in tit.de loca.§.nunc aliqua.uerſi.
47.Sed iſtam fallentiā reſtringe ſolū
ad fœminam, ſecus, ſi eſſet extranea:

* Notabili. 101.* *Adde quòd eſt not.102.& īcipit. Nota quòd ſi capi*tulū. & adde ꝙ Auct. allegat huc met locū Math. ī c.ſubditis.col.pen. de p̄ſcr. & ibi uidetur īhærere modificationi datæ ꝑ Math.in d.no.ad alleg.dictū Bart. & idē Auct. in ꝓæ.decretal. ī gl. 1.col. 3. poſt prin. refert ſimpliciter iſtud dictū Math. et dicit quod Matheſil. ſubtiliter mordet Bart. & ad hoc etiam uide quæ dicit idem auctor. in c. ſuꝑ his col.ult.poſt med.đ accuſat. & Adde eundem Matheſi. not.94.incip. Nota mirabilem regulā. & utrobiq; notabiliter uide quomō accipi debeant uerba ſecundū cōmunē uſum loquendi. quæ nota ad cognitionem multorum caſuū criminaliū, & ut ſcias formare uel īpugnare libellū.*

a Subſtitutus. *Adde tu, quòd Bart. ī l.generaliter.§. cum autē.C.de inſti. & ſubſti.ī uer. no.ꝙ filij.dicit, ꝙ filij naturales non ltīmi ſubſtitutum nō excludunt, & ſic ſētit cōtra iſtas glo. Adde quid dicendum in hoc paſſu difficili? Vide plene per doc. & maxime per Imo. in l.ex facto. §.ſi quis rogatus.ff.ad Tre. & magis cōmuniter tenetur opi. Azo. relata per gl.in d.l.generaliter. Sed huic quæſtioni accedit alia dubia quæſtio. Pone, quòd aliquis ſit inſtitutus per hæc uerba, ſi deceſſerit ſine filijs legitimis & natu*

naturalibus, talis ſit ſubſtitutus, contingit eum decedere cū filio ltīmato, an excludatur ſubſtitutus? Io. Cal. ī cōſilijs ſuis in titu. qui fin. ſint legit. in cōſ. j. tenuit, ꝙ nō, & idē tenuit Bal. in l. Luci⁹ la 2.& ibi aliquid ꝑ Imo.ff.de hære.inſti. & idē Baldus in l.ſi ita quis. §. is,cuius.et ibi Im. & Pau. de Ca. ff. de leg.2.Idē Bal. in l. ſi quis poſth.ī princ.ff. de lib.& poſth. et ſequitur, Salic.in d.l.generaliter .in §.cum autem.in 2.col.in uerſi.ego puto contrarium.& Ioan. de Imol.in d. leg. ex facto.in princ. Pet. de Ancha.in cōſi.ſuo 406. inci. in Chriſti nomine circa primum dubiū. Pau. de Caſt. in l.eum acutiſſimi. C. de fideico. Adde, quòd contrariū tenuit Iac. de Aret. quem ſequitur Ioā. And. in addi.Specul.in tit.de ſuc.ab inteſtat.§. fin.in fin. Albericus de Roſa.in d.l.generaliter.§.cum autē. Bar. in conſi.inci. Viſo inſtrumento locationis. Bal.in l.gallus. §.eius.ff. de liber. & poſt. Ange. in diſputatione, nobilis quidam. Anton. de But.in cap.per uenerabilem.qui fil. ſint leg. Petr. de Anch.in rep.c.canonum ſtatuta.de conſtit.circa med. & in conſil. ſuo 215.inc. In Chriſti nomine, uidetur prima facie et in conſ.229. Pau. de Caſt. in conſil. ſuo. 228.incip.In Chriſti nomine, ſuper puncto. & in conſil. 223.incip. In Chriſti nomine. Vidēdū eſt. & dicit Imol.in l. ex facto.ff.de uulga. & pupi. quòd

quia magis attenditur in hoc ꝯdō te-
ſtōris, ꝙ grauati,ſm Imo. in d.§.ſi qs.
¶Fallit quarto,niſi illa ꝯdō,ſi deceſſe
rit ſine filijs,nō eſſet à teſtōre expreſſa
in ſubſtōne, ſed ſubintelligiẗ,ut in ca-
ſu l.cū acutiſſimi.C. de fideic.quia tūc
nālis non excludit ſubſtitutū, ꝑ l.gña
liter.§.cū aūt.C.de inſti.& ſubſt.¶Fal
lit quīto, niſi verba ſubſtōnis dicerēt,
ſi deceſſerit ſine hr̄de,ſm Ioannē An
dr.ſing.in Spec.de teſta.§.j.uerſ.eſt &
alia qō. quia appellatione hr̄dis, non
cōprehendiẗ, niſi hr̄s vīis,l.quædā. §.
his ēt.ff.de eden. Sed filius nālis ſucce
dit in certa quota bonorū, auth.licet.
& auth.itē ſi qs. C. de nālib.liberis. Et
hoc multū no. do. meus hic. alia non
dicens, quia teſtator vr̄ ſenſiſſe de fi-
lio legitimo, qui de iure cōi eſt hæ-
res, non de illo, qui eſt hæres in caſu
ſpeciali & contra regulas, arg. l. ſiſtu-
las.§.frumenta. ff. de contrahē. emp.
¶Fallit ſexto & ultimo, niſi nomē fi-
lij ponaẗ à lege in ꝯdōne, quia non cō
prehenditur filius naturalis , ſecun-
dum Bal.in l.filium in 2. lect.ff.de his,
qui ſunt ſui vel alieni iur.ꝑ l.2.§.filios.
ff.de excu.tut.ſm do.meum hic.Et in
quantum do. Abb.in cōceptis in ſer-
uitute non facit dr̄iam in figura ma-
trimonij,vel non, vt hic per eum, ad-
de,quòd ipſe errat,quia genitus extra
figuram matrimonij in ſeruitute eſt
ſpurius,l.ex libera.C. de ſuis & leg.Er
go non facit deficere ꝯdōnē,per auth.
ex complexu. C. de inceſt. nup. ubi
nullo iure ſuccedit . Et oportet ꝙ ad
defectū conditionis ille , qui naſcitur
inſtituto,ſit capax ex teſtō, vel ab inte
teſtato, ſm glo. in l. filiusfamilias. §.
cum quis.ff.de le.j. & no.do. Abb.met
hic dicens,quòd filius ſpurius non ex-
cludit ſubſtitutū . Quod ultimum re-
ſtringe dupliciter,primo,niſi inſtituta
eſſet ꝑſona fœmina, quia ſpurius ſuc-
cedit matri,niſi ſit illuſtris,l.ſi qua illu
ſtris.C.ad Orficianum & habetur per
Imo.in c.niſi cum pridem.ſuper gl.in
uer. manſeres. ſupra de renū. Secūdo
reſtringe,niſi ſtatutū diceret,quòd na
turales & ſpurij ſuccederent, ut ltīmi.
quia tūc indiſtinctè naturales, uel ſpu-
rij excluderent ſubſtitutū, ſm Bart. in
d.l.hæredibus.§.j. per id, qđ not.ibi in
glo.& ſequitur do.Abb. hic. Sed utrū
dictum ſtatutum valeat,vide Bart. &
alios in l. in teſtamento. ff. de teſti. &
Fede.qđ non.conſi.268. ſecundum ip
ſum . ¶In ea gloſſ.in eiſdē uerbis no.
22 quòd † ēt in fauorabilib.appellatione
* filiorū veniūt naturales tm̄ * , & iſtud
procedit in ultimis voluntatibus .
Quid aūt in alijs materiis, eſt quæſtio
longa,in qua multa ſine fine dici poſ-
ſent,ſed qa nimiū plenè de hoc ſcribi
tur per Imo.in §.ſi quis rogatus.præal
legato, ideo in eo pelago me non in-
uoluam.Sed dictis do. Ab.hic, qui pu
tauit ſe in hoc excelluiſſe, addo ꝗdā
decidendo,non diſpu.Priō, in quantū
tradit regulam,ꝙ in omni mā, qua ꝗ-
ritur, an appellatione filiorū veniant
* nāles, * ſi eadem eſt rō in naturali,
quæ in legitimo, includitur nālis, &
allegat Cy.in l,ꝗſqs.C.ad l.Iul.maie.ꝑ
hoc inferẗ, ꝙ ſtatutū volens pr̄em te-
neri ex delicto filij ꝓ ltīma ſua, inclu-
dit filiū nālē,ſm Ro.late in l. filio la 2.
in 17.q.ff.ſol.ma.& Io.And. in Spe. ſu *
ꝑ rub. qui fil.ſint legi. Idē in ſnīa iudi-
cis,ſm gl.in uerbo,voluimus.in c. ſta-
tutū.de hære.in 6.& ibi oēs Doc.& Sa
li.in d.l.ꝗſqs.Idē in ſtatuto arctante fi
liū ad cōpromittendum cū patre,ſm
Pet.de Anc.ꝯſi.183.inc. Apud me du
bitabile eſt.& Ro.in l. parētes.ff.de in
ius voc. ꝑꝑ reuerentiā debitā patri, ſe-
cus de alijs parentib.de parentela, ſm
Pau.de Ca.ꝯſi.66.inc. In Chriſti noīe,
ſuꝑ eo,qđ ꝗrit.& Imo.in d.§.ſi quis.&
Bal.in l.id qđ,in pen. col. C.de epiſ. &
cler. Idē in ſtatuto, ꝙ filius nō ſoluat
gabellā de relicto ſibi à pr̄e, qa venit
nālis,ſm Bal.in d.l. parentes,& Pet.de
Anc.in c.1.ſ de ꝯſt.& Do.in d. c.ſtatu
a tū,Idē in actione a iniuriarū facta pa-
tri.qa ita cōpetit nāli, ſicut ltīmo, ſm
Bar.in l.cū ſimus.C.de agri.& cenſi.li.
10. Et iō pōt accuſare de morte pr̄is,
ſm Bal.in d.c.de cætero.in fi.j. ti. ꝓx.
& do.Ab.in c.nonnulli. ſ. de reſcrip.
Bar.in l.j.ff. de accuſ. & Bal.in l.j. C. ꝗ
accuſ.Līta,ut per eū in l. negādae.o.ti.
Idem in impetrādo, reſcripto, & agē
do tanꝗ ꝯiuncta perſona, quia admit
tuntur, ſm Hoſt. Bal.& Imo. in d.ca.
nonnulli. & ibi ꝑ oēs alios. Idem in
incurrēda pœna l. Pōpeiæ de parrici.
ſm Bal.in c.nāles.ſi de feu. fue. cōtro.
& in d.c.nonnulli. & in l. ius ciuile. ff.
de iuſti.& iur.& d.l.parētes.Idē ī teſta-
mento inter filios nāles, quia fieri po
teſt corā duob.teſtibus,ſicut inter legi
timos,ſm Spec.in tit.de inſtru.edit.§.
compendi. uerſi. quid ſi pater nālis.
& Sal.in l.fi.C.fami. erciſ. quod eſt ali
qualiter dubiū . Sed in matre oīno cla
rū,ut ꝑ Bal.in l.humanitatis.C. de na-
turalib.lib.& in l. ſi qua. C. ad Orfi. &
Bal.& Imo. in l.qui teſtō. §.mulier. ff.
de teſta.& Bal.in l. filiū ff.de his,ꝗ ſunt
ſui,uel alie.iu. Et adde, ꝙ doctriua do.
Abb.ita gñalis non procedit in ſtatu-
tis,quæ ſunt ꝯtra ius cōe, quia tūc uer
ba accipiunẗ propriè, ut ꝑ Bar.in l.j.&
in l.Labeo.§. contractum. ff. de uerb.
ſig.cū ſimilib. Et filius nālis nō dr̄ ue-
rus & proprius filius,l. fi.ff. de iure de-
li.& d.l.filiū diffinim⁹,& patebit.j. Er- *
go,&c.Et adde, ꝙ ſi pr̄ p̄ſtitit cautionē
ꝓ ſe & filijs de aliquo nō offendendo,
nō teneẗ ex offenſa facta ꝑ filiū natu-
ralē, ſm Cy.in l. cū pater. §.nolo. ff.
de leg.2.Secundo, inquantū do. Abb. *
dicit, ꝙ ubi ex ꝯiecturis apparet, ꝙ in-
tentio diſponentis includat ſolū legi-
timos fauore familiæ, uel agationis
nō cōprehenduntẗ nāles, ꝑ hoc inferẗ,
ꝙ priuilegiū ꝯceſſū regi & eius filijs, ꝙ
poſſint corā ſe facere celebrari tꝑe in
terdicti, non includit nāles tm̄, ſm Ia a
co.de Aret. & Cy.in d. §. ſi quis roga-
tus. & facit optime glo. in clem. 1. in
uerbo, liberis.de bapt. Eſt uerum , ꝙ
gñaliter uerba naturæ includunt nā-
lē,ut fili⁹, & ſi ſīa uerba,l. tutelas & ibi
Bar.ff. de capi.dimi. ſec⁹ ī uerbis iuris
ciuilis,puta,agnatione, & ſimilib. d.l.

iſta eſt cōis opi. et eſſe iſtā cōem teſtatur Alex. cōſ. 2. Viſis codicillis. co. 4.uol. 1. * *Adde tamē ꝙ Doc.in p̄ allegatis locis limitāt p̄dicta, niſi teſtator dixerit, ſine filijs ltīmè natis, quia tunc non cōprehenderentur ltīmati, quia nō dicitur legitime natus, uel niſi dixiſſet de legitimo matrimonio ꝓcreatis, quia tūc legitimatus non excluderet ſubſtitutū. eſt cōis opinio ſecundum Alex. conſi. 172. Viſis. col.fin. uerſ. circa 2. uol. 7. Et hoc tenet Ang. & Ant. de Bu.in locis præal. Et addunt etiā, quòd iſta cōmunis opi. non habet locum, ubi pater eſſet nobilis, quia legitimatus non excludit ſubſtitutū. nam hoc caſu loquendo de filijs legitimis non cenſetur intelligere de legitimatis, quia tales potius ſunt dedecori nobili ꝓſapiæ quàm ignobili. ſecūdū Alex. in d. conſil. 172. cir. fin. cui adde Doct.in d.l. generaliter. Barbat.in d.l.cū acutiſſimi. pro limit. adde Anch.conſi. 428. incip.circa primū quæſitū. Alex. cōſ. 67.cōſideratis.& conſil.94.uol.2.*

* Tantum. *Adde plene per Alex.in l.2 ff.de in ius uocand. in uerſ. no. ex §.prætor.*

* Naturales. *Adde no. conſ. Ang. 366.inci. Quidā Ioanues de camerino. ubi ꝑ totum dicit multa bona in hac materia.*

a In actione *Adde tu, pone, quòd ſtatutum dicat, ꝙ pœna remittatur, ſi offendēs habuit pacē à filijs offenſi, utrum filius ſpurius poſſit facere pacem?*

Universidad de Deusto
Biblioteca

pacem? Concluditur per Doc. quòd naturalis possit, spurius non. Ratio est, quia ius vindicandi mortẽ defuncti spectat ad heredes, l.j. & 2.C. de his, qui vt indign. Sed tales spurij nõ possunt eẽ heredes: quia filij non sunt nominandi, vt in authen. ex cõplexu. C. de incest. nu. Bar. in l.j ff. de accus. in j. col. in ver sic. ego dico. Vide Cyn. & Bal. in l. quisquis. C. ad l. Iul. ma. j. q. ꝓdict.

tutelas & l. spiritus & l. hac parte. ff. vñ cog. Et istud attẽdit ad cognoscendã qualitatem subiectæ materiæ. Et dicit Pau. de Cas. in d. §. si qs rogatus ꝙ vbi ꝓuisio legis respicit actũ nãlẽ, venit filius nãlis. Item in puniẽdo filio ꝓp delictũ patris, p no. i d. c. statutũ. & subdit ꝙ si nepos nãlis petat à patruo, vt cõ promittat vigore statuti, patruus non tenet, & ita dicit se ꝓsuluisse, sed bene coget patruus nepotẽ fm eum. Idẽ infero, quòd priuilegia data paretib. ꝓp numerũ filiorũ, nõ intelliguntur de nãlibus. Et ita no. Bal. in l. 2. ver. legitimos per illũ tex. ff. de ex cus. tu. Idẽ in priuilegio statuti, ꝙ pater habẽs tres filios, non teneat ire ad exercitũ, fm ipsum. Et dicit Ang. in l. gñaliter. § cùm aũt. C. de insti. & substi. ꝙ in priuilegijs & rescriptis fauorabilib. isti nõ ꝓprehendunt, & ꝓpter illã cõem doctrinam, quod nõ debet esse melioris ꝓditiõis naturalis, q̃ legitimus, ut per gl. in d. c. statutũ. reprehendit Bal. in l. ius ciuile. ff. de iusti. & iur. vbi dixit, filiũ naturalẽ nõ puniri de delicto patris, qñ statutũ punit alios filios. Itẽ reprehendit Bal. in d. l. filiũ diffinimus, dũ dixit, filiũ naturalẽ hæretici esse capacẽ dignitatis, licèt secus in legitimis, c. 2. de hære. in 6. ga istud est ꝓtra rõnem naturalẽ. Et qñ lex fundat in rõne naturali, includit filium naturalẽ d. l. parentes. & l. adoptiuũ. ff. de ĩ ius vo. Et ad istas doctrinas multa reduci possunt, & maximè, ꝙ filius, vel frater illegitimus ñ possint testificari ꝓ patre, vel ꝓ fratre, vt latè p Io. And. in Spec. de teste. §. j. ver. itẽ ꝙ est parẽs. & Bal. in d. l. parẽtes. & Flo. l d. l. testis idoneus. ff. de testi. Et dicit Bar. in l. itẽ q in potestate. ff. de his, q̃ sunt sui, vel alie. iur. ꝙ si statutũ dicit, si qs ceperit aliquẽ de petra mala, vel eorũ filios, habeat tm̃, capiens illegitimũ nihil habebit, nõ qa sit melioris ꝓditionis, sed qa statutũ verisimiliter de talibus ñ curat. ¶ Tertio, in quãtũ dom. Ab. dicit, quòd vbi agit de ꝓmodo filiorũ, veniũt naturales ex quadã benignitate, p l. gñaliter. §. cũ autẽ prẽallegatã nisi esset natus ex coitu incestuoso, vt bonitex. fm eũ in c. vnico, 35. q. 9. Aduerte, qa ꝓfecto ex notatis in locis ꝓdictis nõ vr̃, quòd vbi agit de cõmodo filiorum, veniãt isti. imo ꝓtrariũ ẽt, ꝓbat l. senator es & ibi gl. & in liberos. & ibi ẽt gl. ff. de sena. & not. expresse gl. in d. cle. j. & Bal. in d. l. filiũ. & in d. §. cùm aũt. & Imo. in d. §. si qs. & dom. Bened. de Plum. in disp. inc. Statuto Pisano. in ult. col. & tex. in d. §. cũ autẽ. allegatus per dom. Ab. vr̃ probare contrariũ in verbo, extendit, qa nõ fuisset necessaria illa extentio, si eius opi. esset vera. Et simi liter, dũ dicit, ꝙ vbi agit de odio, maximè pœnali, non ꝓprehendit naturalis, nõ videt bene dictũ, per not. in d. c. statutũ. ¶ Quarto, in quantũ dom. Ab. dicit ponderã

23 da † verba naturę, puta, filius, pater, &c. & verba ciuilia, puta de tali genere, de tali casata, de tali domo, vel familia, vtrum sub similibus terminis includant naturales? Adde in hoc Bal. in l. fi. C. de nat. lib. vbi dicit per illum tex. ꝙ non dicunt de genere. Limita, nisi esset legitimatus, per tex. & ibi Bal. in l. cõmuni. C. de nat. lib. Et quia de istis verbis est ꝓtrarietas magna inter Doc. remitto ad Bar. in l. ꝓnunciatio. §. familiæ. ff. de ver. sig. & plenè Bal. Ang. & Sal. & Ful. in l. fi. C. de verb. sign. & Bal. in d. c. nõnulli. & pulchrè in c. ꝓ tuas j. eo. & Ang. ꝓsi. 30. inci. Domina Fracisca. Bal. in l. lege. in lectura antiqua, ff. de rit nup. & do. Ant in c. per venerabilẽ j. qui fil. sint leg. Et tenerẽ cũ Bal. in d. c. per tuas. ꝙ in mã exorbitanti tãuor datus domui, vel familiæ, nõn extenditur ad tales, odiũ verò sic. Et dicit Bar. in l. j. C. de dig. lib. 12. ꝙ nobilitas nõ transit ad illegitimos. Quid autẽ si essent legitimati? Remitto ad Bal. in d. c. per tuas, & ĩ l. eã, quã. C. de fidei. & Ang. ꝓsi. 74. quod incipit. Per reformationẽ. & Ro. in l. si is qui, ꝓemptore. ff. de vsuc. & Pau. de Cast. in l. sed si hac. §. j. in fi. ff. de in ius vo. & in l. fi. post Bal. ibi, C.

de his q ve. æta. impet. & ꝓsi. 266. & oẽs in d. c. ꝓ venera-
24 bilẽ. ¶ Quintò, in quantũ do. Ab. ꝓcludit, ꝙ † emphyteusis ꝓcessa ab eccla ꝓ se & filijs nõ extẽdit ad nãles, al legãdo Spe. in ti. de loca. §. nũc aliqua. ver. 67. & Bar. in d. §. si qs rogatus. addẽ Bal. & Imo. idẽ tenẽtes i l. Lucius. §. fi. ff. de leg. 2. & Bal. ĩ l. parẽtes. ff. de in ius vo. & in ꝓsi. inc. Neratius Cõradini. & Ang. in dispu. nobilis qdã genere. in primo dubio, & Bal. ĩ Spe. ĩ ti. de loca. §. emphyteusim. & in l. gñaliter. §. cũ aũt. ꝓallegata. Et isti ampliãt hoc, ẽt si esset filij legitimati, arg. c. nãlis. si de feu. fue. ꝓtro. inter do. & agna. Et ita ẽt tenet Imo. in l. ꝙ dr̃. ff. de ver. ob. nisi fm cũ, ẽt legitimatus p sequẽs mr̃imoniũ, per no. in c. tãta. j. q filij sint legi. Et ibi aliàs hoc retuli, p c. innotuit. de ele. Et cũ do. Ab. hic ꝓcordat Bal. in auth. si quas rtiinas. C. de sacrosan. eccl. & Ang. in d. l gñaliter. §. cũ aũt l 3 Bal. hic ex toto aliter sentiat. ¶ Sextò & ultimò,
25 in quãtũ do. Ab. dicit, emphyteusim † ꝓcessã à priuato, trãsire ad nãles, addẽ Ang. ꝓtra tenentẽ in d. §. cũ autẽ, qa nãlis nõ est ꝓprie filius, d. l. filiũ. & talia verba ambigua interpretant ꝓtra recipientẽ, l. veteribus. ff. de pac. vt ibi p eũ. Idẽ sentiũt. Bal. & Sal. & Pau. de Cas. in l. fi. C. de his, q ve. æta. inep. Sed ꝑ dici ĩ hoc distinguẽdũ, put in substitutione distinguit tex. in d. §. si qs rogatus. ff. ad Treb. attendendã ꝓiecturatã mentẽ ꝓcedentis, qa valet arg. de vltimis volũtatib. ad ꝓtractus, l. seruũ filij. §. cũ, q. ff. deleg. 1. Nec obst. ꝙ nõ videat qrere filio nõ existẽti in ptẽte sine cessiõe, ut dicebat Car. & subtiliùs Imo. in d. §. si qs rogatus. qa vr̃ pater recipere emphyteusim or dine succes siuo. l. ꝓ se donec viuit, & postea ꝓ filio, & sic respectu filij vr̃ ꝓferre stipulationẽ in tẽpus, quo iam erat res effecta sua, quo ad vtile dñium. Ergo perinde est, ac si stipulatio esset facta tẽpore, quo res esset effecta
26 sua, c. de vxore. j. de sepul. l. ꝙ spõse. C. de don. ante nup. l. in tẽpus. ff. de hære. insti. ¶ In ea glo. ibi, noie hæredis soli filij. Tãgũt hic plenè do. Ant. & do. Ab. q † ꝓprehẽ
* danẽ appellatiõe hæredũ. * Quod pro

sequere, ut per eos post Bar. in l. gallus. * §. ẽt. ff. de libe. & posth. ¶ Sed in quãtũ dicũt, ꝙ in feudis & alijs de sui natura nõ trãsitorijs ad extraneos appellatio ne hæredũ non veniunt extranei, sed descẽdentes, adde Bald. idẽ tenentẽ in c. 1. vbi bonus tex. si de feu. fue. ꝓtro. inter do. & agna. & Bal. ĩ c. j. §. si cliẽtulus de, phi. feu. alie. & in l. fi. in 6. opi. C. de hæredib. in sti. & l. liberti. in. 12. col. C. de oper. liberti. & in l. j. in 38. q. ff. de re diuis. & Spe. in ti. de locato. §. nũc aliqua. ver. 103. Fallit ista ꝓclo, nisi dictũ esset, ad quoscunq; hr̃des: qa venient ẽt extranei, fm Bald. in d. l. j. ff. de rerũ diui. & c. 1. de, phi. feu. alie. per Fed. & ꝓbat ex doctrina Bar. in l. j. §. in omnibus. ff. de ope. no. nũcia. & istud sequit Roma. in l. id tẽpus. §. ĩ re legata. ff. de vsucap. Et ibi dicit ꝓpter hoc, ꝙ licèt appellatione succes soris intelligat de succes sore vniuersali, l. q̃dã. §. 2. ff. d edẽ. tm̃ si inuestitura dicit, succes sorib⁹ q buscunque, ueniet ẽt singularis. Idẽ Imol. in l. ꝙ dr̃. Item de materia uide Bar. in l. j. ff. de ꝓsti. prin. ubi dicit, ꝙ si dicit, Pro te & hærede tuo. intelligit solùm de primo. Et dicit Bal. hic, ꝙ de cedens relicto filio filiæ non decedit

Hæredũ. *Ad de Old. consi. 21. inci. Thema tale est, nu. 1. Ang. cõs. 136. inc. in qstiõe vertẽte. nu. 1. Pet. de Anc. cõs. 393. inci. Visa num. 3. Socin. consi. 256. incip. Visis inuestituris. vers. Aliquando & quarto, vers. ex qbus in proposito. in 2. par. vbi habes ꝙ verbum, hæredibus, de proprietate sermonis includit quemlibet hæredem, Et quot modis nomẽ hæredis ponatur in iure, vi. tu. Socin. in consi. 259. incip. materia præsẽtis cõsultationis. ver. hanc conclusionẽ. in d. par.*

fine hærede, ẽt si filia sit mortua. Et dicit eẽ tex. sing. & vnicũ in l. j. C. de ꝙdi. inser. Adde ẽt do. Car. suo elegan ti cõs. 65. quod incipit, Nobilis domina. vbi cõsuluit, ꝙ in ꝓcessione feudi appellatione hæredis non intelligit de fœmina hærede. Alleg. Bal. in c. j. quib. mod. feudum constitui potest, vt latiùs per eum: cũ quo ꝓcordat Cal. in tit. de verb. signi. consil. 15. Adde etiam, quòd si inuestitura diceret, Pro se & hæredibus, & pro hr̃dibus suis. intelligit de quolibet descendente post primũ hr̃dem.

Ita est

Ita est gl. sing. in c. fi. j. de pecu. cle. fm quã aliàs iudicatũ fuit hic in ardua qstione. Quid aũt si moritur inuestitus pro se & hæredibus relicto solo patre. Habui pridie ĩ facto, & dubiũ facit, qa Doc. in locis prælle. loquunt de hr̃dibus descẽdẽtibus: sed in ꝓtrariũ facit, quia pr̃ nõ vr̃ hæres extraneus filij, iuxta l. nã & si parẽtibus. ff. de ĩoff. * testi. Cogitabis, qa adhuc sub iudice lis est, & pẽdet. ¶ Et
27 † ex his disputãt hic Docto. illã tritã & dubiã quæstionẽ, vtrùm emphyteusis recepta ab eccla, ꝓ se & hr̃dib⁹, sit trãsitoria ad quoscunq; hr̃des extraneos? Et in hoc multi tenẽt, ꝙ sic, p tex. ĩ §. licẽtiã. in Auth. de alie. & emph. & hãc partẽ tenet gl. ibi, & in §. emphyteusis. in Authẽ. de nõ alienan. & ipsas sequit ibi Iac. de Bel. & Ang. idẽ gl. in rub. C. de locatione ꝓdiorũ ciuiliũ, vel fiscaliũ. lib. 11. & in §. illud. in Authen. vt de cætero cõmutationes. & glo. in §. adeo. Insti. loca. & ĩ auth. si quas ruinas. C. de sac. san. eccl. & ibi hoc sequit Cy. & Pet. Bal. & Bar. ĩ authẽ. ꝓpetua. eo. ti. & Spec. in ti. de loca. §. nũc aliqua. vers. 102. & vers. 105. & Bal. in l. 1. in 11. q. C. de iure emphy. & Ang. in §. itaque. in Authe. de nõ alie. & Imo. in l. qd̃ dr̃. ff. de verb. obl. & do. Abb. Imo. & do. meus hic. Et ꝓ hac parte adducit potissimè, qa si ꝓcedit alienatio rei ecclesiasticæ interuenientib⁹ causis & solennitatibus iuris, 12. q. 2. in summa. & in c. sine exceptione. fortius emphyteusis ꝓpetua, q̃ minus lædit ꝓp reuerẽtiã directi dñij: de quo in c. potuit. j. de loca. itẽ qa tex. in d. §. licẽtiã. nõ est improbatus de iure Canonico, ꝓ tex. in c. nulli ibi, leonina. j. de rebus eccle. nõ alie. vt hic ꝓ do. meũ. ltẽ q verbũ, Perpetuũ. ĩ hac mã exponit. id est, trãsitoriũ ad quoscunq;, fm eũ. Probat in §. vlt. & in §. neq; illud. in Auth. de nõ alienã. & ĩ §. si verò q̃dã. in Auth. de alienatiõe & emphyteusi. Tu vide Pet. de Anc. ꝓsi 23. inci. Discurrit mã dubij, vbi idẽ tenet de hoc verbo, Perpetuũ. Cõtrariã partẽ, ꝙ nõ trãseat ad extraneos, tenet Spe. ĩ d. §. nũc aliqua. vers. 13. & Bar. in l. si tibi. §. pactus. ff. de pact. & in l. qd̃ dr̃. & in l. si pr̃oni. in prin. ff. ad Treb. & in l. gallus. §. quidã rectè. ff. de libe. & posth. & gl. Bar. Bal. & Ro. in l. ẽt. ff. sol. mat. & Bal. in l. si in plonã. C. de fideicõ. & Sal. in l. 2. in 20. q. C. de iure emphy. & Cal. in ti. de feu. ꝓsi. 100. & Pet. de Anc. pulchrè ꝓsi. 128. inci. Plenè & subtiliꝛ. & Ioã. de Fan. dicẽs Bal. ita ꝓsuluisse in c. ꝓpetua. 10. q. 2. & Ioã. And. Bal. & Pet. de Anch. & Moder. hic, & Bal. in l. 2. C. de suis & legiti. & in l. fi. C. de hæred. instit. & in c. literæ. in pen. col. §. de dila. & in l. cũ virũ. C. de fideicõ. & in l. 2. C. de suis & legitim. & in l. assiduis. C. q pot. in pig. hab. & in l. vsumfructũ. ff. fol. ma. Mouent ꝓ tex. ĩ d. §. emphyteusim, quę dũr nõ esse correctũ in § licẽtia, nisi quo ad numerũ successorũ descendentiũ ab intestato, in quos ꝓpetuò trãsibit sed finita eorũ gñatione reuertit ad ecclesiã. Itẽ, qa res sterilis ꝓcedit iure hr̃ditario ꝓ perpetuũ, capit. ad aures. infra de rebus eccles. non alienand. Ergo secus in alijs casibus. Et dicit Pet. de Anch. in dicto ꝓ filio nõ esse in ꝓsulẽdo recedẽdũ ab opinio. tor illustriũ virorũ, l 3 de istis alleget solũ tres primos. Sequit videre, qd mihi videat. Negari nõ põt, passum esse difficilẽ, & vno mõ distinguit dom. Ant. hic, alio mõ Bal. in authẽ. defuncto, in princ. C. ad Tertulia. & alio mõ in additio. Spec. in tit. de locato. & alio mõ in suo Repertorio, in verbo eccla. Puto primã opinionẽ esse verã in pũcto iuris. s. ꝙ emphyteusis eccl̃æ sit trãsitoria ad hr̃des extraneos, p dicta, sed maximè p tex. in cap. nulli. infra de rebus eccles. nõ alienãd. vbi pariformiter, phibet oĩs alienatio rei eccl̃æ simul cũ ꝓtractu emphyteutico. Sed sic est, ꝙ ex cã per alios cõtractus fieri põt ꝓpetua alienatio, d. cap. sine exceptione. Ergo idẽ de emphyteusi, p. iã hoc iure. ff. de vulga. & pupilla. Et hoc intelligo, dũ mõ appareat, quòd in ꝓcessione talis rei interueniãt solẽnitates, & cãæ requisitæ per Spec. in tit. de loca. §. nunc aliqua. in secũda col. vt hic p do. Abba. Pro quo adduco, qa nõ sine ministerio tex. in d. §. licẽtiã, requirit solẽnissimũ tractatũ oĩum de ecclesia, q hẽnt iurare hoc non esse in dãnũ ecclesiæ. Sed istis nõ interuenientibus remanebit dispositio d. §. emphyteusis, s. ꝙ intelligat ꝓcessa vsq; in tertiã gñationẽ duntaxat. Et de hoc passu vltra ꝑdicta vide ẽt Ang. & Imo. in l. q in alie. §. j. ff. de acqui. hære. & Ang. in l. male agit. C. de ꝑscri. 30. ann. & Imo. in ca. potuit. j. de loca. & Cyn. in l. liberti. C. de ope. libr. Et põdera; in quãtũ oẽs Doc. dñt, attendendã esse añ oĩa ꝓsuetudinẽ. & illa, si extat, dabit intellectũ in-
* uestituræ, * fm ipsos. Quib. adde nota Inn. in c. olim. j. de verb. sign. cũ his, q̃ dixi ĩ c. j. versi. fallit sexto. ibi, & ad hoc
28 facit. §. eo. ¶ Gl. in ver. sol. tñ † cũ qrit, cui incũbat onus ꝓbãdi ætatẽ, vide gl. Arch. & Dom. in c. presbyter. 78. dist. & Spe. in ti. de actore. in prin. & Dom. post Arch. in c. si eo tẽpore. de rescrip. i 6. & Ioã. And. elegãter in regula, infamib. de reg. iur. in 6. in Mercu. & Bal. plenè in l. cũ te. C. de ꝓba. & oĩno Sal. post Bal ĩ l. si minorẽ. C. de in integ. restitu. mi. & gl. & Bar. plene in l. de ætate. ff. de mino. & Cal. in isto ti. ꝓsi. 5. & Pet. de Anch. in regula, semel malus. ad fi. de reg. iur. ĩ 6, & latissimè do. Flo. ĩ l. cũ de ætate. ff. de ꝓba. & Bar. in l. j. in vlt. col. ff. de ex ce. & Bal. Insti. de repli. in ult. q. & do. Ant. in c. cũ nobis olim. versi. tertiò oppono. s. de elec. & Rotã in antiqs, ꝓcõne 260. q̃ incipit, Itẽ nota, ꝙ vbi ætas. & Host. ĩ summa huius t. §. fi. versi. 8. & Azo in Sũma eo. tit. & * do. Abb. in c. vlt. j. de pscr. Et cõiter * ꝓ cludit, ꝙ fundans se super ætate maio * munis * opinio secundum Alex. in ri, vel minori, dẽt illã ꝓbare. Et iõ vo- l. si patroni. col. 5. lẽs impugnare electionẽ ex defectu ꝙ- ad Trebel. tatis, dẽt illã ꝓbare, & si electus, de cuius ætate dubitat, petit ꝓfirmari, dẽt ꝓbare se minorẽ. Et hoc est verũ, vbi principaliter allegatur ætas, secus si allegat actus ĩcludẽs ætatẽ accessoriè ad sui validitatẽ, qa ꝓbato actu ꝑsumit ætas ad ipsũ idonea, p tex. hic, quẽ do. Abb. dicit esse singularẽ, & se nescire alibi. Et plus probat hic, ꝙ ẽt ꝓbatio minoris ætatis in ꝑfso nõ excludit dictã ꝑsumptionẽ: & assignat no. rõ: qa quãuis alias ex ꝓterito ꝑsumat in ꝑsens, l. siue possideris. C. de ꝓba. d. regula, semel malus. tm̃ fallit in his, q̃ tẽpore mutant, put est ætas, per l. spadonẽ. §. qui absolut⁹, ff. de excus. tu. & plenè Pet de Anch. in d. regula, semel. in 6. q. & ꝑsi. 5. inci. Pro parte. & Bar. in l. si cui. ff. de accus. & Dom. in c. multis. 44. dist. & Bal. plenè ĩ l. 3. C. de ꝓba. & ĩ l. 2. ad fi. C. qñ. ꝓuo. nõ est necesse. & in l. nõ ignorauit. C. ad exhi. & Flo. in l. ñ ẽ necesse. ff. de ꝓba. & Pau. de Cast. in l. 2. C. de testa. Et per istũ tex. iũctis ꝑdictis impugnat dictũ do. Ab. quod no. Io. An. in c. fraternitatis. in 5. q. in ti. ꝑx. dũ dicit, ꝙ ꝑfessioni & mr̃imonio inest certa ætas q̃ ꝑsumit, ꝓbato actu, nisi negẽt: quia ẽtsi negẽt, ꝑsumit per istũ tex. vt hic per eũ. Ex quo infero, ꝙ ꝓbata despositione per verba de ꝑsenti, ꝑsumit ætas ad ipsã idonea. Quod bñ no. ¶ Sed dicas, secus in ꝑsumptione tẽporis, qñ si ptẽdens se prius in dispõsatione, nõ ꝓbat pcisè tẽpus, quo despõsauit, nõ obtinebit, quia oĩs sua intẽtio est super tempore. Et ita dixit Host. ĩ rub. j. de spon. duorũ. Et ita declara, hic plenè Pet. de Anch. in 3. oppositione, allegando ẽt gl. pen. in c. venerabilibus. de sent. excõ. in 6. Et istis adde Bal. hic, qui dicit, ꝙ semper in contrahente præsumitur ætas legitima, vt dicit notari in l. 3. ff. de arbitr. secus in opponente, vel beneficium ætatis allegate, per leg. nã & postea. allegata in glo. Et dicitur, ꝙ incũbit probatio ætatis & qualitatis illi qui petit se ad aliqd admitti tãquam talis, fundata in eo intentione sua. Ita dicit singu. tradi in leg. si verò. §. qui pro rei. ff. qui satisd. cogan. Et pro hoc uide do. Card. consil. 25. incipien. Titius in 5. dubio, ubi tradidit pro doctrina, quòd quando aliquod onus incumbit actori, tanquam principium in trinsecum suæ actionis, etiamsi reus nihil doceat, tamẽ actor. qui nõ docuit, non obtinebit. Et dicit esse casum notabilẽ, & ibi Bal. in l. filiæ. C. de colla. & alleg. l. ex placito. C. de rerum permu. Et pro hoc ẽt dicit esse casum

Universidad de Deusto Biblioteca

in c. cũ nobis olim.ſ. de ele. vbi petẽs electum ꝯfirmari, ſi nõ docet ſe eſſe ętatis legitimæ, nõ ꝯfirmat̃ ẽt nemine id opponẽte. Iſtud tñ de electo habet in ſe ſpãlẽ rõnẽ, qa in tali multũ operat̃ officiũ iudicis, ſ̃m do. Ab. hic ẽt nemine opponẽte, d.c. cũ nobis. Alias. n. p̃ſumit̃ ætas ꝓbato actu, vt p̃dixi. Quinimo ẽt, ſi iudici ñ vr̃ neceſſariũ, iſtud omitti p̃t, q̃uis fuiſſet de ætate ab alio oppoſitũ, c. cũ dilecti. in fi. de elec. & late Io. And. ĩ d. regula in famibus. Et vt ſcias in hac mã, qb. modis ꝓbet̃ ætas, vide ſẽper Bar. q multos ponit ĩ l. de ætate. in 3. col. ff. dẽ mino. & Sal. plene in d. l. ſi minorẽ. & Bal. in rub. & in l. neq;. C. de ꝓba. & Bar. & Bal. ĩ l. de tutela. C. de ĩ inte. reſt. mino. ꝑ do. Ant. & alios in c. puberes, ꝑ illũ tex. ĩ. de ſpõ. im pub. ꝑ Bal. in l. ſolã. in vl. col. C. de teſti. & inuenies de teſti. q ꝯcordãt de die natiuitatis, qa ꝓbãt, idẽ de inſtrõ ꝯtracti mr̃imonij, & de ſcriptura p̃ris, de qua ẽt ꝑ Bal. in rub. C. de fi. inſtr. in 3. col. & de aſpectu corporali, đ quo in l. minor 25. an. adito p̃ſide. ff. de mino. ¶ In gl. ĩ verbo, verbũ dubiũ. ibi, ſed teſtiũ. Imo fuit verbũ teſtiũ, & ẽt partis, ſ̃m Pet. de Anc. hic ꝑ iſtũ tex. in verbo, ad hęc. iũcto ver. cũ ſi & offenſũ rñde, dicit, ꝙ ſi intẽtio actoris vel rei eſt ambigua, quatenus venit ꝓbãda ꝑ teſtes, dẽt ꝓbari explicite & limitate. & ĩ hoc ꝓdeſt parti auxiliũ l. ſi qs intentiõe, allegatæ in gl. & iõ ſi teſtes hic limitate depoſuiſsẽt verba partis ambigua, fuiſsẽt declarata, ſ̃m ipſũ poſt Bar. ĩ d. l. ſi qs intentiõe. Et qñ hmõi verba interpretent̃ ꝓ actore, vel ꝓ reo, vide gl. in c. cũ ad ſedẽ. de reſti. ſpo. in c. ꝓx. in fi. & ibi declarabit̃ d. l. ſi qs. Et qualr̃ dicta teſtiũ interpretant̃, dicã in c. cũ tu. in ti. ꝓx. ¶ In ea gl. in fi. no. ꝙ nõ imputat̃ iudici, ſi nõ interrogat teſtes obſcure deponẽtes. Facit l. nõ qcquid. ff. de iud. & gl. in verbo, p̃t. in cle. auditor. de reſcr. maxime, qa iſtud attinet ad vtilitatẽ priuatã. Iõ nõ impertit̃ officiũ ſuũ, l. 4. §. hoc aũt. ff. de dam. ĩfe. & forte hic publicatis teſtib⁹ nõ fuit viſũ iudici facere iſtã ĩterrogationẽ tute. Et qñ hoc poſſit, dicet̃ in c. cũ clamor. in ca. allegato. Gl. fi. ibi, non
25 euaneſcit, no. bñ. ꝙ † ꝑꝑ ingreſsũ monaſterij nõ euaneſci ſubſtitutio, ꝑ quã vocat̃ alia ecclã, vel locus pius, qa iſta impropria ſignificatio inducta fauore pię cauſæ nõ operatur ꝯtra aliã piã. Et ꝑ iſtã gl. & §. ſed hoc pñti. in ea alleg. infert hic do. Ab. vtilr̃, ꝙ l3 de legatis factis ecclę, hæres nõ detrahat Falcidiam. in auth. ſimilr̃. C. ad l. Falci. tñ ſi ecclã eſt hæres, poterit detrahere, qa vbi pariter priuilegiati ſũt, ꝯquaſſant̃ priuilegia, & vtunt̃ iur̃ cõi. Et ita ꝯſuluit Frãc. de Albergotis, l3 gl. nõ firmauerit, ĩ c. põtifices. 12. q. 3. ſ̃m ipſum. quẽ alij ſequunt̃. Adde Ang. idẽ tenẽtẽ ſub dubio forte in d. §. ſed hoc præſenti. & do. Abb. ĩ c. cũ cãm. vbi bon. tex. ĩ. de pręb. Facit tex. notabiliter in l. ſed & milites. §. coæqualitas. ff. de excuſ. tut. vbi priuilegiatũ nõ utit̃ ſuo priuilegio ꝯtra alium pariter priuilegiatũ. Et per illũ tex. dicit Bal. in c. j. in 3. col. ſ. eo. ꝙ fiſcus nõ tenet̃ edere ſua iura eccleſiæ, nec eccleſia fiſco. Et ꝑ illũ tex. dicit Bal. in c. cãm. el j. ſ. de iudi. ꝙ diſpoſitio l. nõ eo minus. C. de procur. nõ procedit, qñ minor litigat cũ alio minore. Et ꝑ illũ tex. cõſuluit Pet. de Anch. cõſi. 32. inc. Cõtra Io. An. ꝙ ſi duo habent immunitatẽ, ſuꝑ debitis retro factis nõ poſſint cõuenire, nõ poterit unus cõtra aliũ dicta immunitate ſe tueri. Et ꝑ illũ tex. & ꝑ iſtã gl. cõſuluit Old. ꝯſ. 119. inc. Titi⁹ ꝯdidit teſtm̃. Qđ l3 ad ꝓbãdũ relictũ ad pias cãs ſufficiat minor ſolẽnitas, quàm ĩ alijs teſtamẽtis, c. cũ eſſes. ĩ. đ teſta. tñ ad ꝓbãdũ aliud teſtm̃ ad pias cãs, nõ ſtaret̃ ita fragili ꝓbatiõi. Et ꝑ iſtã gl. ꝯcludit Io. An. ĩ reg. ĩ iudicijs.
30 đ reg. iur. ĩ 6. ĩ Mercu. ꝙ † ſi ecclæ collegiatæ ꝯceſſit Papa priuilegiũ, ꝙ p̃ſcriptio minor cẽtũ annis nõ currat ꝯtra eã, certe ſi p̃latus agit ꝯtra capitulũ in bonis diſcretis ſuꝑ re aliàs ꝑceptibili, nõ poterit capitulũ illo priuilegio ſe tueri. ¶ Sed aduerte diligẽter, qa iſta ꝓcedũt, vbi duo priuilegiati ꝯcurrũt, nõ ſolũ in habitu, ſed in exertitio priuilegij, qa priuilegia mutuo ſe ꝯfundũt, & nõ eſt veriſimile, vnũ eſſe priuilegiatũ ꝯtra aliũ, ſed nõ ſequit̃ ꝑꝑ hoc, ꝙ aliqs poſſit vti eo priuilegio, quo vtit̃ alius, qñ ipſe in ſpẽ & in caſu ꝑ oĩa eodẽ mõ hẽt illud priuilegiũ, ſicut hẽret, ſi gereret vicẽ aduerſarij. Vñ l3 oĩs ecclã poſ

ſit reſtitui ĩ integrũ, ꝑ hoc nõ ſequit̃, ꝙ vna ecclã nõ poſſit petere reſtitutionẽ aduerſus aliã, qa ecclã a qua peti tur, nõ hẽt tũc aliqđ priuilegiũ, l3 hr̃et, ſi ipſa peteret. Et iõ dr̃ ſola petẽs vti priuilegio ſuo, c. auditis. ſ. de reſt. ĩ inte. & ibi do. Ab. in notab. Similr̃ ĩ p̃ſcriptiõe no. do. Ab. in c. ad aures. ꝑ illũ tex. ĩ. de p̃ſcr. Nã ꝯtra ecclãm nõ currit p̃ſcriptio, niſi quadragenaria, c. đ quarta. eo. ti. Et ſi eccla p̃ſcribit ꝯtra aliã, oportebit ꝙ ẽt ſit quadragenaria. Nõ obſt. ꝙ illa p̃ſcribẽs ſit priuilegiata, qa actiuè p̃ſcribẽdo nõ eſt priuilegiata, l3 paſſiuè ſic. Etiã nõ eſt datũ hoc priuilegiũ ecclæ in acquirẽdo, ſed ĩ ꝯſeruãdo, vt de hoc ẽt ſubtilr̃ ꝑ Bal. in auth. quas actiões. in prin. C. de ſacro ſan. eccl. Et eſt tex. opt. In l. fi. ff. ex qb. cau. ma. vbi abſẽs reſtituit̃ aduerſus aliũ abſentẽ, qa alius abſens nõ eſt priuilegiatus in ſpẽ, vt ꝯtra ipſum nemo reſtituat̃. Et ꝓ illũ tex. reprobat̃ opi. do. Abb. hic, qa locus pius inſtitutus, quo ad quartã actiuè detrahẽdã, nõ eſt priuilegatus, qm̃ iure cõi hoc cuilibet ꝑmittit̃. Ergo prius fideic. vel legatarius, q in hoc eſt ſpãliter priuilegiatus, dẽt vti priuilegio ſuo ꝯtra piũ locũ hr̃dẽ. Ita t3 Lud. Ro. in repe. auth. ſimilr̃. in 40. ſpãli, C. ad l. Fal. dicẽs, ꝙ Ang. ĩ d. §. ſed hoc pñti, nõ ꝯſiderauit iſtud ſubtile, & ad tex. in d. §. ſed hoc pñti. rñdet, ꝙ ibi ꝯcurrebãt in ſpecie. Vel dic, ꝙ illud eſt iõ, qa expreſſa ꝓuiſio hoĩs ad pias cãs, facit ceſſar̃ ꝓuiſionẽ legis ad pias cãs, l. & hẽt. §. cũ qs. ff. đ p̃to. ſtip. l. fi. C. de pac. ꝯuẽ. & de hoc ẽt vide, ꝙ habet̃ ꝑ Bar. in ꝯſi. inci. Occurrit mihi. per do. Benedictũ in repe. c. ſi pater. in antepe. char. de teſta. in 6. & Raph. in l. j. ff. ad Treb. & de mã in genere vide ẽt Io. And. in c. 1. de iure pat. in 6. & do. Ant. in diſpu. inc. Clericus qdã Florẽtinus. ad q̃ loca remittit ſed do. Ant. in c. pia. ſ. de iudi. & vide ẽt Bal. in l. 2. C. de priuilegio fiſci. & in auth. habita. in 11. col. C. ne filius ꝑ patre. & Bar. in auth. quas actiones. in 2. col. C. de ſac. ſan. eccl. & do. Ab. hic, & in c. ſuꝑ ſpoliatiõe. in j. col. in verſ. ex hoc. ſ. de ordi. cogni. & Bal. ĩ l. iubemus. C. ad Treb. ¶ In ea gl. ibi, exigunt̃ duo, alr̃ ſentit eadẽ gl. in fi.
31 vc3, ꝙ † iſtud priuilegiũ datũ monaſterijs, nõ extẽdat̃ ad ecclãs ſeculares. Et iſtud approbat hic do. Ab. ꝓ quo facit tex. in auth. p̃ſbyteros. C. de epiſ. & cle. Et ſi ita eſt, nõ procedit, qđ no. Bal. in auth. niſi rogati. in 3. col. C. ad Treb. vbi dicit, ꝙ ſi qs efficiat̃ ſacerdos vnius capellæ, illa capella ñ habet̃ loco filij, niſi bona ſua dediſſet illi capellę. vel oĩa bona ſua expẽderet ĩ pias cãs, vel ſaltẽ ipſã hr̃ditatẽ ſibi relictã. Et allegat Iac. de Are. in l. fideic. ff. de ꝯdi. & dem. Sed tñ do. Ant. & expreſſius Imo. & Pe. de Anc. hic, vident̃ intelligere tex. in §. ſed hoc pñti. ẽt in clerico, q offert ſe & ſua ecclæ, vel expẽdit, vt p̃dixi. Et iſtũ ĩtellectũ optimè recipit ille tex. nec eſt mirũ, qa nõ video, quare tm̃ fauorẽ nõ mereat̃ iſto caſu vita clericalis, ſicut vita monachalis, qñ ipſa clericalis eſt perpetuò habitura & ꝑſonã & bona. ¶ In ea gl. ibi, teneat mona-
32 chatus. Not. ꝙ † vbi fit mẽtio de ingreſſu, intelligit̃ cũ effectu, & facit ad qõnẽ đ marito relinquẽte vxori, ſi ingreſſa fuerit monaſteriũ, qa intelligit̃ de ingreſſu cũ ꝑſeuerãtia, vt ꝑ Ang. ꝯſi. 33. inc. Cõſtantius Arcolani. & ꝑ Bal. & Sal. in l. ſi qs hr̃dẽ. C. de inſti. & ſubſti. & Ang. in l. in ſubſtitutiõe. ff. de vulg. & pupil. Bal. ĩ ſimili. in l. fi. in 1. no. C. de indi. vidui. tol. Et iõ dicit Arc. in c. cũ ſimus. 12. q. ꝙ vouẽs ingredi relionẽ nõ ſatisfacit, ſi ingredit̃, & exit. Itẽ beatus Tho. 2. 2. q. 189. Faciũt iura alle. ꝑ gl. in c. ad nr̃am. ĩ. de reg. ꝙ nõ durauit. Et iõ dicit Nic. de Nea. ꝯtra Bar. in l. fideiuſſor. §. memiſſe. ff. de leg. 1. ꝙ ſi arbiter cõdẽnauit Titiũ ad locandũ fundũ Seio, qui poſtea locauit, ſed abſtulit, certe eſt incurſa pœna ꝯpromiſſi, per l. ſi hæres. in prin. ff. de actio. emp. Facit qđ not. Bar. in l. inter caſtellanũ. ff. de arbi. vbi cõdẽnata ciuitas ad aratrũ, intelligit̃ ſcilicet perpetuũ. Facit c. ad aures. ĩ. de pœnis. & qđ dixi ſuper tex. in verbo, obtulit ſe & ſua. allegãdo cle. 1. in fi. de deci. Limita p̃dicta, niſi poſt ꝓfeſſionẽ apoſtataſſet, quia illud nõ nocet monaſterio ſ̃m Bal. hic. Allegat c. pe. de feudo fœminę, qđ ſing. no. ¶ In
33 ea ibi fiat monachus. Pro hoc infert̃, ꝙ † nõ ſufficeret vt inſtitutus faceret monaſterium hæredẽ, & remaneret in ſeculo. Et ita no. Arc. in c. ſi qua mulier. 19. q. 3. & Bald.

Bal. Io. An. do. Ant. Pet. de Anch. & do. Abb. hic, l3 Hoſtien. cõtra dicẽs opinio. ſuã æquiorẽ. Sed ratio primorũ doctorũ eſt, qa ceſſat rõ §. ſed hoc p̃ſenti. ſ. ꝙ impediat̃ à propoſito religionis. Et qa ſ̃m Bal. hic daret̃ facilis mã ſubuertẽdi fideicõmiſſa, ¶ In ead. gl. in fi. not. diſpoſitionẽ d. §. ſed hoc p̃ſenti. nõ eſſe extendẽdã, & idẽ gl. & Bal. in authẽ. niſi rogati. & ꝑ iſtã gl. dicit Ioã. And. in addi. Spe. ti. de ſta. mo. verſi. 15. ꝙ ex quo ille §. loquit̃, qñ alius eſt cõtradictionẽ opponẽs, & alius cui opponit̃, ꝙ ſi ipſe teſtator diceret, ſi deceſſero ſine filijs, nõ intelligit̃ de monaſterio ꝑꝑ exorbitãtiã dicti §. & cũ ipſo tranſeũt hic Scribẽtes, ſed indigeret examine, qđ nõ video, qa ſit diuerſa rõ, ſi ꝯſideramus rõnẽ dicti §, ſed hoc p̃ſenti. ſ. impedimẽtũ ꝓpoſiti, &c. q̃ rõ facit, ꝙ ꝯſtitutio quãtũcunq; exorbitãs * extendit̃ fauore aĩæ, l. ſũt ꝑſonæ. ff. de relig. do. Ioan. And. in c. ex tenore, q fil. ſint legi. dixi ĩ c. iurauit. ſ. eod. Et iſta rõ vr̃ eneruare multa dicta Docto. hic, ſi bñ aduertis. Et iõ ſtaret̃ potius eorũ authoritati, q̃ fundamẽto. ¶ Et ꝑ iſtã gl. dicit hic Ab.
34 antiquus, ꝙ † intrãs in fraudẽ ſubſtituti monaſteriũ nõ excludit ſubſtitutũ, puta ſi minatus eſt ſe priuaturũ eũ bonis. Et ſequit̃ do. Ab. poſt alios hic, arg. c. officii. & c. requiſiſti. cũ ſi. ĩ. de teſta. Bñ facit ca. ꝯſtituit. 20. q. 3. vbi fraus extra ꝑſonã ꝓfitẽtis nõ nocet hæredib⁹, & ſic min⁹ fraus ingrediẽtis. Et ita no. gl. in verbo, venerabilẽ. in d. authẽ. niſi rogati. & ꝑ iſtud infert ſing. Bal. hic, ꝙ ſi iſte hæres ꝓfitet̃ in articulo mortis, nõ euaneſcit ſubſtitutio: qa vr̃ fieri in fraudẽ. Facit l. filiæ meæ. ff. ſolu. matr. ſ̃m ipſũ, quẽ alij nõ referunt. Adde Spe. idẽ tenẽtẽ in ti. de ſta. mo. quaſi in
35 fi. & Pet. de Anc. i c. † ſicut nobis ĩ. de reg. & Io. đ Ana. ĩ quodã ſuo ꝯſ. ꝙ incipit, In noĩe S. trinitatis, amẽ. Viſo primo inſtrõ ꝯfecto. Facit mirabile dictũ Ang. in l. ſed eſt q̃ſitũ. ff. de libe. & poſth. & in authẽ. nup. C. de natu, li.
36 vbi dicit, ꝙ † diſpẽſatio facta in articulo mortis nõ legimat filios ex ꝯcubina, quo ad p̃iudiciũ aliorũ puta ad excludẽdũ illũ, q erat ſubſtitut⁹ nõ extãte filio legitimo, & ita vidi ꝯſultũ pridie, ſed dubito, ꝙ nõ obtinebit̃, qa ſequeret̃, ꝙ filius nãlis, vel alias ĩcapax, ſi legitimaret̃, non excluderet ſubſtitutũ, quaſi factũ in fraudẽ, qđ eſt cõtra cõe * opi. vt ꝑ Doc. in l. gñalr̃. §. cũ aũt. C. de inſti. & ſubſti. Dixi alias in c. ꝑ venerabilẽ. ĩ. q fil. ſint legi. Adde ẽt hic Bal. in authẽ. ſi qua mulier. in fi. C. de ſac. ſan. eccl. vbi dicit, ꝙ ſuſcipiẽtes in morte habitũ religiõis nõ vident̃ ſe dedicaſſe. Facit c. 2. de renũ. in 6. & regula cãcellariæ * Apoſtolicæ 33. * volẽs renũciationẽ factã bñficij ꝑ infirmũ nõ valere, ſi morit̃ añ 30. dies. Facit ẽt, qđ not. Bart. in l. cũ qs decedens. §. Titia. ff. de leg. 2. Et cũ iſtis ꝓ nũc trãſeo, ſed nõ ſine ſcrupulo, qa re uera ſola imminentia mortis arguit potius deſideriũ ſalutis, q̃ fraudẽ, de qua fraude tales cogitare nõ vident̃, & fortè p̃uenti ægritudine adimplẽt, qđ prius ꝓpoſuerãt. Et iõ, ꝙ ſpes, quã hẽnt ad eleemoſynam, ex hoc debeat irritari nõ ꝯſonat alicui æqtati. Et ꝑ iſtã gl. ĩfert hic do. Ant. ꝙ ſi ꝑ ſtatutũ bona occidẽtis dñt applicari hr̃di occiſi, p̃ponet̃ filius monachi ĩterfecti monaſterio, quaſi ficto hr̃di. Ad idẽ alleg. Fed. ꝯſ. 174. inci. Ego putarẽ. & ẽ rñſio cuiuſdã Ioã. literis Federi. Mouet̃, qa in ſtatutis verba ſumunt̃ ꝓprie, c. in nr̃a, ĩ. de iniur. Bar. ĩ l. 3. §. hæc verba. ff. de neg. geſt. Et ꝓpriè appellatione hr̃dis veniũt ſoli liberi. l. ex facto. §. fi. ff. ad Treb. Et qa monaſteriũ ſolũ habet̃ loco hr̃dis in caſu d. §. ſed hoc p̃ſenti, q nõ eſt tenẽdus. Et hãc partẽ tenẽt hic Moder. qa vbi filius & monaſteriũ ꝯcurrũt, nõ habet̃ monaſteriũ loco hr̃dis. Alleg. Bal. in l. cum acutiſſimi. C. de fideic. & gl. ĩ d. auth. ſi qua

* Exorbitans. *Adde ad hoc, ꝙ cõſtitutio pœnalis eſt odioſa et fauorabilis diuerſis reſpectibus. & ideo extenſibilis. Bal. in l. illud col. 3. C. de ſacroſ. eccle. eſt glo. in l. venia. C. de in ius vocand. Abb. in c. non dubium. de ſentẽ. excom. & eſt communis * opi. doc. approbantium gl. in d. l. venia. quod not. ad interpretationẽ canonis. ſi qs ſuadẽte. 17. qu. 4.*

* 33. *Adde quòd eſt regula 18. in Innocentianis. & fuit originaliter Bonifacij. 8 vt patet in recollectis ipſarum quæ paſſim circumferuntur.*

mulier. Idẽ tenet do. meus hic, mouet̃ ex mẽte ꝯſilij p̃alle. qa filius ſemꝑ cẽſet̃ hæres p̃ris, l3 abſtinuerit ab hr̃ditate, quãtũ ad ius vindictæ. & alle. tex. in l. q̃ſitũ. ff. de ſepul. vio. & Bar. ibi, & in l. ꝓ hr̃de. §. fi. ff. de acqu. hær. Vñ nõ ſufficit habere pacẽ ab hr̃de extraneo, ſed dẽt haberi a filio ẽt exhr̃dato, vt ꝓbat̃ ꝑ Imo. in l. ſi filius, q p̃ri. ff. de vul. & pup. Vñ Bar. in l. dãni. §. Sabini. ff. de dã. infec. dixit, ius cõpetẽs hr̃di ꝓ iniuria illata defuncto ñ cõpetere iure hr̃ditario, ſ̃m do. meũ hic. Adde Pet. de Anc. in repe. c. 1. in 46. char. ver. ꝓcedo vlterius. ſ. de ꝯſti. Mouet̃ ex p̃dictis, & qa pretiũ sãguinis & vindictæ nõ vr̃ monaſterio afferre honeſtũ lucrũ, ꝑ c. fraternitatis. 12. q. 2. & dicit ſe credere, ꝙ ſi ꝑꝑ pacẽ habitã ab hr̃de occiſi fieret pœnæ mitigatio, illa pax dẽt haberi à filijs, non a monaſterio. Facit, quod no. Bart. ĩ l. 4. §. Cato. ff. de verbo. obl. ſ̃m eũ. Et iſtã opin. teneo ꝑ p̃dicta, quãuis aliter voluerit Fede. ꝯſ. 35. ĩci. Quidã monachus. & Ro. ſing. 462. inc. Statutũ vrbis iveteris. & do. Ab. hic bñ fatet̃ do. me⁹, ꝙ ubi nullus extaret filius ex monacho interfecto, bona interficiẽtis applicarent̃ monaſterio, qa iniuria defuncti ẽt reſpicit hr̃dẽ extraneũ aliquo mõ. l. j. ver. ſi forte, & ver. quoties. ff. de iniur. & hoc ẽ de mẽte Bart. ĩ d. §. Cato. in vlt. q. ſ̃m ipſũ, ꝓ quo allego tex. meliorẽ de iure in ꝓpoſito in c. 2. ĩ. de pœnis. & ibi hoc no. do. Ab. ꝓpe fi. & ꝑ illũ tex. errauit Pet. de Anch. ĩ d. c. 1. dicendo, iſtud lucrũ eẽ inhoneſtũ. Et ꝑ illã gl. infert̃ ad q̃ſtionẽ notabilẽ, Quid ſi teſtator dedit ſubſtitutũ ſub ꝯditione, ſi ĩſtitutus [a] decederet ſine liberis ex eo legitimè deſcẽdẽtibus, vel ex ſuo corpore natis, adeò ꝙ monaſteriũ ñ poſſit in his uerbis includi, vtrũ habebit locũ diſpoſitio huius decretalis, & d. §. ſed hoc p̃ſenti. Et in hoc Hoſ. & Ioã. And. tenẽt, ꝙ non. in ca. Rayn. ĩ. de teſta. idẽ diſputãdo Iaco. de Bel. in d. §. ſed hoc p̃ſenti. & Bal. in l. ſi qs poſthumos. ff. de li. & poſt. & in l. Deo nobis. C. de epiſ. & cler. & in l. ſi ita qs. §. fina. ff. de leg. 2. & Bal. & Imo. q dñt hãc partẽ eẽ æquorẽ, in l. Lucius Titius, q fratrẽ. ff. de hære. inſtit. & Iacob. But. & Bal. & Sali. q dñt hãc eſſe cõem, * in auth. niſi rogati. C. ad Treb. & Imo. & Bal. hic ĩ fi. & Bal. in ſuo. Repertorio. Adde Inno. in verbo, ſubſtitutio, et inter alia pro iſta parte adducit̃ primò. qa tex. hic, & in d. §. ſed hoc p̃ſenti, loquit̃ in ſimplici diſpoſitiõe teſtatoris. Vñ cũ non ſit omnino certa, & poſſit intelligi de monaſterio, admittit̃ talis interpretatio, qua ſi teſtator đ monaſterio ñ cogitauerit. Sed hęc verba & mens teſtatoris hẽnt clarũ sẽsũ, Ergo ñ eſt locus ꝯiecturis. l. ille, aut ille. §. cũ in verbis. ff. de lega. 2. ¶ Scđò adducit̃, qa ẽt poſtquã filius eſt ingreſſus monaſteriũ, p̃t pater ipſũ inſtituẽdo grauare fideicõmiſſo, & ſic auferre bona monaſterio. Probat̃ in l. Deo nobis. §. hoc ẽt. uer. ſ3 neceſſe, ibi volũtate. C. de epiſ. & cle. Ergo eadẽ rõ ne p̃t impedir̃, ne bona ingrediẽtis applicẽt̃ monaſterio. ¶ Tertiò fortiter adducit̃, qa đ ꝯ̃ctib. ad vltimas uolũtates, * licitè arguit̃, * l. ſeruũ filij. §. eũ, q ff. đ le. 1. Et ĩ ꝯ̃ctib p̃t appõi ꝯditio, ne res trãſeat ad monaſteriũ, ut ꝑ gl. & Doc. ĩ l. ſi ita qs. §. ea l. ff. đ uerb. obl. & ꝓbat̃ ĩ c. 1. de mili. uaſal. q bellica arma đpo. Ergo & ĩ ultima uolũtate. ¶ Quarto adducit̃, qa ñ ẽ ueriſimile, ꝙ acceſ⁹ zelo religionis retrahat̃ ab ĩgreſſu religiõis, ſ̃m Im. ĩ d. l. Luci⁹. Imo. poti⁹ ꝑꝑ oblationẽ reddit̃ ſuperbior, ſ̃m do. An. hic. Cõtrariã

a Si inſtitutus. *Adde ad iſta, ſi in aliqua diſpoſitione facta eſt mẽtio de filijs ex ſe natis, vel ex corpore ſuo natis, vtrùm veniant nepotes, Vide Bar. in l. gallus. §. inſtituens. vbi etiã do. Alexa. ff. de lib. & poſthu. & Bald. in c. 1. de ſucceſ. feud. in fi. ubi dicit, ꝙ ſi pater recepit feudum pro ſe & filijs maſculis et fœminis ex ſuo corpore natis, continetur etiam filius filiæ. Et idem tenuit in conſil. ſuo inci. Pũctus talis eſt. & Bal. in p̃ludijs feudorũ dicit, ſi ſit mẽtio đ deſcẽdẽtibus ex tuo corpore, veniũt omnes in infinitum.*

* Arguitur. *Ad de Soc. conſi. 47 ĩ cip. in p̃ſenti cõſultatione. verſ. 3. ꝓbatur. circa fi. ĩ 1. par. Saly. in l. vnica. C. đ leg. ſuſ. cã. tol. et in l. illud. C. de leg. Bal. in l. fi. C. đ leg. Bar ĩ l. fi. C. com. præd. gloſ. fin. & doct. in l. pactum. ff. de pac. et Socin. alibi in conſil. 173. incip. Reuerende. verſ. ſed his non obſtantibus. ibi. item ualidum. in 2. par.*

Universidad de Deusto Biblioteca

partē,ꝙ ēt isto casu mo nasteriū habeat oīno loco hęre
dis.tenēt Martinus Silimanus,Cy.Ray.Bar.Ang.& Pa.
de Cas.in d.auth.nisi rogati.& Bar.ī ꝯs.inc.Parmēsis q-
dā,& Dy.& Bar.latè ī l.si ita qs.§.j.ff.de leg.2.& Ang.in
dispu sua inc.Nobilis qdā genere.& Im.in l.fideic.ff.de
ꝯdi.& demō.& Lapus alle.129.q̄ incipit,Primo q̄rit.&
do.Ant.& do.Ab.& do.meus hic,& seruaret in practi-
ca,fm Im.hic.Et ꝑ hac pte adducit īter alia primò, qa
absq; tali expressione verbū,Sine liberi,oīno intellige-
bat de veris,d.l.si ita qs.§.fi.de leg.2.Exprimere ergo ni
hil operat.l.3.ff.de leg.1.c.significasti.s̄.de elec.¶ Scdò:
quia relictū mulieri cū onere isto, si nō nupserit,debet
omisso hoc onere,ne impediat mr̄imoniū.l.quoties.&
l.cū ita.ff.de cōd.& dem.& habet in auth. cui relictū.C.
de indicta vidui. Vnde dicit tex.in l.Titiæ,si nō nupse-
rit.ff.de ꝯdi.& demō.ꝙ si debent ducēta Titiæ,si nō nu
pserit,& cētū,si nupsit,certè, quāuis nubat,habebit du-
centa.Ergo ista cōditio reijcit,qa retrahit à mr̄imonio
carnali,fortius,si a spūali.¶ Tertio adducit,quia relictū
causa dotis intelligit de mr̄imonio vero. Et idē in dona
tione pp nup.Et idē in ꝯtrahendo mr̄imonio quia dos
ꝓpriè nō dat monasterio,c.n̄ satis.j̄.de symo.nec dona
tio pp nuptias, nec ingrediēs ꝯtrahit mr̄imoniū cū ec-
clesia.Sed inter p̄latū & cōuentū bene quasi cōtrahit,
c.cum inter canonicos.s̄.de elec. Et sic q daret sub istis
ꝯditionibus,nullo modo sentiret de ingressu monaste-
rij.Modò sic est, ꝙ ēt tūc ꝓmissum debet secuto ingres-
su,d.§.sed hoc p̄senti. Ergo nō attendit intētio dispone
tis.sed ꝯditio fauore piæ causæ reijcit¶ Quartò adduci
tur,vbi voluntas testatoris restringit per vnā legē,quasi
non senserit de illo casu,nō rectè dr̄ ꝯditio inualida,vel
pro nō scripta,l.cōditiones.ff de ꝯdi. insti.iuncta l.quæ
sub ꝯditione.ff.eod.tit.Sed cōditiones,quæ possent im
pedire ingressū,habent pro inualidis,& pro nō scriptis
d.§.sed hoc p̄senti,Ergo nō oportet curare,an testator,
senserit de monasterio,vel non,quia non reijcit condi
tio,quia noluerit,sed qa nō potuit.¶ Et ista denotāt dif
ficultatē huius passus. Sed istā secundā partē reputo ve
riorē.per rationes suas,qbus bene respōderi nō potest.
Et ad hoc ēt multū me inclinat talis cōsideratio, quia
eadē libertas est data ingressui religionis & mr̄imonio
carnali,d.§.sed hoc p̄senti.iuncto c.gēma.j̄.de spon.&
l.Titia.ff.de verb.ob. modò omnis dispositio hominis,
per quā libertas mr̄imonij impedit,est nulla. Vnde sta-
tutū,q̄uis rōnabile,puta auferēs dotē clādestinè mr̄imo
niū cōtrahentibus nō tenet,fm Io.And.in c.statutū.de
hæret.in 6.Dixi plenè in c.j.j̄.de spon.Et nō curat, vtrū
cā impediēdi sit iusta,vel nō, qa deficit potētia in dispo
nēte,vt ibi,sic in ꝓposito attenderet, vtrū rectè intimi-
det qs ab ingressu,vel nō, & iustè timeat relinquere bo-
na,vel nō, habet in ꝯsideratiōe. satis est,ꝙ quoquo mō
intimidet illa libertas, & ita tollit quartò ratio ꝯtraria,
nec est bene dictū do.Ant.de superbia. qa nō ꝯsiderat,
qd aliqn̄ fit, sed qd esse debeat, qa religio talē superbiā
domat.¶ Nō obst.prima rō, qa etiā in simplici clausu
la,Sine liberis,apparebat de intētione loquētis,ꝙ intel
ligeret de veris,d.l.si ita qs.§.fi. Vel posito,ꝙ ista sit cla-
rior,nō refert,qa nō attendit intētio p̄dicta.Nō obst.
p̄dicta rō,ꝙ post ingressū tollat, qa tunc nō est amplius
timor,ꝙ impediat laudabile ꝓpositū.Nō obst.rō tertia
de ꝯtractibus,quia rn̄det do.meus, ꝙ in iuribus ibi alle-
gatis ꝯcedens rē seruabit sibi aliquod ius in re. Vn̄ pro-
babile est factū,ꝙ tunc res nō transeat in eccłam, quia
dr̄ potētior psona,in quā res nō trāfert,vt tradit in c.po
tuit.j̄.de loca.fm ipsum.De quo miror,qa vbi ꝯtrahens
alienādo omne ius apponeret talē ꝯdōnē, non ꝓcedet
ista rn̄sio.Et ideo arg. est insolutū.¶ Sed ego rn̄deo, ꝙ
non solū in vltimis volūtatibus,sed ēt in cōtractibus sta
bit firma decisio q̄stionis nostræ,vc3 ꝙ posito,ꝙ qs pos
sit ꝓhiberi alienare in ecclesiā,tn̄ talis prohibitio cessat
qn̄ ꝓhibitus intrat monasterium.Ita expressè vult gl.fi.
ante mediū in d.l.si ita qs.§.ex lege.dū alle.d.§.sed hoc
p̄nti.ad quā nō aduertunt Bal.& do. meus. Plus dico,ꝙ
ēt qn̄ penes apponētę ꝯditionē remanet directū dn̄ium,
adhuc non ꝓhibet habens vtile,intrare monasteriū,re
tento tali, ētsi aliàs esset ꝓhibitus trāsferre in monaste-
riū.Et alle.Pet.de Anch.ꝯsi.471.qd inc.Quidā ser.Ant.
mouet per tex.in d.§.sed hoc p̄senti.& re vera expressè
hoc tenet gl.loquens de emphyteusi,in d.§.ea.l.& istud
bene no.Et subdit Bal.hic,ꝙ stāte statuto,ꝙ verba testa
toris intelligant,ꝓut iacēt,ꝑ hoc nō tollit interpretatio,
de qua hic in tex.per c. eccła, s̄.de ꝯsti.Adde Arch.ī c.si
qua mulier.19.q.3. vbi dicit, ꝙ si testator iussit restitui
hr̄ditatē tali,si steterit,in seculo,& nō intrauerit mona
steriū,certe si vult ingredi, euanescit ista ꝯditio. Alleg.
Goffr.hic,& istū passū bene no.qa nō inuenies tactū ali
bi, ita succi plenū. ¶ Et ex istis remanet decisa alia qō,
37 quā examinare non expedit,vc3 † qn̄ reliquunt puellæ
mille,si nupserit,& si ingressa fuerit monasteriū, relin-
quunt c.qn̄ ingrediēdo habebit mille,qa nō p̄t apponi
aliquod impedimētū religioni,fm Io.An. in Spe.referē
tē ita disputasse quosdā antiquos sup rub. de sta. mo.&
do.Ant.& dom.meū hic.& Ro.vltra eos in l.stipulatio
hoc modo ꝯcepta.ver. vlt.ad idē. ff.de ver. obli.& Bar.
in l.2.ff.de his,q̄ pœn.nomi. Alber. in j.pte statutorū, q.
105.& sequē.& Matthesilanū notabili 154.& do.Ab.in
repe.c.eccła.s̄.de ꝯsti.& Bal. hic, vers. sed qd si testator.
Est verū,ꝙ Bal.t3 ꝯtrariū ī d. l.Deo nobis.& Bal. & Im.
in d.l.Lucius,& Bal.in dicta auth. rogati. & dicit in d.l.
Deo.ꝙ ita seruat ꝯsuetudo.Dicit Paul.de Cast.in l.quo-
ties sub ꝯditiōe.ff.de ꝯdi.& dem.& in auth.nisi.ꝙ ita ꝯ-
suluit in facto cū pluribus Doctoribus,& fundāt se in in-
tentiōe testatoris,& in hoc ēt aīr sensit Pet. de Anch.in
repetitione regulę,nemo p̄t in 5.q.de reg.iu.in 6.Sed pp
hoc nō est recedendū à prima opi.ꝑ ea q̄ dixi in p̄cedē-
ti arg.maximè,qa sicut ꝯditio retrahens à cōtrahendo
mr̄imonio carnali.reijcit,d.l.Titiæ,si nō nupserit,ita &
à spūali,cui rationi nō bene rn̄det Bal.in d.l.Deo nobis.
Et tenēdo primā partē declara duobus modis. Primo,
nisi testator diceret,relinquo filiæ meę,quę nupserit,c.
& illi,q eā acceperit,c.qa hoc modo valet istud legatū,
& monasteriū non posset capere,qa nō est relictū filiæ
sed ei.qui ducet eā,fm Bar.no.in d.l.2.ff.de his q̄ pœnæ
noīe.ꝑ l.Titio.ff.de ꝯdi.& demon.Cōsuluit tn̄, ꝙ addat
vnū verbū,s.ꝙ illud,qd reliquit marito,sit preciū dotis,
alias ipse sibi haberet.¶Secudò declara,& valde solen
niter,qn̄ nō esset simpliciter dictū,si ingrediet monaste
riū,&c.sed est dictū,si nō ingrediet monasteriū talis or
dinis, qa adhuc sunt alia monasteria aliorū ordinū, &
ideo non dicit, vel vr̄ impediri ꝓpositū intrādi religio
nē Ita singularissimè dicūt Bal.& Inn.in l.hoc modo.ꝑ
illū tex.ff.de cōdi.& demo.Et facit lex.ibi p̄cedēs,nisi sit
differētia,an dicat, si nupserit,an vero dicat, si nupserit
tali aut tali,qa dicēdo hoc secūdo mō ꝯditio nō reijcit,
qa nō tollit libertatē mr̄imonij. Et ꝓ hoc adduco opti-
me, qd scribit do.Car.in c.cū locū.j̄. de spon.Et refert
ibi do.Iac.dū dicunt,validū esse mr̄imoniū,qn̄ quis coa
ctus fuit despōsare incertā de certis. Ad idē, qd habet ꝑ
Sal.in ꝯs.schismatis.ꝙ inci.Cogēdū tandē. vbi cōsuluit
electionē Vrbani Papæ Sexti nō fuisse irritādā rōne me
tus,quāuis Romani coegerint Car.ad eligendū Italicū,
quia coactio non fuit de certa ꝑsona,sed de certo gene
re personarū,& inter alia alle. gl.in l.ait prætor.§.ꝑmit
tit.ff.de mino.quæ dicit,ꝙ adultus ꝯpulsus curatorē pe-
tere,nō dr̄ ꝯpulsus ad eū,quē postea elegit. Et ad hoc ēt
vide do.Ab.in c.l3.s̄.de elec. Et istud nullatenus tradas
obliuioni, qa non posset esse pulchrius ad maximā &
nouā limitationē d.§.sed hoc p̄nti.& totius huius mate
rię.Et hoc casu ēt ꝓcedere posset prima opinio, q̄ tetuli
in illa q.de testatore excludente monasteriū,qa ꝓcede-
ret,qn̄ excluderet vnū monasteriū,qa ꝑ hoc nō impedi
tur ꝓpositū religionis,& si hæres illud ingrediet, nō ex
cluderet substitutus.Qd bene no.& intellige sane,qn̄ in
eo loco sunt alia monasteria æquè idonea,qa si fieret ꝑ
hibitio de aliquo monasterio,vel ordine, qbus de facili
nō inuenirent similes,fortè secus esset, tū ꝑ d.l. hoc mo
do bene cōsideratā, tū qa posset inclinatus ad vnam re
ligionem nō curare de alia minus culta, & sic retrahi.
¶ Extra

¶Extra gl.istis expeditis fm ordinē do.Abb. restant
multa ualde vtilia,& nobis Canonistis īcredibiliter ne
cessaria,& nō sequēdo ordinē Scribētium hic expedio
38 magis necessaria ꝑ qōnes.¶ Prīo † q̄ro, utrū ualeat sta-
tutū,ꝙ ingrediēs monasteriū nō succedit parētib. ꝯtra
l.Deo nobis.C.de epi.& cle.rn̄det Bar.ꝙ sic,in l.fi.C.de
pac.dū mō statutū disponat de ingrediēte,secus, si de ī
gresso. Rn̄det ad §.sed hoc p̄nti. ꝙ loquit in amissio-
ne iuris q̄siti,hoc aūt quærendi. Et cū ista opi.ꝯcor.Bal.
in d.l.Deo nobis.in p̄ē.col.& Lapus alleg.101.q̄ incipit,
In ciuitate Florentiæ.& Bal.lītās nō ꝓcedere in ltīma
in d.l.fi.Sed ꝯtrariū indistinctè tenendū est,fm Ang.in
disputatione incip.Nobilis qdā g̃nere.& Ro.plene post
Imo.in l.stiplo hoc mō ꝯcepta.ff.de uerb.ob.& Do.ī c.
q̄uis.de pac.in 6.& Pau.de Ca.dicentē se ita ꝯsuluisse in
l.si quis id,quod. ff.de iurisd.om. iud. & Matthesi.no.
* 153.* & Fulg.in d.l.fi.C.de pac.& do.
Abb.in repet.c.ecclesi.s̄.de ꝯsti.& ele
gāter Pet.de Anc.ꝯs.103. inci.In pau
cis uerbis.Et ibi subdit,ꝙ ubi fit mētio
in statuto de filia dotata, intelligit ēt
de illa q̄ efficit monialis, qa dotari de
bet,ut ibi ꝑ eū.Mouent isti ꝑ tex.ī d.§.
sed hoc p̄nti; qa nō est datū laicis, vt
possint talia ꝓposita aliquo īgenio in
timidare pacto,vltima voluntate, seu
statuto,vt p̄dixi. Et iō ꝯsuluit Pet. de
Anc.ꝯs.268.inci.Prò & ꝯtrà.ꝙ nō va-
let statutū,ꝙ vxore ingrediēte religio
nē marit⁹ lucret dimidiā dotē, ꝑ d.§.
sed hoc p̄nti. Et optimè faciūt notata
ꝑ Io.And.in c.statutū. de hære.in 6.&
Pet.de Anc. ꝯsi.17.cū ꝯcor.dū loquū-
tur de statutis ītimidātib. mr̄imonia,
qa nūquā valent.Dixi ī c.1.de spōs. Et
ad hoc faciat elegās ꝯs.do.Car.68.qd
inc.In ciuitate Trigesti. ubi ꝯsuluit, ꝙ
statutū ꝓhibēs legare forensi,nō com
prehēdit legātē monasterio ēt forēsi.
Et ista no.ad statutū, de quo ī ciuitate
illa,ꝑ qd disponit ꝙ ingrediens nō fa
cto testō secuta ꝓfessione excludit à
successione parentū,qa non valet, q̄-
uis.n.ꝑmittat testari de iurib. ēt in spe existentib.ꝑ hoc
nō restat,ꝙ ubi trāsiret intestatus, monasteriū nō frau
daret,& posito,ꝙ esset rō d.§.sed hoc p̄nti.tn̄ adhuc dr̄
statutū disponere de nō subdito, qa nō prius operat, q̄
sit secuta ꝓfessio. Vn̄ nō inuenit patiēs dispositū. Et iō
nō tenet ꝑ c.ecclesia.s̄.de ꝯsti.Et de hoc ēt ꝑ Pet.de An
ch.in repet.c.pe.s̄.de ꝯsti. & Bal.in l.ij. C.ut in poss. leg.
& do.Ant.in c.qd clericis.in p̄ē.col.s̄.de fo.cōp.¶Scdō
39 † q̄ro,utrū iura & actiones, q̄ faciūt ꝓ monacho, & cō
tra monachū,trāseāt in monasteriū.Et rn̄de, ꝙ sic, fm
Io.And.& do.Ant.& Bal.hic in 3.col. licèt aīr sentiat,
sed intellige rōnes suas, ut ꝑ ipsum ualde elegāter in
auth.ingressi.in 5.col.uersi.3.q̄ro.C.de sacros. ecc.Et di
cit Bar.in l.fi.C.de adop.ꝙ monasteriū subit oīa onera
ingressi. Sīr dicit Bar.in l.si qs a liberis. §.itē rescriptū.
ff.de lib.agno. ꝙ monasteriū tenet alere filios ingressi.
Et sequit do.Abb.in c.transmissæ. j̄. q fil.sint legi.l3 aīr
dicat Bar.in tractatu de alimētis,in ult.col. Dicas tn̄,ꝙ
nō l3 patri habenti filios inopēs ingredi religionē p̄ter
missa cura filiorū,ut ꝑ beatū Thom.scda secundæ, q̄st.
86.artic.3.circa mediū.Et idē de filio habente p̄rem in.
opē,fm ipsum.& est tex.in c.j.30.dist.ubi peccat morta
liter.Et adde Ro.in l.qd seruus.in fi.ff.de acq. pos.ubi di
40 cit,ꝙ † monastriū recipiēs bona ingrediētis,teneretur
ad eorū restōnē,si sunt malè acqsita. Et ita dicit expsè
notare Spe.in tit.de sta.mo.§.1.uersi.48. & uersi.55. Ad
qd et uide Imo.in d.cle.ne in agro. 16.col.uers. deinde
q̄rit.de sta.mo.Et cū p̄dictis ꝯcor.beat.Tho.in 4.dist.38.
q.j.art.3.& Bal.ī l.arrogationē.ꝑ illū tex. ff.de pec.Sed
aduerte ad duo, primò,qa istud intelligit,dū mō offin
superioris ꝯcurrat ad faciēdū talia adimpleri ꝑ mona-

* *153. Adde ꝙ est no.144.& incip.nota mirabile dictū.et cōis opi.* est cōtra Bar. ꝙ tale statutū nō valeat.& ad hoc multa dixit auctor ī c. ecclesia. alleg.hic. in 1.cōl.6. quæst. prī. & plenissime Alex.q. eā cōem dicit. in cōs. 139. no.2.et multa fundamēta urgentia ꝑ ea posuit Pau.d Ca.cōs. 335.inc. primū dubiū. & ui.Anc.cōs.7.inc. iudex Ferrariæ. et latè prosequitur Alex.in l.stipulatio hoc mō cōcepta col.p̄ē.d uerb. oblig. uide ibi eū.*

steriū,sed nulla actio ꝯtra ipsum cōpetit, fm do. Ant.
Io.And.hic,quos vide.Allegant l. cū affirmes.ff.de lib.
cau.& c.nos quidé.& c.indicātes.j̄.de testa. ¶Secundo
41 dicas,ꝙ † si monachus exijt monasteriū, nō tenet am
plius monasteriū creditorib.fm Bar.in l. adul.§.fi.ff.de
adul. Qd intellige,qn̄ exiens recuperat bona, uel quia
exijt ex dispēsatione,uel qa monasteriū destruit, uel qa
transijt ad strictiorē regulā.Et his casib. & similib. utrū
indistinctè recuperet bona,est qō multū longa:& iō re
mitto ad gl.& ibi Doc.in c.qd à te.j̄.de cle.ꝯiug.& gl.in
c.si qs rapuerit.27.q.j. & gl.fi.in c.si qs incognitus. 17.q.
2.Pet.de Anc.in regula, accessoriū.in 5. opposi. de reg
iur.in 6.& Ang.ꝯs.233 & Lapū allegatione 62. & Bar.ī
l.ij.§.fi.ff.de bo.pos.fm tab.& Bal.in auth.ingressi, p̄al-
leg.& ī l.j.in j.col.C.de Lati.li.tol.& Sal. in l.eū, q duas.
C.de adul.& Cal.ī ti.de reg.ꝯs.23.& ꝯs.27.& Pe.de An
ch.ꝯs 224.& Spe.de sta.mona.uers.6.& uer.25.& Imo.
in d.cle.ne in agro.& Inn. in c.dilecta.j̄. de excep.p̄la.&
do.Ant.in c. statuimus. in 1.col.de regu. & Car.ꝯs.30.
inc.Quidā frater Andreas, & do.Ant.ꝯs.2.& Card.ꝯs.
20.inc.Quidā noīe Laurentius. Et ibi ponit, ꝙ qn̄ quis
nulliter offert se monasterio,qd erit de bonis.Et aduer
te in hac mā: quia l3 monasteriū nō ꝯfecerit inuenta-
riū,nō tenet ultra uires hr̄ditarias. Ita dicit Bal.in l.fin.
uersi.quinto q̄ro. C. de iure delib. ¶Tertio q̄ro utrum
42 † monastertū habeat loco filij? Rn̄deo, ꝙ nō, & alle-
go Bal.in l.filiū.in j.col.ff.de his, q sunt sui, uel alie.iur.
ubi dicit,ꝙ fatuitas est dicere,ꝙ monasteriū habeat lo-
co filij.Confirmo ab absurdo,qa sequeret prīo,ꝙ mo-
nachus hr̄et monasteriū in sua p̄tāte,& sic,qcqd acqui
reret monasteriū, acqreret monacho. ¶Scdō seq̄ret,
ꝙ plures possent esse patres unius filij, qa posset occur
rere,ꝙ multis institutis sub ꝯdōne, de qua hic,ingrediē
tib.monasteriū, monasteriū esset loco filij. ¶Tertio se
queret,ꝙ si monachus incurreret hr̄sim, bona sua nō
trāsirent in monastriū,ꝑ c.ꝯtra Christianos.de hære. ī
6.¶Quarto sequeret, ꝙ si monachus īcurreret casū c.
felicis.de pœnis.in 6.monasteriū pateret pęnas impo-
sitas ibi filijs talis criminosi.¶Quinto sequeret, ꝙ esset
dare fictionē,ubi non p̄t esse ueritas, ꝯtra tex.in §. mi
norē.Insti.de adop. qa fingeret pr̄, q nō p̄t eē rōne ꝓ-
fessionis.¶Sextò sequeret, ꝙ fingeret filius fictè, q nō
p̄t esse uerè,ꝯtra l.adoptio.ff.de adopt. quia impossi-
bile est monasteriū esse uerū filiū monachi. Et ita addu
xi ad cōfessionē uulgi.¶Sed ꝯtra hæc opponit, ꝙ imò
hr̄ loco filij,per tex.hic,inducendo,ut ꝑ Imo.quē retuli
sup tex.in uerbo, hr̄dē institui. & idē expresse no. Spe.
ti.de loc.§.nunc aliqua.uer.153.& seq. & Bar.ī l.hr̄dib.
§.j.ff.ad Treb.& Bal.in c.j.in prin.de mili. uas. q bellica
arma deposuit.Sed istis & sīb.rn̄de, fm Bal.in auth.si
qua mulier.ī prī.C.de sacros.eccl. ꝙ monasteriū nō hr̄
loco filij,nisi in casib.à iure exp̄ssis, ꝓut hic, & in §. sed
hoc p̄nti.quia cū ista sit qnædā fictio,non hēt locū, nisi
in casib.exp̄ssis,sicut in sīl dicit gl. fm eū, & bene, in c.
placuit el j.16.q.j.& in c.susceptū. de rescri.in 6. ꝙ mors
ciuilis æquiparat naturali in casib. tm̄ à iure expressis,
ut ibi per eū.Et ꝙ istud sit uerū, arguo, subtiliter ꝑ tex.in
c.quicunq;.17.q.4. ubi ecclesia iure fori, scilicet ꝯtētio-
si, non tenet restituere donationē factā à patre, cui ex
post nascunt filii,secus iure poli, & tn̄ donatio facta uni
ex filiis p̄t reuocari alio nascente, l.si totas. C. de īof.
dō.Et ex hoc infero, ꝙ l3 nato filio possit reuocari do
natio pri⁹ facta,l.si unq̄.C. de reuoc.do.tn̄ ꝑ ingressum
monasterii nō reuocabit, quasi sit natus filius. Et uid,
qd dicā, in seq.q̄st. ¶Præterea nō sequitur, cāt defectū
ꝯdōnis,si decesserit sine liberis,ergo hr̄ loco filii,qa nō
oē causās defectū ꝯdōnis hr̄ loco exclusi,qa si debet c.
mulieri, si nupserit, debētur ēt si ingreditur monaste-
riū.d.§. sed hoc præsenti. & tn̄ monasteriū non hr̄ lo-
co mariti,qa inter solum prælatū, & monasteriū dicit
esse matrimoniū spirituale,c.sicut,7. q.j. c. requisisti. j̄.
de testa.Non ob.iste tex. quia respondet hic do. Ab.ꝙ
ꝯdō,de qua hic, euanuerat solo ingressu, & erat ꝓ non
scripta.d.§.sed hoc p̄nti.Quod autem in fine dicitur,ꝙ

Universidad de Deusto Biblioteca

hr̃ loco hæredis, non sunt uerba Papæ, sed syndici. Et ista allegatio traxit cãm à cõi errore, ſm Sal. in d. auth. si qua. Et posito, q̃ haberet loco hr̃dis, dicunt hic do. Ant. & do. Abb. & Bal. & Sal. ubi s̃. q̃ hoc est solũ in casu isto, q nõ est extẽdibilis. Patet, quia in substituto alio loco pio hoc nõ ꝓcedit, ut hic in gl. Itẽ ista uerba, Loco talis. denotãt fictionẽ, l. interdũ. §. qui tutela. ff. de fur. l. iure ciuili. ff. de ꝯdi. & dem. Sed casus fictus nõ extendit, l. fi. C. de his, q ueniã æta. impet. Latè Bar. l. si is, q ꝓ emptore. in 1. q. ff. de vsucapio. Et ꝓ tãto ꝯcludo Bar. bñ locutũ fuisse in d. auth. nisi rogati. & in d. auth. si qua mulier. dũ dixit, nõ reperiri iure cautũ, q̃ monasteriũ habeat loco filij. * Et đ hoc et uide oĩno Ang. ꝯs. 235. inci. Quidã fuit ꝯdẽnatus. & ꝯsi. 77. Hæc qõ subtilis. Et ista not. tanq̃ necessaria, q a aperiũt intelsum multis de facili oc-
43 currentib. ¶ Quartò † q̃ro iuxta p̃dicta, utrũ magis faueat causæ filiorũ q̃ monasterio? Et rñdeo, q̃ nõ, ꝑ tex. bñ intellectũ in c. quicunq;. 17. qõ. 4. ubi natiuitas filij nõ rũpit donationẽ ĩ foro ꝯtẽtioso factã ꝑ prẽ monasterio, & tñ si nasceret filius, rũperet, d. l. si unquã. Et uide Bal. in l. j. C. de inoffi. dona. & do. Abb. in c. fi. j̃. de dona. ubi dicunt, q̃ d. l. si unquam. non ꝓcedit, qñ est donatum piæ causæ, nisi quo ad legitimã. Et ut intelligas tex. in c. quicunq;. no. q̃ ex quadam naturali æq tate cogit ecclesia natis filijs restituere usque ad legitimã, & non amplius, sec⁹ esset in alio donatario, q a restitueret' totã, d. l. si unquã. Ita uoluit glo. in uerbo, fori in d. c. qcũq;. de qua exclamat Bar. in l. Titia. la sc̃da. §. imperator. ubi semꝑ uideas, ff. de leg. 2. & Roma. in auth. sĩr. in secũda charta, uer. 8. C. ad legem Falcid. ¶ Item not. q̃ ubi qs ex amplo patrimonio legasset vnã partẽ ecclesiæ, superueniẽtia filij non nocet ecclesiæ ẽt de æquitate. Ita elegantet ꝯsuluit Pet. de Anch. consi. 41. qđ incipit, Prima facie. dicens, q̃ c. quicunq;. procedit, qñ ex relicto ꝓ anima sequeretur totalis priuatio, & exhæredatio filiorũ, non autẽ, cũ de amplo siue lato patrimonio testõr ꝓ remedio aĩæ suæ disponit, ut ibi ꝑ eũ. Itẽ, q̃ magis faueat piæ causæ, q̃ liberis, facit, q a aĩa cunctis rebus præfertur, l. sancimus. la j. C. de sac. san. eccle. Ergo ẽt liberis p̃fert, ut ex p̃sse no. Bar. in repetitione l. j. in 3. q. prin. C. eo. tit. Nõ obst. d. c. qcũq;. & gl. in uerbo, filij mõ. in l. si qs ad declinandã. C. de epi. & cle. q a fatẽdũ est, q̃ nõ põt auferri ltĩma filio, & relinqui ad pias cãs, q a hoc non esset officiũ ad pias cãs, sed cõtra pietatẽ, l. 2. ff. de inoffi. testa. Priuilegiũ. n. piæ causæ debet intelligi sine p̃iudicio tertij, & sic sine p̃iudicio filiorũ, l. impuberi. cũ uulgarib. ff. de admit. tut. ¶ Præterea ꝓ ista ꝯclone facit, q a donatio facta ecclesiæ, trãsfert dñium sine aliqua traditione. l. fi. C. de sacros. ecc. sec⁹, si pr̃ donaret filio, l. 2. C. si qs alteri, uel sibi. l. siue emãcipati. C. de do. Præterea pactũ de futura successiõe valet fauore piæ cãæ, puta, q̃ pauperes Christi succedãt, Bal. ĩ l. fi. C. de pac. tñ secus in filijs, ut ibi. p̃terea filius ꝑ nutũ nõ põt institui hr̃s, l. discretis. C. qui testa. face. pos. Vñ dicit ibi Ang. fuisse ĩ facto ĩ epo Perusino, q prĩ suo in ultimis ꝯstituto & lo. q nõ ualẽti dixit hæc uerba, Si uis pr̃, q̃ sim tuus hr̃s, stringe manum meã cũ tua, & pr̃ ita strinxit. Nam per hoc filius nõ fuit hr̃s, ſm eũ, ꝑ illũ tex. & ꝑ l. iubemus. C. de testa. & ibi Barto. Et istud ẽt tenent Pet. de Anch. & Imo. ĩ c. 2. j̃. de testa. Et tñ secus est in hæreditate, q̃ defert piæ causæ, quia ẽt ꝑ nutũ factũ valet, ſm gl. fi. post mediũ, & ibi Doc. in c. cũ tibi, j̃. de testa. Sequit Bal. in l. j. in lectura. C. de sacros. ecc. & in repe. & Pet. de Anc. & Imo. in d. c. 2. & Cal. in ti. de testa. ꝯsi. 40. Et ista not. ꝯtra Bar. in l. tale pactũ. §. fi. ff. de paci ubi dicit, q̃ par est causa liberorũ & piç causæ. Et adde oĩno. Cald. in tit. de ꝯsti. ꝯsi. 20. & Pet. de Anc. ꝯsi. 21. ubi ponũt, an si statutũ ciuitatis disponit, q̃ mater non possit testati extantib. filijs, nisi usq; ad certã summã, utrum pro aĩa possit testari ultra dictã summã licita ꝯscia? Et sunt ꝯtrarij, sed pri die ꝯsulendo distinxit, utrũ inferat notabile p̃iudiciũ filijs, uel non attentis rõnibus Pe. de Anc. in d. ꝯsi. 41. ¶ Qui
44 to † q̃ro utrũ feudũ transeat in mo-
* nasteriũ, * si vasallus efficit monach⁹? Et ad hoc vr̃ tex. quòd non, in c. 1. de alie. feu. ubi vasallus non põt alienare in ecclesiã, quia cùm ecclesia ꝑpetuò viuat, & nõ moriat, c. liberti, 12. q. 2. & c. si gratiosæ. de rescri. in 6. merito fieret deterior ꝯdõ dñi, quod esse non dẽt. Ad idem tex. in c. qui clericus. in ti. si de feud. fue. ꝯtrouer. inter domi. & agna. ubi lex uult, q̃ si uasallus efficiatur clericus, uel uotũ religiõis assũmat, eo ipso sit priuatus feudo. Ad idẽ tex. in c. j. & ibi Bal. de mi. li. uasal. q bellica arma deposuit. & in c. j. an mutus, uel surdus. & in c. 1. §. fi. in ti. de beneficio fœminç. aliàs est rubrica, de feudo fœminæ. Ad idem facit, q a filius ciuilis nõ succedit in feudo, ca. adoptiuus. si de feud. fuer. ꝯtro. inter do. & agnat. Monasterium autẽ est filius ciuilis. Ergo, &c. Ad idẽ c. 2. de duob. fratrib. de nouo beneficio inuestitis, vbi non debet dñs inuitus cõpelli hr̃e aliũ in vasallum, q̃ illũ. quẽ elegit. Ad idẽ in terminis gl. & ibi clarius Bal. in l. j. C. de legi. ubi dicunt, q̃ monachus non succedit in feudo pr̃no, q a nõ põt p̃stare seruitia debita, q a nemo militãs, & c. c. j j̃. ne cle. uel mo. Ad idẽ, qđ no. Bal. ĩ d. l. Deo nobis. ubi dixit, sed si fili⁹ ẽ effectus monachus, nõ trãsibit mortuo pr̃e ad monasteriũ regnũ, ducat⁹, uel baronia, q a ad monasteriũ nõ trãsit illa successio, q̃ nõ trãsit, nisi ad hr̃des sanguinis. Et iõ signãter dicit gl. in c. scripsit. 27. q. 2. & in c. pñs. 20. q. 3. & ĩ c. ea, q̃ ĩ uerbo, dilecti. j̃. de statu mo. & ĩ c. j. ĩ gl. fi. j̃. de purg. cano. q̃ nobilitas & alia p̃rogatiua sãguinis nõ trãseũt n monasteriũ. No. Bal. ĩ l. data opera. C. q accusa. Et nõ dicas, q̃ iura superius alleg. ĩ usib. feud. nõ extẽdant ad feuda ecclesiarũ, q a ẽt in feudo ecclesiastico debẽt attẽdi ꝯstiones feudorum non ꝯtradicentes canoni, c. cæterũ. s̃. de iudi. & ibi Doct. maximè do. Car. & do. Ab. No. Bal. in procemio feudorum, & in c q̃ in ecclesiarũ. s̃. de ꝯsti. Et istã opi. ẽt, q̃ feudũ nõ transeat.

* Loco filij. *Adde quòd iste passus est ita difficilis, ut Doct. nesciuerũt se resoluere. Vnde Anc. in c. Raynaldus. de testa. colũ. 9. uers. 2. quæro. in fin. recitatis opinionib. dicit, q d quid teneas placet. et idẽ dixerũt Fulgosi. cons. 53. & Barb. cõs. 13. co. 2. nu. 5. & cõs. 20. n. 4. in fi. uers. nec obstet. uol. 1. Ab. antiq. in c. Raynuci⁹. de testa. col. 3. uer. q̃ro fortius, dicit hãc q̃onem fuisse de ciuitate Rhegij Bononiã missam, & Iacob. Bald. tenuisse monasteriũ non haberi loco filij, & non excludere substitutum, & Bagarotum tenuisse contrariũ, quem sequitur Bald. in sua marg. ad Inn. in uer. Substitutio. ubi dicit, quòd substitutio facta filio si decesserit sine liberis ex se legitime procreatis nõ excluditur per ingressum religionis, ex mente Ab. ubi supra ea ratione, quia hoc casu clare loquutus est testator, unde non est locus coniecturæ mentis ipsius cùm simus in certis. secus si simpliciter dixit, sine filijs, nisi ingrediatnr ordinem minorum, qui in capiendo nõ habetur loco filij. & ideo non excludit substitutum, immo facta professione statim admittitur substitutus, nec expectatur mors naturalis, ut per eum ibi, & illius dictum sequitur Landr. in addit. ad Abb. in hoc c. col. 12. incip. vi. Bal. in authen. nisi rogati. et idem dixerunt Are. Socin. & omnes in l. 1. ff de uulg. et pupil. & Bal. in hoc c. colu. 2. uers. sed quid si testator dicit, hoc uerum esse, nisi testor dixerit, si decesserit sine liberis, nõ secundũ iuris interpretationẽ, sed ex suo pprio corpore natis, q a tũc monasteriũ nõ hẽtur loco filij, aduerte tamẽ q̃ Alex. in cõsi. 121. incip. viso themate. li. 2. q đ reperitur đ uerbo ad uerbũ li. 3. cõs. 35. inc. sup cõtentis in dicto themate. & in cõsi. 140. li. 2. dixit magis cõem * esse, quòd monasterium sit p̃ferrendum substituto, etiam substitutionis conditione his uerbis cõcepta, si institutus decesserit sine liberis legitimis et naturalibus ex suo corpore natis, quia præsumitur testatorem pariter dilexisse filios instituti & monasterium. tamen Bal. distin. est magis in usu ut ipse dicit ubi supra quẽ sequitur Barb. in hoc c. nu. 76. cũ distinctione de qua ibi. et infra dicam. in addi. ad 7. q. autto.*

* Monasteriũ. *Adde tex. in ca. qui clericus. si de feu. fuer. contro. c. j. de mil. uasal. qui arm. bel. dep. & utrobiq; per Alua. Bald. & Cardin. Alex. & Alexã. consi. 10. lib. 5. & Barb. in rubr. de feud.*

sceat ĩ ecclãm, vr̃ tenere Bal. in l. si finita. §. si de vectiga. lib. ff. de dam. infec. & Pe. de An. ꝯs. 42. ꝑ d. c. pe. de mili. vas. Et istã ꝯclonẽ tenẽt ẽt Io. And. do. Ant. & do. Ab. &
45 Im. hic magis ĩdistinctè, & ꝓcedit singl̃r. ¶ Fallit † hoc primo vltra oẽs, nisi eẽt feudũ francũ & exẽptũ a legib. pœnalib. feudorũ; q a tũc põt monasteriũ habere feudũ ſm Bal. in l. si plures. C. de ꝯdi. inser. Et ibi dicit, q̃ dr̃ frãcũ qñ est feudata ꝓprietas, nã ex pacto p̃t omne dñiũ ꝯcedi feudatario. Alle. Io. Mona. in c. j. de reg. iu. ĩ 6. Et q̃ trãsceat ad electionẽ, dicit eẽ tex. ĩ c. inter dilectos. ĩ prin. j̃. de fi. instr. Idẽ tenet Bal. in c. q̃ in ecclãrũ. s̃. de ꝯsti. & al leg. d. c. inter dilectos, & dicit, q̃ l; in tali feudo p̃stet seruitiũ, tñ habet instar ꝓprietatis, sed ꝑꝑ seruitiũ appellat feudũ. Idẽ latè tenet Bal. ĩ d. c. inter dilectos. & in auth. nisi rogati. in vl. col. C. ad Treb. Et istud bñ no. q a reperiunt multa talia feuda. Et qũo cognoscat, q̃ sint frãca,
46 vide Io. And. in Spe. in ru. de rescr. ¶ Fallit † sc̃do, nisi simus in casu, in quo seruitiũ, ad q̃ uasallus tenet, possit p̃stari per monasteriũ, puta, si est annua p̃statio, vt plerũque fit in signũ recognitiõis, q a cũ illud sit annuũ ĩ quo cũq; & qualiscunq; statu mutato p̃stari p̃t, ſm Io. And. Pe. de Anc. & do. Ant. & do. Ab. hic, l; Imo. ꝯtra. Adde Bal. idẽ tenentẽ in auth. nisi rogati. & Bal. in l. q(s)quis. in prin. C. de epis. & cler. & in d. c. q̃ in ecclarũ. & in d. c. in-
* ter dilestos. Idẽ Sal. in d. auth. ingressi dicẽs, cõiter * ita teneri, q̃ si debet ꝓ feudo seruitiũ ꝑsonale, qđ possit ab ingrediẽte monasteriũ honeste p̃stari per se, uel ꝑ aliũ, trãsit ĩ monasteriũ, & poterit ꝑ substitutũ p̃stari ꝑꝑ istud impedimẽtũ. Hãc partẽ tenet Io. An. in Spe. de sta. mo. §. j. ver. 45 & gl. in c. j. §. ex hoc. in gl. j. de feudo fœminæ, dicẽs, q̃ si vasallus ingrediẽs monasteriũ est paratus seruire per substitutũ, non reuertit feudũ ad dñm, arg. d. l. quisquis. & illã gl. sequit Iac. de Bel. in c. q clericus. in ti. si de feu. fue. cõtro. l; de hoc dubitauerit ibi glo. Ad idẽ vide oĩno Cal. in ti. de feu. cõs 2. qđ inc. An clericus. ubi cõsuluit, q̃ clericus primæ tõsuræ succedit in feudo paterno, si natura feudi habeat q̃ seruitiũ vasalli nõ sit ꝓhibitũ clerico. Idẽ dicit de epõ ꝑ c. si eps. 18. q. 2. Ad idẽ, licèt ipse nõ dicat, c. si qs laicus. 22. q. 5. q̃ aliq b. est palea, & c. solitæ. de ma. & obe. & c. Romana. §. debet. de ap. in 6. ubi epi & alij. clerici possunt tenere feuda à dñis tẽporalib. Dici alias in c. veniẽs in prin. j̃. de accus. Ergo nõ est repugnãs clericatui. Secus, ubi ad arma reqreret ꝓpria ꝑsona, quo casu ꝓcedũt iura p̃alleg. ſm Cal. ¶ Et ut intelligas perfectè illã fallentiã, no. primò, q̃ nõ sufficit semꝑ, q̃ uasallus dicat se uelle seruire per substitutũ, sed cõsiderãdũ est utrũ in tali seruitio videat electa industria persone, q a si sic est, feudũ reuertit ad dñm, si clericus, uel monachus illud honestè p̃stare nõ põt, per l. inter artifices. ff. de sol. & in l j. §. ne autẽ. C. de cad. tol. & c. is, cui. de off. deleg. in 6. cũ simi. Ita in ꝓposito signãter no. Bal. in d. l. quisquis. & Cal. in d. cõs & Bal. in d. c q̃ in ecclesiarũ. Et hoc modo ꝓcedit d. c. j. de mil. uasal. qui bellica arma depo. Et cognoscet electã esse industriam personæ ex tenore inuestituræ, & qualitatis ĩuestiti. Et adde, q̃ ubicunq; in ꝯcessione fit mẽtio hæredis, nũquã vr̃ electa industria personæ. Ita elegãter voluit Cy. in d. l. q(s)quis. De quo facit festũ Bal. ibi dicẽs, q̃ industrialia nõ transeũt ad hærede. ¶ Secũdò no. q̃ eo. casu, quo uasallus põt seruire per substitutũ, nõ transmittit in ecclesiã feudũ, nisi quãdiu ipse uiuit, & eo mortuo naturaliter reuerret ad dñm. Ita expresse declarat Bald. in d. c. quæ in ecclarũ. in d. auth. nisi rogati. in ult. col. q a ecclesia est cultrix & auctris iustitiæ, & nõ parit aliquid ꝯtra iustitiã esse, uel fieri, c. j. de ali. feu ſm eum, & aliquid di
47 cã in uerb. fallit quarto. ¶ Fallit † tertio p̃dicta ꝯclusio, nisi esset fœmina inuestita de feudo, q̃ ingredit monasteriũ, quia retinebit feudũ, donec vixerit. Et ꝓbat hoc modo, quia licèt fœmina reputet inhabilis ad feudũ. c. j. §. hoc autẽ. qui feu. dare pos. c. j. de gra. feu. cũ simil. q a nõ dr̃ dñm feudi posse iuuare, ut per gl. in d. §. hoc aũt. facit l. q(s)quis. ver. sed ad filiam. C. ad leg. Iul. ma. nihilo minus, si expresse actum est, quòd in feudo succedat, ad feudum fœmina admittit, c. 1. epm, vel ab. c. significãte. s̃. de rescr. plenè do. Abb. & Imo. in c. dilecta. s̃. de arbit. cũ si. Et eo ipso, q̃ feudũ est factũ trãsitoriũ ad fœminã, vr̃ fœmina habilitata ad seruitiũ ꝑ substitutũ. Ita notãter decidit Spe. in tit. de feud. §. qm̃. ver. 21. & ibi Ioan. And. addẽs, q̃ ipsa posset p̃stare iuramentũ fidelitatis ꝑ aliũ. & sic apparet nõ eẽ electã industriã ꝑsonæ, meritò indistinctè poterit seruire ꝑ substitutũ, & ꝑ ꝯñs indistinctè trãsmittet feudũ ad monasteriũ. Quod bñ not. ¶ Fal
48 lit † quartò & vltimò, nisi esset feudũ paternũ transitoriũ ad oẽm hr̃dẽ, q a trãsibit ꝑpetuò in monasteriũ, ſm Bal. mirabiliter in d. c. q̃ in ecclarũ. & d. c. inter dilectos.
* Et ita sentiũt cõiter * Doc. hic ſm do. meũ in hoc solo latius insistentẽ. Sed tñ mirat de ipsis, q a licèt Spe. in tit. de locato. §. nũc aliqua. ver. 153. dicat, emphyteusim receptã ꝓ se & filijs transire ad monasteriũ. tñ Doc. hic reprobãt ipsũ dicẽtes, q̃ istud, q̃ eccla sit loco filij, non est extẽdendũ. Itẽ ꝯtra eos arguit fortiter, q a filius nãlis le-
* gitimatus nõ succedit in feudo, * c. j. §. nãles. si de feu. fue. ꝯtr. inter do. & agn. Et tñ filius taliter legitimat⁹ excludit
* substitutũ, * vt ꝑ Bal. & alios in l. gallus. §. ẽt. ff. đ lib. & posth. Ita ergo in eccla, vt quãuis habeat loco filij ad exclusionẽ substituti, vt hic, nõ tñ ad successionẽ feudi. Postea subdit, q̃ tenẽdo opi. Cy. in d. auth. si qua mulier. & Bal. ĩ d. l. liberti. C. de ope. libe. q̃ feudũ habẽs p̃stationẽ realẽ nõ dicat ꝓprie feudũ, ꝓcedere posset opi. Doc. & eã admittit qñ vnà cũ p̃statione seruitij nõ reqreret iuramẽtũ fidelitatis, sec⁹ si reqreret, vt hic ꝑ ipsũ. Sed ꝯsidera, q a re uera q̃ monacho mortuo monasteriũ nullo mõ succedit in feudo, fortissimè facit illa rõ, q a nõ hr̃ loco filij, vel hr̃dis, nisi ĩ casib⁹ à iure expressis, vt s̃. tenui. Et hoc puto verius, qñ inuestitura loquit de filio, vel hr̃de, q a vr̃ dñs ꝯtẽplatus esse verũ filiũ, vel verũ hr̃dẽ. Et ita vr̃ sentire Spec. in tit. de locato. §. nũc aliqua. vers. 154. Et idẽ crederem, si eẽt feudũ simpliciter alicui ꝯcessum ẽtsi seruitiũ esset p̃stabile per monasteriũ, per id, quod dixi paulo s̃. ver. secũdo not. nisi esset feudum francũ: quia tunc nõ cõsiderat ius dñi, vt dixi in 1. fallen. Quid autẽ de feudo, qđ defert monacho, postquã est mortuus, puta ꝑ mortẽ patris? Dic idẽ, quod in casu p̃cedenti, ſm gl. & Bal. in d. c. j. de feud. fœmi. in quo ꝯsidera, q̃ ipse latius disputat in d. l. quisquis. vt hic accuratè ꝑ do. meũ, quẽ referre nõ curo. Et ita intelligas istũ notabilẽ et quotidianũ passum nõ ordinatum alibi adeo clare.
49 ¶ Sextò † q̃ro, q d đ emphyteusi, nũ q d trãsceat in monasteriũ? Ioã. And. dicit hic, de hoc nõ esse faciẽdã quæstionẽ q a est casus in Auth. de ali. & emphy. §. j. vbi dicit, q̃ transit in ecclesiam, nisi dominus reuocet, sed si dñs vult, potest reuocare intra bienniũ. Et idẽ dicit Spe. & ibi Ioan. And. in d. §. nũc aliqua. ver. 120. & sequit do. Ab. hic. Sed aduerte, q a text. quẽ allegãt, loquit in

* Non succedit ĩ feudo. *Adde istud eẽ verũ ĩ legitimato ꝑ rescriptũ principis. & ẽ cõis * opi secundũ Soc. cons. 111. col. 3. ver. postremo. p. 1. secus ĩ legitimato per subsequens matrimoniũ, nam succedit ratio, q a legitimatio per rescriptum est odiosa, sed legitimatio persequens matrimonium est fauorabilis. est cõis * opinio secundùm Socin. vbi supra col. 5. vers præterea. Aduerte tamen, quòd licèt legitimatus per rescriptũ non succedat ad feuda, tamen quãdo datur potestas legitimãdi ad ipsa, põt ad feuda legitimare, quia potestas legitimandi est beneficiũ, & sic latè interpretãda. est cõis * Bar. opi. cõis * secundum Soc. vbi suprà col 5.*

* Excludit substitutum. *Adde q̃ ista ẽ cõis opi. * secundum Alex. consi. 2. Visis codicillis. col. 4. vol. 1. fallit dupliciter. j. quando testator fecisset mentionem de ex legitimo matrimonio procrea-*
* *tis, quia tunc legitimatus non excluderet substitutum. est cõis * opi. secundũ Alex. cons. 172. Visis duobus. col fi. vers. circa secundũ. vol. 7. Secũdò fallit, quãdo testator esset nobilis genere, quia loquẽdo de filijs legitimis, nõ censetur intelligere de legitimatis, quia tales potius sunt dedecori nobilis ꝓsapiæ, q̃ ignobili. Alex. in d. cõs. 172. in fi. Doct. in l. generaliter. C. de insti. & substi. Bar. in l. cũ acutissimi. C. de fideic. Limita tamen vt per Anc. cons. 428. circa primũ quæsitum. Alex. cons. 67. inci. consideratis. & cons. 94. in 2. par.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

emphyteusi ꝓcessa ab ecclesia. Sed dubiū ē & grauē, qd in emphyteusi ꝓcessa priuato? Et ꝙ ista etiā transeat ad monasteriū, in quo inuestitus inuenit, expresse & latè ꝓsuluit Pet. de Anc. cons. 42. inci. Ser Ant. vbi oīno vide. Idē expresse voluit gl. in l. si ita qs. §. ea lege. ff. de verb. obl. Sed ꝓraria partē tenēt hic expresse do. Ant. & Im. & tacitè Pet. de Anc. & do. Ab. & do. meus hic, qbus ad do Bal. idē tenentē in d. auth. nisi rogati. ver. q̄ro, nunqd in ꝓtractu. & in d. auth. ingressi. ī 7. q. qa monasteriū nō est verus filius, nec verus hæres, nec uerus nepos, & uerba in ꝓtractibus strictè intelliguntur, adeo ꝙ hac mā masculinū nō ꝓcipit femininū, ut sing. p Im. in c. potuit. ad fi. j. de loca. post Arch. in c. si qs suadete. 17. q. 4. itē, qa, ut ꝓdictū est, fictio, de qua hic, nō est extendēda, maximè, qa eccla vr loqui de ꝓsona prohibita, s. qa durior censetur persona ecclastica, quo ad laicum, l. 2. C. de iure emphy. l. 2. ff. q satisf. cog. gl. in d. c. potuit. Et nō dicas, ꝙ limitet, nisi esset ꝓhibita alienatio in eccam, prout dixit gl. in d. §. ea lege. & Pet. de Anc. in d. ꝓsi. de quo tacite meminit do. Ant. qa dicit ipse, & audacius Imo. ꝙ istud nō est uerū, qa ista alienatio surgit à facto hominis uolūtariè, secus est qñ sine facto hominis surgeret alienatio, qa ita loquit l. cū pr. §. cū inter. ff. de leg. 2. q̄ facit hic singu. Imo est uerū, ꝙ quādiu monachus inuestitus nāliter uiuet, nō priuabit emphyteusi, ſm ipsos, & sic nō intimidabit ab īgresso, & eo mortuo reuertet ad dnm. Et hāc ꝓclusionē limitat hic do. Ant. dū modo postq̄ emphyteusis est in manu ecclesiæ dns declaret intra bienniū, vtrū velit, ꝙ ibi remaneat, vel nō, qa si hoc nō declarat, remanebit, p d. §. pe. Sed cogitabis tu de vno, vtrū dns teneat hoc declarare intra biēniū à die, quo emphyteuta ꝓfitet, an vero à die, quo naturaliter moritur? Et vr, ꝙ post ꝓfessionē, per tex. in d. §. j. in uerbo, mox cū perueneriт. In ꝓtrario facit, qa non vr neq; dicit peruenire, qđ non erat durabile, ut in iuribus allegatis per gl. in c. nā & ego. j. de uerb. sign. qa sciebat dns se habere tempus vsq; ad mortē ingredientis, à quo prius auferre non pōt, ideo nō est in mora. Et istū passū bene no. qa super ipso habeo nūc cū alio iudicare. ¶ Septimo † q̄ro. Vidimus s. & plenius hic, per Doc. de ingrediēte monasteriū, capax bonorū in cōi, sed multū dubitat. qd de Mēdicantibus. Et in hoc multa scribunt hic oēs Doct. Sed pone duas ꝓclusiones cōes, ſm Imo. & do. Abb. clarius cæteris. Prima ꝓclusio. Bona ingredientis religionē Minorū sunt venientiū ab intestato, qa ipsi nō possūt capere bona, p cle. exiui. de verb. sig. & alleg. Bar. in suo lib. Minoricarū, & Fed. cōsil. 26. vt hic per eos, qbus adde multo elegantius Bal. in auth. ingressi. versic. extra glo. q̄rit. C. de sac. san. ecc. Et qa cæteros excelluit in mā, satis est ad ipsum solū remittere. Et dicit idē Bald. in l. eā, quā. C. de fideic. ꝙ frater Minor est incapax emolumēti, & tituli, & si instituit, perinde est, ac si homo mortuus institutus fuisset. Et ibi ponit de multiplici capacitate. Et dicit Bal. ī l. cū acutissimi. C. de fideicom. ꝙ fratres minores nō excludūt substitutū. * Ex sic in eis nō ꝓcedit iste tex. Et addē ꝙ si frater Minor, q est incapax, efficitur eps uel alias capax, per hoc non recuperat bona ab ipsis, qui successerūt patri ipsius, secundū Bar. in tractatu Minoricarū, 1q. 51. in antepe. q. Et ibi etiā ponit, qd si talis exeat, & intret monasteriū capax, Et adde Bal. & Imo. in ex facto. §. fi. ff. de vulg. & pupil. Vbi vr dicere, ꝙ si īstitutus tēpore institutiōis reperit capax, & ante euentū ꝓditiōis apposītæ in institutiōe efficit frater Minor, & tpe cōditionis reperit ꝓmotus ad maiora & capax, poterit succedere ex testō. Ex istis infert ad id quod dicit Bal. hic, ꝙ ubi monasteriū nō vult bona, nunqā excludit substitutus. Et ad istam conclusionē adde omnino Fed. cōsi. 12. qđ incipit, Fratres Prædicatores. in 1. col. vbi dicit, ꝙ fratres Minores possūt ab ingrediēte recipere, & īgrediēs ꝓt eis aliqd dare, sicut & ceteris pauperib⁹. Allegat d. cle. exiui. §. cęterū. ¶ Secūda ꝓclo. Alij † Mēdicātes, q nō sūt stricti tāta mēdicitate recipere, possūt capere, nō ut bona immobilia, uel ꝓpetuò sibi retinēda, sed ut vēdāt & se alāt, & ī alios suos usus ꝓuertāt, ſm Doc. hic al legātes gl. in c. j. in verbo, domū. de reli. do. in 6. Et re uera illa est gl. ordi. & solēnis, ſm q̄ in facto ꝓsuluit do. Car. ꝓsi. 68. inc. Statuto ciuitatis. & Ang. ꝓsi. 222. quod incipit, In Dei noīe & sue matris, ex themate ꝓdicto ꝓsidera duo. & approbāt ipsam Bal. in d. auth. ingressi. & Domi. quem omnino vide in l. Antistius. §. fi. ff. de acqui. hær. & sing. 398. quod incipit, Prohibet, * & Bal in l. cū qō. C. de leg. & Imo. in l. apud Iulianū. §. fi. p il-
lū tex. ff. de leg. 1. ¶ Sed † vt intelligas pfectè d. gl. de qua eris milies interrogatus, accumula breuiter q̄dam dicta spar se multū notāda. Et primo vide Pe. de Anc. ꝓsi. 51. qđ incipit, Io. And. ī cle. dudū. vbi in isto dubio, vtrū Prædicatores debeāt vēdere possessiōes eis delatas, & ptiū retinere, relatis quorūdā opinionib. dicit aduertēdū, ꝙ licèt frēs Prædicatores ī multis casibus æq parent frātrib⁹ Minoribus, ī cle. dudū. * de sepul. tū in hoc differūt, qa Prædicatores sunt incapaces īmobiliū ex suis ꝓstitutionib⁹, nō ex regula originali. Nā sunt originaliter Canonici regulares & regula B. Augustini, & sic possūt habere ꝓpriū in cōi. Et p Io. And. in c. sanè. j. de regu. q. dicit, ꝙ ab istis ꝓstitutis ēt à Papa ꝓfirmatis pōt de facili recedi: qa veniūt ex accidēti, l3 secus ī his, q̄ sunt ab origine. Et iō ꝓsuetudo ꝓdicta habet, ꝙ Prædicatores teneāt bona eis obuenientia, & p talē ꝓsuetudinē detrahit de eorū ꝓstitutionibus. Nā sicut expresso ꝓsensu firmant, ita p ꝓsuetudinē firmant, l. de qb⁹. ff. & legi. Et iō ꝓcludit, ꝙ respectu acquisitionis & retētionis bonorū, vel vēditionis, quo ad eos, stādū est eorū ꝓsuetudini, qa p eā res de facili reuertitur ad nām suā. Iō ei cauet, c. ab exordio. 35. dist. Et ita resident. Tene mēti, qa est mirāda decisio. Secūdo vide do. Car. ꝓsi. 104. qđ inci. Super facto testamēti quōdā peregrini. vbi circa quoddā testam ī quo fratres Prædicatores erāt hrdes, dicit eos capaces, saltē ad hoc vt vendāt a, & ꝓuertāt ī suos vsus, & alleg. gl. ī d. verbo. domū. & Bar. in d. l. apud Iulianū. & subdit, ꝙ illud, qđ signāter dicit Bar. ibi de fratrib. Minorib. vt possint ēt capere, vt vēdāt, nō ꝓcedit, qa sūt incapaces vniuersitatis successionis, ēt quo ad hoc, vt debeāt eis estimatio, p d. cle. exiui. §. cupiētes. q̄ nō ꝓcedit ī aljs Mēdicatib⁹, ſm eū, & subdit assertū fuisse ā quodā priuilegio Nicolai Papæ, p ꝙ Prædicatores sūt effecti capaces. ¶ Tertio scias, ꝙ in tali vēditiōe ñ regrit solēnitas c. fine exceptione. 12. q. 2. ſm Bal. in d. auth. si qua mulier. post Gulie. de Cu. in authen. hoc ius porrectum. eo. tit. bene facit, qđ no. Lap. allegatiōe 96. vbi dicit, ꝙ ecclesia coacta aliena re feudū, puta p fideicōmissum, alienabit sine solēnitate.

* Subſtitutum. *Adde quòd in regno Franciæ de generali consuetudine ipsius regni, monachi & religiosi cuiuscunq; ordinis fuerint, non succedunt ab intestato suis parentibus. vt refert Mäsuer. in sua praxi. titu. de succes. & vlti. volunt. fol. 83. col. 3. vers. item per consuetudinem regni istius, & ideo disputatio de bonis ingredentis in d. regno est superflua. etiam quoad intrātes religionē minorū & aliorū mēdicantiū. Bar. Bal. & Doc. in l. cum pater. §. hæredi tatem. de lega. 2. Alexan. consil. 13. incip. circa primū dubium. vol. 3. Capra cons. 83. in prī. vide supra in additio. super ver. Locosily.*

a

te. ¶ Quartò vide Arch. in c. viduis. 27. q. j. vbi dicit, ꝙ quicquid dicat, hodia monasteria capacia bonorū volūt hre bona ingredientiū, non vt retineant, sed vt vendant, sed dicit, ꝙ debent aduertere, quo iure id faciant. quia gñaliter pretium succedit loco rei, l. quia precio. ff. de usur. l. ꝓcuratoris. §. non autē. ff. de tributo. Et ita resi det. ¶ Quintò vide Bal. in c. cū cā. infra de re iudic. ubi dicit, ꝙ in tali uenditione non requiritur solemnitas: postea refert Archi. ubi s. & reprehendit ipsum, dicens, ꝙ personæ ꝓdō & momentaneum dñium non infringit regulam Mendicantiū. arg. l. fi. in fi. C. de bon. quæ lib. Et quia Apostoli ita faciebant, non tñ de ista pecunia facere capitale sup banchis campsorū, quia esset cō putanda inter immobilia. Statim ergo deponāt, postea describant, ſm ipsum. Et addit, ꝙ possessio rerum mobiliū, q̄ usu ꝓsumuntur, est vilis & abiecta, l. rē, q̄ nobis. ff. de acq. poss. Itē pecunia deseruit cuilibet humanæ necessitati, alia res non, l. si ita fideiussorem accipere. ff. de fideiuss. Et hoc dicit esse verissimū, quia pecunia labilis est, & qđ apud ipsum stare non pōt. ¶ Sextò vide Cal. in tit. de testa. ꝓsi. pen. qđ inc. An bona ingressi ordinē Predicatorū, &c. ubi latè ꝓsuluit, monasteriū Prædicatorū esse capax bonorū ingredientis, & inter alias alleg. tex. in cle. dudū. §. hmōi. de sepul. ubi debent dare quartam de oīb. relictis. Ergo si pōt recipere legatū, fortius bona ꝓfitētis, cū plures sint testōres, q̄ ingredientes. Non ob. c. 1. de relig. domin. in 6. ubi Mendicantib. vr prohibita possessionū retēto, quia rndet, quòd in fundatione monasterij non mendicantiū assignari dēt eis ꝓsustētatione, c. j. cū ibi allegatis. infra de insti. Et hoc non ꝓcit in Mendicantib. Et iō non dr sublata mendicitas, si ex post recipiunt aliquas possessiones, quæ nō sufficiūt ad victū, nec auferūt mendicantē, vel mendicitatē, ut ibi p eū. ¶ Septimò vide elegans ꝓsi. Pet. de Anch. ꝓsi. 109. qđ incipit, Contra fratres, uel ordines Mendicātiū, &c. ubi ꝓsuluit, ꝙ si oībus ecclesijs habentibus bona immobilia est impositū à Papa certū subsidiū, religiosi Mēdicantes, uel ꝙuentuales ordinis Minorū, qui haberēt, ꝓpria immobilia, aut reditus annuos, tenent ꝓtribuere, quia si dicunt, licitè se tenere, ꝓclu. sint, si aūt dicunt religionē incapacē, & Papā intellexisse de capacibus, nō audiunt quasi allegantes turpitudinē suā. Et post multa gñalia dicit, de hoc esse casum expressum, & bñ in c. recolētes. j. de stat. mona. ubi possidētes bona, ecclesias uel capellas ꝓtra sui ordinis ista amittūt priuilegiū suū & ordinis sui, & tenent subire ordinē suū, & similē cū alijs in legib. disciplinā. ¶ Octauò vide dom. Anton. consi. 38. quod incip. Vt supra solenniter ubi subscripsit se præfato cōsi. do. Pet. quem appellat dominum & patrem suū. Et pp hoc, ꝙ dispositio aliqua propter insolitū cursum materiæ non proportionet iuri & cōi intentioni scribentis, per hoc non sequitur, quòd si dispō & uerba sunt apta comprehendere illum casum, non cōprehendat. Vnde dicit, ꝙ esto quòd Papa non cogitauerit de Mendicantib. in d. casu, tanḡ de iure nō ualentib. hre bona, nihilominus ex quo uerba adaptant, includunt. Alleg. gl. j. in clē. 1. de deci. Ego allego glo. in c. præsenti. in uersi. proprium, de censibus quæ dicit, ꝙ licèt religiosus nō posset in particulari hre proprium, tñ priuilegium datum clericis in bonis proprijs extenditur ad id, qđ habet religiosus ad suum usum, quia uerba ad illud adaptant, licèt superior de hoc nō cogitauerit. & post multa dicit do. Ant. se non uidere, qūo Mendicantes possint retinere ꝓpria, sed dicit, ꝙ non uult eos iudicare, & ꝙ sapientes nesciunt eos defendere, & ꝙ libenter audiret, qūo se saluant, sed dicit se imaginari, aliquā bonam cām subesse, p quam id iuste arguit, ne præsumamus, quòd quotidie celebrando, iudicium sibi manducent. Qđ non est cogitandū. ¶ Nonò vide do. Car. in cle. exiui. §. proinde in pen. & ult. col. de ver. signifi. ubi relictis disputationib. Bal. & Bar. qui fuerunt ꝓtrarij in d. auth. ingressi. ꝓcludit primo, quantū ad Minores, quòd sunt omnium incapaces cuiuscunq; hrēditatis, & ꝙ ad eos non transferūtur bona ingredientiū, nec ēt iure legati possunt accipere tantā quantitatem, ꝙ videatur fieri fraus, ut in eadē cle. §. porro. & §. cum aūt, ut ibi per eum. Sed in fratribus Prædicatorib. dicit ista nō procedere, quia, ſm cū, dicuntur habere priuile
* gium Apostolicū, * q̄ sint capaces successionū. Et dicit se opinari, quòd * oportebit, ut tandē idē ꝓcedatur fratrib. Minorib. qui iā de facto ī multis locis ꝓquiparāt se Prædicatorib. & habēt possessiones & latos reditus, licèt faciant eorū instrumēta noīe monasteriorū monialiū eis subditorū. Et dicit, ꝙ arctissima paupertas regulę Minorū intellecta, put uult d. cle. nō būseruat ꝓp infrigescentē charitatē faciētiū eleemosinas. Vñ ad euitanda pcia faueri pōt illi opinioni, quæ uult ꝙ capiēt ptiū successionū, nā ut ex ꝓiecturis pōt ꝓcipi, tandē fiēt possessiona ti, & vtinā in alijs saltem bene seruent rſam, ſm ipsum. Et subdit, ꝙ stāte iure cōi non pnt immobilia capere ēt vt vēdāt. Et ita residet do. Car. Sed salua reuerentia paternitatis suæ nimiū impudicè locutus ē, mō habito respectu ad fratres Minores seruātes sanctissimā obseruātiā. Istis hoc mō rememoratis mihi vr elicienda vna ꝓclo, ꝙ at tendēda sint priuilegia Apostolica, & ſm tenorē ipsorū dēat de talib. rndēri, ꝙ autē ꝓsuetudo in hoc operet, nō ꝓsonat, quia ex quo eorū ꝓstōnes sunt p Papā ꝓfirmatæ, nō vnr pp particulares ꝓsuetudines posse tolli, nisi ēt cō suetudo totius ordinis, p ea q̄ hnr per Doct. in c. cū accessissent, s. de consti. & in c. dilecto. j. de præben. licèt do. Pet. de Anch. d. ꝓsi. 51. afr teneat, & nō nego, ꝙ eius authoritas plurimū valeret, sed mouent me notata ēt p Fede. in d. ꝓsi. 12. inc. Frēs Prædicatores. cū ꝓscriptionib. sequentib. Et istud dico, quantū ad hoc, ut bona possint retineri. Si aūt velint ea uēdere, transeo cū gl. in d. c. 1. in uerbo, domū. loquendo de aljs, q̄ de minorib. Sed de ipsis dicit do. Ab. hic, adhuc idē eē lītādo, nisi modus, p quē relinquit, sit ꝓtrarius eorū regulæ. Et remittit se ad no. in d. cle. exiui. Dicas tu, ꝙ ubi æstimatio rei vēdēdæ ascēderet magnā quātitatē, non sunt capaces ſm Bar. in d. lib. Minoricarū, & Pet. de Anch. in d. cle. exiui. Et de capacitate minorū vide ēt Ang. & Imo. & Ro. in l. Stichū. §. stipho. ff. de uerb. obl. Pet. de Anc. & Imo. in c. 2. j. de testa. Ange. in Auth. de ecclesiasticis titulis. §. si quis aūt. in fi. Bal. pfectissimè ultra omnes in d. authen. ingressi. & aliquid p eundē pulchre in c. decernimus. s. de iudi. Et ibi ponit, quādo relinquitur laico, qui est custos altaris fratrū Minorū. Et p dictis adde Lapum allegatione 4. quæ inci. An dispō. ubi dixit, ꝙ si aliqui Mendicantes habent ex gra Papæ, ut possint retinere bona immobilia ī cōi, uel possessiones, uel aliàs retinent de facto, per hoc nō pdunt nomē Mendicantiū, nec sunt liberati ab alijs legibus, in quib. de Mendicantib. fit mentio. Adde ēt prædictis Do. in d. c. 1. §. pfirmatores. in pē. col. de relig. do. in 6. ubi post Io. And. allegat Spec. in tit. de statu mona. §. 1. dicentē, ꝙ bona ingredientiū Mēdicātes transeunt in eos. Falsi in Minoribus, ſm ipsum. Adde etiā do. Abb. in c. recolentes. in fi. infra de sta. mona. ubi dicit, ꝙ si Mendicātes volētes uendere bona, quorū sunt incapaces, non

Priuileglum apostolicū. Ad de Alb. de Ros. ī auth. de ingressi. C. de sacrosc. ecc. col. 3. n. 5. in fi. ubi dicit se audiuisse à fratrib. ꝑdicatoribus, ꝙ hūt rescripti apostolicū, referēs Arc. dixisse, vidisse formam illi⁹ rescripti Cle. 4. ubi erat talis cō clo, nos itaq; uestris supplicationib. benignius annuētes, authoritate apostolica declaramus, ꝙ uos in ēporalibus bonis in ꝙb. succederetis ī secundo existētes, licite possitis succedere, & bonorū ipsorū possessionē apprehēdere, ac libere uēdere bona ipsa, & pretiū eorū in utilitatē uestram conuertere. & ad hoc facit Ale. cōsil. 88. inc. Eximedomine. co. 2. ver. nā prædicatores. uol. 2. Sed in fratribus S. Fracisci cōuētualibus, idē Alber. ubi supra dicit se uidisse & legisse eorū priuilegiū, mare magnū uocatū, a Papa Sixto eis cōcessū, ꝙ cōuentus eorum habeātur loco filij ad excludēdum substitutum. ut ibi p eum. quē uide pro fratrib. seruorū, Carmelitarū, & alijs de quibus per Auctorem infra.

inueniunt

Universidad de Deusto Biblioteca

inueniūt emptorē,debent dare pro eleemosinis.¶Sed
dubitari posset.utrū fratres seruorū sint Mendicātes,&
rn̄deas, quòd non f̃m Cal.eleganter.in tit.de regulari-
bus.consi.22.quia non sunt prohibiti ex regula, uel ex
ꝯstōnibus hr̄e proprium in cōi,sed profitenī rl̄am bea
ti Augustini,q̄ habet proprium in cōi.c.nolo.& c.nō di
catis.12.q.j. Nō obstat,ꝗ aliqui ꝯuentus uadant mēdi-
cādo ostiatim,qđ est signū cognoscendi Mendicantes,
f̃m theoricā Archidiaconi in c. quorundā de elec.in
6.quia rn̄det ipse, ꝗ tex.in c.j.de religio.do. in 6.notan
ter pōderauit illos dici Mēdicantes, qb.ex instōnibus,
uel regula prohibeī hr̄e proprium in cōi. Vn̄ ponde-
rauit, non solū ꝗ quærant sibi uictū per solū q̄stū,sed ēt,
ꝗ sit prohibitū hr̄e ꝓpriū.Et Archi. intellexit,ꝗ homo
dicatur mendicans,non religiosus.& subdit Cald. pa-
trē suū ita ꝯsuluisse,& ita declarasse Papā, de ipso ordi-
ne seruorū,ut ibi. per eū. ¶Quid † aūt de fratrib. Car-
53 melitanis?Lapus multū insistit allegatione 45. inci. An
fratres de Carmelio. Et finaliter dicit, ꝗ nō audet fir-
mare pedes,quia ēt si rl̄a nō facit eos Mendicantes, tn̄
ex quo diu ita habiti & reputati sunt, vn̄r mutasse no-
mē,iuxta c.cū de bn̄ficio.de p̄b.in 6. nisi fecerit ꝯtra sta-
tū Mendicantiū,puta retinendo bona & possessiones,
sed dicit Do.in d.c.j.de relig.do.in 6.se credere, ꝗ sint
Mendicantes,p illū tex.& ita tenet Io.And.in c.quorū
dā.de ele.eo.lib.f̃m eū,& moueī p tex.in illo c.j.& in d.
c.quorundam.inducēndo plenius, ut ibi p eū. ¶Et ex
p̄dictis inferri pōt ad Eremitanos,quia si Prædicatores
& alij seruorū cēsenī capaces,quasi deriuenī à rl̄a beati
Augustini,idē erit ēt de ipsis. ¶Quid † aūt de bonis in
54 gredientis aliquā religionē particularem alicuius ordi
nis habentē patrē Abbatē, ut sunt isti montis Oliueti,q
transferunt monachos de loco ad locū?Cōclude, secū
dum do.Ant.& do.Abb. hic, ꝗ bona acquirūt toti or
dini. Alleg.Spec. de sta.mona. uers.19. & gl. quā dicunt
singularē in c.de uiduis.el j.in gl.2.27.q.j.quæ dicit, bo-
na esse in ptāte & in dispositione illius, qui est superior
in ordine.¶Et ex istis oībus habes plenè,an & quādo
bona ingredientis monasteriū capax,uel nō capax,ad
ipsum applicentur, quæ omnia intellige, qn̄ ingrediēs
non facit testm̄, si autem fecisset testamentum, uide-
tur,quod illud debet ꝯseruari, per id quod hr̄ in §.il-
lud.ī Auth. de monachis.Et ex quo monasteriū nō est
capax,hoc non est inconueniēs, qa ex tunc videtur ua
lidū,quia mors ciuilis vr̄ hr̄e eundem effectum,quē na
turalis: si aūt ingreditur religionem omnino capacē
non facto testō, seruatur d.auth. si qua mulier. quam
ēt habes.19.q.ult c.si qua mulier.Si autem fecit testamē
tum,conclude f̃m Imo. licèt opiniones fuerint uariæ,
ꝗ si aliquid relinqui monasterio iure institutionis,non
rumpitur testamentum: si aūt nihil relinquit monaste
rio,tunc,f̃m aliquos,rumpitur testamentū,sicut etiam
ꝯsueuit rumpi natiuitate posthumi præteriti nati post
testm̄,ut in §.2.Institu.de exhære. lib.Sed tene contra-
rium,f̃m Imo.quia non reperitur, quòd ad hoc mona
sterium habeaī loco filij,& quia tex.in d. §. illud.pmit
tit testari,quō uult,ante ingressum, & licèt videatur ca
pite minui, quia transit in ptātē monasterij,tamē quia
diminutio non cōtingit per actū uitiosum, non uitia
tur testamentum. Allegat quod hr̄ in simili, l. Corne-
lia.ff.de testa. Et hoc latius prosequere,ut hic per dom.
Ant.Imo.& do.Abb.qui etiā tangunt, utrum ēt possit
libere testari,prout miles.De quib.remitto ad ipsos cā
55 breuitatis.¶Octauò † q̄ro, utrū successuri aliquo mō
post mortē alicuius, videanī ad successionē uocati ip-
so iure facta ꝓfessione? an uerò debeāt expectare mor
tē nālē? Et ī hoc clarius cæteris ꝯsidera duos casus. Pri
mus est,quando ingreditur monasteriū capax, Scđus,
qn̄ ingrediī nō capax. Ad primū dicas, ꝗ oportet expe
ctare mortē nālē, quia ciuilis non hēt eundē effectū,
quē nālis. Pōt.n.monasterium ex ꝑsona ingressi tene-
re bona, & posset prius mori ille expectans, q̄ mona-
chus.Igiī data dr̄ia,non arguiī à nāli ad ciuilē,l. Statiꝰ.
§.Cornelio.ff.de iure fisci.& ibi Bar. & l.cū pr̄.§.hr̄di-
tatē.el 1.& ibi Bar.in proposito,ff.de le.2.& sentit Bar.
in l.interdicit.in fi.ff.de ꝯdi. & dem. & ita no. do. Ant.
do. Abb.hic post Bar.in d. auth. si qua mulier. Fallit in
ltīma debita filijs,quia illa pōt peti incōtinēti,postq̄ pr̄
est ꝓfessus,p tex.in c.cū simus.j̄. de regula. de quo facit
festū Bal.in d.auth.si qua mulier.ꝓpe fi.uers. quintò no.
& in l.si qua pœna.ff.qui sunt sui uel ali.iur.& Ro.in l.si
cū dotē.in prin.ff.solut.mat.Pe. de Anch. & do. Card.
56 in d.c.cū simus.& do.Abb.hic.¶Sed ꝯtrariū, ꝗ† imo
ēt quo ad ltīmam debeat filius remanēs in seculo ex-
pectare mortē nālē,tenēt Bar.Sal. & Pa.de Ca.in d.au-
thē.si qua mulier.& Io.de Ana.post Pe. de Anc.in c. 2.
j̄.de delict.pue.& do.Ab.in d.c.cū simus. qa istud est re
gulare,ꝗ legitima nō debeī patre viuente,l.lex Corne-
lia.ad fi.ff.de vulg.& pu.l.j §. si impuberi.ff de colla.bo.
no.Bar.& Bal.in l.3.C.de iur.& fac.igno.& Spe. de exe
cu.sen.§.sequiī.uer.qd si filius.& Bar.in l. post emanci-
patione.§.illud.ff.de lib.leg. & plene Imo.in c.Raynu-
tius,j̄.de testa.& in c.cū ꝯtingat.j̄. de iureiu.& tex. cum
gl.fi.in c.j.18.q.j.nisi esse filius Iudæi effectus Christianꝰ,
ut sing.p Ana.in c.Iudæi.el 2.j̄.de Iudæ.Ad tex.in c. cū
simus.dic, ꝗ nō probat illud ad qđ allegaī, ut ibi p do.
Ab.& p Sal.in d.auth.si qua. qa uerbū, Successione, qđ
est ibi positū,denotat patrē fuisse tunc mortuū.quia nō
dr̄ filius petere debitū ex successione, nisi qn̄ pr̄ ē mor.
tuus,ut no.gl.fi.in d.c.j.in 18.q.j.Et hoc ēt p plura demō
strat Io.de Ana.in d.c.2.ubi uide. Et istud sequor, quia,
ut patet ex integra d.c.cū simus.q̄ aliàs uidi,pr̄ ille mor
tuus erat. Dicit tn̄ Pau.de Ca.in d.auth.si qua mulier.ꝗ
monasteriū tenebiī alimētare filios monachi eo uiuē
te,qa bona transiuerūt cū illo onere, l. si qs à liberis. §.
rescriptū.ff.de lib.agn. Et posset filius petere, ut assignē-
tur sibi certa bona,de qb.possit se alere, & si ꝯtingat ip
sum supuiuere patri,remaneant penes ipsum ꝓ sua le-
gitima.& quatenus trāseunt ipsam ltīmā,restituat mo
nasterio:si uero p̄moriaī patri,restituanī oīa monaste
rio,qa tūc apparet,ꝗ ltīma nō fuit sibi assignata, & sic
erit assignatio facti, nō iuris, nec trāsibit in filiū dn̄im,
f̃m ipsum.Et istā practicā bn̄ no.Et circa p̄dicta no.ꝗ fi
lius ingrediēs religionē,nō pōt petere legitimā in bo-
nis pr̄is pr̄e uiuēte. Ita concludūt Pet.de Anch. & Ioā.
de Ana.in d.c.2. ꝓ quib. do uobis textum vnicū & pe
regrinū in iure,ꝯiuncta gl.in d.c.j.18.q.j.ubi monachus
factus eps,debet uendicare hæreditatem patris,& erit
* epatus, * si enim legitima fuisse de-
bita uiuente pr̄e, trāmisisset illam in
monasteriū, à quo fuit translatus, q.
n.oīa dat,ēt dat spem futuræ actionis,
l.ij.C.de dona.Præterea dicit illa gl. ꝗ
ius succedēdi n̄ cōpetit, nisi post mor
tē,& ꝗ spes monasterij euanescit, ex
quo monachꝰ desinit esse filiꝰ mona-
sterij.Et p illā gl.in istis uerbis ꝯsuluit Bal. in quodā suo
ꝯsilio,qđ incipit,Pater dotauit filiam. ꝗ monachus nō
pōt cedere monasterio ius adeūdi hr̄ditatē, adeo ꝗ eo
mortuo monasteriū possit adire. Allegat l.si mulier. §.
ex asse.ff.de iur.do.Et de hoc uide ēt do. Car. in cle. fi.
in 16.q.de electio.& ibi dicit post Paulū, ꝗ si religioso
sit aliquod relictū sub ꝯdōne, & ante conditionis euē
tū efficitur eps,illud acquiritur episcopatui. & facit mē
tionē de quodam eleganti ꝯsi.Fede.in 26.quod incipiē.
Casus talis est,quidā est īgressus.Et ista sunt, quo ad pri
mū casum huius quæstionis,quando est ingressus mo-
nasteriū capax.¶Ad f̃m multi tenent, ꝗ expectantes
mortem nālem, videantur statim uocati,ex quo mors
ciuilis habet eundē effectum,quē nālis. Et ita no. Bar.
in d.§.hr̄ditatē.el 1.& in 4.parte Minoricarū, & Pau.de
Leaz. in disputatione q̄ incipit, Substitutꝰ.& Ang.in l.
ex facto.§.ex facto.ff.ad Treb.& do.An.& do.Ab.hic.
Sed ꝯtrariū puto uerius,s.ꝗ imo ēt post ingressum ordi
nis Minorū dēat expectari mors nālis,qa ista ciuilis nō
hēt eundē effectum, quē nālis, propter conditionem
meliorem,quæ est in expectatione mortis nālis,qa tar
dius poterit ꝯueniri reus pro fideicōmisso.Ergo nō de
bemus

* Episcopatus. *Adde Soc. in cōs. 222.inci. præsens consultatio. Vers. aut illiciti. circa prin.in 2.par.*

bemus iudicare de morte ciuili,prout de nāli,l.ea.§.in-
sulā.ff.de ver.obli.& ibi Dyn.& alij & ita pūgit Imo.ī d.
§.hęreditatē el j.& Sali.in l.j.C.de hære.instit. quamuis
Imo.in d.§.ex facto.& in §. seq. simpl̄r trāseat cū Ang.
ibi.Et clariùs cōfirmo istā opi.demōstrādo, ꝗ mors ci-
uilis,non sit eiusdē effectus: qa si ꝯfiscarenī bona illius,
qui expectabat mortem nālē, & dubitetur, an veniant
bona istius ingressi,certè tenendo opinio.primā, illa ēt
erūt cōfiscata:sed tenēdo opinio.secūdā, nō essent cōfi
scata:qa ꝯfiscatis bonis nō veniūt bona debita sub con
* ditione, * nō existēte adhuc ꝯditiōe:
vt est gl.aurea,q̄ incipit, Sed qd ꝓdest
l.nā ad ea.ff.de ꝯdit. & demō. quā val-
de no.Bal.in l.j.ī pē.col.C.de hęre.inst.
& Ro.sing.170.qđ incipit gl.ord. ī l.nā
ad ea.Per qđ apparet mortē ciuilē nō
esse aptā operari tantū, quātū natura-
lis.Et iō ꝯsuluit signāter Pet.de Anch.
ꝯsi.417.inci.In his dubijs,qđ cùm q̄dā
domꝰ esset debita Sēpronio post mor
tē filiarū,& filiæ essent professæ ī mo-
nasterio,tamē oportet,vt ille expectet
mortē naturalē:qa l3 monasteriū nec
vēdere possit, nec habitare,pōt tn̄ lo-
care.Ex qbus remanet expeditus secū
dus casus huiꝰ subtilis articuli, de quo
ēt vide Bar.Bal.Imo.& Pau.de Castr.
in l.j.ff. de test.¶ Nonò q̄ro: Si mona-
57 chus† institutus hæres,dato sibi ꝗ si ip
se nō vult, aliꝰ succedat substituto vul-
gari,nō vult adire hæreditatē, vtrum
monasteriū sine monacho adire pote
rit,vt excludat substitutū, ad similitu-
dinē patris, q filio instituto recusante
adire pōt,l.j.§.sin aūt.C.de bo.q̄ lib.Et
in hoc rn̄det Bar.ꝗ sic,in l.j. de vul.&
pup.& sequunī cōiter*Scribētes hic,
qa monachus nō hēt velle, nec nolle,
c.si religiosus,de elec.in 6.Idē Bal.in l.j.
C.q admitti.& in d.l. Deo nobis & in
l.cùm proponas.C.de hære.instit.Cō-
trarium tenet Bal.in l.ex repudiatiōe,
C.de fideicō.& in l.fi.in prin.C.de bo.
q̄ lib.& Ang.& Imo.in l.si paterfami-
lias.ff.đ lib.& posth Imo.plenè.ī repe.
c.Raynutius.in 27.char. ver.iuxta p̄di-
cta pōt dubitari.j̄.de testa.quia quo ad
actū acqsitiōis monachus potius æqui
paraī seruo,q̄ filio.Not. glo.in l.cohæ-
redes.§.fi.in ver.puto.ff.de acq.pos.In
no.in c.olim.j̄.de priuile.& Bar. in l.j.
ī prin.& in §.si fructuariꝰ.ff.de stip.ser.
cū ꝯcor.Et ꝓbaī. qa monachus oīa q̄-
rit monasterio.sicut seruus dn̄o, filius
nō,l.cùm oportet. C.de bo. q̄ li.Sed si
ita ē,ꝗ sine volūtate serui instituti dn̄s
adire nō pōt,d.l.cū ꝓponas.Ergo,etc.
Nō ob. ꝗ monachus nō habeat velle
uel nolle,qa rn̄det Imo.in d.c.Raynu-
tius,ꝗ ē verū,quo ad hoc, vt si nō īter
uenit ꝯsensus abbatis,nihil opereī suū
velle,vel nolle.Et idē in seruo,qa nol-
le,vel velle nō pōt hæreditatē sine vo-
lūtate dn̄i:nā l3 vellet repudiare, n̄ pt,
l.is,q hæres.§.filius.et l.qui in aliquā.in
prin.iūcta l.is pt,ff.de acqui. hær. Et in
monacho patet,ꝗ solus abbas sine cō
sensu monachi electi ad p̄laturā non
pōt electioni ꝯsentire. Probaī in d.l.si
religiosus.Et sic volūtas abbatis nō est
volūtas monachi.¶ Decimo quæro,
vtrū solus abbas sine monacho institu
to possit hæreditatē repudiare, Et cō-
munis opi.est ꝗ sic,* p l.j.§.p seruū.ff.
de acquir.pos.vt p Bal.in l. j. in 10.q.&
in l.bonorū.in 5.q. C. qui admit,& in
d.l.ex repudiatione.& Bart.in l.tutor.
in fi.ff.de bo.poss. Et hoc dicit Pau. de
Cas.in l.legato seruo.ff.de leg. 2.& La
pus allegat.26.ī fi.& Bal.in l. si pupillo-
rū.C.de repu.hære.ex quo inferūt hic
Doc.vtrū mortuo monacho hæredi-
tate sibi delata nondū adita monaste
riū possit adire.Et ꝯcludūt.ꝗ sic,vt hic
p do.Ab.& Bal.diffusè in d.l. j. C.q ad-
mit.& Bar.in l.inde Neratius. in prin.
ff.ad l. Aquil.& Bal.in l.filio. ff.de cōd.
& demōst. ¶ Postremò super hac de-
cretal.quātò magis reuoluo & reuello
tāto plura & pulchriora inuenio : sed
ne sequētibus decretalibꝰ iniuria fiat,
in reliqs ad hoc me remitto, p̄terquā ī
vno, qđ recitatione dignū restat, qm̄
dicit hic Imo. ꝗ vbi aliquis timet, ne
alius suā possessionē inuadat, pōt im-
plorare officiū iudicis,p qđ petat se de
fendi in sua possessione: & ad ꝯsequen
dū iudicis interdictū sufficit facere fi-
dē de possessione sine libello & sine or
dine iudiciario,f̃m ipsū. de quo excla-
mat Bal.in l.fi.C.de edi.diui Adri. tol.
vbi oīno videas,qa ex dictis Inn. colli-
git 5. vel 6. singularia, qn̄ liceat ꝓpria
authoritate possessionē apphēdere,q̄
breuitatis cā omitto, ¶ Sed ad istud,
quod retuli de officio iudicis, adde
Bal.idē tenentē in l.si seruus.p illū tex.
C.quod cū eo.& in l. si sup poss. C. de
trāsac.& in l.j.C.de phi. seq. & in l.fi.ī
prin.per illū tex.ff.qđ met.cā.no.Bart.
in l.æquissimū.§.sed si inter duos.ff.de
vsufru.Cæterùm ad illud de capiente
possessionē propria authoritate, vide
dom.Ant.hic, cui adde bonas remis-
siones,& vide Rotā deci. 16.inci. Itē si
ꝯtra agētē in nouissimis, Arch.18.q.3.
Summa,Inn.in c.in nostris.j̄. de ꝯcess.
p̄ben.dom.Abb.solēniter post Inn.in
c.1.de immu.eccl.Imo.ī cle.ad nostrā.
super gl.in verb.frāgaī.de hæret.Pet.đ *
Anch.in c.1.in 1.col.de iureiu.ī 6.Bal.
in rub.C. q admit.& in c. cæterùm.su
prà.de iudi.& in dispu.inci. accusatus.
in pen.col.& in l.ea l. C.de ꝯdi.ob cau
sam.gl.sing.in Auth. vt de cætero cō-
muta.fiāt.§.de cætero. circa prin. do.
Ant.in c.2.circa fi.supra de ꝯsue.Ang.
in l.rerum amotarū.ff.rerū amo.Ro.ī
l.qui absenti.§.si qs posse.in fi.ff.de ac-
qui.posse.Ang.in l. lege Iulia. C. q bo.
ced.pos.Arch.16.q.2.in Summa, text.
no.& ibi Doc.ī c.pastoralis.j̄. de priui.
& in c.eū,qui.de p̄bē.in 6.& Domi. in
c.si tibi absenti.de p̄ben. in 6. & Pau.đ
Cas.in l.si post diuortiū.ff.sol. matr.&
Lap.alle.119.ī vlti.col.& Pet. de Anch.
ꝯsi.305.inci.Tres dn̄i magnifici . ī vlti.
col.Et ista loca no.qa sūt in iure solita-
ria.reliqua dic,vt p Scribētes, quos in
substātialibꝰ dictis sufficiēter oneramꝰ

* Sub cōditione. *Adde Ro.in cōsi. 247.incip.primo dici potest nu.2.et licèt Bal. ī l.j.col. 2. versi.sed quæro an in publicatione C.de oper. lib.videatur sentire contrarium quòd scilicet in publicatione bonorū veniant bona cōditionalia per text.in l.inter socerum §.fi.ff.de pact. tamen ista * est communis * opinio.quam tenet idem Bal. in l. ēt. an fi.ver.& nota, quòd si omnia bona.C. ad leg.fal. Ang.de malef.in ver.& eius bona publicamus.vers. et nota quòd facta* dicta publicatione pro quo facit illa communis doctrina, quòd in publicatione bonorū non veniunt bona futura de qua per Bal. in loco citato ab Auctore Abb. in c.ad liberandā in fi.de iudæ. Alexan.cons. 15.Viso processu in fi.cons. 75. visis. nu. 12. libr. 1. Ro. tamen in d.sing. 170.distinguit aut iura sunt conditionalia conditione casuali aut conditione mixta vel potestatiua.vt primo casu nō veniant,secūdo sic vt ibi. An aūt ī publicatione bonorū veniāt res ī quibus qs hēt ius ad rē,uide eū d.Rom. sing.430. inci.nū qd cōfiscatis bōis.*

* Quod sic. *Adde Feder.consi.9. incip. casus talis est,Res aliqua immobiles. & hanc opin.tenēt Imo.& Gem.in c.i.de reb. eccles. non alien.ī 6. Car.et Abb.in c. tua nuper.de ijs q̄ fiunt à præl.sine consē.cap.licèt ubi Ab. dicat,ꝗ hic ē casus valde dubiꝰ tamen vbique tā tenuit ut alibi ī c. 1. in pen.col.de dolo & cōt. in hoc c. & in cons. 32. ad claram decisionē. But.hic col. 28.et in c. quoniā per illū text. de decim. et Bald.in auth.si qua mulier. colū. vlt.C. de sacros.eccles.& in l.ex repudiatione. C.de fideicō. Rom: cōs. 193. Visis quæ narrantur in facto.Alber.de Ros. in l.legatū.de leg. 1.Contrariam opinionē negatiuā tenuit Bal. sibi contrarius.in l.cōtra iuris.§.1.ff.de pac. in leg. magis puto §. fundū. de reb. cor. per illū te.quē forte dicunt Cast. Aret.& Alex.in d.l.legatū.& hāc tenent Rom. & Aret.in l.is q hæres. §.fi.ff.de acq. hær.Anch.& im. in c.vt sup.de reb. eccl.non alien. & Imo.ī d.c.tua nup * & hanc magis * communē dicit et tenet Ale. in d. l. legatū.col.2.vers. sed quid in Abbate,ubi allegat tenētes eā per d.§.fundum.Sed aduertēdū, quòd ut dicit Aret.in d.l.is qui hæres. §.fi. opinio Feder.seruauetur in practica, quia est cōmunis apud canonist.adde tu, quòd est in dubitabilis etiā apud legistas.nam opinio contraria militat in prælato, vt per eos videri potest. sed in Abb.omnes conueniunt cū prima.quam Alex.dicit magis communē in d.vers. sed quid in abbate.in prin.et alibi in l.1.ff.de vulg.col.7.vers.vtrū autem solus Abbas.vbi reprehendit Bart.contra riū tenētem in l.is qui hæres.§.neque filius.ff.de acquir.hær.contra quē dicit omnes tenere ibi.et alibi Alex.in l.j.§.p seruū q.col.fin.vers.in illo tn̄ articulo.de acq.hær.dicit opinionē Canonist.eē cōem & sēper ipse tenuit affirmatiuā cū cano.in c. religiosus.de elec.in 6. et 12.q.j.c.nō dicatis.*

SVMMA.

Universidad de Deusto Biblioteca

SVMMARIVM.

1 *Actor & reus in interdicto retinendæ possessionis si probāt, obtinet is, qui antiquiorem possessionem probat.*
2 *Territorium quid importet.*
3 *Cōpetens iure speciali nō de iure cōi, satis dicitur cōpetere de iure.*
4 *Exceptio falsitatis potest opponi etiam post sententiam.*
5 *Iudex non potest repellere partem propter suspicionem calumniæ. Iudex si committat receptionem testiū, an videatur commisisse eorum examinationem. Post nu. 5. versi. nota quintò.*
6 *Dictiones, Extunc & Exnunc, quid importent, seu significent.*
7 *Infamia facti non repellit totaliter testem, nisi iudex arbitretur eum totaliter repellendum.*
8 *Causæ quot sunt, quæ faciunt obtinere in interdicto retinendæ possessionis. Extremà sufficiunt, si probata sint, ad obtinēdum in possessorio. Post nu. 8. ver. idem tene menti glo.*
9 *Prioritas, siue antiquitas possessionis quid operetur.*
10 *Probatio quæ fit per priuilegium dicitur euidentissima.*
18 *Spoliatio dicitur multiplex.*
12 *Dominus an possit agere pro subditis. Colligentes pedagia debent tenere itinera tuta. Post nu. 12. ver. & non omitto.*
13 *Probatio facta sine termino assignato, vtrùm valeat, & nu. 14.*
15 *Probationes factæ post lapsum terminum, an valeant. Ponit ad hanc regulam quinque limitationes. & nu. 16. cum 17.*
18 *Probatio facta post terminū perēptoriū, an valeat. Probare qui nō pōt per testes, potest probare per confessionē aduersarij. Post numerū 18. ver. limita octauò. Probatio an possit declarari post terminum datum ad probandū. Post num. 18. ver. limita decimò.*
19 *Testis si iurat in termino, licèt deponat post terminum, valet eius testimonium.*
20 *Hæc tamen regula fallit in quinque casibus, quos vide nume. hoc 20. & 21. 22. & 23. Iudex nō præsumitur neglīgēs, nisi pars protestetur. Post nu. 23. ver item non sufficeret dicere.*
24 *Falsitas testium quomodo & quando possit opponi, & dicit, quòd si nunquam fuit mota, potest moueri in causa appellationis.*
25 *Quæ regula fallit quatuor modis. vt hoc nu. 25. & 26. cum 27.*
28 *Falsitatem sufficit probare directè, vel indirectè, nisi probetur, iudicem dicta falsorum testium fuisse secutum.*
29 *Testis licèt pbetur corruptus, si tñ aliter de falsitate nō appareat. snīa nō retractatur. Certi tñ sunt casus, in quibus sufficit pbare solam corruptionem. Primus est nu. 30. & alij duo cōsequenter,*
31 *Sententia lata prætextu falsorum testium vel instrumentorum, valet mero iure.*
32 *Sententia lata ex falsis probationibus factis contra absentem dolo producentis, non valet.*
33 *Sententia lata contra minorem prætextu falsorum testium, est ipso iure nulla.*
34 *Decretum interpositum ex falsa probatione, est ipso iure nullum.*
35 *Snīa lata ptextu falsorū testiū, vel ex falsis probationibus, licèt teneat mero iure, sunt tamen quatuor remedia, quorū primū datur ad eā irritandā. reliqua ad eam euitandam. Primū remediū est per viā restitutionis in integrū, & expirat lapso quadriennio.*
36 *Secundum remedium est actionis in factum, quod cōpetit ad spacium 30. annorum, & tollitur totidem annorum spacio.*
37 *Tertium remedium est accusationis criminalis, durans vsque ad 20. annos. & nu. 38.*
39 *Quartum remedium est per viam exceptionis, competens perpetuo aduersus fundantem se in sententia taliter lata.*
40 *Probare quando quis teneatur omnia narrata, quando se astrinxit omnia probare & nu. 41. & 42.*
41 *Qualitas substantialis an astringat probantem.*
43 *Astringens se ad plura probanda, quorum quodlibet per se sufficit, iudex non potest propter vnum plenè probatum pronūciare secundum petita.*
44 *Iudicium sortis quando habeat locum.*

CAPITVLVM IX.

1 Licèt causam. ¶ Si † actor & reus in interdicto retinēdæ possessionis probāt, obtinet is, q antiquiorē possessionē probat, maxime si titulū iustificatū, vel meliores probationes respectu possessionis adduxit, H. D. Diuide, vt p Doct. & nām istius interdicti & aliorū habes. Insti. de interdi. §. retinēdæ & p totū. Et hēt hoc c. mām subtilē & famosā: sed sequēdo dom. Abb. referā solùm vtiliora & indigētia declaratione, qa multis plixior videor. ¶ No. primò tria, q pñt cōpetere ecclesiæ rōne tēporalitatis, s. iurisdictio, honor, & districtus. Primum expone fm Bal. hic, de qualicūque iure, ex quo ī genere ponit. Facit gl. ī l. j. ff. de iuri. om. iudic. & ī cle. j. in verbo, oīmodā. de for. cōpet. Et sic importat cognitionē & executionē criminalē: quæ qualr exerceat ab ecclesia, vide in c. fi. ne cle. vel mona. in 6. Secūdū de honore nō reperit alibi, secūdū Bal. hic, quod pro honore cōpetat iudiciū possessoriū, sed dicit, ꝙ nō intelligit de honore q debet virtuti: qa nō ɔsistit in iure, sed in moribus. sed de honorātijs habētibus in se aliquā vtilitatē vel exhibitionē operarum, vel signū obedientiæ, p l. si nō sortē §. libertus. ff. de ɔdi. indeb. & in l. honori. ff. de obsequijs. & l. ciuitatibus. ff. de leg. j. exēplificat in proposito, ꝙ subditi vadāt obuiā plato honorificè & processionalr cū palmis oliuarū vel similib9 reuerētijs. Tertiū est a district9, qd ñ exponas p executiōe pœnarum, vt hic p Ioā. And. & alios, sed fm Bal. hic est vocabulū pcisū importās originarios & incolas. q distriogunt seu arctant. Allegat gl. ī §. rursū. Insti. de act. & in l. j. C. vbi de cri. agi. opor. Et districtus est ēt in mari, sed territoriū in terra, vt verbū sonat, vt est glo. notab. ī c. vbi piculū. in verb. cū sua curia. de ele. in 6. q dicit, ꝙ mare attribuit terræ viciniori: & allegat ipsā Bald. hic, & Pet. de Anch. in c. 2. de ɔst. in 6. & Bal. in c. l3. supra de fer. & l. fi. C. de testa. & in rub. ff. de rerū diui. & in c. accedēs. el2. vt lite nō ɔtest. & in c. in literis. j. eo. & in l. 2. C. quemad. tes. ape. & in l. j. C. vbi de cri. agi opor. & in l. pe. C. de insti. & subst. Et iō dicit Bart. in l. insulæ. ff. de iudi. se allegasse ɔtra pyratas reducentes se ad quādā insulā prope Pisas, & p ipso dicit ibi Ange. esse tex sing. ī l. j. C. de classi. li. 11. no. Bart. in l. vnica. C. de vena. ferarum. eo. li. & Ioa. de Ana. in capit. vnico. de cle. vena. Et dicit Domi. in d. capitu. vbi periculū. ꝙ bānitus de territorio alicuius ciuitatis cēset bānitus à mari, qd p illā ciuitatē distringit. Postea subdit Bal. hic, ꝙ ambit9 territorij cōprehēdit qdā loca, q nō sunt de districtu, vt monasteria & ecclesias, & dicit, ꝙ est diœcesis clericorū districtus vtrorūq;. Allegat c. Rodulphus. suprà de rescrip. & in his dicit stādū ɔsuetudini vulgi. Vide Io. And. in c. fi. de offi. dele. in 6 vbi dicit, ꝙ appellatiōe districtualiū nō veniūt clerici. & sequitur Ro. ī sing. 453. * idē do. An. in c. dilecti. de fo. cōpe. & Dom. in c. si à sede * de pb. in 6. & Pet. de Anc. iu regula, ea, q. in 20. q. de regu. iur. in 6. Et adde Bal. in c. 1. §. fi. qbus mo. feu. amit. vbi dicit, ꝙ omne territoriū & oīs districtus pt appellari puincia. Vñ authē. qua ī prouincia. C. vbi de cri. agi opor. pōt exponi, in quo districtu & territorio. Allegat Hos. ī c. nō est. infrà despōs. & l. prouinciales. ff. de verb. sign. & ibi dicit, ꝙ noīe castri ɔtinent corporalia & īcorporalia, res, iura & iurisdōnes. Allegat Bar. ī l. si qñ. C. de bo. vac. li. 11. De hac
2 mā, & † qd importet territoriū, vide Bart. ī l. pupillus. §. territoriū. p illū tex. ff. de verb. sig. do. Ab. post Ioā. And. alios in c. cū ɔtingat. in 19. col. s. de fo. cōpe. p Bal. ī rub. q sint regalia. & ī l. 2. ff. de offi. psi. & ī l. j. C. de sen. ex breuic. recit. & Bart. ī l, j. ī ult. col. ff, de iurisd. oīum. iud. & ī l. cūctos. C. de sum. trini. Et qd sit comitatus, & qd ciuitas, vide oīno do. Card. post Pau. & Pe. de Anc. in cle. ne Romani. §. sanè. in 6. q. de elec. Et ibi ɔcludit, ꝙ vtrum ille, q est de districtu, dicat de comitatu, attēdit cōis vsus loquēdi in statutis & ī mā. Vide gl. in c. puinciæ. 98. dis. & Ang c.

a Tertium est. *Adde tu, & dic clarius, quòd vbi aliquis populus, vel princeps hēt potestatem terrendi, vt sunt domini Veneti, qui habēt potestatem terrendi Patauinos, Taruisinos, et alios subditos, tūc ille locus qui potest terreri, appellatur de fortia et de districtu. Ita Bart. in l. cunctos populos, C. de summa trinitate et fide Catholica.*

453. *Adde quòd est singul. 446. ic. habeo casum in facto. & dic quòd imo. Rom. ibi tenet contrarium. quòd imo veniāt clerici appellatione districtualium. & allegat Ioan. And. & rationem. vt ibi per eum.*

Ang. in l. fi. ff. de iurisd. omniū iudic. Quid aūt sit ciuitas castrū, & villa, vide plenè Bar. ī extrauagāti, q sint rebelles. in verb. Lōbardiæ & Ioā. And. plenè in c. si ciuitas d sentē. excōmu. ī6. cū ɔcor. quas omitto. Et vide Ang. & Imo. in rub. ff. solu. matri. & oīno Pet. de Anch. in c. statutū. §. j. in 4. colum. de rescript. in 6 ¶ No. secūdo ibi, de iure. iuncto fi. tex. in verbo, maximè ꝙ illud, quod cōpetit de iure speciali, nō de iure cōmuni, satis dicit cōpetere. Ad idē vide tex. & ibi dom. Abb. in c. cùm ɔtingat īfra de deci. Et ex hoc īfert hic do. Ab. ad q̄stonē de iudice a, vel arbitro, q habet pronūciare de iure, qa poterit etia iudicare fm statuta, & remittit se ad dicta in rub. suprà de cōsue. allegādo bonū tex. cū gl. in c. j. in verbo, de iure supra vt li. pen. Adde tex. cū gl. ī verbo iuris in l. pscriptione. C. si cōtra ius, vel vti. pub. quā ad idē no. ibi Pau. de Cast. facit elegās dictū Bal. in l. cōstitutiōis. de bo. q lib. & in l. vnica. C. de cōfes. Et de hoc, quod tāgit dom. Abb. vid Ro. dicētē se pluries idē cōsuluisse, in l. post dotē. ff. solu. mrimo. & p eūdē in rubr. ff. de arbit. & istū tex. allegat. dom. Ab. in c. Cumana. sup gl. in verbo, de iure supra de electio. Vide semp Bal. in l. pscriptione. C. si cōtra ius, vel vtili. public. & q dixi in c. j. in j. notabili, infrà d spōsalibus. ¶ Ex eisdē verbis no. ꝙ ille, q narrat in libello, se esse dñm, si ɔcludit in possessorio duntaxat. vr incidenter deduxisse adminiculatiuè dñiū. Ex quo no. ꝙ narratio restringit p ɔclusionē. Ad idē allegat dom. meus text. & ibi Bart. in l. Aurelius. §. Sticho. ff. d lib. leg. & Inn. in ca. sup literis suprà de rescrip. & dom. Ant. plenè in c, examinata supra de iudic. Adde Bal. in l. fi. C. d cōpetē. ubi dicit, attēdēdū esse effectū libelli, & ꝙ sustinet grosso mō loquendo, & vide Bal. ī l. edita. in 11. & 17. col. C. de eden. & in l. 2. in fi. C. de peti. hære. & in l. domū. in j. colū. C. de rei uen. & in l. vbi adhuc. C. de iur. do. in qbus locis repetit istud de ɔclone, & ē text. & ibi pulchre Bald. in l. nō dēt. in fi. ff. d dolo. Et nō tātùm in actione, sed etiā in exceptione, fm Bald. in l. cū vltra. C. de nō nume. pec. Et ista declara, vt p Bald. in l. ɔsentaneū. in prin. C. qūo & qñ iud. & uide Cal. in ti. de accus. cōs. 3. & 5. & Ang. ɔs. 200. & Bal. in l. q stipendia. C. de pcur. cū ɔcor. ¶ Not. tertio. † ibi, vtraque pars inducere potuit, ꝙ l3 iudex exceptiones, quæ opponunt ɔtra testes, possit seruare post testes receptos & publicatos, c. psentiū. infrà ti. pxi. si tñ uult, pōt admittere partē excipiētē ad probādū incōtinēti dictas exceptiones, dūmodo nō retardet examinatio testiū in cā principali, qa hoc esset ɔtra tex. in authen. si dicat. C. de test. vult tex. cū gl. j. in c. cum causam infra ti. 21. & dicet ibi, ut ī ca. ex parte. eo. ti. Et ex hoc notāt ualde dom. Ab. & do. meus hic, ꝙ super pluribus articulis cōpassibilibus pōt assignari vnus & idē terminus, cū cor. tex. ī l. gñaliter. §. pen, C. de reb. credi. & est glo. in cle. sæpe. in uerb. dationē. de uerb. sign. de quo dic, ut per oēs in c. præterea, supra de dilat. cū concor. allegatis ibi, & per Ro. in l. q añ Calendas, ff. de uer. obli. Et no. ꝙ lapsus talis termini ipso iure excludit uolentē pducere testes. & nō ualebit pductio ēt parte nō opponēte pp uerbū, Nullatenus, de quo in tex. iūcta gl. ī authen. si qua mulier. C. ad Velleia. & de hoc plenius j. sup glo. 1. ¶ Itē
4 pōdera, ꝙ † exceptio falsitatis pōt opponi ēt post snīam, de quo ēt in glo: Et ex hoc collige, ꝙ quicquid l3 opponet post snīam, multo fortiùs añ, l3 testes sint publicati. Qd facit ad no. in c. iurauit. supra eo. ¶ Et ex pdictis colligit hic do. Abb. iūcto c. cām. infra ti. proxi. ꝙ oīs dilatio data ad probandū cēset perēptoria, ētsi nō dicat. Et est tex. in l. fi. ff. de dila & in c. 2. suprà de dila. ubi bona gl. fm eū. Secus dicas in dilatione exceptoria, ut habet ī ca. ɔsuluit. suprà de off. dele. & in l. ad perēptoriū. ff. de iud. & adde gl. in cle. 1. in uerb. peremptoria. de excep. & ibi do. Car. ī6. q. & tex. & Bar. in l. Titia. §. usuras. ff de leg. 2. & Spe. in ti. de dila. §. 1. uer. & no. & do. Abb. in c. pastoralis. in 3. no. infrà d excep. & Bar. ī l. mācipiorū. ff. d optio. leg. & ī l. si finita. §. Iulianus. ff. de dam. infec. Adde gl. 2. in c. 1. de do. & cōt. in 6. q sentit, ꝙ si in iure uel alia dispositione fit mētio d termino, nō est necesse, ꝙ statuat perēptoriū. Et qñ iudex debeat citate perēptoriè, uide Bart. & Imo. in l. si finita. §. Iulianus. ff. de dam. infec. & q aliàs dixi post Ana. in ca. ad petitionē. infra de accus. Et dicit Bald. hic, ꝙ terminus assignatus in medio cāæ, semper cēset perēptorius. Et dicit Bald. ī l. si qñ. C. de testi. ꝙ ī fine termini dati ad probandū, pñt testes pduci sine citatione, ex quo illa dilatio ē cū perēptorio. Et adde, ꝙ notarius nō tenetur scribere in actis perēptori, qñ ē dilatio ad probandū, fm Bar. in d. §. Iulianus. Et dicit Bal. d. l fi. ff. de dila. ꝙ dr perēptoria, qa perimit pbatione, non ius, & ideo dicit, ꝙ in noua instātia poterit fieri pbatio omissa in prima, per l. per hāc. C. de tēp. ap. Idē dicit, si pars fuisset impedita, quia non censebit peremptoria dicta dilatio. arg. l. Cæsar. ff. de publ. Idē dic, si post paucos dies mora purgaret, fm gl. in d. cle. sępe. ī uerb. non obstante. & Bar. in d. l. fi. Idē dixi, si fuisset data dilatio absenti, quia non censeret peremptoria, gl. no. in l fi. Idē dic, si fuisset data sine cāæ cognitione, per l. à procedēte. C. de dila. de quo tñ uide Bal. in l. petendæ, 1. no. C. de tēp. in integ. re. pe. &c. ¶ No. quarto ibi, p
5 excogitatam malitiam, quòd † si pars excipiens non est in manifesta calumnia, sed cōtra ipsum est quædam suspicio, non potest iudex ipsam repellere Quod intellige, ut hic p do. Ab. & do. meum post alios. Sed in quātū do. me9 dicit ꝙ istud piudiciū non erat reparabile, quia succumbens in possessorio efficiebat actor in petitorio, istud non intelligo, quia imo ēt post snīam potuisset opponi exceptio falsitatis, & retractari snīa ea probata, l. qrela. C. de falsis. cū aliis hic alegatis ī glossa 2. meritò dixit Inn. in c. post electionē, quasi in fi. infrà de cōces. præb. ꝙ ubi nō proceditur cum solenni ordine, si iudex uehemēter suspicat exceptionē perē-

a Ad quæstionē de iudice. *Adde tu, ꝙ Felin. hic tāgens q. quotidianā vtilem, tñ nimiū succinctè & breuiter loquitur, quare pro clariori intelligentia ad vtilitatē legētiū annectā aliqua vtilia, Pone, fuit cōpromissū in quosdam arbitros, hoc addito vt pronūcient secundum iura, nūquid poterūt procedere secūdum consuetudinem, uel statuta loci? Primò dicendū est, quòd non, quia appellatione iuris intelligitur d digniori, & sic de iure communi, vt est tex. Insi. de iur. nat. gent. & ciuili §. quoties. Itē verba in dubio dēt intelligi in proprio significato, l. j. §. ī perpetuū. ff. si ager vecti. vel emphy. pet. Secūdo ad idē facit, quod signanter dicit Bal. in l. quæcūque in 4. col. C. de ser. fugi. vbi quærit. stante statuto in ciuitate, ꝙ existentib. masculis filijs fœminæ non succedāt patri ab intestato, sed dotentur, pone pater habet filios masculos & filias fœminas, in testamēto dixit, instituo filias in eo, quod eas tangit de iure, an ītelligatur de iure communi? Determinat, quòd debet intelligi de iure cōmuni, tāquam de digniori. Item qa statutū loquitur ab intestato, ergo non hēt locū isto casu, quo pater testatus est. & sic filiæ succedunt æqualiter cū fratrib. Tertiò facit, quod dicit Ioā. An. post Gul. de Suza. in adde Spe in tit. de arbi. §. excipitur. ver. itē quod est. quòd si feci compromissū in aliquem, ut pronunciet secundùm iura, intelligitur secūdū iura communia. Vnde arbiter non poterit pnunciare secundū statuta iuri cōmuni cōtraria. Idem tenet Ange. in q. per eū disputata, quæ incipit. Duo adinuicem litigātes. ei domin9 Cardinal. in capit. final. de consue. Albericus de Rosa. in prima parte statutorum, q. 134. inci. si compromissum factū est. Tamen istis non obstantib. tene contrariū, quòd imo appellatione iuris, intelligitur potius statutarij, cùm illud deroget iuri communi. Pro ista opin. facit tex. notab in c. 1. infi. cū gl. vbi ēt do. Ab. vt lit. penden. vbi dicit, quòd si princeps in rescripto se refert ad ius sīpliciter, ītelligitur de iure speciali et statutario. Ad idē facit, quod dixit in proœ. Cle. ī verb. iurisdi. per quem not. ibi do. Ab. ꝙ appellatione iuris, nō solum venit ius commune, sed etiā municipale & p hoc infert, qñ cā mandatur decidi secūdū ius, intelligitur nō solū de iure cōi, sed municipali & cōsuetudinario. Ad idē facit, quod not. Bal. ī rub. de reg. iu. ī 6. quòd compromittens in aliquē, vt iudicet de iure, videtur cogitasse de omni specie iuris. Ad idem facit, quod in terminis latè decidit Bal. ī l. illa institutio. in vlt. col. ff. de hære. instit. vbi quæris, pone.*

Universidad de Deusto Biblioteca

pone, quòd factum est compromissum in aliquem, prout tota die fit de iure & de facto in procedendo, sed in pronunciando de iure communi tãtum. an iste arbiter debeat pronunciare de iure communi, an secũdũ statuta illius loci? Concludit per statuta ex quo statuta sunt cõfirmata à iure cõmuni in illo loco, et derogãt ipsi iuri, & ibi vide plenius per eum. Sequitur Anto. de But. in c. Quintauallis. de iureiu. ad fi. Latè dom. Abb. in rub. de cõsue. & in d. c. i. vt lit. pen. & in cap. cum uenissent. in j. colũ. de eo, qui mit. in pos. & ĩ ca. Cumana. in antepe. col. & in ca. cũ nobis. de elec. Pau. de Cast. ĩ l. ius plurib. & in l. p̃scriptione. C. si contra ius, vel vtil. publi. Roma. in l. post dotem. in 18. colũ. ff. soluto matrimo. et in consi. 25. incip. Clarissime videtur quãuis aliter distinguat idẽ Roma. in repe. rub. ff. de arb. Ita etiam tenet domi. Alex. in d. l. post dotem, remissiue. Ad idẽ facit quod dicit Bal. in l. maximũ vitiam. C. de lib. præte. in ver. vlterius quæritur cui⁹ decisio contradicit his, quæ tenuit in d. l. quocunque. Et illud in specie rep bat Pet. de Anch. in comento ca. canonum statuta de constitut.

ptoriã opponi cã morãdæ litis, nõ male faciet, si ex hoc exceptione non admissa sñiam ferat, ẽtsi à repulsione appellet, nec cessabit sñia pp hoc, quod nõ admisit, nisi demũ probet veritas exceptionis. Ad quã probãdã, dicit eũ admittendũ, ẽtsi pcedat sine ordine. Hoc limitat Inn. nisi vellet excipiens incontinẽti probare. Et ista sunt verba sua, de quibus faciũt festũ oẽs Scribẽtes ibi, & dom. Abb. in c. pastoralis. §. qa verò. supra de offi. dele. & in c. ex parte el 2. eo. ti. & expresse psuluit Pet. de Anch. psi. 153. inci. Ex narratis ĩ facto. in pen. col. vbi vide, & Inn. sequũtur ẽt dom. Ant. & Imo. in ca. cũ ptingat. supra de offi. dele. do. Abb. in capi. nullus. in fi. infrà de p̃sum. & in ca. suscitata. vbi de hoc dicit esse casũ & bñ, supra de resti. in integ. Et iõ dicit do. Ab. post glo. pẽ. in c. super eo. supra de offi. dele. q si iudex p̃sumit malitiã ptra tertiũ uolentẽ impedire executionẽ sñiæ, nõ dẽt eũ audire, nec de appellatione curare. Et extẽdũt hoc dom. Card. & Imo. ibi ẽt ad iudicia summaria. Et ad de oĩno Ioã. An. in Spe. tit. de deleg. §. restat. versi. qd si in statuto. & incipit, additio. Oldr. in sua disputatione, vbi extẽdit p̃dicta ẽt ad p̃iudiciũ nõ reparabile, puta in executione cãæ capitalis. Cuius ptrariũ sensit Bald. in l. j. ĩ pẽ. col. C. q accusa. & forte melius, nisi magnitudo calumniæ & periculũ impunitatis delicti aliud suaderẽt. Et iõ psiliũ est, vt offerat incõtinẽti pbatio, qa in isto casu Ioã. And. nõ se firmat, pro ut in alio, & scias, q ipse ad p̃dicta not. ibi d. c. suscitata. & istis adde text. optimũ in l. satis aperte. C. de falsis & Inn. in c. fi. in fi. suprà de libel. oblat. & Bal. in l. j. uer. posset tñ. C. qũo & qñ iudex. Et ibi dicit, q iudex ex officio põt supplere p reo, qñ est euidẽs calũnia. Allegat Inn. & bene, ĩ c. j. supra de off. uica. & uult ibi Inn. sufficere, q istud appareat aliter, quã ex forma petitionis. Itẽ uide gl. fi. in l. q cum maior. §. si patris. ff. de ope. lib. q̃ dicit, q iudex ex officio põt lacerare actionẽ calumniosã, de qua exclamat Imo. in l. pen. §. ad crimẽ. uer. sexto fallit. ff. de public. iudic. Et adde Pet. de Anch. quẽ sequit Ana. in c. sup eo. infra de crim. falsi. ubi dicit, q si iudex uidet ex certis indicijs, q ptra instrumẽtũ registratũ opponit exceptio falsi cã differendæ solutiõis, põt mittere sñiam executioni pẽdẽte accusatione, p d. l. satis apertè. & allegat Inn. ubi suprà. Et in hac mã uide Imo. in c. super hoc. de renun. & Bal. in l. in ptractibus. in prin. C. de nõ nume. pecu. Et nõ mireris, si in hoc nõ fuit psiderata malitia, qa nõ p̃sumebat a iudice, sed a nõnullis, ut hic in tex. Et sit cautus iudex nõ admittẽs exceptionẽ, ut faciat cãm repulsionis describi in actis, alias turbaret in syndicatu. Ita docet Bar. in simili loquẽs de iudice, q nõ credit testi ẽt bene deponẽti, in l. Lucius. ff. de infa. & Bald. in l. cùm magistratus. C. qñ puo. nõ est ne & Inno. & pomi. Abb. in simili in c. sicut. infra de re iudi. & Inn. in c. significauerũt. ĩ ti. pxi. & habet ĩ e. c. qñ. ¶No. quintò ibi, recipere & examinare curarẽt. qa aliud est receptio testiũ aliud examinatio, & iõ cùm iudex cõmittit receptionẽ testiũ, nõ ur cõmittere examinationẽ, maximè. qa plus est & maioris effectus, ar. eorũ q̃ tradit Bar. in l. 2. ff. de iurisd. om. iudi. Vñ refert hic do. meus, q cum alias q̃stio hic eẽt de facto, & ipse uellet istud substinere, ali⁹ aduocatus pbauit stylũ & psuetudinẽ esse, q cõmissa receptiõe testiũ uideat cõmissa examinatio, sed de iure forte est secus, fm eũ p istũ tex. quod dicit se nõ affirmare. Dicas ẽt tu, q ille, cui est cõmissum ut recipiat testes sup principali, nõ põt recipere testes sup reprobatione, qa nõ est sibi cõmisũ, sed ptestatiõe sup reprobatiõe testiũ recipere põt, qa sine illa nõ põt fieri bñ receptio testiũ. Ita ad literã dicit Inno. hic in princ. & sequunt alij.

6 ¶No. sexto ibi, ĩdultẽ ex tũc q† dictio,

* Ex tũc, *suspẽdit actũ & interlocutoriã iudicis usque ad extremum tp̃s iudicis, fm do. meũ. Adde gl. in uerbo, ex tũc. in cle. 1. de iure patro. & in tex. ĩ c. pastoralis. infra de appel. & ibi domi. Abb. Quid aũt, si dicat, Ex nũc put ex tũc, Vide q̃ habent in c. p̃terea ĩ. de appel. & Angel. & Imol. in l. hmõi. ff. de uerb. obl. & tex. & gl. in cle 1. ĩ uerb. ex tũc. de pcess. p̃ben. & Bal. recte loquẽtẽ ĩ c. 1. de mili. uasal. q ptumax ẽ, ubi dicit, q dictio, Ex nũc, significat actũ uerbi plati, & illud uerbũ, Prout ex tũc effectũ actus esse collatũ in tp̃s futurũ. Vñ si dicit, si hoc nõ feceris, excõico te exnũc, prout ex nũc, est, ac si diceret, declaro q si nõ satisfeceris ĩ termino, sis excõicatus tunc. fm Bal. ibi, sed qñ dr econtrà, ex tũc, put exnũc, ur collatus effectus in tp̃s p̃sens, fm Bal. in auth. ptra rogatus. in prin. C. ad Treb. Ex istis verbis nota, q qñ articuli sunt simul imcõpassibiles, iudex nõ põt assignare terminũ simul sup utroque, sed bñ uno & eodẽ actu põt assignare terminos successiuos sup utroque fm do. meũ. & remittit ad Bar. ĩ l. 2. ff. de re iud. Sed reuera, ut retuli s. in 3. no. pductiones & pbationes testiũ videntur posse claudi unico termino, p istũ tex. ĩ prin. & tales ẽt erãt actus probandi in istis duobus mẽsibus. Vñ dici põt & utilius, q iõ Papa dedit fm mẽsem post primũ, & de ambobus nõ fecit unũ terminũ, qa forte p curator archiep̃i noluisset instare ĩ re probatione, & ex lõgo termino isti reportassent cõmodũ. Et ideo habes solẽnẽ practicã assignãdi terminos, qñ non est oĩno necessariũ, q vterq; terminus debeat operari, & nocere posset aliter parti accumulatio termini facta eius fauore. Et dicas, q l3 istud sit prudẽter factũ, non tñ prohiberet secus facere, maxime, qñ de reprobatione multum crederet, per istũ tex. in prin. ¶No. septimò ibi, singulares, q testes singulares non pbãt actũ gñalẽ, puta iurisd. q dicit hic Bald. esse no. dignũ, & melius non reperiri alibi. Sed intellige, ut dicit hic dom. meus, & bñ, q isti, deponebãt de actibus inferẽtibus diuersã speciẽ iurisdõnis, puta qa unus deponebat de actu meri imperij, alter de actu simplicis iurisdõnis, alter de honore & reuerẽtia in extraiudicialibus. Et ideo ex hoc ñ probat gñalis iurisdictio, nec mirũ, qa fm doctrinã Inn. & do. An. in c. dilectus. infra de ca. mo. & do. Abb. in c. 1. infra de reli. do. & Bal. in l. 2. C. de seru. & aqua. & Bar. in l. 3. §. si quis hoc interdicto. ff. de iti. actuque priua. cũ pcor. per acquisitionẽ quasi possessionis iurisdictionis in vna spẽ non p bat acquisitio quasi possessionis in altera, & ideo non ẽ mirũ, si isti non pbãt iurisdictionẽ. Sed no. q si sup una spẽ iurisdõnis deposuissent ẽt singulr de pluribus act. ẽt separatis denotãtibus tãtũ exercitium iurisdõnis, aliud fuisset p ea, q̃ no. Inn. post alios in c. cum oporteat. ĩ. de accus. & Inn. in c. aliter. el 2. de accus. Bal. in c. fi. supra d psue. & pbat ex no. in simili per gl. in c. nihilominus. 3. q. 9. & Ioã. And. in c. 1. de arbi. in 6. & Bal. in c. 1. de notis feud. Gñaliter aũt, qñ testes singulares pñt saluari, & qñ non, uide omnino Pau. de Leaza. in disputatione, q̃ incipit, quæstio contra instrumentũ. & Ange. & Imo. in l. ex testamẽto. §. itẽ quæro. ff. de uulg. & pup. & latè Bal. ĩ l. testiũ. cũ seq. C. de testi. & gl. & Doc. in c. bonæ memoriæ. supra de elec. & Inn. in c. licet ex quadã. infra ti. pxi. & do. Ant. ibi, & in c. ueniẽs. eo. tit. & ibi forte dicetur, quia

* Ex tunc. *Adde pro hac dictione, Rom. in l. lecta. si cer. pet. & Bar. in l. si is qui p emptore. in 4. opp. de vsu cap. & Bald. in Auth. contra rogatus. in princ. ad Trebel.*

a Infamia. *Adde tu, & dic, q in cã criminali nullo mõ põt esse testis, quia in ea probationes debent esse luce meridiana clariores. Ita elegãter Bar. ĩ l. Cassius. ff. de senato. in uers. si uero quæris.*

qa est materia longissima & pulchra.

7 ¶No. 8. † ibi, malæ famæ, & c. q ĩfa- a mia * facti non repellit totaliter testẽ, nisi iudex arbitret eũ totaliter repellẽdũ, & sic erit in arbitrio iudicis. Et in hoc faciunt singularẽ istũ tex. do. Ab. & Bal. hic, qui dñt, q nõ reperit alibi melior tex. p qũ dictũ dñt esse sopitã qõnẽ, de qua in l. Cassius. ff. de senat. & in l. j. C. de sum. tri. Sunt aliqui casus, ĩ quib. oĩno admittit: puta ptra aliũ infamẽ, fm gl. in l. 3. §. lege Iulia. ff. de testi. de quo p Bar. ibi, & Bal. q afr sentit in l. cũ mulier. ff. so. ma. Idẽ dic in crimine læsæ maiestatis, fm gl. in §. lege. & est tex. ibi. Bar. in l. in qõnib. ff. ad legem Iul. maiestat. Sunt ẽt casus, in quib. nullo mõ admittit, puta, in testib. sinodalibus, quia oportet, q qñ ferunt testimonia, nõ sint infames infamia facti, nõ tñ referret, si tpe assumptionis ad officiũ ñtales fuissent. Ita dicit Bal. in c. j. §. inter pares. in fi. de lege Conradi. Idẽ dicas, qñ lex requireret testes integræ opinionis, fm Bald. in c. j. p illũ tex. quot testes sint necessarij. Idẽ si requirit testis integer. Ita sentit gl. in l. 3. §. duæ causæ. in uerbo, eãdẽ fidẽ. ff. de Card. edict. & ibi Bar. & Io. de Ana. in c. j. ĩ. de accus. Idẽ dicas, quo ad semiplenã pbõnẽ, quia talis testis non est adeo idoneus, q possit ex hoc deferri iurm in supplementũ pbõnis, fm Bal. ualde no. in c. j. §. sacramentũ. de psue. recti feu. Idẽ ubi requirunt testes oĩ exceptione maiores, put in casu c. j. ĩ. de psang. & affi. Ita dicit Bal. in l. optimã. C. de ptrah. & cõ. stip. Idẽ in casu l. Cassius. ff. de senat. intelligẽdo, ut p Bal. in l. j. in lectura, in 5. opp. C. de sum. tri. Quæ oĩa bñ no. ¶No. nonò ibi, & si de corruptione tex. ualde no. q licèt eo ipso, q probat testẽ fuisse corruptũ, licèt aliter falsum nõ dixerit, annihiletur dictũ suũ, fm text. sing. iuncta gl. in l. j. * & ibi Bar. ff. de falsis. tñ ex quo de hoc debuit probari in termino, & per sñiam fuit phibitũ, si de hoc postea pstat, tñ testes pbant ex tacito psensu partiũ, ut sentit hic gl. facit tex. & gl. in l. si quis testib. C. de test. & ibi uide Bal. pro intellectu huius exceptiõis. Et si dicet subtilr, q imo ex hoc est pbata falsitas: quia constito de corruptione dr conuictus de periurio, quia iurauit se non corruptũ, c. quoties ĩ. tit. proxi. ergo tanquam falsus in vno c. reprobatur in alijs, per no. in l. si ex falsis. C. de trãsac. & p Inn. & alios in c. fraternitatis. ĩ. de hære. & ibi dixi. Rñde illud procedere, vbi est falsitas in pertinenitbus ad negotium deductũ in iudicio: quod non est hic, fm do. meum. Pro quo vide Io. And. idem tenentẽ in tit. de instr. edi. §. restat. uer. quid si is, qui est notarius & Ang. psi. 192. & dixi in d. c. fraternitatis. Qñ autem sola corruptio operetur plenè ptra dictũ testis, dicetur ĩ. super glo. Et hic adde, q testi, qui accipit pecuniam, ne testimonium dicat, credit, si est productus ab eo, ptra quẽ fuerat corruptus. Ita dicit Bal. reputãt hoc notabile, in c. j. si de inuesti. inter do. & uasal. lis ori. & psidera: quia clarè nõ fuit hic p bata corruptio. Patet, ibi, videat aliquid ut sentit domi.

8 Ab. in discursu. ¶No. † decimò ĩ verbo, Ex p̃missis, quatuor causas, quarũ q̃libet facit obtinere in interdicto, uti possidetis: & forti⁹, si pcurrãt hic ĩsimul, put hic. Prima est pluralitas testiũ. Facit c. in nrã. ĩ. tit. pxi. Secunda est qualitas depositionis testiũ, qa dicunt aptiora & verisimiliora negotio. Et põderat hic Bal. ea dicta dici uerisimiliora, q̃ psonant priuilegijs. Qd dicit sing. notandũ. Sed intellige tu, nisi dicta aliorũ psonarent iuri cõi, quia dicerent illi uerisimiliora. fm Inno. eleganter in c. auditis. in glo. hinc colligunt infra de p̃scrip. & re uera Inno. allegat istum tex. Vnde sentit aliter, quàm Bal. hic, & minus bñ, quo ad istũ tex. sed intelligendo, ut dixi, utrunq; dictũ procedit, & illã theoricã Inn. sequitur Ro. in rub. de arbitr. & Pe. de Anch. in c. 1. de rescrip. in 6. consi. 277. & domi. Abb. in c. cum oporteat. in fi. infra de accus. & hic, in c. qa uerisilẽ. infra de p̃sump. & Spe. in titu. de teste. §. postquã. uers. quid si plures, do. Ant. in c. quid p nouale. infra de uer. sig. & Ro. in l. 1. §. fi. de uer. oblig. & pulchre scribit Bal. ĩ l. quicunq;. C. de seruis fugitiuis, q id qd est ualde lõge à uerisimili, est q̃dam falsitatis imago. Facit c. sup hoc. de renũ. & qd no. gl. fi. in c. 1. de rescri. in 6. Et dicit Imo. in d. c. auditis. q si testes aliqui dñt, me possidere boues, vt meos & p meis: alii testes dicũt, q ego teneo illos vt pductos, & q fuerũt pñtes pductioni, q isti p̃feruntur. Simile dicit Inn. in c. 1. ĩ. de frigi. q testes deponẽtes de potentia ad copulã, p̃ferunt testib. dicentib. de impotentia. ¶Tertia cã uictoriẽ in hoc ĩterdicto est prioritas possessionis, p istũ tex. valde sing. & anteq̃ istud pfirmetur, pondera bñ tex. dũ dicit, à 40. annis, & citra. qa illa copula Et, denotat tp̃s ptinuũ: & sic vbi ponit inter principiũ & finẽ, hẽt includere mediũ, fm Host. qd reputat Bald. hic notatu dignũ. Vnde dicit hic Imo. no. practicã pbandi ptinuam possessionẽ, vt articules, q à 40. annis & citra. qa sine illa copula verificaret possessio, ẽt si p vnũ diẽ tm in illo tpe possedisset, l. 1. §. qd aũt. ff. de aqua quoti. & æsti. fm ipsum. Vel dicas, à tot annis, citrà p ipsum tp̃s. qa illud Per, denotãt ptinuationẽ, l. si urbana. §. pnoctare. ff. de verbo. sig. Et istud de dictione Et citra, ponit ẽt Bal. in l. iudicia. in fi. C. de rei uẽ. & in l. trãsigere. in prin. C. de trãs. & Bal. in l. si post acceptũ. ff. de rei vẽ. & Bal. in l. falsus. C. de fur. & Imo. in cle. 1. sup gl. in ver. antea. de seq. pos. & fruct. Et p istũ tex. dicit do. Anto. in c. 1. s. de resti. spo. q verbũ Et citra, denotat ptinuationẽ. Idẽ Rota in nouis pclus. 250. inc. Itẽ si rector. & vide Bal. in l. ob carmẽ. in pen. col. ff. de testi. ĩ apostillis, ubi dicit, q dictio A. & dictio Citra, nõ denotãt ptinuationẽ tpis, nisi inferat copula, ut qa dicat à 10. annis, & citra. Allegat Inn. in c. inter dilectos. ĩ. de fi. inst. Secus dicit de dictione Per. Sis ẽt cautus, secundum Imo. & latius dom. Anto. hic post Bar. in l. Celsus. * ad fi. ff. de vsucap. vt taliter deducas capĩum de tpe p̃scriptionis, q pcludas præscriptionẽ completam ante litẽ motam, aliàs, si includeret tp̃s litis motæ, probaretur ĩterruptio p̃scriptionis, iuxta gl. in c. illud. cũ ibi allegatis, ĩ. de præscrip. ¶Et fortius procedit, hoc ẽt si testis postea diceret d 40. annis & pl⁹. qa illa dictio, Et plus, nõ posset operari ẽt illud modicũ, qd est a principio litis usq; ad diẽ testificatus fm do. An. hic ptra Io. An. qa illa indeterminata dictio nihil pbat in teste, vt ipse dicit se dixisse in c. literę. s. de dila. & alleg. Bar. in d. l. Celsus, de quo ẽt p Bal. in l. si qs in suo. C. de inoffi. test. Et iõ dicit Bal. sing. in l. 2. in pe. col. C. de rescin. ven. q si testis rẽ, q̃ vẽdita fuit p quatuor, dicat. q valebat octo & plus, nõ dr pbare venditionẽ factã fuisse minus dimidia, adeo vt sit locus remedio illi⁹ legis. Et idẽ Imo. in c. pe. in vlt. char. ĩ. de emp. & vẽ. & Bald. idẽ dicẽs de dictione, Et ultra, in c. cũ cãm. el 2. ĩ. ti. proxi. dicẽs hoc esse expressum ibi melius, quàm alibi in p priis terminis. Idẽ de teste, q dicit, Prope 10. annos, vel circã, Vide do. Ant. in c. ptinebat. in 1. col. de despõ. impub. & do. Ab. in c. fi. e. tit. Ang. psi. 122. inc. Visis petitione & rñsione. & do. Ant. in c. dudũ el 1. de elec. & Ang. in Auth. qũo oportet episcopos. §. igit. Et dr, q nõ probat præcisum tp̃s. Idem de teste, qui dicit, Possedit iã sunt 10. anni. Vide Bar. & omnino. Ro. in d. l. Celsus. & Bal. in l. si sup longi. ad fi. C. de p̃scrip. longi. tẽpo. Et dicit Bal. in hoc, in 1. constitutione ffõrũ, circa prin. q quando dicit, Titius possedit iam sunt 10. anni, p verbũ pñtis tpis probat tempus continuũ & perfectũ, secus, si per uerbum futuri temporis, puta, ideo erũt 10. anni. Et no. q vbi testis deponit de possessione certi tpis simpliciter, intelligitur in dubio de possessione cõtinua, secundũ Bar. in d. l. Celsus. et Bal. in d. l. iudicia. ¶Idẽ tenementi glo. no. c. nolumus. in uerbo, incõcussam. 16. q. 4. quæ

* In l. j. *Adde Alex. ibi et Pe. de Suz. in l. venales. C. quã. puoc. nõ est neces. et Bar. in l. Dinus. de re iudi.*

* In l. Celsus. *Adde ibi Alex. in pẽ. col. in fi. uers. sed circa huiusmodi. et Bal. in l. fi. uers. oppono. C. de edic. diui Adri. tol. & in margar. uers. Testis. et uer. clausula. vers. pen. & Lanfr. in c. quoniam contra. ver. Testes. infra eo.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

quæ dicit, ꝙ ad probandam possessionē ꝓtinuam, sufficit probare extrema. Et sequitur do. Ant. in c. accedē tib. in pen. col. j. de priuil. & in c. cū ad sedē. s. de restit. spo. & in proœ. Decre. & ibi Imo. & do. Ab. in c. cū ab ecclesia, §. de cā possessio. & prop. cū ꝑcor. Et ratio est, qa ꝙ extrema inferē ꝑsumptio medij, ut no. gl. 3. in c. qa sunt. 28. dist. & gl. fi. in c. in die resurrectionis. de ꝓsec. dist. in. 5. gl. 2. in c. accedens. j. de quer. ꝓiug. & ibi do. Ant. de But. in fi. ltē de teste, qui dicit, ꝙ Titius possedit post Caiū. dicas, ꝙ nō vr ꝓcludere, ꝙ immediate post illum possederit, ſm Do. in c. j. circa prin. de ꝓstit. in 6. Allegat gl. in verb. sed tertiæ in c. cū Vintonien sis s. de elec. Et idē, si dicat, ꝙ Titi⁹ possedit ante Caiū: qa nō inferē, ꝙ immediate ante, ſm Do. in c. si qs eorū. in fi. 32. distī. de quo per eundē in c. ab exordio. in 3. no. 36. dist. & in c. fi. post prin. 24. dist. & in c. qui semel, in 2. no. 50. dist. & in c. j. circa prin. 26. dist. & in c. si post ordinationē. in j. no. 50. dist. & ī c. j. §. licet. in 2. no. de ꝑcur. in 6. & in c. ad
9 decimas. de rest. spo. codē libro. ¶ Et † ad istā tertiā causam, s. de antiquiori possessione, q̄ sola sufficiebat ad victoriā, ſm oēs hic, Bar. in l. si duo. vti possi. adde Bald. in leg. arborib. §. si agrū. ff. de vsufr. ubi dicit, ꝙ si duo testes probant, ꝙ ego araui fundū, & alij duo ꝓbant, ꝙ tu asportasti fructus, ego debeo obtinere, tanq̄ antiquior possessor. Sed quo ad istud exēplū, Bal. dicit hic ꝓtrariū, quia in perceptione fructuum consistit efficacia & vtilitas possessionis. Vnde vr̄ iste melius probasse, & licèt q seminauit præuenerit in honore, tñ iustum est actū à fine denominari, & sæpe ꝓtingit, ꝙ unus seminat, alter metit, ſm eum, qui tñ dicit se putare, ꝙ furtiua asportatio fructuū significet possessionē clandestinā, qa suspicabatur se posse repelli, l. clam possidere. ff. de acq. pos. nisi fieret hoc ex iusta cā, puta cā vitandi tumulus, vel maioris mali, vt no. in l. j. §. hoc interdicto. ff. vti pos. Adde ēt Bal. ī l. ꝓtio. §. si duob. ff. cō Publiciana. vbi dicit, ꝙ si duo probant titulum ab eodem, ꝑfertur ille q primò fuit in possessione. Sed si à diuersis, ꝑfertur ille, qui non reperit possidere. Et dicit esse casum ibi. Adde ēt Bal. in leg. ordinarij. C. de rei vē. vbi dicit, ꝙ si in interdicto, vti possidetis. vtraq; pars probat de possessione, si vnus ꝓbat ꝓplures testes, sed nō ꝓplures & digniores, vel si nō p digniores, & alius probat de antiquiori possessione, iste debet vincere, qa potior est in possessione. Et allegat istū tex. subdēs, ꝙ in dubio secūda possessio ꝑsumit clandestina & iniusta, cū nō potuerit possessionē ꝑrere, nisi clā, uel nisi deiecerit eū, qui primò possidebat. l. si finita. §. vbi aūt. ff. de dā. infec. Et subdit, qd iuuat ꝓbare dñiū, referā in l. 4. cū sequenti. Adde ēt Bal. in l. si sup longi. in vlt. col. C. de præscri. long. temp. ubi dicit, ꝙ si nō apparet de iustitia, vel iniustitia meæ possessionis, ſi tertius prius possidebat, mea possessio ꝑsumit iniusta & clandestina, & nō vsucapio, & allegat istū tex. Adde ēt Bal. in l. non ignorabit post mediū. C. ad exhi bē. ubi dicit, ꝙ eo ipso, ꝙ apparet me prius possedisse, tua secunda possessio censet clandestina, nisi ꝓbeē, ꝙ de ipsa sciuerim: & allegat istū tex. Adde ēt Pet. de Anch. ꝓs. 239. incip. ad declarationē vbi ꝓsuluit plenè per istū tex. antiquiorē possessorē præferri in hoc interdicto. Adde ēt Pet. de Ancha. cons. 305. inci. Tres magnifici, vbi facit festū de isto tex. in auxilium antiquioris possessoris. Et ibi ēt subdit, ꝙ fauorabilior est possessio habens concursum iuris cōis, quàm habens ꝓcursum iuris ſpālis, puta priuilegij. Adde ēt Bal. in l. si de ꝓprietate. ad fi. C. si à non compe. iudic. ubi dicit, ꝙ eo ipso, ꝙ quis probauit se habuisse antiquiorem possessionē, & nunc non hēt cā, sed eius aduersarius tenet, dr̄ probasse de spoliatione. Allegat no. p Dy. in regula, sine possessione. de reg. iur. in 6. Et istis dictis collige not. ꝙ semp secunda possessio in dubio, præsumitur iniusta, nisi aliq̄d appareat. Qd̄ est sing. ſm do. Abb. ſm quem prædicta procedunt non in corporalibus solum, prout voluit hic Ioan. And. sed etiam in incorporalibus, per istum text. Ex quo dicto colligit hic do. meus, ꝙ secundus possessor in iuribus incorporalibus etiam ꝓcurrat cū primo. & nō ſpoliet primū, qa dr̄ possessor iniustus, sicut ille, qui clandestine occupat nālē possessionē uacantē. ¶ Lita tñ ꝑdicta, nisi probaret, ꝙ primus possessor sciuisset de secundo possessore & tollerasset, qa secda possessio non dr̄ clandestina, sed prima dr̄ interrupta: d. l. clā possidere. uers. necquaq̄. ſm Bal. in d. l. nō ignorabat. Et hoc est, qd̄ voluit Bar. in l. si de eo. §. 1. ff. de acq. pos. dicens, ꝙ qñ possessionē meā nālē vacantē scio ab alio occupatā, & negligo p modicū tps eā recuperare, pdo ēt ciuilē. Allegat. l. qd̄ nemo. §. fi. eo. ti. Qd̄ declara, vt p Ang. & Imo. ibi, & Bal. in l. ij. C. de serui. & in l. j. in vlt. col. C. de ser. fugi. videlicet dū mō modicū tps intel ligat, intra qd̄ dñs potuit se ꝑparare, & dū mō dñs sciat possessionē esse occupatā ab alio, à quo verisimr̄ suspicetur se posse de iure repelli. Aduerte ēt circa hanc priorität possessionis, quia si agens, vti possidetis, ꝓbat de dñio, & reus ꝓbat de sua antiquiori possessione, obtinebit reus, dū tñ ipse alleget, ꝙ dñs possidet clā respectu possessionis ipsius q̄enti: aliàs dicendo simpr̄, ꝙ possi det clā, intelligeret respectu ꝓprietatis: arg. l. si aliquā. & quod ibi Bar. ff. de acq. pos. & iō obtineret. Ita tradit Bar. in d. l. si de eo. §. fi. & sequunt̄ ibi alij. Etiā est notabi le de intellectu istius materiæ, ad quod ēt vide Bal. in dispu. accusatus. in 1. col. ¶ Quarta cā victoriæ in hoc interdicto, est, ꝓbatio tituli, vt in isto tex. ex quo no. do. Ab. ꝙ licèt in tali interdicto nō sit opus ꝓbare dñium, §. retinendæ. Insti. de interdi. tñ est multū vtile, quia data paritate, ꝓbonum ꝑferē probās de titulo. Et ita tenet Bar. p istū tex. in d. l. duo. in prin. & in l. si de eo. §. fi. ff. de acq. pos. Adde Bal. in d. l. ordinarij. vbi dicit, ꝙ in hoc interdicto nihil releuat ꝓbō dñij, nisi qñ uterque ꝓbaret de possessione, & ibi allegat Iaco. Butrig. ī l. incerti. C. de interdi. dicentē, ꝙ vbi ꝓtenditur de possessione, admittit̄ articulus ꝓprietatis, si pōt ꝑdesse articulanti. Adde etiā Bal. in l. momentaneæ. ad fi. C. qui legi. pſonā. vbi dispu tās an testis productus in possessorio, sit interrogādus in ꝓprietate? distinguit, an ꝓprietas foueat possessorū, necne, puta, vbi pares sunt ꝓbones in possessorio retinendæ, qa ibi ꝓbō proprietatis facit ꝑualere ꝓbantē in possessorio, qa possessio magis iustificata potior est, alleg. istū tex. Et idē in effectu voluit Bal. allegando istū tex. in l. post sniam, ver. venio ad ſm. C. de senten. Adde & Bal. in l. qui accusare. in fi. C. de eden. vbi dicit, ꝙ ille dr̄ melius ꝓbare, cuius intentio magis ꝓsonat rōni, vt si vnus ꝓbat possessionē cū titulo, alter sine titulo, nā potior est possessio titulata, qa magis iustificatur p viā rōnis. Allegat istū tex. quē dicit menti tenendum. Adde etiam Bal. in dispu. accusatus. de vi turbatiua. in vlt. char. vbi dicit, ꝙ ꝓbata pariter possessione, si docetur de titulo antiquiori, ꝑsumitur ēt possessio antiqor, & ibi vide alias cās faciētes obtinere in hoc interdicto. Et no. ꝙ sicut proprietas admiscetur possessioni, ita ecōtrario, vt dixi in c. 3. in pē. no. s. eod. Et qñ probationes sunt per omnia pares, vide, quod dicam super gl. fi.
10 ¶ No. † vndecimo euidētissimè ſm do. An. & do. Ab. ꝙ probatio, quæ fit per priuilegia, dr̄ euidentissima, qd̄ dicunt esse vtile ad statuta exigentia qñque probationem euidentissimam. Et idem dicunt de probatione ꝓinstra. Ad idem tex. & ibi do. Ant. in c. cū inter nos. j. de re iudic. & c. auditis. s. de rest. in int eg. & c. cū contingat. s. de reser. c. cū olim. j. de censi. & in c. cum dilect. infra de dona. Et vbique dicit do. Ant. est valde notandum ad intellectum legis, si ꝓstante. in prin. in uerbo, euidentissime. ff. fol. ma. cū si. & est vtile ad materiā c. ad decimas. de resti. spo. in 6. quia dicē ꝓstare notorie de dñio ſpoliantis, si ꝓducit liquidū instrm dominij. Et dixit pulchre do. Ant. in c. sup literis. s. de rescrip. ꝙ sicut ante litem contest. pōt opponi notoria exceptio peremptoria, vt in Spe. de excep. §. dicto. vers. Marti. de Fano & p Io. Andr. & alios in c. j. de lit. ꝓtest. in 6. cū similib. ita ēt exceptio peremptoria probanda p instrumentū poterit opponi ante litē ꝓtestatam. Et idē not. do. An. in c. fi. in pe. col. s. de libel. obla. & in c. exce. in an
11 tep. col. j. de exce. ¶ No. † duodecimo, ibi, petierat a vi turba-

turbatiua formā libellādi in hoc interdicto, vti possidetis. & debuisset ēt peti interesse ex turbatione resultās, vt ī l. duos. §. fi. ff. vti possi. Et de hoc libello vide hic do. Ab. & plene Bar. in l. j. ff. vti possi. & dic, vt p eos. Sed de ista turbatione no. ſm Bal. hic post Inn. ꝙ eo ipso ꝙ reꝰ negat aduersariū possidere, dr̄ eū turbare, qa p negationē efficit dubiū, an possideat, ēt si ipse nō dicat se possidere, ēt si bona fide reus neget. Allegat c. ad sedē. s. de resti. spo. & l. 3. C. quib. ad lib. ꝓclamare nō licet. Facit ergo reū sola negatio, ſm eū, p quo vide oīno eundem Bal. in l. mancipia. in fi. vers. extraneo. C. de ser. fugi vbi dicit, ꝙ si ꝑstatutū turbans aliquē in possessione dēt restituere possessionē, & soluere centū, certè turbans & nō expellens tenebit̄ ad centū, p rōnes suas, & adduco elegans ꝓsiliū Pe. de Anc. 243. incipiens, Ad ꝑdicta. vbi latè ꝓsuluit, ꝙ ēt cessante oī violentia pōt quis ꝓtendere se turbari & spoliari possessione, putà p sequestrum. Quinimo dicit Inn. in c. querelā. sup verbo, subtractās. s. de elec. ꝙ eo ipso, ꝙ quis denegat pensionē, vr̄ spoliare illū, cui est debita. Et sequit̄ Bal. in l. si qs ꝓductionis. C. locati. & p eundē in l. 2. in 4. cha. C. de serui. & aqua. & Bal. & Ang. in l. male agit̄. C. de ꝑscri. 30. anno. Et idē est de colono, q de fructib. incipit alij rndere, tāquā dño & possessori, qa per hoc turbat dñi possessionē, ſm Bal. in l. cū nemo. post prin. C. de acq. pos. Et idē dic de colono, q nō vult restituere possessionē, vt p Ang. in d. l. malè agit̄. & Bal. in l. si qs in tantā. C. vñ vi. Et dicas, ꝙ malè asportans fructus possessionis meæ, dr̄ me turbare, ñ spoliare, ſm Bar. in l. post sniam. C. de sent. Et no. ꝙ non sufficit ꝓbare p testes turbationē, ꝓnisi ꝓbet̄ modus turbationis, ſm Bal. no. in dispu. Accusatus. in añp. col. Dicas tñ, ꝙ si in libello specificat̄ modus turbationis, iudiciū nō est nullū, ſm Bal. hic plene, qa certa est diffinitio turbationis. Vñ est uerbo, vel facto in dubiū reuocare, vel inquietare possessionē aduersarij, ſm ipsum. Qd̄ no. & limita ſm Inn. hic, & ēt Bal. nisi aduersarius peteret ſpecificari turbationē añ lit. ꝓest qa si hoc petit, nō ꝓcedet libellus añ declarationē, ut hic latius p Bal. Et sis cautus, qa in formādo libellū in talib. interdictis, si deducit̄ dolus & violētia ciuiliter, oportet exprimere locū & tps, iuxta l. libellorū. ff. de accus. vt elegāter p Lu. Ro.
* Bene nota. *Ad* * ꝓs. 191. qd̄ incipit, Spectabilis dñe mi. Et illud bñ no. * ¶ No. † vltimo ibi, habi

de Bar. in l. 1. §. 12 de vi et vi arma. & in l. s. §. interdictū. ff. vti poss. & Bal. in l. 1. in fi. C. vbi de pos. ag. op. vbi volūt, ꝙ nō ex natura actionis seu alterius vel remedij possessorij in libello violentia ciuiliter deducta expressorum, requiratur expressio tēporis & loci, sed eo, quòd vbi de crimine violentiæ ciuiliter agitur, illa solemnitas expressionis requiratur, quæ etiam requiritur quando agitur criminaliter. ut no. in l. itē exigit. ff. de dolo. in l. prætor edixit. de iniur. in l. an eadem. §. actiones & excep. rei iudic. in c. tua. de procur.

tatores ꝑdictorū locorū, ꝙ dñs ꝑ hominib. suis, q̄uis liberis, ꝑt agere ꝑsupposito ꝙ ista snīa ꝓformauerit se libello, iuxta c. 13 Heli. j. de fi. ga in molestatione hoīum dr̄ dñs molestari, ſm Io. And. hic. Quod intellige sanè ſm do. Ab. vbi molestia illata subditis, ꝓcernit iurisdōnē dñi, qa secūdario agit de ei⁹ ītesse, sed secus est, vbi mere ꝓcernit ipsos subditos. Allegat Inn. ī c. dilecti. j. de app. & gl. fi. ī c. authoritate de priuil. in 6. Adde oīno Rotā latè idē tenētē ꝓc. 371. inc. 1 dē, quod ꝓpositus. ī nouissimis. & allegat ēt Arch. & Io. An. ī c. ad Apostolicā. de re iud. ī 6. & Spec. ī tit. de app. §. 1. & §. q possint. in fi. Adde ēt oīno do. Car. post Laudinū ī cle. 1. in prin. in 2. q. de reli. & vene. sanc. le. 1. in prin. in 4. oppos. de excess. pla. & Pe. de Anc. ī c. authoritate. & Inn. in c. ꝓsbyteri. j. de pœ & tex. & gl. ī c. cū illorū. & c. parochianos. j. de sent. excō. & gl. ī c. nō dicatis. 12. q. 1. ¶ Et ñ omitto, qd̄ signanter voluit Bal. ī c. 1. §. quenticula. de pace. iura. firmā. vbi dicit, ꝙ dñi colligentes pedagia debēt tenere itinera tuta. Vñ, ſm eū, si fiunt aliq̄ robarię in corū districtu, ī quo exigūt pedagia, tenenē restituere, vel male factorē exhibere. Et ita aſs ꝓsului. Circa quod vide omnino Bald. in c. ī
prin. vers. extra q̄ro, nūquid isti comites q̄ feu. dare pñt. & do. Ab. in c. j. s. de resti. spol. & Bal. in l. q accusare. C. de edē. & in l. fi. C. de pen. iud. & in l. fi. C.* de captiuis. & Bar. in l. ne qd. ff. de īcendio, rui. & naufra. & Ro. ꝓl. 8. inc. Visis necessarijs. & Bal. ī c. j. de pace tenēda. ¶ Et istis adde, q̄ dixi in c. j. s. eo. in 1. nota. vers. 2. declara. qb. adde Bal. hic dicē
13 tē, ꝙ ¶ hoīes mei sine ꝓsēsu meo non pñt se facere cēsuales alteri⁹. Alleg. Hosti. hic, & dicit hoc mēti tenēdū, sed dic, vt p Bar. & alios in l. si qs à filio. §. patri. ff. de leg. 1. & Bal. in c. 1. de iud. cū ꝓcor. ¶ Gl. 1 ibi, ex officio. no. sing. ſm do. Ab. post Bal. & do. Ant. ꝙ iudex ex officio pōt assignare terminū nō petēti, qd̄ intelligūt, ꝓcurrente cā tōnabili, putà, negligētia partis, vt plenè declarat Bar. ī l. j. C. de dila. per l. ꝓperādū. §. j. C. de iud. idē Bar. in l. 4. §. hoc aūt iudiciū. ff. de dā. infec. & Bar. & Bal. ī l. j. C. vt q̄ desunt aduo. & Pa. de Ca. in l. j. §. ait ꝓtor. ff. de iure delib. & Cy. Bar. & Bal. latè in l. nouerint. per illū tex. C. vt ītra certū tps causæ criminales. & Ang. plene i l. 2. ī j. co. C. de tēp. app. & ī l. debitorib. circa pri. ff. de re iud. do. Flo. ī d. l. 1. Et dicit Bal. in c. ꝑterea. in pe. col. s. de dila. ꝙ dilatio nō dat̄ inuito, nisi in teius odiū. Allegat d. l. nouerit. & l. diffamari. C. de ingenu. & manu. Et per hāc gl. dicit Bal. hic, ꝙ si apparet de termini assignatione, 13 nō appareat, ad cuⁱ⁹ instantiā, valet. qd̄ dicit esse no. dignū. Et an iudex possit motu ꝓprio assignare scdā & tertiā dilationē parte nō petēte, vide Bal. q nō decidit, ī l. fi. ī lectura antiqua, ff. de fer. Et si pars recusat dilationē oblatā à iudice, nō ꝑt amplⁱ⁹ eā petere ex illa cā ex qua offerebat̄, sed ex noua sic ſm Bal. post Cy. ī d. l. nouerint. ī fi. Et ꝑ ꝑdictis facit elegās dictū Bart. in l. Seius. ff. ad l. Fal. vbi dicit, ꝙ iudex videns instātiā perire, pōt ex officio ad snīam ꝓcedere. Quæ oīa ītellige iudici necessaria, si uoluerit, nā ad ea nō tenet̄, l nō ꝙcqd. ff. de iudi. gl. ī verb. ꝑr. in cle. auditos. de reser. vt plene no. do. Ab. hic, & ī c. auditis. in fi. s. de ꝓcur. & in c. cū sit. s. de fo. cōp. & ī c. fi. in vl. col. s. de reser. Et ibi est bona gl. in verb, dānis. post prin. per quā dicit do. Abb. ibi, & in c. cū venerabilis. ad fi. s. de iud. & hic. Ang. ꝓs. 183. ꝙ iudex sub pœna iussus expedire cām certo tpe, euitat pœnā, si pars nō instetit. Et idē dicas de syndicatu, ſm do. Ab. hic, & Cal. in ti. de pœnis. ꝓs. 3. ¶ Ex istis inferūt hic do. Ant. & do. Abb. ꝙ
14 † valet ꝓbō dilatione nō data, allegādo tex. & ibi Bar. in l. in crimine ff. de adul. & Bar. ī l. fi. ff. de fer. dū mō ñ fiat post terminos iuris, putà, testiū productio post publicationē, p c fraternitatis. j. ti. ꝓx. vel instrm post ꝓcōnē in cā, p c. cū dilectus. de fid. instr. & hic p dñm Ab. latius, q eadē ponit in d. c. cū dilectus. Et dicit Bal. in l. 2. in fi. ff. de testi. in apostillis. ꝙ datio dilationis ꝓbatorię nō est de ordine formali iudicij. Et iō dicit Bar. ī l. vnius. §. cogniturū. p illū tex. ff. de q̄sti. ꝙ valet defensio sine termino. Et cū istis ēt ꝓcor. Bar. in extrauag. ad reprimēdū. in vers. figura. in pen. col. & Imo. in cle. sepæ. vers. septimo q̄rit. de verb. sig. & Bal. in l. pridie. in apostillis, ff. de fer. & Bal. & Ang. in l. fi. ff. eo. & Bal. do. Car. & Imo. in c. prudentiā. §. 6. s de offi. deleg. & Pau. de Ca. in l. orōne ff. de fer. & Bal. & Sali. in l. si qñ. & l. cum à nobis. C. de dila. & do. Ant. in c. vltra tertiam. in antepe. col. in ti. prox. & Bal. in l. 2. in 13. q. C. de episc. audi. Et propter hoc dicit Pau. de Ca. in l. fi. C. qui admit. ꝙ si ad ꝓbandū iudex assignat terminū decē dierū inchoādorum certo die, valebunt probationes factæ ante illū diē, quia dilatio nō est de essentia, l 3 Bal. ibi aliter sentiat. Et de hoc, q̄ terminus possit anticipari, vide gl. in cle. 1. de appel. & Bal. in l. eos. §. apostolos. circa med. C. de app. ¶ An
15 gūt ēt † hic do. Ant. Imo. & per istum tex. utrū post lapsum terminū datum ad probandū, possint amplius ꝓduci testes, vel instrā, q̄ res est adhuc integra? In quo articulo propter varietatem Doc. hic. deducetur primò pars affirmatiua cū limitationib. Et quod valeat proba

Universidad de Deusto Biblioteca

tio, si est res integra, prout erat tpe assignati termini,
quia aduersario nihil perijt, est gl. ordina. in cle. sæpe. in
verb. nō ob. de ver. sig. & ita determinat Iac. de Are. &
Cy. in l. si ea. C. q accus. non pos. & sequit ibi Bal. ad fi.
& Bar. in l. fi. ff. de fer. & Ang. loquens de iudice, q cōmi
natur se postea non auditurū, in l. si qs hæres instituat.
ff. de hære. insti. idē Ang. in l. j. §. edenda. ff. de edē. & in
repe. l. si post tres. ff. si qs cautio. Idē Inn. in c. cū in tua. p
pe fi. j. qui matr. accus. pos. & Bal. in auth. ad hoc. in pē.
col. C. de vsur. & Bal. Ang. & Imo. dicētes, hāc moram
esse purgabilē re integra. in l. si insulā. ff. de verb. obli. &
Host. & Io. An. in c. corā. s. de restit. in integ. Sal. latè di
cēs, istud esse de æquitate. in d. l. si ea. & Bal. in d. l. si post
tres. & in l. diffamari. in prin. C. de inge. & manu. & An
ge. in l. perēptorias. C. sen. rescin. nō pos. & Imo. plene
post Bal. & Ang. in l. quādiu. la 3. in vlt. col. ff. de acq. hę.
& do. Car. in cle. sæpe. §. & quia. in 15. qō. de verb. sig. &
sentit in cle. ɔstōnē. §. cæterū. in 7. quæst. de elec. & ita
ɔsuluit ipse ɔs. 25. inci. In cā Amareti. & no. Rot. in no-
uis, ɔclusi. 167. incip. Aliquis dat articulos. & decisi. 160.
inc. Itē latis trib. loquēdo de æquitate, & expresse Do.
post Imo. in c. ordinarij. §. Quòd si fortè. versi. fi. de offi.
ordi. in 6. pp gl. ibi. Et p hac parte adducit īter alia tex.
in l. mancipiorū. ff. de opti. leg. vbi si datur mihi termi-
nus ad eligendū seruū mihi legatū, & post terminū ele-
ctio tranfert in te, tñ lapso termino pōt mora purgari,
si ius aduersarij nō est deterius. Ad idē c. si tibi absenti.
de pb. in 6. vbi lapsus termini ad acceptandū bñficium
nō nocet re integra, quin posset acceptari. Ad idē gl. 3.
in c. ex publico. j. de ɔuer. ɔiug. & tex. in c. l3. de pcur. in
6. & in l. is, qui. ff. de ces. bono. cū si. adductis in alio ppo
sito p Pe. de Anc. ɔs. 210. inc. Franciscus. ver. veniamus
ad Prædicatores. ¶ Et si velles tenere hanc partē, līta
eā primò procedere, quo ad producēda instrā. Sed nō
admittunt articuli dati post terminū, nec pbō p testes,
q requirit causæ cognitionē & longū tractatū, qd nō est
in instrumentis, fm do. Car. in cle. sæpe. §. & qa pallega
ta. Allegat Rotā, & bñ, ɔclo. 31. incip. Itē fuit dubitatū.
in nouissimis, sed hoc nō placet Imo. hic, & fortè me-
lius, qa rōnes inualidantes productionē testiū, de qb. j.
pcedūt ēt in instrumentis: tū ēt, quia possent testes esse
ita parati, sicut instrā, maximè ēt cū istæ æquipararent,
36 vt hic in gl. 2. ¶ Lita † scdo, nisi esset datus terminus ad
proponēdas exceptiones dilatorias, qa sunt modici p-
iudicij. iō post terminū non pnt opponi, nisi denuò sup
uenerint p c. pastoralis. j. de exce. quē tex. ita intelligūt
doc. vbi s. & pulchre do. Car. in d. ɔs. 25. ¶ Lita tertio,
37 † nisi terminus esset statutus, nō ab homine, sed à lege,
vel statuto ad probandū, vel excipiendū: qa post termi-
nū nō audit comparēs, quasi terminus legis sit statutus
in modū pscriptionis. Ita voluit Inn. in c. cū in tua. q ma
tr. accus. pos. p l. ob cōmissa. & ibi gl. C. de adult. & sequi
tur Bal. in auth. ad hæc. in pe. co. C. de vsur. & in d. l. si eā.
& no. Bal. in c. 1. in prin. in ti. quo tpe miles. & in d. l. dif-
famari. vbi hoc lītat, nisi probet impedimentū. Et bñ
probat in d. l. ob cōmissa. Et hic adde gl. in c. licet cām.
de elec. in 6. ¶ Lita quarto, nisi elapso termino statuto
a iudice, iudex pronunciaret non esse audiendū. qa tūc
nō hēt locū purgatio moræ, cū snīa sit lata pcedēte cā,
fm Bar. in dict. auth. ad hæc. in pe. col. p d. l. diffamari.
¶ Lita quinto & vltimo nisi testes, vel instrā fuissent
antea nota pducēti, qa tūc nedū de rigore, sed ēt de ęq
tate debet repelli ēt re integra, fm Sal. in d. l. si ea. quia
negligēdo. æquitas nō suffragat. Allegat l. si pupillus. in
fi. ff. de priuil. cred. Et hoc dicit singulariter pbari, in l.
admonēdi. ff. de iureiu. vbi admittitur pbō p instrā dun
18 taxat, in quib. cessauit negligentia. ¶ Sed † aduerte, qa
ɔtrariā partē, videlicet, ꝙ ēt re integra pbō facta post
terminū perēptoriū nō teneat, expresse firmat Archi.
in c. iudicantem. 30. q. 5. & Spe. in tit. de dila. §. uidēdū.
ver. quid si datus. & Bar. in l. mancipiorū. ff. de opti. leg.
& in l. dāni. §. Sabini. ff. de dam. infec. & in l. admonēdi.
ff. de iureiu. & in l. ij. ad fi. ver. tertio qro. ff. de ap. recip. &
do. Ant. Bal. Imo. & do. Ab. in c. cū dilectus. de fid. instr.
& Imo. do. Bñdic. & do. meus hic, & gl. in d. l. si ea. & ibi
Gui. de Suzaria dicit se sæpe ita obtinuisse, vt refert Sal.
Idē tenet do. de Rota ɔclus. 31. q inci. Itē fuit dubitatū,
vbi semp vide. Idē Old. ɔs. 167. incip. Ante omnia consi
derandū. & Bal. in l. ij. ad fi. versi. 13. qrit. C. de epi. audiē.
Old. pulchre idē dicēs de edicto gñali peremptorio in
ɔsilijs suis. q. 3. inci. Cā electionis. & do. Car. in cle. ɔsti. §.
cæterū, in 6. q. de elec. Et pro hac parte adducit, fm Ro.
vbi s. quia rō, quare terminus excludit volentē pbare,
est, ne lites trahant in longū sine cā, l. j. ī fi. C. de dilatio.
l. 2. in fi. C. vt intra certū tps actio criminalis. & l. ij. ī prī.
C. de tēp. ap. Quāuis ergo res sit integra, si tñ terminus
non operat effectū suū, iudiciū prorogat contra nām
dilationis. Ad idē dicit hic do. meus esse casum, in l. sci-
re oportet. §. j. in fi. ff. de exc. tut. Nec dicas, fm eū, ꝙ lo-
quatur in termino legali, qa terminus assignatus à iudi
ce, q est minister legis, dēt operari idē, qd terminus le-
gis, l. 4. §. si quis ɔdemnatū. ff. de re iud. fm ipsum ꝙ non
admitto p ea, q dixi s. in 3. limitatione. Nec mirū, quia,
vt dicit Bal. in sifi, in rub. C. si ex falsis instr. quē referam,
ver. primus casus. lex non supplet p iudicē, sed iudex be
ne supplet factū suū. Itē p hac parte allegat dom. meus
tex. in c. corā. iuncta gl. in ver. munimēta s. de resti. ī in-
te. vbi post terminū perēpioriū ad pbandū ēt ecclesia ñ
audit, nisi bñficio restōnis in integrū. Et illū tex. ponde-
rat Ro. l3 ipse nō dicat, d. ɔclone 31. Ad idem allegat ip
se tex. in c. cupientes. §. j. iuncto §. electos. de elec. in 6.
vbi post terminū nō pñt iura pduci, nisi ex cā ltīma assi
gnet noua dilatio. Ad idē allegāt do. de Ro. in d. deci. &
Sal. in d. l. si ea. & Imo. hic, & do. Car. d. §. cæterū. qa ista
assignatio termini est qdā interlocutoria, p q iudex vř
tacitè pnūciare, ꝙ post terminū nō audiat. l. si ea. C. qui
accus. & in l. cū Titia. ff. de accus. Et trāsit in rē iudicatā,
quo ad partes, c. significauerūt. j. ti. px. Ius ergo qsitum
parti, ꝙ pbōnib. nō vexet, nec amplius differat cāæ ex-
peditio, excludit eū, qui nō pbauit aliàs, fm Oldr. in d.
ɔs. inci. Añ oīa perēptoriū esset ridiculosū. Et fortius di
xit Bal. in d. l. 2. C. de epi. audi. ꝙ talis pbō nō facit iudi-
ciū, cōtra Bar. ī d. l. 2. de ap. reci. Et p hac parte facit opti
me iste tex. vt induxi in notabi. Nō ob. l. mācipiorū. qa
rñdet do. Ab. in d. c. cū dilectus. Et primò Im. hic, & do.
Car. in cle. j. §. secus. in 8. q. vers. oppono. de ɔces. pb. &
do. meus hic istos nō allegās, ꝙ loquit, qñ re existēte īte
gra post terminū cessat oīno cā, pp quā fuit ille termi-
nus statutus, vt clarè innuit ille tex. & sic cessante cā ter
mini pp integritatē rei, cessat eius effectus. Nā statuit ibi
terminus, ne hrs semp impediat disponere de familia
& reb. suis, qd cessabit illo eligēte ēt post terminū, qñ hę
res adhuc nō disposuit. Et ꝙ cessante cā termini possit
adhuc mora purgari, īduco gl. ī c. ordinarij. §. Quòd si
forte. ver. libere. de off. ord. ī 6. & pulchrè no. Do. ī c. si
fortè. in vlt. col. de elect. in 6. Sed in qōne nrā post lapsū
termini ēt iure aduersarij illæso existēte nō cessat oīno
cā, pp q fuit statutus terminus, s. ad breuiorē litis exitū.
Imo sentit tex. in d. l. mancipiorū. ꝙ qñ cā termini non
cessat, nō admittit qs post terminū. Sic ēt rñdet ad c. si ti
bi absenti. pallegatū, qa cā termini fuit, ne ecclesia ex
vacatione pateret detrimentū. Si ergo elapso termino
adhuc nō est puisum ecclæ, cessat & cā termini, & ɔñr
eius effect⁹, c. cū cessante. de app. Et p istū tex. & pdicta,
hāc partē sequor, q dicit hic Imo. esse veriorē, l3 fateat
ɔtrariā esse æquiorē, & ꝙ fortè seruaret in practica, sed
ex lītationib. sequentib. remanebit eius rigorositas suf
ficienter tēperata. ¶ Limita ergo primo hanc secundā
opi. nisi de nouo pueniset pbō ad notitiam volentis p
bare. Ita no. solus Imo. hic per d. c. pastoralis. & fuit de
mente Bar. in d. l. mancipiorū. Sed aduerte, quia istud
non pcederet de iure. Ei contrariū sentiūt Doc. in di-
ctis locis, & c. pastoralis. loquit in dilatorijs. Meritò er-
go stat iuro, l. thesaurus. ff. ad exhib. Sed in perēptoriis
secus, ne dēt via piuriis, & iō Old. cōsi. 3. inc. Cum cau-
sa. plene cōsuluit post terminū peremptoriū exceptio-
nes peremptorias nō admitti, quāuis offeratur iuramē
tū d noua notitia ipsarū. Et illud ɔsiliū tene mēti, maxi-
mè

mè ɔtra volentē opponere crimina post terminū. Est ve
rū, ꝙ de æquitate pcedere posset ista lītatio, dū mō præ
sumptio, q est, ꝙ de nouo probatio sit nota, non tolla-
tur per aduersariū. Ita latè & eleganter no. do. Car. post
Pau. in cle. ɔstōnē. §. cæterū. in 7. q. vbi oīno vide, de ele.
Idē Io. Fab. in §. qui aūt. Instit. de exc. tut. vbi hoc restrin
git, nisi esset cā tutelæ: Nā post terminū nō pōt admitti
excusatio, ētsi de nouo pueniat, p d. §. qui aūt. Et de mā
ponit ēt Imo. in cle. j. in pe. col. de exce. ¶ Lita scdò, nisi
esset cōmissa de æquitate, vel esset forus, in quo de æqui-
tate pcederet, puta, in causis mercatorū, iuxta no. p Bar.
in l. fideiussor. §. quædā. ff. man. qa tūc re integra nō ob-
stabit lapsus termini. Moueōr: qa tenētes hanc partem
dñt eā procedere de rigore: immo dicunt do. de Rom.
160. in nouis exp̄ssius ɔclu. 98. inc. itē oēs dñi. ꝙ fm æqui
tatē Rot. ēt in cā prophana nō obstante lapsu termini
præfixi ad producendum oīa, tñ ante ɔclone in cā, pos-
sunt produci literæ & instrā de stylo curiæ, nisi in cā cri
minali, ut p eosdē ɔcl. 31. ¶ Lita tertio, nisi pars actuař
producat instrm post lapsum termini corā iudice, per
quod notoriè pbet intentū: qa valet probatio, ex quo
cessat cā termini, s. protelationis iudicij, & res est inte-
gra, fm do. Ant. & do. meū. hic: allegant Ro. & bene, cō
clusi. 31. vbi expresse dř, ꝙ lapsus termini non excludit p
bationes notorias, q fiunt p instrā & literas, ex quib. sta-
tim sine dispendio litis veritas liquere pōt. Et istud dili-
genter no. Est verū, ꝙ Imo. hic aliter sentit, dicens: ꝙ idē
sequeret in testibus, quos quis haberet paratos: sed certè
ēt tunc idē fatebor: quia cessat dicta cā prorogationis
litis, arg. d. c. literas. añ fi. s. de rest. spo. Et addo, ꝙ si offert
se probaturū incontinenti, pōt probare intra tres dies,
fm Bal. in l. vlt. p illū tex. C. de iudi. Et ista ɔfirmari pos-
sunt ex dictis in l. 1. §. parui. ff. quod vi aut clā. & Doc. in
c. ex parte. el. 2. s. de offi. deleg. cū ɔcor. Et iō in proposito
dicit do. Abb. in d. c. cū dilectus. ꝙ duob. ɔcurrentib. pōt
iste admitti de æquitate, videlicet si ius aduersarij nō sit
læsum, & parū post termiuū hic petat, arg. d. l. mancipio
rū. ¶ Lita quarto, nisi loquamur in causis summarijs, pu
ta, beneficialib. matrimonialib. & similibus, fm Rotā d.
deci. 31. Sed ɔriū tenet hic do. meus, & fortè melius, qa
ꝙ cā sit summaria, debet potius operari dilationē esse
magis perēptoriā quā minus, fm Bar. sing. in extrauag.
ad reprimendū. in ver. p citatio. & facit cle. sæpe. de ver.
sig. vbi in talib. abbreuiant dilationes, p Bar. in l. filiusfa-
milias. in prin. ff. de dona. ¶ Lita quinto, nisi intra termi
nū fuisset productū, saltē exēplū instři, quia si post termi
nū producitur originale, ɔfirmat productio exēpli, &
hř probatio pro facto, fm Bal. in c. 1. in prin. j. de fide in
str. vbi hoc dicit esse no. dignū. Allegat tex. optimū in l. si
donare. §. si spōsus. ff. de don. inter vir. & vxo. vbi spōsus,
q añ nuptias donauit alienū sponsæ, pōt post nuptias do
nare propriū loco illius, nec dř donare vxori, sed ɔfirma
re donationē factā sponsæ. ¶ Lita sexto, nisi esset datus
terminus, ad ponendū, vel articulādū cū ptestatione sal
uo iure declarandi & interpretandi, fm Bal. in l. tres de-
nunciationes. in fi. C. quō & qñ iud. Allegat Io. Mo. in c.
in gñali. de reg. iur. ī6. Sed certè istud fieri pōt ēt sine hac
protestatione, vt dicet in 3. lītatione. ¶ Lita septimò, ni-
si iudex parte præsente, vel citata admitteret probatio-
nes post terminū. quia valet, fm Bal. singulariter in l. per
emptorias. in 1. col. C. sen. rescin. nō pos. quia vř tacite iu
dex dicere, se grauasse & reuocare īterlocutoriā ipso fa-
cto: quod tamen dicit fieri nō posse absente parte nō ci
tata: quia hæc reuocatio requirit causæ cognitionē, ut
ibi p eū. Et idem tenet in l. fi. in lectura antiqua, ff. de fer.
Et non dicas, ꝙ ista īterlocutoria pacto, vel nō facto par
tis sit executioni mandata: iō reuocari nō possit, iuxta
gl. & Bar. in l. j. ff. de pto. stip. quia non dř executa, ɔsidera
to, ꝙ in manu iudicis est expectare partē post terminū,
cap. consuluit. s. de offi. delega. & qa talis interlocutoria
limitat à cā, pp quā assignat, d. l. mancipiorū. Cū ergo fa
uore partis assignet, pōt eadē nō ɔtradicente prorogari.
Est verū, ꝙ si non subest cā noua, pōt talis terminus taci-
tè progari, fm Bal. in d. l. perēptorias. circa prin. dicentē,
ꝙ terminus pbatorius nō pōt prorogari de ɔsensu par-
tiū, nisi ex cā noua. Allegat Spe. & bñ. in ti. de sent. §. vi-
dendū. ver. illud. Qd bñ no. ¶ Lita octauo, nisi post lapsū
termini vellet qs vti ɔfessione aduersarij faciendo posi-
tiones, quia nō dř tēdere ad pbōnē, sed ad probationis
releuationē, fm Bal. in auth. sed nouo iure. versus. fi. C. si
cer. pet. cū ɔcor. quas in pposito allegaui. s. in rub. Est ve
rū, l3 ibi nō dixerim, ꝙ Spe. tenet ɔtrariū in ti. de dilatio.
§. videndū. ver. itē qd si datus. & in tit. de deposi. §. 4. ver.
sed si añ. quasi succedat hoc loco pbōnis: hř tñ, ꝙ iudex
poterit ex officio interrogare, & sequit do. Ant. hic, q tñ
dř varius in ver. quinq; casus. cū seq. sed, qd pdixi, susten
tabilius puto, p ea q dixi post do. Ant. met. nec in dicta
rub. nec Spe. bñ firmat in tit. de dila. ¶ Lita nono, nisi cū
cāæ cognitione fuisset terminus nimiū arctatus: qa tūc
valebit pductio, tam testiū, q instrorum, fm Bal. in c. cū
dilectus. j. de fide instr. Allegat c. indultū. de re iu. in 6. &
ita dicit intelligendā gl. in d. cle. sæpe. cū seq. ¶ Lita deci
mo, nisi post terminū vellet qs declarare pbōnē, vel ar-
ticulū in termino factū, fm Io. An. late in tit. de teste. §.
nūc videndū. ver. hic ēt no. & adde Spe. quia declarās dř
de nouo facere, l. hæredes palā. §. j ff. de test. Et illa decla-
ratio facta de illo articulo trahit ad diē articuli, fm eū,
quē valde sequit do. Ant. hic. Adde in terminis Do. idē
tenentē in proœ. Sexti. in fi. prin. p illū tex. in verbo, an
tiquorū declaratione. & idē tenet ipse in c. si qs viduā. in
34. dis. & Bal. in l. j. §. huius studij. ff. de iust. & iur. & Arch.
13. q. 2. in summa. & do. Ant. in c. pastoralis. j. de excep.
& Bal. in l. tres denunciationes. in fi. & Ro. in nouissimis,
ɔclone 7. inc. itē ꝙ cōmissio. Fortius & elegantius dixit
Bal. in addi. Spe. in rub. de sen. vers. pone, ꝙ post snīam.
Quòd si dato termino excipienti ad probandū, nō fue-
rūt dati articuli in termino, pp quod testes producti nō
deposuerūt, satis tñ est, ꝙ testes iurauerunt in termino,
qa articuli sunt declaratio exceptionis, & iō postea pro
duci pñt, p d. l. hæredes. Qd est singulare, si est verū, sed
pendet ex dicentis in vlt. lītatione. Et p ɔfirmatione hu
ius lītationis vide, q accumulaui in repetitione c. quař.
el j. vltra mediū. ver. fallit primò. j. de accus. Sed hanc li-
mitationē intellige, nisi articuli fuissent adeo gñales & ī
certi, ꝙ nullo mō ɔcluderent, qa hñt pro non factis, &
iō non poterunt post terminū declarari. Ita latè & subti
liter ɔsuluit Old. ɔs. 167. incip. Añ oīa. pro quo ēt vide, q
dixi in d. c. quař. maxime qd no. Bal. in l. edita. C. de ede.
vbi dicit, ꝙ post litē ɔtest. non licet aliter interpretari li-
bellū nullū, ꝙ trāseat in aliquē: & ibi dat exempla infini
ta. ¶ Lita vndecimò, nisi iudex ex officio post terminū
reciperet pbōnes, fm do. Ant. & Bñdic. hic, quia cū iu-
dex possit suā interlocutoriā reuocare, iuxta no. in c. cū
cessante. de app. potetit ipsā pductionē admittere. Ad-
de Bal. idē tenentē in l. 2. 13. q. C. dē epi. audi. & ibi dicit,
ꝙ ex qua cā pōt dare nouā dilationē, ex eadē pōt sine di
latione recipere testes, qa dilatio nō est de substantia, vt
dixi. s. Idē tenet Bal. in l. 2. §. sed quia verè no. C. de iura.
cal. facit, quod no. do. Ant. in c. auditis, in 4. col. s. de pro-
cur. vbi ɔcludit iudicē ex officio posse admittere testes
post ɔclonem in cā. & no. Spe. in tit. de renū. & ɔcl. §. 1.
pē. col. vers. & scias. & Bal. in l. j. circa fi. C. sen. rescin. non
pos. & Ro. in repe. l. admonendi. in 6. col. ff. de iureiur. &
in repe. l. j. ff. de arb. cū ɔcor. Credo tñ hanc limitationē
debere intelligi fm ea, q. s. dixi in 7. limitatione. ¶ Lita
duodecimo, dum mō iudex ante lapsum termini bis
monuerit habētē excipere, vel probare, vt voluit Ang.
mirabiliter in Auth. de hær. & fal. §. si quis autem nō im
plens. p illū tex. dicens, ꝙ est quæstio sua noua: sed certè
iure non probatur. Et ille tex. loquit in casu suo, de quo
per eundē Ang. in §. si quis pro redemptione. in Authē.
de eccles. titu. Contra quem etiam facit, quia frustra re-
quiritur monitio hominis, qñ dies interpellat, c. potuit.
j. de loca. ¶ Limita decimotertio, nisi volens probare in
termino, fuisset repulsus iniustè: quia post terminū & ēt
post conclusionem in causa audiretur, secundum do.
Ant. in c. tam literis. in 3. no. per illū tex. j. titul. proxim.
Allegat etiam gl. in c. ex conquestione. s. de resti. spol.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Et idē dicas, si facto partis aduersæ fuisset impedit⁹. Sed do. Ant. hic allegat Inn. in d. c. tā literis. ¶ Lita decimo quarto, seu declara. nisi pēdente termino fuisset disputatū, an exceptio esset admittēda, vel non, vel an testes essent idonei, vel nō, quia lapsus termini nō nocet, ſm Bal. in l. j. in pen. col. C. de iura. cal. Pro quo allego gl. in verb. videbit. & ibi. Do. in c. cupientes. §. q; si. de elec. in 6. & bonū tex. in d. c. tā lris. Sed intellige, ni si duo obstārēt, videlicet, q; in illa disputatione succubuisset, & ſm, q; appareret eū nō ꝓbabili rōne motū, puta, quia ēt cō dēnatus fuisset in expensis, ſm Bar. no. in l. ij. §. nō solū. ff. ad Tertu. & Bal. quē omnino vide in l. ꝓtra maiores. C. de inoffi. test. & vide, qđ ipse no. in l. solēnib. in fin. C. de rei vē. & in l. eos. versꝰ. pone. C. de vsur. & in l. q testm. ff. de excu. tu. & in auth. hi. q. C. de tēpo. appel. Bar. in l. j. C. qñ ꝓuo. nō est necesſ. & Bal. in l. j. §. q cui. ff. de acq. hæ. Bar. in l. si cū ipse. ff. de excu. tut. & Sal. in l. si docueris. C. de falsis. ¶ Lita decimoquinto, nisi ille, quē lapsus termini excludit semel appellādo, vellet probare in cā appellationis qa pōt, ſm Arc. notabiliter in c. cū illicita. 34. q. 3. & do. Ant. hic. & Io. And. in c. fraternitatis. ver. quintò quæro. j. ti. px. p l. p hanc. C. de tēp. appel. Facit gl. dicens idē de ꝙcſone in cā, in c. fi. ver. emendari. de appel. in 6. Sed hanc limitationē intellige in termino hominis, secus in termino iuris, qa illo elapso oriē inter locutoria iuris, à qua nō appellaſ. l. si qua pœna ff. de ver. sig. ſm Io. Mo d. q; si p 20. & do. An. hic, nisi fuerit impeditus, vel ꝓtestatus fuerit, vt hic p seipsum. Facit, qđ dixi j. ver. primus casus. p quod tolliē, quod no. do. me⁹ hic, nō admittens hanc dīam in termino legis & ho-
19 minis. ¶ Lita decimosexto, & vltimo, nisi † testes, qui examinanē post terminū datū, iurassent in termino, qa dies depositionis trahiē ad diē iurī, ēt si pars nullā diligētiā fecerit, vt testes examinenē, ſm Ro. I nouissimis, ꝙclu. 70. inc. Itē licèt in remissione, & Bal. plene in l. si qñ. versꝰ. 6. dubitaē. C. de testi. & ibi Sal. & Imo. post Pe. de Anch. in cle. j. de offi. deleg. & Rota in nouis, ꝙclu. 242. inc. Vtrū duo menses. & do. Ant. hic, & Ro. in l. dā ni. §. Sabini. ff. de dā. infec. & Ang. & Imo. in l. Antistiꝰ. ff. de acq. hær. & fuit opi Iac. Bu. disputando, put refert Io. And. in Spe. ti. de teste. §. qualiter. ver his quoq;. i fi. Ad de idē tenentē Bal. in rub. C. si ex fal. instr. in pen. col. & in c. in noīe Do. ver. ecce aliud dubiū. j. tit. pxi. & in addi. Spe. in tit. de sen. versi. pone, q; post sniam. Et ibi fortius dixit, q; si pars habens producere, fecit q; quid potuit faciēdo grauari & pignorari testes hic, & sufficit, ēt si non iurassent intra terminū, sed pōt iurare postea, & fingunē recepti in termino, arg. l. cū, q. & l. ꝓtra maiores. C. de inoff. test. & valet absq, alia dilatione. Allegāt Frāc. Accur. in quodā suo libello, q allegat l. si qñ. in fi. C. de testa. Dicit tñ Bal. tutius esse, si noua dilatio petaē. Et p hac litatione plura adducunt Bal. & Ro. in dictis locis, maximè, qa nō est, qd imputeē parti, cū examinatio testis resideat in officio iudicis, & sic tps non currit parti. iuxta l. si cū ipse. ff. de excus. tut. no. Inn. in c. tā lris. j. de testi. ¶ Itē, quia inspicit iurm, tanq principiū. l. potior. & l. q balneū. ff. q po. in pig. ha. & jō virtus testimonij ꝓsistit i iuro. & ad ipsū trahit, iuxta c. aqua. j. d ꝙse. ecclē. vel alta. Facit gl. i. in cle. i. de offi. leg volens, q; testis pōt deponere die feriata, dū mō iurauerit die iuridica. Notat Bar. in l. j. §. nūciatio. ff. de no. ope. nun. & Bal. in c. ꝙquestus. s. de fer. cū si. Facit elegans dictū Bal. in rub. s. de iud. in quibusdā lecturis, vbi dicit, q; statutū duplicās pœnā dicenti falsū in ecclesia, nō hēt locū, si testis iurauit extra ecclesiā, postea deponit i ecclesia. Ad idē, qđ no. Bal. in l. j. in j. col. ff. de te. in apostillis. vbi dicit, q; qñ testis iurauit vno tpe, & deponit alio tpe, satis est, si notarius scribat diē iurī. Facit optimè, qđ scribit Bald. in l. 2. prope fi. C. de sacrosſ. eccle. & in l. presbyteri. in vlti. col. C. de episc. & cler. vbi dicit, q; si testis accusatur de falso, & in libello ponitur locus iuramenti, valebit libellus, licèt in alio loco deposuerit, & q; attendaē tēpus iuramenti, vide Ang. consi. 296. inci. In Dei nomine: in proposita quæstione. & Spe. in tit. de teste. §. j. uer. q; si testis errat. & Arch. in c. ꝓstituimus. 3. q. 5. & Bal. & Flo. in l. 3. in prin. ff. de testi. & Bal. in l. si iure. ff. de mili. testa. Est verū, q; quātū ad ꝓsiderādū habilitatē testis, ē maius dubiū, q; tps attēdaē. l3 remitto ad Pau. de Leaz. in ꝓmento c. testimoniū. j. tit. pxi. & Io. And. in regula factū legitimè. in Mercurialib⁹. & Bal. in c. j. quot testes sint necesſ. ad ꝓb. ingrat. & in l. leges. C. de legib. & ī l. ſer uos. in fi. C. de testi. & in l. gesta. C. de re. ven. Et dicebat Bal. in ꝓposito in d. c. in noīe Dñi. q; i examinatiōe post terminū nō expedit iterū partē citari, & allegat sex rōnes, ex quib. solue vnū, qđ dicit esse subtile, in d. l. si qñ. ver. sexto dubitaē. Et si illa limitatio est vera, put cōiter teneē, q; sufficiat testes ꝓduxisse in termino, ēt si pars nō instetit, vt examinenē, dicas tñ, q; fallit in casibus, in q bus oportet nō solū ꝓduxisse, sed etiā instetisse cū effe-
20 ctu, vt examinenē. ¶ Primus casus est, qñ † terminus est statutus à lege ad ꝓbādū, qa verba legis debēt intelligi de ꝓbatione integra, ſm Bal. sing. in rubr. C. si ex falsis instrum. vbi dicit, q; lex nō ſupleē p iudicē. Alleg. not. in c. pia. de excep. in 6. Idē Bal. in c. in noīe Dñi. dicēs, q; illud, qđ vulgo dr, testes post dilationē examinari posse, ē verū in dilatiōe arbitraria data à iudice, secus i dilatione determinata à iure. Ita dicit videri expreſsū in c. j. de testi. ſpol. in 6. & ī d. c. pia. & dicit, q; sūma opinio tendū est, vt intra terminū legis oīa expediant, l. 2. §. fi. C. de tēp. appell. idē Bal. in addi. Spe. d. tit. de sent. & ibi dicit, q; terminus legalis ꝓgari nō pōt, per tex. in §. suscepto, in Authē. de exhiben. reis. & alibi dicit Bal. in l. si ea. C. q accuſ. q; terminus legis fortius excludit, q; ter-
21 minus hoīs. ¶ Secūdus casus est, qñ † iudex assignat terminū p verba ꝓteriti tēporis, puta, debebas probauisse intra tot dies, nā illa verba significāt actū pfectū. l. 1. ad fi. ff. qđ q; iur. Iō op; eē, ꝓbatū pfectē, ſm Bal. & Ang. in l. Antistius. in prin. ff. de acq. hær. Et idē, si ē datus terminus ad ꝓducēdū & examinādū testes, ut in isto text. ſm Bal. i. d. l. si qñ. & in l. obseruare. §. fi. ff. de offi. ꝓcōsul.
22 & leg. ¶ Tertius casus est, qñ † est datus terminꝰ ad ꝓbandū & probatū habēdū, qa tūc nō sufficit, q; testes iu rauerint, in termino, ſm Bal. in l. 2. vt li. pē. & Spe. & Io. And. in ti. de teste. §. qualr. ver. his quoq;. & do. Imo. & do. Ab. hic, & Io. And. & Do. in d. c. pia. & Iac. Bu. in authē. si dicaē. C. de testi. & Ang. & Imo. in l. Pantonius. ff. de acq. hær. & Imo. in d. cle. j. & Ang. in d. §. Sabini. & Bal. in d. l. si qñ. dū format qōnē. ¶ Quartus casus est qñ
23 † datus est terminus ad ꝓbandū & ꝓbatū habēdū p oē genus probōnis, vt multi practicant: qa vī exclusa oīs ꝓbō eo elapso, ſm do. Ant. hic, q; subdit signāter, se putare, q; iste terminꝰ hēt vī ꝙcſonis in cā quo ad ꝓbōnē facti, nō quo ad allegationes iuris. Et sequit Do. ī d. c. pia. iſerēs, q; nec ēt poterit hoc casu deferriiurm in supplementū ꝓbōnis, qđ non placet do. meo, qa iure nō probaē, istū terminū hīe vī ꝙcſonis ī cā, nisi forte assignaret de cōi partiū ꝙsensu. Et idē sentit hic do. Ab. Quid aūt possit ꝓduci post ꝙcſonē in cā, dicēt in c. cū dilectus. j. de fide instr. ¶ Quantus casus est, qñ daē terminus ad ꝓbādū aptissimis documētis, ſm Spe. in ti. de dilatio. §. j. uer. sed qđ si. & Imo. & Pau. de Ca. in l. ad testiū. §. ꝙdōnē. ff. de testa. & do. Ant. hic p d. c. pia. & hoc casu dicit sufficere examinationē fuisse factā, l3 ñ fuerit publicata. Et idē Pet. de Anch. & Do. in d. c. pia. & allegat Do. c. innotuit, de pœni. dis. 4. vbi dr factū, l3 nondū sit publicatū. Facit gl. in c. fi. de hæret. in 6. de qua dicēt sup gl. sequenti, q; dixit, publicationē omissam nō vitiare ꝓcessū. Mō aduerte, qñ ista ꝓcederent de plano, tenēdo q; ista vltima limitatio esset vera, sed teneas ꝓtrariū, vide licet q; dato simpr termino ad ꝓbandū op; ꝓpartem adhiberi oēm diligentiā, vt testes examinenē, & ꝓbato de diligentia, bñ excusaē pars, si nō fuit secuta examinatio, alias non. Et cū ista determinatione modifica istos quinq; casus, quia etiam in ipsis sufficeret docere de dicta diligentia. Et hanc partē tenet expreſsè Io. And. ī tit. de teste. §. qualiter. ver. his quoq;. i fi. addi. & do. Ab. Imo. & do. meus hic, & Bart. in l. damni. §. Sabini. ff. de dā. infec. & Arc. Io. And. Do. quē vide in d. c. pia. Et q; ista

ista pars sit verior, probaē potissimè ſm ꝓdictos: quia nō sequitur, aliquid hēt expediri, vel nō expediri p iudicē sine parte: ergo excusaē pars, si iudex non expediuit. qa finire appellationē nō est solius partis, sed iudicis, & tñ parti daē terminus ad ꝓsequēdā appellationē, quo elapso ex negligētia sua app. est deserta, cle. si appellationē. de appel. Et intelligitur datus terminus, q; tū in se est. Nō sufficit ergo testē ꝓduxisse, nisi solicitēē eiꝰ examinatio, & fiat, ꝓductio tali tpe, q; cōmode possit examinari. Itē nō est verū dicere, eū ꝓbasse in termino, cū p iurm nihil sit ꝓbatū, attenta diffinitione ꝓbōnis ex quo vides, nō esse bonā dīam inter simplicē terminū ad ꝓbandū, vel terminū magis plenū, vt in dictis casib. ¶ Itē non sufficeret dicere iudicē fuisse negligentē: qa hoc non ꝓsumiē, nisi ꝓbēē, vt p Bar. in d. §. Sabini. Vnde debebit pars protestari in iudicio, p se nō deficere quo minus, &c. ſm Bar. ibi. Pro quo dicit hic dns meus esse casum in l. si qñ. C. de testi. ibi, p eū steterit. vbi ēt culpa partis ꝓingere pōt testem nō examinari. Et in hoc elegāter dicit Bal. in l. ꝓperandū. §. sin aūt vtraq;. C. de iudi. q; in dependentib. a iudice nunq; quincitur de negligētia, nisi appareat de protestatione partis, p l. qb. dieb in prin. ff. de ꝙdi. & dem. & sequitur hic dns meus, pro quo allego optimā gl. in c. cupientes. §. q; si. in verbo, ꝑpe. de elec. in 6. per quam dicit ibi Imo. se semel obtinuisse in vna cā appellationis, in qua appellās nō poterat hīe copiā iudicis, & pmisit labi tps sine protestatione, qa p illā negligentiā in non protestando succubuit. qđ sequit ibi Do. ¶ Præterea posito q; ad certū finē dictū testis denominēē à tpe, vel loco iurī, p hoc ñ sequit, q; eo ipso, q; iurauit, satisfactū sit termino, qa ex separatis nō fit illatio. l. fi. cū si. ff. de calū. Sed receptio & examinatio sunt diuersa, vt hic. & c. pūtiū. §. testes. de testi. in 6. Vñ dicit Bal. in c. j. circa prin. p illū tex. si de inuesti. inter do. & vasal. lis ori. q; dictū testis nō ꝓtinēē i iuro, imo est simplex robur depositionis. Præterea, vt dixi i ver. lita decimò. declaratio probationis nihil ꝙcludentis non pōt fieri post termiuū, sed tale est testimonium testis iurati, qa ex iuro nihil probabit. Ergo, &c. Præterea, & fortius, actus, qui fingit fuisse retro, dēt hīe vtrūque extremū habile, adeò q; potuisset fieri tūc & nūc, l. bonorū. & ibi Bar. ff. rē ra. hab. Sed nūc nō posset fieri ꝓbō pp lapsum termini. Ergo fictio transitiua actus pñtis ad ꝓteritū non pōt hic fieri, ſm do. meū, pro quo vide Bal. in l. 2. uer. itē facit ad aliud. C. vt lit. pēd. Et dicit Bal. in l. ij. in 13. q. C. de epi. audi. q; testis, q; sine cā nō fuit in termino examinatus, si postea examinaē, nō facit in dictū, ꝓtra Bar. in l. 2. ad fin. ff. de appe. reci. Præterea q; iurm nō sit pars potēr ior in testificatu, p3, qa remitti pt ꝓsensu partis, c. tuis. j. tit. px. sed ꝓsistit virtus testimonij in ipsa depositione, in qua cognoscunē motus testis, l. 3. ff. de testi. Et p hæc ista pars est multū sustentabilis, l3 ꝓtraria sit æquior, & ꝓcedit ista pars, qñ stetit p habētē ꝓbare, quo minus ꝓbō fuerit plena, sed si per partē aduersā. vel p iudicē, vel pp infirmitatē stetisset, probatis istis, vel sil. b. impedimentis, nō curret terminus, vel saltē prorogabit. ſm Arc. ī c. testes. 2. q. 7. & Spe. in tit. de dila. §. j. ver. illud quoq;. & Do. ī d. c. pia. & do. Ab. & Imo. hic, dū mō fuerit protestatus, vt dixi. Qualiter aūt probēē impedimentū, dicēt post Inn. c. ex transmissa. j. de ꝓscr. Itē procederet opi. ꝓtraria, qñ esset statutus terminus ad testes ꝓducendos, qa sufficiet sola producti o ar. l. pē. C. de testi. & facit c. pūtiū. 2. & 3. rūso. de testi. in 6. & no. do. Abb. hic, & Do. in d. c. pia. & Spec. in ti. de teste. §. qualr. uers. i s quoque. ¶ Demū in hac mā dicit hic do. Ant. quē multū no. Imo. q; si facta citatione gnali semel cōparuit citatus, non dēt vlterius procedi ad aliquē actū sine noua citatione, etiamsi fuerit citatus ad oēs & singulos actus vsque ad sniam. Allegant Fed. ꝙsi. 161. inc. Casus talis est, qđ fuit citatus. idē Fed. ꝙsi. 189. inci. Ad petitionē actoris. & do. Ant. & Imo. in c. ꝙsuluit. s. de offi. deleg. & Io. An. ī Spe. de citatione. §. viso. vers. itē l3 in die. maxime c. 2. de do. & ꝙtu. in 6. de quo per Do. ibi, & Bar. in extrag. ad reprimendū. in verbo, per edictū & . Pe. de Anch. in cle. j. de foro cōpe. & ī cle. sæpe. de verb. sig. ¶ Gl. in verbo, opponi. Quinque tāgūtur in gl. p quorū ītellectu pone 5. ꝙcſones. Prīa ꝙcſo. Si
44 † qō falli nunquā fuit mota, moueri pōt in cā appellationis, & ēt circa appellationē, vt in gl. dū mō fallsitas p beē indirecte, qa si ꝓbareē directe, esset producere testes super capitulis directo ꝓtrarijs, qđ nō l3 publicatis testib. ēt in cā appellationis, cle. 2. de testi. & hoc in proposito no. ibi gl. ī verbo, directo. q; sequunē do. Ant. do. Ab. & Imo. hic, qb. adde Bar. idē tenentē late in auth. q; semel. in vlt. col. C. de ꝓba. & Bal. in l. si qs testib. C. de testib. & do. Ant. in c. fraternitatis. j. de testi. & do. Car. in d. cle. 2. in 5. oppo. & gl. hic in verbo, astrinxit. & Imo. & Pau. de Ca. ī l. diu⁹. ff. de re iud. & Spe. & Io. And. in tit. de teste. §. qualr. in pe. co. ver. sed opponiē ad hoc. & uer. seq. & eo. ti. §. sæpe. uer. porro. & do. Ant. in c. series, ꝓtra gl. fi. ibi. ī ti. px. & ī c. ex tenore. c. ti. Et ſm hāc declarationē ītellige Spe. loquētē simpr in tit. de teste. §. satis subtilr. ver. 13. & Arc. in §. si qs testib. 4. q. 3. ¶ Fal
25 lit aūt prīo istud, q; † fallsitas directè, ꝓbari nequeat, nisi articulus super quo testes deposuerūt, fuisset adeo obscurus & īcertus, q; pars istrui nō potuisset ad ꝓbandū directo ꝓtrariū añ publicationē, qa poterit post publicationē fallsitas directo ꝓbari ſm Io. And. late & solēniter in Spe. ti. de teste. §. sæpe. in prīa addi. Dat exēplū, si articulans simpr instrm esse falsū, probat notariū fuisse mortuū tēpore ꝙfecti istri, qa potero admitti ad probandū ꝓtrariū, q; tūc viuebat & sic probaē directa fallsitas, ad q; ipugnādā ex solo articulo prīs instrui nō potui. Dat ēt exēplū in articulante. P. homicidā, & probante eū occidisse Seiū, qa admitteē ad probādū Seiū viuere, vt ibi per eū, & sequit do. Ant. in c. ex tenore. ad fi. j. de
26 testi. vbi bonꝰ tex. & ibi Inn. ¶ Fallit secūdo, nisi † testes nō fuissent publicati ī prīa cā, ſm Imo. in d. l. diuꝰ. Nec reddit sīa nulla, l3 testes non fuerint publicati, ſm gl. reputatā singularē in c. fi. in verbo, & iudicijs. de hære. in 6. Et si fuerit petitū, t3, q; ex hoc deē iusta cā appellādi, ſm Inn. in c. cū I. & A. j. de re iudi. quod dicit Imo. se vidisse sæpissime in practica, in d. l. diuꝰ. & ꝙsuluit Per. de Anc. ꝙ s. 48. inc. Omissio publicationis. no. Bal. in c. j. si de inuesti. inter do. & vasal. lis ori. & diceē fortè. j. e. c. qñ. Et ita isto casu falsitas directe probari poterit. ¶ Fal
27 lit tertio, nisi † qs vellet probare, nedū testes falsū deposuisse, sed ēt q; fuerūt corrupti, qa propter mixturā corruptelæ. cū falsitate cēseē esse nouū capitulū, nō dicto ꝓtrariū primis probōnib. & jō cū super nouis capitulis ñ obstet publicatio, c fraternitatis. & c. intimauit. j. ti. prox. super† istis poterūt directe probōnes admitti, ſm Inn. Io. And. do. Ant. & do. Ab. hic, & sentit gl. ī dicta cle. 2. & adde Bar. idē tenentē in auth. qui semel. in pen. col. C. de proba. & Bal. in Spe. in ti. de exec. sent. & do. Ant. in d. c. fraternitatis, in pē. char. ver. venio ad tertiū. & Do. in c. filij. in fi. de hær. in 6. ¶ Fallit quarto in causis priuilegiatis, in qb. nō obstat publicatio testiū, puta, mſimonialib. vel alijs, in qb. imminet peccatū, & dixi in c. iurauit. s. e. quia i istis poterit falsitas directo probari, ſm do. Ab. hic, ex quo timor peccati imminētis superat timorē subornationis. ¶ Est verū, q; circa istā cōclonē do. Ant. hic super gl. i verb. astrixit. mutat sniam, q; t3 super istā gl. ꝙcludēs, q; l3 exceptio falsorū istorū posset opponi post sniā, qa cessat timor subornatiōis, ñ falsitas testiū sola absque corruptione nō pōt ēt indirecte probari, quia si potuit pars instrui añ publicationē circa fallsitatē mediantib. capitulis, certe publicatis testib. nō audiē ēt nec indirecte, per no. in c. ex tenore. j. ti. prox. & c. iurauit. s. e. Ergo multo minus in cā appellationis. Et sequit do. meus hic, latissime ꝙcludēs, opi. ꝓtrariā posse procedere, qñ post sniam criminaliter oppone reē sola fallsitas testiū, quo casu dicit loq l. fi. C. li ex fal. instr. Et sic, si prius est actū ciuiliter, non impedit actio criminalis, l. j. C. qñ ciuilis actio ꝓiudicet criminali. & mediāte criminali impedietur executio sniæ, per d. l. j. C. si ex fal. istr. vt hic lati⁹ per eū. Sed vt puto, pp authoritatē do. An. nō recederet à cōi. Sed bene forte posset

Universidad de Deusto Biblioteca

limitar i,nisi appareret,ꝙ tpe examinationis, testiū falsitas potuit sciri & impugnari:quia ēt indirectè nūc nō ꝑbabit. Et facit,qđ no.do.Car.in cle.3.in 4. oppos. Et ē magna & elegās lītatio in isto passu.Si aūt nō potuit sciri & impugnari, qa ēt indirectè nūc nō probabit. Et facit,qđ no.do.Car.in cle.2.ī 4.oppos.Et est magna & elegās lītatio in isto passu.Si aūt nō potuit sciri & īpugnari,qa ēt indirectè,facit,vt dixi ī j.fallētia, & ꝑ hoc facit, qa publicatio est terminus legis,vt dicit hic do. Ab.Ex quo sequit, ꝙ excludit negligentē volentē ꝑbare in cā appellationis,ſm Arch.in d.c.de illicita. allegatū.s̄.ī 15. lītatione.Quòd aūt sola falsitas nō possit īdirectè ꝑbari,nisi agat criminaliter,ꝑut dixit do.meus, nō reputo sustētabile,tū ꝑꝑ authoritates Doc. quos s̄.allegaui, tū qa hoc iure nō ꝑbat,lȝ Bal.hic idē sentiat.¶Scđa ꝯclo.

28 Nō † sufficit probare directè, vel indirectè falsitatē in casib.p̄missis, nisi probet iudicē dicta falsorū testiū fuisse secutū,ſm gl.hic.quam sequunt do.Ant. Imo. & do. Ab.ꝑ c.cū I.& A.j̄.de re iud.& l.falsam. C. si ex falsis instr.notat Bal.in l.si qs testib.C.de testib. Sed hoc ꝑbato bñ sufficiet sola falsitas absq; corruptione,vt hic in gl.q̄ cōiter * approbat, nisi astrinxisset se ad vtrunq; ꝑbandū,ꝑ tex.hic,& in d.l.diu⁹.Quod intellige & declara,vt dicā sup gl.in uerb.astrinxit.Cognoscet aūt dupl̄r falsos testes secutū esse,priò qdē,si in snīa dicat, Visis testibus, ſm Spe.in tit.de snīæ ꝓlatione.§.fi.uer.& no. & do.An. hic,dū mō in snīa non sint alia verba, ex quib. videat iudicē aliunde motū fuisse, qa tunc cū ꝑ snīa p̄sumat, c.in pn̄tia.s̄.de renun.& ad diuersas spēs ꝑbōnū iudex se inclinet, c. ad sedē. s̄. de rest.spo.non dicet iudex esse motus oīno ex testib. Ita puto sensisse do. Ab.hic, lȝ obscure loquat, ꝑ quo facit optime d.c.cū I. & A.ī verbo,tm̄.& qđ in ꝑposito scribit Bal.in l.falsam.C.de falsis instr.dicēs, valere snīam, si iudex usus est ꝑmixtim veris & falsis testib.ꝑꝑ authoritatē veritatis, vt ibi ꝑ eū. Pro quo facit,qđ no.Inn.ī c.pn̄tia.s̄.de renū.& do.An.ī c.ꝑ tuas.j̄.q fil,sint legi.cū ꝯcor.¶Scđo mō cognosces, si ex actis ꝯstat,ꝙ non erat ꝑbatū ꝑ alios testes, & ꝙ alia cā,q̄ dicta,non potuit iudicem mouere;qa tūc ēt si ī snīa nihil dixerit, apparebit eū motū fuisse ex falsis testib.si nulla alia bona ꝑbatio est in ꝑcessu, ſm Iac. valde sing.allegat c.cū ad sedē.s̄.de resti.spol.¶Tertia con

29 clusio. Licèt † ꝑbet testē fuisse corruptū & aliud de falsitate nō appareat,ꝑ hoc nō retractat snīa, ſm Inn. Io, An.do.Ant.do.Car.Imo.& do. meū hic,qa ꝑbōidēt necessario ꝯcludere,* s̄.c.ꝑxi.p̄sertim ī criminalib. vt ibi dixi post Bar.ī l.nō solū.§. sed ut ꝑbari. ff.de no.oper.nū.Et ista stāt, ſm Imo. hic,ꝙ aliqs fuerit corruptus,& ex hoc solo possit vt falsarius puniri, vt dicā. j̄.& tñ verū dixerit.iuxta.§.si ergo.11. q.3.facit l.Fulcini⁹.§.j.ff.ex qb. cau.in pos.ea.vbi nō sequit, ꝯstat aliquē latitasse,ergo cā fraudis latitauit,sed opȝ fraudē ꝑbare.Facit l. nō hoc.C.vnde cog.Nō abs.d.l.diu⁹.in fi.vbi de falsitate nihil exprimit, sed solū de corruptione:qa de falsitate tanq̄ necessario reqsita nō fuit exp̄ssū.sed de corruptione,ne crederet, ꝙ ī illo casu ubi ad vtrūq; se astrīxit,vnū sufficeret,ſm do.meū,ſm quē ēt & bñ nō obs.c.sicut.j̄.ti.ꝑxi.īductū,vt hic, ꝑ do.Ab. qa finis illi⁹ lr̄e nō est rō p̄cedētis dicti.Imo est nouū dictū de per se.Dixerat.n. prius iuriscōsultus, ꝙ si ꝑ alios testes ꝑbat corruptio,mutet snīa: sed si testes,q primò deposuerūt,velint nūc dicere, se fuisse corruptos, non sunt admittēdi:qa hoc ipso pȝ de turpitudine sua, vel ꝑiurio.Et ita trāseo cū gl. & do.Ab.hic. Sunt tñ aliq casus,in qb.satis est, solā corruptionē probare. ¶Primus

** Concludere. Adde Socin.cons. 8.incip. Visis & diligenter inspectis.versi. 1.quia ex quo, circa fin. cum uers.sequ. in 1.part. & consil. 111.incip.in præsenti consultatione.cir.prin.2.col. in d.par.*

30 † est ad infringendū dictū testis an snīam, qa ꝑ hoc apparet testē esse ꝑiurū:& ꝑ ꝯñs repellēdū, c. testimoniū, & c.sicut.j̄.de testib. Iurauerat. n. ꝙ non p̄cio, nec p̄ce deponebat.c.quoties j̄.ti.proxi. & gl.fi.in c.fraternitatis j̄.e.tit.Et ex hoc ꝑiurio infringit eius dictū, ſm Ioā. And.in Spe.de teste. §. pē.ver.sed qd si testi. nec refert ſm eū an iuste deposuerit, vel nō:qa ēt iudex dr̄ corruptus,si ꝑ iusto iudicio pecuniā accipit. Allegat c. nō,lȝ. 11.q.3.& idē Io.An.& do.Ant.& do. Ab.hic,ꝑ qb.optimè facit gl.sing.in c.vēdētes.in verbo,iustitā . 1.q.3.volēs,snīam latā à iudice corrupto,q̄uis iustā,nō tenere,& ita,quo ad repulsionē testis, sufficiet ꝑbare corroptionē.¶Scđus casus est,qñ corruptus nō solis p̄cib. sed pecunia:qa ꝑbando talē corruptionē pōt snīa retractari, ſm Bar.Imo.& Pau.de Ca.in d.l. diuus.ꝑ illū tex.nā talis dr̄ cōmittere falsum,dato ꝙ verū dixisset, vt est tex. cū gl.no.in l.j.§.1.in uerbo,aduocationē.ff. de falsis.no. Pet.de Anc.& Cy.in l.si qs testib. in 11.q.C. de testi. & Io.An.in Spe.d.vers.sed qd si testi.& sentit gl. hic ī ver. astrinxit.q̄ valde no.do.Ab.& ꝑcedit hoc ēt si se astrinxisset ad ꝑbandū vtrunq; ſm Imo. ī d.l.diu⁹. Sed certè in casu isto nō puto snīam retractari posse,qa ſm Imo.met hic nō sufficit istud ad ꝯcludendū eū falsum dixisse, posito ꝙ inciderit in pœnā legis Corneliæ de falsis: qa mētitus est iurādo se nō p̄tio testificari. Ad d.l.diu⁹. rñde,vt s̄.Est verū,ꝙ vno casu istud ꝑcedere posset,vcȝ cū nō solū fuisset p̄tio corruptus,sed ēt ꝑmisisset falsū dicere.Ita sing.no.do.Ab.hic arg.c.ꝑ tuas.j̄. eo.& l.gñaliter.C.de nō nu.pec.Sed istud intelligo duob. ꝯcurrētibus,primò, dū mō probet iudicē secutū fuisse testimonia corruptorū, ſm Bal. hic post gl. Secundo intellige, dū mō ꝑbet testes fuisse corroptos, vt ꝯtra me deponerēt,vt no.Bar.in l.Fulcinius.§.qd si. in prin.ff.ex qb.cau. in pos.ea. De quo nūquā obliuiscaris: qa nō posset esse vtilius in practica.Et absq; dubio credo ꝑcedere,qñ opponit falsitas cū curruptione publicatis testib.ad retractandā snīam:qa si corruptio facta ꝯtra aliū iungeret cū falsitate,de qua agit,ñ videret sufficiēter facta ꝑbō. sed qñ opponeret corruptio simpl̄r ad repellēdū testē vt criminosum, crederē satis esse ꝑbare corruptionē, & nō ꝯtra me factā.quia apparet eū criminosum,vt dixi in casu p̄cedenti,licèt Bar.indistinctè loquat.¶Terti⁹ casus est in cā mr̄imoniali,in qua pōt snīa retractari,ꝯstito de sola corruptione testiū.Ita tex.ī c.sicut.j̄.ti.ꝑxi. & no.do.Ant.hic.nec mirū , qa cū illa snīa nō trāseat ī rē iudicatā,& agat de peccato,talis suspicio falsitatis resultās ex sola corruptione cāt faciliorē retractationē. ¶Et unū circa hanc ꝯclonē ꝑperuo not.ſm Bal. hic,ꝙ nō dr̄ subornatus, nec instructus ille, q ad verū a parte testificandū informatus est.Allegat Roffr.in suis libellis,in tit.de senatuscō. li. vñ infert,ꝙ testis, q dicit se nō fuisse instructū,nō dr̄ mētiri,si fuit informatus,vt loqueret ꝑ verba ꝯgrua ꝯsona iuri & veritati ex scīa ipsius testis,qđ est no.dignū, ſm eū, q ad hoc dicit facere c. pastoralis.s̄.de iudi.Et hoc nō est peccatū. Ergo nō est ꝑiuriū,qđ sine fraude esse pōt, l. nec exēplū. C. de falsis.

31 Tene mēti. ¶Quarta ꝯclo.Snīa † lata p̄textu falsorū testiū,vel instrorū,valet mero iure,ſm gl.hic,& Arc. ī c. & si cognitio.25.q.2.qcqd velit gl.ibi , & ī c. cū venerabilis.j̄.de exce.sed malè,qa ꝑ ꝯclone est casus ī d.l.diu⁹. ſm oēs hic.Sed eneruat snīa ꝑ remedia, de qb.in sequē

32 ti ꝯclone . ¶Fallit † priò ista ꝯclo in snīa lata ex falsis ꝑbōnib.factis ꝯtra absentē dolo ꝑducētis, ſm do.Ant. do. Ab.& Imo.hic,ꝑ tex.no.in l. si p̄tor.§. Marcellus.ff. de iud. Procedit ergo ꝯclo, qñ ꝯtra pn̄tē, & idē,ꝑ d.§. Marcell⁹ no.do.Ant.post Imo.ī c. cū dilecta.ver.ꝑ hoc īcidēter.s̄.de rescr.& in c. ex lr̄is.ver.vñ lȝ ex snīa. s̄. de resti.in integ.& in c.cū Bertoldus. ver. sextus casus. vbi oīno vide,j̄.de re iud.& in c.si duob.j̄.de app. Et ꝑ ītellectu d.§.Marcellus. vide notata in dictis locis,& Ang. ponētē 5.intellectus in l.q Romæ.§.duo frēs. ff. de ver. obl.& ibi latè ꝑ Imo.& ꝑ eundē in l.si is,ad quē.ī vl.co. ff.de acq.hær.ꝑ Bar.ī l.j.circa med.C.de aduo. diuer.iudi.ꝑ Bar.in l.seruo inuito.§.cū p̄tor.ff.ad Treb. ꝑ Bal.ī l. j.C.de ꝯd.ind.& in l.fi.C.si ex fal.instr.Et scias, ꝙ ille §. & ista fallētia nō ꝑcedūt in snīa excōicationis, qa lata ꝑ falsitatē ꝯtra absentē nō est nulla,ſm gl.Inn. & Ioan. An.ī c.ex parte.s̄.de offi.ord.Itē nō ꝑcedūt,vbi falsitas allegationū nō est in facto,sed in iure, puta,ex falsis ꝑsuasio-

suasionib.subtilissimi aduocati, ſm Ang.& Imo. in d.

33 §. duo fratres. ꝑ l.cū ꝓlatis. ff.de re iud. ¶Fallit † scđo in snīa lata ꝯtra minorē, qa est ipso iure nulla, * ſm do. Ant. Imo. & do. Ab.hic ꝑ l.2.C.si ex falsis alle.& idē tȝ Bar.& Imo.in d.l.diuus. post gl.ibi,& Imo.in c.j.in vlt.col.j̄.depositi.& Ro. in l.si is,ad quē.ff.de acq. hær. Cōtrariū tȝ.Ang. & aptius Imo.in d. §. duo frēs.& Dy. & Imo.in d.l.si is, ad quē. & Sali.in d.l.2.quia d.l.2.ponit casū speciale,vbi agit de excusando tutore:qa in tali iudicio īdefensi sunt minores, tanq̄ carentes in illo iudicio administratore. Vel dñt,ꝙ loquit in decreto,nō in snīa:quo casu falsa cā ipso iure vitiat.l.cū verò.§.subuentū.ff. de fideic. ibi.Sed primā opi.puto veriorē,pōt.n.occurrere casus multo magis importās, quā executio tutelę: vñ à maioritate rōnis fauore pupilli vr̄ d.l. 2. posse gñaliter intelligi. Et tenēdo hanc opi.amplia notabiliter,ſm Ro. in d.l.si is, ad quē.& do.Ab.hic, ꝙ ēt ex falsis ꝑbōnib. ꝯfringat iure minoris, arg.c.j.s̄. de restit.in integ. & facit in si ī gl. in l. si p̄ses quasi desertā. C. qūo & qñ iudex. Et cū istis transirē,sed nō video rñsum ad illud,ꝙ d.l. 2. loquat in decreto:qa re vera ita loquit, & iō facile sustineres se-

** Nulla. Adde Soc.cōs.18. inc.ꝑ sequendo ordinē. vers.non tamē ommitto. cum vers. seq.in j.parte.*

34 cundā opi.¶Fallit † tertio illa ꝯclo in decreto, qa si interponit ex falsā ꝑbōne, siue ꝯtra pn̄tē,siue ꝯtra absentē,ē ipso iure nullū,* ſm do.Ant. hic & Imo. in l. cū verò. §.subuentū.ff.de fideic.lib.cū alijs allegatis hic,per eos,qb.adde Bal.latè idē tenētē in l.fi.C.si ex fal. instr. & Ang. q allegat multos tex.ī l.fideicōmissū. ī fi.ff.de ꝯfes.& Bar.& Im.ī l.diu⁹.Rōnē dr̄iæ inter snīam & decretū ponūt Imo.& Ro.ī l.iuste possidet.ff.de acq. pos.& meli⁹ do.Abb.in c.j.de reg.iur. Est verū,ꝙ ista fallentia recipit notabiles declarationes, sed reseruo ad d. c. pē. ne in tm̄ grauet hoc capl̄um. Sed ꝑ nūc vide do.Ant. in c.diuersis falla. in pē.col.j̄.de cleri.ꝯiug.Ang.in l.fi.ff. de iusti.& iur.Bal.in l.sed si hac.§.patro.ff.de in ius voc. Bar.in l.is,cui bonis.ff.de verb.obl.Bal.in l.sunt & aliq. §.fi.ff.de public.& in l.2.C.de fideius.mino. Ang.in l.iusta.ff.de manu. vin. Ro.in d.l.si is, ad quē. Bal. in l.si eo tpe.ff.de pec.& in l.q testō.ff.de excu.tut.& Rot.in nouis,ꝯclu.247.cū ꝯcor.¶Fallit quarto in snīa lata ex actis falsò fabricatis ad instantiā partis, qa lȝ als̄ producēs falsos testes & corruptos,nō cadat ipso iure à cā, d.l.diuus.tñ sec⁹ est in falsificante acta, ꝑ tex. valde notabilē. ī l.in fraudē.§.quoties.iūcta gl.ff.de iur. fis. & ibi Bar.& no.Bal.in l.fi.C.de pena iud. ꝑ d.§.quoties. Quē extēdit ēt ad corrūpētē notariū actorū. Et circa hoc adde tex. bonū,& ibi Imo.in c.oli.s̄.de rescri.& Ang.in l.j.ff.de his,q̄ in testa.delen.& gl.in c.cū venerabilis.in verbo,vitiū.j̄.de exce.& ibi Bal. & alios Scribentes. Et qm̄ Bal. ī proposito aliud sentit in addi.Spe. in tit.de exec. sen.iō vide,q̄ dicent in d.c.cū venerabilis.Et ista procedūt, qñ falsitas ꝯsistit in probōnib. Gñaliter aūt,qñ falsa cā vitiet snīam,* vide latissimè Bar. Imo. & Ro. ī d. l. si is, ad

** Nullum. Adde quòd ad hoc vt decretū ex falsa cā interpositū reddatur nullū, nō requiritur ꝙ falsa cā expressa fuerit in ipso decreto. est cōis * opinio.secnndum Alex. in cōsil.207.incip.Domine Alex.col.fi. uers. circa prædicta.vol.7.*

35 quē.¶Quinta ꝯcl. Quāuis † snīa lata ex falsis probōnib. mero iure teneat, vt s̄. dictū ē, tñ sūt quatuor remedia, quorū primū dat ad eā irritandā, reliqua ad eā euitādā. Primū remediū, ē, ꝑ viā restōnis ī itegrū,d.l. diu⁹. & hic ī gl.Et istud remediū expirat lapso quadriēnio,l.fi.C.de tēp. ī integ rest.pe.& ī c.j.de rest.ī integ.li.6. Et opȝ in hoc tēpore,nedū restōnē fuisse petitā, sed cām super ipsa finitā esse, ſm Imo. hic per d.l. fi. Et interim nō iuuabitur replicatione ille,cui tale remediū cōpetit,ſm Io. And.in c.cū venerabilis. j̄. de excep. & pulchre per do. Abb. hic, cuius dictū no.inquantū vult, ꝙ ētsi tertius replicaret ꝯtra electū de absolutoria lata falsis ꝑbōnib. nō audiet cū illa actio popularis sit ꝯsumpta vno ægentē,iuxta gl. pe.ī c. cū dilecti.s̄. de elec.vt hic ꝑ eū reꝑbantē in hoc Io.An. in d.c.cū venerabilis.Sed certè rō sua potius lītat Ioan. An.tollēdo ei⁹ exēplū,q̄ impugnet, nā Io.An. dictū nō procedet in actione populari, sed in alia sic,ꝑꝑ eius rōnē,ꝙ non pōt obijci,vel replicari de snīa falsò lata,cur nō petent restōnē in integrū,maximè cū ꝑ modum ex

** Sententiam. Adde Paulum de Castr. in l. fin.ff. quod cum eo.Bar. in l. demonstratio.§.1.ff. de cōd. & dem. & Bald. in auth. non licet. C. de nat.lib.*

36 ceptionis idē fieri possit,vt j̄.dicā.¶Scđm † est remediū actionis in factū, i.agendo ciuiliter ad interesse surgēs ex snīa ꝯtra ipsum falsariū, vel ꝯtra ipsos falsos testes, ꝑ l.qui noīe.& l.fi.ff.de falsis.Et cōpetit vsque ad 30. annos absque alia restōne in integ. qa ꝑ hoc nō retractat snīa,cū ad hoc non agat,per c.cū dilectus.ad fi.s̄. de ordi.cog.Tollit aūt spacio ann. 30. sicut aliæ ꝑsonales actiones.l.2.cū ibi allegatis ꝑ gl.C.de ꝯstit.pec. ¶Tertiū

37 † est remediū accusationis criminalis,durās vsque ad 20.annos, ꝑ l.querela . & ibi bona gl. C. de falsis. Et ita ſm oēs intelligit c.cū venerabilis j̄.de excep.vt loquat solū isto casu,lȝ indistinctè loquat, sed est allegatio tracta ex malo intellectu d.l. q̄rela.ſm do. Ant. & Imo.& do.Abb.hic. Et tendit ista accusatio criminalis ad pœnā,de qua in l.1.ff.de falsis. Vñ dicit hic Imo. ꝙ nec per istā retractaret snīa,ꝑ d.c.dilect⁹.& idē Imo.lȝ alij ꝯtra. Sed eorū opi.ꝑcedere pōt, qñ rescissio petit incidēter corā iudice principalis causæ,qđ fieri pōt, argu.l.interdū.§.q furem.ff.de fur.no.Inno. ī c. cū oporteat. & ibi dixi,j̄.de accusat.ſm Imo.in d.l.diuus. Et istud satis sentit gl.hic,& Spe.in tit.de sent.execu.§.fi. ver. & no. Qđ intellige, dū mō non sit elapsum quadrienniū datū ad petendā restōnē in integrū,ſm Imo.hic,ꝑ id,qđ dixi in primo remedio.Sed adhuc vr̄,ꝙ post quadrienniū possit instari ꝑ remediū p̄cedens,ꝑ id,qđ posito,ꝙ snīa stet

38 pinguius,tñ ꝑ eandē subuenit.¶Et † aduerte,quia ꝙ dictū est de 20.annis,ꝑcedit indistinctè de iure ciuili, sed de iure Canonico dicas secus in criminalib. impediētib. executionē ordinis post peractam pœnitentiā, de qb.in c.inqsitionis.j̄. de accusa. quia taliū accusatio nō claudit p̄scriptione legali,ſm do.Ab.hic,qui in hoc bñ loquit, sed nō ꝑtinenter. Et idē dicit, nisi snīa ꝯtineret peccatū non remisibile ꝑ partes,ꝑ c.tenor. & c. lator. j̄.de re iud.ī alijs verò tollit directa accusatio dicto tpe, cū non reperiat lex ciuilis a canone correcta,ſm dom. Ant.& expressius Imo.& do.Ab.hic,ꝑ c.j.j̄.de ope.no. nun.q̄uis aliud dixerit gl.ī uerbo, pœnitentia. in fi.in c. admonere.33.q.2. q̄ salua respectu pœnitentiæ pagendæ,ſm ipsos,Quib.adde Spe.in d.ver.& no.& Bal.in l. j.C.q accus.vbi dicit,ꝙ in pœnis spūalib.nō currit præscriptio,imò si victor fuit ꝯscius falsitatis,poterit sēper ꝑ denunciationē Euangelicā ꝯueniri,cū teneat rē cum peccato,ſm do.Ab.hic, ꝑ notata ꝑ Inn. in c. qa pleriq;. j̄.de immu.eccle.& ꝑ oēs in c.nouit.s̄.de iudi.Itē adde, ꝙ lȝ actiones criminales tollātur spacio tpis legalis, tñ illud ꝑcedit,quo ad pœnā imponēdā,sed nō quo ad declarandā pœnā impositā,ſm Pet.de Anc. in c. 2.ꝑ illū tex.de p̄scr.ī 6.Vide Bal.ī l.fi.C.de sacros.eccl.vbi dicit, ꝙ executio ꝯdēnationū Romanæ ecclesiæ durat 100.

39 annis.licèt secus in fisco Imperij.¶Quartū † remediū est,ꝑ viā exceptionis, & istud ꝑpetuò cōpetit aduersus fundantē se in snīa taliter lata,ſm gl.in d.l.q̄rela.& oēs in d.l.diu⁹.& hic,& in d.c. cū venerabilis. Et idē in replicatiōe,vt hic ꝑ do.Ab. & facit l.q agnitis.ff. de exce. Et subdit hic Imo.sing.ꝙ q̄uis als̄ exceptio nō possit opponi eo casu,quo restō ī integ.nō pōt peti, nisi illa prius sit petita.l.nec nō.§.exēplo.& ibi gl.ff.ex qb.cau.ma.l. exceptiōes,q̄.ī fi.ff.de exce.l.nā & postea.§. si minor.ff. đ iureiu.tñ cōpetit exceptio ī casu isto ñ petita restōne, qa illa rl̄a ꝑcedit in eo, q ꝑ exceptionē vult ꝯseq eundē effectū,quē operaret restō, qđ nō est hic, vbi solū agit de repellendo vtentē tali snīa diffinitiua, quod est minoris effectus,cū ꝑ ltīmos testes possit iterato se fundare repulsus ꝑ exceptionē, qđ ñ p̄t, si ꝫ eū eēt data restō in integrum,per quā reus reponit in primo statu, quasi

Universidad de Deusto
Biblioteca

absolutus actore nō ꝓbante. Vñ ampliùs non inquieta
biť:qđ̄ non ꝓsequiť, cū solum excipiendo euitat illam
snīam, ſm ipsum. Cū quo transeo, q̄is ꝓtrariū teneat
ipsemet, & Pau. de Ca. in d.l. diuus. & Bal. post alios ī d.
l. q̄rela. & Iac. But. in l. sub ꝓtextu. C. de re iudic. & gl. in
d.l. qui agnitis. ¶ Gl. in uerbo, astrinxit. Reassume gl. &
dicta doct. in hac vtili mā ꝑ duas ꝯclones. Prima ꝯclu-
40 sio. Ita † demū teneť quis probare oīa simul narrata, q̄
aliàs ꝑ se sufficerent, q̄n deducta sunt nō distinctè, vel
copulatiuè, sed qualificatiuè, puta, si dicať, manifestè de
liquit, quia licèt sit vnū factū, tñ rōne qualitatis additæ
vť se astrinxisse ad probandā qualitatē cū facto. Ita con
cludunt do. Ant. do. Abb. & Imo. hic. allegantes simpľr
Bar. in l. diuus. ff. de re iud. Idē dñs meus hic addēs Bar.
in l. Fulcinius. §. j. ff. ex quib. cau. in poſ. ea. & tex. & Bar.
in l. j. §. q̄sitū. uerſ. illud. ff. de aqua quotid. & æsti. & tex. ī
c. ab eo. de elec. in 6. vbi succūbens in qualitate ꝓbāda,
succūbit in toto, qđ̄ non esſet, nisi ad utrunq; videreť se
astrinxisse, ſm eū. Adde Arch. & Do. in c. oēs aūt. j. dis.
& do. Ant. Imo. & do. Ab. in c. 2. ꝓp gl. ibi, s. de reſcrip.
& Bar. ꝓsinc. Coumune Lignani. in fi. & Bal. Imo. &
Ro. in l. Titia. ff. ſo. ma. & Bal. in l. certi. §. qm̄. in vlt. col.
ff. si cer. pet. & do. Ant. & Imo. in c. exhibita. s. de iud. &
hť ꝑ Bal. in l. fi. ff. ſo. ma. & in l. edita. in pe. & vlt. col. C. đ
edē. Et iō ſolet dici, q̄ ſtāte ſtatuto, q̄ ꝓcutiens cū sangui
nis effusione grauius puniať, si accusās de ꝓcussione cū
sanguinis effusione, nō ꝓbat effusionē, seq̄reť absoſto, li
cèt ꝓbauerit ꝓcussionē, ſm do. Ab. hic, & in c. examina
ta. s. de iud. & in c. ꝓquestus in pen. col. s. de foro cōpe.
post Cy. in l. 2. C. de ꝓb. vbi vide Bal. latiſsime, & Io. An.
in Spec. ſup rub. de accu. & Bal. in l. j. C. qui accu. & in l.
ſi qs, non dicā. C. de epiſ. & cle. & in l. & ſi ſeuerior. C. đ
infam. cū ꝯcor. Facit optimè, qđ̄ no. Bar. in l. itē apud. §.
ſed qđ̄ dř. ff. de iniur. dū dixit, vnicā iniuriā esſe, q̄n qua-
lificatè plura verba iniurioſa ꝓferunť, puta, ꝓditorie oc
cidiſti. Ad idē, qđ̄ ſcribit Bar. in l. Aurelius. §. idē q̄ſijt. in
fi. ff. de lib. leg. vbi dicit, q̄ cognoſciť capťum esſe vnicū
& ſeparabile, q̄n est ꝑ ſermonē qualificatū. ¶ Et vt ha
beať clarior doctrina, no. 10. declarationes, ꝑ quas ꝯclo
restringiť. Primo lita, vt dixi in ꝯclone, nisi aliqua narra-
renť copulatiuè, qa sufficit ꝓbare necessaria: vt no. in di
ctis locis, & no. Docto. hic, qb. adde Per. de Anch. in c.
pntiū. §. testes. de testib. in 6. & gl. pē. in c. is, q. de elec. ī 6.
Et amplia, ēt si iurasset se credere oīa deducta eē vera,
ſm gl. in verb. ꝓbare. in c. vt circa. de elec. in 6. q̄ ibi no.
Do. in §. j. in fi. Adde ēt do. de Rota ꝯcl. 87. in nouiſ. vbi
dāt, q̄ impetrans, qui narrauit bñficium uacare ꝑ ǫst. c.
execrabilis. & ꝑ ǫsti. c. de multa. & ꝑ nō promotionem
ad facerdotiū non teneť istos modos ꝓbare, sed sufficit
vnū ꝓbare ꝑ c. cū iādudū. j. de ꝓb. quia non ꝓsumiť se
grauare supfluo onere probandi. & sequiť do. Ant. in d.
c. exhibita. in vlt. col. Adde ēt do. Ant. in c. literæ. in j. co
lū. s. de dila. vbi dicit, q̄ si impetrans bñficiū ſm narrat
se obtinere aliud bñficiū à se dotatū & fundatū facta
mētione de corpore bñficij, nō arctať ad ꝓbandū, q̄ fue
rit à se dotatū & fundatū, tanq̄ ſuperfluo exp̄ssum fuerit. Adde ēt elegantē theoricā Inn. in c. ex parte. el j. de
priuil. & sequiť ibi do. Ant. & do. Abb. vbi dicit, q̄ quo-
ties in reſcripto exprimiť aliqua qualitas, q̄ nō est funda
mentū impetrantis, daro q̄ illa qualitas nō ꝓbeť, ꝑ hoc
nō vitiať reſcriptū, qa ēt ſine illa cā princeps erat gťam
ꝯcessurus. & sequiť Arch. in §. actor. 6. q. vlt. & Bal. in l. ſi
mť tua. C. de ꝓtrah. emp. & facit, qđ̄ hť in sequēti litatio
ne. Aduerte tū, quo ad hāc litationē, qa si deducta co-
pulatiue eēnt talia, ad q̄ pars nō fuiſſet admiſſa distribu
tiuè, ſ. volēdo vnū tūm ꝓbare. ista casu nō ſufficeret alte-
rū ꝓbare, ſm do. Ab. hic ſignanter dicentē, se putare, q̄
si ille, q̄ publicatis testib. deducit corruptionē & falsita
tē copulatiuè, & ꝓbat ſolā falsitatē, nō ſufficit, qa ī frau
dē vť miſcuiſſe corruptionē, vt directè ꝓbaret falsitatē,
qđ̄ nō est ꝓmittendū, ꝑ regulā cū qd vna via. de reg. iur. ī
6. vt hic ꝑ eū, & bñ, ex quo habes nouā ꝯsiderationem
41 in hac prima litatione. ¶ Secō lita, dū † mō qualitas sit
de ſubstantia actus, vel defensionis: qa debet vtrunq; ꝑ-
bari. l. hēbat. ff. de insti. act. l. ꝓtor. la 2. §. doceret. ff. vi bo.
rapt. Secus, si qualitas nō sit de ſubstantia actus, vel de
fensionis, qa deficiens in ꝑbone qualitatis obtinebit in
ſimplici factò eo ꝓbato, ſm Bal. ſing. in l. Titia. ff. ſolu.
ma. p. l. ī delictis. §. ſi detracta. ff. de noxa. vbi bonus tex.
& ꝑ illū tex. dicit Bar. in ꝓposito in l. denūciaſſe. §. q tñ.
ad fi. ff. de adul. q̄ licèt fū ꝓbeť qualitas, q̄ nō alterat mo-
dū agēdi, ſufficit ꝓbare id, qđ̄ est principale absq; ꝓbō-
ne qualitatis, qđ̄ bñ no. ¶ Et aduerte ſubtiliter: qa ꝑ hāc
litationē dixit mirabiliter Bal. diſputādo in l. j. in pe. co.
C. de ꝙdi. inde. & in l. fi. C. ſi ex falsis inſtr. q̄ ſi allego, q̄
testes corrupti falsū dixerūt, & ſic deduco corruptelā ꝑ
modū qualitatis, nō videor me astrinxiſſe ad vtrunque
ꝓbandū, ſed ſufficit ꝓbare falsitate, qđ̄ est ꝓtra oēs hic.
Allegat l. ſcio. in fi. & l. appellatū. §. j. ff. de appe. & d. §. ſi
detracta. qa qualitas corruptelæ nō mutat crimē falsi,
neq; iudiciū, vt dixi in gl. ꝓcedēti 3. ꝯclu. Et iō ſatis est
ꝓbare necessaria, licèt nō, ꝓbenť ſuperflua, ſm ipsum, q̄
tñ aliter locutus est ꝑ iſtū tex. quē facit valde sing. Sed te
nēdo dictū ſuū in d. l. j. ꝓtra Bar. in l. diuus. & Doc. hic,
rñde ad istū tex. multipľr, omiſſa rñsione Bal. in d. l. j. l3
Ro. opponat de isto tex. & nō ſoluat in d.l. Titia. ¶ Pri-
mò rñde ſm Pau. de Ca. tenentē ǫtra Bal. in d.l. diuus.
q̄ iō non ſufficit probare hic vnū tñ, qa non ꝓbauit fal
ſitatē, ſed simpľr corruptelā, q̄ quidē corruptela ſola nō
est ſufficiens ad retractandā snīam, vt dixi in gl. ꝓcedē-
ti. ¶ Sccò rñde, quaſi eodē mō, ſm do. meū hic, q̄ hic
fuiſſet satis probare ſolā falsitatē ꝑ indirectū, ſed nō ſo
lā corruptionē: & iō excipiens hic ſuccubuit, qa proba
uit corruptionē, & nō falsitatē, cū n. fuerit prīo aſſignatus terminus ad ꝓbādū ꝓsonas teſtiū, nō potuit eo elap
ſo allegari corruptio: qa illa reſpicit persōā. ¶ Tertio
rñde, q̄ hic nō astrinxit ſe vi verborū qualificatorū, ſed
aliàs exp̄ssè. ¶ Vltimo rñde, q̄ iō vť se astrinxiſle, posito
q̄ esſet vi verborū, quia in casu isto qualitas corruptio
nis bñ erat necessaria, qa volebat, ꝓbare falsitatē directè,
q̄ non poterat, nisi admixta corruptione, & eā ꝓbare.
Et ita, ꝓbat elegans doctrina Bal. in d. l. j. C. de ꝙd. inde.
vbi dicit, capiendā esſe hāc rťam, q̄ nunq̄ vť qs ſe astrin
gere, nisi q̄n qualitas mutat ſpeciē actiōis, vel exceptio-
nis, vel facit quē admitti ad id, ad qđ̄ alias non admitte
reť; put in tex. illo: q̄ verba bñ no. & hāc litationē ꝓfir-
42 ma ex ſequenti. ¶ Tertio lita, vt † habeat locū, quan-
do qualitas, q̄ adiungitur per adiectiuū, immediate co
hæret rei principaľr deductæ, adeò q̄ ſublato principa
li auferet qualitas. Exēplū in casu d. c. ab eo. in illa qua-
litate manifeſtū crimen, nā ſine crimine, qualitas ma-
niſeſtū, nihīl importat, ſed secus est, si qualitas deducta
ꝑ adiectiuū non cohæret immediate rei principaliter
deductæ, ſed ꝑ mediū alterius rei, puta, lego fundū in-
ſtructū, non. n. fundus dř instructus, nisi per medium
rei instruentis, & tūc adiectū copulat æquè principaľr,
& vno deficiente non deficit alterū. Hanc doctrinam
posuit Bar. in l. ſi cui fundū. ff. de fun. inſtr. ꝓ illū tex. ita
dicens limitari hanc noſtram materiam. Modò aduer
te, quia ſm do. meum errauit Bar. ibi, dū dicit, qualita-
tem corruptionis immediatè cohærere falsitati, & ꝑ
ǫns nō videri deductā æque principaliter, qa imo cor
ruptio est crimē de ꝑ se punibile. l. j. ff. de falsis. & cohæ
ret falsitati ꝑ interuentū pecuniæ, ex quo ſequiť, q̄ do-
ctrina Bar. confundit opi. ſuam in d. l. diuus. Et eſt ꝓfir-
matū, qđ̄ dixi in ꝓcedenti limitatione de nouo c. qa
dicendo, corrupti falſa, dixerūt, cū iſta ſint crimina di-
uerſa ꝑ se punibilia, vťr æquè principaliter deducta, ꝑ
d. l. ſi cui fundū. Non ergo qualificatiuè, & ꝑ ǫns, non
dř se astrinxiſſe ad vtrunq;, qđ̄ procedit, ēt si diceretur,
Titium dixiſſe falſum cū corruptione, quia dictio Cū,
posita inter duo, quorū vnū naturaliter nō accedit ad
aliud, vť deducere vtrunq; principaľr, per tex. notabi-
lē in l. ſi vt certo. §. ſi me rogaueris. ff. cōmo. & bñ facit
tex. & qđ̄ ibi Bal. in l. Titiæ textores. §. niſi. ff. de leg. j. &
in l. ſi is q ducēta. §. vtrū. ff. de re. dub. niſi in casu iſtius
tex. quē intellige, ut dixi ſ. in ultima rñsione. Et iſta no.
tanquam ſubtilia, & ab alijs nō declarata, l3 do. meus
hoc

hoc de ipsis porrigat, nō bene se affirmās. ¶ Quarto li-
mita, niſi ille, qui aliquid qualificatiuè deduxerit, sufficiē
ter clauſulā, & oēs alias exceptiones mihi cōpetētes op
ponat, qa nō vť se astrinxisse ad probadū oēs deductas,
ſm Bald. in l. Titiæ textores. §. j. ff. de leg. j. quē ſequiť ibi
Ang. Imo. Pau. de Caſt. & Ange. in l. ſcire oportet. §. ſuf
ficiat. ff. đ excuſ. tut. vbi idē tenuit. Bal. mouеť arg. §. qui
aūt. Inſtit. de excuſ. tut. & l. ꝑp litē. §. j. eo. ti. ¶ Quintò li-
mita nō procedere in cā criminali, vbi nō agiť de vtili-
tate libellātis, q̄ astringit se ad ea, q̄ nō ſunt de nā puni-
tionis, nihil operat, ſm Bal. in d. l. j. in vlt. col. C. de cōdi.
inde. Allegat istā glo. in fi. quā dicit esſe notabilē. sed cer
tè, vt sentit hic dom. Abb. q̄n iſta qualitas alteraret natu
rā delicti, nō vť differentia inter criminalē cām & ciui
lē, imo ǫtrariū ſentit Bald. met in d. l. 2. C. de ꝓbat. in q̄ſt.
de percuſſione cū effuſione ſanguinis. & in d. l. Titia. dū
allegat l. prætor. §. edocere. ff. vi bo. rap. Idē Bart. in l. de-
nūciaſſe, §. qd tñ. Facit qđ̄ ipse no. in l. is, q̄ reus. ff. de pub-
lic. iud. dū dicit q̄ apponēs diē, & non probans, ſuccū-
bit, ēt si nō teneбat apponere, no. Imo. poſt gl. in l. Pā-
tonius. ff. de acqui. hæred. ¶ Sed ſaluari pōt opi. Bal. ex mē
te glo. hic, vt iudex ex offō procedere poſſit, q̄n libellās,
qui tacitè vel expreſsè ſe astrinxit, & ſuccubuit fuit re-
pulſus, qa nō potuit ꝑiudicare rei publicæ, vt hic in glo.
quā bene no. Et per ipſam dñt dom. Ant. Imol. & dom.
Abb. in c. 2. ſupra de reſcrip. q̄ in beneficialibus & alijs
reſpicientibus publicā vtilitatē iudex poterit ſupplere,
l3 libellans ſuccubuerit. Pro quibus vide gl. in c. cupien
tes. §. ceterū. in verbo, excludētes. & ī verbo, ǫtumacia.
de elec. In 6. & gl. fi. in c. ab eo. eod. ti. & lib. & gl. notabi-
lē in cap. ſi forte in verbo, euidentē. eo. ti. & lib. An autē
hoc poſſit iudex in ciuilibus, dicеť in ſequenti ꝯclone.
¶ Dicit tñ hic dñs meus. & bñ, q̄ iſta gl. loquiť in iudice,
in quo agiť de clerico remouādo, in quo exuberat offi-
ciū iudicis, vt in dictis locis. ſed in cā criminali ad cōdē-
nationē rei nō exuberat officiū iudicis, ꝑ no. per Bart. in
diſput. quē ponit in l. 4. §. hoc aūt. ff. de damn. infect. Et
hoc limita & declara, vt ꝑ Bald. in l. 2. C. de ꝓbat. Et dūs
meus hic ꝯcludit, q̄ vno casu iudex poſſit cōdēnare in
criminalibus, l3 qualitas nō ſit probata, vc3 q̄n in inqui
ſitione dř, ſuper ꝙbus oībus & ſingulis intendimus ex of
ficio nr̄o inquirere, qa ꝑ verbū, Singulis vť iudex ꝓte-
ſtari, q̄ non vult ſe astringere ad qualitatem expreſſam.
Quod ēt no. Bal. latè in l. j. C. q accuſare. ¶ Sextò limita
iſta esſe vera, q̄n in libello quis ſe arctauit, ſecus ſi hoc in
libello nō fecit, ſed in capitulis, qa ſibi nō ꝑiudicat, ſm
Bal. in d. l. j. C. qui accuſ. Cōtrariū tñ ſentit expreſſe Do.
in c. ꝑſentiū. §. teſtes. de teſti. in 6. niſi dicas, esſe diſtinguē
dū, vtrūm clarè & diſtributiuè, vel copulatiuè loquatur
libellus. & tūc ordo capitulorū non attendatur, aliàs ſic.
¶ Septimo limita ꝑdicta nō procedere in appellatione
à diffinitiua, qa ſi in illa expreſſiuā cām & aliā probaui,
obtineo, ſm Imo. in d. cap. 2. ſuprà de reſcrip, ꝑ l. ſcio. §.
fi. ff. de appel. & ibi no. Bart. & Ange. qa aliàs periret to-
tū ius partis, & nō poſſet aliam cām proſequi, ſecus ī a-
lijs cauſis. Hinc est, q̄ agens rei vēdicatione ex certa cā
exp̄ſſa, vť ad illā se astringere, l3 ſi aliquā nō exprimat,
poſſit ex multis adiuuari, c. abbate cū mā, de re iudi. in
6. ſm Imo. in d. cap. 2. de quo vltimo aliquid inferius in
limitatione. Et hāc limitationē tenet ēt Bal. in addi. Spe.
in ti. de appel. ver. qdā appellāt. ¶ Octauò limita, niſi ali
qua ꝓponanť negatiuè, qa tūc nūquā quis vť se astringe-
re ad onus ꝓbandi, ſed ſi iudex, uel lex ipsū astringat, ꝓ-
bare dēt. Ita ad literā dicit Bal. in l. cùm te. ī fi. C. de ꝓb.
¶ Nonò limita hāc mām ex eo, quod no. Ange. in l. fi. ī
j. col. C. de anna. excepť. vbi dixit, q̄ quāuis ille, qui agit
exprimēdo, cām, ꝑ quā agit, videat se arctare ad illa, ꝓ-
bādā. l. habebat. ff. de inſtit. & declarat Bar. in l. j. ī prin. ff.
de edē. cū ſimilibus, tñ hoc fallit in poſſeſſorio, ſm eum.
Imo ſi ago cōtra te ex eo, q̄ dico, q̄ ſpoliaſti me poſſeſ
ſione annui cēſus mihi debiti, ex tali cā, ſi probo ſpolia-
tionē, licèt nō probē cām, propter quā dixi cenſum mi-
hi debitū, obtineo. Ita dicit notabiľr ſentire Inn. in c. q̄-
relā. in finalibus uerbis, de electio. ſuprà. ¶ Decimò &
ultimò limita, niſi in fine libelli vel articulorū ponať
clauſula, non astringens se ad probandum non neceſſa-
ria * ſm oēs Doc. hic, de qua clauſula
ponit ēt Bar. in l. cōtra. ff. de probat. & * Nō necessaria.
Sal. in l. Caſſius. C. de appel. & do. An. *Adde Ale. in l. is*
in c. dilecta. in antepenul. col. de iud. & *qui reus. de publi.*
Bald. & Ange. in d. l. edita. C. de edē. & *iudici. & Bart. in*
Ange. in l. ꝑp litē. §. 1. ff. de excuſ. tut. *l. Diuus. in 1. q. in*
Vide tñ Bal. ī l. nō iō. C. de lib. cauſ. vbi *fin. & ibi doc. de*
dicit, q̄ iſta clauſula nō releuat ab his, *re iudic.*
q̄ de iure probāda ſunt, & reuera hoc
cōſiderato, nō vť iſta clauſula esſe alicuius momēti, qa
ēt ſine ipſa nō teneť quis ꝓbare nō neceſſaria, quibuſcū-
que verbis locutus fuit, vt dixi in prima limitatione, cui
adde Lapū alleg. 161. inci. Quidā, corā iudice. ¶ Secuda
43 † ꝯclusio circa iſtā gl. eſt talis, ſiue expreſsè ſiue tacitè q̄s
astrinxerit ad plura, quorū quodlibet ſufficiebat, nō ꝑt
iudex ꝑp vnū plenè probatū pronūciare ſm petita, ſed
dēt ſequi abſolutoria, ſecundū do. Ab. Imo. do. meum
hic, contra do. Ant. quia iudex ꝙentionē partium ſeq
dēt. l. ſi conuenerit. ff. de re iud. Astringens aūt ſe vť fecit
ſe cōuentionem, q̄ niſi probet vtrunque, ferať ſnīa pro
aduerſario, ſm Imo. ītē probans aliud, q̄ id, quod dedu-
xit in libello, vť probare impertinēter, vel ad minus il-
lud, ſuper quo nec fuit datus libellus, nec lis conteſtata
nec teſtis iurauit. Ergo ex illis probationib. nihil pōt q̄-
ſtare iudici, vt ēt sentit Bart. in l. quid ergo. §. pœna gra-
uior. ff. de inſa. ſm do. Abb. Et procedit iſta ꝯclusio, q̄n
qualitas adiecta rei principaľr deductæ, est talis, quòd ip-
ſa remota cōpeteret diuerſa actio, vel accuſatio, vel eo
trà, remoto facto & remanēte qualitate nolla remane-
ret accuſatio, vel actio, p. l. 2. §. docere. ff. vi bo. rap. & l. il
lud. iuncta gl. ff. de lib. cauſ. qa ſequi dēt absolutio qualī-
tate nō probata, vt per Ioa. An. in Spec. ſuper rubrica đ
accuſ. Itē procedit, ſi qualitas non probata nō diuerſifi-
cat ius agēdi, uel accuſandi, ſed tñ diuerſificat factū in ī-
diuiduo, quod ꝓtingit rōne mutationis loci, tpis, uel ꝑ-
ſonæ, ut probať in l. cum quæritur. & in l. cum de hoc. ff.
de excep. rei iud. & in l. denūciaſſe. §. quid tandem. ff. de
adul. & in c. nihilominus. in tex. & gl. 3. q. 9. qa unū ē de-
ductum, & aliud eſt, probatū. Ergo reus eſt abſoluendus,
d. l. habebat. & c. examinata. ſuprà de iud. Itē, ꝓcedit nō
ſolum in ciuilibus, ſed ēt in criminalibus, iuxta id, quod
dixit Barto. in l. is, qui reus. ff. de publi. iud. & in l. 2. ff.
de eo, quod certo loco. l3 aliud dixerit Bal. in l. j. C. de ꝙ-
di. inde. ut dixi in ꝓcedēti ꝯclone, uer. 5. & c. Itē ꝑdicta
ampliat Io. And. in d. addi. dicens, q̄ q̄n qualitas muta-
ta alterat ius accuſandi, uel factū, nō pōt aduocatus, ui-
dēs ſe nō probaſſe, detrahere qualitatē, q̄n iſtud ēt mu-
taret actionē. Quòd non licet hoc poſt reū citatū, ꝓbať
in authen. qui ſemel. C. qūo & q̄ iud. ſecundū ipſum, &
idem ſentit Bar. ī d. §. quid tādē. ¶ Fallit autem iſta con-
cluſio, q̄n aduerſarius ex hoc, q̄ iudex eū abſolueret, lo-
cupletaretur cū aliena iactura, quia pōt iudex pronūciare
ſuper eo, quod eſt probatum, ſecundùm Imo. hic, qui
hoc modo dicit intelligendum esſe Inn. in c. cum olim.
infrà de cenſi. dum dicit, quòd licèt pars nequeat ſe feu
dare in eo, quod impugnauit, regula, ex eo. de reg. iur. in
6. tñ iudex poterit illi probationi adhærere in fauorem
impugnantis. Et ſequunť ibi oēs. & facit gl. ī l. ubi pactū.
C. de tranſac. ubi ſi notoriè cōſtat iudici, parti non cō-
petere ius agendi, pōt alio nō petente eū repellere. No.
Inno. in c. 1. ſupra de off. uica. cū ſi. Et hoc mō intelligo
do. Abb. hic idē ſentientē, quando finaliter ſub dif fe-
rentiā, an ſe astrinxerit expreſse, uel non, l3 prius eā ñ
admiſerit, mordēdo dom. Ant. ſed ꝓcedit in casu iſto, ſi
enim expreſſe ſe astrinxiſſet, mos eī gerēdus esſet. l. cir-
ca. ff. de ꝓba. & nō ꝓcederet iſta fallentia, quā ēt intelli-
go ſane, dūmodo mutatio qualitatis nō mutet ius agē-
di, aliàs enim pronūciaret iudex ſup nō petito, ꝓtra c. li
cet Heli. infrà de ſy mo. ¶ Et aduerte, quoniā quod dixi,
nunquā qualitatem poſſe mutari, quādo iudiciū non al
terať, ei uideť obſtare c. ab eo. de elec. in 6. Nec est bona
reſponſio Io. Mo. & aliorū ibi dum dñt, q̄ in d. §. ſi de-
tracta.

Universidad de Deusto Biblioteca

tracta.vtilis erat dño illa detractio qualitatis,qa imò vtilius erat,eã ñ detrahere,qa fuisset ex toto absolutus, & iõ opus est rñdere,prout respondet Bart.in l.j.in prin.in 10.quæst. ff.de no.ope. nũ. ꝙ ibi ponit casus spãlis in impedientibus promotiones p̃latorũ,Ex qua responsione inferri põt not.ꝙ licet crimine probato officiũ iudicis subueniat in fauorẽ ecclesiarũ,qñ alias probans defecisset,vt hic in gl.tñ iste fauor non ꝯsiderat,qñ crimen adhuc nõ est probatũ, quia in eo probãdo strictius procedit,quã in alijs causis,quia ꝑꝑ dubiũ euentũ litis & præiudicialẽ sæpe ecclesijs vacantib. tales operationes restringunt,neque dr̃ opponens intentũ ꝯsequi, dato ꝙ ꝑ officiũ iudicis crimen puniat,qa ꝯdemnabit in expẽsis & puniet iuxta c.j.in fi.de elec.in 6.nec acta facta eo litigãte faciẽt alias fidẽ,qa testes deposuerũt extra articulũ nõ iurati,vt in specie no.dom.Abb.hic in ver. & põt vt credo.¶Gl.in verbo, vti possidetis ibi,fortè dubitat.Et * ista opin.cõiter *tenet,sed tamen, quia ꝯtra ipsam op-

44 ponit,ꝙ iudiciũ sortis non approbatur,* vbi est quæstio facti, p l. duo sũt. ff.de testa.tut. sed vbi est quæstio iuris, vt l.sed cùm ambo.allegata in glos. & habet in c.fi.infrà de sortile.iõ salua gl. sm̃ dom.Ab.& Imo.vt nõ ponat sors cui sit res adiudicãda, sed quis debeat sustinere partes rei,qd a principio fieri potuisset, d.l. sed cum ambo. qd dicit dñs meus multũ sibi placere,quia istud,quod vtraq; partiũ fungat vice rei, nõ solùm est ꝯsiderabile ad ordinẽ processus,sed ẽt ad victoriã causæ,qa in paritate probationũ reus absoluet.c.4 suprà eod.quod est verũ,ẽtsi ex vtraque parte probationes essent æquales, & a principio vnus fuisset actor,& alius reus, qa absque alia sorte iudicaret pro reo.Et ista opi.est probabilior,q̃ opi.Bar. in l.si duo.ff.vti pos.& dom.Abb.hic qui dñt, rẽ debere diuidi pro dimidia,quod impugna,vt hic ꝑ Imo. & per Bal.in l.præses.C.de sen.& de mã vide ẽt Spec.in ti. d̃ peti.& pos.§.j.ver.& no.diligenter.& Bal.in cap.in nr̃a.in vlt.colũ.infra ti.ꝑxi.Et in quãtũ Ioã.An.& alij hic, vt p̃dixi,dñt,ꝙ nunquã res sorte dirimit nisi qñ dubiũ est in iure,adde ad idẽ gl.j.in verbo,prohibebit circa fi. C. vti pos.quã facit sing.Imol.in l.hmõi.§.fi.ff.de lega. j. & idẽ dicit Bart.in l.si duo.ꝑalle.& in l.duo sunt Titij. ff. de testa.tut.& Ange.in l.sed cũ ambo. Aliud ẽt dixit Bal.in l.meminimus.C.qñ & qbus quarta pars debet, lib.10 ꝙ nũquã res dirimit sorte, nisi in casibus a iure expressis, qa in alijs casibus talis actus pactũ cõtinet. Sed ꝯtrà dixit gl.in c.fi.de sortil.volẽs sortes esse a iure permissas, nisi vbi ex cã reperiunt ꝓhibitæ.Et de mã ꝑ Ioã.de Ana ibi & ꝑ Arch.post glo.16 q.2.in summa, & gl. no. Insti, de satisd.tut,§.pen.in verbo,suas.& Bart.in l.2 §.ex his. ff.d̃ verb.oblig.& ibi Ange.& vide dom.Car.ꝯs.150.quod incipit,Quæsitu sæpe fuit a me.vbi ponit sex modos finiendi cõtrouersiã inter cõtendentes de Papatu,qñ pariter probant,postea finito cõsilio dicit,se audiuisse cõferri post publicationẽ ꝯsilij,an tunc esset locus sortibus & dicit quòd expressius firmat dom. Pet. de Monte in sua monarchia,allegãdo dom.Car.in repe.c. l3 supra d̃ elec.¶Quòd aũt sortes dicant prohibitæ,26.q.2.ꝑ text. ꝓcedit sm̃ eũ, qñ vtimur sortibus ad p̃sciẽtiã & diuinationẽ futurorũ,de quo plene per beatũ Tho.2.2.q.94.arti.vlt.nõ aũt,qñ agit de tollenda ꝯtrouersia iuris, * Facit gl.in verbo, sors in c.clericos 21.dist.& vide Bal.in proœmio ff.§. itaque vbi dicit, ꝙ qñ nullo mõ sciri potest ex duobus gemellis,qs sit primogenitus,dabit regnum sorte. ¶Restat qdã de mã hui⁹ interdicti, uti possidetis de qb⁹ ꝑ Scribẽtes hic, quos non refero,qa nihil est mutandũ.Sed adde Bal loquẽtẽ magistralius oĩbus ĩ hoc,ĩ l.j.C.uti possi Et adde, ꝙ p̃latus carẽs titulo,si ẽ ĩ possessiõe, ñ repellit volens agere hoc interdicto, sm̃ Petr. de Anch.ĩ regula l.in 1.notabili, d̃ reg. iur.in 6. dicẽtẽ se ita respõdisse ĩ facto. Et hæc sufficiant sup hac famosa decretali,in qua l3 plura trahi potuissẽt, tñ sufficiat substantialia non omisisse.

* Approbatur. *Adde quæ ipse tenet Auctor in hac materia Sortium dicit in c.capitulũ suprà d̃ rescr.uer. sed an sortibus.*

* Iuris. *Adde ad hoc quod sors est triplex. Diuisoria Cõsultoria. Diuinatoria prima est. si eius iudicio quæratur quid cuique sit adhibendũ siue illud sit res possessa siue honor seu dignitas. 2 quando quæritur quid agere oporteat. 3. quãdo quæritur quid sit futurum. et nota quod euentus sortium potest expectari à triplici causa scilicet cœlo, fortuna, vel spiritu dirigẽte. si a cœlo, quasi actus humani qui ad sortes requiruntur secundũ dispositionẽ stellarum sortiantur effectum, uana & falsa est opinio. si à fortuna, quod videtur habere locum solum in diuisoria, non videtur habere vitiũ, nisi forte vanitatis. si à spiritu siue causa spirituali si quidẽ sit demon. est sors illicita, & secũdũ canones prohibita sicut fecit Rex Babyl. Ezech. 21. si verò expectatur a Deo qui temperat sortes, vt Prouer. 16 talis sors nõ est aliqd secũdum se malũ.vi. S. Tho. 2.2.q.95.art.8.et ĩ decret.26.q.2.§. his ita.26.q.3.sortes.26.q.4.c.hi q. & c.illud.et sũmis passim, & theol.ĩ hac materia, quæ ipsorum potius est quã canonistarũ.*

S V M M A R I V M.

1 Natus in domo ex vxore, præsumitur filius mariti, & quid, si de concubina nascatur.
2 Ad causandum impedimẽtũ matrimonij nõ requiritur, quòd filius natus sit legitimus.
3 Filiatio ex parte patris ꝓbatur p̃sumptiuè.
4 Nepotis appellatione, vel neptis, an veniat filius, vel filia fratris, & quomodo? Cuius quæ sit, enodationi adde nu. 5.
6 Significatio in statutis qualiter attenditur.
7 Communis vsus loquẽdi in statutis nõ attenditur, si statutũ sit in ciuitate quòd verba intelligantur secundum veram significationem. & nu. 8.
9 Nepotis appellatione nõ venit filius fratris, quando materia esset transmissibilis solum ad descendentes.
Nepotis appellatione an ueniat pronepos. Post nu.9. versi. vtrum autem.
10 Filiatio qualiter probetur.
11 Nominatio filij facta enũciatiue, an probet filiationem, & concludit, quòd non.
12 Fallit, nisi talia verba enunciatiua dicerẽtur filio præsente.
13 Tractatus solus de aliquo, an probet filiationem, & concludit, quòd sic.
14 Et ampliat etiamsi parentes ex postfacto negarent filiationem cui ampliationi addit alterã, videlicet, etiamsi aliquis prius fuit tractatus vt non filius, & postea vt filius.
15 Filiatio probatur per solam famam.
16 Filiatio probatur per cõfessionẽ factã principaliter, & per se sub filiatione, quãuis postea fiat confessio contraria etiam iurata.
17 Filiatio an probetur per solum actum proportionabilem filio.

CAPITVLVM X.

Per tuas. ¶Si parentes nominãt & tractãt aliquem ut filium,ꝓbata est filiatio,nec creditur alteri eorum contrarium iuranti.H.D.Diuide, vt per Doc.

1 ¶No.primò vt per dom.Abb.ꝙ† sicut natus in domo ex vxore præsumitur filius mariti,leg.si vicinis.C.de nupt.qñ tẽpe cõceptionis maritus fuit p̃sens, nec ad copulã inhabilis,l.filiũ.ff.de his, qui sunt sui, vel alien.iur.& ita esset,si natus esset in domo ex cõcubina. quod expressius firmat glo.in capitul.Michael.supra de fil.presby.quã sequit late Pet.de Anch.ꝯs.221. & Bald.in d.l.si vicinis.& in d l filiũ.& Bal.& do.Abb hic, qui ampliat istud,ẽtsi cõcubina non semper cohabitasset viro sed aliqñ diuertisset,ẽtsi cũ illo diu fuisset sterilis.Et utrũque dictũ colligit ex isto tex.quem reputat ualde notabilem,& facit optimè tex.in l.miles §.defuncto, ff.de adul.vbi nõ admittit talis consequentia, Tẽpore ꝯceptionis mulier adultera erat,ergo filius natus est illegitimus nisi probetur absentia mariti,uel impedimẽtũ ad copulã,quẽ tex.facit sing.Bald.hic,& in rub.C.de ꝓba.in vlt. col.& in d.l.si uicinis,post mediũ,& do.Ab.hic, & in c. trãsmisse ĩ ult.colũ.infra q filij sint leg.Bald. ĩ l.si matre.C.de suis & legit.ad qd uide dom.Ab.ĩ c.cãm el j. in pri. infra q filij sint legi.Sed inquãtũ dom.Abb.dicit ista ꝓcedere in muliere diu sterili,ẽt quæ se absentauit, uidetur dicendũ,quod in tali casu nõ sufficiat sola cohabitatio, sed requirit tractatus & nominatio filiationis,sm̃ dom. meũ per istũ tex.Sed nõ uidetur uidisse dom. Abb.in sequẽti notabili,qui expresse hoc fatet, per istum text. Et quo

quo collige sing.limitationẽ ad d.§.defuncto. & ad gl.ĩ d.c.Michael.vt nõ procedãt in muliere diu sterili, & q̃ aliqñ diuertisset à marito,vel à cõcubinario, qa ad hoc vt filius p̃sumat natus ex tali, requirit ꝙ sit tractatus vt filius,nec sufficiet sola parentũ cohabitatio.Quod di

2 ligẽter no.¶No.secũdò, ꝙ † ad causandũ impedimẽtũ mr̃imonij non requirit,ꝙ filius natus sit legitimus. Facit l.adoptiuũ.ff.de in ius voc. Et sic quo ad hoc illegitimus dr̃ de ꝯsanguinitate,quod dicit dom.Abb. esse bñ notãdũ,& idẽ ꝑ hũc tex.no.glo.super arbore ꝯsanguinitatis,facit c. discretionem.cũ ibi alleg. infrà de eo, q cogno.&c. vbi ꝯtrahit affinitas ex coitu illicito,*pro hoc ẽt qa lex ciuilis appellat patres nãles ꝯsanguineos,l. nihil.ff. de ritu nup.Quid aũt in alia mã, an tales dicant de ꝯsanguinitate? dic,vt per Bal.de quo memini in ca.in p̃sentia sup j,vẽ.2.gl.suprà & ibi vide. Not.ter-

3 tiò,ꝙ†filiatio ꝓbat p̃sumptiuè, *qa re* uera ex parte patris vere ꝓbari nõ p̃t, l.Lucius.ff.de ꝯdi.& demon.l3 sec⁹ ex a parte matris [a],q̃ semper est certa, l.qa. ff.de in ius vocã.Probat aũt de eo, qui nõ est natus ex vxore,tribus ꝯcurrẽtibus,Primo,si à parentibus nominatur filius.Secũdo,si ab ipsis tractat ꝓ filio. Tertio,si à vicinia ita reputat, sm̃ do. Ant.in d.ca. Michael.& dom.Ab.hic. Sed,ut dicit hic dñs meus, istud tertiũ nõ requirit in isto tex.Pater ibi, ab ambob⁹ de quo infrà latiùs.¶No.ultimò ibi,Sophiã neptẽ, ꝙ appellatione neptis ueniat filia fratris.Ad idẽ tex. in c. accedẽs.infra de accus.in ca.tua nos.& c.qd sup his.infra de ꝯsangui.& affin. & in ca.2.supra de arbi.& in c.duo pueri.infra de despõ.impu.Et qa est passus dubius, collige dicta oĩum ꝑ duas cõclusiones.¶Prima ꝯclo. Appellatiõe

4 † nepotis ex ꝓpria nã vocabuli nõ uenit filius fratris, * sm̃ dom.Abb. hic,ꝑ l.iuriscõsultus,§.secũdo gradu.uer.nepos. ff.de gradibus. ubi nepos propriè duplr̃ accipit,uno mõ,filius filiæ, alio mõ,filius filij.Sed si filius fratris uocaret nepos,acciperet triplr̃, & idẽ dom. meus hic, dicẽs, ꝙ leges allegatæ in ꝯtrariũ ꝑ Bald. & Ange.q tñ idẽ tenent in l.si auiæ.C.de succes. edict. referunt ad auũ,qñ nominat nepotem, ñ ad patruũ,& l3 ipse nõ dicat, est rñsio Bart. & Bal.q idẽ tenet in l.si instituta. §.j ff. de inoffic.testa.& ꝑ hoc allegat ẽt ipse tex.in c.j de gradib. succed. in feud. & rñdet ad c.1.§.similr̃.quib.mod. feu. amit.qd loquit sm̃ uerba, q̃ cõiter a ꝯsuetudine usitant.ut hic ꝑ eũ,q,ẽt sic respondet ad iura Canonica ꝯtrariũ probãtia,quia in ipsis ut plurimũ dicit pontifici uerba supplicãtiũ qbus in suis rñsis ꝯformat se Papa.Sic ẽt ad c.P. de schisma.in 6.& in c.felicis.§.cæterũ.de pœ. in 6.dicit, põtifices imitatos fuisse stylũ antiquarũ Decretaliũ, q̃ se ꝯformabãt cõi usui loquẽdi. Et hanc dicit esse ipsam ueritatẽ, ex quibus colligit unũ modũ probandi cõem usũ loquendi. Adde.ꝙ tex.in d. §. similr̃.nõ ur̃ facere in ꝯtrariũ,quia dicit, nepotem, uel filiũ fratris.Et adde, ꝙ istã cõclusionẽ tenet dom. Abb. in c.tua nos.infra de ꝯsangui.& affinit.& Feder. consil. 39.incip.Viso puncto ubi consuluit, ꝙ statutũ excludẽs sororem extante nepote,non intelligitur de nepote ex fratre.Ad iura Canonica rñdet, ꝙ impropriè loquunt,

* Illicito. *Adde Ioan.de Fan.in c. non debet de cons. & affin. & dic ꝙ hoc est verum ad impediendum matrimonium cõtrahendum,non verò quo ad aliud,quia matrimonium nõ infringitur secundum Ioan. And ĩ arb.affin ad quod vide Lanfr.in ca. seq.ver. testis ver. & primo quaro.*

* Præsumptiue. *Adde Bart.in l si vicinis.C.de nup. & in l.j. ibi etiam Bald. C. quor.bõ. & Pau.Cast. cõs. 175. inci.sup primo dubio videtur.*

a Matris. *Adde tu, quòd hoc semp non est verũ, nam infantes, qui sunt expositi ad hospitale, eorum pater & mater ignorantur. & etiam locus originis. Ita Bartol.in l.j.ff.ad municip.in uer.ueniam⁹ ad ultimã. Et ibi quærit, an sint municipes illius ciuitatis, vbi sunt expositi, & ibi tenet, quòd sic, Adde Barto.in l. quia. ff. de in ius vocan.*

* Filius fratris. *Adde ad hãc materiam Alex.in l. quaro: de inoffic. testam.Pau. Cast. in l.fi.C. de succes. edict. Ant. Rosel. in trac. de succ.ab intest. colum. 46. Alex.cons. 36.4. part.*

& quod sunt uerba narratiua Papæ,q̃ nõ ꝯstituũt ius, ꝑ capit.si Papa.de priui.in 6.& ita cũ Fed.trãsit Imo.in d. c.2.supra de arb.Idẽ de statuto dicit Bal.post Cy. in addi.in d.l.si instituta.§.1.& Paul. de Castr.in l.si dotali.ff. sol.ma.& Bal.plene in d.l.si auiæ. Sed in hoc de statuto

5 dic,ut in sequẽti ꝯclone.¶Secũda ꝯclo.Propter† communem usũ loquendi, sm̃ quẽ filius fratris appellat nepos in oĩ mã,ẽt stricta,prout sunt statuta, ꝯtractus & similia,recedit a propria significatione huius uerbi, & ẽt cõprehendit filius fratris,sm̃ do. Abb. hic allegat Ioan. And.in c.fundamenta. de elec. in 6. & sequit dñs meus hic allegando do.Abb.in d.c.tua nos.qa cõis usus loquẽdi præualet propriæ significationi,l.liberorũ. §.qd tamẽ Cassius.ff.de leg.3.& c.ex literis.el 1. infrà de spõs.cũ similibus.Adde Bald.idẽ tenẽtẽ in l. uxor. C. q accus.nõ pos.& do.Ant.in c.tua nos.& Imo.in d.l.dotali.l3 dicãt ꝙ cessante cõi usu loquẽdi secus esset.Idẽ Do.in d.c.fun

6 damẽta.§.ꝓinde.¶Sed ꝯtra istã ꝯclonẽ facit,qa † in statutis ur̃ attendenda ꝓpria & nõ abusiua uulgi significatio,ut expressè no.Bald.in c.1.in prin.de succes.feu.& in l.j.uer.nec puto.C.de succes.edict.& Roma in rub. ff.d̃ ope.nou.nun.per tex.in l.ita uulneratus.ff.ad l. Aqui.& in l.si dictũ.ff.de euic.& in l.itẽ prætor. ff. de suis & legi. & gl.in l.quòd si nepos.ff.de testa.tut.Et ita in proposito nr̃o firmat Bal.in d.l.si auiæ.dicens, quòd in statutis pœnalibus uerbum Nepos.capit propriè. Idem dicit Bald. loquens de ꝯtractu stipulationis,in c.1.§. similiter. in fi. quibus mo.feu.amit.& Feder.in d. ꝯsi.¶ Et tenẽdo hãc partẽ,esset limitanda duplr̃. Primò, nisi fieret mẽtio de fratribus & nepotibus,qa intelligit de nepotibus ex fratribus,sm̃ Bal.in d.l.si auiæ.q ꝑ hoc infert,ꝙ stante statuto,quòd fratres & nepotes defuncti excludãt fœminas, tunc filius fratris dr̃ nepos,ex natura copulæ, quæ copulat ea,q̃ sunt ex eodem genere.Allegat l.fi.§.q dulcia.ff.

7 de uino & oleo legato.¶Secundò limita,nisi† persona, de qua loquit dispositio etiam stricta, non haberet filios,nec nepotes ex eis,quia si fit mentio de nepotibus uenient filij fratres.sm̃ Bal.ĩ d.§.similiter.arg.l.hr̃dibus. §.fi.ff.ad Treb. Sed pro ista non discedas ab hac secũda ꝯclusione,quia probando, ꝙ in statutis, quãuis strictis & pœnalibus,cõis usus loquendi præualeat propriæ naturæ uocabuli,ꝯclusio remanet uera,per prædicta. Qd aũt istud sit uerum,probaui aliàs plene in d. c. ex literis. el 1.& pro nũc uide do.Abb.in c. sane.in fi. de fo. cõpe. & do.Card.in cle.ne in agro.§.p̃fati,in 5. q. de stat. mo. & Mattesil.notabili 95.& 102.& Bart.in cõsi.inci. Quæritur,utrum gradus.& Pet.de Anch. late ꝯsi. 182. incip. Apud me ista quæstio.& Bald.in l.non sine.C. de bon.q̃ libe.& Bart.in rub.ff.de no.ope.nun.& in l. libellorũ.§. sed si aliud.in fi.ff.de accus.& do.Abb.in c.nã & Rex.infra de uer.signifi.& in c.pen.infra de spons. & Bal. in l.j. ad fi.C.uñ uir & uxor.& Roma.cons.23.inc.Nescio, qd dubitationis.do.Card.in cle. ne Romani.§. sane.in 6.q. de elec.& Bar.ĩ l.sciẽdũ.§.illud.ff.de ædil.edi.& do. Ant. & do.Abb.in ꝓœ.Decre.& adducit fortiter Rom. qa si uerba iuriscõsultorũ p̃ponũt cõem usũ loquẽdi propriæ significationi,d.c.ex literis.& l.fideiussor.§.fideiussor.ff. de fideius.& l.si quis tutor.in prin. ff. de ritu. nupt. iũcta l.3.§.si pater.ff.de admi.tu.cũ simil.fortius statuẽtiũ.Facit l.j.C.de noxa.Nec obs.iura, q̃ reijciũt aliqñ cõem usũ vulgi,d.l.ita uulneratus.& l.si procuratorẽ.§. si quis mandauerit.ff.mãda.& l.uulgo.ff.de ĩ lit. iura. qa loquũtur de cõi usu loquẽdi imperitorũ & idiotarũ.& ex toto incõgruo,qa talis non attenditur. Et ita ĩtelligit Bal. in locis p̃alleg. ¶ Et tenendo hanc ꝯclusionẽ pro uera,

8 limita eã primò,nisi † esset statutũ in ciuitate, ꝙ uerba deberent intelligi propriè sm̃ naturalem sensum uerbi,quia nõ procedit tunc cõis usus loquendi * sm̃ Bartol. in l. Labeo.ff.de sup.leg.& in proœmio fforũ,& Bald in l.omnes populi.ĩ 14.q.ff.de iusti. & iur. & do.An.ĩ d.ꝓœmio.& Roma.ĩ sing. 322.¶Limita secundò, nisi ille,in quẽ hẽnt uerificari uerba statuti, ur̃ alteri⁹

* Vsus loquẽdi. *Adde quòd ratio est,quia vsus communis loquendi ẽ quid extrinsecum, Iac. Butri. ĩ l j.ff. de*

Universidad de Deusto
Biblioteca

de fide instrum. et dicit in text. adde Alex. post Paul. de Castro in l. 1. col. 6. si cert. pet. Castren. consil. 196. incip. super hoc pu cto. col. 5. vers. sed his non obstantib. Aret. cons. 109. in ci. coegistis me. in prin. & plenius cõ si. 145. licèt statuta. Zab. cons. 74. Titius nunc sunt. Anch. consi. 413. Viso puncto. colu. 6. sequũtur Alex. & Ias. in rubr. de op. no. nunc. & Alex. consi. 211. ponderatis post princ. lib. 6.

dispositionis de nepote loquẽtia, habere nepotes ex filio & ex fratre simul, qa videnẽ vocati nepotes à se descẽdẽtes, ſm Bald. in d. §. ſimil'r. p l. tale pactũ. §. ſi. ff. de pact. qa vr̃ directè posteritati prouidisse, iuxta no. p Bart. in l. vt iurisiurãdi. §. ſi liberi. ff. de ope. li. ¶ Limita tertio, niſi† mã esset transmissibilis ſolũ ad descẽdẽtes, ꝓut sunt feuda, quia facta mentione de nepotibus nõ venit filius fratris, ſi a principio extẽt veri nepotes, ſm Pau. de Caſ. in d. l. ſi dotali. Et ista faciũt ad qstionẽ, q̃ fuit ī facto de inneſtitura, in qua dicebat, Titius recepit pro ſe & nõe & vice fratris ſui ſuisq; filijs & nepotibus vtrorũque, an debeãt pariter vocari, nedũ filij Titij, ſed ẽt filij fratris, & l3 qbuſdã videret, q̃ ſic, p id quod dixi ſuprà proximè ver. ſecũdo limita, tñ interrogatus ꝓtrariũ rñdi, l3 tactũ nõ ſuenerim: qa cùm illa verba pp duplicẽ ſenſum, quẽ pñt habere, videant ambigua, ĩter pretant in fauorẽ eccleſiæ, vt citius finiat numerus inueſtitorũ: qa, vt ſentit Bald. in d. §. ſimiliter non videnẽ nepotes ex fratre vocati ſucceſſiue poſt veros nepotes, l3 aliud dicat dñs meus hic nihil allegãs. Itẽ facit, qa in talibus inueſtituris verba capiunt valde ſtricte vt patet ex no. p Bart in l. libellorũ ff. de verbo. ſignifi. & dom. Ant. in c. in qbuſdã. infrà de pœnis & Pet. de Anch. in cle. j. de bapt. dũ dicit, q̃ l3 in ꝓtractibus appellatione filiorũ aliq̃n veniant nepotes.* & idẽ in alijs materijs,* nõ tñ ita libus inueſtituris. Facit elegãs dictũ Arch. in c. ſi gs ſuadẽte 14. q. 4. vbi dicit, quòd in tali inueſtitura maſculinũ nõ cõcipit fœmininũ: & ſequit Imo. in c. potuit. verſus fi. infra de locato. cũ cõcor. ¶ Itẽ, qa Suis, referẽ ad perſonã loquentis: probat in l. ſi gs Titio, cũ gl. ff. de vſufruct. accreſ. ¶ Vtrum aũt appellatione nepotis veniãt pronepotes, vide Arch. in c. eps, q filios. 12. q. 2. & Bar. in l. cui eorũ. §. affinitatis. ff. de poſt. & ĩ d l. libellorũ. ipen. col. & Bart. & Imol. in l. gallus. §. inſtituẽs. ff. de libe. & poſth. & Bald. in l. j. in fi. C. de ſuc. edi. & Ange. in l. fœminæ. ff. de reg. iur. & in authen. matri. C. qñ mu. tu. offõ. & in d. l. cui eorũ. ¶ Gl. j. in fi. Cùm† q̃rit, q bus modis probet filiatio, q̃ est ꝓpria mã huius decretalis, dic, q̃ ſi filius ẽ natus ex vxore in domo ſciẽtibus vicinis, & marito ꝓſente tpe ꝓceptionis, caſus est clarus, vt dixi ī primo notabili. Et idẽ in certis caſibus, de qbus hic p domin. Abb. & p dom. Card. in cle. ſi ſumus. in 2. rñſo, in 2. oppoſitione, de ſentẽ. ex cõmu. Sed extra iſtos caſus q̃ pluribus dubitari poſſet, quos expedias p ꝓclusiones. ¶ Prima ꝓcto. Nominatio † facta de filio enũciatiuè, id est, ob aliam cãm, q̃ ad finẽ ꝓbãdi filiationẽ, nõ probat filiationẽ, vt ī iuribus hic allegatis in gl. & notãt dom. Ant. & do. Ab. in c. trãſmiſſæ infrà q filij ſint legit. & Bal. in l. neq;. C. de testa. ¶ Fallit, niſi † talia verba enũciatiuè dicerenẽ filio ꝓſente, ſm Imo. in l. ex hac. ff. de donatio. quã allegat & ſequit dñs meus hic p tex. in l. q dã. ff. de ꝓbatio. p quẽ iũcta petitione cũ rñſione vr̃ principr hoc decidi. Ad idẽ l. nõ epiſtolis. ibi, quaſi ad ſororẽ. C. de ꝓbat. q̃ verba ſuerũt enũciata pp aliud, & tñ probãt ꝓſumptiue, pro hoc ẽt, qa ſi nominatio, vel ꝓfeſſio filiationis facta in epiſtola missa tertio probat ſemiplenè filiationẽ, l. ſi. in prine. & ibi glo. ff. de proba. Ergo vt ꝓſentia filij aliquid operetur, reſultabit ex ipſa plena probatio. ¶ Præterea ſi tacita ꝓfeſſio reſultans ex cõtumacia mariti, qui non miſit cuſtodes vxori dicenti ſe eſſe prægnantẽ, probat plenè filiationẽ, l. 2. & ibi Bal. ff. de lib. agno. fortius ꝓfeſſio expreſſa, l3 emiſſa pp aliud, quæ est potẽtia tacita, l. 2. §. diuus. cũ gl. ff. de iure fiſci. no. Bart. in l. eius, q delatorem. eo. ti. & Bald. in l. ſi tutor. C. de interdi. matri. & hãc fallẽtiã ampliãt p dicti, ẽtſi p epiſtolã filiæ directã de hoc ageret, per regulã l. ꝓſenſu. ff. de act. & obli. & l. j. C. de ꝓtrahen. empt. l3 cõtra iſtã fallẽtiã ſit cõis opin. Doc. q̃ procedere põt in caſibus ſequentibus. ¶ Hãc fallẽtiã reſtrĩge tribus modis. Primo, niſi ille, q negaret dicta uerba enũciatiua fuiſſe emiſſa aĩo oſtẽdẽdæ filiationis, haberet pro ſua negatione fortiorẽ ꝓſumptionẽ: qa illi ſtabiret

Universidad de Deusto Biblioteca

sing.in c.lator.pp gl.ibi.infrà qui filij sint legi. ¶Octauò no.ꝙ sæpe appellam⁹ fratres,quos diligimus,sed re vera non sunt fratres,l.nemo.§.qui frater. ff.de hære.inst. Dicit tñ sing.glo.fi.ibi,ꝙ in dubio tractans aliquē vt fratrem, præsumitur eū credere ut fratrem, nisi aliud appareat. ¶Nonò no. ꝙ probat̄ filiū esse in potestate patris,eo ipso ꝙ probatur patrem contraxisse matrimonium.& legitimas nuptias, s̄m gl.in l. Titia.ff.sol. mat. ¶Vltimò no.pp gl.hic tangunt Bal.& do.Abb. vtrum credatur testi, qui dicit vnum extra iudicium, & aliud in iudicio. Sed quia præcedens & sequens decre. satis impediunt processum, ideo commodius reseruo ad c. cùm in tua j̄.tit.proxi. vbi do. Ant. ponit ꝑ illum text.

SVMMARIVM.

1 *Acta iudiciorum debent reduci in scriptis in omnibus causis ēt summarijs,seu extraordinarijs, & debent scribi per alium, q̄ per iudicem.*
2 *Ptās si datur iudici,vel arbitro,vt ꝑcedat sine scriptis,partes an videātur voluisse,vt ipsius relatiōi credatur simplici dicto n.3.*
4 *Notarius,qui scribet acta,debet eligi à iudice, non à parte.*
5 *Notarius non potest hoc officium recusare, postquam semel est tabellio creatus.*
6 *Interrogatus non videtur confiteri de his, de quibus interrogat.*
7 *Sententia an sit de actis,vel de processu.*
8 *Captura an sit de processu.*
9 *Instrumenta an dicantur de actis.*
10 *Originalia semper retinentur ad maiorē fidē & veritatis cōseruationē,& sic semꝑ creditur scripturæ originali & matrici.*
11 *Constitutio continēs aliquid nō propter se principaliter,sed cā alicuius mali euitandi,non illaqueat transgressores ad pœnā, si finis,ad quem constitutio tendit, principaliter non violatur.*
12 *Acta iudicij faciunt fidem sine subscriptione testium.*
13 *Dolus & metus non præsumuntur adesse in iudicijs.*
14 *Citatio tertia requiritur, vel vna peremptoria, ad missionem in possessionem ex primo decreto, & non requiritur alia citatio in actu missionis.*
15 *Citatio prima etsi non facit,vt possit procedi ad pœnam contumaciæ,potest tamen procedi ad condemnationem expensarū, quas fecit pars præsens.*
16 *Contumax licet aliquis verè sit,si tamen iudex hoc ignorans condemnat eum vt contumacem, actus non valet. Hæc est doctrina Bar.laudata per omnes Doctores.*
17 *Quæ tamen doctrina limitatur duobus modis,vt hic.*
18 *Productio instrumentorum si admittitur de facto post conclusionem in causa, an prosit,seu releuet producentem & n 19.& n. 20.Præsumi an debeat pro processu,ꝙ fuerit rite ordinatus, quādo sententia impugnatur ex ineptitudine processus. Vide post nume.20.uer. gl.fi.habet.*
21 *Præsumi non debet pro processu facto in causa principali pendente appellatione,sed oportet stari pro sententia, quòd probet rectitudinem processus & iustitiam sententiæ.*
22 *Præsumi debet pro sententia pendente tempore ad appellandum.*
23 *Sententia postquam transiuit in rem iudicatam, si nihil tangit de rectitudine processus,sed de iustitia sententiæ, præsumptio est pro ipsa sententia.*
24 *Fallit primò hæc conclusio,nisi in sententia sit expressus error contra ius scriptum.*
25 *Secundò fallit,nisi appareat notoriè de iniustitia sententiæ.*
26 *Sententia lata contra notorium, an sit ipso iure nulla,an verò sit irritanda.*
27 *Sententia est nulla, quando iudex retulit se ad acta, & inspectis actis apparet de errore iudicis.*
28 *Et no.hic sex casus pro concordia diuersarum opinionum.*
29 *Sententia non præsumitur iusta, quando coram competenti iudice,parte aduersa non opponente,probaretur iniquitas sententiæ. Iunge num.30.*
Probatio admittitur contra præsumptionem iuris,& de iure, quæ est pro sententia per confessionem aduersarij. Post numerum 30.versic.fallit quintò.
31 *Sententia postquam transiuit in rem iudicatam, præsumitur pro rectitudine processus. Limitatur vno modo,vt nu. 33.*
32 *Sententia an præsumatur lecta in iudicio.*
34 *Verba enuntiatiua in sñia an probent? & concludit, quòd non. Quæ cōclusio fallit quatuor modis, vt nu.35.& 36.& cōsequenter vsque ibi, & no.tertiò.*
37 *Præsumitur pro iustitia & rectitudine laudi,arbitri, vel arbitratoris,sicut pro sententia iudicis.*
Decretum authenticum interpositum per viam voluntariæ iurisdictionis,sicut in venditionibus rerum ecclesiasticarum, vel minoris,præsumitur ex iuxta causa interpositum. Post nume. 37. ver.septima conclusio.
38 *Relatio nuncij,vel productio iurium, an sufficiat, quòd fiat notario causæ,vel sit necesse,ꝙ fiat iudici.& nu.39.40.41.42.*
41 *Notarius actorum an possit esse rogatus de commissione sibi facta, & an credatur ei in hoc.*
42 *Notarij causæ an teneantur iurare fideliter exercere officiū suū.*
43 *Notarij causæ an possint substituere ad scribendum in cā, & postea ipsi subscribant.*
Subscribens alicui scripturæ,quam tamen ipse non scripsit,sibi p̄iudicat. Post nume.43.ver.habes ergo doctrinam.
44 *Hæc regula limitatur septem modis: vt num. hoc & sequentibus vsque ad 49.*
49 *Iudex si videt testē vacillare,an hoc debeat facere scribi in actis.*
50 *Instrumentum si sit productum in actis, an illa productio probet contenta in instrumento, adeo ꝙ non sit opus vlterius producere originale.*
51 *Hanc conclusionem limita,prout num.hoc.& 52.*
53 *Iudex si sibi opponatur, quòd non sit iudex, post litem contestatam,an teneatur docere de sua delegatione.*
54 *Iudex si est notarius, an possit scribere coram se acta.*
55 *Acta iudicij quæ non sunt scripta,an possint probari per testes.*

CAPITVLVM XI.

QVoniā contra. Famosa est decre.ista s̄m Docto. & dilatabilis, sed reseruādo multa ad alia loca,vbi æq̄ bñ cadunt, & tria solū referēdo,qb.aliquid est addēdū, nō erit opus multiloquio. Et hoc dicit, Iudex dēt adhibere notariū, vel duos viros idoneos,q̄ scribāt acta iudicij, alš, si qd difficultatis emerserit, puniet̄ ꝑ superiorē:nec p̄sumet̄ ꝑ eius ꝑcessu, nisi quatenus ltīmis ꝯstiterit documētis. Diuide,vt ꝑ Doc.& notabilia leuia,qb.nihil adderē,vel habētia mām repetitā in gl.vide ꝑ te in lecturis. ¶No. priò & tene menti ibi,extraordinario. s̄m do. Ant. &
1 Imol.ꝙ † ēt in iudicijs extraordinarijs, & sic in summarijs,vbi nō procedit̄ in figura iudicij, acta debēt reduci in scriptis, & nō p̄nt scribi ꝑ iudicē,sed ꝑ aliū. ¶Limita istud s̄m do.Abb.in c.2.s̄.eo. & hoc,nisi sit cā modica, quia non requirit̄ scriptura,sed stat̄ simplici īformationi iudicis. Allegat tex. & Bar.in auth. nisi breuiores. C. de sen.ex bre.rec.& tex ī Auth.vt iudices sine quoquo suffragio.§.necessitatē.sicut ēt vel in istis modicis creditur simplici relationi nūcij. Allegat l. ea quidē.C.de accus.& no.in c.cū parati.j̄.de app. & sic fortius credit̄ assertioni iudicis. & tex. optimū ad idē in c.si qs cū clerico.11.q.1.Ex hoc signanter dicit do. Abb.in d.c.2.ꝙ in hmōi causis pōt iudex fungi ēt officio notarij, qd̄ multū notat pro ptātib.castrorū, de quo ēt j̄.in qōnib. post gl.Et dñr causæ arduæ vel non arduæ,ꝑut superior arbitrat̄ inspecta qualitate ꝑsonarū & cāæ, s̄m gl.in verbo,illustriū.in c.fi. de re iud.in 6.& Bar. in d.auth. nisi. & do.Abb.in c.1.in pe.col.s̄.de libel.obl.Et hic pro istis faciunt no. per Bar. in l.diuus. ff. de cust.reo. & ꝑ Doc. in c præterea.j̄.de test.cog.vbi etiam in criminalib.creditur officiali attestanti de maleficijs leuibus. Facit l.leuia.ff.de accusat.Reliquos casus, in quibus procedi potest,maxime sine libello in scrip. vide ꝑ oēs in c. j. s̄. de
2 libel.obl.Subdit ēt signanter do. Abb. hic,si † datur potestas iudici,vel arbitrio,vt ꝑcedat sine scriptis, vident̄ partes voluisse,vt ipsi⁹ īformationi & relatiōi credat̄,si simpl̄i dicto affirmet, sibi constare rem & allegat Bar.ī d.auth.nisi breuiores.vbi hoc singulariter voluit, & ipsū ēt sequit̄ do. Ant.in c. cū ad sedē. in pe.col.s̄. de resti spol.& Imo. post. do. Ant.in c. in præsentia.s̄. de renū.& do.An.hic,& Ang.in repetitione l.sciēdū ff.de ver.ob.& do.Ab.in c.2.s̄.eo.& Pet.de Anch.in c. fi. in pē.col.de re iud.in 6.& do.Ant.in c.sicut.j̄.de re iud.& Imo.in c.cum à nobis.in tit.proxi. & in c.1.s̄. de iudic. Sed

3 Sed † dicas,ꝙ istud dictū Bar.cōiter non tenet̄, & contra ipsum ꝯsuluit latè do. Ant.ꝯs. 29.inci. qō hæc dubia vulgaris, &c. & adducit inter multa, quia ꝑ hoc daret̄ arbitro libera facultas alterā partē lædendi, asserendo se habuisse & vidisse ꝑbōnes,quas non vidisset, & quia partes verisimiliter hoc nō senserūt, sed p̄nt eorū verba importare, ꝙ acta & ꝑbōnes corā eo fiendæ ꝑbent̄ ꝑ testes,quod alias esse nō posset,vt j̄.in qōnib. Vnde satis est, ꝙ verba aliquid operentur, & iō nō trahūtur ad grauiorē effectū, iuxta c. cū dilectus.s̄. de ꝯsue. & c. dudū.j̄.de deci. Et idē per has rōnes tenet Ro.de isto ꝯsilio mentione non facta, in l.sciendū. ff. de verb. obl. & do.meus hic, & idē do.Ant.in c.Quintauallis.j̄.de iureiur.& ibi Imo.in 17.char.& Ang.in d.auth.nisi.Vno casu saluat̄ opi. Bar. vt de actis ordinatorijs cāæ stet̄ dicto arbitratoris, vel arbitri.secus in decisorijs, s̄m do. Ant. in d.c. Quintauallis.& do. Ab. & do. meū hic. Facit qd̄ hr̄ per gl.in c.qualiter 2.in verbo,rōnē.j̄.de accus.& per gl.in l.fi.C.de iure delib.& ꝑ Bal.in l.id, qd̄ pauperib. in fi.C.de epis.& cle.do.Ant.in c.Ioannes.j̄.de testa. cum ꝯcor.vbi habens reddere rōnē in scriptis, excusat̄,si de oīb.minutis nō facit scripturā. Sed non vr̄ & isto casu saluari posse opi.Bar.qa militant rōnes,de qb.s̄.s̄m Roma.in d.l.sciendum.pro quo adduco, qa si acta præparatoria essent modici p̄iudicij, non scriberentur in actis, ꝑ d.auth.nisi.& tamen scribuntur, vt hic in tex. ad quē isti non aduertunt.Bene fateor, ꝙ vbi modicum esset p̄iudiciū,nedū in istis,sed ēt in decisorijs, ꝑcederet opin. Bar.per id,qd̄ dixi supra. Item aduerte,in quantum dictū est valere pactū,vt procedatur absq; scriptura, quia debet limitari necessariò ex notatis ꝑ gl.& Doc. in c.fi. in verbo,illustriū.de re iud.16.& ꝑ do. Ant.Imo.& do. Ab.in c.de causis,post gl.ibi,s̄.de offi dele.ꝑ Do.post gl. ubi.s̄.in c.statutis.ad fi.2. q.j. per Bart. in l.j.circa mediū. ff.de fer.& Rotam in antiquis, ꝯclone 173.& in nouis ꝯclone 21.& in nouis.conclusio.249. per do. Ant. post Imo.in c.significauit.in 6.col.j̄.tit.proxi.& in c.1.de lib. obl.cū ꝯcor. de quib. habes,ꝙ de consensu,partiū fieri nō pōt,vt acta substantialia nō scribantur,*siue procedat̄ summariè, siue plenariè, qñ est iudex habens iurisdictionē à superiore, sed bñ p̄nt corā arbitratore & ēt corā arbitro ita pacisci, qa talib.ex partiū ꝯsensu dat̄ notio, & recipiūt ptātē, q̄ ꝑ partes limitari p̄t, s̄m Bar.in l. ꝑlatā in vlt. q.C. de sent. Et hanc dr̄iam not.Imo.in d.c.de causis & expresse Bar. in l. si societatem. §.arbitrorū.ver.quid si est dictū,quòd possit.ff.ꝑ socio.Et per hanc rōnē differētiæ tollit̄ æquiparatio, quæ de arbitro ad iudicē fieri solet,ꝑ l. j.ff. de arbit.Et ꝑ hæc patet do. Abb.errasse, dū dicit, hic eandē ptātem posse dari iudici,nisi eius opinionē intelligas in scriptura,q̄ nō esset de substātia ordinis iudiciarij.Quæ aūt illa sint,vide in locis p̄allegatis,& adde Bal.in l.ꝑlatā.in pen.col.C.de sent.vbi dicit, ꝙ scriptura in dictis testiū est solemnitas substantialis.¶Ex prædictis reprehēditur do.An.hic,dū dixit, ꝙ vbi proceditur super notorio,stat̄ de actis assertioni iudicis,ētsi dicat, se fuisse informatū factum esse notoriū,per notata in c.bone el j. s̄.de elec.nā certè hoc mō semper posset dicere factū fore notoriū, vt sic valeret processus omissa forma huius capituli,sed qñ re vera est notoriū ad hoc,vt teneāt gesta omisso isto ordine tanq̄ sup notorio, oportet vt de ipso notorio añ oīa ꝯstet. Si enim ꝯceditur priuilegium in forma procedendi rōne certæ qualitatis, opʒ prius plene de illa qualitate ꝯstet, s̄m do.meum ꝑ l. si qñ & ibi Bar.C.vñ vi.& ꝑ id,qd̄ no.Bar.in l.diu⁹.ff.de testa.mili.& qd̄ hr̄ j̄.in c. cū oporteat j̄. de accus. De iudice inquirēte,q dicit se prius informatū de fama,qa sibi nō credit̄.ad idē adduci pōt qd̄ no.Inn.in c.cū sit.s̄.de fo.cō pe.& Ang.ꝯs.8.& ꝯs.28.& in l. ex quacunque. ff. si quis in ius uocatus. & in l.j.circa prin. C. si à nō cōpe. iudi.

* Scribantur. *Adde nunq̄d scriptura in cā leui q̄ cōsensu partiū remittatur. & vide Spe.ī ti.de lib.cōc. §. nunc videndū. uer.3.vbi tenet ꝙ sic.sed quid in cā magna,vi. ibi per eundem in versi. nono si partes.*

cū ꝯcor.vbi qualitas tribuens iurisdōnē dēt añ oīa cōstare. Et in proposito vide gl. magnā post mediū in ca. j. de offi.deleg.in 6.& ibi Dominic.in 6.col. ¶Not. scdō
4 ibi,iudex adhibeat. ꝙ † electio notarij, qui scribit acta, ꝑtinet ad iudicē,non ad partē. Ad idē c.statutū.§.notariū.de rescrip. in 6. Et ꝑ istū tex. dicit Bal. hic, ꝙ nullus notarius pōt describere acta iudicis,nisi de eius mandato.Itē dicit,ꝙ de actis iudicij, nō est necesse, ꝙ sit rogat⁹ à partib.sed à iudice,qd̄ est eo ipso, ꝙ à iudice gñaliter deputat̄.Et idē dicit Bal. in l. q̄dā. circa prin. de eden.in apostillis,dicens,ꝙ facta tali deputatione hēt officiū necessariū non indigens partiū rogitu. Et no. vltra Doct. ꝙ notariū semel electū non pōt iudex sine cā mutare vsq; in finē cāæ, s̄m Bal. in l.2.ad. fi. ver. sed nūquid. C. qūo & qñ iud. pro quo vide gl.in verbo, inuētariū. in §. si verò absunt.in Auth. de hær. & Fal. Et idē dicit Bal. ī d.l.2.de nuncio. Et idē de notario & nuncio tenet Pau. de Ca.in l.testamenta.C.de testa. ꝑ tex.quē dicit ꝯsuetū allegari à Bal.in l.in fraudē.§.quoties. ī verbo,manu cōmentariensis.ff.de iure fisci.Idē Bal. de notario actorū, in auth.sed iudex.C.de epis. & cle. & in l.j.ꝑ illū tex. C. de sportul.& ibi allegat d.§.quotius.Et addit, ꝙ si alius scribit, nō faciēt fidē,de quo ēt per Bar. & Ang. in l. cū sñiam. C.de sen. ¶Sed istud limita, nisi primo assumptus nouiter impediret̄,qa pōt alius subrogari, s̄m Bal. & Iac.Bu.in d.l.j.de spor.Idē,si primus se absentauit de mādato iudicis,qa poterit alius scripturā absentis ī formā publicā redigere, s̄m Bal.ī l.fi.vers.qro,si notari⁹.C.d̄ re iud.arg.l.si lōgius.ff.de iudicijs.Idē Bal.in l.nihil.§.q̄dā.ff.de edendo.& in l.gesta.C.de re iudic.& in l.si longius.ꝑ illū tex.vbi idē dicit,si periculū est in mora ꝑpter alterius absentiā. Et quis ordo tūc seruet̄ in subscriptionib.docet Inn.in c.cū in iure.quasi in fi. s̄. de offi. dele, Et scias.ꝙ non debet notarius esse partib.suspectus, vt est gl.ī §.& quod sæpe.in verbo, artificis.ī Auth. de tri. & semis.q̄ facit sing.Bal.hic.Imo dēt eligi de cōi partiū ꝯsensu & expensis vtriusq; s̄m Bal. in l.j. C. de relatio. Allegāt gl.in dicto verbo, artificis. qd̄ no. qa multū restringit istū tex. & fortè verius est, ꝙ iudex habet eligere,qa ius recusandi est saluū parti.Et dū dixim⁹ loco notarij īpediti nō posse aliū subrogari,& nō alr̄, vide Bal. hic idē tenentē,& addit,ꝙ in cōmissione, q̄ fit secūdo notario,dēt fieri mētio de impedimēto primi.¶Itē ad-
5 de,ꝙ † ñ pōt notarius sine cā istud officiū recusare,postq̄ semel creatus est tabellio, s̄m Host.in Sūma, de fide instr.§.ex qb.ver. & l.3. vbi dixit, ꝙ si tabellio reqsitus nō ꝯfecerit īstr̄m,est periurus,qa iurauit facere officiū, cū reqreret̄, & dēt priuari officio,quod reputat notādū do.Car.in cle.1.ver.dudū.in 13.no. de iureiur. Et idē in terminis nr̄is pulchre no.Bal.in rub.C.de fid. instr.ver. sed dubitat̄.Idē dicēs de istis duob.viris, ꝙ q̄tū ad istum casū,poterūt cōpelli ꝑpter imperiū magistratus.Quod bñ no.Posset tñ istud l̄itari. nisi multitudo agēdorū circa officiū excusaret notariū recusantē, ꝑpter notabile dictū Bar.ī l.j.§.j.ff.nau.caup,stab.cū sim̄ib.de qb.per Ro. in l.si verò.§.de viro.in 45.fall.ff.sol.ma. Quæ oīa bene no.vltra alios hic.¶No. tertiò ibi,aut duos, &c. ꝙ authoritas notarij sola excedit dictū duorū testiū,qa si p̄t hr̄i notarius,nō capiunt̄ isti duo, sed assumunt̄ in subsidiū,& sic nō æq̄pollēt notario,intelligēdo,ꝙ stet̄ ei⁹ scripturæ sine testiū subscriptione. De quo ī glo. 3. qd̄ tene semper menti, s̄m do.meū. Adde,quod no.gl. magna ī prin.ī Auth. de hær.& Fal.§.si verò absunt.q̄ dicit, ꝙ testes tabelliones p̄ferunt̄ totidē testib.nō tabellionib.de qua gl.exclamat Bal.in auth.sed cū testōr. in pe. col. C. ad leg.Fal.& Ro.in rub.ff.de arbi. Et istud bñ ꝯsonat loquēdo cęteris parib. Sed ꝙ gñaliter plus credat̄ vni notario,q̄ duob.bonis viris,nullo mō admitterē. nisi ī casu huius decre.ī qua agit̄ de ꝑprio officio notarij. Et cū isti duo gerāt vicē officij quodā iure extraordinario,ęq pollet duorū authoritas virtute officij, lʒ nō sint notarij,vt j̄.in qōnib. Vñ merito colligit hic do. Ab.ꝙ ī pertinētib.ad officiū alicui⁹ plus dēt sibi credi,q̄ alteri q̄tūcūq; idoneo,facit c.ad audientiā.de p̄scr. & subdit Bal. hic,

Universidad de Deusto
Biblioteca

hic, ꝙ iſtud, quod dicitur in tex. de duobus ſcriptoribus, non reperitur alibi: imò regulariter non valeret ſcriptura etiam priuata à duobus ſubſcripta, in l. ſcripturas. ī verbo, triū virorū. C. ꝙ poti. in pig. ha. Sed tñ vide tex. ſimilē in c. vt officiū. §. verū. de hære. in 6. ¶ No. quartò ex eo,
6 ꝙ ꝓfeſſio & interrogatio ponunt vt diuerſa, ꝙ interrogans nō vr ꝓfiteri, ſm do. An. Imo. & do. meū. qb. adde, ꝙ iſte tex. hoc neceſſario nō infert, ſed intelligit de ꝓfeſ 8
ſione facta p rndētē. Et cū hoc ēt ſtat, ꝙ interrogās ꝓfitea tur. Oportebat. n. adhuc, ꝙ interrogationē ſequerēt alte rius ꝓfeſſio. ꝙ nō cōprehēdebaī ī ſolo verbo interroga tiōis. Et ꝙ imo interrogās videaī ꝓfiteri, tenet gl. 2. ī c. fi. 31. q. & Arch. ī c. ꝙ ait. 22. q. 2. & gl. ī verbo, ꝓfeſſus. in c. * cum venerabilis. ĵ. de excep. & do. An. in c. fi. ſ. de cōfeſ. Sed tñ ꝓtrariū eſt veri⁹, vt plenè p do. Abb. ī d. c. fi. p doctrinā Bar. ī l. 2. §. ꝙ obſeruari. C. d iur.
a Interrogationem. *Adde alia differentiā, videlicet quia interrogationes fiunt ante litē cōteſtatā, et aliquando à iudice, et aliquādo à parte, poſitiones vero proprie fiunt poſt litē conteſtatā & poſt iuramentū à parte. Addetñ ꝙ ēt poſſunt fieri ante: ſecūdum gl. no. 7 in c. 1. de cōfeſ. in 6. in gl. magn. Et dicit Bart. in hoc propoſito in l. Offidius. ff. de leg. 3 et ver. alterius. quòd poſitiones, quæ fiūt ante litis cōteſtationē, fuerūt intro ducta d iure fforū, ſed quæ fiūt poſt cō teſtationē litis fue rūt inuēta de iure C. Adde, an poſt publicatas atteſtationes poſſint fieri poſitiones: Bal. in l. 2. §. quod obſeruari. C. de iura. cal. in 8. colum. in ver. ſeptimo quæritur, tenet, quòd nō tamen dicit ibi, ꝙ iudex hoc pōt facere ex officio ſuo, & idē tenet In. in c. cum Ioānes. d fide inſtr. in fine.*

* De actis. *Adde Bar. ī l. in fraudem. §. neque. ff. de iure fiſ. Baldum l. 2. C. vt lit. pēd. et pro ipſis eſt caſus in l. acta. & in l. actorum ff. de re iud. & vide Laſ. in repetit. huius c. in prin. ver. Nota hic videt caſum.*

dere, nō pōt iudicare, vt notat D o. ī c. 2. de offic. vic. in 6° & p do. Abb. in c. cum ſup. de cā poſ. & ꝓpri. & ita intelli ge tex. in c. ne aliqd. in fi. de priui. in 6. Et iſta no. ad ſtatu ta annullātia proceſsū, ī quo nō ſūt ſcripta oīa acta. ¶ Li mita, dū mō verbū. Proceſſus, ꝓferat in mā, q̄ adaptetur diffinitiuæ: ſecus, ſi nō adaptaī, vt, ꝓbat gl. in verb. ꝓceſſus. in d. cle. appellāti. cui ſic rndet Dom. ꝓcordās cū ꝓce dēti poſt Ioa. An. in c. vt ſuper. de appell. ī 6. ¶ Ex† qbus, & ex tex. habes, q̄ veniāt appellatione actorū. Quid aūt de captura, an ſit d ꝓceſſu, vide tex. ꝙ ſic ī cle. 1. circa prī. de hære. & Pet. de Anc. in cle. 1. de exceſ. ꝓla. & ibi dom. Car., ꝓpe fi. princi. verſ. ſexto q̄ro. Et vtrum oblatio libel li ſit de ꝓceſſu, * vide Bart, ī rub. C. de
in ius voc. vbi dicit, qd oblatio, q̄ ſit iu * De, ꝓceſſu. *Adde Bald. in addit. ad Spec. de cōcep. libel. & vi. Ang. ī Authe. de iud. & vi nul. §. appellationibus in fi.*
dici añ citationē, non eſt de ꝓceſſu: ex quo citatio eſt initiū iudicij, vt ibi ī gl. Et q̄ libellus pōt offerri die feriata, l. miles. §. ſexaginta. ff. de adul. & in gl. c. placita. 15. q. 4. cū ꝓcor. Secº dicit Bart. in oblatione libelli, q̄ ſit parti: q̄ illa ē de ꝓceſſu. Et ita intelligit iſte tex. ī ver bo, petitiones cū gl. ad quē do. meus nō aduertit, vt dixi ſupra in alio propoſito, & idem cū Bart. vr velle Bal. in l. j. C. q̄n libellus prīcipi datus, & in l. j. ff. de ī ius no. & ibi dicit, ꝙ nō dr in cā appellatiōis ꝓcedere offerēs libellū parte nō citata, & ita teneī, l3 aī ipſe ſcripſerit in d. rub. C. de in ius vo. Imo dixit ibi notāter Angel. ꝙ iudex nō dr p occupaſſe iuriſdōnē p ſolā formationē libelli inquiſitionis, ſed p citationē. Allegat l. ſi qs poſtea. ff. de iudi. & dicit fuiſſe arduā q̄ſtionē de facto, vt no. Bal. in l. vnica. C. de ꝓfeſſ. & Ang. in l. j. & in l. libertus aduerſus. ff. de in ius voc. & in repe. l. j. C. de iudi. ¶ Quid† aūt de inſtrumē tis, an dicanr de actis, dic, ꝙ nō, ſed bñ eorū ꝓductio, ſm Inn. in c. cum in iure. in fi. ſupra de offi. dele. & pulchrè dixit Bald. ī l. ēt. in fi. C. de appell. ꝙ nō exceptio, ſed exce ptionis ꝓpoſitio, nec inſtrūm, ſed inſtrī ꝓductio dicuntur de actis. Allegat Inno. hic. Sic intellige Bal. ī l. 2. C. d edē. verſi. iuxta hoc q̄rit. Quid aūt de ꝓſilio ſapiētis, an ſit de actis, vide Iac. de Are. ꝙ ſic in tractatu de ꝓſilio ſapientis, circa fi. Quid aūt de publicatiōe proceſſus, vide Inn. ī c. cum I. & A. infra de re iudi. & ibi latè dicet. Quid āt de ſubdelegatiōe, an ſit de actis, vide Arch. & Io. An. ꝙ non, ī c. ſi a ſubdelegato. de offi. dele. ī 6. Qd̄ valde not. ibi Dom. inſerēs, ꝙ p ſubdelegationē ſolā no ꝓpetuet iu riſdō. Demum vide Bal. in l. interrogatū. C. d lib. cā. ubi dicit p illū tex. noīe actorū ꝓtineri, q̄cqd factū eſt in iudicis ꝓſentia, ētſi nō in figura iudicij. Facit gl. ī. in l. acta. ff. de re iud. & de hoc p Pau. de Caſt. in l. actorū. ff. co. tit.
¶ No. ſextò, ibi, penes ſcriptores, qa originalia dēt remanere apud ſcribētē. Et p hoc facit ſm Io. An. iuramē tū tabellionis, q̄ in ſui creatione jurat inter cętera, ꝙ ori ginalia penes ſe cuſtodiet, ut no. Hoſt. in c. ſicut. infra, ne cle. uel mo. Dicit tū Ioā. And. & ſequīt domi. Abb. ꝙ de facto uidemus, ꝙ notarij eꝓrū, uel cōmunitatū finito officio dimittūt librū actorū in oſtō, pro qua ꝓſuetudine dñt facere c. ad audiētiā. ſupra de reſcrip. & ſic in alijs notarijs actorū uidenr reſidere, ꝙ apud ipſū debeant re manere, & ſint ſua. Et ita teneas, l3 ipſe Ioan. And. aliud ſentiat referēdo Nico. de Mat. in addi. Spe. ī rub. de fid. ī ſtru. cū quo trāſit Pau. de Caſt. in l. 2. de edē. dicens, ꝙ q̄n notarij actorū dimittunt officiū, habent etiā relinquere acta. Sed uerius eſt, quod dicūt Doc. hic, niſi ī notarijs p ſonarū ꝓdictarū: in quibus ēt dicit Io. An: meliusˢ eſſe, ſi faciūt duo originalia, ut unū pro ſe retineāt. Fatet tamē Io. An. in d. addi. ꝙ librū inſtrumentorū retinet ſemper notarius apud ſe, p l. prætor. in prin. in uerbo, meū. ff. de eden. de quo p Bal. in rub. C. de fide inſtru. in j. col. Et ad de, ꝙ ſi iudex nō confiſus de uno, accepiſſet duos notarios, acta ſtabunt penes digniorē: & cæteri, paribus, pe nes ſeniorē, ſecundū Bal. hic per id, quod no. Inno. in c. j. ſupra de ma. & obe. & facit l. ſi. ff. de fid. inſtr. cū aliis alle gatis per Roma. in l. ſi uero. §. de uiro. ī 3. falle. ff. ſol. mat.
10 ¶ No. † ſeptimo ibi, poſſit ueritas d̄clarari, ꝙ originalia retinenr ad maiorē fidem, & ueritatis conſeruationē.

Et

Et hinc eſt ꝙ ſem per ſtaī originali, & matrici ſcriptu raæ, vt ēt no. gl. in c. vt vererū. in gl. magna. ad fi. 9. diſt. & in c. ieiuniū. in verbo, defunctæ. 26. diſt. & pulchrè Pet. de Anch. cōſi. 234. incip. Prius de viribus. & do. Ab. ī c. cum ex literis. in pē. no. p illū tex. & iſtū ſ. de reſti. in in teg. & Bart. in i. Sēpronius Proculo. ff. de leg. 2. dicēs sēper ſtandū eſſe proto
* Protocollo. *Ad de an & quando * ſtandum ſit protocollo notarij vi. Socin. conſ. 277. inci. Viſo publico inſtrumento verſ. quarto neceſſario. in fi. ibi et ex qbus cum verſ. ſeq. in 2. par. & ibi, an & quando ſumptū habeat ei pudalere, et adde Alex. conſ. 10 5. p. 2. et conſ. 41. p. 1. et Socin. conſilio. 94. incip. præſtantiſſimi. in princip. s.*
collo* notarij: & idē Bal. in l. ea q̄. poſt prin. C. cōmi. vel epiſtolas. & gl. & An ge. in §. fi. in verbo, ꝓtocollū. ī Authē. de tabell. & Ioā. And. in data 6. libri ꝓ pe fi. dicēs, hinc eſſe, ꝙ notariº iurat te nere copiā ꝓtocolli, vt ꝓ ipsū in c. ſicut j. ne cle. vel mo. Et dicit ꝓtocollū, liber in quo notarius reducit ea, de qbus ro gaī: vel ēt liber paruus, q̄ appellaī Baſtardellus, in quo primò notat formā ꝓtractus, ſm Bald. in l. noſtrā. C. de teſta. Et ibi dicit, vtrunq; iſtorū dici originale, & ꝙ eis diſcrepātibº ſtaī illi primo, ēt ſi eēt cācellatus, qa illud fuit ꝓpter reportationē factā in libro. Et q̄n producunē duo originalia in eodē fa cto & eodē tpe facta, uide Bal. & Imo. in l. cōprehendebaī. ff. de lega. 2. dicen
* Protocollum. *Adde, quòd ſi in ī* ſtrumento ſumpto ex protocollo plus vel minus conti* neatur quàm in ꝓ* tocollo. Socin. conſilio. 199. inci. in cā in prin. cum verſ. ſeq. in 2. par. et idē ibi dicit, ſi notarius inſtrumētum extēdat vltra ſuū ſolitum ſtyllū per dictionem. &c.*
tes, ꝙ ſi diſcordāt, nemini ſtabiī. Et ſi plus ꝓtinet inſtrūm, q̄ protocollū, * an deī fides inſtrumēto, vide do. Ant. īc. dudū. ĵ. de cōuer. ꝓniug. Et de notario, q̄ perdidit protocolla, * vide Bald. in l. fi. C. de eden. Et valet inſtrūm, * l3 nul lū reperiaī protocollum, ſm Bald. in rub. C. de fide. inſtru. & Bartol. in l. ad monendi. ff. de iureiu. & Bal. in l. cōtractus. C. de fid. inſtru. ¶ Vltimò no. ad fi.
* Protocolla. *Ad de quod habetur per Bartol. in ſuo conſilio. inci. ſatis dubie quæritur. et in l. nec caſu. ff. de diſcus. lib. 10.*
ibi, ſi ꝓp eius, ꝙ † ꝓſtitutio ꝓtinēs aliqd, nō ꝓp ſe principr, ſed ad finē alicuius mali euitādi, ñ illaqueat trāſgreſſores ad pœnā, ſi finis ad quē principr tēdit ꝓſtitutio, nō violaī. Et idē no. do. Ab. hic ſe putare reſpectu peccati morta lis, dū modò ꝓſtitutio nō ꝓtemnaī. Et allegat Are. poſt beatū Tho. ī c. vtinā. 27. diſt. vbi dicit, ꝙ trāſgreſſio ieiunij ñ inducit peccatū mortale, q̄ñ nō ſieret ex cōtēptu, & nō ſequereī aliquis effe ctus ex trāſgreſſione, pp quē ieiuniū ē inuentū. Quod eſt bene notandū, ſm do. Ab. ad multa p̄cepta eccleſiæ, quæ nō ordinanr pp ſe principr, ſed ſunt ad aliquod impediendū, qa ſi cōtrae niī eis ceſſante eo, de quo dubitaī, ceſ ſat peccatū, & ſequīt do. meus hic alle gans do. Abb. idē tenēt ī rubr. ĵ. de ob ſerua. ieiu. Adde do. Car. idē tenentem de ieiunio, in cle. ad noſtrā ver. 2. in fin. de hære. & Dom. optimè loquēt ī c. gñali. de elec. in 6. Et adde do. Card. in cle. j. in 38. q. de priui. vbi refert, ſe con
* Valet† iſtrumē tum. *Vide Paul. Caſtr. conſ. 231. incip. quantum ad contenta. & Adde Pet. de Suz. & Bar. in l. 2. ff. quæ madm. teſtamen. aperi.*
ſuluiſſe, ꝙ illa cle. puniens aliquē ꝓſumentē, & ſic notās dolū & temeritatē, nō ligat hominē ſimplicē cōtrauenientē ſine dolo, vel ꝓſumptione, qa ceſſat reſpect⁹ quē lex ꝓſideraūit. Et nō legi alibi tā notabile verbū in mā. Et idē reperio prius cōſuluiſſe Cal. in ti. de ſent. excōm. conſi. 4. inci. Sacerdos parochialis vbi ꝓſuluit latè, quòd non faciens in cōtemptū non incurrit pœnā legis, quæ vtiē verbis denotantibus dolum. Et ad iſtud de peccato no. doctrinam gñalem, ꝙ quoties l humana requirit in actu ſolēnitatē ad certū finē, ſi ille actus ſit ſine ſolēnita te, & nō ꝓtraueniaī illi fini, eſt quis tutus in foro ꝓſcien tiæ. Et ad hoc, ne lōgior ſim, vide Inn. ī c. qa plerique. & ibi do. Ant. ĵ. de immu. eccleſ. & Pe. de Anc. plenè in re gula. poſſeſſor. in primis char. de reg. iu. in 6. & in regu la j. in 7. q. eo. ti. & li. & Inn. ī c. qa pp. ſ. de elec. & do. Ab.
in c. 2. in fi. ſ. de reſti. in integ. & Inn. in c. ſi celebrat. ĵ. de cle. excō. & Dom. in c. j. de ſpon. in 6. & Ioā. de Ana. ī c. in literis. ĵ. de rapt. & do. Ab. poſt gl. 1. in c. porrecti. ĵ. de regul. & Cal. in diſputatione incipiēte, Bononiēſi ſtatu to. maximè ad fi. & Imo. in c. niſi cum pridē. verſ. vnde quāuis. ſ. de renū. & oīno Fed. ꝓſ. 131. inci. Caſus talis ē, quidā teſtator. Gñaſr aūt, q̄ñ ceſſante cā legis ceſſet eius diſpoſitio, vide plenius, q̄ alibi, p Imo poſt gl. in ca. poſt translationē. ſ. de tranſ. & p glo. & Dom. in c. cupiēres. in princ. in verbo, malignātiū. de elec. in 6. & do. Ab. in c. cum ceſſante. ĵ. de appel. cū ſimil. ¶ Gloſ. j. in fi. de mā probandi negatiuā ſufficiēter remiſi in c. tertio loco. ſ. eo. & ibi Bal. oprimè declarat verba iſtius tex. Sed unū adde pridie in facto occurrēs, nā q̄rebaī, an prodeſſet cō munis practica, ſm q̄ deducens negatiuā, ut uideatur af firmatiua, dicit, ꝙ fuit & eſt abſque eo, ꝙ talis fuerit hæ res. Et breuiter dic, ꝙ nō prodeſt, ſecundum Bal. plenè in c. licēt. in pen. col. ſ. eo. & in c. ultra tertiā. poſt prin. ĵ. ꝓxi. Allegat gl. in cle. fi. in uerbo, creaī ibi, nec c. dicas. de reſcrip. Ad idē uide Bald. in l. nec codicillos. C. de co di. & in l. de ætate. in 3. q. principali, ff. de mino. & in l. in ter ſtipulātē. in princ. de uerb. obl. & Bald. in l. cum te. in fi. C. de ꝓba. in c. j. de ꝓrro. inter do. & uaſal. de inueſt. & in l. 2. §. q̄d obſeruari. C. de iur. cal. & gl. fi. in fi. ff. de doli excep. ¶ Gloſſa 2. in fi. Adde, ꝙ l3 dixerim in notabilib⁹ ꝙ in cauſis modicis nō requiriē ſolēnitas huius ca. per d. authen. niſi breuiores, tñ requiritur qualiſqualis fides actorū, vel actitatorū, ſecundum Bald. hic, ſing. arg. cle. ſæpe. de verb. ſign. Bene facit cleā. ꝓſ. Per. de Anch. 163. quod incipit, Viſis diligēter vbi dicit, ꝙ ſicut omiſsio or dinis iudiciarij in ordinarijs vitiat ꝓceſſum, ita omiſsio qualiſqualis ordinis in extraordinarijs. Ita dicit ſubtiliter ſentire Inno. in c. tua. ad fi. ĵ. de cohab. cle. & mu. & re mittit ad notata p ſe, in c. j. de offi. dele. in 6. Si tñ partes ſunt ꝓſentes, pōt oīs ſcriptura omitti in modicis, ſecūdū
12 Bald. hic. ¶ Gl. in verbo, viros ibi, credīt ei. No. gl. q̄ ſcre ditur ſcripturæ actorū, l3 nō habeat teſtiū ſubſcriptionē. Et idē Bald. do. Ant. Imo. & do. Ab. hic p text. in l. in do nationibus. C. de dona. q̄nicquid dicat Hoſtiē. hic cuius op. quo ad ſnīas diffinitiuas ſeruatur in certis locis, ſm Imo. hic, & ēt quando in interlocutorijs, nec male, ſm do. Ab. propter varietatē opinionū: & in hoc ſtatuta p uident, ſm eos, quibus addit do. meus Barto. concor. cū iſta gl. in l. j. §. editiones. ff. de edē. & Bal. in rub. C. de fid. inſtr. dicentē, p quatuor rationes, ꝙ etiam ſnīa diffinitiua pōt probari p ſolam ſcripturam notarij ſine teſtibus. Adde Spe. idē tenentem late in ti. de inſtru. edi. §. reſtat. ver. ſed cum literis. glo. 2. in fi. in l. geſta. C. de re iud. & Sal. in l. ſi quis de curio. C. de falſis. & pulchrè Bald. in d. l. in donationibus. vbi poſt multa dicit, ꝙ ꝓſuetudo mū di obſeruat, ꝙ in actis non requīritur, teſtes, niſi in diffinitiuis & interlocutorijs. Allegat Inno. hic, & in ca. poſt ceſſionē. ſ. eo. Bñ facit, qđ no. gl. in l. carēt. ff. de teſti. & la tè Bal. in l. iuriſiurādi. ad fi. & in l. nullū. C. de teſti. & do mi. Abb. poſt Ioā. Andr. hic, dum dicunt, credi ſcriptu ræ notarij de dictis teſtium, dato ꝙ ſolus examinaſſet, qa hoc pōt, vt ꝓbatur p locū à ſpāli in c. vt officiū. §. ue rū de hære. in 6. niſi eſſet factū ualde arduū, qa dēnt inre reſſe examini duo fide digni cū notario, qui iurent nō reuelare, ſm Bal. in d. l. nullū. ubi uide. Vtrum aūt proce dāt iſta in his ſolum, q̄ ſunt propriè de actis, an ēt in alijs, de quibus notarius cauſæ immittit in ꝓceſſu, ut de ipſis dicatur ꝓſtare abſque alijs teſtibus, eſt quæſtio dubia. Et Lapus no. tenet ꝙ non, allegatione 81. quæ incip. Non ualuit, ꝓcludens, ꝙ non ꝓbatur quem fuiſſe, ꝓcuratorē ex hoc ſolo, ꝙ apud acta conſtitutus fuerit, niſi teſtes ſint ſubſcripti. Et idē in ſubdelegatione rndet ad d. l. in donationibus. Qđ intelligitur, ꝙ teſtes ibi nō ſe ſubſcri bant, tabellio aūt eorum nomina ſubſcribat, ut ibi per cū, quem ſequitur do. An. & do. Abb. addēs Inn. ī c. cum in iure. ſ. de offi. deleg. ubi dicit, ꝓp acta probari inſtru mēti productionem, ſed non inſtrumēti tenorem, niſi aliter fuerit ſolēnirer exēplatū. Facit, qđ no. Bart. in l. 3. C. de fid. inſtru. & iure haīæ fiſc. li. 10. ubi dixit, ꝙ ſi ſpe-

Universidad de Deusto
Biblioteca

cialiter in ducit aliquo casu, ꝙ requirat probatio p scripturã, nõ extendit vltra casum expressum . Et pro hac parte allego Bal.in rub.C.de fide instru.vbi dicit, ꝙ scriptura p notariũ,vel duos viros, de quibus hic, ꝓbat eã, quæ sunt proprie de actis,non aũt alia, vt ẽ procuratio, & cõtractus,ꝙ fit apud acta , Idẽ expresse sentit Bal.in l. sancimus.verſi.itẽ no.C. de testa. Et hanc partẽ expresse & latè tenet do.meus ĩ c.post cessionẽ.ſ. eo. & retuli & ꝓfirmaui ibi ĩ alio proposito in j.char.ver.amplia primõ.Et ibi dicta faciãt ꝓ ista parte , quæ re uera est multum sustẽtabilis.Cõtrariã partẽ tener solus do. meus hic de ibi dictis mẽtione nõ facta.Mouet ad ꝓbãdũ, ꝙ scriptura facta apud acta probet isto casu absque testibus,ꝓ tex.in l.sancimus.& l.omniũ.C. de testa. vbi testamẽtũ factũ apud acta nõ exigit solẽnitatẽ testiũ, l3 Bald. dicat ibi requiri duos. Itẽ,ga rõ l.in donationibus ſ. pp multitudinẽ hominũ & ꝑsentiã iudicis,hẽt ẽt locũ in alijs,q̃ ĩ actis.Et hoc intelligit,dũ modo ꝑsente iudice,vel mandãte,ga solus notarius actorũ nõ sufficeret , vt hic p eũ, & dicet j. in quæſ.vtrum sufficiat fieri acta corã solo notario.Et ꝓ hac parte dicit facere l.cum ostẽdimus. §.fi. ff.de fideiuſ.tu. & l.ſi cum maior.& ibi Bald. C. de repu. hære. Et ita in effectu resident,& re uera dici posset ad d. l.sancimus.& l.omniũ,ꝙ procedũt fauore vltimæ volũtatis,prout in alia mã nder do. meus ad illas leges in d. c.post cessionẽ.Sed nihilominus pro hac parte fortiſſimè facit iudicio meo,ga nec hic tenẽtes acta iudiciorũ exigere testiũ subscriptionẽ,fundãt se principſr in d. l.in donationibus& tñ illa lex loquit in donatione , quæ nõ est de actis iudicij,vt de se patet . Itẽ ꝓ hoc vide Fulg. in terminis in d.l.omniũ.vbi tenet , ꝙ valet testamentũ apud acta sine testibus , cõtra Bal. & Sal. ibi requirentes duos. Allegat d.l.in donationibus. Bene facit not. dictũ Hoſtiẽ.in Summa,de na.ex libero ven.in quibus circa princ.ver.aſcriptitij dicit, ꝙ vbi aliàs de iure pro aliquo negotio dẽt fieri duplex instrumentũ , ſufficit ſimplex assertio apud acta.Et ſequit do. Ant.in c. iudicatũ. j. de ĩmmu.eccleſ. Ad idẽ tex.in l.j.in fi.cũ l.ſeq. ff.de appel. vbi actus,qui dẽt expediri in ſcriptis,ſufficit , ſi fiat apud acta viua voce,& in actis ſcribat . ¶ Et tenendo ꝙ nunc istam partẽ ꝓ dicta,rñde ad ea,quæ dixi in ſimili in d.c. post cessionẽ,ꝓbãdo, ꝙ dispositio priuilegiati nõ extendit,& ſic priuilegiũ datũ actis,nõ vr operari in extrinſecis ab ipſis actis:ga istud est negãdũ,ꝙ priuilegiũ datũ in his,quæ reducunt in actis indicij , intelligat de processu cãæ tantum .p d.l.in donationibus,ga imo calor iudicij ſupplet ſolennitatẽ ẽt in alijs,quæ nõ ſunt de actis , tũ ꝓpter authoritatẽ iudiciariã, tũ ꝓp aſſiſtentiam ꝑſonarũ primarũ,quæ vt plurimum ſunt in iudicio. Probat opi. ista in d.l.ſancimns.& in l.cum ostẽdimus.§. fi.ꝓ quem tex.dixit Bar.in d.l.j.circa princ.ff.ꝙbus appel. non l3,ꝙ tantũ valet aſſertio apud acta, quantũ pactũ . & dicit ꝙ taciturnitas apud acta hẽt vim ſtipulatiõis.Et idem no. Bar.in l.fi.ff.de ꝓto.ſtipu.in l. cum quis decedẽs.in prin. de leg.3.& in l.j.in prin.ff.de verb.obli.& Bald.in repe.l. tale pactũ.§.q ꝓuocauit.ff.de pac. in 7. col. vbi ꝓ multa ostẽdit effectũ caloris iudicialis . Pro quo ẽt facit , ga ꝓfeſſio facta ſine cã in iudicio, valet * vbi aliàs nõ valeret extra iudiciũ,vt est gl.no. in l. j. in gl.pen. in fi.ff.de interro.act.& no.Cy. in l.gñ raliter.ĩ 3.q.C.de nõ nu. pe. Ad idẽ,qđ no. Bart.in l.j.C.de ꝑdijs curialiũ.li.10. vbi ꝓ illũ tex.ꝓbantẽ, ꝙ ĩ iudicio ñ ꝑsumit adeſse dolus nec met, decidit eleganter ,ꝙ ſi in ꝓtractu interuenit decretũ iudicis, nõ poterit ꝓtrahens illũ reſcindere allegando ſe deceptũ vltra dimidiam iuſti pretij. Et idẽ ſequit Bal. ibi,& Ang,ꝑ.229.incip. Tutor vxori. qđ tũ nũc nõ affirmo , ſed remitto ad Imol.& Ro.in l.ſi gs cũm aliter. ff.de verb.oblig.& do.Abb.in c. cum cãm. j.đ em.& vẽd.cũ ꝓcor. Adde ẽt tex. in l.pacta nouiſſima,C.de pac. & ibi Bal. dicentẽ,ꝙ testamẽtũ & donatio causa mortis facta coram duobus testibus, valent,ſi coram iudice publicata fuerũt. Allegat d.l. omniũ. Et ꝓ hac parte facit.qđ dicẽt post Doc.j. q.vtrum iura ꝓducta & extẽſa in actis ꝓbẽt absq; originali:& dicetur,ꝙ ſic. Sed ꝓſidera, ga Imo.ita tenẽs hic ſubdit q̃ſtionẽ nostrã,& trãſit cũ opinione ꝓtraria, t.Lapi.postea limitat,niſi inſtrumẽtũ ꝓcurationis ꝓducereẽ corã iudice, & notarius totũ, vel eius ſubſtãtiã regiſtraret parte nõ ꝓtradicẽte,ga tunc ꝓbabitur mãdatũ ꝓ facta absq; alio originali . Et idẽ dicit in ſubdelegatione. Et ita sẽtit do.Abb.hic,ꝓ quibus põdera glo. hic ibi,ex quo.n. ſcriptura , &c. & tenẽdo ſm qđ tenet Imo.facilius tolluntur ad ducta ꝓtra istã partẽ,quibus aliàs rñderi malè põt.¶ Gl.in verbo, citationes. Adde ſolũ modò Bal.in l.2.in 6. col.C. de anna.exce.vbi ponit 12. dicta aurea, & adde q̃ accumulaui ĩ c.ad petitionẽ. j.de accuſ.verſ.extra gl. vbi de citatione multa extãt, quibus ꝓ nũc adde ſingulare dictũ do. Ang.in l.fi.C.de canonis ꝓſtatione.li.10.vbi dicit,excuſari à contumacia eũ,q nõ cõparuit, ga citatio nõ erat ſm ꝓſuetũ ſtylũ citãdi:& exponit hic Bal.tex. in verſic. citationes id est,cõmiſſiões,ga iudex est ille,q̃ cit at cõmittẽdo,nũcius verò intimat . Itẽ dicit ſcribi debere ẽt citationes inualidas,ꝓp glo.ſing.in l.ſi ac cuſationibus. C.de accuſ.dicẽtẽ nullũ eẽ ,pceſſum,ẽt ſmam, data nulli tate citatiõis.Itẽ in quãtũ Imo.hic dicit cõiter*ſeruari, ꝙ credaẽ relatiõi nuncij publici iurati,*allegãdo Bart.in extrauagãti, ad re primẽdũ.in verbo ꝓnũciũ.Vide, q̃ latè dicenẽ in c.cũ parati. j. de app. & aliàs dedi amplas remiſſiões in d. c. ad petitionẽ.Itẽ in quãtũ do.Ant.tãgit,vtrum ꝓstito de relatiõe nũcij ꝑsumaẽ in dubio ꝑceſſiſſe cõmiſſionem iudicis,ſine qua relatio nõ valet,l.neminẽ. C.de exhib.re.& ibi Bart. Adde plenè Ro. & alios in l.ſciẽdũ.de verb.oblig. & pleniſſimè do.meũ post alios in c.j.ſ. de iudi. Cõiter*tenet, ꝙ non , niſi appareat de cõmiſſione,* Cætera in hac gl. dic, ut hic p do.Ab.¶ Gl.in verbo, dilationes. in fi.No.j.ex gl.ſm do.Abb. ꝙ ad miſſionẽ in poſſeſſionẽ ex primo decreto, requiritur trina citatio, uel una perẽptoria,& non requirit alia citatio in actu miſſionis . Et ad idem allegat gloſ.in l. ſi finita.§.Iulianus.ff.de dam.infect.Et idẽ de ex cõicatione dicit ſe dixiſſe i ca. j.ſ. de iudi.Et de miſsiõe dixit ſe dixiſſe in c.qñ.§.in alijs.ut lit. nõ ꝓteſt. Et ultra ea,q̃ dixi ibi & hic, adde Inno.& Imo.idẽ tenẽtes in ca. ad petitionẽ. j.de accuſ.& Bart.& Sali.in l. ꝓſentaneũ.C. quõ & qñ iudi.& Bald.in l.cum proponas.C.de bo.author.iu.poſſ.& in l.ꝓtumacia.§.j.ff.de re iudi. & Spe.in tit.de primo &ſcdo decreto.§.ſequit uidere. in prin.& Bal.iu authẽ.ei,q.C.de bo.autho.iu.poſ.& Petr. de Anch. in cle.j.de dolo & ꝓtu.& Cy.in reperitiõe l.1.9.q. ff,ſi ex noxa.cã ag.& ſentit glo. magna in c.j.de mili.uaſal.qui ꝓtumax. Elt uerũ,ꝙ Iac.But.tenet contrarium in l.cõ ſententaneum. eo quia quãdo debet fieri interlocutoria, uidetur ꝙ ſufficiat una citatio, qñ non agitur de graui præiudicio,l.4.§.toties.ff.de dam.ĩfecto.Sed tñ prima opinio est verior, * qa ſecundũ Bal.in d.l.conſentaneũ.pro ipſa est tex.in l.ꝑſenti.§.nũc aũt.C.de his, qui ad eccleſ.ꝓfu.Nõ obſt.d.§.toties,ga rñdet Imo.in d.§. Iulianus.ꝙ pceditur ſpecialiter in cã damni infecti, q̃celeritatẽ requirit,iuxta l.j.eo. tit. Et prædictã cõmunẽ opi. limita ſingulariter, vt ꝓ Bart.in authẽ.q ſemel.in vlt.col.ver.q̃ro,qđ ſi reus.C.quõ & qñ iudex.niſi iudex mãdaſſet litigãtibus, vt itẽ ꝓteſtarenẽ corã ſe ante q̃ recederẽt,& reus ſpreto mãdato iudicis diſceſſiſſet,nã poterit iudex absq; alia citatione,procedere cõtra reũ ad primũ decretũ,ꝑ ibi notata ꝑ gloſſ. ¶ Item nota ex iſta gl.ſm do. Abb.& Imo.qđ licẽt ex a prima citatione non posſit procedi ad puniendã contumaciã , põt tñ procedi ad condemnationẽ expenſarũ, quas fecit pars ꝑſens, & remittit do.Abba.ad gl.in c.quer elã.ĩ verbo,expenſarũ,ſ.de pcur.& ad ea,q̃ dixit ibi,& in c. cùm dilecti. de do. & ꝓtu.vbi nihil tãgit in ſpecie. Adde glo. idẽ tenentẽ ĩ c.oneratus. in verbo, tot ſcriptis.74.diſt.& in c.de illicita. in verbo,perẽptoriũ post mediũ, 24.q.3.& ĩ gl.2.in ca.j.de do,& ꝓtu.in 6. & Barto. Bal.& Ange.in l.ſancimus. C. de iudi. & Bart.in l.ꝓtumacia.ff. de re iudic.& Bart.& Imo.in l.g ante calendas. ff.de verb.oblig.& Spec.& Ioã. And. in tit. đ cita.§.viſo.verſ.ſed qđ ſi tres. & Angel.il.2.C.de anna.excep.& dom. Anto.post Inno.in c.finẽ.ſ.de dolo & cõtu.& Spe.in ti.de expẽſis.§.j.ver. ſed q̃rit, q̃n ſtandæ.¶ Sed iſtã gl.& ꝑdicta limita primò , nõ procedere in ꝓceptis executorũ,q̃n intra tres terminos ꝓcipiũt aliquid fieri,in q̃bus , niſi aliud nõ exprimat, ſolum post vltimũ loc⁹ erit pœnæ,ſm Ioã. And.no.in d. verſic.ſed qđ ſi tres.Secus in præceptis de veniẽdo datis per trina tẽpora,ga cõparendo in vltimo,nõ excuſat ab expẽſis,ga intereſt partis,q̃ venit in primo termino,aduerſariũ tũc nõ veniſſe , iõ illius intereſſe habeẽ cõſideratio , ſm ipſum ibi.& Inno.in d.c.querelã.& in d. l.qui añ calẽdas & in l.ſi finita.§.ſi plures.ff. de dam.infect.¶ Scdò limita , niſi cõparẽs in prima citatione cõfiteret petita,ga nõ ꝓdemnabit in expenſis,ſm Bal.in authen.ꝓtra , qui propriam ĩ fi. C.de nõ nu.pec.& Ange. in authen.q ſemel.C.quõ & qñ iud.,ꝓ quibus facit, quod no. Bart. in l.ſi quis in ſiciatus.ff. depoſiti.& Bal.in l.gñaſr.C.de epiſco.& cleri.¶ Hanc limitationẽ dupliciter reſtringe, primo, ſi añ citationem fuiſſet reus monitus ab actore,iuxta l.qđ Hiberus.ff.đ ſer.ruſt.prædia.qa ꝓmittendo ſe citari,ẽt ſi poſtea cõfiteaẽ cõdemnabit in expẽſis.Ita ſing. voluit Gul. de Cu.in l. edita.C.de edẽ.& ſequit dom.Ant.in c. j. ſ. de lib. obla. & Ange in l.debitores.C.de pign.& Bald.in l. oẽs.C.de epiſco.& cler.& do.Abb.& do.Maria.in c.2. j. de accuſ. Et in dubio præſumit iſtã monitionẽ præceſſiſſe,arguẽ do à cõiter accidentibus,iuxta l.nã,ad ea.ff.de legi.ga ratiõ quenit debitor nõ premiſſa interpellatione,in l.fideicõmiſſi.in prin.de vſur.¶ Scdò reſtringe , niſi obligatio eſſet in diẽ,ga illo tranſactato expectãs citationẽ ꝑdem nabit ĩ expẽſis,ẽtſi ꝓfiteaẽ,ga dies ipſum monuerat,iuxta ca.potuit.j.de loca.ita no.do.Abba.in c.13.j. de ſymonia. & do.Maria.in d.c.2. vbi ẽt tetigi, ſed nõ ita clarè. ¶ Itẽ no.ex iſta gl.ſecundum do.Abba. ꝙ iudex nõ dẽt cõtumacẽ condẽnare,niſi prius ſibi ꝓſtet de contumacia. * Ex qua ipſe infert vltra alios ad no.dictũ Bart.in l. multũ intereſt.ff.de cõdi.& demõſtr.& in l.ſi finita. §. Iulianus.ff.de dam.infect.vbi dicit , ꝙ ẽt præſuppoſito,ꝙ aliquis verè ſit contumax , ſi tñ iudex hoc ignorãs cõdẽnat eũ vt cõtumacẽ,nõ valet actus . Allegat Bart.Inn.in c.cum ꝓtingat.§.de offic.dele.& tex.in l.hæc aũt.§.j. ĩ verbo, ꝓstare liquereque ꝓtori.ff.ex q̃bus cau. in poſſeſ.eat. de quo exclamat hic do. Abba,aliud nõ dicẽs. Adde, ꝙ doctrinã Bart.ſequit latè dom.Ant.in c.cum dilecti.ſ.de dolo & ꝓtu.in c. cum dilecti.ſ.de elec.& Cald.in tit.de dila. cõſ. vlt.& do.Card. post Petr. de Anch. in cle.2.vt lit.pẽd.in fi. & do. Abba. i cle. præſenti.de cenſi.& in ca.ad noſtrã.el 3.j.de iureiuran.& in c.fi.ſ.de foro cõpe.& Pet.de Anch in c.2.ſ. de offi.deleg.& Bal.in l.gñaſr.§.is de præſentibus.C. de rebus credi.& in authen.matri.in fi.C.qñ muli.tutelæ offic. & in l.eũ.g res.ad fi.in verſ.ante quàm nũcius.C.de pcur.& ĩ l.2.C.de ſpor.& Imo.in c. ex tenore. ſ. de foro cõpe.& Bart.in d.l.hoc aũt.§.j.& Bal.Imo,& Ro.in l. ſed ſi đ ſua. §.cum aũt.ff.de acquir.hæred.& Bal. & Imo.in c. ſæpe. j.de app.vbi de hoc est optima gl.in verbo, perẽptorio, in fi.ſm ipſos ibi,& in d.§.cum aũt.¶ Limita hãc doctrinã Bar.duobus modis. Primò, niſi forte periculũ eẽt in mora,puta,ga ſtatutũ arctabat iudicẽ ad pnũciãdũ , & forte nũcius erat corruptus,& nõ reportabat ambaſciatã,tũc enim,ſi iudex credidit eũ citatũ ex alia præſũptione,ex informatione valet ſnĩa. Ita elegãtiſſimè limitat Bal.in l.falſus.ver.itẽ dubitaẽ. C. de fur. ita ſaluãs Ioan. And.quẽ dicit diſputãdo tenuiſſe cõtrà prædicta, ſed ni miũ indiſtinctè ſm eum.¶ Scdò limita, niſi iudex añ relationẽ nũcij ꝓnũciaret vtraq; parte præſente , qa valebit ſnĩa.Ita ſing.no.Bal.hic,allegat l. de vnoquoq;. ff. de re iudi.& ita limitat Bar.in d.l.multũ.¶ Gl.ĩ verb. recuſationes.verũ dicit,ꝙ recuſatio eſt danda in ſcriptis,per l.apertiſſimi & ibi gl.C.de iudic.& ꝑ Spe,in ti. de recuſ. §.fi.ſed nõ ꝓbat hic in tex.ſm Doc.Et no. hanc glo,ſm Bal.& do.Abba.ꝙ nõ valet ꝓceſſus geſtus post appellationẽ ꝓpoſita recuſatione,* & remittit ſe dom.Abba.& bñ, ad dicẽda ĩ ca. cũ ſpeciali.j.de appel. Pro nũc vide ipsũ latiſſimè in ſua diſputatione, q̃ incipit , Duo clericali ordine inſigniti. ¶ Gl.in verb.ꝓductiões not. gl. ſm do. Ab.ꝙ ſi de facto admittit ꝓductio in ſtrumẽtorũ post ꝓcſonẽ in cã illã non releuat.Sed ꝓtrariũ tenet hic do.Abb. quẽ ſequit do meus, allegans Rotã,& bñ,ꝓcſone 5.ĩnouiſſimis, ga iudex ad mittẽdo vr tacitè reuocare ꝓclusionẽ in cauſa,ꝓ notata ĩ c.ex parte. j.de app. vt hic p eos latè. Ex quibus facias duas breues cõclusiones.¶ Prima ꝓclusio.Valet † admiſſio productionis inſtrumẽtorũ facta ex iuſta cã, ẽt parte contradicente,dũ modo citata,& cauſa cognita , licèt ſit in cauſa concluſum,per tex.optimũ in c.paſtoralis.in fi.ſ. de cauſa poſſ. & ꝓprie.Et ſi diceretur,interlocutoria iſta est executiõi mandata.lõ effecta irreuocabilis ſine partiũ ꝓſenſu,iuxta gl.& Bart.in l.j.in fi.ff.de ꝓto. ſtip. Itẽ rale ius eſt q̃ſitũ parti ex renũciatione alterius partis. Ergo per iudicem ſibi auferri nõ põt,ꝑ gl.ord.in l.j. alias 1. C. quæ ſit lõga ꝓſ.& tex.in l.toties.in fi.ff.de poſti.no. Angel.in l.3. §. ſi is,ꝓ quo.ff.quod quiſque iur. Reſpõdet hic do. meus,ꝙ hoc ꝓtingit in actibus faciendis coram iudice , in q̃bus multũ põt æquitas iudicantis etiam contra ꝓnũtionem partiũ.ꝑ d.c.paſtoralis.& allegat etiam Spec. in titul.de ꝓba.§.fi.verſi.ſed pone . vbi dixit, ꝙ licèt partes faciant pactũ de non probando ꝓ teſtes , tamẽ iudex potest ad-

* Valet. *Adde quòd immo confeſſio facta in iudicio, ſine cauſa, non nocet , licèt probetur glo.in c. teſtes. cir.ſi in gl.magna 3.q.9.& est text. et ibi Alexã.in l. cum de ĩdebito.§. fi.ff.de probat intellige tamẽ,quod non nocet quo ad plenam probationem ſed facit ſemiplenã,et cã dẽt tũc ſaltẽ allegari ꝓ eũ qui innititur confeſſioni.ſecundum Alex.conſi.4.col. pen.vol. 1.Specu. in tit.de confeſ.§. nũc videndũ.col.3. verſic.ſed quæ est ratio, & verſ.ſeq. Imol.in ca. ſi cautio. defid. inſtru. vbi plene Auctor. utem intellige quãdo confeſſio fieret ad obligandum.ſecus ſi ad liberandũ vt ſi dico,confiteor te mihi nõ teneri, quia plene probat liberationem,tex. eſt . & ibi communiter * doct. maxime Iaſ.in l.tale pactum.ĩ princ.ff. de pact.*

Iurati. *Adde Bar.in l.i.§.fi.& ibi Ale.ff. de offic. præf. vrb.et Car. in clem. 1.q. 9.de iudic.& Abb.in d.ca. cum parati. Vtrum ſi citatus eſſet perſona fide digna & inraret ſe nunquam citatum fuiſſe,credere tur ſibi potius quã nũcio vt dicit Ab. ĩ d.c.cũ parati.col. 4.in prĩ.& hãc q. tãgit plenè Spe.in ti.de citat.§.ſequitur.verſ. ſed nunquid & ibi Ioan. And.in addit.*

De cõmiſſiõe. *Adde, quòd de cõſuetudine tolleratur in quam plurimis locis,ut quãdo ſunt nuntij publici et gñales credatur eorũ relationibus, ꝙ citauerũt de cõmiſſiõe iudicis, l3 aliter cõmiſſio exacta non appareat, immo plus, poſſunt iſti nuncij publici ad inſtãtiã partis citare in cauſis ciuilibus etiam ſine cõmiſſione iudicis & hoc tollerat ex generali conſuetudine in ciuilibus vt teſtatur Bald. in l. neminẽ. C. de exhib.reis. Iaſ.poſt Fabr.ĩ §.quadrupli. cum 3.& 4. Inſtit.de act. Bal. in l.ſi quãdo.q.12. C.de teſtam.*

De ꝓtumacia. *Adde qualiter ꝓbabitur hoc,et aic quòd ex actis.puta ſi conſtet de citatione & non cõſtet de comparitione.gloſ.est ſing.in ver. contumax.ſecundum Bald.& Doc.in l.ſancim⁹ C.ad Trebel.ĩ §. cum autem . et ibi Bal.col. 2.infi.cui adde Angel. in l. ſi vt proponis.lar. C.quom.& quan. ind.*

Recuſatione. *Adde quòd ſi gs poſt oppoſitam recuſationem litigat coram iudice recuſato videtur per hoc renunciare recuſatiõi. Abb. in ca. inter monaſterium.in 3. not. de re iud.*

a Licèt ex. *Adde, quòd iſtud habet locum tam in reo, quàm in actore. Ita do. Abb.in c.prour.de dolo & contu.in 2. col.in ver. reus tamen , Et hoc intellige , etiam diffinitiua non expectata, & etiam lite non cõteſtata.do. Abb. in c.finem litibus. dedol. & cõtuma. in vlt. col.in verſ. et dic clarius. Adde tu, anĩſta mora poſſit purgari, vt ſi venit post breue tempus, expenſæ nõ poſſint peti? Vide dom. Abba. in ca.cum dilecti. de dolo & contuma. in verſic.diutius. Adde adiſta, pone,reus non comparet in termino & ſi comparuiſſet,iudices non processiſſent.quia impediri , an iſto ca ſu ſit reus condemnãdus in expẽſis, tanquã cõtumax. Ponit do. Abb. in c.ſi.de do. & cõtu. in 1.colũ.in verſic. & vt latius.*

17 mora.puta,ga ſtatutũ arctabat iudicẽ ad pnũciãdũ , & forte nũcius erat corruptus,& nõ reportabat ambaſciatã,tũc enim,ſi iudex credidit eũ citatũ ex alia præſũptione,ex informatione valet ſnĩa. Ita elegãtiſſimè limitat Bal.in l.falſus.ver.itẽ dubitaẽ. C. de fur. ita ſaluãs Ioan. And.quẽ dicit diſputãdo tenuiſſe cõtrà prædicta, ſed niminiũ indiſtinctè ſm eum.¶ Scdò limita, niſi iudex añ relationẽ nũcij ꝓnũciaret vtraq; parte præſente , qa valebit ſnĩa.Ita ſing.no.Bal.hic,allegat l. de vnoquoq;. ff. de re iudi.& ita limitat Bar.in d.l.multũ.¶ Gl.ĩ verb. recuſationes.verũ dicit,ꝙ recuſatio eſt danda in ſcriptis,per l.apertiſſimi & ibi gl.C.de iudic.& ꝑ Spe,in ti. de recuſ. §.fi.ſed nõ ꝓbat hic in tex.ſm Doc.Et no. hanc glo,ſm Bal.& do.Abba.ꝙ nõ valet ꝓceſſus geſtus post appellationẽ ꝓpoſita recuſatione,* & remittit ſe dom.Abba.& bñ, ad dicẽda ĩ ca. cũ ſpeciali.j.de appel. Pro nũc vide ipsũ latiſſimè in ſua diſputatione, q̃ incipit , Duo clericali ordine inſigniti. ¶ Gl.in verb.ꝓductiões not. gl. ſm do. Ab.ꝙ ſi de facto admittit ꝓductio in ſtrumẽtorũ post ꝓcſonẽ in cã illã non releuat.Sed ꝓtrariũ tenet hic do.Abb. quẽ ſequit do meus, allegans Rotã,& bñ,ꝓcſone 5.ĩnouiſſimis, ga iudex ad mittẽdo vr tacitè reuocare ꝓclusionẽ in cauſa,ꝓ notata ĩ c.ex parte. j.de app. vt hic p eos latè. Ex quibus facias duas breues cõclusiones.¶ Prima ꝓclusio.Valet † admiſſio productionis inſtrumẽtorũ facta ex iuſta cã, ẽt parte contradicente,dũ modo citata,& cauſa cognita , licèt ſit in cauſa concluſum,per tex.optimũ in c.paſtoralis.in fi.ſ. de cauſa poſſ. & ꝓprie.Et ſi diceretur,interlocutoria iſta est executiõi mandata.lõ effecta irreuocabilis ſine partiũ ꝓſenſu,iuxta gl.& Bart.in l.j.in fi.ff.de ꝓto. ſtip. Itẽ rale ius eſt q̃ſitũ parti ex renũciatione alterius partis. Ergo per iudicem ſibi auferri nõ põt,ꝑ gl.ord.in l.j. alias 1. C. quæ ſit lõga ꝓſ.& tex.in l.toties.in fi.ff.de poſti.no. Angel.in l.3. §. ſi is,ꝓ quo.ff.quod quiſque iur. Reſpõdet hic do. meus,ꝙ hoc ꝓtingit in actibus faciendis coram iudice , in q̃bus multũ põt æquitas iudicantis etiam contra ꝓnũtionem partiũ.ꝑ d.c.paſtoralis.& allegat etiam Spec. in titul.de ꝓba.§.fi.verſi.ſed pone . vbi dixit, ꝙ licèt partes faciant pactũ de non probando ꝓ teſtes , tamẽ iudex potest ad-

Universidad de Deusto Biblioteca

mittere teſtes vnius partis valde legales: & dictū fuit ī c.
20 2.poſt do.An.ſ̄.eo.¶Secūda ꝯclō. Admiſſio† ꝓductionis inſtrumētorū facta à iudice ſine cā, parte p̄ſente & nō ꝯtradicēte, valet, l3 ſit cōcluſum in cā, ſm do. Abb. hic arg.c.cum cām.j̄.ti.proxi. Et reſultat hoc ex tacito ꝯſenſu partis, ſicut dicet̄ in c.fraternitatis.j̄.ti.ꝓxi.ꝙ receptio teſtiū facta publicatis teſtibus parte p̄ſente & nō ꝯtradicēte, valet: l3 enim taciturnitas ſimplex nō operet̄ alias ꝯſenſum præiudicialē, vt ꝑ gl.in reg.is, qui tacet.cū ſi, tn̄ authoritas iudicis & fauor iudiciorum hoc operatur, vt probat̄ ex dicto Inn.in c.ex parte decani.ſ̄. de reſcri.& facit l.cùm oſtēdimus, §.fi.ff.de fideiuſ.tut. Secus, ſi pars ꝯtradicit, qa ēt ſi nō appellauit, cōtradictio eius reddit talē actū nullū, ſm do. Abba. & expreſſius Do.ꝑ id, quod no. Bart.in l.2.ad fi ff.de appell.recip. & Bald.ī l.2.in fi.C.de epiſ.audien.dū dn̄t examinationē teſtium factā poſt terminū parte reclamāte nō tenere, ſi enim hoc operat̄ terminus hominis, vt c.licet & ibi dixi, ſ̄.eo. fortius legis, qualis eſt ꝯcluſio in cā, vt hic ꝑ do.meū ponentē ēt tres modos cōcludēdi in cā, qui melius ſtabūt in c.cum dilectus.j̄.de fid.inſtru.¶Gl.in verſ. tēpora. Dicit hic ſing. Bald.ꝙ ſi teſtis deponit vna die, nō eſt neceſſe, ꝙ ſcribat̄ hora: ſed ſi iurat vno die, & deponit alio die, ſcribi dēt vtraque dies. Nec obſt.ꝙ depoſitio trahat̄ ad diē iuramēti, vt ꝑ Bart.in l.dāni.§.Sabini.ff. de dam.ī fec.quia fallit, niſi ꝯditio teſtis medio tꝑe ſit mutata, vt quia de amico factus eſt inimicus, vel ecōuersò, & vltima qualitas p̄ualet, l.ſi mater.C. ne de ſtatu defunct.& iō dicit valde ſignanter, ꝙ ſi obijcit̄ teſti, ꝙ tꝑe iuramenti erat inimicus, certè ſi nō erat tꝑe depoſitionis, reconualeſcit tp̄s iuramēti, cum inhabilitas nō annullaſſet iuramētū ipſo iure, ſed erat opus exceptione, & iō valet extremū ꝯfirmās.arg.l.ſi vnus.§.pactus.in verbo, in priſtinā nām redijt.ff.de pac.ſecus ſi erat īhabilitas inficiēs ipſo iure, vt excōicatio, ſm eū, q ſubdit, ꝙ ſi poſt iuramētū perfectū & teſtimoniū ſuperueniret nouus caſus impedimēti, nō reſcinderet̄, quod coſummatū eſt, & dicit eſſe gl.notabilē in l.furti.§.j.ff.de infami. q̄ dicta bn̄ not. qa nō legi alibi, & faciūt ad ea, q̄ dixi in c.licèt.ſ̄.eo. in q̄ſtione de teſte, qui deponit poſt terminū.¶Gl.pe.in fin. Ex hoc inferūt do. Abba. & Imo. ꝙ ſi iudex omiſit aliqua facere ſcribi, q̄ poſtea opportuit partē probare, & ſuper hoc facere expēſas, tenet̄ reſarcire parti. qđ dictū retuli & multipl'r ꝯfirmaui ī c.tua nos.j̄.de hom. iō nō inſiſto. De pœna iudicis negligētis iuſtitiā miniſtrare, vide Bart.in l.fi.ff.de var.& extraor.cogni.& latè Ioan.de Ana.in c.excōicamus.§.moueant̄.j̄. de hære. & ibi plenius dixi. Et in quātū dom.Abba.hic allegat Inno. in c. ſicut dignū.j̄.de homi.adde, q̄ ibi dixi. Et adde, ꝙ qn̄ dat̄ libellus pro intereſſe corā ſyndicatoribus, non dēt eſſe ad certū & limitatū intereſſe, ſed ita petere vt cōdemnet̄, quantū eorū religioni videat̄ & placeat. Ita docet Ange.in l.ſi filius.ff. de iudic. & in l. ex maleficijs. ff. de act.& ob.& Bar.in l.fi.C.de pœna iud.q male iudicauit. ¶Glo.fi.in fi.Hēt iſta gl.materiā ſolennē & propriā huius decre.videlicet, vtrum p̄ſumat̄ pro proceſſu, ꝙ fuerit ritè ordinatus, qn̄ impugnat̄ ſententia ex ineptitudine proceſſus. Itē, vtrum ſententia p̄ſumat̄ iuſta, ſi de ea ſolum dubitat̄ ēt data validitate proceſſus, & hoc ſecūdū prius tanget̄, & iſta ſunt magni effectus, quia p̄ſumptio releuat ab onere probandi. Et quāuis materia ſit trita, tn̄ mutando iuxta mortē do. Abb. clariorē cæteris eliciendæ ſunt ex dictis ſuis quædā ꝯcluſiones indigentes examine, reſtrictis multis, q̄ dilatari poſſent. ¶ Pri-
21 ma† cōcluſio. Pēdente appellatione nō præſumit̄ ꝓ ꝓceſſu facto in cā principali, ſed oportet vt is, ꝓ quo ſententia eſt lata, probet rectitudinē proceſſus & iuſtitiā ſententiæ. Ita firmāt hic do.Ant.do.Abb.Imo. & do. meus ꝑ tex.hic, & in ca.cum inter, a contrario ſenſu, j̄.de re iudic. Adde glo.idē tenentē in l. Herennius. §. Caia. ff.de euic.& Inno.Hoſ.& do.Ant. in c.in præſentia. ſ̄. de renū.& gl.magnā ad fi.in l.j.C.ſi aduerſus credi. do. Ant. in c.cum ad ſedē.ad fi.ſ̄.de reſtitu.ſpol.& Spec. in tit.de inſtru.edit.§.reſtat.ver.in ſumma.& in ti.de ſen.§.vt autē.verſ.& no.ſm quoſdā, & rōnē ponit hic do. Abb.qa per appellationē eſt extincta, vel ſuſpēſa virtus ſnīæ, ca- uenientes.j̄.de iureiu.l.j.& ibi Bart. ff. ad Turpil.cū ſi.& iō ꝑ ſnīa non præſumit̄,* Vn̄ dn̄t Imo.& dom.Abb. hic, & Imo.in d.c.in præſentia.ꝙ qui habebat probare in prima inſtātia, habet probare nūc, & ꝓbabit ꝓducēdo prima acta, vel producēdo alia denuo, l. ꝑ hāc.C.de tēp.apel.¶Hāc ꝯcluſionē limita, niſi iudex ꝓ nūciaſſet ſuper his, quæ ſunt cōmiſſa arbitrio ſuo, vt ſūt dilationes, pœnæ arbitrariæ, & ſimilia, qa ſi reus appellat ab arbitrio iudicis tanquā iniquo, dēt ipſe in appellatione probare iniquitatē arbitrij, ꝑ quo lex multū præſumit. Ita dicit Inno, ī c.ad petitionē.j̄. de accuſ. qđ mul tū no.do.Abb.in c.quo ad ꝯſultationē. j̄. de re iud. Sed ſi velles diſputatiuè tenere cōtra iſtā concluſionē, pondera tex.in d.c.in præſentia.vbi pendebat appellatio, vt patet ex caſu poſito ibi ꝑ gl. j. & tn̄ text.ibi dicit ſemper preſumi ꝓ iudice, & Ioā.de Imo.ibi impugnaris certis ſolutionibus diuinatiuis. Do.Ant.ibi dicit, hāc opi. poſſe ſuſtineri ꝯtra cōmunem ꝑ illū tex. cui dicit rn̄deri non poſſe, ꝓ quo ēt adducit tex.in l.2.C.de offic. ciui. iud.& hoc repetit ibi Imol.in tribus locis. Ad idē adduco tex. optimū in ca.in noſtra.ſ̄.de ꝓcur. vbi ſi nō fuiſſent probationes factæ ꝑ appellantē, præſumebat̄ ꝓ iudicib⁹ pēdente appellatione. Et nō dicat̄, ſpāle eſſe in iudicibus literatis, ꝓut dicit do.Ant.qa tales dēnt eſſe oēs iudices, vt tradit̄ in ca.ſciſcitatus.ſ̄.de reſcri.& Ro.dicit in ſumma, & in c.j.de cōſang.& affi. Nec dicatur, ꝙ ibi pendebat tp̄s ad appellandū, ꝓut dicit do.Ab.hic, & in ſeq.cōcluſione, qa hoc eſt manifeſtè cōtra illū tex. Ad idē adduci pōt tex.in l.ſi inſtituta.§.de inofficioſo.ff.de inoff.teſta.vbi ſi hæres inſtitutus reportauit ſnīam ꝯtra ſe in cā inofficioſi teſtamēti aduerſus pupillū, cogitur pēdēte appellatione præſtare ei alimēta, & ſic vr̄ præſumi ꝓ ſnīa nō tenēdo, ꝙ ſit ſpāle fauore alimentorū.& hoc nō vr̄ mirū, qa ſola ap non tollit authoritatē iudicis. Vn̄ ille probabit, q ſnīam impugnat, ut ꝑ Imo. in d.c.in p̄ſētia.
22 Secūda ꝯcluſio. Pendente† tꝑe ad appellādū præſumit̄ ꝓ ſententia, ſecundum do.Abb.hic plene, allegat d. ca. in præſentia & d.ca.in noſtra, q̄ iura bn̄ ꝓbant hoc à fortiori, qa ſi volūt, ꝙ præſumatur pendente appellatione, fortius præſumetur pendente tꝑe ad appellādū. Sed cū reuerentia non loquuntur in caſu, ad quē allegantur ꝑ do.Abb.Imo, ut dixi ſ̄.ꝓbāt contra concluſionem præcedentē. Et quāuis Imo.hic non faciat differentiā inter iſta duo tēpora, & dicat ī nullo ex eis præſumi ꝓ ſnīa, tn̄ in d.c.in præſentia.dicit cōtrarium in utroque tēpore, & melius in primo qdem, per illum tex.in 2.par.gl.in d. l.Herennius. §. Caia. Per hoc etiā allegat hic do.meus tex.quem dicit ſing.in l.propter ueneni.§.fi.& ibi Bart. ff.ad Sylla.¶Hāc ꝯcluſionem intelligit do.Ab.reſpectu iuſtitiæ ſnīæ, ꝑ iura prædicta, ſed reſpectu rectitudinis ꝓ ceſſus nō pręſumitur, niſi appareat ſecūdum eū: quia ꝓceſſus requirit ſcripturā, ut hic in tex. Sed ſnīa licèt ſcribatur, nō tn̄ ſcribitur eius iuſtitia, c.ſicut. j̄. de re iudi.ꝓpter diuerſos motus animi iudicis, d.c.cum ad ſedē.ſ̄.de reſtitu.ſpol. Eſt aūt regulare, ſm eum, ꝙ illud, ad quod exigitur ſcriptura, debet ꝓbari, & nō præſumitur. Allegat Inn.et bene, in c.ſuper his. prope finem gl.magnæ, j̄.de accuſ.et in c.innotuit ꝓpe finem.j̄.de eo, q fur.ord. ſuſc.eſt enim preſūptio fraudis ſi ſcriptura nō adhibet̄, ut hic ꝑ ipſum. Et illā doctrinā intellige, ubi lōgū temp⁹ eſſet decurſum, ut per Inno.in d c.ſuper his. cum ꝯcor. quæ tamen cōſideratio nō cadit, vbi eſt tempus ad appellandū breue. Et ſecundū iſtam declarationē puto intelligendā eſſe opi.Imo.in d.c.in præſentia, q̄ ſ̄.tenui, videlicet ꝙ pendente appellatione præſumat̄ pro iuſtitia ſnīæ, ſed non ꝓ ꝓceſſu. Et hoc modo ſaluari poſſet cōis opinio. Et ꝓ dicta opinio. Imol. in ca.in pręſentia. vide Bar.in l.is, qui ad ciuilia.C.de appel. ¶ Itē cōcluſionem iſtā & pręcedentem extende etiam ad ſnīam excōmunicationis, ſecundùm gl.& Inno.hic, & Imo. ī c.bonę j. ſ̄.de

* Pręſumitur. *Adde ad materiā plenè Alexa. in l. ſciendū. ff. de verb. obligat.*

ſ̄.de cle. Ex quo habes, ꝙ licèt app. non ſuſpendat ſententiā cenſuræ, c.paſtoralis.in fi.j̄.de appel.& in c.is, cui de ſen.excō.in 6.tn̄ ſuſpendit p̄ſumptionē reſpectu iuſtitię & reſpectu proceſſus, quod ſing.no.do.Abba.¶ Tertia
23 ꝯcluſio, Poſtquam† ſnīa tranſiuit in rem iudicatā, ſi nihil tāgit de rectitudine proceſſus, ſed de iuſtitia ſnīæ, p̄ſumptio eſt ꝓ ipſa ſnīa, ſm oēs hic.imo, ſm Imo. eſt preſumptio iuris, & de iure, cōtra quā regulatiter non admittit̄ probatio. Et allegāt oēs c.cū inter, j̄. de re iudic. & dicit Imo. eſſe tex. valde bonū in l.Herennius.§.Caia. ff.de euict. Et iſtud, tāquā regulare, p̄ſupponūt hic oēs, maximè Bal.& Imo. Sūt tn̄ aliqui caſus in quibus ꝯcluſio fallit, adeo ꝙ nō p̄ſumit̄ ꝓ iuſtitia talis ſnīæ, niſi ꝓbe-
24 tur.¶Fallit† primò, niſi in ſnīa ſit expreſſus error ꝯtra ius ſcriptū: quia hoc probato nō p̄ſumit̄ ꝑ ſnīa, nec trāſitus in rē iudicatā purgat hoc vitiū nullitatis, ſm do.Ab. hic ꝑ c.pen.j̄.de re iudic.& c.cum inter.eo ti.& in l.ſi expreſſim.ff.de appel.& l.2.C.qn̄ prouo.non eſt ne. Idem Bald.hic.dicens ꝙ vbi eſt vitiū in pronūciatione, nō p̄ſumit̄ pro iudice. Et de hoc dicit eſſe illā ſingu. l. qui teſtamēto.ff. de excuſ. tut. Et vſque ad quātū tp̄s poſſit de tali nullitate dici, vide in Spe.de ſen.prola.§.iuxta.ad finē. Et hanc fallentiā intellige, vt dixi qn̄ ſnīa eſt ꝯtra ius ſcriptū, ſecus, ſi eſſet ꝯtra ius litigatorū: qa ētſi hoc oſtendat̄, nō tenet, ex quo nō fuit appellatū, ſm Inno. in d. c. in præſentia, quā allegat do. Abb.hic, & rōnē differentiæ vide per do.Card.in cle.ſi appellationē.in j. q.de appella.& qđ no.dom. Abba.in d.cap.p̄terea. el 2.j̄.de ap-
25 pel.¶Fallit ſcđò, niſi† appareat notoriè de iniuſtitia ſētētiæ, ſm Imo.& do.Abb.hic, & Inno.in d.c.in præſentia. Allegāt c.ſolicitudinē.verſi.ſi verò.j̄.de appella. & ī c.inter cæteras.j̄.de re iudic.& Inno. in c.fraternitatis. j̄.de frigi.vbi hoc voluit in pri.ſup verbo, nouimus.dicēs, ſentētiam poſſe retractari, quoties oſtēdit̄ de ipſius notoria iniuſtitia.& ipſum ſequunt̄ ēt ibi do.An. & do. Abb.q dicit iſtud dictū nunquā tradēdū eſſe obliuioni, & intelligit, ētſi notorietas iniuſtitiæ poſtea accederet, qa per talē notorietatē tollit̄ præſumptio, q̄ aliàs erat ꝓ iudice, ꝓ quo vltimo eſt caſus elegās in l.ſi q adulterij.& gl.2.in c.inter.16.q.3.& illud do.Inno.plenè refert, & ſequit̄ Ro.in l.admonēdi.ff.de iureiu.& Imo.in c. cum dilecta.in vlt.col.ſ̄.de reſcrip.& Bal.in l.vnica, ad fi. C. de ꝯfeſ.& in l.ſi qs teſtibus.& in l.libertorū. C. de teſtib.& dom.Abb.in c.cū inter.j̄.de re iud.& in c.cum Apoſtolus.in vlt.col.j̄.de cēſi.& in c.2.ver. vltimus intellectus. j̄.de purg.vulg.ꝑ illū tex.meliorē de iure ad hoc, ꝑ quē motus fuit Inn.vbi ſ̄.& optimè facit cle.paſtoralis verſ: Piſana.de re iud.vbi citatio ad locū notorie ſuſpectū ē ipſo iure nulla. Idē notāt Doc.in locis ſtatim allegādis: & pulchre dixit do.Car.cōſ.56.incipiēte, Dū reuerēd⁹. ꝙ manifeſta iniquitas idē operat̄, qđ nullitas. Alleg. Inno.in c.cum Bertoldus.in verbo.ꝯceſſimus.j̄.de re iudi.
26 & dicit eē no.dignū.¶Sed† ſtat difficultas, vtrum talis ſnīa lata ꝯtra notoriū ſit ipſo iure nulla, an verò debeat irritari, Et ꝙ ſit nulla,* tenet domi. Abb.ī c.inter cæteras ꝑ illū tex.j̄.de re iudic.do.Ant.in c.cum Bertoldus.eo. ti.ꝑ d.c.inter cæteras.& d.c.ſolicitudinē.& d.cle.paſtoralis ibi, dici ne ergo. Bn̄ facit d.c.2.de purg. vul. & idē not. do.Ab.ī c.cum ad quorūdā.j̄.de exceſ. p̄la.& in c.ꝑ tuas.in vlt.col. j̄. de ſen.ex cō.& do.Ant.in repetitione c. cū ver. no.hoc dictū.ſ̄.de ꝯſti.& in ca. j.j̄.de re iud.& in c.ꝑ tuas.j̄.de ſent. exc. qa ſm ipſum ibi notoriū æquiparat̄ expreſſo in tenore libelli, vt no. Inn.in c. j.ſ̄. de offi. vic. Sed expreſſio eudēs falſitatis vitiat ipſo iure ſnīam, d.c.ꝑ tuas & c.venerabilibus.ad fi.e. tit.in 6. Ergo, &c. Et ꝓ hoc dicit eē caſū in l.j ff.q̄ ſen. ſine appe. reſt.& in d.cle paſtoralis. & allegat Inn.in c.cū n̄ris.ī addi.j̄.de ꝯceſ.p̄bē.& hoc dicit pōderādū & mēti tenēdū, idē do.Car.plenè poſt Pau.ī d.cle.paſtoralis.ver.rurſus. in 3.q.& Do.poſt Io.And.in c.Romana.§.in vniuerſitatē.de ſent.excō.in 6.& dom.Ab.ī c.ſi qn̄.in j.no.ſ̄.đ offi. dele. Et rn̄det ad illū tex.ꝯtra Bal.ibi, & vr̄ iſta cōis* opi.& ſeruaret̄ in practica. Nihilominus ꝯtra iſtā opin.ē deciſio Bal.in l.j.C.ne filius pro patre.& in l.ciues.C.de appel. Mouet̄ ꝑ tex.ibi, vbi excuſatio erat manifeſta, & cōtra ipſā iudex ꝓnūciauit, & fuit opus appellare, & allegat tex.in l.palam.§.q̄ in adulterio.ff.de ritu nup.vbi ſubtiliter intuēti ꝓbat̄, ꝙ ſnīa lata ꝯtra deprehēſū in crimine, nō eſt nulla, & ꝓ hac parte adducit hic do.meus l.nā & poſtea.§.ſi dānet̄.ff.de iureiu.vbi valet ſnīa lata cōtra iuramētum, qđ tn̄ inducit notorium, ſicut ꝯfeſſio, c.ſi đ coha.cle.& mul.& alleg.tex.in l.is cuius noīe.ff.de iter. act.vbi valet ſnīa ꝑ ꝯfeſſionē partis.ad idē allegat d. c.ſi qn̄.& ibi Bal.in c. dilecto j̄. de ap.ſm vnū intellectū, & rn̄det in c.inter cæteras. ꝙ ſm cōem lecturā ꝓbat̄, ꝙ ſit retractāda, nō ꝙ ſit nulla.& iſtud ēt tenet Bal.ibi, l3 ipſe nō dicat. Ad c.ſolicitudinē dicit, ꝙ mādatū ibi nō aſtringit, qa pōt appellari. Ad c.2.de purg.vulg.dicit, ꝙ ibi erat expreſſus error ꝯtra ius ſcriptū, qa approbat̄ duellū cōtra c.monomachiā.2.q 5. Ad arg.do.Ant.in d. c. ꝑ tuas. dici pōt, licèt ipſe nō referat, ſm qđ dixit Bal. in l.ex diuerſo §.rei iudi.ff.ſol.mat.ꝙ expreſſio erroris in ſnīa ꝯtinet vitiū māę, vn̄ primus defectus vitiat ipſo iure, ſecūdus nō. Quod bn̄ no.¶Et tenēdo hāc partem opus ē, ut limitet̄ dupliciter. Primò, niſi ſnīa ſit lata ꝯtra notoriū, qđ eſt impoſſibile aliter ſe habere, ſm Arch.Io. Ant.& Dom.in d.§.in uniuerſitatē & ꝑ do. Abba.in d.ca.inter cæteras.& do.Car.in d.cle.paſtoralis & Bal.in l.j. C.ſentē reſcin.nō poſ.¶Scđò limita, niſi ſit interlocutoria, n̄ requirēs cāæ cognitionē. Et ita loquat̄ d. cle.paſtoralis, qa cōmiſſio citatiōis fieri pōt parte abſente, ſm do. meū, Allegat Bar.in l.in ſa.C.de ꝓx, ſacrō ſcri.li.10. Et l3 iſta multū perſuadeāt pro iſta parte, tn̄ difficilè obtineret̄, vt iuribus ꝑ hac parte adductis rn̄deri poſſet, ut dixi ī uoce maximè, qa iſta ultima rn̄ſio ad cle.paſtoralis nō cōſonat, qa dū tex.ibi dicit, ꝙ illa nō meruit dici ſnīa, nō ꝯſiderat, utrum eēt leuis, uel magni p̄iudicij, ſed notoriū, ꝯtra qđ erat lata.¶Fallit tertiò iſta ꝯcluſio ſm unā opi.ni
27 ſi† in ſnīa iudex retuliſſet ſe ad acta, qui- bus īſpectis appareret de errore iudicis, qa ſnīa eēt nulla,* & uolēs eam ex hoc capite impugnare audiret̄, l3 tranſiuerit in rē iudicatā. Ita dn̄t Cy.Bar.& Fulg.in l.j.C.de errore cal.& do.An.in repe.c.ab excōicato.ſ̄.đ reſc.& Imo.ī l.q Romæ.§.duo fratres.ff.de uer.obli. & ī l.ex diuerſo.§.fi.ff.ſol.matr.& Caldo An.& Imo.& do.me⁹ hic, & Imo.ī l.is, ad quē.in pe.col.ff.de acq.hære.& in c. in p̄ſentia.ſ̄. de renū.& ibi do.An.& Inn.in c.cum Bertold⁹ ſuꝑ uerbo, ꝯceſſimus.j̄.de re iudi.& ibi do. An. Mouent̄ iſti, qa paria ſūt, ꝙ aliqđ ſit expreſſum explicitè, uel ꝑ relationē ad aliud l.ait p̄tor, §.j.& l.in ſūma.in prin.ff.de re iudi.in d.ca.præterea.& ibi Dom.in 3.notab.14.diſ.optim⁹ tex. in l.pē.C.de ſen.q̄ ſine certa quā.& gl.in c.illa.j̄.de accuſ. facit qđ no. Alberic.in 2.parte ſtatu.q.152: ubi dicit, ꝙ ſi iudex dicat, ꝯdēno te ad talem pœnā ſecundum formā ſtatuti, ſi in ſtatuto nulla pœna imponit̄, ſnīa eſt nulla. Simil'r dicit Spec.in ti.de teſte.§.qua'r.uerſi. cęterum, ꝙ ſi dicit̄, credo prout in tali inſtrumento, cēſet̄ confiteri ipſum inſtrumētū. no. Bal.in l.2.§. quod obſeruari.in fin.C.de iur.cal. Et ſi in inſtrumento nihil eēt ꝑtinēs ad poſſeſſionē, nō haberet̄ in aliquo pro ꝯfeſſio, ſm Bal.in l.2.C. de erro.aduo.facit l.qui plures habebat liberos.ff. de uſufru.leg. Similiter dicimus de teſte, q dicit, dico ꝓut alias dixi, ut ꝑ do. An.in c.nihi'.j̄.de uerb.ſig.& Bar.in l.eos.ff.de fal.& do.Ant.in c.cum in tua.j̄.ti.ꝓxi.cū alijs ſimilibus. q̄ adduci poſſent.¶Cōtrariā tn̄ opi.uidelicet ꝙ ualeat ſententia etiam, quę retulit ſe ad acta nihil ꝓbātia, ſi nō fuit appellatū, tenet hic Inn & Hoſtien.aperte dicentes, ꝙ ſi in ſententia iudex diceret, qa per A.& B.teſtes ſic probatum eſt, ideo te cōdemno, etiamſi illi teſtes nihil ꝓbāt, prēſumit̄ pro ſententia, ꝑ c.ſicut.& ca. cauſam.j̄.da re iudi.& hāc opi. tenuit Bal.in l.2.in prin C. de re iud.& in l.j. C.đ ma.uin.& in l.ꝓlatā. C.đ ſē.&

* Nulla. *Adde Ale.in l.nā & poſtea.§.2.de iurei. & in l.eum qui.ff. quæ ſent. ſi appel. reſcin. & in l.ſi deceſſerit. qui ſatiſd.cogant.*

* Nulla. *Adde quòd iſta ē magis communis * opinio ſecundū Ale. conſi.123.incip.diſcuſſis.col. 3.verſ. tamen quoad propoſitum. vol.1.*

Universidad de Deusto Biblioteca

in l.j.C.de errore cal.& Pet.de Anch.in regula,ea q̃.ĩ 3. oppositione,de reg.iur.in 6.& do.Abba.in d.c.inter cæteras.& est de mente Bart.in d.l.si is,ad quẽ. Per hęc adducit Bal.in d.l.j.de erro.cal.qa aliud est, ꝙ error exprimat̃ specificè in sñia, & tũc nõ valet pp defectũ formæ: aliud ẽ,ꝙ exprimat̃ ĩplicitè,qa tũc valet,nã ñ ẽ de d̃fectu formæ.arg.l.si qs legatũ.ĩ princ.ff.de fals.& hac rõne vtit̃ ẽt Bald.in d.l.ex diuerso.vt prædixi. & pro hoc fortiter facit,quia qñ datũ est à lege pro forma,vt aliquid fiat expresse,tũc nõ sufficit fieri per relationẽ ad aliud. Vñ dixit sing.Angel.in l.vbi autẽ. §. qui illud.ff. de verb.oblig. & in l.j.ff.de libe.& post.& in l.p̃tor.in prin.ff.de ope.no.nun.& cõs.113.incip.Quædã domina.& Bald.in l.minoribus,C.de his,q.vt indig.quod in casu cle.appellãti.de appell.non sufficit exprimere grauamen per relationẽ ad acta:& iõ ex quo lex requirit errorẽ expressum in sẽ
28 tentia,vr̃ hoc datũ pro forma,f̃m Bal.in d.l.j.¶Pro† cõcordia opinionũ in hoc dubio passũ ꝯsiderandi sunt 6. casus. Primus casus est,qñ in sñia nõ fit mentio de actis, tñ ex eorũ inspectione vr̃ iudex errasse, & tũc sñia nõ ẽ nulla,nec retractãda post transitũ in rẽ iudicatã, f̃m gl. & Bart.in d.l.j.C.de erro.calc.Bar.Bal.Imo.& Rom.in d.l.ex diuerso.& Ange. in l.imperator.ff. quæ sen.sine appell.rescin.& Imo.hic,& ĩ d.c.in p̃sentia, qa reqrit̃ error expressus,ad hoc vt vitiet,l.si expressim.ff.de appel. l.j.§.itẽ cõtra.ff.quæ sen.sine appel. rescin. cũ si. Et qa iudex potuit moueri ex aliquibus, q̃ non sunt expressa in actis,c.cum ad sedẽ.j̃.de resti.spol.& c.cãm.j̃. de re iudi. Et bñ facit,qd̃ no.Imo.hic cõtra dom.Ant.dicẽs,ꝙ si reperit̃ sñia lata cõtra instrumẽtũ productũ in actis,nõ est nulla,qa possibile est,ꝙ iudex illi fidẽ nõ adhibuit, & istud potius p̃sumit̃ pp authoritatẽ iudiciariã & transitũ in rẽ iudicatã,ꝙ iudex sentẽtiando cõtra instrũ vr̃ illud reprobare. Nũquid aũt ꝓbari possit iustitia sententiæ ex tenore testiũ, ꝯtra quorũ dicta iudex iudicauit? Imol. dicit, ꝙ non,qa forte vacillando deposuerũt. Sed cõtrariũ ipse tenet in d.c.in præsentia. qa debuit iudex facere scribi vacillationẽ, vt j̃.dicã in quæstionibus post Inn.hic.Ideo pro eis in dubio p̃sumit̃.Quæ cõsideratio põt procedere in cã appellationis,sed vt dixi,post transitũ in rẽ iudicatã super istis fortè ñ audiret̃.¶Istũ casum limita,nisi error iuris, vel calculi esset expressus in libello,qa semper vr̃ esse expressus in sñia, ẽtsi ad libellũ se nõ referat,quia oĩno ad illũ refert̃, ipso iure de necessitate.c.l3.j̃.de symo.l.fi.C.de fideicõ.lib.Ita no.Barto.& Bal.in l.j.C.de erro.cal.& elegãter Bal.in l.2.C. de re iudic.& sequit̃ hic do.meus, pro quo adduco elegãs dictũ Petr.de Anch.in cle.cum a repulsione.ĩ j.col.de app.vbi refert se plerũque audiuisse Bal.dicẽtẽ viua voce, ꝙ de ineptitudine libelli semper opponi p̃t * ẽt post sñiam, * ad eã annullandam,p tex.valde sing.ĩ c.cũ dilecti.j̃.de empt. & ven.& idẽ dicit Pet. de Anch. & sequit̃ Imo.quibus adde Bald. in l.2.ĩ 14. q.C.de rescin.ven.& in alijs locis, de qbus dicet̃ in c.examinata.s̃. de iudi.Et istud intellige, qñ error expressus in libello nullo mõ p̃t saluari: sed si posset saluari, videret̃ intẽtata illa actio, f̃m quam error non esset notorius, & per Bald.in l.cum certa ratione.C.qñ prouo.nõ est ne.¶Secũdus casus est, quãdo iudex in sñia dicit probatũ esse per probationes iure reprobatas, vt qa dixit per duellũ sibi cõstare, per tex.in c. 2.j̃.de purg. vulg. per quem probatur, talẽ sñiam esse nullam, quod est notãdũ,secundum Bal.in l. libertorum. C. de testi.¶Tertius casus est,quando iudex nõ refert se ad acta p modũ causę sed simpl̃r enũciat acta,puta,vt ostendat se cognouisse de cã,dicendo: Visis testibus,instru.&c. & tũc qa iudex nõ fundat se in actis, non videt̃ sententia

* *Post sentẽtiã. Adde Bald.in l. licet.col. antep.C. de procur. & in auth.si quis litigans.C. de episco. & cler.cum alijs de quibus per Ias. Instit.de act.§.omnium. colu. 9.etiã quòd à parte non esset oppositũ.Bar. in l. edita. colum. 3.in fin. & Bald. ibi in repet. pad. col.15. Alexã.col. 5.& Ias.col. 6.C. de eden. Anto.de But.in c.dilecti.de iudici. dummodo ineptitudo expresse resultet ex libello,secus autem sic tacite vel per sub*

nulla per relationẽ ad acta, f̃m Bal.in d.l.2.in prin.C.de rei ven. & sequit̃ do.meus hic,de quo miror,qa vt dixim⁹ ĩ c.licet.super glo.in verbo, opponi.ĩ 2. cõclusione,s̃.eod.per p̃dicta verba cognoscit,qñ iudex fundauerit se ĩ actis, iõ inter istũ casum & sequẽtes non facio differentiã.¶Quartus casus est,qñ error expressus vitiat f̃m legis dispositiones,sed tñ f̃m arbitriũ cõpetens iudici ex causa põt eẽ nõ error, & tũc adeo p̃sumit̃ ꝓ iudice,ꝙ ex cã p̃sumitur excessisse terminos legis, vt l. relegatorũ.& ibi Bar.ff. de pœ. vbi bonus tex.ĩ l.moris.§.iste ferre.e. tit. ex quo habes ampliatũ dictũ Inn.in ca.ad petitionẽ. de quo s̃.¶Quintus casus est, qñ ĩ sñia dicet̃,quia p A.& B. testes probatũ nõ est, Titiũ mutuasse Seio iõ Seiũ absoluo,& tñ illi testes deposuerũt mutuũ esse factũ, & tũc sñia valet, & si nõ appellat̃,efficit̃ irreuocabilis,qa potuit esse,ꝙ iudex qdẽ testibus nõ adhibuit ex aliqua trepidatione illorũ, vel alia de cã,qa eorũ fides stat in pectore iudicis, l.3.§.j.ff.de testi.Ita no. do. Anch.hic, & Imo.in d.l.si is,ad quẽ.& facit d.l.j.§. it[..]cũ cõcor.ver.ꝙ si de iure suo probãte.Sed certè quãuis ista differẽtia inter istũ casum & sequentem cõiter admittat̃,tñ mihi nõ vr̃ differre,primò,qa in casu c.cũ Bertoldus.quod doctores alle.in casu sequenti, fuerunt verba sñiæ negatiui effectus,qa dicebat̃ illũ in probatione defecisse,quod sonat idest nõ probasse,& tñ ex quo apparebat eũ probasse,sẽtentia irritat̃,& sic nõ p̃sumit̃, iudicẽ ex cã sibi cognita fidẽ nõ adhibuisse.¶Scd̃o moueor p illã notabilẽ cõsiderationẽ Imo.in d.c.præsentia,quã retuli in primo casu,dũ dicit,ꝙ debebat vacillatio scribi, nisi fortè iste casus procedat post trãsitũ in rẽ iudicatam,quasi tunc maior p̃sumptio sit pro iudice.¶Sextus casus est, qñ in sñia dicit̃,quia per tales testes ꝓbatũ est, Titiũ mutuasse Seio iõ Seiũ cõdẽno, & testes interrogati de mutuo dixerãt se nihil scire. Et iste est casus dubi⁹,ĩ quo anim⁹ iudicãtis solum ab actis interpretat̃,& in effectu credo sñiam nõ esse nullã,sed bñ irritandã,per tex.in d.c.cum Bertold⁹, in verbo,irritãdũ.quẽ ad hoc no.dom.meus hic, cui adde,qd̃ Inno.ibi no.super verbo,concessimus,quẽ oẽs tenẽtes primã opin. allegãt ꝓ se,nõ dicit talẽ sentẽtiã esse nullã,sed irritãdã,& adduco notabilem theoricã Inno. in c.P.& G.ante finẽ ibi,nec obst.s̃. de offic. dele. vbi dixit,ꝙ qñ error nõ est expressus in sñia,sed elicit̃ virtual̃r ex verbis sententiæ,prout est proprie hic,nõ reddit sententiam nullam,sed irritandam,quod pro multum singulari sequuntur ibi dom. Ant.& Inn. in c. translato.s̃. de ꝯsti.& dom.Anto.in c.cum contingat.in j. col. s̃.de rescri.& in c.cum ab excõicato.eo.tit.& in ca.j.de re iudic.& Dom.in c.humanũ genus,in vlt.col.j.dis.& in c. in tantum.21.dist.no.dom.Ant.in prœomio Decretal. & dom.Abb.in c.pen.j̃. de capel. mo. Ex quibus elicio ꝯclõnẽ,ꝙ sentẽtia,cuius error deprehenditur ex actis, nõ est nulla,nec irritanda post transitũ in rem iudicatã nisi in tribus casibus scilicet qñ est lata * super inepto libello, * vel quando super probatione reprobata, uel quãdo expressè se retulit ad acta,adeo ꝙ appareat iudicẽ aliunde non fuisse motũ, & primo & ultimo casu ẽ irritãda,ĩ secũdo est irrita.Procedit ergo cõclusio principalis,qñ simpliciter allegatur in iustitia,& petitur acta produci,quia in dubio obstat exceptio rei iudicatæ.
29 ¶Fallit† quartò p̃dicta ꝯclõ, nisi corã iudice competenti, parte aduersa nõ opponente,ꝓbaret̃ iniquitas sentẽtiæ, secun-

auditos intellectus ac subtilis iuris rationes deprehenderetur,Bal.in l.certa ratione. versic. præterea.C.quan. prouoc.& l.2.cir. fin.C. de re iudic. Marian. in c.fin. art. 32. de libel. obla.& nota quod sententia ex defectu ineptitudinis libelli nulla nõ põt per iudicem appellatiõis reformari sed omnino declaranda est nulla. & actor in expensis cõdemnandus. Alex.consilio.79. prospectis. colũ. 1. versic.est verum. vol.2. Abb.et post eum Auctor.ĩ c.in literis.colum.pen. vers. tertia declaratio.s̃. d̃ off. dele.

* Inepto libello. *Adde quando libellus dicatur ineptus, & quomodo ineptitudo cognoscatur. Mari.in c.2.art.23. de libe. oblat.& ponit not. Rota deci.35.si qs in cã prophana.in vlt. addit.in nou. quam ui. omnino.*

f̃m dom.Ant.Imo.& dom.Abb.hic, quia admittendo talẽ probationẽ,a qua per exceptionẽ rei iudi. poterat victor se tueri, si postea de iniustitia docet̃, põt sñia retractari. Allegat Inno.& bene,in c.cum dilecta. in glos. maiori,s̃.de rescri p.& ĩ d.c.cum Bertoldus. sup verbo, ꝯcessimus. Imputat̃ enim non opponẽti. Et de qua re iudex cognoscit,de ea iudicare dẽt,l.de qua re.ff. de iudi. vt hic plenius p eos,qbus adde Imo. plenè idẽ tenẽtem in d.c.cum dilecta.ĩ vlt.col.& in d.c.in p̃sentia. & plenè do.Maria.in c.qualr.el j.j̃.de accus.& dom.Abba.in c.j. j̃.de ꝯfir.vti.vel inuti. Nõ obst.ꝙ ñ valet sñia ꝯtra sñiam, q̃ transiuit in rẽ iu.vt no.in ca.inter monasteriũ.j̃. de re iudic.qa illud est verũ,nisi appareat de notoria iniustitia ipsius sñiæ,arg.d.c.solicitudinẽ.de appellationibus,sec⁹, qñ nõ ꝯstaret d̃ iniustitia,f̃m do.An.& Imo.hic.Secũdũ quos etiam non obst. ꝙ sñia inducit notorium,ca.fi.de coha.cle.& mul. & sic non deberet posse ferri sententia contra notorium, quia verum est,ꝙ sententia inducit notorium,scilicet præsũptionis,sed tale notoriũ dẽt succũbere notorio uerę ꝓbatiõis,vt in simili p gl.fi.in c. trãsmissæ.j̃.q filij sint leg.& facit l.si q adulterij.C.d̃ adul. Nõ obst.ꝙ partes nõ possint venire cõtra sñiam,q̃ transiuit in rẽ iudicatã, vt p glo.in l.si diuersa.C. de transact. qa verũ est transigẽdo,cum trãsactio debeat fieri sup re dubia,l.j.ff.de trãsact.sed bñ p̃nt aliàs per pactũ renũciare sñiæ,l.iurisgentiũ.§.si paciscar.el j.& ibi Bal.ff.de pac. p Bald.in l.elegãter.in prin.ff.de cõdi.inde.& ĩ l. post rẽ. ff.de trãsact.& in d.l.si diuersa, Dicet̃ latius de p̃dictis in d.cap.inter monasteriũ. Et pro hac fallentia facit optime vltra oẽs,qa valet probatio admissa ꝯtra p̃sumptionẽ iuris & de iure,si nõ fuit oppositũ,vt sentit Bald.in l. inter stipulãtẽ.§.j.in j.col.ff.de verb.obli.qd̃ summè no. ibi Imo.& idẽ no. Roma.in l.si duo,ff.de acqui.hęred.& dom.Ant.in c.qa plerique.in vlt.char. j̃. de immu.eccl. & in d.ca.cum dilecta,colligẽs hoc ex dicto Inn. ibi,de
30 quo s̃.¶No.tñ duo.Primò,ꝙ† si pars,in cuius fauorem sñia transiuit in rẽ iudicatã,protestaret̃ & cõtradiceret docẽdo de transitu in rẽ iudicatã,& si esset aliter, nõ appellaret,iudice procedẽte ad vlteriora,processus nõ teneret,vt in simili voluit Bal.in l.certi cõdictio. §. qm̃.in fin.ff.si cer.pet.vbi dixit,ꝙ si cõtra instrumẽtũ registratũ nõ debet admitti probatio per testes ex forma statuti,si parte p̃sente & nõ ꝯtradicẽte admittit̃,valeret,sec⁹ si protestaret̃,qd̃ est valde notandũ f̃m dom.meũ hic,ꝓ quo facit quod no.Bart.in l.2.in fi.ff.de app. reci. ¶No. scd̃o,ꝙ si corã iudice appellationis eo casu, quo appellatio est deserta,doceret̃ de tali iniquitate,nõ valeret ꝓcessus,tanquã factus corã iudice incõpetẽti,per cle.si appellationẽ.de appel.saluo,nisi fuisset dubitatũ,an appellatio esset deserta,vel nõ,& pronũciatũ,illã nõ desertã, quia tũc,si nõ fuisset ab illa appellatũ, teneret processus factus corã iudice appellationis, f̃m dom.Anto.& do. Abb.hic.& Imo.in d.c.in p̃sentia.de quo dic,vt plenè p eos.¶Fallit quintò,nisi p ꝯfessionẽ partis, pro qua sñia transiuit in rẽ iudic.appareret de iniustitiæ sñię, quia ꝓpter hoc tollit̃ omnis præsumptio,quæ est ꝓ sentẽtia,& põt retractari,f̃m dom.Ant.Imo.& dom.Abb. hic Allegant Inno.& bene,in c.quia plerique. paulo post prĩ. j̃.de immu.ecc.bñ facit gl.reputata sing.ĩ Auth. d̃ ęqualitate dotiũ.§.aliud.& in l.in ꝯtractibus.in verbo,nullo mõ.in princ.C.de nõ nu.pec.& quod no. Bart. & Bal.in auth.sed iã necesse.C.de do.añ nup. vbi habet̃, ꝙ ꝯtra p̃sumptionẽ iuris & de iure admittit̃ probatio p ꝯfessionẽ eius, pro quo est p̃sumptio,& istud dictũ Inno. in ca. qa plerique. multum no.dom.An.in c.is,q fidẽ.j̃.de spõ. & in c.quãto.s̃.de præsum.& in d.c.cũ dilecta. & Imo.ĩ d.clem.si appellationẽ.& Bal.& Imo.in l. si qs instituat̃ hæres.ff.de hære.insti.& Bal.in auth.ad hæc. C. de vsur. & Imo.in l.nemo põt,ff.de leg.j.& dom.Abb.ĩ c.nouit. de iud.& in ca.j.infrà,de ꝯcef.præben.& in d.c.is,q fidẽ. & in ca.cum inter.infra,de re iudi.& Imo.in d.c.in pręsentia.& in d.ca.cum dilecta.in vlt.col. & Bal. & Ro.in l.si ꝯstãte.§.quoties.ff.solu.matr.& Ro.ĩ l.stipulatio ista. §.j ff.de verb.obligat.& Pet.de Ancha.in regula, possessor.de reg.iur.in 6.Bene facit sing.dictũ Bal.in l.filiũ,quẽ habẽtẽ.vers.& quia de inuentario feci mentionẽ. C. fa.ercis.vbi dicit,ꝙ si legatarij confitent̃,ꝙ tpe mortis testatoris hæreditas nõ erat soluẽdo,ñ tenebit̃ tũc eis hæres vltra vires hr̃ditatis,l3 inuentariũ ñ cõfecerit, qa cessat tũc præsumptio,quæ erat cõtra ipsum non cõficiẽtem inuentarium.Idẽ Paul.de Cast.in l.in ratione.§.qd̃ vulgo.ff.ad leg.Fal.& do.Flo.in l.cum putarẽ. in vlt.col.ff. fa.erci.Quòd bene no.¶Amplia istã fallentiam, nedũ in cõfessione vera,sed ẽt ficta secundum do. meum hic per id quod no.Bart.in l.absentem.in fin.ff.de pœn. vbi dicit,ꝙ cõtra præsumptionem iuris & de iure admittit̃ probatio per cõfessionem fictam.Pro quo facit text.& ibi Bal.in l.fi.C.d̃ ĩterdic.ma.& qd̃ no. Bal.in l. nõ ignorat.C.qui accus.& Bart.in consi.inci. A domino Cyno de Bononia.¶Vnũ etiam in proposito no.ꝙ licèt pars, quæ habuit sententiam pro se, ad sui præiudiciũ possit fateri sententiã esse iniquã,tamen ad fauorem suũ non põt allegare iniquitatẽ sententiæ pro se latæ, vt est text. no.in l.si seruus pluriũ.§.1.ff.de leg.j.& nõ est alibi, secũdũ Bart.ibi. Ad idem glo.in l.stipulatio ista.§.j. in verbo, successores,ibi sed vbi rẽ alienam ff.de verb. obligat.& no.Ro.ibi,& Bart.in l.ea lege.§.si qs fortè.& Ro.in l.admonẽdi.de iureiu.& Bal.in l.post mortẽ, ff. de adop. Itẽ adde in mã dom.Abba.in c.cum interea.s̃. de elec.vbi dixit,quòd non est præsumendũ ꝓ sententia etiã principis,si ꝓcedit parte nõ citata,& eius defensione non admissa.Ita dixit sing.notare glo.& Bal.in l.fin.C. de legi. ¶Item no.ꝙ limitari põt tertiò ista cõclusio, etiam in sententijs,quæ non transeunt in rem iudi.¶Item limita nisi opponeret̃,ꝙ fuisset omissa cãæ cognitio, quod elicit̃ ex breuitate temporis,f̃m Bart.in l.prolatũ.C.de sẽ. cum concord.de quibus dicetur in sequenti conclusione,uers.est verum,quòd si appareat. Et p hæc est expedita tertia conclusio,in qua habitum fuit, quando præsumatur pro iustitia sententiæ. Sequit̃ videre, quando præsumat̃ ꝓ ꝓcessu,hoc est,posito ꝙ sententia sit iusta, vtrum præsumat̃ processum fuisse rite formatũ, quòd expediam conclusiue.¶Quarta conclusilio. Postquàm
31 † sentẽtia transiuit in rem iudicatã,præsumitur pro rectitudine processus,siue lata sit de recenti, siue nõ, siue in præsentem,siue in absentẽ,cõtumacẽ verũ, vel fictũ. Ita cõcludũt vltimate dom.Abba.& Imol.hic.& Imo. * dicens,hanc esse cõmunẽ * in ca. cum in iure.supra, de offic.dele.& Imo.post dom.Anto.in d.ca.in præsentia. & Rom.diffusè in l.sciendũ.ff.de verb. obligat. idẽ Spe. in tit.de instru.edi.§.restat.ver.in summa.& in ti.de senten.§.vt aũt.ver.& no.vbi vide,idẽ Imol.in l. ex hac scriptura.ff.de dona.& in l.4.§.cõdemnatũ.& in l.si cũ nulla.ff.de re iudic.& Angel.& Imo.in l.de vnoquoque.& in l.acta.eodẽ titu.& Bal.in l.rẽ nõ nouã.C.de iudi.& domi.Ant.in ca.cum ad sedẽ.in vlt.char.de restitu. spo.Et dicit Bald.in ca.cãm.infra,de re iudi.ꝙ si acta p̃nt interpretari ꝓ & contra sententiam, debent interpretari ꝓ sententia.Et omissis opinionibus gl.& aliorũ, quos prædicti referũt,tenetur simpliciter ista cõclusio p text.in c.bonæ.el j.uer.& ꝓ his.s̃.de elec.dũ fundat se nõ in notorio,sed in authoritate iudiciaria, prẽsumẽdo citationẽ,ut no.ẽt ibi do.Abba.Ad idẽ tex.in c.cum inter.j̃.de re iudic.dũ dicit,ꝙ ritè uerbũ cõcernit processum,iuxta gl.in l.2.ff.de inoffi.test.& facit uerbũ,Per oĩa,qa omnia includit.c.si Romanorũ.19.dis.& pulchrè Bald.in l. oĩa C.de epis.& cle.& Ang.in l.2.§.furiosus.ff.d̃ iure codi.& consi.6.inci. Lata est sentẽtia.Et nõ ob. iste text.qa loquit̃ in cã appellationis,f̃m istos,& rõnẽ differẽtiæ dixi.Et ita intellige gl.pen.in c.cũ speciali.j̃.de appel. Et ñ facit differentiã inter cõtumacẽ uerũ, & fictum, prout facit hic do.Ant.& Rota conclusione 289.quia secũdũ Imo.hic,licèt fuerit cõtumax,tamen sciendo de ipsa & nõ appellãdo habet̃ ꝓ præsente, l.ab eo. C.quomodo & qñ iud.et transit in rem iudic.authẽ.hodie. C.de app. Et p prædicta superfluo quæritur, an
32 † sententia præsumat̃ lecta. * de quo * latè p Flo.in l.ab ea parte.ff. de ꝓba.et

* Lecta. *Adde an præsumatur scripta*

Universidad de Deusto Biblioteca

pta talis qualis est lecta, Bald. in l. fi. C. de re iud. col. 3. vers. quaro qualiter.

Angel. i l. fi. C. de sen. ex breui. reci. & Bal. & Angel. in l. quæcunq;. §. fin. ff. de public. & Bald. in l. fideicōmiss. §. 1. ff. d leg. tertio. cū simil. Et nō expedit videre, qd dicat esse longū tps, de quo in pposito dubitauit Bald. in capit. fina. de mili. vasal. q 9t. est. Est enim hoc arbitrariū, p id quod no. Innoc. in cap. secūdo. supra de restitutio. in integ. & glo. in l. furtū. §. fundi. ff. de vsucapio. & Bal. & ēt Imo. in l. si de eo. §. primo. ff. de acquiren. possess. & dom. Ant. in ca. cū inter. in fi. de re iudi. & in c. veniēs. el primo. in pē. col. in ti. proxi. & superfluū remanet dictū Bald. in capi. primo. in fi. quot test. sint neces. ad prob. inuest. dū dixit, ꝙ si ille, cōtra quē producit snia, negat dolosè sniam fuisse latā, in odiū negātis oia psumunt solenniter acta, p illū textū. Idē de eo, quod no. Bald. hic dicēs, ꝙ si acta sunt cōbusta, pro ipsis psumit: & exclamat de gl. hic, & vr tenere, ꝙ aliàs nō psumat p actis, nisi pbentur, p illū tex. pter q in snia valde antiqua: sed ista omitto retenta pdicta 9clusione, cui nō obst. iste tex. vt dixi. Et de mā vide ēt Bald. in l. fina. in vltim. col. C. de re iud. & Imol. in capit. i. ad fi. infra de 9firma. vti. vel inutil. & Bartol. in l. admonēdi. ver. qro, qd si reperiunt. ff. de iureiu. & Bal. i l. 1. C qn liceat ter. prouocare. ¶ Lita vno mō istā 9clo-

33 nē: nisi † pars, quæ dicit solēnitates processus n fuisse seruatas, producat ipsa acta, in qbus appareat n esse descriptas ipsas solēnitates necessarias, sm dom. Ant. & dom. Abba. hic: qa pbādo nullitatē tollit p 9ns trāsitus in rē iudicatā, p ca. i nostra. supra de pcura. * vbi exceptio defectus mādati * semp opponit 9tra sniam: & alleg. do. Ant. Bart. in l. hi, q ad ciuilia. C. de appell. & in l. 1. ff. vt cāæ post puber. adsit tutor. Idē expressè voluit Ioan. And. in Spe. tit. de sentētijs. §. vt aiūt. ver. & no. docēs practicā, quali negās se fuisse citatū, pōt probare p inspectionē actorū adhibitis viris literatis, vt ibi per eū: & bñ facit ca. vnicū. supra de litis 9testa. & l. fi. C. de reb. cre. & credit do. Abb. istū fundātē se in aspectione actorū eē admittēdū, donec iuri agēdi de nullitate sit pscriptū, vt diximus in c. l3. supra eod. Hinc est, ꝙ Imo. in d. ca. in psentia dicit hāc psumptionē rectitudinis nō esse iuris, & de iure: qa p ostēsionē actorū elidit, si in eis 9trariū appareat, p d. cap. vnicū. ¶ Sed hāc limitationē declara dupl'r. Primò, nisi diceret nō interuenisse solēnitates, quæ nō eēnt de substātialibus: qa ētsi hoc eēt verū, nō tolleret snia, sm dom. Ant. in c. cū ad sedē. versus fi. supra de restit. spol. & sentit ēt hic. Quid autē si in actis deficiāt aliquæ solēnitates necessariæ, tñ sunt epilogatę in snia eo mō, quo dicā in prima fallentia sequētis 9clusionis, an psumet tūc p pcessu? Nō reperio tactū: sed credere, ꝙ ex snia nō psumeret, qñ apparerent alia acta originalia sine illa solēnitate, qa nō est seruata forma huius decre. In quo poteris cogitare. ¶ Scdo declara, nisi diceret omissum aliquid, qd 9cerneret ēt iustitiā sniæ: puta, cāę cognitio, qa licèt ex actis de ipsa nō appareret, vt qa nō esset datus terminus ad pbandū, tñ psumeret, secundū Bar. in l. prolatam. C. de senten. & do. An. hic. Est verū, ꝙ si appareret clarè iudicē nullo mō potuisse cognoscere de cā. putà, qa de mane habuit processum, & in sero iudicauit, vel idē de simili breuitate tpis, quæ necessario argueret impossibilē cognitionē, pōt talis snia retractari, ut singulariter voluit Bar. in d. l. platū. & sequitur Imo. in d. c. in psentia. & do. Ant. hic, & do. Abb. in ca. tum ex literis. vbi bonus tex. s. de resti. in integ. & Ro. in rub. ff. de arbitr. & do. Card. in cle. dispēdiosam. de iudi. & ibi Imo. & Pet. de Anch. de solennitate. 9si. 250. inci. In cā & quæstione. & dom. Anto. & Imo. latè post gl. fi. in c. ecclesia. s. de 9stit. & Oldr. consi. 251. & Imo. in ca. ad audientiā. j de app. & do. Ant. & do. Ab. in c. 2. j. de re iu. & Pet. de Anchar. in cap. fin. in fin. de re iudi. in 6. &

* *Defectus mandati. Adde l. l3 C. de procurat. c. licet. de appel. i 6. l. licet ff. de iudici. & opponetur vsq; ad mille annos vt dixit Bal. in l. 2. C. si ex fal. instru. quē sequitur Ale. consi. 191. perspecto col. 2. vol. 6. & consi. 1. col. 5. in fi. li. 4. & cōs. 35. cōsideratis. col. 1. li. 7.*

in regula, ea quæ. in prima oppositione, de re. in eodem lib. & Cald. in tit. de re iudi. consilio vlt. & Petr. de Anchar. consilio 31. incip. Visa quadam petitione. & consilio 124. incip. Visis 9silijs. & dom. Anto. in ca. in nostra. infra de coha. cle. & in ca. post elec. infra de 9cess. pben. & Imo. in cle. pastoralis. de re iudic. & Bart. in l. 2. in princip. ff. de iudi. & in l. quod iussit. ad fi. ff. de re iudica. & in l. 2. C. de eden. & in l. properādū. §. si quidem C. de iudi. & in extrauag. ad reprimendū. in versi. summariè. i principio. & in fi. & Spe. in titu. de offi. iud. §. postremo, ver. secūdò videndū. & Inn. i c. tua. ad fi. gl. magnæ, de cohab. cle. & Bald. in l. fi. in 7. q. C. de edic. di. Adrian. tollend. & in l. captatorias. C. de testamē. mili. & Ange. in l. bonorū. C. qui admitti. & in l. iudices. C. de iudi. & Bal. in l. Labeo. versi. extrà quæro. C. qūo & quando iudi. & in d. l. 2. C. de edend. & in l. nec causas. C. de appel. & in l. petendæ. C. de tēp. in integ. restit. pet. & i l. mācipia. C. de ser. fugi. & in l. ex stipulatione. C. de senten. & Angel. in authen. quomodo oporteat episcopos. §. oportet. nisi talis sententia esset lata parte præsente & non reclamante, sm Lapū allegatione 28. incipien. Delegata cā. & Bal. in d. l. prolatā. In quo passu non insisto pro nūc, qa stat difficultas, an talis sententia lata nō visis actis sit nulla, vel annullanda, de quo in locis prædictis, cum quibus fieri posset longa repetitio, ex quibus puto limitari posse tertiā cōclusionē præcedentem, vt ibi in fi. tetigi. ¶ Quinta

34 conclusio. Quamuis † in sententia dicat, Viso libello, Visa lit. contest. & sic de alijs actis, propter hoc non magis psumitur pro processu, alias præsumeret nāliter, si de actis appareat. Ita voluit Inno. hic, amplians sing. ētsi notarius conficiens instrumentū, in ipsa sententia apponeret dicta verba, qa nō intelligit loqui, nisi de his, quæ eodē loco & die fuerūt acta, & sic reliqua narrata non pbant, cum sint de pterito, ētsi diceret actū tali die & loco, & se interfuisse, nō exprimendo tempora cuiuslibet actus, qa quo ad illa, vr tantū sermo testimonialis, nō habens fomentū officij tabellionatus, sm ipsum, de quo faciūt festū Bal. do. An. Imo. & do. Ab. hic, q dicit, ꝙ quotidie allegant ista dicta Inn. p instrumētis multa recitantibus, vt nō faciāt plenā fidē, nisi respectu eorū, quæ tpe 9fecti instrumenti potuerūt interuenire, & addidit notata p Bar. in auth. si quis in aliquo. C. de edē. & per gl. in verbo, fides. i c. abbate. j. de verb. sig. Adde do. Car. 9si. 74. inci. Titius, nūc sunt, &c. in vlt. char. vbi latè seqt Inn. hic, & vide eūdē 9si. 34. inci. Cum inter religiosos. vbi p p istud dictū Inn. 9suluit, ꝙ licèt in instrumēto dicat, Vocatis vocandis. illa uerba nō faciunt fidē, qa instrumentū solum probat super his super quibus cōficit, vt hic per Inno. & vide omnino Ioan. And. in Specu. de sen. §. vt autem, ver. & not. ubi refert Guidonē de Suza. disputando tenuisse, ꝙ si in snia dicitur, citato reo perēptoriè, &c. n probat citatio peremptoria. Ita dicit tenēdum de iuris subtilitate, quia sunt verba actus præteriti, secus, si in snia dicitur, In Titium præsentem iudice sedē te lecta, qa per ista uerba ita probatur illa interuenisse, sicut ipsa sententia, & sequitur Ro. in d. l. sciendum. post Ange. ibi, & cum istis concor. latè Spe. in titu. de instru. edi. §. restat. uersi. in summa. & in ti. de proba. §. fin. uer. sed pone. & do. Card. post gl. in uerbo, fundant. in cle. 1. de proba. Et pulchrè dixit Innocen. in c. fin. in fi. infra d fi. instru. ꝙ non statur tabellioni, qui in suo instro attestatur, se uidisse aliquid cōtineri in alio instro. Facit, qd no. Bal. in l. gesta ad fi. C. de re iud. & Spe. in ti. de procu. §. illud. uer. illud. & in d. tit. de proba. §. fi. ubi dicit, ꝙ si iudex dicat, Condemno Titiū tutorē Seij pupilli, si aliud nō apparet, iste p hoc nō præsumit tutor, quod multū no. hic Imo. dicēs se pridie habuisse in facto, & pōderat doctrinā Inn. hic, ut sing. p Bal. hic dū dicit, notariū rogatū de mutuo, & enūciatem falso numerationem prius factā, nō puniri, quia de eo nō cōficiebat instrumentū, & idem repetit in l. ex his. C de testa. mili. ubi oīno uid. Sed de istis uerbis enūciatiuis n me extēdo, sed remitto ad Bar. & Imo. i l. ex hac scriptura. ff. d dona. & do. Ant. i c. cū dilectus. j. de succes. ab itesta. cū 9cor. d qbus aliàs.

¶ Fallit

35 ¶ Fallit † primò ista conclusio, quo ad propositum, nisi dicta verba scriberentur per notariū in instrumēto sententiæ non simpliciter recitando, sed exprimendo p se cuilibet actui enūciatiuè, vbi, qñ, & à quibus, & quot in sui psentia acta fuerūt: & postea se subscribēs, exprimat omnibus interfuisse, tūc. n. ipsa enunciata nō solùm psumerent acta, sed imo probant per tale instrumentū, ēt in causa appellationis, Ita expresse not. Host. hic, & sequit do. Ant. & Imo. & do. Abb. qui dicit, istud dictum esse tutius, quàm id, quod not. Innoc. in c. cum in iure. supra de offic. deleg. & idem not. Spec. in §. vt autem. uer. & no. & Bal. in l. iureiu. in fi. j. col. C. de testi. & sentit Lapus alleg. 77. inci. tabellio. in pe. col. dū ita limitat dictū Innoc. in d. c. fi. de fide instr. Et hoc bene not. in practic.

36 ¶ Fallit secundò † nisi sententia continens talia verba ēt recitatoria, esset lata psentibus partibus & tacētibus, qa tunc per ipsam pbat illa pcessisse. Ita notāt do. Abb. & Imo. hic, allegando Bar. in l. j. p illū tex. C. de rela. Et non est opus seruare practicā Host. sm do. Abb. in casu isto. Adde Bar. idē tenentē in l. acta. in prin. ff. de re iud. & in l. fi. ff. qñ app. sit. & in auth. si quis in aliquo. C. de eden. & Bal. & Sal. in l. emancipationē. C. de fide inst. & Bal. pulchrè in d. l. ex his. in 2. col. & Ro. in l. q aliena. ff. de acqui. hære. & do. Ant. cōsi. 37. inci.. Quæsito pdicto & in c. j. in vlt. col. j. de fide instr. & Lapum allegatiōe 64. inci. approbat. & do. An. & Imo. in c. 9querente. s. de offi. ord. & do. Car. in d. 9si. 84. & Ang. in l. hi, qui ad ciuilia. C. de app. & in d. l. fi. ff. qñ ap. sit. & ibi dixit, quòd petens executionē sentētiæ nō habet necesse pducere pcessum, sed solum instrumentū sententiæ, in quo processus enunciat, dūmodo psente parte 9fectum fuerit. Et idē repetit Ang. in d. l. j. C. de rela. ¶ Sed 9sidera, qa pfecto ista fallentia nō videt aliquid noui afferre, posito enim, ꝙ pars tacuerit, tñ sciebat se posse appellare, & ius suum 9tradicendi esse saluum, & ideo taciturnitas nō nocet, l. sicut. §. non videt. ff. qui. mo. pig. vel hyp. sol. Ita mordet Raph. Cu. in d. l. fi. quando app. sit. & expressius Ro. in d. l. sciendū rñdendo ad d. l. j. C. de rela. & ad. l. fi. vt per eos, quorū opi. sequor. Et si diceret, prout dicit hic do. Abb. referendo Bar. in d. l. j. quod intelligitur, dummō taceatur post 10. dies, rñde, ꝙ tunc propter transitū in rē iud. pro processu præsumitur, vt dixi in pcedenti 9clone. Igitur de hac conclusione tunc nō erit opus. Et quod nihil operetur, vr tenere Ang. in l. si pses. circa prin. C. qūo & qñ iud. & Bar. in 9s. incip. Apparet snia lata. Qd intellige, qñ sunt uerba recitatoria. ¶ Fallit tertiò, nisi illa verba, Visis, &c. ēt recitatoriè ponerentur in sententia legati. Card. quia plene probant illa pcessisse. Ita singulariter voluit Inn. in d. c. cum dilecti. super verbo, rñsionem. infra de accus. & sequitur do. Anton. & do. meus hic, & Ro. in l. sciendum. de verb. obl. allegans bonū tex. in c. cum parati. & in c. constitutus. ver. intellect. j. de appel. & idem no. Bal. in l. si qua per calumniam. ver. deinde qro, legatus. C. de epi. & cle. sed istud intellige de consuetudine curiæ Rom. quia secus de rigore iuris, p c. cū nobis. in verbo, quantæcunq;. j. tit. prox. sm Spe. in ti. de teste. §. j. ver. quid si aduocatus de quo p do. Ant. in c. qd sup his. infrà de fi. instr. Et ibi dicetur de materia c. nobilissimus. 92. dist. ¶ Fallit quartò, in solemnitatib. enunciatis in decreto iudicis, qa illæ psumuntur interuenisse, sm Ang. in l. imperatores. ff. de priui. cre. p id, quod no. gl. & Dy. ibi cum 9cor. quas referā in 7. conclu. sequenti, & hoc specificè colligit ibi Ang. ad limitationem notatorū per Inn. hic, & idem Bal. in d. l. ex his. Quod singulariter no. & declara, vt in d. 9clone. Item de materia huius conclusionis vide aliquid Bal. in c. j. quo tpe miles, p Imo. in l. 4. §. cōdemnatū. ff. de re iud. per Pau. de Ca. 9s. 3. per do. Ant. in c. licet. in vlt. col. s. eo. p Bal. in d. auth. si quis in aliquo. & in l. j. in pen. col. C. ne liceat ter. prouocare. & Ang. & Ro. in l. hæres institutus. ff. de acqui. hære. ¶ Et no. secūdo. Primò, ꝙ si breuitas tpis demonstrat iudicē nō potuisse rimari ea, q dicit se vidisse, illa verba nihil operantur, sm Ang. in d. l. prolatā. ¶ Secūdò no. ꝙ dicta verba qñcūq; pplata non probant, nisi p notariū sint registrata, p istū tex. in prin. sm Io. An. latè in d. §. vt aūt. ¶ Et no. tertiò, ꝙ si in fine sniæ ponatur p notariū hæc verba, lata fuit dicta snia vtraq; parte petente. nō pbat pterea 9sensus, sed sola iudicis requisitio, sm Bal. in c. cām. in fi. pp

37 gl. ibi, j. de re iud. ¶ Sexta conclusio. Pro † iustitia & rectitudine laudi arbitri, vel arbitratoris ita psumitur sicut pro sententia iudicis. Ita originaliter voluit Dy. 9s. 14. inc. Tholomeus. quē sequit Io. And. in Spe. ti. de arbit. §. sequit. in ver. itē, quid si cōpromissum. in additione inci. Dynus in regula. & Bal. do. Ant. & Imo. & do. Abb. hic, & do. Ant. 9s. 28. inc. Hæc qō dubia habet vulgaria. & in c. Quintauallis. j. de iureiu. & 9s. 37. inc. In qsito pdicto. & Ro. in l. sciendū. allegāt l. ab ea parte. ff. de probatio. Et dixit in proposito Ang. in d. l. sciendū. ꝙ si arbiter præsentibus & 9sentientibus partibus ferret sniam, asserēs se iudicare ex cōpromisso in eū facto, ex tali sententia inducit psumptio ptātis suæ, attento ꝙ partes tunc potuissent illā dare, licet ille, qui narrat se iudicē delegatū, vel ordinariū, p hoc non psumat iudex, vt plenius per Imo. post alios in c. cū in iure s. de offi. de leg. quia non est in ptāte partium, expresse, neq; tacite facere iudicē eū, qui non est iudex, in l. priuatorū. ff. de iurisdic. om. iud. qd no. quāuis Ro. in d. l. sciendū. mordeat Ang. i eo, ꝙ sētit arbitriū posse ferri cā nō cognita: nam male sentit: quia psupposita pñtia partiū, tale vitiū non nocet, sm Bal in terminis in d. l. platā. ver. fi. ¶ Sed aduerte bñ ad duo, Primò, quia non vr, ꝙ pro arbitratore vnquam præsumatur. Ita probabiliter attentari pt, sm do. Ant. consi. 29. in antep. col. vbi eleganter loquitur, quia arbitramentum magis adaptatur naturæ 9tractuū, q iudiciorū. Vnde dicitur transactio, vt per gl. in Auth. vt differenter iudices. circa prin. Et in 9tractibus non psumitur pro requisito extrinseco, l. quęcūque. §. fi. ff. de Publicia, Ergo nec isto casu psumeretur p laudo, i. ꝙ fuerit iuste latū pcedeutibus pbōnibus, pro eo q obtinuit, & istud esset sustentabile, nisi arbitrator esset psona valde puida & honesta, p tex. in c. nisi essent. j. de pb. q tex. sic ponit, vel pōt intelligi. Sed, tñ qa illū tex. intelligūt simplr in oi arbitratore, do. Car. & Imo ibi, dicētes, non esse similē in iure, & quia p quolibet psumit, ꝙ sit honesta psona, c. fi. de psump. credo dictū do. Ant. non esse tutū. Et ita expsse firmat Sal. i l. societatē. §. arbitrorū. i 22. q. ff. p socio. de quo ēt vid latissimè Ang. 9s. 197. inc. In Dei nomine, p decisione qsitorū, pmitto, ꝙ qñ snia. & vide, qd statim dicet. ¶ Secundò aduerte. qa ista 9clo fallit. nisi poneret reclamatio, vel reductio ad arbitriū boni viri, qa tunc tollit psumptio laudi, sm do. An. & do. Ab. p ea, q dicta sunt de snia iudicis in prima conclu. Idē do. An. in d. c. in psentia. in pē. co. & d. 9s. 9. & ibi adducit. qd diximus. s. de sent. excō. quæ licèt nō suspēdat p appellationē, tñ appellatio tollit ei9 psumptionē. Idē do. Ant. & Imo. in d. c. Quintauallis. ¶ Sed 9trariū tenet Imo. in d. c. in pñtia. dicens, ꝙ qui dicit laudū esse iniquū, habet onus probandi, in l. ei, qui. cū si. ff. de pba. Et istud, ꝙ probatio incumbat petenti reductionē, t3 Bal. in Spe. in tit. de proba. dicēs, ita fuisse iudicatū, imo ita expsse voluit Dy. in d. 9s. & Io. And. in c. addit. Idem Bal. in l. nec quicquā. §. ubi decretū. ff. de offi. pcō. & leg. allegādo Dy. in d. 9s. quem sequitur Bal. in l. si de meis. in fi. ff. de arbi. ¶ Est verum, ꝙ ista videntur posse simul stare, videlicet ꝙ pro arbitramento non præsumatur, & tamen onus probandi incūbit dicenti, eum esse iniquū, vt latè deducit Imo. in d. c. Quintauallis. versi. quis aūt habeat probare. Sed quia sit probabilius, puto indistinctè, ꝙ præsumatur pro arbitramento, & onus pbādi incūbat impugnanti, 9tra Doc. hic, per ea, quæ in terminis eleganter scribit Cal. in ti. de arbi. consi. 5. incip. Cui incūbit. quod latè do. Car. in consi. 244. incip. factū tale est, videtur Barthol. in secundo dubio prosequitur. Vbi inter alia negat istā æqparationē appellationis iudicialis & petitionis reductionis, cū nō sint similia: qa acta corā arbitratore nō pbant in scriptis, iō laudū nō iustificans excusat, quia nō pōt hre locū iste text. quia arbi-

Universidad de Deusto Biblioteca

arbitramentū ferē à bono viro, & non appellatur intra 10. dies, nec ab illo, ad cuius arbitriū reducitur, appellatur: nec reperiē iure cautū, ꝙ petitio reductionis suspendat vires arbitramēti, prout reperitur in appellatione, & iō stat p̄sumptio, quia ētsi probatio incūberet victori, sufficeret ei ostendere laudū, pro quo sumiē, qa non apparent acta, vt ibi latissimè per eos, cū quib. transeo. Et optimè facit, qđ diceē in fi. sequētis ꝯclonis Et ꝯsidera, quia ꝑfectò illa cōis * opi. quā impugnaui in prima ꝯclone, videlicet ꝙ pendente app. nō p̄sumaē pro iustitia, hēt pro se casum expressum in auth. de his, qui ingred. ad app. §. illud ergo determinare. ibi, nisi eas rectè latas ostenderint. & Doct. in locis proximè allegandis, & gl. hic fundat se in ipso, iō necessarium est respondere ad c. in præsentia. & ad d. c. in nostra. prout vtrobiq; dicit do. Ant. alle. tex. in d. §. illud. exponaē recte, id est ritè, ꝑut in simili facit gl. in l. 2. de inoffi. test. ¶ Septima ꝯclo Decretum iudicis interpositū per viā voluntariæ iurisdictionis, putà in venditione rei ecclesiasticæ, vel minoris, p̄sumitur ex iusta & vera cā interpositū, & qđ oēs solēnitates requisitæ in ꝯtractu in

* Interuenerint. * teruenerint, * ſm do. Ant. hic ꝑ tex. in l. ab ea parte. ff. de ꝓbat. vbi emācipatio p̄sumiē rectè facta, & ille textus de facili non reperiē alibi, ſm do. Ant. idē tenentē in c. quod sicut. in 15. col. s̄. de elect. & in c. sicut. j̄. de re iud. & ibi ēt allegat tex. in l. manumissio. ff. de manu. vin. Idē dicit Spe. in ti. de empt. & vē. §. nūc dicendū restat. ver. & breuiter scias. & Bal. in Spe. de app. & in l. q cūq;. C. de bo. q̄ lib. & in l. fi. C. de præ. mino. & in l. nō aliter. ff. de adop. & ibi alleg. l. 2. ver. qđ nō arbitramur. C. de offi. om. iud. & c. accipimus. ver. nō credimus. s̄. de æta. & quali. idem Bal. in l. si præses. C. q̄ū & q̄n iu. & Imo. in l. si qs cū aliter. in fi. ff. de verb. obli. & Ang. in l. sciēdū. in vlt. col. eo. tit. & Bal. in l. quæcūq;. §. fi. ff. de Pub. & in l. cū ij. § si p̄tor. ff. de transact. & in l. j. C. de manu. vind.

Adde Soc. consi. 158. ic. Visis. vers. cōfirmatur etiam quia in 2. par. & idē dicit ibi fortiꝰ esse in decreto qđ interponitur ī modū contentiosæ iurisdictionis. quia cū maiori solēnitate interponitur.

¶ Limita, seu declara istā ꝯclonem, dum mō ipsæ solēnitates sint enunciatæ in instr̄o decreti, qa aliàs ꝑ solū decretū non præsumitur de decreto, ſm Bal. eleganter in l. ex his, C. de testa. mili. & in repet. l. 2. §. j. in vlt. q. ff. si ex noxa. cau. aga. & in l. j. ff. de reb. eo. & alleg. gl. solēnē, quā dicit ita intelligendā, & bene, in l. j. prope fi. gl. maioris, C. de fid. instr. lib. 10. Et ita in proposito per illā gl. dicit Io. Fab. in §. fi. Instit. de fideiusso. & Lapus dicēs eā esse bonā & optimā, allegatione 77. inc. tabellio. in pe. col. & Ang. eam dicens esse notabilissimā in l. pupillus. ff. qui. mo. pi. vel. hyp. sol. & idē Bal. in c. j. §. instr̄m. de notis feudorū. dicēs, ꝙ si in instr̄o decreti nō fit mentio de solēnitate extrinseca, illa nō p̄sumitur, & idē Fed. ꝯsil. 142. incip. Do. Io. dicens, ꝙ pro decreto non præsumiē, q̄n ex eius tenore non apparet de cāæ cognitione, & de illa gl. meminit do. Abb. in c. qđ autē. de iure pa. & in c. Albericus. in tit. prox. & Bal. in l. fi. C. de præ. min. & Angel. in l. qui in aliena. ff. de acq. hæred. & Bal. in l. iureiur. C. de testi. & in c. post cessionē. s̄. eo. & Ang. in l. sicut. §. non vr̄. ff. quib. mo. pig. vel hypo. sol. Bal. & Ang. in d. l. j. C. de iure hastæ fisc. & do. Ant. & do. Card. in c. ea noscit. j̄. de his, quæ fiunt à p̄la. dicentes, ꝙ si in decreto alienationis rei ecclesiasticæ dr̄ capitulū ꝯsensisse, probatur ꝯsensus, nisi aliud ostendaē, & illud d. c. verissimū, per p̄dicta, non disputando, q̄n verba enunciatiua ꝓbent, vel nō, quia illa cessant, vbi est interpositū decretū. ¶ Et vide oīno Ang. in l. imperatores. ff. de priui. credi. vbi sup gl. fi. q̄ idē sentit, quod gl. in d. l. j. dicetur Dy. tenuisse, vt dictū est, solennitates decreti præsumi, dum mō in ipso sint enunciatæ, & subdit ꝑ hoc limitari doctrinā Inno. de qua s̄. in 5. ꝯclone, ꝙ enunciata in instr̄o, quæ tp̄e ꝯfecti instrumenti interuenire non potuerunt, nōn p̄sumūtur, quia fallit in decreto iudicis, quam fallentiam expresse ponderat ēt Bal. in d. l. ex his. & in d. §. si instru. ¶ Et intellige sanè, quia non sufficeret, ꝙ tabellio scripsisset simpl̄r solēnitates interuenisse, sed opꝫ solennitates nominatim exprimere, ſm Io. Fab. in d. §. fi. & bn̄ facit, ꝙ dixi in prima fallentia 5. ꝯclonis, quia, ſm ipsum, videreē tabellio scripsisse vt iudex, non vt testis, q clare dēt loqui, & ita ēt est de mente gl. in d. l. j. & aliorū, de q. bus s̄. Est verum, ꝙ si quis vellet probare solennitates enunciatas in instr̄o decreti nō interuenisse, vel nō esse veras, audireē. Casus est in c. j. de reb. eccl. nō alie. in 6. & sentit ibi gl. ī verbo, tenues. & expressius Pe. de Anc. lꝫ aliud somniauerit ibi Do. Et dicit Bal. in c. j. in prin. q feu. dare pos. ꝙ si ꝯtractus sit factus cū debitis solēnitatibus, s. interueniente ꝯsensu prælati & capituli, & decreto superioris, p̄sumiē ille actus in vtilitatē ecclæ. ¶ Quòd aūt pro solo decreto nō enunciante solēnitates nō p̄sumaē, tenet Bal. in l. iurisgētiū. §. qđ ferre. ff. de pac. & Ange. in l. j. C. de iure hastæ fisc. li. 10. & in l. quæcunq;. §. fin. ff. de publici. & Ro. in d. l. sciendū. quē sequitur hic do. meus per tex. in l. minorū. C. de præ. min. Et lꝫ isti simpliciter loquantur, tn̄ eorum opinio limitari dēt ꝑ p̄dicta, ex quib. non remanet elusoria dispō d. l. quæcūque. §. fi. prout dicebat Ro. quia si non fuerit enunciatū ī decreto tutorē adhibitū fuisse, hoc nō p̄sumeē, & hoc operabiē d. §. fi. nec restringit rō Ang. in d. l. j. dicentis, se nō potuisse obtinere in facto ſm opinionē Spec. de quo in prin. huius ꝯclusionis, quasi ita nō præsumaē, sicut nec ꝑ processū, ꝑ istū tex. qa istè tex. loquitur, q̄n est appellatū, sed aliàs præsumiē, ꝙ recte & ritè actū fuerit ꝑ iudicē, d. c. sicut. quæ præsumptio procedit ēt in actib. volūtariæ iurisdictionis, d. l. ab ea parte. ¶ Quinimò est vnus casus, in quo p̄sumiē ꝓ decreto, ēt q̄n in eo nō sunt enūciatæ solēnitates, s. q̄n est instr̄m decreti antiquū. Ita cōsuluit Pe. de Anc. loquens de alienatione rei ecclesiæ, ꝯs. 130. incip. Ex ꝯsilijs excellentiū Doctorum ꝑ l. si filiꝰ. cū si. C. de peti. hær. & idē no. do. Ant. & Imo. in d. c. ea. noscit. facit qđ no. Inn. in c. illud. j̄. de præsum. cū concord. quas aliàs dedi in c. lꝫ Heli. ad fi. j̄. de simo. ¶ Vltimò in mā huius gl. no. ꝙ pendente cā nullitatis p̄sumitur pro sententia, quia sola appellatio est illa, quæ tollit p̄sumptionem sententiæ, ſm Spe. no. in ti. de proba. §. j. ver. quintò sequiē videre. quē sequiē do. Ant. & Imol. hic, & in d. c. ī p̄ntia. & do. Ant. in c. ꝑ venerabilē. in pe. char. in verbo, oppono primò j̄. qui fi. sint leg. & est de mente Bal. in auth. q̄ supplicatio. ad fi. C. de preci. impe. offe. Et idē dicunt isti de cā restōnis in integ. quod bene no. qa ꝑ hoc apparet non esse mirū, si pendēte reductione ad arbitriū boni viri, p̄sumaē pro laudo, vt s̄. tenui, quia quod dicitur de appellatione, nō extēditur. ¶ Ex-

38 pedita mā gl. quæro primò, vtrū † sufficiat, ꝙ ꝓductio iuriū, de quib. in tex. vel relatio nūcij, fiat notario soli? an verò oporteat, ꝙ fiat iudici? Et videtur sufficere, ꝙ notario, ſm do. Abb. hic sup gl. in verbo, dilationes. de relatione nūcij. alleg. Bar. ī l. si finita. §.

* Iulianus. * ff. de dā. infe. De instrumē- * tis allegat l. eos. §. sup his. C. đ app. Ad de ꝑ ista parte tex. quē ad hoc no. ibi Bar. in l. p̄cipimꝰ. §. in his C. đ app. Idē Bal. ibi, secus dicēs ī receptione testiū. Idē Sal. ibi loquēs de relatione nūcij. Idē Bar. Bal. & Sal. in d. §. sup his. Bar. Salic. & Pau. de Castr. in d. auth. quæ supplicatio. ꝑ illum tex. in verbo, causas introducentib. Idem Bar. in l. ij. ad fi. C. de iu. fis. lib. 10. & Petr. de Anch. in c. cordi. de app. in 6. in 5. colū. Nō obst. ꝙ ꝓbatio est facienda iudici, l. quinquaginta. ff. de proba. qa nō negāt isti, quin debeat fieri fides iudici, sed notarius habet postea præsentare acta iudici. Cō-

Iulianus. Adde Alexand. ibi, qui dicit opinionē Barto. in practica seruari.

39 trariā partē, ꝙ † nō sufficiat acta fieri corā solo notario. tenet Host. do. An. & Imo. hic, & ēt do. Ab. ī pe. cha. ī hoc sibi ꝯtrarius, qa officiū notarij est scribere, vt hic, nō aūt recipere instr̄a corā eo ꝓducenda, & iō fines mā dati sunt obseruādi, l. diligenter. ff. man. Adde Bal. idem tenentē in l. 2. in prin. C. de edē. alie. Gul. de Cu. in l. edita. e. ti. vbi dicit, ꝙ notarius nō p̄ot recipere aliquā ꝓductionē, nisi iudex sit præsens. Alleg. bonos tex. videlicet l. adop. C. de adop. & l. instar. C. de iure fis. & l. ī fraudē. §. quoties. e l. j. ff. de iure fis. Idē Bal. in l. si qs se. C. de accu. ꝑ illū tex. in verbo, stationarijs, quē Bal. & ēt Bar. exponūt ꝑ tabellionibus, vel officialib. Idē Bal. in l. si ea. in 2. not. C. qui accus. ꝑ l. Sēpronia libellos. cū gl. in verbo, Lucius. ff. de fur. nā aliud est scripturā peruenire ad notariū, & aliud, peruenire ad iudicē. Idē Ang. & Ro. in d. §. Iulianus, qa in talib. ꝓductionibꝰ reqriē causę cognitio. Alle. l. ꝓperādū. §. fin aūt reus. C. de iudi. ibi, terribiles in medio ꝓponanē scripturæ. Et r̄ndet ad §. super his. allegatū ꝑ do. Abb. ꝙ ibi dr̄, ꝙ instrumenta, quæ producūtur, debent relinqui, vel accopiari in scrinio notarij: sed nō dicit, ꝙ possint soli notario ꝓduci, & alleg. ibi Ro. & bn̄, & Bal. idē tenentē in d. auth. q̄ supplicatio. & alle. gl. in l. cū simus, in verbo, confessionibꝰ. iunctis ibi notatis per Bar. C. de agri. & cēsi. lib. 11. Idē ēt tenent Bald. & Ang. Sal. & Ful. in l. hac cōsultissima. §. si quis aūt. C. de testa. Idē Ang. in d. l. p̄cipimus. & in d. l. cos. Idē Bal. in l. j. C. q accus. dicēs, ꝙ notarius non potest aliquid de iudicialibus scribere sine mandato iudicis, per l. fi. C. de exhibē. reis. Idē sentit Bar. in l. videamus. §. deferre. in fi. ff. de in lit. iuran. quē sequiē do. Ant. in c. tuis. in j. col. j̄. tit. proxi. vbi dicunt ꝙ notarius non p̄ot deferre iuramentū in lite, nisi iudice p̄sente & mādante. Facit, qđ no. Bal. in l. instar. C. de iure fis. lib. 10. & do. Ant. in c. fi. j̄. de fid. inst.

40 ¶ Et ꝓ ista † parte, q̄ verior est, adduciē ēt, qa in productione instrumentorū requiriē cæusæ cognitio. cùm ꝓduci debeant parte præsente, vel citata, l. iudices. C. de fi de instr. l. si q̄n. C. de testi. Et idē de alijs actis non requirē tibꝰ causæ cognitionē, ꝑ d. l. si qs se. ubi ſm intellectum Doct. libellus nō potest produci corā notario, & tn̄ in eius productione causæ cognitio nō requiritur, nec par tis citatio, vnde ēt die feriata expeditur, l. miles. §. sexaginta. & ibi Bar. ff. de adul. quo die pars nō p̄ot citari, l. j. ff. de ferijs. No. Bar. in ꝓposito in d. l. miles. §. quinquennij. Facit ēt gl. in l. iubemus. C. de liberali causa, q̄ dicit, ꝯfessionē non dici factā in iudicio, nisi fiat iudice sedente pro tribunali. No. oēs in c. fi. s̄. de ꝯfes. Et tenendo hanc partē limita eam primò nisi productio esset facta parte aduersa p̄sente & ꝯsentiēte. Ita simpli-

* Imo. * citer dixit Imol. * in d. §. Iulianus. qa cessat rō cognitionis cāæ. ex quo īfert sub dubio, fortè ꝙ sufficeret ꝓducere acta primæ cāæ corā notario iudicis appellationis, ex quo primò illa prius sunt actitata īter partes. Ita dicit posse intelligi d. §. sup his. Et ista duo bn̄ no. maxime hoc vltimū ꝑꝑ authoritatē Imo. ¶ Scđò lita, nisi notarius eēt deputatus in spē ad recipiēdas scripturas, q̄ ꝓducunē, vel iudex cōmisisset notario, ꝙ reciperet īstr̄a, ſm Ful. ī d. l. hac ꝯsultissima. Alle. no. ꝑ gl. in l. si quis ex signatorib. ad fi. C. queadmo. test. ape. & ita ītelligit d. §. sup his. & idē Host. do. Ant. & alij hic dicētes, ita se hr̄e generalē ꝯsuetudinē, ꝙ iudex cōmittat notario receptionē actorū. Et hic incidenter adde, ꝙ si notarius ignorāter falsū scribat, motus ex relatione alterīꝰ, puta nūcij, nō teneē de falso. Ita dicit Bar. in l. si mulier. §. si seruꝰ. in fi. ff. re. amo. ita dicēs se ꝯsuluisse ī ciuitate

Adde ꝙ idē Imo. ibi dixit. ita posse saluari dictū Bar. aliàs forte nō sufficeret productionē notario fieri, facit qđ no. Spec. de instr. editi. §. restat. circa prin. Et adde quod similiter forte sufficeret producere acta primæ causæ coram notario iudicis appellationis, ex quo alias sunt inter partes actitata, et qđ nō facerēt fidem, nisi vocata fuisset pars in exhibitione actorum. iux. l. j. & 2. C. de rela. & sic potest intelligi tex. in §. super his. l. eos. C. de appel. facit quod no. Bar. in l. multum. de cond. & dem. & Alex. in l. 2. C. de eden.

41 Tuderti. ¶ Scđò † q̄ro iuxta p̄dicta, vtrū ipsemet notarius actorū possit eē rogatus de tali cōmissione sibi facta, & credaē ei in hoc? Bar. tenuit, ꝙ sic, ī l. ex sn̄ia. ff. de testa. tut. & Ang. ī l. sciēdū. ff. de verb. obl. qa videmus, ꝙ p̄ot ēt notarius scribere se eē rogatū à partib. Et hāc partē in notario electo ad acta, tꝫ Sal. in auth. apud eloquentissimū. C. de fi. instr. secus dicēs in alio notario, cui iudex cōmitteret receptionē alicuius actus, qa de cōmissione nō erit ipsemet rogatus, sed alius. ¶ Cōtrariū, & meliꝰ, tenēt Host. & do. Ant. do. Ab. & Imo. hic, qui dicit ī practica hoc mēti tenendū, qa q̄nq; erraē: & iō dn̄t p̄dicti, ꝯsiliū esse, vt alius sit rogatus, qa sibi nō crediē, l. vnica. C. de man. prin. & l. oīb. C. de testi. Adde Io. And. q sequtur Host. hic, in regula, cū quid vna via. de reg. iur. in 6. in Mercu. ipsum ēt sequitur Bal. in l. iureiu. C. de testi. & in l. iudices vbi vide, C. de fi. instr. idem do. Abb. in c. fraternitatis. j. de cle. non resi. & Ang. ꝯs. 194. & Ang. & Im. in l. 2. §. si dubiteē. ff. queadmo. test. ape. & Bal. ī l. ad egregias. ff. de iureiur. & multū hoc no. do. Abb. hic, ꝙ articulus examinationis testiū possit notario cōmitti: & qa hoc eget examine, vide, q̄ post ipsum diceēē in c. cum cām. el j e. ti. ¶ Et retēta hac opi. ꝓ vera, limita, nisi alius notarius non reperireē, ſm Bal. in d. l. ad egregias. arg. l. j. §. fi. de verb. obl. ꝓ quo faciunt illa pulchra dicta Ang. in repet. l. si vacantia. C. de bo. vacan. li. 10. dum multipliciter ꝓbat, ꝙ si deficit vnus officialis ad actū necessarius, putà tp̄e pestis, p̄ot per aliū expediri, quāuis alias esset inhabilis, ꝑ illā l. & ibi semꝑ recurras ad Bal. in l. j. C. de spor. quē retuli s̄. in scđo notabili, bn̄ facit, qđ scribit Io. de Imo. in c. P. & G. in 8. char. uer. iuxta p̄dicta tāgit hic do. Ant. s̄. de offi. deleg. vbi dixit, ꝙ quāuis notarius vnius tribunalis nō possit ꝯficere acta alterius ēt ex partiū prorogatione, vt no. Gul. de Cu. & Bal. in l. repetita. C. de epis. & cle. & do. Ant. in c. P. & G. & gl. in l. q cūq;. C. de exec. vel exac. lib. 12. & plene Bal. in l. testiū. C. de testa. in l. j. ff. de iudi. & in l. j. ff. de offi. ꝓcō. ī l. quos ꝓhibet. ff. de postu. in l. j. ff. de offi. p̄fect. vr. Et quāuis ex duob. notarijs deputatis ad acta vnus sine alio ꝯficere nō possit, tn̄ fallit ſm ipsum Imo. nisi alius notarius eēt impeditus, quia vtroq; istorū casuū alius poterit illi subrogari. Quæ oīa not. Non ob. p̄dictæ ꝯcloni rō Bar. in d. l. ex sn̄ia. ꝙ notarij p̄nt attestari se fuisse rogatos. qa r̄ndet Bal. in d. l. iudices. ꝙ rogaē de cōmissione officij iā cōmissi, nā ex quo est tabellio, scribere dēt, sed nō rogaē de origine cōmissionis officij. Vn̄ authoritatē nemo p̄ot sibi ascribere, sed ex quo ꝯstat de authoritate, p̄ot eā exequi. Cū ergo tabellio nō hēat ex nā officij tabellionatus authoritatē receptionis testiū, ascribendo sibi hāc authoritatē ꝓprie ꝑtinentē ad iudicē, nō ad se, nō crediē scripturæ, d. l. oīb. Et mō dicit Bal. ꝙ si tabellio propria manu scriberet ꝓcuratorē passiue, i. ꝙ constitutus est procurator, nō valet instr̄m: qa non p̄ot sibi ascribere authoritatem vel officium. Et vide eundem Bal. in l. fi. §. j. ver. item requiritur subscriptio. C. de iure deli. vbi dicit, ꝙ hæres, qui nescit scribere, potest notario cōmittere, vt pro ipso se subscribat inuētario, & credeē tabellioni, qui attestatur in scriptura, ita fuisse sibi cōmissum, qa istud cōmittere nō est aliud, q̄ rogare, qa per hoc nō ꝯfertur tabellioni authoritas alicuius officij, & sic non testificaē in cā sua, arg. § nō autē. in Auth.

42 de tabel. & alleg. Ioan. Andr. hic. ¶ Tertiò † quæro, vtrum isti duo viri teneanē iurare officium suū legaliter exercere? Hosti. hic tenet, ꝙ non, dicēs post Abb. antiquum, hoc non reperiri cautum in iure, & sequuntur Io. And. & do. Ant. hic, pro quibus facit gl. in l. j. ff. de vē. inspi. & quod diximus in c. proposuisti. in 3. ꝯcl. s̄. eod. Contrariū tenet Bal. hic, nā si iurat tabellio in sui creatione, & argētarius in sua matriculatione, & miles in sua ꝓmotione, & aliàs, tanq̄ priuati hn̄t, vt no. glo. sing. ſm eum in l. eos. C. de off. mag. mili. & gl. quam dicit solemnem in l. quædam. §. nummularios. ff. de eden. Ergo & isti duo viri, qui succedūt loco tabellionis. Et istud iur̄m sufficit præstare ipsi iudici ēt in absentia partium. Ex quo apparet ſm eum, ꝙ non iurant tanquam testes, quia tunc deberet pars citari. Et istam partē tenet ēt do. Abb. hic de Bal. mentione non facta, cùm isti sint quasi testes, ar. l. Domitius Labeo. ff. de testa. & optime facit, ſm eum, c. p̄terea. in tit. 2. Et istam partem sequor. Sed caue, quia non puto tales falsum committentes posse puniri tanquā testes falsarios, per id quod no. Bal. in d. c. proposuisti. circa mediū, dum dicit, ꝙ vbi non defertur iur̄m formale, quod præstatur testibus, non dicūtur proprie testes. Vnde non includuntur in statuto punien-

Universidad de Deusto Biblioteca

puniente falsos testes. Et ita est hic: quia, vt prædixi post Bal. istorum iuramẽtum defertur in absentia partis, & caret forma iuramenti testis. Fateor tamen, ꝙ poterũt extraordinariè punire, vt in simili dixit Bal. in d. l. data opera, C. qui accus. quẽ retuli in d. c. proposuisti. Subdit eleganter Bal. hic, ꝙ isti duo viri per hoc nõ efficiunt tabelliones causæ, & iõ si diceret statutũ, ꝙ tabellioni falsum cõmittenti amputet manus, isti nõ ꝯprehenderentur in verbis statuti, ſm eũ, quia nemo potest verum tabellionẽ creare, nisi solus princeps, vel ab eo potestatẽ habẽs, * ſm Inn in c. cùm P. j. de fide. instr. postea exclamat Bal. de isto tex. dũ probat scripturã istorum duorum facere fidem, vbicũq; producatur in 43 toto mundo. ¶Quarto † quæro, vtrũ vnus de istis duob⁹ poterit substituere tertiũ ad scribẽdũ, & postea se subscribere? Host. Io. And. & do. Ant. tenet, ꝙ non, tũ quia instrumentum, de quo vnus est rogatus, alius nõ ꝯficit, vt no. in c. pe. & vlt. j. de fid. instr. tũ quia industria ꝑsonæ in scribendo electa, alteri nõ cõmittitur, per regulã quæ habet in c. fi. §. is aũt. s. de offi. deleg. Contrariũ tenet hic Inn. dicens, satis eẽ, si addit subscriptio, & sequit do. Abb. dicens hoc esse notabile, & menti commẽdãdũ ad multa. & facit c. cùm ab vno. de re iud. in 6. & i c. significasti. & c. pastoralis. s. de offi. deleg. Ad idẽ multũ no. tex. in c. inter dilectos. j. de fid. inst. vbi põt quis ꝑ aliũ instrumẽtũ scribere, dũ modò ipse subscribat, & satis habet fides & itegritas boni viri ex subscriptione. Vñ collige, ſm eũ, ꝙ statuto requirente plures notarios ad vnũ actũ, sufficiet ꝙ vnus scribat, & alij subscribant, ꝙ dicit menti tenendũ, & põdera tu, qa Inn. loquit ẽt, qñ ambo isti duo vellẽt se exonerare à scribendo, quia sufficiet postea subscriptio,[a] qđ adhuc magis probat notabile do. Ab. ¶Hẽs ergo doctrinã aureã Inn. ꝙ oĩs virtus attributa scripturæ alicuius, ita operatur, si ipse se subscribat alio scribẽte, ac si ipse oĩa scripsisset, qđ apud nos ñ legi in loco magis authentico. Idẽ no. Bal. in auth. ꝯtra q ꝓpriã. ver. itẽ q̃ro. C. de nõ nu. pe. ꝑ l. cũ antiquitas. §. fin. C. de testa. Idẽ glo. Bar. & Sal. in l. emptor. §. Lucius. ꝑ illũ tex. ff. de pact. & Bal. i rub. C. de fid. instr. versi. sed dubitatur, nũquid tabellio. & Ange. in Authen. de tabel. in prin. & in l. plurib. §. in prin. ff. de ver. ob. & gl. 1. in c. quanto. j. de his, q fi. à pla. bonus tex. in c. si quis p̃sbyterorũ. j. de reb. eccle. nõ alie. & in c. nõ liceat Papæ. 12. q. 2. Vñ dicit Ang. in l. ita stipulatus. §. Chrysogonus. ff. de uer. obl. ꝙ virtus data à statuto scripturæ manu ꝓpria ꝯfectæ extendit ad scripturã manu ꝓpria subscri44 ptã. Et ista procedunt regulariter. ¶Limita † primo, dũ mõ sit actus, q nõ poterat me ꝓhibente fieri, qa subscribẽdo videor ꝯsentire. Secus, si eẽt actus, q oĩno poterat fieri me ꝓhibẽte, ſm gl. & Bar. in l. Caius. ff. de pig. act. & do. Ant do. Ab. & Imo. in c. ex lr̃is. s. de transact. & do. Ant. & Imo. in d. c. q̃to. & Ro. post Bar. in l. q̃ dotis. ff. sol. mat. Et hoc hẽt locũ, ẽtsi posset ꝯtradicere, sed nõ sine rubore, ſm Bar. in d. l. q̃ dotis. circa fi. & Do. i c. pẽ. ver. q̃ro, pone. 50. dist. & gl. in c. plerisque. in verb. tacẽt. 2. q. 7. q̃ alleg. tex. optimũ in l. pen. in verbo, magna verecũdia & in p̃ñtia pudor. ff. de fur. Facit qđ no. Inn. Bal. & do. Ant. in c. qđ sup his. s. de ma. & obe. & Bar. in l. 1. §. q̃ onerãde. ff. quarũ re. act. non dat. & Inn. in c. cãm 45 matri. cũ ꝯcor. s. de offi. deleg. ¶Limita † scđo, nisi qs subscriberet se nomine alieno, qa nõ nocet sibi, ſm Imo. post Cal. in d. c. si qs p̃sbyter. & Ro. in d. l. quæ dotis. per l. fi. ff. de inst. & l. Titius, ff. de rescin. ven, nisi esset actus ꝑtinens ẽt ad subscribentẽ, qa p̃iudicaret sibi nõ 46 ꝯtradicẽdo, si posset, ſm ipsos ¶Limita † tertiò, nisi qs subscribat se rõne officij, ſm p̃dictos in d. c. si qs p̃sbyterorũ. Allegãt c. inter dilectos. uer. porro. j. de fid. instr. Si verò ñ officialis se subscriberet volũtariè authoritatẽ ꝑstãdo, sibi p̃iudicat, ſm eos, ꝑ l. j. §. sed & si. ff. qđ iussu. ¶Li47 mita † quartò, nisi qs subscribat se tanq̃ testis ad factũ sibi nõ attinẽs, ꝑ l. Caius. ff. de pig. act. Secus, si ad ipsum ꝑtinebat, & scienter se subscripsit, cum possit ꝯtradice48 re, ſm p̃dictos ꝑ d. c. ex literis. ¶Limita † quintò, nisi subscribẽs nõ legisset, nec legi audiuisset illa, q b. se subscribebat, ſm Ang. in l. si ita stipulatus. §. Chrysogonus. de ver. obl. Vñ dicit, ꝙ princeps subscribẽs se schedulis vacuis, vel sigillũ apponẽs, nõ intelligit ea. q̃ postea scribunt, ꝯfirmasse, nisi de ipsis fuerit p̃monitus. Et dicit esse casum in l. fi. C. plus ualere, qđ agit. & alleg. Inn. & bñ, in c. 2. j. de fid. instr. cuius dictũ referũt ibi late Scribentes. Et põderat Bal. ibi, ad ciuitates mittentes chartã albã alicui dño. & sequit ẽt Bal. in d. l. fi. & in auth. si quis i aliquo. C. de edẽ. ¶Limita sextò, dũ mõ sit specialis subscriptio faciens mẽtionẽ de his, q̃ superius in eadẽ charta scripta erant in p̃iudiciũ scribẽtis, ſm Bar. in l. diuus. §. idẽ senatus. ff. de falsis. quẽ simpl̃r refert Pau. de Ca. ꝯsil. 348. incip. In Christi nomine, de cã p̃nti. Sed ꝯtrariũ, & melius, tenet Bal. in dicta auth. si quis in aliquo. quẽ sequitur Pe. de Anch. ꝯs. 227. incip. Prius de iurib. in pẽ. col. & Ang. & Imo. in d. §. Chrysogonus, quia hoc non vr̃ iure cautũ, imò dr̃, ꝙ sufficit gñalis rñsio ad oĩa interrogata, §. p̃terea. Insti. de inuti. stip. & quia idem operat genus quo ad genus, qđ species quo ad speciẽ, l. si duo. i fi. ff. de admi. tut. l. oẽs. C. de p̃scr. 30. ann. Nõ obst. tex. in d. §. itẽ senatus. quia rñdent p̃dicti, ꝙ loquitur qñ præcedens scriptura erat prohibita à iure, ut qñ quis sibi ascribit libertatẽ. Vñ ad purgandũ uitiũ requirit subscriptio specificata. Ex quo infert signanter Bar. in d. auth. si qs in aliquo, ꝙ si sunt i ĩstr̃o aliquæ cancellationes in parte substãtiali, in qua parte sit ꝓhibitio de iure, op3 ꝙ notarius faciat specialẽ mentionẽ, aliàs non valet. Item si vera esset opi. Bar. sigillũ nunquã sufficeret, ꝯtra notata ꝑ oẽs in c. 2. j. de fid. instr. & ꝑ Bar. & alios in d. l. quæ dotis. uno casu procedit opi. Bar. ſm Pau. de Ca. in d. ꝯsilio qñ probaret, ꝙ subscribendo ignorauit ꝯtenta in scriptura. Sed dicit, ꝙ onus ꝓbandi incũbit scribẽti, ex quo apparet eũ fuisse p̃ñtẽ, & potuisse legere, vel legi facere. Et p̃sumit ꝯtra ipsum, si fortè in fine dicat, Visis, &c. vel si tenuisset apud se, & ex iteruallo subscripsisset, & sic allegãdo ignorantiã cogit eã probare, quia est fundamentũ suæ intẽtionis, l. ei q. & in l. in exceptionib. ff. de ꝓba. qa tales p̃sumptiones tollũt p̃sumptionẽ ignorãtiæ, vt tradit in regula, p̃sumitur. de reg. iur. in 6. ¶Septimò declara prædicta, ut habeant locũ in subscribente, sed vbi quis mandaret, ꝙ alius scriberet, fortè in statutis nõ haberet pro scribente, maximè, vbi statutũ exorbitans loqueret de scriptura manu ꝓpria ꝯfecta, ꝑꝑ tex. in l. diu⁹. §. scribere. ff. de falsis. in verbo. videri, qđ denotat fictionem, l. j. §. deiecisse. ff. de vi & vi. ar. & istud facit ꝯtra Do. in c. si pro te. in prin. de rescr. in 6. vbi dixit, ꝙ statutũ repellens quem opponentẽ propriæ scripturæ hẽt locũ ẽt in opponente scripturæ factæ de mãdato suo, nihilominus istud pẽdet ab alio dubio maiori, videlicet, an r̃a, q ꝑ alium. de reg. iur. in 6. hẽat locũ in statutis? de quo vide do. Ab. in c. mulieres. j. de sen. excõ. cũ ꝯcord. 49 quas aliàs ibi dedi. ¶Quinto q̃ro, utrum † iudex videns testem uacillare, seu trepidare, ita ꝙ fides integra non sit ei adhibenda, debeat hoc facere scribi in actis? Et in hoc dic, ꝙ sic, ſm Inn. hic per c. cum causam. el j. infra, tit. proxi. & cap. constitutus. infra, de fideius. vbi bonus tex. in fi. & sequuntur Hostien. Bal. & domi. Anton. & Imo. hic, qui multum hoc notat, & idẽ Imo. in d. c. in, p̃sentia. ut retuli. s. ver. fallit tertiò. Mouetur Inn. quia iudex app. de facili posset irritare sñiam primi inspecto simplici tenore depositionis testiũ, & iõ de boc interest partis tenet primus iudex in ꝯsciẽtia, q prædicta nõ seruauit, ſm ipsum, pro quo vltimo uide do. Anto. in c. tua

> * Habens. *Adde Alex. in l. 1. §. fin. de verbo. oblig. & Oldr. cõsi. 75. vbi plenè. facit not. dictum Soc. cons. 33. incip. prosequendo ordinem. versi. 2. conclu. circ. princ. in 1. par. vbi dicit, quòd tabellionatus officium non confertur à natura, sed ab hominibus habẽtibus dignitatẽ, & non ab omnibus, sed à paucis.*

> a Sufficiet subscriptio. *Adde, q decõtra ? pone, aliqs scripsit schedulam manu sua, & nõ subscripsit, an illa faciat fidẽ cõtra eũ? Vid Bar. in l. cũ tabernã. §. idẽ. ff. de pigno. & ibi Ang. Sali. Anto. de But. in c. 2. de fid. instr. Bald. in procem. fforum, in vltima col.*

c. tua nos. j. de hom. & ibi dixi. ¶Est verũ, ꝙ do. Ab. hic, si bñ percipio, vr̃ de hoc dubitare, qa p̃sumendũ est pro iudice, secundò, ꝙ aliqua iusta cã moueat primũ nõ secutũ testes, ꝑ c. cãm. j. de re iud. Sed rñde ex notabili doctrina Bal. in c. licet. ver. sed an ꝓbata. s. eo. dũ dicit, ꝙ si cognosci nõ põt intentionẽ victoris nõ potuisse ꝓbari, nisi ꝑ testes, p̃sumitur iudex illos secutus, & iõ redditur pulchra hæc doctrina Inno. ꝙ in dubio p̃sumit ꝓ testib. arg. l. meritò. ff. ꝓ soc. & nõ p̃sumat secundus iudex vacillationẽ, qa sciebat ipsam exprimendã in actis, ꝑ tex. meliorẽ de iure in d. c. ꝯstitutus. vbi, qñ iudex examinat testes ꝑ aliũ reuidẽdos, dẽt facere, ꝙ ille scꝑus possit cognoscere, quãta sit fides testib. adhibenda, qđ ꝑcipit potissime ex aspectu, & iõ cũ scđus nõ sit inspecturus testes in facie, trãscribi debent signa vultus, an pallentes, ridẽtes, vel lachrymãtes deposuerint, ſm Bal. hic. Ad de Bal. in l. de minore. §. tormẽta. ff. de q̃oni. vbi sequit Inn. hic, & subdit, ꝙ rõne vacillationis põt iudex ponere reũ ad torturã,* sed sit cautus iudex, vt faciat scribi in actis vacillationẽ, ne in syndicatu dicatur venisse ad torturã sine iudicijs, ꝓut no. hic ſm ipsum. & do. Imo. hic, sequunt Bar. & Bal. in l. 4. ff. eo. tit. & do. Ant. & Imo. in d. c ꝯstitutus. & Bar. dicẽs, ꝙ aliàs tenebitur in syndicatu, in l. Lucius. in fi. ff. de infa. & Bal. in l. p̃sbyteri. la j. in prin. C. de epis. & cler. & i l. nullũ. post pri. C. de testi. & do. Ant. in c. cũ cãm. el j. ver. videndũ est. & seq. in tit. ꝓxi. & Spe. plenissimè in tit. de teste. §. nũc tractandũ. in ver. ꝯsiderare ẽt dẽt. & sequenti. Et q̃uis daretur casus, in quo sñia nõ haberet reuideri à scđo iudice, puta, nisi ꝓcederet appellatione remota in casibus, de q b. in Spe. ti. de app. §. in q b. adhuc tñ puto necessariam cautelã Inn. quia est & alia rõ, videlicet timor syndicatus, & vbi nõ esset syndicatus, est honor iudicis, quã dẽt iudex magnificare, vt in c. nolo. 12. q. 2. cũ his, q̃ allegat Cald. in repe. c. nr̃a. j. de cohab. cleri. N unquid aũt vacillatio dẽat scribi p̃ñte teste? Cõcludunt hic Inn. & alij, ꝙ sic, qñ iudex facit ad finẽ puniendi testẽ, qđ põt, ꝑ c. sup his. j. de poe. & l. nullũ. C. de te. Nec obs. c. cũ dilectus. in fi. s. de or. cog. qa fallit hoc casu, vbi testis nõ ꝯuincit ab alijs, sed ex ꝓprio defectu. Qđ reputat notandũ do. Ab. Et idẽ do. Ant. in d. c. cũ dilectus. §. fi. Secus, si nollet testẽ punire. ut hic ꝑ Doct. & plenius ꝑ Spe. in d. §. nũc tractandũ. Et ꝙ requirat p̃ñtia testis, dũ notat vacillatio in casu, de quo s. firmat Bal. in d. l. nullũ. post prin. Et quãuis notarius de vacillatione non ꝑpendat, debet tamen obedire iudici dicenti, ꝙ vacillationem scribat, ſm Inno. Hosti. & alios, & scribit, iudicem ita iussisse, sed efficacior esset scriptura, si ipse adderet, & idẽ mihi videbat, ſm] eos, quib. adde Bal. in d. l. nullum. vbi dicit, notariũ non videntem vacillationẽ, non teneri scribere, ꝙ ita sit. sed solũ, ꝙ iudex ita dixit. Allegat Inn. & Ioan. Andr. hic. Et adde, ꝙ si notarius scribat uacillationem sine mandato iudicis, nõ probat,* ſm Bal. in l. q falsa, vel varia. ff. de testi. in apostil. alleg. Innoc. hic. Et adde, ꝙ iudex dẽt facere scribi nomẽ uacillantis, ſm Bald. in l. 3. in 50 prin. eod. tit. ¶Sextò † quæro, utrum ꝓducto ĩstr̃o apud acta, illa productio probet contenta i instrumento, adeò ꝙ non sit opus ulterius producere originale? Et in hoc Inn. Hostien. & communiter * omnes hic post multa tenent, ꝙ sic. Adde Bar. idẽ tenentẽ in l. chirographis. in prin. ff. de admi. tut. ꝑ tex. in l. fi. C. de fid. instr. & ibi ẽt Bar. & Bal. idẽ tenent, & idẽ Bal. in l. 2. in fi. ff. de fid. instr. & Rot. in antiquis, ꝯclone 113. incip. Item not. ꝙ in actib. & idẽ no. Bal. in l. nostrã. C. de testa. alleg. l. eos. §. sup his. in verbo, exempla. C. de appel. & idẽ Bald. in l. fi. C. de edict. diui. Adri. tollen. & in l. 2. C. de fide instr. & Bal. & Ang. in auth. si quis in aliquo. C. de eden. Spe. in tit. de rescr. p̃sent. §. j. ver. sed obijcitur. & in ti. de ĩstr edi. §. nũc dicamus. versi. pen. & Bar. in d. l. eos. §. super his. dũ mõ exẽplatio fuerit facta authoritate iudicis, ſm eũ, & cũ p̃dictis ꝯcor. Bal. in l. gesta. in fi. C. de re iud. per illũ tex. Et amplia, ẽt si post registrũ appareat originale esse abolitũ, vel cassum, ſm Bal. eleganter in l. j. ff. si tab. testa. nul. extab. ꝑ d. l. fi. & sequit Bal. in l. si unus. in fi. C. de testa. Imò plus dicit Pau. de Ca. in l. publicatis. vbi bonus tex. C. de testa. ꝙ ẽt si originale non fuisset registratũ in actis, sed data copia parti, si postea perdatur originale, coget aduersa pars exhibere illã copiã, q̃ registrabit, & habebit fidẽ absq; alio originali. Alle. Bar. in d. authẽ. si quis in aliquo. ¶Hanc ꝯclõnẽ limita dupliciter. 51 Primò, dũ † mõ registratio sit facta de toto tenore instrumenti, vel de principio & fine, cũ clausulis substantialib. secus esset, si simpl̃r in actis diceret, productũ fuit tale instr̃m emptionis, qđ incipit & finit sic, qa inuẽtũ. tũc tenor nõ est de actis, sed productio, ſm Inn. quẽ sic intellige in c. cũ in iure. in fi. s. de offi. deleg. & do. Ab. & alios hic, & Bar. in d. l. chirographis. Et ita ꝓcedũt, quæ dixi sup glo. in verbo, viros. ¶Secundò limita, dum 52 † mõ registratio in actis fuerit facta p̃ñte aduersario, vel citato, ſm do. Abb. hic, ꝓ quo vide oĩno Io. And. in d. ver sed obijcit. sicut dicimus, ꝙ in exẽplatione, q̃ fit authoritate iudicis, requirit citatio partis. vt per Bar. in d. auth. si qs in aliquo. & Doct. in c. fi. j. de fid. instr. Imo volũt hic Hostien. & alij, ꝙ necesse sit, ꝙ pars citata nihil opposuerit cõtra instr̃m. Et idẽ Imo. in c. cũ i iure. s. de offi. deleg. Facit d. l. fi. C. de fid. ĩstr. Et quæ dicta sunt de instrumentis, extendũt hic oẽs ad mandatũ procuratoris & delegationẽ iudicis, vt hic latius ꝑ do. Ant. ¶Se53 primò q̃ro ſm oẽs hic, utrũ † post lit. ꝯtest. teneat iudex docere de sua delegatione, si sibi opponat, vl̃ ꝓcurator de suo mãdato, qa añ lit. ꝯrest. clarũ est, ꝙ teneat, l. 1. C. de mã. prin. l. ita demũ. C. de ꝓcur. & in hoc Bar. in l. 13. C. de ꝓcur. dicit, ꝙ hęc negatiua, tu nõ hẽs mandatũ nõ debet ꝓbari per negantẽ, sed ꝑ procuratorem affirmãtẽ se hr̃e mandatũ, iuxta l. actor. C. de proba. & idẽ Inn. do. Ant. & do. Abb. hic latè. Cõtrariũ, & melius, tenet gl. in d. l. licet. & glo. & Ang. in l. Pomponins. §. rati. ff. de procura. & gl. & Inn. in c. 1. in verbo, absentia. de ele. in 6. & Bal. & Sal. & Pau. de Ca. in d. l. licet. & Io. Andr. & Imo. hic, & do. Ant. in c. cũ M. s. de ꝯstit. & Imo. in d. c. cũ in iure. qa admittendo procuratorẽ vsque ad lit. ꝯtest. vr̃ positus in quasi possessione officii ꝓcuratoris, & ista talis quasi possessio dẽt transferre onus ꝓbandi in admittentẽ eũ, l. siue possidetis. C. de ꝓba. & poterit ꝓbare mandatũ esse falsum, vel à dño reuocatum. Bñ facit, qđ no. Inn. in c. innotuit. j. de eo, q fur. ordi. susce. vbi dicit, ꝙ si cõparui corã iudice tanquã corã delegato, & post lit. ꝯte. oppono, ꝙ ipse nõ est delegatus, ꝙ ꝑꝑ litẽ ꝯtest. translatũ est in me onus probandi, arg. d. §. rati. & sequitur. Bald. in l. gesta. in vlt. colũ. C. de re iudic. 54 ¶Octauo q̃ro, vtrũ † iudex, qui est notarius, possit scribere acta corã se facta? Et regul̃r dicas, ꝙ nõ, qa nemo fungit duplici officio, vt dixi post gl. i c. 3. s. eo. & ita no. Inn. & alii in c. cũ à nobis. j. tit. prox. Fallit in casibus, de quibus pulchre ꝑ Bar. & Bal. in l. iubemus. §. sanè. C. de sac. san. eccl. videlicet, in actib. voluntariæ iurisdõnis, * Vnde iudex insinuationũ, si est notarius, põt ex⁹ partiũ ꝯsensu ꝯficere instr̃m insinuationis. Idem i causis modicis ꝑ auth. nisi breuiores. C. de sen. ex breui. reci. idẽ, si facit aliquas literas testimoniales rõne officii sui, non in forma iudicii. Idẽ in ꝑtãte castrorũ & villarum non habẽtium magnas causas, quę sunt notãda, ſm eum. Item fallit, nisi ꝯsuetudo, vel statutũ loci vellet, ꝙ staret tali scripturæ, ſm Bart. elegãter in l. 2. ff. de stipu. ser. & ibi per Imol. & per eundem in c. ex literis. prope fi. s. de transact. per Bar. in l. lecta. ff. si cer. pet. Et de materia per Bart. in l. ex sententia. ff de testa. tu. & Bart. in l. comperimus. C. de prox. sa. scri. lib. 10. & do. Ant. in c. 1. s. de re iud. & Bald. in l. si ꝯsul. ff. de adop. & do. Ab. in c. 3. in 3. col. s. c. & Bal. in d. auth. nisi. & Imo.

> * Torturã. *Adde ĩterminis Ale. consi. 63. inci. breuiter ommissis. volu. 3.*

> * Nõ probat. *Adde Angel. sing. in Authẽ. ut sponsal. larg. §. hoc ĩsuper. col. penul. uersi. eo modo si tabellio. & ita practicatur.*

> * Iurisdictiõis. *Adde quod notarius dicitur iudex chartularius, & ideo exercet tales actus. ut per Spe. in titu. de feri. §. sequitur. uer. quid si in ferijs.*

Universidad de Deusto Biblioteca

&Imo.in c.cũ à nobis.ĵ.tit.j.& Bal. in l. cur ẽt.ff. de testi.& l.cũ sñiam.C.de sent.& ibi dicit Bald. ꝙ iudex pōt scribere sñiam suã.Et dicit Pe.de Anc.in c.fi.de re iud. in 6.ꝙ his casib.quib. pōt ferri sñia sine scriptis, eisdem staret simplici relationi iudicis de actitatis in cã. Allegant Bar.q hoc no.dicit in l.nõ tm̃.ff. de app.¶Nonò q̃-
55 ro,vtrũ † acta iudicij,q̃ nõ sunt scripta, possint ꝓbari ꝑ testes?Inn.& Host.do.Ant.& do.Ab.dñt,ꝙ sic:vñ ꝑ cõfessionẽ partis ꝓbari pōt,ꝑ c.fi.ĵ.e.& quia tex.dicit, documentis,quorũ appellatione ueniunt ẽt testes, l.j ff. de fid.instr.ſm eos.Dicit tñ do.Ab. ꝙ si emerserit difficultas,q̃a acta nõ sunt scripta, tenebiẽ iudex, ꝑ illũ tex. Adde pro hac parte optimũ tex.in l.quoties.& ibi gl. ff.de ꝓba.& tex.in l.qm̃.C.de hære.& ibi do. Flo. post glo.in verbo,iudicialib.& tex.ĩ c. Albericus.& c. cũ tu.ĵ.ti.ꝓx. & in c.sicut.ĵ. de re iud. vbi sñia ꝓbatur ꝑ testes. ¶Sed q̃cquid sit,dic melius ſm Bar.in l.ne in arbitris.C.de arbi.ꝙ nõ sufficit ꝓbare acta ꝑ testes, sed oportet,ꝙ ꝓbent acta fuisse scripta,q̃a si de hoc deponũt fortè,cũ ẽ amissa scriptura,ꝓbãt,iuxta l.testiũ.C.de testi.Secus est,si de scriptura nihil dicerẽt. Et ita dicit Bar. debere intelligi ista ꝑ istũ tex. & illũ idẽ Bal. ibi intelligens dictum Bart. de actis requirentib.scripturã, secus de alijs, & allegat istũ tex. Vide ẽt Bal.in l. ꝓlatã.C. de sent. vbi dicit ꝑ illũ tex. ꝙ si iudex ñ facit scribi dicta testiũ, ñ credeẽ, nec sibi,nec notario, qualiter deposuerũt. Itẽ vide plenissimè Bal.in l.fi.in 2.col.ver.q̃ro nũquid. C. de re iud. vbi dicit, mandatũ procuratoris & similia facta in iudicio posse ꝓbari testib. dũ mõ nõ sint talia, q̃ requirant scripturã,vt est libellus, sñia, & sñia, q̃ non probantur testibus,nisi testes deponerent se uidisse ea in scriptis. & ponit,qualiter debeãt interrogari,vt ibi latè ꝑ eũ. Adde ẽt Bar.in trac.de teste, ĩ 5.col. ver. testis dixit aliqua vera. vbi dicit,ꝙ si perit scriptura, ĩ qua erãt dicta testiũ,si extãt alij testes,dicẽtes, se audiuisse,testes fuisse examinatos solẽniter,& dicãt qd dixerint,ꝓbabũt. Adde ẽt Ange.ĩ Auth. in medio litis sacras iuf. nõ fieri. vbi dicit, ꝙ si iudex nõ potuit hr̃e copiã notarij, poterũt oĩa acta ꝓbari ꝑ testes. Adde ẽt Bal.in l. litigatorib. C. de app. vbi ẽt dixit,ꝙ acta req̃rẽtia scripturã non ꝓbanẽ testibus. Et ita ĩtellige Bar.ĩ l.fi.ad fi.C.de edi. diui. Adr.& Ang.ĩ l. p̃cipimus. §.is aũt. C. de app. Et ista non ꝓcedũt in actis factis corã arbitratore, vel corã arbitro, cui esset data ptãs ꝓcedẽdi in scriptis & sine scriptis, ſm Bar.in d. authen.nisi.& dixi supra in primo notabili,ex quo adhuc apparet,ꝙ si opi.Doct. hic esset uera simpliciter nihil esset speciale in arbitratore ꝯtra ipsosmet,ut retuli,ubi s̃.¶ Ad iura allegata pro opin.eorũ respõde,ꝙ ibi nõ ꝓbaẽ sñia ꝑ testes,sed ꝓbaẽ,ꝙ fuit lata in scriptis. Ad c. Albericus.rñde,ut ibi ꝑ d. Abb.ꝙ sñia bene fuerat lecta in scriptis,sed nõ registrata ĩ publica forma,ꝓut desiderabat ille ad cautelã. Et aduerte,q̃a Bal.& p̃dicti volunt, ꝙ ea,q̃ hic enumeranẽ,possint ꝓbari ꝑ testes,exceptis his, in q̃b.ꝑ alia iura requiriẽ scriptura,de q̃b.latè ꝑ gl.in c.j. de cẽsi.in 6.Bal.in d.l.gesta.Et ita intelligo Bal. hic ĩ 11. col. ¶Vltimò, dũ tetigi s̃. de actis factis corã solo notario,adde ẽt Bal.in tit.de pace Cõstã.in verbo, causis.in fi.& Pet.de Anc.post Io.And. in c.p̃ntiũ.§. testes. de testi.in 6.Itẽ dũ tetigi,ꝙ valet ꝓbatio admissa contra sententiã, quæ transiuit in rem iudicatam, si nõ opponaẽ, adde ad idem Lud.Ro.plene consi.251.incip.In casu ꝓpositæ consultationis.in pe.col.Et ista sufficiant.

SVMMARIVM.

1 *Consuetudo disponens,quòd testis non teneatur reddere causam dicti sui,an valeat.*

2 *Consuetudo laicorum si sit rationabilis,an debeat seruari in foro ecclesiastico.*

3 *Clerici an possint seruare,seu vti consuetudine laicorum, si sit rationabilis.*

4 *Lex irrationabilis, quæ nutrit peccatum, non meretur dici lex, sed potius pestis.*

5 *Probatio lĩma si appareat facta sup affirmatiua, an æqualiter admittatur probatio negatiua per probationẽ imperfectam.*

6 *Obligatio an aliqua cõpetat ꝓ obligatione naturali ad antidora.*

CAPITVLVM XII.

Ad nostrã. ¶Si ꝓbari pōt reũ deliq̃sse nõ valet ꝯsuetudo,vel statutum,quo inducitur vt admittatur ꝓbatio innocẽtiæ, ꝑ iurm̃ purgationis. H. D. Et euacuata fuit mã huius c.s̃.e.c.j. vbi vide.¶Et ꝑ istũ tex.dicit Bal.ĩ l.fi.in vl.col.C.de ꝓb. ꝙ si ꝯstat de crimine ꝑ testes à iure approbatos dr̃ ꝓbõ plenissima, nec recipiẽ negatiua ꝓbõnis in ꝯtrariũ. Et per
1 istũ tex. dicebat do. Pe.de Perus.ꝙ † nõ valet ꝯsuetudo disponens, ꝙ testis nõ teneaẽ reddere cãm dicti sui. Sed dicit do.Bñd.hic,istud nõ ꝓbari ꝑ istũ tex.sed bñ ꝓbari, ꝙ nõ valet ꝯsuetudo p̃ferens subsidiariã ꝓbõnẽ plenæ ꝓbõni. Sed tñ dicas dictũ do.Petri esse verũ,quia ꝑ ipso est decisio Bal.in l.si nõ spãli.in fi.C.de testa. & retuli in d.c.2.in secũda ꝯclusione.Et per istũ tex.dicit Bald.hic, esse expressum,ꝙ licèt reus perseueret semper negãdo, tñ si est ꝓbatũ crimen per testes,debet ꝯdemnari,dũ tñ sit plenè ꝓbatũ. Si.n.hoc non esset,oporteret, ꝙ ꝯfiteretur saltẽ ꝑ tormenta perseuerãdo,& oporteret, ꝙ indicia p̃cederent torturã,nec sufficeret,ꝙ sequerentur,ſm eũ, quia destructo principio ordinis,tot9 ordo destrueret. Alleg.l.cũ te.§.fi.ff.d pac. Quæ oĩa verba bñ no. Et ad primũ de negatione, si diceret,ꝙ immo negatio facit rẽ dubiã,l.3.C.q̃b.ad lib. ꝓcla.nõ l3. & gl. mag. post mediũ in c.j.de offi.deleg.in 6.rñde,ꝙ fallit, nisi negans hr̃et p̃sũptionẽ ꝯtra se,ſm Inn.in c.ex parte.el j. de ver.sig.quẽ sequunẽ Arch.& Do. in c.qñ.2.q.j.no.do. Abb. in c.super eo.ꝑ illum tex.ĵ.de test.cog.& do. Anto.in c. venerabili.ĵ.de censi.& Inn.& do. Abb.in c.tua.ĵ.de cohab.cleri.& mulie. Pro quib. scias alleg. istũ tex. vbi est casus formalis.¶Itẽ in quãtum dicit Bal. ꝯfessionẽ,quã non p̃cesserunt indicia, nõ nocere ẽt si sequanẽ, adde tex.in l.fi ff.de q̃oni. & quæ ad plenũ dixi in cap. quañ. el 2.§.l3. ver.decĩo. lĩta.ĵ.de accus.& ibi dictis adde Pe. de Anch.in clem.1.de homi.& consil. 20. incip. visa inquisitione.& Ange.in tract. de quæstioni.& Ro.ꝯs. 148. & Ang.in l.qui in aliena.§.Celsus.ff. de acq.hær. Et per istũ tex.dicit Bal.hic,ꝙ non valet statutũ, ꝙ homicidiũ non possit probari, nisi per 10. testes. Item ꝙ non valet statutum, ꝙ homicidia non puniantur, nisi in 10. solidis,q̃a parua pœna non timetur, imò acuit animũ delinquendi:q̃a illa sunt ꝯtra istum tex. vbi ꝯsuetudo,quę tollit legitimas probationes in criminalibus, dr̃ omni iuri ꝯtraria. Et de isto statuto imponẽte pœnam paruã ꝓ homicidio,vide latè Io.de Ana.in rubr.ĵ.de hom.& q̃ ibi aliàs addidi. ¶Dicit tñ hic Bald.
a valere statutũ [a] ꝙ homicida possit occidi ab hæredibus interfecti, q̃a meruit,vt l.q seruũ.ff.de uerb.obl.de quo ꝓ nũc remitto ad notata ꝑ do. Ant.& Imo.in c.quę in ecclesiarũ.s̃.de const. ꝑ Bar.in l.oẽs populi.ff. de iustit.& iur. ꝑ Bal.in l.fi.C. si ꝯtra ius, vel vti.pub.ꝑ Ioan. And.in Spec. super rub. de constit.ꝑ Bal.in l.ut uim.ff. de iustit. & iur. & in l. 2. C. qñ li.se sine iud. vind. & l. decuriones. C.de infa. per Alber.in 4. parte statutorũ,q.17.per do. Ant.in c. si uero.el j.ĵ.de sent. excom.per Bal. in c.fi.circa princ.ĵ. de rescri. ꝑ Do. in §. is ita.circa med. 6.dist.ꝑ Bal.in l. si qs. hæredẽ. C. de insti. & substi.sub cond. factis. per do. Ant.in c.fi. in fi.ĵ.de iureiur.& per Bal.in l.ii.in 20.chart. ver. sup.ff.de iureiur. in repetitione. Et nõ intelligas,ꝙ dubitetur,vtrum tale statutũ excuset à peccato, vel nõ, q̃a clarum est, ꝙ non, propter glo. auream in c.inter hoc. 33.q. 2. Sed fit difficultas,vtrũ valeat,quo ad euitandã pęnã capitalẽ?Et iuxta hoc addit Bal.hic,ꝙ ista ptãs gladij ꝯcessa priuato ad vindictã,non potest alteri subdelegari. Et al

a Valere statutũ. *Addetu,quòd ista statuta videntur illicita, & ratio est, quia illud, quod debet fieri per viam iustitiæ, non debet exerceri cum odio & malo aĩo, quia præbent materiã peccandi, & scandali, & ad hoc facit tex.ĩ l. nõ in singulis.ff. de re iud.& nõ Io. And.in Spe. ĩ ti.de cõst.dicit statutũ,quod dat hãc facultatẽ cum rãcore facere vindictam, non valet, secus, si dat hanc facultatẽ,ut minister legis, ad hoc vt faciat iustitiã, quia isto casu statutum potest illos hære-*

hæredes,seu cõsanguineos, ministros iustitiæ facere.23. q.5.c.si est crudelis. Et istum idem tenet do. Abb.in c.fi.de cõsue.ĩ ver. no.primũ dictũ.Istam cõclusionem intellige verã de iure ciuili & in foro seculari, de iure autẽ Canonico tale statutũ non valet,Hostien.& omnes in d.c.fi.de cõsue.& Bal.in l.1. C.si à non compe. iud. Adde & pone, ꝙ stante tali statuto, ꝙ bannitus possit impunè occidi, pulchrum est uidere,an filius possit impunè occidere patrem bannitum, vel ecõtrà pater filium bannitum? Ang.in l. si adulterium cũ incestu.§.liberto. ff.de adul.tenuit, quòd non,& idem tenuit in Authẽ. de incestiss. nupt. in princ. Bartol. in dicta l. si adulteriũ.§.liberto.tenuit contrarium, ubi dicit,quòd ista quæst.fuit de facto Tuderti. et quòd per quoddam collegiũ fuit ita consultum. Et idẽ tenet Pet. de Anch. & Ioan. de Ana. in rubric. de his, qui fi.occi. Bar.in l.minimè.ff.đ rel. Sal.in l. 1. C. de his, qui patr. vel filiũ occid. Quid dicendũ ĩ hac difficultate? Respondeo,ꝙ nõ est fauendũ filiis,ut occidãt patrẽ bannitũ,nec econtra. Sed postquã parricidium est cõsumatũ, seu secutũ, tenerẽ opi. Bar. Addẽ ad ista pone, ꝙ nõ sit statutũ, an bãnitus possit de iure communi impunè occidi? Bartol. in l. vt vim.ff.de iust. & iur.in 1.colum. in uersic.nunquid de iure.concludit, quòd non, nisi sit tranfuga, l. 3. §.

leg.gl.in l.cũ fundũ.in vers.postea.ff.đ vi & vi arma.quã dicit singularẽ, & ñ esse alibi.Adde Bal.idem tenentẽ in l. accusationis.C.quod met.cã.& in c.j. §.si quis verò. de pa.iur.fir.& in l.ad officiũ.in fi.C.cõmu.diui.& Pau.de Ca. in l.si cũ dotẽ.§. trãsgrediamur. ꝑꝑ gl. 2.ibi.ff.sol.mat.& Bal.in d.l.ut uim.& in repetitione l.j. C. vnde ui. Et est de mẽte Bar.in l.non solũ. §.si mãdato.ĩ 2.q.ff.de iniur.Si tñ uindicta esset ꝯcessa nõ ꝑ priu.statuti,sed à iure cõi,bene posset ꝑ alium explicari, ſm Bal.ĩ d.§. si quis verò.per regulã,pōt.de reg. iur. in 6.Et ꝑ istũ tex.colligit hic arg. Barr. ꝙ iudex potest recusari tanquam indiscretus,sicut tanquam suspectus, licèt suspicio sit ex una parte,indiscretio ex vtraq; parte.Iõ licèt possit vtrãq; partẽ intercipere,non tñ teneẽ quis se cõmittere iudici indiscreto.Et non reperitur melior tex.in iure. Et ideo nota ſm eũ,q̃a fuit hic recursum ad Papam propter temeritatẽ,uel indiscretionẽ iudicis. ¶ Not. primò ſm do.Ant. ibi,
2 legi regni.à contrario sensu, ꝙ † consuetudo laicorum uidetur esse seruanda in foro ecclesiæ, dũ modò aliàs sit rationabilis,sed certè hoc est ꝯtra casum,in c.ecclesia.s̃.de ꝯsti. Iõ dicit hic Imo.ꝙ ista ꝯsuetudo erat ꝓmiscua inter clericos & laicos. Vnde nimirũ, si ꝯprehendit clericos,ꝑ c.cũ uenisset.s̃. de eo,qui mit.in poss.secundum ipsũ: ꝓ quo uide tex.in c.ꝯstit.s̃.de restit. in integ.quẽ dicit ibi do. Abb. esse meliorem de iure,& est tex.in c.cùm cã.ĵ.de re iud.quem notant ibi do.Car.& do. Abb.& do.Bar.in l.j.C.de sum. tri. & est tex.& ibi do.Ant. & do.Ab.in c.dilecti.s̃.de to.cõp.no.Inn.in c.ecclesia. s̃.de consti.& do.Ant.in c.grauem.in 2.q.ĵ.de senten.excõ.& Cald.in dispu. incip.statuto ciuitatis. & Dom. in c.j. de iureiur.lib.6.& Imo.in c.fi.ĵ.de vit. & hone. cle.¶Ex eodem tex. no. do.
3 Abb.ꝙ † clerici possunt vti ꝯsuet.laicorum rõnabili, si est priuilegiata, & dicit menti tenẽdũ.Sed de ipso miraẽ do.meus hic, q̃a nisi clericus accusasset clericũ in partib. de quib.in tex. talis ꝯsuetudo ꝑ hanc legẽ p̃iudicasset clerico accusanti. Vñ nõ pōt dici priuilegiatiua,sed ꝓ certo do. Abb.ñ habuit p̃cisè respectũ ad ꝯsuetudinẽ, de qua hic,sed simpl̃r ꝯsiderauit,ꝙ Papa reprobat ꝯsuetudinẽ laicorũ, nõ, q̃a nõ ligaret clericos, cũ esset ĩtroducta à clero,vel populo,sed quia erat irrõnabilis.Per qđ daẽ intelligi, ꝙ data rõnabilitate ꝯsuetudinis clerici ligarentur,posito ꝙ re vera ñ eẽt priuilegiatiua.¶Ex eodẽ tex. ꝯsiderãdo, ꝙ ista ꝯsuetudo ꝯcernebat ordinem ꝓcedendi in iudicio, vr̃ probari,ꝙ clericus litigans in foro seculari ligaẽ statutis laicorum rõnabilibus, qñ ꝯcernunt præparatoria, & est tex. valde singul. ſm do. meum ad notata in c. quod clericus s̃. de fo. compe. vide tu do. Abb. ibi tenentẽ,& plene Alberi.in 2.parte statutorum, q. 9. & plene Cald. in disput.statuto,& Dom.in c.ꝯsuetudo.in vlt.col.j.distin. & Arch.in c.nõ ita. 2.

q.6.& ita Pet.de Anc. in c.canonũ. in 28.cha.versi. accedat qõ. s̃. de ꝯstitut. & Abb.in c.ecclesia.versi.sequẽtis casus.s̃.de ꝯsti.ibidẽ in repe. & Imo.post do. Ant.in c.j.s̃.de ꝯstit.Io.And.ĩ Spe. de constitut.§.j. versicu. aliæ. in fin. ¶No.scđo tex.sing.ibi,quoquo mõ.iũcta glo.ꝙ l3 aliq̃n ex dispõne legis, vel statuti, admittanẽ dispensatiuè testes criminosi & infames, vt in c. tanta.ĵ. de symo. & in l.q̃õnib. ff. ad legẽ Iul. maiest. tñ nõ pōt ꝑ statutũ induci, ꝙ legitima ꝓbõ respectu formæ ex aduerso facta ꝯfundaẽ ꝑ tales testes, q̃a hic nõ valet ꝯsuetudo, vel statutũ, ꝙ minus legitima ꝓbõ respectu formæ ex aduerso facta, ꝯfundaẽ ꝑ tales testes,& ẽt hic nõ valet ꝯsuetudo, quòd minus legitima ꝓbõ respectu formæ suæ p̃feraẽ legitimę ꝓbõni, quod tenementi semper,ſm do.meum; q̃a si accusator potest ꝓbare legitime, vel ꝓbabit,non valet ꝯsuetudo,ꝙ purgatio canonica primã probationẽ tollat. Et põdera istũ tex. quia optime ꝓbat id, qđ disputauimus post do. Abb.ĩc. ꝓposuisti. s̃. eodẽ. ꝙ statutum volens stari iuro alicuius officialis, non tollit plenam probationẽ in ꝯtrarium, q̃a nõ valet ꝯsuetudo p̃ferens ꝓbationẽ fragilem plene. ¶Vltimò not. quòd
4 † lex irrõnabilis,& nutritiua peccati ꝑdit nomẽ legis,& appellaẽ pestis, quia nõ cõpetit sibi diffinitio legis, de qua in c. erit aũt.4. dist. Vñ dñt hic Inn. & Host.ꝙ princeps nõ pōt directè hanc l.ꝯfirmare,ꝑ c.illa.12.dist. & sequitur do.Abb.allegando Bar. in l. oẽs populi. ff de iust.& iur.Et ex hoc dicit Bal.hic, ꝙ rex & regnũ nõ p̃nt ꝯsuetudinẽ inhonestã approbare, qđ dicit esse notandũ cõtra ꝯfirmationes statutorũ, quas faciũt officiales ecclesię Romanæ, q̃a nõ valẽt, si sunt ꝯtra bonos mores & iustitiã nãlẽ. Et dicit menti tenẽdũ. Nec pōt dici,ꝙ iura nãlia p̃nt distingui,vt ꝑ gl.& Cy.in l.fi. C. si ꝯtra ius, vel vtili.publ. quia hic nulla cadit rõ distinctiua, vñ nõ eẽt distinguere,sed ꝑimere,ſm ipsum. Adde Bal.ĩ l.oẽs populi. ff.de iusti. & iur.vbi dicit, ꝙ facta ꝯfirmatione statutorũ, nõ remanẽt ꝯfirmata statuta ꝯtra libertatẽ ecclesiæ,nisi specificè dicaẽ. Alle.Inn.in c.j.s̃. de trãsac. Et vide Bal.in l.cũ oportet.C. de bo.q̃ lib. vbi dicit post Cy. ꝙ gñalis ꝯfirmatio priuilegiorũ nihil prodest priuigio iniusto, & idẽ dicit Bal.in c. j.in prin.ꝑ quos fiat inuest.& in l.nec dãnosa.C.de p̃ci.impe.off.& in l.j. C. de monopol.& ĩ l.j ff.de his q sunt sui. vel ali. iur. facit c.si gratiosè.in fi.de rescri.in 6.& qđ no.Pe.de Anc.ꝯs.15.& do.Ab.ĩ c.dudũ.ĵ.de priui.& Ro.post gl.in verbo,possides.in l.qđ iuste.ff.de acq.pos.cu si. ¶Gl.j. in fi. expedias
5 † mãm,vt hic ꝑ do.Ab. videlicet ꝙ si apparet legitima ꝓbõ sup affirmatiua, nõ admittiẽ negatiua ꝑ ꝓbõnẽ ĩꝑfectã, vt est iurm̃, sed si vellet negatiuam probare indirectè,nõ ꝑ testes đ credulitate,sed de veritate,bñ posset,arg.c.ex tenore. ĵ. ti. ꝓx. Et ꝓ hoc elegãter adducit do.Ab.gl.in c.clerici.81.dis. de qua dixi post ipsã in c.3. in vltimo notabili,s̃. e. ꝑ q̃ opi.declaraẽ iste tex.Si uero ꝯtra ipsum nõ apparẽt legitimæ ꝓbões, sed infamia grauis, pōt illa ꝑ purgationẽ tolli vt ꝑ gl. in c.p̃spyter. 2.
6 q.5.& hic latius ꝑ do.Ab.¶Extra † gl. dicebat hic Vin. quẽ sequunẽ hic Io.And.do.Ant.& Imo.ꝙ isti p̃sbyteri purgabãt se adinuicẽ,vt sẽtit gl.j.& ꝑꝑ hoc vnus cõpurgator remanebat alteri obligatus ad antidora, q̃ oblĩo surgit ex illa æq̃tate nãli, vt bñ facienti bñ faciamus, l. sed si lege §.ꝯsuluit.ff.de peti.hær.& c.cũ in officijs.ĩfra de testa.Et dicit notabĩr,ꝙ ista oblĩo nõ est talis,qualis ẽ illa nãlis oriens ex pacto, & ꝙ ꝑꝑ istã nulla actio cõpetit,& ꝓ hoc alle.do. Ant.l.ẽt.ff.de cõpẽsa. vbi talis oblĩo ad anti-

transfuga.ff.de re mili. & ibi oẽs. Adde Bal. in l.j. in 11. colũ. C. de hær.instit. Alber. de Ros. in 4.parte statu.in q.15. incip. deinde quæro. Et subdit postea ibi Barto. in d. l. ut uim. quòd licèt de iure communi non sit licitum offendere bannitũ in personã, tamẽ pōt impune dari damnum in reb. Glo. est sing.in c. 1.§. si quis.in uerbo, depredari. de milite vasal.q contu. est.Bartol. in extrauag. qui sint rebelles.in uerbo,rebellãdo.Bal. in l. omnes. C. si contra ius. Ang. in l.in suis.ff. de lib. & posthu. & ibi Imo. Salic.& do. Alex. in l.qui sepulchra. C. de sepul.viol.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Cōpēsatiōnē. *Adde Angel. in Auth. de nō elig. sec. nub. 1. col. uer. sed an talis obliga tio. in §. 1.*

Solum. *Adde Iaſ. in l. ex hoc. de iniu. col. 37. cum ſequen. ubi ponit regulā cum qua tuor limitationi-bus. & ibidem ui. gloſſ. & Paul. de Caſt. in ſi.*

ad antidora nō pōt dēduci in cōpēſa-tionē,* & alleg. l. hoc iure. §. pē. ff. de dona. vbi nō dr donatio, & adde Arc. in c. Mēnā. 2. q. 5. vbi ſequit iſtud dictū Vin. Et an poſſit repeti ſolutū *ex hac obſone quaſi in debitū, vide gl. i l. cre-ditores. in verbo, nā. ff. de verb. ſig. & i l. donari. ff. de reg. iur. & oīno Bar. i l. q teſtō. §. j. ff. de fideiuſ. Et utrū dedu-cens talē obligationē in pactum, com mittat vſurā, putā ſi mutuo tibi 10. cū hoc, vt qñ oportuerit, totidē mihi mu-tuens, vide do. Ant. do. Abb. & Ana. i c. ꝓſuluit. pp gl. 2. ibi, j. de vſur. & Lau-ren in trac. de vſur. in 5. char. ver. op-pono ſcđo. & bea. Tho. 2. 2. q. 78. art. j. cū ſi. Et ꝓcſo eſt, q ſic. Et unū mirabilē* 3 *effectū huius obſonis ad antidora, vide p Inn. in c. eam te. §. de æta. & quali. vbi dixit, q ſi remittit alicui iſta ob ligatio, vt intercedat pro acquirendo bñficio eccleſiæ, illi, cui tenet, cōmittitur ſymonia, & ſequit ibi do. Ant. ¶ Vltimò p iſtū tex. in verbo, neminē audiatis. no. q iu-dex dēt denegare audiētiā volēti vti, pbōnib. à iure re-probatis. Nec mirū, q a ſnīa lata ſup ipſis nō teneret, ſm Bal. in l. libertorum. C. de teſti. per c. 2. j. de purga. uulga.*

SVMMARIVM.

1 Fines dicœceſum probari poſſunt per libros antiquos, per teſtes, fa mam & adminicula. & nu. 2. 3.
4 Inſtrumenta antiquiſſima inter tertios confecta, in quibus enun-ciatur aliquē locum eſſe de iuriſdictione, diœceſi, vel diſtrictu, an probent. & num. 6.
5 Verba enunciatiua in priuilegijs probant in factis antiquis.
7 Scriptura ex archiuo publico probat tribus concurrentibus.
8 Scriptura in colomna, vel marmore an probet.
9 Fama non plene probat fines diœceſis, ſed adminiculatur.
10 Probationes imperfectæ ſimul iunguntur, & faciunt vnam plenā probationem. Iunge nu. 11.
12 Confines quibus, ſeu qualibus probationibus probari poſſunt.

CAPITVLVM XIII.

1 Vm cauſam. ¶ Fines † diœceſum pbari pñt p libros antiquos, p teſtes, famā & adminicula. II. D. Et eſt ſing. tex. in ſua mā, pbans tria no tāda, ſm Doc. q tandē reaſſumit ſup gl. Iō p maiori breuitate no. tex. vt p eos. oīa infringas ſuper gl. ¶ Gl. j. ibi, antiquorū librorū. no. iuncto tex. q libri an tiqui faciunt fidē plenā. Idē tenet ſimpl'r Spe. in tit. de p ba. §. videdū. uerſ. cū p libros. Sed hoc intelligunt Hoſt. do. Ant. Imo. & do. Ab. ꝓcedere ſolū in duob. caſibus. Primus eſt, qñ ab antiquis noſtris adhibita eſt fides tali bus libris, vt apparet ex libris iuriſconſultorū, poetarū & medicorū, quib. dat fides, & idē de chronicis & ſimi lib. vt p Bar. in l. j. ff. ſi cer. pet. & gl. in c. venerabilē. i verbo, tranſtulit. §. de elec. & in c. inter dilectos. in verbo, 4 magis, j. de fi. inſtr. p gl. & Do. in c. placuit. 16. diſt. & glo. & Do. in c. in noīe Dñi. 23. diſ. & in c. j. 24. diſt. & in c. ab a ſit. 50. diſt. p gl. in prooe. fforū. §. hæc autē tria. in verbo, vrbib. & p gl. & Do. in c. quāuis. añ fi. 21. diſt. vbi in fa ctis antiquis ſtat libris hiſtoriarū. Ita tñ limitabat Bal. in l. j. ff. de offi. q̄ſt. niſi antiquæ ſcripturæ atteſtarent de ali quo auditu, licēt in teſtib. deponentib. de factis antiq ſſi mis ſit ſec', p c. l. 3 ex quadā. j. ti. ꝓx. q nō placet do. meo hic, & bñ, qa hoc mō nihil importarēt pdicta, attēto q libri hiſtoriales, chronicæ & ſiſia deponunt de auditu, hoc eſt de eo, qđ acceperūt ab alijs dicentib. vel ſcribē-tib. l 3 aliq̄ ēt narrēt p ſe viſa, vt Dares Phrygius. ¶ Se-2 cūdus caſus eſt, qñ † libri ꝓtinent talia, q̄ nō ſunt præiu-judicialia, & ita erat hic, qa oēs Scribētes hic reputant hāc mām affinitatū inter eccleſias nō eſſe ꝓiudicialē, p c. cum Apoſtolica. j. de his, q̄ fi. à ꝑla. vbi remittit ſolē-nitas, qñ res nō exijt manus eccleſiarū, & hoc dictum Doct. non parū notabis. Et bñ facit, quod no. Hoſt. in c. poſſeſſiones. j. de reb. eccl. non alie. vbi dixit, q ſi eps e-

get in eꝑatu ſuo aliqua camera, vel domo, q̄ eſt capitu li, pōt de illa fieri alienatio abſq; ſolēnitate, qa nō exijt eccleſiā. Alle. l. volūtas. C. đ fideic. vbi, ꝓhibitus alienare nō, ꝓhibere alienare in familiā. Vñ infert Bal. ibi, q em phyteutæ pñt inter ſe rē emphyteuticā alienare nō req ſito dño. Et no. Io. And. in Spe. tit. de loca. §. nūc aliqua. ver. 72. & Bar. in l. q Romæ. §. duo fratres. ff. de uerb. ob. & in l. & iō. ff. de ꝓdi. fur. & in l. cū hi. §. ſi vni. ff. de tranſac. Et p ꝓdictis uide Inn. in rub. j. de ꝓſe. eccl. vel alta. vbi dicit, ꝓſecrationē eccl'æ ꝓbari p tales libros, & idē gl. in verbo, ſcriptura. in c. ſolēnitates de pſ. diſt. j. & fa cit gl. in c. ſanè. el 2. in uerbo, poſt mortē. 24. q. 2. & idē, ſi eſt ſcriptū, ifantes fuiſſe baptizatos, & ſimilia, ī quib. ēt ſcripturæ lapidū faciunt fidē, ſm Inn. in d. rub. qa ceſſat ſuſpicio falſi, & nō adeſt cōmodū burſale, nec eſt veri-ſimile, q̄ fuiſſet tanto tpe tolerata. ¶ Extra iſtos caſus eſt ꝓcſo Hoſt. hic, quē oēs ſequuntur ꝓtra gl. q̄ † tales li-bri non ꝓbant. Nec obſt. c. ad audiētiā. de quo in gl. quia reperiebat ille liber in illo loco, in quo ſolū ſtant ſcri-pturæ authēticæ, ſequeret. n. q̄ ſi iā ſunt 100. anni, potuiſ ſet ꝑlatus ſcribere talē rē eē eccleſiæ ſuæ, qđ forte nō eſ-ſet verū. Vñ iure cautū nō eſt, tali libro fidē adhiberi. Cōfirmat hoc do. meus, qa aliàs ſequerēt, q̄ plus ꝓba-rēt tales libri. q̄ ſcriptura publica & authētica, qa ſi in il la qs aſſeratur ſe dñm, vel hr̄e iuriſdōnē, nō credit illi ſcri-pturæ ad alterius ꝓiudiciū, niſi fuerit facta eo ꝓſentien-te, p l. cēſuales. C. de dona. & alleg. Io. And. in Spe. de in ſtru. edi. §. poſtq̄. ver. ſed nūquid. dicētē, q ꝓ in depēdētib. à volūtate duorū ſcriptura publica facta ad aſſertionē vnius nō, pbat, & eſt gl. ord. in Auth. de tabel. §. penu. & idē vide p Bal. in l. pe. in fi. ff. de ꝓd. inſti. & in rub. C. de fid. inſtr. & Bar. & Bal. in d. l. cēſuales. & tex. & Bal. in l. ſi pr̄. C. de act. emp. Ex quib. pridie fuit obtentū, q liber æſtimorū, in quo res eſt deſcripta tanq̄ alicuius, nō pro bat q̄ ſit illius, in ꝓiudiciū eius, qui nō

* conſenſit. * Et ſentit Bar. in l. rura. C. * de oī agro deſer. li. 11. quicqd dixerit Pau. de Ca. in l. ſcriniarios. C. de teſt. mi. Vñ dicit Bar. in l. j. in prin. ff. de bo. poſ. ſm tab. q̄ literæ ſcriptæ in ære, vt lapide de voluntate vnius dūtaxat, ñ nocent alteri. Iō elegāter dixit Specu. in ti. de loca. §. nūc aliqua. ver. 57. q in facto quāuis anti quo ꝓtinēte enūciatiuè ſimplicē aſſertionē illius, q nūc agit, ꝓ illo nō ſtat. Vñ ſi apparēt plures inueſtituræ de re emphyteutica, p hoc ſolū nō ꝓbat eccleſiā eē dñam rei emphyteuticæ, ſm ipſum, qđ bñ no. Et itellige, vt pu-tō, niſi inueſtitura eſſet in forma inſtrumēti, ꝓ id quod ſtatim dicet, maxime qñ eſſent plura inſtrumenta. Pro hoc ēt, quia ꝓſuetudo dans fidē ſcripturæ mercatoris in diſcretē, nō valet, ut p Bal. in l. j. C. de ꝓſeſ. latè do. Abb. in c. bonæ. in pē. col. §. de poſtu. præla. Vñ nō plus debet operari vetuſtas, q̄ ꝓſuetudo. Et quod dixi de inſtrumē tis inueſtituræ, declara ex dicēdis ſtatim. ¶ Eſt uerū, vt bene intelligas, q̄ † quāuis libri antiq in caſib. ꝓiudicalib. nō ꝓbēt, vt dictū a Inſtra antiqſſi-eſt, tñ inſtra antiquiſſima a ꝓfecta iter tertios, in qb. enūciatur aliquē locū eē de iuriſdōne, diœceſi, vel diſtrictu alie cuius, vel dñiū particulare aliquarū re rū, plenè probant, & dñr antiquiſſi-ma, b ſm oēs, qñ atteſtanē de his, q̄ ex-cedunt memoriam hominū iuuenū & uiuentiū. Et ita no. Bal. in l. cū ali-qs. C. de iur. deli. p l ſi arbiter. ff. de ꝓb. & facit qđ no. do. Ant. & do. Ab. poſt gl. ibi in c. cū olim. j. de cenſi. Bñ facit theorica Inn. in c. veniens. verſus fi. j. de ver. ſig. vbi dicit, q̄ in excedentib. memoriā hoīum ſufficit, ꝓbō p famā, quod multū not. Bal. in authen. quas actiones. in fi. C. de ſac. ſan. ecc. & do. Ant. & alij in c. uenīēs. el 1. j. tit. proxi. Et ibi iſtud de fama plenius habebit.

Conſenſit. *Ad de Bal. Ang. & Imo. in l. diē. de ver. obl. et Alex. conſi. 10. cum duo bus ſeq. par. 4.*

a *Inſtra antiqſſi-ma. Adde Sali. in l. cū aliquis. C. de iur. delib. qui notabiliter dicit, q. ſi eſſent inſtrumenta antiqua cō finiū, etiamſi fa cta nō ſint iter eaſ dem perſonas, q probant. Et in ſimil dicit Cy. & Bartol. de fama; quòd in antiquis plene probat, quos vide in l. ſi quidē. C. ſol. ma.*

b *Dñr antiqſ-ſima. Addetur et dic,*

dic, quòd tempus centum annorum communiter tenetur, quòd dicatur ſogum tempus, & iſta eſt finalis opin. Inno. in c. veniens. de verb. ſignifica. & not. Spec. in ti. de probat. §. 1. verſi. ualet etiam. Idem tenet Bar. in l. ſi quidem. C. ſolu. mat. in ſi. Ioan. de Imol. in l. 2. §. idem. ff. de aqua plu. arcen. Et per iſta eſt reprobata opinio Ant. de Bu. c. ueniens. de teſti. el 1. qui aliter ſenſit in hoc, & male.

¶ Iſtud ſollit, ſm do. meū hic multū ſing. niſi plura inſtra antiqua hr̄ent o-riginē ab vna & eadem ꝑſona, putà ſi inueniunt oīa cōfecta ab vno nota rio, qui ſp ſcripſit actū in tali loco ta-lis iuriſdōnis: & idē dicit, ſi manu v-nius ꝑſonæ, vel pluriū in plurib' iſtris cōfectis ꝓtineant verba vnius, vt ſi in multis inſtris ꝑfectis mediāte certo p-lato dicat, q̄ ſm eius aſſertionē talis res erat talis eccleſiæ, qa hoc nō ꝓba bit ex illo inſtro, ſm ipſum. Mouetur ſubtiliter, quaſi inſtra antiquiſſima iō probāt, ſm Bal. vbi ſ. quia p ea patet cōis opi. Certè cōis opin. nō probat p vnius aſſertionē, imò, ſm Bart. i l. ad-monendi. ff. de iureiur. per vnū teſtē non probatur publica vox & fama. Itē pro hoc dicit eſſe caſum in c. licet ex quadā. j. tit. ꝓxi. vbi licèt in probā-do gradus conſanguinitatis in mr̄imo-nio admittātur teſtes de auditu audi-tus, tñ nō probāt teſtes dicētes ſe au-diuiſſe ab vno tm: quia ſicut illi ſoli nō creditur, ita nec fundātibus ſe in eo tanquā authoritate, vel authore, & quia rō eſt gñalis, non pōt dicere, q ibi ſit ſpāle in ꝓban da conſanguinitate, ſicut quædā alia ſpālia ibi ſtatuūtur. Vnde, quia teſtis de auditu auditus in factis antiq ſſimis ꝓbat, vt dicetur in c. veniēs. el 1. vī, q̄ ſicut teſtib. hūtib. originē ab vno authore ñ credit, ita nec plurib' inſtris, quæ ſunt loco teſtiū. Et p hoc inferēt ad id, qđ no. Bal. in l. optimā. C. de ꝓtrah. ſtip. vbi dicit, q̄ iſto caſu nō ſuffi-7 ceret vnū inſtr̄m ad probandū cōem opi. Credit tñ do. meus, q̄ ſufficerent duo. Nec ob. q̄ aſs ad ꝓbandū cō-munē opi. nō ſufficiāt duo, ſm Spe. in tit. de inſtr. edi. §. reſtat. ver. illud aūt. & Inn. & alios ī c. 1. j. de fid. inſtr. qa non loquunt in factis antiquiſſimis. Et iſtis adde, q̄ ſi inſtra antiqua reperiant ēter ſe uaria, ſtaret plurib. vel melioribus, vt ꝓbat ī l. j. in verſ. ſed ſicut. ff. de offi. q̄ſto. ibi, & ſanè crebrior eſt opi. qa dū facit mentionē de fre quētiori opinione, vult q̄ frequentior dēat ꝓualere mi-nus frequēti, licèt aliud ſenſerit Bal. ī l. 2. §. poſtea cū A-pius. ff. đ ori. iur. ¶ Et amplia p̄dicta, vt ꝓcedāt, ēt ſi ille, ꝓ tra quē agit, & q̄ poſſidet, ſit iuſt' poſſeſſor, nec habeat aliquā ꝑſuptiōē iuris ꝓtra ſe q̄is Inn. & cōiter * Doct. hic ſentiāt oppoſitū, & q̄ iſtis ꝓbationib', de qb' ī tex. credit ſm eos, qa actor plenè dēt intentionē ꝓbare, alàs re' abſoluit. c. 3. cū ſi. ſ. eo. qa re vera, ut ēt fatet hic do. me', licāt actore non ꝓbāte re' abſoluat, tñ hic ñ dr, actorē nō ꝓbare, imò vti ꝓbationib' legitimis, nā ī iſtis antiqſ-ſimis lex hēt iſtas ꝓbationes pro tūs. Itē, qa p indicia & præſumptiones probatur dominiū.

* Probatur do-minium. *Adde in antiquis ſuffice re probationes fa ciliores & leuio-res, & per indicia & coniecturas. l. cenſus. cum ibi no. ff. de probat. l. qui ex literis. ff. de bo. poſ. ſecun. tab. c. cū olim. de cēſi. Pau. Caſtr. conſi. 164. incip. in præſenti cauſa quæ uerti-tur. col. 1. volu. 2. Anch. conſi. 310. incip. tres domini. col. 2. verſ. & iſtæ probationes. & cō ſil. ult. in fin. tertij dubij. ubi dicit, q̄*

** l. ad ꝓbationē. C. loca. l. indicia. C. de rei ven. Itē cū dr in c. veniēs. j. titu. ꝓxi. q̄ dñia probanē p famā, nullus dicit, q̄ nō, ꝓbet ꝓtra bonæfidei poſſeſſorē.

5 ¶ Et extēde p̄dicta ēt ad † priuilegia Papæ, qa probāt enūciata ī factis anti quis, vt plenè p Domi. in c. ſi Papa. in prin. de priui. in 6. Imò vnū ſolū priui legium ſufficit, quia talia enūciatiua ī priuilegia Papæ æquipollent famæ, vt ſing. no. Io An. in regula, non licet. ad fi. de reg. iur. in 6. & do. Ant. ī c. fi. j. de ſucceſ. ab inteſ. & Domi. ī d. c. ſi Papa. Et no. ſm Bal. hic, q̄ in factis antiquis nulla eſt melior ꝓbatio, q̄ inſtrorum, recurrit. n. ad memoriales antiquos, tanq̄ ad ſtipites veritatis, q̄ ī æternū p-manēt cū hac diffinitiōe, ſm eū, & di-cit q̄ mōtes, flumina, & valles, quæ di ſtinguūt territoria, ſunt fines æterni, in qb. ſemel verū, ſp ē verū. Allegat l. q bona. §. ſi qs ſtipulatur'. ff. de dā. īfe.

Facit illud, dū mōtibus vmbræ luſtra būt, &c. & vide, qđ dr ſup gl. ſeq. Et de hac mā, qñ verba narratiua antiquo-rū inſtrōrum, ꝓbēt, vide ēt Imo. ī cle. j. circa med. & fi. de ꝓb. & do. Ant. ī c. qñ. §. eo. & do. Anto. & Imo. in c. poſt ceſſionē. §. eo. & qđ ibi dixi ī 8. fallen.

6 ¶ Quòd † aūt ī factis ñ antiqs aſſertio appoſita ī inſtrō tertij, mihi nō ꝓiudi-cet ēt in materia ꝓſiniū, no. Inn. ī c. cū in iure. paulo ante fi. §. đ offi. deleg. & * gl. & Bar. ī l. p dijs. §. Titio. ff. đ leg. 3. & Bal. & alij in d. l. cū aliquis. & Bal. ī d. l. optimā. p c. inter dilectos. j. de fid. inſtr. Eſt verū, q̄ nocet ipſis ꝓtra hētibus, ut videanē ibi ꝓtraxiſſe, vbi aſſerūt eē iu riſdictionē, ſm Bal. ī d. l. cū aligs. Et ita intelligit d. l. optimā. Et iō dixit Bal. ī l. fi. C. ſi à nō cōpe. iud. q̄ ſi ille, q̄ fecit ſe ſubſcribi ī inſtrō Titiū đ Papia, vult declinare forū qualiñ ſit Papiēſis, co-gīt iſtud, ꝓbare, qa inſtrm̄ ꝓbat ꝓtra ip ſum. Itē operanē dicta verba bonā fi dē ſufficientē ad ꝑſcribendū. Vñ ſub-dit ſignāter Bal. ī d. l. fi. q̄ ſi emi fundū, tanq̄ de diſtrictu certæ ciuitatis poſſum ꝑſcribere, vt ſoluā collectas illi terræ, adeo q̄ ſi alia ciuitas dicat eā de ſuo diſtrictu, & petat collectas, iuuabit me ꝑſcriptio cauſata ex iuſto er rore dicti inſtri, ſm ipm, & bñ facit gl. ī l. Titio fund'. ff. de ꝓdi. & de m. & qđ p ipam not. Bal. quaſi in terminis ī l. indicia. ad fi. ver. 5. principaſr q̄ro. C. de rei vend. ¶ In 7 ea. gl. ibi, ex archiuo publico. no. q̄ † ſtat ſcripturæ reg-* tæ ī archiuo publico. * Hoc ītellige tri-* bus cōcurrētib. primò, q̄ ſit poſita in loco publico, ſecūdò, q̄ hēat cuſtodē deputatū de publico, tertiò, q̄ ſit poſi ta iter ſcripturas publicas, ſm do. Ab. Et qa ē materia pulchra, meli' cadēs ī c. ad audientiā. de ꝑſcr. vbi eſt caſus, iō nō ſequēdo do. meū hic, q multū inſi ſtit, reſeruo ad dictū locū, ne pp gl. hic tollat, qđ ꝓtinet ad text. ibi. Sed ꝓ nūc vide de mā Io. An. ī Spe. latiſſimè ī ti. de iſtr. edi. §. nūc videndū. uer. 5. ſupple mētū. in addi. mag. Bal. plenè ī l. exem plo. C. de ꝓba. & in rub. C. de fid. iſtr. in ult. col. Ang. in auth. ſi qs in aliquo. C. de edē. Bart. in auth. & ſi ꝓtract'. poſt prī. C. đ fi. iſtr. do. Car. pſ. 24. in 3. dub. Ro. īl. ſciēdū. ff. đ uer. obli. Inn. & Imo. ī c. 1. ſ. đ ꝓc. Bal. ī l. cōparatiōes. uer. itē ſcriptura. C. đ fi. iſt. & ibi Sal. uer. 5. ſcriptura. cū ſi. Cōcluſio ē, q̄ d. ſcriptura, ꝓbat cō-currētib. duob. p̄dictis req̄ſitis, ēt ſine tertio, qñ ñ eſſent aliæ ſcripturæ magis authēticæ. Fallit extra territoriū, ī quo ē archiuū, ſm Io. An. ī d. ad. niſi eēnt ciuitates ꝓxe derat'æ, ſm Bal. ī d. rub. ī fi. ¶ In ea. gl. ibi, colūna, uel lapi de. Dicas ſm Hoſt. & do. Abb. q̄ † ubi agit de grādi ꝓiu-dicio. iſta nō ꝓbant, ſed adminiculanē, ēt ſi ſumus i fa cto antiquiſſimo, p ea, q̄ dicta ſunt ſ. de libris, & p text. in l. monumētorū. C. de relig. p quē ēt ita tenet Bar. ī l. j. ī prin. ff. de bo. poſ. ſec. tab. & ſic ītellige glo. ī c. ſanè. el 2. 24. q. 2. & in c. poſtulatus. 3. q. 7. ¶ Fallit, niſi ſint ſcripta de uolūtate partiū, ſcđm Bar. ī d. l. j. Sed hoc nihil ī por-tat, qa ē ídubitatū, cū ēt ſcriptura priuata tūc, pbaret, in Auth. đ iſtr. fide & cautela. §. 2. & eēt ualđ difficile, pba re, ptes ꝓſenſiſſe, qa ſi ipa ſcriptura hoc diceret, ñ pl' ſibi crederet q̄ pricipaſr ī ea cōrētis. ¶ Itē fallit niſi eēt ſcri-pta ab eo, q̄ ꝓt dare fidē & authoritatē ſcripturæ, p tex. ī l. 2. §. exactis. uer. ꝓ nr̄is. ff. đ ori. iur. quē tex. alle. ēt do. Benedict. hic. Per iſtū tex. colligit rō, quare ſcripturæ p-toris factæ ī albo credit: qa ī actib. iudiciarijs ꝓtoris, vt iu dicis ē eligere illū, q̄ ſcribat, ſicut dr ī d. §. exactis. q̄ ille, q̄ hēbat authoritatē l. cōdendæ, vī hr̄e authoritatē cō-mittēdi, vt lex illa ſcribat. Vbi aūt nō aggregret de magno ꝓiudicio, poſſet ꝓcedere opi. Bar. & Bal. ī d. l. monumē-torū. & Imo. hic, & iō probāt cōfinia, ī quibus requiri-

Universidad de Deusto Biblioteca

tur minor pbatio, vt dicā j. vers. extra gl. Et qđ dicat albū ptoris, vide gl. ī cle. j. in vers. in albo. de iudicijs. ¶ Gl.
9 in verb. famā. ibi, tñ si alia adminicula. no. ꝙ † fama nō plenè pbat fines diœcesiū, sed adminiculat. Et idē Inn. Bal. & do. Ant. & do. Abb. hic, & referūt se oēs ad dicēda in c. veniēs. el j. in tit. prox. Et dicit hic Bal. ꝙ fama iūcta cū ꝯsuc. plenè pbat. Sed dicas fm Imo. hic, ꝙ quicquid sit in alijs materijs, cōiter tenet[a], ꝙ in antiquis fama pbet, vt dixi s. post Inno. in d. c. veniēs. & maximè in hac mā ꝯfiniū, in qua recipiunt pbationes faciliores, vt dicā. j. ver. extra gl. Vnde dicit Imo. ꝙ si testes dicūt, ꝙ fama est & cōis opi. ꝙ talis limes semp fuit obseruatus à tpe, cuius initij nō est memoria, sufficit, & alle. Arc. in c. inter memoratos. 16. q. 2. ¶ Gl. fi. ibi, multa iuuāt. no. ꝙ pbationes imperfectè ꝯiungunt, vt faciāt plenā pbationē, in quo vide Bar. in l. j. §. itē Cornelio. ff. de qōnib. & Cal. in c. veniēs. j. tit. pxi. Ex qbus ꝯsidera duos casus, primus est, qñ pbationes tēdūt ad diuersum finē, se
10 cūdus, qñ ad vnū. ¶ Primo † casu non sunt ꝯmissibiles ad integrandā vnā pbationē, & sic intelligit gl. in c. quorūdā. 23. dis. & c. l3 cām. s. eod. Vñ infert hic notāter do. Abb. ꝙ si aliq testes deponūt de mutuo, sed nō pfectè, & aliq de ꝯfessiōe mutui, ēt nō pfectè, nō cōiūgunt vt pbēt, * cū sæpe vnum sit sine alio. Sed quantū ad istud exēplum, aduerte, quia ꝯtrà tenuit do. Abb. in c. cū dilectus. in j. col. j. de succes. ab intesta. Sed dicas, ꝙ isti testes pbāt semiplenè. Ideo poterit deferri iuramentū fm Bal. elegāter in rub. de ꝯtrouer. inuest. post prī. & Bal. & Sal. ī auth. rogati. C. de testi. allegāt tex. optimū in d. c. cū dilectus. L3. n. ꝯfessio, de qua ponit alius testis, sit qđ diuersū à ꝯtractu, ꝯtinet tñ in se ꝯtractū, in quantū ipsa ꝯfessio p̄supponit ꝯtractū eē factū. Et hoc tenet do. meus hic indubitāter in alio ꝯtractu, q̄ in mutuo, sed in mutuo dicit, istos testes oīno singulares, qa deponēs de numeratione, đ ponit đ mutuo nāli, & deponēs de ꝯfessione, deponit đ mutuo ciuili, & iō nihil pbāt. Allegat Pe. & Cy. ī l. 2. C. q̄ sit lō. ꝯsue. & ita intelligit do. Ab. hic. Sed in hoc poteris cogitare, quia nō vr̄ sufficiēs rō drīæ, attenta rōne Bal. in d. rub. Et istis adde gl. in verbo, pbata. ī c. tā lrīs. j. de testi. & Spe. in tit. de inqsitione. §. nūc videndū. ver. si aūt semiplenè. & Bal. ī Spe. de pbat. §. fi. ¶ Scđo casu, qñ pbōnes impfectę tēdūt ad eundē finē, & eodē mō, bñ pōt resultare vna plena pbō, siue sit eiusdē generis, vt ī duobus testib. siue diuersi, vt vnus testis cū fama, l3 Bal. in c. j. §. cū aūt. de ꝯtro. inuest. dicat, talem pbationē appellari postea p̄sumptiuā: qa ꝯtrariū t3 Bart. & melius, in l. admonēdi. in pē. col. ff. de iureiur. & facit tex. in l. Arriani. in verbo, ad vnā. C. de hęr. & in c. pē. in verbo, caudas ad inuicē colligatas. j. de hæreti. & in l. j. ad fi. ibi, nec diuersitatē factorū. ff. quēad. test. aperi. & in l. q sñiam. C. de pænis. ibi, in vnū ꝯspirātes ꝯcordātesq; rei finē. quē alleg. Bal. hic. dicēs īter alia multa, ꝙ in pbōnibus surgit opi. ex diuersis ꝯiecturis tē-

a Cōiter tenet. *Adde tu, ꝙ quando à cōiter accidētibus probatio solet esse difficilis, tūc fama facit plenā pbationē, quæ aliàs vix nō facit semiplenā, vt not. in c. præterea. de testib. Ant. de But. in c. veniens. el 1. eo. tit. Hinc est, ꝙ in antiquis, vbi est difficilis probatio, fama sola facit plenam probationem. Ita Innoc. in c. veniēs. de verb. sig. Bald. in l. cum super. C. de rei vē. & in authē. quas actiōes. in vlt. col. C. de sac. san. eccl. Et dicit Bal. notabiliter in l. at qui natura. §. cum me absentē. ff. de neg. ges. quòd fama cū antiquissima possessione, de qua in cōtrarium memoria non existat, habetur pro plena probatione. & idē tenet in l. bonæ fidei. C. de reb. cre. in vlti. col. Adde quòd idem sentit Fely. in c. veniēs. el j. de testi. et uer. 1. conclusio. & adde Flor. ī l. 2. §. iudicio. in fi. ff. fin. regund. Rot. decis. 13. & 26. et 122. Alex. consi. 68. 4. par. & plenius cōsil. 50. in ea. & in l. de minore. §. tormenta. col. pen. ff. de qō. & Flor. ī l. itē Mella. §. legis. ff. ad legē aquil.*

* Vt probent. *Adde Alex. in l. ita stipulatus. §. Grisogonus. col. 4. de uerb. oblig. & ī l. admonendi. col. 17. de iureiu. Cast. consi. 212. Socin. consi. 111. inc. circa præsentem consultationem. vers. 5. probatur in fin.*

dentib. ad eādē conclusionē, & habentibus causas, similitudines, & cōsonātias ꝯtestes inuicē colligatas. & refert Old. dedisse vnā theoricā, p d. l. q sententiā. ꝙ sicut testes singulares nō probāt. qa in diuersum tendūt, ita diuersæ spēs; pbōnum variantes in effectū nō pbant, sed si vna insufflat in alterā aliqd fidei, & altera in alterā, ita ꝙ animus iudicis plene informat, tales probationes nō dr̄ singulares, nec discrepātes. ¶ Limita
11 ista, fm Bal. in l. si qs ex argētarijs. §. 1. ff. de edē. nisi † tales pbōnes ꝯiungendæ, essent in sua spē imperfectæ, puta, si fama probatur p vnū testem & vnū aliud indiciū. puta, fuga pbat p aliū testē, nunc nō ꝯiungunt, qa quodlibet indiciū requirit duos testes, vt p Inn. in c. sicut. j. de symo. & gl. & Bar. in l. fi. C. fa. erc. & adde Bal. in c. l3. s. e. & ī l. 1. C. si vnus ex pluri. vbi facit festū đ d. l. q sñiam. & dicit do. Ab. in c. trāsmissæ. j. q fi. sint leg. pp gl. ibi, pbōnes nō ꝯiūgunt, qñ repugnāt in mō, l3 cōcordēt ī fi. p l. vbi repugnātia. ff. de reg. iur. Qūo aūt saluent testes singulares, pbātes diuersas spēs vnius gñris, erit dicendū in c. l3 ex quadā. j. tit. pxi. Et
* adde Ro. ꝯs. 7. ic. Visis necessariis, * maxime ꝙ in difficile pbabilib. fit p̄dicta cōmixtio pbōnū. & uide, qđ ipse alle. ibi in ꝯsilio sequēti, & Bal. ī l. spadonē. §. q multa. ff. de exc. tu. & Bar. & Bal. in l. excipiūt. p illū tex. ff. ad Syl. Et ꝙ vna pbō suppleat aliā, vide tex. quē valde no. ibi Imo. in c. ad audientiā. j. đ p̄scr. vbi testes dicētes cēsum fuisse solutū, nō reddebāt cām solonis, vt suppleat
12 p priuilegia. ¶ Extra † gl. p pleniori doctrina scias prīo, ꝙ do. Car. post Matthæū in cle. 1. in 3. op. de pb. dicit, ꝙ in pbādis ꝯfinib. nō reqrant arctæ pbō-
* nes, sed sufficit pbō semiplena. * Allegat istū tex. & postea exēplificat, q̄ sint pbōnes semiplenæ. Sed re vera istud dictū ē periculosū, & nō pbat iure, qa iste tex. loquit de factis antiquis. Itē loquit đ ꝯfinib. diœcesiū, quo casu Doc. nō reputāt istud p̄iudiciali multū, ut s. retuli p d. c. cū Apostolica. Et iō extendere ad tpalia, vt ꝯfines possint semiplene pbari, nō ē rōnabile. Imo ꝯtra sētit gl. in d. l. p̄diis. §. Titio. & Inn. ī c. cū in iure. s. de off. dele. cū his, q̄ dixi. s. ver. qđ aūt in factis. Fateor bñ, ꝙ ad pbādū ꝯfines antiquissimos sufficit pbare p plura instr̄a enunciatiua ēt inter laicos, & vltra p̄dicta idē tenent Ang. & Imo. in l. sciendū. ff. de verb. obl. & ibi Ro. alle. gl. in d. c. cū olim. j. de cēsi. idē Dom. ī d. c. si Papa. & Bal. pulchre in l. ꝯuenticulā, ver. ex his infero. C. de epis. & cle. & do. Ant. & do. Ab. in d. c. cū olī. & do. Ab. in d. c. sup eo. in prī. j. de parochiis. Et in hoc est drīa inter fines ecclesiarū & alios, qa ī talibus fama sufficit, vt sæpe dixi. s. Sed ꝙ libri antiq pbēt, hoc est spāle īter ecclesias, p istū tex. non inter laicos, quia nō est iure cautū, & ita teneas. ¶ Secundo scias, ꝙ si territoria mutant pmutationes pricipiū, vel diuisiones iurisdōnū: ista nec nocēt, nec psūt antiqs finibus ecclārū. Ita ē gl. ī verbo, diuisis. ī c. j. x. dis. & ī cle. ne Romani. ī verbo, diœcesis. đ elec. no. do. An. post Host. ī c. qrimoniā. ī fi. j. de iure pat. qđ ē vtile p descriptionib. terrarū, q̄ fiūt in æstimis:

quia

p. 1. Castr. consil. 303. Roma. consi. 8. inc. Visis ac procuratis actis. co. pe. & Alex. consi. 20. 4. par. cum si.

* Necessarijs. *Adde eū. Ro. cōsi. 568. incip. p̄sens consultatio. in fi. et in consil. 54. inci. Visis circa id. & Bal. sup. in rub. et in c. accedens. il 2. in fi. ut lit. nō cōte. Imo. consi. 92. Visis. consi. 138. in quæstione. num. 5. Cum. consi. 68. in p̄senti. nu. 3. Barba. cōs. 6. col. 1. cōs. 23. consi. 41. co. 3. cōs. 43. col. 2. cōs. 45. col. pe. cōs. 51. col. 6. consi. 60. co. pen. consi. 62. col. 8. consi. 64. col. 4. lib. 1. cons. 3. colū. pen. cons. 7. colum. 1. cons. 59. colum. 7. lib. 2. cons. 40. col. 8. consi. 77. colū. pen. lib. 3. cōsi. 8. col. antep. consi. 57. col. 1. consil. 75. col. 3. lib. 4. & Alexand. cōs. 68. & uiso. num. 14. & seq. lib. 2. consi. 99. uisis processibus. nume. 15. & seq. lib. 5.*

* Semiplena. *Adde ad hāc materiam Socin. cōsil. 79. inci. in causa agitata. uersic. præterea ista conclusio. cir. princip. consi. 96. incip. Viso processu. uersic. præterea ex alio. cū uers. seq. in 1. par. & cons. 166. incip. in causa cōmunitatis. uersic. confirmatur prædicta. in fin. in 2. par. & consi. 266. incip. in causa qua uertitur. uersic. 3. videndum est. cir. fi p. ea.*

qa nō probāt īter clericos ꝯfines parochianū. ¶ Tertiò scias, ꝙ in dubio nō p̄sumit mutatio ꝯfiniū. Casus est. Et ibi Bal. in l. fi. ff. fi. regun. qđ est vtile: qa dicēs ꝯfines esse mutatos, hēt hoc pbare. Et formā libellādi, qñ sūt mutati ꝯfines, vide oīno p Bar. in l. demonstratio falsa. in fi. ff. de ꝯdi. & dem. quia debet dici in libello, ꝙ fundus olim positus intra tales ꝯfines, est fundus, q est hodie intra tales, & qđ est idē fundus, aliàs posset de facili periclitari totus pcessus, fm eū. ¶ Quartò scias, ꝙ vbi fit mētio, de fundo, quāuis erret in ꝯfinibus demonstrandis, tñ non vitiat dispō, si ꝯstat de fundo, vt est gl. in l. forma. in prin. in verbo, vicinis. ff. de cēsi. & sequit Bal. in l. j. in prin. ff. de edē. Et iō dicit Bal. in l. pē. C. de execu. rei iudi. ꝙ error ꝯfiniū nō hēt vitiare sñiam. Allegant oēs tex. optimū in l. patronus. §. 2. ff. de leg. 3. ¶ Quintò scias, ꝙ sufficit volēti demōstrare certū fundū, dare duas demōstrationes, & eas pbare, postea nō nocet, si poneret quosdā ꝯfines, quos nō pbaret. Ita late & eleganter no. Bar. in d. l. demōstratio. in vlt. col. ¶ Sexto scias fm Bal. hic, ꝙ q̄dā sunt instr̄a finiū directiua, & inducunt notoriū actu permanens, q̄dā enūciatiua, & faciunt adminiculū, sed non plenā fidē. Allegat gl. in d. l. optimā. & in l. cū aliquis. & intelligit in nō antiquis. Idem dicit, ꝙ per exercitiū iurisdictionum, & per reditus antiquos. & nauigia, & pedagia, probantur ꝯfines antiqui, & possessio. Allegat c. dilectos s. de offi. archi. & c. licet. s. eo. ¶ Vltimò scias fm Inn. & clarius p Bal. hic, ꝙ fines ciuitatū & castrorū præsumuntur esse illius, qui primò occupauit, qđ est valde notandū, fm Bal. & addit l. rē, quæ nobis. ff. de acq pos. Non sic est in istis spiritualibus, in quibus non dat libertas occupādi rem vacantē, nisi authoritate Papæ, fm Inn. hic, quē valde no. do. Abb. Et rationem differentiæ vide p ipsum, & scias, ꝙ Bal. hic docet practicam iudicandi in materia confinium.

SVMMARIVM.

1 *Agens contra monachum an debeat concipere libellum contra ipsum monachum.*
2 *Testibus receptis super peritia artis, possunt alij testes recipi peritiores, vt de eadem re deponant.*
3 *Mulier non cognita à uiro, an sit restituenda viro intentanti iudicium possessorium.*
4 *Virginitas qualia habet priuilegia.*
5 *Mulieres, quæ non sunt honestæ, quamuis sunt peritæ, non admittuntur ad testificandum de uirginitate.*

CAPITVLVM XIIII.

Causam. ¶ Possunt reprobari matronæ, per quas virginitas pba-
* tur. * H. D. ¶ No. primo fm do. Ab. ibi, cō-
1 tra puellā. ꝙ † cū agit ꝯtra monacham, vel monachū, & reuocat ī dubiū ipsius ĭgressus ꝯcipit libellus in psonā monachi, & nō monasterij. Idē dic, vbi sñia cōdēnatoria nō p̄t mādari executioni, nisi ꝯtra psonā monachi, vt pbat in c. dudū. j. de ꝯuer. ꝯiug. & de hoc p Inn. & alios ī c. cū I. & A. j. de re iud. & per glo. fi. in c. cū dilecta. s. de rescr. & Bal. plene in auth. tanq̄. C. de epis. & cler. ¶ No. scđo, ꝙ siue cā sit in p̄iudiciū asserti mr̄imonij, siue in fauorē, pñt sup eisdē capitulis, publicatis testib. alij pduci. Et ita ē casus p his, q̄ no. do. Ab. in c. iurauit. in vlt. col. s. e. dū ĭpugnat Io. An. in c. series. in ti. px. dicentē, ꝙ sñia lata p matrimonio transit in rē iudicatā, quia utroq; casu est par rō peccati euitādi. Vñ per hoc ēt colligūt do. Ant. & Imo. ꝙ sñia lata ꝯtra religionis ingressum nō trāsit in rē iud. Et l3 alij non referant, tñ de hoc dubito: tū qa nō est iure cautū, tū qa qđ hic dr̄, pcedit fauore mr̄imonij, siue iuuādi, siue impediendi, cū vtrobiq; sit salus aīæ subsistē-
a te impedimēto. ¶ No. † tertio, nō ponendo aliqđ spāle ī cā matrimoniali, ꝙ vbi cā decidit iudicio peritorū, ita

* Probatur. *Adde nunquid virginitas corrupta pbetur per inspectionem linteaminis sanguinolenti. & vi. gl. ne. & sing. 33. q. 5. hac imago. & Alexā. in l. itē apud. § si quis virginē. de iniur.*

ꝙ testes deponunt de credulitate, fm practicā artis, possunt testes peritiores recipi publicatione nō obstante, qa iudiciū fuit fallibile, & hoc pcedere pōt, fm do. Ab. qñ recipiunt iudicis officio, vel ad instantiā partis, cui nihil pōt imputari, cur peritiores nō produxit, arg. l. fi. qui matri. accus. pñt. Idē colligit Bal. hic, dicens ꝙ publicata relatione medicorū, q recepit fuerūt sup cicatrice, tñ adhuc alij recipi pñt, tā ad petitionem partis, q̄ ex mero iudicis officio. Qđ est notabile, fm eū. Et de istis facias oīno mentionē in c. pposuisti. s. eo. vbi in 4. ꝯclōne latè deduxi istud. Sed nō est tex. melior in iure, pro ibi dictis maxime si eēt verus intellectus do. Ant. & aliorū hic, ꝙ hic lata esset sñia. Sed pfecto hoc nō pcipio vllo mō ex text. ꝙ prouisio istius decre. emanauit cā pendente. P3 ex prin. ibi, noscit agitari. Et iō sine ministerio Bald. hic notauit publicationē, nō sñiam. Dictū tñ est verū in se, ut diximus, vbi s. ¶ No. quartò ibi, signa virginitatis. ꝙ virginitas pbat p signa. Idē fm Bal. signū ostendit signatū, sicut stigmata in facie ostendūt militantē, l. stigmata. C. de fabricē. li. 10. & habitus clericū, c. si iudex. de sent. exc. in 6. & clauus militē, purpura regē, stola sacerdotē, cuculla monachū, fm Bal. alleg. no. in l. 1. C. nulli licere in frenis equestrib. li. 11. Et p istū tex. colligit Bal. ꝙ accusatus de adulterio, dēt absolui, si signa virginitatis apparēt in puella. ¶ No. quinto ibi, manus. ꝙ habētes referre iudiciū suū in mā pceptibili tactu, debent tāgere, vñ nō sufficeret, si dicerēt vidisse. Non ob. l. j. ff. de vē. inspi. qa dēt intelligi, qñ posset hr̄i pbō absq; tactu, aliàs secus, c. ex literis. & c. ex fraternitatis. j. de frigi. & l. surreptione. §. fi. ibi, si res ita exigit ff. finiū regun. & uide Bar. in l. 2. ff. de ferijs. ¶ No. sextò, ibi, matronas. ꝙ non credit vni soli. Qđ limitat Bal. hic, nisi in ciuitate alius nō reperiretur, per tex. in auth. de non alie. § sed neque. Et in pposito dicit Bal. esse bo. tex. in l. j. §. fi. ff. de uerb. obl. vbi vr̄, ꝙ unus interpres sufficiat. Dic, vt dictum fuit in d. c. proposuisti. in 2. conclusione, & ad illam. l. rñdi ibi in 2. fallentia. ¶ No. septimo ibi, deputare curetis. ꝙ in cā; in qua exuberat officium iudicis, pōt iudex & debet parte nō exclusa testes ex officio suo pducere, qđ est bonū dictum, fm do. Abb. & sentit hic Io. An. fm eū, & idem Bal. hic, & facit ad doctrinā Bar. & Ang. ī l. semel. C. de re mili. li. 12. ꝙ ad iudicem, non ad partē pertineat electio, & allegaui in d. c. proposuisti in 1. conclu. ¶ Glo. 1.
3 ibi, ne ab eo corrumpat. No. ex mente gl. ꝙ † cessante cā monachatus mulier est restituenda viro, licèt adhuc nō fuerit cognita. Et idē no. hic do. Abb. dū mō, fm eū, posset tute morari cū sponso, aliàs datur cautio, iuxta c. ex transmissa. allegatū in gl. Sed contrariū & meliùs tenēt hic Io. An. do. Ant. & exp̄ssius Bal. q dicit, ꝙ inter spōsos p̄ntia, ꝯuersatio & reliqua sunt extrinseca et ambages. nec p hoc vxor spoliat maritū, sed seipsam, & añ q̄ vir cognouerit ipsam, nō est spoliatus possessione finalis cāæ mr̄imonij, postea sic, vt l. j. §. pē. ff. de iusti. & iur. Vñ spoliatus possessione finalis cāæ, dr̄ spoliatus re, secus, si ē spoliatus qbusdā p̄ludijs. Et iō si vir petit se restitui ad oscula, nō pcedit petitio, fm eū. Et collige practicam ex tex. secundùm ipsum. vt in casu isto pē. lit. ante copulā, ne vir prorumpat secundū appetitū, nec mulier habeat liberā voluntatē, ponatur mulier in monasterio, tanquā apud tutum sequestrū. Quid aūt, si adolescēs litigās cū spōsa, quā nō vult, timet mitti in possessionē mulieris luxuriosæ? Dic idē, fm Bal. hic, l3 hoc rarò ꝯtingat. Alleg. gl. quæ incipit, idē ꝯtra. in l. vnica. C. de rap. vir. & ñ ē alibi, fm eū, & dicit Ang. ī d. l. 1. seuidisse đ facto ꝯburi Florētię vnā mulierē q̄ rapuerāt vnū adolescentulū p vī. Credo, ꝙ Bal. sentiat idē esse, hoc est, ꝙ mulier dēt stare in monasterio. ñ spōsus, timēs vt magis
4 puideat castitati mulieris. Et ista bñ no. ¶ Gl. † fi. ibi, sola virginitas replet paradisū. intellige. i. p se tm̄. nō ꝙ aliæ idē nō operent, nā ēt ꝯiuncti recte viuētes idē obtinent c. 1. ad fi. s. de sum. tri. & in §. illud ad fi. 22. q. 4. Et intellige, ꝙ sola castitas in hñte aliqđ vitiū nō sufficeret, p c. defleat. j. de reg. iur. Sed aliæ accessoriæ virtutes faciūt illā reginā, nā impossibile est unam virtutē habere sine

Universidad de Deusto Biblioteca

alijs,vt ꝑ gl.in c.nisi cũ olim.in verb.flore.s̃.de renuc.&
in c.cũ renũciat.32.q.2.Ita declarat do.Ab.s̃.ĩ ꝓœ.Gre
goriano,vers.res pacificus.in 3.col.& hic,& no.istã gl.
de priui.virg.Et dicit Bald.hic,ꝙ rõne huius priuilegij
magis credit̃ testimonio virginis,q̃ viduę, qđ ẽ notãdũ.
Et dicit,ꝙ ĩ mẽsa.& in itinere sẽper virgines debẽt ꝓce-
dere viduas.Dicit tñ,ꝙ viduæ castæ viuẽtes ñ sunt ꝓcul
à virginitate,alleg.c.optimũ.in auth.de nõ eligendo se-
cũdo nubentes.Et plura in ꝓposito dici possẽt,s3 remit
to ad gl.fi. circa fi. in c.cũ ad monasteriũ.j̃. de sta.mo.
& gl.fin.in c.1.j̃. de voto.& B.Tho.2.2.q.28.art.j.& qõ.
151.in oĩbꝰ art.& 152.ꝑ totũ,in 4.Snĩarũ,dist.33.Et de
laureola vide ĩ4.dist.8.q.j.art.2.Et adde,ꝙ status religio
sorũ excedit virginitatẽ,ſm Tho.2.2.q.186.ar.8.facit c.
ex parte.el 2.j̃.de ꝯuers.ꝯiug.¶Extra gl.dicit Bal.hic,ꝙ
dos istius puellæ nõ põt interim repeti à viro,qa est ac-
cessoriũ.Vñ interim stat ĩ suspẽso.Alle.l.fundũ Titianũ.
& l.fundi.ff.de excep.Et iõ dos sequestrat̃ cũ puella.Al-
leg.c.ꝑ nr̃as.j̃.đ do.inter vi.& vxo.Itẽ dicit Bal.hic sing.
ꝙ vxor cognita,ẽt ꝑ vim,nõ põt maritũ suũ spoliare ꝯ-
traria vi,nec põt ingredi monasteriũ,qa gloria virgini-
tatis nõ est ĩ ipsa,ſm eũ,cui adde Io.And.solẽniter hoc
disputantẽ in regula,q̃ ꝯtra ius.đ reg.iur.in 6.& do.Ant.
& do.Abb.in c.j.j̃.de ꝯuer.cõiu.& Bal.in l.j.§.casum.ff.
de posth.& Dom.plenè post gl.& Arch.in c.si euãgeli-
ca.in vlt.col.55.dist.facit,ꝙ no.Arch.33.q.5.in Summa
& do.Ant.in c.is,q.in vlt.col.j̃.de spõ.& Bar.in l.j.C.vbi
qs de curiali.& Io.de An.post alios in c.cũ cãm.j̃.de ra-
pto.& reputat̃ passus multũ dubius.Sed ñ discedo à Io.
And.in d.regula,q̃ ꝯtra ius.vbi ꝯcludit,ꝙ cognita ꝑ vim
non dr̃ matrimonialiter cognita,nec impedit̃ ingredi
monasteriũ,nisi in casu de quo ibi ꝑ ipsum,vc3 qñ pen-
dente mino.de quo in c.ex publico.j̃.de ꝯuer.cõiug.fuis
set per vim cognita,qa tũc impediret̃ ingredi.¶Itẽ no.
5 Bal.hic post Inn.ꝙ † mulieres,q̃ nõ sũt discretæ,vel ho-
nestæ,quamuis peritæ,non admittunt̃ ad testificãdũ de
virgitate.Et ãpliat Bar.ẽtsi cẽnt nobiles nãli origine,qa
meliores sunt boni mores,q̃ nobilitas,ſm ipsum.Tan-
gũt ẽt hic plene do.Ab.& do.meus,qd fiendũ de bonis
exeuntis monasteriũ.Sed uide,q̃ allegaui in c.in pñtia.
in 2.q.s̃.e.Itẽ ꝯsidera,ꝙ dictũ do.Ant.& aliorũ hic de
snĩa lata sup ꝓfessione põt procedere,qñ est iudicatum
ꝯtra ꝓfessionẽ,& æquiparabit̃ causæ matrimoniali:qa
subest peccatum ꝯtinuum,secus,si pro professione.

SVMMARIVM.

1 *Instantia an pereat triennio secundùm ius Canonicum.*
2 *Non præsumuntur interuenisse præparatoria, vel decisoria, si nõ reperiuntur acta.*
3 *Collocutio comprehenditur appellatione tractatus.*

CAPITVLVM XV.

Cum bonæ. ¶Acta facta corã iudi-
cib. primis, faciũt fidẽ
corã successorib.ex eadẽ ĩstãtia, & ꝓduci
pñt noui testes primis attestatiõib. ꝑditis,
nõ obstãte publicatione. H.D.¶Not.prĩo
ibi, apud priores iudices.iũcta gl. ꝙ originalia actorũ
vñr dẽre remanere penes iudicẽ apud quẽ sunt ꝯfecta,
sed istud euenit de facto, qa imo debent remanere pe-
nes notariũ,ſm Io.And.in c.qñ.s̃,e.& sequunt̃ Imo.&
do.Ab.hic,q ex hoc colligit aliud,ꝙ si originalia instro
rũ inueniant̃ penes aliũ,q̃ penes illũ, apud quẽ stare de-
bẽt,nõ ꝑdunt autoritatẽ,& est menti tenẽdũ,ſm eum,
ꝓ quo do.meus alleg.tex.ĩ l.qdã.§.is aũt.& §.nihil.ff.de
edẽ.& in l.q tabulas,& qđ ibi no.ff.de fur. ¶No.scđo iũ
1 cta gl.decisa ſm Host.& alios,ꝙ † de iure Canonico in-
stantia non perit triennio, inducendo vt hic ꝑ eos cõsi
derantes, ꝙ cã fuit coram diuersis iudicib. q̃ in iudicio
nõ ꝯcludit,qa ſm do.meũ, hoc ius instantiæ non inci-
pit,nisi à litis ꝯtestatione,l.properandũ.in prin.C.de iu
di.Vñ potuit differri lit.ꝯte.tñ,ꝙ tpe nouæ commissio-
nis nõ erat elapsum trienniũ.Dictũ tñ est verũ in se, per
c.venerabilis.& qđ ibi no.s̃.de iudi.¶No.tertio, ꝙ ꝑdi-
tio instri, siue alicuius scripturæ ꝓbat̃,qñ facta diligẽtia
ex authoritate superioris scriptura nõ inuenit̃, & est v-
nus modus ꝓbandi negatiuã,vel ꝑditionẽ rei,ſm Bar.
sing.ĩ l.is põt.ff.de acqu.hær.Allegat tex.in l.3.§.Nerua
filius,ff.de acq.pos.Et hoc est verũ sine dubio, quãtũ ad
succurrẽdũ parti,penes quã scriptura nõ erat,vt testes
ꝓducat,sed si ille, penes quẽ olĩ res fuit, velit ꝓbare rẽ
eẽ amissam,puta,notarius instrm, vel mercator librũ,
op3,ut probet̃ cã uerisimilis, ꝑ quã ꝓbet̃ ꝑditio, & ista
diligens inquisitio nõ sufficeret, qa potuisset rẽ occulta
re,ſm Bar.notabiliter in l.si qs ex argentarijs.§.fi.ff.de
edẽ.& Bal.post Cy.in l.si creditor.C.de pig.act.Et istũ
tex.ad hoc ꝑpetuò no.vltra oẽs Doc.ſm do.meũ.¶No.
2 quarto,ꝙ † si non reperiunt̃ acta, nõ ꝓsumunt̃ interue
nisse ꝑparatoria,vel decisoria.Ad idẽ c.qñ.s̃.eo.Fallit,
nisi partes ꝯfiteant̃ acta interuenisse.Et ꝑ istũ tex.dicit
Bal.hic,ꝙ l3,vbi acta nõ loquunt̃ nec nos loquamur,d.
c.qñ.in fi.tñ si reus nõ negat,nõ põt ꝑ aliũ,cuius nõ in
terest,iudiciũ reuocari, & l3 ꝑ negationẽ fiat res du-
bia,l.3.C.quib.ad libe.tñ ꝑ silentiũ nõ fit res dubia, vt ẽ
casus mirabilis multũ hic,ſm ipsũ.Pro quo facit,qđ no.
Inn.in c.pe.in verbo,nõ negauit.s̃.de postu.pla.vbi qui
nõ negauit,vr̃ ꝯfiteri.Facit l.de ætate.§.q tacuit.ff.de in
terrog.act.¶Et si diceret̃ hoc mõ in his, q̃ nõ depẽdent
à voluntate partiũ,nõ stat̃ eorũ ꝯfessioni, c.sup e.de eo,
q cog.ꝯsangui.vx.suæ.¶Itẽ ꝯfessio partiũ sup his, quæ
ab eis remitti nõ pñt,non probat, ut no.Bar.in l.scien-
dũ.in j.col.ff.de verb.obl.& est casus in siñ in l.& si for-
tè.& ibi Bar.ff.de castrẽ.pecu.No.Io.An.in c.qñ.super
gl.fi.s̃.e.cũ ꝯcor.Mõ sic est,ꝙ partes non pñt renuncia-
re solennitatibus,maxime litis ꝯtest.iuxta gl.& doc.in
c.de causis.s̃.de offi.deleg.cũ si.Ergo non vr̃,ꝙ sola cõ-
fessio istud ꝓbet, cuius contrariũ hic expresse dicitur.
Rñdet do.Ab.& do.meus,ꝙ hic tractabat̃ de modico,
vel nullo ꝑiudicio,nec imminebat peccatum,prout in
casu c.sup eo.Poterant.n.partes,si lis nõ erat ꝯtest.de
uno ipsam ꝯtestari.Quinimo totus ꝓcessus põt repeti,
ſm notabilẽ cautelam Bart.in l.mutari.ff.de procu.&
plenius.in l.ꝯquerebat̃.ff.iudi.sol.& Imo.in d.c.de cau-
sis.s̃.de offi.dele.& dicit do.Ab.se dixisse alias, hoc est ĩ
c.pe.s̃.de iudic.Vel,ſm do.meũ, põt dicere, ꝙ hic vna
cũ assertiõe partiũ ꝯcurrebat ẽt assertio priorũ iudicũ:
¶Et si tu diceres,ſm hoc possent partes in prin.causæ
dicere,habeat̃ lis ꝓ ꝯtestata dimissa forma,c.j.s̃.de lit.
ꝯtest.quia earũ ꝯfessio vr̃ posse eius virtutẽ operari,re-
spondeo,ꝙ hoc fieri non posset, qa est data forma à le
ge.Vñ dicit Bal.ĩ l.iubemus.C.de iudi.ꝙ contra formã
legis nec iudex,nec partes disponere pñt.No.Bar.in l.j.
ff.de lib.& posth.& oẽs ĩ c.cũ dilecta.de rescr.Vñ dicit
notãter Ang.ĩ l.sed & si qs.§.q̃situ.ff.si qs cau.ꝑ illũ tex.
in verbo,speciar̃.ꝙ nõ pñt partes hr̃e ꝓ expssis ea, q̃ vi
gore legis debẽt exprimi.Et est bonus tex.in c.q ad agẽ
dũ.de ꝓcu.in 6.Idẽ Ang.in l.oẽs.in prin.C.de ꝑscr.30.
an.secus dicẽs in principe, ꝑ illũ tex.quẽ dicit meliorẽ
de corpore iuris.No.Io.An.in c.cũ aliquib.de rescrip.ĩ
6.& in c.j.de exces.ꝑla.eo.li.& Ang.in l.diuus.§.l3.ff.de
iure codi.cũ ꝯcor.Possunt ergo partes ꝯfiteri, litẽ fuis-
se ꝯtestatã,& vñr ipsam contestari, quia hoc non est di
cere,ipsam ex eo induci, sed præsumi inductã.Et satis
dñr confiteri,ex quo de ipsa non sit dubium, per istum
3 tex.¶No.vltimò,ꝙ † appellatione tractatus comprehẽ
ditur collocutio de aliqua re, quia non scribit Papa, vt
referat̃ sibi,quid fuerit ꝯclusum,sed quid dixerint par-
tes,ita ꝙ non est necesse, vt dicatur aliquam conclusio
nẽ esse factã.Facit quod no.per Bar.in l.multum.C.si
qs alteri,vel sibi.& per Scribentes in l.pacta nouissima.
C.de pac.¶Sed pone, ꝙ ecclesia potuit componere,&
nõ cõposuit,nunqd aduersis emissam cõpositionẽ pos
sit in integ.restitui?Bal.tenet hic, ꝙ sic, dicẽs de hoc ui-
deri tex.cũ gl.in l.si ex cã.§.nunc videndũ.in verbo, ꝓ-
fuere.ff.de mino.dũ mõ tractatus cõpositionis deuene
rit ad ꝯclusionem,ſm eum,aliàs non, per l.elegãter.in
prin.ff.de condic.inde.¶Extra gl.dicit hic Inn.ꝙ si Pa-
pa mandat alicui, ꝙ faciat sibi exhiberi oẽs processus
alicuius

alicuius causæ,si nõ est facta mẽtio ab impetrante,ꝙ lis
coram alio pendebat,possunt per exceptionẽ edi, nisi
partes eẽnt absolutę ab obseruatione iudicij,& sequunt̃
hoc oẽs,maximè Bal.colligens ex hoc vltimo verbo,ꝙ
per talem absolutoriam ab obseruatione iudicij nõ cõ
sumuntur acta respicientia causam, cũ edi debebant,
nisi talis absolutoria esset lata per ineptitudinẽ iudicij.
Alleg.l.fiscus.& ibi Bartol.ff.de iur.fisci.¶Vltimò,dum
dixi.s̃.post do.meum in 3.notab.ꝙ perditio probat̃ fa-
cta diligenti inquisitione,ꝯsidera, quia non est differen-
tia inter casum d.l.si quis ex argentarijs.& casũ istius li
teræ, quia ita tenebantur isti edere acta.Vnde intelli-
go,ꝙ hic allegabatur uerisimilis causa perditionis.

De testibus & attestationibus.

TITVLVS XX.

SVMMARIVM.

1 *Testimonium latum ab eo,qui accepit pecuniam,non valet etiãsi verum dicat.*
2 *Expensæ debentur testi,quas fecit,dum testificatur.*
3 *Testis propter amicitiam non repellitur,nisi esset immoderata.*

CAPITVLVM I.

1 a Placuit. ¶Seipsum summat,tria
ꝯtinẽs.¶Not.tex.ibi, ꝓ-
tio.ꝙ † corruptio a ꝑ ꝓtiũ inhabilitat
testẽ, & ꝓcedit,ẽtsi fiat, vt verũ dicat,
c.non sanè.14.q.5.Vnde ẽt verum di-
cendo nõ euitat pœnã falsi, l.j.& ibi
Bar.ff.de falsis.dixi in c.licet.super gl.
in verbo, opponi.supra titu.1.Et ean-
dem pœnã incurrit, si noluit testifica-
ri:qa ꝑꝑ hoc fuit corruptus,ſm Barto,
vbi s̃.Sed iste secundus differt à priõ:
qa testificando efficacĩter deponit, &
ꝓbat,ſm Bal.in c.1.circa medium per
illũ tex.si de inuesti.ĩter do.& vasal.lis
ori.qđ intelligit do.meus hic,& bñ,si-
ue deponat ꝓ illo, ꝯtra quẽ, vt non de
poneret rogabat̃, siue pro ipso rogan
te.quia delictũ cõmissum in fraudem
testimonij ferendi non tollit effectum
testificatus,vt per Bar.in l.1.§.cũ qs.ff.
de q̃st ẽtsi illud delictũ sit culpa,vel do
lo testis.c.ĩquisitionis.& ibi do.Ab.&
alij,j̃.de accus.cũ ẽt nã testimonij sit,
vt extendatur ad vtranq; partẽ, vt per gl.in c.fraternita
tis.j̃.cod.tum etiam,quia eius dictum vr̃ approbatũ ex
toto à parte,q̃ voluit eum non obstante corruptione
cogi, & ponderat hic do.Ab.tex.in verbo,pretio.quia
non dicit,Prece.Ex quo infert,ꝙ testis rogatus vt testifi
cet̃,non dr̃ corruptus Et ita intelligit c.quoties.j̃.eo.Bñ
facit,qđ no.Bal.in c.licet.s̃.tit.proxi.dum dicit testem,
nõ dici subornatũ,si fuit rogatus,vel monitus, vt ꝑ ver
ba congrua loqueretur.Et ibi dictis circa hoc adde Bal.
idẽ tenentẽ in l.fi.ĩ vlt.col.C.si ex falsis instr.Ex his ẽt in
fert do.Ab.ꝙ testis nõ citatus,sed ꝓductus à parte, ñ dr̃
suspectus.De quo latius dicet̃ in c.seq.vers.extra gl.¶Et
2 limita istũ tex.quo ad ꝓtiũ, nisi † testis reciperet expen-
sas,quas facit in eundo & redeundo cã testificandi, ſm
oẽs hic per c.statutũ.in fine.de rescrip.in 6.& l.qñ libe-
ri.C.de testib.Idẽ signanter dicit Bal.hic,si aliquid dare
tur testi in recompensatione operarũ, quas perdit.Et
subdit Bal.hic ꝙ in cã inquisitionis, in qua nõ est pars,
satisfaciet res publica de mãdato iudicis,ꝑ leg.cũ nauar
chorũ.C.de nauicula.li.11.Vnde hoc mandabitur mas-
sario cõi,ſm ipsum.Etsi testis itinerans ad testificandũ,
spoliatur à latronibus,non recuperat damnum à pro-
ducente de rigore iustitiæ,sed de curialitate bene pos
set producens emendare damnum, nec infringitur te-
stimoniũ, ſm Bal.hic,allegat l.ĩter cãs.§.nõ omnia ff.
mandati.& l.si seruus.§.qđ vero.ff.de fur.Quæ oĩa in-
tellige,dũ mõ ĩ istis reformationib.expensarũ,vel dã-
norũ ꝯcurrat scĩa iudicis, ne fieret fraus huic decreto,
ſm Host.& do.Anto.hic.¶Subdit ẽt
3 Bal.hic,ꝙ † testis propter amicitiam
* non repellit̃,nisi sit immoderata, * ꝑ
l.sciendũ.ff.de vsur.qđ erit in arbitrio
iudicis, ſm ipsum, & facit quod not.
Cy.& Sal.in l.exigendi.C.de proc.&
do.Ant.& Imo.in c.fi.supra,de postu.
& Bal.ĩ si iure.C.de manu.testa.& do.
Ant.in c.corã.suprà de offic.delega.
& Imo.in l.ex falso.§.si quis rogatus.
ff.ad Treb.cũ ꝯcor.& in amicitia im-
moderata inter ꝯiuges, ſm Bald.hic per l.præsenti.C.
de his,qui ad ecclesi.confug.Idem dicit de concubina.
¶Vltimò, qđ dr̃ hic de ieiunio,est ꝯsilij, nõ ꝑcepti, ſm
omnes hic post gl.Dicit tñ Bal.hic, ꝙ testimoniũ ebrij
non tenet per l.respiciendũ.§.delinquunt.ff.de pœnis.
Itẽ non põt facere testm̃,ſm ipsum, inspecta tñ qualita
te ebrietatis.Et alia, quæ sunt facienda ieiuno stoma-
cho,ponit gl.1.in cap.sacramenta,de ꝯsecra.dist.1.Et dr̃
ieiunius facta digestione,etiamsi non dormierit, ut ibi.
Et valet consuetudo, ꝙ tales actus fiant à non ieiuno,
ut sentit gl.in c.decreuit.27.q.5.

a Corruptio. *Adde, quòd idem tenet hic Io. de Imo. in prin.et ĩ l.diuꝰ. ff.de re iud.in prĩcip.& ibi Bartol. in 2.col.in versic. quæro,quid.et dic, ꝙ hoc verum est, etiamsi pars sponte offert. Iaco.de Bel.ĩ Auth.vt iudi.sine quoquo suffra.§.1.*

* Immoderata. *Adde Ange.in l. sciendam.alleg.in tex.& Alex.in l. si quis ex argẽtarijs.§.2.ff.de edẽ & plene in consi. 78.p.1.& consil. 42.p.4.*

SVMMARIVM.

1 *Gesta contra legem,an & qualiter sint nulla.*
2 *Omissio solemnitatis,quæ debet sequi post actum, non vitiat ipso iure.*
3 *Testis examinatus parte non citata nullum facit indicium. Deinde ponit quinque declarationes ad tex. huius c.quas uide hic. & nume.4.5.6.*
7 *Iudex uolens informari super notorio, vel super fama, potest recipere testes parte non citata.*
8 *Item, quando testes reciperentur ad informationem superioris super habilitate,uel inhabilitate electi.*
9 *Item,quando proceditur per viam inquisitionis. Quibus casibus iudex potest recipere testes parte non citata.*
10 *Reliquos casus adde, prout habentur numero hoc & sequentibus, 11.12.13.14.15.16.& 17.In quibus omnibus non est opus citatione partium ad testium receptionem, quos casus omnes huic summario inserere magis est laboriosum, quàm vtile.Pars debet testes audire iurare,non autem debet interesse eorum examini.Post num.17.uersi.in glo.in uerbo,audire.*
18 *Iudex examinans testes,si sciuit de ineuitabili impedimento citati.examinatio est ipso iure nulla.*
19 *Quid si impedimentum citati non comparentis non fuit iudici notum.& num.20.*
21 *Citatio ad uidendum iurare testes, an debeat esse peremptoria.*
22 *Citatio peremptoria an requiratur ad ferendam interlocutoriã.*
23 *Testis reputatur suspectus,quando se offert non vocatus, nisi iudex eum admittat ex officio, tunc enim depositio eius valebit.numer.24.*
25 *Testis si producitur non citatus,an probet.*
26 *Iudex quando examinat testem non productum, an valeat eius depositio.*
27 *Testis præsumitur rogatus à parte in dubio.*
28 *Citatio an sit necessaria, quando sciente parte est datus terminus alteri parti ad producendum testes? & concludit.quòd sic.*
29 *Fallit in trib.casibus,ut nu.hoc & uersi.fallit secundo. & nu.30.*
31 *Citanda an sit pars in productione instrumentorum.*
32 *Citanda an sit pars in productione articulorum? & concludit,ꝙ sic,reprobatis opinionibus contrarijs.*
33 *Citari an debeat procurator, an verò dominus, ad videndũ productionẽ testiũ. De hoc ponit tres casus. Vide num.34.& 35.*
36 *Procuratores duo dati insolidum cum clausula,ꝙ non melior sit conditio occupantis, & unus est contestatus litem, & alter producit testes,an talis productio valeat.*
37 *Testes si citati sunt ad diem non iuridicum, parte eadem die citata ad videndos eos iurare, & non illa die, sed sequenti iurant in absentia partis,non valet receptio talis iuramenti.*

Universidad de Deusto Biblioteca

CAPITVLVM II.

IN nomine. ¶ Nulla est receptio te-
stiũ facta ꝯtra nõ cita-
tos. H. D. ex notabilib. Doc. nihil ẽ oppor-
tunè addẽdũ, iõ omitto, exceptis duobus.
1 ¶ Collige † primò ĩter alia ex tex. in fi. ꝙ
actus gestus ꝯtra legẽ, est nullus. Ad idẽ c. vides. cũ gl. 10.
dist. & reg. q̃ ꝯtra ius. de reg. iur. in 6. Et ꝓcedit, ẽt si lex
nõ dicat, ꝙ factũ in ꝯtrariũ sit nullũ, l. nõ dubiũ. C. de le-
gi. Et q̃uo ista intelligant̃, qa indigent multiloquio, re-
mitto ad gl. & ibi latissime Pe. de Anc. in d. reg. q̃ ꝯtra
ius. & Bar. & Bal. plene in d. l. nõ dubiũ. & gl. & do. Ant.
ĩ c. tua nos. j̃. de spõ. duorũ. & gl. fi. & ibi Arch. ĩ c. ĩperia
li. 25. q. 2. & Do. in d. c. vides. & do. Car. ĩ cle. nolẽtes. ĩ fi.
prin. de hær. & Do. in c. j. in prĩ. de relig. dom. ĩ6 & oĩno
do. Ab. post alios ĩ c. ad Apostolicã. j̃. de reg. & aliqd ꝑ
ipsũ in c. qđ ad ꝯsultationẽ. in 2. notabili. j̃. de re iud. &
gl. no. & ibi Scribẽtes in cle. j. in verbo, inhibẽtes. post
med. de iure patro. & Imo. in c. cũ ꝯtingat. 96. col. j̃. de
iureiur. & do. Ab. in disputatione, Augerio. & Imo. &
do. Ab. in c. ex parte. s̃. de ꝯsti. & do. Ab. in c. cũ in vete-
ri s̃. de elec. ĩ c. cũ olim. in 3. col. s̃. de arbi. & Bar. plene ĩ
l. cũ lex. ff. de fideiuss. & ĩ l. si ita qs. §. ea lege. ff. de verb.
obl. cũ multis simĩb. ¶ Sed inter al's fallẽtias, q̃ dant̃ ad l. ñ
dubiũ. vna est, quã latius, q̃ oporteret, ꝓseq̃t̃ hic do. Ab.
videlicet, q̃n ꝯstitutio aliqd disponit, & vltra hoc appo-
nit pœnã ꝯtrafaciẽti, qa tũc illa pœna spãlis tollit gñalẽ,
ꝑ q̃ actus annullabat̃, l. sanctio legũ. ff. de poe. & vr̃ act⁹
valere, ſm Iac. de Are. & Bal. in d. l. nõ dubiũ. in pe. col.
adde do. Car. idẽ tenentẽ in c. fi. s̃. de postu. p̃l. & ibi ali-
qd ꝑ Imo. & idẽ do. Car. in cle. j. in 3. opposi. de rescrip.
plene Bar. Ro. & Pau. de Ca. in l. p̃tor. in prin. ff. de ope.
no. nun. & Bal. in l. nemo martyres. C. de sacros. eccl. &
Pe. de Anc. in c. j. circa 34. cha. s̃. de ꝯst. & gl. in l. etsi his.
C. de p̃d. mino. & Imo. in d. l. cũ lex. Dat exẽplũ Bal. ĩ d.
l. ñ dubiũ, q̃n statutũ dicit, ꝙ nullus ꝯtrahat quin soluat
gabellã de ꝯtractu, & si soluit gabellã, soluat cẽtũ noĩe
pęnę, nã isto casu ꝯtractus valet, qa lex vltra ꝓcedit im
ponendo diuersam pœnã à pœna nullitatis actus. Ideo
pœna spãlis impedit gñalẽ, ſm eũ, ꝑꝑ qđ dubito de eo,
qđ scribit ipse Bal. in rub. C. de reb. cred. in fi. ¶ Sed ad-
uerte subtiliter, qa ista fallẽtia restringit̃. Primò, nisi an-
nullatio actus ꝓprie loquẽdo nõ eẽt pęna, puta, qa an-
nullaret̃ ius q̃rendũ, vel tolleret̃ administratio, ſm Bal.
in d. l. nõ dubiũ. & do. Ab. hic, qa iã cessat p̃dicta rõ, ꝙ
pœna spãlis tollat gñalẽ, & annullatio & pœna sunt cõ
passibilia. Et dicit Bal. in d. l. nemo martyres. ꝙ annulla
tio actus ꝓprie est nõ pœna, nisi q̃n aliquid abest, vt q̃n
ꝯstõ priuat aliquẽ iure q̃sito, vel inchoato q̃ri. Allegat
Io. An. in c. vlti. de elec. in 6. Et de hoc, q̃n annullatio a-
ctus sit pœna. qđ est valde vtile ad statuta, vide ꝑ nunc
Io. And. in rl'a, odia, in solutio. de reg. iur. in 6. in Mercu.
Do. & Pe. de Anc. in d. c. fi. Cal. in tit. de rescr. ꝯs. 10. in
uerbo processus. & ibi Do. in c. decet. de immuni. eccl.
in 6. gl. in uerbo, damnis in c. 2. s̃. de ꝯstit. & ibi oĩno do.
Ab. in 2. col. Bal. in c. 1. in 3. col. s̃. de rescr. Pet. de Anc. in
repet. c. 1. in 11. char. s̃. de ꝯstit. do. Ab. in proœ. Decreta:
in 12. col. do. Car. post Lapũ in cle. 1. in 2. q. de reg. Imo.
* in c. fi. s̃. de rescr. Et cõiter * tenet̃, ꝙ ubi annullatio a-
ctus non est diminutio patrimonij, vel iuris quæsiti, nõ
dr̃ pœna, loquendo proprie & naturaliter, sed large, est
pœna. Et est theorica Inn. diuulgata in c. si vere, circa
med. infra, de sent. excõ. Et hoc modo intellige tex. qui
videntur probare, ꝙ sit pœna, videlicet l. senatus. ibi,
pœna. in eũ vero, qui vendidisset, ut irrita sit venditio.
ff. de contrah. emp. c. si religiosus. ibi, in pœnam electio
euacuet̃. de elect. in 6. l. turpia. ff. de leg. 1. & qđ ibi Bal. &
Imo. & c. cum ſm. de p̃b. & c. sanctorũ 70. dist. & gl. an-
tep. iũcto tex. in c. 1. de postu. p̃la. in 6. & tex. in c. dispen-
dia. iũcto prin. cũ si. de rescrip. in 6. & c. petistis. j̃. de pri-
uil. & c. sup literis. supra, de rescr. & c. si qs p̃sbyterorũ.
j̃. de reb. eccl. nõ alie. ¶ Secũdo restringe hanc fallẽtiã,
nisi lex pœnalis esset separata à lege simpl'r ꝓhibẽte:
qa tũc inducit̃ nullitas actus respectu legis simpl'r ꝓhi-
bentis, & cõmittit̃ pœna respectu legis pœnalis, ſm Ia.
Bu. ĩ d. l. nõ dubiũ. & sequit̃ Bal. ibi, & do. Ab. hic dicẽs,
ꝑ hoc facere iura, q̃ vltra pœnã annullant actũ, vt est, l3
ipse nõ dicat, c. dispẽdia. de rescr. in 6. & cle j. c. ti. cũ his,
q̃ allegat ẽt Bar. in d. l. peto. in prin. vbi lex vltra pęnã in
trinsecã ẽt annullat actum, & sic, q̃n lex punit actũ aliàs
ꝓhibitũ de iure cõi, pęna nõ firmat actũ ꝯtra nullitatẽ:
& alleg. Bal. ĩ l. fi. C. de litig. ¶ Tertiò notabiliter restrin
ge ꝯplectẽdo totã mãm, in quantũ possibile est, nisi lex
exigeret aliquã solẽnitatem adhiberi post ꝯtractũ, vel
actũ ꝑfectũ: qa si illa non interuenit, nõ inducit̃ nullitas
actus ipso iure, sed bñ põt annullari, nisi aliud exprima
tur in l. vel statuto. Ita ꝓbat̃ ex gl. in l. vniuersa. C. de p̃ci.
impe. off. Et ibi reassumit magistral'r Bar. inferẽs, ꝙ si ꝑ
statutũ de quolibet ꝯtractu dẽt solui gabella 10. solido.
ꝑ libra, certe si nõ soluit̃, ꝯtractus remanet validus, l3
possit annullari. Qđ ampliat, ẽtsi lex diceret, al's nõ ua-
leat ꝯtractus, qa intelligit̃. s. in effectu, qa p̃t irritari, sec⁹,
si diceret, nõ valeat ipso iure, vel ipso facto, iuxta gl. in
rl'a, in pœnis. de reg. iu. in 6. Et illud intellige, vt dixi, q̃n
solẽnitas hẽt interuenire post actũ, secus, si dẽt adhibe-
ri tp̃e ꝯtractus, qa actus factus, ea omissa, est ipso iure
null⁹, c. sine exceptione. 11. q. 2. & c. hoc ius. 10. q. 2. cũ alijs
alleg. ꝑ do. Ab. hic, q dicit, hæc bñ notãda. Et ꝑ hoc vlti-
mo dicit hic do. meus, alia omittẽs, esse casũ notabilẽ
hic, & remittit ad Inn. & ad alios in c. cũ ꝯsuetudinis. s̃.
de ꝯsue. Et ꝑ istũ tex. dicit ꝓbari vnã notabilẽ doctrinã
Bar. in l. cũ lex. ff. de fideius. vbi dicit, ꝙ si ex forma statu
ti mulier nõ p̃t ꝯtrahere sine ꝯsensu ꝓpinquorũ, istud
statutũ dr̃ prohibitiuũ, nõ solũ si apponat̃ verbũ negati
uum, Nõ possit. sed ẽt si in ꝯtractu mã
dẽt aliqua solẽnitas obseruari. Vr̃. n. a
ꝓhibitus actus, illa solẽnitate nõ serua
ta. Ex quo apparet, ꝙ defectus formæ
reqsitæ, quo ad effectũ, est effectus ꝓ-
hibitionis. i. actus est nullus, qa nõ ser-
uata forma actus, vr̃ ꝓhibitus fieri, ſm
ipsũ. ¶ Circa doctrinã Bar. p̃allegatã,
2 ꝙ † omissio a solẽnitatis habentis seq
a post actũ, nõ vitiet ipso iure, qđ est val
de vtile, adde Bar. idẽ tenentẽ latè in l.
si ita qs. §. ea. l. uers. q̃ro, vtrũ ꝓhibitio.
ff. de uerb. obl. & in l. his. cũ seq. §. j. ff.
fam. her. & in l. filio p̃terito. in fi. ff. de
iniust. irri. testa. & ĩ l. 2. C. de cano. fru.
urb. Romæ. li. 11. & Bal. pulchre in rub.
C. de rescin. vẽ. post mediũ, & do. Ab.
in c. q̃m frequẽter. in prin. s̃. ut lit. non
ꝯtest. & Bal. in l. hi, q ad ciuilia. ĩ vlti.
col. C. de app. & Bar. in l. post mortẽ. §.
fi. ĩ fi. ff. de adop. & do. de Ro. pulchre
ĩ nouissimis, ꝯc. 295. inc. itẽ ꝑmutatio.
& Pet. de Anch. consi. 16. incip. ex nar
ratis. in fi. & est gl. in c. 1. ĩ uerbo, tertia.
75. dist. ꝑꝑ quam dicit Do. in d. c. vt cir
ca. §. 1. de elect. in 6. ꝙ vbi qualitas pos-
sit interuenire post actũ, illa nõ dr̃ de
substantia. In quo uide oẽs, maxime
Imo. in d. c. cũ ꝯsuetudinis. & Imo. in
c. cũ vos. j̃. de his, quæ fiunt a prælat. &
Bar. ĩ l. si qs mihi bona. §. iussum. ff. de
acq. hær. cũ ꝯcor. & ꝑ d. doctrina vide
gl. meliorẽ de iure, vltra oẽs in c. vxo-
rat⁹. in gl. 1. in fi. j̃. de ꝯuer. ꝯiug. Et istis
ẽt adde pulchre Do. in c. 1. in fi. de rerũ
3 ꝑmu. in 6. ¶ Collige † scđo ex isto tex.
id, quod dixi in summario. ꝯcord. l. si
q̃n. in fi. C. de testi. ¶ Et istud declara
primò, ut ꝓcedat, adeo ꝙ testis exami
natus p̃te nõ citata, nedũ nõ ꝓbat ple
* ne, * sed nec ẽt facit ĩdiciũ, ſm Barr. *
in l. maritus post. ff. de qõni. Pro quo
dicit hic do. Abb. esse tex. hic ĩ verbo,

a Omissio solẽnitatis. *Adde tu, ꝙ ẽt iuxta ius prætoriũ, qđ q̃hibet actũ fieri, tũc actus nõ est nullus ipso iure, ut est gl. no. et ibi tex. in l. 2. §. sed verũ. ff. de minor. Bar. ĩ l. Iulianus uerũ debitorẽ. ff. de cõdict. indebit. & ratio est, quia ius prætoriũ non est adeo potens ad annullandum, sicut ius ciuile. Ita Pau. de Cast. in l. non dubium. de leg. in 9. colum. Et per ista infero, quia ex quo statutum episcoporum, comitũ, ducum, & baronũ sit ius prætorium, ut tenuit Bar. in l. stipulationum. ff. de ver. obl. in ver. si uero, ꝙ tunc, si tale statutum prohiberet, non est ipso iure nullus actus, sed annullaretur, et hoc, quãdo statutum haberet clausulam annullatiuam.*

* Non ꝓbat plene. *Adde Pau. de Ca. in l. item illa. de const.*

de cõst. pecu. et ibi Alex. col. 2. & in consi. 179. 2. p. Socin. consi. 253. incip. in cã. D. Ioan. uers. præterea ille testis. circa med. in 2. par.

nullius momẽti. qcqd dixerit Bar. in l.
hr̃ditarias. ff. de cri. expil. hæred. l3 rl'a-
riter testis nõ examinãdus examinat⁹
faciat ĩdiciũ, vt ꝑ Bar. ĩ d. l. marit⁹. & In
no. in c. cũ dilectus. j̃. de accus. & ibi a-
4 liàs latissime dixi. ¶ Scđò † declara istũ
tex. vt ꝓcedat, ẽtsi cã esset expedienda
iuris solẽnitate omissa, ſm Bar. sing. ĩ
l. filiusfamilias. post prin. ff. de dona. ꝑ
rõnẽ, de qua ibi ꝑ ipsum, ꝑ q̃ nõ ꝓcedit qđ ipse no. ĩ l. 2.
C. de naufra. li. 11. dũ dixit, ꝙ vbi ꝓcedit̃ inspecta nãli ęq
5 tate, nõ ꝓcedit iste tex. ¶ Tertiò † declara, vt ꝓcedat, ẽt
si iudex procedat ex officio, qa necesse est vocare par-
tẽ, ꝯtra q̃ ꝓcedit. Ita simpl'r dicit Io. An. in Spe. tit. de te-
ste. §. nũc tractandũ. in prin. ita dicens dixisse Gui. de Su
za. in l. iurisiuradi. C. de testi. ¶ Quarto declara, vt ꝓce-
dat, ẽtsi esset qs deputatus solũ ad examinationẽ testiũ,
qa poterit ẽt citare partẽ aduersam, ſm do. Ant. in c. ꝯ-
stitutus. in 1. col. ꝑ illũ tex. j̃. de ap. quasi sit p̃ambulũ inse
parabile. Facit c. 1. & c. p̃terea. s̃. de off. deleg. cũ si. ¶ Quĩ-
6 to † & ultimo declara, vt qđ hic dr̃ de testiũ ꝓductione,
hẽat locũ ẽt in testiũ publicatione, ſm Bar. in auth. q se
mel. in 5. col. versi. q̃ro, qđ si publicatio. C. de ꝓb. & do.
Ant. in c. fraternitatis. in 16. col. ver. idẽ dicit. j̃. eo. ¶ Mõ
7 † aduerte, qa ex dictis Doc. hic, & alibi, iste tex. est mul-
tipliciter limitãdus & absq; multiloquio. Et prĩo lĩta, ni
si iudex vellet se ĩformare sup notorio, vel sup fama: qa
p̃t recipere testes parte nõ vocata. ſm do. Ant. hic alle.
Inn. in c. j. s̃. de postu. p̃la. idẽ Inn. ĩ c. bonæ. el 1. ĩ verbo,
testes. s̃. de elec. & Arch. in c. eorũ. 11. q. 3. & do. Ant. ĩ re-
pe. c. fi. in p̃e. char. s̃. de ꝯsue. & in d. c. bonę. el 1. in 10. col.
Idẽ do. Ab. & do. me⁹ hic, dicẽtes, istud pẽdere ab alio
dubio, vtrũ ĩ notorio possit ꝓcedi parte ñ citata: & quo
ꝑ Inn. ĩ c. tua. de coha. cle. & mul. & gl. & oẽs ĩ c. ad nr̃ã.
el 3. j̃. de iureiur. & Bal. in c. cũ frem. C. de his, q. vt ĩdig.
& in c. 1. §. homicidiũ. de pace iura. fir. vbi in notorio fa
cti trãseuntis vr̃ aliter tenere. Et ꝑ eo, qđ dictũ est de fa-
ma, facit, c. qual'r. §. dẽt. j̃. de acc. Per qđ p3 istud ꝓcedere
q̃n agit̃, vt deueniat̃ ad inquisitionẽ, in quo casu ñ loquit̃
Inn. in d. c. 1. sed vbi agit̃ de vita electi, vt ibi ꝯsiderat do.
Ab. in fi. & adde ẽt Bal. ĩ l. q testõ. §. ꝑ ꝯtrariũ. ff. de testa.
vbi dicit, ꝙ sine ordine iudiciario & teste in forma iu-
dicij recepto p̃t iudex informari de fama. Allegat Inn.
8 & bñ, in c. cũ in tua. j̃. de spõs. ¶ Scđò † lĩta, nisi testes reci
perent̃ ad informationẽ superioris sup habilitate, vel in
habilitate electi, ſm do. An. & do. Ab. hic allegãtes In.
ĩ d. c. j. & ĩ c. fi. ĩ fi. de trãsla. p̃la. Et ibi dicit Inn. ꝙ habẽs
cognoscere, si talis est idoneus, vel nõ, hẽt necesse aliquẽ
vocare ad sciẽdũ, si velit opponere, vel nõ, sed testes ele
ctos p̃t recipere ad sui informationẽ ẽt nõ iuratos. Ita di
cit in d. c. fi. Et nõ credas, ꝙ isti intelligãt, ꝓut eos interp̃
tant̃, vt dicit hic do. me⁹. s. ꝙ nõ vocato electo possint te
stes recipi, ꝑꝑ qđ multũ eos rep̃hẽdit, qa nullo mõ hoc
senserũt. Et fateor secũ, ꝙ imo elect⁹ dẽt vocari, qa agit̃
de ei⁹ magno p̃iudicio, ꝑ no. in c. sup his. cũ si. j̃. de accu.
& facit qđ dixi ĩ 2. declarõne. & de hoc ẽt ꝑ Do. ĩ c. si for
te. in fi. de elec. in 6. do. de Rot. ꝯcl. 260. in noui. Et uide
do. Car. ꝯs. 144. in j. cha. vbi dicit, ꝙ in extraiudicialib. ñ
est necesse partẽ vocari. Allegat Inn. ĩ d. c. fi. Caueas tñ,
qa ubi cã electi discuteret̃ in ꝯtradictorio iudicio, opus
eẽt partẽ citare ĩ casu nr̃o, vt ꝑ Do. ĩ d. c. si fortẽ. & Rot.
vbi s̃. ẽt do. Ab. ĩ c. postq̃. s̃. de elec. & Inn. do. Ab. & Im.
ĩ c. vlt. j̃. de p̃sum. & oẽs ĩ cle. j. de offi. deleg. & do. Ant. ĩ
9 d. c. j. in 3. col. s̃. de postu. p̃lat. ¶ Tertio lĩta nisi † ꝓcedat̃
ꝑ viã inquisitionis: qa tũc ſm do. Ant. hic, p̃nt recipi te-
stes parte nõ citata, ꝑ c. qual'r. el 2. §. dẽt. j̃. de acc. Cõtra-
riũ, & melius, l3 Bar. ĩ l. fi. in fi. ff. de qõni. ẽtsi pri⁹ testes
recepti fuissent ĩ inq̃sitione gñali, cu ignorabat̃ ꝑsona q̃
cõmiserit maleficiũ, iuxta no. ꝑ Inn. ĩ c. bonæ. el j. ĩ ver-
bo, testes. s̃. de elec. qa postea in inq̃sitione spãli sũt testes
iterato ꝓducẽdi, ſm Bar. ibi, & Bald. in l. iubemus. in 3.
col. C. de ꝓba. & ꝑ eundẽ in Spe. tit. de sen. ad fi. & Sal. in
l. fi. C. de qõ. & Bal. in l. obseruare. §. ꝓficisci. in 6. ff. de of
fic. ꝓc. & Inn. in c. ꝑ inquisitionẽ. s̃. de elec. & Ang. in l. si
vacãtia. ĩ 15. col. C. de bo. vac. li. 10. & Bal. ĩ l. 2. C. de edĩ.
Et do. Ab. hic, q dicit sibi nõ posse ꝑsuaderi hãc dr̃iã in-
ter ciuilia & criminalia in ꝓposito, cũ in criminalibus
agat̃ de maiori p̃iudicio, l. in seruorũ. ff. de poe. Et ad §.
dẽt. rñde, ꝙ exigit vtrũq;, s. ꝓductionẽ & postea copiam
noĩum. Idẽ Ro. in sing. 374. Idẽ do. meus hic, dicẽs, do.
Ant. nõ rep̃hẽdi iuste, qa eius intẽtio fuit loqui ĩ casu d.
§. dẽt. q secũdum ipsum, loquit̃ in testib. q recipiũtur su
per fama, qa isti bñ p̃nt recipi parte nõ vocata añ forma
tã inq̃sitionẽ. P3 ex illo tex. ibi, ne infamãdi. Ex quo de
notat̃, sup quo deponebãt testes. Et idẽ sentiũt do. Car.
Imo. & Io. de Ana. ibi. Et ꝑ hoc ẽt facit, qđ no. Bar. in l.
de submersis. C. de naufra. li. 11. vbi dicit, ꝙ testes ꝓducti
inter alias ꝑsonas ad aliũ finẽ, tribuũt iustã cãm inq̃ren
di ꝯtra tertiũ, q nõ fuit citatus, ꝑ illũ tex. & facit l. diuus.
§. cũ aũt. ff. de off. p̃si. ubi vr̃ casus, ꝙ in cã inq̃sitionis nõ
possint recipi testes parte nõ citata. Quòd aũt sit secus
sup fama, vide Bal. in l. ꝯtingit. in fi. ff. de off. p̃si. & ĩ c. j. §.
homicidiũ. de pa. iura. fir. & in Spe. ti. de inq̃sit. ad fi. ĩ ad
10 dit. ¶ Quartò lĩta, nisi † sit ꝓbãdus casus ꝯtingẽs ĩ loco
multũ remoto, & vbi de facili pars nõ posset citari, tũc
. n. p̃nt recipi testes ad ꝓbõnẽ casus parte nõ citata, ſm
Bar. in l. 2. ꝑ illũ tex. de naufrag. li. 11. cuius dictũ plene ꝯ
firmari posset ex adunatis ꝑ Lud. Ro. q ipsũ allegat in l.
si vero. §. de viro. in 41. & 104. fal. ff. sol. mat. Facit. c. 1. in
fi. ne sede vac. li. 6. & qđ no. Bal. in l. ius ciuile. ĩ 2. co. ver.
& no. qđ de facto ꝯsului. ff. de iust. & iu. De testõ facto ꝑ
11 mercatorẽ ĩ barbaria corã duob. testib. ¶ Quĩto † lĩta,
nisi eẽt casus, ĩ quo lex, vel statutũ nõ exigeret plenã ꝓ-
bationẽ, sed ꝯtẽtaret̃ solis argumẽtis, qa p̃nt tũc testes re
cipi sine citatione partis. Ita no. Host. & Lap. ĩ c. j. de ho
mi. in 6. & sequit̃ ibi Do. ĩ §. fi. ĩ 4. col. dicẽs, per hoc mul-
12 tũ lĩtari istũ tex. ¶ Sed † aduerte, qa tenẽdo, qđ dixi. s̃. ĩ
j. ampliatione, ista lĩtatio ñ est vera, ſm do. meũ hic: pro
quo facit, qa vr̃ ẽt, ꝙ p̃sumptio dẽt ꝓbari per scđos te-
stes, & ltĩme, ut tradit̃ per Bar. in l. fi. C. fa. ꝯerc. & dixi in
c. cũ cãm. ver. 2. casu. s̃. tit. ꝓx. Et qa hic ꝯcurrit duplex
13 spãlitas circa idẽ, ꝯ. l. j. C. de dotis ꝓmis. ¶ Sexto lĩta, † vbi
cũq; actor timet de morte, vel absẽtia testiũ, & eius ad-
uersarius est persona potẽs & terribilis, cui actor timet
denũciare: qa omittetur citatio partis in examinatione
testiũ. Ita singularissime no. Host. & Io. An. ĩ c. q̃m. ĩ prĩ.
s̃. vt lit. nõ ꝯte. Et sequit̃ do. Ab. hic, & ibi, ĩ 14. col. dicẽs,
ꝙ tũc iudex, q̃to diligentius poterit, sustinebit vices rei ĩ
examinatione, reseruãdo sibi exceptiones ĩ personas,
& ĩ dicta, vt ibi per eũ. Pro quo adde tu Bal. in l. ꝯsenta-
neũ. ĩ 6. col. ver. q̃ro vna cũ Butrigario. C. q̃uo & q̃n iu-
dex. vbi dicit, ꝙ añ q̃ debitor suspectus de fuga capiat̃, ñ
p̃missa citatione, dẽt suspicio ꝓbari ꝑ idicia, & poterũt
sup suspicione recipi testes debitore ñ
* citato. * Et dicit do. Ab. ĩ c. accipim⁹. ĩ
j. co. j̃. de fi. ĩstr. ꝙ ꝑꝑ potẽtiã aduersa-
rij p̃nt examinari priuilegia, q̃ arguũt
đ falso, eo nõ citato. Et dicit Host. quẽ
oẽs sequunt̃, ĩ c. fi. j̃. de fi. instr. ꝙ p̃t ĩ ca
su illi⁹ ca. omitti citatio ĩminẽte peri-
culo, si ẽ aduersarius potẽs. Vñ ꝯsuluit
Pe. de Anc. ꝯs. 430. quod ẽ illud idẽ, ꝙ
ꝑꝑ periculũ ĩ mora, vel ꝑꝑ potẽtiã va
salli p̃t ꝯ eũ ꝓcedi eo ñ citato, & feudũ
violẽter occupari. Dicas tñ ĩ hac lĩta-
tione, ſm do. meũ hic, ꝙ vbi nõ eẽt ti
mor mortis, vel diuturnæ absẽtiæ, l3
aduersari⁹ eẽt ꝑsona terribilis, ñ p̃nt re
cipi testes ipso nõ citato. ita dicit ꝓba-
ri ꝑ locũ à spãli. ĩ c. fi. de hæ. ĩ 6. & ita te
nere do. An. ĩ c. p̃terea. el 2. j̃. de spõ. ni
si forte ageret̃ de periculo aĩę, & ĩ foro
quasi pęnitẽtiali ꝑ tex. sin. ĩ d. c. p̃terea.
& ibi tenẽt hoc alij Doc. ſm ipsũ, quẽ
sequor. Et idẽ exp̃sse sẽtit Do. ĩ d. c. fi. §.
1. post prĩ. Et ita credo ĩtelligẽdũ esse,
quod no. Do. post Host. in c. j. de homic. in 6. dũ dicit, ꝙ
ꝑꝑ periculũ valent testes recepti parte absente, qa intel

* Nõ citato. *Adde Ale. ĩ l. si fideiussor. §. si satisdãdũ. et ibi Bal. q̃ satisda. cog. glo. & Ang. ĩ l. si finita. ĩ prĩ. ff. de dã. ĩfec. et ibi Ro. & Imo. et Bal. ĩ l. 2. in prĩ. C. de seru. fug. et ĩ l. creditor. la 2. ff. si cer. pet. et ĩ auth. ei qui. C. de bo. auct. iud. pos. et Pau. de Castr. consil. 37. incip. in causa capturæ. & in cõsil. 38. vbi ẽt an si debitor suspectus nõ sit rite captus, sit relaxãdus. qui tenet quòd non.*

Universidad de Deusto Biblioteca

liget, dũ modo vltra periculũ timeret ẽt amissio facultatis ꝓbandi: quãuis illud dictũ Host. simpliciter alleg. do.Abb.in c. cũ nõ ab hoĩe.in 12.col.s̄.de iud.vbi vide. Et adde ꝙ vbi citat talis p̄sona potẽs,sufficit vnica citatio,l3 aliàs reqreret perẽptoria, fm Io. And. singulariter in c.nõ minus.j.de immu.eccl.& sequit Bal. in c.j.ĩ princ.in 2.col.de mili.vasal.qui ꝯtumax est. Quòd aũt istud sit verũ,ꝙ ꝯcurrentib.p̄dictis possit omitti citatio ꝯfirmari põt ex eo,qđ not.Bar.in l.ait p̄tor.§. si debitorẽ.per illũ tex.ff.de his,q̃ in fraudẽ cre.& qđ not.Inn.in c.ex literis. in gl. Vide p eundẽ.j.de exces. p̄la. vbi allegat bona iura,& sequit Arch.in c.caueãt.circ.prin.3.q. 9.& Bal.in l.cũctos.in lectura,in vlt.col.C de sum.trin. Facit qđ no.Sal.in l.absentẽ.in 3.col. C.de accu.& Bal. in l.apertissimi.C.de iudi.& Ang.latè in l.nemo carcerẽ.C.de exact.tribu.lib.10.Et dicit do. Ant. in c.ꝙ sint. §.j.s̄.de elect.per illũ tex.ꝙ timor periculi inducit iustã causam nõ reuocandi absentes.¶ Septimò limita,vbicũq; iudex procedit ad informandũ se de absentia rei, vt possit sibi statuere terminũ ꝯuenientẽ:tunc.n.debet se informare de absentia,ꝓut põt,vt in Auth.de exhib. & intro.reis.§.sancimus. quod Bar. exponit singulariter,id est, ẽt parte nõ citata. Notat ipse in extrauag. ad redimendũ.in verbo,per edictũ. ¶ Octauò limita, nisi pars dedisset iudici licentiã recipiẽdi testes in eius absẽtia,fm Bal.in l.si qñ.in 3.col.C.de testib⁹. Et ꝙ valeat talis licentia,alleg.l.Herennius.in prin.ff.de euict.¶ No-
14 nò limita, nisi † examinaret testis,cuius dicto necessariò deberet stari,fm Bar.in l.Theopõpus.post med.versic.itẽ qro,qñ aliquis.ff.de do.p̄l.& ibi habes exẽplum. Cõtrariũ tenet hic do.Abb.qa cũ talis habeat iurare,vt no.Bar.ibidẽ,interest partis videre,an iuret.Itẽ qa posset ipsũ nõ eẽ illũ,cui debet stari:arg.l.duo sunt Titij. ff. đ testa.tut.fm ipsũ.Pro quo vlt.verbo facit, qđ no.Bar. in l.j.§.& parui.ff.qđ vi,aut clàm.& do.Abb.in c.ex parte.2.añ fi.s̄.de offi.dele.cũ si.¶Sed tñ opi.Bar.sequit do. Ant.in c.veniẽs.el j.j.eo.dicẽs p hoc ꝙ quoties certũ ẽ, nihil posse opponi testi,nõ ꝓcedit hæc decre. & tenendo hoc,posset rñderi adductis in ꝯtra.ꝙ cũ in actis scribat,testẽ fuisse iuratũ,c.qñ.s̄.tit.j.in dubio p̄sumit iurasse,& credit notario,fm Bar.in l.Theopõpus.& do.Ab. in c.tuis.& ibi dicet j.eo.Quòd aũt iste non sit ille testis, cui debeat stari,poterat semper opponi:nec retardatiõ hmõi exceptionis in aliquo p̄iudicat. Poteris ẽt in hac
15 parte cogitare.¶ Decimò limita,nisi † testis iteratò ꝓduceret ad declarãdũ dictũ suũ,qa in tali declaratione nõ est pars citãda,fm Bal.in auth.hodie.in prin.C.de iura.cal.p illũ tex.p quẽ ꝓbat,ꝙ nec tunc requirit,ꝙ testis denuo iuret.Vnde ꝯsequẽter nõ reqrit citatio partis, q̃ fit,vt videat testẽ iurare,fm ipsũ, cuius dictũ habeo ꝓdubitabili, qa sunt ẽt aliæ causæ. pp quas fuit factus iste tex.vltrà illã,qa videat testis iurare. Dat.n.occasio formandi interrogatoria,vt j.dicã. Vnde negari non põt, ꝙ examinatio facta de isto, vt declaret, posset alterari ex alijs interrogatorijs pp habitam notitiã depositiõis suæ.Ideo pp cessationẽ vnius causæ ex duabus non cessat lex.§.affinitatis.cum si. Insti.de nu-
16 ptijs.¶ Vndecimò limita, nisi † esset mulier examinãda,ᵃ qa ñ debet pars citari ad videdũ ipsam iurare,si est talis,q̃ examinat in domo, iuxta c.2. de iudi.lib.6.Ita dicũt Gul.de Cu. Bar.& Pa.de Cast.in l.ad egregias.ff.đ iureiu. secus dicẽtes in alijs p̄sonis priuilegiatis de illa lege Sed hoc ex toto impugnat Ro.id.sing.374.qa sicut vadit notarius,ita põt ire pars. Et ꝯtra ipsos dicit eẽ casũ,& bñ.ĩ l.2.§.fin aũt.C.đ iur. calũ.¶Duodecimò limita,nisi agatur de ꝓbãda ꝯsuetudine introducta à populo eiusdẽ ciuitatis,qa pñt recipi testes parte ñ citata,fm do.Ant.plenè ĩ c.fi.in pe.char.ver.ad primũ si redacta.s̄. de ꝯsuet. ¶ Tertiodecimò lĩta,nisi p̄seẽnt pñtes,qa nõ ẽ necessaria citatio.sed monitio,fm Bal. hic, p l.de vnoquoq;.

a Mulier examinanda. *Adde, ꝙ cõtra Guil. & Bar. tenet etiã do. Abb.ĩ c. si qui testiũ.infra eo.in 1.col.in versi.sed qro. Tamẽ cõis * opi.tenet istud.qđ Guli. de Cum. & Barto l.tenent.*

ff.de re iud.qđ pẽdet ab alio dubio,vtrũ pñs ĩ iudicio causaľr sit citãdus,de quo p Bar.in l.1.C. de in ius vocã. & Bal.in l.ꝯsentaneũ.in pẽ.col.C.quõ & qñ iudex. & Do.ĩ §.hinc ẽt.in pe col. 18.dist.& do.Ant.in c.1.s̄. de iudi.in
* addi. cũ ꝯcor.Et cõiter* dr̄,ꝙ nõ.¶Quartodecimo &
17 vltimo lĩta,nisi† essemus in cã hr̄sis,qa pp magnũ periculũ peccati data potẽtia aduersarij cessat dispõ hui⁹ decret.vt est casus notabilis in c.vlr.§.1.de hær. in 6. Et an idẽ sit,vbicũq; est potẽtia aduersarii,dixi.s̄.ĩ 6.lĩtatione. ¶In gl.ĩ verb.audire. ibi, audire iurãtes. Hunc intelľm tenẽt oẽs hic,& gl.in l.curẽt.ff.de testi. & gl. pe. in auth. sed & si qs.C.de testi. & in l.minimè.ff.de legi.& gl.fi.in §.& hoc vero.in Auth.de testi.& ĩ l.si qñ.C.de testi.Spe. in tit.de teste.§.nũc tractandũ.in prin.videlicet,ꝙ sufficit partẽ videre testes iurãtes. Nec obstat rõ quorũdã, ꝙ melius p pñtiã partis discutiunt testes,qa ad hoc p interrogatoria ꝓuidet,fm gl.in verbo, si ex pñte. in ca.in primis.2.q.1.q notabiliter subdit,ꝙ si fortè pars audiret testes,dũ examinant,tñ operabit talis scĩa, quĩtũ si dicta testiũ publicata fuissent. Vñ excludet à ꝓductione aliorũ sup eisdẽ capitulis,qđ multũ no.Do. ibi, & dom. Ant.& do.Ab.hic,idẽ Inn.& Bal.hic, q dicit hoc eẽ nõtandũ ꝯtra illos,q stãt ad cortinã, vt audiãt, & de hoc p Bal.ĩ c.vltra tertiã.j.e.& gl. in verb. nouerint.in l. si qñ. C.de testi.& in d.l.minimè.& Do.in c.sciẽdũ. p illũ tex. 29.dist.& do.Ant.ĩ c.series.in vlt.col. j. e.& Spec. in tit. de teste.§.satis vtiliter. vers.qđ si reo audiẽte.& do.An. in c.fraternitatis.in 23.col.j.eo. Et iuxta p̄dicta late põnit Bal. hic, ꝙ si pars vidit testẽ iurare, põt postea testis qñcũq; examinari,eo nõ citato,ẽt post terminũ,& retuli ĩ c.l3.s̄.tit.1.Itẽ dicit,ꝙ si ĩ termino,in quo fuerũt ꝓducti testes,iudex nõ vult eis deferre iurm,nõ põt amplius deferre sine noua citatione partis. ¶Gl.ĩ verbo, ĩeuitabili.ibi,nõ valẽt.Plus dñt Bal.do.Ant. do.Ab.& Imo.ꝙ
18 si † iudex examinãs testes sciuit de ineuitabili ĩpedimẽto citati,examinatio ẽ ipso iure nulla,p tex. cũ ibi no. p Bar.ĩ l.qsitũ.ff.de re iud.q tex.nõ ẽ alibi,fm Imo.ibi,vbi dr̄ ꝙ ĩpedimẽtũ ĩfirmitatis nõ leuis notũ iudici, reddit sñiã ipso iure nullã, & idẽ đ alijs ĩpedimẽtis ᵇ vt p Bar.ĩ l.2.§.fi.ĩ 1.q.ff.de cust. reo.& in extraua. ad reprimẽdũ.ĩ verbo, neglexerit. & ĩ l.1. C. quõ & qñ iudex.& ĩ l.2.ff.de in ius voc.& do. Ant. & Imo.ĩ c.qrelã.s̄.đ ꝓc. ¶Et ex hoc dicto Doc.collige, ꝙ scĩa iudicis de ĩpedimẽto ltĩmo nõ solũ annullat diffinitiuã,vt in dictis locis,sed ẽt ĩterlocutoriã,qualis ẽ ista.s. receptio testiũ. Facit optime d.c.qrelã.& c.si duob.j.de ap. & satis fuit de mẽte Bal. in c.1. in añp. col.de mili.vasal.q ꝯtumax est.dũ dicit, ꝙ regulľr scĩa ĩpedimẽti ligat man⁹ iudicis. Est verũ, ꝙ Bar.in l.fi. in 1.col.ff. de rest.ĩ ĩte.exp̄sse sentit ꝯtrariũ,dũ loquit de ĩterlocutoria missionis ĩ possessionẽ ex priõ đcreto. Vñ dicit do. me⁹ hic cogitandũ.Sed dictũ Bar.nõ puto ꝓcedere,p p̄dicta,maxime p tex.ĩ d.c. si duob.quẽ allegat hic do. Abb.iũctis notatis p Pe.de Anc.ĩ rub.de sen.exc. dis.5.& do.Ab.j.eadẽ rub. & ibi aliàs dixi oñdẽdo sñiã excõicationis ñ eẽ diffinitiuã, vľ intelligẽdo,ꝙ ibi citatio sit nulla,iuxta gl.ĩ l si accusatorib.C.de acc. ¶Quid
19 † aũt, si ĩpedimẽtũ citati nõ cõparẽtis nõ fuit notũ iudici? Vide Io.And.latissime disputãtẽ in rľa, p̄sumit. in merc.& do.Ab.& do.meũ hic, ꝯcludẽtes ĩ effectu ꝯtra Io.An. ꝙ receptio testiũ nõ est nulla ipso iure, sed bñ p̄t p ĩ integ.resti.retractari. Fundant se in isto tex.a ꝯtrario sensu, dũ ꝓbat, solũ euitabile impedimentũ nõ excusare. Ergo stat eius regula in impedimẽto ineuitabili. Et licèt non consideret,hoc arg.ꝯcludit, ꝙ ẽt ipso iure est nulla examinatio tenẽdo rľam tex.in verb.nullius momẽti.Sed habuerũt respectũ,& bñ,ad not. in d. l.qsitũ. Mouentur ẽt: quia si solũ restitueret ad opponẽdas exceptiones,

b Et idẽ de alis impedimẽtis. *Adde tu, pone, quòd qs sit citat⁹ ꝓ duab. causis, vtrũ ad ambas teneatur rñdere, et si ꝓcedatur, an ꝓcessus sit nullus. Adde etiã, quid si accusatur coram diuersis iudicibus de eodẽ crimine, coram quo teneatur cõparere? Vid Bal. in l.senatus. C.qui accusa. non pos. & Guliel. de Cu. et Bal.in l. 3. §. 1.ff. si qs cau.*

ceptiones,quas in principio potuisset opponere,l3 non seruauerit formã c.pñtium.j.eo.vti voluit Ioã. An.in d. regula,p̄sumit nõ esset eius læsiõi plenè succursũ, tũ qa illa examinatio faceret saltẽ indiciũ. ex quo p̄cessit citatio,vt per Bart.in l. maritus ff.de qstiõi tũ ẽt,quia potuisset dare ĩterrogatoria,tãquam melius pars sit informata,q̃ iudex.Vnde totale interesse meret totalẽ restitutionẽ,cle.j.de restit.in integ.fm eos, cũ quibus transeo,& tetigit Bald.in authẽ.sed & si quis.C.de testib.¶Vno ca-
20 su† saluat hic do.Abb.opi.Io.And.vc3 in eo,q fuisset fictè cõtumax,puta in citato ad domũ, qa citatio est legitimè facta,cùm talis habeat pro præsente,cle.j.& ibi gl. de dolo & cõtu.Iõ nõ retractat regula,factũ legitimè đ reg.iur.in 6.Et ꝙ isto casu valeat citatio ad domũ, vide Io.And.in d.regula,& Bart.in l.3.§.p̄tor ait ff.de dam.ĩfect.& Bald.in d.authen.sed & si qs.& in l. ab eo.C.quõ & qñ iudex.notãt oẽs in c.cãm.supra de do. cõtu.& gl. ĩ d.cle.si añ.Quod nõ est in vero cõtumace,l.ex cõsensu. §.cũ,q.ff.de appel.Iõ in hoc beneficio restitutionis ẽt sibi succurrit,vt p Io.And.in d.regula.maximèqñ allegaret ignorantiã citationis ꝓbabilẽ,puta,qa erat extra ꝓuinciã in loco remoto,quia succurrit sibi ex clausula generali,vt p Bart.in l. cùm filiũ §. in hac. ff. de verb. obl.
21 Quæ oĩa bñ no.¶Extra gl.qrit primò,vtrum† citatio,q̃ fit ad videndũ iurare testes,debeat esset perẽptoria,i.triplex,vel vna pro oĩbus,iuxta l.ad perẽptorium.cũ sequẽtib.ff.de iudic.an verò sufficiat vnica.Et in hoc Bal.in l. si qñ.in 2.col.C.de testi.dicit,ꝙ requirit perẽptoria,quia victoria & decisio cãæ stat in probationibus,& l3 simus in medio causæ,idẽ modus citandi est in principio & ĩ fine.Alleg.gl.in l.& post edictũ.ff.de iudi. Secus dicit in publicatione,quia est de appẽditiis receptionis testiũ.Et ꝓ hac parte facit qđ no.Inn.ĩ c.ad petitionẽ.circ. mediũ ver.itẽ no.ꝙ iudex infrà de accus.quẽ sequit Bal. in c.i.đ milite vasal. q ꝯtu.& dũ enumerat qdã, q̃ fiũt in medio cãæ requirẽtia perẽptoriũ. Cõtrariũ scilicet, ꝙ sufficiat vnica,tenẽt Io.An.do.Ant.& do.Abb.in c.cõsuluit.supra de offic.deleg.& intelligunt illũ tex.in prin. exigere perẽptoriũ solum,quo ad sñiam.Et idẽ tenet Bart. in l.ꝯsentaneũ.in ver.aduerte tñ. C. quõ & qñ iudex.& in l.si finita.§.Iulianus.ff.de dam.infect.& do.Ant.in c.qñ frequẽter.§.in alijs.suprà vt lit.nõ cõtest.& in c. pastoralis. infrà de excep.& Bal.& dom.meus hic,qui dicit eẽ tex. optimũ hic ibi,à iudice,aut defensore:quia si requireret trina,vel perẽptoria,nõ esset eiusdẽ effectus citatio iudicis,vel alterius,quia vnica monitio iudicis hẽt vim perẽptorij,vt est casus sing.in l.2.C.quõ & qñ iudex fm intellectũ cõem,quẽ multũ no.Bal.ibi & hic,& est glos.in verb.perẽptoriũ in d.c.ꝯsuluit.& ibi p̄dicti Doct.Et idẽ,
* si à nũcio, p̄sente iudice,fm Bald.in d.l.2.& do.Anto.in
22 c.j.supra de lib.obla.¶Puto† hãc qstionẽ pẽdere ab alio dubio, an ad ferendã interlocutoriã requirat perẽptoriũ,de quo p Bar.in l.ꝯsentaneũ.& Bal.in l.tres.prope fi. eo.ti.& do.Ant.Imo.& Ana.ĩd. c. ad petitionẽ & Ang. in l.fi.ff.de ferijs.& Imo.in d. §. Iulianus.& Ang.in l.j.§. hæc stipulatio.in repe.ff.si cui plus q̃ p l. Falci. & in l. ad perẽptoriũ.ff.de iud.& in authen.ei,qui.in fi.C.de temp. app.& Spe.in ti.de citatione.§.viso ver.Dñt ẽt in ti.de dila.§.videndũ.ver.termini. & ver.quid si data. Et sequor doctrinã Bald.in Spe.in ti.de sent.vbi dicit,ꝙ si pp interlocutoriã infert p̄iudiciũ,qđ nõ põt tolli p diffinitiuam nec p appellationẽ à diffinitiua, requirit perẽptorium
* aliàs nõ.Et iõ in proposito cõis opinio*vr̄ verior, p̄sertim quia regulariter nõ requirit perẽptoriũ, nisi ad primã citationem.l.ꝯtumacia.ff de re iudic.gl.in c.de illicita.24.q.3.& ad sñiam audiendã diffinitiuã,l.fi.ff. de fer. d.l.ad peremptoriũ.cũ simi.Et quãuis hoc nõ extendat ad quasdã interlocutorias in locis p̄alleg. illud est, quia sunt valde p̄iudiciales,sed receptio testiũ nõ est de illis, quia l3 in ipsis ꝯsistat ius cãæ, tñ actus ipse recipiendi testes,nõ est ille,qui determinat cãm,sed depositio, & fortè tñ testis ꝓduct⁹ nihil deponet,aut nõ bñ,fm do. meũ. Et pro hac parte ꝯsidera tex.p locũ à sp̄ali,ĩ c.qñ. §. porro.in ver.perẽptoria.ut lit.nõ ꝯtesta. Et no. ꝙ ista unica dilatio appellari põt perẽptoria, nõ quia habeat solennitatẽ peremptorij,sed quia tãtũ operat, quãtũ perẽptoriũ,attẽto ꝙ omnis dilatio à lit.ꝯtest.vsq; ad diffinitiuã dr̄ peremptoria,fm Bal.hic,& Bartol. in l.fi. ff.de fer.& Bar.in l.si qs instituat.ff.de hære.instit. & facit tex. cũ gl. in cle.1.de excep.& dixi in c.l3.supra ti.ꝓxi.Per qđ rñderi posset ad d.§.porro.Posset ẽt rñderi ad istũ tex.ꝙ non æquiparat monitionẽ iudicis citationi nũcij, quasi illa citatio nõ possit esse vnica. Sed qa mentio iudicis æquipollet illi,tũc pp qđ reddit utraq; pars sustentabilis, tñ regula seruatur in practica.¶Scđo quæritur, utrũ oporteat testẽ esse citatũ ad deponendũ, ad hoc ut ualeat dictũ suũ.Et quia quæstio est multum notabilis & sparsa, ꝯsidera quatuor casus. Primus qñ testis ꝓprio motu ultrò se offert nõ uocatus.Secũdus est, qñ pars ipsũ ꝓducit nõ citatũ. Tertius est,qñ iudex ipsũ citat ex offõ parte nõ perẽte.Quartus est casus,qñ nõ apparet, quis ex i-
23 stis casibus interuenit, sed simplr apparet eũ deposuisse.
* ¶ Primo casu,qñ † se offert, censetur suspectus.* id est,nimiũ affectatus,p l. quæ omnia.ff.đ ꝓcu. & iõ debet repelli,fm Bart.in l.post legatũ. §.his verò. ff.de his,qb.ut indig. & Iac. de Bel. in §.si uerò ignoti. p illũ tex. in Authẽ.đ testi.& Bar.in l.uxori.p illũ tex.ff.đ falsis.& in d.l.q̃ omnia,& Bal.in auth.sed nouo iure.in 1.col.C.si cert.pet. & in l. qñ liberi ĩ prin.C.de test.& Spe.& Io. An.ĩ ti.de test.§.quaľr uer.uolẽs ergo. & Ro.ꝯs.45.inci.qõ ꝓposita vr̄ decisa. & do.Fl.in l.quoties.§.fi.circa fin.ff.de ꝓba.Bñ facit,quod no.Bar.in authen.qui semel.in pen. col.uers.ex p̄dictis apparet.C.de ꝓba.ubi dicit,ꝙ si testis deponit extra ꝯtenta in articulis, poterũt hoc nõ obstãte super illis intrinsecis alij testes induci,tãquã nõ ꝓductus ad illa deposuerit,& quãuis pars, ꝓ qua ultro se offerens deposuit, uideatur tacendo eũ quasi ꝓducere, p hoc nõ tollit suspicio orta in teste,qui se ingessit. Et ista sunt adeo uera,quòd testis,qui in cã criminali se offert, põt ex hoc repelli in ãlia cã,tãquã inimicus,fm do.Ab. sing.in c,cum P.ad fi.infra de accus.per illũ tex.fm intellectũ suũ,& sentit Inn.ibi.¶Istũ casum limita primo,nisi essemus in mã,in qua ageretur de peccato euitando, quia testi se offerenti creditur,fm Imo. in ca.iurauit. in prin.per illũ tex.suprà tit.1.Et ita põt intelligi tex. in ca. cum in tua.infra de spon.in uerbo,spõte oblata. Facit
24 c.p̄terea el.2.eo.ti.¶Secundò limita, nisi† testi se offerẽti iudex detulerit iuramentũ,& eũ exa-
* minauerit,qa ualebit eius dictũ,* fm Bal.ualde solenniter in c.1.§. porro.in 3.col. quæ fuerit prima cã beneficij amit.ubi dicit,ꝙ si talis testis iuret p̄sentibus partibus,vel altera absente,at solenniter requisita,ut hic,ualebit dictũ suũ,quia nullo iure cauetur,ꝙ citare testem sit de substãtia,& eo ipso, ꝙ iudex defert ei iuramentũ, uidetur eũ monere super ueritate dicenda,fm eundem. Idem per eandem rõnem dicit Bal. formaliter in l. presbyteri.la 1.in 2.col.C.de epis.& cle.Idem do.Flo.in l.lege Iulia.ff. de testa.¶Sed ista rõ posset tolli,quia ex quo p̄cessit oblatio testis,actus factus à iudice nõ tollit eius suspicionẽ. Sed dicas,ꝙ hoc sustentabitur ex tacito cõsensu partis, quæ in illa delatiõe iuramenti nõ opposuit, siue pars sit p̄sens,siue habeatur ꝓ præsente rõne ꝯtumaciæ,nec est mirum,ꝙ ista taciturnitas noceat parti, quia talis inhabilitas non est talis,cui pars tacite renũciare nõ possit,& iõ succedit elegãs doctrina Bal.in l.si quis testibus. ĩ ult. col.C.de testi Sit ergo cautus ille,ꝯtra quem talis testis a iudice examinatur,ut ꝓtestetur,fm formam authen.si dicatur.C.de test.& c.p̄sentium. infrà, eo.quia qđ dictũ est,huius testimoniũ nõ ualere,est uerũ parte opponente,p p̄dicta,quibus adde Bal.in l.alia.quasi in fi.C.de his qui.ut indig.ubi dicit,ꝙ quicquid dicat gloss. in d.l.post legatũ.§.is uero.ueritas est,ꝙ præsentibus partibus & ñ con-

* Suspectus. *Adde Ang.in l.2.§. diẽ ff. quemadm. testa.aperi. Alex. post Barto. in l.t. ff.de fals. & in l. 3.ĩ prin.ff. de test. & Lanfran. in c. quoniam contra. col.2.suprà de ꝓbat.*

* Dictum. *Adde Saly. in l.si quando.de testi. q. vlt. vbi plene et Ale. consi. 69.2.par.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

cont radicentib nō requirit testis citatio, vel monitio, ut ibi p̄ cū. Et ſm prædicta puto intelligendū, quod not. Bal. in l. ſed ſi interpellat. ff. de arbi. attēta regula l. j. ff. eo.
25 tit. ¶ Secūdo caſu, qñ† pars producit teſtē nō citatū, dicūt hic do. Ant. Imo. & do. Abb. q̄ teſtis plenè p̄bat. Allegāt deciſionē Rot. q̄ mihi ē 356. in nouiſ. & incipit, item fuit dubitatū. Et dic, vt ibi p̄ eos, quos iſti ad literā referūt, p̄cludētes, citationē nō eſſe neceſſariā. Adde Bal. in c. tertio loco. in vlt. col. ſuprà ti. p̄xi. vbi dicit, q̄ in teſte requirit̄ p̄ductio, l3 fortè nō requiraē citatio. Alleg. glo. in d. §. is verò. & adde Bal. in authen. ſed nouo iure. in j. colum. C. ſi cert. pet. vbi dicit, teſtes eē producēdos à parte, & eis credit̄ ſecus, ſi nō ſunt p̄ducti. Alleg. gl. in d. §. is verò. & adde Bald. in c. j. in 5. col. ſupra de iudi. vbi dicit. q̄ teſtes, q̄ caſu peruenerūt ad tribunal iudicis, non cōpellunt̄ iurare, ſed dēnt citari & moneri, quid ſit eis agendū, & hoc, ſi petāt inducias, nā ſponte & ſine vllo t̄pe. vel termino p̄nt teſtificari. Alleg. gl. i. d. §. is verò. & dicit, q̄ Doc. ſui faciebāt de ipſo magnū feſtum, & addo. Ab. in c. cum in tua in prin. infra de ſpon. vbi dicit p illū tex. q̄ teſtis nō eſt aliquo mō ſuſpectus, ſi depoſuit rogatus à parte, quāuis iudex eū nō citauerit. Idē Bar. in d. §. is verò & Bal. in d. §. porro. & i d. l. presbyteri. & do. Abb. poſt Hoſtien. in c. j. primo notabili, ſupra eo. & Bal. in l. 2. C. de bon. author. iud. poſſ. & ſentit Spe. in ti. de teſte. §. quaēr. ver. iudex ergo. & Bal. in l. 3, circa prin. ff. de teſti. in apoſt. quāuis aliter ſenſerit Bal. in l. parētes. verſi. ſed nō certè teſtis. C. de teſti. & Guli. in cle. j. ſuper verbo accerſitis, de iureiu. & Spec. in d. §. quaēr. verſi. volēs. dicēs, q̄ vī ſe ingerere, ex quo nō citat̄, qa imo ſufficit eū a parte produci, à qua p̄ſumit̄ ſtimulatus, & nō ex ſe mot⁹
26 ſm p̄dictos. ¶ Tertio caſu, qñ† iudex examinat teſtē nō producti, nec ſe offerentē, dicit Bal. in d. l. presbyteri. q̄ p̄ōt opponi, examinationē nō valere in cā ciuili, qa in ea nō p̄ōt iudex inquirere de facto ex mero offō, vt per Inno. in c. ad noſtram et 2. infra de iureiur. Sed in cā criminali eſt dubiū, nam aliqñ procedit ex offō inquirēdo, & tūc p̄ōt recipere teſtes ēt publicato proceſſu. Alleg. Inno. in c. cum clamor. infra eo. Aliqñ eſt proceſſus accuſationis, & tūc, ſi ſunt aperti teſtes, nō p̄ōt, ſed ante ē dubiū, de quo per Bart. in l. 4. §. hoc aūt. ff. de dam. inſec. & in diſputatione inci. iudex maleficiorū. & p̄cludit, q̄ p̄ōt, & ſequit̄ Bal. in d. l. presbyteri. Idē i hoc vltimo lo. de Ana. plene poſt Pet. de Anch. in c. crimina. vbi bon⁹ tex. infra de colluſ. & Sali. in l. 2. circa med. ver. ex his ſume. C. de aboli. Eſt verū, q̄ ēt in cā ciuili Bar. idē tenet i d. §. is verò. ſed crederē, q̄ eius opi. nō p̄cederet, niſi eſſemus in caſibus, in quibus ēt in ciuili p̄ōt iudex ex officio ſupplere, de quibus p̄ Bald. in c. cum nobis olim. ſupra d elec. & in l. j. C. vt q̄ deſunt aduoc. & Roman. in d. §. hoc
27 aūt iudiciū. cū ſimilibus. ¶ Quarto & vltimo caſu, qñ† ſi apparet, an teſtis vtrò, an vocatus depoſuerit, dūt do. d Rot. dicta deci. 361. q̄ in dubio præſumit̄ fuiſſe rogatus a parte, & pp hoc ſuſtentatur eius dictū. Allegāt in ſimili quoddā dictū Pet. de Suza. in capit. bonæ el. j. ſupra de elect. de quo meminit Archi. in ca. propoſuiſti. 82. diſt. vbi dixit, q̄ eo ipſo, q̄ quis t̄pe debito cōparuit in iudicio, p̄ſumit̄ fuiſſe citatus, & cogit̄ rndere. ¶ Iſtud limitat Ludo. Roma. in l. ſciendū in 19. colum ver. ſexto q̄rit̄. de verb. oblig. vt habeat locū, dūmodo teſtis venerit de lōginquo, & nō aliter. Allegat dom. Ant. in c. j. in 3. chart. ſupra de iudi. Sed puto indiſtinctè eſſe verā opin. Rotæ, quā ſequunt̄ dom. Ant. dom. Abb. & Imo. hic, q̄ quibus facit optimè, qđ no. Bart. in l. cum ſeruus ff. de verb. oblig. pillū tex. & in l. j. C. de alim. pupil. p̄ſtan. & Bal. in l. id, quod in fi. C. de epiſ. & cler. & in l. fi. §. in cōputatione. C. de i ure delib. & in l. j. in fi. C. de fruct. & lit. expen. & i rubri. C. de fid. inſtr. in 18. col. verſi. ſequit̄ videre de ſcriptura cū ſimilib. vbi dūt, q̄ opus, qđ inueniē factū, & neſciē a quo, vel cuius expenſa ſit factū, in dubio præſumitur factū ab eo, ad quē pertinet, & credo, q̄ teſti, qui venit de longinquo ad teſtificandū, augmentat̄ dicta præſumptio, ētſi coram iudice vltro ſe obtuliſſet. Bene facit, quod no. Bal. in l. ſi qua p̄ calumniā. in 3. col. uer. ultimo inducit̄. C. de epiſ. & cler. quē ſequit̄ do. Ab. in c. corā. in 4. col. ver. & vnū no. ſupra de offi. deleg. De eo, q̄ ex remotis partibus cōparet cū mandato, qa nō cogitur probare ſe eſſe illū, de quo loquit̄ mandatū, qa p̄ſumit̄, quæ omnia procedunt in teſte deponēte in iudicio. Quid au tē in teſte de facto, ſcripto in inſtrumento, an in dubio
* præſumat̄ fuiſſe rogatus * de eo quod
eſt geſtū. Eſt q̄ſtio de p. ſe nimis longa, * Rogatus. *Adde*
de qua remitto ad Bar. ī l. ſciendū. ff. de *ad hanc materiā*
verb. obl. & Bart. Imo. & Pau. de Caſt. *plene & no. Soci.*
in l. Domitius. ff. de teſtam. & Spec. & *conſ. 139. inci. pri*
Io. An. in ti. de teſte. §. 1. in vlt. col. uer. *mo aſpectu. verſ.*
quid ergo. in fi. & Bal. in l. hac conſultiſſima. in prin. C. de teſta. & Imo. in l. *præterea in diſto.*
j. in prin. ff. de hære. inſti. & Bal. in rub. *par. 2. & verſ. ad*
C. de fi. inſtr. in 10. col. & in authe. ro- *hoc reſpondeo. cir.*
gati. C. de teſti. cū p̄cor. Et cōiter * dī, q̄ *prin.*
28 nō, ſi ſe ſubſcripſiſſet. ¶ Tertiò q̄ritur, vtrum† citatio, d̄ qua in iſto tex. ſit neceſſaria, qñ ſciēte parte eſt datus terminus alteri parti ad producēdū teſtes, & vī, q̄ nō, qa ex quo ſcit pars, q̄ teſtes in illo termino hēnt, p̄duci, nō vī aliter vocāda, per regulā, eū qui. de reg. iur. in 6. Cōtrariū decidit Bart. in l. qui aīn calēdas. in fi. ff. de verb. ob. qa p̄ōt pars quolibet die termini facere actū, ut p gl. in verbo, j. dictū, in cle. 2. de appel. Vn nō teneē aduerſarius diuinare, qua die id fiat. Facit l. ſi putator. ff. ad l. Aquil. & p hoc vī caſus, & ibi hoc no. latè Bal. in l. ſi qñ. in 3. colū. C. de teſti. vbi vide. Idē Bald. in l. j. ff. ſi qs cau. & in l. ſi ita
29 relictū. §. Pegaſus. ff. de leg. 2. ¶ Fallit primo, niſi† eſſet p̄fixus certus dies ad p̄ducēdos teſtes, quia ille interpellat, l. optimā. C. de p̄trah. ſtip. Ita ſentiūt p̄dicti, l3 non dicāt expreſsè. Bene facit gl. in d. cle. 2. quæ dicit, q̄ ſi alicui eſt p̄fixa certa dies ad aliquid faciendū, nō p̄ōt illā p̄uenire. ¶ Fallit ſcđ̄ niſi datis pluribus diebus pars expediat actū vltra diem, qa ille interpellabat pro hoīe, ſm Bart. ſingulr in l. itē illa. ff. de q̄ſtit. pecu. dicēs, q̄ vltima die termini ſemper intelligit̄ pars monita, p illū tex. quē valde no. & ſequit̄ expreſsē Bal. in l. fi. in 2. col. ver. q̄ro, datus eſt. C. q admitti. & in l. eos. §. populos. ī 3. col. uerſ. ſecūdo caſu. C. de appe. allegādo l. 1. §. biduū. in verbo, ex
trema hora. ff. qñ appel. ſit. Idē Bart. in l. 2. pillū tex. C. de tem. appel & Pet. de Ancha. in d. cle. 2. & Ro. in d. l. q an
30 calēdas. ¶ Fallit tertiò, niſi† eſſet pars citata, vt aſſiſtat ſingulis diebus & horis. Ita vt puto, voluit Bald. in d. l. ſi qñ. ver. & iō aduocati. & Roma. in rub. ff. de arbit. in 4. col. ver. decimò pone. & Bal. in l. fi. in ti. quo tēpore mi-
31 les. Ita practicat. ¶ Quartò quarit̄, vtrum† ſolēnitas huius decretalis habeat locū in p̄ductione inſtrumentorū. Et Bar. dicit, q̄ ſic, in d. l. itē illa. ff. de q̄ſti. pecu. Facit l. in exercēdis. C. de fide inſtr. & p hoc vide tex. in l. p̄perandū. §. ſin aūt reus. in uer. terribiles. iūcto tex. in uerbo, p̄ſentia. C. de iudi. quē ad hoc dict ibi Ange. eſſe ſingu. & tex. quē Bal. reputat notabilē, in l. iudices. C. de fi. inſtru. & tex. cū gl. in c. chartæ. 3. q. 9. quē ad hoc no. Bal. in l. fi. in 2. col. C. qui admitti. & in l. ſi qñ. in fi. C. de teſti. Et ibi infert, q̄ termino dato ad p̄bandū p inſtrā, nō eſt ſatisfactū p talē p̄ductionē, ſed bñ eſſet ſatisfactū termino dato ad p̄ducenda inſtrumēta, Et iſta limita p̄cedere, quo ad effectū, id eſt, præiudicium p̄bationis. ſed quo ad ſimplicem p̄ductionem ualet, ſecundum Bal. in d. l. ſi qñ p
l. miles. §. ſexaginta. ff. de adul. & nō p̄iudicat abſenti & ignorāti, ſecundum eum, qui eleganter ſubdit ſe cōfiteri, q̄ ex quo talis p̄ductio teperitur in actis, & ſcriptura p̄ducta ſemper loquitur, q̄ perſeuerantia in ipſa productione parte p̄ſente, uel citata ſufficit argum. eius, qđ no.
32 Bar. in ſimili, ī l. nuda rō. ff. de dona. Et ſunt aurea uerba. ¶ Quintò† quæritur, utrum habeat locū in p̄ductione articulorū? Et in hoc do. Ant. & Imo. hic concludūt, q̄ ſic, quia huiuſmodi admiſſio eſt quædā interlocutoria, quæ p̄ōt eſſe p̄iudicialis, ſi admittit non admittenda. Iō pars debet citari, c. inter quatuor. ſupra de ma. & obed. l. nā ita diuus. cum ſimil. ff. de adopt. cū ſi. & allegant deciſionē Rot. mihi nouageſimā, in nouiſ. inc. item iudex. & ſequitur dom. meus hic, qa interlocutoria non leuis præiu-

p̄iudicij exigit citationē partis, vt no. Bart. & Imol. in l. de vnoquoq; ff. de re iud. & Bar. & Bal. in l. nec quicquā. §. vbi decretū. ff. de offi. pcōſ. & Bart. Imol. & Ro. in l. ſi opus. ff. de oper. no. nūcia. & dom. Ant. ī c. ſæpe. in 3. col. infra de appel. & dom. Abb. & Imo. in c. auditis. p̄tra In no. ibi, ſupra de p̄cu. & Bal. in l. eos. in 2 col. C. de app. & Ang. & Imo. in l. recuſare. §. fi. ff. ad Treb. & Angel. l. ille, a quo. in prin. eo. tit. cū ſimil. Limitāt tñ hoc do. Ant. & Imo. hic, niſi p̄ceſſiſſet citatio gñalis ad totā cām, qa tūc nō requirit̄ alia citatio in iſta interlocutoria. Et ita ſaluāt Inn. in d. c. auditis. ¶ Sed aduerte, qa cōtrarium in vtroque dicto tenet hic dom. Abb. dicēs, bñ oportere, q̄ qñ articuli diſcutiunt̄, an ſint admittēdi, vel nō, pars voceē, quia iſte eſt actus p̄iudicialis, & nō ſufficit gñalis citatio in princ. qa illa euaneſcit p ſolā cōparitionē, vt dixit ſe dixiſſe in ca. fi. ſupra de dilat. tetigi in ca. l3. ante gl. in verbo, opponi ſupra tit. j. Sed in admiſſione articulorū iā examinatorū parte citata, dicit ſe nō videre neceſſariā citationē, qa eo ipſo, q̄ iudex p̄cedit ad vlteriora, vī eos admittere, iō opus eſt appellare, alias tenet actus l3 citatio nō p̄ceſſerit. Et dicit eē tex. in c. ex parte el. 2. ſfra de appellat. vbi hoc gñaīr probat in omni exceptione. Et idē Bart. in l. à p̄cedēte. C. de dilat. Et iſta fuit diſtinctio Bald. in l. j. in 2. colū. C. de ſenten. ex breuic. recit. ſci licet in cognitione interlocutoriæ requiri citationē, ſed ſecus in p̄nūciatione. Sed p̄ hoc nō eſt recedēdū a prima opinione ſm dom. meū dicētē, q̄ imo ī caſu cognitionis & p̄nūciatiōis dēt pars citari, p p̄dicta. Nec obſt. rō do. Ab. qa p̄ſupponit̄ in dictis iuribus, q̄ ad illū actū ſequentē, p quē tacitè p̄nūciaē, requiraē citatio partis, ſi hoc nō requirat nā actus, vel ēt ſi alias nō debebat citari ad talē actū, debebit nunc citari, ex quo per illum text. vī nūc ferri interlocutoria, & ſaltē vī citatus ad interlocutoriā, cum ſit citatus ad actū p quē tacitè p̄nūciaē, & difficile inueniret̄ actus, ſm eū p quē videret̄ tacitè p̄nūciari ſuper artic. q nō eēt actus p̄iudicialis, & requireret ci
33 tationē, vt hic p ipſū, & bene. ¶ Sextò q̄rit, vtrum† ſufficiat in caſu huius decretalis, q̄ citeē dñs, & nō p̄curator q fuit litē p̄te. & hoc ē ēt vtile ad alios actus. Et ex dictis. Doc. hic & alibi facias tres caſus. ¶ Primus eſt, qñ dñs ñ citatus nō cōparuit, & tūc actus inde ſequēs eſt nullus, tanquā factus cōtra nō citatū. Ita notāt Io. And. Bal. do. Ant. Imo. & do. Ab. hic, & Bar. Imo. & Roma in l. furioſo. ff. de re iud. & Bal. in l. imitari. ad fi. ff. de p̄cur. & in l. j. C. ſi aduerſus rē iud. & in l. p̄cur. pillū tex. C. de p̄cu. & Bar. & Bald. in l. j. C. de ſen. & Bal. in l. ſi qñ. in 8. q. C. de teſti. & in l. ſtatutis. p̄pe fi. C. de ſen. ex breui. recī. p rōnē l. j. C. d ſent. qa dñs cogit̄ inuit⁹ apparere, niſi ex cā, l. j. C. d p cur. c. j. de iudi. in 6. & facto procuratore exoneratur ſe de p̄ſilio legis, l. j. §. vſus. ff. de p̄cur. Et iſtud limitat Bald. hic, niſi p̄curator nō vellet cōparere, allegans §. ſi vero aliquis. Inſtit. de ſatiſd. & c. j. §. vt lit. nō p̄teſt. & ibi dixit
34 ſe dixiſſe. ¶ Secūdus caſus† eſt, qñ dñs taliter citatus ſpōte cōparuit, & dicit ſnīam vel receptionē teſtiū tenere, ſm Bart. & alios in dictis locis, & Bar. in l. ſi p̄curatori p̄ſenti. de verb. obli. Et dicit hic do. Abb. ſe allegare optimū tex. in c. ſi quē cum gl. in ver. ſiue poteſt de p̄cur. in 6. & ipſū allēg. Bar. in d. l. imitari. Et ſic diceret̄, q̄ dñs in uito procuratore nō p̄ōt eū priuare facultate proſequēdi cām, c. quāuis. de p̄cur. in 6. d. l. 1. C. de p̄curatorib. in quo multū inſtat hic do. meus, & eſt obiectū Imo. l3 nō dicat. in d. l. furioſo. Dic, q̄ Doc. hic, & Bar. in dictis locis hoc idē volūt, dū dūt, q̄ ſufficit p̄curatorē nō p̄tradicere. Alleg. l. q̄ oīa. in prin. ff. de procur. & expreſsē habetur
35 in d. c. ſi quē. cū gl. ¶ Tertius† caſus eſt, qñ apparet teſtes fuiſſe receptos, vel ſnīam latā in caſu p̄dicto p̄ſente domino, nō tñ apparet, q̄ fuerit præſens ad hoc, an valeat? In quo dic, vt p Bart. in d. l. furioſo. & in d. l. ſi procurator. & Bal. in l. ſtatutis. in fi. C. de ſenten. & Imo hic cōclu dentē, quo ad ſententiam, q̄ ſi dominus fuit citatus, præſumitur in dubio fuiſſe præſens, ad hoc vt valeat ſententia, alias nō valeat, ſi feratur cōtra dominum, arg. l. filiꝰ familias. §. inuito. ff. de p̄cu. & not. ī cī Geneſi. de elec. p
* Inn. vbi in p̄iudicialib. taciturnitas nō nocet, * ſecus, ſi in eius fauorē ſit lata, qa tūc p̄ſumitur * Taciturnitas nō nocet. *Adde ad hoc Roman ſing. 489. anci. infer. or Inn. in d. c. ī Gene ſi. An. Corſ. ī ſuis ſingu. in lit. T. in ver. Taciturnitas. n. l. & Ro. conſil. 493. in caſu cō ſultationis. nu. 3. Adde tamē, quòd fauore piæ cauſæ et eccleſiæ, taciturnitas cōſenſū præiudicatiuū tacenti inducit. Auth. ſi ſeruus ſcienſe. C. de epiſc. & cler. et c. ſi ſeruus ſciente. 45. diſt. Rom. not. conſ. 341. in caſu p poſitæ. col. 2. verſ. cæterū qđ fauore & idē in l. quæ dotis. colū. vlt. verſ. prima, quod illud ēt fallit. ff. ſol. matrimon. & Soc. cō ſi. 291. inci. Viſis literis. nu. 10. lib. 2.*

mādati. Eſt uerū, q̄ ſi pars opponat, nō admittē actus, q̄ fit ab iſto ſm prædictos. Ex quo ultimo dicit Bald. in l. ſi qñ. in 8. q. C. de teſti. q̄ l3 alius non deſinat eſſe ſunditus procur. p occupationē alterius, tñ apud ipſū nō eſt interim exercitiū p̄tradicēte aduerſario. Quod dicit eē valde notabiliſſimū. Et ſubdit hic Imo. q̄ dñs ratificādo p̄t talia geſta ualidare, ſicut dī de geſtis ēt a carente penitus mādato, in l. licet. C. de proc. ēt p̄tradicēte aduerſario, ut hic p eū, q uī mirari de aliorū loquacitate, & bñ.
37 ¶ Vltimo ſcias, q̄ † ſi teſtes citati ad diē nō iuridicū, p̄te citata eadē die ad uidēdos eos iurare, nō illa die, ſed ſequēti iurāt in abſentia partis, nō ualet receptio hmōi iuramēti ita notāt dñi de Rot. deci. 167. inci. Itē ſi teſtis. in nouiſſimis, niſi prorogatio illius dlei fuiſſet facta p̄tibus partibus, ſm eos. Quod no. ¶ Itē ſcias, q̄ ſi pars fecit examinari teſtes, nō ſeruata forma huius capituli, poterit iteratò eoſdē producere ſup eiſdē capitulis, ētſi depoſitiones fuiſſent publicatæ. Ita elegāter dūt do. de Rot. deci. 374. quæ incipit, Itē ſi ad inſtātiā. ī nouiſſimis. Nō obſtat timor ſubornatiōis, qa aut dicēt id, qđ prius, & apparet de nō ſubornatione: aut dūt contrarium, & nō probāt tanquā p̄trarij ſibijpſis. c. licet. ſ. ti. proxi. ſecus ſi extra articulos, ſecundum ipſos. Quod bene nota.

SVMMARIVM.

1 *Mulier poteſt de iure canonico eſſe teſtis in cauſa ciuili & crimin li ciuiliter mota.*
2 *Quod tamen fallit in caſu c ſi. quot teſt. ſunt neceſ. in vſib. feud.*
3 *Item fallit in teſtamentis.*
4 *Item fallit in teſtimonio, quod requirit ſcripturam priuatam.*
5 *Mulier licet certis caſib. poſſit teſtificari, minus tamen probat, quàm maſculus. Vnde data paritate teſtium, præualet teſtimonio maſculorum.*

CAPITVLVM III.

QVoniam. ¶ Mulier teſtificaē p̄tra clericū, q̄ñ de crimine ciuiſr agit̄. H. D. ēt uide omnino Fede. ita intelligētem tex. conſil. 23. inci. Titius electus in p̄latum. & Arch. in c. ipſi Apoſtoli. circa prin. 2. q. 7. & in ſumma ea. q. & cauſa, & dicetur in c. ex parte Adæ. j. eo. Et q̄ñ paruceps, uī ſoci⁹ criminis admittatur,

Universidad de Deusto
Biblioteca

tat̃, vide Bar. & alios in l. fi. C. de accus. & dicit̃ infrà e.c. veniens el j. Et q̄n ex vno loco ad aliū possunt testes trahi, dicet̃ in c.cum cām el 1.j̃ eod. ¶ Et istū text. dicit hic Bald. valde singularē in verbo, aliquid ꝙ modicū cōferētia ad causam dicunt̃ pertinentia. Ad idē allegat l. 3. §. additis itaq; .i verb. modica data occasiōe. ff. de fideicō. lib. ꝑ quā dicit probari, ꝙ illud, quod modicā occasionē p̄stat, aliquid est, & ꝑ illā l. dicit Bal. in c. ꝑ tuas. supra titu. j. ꝙ q̄ndoque leuis occasio est magni pōderis. ¶ Et ꝑ istū tex. colligit hic dom. meus in eo, ꝙ nō solum vocant̃, q̄ plenè sciūt, sed ēt, qui aliquid sciūt, adeò ꝙ ad ꝓbandum indiciū vocant̃ ēt de prouincia ad prouinciā, qđ est bñ notandū & intelligendū, puta, q̄n nō est sufficiēs copia integrorū testiū, q̄a multa simul iūcta inducūt probationē, vt dixi in c.cum cām. suprà ti j. ¶ Gl. j. in fin. Et ita te-
1 neas, ꝙ† de iure Canonico pōt esse mulier testis in cā ciuili, ēt in criminali ciuil̃r mota, * vt hic, & c. tā literis. infra eod. secus in cā criminali criminal̃r mota. c. mulierē & ibi gl. 34. q. 5. & c. forus ad fin. & ibi gl. & dom. Abb. infra de verb. sign. & gl. & oēs * hic, & Spe. in tit. de teste. ī §. j. in 16. colum. ver. itē quod est mulier. & plenè Hosti. in summa huius ti. §. q̄s possit esse testis, nisi in casu c. tāta. ĩfra de symo. De iure aūt ciuili nō est ꝓhibita mulier nec, in cā ciuili, nec in criminali, f̄m Spe. vbi supra & glo. p̄alle. & de cā criminali probat̃ in l. 3. §. l. Iulia. ff. de testi. vbi, in accusatione legis Iuliæ de vi publica repellit̃ à testificando mulier sui corporis q̄stū faciēs. Ex quo apparet, ꝙ nō infamis nō repellit̃, q̄a si repelleret̃, nō oporteret, ꝙ haberet illā qualitatē ĩfamiæ. Nō obst. l. in quæstionib. in verbo, ēt. ff. ad l. Iul. maiestat. q̄a loquit̃ de muliere infami, vt ostēdit exēplū ibi positū, & sentit Bart. ibi. Et tūc illud ēt implicat, ꝙ nedum masculi infames admittunt̃, vt l. famosi. eod. ti. sed ēt fœminæ infames. Refert tñ Ioā. And. in d. ver. itē ꝙ est mulier. Iac. đ Are. tenuisse, mulierē in cā criminali nō admitti de iure ciuili, inducendo a fortiori id, quod de testamēto infra dicet̃ & rōnem c. forus infra de verb. sign. Sed ipsū nō sequit̃ Ioā. And. dicēs cōem seruari in practica, & esse æquā, vbi aliter veritas haberi nō pōt, & ꝓbat̃ in l. ex eo. ff. de testi. canonizta 15. q. 3. c. ex e. & istud sequit̃ domi. Abb. hic, & Ioā. de Imo. in l. q̄ testamēto. §. mulier. ff. de testa. & sic intellige gl. vltra ipsos in c. 2. in verb. ꝓhibēte. de iudic. in 6. vt loquat̃ de iure ciuili, in quantū sentit mulierē posse testificari in cā criminali criminaliter mota, & ita ipsam saluāt Ioā. And. & Dom. ibi. Et vnū ꝯsidera, ꝙ oēs p̄dicti faciētes differentiā inter canones & leges, allegāt d. l. ex eo. & tamen illa lex est canonizata, vt dixi. Vñ non viderentur leges & canones differre. Sed rñde ex eo, ꝙ no. gl. in verb. tractatus post mediū, de re. eccl. nō alie. in 6. & ibi Dom. in 4. colum. ver. bene no. ¶ Quòd autem dicitur mulierem in causis ci-
2 uilibus posse testificari, fallit† primò in casu c. pen. in fi. quot testes sint necessarij ad prob. inuesti. in vsibus feu. & ita no. ibi Bal. ꝑ illū tex. in verb. præter fœminas. ¶ Fallit sc̄đò in testamentis, * l. q̄ in testamēto. §. mulier. ff. de testa. & §. testes. Insti. eo. ti. Sed istud non ꝓcedit in codicillis, * f̄m Spe. & Ioā. And. in d. §. j. ver. q̄d de codicillis, quia nō est in eis tātū periculū, prout ī testamētis, q̄a nō est ibi hæredis institutio.
3 ¶ Itē† nō a procedit in testamento inter liberos, f̄m gl. in anthen. quod sine. C. de testa. & no. Bald. ibi, & Bart. in l. hac cōsultissima. §. ex ĩperfecto, ī fi. C. testa. & Imo. ī d. §. mulier & Bal. & Roma. ī locis statim allegādis. ¶ Quid autē in testamēto ad pias cās. Dic, ꝙ pōt esse testis, f̄m Ange. consi. 23. & Bal. in repet. l. j. in 6. char. ver. f̄m est dubium. C. de sacrosanc. eccles. Et l3 dicat istā q̄stionē multum subtilē, tñ dicit indubitatū de iure Cano. ꝙ valeat testamētū, ꝑ c. cum esses. & c. relatū. infra de testa. Vide tñ Ro. ī repet. auth. si mulier. ī 16. priuilegio vltimarū volūtatū. C. ad l. Falci. vbi tenet ꝯtrariū, allegādo Fede. in ꝯsilijs, & quasdā rōnes satis fragiles, q̄bus rñderi pōt ex dictis Bald. vbi supra quē nō vr̃ vidisse, maximè tenēdo. qđ ipse dicit de iure Canonico. *
4 ¶ Fallit† tertiò ī testimonio, qđ req̄rit scripturā priuatā ꝑ subscriptionē, quia illi subscripti dēnt eē masculi, f̄m Bal. in l. scripturas. C. q potio. in pig. ha. ꝑ illū text. in ver. triū virorū. Facit, quod no. Bar. in simili, in l. j. ꝑ illū tex. ī verb. virorū. ff. de legi. Posset tñ de hac fallētia dubitari, q̄a nō hēt in se spālē rōnē, & quāuis l. scripturas. dicat virorum. illud est rōne maioris frequētiæ, q̄a vt plurimū fœminæ nesciūt scribere, nec intersunt ꝯtractibus, & iō vr̃ posse extēdi ad mulieres, ꝑut extēdunt̃ iura loquētia de vno casu rōne maioris frequētiæ ad aliū casū nō ita frequētatū, habētē tñ eādē rōnē, iuxta gl. ī verbo, p̄sidētes. in fi. cle. 1. de rescri. & ibi Imo. post do. An. Facit qđ not. gl. in l. j. C. de rap. viag. & Ioā. And. in Spe. ti. de locato. §. 1. post prin. cū similib. Nec obst. d. l. j. q̄a cùm ꝯdere legē sit iurisdōnis, * merito ꝓhibet̃ fœminis, l. fœminæ. ff. de reg. iur. Poteris tñ cogitare. Et adde, q̄ dixi in c. l3. primò, in 2. nota. j̃. de
5 testi. ¶ Et no. ꝙ † l3 his casibus mulier pōt testificari, tñ minus ꝓbat, q̄ masculus. Vñ si ex vna parte sūt duo masculi, ex alia duæ fœminæ, p̄ualet testimoniū masculorū f̄m do. Abb. in d. ca. forus. ad fi. ꝑ illū tex. & Bal. ī l. fi. ꝑ illum tex. ff. de fi. instr. & Spe. ī tit. de teste. §. postquā. versi. porro. Bñ facit d. l. ī qōnibus, ostēdēs maioris eē fidei masculos quā fœminas. Et iō dicit Bal. ī l. j. ꝑ illū tex. ff. de senato, ꝙ si discordāt mascul⁹ & fœmina p̄roni ī p̄sentādo, p̄fert̃ p̄sētatus à masculo, qđ intelligēdū, dū modò habeāt ius æquale in p̄sentādo, secus, si inæquale, prout hēt maritus in patronatu sibi iure fructus pertinente ob dotē vxoris. vt do. de Rot. conclusi. 404. in prin. in nouissimis, ꝑ id, qđ de tutore & pupillo no. Io. And. in c. ex eo. de elec. in 6. Qđ aūt dixit do. Abb. in d. c. forus. limitarē, nisi fœminæ. starēt ꝓ reo, ꝑꝑ gl. in c. clerici, 81. dist. cū his, q̄ dixi in c. ex literis. s̄. titu. 1.

* Ciuiliter mota. *Adde ad hāc materiam Ias. in l. j. C. de sum. trin. in fin. & Cast. cons. 195. & antea. 117. & Alexand. consi. 170. par. 7. & consi. 11. pars. 1. vbi etiam quid in crimene læsæ maiestatis. & in consil. 19. & 99. in ea. 1. par.*

* In testamentis. *Adde Alexand consil. 176. part. 2. & cons. 86. par. 4.*

* In codicillis. *Adde Socin. cons. 335. incip. Visa contingentia facti versi. non ob. si tertio loco ibi, item possunt esse fœminia in 2. part. & intellige, si sit literata, vt se subscribat in eius sententiam Bald. in l. fi. C. de codicil. vi. tamen Bart. cōtra in l. in multis. ff. de stat. homi.*

a Item non. *Adde tu an hoc habeat locum in filijs naturalib. aut spurijs? Vide per Bal. & Ang. in l. hac consultissima. §. ex ĩperfecto. C. de testa. et ibi do. Alexan. in 2. col. Adde etiā, an hoc habeat locum in testamēto matris? & quod in naturalibus filijs? Vide per do. Alexa. in d. §. ex ĩperfecto. Adde etiam an d. §. ex imperfecto. habeat locum inter filios & filias, quæ dotatæ erant, & ex forma statuti exclusæ: do. Ale. in d. §. ex imperfecto.*

* Iure canonico. *Adde quid in causa matrimoniali. & dic quòd ī hac causa mulier admittitur in testimoniū saltem quādo agitur đ matrimonio probādo. c. super eo. 2. infrà eo. tit. & est communis * opinio, quæ seruatur ī practica. vt ꝑ Abb. in d. c. super eo. in 3. no. et habetur in c. videtur. 35. q. 6.*

S V M M A R I V M.

1 *Numerus quando crescit ex vnitatibus, vel non.*
2 *Dispositio legis generalis in materia prohibitionis restringitur, ut non sequatur absurditas, vel legum correctio.*
3 *Peccare an dicatur, quem lex humana excusat.*
4 *Deinde subiungit, qualiter textus huius c. debeat intelligi, et n. 5.*
6 *Iurans in supplementum probationis, iurat tanquam testis, et ideo debet esse cautus.*

CAPITVLVM IIII.

IN omni. ¶ Vbi agit̃ de correctione, vr̃ ĩpediēdo peccato p̄t q̄s cōputari in numero testiū. H. D. Idē ubi defert̃ iuramētū in supplemētū ꝓbatiōis, f̄m decisi. do. Ab. ¶ In text. ibi, efficiuntur tres. No. secūdum Bal. hic, ꝙ numerus ex vnitatibus crescit, quod dicit verū, si vniantur in vnam ꝯclusionem, secus,

secus, si stent diuisę, & dicit esse gl. solēnē in l. vbi fideius-
1 sor. ff. de solu. Vñ† non dr̃ a condēnat⁹ in 20. ille, q̄ in vna cā est ꝯdemnatus in 10. & in alia in alijs 10. Quod est vtile ad statuta terrarū, si forte bānitus ī 20. posset impunè offendi, f̄m ipsum. Adde Barto. dicētē se ita rñdisse in facto in d. l. vbi fideiussor. Idē Bar. in l. 2. §. j. ff. de ꝯdi. instit. & Bal. in l. sancim⁹. §. si quis aūt el j. C. de dona. & Ang. in l. si q̄s separatim. §. j. ff. de app. & in l. quoties in stipulationib. & in l. scire debemus. ff. de uerb. obli. & Bal. in l. nā & si fur. §. fi. ff. si cert. pet. & Imo. in l. si quis in testamento. in princi. ff. de lega. j. & Pet. de Anch. & Imo. in c. pen. infra đ dona. Et ibi dñt, ꝙ vbi adunatio summarū induceret odiū, vt in q. nostra, nō fit talis adunatio: secus, vbi induceret fauorē, d. l. si quis separatim. & melius facit l. si plures. §. pen. ff. de pact. & ꝓbat̃ in d. ca. pē. de dona. & est doctrina Io. And. ī c. 2. e. ti. & Bar. in l. si idē. ff. de iuris. om. iud. & ibi vide Ro. & alios, & qđ ī pulchra qōne no. do. Abb. ī c. ad Apostolicā. in. 2. colū. j̃. de regu. ¶ In tex. ibi, in omni iuncta gl. collige,
2 ꝙ † dispositio legis gñalis in mā prohibitiōis restringit̃, vt sequat̃ absurditas, vel correctio legū. Facit ca. solitæ post prin. supra de maior. & obedi. & l. scire oportet, § alius. ff. de excus. tut. Et iō dicit Bal. in l. 2. § q̄a ait. ff. q satisd. cog. & in l. j. ad fi. ꝑꝑ gl. ibi, C. de fide instru. ꝙ si statutū dicit, ꝙ in aliqua causa sufficiat qualiscūq; ꝓbatio, intelligitur, s. idonea. No. Bar. in l. 3. post gl. C. de ꝯuen. fisci deb. li. 10. Et de hoc vide ꝑ Bar. & alios ī l. j. §. nūciatio, ff. đ oper. no. nūc. & Bar. Bal. & Sali. in l. j. C. đ sacrosanc. eccl. & Bal. in l. j. ff. de testa. mili. & ī l. fi. & in l. ita nobis. C. de adulter. & ī rub. C. q accusare in vlt. colū. & latè Ang. in l. nō est nouū. ff. de legib. In quibus habes, q̄n verba gñalia recipiant restrictionē de habilitatis. Facit gl. in verb. oēs in ca. si verò el j. infrà de senten. excōmu. & tex. in c. j. in fi. de iureiu. in 6. & gl. in l. j. in uerb. vtilē & ibi Bart. ff. de eo, ꝙ certo loco. & qđ no. Bart. in l. diuus Traianus. ff. de testam: mili. & in l. j. §. & parui. ff. qđ ui, aut clàm & gl. j. in uerbo, corū. in ca. ut circa. de elec. ī 6. & gl. j. in uerb. nemo infra de sim. & gl. in §. opponit̃. de pœn. dist. j. & in c. dilecto. de sentē. excōmu. in 6. & in c. j. 70. dis. in c. ecce 95. dis. & in c. aliqua infra de ꝯsec. eccle. uel alta. & in c. si Romanorū ī uerb. diuersis. 19. dist. & ibi ꝑ Dom. & plene Imo. post domi. Ant. in c. j. in 7. col. ꝑꝑ gl. in uerb. ab oīb. supra de ꝯstit. & Oldr. ꝯsi. 278. ad fin. uer. & ulterius sæpe cōparatū est, cū simil. ex quibus fieri posset lōga repetitio, & est mā, in qua sufficienter se ampliauit Rom. in repeti. l. si uerò. §. de uiro. ff. solu. matrimo. faciendo illas fallentias, in quibus lex gñalis loquēs ēt cū uerbis uniuersalibus recipit restrictionē ꝑ alia iura, & est mā sine fine. Dicas tñ, ꝙ ubi non eēt ꝯtrarietas aliorū iuriū, ista uerba p̄gnātia augmentāt dispositionē. Patet ex eo, qđ scribit eleganter Ang. in l. ꝙ si nolit. §. si q̄d ita. ff. de ædil. edict. dū dicit, ꝙ si q̄s dicat, promitto Titiū p̄sentare toties, quoties & q̄n cunque mandatū fuerit, operabunt̃ ista verba ēt post sētētiā. Et ita limitatur l. Græcæ. §. post litē. ff. de fideius. Facit gl. in cle. j. in verb. quāuis de re iud. & in cle. 2. in eo. verb. de rebus ecclesi. nō alien. & in l. 1. in verbo, quacūque cā. C. de ser. fugit. Vñ dñt dom. Cardinal. & Imo. in c. quia diligentia. supra de elec. ꝙ bannitus restitutus, ꝑ verbum. Plenissimè recuperat bona per fiscū alienata. Et dicit Dom. in c. decet. in 3. colum. de immu. eccle. in 6. ꝙ priuilegia, vel statuta, in quibus dat̃ potestas agnoscendi de omnibus causis, comprehendunt quascunque: Ita dicit probari ex dicto Ioā. And. ibi. Similiter dixit Sali. in l. si serui nostri. C. de noxa. Et ꝙ si statutū punit occidentē aliquem quouis modo, vel qualitercūque cōprohendet homicidā ex lata culpa, licèt alias intelligat̃ solum de doloso, ut no. dom. Cardin. & Ana. in ca. lator. infra de homi. & ibi dixi. Et ista no. pro nūc, de q̄-
3 bus alias latius. ¶ In † tex. ibi, si peccauerat nota, quia loquit̃ ꝯditional̃r, & iō dicit hic Bal. ꝙ ille, quē lex humana excusat, nō peccat, facit ca. qui peccat. 2. q. 4. & l. Gracchus. C. de adult. nisi fortè sit lex ꝯtraria legi diuinæ, ut si lex humana dat cām delinquēdi, q̄a nō excusat à peccato. Allegat Bal. in ca. fi. de p̄scrip. Alias aūt legū sanctissimarū subtilitates excusant a peccato, f̄m ipsum latè & eleganter hic. Adde dom. Abb. in ca. cum esses. infra de testa. vbi dicit, ꝙ illud ca. q peccat. intelligitur authoritate legis Canonicæ, nō ciuilis. Sed intellige, vt p̄dixi, & adde gl. in ca. inter hæc. 33. quæst. 2. quā etiā in proposito notat. dom. Abb. in d. c. fi. in 4. col. infra, de præscri. & in c. veniens. el 2. infra de spos. ¶ Quòd aūt leges dicātur promulgatæ diuinitus, in c. fi. 16. quæst. 3. intelligitur de iustis. Et quare dicat̃ Diuinitus, cùm sint humanæ, vide Dom. post alios in ca. 2. in 1. oppositione, de p̄scrip. in 6. & ista prosequere & diffusè ꝑ Pet. de Anch. in regula, possestor. in 1. char. de reg. iur. in 6. & in disputatione, Bononiensi statuto. cum similibus. ¶ In tex. ibi, ĩter te. Colligit hic Bal. ꝙ in personā facienda est denūciatio, & allegat l. cum à te. ff. de vi & vi ar. & iō non pōt fieri ad domū, vbi nullus habitat. Idē si habitet infans, vel surdus quia requirit̃ in omni denunciatiōe aliq̄s, qui intelligat. Allegat textū. quem dicit aureū, in l. cuilibet. in uerbo. intelligenti. ff. de noui ope. nū. ¶ In tex. ibi, ecclesiæ. No. f̄m Bald. hic, ꝙ iudex secularis in ista superna denunciatione non habet se intromittere. ¶ In text. ibi, si te non audiuerit. Summe auditum pro satisfactione, f̄m Bal. hic, qui ex hoc infert a contrario, quòd vbi prima citatio est executa, non oportet quem ad idem citari ulterius, alias sic: quod dicit menti tenendū. Nam qđ factū est, fiendum non est, f̄m ipsum. Quod dictū est vtile ad quæstionem de citato, qui dixit, Nolo venire, de qua ꝑ Innocen. in cap. ad petitionem infrà de accusa. & ibi a-
4 lias dixi. ¶ Gloss. ibi, restringitur † in causa denunciationis. Non est de mente literæ ista restrictio, ideo pro solutione contrarij formati in gloss. ibi, alias in causa sua. vide hic latissimè dominū Abba. ex quo in effectu habes ꝙ iste textus potest intelligi duobus modis. Primo, ut procedat in omni negotio, in quo principalis persona non est reportatura commodū uel incommodū, damnum, laudem uel uituperium, nec aliqua affectione notatur, tunc enim nō apparet rō, quare non debeat cōputari in numero testiū, dū modò, secundū oēs hic, nō agatur de præiudicio alterius graui, quia in grauibus nō est recedendum a communi forma iudiciorū, secundum quam idē nō debet esse actor & testis, c. forus. §. omni. infra de uerbo. signific. Et ad hūc intellectū uide domi. Anto. in cap. dilecta. in 5. colum. supra de iudi. & Bal. in
5 authen. ad hoc. in pen. colum. C. de usu. ¶ Sc̄đo † modo potest intelligi iste tex. secundum domi. Abb. & etiam Imo. hic, ut procedat in oī negotio, in quo causa deciditur per iuramentum delatū actori in supplementum semiplenæ probationis, puta habenti pro se unū idoneū testem, quia ipse iurādo habetur ꝓ alio teste, ut in capi. fi. & ibi per glo. fin. & omnes, infra de iureiurando & l. ī bonæ fidei. & ibi per omnes, C. de re-
b bus credi. Quando b aūt nō deferatur, tale iuramentum, tradit̃ in dictis locis & in illis casibus nō procedet iste tex. Et hāc lecturā dicit hic domin⁹ meus se tenere ꝓ uera, ex qua notat, ꝙ quando actor æqualiter p̄sumitur scire ueritatem de eo, qđ petit, sicut reus, tunc deferendū est sibi iuramētum, & non reo, ut patet in principio tex. in uerbo, principaliter personæ. ¶ Et hanc le-

a Non dicitur. *Adde ad ista, pone, quòd iudex in sententia dixit, cōdemnamus Titiū in 20. libris, & postea dicit 10. ꝓ percussione in facie, & 10. pro percussione ī brachio, an dicatur condēnatus in 20. ad hoc, vt possit offendi impune? Bart. in l. vbi fideiussor. ff. de solu. tenet, ꝙ non potest offendi quia nō dicitur vna condemnatio. Adde, iudex dicit condemnamus Titium in 10. libr. quas si nō soluerit intra decem dies, condemnamus ipsum in 20. Dic, ꝙ isto casu, si non soluerit, intelligitur cōdēnatus in 20. libris, & sic poterit impune offendi. de quo vide per Scribentes in l. 2. §. j. ff. de excu. tut. & Bart. in l. 2 ff. de publi. iudi. in j. colum. in vers. circa hoc.*

b Quando. *Adde tu, ꝙ est vtile scire, quādo deferatur iuramētū ī supplemētū probationis. Quæstio prima est, q̄d in iuramento necessario? Pone, quòd accusator semiplenè ꝓbauit*

Universidad de De… Biblioteca

ctură, licèt isti non dicãt, ponit ẽt Bal. hic, & dicit notabiliter ad istũ textũ inferri, ꝙ actor, cui deferẽ iuramẽtũ in đfectũ probationis, dr̃ suus testis. Ergo dẽt esse testis idoneus, & scire factũ, de quo possit reddere rõnem, quã reddit testis, seu reddere dẽt, scilicet per sensum corporeũ. Similr̃ colligit Bal. hic ex lectura gl. & sequaciũ, ꝙ denunciator fungiẽ vice testis. Vñ dẽt factũ plenè scire, id est, ꝙ denũciatio sua sit vera. Et putat, ꝙ dẽt iurare de calũ. & ꝙ ĩ ista denũciatione dẽt exprimere cãm, iuxta notata in l. j. circa prĩc. ff. de ope. no. nũ. Quæ dicta nota. Et adde Bar. in l. diuus. ff. de custo. reo. dum tractat de massario villæ, vel ꝯtratæ, q hẽt denũciare maleficium, & alias dixi in capitulo, sicut olim infra de accusa. Et subdit Bal. ꝙ ille, q denũciat, si dicit se ꝯtra ꝯscientiam non facere, dẽt sibi credi, si allegat aliquã cãm probabilẽ: alias non, Et de multiplici denũciatione vide p Scribẽtes in ca. nouit supra de iudic. vbi declarat gl. pen. & vltima hic, & vide Arch. in c. oĩpotẽs 2. q. 1. vbi dicit, ꝙ ibi testes adhibiti ad pœnitẽtiam
6 sũt idonei, qualescũq; sint. Allegat Hosti. hic. ¶ Vltimò † ꝓ intellectu illius authoritatis, in ore duorũ etc. dic, vt hic p do. Ant. & dom. Abb. & beatũ Tho. secunda secũdæ, q̃stione 70. arti. 2. Et ꝑ eo, qđ dicit do. Abb. in fi. vide Inn. ĩ ca. fi. in gl. posita supra de ꝯsue. Et ꝯsidera q a dictũ Bald. hic, de quo suprà vc3, ꝙ iurans in supplementũ debet iurare tã quã testis, est magnæ importãtiæ, quia oportebit, vt sit cautus, nõ solùm iurãdo se iustè petere, sed etiã quare petat.

SVMMARIVM.

1 *Testes duo faciunt fidem etiam in actionibus grauissimi præiudicij.*
2 *Testis consanguineus in quo casu nõ solùm nõ est suspectus, sed etiam melior alijs testibus, veluti ad probandam consanguinitatem.*
3 *Recurrendũ est ad seniores in defectũ aliorũ.*
4 *Testis redditur inhabilis ratione odij. nu. 6.*
5 *Iudex arbitraturus qualitatem inimicitiæ, debet procedere ex coniecturis, & qualiter hoc fiat.*
7 *Testis deponens de credulitate, an probet. & nu. 8. 9. 10. 11.*
12 *Testis deponẽs per verbũ Videtur, an ꝓbet.*

CAPITVLVM V.

QVoties. ¶ Dr̃, quales dẽt eẽ testes sup cõsanguinitate deponẽtes, & ponit formã iuramẽti. ¶ No. primò ibi,
1 duobus. ꝙ † etiã in actionibus
a grauissimi ꝑiudicij duo testes faciunt plenã fidẽ. nã separatio, de qua hic, pp ꝯsanguinitatẽ est res grauissima, c. l3 ex quadã. infra eo. Bñ facit gl. quã do. Abb. facit singularẽ hic in c. ꝑsul. 2. q. 4. q̃ dicit duos testes sufficere ad ꝓbãdũ crimẽ ꝯtra Papã, & illã ẽt sequiẽ do. Abb. ĩ c. per tuas. suprà de maio. & obe. & in c. super eo. j. e. & in c. 1. in 3. col. supra de ꝓcur. & in c. at si clerici. in 1. not. supra de iudi. & do. An. in c. l3. in pen. col. supra de elec. Et in c. l3 vniuersis. j. eo. & Imo. in c. 1. in 4. col. s̃. de ꝯst. Et ꝓcedit istud notabile ẽt, vbi nõ põt haberi ꝓbatio necessariò ꝯcludens ex nã rei, vt sufficiãt duo testes ad ꝓbationẽ rei, eo mõ, quo ꝓbari põt, & de hoc dicet ĩ d.
2 c. l3 ex quadã. ¶ No. scđo casũ, in quo ꝯsanguineus non solùm nõ ẽ suspect⁹ in testimonio, sed ẽt est melior cæteris testibus, scilicet vbi agiẽ de ꝓbanda cõsanguinitate, qa genealogia cẽseẽ melius nota ꝯsanguineis, c. videẽ. infra q ma. accus. pos. & facit c. cum ĩ tua. j. de

* *bauit per vnum testem, nunquid iudex debet sibi deferre iuramentum necessariũ in supplementũ probationis? & ita condemnare reũ accusatũ? & in hac cõis * conclusio glo. & Bart. & Doct. in l. 3. ff. de testi, est, ꝙ nõ. Itẽ glo. in l. maritus. ff. de quæstio. & Bar. in l. admonẽdi. in 14. col ff. de iureiu. gl. in c. cum sit. in gl. fi. de regul. iur. in 6. dom. Abb. in in c. fi. de iureiur. in 8. colũ. ĩ versic. si verò quæritur quãuis solus Bal. aliter tenuerit, & malè, in l. qui accusare. circa 4. no. C. de eden. Istam cõiorẽ conclusionẽ ego confirmo tribus modis. Nam primò considero, ꝙ text. in l. sciant cuncti. C. de prob. canoniz. 2. q. 8. requirit in criminalibus causis, quòd probationes sint apertissimæ, & quòd sint luce clariores. Sed ego habeo, ꝙ in omnibus causis, etiam si essent ciuiles in, quibus requiritur apertissima probatio, in illis non pot deferri iuramentum necessariũ in supplementum ꝓbationis. Ita est gl. no. in l. fi. in princ. ff. quod me. cau. eo modo, vbicunque requiritur probatio luce meridiana clarior, vt ibi secũdũ Bald. in l. fi. in 1. not. C. si mino. se maio. dixe. Item vbicunque requiritur plena probatio vel liquida, secundũ Bal. in l. fi. C. de secun. nupt. Facit gl. in ca. cupientes in verb. plenam de elec. in 6. Item vbicunque requiritur manifesta probatio, secundũ Bart. in l. 1. in fi. C. de fi. instrum. Secundò confirmo, quia in causis magnis & arduis non habet locum istud iuramẽtũ necessariũ in supplementũ probationis, secundũ gl. in l. admonendi. ff. de iureiu. & Bal. in l. in bonæ fidei. C. de reb. cred. dom. Abb. in 9. colũ. in versi. quid enim in d. c. fi. de iureiu. Sed causæ criminales sunt hmõi, l. in seruorũ. ff. de pœn, Tertiò facit qđ vult Sali. in d. l. sciant cũcti ꝙ licèt testis non teneatur assignare rõnẽ dicti sui, si nõ est interrogatus, gl. in l. solã. C. de testi. & in c. cum cãm, quæ inter. de testi. fallit in causis criminalibus, in quibus non valet dictũ testis, nisi assignet rationem dicti etiã nõ interrogatus. Sequitur dom. Alexan. in cons. 15. incip. Viso processu informationis per potestatem Parm. 9. colũ. Istam cõem conclusionẽ limitat Ludo. Roma. in d. l. ita prætor. ff. de testi. vt procedat in causis criminalibus, in quibus venit imponenda pœna corporalis, secus, si esset causa criminalis, pro qua imponeretur pœna pecuniaria. Ad hoc dicit ibi, ꝙ solus ponderauit illũ tex. in ver. pœnali. Sed ante eũ ponderat Ant. de But. in d. c. fi. Sed Ioa. de Imo. in d. l. ita prætor. & do. Alex. ẽt in d. l. ita prætor. reprobãt per generalitatẽ d. l. sciãt cũcti. Et ille tex. in d. l. ait prætor. in ver. pœnali nihil facit, quia loquitur, quando ciuiliter agebatur, vt patet, versi. actione. nam si criminaliter accusatur, actio nõ cõpeteret, Insti. de publi. iud. in prin. Itẽ tex. in d. c. fi. de iureiu. loquitur in iuramento voluntario, vel iudiciali, non autem in necessario. Et idem tenet Car. in c. cognoscentes. in 6. op. de constit. Sed tu adde, ꝙ limitationem Lud. Rom. expressè sequitur do. Alex. sibi contrarius in consi. suo 96. inci. Viso processu vertente inter Eliseũ. vbi fortius subdit, quòd ista est magis cõis opi. & ꝙ ab ea in iudicando non est recedẽdũ, & refert idẽ tenere Hostiẽ. & Ant. de But. in d. c. fi. & Bald. in d. l. ait prætor. Sed dic, ꝙ Bald. ibi nõ firmat pedes. Tu adde, ꝙ idẽ tenet Ang. in d. l. admonendi. circa fi. Sed magis placet alia sententia negatiua pp generalitatem d. l. sciant cũcti. ex fundamentis præallegatis. Et sic amplia cõclusionẽ vt procedat ĩ causis criminalibus, non solùm in qbus ĩponitur pœna corporalis, sed ẽt, si solum imponitur pœna pecuniaria, sed limitat prædictã cõclusionẽ Ludo. Rom. in d. l. admonendi in gl. ĩ vers. exacto. ad fin. nisi accusator vltra semiplenã probationem aliquid plus haberet, & eẽt persona honesta, nã arbitrio iudicis posset deferri iuramẽtũ necessarium in supplementum probationis. & reũ condemnare, per tex. in d. c. fin. de iureiuran. vbi in cã famosa Papa ibi sic decidit, & dicit Lud. Roma. se admirari, ꝙ Legistæ aut Canonistæ non aduertãt ad illum tex. in d. ca. fi. Sed ante eũ idẽ expressè tenuit Sali. in d. l. admonendi in 1. col. per d. c. fi. de iureiu. & sequitur dom. Ale. in d. l. ait prætor. circa fi. Ego si essem iudex, admitterẽ iuramẽtũ in supplementũ probationis in causa criminali, vbi imponeretur pœna pecuniaria, sed vbi veniret imponẽda pœna corporalis, nũquam admitterem tale iuramẽtum in supplementum probationis. Ex ista limitatione no. pulchra limitationem ad regulam, quã statim dedi, ꝙ in causis arduis & magis nõ defertur iuramentum in supplementum probationis, Limita signãter ex prædictis. & est quotidianũ, nisi pl⁹ aliquid haberet vltra semplenã probationem, vel indiciũ bonũ ibi. Ita do. Ale. in d. l. ait prætor. & in d. l. admonẽdi. & in consi. suo 264. inci. Viso processu vtriusque causæ. & vide gl. in simili in c. vidua. de regula. in glo. fi. & pro opi. ista facit glo. in l. si duo patroni. ff. de iureiur. in verbo, authoritas. quæ vult, quòd quando probationes sunt vtriusque partis pares, præualent illæ per quas plus, quàm semiplenè est probatum, vel in quibus est aliquod bonum indicium, & illam gl. ad hoc summè commendat ibi Bart. & alij.*

a In actionibus. *Adde tu, ꝙ Ang. in authen. quomodo oportet episcopos. § quanta. in vers. not. cum lex. dicit quòd duo testes non sufficiunt ad probandum ꝙ quis sit bonæ famæ & opinionis, & hoc quando a lege, vel statuto requiritur, & econuerso etiam duo testes non sufficiunt ad probandum, quòd quis sit malæ famæ et opinionis, quod notabis pro limitatione istius tex.*

spon.

spon. ſm dom. Abb. Adde tex. vulgatũ in l. octaui. ff. vnde cog. ubi ẽt in ꝑtinentib. ad sanguinẽ, cõiunctus ꝑsumiẽ scire facta ꝯiuncti, quod intellige, nisi in factis à ꝯiuncto existẽte in longĩquo, seu in remotis partibus, ſm Bal. & Angel. in l. Lucius testamẽto. §. j. ff. de lib. & posthu. Et istis adde Bart. in l. quoties. ꝑ illũ tex. C. de naufra. li. 11. vbi dicit, ꝙ de ijs, q̃ fiũt in domo, vel in naui, non admittunẽ ad probandũ alij testes, nisi in subsidiũ, qñ nõ sunt domestici. Et ad hoc facit mirabiliter ista decreta, & d. c. vr̃ ſm do. meũ hic. Nõ solũ ergo, si ꝯcurrãt testes domestici cum extraneis, vr̃ magis credẽdum domesti*cis, * q tali casu admittunẽ ad testimoniũ, l. ꝯsensu. C. đ repu. l. lex, q̃ tutores. C. de admi. tut. no. Bar. in l. si qñ. C. vnde vi. sed, qđ fortius est, alij non videntur admitti istis extantib. Et de hoc vide, q̃ dicenẽ in c. in literis & c. veniens el 2. infrà eo.
3 ¶ No. tertiò, ꝙ † ĩ defectũ recurriẽ ad seniores. Facit l. si chorus ĩ verbo, rusticũ senẽ dicẽtẽ. ff. de leg. 3. Et hoc, vbi agiẽ de antiquitate ꝓbãda, alias ẽ arbitrariũ, ſm do. Abb. Cui magis credaẽ iuueni, an seni, adde Spe. in ti. de teste. § nũc tractãdũ. prope fi. vbi dicit, ꝙ in testimonio visus magis credit iuueni q̃ seni, & adde gl. in verb. nouũ in l. cũ q d. ff. si cer. pet. Et ĩducit do. Abb. istũ tex. ad q̃stionẽ Bar. ĩ l. Stichũ q meus erit. ff. de leg. 1. vbi dicit, ꝙ si statutũ requirit in ꝯtractu mulieris ꝯsensũ duorũ propinquorũ ex parte patris & si illi deficiãt, adhibenẽ duo ex parte matris, si aũt nõ superest ex linea paterna, nisi vnus, ille dẽt cõiungi cũ vno altero ex latere matris, non aũt dẽnt assumi ambo ex parte matris, qa illi vocanẽ solum in subsidiũ. Ad idẽ allegans Bal. in l. in copulandis. vult dicere in l. in cõiũctione. C. de nup. Adde Bal. idẽ tenẽtẽ in l. j. C. vnde uir & vxor. & Pet. de Anch. in repe. c. j. circa mediũ, vers. trãseo ad statuta, q̃ qñdoque prohibẽt supra de cõsti. & Bal. & Ang. in d. l. Stichũ. Et vide Pau. de Cast. in l. si cum dotẽ. §. si patri. ff. solu. mat. vbi dicit, ꝙ si haberet solum vnũ propinquum, ille sufficiet. Dixi in c. proposuisti in 2. con-
4 clus. supra ti. j. ¶ No. quartò † ibi, priuato odio ꝙ rõne odij testis reddiẽ inhabilis. Et de hoc vide ẽt text. Bald. & Flor. in l. 3. in princ. ff. de testi. & in authen. si dicaẽ & ibi Bal. & Sali. C. de testi. & gl. in §. si qs. in verb. in criminalibus. ĩ authẽ. de testi. Procedit ẽt, si de recẽti recipit corpus Christi, ſm Bald. in ti. de pace Cõstãt. in verbo, vasalli. el j. Idẽ, si eẽt de recẽti recõciliatus, ſm Inn. & alios in c. cum oporteat. infra de accus. Idẽ, si nõ est apparens inimicus, sed hẽt cãm inimicandi, ſm Inn. in ca. cum I. & A. in fi. infra de re iudi. & sequiẽ Bal. in ꝑscriptiõe. C. si cõtra ius, vel vtil. publ. & Pet. de Anch. in c. statutũ. §. si verò. in 5. notab. de rescrip. in 6. Idẽ, si esset magnus amicus ipsius inimici, p l. sciendũ. §. si accusatio. ff. de accus. & l. liberi. C. de inoff. test. & c. repellanẽ infra. de accus. Idẽ, si est de sanguine inimicorũ ẽt in quarto gradu ſm Bal. in c. si vasallus el 1. si de feu. fue. cõtro. Quæ omnia intellige, dũmodò inimicitia sit capitalis, qa alias nõ repellit ab accusando, vel testificãdo, ſm Bal. in l. athletæ. §. dato remissionẽ per illũ text. ff. de excus. tut. & Domi. in c. quãuis de ꝓcur. in 6. pp glo. in verb. inimicus. & Bal. in ꝓposito. in d. authen. si dicaẽ. ver. sed qũo. Et ibi dicit, hoc cõmitti iudicis arbitrio. Leuis aũt inimicia non oĩno repellit testẽ, sed tñ eius fidẽ debilitat, ſm Arch. in c. 2. 3. q. 5. & Inno. in c. cum P. j. de accus. Et l3 sentiãt isti duo, ꝙ ẽt nulla fides adhibeaẽ, tñ hoc nõ teneẽ, qa secundũ Bal. in d. authen. si dicaẽ pp leuẽ inimicitiã nõ ꝑsumitur qs deierare. Et adde, ꝙ si inimicus capitalis de facto reperiaẽ, nõ ꝯualescit testimoniũ ꝑ recõciliationẽ secutã, ſm Ioã. And. in Spe. in ti. de teste. in prin. Alleg. gl. 4. ĩ §. si verò qs dicat. in Auth. de testi. Et dicit Bal. in d. authen. si dicaẽ, ꝙ semel inimicus semꝑ ꝑsumiẽ inimicus, nisi ꝓbeẽ cã recõciliationis. Alleg. l. in ipsius. C. fa. ercis. & in l. 3. ff. de adimẽ. leg. Sed ex ꝯuersatione sequẽti ꝑsumiẽ recõciliatio, ſm eũ Alleg. glo. in §. vlt. Inst. de iniur.
5 ¶ Et ꝯsidera, q a † iudex arbitraturus qualitatẽ inimicitię ꝓcedere dẽt ex ꝯiecturis, quarũ ẽt aliquæ danẽ à iure, puta si qs conaẽ facere iniuriã, & libẽter fecisset, si posset, qa sufficit, ẽtsi nõ fecerit, ſm Bal. in l. j. C. si quacũque ꝑditus pote. & dicit esse casũ in d. §. dat remissionẽ. Idẽ, si probaẽ aliquẽ retinere magnã partẽ bonorũ alicuius đ facto, vel eius vxorẽ, ſm do. An. & do. Abb. in c. accedẽs el 2. supra vt lite nõ ꝯtest. Idẽ, si solit⁹ est salutare, & amplius nõ salutat, ſm gl. in c. cum Adrianus. 63. dist. Idẽ, si se obtulerit in testẽ in cã criminali ꝯtra me, ſm do. Ab. post Inn. in c. cum P. infrà de accus. Et idẽ de alijs fortioribus ꝯiecturis, puta iniuria maxima, vl̃ homicidio ꝯsanguinei, vel minas atroces maximè in viro terribili, ut p Bald. & Imo. in l. fi. ff. de hær. insti. & Bartol. in l. 3. ff. de adi. leg. Et sup istis plurima nõ impertinẽtia dici possent sed qa ad plenũ aliàs dixi in c. cum oporteat. infra de ac-
6 cu. iõ omitto. ¶ No. quintò, ibi, amicitia. ꝙ † pp amicitiã testis inhabilitaẽ. Ad idẽ tex. in §. itẽ testiũ. ĩ verbo, amicus. 4. q. 3. & gl. 3. q. 5. in summa, quasi in medio, & Spec. in ti. de teste. in prin. Dicit tñ Cy. in l. eos. C. de testi. ꝙ amicitia ñ repellet ex toto testẽ, sed tãta fides ei nõ adhibeẽ, & sequiẽ Ioã. An. in Spe. ubi supra. & do An. Imo. & do. Abb. hic. Et dicit Bal. in d. l. eos. ꝙ hoc nomẽ amicitiæ nõ est nomẽ expulsiuũ a testimonio, & dicit eẽ casũ expressũ in l. sciendũ. ff. de vsur. Et dicit do. Flo. in l. 3. in prin. ff. de testi. se putare, ꝙ nulla amicitia repellat testẽ, sed detrahit bene de fide ſm quantitatẽ * amicitiæ. Sed tñ credo, pp, imoderatã amicitiã posse ex toto testẽ repelli, & ita tenet Spe. vbi supra. & Bal. in c. 1. supra eo. & ibi retuli, & ita credo sentire gl. in c. insinuãte. in ver. familiarẽ. supra de offi. deleg. nec video rõnẽ defferentiæ, quare familiaritas, affectio ad cãm, & similia, de qb. ĩ c. insuper. & c. in literis. infra eo. repellãt testẽ, & iõ ẽt immensa amicia. Quæ aũt dicaẽ propria amicitia, vide tex. cũ gl. in
7 l. latæ. § amicos. ff. de verb. sign. ¶ Gl † fi. ibi, de credulitate Examinat hic do. An. Imo. & do Abb. gñaliter, quando valeat testimoniũ de credulitate. & breuiter restringe dicta ipsorũ hic, & alibi, ſm limitata. Est enim regulariter verũ, ꝙ nõ valeat testimoniũ testis de credulitate deponẽtis, qa deponere dẽt de ijs, q̃ certitudinalr̃ nouit p c. relatũ. ibi acta. 5. q. 2. & c. testes. ibi. & c. nouerũt. 3. q. 8. & l. testiũ. & ibi gl. incipiẽs, sic ergo. C. de testi. no. Spe. ĩ ti. de teste. §. opponiẽ. ĩ 60. col. ver. itẽ deposuit de credulitate. & do. Ant. in c. cum ad sedẽ. in 4. col. supra de rest. spolia. Vñ si testis ꝓductus ad probandũ mutuũ, dicat se credere mutuũ fuisse factũ, nõ ꝓbat, ſm Imol. post alios hic. Et iõ dicit Ang. in Auth. de hære. & Falci. §. 1 hinc nobis. in 3. col. versi. secundò no. ꝙ testes dẽt testificari, sic esse, vel nõ esse, non autẽ, se credere vel nõ credere, * p illũ tex. ¶ Quam regulã amplia primò ex eo, qđ no. Bal. in l. conuenticulã. in 8. col. uers. ex prædictis infero. C. de epis. & cler. ubi dicit
a ꝙ si a testis dicat, scio, qa credo, nihil ꝓbat, quia credulitas stat simul cũ opposita ueritate, & possibile est, ꝙ testis credit, tñ nõ est uerũ, not. in d. l. tutela. C. đ in integ. resti. mino. ſm ipsum. ¶ Secundò amplia ex eo, quod notat Bal. in l. si ue possidetis uer. sed quæro. C. de ꝓba. ubi dicit, ꝙ si testis dicit se pro certo credere, nõ probat, etiam præsumptiuè, nisi adijciat originem credulitatis. Allegat. c. tertio loco. & c. literis. infra de ꝑsump. & quod no. ĩ l. diẽ proferre.
8 §. si plures. ff. de arbi. ¶ Tertiò † amplia ex eo, qđ no. do. An. ĩ c. 1. infra de app. ubi dicit, nõ ualere consuetudinẽ, ꝙ testibus deponẽtibus de credulitate ple-

* Domesticis. *Adde an & quando testis domesticus sit idoneus, & quibus casibus admittatur, vi not. Socin. in consil. 7. incipi. supradicta causæ positio uer. Vtrum prædictis non obstantibus. & vers. nec ob. cum vers. seq. part. 1. & ad istam materiam adde etiam quæ habẽtur per Fed. de senis cons. 119. inci. nulli dubium et per Alex. cons. 6. par. 4. et in cõs. 175. p. 2.*

* Quantitatem. *Adde no. ꝑ Ang. in Auth. de nu. §. fin. arg. illius text.*

* Non credere. *Adde ad hãc materiam & quæ habentur per Alex. in rub. ff. de iureiur in cons. 79. & 105. 3. part. & in cons. 109. & 132. 1. p. & in consi. 3. 4. p. Lanfr. in cap. quoniam contra. supra de prolat. in ver. Testium depositiones, nu. 24. vers. præterea est sciendum.*

a Si. *Adde, quòd idem est, si testis dicat, videre meo, quia nihil probat.*

Ita

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ita Bald. in repet. l. de quibus in 25. colu. C. de legi. Idē est si dicat, iudicio meo, quia nihil ꝓbat. secūdū Ange. & Moder. ī repet. l. sciendum. in 3. col. ff. de verb. obl. do. Alex. in cōsilio suo 73. incip. Viso testamento. Idem est, etiam si testis deponat ita esse, secundum conscie tiam suam. Bald. in c nisi eum pridem. in 4. colum. de renun.

nè credaī eo casu, quo alias nō crederet, & facit quod dictū fuit ī c. 2. suprà de proba. Modo istam secunda regulā limita primò, dūmodo testis pro sola cā dicti sui adduxerit credulitatē, sed si assignasset bonā cām, & postea dixerit se ita credere, non procedit regula fm Bal. in l. 2. §. qđ obseruari i. n 3. colū. versi. 3. oppono. C. de iur. calū. colligē tē ex gl. ibi in verb. cred. ꝙ si testis dixit credere id, quod prius ꝓ veritatē affirmauerat, nō euanescit testimoniū, qđ dicit mēti tenēdū. ¶ Et hinc est, ꝙ si fa ciēs interrogatoria, dicat interrogandos esse testes ī fine, an q̄ dixerint, credāt vera, dēt tale interrogatoriū rescidi, & fortius fm Ioā. And. ibi cācellādū est interrogatoriū an ex auditu, an ex credulitate dicaī in quo fortior est captio, & dicit do. Cur. quē refert Ana. in c. inquisitionis. §. fi. de accus. ꝙ vidit de facto obtineri, ꝓ talē rñsionē testiū factā gñaīr post depositiones nō infringi rñsiones ꝓcedentes. Alleg. Spec. in d. loco, quē ēt sequit̄ do. An. & do. Abb. ī d. §. fi. Et quāuis Spe. ubi supra requirēs rescissionē talis interrogatorij, videaī sentire, ꝙ rñsio noceret, tñ dñt hic dom. An. & Imo. & post multa do. Abb. ꝙ si prius reddit bonā cām, ista rñsio nō nocet, capitur enim illud, credere ꝓ scire, fm eos. Quib. adde Bal. in l. j. in prin. ꝓ illū tex. ff. de iusti. & iur. vbi dicit ꝙ quāuis testis dicat, vidi hoc, ni fallor, ꝓ hoc nō debilitaī eius dictū, & idē clare sentit Bal. in d. l. fola in 5. q. C. de testi. in vltimis verbis. Secus dñt hic do. An. Imol. & do. Abb. si prius nullā cām assignasset, vel si assignasset ꝓmiscuā ad Scire & Credere, qa sequēs verbū Credo, vi tiat eius dictū. Et hāc limitationē bñ no. Et in quantum do. Abb. hic dicit, ꝙ l3 de subtilitate iuris ista morderi possent ꝓp propriū differentiā inter Scire & Credere, tñ de æquitate festinētur, qa testes nō capiūt istas subtilitates. Et alleg. gl. & Bart. in l. stipulatio ista. §. hoc quoq;. ff. de verb. obl. & hoc dicit diligenter notādū. Adde optimè, ꝙ no. Bal. in c. quāto. in fi. supra de iudic. vbi dicit, ꝙ verba testiū dēnt intelligi crasso & vulgari mō. Alle. Cyn. in l. si cùm ante. C. de dona. añ nupt. & dicit, ꝙ si testis dicit, ꝙ vidit talē possidere ius ꝓnatus, exponit, i. quasi possidere. Alle. text. quē dicit eē notabilē, in l. sed & si possessori. §. sed & si rerū. ff. de iureiu. & ꝓ hoc vide qđ no. gl. & Bal. in l. si qs filiabus. ī fi. ff. de test. tut. & Bar. in l. si qđ eorū. in prin. ff. de le. 3. & in l. liberorū. in vlt. colum. ff. de verbo. signifi. Et intellige, vt est dictū, qñ testis assignauit idoneā cām. Vñ dicit magistraīr Bal. in l. j. si cert. pet. ꝙ si testis dicit, Titiū possediſſe, qa vidit eū colligere fructus & similia. l3 interrogatus dicat se nescire qđ sit possessio, sustinetur eius dictū, secus, si nō assignasset cām dicti, sed simpīr dixisset, Titiū possidere fm eū, ꝙ no. Et ita intellige gl. in d. §. hoc quoq;. & qđ no. Bart. ī l. de ætate. in fi. 2. q. principalis, ff. de mino. & Bart. in l. j. ī 3. col. ff. si cert. pet. & Bal. in l. j. in prin. ff. de his, q̄ sunt sui, vel alien. iur. ¶ Limitaī secūdò istā regulā, nisi testis deponēs per uerbū Credo, subiungat rōnē, q̄ taliter cōclu dat, ꝙ operetur certitudinē sensus testis, qa tūc dixisse đ credulitate nō nocet, fm Bald. in d. l. quenticulā. in 8. colum. versi. modò venio ad testes. C. de episco. & cleri. Vñ dicit, ꝙ si testis dicat, Credo, qa uidi & ꝓsens fui, probat plenè, qa rō est, q̄ dat eē dicto suo, secūm eū ibi: & idē Bal. in d. l. data opera. in 14. col. C. qui accusa. non possunt. Vñ dicit idē Bal. in l. solā. in 5. q. C. de testi. ꝙ verbū Credo, cui adijcitur aliqua congrua rō, nō destruit dictū testis. Et iō not. in practica cautelā, ut sit prudens examinator, & semper petat. de ratione. Potest etiā esse cautus, faciens interrogatoria, ut ponat, ꝙ si testis dixerit se nescire, uel ita credere, ut est in capitulis, non interroge tur ulterius, quia ratio sequens est, quæ potest ualidare & inualidare testimoniū. ¶ Limitaī tertiò, nisi testis dicēs se credere, loqueretur in mā de sui natura certitudi naliter nō cognoscibili, fm Cy. & Bal. in l. testium. C. de testi. & Ioa. And. in Spe. d. uer. itē quod deposuit de credulitate: & d. Ant. in c. quosdā. in fin. infra de ꝓsump. & Bar. in l. in summa. §. itē Labeo. in uer. dī hic. ff. de aqua plu. arcē. & do. Ant. do. Abb. & Imo. hic. Et est casus, ꝓ quē ēt habes exēplū in c. literis. & ibi gl. 2. de præsump. & in c. tertio loco. infra de ꝓsump. & ita ēt ꝓ illos text. no. ibi do. Ant. do. Abb. & Bald. in d. l. solā. in 5. q. Et iō dicit do. Ant. in c. unico. ꝓ illū tex. supra de seruit. ꝙ ualet dictū testis, qui in tali mā dicit, Scio, quantū possum, uel quātū humana fragilitas scire permittit. Imo dicit elegāter Bal. post Cy. in l. filiū. ff. de his, q̄ sunt sui, uel alie. iur. ꝙ si testis dicat se scire ꝓ certo, ꝙ talis est filius talis, subsistentatur eius dictū exponēdo scientiā pro credulitate, attēta materia quæ sciri non pōt pro certo, ut uidimus in c. ꝓ tuas. supra tit. 1. Et pro isto dicto adducit hic do. meus alia, non allegans bonū text. in c. ꝓterea. ī uerbo cum socios. infra eo. & alleg. l. 3. §. j. iuncto §. sequenti. ff. de testi. Dī enim in fi. §. ꝙ iudex, q̄ examinat testes, solus pōt scire, qđta fides sit eis danda, postea dicitur ī §. sequenti, ꝙ iudex hēt examinare, quid credat, aut qđ sibi probatum opinetur. Istis etiam adde Bart. in ꝓsil. in cip. Vannutius Petri. ubi dicit, ꝙ testes dicentes, quē occidisse Titium ad sui defensionē, probāt, licēt deponant ꝓ uerbū Credo * qa cognoscitur præ-

* Verbū credo. *Adde Alex. cons. 76. incip. Visa in quæstione. col. ult. in fi. & cons. 109. in 9. & 11. colū. in 1. p. & Bald. in d. l. solam. colū. ult. & ibi Sal. post eū in 3. col.*

sumptiuè. Et ad hoc facit text. in ca. firmiter. in primis uerbis, supra de summa trin. & quod ibi no. do. Abb. in prī. ¶ Sed declaratur tripīr ista limitatio. Primò, ut habeat locū, qñ credulitas ē ꝓxima sensui, per quē percipitur ueritas, puta qñ filius dicitur fuisse natus ī domo, &c. uel qñ dicit testis, se uidisse solum cum sola, &c. ut d. c. literis. Et ex simili b. dicit se credere, quia ꝓbat, sceus, si esset remota à sensu, puta, qa dicens se credere adulteriū, mouet ex eo, qa uidit aliquos ꝓfabulantes, uel deponens de homicidio, dicit se prius uidisse aliquē fuisse armatū, quia hoc solū nō ꝓficit credulitatē ex sensu. & nō causatur credulitas ex cōclone necessaria ꝓsumptione ꝓbabili. Ita no. Cy. in d. l. testiū. & do. Abb. hic. Ergo meritò dicit Bal. in d. l. testiū. quòd oportet, ut credulitas sit iūcta sensui, & munita ratiōe. ¶ Scdò declaratur, dū modò testis deponēs in similib⁹ causis nō solum dicat ea, q̄ inducūt credulitatē, sed ēt dicat, se ita credere, fm do. Abb. hic, quia ex quo non deponit directò super ipso facto, sed super certis ꝓiecturis dēt adijcere de credulitate, ꝓ tex. hic, & ī c. l3 ex quadā. infra eo. & no. Spe. in d. uer. itē, quod deposuit. ¶ Tertio ꝺdeclaratur, ut habeat ēt locū in eo, q̄ iudicat de peritia artis, quia pōt deponere de credulitate, fm Pau. đ Lea. in rub. huius ti. ante cōmentū c. cū nuncius 1. eo. Bene facit tex. & Bar. in l. j. in prin. ff. de uen. inspi. ubi talis pōt deponere per uerbū Credo. Imo cogitur iurare de certitudine dicti sui, ut dixi in cap. proposuisti. in 3. ꝓclusione, supra ti. 1. Et hoc limita, ut dixi in prima fallentia illius ꝓclusiōis, nisi mā eēt ꝓceptibilis sensu corporeo. Vtrum āt talis debeat assignare causas credulitatis, an uerò sufficiat dicere, se credere, uide do. An. ī c. cum cām. in 8. colū. j. eo. & ibi dicetur post do. meū ibi & hic, qui multū insīstat & ꝓcludit, ꝙ sic. Et ista sufficiāt ī hoc quoti diano articulo, de quo ēt aliquid ꝓ do. Ant. in c. seriem. in 3. col. supra de iura. cal. & in c. cum cām. in 2. col. c. tiper Petrū de Anch. in c. 2. de iur. calū. in 6. ꝓ Bart. in tractatu de teste. in 5. col. uersī. testis dixit aliqua uera eē, qa credit. per gl. in l. diem proferre. §. si plures. in uerbo, cō senserūt. ff. de arbit. ꝓ Bal. in l. hæredes palam. in fi. prin. ff. de testa. ꝓ Ro. in l. j. §. fi. in 4. col. ff. de uerb. obl. ꝓ Bal. in l. ob hæc uerba. ff. de his, q̄ no. infa. & ī l. 1. ff. de excusa. tu. ꝓ Pau. de Cast. post gl. in ru. ff. de iureiu. in fi. ꝓ Bal. in l. si seruus legat⁹. ff. de le. j. & in l. 3. circa princ. & in l. j. in fi. ff. de testi. in apostil. ¶ Quid ꝺāt de teste deponēte per uerbū Videtur, uide Ioā. An. in Spec. ti. de teste. §. nunc tractādū. uersī. quid ergo ubi dicit. ꝙ si dicit, Ita iudico, uel

* Testimonium. *Adde Ange. in l. 1. de iureiurā. & Alex. in cōsi. 74. & 109. i. p.*

* vel, Ita mihi vī, ñ valet testimoniū * in ijs, q̄ solo sensu corporis ꝓcipiunt, secus in ijs q̄ ꝓ discursū intellectus, puta in peritia artis. Idē Imo. in cle. gra. ī 2. no. de rescrip. & Bald. in l. data opera. C. q̄ accus. & in l. de q̄bus. ī pē. char. ff. de legibus, qa fm ipsū ibi talis vī deponere nō de sētētia, sed de opinione, qa ita exponit in vulgari, & talis expositio attēdit, vt ibi ꝓ ipsū, & ꝓ hoc facit, qa istud verbū adaptaī ad id qđ scit, & id qđ credit, vel opinaī, & sic tanquā ambiguū interpretaī ꝓ ira producētē, iuxta gl. ī verb. dubiū. in c. in ꝓsentia. ī. ti. j. Et ꝓ eo, qđ dī istud nō procedere in perito, vide Bar. quē sic intellige in d. l. j. ff. de vē. inspi. Est verū, ꝙ Bar. ī l. qđ tū. §. si arbiter. ff. de arbi. & in repe. l. de ætate. in 2. q. ff. de mino. vī velle, ꝙ si testis dicat se vidisse Titiū possidere, & interrogatus de tēpore, dicit 10. annis, vt sibi vī, ꝓbat, qa vī verbū referri ad iudiciū rōnis, ꝙ est ꝺiunctū ꝓsensu, s. visus. Sed hoc dictū latè impugnat hic do. meus, ꝓcludēs, ꝙ talis testis ꝓbat de possessione, sed nō de tpe, qa vbi loquiī de tpe, ñ allegat sensum, sed vtiī verbo dubio, quasi expresse dicēs, ꝙ fm nō scit ita bū, vt primū, vt hic per ipsū, cui adde, q̄ remisiuè dixi in c. de cætero. j. de hom. post Ana. ibi, plenè loquētē, & adde Ang. in repe. l. sciēdum. ff. de verb. ob. vbi ponit de teste deponēte iudicio suo, vel visu suo. Itē đ teste, q̄ dicit se scire, & die sequēti ī ꝓsecutione examinis sup eodē dixit se credeī, vid Ro. ī l. q bona. §. si qs stipulatur⁹. ff. đ dam. īfe. & dicēt latè ī c. ꝓterea. in ti. px. Vltimò ijs, q̄ dixi §. đ amico, adde, qđ dicēt ī c. seq. ī q. đ socio, & ibi ēt Bal. tenet, ꝙ amicitia magna repellat.

SVMMARIVM.

1 *Singuli de vniuersitate testificari possunt pro vniuersitate.*
2 *Singuli đ vniuersitate seculari nō sut testes ītegri ꝓ vniuersitate. Vide rationem differentiæ de vniuersitate clericorum et de vniuersitate laicorum.*
3 *Singuli de vniuersitate minus probant pro vniuersitate, q̄ alij testes, data paritate testium.*
4 *Singuli de vniuersitate non sunt idonei testes pro vniuersitate in causa criminali.*
5 *Singuli de vniuersitate non sunt sufficientes testes, quando per accidens præsumeretur magna affectio propter commodum atem.*
6 *Singuli de vniuersitate nō sunt boni testes, quando utilitas proueniens ex vniuersitate obueniret singulis de collegio.*
7 *Itē nisi vniuersitas posset habere alios testes, quàm đ vniuersitate.*
8 *Duas alias fallentias, quæ sequuntur, vide per te nu. hoc, et seq.*
14 *Administrator an possit testificari in ijs, quæ administrauit.*
11 *Legatarius an possit testificari in causa testamenti.*
12 *Venditor potest esse testis in causa emptoris.*
13 *Cedens an possit testificari pro cessionario.*
14 *Socius an possit esse testis pro socio.*
15 *Fideiussor an possit testificari pro principali.*
16 *Vasallus an possit esse testis in causa domini.*
17 *Commodum testis qualiter consideratur in testificando.*

CAPITVLVM VI.

* Insuper. *Adde ad materiam huius tex. Spec. in ti. de testi. §. 1. versic. sed pone quod ad ministrator. & ibi Io. And. in add. dit. Pau. & Lea. in c. cum nuncius. infra eo. Ale. in l. ob carmē. de testi.*

* ¶ Prælatus & religiosi testificari pūt ꝓ eccla sua, si ꝓ ipsa nō, ꝓcurāt. H. D. Et ē ispālis dispositio legis, in qua domesticus ñ repelliī, l3 alias sec⁹, c. ī literis. j. e. fm Do. ī c. 2. īfi. 29 dist.

¶ No. primò fm do. Ab. ibi, vobis. iūcto supra scripto, ꝙ nō solùm ꝓsonæ ecclæ, sed ēt platus ꝓt testificari in cā ecclæ suæ, dū modò se nō, ꝓmoueat ꝓ cām illā. Nec est mirū, fm do. Ab. qa facilius repelliī iudex, q̄ testis, vt ꝓ gl. ī ver. familiarē. in c. insinuāte. & habeī ī c. cām. 2. §. de offi. dele. Ergo si platus ī cā ecclæ suæ nō repelliī à iudicando. c. si qs erga. 2. q. 7. c. cū ꝓsonæ. de priuile. in 6. notāt oēs in ca. cùm venissent. §. de iudi. & do. Ant. ī c. i. j. de male. & Inn. in c. ex parte. el i. j. de verb. sig. cū simi. itaēt nō repelliī à testimonio. Et loquiī iste tex. ut vides in ꝓlato regulari collegiato. Quid aūt in seculari nō collegiato, vel collegiato, & q̄ solus ꝓstituit, ꝓcurato rē, dicēt infra. ¶ Et pōdera, qa do. Abb. sentit, ꝙ appellatione ꝓlatorū veniāt isti clausirales. Et ita ē, vt habes gl. notabilē in cle. dudū. in verb. nō habenē. de sepul. & ibi dom. Car. in §. statuimus. in j. q. dicēs, ꝓ hoc se ꝓsuluisse, ꝙ prior quētualis est ꝓlatus, adeo ꝙ pōt eē procu. pp gl. j. in cle. religiosus. de ꝓcur. Facit c. quorūdā. in verbo, solū ꝓlaturæ. de elec. in 6. & ita ēt refert se cōsuluisse do. Card. in d. cle. religiosus. in 13. q. & in cle. 1. in 10. q. de elec. vbi similis gl. in verbo, ꝓlatū. & ē vera gl. in c. nullus. de elec. in 6. ꝓ quā dicit ibi Dom. ꝙ tales dñr habere dignitatē, & ꝙ eis poterūt delegari cāæ à se. A posiuxta c. statutū. de rescrip. in 6. ¶ Gl. † j. in fi. in istis iuribus ponit mā huius dcre. separatim: sed sequēdo stylum do. Abb. reducas. dīa in simul, faciēdo ex dictis suis & aliorū regulā cū fallētijs. Est enim regula, ꝙ in causa vniuersitatis, vī collegij, singuli de vniuersitate, vel collegio testificari pñt, fm Io. An. in c. cū nuncius. infrà. c. ꝓ tex. ibi & hic & in c. de prudētia. 14. q 2. no. gl. in §. cogitandū. in verbo, testes. in Authe. de monachis. & alij, de q̄bus infrà. in prima fallētia. Et qa nemo ipsorū de collegio, vel vniuersitate potest dici in propria cā, cum aliud sit vniuersitas, & aliud singuli đ vniuersitate. c. q manumittitur. 11. q. 2. l. sed si hac. §. q manumittit. ff. de in ius uo. & pulchrè no. dñs Abb. in c. cū nō liceat in 3. no. de ꝓcri. Cal. in ti. de ꝓbē. consi. 21. & Pet. de Anch. ꝓ si. 243. aliam subtilē rationem assignat Bal. in d. c. cum nuncius. quia eorum interest, nam illius dicitur interesse, qui suo nomine pōt agere, uel excipere. l. i. §. sed alius. ff. quādo appel. sit l. sed si vnius. §. ꝓcurator. ff. de iniur. Sed isti suo noīe nō pñt agere, nec excipere, vt traditur, licēt non dicat in c. cām. el i. supra. de iudi. in c. edoceri. supra. de rescrip. & in cle. religiosus. de ꝓcur. Ergo ipsorū nō dicīt interesse. Etsi dicaī, ꝙ interest rōne affectionis, respōde ꝙ ista est leuis suspicio, quæ purgatur per iuramentum testis, q̄ iurat, ꝙ non deponit, nisi veritatis obtētu, iuxta

a c. quoties. suprà. eo. ¶ Fallit a † primò

2 ista regula in vniuersitate seculari, in a qua l3 admittanī illi de vniuersitate, tñ nō sunt testes integri habētes plenā fidē, secundùm do. Ant. in d. c. cū nuncius. & ita intelligit opi. Archi. 14. q. 2. in summa. Rō differentiæ potest esse, qa ipsi sicut seculares disponūt de rebus secularibus ad libitū, vt no. ꝓ Inn. ī c. dilecta. j. de excess. ꝓla. Bar. in l. fi. ff. de col. illici. ex quo arguiī maior affectio, non sic possunt facere clerici de bonis ecclæ, ca. sine exceptione. cū si. 12. q. 2. Sed cōtrariū, & melius tenet Imo. i d. ca. cū nūcius & dom. Abb. hic: qa ista differētia tolliī ex rōnibus prælegatis, & c. super prudētia. nō facit ista differentiā, & nō est verisimile, ꝙ qs deieret propter iura vniuersitatis cōseruāda, cum soleat negligi, quod cōmuniter possideī. l. 2. C. quando & quibus quarta pars debetur. li. 10. fm ipsos, q̄bus adde gl. & Bar. in l. in tantum. §. vniuersaliter. ff. de re. diuis & Bartol. & Ang. in d. §. q manumittitur. & Spe. & Ioā. And. ī ti. de teste. §. j. in 4. col versī. nunquid in cā uniuersitatis. & gl. in l. idonei. ff. de testi. In quibus locis idē dicīt de vniuersitate seculari. Idē Bal. in c. tertio loco. s, de ꝓba. & ibi dicit, ꝙ si ē qō de nemore, cuius fructus uēdūtur, ꝓ ipsa uniuersitate, & nō est quid deputatū ad usum hominū, ut iumentorum, uñ possint ipsi hoīes testificari, nā ꝙ ē cōe ī uniuersitate, nemo ꝓt dicere signāter, meū ē, qnimò ista sūt iter se ꝓtraria, s. cē singulorū, & eē uniuersorū, qa ñ ꝓt eē plurū ī solidū. l. sicut.

Fallit. *Adde tu, quòd ista opin. tenuit Bal. et Albe. de Rosa. in l. tā tum. §. vniuersitatis. ff. de rer. diui. do. Alex. in consi. suo 43. in 3. volu. inci. Visis & ponderatis his, quæ cōtinentur in instrumento. Et idem tenet Jo. An. in addi. Specu. in ti. de teste. in versī. sed nunquid. vbi dicit, quòd Vbertinus de Bobio dixit, ꝙ nō creditur plenè testibus de vniuersitate sine aliis adiūctis. Et ita teneas, quamuis. do. Abb. hic in 2. colū. in ver. hoc dictum. teneat cōtrarium, & malè & eum sequitur hic Fel. in uer. sed contrarium. Et sic reprobata opi. do. Abb. & Fel. hic, teneo, qđ §. dixi.*

Universidad de Deusto Biblioteca

§.uniuerſitatis.ff.qđ cuiuſq; vni.no.& ita dicit đ facto ſe
pluries ꝯſuluiſſe:& ē qõ vulgata,ſ̃m eũ,q hoc limitat,vt
referã.j̃.14.& 5 fallẽtia.Idẽ Bald.hic, dicẽs,ꝙ ſi reliquiſ̃
aliqd ciuitati,ciues pñt eſſe teſtes, qa titulus relicti non
acquirit ſingulis,ſed ſoli vniuerſitati,vt l.fi.C.đ ſac. ſãc.
eccle.nec cõpetit alicui ius agendi,niſi habeat mãdatũ,
vt hic, & l.nulli.ff.quod cuiuſq; vni.no. hoc tñ manda-
tũ pñt dare ex ꝯſuetudine,& erit mãdatari⁹ ꝓprie ꝓcu-
rator cũ mãdato.d.l.nulli.& l.ꝓhibere.§.fi. ff. qđ vi,aut
clã.Nõ obſ.l.3.§.ſed ſi fortè.ff.iudicatũ ſol.qa ibi lex nõ
vult mãdare,ſed ſine mãdato permittiſ̃, & eſt ille text.
elegãs,ſ̃m eũ,& ita hæc prima fallẽtia nõ procedit, ſed
3 imo p̃dicta ampliãt iſtũ tex.¶Fallit† ſcđo iſta regula,ni
ſi mã.in qua vniuerſitas teſtificat̃,eſſet probata vno mõ
per ipſos de vniuerſitate,& alio mõ per teſtes ꝓductos
contra ipſam, quia cæteris paribus minus probabunt
illi de vniuerſitate,pp illã aliqualẽ affectionẽ, q̃ reddit
eos impares,ſ̃m do.Ab.hic notabl̃r, q lȝ hoc dicat lo-
quẽdo de vniuerſitate ſeculari,tñ eſt æquũ ẽt in eccleſia
ſtica.Sed intellige ſanè,dũ modò ſit mã, q̃ ita bñ poſſit
eſſe nota extraneis,ſicut illis de collegio,qñ ĩ materia,
in qua collegiati p̃ſumunt̃ melius ſcire, rõne iſtius p̃ſũ-
ptionis magis credet̃ eis,tũ qa c.de prudẽtia.circa med.
dicit,in talibus eos eſſe meliores omnib.tũ,qa in tali ca
ſu domeſticus,vel familiaris nõ repelliſ̃,vt no. Bar.in l.
quoties.per illũ tex.C.de naufra.li.11.adeo ꝙ alij nõ ad
mittunt̃,niſi in ſubſidiũ,vt ibi,& c.quoties.s̃.e. & ibi di-
4 xi.Ergo iſti nõ pñt dici nõ integri.¶Fallit† tertiò,niſi cã
mota ꝯtra vniuerſitatẽ eſſet criminalis, qa ipſi de vni-
uerſitate nõ ſunt idonei teſtes,ꝑ tex.apertũ in d. cap.de
prudentia.& rõ ibi habet̃,qa in criminalibus,tanquam
arduis,nõ dẽnt domeſtici ad ꝓbationẽ admitti, ſecus ĩ
ciuilibus,ſ̃m do.Ab.q pro hoc allegat gl.in ſimili in c.
j.3.q.5.dicẽtẽ,ꝙ ꝯſanguineus nõ reppelliſ̃ in cã ciuili,ſȝ
in criminali ſic,& maxime hoc ꝓcedit, qñ eſt tale cri-
men,pp qđ vniuerſitas puniſ̃,quod qñ ſit dixi in c.dile-
ctus.j̃.de ſymo.no.Bar.in l.aut facta.ff.de pœn. & Imo.ĩ
c.grauẽ.j̃.de ſen.ex cõ.¶Et circa hãc fallẽtiã no. tria.Pri
mò,ꝙ hẽt locũ,ẽtſi vnus de vniuerſitate accuſat aliũ de
vniuerſitate extraneũ,qa nõ põt in teſtẽ adducere aliũ
de vniuerſitate,niſi in defectũ aliorũ.Ita no. Spec. in d.
ver.ſed nũquid in cã vniuerſitatis.Allegat Hoſ. in ſum-
ma huius ti.§.2.ſub §.& cũ cã.¶Scđo no. ꝙ nõ proce-
dit iſta fallẽtia,qñ vn⁹ de vniuerſitate ꝓduceret̃ ab vno
de vniuerſitate,ñ ꝯtra extraneũ, ſed ꝯtra aliũ de uniuer
ſitate,ſ̃m do.Ab.hic poſt Io.An.ĩ d.c.cũ nũcius, qa par
cã affectionis tollit ſuſpicionẽ,l.nõ ſolũ.ff. de ritu. nup.
no.gl.in c.cũ olim.s̃ de offi.dele.& in c.poſtremo, j̃.de
appel.Adde,qđ no.Bal.in l.q teſtamẽto.in prin.ff. de te-
ſta.vbi dicit,ꝙ cõiũctus põt teſtificari ꝓ ꝯiũcto ꝯtra aliũ
ꝯiunctũ,& refert dom.Maria.dicẽs,ſe ita ꝯſuluiſſe. in c.
cũ oporteat.j̃.de accuſ.¶Tertiò no.ꝙ ꝓcedit iſta fallẽ-
tia,qñ eſt adeo parua vniuerſitas, vel collegiũ, ꝙ illi de
ipſius corpore cadũt in nomẽ domeſticorũ,ſeu cohabi
tantiũ,qa repellunt̃ per rõnẽ c.repellant̃.de accuſ. Sed
ſi eẽt talis vniuerſitas,quæ nõ induceret cohabitationẽ
vel familiaritatẽ, nõ ꝓhiberet̃ vnus teſtificari ꝓ alio ẽt
in criminali,ſ̃m Io.An.in d.c.cũ nũcius.& do.Ab.hic,
& eſt bñ notãdũ.Et ꝯſidera,qa credo,ꝙ in fallẽtijs ſit dã
5 dũ tẽperamẽtũ ſ̃m iſta duo notabilia.¶Fallit† quartò,
& notabiliter,niſi per accidẽs p̃ſumeretur magna affe
ctio pp annexã cõmoditatẽ,qa lȝ res eſſet vniuerſitatis
& nõ ſingulorũ,tñ repellerent̃ à teſtificãdo,ſ̃m Bal.val
de ſolenniter in d.c.cum nũcius.Dat exẽplũ, ſi eſſet qõ
de p̃dio,vel vinea,vñ illi de collegio hẽt victũ, vel đ ne-
more vbi habẽt paſcua, cùm alibi nõ poſſent eſſe com
modè.Idẽ dicit,ſi eſſet qõ de ſtatu vniuerſitatis,vel de a-
liquo magno honore, vel de aliqua magna iuriſdõne,
nã pp maximã affectionẽ bñ repellent̃ iſti,cũ repellant̃
ẽt pp amicitiã,l.3.ff.eodẽ.Et dicit,ꝙ cõmoda nõ cõmit
tunt̃ iudicis arbitro,ſed ſimplex affectio ſic.Idẽ Bald.in
rubr.ff.de rerũ diuiſ.uer.nũc de 5.ubi dicit, ꝙ ſi cã ciui.
lis eſt multũ ardua,illi de vniuerſitate nõ ſunt oĩno ĩte-
gri teſtes,& rõ eſt,qa magna cã ciuilis æquiparat̃ crimi-

nali,leg.propter litẽ.§.1.ff.de excuſ.tu.Facit cap.j.de re-
ſtitutio.ſpol.in 6.& tũc ſuccedit,ꝙ dictũ eſt in p̃cedenti
6 fallentia.¶Fallit quintò †,niſi utilitas reſultans ex cau-
ſa,quã hẽt uniuerſitas, obueniret ſingulariter ſingulis
de collegio,nõ aũt uniuerſo collegio:ſ̃m Io. An.Pau.đ
Leaza.do.Ant.& Imo.in d.c.cum nũcius.quia tũc,qua
rõne quis ñ põt teſtificari in re propria,4.q.3.c.omnib⁹.
& l.oĩbus.C.eo.eadẽ nõ teſtificabitur in iſta.Et per hoc
dñt,ꝙ ſi eſt qõ de paſcuis,uel nemoribus, in quibus ſin-
gulorũ beſtię paſcunt̃,& ſinguli ligna ſuccidũt,teſtimo
niũ ipſorũ in tali cã nõ admittiſ̃. Adde Bart.idẽ tenẽtẽ
in l.in tm̃.§.vniuerſitatis.ff.de rer.diuiſ.& ibi infert,ꝙ ſi
donat̃ aliquid eccleſiæ fratrũ Minorũ, & de donatione
fiat qõ,põt qlibet frater eſſe teſtis:ſecus,ſi eſſet facta do
natio,ex qua ſinguli de ꝯuẽtu perciperẽt cõmodũ, tũc
eñ illi de ꝯuentu nõ eſſent idonei teſtes,& hoc dicit bñ
notãdũ.Idẽ Bal.ĩ l.parẽtes.in fi.C.de teſti.dicẽs, ꝙ ſi vnũ
caſtrũ ꝯtẽdit cũ alio de paſcuis,non pñt homines caſtri
teſtificari ꝓ vniuerſitate,qñ utilitas affert cõmodũ bur
ſale ſingulis utẽtibus,ſicut eſt in paſcuis, in qb. paſcunt̃
beſtiæ hominũ uillæ gratis & ſine aliquo pretio, qđ de-
bet̃ cõitati ipſius uillæ,nã lȝ tũc nomẽ ſit uniuerſorũ,ef
fectus eſt ſingulorũ,ut no.in l.ſicut.§.uniuerſitatis.ff.qđ
cuiuſq; uniuerſit.nomine.in d.l.in tm̃.Secus, ſi effectus
utilitatis non diſtribuit̃ in ſingulos, ſed ꝑtinet ad burſã,
uel capſã uniuerſalẽ,qa bona ſunt diuerſa,ſ.uniuerſitã-
tis à bonis ſingulorũ,ſcđm ipſũ.Et ſequit̃ Sal.ibi.Idẽ Bal.
in d.c.tertio loco,dicẽs,ꝙ qñ fructus nemoris uedunt̃ ꝓ
uniuerſitate,& nõ eſt deputatũ ad hominũ uſum parti
culariũ,ul̃ ſi eſt cã,in qua oporteat,ꝙ ſinguli mittãt ma
nũ ad marſupiũ, puta qa uniuerſitas ꝯuenit̃ ad ſoluẽdũ
aliquod debitũ,ꝓpter quod opȝ đ neceſſitate ꝙ fiat col
lecta,qa iſta faciũt eos ſuſpectos,ſcđm ipſũ. Idẽ Bal.hic,
dicẽs:ꝙ iſte tex.non hẽt locũ,qñ ſinguli ſperãt cõmodũ
ut in nemore per beſtias hominũ uillæ.Idẽ dicit,qñ ſin
guli metuũt immediatũ dãnũ,puta,impoſitionẽ colle-
ctæ ꝓ ſolutiõe debitorũ cõis.Alle.l.1.§.qbus.ff.quod cu-
iuſq; uini.noĩe.Secus,dicit ipſe,ſi hoc nõ timẽt,qa uilla
hẽt aliũ de,uñ ſoluat debitũ:& iõ pñt tũc teſtificari.Al-
leg.Odof.in d.l.qui manumittunt̃.& Cy. in d.l.parẽtes.
Et ſunt iſtæ deciſiones aureæ.Et ꝓ hac parte,quã teneo
multũ facit quod dixi in p̃cedẽti fallẽtia,ucȝ ꝙ mã ꝯcer-
nẽs grauiter totũ collegiũ reddit ſuſpectũ teſtimoniũ
ſingulorũ rõne p̃ſũptæ affectionis, & idẽ hic pp diuiſã
cõmoditatẽ.Itẽ facit,qa ceſſat illa rõ, ꝙ ſoleãt cõia ne-
gligi,qa hoc tulit ſpãlis uſus ſingulorũ.Ad idẽ qđ no.do.
Ab.hic poſt alios,qñ dicit ĩ alia qõne, ꝙ lȝ canonici poſ
ſint teſtificari in cã capituli, ñ tñ canonicus teſtificabit̃
in cã p̃bẽdæ ſuæ,qa lȝ in gñere p̃bẽdæ ſint capituli,tñ in
ſpẽ ſingul̃r deputant̃,& iõ qa particula cuiuslibet cano
nici ĩ ducit apparẽtẽ affectionẽ,meritò repellunt̃, & ita
eſt ꝓprie in qõne nr̃a.Ad idẽ põdero,qđ no.do.Abb.in
alio ꝓpoſito,dũ reꝓbãdo Io.An.in d.c.cũ nũcius.dicit,
ꝙ qñ capitulũ uult teſtificari de geſtis in capitulo,ñ põt,
ſi damnũ ul̃ lucrũ ẽ applicãdũ ſingulis canonicis,qa nõ
ul̃ ꝯueniẽs,ut pp inopiã ꝓbationũ qs teſtificet̃ in facto
ꝓprio,pp regulã l.ĩ oĩbus.C.de teſti.& imputẽt ſibi qua
re ñ uocauerũt teſtes,& de hoc dicto dicet̃ in c.ueniens
el 2.j̃.eo.Tñ ſatis eſt,qđ do.Ab.expreſsè uult, ꝙ utilitas
ſing.ꝯcernẽs illos de capitulo, repellat eos à teſtificatu.
Et ita ꝑ iſtas quinque fallẽtias habes,ꝙ iſte tex. cũ ſimi.
ꝓcedit in cã ꝯcernẽte princip ̃r uniuerſitatẽ circa bona
cõia,quorũ uſusfructus nõ eſt diuiſus ꝑ ſingulares,alias
ſecus.¶Eſt uerũ,ꝙ do.Ab.hic nõ aduertẽs qđ p̃dixit,co
nat̃ receder̃ à p̃dictis,lȝ ea ita ꝯfirmauerit,ſed malè, &
rñdet̃ rõnibus ſuis.Nõ obſ.primo, ꝙ cõmodũ & incõ-
modũ ẽt ſecũdariò in iſto tex.applicet̃ teſtibus,& tñ re
pellunt̃,qa clericus percipit reditus pp ſeruitium. c. cũ
ſecundũ.de præbend. Vnde eſt quodam modo locatio
operis pro pecunia,& iõ nõ percipit reditus immedia-
tè ex re,ſed ex ſua opera.qđ nõ eſt in caſu nr̃o.Præterea
qñ cã nõ eſt notabilis importãtiæ,parũ intereſt eorum
de quorum motu ſimpliciter agitur: ſed qñ aliter eẽt,
procederet 4.fallẽtia.de qua s̃.ſimil̃r quando de fundo
deputato

deputato canonico,vel mãſionario moueret̃ q̃ſtio,eẽt
bona & vera rõ do.Ab.vt iã dictũ eſt.Nõ obſ.quod po-
ſtea dicit,ſecundariã vtilitatẽ nõ attendi,ꝑ id, qđ de le-
gatario dicit hic Io.And.& quod de tutore dicit l.1.ff.
de autho.tu.qa de legatario nõ eſt expeditũ.vt j̃. videbi
tis.Et poſito,ꝙ iſta eſſet cõmoditas legatarij, nõ eſt ita
ꝯſiderabilis,qa nõ cauſat̃ ita immediatè ius ex ſnĩa lata
pro hærede in fauorẽ legatarij, ſicut hic, vbi ſententia
lata immediatè prodeſt teſtificãti,ſed illa nõ prodeſt le
gatario,ſicut nec nocuerat, vt plene per Imol. & alios
in l.ſæpe.ff.de re iud.Ad d.l.j.dic. ꝙ ius tutoris ſuper de
bito omnino erat falſũ,ẽtſi pupillus nõ adijſſet hr̃ditatẽ
qđ nõ eſt hic.Et illa vtilitas facilioris exactionis nõ ẽ cõ
parãda vtilitati,quã iſti ꝯſequerent̃ ex teſtimonio.Et ita
tollunt̃ rõnes do.Abb.ꝯtra quẽ ẽt tenet dom. meus in
d.c.cum nũcius.ꝑ alias rñſiones,ſed de p̃dictis deciſioni
7 bus mẽtionẽ facit.¶Fallit† ſextò p̃dicta regula, niſi vni
uerſitas poſſet habere alios teſtes, * q
ex ipſis de vniuerſitate, qa ipſi nõ ſunt
idonei,niſi in ſubſidiũ,ſ̃m Spe.i d.ver.
ſed nũquid in cã vniuerſitatis. dicẽtẽ,
ita debere intelligi iura allegata, s̃. in
regula,& alle. c. & ſi Chriſtus. in fi.in
verbo, deficiẽtibus alijs teſtibus. j̃. de
iureiu.Sed ꝯtrariũ tenet hic do.Ab.&
bñ,qa illa iura loquunt̃ indiſtinctè, &
rõ c ſuꝑ prudẽtia, ſ. ꝙ melius ſciãt illi
de vniuerſitate,eſt gñalis, & alii plerũ
que nõ reddũt bonã cãm.Vñ p̃ferri dẽnt veriſimilius in
formati.Et ad c.& ſi Chriſtus.dicit,ꝙ ibi religioſi habue
rũt ꝯſcientiã iurandi,vñ vt ſaluarẽt ꝯſcientiã,quãtũ poſ
ſent,remittit eis Papa on⁹ teſtificãdi,ſi alij teſtes adſint.
8 ¶Fallit† ſeptimò regula & tex. iſte in p̃lato nõ habẽte
collegiũ,ſed ſolũ adminiſtrationẽ eccleſiæ,ſ̃m Io. An.ĩ
Spe.ti.de teſte.§.j.verſ.ſed pone,ꝙ adminiſtrator. Alle.
c.relatũ.el 2.j̃.de teſta.quẽ tex inducas hic,vt ꝑ do. Ab.
q primò ꝯfirmat hãc opi.poſtea limitat,niſi eccleſia ha
beret œconomũ gñalẽ ꝯſtitutũ authoritate epi,vel age-
ret ipſe eps,tanquã gñalis adminiſtrator,iuxta c.fi.j̃. de
ſucceſ.ab inteſta.qa tũc ceſſat rõ affectionis, quã hẽt ip
ſe ꝯſtituẽs ꝓcuratorẽ, q ex hoc videt̃ declaraſſe motũ
aĩ ſui, iuxta l.p̃tor.ff.de iuriſ.om.iudi.¶Sed illa ſola, ꝙ
bona ñ diuidant̃ inter alios,ſed ſint ſibi ſoli ꝯmiſſa,ñ ẽ
ſufficiẽs,attẽto ꝙ in cã eccle. iudicare põt, vt dixi s̃.in
notabilib.& hoc maximè,qñ qualitas rei litigioſæ non
induceret veriſimil̃r immoderatã affectionẽ, vt hic ꝑ
9 ipſum,& bñ.¶Fallit† octauò in epõ,vel alio p̃lato colle
giato,q litigat ꝓ eccleſia ſua,quo ad bona mẽſalia, de q
bus ꝑ gl.in verbo,ad mẽſam.in cle. j. de exceſ.p̃la. quia
nõ põt eſſe teſtis in tali cã,ſ̃m Io.An.& do.Anto.& do.
Abb.hic,& Imo.in c. præſentiũ. de teſta.in 6.& ibi Do.
in prin.in 4.col.& Pet.de Anc.ibidẽ in vlt.col.& Dom.
in c.iudex ab Apoſtolica.in 1.col.de off.dele.ĩ 6.& Pau.
de Leaza in d.c.cùm nũcius. Et ex hoc pulchre & ſing.
infert do.Ab.ꝙ canonicus nõ põt eſſe teſtis in cã p̃ben
dæ ſuæ,cùm illa ſit deputata ꝓ mẽſa ſua. Et ꝓ hoc opti-
mè facit,qa lȝ p̃latus in cã eccleſiæ poſſit eſſe iudex, vt
s̃.dixi,nõ tñ,ſi eſt q̃ſtio de bonis menſæ, ſcđm Hoſt.in c.
ꝓcurationes.j̃.de cẽſi.& Cal.in ti.de iudicijs. ꝯſilio 6.&
do.Abb poſt collectariũ in c.cũ veniſſent,in 6. col. s̃.de
iudi.Et ibi ẽt infert,qđ hic dr̃ de teſte.Bñ facit qđ no.gl.
& Bar.in l.impuberẽ.§.j.ff.de falſis.vbi patet,ꝙ notari⁹,
q tanquã publica perſona adhibet̃ ad ſcribẽdũ teſtamẽ
tũ ſicut nõ põt legatũ ſibi adſcribere vt priuato, cũ prĩ-
cipal̃r uertit̃ cõmodũ eius,ita nõ põt adſcribere legatũ
alteri,cuius uſusfructus pertinet ad ſcribẽtẽ.Facit,quod
no.Bar.in l.j.ff.de autho.tut.& Bal.in l. bonorũ. C.q ad-
mit.Cùm ergo prælatus dicat̃ uſufru-
ctuarius, * ut ꝑ gl.& Doc.in c.pñti.de
off.ord.in 6. Ergo lȝ tãquã alius teſtifi-
cet̃,tñ nõ admittit̃ ad teſtimoniũ. Fa-
cit ẽt,qđ ſcribit Dom.in c.a collatiõe.
in fi.de appella.in 6.allegãdo Rotã cõ
clu.102,ubi dñt, ꝙ ſi eps eſt legatus in

* Teſtes. *Adde Alex. in l. in tantum.de rer.diuiſ. & Spec.in tit. de teſt.§.1. verſ.ſed nunquid in cauſa & Ioan. And. in addit.& Alex.cõſil.18.2.p.*

* Vſufructuarius. *Adde Socin. conſil.32.incip.ex his quæ ſuperius. uerſ.circa ſecũdã q.p.1.*

ꝓuincia,non põt appellari a ſentẽtia ſua ad ipſummet,
quia ꝑ hoc,ꝙ aliquis ſuſtineat uicẽ duorũ,nõ præſumit̃
uariari eius animus.Vñ ſicut eſt ſuſpectus in ꝓpoſito,ut
prælatus,ita ut teſtis,ꝑ tex.optimũ in c.ſiqs iuſto.§. 2.de
elec.in 6.Et iõ dicit,ꝙ id,qđ aliqs facit ꝓ plurib⁹, põt ſo
lus retractare,ut alia ꝑſona,& nõ eſt ſuſpectus, ut d c.à
collatione.& l.2.§.itẽ ſolẽt.& ibi Bar.ff.qñ appel.ſit.Sed
qđ aliquis facit,vt una ꝑſona,ſolus,nõ eſt in eo idoneus
teſtis ut iudex ex alia ꝑſona.Et ita eſt caſus noſter.¶Et
ꝑ hãc ultimã rõnẽ ul̃,ꝙ ẽtſi in cã cõi inter prælatũ & ꝯ
uentũ ſolus prælatus ꝯſtituiſſet ꝓcuratorẽ, repelleret̃ à
teſtificãdo.Et ita tenet Inno.in d.c.pñtiũ.& Arch. in c.
1.14.q.2.Spe.in tit.de teſte.§.1.uer.ſed nũquid rector. &
dom.Ab.hic,& Bar.expreſsè in l.q teſtõ.in prin.ff.de te
ſta.Nõ enim põt negari, quin ſolus ꝯſtituẽdo ꝓcurato-
rẽ uideat̃ declarare eccleſiã fouere iuſtitiã, & ſic ur̃ re-
pellẽdus.Et iſtud credo uerũ ꝑ hanc rõnẽ, lȝ ꝯtrariũ te-
neat Hoſt.hic.& Spe.in ti.de ꝓcuratore.§.rõne quoq; ꝯ
ſtituẽtis.uerſ.itẽ ꝙ eſt ꝯſtitut⁹ ab abbate. & Bal. & Ang.
in d.l.q teſtamẽto.& Dom.in d.c iudex.& Ioã. And.&
do.An.hic.Sed iſtorũ opi.ꝓcedere põt in prælato regu
lari,ſcđm do.meũ hic,qa nõ põt dici uſufructuarius,cũ
nihil habeat propriũ,nec aliquid ſibi applicat̃, & iõ æq
parat̃ tutori,qui pp ſimplicẽ adminiſtrationẽ nõ repel-
lit̃ à teſtificãdo in cã pupilli,ſi ipſe nõ agat,uel nõ conſti
tuat procuratorẽ periculo ꝓprio ut d.l. qui teſtamẽto,
& ibi Bar.& ita tollit̃ illa ſuſpicio inducta ex ꝯſtitutiõe
ꝓcu.quia nõ eſt tãta,quãta in prælato ſeculari,in quo ꝓ
cedit prima opi.¶Et iſta ꝯſequẽter ꝓbãt, ꝙ ubi in cauſa
cõi prælatus cũ ꝯuentu ꝯſtituiſſet ꝓcuratorẽ,nõ repelle
ret̃.Et ita tenet Arch.in d.c.ſuper prudẽtia.& Io. An.&
do.Ab.hic,& Pet.de Anch.in d.c.p̃ſentiũ.& Dom. ĩd.
c.iudex.quia cũ ꝯſtituit ꝓcuratorẽ cũ capitulo, nõ facit
hoc ut prælatus,ſed tãquã pars capituli. Vñ teſtificat̃ ut
alius,ſ.ut ꝑſona priuata ſ̃m eos.cũ quibus trãſeo, lȝ do.
meus hic ẽt hoc caſu faciat differẽtiã inter p̃latũ regu-
larẽ & ſecularẽ,& fuit de mẽte Bal.in c.tertio loco. s̃.đ
ꝓba.quia hæc differẽtia, lȝ poſſit trãſire in caſu præce-
dẽti,ubi ſolus prælatus ꝯſtituẽs ꝓcuratorẽ magis demõ
ſtrat animũ ſuũ,tñ ſecus in iſto caſu,niſi ꝯſtituerit cũ ca
pitulo,uel ꝯuẽtu, quia qualiſcunq; ſit prælatus, poterit
teſtificari ceſſante rõne p̃dicta, p̃ſertim cũ poſſibile ſit,
ꝙ aliquis unũ ſentiat in quãtũ de collegio,& aliud ĩ quã
tũ ſolus,iuxta dictũ Doc. poſt dominos de Rota in d.c.
à collatione.in fi.Reliqua in iſta mã ꝓſequere, ut in lo-
cis præalle,& ꝑ Ang.in l.oĩbus.C.de teſti.per Bal. in c.
cũ acceſſiſſent.s̃.de ꝯſti,per Pau.de Leaza in c.cũ nũci⁹.
j̃.e.ꝑ Imo.in l.2.in prin in 1.col.ff.quẽad. teſta. aper.per
Bal.in ꝯcluſionib.Spe.in ti.de teſte. & in §. uniuerſal̃r,
Inſti.de re.diuiſ.Nec obſ.eis,quod proximè dixi,ꝙ præ-
latus teſtificãs in cã,in qua cũ capitulo ꝯſtituit ꝓcurato
rẽ,uideat̃ tãquã ſocius teſtificari,& iõ repellẽdus,per id
quod j̃.dicet̃ in 5 q.ut dicebat hic do.meus,qa ſ̃m hoc il
li de uniuerſitate poſſent teſtificari,& cõmoditas ſocio
10 rũ in oĩb⁹ bonis cauſat maiorẽ affectionẽ. ¶ Sed† ulte-
rius per prædicta q̃rit̃ primò,qđ de eo,q fuit adminiſtra
tor in aliqua cã,de qua mõ agit̃,& deſijt eẽ adminiſtra
tor,an poſſit eẽ teſtis,& de hoc per Io.An.in ti.de teſte.
§.j.uerſ.ſed pone,ꝙ adminiſtrator.ubi ꝯcludit,attendẽ
dos terminos litis,nã ſi ex factis,uel omiſſis per ipſũ ni
hil ubi aſcribi põt ad dãnũ,uel opprobriũ,q̃cũq; pars il
lũ producat,admitteret̃,ſed ecõuerſò non,quia lȝ alius
prælatus regulariter nõ repellatur, tñ quãdo contractũ
geſſit,accumulat̃ ſuſpicio,& ideo,ubi imminet laus, ul̃
uituperiũ,repellit̃,ſcđm ipſũ.Quæ uerba dicit do. Ant.
optima ad ea, q̃ de iudice, aduocato,& ſimilib.dicent̃
in c.cũ à nobis.j̃.e. Dicit tñ ſe putare, ꝙ tales in ſubſidiũ
admittent̃.Alle.gl.in uerbo,tres.in c.cũ dilecti.s̃.de ele.
& tex.in ca.tertio loco.s̃.de ꝓba. Et trãſire uidetur hic
dom.Ab.inferẽs latè, quid de ꝓcuratore, & reaſſumit
Bar.in l.differre.§.idẽ decreuerũt.ff.de iure fiſci. Quod
11 latius ponã in d.c.cũ à nobis.¶Secũdò† quæritur, nun-
qd legatarius poſſet eſſe teſtis in cã teſtamẽti. Et de hoc
uide đ Inn.& Bal.in c.3.s̃.e.đ Io.An.do.An.Imo. hic, &

Pau.de Cast.in l.q testamẽto.ff.de testa.& Spe.in ti.de ĩstru.edi.§.postremo,ver.qd de legatario.& Spe.& Ioã. And.in ti.de teste.§.i vers.itẽ quoest talis,& glo.Cy.& Bald.in l.oĩbus.C.de testi.& Bar.Bal.Ange.& Sali.in l. dictãtibus.C.de testa.& gl.in l.nullus.ff.de testi.& gl.& Ioã.Fab.in §.legatarij.Institu.de testa.& Ange.in l.ab executore.§.alio.ff.de appel.& Imol.in l.à snĩa.§.si hæres.eo.ti.& Albe.Mode.in tractatu de testa.in 16.char. ver.uidẽdũ est,qd de legatario.Et est passus difficilis,sed trãseo cũ dom.Abba.hic ɔcludẽte,ipsũ posse testificari, quia nõ agit principlr de iure.Et pp multitudinẽ testiũ ṗsumit ꝑ testamẽto habẽte scripturã publ. & pro hoc multũ facit,qa si attẽderet hoc casu secundaria cõmoditas,sequeretur, ꝙ aliqñ isti testes testamẽtarij nõ possent testificari de solẽnitate testamenti,vel veritate, cũ singulis eorũ aliquid relinqui possit.d.l.dictãtibus.& l.si qs ita scripserit.ff.de re.dub.Et ꝓcedit ista opin.nõ solùm,qñ in oẽm euentũ legatarius erat habiturus legatũ,vt in casu authen.ex cã.C.de liber.ṗt.vel qñ est apposita clausula codicillaris,qui sunt in casus ĩdubitati, sed ẽt qñ ɔtineret secundariò ṗiudiciũ legatorũ.ꝑ ṗdicta,q̃ ſm Imo.hic sunt introducta fauore testamẽti, per quẽ illud secũdariũ nõ attendit. Et adduco notabile dictũ Bal.in l.1.§.huius studij.ff.de iusti.& iur.vbi dicit,ꝙ si legatarius ꝓductus in testẽ,interrogatus, an sentiat commodũ ex testificatu,dicat,ꝙ nõ,puniẽdus nõ est de falso,qa intelligit,l.principlr.¶ Limita tñ ṗdicta duplr, nisi ageret de ꝓbãda ꝑ legatarios vltima volũtate,q̃ aliter nõ esset scripta,nec hẽt authoritatẽ notarij, sed omnẽ essentiã traheret ab eorũ testimonio, qa nõ erunt idonei testes,ſm do.Abb.hic,& Imo in d.l.q testamẽto.sicut notarius est suspectus.cum ascribit sibi legatũ in testamento.l.2.ff.de his,q sibi ascribũt intest.¶ Secũdo limita,nisi esset q̃stio inter ipsũ hr̃dẽ & legatariũ, vt plene ꝑ Imo.in d.l.qui testamẽto.& gl.& Io.Fab.in d.l.legatarijs.Et ista ẽt pẽdẽt non parũ ab alia q̃stione,vtrum snĩa lata in cã querelæ noceat legatarijs, de qua dic, vt ꝑ gl.& alios in l.sæpe.ff.de re iud.cũ si.¶ Tertiò q̃ritur,

12 vtrum † venditor posit esse testis in cã emptoris, & de hoc ꝑ do.Ant.& Imo.& do.Abb.hic,& gl.& Arch.in §.si testes.ver.nullus ideoneus.4.q.3.& Cy.Iac.de Are.& Sali.in l.oĩbus.C.de testi.& Spe.& Io.An.in ti.de teste.§.j.ver.qd de vẽditore.& Bal.in c.j.§.si duo.de pace tenen.& Bar.in l.ab executore.§.alio.ff.de app.Et veri⁹ puto,iuxta do.Abb.hic,ꝙ possit testificari,qñ nõ teneatur de euictione.Qđ qñ sit,vide per gl.& Bar.ĩ l.Aristo. in fi.ff.de dona.& Io.An.in Spec.ti.de teste.§.j.ver.sed pone,mutuaui.Nec obs.affectio,quã verisimilr habent in sustẽtatione vẽditionis,per quã ꝓxeneta repellit,ca.j.& ibi gl.pen.& Do.de testi.in 6.qa illud est, qa cõiter sunt viles ꝑsonæ,& aliqua lucra sectant ex validitate cõtractus.Videmus enim, ꝙ ĩ multis casibus sola ṗsũptio affectionis nõ repellit,ſm do.Abb.ꝑ istũ tex.Sed oportet,ꝙ sit magna affectio,arg.c.fi.de testi.in 6.Et q̃ dicuntur de vẽditore,extẽde ad donatorẽ,ſm do.Ab.hic, cui adde Io.An.in d.ver.sed pone,mutuaui.& ꝑ Sal.in l.&

13 si ad te.in fi.C.de fals.¶ Quartò † q̃rit, qd de cedẽte iura sua alicui,an possit testificari ꝓ cessionario in q̃stiõe rei cessæ,& de hoc ꝑ Spe.in ti.de ꝓcur.§.fi.in fi.& Ioã.An.& do.Ant.& do.Ab.hic.& Bal.in l.oĩbus.post princ.C.de testi.& in l.inuiti.in fi.ff.de testi.Et ɔclude, ꝙ põt esse testis,vbi nõ tenet de euictione, & cessio nõ est facta in fraudẽ tertij pp hoc solũ,vt possit testificari. Vñ reddit inutilis cautela.Spe.de qua ṗscripsit in d.§.fi.Et idẽ concludas in q̃stione,an q non põt testificari ꝓ cedẽte,possit testificari ꝓ cessionario,vt ꝑ Spe.in ti.de teste,§.1.ver.

14 sed pone,mutuaui.¶ Quintò † q̃ritur,qd de socio, & de hoc per Inn.in c.3.s̃.e.& do.An.& do.Ab.hic, & gl.& Bal.in l.qñ liberi.in verbo,participes.C.de testi.& Spe.& Io.An.in ti.de teste.§.j.in ver.sed nunqd soci⁹.& Ange.in l.si duo rei.in prin.ff.si qs cautio.ꝑ do.Flo.in l.nullus.ff.de test.& Io.An.in summula de testi.circa princ. Et dic,ꝙ põt,nisi sit socius oĩum bonorũ, vel nisi rõne societatis ẽt nõ oĩum bonorũ causata eẽt magna familiaritas,quia tũc poterit reppelli,ſm qualitatẽ amicitię, vel ṗsumptæ affectiõis,ſm do.Abb.hic,ꝑ quo facit, qa assidua ɔuersatio æqparat habitationi in domo. Not. gl.in verb.assiduè.ſm intellectũ Ioã.An.in ca.ad hæc.j̃.de Iudæis.Et stãs in domo repellit.c.in literis.j̃.e.Ergo, &c.De socio autẽ socij, dic idẽ,qđ in isto.ꝑ l.socij.ff.de

15 reg.iur.& c.repellant.de accus.¶ Sextò † q̃rit,qd de fideiussore in cã debitoris principalis, & de hoc ꝑ Spec.& Io.An.in ti.de teste.§.1.ver.qd si fideiussor.& Ang.in l.ab executore.§.1.ff.de appel.& Bar.Bal.Ang.& Imo.in l.si cui leget.§.1.ff.de lega.1.& Imo.in l.à snĩa.in prin.ff.de apppe.& Bar.in l.si qs ita.ff.de reb.dub.& Floria.in l.dictãtib⁹.C.de testa.Et dr̃,ꝙ nõ ṗt testificari,qa interest ipsius,liberatũ eẽ debitorẽ,ne litibus ipse vexet.l.qa poterat.ff.ad Treb.c.2.s̃.de arbi.Hoc intellige verũ, si cũ principalis debitor soluendo nõ esset, tñ fideiussor renũciauerat bñficio authẽ.ṗsente.C.de fideius. Sed istis nõ ɔcurrẽtibus,vel altero eorũ,poterit esse testis, & ẽt iudex,qa nullo mõ põt vexari in lite, ꝑ d.auth.ṗsente. Ita declarat Bar.in d.§.fi.Et facit,quod ipse no.in d.l.dictãtibus.& in l.fi.§.fin.C.de vsuf.rei iudi.& Iac.But.& Ang.in l.nõ solùm.§.q̃rit.ff.de ꝓcu.Nec obstat respõsio Imo.in d.§.fi.dicẽtis,ꝙ l3 debitor sit soluendo, tñ ṗt desinere esse soluẽdo,qa rñdet, ꝙ lex hãc suspicionẽ vani timoris ɔsiderari nõ ꝑmittit stante iuramẽto affectiõis in oppositũ.l.si qs ab alio.in prin.ff.de re iudi.¶ Vltimò

16 † posset de pluribus nõ ita dubitabilibus q̃ri, putà de vasallo in cã dñi,de quo ꝑ gl.sing.in c.de forma.22.q.5.& Spe.in tit.de teste.§.1.vers.sed nũquid vasal.& do.Ab. in c.accedẽs.el 2.s̃.vt lite ñ ɔtesta.& hic,& Bal.in c.ego enim.in vlti.col.j̃.de iureiu.Et dr̃,ꝙ nec ꝓ,nec ɔtra dominũ testificari põt,nisi aliud suadeat qualitas personarũ,vt hic ꝑ dom.Abb.q ẽt ponit de solicitatore. Sed de hoc & de alijs in iudicio interueniẽtibus,putà iudice,aduocato & similibus,dicet,in c.cũ à nobis. De alijs aũt dic,vt latè ꝑ Spe.in d.ti.de teste.§.1.& Alber.Moder.in dicto tractatu de teste,in primis char.vbi multa potius magistralr,q̃ copiosè ponit.Et qa in primo notabili tetigi de priore ɔuentuali,an possit esse delegatus,intellige ſm nota.in cle.& si principalis.de rescri.¶ Vlterius

17 † vide Bal.in rub.ff.de re.diuis.vers.nunc de quinto. vbi tradit doctrinã optimã in hac tota mã,& dicit, ꝙ aliqñ ex testificatu & snĩa ferẽda in hoc iudicio immediate acquirit testificãti ius,& tũc repellit à testimonio, quia æquè principlr sua interest,sicut illius, q ꝓ illo iure agit in iudicio,secus,si ñ acquirit ius immediatè, sed mediatè.Itẽ vide Io.An.in regula,sine possessione.in pen.col. de regu.iur.in 6.in Mercu.vbi ipse dicit, ꝙ si eṗs petat ɔtra vnã ecclesiã,seu eius rectorẽ quartã decimarũ,& rector illius ecclesiæ allegat gñalẽ ɔsuetudinẽ loci, vc3 ꝙ oẽs ecclesiæ & rectores illarũ de ɔsuetudine nõ soluũt decimã,poterit ꝑ rectores aliarũ ecclesiarũ dictã ɔsuetudinẽ probare,quamuis in ɔsequẽtia illi videant deponere circa id, qđ ɔcernit propriũ cõmodũ, ꝑ quã decisionẽ uidi alias ɔsultũ idoneos esse quosdã homines unius artis ꝓductos ab vno eiusdẽ artis accusato de fraudatione gabellæ ad probandũ ɔsuetudinẽ quãdã illius artis,ipsum excusantẽ,& bñ facit,quod no. Ang.in disputatione,Astensis miles.in 7.charta,uer.de primo dubio.

SVMMARIVM.

1 *Libellus in possessorio sicut nõ alteratur per narrationem proprietatis,ita libellus super reuocatione attentatorum appel.pedẽte.*
2 *Possessio antiqua sola sine titulo,an,& quando proficiat.*
3 *Clericus potest priuari beneficio duabus ex causis.*
4 *Periurus in vna causa,nõ debet in alia cã admitti in testimoniũ.*
5 *Exceptio huiusmodi,Tua non interest,est dilatoria, & dẽt opponi ante litem contestatam.*
6 *Laicus quando admittatur ad accusandum clericum de crimine ciuiliter.& nu.7.*
8 *Laicus si sit parochianus,vel patronus,quia ipsius interest, potest clericum ciuiliter denunciare.*
9 *Laicus potest denunciare clericum,quando denunciatio reddet institutionem clerici ipso iure nullam.*

10 Laicus

10 *Laicus admittitur ad denunciandum clericum,quando agitur de crimine delapidationis.*
11 *Laicus potest denunciare clericum, quando agitur de crimine famoso vel scandoloso.*
12 *Exceptiones contra testes an statim debeãt admitti, vt probẽtur de hoc vsque ibi glo.in verbo.13.14.15.*

CAPITVLVM VII.

EXparte. ¶ Si probatio exceptionis oppositæ ɔtra testẽ non admittit,añ q̃ testis recipiat,licitè appellatur H.D.¶ No.primò,ſm do.Abb.ibi,canonicè,ꝙ † sicut libellus in possessorio nõ alterat per narrationẽ ꝓprietatis,ut in c.ex parte.s̃.de fo.cõpe.ita libellus sup reuocatione attẽtatorũ app.pẽ.nã de ista canonica insti.nõ cogit iste in cõmissione facta ꝑ hãc decretalẽ aliquid probare.Et dicit hic Bal.ꝙ ex tẽporis diuturnitate nõ præsumit canonica institutio,& iõ fictio legis,cũ de in rẽ verso.ff.de vsur.nõ hẽt locũ in spiritualibus,ſm eũ,sed intellige quo ad hoc,vt ipsa diuturnitas causet titulũ,quasi ꝑ viã ṗscriptionis,alias ãt bñ causat ṗsumptionẽ tituli,ſm Inn.& alios in d.c.illud.j̃.de ṗsump.& Bal.in l.siue possidetis.in princ.C.de ꝓba.& Imo.in c.ex frequentib.j̃.de insti.& Bal.in l.si filium.C.de peti.hær.& Do.in c,ordinarij.de offic.ordi.in 6.& Pet.de Anc.in repe.regulæ primę.de reg.iur.in 6.Bal.& Ana.in l.q aliena.§.si qđ non adierit.ff.de acqui.hær.& Ro.in l.sciendũ.ff.de verb.obli.& Io.de Ana.in c.licet Heli.j̃.de symonia.Et limita,vt ibi alias dixi.¶ Et subdit

2 hic Host.super verbo,30.annis. ꝙ † sola antiqua possessio nõ proficit sine ti.ꝑ d.regulã primã,& c.pen.j̃.de insti.Bñ faciũt no.ꝑ Io.An.in regula,qui cõtra.in Mercu. vbi tractat,ꝙ vnio ṗscribi nõ põt,si ex diuturnitate tꝑis cuius initij nõ sit memoria,ꝓbat vnio,non qa hoc inducat vnionẽ,sed inducit ṗsumptionẽ vnionis.Et ita alias ɔsulẽdo obtinui.Dicit tñ hic.Bal. ꝙ feuda ṗscribuntur spacio legitimi tꝑis.Allegat c.pen.§.si qs ꝑ 30.si de feu.fue.ɔtro.& dicit,ꝙ ciuitas & castrũ ecclesię ṗscribi ṗt. vt ꝑ Inn.in c.bonæ.el 1.s̃.de postu ṗl.sed ñ ecclesia.¶ In tex.ibi,& amplius,nihil operat hæc aggregatio, qa ĩcerta,ſm Bald.hic,nisi ad hoc, tñ, vt nõ videatur qs se adstringere ad certã formã tꝑis.Itẽ vt probari possit đ quolibet tꝑe latiori,allegat c.sancimus.de feudo sine culpa nõ amit.& incidẽter dicit,ibi esse vnũ casum mirabilẽ in quo nulla mũdi ṗscriptio currit, vc3 qñ vasallus ꝑ lõgissima tẽpora nõ seruiuit dño,qa dñs nõ habuit necessitatẽ talis seruitij.Per hoc.n.nõ ṗscribitur super libertate,qđ bñ no.Et ꝙ ista dictio,& plus.nihil operetur in teste,satis diximus in c.l3.in 10.notabili.s̃.ti.1.¶ No.scdò ibi,tacito,ꝙ cẽt laicus.ꝙ literæ impetratæ per laicũ contra clericũ,ut priuetur bñficio rõne defectus,vel delicti nõ sunt ipso iure nullæ,& valebit iudiciũ super eis agitatũ.An aũt a principio potuissent elidi, dicetur cũ glo.1.

3 ¶ No.† tertiò ibi,si dictus,duas cãs sufficiẽtes ẽt distributiue,vt clericus priuetur bñficio.Prima, si pater clerici, quãuis legitimè,administrat in illo bñficio, ne videat successio notari in ecclesia Dei ɔtra c.pe.j̃.de ṗbẽ.secus si alia ꝑsona fuisset intermedia,de quo ẽt in c.ex trãsmissa.s̃.de filijs presby.& colligit do.Ant.practicã capitulã di,ꝙ talis ꝓximè antè in eadẽ ecclesia ministrauit,secus eẽt,si simplr diceret,qñ.qa añ dr̃ ficti,quod fit etiã dato medio.Allegat ca.capellanus.s̃.de ferijs.Scđa cã est,cũ publice detinet ɔcubinã.Facit optimè c.nullus.& c.preterea.33.dis.& c.nr̃a.de coha.cler.& mul.¶ Quid aũt,si occulte detinet,vel cõmisit simplicẽ fornicationẽ.Vide gl.in c.Maximianus.81.dis.& do.Card.in cle.1.in 2.q.de off.ord.& plenè do.Abb.in c.at si clerici.in princ.in 19.col.s̃.de iudi.¶ No.quartò ibi,latrones.ꝙ laici testificãtur cõtra clericũ,cũ agitur ciuilr de crimine,ẽtsi agatur ad priuationẽ bñficij.Ad idẽ c.tã literis.j̃.eo.& qđ fuit dictũ in c.qñ.s̃.eo.Hic enim nõ repelluntur isti, qa laici,sed quia infames & notabiles.Ex quo vltimo verbo no.ſm Bal.do.Ant.& do.Abb.hic, ꝙ infames, ẽt infamia facti,repelluntur a testimonio,de quo dictũ fuit in c.l3.s̃.ti.1.& dicetur j̃.c.c.testimoniũ.¶ No. quintò ibi,

4 cũ in alia cã,ꝙ † conuictus de periurio in vna cã, probat periurus in qualibet alia,nec admitti dẽt amplius ad testimoniũ.Ad idẽ bonus tex.ĩ c.paruuli.20.q.5.& c.testimoniũ.j̃.eo.& ꝑ d.c.paruuli.Dixit Ro.in repetitiõe rubricæ & l.admonẽdi.in princ.ff.de iurei.ꝙ ille, q semel fuit periurus,perdit bñficiũ ꝓbãdi aliqđ ꝑ iuramẽtũ. Et dicit Bal.in authẽ.ei,q.in princ.C.de bo.autho.iud.pos. ꝙ ille,q releuatus fuit à satisdatione ꝑ iuratoriã cautionẽ,perdit illud priuilegiũ,si semel ṗstitit iuratoriã cautionẽ & fuit ꝑiur⁹.Et ꝙ ẽt in alia cã ista operent, allegat dom.Abb.Fede.ɔsi.73.vbi ɔsuluit, ꝙ si clericus ɔuẽtus in iudicio actione depositi,negat depositũ iurãdo, si ꝓbatũ fuit depositũ,ɔuincitur de periurio, & repellet in alia cã.Allegat Inno.in c.qualr.el 2.de accus.& illud ɔsiliũ seqtur ẽt dom.Abb.in c.at si clerici.in prin.16.col.supra de iudi.& Ioã.de Ana.post Car.in c.cũ oporteat.in pen.col.infra.de accusa.& idẽ dixit Fede.ɔs.255.¶ Not. vltimò ibi,cassata snĩa.ꝙ verbũ, Cassare.refert qnq; ad actũ nullũ,& verificatur tũc in cassatiõe solius facti, qa data veritate appellationis,habeat ius ista ꝓ cassatis.per c.nõ solũ.de app.in 6.& allegat dom,Abb.gl.in c.accedens.el j.in verbo,cassauimus.vt lit.nõ ɔtest.Facit gl.in l.si minor.ff.de euic.q̃ dicit,ꝙ factũ a iudice de facto,dẽt de facto reuocari.No.Inn.in c.querelã.s̃.de elec.& Bal. in l.si pacto,quo poenã.C.de pact.& in l.2.C.de serui.& aqua.in l.fi.C.de edic.diui Adri.tol.& in l.tale pactu.§. q ꝓuocauit.ff.de pac.Et põdera, ꝙ substitutus loco alterius nõ legitime depositi, remouetur. Ad idẽ c.ad petitionẽ.j̃.de accu.cũ ibi alleg ĩ gl.¶ Gl.j.ibi,l3 laico vitare. Nõ admittũt do.Ant.& do.Abb.istã ɔsequẽtiã gl.ꝙ qui ṗt euitare aliũ,possit eũ accusare, dãt notabilẽ instãtiã in excõicato,quẽ dñt teneri aliũ excõicatũ,euitare,tñ ñ ṗt ipsũ accusare,c.intelleximus.de iudi.& c.à nobis.infra.de exce.Scias tñ,ꝙ dñt ɔtra gl.fin.ĩ c.de filia.27.q.j.q̃ dicit,ꝙ excõicatus ṗt excõicato cõicare,sed malè dicit: qa si priuilegiũ ab hoc ñ excusat.c.nulli.j̃.de sent.excõ. minus delictũ facit c.eũ q.de ṗbẽ.in 6.idẽ do.An.in c.illud.j̃.de cle.excom.mini.¶ In ea.ibi,dilatoriã omisit,

5 no.ſm do.Abb.ꝙ † ista exceptio, Tua non ĩterest,ẽ dilatoria, & sic oponẽda * añ lit.ɔtest.* Idẽ dicit Inn.ĩ c.sup his.j̃.de accus.cuius dictũ ꝓ notabili seqtur do Car.ɔsi.7.incip.In cã fratrũ.& do.Ab.ĩ c.in prĩ j̃.de accus.& Bal.ĩ repe.l.2.ff.de iureiu.& Pe.de Anch.& Ananias in c.sup his.& Imo & Ro ĩ l.ille,à quo.§.si de testamẽto.ff.ad Trebel.& Bar ĩ l.posthumus.§.si qs ex his.de inoffi.testa.& ĩ l.mater.ff.e.ti.& Pe.de Anc.ĩ cle.ɔstitutionẽ.de ele.& do.Ab.hic.¶ Sed ɔtrariũ tenẽt do.An.do.Car & Imo.in d.c.sup his.& Bal.& Ang.in d.§.si qs ex his.qa ſm eos,& bñ,quoties ꝓbat tua ñ interesse,deficit ĩ defectu actio.Et iõ ista exceptio,Tua ñ ĩterest, tãquã perimẽs actionẽ,æqparabit perẽptoriæ.Ergo semꝑ poterit opponi.l.perẽptorias.C.sen.rescin.nõ pos.Et istud teneo.Et alia oppos.posset ꝓcedere,qñ qs ɔpareret ꝓ interesse publico,qa ꝑ litẽ ɔtest.ꝑsona habilitat.Ita soluũt do.An.& Imo.ĩ d.c.sup his.& ꝓ ipsis dicit ibi Ana.esse gl.hic.Facit l.3.ff.de popu.act.vbi ĩ actionib⁹ popularib⁹ ñ ɔsiderat,cuius ĩtersit,nisi ad finẽ,vt ille ṗferat cæteris. Item alia oppos ṗt itelligi,ꝙ ista exceptio sit đ ĩpediẽtibus ingressũ litis.Et ita no.expresse Bal.in d.l.3.ĩ 8.char.& Bar.ĩ l.si pupilli.§.videamus.ꝑ illũ tex.ff.de neg.gest.& in l.si vnus.§.añ oĩa.ꝑ illũ tex.ff.de pac.& ĩ l.Papinianus.§.si qs ĩpubes.ff.de ĩof.test.& ĩ d.l.mater.& Ang.in

6 d.§.si qs ĩpubes.¶ † In ea.gl.fi.De mã hui⁹ gl.ordinariæ vc3 qñ laic⁹ admittat ad accusãdũ clericũ ciuilr de crimine,dic,ut hic latè ꝑ Scribẽtes, s3 habeas regulã cũ fallẽtijs,ꝑ quas substãtia dictorũ suorũ qbusdã additis ĩcludet.Est ergo regulare,ꝙ laic⁹ ñ admittit ad accusãdũ,vł denũciãdũ clericũ ciuilr đ crimine,ꝑ tex.hic,qa ille dẽt agere ciuilr,cuius interest,c.ñ solẽt.2.q.6.Inst.de act.in pri.Sed laicorũ ñ ĩterest intromitter se đ cleris.c.Oĩi⁹.s̃.de elec.c.bñ qdẽ.96.dis.& ẽ tex.ultra Doc.melior đ iur,

* Ante litem contestatã. *Ad de Ang.in l si pater filium. C.de inoffi.testam. & Doc.in l si autẽ §.si homo.ff.de rei vendic.*

Universidad de Deusto Biblioteca

c.fi.in fi.29.diſt.quia nō ꝑſumunt̄ bono zelo moueri,c.
laicos.2.q.7.Nō obſ.c.de cætero.à ꝯtrario ſenſu, j̄.e.qa
quatenus hic agit̄ de priuatione bn̄ficii,hēt denūciatio
quādā ī ſpeciē accuſationis,cū ex hoc nullū cōmodū ap
plicet̄ accuſanti.Nec obſ.ꝙ iura hoc caſu admittāt lai-
cos ad teſtimoniū,c.qm̄.s̄.eo.& c.tā literis. j̄. eo.quia in
teſtib.ceſſant rōnes ꝑdictæ,cum veniāt accerſiti,nec ꝑ
intereſſe proprio. Et hāc regulā ponūt hic Doc.poſt gl.
¶Sed an̄ q̄ limitentur,ſcire debes,ꝙ rōnes iſtius regulæ
cōis poſſent diſputatiue tolli,& teneri,ꝙ ſicut laici pn̄t
hoc caſu teſtificari,ita denūciare,vel accuſare,qa iſti a
ctus ꝓcedūt a pari,& q pōt vnū,pōt & reliquū, cap.ipſi
Apoſtoli.& ibi gl.2.q.7.Nō obſ.differētia do.Abb.quia
prima recipit inſtātiā.ſi teſtis ſpōte teſtificet̄ ꝓductus a
parte,quo caſu nō eſſet habilis,quaſi nō ſit aſtrictus, &
maximè,ſi hēt priuilegiū,ne cogat̄ teſtificari. Ita ſeque
ret̄ ex dicto do.Ab.qđ eſt ꝯtra dictū c.de cætero.¶Secū
7 da† differentia,ꝙ nō ꝑtendat intereſſe, tollit̄ cū prima
rōne regulæ,in qua pōderat̄,ꝙ laicorū nō intereſt,quia
cū hic agat̄ ad priuationē bn̄ficij,& ſic ad vindinctā pu-
blicā,actio eſt popularis,vn̄ nō ꝯſiderat̄ in ea intereſſe,
vt s̄.dixi. Nō obſ. ꝙ iſtud nō eſt iudiciū merè ciuile, ex
quo nō agit̄ ad pœnā applicādā parti,ſed ad priuationē
à bn̄ficio,lꝫ appellet̄ iudiciū ciuile,c.ꝑ tuas.de ſymō.qa
poſito,quòd eſſet iudiciū ciuile,in c.ꝑ tuas.mixtū ꝓhibi
tio tn̄,q̄ fit de laico in cā criminali, nō extēderet̄ ad iu-
diciū mixtū.Iſtud patet in c.ſuper his.in fi.j̄.de accu. &
c.tuæ.s̄.de ꝓcu.& ēt pōt dici, ꝙ lꝫ pœna nō applicetur
parti,ꝑ hoc nō inducit̄,ꝙ iudiciū nō ſit ciuile reperitur
enim,ꝙ aliqn̄ ī iudicio mer̄ ciuili pœna applicat̄ fiſco,li
cèt nō ſit regularis nā illius iudicij, vt plene ꝑ Bart. in l.
agraria.ff.de termino mo.Bn̄ facit d.c.tuæ.& qđ ibi no.
Imo.vbi pœna ſeparationis thori,q̄ n̄ applicat̄ fiſco,nec
parti,facit iudiciū de crimine ciuile. Et ita hic, ex quo
de nullo participat,interpretat̄ ciuile potius,q̄ crimina
le,tū ꝑꝑ regulā,in pœnis. de regu.iur.in 6. tū ꝑꝑ fauorē
iudiciorū,qa ꝓcurator interuenit,d.c.ſuper his. & d. c.
tuæ.Et teſtes admittent̄ & accuſatorin caſu nr̄o. ſimilr̄
rō.c.laicos.2.q.7.De odio,pōt tolli,maximè, qn̄ laicus
vellet vti denūciatione canonica,qa tūc nō ꝑſumit̄, ꝙ
malo zelo moueat̄.& ita indiſtinctè ꝯtra cōem tenuit
Fede.ꝯſi.23.inci.Titius electus.Sed nihilominus ſequē-
da eſt regula,quā ꝑmiſi,tāquā cōis,& nō ſumit̄ argu.à ꝯ
trario in d.c.de cætero.qa reſultat abſonus intellect⁹ ad
multa iura de qbus 2.q.7.c.laicos.cū ſimilib⁹. Nō eſt bo
na æquiparatio teſtis & accuſatoris in ꝓpoſito,vt hic ꝑ
do.Abb.Et ſi dr̄,poſſibile eſt,ꝙ ēt teſtis n̄ vocet̄, ſed ſpō.
te deponat,& tn̄ nō repellat̄,rn̄de,ꝙ ex quo ſcit ſe poſſe
cogi,per c.1.cū ſimi.j̄.ti.ſeq.nō dr̄ oīno ſpōtaneus,vt eſt
notabilis theorica Io.And.in c.ꝑterea.el 2.j̄.de iure pat.
no.Pet.de Anch.in c.2.in 14.col.de delic.pu.& Bal.in l.
nouiſſimè,ꝑ illū tex.ff.qđ fal.tut.autho,& Io.de Ana.in
c.ſicut tuis.j̄.de ſymo.& ibi alias dixi.Et motiua ꝑdicta
ꝯtra cōem pn̄t iudicare in certis fallētijs quas ad iſtā re
8 gulā colligo ex dictis Doctorū.¶Fallit† enim primò,ni
ſi laicus ſit pr̄onus,vel parochianus,quia ipſi⁹ intereſt,&
* pōt ciuilr̄ clerici crimē denūciare ſ̄m gl. & oēs*hic, &
in c.Maximinianus.81.diſ.& in c.ꝯſtitutū.16.q.1. & ī c.ſi
lijs.17.q.4.& in c.qualr̄.el 2.q.1.de accuſ.& in c. venera-
bili.s̄.de off.dele.& Hoſt.& do.Abb. in c. qđ Dei timo-
rē.in 4.notabili,ꝑ illū tex.j̄.de ſtatu mona.Et ꝙ eorū in-
terſit,ꝓbat̄ in c.audacter.& in c.qualis.& in c.2. cū gloſ.
60.diſ.& in c.nullus.61.diſt.Si. n. ꝑ iniuria ſimplici poſ-
ſunt accuſare,& criminalr̄,c.de cætero.j̄.eo.fortius pro
pter iudiciū animarū ciuilr̄. Imo, ētſi ſint ꝑſonæ viles,
admittētur iſto caſu,ſ̄m Lapū notabilr̄ alleg. 11. per ca.
oībus.4.quæſtio.5.lꝫ alias ſec⁹,c.pen.j̄ de accuſa. Et hīc
eſt,ꝙ cōtra prælatū electū poſſunt laici,quorū intereſt,
excipere de crimine,vel defectu,ſcđm gl. in c.vt circa ī
verbo,aliqui.de elec.in 6.& ibi latè Dom.in princip. in
2.col.& Inno.in c.ſuper his. s̄. de accuſ. & Do.latè poſt
Arch.in c.qui epiſcopus.in vl.col.23.diſ.& in c.illud.in
fi.ea.diſ.& do.An. poſt Inn.ī c.cū Bertoldus.de re iudi.
& do.Abb.in c.ꝯquerēte.vltimo notabili,de cle.n̄ reſi.
& gl.in c.cupiētes.§.ſi verò.in verbo,vnicus. de elec.in
9 6.& Io.de Ana.in c.illa.j̄.de accuſ.¶Fallit† ſcđo,niſi cri
men,de quo clericus denūciat̄, redderet ſuā inſtitutio-
nē ipſo iure nullā, qa tūc quilibet laicus pōt denūciare
ſ̄m do.An.hic,cū anima fratris recipientis à tali ſacra-
mēto,fraudet̄.Et ex hoc dicto poſſet dici ad idē, qn̄ cri-
men tale ſuperueniſſet poſt inſtitutionē. Idē in clerico
ſuſpēſo ipſo iure ab exercitio officij. Sed contrariū do.
Ab.hic,& bn̄,qa ꝯtra iſtud incōueniēs aliter ſuccurrit̄.
Quandiu enim taliter promotus tolerat̄, ſunt excuſati
ſubditi,quo ad deū,ſ̄m gl.in c.dudū.el 2.in verbo,dece-
ptæ.s̄.de elec.& in cle.dudū.in verbo,iudicare. đ ſepul.
Notāt Scribētes vtrobiq;,& do.Ant.in c.cū iā dudum.
in vlt.col.j̄.de ꝑben.& Spe.in tit. de legato. §. ſupereſt.
ver.qd ergo.& Pet.de Anc.ī cle. abuſionib⁹.de pœn.&
10 remiſ.cū ſi.¶ Fallit† tertio, niſi agat̄ de crimine dilapi-
dationis rerū eccleſiæ,qa in ſubſidiū clericorū admitti
tur quilibet laicus ad denūciandū ciuiliter, ſicut qlibet
laicus audit̄ ſuper re eccleſiæ male alienata,c.ſi qs preſ
byterorū.j̄.de re.eccl.nō alie.& c.nō liceat.12.q.2.Ita li
mitat gl.j.in d.c.venerabili.& do.Ab.hic,quāuis aliquæ
ex gl.allegatis in prima fallētia intelligāt hoc ſolū ī ſub
dito,vel parochiano,ſed malè,ſ̄m eū.& adde eundem
poſt Hoſ.in c.dilecti.s̄.de ma.& obe.& Arch.in d. c.nō
liceat.& Imo.poſt Pau.in cle.j.de reſcr.& do.An.in ca.
11 edoceri.ī fi.s̄.e.ti.¶Fallit quartò,niſi† agat̄ de crimine fa
moſo,vel ſcandaloſo,qa pōt tūc qlibet laicus clericū de
nunciare.Ita no.ſolus do.meus hic ad euitandas quāſdā
ex rōnibus.Fed.in d.ꝯſi.Mouet̄ ꝑ tex.in c.Paulus.in fi.2.
q.7.vbi patet,ꝙ qn̄ ex malo exēplo timet̄ ſcādalū, infe-
rior pōt arguere ſuperiorē.Ad idē alleg. c. ꝑſumunt̄ in
fi.eadē cā & quæſt.q̄ iura nō vrgēt.Et pro hoc ꝯſiderat,
ꝙ ceſſant in iſto caſu rōnes c.laicos.2.q.7. Nā prima eſt
odij ꝑſumptio,quæ ceſſat in denūciatione canonica tē
dēte ad priuationē bn̄ficij,qa eā dēt ꝑceder̄ charitatiua
monitio,c.cū dilectus.cū ſi.j̄.de accuſ.ſecūda rō eſt, qa
nō dēt laicus arguere clericū, cū non velit grauitatē &
eius ꝯtinētiā imitari,& illa ēt ceſſat in caſu iſto, quia ꝑꝑ
ſcādalū & malū exēplū tolerat̄,ꝙ inferior arguat ſupe-
riorem.Tertia ratio eſt,quia ſicut clericus nō admittit̄
ad accuſandum laicum,ita nec laicus ad accuſandū cle
ricū.Et iſta ceſſat,vbi eſt accuſatio ciuilis,c.ꝑlatus.de ho
mi.in 6.Poſſes ēt dicere,ꝙ c.laicus.loquit̄ in ep̄is.Sed ēt
in eis ꝓcedet fallentia per ꝑdicta, ꝑ quib.facit c. ep̄s.in
ſynodo.25.q.6.& quod habet̄ in c.ꝑterea.in tit.ꝑ xi ubi
laicus pōt eſſe denūciator clerici,qn̄ eſt electus a iudice
eccleſiaſtico ad hoc officiū,qm̄ tunc nō eſt ſuſpicio de
eius perſona.Eadē rōne vr̄ dicendū, vbi ceſſant rōnes
ꝑallegatæ,ſ̄m ipſum,cui adde,ꝙ Bal.hic expreſſe vult ꝯ
trariū,ꝙ licèt fornicatio in clerico eſſet crimē publicū,
quilibet de populo non pōt accuſare, niſi patronus &
parochian⁹,nā iudex ex officio debet repellere eos quo
rū non intereſt,etiam ſi lege non cauet̄. & dicit eē tex.ī
l.qui bona.§.q dāni.ff.de dam.infe.& optime facit glo.
hic.Sed tn̄ iſta fallētia ſuſtineri pōt in iudicio denuncia
tionis,vbi præceſſit monitio fraterna,vt requirit̄ ubi au
tē fieret denunciatio iudici de crimine,nō vt eſſet iudi
ciū denūciationis,ſed ad excitādū iudicis officiū ad inq
rendū,vbi pōt inquiri,tunc quia talis denūciatio nō re-
quirit monitionē fraternā,ſed eſt potius quædam inſi-
nuatio facta iudici ad excitandū eius officiū,procedere
poſſet opi.Bal.¶Fallit quintò & vltimo in caſibus,in q
bus laicus ꝑt accuſare clericū de crimine criminalr̄, de
qbus dicet̄ in d.c.de cætero,puta,ſi ſuā,vel ſuorū iniuriā
ꝓſequit̄,vel in criminibus excep.vt ſymo. & hæreſi.ut
hic ēt aliqualr̄ per do.An.& do.Abb.¶Gl.in verbo,no
12 tabiles.in fin.Eſt† videndū,nūquid ſi opponit̄ exceptio
ꝯtra teſtes tempore,quo producuntur, debeat excipiēs
admitti ad ꝓbādū exceptiones incōtinenti. Et omiſſis
oībus alij dic,ſecundum Ioan.And.hic,quē alijs cōmu
* niter *ſequunt̄,ꝙ iudex exceptiones ꝯtra teſtes oppoſi
tas debet omnino admittere ſtatim, alias grauat partē.
Et ita ꝑt intelligi iſte tex.videlicet,ꝙ iudex hic grauauit
partē,nō qa nō ſeruauit ꝓbatiōes exceptionū, ſed imò
exceptiones

exceptiones repellit.Et hæc lectura vr̄ veriſſima,qa ex
quo iudex proceſſit ad vlteriora, i.ad actū incōpaſſibi-
lē ipſi exceptioni,q ē receptio teſtiū,vr̄ ipſam exceptio
nē reijcere,ſ̄m gl.& Doc.in c.cum ſuper.in verbo,inter
poſita.s̄.de offi.leg.& in c.cū cā.eo.tit. Et ſentit Bart. ī l.
à procedente.C.de dila.vbi dicit aperte,ꝙ qn̄ iudex pro
cedit ad vlteriora,nō cognito ſuper exceptione, vr̄ re-
pellere exceptionē, quaſi non ſit admittenda: qn̄ verò
prius de exceptione,& poſtea ꝓcedit ad vlteriora, tūc
vr̄ eā repellere,quaſi nō ſit vera.Vtroq; ergo caſu repel
lit.Nec obſt.ꝙ exceptio,q̄ opponit̄ cōtra teſtes,dicatur
eſſe quaſi perēptoria,ſ̄m gl.hic,de qua infra. qa quantū
ad effectū ſuſpendendi receptionē teſtiū, cui eſt ꝑiudi-
cialis,ſapit naturā declinatoriæ. Vn̄ nō pōt ſimul & ſe-
mel in iſta exceptione procedi,ſicut in ſimplr̄ perēpto-
rijs.Et lꝫ de iure ſpāli inductū ſit,ꝙ iudex probationem
huius exceptionis poſſit reſeruare,de natura tn̄ ſua eſt,
ꝙ prius debeat diſcuti,& iō,niſi iudex eā reſeruet proce
dendo ad actū incōpaſſibilem,vr̄ eā repellere. Eſt aūt ī
arbitrio iudicis,admittere ſtatim, vel reſeruare proba-
tiones exceptionum oppoſitarū cōtra teſtes, niſi in cer
tis caſibus,de quibus in authen.ſi dicat̄.C.de teſti.& per
gl.& Doc.Et ſi opponerent̄ exceptiones ſimiles illis ca
ſibus,eſſent admittēdæ,ſ̄m Io.Ant. hic.Ex quo colligit
dom.Abb.ꝙ exceptio extendit̄ qn̄q; ad ſimilia.Facit gl.
in l.ob æs.C.de ꝑdi.mino.ꝑ Bar. in l.ſi ꝯſtāte.in princ.ff.
ſol.ma.& eſt bonus tex.in c.cū dilecta, j̄. de ꝯfir. vti. vel
inuti.& no.do.Abb.hic & ibi,& gl.in l.1.C.de ꝯd.inde:
Si aūt nō eſſent caſus expreſſi a iure,nec illis ſimiles,po
terit reſeruare.Et in dubio hoc facere dēt, vt euitet̄ lon
gitudo litis,qa forte taliter deponēt teſtes,ꝙ apparebit
reſeruationē nō nocuiſſe.Nec poterit aliqua partiū cō-
queri,ſiue admittat,ſiue reſeruet,extra caſus in iure ex-
preſſos,ſ̄m Ioā.And. hic, q hoc late probat,quāuis do.
Abb.dicat,quod imo pōt appellari,ꝑ notata ꝑ gl.in ca.
ſuper his.j̄.de accuſ.& Barto.in l.ſi qua pœna. cū ſi.ff.de
verb.ob.Tn̄ hoc indiſtinctè nō ꝓcedit,ſ̄m do.meū, qa
ētſi his caſib.iuſte potuiſſet admittere, forte teſtis nihil
probauit.Nec obſt.ꝙ examinatus facit indiciū, ut per
Bar.in l.maritus.ff.de q̄ſt.& Inn.in c.cū dilecti.de accuſ.
13 qa† illud fallit,ſ̄m ipſum,qn̄ ꝯtra teſtē eſt oppoſita exce
ptio & reſeruata ꝓbatio,qa reſeruatio operat̄ effectū ꝯ-
ſeruatiuū actus,perinde ac ſi ſuo tꝑe factus eſſet, Alleg.
tex.cū gl.in l.itē Labeo.§.1.ff.fa. herci. de quo meminit
Bal.in l.terminato.C.de fruc.& lit.expen. & quod no-
tāt gl.& Doctores in c.cū ꝯtingat.s̄.de offi.dele.Et ꝙ in
tali caſu teſtis nullū faciat indiciū,dicit eſſe caſū notabi
lē.in Auth.de teſtibus.§. ſi vero dicat̄.& ꝓbauit ex do-
ctrina Bar.ī l.ille,à quo,§.ſi de teſta.ff.ad Treb. Et maxi-
me hoc eſt verū,qn̄ opponit̄ exceptio ꝯtra teſtes,q̄ ſi eēt
ꝓbata,nō ſemper omnino repelleret teſtē,ſed eēt in ar
bitrio iudicis,iuxta no.in c.in literis.j̄. eo. ꝑ d.§.ſi vero
dicat̄.in 2.rn̄ſo.Si verò opponeret̄ exceptio oīno repel
lens teſtē a teſtificando,& nō ꝑſumptio ꝯtra teſtē, ꝑt re
ſeruari,d.§.ſi vero dicat̄.¶Fallit duobus modis, primo
14 niſi† excipiēs dicat defectū eſſe publicū, qa nō dēt fieri
reſeruatio,ſ̄m Inno.& Ioā.And.hic,nec requirit̄, ꝙ of-
ferat ſe incōtinenti ꝓbaturū,qa ſ̄m do.meū, ſatis eſt al-
legare crimen publicū,qa huic qualitati hæc ꝑſumptio
ineſt ex nā ipſi⁹,vt facile & breui tractatu poſſit ꝓbari.
l.fi.& qđ ibi notat̄,C.de ꝯpēſ.Hoc ꝓbat iſte tex.qa dixit
ſe crimen ꝓbaturū,ſed nō incōtinēti.Et ita Bal.ī authē.
15 ſi dicat̄.C.de teſti.¶Fallit † ſcđo,niſi excipiens offerat ſe
paratū ꝓbare incōtinenti,qa iudex dēt ſtatim exceptio
nes recipere,ꝑ tex.in §.ſi uerò quis dicat.in Auth. de te
ſti.vbi ſi obijcit̄ teſti inimicitia capitalis,volens ſtatim ꝓ
bare eſt audiēdus,qđ lꝫ loquat̄ in vno caſu, tn̄ hēt rōnē
gn̄alem ad oēs ſimiles caſus.¶Facit,qđ no. Abb.in cap.
ſuper eo.s̄.de offic.dele.in fi.vbi voluit,ꝙ ſi ex forma ſta
tuti exceptiones dēnt ſtatim reſeruari poſt lit.ꝯteſ.talis
reſeruatio n̄ debet fieri,vbi excipiens dicit ſe paratū ꝓ-
bare incōtinenti,& iſtis duobus caſibus,& ſimilibus,an
appellās iuſtè appellaret,erit,vt puto,in arbitrio ſecūdi
iudicis,vt videat ꝑiudiciū illatū parti ex reſeruatione ex
ceptionū.Et ita intellige hāc mām, de qua etiā ꝑ Bal. &
Sali.in d.auth.ſi dicat̄.ꝑ Arch.& Do.3.q.5.in ſumma,
& do.Ant.in c.in noīe.in vltim.col.& Card.in c.cū cau
ſam.in 1.col.& in c.veniens el.2.in 7.col.& in ca.ꝑn̄tiū.
eo.ti.¶Gl.in verbo,idoneos.ibi,hæc exceptio perēpto
ria.Eſt ſimilis gl.in c.1.j̄.de exceptio.& in ca. de teſtib.j̄.
eo.Sed dic,ꝙ ē anomala,nō eſt.n.ꝓpria dilatoria,qa nō
ꝓponit̄ an̄ lit.ꝯte.vt in c.ꝑſentiū.j̄.eo.& tn̄ q̄libet perem
ptoria pōt opponi qn̄cūq;,c.fi.& ibi ꝑ Doc. s̄. de dol.&
ꝯt.Vn̄ dicit Dn̄s Abba.ꝙ lꝫ in diſputatione reſtringibili
nō uenit exceptio appellatiōe perēptoriæ, magis tn̄ tra
hitur ad nām perēptoriæ, vt hic plenius ꝑ do. Abb.&
do.meū,qbus nihil addo.¶In ea.gl.in fi. Pro ſolutione
d.c.interpoſita..dicas primò melius,q̄ in glo. ꝙ fallit in
caſu nr̄o,ubi ſumus in arbitrarijs, prout erat mā iſta, ꝑ
ea,q̄ dixi ꝑcedēti glo.¶ Scđo fallit in exceptione, q̄ fuit
oppoſita eo tꝑe,quo iudex nō tenebatur admittere,ſed
poterat reſeruare,ꝑ iſtū tex.¶Tertiò fallit,niſi appellās
vellet,ꝯſequi finalē effectū exceptionis, q̄ ē actionis ex-
cluſio,quia tūc nō ſufficit docere ſe obtuliſſe ꝓbationē
ſed oportet iuſtificare,& ita erat hic,ſcđm do.An. & I-
mo.in d.c.interpoſita.& do.An.in c.exhibita.s̄ de iud.
& Io.And.in Spe.de app.§.qualr̄.verſ.ſūt quoq;.Proce
dit ergo ꝯtrariū,qn̄ ille vult ꝯſequi deuolutionē & reuo
cationem attentatorum lit. pend. Et eſt iſta cōior lect.
ad iſtū tex Dantur ēt aliæ & bonæ,per quas ſolēniter li
mitatur d.c.interpoſita.ſed nō refero: quia Imol. ſuffi-
cienter rn̄det: tranſeo igitur cū ipſo,reliqua omittens.

SVMMARIVM.

1 *Iudex mittere debet ad teſtes,qui ad eum venire non poſſunt, vt examinentur. Fallit,vbi perſonæ in hoc tex.enumeratæ poſſunt commodè venire.*
2 *Item fallit in cauſa criminali,in qua non debet iudex mittere.*
3 *Iudex an debeat neceſſario venire ad perſonas egregias ꝓ teſtimonio ab eis recipiendo.Vide nu.4.5.6.7.*
8 *Teſtis panper,honeſta tamen perſona,teſtificari poteſt.*
9 *Pars litigans ſi eſt ita pauper,quòd non poteſt teſtem producere,iudex tenetur ſubuenire.*
10 *Licere aliqua debent propter paupertatē,quæ alias nō licēt. n.11.*
12 *Pauper quis dicatur.*

CAPITVLVM VIII.

1 SI qui teſti. ¶Iudex† mitter̄ dēt ad teſtes,q ad eū venire n̄ pn̄t.
ut examinent̄.H.D.Et utrū alias poſſit cō-
mitti alteri examinatio ī ciuili & in crimi
nali,uide do.Abb.in c.cùm cām.el 1.in pe.
col.j̄.eo.& ibi dicet̄.¶Fallit primò,qđ dr̄ in iſto tex. ubi
ꝑſonæ hic enumeratæ poſſent cōmodè accedere ad iu
dicē,ut ꝓbat̄ in l.quæſitū.ff.de re iud.& notāt do.đ Rot.
ꝯclu.218.inci.Itē,ꝙ ſenex.in nouiſsimis.Et intellige cō-
modè ēt abſq; dedecore,ꝑ id,qđ j̄.đ paupere dicet̄,n̄.n.
dicet̄ tūc ꝯmode poſſe fieri,l.in eadē cā.ibi,ſine dedeco
re in publico apparer̄ n̄ pn̄t.ff.ex q.cau.maio.& l.3.in fi.
ibi,n̄ ſine rubore.ff.đ uſur.& l.ueſtis.§,ueſtimēta.ibi,nō
2 facilè ſine uituperio.ff.de aur.& argē.lega.¶Fallit† ſcđo
in cā criminali,in qua n̄ dēt iudex mitter̄,ſed ꝑſonalr̄ ac
ceder̄,c.2.đ iud.ī 6.& ibi gl.& Do.& ita tenēt Bal.& Ab.
hic,& alle.Bal.ī l.3.§.diu⁹.ibi,nā ipſos īterrogar̄ ſoleo.ff.
de teſti.¶Hoc āt limita duplr̄. Primò niſi aliud ſuadeat
dignitas iudicātis,qa ſubſtituet alium,d.c.2.¶Scđo,niſi
teſtes ſint extra locū ſui territorij, quia ſcribet iudici,ut
eos recipiat,ſ̄m Bal.hic alleg. l. ſi qs ex ſignatoribus.ff.
quēad.teſta.ape.& auth. apud eloquētiſſimū. C.de fide
inſtr.Sed de ueritate hui⁹ dicti dicet̄ in d.c.cū cām.¶Gl.
3 prima ibi,ad egregias.utrū† de neceſsitate ad tales ꝑſo
nas debeat mitti?gl.iſta sētit,ꝙ ſic, ꝯtra tenet Gofre. in
c.ſignificauit.s̄.de offi.ord.& ſeqt̄ ibi do.An.& do. Ab.
in pe.col.dicēs,hoc eſſe bn̄ notandū, ꝙ l. ad egregias,
ꝓcedit đ honeſtate.Facit l.2.§ ſi ꝑſes.ff.qs ordo ī bono
rū poſ.ſeruet̄.Idē tenet do.me⁹ hic per tex.quē dicit for
tiſſimū.ī c.quāquā.in uerbo,corā ſe.14.q.2.iūcto eo, qđ
no.Spe.in ti.de teſte.§.ſequit̄,uerſ.qd de ꝑſbytero. vbi
ꝑſbyter dr̄ egregia ꝑſona,& hoc limitat, niſi examina-

Universidad de Deusto Biblioteca

a Verbo, Oportet. *Adde tu ad ista tacta hic per Fel. qui nimis succincte tetigit istū passum difficilem & variū, & sic p cōplemento totius materiæ dic, quod verbū Oportet, nō semper importat necessitatem, quia aliquando exponitur, id est decet. Ita gl. in l. 1. ff. de iusti. & iu. Et sic rōne subiectæ materiæ resoluitur, vt sit voluntatis, vt est gloss. in l. 1. in gloss. fin. ff. solu. mat. Fortius verbum Debet, necessarium, etiamsi adijciatur, præcisse vel omnino, debet, tamen non importat necessitatē, sed honestatem. Text. fin. in c. 1. in verb. debet oīno. et ibi gl. & do. Abb. de despon. impub. & glo. in l. obseruare. §. fi. in versi. debet. ff. de offic. pconsu. vbi exponit, dēt pro potest. Adde etiā, q verbum Pōt, de per se non importat necessitatem, sed voluntatem, l. sæpe audiui Cæsarem. ff. de off. p̄si. nisi eēnt verba geminata, quia diceretur, Possit et debeat, c. 1. in verbo, possumus & c. debemus. vt ecclesi. benefi. do. Alexā. in consil. suo 364. incip. Visis verbis testamenti. Adde tamen, q aliquando verbum Potest, ratiōe subiectæ materiæ necessitatem importat, vt in l. 1. ff. de iur. omn. iu. et in l. si tibi mādauero. §. fin. vbi sing. glo. ff. māda. Et hæc not. quia quotidiana.*

tio p iudicē alteri cōmittat, qa coram illo nō tenet egregia psona cōparere, p d. c. quāquā. in fi. ibi, aut aliter honorificè. ¶ Sed ɔtrariū, q dicta lex imponat necessitatē, tenet do. Abb. hic per illū tex. in verbo oportet, a quod denotat necessitatē, vt no. gl. l3 ipse n̄ dicat, in ca. j. in verbo, oportet. de p̄scri. in 6. nisi aliud suadeat subiecta mā, vt p gl. ī c. 1. in ver. oportere. 25. q. j. & ī c. pen. ī verbo, oportet. de re iud. in 6. & in l. cū oportet. C. de bo. q lib. & per do. Abb. in c. fi. in vlti. col. §. quod metus cā. & ī c. j. in 3. notabili, §. de lib. ob. & Imo. in c. nā ɔcupiscētiā. in fi. §. de ɔst. Et p hac parte facit, qa in l. ad egregias. idē exponit de egregia psona, & de impedimēto pp valetudinē. Ergo pariformiter dēt intelligi, q nō differat egregia persona à valetudinario. l. nā hoc iure. ff. de vulga. & pu. Et q illa lex sit de necessitate seruāda, facit optimè, qd no. Cy. in l. nec honore. C. de episc. & cle. vbi dicit, q egregia persona nō pōt bn̄ficio illius legis renūciare, & sequitur Ro. sing. 176. dicēs, esse casū in c. 2. §. cęterum. de iudi. in 6. cui l3 rn̄deri posset q hēt spālē rōnē in monialibus, tn̄ sustineri pōt dictū Cy. ex notatis p Bald. & Ange. in l. alia. §. elegāter. ff. sol. ma. vbi iuri reuerētiali p pactū renūciari n̄ pōt. Et tenēdo hāc partē rn̄deri posset ad d. c. quāquā. q illud introduxit, ne essēt duo spālia in eodē subiecto, cōtra l. j. C. de do. pmis. vc3 q clericus nō testificaret corā laico, itē, q deberet ad domū suā mitti. Dicas tn̄ scd̄m Dom. post Arch. in c. præsentiū. in prin. in 9.
4 col. de testi. in 6. & do. Ab. hic, q † vbi eēt talis cā, in qua testis dēt deponere ī p̄sentia iudicis, puta criminalis. vł ciuilis ardua, quæ alieri nō cōmittit, deberet persona egregia ire ad p̄sentiā iudicis, nisi iudex de gr̄ia vellet ire ad ipsā, vel nisi psona examināda eēt mulier, & dignitas iudicātis nō repugnaret, p d. c. 2. de iudi. in 6. & d. §. si p̄ses. Scias ēt q qn̄ mittit ad personas, de qbus hic ī
5 tex. & gl. dēt † citari pars, vt vadat ad videndū ipsas iurare, scd̄m Bar. in d. l. ad egregias. p l. gn̄alr. C. de reb. cre. Et l3 Bart. post Guil. de Cu. ibi limitet, nisi mittat ad mulierē, quasi n̄ deceat partē ire, tn̄ ɔtrariū tenet do. Ab. hic, qa sicut mittit notarius, ita & pars. Et idē Bal. in d. l. gn̄alr. §. is de p̄sentibus. vers. & p̄dicta faciūt. C. de reb. cre. & dixi in c. 2. in 11. limitatione, §. eo. vbi hoc adde. Et dicit Bal. hic, q in cōmissiōe, per quā iudex imponit hanc examinationē, dēt pars citari, postea subdit Bald. se dixisse in facto, q ēt arbiter potest hmōi cōmissionē facere, qa sicut cōmittit ei tota cā, ita q̄libet incidentia, arg. l. si qn̄. ī rōne sui. C. de testi. vbi cui cōmittunt maiora, & minora vident cōmitti. Et dr̄ doctor egregia persona scd̄m gl. in d. l. ad egregias. & aduocatus, s̄m Bart. in l. 1. C. de aduo. diuer. iu-
6 di. & † auditor sacri palatij, s̄m Rot. cōcl. 88. in nouis. & aliæ psonę illustres & illustrissimæ, de qbus p gl. & Ang. ī l. 1. ff. de off. eius, cui mand. est iurisdic. & Bal. in c. cum accessissent. in 2. col. §. de ɔst. Et de hac mā vide ēt aliquid per Pet. de Anch. ɔs. 81. inci. Pro faciliori. in 2. col. & Imo. in l. ab initio. cū l. seq. ff. quēmad. test. ape. & Sal. in auth. si iudex. p illū tex. C. de episc. & cler. ¶ In ea. gl. ibi, litis nō ɔtest. sequit Bal. hic adducens ī simili bonū tex. ī l. ī lege Aqlia. §. si deletū. ff. ad l. Aquil. vbi testes p̄nt recipi ān ɔditionē debiti existētē. Subdit tn̄ Bal. se putare optimā cautelā eē, vt iudex primò interloquat eos valetudinarios, senes, vel debiles, & iō recipiēdos lite nō ɔtes. Alleg. l. de submersis. C. de naufra. li. 11. & l. ne qd. ff. de īcēd. rui. naufr. Facit, qd no. Bar. ī l. demōstratio falsa. ī pe. col. ff. de ɔd. & demō. & ī l. inter stipulātē. §. si Stichū. ff. de ver. obl. & in l. 1. §. diuus. de custo. reo. & in l. 1. ff. si vnus ex plu. app. Ang. & Imo. in l. nominatim. ff. de hęre. insti. Vbi dn̄t, cautelā eē, q iudex capiēs bānitū, facit ān oīa ɔstare ipsū eē illū,
* d quo bannū loquit. *
7 ¶ In † ea. ibi, dic, q cōpellunt no. ex hoc, s̄m Imol. vnā differentiā inter leges & canones. Et facit rō peccati, de qua in gl. & optimè tex. in §. corporis. ī ea allegatis, vbi immunitas cōcessa senibus excusat à muneribus grauātibus corpus. Facit cap. pen. §. d renūcia. Et ibi dicit Bal. quòd plus valet vmbra senis, q̄ eloquētia iuuenis, Facit ēt c. quoties. §. c. vbi dictū senis qn̄q; p̄fert. Et cū ista gl. ɔcor. gl. ī §. itē inuitis. 4. q. 3. addens, q senes dn̄r hic maiores 70. annis, & sequit dom. Abb. hic dicēs, nō sufficere, q sint 20. p l. maiores. ff. de va. mu. & vide eundē latè post alios in c. qm̄. in prin. §. vt lit. n̄ ɔtest. Et plurima priuilegia data à iure senectuti, vide p Lud. Rom. ī l. si verò. §. de viro. in 53. fallētia, ff. soluto matr.
8 ¶ Cl † fi. ibi, alias honesta. Not. iuncto tex. q pauper honesta psona testifica-
b ri p̄t. b Idē gl. in §. itē testiū. ī verbo, locuples. 4. q. 3. & Spe. ī ti. d teste. §. j. ver. itē q est pauper. & gl. ī l. 3. in prī. in verbo, admittant. & ibi do. Flo. ff. de testi. & Gy. ī l. 3. in 7. q. C. de reb. cre. & Ioā. An. in summula de teste, in prin. Non
* n. est pauperras de gn̄re malorū, * c. illa 15. q. 1. Et siue in criminali, siue in ciuili, hoc erit ī iudicis arbitrio videre, qn̄ paupertas reddat testē suspectū, scd̄m Albe. ī l. 3. ī prin. ff. de testi. & do. Abb. hic. Et dicit gl. in Auth. de hære. & Falci. ī verbo, substātiā, q ille dicetur pauper, q nō hēt tm̄ ī bonis, quāti est cā, in
* qua testificat. * Sed intellige s̄m p̄dicta, qbus ēt adde gl. fi. in §. sancimus. ī verbo, ex vtroq; ī Authē. d testi. & omnino Bart. in l. ex libero. ff. de qōni. vbi ponit, q ēt ī criminali pauper n̄ repellit, si est psona honesta, sed alias p̄t torqueri, maximè si vacillat, vt ibi p eū, q subdit, q talib9 n̄ tm̄ credit ī criminalibus, sicut alijs, & addit, q si sponte se offert

* Bannū loquitur. *Adde sic. Quidā committit homicidiū, et se absentat, quo casu iuxta formam statutorum est bannitus, post aliquod tempus capitur et iudici præsentatur, quæritur an iudex poterit illū sententiare simpliciter sine alio, & dicit auctor. quod non, & bene, nam debet formare processum declaratorium, viso et reperto quod ille vere sit ille bannitus, alias teneretur in syndicatu, secundū Bal. in c. 1. per illum tex. de feu. sine cul. non amitt. cum gl. ibi & plene Aret. in tract. malef. ī ver. Caiū Sempronij. in princip. qui ponit practicam firmandi processum super homini recognitione. & Nel. ī trac. ban. 2. p. 2. temp. q. 34.*

b Pauper honesta psona testificari p̄t. *Contrariā gl. habes ī Auth. de hær. & Fal. in verbo, substātiā quæ dicit ad hoc vt testis dicatur idoneus, requiritur, quòd tantum habeat in bonis, quātum est valor causæ, in qua deponit. Et illam gl. sequitur Ro. in d. l. fideiuss. in prin. ff. qui sa. cog. do. Alexan. in consi. suo 380. inci. Viso processu. Ego semper dubitaui d illa gl. cùm sit hic glos. in contrarium, et oēs Canonistæ, q scribunt hic, & ideo Feli. alleg. hic illam gloss. in verbo, substantia, pro contraria, quam non tenet, vt vides rationē, nec sequitur gloss. istam. Pro cōcordia vide hic dom. Fran. de Are. & idem dom. Fran. in consilio suo 12. incip. viso diligenter themate. in 10. colum. et Bart. in l. illicitas. §. fi. in ver. item no. ff. de off. præsi. & gl. & tex. in §. sancimus. in Auth. de testi. hic allegatum per Felin.*

* Malorum. *Adde Inn. in c. sedes. §. de rescr. & Spe. in ti. de teste. §. 1. versi. item quod pauper.*

* Testificatur. *Adde ad materiam Vincen. pal. in consil. inci. in hac hæsitatione. quod est post consi. 105. Alex. in 4. part.*

offert, nihil ei credit per tex. ī §. si verò ignoti. in verbo, festinātes. in Auth. de testib. & dixi in c. 2. §. eod. & vide Ro. in sing. 172. vbi facit istam gl. sing. in eo q extendit d. l. ad egregias. ad psonā notabilē, cui est verecūdia do-
9 mū exire. Et † inquātū do. Ant. & do. Ab. sequunt Vinc. hic dicētem, q si persona litigās est adeo pauper, q nō pōt testē pducere, iudex tenet subuenire. Adde Spe. idē tenentē in tit. de teste. §. qualiter. vers. pōt ēt iudex. Sed dicas istud iure nō pbari, qa imo, si est impotēs ad producēdos testes, si imputat, s̄m Bal. in l. imperatores. per illum tex. ff. de tute. & rō. distra. Bn̄ facit l. si pcuratorē. §. si ignorātes. ff. mād. vbi fideiussor ppter paupertatē excusat, si nō psequit appellationē, qd nō esset verum, si posset petere sumptus litis à iudice, vel à parte, tūc. n. ad minus fuisset in culpa hoc non petēdo. ¶ Duob9 tn̄ casibus pcedere posset, q dicūt hic Doc. Primo, vbi priuatus intentaret iudiciū ad vtilitatē publicā, s̄m Bal. in l. j. in prin. iuxta fi. cōmenti. ff. de iust. & iur. & in c. j. §. cod. & ibi retuli. Et idē in clerico paupere pmouente causam ad vtilitatē ecclesiæ, s̄m do. Ant. Imol. & Ana. in c. ex parte. per illū tex. j. de accus. ¶ Secūdus casus esset, qn̄ per litigantē super bonis, quæ p̄tēdit propria, vel cōia, esset aliqua pręsumptio, puta si esset lata vna sn̄ia, qa si est pauper, debet interim ex illis bonis sustentari, secundum Spe. in tit. de inquisitione. §. fi. ver. porro circa med. & Bal. in l. fi. C. de ord. cog. per tex. ibi, & per l. si instituta. §. de inofficiosa solu. ff. de inoffi. testa. & sequitur do. meus hic. ¶ Extra gl. colligit hic Bal. quædā licere ppter paupertatē, q̄ alias non licent. Simile dicit esse
10 q † fideiussor ppter paupertatē habet vēdere bona debitoris, & satisfacere creditori, licèt nō habeat aliquod mādatum ad vendēdū. Alleg. l. si pcuratorē. §. si ignorantes. ff. manda. quā dicit singularē, & nō eē alibi. Prodest ēt appellāti, qui ppter paupertatē non prosequitur appellationē, vt nō currāt ei fatalia. Alle. Inn. in c. ex ratione. infra de appe. & hoc dicit Inn. * alleg. ēt Bal. in l. 2. * §. si quis in iudicio. ff. si quis cautio. & in l. acceptā. C. de vsur. Alios casus spāles, in quib. paupertas aliquid introducit ɔtra regulas, colligo ex eo, qd scribit Bal. post gl. in l. tā dementis. C. de episc. audi. vbi dicit, notarium teneri edere gratis copiā pro colli pauperi. Ad idē vide Bal. in c. 3. §. de rescrip. ubi dicit, q pauptas excusat à protestatione. Et dicit Bal. in c. sedes supra de rescrip. q p clausulam, & qdā alij nō uenit pauper. Et dicit Angel. in l. nō facilè. p illū tex. ff. si cui pl9, q per l. Falc. q statutum obligans actorem ad cauendum de expensis recon uentionis, non ligat pauperem. Et dicit do. Ant. in c. olim, 2. supra de testi. spol. q pauper non cogitur subire iudicium, per illum tex. Et dicit Bal. in l. acceptā. C. de vsur. q paupertas excusat non soluentē collectas. Et iō dicit gl. in l. omnes. & in l. fin. C. de anno. & tribu. lib. 10. & Ioā. An. & do. Anto. in c. licèt. infra de censi. q pauperi remittitur collecta. Et dicit gl. in c. sicut 47. distin. q potest pauper implorato iudicis officio cogere diuitē ad eleemosinam. Idē gl. in c. dn̄o sancto, uersicu. necesse. ī fi. 50. dis. & gl. 1. in fi. ī c. exigūt 1. q. 8. & dominus Abb. in c. 3. infra de furtis. & Anani. ibi, & in c. ad Apostolicam de simo. & domi. Antonius in capitulo 1. de emptio. & vend. & dicit Spec. in tit. de instr. edi. §. nunc aliqua. in 17. col. ver. sed an pauperes. Et dicūt Bar. & Bald. in d. §. si ignorātes, q paupertas excusat nō appellātē. * ¶ Et
11 † ista nō pcedūt in eo, q culpa sua incidit in paupertatē, s̄m Bal. in c. quæ in ecclesiarū. sup. de consti. & in d. c. sedes. & tn̄ ɔtrariū de æquitate t3 Imo. post Io. An. in d. c. quæ in ecclesiarū. ī 3. col. p tex. optimū in c. quiescamus. 42. dist. & p hoc facit, qa cū culpa nō sit ordinata ad illud, nō hr̄ in consideratione, s̄m Bar. ī l. §. 2. fi. ff. si quis cautio. & pbat gl. & ibi Do. in c. statutū. §. cū vero. in uerbo, n̄ audēs. ibi relegat9.
12 de rescr. in 6. Quis † aūt dicat pauper, est arbitrariū, vt aliàs plene remisi. ī c. 1. ī fra de accus. Et de istis fauorib. uide ēt Archi. in c. pauper. 1. q. 3. & Lud. ī l. alia. §. elegāter. & ī l. j. & ī l. si vero. §. de viro. 25. fall. ff. solu. mat & Do. in c. 1. de dolo & contu. in 6. & Bal. in §. itē propter litem. Instit. de excus. tuto.

* In l. 2. *Adde eū ibi, in vlt. q. alleg. Inn. ī c. dilationē. de appe. & refert. Guliel. de Cu. euasisse quendā pauperē à furcis, qui cū appellasset, ppter paupertatem non potuit prosequi appellationē, & Adde Alexand. in §. si quis, alleg. in tex. & in l. si procuratorem. §. si ignorātes. ff. mand. Abb. in c. ex ratione alleg. in tex. col. 2. in prin. Roma. in l. si verò. §. d viro. sol. matri. in fal. propter paupertatē. Sed quid in foro cōscientiæ, an paupertas excuset, & dic quòd sic. Vnde potest pœna remitti in foro conscientiæ, vt non teneatur pauper liberatus, vt est glo. in c. sicut dignū, de homici. & in reg. peccatum. in 6. not. in c. cum tu. de vsur. item excuset etiā vt excommunicatus absoluatur nō facta satisfactiōe ob paupertatē vt ī cle. j. §. vtrū & ibi Car. & ī cl. 2. §. j. vbi ēt glos. de hære. & tex. ī c. à nobis. de sen. excō.*

* Appellātem. *Adde Sal. in l. inuitus. C. de procu. col. 4. ibi sed iuxta hoc quæro. cum quo transit Alex. ibi. Bart. tamē ibi reprobat gl. idem tenētem prout hic in tex. nam dicit, ibi Bar. cū appellatio fiat viua voce certè non posset eē tāta paupertas quæ possit excusare ab appellādo ī voce. Imò dicit ipse, nec pōt esse tāta paupertas quæ debeat excusare ab appellādo in scriptis, cū illa sit minima impensa, tu tamē dic, & tene cum prædictis.*

S V M M A R I V M.

1 *Testis si primò dicat aliqd in iudicio, postea aliud extra iudiciū, prima depositio an eneruetur propter secundum dictum.*
2 *Testis falsus qualiter punitur.*
3 *Delictum quoties quis committit, toties est ei imponenda pœnitentia.*
4 *Statutū si dicat, q pro tribus furtis quis debet puniri, vtrùm furia, pro quibus fuit punitus, computentur in vltimo furto.*
5 *Sententia in causa matrimonij, an ex sola corruptione retractetur.*

CAPITVLVM IX.

Sicut. ¶ Si testis deposuit ɔtra mr̄imoniū, & est lata sn̄ia, nō audit dicēs se fuisse corruptū, sed si alii pbent corruptionē, retractabit sn̄ia. H. D. Secundum
1 intellectū, quē puto veriorem. Not. † primò ibi, asserentes. quòd si testis primo vnū dicit in iudicio, & aliud postea dicat extra iudiciū, scd̄a assertio nō eneruat effectū primi dicti. Facit c. p tuas. supra tit. 1. & ita per tex. istum no. Bar. in l. eos. ff. de falsis. & procedit ēt, si testis hoc dicat in articulo mortis, secundū Bar. in l. si quis in graui. §. 1. ff. ad Syll. & Bal. in auth. si dicat. C. de testi. Et per istū tex. in ver. non. n. videt. quòd etiamsi in iudicio dicat ɔtrariū eius, quod primò dixerat in iudi-
* cio, non auditur. * quia ex hoc nō arguit de piurio. Nec dicas, q per hoc debet irritari primū dictum quia si corruptio aliter non pbat, conuincit de falso, quo ad se, non quo ad p̄iudiciū partis. Et de hoc articulo plenius dicetur in c. tua. post do. infra. eo. ¶ No. secūdo ibi, exhibeāt iura. q depositio & dictum testis cōprehendit sub appellatione iuramēti, quasi velit, q quicqd dicitur per testem explicitè & virtualiter videat dictū in iurō. Et hoc est, qd dicit notanter Bal. in l. Antistius ī prī. ff. de acq. hær. Ex quo patet, quòd depositio testis sumit nomē à die. De quo dic, vt dixi in c. l3. supra ti. 1. ¶ No. ter-
2 tiò ibi quib. cām dederunt. q † si ad dictū falsi testis est secutum adulteriū, punit de vtroq;, & de falso, & de adulterio. Et dicit Bal. hic, qd hic vr̄ esse casus, q si ad dictū falsi testis aliqs est decapitatus, pōt puniri de homicidio. Facit l. j. in prī. ff. ad l. Corn. de sicar. vbi dicit eē exp̄sū, q punit pœna leg. Corneliæ de sicar. & idē no. Bal. in c. i. §. homicidiū. de pa. iur. fir. & ē bonus tex. ī c. hæc imago. ver. ī aliis 33. q. 5. vbi hoc batur, etsi reus, qui accusabat, sit ab

* Nō auditur. *Adde, quòd si testis aliquid deposuerit in forma iudicij & solemniter, & postea minus solemniter, nec in forma iudicij contrarium dixerit, statur eius dicto primo, tanquam Solemni & valido, reprobato scd̄o, quasi subornatus deposuerit, est cōis * opinio cōtra Bart. secundum Bal. cōsi. 486. incipiē. licet assessores. volu. 3. & consi. 171. punctus quæritur. volu. 5. Magis commune dicit Alex. consil. 74. colū. 3. vers. potest etiam. responderi. vol. 1. & consi.*

Universidad de Deusto Biblioteca

& consi.222.col. 4.vers. et dicti testes.vol. 2. & est cõmunis tã apud canonistas quam apud iuristas. Socin.cõsi.153.col. 1.vol.2.

solutus.nō attēta gl.ibi,quę violat tex. Et vide Bal.in tit. de pace Cōstan. vbi dicit,ꝙ falsis testis puniť ď iure cōi eadē pœna qua puniret reus de crimine intētato,ĩ l.data opa.C.q accu nō pos. & ĩ l.presbyteri.C.ď epi. & cle. de quo ēt ꝑ Arch. ĩ §.q falsa.4.q.3.& B.Tho.2. 2.q.19.arti.j.& Io.And.ĩ regula,nō est sine culpa.de reg.iu.in 6.ĩ Merc.& gl. ĩ c.nihilomin⁹.3.q.9.& in c.nemo peritorū.11.q.3.ē optimus tex.in §.reuerēdissimus.in Auth.ď sanc.epi.& ꝑ gl. & Arch.ĩ c.presbyteri.5.q.6.& Ana.ĩ c.1.ĩ 3.col.j.ď cri.

3 fal.¶No quartò ibi,vno,pluribusue ꝙ† ille,q sæpi⁹ fornicatur cū vna,toties ꝯmittat adulteriū,vel delictū,quoties actū reiterat.Et ꝓ hoc ēt allegat do.Abb.gl.in c.initare.6.q.j.q̃ ꝯcludit in ponēdā eē pęnitētiā ꝓ quolibet actu.Ad idē c.ad Apostolicæ.ver.deierauit sæpius.ď re iudi.in 6. vbi toties qs ꝯmittit ꝑiuriū,quoties venit ꝯtra iuramētū.Facit c.venerabilē.vers.sicut.n.de elec.& c.quoties.22.q.5.& no.do.Abb.in c.cùm ĩ eccl'iis.in fi.s̃.ď ma.& obe.Et ista ꝓcedūt absq; dubio,in foro ꝯsciētiæ: ĩ foro aūt ꝯtētioso ē magis dubiū.Et vide Bal.ĩ l.quicunq;.ĩ 3.col.C.ď ser.fug.vbi vř dicer, ꝙ si vna vice multiplicať fornicatio, habeť ꝓ vno delicto,secus si ex interuallo a :& de hoc ēt ꝑ do.Car.in cle.j.versi.si qui. in prima oppositione,de priu.post Pe. de Anch.ibi.¶Et gñaliter, qñ actus reiterat⁹ causet pluralitatē delictorū,vide semp Bar.in l.inficiādo.§.infans.ff. de furtis.& oĩno Io.An.in regula,delictū de reg.iur.in 6.in Merc.& Pau.de Lea. in disputatione.q̃ incipit,Eps monuit. vbi allegat prò & ꝯtrà iura infinita.Et vide do.Car.in cle.j. in 10.q. de ꝯsang. & affi.& Pet.de Anch.ꝯs.5.& Albe.in scđa parte statutorū,q.12.& sequenti. Io.And.in Spe.in rub.de homi.& Barto.& Ang.in l,nunquā plura.ff. de priuat. delict.& eūdē in alijs locis, ad q̃ se remittit ibi,& Ioã.de Ana.plenius cæteris in cap.in tñ in 6.col.;cū multis sequētibus,ĩ.de collusio.& Bar.in l.eū q. ff.de popu.acti.& Bal.ĩ c.j.§.Obizoni. in ti.de pace Cōstan.¶No.vltimò ibi, aliquatenus, ꝙ quādo testis repellitur à testificādo, vt periurus,nullū facit indiciū.Ex quo limita dicta Bart.in l.maritus.ff.de quæstio.& quæ dixi post Inno.in cap.cùm dilecti,ĩ.de accu.& qđ ponit Bal.in l.seruus.C.de testib. dū dicit, ꝙ qñ testis repellitur ratione infamiæ, examinatus facit indicium, per l.qui vltimò.ff.de pœnis.Sed dic,ꝙ nō facit indicium, quo ad effectū ꝓbationis , sed satis videtur sufficere, quo ad hoc vt tribuat iustā cām inquirendi super corruptione, vel excusandi partē à præsumpta calumnia, vt dicetur su-

4 per gl.pen.¶ Gl.in † verbo, adulterio ibi primū nō aggrauatur per ꝯñs,facit optime.in arg.ſm domi.meum de eo qui ex forma statuti debet puniri ꝓ tribus furtis, vtrū furta, de quibus prius fuit punitus,cōputentur in numero vltimi furti?De quo remittit ad Bald.in auth.qui semel.in pe.col.C.qūo & qñ iud.& Pe.de Anch.in regula peccati. in tertia oppositione,de regu.iur.in 6. Sed nō video,qđ faciat ista gl.Et Bald. vbi s̃. t3 ꝙ grauet. Vñ dicit,ꝙ si solū ꝓ duplici homicidio statutū imponit mortē,primū,cui ꝑ pecuniā est satisfactū,accumulatur scđò.Et Pet.de Anchar.in dicta regula nihil tangit. Tamen de hoc passu,

a Si vna vice multiplicatur a fornicatio habeť ꝓ vno delicto:secus, si ex interuallo. *Pro ista opi.Bal. facit glo.in l.mariti.§. sex mēsiū.ff.de adult.vbi gl.dicit, ꝙ pro quolibet adulterio pōt accusari. Adde qđ cōtrariū videtur sētire gl.in l.vulgaris.ff. de fur. vbi dicit, ꝙ si pluries accessi ad alterius vxorē,vna tātum pœna imponitur. Quare ꝓ solutiõe dubij dic, ꝙ fatendū ē, quod ex quolibet coitu nascitur accusatio,l.Iulia.ff.de adul. sed quia pœna nō est reiterabilis, quoniā pœna capitis ponitur pro adulterio,ut ĩ l.quãuis in fi.C.de adul.,iō gl.ĩ d.l. vulgaris dicit,quòd vna tātum pœna imponitur. Et in hoc uide Bar.in d.l.vulgaris.j.col.ver. secūdò dicit glos.& sic videtur dicendū,quòd in foro cōtentioso ex multiplicatione actus debet multiplicari pœna,de quo vide Bar. ĩ locis hic allegatis per Fel.*

dic,vt per Bar.in l.si cui.§.fi.ff.de accu. Bar. in auth.sed nouo iure.C.de ser.fug.& in l.Gracchus.C.de adul.& vide glo.primā in c.j.ĩ.de cler.ꝑcusso.per quā do.Abb.ibi sequiť opi.Bal.in d.l.si cui.ꝙ delictū pluries iteratū aggrauat vltimū,l3 primū fuerit punitū.Idē do.Abb.in c.j.ĩ. de pœnis.Facit gl.fi.in c.tres sunt actiones. de pœ. dist. 1.de quo ēt per Bal.in l.decuriones.ad fin. C.de insa.& Sali.in l.seruo.C.ad leg.Iul.de vi.& aliqd in l.3.C.de epi. audi.& Pe.de Anch.in cle.j.de pœnis.& Bald.in l.j. in 3. col.C.de ædi.act.& Roma.in l.si idem cū eodē. ff. de iurisd.om.iu.& Ioã.And.in Spec.sup rubrica,de furtis.circa mediū,vbi discrepat à cōi opi.¶ Gl.pe.ibi,hoc est falsissimū, & sic no.ꝙ procedit tex. siue isti separati transiuerint ad scđa uota,siue non. & istū intellectū sequūtur hic Inn.Host.Bal.& dom.Abb. Nec obst. ꝙ ponanť isti casus, vt diuersi,qa per hoc nō differūt, nisi quo ad modū imponēdæ pęnitētię.& qa in primo ꝓceditur cū maiori discussione ꝑp ꝑiudiciū secundi mřimonij, & fortè prolis inde secutæ.Et istū intellectū sequitur gl.35.q.9.in summa,& in §.quia ergo.in verbo, reprobāda. eadē q.& cā.Et dicit Bal.hic,ꝙ non expedit ꝓbare falsitatē, qa ex quo annullantur testes & testimonia ex sola corruptione,annullať sñia.Allegāt l.q testamēto.ff.de excus. tu.Nec est opus restitutione in nitegrū,ſm eū,quia illud hēt locū ĩ alijs causis,nō in cā mřimoniali.Et ꝓ hoc adducit dom.Abb.qđ no.Bar.in l.diuus.ff.de re iud.vbi sufficit ꝓbare solā corruptionē ēt ad effectū irritandi sententiā,Et facit iste tex.ubi clarè vno casu mādatur reuocari sñia docto de corruptione: per qđ apparet,ex ea ꝑsumi falsitatē:maximè,qa ratio gñalis, de qua in fine literæ,non recipit distinctionē, quā primo aspectu sonat tex.Imo ex ea infertur gñaliter,ꝙ omnis sñia poterit retractari ꝓbata corruptione testiū, quasi lata ex ꝓbatione reprobata,id est,testibus periuris,iuxta c.2.ĩ. de purg. vulg.& hoc vltimū reperit etiā do.Abb.in c.licet cām.

5 s̃.ti.1.¶ Sed † ꝯtrariū intellectū tenēt hic Io.And.& do. Ant.Imo.& do.meus fatētes,ꝙ sñia lata in cā matrimoniali omni casu potest retractari, docto de falsitate per iura,de quibus in gl.Sed si probatur sola corruptio,tūc distinguiť,vt ĩ tex.qui hoc probat in uer.si uerò. q̃ dictio aduersatur ꝑcedētibus,l.hoc amplius.§.fi.ff.de dam. infecto.l.qui usum fructū.ff.de verb.obli.Non obst.ꝙ probata sola corruptione ꝓbetur falsitas, qa hoc negatur ꝑ ea,q̃ dixi in d.c.licet.super gl.in uerb.opponi.in 3. ꝯclusione:maximè,quo ad effectū irritādi sñiam.Nec obst. ꝙ vno casu hic posito sufficiat,quia ex quo sñia nō transit in rem iudicatā,habetur perinde,ac si cōtra testes opponeretur periurium ante sñiam, quo casu sufficit sola corruptio,ut dixi in d.c.licet.in 1.fallen.d.conclus.Nec obst.ꝙ lapsum sit tēpus opponēdi testibus,iuxta c. ꝑsentiū.ĩ.eo. qa probabilis ꝯiectura surgēs hic ex assertione testis,ꝑstabat occasionē inquirēdi de ueritate,ſm Inno. verbū autem, Aliquatenus,de quo in tex.sumiť,quo ad ꝓbandā ipsam corruptionē,vt dixi in vltimo notabili, maximè cùm ista sit inhabilitas introducta odio testis, cui taciturnitas partis nō ꝓdest,ſm Bal.ĩ l.si qui testib⁹. in ult.col.C.eo.Facit c.j.in uerbo.antequā.ĩ. de except. Nec obst. ꝙ puniātur de adulterio, quasi asserta corruptio inducat ꝑsumptionē falsitatis,qa ista rō ꝓcederet, si testes dixissent simpliciter se corruptos,sed addebant ēt,se mentitos.Nec pōt tex.intelligi de corruptione maiori,s.vt si dicāt,q̃ ꝯsiderat Bar.in d.l.diuus.qa repugnāt literæ hic.q̃ in ver.si verò ꝯtētatur de sola corruptione. Irē gñalis illatio,quā ꝑ tex.istū facit hic do.Abb. nō ꝓcedit,& pōderatio sua fuit sublata in d.c.l3.in 3.ꝯclusione,ubi uide.Nec dř lata sñia ex ꝓbatione reprobata, qa ꝓbatio per testes in suo genere nō est reprobata,alias sequereť,ꝙ oīs exceptio penitus repellēs testem,possit allegari post sñiam, quasi esset lata ex probatione reprobata,qđ est ꝯtra plenè notata in c.j.ĩ. de excep. & sequeretur,ꝙ de falsitate simplici testiū semp posset dici post sñiam,quia probata falsitate appareret periurium, & tamē hoc est falsum,ut dixi post alios.in d.c.l3.in 2. ꝯclus. ¶Sed aduerte,qa ītellectū gl. & sequaciū puto veriorē, licèt

licet fateor istud vltimū,qđ dictū est ꝯtra dom.Abb.nimis extendentē istū tex.Sed ꝙ in tex.nřo ēt re nō existēte integra sola corruptio inducat retractationē,l3 tunc difficilius ostēdiť primo ex eo,qđ do.meus s̃.dixit,ꝙ iō vno casu hic sufficit corruptio.qa vř testis redargui ď ꝑiurio quasi añ sñiam.Nō.n.video, qa ista rō ñ ꝓcedat ēt re nō integra.¶Scđo moueor, qa si sufficit sola corruptio,ſm omnes,re integra,tñ agiť de periculo incest⁹ in reuocāda sñia:quo ñ obstāte ꝑmittiť reuocatio. Ergo si talis ꝓbatio habeť ꝓ plena, meritò nō reijciť qñ res nō est integra.¶Tertiò facit,qa si imponiť pęnitētia in ipso casu ď adulterio secuto : ergo cùm mřimoniū scđm nō tenuit tanquā adulteriū,meritò dēt vtroq; casu sñia reuocari.Et si diceres,ꝙ illa pęnitētia imponiť,nō qa subsit adulteriū,sed qa seipsos dñt dedisse cām adulterio,rñdeo,ꝙ imò ꝑsupponiť esse adulteriū,docto ď corruptione,qa si ꝯsideratur numerus reiterati adulterij, ē signū ꝙ non dēt ꝯtinuare,qa si sic esset,de vno,de pluribus adulterijs sciri nō posset,maximè, quia stante assertione istorū adhuc deberent de alijs adulterijs futuris puniri.

SVMMARIVM.

1 *Parochiani audiuntur contra prælatum suum,quando denunciatur ciuiliter.*
2 *Symonia committitur,nedum dando,sed etiam remittendo.*
3 *Consuetudo præstationis alicuius rei an in futurum obliget.*
4 *Iuramentum non defertur actori in causa criminali ciuiliter mota,quamuis habeat probationem plus quàm semiplenam.*
5 *Criminosus quando possit accusare clericum de crimine symoniæ.*
6 *Fama non facit plenam probationem, & hoc est regulare num.7. Quæ regula fallit multis modis,vt hic,& nu.8.& 9.*
10 *Fama in causis ciuilibus an faciat semiplenam probationem. Vide etiam nu.11.*
12 *Fama in criminalibus an faciat semiplenam probationem? Et concludit,quòd non.*
13 *Fama quando perficit probationem , si crimen est probatum per vnum testem.*
14 *Quando agitur diffinitiuè causa criminalis,sufficit sola fama,vt inquiratur,secus,si de principio.*
15 *Fama qualis sufficit,vt possit perueniri ad torturam.*
16 *Fama probat in factis antiquissimis,quæ excedunt memoriam hominum.*
17 *Famæ quando fit mentio,de qua intelligatur.*
18 *Testimonium socij in crimine an audiatur.*
19 *Pactum partium,vt stetur testimonio vnius testis,an valeat.*
20 *Iudex si eligat æstimatores,vel declaratores,quòd habeant sibi referre,debet eos eligere præsentibus partibus, relatio tamen eorū potest fieri absentibus partibus.*
21 *Duæ probationes quādo coniūgantur,vt faciant vnā probationē.*

CAPITVLVM X.

* Veniens. ¶ Socius criminis & muneris nō testificať,* ēt in crimine symoniæ.H.D.¶.No.primò arg. ſm do-

1 mi. Abb. ꝙ † parochiani audiunť ꝯtra ꝑlatū suū,qñ denunciant ciuiliter. De quo dictum fuit in cap.ex parte.suprà eo.Et dicunt hic Innocen.& Bald.ꝙ infames admittuntur ad denunciandū, sed non ad testificādū contra infamē. Ex quo infert Bal. ꝙ syndici communitatis Perusij possunt & tenentur denunciare maleficia ꝯmissa in suis villis,l3 sint infames,vel ꝑiuri , quia iuramentū eorum non est iuramentū probationis,sed calūniæ.Quod tene menti,secundùm eum . Et facit ad not.per Bart.in l.diuus.ff.de custod.reo.cū cōcor.quas aliàs dedi.in capi. sicut olim. infrà ď accu.¶ No.scđo ibi,canonicū, ꝙ dř symoniacè acquiri bñficiū,nō solū si dēť tēporalis pro iure merè spūali,sed ēť si dēť pro iure annexo spūalitati,id est, pro fauore habentis ius prō natus quia,secundùm do.Anto.& do.

* Nō testificať. *Adde Ias.ĩ l.j.C. de sum.tri.in fin. Saly.in l.fi.C.de accusa. Ang.in l. ea quidem.col. 8. de accus. Alex.in l.repēti.§.j. de q. Petr.de Suz.in l. quoniā.C. de test. Petr.de Perus.in tract. de societ. p. 11.q.14.Pau.Cas. cons.120.inci.notandum est, quòd adulterium, in fi. Alex.consi.106. part.4.*

Abba. hic,non potuit aliter symonia hic committi. Facit ca.ꝑtereà.el j.s̃.de trāsac. Et no. ꝙ si sacerdos fecisset hāc remissionem post adeptam ecclesiā, non fuisset symonia,ſm Ioan.And.& alios hic.Ex quo no.do.Abb.ꝙ sacerdos potest aliquid debitum sibi rōne ecclesiæ remittere in vita sua ,qa vltra nō durabit, ꝑ c.de cætero.s̃.de trāsa.& c.2.ĩ.de dona.Et intellige, dū modò remissio sit de ꝯcernentibus victū clerici, secus si vtilitatē ecclæ,per c.j.s̃.de resti.in integ.& c.cùm venissent,ĩ.de instit.Itē dū modò añ institutionē nulla pactio de hoc ꝑcesserit,per c.Artaldus.8.q.3.¶ Not. tertiò

2 † ibi,remittere,ꝙ symonia nedū ꝯmittitur dādo, sed ēt remittēdo,& rō ponitur in gl j.quia remittere est dare, vt in iur.suis,& l.si fundū.§.Titio.fundū.ff.de leg.j. & in l.in ædibus.& ibi gl.ff de dona. Vñ dicit Ioã.And. in c.si quorundā.ĩ.de sol.Et ibi dom.Ant in 1.col. ꝙ eandē pęnā incurrit ꝑlatus,qui remittit debita ecclæ, sicut q alienat.Dixit tñ,ꝙ pœna posita obligāti ecclām in debitis, de qua ibi,nō ꝓcedit in remittēte. Et vide gl. in l. si quis obligatione.ff.de reg.iur.quæ dicit, ꝙ sicut in donatiōe vltra quingētos aureos requiriť insinuatio, ita in remissione.¶ Hoc aūt intellige,dū modò ex eo, qđ remittiť, applicet cōmodū parti,aliàs non, vt hic pulchre per do. Abb.cui adde Bar.idē tenentē in l.si mulier. allegata in gl.Et addit ibi Bal.ꝙ remittēs debitū pœnale,qđ sibi debeť ex maleficio,nō dř proprie dare,qa tales actiōes nō ꝯputanť cōiter in ꝑrimonio.l.cùm emācipati.§.pen.ff. de colla.bonorū.Dixi in c.in ꝑsentia.s̃.tit.j.in qōne, cui applicenť bona occidētis monachū habentē filiū in seculo.¶Scđò intellige,ꝙ dicta regula procedat large loquēdo,sed ꝓprie remittere nō est dare, vt ē casus aure⁹. in l.Iulianus.la piccola.ff.de ꝯdi.& demon.Vñ fit longa dubitatio, vtrùm q ĩurauit dare , vel soluere,libereť remittēdo?de quo per Bar.ibi,& in l.amplius nō peti.ff. rē ra.ha.& pēdet ab his,q̃ habenť ꝑ do.Ant.& alios in c.fi. ĩ.ne ꝑla.vices suas.Et ibi aliàs dixi ꝙ iuramentū dēt seruari in forma specifica,ꝑ c.ad nřam.el 1.ĩ. de iureiur. & tenēdo hoc,nō liberabitur remittēdo,ꝑ d.l.Iulian⁹, vbi ꝯditio de dādo nō impleť remittēdo,licèt habeať ꝓ impleta,cùm ꝑ hæredē deficiať,ne impleať acceptādo remissionē.¶Et per istū tex.in verbo ꝓmisisse. vř destrui doctrina Io.And.in c.j.de testi.in 6.vbi dicit, ꝙ aliud est ꝓmittere dare,& aliud dare.l.j.C.de pact.inter empt. & uend.ꝑ Bar.ĩ l.q vxorē.§.hæres ff.de leg.3.Vñ ꝓxeneta, cui est solùm ꝓmissa pecunia & nō da-

* ta , nō repellit à testificādo * scđm ipsum,quod videť ꝯtra hūc text.Sed rñdet Dom.ibi,in 2.col.ꝙ hic secuta fuit ꝓmissio.Et hāc respōsionē sequor,qa glo. & oēs appellāt istum socium muneris,qđ eē non posset ex sola promissione.Est uerū,ꝙ do. meus facit istum tex.ualde sing.ꝑsupposita sola promissione,ꝙ per ꝓmissionem factam de liberando acquiriť exceptio debitori ipso iure, & tñ poterit agere,vt plenius libereť,sicut dicitur, ꝙ qñ testator mandat hæredi,ꝙ liberet debitorē,licèt nōn liberet de ꝑsenti, acquiritur exceptio debitori.l.3.§. nunc de effectu.ff.de libe.leg.no.Bart.ĩ l.si peculiū.in prin.ff. de pec. leg.Vñ idē in contractu,arg l. eum,qui chirographū. ff. de leg.j.Et dicit esse dictū suū nouū, sed nō uideo, quomodo adaptetur hic,quia nō cōpetebat actio,nec exceptio , ēt si solū ꝓmisisset, quia obstabat turpitudo. Itē in casu d.l.3.nō erat simplex ꝓmissio.¶No.quarto ibi,cō-

3 sueuerāt.ꝙ† sola ꝯsuetudo præstandi aliquid videť esse cā sufficiens,vt ita in posterū quis obligetur ecclesiæ ad præstandū.Ad idē tex.optimus in c.ad Apostolicā. ĩ. de symo.& ibi aliàs dixi. Et est aurea limitatio ad notata ꝑ Bart.in l.cùm de in rē verso.ff.de vsur.& per Ang.in l.si certis annis.C.de pac.& do.Ant.& do.Abb.in c. peruenit.de censi.Ex hoc etiam colligunt Doc. ꝙ licite cōferūt sacerdoti tēporalia ad eius sustentationē. Imò dicit do.Abb.quòd pñt parochiani cōpelli,& alleg.sing.glo. in c.

* Testificādo. *Addē Alex.ĩ l.4. §.hoc autem.ff.de dam.infec.et in l. deferre.ff. de iure fisci.& in cons.18. p.4.consi.13.p.1. & consi.128.p.2.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

in c.omnis Christianus. de ꝓsecra.dist.j.dummodo ſm ipſum, non poſſet aliter ex induſtria

* Viuere. *Adde no. quod parochianis omni iure tenẽtur ad exhibẽdas oblationes presbyteris miniſtrantibus ſpiritualia indigentibus, & nõ habentibus ſibi aſtunde neceſſaria monſtrare ſecundum Abb.ĩ c.cã. de ver.ſign. idem poſt alios in rubr. de paroch. ſecus ſi non indigent, niſi ſit etiam adhoc cõſuetudo. eſt cõmunis * opinio in c. ad Apoſtolicã. de ſim. de qua Bar. ĩ l. primilegia. C. de ſacroſ. eccle.*

* Probationẽ. *Adde Soci. conſi. 155. incip. præſtãtiſſimo doctõ. ver. ſecundo principaliter. et verſ. unde prad. non obſtan. p. 2. vbi etiam habetur qualiter ĩtel liguntur opinio modernorum contrarium tenẽtium, & vi. Alex. in l. maritus. ff. de quæſtion addu. ad Bar. & in conſ. 66. p. 1.*

ſua viuere, * per id, qđ habeẽ in text. & gl. in c. clericus victum. 91. dist. Qualiter aũt ꝓpellantur parochiani, vide beatũ Tho. ſecũda ſecundæ, q. 86. arti. 2. in fi. vbi dicit, ꝙ ſuperior poterit eos cõpellere ẽt per ſubtractionẽ ſacramẽ torũ. Imò dicit gl. in d.c. omnis, ꝙ ipſe presbyter poſſet authoritate propria hæc facere. Sed ꝙra hoc, & melius, tenent Ioã. And. do. Ant. do. Abb. ĩ rub. de parochia. & B. Tho. 2. 2. q. 100. arti. 3. añ mediũ. Imò dixit Lap. in hoc, allegatione 67. in pe. col. ꝙ clerico agẽti ad oblatiões, obſt. exceptio ſpoliationis ſacramentorũ: & ſe quiẽ dom. Anto. in cap. cùm dilectus. §. nos igiẽ. in 2. col. ſ. de or. cog. & in c. cùm inter ĩ antepe. col. j. de exce. & Dom. ĩ capi. frequẽs. §. fi. ĩ vlt. col. de reſt. ſpo. in 6. ¶ Vltimò no. tex. optimũ, ꝙ ĩcã crimina li ciuiliter mota, nõ deferẽ iuramentũ actori ĩ defectũ ꝓbationis, ẽt ſi habeat plus quã ſemiplenã ꝓbationẽ. * Erat enim hic vnus teſtis integer, & alter faciebat aliquod indiciũ, ſm Inn. hic: & tñ reus non ꝓdemnatur, qđ eſt valde notabile. Quare autem iſte presbyter ex vno teſte nõ ponitur ad torturã, reſpondet Bal. hic, quia cã eſt ciuilis. Alleg. l. maritus. ff. de qõ. Sed dic melius, ꝙ de hoc non erit infamatus, vt dicit gl. 2. Iõ torqueri nõ põt per illud ſing. dictum Abb. antiqui in cap. grauis. ĵ. de depoſito, ꝙ cõtra clericum nõ poteſt procedi ad torturam exiſtentibus quibuſcunq; indiciis, niſi ſit infamatus, & ſequiẽ Pau. de Lea. ibi, & dom. Abb. in cap. cùm in ꝓtemplatione. ĵ. de reg. iu. & Ioã. de Ana. in c. j. in 8. colũ. ĵ. de cle. percuſſo. ¶ In † gloſ. j. ibi, malæ famæ.

Qñ criminoſus poſſit accuſare clericum de crimine ſymoniæ. Dic, vt per do. Abb. in c. cùm P. in pe. & vlt. col. ĵ. de accu. Ex cuius dictis colligiẽ, ꝙ ſi clericus nõ eſt infamatus, nõ admittitur perſona vilis, vt in gl. hic, & ibi, & in c. ſi quis Papa. 79 dist. Et hoc tene in laico, ne ꝓcurrãt duo ſpãlia, primũ, ꝙ laicus accuſet, ꝙra c. de cætero. infrà eo. Secũdũ, qđ nõ legitimus ꝙra c. j. ĵ. de accu. Sed data infamia hoc toleratur, ꝓpter magnitudinẽ criminis, d.c. tãta. Et in hoc de laico eſt caſus in d.c. cũ P. ſecundũ cõem lectorã. ¶ In clericis aũt dicit do. Abb. in d.c. cùm P. uer. tertiũ membrũ, qđ admittũtur viles ꝙra clericũ ſymoniacũ ẽt non infamatũ. Et ſequitur do. meus hic, latiſſimè põderando c. licet Heli. verſus fi. ĵ. de ſymo. & c. ſane. 15. q. 3. Qñ autẽ criminoſi poſſint teſtificari ĩ crimine iſto ꝙra clericũ, dic, vt per dom. Abb. in c. ꝙ tuas. el j. in pe. col. ver. 2. lectura. vbi optimus text. ĵ. de ſymo. cũ quo ẽt vltimate trãſit hic do. meus, & aliàs in dictis locis plene inſteti poſt Ana. & do. Maria. ¶ In † ea. glo. ibi, ſed nõ eſt uerũ. Per iſtã gl. q̃ ordinaria eſt, extendunt ſe Scribẽtes hic, maxime do. Ant. & do. Abb. tractãdo, quantũ probet fama? Et trãſcribunt ad literã verba Bar. in l. de minore. §. tormẽta ff. de qõ. Sed tu plurib⁹ mixtis no. certas ꝓclones, & reliqua dic, ut p. eos. ¶ Prima con-

* Regulariter. *Adde an & quãdo probet plenè et ſemiplenè, Alex. in l. 3. §. eiuſdem. ff. de teſti. & in l. j. §. idem Cornelio. de quæſt. & in*

cluſio. Fama nõ facit † plenã fidẽ regulariter, * l. 3. §. eiuſdẽ. & ibi gl. ff. đ teſt. & §. itẽ ſæpe. & ibi gl. 4. q. 3. & gl. in c. illud. in verbo, in hoc infra. de cle. excõmini. ¶ Fallit in caſib⁹ à iure expreſſis, puta, ubi cõis hoĩum opinio aliqđ põt inducere, ut in cõi uſu loquendi, c. ex literis. j. infrà. de ſpõſ. l. librorũ. §. quod tamen Caſſius. ff. de leg. 3. etiam contra propriam uerborum naturam, vt ibi. ¶ Idem, vbi verſatur fauor publicus præferens opinionem veritati, vt in caſu. l. Barbarius. ff. de off. prætor. & l. ſi arbitris. C. de ſentent. & §. tria. 3. q. 7. Plene Innoc. in capitul. nihil eſt. ſuper verbo adminiſtrant. ſupra, de elect. ¶ Idem in his, quæ de ſui natura clare probari nequeunt, vt in filiatione. ¶ Limita ſecũdò † in c. per tuas. ſ. tit. 1. ¶ Et in probatione mortis, * ſm Cyn. in l. ſi quidẽ. C. ſol. mat. & do. Ant. & alios in c. ĩ ꝑſentia. infrà de ſponſ. & Bar. in l. 2. §. ſi dubiteẽ. ff. quẽad. teſta. ape. Bonus tex. in l. nõ oĩs. §. à Barb. ff. de re mili. ¶ Idẽ in caſu c. ſup eo. infrà de conſan. & affini. cuius rõ eſt ex regula c. iuuenis. ĵ. de ſpõſ. ¶ Idẽ, vbi † agitur de paruulo ꝓiudicio, puta ĩ reſtitutione dotis marito uergẽte ad inopiã ex fama, ſm gl. il. ubi adhuc. C. de iure dot. & pulchre Bal. ibi in 10. col. ver. q̃rit hic. gl. & Bar. & alios in l. ſi ꝓtante, in prin. ff. ſolut. mat. ¶ Idẽ in ꝓbandis confinibus antiquis. c. cùm cãm. ſuprà. tit. 1. ¶ Idem, qñ agitur de ſufficientia ordinãdi, ſm Dom. poſt gl. in c. nullus. in fin. 23. dist. * ¶ Idẽ, qñ agit̃ de informatione ꝓcientiæ alicuius, ſm dom. Ant. in repe. c. ꝓuenit. infrà de cẽſi. Allegat Cõpoſt. ĩ c. 2. de elec. in 6. ¶ Idẽ, qñ agit de ꝓbãda nobilitate & virtute, ſm Bal. in l. puidendũ. per illũ tex. C. de poſtulãdo. ¶ Idẽ, qñ agitur de ꝓbanda ſæuitia iudicis ad excuſandũ nõ appellantẽ, ſm Bar. in l. de pupillo. §. ſi quis ipſi. ff. de oper. no. nun. Iſtis caſibus fama plene ꝓbat. De aliqbus modò dubitatur, an ſaltẽ ſemiplene ꝓbet, & de hoc in ſequẽtibus ꝓcluſionibus. ¶ Secũa ꝓcluſio. In † cauſis ciuilibus importãtibus fama ꝓbat ſemiplene, ſm gl. hic, & in l. 3. §. eiuſdẽ. ff. de teſti. & in §. itẽ ſẽ pe. 4. q. 3. & in c. j. infra de app. & in l. ad monẽdi. ff. de iureiur. & ĩ l. in bonæ fidei. C. de reb. cred. & ĩ §. ꝓſcriptionũ. in verb. poſſeſſiones. 16. q. 3. & Cy. in l. fi. C. de quæſt. & Imol. in l. final. in vltim. colum. ff. de hæredi. inſtit. & Arch. in c. ſi duo. 25. q. 6. & in c. ſciãt cũcti. 7. q. 8. & Spe. ĩ ti. de ꝓba. §. videndũ. ver. 6. & in fi. ver. 6. & Bald. do. Anto. Imo. & dñs meus hic. Bene facit c. ſup eo. infra, de ꝓſang. & affi. iũcto c. ꝓterea. el 2. infra de ſpõſ. Per quæ apparet, ꝙ plus ꝓbat fama, q̃ vnus teſtis de ueritate, qui recipitur de iure ſpãli. Ergo eſt conſequens, quòd equiualeat uni teſti legitimo, * qui etiam diſſolueret ſponſalia iurata. c. ſuper eo. 2. ĵ. eo. Ad idẽ tex. in d. c. ſuper eo. el 2. in ratione ſui, dũ ad diſſoluenda ſpõſalia requirit præſumptionẽ non modicã, & tamen fama talia ſpõſalia diſſoluit, d. c. ſup eo. de ꝓſan. & affi. Ergo facit pſumptionẽ, & non modicam, & ſic aſcendit ad dimidiam probationẽ. Facit cap. illud. & quod ibi no. infra de pſump. Et pro hac parte multũ conatur dominus meus hic inducere tex. in d. §. eiuſdem. conſiderando, ꝙ ibi ſupplet̃io famæ æquiparatur ſuppletioni numeri & authoritatis. Et iſtæ duæ vltimæ qualitates pñt ſupplere ꝓbationẽ imperfectã, ut ibi, q̃ nõ trãſcẽderet ſemiplenã, & ita ẽt iſta tertia ſuppletio famæ, vt pariformiter æquiparentur, ut hic latius per eũ. ¶ Sed † ꝙra iſtã concluſionem, ꝙ imò fama ſemiplene nõ ꝓbat, renuit Dy. in l. 2. ff. de excu. tut. & Ioã. And. referẽs quendã Tho. in addi. Spec. in tit. de notorio crimine. §. & ver. ꝓallega. additione, q̃ incipit, Allegato. & do. de Ro. ꝓcluſ. 230. inci. Itẽ habẽti gratiã. in fi. & do. Abb. in c. ſup eo. infra de conſang. & affi. & in c. 2. infra de clãdeſ. deſpõ. & hic, dicẽs poſt Io. And. in addi. ꝙ ubi agitur ex ꝙractu, vel rei vendicatione, vel ſimili actione ex quacunq; cauſa, vel tãtùm peti

consil. 19. 96. & 94. p. 4. & Ang. in tract. malef. ver. fama. col. 5.

* Mortis. *Adde quòd licet ĩ ꝓbãda morte alicuius ſufficiat probatio ꝑ famã illi⁹ loci in quo dicitur mortuus. vt hic, tamẽ hoc verũ quãdo talis mors eſſet ita de longinquo, ut facile memoria haberi nõ poſſit, ſecus ſi de ꝓpinquo, nãtũc ꝓbatio ꝑ teſtes requritur, nec ſufficit fama. ẽ cõmunior * opinio ſecundum Alex. conſ. 25. in cauſa. col. pen. vol. 4.*

* Legitimo. *Adde Soci. conſi. 270. inc. conſiderata his verſ. iſta cõcluſio. cir. me. p. 2. vbi dicit, quòd ly probatio ſemiplena fiat per famã, tamẽ fortior eſt il la vnius teſtis & magis certa.*

tur ex aliquo cõtractu, fama nõ facit gradũ ꝓbationis, ſed coadiuuat. d. §. cinſdẽ. & d. §. ſæpe. Et qa ꝓbatio dẽt neceſſario ꝓcludere. c. in ꝓſentia. ſ. tit. j. fama aũt eſt fallax, ergo, &c. Et idẽ putat do. Abb. hic, ubi nõ agit̃ ex ꝓtractu, ſed de ꝓiudicio, ꝑ tex. in c. tã literis. j. eo. vbi aliq teſtes ſingulares nõ ſufficiũt cũ fama ad cauſandam electionẽ. Quapropter nõ puto ſecurũ affirmare aliquã đ iſtis opinionibus, ſed crederẽ ĩ arbitrio iudicis plurimũ verſari, attẽta qualitate famæ, & eius ꝓbatione. & jarditate negotij, & reliquis circũſtantijs: & ꝓfectò de hoc ẽ caſus nõ extorquẽdo in d. §. ciuſdẽ. & ita ꝓriè firmat Bar. in d. §. tormẽta. quẽ ꝓmendat Bal. in c. veritatis, ĩ 3. col. uerſ. q̃rit Bar. an fama. ſ. de dolo & ꝓtu. & nõ ſine cã dicit Bal. in l. ꝓprietatis. poſt prin. C. de ꝓba. ꝙ fama veriſimilis iũcta cũ vno teſte, facit plenã ꝓbationẽ, vel ſaltẽ vehemẽtẽ adminiculationẽ. Allegat notata, quaſi dicẽs, nõ poſſe dari doctrinã certã. Et iõ dicit Bal. in c. ꝓterea. ĵ. eo. poſt gl. ibi, ꝙ fama ꝑ ſe ñ inducit ꝑſumptionẽ, ſed põt habere ꝓiuncta adminicula, quæ eã qualidant. Vñ dicit Bal. hic, ꝙ ſi cã eſt ciuilis nõ magni ꝓiudicij, & talis, in qua ꝓſueuit deferri iuramentũ in defectũ probationis, fama, ꝓbauit ſemiplenè. Et dicit Bal. in c. j. ĵ. de appel. ꝙ eo caſu, quo dẽt deferri ſacramẽtũ agẽti, fama ꝓbat, aliàs nequaquã, qa fama nõ eſt maioris vigoris, q̃ iuramentũ in defectũ ꝓbationis, cùm veniat ad ꝓbationẽ coadiuuandã, nõ ad eã fundandã. Et dicit Bald. in c. ſub orta. in 2. col. infra de re iud. ꝙ ſi vna pars ꝓbat per duos teſtes de ueritate, & alia ꝑ vnũ cũ fama, prima obtinebit. Et idẽ no. do. Abb. in d. c. 2. de clãdeſti. deſpon. & dicit Bal. in d. ca. ſuborta. & in d. l. ꝓprietatis, ꝙ ſi vtraque pars ꝓbat per duos teſtes de ueritate, & vna hẽt ꝓſe famã alia nõ, illa ꝓualet, dũmodo fama ſit veſtita rõnib⁹, & nõ ſit nuda. ¶ Et nota, ꝙ ad iura vtriuſq; partis rñderi põt, nã ad cap. ſup eo. de ꝓſang. & affi. rñde, vt ibi ꝑ do. Abb. qui ad c. ſup eo. infra eo. dicit, verũeſſe, ꝙ ꝓbat ꝓſumptiue, ſed nõ ſemiplenè. Ad text. in §. ciuſdẽ dic, ꝙ ſi ꝓſupponiẽ, ꝙ numerus, authoritas, ꝙ fama habeãt vim dimidiæ ꝓbationis, ſed ꝙ cõpleant plus quã dimidiã. Si militer rñderi poſſet iuribus ſecũdæ partis, nã ad c. tã literis dicas primò, ꝙ illi teſtes de per ſe nõ probant ſemiplene, qa enim deponebant de auditu, merito nõ fit cõiunctio famæ. Vel ſecũdò, erat cã criminalis mota ciuiliter, vt rectè notat Bal. ibi. Reliqua, quo ad iſtam cõcluſionẽ, vide in locis ꝓallegatis, & ꝑ do. Ant. in c. cũ cãm: in fi. ſ. ti. 1. & in c. 1. infra đ app. & in c. 1. in 3. col. infra de fid. inſt. & in c. cum cãm. in 3. col. verſic. q̃ro, qđ ſi teſtis. infra eo. & Bal. in d. §. ciuſdẽ. Et per hoc apparet, utrũ in ſummarijs, in quibus alias ſufficit ſemiplena ꝓbatio ſufficiet ꝓbatio ꝑ famam, in quo uide Bar. in extrau. ad reprimendũ in uerbo, Summarie & in l. ſi ꝓtante. ĩ prin. in j. q. ff. ſol. ma. & in l. fi. §. fi. ff. de ꝓto. ſtip. & in l. iudices. C. de iud. & l. j. ff. quorũ bonorũ. & in l. a diuo Pio. §. ſi ſuper. ff. de re iud. & Spe. in tit. de ſecũdo decreto. §. reſtat. ver. ſed qualiter. & Bal. in rub. ſ. de iud. in 3. col. & in l. 3. §. ſciẽdũ. ff. ad exhib. & in l. 1. in prin. C. de ſerui. & aqua.

¶ Tertia ꝓcluſio. Fama † in criminalibus nõ facit ſemiplenã probationẽ, & iõ nõ ꝓiungitur cũ uno teſte ad integrandã probationẽ, ſm gloſ. hic, & Cyn. Dy. & alios, quos refert Bar. in d. §. tormẽta. & Bal. do. Anto. Imo. & do. Abb. hic, & Spe. in titul. de notorio crimine. §. fama. verſi. qd ſi agẽti. & Pe. de Anch. in c. 1. in pe. col. de teſti. in 6. & Old. ꝓſilio 192. vltra mediũ, & Sal. in l. ea quidẽ. in vlt. col. C. de acc. Mouenẽ per rõnes gl. hic. ¶ Et amplia iſtã cõcluſionẽ, ẽtſi agaĩ de ꝓbanda excõicatione, vt qs repellaãt a iudicio, ſm Spe. in ver. qd ſi agẽti, & do. Anto. hic, qđ plene ꝓſequere, ut ꝑ Dom. poſt oẽs in c. pia. ꝓ illũ tex. in verbo, peritiſſimis. de exce. in 6. & do. Ant. Imol. & do. Abb. in c. prudentiã. §. 6. ſ. de offi. deleg. ¶ Itẽ amplia ẽt, ubi crimen intẽtatur excipiẽdo, ſm Bal. in c. tam literis. poſt prin. & poſt mediũ, infra eo. ꝑ illũ tex. quem ſummè extollit. ¶ Item procedit etiam, ſi de hoc eẽt ſtatutum epiſcopi, ſecundùm Feder. conſil. 17. incipi. Nunquid conſtitutio, dicentem non valere ſtatutum epi, ꝙ fama probet quem vſurarium, & Pet. de Ancha. in repet. c. 1. uer. accedat, quo. ſ. de ꝓſti. ¶ Item procedit ẽt, vt nõ faciat iudiciũ. ſecũdùm Bal. in l. 3. ff. de teſti. in apoſtillis, & Cy. in l. fi. C. de qõ. de quo tñ infra, & uide Bald. in ti. de ꝓtrouer. inueſt. §. cũ aũt. ad fi. ¶ Sed † limita primò iſtã ꝓcluſionẽ, ut procedat, qñ crimen eſt ſolum probatũ per vnũ teſtẽ, uel aliter ſemiplenè, & nõ ultra, qa ſola fama nõ pſicit ꝓbationẽ, ſecus ſi crimen eſt ꝓbatum plus q̃ ſemiplene, puta per vnũ teſtẽ de ueritate, & aliud indiciũ, qa tũc fama perficit ꝓbationẽ, ſm Bal. in l. ſi qs ex argẽtarijs. §. fi. ff. de eden. & Ioã. And. in Spe. de ꝓbat. §. fi. verſi. 13. ad fi. addi. Pro quibus allegat dñs meus hic tex. quẽ dicit ſingularẽ, ſecũdùm vltimũ intellectũ gloſ. in c. ꝓterea. infra eo. vbi ſi teſtes deponũt ſuper adulterio de auditu, qa teſtes audiuerũt adulteros cõmiſceri, tũc vna probatio iuncta cũ fama & alijs legitimis adminiculis, ꝓbat crimen. Ex quo colligitur ꝓcluſio vna & limitatio. Bñ facit tex. & ibi Bar. in l. 1. §. idẽ Cornelio. ĩ fi. ff. de quæſt. vbi ex uno teſte de ueritate ꝓiunctis argumẽtis fit plena ꝓbatio. Et adde gl. ſolitariã in c. 1. ĵin verbo, manifeſtos. de vſuris. in 6 per quã dicit ibi Dom. in §. 1. in vlt. col. ꝙ gl. nſra, dum loquitur de cauſa criminali, nõ ꝓcedit qñ plura argumenta iungunt̃ cum fama: & quãuis ipſe reſtringat, vt ꝓcedat in caſu illo, ubi nõ imponitur propria pœna delicti, ſed excõicatio, quæ eſt medicina, tñ idem eſt extra illũ caſum per ꝓdicta. Et facit prima ampliatio, quã §. dedi. ¶ Limita † ſcdo. vt procedat qñ agitur diffinitiuè cã criminalis, id eſt, de pœna, ſecus ſi de prin. ipſius cauſæ: vñ ſufficit ẽt ſola fama, ut inquiratur, c. qualiter. el 2. infrà de accu. & ut indicatur purgatio, c. presbyter ſi a plebe. 2. q. 5. & ut ſuſpẽdat̃ ante purgationẽ. c. cùm inter, de purga. cano. no. Ioã. And. in c. 2. de accu. in 6. ut hic per do. Abb. ¶ Limita tertiò, vt † ñ ꝓcedat quo ad ueniendũ ad torturã, qa ẽt ſola fama ad hoc ſufficit, dũ modò ſit vehemẽs, ſm Bald. in c. j. § homicidiũ. de pac. iur. fir. A lleg. Ioan. And. in c. ſi qs. infra de purga. vulg. Et eſt de mẽte Bar. in l.

* fi. * ff. de quæſt. ubi dicit, ꝙ vnum indiciũ vehemens ſufficit ad torturã. Et in hoc dicit Bar. in §. tormenta. attendẽdã eſſe qualitatem famę, quia ſi fundaretur ex ꝓiecturis leuibus, vel ſaltẽ nõ grauibus, nõ poſſet reus torqueri, ſec⁹, ſi ex grauibus. Et ſequiẽ Imol. in l. fi. ſin vlti. char. ff. de hære. inſt. & do. Abb. & do. meus, dicens ſe nõ credere, ꝙ iudiciũ ſemp facit ſemiplenã probationẽ hoc caſu, quia ꝓtrariũ ſentit Bar. in quibuſdã exẽplis in d. l. fi. & Bal. expreſſè in l. fi. ad fi. C. de proba. Et de hac limitatione uide ẽt Ioã. And. r. in d. uer. quid ſi agenti. & Bal. in l. milites. C. de quæſt. & Cy. in l. fi. C. eo. tit. & do. Abb. in c. 1. in fi. infrà de purga. cano. & ĩ c. 1. infra de depoſito. & ꝙ ibi no. Pau. ĩ 14. col. & Ro. ĩ l. lex Cornelia. ff. ad Sylla. & do. Ant. in c. 3. loco. in 6. col. ſ. tit. px. & Pe. đ Anch. ꝓſi. 248. inci. in qõne presbyteri Caroli. Et ibi etiã ſequiẽ iſtam gl. dũ loquitur de cauſa criminali. ¶ Quarta ꝓcluſio. In † factis antiquiſſimis, hoc eſt, excedẽtibus memoriã hominum, ſufficit ꝓbatio ꝑ

* famã, * ſm Inn. in c. quid per nouale. & in c. veniens. infra de verb. ſignifi. & ſequitur do. Ant. vtrobiq;, & Bal. in l. cum ſup. C. de rei vend. & in l. ꝓprietatis. C. de ꝓbat. & in l. quẽticulã. in pen. col. C. de epiſc. & cleri. l. nõ ignorat. 16. colũ. C. q accuſ. & ſi in l. bonæ fidei. in 7. col. C. de rebus credi. & in l. exẽplo. C. de ꝓba. & in auth. quas actiones. ad fi vbi pulchre. C. de ſacroſan. ecc. & Angel. dicẽs, ſe obtinuiſſe đ facto, ĩ l. Titi⁹. ff. q. mo. pign. vel hyp. ſol. & ĩ l. at q nã. §. cũ me abſente. ubi bona gl. ff. đ negeſt. & Arch. ĩ c. inter memorãtes. 16. q. 3. & Spe. ĩ ti. de ꝓba. §. j. uer. hoc etiã no. & Pe. de Anch. ꝓſi. 209. qđ inci. Pro iſto patre. & pulchrè conſil. 305. qđ in-

* Per famam. *Adde Soci. conſi. 205. inci. difficultas præſentis conſultationis. uer. 4. optime ad propoſitum. p. 2. & adde qnæ ad hæc habẽtur per authorem in c. cùm cauſam. ſupra de probat. col. 3. & etiã quos annis dicatur, & eſſe debet antiquũ tẽpus, vt probatio per famam vel cãmunem opinionẽ locum*

* In l. fin. *Adde ibidem Alex. & Saly ĩl. ea quidẽ. col. vlt. C. de accuſas. Barto. in conſi. Domino Paci. per tex. in l. 2. §. Labeo. de aqua plu. arcend.*

Universidad de Deusto Biblioteca

locum habeat. vi. Socin. consil. 89. incip. in causa agitata. vers. ꝑterea. ista conclusio. cir. princ. p. j.

cipit, Tres dñi magnifici & illustres. in 3. col. & Lud. Rom. ꝯs. 26. quod incipit In causa nobilis viri. in 3. col. & consi. 109. qđ incipit, In ꝯsultatione & in l. si uerò. §. de viro. in 3. fallen. ff. sol. matri. & dom. Anto. & dom. meus hic. ¶ Et adducitur pro hoc l. si arbiter. ff. de ꝓba. vbi ad probandũ, memoriã extare, uel nõ extare, adduci põt fama. Ad idẽ tex. cum gl. in l. in summa. §. idẽ Labeo. ff. de aqua plu. arcen. Et adducitur ratio, qa si in excedẽtibus memoriã hoĩum valet testimoniũ de auditu, qđ est minus, in c. licet ex quadã. & c. tua nos. infrà, eo. ergo fortius testimoniũ de fama, qđ est fortius in se. Ad idẽ, qđ no. Bal. in l. cum aliquis. C. de iure delib. dũ dicit, ꝙ iõ in antiquissimis per instrã antiqua probatᷣ ius, quia ꝑ illa probatᷣ cõis opi. quæ in talibus habetᷣ pro veritate, ſm habita in c. cùm cãm. s̃. tit. 1. ¶ Sed ꝯtra istã cõclusionẽ tenent dom. Abb. & Imo. hic, & domin. Abb. post Ioã And. in c. inter dilectos. j̃. de fi. instr. quia nõ reperitur iure cautũ, maximè cũ habeamus regulã, ꝙ fama plenè nõ ꝓbat, vt prædictũ est. Et iõ, ut dicit domi. Abb. cùm ꝓbatio debeat necessariò ꝯcludere, ut est dictũ, & fama sit fallax, c. cùm in iuuentute j̃. de p̃sum. nõ vr̃ istud ꝓcedere. Est enim parti imputandũ, quare à principio sibi nõ ꝓuidit. Vñ nõ esset iustũ, ꝙ si per famã probo, ꝙ iã sunt mille anni, ꝙ domus tua fuit ecclesia cõsecrata, hoc sufficiat ad eã tibi auferendã. Põt aũt saluari alia opi. qñ sumus ĩ casibus, in quibus dẽt ꝓbari præscriptio, cuius initij memoria nõ sit in ꝯtrarium, de quibus in cap. j. de p̃scr. in 6. & in cap. super quibusdã j̃. de verb. sign. Et pro hac parte facit optime c. si duo. 35. q. 6. vbi in probandis gradibus affinitatis nõ sufficit sola fama, nisi ẽt ꝯcurrat ꝯfessio ꝯiugũ, & tñ sunt quidã gradus excedentes memoriã hominũ & in quibus admittitᷣ tũc probatio de auditu, d. cap. licèt. Prætereà notandũ, ꝙ in d. l. ꝯuẽticulã. nõ firmat simpliciter, sed loquitᷣ đ fama multum gñali, puta in vna ꝓuincia, & refert quendã Cardinalẽ dixisse, quòd licèt ecclesia Romana nõ haberet instrumẽta de ciuitatibus suis, sufficit ꝙ hẽt gñalem opin. Similiter Bal. in d. auth. quas actiones. dicit, maximè in his, quæ reputantᷣ notoria. Alleg. Inno. in c. cum cãm. s̃. de iura cal. Similiter Bal. in d. l. ꝓprietatis. dicit, maximè in dominijs uniuersalibus, puta regũ, & baronũ, & territorijs ciuitatũ. Allegat no. in d. §. cum me absente. Et iõ ista restringunt habenas. ¶ Nihilominus prima opi-
* nio, tanquã cõis, * fortè seruabitur istis nõ obstãtibus, quia ratio c. licèt ex quadã. est vniuersalis, s. ꝙ admittitᷣ testimoniũ de auditu ꝓpter excessum tẽporis. Nec est semper verũ, quòd possit imputari de negligentia agẽti, uel actoribus suis. Quid enim si actores nõ egerũt, qa ignorabãt rẽ eẽ suã, uel rem esse occupatã ab altero? Et posset esse, ꝙ ille, qui nũc agit, vel actor suus, de recẽti cecidit à possessione, in quo nõ põt impugnari negligẽtia, & fortè facilius poterit ꝓbare dominiũ per famã, q̃ possessionẽ ꝯtinuatam, quæ requiritᷣ in p̃scriptione. Ita rñdet hic dom. meus, dicẽs, dicta dom. Abb. hic esse fantasias. Nec obst. c. si duo. qa dicit se subtiliter rñdere, ꝙ ibi fama erat de sanguine in cõfuso, ꝙ illi erãt ꝯsanguinei. Vñ non est mirũ. Sed nõ valet testimoniũ de auditu, in quo dẽt fieri diligens distinctio graduũ, d. ca. tua nos. Et est ibi casus singu. ſm eũ, quòd eadẽ forma requiritur in ꝓbatione famæ, quo ad mr̃imoniũ dissoluendũ, quæ requiritᷣ in testimonio auditus, s. vt gradus ꝓbentur distinctè per famã eo modo, quo per auditũ. Et quia ista inducũtur spẽaliter in illa mã ꝓpter fauorẽ sacramẽti, d. c. tua nos. trahentᷣ ad alios casus, adeò quòd in probando dominio oporteat deducere qualitatẽ tituli, q ex fama præsumitur, ſm domi. meũ, cui adde, ꝙ etiam dici possit, ꝙ ideo non põt imputari negligentia fundanti se in fama, quia forte perierũt iura & testes, quibus de veritate olim apparebat. ¶ Itẽ ad c. si duo. dici potest, ꝙ loquitᷣ de fama nõ probabili, sed incerta, quæ in opposito non ꝯsideratᷣ, vt in sequẽti ꝯclusione, alias eẽt de directo cõtra dict. c. licet. ¶ Et intellige in proposito tempus anti-

* quũ, * qđ excedat hoĩum memoriã, alias ꝓbare famã in minori tp̃e, nõ sufficeret ſm Rotã ꝯclus. 332. inci. Itẽ vẽditio. in nouissimis, & sequitᷣ do. Ant. ĩ c. cum ad sedẽ. in 3. col. s̃. de resti. in integ. Alias aũt, qđ dicatur antiquum factũ, vide per do. Auto. in c. quoniã cõtra. in 17. col. de proba. & in c. illud. in antepe. col. infra de præsum. & in c. in præsentia. in vlt. char. s̃. de renũ. & Domi. in c. cum quis. in prin. de sepul. ĩ 6. & Rom. in l. sciendũ. in 26. col. C. đ verbo. obl. & in l. an in totũ. C. de ædifi. priua. & Ana. in c. licèt Heli. in 14. col. j̃. đ symo. ¶ Scias ẽt, ꝙ ad intentãdũ remediũ canonis, reintegrãda. 4. q. 3. sufficit docere per famã se possedisse, ſm Pet. de Anch. consi. 37. incip. Circa dictam rẽ. Et adde Bart. in l. Celsus. in princ. ff. de vsucap. ubi dicit, ꝙ ad iustificãdum p̃scriptionẽ sufficit probare titulũ ex fama. Et idem no. pulchrè Bal. ĩ l. indicia. C. de rei uen. & in l. ꝓprietatis. in fi. C. de proba. & & Pet. de Anch. d. ꝯsil. 335. Item, ꝙ fama cum vno teste plenè ꝓbet in ciuilibus, adde Ro. cõsi. 127. in ci. Posito, ꝙ dominiũ. ¶ Quinta ꝯclu-
17 sio. Vulgi † dicitur fama in proposito: sed ea sola, quæ traxit originẽ ex pluribus causis, quæ inducunt populum ad sic dicendũ, vel credendum, alias non est fama, sed vana vox populi nõ curãda, l. decurionum. C. de pœnis. ita dicit Bar. in d. §. tormẽta. ita intelligẽs statuta loquẽtia de fama. Et sequitur domi. Abb. hic, & Bal. ĩ l. diffamari. post prĩ. C. de ingenu. & manu. & in d. c. veritatis, & ibi dicit, ꝙ fama nõ est fama, nisi sit legitima. Idẽ Bald. in d. l. ꝓprietatis. dicẽs, ꝙ opus esset redditione causæ iustificare eã ꝑ aliquas ꝯiecturas, alias ñ esset hoc ꝯcludẽdũ ex abrupto. Idem Bal. in d. c. suborta. dicẽs, ꝙ nuda fama nõ ponitur inter genera ꝓbatiõis, sed duntaxat vestita rationibus. Idẽ Bald. hic. & in d. l. vbi adhuc, dicẽs, ꝙ discretus iudex nõ solum dẽt interrogare de fama, sed ẽt de ratione famæ. ¶ Et pro ista cõclusione adduci possent plura, maximè, qđ no. Bald. in l. si prædiũ. in pe. col. C. de ædil. actio. vbi dicit, ꝙ statutũ faciens mentionẽ de ꝓcuratore, vel mãdato, intelligitᷣ de solẽni. Et dicit Bal. in l. j. §. qđ aũt. ꝑ illũ tex. ff. de of p̃fec. vrb. ꝙ si officialis ex forma statuti tenetᷣ recipere oẽs accusationes, intelligitᷣ de rite institutis. Et dicit Bar. in l. nõ putauit. §. nõ quæuis. ꝑ illũ tex. ff. de ꝯtra tab. ꝙ in statuto loquẽte de bannito semꝑ subintelligitur, s. rite. Facit qđ no. do. Car. in cle. 1. in vlt. q. de sepul. & qđ no. Bal. ĩ l. 2. in 2. col. C. de epis. aud. & in l. j. ver. & per p̃dicta, C. si à nõ cõpe. iudi. & in ꝓposito Bal. & Sal. in l. decurionũ. C. de pœnis. cũ similibus. ¶ Et aduerte in hac ꝯclusione, quia quãdo constaret famam habere ortum a personis inhonestis, bene oportet, ꝙ suppleatur per causas & verisimilitudines, secus, ubi constaret famã habere originẽ ab honestis personis a, qa sufficit ad hoc ut dicatᷣ fama, ẽtsi nulla cõiectura, uel indiciũ adducatur, secundũ Bart. in d. §. tormenta. in 3. & 4. q. & Bal. in l. ea quidẽ. in pe. col. & ibi Salic. in 5. q. C. de accu. & Bal. in c. j. §. rursus. de ꝯtrouers. inuest. & sentit Bal. in l. testium. circa med. C. de testi. & probatᷣ in c. qualiter. §. debet. & in c. inquisitio-

* Tempus antiquũ. *Adde ꝙ ad hoc vt aliquid dicatur esse de antiquo requiritur spatium centũ annorum. est communis * opinio secũdum Ias. cons. 81. col. pe. in fi. vol. 1. quam opinionem antea tenuerant Imo. in l. 2. §. idẽ Labeo. il j. ff. đ aq. plu. ar. Inn. ĩ c. veniens. de ver. sign. Alex. in l. cũ aliquis. C. de iure de lib. & in cons. 45. Viso themate. col. 3 in fin. vol. 4. & ista fuit opinio Arch. post Odof. 16. q. 7. c. si plures. Arch. Ioã. Andr. & aliorum post eos in c. 1. de iure patrona. lib. 6. & Alex. alibi consi. 207. Viso summario. col. pe. ꝑ. 2. cõs. 6. in fi. lib. 1. consi. 89. ver. itẽ posita col. 2. vol. 5. consi. 24. col. pen. in fi. et cons. 140. col. pen. post med. volu. 7. Ias. in repet. l. admonendi. col. 88. nu. 209. ff. de iure iur. & in cõs. 114. col. pen. post med. vers. ego tamẽ nõ pono. vol. 1. consi. 24. col. penul. cir. med. vol. 3. et cõs. 148. col. fi. vol. 4. Pau. de Cast. cõsi. 139. incip. pro declaratione ante fi. vers. ꝑterea antiquitas instrumẽti. ꝑ. j.*

a Ab honestis personis. *Adde ad ista, ꝙ fama q̃ habet ortũ ab honestis p̃sonis, plenè ꝓbat sine alijs adminiculis. Et sic no. quòd illud, quod dicitur a p̃sonis fi-*

sonis fide dignis. est iusta causa credulitatis. Ita Barto. in l. de pupillo. §. si qs ipsi. ff. de no. ope. nun. in 3. col. in vers. octauò quero. do. Alexã. in l. 3. C. de ser. Et cõmunis opin. vilissimorum est nullius effectus. Spe. in tit. de ror. §. sequitur in fin.

* Socij ĩ crimine. *Adde Fulg. cõs. 106. incip sup eo. col. 3. Ange in tracta. malef. in ver. hæc est quædã inquisitio. nu. 22. Rom. in l. et si certus ad Syll. Aug. in addi. ad Ang. in vers. fama. nu. 31. & nu. 106.*

nis. in fi. j̃. de accus. vbi in ꝓbatione famæ nõ requiritᷣ, nisi, ꝙ habeat originẽ ab honestis p̃sonis. No. Bar. in l. miles. §. miles. ꝑ illũ tex. de adul. Facit illa gl. in l. Titio fundus. ff. de ꝯdi. & demons. per quã dicit Bal. hic, ꝙ excusatᷣ credẽs vni viri solenni. & infert ad habẽtem ꝯsilium famosi Doctoris, Idẽ Bal. in l. indicio. C. de rei ven. & Ang. in l. j. ff. đ
18 eo, per quẽ factũ erit. ¶ Glo. † in verbo, ꝯfessio. ĩ prin. Not. ꝙ testimoniũ so-
* cij in crimine * nõ auditur, & infert Bal. hic, ꝙ testis põt infringere seipsũ, ꝯfitẽdo, ꝙ est particeps criminis, & vide eundem Bal. in l. dictantibus. ver. itẽ facit. C. de testa. ubi ponit, an in cã mota cõtra vsurariũ possit testificari ille, cui mutuauit ad vsurã? & ꝯcludit, ꝙ non, nisi ꝓtestetur, ꝙ non intendit ex hoc testimonio aliqd ius quærere, qa aliàs de necessitate & certitudinaliter ad eum spectat commodum, ergo repellitur tanquã in propria re, l. nullus. ff. de testi. vt ibi per eũ, & Fede. cõsi. 61. & Laur. de Rodul. in tracta. de vsur. q. 117. & Ro. in sing. 366. incip. volo ꝓbare. Et qd ꝓbet ꝯfessio socij ꝯtra sociũ, vide Cy. & alios in l. fi. C. de quæst. & do. Ant. & do. Abba. in c. j. s̃. de ꝯfes. vbi per illũ tex. latissimè ponunt materiã huius gl. ideo transeo ad sequentẽ. ¶ In gl. fi. ad fi. Enumerat hic do. Ant. latissimè multos casus, in quibꝰ creditᷣ uni testi, referendo simpliciter Spe. qui ponit 30. casus in ti. de teste. §. restat. ver. hoc tñ fallit. Dic vt ꝑ eũ. ¶ Et primo, in quantũ declarat casum l. Theopõpus. allegatæ in gl. qñ testator voluit fidẽ adhiberi, & dicit, ꝙ tũc talis hẽt iurare, tãqñ testis. Adde Ro. cõsi. 20 & Ange. In l. si uacãtia. in 2. char. C. de bo. vac. lib. 10. & Paul. đ Cast. in l. si pupillo. §. si quis ipsi. ff. de ope. no. nun. & tex. & Bar. in l. fi. C. de fideicõ. & q̃ dixi in c. significasti. el j. ĩ fi. j̃. de homi. Et dũ tãgit, an tũc pars sit citãda, vide, q̃ dixi in c. 2. in 8. fallẽtia, s̃. eo. ¶ Scdò, in quantũ dicit Spec. ꝙ ubi non agitᷣ de p̃iudicio alicuius, statur dicto uniꝰ ad de gl. in c. nuper. & c. 13. vniuersis j̃. eo. & in c. placuit de instãtibus. de ꝯse. dist. 4. & 2. q. 4. in summa. & in c. tanta. 86. dist. & in c. quãto. & ibi Dom. 2. q. 5. & in c. 2. quĩ. q. 6. & in c. solẽnitates in verbo, testes. de ꝯse. dist. j. & in c. cũ ab vno. de re iudi. in 6. & in cle. j. in uerbo, assertionibus de for. cõpe. & in c. j. j̃. de excep. & in c. venio. in verbo, celet. j̃. de symo. & in regula, pluralis. de reg. iur. in 6. & Arch. in §. si testes. ver. item vnius. 4. q. 2. & Ioan. Andr. in summula de testi. versic. item ꝙ unius testimoniũ. & Inn. in rub. de ꝯse. eccl. vel alt. & do. Abb in c. ꝓposuisti. eo. tit. & Dom. in c. de Syracusanę in j col. 28. dist. Et in multis ex istis locis ponitur, qñ agitur de probãda ꝯfessione pœnitẽtiali, in quo valde solenniter ꝯsuluit Cal. ĩ isto tit. ꝯsi. 2. probans, ꝙ imperator Apostolicus, cui obijcitur excõicatio, põt ꝓbare absolutionẽ per vnũ pœnitentiariũ in foro iudiciali, qđ dicit esse notabile, & mirabile, & verũ per p̃dicta, & idẽ Lapus ĩ simili allegatione 94. q̃ incipit, Mulier in ꝯfessione. & do. Ant. post Ioã. And. in c. testimoniũ. in vlt. col. j̃. eo. dũmodo iuret, ſm ipsum ibi, & Arch. in c. ipsi Apostoli. cir. mediũ, 2. q. 7. & dicit Raymũ. in summa de sepul. ꝓpe prin. ꝙ ad ꝓbandum signa ꝯtritionis, de qbus in c. a nobis. el 3. j̃. de sent. excõ. sufficit vnus testis, & ita dicit tenere, quasi omnes
19 Doct. ¶ Tertiò in † quantũ dicit dom. Ant. post Spe. ꝙ de ꝯsensu partis põt fieri, vt stetur dicto vnius, ꝑ text. & ibi ẽt Bart. in l. Theopõpus. allegata in gl. adde Ro. in l. j. §. fi. ff. de verb. obl. ꝑ illũ text. quẽ ad hoc ꝑ singulari alleg. Bar. in l. decretas. C. de test. manu. dicẽs, ipsum eẽ in cognitũ illis, qbus puluis iacet sup libro, & illũ tex. allegat ẽt Bal. ꝑ mirabili in l. iudices. C. de sent. Bñ faciunt notata ꝑ Bar. in l. fi. ff. de p̃t. stip. & q̃ de perito in arte vidimus ĩ c. ꝓposuisti. s̃. ti. j. Adde ẽt gl. ĩ Auth. de testi. §. & l3. ĩ ver-

bo simplicis. q̃ vult, ꝙ ubi partes rogarũt simul testẽ, nõ p̃nt postea opponere ei ĩhabilitatẽ, & eã sequitᷣ Bald. in l. parentes. C. de testi. & ĩ c. in noĩe Dñi. in j. col. s̃. eod. & Bar. in l. ad testiũ. §. j. ff. de testa. qđ intellige, nisi esset inhabilitas per partes nõ remissibilis, ſm theoricã Bal. ĩ l. si qs testib. ĩ ult. col. C. de testi. ¶ Et ista limita, dũ modò partes ꝯsentiãt in p̃sona & in dicto, secus si ĩ p̃sona tñ, quia p̃nt opponere dicto. Ita mirabiliter voluit Bal. ĩ l. ĩ bonæ fidei. in 7. col. ver. sed dubitatur de vno. C. de reb. cre. ¶ Limita ẽt ex dicto Inn. in c. 2. & ibi dicetᷣ, infra de fid. instr. ubi dicit, nõ valere partiũ ꝯuentionẽ, ꝙ scriptu-
20 ra priuata plenè ꝓbet. ¶ Quartò, in † quãtum dicit do. Ant. ꝙ si iudex eligat æstimatores, vel declaratores qui habeãt referre, dẽt eos eligere p̃sentib. partibus, & relatio eorũ põt fieri absentibus partibus adde, quę no. Bal. in l. minorũ. uers. sed hic est dubitandũ. C. in qui. cau. in integ. resti. nõ est necess. & ĩ l. fi. circa med. C. de ser. vbi dicit, ꝙ in relatione nũcij nõ est necessaria p̃sentia partis. Adde ẽt in simili Bar. in l. iubemus. C. de app. ubi dicit, ꝙ qñ ꝯsultor examinat acta causæ, nõ est necessaria partis citatio. Adde ẽt Bar. in l. qui bona. §. fi. in 1. col. ff. de dam. infec. vbi dicit, ꝙ qñ iudex eligit magistros, vel peritos, dẽt statuere terminũ partibus, vt sint cũ magistris tali die & hora. ¶ Quinto ultra istos casus enumeratos hic ꝑ do. Ant. adde aliũ, vz in teste synodali, quia cũ alio teste iũcta depositione sua ꝓbabit ſm do. Ant. ĩ c. in omni. s̃. eo. Sed ꝯtrariũ tenet ibi do. Abb. in c. p̃terea. in titu. 1. Idẽ dicas, qñ agitur de probãda morte, ſm Bal. in l. vbi numerus. in apostil. ff. de testi. Et ibi dicit ꝙ si massarius vuit ꝓbare, ꝙ quis fuit mortuus occulte, poterit ꝓbare per vnũ testẽ, de quo in c. in p̃sentia. j̃. de spon. Idem qñ iudex informaretur de ꝯsciẽtia alicuius ſm do. Ant. ĩ c. ꝓuenit. in 16. col. j̃. de censi. Alleg. Compost. in c. 1. de elec. in 6. Et adde, ꝙ interdũ statur dicto solius serui cũ aliquibus indicijs. Tex. est cũ gl. in l. q̃cunque. in fi. C. de ser. fug. & in l. quæro. §. fi. ff. de ædil. edict. Et adde Bar. in l. ædiles, ꝑ illũ tex. ff. de uia publi. vbi dicit, ꝙ quãdo officialis deponit supꝑ leui crimine, creditur ei soli. de quo tamẽ per eũdem in l. diuus. circa med. ff. de cust. reo. Itẽ in hac materia ꝯsidera, ꝙ per illam authoritatẽ In ore duorum, &c. nõ videtur probari, qđ vulgo dicitᷣ, quòd de iure diuino requiruntur duo testes. Patet ex d. c. in omni. quia nõ ponit casum specialem, in quo limitetur regula, sed ponit vnũ casum, quem probat per ipsam authoritatem, ꝙ aliquãdo pars est loco unius testis. Ex quo inferre potes, ꝙ Papa potest facere, ꝙ credatur uni testi, quia hoc nõ esset ꝯtra ius diuinũ. Bene fateor, ꝙ nõ posset facere ꝙ crederetur uni parti in præiudiciũ alterius partis. Et ita intelligo c. indicas Hermãnũ. 3. q. 9. ibi, nos vni partĩ. quẽ Ro. facit sing. notabi. 715. ¶ Vlti-
21 mò, in † quantũ do. Ant. post Cal. hic, tãgit, qñ duæ probationes ꝯiunguntᷣ insimul ad integrãdam unã ꝓbationẽ, adde, quæ dixi post do. Abb. in c. cãm. s̃. tit. 1. & ibi dictis adde oĩno Pet. de Anch. ꝯsi. 171. quod incip. Visa diligẽter. do. Ant. in c. fi. in 10. col. j̃. de iureiur. Bal. in authẽ. rogati, vltra mediũ. C. de testi. & in l. obseruare. C. quorũ app. nõ recipi. & in c. pe. §. cum autem. circa fi. đ ꝯtro. inuest. & in l. 3. ff. de testi. in apostil. & do. Ant. ĩ c. licet ex quadã. j̃. eo. & Imo. in c. cùm dilectus. infrà đ succes. ab intest. & Sali. latè in l. ea quidẽ. in antepe. col. C. đ accu. & Imo. ĩ l. Gallus. §. ille casus. ff. de liber. & posthu. & do. Maria. in repe. c. quar. el 2. j̃. de accu. q. 11. art. 83.

SVMMARIVM.

1 *Acta in vno iudicio quando faciant fidem in alio.*
Acta, siue ordinatoria, siue instructoria faciunt fidem coram surrogato, vel iudice appellationum.
2 *Non habet locum in duobus casibus hoc nu. 2. contentis.*
3 *Acta facta inter easdem personas in vno iudicio, in quo non perijt instantia, faciunt fidem in alio iudicio. & nu. 4.*
5 *Acta facta in iudicio summario, non nocent in plenario etiam inter easdẽ p̃sonas, nisi ꝓbationes ĩ iudicio summario fuissent plenaria, nã tũc operantur, sicut ꝓbationes factæ in plenario. nume. 6.*
7 *Probatio facta in iudicio summario ex cõfessione aduersarij, indistinctè.*

Universidad de Deusto Biblioteca

stinctè probat in alia causa inter easdem personas.
8 *Hoc autem non procedit in confessione procuratoria.*
9 *Nec in confessione ficta.*
10 *Acta facta in iudicio summario, faciunt fidem in plenario iudicio in materia, cuius finis est purgare peccatum & nu. 11.*
12 *Acta facta in una causa, non prosunt in alia in his, quae cursu temporis immutantur.*
13 *Item, nisi attestationes non fuissent publicatae, quia tunc in alio iudicio non probant etiam inter easdem personas, ut nume. hoc, & nu. 14. 15. 16. 17.*
18 *Acta facta inter duos litigantes non habent effectũ quo ad alios.*
19 *Fallit primò, quo ad aliqualem praesumptionem, quia illa inducũt acta etiam inter alios.*
20 *Secundã fallentiã vide hic, quã dicit esse singularẽ, item nu. 21.*
22 *Confessio facta in ciuili an praeiudicet in criminali.*
23 *Confessio facta coram iudice inquirente, vel in iudicio criminali per accusationem, an faciat fidem contra confitentem in fauorẽ personae, quae non sit pars illius iudicij.*
24 *Adde aliam fallentiam, scilicet tertiam, contra regulam tertiã.*
25 *Acta in vno iudicio faciunt fidem in alio, vbi agitur, an acta sint facta, & non de effectu actorum.*
26 *Acta in vno iudicio faciunt fidem in alio in illis casibus, in quibus sententia lata inter duos facit ius etiam quo ad alios.*
27 *Instantia perempta pereunt acta litis ordinatoria, sicut citatio, libelli oblatio, satisdatio. Fallit haec regula duobus modis, vt nume. 28. & 29.*

CAPITVLVM XI.

CAusam, quae. ¶Acta pbatoria faciũt fidẽ corã iudice subrogato loco primi iudicis ĩ eadem cã & instãtia. Hoc dicit, & nõ hẽt notabilia. ¶Gl. 2. in fi. Ponũt hic extense oẽs Scribentes, qualiter & quando acta facta ĩ vno iudicio faciãt fidẽ in alio.* ¶Et est mã pfectò intricata, sed expedias p quatuor regulas cum fallentijs.

* In alio. *Adde Iaso. in l. is apud quem. C. de eden. column. 13. versi. secundus casus.*

1 ¶Prima regula oĩa† acta, siue ordinatoria, siue instructoria causae faciũt fidẽ corã subrogato, vel iudice app. ĩ eadẽ instãtia, vt per Bal. & do. Abb. hic, qa dr̃ idẽ iudiciũ, lʒ iudex, qui est organũ, sit mutatus. l. pponebat. ff. de iudic. & pbat hic iũcto c. fi. s. tit. pxi. Facit l. uerũ. §. ex facto. ff. de mino. vbi ad ɔsultationẽ p̃cessoris rescribit successori. Et exẽplificat hic Bal. qñ cã est trãslata p vnã app. vel restitutionis in integ. vel supplicationis, vl̃ nullitatis ɔcernentis sñiam, nõ acta, ut l. si ut pponis. C. quõ & qñ iud.
2 ¶Fallit † primò ista regula, nisi acta corã primo iudice eẽnt ipso iure nulla fm Bald. hic, ppter gl. in l. si pr̃. C. ne de statu defu. q̃ dicit, ꝙ litis ɔtest. nõ iure facta habetur p nõ facta. Et p ipsam dicit Imo. in c. ɔstitutus. ĩ col. 12. s. de rescrip. ꝙ processus nullus nõ facit desinere rẽ esse integram. Facit l. accusaturus. ff. de adul. ubi libellus ineptus nõ interrũpit p̃scriptionẽ, a de quo ibi plenè p Bar. & Bal. in l. edita. in 12. col. C. de eden. cũ ɔcor. ¶Fallit scdò, nisi esset iudex alterius tribunalis, in quo differũt acta instructoria ab ordinatorijs, quia prima corã eo faciẽt fidẽ, nõ secunda, fm do Abba. hic, & ad primũ alleg. l. cùm antea. C. de arbi. & in c. inter dilectos. j. de fid. inst. ad scdm, l. 3. in prin. ff. iud. sol. Acta n. ordinatoria restringũt ad ipsum iudicẽ, vel subrogatũ, sic hic p ipsũ. Sed ɔsidera, ꝙ si ipse p̃supponit iudicẽ alterius tribunalis subrogari primo, nõ cessant rõnes, d̃ qbus ĩ regula, nõ vr̃ obstare. d. l. 3. qa intelligit ĩ iudice nõ subrogato loco primi, qd̃ patet, qa si fideiussor de iudicato soluẽdo diceret ibi liberatus ex eo solo, qa ali9 est iudex, nõ pcederet ista regula. ¶Secũda regula. Inter easdẽ psonas acta facta in uno iudicio, ĩ quo nõ perijt ĩstãtia, faciũt fidẽ in alio iudicio. Probatur hic, & ĩ l. cùm antea. in fi. C. de arb. & ĩ l. iubem9. C. d̃ libe. cau.
3 ¶Declara† primò ut habeat locũ ẽt in actis factis corã arbitro, fm Bal. in d. l. 3. in pe. col. C. de eden. p l. rẽ nõ nouã. C. de iud. seruata tñ distinctione l. fi. C. de testi.
4 ¶Declara † secũdo, ẽtsi sint probationes factae corã iudice laico, qa faciẽt fidẽ corã eccle.*. & ecõtra. Patet ex tex. in c. 2. cũ mã, de exce. ĩ 6. Per quẽ dicit Bal. in l. j. in ult. col. ff. de fer. ĩ apost. ꝙ pbationes sup aetate factae corã iudice laico in cã restitutionis, faciunt fidẽ corã eccl'astico in cã mr̃imoniali. In quo vide ẽt, quae habent p do. An. ĩ c. at si clerici. in prin. in 3. col. s. de iud. ¶Declara tertiò, vt pcedat regula, ẽtsi scda cã tẽderet ad aliũ finẽ, fm Bar. in l. 2. ff. vi bo. rap. & rñdet ad c. veniẽs. el 2. infra eo. vt p do. Abb. ipsũ referẽtẽ, & dicit plus ipse, nõ solũ hoc est verũ, qñ agit de eodẽ facto, sed alio mõ, puta prius criminaliter, nũc ciuiliter, vt loquitur Bar. sed ẽt, si ageret ad aliũ finẽ prorsus diuersum, qa acta faciũt notoriũ, c. cũ olim. cũ si. infra de uerb. sign. & p alias rõnes, de qbus per eũ. Sed ñ vidit Bar. in l. 2. C. de eden. vbi dicit, ꝙ si scda cã tẽdit ad aliũ effectũ, q̃ prima, acta primae causae nõ probãt in scda. Et idẽ dicit Ang. ibi p d. c. veniens. & sequit do. Ant. hic. Vñ melior est doctrina Bal. ĩ d. l. 2. dicẽtis, ꝙ acta in una cã faciunt fidẽ in alia inter easdẽ personas, qñ praecedẽs causa sic se hẽt ad secũdam, ꝙ sñia lata in prima, parit exceptionem rei iudicatę, in scda. Alleg. l. in duobus. §. colonus. ff. de iureiur. & l. fundũ. ff. d̃ excep. aliàs secus, vt l. sed si ante. iũcta
5 l. p̃cedẽti. ff. de excep. ¶Modò ĩ aduerte, quia ista regula fallit primò, nisi acta in iudicio summario, quia non nocet ĩ plenario ẽt inter easdẽ personas, fm Bart. in l. 2. in 5. colũ. ff. vi bo. rap. & do. Ant. Imo. & do. Abb. hic. per c. veniẽs. el 2. infrà eod. sicut dicimus, quòd sentẽtia lata in summario non nocet in plenario. l. pe. in tex. & gl. ff. de ijs, q sunt sui, uel alie. iu. & in l. si quis à liberis. ff. de lib. agno. per Bart. in l. qui Romae. §. fi. in 5. opppositione. ff. de verb. obl. & in l. 1. C. de ord. cog. & in l. à diuo Pio. §. si sup rebus p illũ tex. ff. de re iud. Et p hãc fallentiã q̃ri posset, an testes examinati in inquisitione gñali, pbet postea ĩ spãli? Et quãuis do. Abb. dixerit, ꝙ sic, in c. graue. in 2. col. infra de p̃b. tñ ɔtrarium est veru, vt ipse notat post Inn. in c. bonae fidei. el 1. in 6. col. supra de elect. & sentit in c. ad petitionẽ. in 1. col. infra de accu. & dixi post ipsũ. in c. 2. ĩ 3. limitatione. s. eo. ¶An aũt pbationes factae ĩ tela exceptiõis, pſunt ĩ tela officij iudicis? Vide do. Ant. ꝙ nõ, ĩ c. cũ dilect9. §. fi. in 3. col. s. de ordi. cog. Et dicit Bal. ibi ĩ 6. col. ꝙ lʒ pbationes receptae sup excep. nõ valeãt ad agẽdũ, vt p gl. quã dicit sing. in l. sed & si possessori. §. pen. ff. de iureiur. tñ faciũt tãtùm indicium, ꝙ potest deferri iuramẽtũ in supplemẽtum probationis, si iudex vult deferre. Alleg. in arg. l. si duo patroni. ĩ prin. ff. de iureiurã.
6 ¶Sed † restringitur ista fallẽtia quatuor modis. Primò, nisi pbationes ĩ iudicio summario fuissent plenariae, qa tũc operãtur, sicut pbationes factę in plenario. Ita originaliter uoluit Iac. But. in l. ab hostibus. §. sed ꝙ simpl'r. ff. ex qui. cau. maio. Cuius dictum sequitur do. Ant. in c. cum dilect9. ĩ 7o. col. s. de ord. cog. & ĩ c. fraternitatis. in antepen. col.

a Libellus ineptus non interrũpit p̃scriptionẽ. *Adde tu, ꝙ cõtrarium tenuit Bar. ĩ l. fi. C. d̃ anna exc. ĩ ver. secũdò no. & ẽt ĩ summario illius legis, ubi expresse dicit, ꝙ libellus incertus interrũpit praescriptionẽ, & ibi idẽ dicit de libello generali, et idẽ tenet Bar. in l. accusaturus. ff. d̃ adul. in ver. sed cõtra. vbi dicit libellus malè cõceptus interrumpit praescriptionẽ. Et adde, ꝙ hoc hẽt locũ ẽt coram arbitro, Old. cõs. suo. 176. Adde ꝙ cõtrariũ tenet Bart. in d. l. accusaturus. ff. de adul. in ver. circa hunc passum. vbi dicit ad interrũpendã praescriptionẽ inspicitur, vtrũ libellus sit bene cõceptus, an non? Quid ergo dicendũ in hac difficultate? Respondeo p clariori intelligentia, & ista est veritas, quãdo libellus requiritur ad interrumpendũ p̃scriptionem, tunc inspicitur, vtrum libellus sit bene cõceptus, vel nõ. Et hoc modo intelligas Bar. in d. l. accusaturus in ver. circa hũc passum. Sed quando praescriptio aliter potest interrũpi, puta per citationem, tunc libellus etiã ineptus interrumpit praescriptionẽ. Et hoc modo loquitur Bar. ĩ d. l. fin. C. de anna. excep. & in d. l. accusaturus. in versic. sed contra. Adde do. Alex. in l. iusta. ff. de acquir. poss. in fin.*

* Corã eccl'astico. *Adde Ang ĩ Auth. de san. epis. §. si uero examẽ. col. 9. & glo. in l. nemo. de reg. iu.*

pen. col. j. eo. & hic, & Imo. in c. tũ ex literis. in 15. col. s. de rest. in integ. Idẽ sentit Bar. in extraua ad reprimẽdũ. in verbo, summariè, dũ q̃rit, an illa sñia faciat fidẽ ĩ alio iudicio? Bñ facit gl. in l. 2. ĩ verbo, absens. C. de ɔtrario iudi tute. dicẽs, ꝙ licat aliàs ɔdẽnatus in absentia, p̃sumat ɔdẽnatus ob ɔtumaciã, nõ ob cãm iniustã, tñ fallit, nisi liquidè de eius iniustitia appareret. De quo per Ana. ĩ c. fraternitatis. in 10. col. j. de haereti. & ibi dixi. Et istud dictũ do. Iac. Bu. intelligit verũ do. Ant. hic, qñ pbationes sunt receptae plenariè, quo ad substantiã pbationis, & quo ad modũ pcedẽdi, per c. veniẽs. el 2. j. eo. & sic vult, ꝙ nõ solũ pbationes debeãt esse plenariae, sed ẽt requirit ꝙ fuerint receptae post litẽ ɔte. & seruato ordine iudiciario requisito in ordinarijs. Ite dicit do. Anto. in d. c. cũ dilectus. allegãdo Fede. consi. 6. quod incipit. Casus talis est, quidã minus. vbi voluit pductionẽ instrumẽti factã in summario iudicio ante lit. ɔtest. nõ pdesse in plenario, postquã nõ fuit seruatus ordo pcedẽdi, & addit, ꝙ ẽtsi in iudicio ordinario ante lit. ɔtest. pductũ sit instr̃m, talis pductio nihil releuat, cũ regulr̃ pduci debeãt post lit. ɔtes. auth. si quis. C. de testi. Et istud ɔsiliũ Fed. allegat ẽt do. Ant. in c. j. s. tit. j. & ibi dixi in fi. secũdae ɔclu. ¶Nõ obst. huic restrictioni, ꝙ pbationes plenariae videant impertinẽter factae, igit nullae, iuxta gl. in l. si quis libertatẽ. ff. de peti. haere. & in l. si duo patroni. §. idẽ Iulianus. ff. de iureiu. & in l. fi. C. qui legiti. Per quã rõnẽ ɔtra p̃dicta tenet Ang. in d. l. pe. & Bal. & do. Flo. in d. l. 2. C. de edẽ. & Cy. in l. quo tẽpore. in 1 q. & ibi Bal. in pe. q C. de restit. mili. quia rñdet Iac. But. ubi s. ꝙ ista loquunt, qñ pbationes erãt impertinenter factae, prout ẽt declarat Bart. in d. §. Iulianus. Sed in pposito pbationes erãt factae super eo, quod erat ptinens. Vñ si pinguiores sunt, q̃ oporteat, hoc potius pdesse debet, arg. l. diligẽter. in fi. ff. mand. Et ita intelligi dẽt, quod not. Barto. in l. 2. §. j. ff. vi bon. rapt.
7 Scdò restringe hãc fallentiã, nisi † in iudicio summario facta esset pbatio ex ɔfessione aduersarij, quia illa indistinctè pbabit in alia cã inter easdẽ personas, fm Inno. sing. in c. 2. s. de or. cog. & sequitur Imo. in c. ɔstitutionẽ. in 7. col. de elect. & do. Ant. in c. dilectus. & ibi do. Abb. infra de capel. mo. & idẽ do. Ant. post Inn. in c. per inquisitionẽ. in vlt. col. s, de elect. & in c. ueniens. el 2. in pe. colum infra eo. & in repe. c. nr̃a. infra de coha. cle. & mu. & Ro. in l. nãliter. §. nihil cõe. ff. de acqui. pos. & Petr. de Anch. in c. 2. de ɔfes. in 6. Mouent per rõnem. l. gñaliter. C. de nu. pec. & p c. tuas. s. ti. j. & facit, qd̃ dicet in sequẽti regula, ver. fallit scdò. Et qd̃ dictũ est de confessione, habet locũ ẽt in negatione, p id, qd̃ no. Inn. in c. G. ppetu9.
8 infra de fide instr. ¶Haec autem intellige non procedere in confessione procuratoria, fm do. Ant. in d. c. p inquisitionem. in vlti. col. & Spe. in ti. de ɔfes. §. videndũ. ver. sed nunquid. quia
9 cessat ratio d. l. generaliter. ¶Itẽ† nõ a procedit in ɔfessione ficta, secundum Bal. in d. c. 2. per tex. quẽ dicit sing. in l. 2. §. j. ff. de iure fisc. Idẽ dicit Bar. in l. ei9, qui delatorẽ. in fi. prin. ff. de iure fisc. & Pet. de Anch in c. 2. de ɔfes. in 6. nisi esset cõfessio ficta resultãs ex morte, puta quia ductus ɔscientia criminis se interfecisset, qa aequipollet ɔfessioni uerae, fm Cy. in l. 2. C. qui testa. fa. pos. Itẽ nõ procedit restrictio in ɔfessione tacita, fm Imo. ĩ d. cle. ɔstitutionem. Alle. Bar. in l. si ɔfes. ff. de custod. reo. Nec in confessione implicita, fm Do. in d. c. j. in 1. col, de ɔfes. in 6. Nec in ɔfessiõe reprobata, fm Inn. & alios ĩ c. mulieri. p illũ tex. infra de iureiu. cũ ɔcor. Nec in ɔfessione factã incidẽter in iudicio nullo ex defectu pcessus, ut p Bart. in d. l. si ɔfessus. Super quibus uide, q̃ alias dixi in cap. qualiter. el 2. infra de accu. circa doctrinã Inn. ibi dicẽtis, cõfessionẽ nõ
10 exigete telã iudicij. ¶Tertio † restringe hanc fallentiam, nisi simus in mã, cuius finis est purgare peccatũ, qa acta in summario faciũt fidẽ in plenario iudicio. Ita sing ɔsuluit do. Ant cons. 41. inci. quidã perijt, dicẽs, ꝙ acta facta corã iudice eccl'ast. summarie ad ɔuincẽdũ instr̃m usurariũ, faciunt fidẽ in iudicio seculari plenario. Et inter multa alleg. quod scribit Host. in c. 2. de ordi. cog. vbi dicit, fm eũ, ꝙ in mã tangente periculũ aĩarum pbatio semel liquida ualet, lʒ uarietur modus agẽdi, qa agiliores pbationes sufficiũt in mã peccati, vnde sufficit, probationem fore integram fm metas iuris naturalis. Alleg. bonum text. in cap in omni. supra
11 eodem. Et hoc non tradas obliuioni. ¶Quarto † restringitur, dum modò iudicium sit summarium ex natura sui, vel etiam ex commissione superioris, secus enim, si esset summarium ex culpa partis, puta, si proceditur ɔtra ɔtumacẽ absentẽ in iudicio plenario. Oĩs em̃ processus factus ɔtra absentẽ, dr̃ esse summarius, fm gl. & Bar. in l. 1. C. quorũ app. nõ recip. Et tñ acta facta ĩ vno iudicio ɔtra ɔtumacẽ, faciẽt fidẽ in alio ɔtra eundẽ, fm Bar. in l. 2. in fi. ff. iudi. sol. Et hoc quo ad primã fallentiã.
12 ¶Fallit † scdò p̃dicta regula in his, q̃ cursu tpis immutant, quia acta facta in una cã nõ pſunt in alia, fm Bar. in l. j. §. q excusatione. ff. de uac. mu. & in l. 2. versus fi. ff. iudi. sol. & do. An. hic per tex. & ibi habes exemplũ in l. spadonẽ. §. qui absolutus. ff. de excusa. tut. ex quo latè tractat hic do. meus, utrũ sufficiat pbare quẽ olim vixisse, vt p̃sumat hodie viuere, de quo dic. ut p ipsum, & pleni9 p Imo. & Raph. in l. ex facto. §. si qs aut. ff. ad Treb. ¶Fal
13 lit tertio† p̃dicta regula, nisi attestationes nõ fuissent publicatae, quia tũc in alio iudicio ẽt inter easdẽ personas nõ probãt, b fm gl. Iac. de Are. & Bart. in l. gesta. C. de re iud. & Cy. in l. properandũ. §. fi. C. de iud. & Bar. in l. j. c. duabus sequentibus, ff. de his, quae in frau. cred. gl. & Bar. in l. solã. C. de testibus. & Bal. in l. 2. in pe. col. C. de eden. Et ibi subdit ꝙ iudex alterius instãtiae dictas attestationes nõ poterit publicare. Et idẽ dicit Bar. in d. l. gesta. Et hanc fallentiã tenet ẽt Bal. in l. fi. circa princi. C. de testi. & in c. 1. §. in causis. de pac. Constantiae. & in l. prolatã. C. de senten. & interlocut. omniũ iud. d. l. gesta. & ibi Salic. & do. Ant. in c. fraternitatis in antepe. col. j. eo. Et adducit ratio, quia publicatio pcessus durãte instãtia fit officio iudicis mercenario. Sed officiũ iudicis mercenariũ perit finita instãtia. l. quarta. C. depositi. Ergo impossibile videt, ꝙ alius iudex in alia instãtia possit supplere defectum publicationis, sicut ẽt videmus, quod qñ petitur executio sẽtẽtiae per officiũ iudicis, iõ iudex alterius territorij non potest exequi, quia est officiũ iudicis mercenarium, quod non egreditur personã iudicis, qui iudicauit, ut latè per Bal. in l. si cãm iudicati. C. de execu. rei iudic. Posset tamen responderi huic rationi, ꝙ publicatio, quae fit in alia instantia, fit etiam per officium iudicis mercenariũ, quod defuit huic instantiae, in quantum probationes facientes ad causam & ad hanc instantiã, reddit authenticas & perfectas. Adducitur etiam pro hac parte, quia nõ videtur, quòd alius, qui cognoscit de causa, possit iustè cognoscere, an publicet, vel nõ, qa cùm primus receperit dicta in secreto cũ notario, c.

a Item nõ. *Adde, ꝙ idẽ est, quo ad haeredes, qa cõfessio ficta nõ trãsit in haeredes, nisi resultaret ex morte, vt ĩ casu hic posito per Felinũ, cui adde Bald. in l. 1. §. 2. C. qui test. fa. pos. Lu. l. Ro. in notabil. 305. Bal. in l. 1. §. 2. ff. de cal. Bal. in c. vasallus. si de feu. fue. contro. Imo. in l. qui a latronibus. §. j. ff. de testi. Limita p̃dicta in tribus casibus? Primo, in casus criminis laesae maiestatis, l. quisquis, C. ad l. Iuliã maiesta. Secundo casu, in latronib. glo in l. 1 ff. de bo. eorum. Tertio casu, ĩ crimine haeresis, vt in c. secũdũ leges. de har. in 6. In quibus casibus ficta confessio facit transire poenã ad haeredes. Adde Bart. in l. 1, ff. de bo. eorum. in fi.*

b Inter easdẽ p̃sonas nõ pbãt. *Ego teneo istam opi. quam videtur etiã tenere hic Feli. et eam fortifico isto medio, l. fi. C. de testi. vult, quòd quãdo testes sunt examinati coram arbitro, si viuunt quòd sit in electione eius, cõtra quẽ producuntur, eis stare, vel petere, vt iterũ examinẽtur. Vnde dico, quòd idem est dicendum de iudice coram quo attestationes nõ publicatae producuntur, quia erit ĩ electione eius cõtra quẽ producuntur, facere vt iterum testes examinẽtur in isto secundo iudicio, neque est dicendum, quòd iudex secũdae instãtiae possit testes publicare. Et istud videtur sentire Bar. in l. admonẽdi. ff. de iureiu. in ver. q̃ro, quid si dicta testiũ. Et istã opi. tenet Bald. in addi. Spe. in ti. de instr. edi. in verbo, acta*

Universidad de Deusto Biblioteca

*bo, acta. Anto. de But. in c. Albertus j. eo. & idem tenet Bal. et Sal. ĩ l. gesta. C. de re iudic. moti per d. l. fi. C. de testi. dom. Alexã. in consilio suo 82. in 3. volu. incip. Viso processu causa vertentis. in vlti. col. & ista est verior & cõmunior * opin.*

venerabili. ĩfra eo. sola scriptura notarij nõ facit fidẽ, sed authoritas iudicis, cuius secretum est alteri incognitũ, sicut dicimus, ꝙ instrumentũ de quo vnus notarius est rogatus, alius ꝯficere nõ põt, c. inter dilectos. de fide instr. Dicit in simili Ang. in l. ex facto. in princ. ff. de vul. & pupil. ꝙ successores Antianorũ nõ pñt interpretari statuta ꝑcessorũ, q̃a intẽtio illorũ, tanquã secreta, ñ trãsit ad eos. De quo latè ꝑ Imo. post Bart. in l. ab executore. ff. de appel. Sed põt dici, ꝙ illa rõ ꝓcedit, qñ iudex ex sola relatione notarij vellet publicare vel fortè ex simplici dicto iudicis ꝑcedẽtis, sed secus, qñ ex dicto vtriusq; se informaret ad publicationẽ, q̃d fieri põt, ut per Bart. l. ne in arbitris. & dicet̃ j. eo. c. cũ à nobis. ¶ Et iõ ꝯtra istã fallẽtiã, & ꝑdictos tenet hic do. Ant. & expressius Imo. & do. Abb. dicẽtes, ꝙ in alia instantia posset fieri publicatio per aliũ iudicẽ, q̃a facultas ꝓbationũ nõ est angustãda, l. qm̃. C. de hæreti. Bñ facit c. ꝯstitutus. j. eo. Ad idẽ c. qm̃. s. tit. j. inducẽdo, vt hic ꝑ do. Abb. maximè, q̃a publicatio nõ fit ad ꝑstandã fidẽ ipsis depositionibus, sed ut super ipsis disputetur, c. qualiter. §. dẽt. j. de accu. tñ ẽt quo ad validitatẽ sñiæ ñ requirit̃ publicatio testiũ, vt dixi in c. cũ I. & A. j. de re iudi. Et hãc partẽ tenet ẽt Inn. hic, & Barto. in l. cũ lite. ff. iudi. solui. & cũ eo trãsit Raph. ibi allegãtes Inn. in c. Alb. j. eo. Adducit̃ ẽt, q̃d no. Bart. in l. admonẽdi. ver. q̃ro, q̃d si dicta testiũ. ff. de iureiu. Et est opinio valde sustẽtabilis

14 ¶ Sed tñ istis nõ obstãtibus in hoc dubio passu, ꝑualeret in practica ista fallẽtia, tũ ꝓpter cõem opinionẽ, tũ quia ꝓpter ipsam est tex. optimus in c. cũ cãm. j. eo. Nec videtur posse dici, ꝙ ibi attestatiões fuerũt nullæ, q̃a ſm hoc malè põderaret ibi Papa, ꝙ attestationes erãt clausæ, ad hoc vt testes prius recepti nõ reciperent̃, q̃a ẽtsi eẽnt aptæ, idẽ esset, c. de testibus. c. licèt. & c. ꝑsentiũ. j. eo. Et pro hoc rñdetur ad dictũ c. ꝯstitutus. ubi vr̃, ꝙ si acta eẽnt inter easdẽ ꝑsonas, posset fieri publicatio ꝑ alios iudices, q̃a istud argumentũ à ꝯtrario repugnat d. c. cũ cãm. Cõtra, &c. ¶ Est verũ, ꝙ quatuor casibus absq; dubio ꝓcedere posset opinio ꝯtraria. Primus est, qñ de ꝯsensu partis, de cuius ꝑiudicio agitur, iudex uellet publicare attestationes, q̃a põt, dicto c. cum causam. in fine. ¶ Secundus

15 † est, qñ testes sunt mortui, vł adeò in lõginquis partib⁹, ꝙ iterato ꝓduci nõ pñt, q̃a tũc, ſm do. Ant. & Imo. hic, vr̃ sine dubio ꝓcedere opinio Barto. in l. 2. ff. iud. sol. per

16 c. ꝑsentiũ. j. eo. ¶ Tertius † casus est, qñ attestationes nõ publicatæ in instãtia causæ principalis producuntur in alia instantia succedanea primæ, scilicet appellationis, vel alterius ſm do. Abb. hic. per ea, q̃ dixi in 1. regula. Idẽ Bar. in l. ꝓlatã. C. de sen. & Bal. de pace Cõstãtiæ. ĩ uerbo in causis. & in d. l. gesta. & facit glos. j. in fi. ibi. ¶ Quartus

17 † casus ẽ, qñ testes examinant̃ ad ꝑpetuã rei memoriã, q̃a ẽt nõ publicati faciũt fidẽ ſm Bar. in auth. si q̃s in aliquo. post gl. ibi. C. de eden. & idẽ Spe. in ti. de teste. §. nũc tractemus, ver. alias. quẽ sequit̃ do. Abb. in c. significauit. j. eo. Vtrũ aũt publicatio attestationũ inter aliquas personas facta, ꝑiudicet tertio, cũ possit ꝓducere sup eisdẽmet capitulis, dicet̃ j. eo. c. fraternitatis. in limitationib⁹. Et hæc quo ad secũdã regulã, quã ẽt limita ex his, quæ dicentur in quarta regula, vc3 qñ ẽ perẽpta instãtia. ¶ Ter

18 tia regula. In † mã acta facta inter duos litigantes nõ habẽt effectũ, quo ad alios, ſm oẽs hic, & gl. & alios in l. 2. C. de eden. ꝑ id, quod habetur in rubri. C. res inter alios acta. & per totũ, & l. 2. C. quibus res iud. non nocet. & c. inter dilectos. versi. nec attestationes. j. de fide instrum.

19 ¶ Fallit † primò, quo ᵃ ad aliqualẽ p̃sumptiõem, q̃a illã inducũt acta ĩter alios quãuis extraneos, ſm do. Anto. & do. Abb. hic. Allegãt Bar. in l. à sñia. ff. de app. recip. & gl. in l. si duo ꝑroni. ff. đ iureiur. & Cyn. in l. 2. C. de eden. Adde Bar. in l. admonendi. ff. de iureiurã. vbi dicit, ꝙ si dicta testiũ sunt recepta inter alias personas, faciunt quo ad alias semiplenã probationẽ, sicut dicimus in sñia. Et intelligit Bar. qñ illi testes examinari nõ pñt: alias imputaret̃ parti, cur de nouo non faceret examinari. l. fi. C. de testi. Et hoc dictũ Bar. sequũtur do. Ant. & do. Abb. in c. fi. j. de iureiur. & do. Ant. in c. pe. in 4. col. j. de re iudi. & in c. fraternitatis. ĩ pe. col. j. eo. Et ex isto dicto Bar. infert do. Ant. valde solẽniter, ꝙ illud qualequale ꝑiudiciũ ẽq pollet semiplenæ ꝓbatiõi habili ad deferendũ sacramẽtũ in defectũ semiplenæ ꝓbationis. Et idẽ voluit Bal. in d. l. si duo ꝑroni. ĩ prin. ¶ Sed ꝯtra istã fallentiã fortiter facit, ſm, do. meũ, q̃a respectu tertij, q nõ fuit in iudicio, testis fuit receptus parte nõ citata. Ergo nullũ facit indiciũ ut uoluit Bar. in l. maritus. ff. de qõ. & dixi in c. 2. s. eo. ¶ Sed ad istud dici posset, ꝙ omissio citationis bñ operat̃ illũ effectũ, qñ nõ citat̃ ille, cui⁹ principaliter interest, secus, si nõ citat̃ ille, cuius secũdario interest, q̃a hoc nõ est necessariũ, ut no. Do. in c. quãuis, super gl. fi. de pac. in 6. ꝓ quo est tex. optimus in l. 1. §. denũciari. ff. de uen. ĩspi. quẽ facit sing. Bald. in rubr. C. de succes. edic. & in c. inter quatuor. s. de ma. & obed. & in l. si curatoris. C. de iure deli. cũ si. Præterea allegat tex. vbi ꝯtra ꝑdicta dicit eẽ casum clarũ, ĩ c. inter dilectos. §. porro. in verbo, nocumentũ aliq̃d. j. đ fide instr. Sed ad istud dici põt, ꝙ ibi ponit̃ allegatio partis, sup qua nõ fundat se Papa, l3 ꝓ ipsa iudicet, sed ex eo, q̃a actor deficit in ꝓbatione eorũ q̃ ꝓposuerat. Præterea rñdet̃ ad d. l. à sñia, per quã se fundãt Doc. ꝙ nõ ꝓbat, ꝙ afferat̃ ꝑiudiciũ, quo ad semiplenã ꝓbationẽ, sed solũ ꝙ rõne ꝑiudicij põt appellari. Certũ est aũt, ꝙ ꝑmittit̃ appellari ẽt rõne leuis ꝑiudicij, vł ĩteresse, l. nõ tñ, ff. đ app. Tñ istis ñ obstãtib⁹ ꝑualeret ista fallẽtia ꝑꝑ authoritatẽ Bar. et sequaciũ, & eã limita, ut multũ notanter ꝑ Bal. & Ang. ĩ l. 2. C. đ edẽ. Vñ valet, ꝙ acta inter alias personas faciũt qualequale ꝑiudiciũ tertio, ita demũ, si terti⁹ habebat ius ꝯnexũ cũ iure illius q fuit ĩ lite. Exemplũ patet in d. l. si duo. & ĩ d. l. à sñia, alias secus, ſm ipsos, ꝓ quibus allegat̃ tex. in l. sed & si possessori. §. fi. ĩ

20 uerbo, nihil de iureiu. ¶ Fallit † secũdo multũ singulr̃ ista regula, nisi rõne publicæ utilitatis iudex uellet moueri ex officio suo rõne ꝯfessionis habitæ inter priuatos ĩ alio iudicio, puta, si actor agẽte ꝯtra possidẽtẽ bñficiũ, actor nihil ꝓbet, reus aũt spõte ꝯfiteat̃ defectũ iuris sui, quãuis. n. ñ ꝓsit ista ꝯfessio actori, ut ꝑ eo ferat̃ sñia, c. olim. ĩ fi. s. de rescr. tñ iudex ĩ alia instãtia poterit ex officio illũ priuar̃ ex illa ꝯfessiõe. ita elegãter uoluit Spe. in ti. đ act. & peti. §. sup actionib. ver. sed q̃d si reus. & Cõp. & Io. An. ĩ c. mãdatũ. s. đ resc. & sequũt̃ do. Ant. & do. Ab. hic. & do. Ab. ĩ c. cũ dilect⁹. s. đ r. cog. & do. An. ĩ c. vr̃a. j. đ cohab. cle. Idẽ dixit Arc. ĩ c. fi. đ iureiu. ĩ 6. & ĩ c. multi. ĩ j. col. 2. q. j. & optimè facit tex. in c. ꝑ inquisitionẽ. s. de elec. Ad idẽ q̃d no. do. Abb. in disputatione, Titius clericus. ver. sed nũquid iudex. & Arch. in c. ꝯtra morẽ. in fi. 1 10. dist. & vide Dom. post Lapũ. in c. 2. versic. q̃d si reus. de ꝯfes. in 6. vbi vr̃ ꝑdicta extendere ẽt ad ꝯfessionẽ fictã. sed hoc non admitterẽ, per ea q̃ dixi s. in 2. regula, ver. hæc aũt ꝯfessio. sed ꝓcedere posset opinio ipsorũ, quo ad alios effectus, quos in simili ꝯsiderãt Doct. in ca. at si clerici. in prin. s. de iudic. maximè do. Abba. ibi versic. Vincentius hic. ¶ Sed

21 † ꝯtra istã fallentiã fortiter facit c. 1. ĩ verb ꝯfes. j. de exce. sed rñde ex eo, q̃d no. do. Ant. post Inn. in ca. per inquisitionẽ. ver secundus. intellectus est. de elect. ubi limitat seu declarat d. c. 1. nõ ꝓcedere in ꝯfessio, quo ad aliã instãtiã, quia in ea poterit puniri, l3 nõ in illa, in qua emanauit ꝯfessio, & l3 hoc sit ĩ cõfesso, nõ tñ in ꝯuicto, & rõ spãlitatis in ꝯfessione oritur ex rõne c. ꝑ tuas. s. ti. j. Sed adhuc ꝯtra istã fallentiã vr̃ gl. magna in fi. in c. ex pœnitẽtib⁹. 5. dist. Sed rñdet ibi Domi. ꝓpe finẽ, ꝙ loquitur ĩ ꝯfessione emanãte in foro pœnitẽtiali, quæ non ꝑiudicat in ꝯtentioso, ſm Host. & do. Ant. in c. quæris. s. de ætat. & qua. Sed ulterius videretur, ꝙ imò ĩ eadẽ instẽtia posset puniri ex illa ꝯfessione, q̃a dum modo cõfessio emanat corã iudice ꝯpetẽti; non ꝯsiderat telã iudicij, c. j. de accu. in 6. cle. ꝯstitutionẽ. in fi. de elec. no. Inn. in c. quar̃. el 2. j. đ accu. Sed rñde ex notaris per Bal. post Spe. ĩ l. mercalẽ. C. đ ꝯd. ob turp. cãm. & do. Ant. in c. nr̃a. in pe. char. ver. ad discurrendũ. ubi dicit, ꝙ si iudiciũ nõ est institutũ ad finẽ puniẽdi crimẽ, sed ad aliũ finẽ, ꝓpter ꝯfessionẽ nõ põt q̃s puniri, tũ per d. c. 1. de excep. & in c. 2. ĩ fi. s. de ordi. cog. tũ ꝓpter l. ut fundus. ff. cõmu. diui. & c. licèt Hely. in fi. j. de symonia. & q̃a iudex ad hoc nõ seder, ut per gl. in c. vlti. s. de ꝯfes. & quamuis huic rñsioni videatur obstare c. fi. đ iureiu. lib. 6. tñ dicit ibi Pet. de Ancha. ꝙ satis dr̃ de crimine in iudicio ꝯgruo ille punire l3 emergat pendẽte causa, q̃a eius finis est repellere electũ, ut ibi per

22 gl. in verbo, debebit. ¶ Et † ista faciũt ꝑcisè ad quæstionẽ, an ꝯfessio ᵃ facta in ciuili ꝑiudicet in criminali? de qua ꝑ Bar. in l. si duo ꝑroni. §. idẽ Iulianus. ff. de iureiu. & Bal. in l. si quis in hoc genus. C. de epis. & cle. & Spe. in ti. de inq̃sitione. §. nũc videndũ. ver. q̃d si actor. & Bal. in d. l. mercalẽ. cũ quo trãseo. Et

b de alijs ᵇ actis in ciuili, an noceãt in criminali, vide ꝑ Bal. post gl. in verb. destinatus. ĩ l. si q̃s ad se fundũ. C. ad l. Iul. de vi. & ibi Sali. ĩ pe. col. & do. Ant. ĩ d. c. ꝑ inquisitionẽ. in vlt. col. & do. Abb. ĩ c. quar̃. lo 2. ĩ ult. col. de accu. & Bar. in l. pe. ĩ fi. ff. de cal. & ĩ l. 2. §. § si q̃s dolo. ff. de tab. exhib. & Bal. ĩ l. j. circa prin. C. si q̃s aliquẽ testari ꝓhib. & ĩ l. ex morte. C. ad l. Aquil. & do. Ant. ĩ c. cũ dilect⁹. j. de purg. Cano. & glos. & Bal. in l. ict⁹ fustiũ. & in l. athletas. §. calũniator. ff. đ infamib. & Bar. in l. quoties. C. de nau. lib. 10. & Bal. ĩ l. q̃d euitãdi. C. de ꝯd. ob turp. cãm. & cũ ipso trãseo. Dicit em̃, ꝙ operat̃, nõ ꝙ ex illo passu possit iudex criminaliter puniri, sed q̃a succedũt loco denũciatoris, vel famæ, ut ibi ꝑ ipsũ, & ĩ l. si q̃s homicidij. C. de acc. & bñ facit d. c. P. de excep. ꝓ primo dicto. Et dicit Bar. in d. §. si q̃s dolo. ꝙ operant̃ indiciũ ad torturã. An aũt probationes factæ in iudicio inquisitionis faciãt fidẽ in iudicio accusationis, vide latè do. Maria. in repe. d. c qualiter. q.

23 13. arti. 2. ¶ Vtrũ † aũt ꝯfessio facta corã iudice inquirẽte, vel in iudicio criminalr̃ moto per accu. faciat fidẽ ꝯtra ꝯfitentẽ in fauorẽ personæ, q̃ nõ fuit pars illius iudicij, vide Io. And. in Spe. de accu. §. 1. ver. q̃d si latro. quẽ sequit̃ Bal. l3 ipsũ nõ alleget, in l. 2. in fi. C. de eden. & in l. 1. in vlt. colum. C. de iudicijs. Et dñt, ꝙ acta iudice inquirẽte ꝓsunt absenti, nõ aũt acta mediãte accusatore, ut latius ꝑ eos, & Ang. & Imo. in l. defuncto. ff. de pub. iud. & Ang. ĩ l. 1. ff. de priua. deli. Et an cõfessio facta corã arbitratore, faciat fidẽ corã ordinario, vide do. Ant. in c. Quintauallis. j. de iureiu. Et de ꝯfessione in vno iudicio, qñ operet̃ in alio, vide ẽt Ang. in l. cũ fideicõmissum. ff. de ꝯfessis. & ĩ auth. itẽ si possessor. C. qui pot. in pig. ha.

24 ¶ Fallit † tertio ꝑdicta regula in casu, quẽ ponit Bart. ĩ l. eos. in prin. ff. de falsis. ubi dixit, ꝙ nõ obs. dicta regula. dictũ vnius testis in vna cã facit fidem ꝯtra eundẽ testẽ deponentẽ ꝯtrariũ in alia cã inter alias ꝑsonas, per illũ text. ĩ verbo. de imprudẽtia. & ita dicit tenere Inn. in c. veniẽs. j. eo. & sequit̃ dom. Ant. ĩ c. cũ in tua. j. eo. vbi declarat. ꝙ dictũ talis testis, tanquã falsarij, in neutrã cãm facit fidẽ. Et simile notat Fede. ꝯs. 23. in ci. Titius electus, & ꝯs. 56. in

25 ci. Do. Alex. ¶ Fallit † quartò, ubi agit̃ de ꝓbãdo, an acta sint facta, & nõ đ effectu actorũ, q̃a quo ad hoc, faciũt fidẽ ĩ alio iudicio, ſm Bar. & alios, d. l. 2. C. de eden. & Barto. ĩ l. 2. ff. iudi. solui. & do. Ant. hic, ꝓ quo facit, q̃a acta inter alias ꝑsonas faciũt fidẽ, quo ad ꝑparationẽ alteri⁹ iudicij, l3 nõ quo ad decisionẽ, vt ꝑ Bar. ĩ l. 1. in fi. C. de aduo. diuer. iud. & ĩ l. j. ꝑ illũ tex. C. ubi cãæ fiscales. & ĩ d. l. si q̃s homicidij. & ĩ l. 2. in 3. notabili, C. de fid. instr. & in l. 1. in pe. col. C. ne filius ꝓ p̃re. & ĩ l. ĩgenuũ. ff. de sta. ho. đ quo ꝑ Bar. & alios

26 in l. cũ fili⁹. ĩ prin. ff. de uerb. obl. ¶ Fallit † quintò & ultimò gñalr̃ ĩ illis trib. casib⁹, in q̃bus sñia lata inter duos facit ius ẽt quo ad alios, de q̃b. ĩ c. pe. j. de re iud. & in l. sæpe. ff. eo. ti. q̃a q̃d iudicat̃ de sñia, iudicat̃ ẽt de alijs actis, ſm magistralẽ theoricã Inn. hic, quẽ sequunt̃ Bal. dom. Ant. Imo. & do. Abb. hic, & Bar. ĩ l. si superatus. in fi. ff. đ pig. & ĩ l. 2. ff. de iud. solu. & in l. 2. ff. vi bono. rapt. & do. Ant. & do. Abb. ĩ d. d. c. at si clerici. circa prin. & Bar. Ange. & Imo. ĩ d. l. sæpe. & Bar. ĩ l. si mr̃. §. fi. ff. de exce. rei iudi. & in l. si perlusorio. §. fi. ff. de app. & Bal. in d. l. si q̃s ad se fundũ. in fi. & in l. 2. C. q̃bus res iudicata nõ nocet. & Io. And. in Spe. de teste. §. nũc tractem⁹. in addi. magna, & allegat̃ tex. in d. c. inter dilectos, uer. nec attestatiões. in d. c. at si clerici. in prin. & in l. sed & si possessori. §. fi. ff. de iureiu. Et per istã fallentiã nõ remanẽt ꝑcedẽtes uanæ, sed ꝓcedũt ẽt in casibus, in q̃bus sñia inter alios nõ operat̃, quo ad alios. Et ꝓ intellectu hui⁹ fallẽtiæ ponderã, q̃d scribit do. An. in c. fraternitatis. in pe. char. j. eo. &

27 Imo. d. l. sæpe. ¶ Quarta & vltima regula. Instãtia † perẽ

c pta pereũt acta litis ordinatoria, citatio, libelli oblatio, satisdatio, & similia nõ aũt tẽdẽtia ad veritatis ĩdaginẽ, ut depositio testiũ, ꝯfessio partiũ, & similia, ſm Inn. hic, & Bar. in d. l. cũ lite. & in d. l. 2. C. de eden. & sequunt̃ do. Ant.

a Fallit primò, a quo. *No. ex istis, ꝙ Feli. est secutus opi. Bar. vc3, ꝙ testes recepti ĩter alias ꝑsonas, si sunt mortui, faciũt semiplenã ꝓbationem, quo ad alias ꝑsonas tertias, & q̃a ẽ passus satis difficilis, iõ reassumã materiã. Adde, nũq̃d testes recepti ĩter alias ꝑsonas si sũ mortui an faciãt semiplenã probationẽ, quo ad alias? Bar. in l. admonendi, in ver. q̃ro, quid si dicta testiũ. ff. de iureiu. tenet, ꝙ sic, uc3 ꝙ testes recepti inter alias ꝑsonas, quando sunt mortui, ita quòd examinari non possunt, faciunt semiplenam probationem, quo ad alias personas tertias, Et ẽ noua limitatio ad regulã, quòd res inter alios acta. to. ti. C. res ĩter alios acta. & l. sæpe. in prin. ff. de re iu. Adde, quòd idem tenet Ang. in l. 2. C. de edẽ. do. Alex. ĩ d. l. sæpe. in repe. & ibi exclamat ad istud dictũ Barto. & dicit, ꝙ est dictũ de pane quærẽdo, tamẽ putat, ꝙ sit sine dubio. circa tex. & l. à sñia. ff. de app. per quam mouetur Bart. nihil probat de semiplena probatione. Adde, quòd istud dictum Bar. reprobat Frã. de Are. in cons. suo 164. incipi. sicut Ioannes scripsit in euãgelio ĩ Apoc. et plen⁹ ĩ isto c. et ibi allegat aliqua, q̃ vt licet videre ĩ eo nõ faciũt cõtra Bar. cũ nõ loquatur ĩter minis, in q̃b Bar. facit fundamẽta. s. qñ testes sũt mortui, vt inter cætera põdera tex. q̃ contra eũ multũ stringit in c. inter dilectos. de fid. instr. in §. porro. vbi dicit, ꝙ attestatiões ĩter alios recepta alijs ꝑiudiciũ nõ generã, et tñ. secũdũ eũ cũ ꝓcessus eẽt de longinquo, verisimiliter testes erãt mortui. Sed certè ille text. hoc non probat necessariò, quia quamuis processus esset de longinquo, non per hoc præsumitur, quòd testes essent mortui, imo præsumuntur viuere usque ad centum annos, vt in l. fi. C. đ sac. san. eccles. & in l. si vsufruct. ff. de vsu & vsufru. le. Declarat Bar. & Doc. in l. si quidem. C. sol. ma. et in l. 2. §. si dubitatur. ff. queãdmo. test. aper. Vnde dico, quòd propter authoritatẽ Bar. & sequacium in consulendo & sententiando non discederem ab ipsi⁹ opinio. Adde, ꝙ Ant. de Bu. tenet istam opi. Bar. in c. quãuis. de re iudi. Sed do. Abba. ibi in 1. col. putat hoc cõmitti iudicis arbitrio. Tñ tene opinio. Bar.*

a An cõfessio. *Adde, quòd Imo. in c. per inquisitionem. de elec. tenet quòd sic, quia contra confessionẽ ꝓpriam non potest venire confitens. Adde, quòd contrarium tenet gl. in ca. ex pœnitentibus. 50. dist. Vide Bar. in l. si confessus. ff. de custo. reo. Bar. in l. magistratibus. ff. de iurisd. omn. iudi. Bal. in l. quoties. C. de iud. Ego teneo, quòd sola confessio non sufficiat ad condemnationem, sed bene potest cõpelli reus, ut perseueret in confessione sua, aut ut ipsã declaret. Vid. do. Ab. ĩ c. qualiter. el 2. đ acc. ĩ fi.*

b De alijs. *Adde, quid de actis, vtrum acta facta in iudicio ciuili faciant fidem in iudicio criminali? Inn. fuit varius ĩ q̃. ista, nam in c. qualiter. el 2. de accus. tenuit, quòd acta facta in ciuili probant in criminali, vt puta lata est sententia in ciuili, quæ probabit in criminali hoc modo, videlicet index formabit inquisitionem de nouo, & postea assumet illam sententiam ad probãdum, quia sententia inducit notorium. Et cum ista opi. Inno. transeũt Doc. ibi. Sed in cõtrarium tenuit ipsemet Inno. in ca. per inquisitionẽ. de electio. vbi clare dicit, ꝙ acta facta ĩ ciuili, nõ prosunt in criminali, quia fortè multa fuissent opposita cõtra priora acta, si fuisset actũ criminaliter, quæ fuerunt omissa propter leue præiudicium, et etiam ad aliũ effectum agebatur, de quo uide do. Ab. in d. c. qualiter. el 2. ĩ vlti. colũ. in ver. faciunt hac ad q.*

c Perẽpta. *Adde tu, quid si iurisdictio iudicis delegati sit finita, puta q̃a reuocatus, an acta*

Universidad de Deusto Biblioteca

acta pereāt, adeò quòd neceſſe ſit, quòd ordinarius de nouo cognoſcat? an verò ex eiſdem actis. Vide Bal. in l. edita. C. de edend. in 8. & 9. quæſt. & Bal. in l. 2. C. de fruc. & lit. expen. & ĩ l. geſta. C. de re iudic. in 1. colum. & Bal. in titu. de pac. Conſtant. in ver. in cauſis.

Bal. Imo. & do. Abb. hic, & do. Ant. in cap. cùm dilectus. in 11. col. ĩ. de appell. Imo. & Bal. in l. cùm antea. in fi. C. de arbi. in auth. hodie. poſt prin. C. đ iura. cal. & pulchrè in l. ꝓperandū. in fi. prĩ. C. de iud. & in c. ꝯſuluit. ad fi. ŝ. de offi. dele. & in c. fi. in fi. ti. j. Probaṫ ex d. l. cū lite. iūcta l. cùm antea. C. de arbi. & ĩ l. iubemus. C. de lib. cā. & l. fi. C. de teſti. Et dr̄iam inter iſta acta ponit in ſimili gl. in cle. ſæpe. in verbo, defenſiones. de ver. ſig. Et rōnē dr̄iæ in ꝓpoſito videte hic ꝑ do. Abb. qui ampliat hāc regulā, vbi ſnīa lata ex actis ordinatorijs in caſu iſto ſit nulla, ēt ſi partes ꝯſentirent. Allegat gl. in d. l. ꝓperandū. §. j. in ver. triēnij. & qđ habeṫ in l. nemo pōt. ff. de leg. j. & per gl. in d. c. de cauſis. ŝ. de off. deleg. Et ꝙ acta ꝓbatoria nō pereāt, eſt optimus tex. in c. p̄ſentata. ĩ. eo. Ex quo infert, ꝙ nō poterūt alij teſtes ſup eiſdē capitulis ꝓduci, ſi eſt facta publicatio, ut per Bar. in l. ꝑ hāc. ĩ pc. q. C. de tēp. app. & in auth. q ſemel. C. de ꝓba. de quo tñ diceṫ. ĩ. e. c. fraternitatis. Et ex eo, qđ dr̄ de actis ꝑparatorijs, infert, ꝙ exceptiones, q̄ tolluntr per litē ꝯte. poterūt iteratò opponi, ſm Barto. in d. l. 2. ff. iudi. ſolui. Pro quo eſt tex. in l. hos accuſare. §. hoc bñficio. ff. de accuſ.
28 ſm Imo. hic. ¶ Fallit † primo hæc regula, dū dicit, acta perire ordinatoria, vt nō ꝓcedat, quo ad effectus, quos iā litis ꝯteſtatio ꝯpleuerat, vt eſt interruptio poſſeſſiōis ad ꝯſtituendū p̄ſcribentē in mala fide, iuxta l. certum. C. de rei ven. Et quo ad ꝑpetuandā actionē ꝑ l. fi. C. de p̄ſcrip. 30. vel 40. anno. ita no. Doc. in locis p̄dictis, & plene Bar. & Ang. in l. 2. C. de fruc. & lit. expen. & Bal. in l. ſi pro te. in lectura antiqua, ff. de in rē ver. & facit qđ not. Bar. in l. fiſcus. la 2. ff. de iure fiſci. & Ang. in l. ſi quis poſtea. ff. de iud. & tex. in l. ſi qs repetere. ff. ad Turp, & gl. ĩ l. fi. C. ſi tutor, vel curator. ¶ Aduerte tñ, qa iſta fallentia nō ꝓcedit, qñ inſtātia nō perijſſet tp̄e, ſed ex eo, qa partes renūciaſſent in totū cāæ ꝑ trāſactionē, vt ē tex. notabilis, & ibi gl. & Bar. in l. cū mota. C. de trāſa. & illū tex. facit ſingularē Angel. in l. j. ff. de priua. deli. facit, qđ ipſe no, in l. nā & ſi parentib. §. 1. ff. de inoffi. teſt. & idē no. gl. in l. 1. in verbo, omiſſa. & ibi Bar. C. de p̄ſcr. long. temp. & gl. fi. in c. ſignificauerūt. ĩ. eo. & eā no. do. Abb. ibi & hic. Itē nō ꝓcedit, qñ inſtātia nō eſt perēpta ꝓpter aliqđ impedimētū, ſed ex culpa, vel negligētia litē inchoātis, ut no. gl. peregrina in §. p̄ſcriptionē. in ver. interrupta. 16. q. 3. & facit, qđ no. Bar. in l. cū mota. & Angel. in l. ex
29 duob. ff. de duo. reis. ¶ Itē † nō ꝓcedit, quo ad diuerſam perſonā, ſm Imo. hic, per l. 1. C. de p̄ſcr. long. tēp. Nec ēt, ſi ad aliā rē agiṫ, per l. cū notiſſimi. C. de p̄ſcri. 30. anno. ſm ipſum. ¶ Itē nō ꝓcedit, vbi ꝓnunciatū eēt, libellum eſſe ineptū, & reus ſit abſolutus ab obſeruatiōe iudicij, & ſic pereat illud iudiciū, qa tūc peribūt acta ordinatoria iudicij, quo ad effectus ꝓximè dictos, ſm Bal. eleganter in l. 2. C. de fruc. & lit. expē. Allegat Hoſt. & Io. And. in c. cū cām. ĩ. eo. Et qa iudiciū malè fundatū p̄ſcriptionē nō interrūpit, in gl. in l. ſi pr̄. C. de ſtatu defunctorū. Vtrùm aūt acta ꝓbatoria per talē ſnīam latā ſup ineptitudine pereāt? Hoſt. hic dixit, ꝙ nō, ſed ꝯtrarium voluit Bal. in l. ſi p̄onus libertā. ff. de iureiuran. Sed poteſt intelligi eius opi. ſecundùm quoſdam, ꝙ probationes ſuper inepto libello nō valent, ſ. quo ad hoc, ut poſſit ferri ſnīa in illa inſtātia. per cap. examinata. cum mā, ŝ. de iudi. & no. Bal. in l. edita. in repetitione Paduana, C. de eden. Sed quo ad aliā inſtantiam, in qua produceretur libellus aptus ualerent probationes, per opi. Hoſt. ¶ Item declaratur hæc fallentia in eo, quod dicitur, dicta acta inducere ſaltem vitium litigioſi, nā hoc eſt verum, quo ad ea, quæ reſpiciunt perſonā ipſius litigātis, quia ille cōtra quē lis ꝯteſtata eſt, impediretur contra litem conteſtantē preſcribere illā rem minori ſpacio 40. annorum, ſed quo ad effectus reſpicientes rē, vt ſ. poſt per emptionē inſtātiæ alieneṫ, certè ꝯtract⁹ nō erit nullus, ſi alienafuiſſet facta inſtātia nō perēpta, iuxta l. fi. C. đ litig. Tex. ē, ubi; hæc oīa ꝓbanṫ, ſm unā lecturā in l. j. C. đ p̄ſcr. lōg. tēp. Et eſt caſus notabilis & ſing. ſm Imo. hic, & idē Bar. in l. j. §. j. in fi. ff. de litigio. ¶ Fallit ſecūdò iſta regula ſecūda, dū dictū eſt, acta ordinatoria perire, vt nō ꝓcedat, ſi ſunt approbata à Papa, ꝑ tex. no. in c. p̄ſentata. ver. hmōi acta. ĩ. eo. Et hæc, quo ad quartā regulā, de qua ēt aliqđ ꝑ do. Ant. in c. per tuas. in antepe. col. ĩ. eo. Et qñ nō perijt inſtātia, ſed fuit ꝓnunciatū nulliter, an poſſit de nouo ex eiſdē actis iudicari, vide Io. An. in Spec. de ſnīæ ꝓlatione. §. iuxta. ver. ſed ſi cā. & gl. fi. in c. ad ꝓbandū. ĩ. đ re iud. & do. Ant. Imo. & alios in c. in literis. ŝ. de offi. dele. Et qñ iudex circūducit edictū, q̄ acta pereant, vide do. Ant. in c. ꝯſuluit. in 2. col. ŝ. de offi. dele. ¶ Et ad ſecundā fallētiā primæ regulæ, adde, ꝙ ad illā l. 3. pōt ēt dici, ſm Imo. hic, ꝙ loquitur ĩ actibus reſpiciētib⁹ ꝓpriā perſonā primi iudicis, vt qa p̄ſtita fuiſſet ſatiſdatio de ſoluēdo illud, qđ talis iudex iudicauit expreſſo noīe ꝓprio, nā tūc nō ꝯprehendit ſucceſſorē, ꝑ illū tex. Adde ēt ibi dictis, ſm Imo. ibi, ꝙ licēt corā ſucceſſore in eadē inſtātia non fuerint actualr̄ ꝓducta acta, tñ poterit ſucceſſor ex eiſdē actis iudicare, lȝ de cautela ſit, ꝙ ꝓducanṫ, vt voluit ſentire Barto. in l. 2. C. de eden. Et Bal. ibi expreſſius hoc dicit, ꝙ de neceſſitate nō ſit faciēda dicta productio. Et ita dicit hic Imo. ſe alias abtinuiſſe đ facto ꝯtra multos.

SVMMARIVM.

1 *Clerici pro ſua eccleſia poſſunt teſtimonium ferre, niſi alia rationabilis cauſa impediat.*
2 *Clerici pro ſuis eccleſiis poſſunt teſtificari, ſi tria concurrant, de quibus glo. 1. in fi.*
3 *Clericus quando eſt examinandus inter laicos in ſubſidium veritatis, epiſcopus debet eum examinare & mittere depoſitionem eius iudici ſeculari.*
4 *Epiſcopi an poſſint compelli teſtificari in caſu neceſſitatis.*

CAPITVLVM XII.

1 Cum nuncius. ¶ Clerici † pro eccleſia ſua teſtificari pñt, niſi alia rōnabilis cauſa impediat. H. D. Et eſt expeditum in ſui materia, in c. inſuper. ŝ. eo. Et intellige cām rationabilē, quicquid teſtem inhabilitat, vt periuriū, excōicatio, infamia & ſimilia, ſm Doct. hic. Ex hoc dicit Bal. hic eſſe notādū, ꝙ ſicut tales nō ꝓſunt ſingularibus perſonis, ita nec ciuitatibus, vel alijs vniuerſitatib⁹. ¶ No. primò ibi, niſi alia. ſm do. Ant. Imo. & do. Abb. ꝙ habilitatus reſpectu vnius impedimeti pōt repelli, ſi aliud impedimentū ſubſit. Ad idē gl. ĩ c. ſtatutū. in prin. in verbo, canonicis. de reſcr. in 6. & tex. in c. ſi gratioſæ. in fi. eo. ti. & lib. & in c. nō pōt. de p̄b. in 6. & in l. ſi domus. ff. de ſer. vrb. p̄d. ſicut ceſſante una cā ex pluribus impedimētis nō ceſſat diſpoſitio. §. affinitatis. Inſti. de nupijs. qđ intelligit dom. Abb. qñ ſunt plures cāæ diſtributiuæ, quarū q̄libet ſufficit, ſecus, ſi oēs ſimul ꝯſideranṫ, qa ceſſatio unius inducit ceſſationē totius effect⁹. Et dicit eſſe text. ſuo iudicio ſing. in c. qm̄ frequēter. §. porro. iūcto §. ſin aūt. ŝ. vt lit. ñ ꝯteſ. ꝑ illū tex. Ad hoc ēt no. do. Abb. ĩ c. cū ceſſante. in prin. de app. & in d. §. porro. De qua mā uide diffuſiùs, q̄ alibi, per Imolā. in c. poſt traſlationē. ŝ. de renun. poſt gl. Io. An. & do. Ant, ibi & ꝑ gl. Bar. & Imo. in l. 2. §. fi. ff. de dona. & gl. in §. his oībus. 61. diſt. & in c. duæ. 19. q. 3. & Spe. ĩ ti. de diſpu. & alle. §. poſt hoc. ver. illud. & Cy. Iac. Bu. Bal. & Sali. in l. gñaliter. la 2. C. de epiſ. & cler. & gl. in c. & ſi Chriſtus. ĩ. de iureiu. & Dy. in regula, decet. đ reg. iur. in 6. & Bar. ĩ l. demōſtratio, §. 1. in 8. q. ff. de ꝯdi. & demōſt. & in extrauagāti, ad reprimēdū. in uerbo, nec ex eorū. & in l. adigere. §. quāuis. ff. de iurepa. In quibus locis habes ēt ꝙ ceſſante cā legis finalis, ceſſat & lex, ſecus, ſi cā impulſiua ceſſat, de quo ēt vide gl. in cap. cupiētes. in princi. in verbo periculoſis. de elec. in 6. & in l. ſi ventri. §. in bonis. ff. de priu. credi. & ĩ leg. j. §. ſexū. in uerbo, cām. ff. de poſtul. & Lapū allegatione 101. quæ incipit, in ciuitate. & do. Abb. in ꝓœmio Gregoriano. In qbus locis

a Lex repellēs. Adde tu, ꝙ Gul. Bal. Ang. Paul. de Caſt. Ro. et do. Alex. in l. generaliter. ff. de ĩ ius vocan. tenent, ꝙ qui aliquem ex ſacro fonte baptiſmatis leuauit, nō pōt vocari in ius ſine venia. Ex quo ibi Bal. ĩfert, ꝙ pater ſp̄ualis non poteſt eſſe teſtis, & ſic compater. in cauſa filiatij, neque etiam filiatius in cauſa patris ſpiritualis, quod eſt menti tenendū, ſecūdū eū. Et de hoc ſolet ſæpe dubitari ĩ practica. Adde, ꝙ idē tenet Sali. in l. teſtis. ff. de teſti. Idē tenet Fulg. in l. 4. §. prætor. ff. đ in ius vocand. Facit tex. in c. ita diligere. 30. q̄. 3. & glo. in cap. qui dormierit. 27. q. 2. Facit etiam, quod vult Bal. in l. j. in antepenult. chart. C. vnde vi. quòd ſicut mulier non repellitur ab accuſando pro iniuria illata perſonis ſibi cōiunctis. ita pro iniuria illata compatri. Breuiter tene contrarium, quod tenet hic Felin. videlicet, quòd cum pater non repellitur a teſtimonio in cā filiatij, neque econtra filiatius in cauſa patris ſpiritualis. eo quia edictum de teſti. eſt prohibitorium certarum perſonarum. Vnde omnis perſona quæ expreſſe non eſt prohibita, poteſt teſtificari, l. j. ff. de teſti. Et dic, quòd iura præallegata loquuntur quo ad impediendū matrimoniū. Ita tenet Bart. in conſilio ſuo incip. In quæſtione vertente. Ro. & dom. Alexā. in d. l. generaliter. & idē dom. Alex. in cōſilio ſuo 470. inci. In cauſa & lite. & in conſilio 680. incipiē. Viſo themate.

locis habes, & quæ ſit cā finalis, & quæ impulſiua, de quo ēt ꝑ Domi. in c. qm̄. in 1. q. de immu. eccl. lib. 6. vbi poſt Io. And. colligit vnū modū cognoſcendi cām impulſiuā, vcȝ qñ lex lati⁹ poſtea loquitur ĩ parte diſpoſitiua, q̄ fuerit cā, in l. poſita. de quo ēt ꝑ Bal. in l. eā quā. in 2. col. C. de fideicom. & in l. 1. C. de falſa cā adiecta legato. & Imo. poſt domi. Car. in c. pen. ĩ. de cler. & cōiug. & Bal. in l. ſi poſt tres. ff. ſi quis cauti. & in d. l. generaliter. vbi ſemper vide ¶ Gl.
2 j. ĩ in fi. ibi, quod verius vr̄. Idem Inn. Hoſt. Bal. & alij hic, requirentes tñ tria ex mēte gl. Primò, ꝙ alij teſtes nō reperiantur, per ca. quanquā. 14. q. 2. Scđo ꝙ nō ſint liberti ecclæ propter æquitatem, c. 1. ŝ. ti. 1. & per id, qđ de filio carnali dr̄ in gl. ētſi veritas aliter ſciri non pōt. Quod nota ad dicēda. in c. 1. ĩ. titu. ꝓxi. Tertiò, ꝙ non ſint procuratores pro eccla. ne, ſicut pro ipſa teſtificari ꝓhibenṫ, capi. inſup. ŝ. eo. ita nec ꝯtra eā teſtificenṫ. Et iſtis modis intelligeēt gl. fi. in c. veniens. ĩ. eodem. ¶ Et in quātum Doct. reſpondent ad argumē. de filio, qđ loquitur de filio carnali, nō de
a ſpirituali, nota ꝙ lex repellens a filium a teſtimonio in cauſa patris, non intelligitur de ſpirituali. Sed in cōtrarium facit, qđ no. gloſ. in c. Pictaciū. 30. q. 3. q̄ dicit, ꝙ magis diligendus eſt pater ſpiritualis, q̄ carnalis. Et dicit Guliel. de Cuneo. in l. adoptiuum. §. patronū. ff. de in ius vocan. ꝙ pater ſpiritualis nō
* poteſt vocari in ius ſine venia, * ſicut nec carnalis. Et dicit gl. in cap. 1. de cognaſpiri. in 6. quòd dignior eſt cognatio ſpiritualis, q̄ carnalis. * Et in termi-
* nis, ꝙ nō poſſit teſtificari, tenent Gul. de Cu. & Bald. in l. generaliter. ff. de in ius vocan. Nihilo minus verius eſt, qđ dñt hic Doct. & ita expreſſe tenet Bal. in l. parētes. ante fi. C. de teſt. tū, qa probationes non ſunt anguſtandæ. l. quoniā. C. de hæret. tum, quia edictū de teſtibus eſt prohibitoriū. c. 1. ŝ. e. & iſtud ſequitur do. meus hic, dicens authoritatem Ioan. An. eſſe ſemper menti tenendā. In hoc adde do. Flo. idē tenen-
* tē in l. teſtis idoneus. * ff. de teſtibus. & Sali. ĩ d. l. parentes. & nō alleges tu hic Ioā. An. qa non loquitur in filio ſp̄ūali de quo in dictis locis, ſ. per leuationē de ſacro fonte, ſed in monacho, vl̄ clerico ecclæ collegiatæ, q largè dr̄ eius filius. c. cui portio. 12. q. 1. ¶ Extra gl. Tene menti plura, quæ ponit hic do. Ab. ad intellectū c. ſup prudētiā. 14. q. 2. & c. quanquam. ea. cauſa & q. qui dicit,
3 † quando inter laicos eſt examinādus clericus in ſubſidiū veritatis, dēt ep̄s, aut per ſe, aut per alium examinare & tranſmittere depoſitionē ſeculari. Eſt enim prohibitum clericum deponere corā laico, ca. teſtimoniū. 11. q. 1. & cap. nullus. 22. q. 5. Si tñ teſtificaretur etiā ſine licēntia ep̄i, ualeret eius depoſitio, ſecundum dom. Abba. valde ſolenniter, cū nō reperiaṫ expreſſe ꝓhibitum, qñ ſponte deponit, & per alias rōnes, de quibus per eū dicentem, Idē in effectu de religioſis, cū ſimplr̄ permittanṫ teſtificari, vt in Spe. de teſte. §. j. ver. itē ꝙ eſt monachus. & in c. & ſi Chriſtus. in fi. ĩ. de iureiur. & in §. cogitandū. in Auth. de monach. & ibi gl. & Bal. ĩ authē. ingreſſi. in 1. col. C. de epiſc. & cle. ut hic per dom. Abb. Cōtra quē fortiter facit, ſm dom. meū hic, d. c. ſup prudentia, ponēs in ꝓuidentia ep̄i teſtimoniū clerici, nō diſtinguēdo, an ſponte, an coactus teſtificeṫ. Vñ omiſſio iſtius licentiæ vr̄ vitiare actū, cū debeat p̄cedere, ſm Bar. in l. 1. ff. de aqua plu. arcē. & in l. ſi quis mihi bona. §. iuſſum. ff. đ acqui. hære. & oēs in c. cū ꝯſuetudinis. ŝ de ꝯſuet. & p̄ſertim in religioſo, qui nō hēt velle, nec nolle, ēt quo ad validitatē actus, c. ſi religioſus. de elect. in 6. Et ꝙ debeat requirere licētiā p̄lati, firmat Bal. lȝ ipſe nō dicat, ĩ l. qm̄ liberi ĩ prin. C. de teſtib. Et iō in religioſo difficile ſeruaretur opi. do. Abb. Sed in clerico ſeculari forte trāſiret, ſm do. meū qa prohibitio c. quāquā. eſt inducta ad ꝯſeruādū honorē clericorū, ne laicus videatur eos authorizare. Sed qñ ſponte teſtificaṫ, vr̄ tunc omiſſio licentiæ eſſe omiſſio leuis ſolennitatis: iō nō vitiat, l. j. ff. de ven. inſpi. Facit gl. in ſimili 60. diſt. in Sūma, & quod no. Bart. in l. fi. ĩ prin. C. de iure deli. de ſigno crucis omiſſo in inuentario. Quia non vitiat Et cū hoc tranſeo, & addo gl. fi. in c. j. ŝ. de iur. cal. quæ in terminis uoluit omiſſionē ſimilis licentiæ nō vitiare actū, & ibi dom. Abb. in 10. & 14. col. reaſſumit iſta oīa, de quibus ēt per Bald. in l. 3. in 5. col. ff. de teſtib. in apoſtillis, & Spec. in tit. de teſte. §. ſequiṫ. ver. qd de presbytero. dom. Ant. in c. ſi qui teſti. ŝ. eo. & gl. in auth. ſi dicatur. C. đ teſti. & Bal. in d. l. liberi. & dom. Car. pulchre cōſi. 100. qđ incipit, Teſtator habet vbi ꝯſuluit valere teſtamentū, in
* quo fratres Minores ſunt teſtes, * qa hoc non reperiṫ eis ꝓhibitū. Et allegat multa, nō aduertens ad d. c. ſup prudētia. qđ ꝓhibet eccl̄aſticos eſſe rogatos in teſtes in inſtrumētis, quæ fiūt inter laicos. Vñ ex hoc puto illud c. ꝓcedere de honeſtate, per id, qđ etiam no. glo. in d. §. cogitandū. cum cōcor. de qbns
4 ŝ. ¶ An † autē epiſcopi poſſunt cōpel-
* li teſtificari in caſu neceſſitatis? * Dic, vt hic ꝑ do. Abb. ꝯcludentē, ꝙ ſic ſeruata ſolennitate l. nec honore. C. de epiſ. & cle. Et an iſta ꝓcedant in cā criminali, vt clericus poſſit teſtificari cōtra laicū, uel ꝓ laico, diceṫ poſt do. Ab. ĩ. eo. c. đ cætero. ¶ Et adde ꝙ ſi ep̄s deferṫ iuramētū clerico, vl̄ religioſo, vt teſtificeṫ, vr̄ ei daṫ licētiā teſtificādi. Ita ꝓbaṫ ex eo, qđ ſignāter notat Ioā. An. ĩ regula, q tacet. ad fi. de reg. iu. ĩ 6. vbi dicit, ꝙ ſi ꝯſtitutio ep̄i ꝓhibet alienationē fieri ſine ꝯſenſu ep̄i, & cleric⁹ alienet ĩ ipſū ep̄m, nō incurrit pœnā ſtatuti, qa ex illo actu vr̄ ei dare licētiā, & ſequiṫ do. Abb. ĩ c. nōne. ĩ ulti. col. ĩ. de p̄ſum. & ĩ c. cū dilect⁹. ĩ prin, ꝑ illū tex. ŝ. đ cōſue. & ad idē, qđ no. Bar. ĩ l. frater à fratre. ff. đ ꝯdi. ĩde. & Bal. ĩ l. bonorū. C. q admitti. & do. Ab. ĩ c. ꝑ vr̄as. ĩ. đ iure. pat. & Bal. ĩ l. fi. C. ad Mace. & Ang. ĩ l. 1. §. fuit q̄ſitū. ff. ad Treb. cū ſi. ubi dñt, ꝙ ſi ſtatutū reqrit ꝯſenſum p̄ris ĩ cōtractu filij, & pr̄ ꝯtrahat cū filio, vr̄ abſq; alio actu ſeparato ꝯſenſū adhibere. Et ita ĩ mā nr̄a, quo ad religioſū, habui ĩ facto, ĩ quo, quātū ad hāc licentiā, nō differt ep̄s ab abbate, per id, quod no. glo. in c. cū paſtoris. 2. q. 7. & do. Abb. in c. cū ꝯtingat. in 10. col. ŝ. de fo. cōpe. cū ſimilib.

** Venia. Adde Phil. in ca. poſtremo. de appell. col. pen. Ludo. Ange. Paul. & Alex. in l. generaliter. col. 1. verſ. item adde quod etiam. ff. de in ius vocan.*

** Carnalis. Adde gl. 27. q. 2. c. ꝙ dormierit. Alex. conſ. 143. & Spe. in tit. de reſcrip. præſen. §. ratione autem. ver. ſed an pro canonico.*

** Idoneus. Adde ibi Saly. tenentem contra. & Alex. in l. generaliter. de in ius vocand. colū. 2. ver. ex iſta æquiparatione. cum alijs cōcor. ibi per eum ſignatis. & in conſil. 143. p. 2. Fulgo. in l. 4. §. prætor. de in ius vocan. Nel. in tract. de teſt. verſ. cum pater, tenet quòd poteſt teſtificari, tamen minuetur eius fides, vt per Bal. & Docto. in l. parentes. alle. in tex. col. 2. ver. q̄ro igitur. C. de teſti.*

** Teſtes. Adde Lanfr. in trac. de arbitr. p. 2. col. 3. in prin. & Signo. conſi. incip. Quid fecit teſtamentū.*

** Neceſſitatis. Adde tex. 11. q. 1. c. quicūque. & Abb. in c. Sicut. de præben.*

Universidad de Deusto Biblioteca

SVMMARIVM.

1 *Criminosus quamuis toleratur, quia forte habeatur pro idoneo, potest nunc repelli, si probetur crimen.*
2 *Sententia lata super statu alicuius, sicut facit fidē in quocūque iudicio, ita etiā & probationes inhabilitantes personam alicuius.*
3 *Lex canonizata, contraria canonibus, non est seruanda in foro Canonico.*
4 *Infamia potest esse ita occulta, quòd non vitiaret actum solēnem.*
5 *Infamis si testificatur, & post testimonium restituitur ad famā, non reconualescit eius testimonium.*
6 *Banniti pro maleficio an possint testificari.*

CAPITVLVM XIII.

SVper eo. ¶ Crimē nūc ꝓbatū repellit testē, ētsi de illo aliàs nō sit dānatus. H. D. Et expedietur plenius in
1 c. testimoniū. j. eo. ¶ Not. primò, ꝙ † de iure Canonico criminosus, quamuis toleratur, q forte habebatur ꝓ idoneo, pōt repelli, si nūc ꝓbetur crimen: si tñ fuisset testis instrumentarius occulte inhabilis, dato ꝙ postea appareret inhabilis, secus eēt, ſm do. Abb. hic per l. j. C. de testa. Et idē dicit de sñia lata ad dicta testiū inhabiliū, q̄a nō reprobatur, lȝ postea offerātur ꝓbationes sup inhabilitate, per c. ꝑsentiū. j. eo. nisi fuerit appellatū, quia in cā appellationis poterit obijci. Allegat gl. in verbo, per sñiam. in c. j. j. de excep. Vel nisi opponeretur falsitas, ſm notata in c. lȝ. s. tit. 1. ¶ Not. se-
2 cundò, ꝙ † sicut sñia lata super statu alicuius facit fidē ī quocūq; iudicio, vt in l. ingenuū. ff. de statu homi. & notat gl. in c. pe. j. de re iud. ita ēt sñia & ꝓbationes inhabilitantes personā alicuius. Facit l. ex ea. ff. de postu. & j. q.
3 2. c. cito turpē. ¶ Gl. prima † ibi, idē l. Iulia. Illud est, ſm leges apud quas ita demū repellit' criminosus, si fuit dānatus, vt in cōtrarijs, secus ſm canones, in q̄bus satis est, ꝙ nūc pōt ɔuinci, ſm Doct. hic. Ex quib9 verbis notat do. Abb. ꝙ lex canonizata ɔtraria canonibus, nō est in foro canonico seruāda, & hoc iō, q̄a Gratianus incorporās illā canonibus, nō potuit legi canonicæ p̄iudicare, ꝑ notata in c. 2. ꝑ Io. An. & alios s. de rescr. ſm eū, cui adde gl. notabilē idē ꝓbantē in c. j. in verbo, tractam9. post mediū, de re. eccl. nō alie. in 6. & ibi Do. ī 4. col. ver. no. bñ dicit eā ad hoc eē ordinariā, & idē tenet Imol. latè post alios in d. c. 2. Vbi aūt canon facit mētionē de lege illa, dr̄ tūc facta lex Papæ, ſm gl. in c. in primis. in uerbo, lex Cornelia. 2. q. 1. quā allegat do. Abb. in c. nouit. ī 15. col. s. de iud. & in c. 1. in 2. notabili, j. de p̄sum. & Imo. in c. 1. in 2. col. s. de ɔdi. ¶ Et an sit uerū, ꝙ oporteat de iure ciuili testē fuisse de crimine nedū ɔuictū, sed ēt ɔdēnatū, dicetur j. eo. c. testimoniū. & re vera lȝ Doct. hic, ꝑsertim Bal. simpl'r dicāt, ꝙ sic, tñ in ɔtrariū est gl. expressa ī d. §. itē lege Iulia. in verbo, in vinculis. per illū tex. ī verbo, vt ɔuictus. & sic ēt loquit' l. 3. ff. de testi. Idē expresse no. gl. fi. & ibi Bar. in l. qui iudicio. ff. de accu. & vr̄ tex. in l. qm̄ liberi. C. de testi. & in l. 2. ff. de senato. Et facit ratio, quia testis remouetur ob infamiā, d. l. 3. ver. nam quidā. Et infamia ɔtrahitur aliqñ ipo iure nulla præcedēte sententia, l. de cætero. C. de infamibus. l. palam. §. quæ adulterio. ff. de ritu nupt. & per Cyn. in rubrica. C. de infami-
4 bus. ¶ Et in mā dicit Bald. hic, ꝙ † infamia potest esse ita occulta apud homines, ꝙ nō haberet vitiare actū solennē puta, testamentum. Allegat gl. quā dicit sing. in l. cū lege. ff. de testa. & in Authē. de tabel. §. pe. de qua dixi in c. fraternitatis. j. de hæret. ¶ Itē dicit, quòd
5 † si post testimoniū restituit' ad famā, nō reconualescit testimoniū. Allegat l. 3. §. duę c. ulę. ff. de Carbo. edic. ¶ Itē dicit, ꝙ si testis ɔdemnatus appellauit & interim tulit testimoniū, postea deseruit appellationē, valet testimoniū, q̄a lȝ appellatio fuerit deserta, nō fuit tñ desertū testimoniū. Ita dicit sing. notari in l. furti. §. j. ff. de infa. vbi vide gl.
6 pe. ¶ Itē † dicit, ꝙ bāniti pro maleficio pōt testificari de iure ciuili, q̄a bānum nō irrogat infamiā iuris, & potius sin-
a geē ɔtumax, q̄ ɔuictus, & ɔtumacia a n̄ infamat, q̄a ꝓprie loquēdo nō est delictū, cùm nō ɔstat in malè agendo, sed
* in omittēdo, & dicit, ꝙ est cōis * opinio, nisi statutū aggrauaret ɔtumaciā, ut quia haberet pro ɔfessiōe, quia tūc est infamis infamia iuris municipalis. Alleg. Bar. in l. infamē. ff. de publ. iudi. Et sic nullibi poterit testificari, ꝑ l. ex ea. ff. de postul. ſm ipsum, cui adde in eo, ꝙ dicit ɔtumaciā nō eē maleficiū, ꝙ de hoc ēt ponit in l. & in multis. C. de app. & Bar. in l. omne delictū. ff. de re mili. & Bal. in l. fi. C. de crimine stellionat9. Et est varietas inter Doc. ꝑ gl. 4. q. j. in Sūma, & in c. ex literis. s. de ɔsti. cū ɔcor. Tñ qđ dicit Bal. hic, cōiter tenet, q̄a ɔtumacia nō cōnumerat' inter tractatus publicorū, aut priuatorū maleficiorū, sed inter ciuiles, ī tit. si q̄s iusdi. nō obtēp. Et ī quātū dicit Bal. ꝙ nedū ī loco, à quo est bānitus, sed nec ī alio, pōt testificari, ꝑ d. l. ex ea. vide, qđ no. do. Abb. ī c. pastoralis. §. verū. ī pe. col. đ app. & ī c. postulasti. ī 5. col. de foro compe. Et aliter non examino.

a Cōtumacia. *Adde tu, an cōtumacia sit delictū, glo. in l. si filius. la j. ff. de sterro. act. Bar. in l. 1. in fi. ff. si quis ius dicē. tenet, quòd sic. Adde, quòd contrariū tenuit Bal. in l. mora ff sol. mat. vbi dicit, quòd cōtumacia sine mora non est proprie delictum in cōmittendo, et sic nō est verum maleficiū, sed interpretatiue Ideo cùm statuta debeāt stricte intelligi, statutum loquens de maleficio non habebit locum in contumacia, & sic patet, quòd si bānitus ꝓ maleficio impune posset occidi, non posset occidi bannitus pro contumacia. Cum Bal. trāsit Imo. in d. l. mora. & vide Bald. in l. fi. C. de crimi. stellio. & adde Bar. in d. l. 1. in fi. ff. si quis ius dicē. vbi ponit istam quæst. de bannito. Adde, quòd licet Nel. in tract. ban. in 1. p. 2. temp. q. 1. concludat statutū indistincte ualere, cōtra Ray. de Forl. qui dicebat, quòd tale statutum valet quando bannitus esset pro tali delicto, pro quo à ministro legis occidi potuisset, alias nō valeret, quia nō dēt plus priuato cōcedi circa vindictam, q̄ ministro legis, quia dicit ipse Nel. hoc non solum statuitur pro delicto ꝓ quo bānitus est, sed ēt propter eius contumaciam quæ est digna morte, c. 2. de maio. & obe. cui accedit Bal. in c. 1. §. iniuria. col. 4. ver. quæro vtrū valeat statutum. de pac. iur. fir. vbi dicit, valere statutū, vt cōtumax etiā ad mortē puniatur, & alle. Spe. in tit. de fideiuss. §. 1. &*
* *Ioann. Andr. in c. veritatis. de dolo & contu. Tñ cōis * opinio est in contrarium. quia non est verū absolute. quòd ex contumacia quis ita grauiter puniri possit, nā pro contumacia non pōt quis puniri in amissione totius causæ, glo. in l. 1. §. hoc iudicium. ff. si quis ius dic. non obtemp. quam post alios ibi sequitur Alex. qui post Bal. etiam cōcludit, quòd audientia propter contumaciam non potest perpetuo denegari, & ratio est, quia pœna imposita propter contumaciā est temporalis. Obiectum Nel. procedit quando quis fuisset contumax in crimine pro quo grauis pœna imponi debuisset. & hac nota.*

SVMMARIVM.

1 *Laicus non testificatur contra clericum in causa criminali, neque clericus contra laicum.*
2 *Clericus an possit accusare coram iudice ecclesiastico.*
3 *Clericus an possit testificari pro laico in causa criminali? Et concludit, quòd nō. Quæ regula fallit, siue limitatur septem modis.*
4 *Laici possunt testificari contra clericum, quando delictum est cōmissum in loco, vbi nulli sunt clerici nu. 5.*
6 *Laici possunt testificari contra clericum, quando delictum clerici dicitur notorium.*
7 *Laici licèt non admittantur ad testificandum cōtra clericos, quo ad plenam probationem, sed ad indicium sic, vt saltem clericus subijciatur torturæ. Adde nu. 8.*
9 *Laici possunt testificari contra clericum, quando agitur de crimine ciuiliter.*
10 *Laici possunt accusare clericos, si suam, vel suorum iniuriam prosequantur.*
11 *Sui qui dicantur.*

CAPITVLVM XIIII.

DE cætero. ¶ In criminali laicus nō testificat' ɔtra clericū: accusat tñ pro sua & suorū iniuria. Hoc dicit Et ꝓcedit ēt in clerico hñte solū primā tōsurā, ſm Dom. in c. sicut sacerdotes. 2. q. 7. & probat' hic in verbo, clericū. iūcto c. clericos. & ibi gl. in verbo. psalmista. 21. dist. ¶ Procedit etiā ecōuerso, vt clericus nō admittat' contra laicū criminaliter. Et ita ꝑ istum

istū text. no. gl. in c. testimoniū. 11. q. 1. & ibi bonus text.
1 ¶ Fallit dupl'r. Primò, nisi † laicus accusaret' de crimine ecclastico corā ecclastico, ſm Hugutio. & Archi. ibi, & do. Abb. hic. ¶ Fallit scđo, nisi in iudicio seculari veritas criminis aliter haberi nō posset, ſm do. Abb. hic ꝑ c. quā. 14. q. 2. & sequitur dom. meus hic, dicens: tūc clericū posse cogi, & allegat dom. Ant. & bñ, in c. dilectorū. in vlt. col. j. tit. prox. Sed ɔsidera bene, quia si loquuntur vbi non agit' criminaliter, hoc est clarū, & ita tenet Archi. in d. cap. testimoniū. dicens, ꝙ ubi agitur de crimine ciuiliter, posset esse testis, nec ei noceret, si postea iudex sanguine puniret. Sed si isti intelligunt de causa criminali criminaliter mota, non bene loquunt', per id, quod no. Spe. in tit. de lega, §. iuxta. ver. itē litigiosus. & glo. in cap. j. 51. dist. Nec ualeret in hoc ꝓtestatio, de qua in c. 2. de homi. in 6. q̄a est oīno contraria facto, in quo ciuili-
2 ter nihil agitur. ¶ Itē † in quantū dñt, ꝙ clericus pōt accusare criminaliter coram ecclesiastico, adde Archid. idē tenentē in d. cap. sicut. & allegat ēt gl. in cap. 1. 51. dist. sed dicit Dom. in d. c. sicut. ꝙ ille tex. facit ɔtrariū quia ꝓhibet accusationē, nō distinguēdo, corā quo iudice fiat, & rō tex. posita ibi in fi. ɔcludit in utroq; iudice, dū dicit oportere clericos esse mites. Sed posses dicere, ꝙ in testimonio secus, vbi alij nō essent, per rōnem. d. c.
3 quanquā. ¶ Vtrū † aūt clericus possit testificari pro laico in cā criminali, vr̄, ꝙ sic, per id, quod dicam infra in ver. limita quartò. Sed tamen vbi seruarentur leges loquentes de pœna talionis, secus esset, per ea, quæ elegāter notat Imo. post dom Ant. in cap. 1. in 3. col. s. de postula. ɔcludēs, clericū nō posse aduocare pro reo sanguinis, ne accusator puniatur pœna talionis, ɔtra Hostien. & Ioā. And ibi, & gl. in cap. 1. 51. dist. non distinguēdo, an reus iustè ɔdemnetur, vel nō, ut ibi per eū, qui ēt dicit, nō ꝓdesse protestationē, d. cap. 2. per id, quod suprà dixi, & sic per hoc de aduocato fortiùs infertur ad testē qui magis vrget in iudicio. Et istis adde beatū Thomā 2. 2. q. 70. articulo 1. in fine, ubi dicit, ꝙ ministri altaris non possint cōpelli testificari in causa sanguinis. ¶ Mo-
4 do istam declarationē limita. Primò, nisi † delictum, de quo clericus accusat' esset ɔmissum in loco, in quo nō essent clerici, * secundū dom. Abb. hic, ne delictū remaneret impunitū, nā in tali defectu probationis inhabiles alias, admittūtur, c. veniens. in fi. & ibi dicetur, j. eod. & mouetur ex alijs, de q̄bus per eū, pro quo duffusè inducit hic do. meus. l. 1. C. de q̄st. ubi ꝓhibitus testificari ɔtra aliū ꝓpter reuerentiā, pōt testificari in subsidiū in cā criminali. Ad idem c. fi. j. titu. prox. inducēdo subtilius, q̄ domi. Ab. vbi laicus admittitur, nō, q̄a crimē sit exceptum, sed quia veritas aliter sciri non potest, nā si esset crimen exceptū, tunc si laicus esset particeps criminis, admitteretur ad testimoniū, nō ī subsidiū, c. j. de testi. in 6. & c. si q̄s Papa. 79.
5 dist. ¶ Sed credo, ꝙ † difficilius ista limitatio obtineretur, q̄a nō valet simpl'r consequentia, Veritas aliter haberi nō pōt, ergo testis inhabilis efficitur habilis. Sed istud est solùm in his, q̄ de sui nā ab alijs sciri nequeūt, & notant singulariter do. Ant. & Inn. ī c. tertio loco. s. ti. 1. & ibi dixi in 4. notabili, & est text9 melior de iure in c. in literis. j. eo. Et hoc mō nō obst. d. l. 1. q̄a loquit' in cā adulterij, in qua domestici admittūtur, l. ɔsensu. C. de repud. & ī casu c. fi. j. tit. 2. nō apparet, ꝙ ageretur criminal'r. Vñ lȝ in quibusdā causis ciuilibus videatur admitti testis inhabilis in subsidiū, vt hic per do. Abb. tñ in criminali lex Canonica adeò resistit, ne laici testificētur ɔtra clericos, ꝙ non videtur iste casus posse de nouo induci ex sola authoritate do. Abb. Cōtra quē ēt facit, quod dicit Bart. in l. fi. ff. de in litem iurando. vbi dicit, ꝙ lȝ ɔtra dolosum, cùm agitur ciuiliter, data difficultate probationis, fiat probatio per iuramentū, nō ta-

* Nō essent clerici. *Adde Ias. in l. fi. col. fi. C. de his quib. vt indig. Alex. consi. 64. inc. Viso. col. 1. vol. 1. puta quando agitur de probando actu facto ruri, in quo solet adesse vnus solus sacerdos nam tunc laici admittūtur ad testificandum contra clericos, ut ꝑ Alexan. consi. 64. Viso. col. 1. p. 1.*

men cū agitur criminal'r, & cùm dubitatur, ne crimen remaneat impunitū. Rñde ex tex. in l. absentē. in princ. ff. de pę. Rñde aliter, ꝙ ipsi laici poterūt eū accusare ciuiliter, ut remoueatur à bñficio, quia posset. Sed plenè limita in c. ex parte. s. eodem. Et diceretur agi ciuiliter, c. per tuā. de symo. & sic non remanebit crimen impu-
6 nitū. ¶ Limita † secūdò istum tex. ut non procedat, quā-
* do delictū clerici dicitur notorium *, ſm dom. Abb. hic per text. optimū in cap. cùm dilectus. el secundo ad fin. infra de purga. Cano. ibi, cuius uniuersæ viciniæ populus testis erat. & illū text. notat ēt dom. Abb. ibi, & plenius in c. cū non ab hoīe. in 8. col. s. de iudic. vbi omnino vide. Bene facit, quod notat dom. Ant. in c. ex parte. in quinta col. s. eo. ubi etiam sic limitat istum text. quo ad accusationē, & pro hoc, quia in notorio nō requiritur ordo iuris, cap. ad nostrā. el 3. j. de iureiur. Ad idē, quod notat do. Ant. post Ioan. Andr. in cap. tam literis. in vlt. col. infrà eod. vbi dicit, ꝙ laici sunt idonei testes ad probandū famam
7 cōtra clericū. ¶ Limita † tertiò, ut regulariter laici hoc casu nō admittātur, quantū ad effectū plenæ ꝓbationis, sed ad indiciū sic, ut saltē clericus subijciatur torturæ secundū dom. Abb. hic allegat notata per glos. in l. capite quinto. ff. de adul. & tex. in l. q̄ro. in fi. ff. de ædil. edi. & qđ no. Inn. in c. j. supra de ꝓba. & in cap. qm̄ supra eodem. ubi hoc optimè sentit. Et bñ facit, qđ no. Bar, in l. fi. in fi. ff. de in litē iurando. ubi dicit, ꝙ qñ priuilegiata ꝓbatio plene ꝓbat in ciuilibus, facit indiciū sufficiens ad torturā. Sed clarū est, ꝙ in ciuilibus testimoniū laici plenè ꝓbat ɔtra clericū. Ergo, &c. Et quāuis do. meus hic teneat ɔtrariū, quia laici ꝓhibentur testificari hoc casu ꝑ reuerentiā, in cap. laico. & c. laici. 2. qō. 7. Vñ nō facit talis testis indicium, ſm Bar. in l. j. §. diuus. & gl. in l. j. C. eodē. & Bar. in l. maritus. ff. de qō. tñ transeo cū dom. Abb. ꝓpter doctrinā Inn. in c. cùm dilecti. j. de accus. cum concor. quas alias ibi dedi, quia nō est simpl'r uerum, ꝙ reuerentia impediat, quo ad indiciū, ut per Bald. in l. seruos. C. de qō. maximè per d. l. q̄ro. in fi. Et posito, ꝙ ita esset, non puto reuerentiā debendam clerico per laicū, esse similē reuerentiæ serui in dominū, per c. qualis. in fin. 8. quæstio. 1. ¶ Limita quartò, nisi † laicus testificatus ī ca-
8 su huius capituli ꝓduceretur pro clerico, quia pro ipso testificari posset. Ita ꝓbat gl. in cap. clerici. 80. dis. de qua dixi in c. 3. s. tit. 1. Bene facit contra catholicū. Pōt tñ dici produci à catholico in fauorē ipsius. Facit, qđ no. glo. & Bart. in l. lege Iulia. & in l. inuiti. ff. de testi. Ad idē glo. 2. in c. 1. 28. quæstio. 2. quæ incipit, dicit per illū tex. ꝙ clericus potest se probare innocentē etiam per mulieres. Et pro hac limitatione est casus in terminis, in cap. peruenit. 2. infra ti. 1. secundum communem lecturā, ꝙ ibi a-
9 geretur criminaliter. ¶ Limita † quintò, nisi ageretur đ crimine ciuiliter, ſm Host. & do. Abb. hic, per cap. 3. supra eodē. & c. tam literis. infrà eo. etiamsi agatur ad priuationē beneficij, quia non est causa criminalis, cap. per tuas. el primo. j. đ symonia. & idē, si per viam inquisitionis, vel denūciationis, argu. d. capi. tam literis. secūdum ipsos, & Fede. consi. 23. incip. Titius electus. vbi semper vide, quāuis aliud senserit Arch. in cap. quia iusta. 5. q. 6. ¶ Limita sexto, nisi accusatio criminalis, seu testimoniū eēnt sup criminibus exceptis, ſm glos. & oēs hic. Et istud, quo ad accusationē, declaratur plenè per glos. & Doct. in c. cū P. j. de accu. & gl. 2. quæst 7. in summa, & respectu testimonij, ut in c. per tuas. el 1. in tex. & gl. in-
10 fra de symonia. ¶ Limita † septimò & vltimò, quo ad accusationē, vt in tex. nisi suā, vel suorum iniuriam ꝓsequantur. Ex quo no. dom. Ant. Imo, & dom. Abb. quod de iure Canonico licitum est iniuriam vendicare, & idem c. olim. cū si. j. de iniur. Quod intelligit Imol. dum modò dimittatur rācor. Allegat gl. in c. si q̄s ɔtristat9. 90. dist. Sed de hoc, q̄a nō est hic locus accōmodat9, re-

* Notoriū. *Adde quod laicus potest clericum delīquētem capere & ligare si aliter eū à maleficio submouere non posset, est * communis * opi. secundū Abb. post Inn. in c. 3. de senten. excō. Lap. alleg. 126. incip. factum super quo.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

mitto ad notata per Host. in Sūma de maledicis, §. j. ī j. col. ver. vel dic. & do. Abb. in c. j. in fi. eo. ti. & oīno bea. Tho. 2. 2. q. 108. arti. j. & gl. fi. & Bal. in §. fi. Inst. de iniur. & do. Abb. in c. 1. circa fi. j̃. de iureiu. & gl. in verbo, emē det. & ibi elegāter Do. post Io. An. in c. 2. de homi. in 6. & gl. ī c. si qui. & ī c. si illo. 23. q. 4. & gl. fi. ī c. qa p̄sulatus. 1. q. 4. & gl. & Dom. in c. & q emēdat. 45. dis. & Bar. in l. nō solū. §. iniuriarū. ff. đ iniur. & Bal. & latè Ro. ī l. diu⁹. ff. ad Sylla. & Bar. ī l. si tibi. 10. §. quædā. ff. de pact. & Bal. ī c. 1, §. iniuria. de pac. iur. fir. & do. Ant. & Imo. ī c. de his. j̃. de accu. cū si. In qbus locis habes ī effectu, ꝙ qs tenetur remittere rancorem, sed non iniuriā, & ꝙ vltio iniurię per viā iuris nō est in ꝯsciētia prohibi-

a Remittēs. *Adde, quòd Bal. in l. non solùm. §. iniuriarum. ff. de iniur. limitat hoc, uidelicet quòd quādo est facta plena remissio iniuriarum in foro pœnitentiali cum iuramento, quòd prodest in foro iudiciali, quia potuit presbyter pro alio acquirere, vt not. Bar. in l. 1. §. publicum ius. ff. đ iusti. & iur. in 4. colū. in ver. vltimò inducit. Et dicit ibi Bal. quòd hoc maximè habet locum in liberatione, iuxta no. in l. non solum. §. liberōnis. ff. de lib. le. qđ not. diligēter.*

* Sui. *Adde Alexā. ī l. 1. in fi. ff. de publi. iud & in l. 2. ff. đ acc. et Pau. Cast. consi. 351.*

a ta, imò remittens a in pœnitētia iniuriā simpl'r, pōt adhuc agere actione in iuriarū. ¶ Et circa hāc limitationē nota, ꝙ clericus non pōt simpl'r accusare laicū, si suā, vel suorū iniuriā ꝓsequit̄, f̄m gl. sing. in c. laicos. 2. q. 7. nisi ꝓtestetur, se nō intēdere de sanguinis vindicta, f̄m Io. An. ī c. p̄latis. sup̄ verbo, querelā. de homi. in 6.
11 ¶ Sed † est magnū dubiū, q dicant̄ sui. * ī casu hui⁹ decr. ī quo Io An. do. Ant. & do. Abb. multū instātes vidētur ꝯcludere cū eo, qđ no. Io. An. in Spe. de accu. §. 3. in prin. ꝙ illi dicātur sui, de qbus in l. 1. cū sequ. ff. de postul. vcȝ pro qbus remoti à postulādo in tertio ordine, đ quo ibi, possēt postulare. Et eos enumerat hic do. Abb. idē dn̄t Bal. & Imo. hic đ ꝑsonis, pro qbus quis pōt agere sine mādato, de quibus in l. sed & hæ. ff. de ꝓc. p Spe. in ti. de ꝯiuncta ꝑsona. in prin. p Barto. in l. 2. ī prin. ff. de accu. & ī l. cui eorū. §. affinitatis. ff. de postu. & Bal. & Ang. in l. 1. ī fi. ff. de ꝓc. & Bar. in l. eū alienā. C. de lega. & Bal. in l. 1. C. q accu. & ī l. cū acutissimi. C. de fideic. & Sali. ī l. exigēdi. C. de ꝓc. & do. Ant. & Imo. in c. nō nulli. §. 1. s̄. de rescr. & Imo. ī c. fin. s̄. de postul. Idē in ꝓposito dn̄t Doct. hic de ꝑsonis, ꝯtra quas qs nō cogit̄ testificari, de qbus in l. lege Iulia. ff. de testibus. & in §. itē lex Iulia. 4. q. 3. & hanc opi. ponit gl. ord. ī l. ī fœmina. C. ad Turpil. & Spe. in ti. de accu. §. 3. in princ. & do. meus hic, ꝓ quo facit tex. in c. de crimine. iuncto c. certis. 15. q. 3. & idem no. latè Bal. in d. l. 1. ver. sup̄. 3. pūcto. C. q accus. & seqtur ipsum Pe. de Anch. ī repe. c. 1. ver. solet dubitari. de ꝯsti. Et q̄libet ex istis opinionib. ē tolerabilis, lȝ ī ipsis habeā vnū scrupulū, đ quo dicā ī uoce. Gn̄al'r aūt in aliis materijs, q ueniāt appellatiōe suorū, viđ Bal. & Sal. ī d. l. ī fœmina. C. ad Turpil. & Bald. ī l. neganda. in fi. C. qui accu. & do. Floria. ī d. l. lege Iulia. & Domi. in c. studeat. circa fin. 10. distinct. Dyn. & Bartol. in dict. l. 1. C. qui accus.

SVMMARIVM.

1. *Causæ ciuiles & ecclesiasticæ quæ dicantur.*
2. *Tertia productio testium an debeat fieri sub vna dilatione.*
3. *Quarta productio testium non admittitur, quando est renunciatum testibus, etiam in prima & secunda dilatione.*
4. *Quarta productio si fiat, parte non contradicente, citra solennitatem, valet talis productio.*
5. *Productio testium facta post conclusum in causa, an valeat parte non contradicente.*

CAPITVLVM XV.

IN causis. ¶ Non pōt fieri quarta ꝓductio testiū, nisi seruata solēnitate, c. ultra tertiā. j̃. eo. & publicatis dictis testiū, publice sup̄ ipsis disputari p̄t. Hoc dicit.
1 ¶ Nota † primò duplex genus cāŕ eccl'asticarū & ciuiliū. Et ciuiles intelligūt Doctores, de reb⁹ tēpalib⁹, eccl'asticas, de eccl'asticis, Et remittit do. Abb. ad gl. ord. 11. q. 1. ī summa. Vide tu. Io. An. ī c. literis. s̄. de iura. cal. & in Spe. ti. de actore. §. 1. uer. porro. & plenè Lapū alleg. 70. q̄ incipit, Sæpe vidi. & Do. in c. frequēs. §. 1. ver. q̄ro, an cā. de resti. spo. in 6. & in simili gl. in c. 1. ī uerbo, oīmodā. de fo. ꝯpe. & qđ no. gl. ī c. 1. in verbo, quāuis de re iud. Et q̄ dicantur cāæ maiores, magnæ, * & minores, vide Host. ī c. fi. j̃. de cri. fal. & ibi. Ana. in 4. col. & do. Car. ī cle. nō pōt. 11. q. de ꝓc. & Spe. đ iuris. om. iud. ad fi. ver. & breuiter no. & do. Abb. post gl. in c. de appel. j̃. de app. & gl. & Doct. in auth. nisi breuiores. C. de sentē. ex breui. reci. & Bar. ī l. leuia. ī fi. ff. de accu. & do. Ant. ī c. si ꝑ debilitate in 2. col. s̄. de offi. dele. & eūdē in simili in c. querelā. s̄. de ꝓc. & ibi Imo. & do. Ant. in c. edoceri. ī 3. col. s̄. de rescr. ¶ No. scđò, ꝙ nō solū circa decisoria, sed ēt circa ordinatoria ꝓcessus ius ciuile seruat̄ ī foro canonico, vbi nō ꝯtradicit canoni: qđ est mēti tenendū, f̄m dom. meū hic, q remittit ad no. ī c. 1. j̃. de ope. no. nun. & Bar. in l. priuilegia. C. đ sacrosan. eccl. Vide ēt de mā latè Pet. de Anch. ī repe. c. 1. ī 6. char. versi. his itaq; p̄missis. s̄. de ꝯsti. & Bal. in c. fi. j̃. de p̄scri. & ibi Imo. in 1. char. & do. Abb. post Ioā. An. & do. Ant. ī c. eccle. el 1. in vlt. col. s̄. vt lit. pen. & latè Domi. ī c. 1. 10. dist. Alb. in 1. parte statutorū, q. 9. & do. Abb. plene ī c. eccle. in illis septē casibus, s̄. de ꝯsti. & in repet. c. cū esses. in primis char. j̃. de testa. & Imo. ī c. 1. 2. col. s̄. de ꝯsti. Et dn̄t sing. do. Ant. & Imo. in c. clerici. s̄. de iud. ꝙ si in casu miserabiliū personarū, vel pauperū, canones ꝯtrariant̄ legibus, debēt seruari canones ēt in foro ciui. Et dicit do. Abb in c. 2. j̃. de testamē. ꝙ lȝ ius ciuile nō repugnās statutis eccl'æ debeat seruari ī foro canonico, tn̄ ubi lex ciuilis foueret lucrū odiosum ꝓximo, uel rigorē quendā, tūc nō est seruandū in foro canonico, lȝ expresse nō reprobet̄. Facit c. dilecti. s̄. de iud. & c. j. s̄. de dol. & ꝯtu. f̄m eū. Et vide Arch. ī c. qđ à p̄ribus. 75. dist. vbi singulariter dixit, ꝙ ī spectātib⁹ ad forū eccl'asticū, si ius canonicum statuit rigorē, & ius ciuile æquitatē, stabimus iuri ciuilī. Vn̄ si clericus iurāt dare 10. vsq; ad 10. dies, ēt quo ad euitādū ꝑiuriū respicimus diē à media nocte, f̄m ius ciuile, de quo ī l. more Romano. ff. de ferijs. de quo facit festū Bal. ī c. ego. n. ī 2. col. j̃. de iureiur. & est gl. solitaria. ī c. ꝓnunciādū. in gl. 2. de ꝯse. dist. 3. & uide Bal. in l. imperialē. §. fi. in 3. col. de prohi. feu. alie. p Fed. vbi sing. dixit, ꝙ lȝ casus nō decisus in lib. feudorū, in mā feudi, sit decidēdus, f̄m ius cōe, c. 1. §. Obert⁹. de feu. cog. tn̄ si discordant ius ciuile & canonicū, p̄ualet canonicū, in foro ciuili, rōne iuramēti, qđ p̄stāt vasalli, ꝑ notata in c. nouit. s̄. đ iud. & facit c. vltimū, de foro ꝯpe. in 6. Et scias doctrinā, ꝙ in terris eccl'æ, canō ꝯtrariās legi seruat̄ ēt ī foro ciuili, sed secus ī terris imperij, nisi sit mā ꝯcernēs peccatū, f̄m gl. magistralē in regula, possessor. de reg. iur. in 6. circa quā vide Do. ī c. Abbate. §. p̄fatus. ī 3. col. de re iud. ī 6. & Bal. ī l. 1. ī 2. col. C. q bo. ced. pos. & Ana. post Car. ī c. 2. ī 2. col. j̃. de adul. & Spe. ī ti. de dispu. & alle. §. porro uer. sed nunqd. & Imo. ī c. Quintauallis. in 11. fal. j̃. de iureiu. & ī c. 1. ī 9. col. s̄. de ꝯsti. & Dom. in c. 2. ī 3. col. ꝑ gl. ibi ī uerbo, ciuilis. de arbi. ī 6. & Pe. de Anch. ī repe. d. c. pe. ī 39. char. vers. sed pone, exēplū. & do. Abb. in c. lȝ. in 7. col. s̄. de fo. ꝯpe. Ex qbus fieri posset lōga repetitio. ¶ Glos. 1. ad finē
2 ibi, uel dic, ꝙ † tertia ꝓductio, &c. Hāc teneas, f̄m Imo. & do. Abb. hic de mēte do. Ant. lȝ Bal. nō firmet, & est opi. Bart. in auth. q semel. C. de ꝓba. quā expresse sequit̄ Bal. ibi in pe. col. & in l. 1. in 2. col. C. de dila. & Dom. post gl. & Arch. in §. spaciū. uer. iudicātes. 3. q. 3. & do. Ant. in c. vlt. in 3. col. vcȝ ꝙ tex. hic & in d. c. ultra tertiā, intelligant̄, ut sonant, ꝙ triplex productio impediat quartā sine solēnitate, nō attēto, an ī una, vel plurib⁹ dilationib⁹ facta fuerit, qa rō solēnitatis adhibēdæ est timor subornatiōis, cū sit suspicio de scia attestationū ex reiteratiōe tot ꝓductionū, vt hic p do. Ab. elegāti⁹ cæteris, q postea subdit ualde notāter, ꝙ ista solānitas n̄ eēt necessaria, qn̄ qs fecisset plures ꝓductiōes testiū, q adhuc examinati n̄ fuissent.

* Magnæ. *Adde Ias. in repet. l. admonendi, colū. 196. vers. quæ autem dicantur causæ. de iureiu. cum multis concor. ibi per eum signatis.*

fuissent. Et idē, ubi fecisset ꝓductiones in actu ꝯtinuo, ita ꝙ non potuit scire dicta illorū añ productionē, quā nūc uult facere. Vn̄ intelligit tex de tribus productionibus cū effectu factis, ut hic p ipsum, cui adde, qđ latè & elegāter Scribit lapus idē tenēs allegatione 82. inci. In cā m̄rimoniali. ubi multipl'r ꝓbat, ꝙ licèt ista iura exigant hāc solennitatē, qn̄ testes fuerūt examinati, p hoc nō sequit̄, ꝙ ubi nō eēnt examinati, debeat denegari quarta ꝓductio, qa iste casus ē minus fortis cessante dicta suspicione, & iō cōcedit̄ quarta ꝓductio sine solennitate, ex quo uerba legis, quo ad solennitatē, nō adaptantur ad istū casum, & ibi postea plene probat, ꝙ in causis summarijs hēt locū quarta ꝓductio. Et si diceret̄ f̄m hoc, nihil abbreuiabit dilationes in summarijs, ꝯtra cle. sæpe. de uerborū signification. rn̄det, ꝙ dabit pauciores dies, sed non pauciores dilationes, quia ex hoc, quòd causa sit summaria, non perditur indultum beneficium iuris, cùm eadē æquitas debeat ꝯcedere istā ꝓductionē in summaria, sicut in ordinaria, ut latiùs p ipsū subdit hic do. Abb. ꝙ erit necessaria ista solēnitas, ētsi qs à pri. nominauit multos testes, nō tamē ꝓduxit oēs simul, sed fecit tres ꝓbationes, qa est eadē rō, & idē timor subornatiōis uel paulò minor. Et idē uoluit Bar. in d. Authe. q semel. & est uera opi. quā ꝓbat tex. in §. uero. in auth. de testibus. f̄m unā expositionē gl. in uerbo, denūciatis testimonijs. lȝ aliud dicāt Bal. & Sal. in d. authē. q semel.
3 ¶ In † ea gl. ibi, & hoc intellige nota. ꝙ ista quarta ꝓductio nō admittit̄, ubi est renūciatū testibus, ēt in prima uel secūda dilatiōe, qđ est diligēter notādū, f̄m Imo. cōtra Inn. hic. Et cū ista gl. ꝯcor. Bar. in d. authen. q semel. & do. Ant. & do. Abb. hic. Et hoc intellige de testibus, q poterāt ꝓduci tpe renūciationis, secus, si illos ꝓducere nō poterat, nō ex eo, qa eēnt impediti, sed qa ignorabat de eis, tūc enim nō obstat ulti. ꝯclo, quin possint denuò ꝓduci nō solēniter, f̄m Bart. in d. authē. q semel. qa renūciatio nō extēdit̄ ad ea, q̄ qs nesciebat sibi cōpetere, l. mater, ff. de inoffi. test. & in l. lege Aquilia. cū l. seq. ff. de transact. & sequit̄ Imo. hic, & facit quod notāt do. Ant. Imo. & do. Abb. in c. cùm dilectu. s. infra de fide instru. & Bart. in l. admonēdi. in 2. col. ff. de iureiur. & Bal. in l. j. in 3. col. C. de ꝯdi. inde. dū dicit, post ꝯclōne in cā posse ꝓduci instrumēta de nouo reperta. ¶ Et in quātū do. Ant. & dom. Abb. hic dn̄t, idē esse, si sunt publicati testes ut amplius nō sit locus ꝓductioni quartæ ēt solēni super eisdē capitulis, per no. j̃. e. c. fraternitatis. adde elegās ꝯsiliū Pet. de Anch. 219. quod incipit, Ad euidentiā p̄mitto ubi latè idē ꝯsuluit, reputās istū casū non fuisse prius tactū, & dicit, ꝙ ista iura dēnt intelligi sano intellectu, nā lȝ ꝯtra toties producentem iura p̄sumāt & suspicent̄ de fraude, tn̄ hæc p̄sumptio iure permittente tollit̄ per dictā solennitatē, ut cùm publicatio facta est, nec reperit̄ iure cautū, ꝙ post productionē testiū aliqs admittat̄, sicut nec post renūciationem, maxime, qa c. fraternitatis infrà eo. & clem. 2. eo. ti. simpl'r loquunt̄. Vn̄ dicit, ꝙ qui allegat hāc limitationē ad alia iura, dēt dare tex. uel Doc. hoc dicentes. Et hāc dicit esse ueritatem rectè intelligenti, & postea subdit, & fortiùs, ꝙ etiā si pars iuraret se nō didicisse attestationes publicatas, & ꝓduxisset testes, non audiet̄, si ipse solicitauit publicationem, ut ibi eleganter per ipsū.
4 ¶ Item † in quantū Inno. do. Abb. & cōiter * alij hic, & Bart. in d. authen. qui semel. & in l. fi. ff. de ferijs. & do. An. in c. ultra tertiā. in 5. colū. uersi. fallit quartò infra eo. & gl. in clem. 2. in uerbo, ꝓducere eo. ti. ꝯcludūt, ꝙ si parte nō ꝯtradicente fit quarta ꝓductio, omissa solēnitate valet, adde f̄m dom. meū hic, tex. notabilē, per quē ista decisio sustinet̄, ī clemen. ꝯstitutionē. §. fi. de electione. iūcto c. vt circa. eodē ti. li. 6. Dicit̄ enim ī c. vt circa. ꝙ ille, q appellat ab electione facta. dēt añ oīa exprimere causas, cur impugnet electionē, dēt ēt iurare, ꝙ credit illas eē veras, & altero istorū omisso nō p̄t in appellatione ꝓsequi cām n̄ expressā. postea dr̄ in d. §. fi. ꝙ si parte nō ꝯtradicēte omittit̄ altera de his solēnitatibus, valet ꝓbatio facta sup̄ exceptione, vt sic requirat̄ ꝯtradictio partis ad irritandū ꝓcessū. Et dicit̄ tacitè actui ꝯsentire, q nō ꝯtradicit, vel ꝯtradicens non appellat, f̄m do. meū, q de hoc multū exclamat. Sed certè circa istā suā inductionē multum instari posset ex notatis p do. Card. post alios in d. §. fin. in 1. & 2. opposit. Sed posito, ꝙ ꝓcedat, n̄ vrgēt illa iura ad hoc, qa forma c. vt circa. nō est substātifica. Patet, qa ꝓcedit illud c. p̄cipiēdo, vt seruet̄ illa forma, & nō seruāti imponit pœnā, ergo ꝯtra factū tenet, ne inducat̄ duplex pœna, l. sanctio legū. ff. de pœnis. Ita dicit ibi do. Car. ad fi. secundæ oppositionis, & dixi latè in c. 2. suprà eodē. Sed opponit̄ ꝯtra istā cōem opinionē, qa pars videt̄ esse exclusa ab hac quarta ꝓductione, nō seruata solēnitate, id est, p̄stito iuramēto. * Sed in tali casu ꝓductio facta vr̄ nulliter fieri, p tex. in c. pastoralis. in verb. nullatenus. infrà de excep. vbi volēs opponere post lapsum termini non pōt hoc facere, nisi priùs iuret, đ nouo peruenisse, &c. & sic prohibet̄ ibi nō simpl'r, sed f̄m qd, vt ī casu nr̄o, & tn̄ admissio exceptionis aliter facta est ipso iure nulla. Patet ex illo uerbo. Nullatenus. qđ importat ipso iure, f̄m gl. in authē. si qua mulier. C. ad Velleia. cū simili. Sed pōt dici, secūdū do. meū hic, ꝙ dictio, Nullaten⁹. nō semper importat actus nullitatē ipso iure, sed aliqn̄ prohibet actū ualere f̄m subiectā mām. Allegat gl. in c. pueri. in uerbo, nullatenus. 1. q. 1. & qđ de dictione, penitus. no. gl. in c. Romana. §. caueāt. de sentē. excō. in 6. Posses ēt aptius rn̄dere, ꝙ posito, ꝙ c. pastoralis. importet ipso iure, illud nō est mirū, qa est maior præsumptio malitiæ contra illū, q̄ sit p̄sumptio subornationis cōtra istū. Et pro doctrina Inno. hic facit, f̄m dom. Abb. quod notat Ro-
5 ta ꝯclusione 5. ubi in fortiori casu dn̄t, ualere † receptionē testiū, si pars n̄ opponat, post ꝯclusum in cā. Si tn̄ fuit ꝯtradictū & appellatū, n̄ tenebūt attestationes, qa sicut est legitima cā appellandi, si denegat̄ quarta ꝓductio cū solennitate, c. significauerūt. infra eo. ita fortius ur̄ legitima cā appellandi, si ꝯcedat̄ sine solennitate. Et cū istis trāseo ꝓ nūc. ¶ Sed uolenti plenius indagare, oporteret passum istū trahere ad multa, maximè ad materiā l. nō dubiū. C. de legibus. quā dixi remissiuè. in c. 2. suprà eo. & ꝯsiderare, qn̄ aliquid dictū est ꝓ forma, an possit ab eo recedi: de quo per Bald. in l. quoties. C. de iudi. & in l. fi. §. & quidē. C. de iure de lib. Et an ista dictio, nisi quasi conditionalis importet formā, de quo per Bal. in authē. matri. in 2. Col. C. qn̄ mulier tutelæ officio. & essent uidēda notata p Bar. in l. cùm lex. in ult. col. ff. de fideiuss. Bar. & Imo. in l. j. §. sublata. ff. ad Trebel. & Ioan. And. in Spe. de sen. ꝓla. §. iusta. super uerbo, itē nulla rōne litigatoris. Qn̄ statutum dicit, ꝙ bannitus nō audiat̄ in iudicio, an processus erit ualidus, si nō opponat̄. de quo etiā per Per. de Anch. ꝯs. 166. quod incipit, Principaliter. latè Bald. in dispu. statuto cauetur. & in l. scire oportet. §. cōsequēs. per illū tex. ff. de excusa. tut. & in ti. de pace Constā. super uerbo, si quis aūt. ibi nō admittemus. Reliqua in materia huius decret. dicent̄ in c. ultra tertiam. j̃. eo.

* Iuramēto. *Adde Ang. in l. fin. ff. de feri. Petr. de Suz. in l. interdū. ff. de iudici. Fede. de sen. in suo cōs. incip. Vtrum secunda dilatio. et quod dicit de probatione per iuramentū, intellige & dic vt per Saly. & Bal. in l. 1. C. de dilat. Bal. l. ratiōe. ff. de fer. & ibi Ang. et Paul. Bart. in consil. incip. super petitione cuiusdam. & Rom. in rub. ff. de arbitr. col. 22.*

SVMMARIVM.

1. *Testis unus quando contradicit sibiipsi, qualiter reducatur ad cōcordiam. Iunge nu. 2. & 3.*
4. *Testis vnus qn̄ cōtradicit alteri, qualiter reducatur ad cōcordiā.*
5. *Testes plures quādo contradicunt pluribus, qualiter cōcordātur.*
6. *Testes si sint inæquales & discordāt, possunt reduci ad cōcordiā.*
7. *Et an concordentur vt probent, & nu. 8.*
9. *Concordia an fiat inter dicta testium & confessionē producētis? & concludit, quòd non.*
10. *Hanc conclusionem declarat, ut nu. hoc, & n. cum 12.*
13. *Discordantia testium modica, non est curanda.*
14. *Testes si concordant in dicto, sufficit licèt discordent in causa.*

15 Vsus

Universidad de Deusto Biblioteca

15 *Vsus communis loquendi interpretans dicta testium, praualet.*
16 *Concordia testium an fieri debeat in causa criminali, vt probet.*
17 *Excommunicatus an quis potius præsumatur, quàm non excommunicatus.*

CAPITVLVM XVI.

CVm tu. ¶ Præsumit multiplicatio actuũ, vt testes euitẽt crimẽ falsi, ẽt ad fidẽ ꝓbãdi id, qđ ẽ deductũ. Hoc dicit. Et omissis notabilibus Doctor. & alijs, qbus non est addendũ, accumula breuiter famosã & difficilẽ mãm huius decre. ꝑ ɔclusiones, in qbus habet, an & qñ possint testes reduci ad ɔcordiã, vt euitẽt falsũ, vel vt probent. ¶ Prima conclusio, quando
1 † vnus testis ɔtradicit sibijpsi, tũc est in dicto suo varius, & põt ad ɔcordiã reduci, ſm do. An. & do. Abb. hic ꝑ rõnẽ istius tex. Idẽ Iac. But. in l. optimã. C. de ɔtrah. & ɔmit. stipul. & in l. sed & si possessori. §. itẽ si iurauero. ff. de iureiu. & in l. cũ de ætate ff. de ꝓba. & Bart. ĩ l. Labeo. ff. de suppellectili legata. & in l. j. in prin. ff. đ oper. no. nũcia. & ꝓcedit, ſm istos, qñ varietas expressam contrarie-
2 tatẽ nõ sapit. ¶ Sed † est dubiũ, an cõcordet, vt euitet periuriũ, an ẽt vt probet, ĩ quo dñt do. Ant. & do. Abb. hic ꝙ solùm, vt euitet periuriũ. Et idẽ Bart. in d. l. j. & in d. l. Labeo. in 3. col. vers. credere ɔtrariũ. & in l. j. in fi. C. de vsufru. & Spe. de noto. cri. §. fama. ĩ fi. * qa testi variãti nõ credit, * l. q falsa. ff. de testibus. Idẽ sentit apertè gl. ĩ c. ĩ nostra ĩ. eo. Et eã notat ibi do. Ant. quia dũ loquit de pluribus testibus ɔtradicẽtibus, dicit, fiendã esse ɔcordiã & aſt dicit, de vno teste sibi ɔtradicente. * Quinimò dixit Bart. in l. eos. in fi. ff. de falsis. ꝙ vnus testis in dicto suo nũquã reducit ad ɔcordiã, vt pœnã, vel periuriũ euitet, ꝑ text. ibi, & ĩ d. l. q falsa. Vr enim maior ɔtrarietas, qñ est in ipsomet, q̃ qñ inter plures, argu. l. j. cùm si. C. de furt. Nec isto casu loquit iste tex. & ita videret ɔclo ista eẽ falsa. ¶ Nihi-
3 lominus † verius puto ɔclonẽ ꝓcedere, & ɔcordari testẽ variantẽ, & nõ verè ɔtrariũ, ẽt vt ꝓbet, qa sicut eadẽ scriptura reducit ad ɔcordiã vt faciat fidẽ. c. inter dilectos. §. cęterùm infrà de fide instru. & Bart. pulchrè in l. fi. §. Lucius. ff. de ɔdic. inde. Idẽ in teste, argu. l. in exercẽdis. C. de fide inst. Et in proposito de teste vr tenere Bart. in l. de ętate. in penul. col. ff. de mino. vbi dicit, ꝙ si testis, q prius dixit Titiũ maiorem esse ex aspectu, interrogatus, qd sit aspectus, dixit se nescire, nõ est ɔtrarius, qa subauditur scilicet, aliter q̃ dixerit. Ita ꝙ talis testis reducat, vt ꝓbet, expresse firmat Bal. in pulchra q̃stione ĩ l. data opera. C. q accus. nõ pos. versed hic quæro, actor fecit duos articulos. Nec aliter sentit Spe. bñ intuẽti ĩ d. §. fama. Et ita ꝑ hęc firmat dñs meꝰ hic, subdẽs tñ, in ꝑdictis multũ versari officiũ iudicis, vt bñ ɔsideret qualitatẽ ꝑsonæ, & dictorũ & difficultatem ɔcordiæ. Adde Bald. in l. si defensor. ff. de interrog. act. vbi ɔcordat cũ ꝑdictis pro quibus facit, qđ no. Imo. ĩ l. q bona. §. si qs stipulaturus. ff. de dãno infec. vbi dicit, ꝙ licèt testis nõ possit se emẽdare ex interuallo, c. ꝑterea infra ti. ꝓxi. tñ põt interpretari dictũ suũ, qñ interpretatio nõ repugnat, sed est ɔpassibilis cũ dicto. Etsi forte diceret, ꝙ verbũ ambiguũ testis interpretat ɔtra producentẽ, ſm gl. in verbo, dubiũ. in c. in ꝑsentia suprà ti. j. rñde, ꝙ illud nõ procedit, qñ dictum testis ex dictis suis ꝑmissis põt declarari. Et hoc apparet, qa si dicta ipsius partis obscura recipiũt habilẽ saluationẽ, ut dicã in quinta cõclusione, non vr, ꝙ dicta testiũ ita absolutè debeant cõtra ipsũ interpretari. Et per hoc tollit, ꝙ dicebat videri maiorẽ ɔtrarietatẽ in ipso teste, quàm inter plures. Et đ dicta gl. in c. in ꝑsentia, dicet in vers. scđo aduerte. ¶ Se-

*Creditur. *Adde quid si testes variant in circunstãtijs & non in substantia facti, an talis varietas noceat, Dic quòd nõ vt per Socin. cons. 229. incip. primo aspectu vers. primum est. & cons. 244. inci. considerata facti contingentia. cir. med. part. 2.*

*Contradicẽte. *Adde Ale. in l. j. ff. de op. no. nun. et in l. inter stipulãtem. §. 1. de verb. obl. & plenius in consil. 132. p. 1. & consi. 42. p. 4.*

4 cunda cõclusio, si † unus testis ɔtradicit alteri, reducunt ad cõcordiã, vt periurium euitẽt, per rõnẽ huius tex. ñ aũt. vt probẽt, ſm Ioan. And. in Spe. ti. de teste. §. iã de interrogatorij. additione incipiente, hic aũt. & do. An. & do. Abb. hic. Sed ꝙ imò ɔcordent vt probẽt, tenet Bart. in l. gallus §. ille casus. ff. de libe. & posthu. & in l. si insulã. §. 1. ff. sol. matri. & Imo. in l. inter stipulantẽ. §. 1. * ff. de verb. obl. Sed ɔcordã opiniones ex mẽte do. Ab. hic distĩguẽdo, vtrũ ꝑ reductionẽ ad ɔcordiã testes remaneat singulares, vel ñ hoc est, an fiat interpretatio de diuersis a-
5 ctibus, vel nõ? ¶ Tertia ɔclusio, si † plures ɔtradicũt pluribus, & sunt inęquales, fit ɔcordia vt euitẽt ꝑiuriũ, nõ vt ꝓbẽt, qa stat pluribus & dignioribus, ſm gl. in c. cùm ɔtingat. ĩ verbo, vtriusque partis, suprà de offi. dele. & sequit multũ Imo. ibi in 3. col. & idem tenet Bar. in l. 2. §. pẽ. ff. si cer. pet. & ĩ §. ille casus. & Bal. in prima ɔstitit. C. §. qbus. & in d. l. insulã. & do. Flo. in l. cum de ætate. ff. de ꝓbatio. & Pau. de Cas. in d. l. 2. si cert. pet. Sed ꝙ imò ɔcordent vt probẽt, sentit gl. 4. q. 3. §. si testes. & ĩ c. ĩ nostra. ĩ. eo. & ibi hoc notãt do. Anto. & do. Abb. hic, & Imo. in l. inter stipulantẽ. §. 1. dicẽs, ꝙ forte in practica seruaret opinio ɔtraria, ꝑꝑ authoritatẽ gl. & Inno. & idẽ Imo. hic: pẽdet ex notatis in d. c. in nostra. ¶ Quarta ɔclo, si
6 † testes sunt hincinde inęquales, & discordãt, pñt reduci ad ɔcordiã vt probent, ſm Bar. in d. §. ille casus. & in d. l. si insulã. §, 1. & in d. l. Labeo. & in d. l. 2. § pen. & Ang. in l. ambigua ff. de legibus. & Bal. in rub. C. si ex falsis instru. ĩ vlt. col. & sentit gl. in d. c. in nostra. & do. An. in c. ex literis. in vlt. col. ĩfrà de sponsa. ꝑ tex. hic, ubi nisi testes nõ probassent, nõ potuisset rescindi sñia. Et ipsũ faciũt valde singu. Bal. & Imo. hic & idẽ tenet do. Abb. hic, allegãs ad idẽ c. cum Ioãnes. infrà de fide instru. vbi patet, ꝙ l3 ꝓbatio testiũ ĩ eodẽ casu eẽt fortior ꝓbatione instrumenti, nihilominùs fieret reductio ad concordiã ꝑ multiplicationẽ factorũ, qñ nõ ɔstaret de immunitate actus. Et hoc tenet expresè Bal. in l. in exercendis. in prima conbinatione, C. de fide instru.
7 ¶ Sed ꝙ † nõ ɔcordent vt ꝓbẽt, tenet Bar. in l. j. in fi. C. đ vsufru. & Bal. in auth. at q semel. in 4. col. de ꝓba. & Bar. d. l. inter stipulantẽ. & Iac. But. in d. l. cũ de ætate. & ibi do. Flo. secus dicẽs de iure Canonico, & Roma. in l. si finita. §. si aũt plures. ff. de dã. infec. & Iac. But. in l. sed & si possessori. §. itẽ si iurauero. ff. de iureiu. qa dicta testiũ ambigua, vel æquiuoca interpretant ɔtra producẽtẽ, c. in ꝑsentia. suprà de ꝓbat. Sed ad hoc rñdet, ꝙ illud ẽ verũ, vbi verba de suo proprio significatu sunt dubia, vt ĩ casu c. in ꝑsentia. de minore annis. Sed vbi testes deponũt ꝑ uerba, q̃ alio ñ ꝓbato ꝑ aduersariũ, sunt certa secũdũ propriũ significatũ, tũc reducũtur ad cõcordiã, vt ꝑbẽt, vt qñ testes dñt fuisse latã excõicationẽ post appellationẽ, quæ verba nõ sunt ambigua. Et quãuis sit ɔcertatio inter Scribẽtes, vtrum Canonici hic eẽnt actores, vel rei, tñ dicit do. Abb. in hoc ñ esse vim, qa nõ fundat se Papa super fauore rei, vt hic in gl. sed ne testes reatu periurij notẽtur. Canonici obtinẽt hic, nõ qa essent rei, vel actores, sed quia patuit excõicationẽ fuisse latã post, & posito ꝙ ipsi habuerint onus probandi, hoc non arguit eos fuisse actores, vel reos, quia dicenti se excõicatũ post appellationẽ, siue dicat agendo, siue excipiẽdo, incũbit onus probãdi, vt sing. no. gl. pẽ. ĩ c. venerabilibꝰ de sent. excõ. in 6. de qua meminit do. Ant. hic, & solẽniter.

* *§. 1. Adde Ale. ibi. col. 4. versi. extra glo. tetigit hic Bart. cum concor. per eum ibi. & in l. 2. §. creditum. ff. si cert. pet. colũ. 2. versi. an testes. & aliquid in l. si insulam. §. fructꝰ solu. matr. in v. r. extra gloss. & ibi Imo. in 1 opp. ver. et hoc inducit Iac. Ange. in l. qui sẽtentiã. C. de pœn. Bald. in d. §. fructus. & in sua marg. ver. testis. Ale. consi. 143. p. 2. conf. 19. et 199. p. 4. Soc. cõsi. 295. incip. causa cõtra filios. versi. circa primũ cir. fin. ibi. item qui probationẽ. in 2. p. & adde quòd ut concordia admittatur circa dicta testium. nõ sufficit quòd sit possibilis, sed debet esse verisimilis, et idem circa instrumenta. ut per Socin. conf. 277. incip. Visis publico instrumento ver. quia, cum ver. seq. p. 2.*

niter Ro. in l. in illã. ff. de verb. obli. & nota Rotã, decisio. 383. incipiẽte. Itẽ quis petit. ĩ nouissimis, & Io. And. in regula, cùm sint partiũ. de reg. iur. ĩ 6. in Mercu. ¶ Et
8 † ꝓcedit ista ɔclusio, siue testes ꝓducant ab eadẽ parte, siue ab vtraque: & variẽt testes vnius partis cũ testibus alterius. Ita indistinctè vult gl. ĩ d. c. in nostra. & ibi hoc sequit do. Abb. & gl. in d. §. si testes. 4. q. 3. & Imo. hic. & ĩ d. §. j. Et bñ facit, quod dr de scripturis ab eadẽ parte productis, quarũ verba apparẽt discrepantia, & ɔcor. c. ĩter dilectos. §. cæterũ. infrà de fide instr. & Bal. in l. scripturæ. C. eo. ti. cũ similibus. Et tñ in ipsis est minor rõ faciẽdi ɔcordiã, ꝑ notata in c. scripturæ. infra de fi. instru. Et ita tenendũ est, quãuis dñs meus hic cõtrariũ tenuerit ĩ testibus ꝓductis ab eadẽ parte, & nõ bñ, cùm vtrobique sit eadẽ rõ. Et faciũt, quod de vno teste sibi ɔtrario dictũ fuit in prima ɔclusione, & qđ notat Inn. in c. l3 sup ver
9 bo, inuicẽ supra ti. j. ¶ Quinta ɔclusio, l3 † fiat ɔcordia ĩter testes unius partis, nõ tñ fit in ter dicta testiũ, & ɔfessionẽ ꝓducentis. Vñ si depositio testiũ discordat ab ĩtẽtione ꝓducẽtis, nõ ɔcordabit cũ ɔfessiõe partis, qa pars nõ potuit in suũ fauorẽ ɔfiteri, 13. q. 2. ĩ prin. Ita no. Inn. in c. cum ɔtingat. paulò post prin. suprà de offi. dele. & sequit Bar. Pau. de Cas. & Roma. ĩ l. 2. §. creditũ. ff. si cer. pet. & Bal. in ꝓœmio C. §. qbus. in j. col. & do. Flo. in l. cũ de ętate circa mediũ, ff. de ꝓba. & do. Abb. in c. cum Ioannes. in vlt. notabili, infra de fide instru. & Imo. & do. Abb. hic, dicens, se ꝑ hoc allegare tex. notabilẽ in c. in ꝑsentia suprà ti. j. Dicit tñ, ꝙ cũ ɔfessione partis aduersæ in his, in qbus potuit sibi ꝑiudicare, bñ fiet ɔcordatio ꝑ
10 d. c. cum Ioãnes. ¶ Sed † istã ɔclusionẽ declara primo hoc mõ, qa licèt dicta partis nõ ɔcordent cũ testibus, tñ ipsa dicta partis inuicẽ apparentis ɔtrariãtia pñt ɔcordari. Ita sing. notat Bart. in l. j. ff. ne qs eũ, q in ius voc. in qbusdã lecturis, vt refert & sequit Pau. de Cast. ibi. Vnde dñt per illũ tex. ꝙ si qs ꝓducit articulos, vel positiones, quarũ vna dr alteri ɔtrariari, ꝙ ad tollendã cõtrarietatẽ dẽnt intelligi taliter, ꝙ producens nõ incidat in ɔtrarietatẽ. Et iõ dñt, ꝙ si in prima positione deduxi, ꝙ tibi nõ promisi fundũ, postea in sequẽti positione dico, me ꝑscripsisse cõtra te fundũ, &c. & sic videor dicere cõtrariũ, scilicet ꝙ ꝓmisi, alias nõ possem ꝑscribere, nã scđo posita debet intelligi, quòd sit posita sine præiudicio veritatis ꝙ promiserim, dico ꝙ præscripsi. Quòd est bene notandũ. Et idẽ vr tenere Bal. post Cy. in l. cum falsa. ad fi. C. de iur. & fac. igno. & Sali. in l. cum precũ. C. de lib. cã. Facit, qđ notat Bal. in l. scripturæ. C. de fide instru. & ĩ l. fi. in 3. notabili, ꝑ illũ tex. C. de rebus credi. ¶ Secundò
11 † aduerte circa istã ɔclusionẽ, dũ dicit, ꝙ dicta testium nõ cõcordant cũ intentione partis, illud est clarũ, quando sunt ad inuicẽ cõtraria, ẽtsi intentio agẽtis est clara, & dictũ testis hẽt in se aliquid, nõ dico, cõtrarietatis, sed ambiguitatis, tũc multum dubito, an possit interpretari pro intẽtione agẽtis? & vr ꝙ nõ, ꝑ idqđ notat gl. in d. c. in ꝑsentia. in verbo, dubiũ. s. ꝙ dictũ testis ambiguũ ĩterpretat ɔtra producẽtẽ. No. Bart. in d. l. inter stipulãtem. §. j. & Rota ɔclusione 209. incipiẽte. Itẽ nota. in antiqs. & Bal. & do. Ant. & Imo. in c. cãm, quæ. supra de rescri. Sed tñ vr posse dici cõtrariũ, quia illa gl. cũ similibus, debet intelligi, vt dixi supra in 4. cõclusiõe, alias aũt dictũ testis vr interpretãdũ ſm articulũ, super quo deposuit, tũ per multa, de quibus ĩfra, tũ etiã, qa ita expresse not. Bald. in l. si defensor. §. q interrogatus. ff. de ĩterrog. act. dicens, ꝙ dicta testiũ debent intelligi ſm interrogata. Idem Bal. in l. Lucius. ff. de infa. dicens, ꝙ ꝑ clarũ articulũ declaret ambiguũ dictũ testis, & ꝓcerto nõ vr absolutè uerũ, ꝙ dicta testiũ obscura semper interpretentur contra ꝓducentem, qa ſm hoc, tanquã alia, nõ ꝓbasset, & iõ nõ posset iudex ex officio repetere testes, ut se declarent, qa ad utilitatẽ priuati nõ impertit suũ officium, ſm Inn. in c. ad nostrã. infra de iureiura. cũ similibus. Et tñ istud cõsequens est falsũ, ꝑ tex. in c. cum clamor. cum mã infra eo. Ergo & antecedens. Et istis adde, ꝙ sicut ꝑ positionẽ clarã declarat testis, vt dixi, ita ẽt uerbũ ambiguũ agentis deductũ clarè ꝑ testem effici põt clarũ, ꝑ notata per Bartol. solenniter in l. si quis intentione ambigua. ff. de iud. Modò istis discursis opportunè dubitat de modis & exemplis in iure sparsis, ex quibus iudex ĩstrui possit ad faciendas concordas consonas & accõmodatas de dictis testiũ. In quo ex isto tex primò habet unus modus, scilicet ꝑsumendo multiplicationẽ actus quo casu demũ testes si cõcordati sunt, probãt, qñ ꝓbatio remanet integra sup quolibet actu, ut erat hic, qa ꝑsumebat bis appellatũ, & sic utraque appellatio plenè ꝓbat. Sed ista dicta cõcordata nõ probarent, qñ nõ esset integra probatio super quolibet actu, vt ꝑ Ioã. And. ĩ §. iam de interrogatorijs, qa si vnus testis dicit mrimoniũ cõtractũ in uno loco, alius in alio loco, l3 ꝑ geminationẽ actus saluaret a periurio, nõ tamẽ ꝓbãt mrimoniũ, quia quodlibet tps habet testem singularẽ. ¶ Et ad hũc primũ modũ vide tex. cum gl. in uerbo, hora 6. in c. periculosæ. de pœnit. dis. 1. & omnino Spe. in ti. de teste. §. iam de interrogatorijs. uersi. quid si unus testis. ubi contra istũ modũ docet cautelã uc3, ꝙ pars faciat, ꝙ iudex interroget, an actus, de quo q̃ritur fuerit tantum semel gestus, & si confiteatur de unitate actus, cessabit ista cõcordia, ꝑ tex. notabilem in c. cum Ioannes. ante fi. ĩfra de fide instru. Itẽ procedit iste modus ɔcordãdi, dũ modò multiplicatio sit nõ solum possibilis, sed etiã uerisimilis, ꝑ id quod in simili no. Bal. in l. scripturæ. in 2. col. C. de fid. instru. de duobus instrumentis factis eodẽ die in diuersis locis, ut ibi ꝑ ipsũ exemplificatẽ in instrumentis, quorũ unum eodem die est factũ Mutinæ, aliud Bononiæ, quod est possibile, sed utcõiter non cõtingibile, & per cõsequens alienum a uerisimili. Et etiã in hoc aduertendum est, ꝙ uõ procedit, quando actus est instãtaneus, nõ irritabilis, ſm gl. in l. j. C. qui accu. Idem si deponerent de morte, l. quod pariter. ff. de rebus dub. qa colligit in uno puncto, ut no. in l. si post mortem, de leg. 1, & qđ in euãgelio, Io. quarto, incipiebat enim mori. idẽ uideret forte in sñia, cũ ultimo uerbo claudat, iuxta gl. in uerbo, ꝑdicator. 16. q. 1. Si tamen testes dicũt aliquem expilasse hæreditatem post mortem, alij, dum moriebatur, pñt concordari, arg. l. qui duos. §. 1. ff. de reb. dub. Datur alius modus cõcordiæ multum quotidianus, uidelicet intelligendo uerbũ unius testis ꝓpriè, & alterius impropriè, ſm do. Ant. Imo. & do. Abb. hic, exemplificantes in testibus, quorũ unus deponit de possessiõe, alius de detentione, qa exponit primus ꝑ uerbũ secũdi, attento ꝙ possessio est nomẽ iuris, ut ꝑ glo. & Doc. in l. stipulatio. § hoc quoque. de uerb. obli. & nõ hẽt testis đ ponere per uerba iuris, ut dicet infrà c. cã. quãuis ex detentione ꝑsumat possessio, ſm Inno. in c. cum olim. el 2. ultra mediũ, infrà de priui. & Arch. in c. põtifices. 7. q. 1. cum similib. & in ꝓposito no. Bal. in d. l. data opera. C. qui accusare. Dat ẽt alius modus, ſm dom. An. & do. Abb. & Imo. uc3 quo ad repetitionẽ sermõis. Vñ signãter dñt, ꝙ si testis dicit, Titiũ promisisse Seio centũ, & ĩterrogatus. qũo scit, respõdet, qa uidit Titium promittere primò Seio 50. & postea uidit ipsũ promittere eidem 100. ĩtelligit enim secũda ꝓmissio, ɔputatis. s. dictis quĩquaginta in quãtitate centũ, & allegant notata in l. 2. §. ex actis. ff. de origine iur. ut hic ꝑcos. Quibus adde alia exempla, & uide gl. in c. Artaldus. in uerbo, me sciente. 8. q. 1. q̃ dicit posse saluari negatiuã testis, nõ uidi. intelligendo, ꝙ sciat. Facit gl. in c. ne qs arbitret. in uerbo, iocositatis. in fi. 22. q, 2. Adde etiã Bald. post Cy. in l. testiũ. in 3. col. uer. modò hic insurgit. C. de testib. ubi dicit ꝙ si unus testis dicat aliquem fuisse præsentem, alius dicat eum fuisse absentem, cõcordantur, ut unus intelligat de præsentia corporali, alius de ꝑsentia intellectuali, & idẽ dicunt Ang. Bar. & Imo. in l. hæredes palam. ĩ prin. ff. de testa. & Inn. in ca. cum oporteat. infra de accus. & adde Bar. in l. quoties. C. de naufra. li. 10. Vbi dñt ꝙ si ad ꝓbandam præsentiam producuntur testes, quorũ unus dicit, adfuit per d. alius, absuit per b. concordabunt capiendo in secundo b. pro d. & per Bar. in l. Lucius. §. q̃situm. ff. de lega. 3. ubi dicit, ꝙ si unus testis dicat, ꝙ Titius erat frater Semproni, alius dicit, ꝙ erat filius fratris, large

Universidad de Deusto Biblioteca

ge pōt dici frater,ut ibi, & facit c.quærit.22.q.2. & adde Imo.in c.inter corporalia suprà de transla,pla. ubi pro pter gl.ibi in verbo 6.mẽses dicit,posse ꝯcordari testes, quorũ vnus dicit aliquid fuisse post 5.menses, alius post sex,vt primus intelligat de cõplẽtis,secũdus de inchoa tis. Et adde Bal.Imol.& Roma.in l. diuortio facto.ĩ prĩ. ff.sol.matri. vbi dñt,quòd saluat testis dicens,aliquid fa ctũ tpe guerræ.licèt fuerit parũ añ guerrã,& bene, pro bat ĩ l.Pedius.ĩ prin.ff.de incẽdio,ruina,naufra.& sequit Ang.ĩ l.si is q ꝑ emptore ĩ j.col.ff.đ vsuc.ꝑ emptore ꝑ il-
12 tex.¶ Cæterùm † quia infinitum foret multa, q̃ reperiũ tur,extendere,collige ꝑ te alios elegãtes modos cõcor dãdi testes ex his,q̃ no.Bal.in j.ꝯstitutione.C.§.quibus. & in l.itẽ videndũ.ff.de peti.hære. & gl.ĩ c.nihil obstat infra de ver.sig.& tex.in c.quotidie.de ꝯse.dist.2.& glo. no.in c.2.infra de cõsec.eccl.vel alt. & oĩno Bal. in tit. de pa.Constã.in ver.die Lunæ exeũte Ianuario. & ver bo,obiectioni.in fi.Bar.ĩ l.si finita.§.si plures. ff. de dã. infect & do.Ant.in c.translato ver. no. vt salues supra de ꝯstit.& in c.plerunq; in pen.col. versi.no. ꝯcordiã su pra de rescrip.& in c.cãm,q̃ v ert expediã.eo. ti. & Bar. in l.si statuas.vers.facit ad cõcordiã testiũ.ff. de iniur.& Dom.in c.oẽs leges.in vlt.col.j.dist & 20. dist.in summa in fi.& in c.quãuis.21.dist.& in c.lator.23.dist.& in c.si delior.50.dist.& Ang.& do.Flo.in l.cùm de ætate. ff.de proba.& latè Lud.Rom.ĩ d.l.2.§. creditũ.ff.si cert. pet. & in d.l.j.ff.de ope no.nũ.post Bart.& Imo.ibi, & Ang. in l.q sñiam.C.de pœnis.& Imo.ĩ l. inter pares. ff.de re iud.& Bar.Ang.& oẽs in l.q añ calendas.ff. de ver.obl. & Bart.in l.2.C.si ex publicis rõcinijs.ĩ l.Iulianus quo que.ff.de hære.instit.& Bald.in l.j.§.j.ff.de iust.& iu.& ĩ l.filiũ.ff.de ijs,q sunt sui,vel ali.iu.& in rub.C.si ex fal.ĩ- str.& in l.cõuenticulã.C.de episc.& cle.& in l.2.in fi. C.q bus res iudi.nõ nocet.& do.Ant.ĩ c.dilecti.ĩ ult.col.ĩfra de excep.& in c.cùm Vintoniẽsis in pẽ.col.supra đ ele. & in c.ex ore.infra de priuil.¶ Vlterius aduertendũ ad q̃dã valde notãda in materia.Primò no.ꝙ si testis in di cto expressit certũ tp̃s,& locum,si in rõne dicti postea simpl̃r loquit,intelligit se referre ad tp̃s & locũ expres- sũ in dicto,ſm Bar.in d.l.Labeo,qđ est diligẽter notan
13 dũ,ſm Imo.hic.¶ Scđo no.ꝙ † modica ꝯtrarietas ẽt nõ ꝯcordabilis nõ vitiat dicta testiũ,ſm dom.Ant.in c.2.ĩ fi.infra de regu. Et idẽ, si vnus diceret * plus, q̃ alius,*ſm dom.Anto.in ca.i. supra de offi.dele.in quibusdã lecturis. ¶ Tertio no.ꝙ diligẽs interpretatio te stimonij,vel reductio ad cõcordiam debet esse probabilis & cõsona verbis & veritati, aliàs non pōt fieri concor dia extorquendo sermones.Ita consu se consuluit Per.de Anch.consi.291. incip.Visis articulis. Vnde uoluit,ꝙ si testes dixerũt se vidisse Titiũ posside- re sex annis,& interrogati,quõ intelli gãt aliquẽ possidere,dicant,qñ vadit, stat & reuertit & colit agrũ,si postea ꝓ bet.illis sex annis Titiũ nõ fuisse in lo- co,nõ poterũt testes saluari,quasi intel lexerint de possessione ciuili;qa rõ ꝑ eos reddita ñ patit istã expositionem & iõ dicit eos ꝯdẽnandos de falso. Et ad hoc propositũ videas semꝑ solẽne cõ- siliũ Lud.Rom.301.incipens.In con- sultatione ꝓposita. vbi ad impugnãdã quandã cõcordiã datã certis testibus conuincendis de falso,rememorat ꝓ & ꝯtra infinita iura ad mãm nostrã cõcludẽtia interpretationes, nimium subtiles,aut ver- borũ latitudinẽ extorquentes in testibus non admitti. Tene mẽti,qa seruiet ꝓ & ꝯtrà in cõtingentijs facti.Et ꝓ hoc vltra ipsũ adduci pōt,qđ plene no.Old.ꝯsilio 167. inci.Ante oĩa considerandũ & Bal.in l.edita.C. de edẽ. ubi ponũt late,ꝙ interpretatio licite,quã eius verba nõ patiunt,nõ posset fieri post lit.ꝯtest. Vñ dicit Ioã. An.ĩ

** Plusquã alius. Adde Soci consi. 171.incip.fuit pro fecto anceps.vers. confirmatur,nam licèt.p.2.ubi dicit quòd licèt testis v nus plus uel min⁹ in facto deponat quàm alius,nõ ta men dicuntur va rij & minus pro bare,quod dicit es sesing & hoc etiã tenet in cons. 26. incip. ex his quæ in facto ver. verũ præd.non obstan. cir.fi.ini.part.& cons. 94.incip.p̃ stantissime vers. præterea.cir.me. par.ea.*

regula,cùm sint.de regu iur.in 6.in Mercu.ꝙ interpreta tio q̃libet dẽt esse uerisimilis,& nõ dissona. Ad qđ pluri ma allegaui in c.quaſr.el j.infra de accus.in prima fal- lentia reuocationis diffinitiuę.¶ Quarto no. ꝙ vbi du- bitat de mõ ꝯcordiæ,dẽt añ oĩa fieri reductio ad ꝯcor- diã,ſm illã interpretationẽ,q̃ est magis verisimilis, attẽ ta cõmuni accidẽtia facti.Ita est casus notabilis hic ſm intellectũ Io.An.quẽ sequunt do.Ant.do.Abb. & Imo. dũ q̃rũt,quare hic nõ fuit Papa interpretatus bis sñiatũ & semel appellatũ.& sic verũ fuisse, appellationẽ p̃ces- sisse & secutã fuisse;& rñdent, ꝙ frequẽtius accidit bis appellari,q̃ bis iudicari.¶ Quinto no.ꝙ qbuscunq; mo dis leges discordãtes ꝯcordant,eisdẽ modis pñt testes ꝯ cordari & interpretari.Ita no.Iac.But.in d.l.cùm de ęta te.& sequit Imo.ĩ d.l.cum iter stipulãtẽ.§.1.& do.Ant. hic,nihil tãgẽtes,quõ leges concordantur,de quo uide Spe.ponẽtẽ vlt.50.modos,in ti.de dispu.& alleg.§.post hoc aũt.Et scias,ꝙ interpretatio dẽt fieri in mitiorem partẽ,ſm Inno.in c.cùm clamor.infrà eo.& Bald.in l.j. C.de vsur.& in l.Lucius.ff.de infami.& in c.dño guer- rã.hic finit lex.& Ang.in l.ambigua.ff. de legib. Et dẽt fieri interpretatio, ut nulli, uel q̃ mi- nus fieri pt,sint captiosa* dicta testiũ, ſm Ang.in l.ex militari.in prin.ff.de testa.mili.ꝑ tex.hic,ĩ quo uide oĩno,q̃ dicent de teste obscurem loquente in
14 d.ca.cum clamor. ¶ Sexto no.quòd † sufficit,ꝙ testes concordant in dicto,licèt discordẽt ĩ causa dicti,secundum Spe.in ti.de teste.§.iã de interro- gatorijs.vers.Hinc est,ꝙ si quis uult.& Bal.in l.j.C.de te sta.& in l.de quibus.ff.de leg.& do.Ant.in ca.qm in ple risque.supra de offi.ordi.& in c.licèt ex quadã.j. eo. & ĩ c.cum dilectus.infra de succes.ab intest.& ĩ c.fi.in pen. col.supra de cõsue.Facit l.q sñiam. C. de pœnis. ibi,in unũ ꝯspirantes ꝯcordãtesque rei finẽ. Et de testiũ singu laritate dicet in c.l3 ex quadã.& uide gl.in uerb. uerita tis.in c.dudũ.infra de ꝯuer coniug.q̃ saluat testes narrã tes diuerso mõ factũ,dũ modò ĩ substãtia nõ discordẽt. Et dixit Inno.in c.quaſr.el 1.in uerbo,famã. infrà de ac cusat.ꝙ sufficit,ꝙ ꝯcordẽt,quo ad sensũ.¶ Septimò &
15 ultimo no.ꝙ † ubi cõis usus loquen- di *interpretat dicta testiũ uno mõ, ille ꝓualet,siue ꝑ ipsum testes ꝯcordẽ- tur,siue nõ,ſm Bal.notabiliter In ti.đ pa.Constan.c.1.§.fi.& in eo.c. §.obie- ctioni.Facit,quod habetur in c. ex lite ris el 1.infra de spõsa.& plene ꝑ Bar- in proposito ĩ l.Labeo.ff.de suppellec. le.Hoc tñ limita solẽniter ſm do.meũ hic,nisi aliqua ꝯiectura iuuaret inter- pretationẽ,quæ fieret contra cõmunẽ usum loquẽdi,puta,si testis esset forẽ sis & parũ conuersatus in loco,arg. l. fi.& qđ ibi tradit,ff.de decre.ab ordi.fa ciẽ.Et idem dicit si esset cõmunis usus loquẽdi diuersus ĩter peritos.& impe-
16 ritos,ut hic ꝑ ipsũ,& bñ.Sed † pulchre dubitat ultra alios, utrum ista habeãt locũ in cã criminali, ut fiat cõcordia testiũ ut ꝓbẽt.Et uſ,ꝙ ñ,qa ꝓbatiões ĩ talib⁹ debẽt eẽ clarissimę.*ñ ꝑ subau uel expositiones,l.2.cũ si.C.de proba. ditiões, Ad idẽ,qđ no.Bar.in l.ñ solũ. §.sed ut prbari.ff.de ope.no.nũcia.ubi in exẽplo de nobili, q prohibet intra re palatiũ, facit differentiã inter ciui- lia & criminalia ĩ ꝓposito. Ad idẽ,ꝙ no.Fede.ꝯs.162.qđ incipit, Dom. Gri sole,rogo uos.ubi dicit ꝙ si aliq testes dicunt,quem fuisse percussum cũ pũ- cta,aliqui cũ taglio(ut uerbis suis utar) nõ ꝓbant,& tñ mihi uidetur,ꝙ potuis sent nõ absurde concordari, ut fuisset facta utraque percussio,dato ꝙ una so la

** Captiosa. Adde Alex.in l.iter sti- pulantem.§.1.de verb.obligat.*

** Visus loquẽdi. Adde Rom.cons. 301.in proposita. nu.15.cons.4.sen- tentiam in princ. cons. 23. nescio. vers. contrarium tamen est uerius. cons.32.Visa.nu. 3.Alex.cons.2.Vi sis codicillis. colũ. 8.vers.vnde ĩ pro posito.cons.9.Vi- sis.nu.2.cons.82. in cã.nu.2.libr.1. cons.5.circa pri- mum.nu.11.p.3. cons.85.animad- uersis.col.fin.lib. 2.cons.37. Viso. nu.18.lib.6.& in addit.ad Bart.l. 1.C.de ijs qui ex pub.rat.lib.11.*

** Clarissimæ. Ad de Socin.cons.8. incip.Visis & di- ligenter inspectis. ver.nec obsta.ubi dem poterat.cum ver.seq.p.1.& con sil.111.incipien.in præsenti consulta- tione cir.prin. 2. col.in ea.par.*

la appareret,qa nõ semper omnis ict⁹ imprimit signum.Vnde vr̃,ꝙ propter criminalẽ accusationẽ omittat inter- pretatio fauore rei.Ad idẽ,quod no.Bar.in l si.uxor.§.si qs vxori.in fi.ff.de adult.& in l.sed & si ita.ff.de manu. testamen.& in l.2.ff.de duo.re.vbi dicit,ꝙ si in cã adul. rij testes dicũt,ꝙ Titius cognouit Bertam per uiolẽtiã, * nõ probãt,*quia pōt esse violẽtia acti ua & passiua,& tñ reuera posset salua ri ex eo,qđ dixi suprà ĩ 4.notabili. Ad idẽ, quod notãt Imo. & Bal.in l. quo- ties.§.si qs ita.ff.de hæred.insti. vbi di- cũt,ꝙ si testes dñt,Seius insultauit Ca- iũ,postea vulnerauit, cõfundit insult⁹ cũ vulnere,& intelligit,id est,inconti- nenti vulnerauit.l3 de vtroq; fuerit accusatus,& tñ potuissent saluari,qa verbũ Postea,denotat interuallũ,ſm gl.in c.accusatus.§.l3.in verb.postea. de hæreti.in 6.& Bar.in l. ab hostibus. §.sed quod simpliciter.in j.col.ff.ex q- bus cau.maio.& Imo.in c.2.de offic. deleg.cum si.Ad idẽ,quod no.Io.An. in c.quãquã.super verbo,receperint.de vsur.in 6.& ibi Dom.in 1.col.& Pet.de Anch.pulchrè ꝯsil.216.inci.in ti tulis terminũ.& Io.An.in c.pro humani.per illũ tex.in verb.Christianus.de homi.in 6.quorũ dicta alias exten se posui in c.super his.ad fi. infra de accus. In contrariũ facit,quod no.Bart.in l.j.§.j.ff.de bon.poss.ſm tali.vbi di cit,ꝙ si duo testes dicũt,Titiũ occidisse Sẽproniũ,si non diuersificãt in tpe.probabũt, ꝙ Titius & Seius simul & semel ipsum occiderint. Ad idẽ,quod no.Inn.valde sin gul.in c.dudũ.el 2.supra de elec.vbi dicit, ꝙ qñ procedit per viã accusationis,dẽnt ẽt dicta testiũ talr̃ capi,si hoc patiunt,ꝙ concludãt intẽtũ accusantis, nõ aũt benigne interpretari pro accusato,posito enim, ꝙ agatur de ip- sius fauore,tñ ageret de odio accusatoris ꝑꝑ talionẽ. Et ita per hanc rõnẽ videnẽ non differre in hoc crimina- lia à ciuilib⁹,iuxta l.absentẽ.ff.de pœn. Sed tñ ꝯsideratis his,q̃ scribũt do.Ant.& do.Abb.in d.c.dudũ.faciliùs su- stineret prima pars per p̃dicta.vcȝ quòd vbi dicta testiũ sunt gñalia in cã criminali, dẽnt nõ solùm nõ adaptari ut probẽt,sed ẽt,si sunt vertibilia ad delictũ & non deli ctũ,interpretant in nõ delictũ,ut ẽt alias latè probaui in c.cum dilecti.vbi bonus tex.ĩfra de accus. Et exẽpla pa- tẽt ex dictis Inno.in d.c.dudũ.Et ad dictũ Barto. in d.l.j. posset dici,ꝙ illi tex.nõ sunt ꝯtrarij, vt ẽt per teipsũ po- teris meditari,quia quęstio non est declarata per Doct. ¶ In gl.j.ibi,sed hoc dictũ fuit propter testes. Ista rõ co- muniter impugnat per Doc.quia ad tollendũ periuriũ potuisset succurri alia uia, vcȝ p̃sumẽdo bis fuisse latã sẽ tẽtiã,& semel appellatũ. Quare aũt hoc p̃sumptũ non fuerit,rñde,vt dixi supra uer.4.no.Subdũt ẽt do. Anto. Inno.& do. Abb.ꝙ iõ ĩ casu isto declarat excõicationẽ fuisse latã post appellationẽ,quia canonici,qui, ſm eos, cõtra gl.erant actores,probauerãt specificè, quòd excõ municatio fuerat lata post appellationẽ. Vñ ex hac pro- batione intentio actoris erat clarè fundata. l3 igitur po stea reus probet,ꝙ excõmunicatio fuerat lata añ appel lationẽ,& per hoc reddat dubia ꝓbatio actoris, reddit & dubia ꝓbatio ipsius rei ecõtra per probationẽ acto- ris.Ergo actor dẽt vincere,qa probatio clara actoris nõ confundit per probationem dubiã rei,ſm Bar.q ita no. in l.nõ solùm.§.sed ut ꝓbari.ff.de nou.ope.nũ.& gl.ĩ cle. fi.de rescrip.ſm eos,& bene,quamuis in eo, quod dicũt Canonicos actores,hoc nõ firmauerint suprà do.Abb. & Imol.Sed istud est verisimilius in tex.nostro,quia ip- sis incumbit probatio,propter gl.in d.c. venerabilibus. ¶ Est uerum ꝙ do.meus hic multum laboriose contra istos insurgit,dicens in effectu imò pro reo ꝙ erit iudi candũ propter partitatem probationũ,quia ita est casus in c.3.§.tit.j.& in c.l3 & ibi in gl.pen.& Doc. eo. tit.& no.Bal.in l.in exercẽdis.C.de fide instru.& ĩ c.j.§.prom ptiores.in ti.hic finit lex.Et iõ oportet aliter dicere, ſm

** Probant. Adde quòd tale dictum debet intelligi ĩ vi passiua, ad hoc vt excludatur dolus. Bar.in l.2.de duo b⁹ reis cir.fi. ex eo quia,quãdo potest capi duplex ĩtelle- ctus,semper ille de bet capi per quem quis non cadat in delictũ.l.merito. pro soc.*

cum, uidelicet ꝙ ista paritas probationũ erat ĩ arbitrio iudicis,pro quo iudicaret,ſm Bal.in l.magistratus.C.qñ prouo.nõ est neces.& sentit in l.fi.C.cõminationes,uel epistolas.Et hoc operabat fauor præsumendi nõ excõi cationẽ,ſm eũ dicentem, rationes aliorum esse erro- neas.¶ Sed re uera in hoc ab ipso dissentio. quia ut dñt Doct.probato ꝙ appellatio præcesserit excommunica tionẽ,negatiua alterius partis,ꝙ imo secuta fuit, funda bat se in tempore, ideo oportebat ipsum in indiuiduo probare tanquã causam intentionis suæ, ut per Bart. & omnes in d.§.sed ut probari. & credo dixisse in c.in p̃- sentia.suprà tit.1.in notabilibus.Nec est uerũ cũ suppor tatione,ꝙ Bal.in dictis locis ita simpliciter loquatur,sed loquitur quando testes sunt pares per omnia, quo casu dat iudici illa electio.Et ꝙ etiam in casu fauorabili data disparitate testiũ nõ ꝓnunciet pro ipsa,est casus,ut mihi uidetur,multum apertus in l.lege Iulia. ff. de manu. & nõ apparet hic,ꝙ testes essent pares,ideo securius.tamẽ sit solutio Doc.in qua nihilo minus poteris cogitare.
17 ¶.Vltimò no.hic Inn.ꝙ † interpretatio benigna, đ qua hic,uidelicet præsumere potius nõ excommunicatũ, quàm excommunicatum, procedit in foro contentio- so,nõ aũt in foro animæ,in quo securior pars est tenen da,& ipsum sequitur do.Abb.in c.1.supra de iudi. & in c.cõquestus.in ult,col.supra de foro cõpe. Eandẽ doctri nã in materia irregularitatis tradit Inno.in c.ad audiẽ- tiã.infra de homi.& ibi Ana.in ult.col.& Spec.in tit. de elec.§.iusta.uersi.generaliter aũt. Et idem respectu fori pœnitentialis no.in simili Pet.de Anch.ꝯsilio.175.inc. Prima facie.& retuli in d.c.in p̃sentia.super uerb.nõ eli dit.Sed aduerte, quia ut p̃dixi ista nõ fuit rõ istius inter- pretationis,quinimo etiam in foro contentioso in du- bio præsumit qs excõmunicatus,ut est tex.in c.illud.in fra de cle. excõ. qui ad hoc nõ habet parem, ſm domi. Ant.ibi,& est tex.ualde notabilis & quotidianus,secun dũ do.Ant.ibi,& illũ tex.ipse ẽt allegat hic, & est glo.fi. ultra ipsum in c.consulti. infra de regula. quam allegat do.Card.in c.1.supra de scrutinio.& ibi gl. bona, quam allegat do.Card.idem tenens in cle.1.in 15.q. de sepul. idem Pau.de Leaza.in cõmẽto c.si celebrat.infra đ cle- ri.excõ.& sentit Inn.in c.dilectus.in ult.col. infra de ap pellatio.& gl.hic,dũ dicit,ꝙ est medicinalis, & facit se- cundũ do. Abb. qa nullũ periculum est in hac parte,cũ possit peti absolutio sine difficultate, & aliter tenẽdo iminet periculũ.¶ Subdit ibi do.Abb.& ualde solenni- ter,ꝙ do. Inno. hic posset procedere qñ interpretando quẽ excõmunicatũ incurreret pœnã,putà,si irritaretur collatio beneficij medio tpe facta sibi, uel ageretur de imponenda pœna,quia nõ seruauit,quia tunc in pœnis fit mitior interpretatio,ut regula,in pœnis. de reg.iur.ĩ 6.& alleg.c.dilectus,infra de appell. & idem ipse notat in c.1.infra de sagit.Et est aureum uerbum satis de men te Hostien.& aliorum hic, qui inter alias solutiones ad contrarium,de quo dixi in prin.huius gl.dant unam,ui delicet quia isti post excommunicationem celebraue rant.Vnde interpretando, quod appellatio non præces sisset,fuissent irregulares,c.1.de re iud.in 6. & in ca.1.de senten.excom.eo.ti.

SVMMARIVM.

1 Causa appellationis & causa principalis sunt diuersæ instantiæ.
2 Testis si primò iurat, & postea deponit an sufficiat.
3 Testium publicatio an impediat productionem in causa appellatio nis. Vide nu.4.
5 Et vide casus, in quibus non obstat publicatio testium.
6 Testes an possint iterum produci de consensu partium.
7 Testes noui quando produci possint in causa appellationis.
8 Testium publicatio non obstat, quando testes fuerunt producti su per peritia artis. Et adde alios casus, num.9. & 10.
11 Testium sola publicatio an sufficiat ad impediendum aliã produ ctionẽ, an verò requiratur, ꝙ partes discernant testificata.
12 Testis super quot & quibus capitulis præstat iuramẽtum.

CAP.

Universidad de Deusto Biblioteca

CAPITVLVM XVII.

FRaternitatis. ¶ In cā appellatiōis super nouis capitulis tātùm noui & veteres testes admittunt ētsi sit renūciatū testibus in prīcipali. H.D.

1 ¶ Nota † primo, omissis aliis notabilibus Doc. ꝙ cā appell. & principalis vident cāæ diuersæ, ꝙ ē respectu instātiæ, l. ita demū. C. de ꝓcur. & sic exponit hic verbū, Causa id est, instantia, ſm Inno. hic, nā capiēdo cām pro eo, quod deducit in iudicio, clarū est, ꝙ causa appellationis est eadē cū principali, c. tua nobis. infra de appell. l. j. & in rub. C. ne lic. in vna eadēque cā tertiò prouoc. sed quo ad alia, nō dicit oīno eadē cā. Patet in l. inuitus. C. de ꝓc. vbi procurator ꝯstitutus ad cām agēdā, nō vr̄ constitutus ad cām appellationis. Ad idē authen. ei, q. C. de tēp. appell. iūcta l. properādū. C. de iudi. vbi instātia appellationis differt ab instātia cāæ principalis. Facit c. 2. de iuramē. calū. in 6 Nec aliter probat d. l. ita demū ſm Sali. ibi sed solū probat, ꝙ persona procuratoris, quæ nō fuit repulsa in cā principali, nō posset repelli in cā appellationis, q̄ succedit loco personæ quo ad proponendas dilatorias. Et de hoc, an cā appellationis sit eadē cū principali, qđ est vtile ad multa, uide gl. in ca. Lotharius. 31. q. 2. & gl. 2. in c. si quis in quæcunque. 2. q. 6. & gl. fi. & Dom. in c. habeo librū. 16. dist. & glos. j. in c. 2. de iuram. cal. in 6. & oīno Roma. in l. si insulā in 5. col. vers. secūda ꝯclusio. ff de verb. oblig. Sali. & Inno. & do. Ant. in rub. de ꝯsue. Sali. in l. fi. in ulti. col. C. si pend. appell. mors inter. & Spec. & Ioā. And. in ti. de iura. cal. §. sequit. uer. quid de cā. & Cy. & Sali. in d. l. inuitus. & glo. in l. unica. C. de suffragi. & l. fin. ff. de postu. & in l. j. C. ut cāæ post pub. adsit tutor. & gl. j. ī fi. l. q proprio. §. itē quærit. ff. de ꝓcu. & gl. 2. in c. Romana. de appell. in 9. & Spe. in ti. de salarijs. §. sequit. uer. sed nūquid aduocatus. in q̄bus locis ēt inuenies, an aduocatus pro eodē salario te-
* neat iuuare in causa appellationis. Et cōis* opi. est, ꝙ n̄,
2 per d. l. inuitus. ¶ No. † secundo ibi, receptis prius duobꝰ. Primò, ꝙ iuramentū dēt præcedere depositionē testis. Quid aūt, si testis prius deponat, postea iuret. Vide Bal. in l. iurisiurandi. in prin. C. eodē, & dicet infra eod. c. de testi. Secūdū est, ꝙ si testis, qui fuit testificatus in una cā, producatur iterū in eadē, dēt de nouo iurare.* & ē rō, ſm Doct. quia in primo testificatu nō vr̄ iuratus, nisi super interrogādis, secus dicit do. Abb. si à principio iurasset super tota cā, arg. c. de testi. infra e. & c. cùm dilecti. infra de accus. Et hoc dictū eēt uerū, ſm dom. meum, qn̄ iterū testis repeteret in cā principalis, secus, si repetat in cā appellationis, ut in tex nostro, quia tūc simpliciter posset intelligi tex. ut ētsi testis iurasset super tota cā, iterū dēat iurare in cā appellationis, ut dicūt hic do. Ant. & Imo. sicut uidemus in iuramento calumniæ, d. c. 2. de iura. cal. in 6. Placet tamē do. meo opi. do. Abb. qa iō reperitur iuramentū calumniæ, quia ille, qui habuit sententiam contra se ante probationes factas & iura partium discussa, credebat se fouere iustitiam, postea uero intellexit contrariū, iuxta l. destitisse. ff. de iudi. & quod no. Bart. in l. si qs inficiatus. ff. depositi. quæ ratio nō hēt locū ī iuramēto testis. Nec est mirū, ꝙ ēt appellato deferat iuramentū calumniæ, quia respondet illud esse propter æqualitatē seruandā, iuxta l. fi. C. de fructi. & liti expen. & regulam, non licet. de reg. iu. in 6. Pōt etiā contingere, ꝙ licet appellatus habeat s̄niam pro se, post discussam tn̄ cām credat se fouere iniustitiam, ꝙ prius in initio litis n̄ credebat, & sic non cessat omnino rō. Et de iuramento testis uide Bal. in c. j. circa princ. de ꝯtrouer. inuestit. & di-
3 cet super gl. fi. ¶ In gl. in uerb. nouis. Nota † iūcto textu, ꝙ sicut publicatio testiū impedit productionē super eis-

* *Iurare. Adde quid si deponit in declaratione dicti sui, an erit opus iurare? dic quòd non ut per Saly. ī l. hoc sacramētū. in fi. C. de test. ubi etiam quòd nec pars erit citanda, & Soc. cons. 214. incip. in causa Honofrij. uersic. sed huic obiectio. in fi. par. 2.*

dē capitulis, uel directò ꝯtrarijs in cā principali, l. ꝑ hāc. C. de tēp. appel. & §. qa uerò. in Authe. de testib. ita impedit in cā appellationis. Et est casus clarus in cle. 2. de testibus. per quē ſm do. Ab. & Imo. hic reddit superfluꝰ discursus multarū opinionū, ī quib. se inuoluūt do. Ant. & do. meus hic, & dēt seruari decisio illius clem. ēt in foro ciuili, ſm do. Ant. & Imo. hic, & Pet. de Anch. in repetitione c. 1. uer. ultimo nō omitto supra de ꝯstit. qa l3 quodlibet ius seruet in suo foro extra mām peccati, ut dixit, illud est uerū, nisi de aliquo dubio sint opiniones ī ter Iuristas, qa ꝑ decisionē Papæ cesset eorū uarietas sopita ēt inter eos. Allegāt notata in c. l3 ex suscepto. supra de foro cōp. & in c. cùm per uenerabilē. infra q filij sint legit. & in c. Raynu. infra de testa. Et istud ēt uoluit do. Ant. ī c. super literis. ꝑ illū tex. supra de rescri. & ibi Imo. in 2. no. & do. Abb. in c. cum tꝑe. in ult. col. supra de arbi. & do. Ant. in d. c. ꝑ uenerabilē. §. rōnibus. & in c. 1 ꝑ illū tex. supra de iuram. cal. & ī c. & si necesse. īfra de don. inter uir. & ux. & Ioā. de Ana. in c. fi. in ulti. col. infra de deli. pue. & facit qđ no. do. Anto. in c. super spe. infrà de priuil. ¶ Sed † cōtrariū, ꝙ imo in foro ciuili d. cle. 2. non
4 seruet, firmat latè Bal. in l. eos. §. si q d aūt. C. de appella. qa quātū præstat restitutio minoribus, tātū ꝓstat appellatio maioribus, l. ꝓfecti. ff. de mino. Sed minor restituitꝰ ad ꝓbādū pōt apertis testibus idē ꝓbare ꝑ testes meliores, uel digniores, uel melius scientes, ut ꝑ Dy. & alios ī l. j. §. aduersus. ff. de ope. noui nūcia. Ergo idē poterit appellans, dūmodo appellet à diffinitiua, secus, si ab interlocutoria, qa nihil noui in ea adducit, cle. appellāti d appella. ut ibi latè ꝑ eū, cū quo in hoc ultimo ꝯcordat etiā Ang. in l. ꝑ hāc. C. de tēp. ap. Itē pro dicta differētia inter ius ciuile & nostrū, uide Bal. idē tenētē in d. l. per hāc. ꝑ illū tex. ꝑ quē dicit, ꝙ ubi tex. est ꝯtra tex. stat legi in foro Cæsaris, & canoni ī foro Petri. Nec obstat timor subornationis, qa est ꝓsumptio imaginaria nō necessaria, qa docet experiētia, ꝙ testes solennes nō ꝓnt subornari ut ibi per eū. Idē tenet Bal. hic dicens, quòd timor subornationis est q̄da fictio, & uendicat sibi locū in foro ꝯscientiæ. Idē Bal. in l. ampliorē. circa fin. C. de appell. & in l. officiū. in apostil. ff. de rei uēd. & Pet. de Anch. ī cle: 2. de testi. & Ange. ꝯsilio 153. Et ista opi. ꝓcedere posset, si pro ipsa eēt casus ī d. l. ꝑ hāc. Sed qa Bald. ibi & hic rñdet ad illū tex. sequit, ꝙ sunt opiniones, & iō decisio Papæ eis ꝓualet, ꝑ ꝓdicta ēt inter eos. Et idē Imo. ꝑ hāc rōnē in d. cle. 2. Et ad rōnē Bal. ī d. §. si q d. dic, isto casu differre restitutionē ab appellatione ꝑꝑ diuersitatē rōnis, q̄ colligit ex dicendis in uer. tertio in quantū. Quòd āt subornatio debeat attēdi ꝯtra Bal. uide do. An. hic uer. quartò didicere. & ipsūmet Bal. in d. l. ꝑ hāc. in pen. col. Et in hac mā, qn̄ in cā appellationis liceat ꝓducere testes, publicatis testibus in prima, uideas semꝑ Bal. ī Spe. in ti. de appellat. ultra mediū. uersi. casus talis est. & latè in l. eos. §. si q d aūt. C. de app. & Imo. post do. Ant. in c. ad audietiā. el 2. supra de rescri. late Ang. in d. l. ꝑ hāc. & Bal. in c. 3. in prin. si de inuesti. inter do. & uasal. lis ori. & Archi. in c. Olius. 6. q. 4. & nō est disputatio necessaria ꝑ ꝓdicta magis quærere de causa appellationi, q̄ de principali ī quo insistūt Legistæ, apud quos fit hæc differentia. sed dr̄ eadē cā, quo ad nos ut est dictū, & ideo breuiter uidendū est gnālr qn̄ publicatio impediat. ¶ Est autem istud regulare, ꝙ publicatio attestationū impedit ꝓductionē super eisdem articulis, uel directò ꝯtrarij tā in cā appellationis, quàm in causa principali. Fallit in multis casibus, quorū 17. ponūt hic Ioā. An. Dom. & do. Abb. post Spec. qui ponit 21. in ti. de teste. §. satis subtiliter. in prin. quos non refero, exceptis quibusdam, quibus est addendum, postea notabimus alios, quos ipsi n̄ ponunt. ¶ Primo † igit, in quantū limitant, nisi dicta testium sint
5 nulliter publicata, allegādo gl. fi. in fi. in c. cum causam. infra eodē, & in dicta cle. 2. in uerb. ritè. & do. de Rota decisiōe mihi 374. Incipiente, Itē si ad īstātiā. adde Bar. idē tenētē in authen. at qui semel. C. de ꝓba. & in l. qui ꝑ salutē. in fi. ff. de iureiu. & Ange. in l. per hanc. post Bald. pen. col. & plenè do. Card. post alios in clem. 2. in j. oppositione

positione, & optimè adduci posset, qđ scribit Bar. ī l. nō putauit. §. nō quæuis. ꝑ illū tex. ff. de cōtra tab. & in l. lecta. ff. si cer. pet. & Ang. in l. j. in prī. ff. de ædil. edic. & in l. 2. ff. de inoffi. test. & Bal. in l. 3. in prin. ff. de li. & posthu. & Bar. in l. iustæ. in prin. ff. de acqui. posses. & ī l. fi. §. sed qa. C. cōmu. de lega. & Bal. in l. fi. in pen. col. ver. sed ista differētia. C. de spōs. cū similibus. In quibus habes ꝑ diuersa exēpla, ꝙ quoties fit mētio de aliquo actu puniendo, vel priuādo, vel sustētādo, intelligit semper si est ritè factus. Adde ēt Bal. in dicta authē. q semel. in j. col. versi. sed illa regula. vbi dicit, ꝙ indiscreta & ꝓcipitata iudicis publicatio non īpedit testes iterato ꝓduci. Et adde Gui. de Cu. in l. ueluti. ff. de eden. vbi dicit ꝑ illū tex. ꝙ testis minus ꝑfectè examinatus pōt post publicationē attestationū examinari, & allegat ēt, qđ no. gl. in dicta Authe. de testibus. §. qa vero, ī verbo, nō habebit. Et istud est verū, ſm Bal. & Ang. in d. l. ueluti. qn̄ culpa iudicis examinantis nō fuit ꝑfectè examinatus, secus, si culpa partis, vt qa minus diligēter & perfectè capitulauit, ꝑ c. ꝑ tuas. & quod ibi no. infra eodē, & idē voluit Bal. in c. j. qd sit īuest. qđ bene no. ¶ Sed aduerte, qa qn̄ publicatio fieret nō ritè, volūt ꝓdicti, maximè do. de Rota, ꝙ ētsi qs petijsset testes publicari, & didicisset eorū dicta, ꝑ hoc nō repelleret à ꝓducēdo iterū. Sed ꝯtrariū, & meliꝰ, tenet Zenzeli. in dicta cle. 2. & sequit ibi do. Car. & collector Rotæ in antiqs, ꝯclonē. 57. inci. Itē no. ꝙ vbi testes, qa ēt si nō fuisset facta publicatio, nō audiret post didicita testificata, ꝑꝑ timorē subornationis, §. qa vero. in Auth. de testibus. & c. vltra tertiā. cū simi. īfrà eo. Et quāuis do. de Rota decisione primo allegata nitant rñder huic rōni, ꝙ aut in secūdo examine testes dicent cōtrariū, & n̄ probabūt, tanquā ꝯtrarii. Aut dicēt idē, quod primo, & cessabit timor subornationis, tn̄ ꝑ hoc nō est satisfactū ꝓdictæ rōni, qa possibile est, ꝙ n̄ dicēt omnino idē, nec ꝯtrariū, sed dicēt plenius & magis ꝯcludēter, q̄ prius dixerint, & in tali additione imminet timor, vt mihi vr̄. Itē ad hāc limitationē vide Spe. in ti. de teste. §. iā de interrogatorijs. in vlt. colū. ver. itē caute faciet vbi docet, cautū esse aduocatū in considerādo, an culpa iudicis testis imperfectè deposuerit, qa nō obstabit tūc sibi dicta regula. Idē do. Ant. in c. cùm cām. el j. in 7. col. ver. sed si iudex infra eodē, & Ang. in d. l. ꝑ hāc. in vlt, colū. Et idē, qn̄ an̄ publicationē volēs ꝓducere fuit iniustè impeditꝰ ꝑ iudicē, ſm do. An. in c. tā literis. in tertio notabili, īfrà eodē. Pro quo facit gl. in verb. recepta. in c. cū I. & A. j. de re iudi. quā ampliat ibi do. An. ētsi sit ꝯclusum in causa.

6 ¶ Secūdò, in quantùm Doc. dn̄t, ꝙ † cōsensu partiū ꝓnt testes iteratò ꝓduci ꝯtra dictā regulā, quia in eorū fauore hoc est inductū, & sic succedit c. ad Apostolicā. j. de reg. nisi cā esset super mā tāgēte bonū publicū, ꝑ c. si diligenti. supra de foro cōpet ſm do. An. hic, adde Bal. & Sali. idē tenētes in dicta authen. at q semel. Sed est fortius dubiū, quid si alia pars, ꝯtra quā ꝓductio facta fuit, non cōsensit expresse, sed sciuit, & nō opposuit? & vr̄, ꝙ productio valeat, quia ita tenet Bal. in c. j. §. itē si vasallꝰ. de ꝯtro. inuest. ꝑ l. argētarius. §. cùm aūt. ff. de eden. Ad idē facit, quod no. Inno. in c. cùm dilecta. supra, de rescrip. & in c. cum Bertoldus. infra de re iudic. & dixi in ca. qm̄ supra, titulo primo, suꝑ gl. fi. in 4. fallētia, vbi ꝓbatio admissa ꝯtra s̄niam, q̄ trāsiuit in rē iudicatā parte nō opponēte valet, adeo ꝙ pōt s̄nia retractari. Ergo fortiꝰ valet ꝓbatio ante s̄niam, quia terminus s̄niæ fortius excludit. q̄ terminus ipsam ꝓcedens. Ad idem, qđ no. Innoc. in c. ꝑ tuas. infrà eodē, & Bart. ī l. si duo ꝓroni. §. idē Julianus. ff. de iureiu. cū similib. vbi dn̄t, ꝙ quāuis in iudicio recuperandæ possessionis nō debeat pars admitti ad probandū de dn̄io, vt tradit in c. j. suprà de rest. spol. si tn̄ admittit parte nō opponēte, valet probatio. ¶ Sed istis nō obstātibus cōtrariū tenet hic do. meus, & ꝙ receptio testiū isto casu sit nulla, ꝓbat princip̄r ꝑ tex. ī Authen. de testibus. §. si verò. in ver. oīno quod importat, ipso iure nō valet actus, vbi in illo actu cōpetit officiū iudicis, & hoc dicit ꝓbari in l. j. §. accusationē. ff. ad Turpil. Ad idē allegat, quod habet ꝑ Bart. in l. 2. ff. de app. recip. & Bal. in l. 2. C. de episc. audi. & in l. si ea. C. q accus. vbi testis receptus post terminū, nulliter recipit. Ergo fortius in casu isto. qa lapsus termini nō ita ꝓcisè excludit, sicut publicatio. Ad idē in terminis allegat Bal. in l. peremptorias. in 11. col. C. s̄niam rescindi nō posse. & ī l. eos. §. si quid autem. C. de appella. Ad idē allegat, quod no. Bal. in l. nō dubiū. in fin. C. de legi. & in disputatione sua, Statuto cauet, ꝙ senator. & Pet. de Anch. in regula, ea q̄. in 3. char. de reg. iur. in 6. vbi dicunt secūdum ipsū, ꝙ quando pars non opponit, & tamen notorie cōstat iudici de defensione partis, processus est nullus etiam parte non opponente. Ad contraria respondet, ꝙ præsentia partis in hoc nihil operat, qn̄ actus est ipso iure nullus. Præterea sicut ille, qui nō appellat a s̄nia, non uidetur uere consentire, sed fictè, ſm Bald. in l. Labeo. C. quom. & qn̄ iud. & est casus in c. quo ad ꝯsultationē. infra de re iud. ita & ille, qui non ꝯtradicit receptioni testiū. Nec pōt dici, ꝙ saltē ualeat receptio propter fictum consensum, quia non procedit in actu illo ipso iure, in quo nihil est, quod imputetur parti, quæ sciebat ius suū saluū durare. Non obstat, quòd propter probationem admissam parte non reclamante sententia retractatur quia cessat causa, propter quā alias nō debet fieri probatio, scilicet præsumptio sententiæ, quæ tollitur ex illis ꝓbationibus. Sed rō subornationis non cessat hic. ad dictū Bar. in d. l. si duo ꝓroni. vbi dicit, ꝙ facultas agendi de dominio non est adempta ipso iure, ꝓut hic, & ita residet dom. meus extendens ista ꝑ quatuor folia, & ꝓ ipso est decisio Ang. quā non allegat in d. authen. at q semel. C. de ꝓba. qa hoc est fauoris publici, ne falsitas cōmittat, iō renunciari non pōt, l. ius publicum. ff. de pact. Sed re uera pro prima opi. plurima adduci possent, sed vna rō sufficiat, quæ me multū inclinat, vnā ponūt oēs pro indubitato, ꝙ vt de expresso partiū ꝯsensu valeret talis ꝓductio, & sic nō obstaret tūc verbū, Omnino, positum in d. §. si verò. modo sic in iudicialibus ita vr̄ qs ꝑ̄ iudicare sibi per tacitū cōsensum, sicut per expressum. Sed expressus hic sufficit. Ergo, &c. Minor & ꝯsequētia patent, maiorē probo ꝑ tex. ubi ēt ad incurrendū delictū æquiparat actus tacitus & expressus in iudicio. Ad idē tex. in l. cùm ostēdimus. §. fi. ff. de fideius. tu ibi, patiētia ī iudicio hēt vim stipu. & illū tex. ad hoc facit sing. Bar. in l. j. in prin. ff. de verb. ob. & in l. fi. ff. de ꝑt. stip. & ī l. fi. §. 1. ff. q. ap. nō licet. & in l. cum quis decedens. ī prin. ff. de leg. 3. & Bald. in repetitione l. tale pactū. §. qui ꝓuo cauit. in 7. & 11. col. ff. de pac. Ad idem, quod no. Inn. in c. ex parte decani. post mediū gl. 2. s̄. de rescr. ubi dicit, ꝙ si dn̄s videt cām suam agi ꝑ falsum ꝓcuratorē, & nō ꝯtradicit, tenēt gesta ab illo ꝓcuratore, ēt ad sui ꝓiudiciū, & sequit Old. ꝯs. 209. incipiēte, Pro fundamento. ad fi. & Ang. in l. mutus. §. is, q ꝓcuratorē. ꝑ illū tex. ff. de ꝓcu. & do. Car. & Imo. ī c. cum olim. s̄. de offi. dele. & do. An. Imo. & do. Ab. in c. quāuis. j̄. de re iud. & Arch. Ioā. And. & Do. in ca. q ad agendū. de ꝓcu. in 6. & Ro. in l. q̄ dotis. ff. sol. matri. cū multis simi. Et posito, ꝙ de hoc dicto Inn. fiat dubiū, tn̄ saluat in vno casu, ꝑ quē ꝓcedit in ꝓposito, vcꝫ vbi nō solum sciēte & patiente, sed ēt ꝓsente dn̄o aliquo cōpareret. Ita dicit Bal. ī l. j. ff. de neg. gest. & Guido de Suz. in l. l3. C. de ꝓcu. Ad idē vide do. Ab. ī c. cum ꝯtingat. in 5. col. s̄. de off. deleg, vbi ex dictis gl. in uer. nihilo minus. & aliorū, ibi notat theoricā, de qua exclamat, ꝙ si ꝯtra ꝓsūmptionē iuris & de iure de facto admittit ꝓbatio patiēte eo, cuius interest, valet ꝓbatio. Ex quo infert in terminis nostris, ꝙ valebit ꝓbatio admissa post publicatas attestationes suꝑ eisdē, vl directò ꝯtrarijs. Et ꝑ illa theorica dedi concordātes in d. c. qm̄ ꝯtra. super gl. fin. vers. fallit quartò. Et hanc opinionem in terminis no. etiam Ange. in l. ꝑ hanc. in 8. colū. C. de temp. ap. & Bald. in authen. at qui semel. in 1. col. C. de proba. & Imo. in cle. 2. de testi. satis de mente gl. ibi ī verbo, ꝓducere. & do. An. in c. vltra tertiam. in 5. col. infra eo. Et facit, qđ notaui post Inn. in c. caulis. ad fin. suprà eo. Nō obstat, ꝙ dolus futurus remitti non potest, l. si vnus. §. illud. ff. de pac. Et sic dolus ex subornatione non videtur

Universidad de Deusto Biblioteca

vr̃ remiſſibilis,qa illud eſt verū in dolo vero,non in dolo pſumpto,ſm do.Ant.hic.Quā rñſionē nota ad multa.Nō obſ.no.p Cyn.in d.l.ſi ea.qa rñdc ex ijs, q̃ dixi in c.13.ſupra tit.j.vbi de hoc fuit lōgū examē.Non obſt.qđ no.Bal.in d.l.nō dubiū.quia ibi perſona erat oīno inhabilis,vt plenius habeť in locis,q̃ allegaui in d.c. in cauſis in fi.Nihilominus pp authoritatē do.mei poteris ꝯſulere peritiores.¶ Tertio,in quātū Doc. limitāt hanc materiā,niſi eccleſiæ, vel minori p viā reſtitutionis ī īteg. ſubueniret,& allegāt Inno.in c.auditis.ſupra de reſti.in integ.& Bar.in l.j.§.nūciatio.ff.de ope.no.nū.Adde Bal. & Sali.idē tenētes in d.authen. at q ſemel. & Ang. in l. vbi exigit.ff.de eden.& Spe.pleniſſime in ti. de reſti. in integ.§.videndū.ver.qd ſi in cā minoris.& do. Ant.do. Abb.& plenius Imo.in d.c.auditis.& Bal. poſt Inno.in c.paſtoralis.in prin.ſuprà de cā poſſ.& ppri.& ibi dom. Ant.in 20 col.& eundē in ca.cùm veniſſent infra eo.& Rotā deciſiōe 154.incipiēte,itē nota,quaſr.in antiquis, & Bal.in l.eos.§.ſi qd aūt.C.de ap.& Ro.in rub.ff. de arbi.in 3.col.& ibi dat exēplū,ſi produco ignorāter teſtes inhabiles,qa reſtitui debeo ad eoſdē reproducēdos ceſſante inhabilitate,puta excōicatione,vel alia.¶ Fallit tamen primò,niſi pdicti fuiſſent ſufficiēter diligentes ī pquirēdis teſtibus,quia nō reſtituunť,ex quo nō pñt dicere ſui facilitate,vel alterius dolo lædi,ſm Spe. vbi ſupra & in l.fi.C,de in integ.reſtit.min.¶ Fallit ſecūdò,niſi petereť reſtitutio ſuper aliqua exceptione dilatoria,uel declinatoria,quæ nō ꝯcerneret merita cauſæ, qa illa diciť modici præiudicij,dato ꝙ ñ pbareť,arg.l.fideiuſſor.§.qdā.ff.mādati, Et p modica læſione nō ꝯcediť reſtitutio, l.Seio,ff.de in inte.reſti.Ita ſentit Inno.ī c.corā.poſt prī. gl.q̃ incipit,iuſtū fuit ſuprà de reſti.in integ.Bal.in d.l.Seio.& in l.perēptorias.in 4.colū.verſ.quæro, vtrùm ſicut minor.C.ſen.reſcin.nō poſ. ¶ Fallit tertiò, niſi petereť reſtitutio ad finē opponēdi crimina ꝯtra aduerſarium. quia eccleſia & minor adhoc nō reſtituunť, ut dicit Cō poſt.in cap.ꝙ ſicut ſupra de elec.& eſt gl.pen. in cle. nō pōt.de pcur.& no.dom.Ant.poſt gl.j.in c. licet.infra de accuſ.& Bald.in l.fin.C.in qui.cauſ.in integ.reſt.non eſt neceſſ.Spec.in tit.de reſti.in integ.§.2.verſ.ſed pone,eccleſia.& dom.Anton. in cap.auditis in 7. colum. & ibi dom.Abb.ſupra de reſtit.in integ.& Bald.in l.auxiliū.& ibi bonus tex.ff.de mino.¶Super hoc ēt no.duo.Primò ꝙ reſtitutio ꝯceſſa in caſu iſto,nō prodeſt aduerſario,ut ēt poſſit ꝯtra eccleſiā pducere,ſm Bar.in d.§.nunciatio & Imo.q ipſum refert in d.c.auditis.in vlt.colū. p id qđ habeť in l.ēt.§.ex cauſa.ff.de mino.Nō obſtat l.petēdæ. C.de tēpo.in integ.reſt. pet.qa hic nō dať noua dilatio, ſed audiť perinde, ac ſi eēt intra primā dilationē ante publicationē.Iſtud aūt intellige,ſecundum pdictos, niſi omiſſio pbatiōis ipſius pſonæ priuilegiatæ fuiſſet in cā,quare aduerſarius nō priuilegiatus omiſiſſet ēt teſtes pduceť, vt p ipſos,quorū dictū procedit niſi omiſſio fuiſſet ex dolo ipſius aduerſarij,p id qđ no.Angel.in l.q res in prin.ff.de ſol.vbi dicit, ꝙ nunquā prodeſt reſtitutio aduerſario, qñ læſio minoris fuit eius dolo,p tex.ibi,quē reputat ſing.in verſ.huic applicať cū ſua gl. & ibi Bar.¶ Fallit ēt iſtud notādū,vt p Io.An.in Spe.de dila.§.vidēdū verſ.in ſumma.cui adde Bal.in d.l.p hāc ppe, fi.& ī l.3.§.ſed vtrùm.ff.de mino.¶ Itē ſcđo circa hoc nota,ꝙ mulieri & ruſtico nō ſuccurriť propter iuris ignorā-
* tiā * in caſu iſto,ſm Bar.in d.§. nūciatio.p l.fin.C.de iur & fac.ign.Et qm̃ in talib⁹ nō ſuccurriť in ijs,quæ ſunt īducta ad rigorē iuris ꝯſeruandū, ut in iudicialibus & ſimilibus,vt no. 38.diſt.ī ſumma,& 1,q.4.§.vlt.& Bal. in l. fi. in 3.q.C.de iu.deli.& Bal.Pau.& Rom.in l.iuris.C.q admit.& Sal.in l.pen. eo.ti.

* Iuris ignorantiam. *Adde quibus iura ignorare premittatur, & quibus non, Alexan. conſ.92.par.1.& an quando & ex quib⁹ mulieres excuſentur ob iuris ignorantiam, vi. Socin.conſi.39.in ci.Viſis.ver.ſecundo poſſet excuſari. p.j. & adde quòd iura quilibet ſcire debet vel per ſe, vel peritiores conſulendo vt per Socin.conſ.45.inci.ī primo præſentis cōſultationis in pri. col.5.p, ea.*

a Itē. *Adde quòd*

cum ſi.Vnde ſi per errorem iuris ruſticus fecit teſtamētū nō ſeruata debita ſolēnitate,erit nullū,l.fi.C. de teſta. Et idem,ſi ductus errore aduocati nō pduxit inſtrumātū,vel teſtes ī inſtrumēto,in termino, vt in dictis locis nota. Et hoc intellige,niſi pbaretur ruſticū nō potuiſſet conſulere peritiores, ſm Bal.& expreſſius Sali.in l.j.C.de iur.& fac. igno. Et iſta extende ēt ad reſtitutionē,quæ datur maioribus ex clauſula generali ,ſecundum Inno. & Hoſti. in c.proxi.& ibi dicetur.¶ Reliquas limitationes Doc.nō refero . & vnā ex ſuis uidebimus in c. ꝯſtitutus.infra e. & vnā in c. veniēs . infra eo.& unam ī c.cùm clamor.& unā in c.de teſtib.&
7 vnam in c.cauſa.infrà.e.¶Sed† ultra ipſos limita ēt,quod dictum eſt in regula,& quod erit ſufficere.ſi ſunt didicita,hoc eſt,didicita teſtificata,quia limitatur, niſi teſtes examinati in cauſa principali,dixiſſent, ſuper articulis ſe nihil ſcire,quia tūc poſſūt noui teſtes produci in cauſa appellatiōis ſup eiſdē,ſecundum Bal.ſing.in c. 1. §.ſi enim,qd ſit inueſt.ſuper quo inſtat hic dom. meus nō bene exprimens quid velit,ſed uidetur ꝯcludere, quòd iſtud ſit verū, dū modò non potuerit in prīcipali alios pducere cognita publicatione.Et dicit elegāter Ioā.And.ī Spe. eo.ti.§.nūc uidendum ad finem in additione,quæ incipit,diſputauit. ꝙ ſi de delicto & de fama fuerūt facta capitula,& teſtes ſolū interrogati de delicto, dixerūt in fi.ſe nihil plus ſcire,poterūt poſtea de nouo pduci ſuper fama . qa intelligiť,nihil plus, ſcilicet ſuper inter
a rogato.¶Itē r limita , niſi † fuiſſent p-
8 ducti teſtes de peritia artis ſm Bald. Imol.do.Abb.in c.cām ſ̃. ti.pxi. & ibi retuli,qa ſicut nō obſtat ſentētia, multo minus publicatio.Facit,quod habetur in c.pponuiſti.eo.ti.& in ſpē no. ēt Io.de Ana. in c. ſignificaſti. el 2.infra de homi.& Bal.in d,c.ppoſuiſti,in fin. qa nō ſunt pprie teſtes, vt per ipſum . Idē eſt,qñ probatio hēt fieri per inſpectionē alicuius rei,ſm Bald.in l. ſi quis teſtibus.in ult.col.C. de teſt. Quod intellige, vbi illa inſpectio eſt ſuper peritia artis,alias ſecus, puta ſi ſuper dāno dato,¶ Itē limita gñaliter in teſtib⁹ deponentibus,nō in figura iudicij.nec de veritate,ſed de ꝯſcientia , vt pbant pximè dicta.Et ita ſignāter notat Bal.in authē.ſed cùm teſtator.in pe. col.C.ad l.Fal.& do.Ant.in c.cùm olim. el 1. in 1.col.per illū tex.infra de priui.¶Item limita in caſu ca.ſeries. infra eo. qñ pducunť teſtes & inſtrumēta,ſimul, ſm do.Ant.& Imo.ibi.¶Item limita , niſi mā antiqui capituli repetatur in nouo nō tñ ad finem probandi aliquid ſuper antiquo,ſm Imo.in c. cùm cām. el 2. in ultimo notab.infra eo. ¶Itē limita niſi à iudice fuiſſet qs iniuſtè repulſus, a pbando ante publicationē, ſm Bal. in c.ex parte Adæ:ver. no. ſ̃.eo. per illū tex. Et eſt notabilis imitatio totius materiæ ſecūdum eū,& do. Ant. in c.
9 tā literis.in prin.infra eo.¶Itē † limita niſi in diuerſa inſtantia,ſm Ang.in l. ſi

*quæritur, nūquid īdiſtinctè publicatio atteſtationum īpediat teſtiū pductionē ſup eiſdē capitulis. vnde dubitatur,vtrùm pempta inſtantia p lapſum tēporis limitata de iure cōmuni,iuxta l. pperādū.C.de iudi. vel limitata ex forma ſtatuti, quo caſu eſt eadē inſtātia iuris cōis reſtricta p ſtatutū loci , vt no.Bal.in l.ī cōtractib⁹.§.illo. C. de nō nu.pec.& quod no. Pau. de Caſ.l. cū pōt.ff.quādo actio de pec. eſt anna Sal.et Doc.ī d. l.pperādū. in prī. ſi inſtātia remouetur,an poſſint pduci alij teſtes,nō obſtāte, ꝙ in prima īſtātia eēt publicat⁹ pceſ⁹,et didicita eēnt teſtificata, et certè ſic. Ita dicit Pe.đ Anc.ī cl: 2.đ teſt. ī 3.fallentia Io. An. in iſto tex.in fi.Idē tenet do.Ab.hic ī 3 col. ī ver.4.vbi perit ī ſtātia.Idem tenet do.Car.in d.cl.2. ī 4.q.Et iſta ē cōis * opi.à qua in iudicādo nō eſt recedēdū.Adde tamē qđ do.Alex.ī cōſ. ſuo 61 ī 4.vol.videtur tenere cōtrariū tamē nō multū clare,neq; allegat pdictos Doctores Iō tene primā opi. quia cōis.Et ī quātū dico , quòd do. Car.ì d.cle. 2.tenet, ꝙ in ſecunda inſtātia admittūtur teſtes,hoc nō ē verū,ſed bñ dicit. ꝙ cōiter Scribēte ita tenet ī ca.fraternitatis.de teſti. & ſic pbat, quod ſit cōis opi. tñ ipſe tenet cōtrariū.Vnde ī practica credo , ꝙ vix poteris obtinere, ꝙ ī ſcđa īſtātia admittanť teſtes poſt publicationē teſtiū Tamē pbabis qa ſi conſuetudo , erit obtinebis.*

ff.de

quis in ſeruitute.ff.de fur.de quo infra eo.c. cùm veniſſent,Item,niſi repetantur vt declarent, non ad inſtantiam partis , ſed officio iudicis,ſecundum Angel.ibidē dicentem eſſe gl.ſing.in §.quia verò. in Authen. de teſti.de quo dicetur in c.cùm clamor.j̃. eod. poſt Bart.in l.repeti. ff.de quæſt. ¶ Item limita,niſi teſtes partis aduerſæ depoſuiſſent ſuper eo, quod non continetur in capitulis, nec de quo potuiſſent cogitare, ſecundum do.Anto. domi.Abb.& Imol.in cap.iurauit.ſ̃.titul.j.& Ioan. And. in Spec.eo.ti.§.iam de interrogatorijs . circa fin. ver. illud autem. & do.Abb.poſt Inno.in ca. ex tenore.in 3.lectura.j̃.eod.Facit,quod no.do.Card.poſt glo.in d.cle. 2. vbi dicit, quòd ſi teſtes depoſuerunt ſuper articulo non incluſo in articulis poſſunt ſuper eo reproduci,qa nihil pōt imputari parti , cur ſuper eoſdē eos vel alios nō pduxit.¶Itē limita,niſi ſuper capitulis nō pductis aliquid dixerint,ſm Bal.hic poſt Inn.Quòd eſt notabile,ſm eū,& vr̃ eſſe idē,qđ in pcedēti limitatione.¶Itē limita nō pcedere in cā mr̃imoniali, ſm Bal.ī authen.nūc ſi hæres in j.col.C.de litig.& do.Ab. in c.ſicut ex literis.p illū tex.de ſpon.Facit c.ex tenore. & c.ſeries.per illū tex.j̃ eo.¶Itē nec in cā monachatus , vt pbat gl.relata ad tex.in ca.pſens.in verbo, patrē. 20.q.3. ¶Itē limita,vt p Bal.in l.ampliorē . quaſi in fi. C. de appella.vbi dicit, ꝙ p abſente pōt iudex poſt didicita teſtificata nouos teſtes recipere,p illā l iūcto c. cùm Ioānes. j̃.de fide inſtru.qa in iudice ceſſat timor ſubornationis. Allegat Inn.in c.cùm clamor.j̃.eodē,inferēs vnā cautelā mirabilē,ſed ipſam reprobat Ro.in l.4. §. hoc aūt iudiciū.in 2.colū ff.de damno infect.qa iudex dēt ſupplere intra tps,qđ potuiſſet pars.ſm gl.in l.filiusfa.§.veterani.ff.de pcurato. ¶ Itē limita in caſu mirabili , de quo p Inno.in c.cùm clamor.j̃.eo.& ſequitur do.Abb.hic,&
10 Bal.ibi,& ibi diceť.¶Itē†limita , niſi eſſet tertius volēs pducere teſtes ſuper eiſdem met capitulis, quia pōt,ſm Spe.in tit.de teſte.§.ſatis vtiſr.in j.col .verſi. qd ſi à ſnīa vbi tñ cōcludit,hoc eſſe verū,ſi ignorauit cām ad ſe ſpectantē agi,ſecus dicit , ſi pſens fuit in iudicio , & tacuit, nec ſibi fuit negata licētiā docēdi de iure ſuo,vt ibi per ipſū,cū quo ꝯcordat Bar in l.ſi perluſorio.§.j.verſ.ſcđò eſt vidēdū.ff.de appel.Et ſic intellige , q̃ ſuper hoc latè habenť per do. Ant.in c.quāuis.in 24.col verſi. quæro ſexto.j̃.de re iudi.¶Itē limita,niſi ille,q diciť aň publicationē didiciſſe atteſtationes, pbaret ſe nō pfectè legiſſe, ſecūdū Dom.in c.cum pſonæ.in fi.prīc.ff.de priuile. in 6. vbi dicit pp gl.in uerbo,integraſr.ꝙ ex viſione atteſtationū ñ pſumiť qs plene pcūctaſſe, quod expreſſè tenēt Inno.Hoſti.do.Ant.& Bal.latè in c.vltra tertiā. j̃. eo.& ibi diceť de hoc, & ēt de illo, q auſcultauit poſt parietē, qñ fiebat examinatio, & de illo q nō legit atteſtationes, vſque in fi.vel non legit originale.¶Itē limita 5.modis vt p Rom.in rub.ff.de arbi.in 13.col. ¶ Itē limita mām ex dictis Imo.in l.admonēdi.in 33.col. verſ. tu aūt aduerte.ff.de iureiu.vbi ponit,ꝙ poſt publicatos teſtes licitè pōt deferri iuramētū,de quo ibi, & in c.fi.j̃.de iureiu. qa ceſſat timor ſubornationis.¶Itē limita ex ijs,quę dixi in c,13 cām.ſuper gl.in verb.opponi. in prima cōcluſione.ſupra titu.j.& ibi dicit dom.Ant.in 14.colū.ꝙ pñt produci teſtes ſup articulo partim antiquo, partim nouo,qđ nota pp iſtū tex.in verbo,dūtaxat.¶Itē limita,ut p Bal.in l.ſi qs teſtibus.in fi.C.de teſti.vbi dicit, ꝙ poſt didicita teſtificata pōt p rei euidentiā pbari ꝯtrariū. Allegat Spec.in tit.de pba.§.uidēdū. uerſic. hoc quoque.& exēplificat,qñ teſtes dixerūt quē gladio interfectum, & oſtendiť corpus nō eſſe alicubi uulneratū,ut ibi per eū. Pro quo uide,qđ notat Bart.in l.j,§.fi.ff.quēad.teſt.ape. & Cy.in l. 2.C.quæ ſit lōga ꝯſue.& Bal.in l.j.C. de teſta. & latè in l.de q bus.in pen.charta.ff.de legi. & facit , qđ no.do.Ant.in c.cām.in fi.ſ̃.tit. j. ubi dicit,ꝙ publicatis atteſtationibus admittiť pbatio p inſpectionē ꝯfiniū, uel inſtrumētorū.¶Itē limita,ut p Ang.ī l.fi.C. de teſti. niſi teſtes inducanť ad ſolā præſumptionē. Allegat Inn. q hoc dicit elegāter in c.cùm dilecti.in fi gl.quæ incipit hodie.j̃.de accuſ.Idē tenet Bar.dicens,ꝙ faciūt indiciū,

in l.2.§.fi.ad fi.ff.de appell.recipi. Et hoc nota.¶Itē limita,niſi in contrariū eēt ꝯſuetudo,ſm Ioā. And. in addi. Spe.in ti.de excep.§.dicto. uerſi. ſed nūquid publicatis. quē ſequiť dom.Ant.in c.ſeries.in j.col.j̃.eo. Iñ ꝯtrariū ſenſit gl.fi.in fi,in c.p tuas.j̃.eodē, & fortè melius , quia ꝯſuetudo caret rōne.¶Itē limita ex eo,qđ no do. Flo.ī l.cum de indebito, ppe fi.ff de pba ubi dixit,ꝙ ille , qui pduxit teſtes ad pbandā pſcriptionē,pōt poſt publicatas atteſtatiōes eos reproducere,ut interrogenť de titulo,uel de ꝯtinuata bona fide, qa ſpectabat ad iudicē interrogare eos prius de hoc. Allegat Inn. in c. p tuas.j̃.e. Sed hoc ñ credo ſimpſr uerū,p id qđ diceť paulo j̃.uerſ itē neceſſariū.¶Itē limita,ut p Bal.in c.j.§.ſi uaſallus.in j.col.uerſ.extra ordinē.de ꝯtrouerſi.inueſti.Cuius tñ dictū nō uř limitatio, ſed pbatio ſup capitulis indirectis. ¶Itē limita ī cā hæreſis,ſm Ang.in d.l.p hāc.in 8. colū. Allegat c.fi.de hære.in 6.Idē Do.in c.ut officiū. §.uerò. eodē tit.& lib.& Bal.in l.eos §.ſi qd.in fine , C. de app. ¶Itē limita,ut p do.An.in c.atteſtationes.in 3.col.uerſ. quintò obuiat.j̃.de deſpon.impub. ubi dicit poſt Hoſt. p illū tex,ꝙ ubi nō uariať articulus in ſubſtantia, uariať tñ modus facti. Ad idē ꝯcludēdū pñt pduci teſtes ſuper eiſdē articulis.Et dicit,nota, qa nō audiuiſti tale uerbū, in ti.de teſtibus.ubi tātū clamať de iſta publicatione,tñ poſtea reuocat,qa eſt idē timor.¶ Itē limita , niſi agať de periculo aīarū,qa iſta rigoroſa ſubtilitas,tūc nō attēdiť,ſm dom. Ant.expreſſè,ubi ſupra, pximè, uer.quītò
11 obuiat.¶Itē†limita trib.modis,ut p do.Ant.in ca. at ſi clerici ī prin ī 8.col.ſ̃.de iudic.¶Mo-
a dò quæriť,[a] utrum ſola publicatio ſufficiat ad effectū,de quo ī regula pdicta ētſi pars nō didicit p ipſum teſtificata. & in hoc uř,ꝙ nō,qa ita tenet gl.3.ī c. ꝯſtitutis.lo ultimo,j̃.eo.& do.An.hic & Spe.ī d.§.ſatis utiſr,uer. qd ſi publicatæ.eodē ti.§.fi.uerſ. qd ſi renūcians. Bal.in c.iurauit.in 3.col.ſ̃. tit. pximo, dicēs,Bar.ita ꝯſuluiſſe. Mouenť iſti,qa ceſſat timor ſubornatiōis.¶Cōtrariū tenet Hoſ.ī ſumma hui⁹ tituli,§.utrū. uerſic.dicas igitur.& Ioā. And.& do. Ant.in d.c.ꝯſtitutis.& Bald. in d l.per hanc.in antepenul.col.uer.ſed ſtatim quæro & Imo.& dom.Ab.hic,& do. Car.in cle.2.in 5.q.eodē ti. & Petr. de Anch.plene ꝯſilio.219.inci. Viſis & diligēter ruminatis.Bart. in d. authen.q ſemel.Inno.in c.ultra tertiā.in gl. 2. j̃. eodē.Mouenť principaliter, quia pars acquieſcendo publicationi uidetur renunciare teſtiū productioni . Et hanc rōnē extēdit hic do.Abb.& do.Card. ubi ſ̃.¶ Et retēta hac ſecūda parte,declara eā primò , niſi ſuperueniſſet cā uniuerſaſr nō cogitata tempore conſenſus pſtiti,ut hic p do. Ab. pquo facit,qđ dixi poſt Imo.in ca. in cauſis.ſ̃. eo.Et hoc iō ꝯcediť,quia non ſunt nota teſtificata,aliàs non , ut per Petr.de Anch.ī d.ꝯſ.Et iſtos ita intellige, alias eſſent deciſiōes ꝯtrariæ.Scđò declara niſi ēt præſente parte eſſet publicatio facta inciuiſr,uel dolo iudicis,& non ſūt didicita teſtificata,ſm Bald.in d l. p hāc.Tertiò, niſi parte cōtradicente fuiſſet facta publicatio,ſm Ioā.An.& do.An.in d.c.cōſtitutis.Et ſufficit ſimplex ꝯtradicti,oēt ſine appellatione,p id,quod no.Hoſti.& alij in ca. quod ad cōſultationē.j̃.de re iud. Et dicit Imo. hic,ſe uidiſſe ſæpius ſeruari Bononiæ, ꝙ pars ꝯtradicēdo publicatiōi pteſtatur,ꝙ nō uult diſcere teſtificata , & eē ſibi ius ſaluū producēdi.Quare autem

a Modò q̃ritur. *adde tu, an ſola publicatio teſtium facta de communi conſenſu partium impediat nouam productionē, quando ipſa dicta teſtiſtium non ſunt viſa,vel didicita, in hoc licèt prima cōſideratione videatur dicēdum,quòd ſic,eo quia publicatio atteſtationum videtur eſſe terminus excluſiuus productionis teſtium, c.cùm veniſſent. j̃. eod.clem. 2.eo.tit. Imol. in iſto text. & hic etiam do. Abb.in 5.colū. in verſicul.ſed circa prædicta , vbi dicit,quòd per ſolam publicationem teſtium intelligitur præcluſa via producēdi teſtes alios, dato etiam , quòd per talem publicationem non ſubſit timor ſubornationis , vt quia dicta teſtium nondum ſunt didicita , quoniam ex quo pars acquieuit publicationi teſtium videtur tacitè renunciaſſe productioni aliorum teſtium, arg.eorum quæ in ſimili no. in c.j.de elect.*

nō timeaꝫ iſta ſubornatio añ publicatione,dic,qa nō erat tantus timor ſuccūbētis,vt hic ꝑ do. Ab. nec ſufficeret docere,ꝙ teſtes reuelaſſent parti examen , qa ſæpe mētiunꝫ teſtes,vt ꝯgratulenꝫ partibus,ſ̃m Io. And.j.eo.c. vltra tertiā. Et idē ſi teſtis ante quàm deponeret,p̃dixit parti teſtimoniū ſuū futurū,qa ſępe aliter poſtea dñt,ſecundū Bal.in d.authen.q ſemel. in pe.col. ¶Itē neceſſariū eſt ſcire, q̃ dicanꝫ capi* tula antiqua , & quæ oīno noua , * & noua dependētia à veteribus,& cōtraria primis directè,vel īdirectè , de quo vide ꝑ Bal.poſt alios in d.l.ꝑ hāc. in 4. col.& in d.l.eos.§,ſi qd aūt.& Spec.in d.§.ſatis vtilr.ad fi.& dom. An. Bal.& Imo.& do.Abb.hic,& eos nō refero, qa nihil eſt addēdū. Illud aūt nota , ꝙ nō dr̃ nouū capitulū,dependēs ab antiquo illud , qđ tacitè includiꝫ ſub prioribus,quo ad neceſſitatē facti & ꝓbationis. Vñ q primò articulauit de p̃ſcriptione habētę ꝯtra ſe ius cōmune, & de titulo nō dixit,ꝓut debebat,ꝑ c.j.đ p̃ſcrip.in 6.ſi poſtea velit deducere titulū,diciꝫ antiquū capitulū,& nō pōt. Secus,qñ includebaꝫ neceſſitate facti, ſed nō probationis. Vñ q articulauit primò de mutuo,& nō dixit tp̃s, lꝫ in neceſſitate facti tp̃s includeꝫ, nō tñ de neceſſitate ꝓbationis,iō tp̃s deducere pōt,ſ̃m p̃dictos.¶Et in eo,ꝙ dr̃ de pręſcriptione,limita , vt hic ꝑ Imo. niſi q primò articulaſſet nō de præſcriptione,ſed de poſſeſſione 20. annorū , qa poſtea poterit ꝓducere teſtes ſuper articulo poſſeſſionis, cùm q̃dā ſit poſſeſſio cū titulo , & quædā ſine titulo,tñ ñ eſt oīno nouus articulus, qa eſt ad adiuuandā intētionē partis, ſ̃m ipsū . Et ſcias,ꝙ ſuper articulis oīno nouis ꝓcedit iſte tex. Et intellige oīno nouū, qñ per ipsū nihil coadiuuaꝫ, vel ꝯcluditī-tentio primorū articulorū, & ſnīa lata ſuper libello nō pareret exceptionē rei iudicatæ ſuper illo capitulo . Et cognoſciꝫ articulus nou⁹ oīno ex mutatione rei, vt ſi primò petebat agrū, modò domū , vel ex mutatione cāæ, vt ſi pri⁹ ex vēditiōe, modò ex ꝑmutatiōe: vl̃ ex mutatione ꝑſonæ,vt ſi pri⁹ à Titio,modò à Sēpronio debitū dicatur , & ſuper talibus nō admittiꝫ ꝓbatio,qa iudex,vel primus, vel ſecūdus, nō hēt iudicare,niſi ſuꝑ petitis ī libello.Vñ probationes ſimiles ſunt impertinētes . Iō nō audiꝫ volēs probare,qđ ꝓbatū nō releuat, c. cùm cōtingat.ſ̃. de offi.dele. Modū aūt cognoſcēdi articulū indirectè ꝯtrariū , collige ex ijs, quæ dixi ī d.c.lꝫ.ſuper gl.j. in verb.opponi.Et no.incidēter.ꝙ in hac mā dicūt hic oēs poſt Io. And.ꝙ ille,q ſuccūbit ex eo, qa oppoſita excōicatione ꝯtra executorē non dixit,ꝙ eēt publica iuxta no.in d.c.ad ꝓbādū.j̃.de re iudi. pōt in cā appellationis deducere iſtā qualitatē publicæ excōicationis . Dñt tñ oēs , ꝙ iudex nō debeat admittere hāc exceptionē in principali , ex quo quælibet eius ſpecies nō ꝯcludebat , ꝑ c.pia.de excep.in 6. & in c. in p̃ſentia,
12 ſ̃.art j.¶In†gl.fi.in fi.no.5.capitula,ſu-

elec. in 6. & in c. cùm cauſā de ap. Ad hoc ēt pōdera illud, qđ hic ī iſto tex.vult Io. And. ꝙ publicatio nō p̃cludit viā productioni teſtiū ex ſolo timore ſubornationis , ſed ut aliquis finis ſit producendi . Iſtā eandē opin. tenet in iſto tex.Fel. Adde tu, ꝙ veritas tñ eſt ī cōtrariū, videlicet ꝙ ſola publicatio teſtiū facta de voluntate partiū nō præcludit viā producendi alios teſtes, niſi quando occaſione illius publicationis ſunt didicita teſtificata. Ita voluit gl. in c. conſtitutis. vlt. j̃. eodē ꝑ id qđ habetur in §. qa verò in Authē. de teſti. Spec. in tit. de teſte.§.ſatis. in ver. quod aūt dixi. & in verſi. quid ſi publicata.Ita ēt conſuluit Bart.conſil. ſuo inci. quæſitum eſt Idē tenet Gul. de mōte Lau.Zenzelinus,Stephan⁹ in d.cle .2. eo.titu. Idē tenet Ant. de But.in iſto tex.& Angel.in d. §.qa vero. in Auth. de teſti.Idē vult Bal. in authē. at qui ſemel. C. de proba. in antepel.colū.& ibi Sal.Vbi volūt, quòd per publicationē non præcludatur via producēdi teſtes, quādo per ea dicta teſtiū nō deuenerunt ad notitiam producētis. Et certe ſola publicatio nō ſufficit ad excludēdū productionē, quando nō oſtēditur vere, vel præſumpte didiciſſe teſtificata. Et ita ſecundū iſtam partem conſuluit immortalis Doctor,do. Alex. de Imol. in conſil. ſuo 567.inci. conſideratis his. Iſtā partē tenuit princeps iuriſconſultorum ætatis noſtræ

per quibus p̃ſtat iuramētū teſtis,& addit hic 6.Io.And.quē oēs ſequūtur , ſ. ꝙ ſecretū teneat dictū ſuū vſque ad publicationē,per tex.4.q.4.§.q falſo. vbi aliter faciēs puniꝫ. Etiā de iſto iuramēto teſtis vide latè Spec.eo. ti. §. ſequiꝫ. & gl.in l.iuriſiurādi.C. de teſti. & Ioā. An.in ſummula huius tit.ver. q teſtes debeāt iurare.& Bal.ī l.presbyteri. circa prin.ver. quartò no. C. de epiſc.& cler.Et dēt teſtis iurare tactis euange-* lijs,* ꝑ tex.ī c.hortamur,3.q. 9. Et idē de alijs iuramētis à iure reqſitis,vt per gl.in cle.j.in verb. tacta. de hære. ſ̃m quā valet ꝯſuetudo đ tāgēdo quālibet ſcripturā,& eā ī hoc ſequiꝫ dom. Ab. hic,& in c.& ſi Chriſtus.de iureiu.& ī c.fi.ſ̃.de iura.cal.& Pet.de Anch. in c. vt circa.in 4.col.de elec. in 6. & idem tenet Bal.latè in c. j.§.ſacramēta. in 5. col.C.ſi aduerſ.vē.Et ibi dicit cautū eſſe,vt ſuper magnis factis deferāt euangelia.Dicas tñ , ꝙ ꝑ dictā ꝯſuetudinē ñ derogaꝫ legibus dicentibus ſpecificè, ꝙ tanganꝫ euangelia,ſ̃m do.Car.in d. cle.j.§,porro.in fi. qa non recediꝫ à iure,niſi quaten⁹ ei appareat derogatū. c.fi.ſ̃.de ꝯſue.Et ſic intellige gl. & Bal. in l.rē nō nouā.§.p̃roni.in verb.tactis. C.de iudi. ꝙ ceſſante ꝯſuetudine non valet actus, vbi ius ꝓ ſolēnitate exigit tacturā euēgeliorū,ſi omittiꝫ, ſ̃m glo. in d.c.vt circa.in ver.corporali.quā ſequiꝫ do.Ab.hic in c.laudabilē.j̃.de frigi.Et oportet ſcripturā tāgere manu, nō pede,vel cubito,ſ̃m gl. ibidem, & Bal.in l.j.C.ſi aduerſ.vē.Et ꝑ ſeipsū,nō ꝑ aliū,ſ̃m do.Ant.in c. licet ex quadā. ꝑ illum tex.in verb.ꝓprio.& ibi diceꝫ. Iuramētū tñ de ſe eſt validū, etiam ſine tactura,ſ̃m dom.Ab.hic per c.& ſi Chriſtus.j̃.de iureiu.& gl.22. q. j. in fi. Sed certis caſib⁹ exigiꝫ tactura ad maiorē firmitatē, qa maior eſt trānſgreſſio,c.mouet.22.q.2.& no.Ioā.And.in d.c.& ſi Chriſtus.& do. Ab. hic,qui ēt iſta repetit ī c.tuis.j̃. e. & ibi reprobat do.An.dicentem poſſe dari alia iuramenta q̃ euangelia in caſu iſto.Et ſi teſtis iurat nō tāgēdo corporalia ſcripta ſed nuda & ſimplici voce, eius dictū ē poſtea nullum, vt eſt ſolitaria deciſio Bal.in rep.l.2.in 11.char.verſ.ſed nunqd ſi teſtis ff.de iurei.ꝑ d.c.hortamur. in rubro & in nigro,& ꝑ gl. in d. cle.j. & qa tale iuramētū capit formā à lege,qua mutata eſt aliud iuramentū,l. Iulian⁹.§.ſed & ſi qs.cū ſi.ff. ad exhib. Et quælibet forma à iure introducta ītelligiꝫ eē p̃ciſa,l.ꝯſtitutiōib⁹.ff.ad muni.Et lex,q̃ dat formā , ſemꝑ intelligiꝫ tacitè ꝓcedeꝫ ad nullitatē act⁹ forma nō ſeruata , vt ibi ꝑ ipsū , cui⁹ verba bñ no.Et putarē attētari poſſe, ꝙ ſicut ualet ꝯſuetudo de qualibet ſcriptura, ita

do.Frāc. de Are. in iſto text. Et in iſtis locis do. Ale. & do. Fran.reſpōdēt do. Abb. Vide per te , & miror, ꝙ Felin.hic & in d.c.cōſtitutus. nullam faciat mentionem iſtorum iuriſcōſultorū. Adde, ꝙ pro iſta parte multū facit,qa in dubijs iudex dēt potius admittere articulos & ꝓbatiōes, quàm reſpuere.ſecūdū Hoſt. et Inn.in c. per tuas. j̃.eo. tit.Sic etiam in dubio iudex debet deferre appellationi,& non reſpuere.ſecūdū Spe. in titu.de appe.§. nūc dicamus.ver. j. Arc. in c.cordi. de app.in 6. Ant. de But.in c. vt debitus.de app. Bal. in l.de ſtatu.ff. de teſta.et in l.properādū. §. ſi autem reus.C.de iudi.& in c. paſtoralis.in prin.de offi.deleg: Præterea dato ſine p̃iudicio veritatis, quòd pars iſto caſu non poſſet teſtes producere , tamen dico,quòd eſt fortius , quòd etiā poſt didicita teſtificata pōt iudex , ī quo non timetur ſubornatio, recipere dictos teſtes, & valebit eorū teſtimonium, ideo cautela eſt , quòd ille, qui nō pōt producere teſtes ſuper dicitis teſtificatis , det nomina teſtiū ipſi iudici,& tunc iudex poterit recipere . Ita egregiè dicit Bal.in l.ampliorē. C. de app. Et idē tenet Rom. in cōſilio.479.inci.In eo, qđ quæritur. Et idem tenet Bar. Cæpol.ī cautela 216. Facit ad hoc illud,quod vult Spe.in tit.de proba.§. videntur.ver.ſed qd ſi debitor.vbi tenet , ꝙ ſi debitor iurauit non probare ſolutionem,niſi per inſtrumentum,quo caſu iuramentum ſeruandū eſt,c.ſi verò. de iureiur.debet tamen procurare,vt teſtes recipiantur officio iudicis. Et hac no.quia quotidiana.

* Noua. *Adde Bal.in addit.ad Spec.in ti.de appel. ver. nouum. & uerſ.egi contra colonum.& in Marg.uer.articulus.*

* Euangelijs. *Adde Ale.poſt Pau.de Caſt.ī l.3.§.iurari. đ iurei.*

ualeret de verbali iuramēto ſine ſcriptura, dū modò iureꝫ ꝑ euāgelia, ꝑ p̃dicta,& ꝑ ea q̃ no.Bal.in d. authen.ſacramēta.¶Et ſi diceret in actis , ꝙ teſtis iurauit p̃ſente iudice & parte,eſt p̃ſumptio,ꝙ tetigerit ſcripturā,*ſ̃m Ioā.And.ſolenniter in addi.Spe.eo.tit.§.ſequiꝫ.ver.& nota.ꝑ ea,quæ ipſe dixit eo.tit.§.j.ad fin. ver.ſed quid ī p̃dictis,& ver. ſequenti, & ꝑꝑ perſonā iudicis,notarij & partis ꝑꝑ quæ in ipſam partē ſcilicet negantē transferꝫ onus probādi , vt ibi pulchrè per eū,quē ſequunꝫ hic do.Ant.& do.Abb.addēs in fi.qđ no. Inn. in c.j.ſ̃.de cle.peregri.& in c.j.j̃.de eo,q fur.or.ſuſcep.& Bald.in l.Theopōpus.ff. de do.p̃alega. Et iſta eſt deciſio notab.iuxta quā expediret videre,ſi ñ apparet teſtē iuraſſe,an p̃ſumaꝫ iuraſſe,& ſi apparet,an p̃ſumaꝫ p̃ſentē fuiſſe partē. Et qa hæc decreta. eſt ſatis omiſſa,dicā iſta requirētia examē,in c.tuis.j̃.e. poſt domi.Ant.& do.Abb.¶Et in quātū gl.dicit , ꝙ teſtis iurat deponere pro vtraque parte,adde vnū caſū,in quo ualet teſtimoniū ꝓ vna parte tantùm,quē ponit gl. in ca. qm̄ frequēter.in prin.in ver.valeāt.ſ̃.vt lit.nō cōteſta.& aliū,quē iuris fictione ponit gl.in c.cùm cām.el j.in ver. cōpellas.j̃.eo,& aliū in c.ſi hæreticus.2.q.7. Et adde , ꝙ teſtis qui depoſuit ꝓ vna parte , ſi interrogatus pro alia dicit ſe nolle rñdere,tolliꝫ fides teſtimonio ſuo,ſ̃m Bal. in l.is,apud quē.in j.col.C.de eden.¶Itē dū ſ̃.verſi. 3.in quantū tractādo de reſti.in integ.allegaui Inno.in c.corā.de reſti.in integ.vide ibi oīno Imo.in vlt.col. vbi dicit poſt Hoſti.ꝙ dicta Inno.ſunt ītelligēda de exceptionibus dilatorijs,omiſſis q̃ nō afferūt magnā vtilitatē,vt excōicatio aduerſarij,& ſimiles,tēdētes potius in odiū aduerſarij , q̃ ad merita cāæ , ſecus ſi eſſent neceſſariæ & criminalr̃ p̃iudiciales,ſ̃m ipſos dicentes,hoc ꝯſiſtere in arbitrio iudicis,ꝑꝑ qđ ēt imperatoris legibus denegari poſſet reſtitutio.Et ſic intellige gl.fi.in c.fi. ſ̃. de offic. iud.Reliqua,q̃ tangūt hic dom.Ant.& Ioā.And.repetētes,dicentur in locis ſuis,& hanc decret.audiui repetitā ſolenniter à do. Maria. & repetitionis copiam propediem habiturus,volentibus dabo.

* Scripturam. * *Adde Alex.in l. nam & poſtea.§. 1. de iureiur. & in l.idē Iulianus. eo tit.*

SVMMARIVM.

1. *Teſtis ſi promittat parti non teſtificari, & iurauerit, an nihilominus poſſit cogi ad teſtificandum.& nu.7.*
2. *Teſtium dicta ſi ſunt publicata,nō poſſunt amplius teſtes produci.*
3. *Reſtituitur pars,vt producat teſtes etiam publicatis atteſtationibus,quando dolo partis aduerſæ eſt actū, vt teſtes reciperētur.*
4. *Dicta laico,vel clerico in figura confeſsionis pœnitentialis ,et præſtito iuramento de nunquam reuelando,an poſsint reuelari.nu. 5.6.& 8.*
9. *Iudex ex officio poteſt repellere teſtes inhabiles,licèi pars non excipiat nu.10.*

CAPITVLVM XVIII.

INtimauit.¶Qui iurauit teſtimoniū nō dicere, cogiꝫ teſtificari nō obſtāte iuramēto.H.D.¶No.
1 primò,ꝙ †promiſſio de nō teſtificādo ēt iurata nō facit vt teſtis nō cogaꝫ teſtificari. Et ſentit hic do.Ant.poſt quoſdā antiquos, ꝙ tūc ſolùm iſtud ſit verū,qñ veritas ꝑ alios probari nō pōt, tūc enim occultare veritatē,eſt peccatū mortale,vt in glo. aliàs nō,& notāt ad hoc iſtū tex.in ver.& ſi neceſſe.Sed cōtrariū ſentit hic dom.Abb.in notabilibus,& in gl.& expreſſiùs do.meus hic,qa iura ſimplr̃ annullāt tale iuramētū.c.ꝯſtitutis.el j.j̃.eodē c.olim.j̃.de accuſ.& c. qa plerique.de offi.ord.in 6.& qa cùm teſtificari ſit publicū officiū,l.ſi qñ.cū materia,C.de teſti.ñ valuit iuramētū,per notata in ca.ſi diligenti. ſ̃. de foro compe.¶Itē quia tendit in p̃iudiciū tertij , ergo nō eſt ſeruandū,* c.quāuis.in fi. de pac.ī 6.pulchrè Bart.in l. Titiæ.§.īperator. ff.de leg.2.& Bal.in l.j.C. de inoffi. do. Et ad tex.in uer.& ſi neceſſe.rñdet domi.meus,ꝙ non minus refert ad alios

* Seruandum. *Adde Bal.& doc. in l. fin.§. filijs . C. de bon. quæ liber.*

teſtes,q̃ ad illos,qui iurauerunt.Vnus ergo & idem ſenſus dēt eſſe reſpectu vtriuſque,l.iā hoc iure.ff.de vulg.& pup.Sicut ergo reſpectu illorū teſtiū illud verbū,neceſſe.hoc ſignificat,id eſt,ſi plures crediderint ſibi expedire,ita ēt importabit reſpectu iſtorū.nō enim capiꝫ,neceſſe.ſemper proprie,ſed & large,c.& ſi Chriſtus. j̃. de iureiu.ſ̃m ipſum.Vel rñde clarius,ꝙ verbū,neceſſe.nō referꝫ ad teſtes,qbus erat delatū iuramētū, ſed ad alios. Vnde vult dicere tex.ꝙ antea ſunt examinandi illi,quibus delatum fuit iuramentum,quia præſumitur pars illis detuliſſet iuramētū,q melius ſciebāt ueritatē.Vñ illi li præponunꝫ. Quibus examinatis ſi poſtea viſū fuerit neceſſe,alij p̃nt examinari. Et eſt rñſio multum conſonās literæ.¶In†gl.j.in fi.& ꝑ tex. apparet,ꝙ ſi dicta alio
2 rū teſtiū fuiſſent publicata.nec etiā iſti poſſent amplius produci,ꝙ limitāt hic Inn.Hoſt.Io.And.Bal.& do .An. niſi per uiā reſtitu.in integ.ex clauſula,de qua in l. j.ff.đ reſtitu.in integ.qa per ipsā ſuccurretur publicationi,ēt renūciationi,maximè p̃ſtito iuramento , ꝙ hoc malitiosè non petatur,ut hic per eos valde vtiliter, cū qbus ēt concordat do.Ant.ſ̃.c.prox.& Bal.in c.j. §. ſi enim. quid ſit inueſtit.& bñ facit,quod no.Spec.in tit. de præſcri.§.j.verſ.itē pone.Ad idem tex.in l.j.in fi.ff. quando actio de pec.eſt anna. Per quē dicit Bart.in l. non fateꝫ. & in l.fi.ff.de ꝯfeſ.ꝙ ille,qui per dolū & perſuaſionē partis aduerſę eſt aliquid ꝯfeſſus ad p̃iudiciū ſui, pōt petere illū errorē retractari per reſt.in integ. ex clauſula generali.Nō obſtat in propoſito timor ſubornationis,qa vbi in aduerſario eſt dolus,cōpenſaꝫ dolus cū dolo,ſ̃m Inno.& Bal.hic.Et ſunt iſta dicta aurea.¶Sed vt bene ītelligas,aduerte primò,quia in caſu huius decr.conceditur beneficiū reſtitutionis poſt publicationē,dū modò ille,cui parabaꝫ talis dolus,ex ipſo deceptus non produxerit teſtes,vt qa cū eis cōferēs de materia,dixerant ſe nihil ſcire,ſecus eēt,ſ̃m do. Abb. qñ ſciebat teſtes eē informatos de cauſa,vel ꝙ iurauerāt nō teſtificari , qa ſi nō obſtante iuramēto ſciebat ſe poſſe ꝓducere illos teſtes,vr̃ ipſis volūtariè renūciaſſe ,vel ſaltē fuit in lata culpa.Si verò credebat obſtante iuramēto iſtos nō poſſe produci,tūc errabat in iure,& erat in lata culpa,& talibus nō cōcediꝫ reſtitutio ex clauſula gñali,ētſi ſunt læſi ex dolo partis aduerſæ,uel iudicis,ſ̃m Bar. in l.ſeruo inuito.§.cum p̃tor,in vlt.q. ff. ad Treb. quia nō allegaꝫ ignorātia iuris in ijs, q̃ ſunt inducta ad rigorē iuris conſeruandū,qualia ſunt hæc,vt ꝑ Bar.in l.j §.nūciatio , ff. de no.ope.nun.¶Scđò aduerte,quia† qđ dictū eſt cōcedi reſtitutionē ex iuſta cauſa , inducitur ad quæſtionē,
3 quid ſi renunciatū eſt teſtibus. & allegareꝫ iuſta cā , per quā excuſaret ſe,q prius nō produxit, volens nūc ꝓducere.Et in hoc ex dictis do.mei cōclude,ꝙ aut eſt in caſu huius decre.ꝙ erit opus reſtitu. in integ. ſ̃m Docto. hic.Nō obſt.l.tres fratres,ff.de pac.per quā vr̃ reſtituendus iure cōi,quia reſpondet do.meus in fi.ꝙ magis delīquit,qui ſubtrahit immediatè rem alterius per dolum, q̃ qui mediatè ſubtrahit probationem. Aut non eſt in caſu huius decre.ſed hēt iuſtam ignorantiā, cur teſtes ñ produxit, & tūc iure cōmuni nō per viam reſtitutionis iterū admittiꝫ,ſ̃m Bar.in authe.qui ſemel.C.de proba. & dixi poſt Imo.ſ̃.e.c.in cauſis.Et quamuis dom,meus hic in vno loco expreſsè impugnet hoc,dicens opus eſſe reſtitutione,& ꝙ nō valeat rō,dicēdo , ꝙ renūciatio nō tendit ad īcognita,qa ſatis poterat cogitare in gñere,tñ poſtea ſatis j̃.hoc reuocat,qa videmus,ꝙ poſt cōcluſionē in cā licitè producunꝫ inſtrumēta de nouo reperta.ſ̃m Bar.in l.admonēdi.circa prin.ff. de iureiu. & approbat Bal.in l.j.C.de ꝯdi.inde.¶Tertiò aduerte , qa per hæc inferꝫ ad impeditum producere teſtes, qui modò didicit teſtificata,& dic,ꝙ audiꝫ ñ ipſo iure, ſed ope reſtitutionis,quia ſi ſpeciale eſt, ꝙ poſt tertiam productionē ante didicita teſtificata propter impedimentū probatū iuramēto audiꝫ ipſo iure , ergo eſt in cōtrariū ius cōmune.Quòd autem cōpetat reſtitutio,probatur ex dictis Docto.hic,& rōne, qa ſi legitimè īpedito ꝯceditur reſtitutio ꝯtra ſnīam, ut patet in ca. cum Bertol-

Universidad de Deusto Biblioteca

dus.j.de re iudi.fortius ante sententiã, vt c.licet.s.titul. prox. Imò plus dicit Inn.in c.ultra tertiã. j. eo. & dom. Abb.in c.suborta j.de re iudi.ꝙ si aliquis fuit impedit⁹ añ sñiam producere testes, restituit aduersus sñiam, ut possit eos ꝓducere. Et idẽ dicit signãter Imo.hic, dicẽs ꝙ si pars cõsentit publicationi, dẽt sibi imputare, qñ cessante dolo aduersarij nõ cõtradixit, nisi fortè terminus instãtiæ personæ laberet, & pp impedimẽtũ nõ potuisset intra terminũ instãtiæ producere, nã tũc in cã appellationis poterit producere, saltẽ petita restitutione ex dicta clausula gñali, ſm ipsũ, quod bñ no. ¶Quartò aduerte, qa est dubiũ, utrùm ignorantia probabilis sit iustũ impedimẽtũ, vt ꝯcedat restitutio, ubi ñ processit ex dolo aduersarij. Exẽplũ, hæres succedẽs creditori nesciebat se habere quosdã testes ad probandũ debitũ, est ĩ ꝓbabili ignorãtia, l.q ĩ alterius.ff.de reg.iur. Quærit, qd si postquàm didicit testificata, velit restitui ad illos testes prius incognitos ꝓducẽdos, an audiat? In quo dicit do. meus, se multũ dubitare, qa nullus doctor tãgit. Et si qs petit restitutionẽ aduersus sñiam pp ꝓbationẽ de nouo
* repertã, cõis * est opin. ꝙ nõ daret restitutio, ut plenè tradit in l.j.C.de cõdi.inde.& in c.suborta.j.de re iudic. lʒ aliqui cõtrà, & qa ẽt publicatio & didicisse testificata, sunt inducta ad rigorẽ iuris, &c. vñ videret nõ esse locũ restitutioni. Sed tñ dicit ipse, ꝙ pp authoritatẽ rei iudicatæ multa specialr inducunt, ut sit finis litiũ, iõ posset fortè dici, ꝙ iusta ignorãtia eẽt cã sufficiẽs aduersus dicita testificata, sicut p eã ꝯcedit ĩ alijs casibus, qđ patet ex notatis in l.cum filius.§.in hac.ff.de verb. obligat. & p Bart.in l.j.§.si qs aũt.ff.de iti.actuque priu.& in c. uigilãti.j.de pscri. Dicit tñ se ñ determinare ꝓ nũc, sed istud satis ur determinatũ p pdicta, & p tex.& ꝙ ibi Bart.in l. diui fratres.ff.de exce.dũ limitat l. imperatores. ff. de re
4 iudi. ¶Gl.†fi.in fi. Et ꝙ ista lectura sit uerior, apparet secũdũ oẽs hic, qa frustra põderasset Papa publicationẽ aliorũ testiũ, qa tũc hęc fraus eẽt nouus casus, ſm primã lecturã gl.cui nõ obstat publicatio, ut s.ca.proxi.& j.e.c. cùm uenissent. ut hic p Docto. qbus in hac mã adde añ oĩa elegãs cõsiliũ do.Car.38.quod incipit, Quidã habẽs unũ filiũ.ubi ꝯsuluit ꝓ quodã hærede, cuius pater cum certa cautela reliquerat alteri filio spurio faciẽdo amplũ legatũ tertio, & rogãs eũ in psentia duorũ testiũ, ut spurio restitueret, recepto ab ipso & à testibus iuramento de nũquàm id reuelãdo, uñ quęrebat, an iuramentũ ualeret? & uidebat, ꝙ sic, p id, qđ no.Inn. ĩ c.oĩs.j.de pœ. & remis.ubi tenet, ꝙ ẽt laicus põt astringi sub sigillo cõfessionis, & tenet occultare, sicut sacerdos, qa in hoc ẽ minister Dei. Postea firmat cõtrariũ, dicẽs apud oẽs clarũ esse, ꝙ iuramẽtũ tale temerariũ est, nõ tantũ ſm largã denominationẽ, quatenus oẽ iuramentũ pstitũ sine cã est temerariũ, c.& si Christus.uer. Iacobus. j. de iureiu.& p illũ tex.no.gl.singu.ſm eũ, q̃ incipit, Vr in ca.Florentinũ.85.dis. sed ẽt est temerariũ strictè, quia seruari nequit sine interitu salutis æternæ, qa inducit mortale, scilicet taciturnitatẽ ueritatis, ut hic in gl.& dicit hoc ꝓbari specificè hic, & ĩ c.ꝯstitutis.& c.testimoniũ.j.e.& vtrobiq; p gl.& p Inn. Et denũciãdi sũt tales nõ teneri iuramẽto, d.c. ꝯstitutis.& c.olim.j.de accus. Et ipso iure ñ tenet tali iuramẽto, c.qa pleriq;.đ off.or.ĩ 6. Qđ capitulũ lʒ ponat casũ specialẽ, qñ platus astrinxit subditũ ad nõ pandẽdũ superiori inquirenti statũ ecclesiæ, tñ ex eadẽ æquitate idẽ est & in alio casũ, qñ deuenit ad taciturnitatẽ ueritatis in alterius piudiciũ. Dẽnt ergo & possunt taliter iurantes authoritate propria cõtrauenire, 22.q.4.c.j.2.& 3.& c.si aliquid.& j.de iureiur.c.si uerò.el j.ubi est tex.expressus. Et tenet Spec.in ti.de teste.§.j. uer. qd si iuramẽto. ſm ipsũ subdẽtẽ, ꝙ imo ẽtsi solum induceret ueniale, qđ dr dispendiũ esse salutis, & nõ interitus, ut no.gl.in præallegato c.si aliquid.& Arch.ibi, & in c. quãuis.de pact.in 6.idẽ dicendũ p illũ tex.c. quãuis.iunctũ cũ d.c.si uero. Et hoc ẽt de ueniali no.dom. Ant.ĩ c. cùm dilectus.s.quod metus cau.& Imo.in c.fi.j. de præscri.& in c.cùm ꝯtingat.de iureiu.& Bal.in c.fi.s. đ pac. Et subdit dom.Car.ibi, scilicet ꝙ tale iuramẽtũ temerariũ nõ repellit a testimonio, maximè in cã spũali, quamuis iurauit tenere occultũ, ut hic cum concord. & per hoc dicit Inn in c.testimoniũ. j. eodẽ. ꝙ nõ est periurus uiolãdo. Imò ex quo nõ seruat, psumitur pœnituisse de peccato, quod cõmisit iurãdo. Ex quo concluditur, ꝙ ualet testimoniũ, ẽt nõ docto ꝙ pœnituerit. Et hoc expresè tenet Arch.in c.quicũque 7.q.j.dicens, hanc esse
* communem*opi.omnium Docto. Et pro hoc ultimo inducit do.Car.ubi s.gl.Inn.in d.c.oĩs utriusque.soluendo id, quod s.ad cõtrarium fuerat allegatũ. Dicit enim
5 ibi Inno.ꝙ † quando quis reuelat amico in secreto aliquid causa cõsilij, uel auxilij, etiamsi dicat ei, ꝙ hoc dicit ĩ pœnitẽtia, tñ ex quo ñ facit ĩ forma ꝯfessiõis ut pœniteat, sed ut ꝯsiliũ, ul auxiliũ recipiat, ñ facit ut Dei ministro & ĩ forma ꝯfessiõis. Et sic ĩtelligit, qđ supra dictũ ẽ. Et ita residet do.Car.in d.consilio, ꝯcludens, absolu-
6 tionẽ nõ eẽ necessariã. ¶ Est istud † dictũ Inno.in d.c.omnis.sequitur etiam dom. Abba.in c.qualr.el j.in fi. j.de accus.& hic, & in d.c.omnis, quasi in fi. Et ibi declarat, ꝙ dicit laicus assumi loco sacerdotis, quando in necessitate fit ei uera ꝯfessio, sicut sacerdoti, iuxta c. sanctũ de ꝯsec.dis.4. Sed nõ declarat, an idẽ esset, si non in tali necessitate, sed alias in forma cõfessionis, quærendo salutẽ aĩæ. In quo cogita qa tũc satis uideret attrictus ad occultandũ, sed nõ forte taliter, ꝙ ꝓductus in testẽ posset iurare se nihil scire, sicut põt ille, cui in necessitate fuit factus actus in figura ꝯfessionis. Et adde, ꝙ si quis dicat aliquid sacerdoti nõ in forma cõfessionis, quamuis dicat se dicere in pœnitentia p hoc non prohibet ille sacerdos super eo testificari. Ita ex pdictis infert do. Abb. in c.si sacerdos.in j.col.s.de offi.ordi.dicẽs, eẽ notabile. qa multi decipiunt. Et uide beatũ Tho.in 4.dist.21.q.3. art.3.in fi.ubi dicit, ꝙ laicus, cui in casu necessitatis aliqs ꝯfitet, tenet occultare tantũ, quantũ sacerdos. Idem dic de interprete, q adhibet in cõfessione, nisi forte peccator uelit, ꝙ ipse sciat absolutè & libere, ſm Tho. ubi s.art.2.in fi. Et ista procedũt, ẽtsi episcopus excõicaret oẽs scientes, & non reuelantes, ſm gl.ordi.in c.sacerdotes, de pœni.dist.6. Et uide beatũ Tho.2.2.q.20.art.i.ubi super isto, qui promisit tenere in secreto, distinguit, an pertineat ad corruptionem multitudinis spiritualem, uel corporalẽ, uel graue damnũ proximi, & tenet reuelare, alias nõ. Et uide Bald.in l.nullũ.uersi.sed hic incidẽter.C.de testi.ubi dicit, ꝙ si in palatio Priorũ est aliquid factũ & iuratũ tenere secretũ, nõ põt probari ab aliquo nisi ab ipsis. qa talis, qui uult ꝓbare, aut est falsus, qa mẽtit, aut periurus, quia reuelat. Allegat Io.And.ĩ c.literis. j.de præsump. Et hẽnt aliqui unã glo.in c.meruit.13.dis. quę dicit, ꝙ ille q iurauit tenere aliquid in credẽtiã amico suo, si ex hoc resultat malum, nõ tenetur seruare iuramentũ. Bene facit gl.in c.ego enim.in uerbo, pandã. j.de iureiur. Et uide dom. Abba.in ca.dilectus. j. de excess.pla.ubi dicit p illũ tex. ꝙ sacerdos ꝓductus in testẽ de ijs, quæ scit in pœnitẽtia, põt iurare se nihil scire, sec⁹ si sciret, nedũ in pœnitentia, sed extra. Et idem no. bea. Tho.in utroq; dicto, dis.& articulo pallegatis. ultra mediũ. Et subdit dom. Abba.in d.c dilectus. ꝙ q iurauit nõ reuelare secretũ si postea ꝓducet in testẽ, non potest iurare se nihil scire. Et allegat Innoc. in ca.qualiter.el j. j. de accus.dicentẽ, ꝙ aut iurãdo cogitabat iuramentũ extendere ad hũc casũ, & fuit temerariũ, per istũ tex. Aut de hoc non cogitauit, & iuramẽtũ ad hunc casũ nõ extendit, c.2.cũ simili, s.de renun. Et in materia facit tex. in ca.ex parte. j.de accus.ibi, q accusat illum, q uouit & iurauit obediẽtiã. Bonus tex.& ibi Ang. in l. si qs seruo. C.de fur.& facit gl.in c.sicut.s.eo. Et aduerte, qa de licẽtia ꝯfitentis põt sacerdos, uel alius testificari de auditis in ꝯfessione, & ei crederet, licèt soli, propter naturã cõfessionis, quæ fit secrete, ut est glo.fi. in c. testimoniũ. j.
7 eodem.& ibi dicet post dom. Abba. ¶ Modo † quæritur, utrùm testis, q pstitit temerarium iuramentũ, admittatur simplr ad testificandũ? In quo dic, secundũ domi. Abb.hic, & in c.ꝯstitutis.j. e. ꝙ aut producit ꝯtra eum, q seduxit eũ iuramento, nę testificaretur. aut ꝯtra aliũ.

Primo

Primo casu in odiũ participantis fraudẽ admittet testis ẽt ꝑseuerãs in crimine, & ſm Inn.hic, aduersus exceptionẽ criminis, quã faciet pars, cõpetit producẽti testẽ replicatio de paritate criminis, iuxta c.pe. & fi.j.de adult. Et ista est notabilis limitatio ad c.testimoniũ. j. eo.quã tñ intellige, qñ qs fuit particeps criminis ĩ cõmittẽdo, secus, si ĩ omittẽdo, vt qa nõ corripuit criminosũ, cùm ad eũ spectaret, sed tolerauit, vt elegãter notãt Ioã. An. & alij in c.cùm I.& A.j.de re iudi. reprobãtes gl. ibi positã, q̃ sentit ꝯtrariũ. Quinimò in casu nostro, ẽtsi solus testis fuisset in hoc crimine in alio simili cõmisso vt euitaret testificatũ, adhuc nõ obstãte crimine cogeret testificari, nec posset repelli, p c.inqsitionis.ver. aut si. j.đ accus.& facit, ꝙ no. Bar.in l.j.§.cùm qs.ff.de q̃stio. cũ si.
8 ¶Secũdo † casu, qñ dictus testis producit cõtra aliũ, distinguit do. Abb.ꝙ aut nõ erat emendatus de crimine, & tũc repellit. Sic intellige Inno.in d.c.cõstitutis. Aut erat emẽdatus, & tũc nõ repellit post peractã pœnitentiã, vt periurus strictè, ſm Host.& Io.And.in c. testimoniũ.j.eo. Facit gl.in d.c.Florẽtinũ, quæ vult iurantem temere posse promoueri peracta pœnitẽtia, & est casus in c.sicut.j.de iureiu. Et ꝓ isto dicto Doctoiũ in proposito, vide gl.fi.in c.j.de iureiu.in 6.& ibi Dom. in fi dicẽtẽ, ꝙ iuramẽtũ nõ repellit quẽ a testificatiõe, vel promotione, qñ egit pœnitẽtiã. Allegat ẽt gl. fi. in diffinitione, 22.q.4.& facit qđ no.Bal.in l.obseruare. §.ꝓficisci.ĩ, 23. q.ff.de offi.ꝓcõ.& leg. vbi dicit, ꝙ periuriũ nũquã incurrit sine dolo, & iõ iudex, q p ĩperitiã fert iniquã sñiam, nõ est periurus, ſm eũ, pstãs aũt temerariũ iuramentũ, lʒ sit in dolo in eo, ꝙ vult offendere partẽ, & nõ testificari, nõ tñ est in dolo veniẽdo cõtra iuramẽtũ fuit autẽ in culpa iurãdo, ꝙ nõ debebat iurare, & iõ nõ dẽt dici strictè periuriũ, lʒ aliud largo mõ, d. c. sicut. Et de hoc iuramẽto vide ẽt p Imo.in c.2.in fi.s.de renũ.& glo.pe. & Do.ĩ §.criminis.25.dist.& oẽs ĩ d. c. sicut. ¶ Vlterius
9 † dicit hic Inn. ꝙ iudex ex offõ nullo excipiẽte põt repellere testes inhabiles, p l.quos ꝓhibet.ff.de postu.& sequunt ipsũ do.An.& do.Ab.hic, & sequit Rom. ĩ rubr. ff.de arbi.& idẽ Bal.in d.l.quos ꝓhibet.& allegat gl. in l. j.§.si p ses.ĩ verbo.nominibus. ff. de magist. con. q̃ dicit iudicẽ ex offõ posse ĩquirere de ꝯditione testis, & idẽ Inno.in c.inqsitiõis.in gl.ex hoc loco.j.de accus. Facit gl. magna in fine, ĩ c.alicui.2.q.7.& gl.ĩ c. nulli. j. de accus. & ibi do. Abba.& alij volẽtes idẽ de accusatore inhabili, & ibi plura adduxi seruiẽtia in ꝓposito, & facit tex.cũ
10 gl.ĩ §.itẽ testiũ.4.q.3. ¶Sed † aduerte bñ, qa istud primò est declarãdũ ex ijs, quæ ĩ terminis notat dom. An.ĩ ca. bonæ.el j.s.de elec.& in c.cùm dilectus. s. de consue.& ibi Imo.qa istud ꝓcedit, vbi testis est oĩno inhabilis. puta, infamis, Iudæus, hæreticus & similes, & sic ꝓcedit d. l.quos ꝓhibet.secus, si nõ eẽt oĩno inhabilis, q tacito vel expresso ꝯsensu partis poterat habilitari, vt ꝓxeneta, in Authe.de testi.§.qm̃. Et idẽ, si est domesticus, vel ꝯsanguineus aduersarij. Et idẽ in similibus, q repellunt non odio ipsorũ testiũ, vt primi, sed fauore partis, qa iudex nõ opponit istis parte nõ opponẽte, p c.psentiũ.j.eo. Et ista sunt aurea dicta Io.An.in Spe.eo.ti.§.j.ver. sed quid si vidit.& §.sæpe.in prin. Et istud de ꝯsanguineo firmat Imo.expressiùs, q̃ dom. An.in d.c.cùm dilectus. ꝓ quo vide oĩno Bal.in l.si qs testibus.ĩ ult.col. C. eo.ti. Et subdit do. Ant.in d.c.cùm dilectus. se cõsuluisse, ꝙ lʒ ex actis cõstaret iudici testẽ ꝓductũ fuisse ꝓxenetã, vel talẽ, q lʒ posset repelli, tñ tacito vel expresso ꝯsensu partis poterit habilitari, nõ poterit iudex eũ repellere, p pdicta, nisi pars opponat, qa lʒ notorie ꝯstet ex actis, attamẽ illud notoriũ nõ releuat ab onere ꝓponẽdi, ſm glo. ĩ cle. appellãti.ĩ verb.aliàs.de appel.& no.Ioã. An.in c.2.s.ut lit.nõ ꝯtes.& hoc sequit Imo.ĩ d.c.cum dilectus.& ẽ ualde signãdũ. ¶Scdõ aduerte, ꝙ iudex testẽ oĩno inhabilẽ repellere possit ex offõ, est verũ, qñ ẽt parte nõ opponẽte; sed qd, si ẽt parte ꝯtradicẽte repelli nõ posset? Vñ ĩ casu huius decreta. vt dixi s.q pcedẽti, si testis temerè iurauit, ꝓducit ꝯtra ipsũ seductorẽ, ꝓ quo iurauit, & non põt nec à parte, nec a iudice repelli, & hoc ẽ verũ, & rõnabile in casu isto, qa ẽtsi pars, quæ nũc repellit testẽ, ñ fuisset particeps doli & criminis, & adhuc isto casu nõ posset testẽ repellere, p d.c.inquisitiõis. ¶ Itẽ qa pars aduersa læderet, si testis posset repelli ex offõ iudicis, p dolũ partis ad eius cõmodũ repelleret, qđ est absurdũ & ĩꝯueniẽs, sed stat fortè dubiũ, qñ sumus in crimine non cõmisso a teste, vel a parte cã occultandi testimoniũ, & ĩ effectu in hoc ẽt nõ vr, ꝙ iudex ex offõ possit repellere illũ, quem ob participationem criminis pars repellere nõ posset, ꝯtra gl.in d.ca. nulli.de accus. qa est exceptio odiosa, in qua admittit ꝯpensatio doli effectualr, ne criminosus ꝯsequat per indirectũ, qđ cõsequi nõ põt directè. Ita post multa cõcludit do. meus hic, p ea quæ habent p Bar.in l.fi.§.si stipuler.ff.de eo, p quem factũ erit. & p Bal.in l.cùm mulier.ff.solu.mat.& Pet. de Anch.in regula, accessoriũ.de reg.iur.in 6.& Bar. in l. nõ solum. §.quãquã.ff.de iniur.& Bal.in l.j.in 2.lec, ff. de statu homi.& latè in l.j.in 3.col.C.si a nõ cõpe.iudi. ubi iudex ñ supplet ꝓ illo, cui ex statuto denegatur facultas agendi. ¶ Vltimo dicit hic mirabilr Imol. ꝙ q subtrahere voluit copiã ꝓbationis aduersario, dẽt pdere cãm, & allegat 3.q.7.§.tria.& c.ꝑuenit.el j.j.ti.i. & hoc sequit Ang. in l.j.§.si reus.ff.de eo, p quem factũ erit. Sed ꝯtrariũ est verũ, ſm Bal.hic, qa si pderet cãm, nõ esset opus examinare testes sup ea, qđ est cõtra istũ tex. Allegat ẽt notata ĩ l.ꝓuidendũ.C.de postulã. Est tñ verũ, ꝙ cõtra talẽ orit psũptio, qa conat occultare veritatẽ, ſm Bal. hic. Et ita ĩtellige c.ꝑuenit.& optimè facit, qđ no.Bal.in l. ꝓuidendũ, vbi exponẽdo illũ tex.ĩ verb. ostẽdit se litẽ iniquã fouere, dicit semiplena ꝓbatiõe, nõ aũt efficaci psũptiõe.

SVMMARIVM.

1 *Iudex, siue delegatus potest concordia controuersiam terminare.*
2 *Princeps concedendo priuilegium motu proprio, non videtur tertio praiudicare.*
3 *Motus proprius an inducat dispensationem inhabilitatis.*
4 *Motus proprius an extendat gratiam vltra præsumptam intentionem scribentis.*
5 *Priuilegium concessum motu proprio lite pendente, an noceat aduersario.*
6 *Valor beneficij licèt debeat exprimi in gratijs, hoc tamen fallit, si gratia sit concessa motu proprio.*
7 *Papa præsumitur uti plenitudine potestatis, vbi est clausula, Motu proprio.*
8 *Literæ secundæ concessæ motu proprio, valent, licèt non faciãt mẽtionem do primis.*
9 *Literæ reuocantes primas, licèt non irritent processum factũ uigore primarum ante earũ notitiã, fallit tamen, si secundæ sint concessæ motu proprio.*
10 *Lis quando dicatur pendere, quantum ad nullitatem priuilegij.*
11 *Priuilegium contrarium rationi, & contra stylum solitum priuilegiorum, est suspectum de falsitate.*

CAPITVLVM XIX.

Causam, quæ. ¶Renũciatio, vl publicatio facta in qbusdã capitulis, nõ obstat uolenti ꝓducere testes ĩ qbusdã alijs capitulis. H.D. ¶ Colligẽ iter cætera ex tex.ibi, cõcordia, vl iusti-
1 tia decidãt. ꝙ † iudex pt decidere cãm concordia, id est, trãsactione, vl iustitia, id est.sñia, ſm Scibentes hic, qb⁹ adde similem tex.ĩ ca.querelã.j. de symo. & in l.quidã existimauerũt.ff.si cer.pet.ĩ c.j.j. de mu. peti. & hoc est vtile, qa delegat⁹, q nõ pt egredi fines mãdati, c.cum dilecta.s.đ rescr. si hẽt determinare cãm, satisfacit mãdato, inducẽdo ad cõcordiã, & facit c.fi.s. de trãsac. Et de verbo, ꝯcordia. vide Bal.ĩ l.de fideicõmisso, C.đ trãsa. vbi dicit, ꝙ ẽ sedatio discordiæ, & dicit, ꝙ sæpe retinet cõcordia, tũ discordia & cãę discordię amouent, & đ hoc ẽt p Bal.ĩ l.filia.C.de ĩoff.testa, & Bal.& Ang.ĩ l.j. ĩ prin. post gl.đ pac. Et ibi notãter volũt, ꝙ aliud sit pax, & aliud cõcordia, nã pax denotat ꝑpetuã remissionẽ, sed ꝯcordia pt eẽ ad tps, p no.ibi p gl. iuncta l. conuentionũ. cũ gl.fi.c.ti. Ex quo dñt, ꝙ si ex forma statuti offendẽti remittit pars pœnæ, si habeat pacẽ ab offenso, ñ erit idẽ ĩ

Universidad de Deus
Biblioteca

ꝓducēte instrumētū cōcordiæ. Sed cōtrariū sentit hic Ful. dicēs sibi videri, ꝙ ɔcordia sit genus, & pax sit spēs, & ꝓ hoc facit, qđ no. Bal. in cōs. schismatis. qđ ponit in rub. C. si qs aliquē testari ꝓhib. vbi dicit, ꝙ ɔcordia cōtinet oēm cōiūctionē amicorū & animorū. Allegat no. ꝑ Arch. in c. indēnitatibus. de ele. in 6. Attamē ꝓdicta differētia inter pacē & ɔcordiā facit, qđ no. Spe. in ti. de treug. & pa. §. j. ver. 2. & sequē. vbi dicit, ꝙ si nō fiat pax, sed sola ɔcordia, tūc nō fit mētio de osculo, vel de pace. Itē de clausula, iustitiā facias. Vide Ang. in Auth. de hære. & fal. §. exhæredatos. vbi dicit, ꝙ qñ Papa delegat cām alicui, vt audiat & iustitiā faciat, vr̄ duo mādare, s. ꝙ seruet ordinē iudiciariū, & ꝙ ɔperta veritate iudicet, qđ iuris est. De hoc ēt ꝑ Bal. ī c. cùm venissent. j. eo. & in l. iustitia. & in l. pe. ff. de iusti. & iur. & in l. nemo. C. đ sē. & in c. 2. de noua for. fide. Et adde, ꝙ ista clausula inducit potestatē decidēdi, f̄m. Dom. in c. qñ ꝑ illū tex. de imu. ecc. in 6. de quo ꝑ Imo. ī cle. auditor. de rescr. & Pe. de Anch. in c. in ꝓ̄sentia in vlti. no. s̄. ti. j. Et de clausula libelli, Peto mihi iustitiā ministrari. vide multū utiliter do. Ab. post Cal. in c. cum dilectus. s̄. de ord. cogni. Alia notabilia expedient cū gl. vz qñ priuilegiū obtētū lite pē. valeat, & qđ si est ɔtra cōem stylū, ad q̄ semꝑ allegat iste tex. ¶ In † gl. pe. a ibi, nō valeat.[a] Istud ampliat Host. hic, & valde solēniter, ētsi priuilegiū sit cōcessum motu proprio superioris & sequunt hic do. Ant. Imo. & do. Ab. qui ex hoc dicit bñ notādū, ꝙ princeps ɔcedēdo priuilegiū motu ꝓprio, nō vr̄ tertio ꝑiudicare. Facit c. sup. eo. ver. nō tñ. s̄. de off. dele. & l. 2. §. merito. & §. si qs à principe. ff. ne qd in loco publ. Ad idē bona gl. in cle. si Romanus. ī verb. validā. de ꝑben. q̄ dicit, ꝙ motus ꝓpri9 excludit solā surreptionē, nec aliud operat vltra intētionē scribētis, qa verisimile est, ꝙ si ɔcedens gratiā motu ꝓprio ista sciuisset, nō fuisset grām concessurus. Et iō dñt Io. An. & Domi. in c. si motu ꝓprio. de ꝑbē. in 6. ꝙ caut9 debet eē aduocatus in mō opponēdi, vt nō dicat, grām eē surreptitiā, qa hoc eēt falsū, qñ nemo surripuit principi ɔcedēti gratiā motu ꝓprio, sed dēt dicere, ꝙ intētio ɔcedētis grām nō extēditur ad talē casū. ¶ Et ista conclusio, ꝙ motus proprius nō operat vltra præsumptam intentionem concedentis, confirmari p̄t ex elegāti ɔsil. do. Card. 38. qđ incipit, Papa vniuit quādā abbatiā. vbi cōsuluit, nō tenere literas Papæ, in qb. expressis certis causis mādabat ꝓprio motu abbatiā vniri epatui,
3 ex quo illæ cāæ erāt falsæ, qa † lz motus ꝓprius excludat surreptionē, d. c. si motu. ꝑꝑ ipsum tñ nō tollit alia inhabilitas, q̄ obstabat, qa ꝑ ipsū nō inducit dispēsatio. Allegat gl. 2. & pleni9 Io. An. in illo c. si motu. & gl. antep. in d. cle. si Romanus. Et quo ad hoc, sufficit ꝙ ñ reperit ɔtrariū ī iure expresū, f̄m eū, q postea subdit, ꝙ vbi ēt ē talis clausula, tñ subintelligit alia, vz si preces veritate nitant, de qua ī c. 2. s̄. đ rescr. maximè, qñ sunt insertæ aliquæ cāæ, sup qbus vr̄ fundari intentio scribētis, adeo ꝙ illis cessantib9 nō fuisset dispositur9, alias frustra fuissent expresæ, & dicit, ꝙ ne cauillet hæc rō, saltē hoc ꝓcedit, qñ cāæ sunt tales, qbus cessantib9 đ iure cōi dispositio nō teneret. Nec obs. ꝙ de illis causis nō vr̄ posse disputari, ex quo prīceps motu ꝓprio eas īseruit

a Nō valeat. Ad 2 de tu, an valeat priuilegiū lite pendente impetratū? *Ego inuenio Pau. de Cast. & Ang. & expressè dom. Alex. ī l. qui autē. ff. si quis cau. tenere cōtra Felin. hic & alios, videlicet quòd si lite pendente princeps cōcedit priuilegium motu proprio, pars pōt vti tali priuilegio quāuis emanauerit lite pendente. Et ita limita tex. in c. fi. vt lit. pend. & l. 2. C. eo. & l. tutor petitus. ff. de excus. Tu tamen tene contrarium. quia priuilegiū cōcessū pēdēte lite ēt motu ꝓprio, nō nocet cāæ pēdēti, neque parti aduersæ. Ita tenet latè Ioā. And. ī addi. Spe. in ti. de dolo et cōt. §. fi. ver. porro. in addi. magna, quæ incipit, de hoc interesse. Idē tenēt hic oēs Scribentes. Et * ista est cōis * opin. à qua nō recedas. Pro ista opin. facio tria fundamenta primò, quia regula est, ꝙ princeps non videtur præiudicare iuri tertij, nisi expressè diceret, etiāsi aliquid faciat, vel scribat cum clausula, Motu proprio. Ita tenet Bald. in c. ad*

ꝑ cle. 1. đ ꝓba. qa rñdet ꝙ illud ē uerū, qñ sunt cāæ de facto Papæ: secus, si de facto tertii, vt in d. cle. 2. & ibi glo. in ꝑncipiēs, qđ si. & latius ī d. ɔs. de quo nunquā sis oblitus. Ad idē uide Pe. đ Anc. ɔs. 184. īci. Visis cōsilijs famosorū Doc. ī pen. co. vbi cōsuluit, ñ tenere literas, qb. Papa motu ꝓprio mādabat remoueri gñalē cuiusdā ordinis ꝑꝑ dementiā, si notorie ɔstabat de eius sano ītellectu. Ad idē uide do. Ab. ī c. qa circa. añ fi. infrà de cōsan. & affi. ubi dicit, se semꝑ tenuisse, ꝙ in dispēsatiōe, vł grā ɔcessa motu proprio, ñ exprimit falsa cā, nō tenet, qa motus ꝓprius nō ampliat grām vltra ītētionē cōcedētis. Allegat Io. An. in d. c. si motu. Adde etiā do. An. ī c. ꝑ uenerabilē. j. q. fil. sint leg. vbi sequit d. Hos. hic, ꝙ mot9 proprius nō nocet tertio, qñ nō noceret īpetra tio parte petēte, & idē no. d. Ab. ī ca. 1. ver. 3. prīcipalis. s̄. de iudi. & alleg. Ioā. Cal. in c. mādatū. suprà de rescri. idem do. Car. ī cle. 1. §. cæterùm. in 7. q. de ɔcess. ꝑbē. & Dom. post Ioā. de Lig. ī c. si ꝑꝑ. de rescrip. in 6. Adde ēt Imo. ī c. ɔstitutus. suprà de rescri. ubi dicit, ꝙ Papa nunquā vr̄ tollere statuta inferiorū ētsi scribat motu ꝓprio, nisi id exprimat, ɔtra do. An. ibi. Imò plus reperio ꝙ ētsi Papa motu ꝓprio scribat derogādo oībus statutis, ñ literę ñ operant circa unū statutū particulare factū in fundatiōe alicui9 bñficij. Ita plenè cōsuluit Pe. de Anc. cōs. 16. īci. Dñs noster Papa. & cōs. 358. inci. Viso ꝓdicto puncto. & Rota cōclōne 3. in nouissimis. Adde ēt Imo, ī c. mādatū. ī pe. col. supra de rescri. ubi dicit, ꝙ ista clausula ñ extīguit illud, qđ alias nō ꝓ̄sumit eē de ītētiōe Papæ. Vñ ñ facit f̄m impetrātē ꝓ̄ferri primo, nisi de illo faciat mentionē. ¶ Modò aduerte ꝓ clariori doctrina, qa ī quātū ꝓdicta ꝓbant, ꝙ motus proprius nō ampliat grām, sed solùm tollit surreptionē, adduci p̄t in cōtrariū primò tex. notabilis ī ca. si pluribus. de ꝑbē. in 6. ubi si Papa ɔferat bñficiū uacās in certa eccła, & tūc in eadē plura bñficia uacāt, itelligit scriptū de minori ꝑꝑ odiositatē hmōi literarū, nisi Papa motu ꝓprio scriberet, qa intelligit de maiori, ut ibi, & sic mot9 proprius ampliat. Sed rñde, ut ibi per Do. ꝙ ampliat gratiā in his, q̄ sūt expressa, sed tollit surreptionē, ut ibi ꝑ ipsū. Pro quo uide pulchrè do. Ab. ī c. ad aures. uer. hæc ꝓcedūt supra de rescri. ubi dicit, ꝙ motus ꝓprius nō operatur circa extrīsecas qualitates bñficij. Vñ đ collatio Papæ motu ꝓprio de beneficio curato, ñ facta mētiōe de cura, ñ ualet. nō ex defectu surreptiōis, sed qa nō appareat de uolūtate principis. Et idē dicit, si đ iure patro. laicorū nō faceret mētionē. *Qđ no. ¶ Scđo cōtra ꝓdicta adduci pōt elegans decisio do. Ab. in ca. dudū. īfrà de priui. nā dñt ibi Inno. & Ioā. An. ꝙ si Papa dicat ī priuilegio, expētū facim9 monasteriū cum uestris capellis, eas exprimendo nominatim, per hoc nō ꝓbat, ꝙ capellę sint monasterij. Hoc limitat do. Abb. nisi priuilegiū esset cōcesū motu pro

aures. de rescri. d. Ant. de But. in c. ꝑ venerabilē. qui fin. sint leg. in 34. col. do. Abb. in c. j. de iudi. in 13. col. Clemē. in c. si propter. de rescr. in 6. in 9. col. Hinc est, ꝙ ī bñficialib9 motus ꝓprius principis nō facit secūdū impetrātē ꝓ̄ferri primò, nisi de eius literis mētio fiat. Ita do. An. de Bu. & Cal. in c. mandatū. de rescri. Et ibi Imo. in pe. col. Hinc ēt est, ꝙ motus ꝓprius superioris nō præiudicat vnioni factæ ꝑ ordinariū, ēt nondū sortitæ effectū. Gemi. in repe. c. postulasti. đ rescr. ī 26. col. eo. quia motus proprius non tollit ius quæsitū alteri in rē, vel ad rem. Allegat gl. 3. in c. si motu proprio. et ibi Imo. de præbē. in 6. Secundò moueor, quia motus ꝓprius superioris, licèt tollat vitium obreptionis, nō tamen tollit alia impedimenta, glo. in cle. si Roman9. de præbe. in verb. validam. & hic eam allegat Feli. Tertiò moueor viua rōne. nā leges gñales fiunt motu proprio prīcipis, l. humanū. C. de legi. Bar. in auth. quas actiones. C. de sacrosan. eccl. et tamē non trahūtur ad lites pendētes, l. leges & constitutiones. C. de leg. §. j. in Auth. ut cum. de ap. cogno. et in §. j. ī Auth. in medio litis ꝑ ne fiant sac. ius. Et hoc modo poteris sustinere opi. Fel. hic, & communem.

* Mentionē. *Adde ad dicta per Aucto. hic, Host. ī c. dilectus. de off. lega. ubi dicit, se alias vidisse unā bullā Apostolicā ad prælatos Angliā dicentē, quòd non*

iō erat intētionis Rom. Pont. velle ī eorū rescriptis includere beneficia ī quibus laicus habet ius patronatus & ratio quam ibi dat fuit prius glo. mag. in fi. ne laici retrahātur à fundatione ecclesiarū ita Lap. alleg. 85. inci. beneficia vacātia. Gemin. in c. quamuis. il 1. nu. 5. & ibi Apostil. ī in ver. motus proprius. de ꝑbe. in 6. Card. & Abb. in ca. ex insinuatione in 2. no. de iure patr. in c. cū Bertoldus. col. 3. vers. ex hoc notabiliter colligitur. et ibi Aut. colū. 5. versi. item dum Abbas, vbi multas authoritates & concor. adducit. de re iudic. idem Auth. in suo tract. quan. lit. ap. noc. pat. eccl. circa prin. de quo est casus in c. decernim9 ibi, irritam eē nouerit. 16. q. 7. Qđ est verū quādo patronus cōtradicit, sec9 si expressè uel tacite cōsentit, ita in terminis tradit Auth. in d. tract. in n. limit. dicens, ita tenere Car. in cle. 1. col. 15. versic. sed post lōgā cogitationem defendē do partē plebani. de supplē. neglig. prælat. & Abb. in suā disput. incip. Augerio. in fin. 2. dub. versi. aut patronus neque consensit. subdēs idem Author, tanti se fecisse authoritates istorum duorū vt secundum illas consulēdo semper obtinuerit, & eandem opinionem tenet ipse ī d. c. cum Bertoldus. colū. 4. vers. 3. aduerte. et col. 5. vers. quarto limita. et in c. cum ex officij. colū. antep. et fi. s̄. de resc. Rot. decis. 428. inci. nota. j. tēpus patroni. in antiq. & Thom. Ferra.

prio, quia tūc, ex quo Papa fundat suā intentionē super illa assertione, ꝙ capellę sint monasterij, nisi ostēdat oppositū, qđ nō est, qñ ad instātiā supplicātiū indulget, qa illa videntur verba narratiua de facto alterius, f̄m ipsum. Cuius dictū tene menti ɔtinuò. ¶ Sed ad istud pōt dici, ꝙ motus ꝓprius non ampliat ibi magis grām, quā si eēt parte petēte sed inducit maiorē probationē per rōnē prædictam. ¶ Secūdò ad-
4 uerte †, qa dū dicit, ꝙ motus proprius nō extēdit gratiā vltra præsumptā intentionē scribētis, ɔtra hoc subtilr̄ adduci pōt cle. si Romanus. de ꝑben. dū dicit, ꝙ cū gratia ɔcedit motu ꝓprio, tollit surreptio respectu bñficij nō expressi, qualiacūq; & q̄cunque bñficia qs haberet, modò occurrere posset, ꝙ habēs pinguia bñficia ɔsequeret motu proprio vnū pinguius cōpensabile ex dispēsatione, vel aliter cū illis, & de iure, & nō est verisimile, ꝙ bñficiatū maximè opulētū Papa velit iterū bñficiare, c. cū adeo. & c. si proponēte. s̄. de rescri. & c. super ordinata. s̄. de ꝑbē. cū similibus. Ergo motus proprius operat vltra ꝓ̄sumptā intētionē scribentis. Et hoc ɔtrariū format hic dom. meus, dicēs ꝑꝑ hoc se semper dubitasse, & nō vr̄ soluere. Sed rñderi pōt ex eo, quod scribit eleganter Bal. in l. fi. ī vlt. col. C. sen. rescin. nō pos. vbi dicit, ꝙ est lōga differētia, vtrū dicat in iure, ꝙ ī aliquo casu sit ꝓhibita īpetratio, an vero dicat, ꝙ nō valeat ɔcessio. Primo casu ñ valet rescriptū, nisi princeps dicat, ꝙ facit motu ꝓprio, vel assignat aliquod motiuū rescripti, Secūdo casu sufficit dicere, nō obstante, &c. quāuis ergo ī petratio vnius beneficij tacito de illo sit nulla, nō tñ dr̄ in iure, ꝙ ɔcessio Papæ motu proprio nō valet. Et cū dicit ꝙ nō ꝓ̄sumit bñficiare bñficiatū, ē verū, qñ petit. Sed illa ꝓ̄sumptio nō ɔsiderat ī suo ꝓprio motu, ꝑ d. cle. si Romanus. cū habeat bñficia in plena reuolutione, cle. 2. vt lit. pen. & c. 2. de ꝑbē. in 6. Et ꝓ̄sumit moueri ex meritis ꝑsonarum, quas decet accumulare bñficiari. * c. de multa. ī fi. s̄. de ꝑben. dū tñ oīa sūt cōpatibilia, alias nō, ꝑ c. nō pōt. in fi. de ꝑbē. ī 6. & c. si gratiosè. de rescri. eo.
5 li. ¶ Tertio † aduerte, qa dū dñt hic oēs ꝙ priuilegiū ɔcessum motu ꝓprio lite pēdēte nō nocet aduersario, vr̄ in contrariū tex. cū gl. in uer. nouo. ibi, respōdeo. in l. q aūt. si qs cautio. nisi priuilegiū ɔcessum lite pēdēte motu proprio trahat ad litis pēdētiā, & ita ꝑ illū tex. simplr̄ no. Bal. ibi, & Bar. ī l. j. circa mediū, uer. sed qđ si eēt lata. ff. de pœn. & sentit Bal. allegādo illā l. in l. 2. in fi. C. vt lit. pēdē. Sed ad istud, omissa quadā rñsione dom. mei hic diuinatiua, & cōtra regulā, decet cū similibus, de reg. iur. in 6. rñde quatuor modis, ut ꝑ Ioā. An. quē nō allegat in addi, quæ icipit, de hoc interesse, & illā sequor, ꝙ priuilegiū erat ibi ɔcessum ꝑꝑ publicā utilitatē, ut ibi ꝑ eū. ¶ Quarto gñalr̄ aduerte, ut melius intelligat nota huius clausulæ, Motu ꝓprio. * & primo nota, ꝙ ē fauorabilis & latè ampliāda. Ita ple-

nè scribit Pet. de Anch. ɔsilio 290. qđ incipit, Pro clariori euidētia. & dom. An. post Host. in c. cū in cūctis. đ elec. & no. Bar. in l. uniuersis, ꝑ illū tex. C. đ lega. li. 11. & ibi dicit, ꝙ dignitas cōcessa motu ꝓprio hēt, ꝙ priuilegiū ɔcessū tali dignitati durat ēt finita administratio re, secus, si ad instantiā partis.
6 ¶ Scđo no. ꝙ † lz de stylo curię Romanæ oporteat exprimer̄ ualorē bñficij ī īpetratione, vt ꝑ do. Car. in cle. j. de ꝑbē. & do. Ab. ī c. si. j. de ꝓ̄sump. & dom. Car. ɔs. 34. cū ɔcord. tñ fallit in gratijs ɔcessis motu ꝓprio, f̄m Pet. de Anc. latè ɔs. 132. qđ incip. De nā & efficacia clausulæ, Motu ꝓprio. ubi uide. Et est hodie regula cācellariæ sub rubrica đ bñficijs uacātib9, quāuis olim eēt regula in cōtrariū, ut ꝑ Pe. de Anc. in addi. ɔs. 290. ubi singulr̄ ipsā limitabat nō ꝓcedere in ɔcesionib9 factis do. Car. *
7 ¶ Tertio no. ꝙ † lz Papa in dubio nō ꝓ̄sumat uti plenitudine ptātis f̄m Inn. ī c. innotuit. ad fi. s̄. de elec, quē sequitur Ang. in l. bñ a Zenone. ī j. col. C. đ quadri. ꝓ̄scri. & Bal. in l. testamētū. C. de testa. & in ꝓœmio feudorū, & do. Ab. ī c. ad hæc. s̄. de resc. cū ɔcor. tñ fallit, ubi ē clausula, Motu ꝓprio, f̄m do. An. ī c. ɔstitutus. s̄. de rescri. ¶ Quartò nota, ꝙ proprius motus principis nō solum tollit uitiū obreptionis, sed ēt firmat gratiā, & hoc uerū in his, in qbus princeps hēt plenā notitiā, ut l. idē Vlpianus. ff. de excu. tuto. Sed in his, quorū princeps non hēt plenā notitiā, proprius motus tollit obreptionē, non tñ firmat gratiā ɔtra obstātia incognita principi. Ita scribit Bal. in l. fi. C. de crimi. sacrilegij. ¶ Quinto no. f̄m Ang. ī l. imperialis. §. similes. C. de nup. & per clausulā, motu ꝓprio. censet dispensatū sup oī macula & defectu. & sequit Ana. ī c. fraternitatis. j. de schisma. Sed hoc nō ꝓcedit, qa nō tollit, nisi uitium surreptiōis, ut s̄. dictū est, & §. similes. ītelligit, qñ intercessit certa sciētia principis, ut ēt intellexit ibi Bal. Et sic apparet plus operari clausulā, ex certa sciē-
* tia. * quā clausulā, motu ꝓprio, lz ambas æqparet Bal. s̄. in rub. de offi. dele. ¶ Sexto nota, ꝙ lz alias qs debeat recipere pro se, qđ accipit ɔtra se, c. si Romanorū. 19. dis. cū similibus, tñ fallit in ɔcessis motu ꝓprio, l. 3. in princ. & ibi oēs, ff. qđ quisq; iuris. & est gl. ordina. ī c. 2. s̄. de mu. pe. quā do. Abb. facit singularē ī c. j. s̄. de rest. ī iteg. de quo tñ ꝑ
8 eūdē ī d. c. 2. ¶ Septimò nota, ꝙ † secūdæ literæ ɔcessæ motu ꝓprio, nō facta mētione de primis, ualēt, f̄m do. Ant. in c. exposuit. s̄. de dila. qa tollit surreptio, d. clem. si Rom. lz alias secus, per c. cæterū. s̄. de rescri. ¶ Octauo nota, ꝙ
9 lz secundæ literæ reuocantes primas nō irritēt processum factū uigore primarū ante earū notitiam, ut ī c. audita. s̄. de resti. spo. tamē fallit, si secūdæ sint ɔcessæ motu ꝓprio, secūdū Imol. plenè in c. cæterū. s̄. de rescrip. Allegat Innoc. in c. j. s̄. de conces. ꝑben. in 6. & in c. cū cōtingat. s̄. de rescr. & est ualde notādū. ¶ Nono nota quòd prohibit9 sub pœna exercere, uel impetrare cer

in tract. cautel. 45. inci. sciendum est quòd mens & intentio. de quo ēt vide in apostil. ad Phil. Fran. in c. 2. nu. .. in versi. specialis mentio de præben. in 6.

* Motu ꝓprio. *Adde ad materiā huius clausulæ no. per doct. in c. si motu proprio. s̄. de rescr. Gem. in c. quāuis. il 1. nu. 5. iunc. add. ibi. in uer. motus ꝓprius. de præben. in 6. Fran. in c. ipso iure. nu. 21. iunc. addi. ibi, in ver. clausula proprij motus. de resc. eo. li. Car. in cle. 1. colū. 4. de ꝑbē. Auth. in c. constitutus col. 4. versi. quarto limita. de rescr. et & Auth. consilio. 122. inc. De natura & efficacia.*

* Cardinalibus. *Adde Belenz. in tract. de charit. subs. q. 66. colū. 6. ubi dicit Rotā eo præsente indicasse extrauagantē Bonifa. 8. inci. iniunctæ. sub tit. de elec. nō comprehēdere Cardinales. quem sequitur Auth. in cap. in eos. in fi. de hære. Sicul. consil. 23. scripsit propheta, col. 5. vol. 1. & in c. in nostra. col. 2. de rescrip.*

* Ex certa scientia. *Adde quid operetur ista clausula in rescriptis. Bal. in l. fi. col. j. in fi. vers. 1. casu clausula. C. sen. rescin. non pos. & in ca. 1. col. x. uers. Et accidit de facto. per quos fi. inues. Lanfrā. in ca. quoniam cōtra. §. interlocutoria. nu. 13. uers. item solum. de ꝓbat. Bald. in l. nec damnosa. C. de prec. imp. of. Petr. de Suz. in auth. si ne a me. in fin. C. ad Velleian. Rom. in leg. 2. ff. quod quisq. iur. Specul. de instrum.*

Universidad de Deusto Biblioteca

> *de inſtrum. edi. §. nunc autem uerſi. & ſcias quòd ſic.*

tũ officiũ,non incurrit pœnã,ſi illud ꝯſequit̃ motu proprio principis. Ita decidit Ioã.de Ana.in c.cũ ſit.đ iudi. Qđ intellige, dũ modò ſuperior ſciat de eius conditione,ut per eundẽ in cap.quàm perniciosũ. j.de uſur.¶Decimò no ꝙ illud, quod dicit̃ in d. capi.ſi motu ꝓprio.in fi.ꝙ nõ dicit̃ factum motu proprio, niſi qñ exprimitur in literis.Fallit, ubi notoriè cõſtaret de motu proprio,quia fortè perſona.cui prouidet̃,eſt in loco adeo diſtanti,ꝙ nullo modo potuiſſet petere gratiã, uel ꝑ alios modos hoc cõſtaret.Ita no. latè Rota deciſione 226.q̃ incipit,itẽ l3 ꝙ Romana curia. ubi uide. Sed ꝯtrariũ tenet do. Domi.in d.cap.ſi motu proprio.in penul.colũ.dicẽs ſe fateri,ꝙ per iſtas ꝯiecturas ꝓbat̃. Papã à ſe motũ fuiſſe,ut cõferret,ſed ꝙ talis cõceſſio dicatur habere effectũ, quẽ habet gr̃a exprimẽs motũ ꝓpriũ, hoc negatur per illũ tex. qui ſic limitauit illũ effectum. Poſſet ẽt aſſignari alia rõ,ſm eũ,quare expreſſio requirit̃,quia poſſibile eſt,ꝙ Papa moueat̃ ad gratiã cõcedẽdã,ẽtſi ſit petita ex motu proprio,ñ habito reſpectu ad inſtantiã petitoris, Vñ cùm iſtud dependeat ab animo Papæ,an hoc faciat inſtinctu alterius, an ſuo, iõ uoluit hoc in literis caueri,ſm Dom.ibi, & ſunt uerba bñ notanda,ex quibus dubito de eo,qđ ſcribit Bal.ſing.ĩ l. nec damnoſa.in princ. C. de preci. impe. offe. & exclamat Ro.dicẽs eſſe nouũ, & ſe nõ legiſſe alibi,in l.ſi uerò. §.đ uiro.in 31.fallentia,ff.ſolu.matr.uc3 ꝙ geminatę literæ principis in eodẽ facto habẽt uim clauſulæ, motu proprio.Et facit,ꝙ no.Ioã.And.in ca.porrecta.j. de cõfir. util.uel inutil.ubi dicit,ꝙ talis geminatio hẽt uim clauſulæ,ex certa ſciẽtia. qđ ſm admitti põt, ſed de motu ꝓprio nõ eſt tutũ,niſi dicat̃,uel ꝙ iſta ſit magna limitatio ad ca.ſi motu,ut ꝙ loquat̃ ſolùm in bñficialibus, ut ĩ ſequenti notabili.¶Vndecimò no. & ꝯſidera, quia multi ſunt caſus,in qbus ſit differentia,an ꝯceſſio fiat parte petẽte,an proprio motu. Et iõ,ꝙ ſemp ꝑſumat̃ parte petẽte,niſi literæ dicãt de motu proprio,nõ ur̃ bñ expeditũ, niſi fortè in caſu d.ca.ſi motu. Iſtud probat̃, qa priuilegiũ clauſum in corpore iuris cõis,uel ſtatutorũ, nõ præſumit̃ conceſſum ad poſtulationẽ, iõ in talibus non hẽt locũ retorquutio,de qua in l. 3. in prin. ff.qđ qſque iuris. Ita uoluit gl.notabilis in authen. quas actiones. & ibi clarius Bart.C.de ſacroſan.eccle.& Bart.in l.j.in fi.C.de bo.uac.lib.10.de quo in d.ca.2.de mut. peti. & in d.l.3. Ad idẽ,qđ notat Bal.in d.authẽ.quas actiones.in j.colũ. ubi dicit,ꝙ ſi omnibus eccleſijs ꝯceditur priuilegiũ, cẽſet̃ ꝯceſſum motu proprio,quia impoſſibile, uel difficile eſſet,ꝙ ſupplicaſſent oẽs eccleſiæ mũdi. Ad idẽ,qđ no. Gul.de Cug.i d.l.3.§.j.ff.qđ qſque iuris.ubi dicit, ꝙ qñ ꝓcedũt merita illius,cui facta ẽ ꝯceſsio, ꝑſumit̃ in dubio ꝯcedentẽ cõceſsiſſe occaſione meritorũ, & nõ ad poſtulationẽ eius,cui ꝯceſsit,arg.l. ſi uerò nõ remunerandi.§.idẽ Papinianus ff.mandati.¶Duodecimò no. ꝙ ꝯceſsio facta ꝑ principẽ de nouo pedagio in loco grauato pedagijs,nõ ualet,ſi hoc taceret̃ per impetrãtẽ. Si tñ princeps hoc cõcederet motu proprio, nõ poſſet ĩpingi ſurreptio,& eſſet parẽdũ.Ita dicit Ioã. Aud.in Specu. de cã poſ.& proprie.§.qa uerò.uer.qd de colligẽtibus.ĩ uerb.adde.Vide tñ eundẽ in ca.2.j.de immu. eccl. & ibi dom.Abba.in pen. colũ. ubi dicit, ꝙ qñ motu proprio prīceps ꝯcedit talia,ſi ex hoc ſubditi grauant̃,pñt à principe implorare remediũ,& idẽ no dom.Abba.in ca.accedentes.j.de ꝑſcri.prope fi.Sed reuera iſtud dictũ Ioã. And.de pedagijs uidet̃ deſtrui per doctrinã Docto. hic, attento ꝙ princeps per motũ propriũ nõ indulget ultra ꝑſumptã intentionẽ.¶Decimotertiò no.ꝙ l3 reſcripta contra ius in dubio pręſumant̃ cõceſſa per importunitatẽ,ut per gl.in c j.in uerb.noſcat̃.de ꝯſti.in 6. tñ ſecus in ꝯceſsis motu proprio.Ita no.Bal.in l.qđ fauor̃. C. de legi.& do. Ab.in d.c.accedẽtes.¶Vltimò ꝯſidera põderãdo bñ illud,qđ ſæpe dictũ eſt, ꝙ gr̃a nõ operat̃ ultra intentionẽ ſcribẽtis ẽt motu ꝓprio, qa ex hoc apparet, ꝙ quoties in ea eſt expreſſum aliquid,quo exiſtẽte uero uel falſo princeps nõ ꝯceſsiſſet gratiã, gratia non tenet.

Et eſt mirabile,qa l3 in beneficialib⁹ ſatis poſsit operari d.c.ſi motu ꝓprio.tñ ĩ alijs uidetur ſolum operari[duo, primo,ꝙ ſuſtẽtabit̃ gratia,ubi aliquid eſt tacitũ,* ꝙ ſi fuiſſet cognitũ,obtentũ fuiſſet,ſed difficilius, quæ qualitas alias annullaret,c.poſtulaſti.ſ.de reſcri. ſed nũc non.¶Scđò operabit̃, ꝙ gr̃a, quæ alias eſſet odioſa & reſtringenda, efficit̃ fauorabilis.Quòd amplia,ut dixi.in j.notabili. Et ꝑ hac uice ſufficiãt iſta de hac notabili clauſula. ¶ In ea. gl.ĩ prin.ibi,comiſſi.no. iũcto. text. ꝙ

> * *Tacitum. Adde an per taciturnitatẽ gratia reddatur ſurreptitia Socin. conſilio.13. inci. præſens conſultatio.uerſ.ſecũdo principaliter.cum verſ.ſeq. in 1.par. & in eo. in uerſ.ad ultimũ argumentum.ibi. nũc uero ſuper eſt. vbi etiam quando gratia ſtrictiſſimam,aut latiſſimam recipiat interpretationem.*

10 † quãtũ ad nullitatẽ priuilegij dr̃ lis pẽdere a tpe cõmiſsionis,qa intelligit̃ cã delegata ſm terminos iuris cõpetẽtis tpe cõmiſsionis,ca.fin.ſ.de reſcri.Sed quo ad alios effect⁹, nõ diceret̃ ex hoc lis pẽdere. Vñ quo ad perpetuãdã iuriſdõnẽ,nõ requirit̃ citatio,c. gratũ. &c. l3 undiq;.ſ.de off.dele.& quo ad reuocãda attẽtata lite pẽdẽte requirit̃, ꝙ emanauerit citatio in forma cle. 2. ut lit.penden.Ita declarat Imo.hic,& dom Card. latè ĩ d. cle.2.in 4.oppoſitione.Videret̃ tñ,ꝙ ẽt iſto caſu requiratur citatio,qa d.cle.2 emanauit ad declarationẽ tituli, ſ.ut lit.pendẽ.Ergo fit mẽtio in ca.fi.de priui.obtẽto lit. pendẽ.Ergo d.cle.dẽt intelligi de illo, ad hoc ut cõſtitutio declarãs intelligat̃ ſm declarata iuxta gl.in cle.ſtatutũ.in uerbo,ꝯſuetudine.de elec,& ita tenẽt hic Hoſ.domi.Ant.dom.Abba.& dom.meus ĩ d.ca.fi.ad fi.& Ange.ꝯſilio 190. qđ incipit,In Dei noĩe,&c. ordinamentũ factũ.& gl.3.in d.cle.2.Sed forte uerior ẽ prima opinio, qa ex quo ꝑ iſtũ tex.cũ gl.eſt declaratũ,qñ lis dicat̃ pendere,quo ad hũc casũ, nõ ur̃ lex noua iſtam corrigere alio nõ apparẽte,potiſsimè,qa hic ponderat̃ ſurreptio, cum Papa nõ ꝯceſsiſſet priuilegiũ, ſi ſciuiſſet de cõmiſſione aliarũ literarũ.Et hoc ſufficit ꝑ ca. ſuper literis. ſ. de reſcri.Bñ facit d.ca.fi.eodẽ tit.¶Sed iſtã gl. cũ tex.intellige,qñ nõ apparet,ꝙ Papa uelit ꝑ ſuũ priuilegiũ non faciẽs mẽrionẽ de cõmiſsione,tollere ius illius, cũ quo lis eſt mota,qa ſi hoc appareret,teneret priuilegium,ſi enim tollit totũ ius ſuũ,fortius aufertur ius ꝯceſſum ad illius iuris executionẽ, ſeu declarationẽ, ut hic latè & pulchrè ꝑ domĩ.Abba. An aũt in alia inſtantia ualeret hoc priuilegiũ,uide dom.Abb.in d.ca. fi.ut lit. pen. & ẽ ordinaria mã ibi,ꝑꝑ qđ iſtud omitto,prout faciũt alij,licèt ſolus dom.meus hic latè reaſſumat,ut uidet̃ potes. Et ſcias,ꝙ ille,q impugnauit pẽdẽtiam litis, non poteſt opponere de ſurreptione reſcripti,quaſi de illa pendentia nõ fecerit mẽtionẽ.Ita ꝯſuluit Petr.de Anch. conſi. 13.inc. Viſo proceſſu.Quòd limita,ut per eum.Et de materia ꝑ dom.Card.cõſilio.67.ad fi.& cõſilio. 94.& Bal. in l.ex placito.C.de rer.permu.¶In glo.fi.ibi,rationabi

11 li curſui.nota † iũcto tex.ꝙ priuilegiũ obuium,ſeu cõtrariũ rõni,& cõtra ſolitum curſum priuilegiorum, eſt ſuſpectũ de falſitate.Et iſtam gloſſ.facit ſingularem dom. Abba.in ca.ex parte.el j.in fin.ſ.de offic. deleg. & uidet̃ tex.melior de iure in cap.ex parte.infra,de capellis mona.& bonus tex.in ca.porrecta. infra de cõfir. utili, uel inutili.ubi utẽs literis carẽtibus ſtylo cãcellariæ punitur de falſo.Et ꝯtra iſta deuiãtia a cõmuni ſtylo, uide capi. ex literis.& ca.cum M.ſ.de ꝯſti.& ca.2.de reſcr.& ca.2. de tep.or.& ca.in cauſis.de re iudi.& ca.ad noſtrã. de ꝯfir.utili,uel inutili.& ca.quàm graue.de cri.falſi. & cap. ꝯtra morẽ.& Cal.in titul.de reſcrip.cõſilio.8. & Lap.allegatione 33.quæ incipit,An frater minor. Idẽ dic ĩ ſẽtẽtia lata contra communem ſtylum,qa eſt nulla,ſecũdũ gl.in l.de quibus.ff.de legi. quã facit ſing. Ang. in l.j. ff.de offi.aſſeſ.Idem dic in inſtrumentis. Vnde non ſolum non fit comparitio literarũ,ubi dubitat̃ de falſitate,ſed ẽt ſtyli,ſecundum Bal.in rub.C.de emenda.Iuſtini. Cod. in fi.Idem dic in citatione.Vnde ſi de ſtylo palatij eſt,ꝙ iudex citet aliquem,ꝙ compareat coram eo, ſub pœna 10.li.& emanat citatio ſub pœna corporali,excuſatur

cuſatur non cõparens propter alteratũ ſtylũ. Ita ſing. dixit Angel.in l.fi. quæ incipit,præcipimus.C. de cano. larg.trib.lib.10.Idem dic de clauſula inſolita, qa inducit ꝑſumptionẽ fraudis,vt eſt gl.in l.2.ff. de cõdi. inſtit. quã ita allegat Bal.in c.tertio loco.in vlti. col. ſuprà de proba.& in l.cùm de conſuetudine.ff.de legibus.

SVMMARIVM.

1 Teſtis laborans ſimili morbo,repellitur à teſtimonio.
2 Teſtes deponentes ſibi exortas eſſe vſuras,non probant quem eſſe vſurarium.

CAPITVLVM XX.

1 PErſonas. ¶ A † teſtimonio repellit̃ conſimili morbo laborãs. H.D.Et per iſtũ text.in verb. aut legitimè inferũt Io.An.do.Ant.& alij,ꝙ nõ omne ꝓbabile eſt certũ, cũ hæc ponunt̃ ut diuerſa,& exponit Ioã.An.Certũ,id eſt notoriũ, qđ nõ indigeat ꝓbatiõe,ꝑ c.qm̃.đ fil.presb.,ꝓbabile uerò; qđ ꝓbari põt difficulter.Qđ dicit do.Ab.eẽ notãdũ ꝑ ſtatutis, ſubdẽs omne ꝓbabile eſſe certũ nã, l3 nobis ſit incertũ,per l.ſi pr̃.ff.ſol.ma.¶In gl. vnica. in fin.Põt intelligi iſte tex.in habẽte ꝯſimilẽ cãm,i.habẽte vitiũ,de quo ꝯtra aliũ producitur, quia cenſetur crimen aut negaturus,aut leuiaturus. Hinc eſt, ꝙ ſocius * ẽt criminis * repellit̃,l. qm̃ liberi. C. de teſti.& cap. veniẽs ſupra eo. Põt ẽt intelligi de habẽte ꝯſimilẽ cãm,id eſt, litẽ,& ſentit hic gl.allegãdo c.cãm.ſuprà de iud.& hoc plenè ponit Spec.in ti.de teſte.§.1.ad fi.ver. itẽ ꝙ hẽt cõſimilẽ. Vñ ſi deciſio cauſæ ꝓ ipſo alibi pendentis repellitur, ut ſuſpectus, ſm Io.An.& do.Abb.& Imo.hic.Et licèt Hoſt.& do.Ant.hic ꝯtrarium teneãt, quia,ſecundũ eos,dicta teſtiũ non habẽt vim deciſionis iuridicæ, ſed ſimplicis narrationis facti,qđ nõ eſt in iudice iudicaturo de iure, tñ ꝑdicti eos reprehendũt & bñ, qui a nec ẽt ad dictũ iudicis alius iudicabit, cùm nõ exẽplis,ſed legibus iudicetur, l. nemo. C.de ſent.& per gl.in c.de quibus. 20. diſt. Vñ ſi habens cãm ſuper probatione certæ ꝯſuetudinis habeat de ipſa teſtificati, pro alio efficit̃ ſuſpectus, ne ex ſnĩa lata ſuper illo poſſet poſtea ſe fundare in facto ſuo,tanquã ꝯſuetudo fuerit obtẽta in ꝯtradictorio iudicio. ſm Imo.hic. Ex quo infert do. Abba. quòd ſi agens vt probet quẽ vſurariũ publicũ,producatur in teſtẽ in alio iudicio,ubi de eodẽ ille uexetur,nõ eſt idoneus teſtis, & allegat Fed.ꝯſil. 62. Vñ intelligit̃ ſimilitudo cauſæ omnis illa,q̃ arguit affectionẽ,ſm ipſos. Quibus adde Bal.in l. dictãtibus. C. de te-

2 ſta.ubi dicit, quòd † ad ꝓbandũ uſurarium nõ ſunt idonei teſtes illi,qui dicũt ab ipſo fuiſſe ſibi extortas uſuras, quia ſentiũt cõmodũ, cùm veriſimile ſit eos repetituros uſuras in alio iudicio, & quia habent ꝯſimilem cãm cũ illo,pro quo producũtur, ſecundũ ipſum,quẽ ſequitur Rom.dicẽs, eẽ caſum hic.in ſing.364.inci.Volo probare.& ita dicit ſe ꝯſulturum. Eſt uerũ, quòd Cald.in iſto tit.conſi.vlt. tenuit in hoc ꝯtrariũ habẽs reſpectum ad aliud, qđ obſtabat, vc3 ꝙ tales teſtes allegarẽt turpitudinẽ ſuam, ſ. dediſſe cãm fœnori.Sed iſtud ceſſat, ſm eũ, ĩ recipiẽte ab alias fœneraturo. Tamẽ per dictã rationẽ Bal.eius deciſio non ꝓcederet, niſi teſtes fortè iuraſſent ſe nõ prætendere cõmodum ꝯſequi ex teſtificatu,quo ſunt idonei, ſecũdum Bal.ubi ſuprà. Et ſic ꝓcederet opinio Cal.Cætera dic,vt per do.Abb. & ſeruiunt,quę diximus,in c.inſuper.ſupra eo.in vltimis quæſtionibus.

> * Socius ẽt criminis. *Adde ꝙ ſoci⁹ criminis nõ admittitur cõtra ſocium eiuſdẽ criminis.l.quoniã liberi.C.de teſti.4. quæſ.3.ver. item liberi.cap.j.de cõfeſ.capit.veniens el 1.& cap.ſicut hoc eodẽ ti. 15.q. 3.c.nemini. Spe. in tit.de teſt.§.1. verſi.itẽ quod eſt ſocius quod nedũ procedit quo ad plenam vel ſemiplenã ꝓbationẽ, ſed etiã quo ad indiciũ faciendũ. Alex.conſi.475. quoniam abũde. Sal.in l.fi.in fin. C.de accuſ. Imo. in d.c.1.de cõf ſ. no.in l. ſi filium. C. de liber. cau. Ang.in li.malef. in uer.fama.uer. q̃ro an particeps. Adde eun.vbi ſupra ver.quæro an bãnitus ubi no.dicit,quòd ſtãte ſtatuto,quòd quicunque ĩdicauerit malefactorẽ habeat tot,non comprehẽdetur ſoci⁹ criminis. allegat Bar.ĩ l.4.§.ſi tibi.ff.de cond.tob tur.cau. & hoc regulariter. At ĩ qbus caſibus ſocius criminis poſſit interrogari de conſocijs, vide Hoſ.in ſum. de teſti.§.hi uero omne, §.item in cauſa communis. & quòd ſocij criminis ſola teſtificatio nõ noceat cõ ſocio, vi. Sal.vbi ſupra Alexã.& Inno.in d.locis.niſi fuerit tortus.Fulgo.conſ.173.in cauſa inquiſitionis,columna prima. Quid autem ſit in crimine læſæ maieſtatis, vid.Spe.in ti.de accuſ.verſicul.item repellitur. An autem admittatur pro ſocio,dic quòd non,vt per Salicet.& alios in præd. locis. Pau.de Leaz.in c.grauis. de depoſ. Quid autem caſu quo crimen aliter probari non poteſt.vi.Iaſ.in l.4. §.ſi tibi iudicium.col.2.ff. de cond.ob tur.cauſ.vbi concludit, quòd quando crimen per alios probari non poteſt probatur tunc per ſocium criminis alleg. c.fi. de teſti.cog.vt latius per eum ibi. An autem in crimine enormi & excepto admittatur cõtra ſociũ & faciat indiciũ,vi. Sali. & alios vbi ſuprà Gui.de Suz.in trac.de tormen.col.8.verſ.ſed de quæſtione occurrẽti Iaſ in §.itẽ ſi quis.col.5.in verſ.duo etiã Inſti.de act.*

SVMMARIVM.

1 Iudæus contra Chriſtianum teſtificari non poteſt, ſed bene econuerſo. Fallit quibuſdam caſibus,vt num.2.3.4.5.6.
7 Iudæus an poſſit opponere Chriſtiano aliquod crimen, ſi producatur contra eum in teſtem.
Præſumere,verbum hoc quid ſignificet.

CAPITVLVM XXI.

IVdęi. ¶ Chriſtian⁹ * contra Iudęũ admittit̃ in teſtimoniũ, nec dẽt ſibi in teſtificando infidelis præferri. H. D. Et n pñt Iudæi in cõtrariũ priuilegiari,cle.j.e. ti. Et nõ pñt ipſi teſtificari ꝯtra Chriſtianos,l3 hic aliud de facto fuerit,ſm gl.& oẽs hic. Nec obſtat, ꝙ in iudicijs debet ſeruari parilitas omiſſa acceptione perſonarũ, c.j. & ij.ſuprà de mu.peti.qa illud ẽ ĩ actore & reo,nõ in teſtibus,ſm glo.ſing.in d.clemen.j.ĩ verb.iuri. & ſequit̃ Imo. hic,cui adde tex. in capitul. pri. ſupra eo.& in cap.l.licet.el pri.infra eo.& in capitul.placuit.iiij.quæſt.iij. & Specul. in tit.de teſte.§.pri.verſi. item quòd ẽ

1 Iudæus,vbi hoc dicit̃, ſ.Iudæũ † repelli

* a teſtificãdo.* quod videtur habere locũ etiam in Iudæo nouiter conuerſo, per id,quod dr̃ in ſimili,§.pri.48.diſtĩ. & ſatis probatur in capitul.nõ põt,ibi, annũciet.ij.q̃ſt. vij. Itẽ videt̃ habere lo

* cũ in Iudæo ꝯuerſo,* q̃ neglexit filios iudæos ad fidẽ trahere, vt probatur ĩ c.qui crimẽ iuncta gloſſ.fi.6.q.j.¶Hoc

2 autem.quòd † udæus non poſſit eſſe teſtis,fallit primò,niſi ageretur de cõuincendo Chriſtiano olim iudæo,qui diceretur reuerſus ad Iudaiſmũ, quia poterit conuinci etiam per Iudæos teſtes,ut eſt caſus, quem ad hoc ibi no. Dom.in cap.ꝯtra Criſtianos.de hęre. in 6.¶Fallit ſecundò,quando Iudæus producitur in teſtem contra Iudæũ, per capi. ſi hæreticus,2. q. 7. & notat Spe.in d.ver.itẽ,quòd eſt Iudæus.& gl. in l.j.C.de ſum.trin.& in c.multiplex. ver.ſed ſi.in verſi. fidelium. de pœnit. diſtinc.j.& ſic Chriſtianus poteſt eum producere contra Iudæum & etiã in-

> * Chriſtianus. *Adde text. cum ibi not. in cle. 1. de teſti. & ĩ l.quoniã. C. de hæret.*

> * Teſtificãdo. *Adde Im.et Car. in cle.i.in 3. q. & no.in c. cùm ſit.de iud.et in c. pagani ſicut.4.q.j. Specu. in titu. de accuſat. verſ.itẽ oppono ꝙ eſt hæreticus. & c. ſi hæretic⁹. 2.q.7. & Bar.in l.cuſtos populos col.4. uer. nunc oppono.C.de ſum.trin. Ioan. de An.in c. j. col.j.in 4. not. de hæretic. Alex.conſi. 35.in fi.& conſ.70.colũ. pen.vol.j.& conſ. 179.colũ.fin.inſi. vol.2. Iaſ. in rub. ff. de iuſti. & iu. colum.2.*

> * Iudæo ꝯuerſo. *Adde Actorẽ ĩ c. cũ ſit.col.j.đ iudæ. & quo ad id quod ante dixit Auctor đ iudæo nouiter cõuerſo, adde ꝙ hoc dictũ nõ eſt ſine dubio cũ ad fidẽ conuerſus incipiat eẽ nouus hõ.c. 2. 26. diſt.gl. in c. ferrũ. in ver.qđ nõ fuit - 50.diſt. vnde põt teſtificari.ut in addi.ad Ab.in hoc c.in ver.Adde ꝙ id quod iudæus,ꝑ tex.ĩ c.fidelior &c.*

Universidad de Deusto Biblioteca

et c. quia sāctitas tua 50. dis. & gl. magi. in fin. in c. q. beūtibus 63. d. st. vnde posset intelligi author hic ī Iudæo nouiter cōuerso qui fuerit ī fide pūaricatus & Iudaizet. c. plerique de cōsecra. dist. 4. & tunc hæreticus reputatur, iō & c. c. cōtra Christianos. de hære. in 6. & ibi Do. in not. & hoc est quod ēt Author videtur sentire hic in uer. Hoc autem quod Iudæus, &c.

* Inter viuos. *Adde Alex. ī prima cōsti. ff. vet. in addi. Ad Bar. in ver. in iuramento sed nunquid possit interpretari et legere scripturā alterius iudæi cōtra Christianum. vi. Card. in cle. 1. 3. op. de testi. Alex. in l. j. cir. fi. de uer. obli. & cons. 178. p. 2. sed an iudæus medicus possit esse testis super citatrice, ui. Bal cons. inc. stāte statuto.*

ter se testificari. l. qm̄. C. de hære. ¶ Fal
3 lit tertio † in testamēto: quia in eo potest Iudæus eē testis, d. l. qm̄. & ibi Bar. C. de hæreti. & idē in aliis contractibus inter viuos,* vt dicit ibi, & p Bal. in l. cūctos populos. in §. oppositionē
4 C. de sum. tri. ¶ Fallit † quarto in pbāda interruptione p̄scriptionis, f̄m Roma. in l. pactū qd dotali. C. de colla. Et de hoc dicit eē casum singu. ī d. l. qm̄. circa quā ɔsidera, qa dū ēt loquitur de hæretico, nō vr̄ habere locū de iure. Canonico, sed qꝫ sunt excōicati oēs, c. excommunicamus. j. de hæreti. & sic est prohibita cū eis cōmunio. Vñ qꝫ dicit d. l. eos posse adhiberi testes in testamento, non vr̄ procedere, quia oportet eos esse rogatos, l. hæredes palā. ff. de testa. Et sic rōne peccati non procedit illa l. iuxta notata per gl in regula, possessor. de reg. iur. in 6. dixis ī c. ī cau
5 sis. ¶ Fallit † quintò, qn̄ Christian⁹ renunciaret huic fauori, f̄m gl. pe. in d. l. quando. & Specu. in d. ver. itē qꝫ est Iudæus per l. si quis testib⁹. C. de testi. Idē tenet do. meus nullū allegās in c. præsentiū. in 2. char. infra eod. Mouet per tex. in c. si hæretici. 2. q. 7. ubi hr̄tic⁹, vl̄ infidelis, l3 nō possit pduci ɔtra Christianū, pōt tñ produci à Christiano cōtra infidelē. Ex quo datur intelligi, qꝫ ista phibitio est facta in fauorē eius, cōtra quē producunt testes. Ergo huic fauori poterit renunciari, c. ad Apostolicā. infra de reg. Sed ɔtrariū sentit do. An. in Spe. in ti. de teste. in j. addi. & d. Ant. in c. bonæ. el 1. suprà de elect. & ī c. cū dilectus supra de ɔsue. dū ponunt istā inhabilitatē inter alias, q̄ tacito, vl̄ expresso ɔsensu partiū nō remittūtur. Et expresse firmat Io. An. ɔtra Spe. in d. uer. Itē qꝫ est Iudæus. qa cēt dare fauorē Iudæo, vel hæretico, ɔtra d. c. excōicamus. & in c. si aduersus eo. titu. Idē tenet Ioā. de Ana. c. cū sit. infra de iudæ. qa siue dicamus, ɔstitutionem factā in odium Iudæorū, ut hic, & in cle. j. eo. ti. tūc tali priuilegio Christianus renūciare nō pōt, per id, qd ī simili dicit in Macedoniano in l. tamet si. ff. ad Macedoni. siue dicam⁹ hoc inductū fauore Christianæ fidei, & adhuc idē per c. si diligēti cū mā. supra d
6 fo. ɔpe. Et hoc uerius puto. ¶ Fallit † sexto in criminibus exceptis, ut probat in d. c. si hæreticus. & in c ī fidei fauorē. de hr̄ti. in 6. Nec obst. qꝫ illa iura loquant de hr̄tico, qa maior phibitio est ī hæretico, q̄ in iudæo, f̄m gl. j. ī c. pagani. 2. q. 7. Et l3 p his faciat c. j. de resti. in 6. tñ cōtrariū tenet do. Ant. ī d. c. j. supra eo. p quo facit gl. in d. c. pagani. æquiparādo accusationē & testimoniū. ¶ Septimò fallit, nisi iudæus examinaret cū ɔiūctis, f̄m Bal.
7 sing. hic. ¶ Penultimò † scias, qꝫ iudæus ɔuentus à Christiano pōt opponere ɔtra Christianū in testē productū, qꝫ est criminosus, si tale sit crimē, qd sit inductū secūdū legē veteris & noui Testamēti, vel ēt noui tm̄, cū hæc faciat se defendēdo, c. cū inter. in fi. de excep. secus, si eēt crimen solū scd̄m legē veteris Testamēti, & nō noui, vt
8 hic plenius per Host. Io. An. & do. Abb. ¶ Vltimò† not. ī iū tex. qꝫ uerbū Præsumere, denotat aliquid fieri de facto, & nō de iure, ut in gl. Ad idē c. p̄cariæ. 10. q. 2. & c. 2. supra de iudi. & c. cū laici. infra de iure patro. & c. 1. 9. q. 2. & c. cū singula. de p̄bend. in 6. & c. sanè. infra de priui. & c. l3. īfra de reg. & c. 2. iuncto c. j. 19. qōne 2, no. do. Abb. ī c. cū uenissent. s̄. de resti in integ. do. Car. ī cle. j. in 39. q. de priuile. In quibus loci probatur. quòd ubi quis facit ex se, quòd debet facere. requisito superiore, dicitur præsumere. Quod not. ad statuta dicentia. Nullus præsumat.

SVMMARIVM.

1 *Vxor fulget radijs mariti. Vxoris dignitas durat ēt mortuo marito*
2 *Filia nupta an dicatur de familia patris. Quibus casibus filiæ nuptæ retinent domicilium patris.*
3 *Donatio facta sponsæ vel sponso, spe futuri matrimonij, vel collata in tempus matrimonij, an & quando valeat.*
4 *Maior altero dicitur quis propter quatuor qualitates, & quæ nā istæ qualitates sint. Diuitias bonas, & iustas appetere possumus. Post num. 4.*
5 *Nobilitas quibus laudibus effertur.*
6 *Canonici maiores non intelliguntur antiquiores, vel potentiores, sed prius recepti, vel de Doctoribus.*
7 *Officium iudicis plurimū versari in casu huius decret. & quare.*
8 *Filius an possit conficere instrumentum in fauorem patris.*
9 *Pater pro filio an idem possit.*

CAPITVLVM XXII.

SVper eo. ¶ Testimoniū matris ē suspectū, vbi filia petit in virū aliquē maiorē se. H D. ad dictū soli⁹ matris de impedimēto deponētis impeditur matrimoniū ɔtrahendū, sed nō dissoluit cōtractū. Et mā primæ partis est quotidiana, & sępe practicatur f̄m Imo. hic. ¶ Not. primò inter cætera ibi, in
1 crementū & honorē qꝫ† per dignitatē mariti uxor illustrat. Facit lex, si Augustę & qꝫ ibi Bar. ff. de leg. 2. ubi Augusta corruscat ex radijs imperatoris & l. bñ à Zenone ī fi. C. de quadri. p̄scri. Fortior tñ est dignitas mulieris, si quam habet ab origine, quàm ista f̄m gl. & Bal. l. fœminæ. ff. de sena. & nō reflectit corruscatio vxoris mediāte marito ī ipsum maritū. Vñ doctor, uel miles nō tenet vxorē appellare dñm, f̄m Bar. in l. pe. C. de dona. inter uir, & vxo. & per eūdē in l. si post. ff. de cōtra tab. & do. Abb. in c. ex parte. in fi. supra de so. ɔpe. per text. ubi ēt de hoc per Bar. ī l. iudex circumuēto. ī fi. ff. de mino. ubi priuilegio, quo quis gaudet pter aliū, nō pōt uti cōtra illū. Et durat dignitas q̄sita vxori ēt defuncto marito, per c. is, q. in fi. de sepul. ī 6. f̄m do. Abb. hic, ētsi sit priuilegiū exorbitās, f̄m Bar. ī l. quoties. C. de priui. scho. li. 12. & Bal. in l. cū te. C. de nupt. Et retinet domiciliū uiri defuncti, l. filij. §. uidua. ff. de manu. dūmodo inferiori ñ nubat, ut per Bal. in d, l. cùm te. per illū tex. optimū. C. d̄ reuo. do. & Ang. ī l. cū q̄dā. ff. de iurisd. om. iu. & gl. in authē. sacramētū. in uerb. mulier. C. qn̄ mulier tute. of. fungi possit. Itē dūmodo retētio hmōi priuilegij ñ sit ei dānosa. Vñ statutū loquēs de affinib⁹, ut debeāt cōpromittere, nō extendit ad talē, f̄m Bal. in l. affinitas. ppe fin. C. cōmunia de succes. & l. fi. in prin. C. de uerb. signi. Vñ in mā pœnali appellatione uxoris nō venit vidua, f̄m Barto. ī l. Titia. §. usuras. de leg. 2. & Bal. in l. cū acutissimi. C. de fideicō. an aūt filia nupta dr̄ de domo pr̄is? Vr̄, qꝫ nō, per id qꝫ no. Bar. in l. quoties. C. de priui. scho. lib. 12. ubi
2 dicit per illū tex. quē multū notat, qꝫ† priuilegiū cōcessum patri pro se & filijs masculis & fœminis, nō extēditur ad filias nuptas, & sequitur ibi Ang. & Io. de Pla. & Ro. in d. l cū q̄dā. & in l. 1. ff. ad Syl. & est mirabile dictū si est uerū, ad inuestituras feudorū & similia, Tñ nō videt illa decisio uera, qa ille tex. nō probat, qꝫ nō cōprehēdat filiā nuptā, nec de tali loquit̄ illa lex. Imò si in casu illo tex. hoc dixisset: ñ deberet extēdi ɔtra regulas iuris volētes qꝫ appellatione descendētiū, vel filiorū veniāt sine dubio ita nuptæ, sicut nō nuptæ. Et dr̄ esse de agnatione patris,* l3 non illi, q nascunt ex eis, ut inquit tex. ī l. 1. ff. de iure immu. & ī l 1. in fi. ff. de iniu. Et ibi dicit, qꝫ p iniuria illata filiæ nuptæ, q̄ adhuc dicit eē ī ptāte patris, ita ɔpetit actio iniuriarū patri, sicut si nō eēt nupta. Et p hoc bñ facit, qa filia nupta retinet domiciliū pr̄is, seu originis ī his, q̄ nō subtrahit a seruitio uiri, ut per Bar. in l. fi. §. pe. ff. ad munici. Et ē ī ptāte patris, nisi emācipet, f̄m gl. & Doc. ī l. si uxorē. C. de cōdi. inser. Et est habilis ad succedendū patri ad exclusionē remotiorū. ut l. tè per do. Car. cōs. 93. qd incipit, A. usurarius. Vñ statutū phibens foren-

* Patris. *Adde Alexā. in l. pe. de iurisd. om iud. & adde quæ habētur ad materiam hāc per Abb. in c. in literis. infrà eo.*

forensem acquirere bona in loco, nō ɔprehēdit mulierē nuptā extra locū originis, qa non desinit eē ciuis, f̄m Bar. ī d. l. fi. §. idē rescripserūt. ff. ad municip. & Bar. ī rubri. ff. sol. ma. & Pau. de Cast. ī l. rei iudicatæ. §. fi. ff. de re iud. & do. Ant. ɔs. 40. incipiēte, Visa forma. ad fi. nisi statutū loqueret de ciue nō simplr, sed vtendo uerbis denotātibus actualitatē facti, puta de ciue, qui faciat factiones, & c. qa tūc nō procedit dictū Bar. f̄m do. Car. singularissime consi. 135. inci. Titius ciuis Feltrēsis. Et de his satis p nūc. ¶ Et per istū tex. in p̄dictis verbis infert hic
3 elegāter dom. Abb. qꝫ † valet donatio facta sponsæ, vel sponso spe futuri m̄rimonij, vel collata in tepus matrimonij, qn̄ ille, q donat, eēt inferior alio ɔiuge, qa nō vr̄ donasse intuitu libidinis, seu ɔiugalis affectus, sed vt acquireret illū honorē & patentelā alterius, puta, si plebeius diues accepisset nobilissimā nō diuitē, vel senex adolescētulā, quia tunc nō est simplex donatio, q̄ est phibita inter ɔiuges, sed ēt remuneratoria, & iō valet, & allegat Bar. in l. si ita stipulatus. §. si tibi nupsero. & in l. si diuortio. ff. de verb. ob. & in l. 1. C. de dona. ante nup. Et ad idē vide oīno no. do. Abb. in c. de illis. j. de ɔdi. appo. & in c. gēma. j. de sponsi. & ī c. cùm in eccla. vbi pulchre loquitur, j. de symo. & Bal. in c. accedēs. s̄. de pc. & Ang. cōs. 5. & in l. j. ff. sol. mat. & in d. §. si tibi. & Imo. in rubr. ff. sol. mat. & dicit esse gl. sing. in l. si volūtate. C. de dotis. pmis. & ibi ēt no. Bar. & dic, vt in dictis locis. ¶ Sed aduerte solū ad unū, qa istud est clarū, qn̄ alter ex ɔiugib⁹ facit ɔfessionē de tanta dote aīo donādi, & ad id expresse se obligat, sed vtrū ī dubio ex tali simplici ɔfessiōe videat̄ solū īferre, qꝫ nō curat d̄ dote, sed de honore an videatur ēt ɔstituere dotē de suo, & se obligare donādo? Bar. in d. §. si diuortio. & in d. l. si volūtate & Bal. in l. j. C. de dona. ante nup. dñt, qꝫ uidet̄ ɔstituere de suo motu, p gl. in l. si volūtate. Sed cōtrariū tenet Sal. in l. 2. C. de dote cauta nō nume. & Cy. & Bal. in l. si volūtate & Rom. in d. l. si diuortio & dom. meus hic, & melius, quia nunquā p̄sumitur donatio, ubi pōt eē aliqua ɔiectura, l. si qꝫ aurū. ff. de sol. Hic aūt est alia ɔiectura, q̄ donationis, id est, ne videat̄ sibi ducere vxorē indotatā. Posset itaq; dici, qꝫ illud cessat, ubi est ipse ignobilis, vl̄ vbi vxor puella cēt p maritus aūt senex. Sed sūt aliæ rōnes, quas p̄sumit hoc facere, qa si maritus nō ɔfiteret̄ se habuisse dotem, & cēt ignobilis, nō inueniret alias nobilē, f̄m Sali. Item qa ubi aliqd fit ad euitandū verecūdiā, est iniusta cā excusandi ab eo, qꝫ apparenter cōprehendit, sicut si fuisset error, f̄m Bar. in l. pecuniæ in fin. per illū tex. ff. de ali. & cib. le. & idē l. si ut certo. § interdū, & qd ibi Bar. ff. commoda. & qd no. Bar. in l. in his. §. j. ff. sol. matr. Est aūt alia rō, q̄ do. meus hic dicit eē nālem & fortissimā, qa si ex ɔfessione mariti induceret donatio, id est, qꝫ uellet constituere dotē vxori, tunc resultaret ex uno actu duplex donatio. Primò illa, de qua per gl. in d. l. volūtate. qꝫ maritus obligaret se ad alendā vxorē sine dote. Scd̄o qꝫ obligaret se ad restituendā dotē nō habitā. Sed hoc non est verisimile, qꝫ duplici p̄statione voluerit se grauare, l. Titia. §. qui inuita. & ibi no. ff. de leg. 2. Et ista bñ not. qa
4 plerunq; occurrent. ¶ Not. † scd̄ò ibi, superior diuitijs, & cætera. quatuor qualitates, quibus aliqs dr̄ maior altero, vc3 diuitias, nobilitatē, potentiā, & honorē, & pōdera bene f̄m do. Ant. & Imo. ibi. vel honore, qa illa alternatiua intelligit̄ repetita in alijs, arg. c. secūdo requiris. j. de app. Vñ sufficit, qꝫ in altero vir p̄pōderet uxori. Ita expresse notat Spe. p istū tex. in ti. de teste. §. 1. ī prin. versi. sed nūquid sufficit. Et quantū ad primā qualitatē diuitiarū, no. f̄m do. Abb. qꝫ diuitiæ exaltant hoīem, & sic nō sunt reprobatæ, & allegat bonū tex. in c. hæc scribimus in fi. 30. dist. & gl. in cap. habebat dñs loculos. & ī cap. clericus. 12. quæst. j. Adde Bal. in cap. nā ɔcupiscentiam. ver. q̄ro, nūquid s̄. de cōsti. ubi dicit, qꝫ licitū ē appetere diuitias bono ordine, & bona cōscientia, cessante omni fallacia, sicut faciūt boni Doctores salariati, & boni & laudabiles mercatores. ¶ Fallit, nisi qs sit prohibitus hāc negotiationē exercere, p l. sed si adijcit. ff. p socio f̄m ipsum, pro quo vide tex. & Bar. in l. si qs stipulatus fuerit. §. fi. ff. d̄ uer. ob. ubi diuitiæ sine morib⁹ faciūt videri aliquē ñ eē idoneū ad saluādū. Et f̄m ista ītellige illud, Faciliùs ē camelū, &c. & illud, Diuites dimisit inanes, cū similib⁹ & dr̄ Ecclastici 41. Melius eē hr̄e nomē
5 bonū, q̄ mille thesauros. ¶ Scd̄a † qualitas ē nobilitas, ex quo colligit do. Ab. qꝫ ēt à canonib⁹ fit distinctio inter nobiles, & ignobiles, & cæteris paribus nobiles p̄honorant̄. Allegat c. de multa. in fi. & c. pe. d̄ p̄b. & gl. ī c. q cōtra pacē. 24. q. j. vbi pter nobilitatē alleuiatur pœna. * Et de mā nobilitatis tractat solēniter Bar in repet. l. j. C. de dignita. lib. 12. Dicit tñ tex. in c. nunquā 56. dist. qꝫ ex natalibus nemo vnquā fit nobilior, vel deterior. Facit historia, de qua per glossam in verbo, inuidia in c. qm̄ vetus. 24. q. 1. & vltra ea, q̄ ponit Bar. in d. l. 1. Et adde, qꝫ nullus pōt dici nobilis, q facit artes mechanicas. Tex est, & ibi Bal. ī l. nobiliores. C. de cōmer. & merca. Et adde, qꝫ filij nati ex nobili nupta plebeio nō sūt nobiles, f̄m Bald. in l. fi. in fi. C. de seruis fugi. & in l. 2. C. de iure emphyt. & est casus in l. exēplo. C. de decurionib. per quē dicit ibi Bart. pbari singul̄r, qꝫ nobilitas nō trahit̄ a genere materno, ētsi statutū, uel ɔsuetudo id disponat. Et adde, qꝫ illegitimus natus ex nobilib⁹, nō pōt dici nobilis, f̄m Bal. in l. cùm legitimè. ff. de statu hoīum & Imo. in l. ex facto. §. si qs rogatus. ff. ad Treb. & Bar. in d. l. 1. Et dicit Bald. hic per illū textū, qꝫ nobilitas ɔpensatur cū pecunia, & satis est nobilis, q est diues, f̄m ipsum, pro quo facit illud Hier. ad Cromatiū. In patria mea ille sanctior est, qui ditior est. Et subdit Bar. hic, qꝫ multo fortius est nobilis ille, q hēt famā illustrē. Allegat l. fi. C. de ɔdi. in publi. hor. lib. 10. ¶ Et scias, qꝫ nobilis dr̄ tribus modis. Primo pter stirpē, & ita vulgaris accipit. Scd̄o pter uirtutē, & ita philosophus. Tertiò pter vtrunq;, & illa ē p̄fecta nobilitas, s. generosa, quasi magnitudine decorata. Ita scribit Bal. ī d. l. nobiliores. Et qꝫ boni mores & virtutes sint spēs nobilitatis, notat Bar. ī d. l. fi. C. de cōdi. & cætera. Et no. qꝫ nobilis uirtuosus p̄fertur uirtuoso ignobili, sed nobilis nō virtuosus nō p̄fert ignobili excellēti virtutibus, f̄m oēs, maximè do. Ab. in c. venerabilis. j de p̄b. Et p illū tex. dicit ibi do Abb. non ualere statuta, q̄ volūt canonicos debere eē nobiles, qa non nocent uirtuosis ignobilibus. Quod no. Rom. singu. 501. * q dicit epm nō posse dispensare ɔtra tale statutū, allegādo Inno. q hoc posse dr̄ in c. fi. j. de cleri. non resi. Imò dicit idē Rom. in singu. 657. * qꝫ nobilitas sciæ præfertur nobilitati generis. Et dicit Hiero. ad Calantiā, Vera est nobilitas, clarū eē virtutib⁹. & Cassiodorus ī epistolis, Hæc est indubitata nobilitas, quæ moribus probata ornata. & Iuuenalis. *Nobilitas sola est atque vnica, virtus,* & Arist. 4. Politicorū. Ingenuitas est uirtus, atq; diuitiæ antiquæ, & Seneca ad lucillū, Animus nobilē facit, cui ex quacūque cā l3 supra fortunā surgere. & in libro de Morib⁹, Nobilitas ē generosus aīus & Claudian⁹, *Exaltat virtus nobilitate pares.* & Tuli⁹ ɔtra Salustiū, Ergo maioribus meis virtute mea p̄luxi, ut si pri⁹ noti nō fuerāt à me nomē accipiāt. Tñ dicas, qꝫ vbi fit mētio de nobilibus in statutis, intelligitur de illis, quos cōis usus loquēdi appellat nobiles, ut p Bar. ī d. l. 1. C. de digni. libr. 12. Et sic puto intelligēdas regulas cācellariæ p̄ferētes nobiles ignobilibus. Et adde, qꝫ si duo sunt æquales in scīa, tñ ille est magis honorādus q ē de meliori sāguine, f̄m Bal. ī l. nemini in fi. C. de aduo. diuer. iud. Et adde, qꝫ scīa nō facit nobilē superbū, sed rusticū bñ inflat. Ita sentit Bal. ī l. mercalē. C. de cōdi. ob turp. cau. ¶ Alias maioritates, de qb⁹ ī litera, declara, ut hic p Scribētes. Et potentiā. expo-

* Alleuiat̄ pœna. *Adde quòd in pari delicto regulariter honestiores p̄sonæ quā viliores mitius puniūtur, & in hoc humana iustitia à diuina differt apud quam non est acceptio personarum. l. 1. de furt. Bal. in l. j. §. fi. de sic. l. sacrilegij. §. cæterū. ad le. Iul. pecul. l. si quis aliquid. §. abortiōis. & l. capitaliū. §. nō omnes. de pœ. & l. fin. de incen. rui. nauf.*

* 501. *Adde quod ē sing. 491. & inci. Heri fui interrogatus.*

* 657. *Adde quod ē sing. 650. & inci. nobilitas inducit.*

Universidad de Deusto Biblioteca

exponit do. Abb s. amicorũ. Allegat tex. cũ gl. fi. in c. cõstitutis. el 2. j. de app. Et honorẽ exẽplificant in cõsiliarijs principũ, vel magnis uiris, uel doctoribus, qa doctorat⁹ est dignitas vt per Bar. in l. fi. C. de Iudæis & in l. j. C. de nouo Codi. cõp. & alias dixi in c. quãto j. de magistris. Et aduerte bñ, qa ſm subiectas materias cõsideratur iste terminus, Maioritas. Vñ dicit Pet. de Anch. in repe. c. j. ĩ 47. char. versi. ego habui in facto s̃. de cõsti. se cõsuluisse. ꝙ si testator iussit post mortẽ quorundã hæredũ bona deuolui ad maiorẽ de domo, nõ intelligit̃ de maiori modis p̃dictis, sed de maiore rõne ætatis, qa uerba tunc debẽt intelligi nãliter, & nõ ciuiliter, l. fin. C. de ijs, q ueni. æta. impe. & ita dicit Bald. consuluisse in simili. ¶ Itẽ
6 † si fit mẽtio de maioribus Canonicis, nõ intelligit̃ de antiquioribus, vel potẽtioribus, sed de prius receptis, vł doctoribus, ſm do. Abb. in cap. q̃siuit ĩ prin. infrà de his, q̃ fi. à p̃la. Et de diuersis generibus maioritatũ, vide omnino per do. Abb. in c. statuimus. in princ. s̃. de maio. & obe. & Arch in c. quanquã. 2. q. 7. & Ana. in c. ad liberandũ infrà de iudæis. & gl. in c. si pluribus. in vers. maioris. de p̃b. in 6. & gl. & Dom. in c. lex est. 21. dist. Et modos cognoscẽdi qs dicat̃ maior in vna eccł'a, vide semꝑ per Rota in nouis. cõclu. 261. inci. Fuit dubitatũ & repetitũ ĩ nouis. decis. 422. & eleganter per Dom. in c. fi. de off. de leg. Et cognoscit̃ maioritas ex dignitate superiorũ, ſm do. Abb. in c. solitæ in 7. notabili, per illũ tex. s̃. de ma. & obe. Et qñ dr̃ quẽ sepeliendum in sepulchro maiorũ, iuxta c. is, q. de sepul. in 6. si pr̃ & auus essent in vno loco & proauus & tritauus in alio, de quibus intelliget̃, disputat plenè Old. cõsi. 25. qđ incipit, Tale est thema. & Do. in d. c. is, qui. Itẽ cui nõ apparent signa p̃dicta, est arbitrio iudicis, qs dicat̃ maior, ſm gl. in c. sedes in verb. digniores. suprà de rescr. & istis adde Arch. in c. corripiantur. 24. dist. infra de symo. & in cap. nã & rex. infrà de verb. sign. ¶ In glo. j. ibi, sed ꝙ hic dr̃. Not. gl. quã sequunt̃ hic Doct. ꝙ siue agatur de ꝓbanda cõsanguinitate, siue de ꝓbando fœdere mr̃imonij, ꝓcedit distinctio istius text. Sed cõtrariũ latissimè tenet hic do. meus, motus in effectu duplici rõne. Primò, qa in ꝓbanda cõsanguinitate cõsideratur, ꝙ melius est notabilibus personis, c. ur̃. allegato in gl. Et iste respectus facit, ꝙ alias suspect⁹ nõ repellitur ut suspectus, c. veniens. in fi. infra eo. l. cõsensu. C. de repudijs. Vñ frustra ponderat̃ disparitas. Secũdò, qa ca. videt̃. dicit illud inductũ fauore matrimonij, & sic denotat specialitatẽ. Sed si fieret distinctio ista, nulla eẽt specialitas, qa per istã distinctionẽ tollit̃ suspicio, & postea nos habemus, ꝙ ẽt in aliis causis cõsanguinei & parẽtes admittunt̃, vbi cessat suspicio, vt per gl. 3. q. 5. c. consanguinei & l. eos. ff. fini. reg. Ergo nihil esset spãle in ꝓbanda cõsanguinitate, ſm ipsum, cui addo Inn. idẽ formaliter tenentẽ in rub. infra qui ma. acc. pos. in fin. & sentit Spe. eo. ti. §. 1. ver. itẽ ꝙ est pr̃. ibi, quarto fallit & glo. 35. q. 6. in sum. ¶ Sed cũ prima opinione cõcordãt ẽt Hos. & do. Ant. & do. Abb. in ca. videt̃. & est op. tutior. qa si ita est, ꝙ disparitas causat suspicionẽ, nõ dabit̃ dr̃ia inter vtrunque casum, nã vt ibi dñt, etiã in genealogia possent falsum dicere ponẽdo primũ gradũ ꝓ secũdo. Nõ obst. ꝙ ibi ꝑꝑ meliorẽ notitiã nõ attendat̃ suspicio, quia illud est verũ de illa suspicione, per quã semꝑ cõsanguineus ẽ suspectus pro cõsanguineo, de qua in §. testis idoneus. 4. q. 3. & in l. parentes. C. de testi. & latè in Spec. eo. ti. §. 1. ĩ princ. ver. itẽ ꝙ est pater qa illa tollit̃, vt veritas cognoscatur. Sed vbi vltra gñalem suspicionẽ rõne sanguinis adhuc cõcurrit alia suspicio ꝓpter affectionẽ honoris & incremẽti, ista geminata qualitas p̃ponderat ꝓbationi cõsanguinitatis, sicut dicim⁹, ꝙ duo vincula fortius stringũt, c. 1. cũ si. s̃. de treu. & pa. Et sic tollit̃ prima rõ dom. mei. Sic ẽt tollit̃ secũda, ꝙ nihil esset spãle fauore matrimonij, qa re vera est certa ista spãlitas, eo ipso ꝙ mater, vel cõsanguineus admittit̃ ꝓ filio, vel cõsanguineo cõtra dictas regulas, qđ totũ est fauore matrimonii. Si autẽ disparitas eos vtroq; casu inhabilitat, nõ restat dicta spãlitas fauore matrimonii, q̃ postea rationabił'r cessat concurrente disparitate, vt euitet̃ duplex spãlitas, iuxta l. 1.

C. de dotis. promis. Et ista est plena ac pura veritas, quã bene not. ¶ In ea. gl. in fi. Dic, ſm Hos. quẽ oẽs sequũtur,
7 ꝙ † in casu huius decre. plurimũ versat̃ officiũ iudicis, qa possibile est, ꝙ sit disparitas, de qua hic, & adhuc ex cõiecturis testimoniũ matris careat suspiciõe, puta si appareret nobilẽ valde duxisse puellã plebeiã, quã aliter ñ petiturus despõsasset, qđ exẽplũ bñ no. sic ẽt data paritate, põt elici suspicio, si apparet de maxima affectiõe matris, ſm do. Abb. ĩ d. c. vr̃. in fi. qđ est accuratè signãdũ, vt sis cautus ĩ practica, dicẽdo ꝙ mr̃ ostẽdat magna signa affectionis ad cãm, quã ipse repelles ẽt cessante disparitate cõfirmãdo arbitriũ iudices ex p̃dictis. Si tñ iudex sine cã moueret̃ ad repellendũ, poterit appellari ſm do. Abb. hic. ꝓ quo facit a gl. in c. super his. in verbo, arbitrio. ĩfra de accu. & qđ ibi scripsi. Et de aliis cõsanguineis p̃ter matrẽ nõ eẽt tanta suspicio, sed arbitrabit̃ prudẽtia iudicis affectionẽ, ſm do. Abb. hic, q ẽt post alios subdit, ꝙ si sponsus & spõsa haberẽt se ut excedẽtia & excessa, qa respectu diuersæ maioritatis vterq; excedit & excedit̃, erit loc⁹ arbitrio iudicis, &
8 idẽ Spe. ubi s̃. ¶ Vltimò, in † quantum
a do. Abb. q̃rit vtrũ filiusa cõficere possit instr̃m in facto patris, & remittit ad Spe. de instru. edi. §. instrumẽtũ. in vlti. colũ. ver. itẽ qđ si filius addit do. meus Bar. ĩ l. si pater. ff. ad l. Corn. de fals. & ĩ b l. q testamẽto §. 1. ff. đ testa. & vbiq; dicit, ꝙ põt, ꝑ notata in l. impuberẽ. §. fi. ff. de falsis. Adde ẽt Flor. in l. testis idoneus. ff. de testi. & Dy. & Bar. in l. qđ dicim⁹ ĩ fi. ff. de autho. tu. & ꝙ no. Bal. ĩ l.
9 ĩstrumẽta in fi. C. de ꝓba. ¶ Et † an ecõ
b tra pater ꝓ filio b, vide Bar. ĩ d. cõs. inci. Filiusfamilias d. l. si pater. Et de vtroq; Io. de Ana. plenè in c. accedẽs j. de crimi. fals. & Bar. ĩ cõs. incip. filiusfamilias notarius. Et de mã per Imo. in l. sciendũ. in prin. ff. de ver. ob. Et qñ pater possit eẽ testis ꝓ filio, dixi in c. videt̃ infra q mat. accu. pos. Itẽ dũ glo. hic dicit, ꝙ pater & filius dñr eadem caro, vide q pulchre dixi in c. 1. infra de magistris. Itẽ dixit hic Pet. de Anch. ꝙ iõ mater testificari põt ꝓ filia in casu paritatis, qa mixtũ est inseparabił'r cõmodum cũ incõmodo. ex quo infert ad vnũ, de quo dicet̃ in c. in literis. infrà eod.

a Vtrũ fili⁹. *Adde tu, ꝙ verũ est, qđ dicit hic Feli. sed intellige sano modo, dũmodo filius sit emãcipatus, vt per Dy. & Bar. in locis p̃allegatis. Adde, an filius possit cõficere instrumentũ pro matre? et videtur ꝙ nõ, qa ꝑ ea testificari nõ põt, l. parẽtes. C. de test.*

b Pater ꝓ filio. *Adde & dic, ꝙ pater pro filio potest scribere instrumẽtũ, si filius est emãcipatus. Item pater põt cõficere instrumẽtum pro filio in potestate existente in aduẽtitijs & castrensibus, Bar. in l. si pater. ff. de falsis. Limita tamẽ istud, dummodo in istis aduẽtitijs usufructus patri nõ quæratur. Ita gloss. in l. impuberẽ. §. 1. ff. de Fals. & ibi Bar. in ver. quæro, vtrum hodie.*

SVMMARIVM.

1 *Testes debent esse fidelis conuersationis, & probatæ vitæ.*

CAPITVLVM XXIII.

Licet vniuersis. ¶ Sicut Christianus nõ fundat ꝓbationes ad decisionẽ cãæ in vno teste, ita nec Iudæus, qa lʒ aliqñ in iure requirãtur plures duob⁹, nũquã tñ sufficit vnus. H. D. ¶ In tex. ibi, & multo minus. No. arg. a maiori ꝓhibito, qa si non lʒ maiori, multo minus minori. Facit illud. *Quid domini facient, audent cùm talia fures.* ĩ Bucolicis. ¶ In
1 tex. ibi, ꝓbatæ vitæ. ¶ No. ꝙ † testes debẽt eẽ ꝓbatæ vitæ & fidelis cõuersationis. Facit c. sequẽs & ibi do. Abb. ĩ vlt. no. vñ sumit Bal. hic, ꝙ uasallus cõdẽnatus de infidelitate nõ põt eẽ testis, & idẽ dicit đ ꝓditore, & subdit, ꝙ istud, Minusq̃ duorũ vł triũ uirorũ, de quo in tex. nõ excludit mulieres, lʒ videatur vocabulũ p̃cise masculinæ significationis, l. q testõ. §. mulier. ff. de testa. Sed hoc nõ haberet locũ in statutis, vbi fit stricta interpretatio, vt ꝑ Dy. & Bar. ĩ l. 1. ff. de ver. sig. ſm ipsũ. Cui adde ꝙ ista sua dicta de directo destruũt, qđ ipse no. ĩ l. scripturas. C. qui po. ĩ pig. ha. ꝑ illũ tex. in ver. triũ virorũ, vt ẽt retuli ipsũ mordẽdo in c. qm̃. in 3. fallẽtia, s̃. eo. ubi hoc ẽt adde. Ex eisdem

eisdẽ verbis collige ſm d. meũ, ꝙ qñ testes nõ sunt omni exceptione maiores, ẽtsi sint tres nõ faciũt plenã ꝓbationẽ. Dicit. n. tex. ꝙ debẽt eẽ duo, vel tres ꝓbatæ vitæ. Et sic patet, ꝙ ẽtsi sint tres, dũmodo nõ sunt ꝓbatę vitæ oĩ exceptione maiores, nõ ꝑficiet̃ ꝓbatio, qđ multũ facit ad notata in c. fi. j. de iureiur. Hoc tñ est arbitrariũ inspecta qualitate & quãtitate defectus, ſm ipsum. Quis aũt dicat̃ testis omni exceptionẽ maior, vide gl. in ver. maiores. c. j. j. de cõsang. & affi. & Bal. & Ang. ĩ l. optimã, per illũ tex. C. de cõtrah. & cõmit. stip. & gl. in §. itẽ verborũ in verb. idoneos. Insti. de inuti. stip. & vbi requirit̃ testis integræ opinionis, repellit̃ infamis infamia facti, ſm Bal. in c. 1. quot testes sint necessarij. Et idẽ, vbi requirũtur testes oĩ exceptione maiores, ſm Bal. in d. l. optimã. lʒ alias infamia facti ñ semꝑ repellat, vt ꝑ Bar. ĩ l. cũctos. ver. habes ergo. C. de sum tri. & Bal. in l. pe. C. de sent. q̃ sine cer. quan. & Imo. ĩ l. cùm lege. ff. de testa. & Bal. in l. sed & milites. §. ignominiæ. ff. de excus. tu. & aliàs dicet̃. ¶ In tex. ibi, q̃dã sint cãæ, iũcta gl. No. ſm Bal. hic, ꝙ censent̃ approbatæ à cano. leges, in qbus disponit̃, ꝙ aliquã requirat̃ maior numerus testiũ, q̃ duorũ, vel triũ. Ex quo ẽt infert Imol. hic, nõ esse correctas leges loquẽtes de 7. testibus in testamẽto adhibendis, ꝑ c. cùm esses. & c. relatũ j. đ testa. lʒ aliud dixerit do. Ant. in d. c. cũ esses. & malè ſm Imo. hic, & in c. 2. s̃. de ꝓba. vbi ẽt tetigi. Et ꝑ hoc dicit do. meus istos nõ referẽs, ꝙ contra p̃cepta moralia affirmatiua, vel saltẽ iudicialia princeps cõdẽdo legẽ statuere pñt ex aliqua magna cã: de quo ꝑ oẽs in c. fin. j. de cõsue. & ĩ c. q̃ in eccł'arum s̃. de cõsti. & oẽs in l. fi. C. si cõtra ius, vel vti. publ. ¶ Vltimò dũ tex. dicit, nulla est cã, limita in casibus, quos posui in c. veniẽs. s̃. eo. in quibus credit̃ uni soli. * Et ibi dictis adde * Bal. in l. directas. C. de test. manu. & ꝙ no. gl. in l. Titio fundus. ff. de cõd. & demon. cũ cõcor. Et adde Bal. hic dicẽtẽ, quòd clericatus p̃t ꝓbari ꝑ vnũ testẽ. quia talis actus de se & sui nã, inspecta qualitate, præiudicat. arg. huius gl. hic, cui dedi concordantes in d. c. veniens. ad fi. ver. item, in quantum dñt.

* Vni soli. *Adde quòd testis vnius dictũ quo ad plenã fidem admittendum est secundum Spe. in ti. de test. §. Restat. 24. fall. Rom. Alex. et alij in l. j. §. ult. de ver. obl. vbi Iaso. nu. 8. dicit hãc opinionem esse cõmunem* * *quãdo cõsẽsus præstatur certæ personæ, & notim quo ad certũ negociũ, ne alioquin detur occasio fraudibus, secundum Ias. in l. admonendi. num. 100. & 200. de iureiurand.*

SVMMARIVM.

1 *Domesticus quis dicatur.*
2 *Domestici familiares & personæ hic enumeratæ repelluntur à testimonio regulariter.*
3 *Subditi principis, vel regis, possunt pro ipso testificari ratione iurisdictionis.*
4 *Familiares sunt honestæ personæ, sicut familiares episcoporum, possunt pro dominis suis testificari.*
5 *Integritas, vel sanctimonia personæ tollit oẽm suspicionẽ, quando ex coniecturis dubitatur de mendacio, vel iudicio corrupto.*
6 *Familiares possunt testificari pro domino super his, quæ melius sciuntur per seipsos, quam per alios.*
7 *Vxor an testificatur pro marito.*
8 *Famulus quem dominus emisit, an testificetur pro domino, & numer. 9. 10.*
11 *Frater regulariter testificatur pro fratre. Fallit in certis casibus.*
12 *Dominus qualiter possit testificari pro subdito.*

CAPITVLVM XXIIII.

In literis. ¶ Non sunt idonei testes, quos actor de sua familia ꝓducit. H. D. ¶ Et per istũ tex. limitat̃ lex, cõsensu. §. fin aũt. C. de repudijs ubi adulteriũ, & similia, q̃ domi agunt̃, pñt ĩ defectũ ꝓbationis ꝓbari ꝑ seruos & ancillas, qa illud est spãle, cũ agit̃ inter maritũ & vxorũ, & de his q̃ domi acta dñr, & est notabilis casus, ſm do. Abb. hic. sec⁹, ubi agit̃ đ dirimẽdo, vel ꝓbãdo mr̃imonio. Sic ẽt ꝑ istũ tex. cui non est similis, quo ad hoc, ꝓbatur, ꝙ no. do. Ant. & Imol. in

c. tertio loco. s̃. tit. 1. & dixi ibi in 4. notabili, & in c. de cętero. ĩ 1. limitatiõe, s̃. eo ad limitationẽ. c. veniẽs in fin. j. eo. cũ glo. & ibi extensius dicet̃. Vlterius cõprehẽdendo gl. & oĩa dicta Scribentiũ collige in hac mã breues cõ-
1 clusiones. ¶ Prima cõclo. Ille dr̃ domesticus ꝓpriè, q nõ solùm subest rõne patriæ, vel dñicæ p̃tãtis, sed ẽt q cohabitat, & aliquo mõ est inferior, vel subiectus capiti familiæ, vt libertus, mercenarius, & similes. Ita habet̃ per Bal. in l. 2. C. eod. & Spe. in ti. de teste. §. 1. ver. itẽ ꝙ ẽ domesticus. & Dom. post Ioã. An. in c. fi. de uerb. sig. in 6. & Arch. & Do. in c. regulæ. 29. dist. & ꝓbatur in l. p̃senti. §. sanè. allegata in gl. & in l. respiciendũ. §. delinquũt. ff. đ pœ. Et iõ dicit Bal. hic, ꝙ loquẽdo grosso mõ dñr domestici oẽs, qui viuũt ad vnũ panẽ & ad vnũ vinũ. Allegat §. cogitandũ. in Auth. de monachis. Põt ẽt cõsanguineus dici domesticus, quãuis nõ cohabitet, & secundũ Spec. vbi suprà in pluribus ver. allegat multa iura, sed est bonus tex. in l. j. C. de emen. ser. & in l. sed & si quis. §. fi. ff. si quis cau. & facit, qa, ut dicit Dom. in d. c. sicut. nomẽ familiæ cõsiderat̃ multipł'r, l. ꝓnũciatio. §. familiæ. ff. đ ver. sign. nã vel significat gentẽ, vel cognationẽ, vel seruos, vel filios, vel plures, qui degũt sub vno cõuictu & vna domo, vt l. iustissimæ. §. familiæ. ff. de ædil. edic. Vñ cũ familiares dicãtur à familia, quilibet, cui aliqua istarũ qualitatũ cõpetere põt, dicet̃ familiaris. Sed quicunq; est familiaris, dr̃ domesticus. Patet in l. 2. ff. de in ius vocan. iũcta d. l. sed & si qs. §. p̃terea. Ergo nõ mirũ, si isti dici possint domestici. Et ꝑ hoc patet, secũdũ do. meũ hic, ꝙ familiaris & domesticus vident̃ synonyma. Et hoc sentit domi. Ant. hic, & patet ex legibus, q̃ dñt, ꝙ cõsanguine⁹ est domesticus, qđ nõ põt esse alia ratione, nisi qa dr̃ de familia, licèt gl. & do. Abb. hic aliud sentiãt, secundũ ipsum. ¶ Super istis tñ nota tria. Primò, ꝙ si plures cohabitarent in eadẽ domo æqualiter, nõ dicerent̃ in hac mã adeò domestici, ꝙ repellerent̃. Ita sentiũt p̃dicti, dũ põderant subiectionẽ. Pro qbus allegat solẽniter do. meus tex. in c. 1. circa princi. qual. iurare deb. vasalli fidel. & ibi gl. & Bal. Vbi tex. vult, ꝙ domesticus dẽt iurare fidelitatẽ dño, sicut subditus. Et sic dat̃ intelligi, ꝙ domesticitas simpł'r sumpta, importat quãdã subiectionem largo mõ. Ad idẽ allegat cap. pe. 3. q. 5. ubi ista ponuntur, vt diuersa, familiares, vel de domo ꝓdeuntes. Ex quo datur intelligi, ꝙ non oẽs cohabitãtes in eadẽ domo, dñr domestici. ¶ Scđò nota, ꝙ ẽtsi aliquis cohabitat in domo alicuius expẽsis dñi domus, dato ꝙ sit liber homo, & in aliquo nõ obligatus, dr̃ eius domesticus, secũdũ Ioã. Andr. in Spe. ubi s̃. per tex. optimũ in d. capi. fi. de verb. sig. in sexto. Vñ infert̃ cõtra Spe. ibi dicentẽ, ꝙ famulus seruiẽs gratis nõ dicit̃ ꝓpriè domesticus, cõtra quod etiã facit lex, si libertus. ff. de furt. dũ clientẽ appellat domesticũ. ¶ Tertiò nota, secundũ Bal. hic, ꝙ large dñr familiares omnes existẽtes sub alicuius imperio de iure, vel de facto. Allegat leg. pri. C. si rector. ꝓuinciæ. & leg. pri. C. si quacunq; prædi. potes. Dicit tñ, ꝙ strictius accipit̃ in d. l. pronũciatio. §. familiæ. & adhuc magis strictè in l. si familia. ff. de iurisd. om. iud. in l. j. § familiæ. ff. de publica. ut hic per ipsum. In quo tñ p̃dicti differãt in testificãdo,
2 dicet̃ in sequentibus. ¶ Scđa cõclo. Personæ † p̃dictæ repellunt̃ à testificãdo regulariter, ut hic, & 4. q. 3. §. itẽ idonei. & l. ẽt. C. de testib. & 3. q. 5. quasi per totũ, & plenè in Spe. d. uer. itẽ ꝙ est domesticus. qa secũdũ Bal. hic, familiares cõsueuerunt seruire dño ꝑ fas & nefas. Allegat ca. cũ ad seden. s̃. de testi. spo. & l. 1. C. de raptu virginũ. Facit optime ratio ca. visis. ibi, humani moris. & c. 16. q. 2.
3 ¶ Fallit † primo ista cõclusio in subditis principis, vel regis ratione iurisdõnis, qa pñt ꝓ ipso testificari, secundũ Io. An. & Imo. hic, qa in istis nõ hẽt superior ius patrię vel dñicæ p̃tãtis, uel saltẽ aliqd simile, ut ẽt dixit Spec. lʒ ipsi nõ allegẽt, in ti. de sta. mona. § j. ver. 12. Alias sequeretur, secundum eos, ꝙ princeps, vel p̃latus, maximè habẽs magnũ regimẽ, nõ inueniret testes in ꝓprijs causis. Et idẽ sentit Bal. in l. idonei. ff. de testi. Sed cõtra istã fallẽtiã est gl. in d. l. idonei. pro qua facit l. libertus ff. de furt. ubi nõ solũ ille dr̃ domesticus, cui põt imperari modis prædi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

prædictis, sed ēt ille, qui frequēter ꝓuersāt in domo alicuius sub ꝓtextu alicuius ꝓtectionis, & uocāt cliens. Vñ si rō tolius ꝓtectionis facit quē domesticū, fortius ratio principatus & iurisdōnis. Ad idē ca. j. qualr iurare deb. vasal. fidel. vbi subditus dñi & domesticus cognoscunt vel cogunt ꝑstare idē iuramentū. Ergo sunt similis qualitatis respectu dñi. Sed pro ꝙordātia distingui pōt, secundū do. meū hic, ꝙ aut persona principis est talis, q̄ ꝑsumit inferre violentiā testi, nisi suo mō testificaret, & tūc non admittat subditus pro dño, argu. capi. fi. j. de app. & l. de pupillo. §. si qs ipsis. ff. de ope. no. nū. Si verò nō sit talis, & tūc, quāuis subditus in cā dñi sui possit vt suspectus recusari à iudicādo, c. accedens. el j. vt lit. non ꝓtest. nō tñ repelleāt vt testis. Et colligit hęc distinctio ex his, q̄ de vasallo, quo ad dñm, scribit Bald. in l. eos. C. de testib. & do. Abb. in c. insuper. in fi. §. eo. Et ꝓ hac dria in ter dñm terribilē, & nō terribilē. vide Inn. in c. insinuāte j. qui cle. vel vouen. & Bal. & Imo. in l. fi. ff. de hęre. in sti. & do. Abb. in c. j. in prin. §. de of. dele. & c. Abb. cū si. §. qđ metus cā. Nō obst. d. c. qualitas, ga licèt æquiparent domesticus & subditus, quo ad illud iuramentū, nō tñ quo ad oīa. neque quo ad hoc, quia est eadem rō. ¶ Fal
4 lit † scdo d. ꝓclusio, nisi ꝑsona familiaris, vel domestica sit persona valde honesta, vt sunt familiares eꝑorū, vel principū, ga admittunt in testes pro dñis, ſm Inno. hic valde ſolenniter, quē ſequūtur Bal. & Sali. in l. 2. C. eo. & do. Ant. & Imo. hic. ¶ Sed ꝓtrariū tenet hic ſolus dom. meus, primò per l. j. circa mediū. C. si rector ꝓuinciæ vbi ſicut rector eſt ſuſpectus, ſi ꝑcurat nuptias ꝑ ſe, ita ſi pro domeſtico, & in ratio dignitatis deberet facere, ꝙ ſola qualitas domeſticitatis nō faceret ꝑſumi i eo aliq̄d illicitū. Ita dicit ipſe cuius inductio nullū, vt vr, habet ſaporē, vt vides. Præterea dicit ipſe, ꝙ honeſtas perſonæ nō facit ceſſare ꝑſumptionē reuerentiæ, quā ꝑſumit habere ad dñm. Et allegat iura faciētia mētione de metu reuerēti ali, de qbus per oēs in c. cām mſimonij §. de offi. dele. Itē, ga tex. 4. q. 3. §. idonei. & in l. ēt. C. de teſti. loquunt abſolutè. Vñ dicit ſe credere ꝑdictos fuiſſe in
5 errore. Sed puto eos bñ dixiſſe, ga † reperio in iure plerunq;, ꝙ vbi ex ꝓiecturis dubitat de mēdacio, vel de iudicio corrupto, integritas, vel ſanctimonia perſonæ tollit oēm ſuſpicionē. Et ad hoc vide Spe. in ti. de leg. §. ſupereſt. & do. Abb. in c. niſi eſſent. i prin. per illū tex. j. de ꝓb. & gl. in c. ad hæc. in verbo, Archidiacoui §. de offic. archi. & Spe. in tit. de teſte. § j. ver. not. & Bar. in l. quicūque. C. de fundis patrimonial, lib. 10. & Bal. in l. ſciendū. C. quorū app. nō reci. & glo. in l. j. §. is aūt. ff. de ripa munięda. & do. Abb. in c. j. in vlt. col. ſuprà de iudi. & Bal. i c. decernimus. eo. tit. & tex. in §. his oībus. 61. diſt. & do. Ant. in c. poſtremo, j. de app. & Inn. in c. fi. §. de dolo & ꝓtu. & gl. j. in c. ꝑſentiū. 15. q. j. & Spec. tit. de requiſitione ꝑſilj ver. itē fac eos iurare. & do. Car. in cle. 1. in 39. q. de priui. & Inn. & do. Ant. in c. j. de cleri. peregri. & Innoc. do. Ant. & Ana. in c. ſup his. j. de accu. & ibi extenſe poſui dicta iſtorū in vlt. col. Ex quibus infero ꝙ dato, ꝙ honeſtas nō faciat ceſſare rōnem reuerētiæ, tñ facit ceſſare rōnes, de quibus in text. notabili in c. accuſatores. el 3. 3. q. 5. & quas dixi in iſta ꝓclusione, & ad hoc eſt text. hic in fine ſm Imo. hic, l. 3 re vera poſſet cauillari. Sed optimè facit pro intellectu ſuo, qđ dicēt in fi. ſequentis
6 fallentiæ. ¶ Fallit † tertiò in his, q̄ veriſimiſt melius ſciū tur p domeſticos & familiares, q̄ per alios, ga admittū tur, ſm Ioā. An. in d. ver. itē quod eſt domeſticus. & Bar. in l. ſi qñ in vlt. col. C. vñ vi. Eſt caſus in l. ꝑſenſu. C. de re pud. & in c. veniens. in fi. j. eo. & tex. optimus i l. quoties C. de naufr. lib. 10. Plus dicit ibi Bar. ꝙ nō ſolū admittū tur, ſed ēt ꝓferunt alijs. Et eſt tex. optimus in c. ſup prudentia. 1 3. q. 2. Imò ēt ſerui & ancillæ cū tormentis hoc caſu admittunt, d. l. ꝑſenſu. Et nō intelligitur tex. ibi in verbo, ſi alia documēta defecerint, ꝙ ad illos, ſ. domeſticos, nō recurrat, niſi in ſubſidiū, ꝙ eſſet ꝓtra Bart. vbi ſuprà, ga illud dr reſpectu aliorū domeſticorū, qui non ſunt ſerui, qui ꝓferunt ipſis, pura, liberi homines, mercenarij, clientes, & ſimiles. Et iſta fallentia ꝓfirmabitur vberius in d. c. veniēs. Et quāuis plus credat domeſticis, nō tñ ꝓhibetur pars alios producere, per c. ſuper prudētia. in verbo, potiſſimè. niſi ageret de probanda conſanguinitate, in qua non admittunt extranei, niſi in ſubſidiū, ꝓ tex. ſolennē in c. quoties. §. eo. & ibi dixi in primo notabili. ¶ Sed hic aduerte diligēter ad duo. Primò ga iſte tex. vr repugnare huic fallētiæ, cū habeat ꝙformitatē cū caſu d. l. ꝑſenſu. & rñdet do. Ab. vt retuli ſuprà poſt ſum mariū, ſed illa rñſio nimis reſtringit d. l. cōſenſu, ga vt dicit ſubtilr hic dñs meus, ſm cū ſequeret, ꝙ per ꝑſonas ꝑdictas ꝓbari nō poſſet aliqs actus ad ꝓiudiciū penitus extranei, qđ eſt ꝓtra dicta iura, & iō dicit ipſe, in effectu oportere dici, ꝙ iſte rex. loquat i caſu ſpāli, vc3 reuocationis, vel retractationis mrimonij, i quo ꝑpter leges Canonicas dicit agi de re importātiſſima, ꝓ c. 13. in fi. j. eo. Vñ ſicut iſta fallētia nō ꝓcedit in criminali, vt j. dicet, ita nec in iſta mā ciuili, juxta illud dictū Bal in rubri. ff. de re. diuiſ. quod retuli in c. insuper. quaſi in fin. ſu pra eo. qđ ſicut in criminali qs de vni-
* uerſitate * nō teſtificat, ita nec in ciui * De vniuerſi
li maximi ꝓiudicij, & ſi diceres, quòd tate. *Adde quod*
imò in ſeparatione iſta admittunt cō *l. 3 teſtes de vni-*
ſanguinei, c. videt j. qui matr. acc. poſ. *uerſitate ſeculari*
iſtud eſt, ga i ꝑbāda ꝙſanguinitate nō *nō probēt pro ea.*
agit de impedimento cauſato ex cul *etiam in cauſis*
pa, vel facto petētis diſſolutionē ma- *onerū, ut per Ab.*
trimonij, ſicut in cauſa nr̄o. Vñ attenta *conſil. 16. inc. pri*
magnitudine ꝓiudicij, in quo ſe fun- *mo an dict⁹. p. 1.*
dat, nō admittent domeſtici iſto caſu *Auctor ꝛc. in ſup.*
ſm ipſum. Et nota bñ, ga ſicut reſpe- *col. 3. hoc ti. Iaſ. i*
ctus ſuperioritatis cauſat ſuſpicionē i *l. ſed ſi hac leg. §.*
talibus in ꝓbādo adulterio, ita in pro- *patronum. col. 2.*
bāda ꝙſanguinitate, in qua intuitu ꝓ- *uer. tert io limita.*
ducētis mentiri ꝑnt, vt notant do. An *ff. de in ius vocā.*
to. & do, Abb. in ca. videt j. qui matri. *Tamē quādo tra*
accu. poſ. & dixi in c. ſuper eod. ſupra *ctatur de ꝑbādo*
eo. Et ō dico primò ad illud de ꝙſan- *actu factu in cōſi*
guinitate, ꝙ aliud eſt loqui in ꝙſangui *lio vel congrega*
neis ipſam ꝓbātibus, q̄ ēt in alia mate *tione in quo vel*
ria nō ſemper repellunt, vt j. in vlt. fal *qua communiter*
lentia, & aliud eſt loqui de famulis, in *non admittuntur*
quibus eſt longè maior ſuſpicio, & iō *niſi illi de vniuer*
dicas, ꝙ nō admittebātur hic, quia nō *ſitate, tūc ꝑ ipſa*
erant honeſti, eo ꝙ dicebant ſe interue *vniuerſitate ad*
niſſe facto in honeſtē perpetrato ꝑ *mittuntur te ſtes*
dūm ſm Bal. hic per l. hæc verba. ff. de *vniuerſitatis ī ci*
adul. & ſic, vt participes repellebātur *uilibus, & in cri*
ſm eum. Vnde meritò dicit Innocēt. *minalibus, c. ve*
hic, ꝙ ſi fuiſſent honeſtæ partes, nō ꝑ *niēs. ll 2. vbi tex.*
ceſſiſſet hæc decret. Et ita intellige d. *i ſi. & ibi gl. Ab.*
l. ꝑſenſu Et pro hoc cōſidera fortiter, *Bu. Auct. & alij*
quia mater & ſimiles teſtificantur in *hoc ti. et ic. tertio*
talibus ēt in ꝓiudicium mrimonij *loco. §. de probat.*
conſummati, d. c. videtur. & c. ſuper
eo. Vñ nō eſt diuerſa rō i familiaribus honeſtis. Et hūc intellectū ſenſu t gl. 14. q. 2. in ſumma, in fi. ¶ Scdò aduer te, ga iſta fallētia nō ꝓcedit i cā criminali, ſm do. meū hic, q̄ conatur pro hoc inducere tex. in cap. ſup prudentia. 14. q. 2. & adduci ꝑnt, q̄ dixi in cap. insuper. in 3. fallētia, ſuprà eodē vt hic l. tius per eū ꝓtra Spe. i tit. de teſte. §. j. ver. ſed nunqd in cā. Sed pro Spe. multū facit tex. in cap. cū paſtoris. 2. q. 7. per quē dicit Spec. in ti. de inquiſitione. §. 1. ver. ſed nūquid eos. & exclamat Floria. in l. teſtis idoneus. ff. de teſti ꝙ innocētia accuſati pōt ꝓbari ꝑ teſtes cubicularios, quia extranei ſ nō ſunt noti ſecreti mores, vt dicit ibi, & bñ. Facit gl. 2. in c. in decima. 19. q. 2. quā allegaui ſuprà eo. c. de cærero. Et dicit Ang. in l. 4. ff. de ꝑſe. ꝙ ad excuſandū quē, vt nō cōmiſerit homici diū, admittunt parētes & ꝙſanguinei fortè ꝓbantes illū viuū. Nec obſtaret inductio d. c. ſuper prudētia, ga illud argumentum à ꝓtrario repugnat d. capit. cùm paſtoris. ¶ Tertiò rñde, neq; negat ille tex. ꝙ ēt in criminali me lius non poſſint examinari. Et q̄ dixi in d. cap. literis, ꝓcedūt, ex eo ga pœna extenderet ad teſtes, & iō, ꝙd ve
rius

rius putē, dicā alias, ga tactum nō reperio aliquo loco.
7 ¶ Fallit † quartò in vxore ꝓ marito, ſm Spe. in ti. de teſte. §. j. ver. ſed nunqd de vxore. quia aliqua lege nō prohibet. ſm ipſum, & do. Abb hic, ga nō eſt ſimpr verū, ꝙ ſit i ꝑtē mariti, vt no. in l. ſi vxorē. C. de ꝑdi. inſer. & ga eſt quodāmodo dña rerū viri in mſimonio. Allegat l. j. ff. rerū amotarū & l. aduerſus. C. de crimi. expil. hęre. Hoc intelligūt iſti, dūmodo ſit vxor, q̄ nō timeat maritū, & bonæ famæ, alias ſecus. Sed nō declarāt qđ in dubio, & videnē ſentire, ꝙ ēt ꝓcedat fallētia. Sed ꝓtrariū volunt Bal. & Sali. in l. 2. C. eo. & do. meus hic, ga negare nō ꝑnt, ga cū cohabitet viro, & nutrit expēſis ſuis, &
* Moderate. *Ad* * vir hēt potentiā caſtigādi eā mode- *de quod licet ma-*
rito leuiter corri te, * vt ꝑ gl. in capit. ſicut alterius 6. q. j. *gere et verberare* cū ſi. det aliqualis ſuperioritas inficiās *vxorem delinquē* dictū mulieris. Facit ca. hæc imago. in *tem l. conſenſu. et* verbo, pœnæ famulā 35. q. vlt. ſm ꝑdi *in auth. ibi poſita.* ctos, qbus adde gl. in l. j. §. vir aūt. ff. ad *& ibi doctо. C. de* Syl. & in l. ſed & ſi quis. §. ꝑterea. ī verbo, domeſtica. ff. ſi qs cau. & in l. ꝑſenti. §. ſanè. C. de his, qui ad eccl. cōfug. & Imo. in l. ſi cū dotē. §. ſi maritus. ff. ſol. mat. Et quod dictum eſt de vxore, adapta ad maritū ꝓ vxore, ſm prædictos.
8 ¶ Fallit † quintò in famulo, qui rēpore teſtificatus non eſt amplius famul⁹, ſm Spe. tit. de teſte. §. j. ver. qđ ſi olim. & do. Ab. hic, & Bar. in l. j. §. ſi ſeruos. per illū tex. ff. de quæſt. & Cy. & Bal. in l. 2. C. de teſti. & Bar. in l. qui teſtamento. ff. de teſta. & Io. de Fantuc. in c. cōſanguinei. 4. q. 5. Et dicit Bal. hic, ꝙ poſtquā famulus eſt expulſus, nō ſeruat amorē, ſicut de affinitate ſopita ſol. mat. dicit gl. ſing. ſm eū in l. ſed hoc ita. ff. de re iudic. & ga ꝓditio teſtis inſpicit tpe teſtificatus. l. 3. §. lege Iuli. ff.
9 de teſti. & l. 3. §. duæ cāæ. ff. de Carb. edict. ¶ Illud † autē a Teſtis. *Adde*
intellige primò verū, niſi expulſus fuiſſet famulus poſt *tu, et dic, ꝙ hoc*
litē motā, vel ꝑparatā, ſm Spe. vbi ſupra ꝓ quo bñ facit *eſt verū in teſte,*
tex. in l. j. §. ſi ſeruus. in verbo, ſuſceptæ cognitionis. ff. de *qui non debet exa*
quæſt. & qđ ibi Bar. vbi ſi poſt accuſationē in choatā ali- *minari, ꝓpter re*
quis emit ſeruū alienū, ne torqueret ꝓtra ſe, iſta fraus ſi *uerentiam perſo*
bi nō ꝑdeſt. Sed in hoc ꝓtrariū teneas ſm Cy. in d. l. 2. & *narum. Caſus eſt*
Ioā. An. in addi. Spe. ſuprà vc3 ꝙ dūmodo famulus nō *i l. maritus. ff. de*
ſit dimiſſus ſimulate, id eſt, ad tēpus, ētſi appareret eū di *quæſ. & ibi Bart.*
miſſum vt teſtificet, iſta nō dicit fraus. quia nō dicit eē *in j. col. in verſ. ul*
in dolo, qui parat ſibi ꝓbationē per aliq̄d factū, ſine qua *terius op. Et hoc*
alias ſuccūberet, l. at qui nā. §. cū aūt. in tex. & gl. ff. de ne *mō ītelligas Bal.*
go. geſt. Nō obſt. §. ſi ſeruus ga ſubtrahere ꝓbationē ad- *i l. in teſtimoniū.*
uerſario bñ eſt dolus, qui ꝑdeſſe nō dēt hoc ꝑcuranti, *ff. de teſti. & do.*
vt dicet poſt Ioā. An. in c. fi. j. eo. Sed parare ſibi ꝓbatio *Ab. ic. in literis.*
10 nē, hoc nō eſt illicitū. ¶ Scdò † intellige, vt dixi, dūmo *de teſti, ſecus eſt*
do licētia fuerit realis, & nō ſimulata, ſm ꝑdictos dicē *in alijs cauſibus,*
tes, cognoſci ſimulationē, ſi incōtinenti rediret ad do *qua ſi teſtis non*
minū. ſecus, ſi ex interuallo, per l. ſi vētri. §. fi. ff. de priui. *debet examinari,*
cred. Et hinc eſt, qđ dicit Bar. in l. fi. ff. de dona. inter vir *et examinaretur*
& vxo. ꝙ duo faciūt iſto caſu ceſſare ſuſpicionē ſimula *facit ī diciū. Bar.*
tionis, vc3 interuallū lōgū, vel ꝙ ante q̄ famulus redeat *in d. l. maritus. in*
ad dūm, poſſierit ſe cū alio, vel q̄ſierit ſe ponere. Oportet tñ, vt iudex in hoc arbitret, qa de facili fieret fraus. *ver. vlt erius opp.*
Et oportet intelligere longū interuallū, ſ. poſt teſtificatū, ſi enim ante decurriſſet interuallū, & facto teſtificatu reuerteret ad dūm nō ſufficeret, qa actus ſequens declarat aīum ꝑteriti tpis, l. ſed & Iulianus. §. mutui. ff. ad Maced. Et dicit Bar. in d. §. ſi ſeruus. ꝙ qui nūc eſt famulus, nō eſt idoneus teſtis de his, q̄ pro dño vidit ante famulatū. Facit l. ad teſtiū. §. j. cū mā. ff. de teſta. & d. §. lege Iulia. Et ſubdit eleganter Bal. hic, interrogandū eſſe diligēter famulū, quare fuit expulſus, & an ſit reuerſurus, nec ne? & ſi nō eſt vilis ꝑſona & ſuſpecta, pōt teſtificari, arg l. quicunq; in fi. & l. mācipia. C. de ſer. fugit. Prædicta extēde ad quēlibet domeſticū, qui deſijt eē domeſticus, & diffuſe per Sali. in l. ſeruus. C. de quæſt. Et de famulo, quē ēps expulit ꝓpter ſcelera, an poſſit teſtificari contra ēm, vide Ioan. And. dicentē, ꝙ nō, ꝓbatis ſcele

SVMMARIVM.

1 *Iudex debet in iudicando credere dictis teſtium, niſi alia cauſa extrinſeca appareat.*
2 *Actus confirmatus an & quando denominetur à confirmante.*
3 *Renunciat quis appellationi per actum contrarium, quod fallit certis caſibus, vt hic. Renunciatio teſtium non valet facta per accuſatorem. Poſt nu. 3. ver. prima concluſio.*
4 *Accuſatus non poteſt renunciare teſtibus, qui ad ſuam defenſionem produci poſſunt.*
5 *Renunciatio facta teſtibus in cauſa principali non extenditur ad cauſam*

Universidad de Deusto
Biblioteca

causam appellationis, quo minus possint alij testes produci.

6 *Nisi obstaret timor subornationis.*

CAPITVLVM XXV.

VM venisset. ¶ Publicatis testibus, vt facta renunciatione ꝓductioni testiū, sup eisdē articulis nō ꝑnt noui testes ꝓduci. sup alijs verò ꝑnt. H. D. ¶ In tex. ibi, canonicè ꝓmulgatā. Nota ſm vnū intellectum, ꝙ qñ petitur ꝓfirmatio ſententiæ q̄ transiuit in rē iudicatā, petens ꝓfirmationē nō hēt docere de iustitia ſnīæ, nec in iſto iudicio de iustitia q̄ritur, ſed ſolùm vtrùm ſnīa fuerit ritè lata. Hoc enim importat verbū Canonicè, idē ſignificās, qđ legitime, c. lator. iuncto principio cū fine, ĵ. de re iud. verbū aūt. Legitime, reſpicit ordinē & ſolennitatē. c. ꝓſanguinei. in tex. & gl. eo. tit. Et ita de ꝓfirmatione dixit Inn. in cap. j. de ꝓfir. vtili, vel inutili. ſubdēs ſingu. ꝙ quāuis ꝑſumaī ꝑ ſolennitate ſnīæ, quæ transiuit in rē iudicatam, hoc tñ fallit, qñ petitur ꝓfirmatio ipſius ſnīæ corā ſuperiore. Et ad hæc vide oīno do. Abb. in c. ea quæ. in vlt. col. ĵ. de re iud. vbi ēt dicit, ꝙ iō petens ꝓfirmationē nō hēt docere de iuſtitia ſnīæ, quia ſi fuiſſet iniuſta, id eſt, ꝓtra ius litigatoris, ex quo nō fuit appellatū, fecit ius inter partes, c. cùm inter. eo. tit. Et de iſtis pulchrè per Inno. in d. c. 1. & do. Car. ꝓſ. 73. incipiente, Ois à me, &c. & dixi quædam vtilia in c. quaſr. el 1. verſi. fallit quinto. ĵ. de accu. ¶ In te-
1 xtu ibi, ſm tenorē, No. ꝙ † iudex in dubio dēt credere dictis teſtiū, niſi alia cā extrinſeca appareat, cur eis nō credat, & iō ſi ferat ſnīam ꝓtra dicta teſtiū, alio nō apparē te, caſſabitur eius ſnīa in cā appellationis, & poſtea condēnabitur in ſyndicatu, ſm Bart. in l. Lucius. ff. de his, q no. inſa. Et ſi diceret, ꝙ ꝑſumitur pro iudice, ca. in ꝑſentia. de renun. cū ſimilibus, ga nō ſemper applicat aīum ad vnā ſpēm ꝓbationis, c. cām. ĵ. de re iud, rñde, vt elegā ter per dom. Abb. in d. c. cām. in pen. col. ꝙ nō creditur tīm ſibi, vt teſtes dicātur defeciſſe in vacillādo, vel aliter, adeò ꝙ illud, qđ eſt ſcriptū, careat fide. Vñ dixit Inno. in 3
c. qm̄. ſ tit. j. & ibi habuimus in verſi. quintò q̄ro, ꝙ ſi iudex videt teſtē vacillantē, dēt hoc facere ſcribi in actis. Et iō dicit Bar. in d. l. Lucius & Bal. in l. cū magiſtratus. in fi. C. qñ ꝓpuo. non eſt neceſſe. ꝙ per iſtā practicā excuſabit iudex in ſyndicatu, alias aūt attēditur tenor ſcripturæ, & nō aliud, ꝙ tex. hic, & ī c. 1. de duo. fratri. de no. bñſi. inueſt. Vbi Bal. dicit, cē text. egregiū, ꝙ tenor ĩueſtituræ derogat oīum

* Feudorū naturæ. *Adde ꝙ semper tenor & forma inueſtituræ inſpici dēt, per quam derogatur omnib⁹ iuris. ſeu cōſuetudinibus, et ꝓpriæ naturæ feudorū. Bald. et alij in c. 1. §. ꝑterea. quid ſit inueſti. in vſib. feud. & idē Bal. in ꝓlu. feu. in 4. diſt. vbi etiā Iaſ. col. 31. verſi. Quarta diuiſio feudorū. in fin. & hæc eſt vna maxima in materia feudorū. vt dicit Iaſ. conſilio 136. ꝑſupponitur in ſa. ēto. colū. 3. verſic. itē iſta eſt. vol. 4.*

* feudorū naturæ * & idē dicit Bal. ī l. 1. in fi. C. de Lati. lib. tol. Vñ dicit Bal. in l. ex hoc iure. ff. de iuſti. & iure. ꝙ quale ſit regnū Apuliæ, oſtendit ex tenore Papalis inueſtituræ. Allegat l. ad ꝓbationē. C. de proba. ibi, quem tenor ſcripturæ deſignat. & faciūt oīa iura vtentia hoc verbo, Tenore, vt c. recipim⁹. ĵ. de priui. cū ſi. ¶ Vltimò ꝓ illū text. dicit Bal. hic, ꝙ vbi sūt diuerſæ ꝓtroverſiæ, q̄ hic vocantur capitula, puta, vna ſuper ꝓprietate dom⁹, alia ſup feudo, alia ſup emphyteuſi aliarū rerū, pōt iudex diuidere ꝓceſſum ꝑ ſingula capitula, & in vno ꝓnunciare, & in alio teſtes publicare, & in alio differre. Ad idē dicit cē tex. in l. ſi qs homicidij. C. de accu. vbi dicit, ꝓbari, ꝙ iudex, corā quo intentant diuerſa maleficia, pōt vno ſuſpenſo ꝓnunciare ſup alio. Ex q̄bus limitant notata per Bar. in l. fi. ff. d ferijs. & in l. 1. ff. de re iudi. vc3, ꝙ l3 iudex poſſit aſſignare vnū terminū ad probādū, qñ plures articuli ſunt ſimul ꝓaſſibiles, hoc tñ nō tenet facere de
3 neceſſitate, ſed pōt examinare prius vnū, poſtea alium, per iſtū notabile tex. quē valde no. do. meus, l3 Bal. non referat. Sed aduerte, ga ſubdit poſtea Bal. ꝙ iſta diuiſio ꝓceſſus canſæ hēt locū in capitulis oīno diuerſis, aliàs ñ ꝑ l. in hoc iudicio. C. fa. herc. niſi de certis capitulis eēt facta ꝓfeſſio, vel oblatio, ga de illis iudicari poterit, ſm ipſum, per l. quidā examinauerūt. ff. ſi cert. pet. & in l. q ſolidū. in princ. ff. de leg. 2. & l. ſi quidē. C. de tranſact. & l. poſt deciſionē. C. de furtis. ¶ In gl. j. in fi. No. bñ, ꝙ † act⁹ ꝓfirmatus à Papa ex certa ſcia, dr̄ actus ſedis Apoſtolicæ, qđ ēt melius ꝓbat in cap. ſi eū. & cap. ſi Apoſtolicæ. đ ꝓb. in 6. & allegat do. meus, qđ no. do. Ant. in c. nouit. ſ. de iudi. vbi dicit, ꝙ ſi delegatus datus ab inferiore cōfirmat à ſede Apoſtolica, nō pōt reuocari per eū, à quo fuit datus, iuxta l. iudiciū ſoluit. ff. de iudi. & de mā per Bal. in l. ex placito. verſi. & hæc faciunt. C. de re. permu. ubi dicit, niſi Papa ꝓfirmaret in genere oīa ſtatuta Spoletana, nō dicerent Papalia, ſecus, ſi particulariter vnū ꝓfirmaret, ga diceē Papale, adeo ꝙ populus ipſum reuocare nequibit. Q̄ bñ no. Sed iſta pendēt à qōne largiori, an ꝓfirmare ſit denuo dare? de quo ꝑ gl. & Doct. in l. ex his verbis. in verbo, cui. C. de dona. inter vir. & vxo. & Bar. & Imo. in l. ſi ꝓtat. ff. de app. & Bal. ī l. ſi donatio. ꝑ illū tex. C. de dona. & in l. j. C. de teſta. manu. & in l. cō ſtitutiones. in vlt. col. C. de legi. & in l. ſi aduerſus. in fin. C. ſi aduerſus rē iud. & in l. legitima. ff. de pac. & tex. ſin gu. in l. ſi donāte. §. 1. ff. de dona. inter vir. & vxo. & Bal. in l. nominationes. C. de app. & in c. ex parte. ſ. de ꝓſtit. & Ang. ī l. à diuo Pio. 2. ff. de app. & Alb. in prima parte ſtatutorū, q. 20. inci. itē q̄ro. & per oēs in capi. examinata. ĵ. de ꝓfir. vtil. vel inutil. & do. Abb. pulchre in c. inter dilectos. de fid. inſtr. & oīno Inn. in cap. dudū. in fin. ĵ. de deci. Et ex ibi notatis per eū probat, ꝙ qñ non apparet principē ꝓfirmantē voluiſſe de nouo inducere, ꝓſumit in dubio potius voluiſſe ꝓfirmare actū in caſu, in quo actus poſſet valere, q̄ de nouo dare. Et dicit ibi do. Anto. ꝙ illud dictū de facili nō inuenitur alibi, & de illo dicto meminit Bal. in l. bonorū. in j. col. C. qui admit. & in c. 1. in 1. col. ꝙ quos fiat inueſt. & vide eundē in c. 1. §. itē ſacramēta. in pe. col. de pa. iur. fir. & Pau. de Caſ ꝓſ. 280. in ci. In facto ꝓſenti nō intēdo. ¶ In gl. 2. in prin. De † hoc, qñ per actū ꝓtrariū appellationis vī quis appellationi renūciare, vide do. Ant. do. Abb. & Imo. in c. gratū. ſ. d. ſ. dele. Et pro nūc ſcias certè ſex caſus, q̄bus iſtud fallit, puta, ſi ille actus fuiſſet a parte aduerſa impugnatus, ſm gl. ſing. in c. cū ueniſſent. in verbo, corā eo. ſupra. de eo, qui mit. in poſ. quā ſæpe allegant Doct. Idē, ſi actus tēderet ad excluſionē iuriſdōnis iudicis, puta producēdo teſtes ſup grauamine, vt per gl. in ſimili in c. ſi à iudice. de app. in 6. Idē, ſi obediret indici, vbi appellatio nō ſuſpēdit, l3 deuoluat, puta in excōicatione, ſm Inn. in c. olim, el 3. ſupra de reſti. ſpol. ¶ Idē, ſi appellatio adhuc nō eſſet interpoſita, ſed interponēda. Vñ litigans pendēte termino ad appellandū, nō renūciat appellationi futuræ, ſm Inn. in c. ſignificauerūt. ĵ. eo. & per Inno. in c. ad ꝓſultationē. ĵ. de re iud. & Bal. quē omnino vide in l. ad ſolutionem. C. de re iud. Et de his alias. ¶ In ea. gl. ibi, ꝓtradi co perſonā. Vī tenere Inn. hic, & in c. licèt. ſupra de of. dele. in 6. ſed cū iſta gl. ꝓcor. Hoſt. Io. And. Bal. domi. Anto. Imo. & do. Abb. hic, & Imo. in c. cæterū. & in c. literis. in fi. ſupra de reſc. & Io. And. Pau. Ioā. de Lig. & Domi. in c. à ſubdelegato. vc3, ꝙ per mortem delegantis ipſo iure abſq; exceptione expirat ius delegati re exiſtente integra, per c. gratum. ſupra de offi. deleg. & in c. fi. §. officium. de off. deleg. in 6. & per c. cui nulla. in fi. de prēben. eod. lib. in verbo, omnino. qđ im-
* portat ipſo iure, * ſecundum gl. in l. ſi pecuniā. ff. de cōdi. inde. Et ad ꝓtraria rñde, ut ſufficienter p do. Abba. & do. meū hic, qui tñ ſunt ꝓtrarij in reſponſione ad iſtum tex. Sed tandē ſol. glo. videtur magis placere do. meo, quòd hic valuit proceſſus, qñ præceſſerat ci ratio. Et ſi diceret, ergo appellatio interpoſita erat fruſtratoria ex falſa cā nō iuſtificabili, & ſicēt, ſi nō videretur ipſi renunciatū, pendēria appellationis nō redderet proceſſum nullū. Quare ergo pōderat,

* Ipſo iure. *Ad de quæ habētur ꝑ Auct. in c. Rodulphus. in 7. col. uer. Vltimo de reſc. ſ. & ī c. fraternitatis. ſ. eo. tit. col. 3.*

rat, ꝙ fuit renunciatū, ſi etiam ipſa pendente idem eēt. Ad hoc rñdet ipſe, ꝙ qnamuis appellatio eſſet interpoſita ex cā falſa, ita ꝙ proceſſus iudicis & ſnīa interim lata uerè ualeret, tñ ꝓfirmatio ſnīæ ſup appellatiōe, ſi appellationi nō erat renūciatū, ſaltē no poterat fieri tūc quouſq; nō erit ꝓnunciatū ſup appellatione, ne fieret ꝓiudiciū appellatiōi. Et iſto reſpectu pōderaī renūciatio. ¶ In gl. ſi. Circa mām renūciationis teſtiū, q̄eſt ꝓpria huius capituli, not. pulchras ꝙcones. ¶ Prima cōcio. Renūciatio facta teſtibus ꝑ accuſatorē nō ualet, ſm Barto. ſub dubio forte in auth. at qui ſemel. C. de ꝑba. per l. iuriſgentiū. §. ſi paciſcar. ff. de
* Tolliť. *Adde an ſi accuſans pēdente accuſatione remittat, iudex ex officio poſſit ꝑ ſe qui. & dic quod ſic. Lucas de Pen. ī l. ſi quis. col 25. q. 5. C. de deſertor. lib. 12.*

* pact. vbi accuſatio pacto nō tolliť *, ga derogaret iuri publico, vt ibi, & l. ſi maritus. §. ſi negauerit. ff. de adul. Facit, qđ no. Bar. in l. ſi maritus. ff. de qō, & in l. 3. §. j. ff. de iureiu. vbi accuſator nō pōt deferēdo iuramētū ꝓiudicare
2 Præiudicare ſi a ſco. *Adde, quod ſi accuſator defert iuramētum reo, et iudex approbauerit, prodeſt ipſi reo. arg. l. ſi cui. §. eiſdē. ff. de accuſ.*

fiſco a, cui ex cā criminali ꝓiudicaret, ꝑ no. ī l. agraria. ff. de termino moto. Ergo minus ꝓindicabit renūciādo teſtib⁹. Iſtud intelligē ſanè in renuciatione facta añ reliquos teſtes ꝓductos, ga arguit manifeſte calūniā, vel colluſionē, ſecus, ſi poſt teſtes ꝓductos elapſū tēpus futuris renūciat, ga valēt, ſm illā opi. q̄ hēt, ꝙ in criminalibus poſſit cō
5 cludi in cā. l. quāuis indubitati. ſm vnū intellectū. C. de adul. Quæ ꝙcio nō eſt aliud, q̄ renunciatio obligationū facti, vel iuris, ſm glo. in c. cùm dilectus. ĵ. de fide inſtru.

* In criminali. *Adde Bal. in l. di uiſ fratres. ff. đ pē. & in l. 1. §. ſi. ff. đ qnæſt. An autem concluſio in cauſa ſit de ſubſtantia iudicij ita quòd omittī nō poſſit. vi. Ab. & Fely. in c. cum I. & A. de re iudic. Card. in clem. Specu. §. & quia. q. 19. de uer. ſign. Ioā. And. in addi. Spec. itu. de renunc. & concl. in princ.*

Poſſet ēt iſto caſu iudex ex officio reciꝑere teſtes in criminali, * ſm Bar. in l. 1. §. fi. in 2. no. ff. de quæſt. & plene Ioā de Ana. in cap. crimina. ĵ. de collu. poſt Bar. in diſputatione in ci. Iudex maleſiciorū. Quod aūt dr̄ de cluſione in cā forte ꝓcedere poſſet reſpectu accuſatoris, ſed ſecus reſpectu rei, vt ſtatim diceē. ¶ Sēda ꝓcluſio. Renunciatio † facta teſtibus per accuſatū, nō valet, ſm Bal. hic propter gl. magnā, in fi. in l. pactum inter hæredē. ff. de pact. q̄ vult, ꝙ reus in criminalibus non pōt renūciare defenſioni, & ibi Bar. in vlt. colū. Et ideo dicit Bar, in l. cuſtodias. ff. de publ. iudi. ꝙ malè videntur facere aſſeſſores qui faciūt, ꝙ reus renunciat termino
4 & defenſionibus ſuis, ꝓtra l. non tñ. ff. de appel. recip. & l. additos. C. de epiſc. aud. & ratio potiſſima eſt, ga nemo eſt dñs membrorū ſuorū. l. liber homo. ff. ad l. Aquil. Vñ nemo pōt fideiubere pro alio, vbi agitur de pœna corporali, ſecundū gl. ſingul. in capi. cùm homo. 23. quæſt. 5. quā ſequit Bal. in l. neq;. C. ne filius pro patre. & in c. breui. ſ. de iureiur. in l. 2. C. de ꝓſti. pecu. & Pet. de Anch. & Imo. in rubr. de fideiuſ. & Roma. conſilio 15. & in l. ſi filio familias. la 2. ff. ſolu. mat. & Sali. in l. ad cōmentarienſem. ff. de cuſt. reo. & adduci poſſet, qđ no. Ioan. Andr. in reg. ſemel malus. de reg. iur. in 6. quē allegat dom. Abb. in c. cum eccleſijs. ſ. de maio. & obe. & gl. 2. q. 6. in ſumma, & Io. And. in c. cum laicus. de foro cōpe. in ſexto, & Bal. & Salic. in l. fi. C. de neg. geſt. & gl. ſing. ſm Dy in ſumma, & gl. in c. ipſa pietas. 23. q. 4. & Ange. in l. quicūque. C. de ſer. fugi. & gl. fi. in Auth imo. C. de act. & obl. Quorū dicta alias retuli in cap. ꝓingit. el 1. ĵ. de ſent. excom. ¶ Fallit iſta ꝓcluſio, niſi reus ſit ꝓfeſſus maleficiū ſpōte, quia renunciādo termino poſtea dato ꝓiudicat ſibi, ſecundū Bal. in l. accuſatoribus. in j. col. C. de accuſ. Idem ſi renūciaret defenſionibus, q̄ ſunt de apicibus iuris ſtatutorū, & non de iure gentium, ſecundùm Bal. in l. j. verſi. ſuper 5. C. qui accu. Et hoc idem, ſi renunciaret tacite, puta, pmittendo labi terminum, ſecundùm Bal. ibidem. Et ꝙ poſſit omittendo defenſiones, ſibi ꝓiudicare, eſt gl. quā ſic intellige, in l. j. ff. de furibus balnearijs. Idē, ſi eſt latro famoſus, ſm Rom. in rub. ff. de arbi. Allegat Bal. in l. ꝓuinciarū. C. de ferijs. Idē, ſi notorium eſt, nullā defenſionem cōpetere, ſm Ang. plene in d. l. pactū. Idē, ſi eſt captus infragranti crimine, ſecundùm Bald. in l. vt vim. ff. de iuſtit. & iur. in princip. Idem ſi renunciaret exceptionibus declinatorijs fori, ſecundùm Bald. in l. penulti. ad fin. C. de pac. & in capitul. j. in 1. colum. ſupra de iudic. Idem, ſi renunciaret peē concluſionem in cauſa, ſecundùm Angel. in dict. l. pactum, quem tamen reprobat hic domi meus, tum quia eſt eadem ratio, tum ga non concluditur in criminali, ſecundū Bal. in l. j. ver. quarto q̄rit. C. de ꝓdi. inde. niſi ſtatutū imponat ꝓcluſionem, ſm Bal. quē vide in d. l. ſi accuſatore. quaſi in fi. Idē, vbi pœna non eſſet corporalis, ſm do. meū, ga ceſſat rō dictę ꝓcluſionis, niſi forte, ſm eū, ageret de infamia, ga dr̄ eſſe mutatio ſtatus, per no. in l. de minore. §. tormenta. ff. de quæſtio. Extra iſtos nouē caſus ſtat firma ꝓcluſio, q̄ procedit, ēt ſi reus in renūciatione iuraret, ſm Bar. in l. j. C. de ꝓfeſ. Et ꝓcedit ēt ſi renunciareē exceptionib⁹ dilatorijs, puta, ꝙ procedaē tpe feriato, ſm Bart. in d. l. cuſtodias, ꝑ illū tex. qđ forte nō eſt indubitatū, per id quod dixit Bal. in d. l. pen. C. de pact. ¶ Tertia ꝓcluſio. Renunciatio † facta teſtibus in cā principali, nō extendit ad cām appellationis, quo minus poſſint alij teſtes ꝓduci. ſiue ſit renunciatū in ſpecie quibuſdā articulis, ſiue in genere, ſm do. Abb. & do. meū hic, ꝓtra Inn. Bal. do. Ant & Imo. hic, faciētes dr̄iam inter renunciationē ſpālem, vel gñalem. Et cū opi. do. Abb. ꝓcordat Spec. in tit. de renun. & concluſ. ſ. 1. ver hoc ēt ſcias. & Bar. in authent. at qui ſemel. ver. quæro, vtrum renunciatio. C. de proba. & dom. Anto. in c. paſtoralis. de cā poſſeſ. & proprie. & in capi. cum dilectus. in fi. ĵ. de fide inſtr. & Bal. in l. per hanc. in 1. col. C. de tēp. app. & in c. fraternitatis. ī vlt. col. ſ. eode & dom. Anto. in capi. cum
* olim. infra, de cenſi. & per Angel. in §. ga verò. in Authen. de teſtibus. ¶ Et in quantū do. Abb. reprobat prædictos, dicētes, ſecus eſſe in renunciatione facta certis capitulis, ga in cā appellationis, tanquā diuerſæ inſtantiæ, reſcindūtur acta in prima. l. ita demū. C. de proba. maxime, quia ꝓcluſio in cā nō tollit ꝓbationes in cā appellationis. capi. cū ioannes. ĵ. de fide inſtr. Et ita hic, cū iſta renunciatio ſit ſimilis concluſioni. Addit do. meus, ꝙ iſta ratio nō eſt generalis, ga ſicut publicatio proceſſus portat effectū in cā appellationis, cle. 2. eodem tit. ita hic, ſecundū eū: cui reſpondē, ꝙ in publicatione durat rō ſubornationis, quod non eſt in renunciatione, ſicut nec in ꝓcluſione. Pro hoc etiā facit, ſecundū ipſum, quia ſicut fideiuſ-
* ſio * ꝑtita corā iudice primæ inſtātię, ēt non expreſſo noīe ꝓprio, finiť in cā appellationis, l. 2. C. de proc. late Bar. in l. cū apud. ff. iudic. ſolui. & tñ ille eſt actus particularis, qui fit ſup vno articulo iudicij, ita hic. Præterea l3 renunciatio gñalis minus poſſit, q̄ ſpālis, tñ ſpālis tñ pōt, quantū gñalis in diuidua. l. 1. cū mā. ff. ſi qs ī ius voc. Facit l. ſi duo. ff. ad municip. Et renūciatio facta ſimpłr teſtibus, nō eſt oīno gñalis, ſed ſup indui duo ſpāli, & tñ illa nō extēdiť ad cām appellationis, ſm Inn. & ſequaces. Ergo nec iſta ad c. ꝓſtitutus, el 2. j. eo. Rñde, ꝙ ibi nō eſt illud verbū, In prīcipali. Vñ ſumiť arg. à ꝓtrario, ꝙ ubi eſt renunciatū teſtibus, nō pōt teſtes ꝓduci. Sed nō negat de alia inſtantia. Et hæc applaudet illi literæ, ga in cā principali non pōt pars ad iudicem accedere.

* Fideiuſſio. *Ad de quòd fideiuſſor de iudicio ſiſti libe ratur lata ſententia, vt eſt caſus ſing. ſecūdū Bart. in l. grege. §. & poſt litem. ff. de fideiuſ. quem text. dicit etiam ſingu. Ange. in l. fideiuſſor. §. in fideiuſſorem. qui ſatisda. cogan. concor. l. 1. iunc. glo. parua. in ver. iudicio. ff. ſi ex nox. cau. agat. Fallit quādo fideiuſſor promiſiſſet reū ꝑſentare toties quoties curia vide bitur. l. ſi qs. ff. de cuſtod. reor. not. sn l. 2. §. fi. & ibi late Alex. et Iaſ. nu. 7. ff. q. ſatiſ. cogā. Auctor in c. in no mine Domini. colū. 2. hoc tit. Bart. in l. fin. C. de fideiuſ. Quid aūt inſi deiuſſore de defendēdo, dic quòd nō tenetur poſt ſentēſiam. l. cū quærebatur. & ibi Bar. in fi. prin. ff. iudi. ſol. & vi. Paul. de Caſtro. in d. l. grege. § & poſt.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 ¶ Et ita intellige sunè ſm dom. Abb. niſi † obſtaret timor ſubornationis, puta, quia ſuper illis capitulis alios teſtes produxiſſet in prima cā, quia tūc procedere poſſet conſideratio Inn. & aliorū hic, cū quibus cōcordat do. Car. in clem. 2. in 7. q. eo. tit. & Bal. in l. 2. in poſtil ff. de teſti. & Bal. & Angel. in authen. iubemus. C. de iudi. & ibi allegant c. fraternitatis. ſuprà, eod. q tex. vt conſidero, multum uidetur obſtare p̄dictis, dū probat, q̄ in cā appellationis nocet renunciatio facta in principali vt ſuper eiſdē capitulis teſtes produci non poſſint, niſi dicat, vt dixi, q̄ loquitur, q̄n teſtes aliqui, p̄ducti fuerint ſup illis capitulis, in q̄bus durat timor ſubornatiōis. Et iſta ſunt de mente gl. in c. cām. el 2. in verbo, capitulis. S. eo. Et vnū caſum, in quo renunciatio nō obſtat ēt in principali, poſui poſt Imo. in c. in cauſis circa medium S. eod. ¶ Vltimò, an valeat renunciatio teſtiū facta extra iudiciū? vide omnes in c. 2. ſuprà, tit. j. & ibi dixi in vltima intelligentia 3. concluſionis. & ſcias, q̄ q renūciat allegationibus ſimpliciter, nō vī renūciare allegationibus facti, & ideo nō impeditur producere teſtes, niſi cō ſuetudo aliter interpretetur, ſm Io. And. ſing. in Spe. ti. de renunciat. & concluſ. §. j. circa prin. & ſequit̄ domi. meus hic. Sed intellige, quando vna pars tantum renūciat, ſecus ſi ambæ, vt per Spec. ibi, & Bar. in l. conſentaneum. in vlt. col. per illum tex. C. q̄uo & quando iudex.

1 ¶ Not. ibi matrimoniū accuſabat. ſm do. Abb. q̄ † nō vitiat̄ libellus, l3 ponātur verba impropria. Hic. n. agebat̄ ad diſſolutionē coniugij p̄p conſanguinitatē, vbi non cadit p̄priè accuſatio, q̄ fit, cū agit̄ criminaliter, c. qualiter. el 2. infrà, de accuſ. & c. p tuas. el j. infrà, de ſymo. & l. j. in fin. cū l. ſeq. in tex. & gl. ff. ad Turpil. Ad idē c. cōſtitutus. j. de relig. dom. Et appoſitū fuit verbū Accuſatio, qa verſatur crimen inceſtus ſtāte cōſanguinitate, & ita accuſatio criminalis vel ciuilis nō diſcernit̄ ex verbis, ſed ex concluſione libelli, in quo p̄t videri Bar. in l. j. C. de vſufruct. & in l. ſcire debemus. in fin. prin. ff. de verb. obligat. & in l. ſed & ſi poſſeſſori. §. Item ſi iurauero. ff. de iureiu. & in l. ſi merces. §. uis maior. ff. locati. & ī l. j ff. de act. & obl. & in l. ſi mater. §. codē. ff. de excep. rei iud. & in l. inſulam. ff. de præſcrip. verbis & Imo. in l. pro hęrede. §. q tñ. ff. de acqu. hære. & do. Ant. in d. c. p̄ſtitutus. & in c. examinata. ſuprà. de iud. & Io. Andr. in Spe. ſup rubr. de officio omniū iudi. & Bal. in Spec. in tit. de appel. & Paul. de Caſt. in l. monumenta. C. de legat. & do. Ant. poſt Inno. in c. cū venerabilis. j. de relig. domib. & dom. Ant & do. Abb. in c. ad diſſoluendū. j. de deſponſ. impub. In quibus locis inuenies, q̄ quando ex narratis in libello elicitur cōcluſio & intentio libellantis, licèt alia verba repugnent, tamen ſaluatur libellus etiam illis impropriatis. Quod intellige, niſi verba libelli eſſent valde diſproportionata ab intentione agentis, vt qa in libello petitur ex locaro, & probatur de cōmodato, vt p Bart. in d. §. cādē. & do. Ant. ī c. examinata. & Pe. de Anch. p̄ſi. 28. incip. Statutū. ¶ In gl. 2. ibi, nō p̄t inſtrumētū fieri. no. ex gl. q̄ † ſuper p̄ſanguinitate nō p̄t p̄ſici inſtrumētū. & ipſam ſequunt̄ oēs hic, & aſſignat hic Bal. rōnem qa notarius hoc nō p̄t ſcire pro verò. Alleg. l. j. ff. de vent. inſpi. Sed dicit hic not. Hoſt. q̄ ſup natalibus p̄t p̄ſici inſtrumētū, q̄d eſt verū, quo ad matrē, qa de patre ſciri nō p̄t pro certo, niſi fortè deſcribēdo p̄ſumptiones, quas habuimus in c. p tuas. S. tit. j. ſecūdū do. Abb. hic. In p̄fectione illius inſtrumenti nō expedit notariū rogatū eē de uiſu pp honeſtatē, ſed de coniecturis vſitatis, ſm do. Ant. & Imo. hic, p hoc ſentiētes, q̄ ſi cut in difficilè probabilibus admittitur probatio coniecturalis facta per teſtes, vt j. c. j. ita p eadē ſigna p̄t notarius eē rogatus, q̄d dicit dom. meus ſemp notādū, & nō legiſſe alibi. Sed tū ꝓtra iſta ipe prolixe inſtat per elegantē theoricā Io. And. in Spe. de inſtru. edi. §. poſtquā, verſic. itē, nūquid. quē ſequūtur Bal. & Salic. ī l. neq; natales. C. de prob. & plenè p do. Ant. & do. Abb. īc. j. j. de fid. inſtru. & Bal. ī rub. C. de fid. inſtru. Vbi tractādo, de † quib. notarius poſſit eē rogatus, dicūt inter alia, q̄ de actibus cōtingentibus à natura, vel caſu, vt natiuitate, morte, aut ruina, nō poteſt à partibus notarius rogari, qa partiū eſt vti notario in depēdentibus à ſuo velle, & ab ipſis effectū ſumētibus, ī Authēt. de tabel. §. j. & ideo authoritas notarij, q̄ eſt extraordinaria, ſm Inn. in c. cū P. infrà, de fide inſtru. nō dēt extēdi, ſunt enim talia æſtimāda per iudicē. l. ſeptimo mēſe. cū ibi notatis. ff. de ſtatu homi. Et æſtimanda p iudicē non cōpetūt notario, l. 3. C. de iure fiſci. libr. 10. Et per iſtam doctrinam ueră impugnat p̄dicta, & bene. Sed tū dicas, q̄ ſcēm notata in d. locis ēt de iſtis depēdētibus à natura p̄nt partes notarium rogare, tñ hoc fit nō in his, quæ carū p̄ſenſu nō p̄nt induci, vel tolli per ſuā rogationē, prout ſucceſſio ex vltima volūtate, vel q̄d ſimile, ſed in alijs, puta quo ad effectū alēdi liberos, pp quē valeret inſtrumētū natiuitatis, & ī caſu mortis, puta de morte animalis, ut agatur ad æſtimationē, quia tales effectus ſunt in poteſtate partium ſine iudicis miniſterio. Item inſtrumentū valeret ēr extra iſtos caſus, quo ad faciēdū indiciū, pp q̄d q̄nque deſert̄ iuramentū in ſupplemētū, ſm Bal. ī rubr. C. de fide inſtru. Dat exēplū, q̄n ſtipēdiarij perdūt equū in bello, vel oratores in itinere, & reportant inſtrm de morte equi, ſicut quotidie fit, arg. l. hac lege. ff. de pac. quen. & l. non oēs. §. à barbaris. ff. de re mil. Bñ facit, q̄d not. gl. iſta paulo infrà, dicens, inſtrumentum ēt de cō ſanguinitate facere præſumptionem. Per quam dicit Bal. hic, q̄ per inſtrumentum ob aliud confectū, in quo dicitur tales tanquam conſanguineos, &c. probat enū ciatiuè p̄ſanguinitas, nō ad plenum, per l. ex his. C. de teſta. mili. ſed per viam adminiculi, per l. non ignorat. C. qui accuſ. & l. vxorem. ff. de manu. teſta, māximè, q̄n illa verba p̄feruntur ad principale cōtentum in inſtrumento, p tex. quē dicit ſing. in l. epiſtolam. in prin. ff. de pact. Et operarur ſatis illud adminiculum, ſecundū do. Ant. & Imol. hic, quia tollit ſuſpicionē reſultantē aliàs ex iterata productione teſtium, per iſtum tex. Et ſubdit ſignanter do. Ant. q̄ inſtrumentum ſuper facto excedē te memoriā hominum enunciatiuè ꝓtinens p̄ſanguinitatem, ipſam plenè probat, quod eſt valde pulchre ad materiā c. cū cām. S. tit. j. vt † talia inſtrumenta antiqua probent etiam id, ſuper quo directe inſtrumentum cōficinon p̄t. ¶ Quo aūt conſtabit, q̄ habens inſtrumentum de natiuitate ſua, ſit ille, de quo inſtrumentum loquitur, late inſtat Bal. & Salic. in d. l. neq; natales. & do. meus hic, ſed dic in effectu, q̄ tribus modis. Primo, ſi poſt natiuitatem decurſum eſſet exiguum tempus, qa per teſtes deſcriptos in inſtrumento probabit identitatē, cū modico tpe non præſumatur mutata indoles, ſm Nicol. de Mata. in d. l. neque. Secundo, ſi factus maior probat filiationem his modis, quos diximus in c. p tuas. Tertio, ſi ēt ceſſantibus illis modis probaret identitatē ſuā pp ſingularitatem nominis, pp quam tolleretur dubium æquiuocationis, altero ex iſtis modis non concurrente, non obtinebit, ſecundū prædictos. Quibus in ſimili accedere poſſet q̄ Bal. in l. ſi qua per calū niā. C. de epiſco. & cl. quam alleg. dom. Abb. in c. corā. in penul. col. ſuprà, de offi. deleg. ¶ In † gl. fin. in fi. inter 10. lecturas q̄ ex gloſſ. & Doct. dantur ad illū tex. illa vltra gl. eſt de magis approbatis, quòd ſpeciale ſit in cauſa matrimoniali, vt teſtes produci poſſunt etiam teſtificatis

SVMMARIVM.

1 *Libellus ex verbis impropriis non vitiatur.*
2 *Inſtrumentum an poſſit confici ſuper conſanguinitate.*
3 *Notarius an debeat eſſe rogatus de contingentibus a natura.*
4 *Inſtrumentum quando enunciatiuè probet conſanguinitatem.*
5 *Publicatio teſtium quare non obſtat in cauſa matrimoniali.*

CAPITVLVM XXVI.

Series. ¶ In cā matrimoniali, vbi agit̄ de probādo impedimētū non ſubeſſe, p̄nt recipi teſtes publicatis. teſtib⁹. H. D. Vel ſic, & quo minus publicatis teſtibus p̄nt teſtes produci ſuper eiſdē articulis, vbi pars aduerſa añ publicationē inſtrui ñ potuit. H. D.

* Didicitis. *Ad de Ang. in Auth. de teſti. §. quia vero. verſ. vltero oppono. collat. 3. & Lanfr. in cap. quoniam contra. S. de probatio. §. teſtes. ver. viſo.* * ſtificatis didicitis *, pbatur in cap. ſi cut. & c. ex tenore. j. eo. ſiue pars ſter p mīmonio, ut hic, ſiue ꝓtra, per rōnē c. licet. in fi. j. eo. & latè fuit dictū poſt Abb. in c. iurauit. S. tit. j. Et ſi diceretur quare nō attendit timor ſubornationis, & ſic falſitas hic, vbi agit̄ de maximo p̄iudicio, put tenebat Goff. in c. ſicut. j. de ſponſ. Et in ſumma huius tituli ad fi. rndet Bald. & clarius do. Abb. hic, q̄ in alijs cauſis non ſolùm attendit̄ p̄dictus timor, ſed ēt tacita cluſio reſultās ex publicatione, & vt ſit litiū finis, qui reſpectus ceſſat in cā mīmoniali. per ca. lator. & c. conſanguinei. allegata in gl. j. codē. Per quæ apparet, q̄ plus p̄deratur rō peccati, q̄ timor ſubornationis cui iudex cautè puidere poteſt, & idē Bal. in c. iurauit. S. tit. j. de pba. dū modo prius præſtetur iuramentū purgationis à dicta ſuſpicione Et quāuis do. Abba. dicat, q̄ iſta lectura vera in ſe nō pbatur hic, vbi nō fit mentio de publicatione, tñ ꝓtrariū eſt verum, per iſtum text. in verbo, falſum eſſe dicebat. quod dici nō poterat, niſi didicitis teſtificatis. Et iſtud ſufficit, ſicut publicatio, vt dicetur infrà, eo. cap. vltra tertiam. Vbi etiam fiet mentio de vna lectura Vincentij hic, per quā voluit, q̄ qui audiuit teſtiū examen, non dicatur didiciſſe. Et alia lectura do. Ant. & Imo. hic, q̄ hoc fuit, qa non producebantur teſtes, & etiā inſtrumentū, quo ad aduuandam aſſertionē teſtiū, ex quo veriſimil̄r ceſſabat timor ſubornatiōis. Et de hac lectura facit feſtum Ro. in rub. ff. de arbitris. ¶ Et ſi opponeretur d. cap. iurauit. S. eodem. ubi quāuis p ſumatur pro teſtibus, quos aduerſarius nixus eſt ſubtrahere, tñ publicatio impedit eos produci, reſpōde, quòd præſumptio reſultans ex inſtrumēto eſt fortior, qa immediatè reſpicit negotium, de quo agitur, q̄d non eſt in alia p̄ſumptione. Patet ex notatis per Bar. in l. ſi ff. de q̄ſtio. ſm dom. meum, qui per hanc lecturā intrat longā qō. vtrum prohibitus ꝓbare per teſtes ex forma ſtatuti poſſit probare per teſtes cū inſtrō, de quo ſolum remitto ad Bar. Bal. & Pau. de Caſt. & Ro. in l. certi ꝓdictio. §. q̄n. ff. ſi cer. pe. & ad alios, quos allegaui in cap. 2. in 7. in telligentia tertiæ cluſionis, S. tit. 1. Et alia lectura Ioan. And. cōiter approbata, q̄ pars nō potuit ante publicationē inſtrui ſuper directa, vel indirecta probatione cōtraria, quia propoſita fuit in capitulis ꝓſanguinitatis nō diſtinctis gradibus. Et ſic ſuccedit doctrina Innoc. in c. ex tenore. j. eo. De alijs lect. dic, vt per Doct.

SVMMARIVM.

1 *Teſtimonium quando valeat de auditu, & quando quis dicatur ſcire.*
2 *Copula carnalis qualiter probatur.*
3 *Copula carnalis per auditum an probari poſſit.*
4 *Teſtis qui audiuit tenui pariete intermedio, an probet, vel non?*
5 *Cæcus an & quando poſſit teſtificari.*

CAPITVLVM XXVII.

Præterea. ¶ Carnalis copula probat̄ per ꝓueniens teſtimoniū de viſu, vel per teſtimoniū auditus, quod p famam & adminicula coadiuuat. ¶ In tex. ibi ꝓſocios. no. ſm domi. Ant. & Imo. & te

1 ne menti, q̄ † nō vitiatur dictum teſtis, ſi dicat, ſe ſcire id quod deponit, non per certam ſcientiam, ſed per auditū & famam. Ad id vide Bal. īl. filium. ff. de his, q̄ ſunt ſui, vel alie iur. de eo, qui dicit, Scio pro certo talē eſſe filium 1 itu, quē retuli, in c. per tuas. S. tit. j. & vide Do. ī c. de capitulis. 10. diſt. vbi dicit, q̄ quis dicitur p certo ſcire, quando eſt certificatus ab vno fide digno, & de hoc etiam per do. Ant. in c. vnico. circa prin. S. de reſcr. & in c. quoties. in vlt. col. S. eo. & in c. per inquiſitionē. S. de elec. & latè in c. ſi, S. de iura cal. Et dicitur quis ſcire, id q̄d vehemēter p̄ſumit, ſm gl. & Imo. in l. repudianda ff. de acq. hære. & no. Pau. de Caſt. in l. ſi poſthumus. §. ſi. ff. de lib. & poſth. p tex. ibi, in verb. quē ſcio. & in l. ſi qs ita. §.

pe. ibi, & ſi quaſi certus. ff. de teſta. tut. Et dicit̄ quis ſcire, q̄d ab alijs audiuit, ſm gl. in c. vī. 22. q. 5. & in c. tua nos. ī verbo, p̄ſiterit. j. de ſponſ. Et dicit Arch. ī c. beati. circa prin. 2. q. 7. q̄ dī ſciri, & indubitatū eſſe, quod cōi auditu percipit̄ de antiquis, & dicit, q̄ de hoc p̄t aſſertiuè rīderi per iuramentū. Alleg. Inno. & Hoſt. in capi. cùm cām. S. de iure cal. Et dicit Inn. in cap. ex literis. j. de iure iur. q̄ quis p̄t iurare de veritate ēt in his, q̄ nō uidit, ſed indubitanter nouit, puta Chriſtū crucifixū, & ſequit̄ ibi do. Ant. & Arch. & Ioā. de Fantuc. in ca. teſtes. 3. q. 9. & mirabiliter p̄ſuluit Pe. de Anch. p̄ſi. 285. inci. Viſis diligēter. q̄ ſubſtitutus in teſtamēto cū p̄ditione, ſi ex vidua p̄gnāte nō naſcatur maſculus, p̄t adire hæreditatē ante verificatā p̄ditionē, ſi ex prægnantis & aliarū mulierū aſſertione veriſimiliter opinari poterat fœminā naſciturā, & allegat multa, maximè Inno. in d. capi. ſi. de iur. cal. Et de his ſatis pro nunc. ¶ In gl. magna. in fi. Ioā. An

2 dr. & oēs alij intelligunt gñaliter iſtū text. q̄ † probatio de qua in tex. ſit ſufficiens ad diſſoluendū matrimoniū, & in quocunq; alio caſu, in quo agit̄ de p̄banda copula quia litera loquit̄ indiffinitè, alias, ſm ipſos, eēnt ſuperfluа iura loquētia de affinitate, q̄a de facili probari non p̄t copula, niſi modis p̄dictis. Vñ ſufficit probatio poſſibilis, ſicut de filiatione dr in d. cap. per tuas. Et hinc ē, q̄ tex. hic, quo ad viſum, requirit teſtimoniū ꝓueniens, qa nō eſt verū dicere, q̄ viderint p̄ciſe copulā, etiā videdo vnum ſupra alium in actibus Venereis. Forte. n. erat vir imporens, vel mulier arcta. Io ſucceſſiue per vnum foramē uidiſſet aliquos fornicari: qa cū ſit actus ſucceſſiuus, nō uident̄ deponere ſuper diuer

* ſis fornicationib⁹, ſed ſup vna tūm, * ſecundū gl. in c. nihilominus. 3. q. 9. quā ſequit̄ do. Abb. hic in cap. cū nō ab homine. S. de iud. & Ioā de Ana. in ca. cū oporteat. j. de acc. & Bal. in l. teſtiū. circa fi. C. de teſti. & Ioā. And. in Spe. ti. de teſte. §. iā de interrogatorijs in antepe. col. verſ. qd ſi vnus. in addi. inci. Idē in quouis actu. Et dicit do. Abb. hic ſe ad huc plus dicere, q̄ ſufficit, ſi teſtes uidiſſent ſolū virū & mulierē in latebris ſe oſculantes & amplexātes, qa iſti ſūt actus p̄pinqui ad coitū, & alleg. q̄d no. Bar. in l. 2 ff. de fur. ubi dixit, q̄ ſi aliqs inuenitur occultatus in domo, in qua eſt pulchra mulier, ex hoc eſt p̄batū adulteriū p̄ſumptiuè. Et pro iſto dicto dom. Abb. vide tex. optimū ī c. literis. j. de p̄ſum. per quē p̄bat̄, q̄ ēr ſi teſtes ñ viderint vnū ſupra aliū, tñ ſufficit atteſtari de actib⁹ Veneris, puta vidiſſe ſolū cū ſola, * vel nudū cū nuda in locis ſecretis. Et nihil dicitur de fama. Ad idē gl. in l. Caij Caſſij. ff. de fideic. cō. lib. vbi ſufficit, q̄ mulier fuerit viſa iaces. Bonus tex. in l. quod ait lex. ff. de adul. ſentit Spe. de præſum. §. ſpecies. nō lōgè poſt prin. Sec⁹, ſi teſtes iſta nō vidiſſent, ſed ea audiuiſſent fieri, qa tunc alia requirunt̄, de quibus in ver. ſeq. Sed in quantū do. Abb. ſequit̄ Bar. in d. l. 2. de reperto ī domo, p̄t itelligi, q̄ illud ſit verū de adulterio, id ē, de aīo adulterandi, ſed q̄ p̄bet̄ delictū p̄ſummatum, vel conſumptum ex parte mulieris, eſt abſurdū, quia poſſet eſſe, q̄ ſe ingeſtiſſet nō vocatus. Et ita per hoc contra Bar. tenet dom. Abb. in ca. tertio loco. j. de præſum. & in c. tertio loco. in pen. col. S. tit. 1. allegando Bar. melius loquentem in l. capite quin

3 to. ff. de adul. ¶ Et dicas, q̄ † vbi agitur de diſſoluendo matrimonio, niſi h abeantur teſtes de viſu ꝓueniēti modis p̄dictis, oportet q̄ p̄betur per teſtes de auditu, ſ. copulæ, vel mixtionis, non de auditu auditus & famā & alia adminicula, quæ ſunt ſm Hoſ. per amorē, riſum,

* Sup vna tūm. *Adde Soci. conſi. 63. incip in præſenti cōſultatione. verſ. ſed ſi diuerſis cir. fin. par. 1. vbi dicit, q̄ quādo delictū reperitur p̄æparatoriū ad alterum ſecundū naturā actus vt amplexus ad libidinē, tunc attēditur ſolū actus principalis, & finalis, ſecus quando reperitur p̄parator. ū alterius non ſecundū naturam actus, ſed contingenter.*

* Cū ſola. *Adde Alex. poſt Bar. to ſil. j. ff. ſi cer. pe. & in l. 2. §. ſi. ff. ad adult. vi omnino Abb. hic col. 1. in ca. ex literis inſi. et in c. tertio loco. col. 2. in prin. j. de præſum. & inca. tertio loco. col. pe. verſ. ſed ego addo vnum. S. de pba.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

iocū, nunciū & similia, & alrero istorū deficiēte nō eēt probata copula. Et pōdera istū tex. vt dixi in c. veniens. in 2. pclusione, ſ. eo. Vbi aūt nō agereē de tanto præiudicio, pura ī casibus positis hic in gl. vel similibus, indicia latiora sufficerēt, & iō corā epō peti pōt ſeparatio thori pbando solùm, cp vxor permisit ab aliquo teneri man⁹ ad istū pectus, ſm Bal. in c. tuæ. ſ. de pcu. per tex. optimū cū gl. in c. 1. quibus mod. feud. amit. vbi gl. exponit illū tex. punientē vasallū, qui turpiter ludit cū vxore dñi, id est, qui posuit manus ad pectus. Et idē si probaret vxorē fuisse in balneo cū alio, ſm gl. in c. non oportet. 81. dist. & est tex. in l. fi. ibi, cōe lauarū. ibi, libidinis. C. de repu. Et idē, si per noctaret extra domū sine cā, ſm Ang. in §. minores. in Auth. de nuptijs. per d. l. fi. Et idē, si maritus infirmus diu, & impotēs, vel absens diu, reuersus inueniat ſe habere ex vxore natū, & nō à ſe genitū. Et iste est vnus casus in quo vltra Doc. copula pbatur sine testib⁹ per tex. in l. filiū. ff. de his, qui sunt sui, vel alie. iur. Et istis adde tex. optimū in c. dixit. 32. q. 3. vbi quantū ad dimittendā mulierē à thoro, nō solùm sufficit fornicatio, sed violenta suspicio fornicationis. Et cp colloquiū & oscula sint pludia Veneris, vide gl. 3. quā Ang facit sing. in l. j. ff. de va. & extraor. cri. & gl. ī d. l. qđ ait. & ī c. nec aliqua. 27. q. j. Et dicit Bal. in l. neq; natales. C. de pba. cp piecturæ pbant aliquā esse meretricē, puta, si passim intrāt & exeūt scholares de die & de nocte, & dicit, cp scholaris loquēs cū puella nō psumit dicere, Pater nr̄. & sequitur Pe. de Anch. in regula, semel malus. đ reg. iur. ī 6. Vñ im prudēter locuta fuit gl. in c. absit. 11. q. 3. de clerico amplexāte mulierē, * & lꝫ eā sequat Spe. in d. §. species. in prin. tñ eā do. Abb. reprobat in c. j. de cleri. nō resi. Et iō reprehēdi debēt isti spūales, q sub specie boni sæpe visitant mulieres, ſm Ang. in Auth. qūo oportet epos. in princ. & bñ facit c. 3. 28. q. 2. Et magis credit testibus dicētibus, puellā esse corruptā, qa viderūt eā in lecto cū iuuene, q̄ hoc negātibus ſm Bald. in l. testiū. in vlt. col. C. de testi. Facit illud, A iuuene & cupido credaī, &c. Oportet tñ, vt testes deponētes super adulterio, reddant cām dicti sui, ſm Bal. in l. solā. C. de testi. Et qui vult probare adulteriū, dēt pri⁹ probare mrimoniū alias nihil agit, ſm Bal. in l. ita demū. in fi. C. de proc. ¶ Vltimò † pondera, secundū Imo. hic istā gl. in prin. in verbo, tenui pariete. qa de facili nō reperitur alibi, secundū ipsum, cp vbi agitur de mrimonio separādo testimoniū de auditu mediāte tenui pariete, vel cortina, nō ualet per se solū. Idē esset de testibus descriptis in testamēto, * quia oportet, cp viderint testatorē, ſm Cy. in l. si nō spāli, per illū tex. in verbo cō spectu. C. de testa. etiamsi testes cōsueuerint habere notā vocē testatoris. Et no. Bar. in l. in summa. §. idē Labeo. ff. de aqua plu. arc. idē in cā criminali, secundū Imo. ibi. Extra istos casus com muniter * tenet̄, cp valet testimoniū dicētis se audiuisse per mediū parietē, * vel cortinā, * ſm glo. in d. §. idem Labeo. quam ita saluat Imo. hic dicēs, eē vnicā apud Legistas. Ita etiā declarat Imo. post do. Ant. in c. 2. ſ. de pſue. Et per hoc datur practica, ſm ipsum hic, in agēdo cautē, qñ quis vult inducere ad pstendū aliquē id, quod nūquam vult dicere corā testibus, vt conducat testes post aliquā cortinam, & illi habeāt notā vocē pstētis. Sed Ang. ī d. l. si nō spāli. dicit, cp licēt testis possit deponere, quāuis non viderit contrahētes. sed habeat notas voces ptrahētiū, non tñ facit plenā probationē, quia đ facili potuisset decipi in mutatiōe uocis. Et hoc ēt sequit̄ do. Abb. in c. cùm cām. j. eo. qa ſm ipsum, qua rōne in testamento lex voluit testes eē in cōspectu testatoris, scilicet ob dubium mutatæ vocis, ea dē erit idē in alijs ptractibus. Hoc limitat, nisi prius vidisset cōtrahētes, & audiisset, & modico facto interuallo ptraxissent, qa produci poterūt. Gl. ī d. l. in summa. cū sequacib⁹.

* Mulierē. *Ad. de Alex. tenentē cum glo. in d. cap. absit. ī l. 1. de uar. & extraor. crim. & Ang. in tract. malefic. in ver. Adultera. col. 2. & Bal. in l. quid ergo. §. si hæres. de lega. 1.*

* In testamēto. *Adde Alex. ī d. l. si non speciali. Mathes. no. 124. inci. no. quòd licèt regulariter. nam testes debēt videre testatorē et esse in eius conspectu ideo testamētum de nocte factū nō valet. per no. in l. nō minorē. C. de transact. nā nox impedit cognoscere personas. gl. ī l. si cū exceptione. §. in hac. ff. quod me. caus.*

* Vel cortinā. *Adde glos. in c. testes. 3. q. 9. ver. quæ viderit. Arc. ī c. videtur. 22. q. 5. qui ab hac regula excipit octo casus vt ibi per eū. Adde tamē, quòd in criminali. nūquam valet testimoniū de auditu per cortinā interpositā vel tenuē parietem Imol. in d. §. item Labeo. facit in simili textus in auth. đ in stru. caut. & si. §. sed si quis. Ant. đ But. in c. tam literis. hoc ti. et Cap. caut. 230. incip. quando quis non potest.*

* Nō possit. *Ad de Hostiē. in c. ex literis. de consuet. Bart. in l. 1. ff. de verb. obli. et Bal. in Marg. ad Inn. in lit. T. ver. testis cæcus. vbi quid in surdo in rebus per cepibilibus per ui sum.*

Et idē puto dicēdū in † cæco, vt extra istū casum ēt testificari non possit *, licèt gl. simp̄r dixerit, cp sic, c. testes. 3. q. 9. quam tū ipse securus fuit hic, & pcedere posset in his, q̄ vidit ante cæcitatē, vt per Spe. in tit. de teste. §. j. in 11. col. ver. sed nunquid cæcus. & Ang. in §. si verò absunt. in authē. de hæred. & Fal. & Bar. in peculio. Inno. in verbo, testes. in 48. col. & Ro. in rub. de arbit. in 7. col. & Bart. in l. ad testium. §. condition em. ff. de testa. & Cy. & Bald. in l. testiū. C. de testi. Et de cortina vide Bal. in l. si qua per calumniā. in pen. col. C. de episc. & cler. & Ful. in l. i vnus. C. de testa.

SVMMARIVM.

1 Dicto Papæ vtrum credatur, sicut illius literis fieri solet. & nume. 2. 3. 4.
5 Index & arbiter non possunt deponere de ijs, quæ gesta sunt corā ipsis. Fallit, vt num. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.
13 Aduocatus non potest esse testis in causa sui clientis.
14 Procurator an possit esse testis in causa, in qua fuit procurator.
15 Solicitator an possit esse testis in causa à se solicitata.
16 Proxeneta an possit esse testis in actu, pro quo fuit proxeneta.

CAPITVLVM XXVIII.

CVm à nobis. ¶ Vnius iudicis verbo nō creditur, scripturæ verò eius p testes reprobari pūt, fallit in Papa H. D. Et est mā valde solēnis, „p cui⁹ expeditiōe, omissis notabilibus, q̄ clara sūt & ordine gl. assumo totā mām per pclusiones ¶ Prima pclusio. Ita † stat verbo Papæ, sicut literis suis. Ita p istū tex. dicit hic Host. & sequunt̄ Io. And. Bal. & dom. Ant. hic. Et hoc pcedit nō solū super agitatus corā eo in causis spūalibus, in quibus habet amplā ptātem, c. 2. de pb. in 6. cle. j. vt lit. pen. sed ēt ī causis pphanis laicorū, vt hic in verbo, testamētis & alijs ptractib⁹, nā talia sunt de iure gentiū. & per hæc facit, qa clausula in fine posita non referetur ad primū dictū testiū, si solū intelligeret̄ de spiritualibus. Ad idē ratio, qa si princeps habens suprēmā ptātem pōt pcedere alteri, vt credat sibi soli in quocūq; negocio, patet in c. quicūq; 11. q. 3. ergo fortius hoc privilegiū habet in se, quia ſm philosophū, „pter qđ vnūquodque tale, & illud magis, facit c. Daibertū. j. q. 7. Ad idē gl. quæ loquitur de ptractu in ca. ad Apostolicæ. in verb. permisissent. de re iud. lib. 6. de qua paulo j. versi. 2. nota. ¶ Est verū, cp dom. Abb. hic dicit se credere, cp iste tex. pcedat in his, in q bus Papa hēt plenā potestatē, vt ī spūalibus, sed ī alijs dubitat, cp nō crederetur nudo verbo suo in præiudiciū aliorū, & adducit quædā, quibus nō obstantibus „pcedit dicta pclusio. ¶ Et in quantū allegat, quod habetur. 2. q 5. §. j. & in c. in omni. ſ. eod. ubi Christus voluit vti iure cōi, allegando testimoniū aliorū, ergo & Papa deberet ipsum imitari, arg. c. significasti. ſ. de elect. rñde ſm do. meum, cp iudæi nō recipiebāt eum pro summo pontifice, vñ erat iudicandū secundū regulas aliorū. Non obīt. etiam c. Deus omnipotens. 2. q. 1. vbi Deus iudicando vius fuit iure cōi, ergo idē deberet facere Papa ī testificādo, quia rñdetur, cp ille text. magis

magis „pbat cp snīa dēt ferri ante sententiā, & hoc non negaī ēt in Papa, per c. in causis. de re iudi. sed nō „pbat, cp non sterur snīæ Dei. Non obstat, cp ista sit lex diuina, quæ non reperiī limitata in Papa. quia propter excellētiā personæ inducitur iusta cā credendi sibi soli, sicut ē in casu clemen. j. de probatio. & sicut in casu. c. quicunque. 11. quæstio. 1. qui tamen text. ſm Imol. hic, intelligitur de epō summo, id est Papa, & hoc mō probat optimè istā pclusionē. Sed intelligendo de epō, est correctus per istū tex. in verbo, quantæcunq;, ſm oēs hic. ¶ Et vt intelligas, omissis his, quæ dñt Docto. in d. cle. j. no. primò, cp † ista pclusio procedit absq; dubio, vbi Papa attestatur de gestis à se, vel corā se. Si aūt attestatur de alijs alibi gestis, & tūc si mā non est multū præiudicialis, idē erit, puta, si per verba assertiua dicat, cū pstet nobis talē diffamatū, &c. qa hæc uerba probāt famā pcessisse, ſm Io. And. in Spe. in tit. de inquisitione. §. nūc tractemus. vers. hoc aūt tractandū. & in cap. cum oporteat. j. de ac cus. & ibi dom. Abb. Si uerò eēt mā præiudicialis, & adhuc videretur idē „pter gl. in verbo, fecisse. in dict. cle. j. dū exēplificat de Papa asserente aliquē esse mortuum. Nec est credibile, cp intelligatur de mortuo corā Papa. Et hoc vī tenere do. Ant. in cap. cū dilectus. ad fi. j. đ succes. ab intesta. Sed ptrariū tenet Cal. & do. Ant. in capi. post cessionē. ſ. tit. i. & domin. meus hic per rōnem, quā dicit valde subtilē, qa si staret assertioni Papæ de non gestis corā se, nō posset esse, nisi qa Papa de actu nō gesto corā se recipit fidē ab alio, & ista fides non vī esse sufficiens ad „pbandū aliquid gestū in „piudicium partis, quia probatio ad „piudicium partis nō pōt recipi contra partē, nec Papa tollere pōt hanc exceptionē. Allegat cle. Pastoralis. de re iud. & facit vltra ipsum, cap. indicas. 3. q. 9. Nec obstat tex. in cap. ad audientiā. infrà de præscrip. quia rñde, vt ibi per dom. Abb. versic. ex prædictis. in 3. responsione. ¶ Sed aduerte, quia ista ratio dom. mei operabitur, cp non credatur talibus narratis tantum, quantū, si essent gesta coram Papa, nam cōtra illa non admit-

* In ptrarium. *Adde an et quando stādū sit uerbis narratiuis Papæ, et an admittatur probatio in cōtrariū. vt. Soci. consi. 266. inc. in causa quæ vertitur uer. absolutis iam circ. med. cū uersi. seq. par. 2. et Imo ī c. quod autem. infrà qui fil. sint legit.*

* tetur probatio in ptrariū *, si melius fundat intentionē suam, d. clem. 1. iuncta glos. antepen. sed hic, licèt non sit iste effectus, resultat tamen probatio præsumptiua, per quā onus probandi contrarium transfertur in aduersariū ut eleganter per Lap. allegatione 7. q̄ incipit, disputat, an literæ. vbi pſuluit, an per literas Papæ, quibus cōmendat iudici plebanū talis plebis, „pter occupationē bonorū ecclesiæ, &c. probāt ipsum esse plebanū, quo ad illū effectū nisi ptrarium „pbetur, & idē sentit Cal. in tit. de rescrip. consi 6. Quod autem Papæ credatur plenè de gestis coram se, vide ēt Fed. consi. 116. inci. Casus talis est, Ioannes impetrauit. vbi dicit, cp si Papa narrat in rescripto, cp Titius aliquid sibi significauit, & dat sibi iudicē, & negatur Titium fuisse in curia, non admittitur volens hoc probare, quia licèt sit factū alienum, tamen est factum coram Papa, & in eo fundant se literæ, ut d. cle. j. ¶ Secundo no. cp creditur Papæ de his, quæ gessit, & concernunt factum suum, etiamsi

* Ante Papatū. *Adde tex. ī c. quærelam. de elec. & ibi Abb. & cle. 1. de reliq. & ven. Sanct. an ver. nos dum ī minoribus & in c. cū olim. 1. ver. quorundam fratrum. de priui. Aduerte tamē cp in puncto iuris verior posset esse opinio quòd Papæ, vt*

fuit factum ante Papatū, * & de illo attestēt factus Papa, vt est glos. in cap. ad Apostolicæ in verbo, permisissent. de re iud. in 6. Quod est valde notandū, ſm Domi. ibi, ad extensionē d. cle. 1. Et ita dicit se cū Imo. pridie consuluisse, & est gl. similis in c. j. in verb. statuit. de renun. in 6. & istas allegat Rom. dicens ex eis ampliari istum tex. in sing. 127. inci. Sanctissimus facit c. cū olim. el 2. j. de priuileg. & cle. 1. ad fi. ver. intelleximus. de reliq. & vene. sanct. & cle. j. in prin. de sent. exc. & c. querelā. in prin. suprà, de elec. & c. cū ex literis. suprà de testi. in integ. ¶ Tertiò not. cp † dispositio huius tex. & d. cle. 1. nō habet locū in inferiore à Papa, ut no. gl. 2. ibi, & latius do. Car. suo eleganti cōsil. 154. quod incipit redēptoris, &c. in quæstione, quæ vertitur inter Andreā vbi pſuluit, cp literæ comitis virtutū, quāuis potentissimi non probabāt vllo modo, quē cōmisisse crimen læsæ maiestatis. Postea subdit, cp arg. d. cle. 1. posset dici idē in imperatore, qđ ibi dī in Papa. Et idē in alio habente iura imperialia, & nō recognoscente superiorē, arg. ca. per venerabilē. infrà, qui fil. sint legi. & eius, quod no. Inn. in c. cum P. infra de fid. instr. Quod dictū reputo inauditū in hac mā, & facit „p excelsō Duce nō, qui Dei Apostolicæ sedis & imperij gratia nō recognoscit amplius superiorē in terris, Et „p hoc facit, qa imperator hoc pōt alteri pcedere, d. c. quicunque. 11. q. 1. Per quem tex. dicit Ro. in sing. 265. quòd cōmunitas non recognoscens superiorem, vt Florētia, pōt statuere, ut testimonio vnius episcopi, vel marchionis quælibet cā decidi possit, & quāuis ille tex. intelligat de Papa, alias est correctus per istū tex ſm Inno. hic, & Spec. in tit. de teste. §. restat de numero. vers. 22. per cap. si tū. & c. placuit. 6. quæst. 1. tñ non apparet, cp sit correctū ex eo, quia imperator nō potuerit concedere, & sic istud fortius est in eo, vel in habente iura imperij. Sed nihilominus poterit cogitare, qa affirmare istud dictū domi. Card. nō reputo securū, quia d. cle. 1. & iste text. habent in se aliquid spāle contra ius diuinū, quod nō videtur ex rendendū. Et licèt ad hoc dici posset, cp ēt imperator disponit in hoc iure diuino alterādo numerum testiū, c. licet. supra eo. tamen non reperiī disponere diminuēdo. Et multū facit iste tex. ptra dicta in verbo, quātumcunq; postea. ī fi. excipiēdo „pter qđ extra cām exceptionis adhuc magis firmaī regula. l. nā quod liquidè §. fi. ff. de pen. leg. Et cp in talibus Papa legē ponat imperio, satis „patur in cle pastoralis. ad fi. de re iudi. Et ista nota, tanquā ab alijs non declarata. ¶ Quartò not. cp Papa dicat sibi pstitisse de certo crimine alicuius, vnde mādat eius bñficiū, tanquā ipso facto vacans Titio conferri. & ille, ptra quē scribitur, velit probare, & bñ, cp illud crimen nō inducit ipso facto vacationē, cū non sit in iure expeditū, non audiī, quia Papa vī fundare intentionē suā in facto suo, id est, in iure, & ita declaratur, cp illud vitiū inducat priuationē. Ita bellissimè pſuluit Pet. de Anch consi. 338. incip. Vltra alia solenniter. & c. per multa, sed maximè, quia nō pt argui error in Papa isto casu, qa cū habeat notitiā iuriū, c. 1. de pstī. in 6. scribēdo taliter in casu iuris dubio, vī uelle ipsum decidere, vt in casu illius pſilij. Sed nō aperit Pet. de Ancha. qd si casus nō eēt in iure dubius, sed decisus in ptrariū, & tūc putarē secus, per id qđ scribit Bal. in l. iurisiurandi. C. de testi. & do. Abb. hic, dicentes, cp ubi Papa errat in iure tāquā hō, pōt ei dici, vos fallit oblinio, per c. pterea. cū glo. 23. dist. Vñ cū in dubio nō præsumatur iura corrigere, c. ecclesia vestra. ſ. de elec. tale rescriptū pſumetur obtentū per importunitates, iuxta gl. in uerbo, noscaī. in d. ca. 1. sed in casu iuris dubio „pcederet dictū do. Petri, qđ diligēter no. ¶ Cætera † dic, ut per Doc. in d. cle. 1. & ibi do. Abb. repetentē eadē, q̄ dicit hic. & „p Bal. in l. iurisiurandi. C. de testi. & Rotā in antiquis, decisione 202. incipi. itē no. cp ubi. & in nouissimis, pclusione 404. & Dom. in cap. si Papa. de priui. in 6. & Ro. in l. sciendū. ff. de verbo. obli. & omnino consi. suo 331. incipiente. In casu propositæ pſultationis. in antepe. col. Et illud semper scias, cp ptra assertionē Papæ nunquā cēsetur exclusa probatio, per quā stante narratione Papæ ostēditur indirecte oppositū, vt exēplificat gl. solennis in d. cle. 1. in verb. fecisse. Vñ Pet. de Anch. cōsi. 265. inci. In primo dubio dicit, cp stāte statuto Florētiæ, cp bona adiudicata creditorib⁹ mercatorum qui deficiunt, sint pleno iure sua, nec audiant ipsa repetētes post certū tempus, tamē audietur

Universidad de Deusto
Biblioteca

ille, qui dicit, q̄ bona adiudicata nō erāt ipsius deficientis, & vide Do. in c. filij, de hær. in 6. & illā gl. no. do. Ant. do. Abb. in c. his, qui fidē. j. de sponsā. do. Ant. in c. vidua in fi. j. de reg. & in c, fi. in pen. col. infra de confess. & Domi. in cap. fratrum. circa fi. 50. distinct. & dom. Anto. & Imo. in c. cū Io. infrà de fid. instr. & facit quod no. Bald. & Ang. in l. oprimā. C. de cont. & commit. stipu. Et ista sunt, quantum ad Papam. De Cardinalibus,* q̄s eis credatur, dicet in ca. q̄d super his. j. de fid. instr. ubi do. Abb. post dom. Ant. latè instruit. De ēpis dictū fuit in c. post cessionem. supra ti. 1. ¶ Sequit̄ videre de iudicibus, vel arbitris, q̄s eis credat̄ de gestis à se, vel corā se, in quo resecatis multis altercatiōibus facias conclusionē, & erit regula. ¶ Prima ꝯclusio. Nec † iudici, nec arbitro in forma testis ꝓducto credit̄ de ptinētib⁹ ad cām, in qua iudicauerūt. Istud tanquā regulare ponūt hic Inn. Host. & alij, & Cy. Ia. Bu. & Bar. in l. ne in arbitris. C. de arbi. & do. Abb. ī c. 1. j. ut eccl. benefi. & Bal. in l. iubemus. la 2. §. sanè. C. de sac. san. eccl. in fi. & do. Ant. valde clarè & copiosè ꝑ. 29. inci. Quæstio hæc dubia hēt vulgaria ī pe. col. & probat̄ in c. statuēdi. 2. q. 6. & in §. q̄ritur. ea. q. & cā. & alleg. Butr. in l. ob carmē. §. j. ff. de testib. & multos alios antiquos, qa ꝑsumptio ē, q̄ tales velint factū suum cōprobare, sicut de procuratore, aduocato & ꝓxeneta dī, qa ꝓpter affectionē ad id q̄d fecerūt repelluntur, in Authē. de testi. §. si verò. & §. q̄n. & Bar. in l. deferre. §. idē decreuerunt. ff. de iure fisc. Et est vna doctrina Io. And. quā do. Ant. in d. ꝑsil. appellat optimā & regularē in titul. de teste. §. opponit̄ ver. qd si administrator, vc3, nunquā adhibendā fidē testi deponēti de facto suo, q̄n ex eo latus, aut vituperiū pōt attestanti ascribi. Et iō ꝑsuluit Pet. de Anch. ꝑsi. 174. quod incipit, Visis & diligēter, & c. q̄ ubi iudex hēt authorizare vt iudex, nō pōt facere se describi in testē, vt testificet. ¶ Et procedit ꝯclusio non solū, q̄n produceret super negotio principali, in quo iudicauit, vt d. cap. statuendū, sed ēt, vbi ageret ad iustificationē sententiæ suæ, ſm dom. Ant. hic, quia est eadē rō, nā data iniquitate sniæ tenet̄ ad interesse parti, l. si filius. cū materia. ff. de iudi. & latè Bart. in dispu. quæ incipit, Iudex, q̄ per imperitiā. & Bal. in cap. j. §. iudex. d̄ pa. iur. fir. & in l. obseruare. §. ꝑficisci. in 28. q. ff. de offi. proconſ. & leg. ¶ Itē procedit ꝯclusio, ētsi snīa dicatur nulla ex aliqua solēnitate processus omissa, pura litis ꝓtest. quia arguit̄ in iudice dolus, vel lata culpa, & qa tenet̄ parti, vt l. si iudex. cū mā. ff. de va. & extra. cri. & ita tenet hic domi. Ant. ¼ aliud dixerit Spec. in ti. de sen. §. iuxta. ver. sed pone. & Bal. in d. l. ne in arbitris. circa prin. de quo latius p do. meū hic tenent̄ ē id, q̄d do. Ant. ¶ Itē procedit indubitanter, quā

6 do † ī eadē cā. in qua iudex, vellet testificari lite pen. ne duplici officio fungatur, ſm oēs hic, & latè Bal. in d. l. ne in arbitris. q in hoc dicit, q̄ ētsi essent tres arbitri, vnus ī eadē cā nō posset testificari corā duobus, qa ex ea testificatione nō posset pronunciari cū collegis, & sic eēt ꝑclusa via ꝓtra formā compromissi. In quo tū dicit cogitandum. ¶ Itē procedit conclusio. etiamsi sint duo iudices, per rationes prædictas, ſm Bal. in c. quoniam cōtra

7 ver. restāt aliqua. §. tit. 1. ¶ Fallit † tū primò ista ꝯclusio nisi assumptus iudex in prima cā nō deuenisset ad sententiā, qa fortè recusatus fuit, vel perijt instātia, vel cōpromissum expirauit, qa pōt testificari, sicut alius, ſm dom. Abb. & Imo. hic, & Bal. in d. l. ne in arbitris. per c. dilecto. j. eo. nō tū credit̄ sibi plus q̄ vni testi, c. 13 ex qua dā. j. eodē. Et sic intelligel. ob carmen. §. 1. ff. de testib.

8 ¶ Fallit † scdò, nisi tales examinarentē, nō ut probarēt plene, sed ut aliū iudicē instruerēt, ſm gl. fi. & ibi Arch. & Dom. in cap. ꝑsilijs. 18. dist. & Ro. in l. 1. §. fi. de uer. obli. & pulchre no. Inn. in c. cū dilecti. in verbo, rñsionē. j. de accu. & sequit̄ ibi Ana. post Car. per illū tex. in verbo, intimare. ide Imo. post do. Ant. in c. nō sine. in ante pe. col. §. de arbi. & dom. Ant. & Imo. in capi olim. §. de rescr. Et per illū tex. dnt, q̄ ex tali instructione sit qualis qualis ꝑsumptio, nō autē ꝓbatio, ētsi eēnt plures numero, per illū tex. licèt in hoc vltimo aliter teneat do. Anto. hic, & nō bñ. ¶ Fallit tertiò, nisi producant̄ ꝑdicti, nō vt testificentē viua voce, sed ad solemnizandū instrm de gestis corā eis, ſm Imo. post do. Ant. in d. cap. non sine. ī ante pe. col, per ca, q̄ ipsi elegāter notāt post Inn. in c. litteris. §. de transact. vbi ponūt, q̄ licèt aduocatus nō possit esse testis, vt testificet ad cōmodū clientuli, tñ ēt tēpore aduocationis pōt describi testis in his, q̄ geruntur in cā, & postea de his testificari in futurum tempore quo nō erat aduocatus, per illū tex. cum gl. ut ibi etiam latius p Imo. Et hanc fallentiā intellige, nisi ad illud, in quo iudex fuit descriptus vt testis, statutū requireret certū nu merū testium vltra authoritates iudicis, quia in illo nu mero nō possit iudex ꝓputari secundum Pet. de Anch. plene d. ꝑsi. 162. ¶ Fallit † quartò, nisi ambæ partes con

9 sentirēt, q̄ tales testificarentur, ſm do. Ant. & Imo. in d. c. non sine. per tex. in c. dilectorū. infra ti. j. & facit, quod habetur in l. Theopōpus. ff. de dote pleg. & in l. 1. §. fi. ff. de uerb. oblig. vbi etiam de consensu partium pōt cre-

10 di dicto unius. ¶ Fallit † quitò, nisi ꝓducantur ad declarandū id, quod obscure dixerunt in sententia, vel laudo, dando sanū & quenientem intellectum verbis suis. Ita dicit notāter Bar. hic, & in d. l. ne in arbitris. Idē domin. Ant. hic allegando Inn. in d. c. nō sine, & subdit, q̄ in declarando dictū suum debēt interrogati assignare bonā cām suæ declarationis, & pro hoc facit, quia talem declarationē non potest alius facere, cū sit quid consistens in animo, vt in simili per Ang. in l. ex facto. in prin. ff. de vulg. & pup. Dixi in simili ī c. cām. el 1. versi. fallit tertiò. §. eo. ¶ Sed istam fallentiam intelligo veram, vel quando à iudice ex officio isti repetuntur, vel ambæ partes eos producunt: sed si vna pars tantùm ꝓduceret, nō videtur, secundum dom. meū hic, q̄ istud procedat, per cap. per tuas. & per no. in c. cùm clamor. infra eod. vbi testis, qui semel deposuit, & locutus est aliquid obscure q̄d tñ ex iuris ꝑsumptione accipit̄ in vno sensu, non potest repeti post publicatos testes ad petitionē partis, vt ille lud declaret, ꝓpter dubiū subornationis, propter quod vī hic, quando sententia trāsiuit in notitiam partis. Facit q̄d habet̄ in l. si quis decurio. C. de falsis. Et hoc mō procedere posset opi. Spe. in tit. de arbit. ī. fi. ver. sed nūquid verbū dicentis simpliciter arbitrum non posse declarare verbū ambiguum laudi. Et ista procedunt, q̄n isti, qui tulerūt snīam, producuntur ad declarādum dictum suū, tanquam testes. Quando autē tanquam iudices, vel arbitri, nō ut testes, possunt interpretari suā sententiā, non est mā nostra, sed plene ponūt Bart. & Imo. in l. ab executione. ff. de appel. reci. & Bald. in l. ea, quæ. C. commi. vel epistolas. & Inno. & alij in c. j. §. de postulā. cum fi. ¶ Fallit sextò, nisi per eorū testimoniū nemini fieret prætudicium, secundum Arch. & Do. in c. de cōcilijs. 18. dist. Ita procedere potest, quod notat Ro

11 ta decisione 86. in antiquis. Fallit septimò, nisi † deponerent ꝓtra se, ſm Cal. do. Ant. Imo. & do. Abb. hic, & do. Ant. Imo & do. Abb. in d. c. nō sine. pillū tex. p quē inferūt, q̄ aduocato, ꝓcuratori, & similibus credit̄ in tali casu. Facit gl. 2. in c. attestationes. j. de depon. impub. & ibi Abb. Istud autem intellige uerū, secūdū do. Abb. hic, &

hic, & in d. c. nō sine. vbi deponūt ꝓtra snīam, allegādo ꝓbabilē errorē, sed vbi allegarent turpitudinē suā, & q̄ redderet eos criminosos tali crimine, q̄ alias testificari nō possent, istud nō ꝓcederet, p c. nemini. 15. q. 3. & ca. pe. §. de ꝓfes. & c. veniēs. §. eo. Et dicit d. Ant. in d. c. nō sine. ad fi. q̄ si detegit turpitudo, q̄ prima facie sonat in delictū, sed aliquo casu pōt esse licitū, tunc nō dicet allegare turpitudinē. Dat exemplū in d. c. nō sine, vbi erat data pecunia pro iure spūali, q̄d prima facie ꝑsumit illicitū, c. cùm pridē. §. de pac. & c. fi. §. de transl. Sed tñ aliquo casu hoc permittit. vt in c. nisi essent. j. de præbē. ſm ipsum Ex quo dicto habet̄ vna ꝯclusio noua, ſm do. meū hic, q̄ q̄n testis ꝓfitetur crimē, q̄d prima facie ꝑsumitur esse crimen, aliquo tñ casu pōt fieri licitè, tūc tale crimē nō repellit penitus testē de iure Canonico, sed diminuit eius fidē, q̄d multū no. ad mām. c. testimoniū j. eo. ¶ Sed aduerte ad id, quod dictū est, ſm do. Abb. de eo, qui fatet̄ crimē, q̄ alias repelleret testē, qa contra ipsum tenet hic do. meus, qa socius & particeps criminis admittit̄ ad testimoniū, quo ad plenā ꝓbationē in crimine, q̄ verisimiliter ex nā sui nō pōt per aliū probari, per tex. quē no. ibi do. Abb. in c. fi. j. tit. proxi. Vñ dicit tex. in c. peruenit. eo. tit. q̄ testis, qui iurauit ad instantiā partis nō testificari, pōt probare se ita iurasse in ꝓiudiciū partis, licèt sit particeps delicti, quia pro alio, s. sciri nō possent talia iuramēta, quæ cōiter præstantur in secreto, & maximè istud est, q̄n quis producitur ꝓtra autorē criminis, per c. intimauit. §. eo. vt hic latius per ipsum, cuius motiuū nō bene capio, qa nō, ꝓbāt ista iura de crimine, quod alias repelleret testē, sed detegit iuramentū temerarium, q̄d an repellat, dixi in d. c. intimauit. Et si dicta sua eēnt vera, admitteret̄ semper socius criminis in testē q̄n in criminibus, maximè occultè tractatis, vix alij testes inueniunt. Et hoc eēt ꝓtra notata in c. veniēs. §. eo. & plenè per Sal. in l. fi. C. de quæs. & facit, q̄d dictū fuit in c. sicut.

12 §. eo. iō cogita. ¶ Fallit † octauò, vbi ex eo, super quo p̄dicti attestanē, nō imminet laus, vel vituperiū ex aliquo gesto, vī omisso, ſm do. Ant. hic per doctrinā Io. And. in d. uer. itē q̄ est administrator. relatū supra in ꝯclone, & per ipsam ēt sequit̄ do. Ant. in c. Quintauallis. versi. sextus casus. j. de iureiur. & in c. cū dilecti. supra de elec. Sed in ꝓposito nō dat exēpiñ, & re vera malè pōt dari, qa ubi iudex attestat̄ aliq̄d gestū corā se ꝓiudiciale, non est dare cām, in quo omisso actus nō arguat in ipso dolū, uel latā culpā, cū oīa acta debeāt ꝓbari per scripturā, vt dicit Bar. in d. l. ne in arbitris. alias tenet̄ parti ipse iudex, c. q̄n. in fi. supra ti. 1. Et licèt do. meus hic rñdeat, q̄ acta pñt ꝓbari per testes, allegādo Bal. in l. gesta. C. de re iud. tñ p hoc nō soluit̄ ꝓtrariū, qa. vt dixi, in d. c. q̄n. ī vlt. q. cōis opi. est ꝓtra Bal. ¶ Fallit nonò, nisi admittant̄ in subsidiū, i. sup his, q̄ alijs nō pñt esse nota. ſm do. Ant. & alios hic, & est tex. cū gl. in verbo, tres. in fi. in c. cū dilecti. supra de elec. & ibi pulchre d. Ant. Nō tñ erūt isto casu testes integri, sed eorū fides erit in arbitrio iudicis, se cūdū istos. Et ista fallētia hēt pulchrū in se, qa negari nō pōt quin parti imputet̄. cur acta, q̄ cōiter solēt fieri, multis attātibus nō ꝓbent̄ p testes, vñ, ut vides, talis culpa ñ attēdit̄, aut dī, q̄ in c. cùm dilectu. loquit̄ ꝓprie de actib⁹, qui sui nā ꝓbari nō pñt, nisi per eos, q̄ producunt̄. Et iō extensio istorū, quo ad hūc casum, ē bñ notāda, ſm do. meū hic. ¶ Reliqua dic, vt hic per Scribentes, q̄bus etiā adde latè do. Car. ꝑsi. 144. q̄d incipit, In Christi, & c. factū tale est magister Bartholomeus. 2. char. vbi in ꝑsuluit, quòd in causa reductionis arbitrator potest esse testis,* & ponit q̄dā ꝓtra do. Ant. in d. ꝑsi. 28. q in eodē facto fuit ab alio requisitus. Sed inter cætera dicit do. Car. q̄ licèt arbiter alias arbitrator his casib⁹ q̄bus pōt testificari, nō ꝓbet plus q̄ vnus testis, tñ pars, pro qua larū est laudū poterit iurare in supplementū probationis, iuxta l. admonēdi. ff. de iureiurā. & dicit, q̄ l¾ hoc videat̄ dictū, nouū, tñ tutū ā ipsum tenere, sicut ī simi

* Testis. *Adde Ia so. in repe. l. admonēdi. col. 159. ff. de iureiu. cum cō cor. ibi per eū. & Alex. in l. sciēdū. col. 11. & ibi Ro. col. pen. de verb. obligat.*

li dicit Inn. in c. veniēs. j. de ꝑscr. Sufficit eīn q̄d iure probat̄, qa arbitrator deponit testimoniū corā alio, & sic pōt deferri parti dictū sacramētū, qa l¾ in eā reductionis si ꝓcedat̄ in forma iudicij vt tradit̄ d. c. Quintauallis. tñ respectu ꝓbationis nō vī facienda dñia, imo fortius succurrendū arbitramēto, cū ei stari debeat nisi sit iniquū vt ibi per eū. Et in mā vide ēt per Bar. in l. si societatem. §. arbitrorū. ff. pro socio. ¶ Ex prædictis infert hic dom. Anto. ad plura, & primò, in quantū tractat de aduoca-

13 to, dic † breuiter ex dictis suis, & Imo. hic, & eorundē ī c. ex literis. suprà, de transac. & Bal. in l. oībus. C. de testi. & Do. & Pet. de Anch. in c. Romana. de testi. 16. q̄ non

* pōt * eē testis propter affectionē, l. fin. ff. de testi. & d. c. Romana. ¶ Fallit ī ca * Non pōt. *Ade Alexā. in l. ex* su, quē dixi suprà vers. fallit tertiò. Idē *libero. ff. de quæst.* tenet Ioā. Andr. ī regula, cùm qd vna *et in l. differre. de* via. de reg. iur. ī 6. ī Mercu. Idē, si fuisset *iur. fis. & Rot. de* electus in aduocatū, tñ nō ꝑstitisset pa- *cis. 381. que est.* trociniū, qa istud pōderat̄ in d. l. fi. Idē, *52. de appell. in* si de ꝑsensu partiū, ſm do. An. & Imo. *nou. et incipit. fuit* hic. Sic de ꝓxeneta * tradit̄ in c. 1. co. *dubitatum virū* ti. in 6. Idē, si ꝓducerēt ꝓtra eum, pro *adhærēt es. cui ad* quo fuit aduocatus, ſm gl. pe. ī d. c. Ro *de Io. And. Sicu.* mana. Idē in ſubſidiū, si fortè alij non *Are. et alios. in c.* fuissent in debito numero in actu ge- *olim. de accusat.* sto corā aduocato. ſm do. Ant. hic per c, veniēs. in fi. j. eo. & l. ꝑsensu. C. de re- * Proxeneta. pud. Quæ iura nō faciūt, qa nō sumus *Adde nisi vtraq;* in casu, q̄ de sui nā nō possit esse notus *parte cōsentiente,* alijs, iuxta id, q̄d dixi in c. in literis. ī 1. * *& est cōis* * *opi* notabili supra, & iō imputādū est par- *nio secūdū Alex.* tibus, cur nō adhibuerint idoneos, se- *consil. 28. inc. pō* cudū Imo. hic, pro qua facit, q̄d no. do. *derat is. nu. j. vol.* Abb. in c. insup. in fi. 1. col. supra eo. & *2. cum ampliatio* istud re uera multū facit, ꝓtra quod di- *nib⁹ vt per eū ibi* xi supra ver. fallit. cū possit in ꝓduci- *cum ijs quæ alle-* tūc ad ꝑsumptionē. ſm Imo l. hic, arg. *gat. & vi. Aucto.* gl. in c. de ꝑsilijs. 18. dist. Idē, ētsi aduo- *hic in fi. & in c.* cat⁹ ſm p̄dictos hic, per id q̄d no. Inn. *veniēs. §. eo. tit.*

14 §. eo. c. insup. ¶ De †, ꝓcuratore autē vide gl. pe. & Dom. in d. c. Romana. & do. Ant. & Imo & hic, & do. Ant. in c. insuper. §. eo. & ibi late do. meū in ult. q. & do. Ant. in c. ex literis. & ibi Imo, & late do, Flo. in l. fi. ff. de testi. & Bal. ī c. inter pares. ī pe. col. ī ti. de lege Corra & Bar. ī l. deferre. §. idē decreuerūt ff. de iure fis. & Io. And. pulchre in regula, cū qd vna via. & Bal. ī Authē. sed nouo iure. C. si cer. pet. & do. Abb. ī c. fraternita tis. ī fi. de cleri. nō resi. Et in effectu de ipso vī dicendū, put dictū est de aduo- * Sit pars. *Ad* catis. Imò fortius repelluntur, cū sit *de quid de adhæ* * pars * in indicio, & hēt illud locū ēt *rentibus causa an* in ꝓcuratore reuocato lite pen. qa p̄- *possint testificari,* sumitur in rādē, ſm Rotā decisione *& dic quòd non.* 122. incip. Itē si procurator in nouiſſi- *Rot. 52. de appel.* mis. Et dicit hic do. An. q̄ procurator *in nou. nam idem* in cā possessionis pōt esse testis in cau- *tus ē de adhærēte,* sa proprietatis, q̄d tene mēti, secundū *quod de principa* Imo. hic, pro quo facit, q̄d not. gl. do. *li, Ant. c. insup.* Ant. & Imo. in c. prox. dicētes, quòd si *in fi. de test. Milis* testis iuratus super possessione produ- *in Repe. in ver. te* cāt sup proprietate, nō probat. Et in *stis esse non potest* quantū Imo. hic post Bar. in d. c. idem *qui est adhærens.* decreuerūt. ponit de ꝓcuratore dato ad soluendū pecuniā, addē ī simili Rotā decisione. 225.

15 q̄ incipit, Quidā agebat. ī nouiſſ. ¶ De † solicitatore aūt vide Rotā decis. 149. q̄ incipit, Itē q̄ solicitator ī nouiſſi. ubi dnt, eū repellendū à testimonio, & sequunt̄ do. Ant. & Imo. hic q̄bus, adde Ang. idē tenētē ꝑsi. 231. Istud aūt intellige primò in ꝑstituto ab ipso principali ad solicitādū, sec⁹, si eēt familiaris procurator. q̄ ēt impoſuit solicitationē ſm Rotā, vbi supra, qa socij mei socius, me⁹, socius nō est, l. socius. ff. de regu. iur. Ex quo puto idē de ꝑsanguineo ꝓcuratoris. Secūdò intellige, niſi talis solicitator nō haberet salarium à principali, ſm Ro. plene

* Consil. *Adde quod est cōs. 420. incip. in proposita qōne. vbi allegat Rota decis. 567. cui adde Rot. decis. 154. inc. solicitator in causa in non. Gemi. in c. fi. col. 2. ver. quid de solicitatore causæ. de procurat. in 6. alias de test. Alexā. cōs. 153. visis nu. 5. lib. 5. consil. 253. quæritur nume. 2. li. 6. consil. 152. in cā. nu. 7. li. 7. Lāfrā. in tractā. de depos. testi. post nu. 117. ver. sed quæro nunqd solicitator. Alex. in l. deferre. de iure fisci. q dicit qd idem est dicendū quod in proxeneta, nec esse distinguendum an habeat salarium vel non, sed repellendum esse ob maximā affectionē.*

* cōsi. * Et ita videnť loqui do. de Rot. Si aūt aduersariꝰ dicat eū salariatū, incūbit ei onus ꝓbandi, vt per Rom. ī d. ꝯsi. cuius rōnes facilè tollerenť, & contra ipsum facit, qa nō habēs salarium videtur magis affici causę, cùm sola affectio ipsū moueat, salariū verò mer-
16 ces. ¶ De † ꝓxeneta aūt vide do. Ant. in c. dilectorū. infra tit. 1. & in c. insup. supra, eo. & ibi dom. meum, & Spe. & Ioan. And. in ti. de teste. §. 1. versi. quid si de proxeneta. & domi. Ant. in c. cū dilecti. suprà, de elec. & glos. & omnes in c. 1. de testib. in 6. & dom. Abb. in d. c. fraternitatis. in fi & c. ex literis. ī pri. suprà, de transla. de quo in effectu, dicitur, ꝙ nō est idoneus, maximè, ubi percipit salariū, nisi in crimine symoniæ, d. c. 1. vel nisi de ꝯsensu partiū, secundum gl. ibi, & in c. Romana. eo. titu. vel nisi producatur ab extraneo, secundū gl. in d. c. Romana. Reliqua ad intellectum gl. seq. dic, vt hic per Scribentes, quibus non est addendum.

SVMMARIVM.

1 *Testis quando producitur super dilatoria ante litem contestatam, non potest cogi iurare & deponere super principali, secus, si super peremptoria. Rationem differentiæ subnectit.*
2 *Testis depositio vltra articulata non valet. nu. 3. 4.*
5 *Testis debet iurare se veritatem dicturum, prius quàm deponat, alias depositio non valet. nu. 6.*
7 *Testis an possit deponere per scripturam suam? & concludit, ꝙ non. Quæ regula fallit quinque modis, vt nu. 8. 9. 10. 11. et 12.*
13 *Testis simpliciter iurans, intelligitur iurasse super tota causa.*
14 *Testis rei post exclusionem non debet interrogari super intentione actoris.*

CAPITVLVM XXIX.

De testibus. ¶ Testi super dilatoria inducto nō crediť sup principali, nec cogiť deponere, secus, si sup perēptoria. tunc. n. pōt cogi, vt iuret sup toto. H. D. ¶ No. primò, ibi, nec cogi, ꝙ † qn̄
1 testis producitur super dilatoria ante litē ꝯtest. non pōt cogi iurare, & deponere sup principali, secus, si super peremptoria. Et ratio differentiæ pōt esse duplex, secundū do. Ab. Primò, quia ante litē ꝯtest. super principali non examinantur testes, vt tangit hic gl. 2. quia recipere testes simul & semel super negotio principali & sup dilatoria implicat ꝯtradictionē, nā dilatoria dicit nō eē ꝓcedēdū in principali negotio, & recipere testes sup principali, est in ipso ꝓcedere, ergo hoc nō est admittendū, c. exhibita, supra de iud. ¶ No. ēt ex fi. & tene menti, secundū do. meum, ꝙ sicut ille, qui renūciauit testibus, vel fecit productionē, vel fecit publicari ꝓcessum, non pōt altero ex his casibus testes producere, ita non potest vti probatione facta ab aduersario super alio articulo, q̄ super quo aduersarius testē produxit. Facit ad notata per Bal. in l. petendæ. C. de temp. in integ. resti. pe. & Spec. in tit. de dila. §. videndū. versi. in summa, ubi dicit, ꝙ quando est exclusus aliquis a facultate ꝓbandi, non pōt uti dilatione rei, tanquā cōi, de quo tamen per Bart. in l. j. §. nunciatio. in vlt. q. ff. de ope. no. nun. & Bal in ca. præterea, supra de dila. & in auth. iubemus. C. de iudic. vbi dixit per illum tex. ꝙ licèt dilatio statuta vni ex litigatoribus, intelligatur esse cōis vtrique, tamen fallit, nisi ille, q allegare vellet dilationem esse communem, renūciasset prius oībus probationibus & allegationibus. ¶ Gl. 1. ibi, non iurauerunt. Super hoc not. bene iuncto text.
2 ꝙ † testis deponens extra articulum, super quo produci-
* tur, nulliter deponit, * qa nō iuratus. Et sequunť Scribētes hic, & Bart. post gl. in l. si quis libertatē. ff. de peti. hære. Facit optime ad id, qd no. Barto. in authē. at qui semel. in pe. col. versi. ex prædictis apparet. C. de ꝓba. & do. Ant. in c. fraternitatis, supra eo. ubi dnt, ꝙ si testis ꝓductus super vno articulo deposuit ēt in alio, quod non continebatur in primo ad necessitatē probationis, non impeditur pars publicatis testibꝰ producere testes super illo, super quo nō iuratus deposuit. Ad quod ēt vide Bal. in l. qm̄ liberi. in princi. C. de testi. Adde etiam, quod no. do. Maria. in repe. c. qualiter. cl. 2. q. 9. art. 1. infrà de accus. vbi ponit, ꝙ ad dictū testis producti super fama, qui deposuit super veritate criminis, nō pōt sequi ꝯdēnatio. Alleg. tex. cū gl. secundum vnū intellectū in c. inquisitionis. §. tertiæ. in verb. super illis. eo ti. Et ideo subdit eleganter gl. hic, ꝙ testis inductus sup possessione, si deponat sup proprietate, nō ꝓbat, & sequūtur Scribētes hic, qbus adde oīno Bal. ī l. momētaneæ. post gl. fi. C. qui legi. perso. ubi dicit, ꝙ ēt vbi proprietas adminiculať possessioni, ꝓut in casu, c. l3. supra ti. j. testis, q iurauit super mero articulo possessorij, nō pōt interrogari de ꝓprietate, quia deponeret nō iuratus, nisi iurasset super tota cā, ut ibi per ipsum. Et adde Inno. in c. j. in gl. ar. ꝙ licet. suprà de postu. pla. ubi dicit, ꝙ testes nō sūt examinādi sup alijs capitulis, q̄ super ostēsis inquisito,
3 vel accusato. ¶ Sed † p̄dicta declara primò ex his, quæ elegāter scribit Inn. in c. cū super. in fi. gl. magnæ, supra, de ꝯfes. & in c. inquisitionis. in gl. ex hoc loco. in fin. ī. de accu. ubi dicit, ꝙ licèt testis nō teneať de rigore rn̄dere, an sit criminosus, vel nō, vt diceť in c. cùm cām. ī. eo. tn̄ si rn̄det, valet testimoniū, tāquā de accessorijs ad testificandū, uel si nō valet dictū eius in hoc tanquā nō iurati valet tn̄, quia in hoc magis ei credendū est, qui de se nouit meliùs veritatē, & sequiť do. Anto. in c. cū cā. ver. tertio est dubiū. infra eo. dicens. ꝙ ēt valere pōt vt ꝯfessio, quæ nō exigit formā iuramenti. ¶ Secundò declara ex his, q̄ scribit Imo. in c. sup hoc. ver. ex hac ēt lectura. supra de renun. & ibi do. Ant. ubi dn̄t, ꝙ licèt testis nō debeat deponere extra articulū, vt hic, & l. si duo p̄roni. §. idē Iulianus. ff. de iureiur. tn̄ istud videtur fallere, si interrogetur de cā facti deducti in articulo qn̄ ipsum factū nō est verisimile, licet cā ipsius facti nō sit expressa in articulo. Patet ex illo tex. cum gl. vbi testes producti super articulo renunciationis spōtaneæ habent deponere de cā ipsius, quia non est verisimilis, & ratio eē potest, qa in effectu nō dicitur deponere extra articulū deponendo super dicta cā, cùm illa tendat ad certificandū deductū in articulo. Et illud, quod hic dicitur, ꝓcedit qn̄ id, quod deponit, nō concernit id, quod in articulo contineť ¶ Tertiò declara ex his, q̄ scribit elegāter Ang. in l. 2. ff. de iuris. om. iud. vbi dicit, ꝙ aut dictum testis nō ualeret super principali, sup quo deponit sine accessorio super quo deponit, & tunc valide in eo deponit: aut id, quod est probatū super articulo principali, pōt habere effectum de se ēt sine accessorio super quo testis deponeret, l3 fortè eēt magis iustificatū, vel magis verisimile, & tūc vr̄, ꝙ tale dictū non valeat. Allegat nota ibi. Et possūnt dici dependentia & connexa necessaria, sine qbus iuramētum non operaretur, vt sunt circunstantiæ, de quibus in c. cùm cām. & ibi in gl. magna, infra eod. scilicet, qn̄ testis interrogatur de cā sciētiæ, vel an sit inimicus eius, ꝯtra quem testificatur. Et hoc modo intellige notabile dictū do. Iac. But. in l. Lucius. in prin. ff. de in fa. vbi dicit, ꝙ licèt testis interrogetur de his, quæ nō cōgruūt ad effectū, super quo deponit, puta, an attineat producenti? & dixi, ꝙ non valet eius dictum. Et dicit Bald. in l. testium. C. de testi. ꝙ illud, quod est de appenditijs, dicitur

* Nulliter deponit. *Adde no. ad hoc, qd testis ꝓductꝰ super certis articulis si iurat simpliciter dicere veritatē, nō intelligitur iurasse sup tota cā, sed solū sup capitulis ei nominatis secūdū Inn. in c. ꝑ testibꝰ. col. 2. de testi. in hoc loco. quem refert & sequitur Feli. in c. super literis, nu. 23. vers. similiter dixit Imo. suprà de resc. & vi. Autho. infrà in ver. Vltimo declara.*

dicit ad ꝓpositū & pertines ad articulū. & idē Ang. in l. iā dubitari. ff. de hæredi. insti. & uide notabile dictum do. Inno. in c. pastoralis. an̄ mediū ibi, oēs ante fatentur. infra, de excep. vbi dicit, ꝙ si actor producit testes ad ꝓbandū debitū, & illi ēt deponūt, ꝙ debitū est iudicatū, hoc prodest reo, qa l3 ad hoc nō fuerint testes inducti, tn̄ ꝯtingit negotiū principale, & hoc dictū rememorat pulchrè Bal. in l. perēptorias. circa fi. vers. quæro actor. C. sen. rescin. nō pos. qa productus sup p̄sente obligatione deponit de eo, de quo est īterrogatus, saltē tacitè. Bene facit, quod no. do. Ant. in c. cùm olim. in 6. & 16. col. infrà de censibus. Ad idē, qd no. Inn. in c. ex parte. post prin. suprà de arbi. vbi dicit, ꝙ l3 arbiter non possit pronūciare super nō deductis, vt ibi, tn̄ pōt sup contiguis ad deducta, & pulchrè no. do. An. in c. Quintauallis. in 23. differētia. infra de iureiu. sic ēt dispensatio extendiť ad cōtigua, fm gl. in c. qa in tantū. de p̄ben. & mandatū procur. fm glo. in c. l3. 8. q. 1. & snīa, l. si cùm tibi. C. de iudi. & ibi Bar. & iuramētū, l. si duo p̄roni. §. si qs iurauit. ff. de iureiu. & ptās delegati, fm Inno. & Bald. in c. cām q̄. infrà de re iud. Et quāuis Ang. in d. l. 2. sentiat, ꝙ qn̄ id, quod principľr induciť in articulo, pōt habere effectū de se, nō valet dictū testis ī accessorio, l3 aliquo mō pertineat ad iustificationē, vel impugnationē eius, qd continet ī articulo. tn̄ dicit hic do. meus, sibi placere, ꝙ qualitercūque id, super quo testis deponit, depēdeat ab articulo, probať ꝑ dictū testis, qa probationū facultas nō est angustāda, c. 2. suprà ti. 1. Vn̄ sicut in mā fauorabili ꝯcesso uno uenit oē antecedens, uel accessoriū, sine quo principale esse posset, sed nō ęquè cōmode, ut latè per Bal. in d. l. 2. ita in proposito, p̄sertim qa in dispositione hominis cōmisso uno censeť cōmissum aliud, sine quo licèt actus expediri posset, tn̄ meliùs expediť cū ipso, l. cuicūque. §. sed & si pecuniā. ff. de insti. & no. gl. in l. j. §. quæ deposi. ff. depositi. ¶ Quartò declara, nisi testis diceret aliqua ꝯferētia ad declarationē eorū, quæ super arti. deponit, qa dicunť eē ex articulo, nō extra articulū. Ita dicit Bar. in d. l. si duo p̄roni. §. idē Iulia-
* nus * . ff. de iurei. & dicit se dixisse ī l. j. ff. si cer. pet. ubi ēt uide Pau. de Cast. facit l. hæredes palàm. §. 1. ff. de testa. & qd dixi ī c. l3 cām. uers. limita decimò
4 supra, ti. 1. ¶ Vltimò † d̄clara, nisi testis iurasset dicere ueritatē sup tota cā, qa si illud, qd dicit esse extra articulū, facit ad cām, ualet eiꝰ dictū, qa deponit super eo, sup quo iurauit, fm Spe. plenè in ti. de teste. §. 1. uers. itē ꝙ deponit. & Bart. in d. §. idē Iulianus. & Bal. in d. l. momentaneæ. Dēt aūt iurare super tota cā, qn̄ nō produciť ad certū articulū. ut hic, & do. Abb. Et rō huius declarationis est, qa pars producēdo certos articulos, nō uř propterea renūciasse ꝓductioni factæ sup tota causa, ut hic plene per do. Anto. Et fm p̄dicta intellige, qd no. ēt Bal. in l. testiū. uer. circa tertias. C. de testib. & dom. Ant. in c. cùm cām. infra eo. ubi dicit post Ioā. An. ꝙ l3 testis nō possit deponere efficaciter sup nō ꝯtētis in libello, pōt tn̄ deponere super circūstātijs petitorū in libello. Et uide Bar. in l. si qs legatū. in fi. ff. de falsis. ubi dicit, quòd l3 testis deponat extra articulū, tn̄ n̄ peccat testimoniū super articulo. Et uide Bal. in l. nō nudis. in fi. C. de ꝓba. ubi dicit, ꝙ iuramētū testis includit in se ea, ꝑ quæ pueniť ad ipsū directè uel indirectè, & iō dicit, ꝙ si testis ꝓductus sup articulo de substātia filiationis, puta ꝙ sum filius, nō dicat hoc, sed quædā accidētia, puta famā & tractatū parētū, ꝓbat, nec est uerū, ꝙ sup eo nō sit iuratꝰ. Et ibi ēt ponit id, ad qd allegaui do. Maria. supra an̄ istas declarationes. ¶ Et in quātū Innoc. & alij
5 hic tāgūt, an † ualeat dictū testis, q iurat postquam tulit
* testimoniū? & cōiter * ꝯcludiť, ꝙ nō, qa iuramentū dēt p̄cedere, ꝑ tex. hic, & in c. in primis. 2. q. 1. & in c. hortamur. 3. q. 9. ut hic ꝑ do. Abb. Adde Bald. idem tenentē in c. fraternitatis. supra, e. & in l. iurisiurādi. ī prin. C. de testi. Sed ibi limita, ꝓut ēt limita Gaspar Cal. hic, nisi in continenti post depositionē iurasset, quia tūc est p̄sum-
ptio, ꝙ qn̄ deposuit, cogitauit de iuramento præstādo, & ideo præsumiť uerum dixisse propter reuerentiā iuramēti, quod sciebat se præstaturū, sicut si prius præstitisset. Vn̄ succedit doctrina, quæ colligiť ex dictis glo. & Bar. in l. iurisiur. in prin. ff. de ope. li. ubi Bar. refert se rn̄disse, ꝙ si pater prius donat filio, postea incōtinēti eū emācipat, ualet donatio, qa ꝑꝑ ꝯtiguitatē tēporis res reduciť ad ordinē iuris, & sic p̄posteratio solēnitatis substātialis nō uitiat, qn̄ ex ipsa p̄posteratione nō cessat cā, ꝑꝑ quā inducitur dispositio, secus, si cessaret. Vnde dicit Bal. in l. nō aliter. in primo commento, iuxta fin. ff. de adop. ꝙ si iudex, q dēt interponere decretū in fine post cāæ cognitionē, interponit illud a principio, ista p̄posteratio uitiat, qa apparet, ꝙ illud fecit sine causæ cognitione, & faciūt no. pulchre per Dom. in c. ut circa. §. 1. ī ult. col. de elec. in 6. ¶ Est uerum, ꝙ do. Abb. hic ēt isto casu tenet idem, quod in alijs, sed do. meus eleganter cōcordat opiniones, ut prima procedat, quādo testis iurauit sponte incontinēti nullo interrogante, uel ipsum petēte ut iuret, sed si iurasset ēt incontinenti ex eo, quia de hoc fuit requisitus, procedet secūda opinio, qa nō est p̄sumptio, qd in dicto cogitauerit de iuramento præstādo a se, cùm nesciret, utrum eēt ad hoc cogendus, imò uerisimiľr debuerit cogitare, ꝙ non uidendo omitti in principio iuramentū consuetum præcedere. ¶ Ratio
6 † aūt. ꝑꝑ quam regulariter non sufficit, ꝙ iuramentum sequatur, est secūdū Sal. in d. l. iurisiurandi. & dom. Ab. hic, quia si testis primò iurat, postea deponit, præsumiť ꝙ timore iuramenti nō dicet falsum, nec est aliqua cā impellendi ipsum ad falsum dicendum, sed quando testis prius deposuit & postea diciť sibi, ꝙ iuret, suspectum est eius testimoniū, quia præsumiť, ꝙ timore infamię & erubescētiæ nūc nō diceret cōtrarium eius, qd primò dixit: si autē recusaret iurare, puniret pœna falsi de eo, quod dixit non iuratus, si conuinceret de mēdacio, ut solenniter ꝑ Io. And. in regula, nō est sine culpa. de reg. iur. in 6. in Mercur. & Bart. in l. si quis legatū. ī uer. iuxta hoc. ff. de falsis. & Pau. de Leaza. in cōmēto c. testimoniū in pen. col. infra, eo. & Bar. in l. admonēdi. uer. quæro, si reperiunť. ff. de iureiu. & Bal. in d. l. iurisiurādi. in fi. & in l. fi. in fi. C. si ex falsis instrumen. & in l. ex his. C. de testa. mil. ¶ Itē in quātū do. Abb. & Imo. hic concludūt,
7 ꝙ † si testis scripsit testimonium suum, & tradit illud iudici in scriptis, uel eidem legit, non ualet eius testimo-
* niū, * ꝑ c. relatū. 5. q. 2. & c. testes. 3. q. 9. qa nō posset cognosci uultus testis, iuxta l. de minore. §. tormenta. ff. de quæstio. qcquid dixerit Bar. ī l. Theopōpus. ff. de do. præleg. & do. An. ut hic ꝑ eos. Adde dom. Abbat. eadē dicentē in c. à nobis, ꝑ illum textū. infra qui mřmo. accus. pos. & idē tenet Pet. de Anch. ī c. fi. de re iudi. in 6. & do. An. in c. 1. in fi. infra ti. proxi. & Bal. in rubric. supra eo. plura adducēs, & Goffred. in sūma huius tituli, §. sup quibus. ad fi. uersi. quid si testis scribat. & Spec. in ti. de teste. §. nūc tractandū. uers. quid de muto. & ibi Io. An. Facit c. quē pœnitet. de pœn. dis. 1. ¶ Fallit
8 † primò, quo ad p̄sumptionē faciēdā. qa illā operať tale testimoniū, ut ꝑ dom. Ant. Imo. post Host. in c. cùm in ecclesijs. supra, de maio. & obed. Facit d. c. a nobis. & c. ueritatis ibi, cū multi p̄lati. supra, de do. & ꝯt. & qd notāter dicit do. An. ī c. cū olim. el. 1. ī fi. j. col. ī. de priui. Vbi ꝑ illū textū, dicit idē de teste n̄ iurato.
9 ¶ Fallit † scd̄ò in nō ualētibus loqui *,
* fm do. Abb. hic, & Specul. d. uersic. qd de mutuo. & dom. An. ī ca. cum apud. infra, de spōs. ¶ Fallit † tertio, nisi
10 ageret de ꝓbāda fama alicuiꝰ extraiudiciaľr, qa poterit ꝓbari ꝑ testes deponētes ꝑ scripturā, fm gl. ī d. c. relatum. in uersicu. testimonium. per c. extra neo. 21. dis. & facit, quod ī simili notāt Inn. & Doc. in c. 1. supra de postu. p̄la. & in c. cū ī tua. infra de spos. & dixi in

* Iulianus. *Adde Ias. ibi. cū concord. per eum adductis. & Alex. ibi. col. 2. & 6. in fin. vbi multa ad materiam.*

* Testimoniū. *Adde ad hāc materiam omnino Ale. in l. 3. §. idē Diuus. ff. de testa.*

* Loqui. *Adde Ale. ī l. j. in prin. de uerb. oblig. & in l. qui iurasse. in prin. ff. de iureiur. cōtra Io. Fab. ī Instit. de inut. stip. §. mutuum. & §. testes. ist. de test. et Rom. in sing. 752. inci. An mutus possit.*

Universidad de Deusto Biblioteca

11 c.2.ſupra,e.¶ Fallit† quartò, niſi eēnt teſtes, q haberent deponere de peritia artis, qa pn̄t deponere per ſcripturā, vt probat tex.ſing.in l.pe.§.fi.cū l.ſeq.ff.ſi mēſor.fal ſum mo.dixe.l3 dici poſſet, ꝙ loquit̄ de agrimēſoribus electis à partib⁹, nō a iudice, qa tales ſunt potius iudices, q̄ teſtes, vn̄ iurare nō tenent̄, vt dicit do.An.ī c. veniēs. ſupra e.& in c.Quintauallis.ver.quinta differētia. infrà
12 de iureiu.¶ Fallit quintò & vltimò, niſi † teſtes vellent deponere per ſcripturā legendo ipsā in p̄ſentia iudicis, qa tūc ceſſaret rō d.§.tormēta.ſm Bal.in d.l. iuriſiurandi.in fi.& ſentit do.Ant.in d.c.cùm apud.qn̄ dicit, ꝙ d. c. teſtes.loquit̄ ī abſente, q vult teſtificari p literas, & p̄t adduci gl.in verbo, ſcripturā.in c.qualis.36.q.5.Sed ꝯtrarium tenet Sali.in d.l.iuriſiurādi.quē ſequit̄ dom. meus hic, nō per ſuas rōnes, quas dicit eſſe fragiles, & bn̄, vt ī voce dicā, ſed qa vr̄ tūc teſtis dicere ſermonē præmeditatū, cōtra no.in c.cùm cām. infra eo.Itē quia negari n̄ pōt, quin melius diſcerneret̄ color uultus, & ꝯſtātia teſtis, ſi teſtificaret̄ nō legēdo ſcripturā, q̄ duæ nō parū faciūt ad detrahēdā, vel augēdā teſtiū fidē, l.3.ver. tu magis.ff.eo.Iō talē iudex pōt repellere. Et iō puto gl. nō bn̄ locutā in d.c.qualis.qa ſi peccator legeret peccata, ceſſat pars erubeſcentiæ, ꝯtra d.c. quem pęnitet. Subdit tn̄ do.meus hic, ꝙ poſſet eſſe caſus, in quo eēt iuſta cā admittēdi talē teſtē, puta ſi factū eſſet valde implicitū & īuolutū, quo caſu ex inaduertentia magis q̄ ex dolo dubitari poſſet de variatione ſermonis, ſicut in tali facto probabilis error excuſat, l.fi.& ibi Bart.ff. de ꝯfeſ. Et de mā vide ēt p Bart.in l.q bona. §.ſi alieno.ff. de dam.infect.& Bal.in rub.ff.de iureiu.& in l.bonæ fidei. ver.ſequit̄ videre.C.de reb.cred.ibi, tn̄ cōmunē. ¶ Vltimò p cōplemēto materię facias q̄dā notabilia ex dictis Doc. hic. Et primò no.ꝙ nō ſolùm, qn̄ teſtis examinat̄ in caſu, quo actor eſt excluſus a ꝓductione teſtiū, pōt ipſe actor inſtare, ut ſuper illomet articulo īterroget̄ pro ſe, quia natura teſtimonij eſt cōis, vt habuimus poſt gl.in c.fraternitatis.ſupra eo.ſed ēt, ſi ex interuallo hoc peteret. Ita p multa cōcludit hic do.meus, dicēs: ſe hoc habuiſſe in facto, & nō inueniſſe deciſionē in terminis, ſed iſtud probat ex eo, qđ no.Inn.& do.An.in c. p̄ſentiū.infra eo.vbi dn̄t, ꝙ ſi ad reprobandū teſtes partis aduerſæ ſunt producti & iurati teſtes ī iudicio, & poſtea pars ꝓducēs velit renūciare illis teſtibus & eorū ꝓductioni, vt nō examinent̄, nō pōt altera inuita, qa p ꝓductionē illi teſtes ſunt effecti cōes. Ex quo patet ꝙ ēt ſi pars ꝓducēs teſtes nō velit eos facere examinari, tn̄ altera pars poterit eos facere examinari pro ſe. Multò ergo fortiùs dicent̄ effecti cōes, qn̄ pars vltra ꝓductionē fecit eos examinari. Et nō eſt mirū in caſu nr̄o, ſi ex perſona rei actor ꝯſequit̄, ꝙ ex ſe ꝯſequi nō poſſet, p tex. notabilē in l.petēdæ.C.de tēp.in inte.reſti.pet.& in l.fi. C. de fru.& lit.expen. Ad idē adducit, qđ no.Inn.do.Ant.& do.Ab. in c.ex ꝯqueſtione.ſupra de reſti.ſpo.vbi dn̄t, ꝙ qn̄ reſcriptū delegati eſt p̄ſentandū iudici, & pars citata, ipſo iure eſt effectū cōe reo, adeò ꝙ actor reo inuito illi renūciare nō pōt, nec in caſu nr̄o imputat̄ parti, q̄ tpe examinis nō inſtetit, ex quo ſciebat teſtē in veritate eſſe communē, & ius ſuū ſaluū durare, l.ſicut.§.nō vr̄. ff.qb. mo. pig.vel hypo.ſol. Aliàs ſequeret̄, ꝙ in caſu, de quo in d. c.ex ꝯqueſtione.nō poſſet ex interuallo poſt p̄ſentationē reſcripti reus vti illo, qđ eēt ꝯtra Doc.ibi. Et iſtud eſt
13 bn̄ notandū.ſm ipſū. ¶ Scđò no.ꝙ† teſtis ſimplr̄ iurat⁹, intelligitur ſuper tota cauſa iurare, ſecundū do. Ant.& Imo.hic, & hoc, qa indefinita æqpollet vniuerſali, *qn̄ eſt eadē rō oīum indefinitè cōprehēſorū, vt latè p Bar.in l.ſi pluribus.ff.de leg.2. Et hæc ē interpretatio ꝯueniēs iuri, qn̄ teſtis dēt iurare deponere verū ſuper tota cā, ſm Bar.ī l.ſi duo p̄roni.§.idē Iulianus.*ff. de iureiu.& dixi in d.ca. fraternitatis. Et hoc ē verū, ſm Imo. ētſi pars ꝓduxerit poſt teſtes certos articulos, qa p hoc non vr̄ reſtringere ꝓductionē teſtiū indefinitā, vt dixi poſt Spe.ſupra ī 5.declaratiōe, qa p ꝓductionē vni⁹ iuris nō vr̄ alteri renūciatū, niſi qn̄ ſunt incōpaſſibilia, uel electione tollūtur, l.Lutius.ff.de peti. hær. Et de hoc ēt p do.An.in c.p tuas.ver.q̄ro, an teſtes.ī fra eo. Et iſtud eſt valde notandū p ſuſtentādo dicto teſtis deponentis extra articulos, vt dixi in 5. declaratione. ¶ Tertiò no.ſm do.meū vltra alios, ꝙ
14 † ſi actor eſt excluſus à facultate ꝓducēdi teſtes, ut hic in fi.& velit, ꝙ teſtis ſimpliciter ꝓductus ab altera parte interroget̄ ſuper intētione ipſius excluſi, nō audiet̄, qa l3 iurauerint ſimplr̄ in tota cā, tn̄ indefinita productio dēt reſtringi ad intētionē producētis, ī quo nō eſt veriſimile, ꝙ voluerit ꝓducere teſtē, p quē det̄ facultas actori ꝓbandi intentionē ſuā, cùm hoc ſit ad eius p̄iudiciū, & inducta ad vnū finē, nō debēt operari finē ꝯtrariū, l.q hominem §.fi.ff.de ſol.& regula, qđ ob g̃riam.đ reg.iur.in 6. Vn̄ nō vr̄ eſſe ꝓductus, niſi ſup exceptionibus & defenſionibus rei, & nō æqpollet indefinita uniuerſali, qn̄ nō eſt eadē rō oīum ī indefinita cōprehēſorū. vt p Bar.in d.l. ſi pluribus. Et hoc credit veriſſimū, qn̄ actor, q fuit excluſus à facultate ꝓbādi, nō plenè ꝓbauit intētionē ſuā, vel ſaltē taliter, ut reus ꝓbabiliter poſſit ſuſpicari deferendū eē iuramētū in cā, niſi autem alter iſtorum non interueniret, tūc qa fortè intentio rei potuit eſſe velle ꝓducere teſtes, qui de directo reꝓbarēt intētionē actoris, dicemus, ꝙ ceſſat rō p̄miſſa, ut teſtis videat̄ iuratus ſuper tota cauſa, & conſequenter poterit ad inſtantiā actoris īterrogari etiam ex interuallo. Ita dicit ipſe ad literam.

* Aeqpollet uniuerſali. *Adde ꝙ oratio indefinita ex propria ſignificatione omnino diſtinguitur ab uniuerſali, nec ei æquipollet tametſi quandoque ex ſubiecta materia, vel ex cōiecturis adhibita benigniori interpretatione, in vniuerſum accipiēda ſit ſecūdum Bart. in l.omnes populi. nu. 57. ff. de iuſt. et iure. & eſt communis * opinio doct. in c.vt circa. de ele.in 6. et teneas pro conſtanti, quòd quando ſumus in onerosis indefinita non æquipollet uniuerſali.l. 2.vbi Doct. ff. de lib.& poſth. Bar. in l.j. §.ſed etsi.ff. de vent.ī poſ. mit.*

* Idē Iulianus. *Adde ibi Alex. plene. & Bald in marga.ver.teſtis. col.9. & Alex.in l.2.ff.de iur.omn. iudic.*

SVMMARIVM.

1 Agens poſſeſſorio poteſt allegare titulum coloratum.
2 Tertius non poteſt petere publicationem teſtium examinatorum pro partibus principalibus.
3 Acta facta cum collatore non nocent electo.
4 Aeteſtationes apertas habens penes ſe præſumitur eas didiciſſe.

CAPITVLVM XXX.

COnſtitutus. ¶ Teſtes examinati inter alias pſona, nō pn̄t peti publicari à tertio, & ſi teſtes examinati reperiunt̄ penes partē, p̄ſumit̄ didiciſſe teſtificata, *vnde excludit̄ ab alijs ꝓducēdis. H. D. ¶ In* tex.ibi, Canonice ꝯtuliſſent. Not. ſm
1 Io.An.do.An.& Imo. ꝙ agēs† poſſeſſorio nō facit inepte, ſi dicit ſe Canonicè inſtitutū, qa l3 ſufficeret dicere de poſſeſſione, cap.in literis. ſupra de reſ.ſpo.tn̄ p hoc oſtēdit. ꝙ incūbit poſſeſſiōi, nō vt p̄do. Simile in c.ex parte B.ſupra đ foro cōp. & facit ad notata in Spe,eo.ti.§.nūc uidēdū.uer.ſed pone, ago. Et ſic dēt ꝓbare titulū ſaltē coloratū, in tantū ꝙ pars aduerſa admittat̄ ad ꝓbādū p teſtes ſuper titulo incolorato eius, q petit ſe reſtitui. Patet ī uer.alioquin. ¶ In tex.ibi, aperire nolumus. No.ſingulr̄ & tene menti, ſm do. Ab.& do.
2 meū, ꝙ† ſi teſtes ſunt examinati inter partes principales in iudicio, tertius ēt pro ſuo intereſſe adhęrens cāæ nō pōt illos petere aut facere publicari, quaſi examinatos inter alias perſonas, qa ſm gloſſam hic, in uerbo, Eboracenſem. teſtes hic iſti examinati inter alias perſonas nō faciūt fidē ꝓ iſto tertio. Ex qua rōne infertur, ꝙ
3 † iudiciū, uel acta facta cū collatore, nō nocēt electo, uł ei, cui eſt facta collatio. Et rōnē uide hic p do. Abb. & tradit̄ p glo.in c.hæc quippe.3.q 7. & in c. tantis. 81.diſ. & in c.ad petitionē.infrà de accuſ.& in c.cupiētes.§.cęterùm.in verbo, nullum p̄iudiciū.de elec. in 6. & Imo. in c.dudū.el 2.ī gl.in verbo, partibus.ſuprà de elec.& in c.ſtatuimus.in vlt.gl.eo.ti.& gl.in c. pe. infra de re iudi. & ibi extēſe per oēs. Sed pōdera diligēter iſtā rōnē gl. ſcilicet ꝙ nō faciūt fidē qa multùm facit cōtra ea, quæ diximus in c.cām.el 2.in prima fallentia tertiæ regulę, ſupra eo. ſ. ꝙ atteſtationes nō proſint alijs habētib⁹ ius ꝯnexū, ēt quo ad ſemiplenā fidē, & in hoc vr̄ ſubſiſtere Bal.hic in fi.niſi dicas, ꝙ poſito ꝙ fidē facerēt, tn̄ nō operant̄ tantū, ꝙ ad p̄iudiciū illius, q nōdū cōpleuit productionē ſuā, debeat fieri publicatio petēte iſto tertio. ¶ In
4 tex.ibi, apud eū depoſitis. No.iūcta gl.ſm oēs, ꝙ† nedū publicatio impedit productionē, ſed ſola notitia atteſtationū, nō ſolum certa, ſed ēt opinata, qualis ē iſta reſultās ex hoc, ꝙ partes penes ſe habuerint atteſtationes, pp ꝙ præſumit̄ eas percunctatus, & optimè facit ſecundū Bal.hic, l.n̄ eſt ferēdus. ff. de trāſact. niſi recepiſſet eas clauſas, & ita reddidiſſet, ſm Hoſt.& alios hic, p quibus facit l.j.§.ſic iſta.ff.đpoſiti.& quod no.Bar.ibi, & Inn.& alij in c.fi.ſupra quod metus cā. ¶ Et ex his dicit Bal.hic ꝙ l3 pendentis litis acta poſſint cōmitti cuſtodiēda parti, tamen cauere debet pars, quid agat, per iſtum tex.& dicit Bal.nō eſſe curandum de his, q̄ circa ſeriē facti tradunt hic Doc.quia in iſtis non conſiſtit vis, q̄ ſapiat ius.

* Teſtificata. *Adde Pau. de Caſ.in l.minine. ff. de legi.& conſ.10.inci. clarum eſt in iure. col.2. Alex. conſ. 65.par.4.& conſ. 111.par.1.*

SVMMARIVM.

1 Publicatis atteſtationibus, nihil pōt opponi cōtra perſonas teſtiū. Quæ regula fallit aliquot caſibus, nu.2.3.4.5.
6 Teſtes ſi deponant in fauorem eius, qui proteſtatus eſt de teſtibus reprobandis, non credetur eorum depoſitionibus.
7 Producens teſtem an poſſit eum reprobare. Fallit numero. 8.9.10.
11 Teſtes falſos producēs, licèt alias excuſaretur dicēdo ſe eis vti nolle, non tamen excuſabitur, ſi produxit articulum falſum.
12 Pars ſi interrogatur, an velit vti teſtibus, vel inſtrumētis, & reſpondeat, volo, in quantum uera ſunt, alias nō pars aduerſa pōt petere, vt ſibi præfigatur terminus ad deliberandum & reſpondendum præciſe.
13 Falſitas teſtium ſi patet ex dictis ipſorum, tunc pars utendo teſtibus incidit in falſum.
14 Teſtibus deponētibus pro illo, q proteſtatus eſt ſe velle obijcere in eorum perſonas, non creditur. Fallit numero 15.16.17.

CAPITVLVM XXXI.

PRæſentium. ¶ Publicatis teſtibus nō pn̄t teſtes reprobari, niſi in tribus caſibus hic poſitis, & teſtibus, ꝯtra quos fit ꝓteſtatio, nō facile credit̄ in fauorē ꝓteſtantis. Hoc dicit, & eſt vna
1 ex clauibus huius ti. ¶ No.inter cætera, ꝙ† quāuis regulariter publicatis teſtibus nō poſſit opponi in pſonas eorū, q teſtificati fuerūt, qa p̄ſumit̄ qs prouocatus malitioſè moueri, tn̄ fallit in tribus caſibus. ¶ Primò, qn̄ purgat hāc p̄ſumptionē proprio iuramēto, quia cùm ſit conſiſtēs ī animo, aliter tolli nō pōt. Facit c.nulli.ī fi. de elec. in 6. An aūt iſtud ſit ſemper verū, vide p Doc, in c.ſignificaſti.el i.infra de homi.& ibi tractaui. ¶ Scđò fallit, niſi præceſſerit proteſtatio de ipſis reprobādis, qa excludit dolū p̄ſumptū. Et formam huius ꝓteſtationis ponit Spe.eo.ti.§.ſæpe.in prin. Nec requirit̄ ꝯſenſus partis aduerſæ in ipſa ꝓteſtatiōe, cùm ſit ſimplex declaratio animi, de eo quod depēdet ex ſola volūtate ꝓteſtātis, l. Neſennius.in prin.ff.de neg.geſt.latè Bar. in l.nō ſolùm.§. morte.in primo art.ff.de no.ope.nūcia.& not.do. Ant. & do.Abb.hic, qa in iſto tex.nō fit mētio de ꝯſenſu iudicis, vel partis, l3 Inn.hic aliud dixerit, cuius dictū ſaluat do.Abb.vno caſu, vc3 qn̄ pars nō proteſtaret̄ reprobare teſtes, ſed ꝙ eēt ſibi ſalua facultas reprobādi teſtes. Et rō differētiæ, qa primo caſu ꝓteſtatio fit ſm ius ex ijs, quæ pēdēt ex animo, & hoc permittit̄ p iſtū text. ſed in ſecūdo caſu ꝓteſtatio fit ꝯtra ius. Patet ex iſto text. vbi facultas reprobādi teſtes nō durat publicatis teſtibus, & ſic n̄ releuat, niſi pars ꝯſentiat, c.īter dilectos.circa mediū, infrà de fide inſtru. Et l3 ꝓteſtatio, de qua in tex.ſufficiat ſine iuramēto malitiæ, de quo hic dr̄, tn̄ hoc ē verū, ſm Inno.& do.Abb.hic in proteſtāte cōtra teſtes ꝓductos in negotio principali. Secus, ſi ꝯtra teſtes productos ad reprobationē teſtiū cāæ principalis. Eſt enim tūc maior p̄ſumptio malitiæ, & iō vltra ꝓteſtationem opus eſt iurare, ꝙ nō malitioſè opponit. Et ita intellige tex.in c.p̄ſentiū.in fi.de teſtibus.in 6. Et ſubdit do. Ab. eſſe aduertendū, qa in hac ꝓteſtatione non oportet ſpecificare crimina, vel defectus, ſed poſtea ante quàm ꝓducat teſtes reprobatorios, bn̄ opus eſt ſpecificare, p d. c.2.& in hoc vide plenius ibi d. § teſtes. in vlt.q.& do. Car.in cle.ꝯſtitutionē.§.1.in 3.q.de elec.vbi idē tenent dicētes, ꝙ ēt lapſo termino ad opponēdū crimina pn̄t oppoſita ſpecificari, qa declarans nō addit. Et pro his ē tex.ī d.c.2.vbi crimina fuerūt obiecta ſine ſpecificatione, ſed poſtea Papa mādat, ut coram deputato ad receptionē teſtium fiat ſpecificatio. Et ſm p̄dicta intelligas Bal.in auth.ſi dicat̄ ī fi.C.e. ¶ Tertio fallit principaliter,
2 niſi† ꝓbet̄, ꝙ de nouo didicit ea, quę opponit nūc poſt publicationē, & in hoc ſtabit̄ iuramēto, ut hic gl. & bonus tex.in ſimili ī c.nulli.ī fi.& ī c.vt circa. de elec. in 6. & ī c.īnotuit.ſupra de elec. ¶ Quartò fallit vltra text.&
3 Doc.niſi† volēs opponere ꝓbaret ſe p iudicē fuiſſe īpeditū opponere. vt eſt tex.ſm intellectū gl.in verbo, recepta.in c.cum I.& A.de re iud.nec ē mirū, qa ēt exceptio dilatoria eo caſu admittit̄ poſt lit.ꝯteſt.ſm gl.in c. ex ꝯqueſtione.ſupra de reſti.ſpo.Facit qđ no.do. An.in c.tā literis.j.eo.p illū tex.Sed fortè iſto caſu requireret ꝓteſtationē ꝯtra iudicē p̄ceſſiſſe, arg.c.ſi iuſtus metus. īfra de app.& eorū, q̄ no.Bar.in l.de pupillo. §. ſi qs ipſi p̄tori.ff.de ope.no.nū.& gl.in c.cupiētes.in prin. in verbo, ꝓpoſita.de elec.in 6.& dixi in c.l3 cām. añ gl. in verbo,
4 opponi.ſupra ti.1. ¶ Quintò fallit, niſi † ageret̄ de exceptionibus inhabilitātibus teſtes, quæ non pn̄t ex partiū volūtate tolli, ut ꝙ teſtis ſit Iudęus, hęreticus, excōicat⁹, & ſimiles, qm̄ tales exceptiones ēt publicatis teſtib⁹ poterūt opponi abſq; ſolēnitate iuramēti, de qua hic, ſed iſte tex.loquit̄ de exceptionibus, qbus tacitè pars renūciare p̄t, puta, ꝯſanguinitatis, domeſticitatis, & ſimiliū. Ita declarat Ioā.in add.Spe.ī iſto ti.§.ſæpe.ī prin.& Bal. in l.ſi qs teſtibus.ī vltima col.C.de teſtibus. qa ī ſcđo caſu vr̄ pars tacitè remittere exceptionē, qđ pōt, ſec⁹ ī primo caſu, qa nō eſt in uolūtate partis ēt expreſſè habilitare, quē lex inhabilitat, multò min⁹ tacitè. Idē dicit ibi Ioā.And.ſi eēt inhabilitas iuris nāl̄is, puta de impuber̄, vł furioſo, qa i⁹ naturale ē immutabile, 5.diſ.c.ad eius. & §.ſed naturalia.Inſti.de iure natur. Sed iſtā fallētiā impugnat Sal.ī d.l.ſi qs teſtib⁹.& plenius do.meus hic, dicēs in effectu, ꝙ rō excludēdi partē à facultate opponēdi ꝯtra teſtes, non eſt tacita remiſſio, ſed p̄ſumpta malitia, pp quā exigit̄ iuramētū ipsā purgās. Si enim eſſet tacita remiſſio, ſequeret̄, ꝙ iudex n̄ poſſet repellere teſtē. q fateret̄ ipſi iudici ſe eē inimicū partis, ex quo pars nō oppoſuit, & hoc eſt falsū, per tex. in c. inquiſitionis.ver. aut ēt aduerſus. & ibi notant omnes, infra de accuſ. & Bal.in authē.ſi dicat̄.C.de teſti.& tn̄ iſta eſt exceptio inducta fauore partis, vt exēplificat̄ in locis predictis. Sed tn̄ aduerte. qa l3 ipſe nō dicat, iſtud eſt ꝯtra ea, quæ diximus in c.intimauit.in fi.ſupra e.poſt do.An.ī c. cùm dilectus.ſupra de ꝯſue.uc3, ꝙ teſtē inhabilē ſimili inhabilitate nō pōt iudex repellere parte nō petēte. Et nō uideo aliud rn̄ſum, niſi dicamus, ꝙ iſta nō ꝓcedūt, vbi ſoli iudici interrogāti teſtē eſt cognita inhabilitas maximæ inimicitiæ, quo caſu nō eſt, q d imputet̄ parti nō iſtāti, p repulſione. Vn̄ pōt rōnabl̄r iudex teſtē repellere, pp qđ habes notabilē limitationē ad ibi dicta. Mouetur ēt do.meus, qa pars nō ꝯtradicēs, tacitè uideret̄ renunciare, tūc nō deberet admitti publicatis teſtib⁹ cū iuramēto malitiæ dificiētis, qa ex quo p renūciationē ē quęſitū ius parti, nō pōt uariare in p̄iudiciū partis, c.ab eo.đ elec.ī 6.l.ſi poſt mortē.in fi.ff.de ꝯtra tabu.cū ſimilibus. Et iō concludit, ꝙ ēt in caſu huius fallētiæ opus ē iura-
5 mēto, prout hic in tex.huius c. ¶ Sextò fallit, niſi† teſtes fuiſſent recepti ad iuramēta parte abſente, qa non hēt locū iſta decre. in quantum excludit uolētē reprobare teſtes

Universidad de Deusto
Biblioteca

testes post ipsorū publicationē, ſm Bal. & Salic. in d.l. ſi qs teſtibus. qa pars abſens nō pōt dici ꝓſentire ad ſui ꝓiudiciū, l. 2. §. volūtate. ff. ſolu. matri. Sed cōtrariū tenet hic dom. meus ꝑ ꝓdicta, vc3 q nō attēdit renunciatio, ſed præſumpta malitia, quæ hēt locū ēt in abſente, non ſolum ſi ſunt edita ſibi nomina teſtiū, ſed ēt, ſi ſimꝑr citatus neſciret, q teſtes eēnt ꝓducendi, ne melioris ſit cōditionis ꝓtumax. q̄ ꝑſens, qa ꝓtumax ad ſui ꝓiudiciū, ꝑ

* Pro præſente. *Adde tex. i auth. qua in prouincia. in fi. & ibi Bal. C. vbi de crim. ag. opor. glo. in l. de vno quoque. ff. de re iudic. & Bal. in l. cū fratrem. col. fin. C. de his quib. vt indig.*

* ꝑſente* habeat, c. 1. de eo, q mit. i poſſ. li. 6. Stetit enim ꝑ eū, quo minus poſſet cognoſcere teſtes. Vn nō eſt ſine ſuſpicione, quaſi videat ſe abſentaſſe, vt eſſet ſibi largior facultas reprobādi teſtes, ſi diceret cōtra eū. Et ita tranſeo.

6 ¶ No. vltimo, q† in fauorē eius, q ꝓteſtatus eſt de teſtibus reprobādis, non credit dicto taliū teſtiū. Et rō pōt eſſe, quia per talē proteſtationē vr aſſerere nō eſſe credendū dictis eorū, tanquā falſis. Vn ſi teſtis dicit in eius fauorē, ur aſſerere illud falſum. Et certū eſt, q in præiudiciū partis magis ſtat aſſertioni partis, quàm dictis teſtiū. Vnde dicit notāter Inn. in c. cùm contingat. ſupra de offi. dele. & ſequit Bar. in l. 2. ff. ſi cer. pet. & dixi ſupra eo. c. cùm tu. q dicta teſtiū nunquā reducant ad cōcordiā cū dicto partis, qa aſſertioni partis ſtat, qcquid dicāt teſtes. ¶ In gl. 1. in fi. Pro declaratione gloſ. & eorū, q ſuper ipſa ſcribunt, facies ꝓcluſiones. Prima cō-

7 cluſio. Producēs† teſtē nō pōt eū amplius reprobare, ut in gl. ēt in alia cā, qa eſt approbatio perſonalis, quæ attendit, quomodocūque de perſona diſputet, l. ſi qs teſtibus. alleg. in gl. ſicut ur econtra, de qualitate inficiēte, c. cito turpe. 1. q. 1 & ꝓ hoc allegāt do. Ant. & do. Ab. qđ notat Inn. ſoleniter in c. cum uenerabilis. in glo. incip. Quaſi dicat, añ fi. infra. de excep. ubi dicit, q ſi admitto aliquē ad unū officiū, nō poſſum eū repellere ab alio officio, ubi cōſimiles perſonæ requirunt, ſecus aūt, ſi diſſimiles, & facit tex. melior de iure in c. accepimus. uer. ꝑtim. ſ. deæta. & quali. Ad idē, qđ no. Bar. in l. Caſſius. i ult. q. ff. de ſenat. & Bal. notabiſr in c. 1. §. ſi duo. iuxta finē. de pace tenenda, ubi dnt, q reprobatus in uno offō nō pōt deputari ad aliud ſimile. Bene facit l. 3. §. quæri aūt. ff. de ſuſpect. tut. & cū dicto Inn. cōcor. latè do. Ant. & do. Abb. in c. dilecto. infra. eo. & latius in d. c. cùm uenerabilis. Et ex eo, qđ dicit, ſecus, ſi diſſimiles, inferē, q approbatus in rectorē, nō dr approbatus in Doctorē, ut ꝑ do. Abb. ibi, ꝓ quo uide elegās ꝓſiliū Old. 19. quod ĩcipit, Circa primū articulū. cuius dicta uſurpat ſibi Ioan. And in addit. Spe. in rub. de iure patro. ubi ꝓcludit, q eps pōt repellere à bñficio curato illū, quē ordinauit ad ſacerdotiū, qa nō ois ſacerdos eſt aptus ad curā, nec d. c. accepimus. aptat ad curā, ut ibi per eū latè, cū quo ſatis ꝓcordat Domin. in c. ordinarij. §. 1. in ult. col. de offi. ordi. li. 6. Et facit ad quæſtionē de diſpēſato ad ſacerdotiū nō obſtāte certo defectu, an cēſeat diſpēſatus ad curatū? De quo ꝑ Io. And. ĩc. 2. ſupra de. ſi. ꝓſby. & do. An. in c. i. e. ti. & Old. cōſi. 215. inci. Pūcta breuia. Iſtis ēt adde Bart. ĩ l. mulier. ff. ſol. mārimo. & ĩ l. fin. C. de edi. diui Adria. tol. ubi dicit, q ſi facio te citari ut cōpareas, ſem per dic eris legitimus ꝓtradictor, qa citādo ꝑſonā tuam approbaui, niſi dictū fuiſſet, ſi tua putaueris intereſſe.

8 ¶ Et † hēt locū iſta ꝓcluſio, ēt ſi producēs nō ſit uſus teſtibus uel qa nō potuit uel quia teſtis ꝑ eo nō dixit, ſm Spe. & Io. And. in ti. de teſte. §. ſæpe. uerſ. qd ſi eū, qa approbatio cauſat ex ſola productione ad iudiciū. Et ſequūtur Scribētes hic. ¶ Fallit, ubi † nō potuiſſet uti, qa pars

9 aduerſa eos impugnauit, & repulit, tūc enim in alio iudicio pūt teſtes à ꝓducēte impugnari, ex quo approbatio ſua fuit improbata ꝑ iudicē ex facto partis aduerſæ, ſm Bal. ſignāter in d. l. ſi qs teſtibus. ꝓp doctrinā Inn. & aliorū in c. mulieri. infra. de iureiu. cū ꝓcor. ¶ Quid aūt ſi ſemel reprobaui teſtē in iudicio, & fuit pronunciatus inhabilis, an poſſim eū ꝑſonā approbare ĩ alio iudicio? Dic, q nō, ſm do. Ant. in c. cùm olim. in 8. col. ſtra de cenſi. Allegat Inn. in c. cum uenerabilis. Sed limita, niſi eſſet inhabilitas ꝑdēs à poteſtate partis, ꝑ ꝓdicta, & sētit Dominic. poſt Arch. ĩ c. ſi qd ueri. 27. diſ. ¶ Fallit

10 † aūt iſta cōcluſio, niſi teſtis fuiſſet approbatus in iudicio ſummario, qa poſſet opponi exceptio in ꝓſonā in plenario. ſm do. Ant. in c. uenies. in 7. col. uer. oppono, q bona fuerit allegatio. infra. e. ꝑ illū tex. uel niſi opponeret inhabilitas noua, uel ēt antiqua, occulta, ſm do. Abb. hic. ꝑ c. nulli. infrà, de elec. in 6. uel niſi alia cā accidētalis teſtē inhabilitaret, ut in exēplo, q olim mihi fuit teſtis, nā ſi litigo ꝓtra eius filiū, potero eū repellere ab eius teſtimonio, ſm Inn. in d. c. cum uenerabilis. & dom. Ant. & do. Ab. hic. Et iſta ꝓcedūt ex parte ꝓducētis, ſed ceſſant ex parte eius, ꝓtra quē ꝓducit, qa ēt ſi nō reprobaſſet nūc teſtes, ꝑ hoc nō impediret in alia cā eos reꝑbare, ſm Spe. & Io. And. in d. §. ſæpe. uer. ꝑ. & do. Ant. & do. Abb. hic, ꝑ tex. in l. uolūtariæ. C. de excuſ. tuto. facit, qđ no. in c. dilectus. el 1. ſupra, de reſcrip. ¶ Secunda

11 ꝓcō, Producēs† teſtes falſos, dato q alias excuſaret dicēdo ſe nolle eis uti, l. ſi falſos. C. de fal. nō tñ excuſabit. ſi ꝓduxit articulū falſum, qa ur induxiſſe teſtes ad ꝓbāndū falſum. Vn nō eſt locus pœnitētiæ ꝓſummato delicto ex ꝓpoſito l. q ea mēte. ff. de fur. Ita dicit Bar. in d. l. ſi falſos. & ſequit do. Abb. hic. Et iſtud ꝓcedit abſque dubio ĩ ꝓducēte ſciēter falſū articulū, qa cōmittit falſū, ꝓducendo teſtē ſuper eo. Et ita ꝓprie loquit Bar. ibi, & ſic ur ſe reſtringere in l. 3. in ult. uerbis, C. de fid. inſtru. Si āt certū eſt, ur ꝓſumptio iuris clara, q q fecit falſum articulū, formauit illū ignorāter, ur qa erat de facto alieno, uel de facto ꝓprio, in caſu quo in eo ꝓſumit ignorātia, ut latè ꝑ Doc. in c. ab excōicato. de reſcri. & tūc ur concluſio nō ꝓcedere, ſm do. meū hic. ¶ Si aūt eſt dubium an ſciuerit, & tūc dicit ipſe, q ſi uſus eſt teſtib. uſq; ad sētiā dr cōmiſiſſe falſum, qa nō ꝓſumit errare in facto proprio, ſi aūt aduerſario proteſtante de falſo ſtatim renūciet uſui teſtiū, nō ꝓcedit ꝓcō, qa oriť ꝓſumptio pro renūciāte, quæ ſicut facit ꝓſummi errore iuris, q alias ñ ꝓſumit ad euadēdā pœnā, ut eſt caſus notabilis, & ibi Bar. in l. ſi adulteriū. §. 1. ff. de adul. ita ꝓſumit in facto ꝑ prio eadē rōne, dū modò ille, qui renunciat uſui teſtiū, alleget errorē, & dicat ſe erraſſe in artic. Et hoc mō intelligi poterit, qđ ſcribit Bal. in l. j. in ult. col. C. ſi ex falſis inſtr. ubi expreſſe ur tenere, q ꝓducēs teſtē ſup falſo articulo, pōt euitare falſum renūciādo uſui teſtiū, ſm do. meū hic. Et adde, qđ no. Gandinus in tractatu maleficiorū, in ti. de falſis. ubi dicit, q ſi uteris ꝓtra me inſtrumēto cū proteſtatione, q non intendis eo uti, ſi eſt falſum, & ego aſſignarē tibi cauſas falſitatis, & nō deſiſtis ab eius uſu, ſed uis deſiſtere in fine cāæ, nō ſufficit ad euitationē pœnæ, quia certioratus ſtatim nō deſiſtens nō caruit dolo, l. 3. ff. de lib. & poſthu. Secus dicit, ſi inſtrumētū probet ſuſpectū, nō tñ falſum, ꝑ l. eius. ff. de proba.

12 ¶ Tertia cōcluſio. Sit pars interrogat, utrum uelit uti teſtibus, uel inſtrumētis, dicat, intēdo uti in quātū appareāt uera, alias nō, pōt aduerſarius facere ſibi ſtatui terminū ad deliberādū, & reſpondendum ꝑciſe, an uelit uti, uel nō, ſm Bart. in l. diuus. la 2. ff. de falſis. & plenè inſtat do. meus hic, cui adde plenius Lapū allegatione 19. incipiente. Quæro, pone. ubi diſputando idē cōcludit, maxime qa ꝓbatio reddit ſuſpecta, ex quo producens dubitat, qa nō audet aſſerere uerū. Et ad incurrendum falſum non eſt neceſſariū, q aliquis ſciat ꝑ certo probationē eſſe falſam, ſed ſufficit, q credat ueriſimiliter talē eſſe, ſi cū ſua opinione cōcordat ueritas, quia uerum eſt aliquē fuiſſe uſum falſo inſtru. & doloſe, ex quo credebat illud eē falſū, uñ debuit abſtinere, l. 3. C. de fid. inſtr. & d. l. falſos. Vn non pōt dici, q hic cogatur reſpondere de ueritate in facto alieno, ꝓtra l. Marcellus. §. 1. ff. rerū amota. & Bar. in l. 2. §. qđ obſeruari. C. de iura. calū. ſed ſtatuitur ſibi terminus ad īformādū de credulitate. Et no. q ad hoc, ut ille, q utiť falſo inſtrumēto, ur falſo teſte, poſſit cōdēnari de falſo, non ſufficeret, q pars ad uerſa interrogaret, utrūm uellet uti iſtrumēto, ſicut sētit Bar. in d. l. ſi falſos ſed erit neceſſe, q adiūgat cām in-

terro-

terrogationis. Ex hoc oriť ꝓſumptio cōtra producētē.

13 Ita dicit Bar. in l. diuus. ¶ Itē no. q† ſi falſitas teſtiū productorū patet ex dictis ipſorū teſtiū, tūc pars vrēdo teſtibus incideret in falſum, ēt ſi pars aduerſa nō ꝓteſtare tur aliquid, qa falſitas eſt notoria, quæ ꝓſtat ex actis. Vn nō pōt allegari ꝑſumptio ignorantiæ, vel error iuris, c. 1. ſupra de poſtu. ꝓla. cū ſimilib. Vñ tūc ē neceſſaria cautela ſm doctrinā Bar. ĩ locis ꝓalleg. q quā primùm pars legit teſtes, ſi videt aliquē falſum dixiſſe, ꝓteſtetur nolle ſtare eius dicto. Vbi aūt falſitas eēt probāda extrinſec⁹, tūc eſſet diſtinguendū, vt in ꝑcedēti ꝓcluſione. Cætera dic, vt ꝑ Bal. in l. 3. C. de fi. inſtru. & in l. fi. in vlti. col. C. ſi

14 ex falſis inſtru. ¶ In gl. fi. in fi. Materiā † huius glo. quotidianā, & à Doctoribus intricatā, expedias clarè, faciēdo regulā cū caſibus exceptis. Eſt enim regulare, quod dicit tex. in fi. q nō credit de facili, id eſt, nullo mō, teſtibus in fauorē eius, q ꝓtra eorū perſonas ꝓteſtatus eſt. Et aſſignat rō duplex, nec requirit ꝓcurſus vtriuſque, ſed altera ſufficit. Prima eſt, qa dicta teſtiū rōne habilitatis ꝑſonæ videnť aſſeri nō vera à ꝓteſtāte. Secūda, ne teſtes

15 ipſi fortè timore impugnationis mētiant, ꝑp q ꝓro ipſo nō ꝓbāt. ¶ Fallit primo iſta regula, niſi † ꝓteſtās nō ꝓceſſiſſet ad actū reprobationis, ſed proteſtationi renūciaſſet añ teſtiū depoſitionē, qa tūc ēt pro ipſo ꝓbabūt, ſm Ioā. An. do. An. & Imo. hic, & quāuis do. Ab. ex mente huius gl. dicat, q ēt tūc, quantū probēt, eēt in arbitrio iu dicis, quia quātū in ſe fuit, proteſtans reprobaſſet, tñ primos ſequit hic dom. meus, qa ex quo ĩ habētibus cām ſucceſſiuā admittit pœnitētia abſolute, vt ꝓbāt leges alegatæ poſt prin. gl. hic, & ceſſat cā, ꝑp quā teſtis deponēs ꝓ ꝓteſtante eſt ſuſpectus, vr, q ſit integrū eius teſtimoniū. Et hoc de inſtrumēto impugnato clarè ſentit Bart. in d. l. poſt legatū. in prī. ff. de his, q vt indig. ¶ Sed

16 dom. Abb. & dom. meus nō dicār, iſta fallētia reſtringiť ſoleniter ſm dom. Io. An. do. An. & Imo. hic, dū ꝑſupponūt poſſe renūciari ꝓteſtationi, vt habeat locum re integra ex parte ꝓteſtātis, nā ſi aduerſarij intereſſet, puta quia feciſſet expēſas rōne proteſtationis alterius, nō pōt eo inuito ab illa recedere, niſi refuſis expēſis, ſm eos dicentes notabiliter idē, ſi iā produxiſſet teſtes re ꝓbātes, quia ſi fortè pars, ꝓtra quā fuit ꝓteſtat⁹, intēderet iuuari aliquo mō ex illis teſtibus, nō eēt locus pœnitētiæ ipſa inuita, & bñ facit c. ab eo. de elec. in 6. cū ſimi. Et idē, ſi ꝑ inſtrumētū ꝓducтū uellet eos re ꝓbare. Et tale inſtrumētū faceret pro vtroque, vt hic elegāter per

16 eos. ¶ Fallit † ſcdò, niſi ꝓteſtatio nō ēt in forma, de qua dixi poſt do. Ab, in 1. notabili, ſed ſimpliť fuiſſet dictum ſaluis exceptionibus in dictis & in perſonis, ꝓut ſeruat practica, qa talia verba nō declarāt uelle impugnare teſtes, ſed reſeruāt poteſtatē impugnādi añ publicationē, ſed nō affirmat ꝓteſtātē impugnaturū. Vñ qñ ꝓbationes nō ſunt anguſtādæ, l. qñ. C. de hæret. dicit hic ſolus. dñs meus, ſe nō credere, q derogeť fidei teſtiū ĩ fauorē ꝓteſtātis, niſi pars ultrà ꝓcederet, dicēdo, q ĩtēdit re ꝓbare, ſm ipſū, ꝑ quo adduci pōt, qđ no. Bar. in l. nō putauit. §. nō quæuis. ff. de ꝓtra tab. cū ſimilib. ¶ Fallit tertio, niſi ēt nō reuocata ꝓteſtatione vellet poſtea ꝓteſtās uti dictis teſtiū, nō quidē ĩ capitulis ſeparatis, ſed ſup eodē capitulo, vel ꝓnexo, qa poſſet, nō obſtāte impugnatione, vł ꝓteſtatione ſimplici nō reuocata, q̄ ſola alias impedit. Ita ſoleniter uoluit hic dom. Abb. ꝑ id, qđ no. In. in c. cùm olim. infra de cēſi. vbi idē dixit de impugnante inſtrumētū. Pūt enim talia diuidi, quo ad effectū probationis l. Publia. in fi. ff. depoſiti plene Bart. in l. Aurelius. §. idē q̄ſijt. ff. de lib. leg. & in l. q̄dā. §. nummularios. ff. de eden. & Bal. in l. vnica. C. de ꝓfeſſ. bonus tex. ĩ c. tuanos. infra de ſpōſ. ¶ Sed ꝓtrariū tenet do. meus hic, & ꝑ certo bñ, qa cùm ꝑdicta regula ſit inducta in odiū impugnātis, vt patiatur pœnam iniuſtæ impugnationis, nō vr iuſtū, q expugnatio iuuetur, per regulā, ex eo. cū ibi allegatis, de reg. iur. in 6. Itē, quia hic concurrit ratio huius gl. in fi. quod timore proteſtationis ſint mētiti, ꝑpter quod oritur præſumptio contra iſtum, & iō ſuccedit magiſtralis theorica Bar. in d. §. idem quæſijt. & Bal. in d. l. vnica vbi dnt, q ꝓbatio ſuper vno & eodem capitulo non pōt diuidi quando eſt præſumptio cōtra uolentē diuidere, ut in eo, qui fatetur ſe occidiſſe ad ſui defenſionem, quia confeſſio ipſum damnat non probata

* defenſione,* vt plenius ēt per Imo. & dom. Abb. in c. cum uenieſſent infrà d* inſtitu. ubi eſt gl. ſing. in verbo, probatā quaſi in medio, & ꝑ dom. Abb. ĩ c. auditis infra de reſcrip. cū ſi. Nō obſt. qđ no. Inn. in d. ca. cùm olim. qa rñdet do. meus hic, q illud eſt ꝓtra illū text. vt hic ꝑ ipſum, cui potes addere, q ēt ſtante dicto Inno. q communiter eſt approbatū, apparet rō differentiæ, qa eo ipſo, q impugnans acceptat in capitulis inſeparabilibus, vr deſiſtere ab impugnatione, quia deſiſtentia nō habet tempus ꝓfixū, prout eſt hic depoſitio. Item, quia ſubeſt timor, de quo in gl. ¶ Fallit quartò, niſi iudex ex oſtō ĩ connexis, vel ſeparatis capitulis, velit credere teſtibus, quia poteſt, quando totum fundamentum partis aduerſę pendet in iſtis teſtib. Ita colligitur ex doctrina Inno. qui loquitur de inſtrumento impugnato, in d. c. cū olim, & ſequit Bar. ĩ d. l. poſt legatū. in princ. & Bal. ĩ l. j. C. vt quæ deſunt aduoc. & Rota deciſio. 175. inci. Item licèt quis producat in nouiſ. & Pau. de Caſt. in l. Publia. in fi. ff. depoſi. & Bal. ĩ l. nimis grauе. C. de teſti. Sed quamuis dictum ſit verū in ſe, tñ diuerſa rō vr eſſe ĩ caſu nro, quo timor, de quo in fi. gl. nō ſubeſt ĩ inſtrumēto, ſed in teſtibus ſic. Vnde ad ipſos fortè hoc nō extēderetur.

17 ¶ Fallit † vltimo, ſm Ab. antiquū hic, niſi poſt depoſitionē pars impugnaſſet perſonas teſtiū, & hoc habet ꝑ cau tela, quia ceſſat rō proximè dicta. Sed iſtud cōmuniter impugnatur, quia cō currit prima ratio regulæ. ſ. quòd hāc ſpeciem probatiōis reputat inhabilē, eo ipſo quòd nititur impugnare.

* Defenſiōe. *Ad de Bald. in addit. Specul. tit. de conf. col. 2. verſ. confiteor me occidiſſe, & in l. ſi filius. §. ĩ exceptionibus. ff. de interr. act. & in l. codicillum. C. de codic. & in l. j. C. de confeſ. Bal. & Im. in l. 2. ff. de verb. obli. Abb. poſt glo. in ca. cū veniſſent. de inſtit. Bal. conſi. 245. inci. Dauāti de uoi. uol. 2. Doct. in c. j. de confeſ. in 6. Abb. in c. bonæ de poſt. præl. Bald. in lege ſi quidem. C. de exception. in l. 2. C. de donat. an. nup. & in l. ea quæ. C. de cōd. ind. Abb. in c. 1. de iuram. cal. Angē l. 1. § ſi qs ſimpliciter. ff. de verbo: obli. Anto. in c. cū dilecti. de of. dele. Angel. de malef. ĩ uer. comparent inquiſiti, & partem negant. in prin. & ibi in addil. & in eo. tract. in uer. de anno præſenti. uer. quid ſi accuſator et ibi ĩ additio Alex. ĩ l. nō ſolū §. ſciēdū. ff. de noui. oper. nūt. Auctor. in c. paſtoralis col. 6. de excep. Iaſo. in §. item ſi quis columna 4. & 5. Inſtitu. de act. & in l. ut uim. colum. 3. & 4 ff. de inſt. & iure. Iaco. de Bel. in ſua pract. iudi. cauſ. crim ſub rubr. de quæſ. col. 22. Aduerte tamē, quòd ſi de homicidio non conſtat aliter quàm ex hac confeſſione, licèt ſuā defenſionem non probet, tamen per hanc confeſſionem nō punietur pœna mortis, ita Abb. in c. auditis. circa 8. colum. de præſc. quem ſequitur ibi Auctor. dicens hoc eſſe dictū ſingulare et alibi nō reperirs & quòd apud practicos aduocates eſt in ſolenni cultu idē etiā ipſe dixit in c. ſignificaſti ĩ 2. colum pen. de homic. & Ale. in d. §. ſciēdum. & Bal in conſ. 272. incip. pone quidam accuſatus in 6. uolu. & Ang. in conſ. 27. incip. Quidam Victor. uerſ. de tertio.*

SVMMARIVM.

1 Teſtes homeſtiores et veriſimiliora deponētes præferūtur cæteris.
2 Teſtes deponētes in fauorē cauſæ, pro qua iudicibus diſcordāt⁹. in prolatione ſententiæ prævaleret ſententia, præferūtur cæteris.
3 Teſtes deponentes veriſimiliora præferuntur aliis.
4 Teſtes affirmantes præferuntur negantibus & nu. 5. 6.
7 Negatiua loco & tempore coarctata probari poteſt.
8 Teſtes aſſerentes affirmatiuam, in dubio præferūtur, etiam data paritate in cæteris.
9 Teſtes tabelliones præferuntur non tabellionibus in teſtificando.
10 Teſtes cauſam reddentes præferuntur teſtibus cauſam non reddē tibus, etiam vbi cauſæ redditio non requiritur.
11 Teſtes pauci nobiles præferuntur multis ruſticis.
12 Et vicini non vicinis.
13 Teſtis vnus ſi contradicat alteri, & teſtis actoris ſit melior teſte rei

Universidad de Deusto Biblioteca

rei sibi concedente, actor an poterit petere deferri sibi iuramentum in supplementum probationis.

CAPITVLVM XXXII.

In nostra. ¶ Si actoris & rei testes ɔtraria deponūt, fidē sibi nō derogāt, sed ꝓualēt digniores, & verisimiliora deponētes, & si in cæteris est paritas, ꝓferē numerus. H. D. notabiliter. Cōsistit aūt tota mā ī vidēdo solū, q̄ qualitates faciant ꝓferri testes testibus, qñ inuicē discordāt adeo euidēter, ꝙ nō est locus ɔcordijs, de q̄bus in c. cū tu. supra eo. & omitto, quod tangit gl. j. & do. meus latè hic qñ testis, q̄ dixit falsū in vno capitulo, amittat fidē in alio, * q̄a cæteri remittūt ad Inno. & alios in c. fraternitatis. infra de hæreti.
1 & ibi alias posui. ¶ Præfer̄t† ergo per istū tex. authoritas & honestas personarū, & ex hoc dicit Hostiē. hic, ꝙ ex vna parte possent esse duo tales, & tantæ honestatis, qđ potius eis staretur, q̄ multitudini. qđ est notādū, ſm domi. Abb. pro quo vide Sal. in l. ob carmē. in prin. ff. de testi. & tex. no. in Authē. de testi. §. sancimus ibi, nō quosdā ignobiles artifices, nec vilissimos. Et hinc dixit gl. notabilis in ca. monachus. in verb. cōpēdia. 77. dis. ꝙ tātum valet testimoniū quatuor clericorū, quātū sex laicorū, & iō gl. in c. clerici. 81. dis. de qua fuit dictū in c. 3. supra ti. 1. nō haberet locū, vbi esset maior numerus clericorū ꝓ actore, quia absque dubio ꝓpōderat, ſm domi. Abb. hic, pro quo facit glo. in d. c. monachus, & ēt qñ essent duo clerici, nō dicunē probationes pares in casu illius glo. quia ipsa persona clerici facit illos secūdos laicos, quos producit, digniores, ſm dom. meū in d. c. 3. & hic, ꝓ quo facit doctrina Host. hic dicētis, ꝙ rōne producētis testes dicunē digniores, & nō haberet locū illa gloss. qñ testes rei eēnt ꝓducti post publicationē ad probādū indirectè ɔtrariū, iuxta notata in c. ex tenore infra eo. ſm dom. Abb. hic, per id qđ no. glo. hic mag. in fin. vc3 ꝙ qñ testes ɔtrarij nō fuerūt inducti sup eodē arti. sed ex post ad probādū indirectè, cæteris paribus, credat̄ poti⁹ primis, q̄ secūdis de quorū subornatione timet̄, qđ est
2 valde notandū, ſm do. Abb. hic. ¶ Præferunt̄† ēt in ī oī cā illi testes, q̄ deponūt in fauorē cāæ, pro qua iudicib⁹ discordantibus in ꝓlatione sñīæ ꝓualeret sñīa, vt ē tex. valde notabilis in l. lege Iulia Petronia. ff. de manu. quē alleg. Bal. in c. j. §. ꝓmotiones. in ti. hic finit̄ lex. & in l. cū magistratus. & in l. fi. C. qñ ꝓuo. ñ est neces. & tenet hic ī effectu gl. nostra, qñ allegat c. vlt. infra de re iud. & subdit elegāter Bal in d. l. cùm magistratus & in l. fi. C. commi. vel epistolas. ꝙ quādo probationes * sunt oīno pares *, in potestate iudicis est, quibus adhæreat, dummodo cām adhæsionis faciat in actis exprimere, aliàs retractaretur sententia, q̄a ī dubio dēt sententiari pro reo, ut hic, in gl. & in c. ex literis supra ti. 1. Et idem si cā adhæsionis expressa ñ ē sufficiēs. Sed quātum ad istud de expressione cāæ, dicit do. meus in c. cùm tu. in fin. supra eo. ꝙ si vult ferre sentētiam pro actore ē vtilis, secus, si ꝓ reo, quia absque alia expressione id debuit facere ꝑ ꝓdicta. Vbi aūt discerni nō pōt, quis eēt actor, vel reus, vt in casu c. l3 cām supra ti. j. ne videat̄ grauasse partē, sequēda esset cautela Bald. in qua etiam vide Bar. & oīno Ange. in l. Lucius. ff.
3 de infa. ¶ Præferunt̄† ēt dicētes verisimiliora *, ſm oēs hic, facit ca. l3 cām. supra ti. j. & c. præterea, in fi. supra eo. Illi aūt dñt verisimiliora, q̄ deponūt ɔsonantia iuri cōi, vt eleganter voluit Inno. in c. auditis. in gl. q̄ incipit, hinc

* In alio. *Adde* * *Soc. idem tenentem in consi. 155. incip. præstantissime doctor. uersi. Quibus præsuppositis. par. 2.*

* Pares. *Adde quòd quādo testes sunt hīcinde pares statur depositioni illorum ꝓ quibus est aliqualis præsumptio, secūdum glo. in l. si duo patroni. de iureiur. quam omnes not. et sequitur Capol. in consil. 60. col. 4. & Bal. in l. non hoc. col. fin. C. un. legitimi.*

* Verisimiliora. *Adde Alex. in l. inter stipulantem. §. j. de verbo. obli. & in consil. 179. in fi par. 2. Ang ī l. j. ff. de excep. rei*

colligūt. infra de ꝓscr. & ibi dicit, ꝙ in casu illi⁹ c. si testes epī dñt, eū exercuisse epālia, & testes abbatis idē dñt de abbate, cæteris paribus, magis credit̄ testibus epī, q̄a eorū dicta ɔsonāt iuri cōmuni. & de hac doctrina facit festum Pet. de Anc. in c. j. de ꝓscr. in 6. & ɔs. 278. qđ incipit, iure statutorū. & Ro. in rub. ff. de arbi. dicēs ipsā approbari à Bal. in c. j. de ɔtro. inuest. idē dixit Spec. in ti. de teste. §. postquā uer. qđ si plures & do. An. in c. qđ ꝑ nouale. j. đ verb. signi. & facit qđ no. Bal. in c. j post prin. quibus modis feud. amit. quē allegat Ro. in l. j. §. fi. ff. de verb. ob. ꝙ si medici dñt ɔtraria, stat̄ verisimiliora deponētibus. Et pondera, q̄a in casu Inno. dicētes verisimiliora erāt cōtra reū, ex quo inferri pōt, ꝙ in criminali data paritate testiū ꝓualerēt testes actoris dicētes verisimiliora, ꝙ re-
4 puto bñ notādū. ¶ Præferunt̄† ēt testes affirmātes negātibus, ſm do. Ab. hic, & gl. q̄ incipit, in maiori. in l. diē proferre. §. si plures. ff. de arbi. & Imo. in c. super hoc. ad fi. s. de renū. quē sequit̄ Bal. in rub. C. si q̄s aliquē testa. ꝓhib. ī ɔsilio schismatis. & Ro. in rub. de arbi. idē Inn. ī c. veniēs circa mediū gl. magnæ, j. de ver. sig. & in c. qđ ꝑ nouale. ꝓpe fi. gl. maioris, j. de ver. sig. & ibi do. An. & Ro. ī l. ī illa. ī fi. ff. de verb. ob & Io. An. in regula, sine possessiōe.
5 in 4. q. đ reg. iur. & Doc. ī locis. j allegādis. ¶ Fallit† istud primò, nisi plures, vł meliores testes negarēt, remouendo actū à sensu, id est, nō solū dicentes se nescire, sed se scire, ꝙ hoc nō est, q̄a æquè bñ vr̄ ꝓbari negatiua, sicut affirmatiua, vł saltē. Ita dicit Bar. ī d. §. si plures. & dicit Bal. in c. cū eccła Sutrina. s. de cau. possess. & do. Ab hic ꝙ gl. ī d. §. si plures intelligit̄, vbi nō ē æquè ꝓbabilis ne-
6 gatiua. ¶ Fallit† scđo, nisi ēt data paritate testiū, dicētes negatiuā ꝓbarēt đ aliqua qualitate īquisibili ꝑ medium alicuius sensati, & signi affirmatiui, q̄a si ꝑ eadē media hēt ꝓbari affirmatiua, ñ erit differētia īter affirmatiuā & negatiuā, puta, ꝙ res sit vitiosa, vł ñ vitiosa, ꝙ aliquis sit furiosus, & nō sit, vł mortuus, & nō sit, vł ęgrotus, & nō sit. Ita ꝓbat tex. ī l. j. C. de canō. frumē. vrbis Romæ li. 10. de quo exclamat hic do. meus. Et iō dicit Bal. ī l. j. ī pē. char. C de testa. ꝙ si testes ex vna parte ꝓbāt ꝑ famā affirmatiuā, maleficiū eē cōmissum, & ex aduerso ꝓbetur negatiua, ꝙ nō sit cōmissum, ꝓbatio negatiua non succūbit affirmatiuæ, q̄a ꝓbatio vtriusq; famæ hēt originē a sensatis, id ē, ɔiecturis uerisimilib⁹. Vñ, q̄a mediū ꝓbādi ē par, erit effect⁹ similis. Sec⁹, si dicas, si mediū ꝓbādi esset dissimile, puta, q̄a testes affirmātes ꝓbarēt aliqd, qđ de directo subijceret̄ sensui, ñ āt signo, puta, si uolentes ꝓbare metū, dixerūt ibi affuisse & vidisse arma: alij dixerūt quòd sponte a signis, quia primis creditur, quia spnotanea uoluntas non potest, nisi signis, apprehendi. Ita subtilr̄ declarat Bal. in l. obseruare. §. ꝓficisci ī 13. q. ff. đ off. ꝓcōs. & leg. Alle. In. ī d. c. sup hoc. nu. 2. Cōsidera tñ in hoc, ꝙ etiā metus ñ pt apprehendi ꝑ sensū uidentis, cū sit passio aīæ, q̄a etiā aliqñ arma ñ timent̄, sed isti iō ꝓualent. q̄a cā extrīseca, quā allegāt, ē magis apta
7 ꝓbare metū, nisi signa ɔtraria eēnt adeo euidētia de ñ metu, ꝙ iudex posset alr̄ arbitrari. ¶ Fallit † tertio, nisi ēt data paritate negātes deponāt remouēdo actū a sensu & utēdo medio sensati & signi affirmatiui, ſm Bal. ī l. cùm hi. §. si ītegra. ff. đ trāsac. & ī d. §. si plures. & dom. An. ī c. bonę el j. s. đ elec. Et intelligūt, qñ negatiua ē bñ coarctata, id est, ad certū diem & locū, vł cū limitatiōe subiecti, vt si testis dicat uidisse tali tꝑe Titiū ñ haber̄ pileū ī capite, vt ꝑ Bal. ī l. actor. C. đ ꝓb. Et sic affirmantes isto casu non ꝓferent̄ negātibus, nisi aliud subsit. ¶ Est
8 † tñ uerū, ꝙ Bal. ī l. 2. ad fi. C. de rescin. vend. clarè tenet, ꝙ ēt data paritate i cęteris ī dubio ꝓferant̄ asserētes affirmatiuā, q̄a ens melius imprimit̄ & ītelligit̄, q̄ non ens, quātūcunq; circūscriptū. & idem sentit Bal. in l. testiū. ī ult. col. C. de testi. & Imo. sub dubio fortè ī l. īter pares. ī j. char. ff. de re iud. Sed pt dici, ſm do. meū hic, ꝙ prima opin. ꝓcedit, qñ testis deponit negatiuā ꝑ mediū affirmatiuæ, q̄a deponit affirmationē īcōpassibilē cū eo, qđ negat testis, iuxta id qđ no. Bal. ī c. si quis ꝑ 30. si đ feudo fuerit

iudic. & in l. sciendum in repet. col. 13, de verbo. obli. Alex. in l. ob carmen. §. j ff. de test.

fuerit ɔtrouer. vbi dicit, ꝙ l3 testis deponens negatiuā valde coarctatā, puta, ꝙ aliquis nō possedit per vnū annū, sit suspectus de falsitate, d. c. cùm eccle. tñ hoc ē verū, nisi deponat negatiuā & affirmatiuā simul, ꝑ quā negatio probat̄, puta, si dicat, ꝙ Titius nō possedit ꝑ annū, sed Seius possedit, q̄a ex ista affirmatione ɔcludit̄ de necessitate negatiua, q̄a duo nō pñt in solidū possidere. Et hoc mō procedit prima opi. Aliqñ aute ꝓbatio negātiuæ * fit ꝑ simplicē remotionē act⁹ a sēsu, puta, dicit testis tali die ñ fuisse dicta alia, nec potuissent dici, quin adiuisset, & tūc vera sit opinio Bal. & Imo. q̄a negari ñ pōt, ꝙ melius imprimit̄ a teste ens, quā nō ens, ſm ipsū. Subdit tñ dom. meus in additione, quā in voce dedit, ꝙ glo. singu. ī Auth. de hære. & Fal. §. si verò absunt vr̄ sētire ɔtrariū, qñ testis deponit mō ꝓximè dicto, vc3 ꝙ nō potuisset fieri, quin vidisset, q̄a talis ęqpollet affirmatiuæ. Et hoc vr̄ sentire Bal. ī ca. j. iuxta fi. de ɔtrouer. inuesti. īter me & dñm. Et istud forte obtineret in practica, ſm eū, q̄a cōis * Et ita reperio tenere domi. Car. ɔsi. 27. Et istis adde, ꝙ si testes ɔtradicētes non reddūt cām sui dictis negatiui, sēper ꝓferunt̄ affirmantes, q̄a nō credit̄ testi deponēti negatiuā sine redditione cāæ, ſm Bal. ī d. §. si integra. nisi ꝑꝑ indubitatā & facilē appræhēsionē negationis, ita bñ ꝓsumeret̄ pro negatiua, sicut affirmatiua, ſm do. meū. Et adde, ꝙ in deponētibus de peritia artis tm̄ credit̄ negantibus, quā tū affirmātib⁹, ſm verisimiliorē rōnē. Ita dicit Nico. de Neapoli in l. j. ꝑ illū tex. ff. de ven. inspi. & Bar. ī d. §. si plures. Itē vr̄ limitari gl. in d. §. si plures. nisi testes negātes starēt ꝓ reo, ꝑꝑ gl. ī d. c. clerici. ꝑ quā dñt do. Ab. & do. Maria. in c. cū P. j. de accusa. limitari singulariter istā decre. vt nō credat̄ digniorib⁹, si stāt ɔtra reū. Sed ɔtra tenet hic do. meus in fi. ꝑ id qđ dixi suprà tangē
9 do de ipsa, & melius. ¶ Præferunt̄ † ēt tabelliones alijs nō tabellionibus ī testificatu, ſm gl. in verbo, tabularijs. ī §. si vero absunt. in Auth. đ hære. & Falci. & Bal. in authen. sed cū testator. C.
10 ad l. Fal. ¶ Et ꝓferunt̄ † cām reddētes nō reddētibus, ēt vbi cāæ redditio nō requirit̄, ſm Bal. in l. presbyteri. C. de epis. & cle. & ꝑ Inn. c. cùm ɔtingat. s. de offi. dele. ¶ Et ꝓferunt̄ corrigentes nō corrigētibus, ſm Inno. in c. ꝓterea. j. ti. ꝓxi. ¶ Et ꝓferunt̄ melius īformati ꝓsumptione legis, vt in casu c. quoties.
11 supra e. ¶ Et † ꝓferunt̄ pauci nobiles multis rusticis, l. 3. in prin. ff. de test. ¶ Et ꝓferunt̄ dicētes cognita, dicētibus nō cognita, ſm Bal. ī l. testiū. C. de testi. ¶ Et ꝓferunt̄ masculi fœminis, ſm Bal. in l. j. ff. de sena. ¶ Et ꝓferunt̄ virgines viduis, ſm Bal. in c. pē. supra ti. j. ¶ Et ꝓferunt̄ dicentes homicidiū nō cōmissum sciēter & volūtariè dicentibus ɔtrariū, ſm Bal. hic, q̄a rerū nā ē cū ipsis, & ad hoc dicit eē gl. ordina. & mēti tenēdā in l. j. C. de sica. ¶ Et
12 † ꝓferunt̄ testes vicini nō vicinis in ꝓbāda possessiōe, ſm Bal. in c. j. §. si res. de pace tenēda. ¶ Et ꝓferunt̄ senes iuuenibus, ſm gl. j. in l. cū qd. ff. si cert. pe. & plenè Ro. in l. si vero. §. de uiro. in 23. fallētia, ff. solu. matri. ¶ Et ꝓferunt̄ dicētes aptiora * ēt factis, ſm gl. pe. in ca. ego solis. 9 dist. ¶ Et ꝓfert̄ unus testis integer duobus, quorū unus deponit de auditu, & ali⁹ ñ iurat, ſm do. Abb. in c. j. ī j. notabili, ꝑ

* Negatiuæ. *Ad* * *de quòd negatiua est triplex. facti, iuris, & Qualitatis. negatiua iuris ab eo probari dēt qui eam proponit, cùm omnia præsumatur licere, l. ab ea parte. de ꝓbat. l. necnon §. quod eis. ex quib. caus. maior. Negatiua qualitatis dēt ꝓbari à ꝓponēte l. cū q̄dā 2. resp. de lega. 2. negatiua facti si non habet adiunctam determinationem loci vel tēporis, vel alterius rei, nunquam probatur directe vel ī directe vt si dicat aliquis se non fuisse citatū cap. Bonæ memoria. il 2. de elec. l. actor. C. de proba. si autem habet annexā determinationē tunc in directā probationē admittit. ca. ex tenore. de testi. l. optimā. C. de cōtrah. stipu. Adde tamē quod negatiua est impossibilis probationis modo cōcludenti, ideo sufficit eā probare prout possibile est, Corne. consi. 136. ad fi. et in consil. 140. col. fi. vol. 1. cons. 268. col. 3. cir. med. & colum. 7. cir. med. vol. 4.*

* Aptiora. *Ad* * *de quòd veritas à quocunq; dicatur, omnibus est præferenda. Vnde non est considerandū quis dicat, sed quid dicatur. c. secūdum disti. 19. 2. q. 7. c. quæritur. et c. neq;. 9. dist. & l. Labeo. de supel. lega. Vñ vt dicit Auctor, eis magis creditur qui rei aptiora dicunt. 4. q. 3. §. itē in criminali. ver. si testes. nec sanctitas personæ prodest vt citius credatur. 50. dis. c. si quis præpostera. arg. ad idē. j. q. j. c. teneamus. 6. q. 2. placui.. 3. quæst. 9. cap. vlt.*

illū tex. j. de ɔsangui. & affini. ¶ Et not. ꝙ ex forma statuti permittit̄ ꝓbatio priuilegiata actori ɔtra reū, puta, ꝑ publicā uocē & famā, reus ꝓbando contrariā uocē & famā ꝑ testes æquales testibus actoris, dēt uincere, ut seruetur æqualitas in iudicijs, ꝑ regulā, ñ licet. cū ibi allegatis, de reg. iur. in 6. ſm Bal. signāter in l. fi. ff. de ferijs. & uide Bal. ī authen. oēs peregrini. ī fi. C ɔmunia đ succes. ubi dicit, ꝙ dubiū facti dēt decidi ſm i⁹ cōe. Vñ si statutū dicit, ꝙ equ⁹ nō redhibeat̄, nisi sit bulsus, & duo testes dñt eū eē bulsū, alij duo ɔtrariū. i⁹ aūt cōe dicit de oī uitio occulto redhibendū, in dubio ꝓsumit̄ pro dicētibus eū bulsum in casu redhibitionis, quia dubiū facti dēt decidi ſm naturalē ęqtatē. Et adde Arch. in c. oībus. in 2. col. 2. q. 5. ubi dicit, ꝙ si in ꝓbatione famæ testes sunt hincinde pares, iudex attēdet eorū qualitatē, & an uox cōis exterior ɔcordet cū fama, uel infamia. Si aūt eēnt plures testes deponētes sup bona fama, & pauciores sup īfamia, credet̄ primis, dūmodo æquè ꝓbēt bonā famā, sicut illi malā, & alleg. Spec. in ti. de inquisitione. §. oīno tractemus. uer. qd si testes, & de hoc ēt ꝑ Bar. in l. de minore. §. tormēta. ff. de qō. & do. Abb. in c. cum oporteat. infrà de accus. & Sali. in ca qdē. in pen. char. C. de accus. ubi dicit, ꝙ si tali casu testes sunt hincinde pares, ꝓfert̄ uerisimilitudo. Et no. perpetuò, ꝙ defectū fidei testiū numerus supplet, ſm glos. in l 3. §. eisdē. ff. de testib. quā sequit̄ Bal. ī l. si q̄s ex argentarijs. §. 1. ff. de eden. & in c. si q̄ testiū. in pē. col. s. e. ¶ Et ibi dicit per illā gl. ꝙ l3 testes non sint multū boni, tñ quod deficit in fide, supplet̄ in numero. Et hoc dicit menti tenendū. ¶ Itē ad cognoscendū, qui ꝓferant̄, uide in simili gl. fi. in c. eccła. el 2. s. de elec. & gl. in §. nūc ergo q̄rit̄. 62. dis. & in terminis gl. & Do. ī c. ego solus. 9. dis. & in §. si testes. circa prin. in uerbo, ueritatis 4. q. 3. Et ꝓ numero ꝓferendo, uide tex. in l. maiorē. ff. de pac. & in l. fi. C. q̄ bo. ced. pos. & uide gl. in l. nec Tit. §. fi. ff. de adoptio. q̄ dicit, ꝙ ad fidē exhibēdā plus ualet grauitas & benignitas morū, q̄ facultas. ¶ Vltimo dicit hic
13 Vincētius, quē sequunt̄ do. An. do. Abb. & Imo. ꝙ si † un⁹ testis ɔtradicat uni, & testis actoris ē melior teste rei sibi ɔtradicēte, poterit actor petere sibi deferri iuramētū in supplementū ꝓbationis, q̄a sicut plures testes præferunt̄ pluribus, quo ad plenā probationē, ita unus uni, quo ad semiplenā probationem, ꝙ reputat ualde notādū. Sed ɔtrariū tenet hic dō. meus, q̄a fatendū ē, ꝙ resultat semiplena ꝓbatio, quo ad effectus, q̄ resultāt ex semiplena ꝓbatione de iure cōi, & ſm regulas iuris, sed quo ad dictū iuramentū in defectū ꝓbationis, q̄ est probatio irregularis, ꝙ unus testificet̄ ꝓ seipso, non uī posse procedere, quia ꝑꝑ testem rei inducit̄ aliqualis ꝓsumptio ɔtra actorem, ētsi esset infamis infamia iuris, ut ꝑ Bart. in l. q̄ ultimo. ꝑ illū text. ff. de pœnis. & quælibet ꝓsumptio, q̄ est ɔtra testē semiplenè probantē, facit ut nō deferat̄ dictū iuramētū, ſm Bar. ī l. j. C. q. & aduersus quos. & latè Bal. in c. sacramentū. de ɔsue. recti feu. Ergo nō uī deferendū iuramētū. Fortè tñ in practica ꝑꝑ authoritatem Doctorum seruaretur eorum opinio, ſm ipsū, cui adde, quòd communem sequitur Ioannes And. in addi. Spe. ī ti. de teste. §. postquam. uersi. quid si aliter. & uide ꝙ no. An. in c. fi. in 11. col. infra de iureiu.

SVMMARIVM.

1 *Testes an possint produci post relationem factā ad superiorē. Et qualiter intelligitur id. Post nu. j. vers. istud aūt. Delegatus potest excōicare tertium impedientem iurisdictionem suam. Post nu. j. vers. nota secundò. Concedens literas capituli ignorāte capitulo, qualiter puniri debent. Post nu. 1. vers. nota quarto.*

2 *Testimonium de auditu an & quando valeat. 3. & 4.*

CAPI-

Universidad de Deusto Biblioteca

CAPITVLVM XXXIII.

Tam literis. ¶Testes laici, & mulieres pñt testificari ꝯtra clericũ, qñ agit̃ ciuil͛r de crimine,* & testimoniũ de auditu, & fama nõ ẽ sufficiens. H.D. ¶No. primo ibi, pp appellationis ob-
1 staculũ, ſm dom. Ant. & Imo. ꝙ † ñ solùm post publicationẽ, sed ẽt post relationẽ superiori factã vł ꝯclusionẽ in cã pñt ꝓduci testes, qñ nõ stetit p illũ, q noluit ꝓducere, vt qa fuit repulsus iniustè sicut dicimus, ꝙ coact⁹ lit. ꝯtes. põt opponere exceptionẽ dilatoriã post lit. ꝯtes. vt no. gl. 3. in fi. in c. ex ꝯquestione. s̄. de restit. spo. Et sentit hic do. Ant. in duobus locis, ꝙ trãsmissio actorũ & relatio facta superiori hẽt vim ꝯclusionis in cã, qđ est semp mẽti tenendũ, ſm do. meũ hic, & vr̃ ꝓbari in l. cùm nobis. & ibi Bal. C. de relatio. ¶Istud aũt notabile vr̃ intelligere do. Anto. nisi partes spõte renũciassent iuribus & probationibus, qa vr̃ eis imputandũ, & ꝙ nõ possent redire finita appel. ad ꝓducendũ testes. Itẽ intellige, ſm do. meũ, ꝙ pars fuerit impedita impedimẽto iuris, qđ saltẽ prima facie crederetur esse iustũ, sicut hic erat impedita pp appellationẽ aduersarij, & idẽ, si fuisset impedita, qa iudex detulit appella frustratoriæ, adhuc enim resultaret impedimẽtũ iuris qual͛r sunt ligatæ manus iudicis post delationem secus, si pars nõ potuit ꝓbare, qa iudex simpl͛r retulit cã tunc enim, cùm potuit ap. & nõ ap. est qd imputet̃ sibi, capi. cùm dilecti. s̄. de ele. & l. ab eo. C. quõ & qñ iudex. ¶No. scdõ ibi, excõicantes ꝙ delegatus põt exercere iurisdictionẽ, nõ solùm ĩ impediẽtes iurisdõnẽ suã, sed ẽt in tertiũ, excõicando ipsũ, de quo plenè in c. j. s̄. de offi. dele. Ex quo arguit hic dom. Ant. ꝙ deputatus ad recipiẽdos testes dũtaxat, põt excõicare impediẽtes, ne recipiant̃. Allegat ẽt c. ex literis. s̄. de offi. delega. Et iste ẽ vnus casus in quo talis iudex exerceret iurisdõnẽ ẽt contra laicos, lʒ ecõuerso iudex secularis ñ possit eã exercere in clericos, vt tradit̃ 14. q. 2. c. quãquã. & 11. q. 1. c. testimoniũ. vbi secularis nõ p̃t cogere clericũ testificari corã se, & ita nõ põt punire clericũ impedientẽ testem ꝓduci. Faciũt notata per oẽs in c. verũ. s̄. de foro cõp. vbi secularis nõ potest punire clericũ falsum testificantẽ* corã eo. ¶No. tertiò ibi indicatis ſm do. Ab. ꝙ purgatio indici põt infamato super irregularitate ꝓueniẽte non solũ ex delicto, sed ẽt ex defectu sine delicto. Ad idẽ c. accedẽs. j. de purg. cano. nec requirit̃ in tali purgatione, ꝙ purget se p hoĩes similis dignitatis, sed sufficit, ꝙ se purget p clericos bonæ famæ, vt ꝓbat̃ hic & in c. cùm in iuuentute. & c. ꝯstitutus. j. de purg. cano. ¶No. quartò ibi, denuncietis eẽ suspensos ꝙ si principales de capitulo scribãt literas sub noĩe totius capituli inscio capitulo, puniunt̃ tanquã falsarij. An aũt sint suspẽsi ipso iure, vel suspẽdẽdi? Dñt Doc. cõiter.* ꝙ sunt prius suspendendi, postea denunciandi. Sed contra hoc multũ facit tex. ibi, denuncietis eẽ suspensũ p quẽ mandat̃ fieri denũciatio, quasi suspensio sit iã facta, nõ quasi sit faciẽda, & supplere ad tex. denũcietis eos eẽ suspensos, postquã suspẽderitis, est diuinare. Vñ vr̃ ſm Imo. hic ꝙ infligat̃ pœna ipso iure. Sed põt subtilius dici, ſm dom. meũ, ꝙ hic imponit̃ pœna extraordinaria ꝓ delicto, sicut imponit̃ testi dicẽti falsũ corã iudice, vt tradit̃ in l. nullũ. C. de testib. mãdãdo, ꝙ suspẽsio denunciet̃, & sic, quẽadmodũ cõmittendo executionẽ sñïæ suspẽsionis, tacitè vr̃ suspẽdere p illa verba. Cùm enim ꝓcedat̃ imponẽdo hãc pœnã sine ꝓcessu & figura iudicij, põt iudex incipere ab executione, & cõmittẽdo executionẽ vr̃ ꝓnũciare, nec hẽt locũ tũc l. 1. C. de execu. rei iudi. q̃ dicit, ꝙ iudex ñ p̃t incipere ab executione. Ita tradit singul͛r Bar. in extraua. ad reprimẽdũ. in verbo, figura iudicij. Et subdit do. Abb. hic, ꝙ inficiãtibus falsas literas noĩe capituli erat pœna arbitraria inspectis personis ꝓ qbus falso scribit̃, & mã de qua scribit̃, sed in literis Papæ seruabunt̃ notata in c. ad audiẽtiã. j. de cri. falsi. ¶Vltimò nota ibi, donec, ꝙ qñ suspensio fert̃ ĩ aliquẽ ab homine, nõ põt inferior à suspendente absoluere. Idẽ de excõicato est casus in c. pastoralis. §. 1. s̄. de offi. ordi. & notãt Io. An. dom. An. & alij in ca. ex frequẽtibus. j. de immu. eccle. Arch. 17. dis. in summa, & do. Ab. ¶Vtrũ aũt, sicut excõicatus à canone põt absolui ab inferiore, nisi absolutio sit special͛r ꝓhibita, vt in c. nuper. j. de sẽt. excõmuni. ita ẽt suspẽsus à canone? Dicit gl. in cle. 1. in verbo, excõicamus. de hæreti. ꝙ aut aliquis suspenditur ad certũ tp̃s, & tũc non põt inferior absoluere añ illud tp̃s, aut simpl͛r suspendit̃, & põt p d. c. nuper. nisi reperiatur reseruatũ superiori, vt hic. Sed illã gl. impugnat do. Ab. hic p rõnes gl. in c. cupientes. §. cæterũ. in verbo, suspensos. de ele. in 6. pp quã ipse distinguit, ꝙ aut à canone imponit̃ suspensio ꝓ pœna delicti, aut ꝓ pœna ꝯtumaciæ. Si ꝓ pœna delicti, nõ põt inferior relaxare, per tex. in c. notandũ. 2. q. 3. & habet̃ in c. at si clerici. §. de adul. s̄. de iudi. Et ꝙ possit pœna suspẽsionis imponi non solum à canone, sed ẽt ab hoĩe, habes text. in c. quã sit. j. de exces. p̃la. & notat do. Abb. in c. reprehẽsibilis. j. de ap. Nec obst. istis c. nuper. qa rñde, vt p gl. in d. §. cæterũ. Si aũt suspẽsio fit à canone pp ꝯtumaciã, & tũc ĩferior possit absoluere, vt est casus in c. ex literis. s̄. de ꝯst. Et cũ ista distinctione trãsit ẽt dom. meus. Sed nõ capio, quõ deferant̃ ab hoĩe, gl. in d. cle. 1. qa si imponit̃ simpl͛r suspensio, nõ reperiret̃ casus, in quo nõ sit ꝓ ꝯtumacia, vł si erit ꝓ delicto, erit ad tp̃s, & sic vtroq; casu gl. erit bñ locuta. Poteris tñ cogitare, & videre ẽt do. Card. in hac mã in cle. j. ver. si qs. in 4. q. de reb. ec. nõ alie. & Do. in c. nõ solũ. in 5. col. de reg. in 6. & in d. §. cæterũ in vlt. col. & do. Ab. in c. q̃ sit. j. de excessi. p̃la. & in c. j. in j. col. s̄. de iudi. & gl. in cle. j. ĩ verbo, donec. de deci. & Inno. & do. An. in c. cùm bonæ. s̄. de æta. & qual. & gl. & do. Ab. in c. 2. de matri. ꝯtra. ꝯtra interdic. eccl. & Io. de Ana. in c. de symoniace. in fi. j. de symo. & in c. excõicamus. §. credentes. in fi. infrà de hære. & q̃ alias dixi in d. c. nuper. Et dũ suprà dubitaui de distinctione do. Abb. hic, in isto passu dic melius, ꝙ in vno ipse ꝯtrariat̃, gl. in d. cle. j. vcʒ qñ suspensio esset lata simpl͛r à lege ꝓ crimine, quia ſm gl. ibi, & do. Abb. in d. c. q̃ sit. in fi. poterit relaxari ab inferiore, si nõ est reseruata. Cuius ꝯtrariũ vult dom. Ab. hic, & melius, qa cẽlebit̃ ppetua, ex quo tp̃e nõ diffinit̃. Facit l. seruus. & qđ ibi nota. C. de pœnis. & in terminis notãt Inno. dom. An. Imo. & dom. Abb. in c. ex literis. supra de ꝯsti. ubi uide. Et iõ ep̃s illã nõ relaxabit, nisi fortè eẽt super crimine, in quo nõ eẽt sibi ꝓhibita dispensatio, ut p do. Car. in d. cle. j. §. si qs. ¶In gl. j. in fi. Ponunt
2 hic elegãter do. An. & Imo. an † & qñ ualeat testimoniũ de auditu? De quo dic, ut p eos, & p Spe. in tit. de teste. §. 1. uer. itẽ ꝙ nõ prohibẽt. & in §. nũc tractãdũ uer. de auditu quoq;. & Bal. in l. ꝯuenticulã. ĩ penu. col. C. de episc. & cle. & Ang. in §. hinc nobis. in Auth. de hære. & Fal. & Bar. in tractatu de teste, in 4. col. & Imo. ĩ c. significauit. infra e. & do. An. in c. cùm cãm. el 1. in 14. col. infra e. & ibi do. Ab. in 6. col. et gl. Dy. & Bart. in l. si arbiter. ff. de ꝓba. & do. An. & do. Ab. in c. lʒ. infra eo. & glo. & ibi Arch. solenniter in c. hoc vr̃. 22. q. 5. & Imo. & do. Ab. in c. 2. supra de ꝯsue. & in c. p̃terea. & qđ ibi dixi in fi. suprà eo. & gl. pen. ĩ c. solennitates. el 1. de ꝯsec. dist. 1. & in c. testes. in uerbo, uiderint. 3. q. 9. & in c. ñ satis. ĩ uerbo, puniri. 34. q. 2. & ĩ ca. ĩ primis. 2. q. 1. Et breuiter dicas ex p̃dictis, ꝙ aut testis deponit de auditu auditus, & nõ ualet ei⁹ testimoniũ. c. lʒ ĩ uerbo, p̃ter cõem. infra eo. & c. tua. & ibi dom. Ab. infra de ꝯsan. & affi. & c. sup prudentia. in uerbo, auditu & uisu. 14. q. 2. & gl. in l. testiũ. in uerbo, p̃stò fuerint. C. de testi. Aut de auditu ꝓprio, & tũc aut est qd pceptibile sensu auditus tantũ, ut ꝓlatio uerborũ, & ualet, secũdũ gl. in l. in summa. §. idẽ Labeo. ff. de aqua plu. arcen. Fallit, ut dixi in d. c. p̃terea. Aut est res perceptibilis duplici sensu, & deponit solùm de auditu, &

* Crimine. *Adde Alex. in l. Neratius. ff. de quæst.*

* Falsum testificantem. *Adde hoc esse verũ tam prĩcipaliter quàm incidenter. auth. statuimus. C. de episc. & cler. et* * *est communis opinio Canonist. in c. dilectus filius. de pœnis.*

ditu, & nõ probat, vt in tex. isto, & in c. cum cãm. s̄. eo. Vñ dicit do. An. in c. quoties. in fi. supra eo. ꝙ testis de auditu non est verus testis. ¶ Aliqñ tñ a testimonium a ẽt de auditu auditus valet, puta, in probanda parẽtela, d. c. lʒ. Item in probando hæredẽ fraudasse hr̃ditatẽ, ut ĩ §. si vero absunt. ĩ Authẽ. de hære. & Fal. Itẽ in factis multũ antiquis. ſm Bar. in d. l. si arbiter. & latissimè do. meũ hic de quo fiet mẽtio in c. lʒ. infra eo. vbi de hoc latiùs post
3 Doc. ¶Itẽ † iuxta istos casus operatur ẽt præsumptionem, adeo ꝙ transfert onus probandi in aduersarium, ſm Archi. in d. c. hoc ur̃. de quo exclamat Ro. singu. 350. inci. testimoniũ de au-
* ditu.* & põdera tex. in §. de his. 3. q. 9. quia vr̃ probare, ꝙ si testis dicit se audiuisse id, sup quo a partibus fuit roga-
4 tus, de auditu ꝓbat. ¶Itẽ † not. ꝙ si testis dicit se audiuisse, nõ sequit̃, ꝙ intellexerit, & iõ oportet dicere, audiui & intellexi, ſm dom. Anto. & Imo. in c. auditis, & ĩtellectis, p illũ textũ, supra de proc. & in c. auditis. per illũ textu, supra de ele. & faciunt iura similia illis, & l. si compromissum. ff. de arbi. Pẽdet tñ ab alio dubio, an p̃sens p̃sumat̃ intellexisse. per Bar. in l. e. j. §. si ff. de auth. tut. in tractatu de teste. & Fl. in l. ob carmẽ. §. fi. ff. de testi. & Bartolus in leg. corã. ff. de verb. sign. & Domi. in c. in primis. 2. q. 1. cũ ꝯcord. Itẽ vide dominũ Antoniũ post Innocentiũ in c. significauit. in pen. col. ver. no. hoc dictũ. j. e. & ibi dominus Abbas, vbi habes, ꝙ si in examinatione testis, q̃ fit ad perpetuã memoriã, ĩterfuerũt alij testes, ꝙ eis creditur sup examinatiõe, & etiam super dicto, lʒ deponãt de auditu. Et dicit ibi Imo. illũ esse casum singu. & mirabilẽ, ĩ quo admittit̃ testimoniũ de auditu, iudicis authoritate interueniente, & illud dictũ intelligit̃, qñ testes deponũt super re nõ pceptibili sensu auditus, puta, ꝙ res eẽt alba, alias nihil importaret. Itẽ vide Rot. deci. 113. in nouissimis, vbi dñt, ꝙ in possessorio sufficit testimoniũ đ auditu a parte, ꝙ possidet rẽ spoliatã, puta, qa fuit audita dicere de spolio, arg. notatorũ, in c. licet. infra eo. & facit c. q̃ sit. infra de exce. p̃la. & quod no. Inn. in c. per inquisitionẽ. supra de electio. & in c. at si clerici. supra de iudi. secũdũ ipsos. & qñ testis dicit se vidisse, & nihil dicit de auditu, in casu, quẽ videre nõ sufficit, an probet, dicet̃ in ca. cùm cãm. infra eo. Et ꝓ nũc habes in hac q̃st. regulã cũ 7. fallẽtijs, in quibus testimoniũ de auditu aliquid operatur. ¶Vltimò no. practicã glo. fi. communiter approbatã ad probandã ignorantiã capituli in actib⁹ attributis eius scientiæ, & pleni⁹ habet̃ ĩ c. tertio loco, ĩ ca allegato.

a Testimoniũ. *Adde ad ista, ꝙ quãdo agitur de probando aliquid, qđ hominis uita capere non potest, admittitur testimoniũ de auditu auditus. Ita do. Ab. in c. cum causam. de probatio. in secundo no. & in c. licet ex quadam. infra eo. in 4. not. Et sic no. quòd in antiquis non solũ fama probat. sed etiam testis de auditu auditus, et ratio est, quia est difficilis probationis, et ideo facit plenã probationem. Ita Inn. in c. veniens. de ver. sig. Bal. in l. cùm super. C. de rei ven. & in autheu. quas actiões in vlt. col. C. de sa. san. eccle. Hinc est quòd liberi possũt esse testes ꝓ patre & econtra, & plenè probãt Bar. ĩ l. quoties. C. đ nauf. et Inn. Ibi ẽ cas⁹.*

* Testimoniũ de auditu. *Adde Arch. 22. q. 5. ca. hoc uidetur. Rom. cõs. 424. ĩc. in ꝓposito. cir. fin. Alex. cons. 77. in causa. col. 2. lib. 1. Ias. in repe. l. admonẽdi col. 4. de iureiu. & Rom. singul. 753. inc. omni casu. ubi ponit quem effectum faciat testis de auditu.*

SVMMARIVM.

1 *Testes recipiuntur lite nõ contestata contra cõtumacẽ in causa status ecclesiæ.*
2 *Agere quando quisque potest pro ecclesia absque mandato, et quo nomine agat.*
2 *Agere non potest vnus regularis solus pro ecclesia sine mandato.*
4 *Episcopus & capitulum quando dicantur esse in negligentia.*
5 *Capitulum & decanus an possint agere pro singulis beneficiatis.*
6 *Sententia diffinitiua potest proferri in causa libertatis absq; litis contestatione.*

CAPITVLVM XXXIIII.

1 Cum olim. ¶In † liberali cã, siue ĩ causa status ecclesiæ ꝯtra ꝯtumacẽ recipiunt̃ testes lite nõ ꝯtest. & fert̃ diffinitiua. H.D. & singul͛r. ¶ Not. primò ibi, vł ꝓcuratoribus earũ. ꝙ sufficit locũ iudicij esse tutũ procuratori, lʒ non sit tutus dño, vt ipse principl͛r citatus arceat̃ ad cõparendũ p ꝓcuratorẽ, qđ nõ est expressum alibi. Et per alternatiuã positã in tex. dicas, ꝙ ante oĩa dẽt eligi locus tutus parti, si fieri potest, alias procuratori. Et de materia loci tuti vide in capi. accedẽs. el 1. s̄. vt lit. nõ ꝯtes. & in c. ex parte. infra de appel. & in c. statuimus. de offi. dele. in 6. & in cle. pastoralis. de re iudi. cũ similibus. ¶No. secũdò ibi, & lite. ꝙ cũ agitur de statu eccl͛æ. est lis ꝯtestãda, data p̃sentia vtriusque partis, secus, si altera parte absente, vt patet in text. Et põdera in verbo, verũ. ꝙ ista ponunt̃ tanquã paria, nolle cõparere, & sic nõ esse p̃sentẽ, aut nolle litẽ ꝯtestariẽt si sit p̃sens. ¶Ex quo colligit do. meus duo, q̃ dicit esse singularia & pulchra. Primũ, ꝙ qñ reus est præsens, & nõ vult litẽ cõtestari, põt procedi contra ipsum, tan-
* quã cõtra ꝯtumacẽ, * sicut si eẽt citatus, & nõ cõparuisset, & sic ꝓbat̃ ꝯclusio Bar. in l. cõsentaneũ. C. quõ & qñ iudex. Secũdũ est, ꝙ iudex nõ põt cogere partẽ lite cõtestata, vel saltem hic ꝓbat̃, ꝙ non põt habere litem cõte. cum æquiparet ista duo nolle litẽ ꝯtestari, de quo remittit ad notata in c. qm̃. §. porro. supra ut li. nõ cõtesta. Sed adde, ꝙ si põt actori esse ꝯsultũ per missionẽ in possessionẽ cõtra ꝯtumacẽ, nõ põt contumax cogi inuitus litẽ cõtestari, vt ẽ gl. reputata sing. in authẽ. qui semel. C. quõ & qñ iu. & facit gl. l. nõ satis. ff. de in ius voc. & no. gl. in l. j. C. vt nemo inuitus agere. Si vero non posset esse cõsultũ actori p missionẽ, põt reus p̃cisè cogi litẽ ꝯtestari, ſm Ange. & Imo. in l. inter stipulantẽ. §. j. ff. de verb. obli. & Imo. ĩ in l. si finita. §. si plures. in 10. col. ff. de dã. infect. p l. quoties. in prin. & §. p̃tor. ff. de noxali. & de mã p dom. An. in c. 1. in pe. col. supra de lit. ꝯtest. cũ si. Procedet aũt iste tex. in casu suo, de quo p gl. fi. ¶No. tertiò ibi, statuẽtes. ſm do. An. ꝙ iudex, cui cõmittit̃ instructio, & ꝓcessus, & nõ diffinitio, põt cum remittit ꝓcessum ad superiorẽ, citare partes ad audiendã sñïam corã superiorẽ, & licèt hoc nõ probet̃ in isto tex. qa ſm do. Abb. fuit expressè cõmissum iudicibus, tñ pro hoc vr̃ tex. cum sua glos. in c. cum Bertoldus. in verbo, remisisset. infra de re iud. ¶No. ultimò, ꝙ lʒ pars fuerit citata ad ꝓcedẽdũ, & fuerit ꝯtumax, tñ dẽt đ nouo citari ad sñïam diffinitiuam, quod procedit sine dubio, qñ pars fuisset citata ad unũ actũ, puta, ad respondendũ in cã libello, vel lite cõtest. Sed si fuisset citata simpl͛r ad procedendũ in causa, uel ad oẽs & singulos actus processus, & maximè si diceret̃ usque ad sñïam inclusiuè, tũc eẽt maior dubitatio, vtrũ sñïa valeret, de quo uide per Doc. in c. consuluit. supra de offi. dele. & Spe. in ti. de citatione. §. viso. ver. lʒ sentẽtiæ. secundum do. meũ, Adde Raynerium post Bart. in l. statu libero. §. Stichus annua. ff. de statulibe. vbi dicit per illũ tex. ꝙ contumax in processu est iteratò citãdus ad sñïam audiendam, & allegat ad hoc Spe. in ti. de positionibus. §. 8. in fi. & Arch. & Io. Mona. ĩ c. 2. de dolo & ꝯtu. in 6. Et ꝙ valeat sententia eo non citato, qui fuit citatus ad oẽs actus vsque ad sententiam inclusiuè. vide Ange. in l. si p̃tor. ff. de iudi. & Bar. in extrauag. ad reprimẽdũ. in uerbo sup dicto crimine. & Ang. in d. l. de uno quoq;. ff. de re iud. & Pet. de Anc. in cle. 1. in 10. no. đ foro cõpe. in 6. Intellige, qñ talis citatus nõ cõparuit ĩ prima citatione. Si enim cõparuisset, & stetisset in iudicio vsque ad fidẽ cãæ lʒ tp̃e sententiæ nõ adsit, debet citari specialiter ad sententiã, secundũ Pet. de Anch. in d. cle. 1. & Bar. in d. extrauagãti. Et adde, ꝙ citatus ad ꝓcessũ non est citandus ad interlocutoriã ſm Bald. in l. sancimus. C. de iudi. Et adde Do. ĩ c. si capitulo. §. 1. In vlt. no. ĩ

* Cõtumacem. *Adde Ale. in l. si eum. §. iniuriarũ ff. si quis caut. & in l. 1. post Bart. ff. de priuat. delic.*

Universidad de Deusto Biblioteca

fi.de ꝯceſ.pb.in 6.vbi dicit ꝑ illũ tex. ꝙ cõtumax in vno
actu nõ citat̃ ad aliũ actũ fiẽdũ,q hẽt cõnexitatẽ neceſ-
ſariã cũ actu ꝑcedẽti,nã ibi erãt cõtumaces in cõferen-
do canonicatu, & nõ vocant̃ poſtea in collatione præ-
bẽdę,q̃ hẽt neceſſariã cõnexitatẽ cũ canonicatu,c.rela
tũ.j.de pb. Ex quo dicit haberi notabilẽ limitationẽ ad
2 notata in c.2.de dolo & cõt.in 6.¶In†gl.2.ibi,qlibet a-
lius,ẽt minor. L3 Doc.multa dicãt inueſtigãdo, quo iu
re iſte Archidiaconus agebat, tñ approbat̃ ab oĩbus op
poſitio Inn.hic dicẽtis valde ſolẽniter, ꝙ l3 alias regu-
lariter quilibet de eccleſia volẽs agere ꝓ ea, nõ audiat̃ ſi
ne mãdato, vt in c.qñ.ſupra de offi.dele.& in c. cãm,q̃.
ſupra de iudi.& in l.ſicut.in fi.ꝑ locũ a ſpãli,ff. quod cu
iuſq; vni.nomin.quãuis ſecus in defẽdẽdo, vt ꝑ gloſſ.&
Do.in c.ex parte Aſten.infra de cõceſ.pb.& in ca. 1. ſu-
pra de ꝓc nihilominùs data negligẽtia epi & capituli
quilibet de eccleſia põt agere ſine mãdato ꝓ eccleſia ,
& fuit ita hic,& idẽ ꝓbat̃ in c. dilecti.ſupra de maior. &
obe. Et ibi dicit Inn. ꝙ ſi eps eſt negligens in aliquo, põt
corrigere capitulũ appellando. Et l3 ille tex. nõ loquat̃
de ſingulis de capitulo.tñ in ipſis idẽ eſt, ꝑ notata in ca.
bonæ.& in c.qa pp.ſupra de ele.vbi ius vniuerſitatis p̃t
remanere in vno nõ negligẽte. Et ꝓ p̃dictis allegat do.
meus tex.quẽ dicit melius facere in §.ſui aũt. in Auth.
de eccleſ.titulis.vbi ꝓbat̃,ꝙ ſi eps eſt negligẽs petere reli
cta pauperibus,qlibet de populo põt agere in fauorem
piæ cãæ. Et ita illũ tex.intelligit notãter Bal.in l. nec qc-
quã.§.fi.ff.de offi.ꝓcõſ.& leg.& Ro. facit eũ ſing. in l. ſi
cum dotẽ.§.ſin aũt.in 6.col.ff.ſol.mat.& in auth. ſimi-
liter.in 4.char.ver.tertiò,ꝙ qlibet.C. ad l. Fal. & ſpec.ĩ
ti.de inſtr.edi.§.nũc aliqua.ver. ſed nõne qlibet. Bene
facit tex.in l.ciuitatibus.in prin.ff de leg.j. vbi ꝓbat̃, ꝙ
relicta ad eleemoſynã pauperũ vident̃ relicta ad orna-
tũ ciuitatis & fauorẽ publicũ. Vñ infert Bal.ibi,ꝙ ſyndi-
cus reipublicæ põt illa petere ĩ fauorẽ publicũ Adde ẽt
Rot.ĩ antiqs,d̃ciſiõe 173.vbi ſequunt̃ dicta Inn. ꝑ q̃ dñt,
fuiſſe determinatũ ,ꝙ ubi ſunt aliqui officiales ĩ aliqua
eccleſia,nõ põt vnus agere,niſi alijs negligẽtib⁹ , & iſta
dicta Inn.ſequit̃ ẽt Dom.in c.ad decimas.in 4.col.de re
ſti.ſpol.in 6.& ibi poſt Ioã.And.Lapus.¶ Limita nõ ꝓ-
cedere in regularibus.qa† vnus ſolus nõ poſſet agere ꝓ
eccleſia ſine mãdato & licentia abbatis, per c.ex parte.
cũ ſimilib.s̃.de poſtu.qd̃ intellige,niſi ꝓ abbate carcera
to, vt hic ꝑ do.An.& do.Abb.Et ex iſtis extẽdit̃ ca. ſi qs
presbyterorũ.j.de reb.eccl.nõ alie.& c. nõ liceat 12. q.
2.vbi idẽ dr̃ de re eccleſiæ malè alienata, qa ꝓ eius reuo
catione cuilibet de clero cõpetit actio. Vr̃ tñ,ꝙ ille ca-
ſus differat a p̃dictis,qa ẽt nõ data negligẽtia p̃la.p̃t qui-
libet agere,cũ illa iura adhoc ſe nõ aſtringãt, ſm dom.
Abb.hic,q tñ ſubdit,ꝙ ſi ſimul ꝯcurrerẽt ad agẽdũ. præ
fert̃ p̃latus arg.l.ſi plures.ff.de accuſ.& c.edoceri.ſupra
de reſcri. Differt ẽt in alio. qa parochiani ẽt laici admit
tunt̃ in defectũ clericorũ, ſm gl.in verbo,dilapidatiõe.ĩ
fi.in c.verabili.ſupra de offi.dele.& ibi expreſſius dom.
Ab.in iiij.col.qd̃ nõ dr̃ in caſu iſto. Et de mã plenius per
oẽs in d.c.ſi qs.vbi inter alia limitat̃, dũ modo aliena-
tio dicat̃ facta in dãnũ eccleſię , ſecus ſi ſolũ eẽt omiſſa
ſolẽnitas alias neceſſaria.¶ Et ad vnũ aduerte.ĩquãtum
dñt do.Ant.Imo.& do.Abb.hic,ꝙ diſpoſitio d. c.ſi qs.
hẽt locũ ẽt in re eccle.ab aliquo ablata, qa res inuaſa ꝑ
aliũ ſatis dicit̃ alienata,& allegãt Lapũ alleg. 52. Spe.j.ĩ
ti.de reſcri.p̃ſentatione.§ ratione aũt formæ, verſic.itẽ
quod in reſcripto.qa pro iſto dicto facit, ſm do.meum
tex.no.ſm lecturã cõiter approbatã in l.j.C.ſi ꝑ uim,uel
alio mõ.ubi ſingula,ꝓbat̃,ꝙ qñ abſens fuit ſpoliatus,q
libet põt agere ꝓ ſua ſpoliatione ſine mãdato. Ergo idẽ
in eccl.qa cùm ęquiparet̃ minori ac pupillo,c.1.& c.ac
cedẽs.s̃.de reſtit.in integ.nõ vr̃ deberi minor fauor pu
pillo,& eccleſiæ,q̃ abſenti,cùm poſſeſſio aufert̃. Vñ di-
cit gl.reputata ſingula.in l.nec nõ. §. 1. ff. ex qbus cauſis
maiores,ꝙ iſta regula negatiua eſt vera , in qb. caſibus
denegat̃ reſtitutio minori,multo fortius abſenti, & ſic
fauorabilior eſt pſona minoris , q̃ abſentis regul'r. Sed
tñ iſta æquiparatio minoris & eccleſiæ ad abſentẽ pro

cederet.qñ eccleſia nõ haberet rectorẽ,ſicut abſens ibi
carebat legitimo defenſore. Et hoc caſu poſſet eẽ uera
cõis opin. Sed non uř eadẽ rõ,qñ eccle. & pupillus ha-
bent rectorẽ. Adducit̃ ẽt ꝓ cõi ſingulare dictũ do. Inn.
in c.nec epi.j.de reb.eccl.nõ alie.ubi dixit,ꝙ ſi cõmittit̃
alicui a Papa,ꝙ debeat reuocare male alienata in p̃iu-
diciũ eccleſiæ,põt talis apponere manũ ad alienata ꝑ
eccleſiã,in quibus eccleſia nõ habebat niſi ius poſſeſſo
ris,& ẽt ad ea,q̃ fuerũt uiolẽter ablata ab eccleſia, quia
largo mõ dici pñt alienata, & ſequit̃ Bar. in l.iubem⁹.la
ij.in fi.prin.C.de ſac.ſan.eccl.& in l.j.circa fi.ff. de cõſti.
prin.& Arch.in c.re uera.iij.q. ix. cũ ꝯcor. Dicit domi.
meus hic,ꝙ iſtud põt ſuſtineri in cõmiſſione & delega
tione,in qua agit̃ de modico p̃iudicio, ſed in qõne no-
ſtra putat cõmunẽ opinionẽ de ſubtilitate iuris eſſe fal
ſum,qñ eccleſia nõ caret rectore,quia qñ res eccle. fuit
occupata,de facto ceſſat in ea rõ, propter quã permittit̃
cuicunque agere ꝓ re male alienata,uc3 quia non ẽ ue-
riſimile,ꝙ ille,qui alienauit, uelit ipſe cõtra factũ ſuum
uenire,ut colligitur in tex.& gl.in c. ſi ſacerdotes. 16.q.
3.Sed nõ eſt eadem ratio,quando ſine uoluntate recto
ris res eſſet inuaſa. Vñ extendit̃ d.c.ſi qs.ubi nõ eſt eadẽ
rõ,non conſonat iuri,ſecundum ipſum . Sed certè ad
iſtã rationẽ reſponderi poteſt, ꝙ operabitur , ut pro re
occupata quilibet agere nõ poteſt, niſi data negligẽtia
p̃lati,quod non eſt in re alienata. Sed ubi daretur negli
gentia in recuperatione rei occupatæ , nõ cõcludit iſta
rõ differentiam inter utrunque caſum , quia ponderat̃
ẽt ipſa negligentia,& ſic ſuſtinebitur cõmunis opi.ſi.n.
ipſe fatetur eã ꝓcedere, ſi eccleſia caret defenſore, idẽ
erit,ſi hẽt,ſed negligẽtẽ,cùm paria ſint,uř ĩutilẽ, uř nul-
lũ habere,c.ij.ſupra de transla. præla. Et iſta nõ tradas
4 obliuioni.¶Qñ† aũt dicatur epiſcopus,ſiue capitulũ eẽ
in negligentia,reſpondent Inno.do.Ant.Imo.& dom.
Ab.ꝙ eo ipſo,ꝙ nõ proſequunt̃ ius eccleſiæ , quàmpri-
mũ pñt,appareat de negligentia,nec pñt allegare igno
rantiã,cùm non prę́ſumatur in talibus,uel ſi ẽ ignoran
tia,eſt culpabilis,ca.innotuit.s̃.de ele. & traditur in re-
gula,ignorãtia,de reg.iur.in 6.& non uř requiri moni-
tio,ut ipſi ſentiũt,cõtra quos inſurgit hic do. meus, di-
cẽs,in effectu hoc poſſe ꝓcedere,qñ ius eccľæ eẽt noto-
tiũ,ꝑ c.Romana.§.notoria.de cẽſib.in 6.& per id quod
habet̃ in c.1.s̃.de offi.ord.ſed ubi nõ erat notoriũ(& ſic
nõ datur tanta negligentia) requiritur monitio, ſecun
dũ ipſum pp notabilẽ doctrinã Inno.in c. extirpandæ.
j.de p̃b.de qua per Bal.in authen.hoc amplius.C. de fi-
deic.& Bal.& Imo.in l.ſi mora.ff.ſol.mat.cũ ꝯco. quas
extẽsè poſui in c.2.j.de magiſtr.poſt Ioã.And.ibi,in qb.
dr̃,quod delictũ negligentiæ regulariter nõ incurrit̃, ni
ſi monitione p̃miſſa. Nec eſt ualida cõſequentia,ꝙ p̃la-
tus & capitulũ præſumitur ſcire iura eccleſiæ , ex hoc
ſolo , ꝙ tenet̃ illa ſcire,& ſunt in negligentia,quia ſecũ-
dũ hoc ſequeretur,quòd p̃latus , qui ſucceſſit p̃lato ha-
benti malã fidẽ,uel illi de capitulo , q ſucceſſerunt alijs,
nũquã haberent bonã fidẽ, quia præſumerẽtur ſcire iu-
ra,q̃ hẽt eccl.& q̃ non,aut ſaltẽ deberent ſcire,& eſſe in
lata culpa,& ſic nõ rehaberent bonam fidem ad p̃ſcri
bendũ,& tñ iſta ſunt falſa,ut tradit̃ in c.cura.per glo.&
Inno.j.de iurepat.& per Bal.in l.põt quis. ff. de uſucap.
Præterea ſecũdũ hoc nõ excuſaretur iudex,qui tenetur
inquirere ſuper certo genere maleficiorũ, contra text.
in l.j.§.magiſtratibus.ff.de magiſt. ꝯue. per quẽ dicit ibi
Bal.quòd l3 iudex ex officio teneat̃ inquirere,l.iubente
& ſub pœna, nihilominus intelligit̃ , ſi ſibi delictũ ſue-
rit denũciatũ,alias poſſet ignorare. Nec obſt. c.ĩnotuit.
s̃.de elec.qa uerũ eſt , quòd ille,qui gerit actũ cũ aliquo
p̃ſumitur ſcire conditionem & qualitatẽ eius,l. ſi patro
nus.& ibi Bal.ff.de confir.tu.uel tenet̃ ſcire, ita quod ẽ
in culpa,ſi ſe nõ informat,l.qui cũ alio.ff.de reg.iur. Sed
non eſt ita in eo,qui nullum gerit actum,ſed ex hoc ſo
lo obligatur,quia ſibi cõmittitur officiũ inquirẽdi ſup
certo genere rerũ,hic enim excuſatur ignorãtia, ſi ꝓce
dit ex facto alieno,& l3 ſit aliqualis culpa, nõ tamẽ tan
ta , q̃ conſideretur in propoſito , & l3 iſta confirment
opinionem

opinionẽ dñi mei & Hoſt.hic,q dixit,ꝙ requirit̃ moni-
tio trina,per c.pen.de ſup.neglig.p̃lat. tñ poſſet dici ꝙ
doctrina Inn.in c.extirpandæ.loquit̃ de impoſitione pę
næ.qd̃ nõ eſt hic. Et cõſidera,quia ſm Bal. hic eps iſtius
archidiaconi nedũ erat in mora, ſed in culpa,exhibẽdo
ſeruitia archiep̃o exiſtẽti in poſſeſſione primatiæ,vñ ẽ
quodãmodo vilis p̃latus vel ſuſpectus nõ audẽs auden
da, ſm ipſũ.pro quo facit c.j.39.diſt. ¶ Et quãuis Doct.
intelligãt iſtã decre.ꝙ Arch.hoc fecit data negligẽtia p̃
lati, tñ põt ꝓcedere lectura gl.ꝙ ẽt non data negligẽtia
admittat̃ ad agẽdũ de ſtatu eccleſiæ , ſicut admittit̃ pa-
tronus ad agẽdũ de ſtatu eius,q eſt in ſeruitute, qa ſua ĩ-
tereſt,l.3.& ſeq.ff.de li.cã. Hic aũt intererat Archidiaco
ni pp putationẽ ſuperioris,qd̃ eſt intereſſe cõſiderabile
ſm Inno.in c.auditis.de p̃ſcri,quẽ ſequit̃ do.Ab.in c.di-
lecti.s̃.de maiori.& obedi.ĩ c.cùm deputati.s̃. de iud.&
in c.fi.s̃.de dila.& in c.cùm dilectus.j.de relig. dom. Et
ſm hãc lecturã,ſnĩa lata ꝯtra ipſũ nõ nocet eccľę,ꝑ c.cũ
ſup.cũ mã j.de re iudi.¶ Vbi aũt ageret tãquã data ne-
glıgẽtia ep̃i,ſec⁹ eẽt, ſm Hoſt.& alios hic,ſicut dr̃ ĩ actio-
nib.popularibus,l cũ,q.§.in popularib. ff. de iureiur.&
no gl.notabilis,& ibi do.An.& do.Ab.ĩ c.cùm dilecti.
in uerbo,iudicatũ.s̃.de elec. ſm ipſos,qb.adde glo.in ſi-
mili in c.cupiẽtes.§.cæterùm,in verbo,nullũ p̃iudiciũ.
de elec.in 6.& Inn.in c.ſuper his.in gl.j. & ẽt in gl.ĩ ver-
bo,à ꝓmotione.j.de accuſ.& in c.cãm.el 2.ad fi. j. q fil.
ſint legi.ad fi.gl.magnæ,& Imo.in c.ad audiẽtiã.el 2.in
pe.col.s̃.de reſcri.& Arch.in c.illud.23.diſ.qa qlibet de
populo cẽſet̃ ꝓcurator reipub.& iõ ſicut ſi vnus hẽt plu
res ꝓcuratores cũ mãdato,& ſnĩa lata ꝯtra vnũ,alius a-
gere nõ põt,l.plurib.ff.de ꝓcu.& c.ſi duo.eo.tit.in 6.ita
hic,niſi oſtẽderet̃ agẽtẽ fuiſſe p̃uaricatũ, ꝑ notata in c.d̃
his.j.de accuſ.vel ſecũdus volẽs agere ignoraſſet de pri
mo agẽte, ſm gl.in d.c.cùm dilecti . Et ita notãt p̃dicti
Doct.hic.¶Quo ãt noĩe debeat talis agere,an ſuo, an
eccľæ?dic breuiter, ſm Inn.& alios hic, & Lapũ allega-
tione 52.& Spe.in ti.de ꝓcu.§.rõne quoque ꝯſtituentis.
ver.qd ſi aliqs.& Arch.in c.nõ liceat.12.q.2. & Imo.in
cle.j.de reſcri.ꝙ ſiue agat ꝓ re malè alienata,ſiue in uti-
litatẽ totius eccľæ,agere dẽt noĩe eccľæ, qa ſubrogatur
loco p̃lati,& ita agit ipſe p̃latus,vt tradit̃ in c.fi.s̃.de di
la. Ergo,& c.qa ſubrogatũ ſapit nãm,& c.c.eccle. el j.s̃.
vt lit.pẽ,cũ ſimi. Et iſtis adde,qd̃ no.Bar.in l.j. C. de bo.
mater.vbi dicit,ꝙ ſi pater agit ꝓ reb.aduẽtitijs filij , qui
eſt adminiſtrator legitimus, & hẽt mãdatũ à lege , dẽt
agere adminiſtratorio noĩe,ſic ẽt cõiũcta pſona habet
mãdatũ a lege,vt tradit̃ in c.nõnulli.s̃.de reſcri.& tñ de
bet agere noĩe eius,ad cuius vtilitatẽ aget ꝓbat̃ in l.Põ
ponius.§.fi.ff.de ꝓcur.vbi dr̃,ꝙ ꝯiũcta pſona nõ dẽt ad
mitti cõtra volũtatẽ eorũ,ꝓ quibus agit , tãtũ enim ſi-
gnificat agere ꝓ aliquo,quãtũ agere noĩe ipſius,l.fideicõ
miſſa.§.interdũ.ff.de leg.3.& Bar.ibi.& in l.j.§.nũciatio
ff.d̃ ope.no.nũ.maximè,qa ſubrogat̃ loco alteri⁹,ad qd̃
bñ facit cle.j.de ſup.neg. p̃la. Nõ obſt. ꝙ in actione po-
pulari qs agit noĩe ſuo,vt hic ꝑ Inn.qa in illa actiõe pœ
na & vtilitas pecuniaria applicat̃ parti,l.ſi cui.in fi.ff.de
accuſ.& ꝑ Bartol.in l.agraria.ff.de termino moto.ſed
hic nõ. Vñ dicit Bal.hic,ꝙ iſta erat cã mixta,ſ. ꝓpria &
publica ipſius eccleſię, Vbi aũt vnus de eccľa ageret ꝓ
ĩtereſſe ꝓprio, ꝓcederet opinio illorũ. quorũ opniones
ꝯtra p̃dicta refert hic Inn.dũ tñ agãt noĩe ꝓpriæ digni-
tatis,vt latius diximus in c.3.s̃.tit.j. Et in quãtũ dñt oẽs
poſt Inn.ꝙ talis nõ tenet̃ ſatiſdare,nec põt recõueniri,
adde Arch.in d.c.nõ liceat.vbi idẽ tenet , ſubdẽs fuiſſe
obtẽtũ in curia,ꝙ agẽs hoc mõ poterit ꝯſtituere procu
ratorẽ añ lit.cõteſ. Et iſta ẽt ponit do.An.in c. edoceri.
in 2.col.& in cle.j.de reſcri.dicẽs,ꝙ iſtud eẽt mirabile,
& loquit̃ in agẽte pro malè alienatis,vt poſſit qs ꝯſtitue
re ꝓcuratorẽ añ lit ꝯteſta.qa regul'r ſecus,l.neque.C.de
5 ꝓc.& latè ꝑ gl.ĩ c.qa ep̃i.5.q.3.¶ An†aũt decanus & ca-
pitulũ poſſit agere pro ſingulis bñficiatis in eccleſia, vi-
de ꝑ do.An.Imo.& Abb.hic cõcludẽtes poſt Rotã , ꝙ
ſic,ſi eſt qõ de bonis p̃bẽdæ,vel capellæ,ſecus,ſi de titu-
lo ipſius bñficiati,vľ obuẽtionib.ſuis.¶In gl.fi.ibi, nã ſi

Papa vellet. No. ꝙ ap. ſnĩæ intelligit̃ de diffinitiua,non
de interlocutoria, ꝓ quo ẽt Bal. hic allegat gl. quã dicit
ſing.in l.j.§.biduũ.ff.quã.app.ſi.qd̃ facit. ſm ipſũ, ad ſta-
tuta de executionib.ſnĩarũ,& de hoc ẽt ponit ĩ rubrica
C.de ſentẽtijs & interlo.omn.iud.& additionib.Spe.in
rubrica,de ſnĩæ ꝓla.& do.Abb.in cle.j.de re iud. cũ ꝯc.
de qbus alias.¶ An aũt dictũ ſtatutũ de executiõib.ſnĩa
rũ habeat locũ in executionib.p̃ceptorũ,vide gl.in l.fi.
§.neceſſitatẽ.C.de bon.q̃ lib.quã Bal. hic appellat ordi
6 nariã & notabilẽ valde.¶ In†ca gl. in fi. Frmãt hic oẽs
opinionẽ.in qua gl.titubãt,vc3 an abſq; lit.ꝯteſt. potue
rit hic deueniri ad diffinitiuã recipiẽdo oẽs teſtes,& ad
ꝯtraria rñdet̃,ꝙ illud eſt fauore libertatis, & eſt notabi
lis lectura, ſm do.Ab.adde Bal.in l.j ad fi.C.de teſti. vbi
q̃rit,an in cã liberali poſſit ꝓcedi ad diffinitiuã lite non
ꝯteſt.& rñdet,ꝙ ſic,ſiue agat̃ de libertate hoĩs,l.3.§. fi.
ff.de lib.ho.exhi.& l.diffamari.C.de ingenu.ma.ſiue d̃
libertate eccľæ,vt hic,& dicit iſtũ tex. eẽ notabilẽ.ſub-
dẽs,dici poſſe gñal'r,ꝙ vbicunq; tractat̃ de ſtatu, & non
de re ę́ſtimabili,vbi nõ cadit miſſio in poſſeſſionẽ,p̃t ꝓ
cedi lite nõ ꝯteſtata ad diffinitiuã & allegat Iac. But.in
Auth.q ſemel.C.quomo.& qñ iudex.& ẽ notabilis am
pliatio ad c.qñ.§.j.s̃.vt lite nõ ꝯteſ.circa quã vide Bart.
Imo.& Ro.ĩ l.ſi finita.§.Iulianus.ff.de dã.infec. & Bal.ĩ
authẽ.q ſemel.C.quom.& qñ iudex.& gl.2.in c. fi. s̃.de
offi.iudi.& Bar.q ipſã allegat,ĩ l.ſi priùs.ff.d̃ ope. no.nũ.
& do.An.ĩ c.j.s̃.de eo.q mit.in poſ.& Dom.in c.j.e. ti.ĩ
6.& Bal.& Sal.ĩ authẽ.ſi oẽs.C.ſi ut ſe ab hær. abſtin. &
Bal.ĩ l.ait p̃tor.§ deinde adijcit.ff.ex qb.cau.ma. & ĩ au-
thẽ.ei,q.C.de bo.autho.iud.poſ.& in l.2.in 6.col.ff.ſi ex
nox.cau.aga.& ĩ l.ſi qs ſup.C.finiũ reg. & do. An.in c.
cãm s̃.de do.& ꝯtu.& do.An.do.Ab.& Imo. ĩ c.tuæ.s̃.
ut lit.nõ ꝯteſ.& dic ut ibi dr̃.¶Vltimò de mã, quã tetigi
s̃.ĩ ultimo notabili,uide ẽt Fed.ꝯſi.171.qd̃ incipit. Caſus
talis eſt,qdã fuit citatus.& ꝯſi.89.qd̃ incipit, Ad petitio-
nẽ actoris.& Ange.& Imo.in l.qui añ calẽdas.ff.d̃ uerb.
obl.& Ro.in l.j.in 4.char.ff.de arbi.ĩ l.4.§. hoc aũt iudi-
ciũ.in addi.ff.de dam.infec.& Inn.in c.cùm olim. in fi.
j.de accuſ.& in c.ad petitionẽ.e.ti.& hic & Bal.in l.ſi ac
cuſationib.C.de accuſ.& in l.ſi qñ. uer. iuxta hoc q̃ro.
C.de teſti.& ĩ authẽ.q ſemel.C.quom & qñ iudex.& gl.
ĩ c.2.ĩ uerbo,nõ teneris.de do.& ꝯtu.in 6.& in authẽ.iu
bemus.in uerb.expectãtes.C.de iudi.& in l.fi.ff. de reſt.
ĩ ĩteg.& Bar.ĩ l.2.ff.de appe.reci.& ĩ l.nõ ignorat. C. de
fruc.& lit.expẽ.& Bal.ĩ l.cũ ñ eo.C.qñ ꝓuo.nõ ẽ neceſſe
& ĩ c.eccle.el 2.s̃.d̃ ele.& Pe.d̃ Anc.ĩ c.ſi poſt priſtinum,
uer.ſexto q̃ro.de ꝯfeſ.in 6.& Dom.in c.2.de arbi.co.lib.

SVMMARIVM.

1 *Reus qualiter debet caute excipere, ne videatur confiteri intentionem actoris.*

2 *Teſtes qualiter poſſunt reprobari per indirectum.*

3 *Teſtes qualiter debent deponere de loco & tempore.*

4 *Teſtium publicatio an impediat partem, quæ pendente examinatione cogitare non potuit ſuper eo, quod teſtes deponerent.*

CAPITVLVM XXXV.

EX tenore. ¶Si pars aduerſa añ teſtes
publicatos nõ potuit eẽ in
ſtructa ĩ reꝓbatione dictorũ teſtiũ , pñt te-
1 ſtes recipi nõ obſtãte publicatione. H. D.
¶No.†primò cautã formã excipiẽdi,quia
nõ dẽt re⁹ ſimpl'r excipere,ne ſic uideat̃ fateri intentio-
nẽ aduerſarij,ſed dẽt prius negare,& in quãtũ ꝯſtet,ex-
ceptionẽ ꝓponet̃,tñ iſta practica nõ ẽ amplectẽda , qñ
ꝯtineret peccatũ rõne mẽdacij, ſm gl.ĩ regula,exceptio
nẽ.de reg.iur.ĩ 6.& ĩ c.j.de ꝯfeſ.ĩ 6. ſm Imo.hic,cui add̃,
ꝙ ſi ꝯuẽto cõpeteret exceptio,quã pp inopiã ꝓbationũ
ꝓbare nõ poſſet,puta qa ĩ ſecreto ſoluerat mutuã pecu
niã,uř ꝙ licita cõſciẽtia poſſit negari mutuũ ẽt cũ iura-
mẽto,ut latè ꝑ Pet.de Anc.in regula,poſſeſſor.ĩ 6.cha.
d̃ reg.iur.ĩ 6.d̃ quo ꝑ Dom.in c.cupiẽtes.ĩ pri.de elec.in
2 6.& do.Ab.in c.olim.s̃.de reſti.ſpo.¶No.†ẽt tex.nota-
bilẽ ad reprobãdos teſtes de falſo ꝑ indirectũ,oſtẽdẽdo
negatiuã coarctatã loco & tpe. Cõcordat tex. cũ gl.in

Universidad de Deusto
Biblioteca

l. Pantoni⁹. §. rei. ff. de acqui. hære. & dicit Bal. hic, ꝙ ista decretalis est intepres l. optimā. C. de ꝓtrah. & cōmit. stipul. nā illa nō decidit, vtrū post publicationē possint noui testes produci, qd hic decidit. Itē ibi theorica, hic practica, nā tūc leges sapiunt, qñ hēnt practicā, & tunc fructus ex arbore colligit, ſm ipsum. Et p istū text. ifert Ioā. And. ad qstionē de accusato de homicidio cōmisso tali die, nā si testes deponūt, quod semper illa die fuerūt cū eo, nec uiderūt cōmitti homicidiū, vr, ꝙ debeat absolui accusatus. Dicit tn Ioā. And. ꝙ testes dēt deponere semp fuisse cū accusato, vt extra illud tps impossibile sit ipsū maleficiū cōmisisse, aliter nō ꝓbaret, arg. c. in nostra. & qd ibi notāt, §. c. Et aduerte, qa do. An. refert Ioā. And. vr velle, ꝙ ibi testes deponentes negatiuā dēnt deponere, ꝙ nō potuisset ꝓmitti homicidiū, quin ipsi vidissent. A lleg. gl. in c. clerici. 81. dist. & in §. si verò adsunt, in Authe. de hære. & Fal. & sequunt do. Abb. & Imo. qb. adde oīno dom. Car. ꝓs. 27. Et pp hmōi reprobationes faciēdas dixit notāter Bar. in l. is, qui reus. ff. de pub. iudi. ꝙ in accusatione nō dēt apponi dies cōmissi criminis. Si tn reus vult reprobare testes actoris, vel ꝓbare de sua innocētia, pōt petere, vt specificet dies commissi criminis, ne auferat sibi defensio, de quo p eundē in l. 3. ff. de eo, qd certo loco. & Bal. in l. j. C. q accusⁿ, non pūt. ¶ No. tertiò ibi, determinantes tps & locū, ꝙ testis.

* Tempore. *Ad de Alex. in l. si cui §, idem Labeo. ff. de aq. plu. arcē. et eundem in apost. ad Bartol. ibi, & Paul. de Cast. cōs. 369. incip. testes pradicti & quæ p eū habentur const. 94. inci. non seque do. item adde quæ habeatur p Alex. in consil. 3. par. 4. & Bal. i margar. ver. testis. col. 6.*

* dēt deponere de loco, & tpe, * maximè si interrogat, c. cām. j. c. & hoc ē verū, ꝙ de tpe dēt deponere necessario ēt nō interrogatus, qñ tps est de substā tia ꝓbationis, vt erat hic, qa maritus ꝓducebat hic testes, vt ꝓbaret se prius ꝓtraxisse cū alia, ꝙ nō poterat ꝓbari, nisi sui testes dicerēt de tpe, locus aūt nō erat necessarius, sed ex quo fuit deductus, factus est de substantia ex tpe mulieris. Et dixit hic Host. vnū singu. verbū, ꝙ si oēs testes interrogati d tpe dīnt se nō recordari, testimoniū eorū reddit totū suspectū, qa vident dicere vnū & eundē pmeditatū sermonē, cōtra l. 3. §. tu magis. ff. de testib. Postea mutat sniam, & hoc dicit eē arbitrariū, & hoc est verius, ſm do. Anto. & Imo. pp tex. notabilē in c. cū Ioānes. j. de fid. istr. vbi credit testibus ēt nō recordātib. de anno. De qua mā dicet post alios j. c. c. cùm cām. & in d. c. cū Ioānes. vbi oēs ponūt, & elegāter Ioā. And. in Spe. in isto ti. §. iā de interrogatorijs. ver. & no. & Bal. post Cy. in l. si pūdi. in fi. C. de dona. ante nup. & in l. 3. C. de sent. q̄ sine certa quantitate. ¶ In gl. fi. in prin. Cōis intellectus ad istū text. ē, ſm

4 Inn. & alios, ꝙ † nō imputet parti volēti post publicatio nē testē ꝓducere, qñ nō potuit cogitare mediātibus capitulis aduersarij illud, super quo testes deposuērūt, si capitula potuerūt cū instruere, qa tūc ꝓcedāt ꝓtraria. Nec est verū simplr, ꝙ indirecte possit ꝓbari testiū falsitas. qa eēt cōtra cle. 2. de testibus saltē in rōne, nisi cū falsitate deducerēt corruptio, vt dixi in c l3. super gl. ī verbo, opponi. §. ti. j. vel, nisi in casu isto, in quo aduerte ꝙ l3 timor subornationis nō ꝓsiderēt, tn vno respectu aliquid operāt, qa si testes in isto casu ꝓducti essent ex toto pares ꝓductis ab aduersario, illi ꝑferunt ꝓp istā scintillā dubitatæ subornationis, ſm gl. valde sing. in c. in nostra. §. eo. Et ad ꝓdicta vide, semper Io. And. in Spe. in ti. de teste. §. sæpe in prima additione, ubi latè demōstrat, ꝙ ubi articuli fuerūt ꝑfectè ſpecificati, nō solū publicatis testibus, l3 eorū dicta reprobare indirectè, vt hic, sed ēt directè. Vñ si testes, quos ꝓduxisti ad improbandū istrumētū meū falsū, dixerūt notariū in eo subscriptū tēpore ꝓfectionis non fuisse viuū, quod in capitulis nō dixeras posſum eis publicatis ꝓducere testes ad ꝓbandū eū vixisse. Idē. si homicidiū opponēs ipsū ñ ſpecificet, sed testes dicāt de Titio occiso, nā ipsis publicatis admittar ad ꝓbādū Titiū viuere, ſm ipsū, ꝑ quo bñ facit l. īde Neratius. ff. ad l. Aquil. & qd no. Inno. ī c. 2. j. d purga. vulg.

Et ista dicta. Ioā. And. approbat dom. Ant. ī ca. fraterni tatis. supra eo. & in c. feries. ī ult. col. supra eo. & do. An. Imo. & do. Abb. hic. ¶ In ea gl. ꝑpe si. No, sing. gl. approbatā, ꝙ si pars, q̄ nō potuit instrui, obtinuit facultatē, ꝓducendi testes, pōt alia pars ꝓducere re, ꝓbatorios istorū reprobatorū, & est rō, qa vltima ꝓbatio venit ad cō firmationē prioris, & sic nō ꝑsumit subornatio, qa latis potuit ꝓfidere in priori subornatione, sed quia non deprehēdit ꝓtrariū, dēt admitti ad cōfirmationē ꝑsonę ꝓbationis, ſm aureā doctrinā Inn. in c. cùm clamor. an fi. j. eo. Dicit tn Host. quē oēs sequunt, ꝙ ipsi primo re, ꝓbāti nō daret facultas ꝓducēdi tertia vice re, ꝓbatorios. Et aduerte, qa l3 testes mulieris dicerēt se ſemper uidisse, & c. nō tn incōgrue deponūt, l3 ſingulis horis nō uiderint, ſm doctrinā do. Ab. ī c. cùm cām supra de elec. & Bar. & Ro. in l. j. ff. sol. matrim. pp gl. in c. de qbusdam 37. dist. & in c. hi, q 21. q. 1. & in c. nunquā. de ꝓsec. dist. 5. cū fi. ¶ Et si diceret, ꝙ ista ꝓbatio mulieris necessario non ꝓcludebat, qa possibile erat, ꝙ miles nō exisset ꝓuincia & tn ꝑ ꝓcuratorē ꝓtraxisset mſimoniū, iuxta c. ñ. de ꝓcur. in 6. dic necessario debere intelligi, ꝙ ipse dixerat ꝑsonaſr ꝓtraxisse mſimoniū. ¶ Et p istū text. ī uerbo, tūc uiuēte no. Bal. hic, ꝙ l3 ꝓbasset, ꝙ tūc uiuebat, qñ secūdā decepit, sed in ꝓtrariū facit, qa ꝑsumit qlibet uiuere, nisi ꝓbet mortuus, * c. in ꝑsentia ſtra de ſpōsa. l. 2. §. si dubitet. ff. quemad. testa. ape. l. si qdē. C. solu. mſimo. Et iō dicit Bal. ꝙ uitā nō oportet ꝓbare, sed intentare, qa nō intētatū ab hoīe, nō ꝑsumit à iure, l. si adulteriū. §. idē Pollioni. ff. de adulter. ſm ipsum. Pro quo facit optimè glo. in cle. appellāti ī uerbo, alias de appel. Ex quo habes singulariter notare, quod nō sequit, aliqd ꝑsumitur, nec expedit probare, ergo non est opus allegare, alias libellus dr inept⁹. Et optimè facit d. §. idē Pollioni. circa quod uide oīno dom. Abb. in c. auferre per illum tex. infra de appe.

* Probet mortuus. *Adde quod aliquem esse uiuū vel mortuus incūbit probare agēti vel excipienti respectiue, quoties ꝓbatio vitæ uel mortis est fundamētū actionis vel exceptionis. & de hoc cū Bart. est magis cōis * opinio in l. 2. col. 3. iud. sol. et ī l. si qdē. C. sol. matr. & qua ꝓ Ale. cō si. 27. col. vl. uol. 7*

SVMMARIVM.

1 *Appellatio quando est dubium an debeat admitti, vel nō, iudex ī dubio debet eam admittere, & ei deferre.*
2 *Appellationi licēt quis renunciare videatur per actū factum coram iudice a quo, fallit tamen, vt hic.*
3 *Iudex an potest esse instructus de causa ante conclusionem factā in ipsa causa.*
4 *Probatio facta in iudicio summario non facit notorium.*
5 *Agere volens possessorio, an debeat renunciare petitorio prius intentato.*
6 *Fructus debentur ei, qui obtinuit in possessorio a die ſpoliationis, licēt is postea succumbat in petitorio.*
7 *Litis contestatio an faciat eum malæ fidei possessorem, qui est litē contestatus si ipse actor cœperit postea reus esse.*
8 *Fructus præteriti debent restitui uincenti in possessorio.*
9 *Appellari an possit a futuro grauamine nu. 10. & 11. Appellatio an ualeat facta hoc modo. Appello, nisi hoc, aut hoc feceris. Vers. ulterius, in quantum, post nu. 11.*
12 *Voluntas hoc uerbum intelligitur de rationabili uoluntate.*

CAPITVLVM XXXVI.

Significauerunt. ¶ Si quarta ꝓdu ctio petita cum solennitate legali denegat, licitè pōt appellari. H. D. Et ē gl. c. pastoralis. supra de causs. possess. & propri. ſm Bal. hic. & facit ad ampliationē cle. 1. de causs. possess. & ꝓprie. ut habeat locū, nedū in ordinario, sed etiā in delegato, cuius iuriſdō l3 sit ſtricta, c. P. & G. supra de offi. dele. & habeat ī mādatis ꝓcedere super petitorio & possessorio. tamē pōt restringi, ut ꝓcedat super possessorio suspēso petitorio, qa reſcripta interpretanr ſecundū ius cōmune, c. causam. supra de

suprà de reſcri. Itē facit ille tex. ad notata in ca. ga suprà de iudi. vt ſicut ibi dr, ſucceſſorē in titulo bñficij dici vniuerſalē, quo ad effectū illius decre. ſ. ꝙ reſcriptū transeat cōtra eū, ita ēt est de ſucceſſore in proprietate & iure reali. Moniales enim hic nō habebāt hūc prioratū in titulū, sed in ꝓprietatē, iuxta notata in ca. de monachis, infra de ꝑben. Et hoc reputat dom. meus esse dictū ſolēne. Itē facit ſingulr, ſm eū, ad mām c. ſicut. infrà de reiud. & l. ſciēdū. ff. de verbo. oblig. ꝙ ꝓ ſolēnitate ex trinſeca actus gesti in iudicio nō ꝑsumant, niſi ꝓbēt. qa monachi dēnt probare, ꝙ quarta ductio fuit petita, & cū ſolēnitate. ad qd vide in ſimili gl. ī c. vt circa. de elec. in 6. & Bal. ī l. gesta. C. de reiud. in illa quæſt. epi, dr ī actis testē iurasse, an ꝑsumat tetigisse ſcripturā? de quo dicet j. eo. ti. Itē facit ad notata ꝑ Bal. in authē. hodie. in prin. C. de appe. & Spe. in ti. de instr. edi. §. nūc dicamus ver. ſedpone. vbi dūt, ꝙ l3 qs dicat & ꝓbet se appellasse, tn nō ꝑsumit appellasse intra decē dies, niſi ꝓbet. Et in hoc bñ nota istū tex. ī c. Romana. §. ſi verò. de ap. in 6. Adde tn, ſi oriet dubiū iuris ex facto, an appellatio esset interpoſita intra tps, an nō? fortè, ga de ſciētia ſnię refri cat qō, & inde dubiū iuris, dēt iudex in dubio ꝑsumere appellationē intra tps fuisse interpoſitā, vt ꝓbat ex eo, qd no. Ioā. And. ī c. vt debitu. ſinfra de ap. & Spe. ī tit. de ap. §. nūc dicamus, qd ſit. ver. j. & ver. circa hęc. & Arc. ī c. j. in verbo. delatū. & in c. ſi a iudice. de app. ī 6. & do.

1 Car. in cle. j. de dolo & ꝓtu. vbi dīnt, ꝙ † qñ est dubiū, an appellatio debuerit admitti, vl non, dēt in dubio iudex cāæ admittere & ei deferre. Facit tex. in l. j. ff. ſi qs cauvbi iudex in dubijs dēt eligere illā viā, ꝑ quā vtriq; parti ꝓſulit. Et p illū tex. dicit ibi Pau. de Cast. ſe dixiſſe ī facto cū eēt dubiū, an ap. eēt deſerta, an ñ? & eēnt rōnes pro & ꝓtra, ꝙ iudex ꝓnūciare dēt, ꝙ nō ſit deſerta, qa per hāc viā ius alicuius nō perit, qd not. & bñ facit, qd not. Bar. in l. j. ver, q̄ro, qd in ap. ff. nil nouari appel. pē. & qd no. Host. ī c. ꝑ tuas. j. eo. ¶ Vltimò facit iſte tex. ad limitationē c. interpoſita. infra de. app. vbi dr, ꝙ appellās ab interlocutoria tenet, ꝓbare cām appellatiōis eē uerā, qa fallit, niſi cā illa ſit approbata à iure, & nō ꝓsitā ī facto intrinſece, puta, cū aliqd ē petitū, qd de iure dēt ꝓcedi, qa tūc nō ē opus alia ꝓbatione, sed ſufficit probare illud eē petitū. Ius. n. tūc ſine facto hoīs, ꝓbat iuſtitiā cāæ. ¶ In

2 † gl. in verb. io. dies ibi, aliàs trāſit. intelligo, quo ad partē qa, quo ad iudicē nō trāſit in rē iudicatā, c. cùm ceſſantē j. de ap. l. qd iuſſit. ff. de re iu. & dīnt hic Hoſt. & Ioā. And. ꝙ l3 ꝑ actū ª factū corā iudice a quo, videat qs appellatio ni renūciare, cū veniſſet cū ibi allegatis ſ. c. tn fallit, niſi pē. tpe ad appellādū ab interlocutoria pars faciat actū nō tēdētē in executionē interlocutoriæ. Vñ l3 dicto tpe aſſignet mihi dilationē ad aliquē articulū expediendū ꝑ acceptationē, nō uideor acqeſcere interlocutoriæ, cū inuitus uidear facere ex quo sū adhuc ſub ei⁹ iuriſdōne añ ap. & ſic habeo illi parere, l. inter ſtipulātē. §. j. ff. de uerb. ob. qd dicit hic Imol. diligēter notādū, ꝑ limitatione d. c. cū

a Per actum. *Ad de, quod fallit hoc, quando pars cōparet corā iudice, a quo appellauit, vt recipiat terminū ad probandū gra uamē, quia non dicitur renunciasse appellationi, gloſſ. in c. ſi a iudice, de app. in 6. in uerbo teneris.*

uenisset. Adde Inno. idē tenentē in c. ſolicitudinē. in gl. q̄ incipit, ꝓtra eā, infra de app. & oīno Dom. in c. fi. d app. in 6. & Inn. in c. qd ad ꝓſultationē. in gl. quaſi ꝑ hoc infra de re iud. & ibi elegāter dom. Ab. & Ro. in rub. ff. de arb. uer. ſubſequēter q̄ro. & do. An. in c. gratū. ſupra de offi. dele. & do. Flo. in l. ad ſolutionē. C. de re iudi. & Imo. in l. 4. §. ſi qs ꝑdemnatū. ff. de re iud. & Rota in anti qs, dec. 35. & est aurea limitatio ad d. l. ad ſolutionem. Eēt tn bona cautela, ſm Imo. hic, ut pars dicat, recipio terminū ſaluo iure ap. ab interlocutoria. ſuper quo an mihi expediat, uolo deliberare, & ualebit talis proteſta

3 tio, arg. c. ꝑsentiū. ſupra eo. ſm ipsū. ¶ In ſ glo. ſup uer. liquere. ibi, & ꝓclusū no. gl. quā Bal. & oēs hic approbant tanquā ſingularem, ꝙ nō dr iudici liquere de cā añ cō

* cluſionem in cā, * & ita ꝓbatiōes inductæ in iudicio ſa ciūt notoriū ſolùm poſt ꝓcluſionē in

* In causa. *Adde cā & ita ēt per istā gl. & authoritatem Alex. and. in l. j. ff. de ope. nou. nūc. in Inn. hic firmat Ro. in l. is, cui bonis. ff. de verbo. obl. & in l. admonēdi. in fin ff. de iureiu. & Ang. & Imo. in l. Pōponius alias incipit, ſi vni. ff. de re iudi. & Rota cōcluſiōe. 36. & 388. & Ang. in authen. q ſemel. in fi. C. quo. & qñ iudex & do. An. & do. Ab. in c. laudabile. ſupra ut lit. pe. & do. An. in c. put. in vlt. col. ſupra de dolo & ꝓtu. Mouentē tenentes cū iſta gl. quia añ cōcluſionē in cā pūt ad huc produci inſtrumenta. Itē noui articuli & testes ſup eis, c. fraternitatis ſupra e. & c. cum dilectus. j. de fide in ſtr. Vñ dato, ꝙ ceſſauerit diſputatio ſuper teſtibus vl reprobationibus, tñ ex quo adhuc pēdet tps diſputādi, nō dr iudici liquere de cā. ¶ Sed in cōtrariū, ꝙ añ cōcluſio nē poſſit liquere de cā, uide do. Ant. in c. fi. in prin. ꝑ illū tex. ſupra de tēp. ordi. & Imo. in c. ex tenore. in fi. ſupra de reſcri. & Inn. in c. ex rōne. infra de appel. & ī c. pasto ralis. in vno loco, ſupra de cā poſ. & Ang. in l. fi. C. de tē. ap. & Bar. in l. fi. ff. de publi. iud. & do. An. ī c. ab excōica to. §. de reſcr. & in repetitione c. veſtra. infrà de cohabi. cler. in ver. nemo ad exēpla. vbi multa allegat in d. c. pa ſtoralis. & Imo. in c. in ꝑsentia ſupra, de renū. & Ioā. de Anan. in c. ſi ꝓſiterit infra, de accuſat. & do. Ant. in ca. in literis. ſupra de reſt. ſpo. & adducit tex. ī c. cum olim. infra, de verb. ſig. vbi æquiparanr ꝓfeſſio, rei euidētia, & ꝓbatio facta ꝑ testes. Ergo ſicut aliqd dr notoriū ex ſola ꝓfeſſione ēt añ ꝓcluſionē ī cā, & oēs fatenr, & tn ꝓfeſſio pōt aliqñ reuocari añ ſnīam & impugnari, c. fi. §. de cōfeſ. ita ēt in ꝓbatione teſtiū vl inſtrumentorū. Pro hoc ēt tex. hic, ubi fuit ſuſpensū petitoriū. vt dr ī prin. literæ nec apparet, ꝙ in eo poſtea fuerit proceſſum. Vñ dicet, ꝙ hic fuit ꝓcluſum in cā, est diuinare. Et tn text. ꝑsupponit, ꝙ potuit liquere. Ergo, &c. Ad idē, qd no. Io. And. in Spe. de excep. §. dico. ver. ſed an reus ubi dicit, ꝙ ſi re⁹ añ lit. ꝓt. producit inſtrumentū, ꝓtra qd pars nihil ſaltē coloratè opponit. exceptio pareptoria, q̄, ꝓbat ꝑ tale inſtrumentū, repellit actorē a limine iudicij, & dr eſſe in cuidēti calumnia, & ſic vult, ꝙ ſola ꝓductio inſtrumēti facit notoriū, & ſequit do. An. in ca. fi. §. de libel. obl. & ī c. ſup literis. §. de reſcri. & in c. paſtoralis. de exce. facit ca. l3 cām. ti. ꝑx. in verbo, cuidētiſſimè. cū his, q̄ ibi dixi, ubi illud, qd ꝓſtat per inſtrumentū, dr ꝓſtare euidentiſſimè. Facit qd no. Cy. & alij ꝓtra gl. in l. 2. C. qñ fiſcus vel priuatus, ubi dīnt, paria esse debitorē ꝓfiteri debitū, uel esse cōuictū, ꝑ publicū inſtrumentū. Et iō Bar. in l. j. in princ. ff. de ope. no. nū. eq parat aliqd esse euidens ꝑ iuſtrumētū vel ſuīam, & iō do. meus hic dicit ſe te

* * Liquida. *Adde quæ ad hoc habentur per Paul. de Cast. cons. 84. incip. Visis ijs quæ ſuperius. col. vlt.*

neī ſimplr, ꝙ illa dicit ꝓbatio liqda, quæ cōstat ex actis, & nulla ſuſpiciōe pōt impugnari. Et dicit esse tex. notabilē in l. diuus. ff. de offi. ꝓſi. Vnde ſi iudex inſpecto ſtatu ꝑsenti vel inſtrumē torū, uel teſtiū productorū in iudicio nihil ſuſpicet ꝓtra testes, uel inſtrumē ta, ut pars nihil coloratè opponat, uī liquere de cā. Nec est bona rō tenentiū primā opi. ſ. ꝙ pñt produci alia de fio nō induceret notoriū, qa ꝑt reuocari & impugnari, ma facie de iure cōi est talis, l3 possit subesse cā, ꝓp quā redderet falſa, l. quoties. & ibi ꝑ Bar. ff. ſi qs cautio. l. 2. & qd ibi no. ff. ſi qs in ius uoc. nō ic. & ꝓbat ī c. ad decimas de reſt. ſpo. in 6. ſecūdū ipſum, ꝑ quo ēt uide, qd no. Bal. ī l. ꝑperādū. §. & ſi qdē in 4. op. C. de iudi. ubi dicit, ꝙ eo ipſo, ꝙ actor nō, ꝓbauit poſt terminū dēt reº absolui, ut ibi, & l. q accuſare. C. d ede. qa tūc ius rei dr liquidū. Ad de ēt gl. ſi. in l. ſi rē. §. ſi. ff. d euic. q̄ ponit tāquā paria, esse renūciatū allegatis, uī teſtes eē apertos, quātū ad hoc, ut dicat lapsū tps denūciandi uenditori indiciū, & ſic itel ligit istū tex. ī uer. ꝓpriè ipsā ꝑdēnationē. Sed ꝑ meliori re idē per illud, qd est adductū de ꝓfeſſione. Sed dicit, ꝙ iſta gl. dēt intelligi hoc mō, ꝙ eo ipſo, ꝙ probatio est fa-

Universidad de Deusto
Biblioteca

cta, reddit rē notoriā ꝓsumptione iuris, Sed ista notorietas ē cōmutabilis usque ad ꝯclusionē in cā, qđ nō ē post ꝯclusionē in cā, & iō dī tūc verius liquere de cā. Et ita trāseo, omissa alia doctrina do. Ab. ibi, q̄ nihil importat.

4 Et istis adde, q† ꝓbatio in iudicio summario nō inducit notoriū, vt p do. An. d. c. vestra. Et no. q ſi iudici nō liquet de cā, & eū oportet ferre ſnīam ex forma statuti, & sic circa finē ītātiæ poterit iurare de cā sibi nō liquere & absoluere ab obſeruatione iudicij. Ita docet Ang. pp gl. ibi in l. ſi vni. ff. de re iudi. & ſequit ibi Pau. de Cast. ſubdēs, q ēt isto casu p talē ꝓnūciationē euitabit dictus iudex pœnā impoſitā à ſtatuto iudici nō ꝓnūciāti intra tps. Et ita dicit sētire Ang. ibi, & idē voluit Bald. in ca. 1. §. sancimus. in 2. col. quo tpe miles. & in l. ſi de meis. §. ſi. ff. de arbit. ¶ In gl. † ſi. in ſi. No. primo ex dictis gl. q l3 de iure ciuili intētato petitorio nō debeat agi poſſeſſorio, * vt in l. cum fundus. §. fi. ff. de vi & vi arma. tñ dēt illud intelligi, quo ad hoc, vt renūciet iudicio, i. inſtātiæ ꝓprietatis, ſed bñ poterit in alia inſtātia noua finito poſſeſſorio agi. Qđ est mēti tenēdū, ſm Inno. hic, qa ſolēt multi dicere, q rōne contrarietatis est neceſſe, q ex toto renuncietur nō ſolū inſtantiæ, ſed ēt iudicio & iuri ꝓprietatis, p gl. & Bart. in l. nāliter. §. nihil cōe. ff. de acqr. poſſ. Sed ī hoc habes ēt ex ista gl. q de iure Canonico nō renūciat ēt ītātiæ. Et iō ad illā pōt rediri. Verūtamē obtinēs in poſſeſſorio, ī quo prius erat actor, cēſebit in iudicio ꝓprietatis ſuſpēſo & renūciato esse reus, de quo i c. paſtoralis. §. de cau. poſ. ¶ No. ſcdo ex ea gl. ibi, ſed fortè inſpicit, qa ſentit clarè, q ſi expirat inſtātia pp expreſſam renūciationē partis ex peremptione inſtātiæ perimit effectus inductus ex inſtātia ī ꝓteritū, qa nō reſpicit inſtātiā, ſed ipsā cām, qa tollit effectus malæ fidei, q fuit inductus p lit. ꝓt. Et ꝓt eē rō, qa actor renūciādo inſtantiæ vī quodāmodo pœnituiſſet interpellationis iā factæ, & fortè dubitaret de iure ſuo. Et iō nō est mirū, ſi purgat mala fides rei pūeti. Ex quo limitant notata p Bar. in l. 2. ff. iudi. ſol. cum ꝓcor. quas dixi in c. cām el. 1. in 1. fallentia quartæ regulæ, §. eo. dū dīt, q ācta ordinatoria, q̄ iā operata sunt effectū, prout est causare malā fidē. nō pereūt perēpta inſtātia. Fallit. n. niſi inſtātia pereat ob renūciationē, vt in ista glo. quā

6 ibi ēt ꝓfirmaui. ¶ No. tertiò ex ea gl. q† quāuis ſnia lata in petitorio abſorbeat ius poſſeſſoris, & illi debeat poſſeſſio, cui ē adiudicata ꝓprietas c. cū dilectus. cū ibi allegatis, §. de cā poſ. tñ ſi prius ꝓ actore fuit iudicatū ī poſſeſſorio, dēt illa ſnīa habere executionem reſpectu fructuū ꝓceptorū ꝑ ſpoliātē à die deiectionis citra. Et idem

8 no. gl. 2. ī c. cùm ſup de cā poſ. & gl. pē. in c. paſtoralis. c. ti. quas approbat do. Ab. vtrobiq;, & ī c. cū ecclē. tit. Et ibi ex hoc ꝓbat ñ eē inanē ſnīam, p quā iudex iudicat ꝓ actore ī poſſeſſorio, & in eadem ſnīa ꝺdēnat eū in petitorio, qa operat ꝓ eo, quo ad dictos fructus, & hoc est pp dolū & violētiā ſpoliātis, q nō dēt impunè fraudaſſe

7 poſſeſſorē fructibus ex vitio ſuo. ¶ No. † quartò ex ea gl. & tene mēti ibi. imputēt ſibi. q ſi aliqs ꝓteſtet litem ſuā ſup dñio, tanq̄ actor, & poſtea pēdēte illa lite poſſeſſio pueniat ad eū, & efficiat de actore reus, durat uirtus lit. ꝓt. quo ad faciēdū eū malę fidei poſſeſſorē ſi, pcedit ex eadē inſtātia, qđ ē dictū nouū, & ſequunt Bal. do. An. & do. Ab. Et ita, ſicut lit. ꝓteſt. ꝓtituit ī mala fide poſſeſſorē reſpectu petētis, ita ēt operat ꝓtra petētē reſpectu poſſeſſoris. Cōtrariū tñ tenet hic Imo. p l. nō ſolet. ff. de reg. iur. vbi dī, q lit. ꝓteſt. nō ſolet facere deteriorē ꝺditionē litē ꝓteſtātis, & iō ab illa regula nō vī recedendū ſm ipsū. Sed tñ ꝓ ꝓfirmatione huius gl. vide oīno do. de Rota deciſiōe 388. q̄ici. Ītē ſi qs ī cā ī nouiſſimis, vbi dicūt, q q egit petitorio & poſſeſſorio, & peritorio ſuſpēſo obtinuit bis ī poſſeſſorio cū reſtitutiōe fructuū, & poſtea ſuccūbit ī petitorio, tenet̄ ad fructꝰ ꝑceptos ab eo tpe, quo fuit ſibi adiudicata poſſeſſio, pp istā gl. quia ex quo nullū titulū habuit in bñficio mala fide ꝓcipit eos, & ſalua ꝓſcientia retinere nō pōt, ētſi ī eis ñ fuit ꝺdēnat⁹, qa malæ fidei poſſeſſor nō facit fructus ſuos, ſm Inn. in c. ī literis. de reſti. ſpo. & ī ca. ꝓſuluit. de iure patro. Et istā deciſionē allegāt hic do. An. & do. Ab. & Imo. q ex ipſa colligit pl⁹, q ēt fructus ꝑceptꝫ a tpe deiectiōis extātes debebūt ī casu hui⁹ gl. ſpectare ad monachos, qa l3, quo ad ꝓsūptos, fiat differētia ītер malę & bonę fidei poſſeſſorē. c. grauis. ð reſti. ſpo. & an fuerint ꝑcepti añ lit. ꝓteſt. vī poſt, qa q libet cēſet malę fidei poſt liris ꝓteſ. * tñ quo ad fructus ſtātes oēs poſſeſſores sūt pares, qa illi dēnt reſtitui vincēti ī ꝓprietate ēt in cā bñficiali ſm ipsū. Ītē pro iſta gl. facit, ſm do. meū, qa cui nocet ſnīa, nocēt acta, ſm Inn. ī c. cām, & ibi dixi ſ. c. Sed ſnīa lata ꝓtra actorem, in qua reus fuiſſet declaratꝰ dñs, nocuiſſet ipſi actori, ſi poſſeſſio rei ꝓuenisset ad ipsū, vt tradit ī l. exceptio. ff. de excep. rei iud. & p Bar. ī l. Pōpōius. §. ſi iuſſu. ff. ð acq. poſ. Ergo ēt ī litis ꝓteſtatio nocebit. Et istū modū arguēdi ſentit Bar. ī l. 2. verſus ſi. C. ð fruct. & lit. exp.

* Litis conteſt. *Adde quod habetur per Paul. de Caſt. conſi. 48. ubi dicit, quod ſolum lis mota non conſtituit quē in malā fide, & est text. in l. illud, & in l. Sed ſi lege. §. ſcire. ff. ð pet. hæredit.*

dū dicit, q iō lit. ꝓteſt. ī vna cā, vī ꝓtra vnā pſonā, ñ inducit malā fidē ī alia, uel quo ad aliā pſonā, quia ſnīa ī dictis casibus nō ꝓiudicat, & sic ſentit, q effectus litis ꝓtestatiōis, quo ad hoc, regulariter ſnīa. Et p hæc inferri pōt ſm ipsū in casu nr̄o ampliādo hāc gl. q ſi inſtantia ī peritorio fuiſſet perēpta, ita q monachi haberēt agere de no uo ſup petitorio, adhuc cēt verū, qđ dicit gl. nostra, vc3, q moniales reſtituerēt fructꝰ à die litis ꝓteſ. in prima inſtātia. Pro hoc ēt allegat notabile dictū Ioā. And. ī Spec. de emp. & vēd. §. nūc dicēdū, circa prin. vbi refert Franciſc. Accurſij diſputādo tenuiſſe, q ſi emptor quētus ad pretiū à vēditore opponit exceptionē, q res ſibi vēdita ē uitioſa, vñ ē locus redhibitoriæ, & ī hoc fuit lis ꝓteſ. q quāuis ius ſuū deduxerit p viā exceptiōis, nihilominus hoc tam̄ deductū ꝑpetuaꝫ p lit. ꝓt. adeo q ſi postea deduc̄ p viā actionis, i iudicio ñ poterit opponi exceptio p ſcriptionis, cū ſit interrupta, & ita apparet, q effectus litis ꝓtestationis ortus fauore rei nō perijt finito iudicio qđ dictū ꝓbat optimè p istā gl. q̄ex hoc dicto ampliat. Nō obſt. q hoc videat inductū in fauorē actoris, qa mi nꝰ vī inductū ī fauorem rei reſpectu iuris ipſius rei, ut ecōtra actor uideat ꝓtitutꝰ i mala fide ad effectū, q ſeq ꝓt, q̄ in fauore ipſius actoris, cū equalitas ſit ſeruanda in iudicijs, ut ē dictū ſm do. meū, q ñ uidit motiuū Imo. hic p d. l. ñ ſoler. cui ñderi ꝓt, q illa regula limitat̄ p ꝓdicta, & hoc pp ꝺnexitatē iuris rei, qđ icōtinēti reſultat ex facto actoris, & sic đ reꝓuctiōe dī ī c. 1. cū ſi. §. de mu. pe. ¶ Et † iſtis adde do. de Rota deciſio. 307. īci. L3 iſta ſpoliatio, i nouiſſimis, ubi dñt elegāter, q quāuis uincēti ī poſſeſſorio debeāt adiudicari fructꝰ ꝓteriti, & ſatisfieri debeat đ expēſis, alias ñ audiāt aduerſari⁹ ī petitorio, ut hic gl. ñ tñ ita erit ꝺtra, qa ſnia abſolutoria ferī in poſſeſſorio, ꝑ poſſidēte, & aſſerto ſpoliatore ꝓtra ſpoliatū ī expēſis ꝺdēnatū, qa ſi ault reaſſumere petitoriū, ñ tenet̄ añ hāc reaſſumptionē ſatisfacere đ expēſis poſſidēti, q uigore executorię petat illas, qa hoc ē priuilegiū ſpoliati, q añ ingreſsū petitorij dēr plenè & integraſſr reſtitui in odiū ſpoliatoris. Sed hoc ī alio casu ñ reperiī iure cautū, & ceſſat odiū, & hoc ſequunt hic do. An. Abb. & Imo. & ē deſio ſolēnis, ſi ē uera. Sed ī ꝓtrariū facit elegās dictū Bal. ī l. gñaſr. §. his đ pſentib. C. đ reb. cre. ubi dicit, qđ q uīcit ī uno articulo, ꝑt ſtatim peteī expēſas factas ñ expectata diffinitiua. Ad idē, qđ no. Spe. ītі. de libel. cōcep. §. nūc oſtēdam⁹. uer. ſed & ſi. & ītі. de expenſis. §. ſi añ. uer. 30. ubi dicit, q ſi oppoſuig ñalitati libelli, pp qđ in casu pmiſſo declaraſti partū, poſsū poſt declaratiōe añ oīa peteī expēſas pri⁹ factas. Ad idē, qđ no. Bar. ī l. rura. C. đ oī agro. đſerto li. 11. ubi dicit, q uolēs reuocaī ꝓfeſſionē tanq̄ erroneā, dēt pri⁹ reſicere expēſas factas pp hoc. Ad idē, qđ ſinguꝰ tractat Bal. ī l. edita uerſ. poſtremo đ refectiōe expēſarū. C. đ edē. ī repe. Paduana. Ex q mo đ refectiōe expēſarū. C. đ edē. ī repe. Paduana. Ex q bus uī in ꝓpoſito, quòd dato, q ceſſet ex parte ſpoliatis odium,

odiū, pp quod alias ſpoliator ſibi ꝺdemnaī ad fructus, tñ nō ceſſat temeritas ſpoliantis, q̄ apparet eo ipſo, q ē

9 ꝺdemnatus in expenſis. ¶ Extra † gl. dicit hic Inno. q ſi pars petit quartā dilationē cū ſolennitate legali à iudice, & ſubiungit, q ſi iudex denegauerit illā, ex nūc appellat, nō valet ap. tanquā facta a futuro grauamine, & iō dēt expectare, an iudex ꝑcedat illā, an denegat, ſm ip

* ſum p c. dilecto. & c. cum ceſſante. ifra, de app. & ſequūtur hic do. Ant. Imo. & alij cōiter, * quibus adde gl. in cle. ſicut. in verſ. a futuro. de appel. & dom. Abb. in d. c. cum ceſſante. in j. col. & gl. 3. in c. ꝑcertationi. de ap. 16. & Imo. in c. capitulū. §. de reſcr. & Inn. in c. ſacro. ad fi. ī. de ſenten. excō. Fallit tñ, niſi præcedat aliquis actus, p quē deſignet futurū grauamen, qa valebit ap. vt elegan ter no. do. Ant. & do. Abb. in c. j. p illū text. §. de dila. & Spec. in tit. de appel. §. in qbus. ver. 37. & §. qua ꝛ. ver. & ſunt primò. & do. Ant. & do. Abba. in d. c. cum ceſſante. & Imo. in d. cle. ſicut. Facit, qđ no. in c. interpoſita. ī. de app. quē ſequit̄ do. An. in c. dilecto. e. ti. vbi dicit, q ſi iudex oppoſita exceptione cā ñ reijciat, neque ꝓcedat ad ulteriora, ſed ter monitus & ꝓgruo tpe expectaī⁹ ta ceat, pōt appellari, qa arguit̄ malitia futura, & facit ca. ab eo. ī ſi. de ap. in 6. & tali casu dēt exprimi illa cā de pſenti arguēs grauamē futurū, ſm do. Abb. in d. c. ī. ſecundū quē nō ē neceſſe, q petat reuocari grauamē, ſed ſufficit, q appellet. Nec obſtāt ꝓdicta c. ꝓſuluit. el 2. ī. đ ap.

10 vbi vī appellari a grauamine futuro, qa † rūdet, vt ibi p do. Ant. Et nō ꝓcedūt ista ī extraiudi-

*Grauamine. *Ad de Pau. de Castr. conſil. 22. & conſilio. 25.*

cialibus, ī qbus valet ap. a futuro gra- uamine, * cle. ſicut. de ap. & c. cum nobis olim. cū ſi. §. de elec. qa lex in iudicialibus multū pſumit, p iudice, iō nō ita de facili admittit ap. ab eo, ſicut in extraiudicialibus. & facit l. ab ea parte. ff. de, pba. Dīt tñ Inno. Hoſt. & alij hic, q ſi poſt denegatā dilationē pars appellaret hoc mō, Peto reuocari grauamē, & ſi ipsū nō reuocaueritis, appello. q valet appellatio, tanquā facta a grauamine ꝑterito, nō futuro. Et hoc dictū ſolet al legari ab oībus, p notabili, ſm do. Ab. quē vide. Sol⁹ do. Ab. tenet ꝓtra Inn. ¶ Aduerte tñ, quia ſm Abbatē & alios ī primo dicto, q iō valeat dicta appellatio, ſi ñ reuo

* caueritis, appello, quia nō est ſimpl ꝛ a futuro grauamine, ſed potius a ꝑterito, qa vī referre appellationē ad tē pus ꝺditionis impletę. Vñ ſi denegaueritis, arg. c. ſi ꝑte. nūcta glo. de reſcrip. in 6. Vñ uī magis appellare tunc, q̄ nūc. ēt ſi diceret, ex nūc appello, neq; trahit̄ ista ꝺditio in ſnīa iudicis, p no. ī c. ꝑterea reg ſiſti. ī. de app. & ī cle. ī. de ꝓceſ. ꝑb. Ergo nec ī actu app. ſm ipsū. Pro quo facit, qa ille, q nō pōt facere actū ipſo iure de pſenti, facit illū actū ualide, ſi ꝓfert in tps pmiſſum. Probaī l. ſiеū. §. fi. cū l. ſeq. ff. de donat. iter uirū & uxo. & in l. qđ ſpōſę. C. đ donat. añ nup. & in l. ī tps ff. de hæred. inſti. & ī c. de vxo re. ī. de ſepul. & dom. Ab. ibi, & ī c. bonæ. §. de elec. ¶ Sed

11 † ꝓtra ista dicta do. Abb. tenet hic do. meus p text. ubi dicit, eē quali casū in c. Romana. §. ī. de offi. ord. ī 6. ubi archiepſs in dioeceſi ſui ſuffraganei nō pōt cōmittere cām appel. uel aliquē actū ipſius ſub ꝺditione, ſi ꝓtigerit ad eū appellari. Sicut ergo ne aliquo mō lædaī iuriſdō ſuffraganei, nō pōt cōmitti cā appel. ſub ꝺditione, ita eadē rōne, ne lædaī honor iudicis, de cuius pſona appellās vī diffidere, nō admittet̄ app. ꝺditionalis. & in iuribus allegatis p do. Ab. ſit ꝓhibitio ab habēte ꝓtātē faciēdi actū. Vñ nō est mirū, ſi nō annullat ipſo iure. Sed hic appellās ipſo iure nō hēt ꝓtātē appellādi a grauamine futuro. Et p ſimili differētia uide gl. ī cle. ī. j. uerbo, inhibētes. de iure pat. Nō obſt. d. l. ſi eū. cū ꝑc. qa diſpoſitio facta tpe ꝓhibito collata in tps pmiſſum, tūc ualet, q̄ ex hac collatione purgaī cā prohibitionis, ſed ſi nō purgaī, nō ualet, l. ſi minor. in fi. ff. de ſer. export. & talis est casus noſter, qa ſi ego appellē, ſi grauaueris, & sic cō

* ferat̄ ap. in casu pmiſſo, tñ nō ceſſat cā prohibitionis. ſ. honor debitus iudicibus. Et adhuc ſubeſt alia rō, qa poſſet eſſe, q iudex añ quam ī teroqueret, adeo iuſtificaret interſolutoriā, q retraheret partē ab appellādo, puta, ſi probet, id qđ pars ignorat, uel nō credit poſſe ꝓbari, qa tūc mutaret ꝓpoſitū. Vñ, ne pars utaī fruſtratoria app. ſatis ſubeſt cā, curū poſſit hoc mō appellari. Et hæc rō multū placet do. meo, cū quo trāseo. Vlterius, in quantū dicit hic Inn. quē retuli ſ. uer. extra gl. in fi. q ſi dicit, & niſi reuocaueris, appello, nō ē appellare a futuro grauamine, qa hoc uerbū ponit̄ ſuperfluo ad cautelā, licèt alias uerbū ſubiūctiui modi, quale iſtud ſit, nō reuocaueritis, extendaī & importet̄ tps futurū, l. filij mater. ff. ad Tertulia. Adde do. Card. hic, q ꝓ hoc, qđ dicit Inno. de ſubiūctiuo, decidit notabiliꝛ, ſi ſtatutū dicit, q mariꝰ habēs filios ex prima uxore nō poſſit ꝓſtituere dotē ſecūdæ, niſi de his, q̄ euidēter receperit, q ſi ꝓſtituit, & poſtea recepit ex iteruallo, iuſtificaī inſtrumētū. Nō obſt. ſtatuto pp futurū ſubiunctiui, quod est extēſiuū ad futurū tps, & allegat ad idē illā doctrinā glo. & Bart. in l. uniuerſas. C. de preci. imp. offe. quā retuli ī c. 2. uer. tertiò re ſtringe. ſ. e. & qđ no. Ioā. And. in c. quanquā. đ uſu. in 6. & Bart. in l. filio. ff. de iniuſ. irrito q; teſta. ubi dīt, q non annullaī teſtamētū uſurarij, ſi ex poſt ꝓſtat cautionem. Vñ dicit do. Car. pridie fuiſſe determinatū in ciuitate, q ſi uſurarius ꝺdito teſtamēto deceſſit nō ꝓſtita cautione, ſed dimiſſo, ꝓcuratore ad ꝓſtandū poſt mortē, q ſi ꝑ ſtabiſ, teſtamētū iuſtificabiſ, qđ est dictū do. An. & ſuſtinet̄ ex ꝑcedēribus, ſm ipsum cuius lectura prius nō habui originaliꝛ. Et hoc ultimum adde ad plenius no. ī d. c. quanquā. ¶ Vltimò circa tex. in uerbo, ꝑ eo, q uoluerint. Dicit hic Hoſt. q ſi iudex denegat quartā, ꝓductio nē ꝓ refrænandam multitudinem teſtium, & coram iudice appellationis poſtea liqueat, q multitudo teſtiū

12 nō erat refrænata, pōt ī terlocutoriā reuocaī, qa † iſtud uerbū, Voluerint. ītelligiť de uolūtate rōnabili & iuſta. Vñ ſi malè arbitret̄, poterit corrigi p iudicē appellationis, iuxta no. p glo. in c ſuper his. ī. de accuſ. Sed in hoc dicit Imo. hic eſſe diligenter attendendum, quia expreſſe infert, q ſi aliquid cōmittiť uoluntati alicuius, intelligiť nō de mera, ſed de uolūtate ratificabili, quod ipſe putat ītēlligendū in caſu, in quo loquitur Hoſt. uidelicet q̄ſi fit commiſſio habenti iuſtitiā miniſtrare, alias tale uerbū importat uoluntatē rōne iuris

* poſitiui * nō regulatā, dū modo ceſſet * dolus, l. creditor. §. Lucius. ff. mādati. Poſitiui. *Adde Socin. conſitio. 92. 1ra dicit tenere Bar. ī l. ſi ſic. ff. de leg. j. incip. circa primū & ī ext raug. ad reprimendā. ī uerbo, huius. ver. Sed ter uidebitur. & idē dicit do. meus hic, de tio loco. in 1. par. Imo. mētiōe ñ facta. & allegat ad idē Fal. in l. cū ea. C. de do. pmiſ. & in l. & ſi poſt tres. ff. ſi qs caut. & gl. quā dicit ſingularē, in l pen. ff. de arbit. & do. Ant. latè in c. j. ſ. de ꝓſt. Nec in casu decre. noſtræ videt hoc cōmitti uolūtati iudicis ſecundū ipſum ſed ſit mētio de uolūtate iudicis, ſm ipsum, ad reſpondendū, q iudex uoluerit, ex qua cā ſit moꝛus ad ſerendam ſentētiam. Vnde ad aliū finē ponuntur hic iſta uerba, q̄ ad ponendū hoc in uoluntate iudicis. Nec est ꝙenies, q arbitriū appellet̄ uolūtas, vt p Bar. in d. verbo, videbitur ſecundū ipſum. Et pro opin. Imo. & ſua adde do. Ant. ī c. 2. ſ. de corpore viti. & Imo. in cle. ſæpe. ī vlt. col. đ ver. familias. ff. de dona. & do. Abba. ī cle. 1. de ex ceſ. pla. & ī c. abbate. ī. de verb. ſign. & in c. 2. circa prī. ſ. de ſeq poſ. & fru. & do. An. ī c. ex parte. ī pē. notabili, ſ. de ꝓſuet. ī c. nimis. el 2. p illū tex. ī. de exceſ. pla. & ī l. cū antea. C. de arbit. & Bar. ī l. cēteſimis. §. fi. ff. de verb. obli. & Bal. in l. fi. circa prin. C. de ꝓtrah. empt. & in l. 1. ff. de leg. 2. & ī l. 2. §. volūtati. ff. ſolu. mat. & ſæpe notat Dom. ſup diſ. ma ximè ī c. qđ ītеrrogaſti. 27. diſ. & in c. uicinia. in ult. nota bili, 31. diſ. & ibi dicit idē eſſe, ſi dicit, Facias, ut uis, & facit illud, *Sit pro ratione voluntas*, iuxta gl. ī l. 1. i uerbo, ꝓtor ratus. ff. de poſtula. Et ista ꝓcedere pōt, quo ad partes, cū quibus aliquis habet procedere ſecun

* dū volūtatem ſuam, * ſed quo ad ter * tiū nō procederet ſuo ſenſu, ſed uolū tate regulata iure, ſm Imo. in d. cap. 1. ſ. de ꝓſtit. cui adde Lapū allegatiōe 6. Volūtatem. *Ad quid ſi dicatur alicui, cōmittimus uoluntati libere, et*

Universidad de Deusto Biblioteca

dic, quod ſemp intelligitur dūmodo abſit dol⁹.l.creditor.§. Luci⁹.ff. mand. Guil. de Cun.in l.pe. de arbit.Bal. in l. ſi qs maior.circa prin. Itē nō ꝓcedūt iſta, vbi ſubiecta mā aliud ſuadet.Patet ī ca.j.in verbo, multis.prima diſt.& in ca.cū nemo. ī uerbo, volūtas ē mihi.23. q. 8. & ī paſſiōe & orōne Dñica,Fiat volūtas tua.cum ſim.qbus p̄dicta darēt extraneū intellectū,ſi ſimpl'r caperent̄,prout à multis. *C.de tranſa.Bar. l.in alio.col. 4.in fi.verſ.item dicit teſtator.ff.de alim.& ciba.lega.& Bal.in c.1.§.ſi per illum tex. de pace iuran. firman. Ale.in l.ſi ſic.col.1.verſi.quid de verbo liberā.ff. de lega.1. Abb.in c.1.per illum text. de ijs quæ fiunt à maiori parte capituli. Bal.in rub.C.de pœna iud.qui male iudic.col.2. Auctor.in c.1.col. 30.verſ.& ſi dicatur,committimus voluntati tuæ.de conſtit.*

SVMMARIVM.

1 Teſtis ſi interrogatus fuerit de fama,& reſpōderit famā extare, ad quid refertur iſta reſponſio?
2 Teſtis non tenetur regulariter reddere cauſam dicti ſui.
3 Fallit primò,niſi teſtis fuerit interrogatus à iudice.
Teſtis deponens de valore,qualiter deponere debeat.Poſt.num.3. ver.Et per hanc fallentiam.
Teſtis qualiter deponat ſuper fama.Ibidem.
4 Teſtis deponens ſuper reprobando tabellione nō probat ſine redditione cauſæ.
5 Teſtis qui tenetur reddere cauſam dicti,debet eam reddere ex illo ſenſu corporis ex quo percipit ipſum dictū,hoc eſt, ex altero de quinque ſenſibus corporis adaptato materiæ, de qua agitur. Et eſt hæc concluſio valde notabilis,quā proſequitur vſque ibi, vltimò in materia,&c.
Teſtis deponens de morte alicuius,qualiter deponere debeat.Vide poſt nu.5.ver.vltimò in hac materia.
6 Teſtis dictum ſufficit,ꝙ concludat præſumptiuè præſumptione iuris tali,quæ ſufficiat.
7 Teſtis ſi deponat,ꝙ Titius occidit Seium,niſi declaret ſe per rationem viſus,non probat.
8 Teſtis non interrogatus de cauſa ſcientiæ poteſt repeti ad inſtantiam partis ſuper cauſa ſcientiæ,& alijs interrogatorijs,dū modò pars prius dederit interrogatoria.
9 Teſtis cæcus,uel ali⁹ deponens medio pariete,qualiter & quando ꝓbet.Notarius de quibus ſenſibus poſſit rogari.Poſt.nu.9.verſi. poſtremo.
10 Teſtis non tenetur dicere,ſe eſſe criminoſum,propter quod ſua depoſitio deſtruatur.
11 Teſtes an teneantur cognoſcere perſonas partium,vel illorum,cōtra quos,vel pro quibus deponunt.
12 Teſtis debet medium ſeruare,vt non loquatur nimis repentè, nec nimis lentè.
13 Teſtis an de tempore deponere teneatur.nu.14.
15 Teſtis ſi depoſuit dictum deponendo de loco & tempore,& interrogatus de ratione,reddat eam ſine loco & tempore,an vitietur eius dictum.
16 Teſtis impeditus habetur pro producto nu.17.
18 Factum ab amico,vel propinquo, quando præſumatur factum à principali.
19 Atteſtationes quando ſunt publicatæ,bene probant in tali inſtantia,ſecus ſi non ſunt publicatæ,niſi ex conſenſu partium. Et ſic atteſtationes nullæ poſſunt approbari de conſenſu partium. Hoc tamen fallit dupliciter,vt hic uideas.& nu. 20.
21 Iudex non poteſt committere examinationem teſtium alteri ī cauſa criminali.
22 Iſta concluſio fallit quinque modis,vt per ordinem videre licebit. nu.hoc,23.& 24.addito 25.
26 Iudex an poſſit committere examinationem teſtium in cauſa ciuili? Et concludit,quòd non.
27 Fallit,vbi teſtis non poteſt examinari per iudicem,
28 Vel,niſi iudex committeret examinationem teſtium notario, & adde nume.29. vbi videtur tenere contrarium, item adde num.30.
31 Iudex poteſt commitere examinationem teſtium,quando teſtes diſtant multùm a loco iudicij.
32 Teſtis ſi dicat ſe aliter dixiſſe,quàm notarius ſcripſerit, cui magis eſt credendum,notario,an teſti?

CAPITVLVM XXXVII.

Cum cauſam.¶ Diligēter sūt examinādi teſtes d̄ ſingulis circūſtātijs,& q eos impediūt, puniendi ſunt,& multitudo teſtiū ꝑ iudicē refrænāda eſt.H.D.Et notabilia patebūt ex dicendis in gl.¶Sed priùs ſup tex.ī verbo,fama.tene mēti, ſecūdū do.meū.do.Ant.& Abb.hic elegās dictū Spec.in
1 ti.de noto.crimine.§.fama.in fi.vbi dixit,ꝙ ſi † teſtis deponēs ſup certis articulis, dixit ſe nihil ſcire, exceptis paucis,& interrogatus ſup articulo gñali de fama,ꝙ cōmuniter ſolet fieri in fine articulorū,rñdet verū eſſe, ꝙ eſt fama,iſta rñſio nō eſt referenda ſolùm ad ea, ſup quibus rñdit,ſed ad oīa in articulis ꝯtenta,vt rñſio ꝯformetur interrogationi,§.p̄terea.Inſti.de inut.ſtip.Nec per illud vr̄ ſibi eſſe ꝯtrarius,qa pōt eſſe,ꝙ aliquid neſcit ī veritate,& tñ de illo ſit vox & fama.Et ita dixit Spe.fuiſſe obtētū corā ſe,& ſequunt̄ p̄dicti,quibus adde Bar.idem tenētē in l.de minore.§.tormēta.in pen.col.ver.q̄ro,qd ſi teſtis.ff.de q̄ſtion.& Sali.in l.ea qdē.in pen. col. uer. q̄ro.C.de accuſ.Sed vide do.Mar.in rep.c.qualr̄.el 2.q.9. art.44.j.de accuſ.vbi dicit,ꝙ cōiter notarij ſcribūt, ꝙ d̄ teſtificatis eſt publica uox & fama, de nō teſtificatis nō eſt,ſed dicit ipſe,ſe ſemp practicaſſe,qd̄ poſt quēlibet articulū,maximè de quo timet̄,ꝙ teſtis nihil ſciat,niſi per famā,fiat immediate articulus ꝙ de ꝯtētis in d.arti. eſt publica uox & fama,qd̄ ſic poſt ſing.articulos multiplicet̄ articulus famæ,vel fiat interrogatoriū, ꝙ ſi dicat ſe neſcire de ꝯtētis in tali articulo interroget̄ ſuper ſingulis ſeparate,& practicat̄,an ſaltē aliqd ſciat ꝑ famam,& ita dicit ſe ꝯſuluiſſe plerūque, ex quo poteris nō parū honorē reportare,ſm ipsū.Et ſi diceret̄,ꝙ dictū Spe.nō pōt procedere ex eo,quia unus teſtis non reducit̄ ad ꝯcordiā de ſeipſo,vt probet,ſm Bart.in l. eos. ff. de falſis. & iſte vr̄ ſibi cōtrarius,nā,ſm Bart.ſubtil'r in l. admonēdi.ff.de iureiu.ille,q dicit aliquid ſe neſcire,ꝑ illā neſciētiā excludit nō ſolum ſcientiā, ſed fidē & opinionē, ergo eadē rōne videret̄ excludere famā,q̄ eſt incerta, & quā hoīes opinant̄.Rñdet hic do.meus,ꝙ iō ad fi. ꝓbādi teſtis de ſeipſo ad ſeipſum pōt reduci ad ꝯcordiā,ut ꝑ Bart.in repetitione l.de ætate.ff.de mino.& dixi s.eo.& c. dicit,ꝙ doctrina Bar.in d.l.admonēdi.nō vr̄ vera,qa uerbū,Neſcio,vel Nihil ſcio,de ſua ꝓprietate nō excludūt,niſi ſciētiā,& ſic non ſequit̄, ꝙ excludit̄ opinio,uel fides,q̄ aliud eſt à ſciētia,c.quoties.s.eo.Et iſtis addit do. An.hic,qd̄ no.Ioā.And.in Spec. de teſte. §. nūc uidendū.in ult.addi.vbi dicit,ꝙ ſi ſimul & ſemel fuit articulatum de facto principali,& poſtea in ultimò articulo de fama,ſed ſolum depoſuit ſup articulo principali, poterit ipſe idē,vel alius teſtis recipi ſup articulo famæ,quia modus ꝓbandi ꝑ famā nō vr̄ deductus ſup articulo facti principalis,& de hoc dicto meminit ēt do. Ant. ī c. fraternitatis.s.eo.ꝓ quo uide Cy.& Sali.in l.fi.C. de qōnib. ubi dñt, ꝙ ſi teſtis eſt examinatus ſuper uno indicio ipſius maleficij,puta,de fuga,qa de illo indicio capitulatū fuit dūtaxat.& nō de alio,tūc nō obſtāte publicatiōe poterit idē teſtis, uł alius ſup nouo indicio recipi. ¶In gl.ī uerbo,de cauſis.in prin.No.iſtā gl.sēper, an & qñ ualeat dictū teſtis,q ñ reddit cām dicti ſui, ī quo multū ſolēniter īſiſtūt hic oēs Scribētes,ſed p̄cipuè Bal. ſubtiliſſimè,& ponūt iſti,qualr̄ & qñ debeat aſſignare cauſā dicti ſui,& ē mā utilis,l3 uulgata,de qua ēt tangit plenè Bald.in l.ſolam.& in l.teſtium. C. de teſti. & Specul. magiſtralr̄ ī tit.de teſte.§.nūc tractādū.uerſ.debet quoque iudex.uſque in fi.ubi extendit practicam huius decretalis.In primo reſpōſo.habetur etiam de materia ꝑ do.Ant.in c.ſuper his.& ibi latè per Innoc. & Paul. de Caſt.in l.q teſtamēto.§.fi.ff.de teſta.per gl.in l. cum hi. §.cā.in uerbo,audiat.ff.de tranſa.& ꝑ gl.j.in l.j. in prin. ff.de no.ope.nū.& Bal.qui refert Inno.hic in l. 3. in prī. ff.de teſtibus.in apoſtil.& Ro.in l.mortis cā.§.q hominē.ff.d̄ dona.cā mortis.& do.Flo.in l.ſi ſeruū meū.ff.ad l.Aquil.& Bal.in l.is q.ff.de tu.& cu.da.ab his.& ī l.pen. ad

ad fi.ff.de ꝓba.& in l.1.circa mediū.ff.ſi cer.pe. & in l.1. in pen.col.ff.de teſtib.in apoſtillis,& glo.& Arch. in c.ſi habes.in uerbo,idonea.34.q.2.& in alijs locis,in qbus.j. Et ꝓ clariori doctrina dic magis ordinate q̄ ꝑ Docto.faciēdo ex oībus certas ꝯcluſiones.¶Prima ꝯcluſio. Teſtis ª regulariter † non
2 tenetur reddere cām dicti ſui, ſm gl. hic,& in l.ſolā.C.eo.& gl.2.in c.ſicut. vbi boni tex.j.d̄ re iud.& gl. ī §.itē ſolā 4.q.3.& Inno. & oēs * hic, quia teſtis nō debet eſſe verboſus,i.nō debet rñdere ad ea,de quibus nō requiritur ſecundū ipſos. Operatur tñ nō parū. ſi ipſe eā reddit,qñ cæteris paribus ꝑponderabit eius dictū,ſecundū Bal.in l.presbyteri.ante fi.C.de epiſc.& cle. & ita dicit tenuiſſe hoc dictum alibi.
3 ¶Fallit † primò iſta concluſio,niſi teſtis fuiſſet à iudice interrogat⁹ de cā, vt hic in gl.Et ita intellige gl.ī c. ſi qñ s.de reſcr.in verb.rationabilē,ſecūdū Imo.ibi & hic.Et adde, ſecūdū Bald. hic, ꝙ iudex interrogans hoc mō dicēdo,quid ſcis? videtur interrogare etiā de cauſa,quia indefinita æquipollet vniuerſali, acſi iudex diceret, dic oīa,quæ ſcis, & tūc non valeret dictū eius,ſi non redderet cām, quia implicite interrogat̄ de ipſa, & ita dicit ſignanter Bal.ſe putare, ſi teſtis iurauit dicere veritatē,ſiue fuerit interrogatus de cā,ſiue non, & ita dicit probari elegāter in c.fraternitatis.ī vlti.col. s.eo. Et talis teſtis interrogatus de cā non reſpōdens, nō facit præſumptionē,ſm Spe.in ti.de teſte.§.1.ver. item ꝙ interrogatus & Bal.ī l.teſtimoniū. ff.de teſt.in apoſt.ꝙ tamen vr̄ eſſe arbitrariū,ſm do.Abb.hic, qbus adde, ꝙ ſi pars dediſſet interrogatoria, & omitteretur repetitio ſup eis,nō valerent atteſtationes, & hoc,ſi interrogatoria non fuerint reiecta à iudice. Præterea utile eſt, ſecūdū do. Car. & dom.Abb.hic,ut ſcribant̄ in actis, vt poſt publicationē poſſis opponere atteſtationibus,ſi ſint interrogatoria omiſſa,& allegāt Spe.in ti.de teſte,§.iā de interrogatorijs.ver.itē caute.¶ Et iſtis adde Io.And.in d.ver.itē,ꝙ interrogatus.vbi dixit,ꝙ ſi per dolū, vł negligentiā iudex nō q̄rit de cā, tenetur tñ in foro pœnitētiali parti, ꝯtra quā depoſuit teſtis nō expreſſa cā,qua expreſſa dictū ei⁹ nō nocuiſſet ſibi. Dicit tñ,ꝙ in foro iudiciali petitio ad intereſſe nō haberet locū,niſi forte ipſe reus ꝯfiteret̄, & ſequit̄ do.Ant.hic, & ēt in effectu do.Abb. dūmodo ſecūdū ipſum ꝯſtet,ꝙ iudex ꝑ malitiā non interrogauit,qa ſciebat teſtē nō redditurū ſufficiētē cām,uel teſtis hoc ꝯfitet̄,qbus caſibus credit eū teneri,nedū in foro pœnitētiali rōne culpę,vt ꝓbat̄ ex dicto Inn.in c.ſicut dignū cū cōcor.j.de hom.ſed ēt ī foro iudiciali,per l. ſi qñ. C. de teſti.& in l.ſi filiusfamilias.ff.de iud.vt hic ꝑ ipſum, ꝑ quo vide,q̄ late dixi poſt do.Ant.& Ana.ī c.tua nos. j.de homi.& ꝙ no.Rayn.in ſumma,de teſte.ꝓpe fi.ubi dicit,ꝙ ſi teſtis per ſuū falſum teſtimoniū intulit dānū parti tenet̄ in foro ꝯſcientiæ. Quod aūt dictū eſt de iudice,intellige ſane,dūmodo iudex fuerit requiſitus, vt interroget,alias nō,qa lex, vel ſtatutū aſtringens iudicē,ſub pœna, vt aliqd faciat,ꝙ ē ad vtilitatē priuatā, intelligit̄,ſi eſt petit⁹,vt notāt do.Ant.Imo.& do. Abb.ī c.venerabilis s.de iud.& Bal.in l.j.§.magiſtratibus.ff.d̄ magiſt.ꝯuen.& do.Abb.in c.auditis.in fi.s.de ꝓcur. cū ꝯcor.quas credo dixiſſe in c.excōicamus.in prin.j.d̄ hęre.¶Sed hanc fallentiā intellige ſecūdū Inn.Bal.dom. Ant.& Imo.hic, niſi dictū teſtis ꝓbaret cām annexā, puta,qa dixit ſe vidiſſe Titiū mutuare Scio 10. nā de cā ſciæ nō eſt aliter interrogādus,& ſi interrogatus eā nō reddat nō vitiat̄ dictū ſuū,qa iā ī dicto ē expreſſa rō,ſed rurſus pōt interrogari,qñ uidit,qs erat ſecū,ſm Inn. ꝙ ē no.dignū, ſecūdū Bal. hic, q addit,ꝙ ſi diceret, Titiū fuiſſe ſecū,& Titi⁹ dicat,ſe nō interfuiſſe, remanet dictū teſtis ſuſpectū & inualidū. Allegat l.j.in fi.ff.quemad.teſta.aper.& addit,ꝙ ſi interrogatus, qs erat ſecū?dicat,nō recordor,ē vt ſuſpectus & ñ credit̄ ei, qa iſtę interrogationes nō fiūt fruſtra, ſed cā intercipiēdi teſtē. Iſta tñ ſuſpicio ꝑtinet ad actū,& ī dubio nō p̄ſumit̄, ſecundū ipsū.& addit,ꝙ ſi fuit interrogatus,de cā bis, & ſemel reddit bonā rōnē,puta,d̄ uiſu,& poſtea malā,puta de crudelitate,vr̄ ꝙ talis teſtis intricauerit ſeipsū, & nō ꝓbet.Allegat l.q falſa,vel varia.ff.de teſtib.¶ Fallit ſcdō dicta ꝯcluſio,qñ teſtis nō deponit in his, q̄ ſunt ꝑceptibilia ſenſu corporeo, ī qbus ꝓcedūt p̄dicta, ſed in ꝑceptibilib⁹ ſolū iudicio intellect⁹, qa in talibus neceſſe eſt,ꝙ reddat cām, ētſi nō fuit interrogat⁹ ſm Inn. & oēs * hic,qa deponere de his nō ſpectat ꝓprie ad offm teſtis, exēplū ſm Inn.hic,ſi dicit talē ēe dñm vnius rei, nā dñium ſolū nō ꝑcipit̄ ſenſu corporeo,iō op3,ꝙ reddat cām ꝑ quā infert̄ ad verba iuris ꝑ eū ꝓlata,vt qa adiūgat,ꝙ emit talē rē,ſiue lanā,& fecit illud veſtimētū, vel qd ſimile,nā ſm Bal.hic,de dñio nō pōt reddi directa & immediata rō ꝑ ſenſū corporis,qa apprehendit̄ dictamine alterius rōnis,tanquā quoddā abſtractū nō ꝯcretū ſenſibus,& dicit, ꝙ oīs intellectus Doctorū ē cū iſto dicto Inn.qa cā dñij ꝯſiſtit in facto,id eſt,in contractu & traditione facta à dño,Inſti.de rer.diuiſ.§.ſi qs à nō dño,& facta nō p̄ſumit̄ ad ſupplēda dicta teſtiū, vt no.in l.j.C.de vſur.Quare merito,ꝙ à teſte nō deponit̄, nō ꝓbat,qa iuramentū & depoſitio teſtis ſunt ſtricti iuris,& iō ſi interrogatus ſup capitulo,ꝙ res ꝑtinet ad Titiū,dicit verū ēe &,interrogatus de cā ſciæ,dicit, qa Titius eſt dñs,iſta rō nō ꝓbat,niſi adijciat̄ rō rōnis,q̄ cōſiſtit in cauſis facti ordinati ad ius, qa dictū teſtis dēt eſſe ita clarū,ꝙ nō oporteat ſup eo diſputari,& iō ignotū ñ ꝓbatur ꝑ ignotius,vt no.in l.Publia.in fi.ff.depoſiti. vt hic latius ꝑ Bald. q ſubdit,ꝙ ſufficit teſtē reddere bonā rōnē,& ꝙ bona rō ē,q̄ exigit̄ à perito, vel iuriſta,per l.ſi qs vēditor.in prin.ff.de ædi.edic.q tex.eſt not.ad multa ſm ipsū,& bñ.¶ Et per hāc fallentiā habet̄ una potiſſima doctrina ī hac mā,quā ꝯfirma ex his,q̄ pulchre no. Bar.in tractatu de teſte,ver.teſtis dixit fundū,& do.Cardi.& do.Abb.in c.cū cām j.eo.ibi dicet̄, ubi dñt, ꝙ teſtis deponēs ſup valore nō ꝓbat, niſi aſſignet cām ēt ñ interrogatus,qa cōſiſtit in intellectu. Ad idē,quod no. Bal.in l.pe.quaſi in fi.C.de ſent.q̄ ſine cer.quan. ubi dicit,ꝙ valet ſnīa lata ꝓpter teſtes, ēt qui nō reddiderunt cām ſui dicti, niſi redditio cāæ eēt de ſubſtātia, vt ſi teſtes deponerēt d̄ dñio,territorio, diſtrictu iuris decimādi,vel iuriſdōnalis,quæ potius rōne intellectus,q̄ ſenſu corporis ꝑcipiunt̄.Ita dicit notare Inn. hic, & eſſe dictū notabile,tñ multū vulgare.Ad idē,quod no. Bal.in l. ſolā.ī j.col.C.eo.ubi multū egregie deducit dicta Inn.hic. ꝯcludēs,ꝙ in ꝯſiſtentibus in intellectu teſtis excedit notiſſimos terminos officij teſtis, & efficit̄ altioris inquiſitionis,id eſt, trāſcendentis rōnem intellectus, q̄ rō potius dr̄ iudiciū,q̄ teſtimoniū, & ideo opus eſt, ꝙ in obiectis,in qbus nō eſt aliqd vſibile,nec ſenſibile, nec tāgibile,ſed ſolū intelligibile,aſſignent̄ cāæ facti,ex qbus ꝯſtet teſtē ſcire.Et poſtea ſubdit Bal.ibidē, ꝙ ſi teſtis dicit ſe vidiſſe p̄ſcribi nō expreſſo de poſſeſſione, nihil probat,qa deponit de iure,nō de facto,iuxta gl. in l.ſtipulatio.§.hic quoq;.ff.de verb.oblig. Vñ oportet, ꝙ dicat ſe uidiſſe talē lōgo tēpore poſſidere.Et alia pulchra ponit ibi Bal.in l.ꝯuenticulā. in vlt.col.C.de epiſc.& cler. vbi inter alia dicit,ꝙ rō teſtis vult per ordinem fundare dictū,vt qñ deponit de dñio,vel p̄ſcriptiōe,ꝓbat,ſi ex his, q̄ requirunt̄ ad ēe p̄ſcriptiōis, vel dñij format ſuū argumentū,inferendo ex cauſis facti ī ſuo ſenſu cadētib. cōcluſio-

a *Teſtis. Adde tu, & dic, ꝙ licèt teſtis non teneatur aſſignare rationem dicti ſui,ſi non eſt interrogatus,ut hic per Fel. Fallit tamen hoc in cauſis criminalibus,in quib. non valet dictū teſtis ſi non aſſignat rationem dicti ſui ēt non interrogatus, Salic. in l. ſciant cuncti.C.de prob. do. Alex. in conſ. ſuo 15.inci.Viſo ꝓceſſu in forma. ꝑ poteſtatē Parme. Eſt verum, quòd Lud.Ro.in l.ait p̄tor.ff.de iureiu.limitat iſtā cōem opin. vt procedat in cauſis criminalibus,in quibus uenit imponēda pœna corporalis, ſecus, ſi eſſet cauſæ criminalis, ꝑ qua imponeretur pœna pecuniaria. Et idem tenuit ante eū Ant.de Bu. in c.fin. de iureiurā. Sed contra Lud. Rom.& Ant. de Bu.tenuit Imo.in d.c.fi.& do. Alexan.in l. ait prætor. per generalitatem d.l. ſciant cuncti. Et ideo teneas primam opi. indiſtinctè, quia communis.*

Universidad de Deusto Biblioteca

clusionē iuris, qa tūc intellectus adminiculat̄ sensui, & suppler, qđ deficit in sensu, & allegat Inn.hic. Ad idē vide do.Car.ↄs.77.inci.In Dei, & c.in cā & qōne excellentissimi legū doctoris ubi dicit, ꝙ testis dicēs simpl'r, ꝙ Titius porrexit supplicationē in tenore & forma, de qua ĩ capitulo sit mētio, nec dicit se legisse, nec aliquā cām dicti sui reddit, nihil probat, qa regula est, ꝙ qñ testes deponūt super his, quæ nō percipiunt̄ sine intellectu, tenent̄ reddere cām sui dicti, alias nō ꝓbant, & allegat Inn.hic Et per hāc doctrinā Inno.determinat ēt vnā qōnē Romanus in l.sciendū.ff.de ver.obl. & vnā Bald.in l.vnica. vers.septimò, qualiter.C.de sen.q̃ pro eo, qđ interest. & aliā in l.si arbiter.C.de ꝓba. & multas decidit Bald. hic valde utiliter, & p̄sertim, dū infert, ꝙ si testis dicat, vidi, ꝙ talis erat clericus, nō ꝓbat clericatū, sed oportet reddere rōnē, & si dicit, qa vidit eū ordinari, ꝓbat plenè, si aūt dicit, ꝙ vidit eū incedere publicè cū tonsura & habitu, probat p̄sumptiuè. Allegat Iac.But.in l.si qua per calumniā.C.de episco. & cler. secus, si nō adijcit publicè, qa portare habitū in domo nō facit aliquē p̄sumi clericū, nisi ꝓbet, ꝙ superior ei imposuit habitū, per ca.si iudex.de sen.exc.in 6.s'm ipsū. Et allegat̄ quotidie ista doctrina Inn. ꝙ testis nō hēt deponere per verba iuris, sed de ipso facto, ex quo resultat p̄sumptio iuris. & ad idē vide Spe.in tit.de syndico.§.j.ver.sed huic obstat. & Ioan. And.in Spec.de teste.§.nūc videndū.in prima additione.ver.in quantū tñ de articulo iuris. & do.Ant.in c. cū ad sedē, in 5.char.s̄.de resti.spol. & ĩ c.l3 cām.ĩ pe.chart. s̄.ti.1. & ĩ c.sicut.j̃.de re iud. & Bar.in l.1.ff.si cer.pe. & in l.mutuū.ff.de acq.hær. & Bal.in c quāto ĩ fi.s̄.de iud. & in l.1.in vlt.char.C.de ↄfes.¶ Et istā fallētiā ampliat hic elegāter Inn. ēt si testis inducit̄ ad probādū, in quo plurimū laborat ratio intellectus, quantūcunq; cōsistat in facto, puta, si volo ꝓbare aliquē ebriū, vel furiosum, nā ad * ista sciēda requirit̄ ꝑspicax inq̃sitio *, & nō offerūt se aĩo, nisi per multa & diuersa media. Vñ testis pōt de facili errare, & iō nō credit̄ sibi, nisi assignasset cām, & sequuunt̄ hic do. Ant.Bal. & do.Car.& do.Abb. & Spec. in d.§. nūc tractandū.ver. idē sentias & ver. idē quoq; est. Et idē circa illud de furore tenet Bald.in l. furiosum. circa mediū.C.q test.face.pos. Et idē de vtroq; dicit Bar.in trac.de teste. Et idē Bal.in l.solā.inferens gñaliter, ꝙ vbi requirit̄ p̄dominiū intellectus s̄.sensum, ñ credit̄ testi, nisi applicet rōnē ↄcludētē ex sensu, ꝙ est ĩ oĩb9, q̃ sunt difficilis ꝓbationis, puta, qa directè videri, vel sentiri, nequeūt, vñ putat idē eē, si testis ꝓduceret̄ ad probandū adulteriū, nā & hoc nō pōt videri plenè, & ↄcludēter sciri per rōnes intrinsecas, sed per extrinsecas, q̃ nō p̄sumunt̄, nisi exprimantur. vt ĩ c.p̃terea.s̄.eo. Et idē dicit quoties ꝓducit̄ testis ad ꝓbandā inuisibilē qualitatē animi, puta, dementiā, fatuitatē, vel profundā amicitiā, vel inimicitiā, qa oportet assignare rōnes illatiuas, vel motiuas animi sapientū, cùm hæc sint inuisibilia & intangibilia. Et idē per alia verba extēdit Bal.probās, ꝙ accidētia animi nō percipiunt̄ momēto tpis, sed ex quodam discursu & multitudine actuū, & dicit, ꝙ furor & demētia sunt passiones cerebri, quas vix cognoscit visus.¶ Modo hāc fallentiā tēperat trib. modis, primò, nisi talia ↄsistentia ĩ intellectu eēnt talia q̃ possent percipi facili discursu intellectus, qa deponēs de ipsis sine redditione cāæ nō petita, nō deponit nulliter. Ita elegāter dicit Bart.ĩ tractatu de teste, circa 3.col. ver.q̃dā.n. Dat exēplū in deponēte de numeratione pecuniæ, nā testis nō uidit, nisi colorē, sed mēte, corde &

* Inquisitio. *Ad de Soci. cons. 45. incip.in causa restitutionis in integrum vers.secundum est & versi. testis aūt cir.med. cum ver.seq.par.1.vbi etiam, quòd si testis dicat aliquem ebriosum, quia ex actibus hoc colligit, bñ ꝓbat ex quo causā assignat per indicium rationis cū debeat causam facti assignare, puta quia vidit eum intollerabiliter bibere, & postea eum uidit in itinere uacillare, & ibidem vide etiam de probando quem furiosum, cui Adde Ang.in Auth. vt cum de appell.cognos.§.si quis. & Socin.consi.171. par.2.*

rōne ꝑcipit an fuerit argētea, vel aurea de facili, & iō valet testimoniū cā nō reddita, s'm ipsum, quē sequuntur hic do.Car.& do.Abb.ex quo infert do.Ab. ꝙ testis inductus ad probandū famā, vel notoriū, si nō reddit causam dicti sui, nō minus probat, & ita dicit se nūc tenere, quāuis longo tpe tenuerit ↄtrarium, quasi ista essent perceptibilia solo intellectu, sed tñ, qa modico discursu percipiunt̄, valet dictū testis, s'm ipsum, cū quo ↄcordat do.Ant.hic, & in c.sup hoc in 7.col.s̄.de renun. Sed ↄtrarium tenet hic do.Abb. & in effectu do.meus, quia cognoscere qualitatē famæ, vel notarij. non est tale, qđ capiatur ex cōi hoĩum intelligentia absq; discursu modico, cùm & apud peritos difficile cognoscatur in debitis terminis, iuxta gl.in §.quādoq;.2.q.1. & allegāt Bar. * in l.de minore.§.tormēta,* ver.q̃ro, statutum & uer.vlt.ff.de qōnib. Adde quo ad famā, do.Flor. idē tenētem in l.ob carmen.in prin.ff.de test.& Bart. in l.qd ergo.§.ex cōpromisso.ff.đ his, qui notant̄ infamia. & Imol.post do. Ant.in d.c.sup hoc.in 15.col. & Sal.in l.ea quidē.in 2.col. cū duabus sequentib.ver.q̃ro, an testis.C.de accu. & do. Flor.in l.si arbiter.ff.de ꝓbat. Do.post Arch.in c.2.in vlt.col.de accu.in 6. & do.Maria.in repeti.c.qualiter.el 2.q.9. art.29.cū duob.sequentib. j̃. de accus. & ibi inuenies ad saturitatem, vbi etiam extendit qualiter debeat testis deponens de fama assignare causam. Item quantum ad notorium, dic idem, vt etiā ꝑ do. Abb.in c, cū dilectus, ĩ 2.col.j̃.de purga.Canon. & plenè do.Ant.in repe.c.vr̄a.in pe.char.ver.secūdū, qual'r.j̃. de cohab.cle.& Bal.in c.fi.añ fi.s̄.de iur.cal.¶ Per hoc etiā dicit hic do.Car.quē do.Abb.nō refert, ꝙ si testis depo. * nit super amicitia, * vel inimicitia, & non interrogatus nō assignāt cām, valet eius testimoniū, qa percipit̄ modico discursu per actus extrĩsecos, licèt Bald.dicat ↄtrarium tenere in l. data opera.C.qui accus. sed eēt difficile ad substinēdum propter dictā regulam, secūdū ipsum, cui adde, ꝙ ēt contrariū tenuit Bal.in d.l.solā.in 2.col.ut dixi in p̄cedenti ver.ampliādo fallentiā, & forte melius ꝑ illas rōnes. Opi.tñ do.Car.vr̄ posse ꝓcedere, qñ testes deponerēt de inimicitia propria in aliū, per tex.notabilē in c.inquisitionis, ver.& an fides.ibi, nullas inimicitiarū cās.j̃.de accu.¶ Secūdo tēpera hāc fallētiam ex alia subtili theorica Inn.hic, dicit eñ, ꝙ ubi testis deponit super his, q̃ pñt trahi ad iudiciū rōnis, & ad testimoniū sensu corporis, debemus intelligere dictū testis, quatenus in sensu corporis, & si nō reddit cām, sustētabit̄, exēplū, si testis deponit, ꝙ Titius possidebat, dēt enim exponi, id est, de facto tenebat, nā possessio pōt esse iuris, q̃ nō cadit in sensum corporis, sed percipitur iudicio intellect9 & pōt eē quid facti, & idē sentit gl.& Bar.in l.stipulatio ista.§.hoc quoq;.ff.de uerb.obl.quem allegāt hic. Doc. quibus adde Bar.idē tenentē in trac.de teste, vers. testis deponit aliquē possedisse. & do.Abb.in c. licet cām. in 3.char.s̄.tit.1.et dom.Ant.in proœ.Decre.& Bal.in l. de quib.in antepe.col.ff.de legi.& Bal.in l.1.in prin. C.cōmunia.de usucap.& dom.Abb.in c.quoties.ante fin. s̄. eo.& plene Rom.in d.§.hoc quoque. Et ꝙ in mā æquiuoca ad sensum corporis, & ad intellectū sustentet̄ dictū testis, uide ēt do. Ant.in d.capi.vestra in pen.char. ¶ Sed nihilominus per talē testē dr̄ probari sufficienter possessio, ēt intelligēdo verbū possessio, ab eo prolatū de possessione facti, qa ex tali detētatione seu possessione, prout est facti, probatū est de possessione, prout ē iuris, & sic de possessione naturali & ciuili, qm̄ ꝓbata detentatione p̄sumit̄ possessio iuris, s'm gl. fi. & Arch.in c. pōtifices.7.q.1.& Inn.in c.cū olim.el 2.in fi.gl.q̃ incipit & male j̃.de priu.& Old.ↄs.199.incipiēte, pro fundamēto.& Imo.in c.cū tu.quasi in fi.s̄.eo.& ibi retuli ĩ verbo

dicit

* Tormēta. *Ad de Alex.ibi.et ĩ l.3.§.2.ff.đ test.& Ang.ĩ Auth.vt iud.sine quoq; suf.§.si qs aūt prætextu.et §.necessitatis.& ĩ Auth.vt nul.iud.§.et hoc inter.& Flor.in l.scientiā.§.qui cū aliter.ad leg.Aquil.& Alex.consi.19.p.4.*

* Amicitia. *Ad de Angel.in Auth.de monac.§.cogitandum.ad fin.*

dant aliū modū, & not.Pau.de Leaza.in c.in literis supra de resti.spol.& Bal.hic, & in l.1.in vlti.col.C. de ser.fugiti.& in l.pe.C.de exec.rei iudi.& in cap.1.in verbo, recuperauerit.de pa.Const.& in l.vnica, in vlti.char.C. de ↄfes.cū ↄcor.¶ Tertio tēpera hāc fallentiā, nisi testis deponeret in dēpendentibus à peritia artis, iuxta capi. cām s̄.tit.1.qa si principalis depositio est de re sensu apprehensibili, l3 in quātitate apprehensionis adhibeat̄ iudici ū intellectus, valet dictū sine rōne expressa, s'm do. Ant.hic. Vñ infert, ꝙ si obstetrix interrogatur, utrū talis mulier sit arcta, vel p̄gnās, vel peritus in arte cantādi interrogatur, an aliquis sit bonus, vel malus cātator, vterq; istorū bñ r̃ndet, dicēdo, qa audiui, & qa vidi, nec ē necesse, ꝙ aliter ꝑ mediū peritiæ declaret, quę sint signa p̄gnātis, vel bñ cātātis, ut hic ꝑ ipsum. Pro quo facit, qđ no.Bar.in l.de ætate.in 2.char.ff.de mino.qui vr̄ sentire, ꝙ qñ testis, q deponit, est peritus, sufficiat deponere sine cā, vñ sufficit, si dicat, se vidisse vulnus absq; eo, ꝙ dicat, quare credat ipsum mortale, vel nō.¶ Sed cōtra ista dicta vr̄ facere decisio Ioā.And.in Spe.tit.de teste.§.nunc tractandū.in pe.additione, quæ incipit, hoc ergo intendit, ubi dicit, ꝙ in testimonio credulitatis dēt addi id, qđ est cā credulitatis, & idē sentit Bal.in l.solā.in 5. q. C. de testi.& facit c.quoties.s̄.eo.& c.l3.in fi.j̃.eo. vbi ad ꝑfectionē testimonij sup parentela nō sufficit deponere de credulitate, nisi assignet cā credulitatis. Et pro hoc multū facit dictū Inn.hic, qa cùm ista cadant in notitiā testis primo ex sensu, postea ex difficili discursu intellectus, vr̄ testis potius velle iudicare, q̃ testificari, iō exigi ur̄ rō. Sed tñ ex dictis do.mei hic, & in d c.quoties p̄t ↄcludi, ꝙ testimoniū periti valet eo ipso, ꝙ ↄstat eū peritū, & assignat cām sensus, qa vidit, quāuis non assignet cām intellectus, quare ex uisu ita credat, secus, si nō eēt peritus, vt no.Bar.in d.l.de ætate. Nec obst. ꝙ ēt si sit peritus, requirat̄ diligēs examinatio, s'm Bar.in l.semel. C. de re mil.lib.12.qa istud non alterat depositionē testis. Et ista, quo ad secūdā fallentiā primæ ↄclusionis.¶ Fal-
4 lit tertiò dicta ↄclusio, nisi † agat̄ de reprobādo tabellione, qa testes ↄtra ipsum deponētes sine redditione cāæ nō ꝓbāt, s'm Bal.in d.l.presbyteri.ĩ ult.col.ver.iuxta p̄dicta.C.de epis.& cler.& allegat Iac.Bu.in disputatione, q̃ incipit, qō talis est, quidā petijt & fatet̄, ꝙ alias nō tenetur testis nō interrogatus reddere cām dicti ĩ perceptibilib.sensu, sed dicit ēt valde signāter, ꝙ testis, qui non reddit cām nō interrogatus, nō ita perfectè ꝓbat, sicut qui reddit, & iō tabellio p̄ponderat̄ talib. Qđ bñ not.& vr̄ sequi Ro.in rubr.ff.de arb.¶ Fallit quarto, nisi ↄsideret̄ dictū testis, quo ad hoc, vt per ipsum deferri possit iuramentū in casu c.fi.j̃.de iureiu.& l.admonēdi.ff.eo.ti. qa si nō reddit cām, ēt nō interrogatus, vbi reddere nō tenebat̄, nō ꝓbat sufficiēter, quantū ad hoc, s'm Bal.valde solēniter in c.j.§.sacramētū.ver.unū scias.de ↄsue.recti feu. Vñ dicit idē Bal.ĩ l.đ qb.ff.de legi. ꝙ testis nō reddēs rōnē dicti sui nō debilitat dictū testis reddētis rōnē, quin ei, q ꝓduxit illū vnicū testē reddētē rōnē possit deferri iuramētū in supplemētū ꝓbationis, qđ no.accurate ad limitationē eorū, q̃ diximus in c.in nr̄a.in fi. s̄.eo. vt nō ꝓcedāt ĩ casu isto.¶ Vltimo nota ĩ hac prima cōclone, ꝙ his casib9, qbus testis dēt reddere cām, intelligit̄ de cā sciē, qūo scit, nō aūt de cā illius actus, quare fuit l3 de illa possit interrogari. Ita dixit Io.An.in paucis, in addit.Spe.in ti.de teste.§.j.ver.itē ꝙ interrogatus. & idē pulchre Bal.in d.l.solā.in pe.col.dicēs, ꝙ testis deponēs de vēditione, interrogat9, ad quē finē fuerit facta, & qd erat vendēs de pretio facturus, nō tenetur r̃ndere. Idē ĩ deponēte aliquē percussum lapide, qa interrogatus, qd est lapis, vt per eū ibi, & in l.data opera.C.qui accu.non pñt. Et ꝑ hoc infert elegāter do.Maria.in repe. d.c.qualiter.q.9.art.4.ꝙ testis deponēs đ fama, & dicēs, ꝙ populus ita dicit, interrogatus, quare populus hoc dicat, non tenet̄ r̃ndere. Et ita tenēdū, quicqd ĩ hoc de fama dixerit Sal.ĩ d.l.ea quidē.s'm ipsum.¶ Et ista intelligit do.Anto.hic, nisi ↄtra factū, sup quo qs testificat̄, sit p̄sumptio, si nō iustificet̄ ex aliqua cā, nā tūc si interroget̄ de cā ip-

sius facti, sup quo deponit, ex quo tale factū nō est verisimile & suspectū, tenet̄ allegare cām aliquā ipsius facti, per tex.in c.sup hoc.s̄.de renun.ubi à teste vr̄ inquirenda rō, quare qs spōte renūciauit bñficio, cū hoc ñ sit verisimile. Sed de isto dicto dicas, vt ibi ꝑ Imo. vbi ĩ isto exēplo vr̄ al'r tenere, & ꝙ sufficiat testē dicere, uidi renūciare nō interueniēte aliquo signo violētiæ, & ad illum tex. ꝙ l3 bonū sit inquirere cām, qa fortè testis cām scit, nō tñ dicit, ꝙ si eā nō reddat, nō ꝓbat. Itē intellige, ut ꝑ Bal.ĩ c.cū super.s̄.de ↄfes.ubi dicit, ꝙ interrogatoriū testis dēt eē de causis cāæ, qñ ↄtractus hēt genus & dr̄ias, vt stipulatio tāquā genus recipit sub se multas dr̄iales spēs, l3 pro cā sit qñq; ipsa volūtas, l.si diuortio.ff.de uer.obl.l.Cāpanus.ff.de ope.lib. Si aūt ↄtractus sit dr̄ia, & ñ genus, ut emptio & similes, q sunt ipsa specificatio, nō ē q̃rendū de causis cāæ, sed solū de forma ↄtractus. In maleficijs aūt nō interrogat̄ testis, cur fur fecerit furtū, uel homicidiū, sed bñ interrogat̄ qualitas, an dolo, uel culpa, si iudici uidebit̄, ut ibi ꝑ eū. Et ista sunt notata ad primā ↄclusionē, vc3 qñ testis teneat̄ reddere cām. Modò per aliā ↄclusionē est videndū, qualiter eā debeat redde-
5 re.¶ Scđa ↄclusi. Testis † habēs reddere cām dicti sui, dēt eā reddere ex illo sensu corporis, ex quo percipit ipsum dictū, & hoc ē altero ex quinq; sensib. corporis adaptato māæ, de qua agit̄, & si perceptibile uno sensu tātū, diceret se percepisse alio, nō ꝓbaret tanquā nō assignās ↄgruā cām. Ita dixit hic ordinatè Inn. quē plenè referūt Bal.do.Ant.do.Car.do.Ab.Imo.& Pau.de Cast.ĩ l.q testō.§.fi.ff.de testa.Bal.& Sal.in l.solā.C. de testi. & Bal.solēniter in rep.l.de quibus.ff.de legib.& Bal.in l.data opera.C.q accusare.& in repe.l.2.in pe.char. ver.qualiter aūt testes.C.de rescin.ven.& Spe.in d.§.nūc tractādū.ver.de auditu quoq;.& ver.de odoratu.& uer. de tactu. Et q̃ sint obiecta quinque sensuū, ponit Bal.seriatim in l.nō ignorat.C.q accusare.& de hoc ēt ꝑ Bald.in l.de minore.§.tormēta.ff.de q̃st.& in l.Labeo.ff.de sup. leg. & in tractatu de alluuio, in uerbo, quoquo mō.& Bal.in l.pretia rerū.ff.ad l.Falc.& gl.& Rom.in l.qđ meo.§.fi. ff.de acq.pos.& gl.Inst.de grad.§.fi.& Io.An.ĩ c.quorūdā.de elec.ĩ6.& de istis ponebat latè Bar.ĩ d.tractatu.de teste, quē morte p̄uētus nō ↄpleuit, vt refert Bal.ĩ d. l. de qb.& in l.3.C.de testi.& hic, ubi plenissimè discutit, per quē sensū debeat testis deponere, & ēt posuit stupēdè in rub.C.si ex fal.instr.¶ Et ꝓpter istā ↄclusionē refert Bal. in l.Arethusa.ff.de statu hoĩum.fuisse rōne nāli reprobatū quēdā testē, q dixit se uidisse stādo ad partē, ꝙ Titius de nocte occidit Sēproniū, nā interrogatus, si ibi erat lumē accēsum, ꝓpter qđ videret̄, dixit, ꝙ nō, & qa ꝓbatū fuit, ꝙ illa nocte luna nō lucebat, fuit reprobatus. Ad qđ ēt vide Ang.ↄs.192.& istis adde Dom.in c.hinc etenĩ.in 1.col.49.dist.vbi dicit, ꝙ testis, q dicit aliquē nō videre, reddit sufficientē cām, si dicit ĩllū habere pupillā oculi albā, & uide Bal.in d.tractatu de teste, vbi dicit, ꝙ si testis deponēs de sapore uini, dicat fuit dulce, qa bibi, ꝓbat, licèt dicat nō gustaui, & uide Do.ĩ d.c.hinc etenĩ.in 5.notabili, ubi dicit, ꝙ testis deponēs sup odore nō reddit sufficiētē cām, nisi reddat ipsā per sensum nariū, & allegat Inn.hic.¶ Sed istā ↄclonē declara primò, ut nō ꝓcedat ista strictè in sensu uisus, qa ille seruit gñaliter oĩbus sensibus. Vñ quod capit̄ solo auditu, vel alio sensu, pōt dici videri, & iō saluabit̄ testis assignās cām ex visu, ubi fuit auditus, uel alterius sensus, ut est gl.ordinaria ĩ c.testes. ĩ c.q̃ uiderint.3.q.9.de qua faciūt festū do.Ant. Car. & d. Abb.hic, & Ro.in l.sciendū.ff.de uerb.obl.& in l.admonēdi.ff.de iureiu.& do.Flo.in l.ob carmen.§.si testes. ff. de testi.& Pau.de Cast.in d.l.q testō.§.fi.& do. Ant.in c. tā literis.& Ro.& Ang in Auth.đ hær.& Fal.§.hinc nobis.& ĩ l.1.circa prin.ff.de his, q̃ in testa.delen.& ad idē ē gl.in c.venisti ad fontē ĩ uerbo, quod uideris.de ↄsec.distin.4.Idē Arch.& Io.de Fātuc.in d.c.testes.& Bar.in l.2.§.Labeo.ultra mediū, ff.de aqua plu.arc.& Spec.in ti de teste.§.j.uer.itē quod nō probet.& ĩ ti.de teste.§.nūc tractandū.vers.de auditu quoq;.& Bal.ĩ l.pe.ff.de ꝓb. & Cy.in l.testiū.C.de testi.& Bal.ibidē uers.secūdò q̃ro.& ĩ

l.3.ff.

l.3.ff.de teſtib.ĩ apoſtillis,& Bar.ĩ d.tractatu de teſte.uer. teſtis dicit,ꝙ uidit. Ang.in l.2.ff de bono.poſ.infanti, vł furioſo delata.Et ꝑ hoc facit,ꝙ lꝫ ſenſus viſus nō ſit cōgruus ſuꝑ his,q̄ nō percipiunt per auditū, tñ q̄a ſaluat dictū teſtis,vt ꝓbet,ut habuimus in c.cū tu. ſ̃. eo. exponit de oculo,uel viſu mẽtis,nō aũt corporis,cū oculus ſit triplex,ut ꝑ gl.2.in c.quorūdā.de elec.in 6.ſicut aliq̄n iuriſcōſultus utit uiſu mẽtali,nō corporali,l.videm⁹.cū ſi. ff. de in lit.iurādo.& l.ſi Titio.la 2.ff.de leg.2.& ibi no.Barto.in ꝓpoſito.Ad idē,ꝙ elegāter no.Bar.in l.fi.C. de periculo noĩator.lib.11.ubi dicit, ꝙ ſi teſtis deponēs circa rē perceptibilē uiſu,guſtu,uel auditu,dicat,Scio, quia tetigi manibus lꝫ nō ꝯueniat tactus, ꝓbat q̄a reſoluunt illa uerba in ſenſum ꝯgruentē rei,in qua deponit,& ſeq̄t Bal.ĩ l.nō oĩum.ff.de lega.¶ Sed ꝙ iſta declarō nō ſit uera,uide Bal.ĩ terminis ĩ c.ꝑterea.in fi.ſ̃.eo.ubi dicit, ꝙ ſi teſtis dicat,Vidi eos cōmiſceri carnałr,cū eēt cortina in medio,nō ſuſtinet dictū ſuū,vt ponat uiſus ꝑ auditu, q̄a falſus ſenſus ñ pōt poni ꝑ uero ſenſu,& hic eſt falſus ſenſus ꝑꝑ impedimētū cortinæ.Idē tenet Bal.in rub.C.ſi ex falſis inſtr.in 1.col.dicēs,ꝙ ſi teſtis dicit uerū eē, ꝙ vidit illū ꝓmittere,ñ ꝓbat ſtipulationē,q̄a ꝓmittere ē q̄d ĩuiſibile,& uiſus neſcit,q̄d faciāt aures,ergo dictū teſtis incongruū,& allegat Io.An.in c.fi.j.de ſucceſ. ab inteſta. Idē tenuit Bal.in l.unica.ĩ 1.col.C.de ꝯfeſ.& Ang.in repe.l.ſciēdū.ff.de uerb.obl.Et iō dicit Bar.ĩ l.1.C.de nauibus Tyberinis.lib.11.ꝙ teſtis dicēs,talis eſt dñs,q̄a uidi, ñ ꝓbat,tanquā nō vtēs ſenſu ꝯgruo.Præterea nō vr̄ ꝯſonū ꝙ ubi requirit odoratus,vel guſtus, ſufficiat aſſignare uiſum,& tñ Doc.hic ſimpłr loquunt.¶ Et iō ex dictis Bal. in l.ſolā.in 7.q.& in l.teſtiū.in 2.q.C.de teſtib.& ĩ d. rub. ſi ex falſis inſtr.debes ꝯſiderare,ꝙ aliq̄n teſtis deponit de uiſu in mā perceptibili uiſu & auditu,puta, ſuꝑ prolatione verborū ĩ ſtipulatione, ĩ quo actu Titiū & Sēproniū fuiſſe illos,q ꝯtraxerūt,ꝓbat uiſu, & verba adaptata ad ꝯtractū ꝓbant auditu,& iō deponēs de viſu, includit auditū,q̄a ñ potuit uidere illos ꝯtrahētes, quin interfuerit ꝯtractui,ꝑſentia aũt arguit intelligētiā,ut dicet in ſequēti declaratiōe,& iō ſubtiłr intuēdo,hæc depoſitio per viſum includit auditū, ꝑſertim q̄a ſufficit teſtē deponere per ſenſum uirtuałr & implicitè,iuxta elegās dictū Bal. in l.2.circa mediū,de tēp.app.dū dicit, ꝙ ſi teſtis dicit ſe recordari,q̄n Titius natus eſt ad ꝓbandū,cui⁹ ætatis nūc ſit,& hoc aſſignet,ꝙ cā ſcĩæ ꝓbat,q̄a implicitè aſſignat cām ꝯcludētē. Et facit etiā rō dicta ſ̃. d̄ viſu intellectuali,ꝑpter quā do.meus hic tenet primā partē,lꝫ fuerit rō rōnis,quā ipſe nō allegat,ĩ d.l.ſciendū.Aliq̄n uerò teſtis deponit de uiſu in mā,q̄ percipit aliter,q̄ auditu,& tunc tutius eſt tenere,ꝙ nō ꝓbat,nā dicit Bal.ĩ d.l.teſtiū, ꝙ ꝑ uerbū Viſus,nō reddit rō guſtus,q̄a ſunt oĩno dr̄ia adinuicē ſe nō ꝯſpectētia,& iō dicit Bald.ĩ d.l.ſolā.ꝙ opꝫ,ꝙ ſenſus,in quo dr̄ de viſu,ſit multùm affinis cū ſenſu ipſi⁹ viſus.¶ Scđò declara iſtā ꝯcłonē ex eo, ꝙ notat hic do. Car.ultra alios,niſi teſtis diceret ſe ſcire,q̄a fuit ꝑſens,q̄a quantūcunq; notititia eius,de quo atteſtat, exigit ſenſū corporis,tñ ſi ĩterrogatus dicit ſe ſcire,q̄a fuit ꝑſens, ſaluat ei⁹ dictū,intelligēdo ꝙ percepit ꝑ modū debitū mediāte ꝑſentia,ut habet in l.teſtiū.C.eo.ſ̄m ipſū.Pro quo in terminis uide Do.ĩ c.ut circa.§.1.in pe.col.de elec.ĩ 6. ubi dicit,ꝙ ſi teſtis in reddēda cā dicat, Scio, q̄a coram me actus fuit fact⁹,reddit ſufficientē cām,q̄a verbū, Corā,includit ſciam & intelligentiā,ut ibi in gl. Ad idē uide Rom.ĩ l.1.ĩ prin.ff.de uerb.obl.ubi dicit,ꝙ Bar. ibi ſuꝑfluo ſupplet ad tex.ꝑſente & intelligēte, q̄a illud ſubintelligit,q̄a nō dr̄ ꝑſens,q nō intelligit. Allegat l. corā. ff. * de uerb.ſig.& in l.diē ꝓferre.§.corā.* ff.de arb.Sic ēt declarat gl.ĩ l.j.ĩ uerbo, ꝑſentib.C.de erro.aduo.& ĩ c.ꝑſentiū. in eo.uerbo, de teſti in 6. Ad idē uide Do.in c.in primis.in prin.3.q.1.ubi ſuper gl.in uerbo,ꝑſente.q̄ incipit, ēt intelligēte.notat, ꝙ nō dr̄ actus factus in ꝑſentia alicui⁹,niſi ille intellexerit.Ad idē uide Pau.de Caſ. ꝯſ.113.inc.Ad primū q̄ſitū vr̄ dicendū.ubi dicit,ꝙ q̄n notarius ſcribit actū ꝑſentibus teſtib⁹, intelligit de intelligētibus,ob nām illius uerbi,ēt ſi nō dicat.Alegat text. in d. l. corā.& gl.reputatā ſing.in l.ſeruus. ff. de bo.poſſ.ti.gñali,quā ad hoc allegat do.Car. idē tenēs ĩ c.fi.ſ̃.de ma.& obe. Adde ad Bal.in l.teſtiū.C.eo.vbi dicit idē,q̄d do.Car.hic.¶ Et ſi diceret, ꝙ fuit ꝑſens, & nō audiuit,rñdet Bal.ꝙ hoc nō pōt eē,q̄a teſtis ꝯtrariū aſſeuerat eo ipſo,ꝙ dicit ſe fuiſſe ꝑſentē, q̄a ꝑſentia arguit ĩtelligētiā,d.l.corā.& cū iſtis ꝯcordāt pulchre Bal.ĩ l. j.ff. de author.tu.& ĩ d.l.corā.& Bal.in l. hæredes palā.ff. de teſta.& Bar.Bal & Sali.in d.l.i.C.de erro aduo.& Bal. ĩ l.ſi ñ ſpāli.poſt prin.C. de teſta.¶ Iſta tñ limitant primò, niſi q̄s deponeret nō de ꝑſentia ꝓpria, ſed de ꝑſentia alterius,q̄a tūc dicere,Talis fuit ꝑſens, nō arguit,ꝙ hoc dicēs ſciuerit eū intelligere,ſ̄m Bal.pulchrè in d.l.j. de author. tu.per illū tex.& in d. tracta tu de teſte. quē ſequit do.Flor.in l.ob carmen .§.fi.ff.de teſti.& Bal.in l. 1.quaſi in fi.C.de bon.poſ.ſ̄m ta.niſi in inſtr̄o diceret aliquē fuiſſe ꝑſentē ut in dictis locis,& ꝑ Pau.de Caſt.in d.ꝯſ.vł niſi in caſu,de quo per Bal.in c.unico,in fi. de ꝯtrou. inter do.& vaſal & in rub.C.ſi ex fal.inſtr.ver.ergo uidi, ꝙ Titius uidit.¶ Scđo limitatur,niſi q̄s uellet ꝓbare aliquē ꝯſenſiſſe,q̄a nō ſufficit dicere,ꝙ ꝑſens fuit,ſ̄m Bal.in l.2.§. voluntate.ff.ſol.ma.& in l.ſi fue.in 2.q.C.ad Velle.& in l.fi.§.neceſſitatē.C.de bo.q̄ libe ¶ Tertiò limita, iſta nō ꝓcedere in ſtatutis,ſ̄m Do.in c.in primis ꝑallegato.ubi dicit,ꝙ ſi ſtatutū vult,ꝙ actus fiat in ꝑſentia alicuius,nō ſufficit ꝓbare,ꝙ fuit factus eo ꝑſente, niſi probet intellexiſſe,ꝙ nō credo uerū,tū ꝑꝑ ꝑdicta,tū q̄a uerba ſtatutorū interpretant ſ̄m ius cōe, l. ſi ſerui ueſtri. C. de noxal. & c.cū dilectus ſ̃.de conſue.¶ Quartò limita, dūmodo teſtis dicat uera,quia interfui, & nō dicat uera eſſe, ſ̄m Bal.hic elegāter.q̄a nō ſequit,interfuit,ergo audiuit. Allegat notata in l.1.C.de erro.aduo. & eſt dictū bñ notādū,& dicit Bal.in l.1.quaſi,in fi.C.de bo.poſ.ſ̄m Iac.Bu. ꝙ ex ꝑdictis nō infert,ꝙ ſufficiat dicere,Scio,q̄a ſenſi, ñ ſpecificādo ſenſum,quaſi nomē ſenſus aliq̄n ponat pro intellectu,& iō talis nō eſt incerta,ut ꝑ ipſum hic, & in l.teſtiū.uerſ.tertiò quærit.C.de teſti.Et iſta ſunt utilia ad iura puniētia ꝑſentiā in actu,q̄a intelligunt d̄ ꝑſentia & intelligētia ex ꝓpoſito,ut ꝑ gl.& Doc.in cle.1.in uerbo, ꝑſentiā.de bap.q eſt notabilis gl.ad iura ĩ ea allegata, & ad dictū Inn.ĩ c.ꝯtinētia de clerico ꝑcuſ.de eo, q aſſiſtit maleficio armatus,ut tetigi ĩ c.ſicut.d̄ homici.¶ Tertiò declara iſtā ꝯcłonē,niſi teſtis in mā ꝑceptibili per ſenſū adduceret rōnē,q̄ argueret ꝑſumptiuè ſenſum, ut ꝓbat ex dictis,& ex eo, ꝙ ſolet dici de teſte, q pro rōne dicti dicit.Scio,quia ſum uicinus,vł ꝯſanguineus, quia ꝓbat, & tñ nō allegat aliquē ſenſū corporis,& ſolēniter declarat Bar.limitādo ꝓprie Inn.in l.j.* ff ſi cer.pe.ubi oĩno uide.& dicit ꝙ quāuis in tali rōne nō exprimat ſenſus corpore⁹, tñ exprimit id,ꝑꝑ q̄d ad ſenſū corporeū in ꝑſumptione deuenit, ut ꝑ eū & oēs alios ibi,& Bal.in l.ꝯuēticulā. C. de epiſ.& cler.& do.Flor.in l.3.ff.de teſti.& do.Ab.in c.literis.de ꝑſum.per illū tex.& Ang.in authē de teſti.ĩ fi. principij.& Spe.ĩ ti.de emp. & uen.§.antepē. in fi. & Bal.in l.j.C.de ſeruis fug.& Imo.ĩ c poſtquā.ſ̃.de elec.& Bal.in l.data opera.& ĩ l.1. C.de colluſio.detegēda.& Bar.in l.de ætate.ff de mino. & Bal.in l.teſtiū.C.de teſtib,& ĩ l.de tutela.C.de ĩ integ. reſtitu.mino.¶ Vltimò in hac mā ꝓ aggregatione quorundā utiliū,q̄ reſtant no.primò ex dictis Bal.hic, quòd mors pōt ꝓbari per uiſū,dato ꝙ mors nihil ſit, & ꝙ nihil eſt,& uideri nō pt̄, & ſeparatio aĩæ videri nō poſſit, q̄a pōt uideri ſeparata eē,eo quia corpus nō ſentit, nec mouet,ut hic ꝑ ipſum,& in d l.ꝯuenticulā.quaſi ĩ fi. Idē dicit Bal.ſi teſtis uidit eū ſepeliri,poſtea dicit ſecus, ſi vidit eū ſemimortuū,quia nō ꝓbat mortē.Idē dicas,ſec⁹, ſi diceret,nō poterat,ſ̄m Bal.ĩ l.q̄d certatū,ꝑ illū tex.C.d̄ poſthu.

* Coram *Adde Alex.ibi et plení⁹ in cōſ 179.2.par. Ang.in Auth.de inſtr.cau.et fi.§.1. col.1.per illū tex. in uer.in præſentibus.et in Auth.de tabel.ĩ prin.col.1. in fi.per illum tex. in ver.nota iſtum tex.pro teſtibus.*

* In l.1. *Adde ibi Alexan. et ad hanc materiā de teſte vicino,adde Ang.in Auth.de hære.& Falci.§. hinc nobis. & in Authē.de teſti.in princip.*

poſthu.hær.Idē dicit Bal hic,ꝙ ſi teſtis dicat,Vidi talē ꝑcuti cū ſigno & cicatrice,ꝓbat ꝑcuſſionē ſolā, q̄a cicatrix nō ꝯſiſtit in cognitione momēti,ſed ĩ ꝯſideratione tꝑis futuri,q̄ ꝑtinet ad medicū.Itē dicit,ꝙ ſi teſtis dicit. Vidi talē ꝑcuti inter duo ꝯfinia,nō deſignat locū certū ſed cōem,& ĩ hoc fundat iuriſdōnē utriuſq; iudicis, ſecus,ſi illa verba nō ſupponerēt ꝑ loco,ſed ꝑ ĩtermedio, & allegat gl.ĩ c.lꝫ.in regulis. 16.q.3.¶ Idē dicit, ꝙ ſi teſtis dicat.Dico oĩa eē vera,q̄a oēs ſic dñt,nō ꝓbat, q̄a cā ē valde diuerſa à dicto,nec hēt ꝯſequentiā vnū ab altero

6 ¶ Scđò † no.ex eo,q̄d dixi paulo ante,ꝙ ſufficit,ꝙ dictū teſtis cōcludat ꝑſumptiuè ꝑſumptione iuris tali,q̄ ſufficiat,quāuis dicat,ꝙ aliter dēt ꝯcludere,c.in ꝑſentia.ſ̃.ti. 1.Ita formałr decidit Bar.in d.l.1.ff.ſi cer.pet.ꝑ quo uide elegās dictū Bal.in c.tertio loco.ſ̃.titu.j.ubi dicit,ꝙ ſi teſtes ꝓducti ad probandā emologationē laudi dixerūt uerū eſſe,& interrogati de cā ſcĩæ,dixerūt partes dixiſſe,ꝙ erāt ꝯtentæ,probant,q̄a dato,ꝙ nō reddūt rōnem per ſenſū corporis,ſ.per viſum & auditū,tñ benigna interpretatione inſpecta ſatis vr̄ hoc aſſertū,nec eſt mirū ꝙ ꝓpter celeritatē locutiōis interdū media ꝓpoſitio taceat,ſ̄m ipſum,cui adde Cy.ibi,& q̄d ipſe not.ĩ l.2.circa mediū,C.de tēp.app.& in auth.quas actiones.in fi.C.de

7 ſac.ſan.eccl.¶ Tertiò no.ꝙ ſi † teſtis dicit ſe tm̄ ſcire, ꝙ Titius occidit Seiū,niſi declaret ſe per rōnē uiſus, nō ꝓbat,q̄a loquit æquiuocè & obſcurè, cū ſciamus ēt, q̄ nō uidimus,ſ̄m Inn.in c.fi.ſ̃.de iur.cal.Sed ſi dicit,verū eē, ꝙ Titius occidit Seiū,probat,ſi nō eſt interrogatus d̄ cā ſcĩæ,q̄a ueritas nō eſt aliud,niſi res uiſu ꝑcepta & ĩ memoria retēta,ut ſing.no.in l.2.in prin.ff.de aqua plu arc. Iſta ſunt uerba Bal.in d.c.fi.in fi.de iur.calū.& dicit not. hoc meū dictū nouū.¶ Quartò no.ꝙ ſi ſtatutū diceret, ꝙ teſtes deponētes ꝯtra bānitos,probēt, lꝫ nō reddant cām dicti ſui,nō ualet,ſ̄m Bal.in l.ſi nō ſpāli.ad fi.C.de teſta.q̄a eſt ꝯtra ius nāle,niſi exponat,Malā,id eſt,nō ꝯcludentē de neceſſitate veriſimilē,tñ,ut ibi ꝑ eū. ꝑ quo faciūt,q̄ habuimus in c.2.ſ̃.ti.j.& hic adde Bal.in l.2. C. q̄n fiſcus,vel priuatus,ubi dicit,ꝙ nō eſt tutū in teſte, ꝙ ironicè deponat.¶ Quintò no. ꝙ ſi teſtis dicit ſe recordari de quodā antiquiſſimo facto, eo ꝙ ita reperit ĩ ſuo memoriali,quod tūc ſcripſit,ſicut faciūt ꝓxenetæ, talis redditio cāæ eſt bona,q̄a per ſcripturā memoria perpetuat,& maximè eius,q interfuit.Ita dicit Bal.ĩ l.iubem⁹.

8 in ult.col per illū tex.C.de teſta.¶ Sextò † no. ꝙ teſtis q nō fuit interrogatus de cā ſcĩæ,pōt repeti ad partis inſtātiā ſuper cā ſcĩæ,& alijs interrogatorijs,dū mō pars pri⁹ dediſſet interrogatoria.Ita no.Imo.in c.per tuas.in 1.colū.j.eodē.¶ Septimò vide Bal.in l.edita.in 33.col. verſi. ſæpe accidit.C.de eden.ubi dicit,ꝙ tunc hō deponit,vt hō,q̄n deponit,ut ipſius rō, quæ eſt hoīs forma intellectiua,qui uerò nō deponit per rōnē,interrogatus de ipſa,deponit ut pecus,& q̄n depoſitio eſt idē,q̄d q̄dā rō intellectus,ut de dñio,de literatura, de habitib. aĩæ,ipſius poſitio interrogat tacitè teſtē de ipſa rōne,& iō,niſi reddat rō,ubi poſitio eſt de inuiſibilibus & inſenſibilib⁹,teſtis nō ꝓbat,quia talia neſciunt per vnā uiā, ſed per plures,& iudici eſt incertū de rōne motiua teſtis, q̄a q̄d pt̄ multipliciter ꝯiecturari,eſt incertū, & rō incerta nō ꝓbat,c.in ꝑſentia.ſ̃.tit.1. ſecus, ſi poſitio eēt de re viſibili, vel ſenſibili,quia ceſſat dicta incertitudo,ex quo eſt unica uia ſcĩæ,ſ̄m ipſum,cuius uerba bñ no.ꝑ doctrina. Et adde,ꝙ ſi eſt eadē rō cū dicto teſtis,nō probat ſ̄m Bar. ĩ

9 l.fi.ff.de of.procō.Cæſ.¶ Octauò, in † quantū tāgit hic * do.Abb.de teſte cæco,* vel deponēte de auditis medio pariete,adde quę dixi ĩ c.ꝑterea.in fi.ſ̃.eo. Et dicit hic do. Car.ꝙ ĩ perceptibilib.auditu teſtis habēs notas uoces ꝯtrahentiū,probat,allegat gl.3.q.9.c.teſtes.Et ſi opponeret, ꝙ pōt decipi,rñde,& bñ, ꝙ ēt uiſus pt̄ decipi,c.nec aliqua.28.q.j.ſed nō eſt ꝑſumptio,ſimili rñſione utit Bal.in d.l. ꝯuenticulā.ĩ pe.col.¶ Et ſcias, ꝙ ĩ hoc latius inſiſtit hic do.meus, ſed teneo,q̄ dixi,ubi ſ̃.Ipſe ēt ponit,q̄uo deponit ſuper negatiua, de quo tetigi in d.c.tertio loco.& in c.ex tenore. ſ̃. eo. & ñ extēdo,q̄a multa dicta ſunt,& dicent hic pertinentiora. ¶ Poſtremo circa iſta tangūt hic do.Ab.de quib⁹ ſenſibus poſſit notarius eē rogatus,de quo uide ſemꝑ Io.An. à quo ipſi nō recedūt,ĩ addi.Spe.in ti.d̄ inſt.edi.§. reſtat in pe.col.ver.q̄ro,in additiōe,q̄ incipit,no.ꝙ nō ſufficit. de quo ēt per Bal.ĩ rub.C.de fid.inſt.uer. ſed nūquid notarius.& Fed.ꝯſ.163.inci.lex dicit.& dic, ꝙ notario credit de geſtis corā eo,nō ab eo,& iō nō ſolū de uiſu & auditu pōt eē rogatus,ſed de guſtu, odoratu, & tactu proprio ñ pōt ꝯficere inſtr̄m,& eſt gl.ĩ uerbo,abſunt. ĩ Authē.d̄ fi.inſtr.& caut.§.ſi uero moriat. & lꝫ habeat vim teſtis,l.Domitius.ff.de teſta.tñ eēt ſolus in dicto ſuo. Vñ pt̄ dicet ĩ inſtr̄o,ꝙ tales dixerūt uinū amarū. De ſuo aũt guſtu ñ hēt facere inſtr̄m,lꝫ maior eēt ꝑſumptio,ſi adderet ſe guſtaſſe,& ſic inueniſſe,d̄ quo ēt ꝑ Pe.d̄ Anc.ĩ cle. j.d̄ magiſt.& Bar.ĩ l.1.§.fi.circa prin.ff.de uer.obl.& Bal. Inſt.de uerb.obl.circa prin.Et poterit facere inſtr̄m ſuꝑ ꝯſtitutionib.in iure. An uerò circa ꝯtinētia factū tm̄, vide Spe.in ti.de ſyndico.§.fi.uer.ſed hinc obſtat. & Do. ĩ c.ſi quis iuſto.in prin.de elec.in 6.¶ In ea.gl.ibi,nō tenet

10 rñdere.De † hoc,an teſtis teneat dicere ſe eē criminoſum,dic ut hic ꝑ oēs Scribētes,maximè ꝑ Imo.& Abb. ꝑ gl.& Arch.& Do.ĩ c.q̄rendū.2.q.7.ꝑ Inn.ĩ c.dudū ſ̃.d̄ elec.& in c.inquiſitionis.de accu.ꝑ Spe.& Io.And. ĩ tit. de teſte.§.iā de interrogatorijs.uerſus fi.ver.porro ꝑ gl. ĩ uerbo,ꝯfeſ.ĩ c.j.de exce.ꝑ Bar.in l.j ff.de of.aſſeſ.ꝑ gl.in c.iudicātē.30.q.5.& Arch.ĩ c.in primis.2 q.j.ꝑ illū text.ĩ verſ.de ꝑſonis.ꝑ Bal.poſt Inn.ĩ c.cū ſup.ſ̃.de ꝯfeſſ. ꝑ do. Flo,ĩ l.3.circa prin.ff.de teſtib⁹.ꝑ Dom.plenè in c.ex pœnitētibus.50.diſt.ꝑ Bar.in l.ſi duo ꝓnoi.§.idem Iulian⁹. in fi.ff de iureiu.& ĩ l.ſi q̄s libertatē.ff.de peti.hær.& in l. 4.§.hoc aũt.ĩ fin.3.q.ff.de dān.infec.& Bald.ĩ l.2.§.q̄d obſeruari.C.de iur.cal.& in l.ꝯparationes.in 7. notabili. C. * de fi.inſtr.In q̄bus locis cōiter * tenet,ꝙ teſtis nō tenet rñdere ad aliq̄d,per q̄d ſua turpitudo detegat,vt eſt crimē,infamia,excōicatio,& ſimilia,ad alia uero ipſū inhabilitātia à teſtimonio rñdere tenet,ut ē pauꝑtas,ꝯſanguinitas,ſeruilis ꝯditio,& ſimilia,de q̄b.ꝑ Bal.in auth. ſi dicat.C.de teſti.Et ꝓcedit iſta ꝯcło,ētſi interroget de crimine,q̄d dicat eē publicū,ſeu manifeſtū,ſ̄m Inn.in c. 2. ſ̃.de ꝯfeſ.Cui nō obſtat,q̄d ſcribit Bar.ĩ l.Marcellus.§.1. ff.rerū amota.ubi facit dr̄iam, an crimē teſtis ſit manifeſtū,vel nō. Et ſi turpitudo ē detecta,ñ dr̄ ſe ꝓdere,q̄a rñdet hic elegāter Imo.ꝙ Bar.loquit de interrogatione,q̄ fit à parte ꝓducēte teſtē,q̄a cogit rñdere de crimine teſtis,ut firmat Spe.ĩ d.§.iā de interrogatorijs.uer.antepe. ꝑꝑ iuramētū cal.ĩ quo inter cætera iurat,ꝙ nō grauabit aduerſariū onere ꝓbādi,ſed uerū ꝯfitebit, q reſpect⁹ nō ꝓcedit in teſte.Nec ad hoc pt̄ rñdere,tñ cū hoc ſit extra articulū,quo iurauit,& de hoc nō agat inter partes,ſi tñ ꝯfiteret crimē,crederet ſibi,ſ̄m Inn.in d.c.inquiſitioni. & dixi in c.de teſtib.ĩ prima declarōne,ſ̃.eod.ubi adde Pau.de Lea.idē tenētē ĩ repe.c.teſtimoniū.j̃.eo. & Bar. in d.§.idē Iulianus.in fi.& Do.in d.c.ex pœnitētib⁹.¶ In

31 † ea.gl.ibi,ꝑſonas litigātiū.Not.q̄n teſtis debeat cognoſcere illos,ꝑ q̄bus teſtificat, de quo plenius hic per do. Ant.Imo.& do.Abb.& Bar.in l.fi.ad fi.prin. C. de iure delib.& ibi ꝑ Bar.uer.vlterius no.de tabelliōe.& in l. ſolā.& per Arch.in §.teſtiū.4.q.3.& Bar.in l.nō minorē. ĩ fi.C.de tranſac.& elegāter ꝑ Io.And.quē oēs ſequunt in addi.Spe.in ti.de teſte.§.j.in 10.col.ver.itē q̄d ꝓhibet. Et in effectu dr̄,ꝙ teſtis dēt cognoſcere partes, q̄n deponit de facto ambarū,puta,ille de emptione & ven.Si aũt de facto unius,puta ꝙ poſſedit,ſufficit,ꝙ illū cognoſcat.Si aũt de facto neutrius,puta quantū valuit frumentū,nec expedit,ꝙ aliquē cognoſcat. Idē de teſtibus deſcriptis ĩ inſtr̄o,niſi eſſet inuentariū,ꝓpter text. ĩ d.l.fi.vel niſi ſtatutū ałr ꝓuideret,ut Bononiæ,ſ̄m Ioā.And. ubi ſ̃.a quo do.Ab.recedit in vno,q̄a dū dicit,ꝙ in inſtr̄o nō requiritur,ꝙ cognoſcat partes,ĩtelligit hoc, quo ad notitiā ꝑcedētē,ſed tꝑe ꝯtractus dicit ſe nō videre, q̄uo poſſit teſtis eē rogat⁹,niſi capiat notitiā ꝯtrahētiū,cū ita,ſit,ꝙ oporteat

* Cæco. *Adde Alexā.in l.ſi nō ſpeciali.C d̄ teſt. & Ant.de Roſel. in trac. de ſucceſ. ab inteſt. columna 1.& vi. quæ dixi in addit. caputul.præterea.al leg.hic.*

Universidad de Deusto Biblioteca

teat testē eē rogatū, l.hr̄des.§.in testamētis.ff.de testa. Et adde ſm Bal hic, ꝙ si testis deponit de furto asini, vł bouis, vel interrogatus dicit, ꝙ ipsum asinū cognosceret, si videret, dēt sibi ostēdi forma nō mutata, & q nō vult ostēdere, haberet̄ ꝑ ꝯfesso, ſm ipsū. Et idē de alia re, puta libro, uel simili, qđ bñ no.¶ Et adde, ꝙ nō ē necesse, ꝙ testes quos massari⁹ ꝯtra te ꝓducit ad ꝓbādū maleficiū, cognoscāt interficientē, vel interfectorē, ſm Bal.in d.l.solā.& Flo.in l.ob carmē.§.fi.ff đ testi. Allegat gl. sing. ſm eos in c.libellorū.2.q.8. Et utrū ista habeāt locū in notario, uide Bal.in rub.C.de fi.instr. Et istis adde Arch. in c. canonica.3.q.5.ubi dicit, ꝙ testis incognitus nō admittitur in criminalibus, nisi approbet̄, secus dicit in ciuilibus, & allegat Inn.in d.c.inquisitiōe.¶ In ea.gl.ī fi.ibi, & in eadē forma. Facit tex. & ibi Bar.ī l.si cū exhibuisset. ff. de publica. Et dicit idē, si dubitat̄ de uase, ſm Bar. in l. q vas.in prin.ff.de fur. Et adde gl.4.§.testibus.in uerbo, ex tpe, q̄ dicit, ꝙ si testis est suspectus, pōt interrogari đ qualitate vestiū. Idē Spe.in d.§.iā de interrogatorijs.ver. itē qđ de tpe, ubi ēt dicit, ꝙ tūc pōt petere iudex de formis hoīum & alijs circūstātijs, & uide gl.in l.j.ff.si ex nox.cā agat̄, q̄ dicit, ꝙ pars pōt petere, ut res de qua litigat̄, exhibeat̄ ī iudicio, ut testes eā cognoscāt & istis adde tex. & Bal.in l.ad recognoscēdos.C.de ingenuis & manumis-
12 sis.¶ In gl.in verbo, tpe.in fi. tenēda ē prima expositio gl.s.de tēpore actus, vel ꝯtractus. ſm do.Car.& alios hic ꝑ c.nihilominus.3.q.9.ubi ēt est optima gl. Vera est tñ secūda expositio gl.itē & tertia, exponēdo đ tpe, vł mora, qđ dic, ut no.5.q.5.§.vlt.ubi dixit gl.notabilis, ꝙ testis repētinè loquēs vr̄ mēdax, & ēt, si multū consistat in mora*, videbit̄ dubi⁹. Et de illa gl. tāquā singulari facit mētionē do. Ab. in ꝓœmio Greg.in j.col. & Ro. in sing. 450. do.Ant.do.Car.& do.Abb.hic. Vñ seruare dēt mediū.c.ponderet.50.dist. Et no bñ ex ista gl. ꝙ ubi actus nō est iterabilis, si testes diuersificāt ī tēpore, ēt ubi nō tenent̄ dicere de tpe, nō ꝓbāt. Exemplū habes, per gl.q̄ idē tenet, ī d. cap.nihilominus. Secus, si actus est iterabilis, qa ꝯcordant̄ per tex.cū mā ī c.
13 cū tu.s̄.eo.¶ Vtrū † aūt testis teneat̄ deponere de tēpore, quo gesta fuerūt ea, de q bus deponit, dic, ut hic per Doc.& per do.Flo.in l.3.§.idē. ff.de testi. per Bal.in l.j.in ult.col.ff.eo.in apost.per Bar.in l.nō exigit̄.§.diui fratres.ff.de iure fisci.per Bal.ī l data opera. C. qui accu.& in c.2.in fi.s̄.de ꝯfes.per Bar.& Ang.in l. ī summa.§.idē Labeo.ff.de aqua plu.arc.per Bar.in l. nō ē necesse.ff.de ꝓba.per do.Ant.& do.Abb.in c.cū Ioānes. j̄. de fi.instr.per gl.in l.ob carmen.§.fi.ff.de testi.& domi. Ant.in c.fi.in antepe.col.s̄.de ꝯsue. Et ꝯclō oīum est, ꝙ nō, per d.c.cùm Ioānes.ubi ēt ꝓbabit̄, ꝙ ualet dictū testis, ētsi diceret se nō recordari de mēse, vł de anno. Qđ est mēti tenendū, ſm Bal.ibi, qa annus facilius menti cōmēdat̄, q̄ dies. Et ꝙ ualeat testimoniū absq; tēpore act⁹ gesti, tenet Arch.in d.c.nihilominus. in fi.& Bar. in l. si librarius.ante mediū.ff.de reg.iur.allegādo gl.ī l.testiū. C de testi. Imò dicit Bar.in d.§.idē Labeo. ꝙ si testis nō est suspectus, nō est interrogād⁹ de tēpore. Et cū istis cōcor.Bal.in l.j.C.q accu.nō pos.dicēs, ꝙ de die facilis est obliuio nisi sit insignis. Et dicit B.Tho.2.2.q.70.art.2. vltra mediū, ꝙ ꝓbatio ñ uitiat̄, si unus testis asseuerat de determinatis de loco & tēpore, alius dicit se ñ recordari. Ad qđ ēt vide Bal.in cap.ab excōicatio.in pe.col,s̄.de resc. Et dicit ēt, quòd si vnus testis diceret de mēse, alter de septimana, uel unus de domo, alter de camera, non minus ꝓbāt, ſm Arch.in d.c.nihilominus. Allegat Inn.
14 in d.c.quaťr.el 2.¶ Ista † limitant̄, nisi tēpus eēt de substātia ꝓbationis, ꝓut in casu c.ex tenore.s̄.eo.ubi ita dñt ēt Doc.vel in casu cle.fi.de rescr.cū si.vel in casu, de quo ꝑ gl.in c.duobus.de rescr.in 6.& in c.si à sede.de p̄b.eo. li. & in l.Titius.§.Lucius.in uer.hora.6.albescēte cœlo. ff. de libe.& posth.qm̄ tūc testis nō exprimēs tēpus, nō ꝓbaret, ſm oēs hic, & facit tex.in l.si qs libertatē.ff.de pet.

* In mora. *Adde Auctorē in proœ. decretal.in glo.1. cir.princip. & in c.ecclesia S.Mariæ.col.12.cir.me. vers.vlt.no.de cōsti.Bar.in l.ea.ff. de cōtrahen.emp. Alex.ī l.j.de fals.*

hær.& ī c.abbate.§.pe.& ibi per Do.de re iud.li.6. ita ēt no.Bar.in l.ñ solū.§.sed ut ꝓbari.ff.đ ope.no.nū.& Bal. ī l.matrē.circa mediū.C.de ꝓba.& in l.testiū.ī vlt.col.C. de testi.& Inn.ī d.c.quaťr.in fi.j.col.& Spe.in d.§.iā đ interrogatorijs.uer.itē de tēpore.post prin. & Arch.ī d. c. nihilominus. & Angel.ꝯs.153. Et ibi ꝯsuluit, ꝙ si petens mutuū, deducit mutuū fuisse factū certo mense, si nō ꝓbat de illo mense succūbit. Et uide Rotā in nouis. decis. 246.inc.itē ꝓcurator.ubi dicit, ꝙ habens ꝓbare temp⁹ nō tenet̄ ꝓbare horā.qđ tñ fallit in casu, de quo in d. ca. duobus. Et uide Bal.ī l.2.circa fi.ver.moueo talē dubiū. C.qbus res iudi.nō nocet. ubi dicit, ꝙ si unus testis dicit factū de nocte, alius dicit intra diē & noctē, nō ꝓbāt, qa sunt singulares. Et idē dicit, qñ locus est de substantia, & vnus dicit se nō recordari, & alius sic, ſm Bald.in d.l.testiū.in ult.col.¶ Scđò limita, nisi testes interrogati de tēpore dicerent oēs nō recordari, qa reddunt̄ suspecti, secundū Hos.in c.ex tenore.s̄.eo.quē sequit̄ do.An.ibi.& hic, & Io.in d.§.iā de interrogatoris.uer.& nō vr̄ habere p̄meditatū sermonē, Propter qđ testes carent fide, l.3.§. fi.ff.de testi.& 4.q.3.§.si testes.uer.itē in testibus.no.Bal. in l.j.in prin.C.de emenda.Iustinia.codi.& Spe.in ti.de teste.§.1.ver.itē quod dñt idē in oīb.& in §.nūc tractādū.ver.sed pone, qđ ꝓduxi.& B.Tho.2.2.q.& art. præal. vbi dicit, quòd discordia in aliqbus minimis nō substātialibus facit testimoniū credibilius, qa cōcordia oīmoda in oībus reddit dubiū de p̄meditatione. Et hæc intellige, nisi de vnitate actus ꝯstaret, puta per ꝯfessionē partis, qa si testes dicerēt, se nō recordari, tñ producens nō succūberet, ut ꝓbat̄ in d.c.cū Ioānes.ver.anni uerò. iun
15 cto uersi.rñsionē istā ꝓponebas.¶ Et † istis adde, quod si testis deposuit dictū deponendo de loco & tpe, & interrogatus de rōne reddat eā sine loco & tpe, nō vitiat̄ dictū, qa uidet̄ tacitè subiungere de eodē loco & tpe, secundū Bar.in l.Labeo.in ult.col.ff.de sup.leg. Et adde, ꝙ testes magis tenent̄ dicere de loco, q̄ de tpe, qa vnū melius retinent menti altero. ſm Inn.in d.c.quaťr.quē sequitur Bal.in l.presbyteri.la 1.in fi.C.de epis. & cleri. Et sup uno cogitabis, vcȝ qđ si testis interrogatus de tpe, vel loco, nō dicat se nō recordari, sed dicat se nescire, qa videtur, qđ nō ꝓbat, nisi forte diceret se nescire tūc, qa etiā tradita obliuioni ignoramus.¶ In gl.in ver.ꝯpellas.ibi,
16 habere pro ꝓducto. Tene menti perpetuo, ꝙ † testis habet̄ pro ꝓducto ꝯtra eū, qui dolo p̄stat cām, ne ꝓducat̄, & idē sentit gl.fi.& ibi clarius do.Ant.in c.peruenit.el 1. j̄.tit.1. Bñ facit, quod no.Bal.in l.1.C.de fide instr. ubi dicit, ꝙ stat̄ iuramento partis de ꝯtentis in ipsius instrō ꝑ aduersariū lacerato, & idē no.Bal.in l.si de possessione. per illū tex.C.de ꝓba.& do.Abb.post Hos.in ca.accepimus.j̄.de fid.instr.& Spe.in ti.de teste.§. satis utiliter. in fi. Bñ facit c.si qs de cle.12.q.2.& c.cū olim.s̄.de of.dele. & c.fi.j̄ de iniur. Et talis impediens punit̄ extraordinariè, ſm do.Abb.hic, & Io.An.& do.Abb.in d.c. accepimus.siue impediat per se, siue per aliū, cui mādauit, vel cui⁹ factū posset impedire, per c.sicut nobis.j̄. de symo. & per c.ꝯstitutus.j̄.eo.sec⁹, si ab inimico, vł ab amico ipso sine fraude resistentis, per c.qa præsulatus, allegatū ī
17 gl. Ita p̄dicta intelligūt Doc.hic.¶ Est † tñ una dr̄ia, qñ impedimentū præstat̄ per aliū apparente ꝯsensu principalis, & qñ nō appareret. Sed p̄sumit̄, quātū ad cām criminalem & ciuilē, qa primo ꝓpter hoc solū nō habent̄ testes pro ꝓductis per l.sciāt cūcti.C.de ꝓba.& sic loqua
18 tur.c.ꝯstitutus.j̄.eo.¶ Secūdo † casu ꝓcedūt p̄dicta. Qñ aūt factū ab amico, vel ꝓpinquo p̄sumat̄ factū de ꝯsensu principalis, dic ut hic per do.Abb.distinguētem actū momentaneū à successiuo, & ipsum retuli, quibusdā additis, in c.Petrus.uer.secūdo fallit.j̄.de homi.& forte dicet̄ in d.c.ꝯstitutus. Et ista dicit do. Abb. hic esse quotidiana, & nō discussa ab alijs, & no.quòd talis subtrahēs copiā testiū nō perdit cām, vt dixi post Bal. ꝯtra Inn. in c.intimauit.in fi.s̄.eo. Imò fortius dixit Ioā.And. in c.peruenit.el 1.j̄.ti.1. quòd talis testis ex toto nō dēt haberi ꝓ ꝓducto. Vñ si unus de suis testibus impedit̄, & alius producitur, nō sufficit ille solus ad obtinendū, sed forte de fertur

fert̄ sibi iuramentū.iuxta c.vlt.j̄.de iureiur.& sequit̄ do. Abb.hic. Sed fortè nō p̄sumeret̄ hoc dictū, qa si p̄dicta sunt uera indistinctè, ꝓut indistinctè dr̄, nō apparet viua vox, vel rō, quare non debeat obtinere, ex quo ille impe
19 ditus habet̄ pro ꝓducto.¶ In † gl.fi.ibi, sed illud ñ credo Vltra solutiones gl.q̄ diuināt, dic ſm d.Ant.& Imo.hic, ꝙ ubi attestationes sunt publicatæ, bñ ꝓbant in alia instātia, secus, vbi nō sunt publicatæ, qa tūc nō ꝓbant, nisi partes ꝯsentiāt, & ita hic, vt no.in c.cām.el 1. ī 3. fallētia secūdæ regulæ, s̄.eo. Sed tenēdo, ꝙ attestatiōes eēnt nullæ ex aliquo facto, vt ur̄ tenere do.Car.& do.Ab.hic supplēdo ad ver.publicatæ, maximè colligit Inn.vnū, ꝙ attestationes nullæ,[a] pñt haberi ratæ ꝑ ꝯsensum partiū, & nō solū expressum sed ēt tacitū. Et hāc decisionē Inn.pro solēni approbāt Bal.do.Ant. do. Car. do.Abb.& Imo.hic, & Rota in antiquis, deci.162.incip.itē no.& in nouis, decis.249.inci. Itē si auditor.& Bar. & Bal.in l.1.ff.de ferijs.& Bal.in l.fi.ī pri. C.de testi.& Bal.pulchrè in l.nō ignorat in fi.C.qui accu.& sentit Bal.ī l. ad testiū.§.ꝯditionē.ff.de testi.& Bar.ī authē.at q semel.in vlt.col.C.de ꝓba. Et istud est tenendū, qa bñ ꝓbat̄, j̄.c.prox. & in c.ꝯstitutus.el 2.& in c.tuis.j̄.eod. quāuis Imo.aliud dicat in c. significauit.j̄, eo.quē sequit̄ do.Ant.ibi.& Bal. ī auth.si qs in aliquo.in 1.col. C. de edē. Sed Host.& Imo.in d.c.significauit.dicūt Inn.meli⁹ locutū hic. Fallit primò istud gñale dictū Inn. de approbatiōe actus nullius, nisi partes vellent approbare ꝯcernētia ordinē iudicij, puta defectū litis ꝯtestationis, & similiū, quod nō pñt, qa talia nō sunt in earū ptāte, sicut attestationes, ſm Inn. & oēs prædictos hic, & Bar.in d.l.j.de ferijs.ꝑ ea, q̄ habent̄ per gl.& Doc.in c.de causis. s̄.de of.dele.& in c.fi.in verb.illustriū. de re iud.in 6.& in c.statutis.2.q.j.cū ꝯcor. Dicas tñ, ꝙ lȝ partes nequeāt ratificare acta nulla, quæ sunt de substātia iudicij, si tñ dubitat̄, an talia acta interuenerint, stat̄ assertioni partis, per tex. sing.in c.fi.& ibi dixi s̄.ti.1. Ita no. do. Abb.hic, & est dictū dñi Car.hic, lȝ ipse nō dicat. Et idē dicit do.Car.de ꝯfessione ipsius rei, q pōt sibi p̄iudicare in hoc, nā stat̄ ꝯfessioni, ētsi ꝓcessus non teneat, c Pisanis.de testi.spo. ſm ipsū.
20 ¶ Fallit † secūdò dictū Inno.hic, nisi sit defectus in recipiēte testes, vt qa sit iudex incōpetēs, qa ꝯsensus partiū nō ualidat gesta ab eo. Sed dictū Innocētij ꝓcedit post receptionē factā à vero iudice. Ita determināt do.de Ro.in nouis.ꝯclu.249.p̄allegata, qa ubi deficit fundamentū, & c.1.q.1.cū Paulus.cū si. Et iō dñt, ꝙ si auditor datus ī Romana curia ꝯmiserit alteri receptionē testiū, & ille subdelegauit, nō ualet receptio, lȝ partes approbēt. Et dicit ibi Collector, ꝙ ꝑꝑ dictū Inn. hic libēter substituisset illā examinationē ꝓpter expēsas in ea factas, sed nō potuit, qa in illo casu dictū fuit nō ꝓcedere dictū Inn.hic, & lȝ do.Car.& Imo.hic nō facta mētione de ista decis. Rota teneāt de directo ꝯtrariū uolētes ēt tacitū ꝯsensum sufficere, lȝ Bal. tangēs hic reqrat expressum, tñ fortè in practica p̄ualeret opi.Rotæ, & facit, qđ no.do.Car.ꝯs.73.qđ incipit, Oīs à me. quē retuli ī c.quaťr.el 1.ver.fallit quintò.j̄.de accu.¶ Extra gl.ꝓpter istū tex.in prin.tāgit hic solus do.Abb.vtilr̄ & elegāter, an & qñ possit iudex ꝯmittere alteri examinationē testiū ī alio loco, vel debeat ad se eos aduocare. Sed ex dictis suis, & aliorū alibi, no.duas ꝯclōnes magis gñales, in qbus expediet hoc, & ēt qñ in eodē loco possit examina

a Attestatiões nullæ. *Adde tu, & dic, ꝙ quando in testibus adest talis defect⁹, qui nō potest cōsensu partium cōualidari, vt quando testes sunt recepti ante lit.contest. vt per Innoc.in c.significauit.de testi.quē sequitur Bald.in authen.si quis in aliquo.in vlti.col. C.de eden.tunc ēt si partes cōsentiūt, vt attestationes istæ sic receptæ valeāt, tñ non cōualidantur. Ita dom. Alex.in l.j.ff. de fer.lȝ Host.in d. c.significauit, tenet contrariū, & male. Adde ēt ꝙ si testes sunt corrupti pecunia, nullitas dicti taliū testiū nō pōt cōi consensu utriusq; partis cōprobari. Ita Bar.in authē.qui semel.C.de ꝓb.in pen.col.in fi.et do. Alex.in l.1.ff.de fer. Tamē contra Bar.tenuit do.Iaso.præceptor me⁹ in d.l.1.in versi. ego dubito.*

21 tio alteri ꝯmitti.¶ Prima ꝯclusio. Nō † pōt iudex ī cā criminali examinationē testiū alteri ꝯmittere. Ita no.Bal. Cy.& Sal.in auth.apud eloquentissimū, per illū text.C. de fid.instr.& gl.in uerb.ciuili.in cle.1.ubi bonus tex.de of.dele.& est tex.cū gl.in c.2 in uerb.ꝓhibēte.de iudi.in 6.& in l.3.§.diuus.ibi, nā ipsos interrogare soleo.ff.de testi.quā l.ad hoc no.Bal.ī c.si q testiū.in prin. s̄.eo. Idē tenet gl.fi.in c.1.j̄.tit.prox.& gl.pe.in c.ꝯstitutus.j̄. de fide ius.& gl.3.in c.at si clerici.s̄.de iudi.& Inn.in d. c. si qui. Et vr̄ ampliari, ētsi ꝯsuetudo eēt in ꝯtrariū, qa nō ualet,
22 ut sentit gl.2.in c.testes.3.q.9.¶ Fallit † ista ꝯclō primò, nisi persona examināda nō posset venire ad iudicē, & iudex sit persona multū honorata, ut ꝓbat tex.singu. in d.c.2.uer.si aūt talis.& ibi gl.Pet.de Anch.& Do.in §.1.
23 ad fi. Faciūt no.in d.c.si qui.s̄.eo.¶ Fallit † secūdò, nisi ageret̄ de crimine per viā exceptionis, ſm Pet.de Anc. ī c.2.§.testes.ī prin.de testi ī. 6.& bñ facit rō c.cū dilect⁹ in fi.s̄.de ord.cog.¶ Fallit tertio in cā hæresis, per tex.in c.ut officiū.§.verū.de hær.in 6.¶ Fallit quartò in Papa, ſm Spe.in ti.de teste.§.nūc tractandū.in prin.& hoc est clarū per c.proposuit.cū sim.j̄.de conces.p̄ben.¶ Fallit
24 † quintò, nisi testes eēnt extra prouinciā, qa p̄t eorū examinatio ꝯmitti, ſm Ia.Bu.& Bal.& Imo.ī d.auth.apud. & Io.de Ana.in c.in tm̄.j̄.de collus.& Io.And.post Ioā. Mo.in c.Romana §.ꝯtrahentes, de fo.ꝯpe.in prin.in 6. & Bal.in c.si qui testiū.in prin.s̄.eo.ne pereat facultas ꝓbādi, & vt parcat̄ expensis, iuxta l.sed & si qs ex signatoribus.ver.sæpe.cū mā, ff.quemad.test.ap.p̄sertim qa vultus qualitas & testiū vacillatio possunt trāscribi ab examinatore, ut dixi post Inn.in c. qm̄ ꝯtra. ver. quintò q̄-
25 ro.s̄.tit.1.¶ Est verū, † ꝙ ꝯtrariū tenet do.Abb hic, & ī c.ꝯstitutus.j̄.de fideius.& Sal.& Cyn.in d.auth. apud.& vr̄ gl.relata ad tex.in d.c.ꝯstitutus, ſm do. Ab. & facit l. de minore.§.tormenta.in verb. pallore.ff.de qō. & l.3. ver.tu magis.ff.de testi.& qa iura allegata ī ꝯclusiōe nō reperiunt̄ limitata ad hūc casum, multi facile tenerent hoc, sed mihi placet p̄cedēs opi.per rōnes suas, ex quib⁹ istæ tollunt̄, p̄sertim practicādo, prout docet Bal.in d.c. si qui.vcȝ ꝙ scribat̄ iudici illius loci, ut ex sua iurisdōne eos recipiat, nec tūc dr̄ officiū cōmitti, sed exigi, iuxta l.cū vnus.§.his, qui.ff.de bo.author.iud.pos.¶ Secunda
26 ꝯclusio. Etiā † ī cā ciuili debēt testes recipi per iudicē, & nō per aliū. Ita pro regula tradit Bal.in d.c.si qui.dicens de hoc eē duas gl.unā in l.hac ꝯsultissima.§.fi.in uer. de positiones. C.qui test.fa.pos.aliā in l.iubemus.la 1.C.de lib.cā.& ex tex.in l.solā, ſm unā expositionē gl.C.de testi.& gl in l.curent.ff.de testi.& optimè faciunt, q̄ habuimus in c.qm̄ ꝯtra.uer.primò q̄ro.s̄.ti.1. ꝙ productio instrumētorū facta notario nō teneat, qa probatio dēt fieri iudici, l.quinquaginta.cū si.ibi allegatis, ff.de prob. Et plus dicit gl.in d.l.iubemus.quā Bal.dicit multū notabilē in d.c.si qui.ꝙ tabellio absente iudice nō pōt recipere confessionem partis in cā criminali, uel status.¶ Fallit
27 † primò, nisi occurrisset casus, ꝙ testis nō potuisset examinari per iudicē, ut qa erat testis in partib⁹ ualde lōginquis à iudicio, uel erat ī periculo mortis, adeò ꝙ si pars q̄ uolebat testē examinari facere, iuisset ad iudicē, testis statim perijsset eius testimonio nō habito, nā tūc si fuit examinatus per notariū, ualebit dictū ei⁹ ad p̄sumptionē aliqualē inducendā, ſm Bar.elegāter ī l.admonendi. ver.qd si dictū testis.ff.de iureiu.& sequit̄ do. Ant.in c. fi.j̄.de iureiur.& Rom.in l.si uero.§.de uiro.in 55.fallen
28 tia, ff.sol.ma.¶ Fallit † secūdo, nisi iudex ꝯmitteret hāc examinationē ipsi notario, qa hoc fieri pōt, ſm Bal.ī d. l.hac ꝯsultissima.§.fi.& Sal.in d.auth apud. & ibi dicit, ꝙ quicqd sit de iure, hodie hoc est deductū ī ꝯsuetudinē regularē ꝓpter multitudinem agendorū. Idem Imo.in d.l.sed & si quis ex signatoribus, dū modo, ſm ipsū, hoc fiat ex cā. Idem Bal.& Ang.ī l.iudices.C.de fid.instru.ꝑ tex.optimū in cle.1.de off.dele. Vbi est casus, per quem dicit ipse Ang. ꝙ etiā sine ꝯsensu partiū pōt talis cōmis
29 sio fieri.¶ Est † tñ uerū, quod ꝯtrarium tenet gl.& Bal. in d.auth.apud.Gul.de Cu.& Bal.in authē.sed iudex.C. de epis.& cle.per tex.à speciali, in auth.nec honore. ibi posita.

Universidad de Deusto
Biblioteca

posita.Idē Bal.in c.j.§.sacramēta.de pace iura.fir. & in ti.de pac.Cōstan.in verb.secundū mores,& leges illius ciuitatis.vbi ēt vr̄ in discursu dicere,ꝙ tabellio ēt de cōsensu partiū nō pōt recipere iuramentū testis, sed cōtra

30 hoc multū facit c.tuis.j.eo.ibi,fortiori.¶ Nihilo† minus ista fallētia est uera,qa pro ipsa uidet̄ casus in d.cle.j. & in c.2.de iud.in 6.vbi in cā ciuili iudex ordinarius cōmittit examinationē testiū cū delatiōe iuramēti,& hoc vr̄ ꝓcedere,ēt si nō ꝯcurreret ꝯsensus partiū,ꝓut exigit Bar.in d.auth.apud.ver.tūc de iure ciuili,ꝓpter text. in §.illud.in d.auth.vt defuncti funera. ꝑ quē se mouet gl. in d.auth.apud.Videt̄ dicendū, ꝙ talis examinatio nō sit ꝯmittenda,nisi ex cā,& hic dic,ꝙ in dubio p̄sumitur cā,vcꝫ ꝓpter multitudinē negotiorū,ſm Sal.in d.auth. apud.Est verū,ꝙ si uni soli ꝯmitteret̄ testiū examinatio, ñ tāquā iudici,sed tāquā delegato ad hoc deputato, ista nō procederēt ꝓpter ꝯsideratā industriā ꝑsonę,ut recte declarat gl.1.in cle.1.Et vnū circa hoc dixit do.Ab.multū elegāter tenēdo istā fallentiā in c.qm̄ ꝯtra.s̄.ti.1. ꝙ cōmissio dēt fieri notario,vt nudo ministro, vt qa examinatis articulis an sint admittēdi,& examinatis interrogatorijs, an sint suꝑflua,& approbatis à iudice ꝑsonis testiū, fiat ꝑ ipsū iudicē ꝯmissio notario suꝑ receptiōe testiū,nō aūt posset ipsi notario ꝯmitti,ꝙ examinaret articulos & interrogatoria, & cōpelleret testes testificari & similia, qa si ipse hēt tanquā notarius actorū sua manu scribere acta,nō posset eē notarius & iudex in eodē actu,ſm no.per Bar.in l.iubemus.§.sanè.el j. C. de sacr. san.eccl.& dixi in c.2.s̄.tit.1. Et istud diligentissimè not. Quòd aūt hoc soli notario possit ꝯmitti,& nō requirat̄, ꝙ alijs ꝑsonis,dicit hic do.Abb.probari in d.c.2.de iud. in 6.in quo quātū ad notariū nihil dr̄ spāle. Hos. & Inn.

31 hic aliter dixerūt.¶ Fallit† tertiò, nisi testes multū distarēt à loco iudicij,qa pōt & dēt iudex,ut hic ꝑ do.Abba.& expressius ꝑ Spe.in ti.de teste.§.quar̄.ver.scribit. & vers.pōt ēt.§.nūc tractandū.In prin.& Archi.in c.testes.circa prin.2.q.7.& do.Ant.in c.lꝫ cām.s̄.tit.j. & do. Car.in cle.j.in 6.q.de offi.dele.Et quāuis Io.An.in c.pręsentiū.suꝑ gl.j.de testib.in 6. dixerit talē remissionē esse in arbitrio iudicis,per no.in §.& qm̄.in auth.de testi. tn̄ Spe.in ti.de lega.§.iā nūc.vers.sed ſm p̄missa.dicit,ꝙ fieri dēt,& ꝙ ordinarius ille recipiet testes nō authoritate remittētis,sed propria & iuris cōis. & istud est uerū ſm Ioā.An.ibi,qn̄ committēs erat ordinarius.Secus,si delegatus,qa authoritate delegati recipient̄ per ordinariū. Allegat c.tertio.j.de fideiu.& c.significauit.de rescr. & c.statutū.§.pe.de rescr.in 6.& dicit do.Car,in d.cle.1.se habere cōsiliū Lapi, ꝙ ordinarius teneat̄ indistinctè ad hāc remissionē faciendā, & ipsum sequitur r̄ndēdo ad c.j.de ꝯsan.& aff.ubi testes ꝓducunt̄ corā ordinario,qa procedit,qn̄ cōmodè fieri pōt, ut qa sunt in loco. Et ista dicta dom.Car.sequit̄ Iac.Bu.in d.c.1. de ꝯsan. & affi. Et oīa verba ipsorū sunt Lapi allegatione 46. inc. an in cā m̄rimoniali.ubi vide.Et ista procedūt,siue testes sint in eadē ꝓuincia,siue nō,cū hodie ciuitates habeāt sua regimina,sicut olim prouinciæ.Vñ satis est,ſm do.Ab.hic, ꝙ sint diuersæ ciuitates,ut non possint trahi ad aliā ciuitatē,ut in simili no.gl.sing.ſm eū in l.fi.ī uerbo, in ꝓuincia.C.de p̄scr.30.anno.de qua uide Bar. multùm eā notantē in l.j.C.de metropoli.Beryto.lib.11.& Imo. ī l.hæres.§.uitijs.ff.de l.j.& plenius Sal.in d.l.fi.& Ro.in l.1.§.si ue aūt.ff.de ope.no.nun.& do.Abb.in c.corā.s̄.de elec.

32 ¶ Si† aūt testis examinatus à solo notario dicat se dixisse aliter, q̄ scripsit notarius,cui sit magis credendū,vide Spe.eo.ti.§. j.ver.sed pone,ubi dicit, ꝙ credit̄ notario, nisi testis accusaret̄ de falso*, qa requireret̄ ꝓbationes clariores, qđ est notabile ſm Ab.hic,sed de hoc articulo,ne lōgior sim, remitto ad notata ꝑ Ang.& Sali.in l.si qs decurio.C.de falsis.ꝑ Inn.& Imo.ī c.cū Ioānes.de fi.instr.per Ro.plene in l.1.§.fi.ff.de verbo. obl.ꝑ do.Ab.post alios.in c.ad audientiā j.de p̄sc.ꝑ Bar.Ang.& Imo.ī l.j.§.si qs neget.ff.quēad.test.ape.ꝑ Bal.in c. literas j.de p̄sum.& Imo.in cle.j.in fi. de hæreti.& ibi ꝑ do.Car.in §.fi. uersi. tertio q̄ro.per Pe.de Anc.in c.ab uno. de re iud.in 6.per do.Flo.in l.cū de ætate.ff.de ꝓba.per Bal.in l.ob carmē.ff.đ testamen.in apost.per do.Abb.in c.sicut.supra eodem. ¶ Vltimò,in quantum gl.fi.in fi.ponit de teste, quia primo dixit unum, deinde iterato examine dicit contrariū,uide quæ dicentur in c.cum in tua.infrà eo. ubi fiet mentio de dictis Imo.hic,qui solus tetigit.

* De falso. *Adde quòd ita se habet opinio* cōmunis. quòd ī causa falsi nō magis creditur scripturæ notarij contra testē,quàm dicto testis contra notarium. Alex. cons.74. Viso testamento.col.pen. in fin.vol.1.& cons. 65 col-2.vol.2.*

SVMMARIVM.

1 *Sententia pro parte potest mandari executioni.*
2 *Sententia interlocutoria an mandanda sit executioni appellatione pendente.*
3 *Partes possunt approbare attestationes productas in alia cā,& ad alium effectum,quæ aliàs non probarent vt in alio iudicio.*
4 *Excommunicatus testificari non potest licèt dicat excommunicationem nullam,*
5 *Tertius an & quando possit impedire executionem sententiæ pro suo interesse.*
Tertius potest appellare à sententia lata contra tertium pro suo interesse.Post nu.5.ver.prima conclusio.
6 *Tertius potest prosequi appellationem interpositam à tertio pro suo interesse. Et adde nu.7.*
8 *Et declaratur hæc conclusio,dum modo tertius ille, qui opponit se executioni prius egerit, ita ꝙ iudiciū inter ipsum et reū pendet.*
9 *Adde aliam declarationem huius conclusionis.*
10 *Tertius non potest impedire executionem in rem vacantem, quādo habet contra se præsumptionem callumniæ.*
11 *Tertius prætendens interesse,impedit non solum executionem rei si est actum petitorio,sed etiam,si est actum possessorio.*
12 *Et limitatur hæc conclusio,vt nu.hoc.*
13 *Tertius probaturus suum interesse,vt admittatur ad impediendam executionem,qualiter probare sufficiat.*
14 *Probationes quales sufficiant in iudicio summario, quando iudicium est reparabile in plenario*
15 *Probare quando quis dicatur incontinenti,consistit in arbitrio iudicis,non tamen auditur volens probare vltra montes,*
16 *Tertius potest ius suum proponere coram delegato, licèt non sit aliter iudex suus.*
17 *Tertius si cōpareat ad impediendum executionem sentētiæ ratione sui interesse,si allegat nullitatem sententiæ, an possit replicari contra eum de tribus sententijs conformibus latis.*
18 *Item ille tertius poterit producere testes super eisdem articulis etiam attestationibus publicatis.*
19 *Testium publicatio in summario non impedit productionem eorūdem,vel aliorum in plenario,& rationem annectit.*
20 *Testes examinati in summario,quamuis non faciant fidem in ordinario pro producente,faciunt tamen fidem ad probandum dictum suum,si contrarium dicant in iudicio plenario.*
21 *Testes inhabiles an admittantur in materia ipsis solis cognita.*
22 *Absolutio ad cautelam,in quibus casibus concedatur.*
23 *Absolutio data non pœnitenti vt testificetur,quādo ꝓcedere pōt. Et adde nu.24.25.quia cōcurrunt ad declarationē dicti prioris.*
26 *Testis nunquam est absoluendus,vt testificetur, si alias veritas haberi potest-*
27 *Item completo testificatu reincidunt in excommunicationem.*
28 *Delegatus an possit absoluere testem causa ferendi testimonij.*
29 *Excommunicatus licèt testificari non possit, tamen si discribitur vt testis in instrumento,testimonium ferre poterit.*
30 *Excōicatus excommunicatione minori nō repellitur à testimonio.*

CAPITVLVM XXXVIII.

Veniens. ¶ Receptio & publicatio testiū facta in iudicio summario nō impedit productionem eorundem, uel aliorū testium in ordinario. H. D. ¶ In

1 tex.ibi,in parte,no.ſm do.Abb.ꝙ† sn̄ia pōt pro parte executioni mādari,ita ꝙ non est actus, qui vno ꝯtextu debeat expediri đ necessitate,sicut electio testa.& similia.c.quia ꝑp.de elec. l.cum antiquitas.C.de testa.& sic probat,secundū do.meum,ꝙ licèt iudex delegatus pro parte miserit suā sententiā executioni, non impe-

impeditur petitio executionis corā superiore delegāte. Et hoc ꝓbat ista litera,intelligēdo ꝙ isti eēnt iudices delegati & ex parte fuissent sentētiā executi. ¶ In text.ibi

2 post appellation.No.ſm do.Abb.ꝙ† sn̄ia diffinitiua lata post appellationē ab interlocutoria nō est executioni mandāda ea pēdente,& est ratio,qa si postea pronūciabit̄ bn̄ appellatū,retractanda eēt sn̄ia, tanq̄ lata à iudice,cuius iurisdō esset suspensa,ca.non solùm. & c.si à iudice,de app.in 6.Sed dicit hic do. meus, ꝙ cōtra hoc facit tex.in d.c.nō solū,qa ibi dr̄, ꝙ iudex, à quo fuit appellatū,pōt ꝓcedere ad vlteriora, quousq; ꝯstet de ueritate appellationis. & sic vr̄ posse exequi pēdente appellatione,nec retractat̄ executio,nisi ꝓbata veritate cāæ, vt est casus clarus in c.ex parte Adæ.in fi.s̄.eo.Sed saluā do dictā decre.pōt dici,ſm eum,ꝙ aut petitur executio corā iudice à quo,& tūc nō obstāte appellatiōe pōt fieri executio,aut petit̄ corā superiore, corā quo pēdet appellatio ab interlocutoria, & tūc fieri ñ possit, quia qua rōne tenet̄ inhibere iudici à quo,ne ꝓcedat ad executionē parte hoc petēte.c.Romana.§.si verò.de ap. in 6.ita dēt deferre appellationi, nec aliqd attentare ipsa pēdente,& posset dici, ꝙ si ꝯtrarium faciet,actus nō erit nullus ipso iure,qa iurisdō nō est suspēsa, sicut nec iurisdō iudicis à quo cuius loco succedit ī hoc actu,sed tn̄ poterit appellari, qđ est nouū & singulare dictū in hac mā, ſm ipsum.Ex hoc ēt colligit, ꝙ exceptio nullitatis, *vel falsitatis, q̄ pōt ꝓbari ex actis, semper pōt opponi ī executione sn̄iæ,de quo in c.de cætero.j. de re iud.& plene ꝑ Bar.Imo.& alios in l.3.§.ꝯdemnatū.ff.de dam.infec.& in l.iudicati.C.si ex fals.instr.& Bal.in l.j.de iur.& fac.igno.& ī l.fi. C. de ord.

3 cog.¶ In text.ibi,q̄situ.not.ꝙ† partes cōi ꝯsensu pn̄t approbare attestatiōes ꝓductas in alia cā,& aliū effectū, quæ alias nō ꝓbarent in illo iudicio,& istū tex.notaui.s̄ c.ꝓxi.suꝑ gl.c.fi.ubi vide ꝯcor.Quibus adde,qđ singulariter dicit hic do.Ant.ꝑ illū tex. vcꝫ ꝙ requiritur ꝯsensus vtriusq; partis. Vñ si vna partiū ꝓduceret testes istos in iudicio ēt ad finē faciēdi plenā ꝓbationē, seu vt ꝓbaret in cā principali,nō p̄iudicaret sibi, qa esset quædā obligatio, seu ꝓmissio facta parte absente,q̄ nō valet,l.certū.§.si quis absente. ff. de ꝯfess. pro qua ꝯclusione vide tex.in simili ī Auth.de testib. §. qa verò. vbi ꝓbat̄, ſm do.meum hic, ꝙ renunciatio facta testib.parte absente nō impedit ꝓductionē,nisi alia ꝯcurrant. Et hoc tene semꝑ menti ad no.s̄.c.prox. secundū ipsum,cui adde,ꝙ iste text. in hoc vers.nō exprimit,ꝙ subdiaconus produceret testes,sed fecit simpl̄r interrogari,an aduersarius vellet eis vti.¶ In

4 tex.ibi volumus.No.ꝙ† excōicari nō admittunt̄ ad testimoniū, licèt dicāt excōicationem eē nullā,& in hoc reputat do.meus istum tex.sing.qa tex. in cap.decernimus.de sen. excom. in 6 simpliciter dicit, ꝙ excommunicatus non admittitur ad testimonium, sed nō loquitur in eo qui dicit excōicationem nullam,in quo tex.in capi. solet.in fi.eo.tit.& lib.dicit,ꝙ talis nō debet vitari extra iudiciū, sed in iudicio debet vitari tanquā actor, & sic quod de vno negatur,videtur de alio concedi, scilicet vt posset esse iudex, vel testis. Et contrarium determinat̄ hic singulariter, & si repellitur à testimonio,multò fortius à iudicando,qa facilius repellitur iudex,q̄ testis,ſm gl. in cap.insinuante.de off.deleg. & hoc bn̄ no.Et habes ex eodē tex.ꝙ sicut ille, qui dicit excommunicationē nullam,absoluitur ad cautelam.capit.venerabilibus.ad fin.de sen.excom.in 6. vt forte possit agere in iudicio, ita absoluitur,vt possit testificari,dum tamē aliàs factum verisimiliter nō possit ꝓbari per alios,vt in isto tex. quē bn̄ no, ¶ Vltimò in isto tex.sunt alia pulchra, sed de ipsis dicetur in glo. vcꝫ.ꝙ auditur tertius pro suo interesse ad impediēdā executionē sn̄ię ēt inchoatam. Item ꝙ ante oīa debet docere de suo interesse.Item ꝙ debet docere incōtinenti. Item ꝙ probationes factæ vt qs admittatur pro suo interesse, non valent in principio, nisi pars aduersa approbet, quia minus exactæ probationes sufficiunt in articulo de interesse, q̄ in principali. Itē ꝙ incidens aliqñ dicit̄ p̄paratoriū ut hic articulus đ interesse. Et in istis oibus iste tex.est aure⁹. vt j patebit.Itē per istū tex.no. hic do. Ant. ꝙ acta facta ī iudicio summario nō ꝓsunt in plenario,qđ ſm ipsum, ē ꝯtra Iaco.Bu in l.ab hostibus.§.sed qđ * simpl̄r.ff.ex quib. cau. maio. Sed dicit hic Inn. ꝙ hic nō fuit plena ꝓbatio ex toto,lꝫ fuerit ꝑ testes & īstrumēta, qa nō videbit̄ pars fuisse admissa ad reprobationē ꝓbationū in summario,& iō tūc non mirū, si nō facit fidē in plenario,sec⁹, ubi fuisset plenè discussum de exceptionibus ꝯtra testes,vł instrumēta,quia tūc procederet dictū Iac.Bu.de quo feci pleniorē mentionē in cap.cām.el 1.in tota 1.fallentia, s̄.eo. Et ibi dictis adde Ro.approbantē dictū Iac.pro vnico in l. nāliter.§.nihil cōe.ff.de acqui.pos.& Imo.in cle.ꝯstitutionē.de elec.& do.Ant.in cap.per inquisitionē.in vlti.

5 col.s̄.de elec.¶ In † gl.in uerb.audiēdus.Tractat hic solenniter Inn.quē oēs referūt,& sequunt̄ hic,an & quando tertius ꝯparens pro interesse suo audiat̄ ad impediēdū executionē,de quo dic,vt diffusè per eos,& ꝑ Bart. q refert Inn hic in l.à diuo Pio.§.si suꝑ rebus.ff de re iudi. per Bartol.& Bald.in l.penul.ff.de petitio.hæredi.& in l.ita tamen.§.quoties.ff.ad Trebel.per Bald in l.consentaneum. versic. quæro, nunquid ad impediendam. C. quomodo & quando iudex. & in l.2. in 1.quæst. ff. si ex noxa.cau.aga.per Inn.in c.cū super j de re iud. ꝑ Imol. in l.a sn̄ia.ff de app.per Bar.& Imol. in l.si perlusorio. ff. de appel.per domi. Card. in cle. j.vers.quartò q̄ro de re iud.per Pet de Anch.ꝯsi.207.incip. de iure cōi. per Cal. in ti.de re iud.cōsi.11, inci. An in cā.ꝑ do.Ant.in c. vt debitus.in prin.j.de app.& in c.fraternitatis. in pen. col.s̄. eo.& per do.Ant.& Imo.in c.super eo.s̄. de off. dele.Et istos referre per oīa nō expedit,sed ex his no.aliquas ꝯclusiones.¶ Prima ꝯclusio. Pōt tertius pro suo interesse appellare a sn̄ia lata ꝯtra tertiū,d.c.cùm suꝑ & d.l.a sententia Quæ vltra Doc.pulchre ampliat̄, ētsi eēt datus iudex, vt ꝓcederet appellatione remota, qa ista clausula nō extendit vires suas ad p̄iudiciū tertij,vt est casus multū sing.de quo exclamāt ibi oēs Doct.in cap.suꝑ eo. versic.non tn̄.s̄.de offi.dele. quia nulla plenitudo verborū, q̄ ponat̄ in rescriptis tollit ius tertij,nisi aliud appareat, vt patet ex his dictis,q̄ scribit Imo.post do.Ant. & Cōst.in c.cām,q.s̄.de rescr.in vlti.col.& Rom. ī l.stipulatio.ista.§.ī stipulationib⁹.ī 2.col.ff.de uer.obl.& do. Ab. ī c.ex tenore.ad fi s̄.de for.cōp.& ī c.audita.ꝑ illū textū s̄ đ rest.spol.& dn̄s Car.ꝯs.67.ad fi.Qđ đclara,vt ꝑ Imo. in cap.quæ in ecclesiarum.suprà de constit.& Calde. in disputa.quæ incipit,dominus Papa concessit & Oldra. consi.268.cum concord. ¶ Secunda conclusio. Potest

* Exceptio nullitatis. *Adde no. Quòd aut nullita proponitur in iudicio seorsum & separatim principaliter. Aut incidenter,puta per modū exceptiōis.si primo modo,non impedit executionem,Inn. in c.cum in iure. de offi.deleg.quem sequitur & declarat ibi Bal. & in l.1.in princi.C.ne lic.tert. prouo. & in l fi.in fi. de ord. cogni. & in l. appellatione.ī fi.C. đ appel.Franc.in c. dilecto.q.10.ver. circa tertium. de appel.Ro.decis. 3. ti.de excep. incip. licèt per viam exceptionis in nou. Alex.consili. 83. incipi. interrogat. in fin. volu.si & Franc.in c. non solum.in fi de appe. in 6.hoc tamen intellige quando executio est retractabilis, nam si eēt irretractabilis, īpediret.Bal in l.executione. C. quor. appel.non reci.& in l.1 col fi C .qui accu.& in l enm qui duas.vbi Sal. C.de adul. Frāc. īd.c.dilecto.q. 10. vers secundo limita nisi executio. Paul.de Leaz.in cle.1.de re iudic. Quādo autē incidēter, vt videtur Auctor hic sētire tunc consueuit impedire executionē Rot.decisio. 107. inc.nota quod vbi aliquis. & 115. nota quòd causa nullitatis ī antiq. & decis.280.l3. in nou. Doct.post Bart.in l à Diuo pio.de re iudic.et in l.1.ff.nil.nouā. ap.pend. & in l. 3.§.ibidem.ff.ad exhiben Bal.in l. ab executore nu. 7.C.quor.ap.non recip Lāf.in cap. quoniam cōtra.in ver. exceptiones. num.8.de proba. Fran.in d.c.dilecto.q̄st.10. & est opinio cōis * Docto.secundū Alexan.consi.33.Viso.in fi lib.1.consilio 95.nu.8.libr. 2.& consil.181. causa.column.2. lib.6.*

Universidad de Deusto Biblioteca

6 † tertius ꝓsequi appellationē ab alio interpositā ꝓ suo interesse. Casus est hic notabilis, ſm cōem lecturā, & ꝓbatur in d.l. à snīa. & no. Bar. in d.l. si perlusorio. & Inn. in cap cū. super. & oēs hic, qđ vr̄ esse verū, si tertius incipiat illā appellationē prosequi intra tēpus, intra qđ ipse potuisset appellare, secus, si vellet adhærere appellationi post lapsum tēpus ad appellandū. qa tūc vr̄, ꝙ nō possit, vt no. gl. in verb. adhærentes. in cap. vt circa. de elec. in 6. quā sequūtur Doct. hic, & Rota decis. 220. in nouis. & Bal. in authē. hodie. prope fi. C. de ap. Sed aduertè, qa istud pōt habere locū in casu, in quo, si appellans obtinuisset in appellatione victoriā, nō ꝓfuisset tertio, qa deberet adhærere intra tēpus appellandi. ¶ Sed si esset casus, in quo victoria in cā appellationis plenè ꝓdesset tertio, dicit do. meus se nō videre, quare nō admittat quādocūq; ꝑtendēs interesse ad ꝓsequēdā appellationē, attento ꝙ appellatio & ꝓsecutio facta per principalē prodesset tertio, cuius interest nō ꝓsequi, iuxta no. ī l. si quis se paratū. ff. de appel. Et ꝓ hoc dicit facere optimū text. ī l. 1. C. qui admit. per quē dicit ibi Bar. ꝙ qñ actus, qui dēt fieri intra certū tēpus, valet in persona eius, qui agit nomine ꝓprio, tunc alius pōt ratificare extra tempus, nec
7 hēt locū l. bonorū. ff. rē rat. hab. ¶ Si † aūt victoria appellantis prodesset tertio, quo ad qualem qualē ꝑsumptionē, non tñ, quo ad plenā victoriā, non admitteret, si vellet illā ꝓsequi, quo ad plenā victoriā, sed bñ ad eū finē, vt victoria sibi ꝓsit & possit assistere in iudicio, ſm ipsū. Pro quo vide semper notabile ɔsilium Oldr. 255. quod incipit, Cōtra prouisionē. vbi latissimè ɔsuluit in tali casu ɔtra ꝓuisionē factā de bñficio, de qua fuerat appellatū, lata snīa contra appellantē, iterū appellauit, modò, quia quidā parochiani nec appellauerūt, nec adhæserūt in tpe, volētes admitti tanquā prosequentes interesse, an debeant? & ɔsuluit, quod sic, & inter cætera adducit, quia oēs fatent̄, ꝙ oēs quorū interest, durante cā venire pñt ad cām, & admittūtur in statu, in quo eā inueniunt arg. c. 2. vt lit. pen. in 6. & expresse dicit notari ꝑ Cōpost. in cap. statuimus. in verbo, appellanti. de elect. in 6. quia ad hoc, vt cā dicatur pendere, non refert, an adhuc nulla snīa sit lata, vel lata & appellatione suspēsa, vt signāter dicit notari per gl. q̄ incipit, per snīam. in l. 2. C. vt lit. pen. vt ibi plenius per eum. ¶ Tertia conclusio. Quādo tertius opponit se executioni snīæ, si ille pro quo est fiēda executio, præstat succumbenti cautionē de restituendo rē illi tertio in casu, in quo vincat, nō impedit̄ executio. * Casus est in l. is, à quo. & in l. sequenti, ff. de rei. vē. Et hoc seruatur ēt in bñficialibus, ſm Inno. in c. 1. paulò post prin. de concess. præb. in 6. & ibi Dom. post Ioan. And. ver. quid si peto. & Inn. in c. cū super. s̄. de cau. pos. & ꝓprie. & do. Abb. hic, & Inn. in rub. j. de spon. duorū. vbi ēt dicit secus ī cā matrimoniali. Et hoc vltimū pulchre reassumit dom. Abb. ibi. ¶ Declara primò hanc cōclu-
8 sionē, dū † modò ille tertius, qui se opponit executioni, prius egerit, ita ꝙ pendet iudiciū inter ipsum & reū, secus, si nō egisset, ſm Inn. & alios in c. cùm super. j. de re iud. Et ratio est, ſm do. meum hic, quia quando ille, qui nunc se opponit executioni, prius egit ɔtra reum, si trāsferatur possessio in alterū sine cautione, oportebit eum inchoare nouū iudiciū & nouam instantiam contra victorē, & ideo interest eius, qui pro se opponit, præstare hāc cautionē, quæ tñ præstat̄ fauore rei, vt colligit̄ in d. l. is, à quo. Et ista rō cessat qñ opponēs se executioni nōdū egerat ɔtra reum, oīno enim ɔtra possessorem haberet instituere nouū iudicium. Et hāc rationem pōderauit Bar. in l. pen. ff. de peti. hære. vbi optimus casus ī mā. Cessat ēt alia rō, quia si reus non faceret interponi hāc cautionē, posset ɔueniri à secundo agēte, quasi dolo desijsset possidere, ſm Bar. in d.l. is, à quo. & l. seq. quæ ratio cessat, qñ lis nondū est mota per eū, qui se opponit executioni. Patet ex notatis in l. sin aūt. §. possidere. ff. de re iud. & pōdera, quia Bar. in d.l. pe. vult, ꝙ virtute cautiōis præstitæ possessori cogatur uincens subire iudicium cōtra secundum agentem in eadem instantia, quæ fuerat
9 inchoata ɔtra primū possessorē. ¶ Declara † secūdo, dū modò res, quæ petita est, non sit vacans, sed possideatur ab illo, qui succubuit, quia nō potest tertius ɔtradicere executioni, præstita per victorē dicta cautione in fauorem tertij, d.l. is, à quo. Sed si possessio eēt vacans, * & nō penes partes, audietur tertius ɔtradicens ꝓ suo interesse ad impediendū executionē. Ita solēniter determinat Innoc. hic, & assignat hic rationē drīæ inter vacantē, & non vacantē, nā qñ nō vacat, nō fit præiudiciū. ¶ Tertiò declara, si possessio transeat in aliū, quia ita poterit consequi ab vno, sicut ab alio, sed qñ res vacat, secus est, quia facilius poterit suum ɔsequi possessione vacante, q̄ qñ est capta, vt l. fi. C. de edic. diui Adria. tol. ¶ Et ista dicta Innoc. sequuntur oēs Doct. hic, & sunt subtilia & aurea, ſm do. Car. hic, & de ipsis facit festū Bar. in l. à diuo Pio. §. si super rebus. ff. de re iud. & in l. ita tñ. §. quoties. ff. ad Treb & iste tex. loqtur in re vacāte, ꝑꝑ qđ multùm limitat d. l. is, à quo. & sequit̄ Bar. in l. pe. ff. de pe. hære. ¶ Sed aduerte, qa istud, qđ in re possessa nō impediat tertius executionē, fallit in duobus casibus. Primus est, qñ petens executionē rōne victoriæ, possit ꝑtendere ꝑiudicium in habendo duriorē aduer, arg. cap. Pisanis. de resti. spol. Ita no. sol' do. Abb. hic. Sed tñ, vt iste postea dicit, poterit huic præiudicio succurri per cautionē d. l. is, à quo. Secūdus casus est, qñ executio fit in rebus adiudicatis ꝑcedente actiōe ꝑsonali, qa bona nō fuerāt petita, qa in hoc audit̄ terti' volens docere de interesse. Ita est casus in d. §. si super requē ita intelligit Inn. hic, & rō est, qa nō fuerat actū de illis rebus. Vñ nō est sibi imputandū, si nō ɔtradixit, sed nūc capiunt̄ in causa iudicati. Nō satis est dicere Nunc. & sequit̄ Bar. in d. §. si sup rebus. Pro quo vide, qđ no. Inno. in c. cū sup. in gl. pe. j. de re iud. ubi dicit, ꝙ in executione sup bonis, sup quibus est specificè iudicatū, nō exigit̄ causæ cognitio, secus in alijs, & sequit̄ Fed ɔsi. 139. & do. Abb. in cap. fi. s̄. de iud. & Ioā. And. in Spe. de lib. concep. §. nūc dicendū. vers. 35. & eleganter. Dom. in cap. si
10 cut. 2. q. 1. ¶ Qđ † aūt dictū est, impediri posse executionē in rem vacantem, fallit primò, nisi hoc intentās haberet ɔtra se ꝑsumptionē calūniæ, qa sufficiet tunc cautio, de qua s̄. nō retardata executione, ſm do. Car. post Landi. in cle. 1. in 4. q. de re iudi. ꝑ tex. optimū in cap. suscitata. s̄. de resti. in integ. Hoc satis sentit do. Abb. in illo cap. suscitata. & do. Car hic in 2. oppo. pro quo adduco in terminis gl. pe. idē tenentē in c. sup eo. s̄. de off. dele. per quā idē tenet ibi do. Abb. in fi. & refert Bal. idē dicentem ꝑꝑ illam gl. ꝙ à summaria cognitione pōt quis repelli propter præsumptam calumniam, qđ dicit mēti tenendū. ¶ Sed putat ibi do. Abb. dictū gl. & Bal. debere limitari, nisi opponēs offerat se ꝓbaturū incontinenti, qa purgabit ꝑsumptionē malitiæ, & allegat gl. in verb. snīæ. in d. c. suscitata. & ibi do. Abb. valde notat eā, & est pulchrè dictū, si est verū. Sed ɔsidera bene, ꝙ illa gl. in ꝓposito nr̄o dicit expresse totū cōtrariū, ꝙ oblatio ꝓbationis incōtinenti nō tollit ꝑsumptionē malitiæ in executione snīæ. Itē ɔsidera, ꝙ in casu nr̄o semp fieri dēt ꝓbatio incōtinenti, vt est casus hic, & j. dicet̄, nec est mirū, ꝙ hic nō ꝓsit incontinenti offerre, qñ ɔcurrit dicta ꝑsumptio, qa cū probatio sit semiplena, nō purgat ꝑsumptam calūniā, si aūt offeret plena, fortè ꝓcederet dictū do. Abb. ꝑꝑ authoritatē suā, cū his quæ ipse alleg. quib. adde, qđ no. Bal. in l. ex prædijs. C. de euic. & glo. in l. 1. §. hoc interdictū. ff. de tab. exhi. & Bart. in l. eū, qui ita ff. de verb. obli. & in l. 1. in 6 oppo. ff. de ope. noui. nun. ¶ Secūdò fallit, nisi tertius sciuisset de cā, & de snīa, & nunquā pro suo interesse cōparuisset, qa si ipse opponit in executione sentētiæ, non audiet̄ data cautione, de qua in d. l. is, à quo. Ita latè consuluit Cald. loquens in bñficialib' in ti. de re iud. ɔs. 9. per c. quāuis. cum materia. j. de re iudi. & l. sæpe. eo. ti. idem do. Car. in cle. 1. in 4. q. & Bar. ī d. l. si perlusorio. & do. Ant. & do. Abb. hic dicēs, qđ Doc. intel-

* Executio. *Adde Bald. in Margar. in ver. sententia. col. 4.*

* Vacās. *Adde Paul. de Cast. in consi. 3. & Rot. in antiq. decis. 475. incip. Item supposito, quod P.*

intelligunt hic, ꝙ iste ignorabat, & est necesse sic intelligere, si iste nō ꝓsequat̄ appellationē interpositā à capitulo, sed si præsumit̄, vel ꝑsupponitur appellatū à capitulo & ipsum illam appellationē prosequi, nō est necesse ꝑsupponere ignorantiā, quia per appellationē rei suspensa erat executio, & terti' hāc appellationē prosequi pt,
11 vt dictū est. ¶ Quarta ɔclusio. Tertius † prætendens interesse non solùm impedit executionē rei, si est actū petitorio, vt hic, & in iuribus s̄. alleg. Sed ēt si eēt actū possessorio. Ita elegāter dñt do. de Ro. ɔclus. 419. quæ incip. Itē fuit dubitatū, vbi dicunt, ꝙ si A. spoliatus per B. egit ɔtra B. interdicto, Vñ vi. & obtinuit, & añ restitutionē venit quidā C. asserēs ad se dictū bñficium pertinere intentando petitoriū ɔtra d. A. dēt audiri, & suspendi executio, qa licèt ipse spoliās nō posset opponere de ꝓprietate, c. in literis. cum si. s̄. de resti. spol. tñ pōt iste tertius. Et ita dñr fuiste decisum & obtentū, maximè per c. j. in fi. de restit. spol. in 6. vbi nisi in criminalibus causis, ñ pōt opponi spoliatio facta ab alio, q̄ ab actore, & in casu prædicto. C. non spoliauit, nec spoliari mandauit, nec ratam habuit spoliationē, iō delicta debēt tenere suos authores, c. q̄siuit. j. de his, quæ fi. à. ma. par. cap. cum si. & hoc sequit̄ do. Ab. in d. c. in literis. in vlt. col. & Lap. ple-
12 ne allegatione 26. & est decisio valde no. ¶ Istud † limitatur, vt habeat locū, qñ ius tertij est separatū à iure spoliantis, secus, si est ita ɔnexū, ꝙ nō pōt opponi, quin inferat cōmodū spolianti. Ita ꝓbat̄ ex eo, quod not. Inn. ī c. veniens. j. de spōs. vbi dicit, ꝙ ɔtra mulierē possessorio agentē ɔtra maritū nō pōt tertia mulier se opponere agēdo de ꝓprietate ad effectū impediendi restitutionē ēt si vellet incōtinenti ꝓbare, & sequit̄ do. Ant. in d. c. veniēs. & c. in literis. de rest. spo. Sed vtrobiq; ɔtrariū tenet Abb. hic, & in c. itē cùm qs. s̄. de resti. spol. & Mod. s. do. Iac. Zochus. in d. c. veniens. qa odium spoliantis nō dēt obesse tertio, qui non fuit ī culpa. Et ita obtinui in facto.
13 ¶ Quinta ɔclusio. Tertius † ꝓbaturus suum interesse * ad finē, vt admittat̄ ad impediēdā executionem, nō tenetur ipsum ꝓbare plene, sed sufficit probatio per iuramentū, qđ exigitur, vbi nullū, vel modicū est ꝑiudicium l. thesaurus. ff. ad exhiben. sed alia probatio puta testiū, vel instrumentorū, vt hic, sed ñ requirit̄, ꝙ sit multū stricta & necessario ɔcludens, sed apparens tantū, ſm Inn. quē oēs sequunt̄ hic, & Spe. in ti. de off. iud. §. postremo, & Bar. ī d. §. si sup rebus. & do. Car. in cle. j. Imò dixerunt hic Pe. & Abb. quos sequit̄ Io. And. do. Ant. & do. Abb. ꝙ in ista summaria cognitione nō admittit̄ reprobatio testiū, nec respectu personarū, nec respectu dictorū, & vr̄ casus hic, secundū do. Ant. ꝙ intellige sanè, secundū do. meū hic, vbi ꝑiudiciū est reparabile, nō ꝓcederet hoc, qa in cā đ sui nā summaria non tolluntur defensiones, * cle. sæpe in verb. defensiones. de uer. sig. & expresse no. Bar. ī extrau. ad reprimēdū. in verbo, figura. uer. sed an publicatio. ¶ Et circa hāc ɔclōnē dixit fortius Inno. hic, & valde solēniter, ꝙ isto casu sufficiebat isti ꝓbare se electū ēt si nō doceat, ꝙ canonicè sit elect', l3 secus postea in cā principali. Et hoc dictū dicit hic do. Car. eē notandū perpetuò cū centū manibus, nā per hoc dicit se obtinuisse in cā arduissima, petebant enim quidā ecclesiā quandam consecrari in parochia Sanctæ Luciæ de Florentia: fratres oīum Sanctorū de Florentia apponebāt, ꝙ ecclesia parochialis, quā dicebāt, erat sibi subdita de cuius ꝑiudicio agebāt, negabāt corū interesse, ꝓduxerunt vnionē eccl'æ parochialis factā ꝓ suo interesse, monasterio opponebant̄ multa, ꝙ nō valuerat vnio, & ipse rñdit exceptiones impertinētes, & ꝙ sufficiebat, ꝙ doceret de sua vnione, ēt ñ docto, ꝙ canonicè fuit facta. Propter hoc dictū Inn. cū quo dicit se clausisse os allegātium. Vñ colligit doctrinā, quā dicit facere ad multa, ꝙ petens se admitti pro suo interesse, doceat ante omnia de iure suo apparenter, nec ɔtra ipsum admittitur replicatio, seu exceptio de nullitate tituli, qa agit̄ de modico ꝑiudicio
14 ſm ipsum. ¶ Adde † plenius eundem do. Car. in suis ɔsilijs ɔsil. 7. incip. In cā fratrum omnium Sanctorum vbi super isto casu est notabile consiliū suū, pro quo faciūt notata per Bar. in l. j. §. ꝙ si sit aliqua. ff. de ꝑro. stip. & in l. si qs à liberis. §. si quis ex his. ff. de lib. agn. vbi tradit regulā, ꝙ vbicunq; iudiciū sūmariū parat ꝑiudiciū reparabile in alio iudicio, ibi ñ reqrit̄ plena ꝓbatio, ꝑ l. ī lege aquilia. §. si deletū. ff. ad leg. Aquil. & in l. 3. §. causa. ff. de Carb. edi. Et ita in casu nostro, vbi ī summario iudicio iste ñ ꝑiudicat irreparabiliter, per istū tex. & licèt Bal. in dict. l. in leg. Aquilia. videatur dubitare de doctrina Bar. ꝓpter istum text. vbi probauit per testes & instrumenta, tñ potest rñ ꝙ quamuis iste plenè ꝓbauerit, ꝓ hoc non tñ sequitur ꝙ alia ꝓbatio minus ꝑfecta non fuisset sufficiēs. Nec hoc negat iste tex. & de hoc ēt ꝑ Bar. in extraua. ad reprimēdū. in verbo, summarie. & in l. nā & postea. §. si minor. ff. de iureiu. Et ꝙ in istis summarijs sufficiat probatio semiplena, vide ēt Bar. in l. si ɔstāte. in princ. in 1. q. ff. solut. mat. & Bar. & Bal. in l. indices. C. de iudi. & Bal. in l. 3. §. ibidē. ff. ad exhiben. & oīno do. Car. ɔs. 9. incip. In facto. dñæ Gaietæ. & Spe. in ti. de offi. iudi. §. postremo, ꝑ totū, & ī tit. de primo & secūdo decreto. §. restat. ver. sed qualiter. Et hoc limitat notabilr̄ ꝓcedere, ꝑter quā quo ad legitimationē ꝑsonæ, qa illa est ꝓbanda plenariè ī summario iudicio. Ita elegāter decidit Bar. & sequit̄ ibi Sal. in l. 2. in fi. C. de edic. diui Adria. tol. ꝑ id, qđ no. gl. 1. ī fi. & per id, qđ no. Bar. in l. 3. §. ibidē. ff. ad exhibē. Qđ puto restringendū, ſm ꝑdicta, vc3 nisi qs ɔpareat ꝓ interesse. Et in quantū Inn. dicit, ut ꝑdixi, ꝙ sufficit isto casu ꝓbar electionē, l3 non ꝓbetur Canonice, assignat Bar. hic rōnē, quia ꝓbatio ꝑambula est summaria, qa ꝑparatoria & nō decisoria. Intellige tñ ſm ipsum, ꝙ licèt electio ñ ꝓbetur, quo ad esse iuris, tñ dēt hr̄ figurā eē, ꝑ l. si qs legatū ff. de fal. Et cū dicto do. Car. ꝑallegato de vnione trāsit hic do. Ab. ipsum referēs in lect. anti. ¶ Sexta ɔclusio.
15 ¶ Qñ † quis dicat̄ ꝓbare interesse incōtinēti, ɔsistit ī arbitrio iudicis, nō tñ audiet̄ volēs aliqd ꝓbare vltra mōtes, ꝑ c. literis. de resti. spol. ſm Inn. do. Car. Imo. & dom. Abb. hic, & Bal. in l. si ex falsis C. de transac. & in l. 2. C. de edi. diui. Adri. tol. & ī l. 1. C. vt in pos. leg. & in l. fi. C. đ ordi. cog. & ī l. 3. §. ibidē. ff. ad exhib. & gl. in l. is, à quo. in ver. hodie. ff. vt in pos. leg. sed do. Ant. hic fatet̄ hoc arbitrariū, sed tñ dicit, ꝙ iudex dēt arbitrari illū posse incōtinenti probare intra tñ tempus, intra quantū posset expediri illud iudicium, in quo ista exceptio opponitur, si ista exceptio nō eēt opposita, & alle. Bar. in d. l. is à quo. ꝑ illū tex. Idē vltra eū tenet ēt Bar. in l. 4. §. condemnatū. ff. de re iud. & in extrauagā. ad reprimendū. in verb. summarie. & sequit̄ do. Car. & Imo. in c. cùm in iure. s̄. de off. dele. & Ang. in l. ille, à quo. §. j. ff. ad Treb. & Imo. in cle. j. in antepe. col. de re iud. Sed tamen Imol. & do. Abb. hic dñt Inn. melius dixisse, qa non reperitur iure cautū, intra quantū tēpus debeat fieri executio, si ista exceptio nō eēt opposita. vt not. in c. quærēti. s̄. de of. dele.

* Interesse. *Adde ꝙ tertius comparens in iudicio, vt admittatur, debet prius docere đ suo interesse, quādo nō vocatus, nec ab alio nominat', ad causam venit voluntarie. l. 1. de ap. recip. in prin. c. non solet. 2. q. 6. c. cū inter. de elec. ca. de ijs. de accu. Aegid. concl. 29. in fi. sufficit tamē probatio eo modo quo ponit Auctor hic. quia talis probatio dicitur præambula & præparatoria, nō autem concludens seu decisoria. l. à Diuo Pio. § si super rebus. de re iud. l. 3. §. causa. ff. de carbon. edic. Bart. in l. 1. §. qđ si sit aliqua ff. de prætor. stipul. & l. si quis à liberi. §. si quis. ff. de liber. agnosc. Bal. in l. eum quē. col. 2. vers. dic pro solutione. C. de fideicom. Rot. deci. 11. de iudi. incip. nota ꝙ vbi sunt ī anti. & Auctor in c. cum super eo lū. 6. de re iudic.*

* Defensiones. *Adde Bar. cōtrariū tenentē in l. ꝓlatā. C. de sen. & idē tenēt glo. Iac. But. & Bal. ibi. ꝑ dicto autē Auct. hic. vide l. 3. §. si ad dic̄ ff. đ re mi. l. pē. C. đ tēp. ap. c. cū inter. đ exce. Barto. plene in l. filius. ff. de donat. & in l. 1. ff. de testam. mili. hoc tamē intellige uerū, si defensio negotiū principale respiciat, secus si apices iuris. Bal. in l. 2. §. offilius ff. de re quir. reis. Alex. in l. custodias. ff. de publi. iudici. Lanfran. in d. clemē. sæpe. in ver. Libellus nu. 16.*

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ Itē cùm hic fiat executio ſnīæ ſuper re petita, ſi nō opponeret aliqua exceptio, fieret executio incontinēti. Inſti. de offi. iud. §. fi. Ergo ſm hoc nullū eſſet dandū tēpus. Et lʒ do. meus hic nitat̄ tollere iſtas rñſiones, tñ ſubdit opi. Inno. & cōem * eſſe ſeruandā in practica, & ad materiā dicit eſſe bonū tex. in c. prudentia. §. ſexta. ſ̄. de off deleg. in verb. ſtatim. vel infra terminū ꝯpetentē. vbi videtur ꝓbari, ꝙ illa ꝓbatio dicat̄ proprie fieri incontinēti, quę fit ſine termino, qđ tñ dicit videri ꝯtra tex. in d. c. literas. Vñ dicit, ꝙ illa alternatiua non ſignat, ꝙ ꝓbatio fiat ſine termino, ſed ꝙ dabitur minor terminus illi, ꝗ offert ſe paratū ꝓbare incōtinenti, quāuis hoc nō expediat, ꝙ quis ꝓbet incōtinēti in caſu illo, & hoc ſignat illa alternatiua, vt hic ꝑ ipſum, cui in hac mā adde Bal. in l. vlt. C. de iud. vbi dixit, ꝙ offerēs ſe ꝓbaturū incōtinenti, pōt probare intra tres dies, ꝑ illū tex. & aliud, ꝙ verbū Incōtinēti, importat diuerſa tempora, ſm ſubiectā * mām, vt per Bar. in l. j. §. cū igit̄. * ff. de vi & vi arma. & in l. ſi de eo. §. j. de acq. poſ. & in l. j. ff. ſolu. mat. & Bal. in l. ius eius. C. de ꝓba. & Sal. in l. cū antiquitas. C. de teſta. cum concordā. ¶ Vltimò

** §. Cū igitur. Adde ad hoc Alexā. ibidē. et ī l. j. §. ſi qs. ita. & §. ꝗ p̄ſens. vbi etiam ꝑ Doct. ff. de ver. obli. Saly. in auth. & conſequenter. C. de ſen. et interl. om. iu. Soci. conſil. 67. inci. circa primam q̄onem. verſic. circa aliam, q: j̄. in prima part.*

16 † in hac mā not. primo, ꝙ iſte tertius pōt ius ſuū proponere corā delegato, ſm Inn. in c. veniens. j̄. de ſponſ. lʒ alr̄ non ſit eius iudex, & hoc ratione connexitatis iuris ſibi commiſſi, arg. ff. de quibus reb. ad eundē iudi. ea. per totū qđ eſt valde notandū pro extenſione. c. P. & G. ſ̄. de of. dele. ſm do. Abb. hic, cui adde Rotā in nouiſ. deciſ. 207. inci. Item ſi cauſa. vbi ſequitur hanc no. Inno. dicens eā pulcherrimā. ¶ Secundò not. ꝙ ſtatutū Paduę, quo cauet̄, ꝙ poteſtas exequat̄ ſententiā latam per curiā Venetorum remota omni exceptione, nō operatur, ꝙ ſnīa debeat mandari executioni contra tertiū poſſeſſorē. Ita dicit do. Car. in ſuis notis cārum, no. 183. per l. à diuo Pio. §. ſi ſuꝑ rebus. ff. de re iudi. & qđ tenet Pe. de Anch. conſil. 207. quod incipi. de iure

17 communi. ¶ Tertiò no. ꝙ ſi † tertius compareat ad impediendū executionem ſententiæ ratione ſui intereſſe, & allegat nullitatē ſententiæ, nō poterit cōtra eū replicari, ꝙ ſint latæ tres ſnīæ cōformes *, iuxta cle. j. de re iud. Ita no. dicit dom. Car. poſt gl. Io. de Lign. & alios in 4. q. ꝗa diſpoſitio illius cle. eſt exorbitās, & nō loquit̄ in tertio. Iō nō extendenda, iuxta regulā, ea quæ. & regulā, in argumentū. de regu. iur. in 6. ¶ Quartò no.

** Conformes. Adde Rot. deciſ. 13. de ſen. et re iudi. ī antiqu. & deciſ. 9. eo. ti. Alex. conſi. 63. incip. Viſo. co. fi. volu. 3. & conſi. 84. incip. in cauſa. colum. 3. in prin. eod. lib.*

18 ꝙ † iſte tertius pōt ꝓducere teſtes ſuꝑ eiſdē articulis ēt publicatis atteſtationibus. Ita no. Bar. in d. l. ſi pluſorio, ꝗa ſicut huic ignorāti nō p̄iudicant acta, ita nec publicatio, & ſequitur do. Ab. hic dicēs ſibi placere, ꝙ poſſit ꝓducere teſtes de nouo, duntaxat ad ſui fauorē, & facit, ꝙ no. gl. in l. ſi ſuſpecta. ff. de inof. teſt. & de hoc ēt ꝑ do. Ant. poſt Inn. in c. cū ſuper. de re iud. & in c. fraternitatis. ī antepe. col. j̄. eo. ¶ In gl. in verbo, vellet. No. bñ ſm Imo. ꝙ atteſtationes minus validæ pñt validari ꝯſenſu partiū, de quo fuit dictū. ſ̄. c. proxi. & eſt notabile ad limitationē l. fi. & qđ no. ibi Bal. in princ. C. ſi cer. pe. & aduerte, ꝗa iſte P. licèt fuiſſet vſus ī plenario, tñ ꝗa fuit vſus ad p̄ſumptionē inducēdā, nō ad plenā ꝓbationē, quia nō ꝓbauit, iō nō cogitur illis inſiſtere, ſed pōt eoſdē teſtes, vel alios producere, ſm Inn. quē alij ſequūtur hic. Ex quibus verbis not. ſm do. Ab. ꝙ atteſtationes receptæ ad vnū finē faciunt p̄ſumptionē ad aliū finē. Iō aūt atteſtationes receptæ in vno ſummario nō faciūt fidē in plenario, ꝗa ibi fuit defect⁹ litis ꝯteſt. q̄ nō p̄ceſſit has atteſtationes, & ꝗa nō fuerūt plene examinatæ, cū ageret̄ đ modico p̄iudicio. Et hoc eſt notabile, ſm do. Ab. qui ex mēte Inn. & aliorū colligit, ꝙ ubi fuiſſent recepti teſtes, quo ad modū ꝓcedēdi & ſubſtātiā, ꝓbationes plenariæ facerēt fidē ī plenario.

Et hoc eſt, ꝙ voluit Iac. Bu. ī l. ab hoſtibus. §. ſi ꝗ ſimplr̄. vt dixi ſ̄. in vlt. no. Vbi ēt adde, ꝙ no. hic do. Abba. in lectura antiqua, vbi dicit, ꝙ iſte tex. nō tollit dictū Iac. Bu. ꝗa loquit̄, qñ ꝓbatio fuit plena, nō ſolùm quo ad ſubſtātiā ꝓbationis, ſed ēt quo ad modū ꝓcedēdi, vt quia fuit facta lit. ꝯteſt. aliàs aūt ꝓbatio facta ī ſummario, quāuis plenaria operaret̄ in plenario, & ñ dicat̄, ꝙ vbi ꝓbatio & modus ꝓcedēdi eſt plenarius, iudiciū nō ſit ſummariū, quia potuiſſet ſeruari plenius ordo iudiciarius à pricipali, donec receptæ fuerint plenæ ꝓbationes, & in reliquo ꝓceſſu nō fuit ſeruatus ordo iudiciarius, qđ eſt licitū in iſtis ſummarijs, cle. ſæpe. in fi. de uerb. ſign. no. Inno. in c. Quintauallis. j̄. de iureiur. & Bal. in l. qđ fauore, C. de leg. & in l. 3, per illū tex. ff. de mili. teſt. & Ro. ī rub. de arbi. Et ita ſalua rñſionem do. Abb. quæ fuit do. Ant. in c. cū cā. el j. in pe. col. ſ̄. eo. Et ſic ꝓbat̄ plenaria. In iſto tex. nō fuit plenaria, quo ad modū ꝓcedendi, ꝗa defuit lit. ꝯteſt. Meritò itaq; nō ſumus in caſu, in quo loquitur Iac. Bu. vt ēt tetigi in d. c. cām. Et ꝙ approbatio atteſtationū facta à partibus validet̄, vide Ro. in l. nāliter. §. nihil cōe. ff. de acq. poſ. ¶ In gl. in uerb. pars. ibi, p̄iudiciū ſibi fecit. Not. ex gl. ꝙ ſnīa lata cū electoribus præiudicat electo ſcienti & nō ꝯtradicenti. Facit c. pe. j̄. de re iudic. quaſi electus habeat cām ab electoribus, & ius eorū ſit ꝯiunctum & ꝯnexum. Et ī hoc habes videre gl. ī c. hæc quippe. 3, q. 6. & in c. pen. & c. cùm ſuꝑ. j̄. de re iud. & ī c. cupientes. §. cæterū. in verb. nullū præiudiciū. de elec. in 6. & Inn. in c. dudū. in gl. in verb. partibus. de elec. & Barto. in l. 2. C. ꝗbus res iudi. non nocet. & gl. & do. Ab. in c. ꝯſtitutus. ſ̄. eodem. & gl. in verb. ꝓfitetur. in c. interrogatū. 2. q. 5. & gl. in §, quandoq;. 2. q. 6. & gl. j. & 2. in c. pe. j̄. de app. & gl. fi. in c. dilecto j̄. de præb. & gl. fi. in cap. tantis. 81. diſt. & gl. in verb. per ꝯſequentiā. in cap. ad petitionē. de accu. & glo. 1. ī c. ordinationes. 59. diſt. & gl. ī verb. opponitur. ad fi in c. 1. de elec. in 6. & glo. in verbo, contra poſſeſſorē. in cle. 1. de ſequeſt. poſſ. & fru. & Inn. in c. auditis. poſt prin. j̄. de p̄ſcr. & Io. de Ana. poſt do. Car. in c. dilectus. el 2. verſi. hinc ſumpta occaſione. j̄. de ſymo. Et valde mirat̄ do. meus hic, ꝙ gl. hic fecerit tantā difficultatē, quia poſito, ꝙ ſnīa iſta nō p̄iudicaſſet iſti ſcienti, tñ non eſt incōueniens, nec ꝯtra ius, ut iſte ſubdiaconus ꝓduceret teſtes ꝯtra ſnīam, ſiue dicamus, ꝙ hic eſſet appellatū à ſnīa, vt aliqui tenent, ꝗa ēt tertius, cui ſnīa non plenè p̄iudicat, pōt appellationē proſequi, & teſtes ꝓducere, d. cap. cū ſuꝑ. & d. l. à ſnīa. Hoc aūt permittit̄ ſibi, vt euitet illud qualequale p̄iudiciū, quod ſibi inferri pōt à ſnīa. Idē dicendum, ſi tenetur alius intellectus, ꝙ tertius opponebat ſe executioni ſnīæ, à qua nō erat appellatū, quia intererat ſua, vt poſſeſſio nō remaneret vacans, lʒ ſentētia ſibi non præiudicaret. ¶ In † ea gl. ibi, propter

19 diuerſum modū agēdi. No. rationē, quia publicatio teſtiū in ſummario nō impedit productionē eorundē, vl' aliorū teſtiū in plenario, ꝗa cū atteſtationes receptę ſuper incidenti fidē nō faciant ſuꝑ principali, durū eēt dicere, ꝙ teſtes ijdē, vel alij non poſſent induci, cū non ſit cā ſine ꝓbationibus relinqnenda, l. qm̄. C. de hæreti. Et de hoc ꝯſiderat Bald. hic magiſtraliter, quo ad ſubornationē, qđ interdum teſtes recepti nullo modo valent, & timor ſubornationis non impedit, ꝗa nulla fingitur facta teſtiū productio interdū ad aliquid, ſed nō ad id qđ nūc diſcutit̄. Et idē eſt, ſi inducerent præſumptionē, vt eſt hic tex. no. ſm eum. ¶ Interdum ad omnia valēt, & tunc ſi atteſtationes ſint publicatæ, nō pñt de nouo ꝓduci teſtes, vt ſ̄. c. proxi. §. fi. ſm ipſum, & de his etiā per Bar. in l. iubemus. ff. de ꝯdi. ind. Et propter iſtū tex. determināt latè do. de Ro. deciſ. 418. incip. item fuit dubitatū in nouis, ꝙ publicatio atteſtationū facta in poſſeſſorio non obſtat volenti producere teſtes ēt directè ſuper articulis contrarijs in petitorio, quia poſſeſſio nihil habet cōmune cum proprietate, l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acquir. poſſeſſ. & quia teſtes nunc producūtur ad aliud, q̄ primò, recipiebantur enim in poſſeſſorio ad alium effectum, ſcilicet ad colorandum poſſeſſionem duntaxat, & ſic ſemiplenè probandum titulum, nunc verò

verò recipiuntur ad plenè ꝓbandum titulū & victoriā obtinendā in petitorio, qđ trahit ad ſe poſſeſſoriū, capi. cùm in eccleſia. & cap. cū ſuꝑ. de cā poſ. & proprie. & ita dñr fuiſſe obtentum per iſtum tex. Et hoc bene no. ¶ In

20 † ea gl. ibi, non credo valere. No. gl. ſing. ꝙ quāuis teſtes examinati in ſummario, nō faciāt fidē in ordinario ad fauorē producentis, faciunt tñ fidem ad probandum dictum ſuū, ſi ꝯtrariū dicant in iudicio plenario. Et etiam eſt ratio, ſm Inn. quia ex primo dicto notoriū eſt in iſto ſecundo iudicio ipſos eſſe periuros, & dixiſſe falſum, iō repelluntur à teſtimonio, & hoc dictū Inno. ſemꝑ allegat̄, ꝙ atteſtationes, quæ alias fidē nō faciūt in ipſo principali, valent, quo ad reprobandū perſonas ipſorum teſtiū in principali. Circa hoc tñ inſtat do. Ant. hic, ꝗa nō vr̄, ꝙ probatio facta in ſummario inducat notoriū in principali. Iō ſaluādo dictū Inn. dicit, ꝙ dictū teſtis ꝯtra ipſū recipit̄, vt ꝯfeſſio, ꝗa ꝯfeſſio ex ſummarietate iudicij nō lædit̄, imò facit fidē ī quocūq; iudicio, vt ē elegās deciſ. Inn. in c. 2. ſ̄. de ord. cog. & ſequit̄ etiā Imol. in cle. ꝯſtitutionē. de elec. & do. Ant. in c. cū dilectus. & ibi domi. Abb. j̄. de cap. mo. & dixi in c. cām. el 1. ſ̄. eod. ¶ Sed ꝯſidera ſm do. Abb. hic, & plenius in lect. antiqua, ꝙ ſi teſtis in vtroque iudicio, tā in ſummario, q̄ plenario, depoſuit de facto inter partes, nō aūt de facto ꝓprio, nihil enim confeſſus eſt cōtra ſeipſum, ideo non videtur, ꝙ dictū ſuum debeat recipi, tanquā ꝯfeſſio, ſed tñ ipſe tenet dictū Inn. ꝗa licèt atteſtationes in ſummario, nō ꝓbent in plenario, quo ad effectū ꝯſequēdi rem, quia fuerūt ꝓductæ ad aliū finem, tñ reſpectu eorū, quæ acta sūt in ipſo ſummario, faciūt fidem, ꝗa acta perpetuò valēt, l. fi. C. de re iud. cap. qm̄ cōtra. ſ̄. tit. 1. & cap. cām. el j. ſ̄. eodē. quo ad faciendā fidē, ꝙ teſtis ſic, & ſic depoſuit, ſemper ꝓbant, & ex eis elicitur notoriū iuris, cap. olim. j̄. de verb. ſign. dixi ſ̄. eo. c. ſignificauerūt iſuper gl. in verbo, liquere. Vnde ſi in plenario iudicio teſtes etiam deponant ꝯtrarium, illa dicta inducunt notoriū, & iō ex diuerſitate dictorū elicitur manifeſta ꝯtrarietas teſtiū, & notoriè cōſtat illos eē periuros. Ad hoc eſt bonus tex. in cap. cū in poſitionibus. de iureiur. in 6. & facit, qđ no. Inno. ī c. qualiter. el 2. prope fi. j̄. de accu. vbi dicit, ꝙ ꝓpter ſententiā infamantē latam ſuꝑ crimine contra aliquē, repellit̄ à teſtimonio in alio iudicio, per c. teſtimo. j̄. eod. Ex quo ꝯſuluit Fede. conſi. 23. inci. Titius electus. ꝙ ſi ꝯuentus actione depoſiti negat depoſitū cū iuramēto, vigore actorū ꝓbabitur periurus ī alio iudicio. Sic in propoſito, ſecūdum do. Ab. hic. ¶ Et ꝓ ſolēni limitatione huius glo. vide notabile dictum Inn. in c. præterea. j̄. tit. proxi. vbi dicit, ꝙ ſi teſtis ſecundò iductus dicat ꝯtrarium eius, quod primò dixit nō ſolùm non creditur ſibi, ſed etiam primum dictum debilitatur ex ſecundo, vnde non faciet tantam fidē, quantam feciſſet, ſi non dixiſſet oppoſitum. Ex quo infert dom. Car. & ſequitur do. Abba. in lectura antiqua, eo nō nominato, ꝙ ad dictū illius teſtis ñ poſſet deferri iuramentū, quia nō eſt omni exceptione maior, vt requiritur in c. ſi verò. j̄. de iureiu. & in l. bonæ fidei. C. de iureiu. Et ſi diceret̄, ꝙ ſm prędicta fruſtra inducunt̄ illimet teſtes in hoc ſecundo iudicio, ſi non pñt dicere ꝯtrarium eius, qđ primo dixerūt, rñdet Inn. ꝙ non inducuntur, vt dicant idem, nec contrà, ſed dicant veritatē, & quia ex ſuo primo teſtimonio non iuuat̄ pars in hoc iudicio, vt latius referunt hic Scribētes. Gñaliter aūt de teſte, * qui vnū dixit extra iudiciū, & aliud in iudicio, dicet̄ poſt do. Ant. ī c.

21 cū in tua. j̄. eo. ¶ In † gl. fi. in prin. ibi, cū alij ñ vocent̄. Ad hoc allegat̄ ſemꝑ iſta decretalis, ꝙ vbi veritas alr̄ ſciri ñ pt̄, * admittunt̄ teſtes alias inhabiles, * in mā, quæ eſt nota đ ſui nā ſolū ipſis. Ad idē c. tertio loco. ſ̄. de ꝓbat. & iura hic allegata in gl. & tex. cū gl. in verb. tres. in c. cū dilecti. ſ̄. de elec. vbi ꝯmiſſarius in cā electionis teſtificat̄ de vocibus eligentiū, licèt ex eo p̄tendere poſſint laudē, vel vituperiū, qđ alias ꝯſiderat̄, ut habuimus in c. cū à nobis. ſ̄. eo. Et ꝑ illū tex. dicit Bar. in l. quidā relegatus. in fi. prin. ff. de reb. dub. ꝙ ſi eſt electus in ptātem Titius, & plures ſunt Titij, pñt electores teſtificari, de quo ſenſerint, ꝗa hoc neſciunt alij. Et hoc ꝓbat̄ ꝑ Fed. ꝯſ. 119. quod incip. nulli dubiū. vbi dicit, ꝙ iura ſm diuerſas qualitates negociorū diuerſos modos ꝓbādi induxerunt, nec voluerunt anguſtare * facultates probationū. * Alleg. iſtum tex. & c. lʒ ex quadā. j̄. eod. & l. ſi qñ. C. vñ vi. cū multis alijs. Ex quibus cōſuluit, ꝙ in ꝓbando pecuniā acceptā mutuo à p̄lato fuiſſe ꝯuerſam in vtilitatē eccleſiæ, nō eſt op⁹ ad oēs expēſas habere teſtes. Et adde Lap. allegatiōe. 94. q̄ incipit, Mulier ī ꝯfeſſione. vbi ponit motiua Fed. ī d. c. eo ñ nominato. Ex ꝗbus latè ꝯſuluit, qđ creditur ſacerdoti fide digno, ſi dicit morientē dediſſe ſibi licentiā de reuelanda ꝯfeſſione, ex quo aliter hoc ꝓbari nō pōt. facit, qđ no. Cal. ꝯſ. 25. inci. teſtator habēs filios Et iō dici ſolet, ꝙ vbi mā eſt de ſui nā difficilis ꝓbationis, lex eſt ꝯtenta ea ꝓbatione, q̄ fieri pōt. Ita dicit Bar. quē ſequit̄ Imo. in l. in illa. in fi ff. de ver. obl. * ꝑ tex. in l. non oēs. §, à barbaris. ff. de re mili. & no. Bar. in l. ſi qs ex argētarijs. §. pen. ff. de eden. & Bal. in authē. quas actiones. in vlt. col. C. de ſac. ſan. eccl. & in l. fi. §. licētia ī 2. notab. vbi alleg. iſtū tex. C. de iure delib. & in l. obſeruare. §. ꝓficiſci. in 8. col. ſ̄. de offi. ꝓconſ. Faciūt, q̄ dixi de ꝓbatione filiationis, ī c. ꝑ tuas. ſ̄. ti. j. & qđ ēt no. Bar. & Ang. in l. quoties. C. de nauf. lib. 11. & Bart. in l. đ pupillo. §. ſi quis ipſi. in 5. q. ff. de ope. nou. nun. & Do. in c. j. ſuꝑ gl. ī verb. authoris. de teſti. in 6. ¶ Iſta limita oīno vt dixi in c. tertio loco. ver. in tex. ibi, fratres. ſ̄. ti. j. & in c. de cætero. in j. limitatione, ſ̄. eo. ¶ Scđò limita vt per do. Abb. in c. inſuper. ſ̄. eo. vbi dixit, ꝙ qñ damnū, vel lucrū venit applicandū ipſis de capitulo, non vr̄ rationabile, ꝙ propter inopiā ꝓbationum admittātur ad teſtificandū, vel damnū euitandū, & imputetur eis, quare à principio nō vocauerūt teſtes. Nec obſ. iura p̄allegata, ꝙ ī defectū ꝓbationis admittūtur teſtes nō oīno integri, vt in illis iurib⁹, ꝗa non ꝓbāt, ꝙ debeāt admitti illi, de quorū cōmodo, vel dāno tractatur ſm ipſum, & re vera hoc dictū reputatur nouū & multū notabile, & ꝓcederet abſque dubio, vbi mā eēt talis, quæ de iure poſſet expediri ſecretè, & non ſecretè. ꝗa imputaret̄ eis, vt dictū eſt. Sed vbi mā expedienda eſſet ſecretè, vt electio, vel aliud ſimile, & ex ipſa reportarēt ꝯmodū, vl' incōmodū, credo, ꝙ admitterent̄, tñ ꝗa ī talib. lex eos ſimplr̄ habilitat,

** Teſte. Adde quòd ſi teſtis aliquid depoſuerit ī forma iudicij & ſolēniter, et poſtea min⁹ ſolēniter nec in forma iudicij cōtrariū dixerit, ſtatur eius dicto primo tāquā ſolēni, & valido, reꝓbato ſecūdo, quaſi ſubornatus depoſuerit, eſt cōis * opinio cōtra Bart. ſecundū Bal. in cōſil. 486. inci. licèt Aſſeſſores. vol. 3. & conſi. 171. Pūctus quæritur. volu. 5. magis cōmunē dicit Alex. cōſil. 74. col. 3. verſ. poteſt etiam reſpōderi. vol. 1. & conſil. 222. col. 4. uerſi. & dicti teſtes. vol. 2. quā nedum communis ē apud iuriſtas, ſed etiam apud canoniſtas. Socin. conſi. 153. col. 1. vol. 2.*

** Inhabiles. Adde Iaſ. ī l. fi. col. fi. num. 8. & 9. C. đ ijs quibus vt indign. Alexan. conſil. 64. Viſo. colū. 1. cum ſequen. volu. 1. Cyn. in l. ſi quando. C. un. vi. in fine ibi, admittā hoc caſu teſtes domeſticos, & ibi Iaſ. col. 8. nu. 43. intellige tñ dictū Aucto. quādo nō potuerūt interuenire alij teſtes idonei in potentia et habitu. Iaſ. in l. j. col. fi. in fi. nu. 72 C. de ſum. trin. et in d. l. fi. col. fi. C. de his quib. vt indig. Alex. d. cōſi. 64. & conſil. 151. Repetitus col. 2. ver. nec ad hoc obſtat. & conſ. 152. Viſo col. 4. nu. 11. verſ. non obſtat ēt vol. 5. Ant. đ Bu. cōſ. 24. inc. Quæſtio. col. fi. ver. et ī iſto caſu Lāfr. in c. quoniam cōtra. verſ. teſtiū depoſitiones. de probat.*

** Probationū. Adde ad hoc, ꝙ ſocij, amici, & domeſtici actoris admittuntur ad probandū furtū pro quantitate rerum ſubtractarū. l. conſenſu. § ſuper plagijs. C. de repud. Abb. & doc. c. cū in tua. de ſponſal. item teſtes domeſtici admittūtur ad probādū geſta in domo. Are. cōſ. 13. viſo. col. 7. nu. 17. ver. venio nūc item teſtes nauis admittutur ad ꝓbādū geſta in naui. l. đ ſubmerſis. C. de nauf. lib. 11. itē lenones, meretrices, cōcubinarij et infames admittūtur ad ꝓbandū facta in poſtribulo. Sal. in l. ea quidē col. j. verſi. ad quintā q̄onē. C. de accuſ. cū infinitis traditis paſſim à doctorib⁹ quos cā breuitatis omitto.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

litat, ut hic, tũ qa in casu dicti §. barbaris, & quibusdã aliis p allegatis, lex ꝓrentat de talibus testibus, ex quo p alios mãsciri nõ põt, & ad pdicta vide ẽt multa, quæ allegat Ioã. And. in regula, cũ quid vna via. versꝰ. sic enim.
22 de reg. iur. in Merc. ¶ In † gl. fi. ibi, alias nullus Dicas vtũ esse, ꝙ absolutio ad cautelã ꝑceditur solùm duob. casibus, de quibus in c. venerabilibus. §. vlt. de sen. exc. li 6. & plenè de hac mã per Ioan. And. & Dom. in c. solet. ī prin. eo. tit. & lib. Tñ dicit Inn. hic, & expressius Host. & do. Ant. do. Car. & Imo. ꝙ de ꝓsuetudine curiæ absoluũ tur illi, qui petunt in testes, donec tulerint testimoniũ, si cut ẽt absoluũtur ambasciatores, donec sunt in curia. Nec est mirũ, fm do. Ant. & Imo. ꝙ absoluantur ẽt nõ petentes ꝓta c. legatur. 24. q. 2. q. 1 põt absolui à vinculo excõicationis, c. ab excõicato. §. de reser. sed nõ à vinculo peccati à quo non absoluũ, nisi pœniteat, regula peccati, de regu. iur. in 6. fm ipsos, quibus adde beatũ Tho. ī 4. dist. 17. q. vlt. art. ult. & do. Abb. post Cald. in c. significauit. de eo, q duxit in mã. quã pol. per adult. & ibi alias examinaui, & no. do. Abb. in d. ca. ab excõicato. in vlti.
23 col. ¶ Sed † aduerte, quia qñ quis absoluitur non pœnitens, vt testificet, ꝑcedere põt, fm dom. Abb. hic, qñ excõmunicatio dr nulla, & de hoc pendet q. qa non ꝓstat de vinculo peccati, vel excõicationis, qñ aut allegat iniustitia excõicationis, de qua põt ꝓbabiliter dubitari, & tũ licèt fm pdicta possit absolui, donec tulerit testimoniũ. tũ hoc non videtur faciendũ, nisi in defectum aliorũ testiũ, vt in casu, de quo hic per rõnes, quæ ſtatim dicentur. Si aũt nõ allegat iniustitia, vel de ea ꝓstet, putat do. Abb. ꝓta alios, ꝙ non dẽt fieri absolutio, quicquid habeat ꝓsuetudo, & si fieret, nõ põt testificari, qa dato ꝙ tollatur vinculũ excõicationis in non pœnitente, tñ remanet peccatũ non modicũ, tũ propter perseueran tiam in excõicatione, quæ multũ no. vt in c. fi. ī. de pœnis. tũ propter ꝓtumaciã & inobediẽtiã, 8. q. 1. c. sciẽdũ. quæ in teste arguũt peccatũ mortale apparens, iõ repellẽdus, j. eo. c. testimoniũ. Et ad hoc nõ videtur alij aduer
24 tisse, fm ipsum. ¶ Sed † tu in effectu ꝓsidera duos casus. Primus est, qñ pars volens ꝓducere excõicatũ in testẽ, petit eum absolui ad cautelam. Secundus est, qñ ipse testis petit absolui. Primo casu videtur, ꝙ tũc demum debeant absolui testes, qñ de nullitate excommunicationis pẽ det qõ, alias non, quia de hoc est gl. singularis hic, & in c. decernimus. in gl. pe. de sent. excom. in 6. quæ ex pressè volunt, ꝙ non absoluitur testis ad cautelã, ut testificetur, nisi qñ dicit excommunicationem nullã, & si diceres, ꝙ actº testificãdi nihil speciale induceret isto casu, qa etiã non testificaturus debet absolui ad cautelã, si dicit excommunicationem nullam, rñdetur ꝙ illud est verũ, si petierit, d. c. solet. in verbo, petierit. & c. p
25 tuas. j. de sen. excom. ¶ Sed † tamen pars petit eum absolui, licèt non pẽtẽ absoluit, dum modo producat in subsidium, qa alij testes non inueniuntur, & ita est casus hic, quẽ rectè intelligũt gl. prædictæ. ¶ Sed ò casu, qñ volens testificari petit se absolui, si non exprimit ad quẽ finẽ, si petit, absolueret per iura prædicta, sed dicit, vt apparet, cũ velle testificari, & in illa mã sint etiam alij testes, est suspectus, & nõ videtur absoluendus, fm domi. meũ hic per tex. in c. ex literis. de restit. in integ. per quẽ dicit ibi do. Ant. ꝙ offerens se ad testificatũ repellit totaliter à teste, & plenius dixi in c. 2. in 2. q. s. eo. dicit tñ, ꝙ si non eẽnt alij testes, posset esse, ꝙ se offerat bono zelo, ne periret veritas, & cẽt absoluẽdus in casibus, quos
26 dicit do. Ab. vt retuli. s. Et ista no. tãquã subtilia. ¶ Et †, p complemẽto huius materiæ no. primò, ꝙ nunquam est absoluendus testis, vt testificetur, nisi quando alias veritas haberi non põt. Hic casus est notabilis cum gl. quẽ valde not. Bal. & domi. meus hic. ¶ Secundo not. quod
27 † completo testicatu reincidit in excõicationem. Ita dicit hoc Host. & sequunt omnes, sicut dicit ī c. cùm Apostolicæ. j. de except. quod canonicus excommunicatus absoluit. vt possit eligere, quo facto reuiuiscit excõicatio, & non est sic in excõicatione lata ad tempus, quia illo elapso nõ expirat ſaltẽ quo ad ecclesiam, sed requiritur formalis absolutio, secũdum Inno. & do. Ant. ī c. cũ bonæ me. §. 1. de æta. & quali. & facit in simili gl. ī cle. i. in verbo, donec. de deci. & c. fi. de im mu. eccle. in 6. Et ꝑp hoc dicit do. meus hic, ꝙ absolutus ad tempus no reincidit ſtatim in excõicationem, nisi ī eam reducatur, licèt sit lapsum tẽpus. quod nullo modo credo verũ, per tex. in c. eos. in verbo, ipso iure. de sent. excõ. in 6. ¶ Ter-
28 tio † no. quòd delegatus nõ põt absoluere testẽ in casu isto, fm Io. An. in addi. Spe. super rub. de teste. & Io. An. & Do. plenè in d. c. soler. in verbo, deinde, ꝓta Arch. & Io. Mo. vbi dicit signãter Io. And. ꝙ licèt ī pmissione de legati veniãt illa, sine qbꝰcã expediri nõ põt, c. ꝓterea. s. de offi. dele. non tñ venit id, propter quod posset cõmodius expediri. Et adde Old. ꝑsil. 142. quod incipit. Quæritur, si testes. vbi tenet qđ dictum est de delegato, prout hic fecit, & hoc mõ rñdetur ad istum tex. ¶ Quartò no.
29 ꝙ † quamuis excommunicatus nõ possit testificari, vt hic, & d. c. decernimus. ẽt cõtra excommunicatũ, secũdũ Io. An. ibi, & Spe. in ti. de teste. §. 1. versitẽ ꝙ excommunicatus. tñ fallit primo, nisi describeretur ut testis ī instro, fm Inn. in c. pia. paulò ante fi. de excep. in 6. & domi. Car. in repe. in c. perpẽdimus. ad fi. j. de sen. excõ. & do. Ant. & Imo. in c. ex literis. s. de transac. nõ tñ posset ipsum instrm viua voce coadiuuare, secundũ Domi. in d. c. decernimus. in fi. ¶ Scd ò fallit, nisi fuisset adhibitus vt testis, cũ reputaretur non excõmunicatus, fm Bar. in
30 l. j. versꝰ. quæro, quid de infame. C. de testa. ¶ Tertiò † fallit in excõicato excommunicatione minori tñ, quia illa non repellit, nisi à perceptione sacramentorũ, c. si celebrat. j. de cle. excom. cele. Et dato, ꝙ excõicatus excõmunicatione minori dicatur esse in peccato mortali, c. sacris. s. quod me. cau. tñ peccatum mortale non semp repellit testẽ, ut est tex. melior de iure, fm do. Abb. ī ca. inquisitionis. §. tertiæ. j. de accu. Et hoc in terminis sentit gl. magna in prin. d. c. decernimus. Et nõ dicit hic habilitari ad sacramentum ratione iuramenti, quia c. si sicut celebrat. loquitur de sacramentis, de quibus per gl. in c. veniens. s. de transact. nõ de iuramẽto, qđ erat in vsu ẽt ante Nouum testamentũ, quia legumlatores de ipso tractauerunt, ut ff. de iureiur. per totũ. Et in hoc, tanquã non tacto, poteris per te meditari. Opus eẽt videre, an mortale semper repellat a testimonio, qa d. c. inquisitionis. loquitur in mortali cõmisso ad euitãdũ onus testificandi, & ideo vide. quod dicetur in c. testimoniũ. j. eo. Vbi ẽt Inn. ponit circa prædicta vtrùm excommunicatus possit indistinctè testificari post absolutionem.

SVMMARIVM.

1 *Testis sine iuramento nullam facit fidem.*
2 *Testis qui non iurauit, facit fidem in certo casu.*
3 *Testis potest testificari sine iuramento de consensu partium.*
4 *Et in quo casu possunt partes remittere iuramentum testi.*
5 *Testis potest iurare non solum super scripturis sanctis, sed etiam super cruce, reliquijs sanctorum, & similibus.*
6 *Testis an præsumatur iuratus in dubio.*
7 *Item an præsumatur tetigisse scripturas.*
8 *Notarius causæ, an possit deferre iuramentum testi sine iudice.*

CAPITVLVM XXXIX.

In Vis quæstionibus. ¶ Religiosus ad testificandũ nõ admittitur sine iuramẽto, nisi à partibus remittat. H. D. ¶ In text. ibi, non pñt. No. testẽ non iuratũ recipi nõ posse. Et hic est, ꝙ dictũ suũ nõ ꝓbat, ẽtsi iuratus esset super qbusdã, qa super illis tm probat, c. de testibus. & ibi dictũ fuit s. eo. Et hinc est, ꝙ testis, qui nõ vult iurare, tenetur resarcire parti dãnũ & interesse, fm Spe. in tit. de teste. §. sequitur. ver. quid ergo si testis. Et hinc est etiam, quod multis testibus sine iuramẽto non creditur, secundum Dom. in cap. multis. per illum tex. 44. dist. Et hinc est, ꝙ habens potestatem procedendi omissa solennitate iuris, non potest pronunciare ad dicta testium nõ iuratorũ, secundum Bald. in l. milites. C. de testa. milit. & in l. presbyter

presbyter. la 2. in ulti. col. C. de episc. & cleri. & Imo. in l. filiusfamilias. ff. de dona. l; aliud dixerit Bal. ibi, & in l. j. ff. de mil. testa. & Pe. de Anch. in cle. sæpe. de verb. signi.
1 Et hinc est, ꝙ † testis deponens sine iuramento, non deponit in forma testis, nec facit aliquã fidem plenã, secun

* Credulitate. *Adde Spe. in ti. de teste. §. 2. ver. item deponit de credulitate. Alex. cõs. 70. col. 3. vol. 1. Doct. in c. literis. de præsump. in c. relatũ. 5. q. 2. & 4. q. 2. §. testes Bal. in l. conuenticulam. col. 8. de episc. & cler. l. de tutela. C. de integ. resti. min. & in l. siue possidetis. C. de proba. col. 4. versicu. sed quæro. no. in l. diem proferre. §. si plures. ff. de arbi. Alexã. consi. 109. incl. Visis. col. 2. vol. j. consi. 133. Viso processu causæ. col. 5. & consi. 56. Viso processu. col. 2. vol. 2. Aduerte tamẽ, quod istud fallit in teste deponente quod aliquis occiderit. vel vulnerauerit aliquem ad suam necessariam defensionẽ suo credere. quia tũc probat. Bar. in consil. inc. Raynutius Petri. sequitur Alexã. cõs. 76. Visa inquisitione. col. vlt. in fi. & consi. 109. col. 9. & 11. prim. vol. Bal. in l. solã. col. vlt. C. de testi. & ibi Salyc. post eum col. 3. Anto. in c. vnico. de scrutin. versꝰ. quantum humana fragilitas. & Bald. post Cy in l. filium. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. not. in ca. præterea. in ver. cum scias. hoc titul.*

* Nõ probant. *Adde quæ ad hoc habentur per Iaſ. in l. admonẽdi. de iureiur. col. 54. cũ aliis ſignatis per eũ ibi. & p Ange. in l. quicunque. §. fin. ff. de publ. iud. & in consil. 132. incip. mandatum principis.*

ri. §. fi. ff. de autho. tu. & per Bar. in l. v- a niuersa. C. de preci. impe. offer. Quòd aũt iuramentũ testis possit à parte remitti, habẽt Iuristæ gl. in l. iureiur. ff. đ testi. & in l. 2. §. sed qa veremur. C. đ iura cal. & in l. 1. * ff. de fer. Nota Bar. in l. si qs legatũ. in prin. ff. de fal. & in d. l. fi liusfamilias. in prin. ¶ Ex † eodẽ text.
2 habes unũ casum, in quo valet dictũ testis nõ iurati. Alius est, qñ agit de ꝓbanda ꝓsuetudine inducta à populo, fm do. Ant. in repe. c. fi. in pe. char. s. đ ꝓsue. Alius est, si agit de ꝓbanda fama, vel notorio, fm Inn. do. Ant. & dom. Abb. in c. cũ in tua. j. de spõs. facit tex. cũ gl. in c. tua nos. j. de coha. Alius est, qñ agit de informatione famæ ꝓmouendi, fm Inn. in c. 1. s. de postu. pla. & ibi ꝑ do. Ant. & est gl. in c. j. §. si duo. in ti. de pace. tenen. ꝑ quã dicit ibi gñaliter Bal. ꝙ iudex. recipere põt informationes à testibus nõ iuratis. Aliusẽ, qñ sacerdos deponit sup pœnitẽtia alicuius de quo ꝑ do. Ant. in c. testimoniũ. in pe. col. j. eo. Alius est in arbitro habẽte ptãtem ꝓcedendi de facto & sen tẽtiãdi de iure tũ, fm Bal. in d. c. ꝓsanguinei. De quo tñ posset dubitari, per id qđ dixi in prin. post Bart. in d. l. milites. Alius casus est, qñ statutũ vellet, ꝙ dictũ testis nõ iurati probaret, fm Roma. ꝑs. 110. qđ incipi. Viso puncto, qa si hoc põt pactũ, ut hic, ergo & statutũ, iuxta gl. in rub. C. de decre. decu. li. 10. & in l. nõ impossibile. ff. de pact. & l. 1. nec ex ꝓtorio. ff. de re iud. cũ si. Sed de hoc dubito, qa qñ partes faciũt pactũ, mouet eos integritas testiũ, ut cũ cãe * cognitione renũcient iuramẽto. Sed ꝙ statutũ simpr disponat, ꝙ testi non iurato credat, videtur ꝓtra ius naturale, ut in simili dicit Imo. in d. l. filiusfamilias. Faciũt no. in c. 2. s. de ꝓba. & ꝙ ibi dixi in 2. limitatione 2. ꝙlusionis. Et ex hoc apparet manifesta dissimilitudo inter pactũ & statutũ, quo casu nõ æquiparanẽ, fm doctrinã Do. in c. 2. de ꝓsue. in 6. ¶ Sed ultra Doc. quæritur, an sufficiat tacita remissio iuramẽ
* tis. In quo Host. & cõiter * alij dicunt, ꝙ nõ, in c. nuper. j. eodẽ. & Ioan. And. allegãdo istũ tex. in ti. de teste. §. sequitur, uer. & no. Nõ obst. ꝙ in actibus iudicialibus, qui ꝓtrahuntur ꝙsensu, tm valeat tacitº cõsensus, quantũ expressus, cap. gratũ. s. de of. dele. & c. cũ venissent. s. eod. Dixi s. eo. c. fraternitatis. versꝰ. sed re vera. quia illa ꝓcedunt, qñ actus valet ipso iure, si nõ appelletur, qa tũc patiẽtia inducit ꝙsensum fictũ post tẽpº ad appellandũ, cap. quod ad ꝙsultationẽ. j. de re iudic. not. Bar. in l. Labeo. C. qũo & qñ iudex. Sed qa ab actu nullo nõ est necesse appellare, l. 1. C. qñ prouo. non est necess. & examinatio testis nõ iurati ẽ nulla, vt hic, ergo nihil est, ꝙ imputeť parti, si nõ appellat. Et ita cessat cã fingẽdi consensum, & ita rñdet hic dñs meus, dicens, tenẽdũ menti, qa fæpius iste casus occurrit in practica. ¶ In † gl.
2. ibi iudicis authoritate. Not. glosſ. ꝙ iuramentũ testis non potest remitti, nisi cum authoritate iudi. facit l. acta. ff. de re iud. ubi acta destrui non possunt, nisi cũ consensu partis & iudicis. Item quia agitur de interesse iudicis, quia deponens cum iuramento non ita facilè mẽtitur, & non offendet aures iudicis, quod ꝙsideratur in l. nullũ. C. de testi. & ita etiam tenet Spe. in titu. de teste. §. sequitur. ver. & no. & Bal. in l. j. in princi. ff. de ferijs. Sed contrarium tenet in hoc gl. & Bartol. in d. l. 1. & domi. Ab. hic, & allegat l. si conuenerit. ff. de re iudic. & in l. 1.

Quòd iuramẽtum testis. *Quod iuramentũ testis possit a parte remitti, habent Iuristæ gl. in l. iureiur. ff. đ testi. & in l. 2. §. sed qa veremur. C. đ iura cal. & in l. 1. ff. de feriis. tu impugna illud quòd tenet Bal. in titu. de pace Constan. in versic. secundum. vbi dicit Bal. quòd tabellio sine cõmissione iudicis non potest recipere iuramenta testium de cõi consensu vtriusq; partis. Istud non est verũ, quia si partes possunt remittere iuramentum testibus, vt hic in isto text. & in dictis gl. quanto magis possunt consentire, vt non noceat præstatio iuramẽti testium minus solenniter facta à notario, per regulam l. vnicæ, C. de rei vxo. act.*

In l. j. *Adde ibi dem gl. in ver. valebit. i nver. itẽ no ta secundũ. ubi Bar & Alexã. col. 6. ad fi. sed nunquid index poterit cogere testes ad iuramentum, à parte remissum, dic ꝙ sic. ut ꝑ Alex. post Bal. in d. l. j.*

Universidad de Deusto Biblioteca

§.vñ quærit.ff.de oper.noui.nunc.In qbus locis dr, q si partes ɔueniunt,vt iudex ferat sñiam certo mõ, vel cõposuerũt inter se litẽ, dẽt iudex parere ɔuẽtioni partiũ. Irẽ,qa iuramenta non debent p̃stari,nisi vrgente necessitate,c.& si Christus.j.de iureiu. Vñ frustra iurat̃, si pars nõ curat. Ad hoc l.Theopõpus.ff.de dote p̃le.& in l.j.§.fi.ff.de verb.obl.vbi partes pñt velle,q stet̃ dicto vnius, & sic renũciant ꝓbationi plenæ.Facit auth.iubemus.cũ mã.C.de iud.& c.de testib.s̃.eo.Ad idẽ l.fi.C.de iudi.& c.de testi.per quã dicit ibi Bal.in prin.q dictũ testis inualidũ ex pacto partiũ efficit̃ validũ.Ad idẽ c.cùm cãm.s̃.eodẽ.¶In eadẽ gl.ibi,ne colluderẽt.Nota, q per istã gl. quæ ſm Doc.in hoc bene loquitur, infert hic signanter do.Car.& sequit̃ do. Abb. eo nõ allegato, q gñaliter in nulla cã põt remitti iuramentũ,in qua iudex põt supplere ex officio,vel qñ agitur de p̃iudicio publico, vel animarũ, adeo q cã nõ dependet à libera volũtate partiũ quia non renunciat quis fauori pro se introducto, vt ꝓ-
4 bant istæ rationes gl.¶Sed † inquantũ gl.dicit,q cũ agitur de matrimonio ɔtrahendo,põt à partibus remitti iuramentũ,hoc restringit do.Abb.hic in lectura antiqua vbi simpl'r quæritur,nũquid sponsalia sint cõtracta, vel nõ?secus aũt,si ageret̃ de validitate ipsorũ sponsaliorũ, vt quia opponit̃ ɔsanguinitas vel affinitas, tũc enim nõ putat, q partes possint hoc iuramentũ remittere testibus,quia hoc casu ɔtrahere uinculo ɔsanguinitatis, vel affinitatis existente,nõ dependet à partiũ consensu, iõ cùm immineat peccatũ, poterit iudex ex officio iuramentũ deferre,per ea quæ dicta fuerũt in c.iurauit.s̃. ti.j.Et hoc diligenter nota.¶In ea gl.ibi,sed tacitè bñ põt.& ista opinio hodie est approbata in c.1.de iura cal.ĩ 6. vc3 q tacitè põt iuramentum calumniæ omitti,sed nõ expresse,& unam rõnem drĩę inter iuramentum testis, & iuramentũ calumniæ,ponunt hic Host& do.Car. & aliã ponit do.Abb.eos impugnãs,& aliã ponit Bal.hic, qa pars de facili cõmittit calumniã,testis nõ, & assignari põt ratio clarior cæteris,qa remisso iuramento calũniæ inuitatur pars ad calumniandũ in facto proprio,cui p̃sumit̃ affici,sed qñ iuramentũ remittit̃ testi, licèt dicat̃ ad dicendũ falsum inuitari,non tñ ita p̃sumit̃ de fraude cũ deponat in facto alieno,cui nõ afficit̃,nec ex quo vtilitatẽ ɔsequitur,imò qñ ista ɔcurrũt,nõ est idoneus, l.3.
5 cũ similib.ff.de testi.¶ Extra † gl.in quantũ do.Anto.& Imo.hic probant per multa,q si deferatur [a] iuramentũ testis,nõ tactis euãgelijs,sed reliquijs,cruce,vel similibus,vl' sup aĩam suã, ualet tale iuramentũ, p iura allegata p Inn.in c.si Christus. infrà de iureiu.& Spe.in ti.de iureiur. §.j.ver.in summa.& p c.ɔstitutus.el 2.cũ gl.2.j.de ap.& c.fraternitatis.j.đ frigi. & c.episcopus in synodo.35.q.6.Adde tex.in c.presbyter si à plebe.in ver.euãgelio corã posito.2.q.5.iuncto c.quæ đ cã.in uerbo,ante corpus sancti Apollinaris.eadẽ causa & q.vbi probatur, q satisfit legi requirenti tactũ euangelij, si tanguntur sanctorũ reliquię.Ad idẽ tex.in l.gñaliter.§.pen.C. de reb. cred. in uerbo sacrosanctis scripturis. vel in oratorio,& ibi glos.1.super altari.Per quẽ tex.dicit Bal.ibi,& in ca.1.§. sacramenta.de pace tenen.& plenius in c.1. circa princ.de noua forma fidelitatis, q sufficit iurare super qualibet sacra scriptura,vel reliquijs.Facit c. de parẽtela,cũ se.35.q.6.Et l3 in c.seq.quod loquitur de iuramẽto testis, nõ repetat̃, qđ dicitur in c.præcedenti de reliquijs martyrũ,sed videatur requiri iuramẽtũ verbale,tñ est supplendus ille text.p c.p̃cedens,ne strictius iuret accusator quàm testis. Dicas tamẽ,q si testes nõ tangerent scripturam aliquã, non valeret,ſm Bal.in d.§.sacrameta. & in repe.l.2.in 11.char ff.de iureiur.quẽ retuli in c.fraternitatis.ad fi.s̃.eo. Et hoc vr̃ verius per c.hortamur.in uerb.tactis. ĩ q.9.licèt aliud dixerint do. Ant.Imo. hic,& maximè hoc est verũ, qa forti⁹ est iuramentũ tactis scripturis.l.fi.C.si minor se maio.dixe.Et pro hoc gl.no. in c.vt circa.in verbo,corporali,de elec.in 6.quæ dicit, q ubi ius pro solẽnitate iuramenti requirit tactũ scripturarũ,nõ valet iuramentũ ipso omisso. Nõ obst.d.c.fraternitatis.j.de frigi.vbi matronæ habẽtes testificari retulerũt in fide sua, quia deponẽtes de peritia artis,quales erãt illæ, nõ sunt ꝓprie testes,cũ deponãt de credulitate, ut dixi post Bal.in c.ꝓposuisti.s̃.ti.1.¶Est uerũ q do.Abb.hic multũ reprehendit do. Ant,in istis,nõ solũ in eo,q nõ requirit tactũ scripturarũ,sed ẽt,dũ dicit sufficere tactũ alterius scripturæ, q̃ euangeliorũ,ꝓpter tex in d.c.hortamur.in verbo, tactis euangelijs,nõ cessante ɔsuetudine, dicit se non videre, qũo ualeat iuramentũ aliter p̃stitũ.Fatet̃ tñ, q si iura exigentia iuramentũ nõ exprimũt euangelia,sufficiet tangere quãlibet scripturã,ſm gl.in uerb.tact.in cle.1. de hære.de qua dixi ĩ c.fraternitatis.j.eo.vbi ẽt retuli,qđ not. do,Car.in d.cle.j.cuius dictũ facit pro hac opinione.Sed tñ ista vident̃ tolli per iura p̃allegata, dũ probãt satisfieri legi exigẽti tactũ euãgelij,si aliqua scriptura tãgat̃, nisi diceret,vt dicit do.Car.in d.cle. j. q iura loquẽtia đ euãgelijs nõ dñr correcta à lege, uel à ɔsuetudine nisi in quãtũ appareãt correcta, & hoc mõ remaneret verior ista opi.do.Abb.qa c.hortamur.non reperit̃ correctũ lege,ɔsuetudine verò sic, de cuius ualiditate dictũ fuit ĩ c.
6 fraternitatis.¶Itẽ † in quantũ do.Ant.& do.Ab.dñt, q testis in dubio nõ p̃sumitur iuratus,nisi appareat, per l. quæcũq;.§.fi.ff.đ Publicia. ẽtsi notari⁹ scripsisset,talis testis iuratus & exami-
* natus deposuit,* ut no.Bar.i d.l.Theopõpus. qa l3 illa verba bñ ꝓbant p̃sentiã partis,q̃ requirit̃,c.2.s̃.eo.ut hic per eos,adde Bar.in l.p hãc.C.đ erog.mil. anno.lib.10.ubi in terminis dicit, q ꝓbat̃ iuramentũ fuisse p̃stitũ,si notarius hoc attestet̃,quia est de his, quę potuerũt interuenire tpe ɔtractus. Addeẽt Barto.in l.2.C.de statu.& imag.ubi dicit,per illũ tex. q præsentia iudicis nõ p̃sumitur ĩ loco,nisi ꝓbet̃. Et similiter non præsumit̃ p̃sentia partis,nisi quando est de solennitate intrinseca,vt declarat Bar.in l.Titia.§.rñdit. ff. de ver.ob.Et iõ remanet ɔclusio,q attestatio sola iuramẽti nõ est sufficiens.¶Itẽ in quantũ ipsi dñt, q si notarius scripsisset de iuramento, & de p̃sentia partis & iudicis, inducitur ualiditas testimonij,& allegãt Bart.in d. l. Theopõpus. adde Bal.in l.gesta.ad fi.C.de re iud.& plenius in l.iurisiurãdi.in 1.col. C.de testi.ubi dicit,q istud est verũ,qñ illa verba fuerunt scripta mõ prædicto in loco,vel tpe iuridico, qa attestat̃ tũc notarius de actu gesto tpe ɔfectæ scripturæ. Si verò ɔstat scripturã fuisse factã, & examẽ die feriata in honorẽ Dei, ĩ qua ẽt de ɔsensu partiũ procedi nõ p̃t, vel in camera & loco nõ iuridico, & tũc secus, qñ notarius attestat̃ de actu de p̃terito, non de actu facto tunc, & sic deficit partis præsentia, vñ non probat,ex quo ad illud nõ limitat tẽpus, & succedit aurea doctrina Inn.in ca.qñ

a Si defert̃,&c. a valet tale iuramẽtũ. *Adde tu, & dic clarius,qa Feli. hic loquitur i materia ista multum intricate, & confusè. tamẽ idẽ sentit, quod hic etiã ego sum dicturus,sed istam apostillam posui pro clariori intelligẽtia studentiũ, quare fac regulam,et dic,quòd vbi solẽniter iuratur, puta ex forma iuris, vel statutorum, tunc testis debet præstare iuramẽtum super sacrosanctis euangelijs ipsis tactis, neque sufficeret tangere aliam scripturã, si autem non sunt iuramenta solennia,id est non præstantur ex forma statuti,vel iuris, consuetudo introducit, vt sufficiat tãgere aliam scripturã, de quo vide ad plenum per do.Alex.in l. ait prætor.§.fina. ff.de iureiurã. & est gloss de hoc in c.vt circa.de elec. in 6.in verb. corporali. Et idẽ sentit hic Feli. & in c.fraternitatis.s̃. eo.in ver. in gloss. fi.quamuis intricate loquatur.*

* Deposuit. *Ad de q imo ex Bar. in l.citata ab Aucto. post gl.ibi.ĩ j. col.testis præsumitur iuratus, si notarius scribat talẽ testem iuratum respondisse, & eã gl.dicit sing. Bal. in c.cum in iure. col.2.de offi. dele, & hoc quia ista est solennitas intrinseca.l. iureiurãdi.C.de testi.secus quãdo tractetur,an testes fueeint rogati, nã rogati nõ p̃sumũtur nisi apparet.l. Diuus.vbi Bar.ff.de re mili.l. hæredes palã.§.intestatũ. ff.de testa. Ange. in tract. de tabel. in prin.Inn.in c.j. de fide instru.glo. mag.in §.nos autẽ.in Auth.de tabel.in ver.iungatur. quam declarat Bar.in l.scien dũ ff.de ver.obligat. vide tamen bonam dist. Lanfran, in c. quoniã contra .supra de probat. in princ. num.49.*

* Præsumit̃. *Ad de Socin. consil. 158. incip. Visis processu, & Sentẽtijs,vers.confirmatur etiam. post medium statim.in 2. par.*

contra.supra eo.ti.j.cũ cõcor.& in addi.quas ibi dedi in 5.ɔclõne super glo.fi.¶Est verùm,q Rom.in l. sciẽdum.ff.de verb.obli.ẽt in hoc secundo mẽbro sequit̃ indistinctè Bar.in d.l.Theopõpus. qa solẽnitas enũciata ĩ instrumẽto,ẽtsi nõ potuit interuenire tpe actus gesti. p̃sumit̃ * in p̃iudiciũ partis p̃sentis,qñ est solẽnitas, cui renũciari põt,l.optimã. C. de ɔtrah. stipul. not. Bar.in d.l.sciendũ. sed ista est talis, ut hic.Ergo,&c.¶ Sed ad hoc rñdet hic dom.meus,q in instrumẽto, ĩ quo enũciat̃ ɔtract⁹ factus a partibus, id ponit̃ de volũtate partiũ,vñ stat̃ instrumẽto.d.l.optimã.& no.Bal.in l.errore.in prin.C.de testa.Et iõ nõ ẽ mirũ, si ɔfessio partiũ ipsis p̃iudicat in depẽdẽtibus ab eorũ uelle,sed nõ est sic in casu nr̃o,qa l3 notarius dicat testes iuratos,ista non vident̃ verba partiũ qa iuramẽtũ & alia redigit notarius ex se rõne officij,d.c.qñ ɔtra. & iõ est potius assertio sua,q̃ partiũ, vñ remanet vera cõsidera-
7 tio Bal.¶Itẽ in quantũ do.An.dicit hic, q† si pfectè scriptũ est de p̃dictis oĩbus,p̃sumit̃ tactura scripturarũ,allegãdo solẽnẽ deci.Ioã.And.in ti.de teste.§.sequit̃. versi.& no.vbi requirit p̃sentiã iudicis notarij & partis. Et sic limitat gl.suã in c.vt circa.in verb.corporali.de elec.in 6.adde,q istã decisio.sequunt̃ ẽt do.An. & do. Ab.in c. fraternitatis.ad fi.supra eo.& Bal.in c.1.§.si enim.quid sit inuestitu.p l.cùm ostẽdimus.§.fi.ff.de fideiuss.tu.Et si diceret̃ fortiter,q ista est solẽnitas extinseca, q̃ nõ præsumit̃,l.q̃cũque.§.fi.ff.de Publicia.rñderi põt, q alijs attẽtis descriptis,cùm iste sit actus in iudicio factus,presumit̃ solẽnitas,ſm no.p Bar.ĩ d.l.sciẽdũ.& dixi ĩ d,c.qñ. maximè p l.ab ea parte.ff.de ꝓb.Nec obstat,q ſm hoc ẽt in casibus p̃dictis semp deberet p̃sumi pro solẽnitate,cùm sint iudiciales,qa d.l.ab ea parte.cũ similibus,intelligit̃ de actu iudiciali gesto a iudice,& ita hic pp p̃sẽtiã iudicis,de qua notarius attestat̃.Nihilominus de ista deci.probabil'r dubitari posset,& nõ est dictũ,ꝓut dicit dom.Ant.in d.c.fraternitatis.q ista tactura sit solennitas intrinseca,qa si hoc eẽt verũ,tũc iurãs nõ tactis scripturis nõ obligaret̃ ex iuramẽto, qa deficiẽte solennitate intrinseca deficit actus oĩno.l.j.in prin. ff. de verb.oblig.& sequeret̃,q si testis deponeret nõ tactis scripturis,nõ posset puniri de periurio, & q his solùm cõcurrentibus p̃sumeret̃ tactura,p tex.in d.l.sciẽdũ.ff.đ verb.oblig.Et de p̃dictis vide ẽt aliquid per Bald.in authen.si qs in aliquo.C.de eden.p Bar.in l.admonẽdi.ff. de iureiu.per do.Abb.in c.quid aũt.in 3.col.j̃. de iure patr. per Bal.in prœmio ff.versi.item no.& in l.3.in prin. ff.de iureiu.& in l.1.in prin.ff.de ferijs.¶Itẽ in quãtũ do. An.& do.Ab.in lectura antiquã dñt,q si testis obtulit se iurare,& pars petijt deferri iuramẽtũ testi, & iudex nõ detulit,nõ valet dictũ testis,& allegãt Iac.But. & Bart.in l. videamus.§.deferre.ff.de in lit.iur.adde,q l3 Bal.loquat̃ in iuramẽto in litẽ,tñ dictũ Doctorũ ꝓbari põt rõne, qa sicut qñ iudex repellit oĩno volentẽ ꝓbare, ꝓbatio pp hoc nõ habet̃ p pfecta,sed tenet̃ ad interesse parti,l. siqñ.in fi.C.de testi.& in l.argentarius.§.cũ aũt.ff.đ edẽ. ita est dicẽdũ,si nõ admittit probantẽ debito mõ,qa paria sunt nõ facere actum,vel nõ solẽniter,c. abbate.de re iud.in 6.l.4.§.cõdẽnatũ.ff. de re iud. Si enim ꝓbatio haberet̃ pro perfecta,qñ fuit oblata, ergo nihil interesset partis,& sic nõ posset agere cõtra iudicẽ.Cuius con
8 trariũ dr̃ in dictis iuribus.¶Itẽ ĩ quãtũ p̃dicti dñt, q† no-
* tarius sine iudice nõ põt testi iuramẽtũ deferre, * allegãdo Bar.in d.§.deferre. adde, q̃ dixi post do. Abb.ĩ c.cũ cãm.ad fi. s̃.eo.& in c.qñ ɔtra.in j.q.s̃.ti.j. Sed in quãtũ do. Ant.hic exprese sentit, sufficere iudicẽ esse p̃sentẽ,ɔsidera,ſm do.meũ hic, q Bar. reqrit copulatiuè p̃sentiã & mãdatũ,& nõ vr̃, q p̃sentia sola sufficiat,quia talis interuenit,vt authoritas,p̃stat̃ enim a superiore, ad quẽ nihil interest rõne ꝓprij interesse,c.cũ ɔsuetudinis.s̃.de ɔsuetu. Sed ille, q dẽt authorizare, nõ dẽt hoc facere p̃sens & tacẽs,l.3.& ibi Bar.ff.de autho.tut. Vñ dixit gñal'r Bar.ĩ l.q̃ dotis.ĩ ult.col. ff.sol.ma.q sciẽtia & patiẽtia illi⁹,ad quẽ actus ɔtinet cura & solicitudine,p̃iudiciũ tñ ɔtinet ad tertiũ,non inducit ɔsensum,p d.l.3.Sed in quãtũ Bar.loquẽdo copulatiuè vr̃ sentire q nõ sufficiat mãdatũ sine p̃sentia, adde, q illud est limitãdũ nõ ꝓcedere in casibus,in quib⁹ cõmitti põt testiũ receptio,quos dixi in d.ca. cùm cãm. s̃. eo.¶Vltimo dicit do.Abb.in lectura antiqua,q si contra testẽ p̃sentẽ in iudicio vt deponat, opponat̃, q non fuit citatus,nec stimulat⁹ a parte,valet eius dictũ, etiãsi nõ fuit citatus,& allegat Spe.in ti.de teste.§.sequit̃. vbi hoc non reperio.Nõ obstat,q videat̃ se mouere, & sic esse suspectus,p l.q̃ oĩa.ff.de ꝓcu.qa ex quo termin⁹ fuit statutus parti ad ꝓducẽdos testes,p̃sumit̃ necessitat⁹, vl' saltẽ stimulat⁹ a parte,& pp hoc ad iudiciũ venisse. Et hoc ẽ ɔtra rudes quotidie ɔtrariũ asserẽtes,ſm ipsum ꝓ quo vide semp Rotã deci.356.in c.itẽ fuit dubitatũ. ĩ nouissimis,cũ ijs,q̃ dixi in c.2.ĩ 2.q.ver.quarto casu. s̃ eod.

* Deferre. *Ad de Bald. in tit. de pace Constan. in ver.secundum mores.etiam cum cõsensu partium vt ibi.et in addi.Speculi.ti.de teste.col. vlti.vers. nunquã reperitur.glo. in l. hac consultissima. §.fi. C. de testam.*

SVMMARIVM.

1 *Collatio beneficiorum an possit competere laico ex priuilegio.*
2 *Appellationis cã si exprimatur alternatiuè,sufficit vnã verã eẽ.*

CAPITVLVM XL.

Dilecto. ¶ Delegatus necessarius ĩ testẽ remouet̃ à iudicãdo, & alius ei subrogat̃.H.D.¶Et p istũ tex.in verbo,donatione.exponẽdo à collatione,sicut in c.
1 fi.de offi.vica.in 6.habes, q † ius ɔferendi præbendas potest laico,etiam fœminę,competere,sed qa hoc est contra c.si quis deinceps.cũ multis ibi positis 16.q.7.& c.cum terra.& c.Messana.s̃.de ele. ideo dicũt hic Host.Ioan.And.& alij,q habebat hoc ista comitissa ex priuilegio Papæ,quod esse potest,secundum eos, quibus adde glo.1.in fi.in c.imperiũ,x.distinct.& 15.q.7.in summa,quæ dicit,quòd rex Apuliæ habet ex priuilegio Papæ inuestituras beneficiorum,quas gl.approbat Ioã.And.in Spec.in ti.de delegato.§. nũc tractem⁹. ver.sed nũquid legatus.Idem tene Inno.in ca. quod sicut.in gl.quæ incipit,episcoporũ.supra de ele. & ibi Io. An.do.An.& do.Abb.& Ioan.And. Pet. de Ancha. & Dom.in c.2.de preben.in 6.& Ioan.And.& do. An.in c.nobis.in pẽ.col.infra de iure patro.& Io.An. in Spe.ĩ rubr.de p̃ben.§.pen.& gl.in c.laicis.16.q.7. & Arch.latè in c.hortamur.71.distinc.& Bal.loquens đ rege Anglorũ in l.rescripta.ĩ pẽ.col.C.de preci.impe.offe.& Pet.đ Anch.in cle.p literas.de p̃bẽ.& do.Ant.in c.Messana. & in ca.in nostra.supra de rescri.& do.Abb.in c.dilect⁹ supra de offi.lega.& do.An.in c. quãto. supra de iudic. & in c.p̃terea.el j.infra de iure patro. & Imo.in c.qđ in dubijs.in j.notabili.& in ult.col.supra pe renũcia. in c. ad supplicationẽ,ĩ 4.notabili,e.ti.& do.An.Imo. & do. Abb.in c.dilectus.el 3.infra de p̃bẽ.& do.Abb. ĩ rub. supra de iudi.in 3.col.& est tex,in c.Adrianus.el 2. & ĩ c.ĩ synodo ɔgregatis,Romæ.63.dis. Et isto casu nõ hẽt locũ ille modus arguẽdi,Tãtũ operat̃ ɔsuetudo, cuius initij memoria nõ extat,quãtũ priuilegiũ,l.hoc iure. §.ductus aquæ.ff.de aqua quoti.& ęsti.c.sup qbusdã. infrà đ verb. signif.Ergo ɔsuetudo talis posset idẽ inducere,si hoc põt priuilegiũ Papę,qa illud hẽt locũ data capacitate.Sed ubi nõ est capacitas, nõ procedit hmõi ęquiparatio,vt magistral'r determinat Io.An.in ꝓprijs terminis in d.c.2.de p̃bẽ. in 6. & secundũ eius dicta consuluit do.Car.reqsitus a comite Segniæ,consi.58.inci.Proposita q̃stio.& sequit̃ etiã Dom.in c.catholica. circa fi.11. dis.& do.An.in repet.c.peruenit.in 6.col.infra de cẽsi. & do.Ab.in c.nouit.supra de iudi.& in c.quãto. ĩ j no.

suprà

Universidad de Deusto Biblioteca

supra d̄ ꝓsue. & c. ad aures. in 1. no. & ī c. cām. infra d̄ pſ. ¶ Alij exponūt iſtū tex. donatione, id eſt præſentatiōe, prout loquit̄ c. fi. infra de ꝓceſ. p̄bē. vbi eſt text. de eodē facto cū iſto. Et tūc ex hoc colligit dom. me⁹ hic ultra Doc. caſum ſingularē, q̄ procurator vniuerſar̄ ēt cum libera, nō vī habere mandatū ad p̄ſentādū clericū ibī ficio, ga ad donandū requitit̄ ſpāle mandatū, d. c. fi. de offi. vica. in 6. l. ſi cōtra iuris. §. ſi filius. ff. de pac. quod eſt multūm notand. ſm ipſum. ¶ Et per iſtū tex. in fi. habes casū mirabilē, in quo remittit̄ cā ad priores iudices, a quibus fuerat appellatū, ēt ꝑbata iuſticia appellatiōis, qđ eſt cōtra regulā traditā in c. vt debitus. & in c. cùm ſpāli. §. porro. & in c. interpoſita. § . j. īfrà de appel. ¶ Sed ſoluit hic Abb. antiquus, quē ſequit̄ do. An. do. Abb. & Inno. faciētes de hoc dicto teſtū, q̄ iō cā hic remittitur ad priores iudices, ga dato, q̄ ipſi errauerīt, fuit añ deciſio nē hui⁹ decret. iſte error ꝑbabilis, vñ nō p̄t dici primi iudices ſuſpecti, quaſi doloſè. vel per ignorātiā grauauerint partē añ, cum ceſſet cā, pp quàm cognitio deuoluitur ad iudicē ad quē, l. ſuſpicio priorū iudicū, ceſſabit ēt iuris diſpoſitio. Et hoc pulchrè limitant iura p̄dicta, quicqd dixerit hic do. Card. Sufficit enim, q̄ dicta rō timoris ceſſat, ex quo cas⁹ erat dubitabilis, maximè quia Bar. in l. eius. ff. de app. recip. declarans d. c. vt debit⁹. expreſsè vult, q̄ diſpoſitio illius c. ſurgat ab iniuria, quam infert iudex parti grauandō ipsā, allegat l. ſine ꝓcuratione. C. de app. ¶ Et ex iſtis habes unā ſolēnē limitationē ad iura dicētia, q̄ ſi iudex ad quē, p̄nūciat bñ appellatū ab interlocutoria, deuoluit̄ ad eū cognitio ſup toto p̄ncipali, vt p gl. in verbo, alioquin. in d. c. ut debitus. & habet̄ in c. accepta. c. ti. ga illud fallit, niſi iudex à quo, malè p̄nūciaſſet in caſu valde dubio p Papā non deciſo, ga l3 p̄nūciet bñ appellatū, nō tñ deuoluit̄ cognitio totius cāæ ad iudicē ad quē, p iſtū tex. ſm hūc itellectū. Et hoc bñ no. Alio mō ſoluit ēt do. Ant. hic dictū ꝓtrariū, vc3 q̄ hic nouus iudex adit̄, vñ pp mixturā ad primū fit remiſſio. Per q̄ verba dat̄ alia ſingularis limitatio ad dicta iura, vc3 q̄ ſi iudici appellationū addat̄ alius iudex, nō deuoluit̄ tota cauſa ad iudicē ad quē, ſed quāuis p̄nūcier male iudicatū, reuertit̄ ad illos duos, & ſic rōne adiuncti ceſſat dicta rō, pp quā alias cognitio nō reuertitur ad malè interlocutū. Facit gl. in ſimili in cle. 2. i verbo, directo. ibi, niſi falſitas. de teſti. & tex. in c. ſeries. ſm vnū intellectū, ſupra eo. & qđ no. Bar. in l. 2. in prin. ff. đ verb. obl. & Doc. in c. fi. infra de ſymonia. Sed iſtud ñ placet. do. meo hic, & bñ, ga nō ceſſat dicta rō in illo, q̄ iudicauit, l3 alius ei adiungat̄, ēt ſi plures adderent̄, ga poſſet cæteros in ſuā ſnīam trahere, l. ſi in tres. ff. đ arb, ſm ipsū. ¶ Sed tu diligēter ꝑſidera, q̄ ex dicto do. Ant. aliud reſultat, vc3 q̄ ſi loco iudicis alius ſubrogaret̄ de nouo, dū pēdet appellatio ab interlocutoria & p̄nūcia tur malè iudicatū, tñ reuertet̄ cā ad iſtū nouū, poſtquā in eo ceſſat dicta rō, qđ reputo nouū & valde pulchrū. Et eodē mō, vbi inuenires casū, in quo ceſſaret rō in q̄ tatis p̄ſumptæ in primo iudice, ceſſarent iura p̄dicta, qa ita gñal̄r ꝑbāt oēs ſolutiones Doc. hic, Et iſtud non tradas obliuioni. ¶ Vltimò p iſtū tex. in verbo, vel ſup-
2 ſederet̄. no. hic do. An. & Inn. quòd † vbi cā appellandi exprimit̄ alternatiue, & in una parte eſt iuſta, in alia ñ, valet appellatio pp partē iuſtā, quia ſi iudices erant hic dati ſine clauſula, Qđ ſi nō oēs, iniuſta erat pars appellationis, qđ ꝓcederet iudice excluſo, p ca. cām. §. de of. dele. ¶ In gl. in verbo, recuſaſti. ad fi. ibi, ſatis honeſtū. Dic, q̄ ſi delegatus, ꝓceſſit ad aliquē actū, adeo ut p̄ſumatur affectus ad cām, nō poterit eē teſtis vbi fuit iudex, d. c. ſtatuēdū. Si aūt delegatus cōmiſit alteri in p̄ncipio, ſecus, qa ampliùs nō p̄t cām reaſſumere, nec ad ipsū appellat̄, c. ſi delegar⁹. de offi. dele. ī 6. Si verò ſubdelegauit ñ totū, ul̄ erat ordinarius q̄ delegauit, tūc uſ̄, q̄ iſti nō p̄ſt teſtificari, qa cā dēt ad eos reuerti, & ñ eſt credēdū, q̄ ꝓtra ſuū teſtimoniū ſint iudicaturi. Tñ ꝓtrariū determinat hic do. Abb p multa, qa cā reuertet̄ ad ipſos, nō ut iudicēt, ſed ut alteri cōmittāt, ut in ſimili per gl. in c. querelā. ſupra de elec. ut hic plenius per ipſum, ſm quē expedias alias gl. qa dictis ſuis non eſt addendum.

SVMMARIVM.

Iudex laicus cognoſcit de iure patronatus inter beneficiatum & fundatorum eccleſie.
Ius patronatus qualiter acquiritur exſola fundatione.
Confeſſio ad liberandum etiam facta verbis enunciatiuis, valet ſed nō ad obligandum, Poſt nu. 2. verſi. nota tertio.
Teſtes quando producuntur etiam quadam via extraordinaria debent citari, quorum intereſt, & nu 4.
Reꝰ pōt vti remedio, vt teſtes examinētur ad eternā rei memoriā
Actor non poteſt regulariter teſtes producere ante litem cōteſta tam. & nu. 7.
Reus poteſt agere contra actorem, vt faciat ſibi inſtrumētum ſuper iure ſuo, puta, ſuper pacto de non petendo, &c.
Debitor, q. ſoluit, pōt agere cōtra creditorē, vt reddat hypothecā.

CAPITVLVM XLI.

SIgnificauit, ¶ Ne ꝑbationū copia depereat, citato aduerſario, teſtes recipiuntur ad æternā rei memoriā. H. D. & hēt mām ualde ſolennē, quā ultra noſtros reaſſumit Bal. in authē. ſed ſi qs. C. de teſti. & ultra alios do. Gar. hic. ¶ No. pirmò iūcta ſupraſcriptione, ſm do. Car. q† iudex laic⁹ p̄t cognoſcere de cā, q̄ē inter bñficiatū & fundatorē bñficij ſup liberatione à iure p̄onatus, nō enim dī ſupraſcriptiōe, qđ fuerit clericus, nec eſſe p̄ſumit̄, niſi, ꝑbet̄. c. ex literis. cūibi notatis, ſupra de trāſac. & traditī c. cum adeo. §. de reſcrip. nec apparet, q̄ Papa exſpāli cōmiſſiōe ſibi cām delegat, ſed tm̄ ei ſcribit, tāquā ordinatio exci tādo eius iuriſdōnē, iuxta, c. l3. §. de offi. ordi. ¶ Ex quo no. ſingul̄r, ſm ipsū, q̄ l3 cā iuris p̄onatus ſit annexa ſpūalibus, c. quāto. §. de iudi. nō tñ ē ſic annexa cā p̄dicta, q̄ñ agit̄ de excludēdo p̄ono à iure p̄onatus. Et ē rō, qa de p̄onatu nō hēt cognoſci, ſm ipsū. Pro quo optimè adduci p̄ſt notata p Bar. ī l. Titia. ff. ſolu. mat. & clariusī l. oī. C. de ſacro. ſan. eccl. & in l. quoties. C. đ iud. & in l. 2. ff. de iur. om. iud. & p Fed. cōſ. 192. incipiente. Facta ē lex. & ꝯſ. 247. incipiēte, Dño Andreæ. & Ioan. And. & dom. Ant. ī c. tuā. de ord. cog. & ī c. cùm ſit. ſupra de ſo. cōpet. ubi dūt, q̄ de q̄ſtione ſpūali p̄ſitēte in iure, puta an mr̄imoniū fuerit legitimū, uel nō, lai⁹ cognoſcere nō p̄t, ſed de ſpūali p̄ſitēte in facto p̄t, puta an talis fuerit deſpōſata, ul̄ nō? Et ex eo. text. notat do. Car. hic, q̄ ille iudex dēt examinar̄ teſtes ad ēternā rei memoriā, ad quē p̄tinet cāæ cognitio * ordinaria. Et hoc eſt, qđ dixit no. Bar. ī l. cū 2. §. eam trāſactionē. ff. de trāſa. & dom. An. in * Cauſæ cogniſimili in c. fi. infra de fide inſtr. ¶ No. tio. *Adde ad hāc*
ibi, fundationis tpe. ſm do. Car. & do. *materiā Soc. cōſ.*
2 Ab. q† ex ſola fundatione eccl̄æ req- *244. inci. conſide*
rit̄ ius p̄onatus, l3 fundator hoc i⁹ ex *rata facti cōtingē*
preſsè nō reſeruauerit, ſufficit. n. q̄ tē- *tia, verſ. ſecūdo re*
pore fundationis iſtud ius nō remiſe- *ſpōdetur. et ver. cō*
rit, & trāſit ēt ad hr̄des, * l3 fundator * *tra eū teſtē. par. 2.*
ñ dixerit, ga ñ citarent̄ hic hr̄des, niſi * Ad hęredes.
eorū intereſſet, & facit c. filijs 16. q. 6. *Adde, quodius pa*
Et dicit Bal. ibi, q̄ ſi eccl̄a tpe ędificatio- *tronat⁹ eccleſiaſti*
nis naſcat̄ libera, nūquā recipit ſer- *cū ex ꝓpria natu*
uitutē, ſed ſerua bñ p̄t liberari. Et ex *ra ad hæredes ēt*
hoc dicit Bal. ī iſtis terminis ī l. unica, *extraneos trāſit,*
ī fi. C. de rei uxo. act. q̄ q̄ ñ apponit pa- *et hæreditariū eſt,*
ctū ī initio, ñ p̄t poſtea apponere ī tra *gl. ī c. cōſideraūdu.*
ditione. Et de iſtis eſt gl. in uerbo, con *16. q. 2. laſ. ī l. 1. n.*
ſtitutū. ad fi. in c. cū dilectus. §. de con- *71. de lega. 1. et eſt*
ſuet. quā dicit ibi Imo. eē meliorē de * *cōis* * *opinio. ſecū*
corpore iuris, q̄ poſt eccleſi ædificatā non p̄t patroni nouū onus adijce re etiam conſentiente epiſcopo. Et đ materia dic, ut ibi p oēs, & per domi. Ant. in c. ꝓterea. el j. j. de iure patro. & *dum. Abb. in c. 1. de iure patr. Car. conſ. 122. et Fed. conſ. 3. col. 5. et ad nerte, quod nō trā ſit i 1*

ſit in filiū patroni qui eius hæres non ſit, vel qui repudiauit hæreditatem. Abb. ī d. c. 1. Car. in cle. 2. de iurep. q. 7. & eſt commu
* *nis opinio. vt p Abb. conſil. 54. vol. 1. & Caſ. Lāber. de iure patro. lib. 1. q. 2. artic. 1. & art. 17. ita q̄ inſtituto vniuerſali hæredę, ad eum non ad filium etiā in re certa inſtitutum, pertinet. ut p Franc. in c. 1. de teſtam. in 6 ſup. gl. inſtituit. & eſt cō*
* *munis opinio* *ſecūdū Guiel. Bened. ī c. Raynutius. de teſtam. in ver. Ieo dem teſtamēto relinquens. nu. 261.*

Inn. in c. in Lateranēſi. in fi. ī. de ꝑben. p do. Car. ꝯſi. xj. incipi. q̄dā ſocietas. p Do. in c. cum eccl̄a. de p̄bē. in vj. per Fed. ꝯſi. 247. cū ſimil. ¶ No. tertiò ibi, nihil iuris. ſm do. Car. q̄ ꝓfeſſio ad liberandū, & per verba merè enūciatiua, ēt ſine cā, ſufficit. Ad id allegat gl. ī l. tale pactū. in prin. ff. de pac. Secus ad obligādū, p c. ſi cautio. infra de fide inſtru. Hic tñ oīno nō ſuit p verba enunciatiua, vt ꝑbāt illa verba, liberā eſſe uolētes. ſed tñ dictū eſt verū, ſm ipsū. Pro quo vide Imo. & alios in c. ſi cautio. Poſtea ſubdit do. Car. q̄ piſta verba. nihil iuris. intelligunt̄ perdidiſſe omnia iura ſundi, & cōmoda iuris patronatus. ſ. alimētandi, p̄ſentādi & honoris, ſed quo ad incōmoda, nō ſunt abſoluti, quia nō potuerūt ſe in hoc liberare. Vñ tenent̄ inſtare, vt reuocen 4
tur male alienata, iuxta c. ſi qs presby * *
terorū. ī. de reb. eccle. nō aliena. ¶ No. quarto ibi, timēs, q̄ futuris diſpēdijs eſt p̄occurrendū, & dicit Hoſt. quem alij ſequunt̄, q̄ l3 p eoſdē teſtes, p quos ꝑbāt̄ fundatio, p eoſdē poſſit ꝑbari liberatio. & ſic ſtante ordinario, nō videret̄ vtēdū extraordinario remedio l. in cāæ. ff. de mino. tū pōt eſſe, q̄ p alios teſtes ꝑbat, q̄ fundauit, q̄ p eos, q̄ interfuerūt liberationi, vel fortè de fundatione aliter, q̄ a teſtibus, docebāt. Et ſi diceret̄ q̄ ſuberat aliud remediū ordinariū, p l. ſicut datā. C. de li. cā. vc3 p dictio ex illa l. ad faciēdā chartā liberatioīs, rñ det hic do. Car. q̄ hoc remediū eſt pinguius, cū ſufficiat eccl̄æ poſſe ꝑbare liberationē, & expediat ſe exonerāt litib⁹, ſed ex cōdictione illius l. oporteret litigare uſque ad ſniam incluſiuè, qa hic ſufficit ſola exceptio. Ex quo no. bñ, quòd ad extraordinariū remediū recurri pōt, ſi ex eo magis prouideāt. Et ſi diceret̄, q̄ ēt hic erat periculū in inſtrumēto, ne antiquitate deleret̄, vel in poſterū abnegaret̄, tanquā factū à nō notario, rñdet Hoſ. & do. Car. q̄ nō ſic facilr deleāt inſtrumētū, & pōt innouari, c. cum dilecta, ī. de cōfi. vti. vel inuti. Ad aliud de notario

* Notarium. *Ad* * dicit, q̄ poterit probari eum fuiſſe no
de Lanfr. in c. quo tariū * per alia ſua inſtrumēta & cō
niā contra. ſupra parationē literarū. vel p matriculā, in
de ꝑba. ſuper ver. qua inuenit̄ deſcriptus. De qua p Inn.
inſtrumentorū pro & alios ī c. j. j. de fide. inſt. r Ex quo no.
ductiones. nu. 13. * ſingul̄r, ſm do. Abb. modū p̄bādi & 5
Soci. in conſ. 166. * impugnādi inſtrumēta antiqua. * &
in cā cōtatis. uer. vide Inn. in c. veniēs. ī. de verb. ſignif.
confirmantur præ vbi ponit, qua⁹ ꝑbet̄, quòd ſcriptor
dicta. ibi. ex qui- 3 inſtrumēti fuit notarius, vel nō. ¶ No.
bus. p. 2. & conſil. ultimo ibi, denūciādo, q̄ † etiam, q̄ñ
137. inc. in contro teſtes p̄ducunt̄ indirectè quadā via
uerſia. verſ ſecun extraordinaria, dēnt citari, quorū ite-
da ratio eſt. p. ea reſt. Ad idē tex. in authē. ſed & ſi quis.
Sed an ſubſcriptio C. eo. q̄ amplificat c. ij. §. eo. Qualis sāt
in fine inſtrumēti debeat eē iſta citatio, & an ſufficiat ad
poſita probet quē domū, vide Bar. in l. 4. §. ꝓtor. ff. đ dā.
eſſe notariū, vide infe. & ibi Imo. & Ro. & Ioā. And. in
Soci. conſ. 33. pro regula, p̄ſumit. in ſolutiōe, de reg. iur.
ſequēdo ordinem. in 6. & Bar. & Bal. in d. authē. ſed & ſi
ver. ſecunda cōcl. * qs. & Inn. & alios hic, & Imo. in c. fi. đ
p. 1. Alex. cō 138. * eo, qui mit. in poſ. Et cōter * dicitur,
p. 1. An autē ille q̄ ſi eſt receptio teſtium ſuſpēſiua, ut
qui non eſt nota- q̄ñ receptis teſtibus ſigillant̄ pp cām
rius, ſed habetur futurā, iuxta c. q̄ñ in prin. ſupra ut lit.
pro notario, poſſit nō ꝓteſt. nō requiritur tanta citatio,
facere inſtrumēta ſed cōis ad domū. Sed ſi recipiunt̄, ut
vt valeāt, vi. Ale publicent̄, ut in caſu iſto, tunc requiri
xan. d. conſ. 138. tur vera contumacia precedente cita
Ang. in §. hinc uo tiōe de qua ī c. ex tuę. ī. de cle. nō reſi. & in d. c. fi. rōne p̄iudicij, q̄ talis rece-

bis. in Auth. de hæred. & falc. in nēt. gl. ibi in ver. quātum ad hoc. laſ in l. Barbar⁹, col. x. de. offi. p̄byteris.

* Antiqua. *Adde quòd in antiqs inſtrumentis non eſt opus ꝑbare, q̄ qui ſcripſit fuerit notarius. Inn. in c. ueniēs. de ver. ſig. aut ſecūdū Anto. in c. 1. de fide. iſt. ſola fama iſto caſu ſufficit. Azo. ī ſu. C. de ſi. inſtr. uer. porro. Spe. de ſid. inſtr. §. reſta. uer. ſic. Sed quid ſi habet. quod eſt ſub titul. de inſtru. edit. facit. c. oī cauſa. de offi. dele. quo uero ad comparationē literarū, et ad matriculā, adde Alexā. in l. Herenni⁹ ff. đ decur. cui autē incumbat onus probādi, dic quòd opponenti. Alex. in d. l. Herennius. Pau. de Caſt. contra ī l. ſcriniarios, C. de teſtam. mil. & ibi vide cūdem quatenus ſpēctat ad matriculam.*

alios

Universidad de Deusto Biblioteca

alios hic, & Bal. & Ang. in d. authen. sed & si qs. & An. ĩ c. Albericus. j. eo. p istũ tex. quẽ dicit Imo. hic, nõ reperiri alibi, & esse meliorẽ de corpore iuris. Poterit enĩ hic vterque agere, & vterque cõueniri. nã p̃roni poterant agere cõfessoria, & petere pronũciari sibi cõpetere ius p̃ronatus, & presbyter poterat agere negatoria, negando ecclesiã seruitutẽ aliquã habere, & petẽdo sic pnunciari, s̃m no. in c. examinata. s̃. de iudi. & in c. abbate. j. de verbo signi. & sic vtrique cõpetebat actio. ¶ Secũda
6 ↄclusio. Actor† regulꝛ hoc remedio vti nõ põt, tã pp regulã, q̃ hẽt, ꝙ lite nõ ↄtes. testes nõ recipiant. supra, vt lite nõ ↄtes. p totũ, tũ, quia ipse põt mouere actionẽ sup eo, quod sibi debitũ putat. & nõ solùm, si cõpetit sibi actio, sed ẽt si cõpetere põt in tp̃s futurũ eueniẽte cõditione, iuxta d. l. in l. Aquilia. Ita p regula tradit in locis p̃dictis. ¶ Fallit in casu c. qm̃. in prin. supra, vt lite nõ contest. vc3 qñ actor timet de morte, vel absentia testiũ, vt in casibus, de qbus in l. 2. cũ seq. ff. de dona. cã mor. Et isto casu nõ seruat forma, de qua hic, sed illa, de qua in d. c. qm̃. Qui tex. hẽt ẽt locũ, qñ in tp̃s põt actori superuenire facultas agẽdi, qa si testibus est cariturus, põt actor petere eos recipi d. l. in l. Aquilia. vbi casus sing. đ quo facit festũ Bar. ibi, & Bal. in si q testiũ. s̃. eo. ¶ Item
7 † fallit hęc ↄclusio, si haberet ptãtẽ negãdi de iure, sed ñ de facto, puta si p cauillationes ptraheret libellus actoris, & litis ↄtestatio impediret. qa pp dubiũ recessus, vel mortis testiũ, recipient testis lite nõ cõtes. sicut si nũquã fuisset oblatus libellus, s̃m Bal. in d. authe. sed & si quis. Allegat. Inn. in d. c. qm̃. Idẽ, si p tyrannidẽ nõ põt lis cõtes. de facto, l3 subsit actio, s̃m Bal. ibidẽ. Allegat Host. in d. c. qm̃ idẽ, si nõ põt superuenire facultas agẽdi, nisi examinatis & publicatis testibus, qa dẽnt examinari & publicari in forma hmõi decre. ẽt nõ decessuri, vel verisimilꝛ perituri, s̃m Bar. soleniter in locis p̃allegatis. Dat exẽplũ ĩ hꝛ̃de, q petit testes recipi & publicari, maxime ĩ testamẽto, in scriptis, qa nisi hoc habeat pri⁹, nõ p̃t agere, cùm nõ sit de testamẽto certus, nisi publicatis testibus testãmẽti. l. publicati. C. de testa. & ĩ l. j. & 2. C. de secũ. tab. & l. illud. ff. si pars hęred. pet. Et de hoc exẽ-
8 plo latius p Bal. in d. authẽ. sed & si qs. ¶ In† gl. pe. in fin. No. bñ gl. q̃ quotidie allegat, s̃m Imo.
a hic, ꝙ põt reus [a] agere ↄtra actorẽ, vt faciat sibi instrumẽtũ super iure suo, puta, super pacto de nõ petẽdo, vel super libertate rei quã tenet, vel sup pecunia quã sibi soluit, & facit tex. in l. si qs fundũ. §. fi. cũ l. seq. & qđ ibi Bar. ff. locati. & tex. in l. à colono. ff. de vsufr. lega. De quo ẽt vide Bart. in l. si finita. §. elegãter. ff. de dã. infe. vbi idẽ dicit esse in actore, qñ de p̃senti agere nõ põt ad idẽ, qđ erat principalꝛ in obligatione deductũ. Ad quod vide tex. in l. ea parte. s̃m vnã lecturã, quã ibi extra gl. ponit Bar. ff. de verb. obl. & tex. Sal. & Bal. in l. si data opera. ff. de lib. cã. Et p hoc, qa illud qđ tibi nõ nocet, mihi ãt pdest, facere debes. l. 2. in princ. ff. sol. mat. cũ mã. Et si ille, q denegat mihi facere instrumẽtũ dicit se nolle, qa faciliùs ↄtra ipsũ probarẽ ius meũ, non audit, cùm dicat turpitudinẽ suã. l. trãsactione finita. C. de trãsac. & ita ẽt tenet Bal. in l. instrumẽta. C. de fideicõ. de quo ẽt p Bar. ĩ l. si qs accepto. ff. de ↄdi. cau. dat. & ĩ l. đdi tibi pecuniã. ĩ fi. pr. e. ti. & ĩ l. q tabulas. ĩ prĩ. ff. đ fur. & do. An. ĩ c. sin aũt. circa fi. s̃. đ rescr. & Bal. ĩ l. j. ad fi. C. đ pact. ↄuẽ. & ĩ authẽ. si quas ruinas. C. de sac. san. eccl. Et ibi ẽt notãter dicit, ꝙ si variati sũt ↄfines rei ĩ emphyteusim ↄcessæ post factã ↄcessionẽ, p̃t ↄcedẽs petere ab emphyteuta, vt eandẽ obligationẽ per instrumẽtũ renouet adaptatis ↄfinib⁹, ne ↄtingat de idẽtitate rei dubitari in præiudiciũ ↄcedentis. Et adde Ang. in l. si pupill⁹. in princ. ff. de noua. vbi, dicit ꝙ in istis casib. non tenet debitor facere instrumẽtũ creditori cũ clausula guarẽtigię p quã põt incipi ab execũtione, quia grauaret in eo, in quo non esset obligatus, sed faciet instrumẽtũ simplex. Et istã gl. allegãt Bart. Imol. & Ro. in l. 2 in prin. ff. sol. mat. & est bonus tex in c. longinquitate. & c. sępe. 12. q. 2. & vide Pau. de Cas. in l. oĩbus. ff. đ iudi. ubi ponit, an possit cogere debitorẽ, ut faciat instrumẽtũ debito ↄditionali, & allegat gl. in l. chirographis. ff. de admini. tu. Et dicit Imo. ĩ l. huiusmo. §. si ita legatũ. de leg. j ꝙ tenet creditor facere instrumẽtũ solutionis, sed nõ acceptilationis. Pro quo facit, qđ no. Bart. in l. cum Aquiliana. ff. de
b trãs. vbi dicit, ꝙ nũquã [b] p̃nt cõpeller aliquẽ, vt faciat mihi quitationẽ gñalẽ.
9 ¶ Et† adde, ꝙ debitor, q satisfecit p̃t agere ↄtra creditorẽ actione pignoratitia, ut reddat hypothecã. s̃m gl. quã no. ibi Pau. de Cast. in l. si pecuniã. ff. đ pig. act. facit l. dissolutę. & ibi Bal. C. đ ↄdi. ex lege. Et adde, ꝙ si creditor, cui est satisfactũ, nõ uult facere instrumẽtũ quitationis, possum eũ cõpellere. l. epistola. § Lucius. ff. de pact. & expressius in l. nihil. ff de adi. legat. ubi dicit, ꝙ qñ requirit aliquid cancellari, non est opus abrasione expressa, sed sufficit cãcellatio p signũ, vel ẽt ex facto. Et sic in pposito infert, ꝙ sufficit cancellatio debiti signo. Istud tñ gñale dictũ limita, nisi requireretur cancellatio in pœnã delicti, & in odiũ facti, ut oĩs memoria aboleat, quia oportebit cassare p abrasionẽ totalẽ, s̃m Bal. in authẽ. cassa. C. de sac. san. eccle. & do. Abb. in ca. nouerint. j. de sen. excom. Qualiter autem fiat cancellatio signo vide gl. j. in l. si quis libertatem. in prĩ. in verbo, adductã. ff. de petitione hæreditatis, & in l. inductum. C. de solu.

a Reus. *Adde tu, quid econtra, an debitor, & sic reus, potest cogi instrumentum facere creditori, & sic actori, Vide Bart. in l. si finita. §. eleganter ff. de dam. infe. & in l. y. ff. sol. mat. & in l. dedi. in 1. col. ff. de cõdi. ob causã. Bal. in l. nostram. in 4. colum. C. de testa. Et tu adde, et dic quòd regulariter non tenetur quis cauere, si de cautione nihil fuit actum, ut per Bar. in d. l. dedi. in 1. colum. in ver. dic ergo. Et etiam non tenetur cauere, quando ille, qui petit cautionẽ, habet aliud remedium, vt ibi per Bar. Et ista ueniunt ad limitationem l. in omnibus. ff. de iudic. de qua limitatione uide Bartol. in l. quibus diebus. in uersicul. item quæro. ff. de condit. & demonstra.*

b Nunquam. *Adde tu, quare hoc est, quòd non possũ compellere aliquẽ, vt faciat mihi quitationem generalem. Dic, quòd liberatio generalis dicitur captiosa. tex. est in l. cum Aquiliana ff. de trãsactio. & ideo creditor non tenetur inuitus facere debitori quitationẽ generalem, sed solum de datis & receptis. l. plures. C. de fid. instrum. Ita Bar. in d. l. cũ Aquiliana. ĩ ver. ex quo potes. ubi Angel. Fulg. & Paul. de Cast. Et proopi. Barto. & aliorũ adde text. mirabilem in l. 3. §. contrarium ff. de contrario iud. tut. & ibi gl. & idem tenet Dy. Old. Alber. & Bal. ibi, & Bal. in l. pactum. in 16. q. C. de colla. Sal. in l. sicut. C. de lib. caus. Ludou. Ro. in consi. suo 155. inc. præmissum laudum. (Adde Barba. hoc dictum referentem in consi. 16. inci. præclare scripsit, col. 4. uersi. secũdo præmitto. uol. 2. Corne. consi. 140. in hac consultatione. nu. 2. lib. 3. Ias. in l. cũ Aquiliana. in 3. no. & in l. si de certa. nu. 5. C. de transact. Bal cõsi. 417. in facto proponitur. in pri. uol. 2. Ale. consil. 11. Viso. nu. 9. li. 2. Lanfran. in tract. de arbitr. par. 5. q. 9. Rom. consil. 403. incip Pro decisione propositæ consultationis. num. 7. post Bar. quem allegat in d. l. cum Aquiliana. & tex. in l. 3. §. contrarium. de contr. iudi. tutel.)*

SVMMARIVM.

1 *Precium rei qualiter probatur.*
2 *Deceptio per dolum nullo pacto est licita.*

CAPITVLVM XLII.

CVm causam. ¶ Si mã alicui⁹ antiq capituli repetitur aliquo addito, qđ subijcit necessitati pbãdi, p̃nt testes ẽt antiqui publicatis attestationibus pduci. H. D. Et ñ est mirũ, qa cũ hic pbatio excessũ pretij oporteret probare quãtitatẽ excessus, q̃ pbatio non fuerãt prius necessaria, determinat nũc quãtitatis, ĩ qua cessat timor subornationis. Et quãuis antiquũ capitulũ repetat, tamen istud nouum sustẽrat illud, sicut đ testib⁹ falsis & corruptis dictũ fuit. c. licet. s̃. ti. 1. Et dicit hic eleganter Bald. ꝙ hic dicebat, rem

rẽ fuisse vẽditã pro 50. & testes dicebãt, ꝙ res valebat cẽtũ & vltra, nã ista dictio vltra, nihil operat in teste pp suã incertitudinẽ, vt dixit in d. c. l3. in 10. nota. Vñ nõ ẽ saluũ emptori ius supplẽdi pretiũ. qa nõ apparet, quãtũ sit excessus, nec ẽ fundata cõdictio ex l. 2. C. đ rescin. vẽ. q requirit excessum saltẽ ĩ vno nummo, & pp illud modicũ suppleri totũ residuũ pretij verũ & visum. Et quia dictio Vltra, nihil signat, iõ cessat remediũ d. l. nisi aliud pbet, & hoc reperit expresũ in hoc capitulo melius, q̃ alibi, s̃m ipsũ. Et idẽ voluit ipse Bal. in d. l. 2. in pe. col. & expressiùs Imo. in c. pẽ. ĩ vlt. char. j. de emp. & vẽ. dicẽs, nõ esse locũ remedio d. l. qñ nõ pbat excessus dimidię, sed solùm dicit. Et plus. Et hoc est mirabile, si est verũ. Sed Sal. in d. l. 2. in 15. col. tenet ↄtrariũ, attẽto ꝙ sufficit vnus denarius minùs dimidia, ad hoc vt sit locus remedio d. l. vt dicit Bal. hic, & p plura pbat idẽ Bald. in d. l. 2. Ergo de necessitate in casu p̃dicto pbabit. Et istud multũ cõsonat, qa vꝛ̃, ꝙ dictũ testis de necessitate ↄcludat intẽtũ actoris qa alias dictio Vltra, vel Plus, nõ operat in teste, qñ mã nõ ↄtentat de minimo pluri, sed ex quo hic sufficit vnus denarius, vꝛ̃ ꝙ illud, Et plus, saltẽ hoc importet. Præterea ↄsidero, ꝙ do. Ab. & do. Ant. hic in positione casus expresè dñt, ꝙ per ista uerba. Vltra dimidiam iusti prætij, prolata à testi, erat probata deceptio, nec erat necesse aliud probare, si emptores voluissent resciendi contractum, restituendo rem recuperato pretio, sed qa iuxta electionem emptoribus datã ad l. 2. dicebãt se velle iustũ pretiũ supplere, retẽta re, iõ necessaria fuit pbatio veri p̃tij de qua hic, & istud, vt puto, faciliùs obtineret, l3 dictũ Bal. sit satis vulgatũ, ↄtra quẽ
1 casus hic p p̃dicta. ¶ In gl. 2. ĩ fi. No. optimã† gl. đ modis pbandi valorẽ rei, qđ dicit hic do. Card. eẽ difficillimũ, sed vide plenius p gl. ord. in d. l. 2. C. de rescin. ven. & ibi per Bal. in vlt. char. & in repe. d. l. in vlt. char. post Bart. & p Bart. in l. pretia. §. j. ff. ad l. Fal. & ĩ l. fi. p illũ tex. C. de Magi. ↄuẽ. p Bar. & Bal. in l. fi. vbi optimus tex. C. de admi. tu. p Bar. in l. domus. ff. de leg. j, p Flo. in l. si seruũ. ad l. Aquil. p gl. 10. q. 2. c. hoc ius. p Ana. post gl. in c. in ciuitate. j. de usu. p Pet. de Anc. in repet. cle. j. in 2. notab. de ↄces. p̃ben. p Albe. in prima parte statu. q. 117. per Bart. in l. filius familias. §. si qd alicui. de le. j. p Sal. in l. hac edictali. §. ijs illud. C. de secũ. nup. p Bal. in l. data opera. C. q accus. p Bar. in l. si quos. C. de rescin. ven. & in l. Cassius ait ff. de solu. per Pau. de Cast. in l. in lege Falcidia. §. cor-
* pora. * ff. ad l. Fal. & in locis. j. allegandis, & p do. Ab. hic ultra alios ↄcludẽtẽ cũ Bart. ĩ dictis locis, Iudicẽ ex multis coniecturis, quas ipse ponit, debet informare, & ꝙ testes debẽt assignar cãm cõcludẽtẽ cõem ęstimationẽ, q̃ cũ uariet ex tpe & loco, d. l. pretia. debẽt se restringere ad locũ & tp̃s uenditionis. Vñ dẽnt dicere de re fructũ faciẽte, ꝙ res sita in tali loco tãti reditus solebat uẽdi tali tpe cõiter tanto pretio, & pdest, si dicãt, Et nos tãtũ dedissemus, si fuissemus emptores. Et idẽ de re mobili, ꝙ res tali tpe & loco solebat cõiter uẽdi p tãto, uel cõiter reputat ualere tm̃, & p tãto uendita fuisset, ut hic p do. Abb. Cuius dictis adde primo, in quantũ dicit, quòd testis deponẽs sup ualore, nõ probat, nisi reddat cãm dicti sui, allegãdo Bar. in tractatu de teste, uer. testis dicit fundũ ualere. Adde Pau. de Cast. idẽ tenentẽ in d. l. pretia rerũ. & Bal. in l. fi. in fi. C. de iure dñij impet. & in d. l. 2. circa fi. in pe. char. repletionis, & Bar. in repet. l. j. ad fi. C. de sen. q̃ p eo, qđ interest. & hoc est uerũ in re, ad cuius ęstimationẽ requirit magna, uel diligens inquisitio, puta domus, uꝉ fundi, secus, si modica cadẽs de facili in caput cuiuslibet grossi. Vñ si sup ualore frumẽti, uꝉ victualiũ testis dicit, qđ cõiter tm̃ ualuit, pbat, qa sensu pcipiebat, s̃m Bald. in l. solã. C. ¶ Itẽ ĩ quãtũ do. Abb. post Cal. hic dicit, ꝙ si testes dñt, ꝙ ipsi tãtũ darẽt, pbãt ualorẽ, dũ mõ nõ cẽseãtur affectione duci, uel rõne uicinitatis, uel quia fuit maiorũ suorũ. Et qđ in dubio, an afficiant, uel nõ, cessante ↄiectura, nõ p̃sumunt affici, & pbat, adde, qđ do. Car. hic dicit, se indistinctè putare ↄtrariũ, siue afficiant, siue nõ, qa ista rõ de necessitate nõ ↄcludit, testis daret tm̃, ergo tm̃ ualet. Dẽt. n. probari, quãtũ cõiter uẽderet. Et istud credo uerius, l3 ↄtrariũ sentiat Bal. in d. l. 2. in repe. ¶ Itẽ in quãtũ dom. Abb. dicit, ꝙ res tm̃ ualet, quãtum fuit uendita, uel potuit uendi, ut p iura allegata, & gl. ĩ d. c. in ciuitate, intellige, si uẽditio fuisset facta homini sciẽti ↄditionẽ rei, s̃m gl. pen. ĩ l. mortis cã capimus. ff. đ dona. cã mor. quã faciũt sing. Ang. & Imo. & Rom. ibi & Bal. in l. illud. in fi. C. de colla. & Bart. ĩ l. 1. §. si hæres. ff. ad Treb. in d. l. pretia. & in d. l. si seruus. in prin. ff. de ↄdi. furt. & ĩ l. nõ ĩtelligit. §. diui fratres. ff. de iure fis. Itẽ intellige, nisi p illo pretio uẽdita fuisset ab hoĩe debitis ĩplicito, & nõ bñ securo, s̃m Bar. in d. §. si hæres. de quo p Albe. in prima parte statu. q. 120. incipiẽte, statutũ est Bergomi. Itẽ si esset res litigiosa, de qua fuit factũ compromissũ, s̃m Bar. ĩ l. si qs cum aliter. ff. de uer. obl. & ĩ l; si societatẽ. §. arbitrorũ. ff. p socio. & do. Ant. in ca. cum cãm. infra de emp. & uẽd. & in c. Quĩtauallis infra. đ iu- rei. & in c. ueniẽs supra de trãsac. & do. Ab. ĩ c. 2. supra đ alie. iud. mu. cã facta. Itẽ ĩtellige, si potuisset ita uẽdi, uel fuisset uẽdita sæpe, nõ semel tm̃, s̃m Bar. in d. l. si seruus. ĩ prĩ. & d. l. p̃tia. & in l. unica, ĩ pen. col. C. de sentẽ. q̃ p eo, qđ ĩterest. ¶ Itẽ adde, ꝙ ubi ↄcurrũt diuersæ ęstimatiomes, eligẽda est uia media, p l. ita ut oẽs. ubi bonus tex. ff. mãdati. Et illũ tex. no. ibi Sali. & Bal. dicẽs. eũ nõ esse alibi in l. unica, in pe. col. uer. q̃ro sexto. C. si seruus extero. de quo Bar. ĩ l. diẽ pferre. §. si plures. ff. de arbi. & Imo. ĩ l. ĩter pares. ff. de re iud. & Sali. ĩ d. l. 2. C. de rescin. uẽd. Itẽ adde, ꝙ qñ uenit p̃stãda ęstimatio partis rei à ↄsocio, res dẽt ęstimari, quãtũ ualet tota simul, nõ quãtũ ualet pars dimidia eius tm̃, qa frequẽter pretiũ dimidię rei erit min⁹, si tota res simul fuerit ęstimata, quã si pars illa de p se ęstimaret. Ita pbat tex. in Mæuius. §. fin. ff. fa. herc. & no. gl. Bal. & Bar. in l. j. C. cõi diuidũdo. & Sali. in l. fi. C. de iure dotiũ. & Bal. in l. filiũ, quẽ habẽtẽ. 16. col. C. fa. hercis. & facit, qđ no. Bar. ĩ l. uxorẽ. §. agri plagã. ff. de leg. 3. ¶ Vltimo adde, ꝙ si testis, q dixit, ꝙ tm̃ cõiter daret, interrogatus de cã, dixit, sic mihi
* uꝛ̃, nõ probat, * s̃m do. Card. hic, q dicit, ꝙ in casu isto dẽt se referre ad aliquam causam, unde sciat, scilicet quo modo sibi uideat sic. Non obstat lex, ordinata. ff. de liberali causa & ibi singu. p Bar. qa, secundum eum, loquitur super re perceptibili p sensũ, ĩ qua sufficit dicere, sit mihi uidet, & de hoc ẽt per Bar. in l. fi. C. de p̃dijs, & oĩb. rebus nauic. li. 11. & pẽdet ab his, q̃ habuimus ĩ c. quoties supra eo. de teste, qui utit hoc uerbo, Videt. ¶ In gl. fi. Qũo intelligat istud, ꝙ liceat contrahentibus inuicẽ se decipere, dic, ut hic eleganter per do. Abb. Cuius dictis adde do. Ant. in c. quia plerique. in pen. col. infra de immu. eccl. & Pet. de Anch. ĩ regula, peccatũ. ĩ 5. q. añ fi. illius qõnis de reg. iu. in 6. & oĩno Ioã. de Ana. in ca. in ciuitate infra de usur. & gl. ord. in l. semper in conuẽtionibus. ff. de regu. iur. & Bal. hic, & in ca. pponẽte supra de rescri. & in c. quãto. infra de iureiurã. & ĩ authẽ. ad hęc. C. de usur. & Cal. in repet. c. fin. infra de usur. & do. Ab. ĩ d. c. ĩ ciuitate. & Io. de Fã. ĩ c. hoc ius. 10. q. 2. Et in effectu. inuenies, quòd
2 † ubi ĩteruenit deceptio p dolũ, nullo mõ ẽ licita ẽt citra dimidã, sec⁹, si ẽ do-
* lus re ipsa. * Et ita ĩtellige c. cũ cã. & c. cum dilecti. de empt. & uẽd. Et hęc distinctio procedit ẽt inter Iuristas, ut

* Corpora. *Adde Alex. et Ang. ibi. et Cap. de simul. cõtract. c. 35. col. 2. Socin. consi. 8. inc. Visis. versi. & stãt ista simul. p. 1. & consil. 42. incip. in causa restitutionis in integrum. ver. sed ad hoc vt quis. cir. me. p. ea. & cõsil. 156. incip pro fundamento. ver. secũdo loco. par. 2.*

* Non probat. *Adde Bart. in l. quid tamen. §. si arbiter. ff. de arbitr. Alexa. consi. 74. col. 3. in prin. uol. 1. & consi. 10. col. fi. uol. 2. nam hoc casu non uidetur deponere ut testis. l. testiũ. C. de test. l. qui testamentũ. §. fin. ff. de testa. in Auth. de hære. & Falc. §. si uero absint. Ioan. Andr. in addit. Specul. in ti. de teste. §. nunc tractãdum. prope fina. Bald. in l. de quibus. col. 20. de le. Angel. in repet. l. sciendum colũ. 2. de uer. obli. Ale. consil. 142. vol 2. Bart. in tract. de teste. col. 4. Bart. Socin. consil. 163. incip. Reuerendæ pater. uer. sed tamen his. Anto. de Roscl-*

Universidad de Deusto Biblioteca

Roſ.l. in tract. de ſucceſ. ab inteſt. colum. 1. qui totam materiam aggregat.

ſubtilr per Ananiam, vbi ſupra. Et in quantū ſupra tenui cōtra Bal. hic de teſte d eponēte per dictionē Plus, adde quòd opinionē Saliceti apertè firmat dñs Ant. in d.c. cū cauſa. in 3. notabili.

* Re ipſa. *Adde quòd læſio etiam in foro exteriori eſt tollenda, vbi dolo lædentis aut decipientis ex propoſito, etiam intra dimidiam contigerit. l. j. §. perſuadere. de ſeruo corrup. l. & elegāter. ff. de dolo. l. Iulianus. §. ſi vēditor. de act. emp. Abb. & Annan. in c. in ciuitate. Alleg. in tex. & eſt cōis * opinio cū gl. in c. cum dilecti de empt. & vēd. Et nota, quod vbicunque re ipſa apparet læſio & iniquitas, licèt per cōtrahentes ſit iuratū nō contrauenire, tamen tale iuramētū debet relaxari, & poteſt contractus reſcindi, Abb. in c. cum cōtingat. de iureiu. cha. vlt. verſi. nonus caſus eſt, quia in tali enormi læſione p̄ſumitur dolus. l. omnes. §. Lucius. ff. de ijs quæ in frau. credit. & iurans nō præſumitur de tali caſu cogitaſſe. arg. no. in c. veniens. & ī c. Quintauallis. de iureiu. & nota quod parua ſunt quod interueniat dolus re ipſa vel ex propoſito, Abb. conſi. 8. Laurentia col. fi. lib. 2. Anch. in c. j. de cōſtit. Ant. in c. cum contingat. de iureiu. Abb. con. 107. Quatuor ſunt in 2. dubio. Pau. de Caſt. cōſi. 177. cōtra ſuperi⁹ conſulta. Aret. conſi. 93. Viſo legato. col. 2. Barb. conſi. 22. & quidē col. 5. li. 1. & conſi. 53. præclare ſcripſit. col. 3. lib. 2. vbi teſtantur * iſtam eſſe communem * opinionem.*

S V M M A R I V M.

1 *Partes an ſint citandæ, quando fieri debet publicatio teſtium.*
2 *Notarius, qui fecit inſtrumentum, ſi ipſemet fuit rogatus ad exēplandum dictum inſtrumentum, non requiritur alia ſolēnitas, quia vnum videtur eſſe, licèt ſint multa exempla.*
3 *Solennitas extrinſeca an præſumatur ratione antiquitatis.*
4 *Locus aliquis ſi diu fuit in forma eccleſiæ, & ibi per ſacerdotes publice celebratur, præſumitur ædificatus authoritate epiſcopi, licet de hoc non appareat.*
5 *Longum tempus quid ſit in materia huius capituli.*

CAPITVLVM XLIII.

Albericus. ¶ Recipiunt & publicāt teſtes, vbi per ſcripturā d̄ ſnīa nō apparet. H. D. ¶ Et aduerte, quia ī cā mr̄imoniali ſnīa dēt ferri in ſcriptis, ſicut in alijs ſummarijs. Patet ex cle. diſpēdioſam. de iudicijs. iūcta cle. ſæpe. de verb. ſignifi. Nec aliter ſonat iſte tex. vt hic per do. Abb. quē retuli in c. qm̄ cōtra, quaſi in fi. ſupra ti. j. Sed circa iſtā publicationē attingenda ſunt q̄dā, q̄ vtilr ponūt hic Doct. poſt In
1 noc. addendo, & primo, in quantū gl. & Inno. hic † dn̄t in tali publicatione partē eſſe citandā, per tex. in ca. ſignificauit, ſupra e. & in §. de qbus. in authen. de inſtru. caut. adde Spec. idē tenēre in ti. de inſtru. edit. §. oſtēſo. verſ. qualr aūt fiet. & verſi. qūo aūt fiet, & Bar. & Bal. in authen. ſi qs in aliquo, C. de edēd. & Bal. in l. ſancimus. circa prin. C. de diuerſis reſcrip. & in rubrica C. de fide inſtru. & Bar. in l. nā ita diuus ff. de adopt. & do. Ant. & Imo. in c. fi. infra de fide inſtru. & Bart. in l. 2. C. de teſta. & in l. chirographis. ff. de admi. tut. & in l. fi. in ult. col. ff. de tabulis exhi. & Ang. in §. & hoc inſuper. in 1. col. in authē. vt ſpōſali. largitas. & Bal. in l. j. in princ. C. de lit. ꝯteſt. & Rota in nouis, ꝯclu. 10. Et rō eſt pp magnū p̄iudiciū partis, qa hæc publicatio, ſm Inno. hic, facit, ꝙ non expedit exhiberi originalia, q̄ fortè poterant argui de falſitate, iō ad euitādas fraudes requirit̄ citatio. Itē eſt fortior rō hic, q̄ in caſu cap. 2. ſupra eo. quia ibi poſſet pars non citata excipere tpe publicationis ꝯtra dicta, ſed in iſtis, q recipiunt̄ ad ppetuā rei memoriā, poſſet perire copia teſtiū reprobatoriorū. Et ita teneas p has rōnes, l3 Guli. de Cu. tenuerit ꝯtrariū in d. authē. ſi quis in aliquo. & Archi. in c. ꝯtra morē. cētesima diſti. Et limita cōem * opinionē, niſi ſubeſſet periculū in expectādo aduerſariū, qa tūc ſeruabit̄ c. qm̄. in prin. ſupra ut lite nō ꝯteſt. ſm Inno. in c. ſignificauit ſupra eo. & ſequtur dom. Abb. hic, p quo vide. q̄ dixi in c. 2. ver. ſextò limita ſupra eo. Si aūt nō apparet de aliquo aduerſario, citabunt̄ oēs, quorū intereſt, p publicū interdictū, ſm Inno. hic argumento c. fi. infra de clāde. depōſ. & ca. fi. infraq mr̄imoniū accu. poſ. Idē Bal. ī d. l. 2. C. de teſt. & do. Ab. ī c. abbate. infra de verb. ſig. & facit c. fi. de elec. ī6. Et p hęc reprobant̄ inſinuationes inſtrumētorū, q̄ multoties fiūt parte * nō citata, * in quo dicit dom. Card. te uidiſſe multos errare, Et vt intelligas. iſta procedūt, qn̄ publicant̄ geſta in iudicio, q̄ fuerūt facta ſine ſcriptura, ſed fuerūt pdita, ſupſunt teſtes, vel qn̄ extra iudiciū act⁹ nō ſit ſcriptus iuxta c. ſignificauit. ſ. e. vel qn̄ interueuit ſcriptura, & petit̄ exēplari, vel petit̄ ut originale authēticet̄, ſm Inn. & alios hic. a
2 ¶ Itē † in quantū dicit Inno. in hoc ul-
a timo, ꝙ ſi illemet a notarius, qui fuit rogatus de inſtrumēto, vult ipſum exēplare, non requiritur alia ſolēnitas, qa vnū vr̄, l3 multa ſint exēpla, l. vnū teſtamētū. ff. de teſti. l3 ſecus, ſi ab alio exēplent̄. Adde Bal. idē tenētem poſt Barto. in d. authen. ſi quis in aliquo. & Ro. deci. 10. & do. An. & Imo. in ca. fi. j. de fid. inſtru ubi idē tenēt, & ponunt ipſi quoſdā alios caſus, in quibus ſine citatione pōt fieri dicta exēplatio, de qbus dic, ut ibi. Solēnitas aūt eſt talis, ſm dom. Car. hic, qa poſt citationem trāſcribit̄ p deputatū, & iudex p̄cipit ſumpto ex originali dādā fidē. An āt iſtud acceptatū poſſit iterū inſinuari, dicit do. Car. ꝙ ſic, l3 quotidie pcuratores dicāt ꝯtrariū. Et allegat Bar. ī d. authen. ſi qs in aliquo, quia cū fiat exēplatio parte citata, ſi fuit p̄ſens, vel abſens p ꝯtumaciā, ualeat actus qa pars pōt cōſentire, ut det̄ fides, ētſi erat nullū, & idē do. Ant. in c. P. in ult. cha. infra, de fi. inſtr. & allegat gl. in c. pe. infra de ꝯfir. uti. uel inuti. Et ꝙ iſto caſu, qn̄ primū exēplū gl. fuit ſumptū ſolēniter, ualeat exēplū exēpli, eſt tex. ſing. ſm Bar. & Bal. in l. ſancimus. C. de diuer. reſcrip. Et fortius dicit hic do. Car. pp hāc rōnē conſenſus partis. ꝙ ſi notari⁹ accipiat de ꝯſenſu partiū, ēt nō reſeruata hac ſolēnitate, dat̄ perpetua fides inter partes. Vn̄ dicit ſe in pluribus cōtractibus feciſſe extēdi pcuratoria & delegationes de cōſenſu partiū approbātiū, & ſubſcribit ſe notarius, ꝙ partes rogauerūt, de hoc uolētes ppetuo fidē adhiberi, & tūc
3 ualet ſine ſolēnitate iſta, qd̄ eſt utile, ſm ipsū. ¶ Item † in quātū dicit hic ſolēniter Hoſ. & ſequit̄ Ioā. An. Bal. do. Ant. Imo. hic, ꝙ ſi dubitatur, utrum in publicatione, d̄
b qua hic, interuenerit ſolēnitas[b] debita, non p̄ſumit̄ interueniſſe, niſi ſit lapsū lōgū tp̄s, & tūc bn̄ p̄ſumit̄ pp difficultatē ipsā pbādi, adde Flo. in l. j. ff. d̄ fid. inſtr. ubi dicit, ꝙ ſi pducat̄ īſtrumētū lōgo tpe ſumptū ab originali, l3 nō appareat de citatiōe partis, p̄ſumitur partē fuiſſe citatā, & alleg. Io. An. hic, Adde etiā Ang. in l. ſciendū. ff. de uerbo. obl. ubi dicit, ꝙ licèt ſolennitas extrinſeca non præſumat̄, l. quęcunque. §. fi. ff. de Publicia. fallit, niſi ſit factum ualde antiquū, & dicit eſſe caſum ſingu. in l. ſi filius. C. de petit. hær. ubi dicit de decennio. ¶ Idē dn̄t Bar. Ange. & Imo. & ēt Roma. in l. qui aliena. in prin. p illū tex. ff. de acquir. hære, & eſt tex. cū glo. communiter approbata in c. peruenit, in gl. fi. ante fi. īfra de emp. & uē. & not. Innocen. in cap. illud. infra de præſumpt. dicēs, ex antiquitate temporis præſumi Canonicam inſtitutionem, ētſi non appareat. ¶ Idem
4 † Bald. de clerico nō habēte titulū, in l. ſi filius. C. de pe. hęred.

* Non citata. *Adde Alex. in l. 1. § ſi. ff. de requi. reis. in l. Modeſtinus de donat. & Flor. in ſuo. conſi. inci. in inſinuatione inſtrumenti.*

a Si illemet. *Adde, & extende regulam iſtā, quòd ſi aliquis tertius ſumpſit exēplū ab originali, & notarius, qui fuit rogatus ſubſcribit ſe viſo exemplo, tūc exemplum facit plenam fidem, ſicut origīale. De hoc habes gl. in §. in his vero. in Authen. de inſtrum. cau. & fide. in gl. in verbo, ſed per aliū. et vide Ang. in l. ſi quis ex argentarijs. ff. de eden.*

b Solennitas. *Adde et limita iſtam communem opin. niſi ſit in caſu, in quo cadit poſſeſſio, vel quaſi, quia nō præſumitur ſolennitas extinſeca etiam curſu longiſſimi temporis, capit. ea noſcitur de his, quæ fin. à prælatis ſine conſ. cap. Ioan. An. in iſto text. Et hoc modo intelligas Bar. & Ang. in l. qui aliena. §. j. ff. de acqui. hær. & in l. filius. C. de pet. hær.*

hæred. & in l. ſiue poſidetis. C. de pba. & Imo. ī c. ex frequētibus. infra de inſt. & Pet. de Anch. in rep. regulæ primæ, de reg. iu. in 6. & Dom. in c. ordinarij. de offi. ord. & Ioa. de Ana. in c. l3 Heli. infra de ſymonia. Et hinc ē, ꝙ
ſi locus iā diu eſt in forma ecclæ, & ibi p ſacerdotes publicè celebrat̄, p̄ſumit̄ ędificatus authoritate epi, l3 nō appareat, ſm Arch. in c. nemo. de ꝯſecrat. diſt. 1. & ſequitur Roma. in l. ſciendū. de verb. oblig. Et hinc eſt, ꝙ ſi filius lōgo tpe vixerit ſeorſum à patre habitādo & negotiādo p ſe, & dicat ſe fuiſſe emācipatū, p̄ſumit̄ l3 nō appareat, ſm Bal. in l. poſt mortē. ff. de adopt. & in l. 1. C. d̄ pat. pot. Et hinc eſt, ꝙ ſi apparet ſnīa iā diu lata, & acta ſint deperdita, p̄ſumunt̄ oīa ſolēniter facta, ſm Bal. in l. emancipatione. ff. de fi. inſtr. & do. Ant. in c. in p̄ſentia ſupra de renū. & alleg. Inno. hic. Et hinc eſt, ꝙ ſi reperitur inſtrumētū ꝯtinēs alienationē rei ecclæ, in qua requirebat̄ decretū ſuperioris, & lapsū ſit lōgū tp̄s, p̄ſumitur illud decretū interueniſſe, ſm Pe. de Anch. ꝯſi. 130 inci. Ex ꝯſilijs excellētiū virorū. Hinc ē ēt, ꝙ ſi emptor rei ecclę poſſedit diu rē alienatā, l3 in inſtrumēto ſuo n̄ dicat̄ de ſolēnitate adhibita, tn̄ p̄ſumit̄ ſm domi. Ant. & Imo. in c. ea noſcit̄. de his, q̄ fiūt a p̄la. Et idē in ſimili no. do. Ant. in c. cura. infra de iure pa. Et iſta diligenter no. ¶ Sed ꝯtra Hoſt. & ſequaces in hoc dubio tenet expreſſe dom. Card. hic, dicēs, ſe tenere indiſtinctè, ꝙ dicta ſolēnitas nō p̄ſumit̄, qa ē intrinſeca, l. q̄cūque. §. fi. ff. de Publicia. & maximè, qa nō pōt interuenire in publicatione, cùm debeat p̄cedere, & allegat gl. de qua facit feſtū in l. 1. C. de fi. inſtru. & iure haſtę fiſca. li. 10. Et ideo dicit, ꝙ aut in inſtrumēto ſup hāc publicationē ꝯfecto nō fit mētio de citatione, & nō p̄ſumit̄, aut fit mētio, ꝙ interuenit, & adhuc nō ſtabit̄, p d. gl. cùm nō poſſit ſimul interuenire, & inſtrumētū facit fidē ſolùm de actis geſtis tpe inſtrumēti ꝯfecti, vt p Inno in c. qm̄ cōtra ſupra tit. 1. Et ſubdit dom. Card. ꝙ qn̄ ſolēnitas eſt intrī* ſeca, bn̄ p̄ſumit̄, * d. l. ſciēdū. Et appellat intrinſecā illā, q̄ ſurgit ex ſignificatu vocabuli, vt ſi notarius dicit, publicā, vł authēticā. Vel ſi dicit, ſe rogatū p̄ſumit̄, qa hæc non fiūt p nō rogatū. Secus, ſi dicit, ſcripſi, & nō addit, Rogatus, vł ſi dicit, ſcripturā hāc, & non addit, Publicā, & hoc dicit ſe adduxiſſe ī arduiſſima lite cuiuſdā capti Florētię, p aſſaſſinamēto, q defendebat ſe p clerico, & pducebat inſtrumētū ordinū ſibi collatorū Bononię nō p epm Bononiēſem, ſed p aliū, & dicebat̄ in inſtrumēto, ꝙ ꝯtulerat de mandato epi Bononiēſis, & dicit ſe defendiſſe, ꝙ p iſtud eēt pbata illa licētia ordinādi, cùm potuerit interuenire in actu ordinū, ſecus ſi nō potuiſſet interuenire, vt qa fuiſſet ī alia ciuitate. Et hāc partē contra Hoſti. & alios hic, tenet hic dom. Abb. dicens, ꝙ nō bn̄ dn̄t, & mouent̄ rōnibus adductis per domi. Card. licèt de ipſo mentionē non faciant. Idē tenet dom. Ab. hic in lectura antiqua, & ibi refert do. Card. & in illo facto Florentię, addit, quòd etiāſi illa licētia nō potuiſſet interuenire, tn̄ illo caſu prēſumi debuiſſet, qa agebat̄ de re modici p̄iudicij, maximè ſi ordinās erat bonę famæ, vt ſingulr no. Innoc. in c. 1. in glo. pen. ſupra de clericis peregri. quē ēt ipſe allegat in c. niſi eſſent infra de p̄b. & in ca. fraternitatis. infrà de cle. nō reſi. & in ca. j. ſupra de iud. & in c. fraternitatis. in fi. ſupra eo. Et per illud dictū pbat̄, ſm eū hic, ꝙ ſolēnitas extrinſeca p̄ſumit̄, vbi agitur de actu modici p̄iudicij facto à uiro p uido. Et ꝙ tale p̄iudiciū ſit modicū.

* Præſumitur. *Adde quæ ad hoc habentur per Aucto. in c. j. ſupra de lit. conteſt. in pri. verſ. quod autem dicit Inno. & pro hac materia vide Iaſ. in l. j. C. qui adm. & quæ ſint præſūptiones quæ ex temporis diuturnitate inducūtur, & in quibus, vide copioſe Soci. conſ. 15. inci. viſis præd. inſtrumētis verſ. confirmatur prædicta cōclusio. in j. part. & ibi p eum habes circa med. d. uerſ an p̄ſumptio ſolēnitatis intrinſecæ tempore contractus celebrati interueniſſe videatur ex diuturnitate tēporis & vi. eum in cōſ. 29. inci. viſo quodam inſtrumento, ibi, tertio principaliter, uerſ. primū enim non obſtat. in d. part. & conſ. 153. inci. pulchra & ſubtilis eſt præſens conſultatio, uerſ. ad hanc obiectionē. in 2. part. & conſ. 89. incip. in cauſa cognita. verſ. præterea poſito. circa med. in 1, part.*

probatur per Bal. in c. l3 ſupra eod. dū dicit ꝙ clericatus pbat̄ per vnū teſtē. Itē p opinione dom. Car. in hac qōne facit, quod no. Bal. in l. 2. C. de leg. hære. vbi dr̄, ꝙ ſolēnitas intrinſeca nō p̄ſumit̄ pp lōgū tp̄s. Et ſequit̄ Roma. in d. l. ſciēdū. Et rn̄det̄ ad d. l. ſi filius. ꝙ illud ē ibi pp pmiſcuā poſſeſſionē p̄ris & filij, q cēſent̄ eſſe vnū corpus, l. fin. cū ſimilibus. C. de impub. & alijs ſubſtit. Sed quantū ad propoſitum ī hac difficili qōne, conſiderandū puto, ꝙ ſi in inſtrumento publicationis nō exprimit̄ ſolēnitas, & factū ſit recēs, illa nō p̄ſumit̄. d. l. q̄cūq;. Iſtud eſt clarū, niſi fieret de ꝯſenſu partiū, qa ualet ſaltē tāquā ꝯfeſſio, vt ē dictū s̄. poſt d. Car. & notat do. Ab. hic. Si verò exprimit̄ ſolēnitas, dico, ꝙ p̄ſumit̄ interueniſſe ēt in facto recēti, p ea, quę no. Bal. ſolenniter in l. ex his. C. de teſta. mili. & Ioa. Fab. In ſti. de inuti. ſtip. §. fi. cū ꝯcor. in c. qm̄ contra. in ult. concluſ. uerſ. limita, ſeu declara. s̄. ti. j. In quibus locis dr̄, ꝙ p̄ſumit̄ pro decreto iud. quando in eo ſunt enunciatæ ſolennitates. Et allegat gl. in d. l. j. C. de iure haſtę fiſcalis Et ſi diceret̄, potuit nō interueniſſe eo tpe, rn̄deo, ſm Ang. in l. imperatores. ff. de priuil. cre. ꝙ doctrina Inn. in d. c. quoniam. de qua ibi dixi in 5. ꝯcluſ. nō hēt locū ī enunciatis in inſtrumento decreti, quæ tempore confectionis inſtrumenti potuerūt nō interuenire. Et idē dicit Bal. in d. l. ex his. & in c. j. §. ſi inſtrumētū. de notis feud. Si aūt in inſtrumento non ſunt enunciatæ ſolennitates, & factū ſit antiquū, credo contra do. Car. & do.
* Abb. cōem * opi. eſſe uerā, ꝙ p̄ſumeretur ſolennitas interueniſſe per iura & authoritates, de quibus ſuprà. Nec eis obſt. d. l. q̄cūque, qa fallit ob lōgitudinem tp̄is, vt in dictis locis, & eſt uera opi. per d. c. peruenit. cum gl. Vn̄ dicit Bal. in d. l. qui aliena. ꝙ ex diuturnitate tp̄is p̄ſumit̄ conſenſum conſanguineorum neceſſariū in cōtractu mulieris interueniſſe. Et dicit Bal. idem in decreto iudi
5 cis. ¶ Eſt aūt longū tempus hoc caſu
* decennium, * ſecundum p̄dictos, per d. l. filius. Quod limita accurate, niſi ex iſta p̄ſumptione ageret̄ de graui p̄iudicio alterius tertij, qa oporteret d̄curſos eſſe 30. annos, vt elegāter per Imo. in d. c. peruenit. p illū tex. cum gl. Ad qd̄ uide omnino Sali. in d. l. ſi filius. & Imo. in d. l. q in aliena. Et iſta nō tradas obliuioni. Reliqua dic, vt hic p Scribentes, qa etiā tangūt, qn̄ exemplatū pbet, &
* qn̄ nō, * de quo ptinentius dicet̄ poſt omnes alios ī c. fi. j. de fid. inſtru. & omnes ponūt in authe. ſi qs in aliquo. C. de eden. Qūo aūt debeāt deponere teſtes de ſententiæ pbatiōe, uide Bal. in l. fi. C. de re iudi. & Inn. & alios in c. ſicut. ubi optimus text. j. de re iudi. & Rotam deciſione 392. in nouiſſimis.

* Decenniū. *Adde Alex. in l. ſi filio. §. fin. & ibi Ang. ſol. mat.*

* Quando non. *Adde Nicol. de matarel. & Bal. in l. exemplo. C. d̄ probat. & aduerte ſecundum ipſos, hoc intelligi ut faciant fidem ſolum intra territoriū illius ciuitatis. arg. l. fi. ff. de iuriſd. om. iu. & c. ut animarū. de conſti. in 6. dato tamen quòd haberent vires extra territorium, tamen ſecundum Bal. in d. l. exēplo, nō facerent fidem, niſi contra illum qui eſſet ſubditus ratione contractus vel aliqua occaſione, etiā dato ꝙ conſuetudo vel ſtatutum illius ciuitatis diſponeret expreſſe, quòd talibus ſcripturis eſſet adhibenda fides, ſecundum eū. Idē voluit Ioā. And. in addi. Spec. ti. de inſtru. edi. §. nūc dicendum. in addi. magna. inci. quia de argentario. circa fi. illius addi. & An. de butr. in c. 2. de fi. inſtru. col. 3. uer. octauo. cum uerſ. ſeq. & Alex. conſi. 138. inci. oportune conſideratis. col. 2. verſ. nec obſtat. vol. 1.*

S V M M A R I V M.

1 *Teſtis poteſt ſuper eodem articulo ad alium effectum produci.*
2 *Notarius cauſæ ſi dicat, talis teſtis deponit, prout primus depoſuit, an ea ſcriptura fidem faciat.*
3 *Teſtis qui in eadem depoſitione contraria deponit, non probat.*
4 *Teſtis ſi in uno iudicio dicit, vnum, & aliud in alio iudicio, ualet primum dictum, & non ſecundum.*

5 Teſtis

5 *Teſtis qui dicit vnum in iudicio, aliud extra iudicium, an & qualiter puniatur.*
6 *Teſtis ſi primo dixit vnum extra iudiciũ, poſtea dixit cõtrariũ in iudicio, an probet. & an puniatur de falſo. Adde nu. 7. & 8.*

CAPITVLVM XLIIII.

Vm in tua. ¶ Publicatis atteſtatiõibus pñt ſup eodẽ articulo, vel directè cõtrario ꝓduci teſtes, q̃ pri⁹ fuerũt ꝓducti in iudicio ſummario, ſeu extra iudiciũ. H. D. vel ponat casũ ſpãlẽ in cã mrimoniali. Et de diuerſis ĩtellectib. hmõi c. dic, vt hic
1 ꝑ Scribẽtes. ¶ Et † ꝑ iſtũ tex. ibi, illa eadẽ notat do. Abb. hic, ꝙ teſtis inductus ſecũdo ſuper eodẽ ca. ad aliũ effectũ, põt dicere, Ego dico illa eadẽ, q̃ dixi in prima depoſitione, & refert Bar. in l. eos. ff. de falſis. dicẽtẽ, ꝙ nõ reperit iſtã quæſtionẽ tactã, & quod, iudice acqeſcẽte valebit tale teſtimoniũ, ſed iudex põt nõ admittere, & audiat teſtimoniũ, & videat vultũ teſtis, iuxta l. ꝺ minore. §. tormẽta. ff. de q̃ſtionibus. Si aũt dubitat teſtis nõ recordari ita perfectè, ꝓut facit prima vice, dat ibi Bart. cautelã, quã ſequit̃ hic do, An. & dom. Ab. ꝙ faciat ſibi oſtẽdi primã atteſtationẽ, ẽtſi ñ fuiſſet publicata, qa oĩno eſt ſibi nota, & ſi ipsã nõ põt habere, ꝓteſtet̃, ꝙ in quãtũ ſecũdo dicta diſcordarẽt à primis, intẽdit dixiſſe vt primo, vt hic late per eos, qbus adde Bal. in l. geſta. C. de re iud. & Ang. poſt Bart. in l. legata
* inutil̃r. * ff. de leg. 1. & Pe. de Anch. in cle. 2. de teſti. & do. Flo. in l. 1. ff. de teſti. & Sali. in l. iuriſiurãdi. C. de teſti. vbi firmãt iſtud, ꝙ valeat dictũ teſtis dicẽtis, dico ꝓut alias dixi. Et dicit ipſe Sali. ꝙ nõ dr̃ ſermo incertus, ex quo hẽt relationẽ certã, l. ait ꝑtor, in prin. & in d. l. in ſumma. cũ ſimili. ff. de re iud. & hoc ẽt ſequit̃ Pet. de Ancha. in cle. 2. in fi. de teſti. & Ioã. de Fãt. & Do, in c. teſtes. 3. q. 9. & Bal. in c. literis infra de p̃ſump. Et ꝓ cautela, ꝙ teſtis referat ſe ad primũ dictũ, ſi dubitat variare, vide do. Car. in c. veniẽs. el 2. in pen. colum. ſupra eo. & quod no. Bar. in l. iubemus. §. ſed ne aliqua. ꝑ illũ tex. C. de teſta. ¶ Hoc aũt limitat̃ duobus modis. Primo niſi teſtis fuiſſet receptus coram arbitro, quia ſi repetitur coram ordinario, non poterit ſeipsũ referre ad priora dicta, ſecundum Salic. in l. fi. ꝑ illum text. C. de teſti. tũ ne fruſtratoria ſit illa lex, tũ qa corã arbitro facilius teſtes mẽtiunt̃. qa nõ põt eos punire, nec torquere, ſecus in iudice, l. nullũ. C. de teſti. no. Inno. in ca. dilectus. infra de pœnis. cũ ſimilib. Et ſic refert ſe ad imperfecta. ¶ Scđo limita, niſi primũ dictũ eẽt nullũ rõne falſitatis qa dicẽdo, dico ꝓut alias dixi, nõ ꝓbat vitio patefacto, ſm Sali. in d. l. iuriſiurãdi. Secus, ſi nõ valuit primũ dictũ ex defectu ſolẽnitatis, qa ex quo in hac depoſitione ɔcurrit ſolẽnitas requiſita, ɔualidat̃, vt exnũc ſm ipſum elegãter arg. l. 1. §. fi. ff. de leg. 3. & l. q̃rebat̃. ff. de teſta. mili. & l. cũ ex liberis. §. teſtibus. ff. de ſecũ. tab. Sed aduerte bene qa quãtũcũq; nullo caſu talis teſtis ꝓbet, firmat latè Bal. in l. fi. in fi. C. de teſti. & in l. iureiu. ĩ pri. C. eo. qa fruſtra repeterent̃ teſtes, ſi poſſent ſe referre ad primas atteſtatiões. Imò dẽnt iterato clare deponere. Fatet̃ tñ, ꝙ ſi teſtis dubitat variare, ſeruabit̃ modus, de quo ſupra, niſi eẽt teſtis ſuſpectus, quia tũc iudex dẽt conari ipsũ capere in verbis, nõ aũt dare dilationẽ & directionẽ ad ſuã malitiã inſtruẽdã, ſm ipſum. Et ꝓ iſta opinione vltra oẽs facit rõ multũ me inclinãs, qa uidemus, ꝙ nõ valet teſtimoniũ teſtis deponentis
* ꝑ ſcripturã * dicẽtis, Dico, ꝓut ĩ hac ſcriptura ɔtinet̃, ut ꝑ do. Ab. & Imo. ĩ d. c. de teſtibus. s̃. eo. cũ ɔcor. quas ibi dedi. & tñ talis relatio eſt multo recẽtior & propinquior, q̃ ſi diceret, dico ꝓut alias dixi. Sed qa non p̃t diſcerni

* Legata inutiliter. *Adde ibidẽ Alex. col. 4. verſi. item inducitur. cum concor. ibi per eum ſignatis. ff. de lega. 1. & Pau. de Caſt. conſ. 206.*

* Per ſcripturã. *Adde c. primates 11. q. 1. ca. à nobis qui matrimon. accuſ poſ. c. relatum 5. q. 2. c. tua. de cohab. cler. et mul. c. teſtis. 3. q. 9. c. per ſcripta. 2. quæſt. 8.*

vultus teſtis iuxta d. §. tormẽta, iõ nõ ꝓbat. ꝑꝑ quæ vr̃ idẽ vtroque caſu, niſi forte dicas, ꝙ ɔſiderato, ꝙ examinans dẽt ſcribere vacillationẽ & vultũ, vt dixi in c. qm̃ ɔtra. poſt Inn. & ĩ prima depoſitione nõ apparet eũ vacillaſſe, illa relatio eſt ꝑfectior, q̃ q̃ fit ad ſcripturã, q̃ nõ affert teſtimoniũ integri iudicij, ſicut alia iudicialis examinatio. Et hoc mõ ſuſtinet̃ cõis opi. ¶ Sed
2 † iuxta hoc ultra alios q̃rit̃, Quid ſi notarius examinato uno teſte & ſcripto eius dicto extensè dicat de alijs teſtib⁹ talis depoſuit, ꝓut primus, aliter ñ extendẽdo dictũ ſuũ, & de hoc vide Spe. in ti. de teſte. §. nũc tractandũ. ver. tm̃ quoq; eſt. & Hoſ. Io. An. do. An. & do. Abb. ĩ c. nihil eſt. j̃. de verb. ſig. & Bal. in extrauag. de pa. Cõſtã. in verbo, & sũt duo noĩa. in l. teſtiũ. in fi. prin. ff. de* teſta. in apoſtillis, & in l. fi. §. ĩ refutatorijs. C. de appel. in l. verbũ, volo. in fin. C. de fideicõmiſ. & do. An. ĩ c. 2. infra de re. iur. & Ang. ĩ l. ſi qs ex argẽtarijs. §. j. ff. de edẽ. & Sali. in d. l. iureiu. Et in effectu vr̃ eſſe cõmunior * opinio, ꝙ tales depoſitiones nõ ꝓbãt, qa notarius ſic ſcribẽdo vr̃ uelle, ꝙ teſtes dixerint p̃meditatũ ſermonẽ. ɔtra ea q̃ dixi ſupra e. c. ex tenore. Et qa extenſio verborũ teſtis multum ɔfert ad iudicis informationẽ, ẽt ſi ſubſtãtia verborũ oĩum teſtiũ redũdet in idẽ, tñ opinio ɔtraria eſt æquior, ſm do. Abb. in d. c. nihil. ¶ In
3 † gl. fin. ibi, nõ ualet dictũ eius. Propter iſtã gl. tractãt hic do. Ant. Imo. & dom. Ab. an qñ valeat dictũ teſtis ĩ eodẽ facto diuerſimode deponẽtis? Et qa mã eſt quotidiana, facias clarè ex dictis ſuis & aliorũ alibi, quatuor cõcluſiones ¶ Prima ɔcl̃o, Teſtis, q in eadẽ depoſitione dicit ɔtrarià nõ ꝓbat, l. q falſa, vl̃ varia. ff. de teſti. c. 13. s̃. ti. j. Et punit̃ de falſo, l. eos. ff. de falſis. ¶ Fallit niſi dicat ſm dictũ cũ tormẽtis, l. ſi poſtulauerit. §. ſed & ſi negauerit. & ibi Bar. ff. de adult. ¶ Itẽ fallit, niſi primũ dixiſſet calore iracũdiæ, ſm do. Ab. hic ꝑ l. qcqd calore. ff. de reg. iur. & gl. ĩ verbo, admonita. in ca. ex literis. infra de diuor. ¶ Itẽ fallit, niſi ſm dictũ dixerit animo corrigẽdi primũ, c. p̃terea. j̃. ti. ꝓx. poſt Bar. & Imo. in l. q bona. §. ſi qs ſtipulatus. ff. de dã. infect. Quod limita, ut dicet̃ in illo
4 c. p̃terea. ¶ Secũda ɔcl̃o. Si † teſtis in uno iudicio dixit unũ, in alio iudicio dixit ɔtrariũ, ſm dictũ nõ ualet, ſed primũ ſic. Ita no. hic do. Abb. & do. Car. in c. ueniẽs. el 2. in pen. col. ſupra eo. allegãtes Inno. in c. p̃terea. j̃. ti. 1. Idẽ do. meus latè in c. ſicut nobis. s̃. e. ꝑ illũ tex. ibi, nõ enim. ubi patet, ꝙ teſtis, q uult ɔtradicer̃ primo dicto ĩ aliquo nõ eſt admittẽdus ut faciat retractari ſnĩam latã, qa dicẽdo ſecũdo ɔtrariũ eius, qđ primo dixerat, uel ꝙ tpe ſecũdi teſtificatus erat periurus, ſi ĩ primo dicto falsũ dixerat, uel ꝙ fuerat corruptus. Et ſi diceret̃, ſi non ſtat̃ ſecũdo dicto ſuo, declarat̃, quod in primo falsũ dixerat: rñdet̃, quòd conuincit̃ quis de falſo, quo ad ſe, ꝑ d. l. eos in 3. rñſo. ff. de falſ. ſed nõ, quo ad p̃iudiciũ partis. Et hoc ꝑ d. c. ſicut. ubi corruptio põt ꝓbari ꝑ alios teſtes, ſed nõ ꝑ eoſdẽ. Et iſtud, qđ primũ dictũ ualet, eſt bñ notãdũ, qa Bar. in d. l. eos. & dom. Ant. hic, & Pet. de An. ĩ cle. 2. & Bar. in fi. C. de re iud. tenẽt ɔtrariũ, ſed nõ bñ, per p̃dicta. Fatet̃ tñ dom. Abb. hic, ꝙ primũ dictũ debilitat̃, qa ita tenet Inn. in c. p̃terea. infrà ti. 1. Et hoc eſt verũ in tm̃, ꝙ nõ poſſet eius uigore deferri iuramẽtũ, ſm dom. Car. ĩ d. c. uenies. Quod autem ſm dictũ nõ ualeat, eſt gl. hic, & gl. pen. in fi. d. c. ueniens. quæ hoc probat, ẽtſi primũ iudiciũ fuit ſummarium, & aſſignat rationẽ do Ant. & Imo. hic, quia quo ad teſtem, talis ɔfeſſio attendit̃, ſicut confeſſio in ſummario facit fidem ĩ plenario, ſm Imo. in c. cum dilectus. ſupra de ord. cog. & dixi in cap. cãm. ſupra eo. el 1. Ex hac ratione habes, quòd ẽt ſi primum dictũ fuit ĩter alias perſonas. Et hoc tenet expreſſè Bar. in d. l. eos, & dom. An. quod eſt notandũ, ſm Imol. hic, Et quòd

*Specul. & Ioan. And. tit. de teſte. §. tractandũ. ver. quid ꝺ muto. An. Ab. & alij in d. c. a nobis. Ant. in c. fi. ĩ fi. de teſti. cog. Bal. in l. iuriſiurãdi. C. de teſt. Anc. c. fin. col. pen. verſ. 6. no. de re iud. in 6. Bal. in Rubr. de teſti. Inno. in c. ea noſcitur, de ijs quæ fiũt a prælat. ſin. conſẽ. ca. Sal. in d. l. iuriſiurãdi. Do. in c. licet in beato. de accuſat. & eſt cõmunis opinio * quidquid dixerit Bar. in l. Theopõpus. de doie ꝑleg.*

Et ꝙ dictũ teſtis habeat̃ ꝓ ɔfeſſione, quatenus ponit cõtra ſe, vide Dom. in c. accuſatus. §. 13. ꝑ illũ tex. de hære.
5 ĩ 6. ¶ Fallit † iſta ɔcl̃o, niſi primũ dictũ fuiſſet in iudicio nullo, qa nõ vr̃ nocere in ſecũdo iudicio valido, ſm gl. fi. c. cum cãm. s̃. eo. quã ſequunt̃ ibi oẽs, & Spe, in tit. de teſte. §. j. ver. ſed ſi idẽ teſtis. qa depoſitio in iudicio nullo habet̃ ꝓ nõ facta, vt in regula, nõ p̃ſtat. de reg. iur. ĩ 6. Et idẽ dicas, ſi in alio iudicio depoſuit nõ iuratus, ſm Bal. in d. l. fi. de re iud. Aduerte tñ, qa, ſm do. Ab. hic, in caſu iſto dicẽdũ eſt ꝑ oĩa, ac ſi primũ dictũ ſit factũ extra iudiciũ, & ſcđm in iudicio, qa nõ minus dẽt operari aſſertio facta in iudicio nullo, quàm facta extra iudiciũ, vt no. in c. at ſi clerici. in prin. s̃. de iudi. Quid aũt tenẽdũ de facta extra iudiciũ, dicet̃ in quarta ɔcluſione. ¶ Itẽ fallit iſta ɔcl̃o in cã hæreſis, d. c. accuſatus. §. licet.
6 ¶ Tertia ɔcluſio. Si † teſtis dixit vnũ in iudicio, & aliud poſtea dicat extra iudiciũ, ſcđm dictũ nõ eneruat effectũ primi. Tex. ẽ ĩ c. ſicut nobis. s̃. e. ꝑ quẽ ita tenet ĩ Bar. d. l. eos. & do. Ant. & alij hic. Et facit c. per tuas. s̃. ti. j. Et hoc hẽt locũ, ẽtſi teſtis hoc dicat ĩ articulo mortis, * ſm Bal. in authẽ. ſi dicat̃. C. de teſti. & in l. gñalr̃. ĩ vlt. notab. poſt Bar. C. de nõ nu. pec. Et ꝓcedit ɔcluſio, qñ ſnĩa eſt lata. Si aũt eſt ferenda, tũc in tm̃ detraheret̃ dicto ſuo, ꝙ ñ eſſet ferenda, ſm do. An. hic. Allegat Inn. ĩ d. c. p̃terea. Et ſatis poſſet tũc teſtis ſubijci torturæ, ſm do. Abb. hic, ꝑ notata ĩ l. capite quĩto. ff. ꝺ adul. Et ꝙ iſtud ñ noceat parti, ẽt quo ad ĩ ſnĩa ferẽdã, tenet hic Imo. ſub dubio fortè, qa ex quo primũ dictũ ẽ iuratũ, & corã iudice, p̃ſumẽdũ eſt ꝓ illo, & ꝙ tũc magis dixerit veritatẽ, tũ ꝑꝑ reuerentiã ſacramẽti, tũ ꝑꝑ iudicis authoritatẽ, & qa ẽt tũc liberius loquit̃, & quia pars nõ eſt p̃ſens, quia ẽt extra iudiciũ qñdoque teſtis aliter dicit volens applaudere parti, ut dicit gl. j. c. præſẽtiũ. s̃. eo. Caueat tñ teſtis à talibus, ſm ipsũ
7 & bene. ¶ Quarta ɔcl̃o. Si † teſtis dixit primo vnũ extra iudiciũ, poſtea dicit ɔtrariũ in iudicio, nõ ꝓbat, & punit̃ ꝺ falſo. Ita dixit Bar. in l. eos. ad fin. ff. de falſis. dicẽs, ſe dare cautelã ex hoc, ut q dubitat de ſtabilitate teſtis, faciat interrogari prius extra iudiciũ, q d ſentiat, & de dicto ſuo eẽ rogatos teſtes, qa ſi in iudicio dixerit ɔtrariũ, nõ probabit, & punit̃ de falſo. Et hoc dictũ ſequit̃ do. An. hic, & Pe. de An. ĩ cle. 2. in fi. de teſti. & do. Ab. in c. inq̃ſitioni. §. 3. j̃. de accuſ. & do. Car. ĩ c. ꝑ tuas. in prin. s̃. ti. j. dicẽs ibi eſſe caſũ rotũdũ de hoc. Et adduci põt, qđ no. gl. in l. Fulcinius. §. quid ſit latitare. ff. ex quib⁹ cauſis ĩ poſ. eat̃. q̃ vult animũ ꝓbari ex dictis extra iudiciũ. Ad idẽ tex. ĩ d. l. eos. in ſecũdo rñſo. Per quẽ ſe mouet Bar. vbi dr̃, eũ, q ɔtra ſignũ ſuũ falſum teſtimoniũ tulit, pœna falſi puniri, q̃ verba innuunt, ꝙ teſtis in ſubſcriptione vnius ſcripturæ tenuit vnũ extra iudiciũ, cui⁹ ɔtrariũ dixit in iudicio. Ad idẽ c. literas. j̃. de p̃ſump. vbi, qa prima aſſertio eẽt veriſimilior ſecũda, ſtat̃ potius primæ, q̃ ſecundæ ẽt iuratæ. Quòd aũt ibi aſſertio prima non eſſet iurata, patet, dũ dicit ſi primum dictum eſt falſum, dixit meditatũ, ſi ſecundum turpiter deierauit. Præterea adducit̃ ratio, qa talis conuincitur de mendacio, quod dixit extra iudicium, aut in iudicio, & ſic rõne peccati mortalis repellit̃, ſm do. Anto. hic.
a ¶ Sed ᵃ cõtrarium, ꝙ imo talis teſtis ñ puniatur de falſo, ut fatetur dom. An. hic, ſed ꝙ etiam probet, uidet̃ tenere gl. ordinaria, ſi ponderet̃, in c. cũ cãm. in gl. fi. s̃. e. ꝑ quã gl. cõtra Barto. tenet Imo. ibi, & hic, & Bal. & do. Ab. in c. ꝑ tuas. s̃. ti. j. & Ang. in d. l. eos. & cõſ. 27. & cõſilio 189. & in l. q tabulas. ꝑ illum tex. ff. de fur. & Roma. ĩ l. q bona. §. ſi qs ſtipulatus. ff. de dam. infect. & Bal. in quodã paruo ɔſilio, quod incipit, In Chriſti nomine Amẽ. L3 aſſeſſores, poſt Bar. ſicut cæci, &c. Et idẽ Bal. in l. nullũ. in prin. C. de teſti. & in c. j. §. ſi enim. dicẽs ibi eſſe caſum cõtra Bar. qđ ſit inueſtitura. & in c. j. §. nõ dẽt. de notis feud. & in c. j. §. cum aũt. in fi. de ɔtro. inueſti. & Io. de Ana. in
8 d. §. tertiæ. Et ꝓ † hac parte ĩter alia adducit̃ fortiter tex. ĩ d. §. ſed & ſi negauerit. vbi ſcđm dictũ ẽt ĩ iudicio p̃ualet primo, ſi in ſecũdo * ꝓuenit tortura. Et ita hic tm̃ operabit̃ iuramẽtũ, quãtũ tortura. Itẽ, qa ſicut aſſertio extraiudicialis nõ p̃iudicat primo dicto iudiciali, ſi ſequat̃, vt in p̃cedenti concluſione, ita ſi p̃cedit, cum nõ ſit diuerſa rõ. Itẽ, qa aſſertiones extraiudiciales ſępe fiũt, vt cõplaceat̃ partibus, vt dictũ eſt s̃. Et iſta pars eſt cõior, & verior, cui nõ obſtat d. l. eos, qa ſm Imo. ĩ d. c. cum cãm. loquitur, qñ teſtis deponit ɔtra ſcripturã ſuã ſuo ſigillo ſigillatã, q̃ valebat ɔtra eũ, põt tũc puniri de falſo, ſecus hic, vbi venit ɔtra dictũ extra iudiciũ. Nõ obſt. d. ca. ꝑ tuas. qa rñde, vt ibi ꝑ do. Ab. in fi. ꝙ loquit̃ in aſſerente de facto ꝓprio, ſecus hic, vbi de alieno. Et rõnẽ differẽtiæ vide ibi. Nõ obſt. rõ mendacij inducẽtis mortale, qa vt dicet̃ in c. teſtimonium. intelligit̃ de mortali graui. Et nõ ſemper oẽ mortale repellit, d. c. inquiſitioni. §. tertiæ. Si tñ primum dictũ extraiudiciale eſſet iuratũ, ꝓcederet opinio Bar. in d. l. eos. vt elegãter ꝑ do. Ab. in d. c. ꝑ tuas. Ex quo ſis cautus volẽs participare cautelã Bar. vt conceris facere, ꝙ teſtis iuret ita eſſe, qa ſi ĩ iudicio cõtrarium dixerit, nõ nocebit tibi. Idem dicas, ꝙ ſi de primo dicto eſſet magna præſumptio ex pluribus cõiecturis, qa prę ualebit primũ ſecundo, quamuis iurato, ſecũdum do. Abb, in d. c. literas. in j. col. per illum tex. quẽ ẽt ĩ hoc facit ibi ſingularẽ Bal. in l. 2. C. eo. Cætera in hac materia reſeruemus ad c. p̃terea. j̃. tit. j. ¶ Vltimo in quãtũ ſemꝑ allegat̃ iſte tex. ꝙ in cauſa matrimoniali publicatio teſtiũ nõ impedit productionẽ, limita multum ſolẽniter, ut per Doct. in c. conſtitutus. el 2. j̃. eo. vbi dicetur.

* Articulo mortis. *Adde ꝙ teſtis nõ p̃t ĩfrĩgere, aut retractare qđ dixit in iudicio, ĩ alterius præiudiciũ & dãnũ, etiamſi mortis tempore aſſerat falsũ teſtimoniũ dixiſſe. ſecũdũ Bar. in l. ſi quis in graui. §. ſi qs moriẽs. ad ſyllen. ꝑ illũ tex. Auctor. ĩ c. exhibita. col. 2. de homici. & cõis opinio * eſt cũ Bar. ſecundũ Ale. in l. ſciẽdũ. col. 12. de verb. obli. Aduerte tamen quòd poſſet dici huiuſmodi dictũ valere, vt faciat iudicium contra eum in cuius fauorẽ eſt teſtificatũ. ſi teſtis hoc dicat cũ iuramẽto. ita Ang. & Rom. ĩ d. §. ſi quis moriens. Bald. in auth. ſi dicatur. C. de teſt. in ca. literas. in fi. de præſump. & in c. quoniam frequenter. vt lit. nõ conteſt. quam materiã ui. plene per Doc. in d. §. ſi qs moriẽs.*

a Sed. *Adde, quòd cõtra Bar. tenuit gl. in l. 3. § Sabino. ff. ꝺ teſti. Ang.*

in l. eos. ff. de fal. Io. An. in regula, non eſt. de reg. iur. in 6. Flo. in l. qui falſa. ff. de teſti.

* In ſecũdo. *Adde Ale. in l. ſi poſtulauerit. §. pen. & ibi Bar. de adult. & Soci. in conſil. 253. incipiẽ. in cã domini Ioã. verſi. capio primum. in fin. cum verſi. ſeq. in 2. par.*

SVMMARIVM.

1 *Delictum commiſſum à cõſanguineo meo in fauorem meum, præſumitur commiſſum me conſentiente.*

CAPITVLVM XLV.

Onſtitutis. ¶ Excõicari pñt, q partẽ impediũt in teſtib. ꝓducẽdis, & denũciãdi ſunt teſtes nõ teneri iuramẽto de nõ dicẽda veritate, & ſi ɔſanguinei Rei impediũt teſtes actoris, puniet̃ reus, de cuius volũtate hoc fieri p̃ſumit̃. H. D. Et habuimus hãc mãm s̃. e. c. ĩtimauit. vbi ẽt dixi, qñ iuramẽtũ temerariũ repellit à teſtificãdo, de quo hic ꝑ Doct. maximè do. Ab. ¶ In tex. ibi, ꝓteſtatus. Nota ſm Bal. & do. Car. hic cautelã accuſatoris, vt ꝓteſtet̃ ꝺ impedimẽtis ꝓbationũ, & eſt vtile, vt nõ videat̃ in mora ꝓbandi & ad euitandã calumniã, ſi defeceritĩ ꝓbãdo. ¶ In tex. ibi, qa veriſimile. No. tex. meliorẽ de corpore iuris, ſm
1 do. Ab. & Imo. hic, ꝙ † delictũ cõmiſſum à ɔſanguineo meo in fauorẽ meũ, præſumitur me conſentiẽte commiſſum. Et ita ẽt hũc tex. no. Bal. in l. j. ꝓpe fi. C. quacunque præditus poteſtate. & intellige, vt ꝑ do. Ab. ĩ c. cum cãm. in ulti. char. s̃. eo. & hic, ſcilicet in delicto ſucceſſiuo. Et in hoc multa dici poſſent, ſed plene poſui in c. Petrus. j̃. de hom. faciẽdo regulã, ꝙ delictũ momẽtaneũ ꝓpinqui, vel famuli, in dubio non p̃ſumit̃ de ɔsẽſu meo, ꝑ tex. in c. qa p̃ſulatus. j. q. 4. Et limita 7. modis. Et tetigi, an delictũ cõmiſſum à familia officialis imputet̃ dño?

Universidad de Deusto Biblioteca

& posui regulā,ꝙ sic,ꝑ l.j.§.familiæ.ff.de publica. & limitaui.9.modis,iō nūc contentus sum hac breuitate.

SVMMARIVM.

1 *Productio aliorū testium impeditur ex testificatis didicitis, si nō est qō de uinculo matrimoniali,sed de ꝓcessu cāæ matrimonialis.*
2 *Testium publicatio,cessante notitia testificatorū,sola non impedit productionem aliorum testium.*
3 *Testium renunciatio excludit probationem,etiā si testificata non sint didicita,quia habet vim conclusionis in causa.*

CAPITVLVM XLVI.

Constitutis. ¶Qui testifi cata nō didicit,nec renūciauit testibus ꝓducēdis,ēt super antiqs capitulis, testes ēt alias ꝓducere pōt.H. D. Et p̄mitte in facto,ꝙ in cā appellationis ꝓducti erant isti testes, vt hic plenè ꝑ Doc.& dixi in ca. cùm venisset.ad fin.ver.tertia ꝯclō.s̄.e.¶In gl.j.ibi,sup isto pro
1 cessu.No.singulr̄,†ꝙ si nō est qō de vinculo mr̄imoniali,sed de ꝓcessu cāæ mr̄imonialis, didicisse testificata īpedit ꝓductionē aliorū testiū.Rōnē differētiæ assignāt hic do.An.do.Car.Imo.& do.Ab.qa disputatio sup ꝓcessu nō ꝯcernit factū aīarū,qa possibile est iudicē rectè ꝓnūciasse,sed nō rectè ꝓcessisse,& ita cessante fauore mr̄imonij surgit obstaculū regulæ c. fraternitatis.s̄.e.cū ꝯcor. Ex quo p̄dicti dn̄t haberi singularē limitationē ad c.series.& ad c.cùm ī tua.s̄.e.vbi ꝓcedūt, qn̄ agit̄ de mr̄imonio,& sic ꝓductio testiū fuit facta sup eo,qđ ꝯcernit veritatē facti, sec⁹,si sup eo,qđ ꝯcernit subtilitatē iuris.¶In gl.fi.ibi.an q̄ didicerit.No.singulr̄,fm Imo.
2 q apertè decidit solā†publicationē testiū cessante notitia testificatorū,nō īpedire ꝓductionē aliorū testiū.& illud ꝑ multùm notabili approbāt Doc.hic, & ī alijs locis,de qb.memini latè ī d.c.fraternitatis.an̄ fi.vers.modò q̄rit̄.post do.Ab.ibi,s̄.eo.& limita,vt ibi dixi. ¶ Et
3 no.ex eadē gl.ꝙ†renūciatio testiū bn̄ excludit ꝓbationē,ēt si testificata nō sint didicita,quia habet vim conclusionis in causa.Et idem Specul.in tit. de teste. §. vlt. versic.antepe.de quo latiùs hic per Imol.

SVMMARIVM.

1 *Testimonium de auditu auditus admittitur,quando agitur de tēpore,quod excedit memoriam hominum, veluti centū annorū.*
Testis an possit iurare per nunciū,uel procuratorē.Vide post n.1. versi.in tex.& versi.adde Bart.
2 *Testes singulares an & quando probēt.Vide tractatū bonū, qui in longam disputationem extenditur.*

CAPITVLVM XLVII.

Licèt ex quadam. ¶Ponit reqsita,sine qb⁹ ad ꝓbādū ꝯsanguinitatē nō sufficit testimoniū auditus de auditu.* Nec alr̄ summat̄.
1 ¶No.ibi,ꝑꝑ breuē uitā hominū, ꝙ† vbi agit̄ de ꝓbādo aliqd,qđ vita hominis capere nō pōt,qa fortè excedit tp̄s cētū annorū,iuxta l.fi.C. de sacr. san. eccle. admittit̄ testimoniū de auditu auditus, & ita tenēt hic Io.An. & do. An.qa l3 iste tex.loquat̄ in casu suo,tn̄ cādē rōnē retinet in alijs factis antiqs, vbi testes haberi nō pn̄t,sicut ēt,vbi agit̄ de ꝓbādo memoriā nō extare, l.si arbiter.ff.de ꝓba.& l.2.& ibi ꝑ Bar. ff. de aqua plu.arc. & ī l. ī summa. §.idē Labeo.& l.hoc iure.§.ductus aquę.ff. de aqua quot.& æsti.Nā lex nō fundat̄ sup impossibili,l.fi.ff.q̄ sent. sine ap.rescin.Sed Ioā.And. & do.Abb.hic dn̄t signāter,hoc eē verū, dū modò ī alijs casib.vltra testimoniū de auditu auditus ꝯcurrat fama cū alijs adminiculis, & allegāt c.præterea.s̄.e. & c. cū cām. s̄.eo.ti.j.qa,fm Imo.cū ista ꝓbatio sit ꝯtra regulas iuris,nō dēt extēdi extra casus in iure expressos,regula,q̄ à iur. de req.iur.ī 6. & adduci pōt gl.sing in c.cùm a nobis.j̄.de p̄sc.quæ vult, ꝙ ad

* Audit⁹ de auditu. *Adde ad reg. cum restrictione hic posita. gloss.in ver.prasto.in l.testium.C. de testi. Are.& Auctor.ī c.tam literis.hoc ti. Spe.in titul.de teste.§. 1. vers.itē quod non prohibet & plene not. 32. q. 6. hoc videtur. & ibi Hostien.& Archid. & Rom. consilio.424.inci. circa propositum thema.vers. Cæterum et testimoniū de auditu.*

probandam præscriptionem centenariam contra ecclesiā Romanā,nō sufficit ꝓbatio ꝑ auditū, & ꝓbat̄ in c.si diligēti.eo.ti.vbi Papa dicit, ꝙ nō credit cētenariā p̄scriptionē ꝯtra ecclesiā Romā,posse ꝓbari ab illo archiepō,quasi videat̄ sentire,ꝙ sit difficilis ꝓbatiōis. Qđ nō eēt,si posset fieri ꝑ auditū, l3 ad illū tex. dici posset, ꝙ ponebat difficultatē,qa nō credebat illud tp̄s eē elapsū.Facit ēt tex.optimus ī c.tua,j̄.de ꝯsang.& affin. vbi tex.dicit,ꝙ si testimoniū de auditu est minùs validū,talis ꝓbatio nō ē relaxāda.Ad idē tex. & qđ ibi Bar. ī l.3. C.de iure hastæ fiscalis.lib.10. vbi ꝓbat̄,ꝙ dispositio l.q̄ vult aliquo casu ꝓbari aliqd ꝑ scripturā, nō extēdit̄ ad aliū casū,in quo posset eē alia rō,ad qđ vide ēt Bal. ī l.testiū.ī 2.col.C.de testi.Et illud credo verū,l3 do. me⁹ alr̄ scribat in c.tū literis.in vlt.char.s̄.eo. ¶In tex.ibi,ꝓprio iuramēto.Per istū tex.dn̄t hic Pe.& Ab,quos oēs sequūtur, ꝙ testis nō pōt iurare ꝑ ꝓcuratorē,* qđ ē mēti tenēdū,fm Bal. hic.Et ex hoc īfert hic do.Ab.ꝙ l3 aliàs quis possit iurare ꝑ ꝓcuratorē habētē spālē mādatū,qa vr̄ ipse iurare, vt no. Io. An.in c.fi.de iu.cal. in 6. & ibi bonus tex. & facit c.ꝓcurator. de elec. ī 6. tn̄ fallit,vbi reqrit̄ ꝑ forma iuramētū ꝓpriū,nō sufficit eīn iurare ꝑ ꝓcuratorē ēt habētē spāle mādatū,p istū tex. ꝑ quo facit,qđ no.gl.ī c. vt circa.de ele.ī 6.fm ipsū.¶Adde Bar. ī l.q bona. §. q aliena.ff.de dā.īfec.vbi tenet, ꝙ testis nō possit iurare ꝑ nūciū, vl̄ ꝓcuratorē specialr̄ ꝯstitutū. Allegat l.4.§.idē diu⁹. cū gl.ī verbo,testimonijs.ff.đ testi.Idē tenet Bal.ī rub.ff de iurei.ꝓpe prī. Facit,qđ no. idē Roma. allegādo istum tex.ī singulari 8.& cō.Idē Rom.ī d.§. q aliena.ubi dicit,ꝙ iuramētū ꝑꝑ qđ qs probat suā ignordtiā,nō pōt p̄stari ꝑ procuratorē,& dicit eē casū singularē ī c.si verò aliqs.ī verbo,propria manu.j̄.đ sē.excō. & bn̄ facit d.c.ut circa.ī uerbo,propriū iuramētū. Sed vt ītelligas ista,vide oīno Dom.ī d.c.vt circa. §. pe. vbi refert lōgā ꝯtrarietatē īter Archidiaconū,Ioan. An.& Pau.ibi,ī hoc, vtrùm sufficiat legi reqrēti propriū iuramētū,si iurat̄ ꝑ procuratorē habētē spāle mādatū,& in effectu ipse remanet ī doctrina,q̄ ex eorum dictis notabilr̄ colligit̄,vc3, ꝙ aut lex reqrit propriū iuramētū illi⁹ q facit actū,& tūc aut ipse facit actū ꝑ aliū, & tūc poterit ꝑ illū iurare,dū tn̄ habeat spāle mādatū,& iō in proposito,cùm testis nō possit testificari ꝑ aliū,c.testes.3.q.9.dixi s̄.e.de testib⁹.stat firma opi.do.Ab.Si aūt lex reqrit iuramētū alicuius ī propria ꝑsona ipsi⁹ manu,& tūc nō p̄t ꝑ aliū iurare aliquo casu, qa ita exigit̄ ad maiorē terrorē. Et istā differētiā,an lex exigat iuramētū ꝓpriū, ul̄ a propria ꝑsona,aut manu,ponit ibi Io.An.qa ꝑsona tua & tua man⁹ n̄ ē mea,sed iuramētū,qđ tu pręstas ex spāli mādato ī aīam meā,bn̄ ē meū,qđ patet,qa si sit falsū,cēseor ꝑiur⁹,c.2.& fi.đ iurei.ī 6.facit c.fi.de iur.cal.c.li.& gl.q̄ īcipit,quorū ītereſt.ī c.j.de elec.ī 6. & dicit Io. An.ī d.c.ut circa.se audiuisse ab epō Bononiēsi auditorē ꝯtradictoriarū ita teneri ꝑ curiā.Et istis adde do. Car.ī cle.j.uer.11.no.de iurei.ubi dicit,ꝙ qn̄ exigit̄,iuramentū ꝑ man⁹ alicuius,n̄ sufficit iurare ꝑ aliū, & dicit eē gl. sing.ī cle.j.ī uerbo,publice & ꝑsonalr̄.de uita & ho.cle. & adde gl.2.ī c.fi.s̄.de iur.cal.ꝑ quā iūcto c.j.de iud.ī 6.dicit do.Ab.ꝙ ubi lex reqrit p̄sētiā alicui⁹,n̄ pōt actus fieri ꝑ procuratorē,qa ille dr̄ p̄sens,q exhibet se ꝯspectui, & allegat gl.ī cle.dudū.de sepult. Et addit, ꝙ si statutū punit faciētē actū ꝑsonalr̄,nō īcludit faciētē ꝑ aliū. Hic allegat gl.ī d.c.j.ī uerbo,publicè,sec⁹ dicit,si nō est appositū uerbū Personalr̄,ut ī c.si qs suadēte.17.q.4.iūcto ca. mulieres j̄.đ sen.excō. Et si diceret̄, ꝙ c.si qs.utit̄ uerbo Man⁹.dicit,ꝙ nō dicit proprias,ul̄ ꝙ ille cas⁹ est declarat⁹ per alia iura,d.c.mulieres.& ita etiā do.Car.ī repe. c.perpendimus.ī prī.j̄.de sen.excō.& do.Ab.ī d.c.mulieres.& Io.de Ana.in c.sicut dignū.j̄. de hom. & adde Bart.

*Procuratorem. *Adde Bal ī l.1.§. ne autem,C.de caduc.tol. & in c.1. quo temp. mil.& adde quòd Rota idem seruat in iuramento perhorrescentiæ.de quo in ca.statutum. §.cū vero. de rescript. in 6.vt ꝑ Casad. deci.1.de iureiur. pro quo vi. Dom. in d.§. cum uero. col.3. vers.quæro. an isto casu.*

Bar.in l.īfantes. ff.de fideicō miss liber.vbi dicit, ꝙ si statutū punit principalē nō rn̄dētē positionibus,nō habet locū in ꝓcuratore cōtumace.¶Et ista lita, nisi esset actus nō p̄iudicialis,qa vbi dr̄ Manibus ꝓprijs,pōt fieri ꝑ aliū,fm do.Car.in d.cle.j.de iureiu. ꝑ illū tex. vbi Papa ꝓnūciat manibus suis esse faciendū,& tn̄ fecit ꝑ aliū,qa nō fuit qd p̄iudiciale.Cōfirmant̄ ēt p̄dicta,fm tex. in l. ꝑ hāc.ī verbo,manu sua.C.de eroga.militaris annonę. li.12.ꝑ quē dicit ibi Bar. ꝙ administratores reipub. deputati ad solutiones faciēdas,nō pn̄t soluere ꝑ substitutū,nec stipēdiari⁹ pōt recipere solutionē ꝑ ꝓcuratorē. Similr̄ dixit Bal.in l.j.§.ne aūt.ꝑ illū tex.in verbo, proprijs manibus.C.de cadu.tol.Et hoc dictū Bar. sequitur Roma.in l.j.§.si qs ita.ff.de verb.obl.Pro quo vide tex. & ibi Do.in c.quicūque.in verbo,ꝓprijs manib⁹. de hęre.in 6.& gl.in verbo,proprio sigillo.l.singulos. ff.de testi.q̄ dicit ꝑ illū tex.ꝙ qs nō pōt se illo casu subscribere per aliū.Vide Bal.in c.j.§.iniurta.de pace iura.fir.& tex elegātē in l.si duas.an̄ fi. ff. de excusa.tut.ibi, si modò ꝑ se pistrinū exerceat.Et istis addđ Bal.ī auth.habita.C.ne filius ꝓ patre.vbi dixit,ꝙ statutū puniēs ingrediētē ī loco,nō cōprehēdit mittētē nūciū,& allegat tex. sing.ī l. qđ sæpe.§.si qs amico.ff.de ꝯtrah.emp.Facit optimè l. j.§.ait p̄tor.ff.de vi & vi ar.& qđ no.do. Car.in c. j. in fi. de ꝯuer.infide.ꝑ illū tex.cū gl.vt refert Io.de Ana.in c. si cuius.ī fi.j̄.de symo.Et scias, ꝙ verba denotātia propriā ꝑsonā aliqn̄ interpretant̄ de tertia persona, vt satis fiat alijs iuribus.Ita est gl.in verbo,capere.ī c. cùm eps. de offi.ord.in 6.quā pōderat ibi Dom.¶Et rō p̄dictorū est,qa plerūque ꝯsiderat̄ industria ꝑsonę ex talibus uerbis,iō nō p̄t tūc qs ꝑ substitutū expedire, vt ꝑ Bar.ī l.nemo est,q nesciat.ff.de duo.re.& in l.j. ff. de uarijs & extraor.cogn.& in l.diē functo.ff.de offi.asses.& in l. j.C. de p̄positis agē.in reb.li.12.& Spe.ti.de feu.§.j.ver.12.ad fi.& ī ti.de salarijs.§.fi.vers.qd si Doc. cū sequēt. & Bal. in l.cùm antiquitas.C.de usufruct.& ꝑ do.An. Imo. & Bal. ī c.fi.ꝑ illū tex.s̄.de offi.dele.& ꝑ Io. An. & alios ī c. si is,cui.e.ti.ī 6.cū multis similibus. Et * si diceret ꝯtra p̄dicta, ꝯpaternitas* cō* trahit̄ ꝑ ꝓcuratorē,fm cōem *opi.de qua in c.veniēs.j̄.de cogna.spi.& Fed. ꝯs.15.cū ꝯcor.& tn̄ iura, q̄ reqrūt actū ꝑsonalē,dn̄t,ꝙ manibus leuat̄, c.quāuis de ꝯsecra.dis.4.cū similibus, rn̄de ex eo,qđ dixit do.Car.ī d.cle. j. ꝙ act⁹ nō est p̄iudicialis, & ꝙ nō est verū , ꝙ sit electa industria ꝑsonæ in leuādo, sed bn̄ in erudiēdo leuatū, quod ultimū nō abdicat à se leuās ꝑ aliū. Quæ oīa bn̄ no.¶In tex.ibi,tolerabili⁹,&c. No.ꝑpetuò,ꝙ quoties agit̄ de impedimento à canonib.indicto, iudicat̄ in dubio ꝑ mr̄imonio,qa fere oēs grad⁹ sunt ītroducti lege humana, & pauci lege diuina,de qb.ꝑ gl. & Doc. in d.c. literas.ī verbo,dispēsare.s̄.de rest. spo. Et ex hoc infert hic do. Ab. multùm elegāter,ꝙ si aliquo casu allegaret̄ impedimētū iuris diuini, & ꝓbationes vtriusque partis essent æquales, ferēda est s̄nia absolutoria ꝓ reo,siue īstet ut separet̄ mr̄imoniū,siue ut nō separet̄, qa cessat fauor mr̄imonij,ex quo concurrit secū impedimētū iuris diuini, & ita cessat cā,ꝑꝑ quā in isto tex. ꝑpōderat fauor mr̄imonij, qa secū ꝯcurrit ius positiuū debilius. Et ita limitat c.fi.j̄.de re iur. quod subtile est & ualde singular̄.¶Et ex eo.tex.no.ꝑpetuò fm ipsū,ꝙ statuta Pap7 & ꝯcilij dn̄r statuta hoīum,& n̄ diuina,l3 soleat dici,ꝙ descēdūt à iure diuino,c.fi.16.q.3. & c.quo iur̄.8.dis.facit c.nimis.j̄.de iurei.Et ex hoc īfert ad id,qđ no. Arc.ī c.utinā.76.dis.ubi dixit,ꝙ l3 ueniēs ꝯtra ius diuinū semꝑ peccet mortalr̄, n̄ tn̄ sic ligat̄ ueniēs

* Cōpaternitas. *Adde quòd Bar. ī l. Gall⁹ ff. de lib. & posth.in §.forsitan,in fine. tenet contrarium, et ita dicit tenere canonistas,ui. per doc. in c.super eo de cognat.spiri.et Bar. sequitur Ro. sing. 54.versi. Quæro an filiatio.et Ale. in d.§.forsitā.col. 2.versicu.in compaternitate vero. Alber.in rubr.C. de procu. & in dictionario. in ver. compaternitas. et in uer.impedimētū. 6. Dicas tamē quòd de consuetudine pōt contrahi nō de iure. Bal.in l.1.§.ne aūt. C.de cad.tol. et ui. oīno Alexan. ubi s̄.in versi. hūc vltimū articulum.*

ꝯtra i⁹ humanū, nā p̄t euitar̄ mortale,si hēt aliquā cām rōnalē,ut hic ꝑ eū,& remittit se ad notata ī c. nā ꝯcupiscētiā.s̄.de ꝯsti.tetigi ī c.qm̄.ī notabilibus,s̄.ti. 1. ¶ Vlti
2 mò ē sciēdū,ꝙ†Inn.Hos.Io.An. & cōiter * oēs hic posuēt notabilē doctrinā ad cognoscendū,qn̄ testes singulares ꝓbēt.* & hoc ꝑꝑ ea,q̄ tāgit hic gl.ī uerbo,ab uno.ꝑ pe fi.& gl.fi.hic,ut ꝑ eos habes, sed qa mā ē quotidiana, īgredior ipsā breuiter restrictis multis ꝑ uiā simplicis introductionis.Et ē regulr̄ notādū,ꝙ * testes singulares nō ꝓbāt,ut ī c. l3 cām. s̄.ti.1.& c.cum dilecti.ad fi.j̄.de accus. & c. cùm dilecti.& c.bonę.el 1.s̄.de elec.& l.ob carmē.in fi.ff.de testi. cū si. Et rōnē ponit Bal.ī l. iureiu. ꝑ illū tex. C.de testi. qa ibi nō ē numer⁹ ꝯtestiū. Vn̄ tm̄ ꝓbāt mille singulares eorum, quātū unus.Et allegat Spe.ī ti. de īquisitione.§.nūc uidēdū.uer.itē nota.Debēt eīn testes eē ꝯcordes ī facto & ī iure. Vn̄ si peto.x.& un⁹ testis dicit, ꝙ ea mihi debes ex cā mutui,qa mutuaui. alius dicit,ꝙ ꝯfessus fuisti: l3 isti ꝯcordēt ī iure,qa dn̄t obligationē esse, tn̄ discordāt in facto,& sūt singulares, fm do.An.hic,& Pau.de Leaz.in disputatione inci.ꝯtra instrumētū debiti.ī 6. col.& Spe.ī ti.de teste.§.j.uer.sed pone egi.& Imo.ī cle.sępe.ī 17.col.đ uer.sig. & do.An.ī c.si cautio.ī fi.j̄.de fid. inst. & in repe.c.fi.in pe.col.ubi multa ponit s̄.de ꝯsue.& Bal.ī auth. rogati.C.đ test.Et iō dicit Bal.in l.si ex cautione. ad fi.uer.duodecimò q̄rit̄.C.de nō nu. pe.ꝙ si actor accumulauit in libello ꝯfessionē & numerationē, & ꝑ unū testē ꝓbat ꝯfessiōem, ꝑ aliū numerationem,n̄ ꝓbāt tāquā singulares,per c.cū dilectus,j̄.de suc.ab ītest.& hęc est manifesta singularitas,qa un⁹ deponit de uisu,alter de auditu,& sic differunt in sensu & ī sensato,& illud c.dilectus.latius ad hoc inducit Bal. ī d. authe.rogati. Et addđ Bal.ī l.cum antiqtas. an̄ fi. C.đ testa.ubi dicit, ꝙ si una pars testamēti ꝓbat̄ ꝑ 7.testes,q dn̄t se pl⁹ nescire,& similr̄ alia pars ꝓbat̄ ꝑ alios 7. testes,nō est probatū testamentū,qa illi q minus deponūt,nesciūt totū,qđ dicit mirabilr̄ ꝓbari ī illo tex. & esse cogitādū,qa aliàs testes ꝯiūgunt̄ ad aliqd ꝓbādū. Allegat gl ī c. de parētela. 35. q.6.ubi approbat̄ opi. Io. de qua hic ī gl.fi.quā saluāt Doc.hic, qn̄ testes deponētes de uno latere ꝯsanguinitatis exprimūt đ uisu,qn̄ ē capitulatū ī gn̄e re de ꝯsāguinitate.Si eīn eēt capitulatū,ꝙ a.& b.attinēt ī tali gradu,oporteret ꝙ testes deponerēt de utroq; latere, ut īferrēt ueritatē capituli, fm do. meū & Car.hic,ꝑꝑ ꝙ sit expedita illa gl.Et istis ēt adde Dom.post Io. An.ī c.j.de arb.ī 6.ubi dicit, ꝙ si uolo ꝓbar̄ me possedisse ꝑ 10.annos trib.testibus & un⁹ dicit de 10.alter de 20. alter de 30 nō ꝓbāt de 10. & ē decisio Arc.ī c. nihilominus.3.q. 9.qđ ītelligit Dom. post Io.de Fā.ī d.c.j.eē uerū, qn̄ n̄ specificāt tp̄s,ita ꝙ ꝯcludāt de eo.tp̄e,sec⁹,si ꝯcluderēt, puta,quia primus testis diceret a decem annis & citra,alius à 20.annis & citra,& sic alius, quia omnes isti concordant in istis ultimis annis,& sic probant de 10.quia in maiori summa inest minor,utibi.Hoc etiam ponit Bal.

* Probēt. *Adde ī quibus casibus testes singulares ꝓbent.Socin.consil. 295.inci.in causa contra filios.vers. postremo.ī 2. par. & de materia testium singularium, ui. Alex.cōs.174. pa.2.et cōsi. 111. par.4. & consilio 116.par.1.*

* Non probant. *Adde quòd licèt testes singulares non probent,si tamen ex illis iudex īcredulitatem deducit,pōt illis plenā fidē adhibere, licèt iudices capitosi credere nolint. Sed quid si testes singulares sint ꝑsonæ graues, & dignæ,an probēt? dic ꝙ sic,secūdū Pau. de Cast.ī l.admodi.de iurei.col.pe. ubi dicit, ꝙ multi ꝓterui iudices habēt hoc ꝓ duro, et qđ nō ꝓbāt. Adde Ias.in repe. d.l.admonēdi col. 181. cū seq.ver.liē.adde ī quātū Bar.et Ale.consi. 3 par. 4. quando autem coniūgātur,uiđ eū ī cons.176.et plene in cōsi.11.p 4. Et adde, quòd testis vnius dictum quoad plenā fidē admittēdū ē secūdū Spe.tit. de test.§. restat.24.fal. Ro. Ale.& alios in l. 1.§.vlt. đ uer.obl. vbi Ias.n. 8. dicit hāc opinionem eē cōem * ītellige tn̄ quādo cōsensus,p̄statur certæ personæ,& nominatim quoad certū negotiū,ne alioq. detur occasio fraudibus. Ias.ubi s̄. n.100.et 200 et Vide auctorē in cōs.2.nu.28.*

Universidad de Deusto Biblioteca

Bal.ita declarãdo Arch.in l.j.in pe.col.C.de testi.dicẽs, ꝙ dictũ Arch.ꝓcedit solum, qñ testes sunt singulares ĩ initio possessionis,puta,si vnus dicit, ꝙ incepit possidere,iã sunt 20.anni,alius,iã sunt 30.anni,qa implicãt cõtradictionẽ iuris & facti,secus,si simplr deponũt, nõ de initio possessionis,sed vnus dicit, vidi possidere 30.annis,alius viginti,alius decẽ,qa ĩ minori tpe sunt ꝯtestes. Et istud pẽdet ab alio dubio,vtrũ regula, q̃ hẽt,ꝙ ĩ maiori summa inest minor,l.j.§.si stipulãti.ff.de verb. oblig.l.cùm quarta.ff de leg.j.d.c.j.de arbit.in 6. habeat locũ in testibus,vt si peto 10.ex mutuo, & ꝑ vnũ testẽ probo de 10.ꝑ aliũ de 5.an dicaꝭ probasse d.5.& dr̃,ꝙ nõ,qa diuersitas summarũ inducit p̃sumptionẽ diuersitatis actus,l.j.ff.de ꝓba.l.cum cẽtũ.ſm intellectũ Barto.ff.de adi.leg.& ita tenet Arch.in d.c.nihilominus. & Paul.đ Leaza.in d.disputatione,& Arch.in d.c.j.& ibi Domi. & Imo.& Ro.in d.§.si stipulãti.& Bal.& Ange.in l.ex facto.§.itẽ q̃ro.ff.de vul.& pup.& Imo.in l.inter pares. ff.de reg.iur.Quod intellige,nisi ꝯstaret, ꝙ testes deponerẽt de eadẽ numeratione, qa ꝓbarẽt de minori summa.Nã si duo sunt instrumẽta eodẽ tpe ꝯfecta,& ĩ vno ꝯtineꝭ summa maior,q̃ in alio, dñr ambo cõcordare ĩ minori summa,vt est tex.in l.Sẽpronius Proculo. ff.de leg.2.& declarat Bar.in l.imperator.in pen.col.ff.de statu ho.Et facit,ꝙ dictũ est de probãda possessione certi tpis,qa si vnus testis diceret de possessione 5.annorũ inceptorũ certo tpe, & alius de possessione 10.annorũ ĩceptorũ eodẽ tpe, esset ꝓbata possessio 5. annorũ, ut ꝑ Docto.in locis p̃dictis.Et ex istis dicit Cal.in l.2.circa fi. C.q bus res iudicata nõ nocet. ꝙ si vnꝰ testis dicit factũ de die,alius dicit factũ inter diẽ & noctẽ,nõ ꝓbãt, quia sunt singulares.Et unũ fortiùs dicit do.Ant.in c.nihil ẽ. j̃.de uerb.sign.ꝙ qñ testes habẽt ꝓbare de uerbis testatoris,si unus testis dicit testatorẽ dixisse, Sẽproniũ hæredẽ facio,alius dicit,ꝙ testator dixit, Sẽpronius hęres esto,nõ ꝓbãt,qa lʒ sint ꝯcordes ĩ substãtia,tñ sũt discordes in forma deponẽdi.Et ita dicit se uidisse in facto, ꝓpter ꝙ apparet,ꝙ lʒ ꝑ illũ tex.salueꝭ uariatio testiũ, uel instrumẽtorũ in uerbis,qñ apparet de substãtia,tñ fallit nisi recitenꝭ formalia uerba ab alio formata.Et hoc sequiꝭ do.Ab.ibi,& idẽ tenet do.Ant.in c. cùm eccl'a Sutrina.in 20.col.s̃.de cã pos.& ꝓprie.Ad q̃ adduco elegãs dictũ Bal.in c.bonæ,el j.s̃.de elec.ubi dicit, ꝙ si testis deponit de 24.quatrinis,alius de 2.solidis, nõ dñr singulares,nisi fuissent interrogati de uerbis formalibus cõtractus,de quo agiꝭ,qa tũc nõ ꝓbãt. Et ista ultima ꝑpetuò no.¶Et adde p̃dictis Ang.ꝯs.259.ubi dicit, ꝙ testis diciꝭ singularis,ẽt qñ allegat, uel ꝯducit testẽ, cuius dictũ repelliꝭ.Et ista regula hẽt locũ,adeò ꝙ testes singulares ñ ꝯiũgunꝭ,ut ꝓbẽt,ut habuimus in.cùm cãm.s̃.ti.j.¶Modò aduerte,ꝙ ista limitanꝭ primo ex ijs,q̃ scribit Bal.in rub.de ꝯtro.ĩuest.post prin. ubi dicit, ꝙ si testes nõ sunt adeò singulares, ꝙ nõ discordẽt ĩ unũ rei finẽ,*sed ueniũt in eũdẽ finẽ ꝑ diuersa media, seu per diuersas cõiecturas sibi inuicẽ patrocinãtes,puta,unus testificaꝭ de ueritate, alter de ꝯfessione actus, tũc quia unũ adminiculaꝭ alteri, tũc bñ deferꝭ iuramẽtũ in supplemẽtũ ꝓbatiõis. Alleg. c.cùm dilectus.j̃.de succes. ab intestato.Est enim duplex singularitas, q̃dã obstatiua,& ista infringit testimoniũ, q̃dã adminiculatiua, ut unus testis deponit de ueritate, & duo de fama, & hæc coadiuuat testimoniũ. Et hæc ẽt elegãter deducit Bal.ĩ c.lʒ cãm.s̃. ti.j. dicẽs,ꝙ singularitas qñque est cũ ꝯtrarietate,ut qa unus testis dicit ꝯtra multos,qñq; cũ actuũ diuersitate,ut qa unꝰ dicit de uno ꝯtractu,alius de alio, qñque ẽ singularitas, & tñ dictũ unius coadiuuat dictũ alterius, sicut si unus testis ꝓbet ꝯfessionẽ,& alter uerã numerationẽ,sicut ẽt scriptura priuata ꝯfessionis, & adminiculũ unius testis

* In unum rei finẽ. *Adde quòd singularitas testiũ attẽditur penes effectũ rei. nõ penes modũ sciẽdi. Bal. in l. bonorum. col. pe.vers. hic quæro. C.de bon. pos.secũ. tab. per text. in l. cũ reis.C. de pœn. Ang. & Imo.in l. ex facto.§.itẽ q̃ro. ff.de uulg.et pupil. & vi. Aucto.ĩ seq. col.vers. & pro cõcordia dici potest.*

uerã numerationẽ ꝓbãtis,& hoc tertio casu unus testis nõ facit uacillare fidẽ alterius,imò adminiculaꝭ, qa utrũque põt eẽ uerũ,& uerissimũ,sed ubi ꝑꝑ singularitatẽ testiũ uacillat depositio, ibi singularitas oĩno uitiat. Et ad hoc ẽt uide Bal.in c j.§.si instrumẽtũ.in fi. de notis feud.vbi dicit,ꝙ unus testis suffragaꝭ alteri,& alter alteri sup ꝓbãda qualitate adminiculatiua. Alleg.no. ĩ c. q̃rẽdũ.2.q.7.¶Scd̃ò limita p̃dicta,ut nõ habeãt locũ in testibus ꝓductis ad ꝓbãdũ aliq̃d, q̃đ hẽt ꝯtinuationẽ & tpis ꝑseuerationẽ & actuũ diuersitatẽ, seu multiplicationẽ,siue sit totũ unũ, siue habeat actus & partes distãtes & separatas,qa singularitas testiũ nõ nocet. Vñ si respectu eiusdẽ finis testes ꝯcordẽt, lʒ tpe & ĩ actibus discordẽt,sufficit, qa uarietas tpis & actuũ ñ diuersificãt id,de quo substantiaꝭr & probabiꝭr q̃riꝭ. Istã doctrinã ponit Inn.hic,dicẽs, ꝙ in probãda iurisdõne, * uel seruitute, si unus testis dicat de uno actu, & alius de alio, probãt.Et hoc expressius firmat Bal. hic dicẽs,ꝙ lʒ in ꝓbãdis specificis actibus iurisdõnis testes sint singulares, tñ si sint ꝯtestes ĩ uno p̃ambulo, s.in ꝓbando,ꝙ iudex sedit ꝓ tribunali,ẽ ꝓbata quasi possessio iurisdõnis, ꝙ illi actus descẽdũt ex uno fonte.Et hoc sequũꝭ in effectu do.An.do.Ab.& Imo. hic, & allegãt ad idem Inn.ĩ c.quaꝭr.el 2.ĩ j.col.j̃.de accus.ubi deducit istã limitationẽ ualde solẽniter, & dat exemplũ in ꝓbãda iurisdõne ꝑ actus singulares inferẽtes iurisdõnem, sic ẽt, ſm eũ,si inter testes ꝓductos ad ꝓbãdã possessionem decimãdi aliquis dicit uidisse eũ colligere granũ, alius hordeũ,ꝓbãt.si tñ locus,uel tp̃s esset de substãtia, secus esset ut ibi ꝑ eũ, & dixi s̃.e.c.ex tenore.& de hoc uide ẽt exempla ꝑ Pau.de Leaza.in dispu.inci.qõ ꝯtra instrumentũ, & c.ubi in mã allegat gl.q̃ incipit,ecce.ĩ c.uoluimus. 15. q.4.& Spe.in ti.de teste.§.iã de ĩterrogatorijs.uer.item de tpe.& gl.in l.ob carmen.§.fi.ff.de testi. Ad idem uiđ Bal.ĩ l.1.ĩ 8.q.C.de testi.ubi dicit,ꝙ testes nõ dñr singulares respectu actuũ, sed respectu finis.

* Iurisdictione. *Adde Saly.in l.testium. C. de testi. & Alexã.in l.ob causam.§. testes. eo.ti.& plenius in consi.3.par.4. & Pau.de Cast. consilio.30.et Bal.in Marg.uer.testis. et Soci.cons.295. inci.in causa contra filios. vers.postremo.in 2.par.*

* Et iõ si sũt ꝯtestes respectu finis, * nõ dñr singulares,nã sufficit ꝯcordari in singularibus,q̃ faciũt ad finẽ. Allegat tex.optimũ ĩ l.q sñĩam. C. de pœnis. dũ dicit,in vnũ ꝯspirãtes ꝯcordãtesq; rei finẽ. Ad idẽ vide Bal.ĩ l.j.C. qui numero tutel.vbi dicit, ꝙ testes singulares nõ ꝓbãt,qñ adhibenꝭ ad ꝓbationẽ certi actus, sed qñ adhibetur ad ꝓbationẽ faciẽdã in g̃nere,puta,ad probãdã hæresim,bñ ꝓbãt, vt si unus testis dicat, eũ hæreticũ,qa audiuit eũ dicẽtẽ,Nõ credo ĩ vnũ Deũ,alius,qa dixit, Nõ credo in catholicã ecclesiã, ꝓbãt, qa sunt cõtestes in genere,& allegat no.in d. §. ob carmẽ.§.fi.Idẽ dicit Bal.repetẽs hoc exẽplum de hæresi in c.cùm oẽs.s̃.de consti.& in l.actor.C.de ꝓba.& fuit antea dictũ Ia.de Are in l.testiũ.C.de testi. & Ia. But.in d. l.ob carmẽ.Cuius ꝯtrariũ tenet Io.An.ĩ c. vt officiũ.§. 1.super verbo,testiũ.de hære.in 6.& do. An.in c.quaꝭr. el 2 j̃.de accus.Sed tñ primũ dictũ sequiꝭ Imo.ĩ ca. cùm oporteat.eo.ti.ꝑ p̃dicta.Et pro concordia dici põt,ſm quod notat Bal.in eodẽ exẽplo in d.l.ob carmẽ.§.fi.ꝙ si inducunꝭ testes ad probãdam hæresim in g̃nere,procedit prima opinio,sed si in spẽ,procedit secũda. Adde ẽt dictis Bal.in l.bonorũ.in §.pe.ver.hic q̃ro.C.de bo.pos. secũdũ tab.vbi dicit,ꝙ si 7.testes testificanꝭ, & quilibet dicit se fuisse præsentem,& rogatũ. vbi talis fecit testamẽtũ tali mõ, & non facit mentionẽ de alijs testibus, erit probatũ testamẽtũ,quia singularitas testium attendiꝭ penes effectũ rei,ñ penes modũ sciẽdi. Alleg. l.cùm reis.C.de pœn.Et sunt verba matura. Adde ẽt satis ĩ ꝓposito vtile verbũ Bal.in l.2.in fi.C.de dona.añ nup.vbi dicit,

* Respectu finis. *Adde Soci. consi. 229.incip.primo aspectu.par.2. & consil.253.incip. in causa domini Ioãnis.ver.capio primũ circa prin. in d.p.et cons.26. incipi. ex ijs quæ in facto.ver.verũ præd. non obstan. cir.fin.par.1.*

dicit,aliquis recepit aliq̃d,& nulla cã fuit expressa ĩ traditione,& p̃sumiꝭ liberalitas, saltẽ attẽta qualitate tradẽtis.Et ad probãdum istã negatiuã,ꝙ nulla cã fuit expressa,ꝓducunꝭ testes,q dñt.nos de interuentu verborũ tpe traditionis,nec q̃s ꝯtractus fuerit celebratus, sumus inexperti,sed bñ recordamur & scimus, ꝙ nulla cã fuit expressa,& maximè illa,đ qua dicit actor, nã isti ꝓbãt hãc negatiuã.dato ꝙ dicãt,se nõ recordari đ actu formaliter,qa satis est,ꝙ recordenꝭ de eo, q̃đ depẽdet à substãtia qõnis,q̃đ est notabile & mẽti tenẽdũ,ſm ipsũ. Vñ sufficit in testibus,ꝙ ꝓbẽt hoc,q̃đ est substãtiale, lʒ cætera nõ ꝓbẽt,qa nõ recordanꝭ de illis, ſm ipsũ post Cy.ibi.Adde ẽt istis Ang.& Imo.in l.ex facto.§. itẽ q̃ro. ff.de vul.& pup.vbi dñt,ꝙ testes inducti ad ꝓbãdũ hoc ĩtegrale,s.collectionẽ fructuũ,ꝓbãt,lʒ vnus testis dicat, ꝙ collegit 10.corbes frumẽti,alius dicit de 8.& idẽ dñt si ageret de ꝓbãdo quẽ decessisse in pupillari ætate, & unus dicit,ꝙ erat 10.anno.alius 8.Adde.ẽt ꝓ hac doctrina,ꝙ ad ꝓbãdũ vnũ integrale,sufficiat ꝓbare eius partes,ꝑ testes singulares.Est gl.in c.nihilominus.3.q.9.ponẽs de ꝓductis ad ꝓbãdã celebrationẽ missæ, vel copulã visam successiuè ꝑ foramẽ.Idẽ do.Ab.ĩ c. cũ Ioãnes. ĩ no.j̃.de fi.instr.& Imo.post Ang.in l.j.§. si q̃s neget. ff. quẽmad.test.ape.& Ange.ꝯsi.231.& in disp. Astẽsis miles.& Bald.in l.de quibus.vbi semꝑ vide. ff. de legib. & Io.An.ĩ summula,de testibus.ver.q̃ro, q̃ diuersitates ñ nocẽt testi.& Imo.ĩ l.si pater tuꝰ.ff.de vul. & pu. & Bal. in c.fi.s̃.de ꝯsuet.& do.Ab.in c.p̃terea.s̃.eo. Sed põdera qa ista secũda limitatio lʒ sit multum vsitata, tñ est restringẽda duobus modis,primo,vt habeat locũ,qñ agiꝭ de ꝓbatione actus indiuidui,secus,si agereꝭ đ probãdo actũ,q sui natura nõ esset indiuiduus, per id, q̃đ scribit Bal.in l.obseruare.in vlt.col. C. quorũ appel. nõ recip. vbi dicit,ꝙ si ex forma statuti puniꝭ trãsiẽs ex vno loco ad aliũ,& duo testes ꝓbẽt,ꝙ q̃dã trãsiuit dimidiũ,& alter,ꝙ trãsiuit ad reliquũ dimidiũ,istæ probationes non sunt sufficiẽtes,qa ꝓbãt imperfecta ex se, ex q̃b. ꝑfectis hoc resultare nõ põt.Nõ obst. ꝙ parẽtela põt ꝓbari, si duo testes ꝓbẽt vnũ gradũ,alij aliũ,vt no.Inn.ĩ c.series. s̃.eo,qa q̃libet gradꝰ ẽ q̃d ꝑfectũ, ſm eum. Et istã restrictionẽ approbat do. me.ĩ c.p̃terea.s̃.eo dicẽs,ꝙ lʒ istud exẽplũ Bal.nõ placeat sibi ꝑꝑ gl.in d.c.de parentela. & * cõem *opinionẽ Doctorũ hic ꝯtra gl.fi.dũ dr̃,ꝙ testes deponẽtes de vno latere cõsanguinitatis,& alij de alio, ꝯiũgunꝭ tñ ꝓ ipso dicto in rõne sui.Allegat Bal. in d.l.j. C.de testi.vbi dixit allegãdo Vincẽ.ĩ c.illud j̃. de p̃sum. ꝙ si ad ꝓbãdã famã in tota ciuitate vnus testis deponit de vna parte ciuitatis,& alter de altera, nõ ꝓbaꝭ de fama.Simile ĩ probãda ꝯsuetudine,vt tradiꝭ ꝑ Cy. in l.2. C.q̃ sit lõga ꝯsuetudo.vt ibi ꝑ do.me.latiꝰ, quo ad hoc. Pro quo ẽt ꝯsidera,ꝙ Bal.in d.l.obseruare.loquiꝭ, qñ illi actus ꝓbanꝭ ꝑ duos testes,ꝑꝑ q̃đ dictũ suũ est adhuc magis dubitabile, si eñ q̃libet actus in exẽplo suo haberet vnũ testẽ,posset ꝓcedere.vt dr̃ in sequẽti restrictione, q̃ nõ multum differt ab ista.¶Scd̃ò restringẽda ẽ p̃dicta vulgaris limitatio, vt diffusè & valde subtiliter scribit Pau.de Leaza.in d.dispu.qõ cõtra instrumẽtũ. in penu. col.cuius dicta quasi ad literã reassumit Bal.eo. tacito,ĩ d.l.j.in 8.q.C.de testi.Et idẽ ponit do. An.ĩ alijs terminis in d.c.quaꝭr.el 2.quẽ latissimè ꝓsequiꝭ do.Maria. ibi, q. 8.arti.39.Dicit eñ Pau.in effectu, ꝙ qñ actus plures habẽt vnã originẽ & vnã cãm,illa origo ꝓbaꝭ ꝑ testes singulares respectu actus,sed vbi actus sũt separati,dicunꝭ tñ iterati ꝑꝑ expressam similitudinẽ,nõ idẽtitatẽ, requirunꝭ tũc in quolibet actu cõtestes,aliàs ñ ꝓbãt. Et istud deducit ex eo,vbi dicit, ꝙ si volo ꝓbare ꝯsanguinitatẽ in tertio gradu,q̃libet gradus ad inueniẽdũ illũ dẽt probari per duos testes,qm̃ aliquis gradus per se nõ facit ꝯsanguineũ,sicut actus iurisdõnis facit me iurisdõnem habere,sed oẽs gradus cõiũcti faciũt me ꝯsanguineũ, & ꝓbãdo vnũ gradũ per vnũ testẽ,nõ põt dici illũ gradũ eẽ ꝓbatũ,qa ĩ ore duorũ,& c.sicut ẽt de ꝓbãda fama nõ sufficit testẽ dicere de vna parte ciuitatis, & aliũ de alia,qa de nulla ꝯstat perfectè.Et iõ Pau. ibi dicẽdo qõnẽ,quã disputauit,cõcludit,ꝙ si agiꝭ de ꝓbando quem esse vsurariũ,& producunꝭ multi testes, quorũ q̃libet dicit de vno instrumẽto vsurario ab illo cõfecto,nõ ꝓbaꝭ eũ esse vsurariũ,qa nullũ de illis instrumẽtis est probatũ,ex quo in quolibet est vnicus testis, sed quodlibet instrumẽtũ,vꝭl aliq̃d dẽt ꝓbari ꝑ duos testes, alias sequereꝭ,ꝙ vnus actus repetitus,qui cõsistit in dicendo,vel faciendo,possit ꝓbari per vnũ solũ,quod est falsum. Vnđ dicit subtiꝭr.ꝙ qñdoque est aliquid,quod per se & ꝑꝑ se est probandũ, quandoque nõ ꝑꝑ se,sed ꝑꝑ id, quod ex eo eliciꝭ.¶Primo casu procedũt p̃dicta g̃nalia, qa diuersi actus iurisdõnis probãt iurisdõnẽ per se, sed tñ nulꝰ de ipsis actibus est probatus,sed ĩ ꝓbãdo vsurariũ,& sic secũdo casu illi testes bñ ꝓbãt infamiã de vsura ex illis actibus,sed illũ esse vsurariũ,nõ,quia nullus actus ẽ probatus.vt ibi extẽsius ꝑ ipsũ,cũ quo cõcordãt Bal.& alij in locis primò dictis.Ista ẽt declarat do.An.idẽ tenẽs in d.c.qualiter.el 2.& ibi dicit, ꝙ ista dicta cõmunia ꝓcedunt,qñ causæ habent se indiuiduè ad unũ totũ, & unꝰ testis deponit de vno actu,seu de vna cã,alius de alia,ut in probãdo celebrationẽ missæ, recollectionẽ fructuũ, exercitiũ iurisdõnis per diuersos actus,secus, si nõ agatur de aliquo toto vniuersali. Sed alias dictæ cãæ potiꝰ inferũt multiplicitatẽ actus alicuius,qa tũc, ſm ipsum, testes singulares nõ probãt, & iõ si vnus testis dicit, ꝙ talis fecit miracula,quia uidit eũ sanãtem cæcũ,alius dicit,ꝙ liberauit claudũ,isti nõ probãt, ẽtsi essent mille, quorũ quilibet attestareꝭ de vno miraculo, & allegat Vincen.in c.venerabili.j̃.e.& tex.in c.nec mirũ. 26.q.5. qa isti actus multiplicati, de quorũ quolibet constaret per duos testes, bene probarent quẽ fecisse miracula, sed ex quo nullus de illis actibus probaꝭ plene, sed quilibet hẽt testẽ vnicũ,& nõ agiꝭ de vniuersali probando, sed vt habeaꝭ certitudo de aliquibus miraculis, nõ p̃nt dici ꝯtestes,secus in actu indiuiduo probãdo, qa si de illo plura dicta singulariũ testiũ inferũt,actus resultat immediatè.Dat ẽt do.An.exemplũ in usurario, & ĩ homicida probãdo,quia si unus testis dicit eũ dedisse ad vsurã vni,vnus alius alij, vel vnus dicit quẽ occidisse vnũ, alius aliũ,nõ probãt vsurã,nec homicidiũ,quia eorũ dicta nõ probãt unũ totũ integrũ.secundum eum vsurariũ,vel homicidã,quia non tendũt ad idem,sed probãt multiplicationem eiusdẽ actus,in qua multiplicatione sunt generales,vnde nõ causant unũ integrale, sed bene oẽs isti probant infamiã,secundum eũ. Cui adde, q̃ ibi habenꝭ per do.Maria.q.& arti.præalle.vbi in eo.q̃đ dom.Ant.dicit de miraculis, confirmat ipsũ, dicẽs, ꝙ nõ obstat,si diceretur,ꝙ vnusquisque probat semiplenè de miraculo,de quo deponit,ergo si deponũt de 12. miraculis,ꝓbant saltẽ de 6.quia hoc non sequiꝭ, ex quo nullũ dictorũ miraculorũ est bene probatũ, cùm ĩ nullo testis habeat contestẽ, nec semiplena ꝓbatio alterꝰ põt iungi cum semiplena probatione alterius,quia quęlibet semiplena probatio tendit ad singula miracula, nec ꝓbationes habẽt respectũ ad ipsa miracula,vel numerũ miraculorũ.Dicit tñ in hoc ꝯsiderandũ, ꝙ tales testes nõ probãt quẽ fecisse miracula,sed tñ ꝓbãt eum miraculosum. ita ꝙ in eo sit qualitas ad miracula, & vult dicere,ꝙ probaꝭ fama de miraculis, per quã infertur in genere semiplena ꝓbatio de miraculis, rõne famæ,sicut est dictũ de probãdo infamiã de vsura. Et in hoc ꝓsequere alia,de quibus per eũ,q in hac mã magis se attenuat,q̃ oporteret & nitiꝭ impugnare illud de probatione missæ,quia possibile est,ꝙ vnus dixerit principiũ missæ & aliquas alias partes, & tñ non dixerit totã missam,quæ cõsideratio nõ urget,quia sufficit,ꝙ dictũ testis cõcludat a communiter accidentibus, vt dictum fuit s̃.tit.j.ca.in præsentia.Et non est recedẽdum a prædictis propter authoritates pręallegatas,quas ipse nõ vidit,sed insistit in aere super dictis dom. Ant. ibi. Et ista sufficiãt.quæ vltra solitũ extensius posui,vt rectius ĩtelligas.Cætera perquire in locis prædictis, q̃bus ẽt adde, q̃ habentur per do.An.& Imol.in c.qm̃ in plerisque.s̃.de offi.ord.per Sali.in l.ea quidem.C.de accus.per gl.§.de-

* cõem opinionẽ.

 his.

Universidad de Deusto
Biblioteca

his.3.q.9.p do.An.in c.veniēs.el j.ſ.c. & in c. cùm cām. ver.qd ſi duo atteſtant ſ.c.& p Bal.in prœmio.C.§.q-bus.poſt prin.p Rom.in l.j.§.pe.ff.de verb. obl. per Bal. latè in c.bonæ.el j.ſ.de elec.p Bar.ī d.l.de minore.§.tor mēta.in pe.q.ff.de qōnibus p do.Car.p.l.6.inci. In facto dñæ Gaietæ.p do.Ab.ī c.cùm nō ab hoīe.ſ.de iudic.per Fed.p.ſil.17.p dom.An.in repe.c.fi.in vlti.char.ſ.de cōſue.& latè p Bal.& ſubtilr in l.de qbus.cū ſequētibus.ff. de legibus.& Bal.ſubtilr in l.teſtiū.in pe.col.C.de teſti. & beatū Tho.2.2.q.60.art.2.quē allegaui, ēt in c. ex tenore.ſ.c.Et dū ſ.dixi,q iuriſdō probaī per teſtes ſingula res,caue pp tex.in c.ij cām.ſ.ti.j. & vide, quod ibi dixi poſt Bald.in verſi.no.ſeptimo.Et iſtis iūge Bal.in l.j. C. ſi vnus ex pluribus.vbi dicit,ſcias,q do.Bar.alle tex. hu ius legis.in l.j.in fi.ff.quēad.teſta.ape.dū dicit, nec diuer ſitatē factorū. Quòd aūt dicta teſtiū diuerſitate factorū ſeparationē recipiūt,aut nō,primo caſu intelligunt ſin gulares,ſecūdo caſu intelligunt eē pteſtes, & bn dicit ī vtroque membro,ſm Bal.q poſtea refert Old. dicētē, q teſtes dicunt ptеſtes,qū pcordāt in eūdē & in eiuſdē rei finē per tex.aureum in l.qui ſententiā. C. de pœnis.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes poſſunt repeti atteſtationibus adhuc clauſis,non ſolum ut ī continenti corrigant,ſed etiam vt addant.*
2 *Teſtes non repetuntur apertis atteſtationibus ſuper eiſdem capitulis.Fallit,vt hic.*
3 *Copia interrogatoriorum non eſt danda parti,vt euitetur occaſio malignandi.*
4 *Nomina teſtium debent edi parti.*
5 *Iudex an & qualiter poteſt interrogare teſtes poſt publicationē.*
6 *Iudex ſi non facit,quòd poteſt facere ex officio, vtrum poſſit ab eo appellari.*
7 *Teſtes poſtquam depoſuerunt,debet eiſdem legi depoſitio ipſorū.*

CAPITVLVM XLVIII.

PEr tuas. ¶ Teſtes interrogari pñt poſt publicationē ad petitionem partis,niſi dolo,vl negligētia examinatoris ſup oībus capitulis interrogati nō fuiſſent.H.D.Et vt habeas breuiter totā materiā clariùs,q̄ p alios,pone pcluſiones.¶ Prima cōcluſio.Quādiu† atteſtationes ſint clauſæ, pñt idē teſtes re-
1 peti,nō ſolùm vt in ptinēti corrigāt,c.pterea.j.ti.j. not. Bar.in l.repeti.ff.de q̄ſtionib.ſed ēt, ut
* Vt addant. *Ad. de Alexā.in l.qui bona.§.ſi quis ſti pulatus.ff. de dā. inf.in 1.col.in fin. verſi.quod autem ſi teſtis. cum aliis cōcor. ubi per eū. et īl.quid tamē.§. ſi arbiter.de uerb. obl.& Rom.in d. l.ſi q̄s poſtulatus.*

addāt.*Ita no.gl.fi.in c.cùm cām.ſ.e. ētſi ex interuallo poſt q̄ potuiſſent cū partibus loqui,* ſm Inn.dom. Anto. domi. Card.Imo.& do.Abb. in c. pterea.& do.Abb.hic, q̄ memoria eſt labilis,c.pterea.cū ſimil.23.diſ.Dñt tñ pdicti,q̄ q̄ñ addūt ex iteruallo,minor fides eis adhibeē, quàm ſi incontinēti, arg.§.qa verò.in Authē.de teſtibus. Facit,q̄d no.Bart.in c.1.§.notādū. de notis ſeu.vbi dicit,q̄ teſtis,q̄ dixit heri, ñ credo,pōt dicere hodie,ſe credere.Facit gl.in l.de tutela.& ibi Bal. C. de in integ. reſt. mi. & de hoc diceē in d.c. pterea. Eſt verū,q̄ Imol.poſt do.Ant. hic tenet teſtē reperi nō poſſe ad partis inſtātiā, vt addat, niſi pars aduerſa cōſentiat,& allegat Io.And.in ca.fraternitatis.in vlt.q̄ ſ.eo. Sed hoc dictū fortè,pcederet,ubi pars peteret, quaſi euidentius ſubſit timor ſubornationis,ſecus, ſi ex iudicis offō,vel ad inſtātiā ipſius teſtis. Quod ſatis puto de mēte do.Abb.hic.Et adhuc eo caſu eſt aliqualis timor pp quē eius fides diminuīt,vt pdictū ē. Et adde hic Spe. in ti.de teſte.§.ſatis utiliſr.verſiculo,ſed nūquid expreſsē ubi dicit q̄ añ publicationē nō pt idē teſtis ſæpe induci, ſed repelliī tāquā ſuſpectus.allegat 4.q.3.verſū.pduci,ni ſi forte primò nō fuit de oīb⁹ recordat⁹,ut ī §. qñ multi.ī Auth.de teſti.vl ſi nō fuit pfectè examinatus,vt hic, & in c.cum clamor.j.e.ſm ipſū.& fortè his caſibus,in qbus poſt publicationē repeti poſſet, de qbus ī ſequēti pcluſ.Et adde Bal.ī authē.ar q̄ ſemel. verſ. ſed dubitaī. C.de pba.vbi ponit,an poſſit teſtis repeti. vt addat rōnē dicti,de qua nō fuit interrogatus,cùm debuit iterrogari.& refert gl.in §.qa verò.ī verb.illud ēt.ī Auth. ētte ſti.dicentem,quòd ſic,ſi iudici videbit, non tamen ad petitionem partis,teſtis,ſed ad petitionem partis, contra quā eſt inductus bñ poſſet interrogari de cauſa, qa illa ſola pars eſt fortè læſa pp omiſſionē cāæ, & fortē ñ pducēs pteſtes nō teneret aſſignare cām,l.ſolā.C.de teſti. Poſtea ſubdit elegāter Bal.q̄ ſi repetit⁹ reddat cām, q̄ deſtruit dicta,qa ē īperfecta,ītrigit primū dictū. ¶ Et ſi diceres,i⁹ erat parti q̄ſitū,rñdet Bal.q̄ imo erat īpēdēti,qa pēdebat à cā,de qua adhuc nō erat tractatū. Si. n. primo dicto ſtādū eēt,quaſi aſſignatio cāæ,tāquā ſm di ctū ptrariū nō tolleret primū,ſuperuacuū eēt legis cōſiliū,& fatuus eēt aduerſari⁹,q̄ peteret repeti eū, q̄ non poſſet repeti,cū repetitio tēdat ad p̄firmationē ſui primi dicti,iō dicēdū,q̄ primū dictū tolliī,ſm ipſū. Et hoc no.in practica. ¶ Secūda pcło. Apertis a atteſtatiōib⁹,†nō repetit teſtis ſu-a pcisdē capitulis. Ita caſus hic, & rōnē decidēdi ponit gl.1.quia ſicut pp timorē ſubornatiōis noui teſtes phibētur pduci,ita antiqui repeti.¶ Fallit ī caſib⁹,de quib⁹ p gl.dom.An.& Imo. hic, videlicet niſi iudex velit ex officio teſtem interrogare, & quia fortè obſcurè depoſuit, quia poteſt.ſecūdum Bartol.in l.3. §. hoc autem iudicium.in 3.q.ff. de dam.īfe.latè p Inn. & alios ī c.cum clamor.j.eo. Itē, niſi primæ atteſtationes eēnt nullæ, p id q̄d no.gl.fi.ī c.cū cām. ſupra eo. & p regulā,nō pſtat.de reg.iur.ī 6.Itē, niſi eēnt atteſtatiōes pdictæ,p c.fin.ſ.ti.1. Itē, niſi primæ fuiſſent ſuper iudicio ſummario,p c.veniēs.el 2.& c. cum ī tua.ſupra eo.Itē, niſi iter alias pſonas fuiſſent receptæ,qa ſicut ñ obſtat ſnīa, ita nec publicatio,p notata in c.cām.el 1.ſupra e.iūctis notatis in c.iurauit.ſupra ti.1.¶ Itē fallit,niſi dolo,vel negligētia iudicis omiſſa fuiſſet examinatio ſup capitulis datis à parte, vt hic ī tex.& talis malitia,vl negligētia ī dubio pſumit, ſm Spec.in ti.de teſte.§.nūc videdū,quaſi ī fi. & domi. An.& Imo. hic, & hēt locū iſte tex.ēt ī interrogatorijs, ſm Spe.vbi ſupra.& Doc.hic,q̄ dicit do.Ab.eē notādū ad extēſionē huius capituli,& pbaī ī c.ij.c.ti.ī vj. ſm ipſū.¶ Itē hēt locū iſta fallētia,nō ſolum ſi iudex omiſit ī terrogare ſup capitulis datis p partē, ſed ēt ſi omiſiſſet ſup ſubſtātialib⁹ pnexis ad ipſa capitula, quāuis ſimplr formata,ſm Inno.valde ſolenniter hic, quē oēs alij ſequunt⁹,& dat exēplū,ſi ī capitulis deducta eēt talis præſcriptio,ī qua requireret⁹ titulus,quia ſi omiſit iudex interrogare de titulo, repeti poterūt teſtes poſt publicationē,nec ē īputādū teſtib⁹,quorū nō erat de oībus, p̄ſertim ī iure pſiſtētib⁹,cogitare. Et ſi diceret, q̄ in hoc iudex ſupplet de facto ad vtilitatē priuatā, cōtra l.3.§. hoc aūt.ff.de dam.infec.rñdet Inno.egregiè, q̄ hoc nō eſt ſupplere de facto,ſed in iure, cùm illa pnexa includant⁹ in c.pſcriptionis.ad quā,pbādā pars fuit admiſſa. q̄ verba multū pōderāt hic Scribētes, & sūt ppetuò notāda,ſm dom.Car.& p ipſis allegat Imo.notata p gl.ī l.vbi pactū.C.de trāſactio.& iſtud dictū Inn.allegat etiā Bal.ī l.geſta.C.de re iudi.dicēs,q̄ iudex interrogādo pt ſupplere,& ſi nō q̄rit de neceſſārijs,ēī culpa iudex, nō pars.Et ex eo,q̄d dicit Inn.hic,teſtes,pductos ſuper præſcriptione debere interrogari de bona fide,collige,ſm Bal.hic,q̄ nō pſumit bonæ fidei, qui eā allegat ad fundandā pſcriptionē,qa tractat de iuero captādo cum alterius iniuria,l3 præſumat bonæ fidei, quo ad fructus, qui

a Apertis. *Adde quòd hic loquitur de teſte, qui proprio motu reuerti tur, & dic, quòd iſto caſu apertis atteſtationibus nō poſſunt teſtes repeti.Ita gl. no.ī Authen. de teſti. §. quia vero. Adde etiam,quid dicendum,ſi teſtis repetitur poſt, an iterum iurabit. Vide Bal.in l.hæreditas palam. §. ſi quis.ff.d teſta.*

q̄ acquirunt⁹ cū labōre & ſumptu, & ſic tractaī de damno euitādo,l.ſed & ſi lege.§.ſcire.ff.de peti.hære.§.aliæ Inſt.de actionibus.Secus aūt dicit Inno.hic, quē ſequit dom.Ant.& Imo,ſi ſit omiſſa examinatio nō ſubſtātialiū ex certa ſciētia.puta,de circūſtatijs poſitis in c.cùm cām.ſ.eo.qa nō fiet repetitio, ētſi de ralibus facta fuiſſent interrogatoria,niſi iudex ex officio repeteret, ſm ipſos,aq bus diſcrepat do.Car.ī c.cùm cām.ſ.eo. & hic allegādo Spec.eo.ti.§.iā de interrogatorijs.ad fi.verſitē cautè.Vñ dicit,q̄ nō valerēt atteſtationes,ſi omittaī pe
* titio interrogatoriorū.quæ a iudice fuerāt admiſſa, & iō vtile eſt,ſm ipſum, vt ſcribaī in actis pp meliorē facultatē opponēdi examini,ſecus,ſi fuiſſent reſecata,tāquā impertinētia,q̄d tñ fieri nō dēt,ſm ipſū, cū quo in hoc alij pcordāt,p notata in ſimili in c.vt debitus.j.de appel.Vñ inoleuit pſuetudo,q̄ iudex admittit ſaluo iure impertinētiū & nō admittēdorū,q̄ pſuetudo ſeruāda eſt in capitulis,nō in interrogatorijs, de quibus ante oīa diſcuti dēt,ſm ipſū.Cui addc,q̄ vbi circūſtātiæ poſitæ in interrogatorijs nō sūt de ſubſtātia, verius videbit dictū Inno.q̄d multùm ſequit Bal. hic ſubijciēs elegan-ter,q̄ eo ipſo,q̄ iudex recepit articulos, vel interrogatoria,vī tacite admittere nō admittēda, ēt ſi nō dicat, vī tacitè admiſiſſe captioſa,vel ſuperflua,per no.in l.nō vī.§.qui iuſſu.ff.de re iudi.Facit gl. in l. quod ſeruus. & ibi Rom.ff.de acqui.poſ.¶ Itē procedit iſta fallētia, ētſi nulla capitula fuiſſent data,ſed ſuper petitione iudex ī-perfectè examinaſſet teſtes,ne dolus, vel negligētia iudicis noceat parti,qa ſcire debes.q̄ vſus capitulorū eſt introductus à pſuetudine,nō q̄ ſit de neceſſitate,qa ſuper ipſa petitione teſtes induci pñt,arg.c.in nīa.ſ.de,p-cu.ſed fiūt capitula a pducēte teſtes & interrogatoria ab aduerſario,vt ſuper iſtis terminis latè inſtitūt hic omnes,pcipuè Bal.poſt Inn.& habeē p alios in c.2.de teſti.in 6.& p Bal.in l.gñalē.§.j.C.de reb.cred. & Bar. in l. j.circa fi.ff.de interrog.act.Et depoſitionibus per gl.ī c. j.de pbeſ.in 6.Et ex prędictis no.vnū,ſm Bal.hic, q̄ l3 aliquid ſit omiſſum,reliquus tñ,pceſſus tenet, niſi quate nus depēdet ab omiſſo.¶ Cōſiderāt tñ dom.Abb. & Imol.hic duos caſus ex mēte Inno.in qbus omiſſo examine certorū articulorū nō pōt pars imputando iudici intētare repetitionē.Primus eſt,qñ à principio iudex ruminatis capitulis & interrogatorijs iuxta practicā gl.in ver.interrogatoria.in c.2.de teſti.in 6.aliqua ex ipſis palam reſecauit partibus intra decēdiū nō cōtradicētib⁹ qa pcluſa eſt eis via petēdi repetitionē ſuper reſecatis rōne reſecatiōis, q̄ velut interlocutoria dicto tpe tranſiuit in rē iudicatā,c.quo ad pſultationē. j. de re iudi. & in c.ceſſante.j.de appell.l3 pillū tex.in iudicis facultate remaneat reſecatio, ſi malè fecerit,qñq; emēdare,ſe cūdū eos.Secūdus,qñ nō facta reſecatione expreſſa iudex per ſe qdā ſuperflua,captioſa,vel impertinētia omi
6 ſit,qa ceſſat negligētia & dolus,ſed ſi iniuſtè omiſit, pcedit iſte,ſm ipſos. Quibus pōt addi tertius caſus, vc3 qñ eſſet pcluſus in cā,qa nō pōt fieri dicta repetitio,l3 iudex omiſerit diligēter examinaī.Ita reperit diziſſe Bal, in certis lecturis.in l.q̄ ſi nolit.§. ſi vēditori. ff. de ædil. edic.¶ Vlterius,in quātū dicit hic Inn.q̄ iudex dēt dare parti copiā capitulorū,ſuper quibus teſtes habēt examinari,ut poſtea de facili nō audiaī ipſis opponens, & vt formet ſua interrogatoria, & q̄ ſi nō fiat copia, ualet tñ teſtiū receptio,no bñ hoc ultimū ad ea,q̄ dixi in ca.j. verſi.faſſat nonō.ſ.ti.j.vbi allegādo Bal.ī l.2. C.ut lit.pē. dixi,q̄ neceſſariò danda erat parti copia poſitionū cō-
7 cernētiū factū alienū,vbi ſuper ipſis dēt pars rñdere,qa nō eſt ſic in capitulis, ſuper qbus omiſſis poſitionibus deuenit ad examē teſtium.Nā eorū copia nō eſt neceſſaria,ut hic uides. Et hāc differētiā guſtauit ſolùm Bal. hic,dicēs,q̄ daī copia ad deliberandū ſuper poſitionibus,ſed nō ſuper articulis,ut hic latius per ipsū. ¶ Itē in
3 quātū dicit Inno.quē alij ſequunt⁹,q̄† copia interrogatoriorū nō eſt dāda parti,ut euitēē occaſio malignādi, adde gl.idem tenētē in d.c.2.in verb.interrogatoria,& ſentit gl.in c.in primis.in verb.pſente.2.q.j.quā notat.ut Bal.in l.data opera.C.qui accuſ.Idē tenet Spec.in tit.de teſti.§.iā de interrogatorijs.in prin.& Angel. allegādo Inno.hic in l.q̄d. ff. de iudi. & Bal.ī
in l.2.C.ut li.pēd & uide Rom. ſingu.* 272. *Adde quod eſt ſing. 266.eiuſ dem initij & adde Ale. & Doct. in l.is apud quem C. de edē. et Bal. ī Margar.in uer. interrogatoria. verſi. 1.*
* 272.* qđ incipit,Fuit iterrogatus.ubi pōderat iſtud dictū Inno. dū dicit, q̄ interrogatoria danī ad inſtructionē iudicis,iō nō eſt opus dare copiā parti.Vñ infert,q̄ iudex nō dēt dare parti
* copiā allegationū, * cùm ſint ad eius inſtructionē. Et ita dicit ſe iſtud dictū reuelaſſe Io.de Imo.Dicit tñ Inn.hic, q̄ nō peccaret iudex, ſi daret dictā copiā,ſed in hoc ipsū reprobat do. Car. * hoc dicēs ſignāter,q̄ imo peccat,& q̄ pp hoc poteſt appellari,qa pſuetudo cauſarū repugnat,niſi alia pars cōſen tiret,ſed pſentiēs eſſet parū cautus,ſm Imo.hic.Et adde,ſm Bal.hic,q̄ nomi na teſtiū bene debent edi. Allegat gl. in l.j.§.editiones.ff.de eden.¶ Item in
4 quantū dicit Inno.hic, q̄† iudex non teneaī recipere teſtes, niſi iurēt dicēē ueritatē ſuper tota cā, hoc intelligit Bald.hic,ſi partes hoc petāt, uī altera earū,& teſtes ſciant ueritatē toti⁹ cāę nō enim teneē iurare de ijs, q̄ neſciūt, neq; de gb. nemo eos,pduxit, neque ſuper his,ſuper quibus non ſunt citati,ut hic per ipſum.¶ Itē dū dicit Inn.hic, q̄ ſuper impertinentibus nō debēt teſtes examinari,addit Bal. hic, q̄ iudex nō dēt hoc pati,p tex.ſing in l.ſi duo pſoni.§ idē Iulianus.ff.de iureiu.qđ uerbū alibi nō reperiī, ſm cū. Et ſi aliter fiat,nō ualet examinatio,cùm ſuper illis nō ſint iurati,& uide Bar.ibi,añ fi.ubi allegat Inn. hic. An aūt admittaī articulus dubius,uide dom.Ant.q̄ ſic, ī c. dilecti.ſ.de iudi.p c.accedēs.ſ.d pcura.& c.l3 cām. ſ.ti. j.Et de articulo alternatiuo uide Spe.ī ti.de teſte.§. nūc uidendū.uer.itē articuli.Et de materia interrogatoriorū uide ſemper Spec.ibidem,eo.ti.§.iā de interrogatorijs,p totū.¶ Itē in quantum dicit hic gloſſ.in fin. quod
5 †iudex ex officio pōt interrogare, ſi ſibi uidebit, poſt publicationē,ſed ad partis inſtātiā nō, etiamſi hoc haberet cōſuetudo,adde gl.idē tenētē in §. qa uero.ī Auth.de teſti.quā Legiſtæ reputant ſingulare,ſm Inn.hic. Vnde colligit do.Car.hic utile eē habere iudicē fauorabilē,ſed dicit ſe putare,q̄ ſi iudex non interrogaret, cū dēt fieri interrogatio,ſi appelleī,iudex ad quē,ſuppleat cùm interſit iuris publici,ne ueritas occulteī,& hoc reſpectu dubitationis ſurgentis ex actis,ſm Inn.ī ca. cùm Ioānes j tit.2.Et iſta uerba reputo multū notanda, qa
6 ſoleī fieri una difficultas,utrum† poſſit appellari a iudice,q̄ nō uult facere illud,quod ex officio poſſet,l3 pars inſtare nō poſſit,de quo remitto ad Bart.in l. j. in antepe.col.ff.de iur.om.iud.& do.An.poſt Io.An.in c.exceptionē.j.de exce.& Spe.in ti.de offō iudicis. §.impedit. uerſ.qd ſi iudex nō repellit.& Bar.in l. nec quicquā.§. ubi dec retū.ff.d offi.pcōſ.& Pe.de Anc.ī c.pia.ī antep. col.de exce.16.& do.Ab.ī c.prudētiā.§.ſexta.in fi.ſ.de offi.dele.& do.An.ī c.ſup hoc.ſ.de renū.& aliqd p gl.2. uī 3.d pfet.ī 6.¶ Vltimò ultra alios adde primò,q̄ ſicut iteratò editū iſtrumētū,quod redarguiī de falſo, l.ſi ute-ris.C.de fi.iſtr.ita iterato dēt iurare teſtes, q̄ falſi dūr. Ita dicit Bal.ibi ī ult.col.poſt Nicolaū.¶ Scdo adde, q̄
7 †poſtquā teſtes depoſuerūt,dēt iterato eis legi dictū eorū,ut plectionē dictū cōpleaī,& error, ſiqs eſt in ſcribēdo,remoueaī,ſm Bal.ī l.fi.C.plus ualere,qđ agitī. per illū tex.quem ad hoc dicit eſſe multùm notādū.¶ Tertiò,adde,q̄ teſtis,qui repetiī,ut declaret non debet iterato iurare,ſm Bart.ī l.hæredes palam.§. ſi quis poſt.in fi.per illū tex.ff.de teſt.& Bal.in authē.ſed hodie. p illū tex.C.de iur.cal.in l.fi.uerſus fi.C.de teſt.Secus dicit ibi Bald.q̄ñ iterum examinareī ad aliud, quàm ad declarādū dictū ambiguum, dato q̄ ſit examinandus ſuper

Universidad de Deusto Biblioteca

eo,ſuper quo iuratus depoſuerat,puta in caſu illius l.fi. Et ad hoc allegat tex.ĩ l.q bona.§.ſi qs ſtipulaturus.ff.đ dam.infect.ꝑ quo ẽt vide gl.fi.ĩ l.ꝑ hãc.C.de tẽp.ap. & ibi Bal.& tex.optimũ ſ̃.eo.ĩ c.fraternitatis.& qđ ibi dixi ĩ 2.nota.¶Vltimò adde,ꝙ vbi ex culpa partis ĩperfectè fuerũt examinati teſtes,nõ hẽt locũ iſta decre. in fi.ſm Bal.ĩ l.veluti.in lectura antiqua.ff.de edẽ.& ibi Ang.ꝑ illũ tex.ĩ verb.min⁹plenè.& idẽ Bal.ĩ c.j.qđ ſit ĩueſtiura.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes probatorios & reprobatorios probatoriorum reprobare licet,reprobatorios reprobatoriorum non.*
2 *Fallit tex.huius decre.vt nu.hoc,& nu.3.*
Probare prohibitus per teſtes,poteſt probare per inſtrumẽta.Poſt nu.3.verſi fallit tertio.
4 *Lex ſæpe abhorret infinitatem.*
5 *Emphyteuſis informiter recepta non intelligitur ultra quartam generationem.*

CAPITVLVM XLIX.

LIcet. ¶ Teſtes ꝓbatorios & reꝓbatorios ꝓbatoriorũ reꝓbare l3,reprobatorios reꝓbatoriorũ nõ.H. D.Et nõ eſt alibi.ſm Io.And. & cõputaẽ iſta triplex ꝓductio,ſiue actor & reus fecerint primã ꝓbatoriã productionẽ ſimul, quo caſu ſeruaẽ ęqualitas,
1 ſiue ẽt ſolus actor primò ꝓbauerit,ꝙ ſi † reus reprobatorios ꝓducit,& actor illos reprobatorios reprobat,& ſic triplicãdo nõ quadruplicabit reus. Nec eſt iſta inæqualitas ex eo,ꝙ ex illis tribus ꝓductionibus duæ cõpetãt actori,tũ qa reus hẽt ſibi imputare,cur nõ actor ſuos ꝓbatorios nõ ꝓduxit,tũ qa ſi ipſe reus ſolus ĩ exceptione teſtes ꝓduxiſſet,idẽ fieret de actore impugnante teſtes illius exceptionis. Et ita clarè intelligas gl. & Doc.
2 hic.¶Fallit primo iſta decretalis,niſi † ageret de reprobãdis dictis teſtiũ,qa loquiẽ iſte tex.de reprobatione ꝑſonarũ,iõ nõ extẽdẽdus,ſm Ioã.And.Sub dubio tñ in c.2.de teſti.in 6.& expreſſiùs Pau.de Leaza.ĩ c.teſtimoniũ.verſi.ſed nũquid l3.j̃.eo.& do.An.& Imol.hic,qa falſitas nũquã remanere dẽt indiſcuſſa,l.querela.C.de falſ.c.l3.ſ̃.tit.j.Criminoſitas verò nõ ita inficit,qa qñq; criminoſus admittiẽ,c.l3 Heli.cũ ſi.j̃.de ſymo. mẽdax verò nũquã,cùm ſit ꝯtra Chriſtũ dicẽtẽ,Ego ſũ veritas, ut latius per ipſos intelligẽtes hoc eẽ verũ,qñ opponiẽ mera falſitas,ſecus,ſi ad inducẽdã falſitatẽ opponiẽ periuriũ,qa tũc in effectu opponiẽ cõtra perſonã,& intelligit Imo.qñ allegaẽ falſitas,ad quã ꝓbãdã aliud nõ obſtat,ꝑ ea,q̃ habẽt in cle.2.eo.ti.¶Sed ꝯtrariũ indiſtinctè,ꝙ iſte tex.ꝓcedat in opponẽte dictis teſtium, tenet Hoſ.in c.ex tenore.ſ̃.eo.& Pet.de Anc.& Dom.in d.c.2.§.fi.de teſti.in 6.& Cal.do.Car.& do. Abb. hic ꝑ ꝓfinẽ huius decretalis cõprehẽdẽtẽ vtrũque caſum. Sed iõ dicit de perſonis,qa ſic fuit in facto.Itẽ,qa ẽt reprobatio dicti notat perſonã đ periurio & mẽdacio.& ſic eſt qđã reprobatio.¶Itẽ ꝑſona criminoſa iõ repellitur qa p̃ſumiẽ mentiri,c.teſtimoniũ.j̃.eo.& ſic habeẽ reſpectus ad dictũ. Vñ ſicut aliqñ claudiẽ diſputatio de perſona,ut hic.ita de dicto,cum dictũ ſit finis diſputatiõis ꝑſonæ.Nec ſuſtineẽ ꝑ hoc dictũ falsũ,qa iſte tex.præſumit,ꝙ vltimi teſtes verũ dicãt,arg.c.fi.j̃.de p̃ſum.ita in caſu iſto,alias ſequereẽ,ꝙ ius hic approbaret perſonas criminoſas,ꝙ eſt falſum.Nõ obſt.d.l.q̃rela.qa illud eſt verũ,qñ plures ꝓbationes nõ proceſſerũt,ſm p̃dictos. Et tenendo hãc partẽ,limita cã,vt per Dom.in d.ca.1. niſi iſte vellet reprobare dicta teſtiũ,nõ ꝑ alios teſtes, ſed ꝑ inſtrumẽta,ꝑ tex.cũ gl.mag.poſt mediũ in §.item ſi qs teſtibus.4 q.3.vbi q nõ põt opponere ꝯtra dicta ꝑ alios teſtes,põt opponere ꝑ inſtrumẽta.Facit c.cum dilectus j̃.ti.2.& qđ diceẽ j̃,verſ.fallit tertiò.¶Scđò limita,niſi vellet reꝓbare dicta teſtiũ ex ipſis dictis,ſm Domi.vbi ſ̃.Alle.gl.optimã iũcto tex.ĩ d.§.ſi qs teſtib⁹.Sed adduci poſſet,qđ no.Bal.& Ange.in l.tale pactũ.§.q ꝓuocauit.ff.de pac.vbi dñt,ꝙ ſtatutũ prohibens opponi de nullitate,non intelligiẽ de nullitate,q̃ ſurgit ex contrarietate,& dñt,ꝙ nemo poſſet hãc exceptionẽ tollere.Procedit ergo cõis opi.qñ ꝑ alios teſtes vellet reprobare teſtes reprobatorios reꝓbatoriorũ circa dicta te-
3 ſtiũ.¶Fallit ſcđò† iſta decretalis,niſi ageret de reꝓbatione inſtrumẽti,qa numerus reprobationũ nõ ĩcipiet cõputari cũ ipſo inſtrumẽto,quaſi ſit prima ꝓbatio, l3 incipiat a primis reprobatorijs ĩſtrumẽti. Vñ ꝯtra illos poterit fieri prima & ſecũda reprobatio,ſm Ioã. And. do.An.& do.Ab.& Imo.hic,qa iſte tex.loquiẽ de reprobatione teſtiũ. Vñ in reprobando inſtrumẽto ꝯſiderabitur ſolùm,qñ incipiẽt reprobationes teſtiũ ꝯtra ipſum inductorũ,quaſi iſte caſus omiſſus remaneat in diſpoſitione iuris cõis,& iõ ſi ꝓbaſti ꝑ inſtrumẽtũ talẽ domũ fuiſſe tibi uenditã tali die,& ego per teſtes probo,ꝙ eo die uenditor erat in alio loco, & iſtos teſtes reprobas, potero reꝓbatorios reꝓbare,ſm dom.Abb.hic.¶Sed iſta dicta limita,ſm dom.Car.hic,niſi inſtrumẽtũ fuiſſet ꝓductũ ad reꝓbandũ teſtes,tũc enim ꝯtra inſtrumẽtũ admitteẽ ſolum una ꝓbatio,ut ſic intelligaẽ hæc litera gñal'r,ꝙ facta ꝓductione in principali, licet fieri ex aduerſo reprobationẽ,& poſtea ꝑ primũ ꝓducẽtẽ reꝓbationẽ reprobationis,& non ultra.¶Fallit tertiò,niſi tertia ꝓductio ad reprobandũ eos,q amplius ꝑ teſtes reprobari nõ pñt,fieret ꝑ inſtrumẽtũ,nõ ꝑ teſtes,ſm Io. An.& p̃dictos hic,qa litera oſtẽdit,ꝙ uerba gñalia p̃cedẽtia intelliguñẽ de tertia reꝓbatione faciẽda ꝑ teſtes. Et ꝑ hoc facit,ſm eos,qa l3 publicatis teſtibus nõ ꝓducanẽ teſtes,tñ ꝓduci pñt inſtrumenta,c.cum dilectus.j̃. de fi.inſtr.& facit,qđ habeẽ ſ̃.eo.c.ſeries.Ex quo no.ſm do.Abb.ꝙ l3 largo mõ appellatione inſtrumẽtorũ ueniãt teſtes,* c.ꝑuenit,j̃.ti.j.tñ in mã odioſa,ꝓhibita ꝓbatione ꝑ teſtes, non ueniũt inſtrumẽta,ut hic, & facit l.teſtiũ.C.e.& 3.q.9.c.ſi debitũ.¶Sed iſtã fallẽtiã reprobat hic do. Car. & forte melius,dicens,ꝙ cõtra tertios teſtes nõ p̃t fieri ꝓbatio ꝑ inſtrumenta,& dicit ſe põderare iſtũ tex.ĩ uer. ꝯtra illas ꝓbationes admittere. qui loquiẽ indiſtinctè de qualibet ꝓbatione.¶Itẽ ſubeſt eadẽ rõ,ſ.infinitatis uitãdę, & eſt impugnatio colorata. Tñ ꝯſiderãdo dici poſſet, ꝙ ꝓcedat, maximè qñ nõ ꝓbaret inſtrumẽtũ de nouo perueniſſe ad notitiã partis,alias forte procederet cõis opi.tũ per rationes ſuas,tum propter glo.in d.§.ſi quis teſtibus.Et iſte tex.reſtringeẽ ad ꝓbationes per teſtes. ¶Vltimo ſcias allegare iſtũ tex. cũ iuribus adunatis in
4 gl.ꝙ lex ſæpe abhorret infinitatem,* & hoc dictat rõ Philoſophorum, qui* habent pro inconuenienti ꝓceſſum in ĩfinitũ,ut in 3.Phyſicorũ,tra.de infinito,ad idẽ.c.2.de reſcrip. in 6.¶Ex quo infert Spe.in ti.de pig.§.j.uer.ſed cũ pignus.ꝙ l3 creditor poſſit pignorare pignus ſibi datũ,l.j.C.ſi pignus pignori datũ ſit.attamẽ† nõ poterit pignorare ultra bis *rõne ĩfinitatis euitãdæ.de quo tñ Ang.in d.l.1.Et hinc ẽ ꝙ ſi eſt cõpromiſſum,quod toties pœna committaẽ,quoties ꝯtrauentũ fuerit,non committiẽ,niſi bis,ſecundum Bal.in l.ſi duo patroni.§.qui ſemel.ff.de iureiu. Allegat l. fideicommiſſa.§.ſi quis 10.de leg.3.Et hinc eſt,quòd ſi eſt data poteſtas arbitro prorogandi compromiſſum ſemel & iterum,non intelligiẽ vſque in infinitum, ſed pro duabus vicibus,ſecundum Bald.in c.præſentata j̃.eo.& i c.tua nobis.j̃.de appell.Et vtrobique dicit ſe conſuluiſſe,ꝙ arbiter per poteſtatem non poteſt ſibi prorogare temp⁹, donec uixerit,vel ad longum tempus.De hoc etiã plene.per Bal.in rub.apud quem,uel quos contro.dici debeat.& Rom.in l.2.in penul.char.ff.de re iudi.& Bald. in c.fi.ſ̃.de conſue.& Ang.Imol.& Ro.in l.ſi finita.in prin.ff.de dam.infect.& Bal.in l.1.C.ut in poſſeſſio.leg. Et hinc eſt,ꝙ nõ valet pactum,ꝙ in perpetuum à communio-

* Teſtes. *Adde Ioan. de Imol. in Rub. de fi. inſtru.*

Infinitatem. *Adde Alex. in l. ſtichum.§.ſtipulat.de verb.ob.& conſili.16.incipi: Breuiter in caſu nu.9.vol.4.*

* Vltra bis. *Adde Alexan. in l. quod bona.§.fi.de dam.infec.*

munione non diſcedaẽ,l.in hoc iudicio.§.ſi ꝯueniat.ff. cõi diuid.Et hinc eſt,ꝙ licẽtia de extrahendo bladũ,vel aliqd de ciuitate,nõ durat ultra ſeptẽ dies,ſm Bart.in l. 2.C.de tractatorijs.lib.12.Et hinc ẽ,ꝙ diſpẽſatus, vt poſſit duplici officio fungi,intelligiẽ ꝑ tribus annis tñ, ſm Bar.in l.fi.C.de exacto.& exec.li.12.Et hinc eſt,ꝙ ſi bãnito eſt ꝯceſſa ſecuritas ſimpl'r,vt poſſit uenire, intelligitur ſemel tñ,ſm Bar.in l.dotis la 2.ff.de iure do.ꝑ tex. ibi,& in l.boues.§.hoc ſermone.ff.de verb.ſig. Et hinc eſt,ꝙ vendẽs vuas,vel roſas vineæ,vel roſarij fructificãtis bis in anno,intelligiẽ de primis tñ,ſm Bal.in l.diuortio.§.qđ in anno.ff.ſol.mat.Et qđ ſimplex ſermo intelligaẽ de prima vice,diceẽ alias poſt do. Ant.pulchrè ꝯſil. 35.Et hinc eſt,ẽt ꝙ ſi fideiuſſor ꝓmittit p̃ſentare toties, quoties,ꝑ binã p̃ſentationem liberabitur,*ſm Ang.in l.oratione.ff.đ ferijs. & in l.ſi finita.in prin.ff.de dam.infec.
5 de quo ibi latius per Ro.¶Et† hinc ẽ, ꝙ emphyteuſis informiter recepta,ñ intelligitur vltra quartã gñationẽ,vt ĩ §.emphyteuſi.in Auth.de non alienãdis. Et in hac mã vide alia quædã per Ro.in rub.ff.de arbi.& Angel.in l.2.§. quod diximus.ff qs cautio.& Ange.in l.fi.ff.de ferijs.& gl.2.in d.c.cũ in multis.de reſcr.in 6. Et in aliquibus caſib⁹ toleraẽ infinitas,qñ verba ꝯtrahentiũ vel ſubiecta materia hoc requirit, vt magiſtral'r ꝑ Bal.in l.1.C.de ſent. quæ pro eo,qđ inter. poſt Bar.in l.qui bona.§.fi.de dam.infec.Et iõ dixit Bal. in l.veluti.§.hæc vxor.ff.de edẽ.ꝙ ſtante ſtatuto,ꝙ cauſæ inter ꝯiunctos cõpromittanẽ, & factũ fuit ſemel cõꝓmiſſum & expirauit, debebit iterato fieri, & quoties opus erit,qa ſemꝑ ſubeſt rõ ſtatuti.Et idẽ ipſe no.in l. q per ſalutẽ.ff.de iureiu.& in l.fideicõmiſſa.§.ſi qs 10.ff. de lega.3.& Ro.in l.prætor.§.hoc autem.ff.de ope.no.nun.& per Raph.in l.ſi cùm dotẽ.§.j.ff.ſol.mat.& Spec. in ti.de arbi.§.excipitur.verſicul.ſed quid ſi fuit actum. Iſta tamen ſunt tacta pro quodam diſcurſu.

* Liberabitur.* *Adde Ang. l.2.§.qui exhibẽ.ff.de Cuſt,reor.& in l.ſi finita.in prin.ff. de dam.inf.alleg. in text.per l.fideicõmiſſa.§.ſi qs. de leg.3.et Alex. conſil.145.incip. quoniam abundè. ĩ prin.nu.3.uol.2.*

SVMMARIVM.

1 *Compromiſſum an expiret morte compromittẽtis,vel morte eius, in quem compromiſſum eſt.*
2 *Compromiſſum ſicut expirat per mortem vnius arbitrorum, ita per abſentiam longæuam et diuturnam expirat compromiſſum.*
3 *Electus in Epiſcopum non tenetur expedire cauſam, in qua fuerat electus arbiter.*
4 *Teſtes qui iterum examinantur coram iudice, an iterum debeãt iurare.*
5 *Habens electionem an poſſit poſt primam electionem variare.*
6 *Teſtis ſecundo examinatus ſi dicat aliter,quàm dixit in prima depoſitione, an fidem faciat.*
7 *Acta ordinatoria iudicij facta coram arbitro, an faciant fidem coram iudice. Et concludit,quòd non.*
8 *Fallit vbi partes conſentirent.*
9 *Acta inſtructoria cauſæ,concernentia factum, geſta coram arbitro,probant in iudicio ordinario.*
10 *Limitatur,vt num.hoc,& nu.14.*
11 *Confeſſio facta coram arbitro non valet coram iudice,niſi tanquã extraiudicialis.*
12 *Teſtes recepti coram arbitratore,non faciunt fidem corã iudice.*
13 *Limita hoc,vt hic ſecundum Bal.*

CAPITVLVM L.

PRæſentata. ¶ Atteſtationes receptæ ꝑ arbitriũ fidẽ faciũt in iudicio dũmodo teſtes mortui ſint, ſi verò viuũt, eſt in optione illius, ꝯtra quẽ teſtes producti ſunt, an velit atteſtatiões recipere,an teſtes de nouo recipi.H.D.In tex.ibi prędeceſſorem.No.ſecundum domi.Cardinal.& domi. Abba.
1 ꝙ † ꝯpromiſſum factũ per prælatũ ſuper iuribus p̃laturæ tranſit in ſucceſſorẽ *niſi aliud expreſſe caueaẽ in ꝯpromiſſo.Et ita limitat.c.fi.de arbi.Itẽ dũ modò ſit factũ authoritate ſuperioris, alias nõ,qa eẽt ꝑſonale,c.veniẽs.& c. de cætero.ſ̃.de trãſac.Et ſimile no.Inno.in c.ſignificauit.ſ̃.de reſcr.Et ꝓcedunt iſta in cõpromiſſo facto ab habẽte dignitatem actiuè.Quid aũt,ſi paſſiuè,hoc eſt,qđ in habẽte dignitatẽ ſit ꝯpromiſſum nõ expreſſo noĩe,an trãſeat in ſucceſſorẽ?Videreẽ,ꝙ ſic,per c. qm̃.ſ̃.de offic.deleg. Sed ꝯtrariũ tenet hic Imo.allegãdo Inn.in c.fi.ſ̃.de off.dele.& Bar.ĩ l.qui liberis.§.hæc verba. ff.đ vul.& pup.vbi limitãt d.c.qm̃ ab. quia l3 expreſſa ſit dignitas, vr̃ potius ꝯtemplata ꝑſonã ex eo,ꝙ ꝯſueuit cõpromiſſum fieri ĩ amicos cões, & nõ in alios, vt docet experiẽtia, ſm ipſũ, pro quo vide oĩno Bal.latè idẽ tenentẽ de ꝯpromiſſo facto in Regẽ Frãcię, in c.j.de inueſt.in mar.facta.ver.ſed pone,duo magni dñi.& in l.fin.in 6.q.C. de hær.inſti.& in l.fin.§.ſed & ſi qs.circa prin.C.cõia de lega.& in auth.ſi tñ.C.de tẽpo.app.& Imo & Pau.đ Caſ.ĩ d.§.hæc verba.& d.Ab.& Imo.ĩ d. c.fi.l3 do.Ant.ibi al'r dixerit.Hoc bñ no.¶In text.ibi, ꝑ
2 12.dietas.No.ſm Hoſt.& alios ꝙ † ſicut ꝑ mortẽ vnius arbitrorũ,ita ꝑ abſentiã longæuã * & diuturnã expirat ꝯpromiſſum, vel ſaltẽ p̃t alia pars impunè recurrere ad iudicẽ ordinariũ,ꝯpromiſſo nõ obſtãte. Sicut enim pars hic potuit impetrare delegatũ,ita potuiſſet recurrere ad ordinariũ.arg.l.pe.C.de arbit. Et per iſtũ tex.colligit hic do.Car. talẽ doctrinã, ꝙ abſens lõgo interuallo, & aſtrictus ĩ illo loco ad reſidendũ,habeẽ pro mortuo,quo ad actus expediendos in alio loco,qui ñ pñt expediri extra locũ. Et hoc ꝑ iſtũ tex. qui ꝯparat iſtos duos ca
3 ſus.¶An † aũt iſte aſſumptus in archiepm per hoc ſolùm excuſareẽ, vt non cogereẽ ꝓnunciare?Gl.hic tenet,ꝙ ſic ꝑ l.nõ diſtinguemus.§.ſacerdotio.ff.đ arbi.Sed dom.Car.hic refert in cõtrariũ,Pe.de Sanſonia,quia in §.ſacerdotio.mutatũ erat forũ,qa laicus erat factus ſacerdos,& ſic per laicũ iudicem nõ poterit amplius cogi,q̃ ratio ceſſat hic,cũ iſte primo erat clericus. Qđ dicit eẽ notandũ pro intellectu d.§.ſacerdotio.Et idẽ tenet do.Anto.hic.¶Sed opinionẽ gl.tenẽt hic Bal.Imo.& do. Abb.firmãtes,ꝙ dignitas ſuperueniẽs in clerico,q acceptauerat ꝯpromiſſum, liberat eũ, vt ñ poſſit cogi finire,ꝑ d.§.ſacerdotio. qa nõ ponderat ille tex.mutationẽ fori,ſed qa ſacerdos nunc hẽt vacare ſacris,& iõ fauore diuinæ maieſtatis non ꝯpelliẽ.Nec minor eſt rõ,ſm eos,in tranſeũte de vita laicali ad clericalẽ,q̃ de clericali ſimplici ad epalem.Et ꝑ hoc ẽr põderat Imol.multitudinẽ occupationũ in p̃lato. Vñ ſuccedit, qđ habeẽ in l.l3.allegata in gl.Et dicit Bal.hic, ꝙ taliter honoratus dr̃ nouus hõ,per l.cũ falſa.§.1.ff.de ꝯdi.& de mõ.¶In tex.ibi reſpuẽtes.Nota ꝙ pars, ꝯtra quã fuerũt corã arbitro teſtes ꝓducti,ſi nõ vult ſtare atteſtationib⁹ viuorũ teſtiũ,nõ teneẽ eos reprobare, ſed ſatis eſt dicere,ꝙ non vult illis ſtare.Ex quo vtil'r inferẽ,ꝙ ſi is,q eos ꝓduxit corã arbitro,vult iterũ eos ꝓduceẽ corã iudice, hoc faciet ſuis expẽſis,ſm do.Car.hic,quẽ ſequiẽ dom. Abb.eo tacito,& reprobãt in hoc Cal. dicẽtes, eũ non ꝯſideraſſe iſtũ tex.in quo nõ dr̃,ꝙ teſtes reproducantur ad petitionẽ partis ꝯtra quã producti fuerant,imò in dicto uerbo innuit ꝯtrariũ,ſufficit enim illos reſpuere & conſentire,ꝙ iterum admittantur, alia autem pars poſtual

* Succeſſorem. *Adde Bartol. & Bal.in l. diẽ proferre.§.1.ff.đ arbit.poſt Inn.in c. ex par.teco.titul. Abb.& Ant.de Bu.poſt gl.in c.fi. de arbi.Spe.ti.de arb.§.finitur.uerſi.itẽ morte.Bar. in l.qui liberis.§. hæc verba.col.2. ff.de vul.But.ĩ c. Quintauallis.de iureiu.in 13.diff. & ibi Abb.in 9. diff.& Inn.in 12. diff.Bart.& alij poſt ipſũ in l.ſi qs arbitratu.ff.de verb.obl.Lanfr. in tract.de arbit. 9.q.4.q.prin.*

* Abſentia lõgæuã. *Adde qđ ſi vnus ex cõpromittẽtibus ẽ mortuus ciuiliter, an expiret cõpromiſſum Barto.in l.ſi quis arbitratu.in fi.de ver.obli.quẽ ibi ſequũtur Alexã.Roma.Iaſ.& Soci.aſſerẽtes hãc eſſe cõem * opinionem.& loquũtur in bãnito. An autem idẽ ſit per ingreſſum monaſterij, & dicas idem eſſe.arg.tex. in l.Deo nobis.C. de epiſ.& cle.auth.ingreſſi,& auth.ſi qua mulier. C.de ſacroſanct. eccleſ.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

stulat iterū examinationē, & iō eius sumptibus fiet, 4 q. 3. §. venturis, in verbo, postulasti. & in cap. statutū. §. pe.
4 de reser. in 6. An † aūt debeant iterū iurare, qñ examinant corā iudice? Dic, ꝙ sic, ſm Io. An. Bal. do. Cardi. & do. Abb. hic, qa perempta instātia alterius tribunalis, pereūt oīa ista ordinatoria, q̄ restringunt ad illa. l. cū apud ff. iud. sol. Et ꝙ sublata instantia iterari debeat iuramentū, dicit do. Abb. ee bonū tex. in c. 2. de iur. cal. in 6. Melius allegasset tex. ī c. fraternitatis. s. eo. vbi fuit dictū. in 2. no. & tex. in l. qui bona. §. si qs stipulaturus. ff. de dā. infect. per quē in terminis idē tenet Bal. in l. fi. ante fi. C. de testi. vbi vide. Tetigi in c. per tuas. quasi in fin. s. eod.
¶ Quid aūt, si iste ꝑtra quē recepti fuerant testes, eligeret stare attestationibus, vtrum posset variare & respue re? Dic, ꝙ nō, ſm do. Car. hic, si est persona ecclastica, in qua variatio est ꝓhibita, c. qđ aūt. ī. de iurepa. Bñ facit vltra ipsum, qđ no. Host, & alij in c. ꝓtinebat. ī. de ijs, q̄ fiūt à ꝓla. dū dixit, l quoties. C. de rei ven. non habere locū ī ꝑsona ecclastica. Sed dicit do. Car. ꝙ idē erit ī laico, qa statim post electionē res desinit eē integra, & acquirit ius ipsi aduersario. Iō nō est locus variationi, c. si tibi. de pb. in 6. Et facit vltra ipsum regula, murare. de reg. iur. in 6. Et idē de laico firmat Bal. in d. l. fi. ante fi. Gñaliter aūt,
5 an † habens electionē possit post primā variare? distingue, vt hic p do. Car. cui adde, q̄ no. Bar. in d. l. de rebus. circa prin. ff. re. amo. & Pet. de Anch. ꝓ. 210. inci. Frācis-
* 37. *Adde quod est. 22. alias ī. de prœben inc. no. qđ vbi ordinarius. & adde decis. 31. in ant. de concess. prœben. inc. not. quod vbi habet Episco. 6 pus. Ab. in c. quod autem. & in c. cū autem. de iure patron. glos. in clem. plures. eo. titul.*

cus. & Rota in antiquis, conclusione
37.* & Bal. in l. post legatū. in fin. ff. de ijs, qui. vt indi. & Imo. post Dy. in l. pr̄. §. fi. ff. de ꝙd. & demon. & Bal. in auth. habita. vers. tertio quæro. C. ne filiꝰ ꝓ patre. & in l. fi. §. cùm in ijs, C. de fur. & Bal. Ang. & Imo. ī l. si cùm dotē. §. eo aūt tpe. ff. solu. mat. & Io. And. in d. re-
la, mutare. cū si. ¶ Quid † aūt, si isti se-
11 cūdo examinati aliter dicerēt? vide la tē do. Abb. hic ꝙcludentē, ꝙ si nō pōt dictū ꝓcordari, nō valebit ſm dictum nec ēt primū, ꝑtra Cal. hic. De secūdo clarū est, vt p gl. in c. cū cām. & in c. ue
* niēs. el 2. & in c. cū in tua. s. eo. De primo videret, ꝙ valeret, p c. sicut nobis. s. eo. Dixi ī d. c. cū in tua. in 2. ꝙclusione. Cōtrariū est verius ī casu isto, qa opinio, de qua in isto tex. denotat, ꝙ volēte ipso. qui hēt optionē, attestatio nō valet, alias ista opinio nulla eēt, vt hic p ipsum. Et p hoc limitat distinctio secūdæ ꝙclonis.
¶ In gl. in verbo, acta. in fin. An & qñ acta facta corā ar-
x bitro fidē faciāt corā iudice, * colligе
* Iudice. *Adde Spec. tit. de instr. edit. §. ostenso. uersi. & scias. & ver 7 si. in quibus. & in tit. de proba. §. uidendum. ver. hoc quoque. & seq.*

ex dictis Doct. hic, & in l. pen. C. de arbi. & in l. fi. C. de testā. & ordinam. duas ꝙclusiones. ¶ Prima conclusio. Acta
† ordinatoria iudicij facta corā arbitro nō faciūt fidē corā iudice, ſm Inn. Io. And. & oēs hic, qa nō pōt sup ipsis fundari inīa, cū non sint iudicialia, ex quo arbitri inīæ non pareāt, nisi metu pœnæ, l. 1. C. de arbi. & pp mutationē tribunalis, l. cū apud. & ibi Bar. ff. iudi. sol. Ad istū tex. in verb. iuxta hmōi acta. rndent Doct. ꝙ uel hoc processit ex speciali mandato Papæ, vel intelligit de actus causæ, & non iudicij, q̄ differūt, vt patet in sequenti ꝙclusione. Et cū istis ꝙcordat Bal. in d. l. pe. ad fi. & probant ex iis, q̄ dixi in c. cām. el. j. in quarta regula, s. eo. Et per ibi dicta ꝓfirmatur latius id, qđ subdūt Doct. hic, in quantū limitāt istā ꝙclu. nō ꝓcedere, quo ad actus præteritos, puta interruptionis, ꝓscriptionis & litis cōtestationis. Dic ergo, ut ibi, & est prima limitatio. ¶ Secundò limita, ni
8 si † partes ꝑsentirent, ꝙ iterato illa acta ordinatoria valerent corā iudice absque alia monitione. ſm Inn. & alios hic, quorū dicta limitat do. Ab. dūmodo nō agat ꝺ actibus substātialibus, nō depēdētibus à ptāte partiū de qbus p gl. in c. de causis. s. de offi. dele. cū ꝓcor. qa sicut ñ pñt illis renūciare, vt ibi, ita ista, q̄ aſpirant p accessum ad aliud tribunal, nō poterūt haberi ꝓrenouatis partiū

1cere, alias nō, ſm Bal. pulchre in l. vnica. vers. vlteriꝰ q̄ro. C. de ꝓfes. Vñ dicit Bal. in l. pe. ī fi. C. de arbi. ꝙ ꝓfessio facta corā arbitro ñ p oīa hēt vim ꝓfessionis factæ iudicio, qa nō infamat, l. qđ ergo. §. ex ꝓmisso. ff. de infamibus. Vñ si corā arbitro quis ꝓfiteat se feciſſe furta nō est infamis, ſm ipsum. Quod dicit tenendū mēti perpe-
12 tuò. ¶ Limita † tertio, seu declara, nō habere locū istā decr. in testibus receptis corā arbitrarore, qa nō probāt corā iudice, ſm do. Abb. hic multū latè, quia, ꝓcessus arbitratoris nō hēt aliquā figurā iudicij. Vñ iudex non dī sibi succedere, cùm secū nullā habeat similitudinē, per notata in d. ca. Quintauallis. ut hic per ipsum. Cui adde Bal. idē tenentem in l. fi. C. de testi. & ibi allegat Inn. ī d. c. Quintauallis. Idē tenet do. Ant. ibi. in 14. dria. Et facit qđ ipse subdit in 16. dria. dum allegat Spec. in ti. de litis ꝓtest. §. effectus. in prin. ꝙ litis contest. facta coram arbitratore non interrumpit præscriptionē. Adde ēt Bald. idē tenētē in Margarita ad Inn. ī l. factū, & ī l. pe. C. ꝺ arbi. Et istā limitationem extēde ad testes receptos corā honestis ꝑsonis nō suffultis aliqua iurisdictione, secūdū Bar. post Nic. in d. l. fin. Vnde infert, ꝙ testes recepti per syndicos villarum super inquisitione maleficiorū, nullam fidem faciunt iudici, licèt qñque ex cusent syndicū
13 propter iustam ignorantiam. ¶ Videtur † tamen Bald. ibi limitare istud de arbitratore, nisi ex
* Inducereſur. * *Adde Barto. in l. fi. C. de test. alleg. in text. in 2. not. qui tenet contrarium & in l. cum antea. in fin. C. de arbitr. Bald. in l. properādum. §. fi. in fi. C. de iudici.*

facto partiū aliud inducereſ, * qa pōt ualere robore pacti, qđ nō ualet robore iudicij, per illum tex. & facit qđ dixi post Inn. in secnnda limitatione præcedētis ꝙclusionis. ¶ Itē limita, ſm Bal. hic, nisi quis haberet duplicē ptātem, scilicet arbitri & arbitratoris, & fuisset secutus formā arbitri, quia fecit litē ꝓtestari & testes iurare, quia tunc licèt in pronunciando sequereſ formā arbitratoris, tñ adhuc hēt locum hæc decre. & allegat Iac. Bu. in l. pe. C. de arb. Et istud sustineretur, quod ēt sentit Bar. in d. l. pe. & do. Anto. hic, l3 do. Abb. hic ꝓtra, sed eius rōnes non tangunt hunc casum.
¶ Itē limitat Bal. hic non ꝓcedere ista in tali casu, vc3 si arbitrator ꝓtra dicta testiū, ꝓnunciauit, quos examinauit, & petita sit reductio ad arbitriū boni viri, nā ex dictis attestationibus poterit fieri reductio, & sic faciēt fidē in alio iudicio, & hoc, si iurauerint de ꝑsensu partiū, qa iuramentū est cōuentionale, & oīa dicit intelligēda saluis pactis cōpromissi. Et istis adde, ꝙ attestationes re
2 ceptæ corā iudice ualent corā nō iudice, id est, corā arbitratore, licèt corā eo ꝓprie nō fiat probatio, ſm Bal.
14 hic. Allegat Inno. in c. Quintauallis. ¶ Limita † quarto, seu declara istā decr. ex dictis Inn. quē oēs ibi sequunt ī c. cùm in tua. in prin. s. eo. ubi dicit, ꝙ licèt primi testes mortui probent corā iudice, vt hic, tñ testes recepti in summario iudicio, & mortui, nō probāt in plenario, qa nulla est eorū vox. Ad istū tex. rndet, ꝙ agebat de eadē mā, nā ordinarius, seu delegatus succedit loco arbitri, sed in iudicio summario nō succedit ordinarius primo iudici, nec ad idē agit, quod dñt hic do. Ant. & do. Abb. esse bene notādum ad intellectū huius c. & tñ hic omittūt. ¶ Extra gl. scias quædā dicta Bal. hic non discutiendo ipsa. Dicit enim p illum tex. in vers. iurisdictione, ꝙ pro mero & mixto imperio pōt cōpromitti in verum arbitrū, quod dicit esse notatu dignum & memoria tenendū. ¶ Itē dicit, ꝙ si est dictū in cōpromisso, ꝙ arbiter possit quocunq; loco ſniam ferre, nō pōt hodie citare partes ad vnā ciuitatē, cras ad aliā, nec ad partes remotas, nisi ibi eēnt partes. ¶ Itē dicit, qđ si est dictū, ꝙ possit ꝓnunciare semel & pluries, nō tñ faciet testes publicari pluries corā seipso, qa in hoc nō dictat pactū. ¶ Itē dicit, ꝙ si semel diffiniuit cām, nō pōt iterū diffinire, & se
3 corrigere, nā ēt de ꝑsensu partiū nō corrigit diffinitiua. Allegat gl. in l. diuersa. C. de transac. Ista ergo verba intelligunt de interlocutoria, vel ut possit addere, vt interrogare, uel declarare, vel ꝓnunciare hodie de una parte petitionis, cras de alia, qđ alias nō posset, l. qđ tñ. ff. de
arb. ¶ Itē dicit, ꝙ istud uerbū Pluries in cōpromisso importat tribus uicibus, nō infinitū, argu. c. 13. el 3. s. eodē.
¶ Itē ꝑt, qñ est dictū, quòd arbitreſ intra certū terminū, hoc adiecto, ꝙ possit ipsum ad voluntatē suā ꝓrogare, quoties poterit, de quo per eū in locis, q̄ allegaui ī d. c. 13. ante fi. ¶ Item dicit, ꝙ si in casu isto reus non vult optare, ꝙ vult pœnā soluere, hoc pōt etiā per no. in cle. quandiu. de appe. nisi sit * Rato manēte pacto. *Adde ꝙ hæc clausula operatur in fauorem seruantis pactum, non in eius odium. gl. & Doct. in c. potuit. in ver. potuisset expelli. de loca. in l. 2. C. de iure emphyt. in gl. mag. ver. repellere. in ver. item si promisit pœnam. in l. qui fidem. & ibi Alexā. vbi etiam per Bar. col. 2. vers. quæro quid si hoc casu. ff. de transac. Dyn. & Barto. in l. cum pater. §. libertis. in ver. gl. signat. ff. de leg. 2. Bal. in l. cum proponas. nume. 8. C. de pact. Abb. in c. cum inter. R. nume. 12. de elect. Bald. in addi. Specul. titul. de loca. column. 5. verſicul. clausula. Rato manente pacto. & ibi Specu. §. nunc aliqua verſicul. 36. & sequenti*

* dictum, rato manente pacto. * Ponit ēt quædam alia, de quibus hic, p eum.

SVMMARIVM.

1 Religiosus non admittitur ad testimonium sine iuramento.
2 Nouitius potest exire de monasterio sine licentia, non facta professione.
3 Princeps an possit statuere, vt vni soli testi credatur.

CAPITVLVM LI.

Nuper. ¶ Nō † creditur testi ēt religioso sine iuramento. H. D. Et facit ad no. in c. cùm nuncius. s. eo. ubi tactū fuit, qñ religiosus possit testificari, de quo ī Spe. eo. tit. §. j. ver. itē excipitur, ꝙ est monachus
1 Item facit ad notata ī c. insuper. s. eo. dū professio ꝓbatur per illos de conuentu, quia non est cā singulorū, sed monasterij. Ex quo notat etiam domi. Abb. ꝙ professio potest ꝓbari per testes absq; scriptura, & dicit ad idem esse bonū tex. cū gl. in c. vidua. 20. q. j. & in c. porrectum. j. de regul. ¶ Itē facit ad notata in c. edoceri. s. de rescri. dum solus custos fratrū agit hic noīe cōuentus, de quo per Inn. in c. fi. s. de maio. & obe. & oēs in c. causam. el 1. & in c. cū deputati. s. de iudic. ¶ Itē not. ꝙ prælatus pōt agere, vt repetat subditū. Ad idē c. abbates. 18. q. 2. sicut pr̄ vendicat filiū, & dñs seruū, l. 1. ff. de rei uendi. facit ca. multos. 54. dist. & c. 1. s. qđ metus cā, & c. præsens. 20. q.
2 3. ¶ Et pōdera istā tex. ꝙ † egrediendo de monastrio nō
* tenēt nouitius petere licentiā * de ne cessitate, sed pōt exire ad libitū non fa
* Petere licentiā. *Adde Abba. in c. statuimus. de regular. per illum tex. in ver. libere. vt no. in c. de multa. de præbend. & egrediendo sine licentia non sit inhabilis ad ordines, vel bñficia ecclesiastica vel secularia. c. postulasti. ꝺ regular. uide ibi ad hoc quatuor fallentias, quas ponit Ab. ubi supra. intellige, nisi sit ꝓfessus tacitè uel expresse de qua ꝓfessiõe tacita vide in c. vidua. ꝺ regular. & ibi Ab. & vi. Clem. eos. ꝺ regular. nota tamē quòd professio tacita intrà annū non*

cta ꝓfessione, nec tenēt redire, nisi probetur ꝓtra eū ꝓfessio, ꝓ istū tex. quē bñ no. ſm do. Ab. qui ex hoc dicit se credere, ꝙ monasterium nō possidet, nisi ꝑ ꝓfessionē, qa liber hō non possidet sine cā, l. cū hæredes. in fi. de acq. pos. & iō oportet, ꝙ probeāt illa cā possidendi sicut dicit ī marito petēte restitutionē coniugis, c. exparte. & in c. ex trāsmissa. s. de resti. spo. q̄ iura pñt obseruari in casu isto, ſm ipsū. Et ista no. qa adhuc nō legi alibi. ¶ Itē per istū tex. not. Bal. hic, ꝙ professio dēt fieri in ꝑsentia partiū. Et simile dicit in feudo, quia pares curiæ debent eē ꝑsentes, per c. 1. de feu do guardiæ. ¶ Itē per istū tex. cū dicis Doct. infert hic do. Abb. ꝙ in dubio ñ censetur quis professus, licèt probetur ingressus, sed oportet, quòd monasteriū probet, ex quo alter negat. ¶ Extra gl. dicit Inn. hic, ꝙ † solius ep̄i testimonio creditur ī foro seculari ex priuilegio, c. quicūq;, 11. q. j. qui tex. ſm ipsum non loquit in causis fori ecclesiastici, in quo Imperator nō potuit statuere. & sequit Host. p c. fin. j. de rebus eccle.

Universidad de Deusto Biblioteca

ita obligat, sicut expressa c. cõstitutionẽ. de regular. in 6. sed obligat ĩ cõi, ita vt nõ possit à religione expelli si nõ vult. et ꝑ hoc vide oẽs sũmistas in ver. Nouitius.

nõ alie. & c. sicut te. j. ne cle. vel mo. Et adde, ꝙ istud priuilegiũ nõ posset Imperator reuocare, q̃a ꝯcedẽdo ipsum nõ subdito, trãsiuit ĩ ꝯtractũ, ſm Inn. in c. nouit. sup uerb. Theodosius. s̃. de iudi. & Arch. in c. quicunq;. cũ ꝯcord. quas dedi. in c, j. in 1. char. s̃. tit. 1. & secũdũ p̃dicta aliq̃d operat̃, d. c. quicunq;. quãuis Spe. in ti. de teste. §. restat. uers. 22. & gl. in c. cũ deuotissimã. 12. q. 2. & in d. c. nouit. dixerint ipsũ eẽ correctũ, p c. cũ à nobis. in fi. s̃. eo. Cuius ꝯtrariũ expresse firmat Inn. hic, quẽ sequitur do. Ant. do. Card. & do. Abb. Et pp istud dictũ Inn. decidit Rom. ĩ singulari 365. * ꝙ cõitas ñ recognoscẽs superiorẽ põt statuere inter subditos suos, vt cã decidatur testimonio uni⁹ digni uiri. Et idẽ tenet do. Abb. hic, colligẽs, principẽ ex cã posse recedere ab illo, In ore duorũ, & cætera. l3 dicat, d. c. quicunq;. hodie nõ seruari. Sed de isto dicto Ro. & do. Ab. sæpe dubitaui, vt ẽt tetigi in d. c. cũ à nobis. in 3. not. j. ꝯclusionis, q̃a si soli imperatori nõ credit̃, d. c. cũ à nobis. in verb. quãtæcunq;. Ergo nõ põt plus alteri ꝯcedere, q̃ ip̃e habeat, l. nemo. ff. de regu. iur. Et l3 aliq̃n augeat numerũ testiũ, nõ restringit, ꝙ vni credat̃ in præiudiciũ partis. Secus, si pars ꝯsentiat, l. Theopõpus. cũ similib⁹. ff. d̃ dote p̃legata. Attamẽ decisio ista pẽdet tota ex notatis p Inn. in c. q̃ in eccl̃arũ. s̃, de ꝯsti. & Cy. Bal. & Sali. post gl. in l. fi. C. si ꝯtra ius, vel vti. publ. in q. illa, vtrùm imperator ex cã possit statuere ꝯtra ius diuinũ. ¶ Vltimò ĩtellige, ꝙ ad hoc, vt valeat testimoniũ nõ iuratũ, nõ sufficit, ꝙ pars non contradicat, sed requiritur expressus consensus, ſm Host. hic, per c. de testib. s̃. eo. & sequunt̃ alij. Et dũ glo. hic dicit, ꝙ creditur vni, vbi alteri nõ p̃iudicat̃, vide Inn. & do. Anto. in rub. j. de consec. eccl. vel alta. cũ plurib. concordãtijs, quas dedi in c. ueniens. el 1. in vltim. char. suprà eod.

* *365. Adde q̃d est singul. 361 et inci. Tu scis quod dispositio. cui adde Aucto. in c. cũ à nobis. hoc eod. tit. Ias. in l. admonendi. col. 71. nu. 193. de iureiur. Spe. in titul. de teste. §. restat fall. 22. et vi. eundem Roma in consilio 715. inci. an Papa. Aucto. in c. veniẽs. il j. in fi. hoc tit. in c. constitutus. in versic. Limita quadrupliciter. & ver. 2. limita. de rescr. in c. sicut. cir. prin. in versicu. & hoc est adeo verũ. de sent. excom.*

SVMMARIVM.

1 *Sanctus ante quàm canonizetur, quæ sint probanda.*
2 *Ecclesia potest errare in canonizatione sanctorum.*
3 *Testes sunt secretè examinandi, alias non valet, quod agitur.*

CAPITVLVM LII.

Venerabili. ¶ Diligẽter examinandi sũt testes, ẽt cũ imminet canonizatio alicuius sancti, & agit̃ de ꝓbanda eius vita & miraculis. H. D. ¶ Et 1 † de ista canonizatione aliqua ponũt hic Scribẽtes, maximè ꝙ ad ipsam nõ sufficit ꝓbare miracula, sed debet ẽt ꝓbari sanctimonia vitæ, * p istũ tex. in verb. vita & miraculis, q̃a multi nõ sancti faciũt miracula, aut vi verborum, vt ꝯsecratio eucharistiæ, aut vi parẽtelæ, vt Rex Frãciæ, vel illi de domo scti Pauli arte magica, aut ex charitate sola, vt de cõsec. dist. 4. c. solet. vt hic p eos, & ẽ gl. optima in c. vnico, in uerb. p̃cipimus. d̃ reli. & uene. sanc. ĩ 6. Requirunt̃ aũt miracula, nõ q̃a sunt necessaria ad beatitudinẽ, sed q̃a ẽt nõ põt al̃r sciri alicuius beatitudo, nisi p miracula. Est aũt miraculũ, ſm Bal. q̃n id, q̃d nõ põt fieri per hoĩem virtute humana, sit hoĩs ministerio. 2 ¶ Et † solet dubitari, utrũ eccl̃a possit errare in canonizatiõe sãctorũ? * ĩ quo uide gl. ĩ uers. sedis Apostolicæ. ĩ d. c. vnico. q̃ dicit, ꝙ hoc accidere põt, sed nõ est credendũ, sed B. Tho. pulchre in Quodlibetis. Quodlibeto. 1. art. ult. ꝑut refert Car. sancti Sixti in tractatu, de ptãte Papæ, q. 51. ubi dicit, ꝙ Papa nõ põt in hoc errare, q̃a nõ ꝯsiderant̃ personæ eorũ, secundũ quas dici posset errorẽ possibilẽ & impossibilẽ, sed diuina ꝓuidentia, q̃ ecclesiã suã dirigit spũ suo sancto, ut nõ erret, ſm q̃d ꝓmisit Ioãnis. 14. Spũs docebit vos oẽm ueritatẽ, & cætera. Et si argueret̃ in ꝯtrariũ, nullus põt eẽ certus ita de statu suo, sicut ipsemet, q̃a q̃ sunt hoĩs, nemo nouit, nisi spũs hoĩs, ad Corinth. 1. Sed hõ nõ põt certus eẽ de seipso, an sit in statu salutis, Eccl̃astici 9. Nescit hõ, vtrũ dignus sit odio, uel amore, Ergo minus Papa, Rñdet, ꝙ ipse Papa informat̃ testibus, ut hic, ꝯcurrente inspiratiõe Spiritussancti, q̃ oĩa scrutat̃, ẽt ꝓfunda. ¶ Simil̃r si diceret̃, q̃ nititur medio fallibili, põt errare, sed eccl̃a utitur testimonio miraculorũ, ut hic, & illud est fallibile, vt p̃dixi, ergo eccl̃a põt errare. rñdet, ꝙ Deus p̃seruat ecclesiã, ne ĩ talibus erret, & ita residet. Sed facilius sustineret̃ opinio glo. in d. c. unico. ꝙ eccl̃a in hoc errare põt. Et si diceret̃ eccl̃a errare nõ põt, c. à recta. ibi, nunquã errasse ꝓbat̃. 24. q. 1. rñdeo, ꝙ illud dẽt intelligi, ꝙ nõ põt errare in fide, seu articulis fidei, nã pro hoc tñ orauit Christus ad patrẽ. Ego pro te oraui Petre, vt non deficiat fides tua. Sed in occultis eccl̃a ẽt vniuersalis errare põt, ut elegãter declarat do. Abb. in c. à nobis. el 2. j. de sen excõ. per illũ tex. ubi ecclesia põt errare ligando nõ ligãdũ, & absoluendo nõ absoluendũ, quia nõ põt de occultis certitudinaliter iudicare, c. unico, ut eccles. bñfic. Sed in talibus sequit̃ indicia & opinionẽ, & ista sunt fallibilia. Et si diceret̃, iudiciũ ecclesiæ ꝯfirmat se iudicio Dei, d. c. vnico, sed Deus nõ errat, ergo nec ecclesia. rñdetur, ꝙ confirmat se, in quantũ põt, sed aliq̃n nõ põt, ut in occultis. Et ꝓ hac parte facit illud. Multa corpora sanctorũ venerantur in hoc mũdo, quorũ aĩæ cruciantur in inferno. Cætera in mã de solennitatibus canonizatiõis, & multis alijs, uide p gl. & Doc. in c. 1. j. de reli. & uenera. sãct. & plenissime ultra oẽs p Archiepiscopũ Florentinũ in 2. parte 3. partis suæ Sũmæ in rubrica, de statu summorũ Pontificũ, in 14. char. Et qualiter debeãt deponere testes de miraculis, dixi in c. l3 ex quadã. ante fi s̃. eo. ¶ In gl. fi. in fi. No. testes separatim & secretè examinãdos, & 3 adde, ꝙ † si simul examinant̃, nõ ualet examinatio, ut no. gl. 2. in c. cùm cãm. s̃. eo. & ibi do. Abb. & Spe. in tit. de teste. §. nunc tractandũ. in prin. & uer. sed pone, ꝓduxi. & hoc pp rationẽ gl. Dicas tñ, ꝙ non est improbatũ, imo utile, alias p̃sonas esse p̃sentes, maximè in arduis, ſm Bal. in l. nullũ. uers. quartò no. C. de testi. & do. Ant. & do. Abb. in d. c. cùm cãm. Et hinc est, ꝙ de necessitate alij uocant̃ in cã hæresis, c. ut officiũ, de hæret. in 6. tñ in alijs causis sufficit iudex cũ suo notario, ut per gl. in l. curent. ff. de testi. & in l. solã. C. eo. & do. Ant. post alios in c. q̃m ꝯtra. s̃. ti. 1. Nec obstat huic gl. c. 2. in uerbo, pariter, & testes admittant̃. s̃. de caus. pos. & ꝓprie. q̃a ibi dictio Pariter, nõ determinat numerũ testiũ, uel pluralitatẽ cãrũ, q̃a testes simul debẽt deponere de possessiõe & ꝓprietate, ut uerbũ, Pariter, referat̃ ad uerbũ, Audiantur, & nõ ad verbũ, Admittãt, ut ẽt aliq̃d p do. Ant. ibi.

* *Sãctimonia uitæ. Adde ꝓrequisitis ĩ canonizatione Sanctorũ. tex. ĩ c. miramur. 66. dist. ĩ c. ex studijs. de præsump. in c. omnis. 7. q. 1. in c. vide quam bonũ. 1. q. 1. & in c. cathecumenum, & ĩ c. Baptismi vicẽ. de consec. dist. 4.*

* *Sanctorũ. Adde S. Tho. q̃d lib. 9. q. vlt. & Io. de Neap. post ipsum quod vi. vbi pulchre distingunt in hac materia.*

SVMMARIVM.

1 *Testis, qui obscure deposuit, iterum examinatur officio iudicis. & nume. 2.*
3 *Iudex post publicationem potest repetere testes, vt declarent dictum suum.*
4 *Testes an possint repeti post publicationem ad instantiam prosequentis inquisitionem.*
5 *Testium subornatio nunquam timetur in iudice.*
6 *Testium dicta qualiter interpretantur.*
7 *Testium dicta non sunt interpretanda secundũ iuris subtilitatẽ.*

CAPITVLVM LIII.

Cum clamor. ¶ Officio iudicis iterũ examinat̃ testis, q̃ obscurè deposuit. ¶ Not. ꝙ † obscurũ dictũ testis habet̃ ꝓ nõ dicto. Ad idẽ gl. in §. itẽ in criminali. 4. q. 3. & Ang. in uerb. simplicibus. in c. qui eps. 23. dist. no. Spe. ĩ ti. de teste. §. 1. uers. item

itẽ ꝙ testis obscurus, & dicit Bal. in l. j. C. de emend. iustini. codi. ꝙ fides testis pp nimiã obscuritatẽ d̃r uacillar̃. Et hinc est, ꝙ uerbũ Testis ambiguũ, interpretat̃ ꝯtra ꝓducentẽ, c. in p̃sentia. s̃. tit. j. & uide Arch. post gl. ĩ c. gra-
2 tiæ. 35. q. 9. ubi dicit, ꝙ † testes a, qui dubiè, vel cõfuse dixerũt, p̃nt iterato produci, ut dicta sua ualeãt declarare, q̃a obscurè dictũ habet̃ ꝓ nõ dicto. Et dicit Bar. ĩ l. repeti. ff. de quest. ꝙ iudex p̃t repetere testẽ, ut dictũ suũ declaret, vl̃ reddat rõnẽ dicti. Et uide do. Ant. ĩ c. fi. j. de iureiur. ubi dicit, ꝙ testes deponẽtes sup mutuo, sed nõ sup quãtitate mutui, non ꝓbant q̃a nimis obscurè deponunt, nisi p alios testes ꝓbaret̃ aduersariũ antea ex modico interuallo petijsse. 10. mutuò. Et dicit Bar. in l. ea, q̃ ꝯmẽdandi. ff. de ꝯtrahen. empt. ꝙ testis, qui loquit̃ malitiose & obscure, tenet̃ tanquã falsarius. ¶ In gl. 2. ibi, si quis intẽtione. Soluit Imo. hic, ꝙ ibi loquimur ĩ uerbis ambiguis ꝓlatis à parte ĩ iudicio, in quibus fit interpretatio ꝯtra producentẽ, vt in c. in p̃sentia. s̃. ti. 1. & facit q̃d no. Bar. in l. inter stipulantẽ, §. j. ff. de uerb. obl. in ꝯtractib⁹ aũt uerba ambigua interpretant̃ ꝯtra stipulantẽ, seu creditorẽ, l. veterib⁹. & ibi de mã, ff. de pac. & est bona glo. in regula, ꝯtra eũ. de reg. iur. ĩ 6. & facit q̃d habet̃ per gl. & oẽs ĩ c. cùm ad sedẽ. in uerb. ꝓtinẽtijs. s̃. de testi. spo. & per Imo. in c. cãm, q̃. in pe. col. s̃. de rescr. & Rom. plenè in l. stipulatio. §. isti pulationib⁹. ff. de uerb. obl. Et dicit Bal. hic, ꝙ in casu c. ĩ præsentia obscuritas hẽt duplicẽ intellectũ. Ideo sumit̃ intellectus ꝯtra ꝓducentẽ, sed hæc litera loquit̃, q̃n obscuritas nullũ ꝯgruũ intellectũ recipit. Vñ dicit, ꝙ hic nihil fuit ꝓbatũ, q̃a testes nihil dixerũt, per l. si binæ tabulæ. ff. de iniusto irritoq; testamẽto. ¶ In ea. gl. in fi No. bñ
3 ex gl. ꝙ † iudex ex officio suo põt repetere testẽ ẽt post publicationẽ, vt declaret dictũ suũ obscurũ, licèt hoc facere nõ teneat̃ ad partis petitionẽ. Idẽ tenet glos. & ibi Scribẽtes in c. p tuas. s̃. eo. & gl. j. in §. q̃a uerò. in auth. d̃ testi. Et ꝓcedit hoc nedũ in criminalibus, sed ẽt in ciuilibus, ſm gl. p̃dictas, per c. iudicantẽ. ubi bona gl. 30. q. 5. & c. cũ Ioanes j. tit. 2. & in l. ubicũque. ff. de interro. act. Et ita ẽt, ubi ꝓcessum est inter partes, põt iudex repetere, q̃d ualde no. Imo. & do. Abb. hic, dicẽtes, in hoc multũ ꝓdesse habere iudicẽ fauorabilẽ, nã iste põt ex se illud, ad q̃d parte petente nõ tenet̃, q̃a in parte timet̃ subornatio. Et ꝯsiderãt isti dũ gl. hic loquitur in criminali, utit̃ verbo Præcipuè, uolẽs ẽt per hoc in ciuili idẽ esse. ¶ Dicit tñ singulariter Inn. hic, ꝙ ẽt ad petitionẽ partis post publicationẽ testes p̃nt de nouo recipi, non ad declarandũ dicta primorũ testiũ obscura, sed ad ꝯfirmandũ priorẽ probationẽ ipsius ꝓducentis. Vñ dicit, ꝙ si per duos testes ꝓbaui me emisse tali die ĩ tali loco, & aduersarius ꝓbat me alibi fuisse ea die, possum ẽt post publicationẽ alios producere ad ꝯfirmandũ priora dicta, s. ꝙ eadẽ die fui p̃sens & emi, q̃a nõ est timor subornatiõis pp probationẽ præcedentẽ, nec mihi imputari põt, vel dẽt, q̃a prius eos nõ produxi, quia poterã confidere de mea priori ꝓbatione. Vñ cũ iuramẽto purgatorio malitiæ debeo admitti. Et hoc dictũ pro multũ solenni referunt & sequuntur do. Ant. Bal. & do. Abb. hic, & Bal. in c. l3 dilectus. s̃. eo. & do. Ant. & do. Abba. in c. cùm in tua. s̃. eo. & do. Abb. in c. fraternitatis. & in c. ex tenore. & in c. leries. s̃. eo. & Rom. in l. admonendi. ff. de iureiu. Dicit tñ Imo. hic, istud esse intelligendũ antequã publicent̃ testes aduersarij, quos ipse ꝓduxit post publicationẽ meorũ, iuxta cap. ex tenore s̃. eo. Alias nõ eẽt licitũ, q̃a sup directè ꝯtrarijs articulis nõ est licitũ post publicationẽ testes ꝓducere, nisi alleget̃ falsitas cũ corruptiõe, s̃. ti. 1. c. licet. & cle. 2. cũ ibi notatis, de testi. Et istã ꝯsiderationẽ Imo. credo uerã, l3 fortè p̃dicti aliud senserint, quia vr̃ ꝓpriè Inn. loqui, q̃n est facta dublicatio de testibus meis, & aduersarius practicat, cap. ex tenore suprà

a *Testes. Adde tu, quòd istud habet locum nõ solũ ex officio iudicis, sed etiã parte petente, cõtra quam testes deposuerunt obscure. ita gloss. et Ang. in Auth. de teste. §. quoniã verò. in verbo, habebit. Et hoc modo intelligas do. Abb. hic in sũmario, & Feli. hic in ver. in ea. gl. in fi.*

eo. Vbi aũt iudex non repetit, tũc stabit dictũ vulgatũ, ꝙ dubia probatio non releuat probantẽ, d. c. in præsentia. Sed si iudex vult repetere, nõ ꝓcedit illud dictũ, ſm Imol. hic. Ex cuius dictis aliorũ apparet, ꝙ nõ tenet̃ iudex hoc facere, adeo ꝙ pars possit appellare. Quod no. ad ea, q̃ dixi post do. Cardi. in c. per tuas. uersic. ulterius, inquantũ gl. fi. s̃. eo. Nec aliter sentit ibi do. Car. quia loquitur eo casu, quo iudex dẽt interrogare, non eo casu,
4 quo põt. Et ista differũt. l. non q̃d. ff. de iudicijs. ¶ An † autẽ ad instantiã ꝓsequentis inquisitionẽ possint repeti testes post publicationẽ, latissimè instant hic oẽs post Inn. sed tandẽ ꝯcludunt cum Host. ꝙ si talis ꝓsecutor est datus à iudice ad ipsam inquisitionẽ prosequendã, & tunc q̃a talis nõ est proprie pars, sed minister iudicis, nec hẽt libellũ offerre, nec litẽ contestari, & ad libitũ iudicis põt remoueri, & tunc ad ipsius instantiã poterunt testes repeti, quia potius iudicis officio repetunt̃. Faciunt, q̃ habentur in c. olim. j. de accu. Secus, si nõ est datus à iudice, sed à socijs, vel ipse se obtulit ad inuestigandã inquisitionẽ, q̃a fingit̃ uice partis, & dẽt libellũ offerre, & lis cũ eo ꝯtestat̃, c. cùm dilectus. j. de pur. cano. & c. exhibita. s̃. de iud. Et iõ ad ipsius ĩstãtiã nõ repeterent̃ testes, secundũ oẽs hic. Ex quibus uerbis colligũt accuratè Imo. & do. Abb. hic doctrinã, q̃n in cã inquisitionis sit lis contestanda, ut hic per eos dicẽtes, ita debere intelligi no. ĩ cap. q̃m. §. sunt & alij. s̃. ut lite non contest. ¶ Ex istis igit̃
5 habent̃ duæ ꝯclusiones. Prima est, ꝙ † in iudice nunquã timet̃ de subornatione, q̃a publicatio nõ addit sibi nouã notitiã prout partibus. Vñ & antè & post testẽ obscurũ repetere põt. Et istud dictũ Inn. hic sequit̃ Bal. in l. 3. ff. de testi. in apost, & in l. eos. §. si quid aũt. circa fi. C. de app. & in l. ampliorẽ. ante fi. prin. C. eo. & in l. presbyteri. la 1. in 1. col. C. de epis. & cler. & in repe. l. fi. in fi. ff. d̃ ferijs. & ĩ l. data opera. C. qui accu. & Rota decis. 6. inci. Per eadẽ motiua. in nouissimis, * Et idẽ Archi. & Do. in c. notum. 2. q. j. & in §. item in criminali. 4. q. 3. & in c. per hoc. §. 1. de hære. in 6. & Ang. in l. si vacantia. C. de bonis uacã. lib. 10. & do. Maria. in repe. c. qualiter. el 2. q. 11. arti. 94. de accu. Et hẽt locũ in criminali & in ciuili, ut dictũ est, q̃a cessat in eo cã, per quã alijs obstat publicatio, ut iã dixi. Et põt repetere testes. ẽt ut addant, ſm Lapũ. in addi. ad ꝯsilium Fede. 262. & do. Ant. hic, quia p̃nt testes tunc recordari de eo, de quo tunc nõ recordabant̃. ut dicit glo. ult. in c. cũ cãm. & gl. 2. s̃. eo. ¶ Itẽ põt nouos testes recipere, ut hic in tex. & sic ẽt uide, q̃d no. do. Abb. in c. fraternitatis. versi. 14. s̃. eo. ¶ Et hoc ꝓcedit, siue in criminali repetant̃ testes ad defensam siue ad offensam, secũdũ Bar. in l. 2. §. si publico. ultra mediũ, uers. vlterius, vtrum testes. ff de adul. ad q̃d ẽt vide ipsum in l. 1. §. fi. & in l. repeti. & in l. vnius. §. reus. ff. de qõ. & in auth. at qui semel. C. de ꝓba. & in l. pe. §, ad crimen. ff. de pub. iud. & Bal. in l. edita. C. de eden. & Bar. in l. fi. ff. de ferijs. & ĩ l. diui fratres. ff. de pœnis. & Spe. in ti. de inquisitione. §. vtrũ. uers. sed nunq̃d. & Bart. & Bal ĩ d. l. presbyteri. Et scias, quòd eo casu, quo agit̃ de defensa, nõ solũ officio iudicis, sed ẽt ad petitionẽ partis nõ obstãte publicatione, possunt testes ꝓduci, ſm Bar. in d. l. unius. §. fi. per tex. ibi in uerbo, quocunq; tpe. & in l. 1. in fi. eo. ti. Et hoc est, quod uoluit Ioã. An. in c. de testibus, s̃. eo. & do. Abb. ipsum allegans in d. c. fraternitatis. Et ratio colligitur ex ijs, q̃ dixi in c. cũ venisset. in 2. conclusione, s̃. eo. arguendo de publicatione ad renunciationẽ iuxta cap per tuas. in fi. s̃. eo. Si aũt agit̃ ad offensam, obstabit petitiõi publicatio, per id, q̃d dicetur in sequenti ꝯclusione, l3 Bart. in dictis locis illud nõ aperiat. ¶ Et in p̃dictis subdit hic Hostiẽs. quẽ sequitur do. Ant. & Fed. in d. ꝯsilio, ꝙ si iudex ex puro officio aliquos testes post publicationẽ examinat, & reddit se suspectũ, posset ab eo appellari. Q̃d limita, nisi primi ꝓbarent prima facie, sed ꝓpter inopinatas exceptiones annullarent̃, q̃a iudex excusatur, ſm do. Maria. in c. qual̃r. suprad. ¶ Quid aũt, si iudex repetẽs ex officio testes facit hoc parte, pro qua supplet, sciente, an altera pars

* *Innouissimis. Adde quòd est decisio. 2. sub titu. de testi.*

Universidad de Deusto Biblioteca

pars possit appellare pp timorē subornationis? Cogita. ¶Secūda ꝯclusio. Siue agat̄ per uiā accusationis, vel inquisitionis, existēte promotore dato à iudice, nō procedit ista decre. Ita no. Inn. hic per Arch. & Dom. in d. ca. nedū, & Bal. in d. l. presbyteri. & cōiter * oēs prædicti, latè Fede. consi. 262. qđ incipit, Visis & diligēter recēsitis. & Bal. in l. is aūt, qūo. in 1. col. C. de eden. Et quamuis Bar. in d. l. vnius. & do. Abb. in d. c. fraternitatis. videant̄ simpl'r sentire, ꝙ in criminalibus nō obstet publicatio, tñ istud nō ꝓcedit, vbi petit̄ noua examinatio ad offensam, ſm Sali. in l. fi. in ulti. col. C. de qōnib. & do. meum in d. c. fraternitatis. in 8. char. Et in hac cōclusione uide ēt Rotam in nouis deci. 82. incip. Item qui obtinuit. vbi quidā volens probare renūciationē bñficij factā certo tpe. vt excluderet fundantē se in vacatione per ꝯtractū mrimonij. deduxit testes, qui dixerunt mrimoniū fuisse ꝯtractum tpe, quo racemi vuarū incipiunt maturari, & nihil dixerūt de mense Augusti, deinde publicatis testibus actor vult probare de mense Augusti, in quo in partibus illis cōiter racemi incipiebant maturari, & dicit̄ ibi, ꝙ nō est audiēdus, per no. per Inn. hic, & in c. fraternitatis. s̄. eo. & ēt qa ista ꝓbatio non releuat, cùm sit res incerta, quia in vno anno in certis territorijs citius incipiunt, q̄ in alijs. ¶Vltimò scias, ꝙ tunc demū antiqui testes sunt repetendi rōne obscuritatis, qñ obscuritas nullū hēt intellectū, si vero pōt habere aliquē intellectū, fiet interpretatio benignior, vel ꝯtra ꝓducentē, nisi consuetudo det aliquā interpretationē, quia illa p̄fertur. Ita dicit Inn. hic, & sequit̄ Fed. in dictis ꝯsilijs, & satis Inno. hic. Sed Host. dom. Ant. & do. Ab. hic tenēt indistinctè oēm obscuritatē declarandā, & allegat do. Abb. Bar. in l. si qs mentionē. ff. de iud. ubi dicit, ꝙ si dictū testis ē ambiguū, pōt iudex, si sibi videbit̄, facere testē declarare, p
6 no. in §. qa vero. ī Auth. de testib⁹. & hic. ¶Si † tñ iudex nō deliberat interrogare, p̄ualere dēt intellectus, quē habēt verba testiū à ꝯsuetudine, ſm Imo. & do. Ab. hic, & Bart. in l. Labeo. ff. de sup. leg. vbi dr̄, ꝙ dictū testis capit̄, ſm cōem usum loquendi cōtra propriā significationē vocabuli. Et ita ēt dicit Rom. in singularibus, * allegando Inn. hic. Item Inno. in d. c. cū causam. s̄. eo. & gl. in l. 1. C. de vsur. & ī §. si scriptū. Inst. de inut. stip. & do. Ant. in repe. c. nr̄a. ī vlti. col. j. de coha. cle. & Bal. in c. quāto. in fi. s̄. de iud. dicens, ꝙ uerba laicorū debent intelligi grosso & vulgari modo. Vñ si testis dicat se uidisse talē possidere ius patronatus, exponit̄, id est, quasi possidere, ſm ipsum. Idē Bal. in l. qui se p̄ris. in 3. col. C. unde libe. & in l. 1. in 6. col. C. de ser. fugi. dicēs, ꝙ l3 duæ negationes faciant vnam affirmationē, ca. nō nulli. s̄. de rescri. c. ꝙ ad nos. 47. dist. tñ
7 fallit ī macaronib⁹ testib⁹. ¶Idē† Bar. in l. si qs filiabus. in fi. ff. de testa. tut. dicens, dicta testiū non debere intelligi ſm subtilitates iuris. * Idē Cy. ī l. si cū añ. C. de dona. ante nup. & Bal. in c. 1. ī prin. de succes. feu. & Bar. ī l. si quid earū. in prin. ff. de leg. 3. & in l. liberorū. ī vlt. col. ff. de ver. sig. & Pau. de Cas. in l. stipulatio ista. §. hoc quoq;. ff. de verb. obl. & Bal. ī l. legē. ad fi. C. đ legi. hære. & do. Ab. ī c. quoties. ad fi. s̄. eo. & Bal. ī c. tertio loco. ī 3. col. s̄. ti. 1. Si aūt ñ hēt đ cōi usu loquēdi, ñ caperet̄ benignior īterpretatio, ꝓut dicit Inn. sed fiet īterpretatio ꝯ. ꝓducētē, cui⁹ ꝓbatio dēt eē dilucida, d. c. ī p̄sentia. ſm d. Ab. hic remittētē ad dicta p se in c. cū ad sed. s̄. đ rest. spo. quo ad ītellectū d. l. si qs ītētione. Est aūt ī p̄dictis ꝯsiliū tutū, ut iudex suspēdat publicationē, donec per dicta testiū sit clari⁹, ſm Hos. & oēs hic.

* Rom. ī singu. *Adde quòd nō inueni istū locū Ro. sed bene Rom. in cons. 4. inci. sententiam in princi. in versi. primo ratione. vbi dicit, quòd quando uerba proferūtur ab idiotis & vulgaribus debent intelligi secūdum cōem consuetudinē vulgariū. & consi. 23. inci. nescio. vers. cōtrariū tamē est veri⁹ cons. 32. inci. visa municipali. nu. 3. & cons. 301. inc. in proposita cōsultatiōe. col. 3. vers. non enim testes. Alex. cōsi. 2. inci. uisis codicillis. col. 8. vers. vnde ī proposito. cons. 9. uisis verbis nu. 4. cons. 82. in causa nu. 2. vol. j. cons. 5. circa primū nu. 11. vol. 3. consil. 85. animaduersis. col. fi. vol. 4. cōs. 37. viso themate. nu. 18.*

volu. 6. & in addi. ad Bar. in l. 1. C. de his qui ex publ. ratio. li. 11.

* Subtilitates iuris. *Adde Rom. in d. cons. 301. ver. nimia enim subtilitas. Luc. de pen. in l. vn. col. 6. vers. contra illaudabilis. C. de profes. qui in vr. lib. 11. Lap. alleg. si dicebatur. post nume. 9.*

SVMMARIVM.

1 Testis perseuerans in crimine, repellitur à testimonio. nu. 2.
3 Tostimonium criminosi non validum est, nisi crimen opponatur ab eo, contra quem producitur.
4 Crimen licet repellat à testimonio, non tamen repellit indistinctè à iudicando.
5 Testis criminosi depositio confirmatur per aliorum proborum testium depositiones.
6 Testis an reddatur inhabilis per peccatum mortale.
7 Testis infidelis Deo propter peccatum mortale præsumitur infidelis hominibus.
8 Testis vt repellatur de iure ciuili, oportet, quòd de crimine sit cōdemnatus.
9 Perseuerantia in peccato quot modis potest accipi.
10 Infamia iuris an indubitanter repellat à testimonio.
11 Infamia quot modis accipitur, & quotuplex sit.
12 Infamia facti an repellat à testimonio. nu. 13.
14 Infamia facti quid sit. & qualiter differt ab infamia iuris.
15 Infamia iuris quot modis contrahitur. Qualiter tollatur infamia iuris.
16 Infamis, cuius infamia ignoratur, potest esse testis in testamento.
17 Condemnatus de infamia si appellat, & appellatio fiat deserta, an actus testimonij in medio tempore gestus valeat.
18 Iudex si condemnat hoc modo, Condemno, si est probatum, & reperiatur probatum per duos testes infames. an sententia teneat?
19 Periurus repellitur à testimonio.
20 Periurus an sit infamis infamia iuris.
21 Debitor, qui iurauit soluere vsuras, licèt non soluēdo incurrat periurium, tamen non soluendo non fit infamis.
22 Papa an possit dispensare, vt periurus admittatur ad testimoniū.
23 Periurus an habeat aliquam excusationem de suo periurio.
24 Conuictus de crimine, præcedente accusatione, repellitur à testimonio in criminali, licèt sit emendatus.
25 Absolutio an probet excommunicationem, vel crimen.
26 Excōicatio nō fertur ab homine, nisi propter contumaciā. nu. 27.
28 Confessus crimen in alio iudicio, in quo contra ipsum fuit instituta accusatio, repellitur à testificando in criminali.
29 Accusatus de aliquo crimine, si soluat pœnam condemnationum, licèt videatur quodammodo confiteri crimen, non tamen efficitur infamis ex tali confessione.
30 Per solam confessionem an quis infametur.
31 Testis repellitur à testimonio per exceptionem criminis, licèt de crimine non sit condemnatus.
32 Testis suspectus de crimine, quia grauata est eius fama, licèt non sit condemnatus, vel conuictus, an repellatur à testimonio.
33 Et quid in excommunicato.
34 Testis emendatus de crimine, licèt sufficiens sit testis in causa ciuili, secus tamen in criminali.
35 Confessio facta in pœnitentia an faciat fidem in iudicio.
36 Confessio si sit prolata per sacerdotem cum impositione pœnitentiæ, an oporteat probare peractam fuisse pœnitentiam.
37 Infamis non admittitur in testem, etiam contra alium infamem.
38 Accusare quare quis possit post pœnitentiam, & sibi non potest obijci exceptio.

CAPITVLVM LIIII.

TEstimoniū. ¶Perseuerās in crimine, ēt in ciuili, repellit̄ à testimonio, emendatus uerò, qui non est infamis admittit̄ in ciuili, & etiā in criminali ciuiliter mota. Fallit in periurio, in criminali uero criminaliter mota, secus. H. D. Et habet materiam celebrem ampliatam ab omnibus Scribentibus, & potissime per Pau. de Leaz. & nouissime in quibusdā Modernis, quibus nō curabo addere, nec eos referā, nisi in articulis essentialib⁹, ubi ex se aliqd dixerint, & sequendo stylum do. Abb. instabo in declaratione 7. casuū, quos ponit tex. omissis nō necessarijs. ¶Et vt habeas effectum totius literæ, clarius dicas, quòd ex ipsa determinatur, quando possit testificari criminosus, & quando emendatus. Et primo in cā criminali, vel ciuili ciuiliter mota ponit 3. casus, quibus repellit̄. Primus casus, qñ in crimine perseuerat. Secūdus. qñ non perseuerat, sed remāsit infamis infamia iuris, secus, si facti tātū. Tertius, qñ est periurus. ¶Deinde in criminali criminaliter mota ponit 7. casus, si bñ ꝯsideras, in quibus repellitur. Primus, qñ perseuerat in crimine. Secūdus, si est infamis infamia iuris, ēt post emendationē. Tertius, quando est periurus. Quartus, si alia instituta accusatione de crimine fuit ꝯuentus. Quintus, si fuit cōfessus. Sextus si fuit ꝯuictus alias cōmisisse. Septimus, si ꝓ eo crimine alias repulsus fuit & remāsit infamis infamia facti. Et idē in hoc vltimo, quomodocunq; sit infamis infamia facti. Et qa tres primi casus repetunt̄ à fortiori in istis 7. insistendū est in ipsis per 7. ꝯclusiones. in qbus erit tota mā
1 breuiter perstricta. ¶Prima ꝯclusio. Perseuerās † in crimine repellit̄ à testificādo, tam in ciuili, q̄ in criminali. Tex. est hic, & probat̄ in iuribus accumulatis in gl. j. Dicit̄ aūt perseuerare, ſm Pau. hic, ille qui perseuerat solo reatu, licèt nō actu, qđ præsumit̄, nisi egerit pęnitentiā, vel egerit, sed simulatā. ¶Itē si redijt ad peccatū, de pœnitentia, dist. 3. in prin. & c. sunt, qui dñt. Vñ negans perseuerantiā hēt ꝓbare pœnitentiā per regulā, semel malus. de reg. iur. in 6. qđ dicit verū in criminali, sed in ciuili distinguit, vtrum crimen sit publicū, vel occultū. Primo casu probari dēt correctio, secūdo nō, ut fiat interpretatio in meliorē partē, nec præsumit̄ immemor suę salutis. Et ad hoc alleg. gl. in c. ipsi Apostoli. 2. q. 6. & Spec. in tit. de teste. §. 1. ver. itē ꝙ est criminosus. Et ꝓ hoc
2 vr̄, ꝙ † opponēs testi, ꝙ non seruauit, c. oīs. de pœnitentijs & remis. habeat hoc probare, nisi crimen sit publicū, secūdum Pau. & do. Ant. hic. Sed ꝯtrariū tenēt hic Imo. & do. Abb. vc3 ꝙ omni casū, quo ꝯstat quē cōmisisse crimen, dēt ꝓbare de emendatione, qa ex hoc fundata est intētio uolētis eū repellere per id, qđ habet̄ ī c. super eo. s̄. eo. Et ideo, cū uolens se iuuare habeat necessario se fundare ex emēdatione, illā probare debet, l. 2. ff. de ꝓba. & l. j. & 2. ff. de excep. Et licèt crimen dicat̄ occultū, tñ nō fuit ita occultū, quin ꝓbet̄ per testes. Vñ dēt doceri de emendatione, ſm eos, & bñ. Qūo aūt hoc do-
3 ceat̄, dicet̄ in gl. fi. ¶Dēt † aūt de crimine p parte opponi, vt hic ī verbo, opponit̄. Et ab aduersa parte, nō aūt à ꝓducente, vt hic, & in l. si quis testibus. C. eo. Et ideo nemine opponente valet testimoniū criminosi, ſm Pe. de Anch. hic, licèt iudex possit ex officio repellere, ſm ipsum, quem declara omnino ex dictis Bald. in d. l. si quis testibus. in vlt. col. quē retuli in c. præsentium. ver. quinto fallit s̄. eo. Et de officio iudicis dixi in c. intimauit. ad fi. s̄. eo. Formam aūt excipiendi ꝯtra personā testis, ponit Bar. in l. 1. C. de testa. & in l. 2. C. de sentē. & in l. ad testiū. ver. ꝯditionē. & in l. cùm lege. ff. de testa. dicens, ꝙ nō sufficit dicere, est infamis, sed debet exprimi & specificari, ꝙ ita cōiter reputat̄. Sed ꝯtrarium tenet Bal. in d. l. j. ꝙ sufficiat opponere specifice exceptionē, ꝙ est infamis ex tali cā absq; eo ꝙ pro tali reputat̄, per c. p̄sentiū. §. testes. de testi. in 6. Et p̄sumitur, ꝙ ita erat & reputabatur, nisi ꝯtrariū ꝓbet̄, Et idē tenet Fulgo. ibi, ꝙ ita ponēs & probans habet fundatā de iure cōi intentionē suam, ex quo probat testē criminosum. Vñ si aduersari⁹ vult iuuari, hēt ipse probare, ꝙ nō reputet̄ talis. Et idē tenēt Pau. de Cast. & Rom. ibi, & ēt Imo. & Paul. de Cast. post quendā Franciscū in d. l. ad testiū. Et ad d. l. responde, vt per eos. An aūt in exceptione criminis oppositi contra testē oporteat deducere locū & tēpus, vide Bar. in l. 1. ī 3. col. ff. de excep. & Sali. in l. atrocē. C. de iniur. & Ang. ī l. libellorū. ff. de accu. & do. Car. in cle. constitutionē. §. 1. in 3. quæst. de elect. Tetigi in c. præsentium. in 2. nota.
4 supra eo. ¶Et † in hac conclusione not. tria. Primò, ꝙ licèt crimen repellat à testificando, non tamen indistinctè repellit a iudicando, ſm Imo. Host. & alios hic. Qđ declara, vt per Imo. post Inno. & alios in c. sciscitatus. in 7. col. suprà de rescr. & Pau. de Leaza in commento. ca. si infrà de cleri. excom. & glo. Archi. & alios, 3. quæstio. 7. in summa, & Imo. & dom. Abb. in c. cum sup. s̄. de officio deleg. Dicunt etiam Inno. Host. & Pau. hic, ꝙ l3 criminosus repellatur à testimonio & ab ordinibus, nō tñ repellit̄ ab eligendo, quia suū officiū exequitur, & prosequitur ius suum, à quo criminosus nō repellit̄, 4. q. vlt. c. omnibus. & c. cùm ecclesia. s̄. de elect. Sed secus, si capitulū faceret illū electorē, uel scrutatorē, quia repelli posset ut indignus, per c. quia pp s̄. de elec. & dicit Pau. ꝙ eligendo nulli parat̄ præiudiciū, & iō talis actus nō prohibet̄ criminoso, sed testificando & accusando sic, ideo ab eis repellit̄, ut hic, & in c. 1. j. de accu. Et hanc differētiā multū no. hic Imo. & dom. Abb. ¶Secundò no. ꝙ si
5 † simul cum criminoso examinati sunt fide digni, cōfirmatur dictū suū, per id qđ no. Ang. consi. 1. dicēs sustētari dictū unius domestici habentis testes idoneos, per l. si quis ex argentarijs. in prin. ff. de eden. Vñ dicit Bal. ī l. præscriptione. in 18. col. C. si ꝯtra ius, uel util. publ. ver. quintò q̄ritur. ꝙ exceptio ꝯtra vnū testē, in quo non pēdet substātia ꝓbationis per alios deductæ, nō impedit ꝓcessum ordinarij, vel delegati, & alleg. Inn. in c. sup eod. el 1. s̄. de offi. deleg. Sed istud intellige, vt per Bal. & Perr. de Anch. in d. l. si quisquā vc3 si testis nō est in toto inhabilis, nā alias suppleri nō pōt, ꝙ nihil ꝓbet, & alleg. l. maritus. ff. de qōnib. & idē no. Sali. in l. bonę fidei. in 10. col. C. de reb. cred. & Bal. in l. 1. C. de testa. facit l. sed si manēte. ff. de preca. vbi quod nullū est, ꝓrogari nō pōt, & dicit Fulg. in l. 1. ꝙ istud notabile ꝓcedit, qñ alij testes sufficiebant absq; illo inhabili, aliter nō, qa sequeretur alias ꝙ si sunt sex testes idonei testamētarij, & septimus non esset idoneus, sufficeret; qđ vr̄ ꝯtra l. hac ꝯsultissima. in prin. C. de testa. ibi, septē ciuibus Romanis & puberib⁹. Et istis adde Imo. ī l. q testō. in 1. col. ff de testa. vbi dicit, ꝙ l3 testes amici pp amicitiā nō faciāt integrā fidē, l. 3. ī prin. in verbo amicus. ff. de testi. tñ si tres testes amici ꝓducti sunt, ubi duo integri sufficiebāt, supplebit̄ tūc defectus resultās ab amicitia ex ipso numero, * & est gl. notabilis in d. l. 3. §. 1. in verbo, numerus. & ibi not. Iac. But. Sed ī ꝯtrariū, ꝙ numerus ñ suppleat, facit c. in literis. s̄. eod. ubi tres testes domestici nō ꝓbant, ubi ꝓbarent duo testes integri. Et ita expresse sentit Ange. consi. 125. incip. In Dei nomine, in facto proponitur, ꝙ bella flore. Sed dici pōt hoc esse in arbitrio inspecta qualitate amicitiæ, ut credo dixisse. s̄. e. c. quoties. ¶Ter-
6 tiò no. ꝙ † iste tex. non intelligit̄ de crimine, hoc est de quolibet mortali, sed de tali crimine, qđ repellat à promotione, & cū eo non fuerit dispēsatū. Ita dicit hic do. Ab. antiqu⁹, quē sequit̄ Pau. Io. An. & Imo. hic, & Imo. in c. super eo. el j. s̄. eo. & Ang. in l. athletas. §. calumniator. ff. de his, qui no. infa. & allegāt tex. optimū in ca. inquisitionis. §. tertiæ. in fi. j. de accu. vbi valet testimoniū eius, q mentit̄, & tñ mendaciū est mortale, 22. q. 2. §. itē ꝙ dicit̄ cū capitulis seq. Itē qa hic loquit̄ de crimine, sed aliud est crimē, aliud peccatū. aliud delictū, c. si peccatū. & ibi gl. de pœ. dist. j. & gl. in reg. peccatū. de reg. iur. in 6. Plus. n. est in crimine, q̄ in peccato, qa crimen est graue accusatione & dānatione dignissimū, c. 1. in fi. 81. dis. Cōtra tenet hic do. Car. dicens se repetendo hāc decr. Bononiæ tex. hūc tenuisse, & ꝓcedere in quolibet mor-
7 tali, cū gñaliter loquat̄. ¶Itē † subest rō, qa per mortale excludit̄ qs à Deo. Cū ergo sit infidelis Deo, p̄sumitur ꝙ nec hominib. sit fidelis. Et ad c. inquisitionis. rñdet, ꝙ non omne mendaciū est mortale, vt tenet gl. ī c. ne qs. 22. q. 2. facit c. 1. ea. cā & q. Vel ibi nō repellitur in odiū se subtrahentis à testimonio. j. tit. 1. c. 1. Istā partē sequitur do. Abb. hic, l3 inepte referat do. Car. Et addit rationē, quia mortale, nō data pœnitentia, æternaliter punit̄, in §. criminis. 25. dist. Et se credere, ꝙ perseuerantia in quocunq; mortali excludit à ꝓmotione, arg. c. fi. 25. dist. qa perseuerātia in mortali sapit hæresim pp inobedientiā arg. c. sciendū. 8. q. 1. & 81. dis. si qs presbyter. Si. n. veniale pp p̄seuerantiā mortale efficitur, d. §. criminis forti⁹ mortale efficit̄ grauius. Ad idē alleg. tex. de quo facit festū in c. forus. in fi. j. de verb. sig. dū dicit, ꝙ si bona fides defue-

* Numero. *Adde Authorem in consilio 36. incip. Magnifice prætor. num. 11.*

Universidad de Deusto Biblioteca

desuerit in teste, nõ ꝓbabit. Ad hæc ca. nõ pōt. 2. q. 7. vbi nõ pōt esse fidelis homini, qui Deo est infidelis. ¶ Itē qa de iure Canonico omne peccatū pōt dici publicū, vt ꝑ gl. in c. 1. j. de collus. & in §. ꝑuaricator. 2. q. 3. & r̄ndet ad d. c. inquisitionis ꝓut r̄ndit do. Car. Et cū istis trāseo declarando duobus modis, ſm do. Abb. Primo dūmodo peccatū mortale sit ɔtinuatū, secus, si transitoriū, quia illud non tñ aggrauat, aliàs pauci testes reperirent̄, qa septies in die cadit iustus, c. septies, de pœ. dist. 3. & facit illud, si dixerimus, qa peccatū nõ habuimus, &c. & illud, Nemo sine crimine viuit. & facit c. quia tua. 50. dist. ibi, sine quo pauci inueniūtur. & loquit̄ de crimine fornicationis. Et ita ēt sentit Inn. hic. Et per hoc tollit̄ quædā ratio do. Ant. in c. cùm in tua. s. eo. vbi dixi in vlt. ɔclus.

8 ¶ Secundò † declara, vt p̄dicta nõ ꝓcedant de iure ciuili, secundū quod oportet testē de delicto esse cōdemnatū, vt ꝑ gl. fi. ĩ c. sup eo. el 1. s. eo. Sed de iure canonico sufficit, ꝙ nūc ꝓbetur crimen, d. c. sup eod. & ita lex ciuilis seruabit̄ in foro ciuili, ſm ipsum. Cui adde, ſm Moder. hic. ꝙ de iure ciuili sufficit testē esse ɔuictū, & allegāt gl. in l. qui iudicio ff. de accu. & q̄dā alia ex his, q̄ dixi in d. sup eo. vbi tñ hoc nõ expediui. Sed tamē pro hoc alleg. Imo. in l. stipulatio. §. habēt aūt. ff. de ope. no. nū. & Bal. ĩ l. 1. C. de delict. defun. Sed tu declara, vt ꝑ Imo. in d. c. sup eo. quē ibi nõ retuli, vbi dicit, ꝙ iura ciuilia, q̄ vident̄ requirere ɔdemnationē, nõ ꝓcedunt in criminalibus, q̄ inducūt infamiā iuris ēt añ sñīam, vt qa cū bestijs qs pugnasset, qa tūc repellit̄ ēt nõ secuta sñīa ſm leges, vt ĩ l. 3. §. lex Iulia. in verbo, ɔiunctus. ff. de testi. Vñ patet ſm ipsum, ꝙ leges simpl̄r nõ repellunt testes rōne criminis sed rōne infamiæ iuris, secus ſm canones, vt ibi, & sic in foro ciuili seruabūtur leges, sicut in canonico canones, nisi essemus in terris eccl̄æ, qa in vtroq; foro seruabunt̄ canones, iuxta gl. in regula, possessor. de reg. iur. in 6. ſm ipsum. Addunt ēt hic Moderni, ꝙ no. Bar. in l. 1. C. de dilat. vbi pōderat ɔsuetudinē in delictis aggrauare. Et ita ɔfirmāt opinionē p̄dictā de perseuerantia, addēdo multa in simili, quæ accumulauit Rom. in l. si verò. §. de viro in 31. fallētia, ff. sol. mat. quāuis ipsum taceāt. Et ꝙ iste tex. possit intelligi de mortali cōtinuato, ꝓbat̄ ex eo, qđ no. Arch. in c. infames. 6. q. 1. ubi refert Azonē dicentē, ꝙ quodlibet peccatū mortale dr̄ capitale largo mō. Ad idē tex. in §. criminis. 25. dist. vbi large oē mortale appel-

9 lat̄ crimē. ¶ Et † ꝑ hoc habes ɔsiderare, ꝙ ꝑseuerantia ĩ crimine capi pt dupl̄r. Vno mō ꝓ reatu criminis semel cōmissi, nõ secuta pęnitētia, de qua ɔstet, & ita vr̄ intelligere Pau. hic, vt retuli in prin. huius ɔclus. Alio mō, ꝑseuerantia ꝓ ɔtinuatione actuali. Et hoc mō vr̄ sumere do. Abb. Sed potes pro ɔcordia dicere, ꝙ aut crimen simpl̄r ɔmissum, est valde graue, & tūc ex solo reatu nõ secuta pœnitentia satis habet̄ pro perseuerato per respectū ad emēdationē. Et ita ꝓcedat prima opin. Si verò nõ ē valde graue, ꝓcedit scđa. Et ex istis infert hic solus do. Abba. ꝙ * clericus ɔcubinarius ñ pōt eē testis* in ciuili, cū in eo ɔcubinatus sit graue crimen, c. vr̄a. & ꝑ totū. j. de coha. cler. Et idē dicit ĩ laico ꝑ verbū Forte, & allegat ca. nemo. 32. q. 4. Et hoc bñ not. Et circa p̄dicta tāgūt hic Pau. & alij, vtrū ĩ teste attendat̄, si sit criminosus tpe iuramēti, & nõ tpe depositionis, & ecōtrà. Et ĩ primo casu dñt, ꝙ ñ refert, qa ex quo in iuramēto nõ fuit oppositū, valebit depositio, & iuramentū eū astrinxit. In scđo casu sec⁹, qa dēt eē idone⁹ tpe depositiōis, vt ꝑ eos hic, & Io. An. in regula, factū legitimè. de reg. iu. ĩ 6. & adde Spe. ĩ ti. de teste. §. opponit̄. ver. qd si testis. cū alijs, q̄ allegaui ĩ c. lʒ cām. ver. limita. 16. s. ti. 1. Et ꝑ hæc sit ex-peditus primus casus, & hæc prima ɔclusio. ¶ Scđa ɔcl̄o. Infamis quantumcunq; emendatus, ex quo eū comitat̄ infamia, repellit̄ à testimonio. Ita tex. hic ad cuius intellectū omissis multo-

10 rū varietatibus dicas, ꝙ † infamia iu-

a ris[a] indubitanter repellit nõ solùm in criminali, sed ēt in ciuili, qa fundamētū testimonij est fides, d. cap. forus. Sed iste etsi caret fide, cùm eius status sit diminutus, & maculatus ex criminibus infamātibus qñque ipso iure, qñque ꝑ sñīam, vt ꝑ gl. & tex. in §. porro. 3. q. 7. l. j. & in l. athletas. §. calūniator. ff. de infa. tñ admittet̄ in subsidiū cū tormētis,

* ſm Bar. in l. j.* C. de sum. tri. ꝑ l. ob carmē. §. pe. ff. đ testi. & in l. qui vltimò. ff.

11 de pœnis. ¶ Est † alia infamia canonica, q̄ causat̄ ex quolibet mortali, vt ĩ c. infames. 7. q. 1. & ibi gl. in summa. Et illa sufficit data ꝑseuerantia in crimine vt supra dictū est, sed sublato peccato illa nõ remanet, vt in iuribus p̄dictis, & per Innocentiū hic, & gl. in cap. illi,

12 qui. 6. q. j. ¶ Est † alia infamia [b] facti. in

b qua dubitat̄, an repellat? & ĩ criminali est clarū, qđ sic, per istū tex. in fin. Et ita Bar. & oēs in d. l. j. nisi in subsidiū, secundū Bar. qđ intelligunt ibi Barto. & Sali. & sequit̄ ibi do. Cardi. hic, quo ad hoc, vt veniat̄ ad torturā, nõ quo ad ferendā sñīam in principali. Sed in ciuili sunt opiniones, qa Bar. in d. l. 1. dicit, ꝙ infamia facti nõ repellit ĩ ciuili, sed bñ facit vt minus credat̄ testi. Et ita intelligit gl. ibi, & in l. 3. §. duæ aūt. in verbo, eandē fidē. ff. de Carbo. edi. Et hoc nisi testis sit multū vilis, qa in tāta vtilitate eēnt necessaria tormēta, vt in authē. de testi. §. si verò ſm eū. Sed Bal. ibi in 5. oppositione relatis multis subtilitatibus ɔcludit ĩ effectu, ꝙ si cā ciuilis est grauis, requirunt̄ testes omni exceptione maiores, & sic non infames infamia facti, in alijs admittent̄, nõ vt ꝑ eos ferat̄ sñīa, sed per viā adminiculi, vt ibi ꝑ ipsum. Sed do. Card. hic tenet indistinctè, ꝙ infamia facti repellat in ciuili, qa litera ista loquitur gñaliter in vers. si uerò. Et appellatione infamiæ intelligit̄ tā infamis infamia facti q̄ infamis infamia iuris, nec reperitur ius ɔtrariū ꝓbans iuxta no. ꝑ Dy. in regula, infamibus. de reg. iur. ĩ 6. Nec obstat iste tex. j. in ver. quāuis. qa nõ loquitur de infamia facti, sed de aggrauatione opinionis, q̄ minus se hēt, q̄ fama. Itaque dicit se disputādo fecisse, & facere dñiam. Ad hoc enim, vt qs sit infamis de facto, requirit̄, ꝙ apud tot. quot sufficiant ad probandū infamiā, & requiritur maior pars personarū loci, vt plene no. in c. cum oporteat. j. de accusa. Sed ut grauet̄ opinio, sufficit, ꝙ apud aliquos sit rumor ɔtra eū. Et pro hoc inducit tex. meliorē de corpore iuris ĩ c. super eo. j. de eo, qui cogno. consan. vxo. suæ. Vnde dicit. ꝙ grauatio opinionis repellit in criminali, per istum tex. in fi. & ibi. grauata sit eius opinio. Et ꝙ nõ loquatur de infamia facti, no. verbū grauata opinio. Item cum inducens, ut quia fuit alias repulsus, vt dicitur in text. quæ causa potest esse

* Testis. *Adde quid si non sit cleric⁹ sed laicus habens duas cōcubinas, vel vnā concubinā, & vxorē an possit esse testis dic quod non Bal. in l. 2. C. de inces. nupt. quem sequitur Alex. in l. j. ff. de infam. licèt ibi Bart. contra sentiat. col. 11. in uer. Quid si habet duas concubinas.*

a Infamia iuris. *Adde tu, et fac regulā, ꝙ testis infamatus infamia iuris non ꝓbat, imo non potest esse testis, gl. est in l. j. C. de sum. Tri. & fi. de Cath. ibi Bar. et alij in l. Cassi⁹. ff. de senatori. & est text. in c. præterea. de test. cog. & hic in isto tex. Imo plus talis infamatus nō faceret indicium. Ita Bal. in rub. de sū. tri. in 5. col. Adde ꝙ fallit hoc, quando testis infamat⁹ deponeret ĩ causis grauiorib⁹, ut puta ĩ crimine hæresis, sacrilegij, læsæ maiestatis, symoniæ. Ita Io. And. Ant. đ Bu. d. Abba. c. fi. eo. ti. Spe. in ti. de accu. §. j. in fi. Itē fallit qñ infamis esset rogatus ab vtraq; parte ex cōtrahētib⁹, vt esset testis, quia isto casu censetur ei⁹ fides approbata, glo. fin. in §. & licet in verbo, supplicijs. in Auth. đ teste. quam tenet Bal. in l. parētes. C. de testi. tamē ĩ hoc vide Anto. de Bu. & Imol. in c. ex literis. đ trāsa. Itē fallit, quādo testis infamis deponit de facto suo ꝓprio, vcʒ đ eo qđ ipse facit. Ita Pau. de Cas. in l. 2. §. si absens. ff. si ex noxal. causa. ag. & ibi uide do. Alex.*

* In l. 1. *Adde Ias. ibi. cir. fin. & per Old. cōs. 192. incip. Viso diligēter. cir. med.*

b Alia infamia. *Adde tu, & dic, quod regulariter testis infamis infamia facti admittitur in causis ciuilibus, sed verū est, ꝙ nō hēt tātā fidē, sicut si eēt integer. Ita gl. in l. 3. §. duæ causæ. ff. đ Carb. edi. Bar. in l. 1. C. de sum. tri et fide Catho. et in l. Cassius ff. de senat. Bald. in rub. de sum. tri. et fid. Ca. in 5. col. d. Ab. in isto tex. in 6 col. in verb. tertio infamia. Addē quòd hoc fallit, quādo quis vellet ꝓbare ingratitudinem, quia talis testis infamia facti non admitteretur. c. 1. & ibi Bal. in ti. quot testes sint necessa. ad proban. ign. Lud. Rom. in cōs. suo. 344. inc. Dubitatio est magna. Itē fallit, qñ quis vellet probare cōtra Cardinalē, c. præsu. in fi. 3. q. 4. Adde, ꝙ lʒ infamis ĩfamia facti nõ admittatur in testē in cā criminali, vt hic ꝑ Fel. tamen facit indiciū. Ita Bal. Sali. & Fulg. in l. j. C. đ sum. tri. et Bar. in l. 1. ff. de quæst. Itē admittitur in criminalib⁹ ĩ subsidiū, Bar. et alij ĩ d. l. Cassius. & in d. l. 1. sicut etiā & fœmina. d. Alex. in consil. suo 166. incip. animaduerte. in 4. colum.*

nota minori parti, & tñ stabit grauata opinio. Sed in ciuili, uel ĩ criminali ciuiliter mota hæc aggrauatio nõ repellit, ſm ipsum. Sed do. Ant. & Imo. hic tenēt cū Bar. in d. l. 1. dicētes idē tenendū, licèt Io. An. hoc non firmauerit, secundū eos. Sed do. Ab. hic dicit, ꝙ credit̄ plus & min⁹ ſm qualitatē infamiæ per c. lʒ cām. in uerbo, modica, vl̄ nulla fides ubi dicit eē casum, & ꝑ c. fin. j. eo. inducēdo, vt ibi dicet̄, & per istum tex. in verbo, criminali. vbi ponit spāle in criminali. Ergo in ciuili indistinctè nõ repellit̄. Nec obstat, ꝙ loquat̄ đ aggrauatione opinionis, qa nõ differt ab infamia facti, vt no. Dy. in regula, infamibus. p̄alleg. & Pet. đ Anc. & Hosti. & Io. An. hic. Et sentit hic gl. ĩ ver. aggrauata. in fi. & est bonus tex. in c. tātis. 81. dist. Nec obstat d. c. sup eo. qa nõ loquitur in aggrauatione opinionis, sed rumoris. Rumor eñ bñ in se min⁹ hēt, q̄ infamia, seu fama, vt no. gl. in d. c. super eo. Nõ obstat, ꝙ iste tex. loquatur in principio indistinctè de infamia qñ loquit̄ in ciuili, & sic ɔprehendit vtrāq;, qa necessariò opʒ ĩtelligere đ infamia iuris, nõ facti. Nā infamia facti tollit̄ saltē quo ad iuris effectū ꝑ emendationē, cū tollatur ꝑ purgationē, qđ est minus, ut in c. determinat. 15. q. 5. & c. cū in iuuētute. j. de pur. cano. Cū ergo excipiat infa. ab eo, qđ dixerit de emēdatione, necessario sequit̄, ꝙ nõ loquit̄ de infamia facti, cùm non debeat plus operari p̄sumptio infamiæ, quā veritas. Sed si verè cōmisisset delictū, & fuisset emēdatus, non repelleret̄ in ciuili. Ergo fortius, si sit infamatus. Loquit̄ ergo de emēdato respectu delicti, qui remāsit infamis ex sententia, vel ipso facto, qñ tale erat crimē, qđ infamabat, puta, qa palàm exercebat usurā, l. improbū. C. de infa. secūdū ipsum. Sed Moderni hic tenēt indistinctè opinionē do. Car. ꝙ infamia facti repellat in ciuili, per tex. ĩ l. Cassius. in verbo, testimoniū. iūcta gl. ff. de senator. & ĩ l. 3. §. Iulianus in uerbo, notā vitæ, & in verbo suspicione careat. ff. de testi. & in c. licet cām. s. ti. 1. usq; adeo malę famæ & leuis opinionis, ꝙ eorū nulla, vel modica fides adhibet̄, qa dū dixit malè famæ, intelligit̄ de infamia facti alias nõ dixisset s. ꝙ dicta eorū nõ erāt reprobata expresse, si erat infamia iuris. Vñ illa verba, nulla fides, referēda sunt ad testē malæ famæ, & sic infamia facti, & illa verba, modica fides. referunt̄ ad testē modicę opinionis, qui quotidie mentit̄. Et ita intelligūt Scribentes ibi, & ꝓ hac parte allegāt ipsi Bal. in d. l. improbū. & istū tex. post prin. r̄ndēdo ad fi. ut hic ꝑ do. Car. Sed quidā Albe. Mod. ĩ tractatu de teste. in 8. char. diffuse trāscribit Bart. & Bal. in d. l. 1. & do. Ant, & Imol. hic, & cū ipsis simpl̄r trāsit. Et si diceret̄, ꝙ testificari ē dignitas, ut ĩ c. ꝑceptū. 32. q. 5. no. gl. 2. hic ĩ fi. & oēs infamis repellit̄ à dignitate, d. regula, infamib⁹. & l. vnica. C. de infamib⁹. li. 12. r̄ndet ipse, ꝙ c. p̄ceptū. loquit̄ de dignitate largo mō sumpta, nõ ꝓprie, vt dicit, ꝙ ex eo, ꝙ est dignitas, iō lʒ admittat̄, tñ minus credit̄. Et ex istis ꝑ te ipsū inuestigare poteris, qs melius dixerit. Sed lʒ vtraq; opinio sit sufficienter sustētabilis, tñ multū ɔsonat æqtati opinio do. Ab. quā ēt firmat Bal. in d. c. licèt cām. in 3. col. in 8. notabili, dicēs, ꝙ mala fama de teste facit sibi credi, vl̄ nõ credi iudicis arbitrio. Et dicit nõ reperiri meliorē tex. eo, per quē dicit sopita eē, q̄ habent̄ in d. l. Cassius. Et adde oĩno, quæ dixi in d. c. lʒ. vbi posui succinctè certos casus, in quibus oĩno admittit̄, & in quibus nullo modo admittitur, extra quos alij erant arbitrarij. Sed ibi dictis adde Bal. in c. ad nostrā. eod. ti. vbi dicit, quòd in causa ciuili ardua nihil probāt testes infames infamia facti. Et dicit oēs tex. singu. in d. c. licet. Et sic est alius casus, in quo nõ ꝓbāt. s. in ciuili ardua, nec mirū, qa æquiparat̄ criminali, c. 1. de testi. spo. in 6. dixi s. eo. c. insup. in 3. fallētia. Et ĩ criminali nõ ꝓbat, ut s. & est bonus tex. in c. præsul. ĩ verbo, sine

13 aliqua infamia. 2. q. 4. Ergo, &c. Adde † aliū casum, vcʒ qñ infamis infamia facti hēt secū ɔtestē bonæ famæ, secundū Bal. in l. si quis ex argētarijs. in prin. ff. de eden. & dixi s. in j. ɔclus. Adde post aliū casum, vcʒ qñ infamia facti nõ causat̄ immediate ex crimine, puta, qa fuit carceratus, ex illa carceratione fuit infamis de facto, qa nõ repellit̄ à testimonio ꝑꝑ hoc in ciuili, ſm do. Dominic. in c. ipsi Apostoli. 2. q. 7. Et ita dēt intelligi finis huius capituli, ſm ipsum, ꝓ quo facit, qđ no. Bal. in l. literæ mandata. C. māda. ubi dicit, ꝙ minor est infamia resultās ex ɔtractu, q̄ resultans ex maleficio, & alleg. Inn. in c. qua-

14 liter. 2. j. de accu. ¶ Qūo † aūt inducat̄ infamia facti, & in quo differat ab infamia iuris, dic, vt hic ꝑ Bal. & Imo. dicētes, ꝙ infamia facti est, cū quis est notatus apud bonos & graues, l. nõ dēt ff. de dolo. l. honori. ff. đ obseqjs. vbi tex. dicit, ꝙ licāt uerbis edicti nõ habeant̄ infames, re tñ ipsa & hoīum opinione nõ effugiunt infamiæ no-

15 tā. Vñ surgit ex ipso facto nõ secuta sñīa. ¶ Cōtrahit̄ † autē infama ciuilis tribus modis, ſm Bal. hic, nā interdum ipso facto in quibusdā casib⁹ à iure expressis, interdū ꝑ sñīam diffinitiuā, s. iudicis, nõ arbitri. Et quia per interlocutoriā nõ ɔtrahitur infamia, iō sñīa banni cū sit interlocutoria, nõ infamat, l. qd ergo. §. ex ɔpromisso. ff. đ infamibus. Itē ɔtrahit̄ tertiò ex genere pœnæ, vt si quis ex mādato iudicis cā cognita fustigat⁹ fuerit, l. 2. §. ignominiæ. ff. de infa. ¶ Tollitur aūt infamia iuris per uiā iustitiæ, ut qñ maior in integrū restituitur per prętorē, aut per viā gratiæ, ut qñ princeps in integrū restituit, l. 1. §. đ qua re. ff. de postu. l. imperialis. C. đ nup. Sed infamia facti tollitur solo facto ɔtrario, & eā princeps abolere nõ pōt, quia sicut de facto hominum grauium irrepsit opinio, ita de facto tolli eam oportet. Qui autem sint, qui possint infamiā iuris tollere, vide Inn. & alios in c. cùm te. j. de re iud. & Dom. in §. hinc colligitur. 2. q. 4. cū concor. ¶ Et no. ſm Bal. hic, ꝙ infamia facti non pōt eē occulta, quia non est aliud, q̄ uitæ sordes & uilitas diuulgata, & ideo crimen occultū nõ infamat infamia facti, nisi post q̄ est publicè detectū, qa infamia iuris de iure bene pōt esse occulta, ut not. in l. cùm lege. ff. de testa. se-

16 cundū eū, & uide ibi gl. 2. in fi. q̄ dicit, ꝙ † infamis, de cuius infamia nescit̄, potest esse testis in testamēto. Et ita extendit, quòd de conditione seruili occulta dicit lex j. C. de testa. & illā gl. multū sequitur Bal. in l. j. in 1. col. C. de sent. & in l. 1 in 4. col. C. de test. & in l. Cassius. ad fi. ff. de senato. Et ꝑ illā gl. dicit Imo. in proposito in d. l. cùm lege ꝙ in actu, vel testimonio extraiudiciali testis nõ repellitur ꝓpter infamiā, nisi de ea notorie ɔstet, & dicit illā gl. esse notabilē, & forte singularē. Et istis adde, ꝙ si

17 † ɔdemnatus de infamia appellat, & pendēte appellatione testificat̄, lʒ postea ꝑ desertionē appellatiōis sñīa sit ɔfirmata, & sic infamia retrotracta, tñ nõ uitiat̄ illud testimoniū. Ita elegāter decidit Bar post Gul. đ Cu. in l.

18 furti. ĩ prin. ĩ 2. col. ff. đ infa. ¶ Itē adde, ꝙ si † iudex dicat, Cōdēno si est ꝓbatū, & sit ꝓbatū ꝑ duos testes infames, valet sñīa, qa ꝓbatio ē certa, lʒ ꝑ exceptionē potuisset elidi. Ita ad literā dicit Bal. ĩ l. pe. ĩ 2. col. C. de sentē. q̄ sine cer. quan. Allegat auth. si dicat̄. C. de testi. Et đ p̄missis vide ēt Bar. ĩ l. ex libero. ff. đ q̄st. & d. Flo. ĩ l. 3. ĩ prĩ. ff. đ testi. & Arch. ĩ c. ipsi Apostoli. 2. q. 7. & ĩ §. cui⁹ ĩ agēdo. 3. q. 8. & vide Pau. hic late distinguētē ĩ q. p̄dicta, qñ ĩfamia facti repellat ĩ ciuili? & vr̄ tenet̄ idē, qđ Bal. ĩ d. l. 1. distĩguēs vlterius inter crimina excepta, vt latius ꝑ ipsum. Et hęc quo ad ſm casū literæ. Sequit̄ tertius. ¶ Tertia ɔcl̄o. Per

19 iur⁹ † quātūcūq; emēdat⁹, ñ admittit̄ ĩ testē, neq; ĩ ciuili, neq; ĩ criminali, ut hic ĩ tex. & in c. quicūq;. 6. q. j. qa talis caret eo, qđ est potissimū in teste, s. veritate, quæ in teste dēt eē pura & simplex, c. pura. 3. q. 9. Et iō violato semel iuramento, qđ est cōfirmatoriū veritatis, c. & si Christ⁹. j. de iureiur. remanet semꝑ suspicio periurij, d. c. quicunque. & c. paruuli. 22. q. j. & violato vno officio semꝑ p̄sumit̄ defectus ĩ eodē, l. si aliqd. C. de susceptoribus & ar

Universidad de Deusto
Biblioteca

charijs.li. 10. ut larius hic per Doct. intelligẽtes istud in violante iuramentũ licitũ, siue sit de p̃senti, siue de p̃terito, siue de futuro. Idẽ si est dubiũ, an sit licitũ, ga non erat violandũ authoritate propria, c. uenerabilẽ. s. de elec. fm Host. & oẽs hic, excepto do. Car. qui dicit le repetendo in hoc tenuisse ꝓtrarium, quia in odiosis accipimus in dubio partẽ mitiorẽ, regula, quia ĩ pœnis d' reg. iur. in 6. Sed nõ discedo ab alijs, per d. c. venerabilẽ. iunctis notatis ꝑ gl. in c. iuuenis. ĩ. de spõ. & ĩ c. illud. ĩ. de cle. excõ. mi. ¶ Vbi aũt iuramentũ est illicitũ, eius uiolatio nõ repellit à testimonio, nec infamat, fm Hostiẽ. & oẽs hic subdẽtes, ꝙ sicut temerarij iuramentũ nõ repellit à dignitate, c. sicut nostris. de iureiur. ita nec à testificãdo, de quo dic, ut p do. Ab. post alios in c. ꝓstitutus. el ĩ fi s. eo. dixi s. eo. c. intimauit. vbi adde, qđ no. Bal. ĩ c. tua nos.
20 ĩ. de iureiu ¶ Sed † est difficultas maxima ꝓ istũ text. vtrũm periurus sit infamis infamia ciuili. Et scias, ꝙ de infamia Canonica nõ est dubiũ, quia illa ꝓtrahit ĩ quolibet mortali, ut dicit Inn. hic, & pulchre Imo. & abolet̃ur pẽnitẽtia, ut s. dixi. ¶ Et ꝙ non sit infamis infamia ciuili, aliàs infamia iuris, vr̃ probari hic, vbi text. primo ponit de infame, postea de periuro, & sic piurus non vr̃ infamis, ga exceptio fit de regula. l. j. ff. de reg. iur. & idẽ tenet hic do. Ant. limitans, nisi eẽt iuramentũ firmãs pactũ, quia eius violatio inducit infamiã iuris, ga iuratum erat Deo, & homini, & ita intelligit l. si qs maior. C. de transa. Idẽ Ioã. de Lig. hic distinguens, an periuriũ ostendat solũ Deũ. an Deũ & hoiem. Primo casu non sit infamis, secundo sic. ¶ Idẽ Bal. in l. obseruare. §. proficisci. ĩ 33. q. ff. de off. procon s. & leg. dicens, periuriũ nõ est ein famẽ, nisi in casu d. l. si quis maior. ¶ Idẽ Arch. in c. quicunq;. circa mediũ, 6. q 1. dicens, ꝙ nõ obseruans sacramentũ, quod hẽt rei obseruationẽ, puta, quia est de futuro cõsistens in dãdo, uel faciendo, est infamis, alias nõ.
Idẽ beatus Tho. 2. 2. q. 99. artic. 3. circa mediũ, ꝓcludẽs, ꝙ * in iuramẽto assertiuo periurus non est infamis ipso iure, sed solùm per sententiã diffinitiuã latã contra eũ in cã accusationis. Sed dicit, ꝙ periurus in iuramẽto ꝓmissorio bñ est infamis, quia cùm sit đ futuro, ĩ ei⁹ ꝑtate remanet, postquã iurauit nõ deierare. qđ nõ cõtingit ĩ iuramento assertorio, qđ statim euolat. ¶ Itẽ qđ periurus nõ sit regulariter infamis, tenet Bal. ꝑ text. nostrũ in l. si vteris. ante fi. C. de fid. instr. Idẽ gl. pe. & Bart. in l. Luci⁹. ff. de infam. dicẽtes, ꝙ siue de re præterita, siue de futura deieret, nõ est infamis, nisi in casu d. l. si quis maior. Idẽ Bal. ad literã in d. l. si qs maior. in ult. col. & gl. in uerbo, interuenit. ad fi. l. quæ sub ꝺdition. in prin. ff. de condi. insti. & gl. in uerbo, si qua oĩno. in Auth. scenicas nõ solùm. § 1. & Calde. in ti. de iureiur. ẽt sentit gl. in d. c. quicunq;. ¶ Sed aduerte, quia ista opinio ꝓcedit absque dubio de iure ciuili, ꝑ d. l. Lucius iuncta d. l. si quis. sed stat dubiũ, an idẽ sit de iure Canonico. Et in hoc ꝑdicti sentiũt, ꝙ sic. ¶ Sed ꝓtrà tenet hic do. Car. dicẽs, se repetendo tenuisse, & nũc decidere, ꝙ violans iuramentũ licitũ ẽt nõ appositũ sup ꝓtactũ semꝑ est infamis infamia ciuili, per c. infames. 3. q. 7. & qđ no. per c. si qs ꝓiunct⁹. 22. q. 2. & c. statuimus. 3. q. 5. & alle. gl. in c. querelã. ĩ. de iure iur. Ad istũ tex. rñdet, ꝙ apposita fuit hic exceptio, præter q̃ ꝑ reatu periurij, nõ ad inferendũ de periurio, fm cõem opinionẽ, id est, præsuppositò ẽt, ꝙ sit infamis. Et istã opi do. Car. sequunt hic Moderni nullo ex prædictis adducto, sed allegãt gl. quæ appellant periuriũ infamẽ, in c. authoritatẽ. 15. q. 6. in c. uenerabilẽ. s. de elect. in c. fi. de iureiu. in 6 in c. quãto. ĩ. de iureiur. Ad qđ dic satis eẽ, ꝙ sunt tex. ꝑdicti. Ponderãt ẽt magnitudinẽ periurij. Vñ vr̃, ꝙ differt ab alio peccato mortali, ꝑ qđ oritur infamia Canonica. ¶ Sed dici põt, ꝙ periuriũ est graue, qñ fallit Deũ & hoiem, ut ĩ casu d. l. si quis. Addd̃ut ẽt quædã facile solubilia, ex quibus dñt oẽm iuris prudentiã euersã eẽ. Adde in terminis Arch. idẽ tenentẽ in c. paruli. 22. q. 5. & do. Car. in cle. j. in prin. in 1. q. de iureiu. & do. Ab. in c. q̃relã. in 3. col. ĩ. de iureiu. & Host. in summa. de usur. §. pen. uer. qđ de notarijs. quẽ refert Arch. in c. sicut ñ suo. 47. dist. Et de hoc ẽt ꝑ Pau. de Cas. in l. iusiurãdũ, qđ ex ꝙ-

uentione. in fi. ff. de iureiu. & do. Car. cõs. 37. inci. Quidã habẽs. in fi. & Arch. in c. inter cætera. 22. q. 4. & Bal. id. * c. querelã. Nihilominus prima opi. est cõior * & uerior fm Pau. Imo. & do. Abb. hic. & sentit hic gl. in uerbo. ꝑiurij. in fi. ga pœna infamiæ iuris nõ imponit, nisi in casibus à iure expressis, vt tradit in d. l. j. ff. de arbi. Et iõ cũ reperiat solùm casus d. l. si qs maior. in quo incurrit infamia, ut fiat extẽsio, arg. c. pe. de pœ. dist. j. & reprobat Imo. gl. in d. c. quicunq;. & alios sentiẽtes, ꝙ si iuramẽtũ est de futuro, incurratur infamia, quia intelligitur de futuro solũ in casu d. l. si qs maior. Et ita declarat gl. licet ipse ñ dicat, in l. Luci⁹. ꝑ iura alle. ꝑ do. Car. q̃ appellãt ꝑ iurũ infamẽ, & intelligunt de infamia Canonica, quia ꝓnumerãt alia minora, de qbus absurdũ eẽ dicere, ꝙ inducerẽt infamiã iuris, fm do. Ab. & ita illa iura dicit intellexisse gl. in d. c. quicunq;. & ad gl. ĩ d. c. querelã. & ad c. ꝓstitutus. de fideiussori. dicit, ꝙ loquunt in ꝓtraueniẽte petitioni iuratæ, ut latius ꝑ ꝓdictos, cũ qbus trãseo ꝓp authoritates. s. vltra eos allegatas. Et si diceret, testis iurat, ꝙ dicet uerũ, igit, si nõ dicit uerũ, est falsus in ꝑmittendo, ergo infamis, d. l. si qs maior, rñdet hic Bal. tenẽs latè cõem opi. ꝙ qui iurat, nihil ꝑmittit, ga ex ordinis necessitate hoc facit, nõ spõtè, etsi diceret, ꝑmitto uerũ dictũ rũ. Vñ testis iurãdo nõ ꝓtrahit debitũ quentionale, nec quasi ꝓtrahit. Aliud est. n. ꝓtrahere, aliud ex ordine facere, ut dicit tex. notabilis in l. cũ unus. in prin. ff. de bo. au-
21 tho. posſm ipsum. ¶ Sed † in quãtũ cõis * opi. hẽt, ꝙ ĩ casu d. l. si qs maior. incurrat infamia, limita nouissimè ñ procedere in debitore, qui iurauit soluere usuras, ga l3 nõ soluẽdo incurrat periuriũ, c. debitores. ĵ. de iureiur. tñ si non soluit, nõ est infamis, ga dolus creditoris excusat eũ ab infamia. Ita dixit elegãter Bal. in c. 1. in 3. col.
22 ĵ. de iureiu. Vnũ ẽt nota, ꝙ † Papa dispẽsare põt, vt per iurus à testimonio nõ repellat. Ita dicit Vincẽt⁹ hic, & sequit Io. An. Pau. do. Anto. Imo. & cõiter * oẽs hic, & Spe. in ti. de teste. §. j. uers. sed q̃rit, vtrũ Papa, arg. c. cũ l. & A. ĵ. de re iu. & facit c. accusatus. de hæret. in 6. ¶ Hoc limitãt Moderni hic, primò, nisi ꝓduceretur periurus ĩ ꝓsistorio principis ad testificãdũ, ꝓ id qđ no. Bal. in l. sed & milites. §. ignominiæ. ff. de excus. tut. ubi dicit, ꝙ sicut infamis nõ põt ingredi urbẽ, ita nec põt ingredi ꝓsistorũ principis. Sed certe ꝑ hoc nõ ꝓbatur, ꝙ Papa nõ pos-

do. Abb. in c. nisi. s. de off. legati. cũ ꝓcor. Sed vltra alios quærit optimè Pau. de Lea. testi opponit periuriũ & ꝓ-
23 batur, ꝙ † nõ soluit debitũ in termino ut iurauit, replicat, ꝙ remisit pecuniã per nunciũ, qui egit infideĩr, vel ꝓcuratori negotiorũ cõmisit, q nõ expediuit, an incurrerit periuriũ? Et vr̃, ꝙ sic, per tex. in simili in c. si cõmissarius. in prin. de elec. in 6. & in c. venerabilibus. §. idẽ. đ sen. excõ. eo. lib. Tandẽ ꝓcludit, ꝙ si non seruauit iuramentũ statim cũ potuit, postquã sciuit nõ eẽ satisfactũ, est periurus, quia in iuramẽto continebanẽ duo. s. soluere, & in termino soluere, & licèt excuseẽ ab vno, ab alio nõ. Facit text. in c. dilecti. s. de dolo & ꝓtu. & c. perlatũ. 88. dist. & in c. cupientes. in fi. princi. de elec. in 6. & in c. quãuis. ad fi. de offi. ord. eo. lib. & qđ no. Spe. in ti. de citatione. §. sequit̃. uer. quid si nõ ꝑfixeris. Si aũt seruauerit iuramentũ statim, cũ potuerit, postquã sciuit nõ esse satisfactũ, euitat periuriũ, argumẽto eius, qđ no. gl. ordin. in c. apud misericordẽ. 32. q. 1. & qđ no. Inn. ĩ c. significãte. ĵ. de pig. & Host. in c. P. & G. s. de of. dele. vbi dr̃, morã posse purgari, ut euitẽt periuriũ, & ꝑ Bal. in l. qui crimen. in 11. col. C. qui accu. Et pro hoc ẽt facit, qđ solet dici, difficultatẽ non præuisam excusare à periurio, vt̃ c. breui. ĵ. de iureiur. & ibi per gl. Doc. Bart. in l. ꝓtinuus. §. cũ ita. ff. đ uer. obl. & l qđ te. ff. si cer. pe. cũ ꝓcor. ¶ Quar
24 ta ꝑclusio. Semel † quictus de crimine, ꝑcedẽte accusatione, repellit in criminali, l3 emẽdatus. l ta tex. hic. Ex quo no. ꝙ attestationes factæ ĩ iudicio criminali, faciũt fidẽ in alio iudicio, & inter alias personas. Quod ꝓcedit, fm do. Abb. in casu isto, ubi nõ agit̃ de magno præiudicio, alias aũt secus, per notata in c. inquisitionẽ. s. de elec. & c. inter dilectos. ĵ. ti 2. Ex hoc not. ꝙ acta in vno iudicio faciunt aliquã fidẽ ẽt in alio, interueniẽte alia ꝑsona. Et hinc sumpta occasione tractat hic solẽniter In noc. quẽ oẽs reassumunt, vtrũm repellatur excõicatus à testimonio post absolutionẽ, quasi ex hoc solo sit probatũ crimen. Et quia Doc. oẽs satis instant, dic ergo bre-
25 uiter, ꝙ † per hoc nõ repellit, quia iura repellunt excõicatũ solũ à testificãdo ĩ ꝑsenti, ut in c. decerninus. đ sen. exc. in 6. Et nihil dr̃ de excõicatione ĩ ꝓteritũ. Itẽ ga excõicatio posset ferri extraiudicialiter, & sine cãæ cognitione. Vñ graue est dicere, ꝙ ꝓbat crimen in ea expressum. ¶ Item posset esse, ꝙ in sñia excõicationis nõ fuisset expressa aliqua cã, vel eẽt expressa talis. quæ ẽt per se immediatè probata non repelleret testẽ, puta, ꝑsumpta ꝓtumacia. ¶ Itẽ petens absolutionẽ põt petijsse ex bona ꝓsciẽtia, non aĩo fatendi se in culpa, iuxta c. ad eius. 5. di stin. & ĩ c. exhibita. ĵ. de homi. Nec absolutio ꝑsupponit necessariò vinculũ, c. venerabilẽ. s. de elec. & ibi no. ĩ ꝓposito do. Abb. in antepe. col. & do. Car. in repe. c. ꝑpendimus. in vlt. col. ĵ. de sen. excom. per Bar. in l. decẽ. ff. de uerb. obl. & Inn. in c. 2. s. de ordi. cogn. & ibi do. Abb. in 24. col. ꝑ Inn. in c. cùm ꝓtingat. s. de of. dele. & Io. And. in c. solet. de sen. excõ. in 6. & Cy. & Imol. in l. cũ tale. §. fi. ff. de ꝺi. & demon. Et ita tenent hic Inno. Bar. & do. Car. & alij. Considerat Bal. ex mente Inn. ꝙ sñia excõicationis nõ fertur ꝓp crimen, sed propter ꝓtumaciã, & ideo per sñam excõicationis non probatur crimẽ, ẽtsi excommunicator dicat, quia furtum fecisti, & monit⁹ vt compareres & satisfaceres, non fecisti, excõicamus te. Et dicit Bal. ꝙ est duplex ratio, vna naturalis, quia sæpe excõicatur quis iniustè, & tamen infertur vinculũ absoluendũ, c. j. 11. q. 3. Alia ratio per pũctum iuris, quia immediata cã excõicationis est ꝓtumacia, & nõ crimẽ & contumacia non infamat, fm Inn. hic. Et ꝙ ab hoie non feratur excõicatio, nisi per ꝓtumaciam, uide vltra Doc. gl. ordi. in c. de presbyterorũ. 17. q. 4. & in c. episcopi. 11. q. 3. per do. Abb. in c. 1. in 4. col. s. de iud. & in c. offici. in 1. notab. ĵ. de sent. excom. & in rub. eo. ti. cum cõcor. Et no.ualde hæc uerba Inn. secũdum Bal. hic, ꝙ ex
26 banniti & condemnati propter contumaciã non dicũ tur ꝺemnati de crimine. nisi † statutum hoc dictaret, ꝙ ꝺemnarenẽ de crimine, & ꝙ punirẽtur, acsi crimẽ esset ꝓbatum, vt hic per eum respondentem ad d. l. j. ff. de in litẽ iuran. Et si diceret, ꝙ absolutus ab excõicatio-

ne adhuc remanet infamis, sicut ꝺemnatus, qui soluit ꝺemnationẽ suã, nã qui soluit, ꝓfiteri vr̃, ut dicit tex. notabilis, fm eũ in l. locũ. §. si qs dolo. ff. de tab. ex hi. rñdet, ꝙ imò nõ vr̃ fateri, ꝓprie, ga reddit in inuitũ. Allegat. li. 1. §. si rẽ. ff. de leg, 3. ¶ Ista tñ declara primò, ut hic subtiliter per do. Abb. no. ꝓtra mentẽ aliorũ, vc3 nisi in sententia excõicationis fuisset expressum tale crimen, qđ irrogat infamiã, & talis sñia transiuisset in rẽ iudicatã, nã in casibus, quibus nõ sufficit emẽdatio, repellet̃ testis indistinctè ꝓbata excõicatione, ga nõ appellãdo vr̃ acquiesse sñiæ, & licèt nõ transeat in rẽ iudicatã, quo minus posset peti absolutio, trãsit tñ ad cæteros effect⁹. Et inter alios est unus ut p̃sumatur iusta, ut notãter dixit Inn. in c. bonæ. s. de elec. & in c. qñ ꝓtra. s. ti. 1. & Io. An. in c. venerabilibus. de sen. excom. in 6. & facit c. 13. co. ti. & lib. Et ꝙsidera, ꝙ in casu isto nõ ꝓcederet exemplũ Bal. de quo s. & credo uerius hoc maximè, ga iste casus vr̃ iducere tantã p̃sumptionẽ delicti, quantã cũ aliqs alias fuerit solũ ꝙictus, uel repulsus, qui casus operant repulsionẽ testis, ut in tex. ¶ Quo aũt ultra ꝓtumaciã posset excõicatio hominis descẽdere ex crimine, uide gl. in d. c. ep̃i. & in c. de presbyterorũ. & plenè gl. & Doct. in c. ex parte in Christo. ĵ. de ver. sig. & facit exẽplũ Bal. đ quo s. Esset aũt secus, ut dixi, in sñia excõicationis, si ẽt descẽdẽs ex crimine infamãte nõ trãsiuisset in rẽ iudicatam, sed intra 10. dies obtẽta fuisset absolutio, ga nisi aliter ꝓbaretur uere crimẽ, sola excõicatio ipsum nõ ꝓbat, ga ante decendiũ nõ p̃sumit sñia excõicationis, fm Imo. ĩ d. c. qñ. ¶ Itẽ secus, si talis sñia ẽt, quæ transiuit in rẽ iudicatã, fuisset lata in absentẽ & ignorantẽ. ga nõ vr̃ acqescere, fm do. Ab. arg. c. A posſolicæ, ĵ. de cle. excõ. mi. & melius per Inn. in c. innotuit. de eo, q fur. ordi. susc. fm
27 ipsum. ¶ Sc̃ò declara, ut hic per Inn. vc3 nisi † appareret quẽ excõicatum à iure, ga illud apparere nõ põt, ni si appareat crimen, ga à iure immediate infertur excõmunicatio ꝑ crimen, c. si quis suadẽte. 17. q. 4. Et nõ debet absolui, nisi satisfaciat, ut est gl. in d. c. ex parte. đ uer bo. sig. lõ ꝓbata absolutione repellit, fm eũ, in casib⁹, in quibus emẽdatio nõ prodest, alias nõ repellet̃. Vñ nec in ciuili, nisi eẽt tale crimẽ, qđ induceret iuris infamiã, ut hic in tex. fm ipsum. ¶ Sed ꝓtrariũ tenet hic do. Car. alij nõ referũt, & dicit sentire Inn. hic, ꝙ probãdo sentẽtiã iuris nõ inducit̃ ꝑ hoc crimẽ. Qđ est ꝑpetuo notãdũ, quia ualet ad infinita, fm eũ, & istud forte uerius, per l. Celsus. ff. de arbi. ubi mitius agit lex, q̃ homo. tũ ẽt, ga ꝓcurrunt aliquæ rationes ex ꝑdictis vc3 ꝙ petendo absolutionẽ non vr̃ fateri se ligatũ, & quia non præsumit acquieuisse, cũ nõ appellet̃ à sñia legis, c. ga nos. ĵ. de ap. l. si qua pœna. ff. de uerb. sign. Sed duobus casibus forte procedet opi. Imo. ¶ Primus, qñ notoriũ esset incursã eẽ excõicationẽ legis, quia tũc apparet certitudinaĩr de delicto. ¶ Secundus, quãdo per iudicẽ fuisset declaratũ incurrisse excommunicationem legis, & ab illa declaratoria non fuisset appellatum, prout fieri potest, secundum gl. in c. cupientes. §. ꝙ si. in uerbo, priuatos. de elect. in 6. quia tunc idẽ erit, quod in casu præcedenti, tamẽ su per hoc ab alijs non declãrato poteris cogitare. ¶ Quin
28 ta conclusio. Confessus † crimen in alio iudicio, in quo contra ipsum fuit instituta accusatio, repellitur à testificando in criminali. Ita tex. hic in c. 1. ĵ. de excc. Ex quo no. do. Ab. ꝙ confessio facta in uno iudicio ẽt criminali, facit fidẽ in alio contra confitẽtem, quo ad hæc, vt repellatur à testimonio, quasi ſuggillat opinionẽ ipsius, se cus dicit uideri in alijs, nã confessio cum uno nõ nocet quo ad aliũ. Alleg. Inn. in c. 2. s. de ord. cogni. in quo insiste, ut sufficienter tetigi in c. cãm. el 1. in 2. fallentia ter-
29 tiæ regulæ, supra eod. ¶ Et † aduerte, quia si instituta accusatione aliquis solueret pœnam ante condemnationem, licèt uideatur quodammodo confiteri, tamen nõ efficitur infamis a, & ex tali confessio

a ne non habetur proprie pro confesso, a fm Bald. in l. ea, quæ. C. de condic. ob cau. per l. 1. §. si reus paratus. ff. de procu. Vnde datur cautela, quòd quoties

Nõ efficit infamis. *Adde aliam cautelã, per quam quis euitat infamiam*

Universidad de Deusto Biblioteca

infamiam, quãdo dubitat cõdemnari in actione famosa, consiliũ est vt litiget per ꝓcuratorem, et euitabit ĩfamiã. Ita Bart. in l. furti. §. si qs. in fin. ff. de infam.

ex ↄdemnatione qs efficeret̃ infamis, soluat añ ↄdemnationẽ, & euitabit infamiã, ut per Bar. & Ang. in l. si re⁹. & do. Ant. & do. Ab. in c. dudũ. el 2. s̃. de elec. & Ang. in l. fi. ff. si cert. pe. & Bart. & Ant. in l. infamẽ. ff. de pub. iudi. & l. ictus fustiũ. ff. de his, q no. infa. & Bal. ĩ l. eos. C. de execu. re iud. & adde Spec. in tit. de ↄfes. & Bar. in l. si seruũ. §. nũc videmus. in fi. ff. de uerb. ob. & do. Anto. & domi. Abb. & Ana. in c. ꝑ tuas. el j. j̃. de symo. ubi dixi. Ex quo inferũt hic Moder. ꝙ talis nõ repellit̃ à testificãdo, ex quo nõ habet̃ ꝓ ↄfesso. ¶ Sed ↄsidera, ꝙ istud operari põt, ꝙ nõ repellat̃ in ciuili, ac si expectasset condẽnationẽ infamãtẽ, qa euitat infamiã. Sed in criminali fortè hoc nõ ꝓcẽderet, non, qa habeatur ꝓ ↄfesso, sed qa vr̃ ↄuictus, per d. c. per tuas. cũ ibi notatis. Et esse cõuictũ, sufficit, ut in ↄclu. p̃cedenti. Et adduci põt iste tex.
30 s̃m do. Abb. ad qõnem, nunqd † per solã ↄfessionẽ quis infamet̃? de quo per gl. & Bar. in d. l. ictus fustiũ. & Ang. & Imo. in d. l. infamẽ. & Bar. in l. nõ solùm. §. fi. ff. de procu. & Bal. & Sali. in d. l. si tutor. C. de interdicto mr̃imo. & Bar. in l. si iõ. ff. de euict. & Bal. in l. ẽt. C. de furt. & in l. j. in ult. col. C. de hæred. insti. & Io. An. in Spe. de ↄtumacia. §. sequit̃, in prin. ¶ Sexta ↄclusio. Qñ † nunquã quis fuit de crimine accusatus, sed nũc per exceptionẽ põt đ crimine ↄuinci, sufficit ad repellendũ eũ à testimonio. Ita tex. hic, & intellige, ẽtsi nunc esset de crimine emẽdatus, vt ponat aliqd spãle, cũ agit̃ criminal̃r, nã si perseuerat, repellit̃ ẽt in ciuili, & sic essemus in primo casu. Et no. hoc, qa est valde durũ, vt semel delinquẽs, quãtũcunque emẽdatus, remaneat suspectus, & nõ admittat̃ in teste in cã criminali, s̃m do. Abb. dicentẽ tñ, se putare, ꝙ si intrasset postmodũ religionẽ, sublata eẽt oĩs cã suspicionis, per tex notabilẽ in c. pe. 21. q. ult. vbi dr̃, nõ licere parẽtibus filios factos monachos, exhæredare, lʒ existẽtes in seculo in cãm ingratitudinis inciderint. Facit tex. in §. humana. ĩ Auth. de monachis. Ad idẽ facit notabile dictũ Gul. de Cu. in l. j. C. de sac. san. ec. quẽ refert Bal. ibi, & Rom. in auth. simil̃r. in 7. priuilegio, C. ad l. Falci. ubi dicit, ꝙ per ingressum religionis filius spurius efficitur legitimus. Quid aũt de ↄuerso ad fidẽ, vide hic Pau. de Leaza. dicentẽ ꝙ peccatũ & oĩs sequela tollit̃ per baptismũ. vt ĩ c. deinde. vbi gl. 26. dis. & 1. q. 7. c. si qs crimẽ. Sed de hoc latius ꝑ Imo. Arch. in c. si qs gẽtilis. 28. q. j. & Spe. in ti. de legato. §. iuxta. vers. pe. & Inn. Host. & alios ĩ c. gaudemus. j̃. de diuor. Et ibi dr̃, ꝙ lʒ ꝑ baptismũ tollatur peccatũ, quo ad Deũ & legẽ ꝓmotionis, c. 1. 26. dist. tñ remanet ligatus, * quo ad pęnas tp̃ales, * & ita repellet̃ ĩ casu nr̃o. Et idẽ, si ↄmisisset antea piuriũ, s̃m Pau. hic. dũ modo iurasset per verũ Deũ, secus, si ꝑ Deos alienos. Et de istis uide oĩno Imo. in d. c. de his. in 9. col. j̃. de accus. ¶ Septima & vltima
32 ↄclusio. Qñ † non probat̃ crimẽ de p̃senti, nec alias fuit ↄuictus, uel ↄfessus, sed grauata est testis opinio pro eo, ꝙ alias repulsus est ab actu testificãdi, repellitur testis in criminali, lʒ nõ in ciuili. Ita tex. hic. Et hanc aggrauationẽ opinionis declara ex dictis s̃. in 2. ↄclusio, & vr̃ uelle iste tex. ꝙ si nõ est grauata opinio sua, lʒ aliàs fuerit repulsus, ñ sufficit, ut nũc repellat̃, s̃m do. Abb. & idẽ clarius Imo. dicẽs, ꝙ si nõ eẽt infamia exorta ex dicta repulsione, nõ repelleret̃, nisi iterato ꝓbaret. Nõ obstat qđ habet̃ hic in uer. in criminali. ibi ↄuictus extitit, qa loquit̃, qñ fuit ↄuictus instituta accusatiõe ↄtra ipsum, ut hic qñ fuit ↄuictus ꝑ uiã exceptiõis. Vñ qa non directè tũc agit̃ ↄtra testẽ, ut hic ĩ gl. fi. añ si. attendit̃, an exorta fuerit infamia, vel nõ, secus qñ directè agit̃ cõtra ipsum instituta accusatione, nã tũc eo ipso, ꝙ ẽ ↄuictus, vel ↄfessus, efficit̃ inhabilis ad testificãdũ ĩ criminali, vt patet hic, & iõ nocet sibi etiã ĩ alio iudicio. ¶ Et rõ p̃dictorũ est, qa ex illa repulsiõe orta fuit infamia facti sequẽs personã, quocunq; uadat, iuxta notata ĩ l. ex ea. ff. de postulãdo. Et dicit ibi Ang. post Iac. Bu. ꝙ exul unius ciuitatis ex famoso crimine nullibi põt potestatẽ patriã in filios exercere. Et ibi ẽt dicit Bal. ꝙ infamia ubicũq; repellitur. & sequit̃. Vñ licèt bannitus de ista ciuitate nõ sit bãnitus de ciuitate Florentiæ, tñ p̃sumptio est, ꝙ sit infamis, & ꝙ ꝓ infame habebit̃ Florẽtiæ, qa infamia est macula ossibus inhærẽs, s̃m ipsum. Et idẽ dicit Bal. in c. sup eo. el 1.
33 ante fi. s̃. eo. ¶ Idẽ † in excõicatione, qa excõicatus hic, erit excõicatus ubique, vt dicit gl. in d. l. ex ea. & gl. fi. in c. si quis presbyter. 7. q. 1. & ĩ c. quisquis. 4. q. 5. & gl. magna in cap. pastoralis. §. uerũ j̃. de app. no. do. Abb. in c. 1. per illũ tex. s̃. de treu. & pace. & in c. postulasti. in 5. col. vbi vide, s̃. de fo. ↄpe. & Inno. in c. qual̃r. el 2. ꝓpe fin. j̃. de accu & Fed. ↄs. 23. nisi aliqñ quis priuaret̃ cõione cæterorũ hoĩum, iuxta c. si quis de alterius. 58. dist. & c. quorundã. cũ glo. fi. 34. dist. & in c. si quis aũt. 19. dist. & facit d. l. ex ea. Et istis adde Bal. in l. 1. ĩ ulti. col. C. de summa tri. ubi dicit, ꝙ ĩ pęnis q̃ sunt intrinsecus, quocunq; accedat ꝑsona, eò ipsam sequunt̃. Et iõ infert ad quãdã mulierẽ dãnatã ad ignẽ, & raptã à famjlia potestatis imminẽte executione, qa quocũque uadat, est serua pœnæ. Et sunt dicta Bar. ibi ĩ 13. col. versic. pen. q̃ro. Et limita hæc, ut ꝑ Bal. in l. 2. §. deinde. ff. đ origi. iur. per illũ tex. in vers. postea. nisi qs cõmisisset alibi maleficiũ, qđ esset ualde utile reipu. hic, quia non erit hic infamis.
34 ¶ In gl. in uerbo, emẽdatus. in prin. Facit ista gl. relata ad tex. ad qõnem, qñ emendatus ꝑdat nomẽ delicti? de qua diffusè ꝑ Moder. hic. Sed breuius & copiosius tetigi in c. j. in 9. fallen. s̃. ti. 1. & dñt ibi, & dicit hic do. Ab. istũ tex. pulchrũ eẽ, & mẽti tenendũ, ꝙ emẽdatus de crimine nõ remanet oĩno integer. Vñ non restituit̃ pristinæ p̃sumptioni naturæ, qua quilibet p̃sumitur bonus, ut in c. fi. j̃. de p̃sum. Et quia emẽdatus licèt sit idoneus in ciuili, nõ tñ in criminali, ĩ qua requirunt̃ testes integerrimi. Et ita limita allegata in princ. huius gl. & ultra Mode. uide oĩno. Pe. de Anch. in regula, semel malus. de reg. iur. in 6. ubi declarat illã regulã, circa quã uide ẽt Bar. in l. si cui. §. ijsdẽ. uersi. uenio ad secundã partẽ. ff. de accus. & iõ Bar. in l. si prius. in 5. oppositiõe tertiæ partis, ff. de ope. no. nun. & in l. Cassius. ff. de sena. ubi intelligit in eodẽ genere mali. Et idẽ Bal. in l. fi. ff. de hære. ĩ sti. Vide ẽt Bal. in l. ex persona. C. de ꝓba. & Sal. in l. si minorẽ. C. de in integ. rest. mi. & Bal. ĩ l. ñ ignorat. C. ad exhi. & Bar. ĩ l. 2. C. đ bo. pos. infanti delata. & Pau. đ Cas. ĩ l. q iurasset. §. fi. in fi. ff. đ iurei. Aliæ gl. declaratę sũt in text. usq;

* Temporales. *Addæ not. quòd * baptismus nõ liberat baptizatum à pæna delicti in p̃iudicium reipublicæ. est cõis * opinio omnium Doc. in c. gaudemus. alleg. in tex. hic, vt dicunt Im. ibi col. 2. vers. alij dicunt Host. Ioan. And. Ancha. col. 3. nu. 20. uers. Innoc. & Host. dicunt. An. de But. & Abba. ibi. nu. 16. uer. ibi in gl. Beneficiũ alicui competens, hãc opinionem tenent Ab. et Mar. Soc. in c. de his. de accusat. Car. in cle. j. §. sanè. q. 14. de vsur. et ipsum sequitur, cõem q; fatetur Ioãnes đ Ana. ĩ d. c. de his. co. 2. Cõtra eã multa faciũt et primo gl. in c. 1. 49. dist. sup vers. si adhuc. vbi glo. ex illo tex. arguit, ꝙ quis nõ post accusari de crimine de quo pænituit. accedit. t. in c. quicunq;. 26. q. 5, & 8. q. 1. c. in scripturis. et 46. dist. c. clericus. il 3. & idẽ tenet gl. 32. q. j. c. qđ aũt in gl. fi. q̃ dicit, ꝙ per baptismũ fit plena remissio quo ad oẽm pænã ẽt tẽporalem, et adducit in arg. t. in c. sine pænitẽtia. de cõsec. dis. 4. et ibi gl. fi. super ver. in baptismate. dicit ꝙ tãta est vis huius sacramẽti, ꝙ nec ẽt tẽporalis satisfactio ĩ baptismo remanet ꝓ peccatis iõ non est mirũ si infamia q̃libet sibi diuitiatur. Ad quod etiam facit c. j. in fi. 26. dis. et c. una tantum ibi. cũ etiam delicta obesse non soleant si lauacri remissa fuerint sacramẽto & glo. in ver. non soleant, dici, ergo infamia ex delicto proueniẽs non nocet. accedit c. 2. in fi. de consecrat. dis. 4. dũ dicit qd quid ab homine dictũ, factum, cogitatũ est, totũ ab oleatur & glo. ibi, in uer. totũ. dicit, argumẽtum quod ĩ baptismo omnis sequella & infamia aboletur. & sic contra cõem, baptismus liberat baptizatum ab oĩ crimine. Cal. Anto. Ana Imol. & Aucto. ĩ d. c. de is. ver. secundo fallit ista limitatio. Pro cõcordia distigne. Qđ aut loquimur in foro poli. i. aĩæ, aut in foro fori. i. quo ad iudicia primo casu ꝓcedũt adducta cõtra cõem, nam ĩ illo foro statim quòd quis est baptizat⁹, cõceditur ei plenaria remissio omnium delictorũ. Scot. in 4. sent. d. 33. et habetur de consecrat, dist. 4. c. sine pœnitentia. secũdo casu procedit cõmunis. nam iurisdictiões spiritualis et temporalis sunt distinctæ, vnde actus q à iudice spirituali fit in remittẽdo mediante baptismo, nõ põt in præiudiciũ iudicis tẽporalis redũdare arg. 96. dist. c. cũ ad verũ. c. nouit. đ iudic. ca. solitæ. de maior. & obed. c. causam quæ. qui fil. sint legit. Pau. de Cast. cõs. 216. inc. p̃supposito. co. pen. baptismus ergo nõ liberat à pæna exteriori in p̃iudiciũ reipublicæ. cui statim commisso delicto ius q̃situ fuit. l. fi. ff. de priua. delict. l. fin. ff. de fur. baptizatus ergo poterit puniri pro delicto cõmisso ante baptismũ, qđ etiã est đ mẽte S. Tho. d. 3. q. 69. arti. 1. & 4. sent. d. 39. q. 1. art. 4. ad quartũ. & Pet. đ palu. dũ dicit. ꝙ baptism⁹ quãtũ est de se tollit oẽm culpã originalẽ, mortalẽ, & venialẽ, et omnem pœnam solui debitã in purgatorio, uel ĩ inferno, non tamen tollit pœnam quæ debetur ĩ foro exteriori. vnde non tollit suspẽdium à fure, etc. ut per eos ibi.*

ad fi. glo. ibi, per sacerdotẽ suũ. Ad idẽ vide glo. in c. nuper. in verbo, iuratus. in fi. s̃. eo. & Spe. in ti. de teste. §. restat. ver. 16. credit̃. & do. Ant. in c. veniens. el 1. in 2. col. s̃. eo. & Spe. in ti. de teste. §. 1. in 8. col. vers. itẽ ꝙ est criminosus. & Arch. & Do. in c. quãto. 2. q. 5. & do. Ant. in c. lectæ. s̃. de renun. & Inn. in c. qual̃r. el 1. j̃. de accu. & gl. in c. nemo. j̃. de symonia. & in c. si peccauerit. 2. q. 1. & Dom. in c. capite. in 1. notabi 50. dist. & Io. An. in c. quãquã. sup gl. 2. de usuris. in 6. & gl. in c. 1. j̃. de exce. & gl. Arch. & Dom. in c. ipsi Apostoli. 2. q. 7. & Imo. & alios in c. oĩs. j̃. de pœn. &
35 remis. Et intellige, ꝙ † sacerdos testificetur de ↄsensu ↄfessi, s̃m Dom. in d. c. ipsi Apostoli. aliàs incurreret pœnã d. c. oĩs. Alleg. Io. An. in d. c. lectæ. Et hoc casu ꝓceder dictũ Bal. in l. archigerõtes. C. de epis. audi. vbi dicit, ꝙ ↄfessio facta a in pœnitẽtia nõ facit fidẽ in iudicio, qa ille ↄfitetur tanquã Deo, c. si sacerdos. s̃. de of. ordi. Quòd aũt uolẽte ↄfesso hoc possit, vide tex. & Doct. in ca. significasti, j̃. de adul. ¶ Sed dicit hic subtiliter Hosti. quòd licèt confessio & pœnitentiæ impositio probet̃ ꝑ sacerdotem: tñ satisfactio, vel pœnitẽtia probat̃ per illos, q uiderũt. & si crimen sit occultũ, sufficit, ꝙ sit occulta, si publicũ, dẽt esse publica, non tñ solẽnis, 2. q. 1. c. si peccauerit. & seqtur hic Pau. de Cast. & alij. Vñ infert do. Car. ꝙ dicere emendationẽ probari per sa
36 cerdotẽ, est dictũ ineptum. ¶ Sed † vtrũ probata per sacerdotẽ ↄfessiõe & impositione pœnitẽtiæ oporteat probare pœnitentiã peractã, est pulchrũ, & Doc. nõ bene explicãt, sed do. Ab. hic in lectura antiqua colligit ex prædictis, ꝙ sic, postea refert do. Car. dicere hic ex mente gl. quòd sufficiet probare confessionem, quia ex quo confessus est, infertur, quòd sit emendatus de delicto, & sic, quòd in eo non perseueretur, & putat do. Abb. hic, hoc esse verũ, per gl. sing. in simili in c. de his. el 2. 50. dist. qui notabiliter dixit, ꝙ sacerdos post ↄfessionẽ potest celebrar̃, quia ex quo fuit cõtritus & confessus, remissum fuit sibi peccatũ, licèt agere debeat pęnitentiã de peccato ↄmisso, & deuotius faceret, si agat. Et in ꝓposito, ex quo fuit ↄtritus & confessus, remissum fuit sibi peccatũ. Vnde non dr̃ amplius in eo perseuerare. Nõ obstat finis huius ca. qđ vr̃ innuere, ꝙ debeat egisse pęnitentiã, qa intelligit tex. quo ad pęnitentiã interiorẽ, iuxta c. si is, q. 23. q. 4. Et istud mihi placet, qa gl. prædictæ ad probandã emendationẽ exigunt tñ testimonium sacerdotis, qui testificabit̃ solũ de emendatione, quã vidit ex actu corã se facto, non aũt de actuali satisfactione, quæ ꝑ solũ sacerdotẽ non probaret̃, cùm per alios probari possit ut est dictũ. Erit aũt necesse, ꝙ sacerdos iuret, s̃m Hosti. & alios hic, quia in testificando nõ gerit vicẽ Dei, ꝓut in absoluendo, vt hic latius ꝑ Doc. Pro quibus adduco, qa tenendo aliter, cõcurreret hic duplex spãlitas, primò ꝙ vni crederet̃, scd̃ò, ꝙ non iu-
37 rato, ↄtra l. j. C. đ dotis ꝓmis. ¶ In † ca. gl. ibi dico, ꝙ nõ. No. diligẽter ex gl. s̃m Imo. ꝙ infamis nõ admittit̃ in testẽ, ẽt ↄtra infamem, ꝑ rationẽ quã ponit gl. & reprobat gl. aliter tenentẽ in l. 3. §. Iulianus. ff. de testi. & alleg. Bal. in l. cũ mulier. circa fi. ff. sol. ma. vbi tenet idẽ qđ gl. hic allegãdo Inn. in c. intelleximus. j̃. de adul. & nõ allegat hanc gl. quę in terminis hoc decidit, iõ tene ipsam singulariter mẽti, s̃m Imo. Sed adde glo. idẽ tenentẽ c. significamus tibi. in gl. 1. in fi. 35. q. 5. & gl. 2. in c. fidei. de hære. in 6. Idẽ tenet Spe. in ti. de teste. §. 1. in 7. col. ver. sed nunquid excõicatus. & Bal. pulchre ĩ repe. l. cũctos populos. in 2. col. C. de sum. tri. & Bal. allegãdo istã gl. in c. dño guerrã. in titu. hic finit̃ lex. & Bald. & Ang. & Imo. in d. l. cũ mulier. & ibi Ro. in vlt. col. allegãdo istã gl. quã etiã approbant hic oẽs, & facit gl. in cle. 1. in verbo, Christianos. & ibi Imo. de testi. Nõ obstat d. l. in arenã. C. de inoffi. test. ubi æqualitas inhabilitatis cõpensat̃, qa loquit̃ de actionibus, q̃ fiunt inter ipsos infames, sed hic testimoniũ ꝓprie dirigit̃ iudici, cui dẽt fieri fides, l. quinquaginta. ff. de ꝓba. Nõ obstat l. qm̃. §. itẽ se. C. de hære. ubi hæreticus ↄtra hæreticũ non opponit de hæresi, qa s̃m Bal. in d. l. j. ibi est spãle, vt patet ex verbo, Cõcedimus, & ex uerbo, Permittimus, vel s̃m Bal. hic, illud est, qa dãnaret in alio, qđ approbat in seipso, & sic esset sub ipsi ↄtrarius, ut d. l. in arenã. Rõ aũt huius gl. est illa, de qua elegãter in ipsa, vcʒ qa dato, ꝙ exceptio obijciat̃ ↄtra testẽ, nõ opponens cãm cũ teste, sed cũ parte nõ p̃t excipere de iure testis, & facit, qđ no. Inn. c. verũ. ad fi. s̃. de foro ↄpe, ubi dixit, ꝙ ↄtra clericũ inductũ ĩ teste de crimine corã laico excipi põt, quia ꝓpriè excipit̃ ↄtra partẽ, nõ ↄtra testẽ, qđ est notabile, s̃m Bal. in d. l. 1. ¶ Et ex ista rõne gl. inferũt hic Io. And. do. Abb. & Imo. ꝙ ipsi testi nõ sunt necessariò dãda capitula super exceptione, saluo, nisi fortasse testis uellet se defendere ꝑ id, quod habet̃ per Inn. in c. peruenit. j̃. de fideiuss. ¶ Itẽ ex ista gl. infert hic do. Abb. dictũ Inn. in d. c. verũ. ¶ Itẽ infert, ꝙ ꝓbare possum testes meos honestos, quos aduersarius dixit, seu ꝓbauit malæ famæ. Quòd aũt ipse testis assumere possit defensionẽ, & ꝓbare se innõcentẽ, adducit̃, qa fama ipsius grauat̃, lʒ directè ↄtra ipsum ñ excipiat̃, vñ alias repelli poterit, vt hic in tex. & facit tex. §. si uerò dicat. in Auth de testi. ubi testis põt ostẽdere se liberũ per chartã manumissionis. Et ꝓ concordãtia ad istã gl. vide aliã ualde solennẽ. in §. sancimus. in uerbo, ciuitate. ĩ Auth. de testi. q̃ ↄcludit, ꝙ si hoĩes unius uillæ, vl̃ loci, oẽs sunt infames, nõ testificabunt̃ inter se. Imò
38 dicit, ꝙ ẽtsi ↄsentiãt, iudex tñ nõ patiet̃. ¶ Extra † glo. q̃rit hic Pau. utr̃r, q̃ est ratio, ꝙ post pœnitentiã quis põt accusari, & ꝑ exceptionẽ nõ? Et ꝙ possit accusari, ẽ tex. cũ gl. 3. in c. admonere. 33. q. 2. & gl. in c. q crimen. 6. q. 1. & in c. gaudemus. j̃. de diuor. & in c. de his. j̃. de accu. & ibi dixi. Quòd nõ possit excipi, est text. hic, & tñ regula hẽt, ꝙ cui datur actio fortius exceptio, l. inuit⁹. §. cui damus. ff. de re iud. c. q ad agendũ, eo. ti. in 6. Rñdet ipse Pa. ꝙ illa, q̃ respiciũt bonũ ↄscientiæ restituunt̃ per pœnitẽtiã, vt uitatio pœnæ perpetuæ, ordinũ susceptio, ut c. fi. đ temp. or. & testimoniũ, vt hic, sed nõ ea, q̃ respiciũt ius alterius, vt dicit gl. in uerbo, inter peccatũ. in fi. ĩ c. Deũ. 26. dis. Ad §. cũ damus. dic, ꝙ ꝓcedit, qñ ad idẽ agit̃ & excipit̃, ut no. Inn. in c. inter. in gl. 1. in fi. j̃. de excep. pla. ¶ Vltimò, dũ tetigi s̃. de excõicatione, an ꝓbet crimen, uide ẽt gl. & oĩno Dominicũ. 4. q. j. in summa. Et in mã hui⁹ decretalis uide ẽt, qđ no. Arch. in c. paruuli. 22. q. 5. & Albericus in quarta parte statutorũ, q. 21. & gl. fi. & Arch. ĩ c. q sine peccato. 3 q. 7. Et ita sunt tacta oĩa necessaria.

a Cõfessio facta. *Addetu, ꝙ lʒ talis cõfessio facta sacerdoti non ꝓbet ĩ foro indiciali, vt ꝑ Bal. ĩ d. l. Archigerontes. tamẽ facta ĩ cã matrimoniali ꝓbaret. Gl. est ĩ ca. tua nos. de spõ. quã ad hæc reputat sing. Ludo. Ro. in l. si non speciali. C. de testa.*

SVMMARIVM.

1 *Inspectio testificatorum qualis debet esse, vt quis repellatur à productione testium. nu. 2.*
3 *Pars licèt non videret attestatioues suas, sed alterius partis, excluditur tamen à quarta productione.*
4 *Iudex si aperuit attestationes à parte nondum visas, prohibetur eas producere.*
5 *Productio quarta testium, quando & qualiter concedi potest.*
6 *Dilatio vna tãtum an dari debeat in causa ciuili, an vero plures.*
7 *Dilatio vnica dari debet ad probandum exceptiones dilatorias.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAPITVLVM LV.

VLtra tertia. ¶ Quarta productio testiū nō ē ꝑcedēda, nisi cū solēnitate legali. H. D. & ē ꝑ parte expedita. S. eo. in caulis. ¶ Inſ tex. ibi ꝓcunctatus. No. ꝙ nō ſufficit q̄libet inſpectio mōētanea actorū, ut qs excludaſ à ꝓductiōe teſtiū, ſed regrit, ꝙ fuerit ꝓcunctatus, qđ idē eſt, ſm Doc. qđ ualde ſcrutatus, nā dictio Per auget, l. vrbana. § ꝓnoctare. ff. de uer. ſig. Et hinc ē, ꝙ is, q̄ uidit teſtificata, tñ illa nō plene examinauit, * nō ꝓhibetur à quarta, ꝓductiōe, quaſi didicerit, ſm Io. & oēs hic, qa ceſſat rō finalis, ex quo nō vidit illa taſr, ꝙ poſſit ſuborna re, & ꝙſiluit Hoſti. ꝙ qn vidit atteſtatiōes eē ſuas, deſiſtat à lectiōe. Et hinc ē, ꝙ ſi ſi uidit a atteſtatiōes, ſed audiuit à teſtibus referētib⁹, qđ dixerāt, nō dr̄ didiciſſe, qa † nō eſt iure cautū nec eq tas ſuadet, cū ꝑ uiuā vocē nō potuerit inſtrui. Facit c. cū ꝓſonę. d priui. 16. ibi, ad legēdū integraſr exhiberi. cū gl. & poſſet eſſe ſm Hoſt. ꝙ teſtis falſum referret, c. inquiſitionis j. de accu. vt cōpla ceret, ſm gl. i c. ꝓſentiū. S. eo. qđ no. ſm do. Abb. ad ea, q̄ dixi i c. cū in tua. in vlt. ꝓcluſ. S. eo. & cū iſtis ēt ꝙcordat do. Ant. in c. fraternitatis. in 25. col. S. eo. Et talis teſtis eſt periurus, ſm Arc. in c. nullā. in fi. 2. q. 4. Et no. ꝙ ſi qs ſubtraxit teſtificata, & habuit penes ſe, excludit à quarta, ꝓductione, ſm Inn. & alios hic ꝓximo tex. in uerbo, ſubtraxerit. Vel ēt idē, ſi pars interfuit examinationi teſtiū. & audiuit eos deponētes, ſm gl. in c. in primis. in uerbo, ꝓſente. 2. q. 1. & eā ſequit̄ do. Ab. hic, & in c. 2. S. eo. & ibi dixi ſup gl. in verbo, audire & iſtud approbat Imo. hic reprehendēs, qđ ipſemet dixit poſt Vincēt. ꝓtrariū tenentem in c. ſeries. ſupra eo. qa ex quo pars interfuit, & ſucceſſiuē audiuit teſtes deponētes, vr̄ ſufficiēter inſtructa. Dicit tñ Dom. in c. ſciēdū. i fi. 21. diſt. ꝙ l3 qs audierit legi dicta teſtiū trāſeūdo, nō ꝑtumit bñ inſtruct⁹ de dictis teſtiū. Allegat Inn. in c. ſciendū. Et dicit Bal. in c. ꝓtitutis. el 2. in fi. S. eo. ꝙ nō dr̄ qs didiciſſe teſtificata, niſi actis inſpectis, & lectis, nō caſu fortuito, ſed lectis ad hoc ſciendū, arg. ff. de trāſa. l. de his ꝓtrouerſis. ¶ Itē † ſcias, ꝙ ſi pars nō vidit atteſtationes ſuas, ſed alteri⁹ partis, excludet̄ à quarta, ꝓductione, ſm Inn. hic, qa tex. i § qa verò. in Auth. de teſti. ñ diſtinguit, an ſuas, an aduerſarij, & idē gl. ibi & Bar. i l. ſi qñ. C. de teſti. & Bar. in auth. at q ſemel. in 6. col. C. de ꝓba. & do. Ant. in c. fraternitatis. in 27. col. S. eo. & Spe. i ti. de teſte § . ſatis vtiliter. in ult. col. verſ. qđ aūt di xi. ¶ Itē † ſcias, ꝙ ſi iudex aperuit atteſtationes, ſed pars nondū uidit eas, impediť ꝓducere, ſm Inno. hic, qđ intelligit do. Car. qñ parte nō ꝓtradicente aperuit, alias admittīr̄, ſi nō didicit teſtificata, ꝑ c. ꝓtitutis. el 2. S. eo. ¶ Itē ſcias, ꝙ ſi didicit dicta teſtiū ab aduerſario, ñ dēt ei credere, nā poſſet mētiri, ſm Inn. hic, & cū p̄dictis ꝙcordāt hic do. Ant. do. Car. & Imo. & do. Ab. Quorū dictis adde Do. i c. cū ꝓſonę. ad fi. prin. ſuper gl. in uerb. integraſr. de priui. 16. vbi dicit, ꝙ ex uiſione atteſtationū ñ ꝓſumit̄ qs plenè ꝑcūctaſſe dicta teſtiū, vt ſic debeat repelli in caſu nr̄o. Et adde Bal. & Imo. in l. 2. §. inſpectio. per illū tex. ff. quēad. teſta aper. vbi dñt, ꝙ nō ſufficit vidiſſe dicta teſtiū, niſi qs illa legerit intellectua ſr, quo ad hoc, vt dicatur percūctatus. Et adde Bal. i auth. at q ſemel. in pe. col. C. de ꝓba. ubi dicit, ꝙ q legit atteſtationes i aliqua parte, ſed nō in totū, nō dr̄ percūctaſſe. Allegat Io. And. hic, qa niſi tota atteſtatio ne perfecta nō pōt ſciri effectus eius. l. in ciuile. ff. de legib. Idē ēt dicit Bal. i d. l. i ciuile. ponēs de parte q̄ inceperat legere, & notarius abſtulit ei de manib⁹ vt nō dicaſ didiciſſe. Subdit tñ Bal. i d. auth. at q ſemel. ꝙ ille, q penes ſe ſpacio tꝑis habuit atteſtationes, ꝑſumīt eas didiciſſe. Alleg. l. nō eſt ferēdus. ff. de trāſa. Qđ limita, niſi pars portaſſet atteſtationes ſi gillatas ſigillo iudicis, ut dixi S. e. c. ꝓſtitut⁹. el j. Et iſtis addē, ꝙ ſcia teſtificationū adeò ſuficit, ꝙ ētſi ſit facta publi catio die feriata, excluderet, ſm Bar. i d. auth. at q ſemel. i 5. col. ſec⁹, ſi examinatio fuiſſet nulla, vt per gl. i uerbo, rite. i cle. 2. e. ti. dixi S. eo. c. fraternitatis. Et de eo, q̄ legit exēplatū, ſed nō uidit originale, uide Bal. Ang. & Imo. i l. ſi. ff. quēad. teſta. ap. ¶ Et iſta declarat elegāter Bal. hic dicēs, ꝙ ſatis eſt, ꝙ plenè viderit & intellexerit ſubſtātia lia, ētſi totā ſcripturā nō ꝑſpexit, arg. c. cū ꝓtingat. j. ti. 2. Sic intelligit̄ d. l. i ciuile. Qđ. n. ibi dr̄ tota l. ꝑſpecta, intel ligit in ſubſtātia viſa & intellecta, l. 1. §. 1. ff. de his, q̄ in teſta. delenť. Op3. n. percūctantē oculata fide vidiſſe, quia oculus nō mentit̄. Inſti. de gradibus. §. ſed cū magis. Ad de tñ Bal. ꝙ ēr cæcus pōt didiciſſe teſtificata ꝑ ꝓcuratorē ſuū, vel ꝑſonā interpoſitā. Et hæc oīa dicit Bal. multū quotidiana. Et incidēter no. ꝙ notarius, q̄ pādit atteſtationes alteri ex partibus an quā fiat publicatio, tenet̄ crimine falſi, * ꝑ Bal. i c. l3. in pe. col. S. d elec. Ad qđ ēt uide ipſū in l. fi. in 8. col. ver. extrà q̄rit. C. de eden. p. tex. l. ſi aliqd. §. inſtra. ff. d pœnis. Facit l. q falſa. ff. de teſti. & vide Bar. in l. 1. §. q rōnibus. ff. de fal. & do. Ab. in c. cū olim. el 2. S. de of. deleg. Et talis notarius eſt ēt ꝑiurus, qa iurat in creatiōe tenere ſecreta dicta teſtiū, vt ꝑ Hoſ. & do. Ant. in c. ſicut. j. ne cler. vel mona. Et iſtis adde do. Ant. i c. uenerabili. i fi. S. eo. ubi poſt Io. An. firmat, qđ p̄dixi, ſufficēr partē audiuiſſe teſtes deponētes. Et idē tenet d. me⁹. i d. c. ſeries. in 5. char. S. eo. ¶ Vltimò ſcire debes, ꝙ Inn. hic multipl^r ponit ad mām l. 1. C. d. dilat. cui⁹ dicta abbreuiāt Bal. do. Car. & d. Ab. ſed do. Ant. & Imo. latiſ ſimè extēdūt ītrātes ēt mām l. fi. d ferijs. S3 qa Legiſtæ i dictis locis ordinariè tractāt, iō ꝑ ſīplici iſtructiōe nr̄a facias q̄dā notabilia ad practicā ex ampliſſimè dictis ꝑ eos. ¶ No. primò, ꝙ † quarta ꝓductio, d̄ qua hic, ñ ꝓcedit̄ īdiſtinctè ēt ſeruata iſta ſolēnitate, ſed op3, ꝙ petāt ītra terminū, quē ꝑ meta dilationū ponit. l. j. C. d dila. canonizata. 3. q. 3. §. ſpatiū. Ita dicit hic Inn. & oēs ſequūť, nā ubi dicit ꝑ ꝓducēdis teſtib⁹, q̄ sūt ī eadē ꝓincia, ñ danť ultra tres mēſes, ſi sūt i ꝓtinēti ꝓincia, ñ danť ultra ſex, ſi ī trāſmarina, ñ danť ultra nouē. Et iſta tꝑa abbreuiari pñt. ñ elōgari. Si ergo pars hēt breuiorē dilōnē, audiet̄ ſup quarta ꝓductiōe, alias ñ, niſi ex magna cā, puta rōne ipedimēti iuſtiſſimè excuſātis, qa illā dilationē triū mē ſiū, vſaliā iudex ꝓrogabit, ſaluo, niſi ipedimētū eēt ueri ſimil^r diu duraturū, qa cām iudex expediet reſeruato bñficio reſtōnis i integrū parti, q̄ ñ audiť petēs ſuſpēſionē cāę ne deēt mā malignādi, l3 fatiſē. i ſiuū ſaluū foť. Et iſta dicta Inn. reputāt ſolēnia oēs doc. hic. Si aūt diceret, ex quo iudex ſcit ipedimētū teſtiū, ſnia erit nulla, tū qa ñ liquet de cā. tū qa tex. hoc vr̄ dicere in l. q̄ſtū. ff. d re iud. rñdet Bal. hic, ꝙ illa l. loquit̄ in parte abſente, nō in teſte, qa nō eſt ſic d e ſubſtātia teſtis, ſicut partis. ¶ Itē l3 nō ſit liquidū ꝑ hos teſtes abſentes pōr tñ eſſe liquidū ꝑ alios, ſm ipſum. Et in quātū dicit hic Inn. ꝙ impedito currit dilatio,

Examinauit. *Adde glo. in c. cū perſonæ. in ver. in regulariter de priuil. in 6. et ibi Domi. circa fi. princi. et ideo dicit Bal. a et Im. in l. 2. §. inſpectio. ff. quemad. teſtam. aperi. quòd ad hoc vt dicatur didicita teſtificata oportet ut dicta teſtium ſint intellectualiter et mature uiſa, unde dixit Dom. in c. ſciendū. in fi. 29. diſt. quod diſcurrēs teſtes nō poteſt dici eorū dicta percunctatus. quē et Auctor. allegat infra corrupta tamen diſtin. et ui. Bart. ī auth. qui ſemel. colū. 5. verſicu. venio ad quartā, & ibi Doctor. & ibi Bal. col. pen. verſ. ſed pone quod quis. & ibi Sal. col. vlt. q. 7. et 8. C. quo. & quādo iud. & Io. de Imo. in l. ſi. ff. quemad. teſtame. aperi. & Auctor. in proœ. de cretal. col. pen. verſicul. Adde. pri.*

2 Non vidit. *Ad de tu, nunquid ſi aliqs dicta teſtiū didicerit ex relatione aduerſa partis, iſtud habeat impedire, quòd noui teſtes non poſſunt produci ſuper eiſdem articulis? Hoc determinauit expreſſe Bal. in 2. col. poſt Imol. hic.*

4 *Dicit enim forma liter Bal. quòd cū quis didicit dicta teſtium ab ipſis teſtibus, vel ab aduerſario ſuo, quòd per hoc nō impedi tur nouos teſtes ꝓducere, cum nō dicatur didiciſſe teſtificata. ſed nudas voces. Facit bene quod vult Bal. &*

Imo. in l. 2. §. inſpectio. ff. quemad. teſta. aper. quia oportet, quòd dicta teſtium ſint intellectualiter, & maturè viſa, alias non dicūtur didicita. Multo ergo fortius ex ſola aduerſariorum relatiōe impeditur productio, & iſta eſt veritas.

5

* Vna dilatio ad probandū. *Adde Alex. in l. fin. per illum text. in pri. not ff. de feri. Abb. in capit. licèt. in 4. not. de probat. Auctor. in capitu. paſtoralis. colum. pri. de excep. Iaſo. in dict. l. fin. colum. 6. verſ. 5. Adde tamē, ꝙ dilationes ſiue petitæ fuerint, ſiue nō, nō ſunt de ſubſtantia, ſed de iuſtitia. Vnde ſiue petitæ fuerint, ſiue non, ſentētia dilationibus nō cōceſſis lata valebit, cū ſint media cauſæ, & ius partis, non aūt conſtitutiones cōcernāt, ac probationes abſq; termino & dilatione fieri poſſint, nō ſi nō fuerint petitæ nō ē iudici imputādū: ſi aūt fuerint petitæ, et denegatæ imputatur parti q̄ acquirit, & nō appellauit. ita cōcludit Bar. in l. prolatā. C. de ſen. Licèt gloſ. & Bal. ibi videntur ſentire contrariū, nā vt ſentētia dicatur lata cā cognita, ſufficit ꝙ feratur parte præſente vel citata, l. ī cauſæ. §. cā cognita. ff. de min. et de cā pōt iudici etiā per aſſertionē partiū liquere, l. fi. ſi ꝓ vim vel al. mo. Vterius ſi dilationes non dentur, vel dentur minus breues nō ē prodita remediū nullitatis, ſed appellationis c. de dila. & ita quod dilatio non ſit ordinis ſubſtātialis tenet Spe. in ti. de dila. in prin. Bar. in c. eccleſia Sanctæ Mariæ. de cōſti. et ibi Imo. col. 7. per tex. in c. dilect⁹ ſi lius. de reſcr. c. ex parte. de ap. c. conſtitutus. ī 3. de teſti. et c. interpoſita. de ap. vbi probatur, ꝙ ſi iudex nō admittit exceptiones et defenſiones partis, et pars nō appellat à denegatione, ſententia valet. ita Frac. in c. dilecto. de appe. col. 4. et Bal. in l. petēdæ. in 3. not. ꝓ illū text. C. de in integ. reſt. pet. & in l. cū a nobis per illum text. C. de dilat. nam iudex non tenetur dilationem parti dare, niſi petat. l. 1. ibi poſtulanti dare conuenit. C. de dilat. l. 2. & ibi Bald. C. vt intra cer. temp. Iaco.*

dilatio, l3 dēt in integ. reſtit. dicit hic Bal. iſta verba eſſe multùm vtilia ad ſtatutū, per qđ accuſatus nō ꝓparens intra 8. dies à die bāni, habeť ꝑ ꝓicto, & ꝓprio ore confeſſo, qa ſi nō potuit ꝓparere ꝓp diſcrimina viarū, currit ei dilatio, ſed dat̄ in integ. reſtituti. ¶ Itē ſi añ lapſum patur ꝓrogatio, iudex pōt prorogare, ſm ipſum. Facil⁹ aūt poterit iudex dilationē ſuſpendere de iure canonico, ſi diuturnitas impedimēti aliud nō ſuadet, q̄ de iure ciuili, ꝓ inſtantiā, quæ vno iure nō perit, alio, ſic. c. venerabilis. S. de iud. iuncta l. ꝓperandū. C. de iudi. Ita ſingulariter Imo. hic, q̄ poſtea præ cæteris elegāter ponit, quot modis capiat̄ ꝓuincia, & dicit, ꝙ capit in ꝓpoſito ꝑ ꝓprehēdit ſub ſe alias ꝓuincias. ſicut eſt Italia, quæ ſub ſe hēt Lōbardiā, Romandiolā, Tuſciā, & Marchiā. Et idē Io. An. & alij hic dicentes nō intelligi eo caſu de ꝓuincia archiepiſcopali, quia in multis locis non diſtat vna ab alia tribus dietis. Non ēt capit̄ ꝓuincia, ꝑ

Universidad de Deusto
Biblioteca

de Ar. et Bal. in l. fi. ff. de feri. & Bal. in l. cū à nobis. C. de dila. Etiā si statutū daret certā formam sup dādis dilationibus, quia debet intelligi parte petente gloss. & ibi Doc. in l. si curatoris. ī ver. haberes. C. de iure delibe. l. 4. §. hoc autē. et ibi Bar. ff. de dā. inf. An. in c. uenerabilis. de iud. & p omnibus prædictis. vi. Bar. in l. ī crimine. ff. d adu. et in l. vnius. §. cognituru ff. de q. & in const. ad reprimendū. in uer. figura. Bal. in l. si quādo. C. de dila. Specu. eo. tit. §. Videndū. vers. cæterū. & post prād. hoc tenet Alexā. cōs. 181. inc. in cā & lite. col. 2. uer. ¶terea. vol. 6. & Auct. plura cumulādo, in c. licet cām. col. 9. uer. ex istis inferunt. vbi ponit q̄st. an valeat ꝓbatio dilatione non data, de proba. Vide tamen cle. sæpe. in ver. litis contestationē. de ver. signifi quæ voluit dilationes deliberatorias, si petantur, eē de substātia iudicij. nota tamē, ꝙ si sit data dilatio, iudex ea pendente non pōt sententiare. l. siue pars. & ibi Bal & alij. C. de dila. Lap. alleg. 11. vers. ad hoc quia pēdente, &c. si tamen cessaret cā ob quā fuit concessa dilatio, vel fuerit à iudice reuocata, valet sententia, Lap. alleg. 81. inci. in cā vers. ad id qđ dicebatur. Mil. ī uer. dilatio. Alex. cōs. 34. Viso col. 2. lib. 2. seu in casu de quo p Aeg. cōcl. 324 pēdēte termino, &c.

SVMMARIVM.

1 *Accusatus de crimine non admittitur ad testificandum pendente accusatione, item pendente inquisitione, vel denunciatione.*
2 *Testes quot sunt necessarij ad probandam ingratitudinem.*
3 *Statutum si dicat, quod descriptus in matricula notariorum non possit esse prior, & aliquis descriptus in matricula fecit se deleri, vt possit esse prior, talis cautela non ei prodest.*
4 *Suspectus recusari potest, qui procurat causam sibi committi.*
5 *Affectans ignorantiam habetur pro sciente.*

CAPITVLVM LVI.

NOn debet. ¶ Accusatus criminaliter nō admittit in testē ꝓtra aliū in cā criminali accusatiōe pēdente, nisi in criminib⁹ exceptis. H. D. ¶ Et quid alias operet pendētia, vide gl. quæ alleg. istū tex. in c. vlt. in uerbo, pendente. de offi. del eg. 16. a
Et quæ sint crimina excepta, vide plenè in Spe. in tit. de accusatore. in fi. Et talis admittitur, ſm Io. And. in excēptis indistinctē, qa nō ē criminosus. Vñ cessant obiectiones gl. Dicit tñ hic Inn. quē sequit Bal. hic, ꝙ ēt in excēptio crimine nō admittet talis ꝓtra eū, q est bonæ famæ Et per istū tex. in uerbo, in criminibus dī secus esse in ciuili, ſm gl. & omnes hic, nec attendit emendatio, prout dicit gl. qa nō q̄ritur de emendatione prius quam constet de delicto. ¶ In † tex. ibi, accusatione. Idem si pēderet inquisitio, vel denūciatio, qa cū talis ꝓhibeatur pro- a
1

municatio habita ꝓbatione semp opponi possit, d. c. 1. in fi. de excē. in 6. Sed tñ ꝓtra ꝓdicta tenet hic indistinctē d. Abb. dicēs, nullibi ꝓbari, ꝙ ī exceptionib. qualescūq; sint, debeat dilatio angustari. Et durū ēt, ꝙ ius parti periret qñ iniustē fuit impedita, vt hic per ipsum. Nec obstāt iura ꝓalleg. qa nō negāt posse dari secundā. Nec Inn. in d. c. prudentiā. illud firmat, sed ponit in iudicis arbitrio. Et cum hoc trāseo. ¶ Po 2
stremo scias, ꝙ nō est ꝓsulendū parti, vt petat, ꝓducētē testes dare articulos, * ſm Inn. hic, ꝙ ꝓductus testis reddit instructior. Ita Inn. hic, & alij sequūtur. Sed dicit do. Car. ꝙ ēt de iure petere ñ posset, l; cm̄ pars possit dare articulos nō tñ tenet, qa sufficit libellus, ut dixi §. e. c. ꝓ tuas. Ité dicit Inn. hic, ꝙ post elapsas oēs dilationes pōt pars ꝓbare p ꝓfessionē aduersarij. Et sequit Bal. hic dicēs, ꝙ in quacūq; parte iudicij, & ēt post sniam, pñt fieri ꝓfessiones, & alle. gl. 1. in l. Iulianus. ff. de ꝓdi. indeb. Et refert hic do. Car. se ꝓsuisse in facto, ꝙ publicatis attestationibus pñt fieri positiones ēt sup articulis. sup qbus non pñt ꝓduci testes ad ꝓbādū. ꝓ c. 1. de cōfes. in 6. Et per dictū Inn. hic, & ꝓbatur tenendo, ꝙ ꝓfessio nō sit probatio. De quo dixi ī rub. §. ti. j. ante fi. vbi ad hoc allegaui ꝓcordantes, qbus adde istas. ¶ Et scias, ꝙ solennitas huius literæ lo quētis de quarta productione testium non extenditur ad quartam productionem instrumentorum, secūdum Imol. hic. Mouet optimè per id, quod notat Io. And. in c. licet. el 3. suprà, co. & ibi dixi, versicul. fallit tertio.

moueri, c. oīpotēs. ī. de accu. non ēt testificabil, ut hic latius per Doc. & dicit Bal. hic, ꝙ tabellio pendēte accusatione ꝓficere pōt instrumēta, de qbus est rogatus, argumēto l. ꝙ si fortè. §. j. ff. de solu. ¶ Et per istū text. no. do. Ab. hic, ꝙ in omni actu, in quo requirit integer testis, vī omni exceptione maior, talis non admittit. * Adde tex. ī c. 1. quot testes sint * Admittitur.
nec essārij ad ꝓban. ingrat. in verbo, integræ opinionis. p quē Bal. ibi dicit idē p illū tex. Dicit Roma. in l. admonendi. in 24. col. ff. de iureiu. ꝙ † ad dictū testis infamis infamia facti nō deferet iuramentū, * de quo ibi facit tex. iuncta gl. in l. 3. ff. de pop. actio. vbi tex. requirit intētantē actionē popularem, eē intergrū, & gl. colligit repelli infamē. Et ad * Iuramentum.
de Bal. in l. optimā. in 2. col. C. de ꝓtrahen. stip. ubi dixit infamē infamia facti nō esse oī exceptione maiorē. ¶ Et hinc est, ꝙ statutū uolēs, ꝙ credat dam nū passo, intelligit, nisi sit infamis infamia facti, ſm Ang. in l. qui iudicio. ff. d accus. Et ista dāt intellectū ad c. 1. cum gl. 1. de ꝓsang. & affi. Et p istū tex. vī, ꝙ infamis infamia facti ñ possit accusare. Cuius tñ ꝓtrariū tenēt gl. & Bar. ī l. q accusare. ff. de accu. nisi dicas, vt per Imo. in c. j. j. de accus. secus eē de iure Canonico ¶ Et si dicerē, ꝙ per hanc doctrinā dat uia euitādi testimoniū in criminali, vt ꝓcuret accusatio testiū, ñdet Io. An. hic, ꝙ vel ꝓfigēt terminū * accusanti, vt expediat. iuxta c. 1. d rest. ꝙ spo. 16. vel testis recipiēt reseruata eius fide ab euētu innocētiæ suę, d qua si apparuerit, ꝓbabit sine alio examine, ſm oēs hic, & v alde signāter, hēt tñ accusator timēt talionē, iō ſm Imo. hic ratio istud occurrere t. Et subdit Bal. hic, ꝙ si tñ detegerēt malignitas accusati, q fecit accusari testes, nō habebit locū ista decretalis. ¶ Ex qb⁹ scias allegare doctrinā gñalē, ꝙ priuilegiū, seu commoditas data à iure, nihil operat ī eo, q ꝓcurauit, seu affectauit hī illud priuilegiū. ¶ Et † hinc est, ꝙ si statutū dicit, ꝙ descriptus in matricula notariorū ñ possit eē prior, & aliqs descript⁹ in matricula fecit se cācellari, vt esset prior, ista ꝓcuratio nō ꝓdest sibi, ſm Bart. ī l. 2. p illū tex. C. de primiceri. li. 12. Et hic ē, ꝙ ꝓmoditas data monacho capiēti medicinā, nō hēt locū ī eo, q p superstitionē ipsā affectauit, ſm do. Io. An. in c. ad monasteriū. sup uer. medicina. ī. d statu mo. Et hinc est, ꝙ tutela affectata ñ īducit aliquā īmunitatē, l. j. & 2. C. d his, q spōte munera sub. & l. ex snīa. ff. d test. tut. & l. vxori. §. 1. ff. d falsis. Et absētia affectata ñ excusat ē, l. 2. ff. si qs cautionib. Et legata affectata ñ dāt priuilegiū ꝓcessū legatis, l. q data. ff. ex q. cau. ma. l. pe. C. qūo & qñ iudex. Et hīc ē, ꝙ ambasiator a derobat⁹ ñ recūpat à populo dāna, si legationē affectauit, ſm Bar. ī l. si seru⁹ cōis. §. qđ dāno. ff. de furtis. ubi ita dicit fuisse in ꝓsona Ioā. And. Simil⁹, q affectauit tres tutelas, ñ excusat, ,,put alias habēs eas, l. spadonē §. fi. ff. d excu. tu. Et hīc ē, ꝙ si deliquēs ꝓcurauit accusari ī curia, ī qua imponi

Ambasiator. *Adde quod in simili ponit Bal. in c. 1. an agn. vel fil⁹. in fi. vbi dicit si vasallus vadit ad seruitia domini, & derobatur in itinere, an dominus teneatur sibi ad emendam? & ibi dicit, quòd non, quia in hoc contractu nō veniunt casus fortuiti. Sed discretus dom⁹ bene faceret cōpatiēdo sibi ī emēdādo dānū, iuxta gl. ī l. iter cau sas. §. fi. ff. mādat. Adde Imo. in c. si cut. de iureiu. Add de ad ista, ꝙ si ali quis expulit famulū de domo, ut postea posset pro eo testificari, talis cautela non ꝓdest ei. Ita Bar. in l. 1. §. si seruus. el 2. ff. de quæstio. Adde Fel. in c. in literis. supra. eo. in quinta fallentia.*

a Per Fulg. *Adde tu sustinendo Bar. & fac regulam, q̄ seruiet ad multa. ꝙ cā affectata et malitiose ꝓcurata quæ alias prodesset, non prodest, ēt quo ad remedia de iure cōi cōpetētia. Et ad hoc ꝓbandū facit tex. in l. spadonē. §. fin. ff. de excus. 4 tu. & §. tria onera. Insti. eo. Ité facit tex. in l. uniuersi. vbi. Bar. C. de legatio. vbi officia publica, uel dignitates publicæ, quæ alias ꝓstāt immunitates, ab onerib⁹ tamen, si sunt procuratæ, nulli immunitatem præstant. Poteris tamē ad omnia ista respondere, & ēt ad l. data ff. ex quibus caus. ma. quod loquantur, quando immunitates, uel exēptio a cōceditur propter aliquod on⁹. Qui 5 autem procurauit tale onus, non eximitur. Et ratio ē, quia non censetur onus, ex quo illud affectauit. Tamē ut regula procedat, adde bonum tex. in l. si seruus plurium. §. si quis ff. de leg. 1. vbi i fa*

tur pœna, talis ꝓuctio nō ꝓderit, ſm Bal. in l. si seruus pluriū. §. si qs tñ. p illū tex. ff. d lega. j. & idē dicit ibi Ang. si ꝓ curauit accusari, vt nō inquirat ꝓtra eum. Et hinc est, ꝙ si est facta remissio oīum cōmissorū tpe guerre, nō ꝓdest illis, q sciebāt remissionē futurā, ſm Bal pulchre in l. j. §. hęc actio. ff. si qs testa. liber eē iussus fue. & subdit Bart. ꝙ milites sperātes sibi remitti tpe pacis si, pbet eos p hāc spē deliquisse, nō dabit uenia. Et hinc est, ꝙ q ꝓtrahit multa debita, vt postea libereē cedēdo bonis, nō liberabit, si de hoc apparuit, se cūdū Ang. in l. si qs. de ces. bo. Et hinc est, ꝙ si seru⁹ ꝓcuriat clericū, vt habeat occasionē cūdi Romā, nō reportabit cā cōmoditatē, c. relatū. j. d sen. excō. Et hinc est, ꝙ nō ꝓdest habere tituli ꝓcuratū ad finē excellēdi aliquē cōtra se, ſm Bar. in l. siue aūt. §. si duob⁹. ff. de Publicia. Et hinc est, ꝙ citatus ad curiā, q ꝓcurauit, vt caperet à iudice seculari, dēt poni ī ꝓtumacia, cle. 2. §. illis. de pœnis. & ibi gl. in verb. ꝓcuraverint. Et hinc est, ꝙ l; vocato delegato à superiore negotiū sūspēdat, tñ fallit, si pars hoc ꝓcurauit, capit. pastoralis. §. fi. de offi. dele. Et hinc est, ꝙ si ille cui superior scripsit, vt eū expectaret, ꝓcurauit vocari a gñali ordinis, nō ꝓdest sibi, ſm Fed. ꝓ l; 3. & sequit do. Ab. in c. ꝓposuisti. in pe. col. 5. de foro cōpe. Et hinc est, ꝙ electio religiosi procurata est nulla, c. si religiosus. de elec. in 6. Et hinc ē, ꝙ si eps ꝓcurauit negligētiā Canonicorū, vt suppleret iure d uolutio, nō deuoluet ad eum ptās, ſm Inn. in c. ī refragabili. in medio gl. maioris, §. de offi. or. & vī rex in c. postulastis. j. de ꝓcel. ꝓben. Et hinc est, ꝙ † qui ꝓcurat cām sibi cōmitti, recusari pt vt suspectus, ſm Arc. in c. si ꝓtra vnū, de offi. dele. in 6. Allegat Inn. vbi ꝓximè. Et hinc ē, ꝙ dās alapā testi, vt eius testimoniū cuitet tanquā inimici, nō iuuat ex hoc, ſm Bar. in l. 1. §. cùm qs. p illū tex. ff. de qō. & Bal. ī authen. si dicat. in pen. col. C. de testi. & in l. sed & si qs. ff. si qs cau. & in l. 2 §. sed si agant. vbi bonus tex. ff. de iudi. & Ro. in l. facere. ī 3. col. p illū tex. ff. sol. ma. Et hīc est, ꝙ priuilegia data officialibus non habēt locū ī ꝓcurātib. officia, ſm Bar. in l. vniuersi. C. de legatio. li. 10. & Ro. quē vide in l. si verò. §. de vito. ī 36. fal. sol. ma. Et hinc est, ꝙ si qs fideiussit ꝓ aliquo, q aufugit, & fideiussor fecit eū bānire, vt excusēt ab eo ꝓsentādo, nō iuuat, ſm Bar. in l. si vero, in prin. ff. qui satisd. cog. De quo tñ ibi p Fulg. a q sub tili rōne in hoc tenet ꝓtrariū. Et hinc est, ꝙ † q affectauit ignorantiam, habetur pro sciente, ſm gloss. in verbo, affectata. in c. 2. de term. ord. in 6. & gl. j. in c. ad falsariorum. j. de crimi. fal. Et hīc est, ꝙ ꝓcurās nescire citationē, habēt ꝓ citato, cle. j. de iud. Et hinc est, ꝙ si aliqui habēt priuilegiū nō soluendi quartā de legatis factis p emēdis eqs, * & ꝓcurāt, vt relinquat ꝓ illa cā, teneat soluere quartā, p c. in nostra. cū glo. in verbo, dolo. j. de sepul. Et ista sunt vtilia, & nō vulgata, ꝓtra multos, q ambitione & affectatione extolluntur, ut carere debeāt cōmodis affectatis. Et ideo non est mirum, si ea, quæ fiunt motu proprio principis, latè interpretantur, ut habuimus in c. cām. el 2. ſ. e. Et ita fiñ faciam⁹ ꝓ hoc anno quarto. Sequēs titulos (Deo fauente) cōpletibimus anno sequēti, in quo breuior & uobis minus onerosus esse in tēdo. De multis autem imperfectē & immaturè dictis veniā dabitis, & ñ ocio aut inertiæ attribuat, sed ætati nostrę. Si quid aūt nouū, aut bene ordinatū habuistis, Deo in primis attribuat. de inde accēso feruori & quotidianæ assiduitati uestræ, quibus me oēs vobis vniuersis & singulis perpetuò deditissimum, & vinculo indissolubili obnoxium constituistis.

Item facit, ꝙ licèt propter negligentiam capituli, actus deuoluatur ad episcopum, c. irrefragabili. §. excessus. de offi. or. tamen si episcopus hoc procurat, ad eum non deuoluitur, secundum Inn. et alios ibi. Et per ista defenditur opinio Bar.

De testibus cogendis, vel non.

TITVLVS XXI.

IN quantum. Goffredus & alij antiqui ꝓtinuātes hanc rubricā, dāt, ꝙ officiū testis est quasi publicū, adde Inn. in c. nihil est, ꝓpe fi. ſ. de elec. vbi dicit, ꝙ l; reddere testimoniū sit publicū officiū. l. j. ff. de testi. notat singulr gl. fi. in l. si filiū. C. de lib. cā. tñ testis illud officiū non reddit ratione publici officij, qđ hēt. Et hinc ē, ꝙ rōne criminis repellit nec ꝓdest tolerātia, sicut in alijs officijs publicis, vt c. testimoniū. ſ. ti. j. Et ista verba sequunt do. An. & Imol. in d. c. testimoniū. in prin. & do. An. in c. fraternitatis. in 30. col. e. ti. & do. Ab. in d. c. nihil. ī vlt. col. & hic, & in c. sci. scitatus. 3. col. ſ. de rescri. & in c. fi. j. eo. & do. Car. in repe. c. ꝓpēdimus. in j. col. j. de sent. excō. & Bal. in c. j. §. interpares. in fi. de l. Conradi. & idē Bal. hic, adducēs, qa si officiū testis eēt oīno publicū, id est, principi ꝑr & secū dario, mulier nō posset esse testis, l. fœminæ. ff. de reg. iur. & tñ pōt, l. q teste. §. mulier. ff. de testa. vt hic latins p ipsū ponētē, ꝙ officiū testis pōt esse aliqñ autoritate publicū & utilitate priuatū, & ēt autoritate & utilitate publicū, ut in causis criminalibus. Et qa de iure ciuili facilius cōpellit testis in criminali, q̄ in ciuili, ut dicēt in c. di lectorū. j. e. iō dicit ipse ꝙ de iure Ciuili est magis publicū, q̄ de iure Canonico, ſm quod dicit ipsū eē quasi publicū. ¶ Ité in quātū in hac rubrica ꝓsupponūt do. Ant. & do. Ab. & alij, ꝙ ad officia publica potest quis cōpelli, declara istud ex his q̄ scribit Cyn. in l. inuitus. C. de ꝓcurat. qđ assumit Pe. de Ancha. in c. 13. ad fi. de ꝓcur. in 6. & aliquid per Bar. in l. filiusfamilias. §. inuitus. ff. de ꝓcur. & Inn. do. An. & Imo. in c. j. de his, q̄ fi. à ma. parte c. & Ro. pulchrè post Imol. in l. dotem. quā legit sub l. liberta. ff. sol. matri. in pē. & ult. col. & Bal. post gl. in l. ꝓses. C. de suspe. tut. & gl. in l. 2. ff. quod quisq; iuris. Et ī effectu dicit, ꝙ si est officiū authoritate & utilitate publicū, uel authoritate tātū publicū, ut tutoris & testis, pōt compelli, alias non, procurator autē

nō compellit, * ut l. inuitus. C. de pro- * Nō compellitur. *Adde tex. in l. 1. in prin. ff. mand. Insti. eo. ti. §. mandatum. l. in*
cur. ꝓp utilitatē officij, ut ibi ꝓ Bal. Ad officia aūt ecclesiastica qñ qs possit ꝓmoueri, c. oīpotēs. ī. de accu. non ēt testificabil, ut hic latius per Doc. & dicit Bal. hic, ꝙ tabellio pendēte accusatione ꝓficere pōt instrumēta, de qbus est rogatus, argumēto l. ꝙ si fortè. §. j. ff. de solu. ¶ Et per istū text. no. do. Ab. hic, ꝙ in omni actu, in quo requirit integer testis, vī omni exceptione maior, talis non admittit. * Adde tex. ī c. 1. quot testes sint nec essārij ad ꝓban. ingrat. in verbo, integræ opinionis. p quē Bal. ibi dicit idē p illū tex. Dicit Roma. in l. admonendi. in 24. col. ff. de iureiu. ꝙ † ad dictū testis infamis infamia facti nō deferet iuramentū, * de quo ibi facit tex. iuncta gl. in l. 3. ff. de pop. actio. vbi tex. requirit intētantē actionē popularem, eē intergrū, & gl. colligit repelli infamē. Et ad de Bal. in l. optimā. in 2. col. C. de ꝓtrahen. stip. ubi dixit infamē infamia facti nō esse oī exceptione maiorē. ¶ Et hinc est, ꝙ statutū uolēs, ꝙ credat dam nū passo, intelligit, nisi sit infamis infamia facti, ſm Ang. in l. qui iudicio. ff. d accus. Et ista dāt intellectū ad c. 1. cum gl. 1. de ꝓsang. & affi. Et p istū tex. vī, ꝙ infamis infamia facti ñ possit accusare. Cuius tñ ꝓtrariū tenēt gl. & Bar. ī l. q accusare. ff. de accu. nisi dicas, vt per Imo. in c. j. j. de accus. secus eē de iure Canonico ¶ Et si dicerē, ꝙ per hanc doctrinā dat uia euitādi testimoniū in criminali, vt ꝓcuret accusatio testiū, ñdet Io. An. hic, ꝙ vel ꝓfigēt terminū * accusanti, vt expediat. iuxta c. 1. d rest. ꝙ spo. 16. vel testis recipiēt reseruata eius fide ab euētu innocētiæ suę, d qua si apparuerit, ꝓbabit sine alio examine, ſm oēs hic, & v alde signāter, hēt tñ accusator timēt talionē, iō ſm Imo. hic ratio istud occurrere t. Et subdit Bal. hic, ꝙ si tñ detegerēt malignitas accusati, q fecit accusari testes, nō habebit locū ista decretalis. ¶ Ex qb⁹ scias allegare doctrinā gñalē, ꝙ priuilegiū, seu commoditas data à iure, nihil operat ī eo, q ꝓcurauit, seu affectauit hī illud priuilegiū. ¶ Et † hinc est, ꝙ si statutū dicit, ꝙ descriptus in matricula notariorū ñ possit eē prior, & aliqs descript⁹ in matricula fecit se cācellari, vt esset prior, ista ꝓcuratio nō ꝓdest sibi, ſm Bart. ī l. 2. p illū tex. C. de primiceri. li. 12. Et hic ē, ꝙ ꝓmoditas data monacho capiēti medicinā, nō hēt locū ī eo, q p superstitionē ipsā affectauit, ſm do. Io. An. in c. ad monasteriū. sup uer. medicina. ī. d statu mo. Et hinc est, ꝙ tutela affectata ñ īducit aliquā īmunitatē, l. j. & 2. C. d his, q spōte munera sub. & l. ex snīa. ff. d test. tut. & l. vxori. §. 1. ff. d falsis. Et absētia affectata ñ excusat ē, l. 2. ff. si qs cautionib. Et legata affectata ñ dāt priuilegiū ꝓcessū legatis, l. q data. ff. ex q. cau. ma. l. pe. C. qūo & qñ iudex. Et hīc ē, ꝙ ambasiator a derobat⁹ ñ recūpat à populo dāna, si legationē affectauit, ſm Bar. ī l. si seru⁹ cōis. §. qđ dāno. ff. de furtis. ubi ita dicit fuisse in ꝓsona Ioā. And. Simil⁹, q affectauit tres tutelas, ñ excusat, ,,put alias habēs eas, l. spadonē §. fi. ff. d excu. tu. Et hīc ē, ꝙ si deliquēs ꝓcurauit accusari ī curia, ī qua imponi

Ambasiator. *Adde quod in simili ponit Bal. in c. 1. an agn. vel fil⁹. in fi. vbi dicit si vasallus vadit ad seruitia domini, & derobatur in itinere, an dominus teneatur sibi ad emendam? & ibi dicit, quòd non, quia in hoc contractu nō veniunt casus fortuiti. Sed discretus dom⁹ bene faceret cōpatiēdo sibi ī emēdādo dānū, iuxta gl. ī l. iter causas. §. fi. ff. mādat. Adde Imo. in c. si cut. de iureiu. Add de ad ista, ꝙ si ali quis expulit famulū de domo, ut postea posset pro eo testificari, talis cautela non ꝓdest ei. Ita Bar. in l. 1. §. si seruus. el 2. ff. de quæstio. Adde Fel. in c. in literis. supra. eo. in quinta fallentia.*

a Per Fulg. *Adde tu sustinendo Bar. & fac regulam, q̄ seruiet ad multa. ꝙ cā affectata et malitiose ꝓcurata quæ alias prodesset, non prodest, ēt quo ad remedia de iure cōi cōpetētia. Et ad hoc ꝓbandū facit tex. in l. spadonē. §. fin. ff. de excus. 4 tu. & §. tria onera. Insti. eo. Ité facit tex. in l. uniuersi. vbi. Bar. C. de legatio. vbi officia publica, uel dignitates publicæ, quæ alias ꝓstāt immunitates, ab onerib⁹ tamen, si sunt procuratæ, nulli immunitatem præstant. Poteris tamē ad omnia ista respondere, & ēt ad l. data ff. ex quibus caus. ma. quod loquantur, quando immunitates, uel exēptio a cōceditur propter aliquod on⁹. Qui 5 autem procurauit tale onus, non eximitur. Et ratio ē, quia non censetur onus, ex quo illud affectauit. Tamē ut regula procedat, adde bonum tex. in l. si seruus plurium. §. si quis ff. de leg. 1. vbi i fa*

tur in itinere, an dominus teneatur sibi ad emendam? & ibi dicit, quòd non, quia in hoc contractu nō veniunt casus fortuiti. Sed discretus dom⁹ bene faceret cōpatiēdo sibi ī emēdādo dānū, iuxta gl. ī l. iter causas. §. fi. ff. mādat. Adde Imo. in c. si cut. de iureiu. Add de ad ista, ꝙ si ali quis expulit famulū de domo, ut postea posset pro eo testificari, talis cautela non ꝓdest ei. Ita Bar. in l. 1. §. si seruus. el 2. ff. de quæstio. Adde Fel. in c. in literis. supra. eo. in quinta fallentia.

a Per Fulg. *Adde tu sustinendo Bar. & fac regulam, q̄ seruiet ad multa. ꝙ cā affectata et malitiose ꝓcurata quæ alias prodesset, non prodest, ēt quo ad remedia de iure cōi cōpetētia. Et ad hoc ꝓbandū facit tex. in l. spadonē. §. fin. ff. de excus. 4 tu. & §. tria onera. Insti. eo. Ité facit tex. in l. uniuersi. vbi. Bar. C. de legatio. vbi officia publica, uel dignitates publicæ, quæ alias ꝓstāt immunitates, ab onerib⁹ tamen, si sunt procuratæ, nulli immunitatem præstant. Poteris tamē ad omnia ista respondere, & ēt ad l. data ff. ex quibus caus. ma. quod loquantur, quando immunitates, uel exēptio a cōceditur propter aliquod on⁹. Qui 5 autem procurauit tale onus, non eximitur. Et ratio ē, quia non censetur onus, ex quo illud affectauit. Tamē ut regula procedat, adde bonum tex. in l. si seruus plurium. §. si quis ff. de leg. 1. vbi i fa*

tur pœna, talis ꝓuctio nō ꝓderit, ſm Bal. in l. si seruus pluriū. §. si qs tñ. p illū tex. ff. d lega. j. & idē dicit ibi Ang. si ꝓcurauit accusari, vt nō inquirat ꝓtra eum. Et hinc est, ꝙ si est facta remissio oīum cōmissorū tpe guerre, nō ꝓdest illis, q sciebāt remissionē futurā, ſm Bal pulchre in l. j. §. hęc actio. ff. si qs testa. liber eē iussus fue. & subdit Bart. ꝙ milites sperātes sibi remitti tpe pacis si, pbet eos p hāc spē deliquisse, nō dabit uenia. Et hinc est, ꝙ q ꝓtrahit multa debita, vt postea libereē cedēdo bonis, nō liberabit, si de hoc apparuit, se cūdū Ang. in l. si qs. de ces. bo. Et hinc est, ꝙ si seru⁹ ꝓcuriat clericū, vt habeat occasionē cūdi Romā, nō reportabit cā cōmoditatē, c. relatū. j. d sen. excō. Et hinc est, ꝙ nō ꝓdest habere tituli ꝓcuratū ad finē excellēdi aliquē cōtra se, ſm Bar. in l. siue aūt. §. si duob⁹. ff. de Publicia. Et hinc est, ꝙ citatus ad curiā, q ꝓcurauit, vt caperet à iudice seculari, dēt poni ī ꝓtumacia, cle. 2. §. illis. de pœnis. & ibi gl. in verb. ꝓcuraverint. Et hinc est, ꝙ l; vocato delegato à superiore negotiū sūspēdat, tñ fallit, si pars hoc ꝓcurauit, capit. pastoralis. §. fi. de offi. dele. Et hinc est, ꝙ si ille cui superior scripsit, vt eū expectaret, ꝓcurauit vocari a gñali ordinis, nō ꝓdest sibi, ſm Fed. ꝓ l; 3. & sequit do. Ab. in c. ꝓposuisti. in pe. col. 5. de foro cōpe. Et hinc est, ꝙ electio religiosi procurata est nulla, c. si religiosus. de elec. in 6. Et hinc ē, ꝙ si eps ꝓcurauit negligētiā Canonicorū, vt suppleret iure d uolutio, nō deuoluet ad eum ptās, ſm Inn. in c. ī refragabili. in medio gl. maioris, §. de offi. or. & vī rex in c. postulastis. j. de ꝓcel. ꝓben. Et hinc est, ꝙ † qui ꝓcurat cām sibi cōmitti, recusari pt vt suspectus, ſm Arc. in c. si ꝓtra vnū, de offi. dele. in 6. Allegat Inn. vbi ꝓximè. Et hinc ē, ꝙ dās alapā testi, vt eius testimoniū cuitet tanquā inimici, nō iuuat ex hoc, ſm Bar. in l. 1. §. cùm qs. p illū tex. ff. de qō. & Bal. ī authen. si dicat. in pen. col. C. de testi. & in l. sed & si qs. ff. si qs cau. & in l. 2 §. sed si agant. vbi bonus tex. ff. de iudi. & Ro. in l. facere. ī 3. col. p illū tex. ff. sol. ma. Et hīc est, ꝙ priuilegia data officialibus non habēt locū ī ꝓcurātib. officia, ſm Bar. in l. vniuersi. C. de legatio. li. 10. & Ro. quē vide in l. si verò. §. de vito. ī 36. fal. sol. ma. Et hinc est, ꝙ si qs fideiussit ꝓ aliquo, q aufugit, & fideiussor fecit eū bānire, vt excusēt ab eo ꝓsentādo, nō iuuat, ſm Bar. in l. si vero, in prin. ff. qui satisd. cog. De quo tñ ibi p Fulg. a q sub tili rōne in hoc tenet ꝓtrariū. Et hinc est, ꝙ † q affectauit ignorantiam, habetur pro sciente, ſm gloss. in verbo, affectata. in c. 2. de term. ord. in 6. & gl. j. in c. ad falsariorum. j. de crimi. fal. Et hīc est, ꝙ ꝓcurās nescire citationē, habēt ꝓ citato, cle. j. de iud. Et hinc est, ꝙ si aliqui habēt priuilegiū nō soluendi quartā de legatis factis p emēdis eqs, * & ꝓcurāt, vt relinquat ꝓ illa cā, teneat soluere quartā, p c. in nostra. cū glo. in verbo, dolo. j. de sepul. Et ista sunt vtilia, & nō vulgata, ꝓtra multos, q ambitione & affectatione extolluntur, ut carere debeāt cōmodis affectatis. Et ideo non est mirum, si ea, quæ fiunt motu proprio principis, latè interpretantur, ut habuimus in c. cām. el 2. ſ. e. Et ita fiñ faciam⁹ ꝓ hoc anno quarto. Sequēs titulos (Deo fauente) cōpletibimus anno sequēti, in quo breuior & uobis minus onerosus esse in tēdo. De multis autem imperfectē & immaturè dictis veniā dabitis, & ñ ocio aut inertiæ attribuat, sed ætati nostrę. Si quid aūt nouū, aut bene ordinatū habuistis, Deo in primis attribuat. de inde accēso feruori & quotidianæ assiduitati uestræ, quibus me oēs vobis vniuersis & singulis perpetuò deditissimum, & vinculo indissolubili obnoxium constituistis.

Item facit, ꝙ licèt propter negligentiam capituli, actus deuoluatur ad episcopum, c. irrefragabili. §. excessus. de offi. or. tamen si episcopus hoc procurat, ad eum non deuoluitur, secundum Inn. et alios ibi. Et per ista defenditur opinio Bar.

De testibus cogendis, vel non.

TITVLVS XXI.

IN quantum. Goffredus & alij antiqui ꝓtinuātes hanc rubricā, dāt, ꝙ officiū testis est quasi publicū, adde Inn. in c. nihil est, ꝓpe fi. ſ. de elec. vbi dicit, ꝙ l; reddere testimoniū sit publicū officiū. l. j. ff. de testi. notat singulr gl. fi. in l. si filiū. C. de lib. cā. tñ testis illud officiū non reddit ratione publici officij, qđ hēt. Et hinc ē, ꝙ rōne criminis repellit nec ꝓdest tolerātia, sicut in alijs officijs publicis, vt c. testimoniū. ſ. ti. j. Et ista verba sequunt do. An. & Imol. in d. c. testimoniū. in prin. & do. An. in c. fraternitatis. in 30. col. e. ti. & do. Ab. in d. c. nihil. ī vlt. col. & hic, & in c. scitatus. 3. col. ſ. de rescri. & in c. fi. j. eo. & do. Car. in repe. c. ꝓpēdimus. in j. col. j. de sent. excō. & Bal. in c. j. §. interpares. in fi. de l. Conradi. & idē Bal. hic, adducēs, qa si officiū testis eēt oīno publicū, id est, principi ꝑr & secū dario, mulier nō posset esse testis, l. fœminæ. ff. de reg. iur. & tñ pōt, l. q teste. §. mulier. ff. de testa. vt hic latins p ipsū ponētē, ꝙ officiū testis pōt esse aliqñ autoritate publicū & utilitate priuatū, & ēt autoritate & utilitate publicū, ut in causis criminalibus. Et qa de iure ciuili facilius cōpellit testis in criminali, q̄ in ciuili, ut dicēt in c. di lectorū. j. e. iō dicit ipse ꝙ de iure Ciuili est magis publicū, q̄ de iure Canonico, ſm quod dicit ipsū eē quasi publicū. ¶ Ité in quātū in hac rubrica ꝓsupponūt do. Ant. & do. Ab. & alij, ꝙ ad officia publica potest quis cōpelli, declara istud ex his q̄ scribit Cyn. in l. inuitus. C. de ꝓcurat. qđ assumit Pe. de Ancha. in c. 13. ad fi. de ꝓcur. in 6. & aliquid per Bar. in l. filiusfamilias. §. inuitus. ff. de ꝓcur. & Inn. do. An. & Imo. in c. j. de his, q̄ fi. à ma. parte c. & Ro. pulchrè post Imol. in l. dotem. quā legit sub l. liberta. ff. sol. matri. in pē. & ult. col. & Bal. post gl. in l. ꝓses. C. de suspe. tut. & gl. in l. 2. ff. quod quisq; iuris. Et ī effectu dicit, ꝙ si est officiū authoritate & utilitate publicū, uel authoritate tātū publicū, ut tutoris & testis, pōt compelli, alias non, procurator autē

nō compellit, * ut l. inuitus. C. de pro- * Nō compellitur. *Adde tex. in l. 1. in prin. ff. mand. Insti. eo. ti. §. mandatum. l. in*
cur. ꝓp utilitatē officij, ut ibi ꝓ Bal. Ad officia aūt ecclesiastica qñ qs possit ꝓmoueri,

Universidad de Deusto
Biblioteca

l.in comodato. §. sicut. ff. comod.l. filiusfamilias.§.ī uitus.ff. de procu. cum simil.

gl.in c.ante oīa.40.dis.& in c. fi.j. q.6. & in c.oīs.7. q.j. & in c.scripturis.8.q. j & in c.displicet.23.q.4. & Ioā. And.ī c.si electio.de elec.ī 6. Et ꝯcludit p̄cisā coactionē pertinere ad solū Papā, & peccare eū q dign⁹ est, si nō acceptat. Et gnalr̄, ꝙ testis cōpellat testificari, dic. vt in Spe. ti.de teste.§.de testiū cōpulsione.ꝑ totū, & Bal.hic, Hosti. & alios Summistas in hoc ti. & dicet in discursu. Et videt Bal.hic ꝓꝯstāti finalr̄ ponere, ꝙ vbicūque esset magnū dānū ꝓximi, & lucrū aduersarij, vel vbicunque eēt scādali periculū, debēt testes cōpelli.¶Itē vbicūque testes sunt rogati, qa iā acceptauerunt officium testificandi, vnde ipsum recusare non possunt, vt hic ꝑ ipsū latius.

S V M M A R I V M.

1 *Inducas & moneas, an per hæc verba datur potestas cōpellendi.*
2 *Examinator testium qualiter vocatur.*
3 *Testis tacens veritatem punitur vt dicēs falsum, nisi deponat nō iuratus, vel nisi promiserit tantum respondere ad interrogata, & nu.4.5.*
6 *Accusatus si negat veritatem, an & quando peccet.*
7 *Et in eo, qui falsum deponit contra se.*
8 *Priuilegiati vt non cogantur testificari, non gaudent priuilegio, si veritas aliter haberi non potest.*
9 *Testis si recusat testificari, eo ipso præsumitur contra eum.*
10 *Examinatio testium an possit committi indistinctè in cā ciuili.*

CAPITVLVM I.

CAusam. ¶In cā ciuili monēdi & iducēdi sunt testis ad testificādū, & sic se subtrahūt gr̄ia & odio, &c. cōpellunt. H.D. ¶In† tex.ibi, moneas & inducas.* Nota iūcto fin. fm do.An.Imo.Ab. ꝙ ꝑ hæc verba n̄ dat ptās cōpellēdi, ad qđ vide latissimè Dom.post Io.And. in c.si pauper. de p̄b.in 6.& do.Car.in cle.j.in 6.q.de offi.dele. vbi idē tenēt ꝑ multa rn̄dēdo ꝯtrarijs, quāuis Spe.in ti.de rescr.p̄sent.§.rōne aūt formæ.ad fi. versi. itē si Papa rogat.& Fede.cōs. 160.in c.primò quæritur. aliter dicāt. Et de hoc latius dixi in quadā mea repe. c.2.j̄.de spon.vbi do.An.& do.Ab.idē tenent qđ hic.¶In tex.ibi, nūcio. Not.iudicē posse cōmittere receptionē testiū etiā in cā mr̄imoniali, de quo j̄.in gl. Et p̄t appellari nūcius, fm do Ab.hic, qn̄ examinatis interrogatorijs & capitulis iudex mittit notariū ad examinandos testes, qa nullā hēt iurisdōnē, sed nudū ministeriū iuxta no.in cle. j. de offi dele.& vr̄ tex.in tex.in c. 2.de iud. in 6 ēt per do.Ab.in c.qm̄ ꝯtra. s̄.ti.2.
2 ¶Quādoq;† ēt iudex simplr̄ cōmittit receptionē testiū, & tūc ille proprie n̄ appellat nūci⁹.sed iudex, seu cognitor vt d.cle.j.cū ibi no.in verbo, Iudices. ¶In gl.j.ibi, cōmittit mortale. Qūo tacere veritatē sit mortale,* declara, vt pulchre ꝑ do.An.Imo.& do. Ab.hic, dicētes in effectu latissimis verbis, ꝙ si veritas aliter haberi posset, nō ē peccatū eā occultare. Et idē, si tacet solū ad cōmodū ꝓximi. puta in criminali, & hoc an̄ q̄ quis sumpserit officiū testificādi. Si enim assumpsisset, semꝑ dēt dicere verū, vt hic ꝑ ipsos, & per gl.j.in c.qsquis.11.q.3.& in c.ne qs.ī verb.iocositatis.22. q.2.& latè beatus Tho.2.2.q.70.art.2.Imo.& do. Ab.in c.j.j̄.de crime falsi.& Bal.in l.presbyteri.la j.in vl.col.C. de epis.& clericis. Et vide do.An.& Imo.in c. 1. in notabilibus.s̄. de ꝓbā. vbi dn̄t ꝑ illū tex. ꝙ tacere veritatē nō est peccatū, vbi quis non arctat ad illā exprimēdā,

* Moneas & inducas. *Adde An.đ But.et Ab. ī c.2.de sponsal. et ibi Aucto. col. 3. vers.tertio nota secundum Do.Anton. ad quem locū etiam hic se remittit. et vi. tex. in c. præterea, & in c. cum tua eo. tit.de sponsal.in ca.cū sīmus. de regular.ī ca. excommunicamus.§. moueatur. de hære. & Ioan. And. in ca.si pauper. de p̄ben. in 6. Car.in clemen. 1. de offi.deleg.q. 1. alleg.ab auth.hic.*

* Mortale. *Adde Specul. in ti.de test. §. Qualiter. uer.& nota & in §.de test.compluf. vers. quid si quis.*

& sic in ꝯtētioso foro nō necessitat qs ex toto sequi iudiciū animæ, fm eos, sed intellige, nisi ex occultatione daret lucrū cū aliena iactura, qa ēt in mā d.c.j. prouideret, ut alias ibi dixi in 5.fallentia.
3 ¶Vtrum† aūt testis tacēs uerū, puniat de falso, sicut si falsū diceret, tex.ur̄ quod sic.in c.1.j̄.de cri.* fal.& firmat Bal.in ca. fraternitatis.in fi.s̄.ti.j.& Bar.in l.p̄scriptione, per illū tex.in fi.C.si cōtra ius, uel uti. pub.& Bal.& Ang.ī l.argētarius.* §. cùm āt. ff.de eden.¶Sed istud limitat primò,
4 dū† modò testis iurauerit dicere plenā & merā ueritatē, secus, si iurasset tm̄ ad interrogata rn̄dere. Ita dicit do.An.in c.super literis.s̄ de resc.ꝑ tex.quē dicit eē ualde notabilē, in c.cū dilecti.j̄.de accus.sed Imo.in d.c.super literis.& Ananias in d.c.1.tenēt ꝯtrariū dicētes, ꝙ tex.in d.c.cū dilecti.loquit in inquisito respondēte, sed nos loquimur in teste, q dēt dicere ueritatē ꝓ utraq; parte, ut dicit gl.fi.in d.c.fraternitatis. Et pro hoc facit, qa forma iuramēti nō est illa. q̄ facit testē incidere in falsū magis, q̄ si nō iurasset, ut solēniter ꝑ Io.An. ī regula,
5 nō est sine culpa.de reg.iur.in 6.in Mercu.¶ Scđo† limita, dū modo testis, qui tacuit uerū, fuerit iuratus, alias n̄ tenet de falso tacēdo uerū, fm Bal. in ca. si q testiū.in 2. col.s̄.ti.j.& c.j.si de inuest.inter do.& uasal.lis ori.& in l.data opera.in 10.col.C.q accus.& in l presbyteri. la j. in ult.col p̄alle.& alleg.gl.in d.c.ne qs arbitret. Dicit tn̄ Bal.in d.l.data,& in d. l.presbyteri. ꝙ rōne doli puniet pœna criminis stellionatus, ꝑ l.3.in pri.ff.de crimi. stellio. Sed ista limitatio impugnari pōt, qa eo ipso, ꝙ assūpsit officiū testificādi, nō attendit, an iurauerit, uel nō, quo ad hoc, ut puniat de falso, ut ꝑ Io.An.in d. regula, n̄ est.& Bar.in l.si qs legatū.ff.de falsis.cū si.¶Tertiò limita, nisi taceat ueritatē, ex eo qa subtrahit se a testificando, qa l3 peccet, nō tn̄ puniet, ut falsarius, ut clarè ꝑ Bal. in dictis locis, maximè in d.l.presbyteri.qa nōdū ur̄ eē testis, ut ꝑ gl.in d.c.ne qs.nisi pecuniam accepisset, ut se subtraheret, l.j.§.sed & si qs.ff.de qō.& ibi no. Bar.tradās practicā ꝓcedēdi ꝯtra talē testē. Et ꝓ hac limitatione uide gl.plene in c.notificamus.35.q.6. quæ dicit, ꝙ testis nō punit đ falso an̄ q̄ dixerit testimoniū, & eā no. Bald.in d.l.data. Et adde, ꝙ testis tacēs uerū dēt puniri criminalr̄, & tenet ciuilr̄ ad interesse parti, fm Bal. in l. nullū.in j.col.C.de testi. Cui aūt incūbit onus probādi ueritatē non posse aliter haberi, dicet j̄.e.c.super eo. Et
6 in quātū do.Abb.dicit hic incidenter, ꝙ si † accusatus negat ueritatē, peccat, allegando in simili Bar.in l. relegati.ff.de pœn.& gl.in cle.pastoralis. in uerbo, per uiolētiā. de re iudi.ubi dr̄ iustè ꝯdēnatū peccare, si fugit. Confirma ex notatis ꝑ gl.in c.iusgentiū.in uerbo, seruitutes j.dis.& Pe.de Anch.in repe.c.j. in 41.col.s̄.de ꝯsti.& in no.in c.qa plerique.paulo post prin.j̄.de immu. eccl.& Pe.de Anch.in cle.pastoralis.in 14. no. & beatus Tho. 2.2.q.69.art.j.& Ro.in l.stipulationes nō diuidunt.ī 43. col.ff.de uerb.obl.& Pe.de Anc.in regula, possessor.ī 7. char.uersi.tertiò q̄ro.& in regula, peccatū ī 7.cha. uer.
7 ego credo.de reg.iur.ī 6.¶Itē† in quātū ipse dicit, ꝙ deponēs falsū ꝯtra seipsum peccat, ꝑ c.si nō l3.22.q.5.unde eūdē in c.ex parte.el 2.in j.no.j̄.de sepul.ubi dicit, ꝙ si ꝯfitētes de seipsis falsa crimina, nō reuocāt ꝯfessione falsā in extremis, nō saluant. Allegat d.c.si nō l3.per qđ sit cautus sacerdotes audiēs confessionem morituri, qui fortè ꝓpter tormēta de seipso mētitus ē & ꝑseuerauit.
8 ¶Itē† ī quātū dicit hic Host.quē omnes multum sequūtur, ꝙ priuilegiati ut non teneantur testificari, de qbus 4.q.3.§.itē l.Iulia.& per gl.pen.in c.super eo. j̄. eo. non gaudēt priuilegio, quādo ueritas aliter haberi non pōt. Adde Spe.idem tenētē in ti.de teste.§. de testiū cōpulsione.in prin.& do.An.in c.cùm à nobis.ī ult.col.s̄.ti.j. & gl.in uerbo, occultet.in c.quicquā.14.q.2.& do.Ant. post Host.in c.cùm nūcius.in ult.vol.s̄.ti.j.& do.An.& Abb.in c.dilectorū.j̄.c.& Imo.in c 3.j̄.eo.& Arch.in c. statuendū.2.q.6 Et ita credo limitādā l.nec honore.cū mā C.de episc. & cler. & sic erit differētia īter priuilegiatos

* Argentarius. *Adde ibidē Ale. in §.fi.et Bald, in Margar. in vers. testis.*

giatos solū, qn̄ veritas aliter haberi poterit, quia tūc nō cōpellunt priuilegiati, sed alij sic.& intellige, nisi aliqui eximerent a testimonio, nō quia essent priuilegiati, sed aliter inhabiles, quia ēt in auxiliū veritatis nō admittētur, qn̄ mā est talis, q̄ đ sui nā aliter sciri posset, vt ꝑ gl. fi. quā sic ītelligo ī l.inuiti.la j.ff.de testi. Et adde, ꝙ si tales ꝑsonæ citant & cōpellant venire ad testificandū, & postea nō allegātes priuilegiū spōte testificant, valet testimoniū, secus, si ī actu testificādi cogant. Et ita dicit Bal. in l.si qn̄.in 2.col.C.de testi.& in l.parētes.ī j.col.s̄. eo.dicēs se illo mane ꝯsuluisse. Ex mēte ipsius in dictis locis colligit rō, quare dictū metu tormētorū non obligat.l. marit⁹.cū si.ff.de qōnib. & tn̄ valet dictū testis coacti.* qa si testis diceret, ꝙ dicto suo fuit illata violētia, vt sic diceret, & ꝓbaret, dictū eēt nullū, sed ex hoc, ꝙ ꝓbet se inductū ad testificādū vi, nō pōt dicere dictū fuisse meticulosū, qa diceret se periurū, cùm iurauerit verum dicere, nisi ēt iuramēto fuisset illata vis, vt iuraret sic dicere, ille āt, q fuit tortus, nō iurauit verū dicer, & iō allegans metū audit, & si ꝑ vim iurasset aliqd dicere, ēt in eo iuramentū nō ligaret, c.quāuis.cū si. de pac. in 6.¶Erit ēt alia differentia inter istos, qa territus à tormētis nō liberat se, nisi ꝯfitēdo cōtra se, sed testis, quomodocūq; dicat, liberat, & iō nō excusat ex eo solo, ꝙ inuitus ad examē venerit, qa poterat rn̄dere, vt volebat, sed tortus solùm vno mō exigebat me-
9 tū, iō audit.¶In† gl.2.ibi, p̄sumit ꝯtra ipsū. No. ꝙ p̄sumitur ꝯtra testē eo ipso, ꝙ testificari recusat. idē gl. in c.super eo.& c.ceterū.& c.dilectorū, j̄.eo. Sed Inn.Host.& cōiter* oēs hic, & do.An.& Imo.in d.c.super eod. dn̄t hoc esse verū in cā ciuili, qa nisi appareat aliqua cā, quare se subtrahat, p̄sumit ꝯtra ipsū, secus in cā criminali, qa tūc nō p̄sumit ꝯtra ipsum, nisi appareat, ꝙ timore se subtrahit, iuxta d.c.super eo.cū regulr̄ in criminali cesset ꝯpulsio, vt dicet j̄.e.c.dilectorū.¶In gl.fi.ibi, esse ī p̄sentiæ. No. ꝙ in causis criminalibus nō cōmittit examinatio testium, de quo satis diximus in c.cùm cām an̄ fi.
10 s̄.ti.j. Sed ibi dictis adde Bal.hic dicētē, ꝙ† in causa ciuili quātūcūq; graui pōt cōmitti examinatio testiū sicut hic est cā mr̄imonialis, vt etiam ꝑ do.Card.in cle. 1.de off. dele. Sed in criminali dicit Bal. ꝙ non pn̄t recipi testes ab alio, nisi habeat merū & mixtū imperiū, puta, ꝑ ptātē illius fori cui sub sunt testes ex cōmissione iudicis cāæ, nā in aliena diœcesi, vel territorio, n̄ p̄t citare eos, vt veniāt corā se, nisi hoc habeat ꝯsuetudo, l.3. in fi.ff. de testi.& est valde notabile fm eū, ꝙ ꝯsuetudo pōt inducere, ꝙ qs possit ī alienos suā iurisdōnē exercere. Et idē ꝓbat vltra ipsum ī c.cū ꝯtingat.supra, de foro ꝯpe.

* Coacti. *Adde an & quando assertio facta metu torturæ ad quam quis poni non potuit, probet, et quādo non, licèt in illa perseueret, vide Socin.consi. 253. incip. in causa domini Ioānis. ver. præterea ille testis p.2.ubi đ materia torturæ testibus inferenda.*

S V M M A R I V M.

1 *Excommunicatio non debet ferri, nisi hæc præcedāt, culpa, mora, & offensa.*
2 *Iudex an possit mulctam imponere in primo præcepto.*
3 *Citatus ad certum terminum non expressa hora diei tenetur cōparere tali hora, ꝙ possit cōplere negotiū ad quod citatus est.*
4 *Iussus comparere sub pœna excommunicationis, si impeditus non comparuit, est excommunicatus, tamen faciliter absoluitur.*
5 *Excommunicatio nō dicitur nulla, nisi hoc sit iure expressum. Limitatur hoc tribus modis, vt nu.6.7.*

CAPITVLVM II.

CVm super causa. ¶Vbi testimoniū ē necessariū, cōpellēdi sunt testes ēt ꝑ suspensionis, excōicatiōis & depositiōis sn̄iam, H.D.¶In tex.ibi, necessariū. No. testes cōpelli, vbi ē eorū testimoniū necessariū, qa veritas aliter sciri nō pōt. Sed idē dic, si eēt utile, dato ꝙ alr̄ sciri posset, qa nō priuilegiati cōpellunt, vt dixit Hos.s̄.c.ꝓxi.& facit gl.fi.ī cle.j.de ꝓcu.exponēs necessariū, i. vtile, fm do.An.& Imo.hic, qbus adde Car.ī ca. venerabilē.s̄.de ele.& sequit ibi do.Ab.in pe.col.ubi dixit, ꝙ vbi sicut ratione necessitatis pōt veniri ꝯtra iuramentū, ita rōne magnæ vtilitatis, qn̄ nō est superior. Et adde do. Ab. in c.& si Christus.in 2.no.j̄.de iureiu.vbi dicit ita esse omnino licitū iurare ꝓ magna vtilitate, sicut ꝓ necessitate l3 ille tex. solū dicat de necessitate. Adde ēt Do.in ca.j.ī fi.j̄.de iura.cal.in 6.ubi ꝑꝑ gl.in verb.utile.dicit, ꝙ vtile nō importat necessariū, & ista excusant gratias, in qb⁹ plerūq; dr̄ necessariū, qđ est vtile, nihilominùs in isto tex.sumit necessariū ꝓprie, cū loquat de clericis, q non coguunt nisi ī casu necessitatis, qn̄ veritas aliter, &c.ut dicit gl.3.ī c.sup e.el j.j̄.e.¶In tex.ibi, si uerò. No. bonā practicā, fm do.An.& do.Ab.ut ꝯtra absentē, maximè ī lōginquo, si in eadē schedula citationis apponant tres termini cū tribus pœnis. Et colligit Bal.hic, ꝙ l3 pēdente una dilatione nō possit dari alia, l.siue pars.C. de dila.uerū est diuerso tp̄e, sed semel pn̄t dari, qa una pēdet ex altera, & dicit eē tex. fin. ubi in uno edicto pn̄t fieri plures citationes subiūctiuo modo ꝑꝑ difficultatē citationis, & approbat gl.in ver.vna.in c.ꝯstitutionē. đ sen. excō.in 6 de qua ꝑ do.Ab.in c.cū ex literis.s̄. de rest.in integ.& plenius Imo.& Ro.in l.ꝯtumacia.ff.de re iudi. ubi examinat, qn̄ possit fieri una citatio ꝓ oībus. Vr̄ tn̄, ꝙ in tex.isto fuerit ꝯminatio, quo ad pœnas, nō ꝓlatio pœnæ, fm Ab.hic, cui adde Bal. in rub. C. cōmina.uel epi.uers.modò ego q̄ro, qūo cognoscā.& Sal.ī l.j. C.eo. ti.& plenius Spe.ī ti.de cita.§.pe.uers.qd si iudex.& oēs Doc.ī c.p̄terea reqsisti.j̄.đ ap.ex quorū dictis ur̄, ꝙ ī isto tex.quo ad suspēsionē, nō eēt simplex cōminatio, sed ꝓlatio, qđ firmāt hic do.An.& Imo.notātes multū ordinē huius literæ, dū incipit à suspēsione, qa ꝑ hoc exclamāt ꝯtra practicos moderni tp̄is, incipiētes p̄cepta sua statim ab excōicatione. qđ ēt reprehēdit Pe. de Anc.ꝯsi.56.dicēs, nō esse incipiēdū ab excōicatione, q̄ nō dēt ferri, nisi p̄cedat culpa, mora, uel offensa, c. Romana. §.caueāt.de sen.exc.ī 6.& refert Io.de Ana. in c.j.in pe. col.j̄.de sag. Et iō dixit Ro.ī l. si qs accepto.ff. de ꝯd. ob cau. Quòd si† iudex absoluit à sn̄ia excōicationis, ur̄ bā-
1 ni cū adiectione, ꝙ si unquā absolutus talia de nouo attētauerit, in easdē pœnas reincidat, talis adiectio n̄ ualet, ꝑ d.§.caueāt.ubi talia p̄cepta dēnt sequi culpā, nō p̄cedere, & dicit se mirari, ꝙ Bal.tantus Canonista ibi, & in l.pactū.§.q ꝓuocauit.ff.de pac.& Bart. ī l.si un⁹.§.pactū.ff.de pac.& in l.nō solū.§.iniuriā. ff. de iniurijs. non allegāuerint d.§.caueāt. Et refert, ꝙ Bal.dū habuisset in pūctis d.l.si qs.fuit in examine interrogatus de hoc, & tu dicas mirū eē, ꝙ Ro.dixerit illā adiectionē eē nullā, & idē Bal.quē nō allegat in l.j.ī 2.col.C.qūo & qn̄ iudex qa oēs Doc.in d.§.caueāt.ut ibi ꝑ dom ī prin. & gl.ī §. ī precedenti.in uerbo, iniustas, dicunt illā sn̄iam eē iniustā, sed nō nullam, per c.j.11.q.3. Est uerū, ꝙ do.Abb. hic reprehēdit do.An.dum inuehit cōtra practicos hodiernos, qa pōt iudex incipere ab illa pœna, q̄ magis timetur, c.qm̄.in fi.s̄.ut lit.non cōtes.& facit c.j.s̄. de iud. & gl.in c.duo sunt, 96.dis.dicens, ꝙ tanto maior est cōtumacia, quāto ex minori resurgit, ut hic ꝑ ipsū, sed ei⁹ dicta nō sunt simplr̄ uera, ubi nō p̄cedūt aliqua de expressis in d.§.caueāt. Vbi aūt illa p̄cedūt, bn̄ loquitur, & eadē repetit in d.c.j.de iudi in 1.col.¶ Itē ꝑ istū tex. infert do.Abb.ꝙ† iudex potest in primo p̄cepto appone-
2 re mulctā non parenti, & sic etiam p̄cipere aliquid sub certa pœna, quod intelligit, dū modò euidēs p̄cesserit ꝯtumacia, ut tenet Spec.in tit.de sn̄iæ prolatione.§.2. uersi.sed nūquid iudex.ut hic ꝑ ipsū, cuius dictis multa addi possent, sed remitto ad gl.& Bar.in l.j.C. de usuris fiscalib.li.10.& Ang.& Imo.ī l.2.ff.de pub.iudi. & Bar. Ang.& Imo.latè ī l.filiusfamilias.§.diui.ff.de le.1. & Io. And.in Spe.de sen.ꝓlatione.uersi.p̄allegato, & Bar. in l.ꝓgramma.C.cōminationes, uel epistolas.& Bar. in l. quid tn̄.§.fi.ff.de arbi.& Inno.in c.cum in tua.q matri.

saccu.

Universidad de Deusto
Biblioteca

accuſ. poſ. & in c. 2. & in c. ex literis. §. de reſt. I inte. & I c. p illorū. & c. dilecto. j. de pbē. & Bar. in l. j. in prin. ff. ſi qs ius dicē, nō obtēp. & Imo. poſt Pe. de Anch. in c. cōſtitutus. in 8. col. j. de fiduciuſ. & Bar. I addi. Spe. de ſen. pla. in 3. col. & Ang. & Imo. in l. cū ſtipulatus ſim mihi à Proculo. ff. de verb. obl. & Bal. poſt Cy. in l. quoties. C. de fideic. & Bal. in l. cum allegas. in vlt. col. C. de vſur. & in authē. offeraſ. verſi. ſed iuxta hoc q̄ro. C. de lit. pteſt. & I l. 2. in 11. col. ver. quarto q̄ro. C. de ſerui. & aqua. In q b⁹ locis inuenies, q̄ ſi ferr̄ p̄ceptū pœnale, & cū cāe cognitione, & in ſpectātibus ad officiū iudicis, valet, alias nō. An aūt mereaſ ſtati executionē, dicīt, q̄ ſic, niſi habeat in ſe verba futuri tp̄is, q̄a erit neceſſarius nouus proceſſus, & ſnīa, p quā nō obediēti imponeſ multa, & intelli ge de iudice, q̄ poſſit multare. ¶ Quis aūt ſit ille, vide Ang. Bart. & alios poſt gl. in d. l. j. ſi qs ius dicēti. & Inno. in c. cū acceſſiſſent. & Imo. plenè poſt do. Ant. in ca. de cauſis. in vlt. col. §. de offi. dele. & Hoſt. in ſumma de re iud. in tractatu de multa. & Innoc. in c. cum dilectus. j. d̄ pœ. Et d̄r, q̄ multare p̄nt ſoli habētes exercitiū iuriſdō nis. De delegato aūt dic, vt p Imo. in d. c. de cauſis. ¶ In gl. j. ibi, expedire officiū ſuū. Et ſatis d̄r faceſ veniēdo ea hora, qua p̄ſtari poſſit iuramētū, l3 tūc ū deponāt dictū ſuū, ſm Imo. hic, q̄ id, q̄d habeſ in l. ſi q̄n. C. de teſti. & in c. in noīe Dñi. §. eo. & valet citatio ſine termino, & ītel ligīt, q̄ cōpareat, q̄ citius p̄t, ſm do. Ab. hic, remittēt ad dicēda in c. cū parati. de app. & pbaī in c. eos. ibi, q̄ ci to, &c. de ſen. excō. in 6. quē tex. Ang. facit ſing. in l. j. §. hæc ſtipulatio. ff. ſi cui plus q̄ p l. Fal. de quo latiùs p Ro. in l. j. §. nūciatio. ff. de op. no. nūc. Et Bar. Ang. & alios in

* §. 10. *Adde Io an. de Imol. ibi. et Franc. in c. cū pa ran. alleg. in text. 3 col. 10. in 11. q. Alexan. in l. more. ff. de feri. Firm. ī tract. de epiſ. lib. 1. p. 3. q. 17.*

* l. liber hō. §. 10. * ff. de ver. obl. facit c. cū dilecti §. d dol. & ptu. & c. accedēs. de pcur. & c. quāuis. de off. ord. in 6. & c. platō. 88. diſt. vt dicē in d. c. cùm pa rati. ¶ Et ex iſta gl. colligit do. Abb. hic, q̄ citatus ad certū terminū, hora diei non expreſſa, teneē cōparere tali hora, q̄ poſſet cōplere negotiū, ſeu of ficiū, ad q̄d citaſ, & adducit dictū Inn. in c. cū nobis olim. in verbo, reuocaſ. poſt prin. §. de elec. vbi dixit, q̄ citatus vt cōpareat certa die ad electionē faciēdā dēt cōparere de mane, q̄a tali hora fit electio pp miſſam ſpiritus ſan cti, in aliis aūt actibus ſatis eſt in dubio cōparere añ no ctis tenebras, q̄a totus dies cedit citato, vt hic p do. Ab. p quo vide oīno, q̄d ipſe no. in c. p ſuluit. in j. col. §. de of. fi. dele. vbi infert p illū tex. quē dicit ſe neſcire alibi, q̄ ci tatus, p certo die nō determinata hora hēt cōparere hora qua iudex poſſit q̄gruè expedire actū. Allegat etiā dictū Inn, in d. c. cū nobis. pp q̄d dicit ſe putare, q̄ ſi iu dex eſt ſolitus iudicare certa hora dici, citatus ſimp̄r ad diē dēt cōparere illa hora, qua iudex ſolet ſedere, vt ibi p eū, p quo ēt vide Bal. in c. j. in 7. col. de mili. vaſal. q̄ cō tumax eſt. vbi dicit, q̄ l3 in citatione nō apponaſ hora, tñ intelligīt de hora p̄ſueta, & alleg. Inn. in c. cū nobis. Facit, q̄d ſcribit Bal. in l. libellorū. ff. de his, q̄ no. infa. vbi dicit, q̄ ſi cōmittīt maleficiū i nocte Veneris ſancti, q̄d erat grauius pp ſignū cāpanæ ſolitū p̄cedere, q̄uāis tūc ceſſaūerit, tñ puniēt, ſi p̄terierat hora p̄ſueta pulſari. Iſta tñ videnī limitāda, niſi eſſemus in caſu, i quo cōputareī tp̄s de momēto ad momētum, p id q̄d notabiliter uoluit

4 Raph. in l. j. §. dies. ff. q̄n ap. ſit. ¶ In † gl. fi. in fi. No. gl. opti mā, q̄ iuſſus cōparere ſub pœna excōicationis latę ſnīę ſi detētus impedimēto nō cōparet, eſt excōicatus, ſed facile abſoluēdus eſt. & cū ipſa p̄cordat gl. in c. q̄ſquis. i verb. occurreret. 4. q. 5. & ibi Io. de Fan. & Dom. & Io. An. do. An. do. Car. & Imo. hic, & Inn. in c. P. & G. añ fi. §. de offi. dele. & ibi Imo. poſt do, An. in 11. col. & Dom. poſt Io. An. & Lapū in c. uenerabilib. §. porro. in 2. col. de ſen. excō. in 6. & oēs dīnt eē casū ibi, in verſi. idē ē etiā nō diuinādo. Pro hoc ēt adduciī, q̄a potēt or eſt excōi catio, q̄ ſnīa diffinitiua, uñ excōicatio nō p miſſa monitione tener, c. ſacro j. de ſen. excō. ſed nō tenet diffiniti ua, nō p miſſa citatione, l. j. §. itē cū edicto, ff. q̄ ſen. ſine ap. reſcin. Itē excōicatio iniuſta tenet. c. j. 11. q. 3. ētſi po ſtea appelleī, c. paſtoralis. de app. ſecus, ſi appelleī a diffi nitiua, c. ueniēs. de iureiur. Modò uidimus, q̄ diffinitiua lata cōtra nō cōparentē in termino, q̄uis impeditū, tenet, ſi iudex neſcit ī pedimētū, ut p gl. & Doc. īl. q̄ſitū. ff. de re iud. Ergo fortius tenebit excōicatio. Et ſicut diſ finitiua reuocaī p reſtitutionē in integrū, ut p gl. in l. q̄ſi tū. & in l. ſi p̄tor. §. Marcellus. ff. de iudi. ita q̄s abſoluit ſi ne difficultare. Nec obſtat, q̄ ex mēte iudex non agit in oēm euētū, ſed ſolùm in caſu p̄tumaciæ. ut in ſimili di cit tex. in l. ſi ſeruus 10. in fi. ff. de ſolu. q̄a agit excōicare p̄tumacē uerū, uel p̄ſumptū, ergo opus eſt deinde abſo lutione, d. §. idē. Et no. q̄ dī error expreſſus in ſnīa, l3 at tēto facto ſucceſſiuè uideaī fuiſſe uirtualr expreſſus q̄a hoc nō ſufficit, ut ſing. p Inn. in d. c. P. & G. quē in hoc cōmēdāt oēs ibi, & do. An. & Imo. in c. translato. de cō ſti. Et do. Abb. in c. pe. j. de capel. mo. & Dom. ī c. j. j. diſ. & do. An. in c. clericus. j. de iureiu. & dixi in c. q̄n, uerſ. fallit tertiò. §. de pba. Ex quo dicto dicit Dom. in c. quiſ quis. q̄ ſi iudex intēdit arctare citatū, ētſi ſit impeditus. tū iſte error iuris in cluſus in pectore iudicis, & ñ expreſ ſus uerbis nō reddit ſnīam nullā, l3 ſit iniuſta. ¶ Sed cōtra p̄dicta, q̄ imò docto de impedimēto nō ſit opus ab ſolutione, tener Spe. in ti. de p̄tu. §. pen. ad fi. uerſi. q̄d ſi nō ueniēs. & Hoſt. Bal. & dom. Ab. hic intelligētes de ī pedimēto nō cauſatiuo, ſed p̄ciſo, q̄a p̄ſtito de impedi mēto eccleſia nō iudicat eū excommunicatū, q̄a nō eſt in dolo, neque in culpa. Itē q̄a ñ uī ueriſimile, q̄ iudex uoluerit eū ligare, arg. c. ut noſtrū. j. ut eccleſ benef facit l. non oīs. ff. ſi cer. pet. Idē putat do. Abba. ī ſnīa Papæ, p tra Hoſt. hic, q̄a ñ ſtringiī hæc ſnīa ex defectu p̄tis, ſed uolūtatis, q̄ ita p̄ſumunī in Papa. ſicut in inferiore, c. in cauſis. j. de re iud. Et rīde ad §. idemque. ut hic p ipſū, p quo ēt adduci poſſet, q̄a ſi talis excommunicatio tene ret, poſſet eē magni p̄iudicij. cui non p̄deſſet abſolutio, q̄uis de facili p̄ceſſa, puta ſi fuiſſet interim electus, & ſic electio eēt nulla, p no. in c. cū dilectus. §. de p̄ſue. & ī c. illas. §. de elec. Idē de collatione p c. poſtulaſti. de cler. excom. mini. q̄a ī conuenientiā p̄ſiderat do. Ab. ī alio p̄poſito in c. j. j. de ſagit. & ī c. poſt ceſſionē. §. de pbat. Et ſi diceres, q̄ ſm hoc excōicatio iniuſta nūq̄ dēt li gare, rīndeī, q̄ imputet ſibi, q̄ non petit abſolutionē, ſed hic imputari non pōt impedito p̄ciſe. ¶ Itē adduci p̄t c. Odoardus. in uerb. relaxatis. j. de ſolu. Non enim dixit Abſoluatis, nā relaxatio adaptatur ad excommunica tionē, q̄ nō ligat, ſed p̄p uulgi opi. relaxatur, ut elegāter dixit Ioā. And. in c. ueniēs. el 2. §. de teſti. Et ad text. ī §. idēque. rīderi poſſet, ut hic p do. Abb. uel dicit, q̄ loqui tur de abſolutione ad cautelā, q̄n excommunicatio dī nulla, ut ī c. uenerabilibus. quali ī fi. Et ad id, q̄d dictū eſt de diffinitiua, dici poſſet, iſta nō eq̄parati, ut Pe. de An ch. ī c. j. quod met. cā. ī 6. ut q̄a reſtitutio ī ītegr. reparat dānū ī curſū, quod non facit abſolutio, & hāc partē pu blicē p̄ferendo ſuſtinui. ¶ Fateor † tñ, q̄ prima opi. ē cū munis, *, p qua ultra p̄dicta facit, q̄a non dī excommu nicatio nulla, niſi reperiaī iure expreſſum, ut p gl. in c. p̄ſenti. ā ſen. excom. ī 6. & plene p oēs ī c. p ruas. j. de sē. excom. Et q̄ debeat facilè abſolui, facit l. j. §. hoc edictū ibi, quēad modū facilis ē p̄tor, &c. ff. ſi mulier uētris no mine. quā facit ſing. Bal. īl. ſi diſerta. C ſi pp pub. penſ. & ī rub. C. de ſucceſſ edic. & ī c. j. p quos fiat iueſtitura. facit, q̄d no. Inn. in c. querelā. §. de elec. & gl. īl. ſi minor. ff. de euic. cū p̄cor. & q̄d ī terminis noſtris no. Bald. ī l. acceptam. ī 23. q. C. de uſur. Et ſi uelles tenere hāc com munem opinionem, poſſes dicere, q̄ ī caſu ca. Odoar dus. uerbū, relaxatis. p̄ſupponat uin culū, iuxta gl. fi. ī c. capitulum. §. de reſcrip. licet regulariter ſecus. Et illud ā preiudicio poteris cogitare, q̄a fortè ſuenies, q̄ ex quo non eſt ī mora petendi abſolutionem, ceſſare debebūt illa in conuenientia. & quia maior pars Doc. tenēt hāc partē, non p̄ſuleī in facto contra ipſam. ¶ Et tenēdo hanc gl. limita eā primò, niſi talis excommunicatio eēt lata a delegato, quia docto de impedimēto ci⁹ excom municatio dicetur nulla, ſm Dom. poſt Lap. in d. §. por ro. alleg.

ro. alle. c. fi. j. de pbē. vbi ſm quoſdā, pbaī q̄ excōicatio

a iniuſta lata à delegato, eſt nulla, qua

a A delegato. *Adde tu, & dic, q̄ delegatus prin cipis poteſt mulcta re. gl. in c. paſtora lis. ī verbo, puniat de offi. deleg. vide conſi. Ang. nu. 8. inci. regulatores in troitus regni.*

ſi p̄tra formā mādati, ſed iſtud non re puto ſuſtētabile, p ea q̄ no. Inn. in ca il lud. j. de cler. excō. mi. & in c. p illorū. j. de pbē. & ī c. ad aures. §. de reſcri. & ī c. prudētiā. §. de offi. deleg. vel tenet p trariū, & ſequīt dom. Ab. in d. c. fi. ī 2. col. Eſt uerū, q̄ excōicatio lata pp a ctū, quē delegatus geſſit ultra mādatū eſt nulla ſicut ipſe actus, tanq̄ lata à ñ iudice. Et ita loquīt d. c. fi. ā quo faciūt

1 b Iudex ſciuiſſet. *Adde tu p clara 6 intelligentia iſtius dubij, utrū ad im. ponēdam mulctā requiratur noua citatio, & utrū iu dex in primo præ cepto poſſit appo nere mulctam. In uenio, quòd Bart. in l. 1. ff. ſi qs ius dic. nō obtē. in 3. col. in verſic. ſed quæro. tenet, quòd ad imponendam mulctam requiri tur noua citatio, 7 & omnes ibi tran ſeunt cum eo. Ad de tamen, quòd Bal. ī c. grauis. de reſtitu. ſpol. dicit, q̄ cōtumax. poteſt multctari abſque eo, q̄ amplius ad hoc citetur, & rō eſt, quia hoc eſt cō nexum contuma cię, & alleg. Inn. in c. calumnia. de pœnis. Adde, q̄ pro iſta opi. Bald. facit illud, q̄d di citur de contuma ce, qui non debet audiri, niſi reſar citis expēſis, nam in talibus expēſis*

feſtū oēs ibi, ſed hoc nō extēdit, vt ibi ſoleñiter p Imo. i vl. col. ¶ Sed o † lim b ta, niſi iudex ſciuiſſet b de impedimē to p̄ciſo, & ita p̄cepiſſet, quaſi uolens oīno ligare, nō cōparētē, q̄a talis ſnīa eſt nulla rōne erroris intolerabilis, p d. c. p tuas. ſm do. Ab. hic, p quo addu co optimè gl. in d. l. q̄ſitū. vbi ſnīa lata p̄tra impedimētū eſt nulla, ſi apparet iudicē ſciuiſſe de impedimēto. Vñ eſt caute a, vt intimeī iudici impedimē tū. Ad idē vide do. Ab. ī d. c. Odoard⁹. in 3. col. vbi ī verb. valentē. dicit poſt do. An. q̄ ſi iudex excōicat nō ſoluen tē in termino, & ſciat de notoria pau pertate illius, ſnīa eſt nulla, q̄d p̄firma ex notatis p ipſū in c. inter cæteras. in 7 vlt. col. ſupra. de re iud. ¶ Tertio † limi ta, niſi ex verbis ſnīæ cōprehenderet, q̄ iudex excōicat ſolum in caſu cōtē p̄tus vel cōtumaciæ, vt q̄a dicat, ſi cō tempſeris, vel ſi diſtuleris, q̄a tūc non incurrīt excōicatio. ſm do. Abb. hic, cùm nō dicaī cōtemnere, vel differre q̄ nō p̄t, vt p gl. in ca. quā ſit. in verb. diſtulerit, de ele. ī 6. p quā dicit ibi Do. q̄ executori teſtamēti nō currit tp̄s, ī quo nō potuit exeq̄. Sed tñ ēt in caſu iſto poſſet, p ceder iſta gl. q̄a ētſi iudex hoc exprimat, intelligīt velle ligaī ſo lum cōtumacē, arg. d. l. ſi ſeruus x. Iō expreſſio eius, quod ieſt, nihil operaī, l. 3. ff. de leg. j. Cū ergo rōne p̄ſumpt̄e p̄tumaciæ incurrat excōicatio egens forma abſolutionis, non eſt opus iſta expreſſione. ¶ Vltimo dicit hic Bald. quædam ad materiam c. p̄terea req ſiſti. infrà, de appel. quę ibi referam.

CAPITVLVM III.

Super eo. ¶ Teſtis, q̄ timore aduer ſæ partis ſe ſubtrahit teſti ficari, cōpellīt ēt ī criminali. H. D. ¶ Et ſic habeē caſus, in quo in criminali teſtis cō pelliī, & hoc eſt in odiū partis, ne ex potē tia, vel tyrānide reportet cōmodū, & hēt locū, ētſi me tus eſſet iniuſtus, ſm Bal. hic, q̄a nō tractaī de alicuius p̄ iudicio. Secus dīnt Doct. ſi amore ſe ſubtraheret, volēs nocere reo, q̄a litera nō facit mētionē de amore. Q̄ā ī tellige, ut diceī j. e. c. dilectorū. ¶ In † tex. ibi, nō eget de clarari. Per hoc infert Imo. hic, q̄ ſi notarius ſcribat a ctū in palatio p̄toris ciuitatis Bononię, l3 aliter nō apponat cōfines, illud ſufficit, q̄a ſunt notorii, & ad idē al legat tex. & ibi Bar. in l. j. in fi. ff. de dot. p̄le. vbi Bar. hoc non dicit, ſed ſimile. Hoc aūt de palle. dixit Bar. in l. de monſtratio. in prin. in pe. col. ff. de p̄di. & demon. & in l. libellorū. verſi. q̄ro, dixi ff. de accuſ. & Ang. in ſimili ī l. hac p̄ſultiſſima. in prin. C. q̄ teſta. fa. poſ. & Bal. in l. cer tū. ff. ſi cer. pe. & Bal. & Imo. in l. ſi q̄s ī fundi. ff. de leg. j. & Imo. in l. cū pater. §. fi. ff. de leg. 2. & in c. ex trāſmiſſa. ſupra, de renū. & Bal. in l. cōparationes. C. de fi. de iſtru mēt. Et iſtud limita, niſi ſtatutū requireret tales demō ſtrationes p̄finiū, p forma, q̄a tūc vī requirere nō tñ, p pbatione, q̄ātū, p ſolēnitate, vt in ſimili no. gl. mag. in fi. īl. ad teſtiū. §. p̄ditionē. ff. de teſta. Ita dīnt Bal. & Imo. in l. j. ff. de lib. & poſthu. & Ro. in d. l. hac conſultiſſima. allegās p hoc gl. in cle. appellāti. ī uerb. alias de app. Ta lia enim requiſita p forma non ſunt omittēda, l. cū hi. §. ſi p̄tor. ff. trāſac. c. his, q. & c. q̄curator. de elec. in 6. & ſequīt hic Pet. de Anc. in repe. c. j. in 42. char. verſi. q̄ro, ētſi ſtatuto. d. p̄ſtitu. Q̄ūo aūt cognoſcaī aliquid requiri p forma, vide vnū modū p Bal. in l. j. C. ne liceat tertio p uocare. & in l. platō. C. de ſent. & aliū p glo. in cle. j. in verbo, inhibemus. p cor. de iur. pat. & aliū p Bart. in l. ſi in fi. C. de uen. rerū ciui. li. 10. & aliū p Bal. in auth. q̄ ſup plicatio. p illū tex. C. de preci. impe. offe. & aliū per Bal. in c. j. q̄ ſucceſſ. teneant. & aliū p Bal. & Bar. īl. vniuerſa. C. de preci. īpe. offe. & Bart. in l. ſi ita q̄s. §. ea l. ff. de uer. obl. & Ioā. And. in c. quāquā. de vſur. in 6. & ē vnus mo dus īter alios, q̄ñ lex, vel ſtatū annullat actū nō factū cū certa ſolēnitate, ſm Bal. ſignāter in d. l. j. de lib. & poſth. ¶ Nec obſtat, q̄ ſine iſta clauſula geſtū p̄tra legē, uel ſta tutū, eſt nullū. l. non dubiū. C. de leg. quod in proposito p̄ſideraī Ange. & Imo. in l. quoties. §. ſi q̄s nomen. ff. de hæred. inſti. q̄a illud non p̄cedit, q̄ñ requiſitū a l. non ē magni preiudicij, nā omiſſum non uitiat actū, l. j. in fi. & ibi Bart. ff. de uent. inſpi. no. Bart. in l. fi. C. de iure delib. cū ſi Sed ſi actus annullaī, tūc illud, q̄d eſt modici p̄iudi cij, efficīt de forma. Iō omiſſum uitiaī p p̄dicta. Quę bñ no. Et per iſtū tex. in eodē verbo, decidi p̄t, q̄d no. Ang. in l. 3. ī prin. ff. de dā. īfect. & Bal. in l. j. in j. col. C. ut q̄ de sūt aduo. ubi dīnt, q̄ l3 ſtatutū p̄hibeat fieri p̄dēnationē ſuper cicatrice nō adhibitis medicis, niſi notorię de cicatrice appareat. Ad idē uulgatū dictū Azo nis in ſumma C. ad l. Aquil. in 5. col. uer. ī criminali āt. ubi dicit, q̄ ſi p aſpectū oculorū liquet iudici dānū eē da tū, uel non eē datū, p̄t recedere a p̄batione q̄erentis uel dicto alterius, non obſtāte ſtatuto, & ſequīt Bal. in l. j. añ fi. C. ſi aduer. libert. dicēs, q̄ ētſi ſtatutū uellet ſtari dicto officialis, poteſt hoc caſu ab eo recedi. Sequīt etiā Bal. in l. contra negantē. in fi. C. ad l. Aquil. Et p intelle ctu p̄dictorū dicit hic Bal. q̄ licēt per iſtū tex. ſing. non uideaī differentia inter delictū notoriū & cōtractum, tñ eſt differentia, quia ī delictis non requiritur ordo iu diciorū fauore reip. ſed in contractibus & ſimilibus ēt notorijs requiriī iudiciarius ordo, & libellus, & litis cō teſtatio, ubi ē aduerſarius negās, allegat l. fi. C. de edic. diui. & ita dicit ſentire Inno. in c. ueſtra alias, tua. j. de coha. cle. Hinc eſt, q̄ teſtamētū, quod fit corā principe eſt notoriū, & ſimiliter, quod fit apud acta alterius iudicis, tñ indiget, p̄batione, ut l. omniū. & l. ſancimus. C. de te ſta. in delictis aūt odio delinquentiū ſecus eſt, niſi quo

ad ea,

SVMMARIVM.

1 *Notarius ſi ſcribat actum in palatio p̄atoris ciuitatis Bononię, il lud ſufficit, licēt non exprimat aliter confines, quia noto rium eſt.*

2 *Negatio partis facit rem dubiam in facto notorio. Hæc regula ſal lit ſex modis, vt nu. 3. 4. 5. 6. 7. & uer. fallit ultimò.*

3 *Teſtes ſi reddant cauſam dicti ſui per actum proximum ſciētię, an ſufficiat, licēt non reddant per actum immediatum.*

9 *Teſtis ſi ſit priuilegiatus, ut non cogatur teſtificari, et occurrit ca ſus, cui incūbat probare, quòd ueritas aliter haberi non poſſit.*

Universidad de Deusto Biblioteca

ad ea, de quibus hic in gl. & adde, qđ dicet proximè in 5. fallẽtia. 2 ¶ In † tex. ibi, tactũ negauerit. Pro hoc colligit do. Abb. ꝙ in facto nõ notorio negatio partis facit rem dubiã. Ad idẽ l. 3. cũ ibi alle. in gl. 2. C. qbus ad liber. procla. nõ l3. & c veniẽs. & gl. 1. & Imo. in 3. col. ŝ. de renun. & gl. mag. in c. j. de offi. dele. in 6. & gl. 3. in l. plures. C. de fid. inſtru. Et nõ ſolùm hoc ẽ uerũ, qñ qs vtit verbo Nego, ſed ẽt, ſi dicit Dubito, ſm Bal. in l. 3. dicẽtẽ, idẽ ſi dicit Nõ credo, & allegat gl. in ca. cũ ad ſedẽ. de reſtitu. ſpol.
3 ¶ Et iſtud cõe dictũ fallit † primò in negatione extraiudiciali, ꝑ quam nõ efficit res dubia, ſm Bal. ĩ d. l. 3. ad fi. alleg. Doc. & bñ, ĩ d. c. venerabili. de cẽſi. & ibi vide do. An. poſt Inno. in 7. col. & hoc intelligit Bal. vt aliqs nõ teneat dimittere vti iure ſuo, ſed ne noua poſſeſſio det, bñ fit res dubia ꝑ negationẽ extraiudicialẽ ſm ipſum.
4 ¶ Fallit † ſcđò, niſi iã eẽt aliqd ꝓbatũ legitimè, qa negatio nõ facit tũc rẽ dubiã, ſm Bal. in c. ad noſtrã. añ fi. per
5 illũ tex. ŝ. de ꝓba. ¶ Fallit † tertio, niſi negatio ſit improbabilis habẽs cõtra ſe p̃ſumptionẽ iuris cõis, ſm Inno. in c. ex parte. el j. circa med. gl. j. ĵ. đ verb. ſig. vbi dicit, ꝙ ſi epſ petit à ſubdito rẽ ſibi debitã de iure cõi, & ſubdit⁹ negat ſibi deberi, negatio nõ facit rẽ dubiã de iure cõi, qa hẽt p̃ſumptionẽ ꝯtra ſe, & ſequit Arch. & ẽt Dom. ĩ c. qñ aũt. 2. q. j. & idẽ pulchrè Rota in nouis fòrmis concluſio. 327. in ci. & ſi cõtra petẽtẽ. * allegãdo Cyn. in l. j. C. de ꝓc. idẽ do. An. in d. c. ex parte. el j. ĩ 3. col. & idẽ Ang. ĩ repe. l tale pactũ. §. q prouocauit. ff. de pact. allegãdo bonã gl. ĩ l. ſi vero. § qui
6 rei in ver. dubitet. ff. q. ſatiſ. cog. ¶ Fallit † quartò, niſi negatio faceret rẽ dubiã in p̃iudiciũ negantis, quia tũc nõ facit eã dubiã, ſm do. Abb. in c. j. ŝ. de ꝓcur. ꝑ illũ tex. vbi negatio nõ facit dubiũ de mãdato, qa hoc nõ noceret negãti, & admitteret ꝓcurator cũ cautione rati, iuxta l. j. C. de ꝓcur. Et idẽ fuit de mẽte Bal. in d. l. 3. & in d. l. j. in 3. col. ver. ſcđò q̃ro. dũ refert Iac. de Are & idẽ do.
7 Abba. in c. corã. in 3. col. ŝ. de offi. dele. ¶ Fallit † quinto, niſi qs negaret notoriũ, ſm Inn. in c. tua. ĵ. de coha. cle. Pro quo eſt tex. hic nõ ſolitus allegari, ſm do. Ab. hic, qa in prin. loquẽs in facto notorio nõ diſtinguit, an pars neget, vel ꝯfiteat, & iſtũ tex. no. ẽt do. Abb. ĩ d. c. tua. poſt prin. & in c. ſi clericus laicũ. in tertio notabili, ŝ. de for. cõpet. vbi vide. Ad idẽ, quod no. Bar. poſt gl. in l. poſt rẽ. ff. de trãſac. vbi dicit, ꝙ ſi negat aliquid, de quo apparet ſnĩa, vel alias notoriũ, nõ efficit res dubia. Et hinc ẽ ꝙ l3 ꝯtra negãtẽ ꝓducat inſtrumentũ, ſi tñ nõ hẽt executionẽ paratã, vt qa nõ eſt guarẽtigiatũ, vel ꝯfeſſionatũ, adhuc negatio facit rẽ dubiã, ſed ſecus, ſi iſta ꝯcurrant, ſm Bal. in l. ẽt. in j. col. C. de execu. rei iud. Et ꝑ hoc intellige, quod dixi poſt Bal. hic. ꝙ notoriũ ĩ cõtractib⁹ eget declaratione, & nõ in delictis, vt in iſto tex. qa ẽt in cõtractibus, ſi aliquid notoriũ negat, res nõ efficit dubia. Eſt tñ verũ, ꝙ requirit aliqualis ordo, ut per Inn. in d. c. tua. & Pet. de Ancha. cõſi. 163. inci. Viſis diligẽter oĩbus & de mã latè ꝑ do. An in repet. cap. veſtra. de coha. cle. ¶ Fallit vltimo, niſi eſſet negotiũ ſimplex abſque ꝓbabili rõne, ꝑ id quod no. Ange. & Imo. in l. j. in princi ff. ſi cui plus, q̃ ꝑ l. Fal. ubi per illũ tex. in uerſi. iure. dñt, ꝙ nõ ſufficit q̃libet dubitatio reſultãs ex aſſertione partis, ad hoc vt dicat res eſſe dubia, ſed oportet, ꝙ ex aliqua probabili rõne aducta appareat eẽ dubia. Facit, qđ no. Bal. in l. 2. ad fi. C. de bo. poſ. ſm tab. ubi dicit, ꝙ ꝓbatio non ꝯcludẽs, nõ facit rem dubiã. Ad idem, quod no. Bal. in authen. ad hęc. in 3. col. verſi. q̃ro, nũquid ille. C. de vſur. vbi dicit, ꝙ negatio nõ facit rẽ dubiã, ſi poſtea ꝯtrariũ ꝓbat, & quod negatio habẽs cãm ꝓbabilẽ & uerisimi-
8 lẽ nõ facit rẽ dubiã. ¶ In † tex. ibi, q interfuerũt. Not. ſm do. An. & Imo. hic, ꝙ ur̃ ſufficere, ſi teſtes reddãt cãm dicti ſui per actum proximum ſcientiæ, l3 nõ ꝑ actum immediatum, & ſic ſufficit dicere, Scio, qa interſui, l3 non dicat, Et uidi, uel intellexi. Idem repetunt do. Ant. & Imo. & do. Abb. in c. ꝑeruenit. el 2. infra, eo. qa p̃ſente aliquo dicitur factum, quando eſt factũ eo præſente & intelligẽte, alias nõ, l. corã. ff. de uerborũ ſignificatio.

* Petentem. *Ad de quod eſt deciſ. 6. ti. de excep.*

& ibi allegãt Bar. ĩ l. j. ff de author. tut. & qđ no. Io. And. in c. p̃ſentiũ. de teſti. in 6. Nec obſt. d. c. ꝑuenit. ibi, aſtantibus & uidẽtibus. qa nõ negat, qn ſatis fuiſſet docere đ p̃ſentia. Et iſta adde ad ea, q̃ dixi poſt do. Car. in c. cum cãm. uer. ſcđò declara. ŝ. ti. ꝓxi. & dicit do. Car. hic eſſe tex. expreſſum ĩ hoc c. ꝓ dicto ſuo ibi. ¶ Vltimò † tangũt hic oẽs, ſi occurrit caſus, ĩ quo teſtis cõpelli nõ põt teſtificari, niſi in ſubſidiũ qs hẽt ꝓbare ueritatẽ aliter haberi poſſe, uel nõ, & ꝯcludũt maximè do. An. & Imo. qđ onus ꝓbãdi incũbit dicẽti, ueritatẽ aliter haberi poſſe, uel nõ, & ꝯcludũt, maximè, qa ipſi teſtes fundãt ſuã intẽtionẽ in iure cõi, iõ excipiẽs ĩ certo caſu hẽt exceptionẽ probare. ut in ſimili ꝑ gl. in uerb. creatũ. in cle. fi. de reſcri. & ꝓſequere, ut hic ꝑ Imo. reprehẽdẽtẽ in alios, q in iſta q. ſentiũt, ẽt impriuilegiatos nõ poſſe cõpelli, niſi qñ ueritas, & c. qđ eſt cõtra dicta in c. j. ŝ. eo. per q̃ ĩfert, ꝙ nõ priuilegiatus uolẽs ꝓbare ueritatẽ aliter ſciri poſſe, nõ audit, qa ſi hoc ẽt ꝓbat, ñ releuat ipsũ. ¶ Et aduerte, qa ſic uideret mirũ, ꝙ priuilegiatus cõpellat, ex quo ꝑ alios res ſciri põt, & non uideat qs cogendus iurare, niſi in caſu neceſſitatis, c. & ſi Chriſtus ĵ. de iureiu. rñde ꝙ cũ officiũ teſtis ſit quaſi publicũ, ut dixi in rub. non ẽ locus exceptioni. Et ſatis dr̃ neceſſariũ, uel utile, ex quo ꝑ hoc euitat circuitus, iuxta cle. auditor. de reſc. qa alias alij teſtes poſſent ſe remittere ad primos. & eſſet protelatio iudicij ſine cã, & teſtis ꝯtradicẽs teſtificari contradicit bñ facere, merito ergo nõ audit. & abhorrẽs iuramẽtũ dicitur ſuperſtitioſus, ꝑ gl. fi. ĵ. e. c. cæterum. ¶ Poſtremo no. bene glo. 2. hic, ꝙ clerici ſunt de priuilegiatis in mã teſtificandi, quod multũ no. Imo. hic, & ĩ c. dilectorũ. in pe. col. ĵ. eo. & ſatis ꝓbat in c. quanquã. allegato in gl. & firmãt gl. Arch. & Dom. in c. ſtatuẽdũ. 2. q. 6.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenta continentur appellatione monimentorum.*
2 *Dilationes ad probãdũ nõ ſunt arctãda, nec amarè interpretãda.*
3 *Teſtes an veniant appellatione monimentorum.*

CAPITVLVM IIII.

PEruenit ad aud. ¶ Cõpellũtur teſtes etiã ĩ cã criminali, quos accuſatus malitioſè accuſatori ſubtraxit. H. D. ſm do. Ab. ¶ In tex.
1 ibi, teſtes ꝯtinentur. No. † appellatiõe ĩſtru-
* mẽtorũ ẽt teſtes * ꝯtineri. Ad idẽ l. j. fi. de fi. inſtru. & l. in exercẽdis. C. eo. qđ ꝓcedit ex lata ſignificatione, ſed ubi mã eẽt ſtricta, ſecus. Et hinc eſt, ꝙ ſi dat terminus ad ꝓducẽda inſtrumẽta, non pñt ꝓduci teſtes, ſm Spe. in ti. de dila. §. vidẽdum. * uer. itẽ no. ꝙ cũ datur. & ſequitur do. An. & do. Ab. & Bal. ĩ d. l. j. & in l. ſi ex falſis. C. de trãſa. & in l. j. in ult. col. C. đ iur. cal. & Pau. de Leaza. in cõmẽto c. cũ dilectus. ĵ. de fi. inſt. & facit ille tex. ubi poſt publicationẽ produci pñt inſtrumẽta ñ teſtes. ¶ Sed iſtud intellige qñ talis terminus datur poſt publicationem, ſecus, ſi ante, per iſtũ tex. ubi iſta ęquiparantur, ſecundũ Imol. hic & Do. in c. eos. in prin. de tẽp. ord. ĩ 6. Et licèt hoc non ſenſerint p̃dicti, tñ iſta declaratio uidetur uera, pro qua facit, qđ ſcribit Bar. ĩ l. cui corũ. §. affinitatis. ff. de poſtu. ubi dicit, ꝙ illud, quod continetur appellatione alicui⁹. dr̃ eſſe de propria ſignificatione uocabuli, non aũt ex ĩterpretatione. Facit l. rei appellatio. & l. rei appellatione. ff. de uer. ſign. Vñ cũ tex. ſic dicat, appellatione inſtrumẽtorũ ꝯtineri te-
* ſtes, * ñ ur̃ eẽ differẽtia in uerbis, ſi ſta-
2 tuitur terminus, p̃ſertim cũ † dilationes ad ꝓbandũ nõ ſint amarè ĩterpretandę, iuxta l. qñ. C. de hęret. Bene facit, quod no. Bar. in l. admonẽdi. in fi. ff. de iurei. ubi dicit, ꝙ ille tex. loquẽs

* Teſtes. *Adde Auctõ ſupra đ teſti. c. licet. colũ. 2. verſ. 9. quod no. ſecũdum do. Ab. et Imo. in rubr. de fi. inſtrum.*

* Teſtes. *Adde Bal. ĩ d. l. ſi ex falſis. col. 2. ĩ verſ. venio ad quæſtiones. & eſt materia l. admonendi. ff. de iureiu. de qua per Iaſ.*

Iaſ. ibi. nu. 322. verſ. item in quantum Bart. ex qua concl. nota, quod in dilationibus appellatione inſtrumentorũ continentur teſtes. Spec. ti. de dilat. §. nõ dicamus. verſi. item nota quòd quãdo datur. & ver. ſeq. Bal. in l. 1. col. pẽ. C. de iuram. calum. & in l. 1. ff. de fi. inſtrum. An autem ſtatutum puniens certa pœna producẽtẽ inſtrumenta falſa, extendatur ad producẽtẽ falſos teſtes. Ia. Butrig. Alberi. et Sal. in d. l. 1. de fi. inſtrum. determinant quòd non, & idẽ dicit Iac. But. in l. 2. in fin. C. de edẽ. Et de ſtatuto imponẽti pœnam fabricanti falſum inſtrumẽtum, an comprehendat fabricantem falſos teſtes, vide Imol. ĩ Rub. infra de fid. inſtrum. et Anch. hic.

de ĩſtrumẽtis hẽt locũ in teſtib⁹, cùm appellatione inſtrumẽtorũ contineãtur teſtes, dũ modo prius nõ fuerĩt eorũ dicta publicata, & ſequitur ibi latè Ro. in vlt. char. rñdẽdo motiuis dom. An. q tenet publicationẽ eo caſu non obſtare, in c. fi. ĵ de iureiu. Vbi aũt eſſemus in mã ſtatutorũ, appellatione inſtrumẽtorũ nõ venirẽt teſtes in mã reſtringibili, attẽto maximè cõi vſu loquẽdi, vt elegãter ꝑ Imo. in rub. ĵ. de fide inſtr. & ibi dicẽt. Et idẽ vbi mã ſubiecta aliud ſuaderet, exẽplũ in eo, qđ colligit do. An. in c. ꝯtingit. ſuper gl. ĩ verb. iudice. ĵ. ti. ꝓx. dũ dr̃, ꝙ criminalis examinatio falſi inſtrumẽti põt aliter cõmitti, & tñ ſecus eſt ĩ examinatione teſtis in cã criminali, vt in auth. apud eloquẽtiſſimũ. C. de fi. inſtru. qa ceſſat rõ cognoſcẽdi qualitatẽ ſermo-
3 nis ex vultu. An † aũt appellatione munimẽtorũ veniãt teſtes? Vide gl ꝙ ſic, in c. corã. in verb. munimẽta. ŝ. de reſti. in integ. & eã no. Do. ĩ c. p̃ſentiũ. §. teſtes. in 2 col. de teſti. in 6. & eſt gl. ĩ c. quãuis. ĩ verbo, munimẽtis. de ele. eo. lib. & in c. cupiẽtes. §. j. in eo. ver. eo. ti. & lib. & in c. cordi. ĩ eo. verb. de appe. eo li. ¶ Quod limita primò, niſi fieret mẽtio de munimẽtis publicis, qa non veniũt teſtes, l. cenſus. ff. de ꝓba. & l. 3. §. eiuſdẽ quoque. ff. de teſti. & 4. q. 3. §. ſi teſtis. in verbo, ſæpe. ¶ Scđò limita. niſi qs citaret ad locũ maximè remotũ, & cõpareat cũ munimẽtis, qa ſi teſtes non ſunt examinati, nõ tenet eos ſecũ ducere, ſm gl. in d. c. cupiẽtes. §. ſi verò in ver. alibi. q̃ facit ſing. d. & ſequitur do. An. in c. dilectus. in j. col. ŝ. de ꝑcu. & in c. in pertractãdis. in 2. col. ŝ. de iura. cal. Sed bñ tenet portare atteſtationes, ſm Do. in d. §. ſi vero. ad fi. ꝑꝑ gl. in d. c. corã. ¶ In tex. ibi, iniquã oſtẽdit. Ex hoc dicebãt fortius quidã antiqui, ꝙ ſi qs haberet aliũ teſtẽ ꝑ ſe vltra ſubtractũ obtineret ꝑꝑ fictã depoſitionẽ ſubtracti, arg. l. ſi de poſſeſſiõe. C. de proba. Sed hoc reprobat hic Ioã. And. quẽ alij ſequunt, qa nõ dr̃, ꝙ teſtis ſubtract⁹ fingat depoſuiſſe ꝯtra ſubtrahentem, ſed ꝙ cogit detegere fraudẽ. Vñ tũc poterit ſibi deferri iuramentũ, ſi habet vnũ teſtẽ pro ſe, iuxta c. fi. ĵ. de iurei. ſm ipſos. Quib. adde gl. in verb. cõpellas. in ca. cũ cãm. ŝ. tit. 1. q̃ dicit. ꝙ imo talis teſtis habet ꝓ producto, quod eſt forte verius, ꝑ ea, q̃ dixi. & ꝑ d. l. ſi de poſſeſſione. Dicunt etiam prædicti, ꝙ talis non perdit cauſam, ſi de iuſtitia ſua aliter doceat, licèt ſit p̃ſumptio cõtra eũ. Et eſt gl. in l. prouidẽdũ. C. de poſtula. vt hic per ipſos. Quibus adde Innocen. cõtrariũ tenẽtẽ in c. intimauit. in fi. ſupra ti. j. & ibi dixi ſequendo iſtos, & ibi dictis adde oĩno do. Abba. in cap. cum cauſam. in antepe. col. eod. ti. & adde Bal. hic dicentẽ, ꝙ qui per vim occultat teſtem in domo, vt nõ teſtificetur, punitur pœna arbitraria, tanquam contẽptor prætoris, arg. huius tex. ibi, experiri debet, & c. nec incidit in pœnam falſi, quia non reperitur lege cautũ, ſecundum ipſum. Adde etiam, quod no. dom. Abb. in cap. accepimus. infra ti. proxi. & quod ibi dicet. ¶ In glo. fi. ibi. ſuper principali debent compelli, iſtam lecturam ſequitur Inno. ſupra capitul. proxim. & dom. Abba. clarius cæteris hic, maxime per capitu. ſupra proximum, ubi cõpellunt in criminali, qñ timore partis aduerſæ ſe ſubtrahunt. Ergo fortius, ſi aduerſarij malitia.

SVMMARIVM.

1 *Iniuria clerici appellatur res eccleſiaſtica.*
2 *Res eſt generale, comprehendens ius agendi.*

CAPITVLVM V.

PEruenit ad nos. ¶ Si res aliter ꝓbari nõ poſſet, ẽt in cã criminali cõpellẽdi ſunt teſtes. H. D. ſm do. Abb. & bene, & ꝑ iſtũ tex. ĩ ver. videntib. inferunt hic do. An. & Imola, & do. Abba. ad id, qđ dixi ĩ c. ſuper eo. ſuper verb. fuerint. ¶ In gl. fi. in fi. Putat hic do. Ab. & bñ, ꝙ iſte tex. loquat, qñ agit criminaľr, & aliæ ꝓbationes deſunt, tũc enim, ne crimina remaneãt impunita, cõpellunt teſtes. Et ꝓ hoc ꝯſidero iſtũ tex. ibi, ſi aľr, & c. qđ nõ ꝯſiderat in cã ciuili, vt dixi in d. c. ſuper eo. ¶ Et in quãtũ Inn. & alij re-
1 ſpõdẽtes in cõgruitati, de qua ĩ gl. dñt, ꝙ iniuria † clerici appellat res eccleſiaſtica, qa intelligit facta ordini clericali. Colligit hic Bal. & ſequit do. Car. eo nõ allegato, ꝙ ꝓſecutio iniuriæ clericorũ appellat res eccleſiaſtica & alleg. Bar. in l. j. §. q̃ onerãdę. ff. quarũ re. act. nõ dat. &
2 ita do Car. verbũ Res, † eſt gñale cõprehẽdẽs ius agẽdi, qa eccľæ cõpetit actio rõne ꝑſonę lęſę, ut in §. ex his. 11. q. 1. & in c. ſuꝑ qbuſdã. ĵ. de verb. ſig. & ꝑ gl. in cap. 2. ĵ. de
* pœn. Et de hoc verb. Res, * vide ẽt ꝑ do. Ab. ĩ c. nulli. ĵ. de reb. eccl. nõ alie. & ĩ c. 2. ĩ notabilib. ĵ. de religio. do. per Bar. ĩ l. Quintus. la 2. § argumẽto. ff. de aur. & arg. leg. per Bar. & Bal. in l. 1. ff. de ſta. homi. ꝑ Doc. ĩ l. ſi legat⁹. §. ſi qs bona. ff. ad Treb. ꝑ Bal. & Ang. ĩ l. ſi cõſtãte. §. fi. ff. ſol. mat. per Bar. in l. fin. ff. de vſufr. leg. & per Bald. in rub. C. de verb. ſign. ¶ Super c. cæterum nihil ẽ addendum, iõ ſequitur cap. præterea.

* Res. *Adde Alexan. conſilio. 39. nume. 10. & conſil. 195. nume. 1. vol. 6. Cap. in l. nominis & rei. de ver. ſignif. & Alexan. in l. j. ff. ſi cert. pet.*

SVMMARIVM.

1 *Capitulum an poſſit cognoſcere de cauſa matrimoniali. & n. 2. 3.*
4 *Teſtis an poſſit corrigere errorem ſuum.*
5 *Officialis qui ſemel denunciauit, an compellatur coram alio iudice deponere, vel iurare.*
6 *Actus ſi fiat cũ inhabili per eum, qui potuit diſpenſare, an videatur cum ipſo diſpenſatum nu. 7. & 8.*
9 *Princeps quando promouet ſcienter inhabilem, quid requiritur.*
10 *Incontinenti, hoc verbum quot modis ſumatur. 11.*
12 *Teſtis quando corrigit incontinenti, non ſtatur correctioni ſimpliciter, ſed iudex debet attendere modum correctionis.*
13 *Teſtis ſi ante teſtificatum alloquatur partem, an ex hoc diminuatur eius fides.*

CAPITVLVM VII.

PRæterea. ¶ Teſtis ſynodalis, q corã ordinario ſuꝑ mr̃imonio depoſuit, nõ cõpellit iurare ſuper eo corã delegato. Hoc primò. Et ꝑꝑ ſuperueniẽtẽ infamiã à teſtimonio qs repellit. Hoc ſecũdò põt teſtis, ſi errauit, incõtinẽti, nõ ex ĩteruallo,
1 dictũ ſuũ corrigere. H. D. & mã expediet cũ gl. ¶ In † tex. ibi, vel tuo capitulo. No. ꝙ capitulũ põt cognoſcere de cã mr̃imoniali, ſed intelligũt hic Doc. ſi ſedes epãlis uacat, vľ ea nõ vacãte, ſi fortè hoc hẽt ꝯſuetudo, alias talis cognitio ꝑtinet ad epm, vt eſt tex. in ca. accedẽtibus. ĵ. de exceſ. pla. & no. Spe. in ti. de reſcr. p̃ſent. §. rõne aũt formæ. ver. nũc ad inſtructionẽ. & Arch. & Ioã. An. & Dom. in c. ſtatutũ. §. cũ uerò. de reſcr. ĩ 6. & do. Ant. & do. Ab. & Imo. in c. cãm mr̃imonij. ŝ. de offi. dele. ¶ Et ſm hũc intellectũ Doc. iſtud fallit primo, niſi vacaret ſedes, & idẽ tenẽt do. An. & Imo. ĩ c. Albericus. ꝑ illum
2 tex. ŝ. ti. ꝓx. ¶ Scđò fallit, niſi † hoc habeat ĩferior ab epo ꝯſuetudine p̃ſcripta, ſm iſtos, & do. Ab. ĩ d. c. cãm. & gl. j. ĩ c. literis. ŝ. de reſti. ſpo. & ibi ꝑ do. Ab. in 3. col. poſt do. An. ꝯtra Hoſt. ibi. Facit c. auditis. ĵ. de p̃l. & ibi no. & qđ latè no. do. An. in ca. cùm ꝯtingat. ĩ 8. col. ŝ. de fo. cõpe.
3 ¶ Tertiò fallit, niſi Papa † alijs cõmittat, ꝓut facit ĩ c. ueniẽs. de eo q duxit ĩ matri. & ĩ c. ꝓpoſuiſti. ŝ. de ꝓba. & ĩ c. j. ĵ. de ꝯſan. & affi. & ĩ c. ex tenore. ŝ. ti. j. & ĩ c. ex literis. ŝ. de reſti. ĩ integ. l3 hodie ſtylus curiæ aľr ſe habeat. ſm Arch. in d. §. cùm uerò. ¶ Quartò fallit, niſi eps talem cãm alteri delegaret, ſecundũ do. Ab. in d. c. ex literis.

2. no.

Deliberate. *Adde Angel. in Authen. de nupti. §. si vero ab initio et ī Auth. de test. in prī. ver. not. hic ð significato. Bal. in l. ex verbis. ad fi. C. de donat. int. vir. et vxor. Are. in tract. malef. in ver. dolose & appensate.*

* Interuallo. *Ad de Soc. consi. 277. incip. viso publico instrumēto. versi. quarto necessario cir. prī. p. 2. ibi, verum & licèt non sit data copia.*

* 432. *Adde quòd non extat hoc consilium inter consilia Romani, sed ad hoc uide Rom. consil. 59. inc. Ad discutiendum. nu. 12. qui alleget tex. istum. et Lap. alleg. 94. ici. Quidā presbyter col. fin. versicu. septimo.*

2. no. ꝑ illū tex. ¶ In tex. ibi, studiosè. No. ꝙ illud dr̄ fieri studiosè, quod fit * ex certa sciētia & deliberate. * Et istud facit ad statuta, ſm Bal. hic dicētē ꝙ si statutū punit studiosè faciētē falsam scripturā, intelligit̄ ꝑ certā scientiā, nō ꝑ errorē facti, & dicit eē bonā gl. j. in fi. ff. de abigeis. & in l. illud. ff. de libe. caus. Et hoc verbo vt ītēt tex. ī c. quaťr. s̄. de pac. ¶ In † tex. ibi, in ꝯtinēti correxerint. No. testē nō posse corrigere dictū suū ex interuallo. * Et de hoc faciūt festū Bal. & do. Ab. hic. Pōt aūt incōtinēti, vt in co. tex. ꝑ quē īfertur ꝙ vbi pars reuocat ꝯfessionē suā ī ꝯtinēti, nō cogit̄ docere de errore, attēto ꝙ facilius pars reuocat cōfessionē, q̄ testis dictū, ꝑ d. c. fi. s̄. de ꝯfes. vbi ex interuallo ꝯfessio reuocat̄, docto ð errore, secus in dicto testis, vt hic, & ita ꝑ istū tex. tenet gl. ī verbo, iusta cā. in fi. in c. fi. de iureiu. ī 6. & ibi Do. post alios ī 5. col. & do. Ab. hic, & in c. cum cām. in 2. col. vbi hoc sentit gl. 5. j. de app. & do. Ab. in d. c. fi. in vlt. col. s̄. de ꝯfes. & Host. Ioā. And. & do. An. in c. * ex literis. j. de diuor. & Ro. ꝯs. 432. * inci. vt ꝯsultatio. & ī l. si uerò. §. de viro. ī 31. fallētia. ff. sol. mat. & ī l. j. §. si qs simplr. in 5. col. ff de verb. ob. & do. Abb. in c. scriptū. in 5. col. s̄. de elec. & Bal. ī c. j. s̄. de iudi. Et idē de ꝯfessiōe ꝑcuratoris ꝑbat gl. j. in d. c. scriptū. quā facit ibi sing. do. Abb. Dēt tñ iudex attēdere modū, ꝑ quē pars errorē corrigat,

4 (margin)

5 ſm Inn. hic, quē valde no. do. Ab. ¶ In † gl. ī verb. aliter. in fi. Declara istā gl. cū duab. seq. vt hic elegātius cæteris ꝑ do. Ab. ꝯcludētē, ꝙ officialis, q semel denūciauit, ñ cōpellit̄ corā alio iudice nec deponere, nec iurare, sed vbi aliæ ꝑbationes deficerēt, nō solū cōpellit̄ deponere vt dñt gl. Inn. & cōiter alij, sed ēt iurare, qa lȝ semel testis deposuerit iuratus, tñ iterū super eodē examinatus ab alio dēt iurare, vt dixi in c. fraternitatis. in 4. no. & ī c. ꝑ tuas. in fi. in c. p̄sentata. s̄. ti. 1. post alios Doc. neque sufficit in istis officialibus iuramētū à principio officij p̄stitū. ꝑ tex. in §. in his. in Auth. de fi. inst. vbi dr̄, ꝙ si dubitat̄, an instrumētū in iudicio productū fuerit ꝯfectū per tabellionē assertū, dēt ille tabellio suo iuramēto recognoscere suū instrumētū, & sic nō sufficit primū iuramētū. Et per illū tex. quē no. hic do. Abb. dubito de eo, quod signāter dixit Bal. hic, q ꝑꝑ opinionē gl. hic & sequaciū dixit, ꝙ notarius, q iurat in principio sui officij scribere instrumēta vera, nō falsa, si ꝑducat̄ in testē sup suo instrumēto verificādo, nō cogit̄ iterū iurare. Allegat l. si qs decurio. C. de fal. q̄ l. ꝑbat, ꝑ notariū ꝑbari veritatē instrumēti, sed nō, ꝙ nō teneat̄ iurare. Subdit ēt Bal. hic, ꝙ oēs, qbus cōmittunt̄ scripturę faciēdę, dēnt iurare suū officiū legaľr exercere. Et dicit esse gl. solennē ī l. q̄dā. §. nummularios. ff. de edē. & facit c. ad audiētiā j. de p̄scri. Et si diceret̄, ꝙ depositio facta ꝑ talē synodalē testē corā epō, deberet ꝑbare super eo cora alio iudice, ꝑ c. cām. el j. cū mā, s̄. ti. j. vbi acta decisoria, ꝑut attestationes, faciūt fidē corā alio iudice, rñdet hic dupľr Imo. primo, ꝙ in prima depositione nō deposuerūt ut testes, sed vt denūciatores, vt hic ꝑ Imo. Vñ nō iurant parte p̄sente, iuxta c. 2. s̄. ti. j. Facit, quod no. Inn. in c. bonæ. el j. s̄. de elec. & Bar. ī l. fi. ff. de qō. quos retuli in d. c. cām. in prin. j. fallentiæ. ¶ Secūdo rñdet, ſm Goffr. hic, ꝙ si ex depositiōe facta corā ordinario sufficiēter īstruitur cā corā delegato, nō dēnt amplius isti cogi deponere, qa eēt superfluitas ꝯtra c. 2. & c. ad nostrā. s̄. tit. 2. & lȝ. do. Car. hic sequat̄ exprese hoc dictū Goff. tñ Imol. dicit primā solutionē meliorē, & illā sequor, & idē tenet do. Abb. hic in notabilibus, dum dicit, ꝙ ad denunciationē istorū nō fert̄ snīa, ꝑ istū tex. Et scias, ꝙ Imo. & * cōiter * alij tenet opin. gl. ꝙ nō cogat̄ iterū iurare, si semel iurasset in spē super denūciatione facta occasione officij. Et forte istud ꝑcedere posset, ne tertiò iurēt, ex quo vltra gñale iuramentū adhuc iurauerūt corā ordinario. Et, vt latè deducit hic Imo. lȝ tex. dicat eos deposuisse, nō dicit, ꝙ tūc iurauerint, & iō, si ēt tūc iurassent, resultaret ex eo, qđ dixit notabilis limitatio ad illud, qđ testis scđo iuret ī alio iudicio, vt nō ꝑcedat tertia vice, qñ. s. sup eodē bis iurasset, & esset valde pulchrū. Tñ doctores hoc nō tāgūt, iō nō firmo, qa vr̄ eadē rō ī oī alio iudicio, ꝑ l. 2. ff. iudicatū solui. cū alijs, de qb. in d. c. p̄sen-

6 tata. ¶ In † gl. ī ver. à perhibēdo. in fi. Quare aūt isti repellant̄ ꝑꝑ infamiā sequētē, & nō ꝑꝑ p̄cedentē. rñdet hic ī effectu Inno. qa superior eū ꝑmouendo vr̄ super infamia tacite dispēsasse, & sequunt̄ hic do. An. Imo. & do. Ab, pōderātes ex hoc dicto, ꝙ superior assumendo aliquē inhabilē ad aliqđ officiū, vr̄ secū dispēsare. Et idem sentit Inn. in c. diuersis. j. de cle. ꝯiu. vt hic ꝑ ipsū. Sed aduerte, qa sup infamia nō dispēsat inferior a principe, vt ꝑ Inn. & alios in c. cū te. j. de re iud. Vñ opȝ dicere ſm do. Car. hic ultra alios, ꝙ in testib. synodalib. assumptio ī offō facit eos nō posse excludi ꝑꝑ infamiā p̄cedētē, & tūc operat̄ hoc authoritas istius iuris, qđ no. ſm eū, sed ista sua ꝯsideratio pōt habere locū in infamia incursa ꝑꝑ crimē, in quo eps pōt dispēsare, alias nō, qa q pōt dispēsare, p̄t infamiā tollere, ſm gl. pe. ī c. hi q. 15. q. 8. & declarat pulchre Dom. in §. hinc colligit̄. in ult. col. 2. q. j. Quæ aūt sint illa crimina, dic ab adulterio, j. vt ꝑ dom. Abb. diffusè in c. at si clerici. §. de adul. s̄. de iud. ¶ Et iō ꝯsiderādo solutionē Inn. īfert̄ ad id, qđ no. do. Abb. hic. Sed intellige, ſm Hos. procedere dictū Imo. in infame notorio, vel saltē famoso, qa ꝑmotio facta de ipso hēt uim dispēsationis, secus in occulto, qa tūc vr̄ imputandū testi, q hoc tacuit, arg. notatorū in c. exposuisti. s̄. de corp. vitia. & in c. cū nō ignores. j. de p̄bē. Et hoc multū no. do. Abb. hic, & reuera ē mā lōga, utrùm superior ꝑmouēdo inhabilē simpľr, videat̄ secū dispensare, sed in effectu transeo cū his, q̄ scribit do Abb. in c. fraternita

7 tis. j. de schismaticis. & hic, vcȝ quòd

a † distinguat̄ ª inter principē & inferiorē, nā si princeps ꝑmouet notoriè inhabilē, ur̄ tacite dispensare, ꝑ l. qdā ꝯsulebant. ff. de re iud. & in l. idē Vlpianus. ff. de excus. tut. Nec requirit̄ cāæ cognitio, cùm ī eo sufficiat sola uolūtas, ut no. In. ī c. cùm ad monasteriū. post med. j. de statu mo. Ignorās āt inhabilitatē nō ur̄ dispēsare. Hoc est dictū post Hos. & no gl. in uer. literarū. in c. statutū. in prin. de rescr. ī 6. Et sic

8 intellige c. si eo tpe. e. ti. & lib. ¶ In † inferiorē autem à principe oportet, ꝙ p̄cedat cāæ cognitio, alias iste act⁹ tacit⁹ nō dēt pl⁹ operari, quàm expressus. * Etiā in inferiore * dispēsante requirit̄ cā, ſm Inn. in d. c. cùm ad monasteriū & gl. j. in fi. in c. si q sine examinatiōe. 80. dist. & ita teneas. Et qđ dictū est de principe, posset extensè cōfirmari ex diuersis dictis Doc. sed ꝑ te uidebis, ꝙ no. Bal. in l. bonorum. la 2. post prin. C. q admit. & ī l. cā, quā. uers. decimò q̄ro. C. de fideicō. & in c. 1. ꝑ quos fiat inuest. ī l. īperialis. §. si miles. post Bar. ibi C. de nup. & ī l. rescripta. C. de p̄ci. impe. offe. & ī l. Barbari⁹. ff. ð offi. p̄to. ubi rñdet ad illum text. Et ſm p̄dicta reducas in simul, quæ habent̄ per gl. ī uerbo, ꝯcubinas. ī c. q ī aliquo. 50 dis. ꝑ gl. in c. ueniens. s̄. de fi. presbyt. & ibi late ꝑ do. An. post Inn. ꝑ Ang. & Imo. late ī d. l. qdā. ꝑ Dom. post gl. in c. 1. in ult. col. de ęta. & qual. in 6. & in sum-

Distinguatur. *Adde ꝙ placet distictio ista, uide licet ꝙ aut loquimur in Papa, vel Imperatore, & tunc eo ipso, ꝙ sciēter inhabili conferunt dignitatem, intelligutur eū habilitare. Et istā distinctionē tenuit Bal. in l. Barbarius in sua repet. ff. de offic. præto. & Bar. ī l. 2. C. si seruus. vel. li. lib. 10. An. in l. quidā cōsulebāt. ff. de re iu. Lud. Ro. in cōs. suo 216. inci. Electio domini Capitanei Adde gl. ī c. statutum. in uerb. Canonicis. de rescri. in 6. & gl. in c. à nobis. de deci.*

* Inferiore. *Adde de Roma. consil. 307. incipi. in casu proposita. colum. 1. versi. licet in inferiori. & Aucto. illud cōsi. referentem in ea. si quando. post nu. 6. uers. considera secundo. de rescri. Capol. in tract. de imp. mil. deleg. c. pen. num. 26. Ias. ī l. Barbarius nu. 14. ff. de offic. prætor. alleg. hic.*

ma, 43. dis. ꝑ gl. & Bar. ī l. vniuersis. C. de preci. īpe. offer. ꝑ gl. fi. in ca. literas. j. de ꝯcess. p̄ben. Anan latè in c. fraternitati. p̄allegato. ꝑ gl. in ca. si seruus. el 1. 54. dis. & omnino per Cal. in ti. ð rescr. ꝯsi. 8. qđ incipit, An exīstēs. & in ti. de regularib. ꝯs. 22. qđ incipit. Papa reseruat. & Dom. in d. c. si eo tpe. ī 1. col. * & Rotā in antiquis, ꝯclusi. 35. * incip. Itē no ꝙ eps. ¶ Et nō omitto tria ī ꝑposito. Primò ꝙ actus principalis, q ē in pati, nō inducit dispēsationē, sed solū actus, q est in ager̄. Ita dicit do. An. in d. c. veniēs. ī 2. col. ꝑ id, qđ not. Inn. ibi, & ī c. oli. el 1. s̄. de testi. spo. vbi ita limitat c. gratū. cū simil. supra, de offi. dele. & hoc dicit ibi do. An. esse bene mēti tenēdū. Qđ tñ declara ſm no. ꝑ do. Abb. in c. cùm iādudū. ī fi. de p̄bē. & do. An. in c. qa circa ð ꝯsāg. & affi. cū ꝯcor. ¶ Scđo dic, ꝙ solus actus promotionis īducit dispēsationē, alius āt nō cōsuetus fieri cū inhabili nō inducit dispensationē, vel habilitationē, vt in l. sumus. & ibi gl. in verb. approbare de sent. excō. Facit tex. ī l. libert⁹ aduersus. ff. de ī ius uoc. ꝑ quē dicit ibi Ang. ꝙ princeps dando iudicē delegatū supplicanti nō facit cū habilē

9 ad agendū, si alias ē inhabilis. ¶ Tertiò † scias, ꝙ ad hoc vt princeps dicat̄ promouere sciēter inhabilē, opȝ ꝙ ð certa scientia appareat, alias non p̄sumit̄, lȝ apparere pōt, ētsi hoc verbū Ex certa sciētia, nō apponat̄, vt * ꝑ Rotā ꝯclusi. 332. * inci. Lȝ Romana curia. de quo ꝑ Bal. in c. 1. in 2. col. per quos fiat inuest. & in l. fi. ī 1. col. C. de rescin. nō posse. & in l. eos in prin. C. de app. & gl. in verb. literarū. in ca. statutū. in prin. de resc. in 6. & ibi ꝑ Do. & ꝑ gl. in cle. 2. de rescri. cū cōcor. de qbus alias dicet̄, qa multi tenēt aliter, sed hoc cōius. Et p̄dicta habeas ī prōptu. ¶ Et ex eo, qđ dicit Host. imputari testi, q inhabilitatē tacet, colligit hic do. Ab. ꝙ imputādū est ei, q assumit̄ ad officiū publicū, si ñ detegit īhabilitatē suā, & dicit se reperisse Bar. idē tenētē in l. 2. C. si seruus, vel liber. ad decur. alpi. lib. 10. Et ibi dicit, ꝙ ex hoc puniri pōt ꝑ illū tex. & hoc dictū Bar. sequit̄ ēt do. Ab. in c. fi. j. de cōiug. seruo. & ī c. sciscitatus. in pen. col. de rescri. & in c. ꝯsulti. in pe. col. de ꝑcur. & adde tex. gl. & Bar. in l. gñali. C. de tabul. lib. 10. vbi habet̄, ꝙ si notarius patit̄ se rogari de aliquo īstrumēto, & ipse sciat se habere aliquā qualitatē, vel defectū, ꝑꝑ quē instrumēta ab eo ꝯfecta nō valēt, tenet̄ parti ad interesse, qđ dicit Bar. esse valde nutandū. Et adde Bal. in l. Cassius. ff. de sena. vbi dicit, ꝙ * infamis repellit̄ * ab oī offō publico, & ab oī dignitate eccľastica, & subdit ꝙ si indignus patit̄ se eligi ꝯsentiēdo electioni, punit̄. ꝑ tex. quē dicit nō eē ulibi ī l. q cū vno. §. insulā. ff. de re mili. ubi dicit eē pœnā capitis bānito acceptāti officiū authoritate & vtilitate publicū. Vbi aūt superior scit de inhabilitate, ipse electus nō punit̄, vt hic ꝑ Host. cuius dictū adde notatis per Ana. q ſm p̄dicta, ꝯsuluit ī c. quā perniciosū in vlt. col. de vsur. ¶ Et aduerte, ꝙ lȝ Host. sentiat, ꝙ ubi infamia ē occulta, isti nō pñt fungi offō, tanq̃ non dispēsati sup ea, tñ Imo. hic tenet contrariū. ꝑ istū tex. simpľr loquētē, lȝ fateat̄, ꝙ ī eo remouēdo rōne p̄cedētis infamię erit differētia, an fuerit publicè, an occultè infamis, ꝑ p̄dicta. Et ī p̄dictis ꝯsidera, ꝙ opi. do Card. hic, de qua s̄. est valde tuta ꝑꝑ no. in d. c. cùm

* *35. Adde quòd non inueni hanc decis. sed potes allegare Tho. fast. dub. Rot. 65. cau. 36. & incip. vacante quadam ecclesia nu. 9. ubi dicit ꝙ dispensatio requirit causa cognitionem.*

* *332. Adde quòd est decis. 331. & 27. tit. de rescrip. in nou quam ad literā ponit Aegid. deci. 746.*

* Infamis repellitur. *Adde ꝙ infamia quælibet nō solum excludit à dignitate cōsequēda l. 2. C. de dignita. libr. 12 & ibi Bart. Io. de Plat. & Luc. de penu. sed etiam à dignitate habita. Inno. & Doct. in cap. cum oporteat. de accusa. etiam ipso facto ante latam sententiam. Rom. sing. 510. inci fuit a me quæsitum an infamia. Imo dic ipso iure, pro quo facit quod no. Spe cu. in ti. de posi. §. septimo. uer. 16. sed aduerte, quòd licèt infamia facti repellat aliquē a dignitatibus habendis l. infamia. C. de dignit. li. 10. non tamē repellit à dignitatibus q̄sitis nisi dicatur ī sententia, & hoc verius. ita Bal. in l. j. C. de hæ. insti. Guli. de Cun. in l. cūctos populos. n. 5. C. de sum. trin. nec etiam repellit à dignitatibus & honoribus beneficialibus Abo. in c. querelam colū. 2. et ibi Auct. col. 2. de iureiur.*

10 te. ¶ In † gl. fi. in fi. Quot modis sumat̄ istud incōtinēti, & de plurimis similibus dictionibus, vcȝ Mox, Statim, Illico, Quāprimū, & c vide copiosissimè ꝑ Ro. in l. j. §. j. ff. de verb. obl. Sumitur aūt in ꝑposito arbitrariè, ſm Host. & cōiter alios hic, & Arch. ī §. qa verò. 35. q. 8. & facit gl. in c. an sit. j. de app.

11 Cōiter tñ seruat̄, ſm Imo. hic, ꝙ † añ quā testis alloquat̄ partē dr̄ incontinēti, & gl. in §. qa verò ī Authē. de testi. & Bar. ī l. eos. ff. de fal. & idē Ro. in d. §. j. Si aūt testis corrigat se ex interuallo, ñ valet correctio ꝑꝑ timorē subornationis, & stabit̄ primo dicto, ſm o- * mnes hic, & Rotā deci. 293. inci. Si testis * & Bal. in l. 3. post pri. C. de adult. & tūc ꝑ istud ſm dictū debilitat̄ primū, ſm Inno. & Ioā. And. hic, qđ ultimū multū no. Imo, hic, ꝑ quo vide, qđ singuľr scribit do. Car. in c. veniēs. el 2. in pen. col. supra ti. j. ubi dicit, ꝙ ad dictū talis testis corrigētis se ꝯx interuallo nō posset deferri iuramentū parti, qa nō est oī exceptione maior & alle

12 gar dictū Inn. Et hoc bñ no. ad c. fi. j. de iureiu. ¶ Et subdit Inn. hic, ꝙ ēt qñ testis corrigit incōtinēti, nō stat̄ corre

a ctioni simpľr, ª sed dēt iudex attēdere modū correctionis ꝑ tex. in c. cùm dilecti. ī verb. ad īquisita. ubi dicit, ꝙ post quā testis allocutus est partes, nō pōt dictū suū mutare, sed prius pōt, qa nō p̄sumit̄ subornatio, sed recordatio veritatis, ſm ipsū. Quē ad literā sequitur Bal. in l. p̄sbyteri. la 1. in 3. no C. de epis. & cle. Et ꝙ ēt, si iudex vellet, ñ posset testis se corrigere, qñ est allocutus partē, ſm Bal. in c. publicato. in 3. col. de elec. & in authē. at q semel. ī 3. col. uer. sequit̄ nūc uidere. C. de ꝑba. ubi ī mā vide q̄dā alia, & aliqd ēt ꝑ Bal. ī l. q eqd astringēdę. ff. de verb. obli. Si † āt testis an testificatū allocutis sit partē, an ex hoc diminuat̄ eius fides, uide ꝑ do. Ant. in c. cùm cā. in 4. col. supra ti. 1. & gl. fi. in fi. d. auth. at q semel. & Spe. in ti. de teste. §. 1. ver. itē opponit̄ testi, ꝙ à quocūq; recipiat. & dicit Roffr. in suis libellis in ti. de sena. ꝯsulto Liboni. ꝙ si testis fuit instructus à parte, ut uerū dicat nō dr̄ subornat⁹, de quo dicto facit festū Bal. ī l. 3. in prin. ff. de testi. & in l. fi. s̄. e. ti. & in l. fi. in ult. col. C. si ex falsis instr. & c. lȝ cām. in 10 col. ð ꝑba. & in l. data opa. ī 19 col. ver. qd si ꝑba. C. q accusare. & dicit do. An. ī c. uestra. j. de coha. cle. ꝙ testis dr̄ subornat⁹, si pars primo docuit eū dicere, ꝙ sit notoriū. Qđ aūt dr̄ hic, testē ex īteruallo posse se corrigere, intellige, qñ tractat̄ de correctione, & ſm dictū suū se nō ꝯpatit̄ cū primo, vt late ꝑ Imo. & Roma. ī l. qui bona. §. si quis stipulatus. ff. de dā. īfec. ꝑ id quod no. ibi Iac. de Are. Bar. & Ang. dicētes, ꝙ si testis interrogatus de loco, & ipse dicit se non recordari, & iterum alio tempore interrogatus, dixerit id fuisse certo loco, ipse non ex hoc incurrit falsum, quia potest esse, ꝙ ipse tempore secundi dicti de hoc habuit memoriam, & non tempore primi, & sic non mutat, sed potius addit, & idem probatur in c. 1. quid sit inuestit. & ibi Bald. facit illum text. sing. ad hoc in uerb. reminisci. & Ang. ī l. qdā tabularū,

* Si testis. *Adde quòd est decis. 19. sub tit. de testi. in nou. & incip. si testis iuratus.*

a Correctiōi simpliciter. *Adde Bar. idē tenentem in l. eos. ff. de fal. in 1. col. in uer. itē opp. vbi expresse dicit, quòd testis pōt corrigere dictum suum incontinenti, si iustam causam erroris et correctionis alleget, & hoc iudici uideatur, qđ not. quia sæpius in practica. (& dic hoc esse verū si uult suum dictum incō tinenti corrigere sponte, secus si timore tormentorū, nam tūc pōt corrigere etiam ex longissimo interuallo, l. si postulauerit. §. sed etsi negauerit. ff. de adult. & ibi Bart. Rom. consil. 505. inc. cū testis. Alex, post Ange. ī d. §. si negauerit. Abb. in c. per tuas colū fi. de probat. Auctor. in c. cū in tua. col. 2. supra de testi.*

Universidad de Deusto Biblioteca

ff. de fur. per illũ tex. pro alijs allegatis p Roma. ĩ d. §. si qs. facit quod dixi in c. cùm in tua. ĩ fi. s. e. de notis feud. vbi dicit, ꝙ testis, q dixit heri, Nõ credo, põt hodie dicere Credo. facit gl. in l. de tutela. C. de ĩ integ. resti. min. & quod ibi no. Bal. & Sali. Sed aduerte, qa si isti intelligũt, ante quã testis alloquat partẽ, ista sũt clara, si ãt post quã est locutus parti, sũt magis dubia, qa Ioã. And. do. Ab. & Imo. hic dñt, ꝙ ille, q addit post locutionẽ factã cũ partibus, audit, sed minus pbat. Et est limitatio notabilis ad istũ tex. Et adde fm Bal. hic, ꝙ si testis est notę fidei & authoritatis, põt se corrigere añ quàm testimonia sint publicata, nõ post. Iurabit tñ, ꝙ cũ nemine sit locutus, arg. c. ultra tertiã. s. ti. pxi. Ex quo crederẽ, ꝙ testi dicẽti se nõ fuisse cũ parte locutũ, incũbat probatio. Nec pdictis obst. ꝙ ex ĩteruallo ɔfessio reuocet ut erronea,* C. de iur. & fac. ign. l. error. & c. fi. s. de ɔfess. quia loquunt in parte, q sæpe uariat, nõ ĩ teste, vt l. q familię. ff. famil. erscisc. & l. edita. C. de edẽ. Sed veritas de qua testis iurat, nõ recipit ɔtrarietatẽ, neque diuersitatẽ, fm Bald. hic, p quo ẽt facit, qa sicut pars postquã didicit attestationes ẽt citra publicationẽ impedit pducere, vt diximus ĩ d. c. ultra tertiã. ita si testis sit locutus, phibetur sup eo testificari timore subornatiõis. ¶Extra gl. reassumit hic Bal. plenissimè dicta do. Ab. & ea quæ scribit Bar. ĩ d. l. diuus. ff. de custo. reo. de mã officialiũ, q sũt publici denũciatores maleficiorũ ad instar testiũ synodaliũ, de qbus in hoc tex. et eorũ dictis plurima addi possent, sed qa opportune dixi alias ĩ c. sicut olĩ. j. đ accus. iõ ptereo. Sed pondera bñ, qđ dicit hic do. Ab. ꝙ denũciator solus nõ põt plene pbare, ɔtra Bart. vbi s. qa p Bart. pñt adduci ea, q no. do. Abb. & alij in c. pposuisti. s. de pba. dũ dr, ꝙ ex forma statuti stari põt iuramẽto fm psonarũ qualitatẽ, nec tollit facultas pbãdi cõtrariũ, vt ibi, vbi de hoc nõ esset statutũ, adhuc transire posset opin. Bart. qa loquit in leuibus, & facit l. leuia. ff. de accu. In reliquis dic, vt p dom. Abba. Et quia duo capitula sequentia expediunt cũ materia c. dilectorũ. iõ ad ipsũ venio.

* Eronea. *Adde docto. de errore, hoc verum esse ẽt in confessione iurata. Rom. cõs. 391. inci. vt præposita. colum. 2. nu. 4. si tamen factum sit graue, non reuocatur ut erronea prætextu longinquitatis temporis. Ro. vbi s. nume. 7. & consilio. 481. inci. præsentis. num. 3. & in l. si vero. §. de viro. sol. 31. vers. tertia conclusio. solu. mat. Ias. in l. error. nu. 30. C. de iur. & fac. ignoran. allega. in tex. hic.*

SVMMARIVM.

1 *Testes monere debet is, q petit eos compelli ad testimoniũ ferẽdũ.*
2 *Mediatores & proxenetæ an & quando compellantur ferre testimonium.*
3 *Testes an possint compelli deponere in causa criminali.*
4 *Testis si inductus pretio se subtrahit à testificando, iudex potest contra eum procedere, tanquam falsarium.*
5 *Testis, qui non est examinatus, licèt latitet, vt veritas non inueniatur, non est falsarius, sed dolosus.*

CAPIVLVM X.

Dilectorum. ¶In criminalib9 testes ñ cõpellunt. H.D. fm cõ-
1 munẽ allegationẽ. ¶In† tex. ibi, nominati. No. fm Bal. hic, ꝙ ille, q petit ɔpelli testes, primò dẽt mouere ipsos, & est rõ, qa non dẽt cõpelli, nisi monitiõe pmissa, & si moniti nõ se excusãt, tũc est psumpta malitia, fm gl. hic ĩ c. puenit. el 1. s. e. qđ tñ pcedit ĩ ciuili, ut fuit dictũ in cap. 1. s. eo. & dicit Bal. hic, ꝙ habẽs iustã excusatione, si ñ cõparet. cùm eã possit allegare, cõtumax est. Allegat l. ciues. & l. hi, q ad ci-
2 uilia. C. de ap. ¶In† gl. mag. ibi, ex mediatorib. & sic vult gl. ꝙ mediatores, seu proxenetæ* nõ cõpellant ferre testimoniũ, nisi ambę partes ɔsentiãt, & sic de ɔsensu vtriusq; partis pñt cõpelli, & multo fortius poterũt tũc testificari. Si aũt altera pars cõtradicat, tũ clarũ est, ꝙ nõ cõpellit pxeneta testificari. Sed an tũc possit testificari? gl. tenuit, ꝙ sic, ĩ §. qñ. in authẽ. de testi. Cõtrariũ uoluit gl. ĩ §. his. ver. ꝙ si neque. ĩ authẽ. de fi. instr. Et ĩ ɔtrariũ vr ee tex. cũ gl. pen. in c. 1. de testibus ĩ 6. vbi vr spãle, ꝙ in casu illo admittat pxeneta inuita altera parte. Et p hoc facit, vt tetigit hic Io. And. Rõ gl. ĩ d. §. qñ. in volẽte spõte testificari parte inuita, hẽt locũ hic, nã fm gl. ibi non cõpellit altera parte inuita, qa psumit ꝙ habeat affectionẽ ad actũ, vt ille sortiat effectũ, vt habeat salariũ, si qđ percipit, vel si alias impugnat, imputet ei, qa minus caute se habuerit. q rõ ẽt vr militare, vt sicut ñ cõpellit rõne dictæ affectiõis, ita nec volẽs testificari admittit parte inuita, fm Imol. hic, cui adde, q allegaui ĩ c. cùm a nobis. ĩ fi. s.
3 ti. 1. ¶In† ca gl. in fi. Multa scribuntur hic vltra gl. in qõne ista, an ĩ cã criminali possit testis cõpelli. *de qbus dic, vt p oẽs hic, & psertim Imo. & domi. Abba. Et quãuis do. Abb. tenuit in effectu, ꝙ sic, qñ veritas alr sciri nõ põt, tñ doctrina Bal. hic vr elegãtior, nam post multa dicit p vera ɔclone tenẽdũ, ꝙ sit arbitrariũ, an testes ĩ criminali cõpellant, an nõ: nã si testi imminet magnũ periculũ, nõ dẽt eũ cogere. Si enim nõ tenet testificari in piudiciũ ɔiũctorũ, ĩ l. Iulia. ff. de testib. multo minus ĩ piudiciũ suijpsius. Fuit. n. motiuũ Papæ, fm eũ, ex quadã ęqtate Canonica, qa ex testimonio capitali cõtrahit capitalis inimicitia, c. cum P. ĩfra, de accus. quã inimicitiã vnusquisq; sapiẽs euitat, nec dẽt se exponer periculo p cã aliena, l. si qñ. C. de testib9 l. sed & si qs ex signatoribus. ff. quẽad. test. aperi. qa ordinata charitas incipit à seipso, l. pses. C. de seruit. ¶Si aũt nõ imminet magnũ periculũ, tũc dẽt cõpelli pp fauorẽ reip. ne delicta remaneãt ĩpunita, p rõnes quas ẽt adducit dom. Abb. ¶Et de mã uide Doc. post Arch. in ca. vt officiũ. §. verũ. de hęre. in 6. vbi dñt ꝙ in cã hæresis pñt testes cõpelli. Et ad istud, ꝙ dicit Bal. de periculo, forte obuiari possit ex ijs, q not. Do. post Hos. in c. j. de hom. ĩ 6. vc3 ꝙ tales testes nõ publicent, & ex hoc remedio tolleret distinctio Bal. qa imo semp eẽt locus ɔpulsioni. De quo dixi ĩ c. 2. ĩ 6. limitatiõe, s. ti. 1. ¶Et de mã vide ẽt Dom. ĩ c. 1. in prin. in 3. colũ. de sent. exc. ĩ 6. & Arc. & Dom. ĩ c. statuẽdũ. 2. q. 6. Inn. in c. sup his. s. e. vbi dicit, ꝙ qñ delictũ fuit cõmissum pẽdẽte lite, ne illudat iurisdõni iudicũ, testes ɔpellunt in criminali, qđ dicit ibi do. Car. esse ualde notandũ ad limitationẽ opinionis, q hẽt, testes in criminali nõ esse cõpellandos, & ex ijs q dixi s. ĩ d. c. 2. nõ affirmo illud remediũ, đ quo dixi s. pp tex. ĩ c. fi. de hęre. in 6. p quẽ probat a speciali, ꝙ in alijs causis criminalibus nõ dẽnt occultari dicta testiũ, uel nomina, qa nimium tolleret defensio rei, & iõ sequor simplr doctrinam Bal. ¶Postremo ĩ materia ĩstius ti. no. quædã ultra Scribẽtes hic, & primo, ꝙ l3 te-
stis

* Proxenetæ. *Adde text. cum gl. in Auth. de instru. caut. & fi. §. ĩ his. ver. ad numerationem. c. 1. de testa. in 6. iunc. gl. pen. Bart. in l. omnib9. C. de test. & in l. deferre. §. idem di*

*eam. ff. đ iure fisci. Anch. in d. ca. 1. Imo. in c. si cui legetur §. si Titio. ff. de lega. 1. et ĩ c. ex literis. de transac. Ant. de Butr. in c. cum a nobis. de testi. Saly. in l. nullus. C. de testi. Alex. cons. 128. incip. Ponderatis narratis. nu. 1. uol. 2. Aduerte tamẽ quòd si ab una tãtum parte producatur, & uelit testificari, probabit pro uno teste. et est admittẽdus. vt ponit etiã Aucto. hic cui adde Cy. Bal. Sal. et alios in d. l. omnibus. Are. ĩ §. pater. col. 2. versi. quid de pxeneta. instit. de testam. & ista opinio est vera, ut dicit Bal. in d. l. omnibus. et eam tenuit Alex. consilio. 186. inci. Viso processu causæ. col. 2. versi. non obstat etiã. vol. 7. & consi. 127. inc. Viso processu causæ. col. fin. versic. non obstat etiam si aliquis. eodem uol. et Alberi. in trac. de testi. par. 4. col. 10. ver. uidendum est ergo quid de proxeneta. vbi asserit * hanc opinionem* esse cõmunem. quẽ sequitur Bar. cõs. 40. col. 10. versi. octauo. licèt ista vol. 3. dicas igitur quòd proxeneta, si testificetur de consensu utriusq; partis, probat si aũt ab vna tantũ productus non ualet plus quàm unus testis. & ita intelligas prædictos, & Auctorẽ. hic. 4.*

* Cõpelli. *Adde Lanfr. ĩ c. quoniã contra. de prob. super uer. testium de positiones. nu. 41. 42. & 45. vbi ẽt habes qualiter cõpellantur.*

stis nõ cõpellat testificari, tñ põt inuitus cõpelli, ut ĩter sit actui tanquã testis, vt probat in l. q testa in fi. ff. de testa. no. gl. 2. in c. sacris. quod met. cau. & dom. Abb. post alios in c. 2. ver. octauus casus. e. ti. ¶Adde ẽt, ꝙ licèt testis possit cõpelli vt testificet, tñ nõ põt cõpelli, vt sic testificet. Vñ licitũ est fieri vim psonæ, sed nõ dicto. Ita dicit Bal. in l. si qñ. in 2. col. C. de testi. ¶Adde ẽt, ꝙ qñ testificant psonæ priuilegiatæ, nõ est necessariũ, ꝙ scribat ĩ actis, ꝙ deposuerũt spõte, qa nõ præsumit coactio, ubi qs cogendus nõ est, imo pręsumitur sponte fieri, secundũ Bal. in authen. psbyteros. C. de episc. & cler. contra Bart. ibi. Et de istis personis priuilegiatis dicit hic Imo. aduertẽter, ꝙ nũquã cõpellunt, nisi in subsidiũ, vt hic sępe per eũ. Vñ tolli posset vna ex rõnibus Bal. de quibus supra, cùm in subsidiũ cesset priuilegiũ, & subdit hic Imo. ꝙ curia Romana indifferenter nõ cogit testes, vbi agit de crimine, qualitercũq; de illo agat, vñ nec in rescripto tũc apponit clausulã de testibus cõpellẽdis. Et allegat Goff. & Host. in summa huius ti. & addit Goff. secũdũ eũ, ꝙ l3 nõ apponat dicta clausula, iudex pcedere poterit fm dispositionem iuris ad cõpulsionẽ testiũ,
4 quod dicit Imo. menti tenendũ. ¶Adde ẽt, ꝙ † si testis pretio inductus retrahit se a testificãdo, põt iudex ɔtra eũ pcedere, tãquã falsariũ, & sic timẽs testificabit. Ita docet Bart. in l. 1. in prin. ff. de falsis. de qua doctrina uide ẽt p do. Maria. in repe. c. quãr. q. 11. art. 105. j. de accus. & Flori. in l. 1. ff. de testi. Et vbi non esset corruptus, cessat istud remediũ, quia alr nõ punit de falso añ assũptũ officiũ testificandi, ut no. Inn. in c. 1. infra de crim. fal. Sed erit tũc illud remediũ, vt puniat crimine stellionatus, uel ciuilr parti ad interesse actione de dolo, fm Bart. in l. presbyteri. in vlt. col. ver. deinde hic vr. C. de episc. & cler. Et hinc est, qđ no. Spe. in ti. de teste. §. sequitur. in fi. & do. An. in c. cum cãm. in 6. col. supra eod. & Bal. in d. l. presbyteri. in fi. vbi dñt, ꝙ testis, q nõ vult iurare, tenet parti ad interesse. Imo dicit Bal. in d. l. presbyteri. ꝙ testis tenet parti, nedũ rõne falsitatis cõmissę, sed ẽt rõne erroris, q est lata culpa in teste, fm eũ, dicẽte, secus de obliuione, sed hęc tẽpera ex notatis p bea. Thom. secũda secũdæ, q. 70. art. vlt. vbi dicit, ꝙ testis illud, de quo dubius est, sub dubio dẽt pferre, illud, vero, de quo certus est, dẽt p certo asserere. Si aũt aliquis cũ debita solicitudine recogitãs existimet se certũ esse de eo, qđ falsum est, nõ peccat mortalr, hoc asserens, l3 sit in se falsum, quia nõ dicit falsũ testimoniũ p se, & ex ĩtentione, sed p accidens ɔtra id, quod intẽdit, fm ipsũ. Dictũ ergo Bal. põt intelligi, qñ testis cũ debita solicitudine nõ recogitasset. Adde ẽt in mã, ꝙ si de voluntate partiũ agitat processus diebus feriatis ob messes, vl vindemias, nõ pñt his diebus testes com-
pelli, * fm gl. in l. oẽs dies. C. de fer. &
5 cã no. Bal. ibi. ¶Vltimò† vide Bal. in l. data opera. in x col. C. qui accusa. vbi multa dicit, sed inter alia, ꝙ testis, qui non est examinatus, licèt latitet vt ueritas non inueniat, non est falsarius, sed dolosus, & sic nõ tenet l. Cornelia, sed crimine stellionatus. Testes enim non puniuntur de falso ante quàm dicant testimonium, ut est gl. notab. secundùm eum ĩ c. notificamus. 25. q. 6. quam etiam alleg. Bal. in c. si quis. supra ti. 1.

* Compelli. *Ad * de Alex. in l. 1. in prin. & ibi Paul. de Cast. de pœn.*

SVMMARIVM.

1 *Quondam, hæc dictio quid significat.*
2 *Coniuratio est prohibita, & quando capiatur in bonam partem.*
3 *Particeps criminis an admittatur in testimonium.*
4 *Iuramentum vbi est illicitè præstitum principaliter fauore hominis, compellitur homo vt absoluat.*
5 *Testimonium non vitiatur, si testis prius dixit in præsentia partis, quod erat dicturus in iudicio.*
6 *Testis si deponit per quædam verba, quæ si Latinè scribantur, non habẽt eundem sensum, tunc debet iudex facere scribi, vel vulgarizari.*

CAPITVLVM XI.

Venerabilis. ¶Ad detegendã ueritatẽ cõiurationis cõpellũ-
1 tur ẽt socij iurati. H.D. ¶In† tex. ibi, quõdã.
a No. de dictione[a] Quondã, q remouet significatũ verbi, cui adijcit, à psenti tpe ut hic quõdã clericus, scilicet & ñ hodie, vt qa erãt depositi. Pro hoc facit l. eius, q in prouincia. ff. si cert. pet. & ĩ l. cui eorũ. §. affinitatis. ff. de postu. vbi dicit Sali. quẽdã obtinuisse, q petebat tanquã nõ existẽs in patria ptãte, & hoc non pbauerat, qa inuenta fuit positio quædã partis aduersæ, in qua dicebat Quõdã filius, & sequit do. Card. hic, cui adde dom. Ant. & Imo. in c. cum cõtra. de pig. & do. Ant. & do. Ab. & Imo. ĩ c. ex parte B. supra de for. cõp. & Bar. & Imo. & Ro. ĩ l. 1. §. 1. ff. đ ope. no. nũ. Imo. ĩ c. cum olĩ. el 1. supra de off. đle. & in c. pterea. el 2. de trãsac. & Bal. in l. cũ acutissimi. C. de fideic. & Bar. in d. l. ei9, q ĩ puincia. & gl. ĩ l. diuortio. ĩ uer. vxoris. ff. sol. mat. & do. Ab. in c. cùm scimus. de reg. & Bart. in l. insulã. ff. đ acq. rer. do. & Dom. ĩ c. de his. el 2. ĩ 6. no. 1. dis. & ĩ c. si qlibet. ĩ 2. no. 54. dis. & gl. ĩ l. nec emptio. ff. đ ɔtrahe. emp. In qb. locis ĩuenies, ꝙ dictiones Quõdã, Olim, Dudũ, & similes, ĩportãt rẽ nũc nõ eẽ, nisi subiecta mã aliud suadeat.
2 Et de hoc aliàs latius. ¶In† tex. ibi, pręsumpserunt cõiurationẽ facere. Not. cõiurationẽ eẽ phibitã. Ad idẽ iura allegata in gl. & no. Inn. ĩ c. cum I. & A. infra de re iudi. & in c. exhibita. supra de iudi. Et ẽ idẽ, qđ ɔspiratio. Aliqñ tñ capit in bonã partẽ, ut in c. sane. 16. q. 7. sed prima fronte censet illicita, fm Doc. hic, qbus adde Inno. idẽ tenẽtẽ ĩ c. 1. in 1. glo. infra de scismatic. & do. Ab. in d. c. exhibita. ĩ c. quãto. infra de psumi. & Dom. ĩ c. ɔstitutionẽ. đ uer. sig. ĩ 6. & Bal. ĩ l. 1. C. de monopolijs. & ĩ c. 1. §. ɔuẽticulas. de pa. iura. fir. & Arch. ĩ c. si qs sacerdotum. 11. q. 1. & facit tex. ĩ c. cũ dilecti. ĩfra de accu. & ꝙ ibi no. Pe. de Anch. & Ana. & ita limitat regula, esto te. cũ ɔcor. ĩfra de iureiu. Et est ɔspiratio qdã ɔfœderatio iurata ĩ piudiciũ tertij, alias aũt uerbũ, Cõspirare, ĩportat pt unanimẽ ɔsẽsũ ĩ bono ope. l. magistros. ibi, optimorũ cõspirãte ɔsẽsu. C. de pfes. & medicis. li. x. & uide Do. ĩ d. c. ɔstitutio dẽt. ubi late post Arch. concludit licitã eẽ cõiurationẽ clericorũ, q ẽ ad utilitatẽ ecclæ, & multa allegãt. Et puniunt ɔspiratores ĩ malũ in una libra auri, ut ĩ d. §. ɔuẽticulas, & faciẽtes seditionẽ ul tumultũ popularẽ pęna capitis, l. j. C. đ seditiosis. l. aut facta. §. j. ff. đ pęnis. & ĩ l. ɔuẽticulã. C. đ episc. & cle. fm Io. An. do. Ant. & do. Ab. hic, qb9 adde tex. ĩ l. si qs ĩgenuã. §. ĩ ciuilib. ff. đ captiuis vbi singulr dr, ꝙ seditio, uel tumult9 eueniẽs accidẽtalr ex ciuili dissẽsiõe ñ punit p illũ tex. Dixit Bal ĩ l. j. §. fin. ff. đ iust. & iur. ꝙ si statutũ punit morte turbãtẽ statũ ciuitatis, pcedit, si prĩcipalr hoc agit ñ ãt, si uenit ĩ ɔsequẽtiã alteri9 delicti. Et ẽ rõ, qa attẽdit ꝙ prĩcipalr agit, l. si qs nec cãm uald remotã. ff. si cer. pe. S3 istud ĩtelligit, qñ occasionalr & p cãm uald remotã ɔtĩgit turbatio stat9, sec9, si ĩmediatè & ex actib9 pximis ẽ đ uẽtum ad concitationem & rumorem populi, fm Bal. cons. inci. In Christi nomine &c. ex insultu, &c. ¶In
3 † tex. ibi, ad testimonium. Nota participem criminis admitti ad testimonium in defectũ pbationis uolẽte illo, cui act9 criminos9 nocebat, & ita testes corrupti pñt

a De dictione. *Addetu, quod propter istud Bal. ĩ l. cum acu. C. de fideicom. quæri ĩ de notabili quæst. pone, statutum ẽ in ciuitate, qđ filij rebellium nõ possint stare in ciuitate, utrũ tale statutum habeat locũ in his qui sunt quondam rebelliũ defunctorũ filij? & concludit, quòd nõ. Addẽ etiam illud, quod no. Ia. But. & Sali. in l. generaliter C. de instit. & substit. in §. j. vbi dicunt, si statutũ punit pœna capitis, qui rapit filiũ, qđ non habebit locũ in rapiente filium qui patre carebat. Adde, quid econtra, pone, quòd in instrumento dictũ sit, Titius quondã Sẽpronij, & in ueritate pater uiuebat, an vitietur instrumetũ? Dic, ut p Bar. in l. j. §. j. in j. col. ff. de oper. no. nun. ubi etiam do. Ale. Adde et, ꝙ instrumentum sustinetur propter dictionem istam. Quondam subauditam. Ita Bar. in l. eius. q. ff. si cert. pet. in princ.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

produci cõtra corrumpentẽ et ad plenã fidẽ, quod raro alibi inuenies, ſm Bal. hic, cui adde, quę ipſe not. in cap. 1. circa med. ſi de inueſt. inter do. & vaſal. lis oria. & dixi in c. 1. ſupra ti. 1. Et rõ eſt, quia cùm iſtud nõ poſſit p alios probari, admittunt minus idonei, iuxta c. cũ dilecti ſupra de elec. ſm do. Abb. hic. Ex quo vr, q vbi p alios potuiſſet ſciri de iſta cõſpiratione, iſti nõ fuiſſent habiles, per id quod no. dom. Ant. & Imo. in c. iurauit, ſupra de pbat. & dixi in c. veniẽs. el 2. ſupra, ti. pxi. qđ credo falſum. Vñ melior põt eſſe rõ, quia ſm Inno. in d. ca. cum l. & A. & probat in c. per tuas. el grãde infra de ſimo. ibi repellunt vt inimici. Sed, vt ſæpius dixi, huic inhabilitati pars renũciare põt, ſm Bal. in d. l. ſi qs teſtib⁹, ad fi. C. de teſti. Iõ nimirũ, ſi volẽte parte iſti admittunt.

4 ¶ In t̃ tex. ibi abſoluant. No. q vbi iuramẽtũ illicitũ ẽ p̃ſtitũ principal⁹ fauore hoĩs, cõpellit homo, ut abſoluat, & talis abſolutio ſufficit, p c. 2. infra de ſponſ. & cũ iſto tex. cõcordãt c. 1. & c. debitores infra de iurei. ñ tñ erat hic neceſſaria abſolutio, ſed fit ad cautelã, vt euitet opinio vulgi, iuxta c. cõmiſſum. infra de ſpõſ. vt hic in gl. 2. quã ſequunt Doctor. qa iuramentũ de nõ reuelando ñ extẽdit ad p̃ſtationẽ teſtimonij, etſi exprimat, vt habuimus in c. intimauit. & c. p̃ſtitutus. ſupra, ti. 1. & ſic certũ erat iuramẽtũ eſſe illicitũ, qñ aũt eſt dubiũ, requirit abſolutio formalis, & ſic loquit c. venerabilẽ. allegatũ i gl. 5 ſm Imo. & do. Ab. hic. ¶ Poſtremo t ante q̃ exeam⁹ materiã teſtiũ, nota adhuc q̃dã de quibus non fuit dictũ, vt oportuiſſet. Et primò no. q nõ vitiat teſtimoniũ alicuius, ſi prius in p̃ſentia partis dixit, quod erat dictur⁹ i iudicio, vt eſt tex. in c. dilectus. infra de capel. mo. quẽ ibi no. do. Ab. in 1. col. dicẽs, eſſe cautelã, vt inducat pri⁹ ad dicendũ, qd ſciat, vel credat, ne habeat mãm variandi, ſm Doctrinã Bar. in l. eos ff. de falſis. de qua dixi in c. cũ in tua. ſupra, ti. 1. ¶ Not. ſm, q qñ teſtis iurat dicere plenã & merã veritatẽ deponendo p famã, dictũ ſuũ non pbat. Ita dicit gl. no. in l. in bonæ fidei. in gl. magna ibi, ſed quid ſi nõ interfuit. C. de rebus cre. ¶ No. tertio, qđ corrũpẽs teſtẽ dẽt puniri eadẽ pœna, qua ipſe teſtis falſarius, ſm Spe. in ti. de teſte. §. 1. ver. & no. q corruptiones. ¶ Not quarto, q ſi teſtis deponit p talia verba, quæ ſi ſcribant Latinè, nõ habẽt eundẽ ſenſum, dẽt iudex facere ſcribi, vel vulgarizari, ſm Bar. in l. ſi qs filiabus. ĩ fi. ff. de teſta. tut. p l. 1. ff. de verb. obli. ¶ No. ultimo, q capitula, ſuper q̃bus examinant teſtes, debẽt per examinatorẽ vulgarizari, ſi teſtis ignorat Grammaticã, ſm Do. in c. ſeptuaginta. p illũ tex. 16. diſt. Allegat ẽt Pau. in clene in agro. §. ſanè. de ſtatu mona. Et dũ ſupra tetigi, ſi p alios iſta conſpira aperiri potuiſſet, an iſti eſſent idonei vnus q̃tra aliũ? dic verum eſſe, q nõ, qa renunciatio archiep̃i, p quã tales inhabiles admittebant, nõ habilitat ſocĩ q̃tra ſociũ, ſed admittit, ſi res aliter ſciri nõ poterat. & eſt notabile verbũ ad mãm c. veniẽs. el 1. ſupra ti. proxi. & durius vrget in rebus egeſtas. Et hoc vide latè iſtra.

De fide inſtrumentorum.

TITVLVS XXII.

1 *Probatio quæ ſit dignior, an inſtrumentorum, an verò teſtium.*
2 *Prohibitus aduocare, an poſſit conſulere in camera.*
3 *Teſtes quando veniant appellatione inſtrumentorũ, et quãdo nõ.*
4 *Alienatio, hoc verbum an comprehendat emphyteuſim.*
5 *Argumentum ab alluſione habet locum, quando non eſt data aliqua diffinitio.*
6 *Scriptura priuata non venit appellatione inſtrumentorum inſtatutis propter communem vſum loquendi.*

CIrca iſtam Rubricã primò q̃ri põt cur nõ p̃cedat titulũ de teſtibus. ¶ Secũdo, an ĩ ſtatutis appellatione inſtrumẽtorũ veniãt teſtes. ¶ Tertio, qd veniãt appellatione inſtrumẽti. de qui
1 bus facio tres p̃clones. ¶ Prima concluſio. Iõ p̃miſit de teſtibus, qa dignior eſt p̃batio uiuæ vocis, q̃ mortuę, ſe cũdũ Bal. ĩ rub. ſupra d teſtib. & ibi aſſignat nouẽ rõnes quare uiua uox ẽ dignior, allegãdo Hierony. in p̃log. Bibliæ, & Caſſiodorũ, quę ẽt alle. in l. gñaſſ. poſt pri. C. de ñ numc. pecu. & in l. tres denũciationes. C. qũo & qñ iud. Vnde dicit Inn. in c. cùm P. ĩ. cod. q eſt q̃tra ius & officiũ tabellionis, q chartę animalis mortui credat ſine aliquo adminiculo, & ea, quæ p̃ſtat atteſtationibus uoce prolatis, facilius ponderant, quàm prolata ſcriptis, quia ſm Inn. in c. veniens. ĩ. de uerb. ſignifi. ad fi. aĩa organo vocis exprimit ſuã voluntatẽ, & cor eſt imperator linguæ, ſm Bal. in c. mandatũ. §. de reſcri. iuxta illud, Exabundãtia cordis os loquit, & vox eſt inſtrumẽtũ uoluntatis & intellectus rõnabilis, ut in c. ex tranſmiſſa. §. d re nũ. & voces ſunt ſigna paſſionũ animi, i. volũtatũ & nolũtatũ, ſm Bal. in l. de quibus. prope fi. ff. de legi. bonus tex. in l. Labeo. §. fi. ff. de ſupel. leg. ubi nemo exiſtimandus eſt dixiſſe, qđ mẽte nõ cogitauerit, & iõ teſtis non deponit p ſcripturã, ut dixi in c. de teſtibus. §. ti. 2. Certio res enim efficimur uocibus, q̃ literis, ut elegãter p̃batur in c. de gradibus. 35. q. 8. ibi, donec p̃mittente dño oremus alloquimur. Vñ quædã probantur per teſtes, q̃ nõ probant p inſtrumenta. Paret ex allegatis p Rom. cõſi. 349. inci dũ quærit & Io. An. in regula, ſemel malus. de reg. iur. in 6. & p Fed. p. 255. inci. Dñe Ale. & Old. conſi. 199. inci. pro fundamento. Bal. in l. ſi hãc. C. de p̃ba. cũ p̃cor. dũ dñt crimina nõ probari inſtrumẽtis, & tñ probant per teſtes, p̃ quod dici poteſt, q habent ſe ut exceptia & exceſſa. ¶ Cùm ẽt quædã probentur inſtrumẽtis, & nõ teſtibus, de quibus per gl. in ca. 1, cum concor. de cenſi. in 6. & quo ad pœnas impoſitas loquẽtibus nõ differt ſcribẽs à loquente, ut per gl. 3. in c. p̃ſtitutionẽ. de ſen. excõ. in 6. & in cle. ſi ſummus. in uer. literas. eo. ti. & no. Dom. poſt Arch. in c. ubi periculũ. §. nulli. de ele. in 6. & Bal. & Ro. in l. j. in prin. ff de uerb. obl. & ibi ponũt deſcribẽte bãnito, ex q̃bus ſapiẽter infert Io. de Ana. in rub. ĩ de magi. q t prohibitus aduocare nõ põt p̃ſulere camera, & idẽ ſentit Ro. in d. l. j. & ita expreſsè decidit Ang. in l. j. § poſtulare. ff. de poſtu. maximè, ubi p̃hibet aduocare, ut attendat lecturæ, quia pariformiter diuertit à ſtudio lecturę, ſiue cãm publicè tueat, ſiue priuatĩ, quãuis aliud dixerit Bar. in l. Paulus. §. Paulus. ff. de legatio. & ĩ l. j. §. 1. ff. de poſtu. & do. Ab. ĩ rub. §. de poſtu. ¶ Secũda p̃clo. Propter cõem uſum loquẽdi, ſm quẽ differũt teſtes & inſtrumẽta ſtatutũ loquẽs de inſtrumẽtis ñ cõprehendit teſtes. Ita elegãter p̃cludit Imo. hic, & allegat Bar. ita tenentẽ in l. notionẽ. §. inſtrumentorũ. ſi. ff. de uerb. ſign. ¶ Quòd aũt in ſtatutis attendatur cõis uſus loquendi, dixi late in c. p̃ tuas. ſupra de proba. ¶ Nũqd t aũt circũſcripto cõmuni uſu loquẽdi cõprehenderẽtur teſtes in ſtatutis ex propria ſignificatione inſtrumẽtorũ? Bar. dicit, q ſic, in d. §. inſtrumentorũ. & ſequitur Imo. hic, & facit c. puenit. ſ. ti. j iũcto eo, qđ no. Bar. in l. cui eorũ. §. affinitatis. ff. de poſtu. ubi dicit, q illud qđ p̃tinet appellatione alicuius, dr eſſe de propria ſignificatione, nõ aũt ex interpretatione. ¶ Cõtrariũ tenet do. Ab. in d. c. puenit. & hic, & Iac. Bu. in l. 2. ĩ fi. C. de edẽ. & Spe. de inſtr. edi. §. 1. in fi. ibi, & l. 3 appellatiõe, qa fruſtra fuiſſent facti diuerſi tituli. Facit l. ſi idẽ. C. de codicil. Et ſe quereꝛ, q dato termino ad p̃ducendũ inſtrumẽta, poſſent p̃duci teſtes. Cuius cõtrariũ dicit Spe. in ti. de dilatoriis. §. uidendum. uer. item no. q cum dato, & dixi in d. ca. peruenit. Et ſequereꝛ, q ſtatutũ puniẽs falſantẽ inſtrumentũ p̃cederet in falſante teſtes. Cuius cõtrariũ dixit Ia. Bu. & Sal. in l. j. ff. de fide inſtru. & q q̃cq̃d poſſet p̃bari p unũ, poſſet p̃bari p aliũ, q̃tra p̃dicta & q̃tra ea q̃ ſcribit Bal. in l. in exercẽdis. C. de fid. inſtru. Et pro hac parte, q̃ ſequor, multum facit, quia tex. in l. j. ff. de fi. inſtru. dicit, q teſtes loco inſtrumentorũ habẽtur, ſed iſta uerba, Accipiatur pro tali, ſeu loco talis, denotant fictionẽ & improprietatem, l. interdum. §. q tutelã. ff. de fur. l. iure ciuili. ff. de condi. & demon. facit gloſ. in l. mercis. la 2. ff. de uerb. ſigni. Et ita expreſsè dicit Bar. in l. ſi is. q pro emptore, circa fi. 3. queſt. principalis. ff. de vſuca. Sed ita

* Fictum. *Adde Auct. in c. Rodulphus de reſcr. col. mihi. 9. ver. præterea reſpondetur iũc. Apoſtil. ibidẽ in ver. ſicut ficto.*

* In inteſtabili. *Adde Bar. de mẽte Petr. de Bellaper. in l. 1. alleg. in tex. Bal. in c. 1. in prin. de conce. feu. et in l. 3. in fi. C. ſi pẽ. ap. mors interuen. et in l ĩteſtato ff. de leg. tut. vbi refert ita tenere Pet. & Rayn. & idẽ dicit qđ tenuit Guil. de Cun ĩ l. 1. C. quan. imp. int. pup. & vid. ĩ l. 2. C. qui teſtam. fac. poſ. Anc. in c. cano nũ ſtatuta. de cõſt. in repe. in uer. qđ dices de patruo. vbi dicit quòd iſta ẽ cõis * opinio quã tenuit Im. in c. cũ tibi. de teſta. & in l. cẽturio. de vulg. & pupil. & Ale. cõſ 211. ici, viſo the mate nu. 9. uol. 7.*

2 Appellatione filij. *Adde, quòd ueru ẽſt, qđ ubi lex facit mẽtionẽ de filijs, veniũt ẽt filiæ, a vt hic p Fel. Vtrũ aũt veniãt filij ſpurij? Bar. in l. generaliter. §. cum ãt. C. de inſti. et ſubſt. tenet q ſic. Cõtrariũ tenuit Bal. in d. l. generaliter in §. cũ aũt. ubi dicit, q tacita cõditio liberorũ nõ ĩcludit baſtardos, q a legis affectionẽ nõ ẽ ad eos, & idẽ tenet ipſe Bald. in l. cum acutiſſimi. C. de ſi deico. in verbo, q̃ro, nũquid. Et rõ eſt q a filij, qui ueniũt p ſubauditũ ĩtellectũ legis, dẽnt eſſe legitimi, et cũ iſta opinio Bal. cõcor. gl. in cle. 1. de baptiſ. in verbo, liberi, & ibi Scribentes, q̃ dicit baſtardos nõ includi in diſpoſitione legali, quãtũ ad comodũ & honores. Et idẽ tenet Cy. ĩ l. q̃ſquis. C. ad le. Iuliam.*

caſum fictũ * qñ illa fictio eſt inducta a iure cõi, & non a ſtatuto, l. 3. §. hæc verba. cum gl. in verb. hęredis, & ibi hoc no. Bar. ff. de neg. geſt. bñ facit l. fi. C. de his, qui veniã ætа. ĩpe. & c. ſuſceptũ. de reſcri. in 6. & latè Imo. l. 1. §. lex Falcidia. ff. ad leg. Fal. Ergo ſtatutũ loquẽs de inſtrumentis nõ extendit ad teſtes, qa in mã ſtricta diſpoſitũ de aliquo nõ p̃cedit in eo, q habeat p tali, l. 6 fi. C. de interdic. matri. Vñ dicit Ang. in l. in teſtamẽto. ff. de mil. teſta. & ĩ l. 2. C. de hære. inſti. & Imo. in l. cẽturio. ff. de vulga. & pupil. & in ca. cum tibi. in fi. infra, de teſta. q ſtatutũ loquẽs ĩ teſtato nõ hẽt locũ in inteſtabili, * puta furioſo qa habeat p ĩteſtato, l. 1. ĩ prĩ. ff. de ſuis & legi. Et ſic nõ ꝓpric, ſed pĩterpretationẽ, niſi aꝛt ſe haberet cõis vſus loquẽdi, vt p Ang. in d. l. 2. ¶ Non obſtat, q in his, q̃ nõ ſunt facti, ſed iuris, put hic, põt lex facere, q q habeat p tali, ſit uerè talis, vt p Bart. in d. l. ſi is, q̃ p emptore. & do. An. ĩ c. nuper ſupra de biga. cũ p̃cor. qa illud eſt ex fictiõe iuris, q̃ nõ hẽt locũ in ſtatuto hoc nõ fingẽte, vt dictũ eſt. ¶ Nec obſt. q illud qđ p̃tinet appellatione alicuius, ſit de ꝓpria ſignificatione, vt p Bart. in d. §. affinitatis. qa de facili oſtẽderet, illud dictũ nõ eſt inexpugnabile, qa dr in c. nulli ĩ. de reb. ecc. nõ alie. † appellatione alienationis intelligit de ea ſola, p quã oẽ dñium transfert, qa illa eſt proprie alienatio, vt p gl. in l. 1. C. de fun. dota. & in l. fin. C. de reb. alie. non alie. & Bal. in leg. volũtas. C. de fideicõmiſ. & Pau de Caſt. conſi. 26. cũ ſimi. ¶ Similiter dr, q appellatione filij a p̃tinetur filia, l. ſi quis ita. in prin. ff de teſta. tu. l. ſi ita ſit ſcriptũ. de le. 2. l. filij. ff. de verb ſig. & tamen in ſtatutis ſecus eſt, quia non eſt ex proprio ſignificatu, ut late p do. Car. p̃ſil. 135. inci. Redemptoris, & c. puto filias. & c. & Pet. de Anch. in repe. c. j. in 45. cha. ſupra de cõſtitut. & Dom. poſt alios in c. gñali. de elec. 16. ¶ Sic ẽt appellatione armorũ cõtinẽtur fuſtes & lapides, * tamen ſecus eſt in ſtatutis, ut per do. Car. in cle, ne in agro. §. p̃fatę. ĩ 5. q de ſtatu mona. ¶ Et ſi diceretur, q iſtud eſt ex alluſione uocabuli, quia dicitur inſtrumẽtũ quaſi inſtruẽs mentẽ, & hoc faciũt teſtes, d. 5 l. j. reſponde, q t arguitur ex alluſione, vbi nõ eſt data diffinitio, alias nõ, ut p Bart. in l. 1. poſt princ. ff. de acquiren. poſſeſ. & dñs Abbas in ꝓœmio Gregoriano. §. Gregorius, nã alias codicillus ẽt teſtamẽtũ attenta alluſione huius nominis Teſtamẽtũ, quæ ẽ mẽtis teſtatio, Inſti. de teſta. in prĩ. & hoc 10 ẽ falſũ, l. 1. C. de codic. qa teſtamentũ diffinit in l. 1. ff. de teſta. Sic ẽt inſtrumẽtũ. ut in Spe. in iſto tit. §. 1. Et poſito q eſſet vera doctrina Bar. in d. l. cui eorũ. generaliter tamẽ, ubi eſt vna notoria differẽtia inter æq parata, ſtatutũ dvno nõ p̃cedit in reliquo, & ita ẽ hic, qa differũt teſtes & inſtrumẽta plurimũ. Patet ex c. cùm dilectus. j. c. & ex gl. 1. in §. ſi ſcriptũ. Inſti. de iuti. ſtipu. &

gl. mag. ĩ fi. in l. 2. C. de fi. inſtr. Sed in c.* Lapides. *Adde*
puenit. el 1. §. ti. p̃xi. equiparantur large ſumendo, ſm Io An. in Spe. in iſto ti. in prin. ſicut in c. nulli. de reb. ecc. ñ alie. dr alienatio multiplex, quo ad illũ effectũ. Et licèt text. ibi dicat contineri, nõ tñ ſemper, & hoc poſſet aliis modis deduci, quos tãquã nõ neceſſarios omitto. ¶ Tertia p̃clo. Appellatio ne t inſtrumẽti in ſtatutis ñ uenit ſcriptura priuata pp cõem uſum loquendi, ſm Bar. Bal. & Sal. in l. j. C. de iura. cal. & Lu. Ro. culchre p̃ſ. 23. * incip. Neſcio, qd dubitationis. per qđ inferẽ ad ſtatutum loquẽs de gabella rõne ĩſtrumenti. Ex ꝓpria tñ ſignificatione bñ comprehenderetur, ſecundũ prædictos, & dom. Ab. hic allegantẽ Bar. q mihi hoc non dicit in l. ſi quis legatũ. ff. de falſis. & facit cap. cũ dilectus. 2. reſpõſo. infra eo. & l. inſtrumenta. C. de proba. & tex. infra cap. prox. iuncta hac rubrica, & eo, quod not. gl. 2. ĩ c. ſi ſuper. de offi. deleg. in 6. & gl. 2. ĩ ca. volumus. 89. diſt. cũ ſimilib⁹, niſi fieret mẽtio de inſtrumẽto publico, vt per Ang. in § ſi qs igit. in Auth. de fide inſtru. & per Spe. de inſtru. edi. §. nũc dicendũ reſtat. in prin. Cõprehendit ẽt ex communi uſu loquẽdi oĩs ſcriptura publica, ſecundum Bart in l. ĩ fraudem. §. neque. ff. de iure fiſci. inferẽtẽ latè, q falſans acta cauſę punit ex ſtatuto loquẽte de falſãte inſtrumẽta. Et p hoc idẽ uidet de ſcripturis archiui, ut hic p Inn. & do. Ant. in ca. 2. j. cod. ¶ Quid aũt ſit inſtrumẽtũ, & quot modis nominet. ponit Spe. in iſto ti. ĩ prĩ.

de, quia dicta eorum aurea ſunt in materia intelligendi ſtatuta pu nientia percutientes cum armis &c.

* Conſi. 23. *Adde eundem Rom. cõſi. 77. inci. Pater reuerende. ad fi. Im. in cle. 1. no. 1. de procurat. Are. cõſi. 51. inc. Videtur dicendũ. nu. 2. Soci. conſil. 41. inci. Antequam. col. 5. ver. non obſtat quintũ argumentum. conſ. 62. incip. in præſenti cõſultatione. nu. 20. lib. 1. Auct. in proem. decretal. gl. 1. poſt nu. 9. Rota. Biſign. in antiqor. ti. de teſti. 3. inci. Decreta. Dom. in c. præſentiũ. §. teſtes. col. 1. uerſ. quid ſi Papa. de reſcr. in 6. & ibi Fran. Azo. in ſum. C. de fid. inſtru. Et vi. Ias. remiſiue in repe. l. admonendi. nu. 325. ff. de iureiuran.*

SVMMARIVM.

4 *Papa non poteſt contra ius diſponere poteſtate ordinaria, ſecus poteſtate abſoluta.*
2 *Inſtrumenta quot & quas ſolennitates requirant. Vide numer 3. 4. 8.*
5 *Annus pontificatus debet in inſtrumento ſcribi in terris Papæ.*
6 *Locus in quo conficitur inſtrumentum, an debet ſcribi in inſtrumento.*
7 *Inſtrumenrum carens loco, vel tempore, facit ſaltem ſemiplenã probationem, ſi notarius eſſet mortuus.*
8 *Diem in inſtrumenti confectione requiri.*
9 *Inſtrumentum an poſſit confici de nocte.*
10 *Menſis an debeat apponi in inſtrumentis.*
11 *Dies in priuilegijs an apponatur.*
12 *Dies an apponatur in libris rationum.*
Hora an ſit apponenda in inſtrumentis. Poſt nu. 52.
13 *Signum notarij an ſit neceſſarium in inſtrumentis.*
14 *Teſtium deſcripto requiritur in inſtrumento.*
15 *Fallit in quibuſdam caſibus, vt nu. præcedenti, hoc, & 16.*
17 *Inſtrumentum confectum debet legi partibus.*
18 *Inſtrumentum confectum ab eo, qui comuniter reputabatur ut notarius, an valeat.*
19 *Creatio notarij an probetur ex eo, q eſt deſcriptus in matricula.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

20 *Instrumentum ut ualeat, requiritur quòd notarius sit rogatus de instrumento conficiendo.*
21 *A quibus notarius debet esse rogatus, vt instrumentū conficiat.*
22 *Notarius quando possit instrumentum facere de his, quæ aliqualiter spectant ad ipsum*

CAPITVLVM I.

SI scripturam. ¶ Exẽpla nõ authẽtica fidẽ nõ faciũt H.D. fm do. Car. ¶ Operaẽ tñ ꝓductio exẽpli nõ solennis, ꝙ si post terminũ ꝓducaẽ originale, nõ dr̃ probatio facta extra terminum, fm Bal. hic, argu. l. si donante. §. si ꝑsus. ff. de dona. inter vir. & vxo. quod no. vt dixi in c. 12. vers. limita quintò, supra de ꝓba. ¶ In† tex. ibi, nõ possum⁹. Hoc verũ in his, in ḡbus princeps nõ hẽt liberã ptãrẽ, ꝓ cle. pasto. de re iud. In alijs vero procedit iſtud de ptãte ordinaria, secus de absoluta, de qua in c. ꝓposuit. infra de cõcess. ꝓben. vt hic p dom. Ab. & p eũdẽ in simili. Ite. cùm à nobis. supra ti. 2. & in cle. 1. ad fi de proba. & in c. 1ter quatuor. in 1. col. supra de maior. & obe. & Ro. in l. sciẽdũ. ff. de verbo. obli. ¶ Nec obst. ꝙ ꝓsuetudo hoc posset, ꝓ c. cùm dilectus. j. eo. qa ꝓsuetudo hẽt principiũ uoluntariũ, secus, vbi Papa hoc indulget in ꝓiudiciũ tertij. Vñ dicit Inno. in c. inquisitioni. infra de sent. excõ. ꝙ si Papa p̃cepit aliquid laico, q̃ nõ ẽ de tẽporali iurisdõne sua neque rõne ꝓsonæ, neque rõne cãę. nõ tenet sibi obedire. Et idẽ est in clerico, quo ad bona patrimonialia, fm dom. Ab. post dom. Ant. in c. ꝓstitutus. infra de reli. do. Et hinc est, ꝙ Papa nõ posset statuere, ꝙ inter laicos nõ seruaret ordo iuris, fm gl. in verb. ecclesiasticus. in cle. dispendiosam. de iudi. ut per dom. Abb. in c. quod clericus. supra de for. cõpe. & Pet. de Anch. ꝓs. 22. in 1. colũ. & Cal. in dispu incipiẽte, statutis. in pe. col. facit c. duo sunt. 96. dist. & c. si duobus. I fi. infra. de appe. ¶ Sed tñ, vt dixi in d. ca. cùm à nobis. in prin. posset Papa, vel alius princeps de ptãte absoluta ex magna cã statuere, vel dispensare, ꝙ exẽplũ, vel scriptura nõ authentica probaret, sicut habuimus in ca. 2. supra de ꝓbat. in simili. & facit d. c. cum à nobis. vbi Papa in testamẽtis & ꝓtractib⁹ uult stare sibi soli testimoniũ ferenti, Sic ẽt in c. quicũq;. 11. q. 1. daẽ priuilegiũ, ut credaẽ soli ẽpo. Et ꝓ hoc adduco. qa nec de iure diuino, nec de iure nãli cauet, ꝙ exẽplũ nõ ꝓber, sed solo iure positiuo, cui Papa nõ subiacet d. c. ꝓposuit. ¶ In gl. 1. in fi. dr̃ publica scriptura, q̃ est facta à notario solẽniter, authẽtica vero, q̃ nõ est talis, sed tñ p se sine adminiculo fidẽ facit, vt plenè p Bal. domi. Car. & Ab hic, & Inno. dom. An. & Imo. in c. 2. j. eo. Et ꝓp hoc enumerat hic do. Ab. q̃ solennitates requirant ad substãtiã instrumẽti, de qbus p gl. i l. gñali. C. de tabuli. 10. & Spe. in ti. de instr. edi. in prin. quarũ principaliores refero. ¶ Et† inter alia requirit inuocatio diuini nominis, maximè i arduis & ꝓpetuis, fm Spe. vbi supra & ibi Io. An. & Ioã. Fab. in prin. Institu. & Dom. post gl. 1. in c. in noie Dñi. 23. dist. & Dom. idẽ dicẽtẽ de suã, in c. ꝑter hęc. 32. dist. & idẽ Ro. i rub. ff. de ope. nou. nũ. & Ful. in ꝓœmio C. & faciũt multa iura, in qbus invocaẽ nomẽ Dñi, maximè tex. vbi hoc sentit gl. in authen. ut prẽponaẽ nomen Imperatoris. ibi, Deo autore. cũ alijs nõ necessarijs de qbus p. Ro. vbi supra. ¶ Sed ꝙ nõ sit de essentia invocatio, tenet dom. Abb. hic, & Bart. in l. si qs ex argentarijs. §. si initiũ. in repe. ff. de eden. & Bal. i ꝓœmio. C. in prin. & Bal. & Pau. de Cast. in l. iurisgentiũ. * In Rubr. *Add de ibidem Alex. & in l. iurisgentium. §. si paciscar. de pact. & in 1. consti. C.* §. qd fere. ff. de pac. & Imo. i rub. * ff. de ope. no. nũ. qa omissio leuis solẽnitatis nõ uitiat, vt p Bart. i l. 1. §. fi. ff. de uẽ. inspi. & in l. fi. in prin. C. de iure deli. cũ ꝓcor. ¶ Sed dic, ꝙ rõne cõsuetudinis, ista solẽnitas est effecta de substantia, fm gl. in authẽ. vt ꝓpo. nomẽ imperatoris. p quã dicit do. Abb. i ꝓœmio Decretaliũ, in 12. col. ꝙ omissio solennitatis ex sola ꝓsuetudine ĩtroducta reddit actũ nullũ. Ita ẽt no. Ro. & Inn. in d. rub. ¶ Et si diceret, In noie, & nõ sequeretur aliud circa inuocationẽ, adhuc valeret fm Bar. in d. §. si initiũ, p l. 1. §. si ex fundo. ff. d hẽre. inst. Et idẽ, si dicit Dñi. p eũdẽ tex. ut ibi latius p ipsũ. ¶ Cui nõ obst. notata. in c. 1. j. de bapti. qa uis illi⁹ act⁹ cõsistit in oĩb. illis verbis, Ego te baptizo, &c. ¶ Et ista consuetudo dẽt seruari ẽt inter Iudæos* rogãtes Christianũ de ꝓfectione ĩstru* mẽti, fm do. An. in c. inter dilectos, in 9. col. j. e. & in d. ꝙe in 3. col. & Bar. in d. §. si initiũ i 6. col. qa sũt subiecti Romano ĩperio, l. Iudæi. C. de Iudę. Ergo inter eos seruãdæ sunt debitę solẽnitates, p d. authen. vt ꝓponaẽ in prin. ꝑtim cũ tales solẽnitates ꝓcernãt ipsũ notariũ, vt p Bal. in l. si post. i 1. col. C. de iur. & fac. igno. ¶ Si eñ esset iurãdũ à iudęis, secus, ut p Inn. in c. & si Christus. j. de iureiu. & Ana. in c. fi. j. de iudęis. & ibi dixi Si tñ ꝓsuetudo nõ ẽt, non teneret notari⁹ ad hoc. Et ita ꝓcedit opi. Bar. in ꝙe. ff. & Bart. & Ang. i, ꝙe. C. & Bar. & Imo. in rub. ff. de ope. no. nũ. & Bal. i rub. ff. de iusti. & iur. vbi vtunt verbo, Põt. Et d his p Ana. aliqd in rub. de iudęis. ¶ Ite† requirunt anni Dñi, fm, gl. in c. inter dilectos, j. eo. & in l. iurisgentiũ. §. ꝙ fere. ff. de pac. & Bal. in d. l. si post. & Imo. in l. 1. ff. de his. q̃ in testa. del. & Spe. i isto ti. §. instrumẽtũ. vers. item ꝙ nõ est. & do. An. hic. Sed do. Ab. hic, & bñ, tenet, ꝙ istud ñ sit de necessitate, & ꝙ c. i noie Dñi, cũ simi. 23. dist. hoc ponit, vt ex ꝓsue. & p ipso allego gl. idẽ dicẽtẽ i §. si qua vero. i verbo, Deo author. i Auth. ut ꝓponaẽ nomẽ Imperatoris. Et hinc est, ꝙ gl. in l. gñali. C. de tabu. nõ enumerat istã inter alias solẽnitates, qa ñ reperiẽ lex, q̃ hoc dicat, tñ hoc operaẽ ꝓsuetudo, sicut dictũ est in ꝓcedẽti requisitio. ¶ Et ꝓsidera bñ, ꝙ† vbi aẽ nõ appareret de tpe ꝓfecti iſtrumẽti, ꝑnt in ꝙueniẽtia euenire, vt i casu l. 2. C. de nõ nu. pecu. vt in casu l. bñ à Zenone. C. de quadr. ꝓscri. cũ similib⁹, vbi lapsus certorũ annorũ firmat instrumẽtũ priusirritabile. ¶ Et scias, ꝙ† in instrumẽtis Papę nõ apponiẽ annus Dñi, sed Põtificatus, vt p Ioan. And. i data Sexti, ver. hic aduertẽdũ ẽ, & Bal. i ꝓœ. Decr. Et aliqñ iĩstrumẽtis cõputaẽ annⁱ⁹ à natiuitate, aliqñ ab incarnatione, aliqñ à circũcisiõe Dñi, & attẽditur ꝓsuetudo loci, fm Io. And. in dicta data, i prĩ. & Bar. i d. §. si initiũ, & Imo i d. c. inter dilectos. ¶ Quid ãt sit potⁱ⁹ de iure, sũt opiniones, vt apparet ex nota tis p gl. magnã i fi. i l. j. i vers. idictiõis.* C. de Iustiniano C ꝓfirmã. & Rota in nou. deci. 50. * & i antiqs, deci. 108. & Imo. i l. d diuisiõe. circa med. ff. so. ma. & gl i verb. ex tpe. i cle. 1. de sũ. tri. & Do. i c. 1. d de reli. do. i 6. & i d. c. i noie Dñi. & Ang. i Auth. ut ꝓponaẽ nomẽ ĩperatoris. i prĩ. ¶ Et adde, ꝙ vtile ẽ apponere annos, qa ex ipsis colligiẽ indictio, si ẽ omissa, vt si i ea ẽ erratũ, vt de ipsa dicẽt i c. iter dilectos sup gl. i ver. idictiõis j. c. ¶ Itẽ regritur nomẽ Papæ i terris eccłæ, & imperatoris i terris ĩperij,* fm Io. An. i data 6. li. ver. hic aduertẽdũ. & do. An. & do. Ab. hic & gl. pẽ. i c. quoties. 1. q. 7. & Do. i d. c. i noie. & gl. i c. iter infra eodẽ. & do. An. post Io. An. supra in ꝙe. Decreta. Valet tñ ꝓsuetudo i ꝓtrariũ, fm Bar. in d. §. si initiũ & Ange. ꝙsi. 198. & facit tex. in c. cũ dilectus. j. eo. Et si tenerem⁹ nõ valeꝛ. corruerẽt multa iſtrumẽta. ¶ Cessante vero ꝓsuetudine, utrum dispositio d. authẽ ut præponaẽ nomẽ imperatoris, necessitet in terris eccłæ, quo ad Papã, uide latè do. Ab. i d. ꝙe. Grego. ꝓcludẽtẽ, ꝙ sic, arg. c. 1. j. d ope. no. nũ. vt ibi p eũ subdẽtẽ, valere iſtrumẽtũ, i quo nominaẽ Antipapa, si de ei⁹ electione, ꝓbabiliʳ dubitaẽ. ut ibi p eũ, & aliquid p Ro. in d. rub. d ope. no. nun. Decis. 50. *Adde quod est decis. 3. ti. de iud. incip. à natiuitate. & ui. decis. seq. inc. secundum cursum, quæ est illa quam auctor. hic refert i antiq. sed est in nou. 6. consimiles in ant. decis. 822. alias 17. sub tit. de iud. inc. sciẽdũ ẽ, et 809 alias 2. sub ti. de ver. sign. inc. sciẽdũ ẽ ꝙ curia.* * Imperij. *Ad de nunquid instrumentum carẽs nomine Papæ in terris eccłesiæ & nomine Imperatoris in terris Imperij valeat vi. Socin. consi. 86. incip. in causa cõmunitatis Castri. ver. primũ q̃ ditiũ p. j. ubi ẽt tenet quod tale instrumentum non dicatur publicum*

¶ Item

¶ Itẽ† requiritur descriptio loci, in quo cõficiẽ ĩstrumẽtum, fm do. Ant. & do. Ab. hic per tex. cũ gl. in uer. censeret. in c. abbate. de re iudi. in 6. Et ꝑ illũ tex. dicit Rot. in anti. ꝙclu. 395. inci. vtrum valeat ꝓ* Cõsuetudo. *Ad de quod in decis. hic alleg. nihil de hoc. Sed uide dec. 439. alias. 6. de consuet. inci. nota utrum ualeat consuetudo. & decis. 738. alias, 5. dẽ. instru. inci. nota quod tabellio. in antiq. & ui. Bart. in §. qui nunciat. alleg. ab Auctore.* suetudo.* ꝙ nõ valet ꝓsuetudo i contrariũ, quia est cõtra substãtialia actus, iõ nulla, ut per glo. ord. in c. nõ putamus. in gl. 3. de ꝙsue. in 6. de quo dicto facit festũ Roma. in l. i illa. ff. de verb. oblig. dicẽs ꝓ hoc notabʳ limitari ge neralitatẽ capituli, cùm dilectus. S. eo. & idẽ Roma. in l. de pupillo. §. q nunciat. ff. d ope. no. nũc. ¶ Sed attẽtis prędictis, vbi ꝓsuetudo semp attẽdiẽ, & i ꝓposito no. Dom. post Lap. in d. c. abbate, & do. An. in d. proœ istud fortè nõ ꝓcederet. ¶ Nec obst. glo. in d. c. ñ putamus. qa istud nõ est de substãtia, sed de solẽnitate, q̃ differũt, vt ꝓ Inn. in c. qđ sicut. in gl. mag. S. de elec. & Bal. in l. ẽt, in j. colũ. C. de execu. rei iudi. & in repe. l. j. C. de sacrosan. eccl. Et ꝙ istæ sint solẽnitates, vide Bar. in l. si qs legatũ. ff. de fal. & Bal. in l. j. §. j. circa mediũ, ff de eden. & in l. si post diuisionẽ. in j. col. Vñ nõ posset ꝓsuetudo facere, ꝙ illud, qđ nõ instrueret, esse instrumẽtũ. l. j. ff. de fid. istr. sed bñ ꝑt facere, ꝙ instrumẽtũ nõ solenne habeaẽ ꝓ solẽni, sicut ẽt ex pacto põt omitti dies, l. cum tabernã. §. j. ff. de pignо. inferẽdo ad ꝓsuetudinẽ iuxta gl. in rubrica C. de decre. decu. cũ simi. nec daẽ mã delinquẽdi, qa actus nõ ordinaẽ ad hoc, & scriptura priuata põt eẽ sine loco, vt dicẽt j. c. seq. ¶ Et ꝙ de iure circũscripta ꝓsuetudine requiraẽ locus, vt tex. in §. quãtũ. in Authen. q. mo. na. effi. legi. & i c. qñ ꝓtra. in ver. loca. S. de ꝓba. Idẽ tenet Ang. in l. optimã. circa fi. p illũ tex. cũ gl. in ver. die. C. d ꝓtrahẽ. & cõmit. ſtip. & ibi Bal. & Arc. i c. cũ redẽptor. 12. q. 2. & Dom. idẽ dicens de loco loci, in d. ca. in noie Dñi. in j. col. & Imo. idẽ ẽt dicẽs de dolo loci, in c. inter dilectos. j. eo. qđ intellige, vt statim dicã, & cũ ꝑdictis cõcordat ẽt Spe. in isto ti. §. breuiter. vers. post nomen. & Spe. & Io. An. eo. ti. §. instrumẽtũ. vers. qd si locⁱ⁹. & Bal. in l. ꝓtractⁱ⁹. vers. modò quęriẽ. C. de fid. istru. & do. Car. in ꝓœ. Cle. ꝙpe fi. ¶ De mõ aũt expressionis loci no. primò, ꝙ si mã, de qua notarius rogaẽ, nõ exigit ꝙ ꝓficiaẽ specificè in certo loco, puta añ tribunal, sufficit exprimere ciuitatẽ, nõ aũt oportet dicere locũ ciuitatis. Ita ꝓbaẽ in gl. §. itẽ verborũ. Insti. de inuti. stipu. & in l. optimã. pal. ¶ An autẽ sufficeret, ꝙ notarius scriberet actũ eẽ in terris imperij, vel eccłesiæ, nõ expressa ciuitate, videretur, ꝙ sic, quasi cessẽt rõ gl. in verb. cẽseret. in fi. d. c. abbate. Sed ꝓtrariũ teneo, tũ qa hoc ñ reperiẽ iure cautũ, tũ qa Dom. post Io. An. i d. c. abbate. expresse firmat ꝓtrariũ. dicẽs nõ sufficere, ẽtsi exprimat dioœsim, & ñ cẽt sapiẽter dictũ dicere, ꝙ illa sola sit rõ expressionis loci, scilicet qa forte notarius nõ potuit in eo loco cõficere ĩstrumẽta, nec gl. ibi posuit hãc, ꝙ vnica, sed text. in d. l. optimã & in d. §. itẽ verborũ. aſſignãt aliã, vc; ut sit salua facultas volẽtis se defendere ab instrumẽto simulato, ostẽdẽdo ꝙ eo tpe nõ fuit in eo loco, q̃ defensio tolleret, vel saltẽ difficultareẽ p hãc ĩcertitudinẽ ex defectu expressionis loci ¶ No. scdo, ꝙ in his, quorũ cõfectio hẽt determinatũ locũ, nõ sufficit exprimere ciuitatẽ. sed ponitur locus ciuitatis, vñ nõ sufficeret dicere, ꝙ Ferrariæ corã iudice actũ sit, nisi dicatur añ eius tribunal, fm Bar. in d. §. ꝙ nũciat. & ꝓbatur in d. c. qñ contra. & in d. c. Abbate. Actus enim iudicialis fit iudice sẽdẽte, l. cum snãm. C. de sen. l. 4. in fi. ff. de interro actio. Facit, qđ de libello accusationis habeẽ ĩl. libellorũ. ff. d accusa. Et ex hoc reprehẽditur, qđ no. Bal. in l. cõparationes. C. de fid. inst. vbi dicit, ꝙ si põt apparere de loco loci, vt ga ꝓsuetũ est illũ actũ fieri in certo loco, & non alibi, nõ ẽ opus exprimere locũ, p l. j. C. de apochis publicis. Idẽ sentit dom. Ant. hic p illũ tex. & ñ bñ. qa, ut dixi, actus iudiciales fiũt ad tribunal, & tñ op; ipsũ exprimere. Bñ verũ est, ꝙ in scriptura priuata nõ requiriẽ talis expressio, vt no. An. j. c. ꝓxi. & de ipsa loquitur d. l. j. Et idẽ in literis Apostolicis, cùm locus, in quo Papa resident, sit notorius, nec Papa per loca discurrit, ut ꝙ Ioã. And. & Dom. in d. c. abbate. dicẽtes, hoc esse potius de stylo, q̃ de iure, vt patet in data 6. li. & i d. c. cũ redẽptor. 7 ¶ Et istis adde, ꝙ† ĩstrumẽtũ carẽs loco, vł tpe, facit saltẽ semiplenã, ꝓbationẽ, si notarius eẽt mortuus, secũ dũ Bart. singulr in l. admouẽdi. vers. qd si instrumẽto. ff. de iureiu. & dom. Ant. in c. fi. de iureiu. ¶ Itẽ† requiriẽ dies fm glo. in d. authen. ut ꝓponatur. & in d. cap. inter dilectos. & in d. l gñali. & in l. j. §. editiones. ff. de eden. Facit l. 2. §. diẽ. ff. quemad. testa. aper. & tex. i §. itẽ verborũ. cũ gl. in verbo, tota. Inst. de inuti. stip. & in d. l. optimã. i uerbo, die. Et intellige de die, quo notarius rogatur, nõ ãt de eo, quo cõficit instrumẽtũ. fm Spec. eodẽ tit. §. j. i ult. col. uer. dẽt ẽt instrumentũ. & Dom. in ca ut officiũ. §. ad ꝓscribẽdas. de hęre. in 6. & Bar. in d. §. si initiũ. uer. 4. dixi. Et notatur dies, in quo rogatio ꝙcluditur, si forte pluribus diebus durasset tractatus rei, de qua fiebat rogatio, fm Bal. in l. ꝓtractus. ver. q̃ro de die. C. de fide instrum. & Bal. & Imo. in l. si qs eũ. §. j. ff. de vulga. & pupi Vñ dicit Bal. in l. si uolũtate p illũ tex. sing. C. de rescinuend. ꝙ ex multis uerbis ad ꝓtractũ sola ꝙcło dr̃ cõtractus ¶ Et† adde, ꝙ de nocte * nõ sunt 9 * fiẽda instrumẽta, nisi ex cã urgenti, ſe* De nocte. *Add quòd quando fiũt instrumenta de nocte, debent accẽditria lumiaria, ne de facili personæ subducantur. l. 1. de uen. inspi. alias notari⁹ puniretur de falso. l. iubem⁹. C. de testam.* cũdũ Host. Bal. & do. Ab. hic, q̃bus ad de Inno. & dom. An. in c. ꝓsuluit. ubi bo. tex. S. de offic. dele. & Bar. i l. nõ minorẽ. circa prin. C. de transact. & Ange. i l. more. ff. de ferijs. & Imo. i l. qua ętate ff. de testa. V bi ẽt dnt, ꝙ instrumẽtũ factũ añ mediã nocte denominaẽ à die ꝓcedẽti, postea uerò a sequenti. 10 ¶ Et adde, ꝙ† mẽsis ponitur, ut ilocis pal. ut sciatur dies, tñ si esset dies notabilis, nõ requritur mensis, fm Bart. in d. §. si initiũ. uer. q̃ro, qd de mense. ¶ Et qñ apponitur dies, non requirit nomen diei, fm ipsum, nisi statutum in cõsi. statuto ciuitatis. pro quo facit dictũ Bal. in l. j. ff. de lib. & posthu. cũ cõcor. quas dedi in cap. super eo. el j. S. tit. proxi. ¶ Et istis adde, ꝙ etiã in priuilegijs apponitur dies, ut in ca. si qua. & ibi bona gl. 25. q. 2. & no. Spec. eod. ti. §. instrumentum. uer. idẽ quod nõ est. Et idem ĩ libris rationum fm Bal. in rub. C. eo. uersi. reuertor ad 12 primũ. ¶ Et† adde, ꝙ si dies reperitur in protocollo, sustentaẽ instrumentum carens die, secundum Spe. i isto ti. §. instrumentum. uer. quid si. in no. & glo. in §. fin. in verbo, protocollũ. in Authẽ. de tabel. Et diceẽ post do. 12 Ant. in cap. ex literis j. eo. ¶ Item† adde, ꝙ hora non est de substantia, fm Io. An. in addi. Spe. eo. tit. §. 1. uer. post indictionẽ. nisi in casu legis. aut q. aliter. §. 1. ff. quod vi, aut clã. Prodesset * * Prodesset. *Add Bal. in l. more. de feri. et in l. nõ minorem. C. de transac. Card. in c. consuluit. de offi. dele. glo. in l. si ex pluribus. §. fi. ff. de solut. Bal. in c. licet causam. & in ca. quoniam contra. de prob. i c. pastoralis. et in c. capitulum. S. crucis. d̃ rescr. & in l. imperator. d̃ stat. hom.* tñ ponere ipsam horã ad ostendẽdã prioritatem, vbi oporteret, iuxta glo. in verbo, appareat in c. si à sede d̃ pbẽ. in 6. & in ca. in duobus i verbo, à nobis. de reseri. eodẽ li. & Bal. in l. fi. uer. qua pp iterũ. C de edic. diui. Adria. tol. & in l. pscriptiõe. uersi. & ẽ simile in instrumentis. C. si ꝓtra ius, vel utili. publi. & in l. cùm proponas. in fi. C. de 13 interdic. matrimo. ¶ Itẽ † requiritur signũ notarij, fm Bar. in 1. consti. ff. & lac. de Arc. & Imo. in l. ad testium. §. si qs. ff. de testa. & gl. in §. sed & si istrumẽta. i uerbo, oportet. in Auth. d̃ fide instr. & gl. i §. item lex Cornelia. Insti. d̃ publi. ind. & Arch. i d. c. cũ redẽptor. Bal. i l. nõ aliter. ff. de adop. & in l. j. §. editiones. ff. d̃ edẽ. Bar. & Bal. in d. §. si initiũ. & Spe. c. ti. §. instrumẽtũ. uer. itẽ ꝙ ñ ẽ signatũ. & do. Ab. hic, & ꝓbaẽ i l. fi. C. d̃ assesso. ¶ Et idẽ in ꝓtocollo. fm Bal. in l. Lucⁱ⁹. in prĩ. ff. d̃ mili. teſt. & sentit i l. ꝓtractus. C. de fide instr. & in l. eo, qđ à multis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

multis. ī prin. C. si cert. pet. Etiāsi faceret scribi īstrumē tū per aliū, ſm Bal. in rub. C. eod. & in l. singulos. ff. de te ſtamē. Et pōt signū poni in fine, vel i principio, vt ſe habet cōſuetudo, ſm Bal. in d. l. nō aliter, & ī d. §. ſi initiū. ¶ Et nō mutat tabellio signū ſolitū. ſm Bald. in procē. C. niſi ex cā & iuſſu ſuperioris, ſm Bal. in diſput. accuſa tus. Nec pōt vti notarius ſigno alterius, vt p Bal. ibi, & Bar. in ſimili in tracta. de inſignijs & armis. cū alijs ibi allegatis p Ana. in c. accedens, infra de cri. falſi. Dūtn tū dom. An. & Imo. hic, ꝙ omiſſio ſi-

* Omiſſio ſigni. *Adde quod ſignū notarij eſt adeo de ſubſtantia inſtrumenti, vt notarius * illud mutans pu-14 niatur de falſo a Bald. in l. 1. C. de nouo Cod. comp. faciunt notata in l. Stigmata. C. de fabricens. li. 11. §. item aliena. Inſti. 16 de teſtam. ī l. Paulus in l. qui teſtamentum ī l. ſi fal. ſum. in ver. immutet. de falſ. in l. lege Cornelia. C. eo. ti. in l. ſi. C. de aſſeſ. in §. oportet. in Auth. de fid. inſtrum. Bald. in l. bonæ fidei. C. de reb. cred. & in l. diſtrahentes. C. de reb. eccl. non alie nan. lac. de Arē. in l. ad teſtium. §. ſiquis. ff. de teſta. et no. in l. 2. C. de conuen. fiſ. deb. lib. 10.*

gni *nō vitiat inſtrumētū, tanquā le-uis ſolēnitas, & allegāt Ioā. An. ī Spe. eo. ti. §. 1. in fi. cuius authoritas notare tur in practica, ſm dom. Ab. hic, licèt p̄cedēs opi. ſit cōmunior. * ¶ Itē † re-quirīt deſcriptio teſtiū, a vt p Spec. in iſto ti. §. 2. ad fi. & gl. in d. l. gñali. & do. Ant. & dom. Ab. hic limitantes, niſi ꝙſuetudo releuaret ab hac ſolēnitate ſm quod no. Inno. hic, arg. c. cùm di-lectus. infra eo. ¶ Itē † niſi eſſent acta iudicij, p no. in c. qū cōtra. ſupra de p ba. ¶ Itē † niſi fierent inſtrumētū in pu-blico parlamento, qa præſumit, ꝙ ibi fuerint multi teſtes, vt ſingulr p Spe. eod ti. §. reſtat. verſic. ſed cùm literis. Et idē eſt fortè de inſtrumēto facto co rā Papa, arg. l. oīum. C. de teſta. iūctis notatis p Pet. de Anch. in cle. paſtora lis. in 11. notabili. de re iudi. & domi. Ant. poſt Inno. in c. vnico, ſupra de li. ꝓteſta. & in c. examinata ſupra de iu-di. Et in iſtis caſibus nō requirīt ēt ſub ſcriptio notarij, ſm p̄dictos, qui ēt di-cūt, ꝙ ſubſcriptio partiū regulariter nō eſt neceſſaria, vt p Ioā. An. in iſto ti. §. inſtrumentū. in addi. incip. Dicit Accur. & facit doctrina Inno. in c. 1. infra de his, q̄ fiūt a prēla. vbi dicit, ſub ſcriptionē proprijs manibus non eē

18 inſtr. ¶ Itē † requiritur. ꝙ ſic ꝓfectum a notario legitime creato, ut hic per Doct. intrātes maximū & periculoſū dubiū, uidelicet ſi negatur illum, q cō fecit inſtrumentū, fuiſſe notariū, nec poſſit p̄bari de creatione, an ex eo ſu ſtenteēt inſtrumētum, quia communi ter putabaī notarius? & multi tenent, ꝙ ſic per no. in l. Barbarius. ff. de offic. p̄toris. Et ita tenent Inno. domi. Ant. dom. Gard. hic, & Inno. ī c. ueniēs. ad fi. gl. maioris. infra de verbo. ſignifi. & Spe. in ti. de pro-bat. §. 1. uerſ. verum. & in ti. de inſtr. edi. §. reſtat. ver. qd ſi is. & in alijs locis allega. p Ioā. An. in eo. §. uer. & ſcias, ubi uide, & idē tenet Bal. infra ca. pxim. in 1. col. & Bar. in l. Barbarius. ī ulti. col. ff. de offi. pto. & Bald. ī l. 1. C. ad Maced. & in auth. quas actiones. in fi. C. de ſacr. ſanct. ec cle. & dom. An. poſt Hoſt. in c. ſignificauit. in pen. col. ſupra ti. 2. & Pau. de Leaza in c. cum dilectus. verſ. circa hoc q̄ro. infra eodē. & ſentit Bal. in l. data opera. uerſic. qd de bānito. C. q accuſ. & in l. ſolēnibus. C. de rei vēd. & in l. nō ignorat. C. q accuſ. & dom. Card. conſi. 76. in ci. Dūs abbas ſancti Benedicti de Mantua, &c. & addu cit rōnē. quā dicit in propoſito nouā, quia ſcripturā eē publicā & authenticā pōt facere cōis reputatio loci & ꝙſuetudo, capit. cum dilectus. infra eo. ēt ſine inſcriptio ne teſtiū, ut ibi no. dicit Inno. alias inhærendo rigori al terius opinionis ruerent multa inſtrumenta, & iſta rō urget, ſecūdū ipſum, qui de dicto cōſilio facit ēt mētio nē hic, & iſtā rōnē ſentit Pau. 13 ipſe nō dicat, in d. c. cū dilectus, dū dicit illū textū habere locū in ſcripturis pri-uatis. Et p hac parte adducit ēt, qa diuturnitas tps facit p̄ſumi de creatione, ut per Inn. in c. illud. infra ti. proxi. cū ꝙcor. quarū aliquas dedi in ca. Albericus ſupra tit. 2. ¶ Et loquunt iſti in eo, q multa fecit inſtrumēta, & lon go tempore, puta 10. annis, ſecꝰs enim, ſi breui tpe, pu-ta tribus annis, utſp Bal. in l. 1. uerſ. pone, qdā publice. C. de fideicō. ¶ Itē intelligit in eo, q nō ſolùm putabatur, ſed re uera potuiſſet eē tabellio, ſecus, ſi nō potuiſſet, ut qa ſeruus, uel alias inhabilis, ſm Angel. in l. gñali. p illū textū. C. de tabula. li. 10. ¶ Et ad d. l. Barbarius. rñde, ut p ipsū, & p Bartolū in d. l. actuarios. C. de numer. lib. xij. ¶ Sed forte etiam in eo, qui non potuiſſet eſſe, p̄cedūt prædicta per rationem domini Cardinal. & adde Cal. in iſto titu. conſilio ſecundo. ubi ponit de inſtrumento confecto a ſpurio reputato legitimo. ¶ Et cum iſtis trā

in l. 1. C. ad Vel leia. & per Ioannem. An. in addi. Spec. in tit de inſtrum. edi. §. breui ter. in addi. incip. dicit Accur. et per Cano. in cap. cum Ioannes infra eo-dem.

b ſeo, b quāuis Bal. poſt multa aliter di-cat in l. j. in 6. q. C. de teſta. cū quo con-cordat Pet. de Anch. cōſi. 209. & Bar. ī d. l. Barbarius. in repe. & in l. Herēni⁹. ff. de eui. & Bal. in l. j. C. de māda. prin-ci. & d. l. actuarios. de quo ēt per Inn. ī cle. 1. de procura. Bal. in l. fin. ff. de fid. inſtr. in apoſtillis, & in cōcluſionibus Spe. in iſto ti & Ange. in authē. de hæ-red. & Fal. §. hinc nobis. & in authē d tabellionib. in prin. & in l. 3. ubi bon⁹ tex. ff. ad Macedo. & p̄ſi. 138. & Bal. & Imo. ī l. ad teſtiū. §. ꝓditionem. ff. de te ſta. Et p cōi *opi. facit glo. in §. pen. in Authen. de tabellionibus. cū cōcor. quas dedi poſt Ananiā in c. fraternita tis. infra de hęre. quę dicit, ꝙ ualēt iſtru mēta ꝓfecta a tabellioē priuato, ſi ci⁹ priuatio eſt occulta. ¶ Et adde, ꝙ ſi op ponereē inſtrumēto delato de partib⁹ remotis, ꝙ non ſit cōfectū a tabellio-ne, oportebit probare, ꝙ ſit tabellio, ſi res nō eſt leuis p̄iudicij, ſecūdū Ioā. * An. latè in iſto ti. §. reſtat. uer. qd ſi p-ducat. & do. An. hic, & Bal. j. c. pxi. & aliqd p eundē in Spe. eo. tit. & latè per do. Car. ī ele. j. ī 3. q. d. pc. Vñ ſolēt fieri literę teſtimoniales ꝓtoris, ut hic per

Et cum iſtis trā-ſeo. *Adde tu pro clariori intelligen tia iſtius q. pone, aliquis ī veritate non eſt notarius, neque habet priui legiū notariatus, tamen communi opin. reputabatur notarius, & eſt in quaſi poſſeſſione, quia multa inſtru menta publica fe-cit, an inſtrumen-ta per eum facta ualeant? Multi Doctor. tenuerūt, q ſic, cum quorū opin. hic tranſit Fel. Adde tu q communis * opi. eſt in contrariū, & ſic reproba-ta eſt opin. Felin. hic, & aliorum Doctorum, ques*

*ipſe ſequitur. Ideo cōem opi. intrepi-de teneas, vc 3, q. imo talia inſtrumē ta nihil valēt, & cōmunis error nil operatur, & hoc, quando creatio notarij non ha-buit ortum ab ha bente poteſtatem creandi notarios. Iſtam opin. tenet Ant de Piſis, Gu-il. Ray. Oldr. in l. Barbarius. ff. d of fic. præto. & idem tenet Azo. in Su-ma in auth. in tit. de fide inſtr. idem tenet Bartol. in l. actuarios. C. de nu. et actua. li. 12. Bar. ī l, Heren. ff. de decu. Bal. in re pe. d. l. Barbari⁹. Sali. & do. Alex. in l. 1. C. de teſta. & Ang. in d. l. 1. & cōmuniter Do ctо. hic. Speculator in ti. de inſtr. ed. §. reſtat. verſi. quid ſi is. vbi exp reſſe dicit, quòd ille, qui non eſt no tarius, neq; priui legium tabelliona tus hēt, dato q exercuerit officiu, cōis error nihil p-deſt, quia cōis er-ror nō poteſt eum facere notarium, c. j. & 2. de cle. nō ord. l. priuatorū. C. de iuriſ. omniū iudic. Et teneo, q. per iſta Specu. ve * lit dicere, q cōs error nō facit ius in hoc, cum pop-ulus non poſſit di-ſpenſare cum no-tario, qui non eſt creatus ab haben te poteſtatē, cùm iſtud, creare nota riū, ſit reſeruatum ſupremo principi in ſignū ſuprema poteſtatis, c. cùm P. tabellio. j. eod. vbi Doc. Ideo er-ror priuatorum, imò conſenſus ex-preſſus nihil ope-ratur. Idem tenet Io. And. in ad dit. Spec. in illo §. reſtat. in addit. in cip. ad intellectū, vbi dicit, quòd li-cèt quis exercue-*

Imo. & do. An. Pro q b⁹ faciūt nota. ī c. poſt ceſſionē. §. d̄ pb. & p do. Ab. in c. corā. in pe. col. §. de off. deleg. quē retu li in c. ſeries. §. de teſti. & p do. Car. ī d. cle. j. ¶ An † aūt per matriculā probe tur creatio notarij? Bal. in l. 2. C. de ſen ten. & interlo. omniū iud. & in d. l. Bar barius. & Sali. & Ro. ī l. ſcrinarios. C. d̄ teſta. mili. & Ro. in l. in illa. de ver. obl. dūt, ꝙ ſic, per l. matriculā. C. de agētibus in rebus. lib. 12. Sed ꝓtrariū tenet Ioan. And. ī Spe. in iſto ti. §. reſtat. ver. ſcias. & do. Ant. hic, qa matricula nō aſſertit tēpore deſcriptionis illū fieri notariū, ſed aſſerit eū de ꝓterito factū eſſe. ergo nō p̄bat illū actū prætеritū, per notata in auth. ſi quis in aliquo. C. de eden. & per Inn. in c. qm̄ contra. §. de proba. ubi dixi in 5. concluſione. Et iſtud verius per hanc rationē, & iura ī contrariū præſupponunt, ꝙ creatio p̄ ceſſerit. Si tū fieret matricula, de crea tione, q̄ tunc agebaī, ſi eſt ſcriptura pu blica, p̄bat, vel dato q non p̄bet, tñ ſi probetur deſcriptionē eſſe factā p̄ſen-te notario, & eo, qui poſſet tabellionē creare, ille eſt in quaſi poſſeſſioē tabel lionatus, ſm dūm Antoniū hic, cuius dicta intelligo, dū modò deſcriptus in matricula exerceat officium, alias nō gaudet eius priuilegio, ſm Bart. in d. l. ſcriniarios. per l. in honorib. §. j. ff. d̄ va catione muner. in quo tñ do. Anto. ali ter dixit in cap. maiores. in princi. j. de baptiſ. Pro quo faciūt, q̄ dixi in cap. 1. ī 8. fallen. §. de proba. de deſiſtente ab a-ctu, qui non perdit nomen. Sed dictū Bart. eſt verius, quia ſine exercitio per-ditur nomen, l. 1. in prin. ff. de trib. ma ximè in iſtis, quæ quis aſſumit licitè à ſeipſo, ſi enim dantur ab alio, vel aſſu-munt a ſeipſo, ſed cū delicto, ſufficit ſe mel exercuiſſe, vt in cōtrarijs, q bus ita rñdet Bar. in l. legatis. in fi. prin. de leg. 3. ¶ Itē oportet, ut ſit ſolēniter ſcriptū ſm Doc. dubitātes, an oporteat, vt ſit ſcriptū ī charta pecudina, vel hœdina, & ꝓeludo, ꝙ non, vt per Bar. in l. in cō modato. §. ſicut. * ff. de cōmo. & Spe. in iſto ti. §. poſtremo, ver. itē ꝙ eſt ſcri ptū. & Bar. in l. j. in prin. ff. de bo. poſ. ſe cundū tabu. & do. Ant. hic. & Bal. pul chre in l. donatio. per illū tex. C. de do na. & Ang. & Sal. in l. qm̄ indignū. vbi bonus tex. in fi. C. de teſta. Et faciūt, q̄ habentur in c. cum cām. §. de proba. d̄ ſcriptis in marmore, & per gl. in c. po ſtulatus. 3. q. 7. ēt ſi eſſent chartæ raſæ, ſm Bar. in l. chartæ. per illū tex. cū glo. ff. de bono. poſ. ſm tab. & Archid. in c. cū redēptor. 12. q. 2. Tñ ex hoc detrahi tur de fide, ſm do. Ant. hic ſignāter, & non ſeruatur de ꝓſuetudine, ſm Bar. ī d. l. chartæ. Pro quibus facit, q̄d no. Bal. in l. ꝓtractus. C. eo. ubi dicit, ꝙ propter viliſſimā & immundā chartā ſcriptu. ra eſt ſuſpecta, vnde bullis perforatis ñ datur fides in curia Romana, ſecun-dum ipſum. Pro quo facit c. 2. in fi. j. de cuſtodia euchariſtiæ. Et q̄ñ raſura vi-tiet, dicēt. j. eod. c. ex literis. ¶ Itē opor tet, ut non ſit ſcriptum per notas, vel ſi gna, ſm Spe. in iſto tit. §. compendio-ſe. ver. item ꝙ eſt ſcriptum, & do. An.

hic allegantē gl. in ver. notarius. in ca. monachus. 77. diſt. & l. 1. ad fi. C. de e-menda. Iuſtini. cū concor. de quibus p eū, & p Bar. ī l. quoties. §. j. per illū tex. ff. de hære. inſti. Vbi hoc limitat, niſi eſ ſent notæ, vel zifaræ vſitatæ, vt c. pro centū, uel 10. pro decē, & dū modò i⁹ expreſſe hoc ēt nō p̄hibeat, vt in caſu auth. q̄d ſine C. de teſta. & in d. l. 1. ī fi. & idē dixit Bar. ī l. ſed cū p̄ono. §. fi. ff. de bo. poſ. tit. gñali. & ī d. auth. q̄d ſine. & habeē per Ang. in l. Lucius. in prin. ff. de mili. teſta. & Bal. in l. verbū. Volo C. de fideic. & in d. authē. q̄d ſine. alias uerba obſcura vitiāt inſtrumentū, ut in dictis locis, & per Bar. & Ange. in l. quicquid aſtringendæ. ff. de uerb. obl. & q̄d not. Bartol. in ſimili in l. ſi quis ſi liabus. in fi. ff. de teſt. tur. & abſtinēdū eſt à periculoſis ibreuiaturis, ut ī Spe. de reſcr. p̄ſenta. §. j. & de inſtr. edi. §. po ſtremo, uer. itē opponit, ꝙ inſtrumen. tū. & in §. oſtēſo. ver. quid ſi imbreuia-tura. & latè per Arch. 25. q. 2. ī ſumma, & aliquid per Ang. ī l. bn̄ a Zenone. C. d̄ quad. præſc. Et in literis Apoſtolicis dictiones numerales, q̄ p̄cedūt immē diatè calēdas, nonas & idus, debēt ſcri bi p literas & ſyllabas, alias nō ualerēt

20 vt in regulis cācellariæ. ¶ Itē † requiri * tur, ꝙ notarius ſit rogatus de ꝓfectioē inſtrumēti, ut in §. nos aūt, in Auth. de tabellio. & per Bart. in auth. ſi quis in aliquo. in pe. col. C. de eden. & gl. ī ver-bo, requiſitus. in cle. j. de iureiu. An au tē in dubio notarius p̄ſumatur rogat⁹ ſi nō appeareat? dicit. ꝙ nō, quia eſt ſo-lennitas extrinſeca, quæ nō præſumi tur, l. quæcūq; §. fi. ff. de Publicia. & di-xi in c. Albericus. §. ti. 2. & ita tenēt Inn. do. Ant. & do. Abb. hic, & Bar. in d. §. ſi initium. in ult. char. ſicut dixi-mus, ꝙ teſtis in dubioñ p̄ræſumit rogatus, vt per Cyn. in l. hac p̄ſultiſſima. C. de teſta. & Bar. ī l. ſciēdū. ff. d̄ uer. obli. & in l. Domitius. ff. de teſta. & Spe. in tit. de teſte. §. 1. circa fi. uer. ſed quid, ſi in p̄dictis. & do. Ant. in ca. ſicut j. de re iud. cū concor. & reprobaē gl. quæ de notario di xit ꝓtrariū in d. §. nos autē. in verb. iniungatur. quamuis cū ipſa ꝓcordet Ang. ibi, & Bar. in d. l. Domitius. & Bal. in rubrica. C. de fide inſtr. & in l. j. in prin. ff. de hæred. in ſtitu. & in l. ad fidem. in lectura antiqua. ff. de teſtibus. & in auth. rogati. circa mediū. C. de teſti. ¶ Eſt uerum, ꝙ ſi notarius ſcribat ſe rogatū, uel ēt vtatur hoc uerbo, Publicauit, tunc p̄ſumit rogatus, quia iſta eſt ſolennitas in trinſeca, ſurgens ex uſu uocabuli, ut eleganter per Bar. in d. l. ſciendū. quē retuli poſt do. Card. in d. c. Albericus. & cū Bar. trāſit Imo. & Rom. d. l. ſciēdū. & Ang. in d. l. quæ cunque. §. fi. & p̄ſ. 26. incipiente, Reperit q̄dā imbreuia-tura. & do. Ant. & do. Abb. hic & Bal. in l. 1. C. de fid. in ſtru. lib. 12. & do. Ant. in d. c. ſicut. & Imo. in l. j. ff. de her. inſti. & in l. hæredes palā. §. in teſtamētis. poſt Bar. ibi. ff. de teſt. & do. Car. in d. cle. 1. §. dudū. in 14. notāb. de iure iur. Et quo ad hoc vide q̄d tāgit Ro. & poſt eū Scriben tes in d. l. ſciedū. Et nō ſufficeret, ꝙ diceret Scripſi, omiſ ſo hoc verbo, Rogatus, ſm Card. in d. c. Albericus. qa ēt per priuatū ſcribit, licèt Bar. in d. l. ſciendū, ēt in hoc ali ter dicat, q̄ñ cōcurrit ſignū notarij cū alijs ſolēnitatib⁹,

21 & fortè eius authoritas p̄ualeret. ¶ Et † dēt notarius ro gari ab his, à quorum conſenſu actus pendet, & ſi depē deret à uolūtate vnius, ſufficit, ꝙ ſit rogatus ab illo, vt in effectu ꝓcludūt hic do. Ant. & do. Abb. & Imo. j. c. pxi. poſt Io. And. in Spe. eo. ti. §. poſtquā. ver. ſed nunqd i ꝓfi-ciēdo. & idē Bal. in rub. C. eo. & Io. And. ī regula, ſemel malus. in Mercurialib⁹, & Bal. i d. auth. rogati. circa prī. & Pau. de Caſt. in d. §. in teſtamētis. & gl. in d. §. nos autē.

Universidad de Deusto
Biblioteca

& per Imo.in cle.j.circa prin.& Ang in l.fi.in fi.ff.ꝑ derelicto. ¶ De quibus aũt actis possit notarius rogari, vide solẽniter Io. And.in d.ver.sed nunqd. quẽ sufficiẽter refert do. Ab.hic, & satis memini in c.series.§.ti.2.¶ Et de quibus sensibus corporis possit eẽ rogatus dixi in cacum.cãm eo.ti.¶ Et de pœna notarij recusantis sine cã ꝓsicere instrumentũ, vide do.Car.in d.c.dudũ.cũ ꝓcor. quas dedi in c.qm̃ ꝓtra.in 2.no.§.de ꝓba.Et dicit hic Inno.ꝙ est necesse, ꝙ notarius rogeẽ publicè, ꝙa publicũ ẽ eius officiũ, alias est suspicio ꝓtra eius instrm̃, arg.c. 1.j. vt eccle.bñfic. Et istud bñ no.& intellige, fm Host. & alios, nisi aliud suadeat cã iusti metus, arg.c fi.j.de app.& facit vltra eos c.fi.de hære.in 6. Qn̄ aũt dicatur fieri nõ publicè, nõ reperio tactũ, sed dixit do.Car.ī cle.j.ver.notarij.in 2.notabili, de hære.ꝙ secretũ dr̃ id, qđ ꝓbari nõ põt, & dicit esse tex.sing.ibi, & dicit B.Tho.2.2.q.67.artic.1.in fi.ꝙ nõ dr̃ oĩno secretũ, qđ per sufficiẽtes testes ꝓbari põt, de quo ẽt per Bal.in ti.de pace Cõstant.ī ver.
22 in nomine Christi.¶ Tangũt † præterea do. Ant. & domi. Abb.hic, qn̄ notarius possit rogari, vel instrumentũ cõficere de pertinentibus aliquo modo ad seipsum. Et inter alia dicunt, valere instrumentum, quãtũ ad hoc, ut ex ipso notarius obligetur, vt per Bar.in l.seruus cõmunis.ff.de stip.ser.cũ quo concor.Bal.in authẽ. ꝓtra,ꝙ propriã.C.de non nume pecu.& Bar.& Bal. in l.si consil.ff.de adopt.& Bal.in l.iudices.C.de fide instr.& Bar. in l.pupillus.ꝓ illũ tex ff.de autho.tuto.& in l. filius fãmilias.§.sequẽs qõ.ff.de falsis,& ī l.impuberẽ.§.fi.* eo.titu.& tetigit in l. quanquã.C.de his, qui sibi ascrib. in test.& in l.fistulas.§.1.ff.de ꝓtrah.emp.& Bal. j.c.pxi. Sed nõ valet instrm̃ ad vtilitatem suã, secundum prædictos hic, & Ang.in repe.l.sciẽdũ.ff.de ver.obli. Vñ dicunt Bar.& Pau.de Castr.in l.seruꝰ. ff.de testa. ꝙ licèt possit conficere instrumentũ mandati, quãdo ꝓstituit ꝓ se ꝓcuratorẽ, non tamen instrumẽtũ ꝓbabit, quo ad cautionẽ de rato. Facit c.per vestras.j.de iure pat.cũ ꝯcor.¶ An aũt de commissione sibi facta possit esse rogatus, vide Host.& alios in d.c.qm̃ ꝓtra.& ibi dixi ī 1.q.¶ Et de ꝓcuratore meo, qui produxit instrumentũ à seipso me rogante confectũ ante cãm motam, vide latè Ioã. And. in regula, eũ qui de reg.iur.in 6.& do.Ant.& Imo.in c.ex literis.§.de transac.¶ Et de notario conficiente instrumentũ ꝓ patre suo, vide Bar.in l.si pr̃.ff.de falsis.cum ꝓcor. quas dedi in cap.super eo.in fi.§.tit.2. Et de patre pro filio uide Bar.ibidẽ, & Sali.in l.quæ de testam.in fin.C.de ijs, qui sibi ascrib.& Ang.in l.quod adhibitis.C.eod.¶ Et de marito pro vxore vide Bar. ꝙ potest in l.
* Vxori. *Adde ibi dem Alexan. & Angel. in l si pater. eo.ti. in fin.* vxori.* per illũ tex.ff. de falsis.& in simili Bal.in l.instrumentũ.in fi.C.de ꝓba.& per Bart.in consil.filius familias, notarius & presbyter.¶ Itẽ tangit hic Inn.an instrumentũ noceat tertio in eius in cõfectione non intromisso: de quo dic ut per eũ & alios,& per Bal.in rub.C.de fide instru.in l desideriũ. C.depositi.& in auth.si quis in aliquo.C.de eden. Et dr̃, ꝙ ꝓdest tertio, per d.l.desideriũ.quæ est singul. Sed non nocet, quantũ ad ꝓbationẽ facti non rogãtiũ, sed bene ad probationem facti rogantiũ. Et an scriptura priuata noceat tertio, dicẽ j. cap.proxi.¶ Cæterum si propter dictas solẽnitates dubitaretur,& merito, vtrũ si in vno volumine instrumentorũ, seu protocollorũ, sint oẽs solennitates appositæ in prin. videanẽ repetitæ in alijs instrumentis eas non habentibus, vide Bar. solenniter in d.§.si initiũ.ꝓcludẽtẽ, ꝙ sic, per illũ tex. nisi aliquæ charactæ essent vacuæ in medio, vel in certis casibus de quibꝰ per eũ,& aliquid per Bal.in rubrica.ff.solu.ma. vbi etiã dicit, ꝙ si sunt duo volumina rogituũ notarij,& sermo præcedentis voluminis continuetur alteri, censeẽ vnũ volumen,& ꝓpositio indictionis & anni eadẽ, ut ibi per eũ, de hoc ẽt per Bal.& Ang.in l.patris & filij.ff. de vulg.
* §. fina. *Adde ibidẽ ad hoc post Bart. Alex.in §. sequens. alleg. in text. & in l. non putauit.§. si quis de contra tab. et ī l.sciẽdum.in tex. alleg.post Angel. & Ludo.*
& pup.vbi dicunt idẽ in testibus descriptis in ꝓcedenti testõ, ꝙa intelliguntur repetiti in sequenti.¶ Ex quo infertur, ꝙ testes, qui debẽt esse rogati in testamẽtis, sufficit ꝙ sint descripti & rogati in ꝓcedẽti testõ, ut intelligãtur repetiti & rogati in sequẽti, ī quo nõ erãt descripti. qđ est sing. fm Imo.in d.l. patris.¶ Et ista locũ habẽt in subscriptione & signo notarij, fm Bal. & Salic.in l. eo, qđ a multis.C.si cer.pe.& Ang.in l.Lucius.ff.đ testa. mili.& Bal.in rub.C.de fide instru.ver.hinc incidit qõ.vbi plus sing.dixit, ꝙ solennitates appositæ in principio instrumẽti, vel libri, referunt ad oĩa, quæ sunt scripta etiã in margine. Et hoc ẽt no.Bal.in l.Labeo.§.1.ff.de pac.& in ꝓsi.suo inci.In libro sententiarũ. Sed tñ in hoc cõtrariũ tenent Io.And.latissimè in addi.Spe.eo.ti.§.ostẽso. in additione, Dixit Rolandinus,& Bal.Ang.& Paul.de Cast.in l.si unus.C.de testa.& Pau.de Cast.ꝓsi. 26.incip. In Christi,&c. dubiũ facit.cõcludentes, scripta in margine non valere, si notarius nõ declarauit diẽ, qua illa addita fuerũt. Et põt rñderi ad prędicta, ꝙ loquunt ī scripturis habẽtibus ordinatã ꝓsequentiã, & de hoc etiã ꝓ Bal.in l.nostrã.in 1.& 2.col.C.de testa.& in l.ea, quæ.C. cõmunia.vel epistο.& Ang.ꝓsi.224.inci.Titius ut hæres, & Bar.in l.in fraudẽ.§.sicut.ff.de testa.mili.& in l. imperator.in fi.ff.de sta.homi.Et ꝑdictis adde Bal.in l.circa. C.loca.ubi dicit per illũ tex.ꝙ prædicta ꝓcedunt, quo ad gñales formas, puta anni & ꝓsulis, secus in his, q̃ variant ad voluntatẽ ꝓtrahentiũ, ut sunt renũciationes, & aliæ clausulæ, quia nõ censent repetitæ in alijs instrumẽtis, fm eũ, quẽ intellige, nisi in sequẽti instrο esset apposita dictio, & c. ꝙa tunc extendeẽ secundũ clausulas positas in ꝑcedenti simili ꝓtractu, fm Bal.in l.gallus.§.idẽ credẽ dũ.ff.de liber.& postu.¶ In gl.fi.ibi, lege gesta. Qn̄ sit adhibenda fides exẽplo instrumẽti, dic vt hic per Scribentes, & per eosdẽ in c.fin.j.eo.ubi dicetur relatis quinque limitationibus, quas ad istũ tex.colligit hic Imo.¶ Et tene menti singulariter istã gl.in fi.ꝙ commissio, per quã quis refertur ad literas, de quibus nõ apparet, est nulla. Simile in rñsione, quæ fit positionibus, fm Bal.in l. 2.C. de erro.aduo. Qđ idẽ in snĩa, fm Bal.in c. cùm cã. circa mediũ, j.de re iud.¶ Idem in priuilegio.vt per do. Abb. in c.ex parte.in ultimo no.j.de priui.& in cap. inter dilectos.infrà eo.vbi dicetur in uer.& iuxta hoc subdit.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum priuatum corruit, si testes in eo descripti sunt mortui, nisi habeat sigillum authenticum.*
2 *Scriptura priuata vt probet, qua & quot requiruntur.*
3 *Testes an sint scripti in instrumento manu propria, an manu alterius, non refert.*
4 *Testes subscripti in instrumento, an semper debeant esse masculi.*
5 *Scriptura facta à tertia persona partibus mandantibus, non tamen subscribentibus, an probet.*
6 *Comparatio literarum sola quando sufficiat. nu. 7.*
8 *Scriptura liberatoria non solennizata quando probet. nu. 9.*
10 *Scriptura vetus non solennizata an probet.*
11 *Scriptura mercatoris, vel cambsoris, an probet.*
12 *Confessio nullo modo nocet tertio in certo casu.*
13 *Scriptura non solennizata an valeat pacto solenni partium.*
14 *Scriptura priuata quando probet semiplenè.*
16 *Scriptura nuda & priuata an aliqualem fidem faciat. nu. 16.*
17 *Epistola seu litera missiua, quando, aut qualiter probent. Vide numero 18.19.*
20 *Acceptans literas debiti an videatur fateri debitum.*
21 *Liber rationum regulariter pro scribente an facit fidem. Fallit nu. 22.23.24.25.26.27.*
28 *Liber rationum an & qualiter probet contra scribentem, & concludit, ꝙ contra scribentem probat. Quæ conclusio restringitur sex fallentijs, vt hic per ordinem videre licet. nu, 29. 30. & 31.*
32 *Liber rationum pro tertio contra tertium non probat, non enim iure cautũ reperitur. Hæc autem conclusio fallit, vt hic nu. 33.*
34 *Sigillare quis potest sigillo alieno, si proprium non habet. & nume ro 35. & 36.*
37 *Consuetudo, quòd prælati & principes concedant sigillum suum aliis, valet.*

CAPI-

CAPITVLVM II.

1 Scripta. ¶ Corruit † instrm̃, si testes descripti decesserint, nisi adsit sigillum authẽticum. H.D. ibi publicũ. ¶ No. quod scriptura publica semper dicitur authentica, sed nõ ecõtra, quia scriptura priuata cũ testium subscriptione fidẽ non faciet mortuis
* testibus, * nisi nota sit per manum publicã, ꝙa tũc nõ dr̃ authẽtica. ¶ Et versanẽ dicta doctorũ hic circa mãm scripturę priuatę & epistolę, & libri rationũ, & sigilli, & qn̄ breuius possibilè sit, restringe substantiã dictorũ suorũ ꝓclusionẽ. ¶ Prima
2 ꝓclusio. Ad † hoc, vt scriptura priuata ꝓbet, * requirit, ꝙ habeat subscriptionẽ partiũ & triũ testiũ, quorũ voce, vel literarũ ꝓparatiõe coadiuueẽt, vt s. vna litera sit similis alij eo ꝙ uideatur scripta ab eodẽ, l.scripturas.C.qui po.ī pign.& tex.hic, vel ꝙ habeat subscriptionẽ triũ testiũ, & iuueẽ simul ex eorum depositione & literaũ cõparatione, ꝓ auth.& si ꝓtractus.C. de fide instr. Et ī hoc secũdo casu, si deficit dicta depositio & ꝓparatio scriptarã ꝓbat ẽt se miplenè, sed aliqualiter. Si uerò ꝓcurat alterũ ex ipsis, ꝓbat semiplenè, vt ī §. si quis igitur.in Auth. de fide inst.& in dicta auth.& si ꝓtractus.& est gl. in l.in bonæ fidei.C.de rebus credit. Ista breuis conclusio colligiẽ ex distinctione. quã ponit Bar.in l.nuda ratio, in 1.
* col.ff.de dona.& ī leg.admonẽdi. * ff. de iureiur.& in dicta auth.& si contra ctus. De cuius dictis faciũt multa verba do.Ant.do.Car.do.Ab.& Imo.hic & Imo.& Rom.ī dicta l.nuda.& Ro
6 ma.in dicta l.admonẽdi. Ex quorũ dictis & aliorũ pro simplici informatio ne nota circa ista uerba nouem declarationes, demũ undecim limitationes
¶ Prima declaratio. Nõ † refert, an testes sint subscripti ꝓpria manu, vel ab alio inscripti, dũ modo viua voce coadiuuẽt, fm Bart.ī dicta l.scripturas.&
3 Bal.ī auth.si qs vult.ibi posita, & facit tex.hic in uerbo, inscripti.& in §.si qs igitẽ.in Auth.de fide inst.ubi probatur idẽ eẽ, si nõ sunt inscripti, dũ modò coadiuuẽt uiua voce, l; aliud sẽserit Bal. in auth.& si contractus.C.eo.ti.in antepe, col.vers.viso, &c. ¶ Scda declaratio. Testes † subscripti debẽt eẽ masculi, alias nõ ꝓbant eorũ subscriptiones,
4 fm Bal.in d.l.scripturas.per illũ tex.in verbo, triũ uirorum. Facit, qđ in simili no.Bar.in l.j.ff.de legibus. Sed ꝓtrariũ tenui in c.qm̃.in 3.fal.§.đ testi.& vltra ibi dicta in ꝓtrariũ facit, qđ no.Bal.ī c.
5 licet.el.1.§.de test.ubi sup illo tex.1uer bo, triũ virorũ.dicit, ꝙ masculinũ cõcipit femininũ, quia mulier poterit esse testis, ꝓ l.j.ff.de uerb.sig. licèt sec⁹ dicat in statutis. ¶ Tertia declaratio. Vbi testes nõ deponũt de tenore ꝓtract⁹, sed solũ, ꝙ viderũt scripturã cõfici, nõ dẽt eẽ tres, ut in cõclusione, sed si deponũt de tenore ꝓtractus, vel scripturæ, duo sufficient, ꝙa in ore duorũ, &c.& facit l.ubi numerus.ff. de testi. Ita declarat Bar.ī d.auth.& si ꝓtractus.& do. Car. & do.Ab.hic. ¶ Quarta declarõ. Etiãsi unus ex testibus subscriptis eẽt tabellio, nõ ꝓ hoc plus operaẽ, q̃ alius simplex testis, ꝙa nõ scribit vt tabellio, fm Bal.hic, & in d.l.scripturas. vbi reprehendit notarios imperitos abutentes officio suo, ut ibi ꝑ ipsũ, ꝓ quo facit qđ
* notat Ro.ꝑsilio.105.* & dicẽ j.i.7. declaratione. ¶ Quinta declaratio. Concurrẽtibus ꝑdictis in scriptura priuata poterit ꝑ ipsam ꝓbari & quinci qs de
* usuraria prauitate, fm Sali.in ꝑsi. inci. In noĩe Saluatoris nr̃i. ¶ Sexta declaratio. Scriptura † facta à tertia ꝑsona partibus sibi mãdatibus & nõ subscribẽtibꝰ, nõ ꝓbat, l3 testes sint scripti, ut latè declarat solus Imo.hic ꝓtra glo, & pro ipso vide elegãter Rom.in d.l.admonẽdi. ubi ꝙ hoc no.d.l. scripturas. requirentẽ, ꝑ forma subscriptionẽ partiũ. Põt tñ saluari gl.hic, fm ipsum ibi, & ꝑsi. 204.inci. Pro discutiẽda scriptura tertij. si sit scripta de partiũ volũtate, & hoc atteſtanẽ testes in sua descriptione, ꝙa dñt se subscripsisse de uolũtate partiũ, & fuisse ꝑsentes, &c. vt latius ꝓ eos, & aliqd per Spec.de instru.edi.§. nũc dicendũ. & Bal.in rub.C.eo.tit.& in l.in bonæ fidei.C.đ rebus cre.& in l.instrumenta.C.de ꝓbat.& in l. inter chartulas.C.de quen.fisci debitor.lib.10.¶ Et subdit Ro.in d. l.admonẽdi. ꝙ si scriptura nullam hẽt partiũ, nec testiũ subscriptionem, siue à mercatore, siue ab alio sit confecta, nullã probatio
* Inducit. *Adde Rom.in cõsi. 204. §.in tex.allegato. et in l.nuda ratio. versic. septimo in quantum ff.de donat.& in l. admonendi ff. de iurei. nu, 55.cum seq.* nẽ inducit, * qa fides data mercatori est in rõnibus librorũ suorum, vnde nõ extenditur ad alia negotia, in quibus nõ põt facere ipse, qđ agit vt mercator, & alle.Ioã. An.in d.§.nũc dicẽdũ. Et ita ẽt ꝓsuluit ipse solẽniter cons. 205.¶ Septima declaratio. Quamuis Bar.ubi §.& quasi oẽs hic, dicãt, ꝙ ubi est subscriptio partiũ & testiũ, sola cõparatio literarum sufficit, tñ Imo.hic tenet ꝓtrariũ, ꝙa paria sunt, scripturã esse scriptã manu partiũ, & subscriptã à testibus, vel scriptã esse manu tertij, & subscriptã à partibus & a testibus, ꝑ l.scripturas.& no.Ioã. And.ī addit.Spe.in d.§.nũc dicendũ. in additio
ne magna, in tertio supplemẽto. Sed
* Comparatio. *Adde Paul. de Cast.consil. 328. Alexã. consi. 58. num. 1.volu.7.& consil.210.nu.2. eo.vol. consil, 87. nu.7.& consi.58. num. 1.eo.vol.& consil. 114. nu.3. & consi. 184. sub num.6.eo.vol.* * ꝓparatio * nõ facit plenã fidẽ quãdo est scripta manu partiũ, & subscripta à testibus, ut in §.sed & si qs. in Auth. eo.ti. Ergo nec qn̄ est scripta à partibꝰ & à testibus. Et istã impugnationẽ facit ẽt Imo.ī d.l.nuda.& vr clara, cùm de necessitate requiraẽ semp testiũ coadiuuatio, ut ꝓbaẽ hic, & in l. scripturas. Imò illa sola sufficiat, ut dicẽt ī 7. limitatione, & de hoc ẽt per Bal. in authẽ. sed nouo iure. vers. & pro plenio ri. C. si cer.pe. ¶ Octaua declaratio. Paria sunt, aliquẽ subscribere se scripturæ priuatæ, uel ꝙ scribat eã manu propria, & dicat eã esse ẽ manu sua. Ita elegãter dicit Rom.in d.l.admonẽdi.in 19.col. ꝓtex. īl.
7 cũ antiqtas.§.fi.C.de testa. Et † ibi hoc ẽt notat Bald. et expressius Pau.de Castr.et idẽ tenet do. Ant.hic, et Bal. in prin.ff.in ultima col. Et ecõtra scriptura scripta ꝑ aliũ, & subscripta ꝑ Titiũ, habeẽ ac si eẽt in totũ scripta ꝑ Titiũ, vt ꝑ Bar.in l.emptor.§. Lucius ꝑ illũ tex, cũ go.in uerbo, habebaẽ.ff.de pact.et dixi in c.qm̃ ꝓtra.§.de ꝑ ba. Caueẽ tñ, ꝙa licèt instrm̃ sit scriptũ manu tabellionis, tñ requiriẽ subscriptio sua, fm Pau.in d.§. fi. ꝙa ita requiriẽ ꝑ solennitate, vt dixi §.c., ꝓxi. Bñ facit l.2.C. de quenien. fisci debitor.lib.10.quã in ꝓposito allegat Bald.in l.2.C. qn̄ fiscus, vel priuat. ¶ Nona declaratio. Qđ dictũ est de partiũ subscriptione, intelligiẽ in mã ꝓcernẽte ꝑiudiciũ utriusque partis, sed si vnus partis tñ, tũc sufficeret illi⁹ subscriptio, fm Imo.hic. Addunt, qđ in simili dictũ fuit

Universidad de Deusto Biblioteca

supra c.proxi,de rogatione.¶ Modò sunt aliqui casus ĩ quibus oĩno ꝑcedunt oĩa,q̃ sunt dicta in ꝯclusione, sed
8 imo illis nõ ꝯcurrentibus scriptura ꝓbat. & † iõ limita primo, nisi scriptura liberatoria creditoris reperiatur penes debitorẽ,qa quãuis nõ solennizata,ut s̃.ꝓbat,ſm Sali.in d.l.admonẽdi.& dicit esse gl.sing.in l. inter chartulas.C.de ꝯuen.fisci debitor.lib.10.ubi ẽt uide Bart.Bñ facit tex.ĩ l.tale pactũ.ĩ prin.ff.de pac.Sed hoc nõ ẽ simpliciter verũ,ſm Rom.in d.l.admonẽdi, sed dẽt intelligi,qñ debitor ꝓbat,ꝙ creditor sibi tradidit illã scripturã liberatoriã,ꝑ ea q̃ no.Bar.in l.Labeo.ff.đ pac.& facit qđ no.do.Ant.in c.eccl'a.el 2.s̃.vt lite pen.& Io.And. in Spe.de instr.edi.§.postquã.ver.instr̃m,vbi plenè habes, qñ ꝓbet̃ cancellatio debiti ex eo, ꝙ penes debitorẽ reperit̃ restitutũ fuisse in
9 strumentũ debiti.* ¶ Scđo limita,nisi † sit scripta deputata ad locũ publicũ,qa talis plenè ꝓbat,ſm domi.Ant. hic,quẽ declara,dũ modò ꝯcurrãt ea, de quibus per Inn.in c.1.s̃. de proc. & Io.And.in d.§.nũc dicendũ.in additiõe magna,& Bal. in l.exẽplo.in 1.col.C.de ꝓba.cũ alijs allegationib⁹,quas dedi in c,cũ cãm.s̃.de proba.& dicet̃ in c.ad audientiã.
10 ĩ.de præscr.vbi est locus ꝓprius ad hoc.¶ Tertiò † limita in scriptura ueteri,qa facit p̃sumptionẽ,vel semiplenã ꝓbationem,ſm Spec.in tit. de instr.edi.§.nũc dicendũ.ver.regulariter. Allegat l.instr̃a,& l.rões.& l.exemplo.C.de ꝓba.& l.3.C.de reb.creditis,& c.sanè.el 1. 24. q.j.& sequit̃ ibi Io.An.& do.An.hic,& facit l.si arbiter. cũ mã,ff.de ꝓba.& qđ no.do.Ant.& do.Abb.ĩ c.cũ causam.s̃.de ꝓba.& qđ habuimus in cap.veniẽs.el 1.s̃. de testi.ubi in factis antiquis ꝓbatio imperfecta, nõ est semꝑ
11 impfecta,vt fama,&c. ¶ Quartò † limita in scriptura mercatoris,* uel cãpsoris, quæ ꝯtinet data & accepta, tã ꝓ se,q̃ ꝯtra se,qa cũ alijs adminiculis semiplenè ꝓbabit,ſm Bal.in l.rões.circa med.C.de ꝓba.& clarius ꝑ eundẽ ĩ l.in bonę fidei.in 4.col.C.de reb.cred. de quo ꝑ eundẽ in l.instrumẽta. C. de ꝓba.& ꝑ Bart. in l.q̃dã.§.nũmularios. ff.de eden.& in locis primò allegatis, & dicet̃ ĩ.tangẽdo de libris rationum.

* Instr̃m debiti. *Adde Roma. consilio 446.inci. primus propositæ. num. 13.*

* Mercatoris. *Adde Rom. cõsi. 290.inc.ĩ casu.ante nu.7. cõs. 292. inci.pro habenda substantia. nu. 3. & consilio 373. inci.in casu proposito.num.6.*

¶Quintò limita,nisi is,ꝯtra quẽ ꝓducitur scriptura priuata nõ solẽnizata, ꝯfiteretur eã scriptã esse manu sua, quia tunc ꝓbat,ſm Bar.& alios in locis allegatis in cõclusione ꝑ l.Publia.ff.depositi.& l. cũ de indebito.ff.de ꝓba.Et sic intellige gl.hic,vt ꝑ Bal.in l.fi.C.si cer.pet.dũ declarat l.cùm tabernã.§.idẽ quæsit.ff.de pig.¶ Et hoc intellige,nisi ꝯtra dictã scripturã ꝓduceretur solẽne in-
12 strumentũ,per d.l.scripturas.¶ Itẽ intellige,ꝙ † dicta ꝯfessio nocet ꝯfitenti,non aũt tertio,ut no.gl.magna ĩ fi. in d.l.scripturas.& ibi Bar.Et idẽ Bar.in l.repetita. ff. de fide instr.per l si superatus.ff. de pig. aliàs facilè daretur modus fraudi fingẽdę scripturę alteri p̃iudicialis,vt hic per do.Ab.Facit,qđ in simili no.Spe.in tit. de ꝯfessis. §. nunc videndũ.ver.sed nunqd.& do.Anto.in c.Quintauallis.ĩ.de iureiur.de patre ꝯfitente tñ debitũ, ꝙ exhausta remanet oĩs spes filij, vt nõ teneat ꝯfessio nisi aliud suadeat ꝑsonæ qualitas.Itẽ intellige hãc fallentiã, dum modò ꝯfiteatur expresse,secus,si tacitè tacẽdo, ſm Bal. s̃.c.ꝓximo,in pe.col,quia silere est signũ mutũ,id est,sine voce,vt per ipsum,pro quo facit doctrina Bar.in l.q̃ dotis.ff.sol.mat.& Inn,in c.in Genesi.s̃.de elec. cũ similibus quãuis in ꝓposito aliud dixerit Inn.s̃.ca.ꝓxi.cuius opinio posset esse vera,qñ quis non taceret simpliciter sed acceptaret scripturã,per id qđ habet̃ in cle.1. de procur.& dicetur infra,de epistola,quę acceptatur.¶ Fallit
13 † sextò,nisi partiũ conuentione solenni promissum esset stare scripturæ priuatæ carenti dictis solennitatibus, qa tale pactũ ualet,ſm do.Ant.hic alleg.Bar.post Dyn. in l.fi.ff.de præto.stipul.& Bar. in l. Theopompus.ff. de dote p̃leg.& idẽ do.Ant.in c.finẽ.in vltima charta.s̃. de dolo & ꝯtuma.& ibi Pet.de Anch,in eo.ti. & in cle.j.ĩ 15.notabili,de foro.ꝯpe.Simile dicemus de exẽplo, qđ probat ex pacto partiũ,ſm Bar.in authẽ.si qs in aliquo. circa prin.C.de edẽdo.& in l.in fraudẽ.§.neq; ff.de iure fisci.cũ ꝯcor.¶Sic ẽt ualet pactũ,ꝙ stetur dicto alicuius testis ẽt nõ iurati,vt per Bar.in l. Lucius. in fi. ff. de fideiusso.& ꝑ Bal.in l.bonæ fidei.in pe.col.C.đ reb.cre.¶ Sicut ẽt cõsuetudo ualidat probationẽ inualidã.ĩ.eo.c.cũ dilectus.Vñ sic & pactũ,iuxta gl.in rub.C.đ decre. decurio.cũ si.Et istud nõ est remittere dolũ futurũ, ꝯtra l. si vnus.§.illud.ff de pact.quia nõ ẽ dolus certus, sed p̃sumptus,quẽ remittere nõ est illicitũ,vt ꝑ do.Ant. in c. fraternitatis.in 7.charta,s̃.de testi.& Bal.in l. cũ antea. ĩ 2. col.C. de arbi. Et ꝓ hac dr̃ia doli facit gl.in l.ubi exigit̃.in uer.ꝓximã. ff.de eden.¶ Cõtrariũ tñ * dixit Inn. in c.cũ P.ĩ.eo.quẽ sequit̃ Bal.ibi,& in l.Imperator.ff.de statu.homi.& in l.de qbus. ff.de legibus Ang.& Pau. de Cast. in l. pactũ inter hæredẽ.ff.de pactis.& Ro. in d.ꝯs.205.& in d.l.nuda.& in d. l.admonẽdi.& in rubrica.ff.de arbi.in 10. col.quasi inuitet hoc pactũ ad deliquẽdũ,ergo nullũ,c.fi. cũ similib. s̃,de pactis.Cui rõni r̃nsum est s̃. Et pro Inn. facere vr̃,quia facultas paciscẽdi non extẽditur ad ea,q̃ sunt iuris publici,l.i⁹ publicũ ff.de pac.& c.si diligẽti.s̃.đ foro ꝯpe.Et solẽnitas scripturæ est ad utilitatẽ publicã,l.fi.circa princ.C. si cer. pe.p̃sertim cũ sit data certa solennitas ꝓ forma,d.l.scripturas. Vñ illi non vr̃ posse renũciari,vt ꝑ Bar.in d. l. ius publicũ.¶ Quib⁹ nõ obstãtibus facilius sustineret̃ prima pars,per p̃dicta, qa ñ vr̃ esse minus ꝯsentire, vt stetur dicto vnius,q̃ nudæ scripturæ, & tñ illud p̃t pactũ,Ergo,&c.Quòd aũt sit data forma,& ꝙ illi renũciari nõ posset,nõ uidetur semꝑ uerũ,quia etiã dicto testis datur forma,vt iuret,l.iusiurãdi. C. de testi.& tñ illi põt renũciari,c.Titius.s̃. de testi.not.gl.in c.tertio loco.s̃.de ꝓba.& in l.j.ff.de ferijs.¶Sic ẽt est data forma à lege, ut ille,cuius industria est electa,non subdeleget̃,c.fi.s̃. de offdele.& tñ renunciari põt,ut ibi per do.Abb. in §. is aũt ¶ Sic ẽt in c.nõnulli.s̃.de resc.dat̃ forma de dictis.& tamẽ illi põt renũciari,ſm Bar.ibi,& p̃sertim istud suaderi põt in ꝓposito,cũ videamus cessante subscriptiõe ipsam scripturã ꝓbare,si pars eã fatet̃, ut in p̃cedenti fallentia.Ergo tñ operabit̃ expressus ꝯsensus nõ curãs subscriptionẽ,quãtũ ꝯfessio.¶ Ex quibus habet̃ utilis practica in hac mã, ut uolentes aliqd publice facere p̃mittãt dictũ pactũ, ꝑ qđ solẽniter dicãt se ratũ habituros,quicqd ĩ tali scriptura ꝯtinebit̃ in eorũ manu, & tũc si negabit̃ sola ꝯparatio,sufficiet,postquã subscriptioni renũciatũ docebitur,& hoc mõ multa sustinebunt̃,qa multi uellent publice pacisci,sed non publice negotium gerere.
14 ¶ Septimo† limita,ut ẽ dictũ in ipsa ꝯclone,quo ad semiplenã ꝓbationẽ,qa illã facit talis scriptura,qñ habet vel cõparationem solam,vel coadiuuationẽ testium * solã,ut per Bart. in dictis locis,contra quẽ instat hic Imo. late in duobus locis,& Imo. et Ro. in d.l.nuda.dicẽtes,ꝙ imò testes faciũt eã plene ꝓbare,qñ dñt se fuisse præsentes quãdo ille scripsit, et uidisse illũ scribere,considerato ꝙ reddunt causam dicti sui per sensum propriũ et deputatũ actui.de quo quæritur,ut per Inn.in c. cum causam.supra de testi.Et videtur casus ĩ ꝓposito in §. sed et si quis. ĩ Authẽ.de instr. cau. ſm eos. Et ista uerba habent magnam uim,quia uolunt cõparationem semiplene probare, de quo

* Cõtrariũ tñ. *Adde pro ista opinione. Rom.in cõsilio 204.inc.pro discutienda veritate.nu.4.in l. nuda ratio colu. 3. post num. 10. de donat.in l. admonendi.nu. 56.de tureiur.Iaso.in l. iusiurãdum quod ex conuentione.in prin.num.2.ff. đ iureiu.Bald.in l. de quibus.colũ.2. versi.item per pactum nõ põt dari authoritas.Alex. in consi. 113.Viso. post num. 6.uers. præterea secundũ Bal,lib.4. Ias. in d.l.admonendi.ĩ repe.numero 98. Aucto.in c.si diligenti,nume.9.de foro compe.*

* Testiũ. *Adde Soc.in cons.273. incip. in præsenti cõsultatione.uers. primo in exigẽda par. 1.vbi quòd scriptura priuata subscripta manu trium testium,facta recognitione à dictis testib⁹ plene ꝓbat.& late Ro. in consi.citatis.s̃. in præced.apostil.*

quo in sequẽti fallentia.¶ Itẽ ꝙ vox testium coadiuuet
15 plenè scripturã ¶ Octauò † limita,quo ad aliqualẽ præsumptionẽ,quia illã operat̃ nuda scriptura priuata,ſm Bar.in dictis locis.& Imo.& do.Abb.hic,ꝑꝑ p̃sumptionẽ,quæ est,ꝙ qs nõ faciat de facili unã falsam scripturã. Simil̃r dicit Bal.in rub.C.eo.in antepe. col. ꝙ scribẽs ꝑt esse ita bonæ opinionis, ꝙ scriptura priuata facit aliqđ adminiculũ,qđ tñ nõ est spẽs ꝓbationis,l.instr̃a.C.de ꝓba.ſm ipsum.Et subdit hic do.Ab.ꝙ licèt iste tex.dicat, Nullius firmitatis,tamen potest solenniter limitari,nisi iuuet̃ saltẽ cõparatione, * quia faciet semiplenã probationẽ,attento ꝙ Bar. in d.l.scripturas.locutus ẽ fortius, quã in l,admonẽdi.& do.Ant.hic,vbi voluerũt hoc, & malè,ẽt ubi nõ est comparatio,& sentit gl.in §. si tamen quisquã.in auth.de instr.cau. ¶ Sed istorũ opinio posset ꝓcedere,ſm ipsum, vbi ẽ comparatio quo casu sequitur aliud ꝙ si ultra ꝯparationẽ haberetur unus testis,qui viderit scribi scripturã,vr̃ deferatur iuramentum parti, resultabit vna plena probatio, qđ ipse multũ firmat,attẽto ꝙ olim sola comparatio sufficiebat,dicta l.ꝯparationes. & etiã hodie ĩ.vnã librã auri,vt per gl.in d.§. si quis igitur.¶ Subdit ẽt do.Ab.ꝙ Bar.& alij,qui dñt,ꝙ ubi est subscriptio partiũ & testiũ, sufficit testium depositio,non bene loquuntur, quia si cum testibus requirit̃ cõparatio,vbi est sola subscriptio testium,ſm eos,pariformiter vbi est subscriptio partis, qa ita posset eã ꝯtrà facere pars subscribens,sicut ipsam scripturã, vnde nõ differunt isti casus,ſm eum.Sed dic,vt dixi in 7. fallentia,vtroq; casu videntur sufficere testes coadiuuantes. ¶Nonò limita,nisi esset subscripta manu duorũ notariorũ,dũ modò subscriberent,in quantum notarij, sec⁹ si tanquã simplices amici,ſm Bal.in c.cũ à nobis.in fin.
16 s̃.de testi.Qđ bene no.¶ Decimò † limita,nisi tãta esset fides testiũ a deponentiũ,uel vis cõparationis, ꝙ iudex alteri soli meritò iudicaret eẽ credendũ,qa tunc posset adhibere plenã fidem ſm Bar.in d.l.admonẽdi.ꝑ tex. ĩ auth. de instr.cautela & fide.§.si uerò.Sed, vt late ostẽdit hic Imo.ille tex. non ꝓbat,sed dicit, ꝙ aliqñ comparatio tendit ad vnũ,& testes dicunt ꝯtrariũ, & ꝙ tũc magis est credendũ viuæ voci, nisi ex circũstantijs aliud iudici videretur.& sic creditur testibus regulariter, & illũ tex.dicit hic do.Abb.sig.in hoc ¶ Vltimò limita,nisi habeat sigillũ authenticũ,per istũ tex.qui ĩ.declarabit̃. ¶Reliqua dic,ut in locis p̃allegatis,q̃bus ẽt adde Pet.de Anch.ꝯs.24.incipi. Rationes inductæ superius.ubi cõsuluit,ꝙ d.l.scripturas.in eo, qđ vult non ꝓbari anteriorẽ hypothecã ꝑ scripturã priuatã aduersus instr̃m publicũ,habet locũ,ẽtsi probetur per instrumentũ publicũ,ꝙ datus fuit prius procurator ad faciendã obligationẽ,& postea ostendat̃ scriptura priuata madantis, quia quamuis uideatur cessare fraudis p̃sumptio,ex quo prius datus est ꝓcurator,quia tñ istud antecedẽs põt eẽ sine consequẽti,'qđ est ꝯtingibile nõ necessariũ, nõ ꝑꝑ hoc ꝓbat̃ scripturam prius ꝯfectã,vt per ipsum,cuius ꝯsilio subscripserũt Calderinus & Frãciscus de Rãponibus.Adde ẽt Bal.in l.fi.C. si cer.pe.vbi est bon⁹ tex.& ibi declarat Bal.ꝙ scriptura priuata dẽt continere cãm,alias nunquã ꝓbat, ꝑ l.cũ đ indebito.ff.de ꝓba.& idẽ dicit Bald.in l.instrumẽta.post prin.vbi vide q̃dã alia. C.de ꝓba.& ide Doct.,in locis p̃allegatis.¶Quib⁹ nõ obstat,si diceret̃, ꝙ vbi nõ est cã,p̃sumit̃ donatio inter sciẽtes l.Cãpanus.ff.de ope.liber.Per quã dicit Bal.in auth.ingressi.in 5.q.C.de sa.san.eccl.ꝙ qui scit ꝓfessionẽ nõ tenere,& dat bona,nõ recuperat,qa vr̃ donare,qa r̃ndet Bal.in d.l.fi. ꝙ tunc donatio p̃sumitur, qñ interuenit stipulatio, & est sp̃ale in stipulatione ꝑꝑ eius solennitatẽ,secus in pacto & ꝯfessiõe, l.iure gentiũ.§.sed cũ nulla.ff.đ pactis. & d.l.nuda.đ quo lati⁹.ĩ.e.c. si cautio. Adde ẽt Bal,in auth.sed nouo iure. in pe.col.C.si cer.pe. ubi inter alia dicit, ꝙ scriptura priuata nõ facit fidẽ ꝓ hærede mortuo scribẽte, qa à principio nõ valuit,ẽt si ei succedat fiscus, vel ecclesia.Adde ẽt Bal.ĩ rub.đ ꝯtro.inuest. post prin.ubi dicit, ꝙ scripturæ priuatæ tẽdẽtes ad idẽ,ẽtsi eẽnt nullæ, nõ faciũt plenã ꝓbationẽ. Et quibus casib⁹ faciãt semiplenã, uide hic ꝑ do.Ant. egregie,& aliqd per eundẽ in c.fi.ĩ.de iureiu.Et de mã ponit ẽt Bald.demonstrãs multiplex genus scripturarũ,in l.
17 instr̃a.C.de ꝓb.¶Tangũt † ẽt hic Doctor.de epistolis b, seu literis missiuis, quantũ ꝓbẽt, & ex dictis eorũ hic & alibi,& Bar.Im.& Ro.ĩ locis p̃allegatis vr̃ in effectu, ꝙ si scribens epistolã negat se scripsisse,& scriptura non habeat suũ sigillũ eo mõ,quo dr̃ ĩ.de sigillo,nõ ꝓbat.Bñ uerũ est, ꝙ hic hẽt locũ cõparatio literarũ,ſm Bart. ĩ dictis locis,qa dispositio d.l.cõparationes.C.đ fid.instr.nõ reperit̃ mutata,nisi in apodissa,ut patet ex tex.ĩ §. si qs igit̃. & §. sed & si qs.ĩ Auth.de inst.cau. & fi. & sequit̃ Bal.ita dicens obseruari de vniuersali ꝯsuetudine, ĩ d.auth. sed nouo iure.& dom.Ant.hic,& cõiter * Docto. in dictis locis exceptis do. Car. & do.Abb.hic,secundũ quos eadẽ ratio ꝯcurrit in epistola,ꝑꝑ quã est sublatus vsus cõparationis in apodissa,s. facilitas falsificãdi, & eẽt tollerabilis ista opi.si uerũ eẽt ex toto. ꝙ nõ esset diuersa rõ.Sed Bar.in d.l.nuda.& do.Anto. & Imo.hic dñt,ꝙ in alio differũt, qa ĩ ꝯfectiõe scripturæ,nimirũ si cessat cõparatio,quia imputat̃ parti,quæ nõ fecit eã fieri solennẽ,cũ adesset ꝯficiens quæ ratio cessat in epistola missa absẽti.Et istud est diligẽter mẽti tenendũ, ſm Imo hic. Et ꝙ extra casum apodissæ sola cõparatio ẽt hodie sufficiat,vide Imo. in l.si ita scripsero. post Bart. ibi,ff.de cond.& demon.& est de mẽte gl.fi.in c.cũ venerabilis.ĩ.de religio. do.qa lex correctoria nõ extendit,nisi ex idẽtitate rõnis, qđ nõ est hic,cũ ñ possit imputari recipiẽti epistolã, ut ẽ dictũ:vbi aũt posset imputari,fortè,qa scribẽs dat epistolã,ñ differt à scriptura priuata,ſm Bar.& alios, & idẽ credere,si ꝓbaret̃ quẽ finxisse sibi missam fuisse epistolã.Sed q de hac fraude diceret,haberet ꝓbar̃,l.dolũ.C.đ dolo.

* Cõparatiõe. *Adde glo.in l.admonendi. alleg.in tex. Angel.in §.si quis igitur.in Auth. de fide instru. Albe.in l. comparationes.allega.in tex.Bar.in l.si cõtractus.col.2.C.đ fide instr. Alexã. consi.58.& 114. col.1.lib.7.Soc.cõsi.4.col.1.lib.3.*

a Nisi tãta eẽt fides testiũ. *Credo,ꝙ opinio Bart. hic relata per Fe. sit mala,& quòd Barto.malè dicat in hoc,dum dicit, quòd est in optione iudicis,vel dare fidem testibus, vel comparationi literarũ,quando ipsa comparatio cõtra dicit dicto testiũ, quia si soli comparationi non datur fides,quando ei testes non contradicunt,multo forti⁹ qñ ei cõtradicunt. Tñ tu considera, qa Bar.in loco p̃alleg.vult, quãdo est tãta vis cõparationis, quòd isto casu probet plenè, quamuis cõparatio de sui natura non solet plene probare,fallit, secundum Bar.vbi est magna p̃sumptio. Adde quòd verũ est,quòd tex. in §. si verò,allegatus ꝑ Barto.non probat intentionem Bar. sed bene,si non videtur iudici credẽdum esse testibus. poterit non præstare fidẽ eis,vt quia comparatio cõtra dicit testib.Et hac nota pro intellectu Bartol. scies tamẽ, quòd ipsemet Barto.in authen. contractus.in fi. đ fide instru. sentit quòd idẽ sit in epistola,quod in apocha. Et ita tenet Angel.in d.l.comparatiões. Et hoc etiã sentit Iaco.de Bel.ĩ §.fi. ĩ Auth. de instru.caut. & fide. Et expresse do.Abb. hic in 5. colum.in ver.nũc venio. Adde, ꝙ istis non obstãtib. uidetur uerior opi. Bar.in d.l. admonẽdi,quam etiam tenet Ant.de Bu. et Ioann.de Imo. hic,et Io.de Imo. ĩ l.si ita subscripsero.ff.de cõdi.ind. post Barto.ibi, & est ratio differẽtiæ inter epistolã & apochã,qa epistola mittitur absenti, & non põt ille cui mittitur, ibi adhibere testes quãdo scribitur, ꝑ quos possit probare. Præterea facilius statur cõparationi.Et ita etiam tenet do. Alex. in d.l.admonendi.in 14.colum. Adde, quòd Bal.in fi. C. de edic.diui Adr. tollen.in 13.col.& Sali.ibi in 5. col. videntur tenere contrarium.*

b De epistolis. *Adde tu,quid circa fidem epistolæ, seu literæ missiuæ, et dic,vt per Bar. in l.admonẽdi. ff. de iureiurã. in 6. colũ.in versicu. de tertio genere, cu⁹ dictis adde,ĩ quãtũ dicit,ꝙ cõparatio plenã fidẽ facit ꝑ l. cõparationes. C.de fide instru. quæ non est correcta,nisi in apochis. Adde,ꝙ idẽ tenẽt Moder. in d.l.admonẽdi. Et idẽ Bar.in l.nuda.ff. đ don. Et ista opinio.Bar.videtur esse cõis.**

Probare.

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ Et eo casu, quo dictũ est epistolã ꝓ-
bare, * dic esse uerũ ẽt in uerbis enun
tiatiuis, ſm Bar. in l. Publia. §. fi. per illũ
tex. ff. depos. & Bal. in rub. C. de const.
pec. licèt aliud dicat in l. ñ epistolis. C.
18 de ꝓba. ¶ Item † ꝓbabit ad vtilitatẽ
tertij eo mõ, quo instrumẽtũ, per l. de
sideriũ. C. depos. qđ tñ non est expedĩ
tũ, tũ quia illa lex loquitur in instrõ, tũ
quia istud nõ audet affirmare Rota ĩ
antiquis decisione 373. incipi. Ego mi-
si, * per l. certũ. § si quis absente. ff đ cõ
fes. quãuis pro prima opinione ualde
faciat gl. 1. in c. quoties. 1. q. 7. & qđ de
libro rationũ dicetur j. in 2. ꝯclusione.
19 ¶ Itẽ † ꝓbatur per epistolã donatio, l.
si aliqd. C. de dona. Notat Ioã. And. in
Spe. de cessione actionis, §. ꝯsequẽter
in prin. licèt aliàs donatio facta absen-
ti nemine recipiẽte non teneat, vt no.
gl. fi. & Bar. in l. illud. C. de sac. san. eccl.
¶ Itẽ operatur effectũ etiã post mortẽ
scribẽtis, ſm Cy. in l. gñaliter. C. de nõ
nu. pec. & refert do. Anto. in c. cũ dile
ctus. j. de succes. ab intest. sicut đ pacto
dr̃ in l. si pactũ. & l. epistola. §. 1. ff. ꝓba.
dũ modo sit præsentata epistola ante
mortẽ, ſm Ro in d. l. nuda. & alleg. In
no. de quo exclamat in d. c. cũ dilectus
j. de suc. ab intest. Et istud fortè est ve-
rũ per l. si ꝑ epistolã. ff. de acquir. hære.
lʒ do. Ant. in c. fi. s̃. de ꝯfes. aſr̃ loquat̃
allegãdo Inn. ineptè in d. c. cũ dilect⁹.
¶ Et habẽt ista locũ in literis credẽtiæ,
ut solẽniter declarat Bar. in l. Lucius.
ff. de fideiuss. quẽ sequit̃ do. Ant. & do.
Ab. & Imo. in c. fraternitatis. j. de cle.
nõ resi. & tradit Bal. in l. final. C. quod
cũ eo. & in rub. C. de ꝯsti. pec. ĩ 2, col. et
ĩ l, institor. ff. đ instito. & ĩ l. si uero. §. cũ
qdã. ff. mãd. Et dr̃, ꝙ obligãt ſm effica-
ciã uerborũ intelligendo semꝑ discre
to mõ. ¶ Quæ oĩa intellige, dũ modo epistola habeat
nomẽ mittẽtis, alias ẽtsi haberet sigillũ, nõ ꝓbaret, nisi
eẽt errore omissum nomẽ, ſm Bal. post Cy. in ꝓœ. ff. in
9. col. Valeret tñ absque subscriptione, si in ea esset no-
men, ſm ipsum dicentẽ vidisse in facto per l. cũ antiqui-
tas. C. de testa. ¶ Itẽ intellige, ſm ipsum, dũ modo episto
la habeat solita cognomina scribẽtis & solitũ nomen,
nõ tñ requirit̃ dignitas illius, cui scribit̃, si ꝯtemplatur ꝑ
20 sonã, arg. c. qñ abbas. s̃. de off. dele. ſm ipsum. ¶ Et † ope
rari põt epistola, nõ solum ex parte scribentis in ei⁹ dã-
nũ, sed ẽt aliqñ in eius utilitatẽ rõne recipientis, vñ acce
ptans literas debiti vr̃ fateri debitũ, ſm Bar. in l. filiusfa-
milias si absente. per illũ tex. ff. ad Maced. & in l. Titius
Seio. ff. de ꝯsti. pec. & in l. cùm tabernã. §. itẽ quæsijt. in
fin. ff. de pigno. & in l. quo enim. & l. procurator. ff. rem
ra. hab. & Bald. in l. fina. circa med. C. ad Macedo. & in
l. si literas. in fin. C. mand. & in rubric. C. de fide instru-
men. in vltim. chart. & domi. Abb. in cap. non iniustè
supra de procur. dum modo scienter acceptet, secun-
dum Pet. de Ancha. in cle. 1. ꝑꝑ gl. ibi in verbo, sciẽter.
de ꝓcu. Et iõ dẽt ꝓtestari, ſm do. Abb. ibi, & Pe. de Anc.
in cle. j. in ver. notabili. de iureiu. & Bal. in simili ĩ l. si ab-
sentis. in 2. col. C. si cer. pet. Et p̃sumitur sciẽter accepis-
se, qñ eas lectas retinuit, ſm Guli. in d. cle. 1. de ꝓcu. vł qñ
præsentans aliud dixisset, ut ibi ꝑ Imo. & latius per do.
Car. ibi, q. 16. ¶ Tãgunt ẽt hic do. Ant do. Car. & Imo.
de libris rationũ, quantũ probent, de quo ẽt per Bartol.
Imo. & Ro. in d. l. nuda. & Bar. & Ro. in d. l. admonẽdi.
& Bartol in d. authent. & si contractus. & in l. quædam.
§. nummularios. ff. de eden. Et omisso eorum ordine
dic clarius per tres cõclusiones insertis aliorum dictis.
21 ¶ Prima conclusio. Liber † rationum non probat

* Probare. *Adde Specul. in titul. de proba. §. fi. uer. 10. Alex. cõs. 78. incip. in cã & lite colum. 1. versicul. Accedant ea. vol. 1. Mathesil. not. 22. inci. nota mirabilem modum. & sing. 78. incip. nota doctrinam mirabilem. et utrobique habes istam materiam ample. Bartol. Bald. & Pau. de Castro in l. publia. §. fin. ff. depos. Ab. et Imo. in c. bonæ. il 2. de postul. præl. Ang. in l. scripturis. C. de administ. tut. Bal. & Sal. in l. 1. C. đ de eden. Ias. ĩ l. đ pupillo. §. si qs ipsi prætori. ff. de no. ope. nunc. in l, admonendi in repet. nume. 88. de iureiur. Lanfr. in c. quoniam cõtra. de probatio. super ver. instrumentorum ꝓductiones. num. 75. & 76.*

* Ego misi. *Adde ꝙ est decisi. 429. alias. 18. sub ti. de proba. incip. Nota quod ego misi.*

pro scribente * per l, exemplo. cũ con
cor. C. de ꝓba. sicut ꝯfessioni scribẽtis
nõ statur ꝑ se, vt in c. fi. de ꝯfes. & ita ꝑ
oẽs in dictis locis, & hoc hẽt locũ etiã
in habẽte ꝯficere librũ iure publico,
ſm Bart. in d. §. nũmularios. & Imol.
hic ꝯtra gl. ibi, qa nõ dẽt stari dicto ali
22 cuius ꝑ se, ut ẽ dictũ. ¶ Fallit † primo,
nisi liber ꝯtineret aliqd dependẽs me
reà voluntate scribẽtis, vt si scripsit se
expẽdisse aĩo reperẽdi, nã si ꝯstet đ ex-
pẽsa, credet̃, ꝙ aĩo repetendi fecerint,
ex quo in libro sic ꝯtinet̃, qa illud pen
debat a sua uoluntate, ut ꝓbat̃ in l. Ne-
sennius in fi. ff de neg. ges. ſm p̃dictos.
23 ¶ Fallit† scđo, nisi ex qualitate & quã
titate rei, de qua in scriptura fit mẽtio.
verisimiliter p̃sumi posset pro ipsa scri
tura, ut si scripsit se expẽdisse in alimẽ
tis & doctrina pueri, quẽ cõstat ꝓfecis
se, nã talia nõ fiũt sine expẽsa, l. fi. C. đ
alimẽ. pupi. p̃stan. Vñ tã moderata po
terit eẽ quãtitas, ꝙ iudex stabit dictæ
scripturę, p̃sertim cũ iuramẽto scribẽ
tis, ut hic d. Ant. do. Ab. & Imo. & Io.
An. ĩ Spe. de instr edi. § nũc dicẽdum
in addi. magna & solẽni, & Bal. in l, j.
in vlt. col. C. đ edẽ. vbi dicit, ꝙ data dif
ficultate ꝓbationũ statur libro rõnũ
suꝑ verisimilibus cũ iuramẽto ꝓducẽ
tis, ꝑ l. si qs pro redẽptione. §. pe. C. de
dona. Allegat ẽt gl. ĩ c. quaſr. el 2. ĩ prĩ.
j. de accus. Et hoc pulchre declarat ẽt
Bal. in rub. C. de fide instr. in 18. col. di
cens de verisimilitudine posse multi-
pliciter ꝯstare, puta, ex ædificio, & a-
lijs, q̃ nõ fiũt siue expẽsa, qa expẽsa pro
babit̃ per librũ, ut ibi per eum. ¶ Fallit
24 † tertio, ſm p̃dictos, nisi fuerit scriptu
ra alicui⁹ defuncti, * q ualde laudabili
ter uixisse, qa tunc facit aliqualẽ p̃sum
ptionẽ cũ alijs adminiculis, imo ẽt ꝑ
niuete, qñ nõ esset immoderata quãti
tas, ſm do. Ant. & do. Abb. hic, quorũ
dicta ꝯfirmari possent ex his, q̃ dixi la-
te in c. suꝑ his. ad fi. j. de accu. & in ter
minis vide Bal. ĩ l. unica, C. de ꝯfes. ubi
addit, ꝙ imo poterit tali libro stari. &
idẽ Imo. hic dũmodo talis iuret, & sic
sentit, ꝙ ĩ defuncto nõ plene ꝓbaret.
¶ Quod aũt sit secus in magna quãti-
tate, ꝓbari põt ex dicto Bal. in c. iura-
uit. in 3 col. s̃. de ꝓba. ubi dicit, nihil o-
perari legalitatẽ ꝑsonę ꝯtra regulas iu
ris, qñ arduitas rei aliud suadet. Quæ
aũt sit magna quãtitas, est ĩ arbitro iu
dicis, ſm Bal. in d. l. vnica, subdentẽ ñ
esse hic locũ coaceruationi minutarũ
25 quãtitatũ. ¶ Fallit† quartò, nisi scriptu
ra libri, q̃ est ꝑ se, sit ꝯnexa ei, q̃ adduci
tur ꝯtra scribentẽ, & ab illa cõmodè
separari non posset, nã tũc si aduersa-
rius vult stari libro ꝯtra scribentẽ, sta-
bitur ẽt pro scribẽte, per l. ẽt. §. 1. ff. de
mino Ita no. Bar. in d. §. nũmularios.
& Inno. & do. Ab. hic, & Bal. ĩ d. l. vni
ca, & ĩ l. j. in ulti. col. C. de eden. & do.
Abb. in c. bonę. el 2 ĩ ult. col. s̃. đ postu-
p̃la. & Pet. de Anch. ĩ cle. 1. §. cæterũ. ĩ
4. col. de usur. & Ro. ĩ d. l. nuda. ĩ 3. col.
& Bal. in rub. C. eo. ti. ĩ antepe. col. & fa
cit, qđ no. gl. d. Ab. & Imo. ĩ c. cũ uenis
sent. j. de inst. & Bar. ĩ l. Aurelius. §. idẽ
q̃sijt. ff. de liberatione legata. Si aũt sũt
capi-

* Proscribente. *Adde ad hãc materiã plene Alex. & Ias. in l. admonẽdi. de iureiur. et Alex. cõs. 181. incip. in causa & lite. nu. 34. 5. vol. 2. consil. 179. nu. 2. volu. 6. Pau. de Castro consil. 79. & 138. Soci. consi. 240. inc. circa præsentem consultationẽ, vers. quarto et vltimo. pa. 2. & consi. 295. incip. in causa cõtra filios. versic. tertio principaliter. cir. med. in d. par. sed qd de libris rõnũ hæbreorũ mutuantiũ sub vsuris, vi. Soc. cõs. 63. inc. in p̃senti consultatione versi. preterea clare. p. j. sed q d si ĩ libro rõnũ iter me diæ sint scriptæ aliquæ fatuitates vel cãtilenæ, ui. Alex. d. cons. 181. Quid autem in libro rationum alicuius cõmunis seu societatis. vi. Alex. consi. 186. nu. 1. vol. 2. et alia plura circa istos libros rationũ ui. apud Alex. cons. 77. nu. 9. uol. 6. consil. 245. nu. 2. eo. vol. & quid in libro rationum scripto per tertiũ, vi. eund. cõs. 145. nu. j. et q d in libro rõnũ mercatoris, an ꝓbet in fauorẽ absentis. ui. eũ cõsi. 245. nu. 4. vol. 6.*

* Defuncti. *Adde Soci. cons. 197. inci. in controuersia quæ vertitur. vers. ad hæc respõdeo. p. 2. & ꝙ talis liber et scriptura faciat talẽ præsumptionem cum alijs adminiculis quòd ꝓbat, vi. eũdem Socin. consil. 162. inc. ꝓ decisioni præsentis cõsultationis. versi. nec obstat si dicatur. & versi. quinimo. in d. p. et de hoc vide amplissime per Ias. in repeti. l. admonendi. de iurei. nu. 120. cum seq.*

capitula separata, p̃nt ab aduersario acceptari ꝑ parte,
& ꝓ parte refutari, vbi eẽt quãtitas magna, vt hic ꝑ do.
Abb. Secus aũt, si parua, qa nũc licèt alias ualeat ꝓtesta-
tio, accepto in parte & in partibus, & c. ut ꝑ Inn. & alios
in c. cũ olim. j. de cẽsib. & Bal. & Pau. de Cast. in l. j. C. vt
q̃ desunt aduocatis, tñ in talibus libris nõ erit loc⁹ huic
ꝓtestationi, ſm Bal. in l. vnica, qa vr̃ liber approbat⁹, &
quasi mandante aduersario ꝯfectus, vt ibi ꝑ eũ, quẽ cõ-
mendat do. Abb. in d. c. bonæ. Ex qua rõne postea sub-
dit Bal. in sequẽti col. ꝙ sicut ẽt aliàs est licitũ producẽti
uti ꝑ se instrõ & nõ ꝯtra se, ut in dictis locis, nõ tñ hoc
casu licebit hoc ꝓducẽti librũ, qa ex quo approbat librũ
ꝓpriũ edẽdo ipsum simpl'r, nõ decet, vt eũ improbet, ni
si diceret à principio, Produco talẽ codicẽ, in quantũ fa
26 cit ꝑ me. & ita seruãt cauti litigãtes, ſm eũ. ¶ Fallit† quĩ
tò nisi ꝯsuetudo, vel statutũ disponeret, ꝙ plenè credat̃
libris mercatorũ, vel cãpsorũ, qa ua-
let, * ſm Imo. & alios hic ꝑ c. cũ dile-
ctus. j. eo. Idẽ Bal. in l. cunctos. in lectu
ra, in ult. char. C. de sum. tri. & in l. cõ-
parationes. C. de fid. instr. & Fed. cõsi.
119. incipiẽte, nulli dubiũ. in fi. & Bal.
in d. l. j. in ult. col. de eden. & Io. An. in
d. §. nũc dicendũ. & Salic. in l. exẽplo.
C. de ꝓba. nisi eẽt ꝯsuetudo indiscreta
ꝙ crederet̃ omni scripturæ mercato-
ris, vt ꝑ Bal. in d. l. unica, & do. Abb. in
d. c. bonæ. rñdentẽ pulchre ad c. cũ di-
lectus. j. eo. ꝙ ꝯsuetudo non operatur
indistinctè pro scribẽte. Et ꝑ hanc fal
lẽtiã refert Sali. in d. l. exẽplo, obtinuis
se quendã de quadã scriptura, quã pro
duxit de manu gabellarij super certa
exactione, nõ obstante, qđ careret sub
scriptione notarij, iuxta l. fisco. C. đ cõ
uen. fisci debit. lib. 10. qa probauit con
suetudinẽ esse, ꝙ cautiones solutionis
factæ ab officialib. ꝓbabant absq; alia
subscriptione, qũ bñ no. & caue, qa ta
lia statuta, vel ꝯsuetudines intelligunt̃,
qñ scribunt in factis mercãtiæ, vel cã-
bij, aliàs nõ, ut latè ꝑ Ro, ꝯs. 204. * pro
quo vide Bal. in l. fi. ante fi. C. ad Mace.
cũ ꝯcor. quas dedi in c. post cessionẽ.
in prima ꝯclusione, s̃. de ꝓba. Itẽ talia
statuta nõ operant̃ in mercatorib⁹ in
famib. infamia publica, ſm Bal. ĩ l. Cas
sius. in ult. col. ff. de senatorib. Itẽ ope-
rant̃ solùm corã ꝯsulibus mercãtię, ut
per Bal. in c. fi. ad fi. s̃. de ꝯfes. Qđ intel
lige, vt per ipsum in l. receptitia. C. de
ꝯsti. pec. vcʒ ut intelligat̃, quantũ ad ce
lerem modũ procedendi in eorũ cau
sis. non quãtũ ad authoritatẽ, uel fidẽ
27 librorũ. ¶ Fallit † sextò, in lib. execu-
toris testamẽtarij, * qa ꝓbat pro ipso
minutas distributiones cũ sacramen-
to executoris, secus si eẽt magna quã-
titas, & ep̃s aliter nõ arbitret̃, ſm Bal.
latè in l. id, qđ pauperib. in pen. q. C. de
epi. & cle. & Spe. in ti. de instru. edi. §.
aliqua. uer. sed nunqd. ¶ Et similiter đ
certis alijs generib. librorũ vr̃, ꝙ in eis
facilius aliqñ procedatur ẽt pro eos cõ
ficiẽte attenta uerisimilitudinę eorũ,
quæ cõtinent, & qualitate personarũ,
ut colligitur ex dictis Bal. ĩ rub. C. eo.
tit. ubi ponit de libris tutorũ, * de quo
ẽt in Spe. de instr. edi. §. dicto, ver. por-
ro. & Nic. de Nea. in l. j. §. officio. circa
prin. ff. de tutelis & rõ. distrah. Ponit ẽt
Bal. ĩ d. rubrica đ libro sociorũ mercã
tiæ. Sic ẽt de libris vectigaliũ, de qb. ꝑ
Bal. in d. §. nũmularios. ĩ fi. & ĩ l. 2. C. đ

* Quia valet. *Add Soc. cõs. 87. inci. in p̃senti consultatione. colũ. 8. circ. princip. p. 3. Alex, in l. quidã. §. nũmularios. de eden. & in consil. 53. vol. 1. & cõsil. 85. vol. 2. & cõsi. 3. inc. in causa inter Abrahã. colũ. 4. volu. 2. & latè Ias. in l. admonendi. de iureiur. sub num. 120. in repetit. versic. Vltra Bar. tertio, etc. ubi ex mente Pau. de Cast. & aliorum refert quid in hoc seruet consuetudo Venetijs, Florentiæ, & alibi.*

* 204. *Adde ꝙ incipit pro discutiẽda ueritate. col. 2. vers. quod & si mercator & cõsil. 205. inci. in pũcto ꝓposito. col. 2. uer. nihilo minus hoc non procedit, et in l. nuda rõ. colu. 3. ff. de dona. Aret. cons. 33. inc. cõsultatio. post princi. consil. 47. inci. in ꝓposita. ante med. Ias. in l. age cum Geminiano. nu. 4, C. de transac. Ias. post Ro. et Alex. in l. admonẽdi. in prima lectio. post nu. 71. ver. secũdo limita. et in repe. post nu. 123. vers. tertio diligenter. ff. de iureiur. Aucto. ĩ c. cũ ordinẽ. col. 5. de rescri.*

* Testamẽtarij. *Adde Pau. đ Cast. consi. 15. Cy. in l. id qđ pauperibus. q. 7. C. de episc. &*

ꝯuen. fisci debi. li. 10. Sic ẽt đ libro mas
sarij, * ꝑ Bal. in l. imperator. la 1. in ult.
col. ff. de statu ho. ¶ Scđa cõclusio. Li-
28 ber † rõnũ probat ꝯtra scribentẽ, ſm
Bar. ĩ locis p̃allegatis. & Doc. hic. & d.
Ant. in c. si cautio. j. eo. & ibi ꝑ Imo. in
6. fallẽtia, ꝑ tex. ĩ l. fi. C. arbitriũ tutelæ.
& in cle, 1. §, cæterũ. de usuris inducẽ-
do, ut hic ꝑ do. Abb. ¶ Nõ obst. ꝙ nõ
uideat̃ ꝓbare, quasi sit ꝯfessio facta par
te absente, iuxta l. certũ. §. si qs absen-
te. ff. đ ꝯfes. qa rñdet Bar. ĩ l. inter char-
tulas. C. de ꝯueni. fisci debitor. & Bal.
& do. Ant. ĩ c. fi. s̃. de ꝯfes. & Bart. ĩ d. l.
nuda & Bal. in d. l. vnica, ꝙ scriptura il
la fingit̃ scripta mãdãte eo, ꝓ quo fuit
scrĩpta, & hẽt actũ ꝑmanentẽ. Et ꝓce-
dit ista ꝯclusio, ẽtsi ĩ scriptura nulla ad
sit solẽnitas diei, uel ꝯsulis, ut ꝑ Bal. in
rub. C. eo. post Io, An. in d. §. nũc dicẽ-
29 dũ. ¶ Fallit † primo ĩ scriptura facta ñ
in codice rationũ, sed ĩ memoriali, qa
nõ plus ꝓbat, q̃ confessio facta ad obli
gandũ corã testibus parte absente, ſm
Bal. in rubrica. C. de ꝯsti. pec. in pe. col.
vers. modò hic q̃ritur de libris merca
torũ, nisi in casu dictæ clem. 1. de usur.
30 ¶ Fallit† secũdo ĩ libro alterius priua-
te ꝑsonæ non cãpsoris, neq; mercato
ris, sed ꝯficiẽtis penes se librũ rationũ,
quia tunc hẽt locũ dictus §. si qs absen
te, & censetur ꝯfessio nuda, ſm Imol.
in d. ca. si cautio. in 6 fallẽ. & in d. l. nu-
da, nisi talis eẽt ꝯsuetus scribere oĩa da
ta & accepta, vt ibi latius per Rom. di
centẽ, ꝙ ẽt contra non consuetũ facit
aliqualẽ probationẽ. ¶ Fallit tertio, ni
si liber ille cõtineret vnũ actũ tñ, & ñ
eẽt facta scriptura in forma rationis,
quia non prodest ad probandũ ratio
nẽ, si cõfecta esset parte absente, secũ-
dũ Bal. in rubr. C. eo. ver. itẽ dubitatur
an ista scriptura. Pro quo facit, qđ ipse
no. in l. rationes. circa med. C. de ꝓba.
31 ¶ Fallit † quarto, si scriptura nõ habe-
ret insertã nullã cãm, * ſm Io. An. ĩ d.
§. nũc dicendũ. & suꝑ rubrica de depo
sito, in addi. Spe. & do. An. hic, nisi ex
p̃cedentibus p̃sumatur cã, ſm Io. An.
in d. rub. & do. An. in d. ca. si cautio. &
Bal. ĩ rub. C. eo. ubi dicit, sufficere cau
sam coiecturalẽ. ¶ Fallit quinto, si nõ
posset probari, ꝙ liber eẽt de manu ꝯ-
uenti, ut per Ro. in d. l. nuda. sufficit tñ
probare librũ fuisse repertũ penes ip-
sum, & p̃sumuntur oĩa ꝯsensu scripta,
ſm Bal. in d. rub. ver. sed hic quæro. &
Ioã. Andr. in d. §. nũc dicendũ, arg. l. fi.
C. arbitriũ tutelæ. & facere põt, quod
no. Io. de Fan. in c. sanè. el 2. 24. q. 2. &
Ana. in c. si quis ep̃s. j. de hæret. nec ẽt
refert, si esset scriptus liber per aliũ, ut
hic per do. Ant. & do. Abb. nisi statutũ
aliud disponeret, ut ꝑ Ro. ita saluantẽ
Bar. ibi ĩ d. l. nuda. Erit ẽt hic locus cõ-
parationi * ẽt soli, ſm oẽs, per id, qđ
supra dictũ est de epistola. ¶ Fallit vlti
mo, si agens dixisset rationes illius li-
bri nõ esse authẽticas, & nõ probare,
quia tunc nõ ꝓbabũt pro ipso contra
conficientẽ, puta si primo ꝓduco simi
le libellũ, uel bastardellũ in iudicio, &
aduersarius dicat, Ego nolo stare tali
libro, & postea ductus pœnitẽtia dicat, Sũ ꝯtentus stare
libro

cler. et ibi Bal. ad fi. & Salic. Barto. post Cy. in l. Diu⁹. ad fi. ff. si cui plus quam per leg. falc. Iaso. post alios. in repe. l. admonẽdi. nu. 127. de iureiu.

* Tutorũ. *Adde Bart. in Rubr. C. de fi. instru. & in consi. inci. factũ sic se hẽt. Are. ĩ §. Actionũ Instit. de act. ĩ materia tutellarũ. q. 12. Ias. late in repe. l. admonendi. num. 126. de iureiuran.*

* Massarij. *Adde Bal. in l. impator. la j. col. vlt. ff. de sta. hom. vbi tenet hoc quod ponit hic Auctor. nisi notari⁹ se subscribat per l. 2. C. do conuen. fis. debit. libr. 10. uel nisi lex municipalis aliud inducat. l. 1. C. de emanc. lib. Ioann. And. in c. cum P. tabellio. hoc tit. in nouel. & late Ias. in repeti. l. admonendi de iureiur. num. 132. Alex. consi. 136. par, 2. sed quid de libris Archiuij, dic quòd eis datur fides ĩter subditos, secus aũt cõtra non subditos extra territoriũ. Soc. cõs. 187. ver. iam ergo tempus. ibi, quod autem dicti officiales. cum vers. seq. p. 2.*

* Cãm. *Adde Ro. cõs. 373. inci. ĩ casu ꝓposito. col. 2. vers. secũda dubitatio. Bal. ĩ rub. C. de fid. inst. col. 12. versi. sed quæro si in libro mercatorum. et plene Ias. in d. l. admonẽdi. sub nu. 115. versi. Limita istum primum casum.*

* Cõparationi. *Adde Lãfr. in c. quoniã cõtra. đ ꝓba. suꝑ. ver. instrumentorũ ꝓductiones. nu. 70. Alex. cons. 66. per tot p. 3. cons. 83. et 122. par. ea.*

Universidad de Deusto Biblioteca

libro tuo, si pducēs nō vult, ille liber nō pbabit ptra se, ex eo, ꝙ aduersarius semel dixit, se nolle stare tali libro, ſm Rom. in d.l.nuda. allegantē. Spe. in ti. de deposito. §. 6. & Bar. in l. post legatū. in prin ff. de his, quibus ut indi-
32 gnis. ¶ Tertia pclusio. Liber † rōnum pro tertio,* & ptra tertiū non pbat, quia non reperitur iure cautū, & equi pollet scripturæ priuatæ. Ita regulariter uidetur p notata per Bart. in locis
33 pdictis & doct. hic. ¶ Fallit † primò in libro rationū pfecto ab habēte authoritatē & officiū de publico, vt erāt olim libri argētariorū, qui de publico deputabant & iurabāt fideliter facere officiū, quia tūc faciebāt plenā fidē, d. §. nūmularios. cum mā. Et ideo cāpsores & mercatores hodierni cū non deputentur de publico, nō pbāt eorū libri in præiudiciū tertij, vt hic per do. Ant. & Imo. & Bal. in rubrica C. eo. ver. sequitur videre de scriptura mercatorū. Libri autem exigentiū gabellas vel collectas* pbabunt plene, ex quo ipsi deputātur de publico, ſm Bar. in d. §. nūmularius. nisi vltra officialē deputat⁹ eēt ēt notarius, q haberet scribere, vel subscribere, ut p Sali. in l. exēplo, C. de pueniēdis fisci deb. & in l. imperator. ad fi. ff. d statu ho. ¶ Fallit scdò, quo ad semiplenā probationē, qa illā saltē operantur libri rationū pdictarū personarū, ſm gl. & Bar. in d. §. nūmularios. de quo facit ibi festū Paul. de Castr. & hoc approbat psuetudo, ſm do. Ant. & do. Ab. hic, & Bal. pulchre in c. fi. in ult. col. s. de pfes. & in d. rub. C. eo. & aliquid per do. Car. in c fi. de iureiurā. ¶ Sed cessante psuetudine ptra istam fallentiā tenet Imo. hic, & in d. l. nuda qa nō reperitur iure cautum, imo potius oppositū, cū iure caueatur, ꝙ scriptura priuata non facit probationē ēt semiplenā, l3 aliqualē, l. instrumenta. C. de proba. Et qa tenētes ptrariū fundāt se in iuramēto, qđ præstant tales de exercendo artē iuste, itē ꝙ crederet viuæ voci, quo ad semiplenā pbationē, sicut uni testiū, ergo & mortuæ, rñdet Imol. hic, ꝙ ēt testi datur semel iuramentū, & tū si iterato deponit sup eo in alia instantia iterū iurat, ut dictū fuit ī c præterea. s. ti. prox. Itē si deponeret corā iudice, deponeret cū iuramēto & sub forma testimonij, sed scriptura priuata fit extra iudiciū, ideo nō facit semiplenā probationē, sicut nec dictū testis depositū extra iudiciū, psertim qa tex. in §. si uerò. ī Auth. de instr. cau. & fide. videtur velle magis credendū esse viuæ voci, ꝗ priuatæ scripturæ. Et istud etiā sentit Bal. in c. fi. dicens, ꝙ persuasiuè per istos libros resultat semiplena pbatio d psuetudine non de mero iure scripto. Et istud puto sustētabilius, licèt cōis opinio sit in ptrariū, & psidera, ꝙ ubi cōficiens talē librū iuraret in iudicio in specie de contentis in eo, fortè cessarēt rationes Imo. ¶ Cætera ī mā librorū dic, ut per Ioā. Andr. in d. §. nūc dicendū. & per Bart. in rub. C. de eden. & per Imo. hic, & aliquid dixi in c. 1. in 6. faltia, s. de proba. ¶ Tangunt etiam hic plenè omnes doc. de sigillo, in quā materia omittēdum est, qđ pbent literæ sigillatæ * tā prælatorū, ꝗ iudicum, quia omnia habuimus in c. post cessionē. s. de pbat. Sed circa principalia dicta Inno. hic collige certas pclusiões omissis alijs. ¶ Pri-
34 ma pclusio. Pōt † qs sigillare, si pprīū nō hēt ſm Inn. & oēs hic. Et intellige primo, dū mō exprimat se alieno sigillo sigillare, ſm ipsos, & Do. post alios in c. si Canonici. ī fi. prin. d of. ord. in 6 & Sali. ī l. si unus. C. de testa. & gl. magistralis. in fi. in c. nobilissimus. 97. dis. & Pau. de Lea. in c. 3. loco. s. de pb.

** Tertio. Adde Alex. consi. 145. incip. Visis narratis. col. 1. nume. 1. vol. 6.*

** Collectas. Adde Alex. cōsi. 53. vol. 1. & consilio 186. vol. 4. sed nū quid libri gabellarum probent venditionem inter priuatos factam. dic quod non, sed solū quod fuerit soluta gabella, et similia spectātia ad eorū officium, et non vltra secundū Soci. consilio 208. incip. Visis actis. versic. tertio et libris. cū versic. seq. par. 2.*

** Sigillatæ. Adde tamē an et qñ literæ sigillatæ probent, & quando non, gl. et Bal. post antiquos, in l. si qua per calūniā. C. de epis. & cler. Bartol. in l. j. §. si quis neget. ff. quē adm. testā. aper. et in l. quæ dotis. ad fi. sol. mat. & tex.*

& in c. cū dilect⁹. j. eo. & addit Bal. hic eē cauendū, qa tabellio nō pōt alieno signo signare,* & dixi s. c. px. ¶ Secū-
35 do † intellige pclusionē de ptractib⁹ nō magnis, qa in priuilegijs & alijs cō tractib⁹ magnarū rerū opus est pprio sigillo, ſm gl. in c. inter dilectos. in uer. fuerāt. j. eo. quā summe not. Bal. ibi & hic, dicens, principes & episcopos in magnis negotijs debere vti proprio sigillo. Nec obst. ꝙ ī cessatione à diuinis aliud dicat in d. c. si Canonici. qa ñ cēsetur ille act⁹ magnarū rerū, maxime, ex quo est finiēdus cessante cā, q dēt esse rōnabilis, ut ibi in gl. Nec ēt ptrariū sentit Inn. in c. innotuit. sup uerbo, decreto. s. de elec. dū dicit, decretum electionis posse alieno sigillo sigillari, & tñ electio ē res ardua, c. quāuis. d elec. in 6. qa ipsemet postea subdit, ꝙ decretū illud nō est authētica scriptura, neque sufficiēs pbatio, vbi lis est sup electione ecclæ. & ita remanet uera illa gl. cū authoritate Bal. q non exeat mē-
36 tē tuā, ¶ Tertiò † intellige conclusionē, dū modo utatur alieno sigillo * de volūtate illius, cuius est, & hoc exprimat, ſm do. Ant. post Host. in c. ut nostrū. circa fi. j. de app. & Bald. hic, alias dr fallarius, ſm gl. in c. memoriā. 19. distin. cū pcor, quas dedi ī c. tertio loco, in prin. per illū tex. s. de pba. ¶ Secun-
37 da pclusio. Valet † psuetudo, ꝙ prælati & principes cōcedāt sigillū alijs, & ꝙ illi possint sigillare literas ēt non visas a dñis, ſm Inn. hic, quā sequuntur oēs,* & Bal. in rub. C. eo. uer. qd de eo. & in l. 2. C. de rebus alienis nō alie. & ī auth. si quis in aliquo. C. de eden. Et ex quo princeps cōmittit sigillū suū cancellario, vr oia ei cōmittere, q consuerunt cōmitti cancellario illius principis, ſm Bal. hic, quia dñs vr ei cōmittere, quæ ipse facere consueuit, arg. l. Titianus. ff. quod cū eo. Et ideo sub tali sigillo poterit reuocare feuda, qa sic se habet psuetudo, secundum ipsum. ¶ Secus est, qñ datur schedula vacua impressa sigillo cū potestate scribēdi, quidqd alteri placuerit, qa non tenet actus, nisi specificent articuli, secundū Inn. hic, quē sequunt alij, & sequit Ange. in l. si ita stipulatus. §. Chrysogoo⁹. ff. de uerb. obl. & Imo. in c. si quorundā. j. de sol. Vñ sigillū dr esse testis mutus, & sine literis nō probat cōmissionē, maxime specialē, secundū Bal. in extraua. de pace Cōstan. in uerbo, muniri. cū alijs allegatis per Ananiā in c. fi. j. de acc. qa sigillū appositū ab ignorāte mām nō obligat, l. 2. & ibi Bal. C. de rebus alienis nō alie. & gl. in uerbo, absentiū. ī c. quāto. j. de his, q fiū à pla. secus, si à sciēte, ut p gl. & Bal. in d. l. 2. & gl. ī c. ex literis, in uerbo, testamētis. s. de trāsac. & in l. Caius. ff. de pign. Et iō sigillātes, uel subscribētes debēt aduerter, qd ptineat mā. Pro quo uide oī no, qđ dixi de subscribēte, q nō legit, ī c. qñ ptra. in 4. q. s. de pb. Et subdit ex istis Bal. hic, ꝙ si mittit principi p cōitatē charta alba cū notario & sigillo, pōt notarius scribere volūtatē dñi. Et de istis faciūt festū Bal. & do. Abb. hic,

ī ti. de pac. Cōstā. ad fi. in uer. sigillo muniri, & ibi Bal. no. Bal. in l. falsus. ad fi. C. de fur. Spe. in ti. d citatiōe. uer. literis. & nota, ꝙ si scriptura priuata haberet aliqđ sigillū publicū & authēticū, faceret plenā fidē. Bal. ī rub. C. de fide inst. col. pe. vers. secundū supplementū est. dum modo officiū sigillantis sit ad hoc īstitutū, aliàs nō, ut ibi per eum Io. And. ī addi. Spe. in d. versi. literis. et vi. Ias in l. admonēdi. de iurei. in repetit. nu. 91. cum seq.

** Signare. Adde Bal. ī l. j. C. de nouo Cod. cōp. no. in l. stigmata. C. de fabricēs. li. 11. §. itē aliena. insti. de testa. in l. Paulus. in l. qui testamētum. in l. si falsum. in uer. immutet. ff. de fals.*

** Alieno sigillo. Adde no. utrū quis sibi possit assumere insignia, & dic quòd cōiter tenetur quòd sic. Ab. in c. dilecta. de exces. prælat. An autem possit sibi assumere insignia aliena. & Abb. vbi s. dicit quòd sic. nisi illi cuius sunt prætenderēt aliquod dānum. An autem qs vti possit signo proprio in præiudicium alterius, dic quòd non. ita Anto. in c. ad nostram. cir. fin. de appel. Bal. in cap. quanto. col. 2. de iureiu. vbi ponit, an mercator possit sub bullis suis apponere signū alteri⁹ mercatoris. An autē qs possit assumere insignia dignitatis, quam non habet, & dic quòd nō, alias est falsarius. l. eos. cū ibi not. ff. de fals. quod facit contra dicen-*

dicentes se esse doctores cum nō sint secundum Ab. in cap. 1. de cler. non ord. minist. & vi. glos. in c. vt apostolicæ. de priui. li. 6. & adde, quod sigillo alterius authentico ad corroborandū scripturam meā possum vti simpliciter sine aliqua declarōne vsus huius sigilli alieni. c. 2. de of. ordi. in 6. accedāt not. in ca. significauit de app. Alex. cons. 87. nu. 9. vol. 7. Arch. Dom & Franc. in d. c. 2. in fin. vbi tenent contrarium.

** 348. Adde ꝙ est decis. 10. titul. de probat. in nou. & adde decisi. 1. eod. tit. & incipit. fuit dubitatum.*

** Mandatum. Adde quod ostensio sigilli personæ principalis absque probatione traditionis eiusdem facta per personam non domesticam, neque habitantem cum domino sigilli probat ipsum ostendentē esse procuratorem, nō plene, sed præsumptiuè, adeo quod admittetur cum cautione de rato. Ioā. And. & Hostieu. in capi. 2. de solut. per istum text. in nouell. & Roma. singul. 643. incip. nunquid per productionem nume. 4. & vi. Bald. in l. 1. colum. penult. versic. item quæro. C. de procurat. & in specie vi. Rom. consil. 446. incip. primus proposita. colum. fin. versic. secūdo ex eo quod in simili.*

quos vide. ¶ Tertiò gñaliter circa virtutē sigilli scire debes, ꝙ epistola uel scriptura sigillata nō nocet tertio, nisi habeat sigillū authenticū, vt hic ī tex. Et qđ dicatur authenticū, latè psequit Spe. in ti. de pba. §. fi. ver. 10. Sed cōtra ipsum scribentē priuatū sigillū ipsius sigilli iuuabit scriptura, vel epistola, ſm Spec. ibidē p d. l. 2. C. de reb. alienis. ie quo meminit Ro. in d. l. admonēdi. & Imo. hic dicens esse diligēter notādū.* ¶ Itē scias, ꝙ appositio sigilli denotat pclusionē ptractus, ſm Bal. ī l. ptract⁹. C. de fid. instr. ¶ Itē per sigillū delegantis pbat delegatio, ſm Dominic. post Arch. in c. si à subdelegato. in prin. de offi. dele. in 6. & Rotā in formis decis. 348.* inci. voluerūt. & Ang. in l. consentaneū. in vlt. col. C. qūo & quādo iudex. ¶ Item scias, ꝙ sigillū non probat mandatū *procuratoriū, ſm do. Anto. & Imo. in c. si quorundā j. de sol. & Bal. in extrauagāti, de pace Constātiæ ī fi. principij, & in l. 1. in vlt. col. C. de pcura. & in l. si pcuratorē absentē. ff. de pcu. & Pau. in c. tertio loco, s. de pbat. & Imo. in cle. 1. de pcu. ¶ Licèt Goffredus aliter dixerit in d. c. si quorūdā, cuius opinio pcedere posset in tribus casibus. ¶ Primò, qñ sigillū est destinatū ad talia, & psentatur à fide digno, maximè pstante cautionē de rato, vt per do. Ant. & do. Abb. in d. ca. si quorundā. ¶ Secūdò, qñ psuetudo aliter se haberet, vt per Dom. in c. quāuis. de pcu. in 6. & latè do. Ant. in c. significauit j. de app. ¶ Tertio, quantū ad hoc, vt faciat dubiū de mādato, adeo ꝙ admittatur cū cautione rati pbando se habuisse eū à dño, ut per Dom. in d. c. quāuis. ¶ Sed l3 duo vltimi casus possint pcedere per rationes suas, tñ in primo vr stare cōis *opi. qa vt scriptura priuata pbet, requirit sigillū authenticū, & ideo si mittens pcuratorē non haberet sigillū authenticum, & ex sigillo daret omne robur mādato, istud non pcederet per statim dicēda. ¶ Et adde ꝙ ēt vbi sigillum esset authenticū, nō valeret mandatū sine die, vt latè p do. Car. in c. inter dilectos. j. eo. Mouetur maxime, quia tollit defensionē aduersario, p quā fortè pbaret tpe mandati facti, procuratorem, vel constituentē fuisse excōicatum. ¶ Item non est necesse, ꝙ sigillans dicat in scriptura se sigillasse, ſm Inn. & alios hic, & Pau. ī d. c. tertio loco. & plenius in c. cum dilectus. j. eod. vbi tamen dicit aduertendum, ꝙ si sigillum est deputatum ad certum vsum, præsumitur propter ipsum apponi, cap. significante. j. de ap. Si autem est sigillum generale, & apponit scripturæ formatæ noīe sigillantis, nō requirit expressio verbalis mētionē faciēs de sigillo, alias aut requiritur ſm ipsum, & facit l. si vnus. C. de testa. ſm Imo. hic, qui etiā dicit, ꝙ testis subscribēs testamēto dēt de sigillo facere mentionē per l. hac psultissima. C. de testa. ¶ Et oportet sigillū esse authenticū, qñ per ipsum principaliter datur robur scripturæ, & nō refert, qualis sit scripturā faciens, vel rex, vel infimus homo, si aūt nō principaliter, vt det robur scripturæ, tunc sufficit sigillū etiam non authēticū, vt cùm testis suo sigillo signat, l. ad testiū. §. pe. ff. de testa. & sic

ptrahens obligat se proprio sigillo, l. Publia. ff. depositi· nec sibi nocet, si ab alio apponat, c. tā literis, in fi. s. tit. 2. dict. l. 2. C. de rebus alienis. Ita dicit do. Car. hic post Inn. & Spe. in dicto ver. 10. & latius Pau. in d. c. tertio loco. Dñt et pdicti, ꝙ nō refert an sigillū aliqñ appellet annulus. ¶ Itē, qđ sigillū dēt habere sculpturā, nec est necesse, ꝙ habeat literas, sed si habeat, debēt posse tamē legi, ꝙ habeat earū significatio, p c. inter dilectos j. e. ¶ Quæ aūt hic desunt, quo ad sigillū, dixi in d. c. post cessionē, vbi vide. ¶ Tangit ēt hic aliqd de comparatione,* d qua s. dictum est. Et adde, ꝙ pro cōparatione fiēda pōt quis cogi scribere, ſm dom. Car. & domi. Abb. hic per tex. in §. 1. in Auth. de instru. cau. & fide. Idē Bal. in auth. si quis vult. ad fi. C. qui po. in pig. hab. & in l. comparationes. C. de fide instru. ¶ Et nedū fit pparatio literarū, sed etiam styli. secundum Bal. in l. 1. in fi. C. de emenda. Iusti. C. facit c. licet. cum gl. in verbo, scripturæ infra d crimine falsi. ¶ Et examinatio comparationis non subdelegatur, secundū glos. in verbo, abscondere, in authē. de instr. cau. §. 2. Reliqua uide p Bald. in d. l. cōparationes. ¶ Adde, ꝙ ad probandum sigillū esse alicuius, est locus comparationi, vt eleganter per Hos. & alios in capi. quod super his, j. eo. Et dum supra tetigi de librò rationum, adde omnino Pe. de Anch. consi. 38. inci. Primo de viribus. vbi ponit, vtrum liber capituli, in quo sunt descripti cēsuarij, & emphyteutæ, pbet? & pcludit, quod pbat contra Canonicos, non ptra tertium, nisi aliud haberet consuetudo, ut ibi per eum. Dic tamen, ꝙ sigillum capituli dicitur authenticum, vt hic in gl, fin. quam sequitur Imo. hic, & Spe. in d. uer. 10.

** Comparatione. Adde Iac. de Aret. & Cyn. in l. comparationes. alleg. in tex. Rom. in l. admonendi. de iureiur. col. 20. et seq. et ibi Alex. colū. 23. et seq. Aret. cons. 64 incip. diligenter & mature. Alexā. consi. 322. incip. in causa & lite. volumi. 2. & Lanfran. in c. quoniam cōtra. de probatio. super ver. instrumentorum productiões. in fin. versi. Attendite circa hanc cōparationem. cum versi sequen.*

SVMMARIVM.

1 Error in omittendo spectantia ad notarium, per ipsum corrigi potest, veluti si est omissa dies.
2 Error notarij in pertinentibus ad partem & substantiam contractus, non potest ex interuallo corrigi per notarium.
3 Error notarij non præsumitur ex dolo, nisi probetur.
4 Error in solennitate testamenti, an inducat præsumptionem falsi contra notarium.
5 Notarius an teneatur de falso, probato dolo contra eum.
6 Notarius non potest errorē corrigere, nec defectum supplere, nisi authoritate iudicis, vel officialis ad hoc cōmissi. Et hæc cōclusio vera est exceptis quatuor casibus hic enumeratis. nu. 7. 8. 9. 10.
11 Clausula, Cum consilio sapientis, quid operetur.
11 Notarius non solum potest corrigere errorem suum, imò etiam potest addere clausulas consuetas, licèt de ipsis nihil sit dictum in rogatione.
13 Potestatem habens vendendi bona fiscalia potest dare fideiussorē euictionis, & apponere omnia pacta pœnalia secundum morem regioni.
14 Abrasio quando noceat posita in instrumento.
15 Rasura in loco suspecto quando noceat, si agatur possessorio, seu petitorio.
14 Rasura an noceat in dispositione fauorabili.

CAPITVLVM III.

EX literis. ¶ Rescriptū Apostolicū pter rasurā in loco non suspecto non psumit vitiosum. H.D. ¶ In tex. ibi, priuilegia. Per hoc infert do. Abb. hic, ꝙ rescriptū ad lites non dicitur priuilegiū, qa rescriptū est ſm ius cum mandet ius fieri impetrāti, priuilegiū uerò est ptra ius. Et ad hoc vide notata in c. olim. j. de verb. sig. & per do. Abb. in rubr. s. de rescript. & per Bal. in l. j. in j. col. ff. de consti. prin. & in c. 1. §. inuestitura. ad fi. de noua forma fidel. & in l. fi. C. de re iudi. &

Universidad de Deusto Biblioteca

gl.in c.1.in verbo noscatur.de ꝯsti.in 6. ¶ Tāgit hic do. Ant.plenè,sed parū in ꝓposito,& aliqđ do.Ab. & Imo. an & quando notarius possit errorē suum corrigere, & est materia,quam solenniter ponit Bar. in l. si librarius.* ff.de re iud.& etiā plenè Spe.de instru.edi.§. instrm. ver. sed nunquid ꝯfecto,& latè Ioan.And.ibi, & in data 6.libri in vlt.col.& Bald.plenè in c. publicato.in j.col.s̄.de elec.& plenius post Bar.in l.imperator.ff.de statu ho. & in extrauag.de pace Cōstan.in verbo.pacta.& Bal.& Imo.in l.cū ꝓponeretur.ff.de leg.2.& in l.1.§.si aūt.ff. de hære.inst.& Doc.in locis j.allegandis. ¶ Sed vt rei summā habeamus,tñ intrando extēse no. quatuor ꝯclusiones cū septē declarationib. ¶ Prima ꝯclo.

* Librarius. *Adde Alex.ī l.imperator.de sta.hom. & in consil.105. incip. Reuerende dom.nu.1.vol.2. Socin.consil.94. inc.prastātissimi. p.1.sed an notarius possit petere si bi reddi illud sumptum ad corrigēdum errorem,dic quod sic cū authoritate iudicis. Alex.in l.si quis §. prætor.de eden.et ibi Pau.*

1 Error † in omittēdo spectātia ad notariū pōt per ipsum corrigi. Vñ si est omissa dies,& recordet̄ de die,creditur sibi,& pōt emendare,quia creditur officiali in officio sibi cōmisso,l. apparitores.C.de exactor.tribut. cū alijs allegatis p Bar.q hoc tenet in dicta l. si librarius.& in d.l.imperator. ne scribentis error noceat partibus,l.si qs in noīe. & l.errore.C.de testa. Et idē dicit de errore indictionis ¶ Est aūt dictū in omittendo, qa secus,si in ponendo. Vñ si ponit vnū diē,vel mēsem, cū deberet ponere aliū, nō pōt se corrigere nisi de errore ꝯstet per testes,vel modis,de quib⁹ j.tum p l. quicqđ astringendæ ff.de verbo.obli.tū quia functus est officio suo,l.iudex.ff.de re iud.ſm Bar.in d.l.si librarius.& sequitur do.Ant.hic. ¶ Contra qđ dictū, licet alij transeant, adduci pōt,qđ no.Inn.in c.in literis s̄.de off.dele.vbi dicit,ꝙ ille,cui incūbit aliqđ factū sine iurisdōne, nunquā fungit̄ officio suo,donec solēniter perfecerit. Sed officiū tabellionatus non est officiū iurisdōnale.Ergo non est functus officio,sed dictū Inn.intelligitur in his,qbus permittit̄ variare,nō in teste,vel tabellione. quibus ēst variatio interdicta,ſm Bal.in proposito.in l. fi. in pen. col.C.de eden.Ex quo vr̄,ꝙ possit satis incontinēti talis error corrigi,arg.c.p̄terea.s̄.tit. 1.qđ satis sentit Bart.in dicta l.si librarius.Et in hoc etiā vide,q̄ no Imo.in d.c.ī literis.dū alle.c.si cōpromissarius.post prin.ibi, suo func-
2 tus officio.de elec.in 6. ¶ Secūda ꝯclusio.Error notarij in pertinētibus ad partē & substantiā ꝯtractus non p̄t ex interuallo corrigi per notariū, sed incōtinenti sic, p proxime dicta ęquiparando notarium testi,iuxta l.Domitius.ff.de testa.Ita Bar.in locis p̄allegatis. & Bal.ī l.generaliter.in vltimo notabili,C.de non nume.pe.nisi aliquo legitimo mō probaret̄ corā iudice de errore, puta ꝓducēdo originale alterius, vñ sumpsit exēplū dicta l.si librari⁹.& dicta l.errore.Idē,si ex proprio ꝓtocollo, nō erroneo,vt ēt no.do.Car.in c.inter dilectos.ad fin.j. eo.qa ad illud recurritur,vt dixi plenè in c.qm̄.in notabilibus,s̄.de ꝓba.& no.gl.in §.pe.in auth. de tabellionibus.per quā dicit domi.Card.in dicto cap.inter. ꝙ cum Florētiæ ꝓtocollū & instrm,quāuis antiquū, discordarēt,& vnū diceret legatū ecclæ sanctæ Mariæ, aliud societati sanctæ Mariæ,fuit ꝯsultū standū esse ꝓtocollo, p d.gl.quā semp no.ſm ipsum. Et adde ad ea, q̄ dixi in d. qm̄. Et remanēs apud notariū, ī dubio p̄sumit̄ originale,arguendo à solitis,l.certi ꝯdictio.§.si nūmos.ff.si cer. pe.& per Bart. in d.l.si librarius.Itē si appareret error p testes descriptos in instro,de quo in c.cū Ioannes.j.eo. Itē p ipsos faciētes instrm,vt in c.tertio loco,s̄.de ꝓba. vel p mediatores ꝯtractus,vt p gl.in §.si verò.in auth.đ instr.cau.& fide.Et qđ dixi, Corā iudice,declarabitur ī
3 quarta ꝯclusione. ¶ Tertia ꝯclusio. Error † notarij non p̄sumitur ex dolo,* nisi ꝓbet̄, argu. l. quoties.§.q dolo.ff.de ꝓba.Ita Bar. in d.l.si librarius. Vñ si ꝓbat̄ aliter dictū, quàm sit scriptū,præsumitur scriptū p errorē,& nō falso,ſm Bart. & Bal. &

* Dolo. *Addē Soc. consi.24.inci.præstantissime.uer.circa secundū.in fin.*

Imo.in l.quoties.§.1.ff.de hære.insti.& Bal.in l.1.ff.de legi.& Ang.in l.iurisgentiū.§ qđ fere.ff.de pac.& Bar.in l. si qs obrepserit.ff.de fal.& Bal.in l.errore.C.đ testa. Vñ dicit Bar.in l.pe.C.de his,q sibi ascrib.ꝙ regulariter,vbicunq; error sit tollerabilis,p̄sumit̄ magis error,quā malitia,p tex.elegantē ibi,dū dicit, pęna legis Corneliæ tibi remittit̄,in quā credo te magis errore,q̄ malitia incidisse.Et ista ꝯfirmant̄ ex notatis pulchre p Bal.in l.vnica,ver.modo sequit̄ alia qō.C.de confes.& Bar.in l.j. §. si quis neget.ff.quemadmo.testa.ape.& in ꝯs.incipiēte, Tudertinus quidā.& in l.nec exēplū.C.de falsis. & Bal. in l.captatorias.ver quinto oppono.C.de testa.milit.& do.Ant.& do.Abb.in c ad audientiā.j.de p̄scr.& Bal.ī l.2.in prin.C.de erro.aduo.& Raph.in l.nō fatet̄.ff.đ cōfes.& Bal.in l.1.ver.in gl.ibi,oībus.C.cōmunia đ legatis. Ex qbus colligit̄,ꝙ talis notarius errās nō puniet̄ de falso,qa falsum nō ꝯmittit̄ sine dolo,d.l.nec exēplum. Et dolus non p̄sumit̄ in notario,vt est dictū. Et hoc bñ no.
4 ¶ Sed † limita aduertēter, nisi eēt de factus solēnitatis testamēti,qa error in tali solēnitate inducit p̄sumptionē iuris,& de iure ꝯtra notariū de falso,l.iubemus.in fi. C.de testa.l3,quo ad alios effectus, testm̄ non habeat̄ p falso,vt elegāter per Bal.in l.si post.C.de iuris & fac.ign. Et dicit Inn.in d.l.quoties.ꝙ ī solēnitatib.aliorū actuū, quā testamentorū,talis error nō attribuit̄ dolo,arg.d.l. iubemus.à ꝯtrario,& per regulā,in pœnis.de reg.iur.in 6.Et idē videntur tenere Salic. & Fulgosius in d.l.iubemus.dicentes, ꝙ extra casum illius legis pp defectū solennitatis nō vr̄ p̄sumendū eē falsum.sed imperitia potius,vel error,arg.l.post legatū.§.1.ff.de his,qbus, vt indig.Idē Bal.in l.sup chirographarijs.C.si cer.pe.dicens, ꝙ pp instrm nō solēne notarius nō punit̄ de falso,nisi ī casib.à iure expressis.Alle.tex.ī §.qa verò Leonis.cū gl. in uerbo,ꝓferre.ī Auth.de nō alie. Dic tñ ꝙ quantū ad vim ꝓbationis,paria sunt instrm nō esse solēne, vel esse falsum,sed nō,quo ad vim punitionis. Cū prædictis ēt ꝯcordat Bar.in l.oēs.C.de peti.bonorū sublat.libr.10.& Pet.de Anch.ꝯs.280.inci.Tria principaliter. Et ibi ēt dicit,ꝙ si natarius omittat scribere instrm ſm ordinē cōsuetū,nō p hoc est suspectū de falso, & ista pars est sustētabilis,l3 sint alij dicētes, ꝙ omissio solēnitatis semp inducat p̄sumptionē doli,vt p Bar. in l.nulli.C. de nume. & actua.lib.12.& Bal.in l.quoties.& in d.l.iubemus. &
5 p Pau.de Cas.ꝯs.213.inci.Ad primū q̄situ. ¶ Vbi † autē ꝓbat̄ de dolo ex ꝯiecturis, nō tenet̄ de falso, nisi dolus ꝯmissus fuerit in solennitatib.substātialibus,ſm Pet.de Anch.in d.ꝯs.Si aūt in substātialibus,punit̄,& tenet̄ parti lęsæ ex dicto errore ad interesse,ſm Bar.& Bal.in l.fi. p illū tex.C.de magistr.cōuc.& per Bar.in l.fi.vltra mediū,ff.de tabulis exhiben.& Bal.post Bar.in d.l.imperator.in pe.col.& Bar.in l.gñali.C.de pecu.li.10.& Io.Andr.ī Spe.de instru.edi.§.ostēso.additione inci.ad mām. vbi ēt tāgit an notarius,vel eius hæres teneat̄, ꝙ nimis abbreuiatè & ꝯfuse scripsit,& de his ēt p Bal.ī l.presbyteri.la 1.in fi.C.de epis. & cler. Et ibi subdit idē eē in errore testis,qa error notarij & testis dr̄ eē lata culpa, ſm eū,ꝓ quo uide,qđ no.Bal.& Ang.l.vbi exigit̄.ff.de eden. ubi dñt arg.illius tex.ꝙ notarius tenet̄ solūm đ dolo & lata culpa,& sic imputēt sibi partes,q talē assumpserūt, sicut in mēsore dr̄ in l.1.§.hæc actio.cū sequēti.ff.si mēsor.fals.mod.dixerit.Et sic intellige,qđ dictū ē, notariū
6 teneri ad interesse. ¶ Quarta ꝯclusio.Non† pōt notari⁹ errorē corrigere,nec defectū supplere, nisi interueniat authoritas iudicis,uel officialis ad hoc deputati, ſm Io. And.in data 6.lib.in ult.col.dicentē,ꝙ alias caueat, qa posse sibi impingi falsum.p l.eos.ff.đ falsis.Est enim functus offiō suo.Et sic de facto seruat̄,ſm ipsum. & sequit̄ Imo.hic,& in c. inter dilectos.j. eo.pro quo vide oīno Io.And.in Spe.in d.ver.sed nunqđ ꝯfecto.& Bal. ī l.ambiguitates.in fi.C.de testa.& ī l.ea,q̄.in prin.C.cōminatiōes,vł epistolas.Et ibi dicit,ꝙ si post publicatū instrm adderet,in fi.Cassaui in tali loco,qa per errorē.&c. ista uerba uitiantur, & nō uitiāt. Et de hoc etiam per Bald. in rub.C.eo.vbi dicit,ꝙ nō pōt cācellare protocollū,nisi dice-

ret cancellatū,qa restitutū parti. Et hoc ēt p Cal. in isto ti.ꝯs.1.& oīno Do in c.abbate.in vlt.col.de re iu. in 6.& Car.in ꝓœmio Cle.§.fi. ¶ Et vr̄ ista ꝯclusio cōiter * teneri nisi in quatuor casibus in quib. nō requirit̄
7 iuris authoritas. ¶ Primus casus est,qñ † eēt error nō vitians instrm,vt falsa Latinitas,ſm Bar.in d.l.si librarius. per d.l.imperator,& l.actorū verba.ff. de re iudi.de quo
8 in sequēti casu. ¶ Secūdus casus est,qñ † instrm nōdum est ꝓductū in iudicio,& sic non est deductū in ꝯtrouersia,neq; copia data est parti aduersæ, nā tunc bene p̄t ēt sine iudice corrigi,ſm Io.And.in data 6.libr.& Do. vbi s̄.& Imo.hic,& Bal.in rub.C.eo.ver.sed pone tabellio. Et ex his dicit Bal.hic,ꝙ restituto instro tabellio ē adeo functus officio suo,ꝙ nec pūctū,nec syllabā intellectualiter mutare posset,nisi iudicis mādato. Alleg.d.l.imperator.Ex quo dubito de p̄cedēti casu, ne sub p̄textu La-
9 tinitatis fieret fraus. ¶ Tertius casus est, qñ † error est notorius,qa iudicis authoritas nō requirit̄,vel si requiritur nō est necessaria partis citatio,ſm Bal.in d.l. imperator. Alle.Cy.in l.1.C.de ll. Secus dicit in errore latēti, quia exigitur & iudex & pars. ¶ Quartus casus est,quando vult corrigere eo mō,quo corrigit lex,vt errorē indictionis,quia potest propria authoritate, cū habeat iuris præsumptionē pro se,qa nō nocet alicui,* cùm & sine hoc ius sic præsumeret,& ita esset,ſm Bal.late in l.vnica,in fi.C.de Iust. C. cōpo. licèt in hoc de indictione referat alios ꝯtrariū tenere,cū quib.ꝯcor.Io.Andr.in d.data 6.& Imo.in d.c.inter dilectos.Sed eorū opinio posset fortè saluari. qñ de tēpore ꝯfecti instrumēti appareret solū de indictione,alias aūt,ubi anni exprimunt̄,teneo cū Bald. quia ipsis calculatis habet̄ indictio,ſm do Car.in d.c. inter. ¶ Modò recipiūt ista 7. declara-
10 tiones.Prima declaratio. Nō † p̄t notarius corrigere errorē ēt cū licētia iudicis, qñ cōtractus est celebratus ī scriptis,ſm Bar.in l.cōtractus.in prin. per illū tex.C.de fid.inst.Vñ infert, ꝙ si notarius fuit rogatus de appellatione,vel de sñia, quæ debent emanare in scriptis,nō pōt aliqđ addere, vel detrahere,qa añ oīa dēt esse dictata, & postea lecta,& ꝯtrafaciētes errāt,vt ibi p ipsum,& Bar. & Bal. in d.l.imperator.& Bar.in l.gallus.§.idē credendū.ff. de libe.& posth.& Sal.in d.l.ꝯtractus. Vñ dñt Ang.& Imo. in l.quicquid astringēdæ.ff.de uer.obl.ꝙ illa uerba,ꝙ instrumentū extendat̄ ad ꝯsiliū sapientis, nihil operātur ī actibus de sui substātia requirentib. scripturā, & sentit Bal.in d.l.ꝯtractus. ¶ Secūda declaratio. Licèt possit notarius emēdare errorē surgentē ex inaduertētia, nō tñ surgentē ex falsitate,qa ex hoc priuādus est authoritate scribēdi,l.si aliquid.C.de suscep.& arca.lib 10.Ita Bal.ī rub.C.de fid.instr.ver.tu scias vnū. ¶ Tertia declaratio. Ad hoc,ut dicat̄ ꝯstare de errore, requirunt̄ tot testes, quot exigit ꝯtractus,in quo dr̄ cōmissus error. Vñ in errore testamēti exigunt̄ 7 & codicilli 5.& sic de similib⁹. Ita est gl.valde singularis in l.cū ꝓponeret̄.in gl.2.ff. de leg.2.& eā summè no.Bal.in c.si qs feudū.in princ. si de inuest.inter do.& uasal.lis ori.& in l.fi.in pe.col.C.de eden.& in l.2.C.de bon.poss.ſm tab.& in l.1.§.ꝓ scđo. C. de cad.tol.& in l.1.in vlt.col.C.de fideicōmissis. & in d. l.imperator.Et ibi ēt ꝯcludit, ꝙ nō poterit deferri hoc casu iuramētū in supplementū ꝓbationis.Sed tñ illā gl. declara,vt late & subtilr̄ p Bal.in l.errore.C.de testam. vbi in effectu dicit,ꝙ hēt locū,qñ ꝓbationes erroris cōcernūt errorē ipsius testamēti,ut qa dicat̄ erratū ī omittēdo mutuā substitutionē in fideicōmisso, ut l. cū ꝓponeret̄ p̄alleg.vel simili,secus,si sint probationes extrinsecæ nō veniētes ex testō,ut ꝙ institutus sit incapax,vel spurius,vel inimicus,vel ꝙ tabellio in solēnitate instrumēti errauit,qa talia p̄nt examinari seorsum à p̄cipa-

* Non nocet alicui. *Adde quòd falsitas,quæ nemini est nocibilis non potest de iure communi puniri pœna falsi ordinaria, p quemcunque commissa, Bart.in l.si quis legatū. ff. ad leg. Cor.de fal.& est omnium doct. cōmunis opinio* * *secundum Alex. consi. 145.incip. Visis.uol.6.et Soc. consi. 103.inci.in facto.et cōsi.104. inci.post reditum vol.1.*

li,vñ nō sunt eiusdē naturæ,ut ibi latius p eū. ¶ Quarta declaratio.Si error nō corrigat̄,& ꝯcernat aliquā de solēnitalib⁹ necessarijs omissam errore, uel imperitia,ut qa nō fuisset adhibitus numerus debitus testiū, talis imperitia nocebit,& actus vitiabit̄,ſm Cy.Bal Ang.& Sali.in l.ambiguitates.pp gl.ibi.C.de testa. Vñ dñt,ꝙ si ex forma statuti bāna debēt exēplari per tabellionē ī libro cōis,alias nō valeāt,& si ꝯtingat,ꝙ per errorē tabellionis bānū fuit omissum exēplari, vitiabit̄ bānū, postquā exēplatio erat de substātia. Et idē dicit Bal.ī l.fi. ī fi.prin. C.de tēp.ap.& in d.l.imperator.in fi.& Ang.& Imo.in l.1.§.sin aūt.ff de hære.insti Nō obst.l.errore.C. de testa. vbi error scribētis nō nocet veritati,qa ꝓcedit, qñ ille, q disponebat,seu ꝯficiebat actū,puta testator corā testib.expressit voluntatē suā,& de ea rogauit notariū,vt scriberet,nā si omisit scribere p errorē, quāuis scriptura eēt de sustātia,tñ ualet testm̄, sed in casu p̄dicto est actus in quo nō ꝯueniebat rogitus seu expressio deponētis,vt in exēplatione bāni. Et istud reputat̄ dictū solēne ꝓ quo faciūt ēt no.p Bal.Sali.& Ro.in l. iuris. C. qui admit.vbi dñt,ꝙ in his,q̄ ꝯcernunt formā actus, vł rigorē iudiciariū,nemo excusat̄ pp ignorātiā iuris. Vñ inferūt ꝙ testm̄ rustici factū nō seruata forma erit nullū, p l. fi. C.de testa.vt ibi latius per eos,& aliqđ per gl. in §.1.38. dis.& credo dixisse in c.qm̄.j.de symo. Sic in proposito ignorātia,vel error tabellionis nō excusat in his, q̄ sunt đ forma,& sic intelligit̄ gl.fi.ī l.fi.C.đ fideius. Et iō dixit Bal.hic,ꝙ ubi per errorē substātialia sunt omissa, vel neglecta,ēt cessante dolo nō valet qđ scriptū est, qa impfectū,alle.gl.Cy.& seipsum in d.l.ambiguitates.& text. in l.ita stipulatus.la grande,ff.de verb.obl. ¶ Quinta declaratio. Vbi notarius facit aliquā interlineaturā,uel abrasionē si vult vt oīs cesset suspicio, attestet̄ in fine instrumēti,ꝙ ipse illā interlineaturā, vel abrasionē fecit. Ita dicit Bar in l.1.per illū tex.ff de his,q̄ in testa.dele. & Arch.ī §.1.35.q 9.& sequit̄ d.Ant.& do.Ab hic, & l3 ipsi nō exprimāt,istud est necessariū,vt latè,p Imo. in d.l. 1.p illū tex.quē dicit nō eē alibi, & hāc practicā cōmendat Bar.in l.si vnus.in fi.C.de testa.& ī l. edicto,§.sin aūt ī 1.col.C.de edicto diui Adri.tol.& in l.diuus.§. itē senatus.ff.de falsis.& in l.1.§.fi.ff.đ bo.pos.ſm tab.& do. Ab. in c.cū venerabilis.ī fi.j.de religio.do.nisi ex p̄cedētib⁹, vel sequētibus posset elici veritas eorū,q̄ sunt cācellata, ſm ipsum pp gl.ibi,& dicit Bar.in d.§.fi. ꝙ credit̄ notario ita subscribēti. ¶ Vbi aūt attestaret̄ hoc ī margine,ñ aūt in subscriptione,vel corpore instrumēti,nō adhiberet̄ fides tali apostillæ,ētsi videret̄ eadē manu scripta,vt late p Io.And.in Spe.de instr.edi.§.ostēso.addi.incip.dixit Rolādinus.maximè,qa apostilla non hēt reqsita, ex qb.mereat̄ fidē,vc3 diē & alias solēnitates, & qa de facili daret̄ via fraudibus dissimulatis literis,& idē tenet elegāter Bal.in l.si unus.C.de testa.& ibi Ange.& Paul.de Cas.q dicit ita de facto fuisse obtentū,& ita ꝯsuluit Pau. đ Cas.ꝯs.36.inc.In Chrī noīe,dubiū facit,& idē no. Bal. ī l.nr̄am,ī 1.& 2.col.C.de testa,& in l.ea,q̄.in prin. C.cōmi.uel epistolas.& Bar.in d.l.imperator.ī fi.& do.Ab.si bñ legat̄,in d.c.cū uenerabilis. ī fi. quāquā ꝯtrariū dixerit Bal.ī rub.C.eo.& ī l.Labeo.ff.đ de pac.& ī ꝯs.inc.In libro Inīarū.motus p authoritatē Bar.q nō loquit̄ in his terminis.in l.ī fraudē.§.sicut.ff.đ test. mili. & p l.si qs ex argētarijs.§.si initiū.ff.đ edē. Sed illa lex loquit̄ ī scripturis habētib.ordinatā ꝯsequentiā.ſm Bal.ibi. Vñ secus ī filcis,& alijs quinternis,vł scartafacijs ñ ligatis,in qb.scribit̄ ad placitū nō seruato ordine tpis.Et ita pōt eē ī his,q̄ scribunt̄ in margine, qa cōmode scribi p̄t qñcunq;, nō seruato tpis ordine.Et iō decisio Ioā.And. remanet uerior,vt ēt dixi,sed nō ita clare,in c.j.ī fi.s̄.eo. ¶ Et istis adde,ꝙ si dubitaret̄,vtrū notari⁹ emēdasset ex interuallo, vel incōtinēti,staret̄ iuramēto suo,arg.c.ad audientiā. cū mā.j.de p̄scr.& eorū,q̄ no.Spe.in ti.de teste.§.1. ver. sed pone.cū ꝯcor.quas dedi in c.cū cām.in fi.s̄.de testi.ī qōne,qñ testis dicit se nō dixisse,ut notarius scripsit,qa ñ p̄sumit̄ ī officio delinquere,& ē imputādū parti,q̄ tpe publicationis instrumēti nō inspexit diligēter, an esset

Universidad de Deusto Biblioteca

abrasum, vel cãcellatũ, & si dicit factũ ex interuallo, habet hoc ꝓbare, ꝑ no. ꝑ gl. in cle. fi. de resc. & Bar. in l. nõ solũ §. sed vt ꝓbari. ff. de ope. no. nun. & Rot. plenè in l. ĩ illa. ff. de verb. ob. vbi fundans se ex prioritate, vel posterioritate temporis hẽt probare tẽpus, p̃sertim, qñ opponit delictũ, vt in d. §. sed ut probari. Et istud bñ nota, & ĩ eo cogita, quia tactũ nõ reperio. ¶ Sexta declaratio. Error ɔmissus à notario ꝓpter consilium sapiẽtis, cui notarius submissus fuerat, nõ imputatur notario ẽtsi falsũ cõmiserit, ſm Bal. in l. captatorias. C. đ testa. mili. Vnde dẽt ad cautelã subscribere, ꝙ sic fecit ɔsilio sapientis, * secundum ipsum ibi, cuius dictũ intelge in ɔsistentibus in iure, sed sciẽtia facti dẽt eẽ plena penes notariũ, ſm eũdẽ in l. ɔtractus. C. de fid. instr. ¶ Quid aũt opereẽ ista clausula, ꝙ instr̃m extendaẽ ad ɔsiliũ sapientis, * vide solẽniter & melius quàm alibi, ꝑ Io. And. ĩ d. vẽr. qd si à ɔtrahentib. & ꝑ do. Ant. & aliqd per Imo. hic, Ioã. And. in data 6 lib. & Bartol. l. in illa institutio. ff. de hære. insti. & Bal. in d l. imperator. in vlt. col. & Sali. in d. l. captatorias. & Bal. in l. humanitatis. in 4. oppos. C. de impub. & alijs subst. & do. An. in c. clericus. de iureiu. & Bald. in l. sancimus. C. de verb. sig. & ĩ l. pe. C. de execu. rei iud. & in rubrica, de reuo. his, q̃ ĩ frau. cre. in vlt. col. & Ang. consi. 209. ¶ Et
11 † pro nunc dicas, ꝙ operatur in testamẽtis, ꝙ volũtas testatoris & id qđ sẽtit describatur ordinatiori & clariori mõ, & magis ꝓprio, & ĩ dubio opinionũ tutiori, & hoc fortius in ɔtractib⁹, q magis ɔferri pñt in alterius arbitrio quã vltimæ volũtates, vt no. gl. 1. in fi. ĩ l. 3. ff. de testa. In illis ergo sapiẽs supplere põt de ɔsuetis, l3 ñ dictis ẽt apponẽdo pœnã extraneãdo, vel accidẽtialia q̃ bonus vir ñ arbitrareẽ, vel substãtialia ɔtractus supplere nõ põt, neq; aliqd in facto, sed solũ in iure, vt in dictis locis, in qbus est lõga ɔtẽtio, si testator simpl'r dixi, Relinquo, an notarius de ɔsilio sapiẽtis possit addere iure institutiõis, & ĩ effectu ɔclo est, ꝙ sic, latè ꝑ Imo. ĩ l. j. §. si ex fundo. ff. đ hær. insti. & ꝑ Old. ɔs. 276. & facit, qđ dicetur in sequẽti declarõne. ¶ Septima & ultima declarõ.
12 Nõ † solũ põt ex se notarius corrigere errorẽ modis p̃dictis, sed ẽt põt addere clausulas consuetas, * l3 de ipsis nõ fuerit dictũ ĩ rogatiõe, ſm do. An. hic. Allegat Io. Andr. de instr. edi. §. instr̃m. ver. qd si à cõtrahẽtibus. vbi dixit ualde solenniter, ꝙ ubi ɔtractui vẽditionis, vl' donationis notarius põt addere precariũ, qa illud cõsueuit fieri, efficacius ꝑuenit ad mentẽ cõtrahentiũ, & allegat q̃dã, de qbus hic ꝑ do. Ant. Pro quo l3 plurima adduci possint, tñ potissime facit tex. elegãs ĩ l. fi. in fi. ff. de fideiuf. ꝑ quẽ dicit ibi Bal. ꝙ notari⁹ simpl'r rogatus, intelligiẽ rogatus cũ clausulis ɔsuetis. Et ꝑ illũ tex. dicit Bal. in l. 1. ad fi. ff. sol. mat. ꝙ notarius ĩ instr̃o dotis dẽt apponere obligationẽ hypothecariã, ẽtsi sibi ñ fuerit dictũ, qa cõsueta est apponi. Et ꝑ illũ tex. dicit Bal. in Rub. de fid. instr. ꝙ si partes dñt se rogasse notariũ, vt amicũ, & notarius dicat se rogatũ, vt notariũ, crediẽ sibi, qa ita ɔsueuit fieri. Et ꝑ iliũ tex. dicit Bal. in l. fideicõmissa. §. si seruo. ff. de leg. 3. ꝙ si clericus secularis impetrat bñficiũ nõ cõsuetũ dari clerico seculari, nõ valet impetratio, qa Papa ẽt motu ꝓprio ñ p̃sumiẽ uelle al'r, q̃ sit cõsuetũ rescribere. Et ꝑ illũ tex. dicit Bal. in l. ita demũ. §. 1. ff. de ꝑcu. ꝙ notarij pñt apponere clausulas ɔsuetudinarias, qñ sunt plene rogati, qđ vltimũ no. & intelligiẽ forte, ut ipse dixit in rub. C. de reuo. his, q̃ in frau. cre. ubi dicit, ꝙ tũc põt hoc facere, qñ hẽt facere cũ ɔsilio sapiẽtis.

* Sapiẽtis. *Adde Alex. in l. si qs obrepserit de fals. & Bar. in l. illa institutio. alleg. ĩ tex. de hæred. instit.*

* Consiliũ sapiẽtis. *Adde Alex. in l. 3. ff. qui satis. cogan. et in l. quidquid astringẽdæ. de verb. obli. Old. consil. 139. nunquid si uẽditor ꝑmittat emptori facere chartam ad consiliũ sapientis, in limine contractus siue in ipso cõtractu, an antequam fiat charta secundum sensum sapientis, dicatur contractus perfectus, dic quòd nõ secundum Socin. cons. 169. inci. circa primum versi. cõfirmatur. pa. 2.*

* Cõsuetas. *Adde Soci. consi. 94. incip. præstantissimi. versic. præterea. p. 2.*

Et hoc mõ vr̃ loqui Io. And. in d. additione. ¶ Sed tamẽ istud non vr̃ necessario sic intelligendũ, sed ꝙ imo simpliciter rogatus, intelligatur rogatus de cõsuetis, * ꝑ d. l. fi. attẽta ẽt vna magistrali doctrina Innoc. in c. olim. post prin. j. de ver. sig. ubi dicit, ꝙ oĩs dispositio, siue legalis, siue vltimarũ volũtatũ, siue cõtractuũ, recipit ĩterpretationẽ à consuetudine. Facit c. cũ dilectus. s̃. de consue. & sequiẽ do. Abb. in c. certificari. in prin. j. de sepul. ¶ Et hinc ẽ, ꝙ si tecũ cõtraho, vel te ꝓcuratorẽ cõstituo, videor tibi expresse mãdare, ꝙ facias ea, q̃ sunt de cõsuetudine, l. si pignore. §. fi. in uerbo, vsu. & ibi no. Docto. ff. de pign. act. facit c. cæterũ. cũ similibus. j. de dona. & no. Bar. pulchre in l. si ꝓcurator. in prin. ff. đ iure fisci. & in l. fi. in prin. ff. de his, q̃ in frau. cre. & plenè Ang. in l. bñ à Zenone. C. de quadri. p̃scrip. & elegãter Rom. cõsi. 114. inci. Visis s̃. ɔsultis. Et ꝙ notarius rogatus, intelligaẽ rogatus de cõsuetis, tenet Bar. in l. si prius. §. recte. ff. de aqua plu. arc. per l. ꝙ si nolit. §. qa assidua. ff. de ædil.
13 edic. ¶ Et † hinc videmus, ꝙ habẽs ptãtem vendẽdi bona fiscalia, põt dare fideiussorẽ euictionis, & apponere oĩa pacta pœnalia, ſm morẽ regionis, ſm Ang. in l. 2. ff. de iuris. om. iu. ꝑ d. l. bñ à Zenone. ¶ Et ꝓmissio p̃lati de renouãda emphxteusi intelligiẽ ſm qđ est cõsuetũ, ut ꝑ Ang. in §. emphyteusim. in Auth. de nõ alie. ¶ Et p̃ceptũ iudicis de cogẽdis debitoribus fisci ꝑ arbitrio exactoris intelligiẽ de coactione inducta de consuetudine, ſm Bal. in l. si ꝓpter publicas pẽsitationes. ¶ Et cõducẽs simpl'r domũ, vel fundũ, intelligitur pro pensione consueta, ſm Sali. in l. excepto. C. locati. q̃ est lex in hoc singularis, ſm eũ. ¶ Et cõducens operarios tenetur eis ministrare victũ & ferramẽta, si sic est cõsuetũ, ꝓ domo ɔficienda, ſm Bal. in l. liberti. de ope. libe. ¶ Et si habẽtes vendere bona alicuius cõitatis faciũt pacta cõtra id qđ est cõsuetũ, non tenẽt, ſm Bar. in l. 1. C. de pascuis publicis, uel priuatis. lib. 12. ¶ Et colonus ultra pensionẽ tenetur soluere illud, qđ est consuetũ ultra pensionẽ solui, l3 hoc nõ fuerit dl'ctũ, ſm Bar. in l. dñi p̃dio. C. de agric. & censib. li. 10. ¶ Et si ep̃s citat nõ expresso loco, intelligiẽ ut cõpareat in cõsueto, ſm Pet. de Anch. in c. cũ ep̃s. de offi. or. in 6. Et multa dicta in simili extẽdere potes vidẽdo qđ no. Bar. in l. cũ hæres. §. cũ ita. ff. ad Treb. & ꝙ no. Bar. in l. vt iurisiu. §. si liberi. ff. de ope. libe. & qđ no. Bal. in addi. Spe. ti. de locato. & in l. 1. C. de fruc. & liti. expẽ. & in l. quicunq;. C. de ser. fug. & in l. fi. C. de fideicom. & Imo. in c. potuit. in uit. col. j. đ loca. cũ multis alijs. ¶ Sed ad hæc & similia adhibẽda est duplex consideratio, prima ẽ, ꝙ ea q̃ sunt ɔsueta, aliqñ cõcernunt substãtiã act⁹, aliqñ solennitatẽ: si substantiã, & tũc si pars non exprimit, licèt sint cõsueta exprimi, non põt notarius ea exprimere, nã sine illis cõtractus uitiatur. Ita declarat Io. And. in d. uer. qd si à cõtrahentib. ꝑ l. testm̃. C. de testa. & c. tuæ. cũ seq. j. de spon. ¶ Et ꝙ omissio substãtialiũ cõsuetorũ in rescriptis uitiet, bñ probaẽ in c. ad nr̃am. & in c. porrecta. j. de cõfirma. utili, uel inutili. Si aũt cõcernũt solẽnitatẽ, & si nõ exprimãt, habenur ꝓ expressis, ut est tex. in c. cũ M. Ferrariẽsis ibi, sicut cõsueuit expressũ. s̃. đ cõsti. & illũ solẽniter no. ibi do. Ant. d. Abb. & Imol. & dicit ibi Bal. nõ eẽ meliorẽ tex. in iure, ꝙ illud, qđ solet apponi in cõtractu, habeẽ ꝓ apposito, ẽtsi nõ fuerit scriptũ. Ad idẽ tex. ĩ c. 2. ibi, & si nõ apponaẽ. s̃. đ resc. quẽ ibi no. do. Car. & Imo. Ad idẽ tex. ĩ cap. quo ad trãslationẽ. ibi sæpe fuere. & ibi, iã licere. s̃. de of. leg. & ibi solẽniter do. Abb. & ad hoc tẽdũt multa ex p̃dictis. Et ad hãc dr̃iam inter substãtialia * & solẽnia vid' Arc. ĩ §. nũc aũt. 16. q. 7. & pẽdẽt multũ ab alia qõne. ¶ An & qñ tacitũ habeaẽ ꝓ expresso, đ quo distĩgue vt subtil'r ꝑ Bar. ĩ l. qcqd adstringẽdę. * ff. đ uer. ob. ¶ Et iõ cogitabã, ꝙ attenta hac cõsideratione nõ vr̃ multum

* Cõsuetis. *Adde Pet. de Suz. in l. non omnibus, ff. de arbitr. Pau. de Castr. in l. 2. ff. de iur. om. iu. Alex. in l. si finita. in prin. de damno infect. et in l. prius. §. 1. de acq. plu. arcend.*

* Astringendæ. *Adde Alex. ibidẽ. col. j. ĩ fi. ĩ ver. oppono de l. cum quid, & in l. j. de verb. oblig. & in l. 3. eod. tit.*

tũ importare, ꝙ notarius censeaẽ rogatus de ɔsuetis & põdero uerba Ioã. And. in d. ver. qd si à ɔtrahẽtibus dũ dicit, ꝙ exprimunẽ ɔsueta ad dubitationẽ tollendã, per l q mutua. ff. mãda. sentiẽs per hoc ɔsueta subintelligi, facit cle. 1. in fi. de pœnis. Et cogitabã, an dici posset, ꝙ ista ɔsideratio in eo, qđ dixi de omissione substãtialiũ, intelligaẽ de substãtialibus ipsius contractus, s. ꝙ exigãt expressionem, sed substãtialia instrumẽti, l3 omissa à notario vitient instr̃m, vt habuimus in c j. s̃. eo. tñ omissa à partibus nõ vitiãt, & censeẽ notarius rogatus, puta de indictione & similibus, ꝑ p̃dicta. Et ista nota, qa non reperi ꝑ alios opportune tacta. ¶ Scđa ɔsideratio est, ꝙ vbi in aliqua dispositione videnẽ mãdata ea, q̃ ɔsueta erãt fieri, intelligiẽ de ɔsuetis cõiter & ut plurimũ, sec⁹ si rarò ut singulariter ꝓbatur in l. Seio. §. medico. ff. de annuis legatis. & ibi no. Bar. ita limitãs, & ɔsueuit dici, procuratorẽ posse ɔsueta, & alle. in simili, l. filustas. §. frumẽta. ff. de ɔtrah. emp. & bñ facit d. c. quo ad translationẽ. in verbo, sæpe. ¶ Et in hac mã no. vltimò incidẽter, ꝙ si notarius ob multitudinẽ eorũ, q̃ dicta fuerunt in ɔtractu, vel alia iusta cã, oblitus est de aliquo substantiali, p̃t instare corã iudice, vt examinẽtur testes, q interfuerũt, ſm Bar. signãter in l. fi. añ finẽ, ff. de tab. exhibẽ. ¶ Itẽ dũ tetigi s̃. in fi. 6. declarationis, qs habeat ꝓbare, cũ dubitabaẽ, quo tpe sit facta emendatio, adde, ꝙ si uera est opinio Imo. ĩ d. l. 1. de his, q̃ in testõ delenẽ, ꝙ in subscriptione requiraẽ mẽtio abrasionis, illa dubitatio nõ poterit occurrere. Sed tenẽdo, ꝙ non sit necessaria mẽtio, pro vt expresse oẽs sentiũt, & ipse Imo. hic, dubiũ ꝓcedit. & ɔsidera, qa nõ sine cã Bar. in d. l. si qs obrepserit, noluit affirmare, ꝙ talis mẽtio sit necessaria, ne fortè multa instrumẽta corruerẽt. Et ad tex. in d l. 1. in quo se fundat Imo. dici põt, ꝙ narrat ita fuisse, sed nõ disponit, vel sp̃aliter loquitur in testamẽto, in quo ĩ hac materia specialius procediẽ, arg. l. iubemus. in fi. C. de testa. ¶ In gl. 2. in
14 fi. Quando † abrasio * noceat, distingue, vt hic per Imo. ɔcludentẽ in effectu, ꝙ rasura nõ vitiat, qñ literæ emanãt clausæ, vt est gl. hic, & in c. l3 ĩ verbo, tenuẽ. j. de crimine falsi. Et hoc bñ no. & sequiẽ Imo. in l. ꝓxime. ff. đ his. q̃ in testa. delen. & Bald. hic, dicẽs esse optimũ tex. in l. tribunus. §. fi. ff. de testamẽto mili. ¶ Idẽ, si est rasura in nõ substãtialibus, vt in isto tex. ¶ Idẽ, si in subscriptione dr̃ de rasura, vt s̃. in 6. declaratione. ¶ Idẽ si ex p̃cedentibus & sequẽtibus põt colligi, ꝙ ita dẽt stare, ꝓut in rasura, ut ẽt per do. Abb. in d. c. cũ uenerabilis. ¶ Idẽ, si per aliã scripturã publicã appareat rasurã fuisse bñ factã. ¶ Idẽ, si ex ɔparatione literarũ apparet rasurã de eadẽ manu, ſm Gof. do. Ant. Car. Bal. & Imo. hic, l3 do. Abb. ɔtra ꝓpter gl. in d. c. cũ uenerabilis. dicentẽ locũ eẽ ɔparationi, solũ, qñ rasura est in loco nõ suspecto. Sed certe vr̃, ꝙ vbi nõ est locus suspectus, nõ sit locus cõparationi, qa vt in alio loco dicit hic do. Abb. põt pars radere instr̃m ɔtinens superfluitatẽ extra circunstẽtias negotij allegãdo Inn. in c. fraternitatis. j. de hær. & est đ mẽte istius tex. Propter qđ si locus est hic cõparationi, nõ vr̃ eẽ, nisi circa locum suspectum rasum. Vñ pendet istud à qõne, utrũ sit locus ɔparationi extra apodissã, de quo s̃. ca. ꝓx. Et attẽto, ꝙ pauca uerba facilè fieri possẽt dissimulatis literis abrasis, istud ñ trãsit sine dubio. ¶ Et circa p̃dicta no. primò, ꝙ abrasio in loco nõ substãtiali, neq; periculoso, nunq̃ nocet, vt ẽt ꝑ Bal. in l. edicto in 4. oppositiõe. C. de edicto diui. Adr. & ibi clarius Bar. in §. sin aũt. ĩ j. col. sentit gl. ĩ d. l. l3. Secus, si in loco suspecto ẽt in uno uerbo, vt ibi & facit c. inter. j. e. ¶ No. scđò, ꝙ rasura dr̃ fuisse in cõtinẽti, si. n. notarius emẽdat ĩ senio, qđ scripsit in iuuẽtute, instr̃m est supectũ, ſm Bal. hic, arg. c. p̃terea. s̃. ti. ꝓx. nisi intellect⁹, quẽ sonat scriptura in loco abraso, surgeret necessariò ex p̃missis, ubi ñ est vitiũ ſm ipsum, cuius dictũ declara, ſm ea q̃
15 s̃. dicta sunt. ¶ Not. tertiò. ꝙ † si rasura [a] est in loco suspecto, & agaẽ possessorio, reijciẽ scriptura absq; alia inquisitione veritatis, l. edicto. C. đ edicto diui Adria. ¶ Si uerò agiẽ petitorio, scriptura censeẽ suspecta, & ꝓpter hoc ꝓcediẽ ad inqsitionẽ ueritatis, ſm Bal. ĩ l. si unus. C. de testa. Cui adde Petr. de Anch. ɔs. 422. incip. Præmissa sine allegationibus, vbi declarat hoc ꝓcedere solũ in possessione adipiscẽdæ. ¶ Not. quarto, ꝙ si instr̃m meũ, qđ nõ solebat esse rasum, reperiẽ penes aduersariũ, & coactus ipsum reddidit, sed rasum in aliquo loco ẽt substatiali, istud non nocet mihi, ſm Bal. in l. j. ante fi. C. de fid. iustr. Allegat Io. And. j. cap. proximo, qui hoc dicit, & sequunẽ ibi oẽs. ¶ No. quintò, ꝙ illud, qđ est rasum, p̃t per viuã vocẽ corroborari, et vr̃ sufficere unus bonus testis. Ita videẽ dicere Bald. licèt habeaẽ corruptus in hoc, in l. si veritas. in j. col. C. de fideicõ. Sed ꝙ per duos possit ꝓbari tenor scripturæ vituperatæ, tenet Bal. quẽ uide, in l. fi. de fideicom. ad qđ uide eundẽ in l. iubemus. quasi in fi. C. de ꝓba. & reincidit in illã qõnem, qũo ꝓbetur tenor instrumẽti perditi, de qua per Bar. in l. si cut iniquũ, C. de fide instr. & Bal. ĩ c. 1. quot testes sint necess. ad proba. nouæ inuest. per gl. fi. do. Ant. & do. Ab. in c. cũ olim. el 1. j. de priui. & do. Car. cõsi. 27. & Bal. in l. gesta. C. de re iud. cũ concor. ¶ No. sextò iuxta hoc, ꝙ ubi sufficit summaria cognitio, dẽt instr̃m eẽ sine macula, & abrasione, & nõ sufficit, ꝙ iuueẽ testib⁹, alias aũt ꝓcedit notabile p̃cedẽs. Ita dixit Iac. But. ĩ auth. si qs in aliquo. C. de eden. quẽ allegat & sequitur Bar. in l. 1. post prin. C. ut in pos. lega. & in in d. l. fi. C. de fideicom. Et iõ ubicũq; statutũ dicit, viso instr̃o fiat sic, dẽt eẽ scriptura sine vitio visibili, ſm Bal. ĩ d. l. fi. ¶ No. septimo, ꝙ rasura in vno loco suspecto non vitiat totũ instr̃m in capitulis separatis, secundũ Bal. do. Car. & do. Abb. hic, dicentes, secus in dicto testis ꝓpter periuriũ amplectens totũ testimoniũ, vt per Bal. in l. fi. in 4 oppositione, C. de edicto diui Adria. de quo satis dixi alias in c. fraternitatis. j. de hære. vbi posui de utroque. Et de rescripto uide bonũ tex. in c. si eo tpe. de rescr. in 6. ut latè do. An. & Imo. in c. ɔstitutus. s̃.
16 de rescr. & ibi aliqñ dicetur. ¶ Not, octauò. ꝙ † in dispositione fauorabili, ut in legato libertatis, nulla cancellatio uitiat, l. proxime. in fi. ff. đ his quæ in testa. del. & hoc qñ dubitatur, an testator voluerit debere, an inconsulte hoc ꝓcesserit. Si aũt apparet de volũtate, tunc in dubio tolleretur legatũ, l. cãcellauerat. eo. ti. Et quod dictũ est de legato libertatis, extendiẽ ad legatũ pro aĩa, ſm Bar, elegãter. in d. l. si vnus. & in d. l. proxime. in fi. & sequiẽ do. Ab. hic, & Ro. in auth. similiter. in primo priuilegio vltimarũ voluntatũ, C. ad l. Fal. æquiparẽdo vtrũque legatũ, ut per Bar. & Bal. in l. 1. C. de sac. san. eccle. & Bal. & Ang. in l. captatorias. C. de test. mili. ¶ No. nonò, ꝙ si instrumentũ fuit ꝓductũ sine macula, & postea reperitur maculatũ, nõ perit fides instrumẽti, ſm Bal. in d. l. si vn⁹ in fi. ꝑ l. j. ff. si tabulæ testamenti extabũt. ¶ Not. decimò & vltimò, ꝙ in ꝓposito dr̃ locus suspectus, qñ qs releuaretur per scripturã in loco abraso ab onere ꝓbandi. Et est locus non suspectus, qñ quis hẽt docere de veritate, ſm Bal. hic, qui ponit quædam alia non multum vtilia.

* Abrasio. *Adde ad materiam Rom. consil. 369. inci. circa primũ. col. 12. ver. quo ad octauum. & colũ. 13. ver. cum ergo ex hijs appareat.*

a Si rasura. *Adde tu, et dic ꝙ Felin. hic male dicit nã vult, ꝙ ĩ possessorio indistĩcte ꝑ cãcellationẽ semꝑ reijciatur scriptura, et male. dic, aut cãcellatio est ĩ parte substãtiali, aut in cap. de quo erat quæstio, et tunc nõ proceditur ad inquisitionem ueritatis. per d. l. fi. C. de edic. diui Adria. tollẽ, quæ loquitur in istis terminis. Aut cãcellatio nõ est in parte substãtiali, seu ĩ c. de quo erat qõ, & tunc ẽt in possessorio iudicio nõ nocet cancellatio, per glo. in d. l. fin. in ver. vitiatum, quam omnes Docto. ibi sequuntur. hoc modo & debes intelligere Bart. in l. si vnus. C. de testa. qui tenet opi. istam, quã tenuit hic Fel. sed omnes Scribentes reprehẽdunt Bar. in d. l. si vnus. & per consequẽs sublata est ista opin. Feli. quã habuit à Barto. quamuis de eo nullam faciat mentionem.*

SVMMARIVM.

1 *Citatus de remotis partibus vt deferat munimenta, an teneatur deferre instrumenta.*
2 *Appellari an possit à præcepto periculoso, vel difficili.*

Universidad de Deusto Biblioteca

3 Difficultas excusans à præcepto inferioris, an excuset à præcepto Papæ.
4 Papa si præcipit aliquid religioso, quod est contra regulam suam, an teneatur obedire.
5 Tantum iudicatur de eo, quod potest fieri absque magna difficultate, quantum de impossibili.
6 Sententia diffinitiua potest ferri lite non contestata in casu hic posito. Et hoc amplius declarat infra nu. 7. 8. & 9.
10 Sententiæ si opponitur, quòd sit lata per falsos testes, vel falsa instrumenta, statur ei, quandiu cognitio pendet. nu. 11.
12 Lacerans instrumentum in præsentia iudicis, quod intendit arguere de falso, qualiter puniatur.
13 Et quid de lacerante iura aduersarij.
14 Et quid de subtrahente instrumentum aduersarij, & proijciente in ignem proprium instrumentum.
15 Subtrahens aduersario facultatem probandi, debet perdere cām.

CAPITVLVM IIII.

ACcepimus. ¶ Redarguēti priuilegiū de falso iudex facit illud exhiberi coram iudice, & paucis ꝑsonis in loco congruo & securo, & interim stabit snīæ latæ ꝑ illud. H. D. ¶ In† tex.
1 ibi, difficile & periculosum. Per hoc declarari dēt gl. in c. cupiētes. §. si uerò. in uer. alibi. de elec. in 6. dū requirit ꝙ citatus ex remotis partibus ut deferat munimēta, teneat deferre instrā, & dixi in c. ꝑuenit. el. 1. s̄. ti. 1. vt nō ꝑcedat in originalib⁹. Sed sufficit portare exēpla facta solēniter, ſm formā c. fi. j̄. eo. vt hic per do. Abb. ꝑ quo facit lex, vnū testamentū. ff. de testa. ubi nauigaturus pōt de testō suo facere fieri exēplū, & facit, qđ dixi post alios in c. Albericus. s̄. de testib. ¶ Et ꝑ hoc infert Hostiē.
2 hic, posse† appellari à ꝑcepto periculoso, vł difficili, qđ cognoscet̄ superioris arbitrio, ſm ipsū, ꝓ quo uide Bal. in l. si decesserit. in lectura antiqua, & ibi ēt Ang. ff. q satisd. cog. ubi dn̄t, ꝙ ꝑceptū iudicis ꝯtinēs qđ impossibile nō tenet facta distinctione, an iudex sciuerit an ignorauerit, vt ibi & l. pe. & fi. ff. q̄ snīæ sine app. rescin. Si aūt ꝑceptū ꝯtineret aliqđ multū difficile, adeo ꝙ rōne difficultatis excusationē habebat ille, cui ꝑcipiebat̄, tūc bn̄ distinguitur, aut ꝑcepit sciēter, & est multū. aut ignorāter, & valet, sed hēt locū restitutio in integrū, l. q̄sitū. cū gl. in verbo, iudicata. & ibi ꝑ Bar. ff. de re iud. & de hoc ꝑ Do. in c. nerui. 13. dist. & gl. & Arch. 11. q. 3. in summa.
3 ¶ Et † addit hic do. Ab. ꝙ nō oīs difficultas excusans à ꝑcepto inferioris a Papa excusaret à ꝑcepto ipsi⁹ Papæ, nā iugū ab eo impositū, ētsi eēt durū, ferendū est, ꝑ c. in memoriā. 19. dist. l3 gl. 1. ibi aliud dicat, vt hic ꝑ do. Ab. ꝓ quo l3 multa adduci possent, tñ simpł̄r remitto ad Petrū de Mōte in sua monarchia, vbi exclamat de text. in d. c. in memoriā. dicēs per ipsum multū tēperari tritū dictū Inn. in c. inquisitioni. j̄. de sen. exc. dū dicit laicū, q nō est de tpali iurisd. ecclesiæ, nō teneri ad obediēdū Papæ in nō ꝯcernētibus aīam, l3 ad illū tex. posset dici, ꝙ nō ꝓbat indistinctè quē teneri, dato ꝙ ille patientiā ꝓpriā cōmendet, & illud dictū Inn. approbat do. Abb. in c. 2. j̄. de voto. & in c. ꝯstitutus j̄. de reli. do. & in c. si quā do. s̄. de rescr. & vide Hos. quē oēs ibi sequunt̄, in c. significauit. s̄. de off. ord. ubi dicit, nō eē obediēdū Papæ, vbi imminet peccatū per ipsum nō remissibile. ¶ Et idē dicas, si scribat ꝓ notoriè indigno, ſm Io. An. ī c. cū adeo. s̄. de rescr. de quo ꝑ oēs ibi, & in c si qñ. eo. tit. & de istis vide qđ no. Inn. in c. quāto. ꝓpe fi. ibi. Et. n. in omnibus. s̄. de ꝯsue. & Imo. in c. q̄ in eccłarū. s̄. de ꝯstit. & latè per Car. sancti Sixti in tractatu de ptāte Papæ, q. 14. 25. & 49. post B. Tho. in quarto. ꝯtra gentiles, c. 76. & 2. 2. q. 2. arti. 3. ubi inuenies, an sit hæreticus recusans obedire Papæ, quasi nō sit verus successor Petri. & vide Do. in §. hinc ēt. 17. dis. vbi dicit, ꝙ Cardinales discedētes è voluntate Papæ añ depositionē sunt schismatici, & infert ad Cardinales, q decesserūt à Gregorio vndecimo, & de Luca iuerunt Pisas añ depositionē, ꝯtra c. nōne. 8. q. 4. & vide
4 Inn. in c. nec Dei. in gl. 2. j̄. de symo. vbi dicit, ꝙ si† Papa ꝑcipit aliqđ religioso ꝯtra regulā suā, nō tenet̄ obedire, & vide gl. Deutero. 18. sup verbis, Prophetā suscitabo đ fratribus vestris, quicūq; illū nō audierit, illius ego vltor existā, & gl. dicit, ꝙ resistētes Pontifici sunt graui pœna puniēdi. ¶ Et nota, ꝙ Papa nō pōt facere, ꝙ illud, qđ est peccatū veniale, sit mortale, posset tñ per ꝑceptū obligare, ne illud fiat, & ꝯtraueniēs peccabit mortał̄r, rōne qa ꝯtra ꝑceptū, nō qa veniale sit effectū mortale, vt subtiliter per Franciscū de Marone in 4. dist. 19. q. art. 1. & adde Pet. de Anc. ꝯs. 245. inci. Per ꝑdicta subtiliter, vbi elegāter ꝯsuluit per excōicationē latā per executores uigore rescripti Apostolici ipso facto excōicatū suspēdi per appellationē ꝑcedentē appositis legitimis exceptionibus ad qđ vide do. Card. Imo. & do. Abb. in d. c. si qñ. Et ista
5 not. de qb. alias diffusius. ¶ Et ꝑ istū tex. vr̄, ꝙ † tm̄ iudicetur de eo, qđ ꝑt fieri absq; magna difficultate quātū de īpossibili, & ad hoc ēt adduci posset elegās decisio Do. in c. ab exordio. in fi. 35. dist. & in ca. in Canonicis. circa mediū, 19. dist. vbi dicit, ꝙ sicut inferior à Papa pōt ꝯuertere in aliū vsum illud, qđ ē relictū pro
* pio usū, si est impossibile, * c. nos qđē. * j̄. de testa. ita si est multū difficile. Et ē decisio Bar. l3 nō dicat, in l. apud Iulianū. §. fi. in prin. ff. de leg. 1. Et hinc est ēt ꝙ sicut de iure ciuili pōt appellari ab interlocutoria habēte grauamē irreparabile, alias secus, ut ꝑ Bar. in l. 2. ff. đ app. recip. ita ēt, si est reparabile, sed cū magna difficultate, ſm Bar. in l. j. §. q̄situ. ff. de ap. recip. Ad idē, qđ no. Bar. in l. pe. ī prin. ff. si cer. pe. ubi dixit ꝙ sicut pōt omitti principalis, & grauari fideiussor, qñ impossibile est, ꝙ principalis soluat, ut ꝑ Bar. in l. decē. ff. de ver. obl. ita ēt, si sit ualde difficile, fortè ꝑꝑ eius impotētiā, tñ ista recipiūt instantiā, ex dicto Hos. hic, dū dicit à ꝑcepto difficili posse appellari, & tñ si eēt impossibile, nō oporteret appellare, d. l. fi. ff. q̄
6 snīæ sine app. rescin. ¶ In † tex. ibi, si uerò ñ venerit. Nota, ꝙ impugnāti priuilegia pōt statui terminus, quo elapso silentiū sibi imponat̄, & sic fert̄ diffinitiua lite nō ꝯtestata, cū videat̄ agi ꝯdictione ex l. diffamari. C. de ingenuis manumissis. qđ intelligit hic do. Ant. qñ in assignatione termini fit ꝯminatio de silētio imponēdo. Et de hmōi edictis qbus post tēpus silentiū inducit̄, uide Inno. do. Ant. & alios in c. cū in tua. j̄. q matri. accus. poss. ubi bonus tex. & Ang. & Sali. in l. si ea. C. q accus. nō pos. & Bal. in auth. ad hæc. in pe. col. C. de usuris. & in d. l. diffamari, & in l. 1. C. ut nemo inuitus. & oēs in c. fi. ꝑ illū tex. de elec. in 6. & Imo. plene post alios in l. quādiu. ff. đ acq. hær. & Bar. in l. Titia. ff. de acc. cū ꝯcor. Et quāuis Ange. ī §. si qs aūt nō implēs. in Auth. de hær. & Falc. & in §. si qs aūt ꝓ redēptiōe. in Auth. de eccłasticis ti. dicat, requiri binā monitionē añ impositionē talis silētij, tñ hoc ñ vr̄ necessariū, ubi ꝑcessit ꝯminatio, vt dixi post d. Ant. & sentit Bar. in l. mancipiorū. in fi. ff. de optione legata. ¶ Et non solū vr̄ imponi silētiū ꝑlato, de quo hic, sed ēt successoribus suis ſm Hos. & alios hic. c. 1. j̄. de sol. & sic nedū snīa descēdes ex discussis iurib⁹ eccłæ nocet eccłæ, sed ēt descēdēs ex negligētia extēdendi iura. Ex quo exclamat hic do. Ab. & facit, qđ no. Inn. in c. fraternitatē. j̄. de dona. & gl. 1 c. si epm̄. 16. q. 6. & in regula, delictū. đ reg. iu. ī 6. vbi delictū ī omittēdo, uel ī acti-
* bus iudicialib⁹ nocet eccłæ. * ut latius ꝑ do. Ant. & do. Ab. in c. 1. s̄. de dolo &
7 ꝯtu. ¶ Sed † istud declara primò, ut nō ꝓcedat qñ ex impositione dicti silētij eccła pateret̄ graue ꝑiudicū, quia delictū ꝑlati nō nocet eccłæ, ut ꝑ do. Abb. in c. 1. de dolo & ꝯt. & facit, qđ ipse no. in c. fi. j̄. de dona. inter uir. & vx. & do. Ab. in c. verū. j̄. de ꝯdi. appo. dū dn̄t negligentiā in omittēdo non nocere eccłæ ī legato sibi facto, nisi delinquere-

* Impossibile. *Adde cle. qa contingit. de reli. do. & ibi Card. q. 3. vbi habes, quòd solus Papa potest mutare legatum ad actū piū. fallit tamē ut hic ī tex. ad quam materiā ui. Pau. de Castr. consi. 16. & Petr. de perus. in tract. quar. episcop. c. 9. colum. 5.*

* Nocet eccłæ. *Adde Cyn. Bar. Bal. et Saly. in l. meminerint, et in l. si quis in tātam C. un. ui. Cy. Bar. Bal. et Sal. in l. iubemus nullam. C. de Sacros. eccles. Inn. & Abb. in c. 1. vt lit. non contestata. Bar. in l. aut facta. § fin. ff. de pœn. Abb. in cons. 40. col. 3. volu. 1. ꝑlatus enim æqꝑatur tutori vel curatori gloss. fin. in c. ex præsentiū, & ibi Abb. de pigno. Abb. in c. cū deputatis. in fi. de iudici. qui tutor vel curator non possunt nocere pupillo vel adulto. Roma. consil. 425. incipien. quoad primum. et consil. 139. incipi. pro proposita. Adde tamen Angel. consil. 241 incip. omne datū. & Aucto. ī c. cū venerabilis. col. 5. uer. ad intellectū regulæ delictū, de except. ducētes delictum prælati nō nocere ecclesiæ in iudicialibus et ui. Aucto. in ca. cum accessissent. col. 16. versi. et pro intelligētia. & c. de constit. vbi ponit duos casus quibus prælatus tacitè potest præiudicare ecclesiæ & ad præmissa vide Alex. cōs. 23. vol. 1. & Bald. in prælud. feud. col. fi. & vi. hic Aucto. late seipsum declarantem.*

* tur cū ꝯuentu, * iuxta gl. in c. cū dilectus. in verbo, dolū, s̄. de ordi. cog. Sed forte ista declarō ꝓcedit ī extraiudicialibus, nō aūt in iudicialib⁹, sicut hic ꝑ notata ī locis primò allegatis. ¶ Secūdo declara, ut ñ ꝓcedat ullo mō, qñ ꝑlatus cū ꝯuentu dolose distulisset ꝯparere, ſm Hos. & alios hic, & dic, ꝙ tūc ēt post quadriēniū eccła poterit peter̄ restitutionē ī integrū, ꝑ c. 1. đ rest. ī integ. ī 6. Et idē cessāte dolo, qñ de bāno ꝯstaret euidētissimè, ſm gl fi. ī d. c. 1. q̄ multū no. d. Ab. ī c. j. ī j. col. s̄. de rest. in integ. Et ita ꝑ hoc remediū saluari pos
8 set ꝑcedēs declarō. ¶ Et † idē, si eēt grauamē successiuū, arg. ei⁹ qđ no. d. An. ī c. ex parte s̄ de resti. spo. ubi dicit, ꝙ su ꝑ ꝯtinua læsione semꝑ pōt peti restitutio ī integrū, vt puta, ī cā mr̄imoniali ī qua semꝑ subest periculū aīæ, sicut ēt dr̄, ꝙ à grauamine ꝯtinuò ꝯsistēte ī facto, nō ī uerbo, puta carceratiōe, semꝑ pōt appellari, ſm Bal. ī l. j. circa, fi. C. snīam rescin. nō pos. & d. Ant. in c. cū cessante. j̄. de app. & Imo. post Pau. in
9 cl. cām. đ ele. cū ꝯcor. ¶ Tertio† declara, qa ꝯtra ꝑlatū negligētē ī omittēdo
* pōt eccła agere, * vt đ suo soluat, ſm gl. i §. ꝑt. ī uer. ꝑueniāt 16. q. 3. quā facit sing. do. Ab. in c. si de terra. j̄. de priuil. no. Arc. in c. qcūq;. 12. q. 4. & pōt ager̄ ꝯtra oēs hr̄des ꝑlati, vt ꝑ d. Ab. in c. j. s̄. de rest. ī integ. ētsi eēt dānū lucri cessātis, vt ꝑ gl. in verbo, neglecta in d. c. quicūq;. & sentit gl. fi. ī c. placuit 7. q. j. Et đ his ꝑ do. Ab. ī d. c. j. ver. nota bn̄. de do. & ꝯtu. & in c. ꝯstitut⁹. in pe. col. j̄. de religiosis domib⁹. ¶ In text. ibi, snīam q̄
10 eorū obtētu. No. † bn̄, ꝙ si opponitur snīæ, ꝙ sit lata ꝑ falsos testes, vel falsa instrā, stat̄ ei donec pēdet cognitio, qđ īducit d. Car. hic ad qōnē, quā habuit ī facto, nā Iuristæ habebāt snīam latā sup iurib⁹ ꝑeminētię ī uniuersitatē Medicorū & Artistarū, & illi Artistæ, s. opponebāt nullitatē ex defectu ꝓcur. qa dicebāt mādatū falsū, ꝙ interī dēt ser-
11 uari snīa. Qđ bn̄ no. ¶ Si† autē uigore istorū priuilegiorū ñ fuisset lata sentētia, an lite pēdēte eēt loc⁹ exēptiōi? vide Inn. ī c. ex parte dilectæ in Chr̄o. j̄. dē ver. sig. & d. An. & d. Ab. ī c. uenerabili. in ult. col. j̄. de cēsi. post Inno. ibi, de quo meminit Do. ī c. cū ꝑsonæ. §. fi. in vlt. col. de pri in 6. ꝯcludēs, ꝙ sic, si pri⁹ abbas fuisset in possessiōe exēptiōis, alias nō, ꝑ illū tex. Et si de possessiōe nō apparet, ꝑsumit̄ ꝓ epō, arg. d. c. cū ꝑsonæ. ī fi. & c. cū venerabilis. j̄. de excep. ¶ Et si đ paritate possessiōis ꝯtēdit̄, recurrit̄ ad notata in c. l3. s̄. de ꝓba. & vide Bal. in l. fi. ver. vlt. scias. C. si ex falsis instr. vbi dicit, ꝙ instr̄m, l3 pendeat qō falsi, nō efficit̄ suspectū ꝑ solā litis pēdētiā, sed si alr̄ eēt suspectū, nō daret̄ ei fi-
13 des. Alle Inn. hic. ¶ Vltimò† omissis his, q̄ sup glossis clarè scribūt̄, teneo mēti, qđ dicit Hos. hic, ꝙ si archiepš iste ꝑsente iudice lacerasset ista priuilegia, fuisset punitus acriter & extraordinariè, arg. c. ꝑuenit. el j. s̄. ti. j. Et ꝑ hoc refert hic d. Car. se dixisse in qōne facti, ꝙ reus, q lacerauit libellū actoris in ꝑsentia iudicis, dēt puniri ex offiō iudicis, q vr̄ fuisse elus⁹, ex qua rōne refert ēt se dixisse in alia q. ꝙ epš, q est ꝑsens, qñ qs doctorat̄, vel eius vicarius, si ali⁹, q̄ q solet, vult exigere iuramētū à doctorādo, pōt & dēt ex offiō ꝓhibere, nā vbiq; in sua diœcesi hēt sedē, ca. cū epš. de off. ordi. in 6. & sic tenet̄ ex offiō impedire scādala in actib. eccłasticis, qualis est ille, cū uniuersitas scholariū ꝑꝑ mixturā clericorū dicat̄ eccłastica, vt per ipsū & alios, ut in c. ex literis. s̄. de ꝯsti. Et de isto lacerante vide ēt Bal. in l. 1. C. eo ti. vbi allegādo Host. hic, dicit, stan-
13 dū † eē iuramēto aduersarij de ꝯtētis in instr̄o lacerato, per l. si de possessione, & ibi ēt hoc dicit Bal. C. de ꝓb. & vide eūdē in l. q accusare. circa mediū, C. de edē. & Spe. in ti. de teste. §. satis utił̄r, in fi. vbi dn̄t, ꝙ stat̄ iuramento partis, q̄ perdidit ꝓbationē dolo aduersarij, & exēplificat Bal. in eo, q deleuit instr̄m. Et de ꝯburente publicas scripturas, vt pridie in creatione excelsi ducis nr̄i D. D. Herculis Estēsis factū fuit, q principatū obtinuit die 20 August. Anno Mcccclxxj. vide tex. cū glo. in l. Paulus. in vers. surripuerit. ff. de falsis. & in l. 1. §. q in rōnibus. ff. de falsis. & Sali. in l. eū, qui. C. de falsis. & Bal. in c. ꝑuenit. el 1. s̄. titu. 1. ubi dr̄, ꝙ si hoc fit, vt veritas nulli appareat, imminet pœna falsi, alias aūt extraordinaria, per l. 3. §. si qs dolo. ff. de tabulis exhibē. & ꝯueniri pōt Aqlia, l. in lege Aqlia si deletū. ff. ad l. Aquil. & in l. q tabulas. in fin. ff. de
14 fur. ¶ Et † de subtrahēte instr̄m aduersario, vide Bal. & Sal. in d. l. eū, q. per illū tex. cū gl. ¶ Et de occultante testē dixi post Bal. in d. c. ꝑuenit. el 1 ¶ Et de ꝓijciente in ignē ꝓpriū instr̄m, qñ arguebatur de falso, vide pulchre Pet. de Anch. ꝯs. 169. inci. Circa primū, ubi ꝯsuluit valde elegāter eū teneri de falso, qa nō potuit pœnitere in ꝑiudiciū aduersarij, cui ex ꝓductione erat q̄sitū ius redarguēdi, & per ꝯn̄s obtinēdi, ꝙ ille caderet à cā, & loquit̄ in eo, q dicebat̄ fabricasse falsū: in eo aūt, q simpł̄r uteret̄, vr̄ distinguere, an post ꝓtestationē aduersarij adhuc dixerit se uelle vti, & tūc idē, qđ in ꝑcedenti ꝓpter ius aduersario q̄sitū, arg. c. ab eo. de elec. in 6. Aut redargutus statim ꝯbussit, & excusat̄ qa re integra potuit pœnitere, fortè ignarus uitij, per l. q falsos. ff. de falsis. ut ibi lati⁹ ꝑ
15 eū. Et † subdit hic do. Ab. de istis instrumentis laceratis
* corā iudice * ita iudicat̄, ac si plene ꝓbassent, per d. l. si de possessione. Et facit ad qōnē, an subtrahens aduersario facultatē ꝓbandi perdat cām, de quo dixi in d. c. ꝑuenit. el 1. Et dicit hic d. Ab. ꝙ laceratio istius archiepi, l3 in alio operaret̄, ꝙ illa ꝓbō destructa haberetur pro facta, tñ in ipso hoc non operabit̄, qa sua temeritas noceret ecclesiæ, & l3 in iudicialib. ꝑlatus ꝑiudicet eccłę, ut per gl. in d. regula, delictū. tñ talis actus nō attinet ad ordinē iudicij, & dicit eē bonū tex, in c. cū uenerabilis. j̄. de exce. sed puniet̄ ad interesset partis, per c. si qs de clericis. 12. q. 2. Et istud intelligit̄, qñ illud, qđ ꝯtinet̄ in instrumentis laceratis, pōt ēt alr̄ ꝓbari. Sed si ex hoc perijsset eorū uirtus, putat do. Ab. ultra alios, ita posse ꝓcedi, ac si plene ꝯtinerēt, qđ pars allegabat, ex quo eorū ꝓbatio est facta impossibilis ex facto archiepi. vt hic per ipsū, cuius dictū nō ꝓcedit sine dubio propter rōnem d. c. cū uenerabilis, & qa delictū ꝯsistit in omittēdo, iō stat regula, ꝙ nō nocet eccłę dicta regula, delictū, & ñ sumus in iudicialib⁹, vt dictū
16 est. ¶ Et † ista pn̄t induci ad notariū, q negat se fuisse rogatū, & ꝯuīcit̄ đ mēdatio, đ quo ꝑ Bar. ī l. eū, q. C. de falsis. & ī l. fi. ver. sextò q̄rit̄. C. de edē. & in rub. C. de fi. inst. & Ang. & Imo. ī l. j. ff. đ publi. iud. & Io. An. solēniter ī Spe. ī isto ti. §. instr̄m. ī prin. Et ē ꝯclō, ꝙ si ꝯuincit̄, & factū ñ sit antiquū, ꝑsumitur negasse, & puni-

* Cum conuētu. *Adde Dy. ad regulam, Delictū in fi. ver. vbi ponit solere communiter dici, quòd delictū commissum à prælato & collegio cōmunicato consilio redundare posset in damnum ecclesiæ, l. iubemus nullam. C. de sacros. eccles. Delictum vero prælati tantum seu alicuius de collegio ecclesiæ nō præiudicat per reg. ibi.*

* Eccła agere. *Adde hoc esse ex ratione quā supra posui in addit. ad uer. nocet ecclesiæ. ver. qui tutor vel curator & vltra ibi dicta, adde hic Rom. cōs. 24. inci. visa facti serie col. 1. vbi dicit quòd tutor negligens tenetur ad interesse. & adde eum singul. 176. inci. iure hodierno. Bal. in l. 1. ad fi. vers. deinde uento. C. đ cōd. ind. Barb. consi. 10. inc. illud referā in mediū. col. 9. li. 4.*

* Laceratis corā iudice. *Adde ad dicta hic, et ad §. ꝓxime dicta. in versi. Et de isto lacerante, Bal. in l. si de possessione. C. de probat. Sal. in l. j. §. qui ī rationibus ff. de fals. & vi. tex. in l. 3. §. si quis dolo. de tab. exhiben. Alex. in l. respiciendū. §. delinquunt. de pœn. Aucto. in c. sicut. col. 5. vers. quarta conclusio. de re iu. et in c. cū causam. num. 16. de testi. Rom. singul. 381. inci. Dum contra aliquē, & Corset. ī suis sing. ī ver. falsū. j. inc. Quidā ꝓduxit. et distīguat secundū eum ibi.*

Universidad de Deusto Biblioteca

tur de facto. Si aũt factũ est antiquũ, secus, nisi eẽt factũ notabile, vt per do. Ant. in c. ab excõicato. s̄. de rescri. p tex. in c. cũ illorũ. ad fi. ibi, nisi graue, j̄ de sen. excõ. & vide Fed. ɔs. 113. inci. legitimus ɔstituit, ubi dicit, ꝙ si notarius dicit se ɔfecisse instr̃m, tñ dicit ꝙ amisit imbreuiaturã, nõ credit iuramẽto suo, sed dẽt casum amissionis pbare, & dicit esse gl. no. in l. si qs ex argẽtarijs. §. fi. ff. đ eden. qa est in culpa, si nõ retinuit penes se cũ diligenti custodia, & agitur de magno piudicio. Facit gl. in cle. j. §. cæterũ. de usuris. & qđ no. Ang. ĩ l. 2. C. de testa. ¶ Nõ obst. l. fi. C. de fid. instr. qa ibi pars, q̃ pduxit instr̃m suũ, posteaquã fuit illi adhibita fides, nõ fuit in culpa, si diligẽter vlterius nõ custodiuerit, cũ instr̃m ad aliũ nõ pertineret, nec ipse rõne alicuius officij tenebat ad custodiendũ, vt alteri exiberet, merito stat iuramẽto suo. Tñ dicit Bal. in l. fi. C. de eden. & in l. fi. in fi. C. de fi. instr. ꝙ si notarius perdidisset originale pp incẽdiũ, audiret hoc iurans ɔcurrente verisimilitudine. Et intellige, dũ mõ casus fuerit pter eius culpã, ut per Bal. ĩ l. si creditor. circa fi. C. de pig. ac. & Sal. in l. quæ fortuitis. C. eo. & Imo. ĩ c. j. j̄. đ ɔmodato. & Bar. ĩ l. qđ Nerua. ff. depos. ¶ Vltimo reprehẽdi pt qđ dicit d. Abb. ꝙ stãte periculo potuisset hic fieri exemplatio parte non uocata, quia istud non fuisset sufficiens, cum falsitas originalium cõsistere posset & in rasura, & in sigillo, vt s̄. c. prox. & j̄. eo. c. inter dilectos. Et ita tenet Dom. in c. ut veterum, in fi. 9. distin.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum originale si sit productum in iudicio, an debeat dimitti apud acta iudicij.*
2 *Statutum allegans, an teneatur producere totum statutum.*
3 *Solummodò, Tantummodò, Tantũ, hæ dictiones quid significent.*
4 *Priuilegium & indulgentia qualiter differunt.*

CAPITVLVM V.

Contingit. ¶ Instr̃m, uel priuilegiũ quo qs vtitur, aduersario ab eorũ iudice legi debet, & in eo solo capitulo, de quo agit, edi. H. D. ¶ Et per istũ tex. maxime iũcta gl. j. dicit do. Abb. eẽ bñ no-
1 tandũ, ꝙ † vtens priuilegio, vel alio instrumẽto in iudicio, nõ tenet originale dimittere apud acta, sed satis ẽ psentare in iudicio psente parte, & copiã capituli, ĩ quo est qõ, edere *. & facit c. cũ personæ. ĩ prin. de priui. in 6. & vr̃ tex. iuncta glo. in l. fi. & ibi Bar. C. de fid. instr. Et quãuis per istũ tex. sufficiat legere audiente parte ɔtraria, tñ hodie secus, per d. c. cũ personæ. ubi tradit ad legendũ, & integraliter aduersario. Et ita tenẽt Inno. do. Car. & do. Anto. hic, dicentes, istũ tex. in hoc esse correctũ, & ide gl. in d. c. cũ personæ. in ver. integraliter. pp qđ verum vr̃ ẽt pœmiũ eẽ legẽdũ, cũ ex eo plurimũ arguat intẽtio dispositionis, l. regula. §. 1. ff. de iuris & facti igno. & l. fi. ff. de hære. insti. & no. domi. Abb. in c. ex multa. j̄ de voto & in c. examinata. s̄. de iu. & Lapus allegatione 101. & do. Car. in c. pe. j̄. de clericis cõiug. & Bal. in c. scđo requiris. j̄. de ap. & Ange. in l. itẽ qa. §. idẽ Iulianus. ff. de pact. & Do. in c. qm̃. de immu. eccl. in 6. cũ si. ¶ Et fit ista traditio expẽsis priuilegiati, vt p Do. in c. cũ psonę. post prin. ¶ Quid aũt de alijs instrumẽtis, dixi in c. j. in 9. fallẽtia, s̄. de prob. ¶ Et pdicta limita, nisi ĩ priuilegio, vel instr̃o vltimoue capitulo, đ quo eẽt qõ, esset aliqđ aliud capitulũ, sine quo nõ posset bene intelligi capitulũ, de quo est quæstio, quia tũc ẽt illud editur *, secundũ do. Car. hic, allegat l. qui filiabus. in princ. & ibi etiã hoc tenẽt Bar. Bal. & Ang. ff. de leg. 1. & sentit Bar. in l. gallus. § idẽ credendũ. ff. de libe. & posthu. dũ allegat l. si qs ex argentarijs. §. finitiũ. ff. de eden. quia una oratio sæpe declarat per aliã positam in eodẽ instr̃o, d. c. secundo requiris. ¶ Et adde, ꝙ si iudici, vel istis deputatis videretur ista electio nõ

* Edere. *Adde Sal. in l. 1. C. de eden. Alex. ĩ l. argentarius. §. edi. ff. eo. & adde quæ habentur ad hãc materiã per Phi. in c. 1. s̄. de prob.*

* Illud editur. *Adde ad hoc propositum not. quòd si notarius facit copiã actuum pœnes se productorũ parti aduersæ sine licẽtia et uolũtate partis producentis, tenetur pœna falsi l. pœna legis. §. i q. peruenit. ff. de fal. & nõ solũ requiritur licẽtia partis sed ẽt iudicis ad hoc vt notari⁹ possit dare acta causæ alteri parti. Bal. ĩ l. is apud quem. ĩ princ. C. de eden. et ibi Pau. de Cas. pro quo facit glos. in c. prudentiam. in uer. nuntium. đ offi. dele. quam dixit sing. Barb. ibi in 7. char. colũ. 2.*

necessaria, pt omitti, s̃m Host. & Bal. hic, tũ qa nõ interest, tũ ut euitent iurgia. ¶ Itẽ p istũ tex. tractãt hic do. An.
2 do. Abb. & aliqd Imo. vtrũ † allegans statutũ teneat pducere totũ volumẽ, an statutũ tm̃, an particulã statuti, & simpliciter referunt Bar. in rub. * ff. đ ope. no. nun. Sed quia ipsi ẽt posuerũt in c. 1. ppe fi. s̄. de pb. & ibi opportune scripsi ad finẽ, iõ nõ repeto. Sed adde vnũ, ꝙ ubi allegat statutũ ɔtinens idẽ, qđ ius cõe hẽt, nõ est opus statutũ edere. Ita signãter no. do. Abb. in c. pastoralis. j̄. eo. ¶ Itẽ p istũ tex. dicit Bal. in l. eo, ꝙ a multis. in fi. C. si cer. pe. ꝙ aliud est ostẽdere instr̃m, aliud vti instr̃o, ex quo infert elegãter, ꝙ si statutũ dicat, ꝙ utẽs instr̃o, ĩ quo filiusfamilias obligatus sit absq; ɔsensu patris, incidat in penã, & in eodẽ instr̃o unus habeat obligatũ filiũfamilias, & aliũ correũ, certè si utit instr̃o ɔtra correũ, non incurrit pœnã. ¶ Nec obst. ꝙ utat instr̃o, in quo est obligatus filiusfamilias, qa nõ dr̃ uti ɔtra eũ, ɔtra quẽ nõ pducit. Aliud est. n. ostendere, aliud vti, vt hic s̃m ipsum. ¶ Itẽ per istũ tex. pbante, ꝙ ex sola lectione alicuius rei nõ psumit tãta instructio, sicut ex cõmodiori visione, infert do. Abb. ad eũ, q uidit simplr̃ attestationes, an videat eas pcunctatus? & remittit ad dicta p se in c. vltra tertiã. s̄. de test. & ibi etiã satis dixi. ¶ Itẽ per istũ tex. in verbo, Tantummodo, dicit hic do. Car. ꝙ dictio Tantũmodò, est dictio taxatiua
3 & sic ɔcludit negationẽ in alijs. ¶ Et † idẽ dicit de dictione Solummodò, & alle. l. Lucius. § q̃ habebat. ff. ad Trebel. & c. cũ eccl̃a. s̄. de cau. pos. de qbus remittit ad Bart. & bñ, in l. 1. ff. si qs ius dicẽti nõ obtem. ¶ Et de dictione Tantũmodò, idẽ dicit Do in c. mos est in 1 col. 1 dis. de quo et p gl. fi. in c. cũ ad uerũ 96. dis. ¶ Et de dictione Tãtũ, vide etiã Bar. in d. l. 1. & Bal. in repe l. cũ mulier. ĩ pe. char. ff. sol. mat. & Ang. ɔs. 188. & do. Ant. ĩ d. c. cũ eccl̃a. §. 1. in 1. col. & Do. ĩ c. quãuis. circa prin. de pcur. in 6. & Bar. in l. mutus. §. pœnã. ff. de pcu. & in l. seruũ quoq;. §. ait ptor. eo. ti. & Imo. in cle. nõ põt. de pc. & Bar. in l. rõnes. C. de pb. & in l. 3. §. cũ Titio. ff. de adimẽ. lega. & ĩ l. cũ ita legatũ. ff. de ɔdi. & demõ. & Bal. in l. si qs ex cõsensu. circa prin. C. de epãli aud. & in c. 1. §. similis. de l. Cõradi. & gl. ĩ verbo, immobiliũ. ĩ c. is cui. đ ele. in 6. ¶ Et dic, ꝙ dictio taxatiua nõ ita excludit, quin includat cũcta ad se ptinẽtia, ut ẽ text. in cle. exiui. §. cũ aũt nã. de ver. sig. quẽ Ro. facit ualde sing. ĩ d. l. 1. in prin. si qs ius dicẽti. & ĩ l. stipulatio ista, ĩ prin. ff. de uer. obl. & ɔs. 114. añ fi. * & facit, qđ no. Bar. in d. § pœna. & Im. ĩ d. cle. nõ
1 pt. & Rot. ĩ antiqs decis. 362. * inci. an pc. ubi dicit, ꝙ pcurator datus ad audiẽdã sñiam dũtaxat, pt ẽt appellar̃, l3 nõ possit appellationẽ psequi. ¶ Itẽ facit iste tex. ad † dr̃iam inter priuilegiũ & indulgẽtiã, de quo p Arch. & Do. ĩ §. fi. 2. q. 1. ubi maximè de uerbo Indulgẽtia, de quo ẽt p Bald. & Sal. ĩ l. fin. C. senĩam passis. & Bal. ĩ c. 1. s̄. de iu. & ĩ c. at si clerici. eo. ti. & gl. ĩ uerbo indulgẽtia ĩ c. ex ĩsinuatiõe. j̄. đ symo. & Ana. ĩ c. uergẽtis ĩ 2. notabili, j̄. đ hęre. & ibi tetigi. ¶ Vltimo istũ tex. alle. no. Bal. in l. fin. C. de pcib. impera offe. ꝙ l3 totũ instr̃m edat iudici, tñ sufficit edere parti, qđ ad eã spectat, & idẽ dicit Ang. ĩ l. fi. ff. đ bo. autho. iud. pos. & Bar. ĩ l. argẽtari⁹. §. edi. p illũ tex. ff. đ edẽ. Et similr̃ nõ tenet tutor edere totũ inuẽtariũ, ut p Bart. & Bal. ĩ l. fi, C. de ali. pupillo pstan. & Bal. ĩ §. nouissimè. ĩ fi. Inst. đ suspec.

* In rub. *Adde ibidẽ ad hoc plenè per Alex. & in l. in ciuile. post Bar. ff. đ legi. et ĩ l. si cõstãte. sol. ma. co. 13.*

* Ante finẽ. *Adde eundẽ Rom. cõsi. 456. inc. in proposito casu. nu. 2.*

* 362. *Adde ꝙ nõ reperitur decisio sub hoc numero et initio de quo in tex. sed vi. decisio in antiq. Bisign. decis. 2. incip. An cõstitutus vel substitutus pcurator. ubi cõcluditur id qđ ponit Aucto. hic. uide tamẽ Rot. in anti. cõtrariũ tenẽtẽ deci. 5. ti. de pc. inci. nota quòd vbi procurator. et ui. Aucto. ĩ c. cũ olim. co. fi. uersi. adde deci. s̄. de offi. deleg.*

suspec. tut. nisi accusaret vt suspectus pp nõ ɔfectũ iuẽtariũ, vt p Bal. in d. l. fi. Et adde, ꝙ volẽs redarguere ĩstrumẽtũ de falso, non cogit ante editionẽ dicer. ĩ qua parte velit opponere, s̃m Bal. in l. fi. ver. tertio notat. p illũ tex. C. de fi. ĩstr. ¶ Quid aũt, si diceret eũ simulatũ? an teneat exprimere spem simulationis? dic, ꝙ sic, s̃m Bar. in cõs. Petrus Nico. & Pau. de Cas. in l. iurisgẽtiũ. §. pactorũ. ff. de pact. & Bal. in l. ab Anastasio. in fi. C. mãdati. Et dẽt redarguturus de falso se inscribere, s̃m Bar. in d. l. fi. & Bar. & Ang. in l. 1. §. editiones. ff. de edẽ. ẽtsi exciperet vt p Bal. in l. fi. C. si ex falsis instru. Nec obst. c. sup his. j̄. đ accus. vbi excipiẽs nõ inscribit, qa fallit hoc casu, p d. l. fi. C. de fi. instr. simplr̃ loquẽtẽ. Et ẽ rõ, qa fit talis editio cũ die & ɔsule ɔtra edictũ ptoris, de quo in l. 1. §. editiones. ff. de eden. & dixi in c. 1. ppe fi. s̄. de pba. Iõ talis grauat necessitate ĩscriptiõis s̃m Bal. ĩ d. l. fi. C. si ex falsis instr. qđ no. ad d. c. sup his. ¶ In gl. sup verbo, iudice. ĩ pri. & tenẽdo, ꝙ hic ageret criminalr̃, colligit hic do. An. ꝙ illud, qđ de testibus dr̃ ĩ auth. apud eloquẽtissimũ. C. eo nõ hẽt locũ in instrumẽtis, l3 alias æquiparet *, ut in c. puenit. el. 1 s̄. ti. pximo & ibi hoc dictũ retuli, p quo facit, qa d. authen. apud. corrigit l. iudices. C. eo. ti. q̃ ẽt loquit in instrumentis, & tñ nihil dr̃ ĩ ipsã auth. de instrumẽtis. Et hoc admitterẽ saluo eo, qđ de examinatione cõparatiõis dixi ĩ c. 2. ĩ fi s̄. e. ¶ Et p hãc gl. relatã ad tex. põt tangi, an sufficiat pducere iura notario, an verò oporteat pducere iudici? de quo satis dixi in c. qm̃ ɔtra, ĩ 1. q. s̄. de pba. ¶ Et p eãdẽ gl. iferri põt, utrũ in pductione ĩstrumẽtorũ requirat citatio partis, sicut ĩ productione testiũ, đ quo dixi in c. 2. in 4. q. prĩcipali, s̄. de testib. ¶ Vltimò ponit hic Bal. q̃dã pulchra in mã editiõis, de qbus aliqd dixi ĩ c. 1. ad fi. supra de pba. Plura nõ cadũt hic necessaria,

* Aequiparẽtur. *Adde Lanfran ĩ repe. c. quoniã contra, de proba. ĩ uersi. instrumentorũ productiones. n. 1. 3. 4. & 5.*

SVMMARIVM.

1 *Libellus, vel petitio si continet petitorium, sine rei vendicatione an debeat peti restitutio, vel reum primò condemnari.*
2 *Restituere, verbum designat possessorium. Et ibi de verbis Pertinere & competere.*
3 *Milles, vel eques factus episcopus, an amittat primam dignitatẽ.*
4 *Episcopus, vel alius prælatus, an possit esse delegatus principis.*
5 *Instrumenti fides per quæ diminuatur.*
6 *Confirmatio non tenet, si confirmatum est nullum.*
7 *Priuilegium confirmatorium continens seriem priuilegij cõfirmati, vtrum probet, ita vt non sit necesse producere confirmatum.*
8 *Locatio an probet dominium.*
9 *Clausula, Saluo iure addendi, minuendi, &c. quæ solet poni in libellis quare nihil operetur, rationem reddit.*
10 *Vasallus an possit legare feudum pro anima sua.*
11 *Indictio an sit necessaria in instrumentis.*
12 *Chronicæ, vel historiæ an faciant fidem in iudicio.*
13 *Confirmans quando videatur de nouo dare & concedere. Et ponit regulam, quod confirmare non est de nouo dare.*
14 *Fallit nisi actus confirmatus non tenuisset. Alias duas fallentias vide nu. 15. & 16.*
17 *Meum ex una causa nõ potest fieri meum ex alia causa. Fallit tribus modis, vt nu. hoc 18. & 19. per ordinem.*
20 *Conductor non potest exceptionem dominij opponere locatori. Et qualiter hoc intelligatur, nu. 21. & 22.*
23 *Conductor an possit opponere locatori exceptionẽ præscriptionis. Et quid in emphytheuta.*
24 *Conductor an possit domum conductam locare atteri, & cui.*
25 *Notarius an possit instrumentum scribere per alium.*
26 *Ponit autem de hoc opiniones, vt nu. hoc & 27.*
28 *Notarius an possit protocollum per alium scribere, vel dictare.*

CAPITVLVM VI.

Inter dilectos. ¶ Instrumẽtũ manu publica nõ ɔfectũ, habẽs sigillũ, cuius literę nõ sũt legibiles, vł sculpturę deletę, vel enormẽ fractura, ñ pbat. H. D. ¶ Et vt dicã j̄. ĩ vers. vlt. ad plura colligi possent multa notabilia ĩ diuersis materijs, sed qa aliquæ sũt alias tactę, & aliquę ĩ suis locis tangẽt, iõ noto textũ solũ in his, q̃ hic naturalr̃ cadũt, quãto breuius possibile sit. ¶ In tex. ibi, restitui monasterio. p istũ tex. dicit Arc. ĩ c. redintegrãda. 3. q. 1. & in §. sunt. quorũ
1 vers. de possessione. 2. q. 6. ꝙ † ubi agit petitorio, vł rei uẽdicatione, sufficiẽter ɔcludit libellus, si petit rẽ restitui, dato, ꝙ nõ dicat prius reũ ɔdẽnari, qa istud subintelligitur. Et idẽ no. Bar. ĩ l. ex diuerso. § vbi aũt. ff. de rei uẽ. ubi dixit, ꝙ eo ipso, ꝙ agẽs petitione hr̃ditatis, uel rei uendicatione petit restitutionẽ rei, vr̃ petere, ꝙ iudex pnũciet ipsũ hr̃dẽ uel dñium, qa petito ɔsequẽti ur̃ peti antecedẽs, l. illud. ff. de acq. hęr. qđ multũ no. do. Abb. in c. accedẽs. el. 1. s̄. ut lit. nõ ɔtes. Bñ facit gl. no. ualde in c. cõstitutus. in uerb. iuxta ratã. j̄. de reli. do. q̃ pbat, ꝙ ubi qs petit rẽ sibi restitui, & ad restitutionẽ illius rei obtinendã erat necesse primò rescindi ɔtractũ, cuius occasiõe reus rẽ tenebat, satis ur̃ actor petẽdo restitutionẽ rei, petere primò ɔtractus rescissionẽ, q̃ erat pambula. ¶ Et infert ibi do. An. ꝙ si minor tãquã læsus, uel eccl̃a ĩ cõtractu uẽditionis petat rẽ, quã uendidit & tradidit, si restitui, satis ur̃ petere p restitutionẽ in integrũ rescindi cõtractũ. Ad idẽ, qđ no. Bal. ĩ addi. Spe. ti. de sen. & do. An. in c. examinata. s̄. de iudi. & latè do. Ab. in c. unico, s̄. de li. ɔtes. ubi dñt, ꝙ si in ɔclõne libelli dico, quare peto Titiũ cogi ad dãda mihi dicta x. quãuis in eodẽ libello nõ petierim eũ primò ɔdẽnari ad dandũ x. q̃ cogi. tñ, quia primò dẽt cõdẽnari, quã cogi, per l. j. C. de execu. rei iu. l. si cũ nulla. ff. de re iudi. uideor primò petijsse eũ cõdẽnari, postea cogi, arg. d. l. illud. l3 alij dixerint alr̃, ut per do. Ab. in d. c. unico. Et p istis facit qa sufficit libellũ psumptiuè ɔcludere, l. oẽs, §. Lucius. ff. de his, q̃ ĩ frau. cre. Vñ dixit gl. no. in c. qa psulatus. 1. q. 4. ꝙ satis est spoliato ĩ libello ɔqueri se spoliatũ, qa satis psumit cõclusisse, ꝙ restituat, & aliqd dicet j̄. e. c. si cautio. Et p istũ tex. dicit Bal. hic, ꝙ in reali libello sufficit ɔcludere rẽ ad se ex cã dñij pertinere, qa idẽ est, ac si peteret se dñm declarari, qa uerba enũciatiua cãæ proferunt prĩcipl̃r pp se, & iõ ɔclusionem inducũt, quod est notãdum, s̃m ipsum. Et per istũ tex. ĩ eisdẽ uerbis colligit hic do. Car. ꝙ ualet libellus, ẽtsi ɔcl̃o pponat narrationi, ut si dico, peto Titiũ ɔdẽnari ad 10. q̃ dẽt ex cã mutui, sicut hic petijt abbas restitui ĩ monasterio hęc iura, q̃ dixit ptinere ad monasteriũ, tñ regulr̃ ex ordine debito narratio dẽt pceder̃, s̃m ipsum. ¶ Et istis ẽt adde Io. An. in Spe. de actione & pe-
2 titiõe. §. j uer. sed quẽ uocat. ubi dicit, ꝙ † uerbũ Restituere, pertinet ad possessoriũ, & ẽt ad petitoriũ, & refert do. An. in c. cũ ad sedẽ. s̄. de resti. spo. ¶ In tex. ibi. ad monasteriũ oĩa pertinere. Per hoc uerbũ Pertinere, intetari põt petitoriũ & possessoriũ, s̃m Rota in formis * deci. 396. inci. si cõmittatur. per l. uerbũ Pertiner. ff. de uer. sig. & ad hoc istũ tex. allegat Rota, l3 ista allegatio sit omissa ab impressoribus, & idẽ tenet do. Ab. post do. An. ĩ c. 1. đ sequest. pos. & fru. qa istud uerbũ ẽ ualde plenũ, d. l. uerbũ. & facit d. ca. cũ ad sedẽ. & c. cũ uenerabilis. j̄. de exce. & c. cũ uenerabilis. j̄. de reli. domib⁹. & c. cũ dilect⁹. s̄. de ord. cog. Et de hoc uerbo Pertinere, uide ẽt do. Ab. ĩ c. cũ cõtingat. in prin. ĩfra de dec. ubi dicit p illũ tex. ꝙ cõprehẽdit ẽt id, quod ptinet per pscriptionẽ, quod est utile ad libellũ, ut ibi per eum & de hoc etiam per do. Ant. in ca. cũ ecclesia. supra de cau. pos. Et ꝙ istud uerbũ sufficiat ad petitoriũ & possessoriũ, alleg. Bal. hic no. in l. si quis intentione. ff. de iudi. ¶ Et limitat, nisi ordo agẽdi esset dat⁹ a iure, primo possessorio, deinde petitorio. Nã tũc actor ad instãtiã rei tenet distinguere libellũ, & non procedit libellus cõplexiuus, ubi requirit ordo, s̃m ipsum. ¶ De uerbo aũt Cõpetere, uide Dom. in c. oẽs leges. in ult. col. j. dis. ubi colligit gl. in uerbo, Fas. ꝙ illud dicitur de iure cõpetere, p quo ius dat actionẽ, & nõ dr̃ uerè de iure cõpetere, qđ est i

* In formis. *Adde & dic. ĩ nouit decis. 9. sub tit. de cau. pos. & pprie. n. 2. et uide Auct. in rub. ti. de rescr. col. 3. uers. scias ẽt. & in c. sedes eo. ti. nu. 20. et Casad. ti. de rescr. decisi. 6. inci. palatium, nu. 7.*

Universidad de Deusto Biblioteca

est ī mea facultate,si actionē nō habeā, Per qđ dicit no. inferri, ꝙ si testator reliqueret oīa,quæ sibi de iure cōpetebāt in tali loco,non venirēt nisi illa in qbus habebat actionē ad petendū.¶ In tex.ibi,cū omib. fructibus. No.ſm do. Ab. ꝙ valet libellus incertus super accessorijs,dūmodò sit certus super principali. Et de mō libellādi in petitione fructuū,dic,vt solēniter ꝑ do. Ab. ī ca. grauis.in ult.char.s̄.de rest.spo,post Bar. ī l. ex diuerso. §.j.ff.de rei ven.cū cōcor. de quibus ɔgruentius in d.c. grauis.¶ Et adde,ꝙ sufficit,si in libello petanť fructus ꝑcepti.Nec est necesse,ꝙ petanť percipiēdi,ſm Host. do. An.& do.Abb.hic,qa illi veniūt offō iudicis,l. ędiles.§. itē sciendū.ff.de ędil.edic.illi aūt,qui potuissent percipi añ litē cōtest.dēt peti, qa super accessorijs nō impertiť iudex officiū suū,nisi super occurrētibus post litē ɔtes. vt ꝑ Bal.in l.ampliorē.in 1.col.C.de appe. & Ioā. And. in Spec.de dispu. & alle. §. satis.ver.qd de fructibus.& Ang.in l.Paulus.ff.de re iud.& dom.An.in d.c.grauis.ī antep.col.& in c.cū M.s̄.de ɔst.& in ca.2.s̄.de ꝓc. ¶ Et hodie est in practica vtilis clausula,vcȝ Peto rē cū fructībus ꝑceptis & percipiēdis ex oī cā,quod verbū,Ex omni cā,importat restitutionē eius totius,qđ actor ɔsecut⁹ fuisset ex re,vel ꝑꝑ rē,si tꝑe litis ɔtestatæ res fuisset restituta,ſm Ange.in l.ait p̄tor.§.ꝑ hanc.ff.de his, q̄ in frau. cred.ꝑ l.p̄terea restituere.ff.de rei vēdi. facit tex. in l.cū fundus.in prin.ff.si cer.pet.vbi de isto verbo Ex oī cā,est tex.melior de iure,ſm Ang.ibi,& in l.si de possessione. C.Vñ vi.& uide tex.in l.sed & partus ff.qđ met. cau.& ibi gl.1.q̄ ſm Ang.non reperiť alibi, ꝙ sub istis verbis, Cū oī cā, venit partus partuū & fructus fructuū q non venirēt sub appellatione fructuū,nisi essent adiecta illa verba.Et oī cā,vt patet ibi iūcto tex.Et dicit ibi Ang.ꝙ p̄gnātius declarať interpretatio horū verborū in d.l.cū fundus,facit l.uti,frui.§.Pōponius alias incipit, fructuario.ff.si vsusfr.peta.& l.si nulla.& ibi ēt Ange. C. de acqr.poss.

3 ¶In tex.ibi,Luitardi comitis.Nota,quē† posse esse comitē & ep̄m.Et ita tenent hic oēs, & sentit Ioā. And.in c.fi.ꝑ illū tex.ne cleri.vel mona.in 6. & gl. in c. eos.in verbo,seculares.20.q 3.qa vna dignitas nō tolliť ꝑ aliā cōpassibilē *,l.si lōgius.in fi.ff.đ iud.& l.fi.& ibi Bart.C.de p̄po. agen. ī rebus.li.12.l.pen.ff.de sena.no.gl. ī uerbo.Andegauēsis.ī c.ex parte B.s̄.đ foro cōpe.& gl.ī verbo, iurisdōnē. ī c.fi. j̄.de paro.Vñ dñt Bal.& Imo. in l.falsa demōstratio.ff.de ɔdi. & demō. ꝙ tabellio creatus doctor nō desinit eē tabellio.Et subdit Bal.hic, ꝙ ētsi haberet qs comitatū ī feudū ab imperatore,nō ꝑdiť ꝑ adeptionē ep̄atus. ¶ Et ista limita,nisi qs efficereť ꝓfessus,qa ꝑdit comitatū & oēm nobilitatē, vt ꝑ gl.in c.scripsit.per illū tex.27.q. 2. & in c.j.j̄.de purg.Cano.& Spe.đ statu. mona.§.1.uer.11.cū ɔcor. Et ita intelligiť ca.p̄sens.20.q.3.l3 gl. ibi colligat aliud gñałr.Sic ēt intelligiť c.1.de mil.uasal.q arma bel.depo. vbi miles Dei desinit eē miles seculi,vt intelligať de professo,qa tales oīa abdicāt,c.cū ad monasteriū.ī fin. j̄.de stat.mo.Sed factus ep̄s bñ retinet p̄rimonialia, c.1,in fi. j̄.de testa.c.epi.12.q.j.

* Compassibilē. *Adde Soci.consil. 288.incipi. circa primam quæ.versi.sed ad præmissa respondetur. circa med.par.2. & cōsil.129.incip.præstantissimi iuris. versic.primo quia circa prin.part.1. vbi habes,quòd dignitas addita dignitati auget dignitatem.*

4 ¶ In tex.ibi,ex delegatione Ludouici imperatoris.No.ſm do.Ab.ꝙ† ep̄s vel alius p̄latus pōt esse delegatus principis.Et idē tenet latè Cal. in tit. de lega.cōsi.6.& allegat istū tex.& multa alia. Et idem sentit Io.And.in Spe.ti.de asses.§.dēt.ver.sed nunqd dū dicit,nō dicit in cā ciuili est verū,ꝙ clerici dēnt a talib⁹ abstinere,per c.te qdē.11.q.1.& c.de p̄sentiū.16. q. 1. & facit l.repetita,C,de epis.& cler.nisi mā ɔcernat aīam, vt ꝑ do.Ab.& Io.de Ana.in c.in archiep̄atu.j̄.de rap.tñ iudiciū nō ē nullū,cū iurisdō sit habita penes ecclesiā, ut latius no.do.An.& do.Ab.in c.decernimus.s̄.de iud.& facit,quod no.Inn.i c.j.s̄.de obli.ad ratioci.ubi pro una cā pōt clericus esse ꝓcurator laici,l3 nō in plurib⁹. No. do.Ab in c.per uenerabilē.per illū tex.j̄. q fil. sint legit. & in c.in nr̄a.in prin.s̄.de ꝓcur.cū ɔcor.quas alias dedi in c.cū cēnt.ī prin.j̄.de symo.¶In tex ibi,sed ɔtra priuilegiū.iūcto vers.sed & ipsū Henri.in uers. instrumentū quoq; sñīæ.no.plura detrahētia fidei īstrumēti, vł priuilegij,vcȝ caducatio,vel abrasio sup indictōe.¶Itē recētia scripturę ī charta veteri, qđ tñ, ſm Inn.& alios,īducit p̄sumptionē,sed nō ɔcludit.¶Itē diuersitas literarū inter scripturā & subscriptionē,q̄ dicit oīa esse de cadē manu.

5 ¶Itē† corruptio sigilli appositi in priuilegio, uel instrumēto nō ɔfecto manu publica, q̄ corruptio pōt eē multiplex, ut ī tex. * & multum uersabiť in hoc arbitriū iudicis,ſm do.Ab.Et ista inducūt tātā p̄sumptionē cōtra instrumētū , uel priuilegiū,ꝙ nisi ille,q ipsū ꝓducit,ꝓbet de eius ueritate , ꝓnūciať ɔtra ipsum, ſm Inn.& alios hic,q nō negāt, ꝙ istę p̄sumptiones sufficiant,sed sentiūt, ꝙ nō sunt iuris & de iure,adeo ꝙ nō admittať ꝓbbatio in cōtrariū. Vbi autē ꝓbatio cōtraria non tollit ipsas, poterit ex his seq ɔdēnatio ēt in criminalibus,ut diceť in c.qa uerisimile.j̄.ti.ꝓx. ¶ Et aduerte , qa quāuis corruptio sigilli sit magna p̄sumptio ī priuilegijs & alijs,tñ secus in instrumēto publico ɔfecto manu notarij, qa illa solēnitas nō est in eo necessaria,iō si in ea est defectus,nō nocet, ſm Inn. & alios hic, & est singulare dictū,ſm do. Ab. pro quo uide semper multa ī simili, q̄ allegat Io.An.in regula,accessoriū.in primis argumētis,de reg.iu.ī 6. ꝓbādo,ꝙ q nō teneť ad actū,si ipsū attētat min⁹ solēniter,defectus solēnitatis ñ nocet, maximè per gl.2.ī c.cū ñ deceat. & gl. 2.in c.si postquā.2.respō.de elec. in 6. Ad idē no.per Cal.ī disputa.Bononiēsi statuto.dū tractat,ꝙ solēnitas requisita in testamentis registrādis, si omittiť per institutū,q alias ueniebat ab intestato,nō nocet. Ad idem , quod habeť per do.Flo.ī l.insulam. ff. de p̄scr. uerb.ubi dicit, ꝙ ex quo qs non teneť * apponere diem ɔmissi criminis * ī libello,l.libellorū.ff.de accu. si apponit & non ꝓbat,sustineť libellus,& refert Io.de Ana.ī c.quałr.el 2.§.dēt.ī ult.col. j̄.de accu.Ad idem,qđ no.Pe.de Anc. ɔs.220.īci.iste D. executor.ī 1. col. ubi dicit,ꝙ ex quo merus executor nō teneť citare,ut ꝑ Doc.in cle.1.de offi. del. si citat,nō efficiť mixtus , qa iste error in actu nō necessario ñ uitiat, alle.bonū tex.in c.bonæ.el j.s̄.de ele.quem ēt no.ibi do.Ab.& est tex.optimus in l.1. C.de rei uxo.act.dicens,ꝙ in dote cōpetit actio ex stipulatu, & fingiť stipulatio īntercessisse,etiāsi omittať, si tñ īterponiť ieptè,nō uitiat,multo minus inualide īterposita.Et multa alia adduci posšēt, sed qa istud examinaui ꝓ & ɔtra ī c.quałr.el j.ī 1.char.j̄. de accu.iō dic,ut ibi.¶In tex. ibi,sed cū ꝓprium nomen,per istū tex.dñt hic do. An. & n do.Ab.ꝙ ex qualitate & quātitate extremorū p̄sumiť de mediis, qa si rō,q̄ est ī aliquo uerbo,nō est tāta,ꝙ īter extrema ñ rasa,uel nō ɔsumpta, nō possit cadere,nisi una litera,ñ est p̄sumendum,ꝙ duę adessent literę. Et ꝙ extre * ma ꝓbēt mediū*,ē gl.ī c.accedēs.ī uerbo,tꝑoris.infra de ɔuer.ɔiug. & in capit. qa sūt culpę 28.distinctio & in capitulo

* Diem cōmissi criminis. *Adde ꝙ imo cōtrarium est verum,nam l3 nō sit de necessitate,tamē si apponatur. Libellans sibi imputet si non probat,l.habebat. de institor. nam uariatio diei facit uideri aliud delictū in substātia.c. abbate sane. de re iud.li.6.Bar.ī l.đ nunciasse. §. quid tamen. de adulte. Bal.in l.1.C. qui accus.nō pos. Sali. in l,pe.C.eo.ti.uersic. quæro quando dies.Pa.de Ca.cōsi.26.ī 2.impres. Ang.ī trac.male. in uer. de anno p̄senti.ver.secundo quæro. Aduerti tamē quòd Auctor hic posset intelligi quando in fine libelli adest clausula,nō tamē se astrēgēs ad ꝓbādū non necessaria,nā tūc libellans non esset obligatus ad probandū diem. Bar.in l. Diuus.đ re iud.Io.And.in c.licet causam. de prola.An. de Bu. in c.litera. đ dila. et ī c. examinata. de iudic. Bal.in l. vinū.si cer.pet. & faciunt not.ꝑ doc. in c.2.de ord.cog. et uide Alex.cōsi. 6.incip.circa processum causæ. nu. 6.& 7.uol. 3.ubi ponit de ista clausula non se astringens.*

* Mediū. *Adde Soc.cons.187.inc. in controuersia q̄ uertitur.uersic.ex qua cōclusiōe cir. fi.in 2.par. et cōs. 195.in c.circa primum consultationis circa fin.in d. par.*

pit.in die resurrectionis . in verbo.Romani.de cōs.dis. 5.& in c.legē.in gl.1.54.dis.& in c.ꝑtuas.j̄.de ɔdi. appo. & in c.ex parte decani.in verbo,mādato.s̄.de rescr. Et ꝑ ipsum dicit ibi Imo. ꝙ si ꝓbeť aliquē dedisse mādatū ꝓcuratori ad impetrandū,& ꝓbet se recepisse ab eo literas,de qbus mādauerat,satis vr̄ ꝓbatū, ꝙ ꝑ ipsū ꝓcuratorē fuerūt īpetratæ,qa illa extrema ꝓbāt hoc mediū. Facit tex.in l.talis scriptura.ff.de leg.1.vers.si in annos. ibi,initiū.cōiūcta gl.ex qua colligit Bal.ibi, ꝙ illud dr̄ eē tp̄s certū,cuius finis & principiū est declaratū, & dicit, ꝙ ī ꝓbatione tp̄is dēt ꝓbari initiū & finis, aliter nō probareť processus tp̄is,& ita dicit tenere Iac.de Are.ī l.testiū.C.de testi.¶Ex qbus inferri solet,ꝙ volēs ꝓbare se possedisse tꝑe requisito ad p̄scriptionē cōplēdā, dr̄ probasse ɔtinuā possessionē toti⁹ tēporis,si ꝓbat, ꝙ ī initio & fine totius tp̄is possedit,l3 de medio tꝑe nihil probauerit,iuxta gl.ord.ī c.volumus.ī verbo,in cōcussam.16. q.4.q̄ licèt forte aliter loquať,tñ ita allegať ꝑ Pe. de Anch.ɔs.5.& dom.Ant. & Imo.s̄. in ꝓœmio Decretaliū, & Ro.in l.sciēdū.de verb.oblig.& do.Ab.in c.cū ecclesia.de cā pos.& ꝓprie.& Mathesi. no- * tabili 115 *.& do.Ant.& do.Ab.in c. accedētibus.j̄.de priuil.& Pet.de Ancha.in c.1.de p̄scri.ī 6.cū ɔcordā.de qbus ꝑ Ro.in l.Cellus.ff.de vsuca.Et declara,vt elegāter ꝑ Bal.ī l.fi.ī l5.opposi. C.de edic.diui.Adr.tol.ubi dicit,ꝙ testes deponētes de tali tꝑe dēnt deponere de visu,nō de opinione.Idē dēnt deponere de tꝑe eodē,& in spē. & nō in gñere.Vñ si dicāt possedisse decē annis,& nō dñt,de qbus,nō ꝓbāt,qa ita p̄nt esse singulares,sicut ɔtestes,qa nescimus,an voluerint deponere de eisdē 10. annis.an de alijs.Alleg.c.nihilominus.3.q.9.Itē dēnt asserere tp̄s esse cōpletū,& nō adijcere aliquā diminutiuā dictione, vt Quasi. Vix, Fere, &c. Et ꝑ p̄dictis ēt facit l. cuicūque. C.de apo.pu.lib.10 ꝑ quā moueť gl.in d.c.volumus. vbi,q soluit trib.annis ꝓximè p̄teritis,p̄sumiť semꝑ in p̄teritū soluisse,& notāt oēs in cap.literę.cū ɔcor.supra de dila.¶In tex.ibi,ex forma petitionis. No. ꝓ ī tellectu priuilegij ɔcessi recurrendū esse semꝑ ad formā petitionis,ſm Bal.hic.Vñ dicit do.Ab.in c.2.s̄.de treu.& pace. ꝙ si bannitus impetrat saluū ɔductū ꝓ 10.diebus,& simp̄lr ɔcedať,intelligiť ꝓ 10.diebus noīe petitionis. Et idē dicit in alijs materijs.Et istud de bānito ponit ēt Bar.in l.1.ver.quartò q̄ro. ff.ad l. Iul. maie.allegādo §. p̄terea. cū sim.Insti.de inuti.stip.vbi rñsio refert ad īterrogata, sic ēt sñīa referť ad libellū,c.l3 Heli.j̄. de symo. ēt ī propriādo,vt ibi dixi allegādo gl.ī l.& puto.ff.fami. her.cū ɔcor.Et ꝙ simplex ɔcessio referať ad verba narratiōis, vel petitionis,ɔsuluit do.An.ɔs.23.inci.qa hic agiť.Et ista limitat do.Ab.hic,& in d.c.2.nisi ex ɔfessione excedereť clarè forma petitionis,ꝑ istū tex. Et istis adde omnino do.Ab.ī c.cū ꝓ cāę.j̄.de sent.excō.vbi dicit,ꝙ l3 excōicatus pluribus excōicationibus petēdo gñałr absolutionē,videať eā ɔsequi ab oīb⁹,tñ si petit ab vna,& absoluiť gñałr,absolutio restringiť ad cām expressam tñ, qa species p̄cedēs restringit genus sequēs,c.sedes. s̄.đ rescri.& cle.nō pōt.de ꝓcu.sicut trāsactio gñalis sequens restringiť ad specialē petitionē p̄cedētē,l.age. & l.si de certa.C.de trāsa.ſm ipsū.Et adde, ꝙ si de intellectu petitionis sit dubiū,attēdiť ipsius ɔcło,nō narratio, ſm Ludo.Ro.cōs.suo 132.inci.ut retulit s̄.& Ant.allegat Inn. in cap.super literis.de rescrip.& Bald.in l. j. C. de petit. hære.

* 115. *Adde ꝙ est no.116.et inc.nota mirabilem doctrinā.nu.1. & adde Corset.in suis singu.in li.P. ī singu. inci. ꝓbatis extremis possessionis.*

6 ¶In text.ibi,cum igitur.Nota,q uòd † confirmatio non valet, ubi confirmatum est * nullum *. Ad idem ca. quia a diuersitatē.infra de ɔces.p̄ben.& c.pen.j̄.de ɔfirm.vti.vel inut.& ɔsuluit Pe.đ Anch.ɔsi.382.inci.Visis diligenter.¶Nec obst.c.quoties.s̄.de pac.& c.1.s̄.de trāslat.vbi ɔfirmatio operať supplementū defectus existentis in ɔfirmato, qa intelligiť qñ superior intelligit supplere,& aliqd addere ultra ɔfirmatū,sed vbi simpłr innitiť primę ɔcessioni,& illa reperiť falsa,nihil prodest ɔfirmatio,nisi vtereť verbis nouū ius ɔferētibus,puta,talia & talia tibi concedim⁹ & confirmamus,uel si tenuit,uel non tenuit,de nouo damus,ut elegāter declarāt hic Inn.Ioā.An.do. Car. & do. An.qbus addit do. Ab. multùm solēniter,ꝙ ubi priuilegia reperireť falsa, ɔfirmatio qualitercūque clausulata ēt ex certa scientia nō ꝓdest, & facit l.Lucius.ff. ad Turp. & quod per ipsā no.Bart.ibi,& Ange.in disput. exorta guerra.& Pe.de Anch.in repe.c.1.in 39.char.uers. uñ si statuto.supra,de ɔsti.vbi dñt in generali sermone remissionis delictorū nūquā cōprehendi crimen falsi,nec mirū,qa videmus,ꝙ sublata oī exceptione nō intelligitur de illa,per quā negať actū esse nullo mō verū, ut ꝑ Bar, in l.prima,§.& parui.ff.quod ui,aut clam.& do. Ant.& do.Abb.in ca.ex parte.el 2.supra,de off.dele. cū cōcor. Nec obst.ꝙ ɔfirmatio validet sñīam latā ab incōpetenti,vt per Inn.in c.1.j̄.de ɔfir.uti.cū cōcor.qa aliud est cōfirmare sñīam,nā ibi incompetentia non est cā confirmationis,sed ipsa sñīa,iō non deficit ueritas in cōfirmatione,quę innitur processui,l.illicitas.§.veritas.ff.de offi.præsid.Sed hoc priuilegiū falsum est cā confirmationis.Iō in eo non habente aliquod esse, nō firmať cōfirmatio.Est uerū,ꝙ si superior diceret se cōfirmare ñ obstante falsitate,secus esset,per tex.cū gl.in uerbo, sopitū in l.si docueris.C.de fal.& in d.l. Lucius.licèt non specificareť qualitas falsitatis,vt ꝓbāt illę gl. dū dñt siue generalis,siue specialis. Et in quātum do.Ab.hic subdit đ clausula, Supplen * tes *,cōfirma,ut dixi in c. testimoniū. s̄.ti.2.& est dicendū in c.1.s̄. de transa. ¶ Et iuxta hęc subdit hic magistrałr

* Nullum. *Adde quid si aliquid sit datum utiliter ex inutili confirmatione, an vitietur, & dic quòd non, & ideo utilis electio non uitiatur licèt pronuncietur confirmationē fuisse inualidam, nisi iudex adijceret causam ex vitio electionis,quod est no.secūdum Bal. in l.pen.§.1.C.de necess.seru.hær.instit.*

7 Inn.quem alij sequunť latè, ꝙ† ubi priuilegiū ɔfirmatoriū nō narrat simpłr primam concessionem,dicendo , habita & habenda ɔfirmamus , sed ɔtinet tenorem ɔfirmati narrādo seriosè primā ɔcessionem,si negať tenore ɔfirmati ita se habuisse,nō teneť priuilegiatus ipsum ꝓducere, & sequitur multū do.Car.ɔs.119.ī c.monasterium sācti Iuliani.ī 2.char.& allegat etiā gl. quā dicit singu.ī c.si Romanorū.ī uerbo,q̄ desinit.16.dis.de quo etiā per gl.ī c.ut ueterū.9.dis.& in c.pen.j̄. de ɔfir. util.& in c.abbate.j̄ de uer.sign. & ī c. cū ī iure.supra de off.dele.& in c. contra morē.100.dis.& Arch.in c. pręsentium.7.q.1.& in c.in synodo.63.dis.& do. An.in c.ex insinuatione.supra de rescri.& gl.& Ang.in l. si donatio. C.de dona.& Dom.in c.1.in prin.de sen.exc.in 6.Spe.đ īstr.edi.§.nūc aūt.ī 1.col.Pro hoc etiā facit,qa si statutū facit mentionem de alio statuto , dato ꝙ illud nō appareat,si tñ ɔstat per hāc mentionem de eius tenore,non est necessaria eius copia,ut per Bar.ī l.admonendi. ff.ꝑ iureiu.& Bal.in d.l.donatio.& in l.j.ī fi.C.de epis.& cle. & ī c.1.§.fi.quałr olim feud.alie.pot.& ī l. in ciuile. ff.de legi.& ī l.unica,uer.in oībus.C.de cadu.tol.¶ Sec⁹ dicit hic Inn.si priuilegiū primū non esset confirmatum eo mō,quo ſm,sed diceret,ad instar talis, &c. qa oportet, ut exhibeať illud ad quod fit relatio,ut hic per ipsum & alios,qb.etiā in p̄dictis adde tex.& ibi Bar.ī l.ī testamento.la 1.ff.de ɔdi.& dem.& in l.si testamentū. C. de insti. & subst.sub ɔdi.fac.& gl.ul.& quod ibi dixi ī ca. 1.s̄.eo. Et de istis priuilegijs ad īstar,uide utiles quæstiones per do.Ab.in c.super specula.j̄.ne cle.uel mo.post Bal. in l. oīa.C,de epi.& cle.Et ad istud adde,ꝙ ubi exprimiť tenor rei confirmatæ alio nō expresso, uř princeps cōfirmare certa scientia,etiamsi in literis confirmationis sit apposita clausula,Si sine prauitate.&c.ɔsueta apponi in forma

* Supplētes. *Adde quid operetur ista clausula.Car. in clem.2.§.cæterum.in not. de re iudic. Alc.consi. 79,par.1 Auctō.ī c.postulasti.col.18. vers.tertius casus. de rescri. Imol.in c.innotuit.post gl. ibi in uersi. distulisti. de elect.glo.in clem.si Romanus. uersi. ualidam.de præben. & Auct. in c.ex parte col. 24.uersic.ex istis. de præben.*

Universidad de Deusto Biblioteca

forma communi.Ita ꝓbatur in c.pen.ī de confir.uti.& ibi no. do. Abb.in j.no Et adde tex.in c cum uenissent. s̄.de resti.spol.in ver.dedisset,& ꝑ rescriptū propriū cōfirmasset. Et ibi colligit do. Abb.,ꝙ ab eodē pōt aliquid prius cōcedi,& ab eodē cōfirmari scripturā faciēdo,& dicit ꝙ iste tex dēt intelligi,qñ qs vr̄ idē donare & confirmare. Et illū tex.allegat ēt do.Car.in d.ↄsi. exponendo,Cōfirmauit,id ē ꝑ rescriptū firmiorē reddidit.¶ In

8 tex.ibi,nō sufficiebat facta locatio. No.ꝑ† locationē nō * probari dominiū.*Ad idē l.ad probationē.allegata in gl.ētsi ī locatione diceret Rē meā,vt per Bal.ibi ad fi.Nec ēt probaī possessio ad plenū,vt hic,cū locatio fieri possit & de re aliena & ab alio possessa,l.nemo.C.loca. Quæ ꝓcedūt,quo ad extraneos.Sed īter ipsos cōtrahētes ex locatione ꝓbaī possessio,ſm Rotā ī antiqs,dec.102.*inci. Itē no.ꝙ instrumētū.arg.l. ꝑdia. ff.de acq.pos.Itē secus, si vltra instrumētū locationis alia ↄcurrāt, puta, ꝙ nedū locaui fundū Titio, sed ꝙ tāquā colonus laborauit lōgo tpe, vt ꝑ Bar.ī d.l. ad ꝓbationē.¶ Et nō solum locatio, sed ēt ꝑceptio pēsionis nō ꝓbat possessionē, dū modò alius sit in possessione,vt ꝑ Bar.ī l.quāuis.la 1.§.si conductor.ꝑ illū tex.ff.de acq.pos.& Spe.in ti.de loc.§. nūc aliqua.vers.53.& Bal.in l.j.ver.pone,aliqs soluit cēsū. C.ꝗ fideicō.& hic,& in l.īdicia.ver.ſm exēplū.C. de rei uē.& Bar.ī l.litibus.in 1.col.C.de agri.& cēsi.li.11. & Ang.in l.si qs ↄductionis.C.loca.& Bal.ī l.ad ꝓbationē.C.loca.& do.Ant.ī c.cum venissent.s̄.de resti.spo. & gl. ī c.cum Bertoldus.in uerbo,ꝓ quodā iure.de re iudi. & in c.bonę.in verbo,ꝓcurationē.ī.de appel. ¶ Vltimo ad plura alia facit iste tex.in qbus nō īsisto, qa facit ad materiā c.edoceri.s̄.de rescr.de qua tetigi ī c. ex literis. sup gl.1.s̄.de ꝓba.vez an p̄latus possit agere sine capitulo, & an agat noīe suo,vel ecclesię,de quo ibi.¶ Itē facit ad illa uerba,honor,districtus & iurisdō, de qbus dixi in ca.lz in 1.notabili.s̄.de ꝓbatio.¶ Itē facit ī verbo,quinquaginta annis.& ī.ad ea,q̄ dixi in d.c.lz.in 10.no.¶ Itē facit ibi,fama publica,ad ea,q̄ dixi in c.ueniēs.el 1.s̄.de testi.¶ Itē facit ibi,attestationes.ad ea,q̄ dixi in c.cām. el 1.s̄.de testi.ꝙ cui nō nocet sn̄ia,nō nocēt acta.¶ Itē facit in verbo,nulla est habita mentio.ꝙ omissio eius, quod ↄsueuit memorari,inducit p̄sumptionē falsitatis, ex quo dicit Bald.hic,fuisse pridie allegatū hoc capitulū ī cā cuiusdā testamēti,cùm codicilli vltimi fuissēt facti ad primū testm̄ & de secūdo p̄tēso nō faciebat mentionem, ꝙ scd̄m dicebaī factū ī partib⁹ extraneis & corā testib. ignotis,iō erat ualde suspectū,ſm eū.¶ Itē facit in fi.ꝙ ꝑ reo iudicaī,de quo dixi in c.ex literis.in vlti. no. s̄.de ꝓba.& ista melius stāt in dictis locis,q hic, & facit ad alia,de qbus sup gl.¶ In glo. in verbo,addēdi.vel minuē

9 di.No ꝙ† clausula, Saluo iure addendi,* & c.nihil operaī, qa hoc nō pēdet à ptāte ꝓtestantis, l. edita. C.de eden. Iō ꝓtestatio super hoc nō iuuat, l.alimēta.cū mā,C.de neg.gest.¶ Itē,quia ſm do.Car.hic,induceret incertitudinē,quia est,ac si diceret plus, vel min⁹ & c.ↄtra c.1.& 2.s̄.de lib.obla.& cū ista gl.ↄcordāt oēs hic, & Bar.in d.l. edita. & ī l.nō solùm.§.morte.ff.de ope.no.nū.& ī l. cùm ꝓcurator.§. dño. circa mediū c.ti.& ī l.Nesennius. & ibi Bal. ff.de neg.gest.do.Ant. & do. Ab.in c. 2.in ult.char.s̄ de lib.obla, Ang. in §. oēm.in Auth.de litig.& Dom. post alios ī c.ab eo.de ele ī 6.lz aliud sēserit Spe.de libel.ↄcep. §. nūc ostēdamus.ī fi.quē improbāt Doc.ī d.c.2.¶ Et ꝓcedit hęc gl.ētsi aduersarius ↄsētiret, ſm Bal.ī d.l. edita. in pē.char.Itē ꝓcedit ī

*Dominiū *Adde Alex.cōs.10.īc.Viso processu col.2.nu.3.versic. quia per locatiōem solā. cū duob. consil.seq. vol.4.*

* 102. *Adde quòd est deci.87.alias.1.ti.de fid.instru. in anti. & inci.nota quòd īstrumētū*

* Saluo iur̄ addēdi. *Adde Aucto.ī c.ex parte.colū.4.versicu.copula.de rescri. Bart. in l. si sic.de lega, 1.& in d.l.alio.colū.3.versi.ex prædictis nota.ff.de alim.et cibar.lega. I.āfr. in c. quoniam contra.§. petitiones. nu.18.uersi finaliter est uidēdū.ꝗ ꝓba et adhoc ui.Ange.ī §.oīum.col.6. ver.solet ꝑ aliquos ī fine libelli.Insti.ꝗ act.& de effectu*

exceptione,q̄ saperet actionē, ut illa,q̄ fit electo,ſm Domi.in d.c.ab eo.lz secus in exceptiōe exclusiua actiōis, ut ibi ꝑeū ponētē aliā rōnē ꝑdictorū, qa mutatio libelli facit cēseri nouū libellū,& sic videreī ꝓcedi super eo,in quo nō cēt lis cōtestata,ꝑꝑ qd̄ fortè motus Bal.ī d.l.edita.dixit,ↄsēsū aduersarij ñ operari,ꝑ no.ꝑ gl.ī c.de causis,cū simi.s̄.de offi.del. operaī tñ ista clausula,ꝙ ꝓpositio eorū,q̄ debenī in libello, nō vr̄ facta cōiunctim,nec vr̄ cōnexè agere,nec se astrīgere,qa astringere se stat in eo,ſm Bal.in d.l. Nesenni⁹. & in d.l.edita.in 3.col.& ibidē in repe. Perusina in 33. col.ver.de sexta.qd̄ est mirabile ad mām c.lz cām.cū gl. in uerbo,astrinxit.s̄.de ꝓb.Sed hēt ęquitatē & rōnē, qa ētsi proponeret qualificatiue.quo casu ad vtrunq; astrīgiī,vt ibi dixi,tñ hic nō astringeī ꝑ illud uerbū Minuendi,qa ab ipso depēdet,ñ insistere sup expressis, & sic poterit tollere illā qualitatē,qa cessant rōnes prædictæ. Et hoc bñ no.qa est pulcher effectus istius clausulę.¶ In gl.

10 in uerbo,ↄferebat.in prin.Per hāc gl.vr̄ decisū,ꝙ† ēt de iure Canonico uasallus nō possit legare,vel donare feudū ꝓ aīa sua,& vr̄ tex.ī c.1.§.donare.ibi,aut ꝓ aīa. qualr̄ olim feud.alie.pot.ꝑ quē ita tenet Bal.ī c.clerici.ī 2. col. s̄.de iud.& Rom.in authē.similr̄.in 15.priuilegio, circa ↄtractus.C.ad l.Fal.qd̄ ꝓcedit in dispositiōe facta in ecclesiā,qñ ē nimis p̄iudiciale dño feudi,ut ↄtractus teneat post mortē uasalli,c.si cliētibus.de feud. ali. Sed in uita tenere p̄t,vt declarat Bal.hic,& idem dñt do.Ab.& Imo.in c.q̄ in ecclesiarū s̄.de ↄsti.Et dicit ibi Imo.ꝙ alicui pauperi bñ posset legari feudū ꝓ aīa,sed ñ ecclæ,ꝑ rōnē ꝑdictā.¶ Sed in hoc ꝗ directo ↄtrariū tenet Bal.in d.§. donaī. * qa ille tex.nō potuit nocere ecclę,sed bñ alteri pauperi,& allegat quendam Theologū.¶ Sed Hos. in Sū. de īmut. eccles.§.in quātū,uers.nec illa ꝑ multa tenet,ꝙ feudū p̄t legari, uel donari ecclæ ꝓ aīa,qñ seruitiū ē p̄stabile ꝑ ecclesiā.Et hāc opinionē approbat Ro. * in sing.540.*inci.tu scis,ꝙ uasallus. & reprehēdit dicta sua in d.auth. similr̄. & hoc sequiī ēt Ro.ↄsi.119.incip.p̄sens statuti particula.ī fi.Et idē ↄsuluit Cal. ī ti.de feu,ↄs.180. inci. an feudatarius. & faciūt optimè,q̄ dicta fuerūt in c.in p̄sentia.in 5.q.s̄.de ꝓb.in q. an monasteriū succedat in feudo? & illa qō depēdet ab ista,ſm do.Ab.in c.fi. in fi. ī. * de imu.eccle.& opinionē Hos.* tenet ēt Spe.in ti.de feu.§.j.uer.19 & do. An. in d.c.fi.añ fi.qa d.§.donare.cū simili. nō potuit disponere ↄtra ecclesiā, ex qua rōne forte staret, qd̄ dixit Bal.ī d. §.donare.ꝙ alteri pauperi nō poterit donari,ꝑ d.§.donare.lz ꝗ illo tex. plurib.modis uideaī mirari Bald.ibi in j. col,& ñ male.¶ In gl.ī uerbo, indictionis.in fi.De hac indictione ponit ēt gl. magna in l.j. C. de Iustinia. C. ↄfir. & oēs Doc.hic,& melius Spe.in isto tit.ī

11 col.uer.post annos.Et† ꝙ sit de substātia instrumēti,tenēt oēs hic,& Bar. in l.si librarius.ff.de reg.iu.¶ Valet tñ cōsuetudo,ꝙ omittaī, ſm Specul.ubi s̄. & Io.An.in data 6.libri,de qua ↄsuet. poterit ↄstaī uisis multis instrumētis ī loco ↄfectis ea omissa, ut in simili per Bal.ī l.j.añ fi.C.ad Velleia.& si erraī in ea ↄputāda,nō uitiaī instrumētū,si ex alijs apparet de indictiōe, puta ex annis,ſm Dy.in quodā ↄs.quē sequiī Bal.

istius clausulæ ui. late Ias.in l. edita C.de eden. in fin. uer. Extra glosā quærit Barto. vbi ponit conclusionē cū declaratiōibus.

* 540. *Adde quòd est sing.533.quod incipit ut in text. et adde Aucto.īc. ecclesia.S.Mariæ col.25.de constit.*

* Opinionē Hos. *Adde Old.consi.279.inci. in quæstione.ī prin. Bal. in l.uoluntas.uer. sed an possit legare.C.de fideicom. in c. quæ in ecclesiarum.nu.14.vbi etiā Aucto.paulo ante nu.70.uersi. cæterum,& uersi. ista conclusio.de cōstit.Aluar.ī c.1.§. sed & res. ante fi. versicu. & suadet ratio.per quos fias inuestit.Rom.con. 226. Visa.nu.3. consilio.494.inci. in casu.nu.2.Soc. consi.19.inci.pro decisione,post nu. 15.versi.est enim aduertendum,p.1. Ias.in l.de quibus. post nu.65.ff.de legi. Quid autem si pro anima relīquetur feudū, an saltē debeatur ei⁹ æstimatio,& Bal. tenet quòd sic, in c.1.§.donare.qualiter olim feudum alie.poter.pro quo tamen uide eundē Bal.ī l.1.ī 1.lec.col. 4.ver.q̄ro ulteri⁹ C.ꝗ sac sāc.eccle*

& do.

& do.Car.hic,& idē Bar.& Imo.in l.nominatim. ff.de hær.inst.& Ang.ī Auth.vt ꝑpo.nomē īper. & Bal.in l. imperator.la j.ī 4.col.ff.de stat.ho.& in l. cū ꝓponereī. ff.de leg.2.& in d.l.j.ī vlt.col.C.de Iusti.C.ↄfir. Et ibi dicit post Dy.ꝙ data discordia instrumēti ī annis & in indictione,potius p̄sumiī error indictionis,qa ī ea facilius erraī. Et subdit Bal.hic,nō vitiari instrumētū, si notari⁹ dimisit spaciū ꝑ indictione. Vbi aūt nō ↄstat de annis,error indictiōis vitiat,vt ꝑ Ioā.And.in d.data,& do.Ant. ī c.cum venerabilis.ī.de reli.dom.& hic.Vñ dicit Imo. ī l.j.ff.de his,q̄ in test.del.ꝙ si est erronea & ↄsumpta ex toto indictio,& de annis ñ apparet,in* strumētum nō ꝓbat,*& sic intelligit Bal.ibi.¶ Et modū īueniēdi īdictionē ponit Spe.vbi s̄.& Imo.hic, & dic breuiter,ꝙ anno dñi M.470. fuerūt anni diuisi ꝑ 15.multiplicatos à tpe natiuitatis Dñi,vñ istis duobus addunī tres, q p̄terierāt añ ipsā natiuitatē, & sic isto anno M.472.sumus in indictione, quinta,& sequēti erimus in 6. Et sic in posterū finitis qndecim annis cōputādo illos tres inuenies ꝑ te indictionē ꝑ hęc pauca verba.¶ In gl.ī verbo, magis.ibi,ꝑ chronicā. Per istā gl. dñt hic

12 Bal.& do.An.& alij,ꝙ† chronicis credit ēt ī iudicio. Ad idē gl.in verbo,trāstulit.in c.venerabilē.s̄.de elec.& gl.1.circa mediū,& in c.cùm ex literis.s̄.de rest.ī integ.no.Bar.ī l.j.ff.si cer.pet. & gl.& Dom.ī c.placuit.16.dis.& gl.2.& Dom. in ca.in noīe Dñi 23.dis.& gl.3.& Do.in c. 1.27.dis.& gl. & Do. in c.absit.50.dis.& gl.ī prologo.ff.§.hęc aūt tria.ī verbo, urbib⁹,¶ Et idē de libris historiarū, * quo ad facta antiqua,dicit Dom. in c. quāuis.añ fi.21.dis. & faciūt, q̄ dixi in c.cum cām.s̄. de ꝓbat. & ibi vide do. Ab.intelligētē ꝑdicta, qñ ab antiquo est adhibita fides talibus, alias nō, ut ēt ꝑ Bart.in d.l.j &ibi latius ꝑ Roma. ¶ In gl.sup verbo,inter alios. Quare aūt sn̄ia nō nocuit huic archiepō, cū sciuerit cām agi,modo eēt iudex,ↄtra l.sępe.ff.de re iudi.Dic,ꝙ ignorabat ius ecclę,vel si sciebat,ñ potuit nocere ecclesię in q̄stis,vt ꝑ gl.ī regula, delictū. de reg.iu.in 6.vt hic latius ꝑ Doc. maximè do.Ab.Et per hāc gl.iūcto tex.infert Ioā.And.utile esse,ꝙ in instrumēto sn̄iæ epilogenī acta, de quo dixi in c.qm̄ cōtra.in 5.ↄclusione,s̄.de ꝓba.¶ In gl.ī verbo, nocumētū.No.ꝙ tertius pōt approbare attestationes īter alios factas,& ↄfirma,vt dixi in c.cùm cām.s̄.de testi.vbi est gl.fi.ꝙ de ↄsensu partiū attestationes inualidę efficiunī ualidę,& intellige istā gl.quo ad ꝑiudiciū appbātis,nō aūt aduersarij nisi eēt ille,q fecisset fieri attestationes.Et de mā gl.qñ attestationes in vna cā noceāt in alia,dictū fuit ī c.cām,el 1.s̄ de testibus.¶ In gl.in uerbo nequiuisset.No.gl.qa est singularis,ſm do.Car.hic,ꝙ talia sunt subiecta,qualia ꝑdicata demōstrāt, qa a quo remoueī ꝑdicatū,remoueī & subiectū, qa ꝑdicatū id est, qd̄ dr̄ de alio,qualificat illud,vt sic subiectū intelligatur ſm nām ꝑdicati,& ī ꝓposito facit ad tex. qa eadē res ñ pōt donari & ↄfirmari,qa respectu eiusdē donātis & ↄfirmātis sūt qualitates ↄtrarię,modò donare & ↄfirmare sunt ꝑdicata,seu qualitates.¶ In gl.ī verbo,ↄfirmari

12 in fi.Qñ ↄfirmās† videaī dare, distingue, ut plene per Bar.in l.& qa.ff.de iuris.om.iud.quē ad literā sequiī hic Imo.& plenius distinguit Bal.in l.ex placito.ī 3. col.C. de rerū ꝑmu.& aliqd ēt ꝑ ipsū ī l.j. C. de manumis. test. & ī l.nominationes.in prin.C.de appel.& l. si donatio. C.de dona.& in c.ex parte.s̄.de ↄsti.& ī l.aduersus.C.si aduer.rē iudi.& ꝑ gl.& Doc.ī l.ex his uerbis.C. de dona.& Bal.ī l.leges & ↄstitutiones.ī ult.col.C.de leg. Ange.ī l.a diuo Pio.la 2.ff.de appe.& Albe.in 1.parte statu. q.20.vers.itē quęro,si statuta ↄfirmenī.Et dic, ꝙ regulr̄

*Instrumentum nō ꝓbat. *Adde ample Alex.cons. 190.incipi.plura narrata sūt, quasi per tot.sed præsertim nu.1.2.3.4.5 cum sequen.ubi ēt ui.An notarius q omisit indictionē possit illam apponere propria authoritate,& plura alia similia. uol.6.*

* Libris historiarum. *Adde ꝙ generaliter datur fides omnibus scripturis & libris in studijs approbatis. Bar.in l. 1.si cer. petat.ubi loquitur in libris Aristot. & Hypocrat. per l.septimo mense. de statu.homin.*

ↄfirmare nō est de nouo dare,vt hic ī tex.cū ↄc.¶ Fallit

14 † primo,nisi actus ↄfirmatus nō tenuisset,l. adoptio.ff. de adop.& ↄfirmatio fieret ex certa scientia, iuxta c.1.& 2.ī.de ↄfir.vti.& facit c.1.s̄.de trāsa. & lz sit daī respectu iuris,qd̄ nō erat collatū, tñ pōt appellari ↄfirmatio respectu facti,qd̄ p̄cessit,ſm Imo.hic, ꝓ quo facit optimè l.si donāte.§.1.ff.de donat.inter uirū & vxo.& l.j.C. de manumis.test.Per quā dicit ibi Bal.ꝙ qñ tp̄s ↄfirmationis est inualidū,& tp̄s rei ↄfirmatę est validū, trahiī ultimū ad primū.Facit ēt, qa ↄfirmatio p̄supponit sēper aliqd esse,lz minus perfectū,ſm Bal.in d.l. nominationes.in prin.Et hic adde,ꝙ no.Inn.in c.dudū.ad fin.ī. de deci.& ex ibi nota.per eū iūcto tex.ꝓbaī,ꝙ qñ nō apparet principē ↄfirmantē uoluisse de nouo inducere,& actus ↄfirmatus erat ꝓ parte ualidus,& ꝓ parte nō, pręsumiī uoluisse potius ↄfirmare actū in casu, quo ualeī posset,q̄ de nouo dare,& dicit ibi do.Ant.ꝙ illud dictū de facili nō inueniī alibi,& de ipso ēt meminit Bal.in l. bonorū.in 1.col.C.q admit.& in c. 1.per quos fiat inue-

15 sti.ubi uide.¶ Fallit† scd̄ò,nisi actus tenuisset,sed eēt imperfectus,& tūc lz ↄfirmare nō sit ꝓprie dare, est tñ perficere,sicut ↄfirmatio electionis,ſm Bar.ubi s̄.& Imol. hic,qbus etiā adde Bal.in l.j.C.de test.manu. ubi dicit, ꝙ qñ id,quod ↄfirmaī,est principiatū, sed ñ perfectum nec ↄsumatū respectu finis,ad quem ordinaī,ut electio quę ↄfirmationem desiderat,tūc ↄfirmator dr̄ ↄfirmare,id est,cū alio firmare,nec ꝓ se disponere,alleg.d.l. &

16 qa.¶ Fallit tertiò,qñ† ↄfirmās est talis,q posset actū perfectū reuocare,qa tūc ↄfirmādo pōt dici etiā dare, ſm Imo.hic,q sic intelligiī c.in synodo.allegatū in glo. ubi Papa ↄfirmat & ↄcedit priuilegia imperialia super electione Pōtificis,& qa poterat,reuocare,dr̄ dare,ſm eū, q ita etiā rn̄det ad c.in nomine.allegatū in gl.& in hoc male,ut in sequenti fallentia.Sed adde,ꝙ Bar.in d. l. & qa.dicit,ꝙ isto casu intelligiī dare,qñ hoc intēdit, aliàs intelligiī ↄfirmare. Et idem clarè Bal.in l.j.C.de manu. test.allegādo gl.j.in l.manumissiōes.ff.de iusti. & iure. per quā dicit,ꝙ in actu ꝑfecto ex toto ↄfirmās nō inducit de nouo.¶ Fallit quarto in eo,q pōt ↄfirmādo dare, & dādo ↄfirmare,qa simplr̄ ꝓuidendo facit utrunque ut no.gl.in c.1.& gl.2.ī c.ut circa.de ele.in 6.& elegāter do.Ab.in c.cām.de ele.& aliquid per Ana.in ca.accedens.in 1.col.ī.de accus.per gl.j.in c.in synodo.63.dis. & ꝑ do.An.in c.significasti.ad fi.de iure patr. & Do.in c.uno.§.uerū.de iure patr.in 6.& Inn.in c.cū olim.ī prin. de cā pos.& ꝓprie & elegāter do.Car.ↄs.63.inc.in eccla Bellunensi in tertio dubio,dū modò dare & ↄfirmare ↄpetat eidem personę eo.iure,sec⁹,si diuerso, puta,si tāquā arbiter qs eligeret, & postea haberet,ut superior,ↄfirmare,qa actus dēnt esse distincti,ut per gl.in uerbo,ↄfirmauit.in c.cum inter.allegato in gl.& clare Do.post Pau.in d.c.ut circa in j.col.¶ In gl.in uerbo, qd̄ meū.I-

17 stud† quod meū ex una cā, &c.¶ Fallit primò,nisi plures cāæ eo tpe ↄcurrerent,ut l.in numerationibus.in prin. ff.de solu.& no.do.Ab.hic,& gl.magna in l.3.§.ex pluribus.puta,si uenderes mihi librū,qa tūc liber fit meus ex stipulatione,q̄ p̄cedit,& etiā fit meus ex solutiōe ti-

18 bi facta,ubi semper uide Bar.ff.de acq.pos.¶ Scd̄ò† fallit nisi pinguiùs subueniret ꝑ secūdā cām,q̄ ꝑ primā, ul' secūda esset resolutiua primę,puta,si testator dixerit,relinquo uxori meæ talem domū,si post mortem meā filios fecerit,& interim hęres testatoris moriens relinqt illā domū illi mulieri iure legati,& tunc adit mulier domū,tūc si hæres secūdi testatoris uult detraheī Falcidiā dicti legati,ñ p̄t,quia ex secūda cā,si filios fecerit, dom⁹ efficiī mulieris,ſm Imo.hic,& Do.post Io.An.in c.cū ꝑsonæ.§.ꝙ si tales.in ult.col.de priui.in 6.ubi ēt dicit,ꝙ illud,quod est meū,p̄t ↄfirmari meū ex apꝓbatiōe supe-

19 rioris,ut in toto ti.ī.de ↄfir.uti.¶ Fallit† tertiò, nisi esset dubiū de prima cā,ꝑ c.post electionem.ī.de ↄcel.p̄b.facit c.cùm dilectus.s̄.de ↄsue.ſm Do.in d.§.ꝙ si tales.Et hic nota,ꝙ ille q petit possessionē bñficij, p̄t uti duplici titulo.Ita latissimè ↄsuluit Cal.in ti.de elec.ↄs.7.inc.An capitulū,ut qs duas.& ibi dat differentiā inter petētem confi-

Universidad de Deusto Biblioteca

ꝯfirmationē electionib. q hoc non pt, c. vt qs duas. de ele. in 6. & inter petētē possessionē. Et aliā rōnē differentiæ ponit ēt Dom. in d. ꝯs. in certis apostillis, & in d. c. vt qs duas. in vlt. col. Et idē ꝯsuluit Lapus allegatione vlt. motus p tex. in d. c. post electionē. Et lꝫ multa dicāt, eorū decisio est mirabilis. qa collatio acceptata facit beneficiū dici meū, c. si tibi absenti de pb. in 6. Vñ si est meū ex vna cā, nō pōt esse meū ex alia, maxime agēdo. vt in isto tex. Et ad c. post elec. dici posset, vt ibi p do. Ab. ꝙ loquit in eo, q se defendebat, q pōt vti pluribus defensionibus, dicēdo, si istud nō iuuat, adduco istud, vt in regula, nullus pluribus de reg. iur. in 6. Et ad hoc dicit illum tex. nō esse alibi, & hoc sentit gl. in dicta regula, nullus. dū dicit, ꝙ lꝫ ex titulo duplicato nō agat, vt hic, tñ bñ excipit p d. c. post electionē. Vñ de dicto ꝯsilio posset dubitari, nisi dicat, ꝙ iste tex. nō loquit, qñ est dubiū de prima cā, qa pōt allegari ēt secūda, fm Io. An. in d c. cum psonę. Sed tñ ñ dicit ipse, ꝙ agēdo vtraq; cā deduci possit, & iō cogitabis. Et dicit hic do. Car. & ēt do. Ab. ī d. c. post electionē. ꝙ vtile est bñficiato, vt qñ dubitat, ad quē ptineat collatio, obtineat collationē à pluribus, p d. c. post electionē. lꝫ agēdo nō posset deducere plures titulos, d. c. vt qs duas Qñ aūt possit qs vti exceptionibus ꝯtrarijs, de quo aliqd in ista glo. dicet in c. auditis. īfra đ pscri. ¶ In gl. in verbo, locatio. Nota,

n Dominio. *Addean & quando admittatur exceptio proprij dominij, Socin. consil. 287. incip. circa præsentem consultationem, in prin. par. 2. ubi etiam, quod finita locatione conductor tenetur restituere rē conductam locatori, & si hoc negat, dicitur ipsum locatorē spoliare et ante oīa ē restituendus ipse locator.*

* Vel aliud. *Adde et intellige hoc quādo res pfecte, & irreuocabiliter acqsita sit, secus si reuocabiliter secūdū Alc. consi. 100. nu. 6. li. 7. qa tūc res ppria iure pignoris retineri pt, Bar. in l. ex sextā te. §. Latinus. de excep. rei iudi. ubi allegat text. in l. in rebus. ubi Bald. col. pen. C. de iure dot. & ui. Ang. in consi. 112. inci. Viso dicto puncto ad fi. item intellige quādo quis habet dominiū đ iure cōi, secus si de iure speciali. Bar. ī l. 1. C. cō. đ lega. Are. cōs. 136. loga ē. col. 9.*

* Conductores. *Adde Bal. ibi q dicit eū eē similē furi. p l. hæreditatū. §. fi. ff. ad le. Fale.*

20 ꝙ † ꝯductor nō pt excipere đ dñio * ꝯtra locatorē, & facit in simili c. illud j. de excep. pla. Et hoc hēt locū nō solum in ꝯductore, sed in alijs tenentibus alieno noīe, vt sentit hæc gl. in iuribus. q̄ primò allegat, & firmat Imo. hic, & Pau. de Cast. in l. q rē suā. ff. de po. & Bal. ī l. si qs vel pecunias. C. deposi. & Bar. & Pau. de Cast. in l. cōmo-
21 dare. ff. cōmo. ¶ Itē † hēt locū in hærede ꝯductoris, vt p Pet. de Anch. cons. 210. inci. in qōne vertēte ver. his itaq; pmissis. ¶ Et intellige de qōne dñij, sci-
22 licet tertij, sed † qō dñij ꝯducētis, vł recipiētis in pign⁹, vł cōmodatū, rē, quā dicit esse suā, quā fortè ignorauit suā tpe ꝯtractus, bñ pōt opponi, qa reddit ꝯtractū retro nullū, cum in re ppria ñ cadat ꝯductio, uel pignus, uel aliud, * l. neq; pign⁹. ff. de reg. iur. & l. ei, à quo. ff. de vsuca. fm Imo. hic. De dñio autē tertij opponi nō pōt, ut in iuribus alleg. in gl. nisi terti⁹ assisteret l. bona fides. ff. de posi. vel nisi cēt dubiū de locatione, l. litibus. C. de agri. & cēs. lib. 10. Et hoc, vbi agit actione locati. ¶ Vbi aūt locator ageret ꝯdictione ex l. si qs ꝯductionis. C. loca. non excipit de dñio pprio, nec alieno, sed oportet, ꝙ res prius restituat, & hoc in odiū illorū, q p varias exceptiones volebāt illudere locatoribus, vt p Bart. in d. l. si qs ꝯductionis. cū quo trāseunt do. An. & Ab. hic. ¶ Quibus adde Bal. ī l. plures apochis. C. de fide instru. vbi dicit,
23 ꝙ † ꝯductor pōt obijcere exceptionē pscriptiōis locatori, nō ex eo ꝙ cessauit à solutione, p illū textū, sed ex eo, qa interuersa possessione locatoris pprio nomine possedit, iuxta l. sicut, & l. si qs emptionis. C. de pscri. 30. anno. & no. gl. fi. in l. cùm notissimi. eodē ti. de quo aliqd p Bal. in c. j. §. rursus, de ꝯtro. inue. & do. An. ī c. ad audientiā. infra de pscrip. ¶ Et an emphyteuta possit referre qōnē dñij, uide oīno Spe. in titul. de loca. §. nunc aliqua. versic. 52. ¶ Et adde, quòd conductor recusans restituere rem conductā, si expectat snīam, nedū ꝯdēnat in re, sed in eius *æstimationē. l. ꝯductores. *C. loca. ¶ Et idē de hr̄de, ut ibi ī uerbo, seu eorū hæredes. Si tñ successori plati locātis refricaret dubiū dñij ꝯductor, maximè nō finita locatiōe, nō incurreret dictā pœnā, fm Rotā in formis, decisione
* 233. inci. ex pmissis * q poterat haber iustā ꝯtradictionis cām, licèt in summario dictę decisionis p errorē, vt puto, ꝯtrariū dicat. ¶ Et istis adde, ꝙ no. Inn. & do. An. in rub. s. qđ met. cau. & do. An. & Imo. ī c. ad audiētiā. eo. ti. vbi dñt, ꝙ licèt habēs cām, id est ius ab aliquo, volūtarie nō possit eidē refricare qōnē dñij, ut est dictū, tñ secus, si nō hēt ab eo cām volūtariā, puta, qa per uim sibi abstulit, qa pōt eidē, s. q dedit cām alteri per vim agēti, ꝙ metus cā, obijcere exceptionē dñij, sed super violētia aḟr illi succurreret, ut ibi per eos. ¶ In ea-
24 dē gl. ī fi. Intellige, ꝙ † ꝯductor pōt locare alteri æquè idoneo, & ad eūdē vsū, vt l. nemo. allegata ī gl. Secus tñ ī socio recedēte, q nō pōt iuuito altero socio p iure, ꝙ hēt, ī domo ꝯducta, alteri locare, qa uṙ electa industria personę, iuxta l. q admittit. & l. de illo. ff. p soc. & ita gl. in §. fi. Inst. loca. & Spe. ī ti. de indi. §. 2. uers. circa hoc. & sequit hic do. Ant. Imo. & do. Abb. latius, q̄ oporteret. Et declara, ut per Bal. in d. l. nemo. nisi poneret ęquè idoneū nō ad ꝯuiuēdū, sed ad habitādū. Et ꝙ socius nō possit locare alteri nō honesto, uide Bal. ī l. 1. in pē. col. uer. ultimo q̄ro. C. q testa. fac. poss. ¶ Et ex istis infert, ꝙ socij simul habitātes in eadē domo, nō sūt propriè socij, ut hic per do. Ab. ita dicētē se rñdisse in facto. Et de istis, tāquā parū utilibus & claris, dic, ut hic per ipsū & alios extēdētes dicta Spe. in d. uer. circa hoc. ¶ In gl. pē. dic, ut per Doc. ī d. c. querelā, maximè per do. Ab. & gl. & do. Ab. ī c. suscitata. s. de resti. in integ. & p Bal. in l. j. C. de sen. ubi dicit inter alia, ꝙ sicut snīa ꝯdēnatoria lata cōtra dñm, q ñ fuit in iudicio, omisso pcuratore, nō ualet, ut ibi ita absolutoria, & dicit esse gl. sing. ī l. si remunerādi. §. si Maurus. ff. mād. Sed est tex. hic, quē Ro. facit sing. ī suo singulari 458. dicēs se mirari, ꝙ Bal. istū
25 tex. nesciuerit. ¶ Extra † gl. plenè tāgit hic p oēs, utrū notari⁹ possit scribere instrumētū p aliū, & reperit triplex opinio. Prima est, ꝙ nō, quasi sit electa industria psonę p tex. cū gl. ī §. nos aūt. ī uerbo, p se in Authē. de tabel. & ibi hoc tenet Ang. & Io. An. ī Spe. de īstr. edit. §. īstrumētū. uer. itē opponit, ꝙ nō est cōfectū. & gl. fi. c. cū P. j. e. & Ang. ī Authē. de īstr. cau. §. is uerò. & gl. in l. gñali. C. de tabu. lib. x. & Imo. i c. fi. s. de offi. dele. & do. Ant. post Hos. ī c. qm ꝯtra. s. de pb. & do. An. & Imo. hic, nisi cēt magister statiōis & discipulus, & unus scribat, & alius subscribat, ut hic p eos post Io. An. d. additiōe. Vł nisi cēt mortu⁹ notari⁹ rogat⁹ añ leuatū īstrumētū, ut di-
26 cet ī c. cū P. j. e. ¶ Secūda ē opinio, ꝙ si † notari⁹ sit īpeditus legitimo īpedimēto, pt scribere p aliū, alias nō. Et hāc tenet Bar. ī d. l. gñali. & ī l. j. ultra mediū. ff. de offi. ꝯsu. & ī l. qdā. §. nihil. ff. de edē. & in l. diuus. la j. §. itē senat⁹. ff. de fal. & do. An. post. Car. ī c. fi. ī fi. s. de offi. dele. & Ang. ī Auth. de tabel. ī prin. ī 2. col. & ī d. §. nihil. & Bal. in c. cùm P. j. eo. & in rub. C. eo. in 11. col. uer. & dubitat. & in l. j. §. ne aūt. C. de cad. tol. in 2. col. & in authē. si qs in aliquo. in 4. col. C. đ edē. Et ꝙ cessāte impedienmto nō possit, allegat c. cùm P. j. eo. & quia uṙ electa industria personę. Et intelligūt isti, dūmodo se subscribat & attestet de impedimento, & ꝙ perlegit totū illud instrumentū, qđ de tali mā loquit, fm Bar. in d. §. ide senatus.
27 & do. An. ī d. c. fi. & quasi oēs pdictos. ¶ Tertia † est opinio, ꝙ ēt cessante impedimento possit p aliū ꝯficere instrm se subscribendo, quia industria tabelliōis nō intelligit in scribendo, sed ut det fidem gestis, quā satis pstat dictādo & subscribendo. Et hāc tenet do. Car. dicens se ita cōsuluisse, in c. pe. j. e. & Bar. in l. argentarius. in prin. ff. de eden. & do. Ab. post Inno. in d. c. qm ꝯtra & hic, dicēs esse tex. sing. hic à ꝯtrario sensu, & facit c. cū redemptor.

quòd in eodem libello potest conuenire ad utrunq; et adde Bar. in l. nō ab re col. 2. C. vn. ui. ubi ponit formā libelli, & ui. tex. ī l. si cui uocauerim 2. respon. ff. locati.

* Ex præmissis. *Adde quod est decis. 2. sub ti. de loca. et cond. in nou.*

ptor. 12. q. 2. ibi, scribēdū dictauim⁹ & manu ppria subscripmus, put allegat do. Car. sed ruditer, ī d. c. pē. Et cū ista opinione trāseo, & ē appbata à ꝯsuetudine, nec differt, siue alius, q scripserit, sit tabellio, siue nō, qa tota uirtus ꝯsistit in persona subscribēte, vt p Inn. ī d c qm ꝯtra. & ibi dixi. & no. Imo. referēdo Card. in d. c. fi, in fin. neq; puto oportere, ꝙ notarius dictauerit, qa nō psumitur subscripsisse, nisi viderit bñ dictatū. nec requirit subscriptio adeo specialis, vt exigit Bar. in d. §. itē senatus. qa ꝯtra ipsū ꝯsuluit Pe. de Anch. ꝯs. 237. inci. Prius de iuribus, allegādo Bal. & bñ, in d. authē. si qs in aliquo. & ē satis spālis, ex quo se refert ad pcedētia, l. ait ptor. §. 1. ff. de re iudi & de hoc ēt dixi in d. c. qm ꝯtra. in q. 4. ver. lita sexto. ¶ Et ista nō intelligas habere locū in ptocol-
28 lo, qa † illud semp dēt esse de manu notarij rogati. vt p Ang. in d. authen. de tabel. in prin. & ita pprie loquitur ille tex. & ita no. Bal. in d. rub. C. de fide. īstru. ¶ Cæterū vbi nō esset subscriptio notarij in instrumēto, p qđ alius extēdit rogationē notarij, pdicta nō pcederēt, nisi in tribus casibus. ¶ Primus, vbi ꝯsuetudo aliud disponeret, p ca. cū dilectus. infra eo. ¶ Secūdus, nisi cōmissio fiat de licētia iudicis, vt p Host. in d. c. qm ꝯtra. & facit d. c. cum P. ¶ Tertius, nisi partes ꝯsentiāt, p nota. in d. c. fi. de offi. dele. ¶ Vlterius dicit hic Inno. inter cetera, ꝙ ꝯfirmatio dñij circa donationes, quas facit vasallus, operat solum respectu utilis dñij, quod trāsfert vasallus nō respectu directi existētis penes dñm, & sequit Bal. hic, & ī c. 1. §. pterea circa prin. qbus mod. feud. amit. Facit, qđ no. gl. 1. in c. pastoralis īfra de dona. & Dñicus in c. 1. ī fi. prin. de iure patro. in 6. & do. An. post Cal. in c. illud. infra de iure patro. vbi dñt, ꝙ ꝯfirmatio epi, quā de iure pñonatus facit laicus monasterio, nō operat circa ius instituēdi cōpetēs epo, qđ limitat dom. Abb. ī d. c. de monachis. īfra de pbē. nisi pñonus psente epo diceret, Donam⁹, referēdo illud plurale ēt ad epm. ¶ Vltimò facit iste tex. fm Hosti. qñ possit prīceps donare iura principatus, de quo aliqd dixi. ī c. 1. in 1. no. supra đ pba. sed pleni⁹ dicet ī c. ītellecto īfra tī. 2. vbi oēs ponūt. Dicit ēt hic Bal. vnū ad mām c. fi. īfra đ re iud đ quo ibi dicet. Et ista sufficiāt dicta breuiter, ne sequētes decretales careāt dote sua.

SVMMARIVM.

1 Episcopus an possit dispensare super voto peregrinationis.
2 Dispensatio an vitietur per falsam causam.
3 Legitimatio vtrum vitietur per falsam causam.
4 Falsa causa an vitiet vnionem ecclesiarum, reseruationem Papæ & appellationem nu. 5. 6.
7 Sigillum ignotum an faciat aliquam fidem.
8 Cardinalis si dicat, se esse legatum, an credatur eidem solo verbo, & nu. 9.
10 Delegatus nemo esse creditur, nisi literis id doceat. nu. 11.
12 Cardinalis existens in curia, si dicit se esse legatum, an ei credi debeat, cùm faciliter possit haberi recursus ad Papam.
13 Excommunicatio lata ex falsa causa, aut absolutio data ex causa falsa, an teneant.
14 Cardinalis an sit maior episcopo in officio.

CAPITVLVM VII.

QVod super his, ¶ Nō valent literæ, quas sup absolutiōe voti cruce signatus obtinuit p falsitate m tacitā, vel veritatē non expressam.
1 ¶ No. † primò ibi, Cardinaliū, supple, qui hoc faciūt de mādato Papę, fm Car. hic, nā talis dispensatio spectat ad Papā, vt ī c. ex multa. j. de vot. & in Spe. de lega. §. nūc ostēdēdū. ver. 85. & ī §. nūc de epōrū. ver. 134. & p gl. in c. quo ad trāslationē. s. de offi. leg. dū modo sit votū p succursu Terræ sanctæ, qa si esset aḟr, quā p ipsi⁹ succursu eps posset dispēsar, * vt p gl. in uerbo, incūbit. & ibi do. An. & do. Ab. in d. c. ex multa. & do. Ant. hic, dicentē idē de oī alio uoto peregrinationis, dū modò eps dispēset p viā cōmutationis, vt p Spe. ī d. §. nūc ostēdendū, ver. 24. & p do. An. ī c. quāto. in pen. col. j. de iureiu. nisi ex iusta cā in totū tolleret omissa cōmutatione, vt ibi p do. Abb. & de his p beātū Tho. in quarto snīarū, dis. 38. q. 1. arti. 3. & secūda secūdę q. 88. art. ult. ¶ In text. ibi, falsitatis expressionē. Per istū tex. infert hic Inn. & do. An. & alij, ꝙ falsa cā uitiat absolutionē à uoto. Ad idē alle. l. 1. ff. de nata. resti. ¶ Et idē đ absolutione à iuramēto dicit Pet. de Anch. ꝯs. 197. inci.
2 pdictis subtiḟr. ¶ Itē † de dispensatione dicit Bal. hic, dicens, nō tenere indulgentiā obtentā a religioso, q ficta infirmitate petijt posse trāsferri ad laxiorem uitā, & idē in hoc dicit do An. in c. nō est. j. de uoto. ppter gl. singularem ibi. & ꝙ falsa cā uitiet dispensationem, uide tex. cū gl. fi. in c. qa circa. & ibi omnes, infra de ꝯsan. & affini & Bar. in d. l j. & do. An. in c. ex parte. supra de offic. ord. & Io. An. in Spe. ī rub. de clādesti. despō. circa mediū, siue verū taceat, siue falsū exprimat, fm ipsum, & Old. plenè ꝯs. 256. inci. Clemens eps. & per eūdem cōsi.
3 215. inci. pūcta breuia. ¶ An † aūt falsa cā vitiet legitimationem, uide Pe. de Anch. ꝯs. 246. inci. ex tenore. ubi cōsuluit, ꝙ legitimatio facta infanti ppter mores & qualitates, q̄ adhuc in ipso esse nō poterāt, nō ualet. ¶ Et de legitimatione uide ētiā late Old. ꝯs. 247. inci. factū tale est, qdā tex. ¶ Et an falsa cā uitiet priuilegiū. uide Inn. in c. cum dilecta. supra de rescr. ¶ Et an uitiet inuestiturā feudi, uide Bal. in c. 1. post. prī. de feudo guardię. ¶ Et an uitiet decretū, uide Bart. Imol. & Ro. in l. iuste possidet. ff. de acq. pos. & do. Ab. in c. 1. īfra de re iudi. & ibi dicet. ¶ Et an uitiet snīam, dixi in c. lꝫ cām. sup gl. in uerbo,
4 apponi. supra de pba. ¶ Et † an uitiet unionem ecclarū, uide Rotā ī antiqs * deci. 182. * inci. Itē no. ꝙ falsitas cāæ. * & in eisdem deci. 378. inci. utrū unio de quodā bñficio. & elegāter do. Car. ꝯs. 98. inci. Papa uniuit quādā abbatiā. ¶ Et an uitiet professionem, uide do. Ab. in c. ex parte. el 2. post gl. īfra đ cōuer. ꝯiug. ¶ Et an uitiet stipulationē, uide tex. & Doc. in l. si diuortiū. ff. de
5 uerb. obli. ¶ Et † an uitiet reseruationē * Papę, uide Rotā in antiqs deci. 206. * inci. Itē no. ꝙ ubi Papa. ¶ Et an uitiet puisionē Papæ in piudiciū expectan- * tiū, uide Rotā in antiqs deci. 53. * īci. Itē no. ꝙ ubi Papa puidet. ¶ Et an uitiet laudū uide Pe. de Anch. ꝯs. 1. ¶ Et an uitiet inuestiturā feudi, uel emphyteusis, uide do. Car. ꝯs. 94. inci. nobiles uiri, dñi de Vuinciguerra. & ibi notā- * ter uult, ꝙ si exprimit una cā falsa, & reuera suberat una, alia uera q̄ ñ fuit expressa, act⁹ nō sustentat. ¶ Et an falsa cā, uel falsa demonstratio uitiet appellationē, uide Bal. in l. ēt. C. de falsa *
6 cā adiecta legato. ¶ Et † an uitiet gr̄iā Papę ꝯcesā motu pprio, uide Pet. de Anch. ꝯsi. 184. inci. Visis ꝯsilijs & Car. d. ꝯs. 98. & do. Ab. in c. qa circa. infra đ ꝯsan. & affi. ¶ Et an uitiet laudū collationē benificij, aditionē hr̄ditatis, hr̄dis institutiones, uide Pe. de Anch. ꝯs. 204. inci. iudex, id est de iure iudicaturus. ¶ Et an uitiet excōicationē & absolutionē, dicet. j. sup gl. pen. ¶ Et p doctrina in hac mā uide, quod dicit Bal. in l. demonstratio falsa. ff. de ꝯd. & demō. ubi dicit, ꝙ falsa cā nō uitiat, nisi requirat ad substātiā. Allegat l. 1. §. circa. ff. de doli excep. & uide Bar. in d. l. demōstratio. & in l. cū te. ff. de pac. & in l. damus. ff. de cōdi. & demon. & Bar. & Bal. in l. si sic. ff. de le. j. & do. Car. in d. ca. qa circa. Et ista no. qa sæpissimè inseruiēt. ¶ In gl. ī uer.
7 ignot. Dic in fi. ꝙ † aut sigilla, & illi, quorū nomine sigillat, sūt penitus ignota, & nō credit ētsi eēnt mille, qa eadē rō in mille penitus ignotis, q̄ in uno, ut dicit gl. notabilis in c. 1. 89. dis. Aut habet aliqualis cognitio. sigillorū uel sigillātiū, & tūc si nō agit de alterius piudicio spāli, c redatur,

* Dispensare. *Adde An. de Bu. in c. scripturæ. de uoto & de hoc etiā vide in c. magnæ eod. titul.*

* *182. Adde ꝙ est decis. 168. aliàs. 2. sub ti. de reb. eccl. non alienan. inci. nota quòd falsitas & ui. Cassad. decis. 8. sub ti. de concess. præben. nu. 6. & per eundem deci. 1. de unioni.*

* *378. Adde quod est dec. 442. alias 13. sub tit. de reb. eccles. non ali. & inc. Nota utrum vnio. sed ui. decis. præced. quæ facit melius.*

* *205. Adde ꝙ decis. 101. alias 29. tit. de præben. inc. Nota. quod ubi. Papa.*

* *54. Adde quod est decis. 39. alias 12. sub tit. de conc. præben. inc. nota quod ubi Papa. & ui. Rom. con. 335. inci. circa primū col. 2. & per totū.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

credat, si sunt quinque & sic intellige iura glo. & sentit Inn. in c. 1. de cle. peregri. Aut tractat de ꝓiudicio alteri⁹ & nō credit, & sic intellige dicta Io. An. hic, qa vbi agit de ꝓ iudicio alterius, dēnt ꝓbationes necessariò ꝓclude re, c in ꝓsentia. s. de ꝓbatio. & facit tex. s. c. ꝓxi. i fi. & facit regula, cùm sint. de reg. iur. in 6. Nec obst. tex. iste, vbi agit de ꝓiudicio. Terrę sanctæ, & tn si sigilla fuissent nota, ꝓbassent, qa ꝓcedit, qñ literę impetrant in forma iustitiæ, l3 ꝓtineāt aliquā grīam, vt ꝓbat in verbo, ad qđ ut hic latius p do. Abba. ¶ Ex qbus tractāt hic do. Ant. Imo. & do. Ab. an & qñ credat Cardinalibus, de quo ñ fuit dictū in c. cùm a nobis. s. de testi. neque in c. post cel sionē. de prob. Sed ex dictis suis & aliorū alibi collige tres ꝓclusiones. ¶ Prima ꝓclusio. Solo† verbo Cardina lis dicētis se legatū Papę credit in his, q̄ veniūt gñaliter in legatione. Ita ꝓcludūt hic ꝑdicti, & Spe. in ti. de lega. §. supereſt. ver. qđ si legati. p c. nobilissimus. 97. dist. & ibi p gl. in verbo, nihilominus. & p gl. in c. cùm olim. el 1. in verbo, fratrū. de priui. & in c. ad Apostolicæ. ī verbo, ꝓponi. de re iudi. in 6. & qa rarò exeūt Cardinales curiā absque legatione, & ꝓ hac rōne facit optimè tex. in l. fi. ff. qđ cū eo. Per quē dicit no. Bart. in l. si mei cā. §. fi. ff. cō modati. ꝓ si ego credidi alicui afferenti se esse nūcium q cōiter ꝓsueuerat mitti ꝓ nūcio à dño, ꝓsumit mandatū & iusta cā credēdi, & hāc ꝓclusionē tenet do. An. in c. cum literis, de testi. in integ. & Lap. allegatione 15. ici.

* 190. *Adde qđd non potui inuenire* * *istā deci. sed facit decis. 95. alias, 5. sub tit. de probat. & incipit. Nota qđd reseruationum. & deci. 713. alias 33. inci. Nota qđd non creditur. eodem titu. in*

Idē est dicere & allegatione 30. incipan si. frater minor. & Rota in antiqs deci. 190. inci. Itē nota, ꝙ legat⁹ & Cal. in ti. de offō lega. ꝓsi. 2. Bal. in l. iurisiu. C. de testi. Et idē dicit hic Abba. de alia ꝓsona, q̄ de illustri, arg. d. c. nobilis simus. dicēs, de stylo curię nulli creda tur sine literis, nisi sit Cardinalis, ſm ipsū. Et ꝙ alibi credat ꝓsonę valde no tabili, uide gl. magnā in d. ca. cùm oli. el 1. & Spe. in tit. de legato. §. supereſt. versꝰ. qđ delegati iuris. dōne. & in §. excipi. ver. itē excipit, qđ nō ostendit. & gl. pe. in c. ego. n. de iureiu. & Pau. de Castr. ꝓsilio. 307. in ci. in decē, &c. prius q̄ iura fierent. & in simili Spe. in tit. de cita. §. sequit. ver. vtrùm aūt citatus. nisi ageret ꝺ magno ꝓiudicio, vt p Bart. in l. Palatinos. C. de colla. fisc. li. 10. ꝓ tex. in l. missi opinatores. de exactionib. tributorū li. 10. & in l. facultas. C. de iure fisci eo. li. Quòd aūt ignoto nō credat, facit, qđ de nūcio scribit Bart. in l. j. §. cura carnis. ff. de offi. ꝓfec. urb. & ī l. neminē. ff. de exhibenreis. & dom. An. in c. cum parati. j. de ap. cū similibus. Et adde, ꝙ nō solùm credit Cardinali, si dicat esse legatū in prouincia, sed ēt super his, quæ exponit alicui, ad quē dicit se missum, patet in tex. & gl. in d. c. ad Aposto licæ. in verbo, ꝓponi. ¶ Et† hēt locū ista ꝓclo, vt ī ea dictū est, in his, quæ veniūt in gñali cōmissione, secus ī alijs, ſm Bal. Imo. & do. Abb. hic, & Dom. post Hos. in c. 1. de offi. leg. in 6. & Bal. in l. si qua p calūniā. ī ult. col. C. de epis. & cle. & do. An. in c. cum in iure. & ibi dom. Ab. de offi. dele. & in c. cā. de offi. vicar. & do. Ab. in ca. quod translationē. de offi. dele. & Ioan. An. & do. Ab. ī c. ad audientiā. j. de sēt. excō. & Dom. in c. eos. §. 1. circa fi. de sent. excō. in 6. & Ro. in l. sciēdū. ff. de uerb. oblig. & Petr. de Anch. latè in cle. 1. de ꝓb. & ibi reprehendit Ang. q̄ ꝓsuluit debere credi dicto Cardinaliū sup ptāte dispensandi, vbi nō agit de dāno alterius, quia, ſm Pet. de Anch. dictū c. nobilissimus. nō loquit in reseruatis, ī qbus stat regula legis primæ, C. de mādatis princ. Dicit tn Bal. in l. exēplo. in fi. C. de ꝓba. quē alle. hic dom. Ab. ꝙ etiam credit in talibus, qñ pluries ea exercuisset, tum ꝓp communem opinionē, tūm ꝓp assertionem tāti iuris. Et ex prædictis est cautela in his, quę gerit ex speciali potestate is, cūqua actus gerit, vt habeat copiā literarū in quibus appareat de mādato, & faciat literas insinuari, ſm Spe. in d. uer. qđ si delegati. Imo cōiter legati ī talibus ponūt in gratia totā literā cōmissionis eis factę ꝺ illis, ſm Ioan. And. vbi in additionibus. ¶ Secūda ꝓclusio. Sicut dicenti se delegatū nō credit, nisi ostensis literis, ut in c. cum in iure. de offi. dele. ita nec Cardinalib⁹, & si literis attestat, tātū eis credit, quantū de aliorū literis dicit in c. post cessionē. s. de ꝓb. ſm do. Ant. & Imo. hic, arg. eorū, q̄ habent in c. sicut j. de sent. excō. & facit lex vnica ibi, nec vllius dignitate terreri. C. de manda. prin. & lex, ꝓhibitū. ibi, cum literis nīs, nō ex arbitrio iuo Cęsarianos, &c. C. de iure fisc. li. 10. facit ēt lex, prohibitorias. C. de diuer. offi. lib. 12. ibi, non passim, nec latēter solis eorū authoritatibus, nec sacrarū literarū exēplaribus, sed authenticis tātū modò nr̄a manu subscripris. Et idē rectè sentit Inn. in c. cum olim. el 1. in glo. fi. de priuile. dū dicit, ꝙ legato credit, si est persona nobilis, postea subdēs de delegato, dicit, ꝙ opus ē literis, & ñ limitat, ꝓut dixi delegato. Idē firmat do. Abba. in c. ꝓterea. de dila. dicēs, ꝙ nō est credendū asserenti se delegatū, quantūcunque sit ꝓsona authorizabilis, nisi constet prius de mādato plene, & iō nec ordinarius dēt exequi ínīam suā, vel mādatū alteri ꝑiudicabile, nec pars rndere dēt corā eo, nisi prius fiat plena fides de mādato, nec sufficit simplex copia. & ita dicit intelligi tex. in d. c. cū in iure. & hoc, vbi agit de grauissimo ꝑiudicio. Si uerò de graui, oportebit saltē exhiberi copiā rescripti, ut ibi p cū, & idē ipse sentit in d. c. cùm olī. el 1. quasi ī fi. dū allegat d. c. cùm in iure. ¶ Sed do. Abb. hic dicit se credere, ꝙ† sicut Cardinali credunt maiora. s. cùm asserit se legatū, ita credi debeāt minora. s. delegatū. Ad idē conat inducere istū tex. & ita dicit quotidie seruari ī curia, qa Cardinalibus cōmittunt cāæ viua voce Papæ, nec ꝺ delegatiōe requirit ꝓbatio vltra dictū Cardinalis. Dicit tn sē nō putare, ꝙ credat ei dicēti aliq̄ ꝑiudicialeul tra gñalē cōmissionē, ꝓp gl. in c. ficut. j. de sent. excō. In inferiori aūt ꝓcedit opinio ꝓtraria, vt hic p cū, ꝓ quo adduci pōt quod no. Ioā. Mona. ī c. 1. de schisma. in 6. ēt refert ibi Ioā. And. & Dom. vbi dixit, ꝙ sub uerbis gña libus, legū, vel Canonū pœnaliū nō cōprehenduntur Cardinales, nisi exprimant, ꝓut fit ī illo c. 1. Ex quo dicto latè & elegāter ꝓsuluit Pet. de Anch. ꝓsilio. 290. ici. Pro clariori euidētia. ꝙ regulæ cācellarię pęnales nūquā cōprehēdūt Car* Cardinales *Ad* dinales, *nisi exprimat, sicut nō com- *de Auct. post Pet.* prehēdūt Papā, cū quo ipsi faciūt vnū *de Anch. in ca.* corpus ut ibi p cā, & idē Host. & dom. *eos. in fi. de hæret.* Anto. in c. 2. j. de cleri. nō resi. dicētes, *etiam quòd essent* c. q̄ periculosū. de sen. excō. in 6. habe *verba uniuersalia* re locū in Cardinalibus, & idē dom. *c. 1. de schism. ī 6.* Abba. in cle. 1. circa prin. de excel. pl. *Belenz in trac. de* & sentit Ioā. An. ī Spe. de legat. §. seq- *charit. subst. col. 6.* tur. ī fi. dū alleg. d. ca. q̄ periculosum. *et quo ad regulam* ¶ Sēd† quod dixi ī ꝓclusione, verius *ꝺ ualore. ui. Anc.* puto limitando, vt hic p Imo. vc3 ut *consi. 288. incip.* nō procedat, qñ Cardinalis est ī curia *pro clariori euidē* ita quòd de facili pōt haberi recursus *tia. Roma. consilio* ad Papā ꝓ ueritate, alias non, & alle. *498. & Barb. in* Spec. in ti. de prob. §. videndum. uer. *tract. Cardi. q. 7.* qđ de auditorib⁹. & scipsum ī cle. j. de ꝓba. & plus dicit Spe ibi, ꝙ non solum Cardinalibus, sed auditoribus sacri palatij & alijs credit de delegatione commissa sibi aliqñ p cursores, aliqñ p ostiarios Papæ, aliqñ p Cardinales, ētsi non appareat, quia de facili potest recurri ad Papam præsentem. Imo dicit, idē esse de quolibet auditore dato à quolibet ordinario ꝑsēte. Et dicit, ꝙ lex prima C. de mand. prin. & d. c. cùm ī iurloquunt, qñ delegans est absens & remotus. Et istud bn no. ga sic saluatur opin. do. Abb. q fortè idē sentit, dum dicit de stylo curiæ. ¶ Quòd autē dispositio d. c. cum in iure. gñaliter cesset in Cardinali, nō habeo pro ꝺubitato, imò contrarium dr̄ in locis alle. in conclus. ꝑsertim cum agit de ꝑiudicio partis. Vnde dicit do. Abba. post alios ibi, ꝙ iō non præsumit qs bonus, & sic non mentiens casu illo, qa est mā prætudicialis, tum quia iudicū ireddif ī inuitū, l. iter stipulantem. §. 1. ff. de uer. obliga. tū ꝓp periculū litigandi coram iudice incōpetē ti, vñ succedit regula c. cū a nobis. s. de testi ꝙ uni quæcunque

tæcunque authoritatis non credit in præiudicialibus. Patet in c. licèt ex quadā. in verbo, ꝑsidiali. eo. ti. no. gl. ī d. c. sicut. & ibi do. An. & do. Abb. ¶ Et qñ dr̄, ꝙ in lege dēt fieri mētio de Cardinalibus, vt cōprehēdant, istud tollit multiplr. ¶ Primò, qa, Arch. Io. And. & Dom. in c. nemo de inceps. de elec. in 6. dnt, quòd ille tex. ī verb. nemo. cōprehēdat Cardinales, de qb⁹ nō opꝫ fieri mētionē, cùm indefinita * æquippolleat vl, vt ibi ꝓ eos, & dicit ibi Dom. ꝙ di ētū Io. Mo. in d. c. 1. pōt procedere in re, q̄ de sui nā nō est mala, sed ꝓ legē efficit mala, qa opꝫ exprimere Cardinalē, vt ibi factū fuit, vl dicit ipse, & melius, Io. Mo. nō credit in hoc, cū ēt Cardinalis, & idē dicit Do. ī d. c. 1. ¶ Scdò, qa dicit Io. de Ana. & bn, in rub. j. de cleri. excō. in ult. col. quod c. qa periculosū. de sen. excō. in 6. non hēt locū in Cardinali nō ep̄o, qa ī eo cessat rō illius c. scilicet impediēdi officiū ep̄ale, & l3 Dñicus aīr dicat ī d. c. qa tn istud fortè verius, qa vt patet ex gl. ibi in verbo, suspēsione. illa decretalis nō extendit. ¶ Tertiò, qa sequereť, ꝙ ferè nulla lex Canonica ligaret Cardinales, qa rarissimè de ipsis fit mētio, & ita in casu c. si qs suadēte. 17. q. 4. cū simili. nō cōprehenderē tur, qđ nō est dicēdū. ¶ Quartò. qa sequereť, qđ ēt in ep̄o nō haberet locū, c. cùm in iure. p c. inquisitores. de hæret. in 6. & d. c. qa periculosū. cū simili. qa de ipsis oporteret fieri mētionē. & hoc nō est dicēdū, qa legalitas ꝑsonæ, vl dignitas nihil operat, vbi agit de ꝑiudicio alterius, vt dicit Bal. in c. iurauit. s. de ꝓba. Et ꝓtrariū in proposito tenet hic do. Ab. Nec est verū, ꝙ ꝑstitutio sim plr loquēs nō includat ep̄os, patet ex gl. in verbo, suspēsione. in d. c. qa periculosum. sed hēt locū in casibus à iure expressis, vt in d. c. inquisitores. & c fi de priui. c. li. & c. fi. de re iud. eo. lib. quæ probant regulam esse in contrarium per locum à speciali, si enim talia eis de iure competerent, superfluę essent illę constitutiones. ¶ Item facit, quia credere alicui propter eius dignitatem, est stare ꝑsumptioni, sed tex. in cap. cùm in iure. dicit, certus ex literis, & sic requirit certitudinem, ergo non sufficit iuris præsumptio, vt not. Bart. in l. j. C. de fid. instru. & iure hastæ ꝑsc. li. 10. Et qñ dr̄, ꝙ dū credit Cardinali in legatione, rndēt do. Car. in cle. ne Romani. §. eo tn-de elec. ꝙ illud est de stylo, nō de iure, & maximè, qa legatio nō est alteri ꝑiudicialis in his, q̄ non indigēt spāli cōmissione, in illis enim, q̄ idigēt, nō credit, vt s. dictū est. ¶ Et iō dicit elegāter Arch. vt refert ibi Dom. in d. c. nobilissimus. ꝙ l3 legatus notus & honestus recipiēdus sit sine literis, & ei credi debeat, ut ibi, nō tn audēt tāquā tales iudicare. Dicit ibi tn Domi. ꝙ si iudicaret, & postea disputareť de eius gestis, sufficit, ꝙ habeať tūc pro legato, & ista onia sint dicta pro veritate, salua semper ꝓsuetudine & stylo inuiolabili curię Romanę. ¶ Tertia ꝓclusio. Testimoniū solius Cardinalis ēt iurati nō ꝓbat plenè ꝓtra aliquē, ſm do. An. & do. Abb. hic per c. cum à nobis. in verbo. quantæcūque dignitatis. s. de testi. & est gl. no. in d. c. sicut. quā ēt multùm no. do. An. & dom. Ab. ibi, & do. Ab. in c. cum in ecclesijs. de maio. & obe. & in d. c. cum olim. el 1. & ibi bona gl. in verbo, quorūdā. facit l. iureiu. in fi. C. de testi. cū si. Et iō ꝓsuluit do. Car. ꝓs. 154. inci. Redēptoris, &c. in qōne, quæ uertitur, ꝙ dispositio cle. 1. de appel. hēt locū in inferiore à Papa. ¶ Sed litatur ista ꝓclo, nisi attestať de actis factis corā eo, ſm Inn. ī c. cum dilecti. sup verbo, rnsionē, de accus. & Bal. in d. l. si qua p calūniā. in ult. col. C. de epis. & cle. & Spe. in ti. de lega. §. sequit. circa fi. versꝰ. itē q̄ eis credit super actis. & do. An. in c. qñ cōtra. s. de ꝓba. & ibi dixi in 5. ꝓclone, sed tn istud nō ꝓcedit de iuris rigore, ſm Spe. in ti. de testi. §. 1. ver. qđ si aduocat⁹. vbi refert ita dixisse Clemēt. IIII. & sequit do. An. & do. Car. in c. ꝓstitutus. el 2. j. ū app. Et hoc tenēdo pōt rnderi ad illū text. ꝙ sit spāle in Cardinale attestāte de actis ēt corā alio, super quib⁹ ad hibuit cognitionē, qñ vertit cā electionis, cui in hoc fauet ob celeriorē expeditionē, arg. c. q̄ sit. de elec. li. 6. ¶ In 13 gl. pen. ī fi. Et† quare excōicatio lata ex falsa cā noceat, & absolutio facta ex falsa cā nō ꝓsit, remittit hic Imo. ad gl. vltimā in c. ex parte. de offi. ord. qa, ſm eū, qñ fert excōicatio, l3 ex falsa cā, iudex agit excōicare, & reputať ex cōicatio medicinalis potius, quàm mortalis, c. 1. de sen. excō. in 6. Ideo tenet. Sed ubi fit absolutio ex falsa cā, nō ꝓdest ex quo nō est facta à vera cā, nā ētsi qs esset excōicat⁹ ex duplici cā, si fieret absolutio de vna, nihilominus remaneret excōicatus in alia, c. cum pro cā. j. de sent. excōm. ¶ Itē, secundū Bal. hic, validitas ex cōicationis est propter rigorem censuræ, sicut ꝓp rigorē diffinitiuæ valet sn̄a erronea, vt no. in l. si is, ad quē. ff. de acqui. hęre. in l. seruo inuito. §. cū ꝓtor. ff. ad Treb. Secus, si nō est diffinitiua, ut l. tutor petitus. ff. de tuto. & cura. & l. q testamētū. ff. de excus. tuto. ſm ipsū. ¶ Itē in excommunicatione defectus surgit à iudice, in absolutione uerò defectus surgit à parte, cuius subreptio uitiat, ſm do. An. & Imo. in d. ca. ex parte. ¶ Sed dom. Card. in repe. c. perpendimus. uer. q̄ro circa hoc. j. de sēten. excōmu. dicit, ꝙ l3 oēs teneāt gl. in d. c. ex parte. tn nō ꝓcedit, ſm eū, qa imo excommunicatio lata ex falsa cā, quam si excommunicans sciuisset non esse uerā, non erat excommunicaturus. non tenet, & dicit se dixisse in c. ab excōicato. de reseri. quia oīs dispensatio ex falsa cā uitiatur, quando causa est adæquata effectui. Itē, qñ disponens cessante cā nō erat disposituras. Ita dicit esse casum no. in l. j. C. de fal. cā adiec. leg. & idē ꝓbaui expresse in d. c. qa circa. ſm intellectū, quē dicit se posuisse ibi, scilicet ꝙ cā intelligit ibi apposita ꝓditiona liter, quia clausula, Si ita est, adiecta in rescripto, q̄ etiā omissa subintelligit, c. 2. de reseri. facit rescriptū condi tionale, cum autem causa apponitur conditionaliter, habetur pro finali, adeò quòd si est falsa, uitiat, l. demōstratio. §. fi. ff. de condi. & demonstratio. Et ita saluať intellectus illius c. quia circa. per quem concludit domi. Car. contra gl. in d. c. ex parte. sed nō exprimit, an absolutio ex falsa cā teneat, licèt in sequenti q. dicat, ꝙ absolutio etiam iniusta teneat, per tex. allegatū in c. uenerabilibus. §. ubi aūt. de sent. excōm. in 6. ¶ Sed dicit dom. Car. hic, ꝙ inter absolutionem & excōicationem non est dr̄ia in proposito, & ita dicit se dixisse in c. ab excōicato. de reseri. & in d. c. ex parte. Et quòd excommunicatio & absolutio ex falsa causa non teneat, sentit Angel in l. 2. §. ignominiæ. ff. de infa. iuncta gl. 2. q. 1. in Summa, & no. per Dom. ī c. 2. de sent. excō. in 6. & idem sentit Cal. in ti. de senten. excommu. consilio. 11. ¶ Sed do. Abba. in d. c. ex parte. dicit se credere, quātū ad excommunicationem, ꝙ si excommunicator ignorauit causam esse falsam, nō tenet excommunicatio, l3 cautum sit petere absolutionē, iuxta no. in c. 1. §. tit. 1. Sed si excō municator intenderet oīno excōicare, tunc excōmunicatio tenet licèt sit iniusta Idē dicit in absolutione, qa si absoluens intendebat omnino absoluere, etiamsi causa expressa oīno eēt falsa, uel iniusta, tenebit absolutio, per d. §. ubi aūt. Et nō declarat, qd si absoluens non absoluisset, si sciuisset cām falsam, an absolutio teneat? nā tex. indistinctè loquēs in d. §. ubi aūt. probat, ꝙ teneat. ¶ Quapropter quando constat de falsitate cāæ, & non apparet de intētione superioris, remanet dubiū, an falsa cā uitiet absolutionem? & in hoc do. Iac. in d. c. quia circa. dicit se repetendo c. ab excōicato. tenuisse, quòd absolutio non teneat, qñ est falsa causa, & faciunt illæ rationes, propter quas excōicatio etiā non tenet. Item quia ista duo æquiparanť, excōicatio & absolutio, cum utrunque tendat ad salutem. Nec obst. §. ubi autem, qa secundum eum, intelligitur de alia iniustitia, quàm de iustitia ex expressione falsæ cāę, vt de iniustitia ordinis

Universidad de Deusto
Biblioteca

absolutionis, vt qa nō vocata parte, ad cuius instantiā lata fuit excōicatio, ca. Romana. §. si aūt. de app. in 6. ſm ipsū. ¶Sed dñi de Rota deci. 399. ici. si pnūciet. ī formis, * tenēt ꝙ excōicatio ex falsa cā & sine ordine iuris valet & tenet, p c. sacro. j. d sen. excō. & c. 1. eo. ti. ī 6. & ita absolutio, qa pari passu pcedūt, c. verbū. de pœn. dis. j. & pulchrè no. Inn. ſm eos. in c. ab excōicato. super verbo, obtētis. de rescr. & gl. pen. in fi. in c. inferior. 21. dis. Et ex hoc decidūt, ꝙ lȝ malè absolutus à cēsura legis reincidat statim, si ñ pareat, c. eos. de sent. excōmu. in 6. tñ absolutus malè à snīa hoīs nō reincidit, nisi solēniter reintroducat, qa ita tenuit absolutio, sicut tenuit excōicatio. Et p hoc ēt vide Inn. in d. c. sacro. in verbo, alioqn. vbi sētit, ꝙ absolutio ex falsa cā teneat, & iō dicit gl. ī c. d manifesta. in verbo, absens. 2. q. 1. ꝙ sicut valet excōicatio lata nō seruata debita forma, ita absolutio, iō dicit, ꝙ lȝ absens nō debeat absolui, tñ si absoluit, erit absolutus. Et idē Arch. in c. cum aliqs. 11. q. 3. & gl. in cle. 1. ī verbo, nullatenus. de sequest. pos. & fru. & no. do. Ab. ī c. cùm pro cā. de sen. excō. & est tex. in d. §. vbi aūt. maximè, cùm superior petit' debeat absoluere, c. qua frōte. 2. re spon. de appel. & c. cum ꝯtingat. ad fi. de offic. dele. nec pbat in d. c. ex parte. ꝙ absolutio ex falsa cā nō teneat, sed ꝙ talr absolutus remittēdus est ad dñm Papā. ¶Ex qb' oīb' deuenit ad hoc, ꝙ si excōicatio ex falsa cā tenet, tenet absolutio. Si aūt excōicatio non tenet, vt uoluit do. Car. tūc ista pbāt, ꝙ nō tenet absolutio. ¶ Sed cogitabā, an dici posset, ꝙ ista qō nō differt ab illa, de qua p gl. in c. 2. s. de test. cogen. Et sicut dicit ibi do. Abb. cui satis adhæsi, ꝙ subsistēte impedimēto excōicatio illa nō tenet pp intentionē pferētis, ita hic nō teneat excōicatio, vt dicit do. Car. & p ꝯñs nec absolutio, ētsi ꝯstet de intētione superioris, qa videret subesse error intolerabilis in excōicationē, vbi funderet in cā falsa, qñ aūt excōicatio est iniusta, t3, c. 1. 11. q. 3. & sic ēt absolutio, d. §. vbi aūt. ¶Et adde, ꝙ ubi uelles dare instantiā inter absolutionē & excōicationē. potes uidere, quod no. gl. ī uerbo, uacuamus. in c. 1. qđ met. cau. li. 6. de qua facit festū do. Abba. in c. abbas. in penu. col. qđ met. cau. Itē facit, quod no. Spe. in ti. de fer. §. sequit. in 1. col uer. & in his, q dilationem. & dom. An. & dom. Ab. in c. fi. de ferijs.

* In formis. *Adde in nouis. & est decis. 7 sub tit. de senten. excommu. cui adde deci. 11. inci. si excommunicatus. eo. titu. in eisdem. & in anti. decis. 22. eo. titul. quæ incipit. nota quod vbi excommunicatus. & ui. Autor. in c. ad nostram. de iureiur. col. 1. versi. in tex. ibi reducatis.*

14 ¶Vltimò dicit hic do. Ab. ꝙ † Cardinalis est maior episco in offō. Allegat Host. in c. ecclesia. el 2. de elc. & quod no. Ioā. Mo. in cap. super eo. de hære. in 6. & tex. notab. in c. per venerabilē. §. rōnibus. j. qui filij sint legi. & tex. cū gl. in c. quāquā. 2. q. 7. & idem dicit domi. Ab. in d. c. ecclesia el 2. & sentit Dom. in c. 1. de offi. dele. in 6. post Ioan. And. & facit in simili no. gl. in ca. 1. de offic. archiepiscopi. & quod no. Bar. in l. j. §. si qs in appellatione. circa prin. ff. de app. Secus est rōne ordinis. Et sic pcedit c. quāquā. & quod no. gl. ibi, & ī c. cleros. 21. dis. Et idem de canonicis respectu sacerdotū, ut hic p do. Abba. in lectura antiqua. Vn difficilius dispensat cū illegitimo ad canonicatū, q ad sacerdotiū, ut latissimè per Dom. in c. 1. de fil. presby. in 6. cum concord.

SVMMARIVM.

1 *Extrauagans disponens idem, quod ius commune, an dicatur ius commune.*
2 *Statutum disponens idem, quod ius commune, an ius commune dicatur.*
3 *Superior est consulendus super dubio intellectu iuris.*
4 *Extrauagans si discrepat à iure communi, cadit super ea probabilis dubitatio. 5.*
6 *Sententia contra extrauagantem lata, non est nulla. Hoc dictum declarat quatuor modis, nu. 7. 8. 9. 10.*
11 *Et quid in regulis cancellariæ.*

CAPITVLVM VIII.

PAstoralis. ¶Si de extrauagāti dubitat, an sit decretalis, si ē iuri cōsona, iudicat ſm illā, si uerò est dissona iuri, ꝯsulit Papa. H. D. ¶In tex. ibi, iuris
1 cōis. Nota, ꝙ † extrauagās * disponēs idē,
* qđ ius cōe. nō censet differre a iure cōi, ꝙ inducūt do. An. & Imo. hic ad notata p gl. maio-
2 rē in ca. 1. de ꝯsti. in 6. ¶An † statutū di * sponēs idē, quod ius cōe, censeat ius cōmune? & dicit Imo. se ꝯsuetū dicere plenè in d. c. 1. & in l. j. post Bar. ibi, ff. ad l. Falc. & p Ioā. de Lig. & do. An. in ca. 1. s. de rescri. & ibi ēt uide Inn. in ult. cha. & plenè Do. in d. c. 1. de ꝯsti. in 6. Et p hoc infert hic do. Ab. ꝙ lȝ statuta, q allegant in alieno foro, debeāt pduci, ut per Bar. in rub. ff. de ope. no ui nun. & tetigi s. eo. c. cōtingit. tñ, si ꝯtinēt id, quod ius cōe, non est opus p ducere, & istud credo notabile & clarū, nec pēdet à ueritate qōnis pcedentis, qa dato, ꝙ esset dubiū, an tale statutū sit merè ius cōe, an debeat interpretari, ut addat iuri cōi, ut p Bar. in l. j. ff. de le. 3. & in l. 4. §. pror. ff. de dā. infect. cū ꝯcor. uel an sublato iure cōi sit sublatū tale statutū, quod fortè hēt aliā rōnē urgentē ī loco, q habeat ius cōe, de qbus dubijs aliàs dicet, tñ quātū ad euictionē, nō uideo, in quo possit esse necessaria, qñ dr, ꝙ nō cōtinet aliud, q ius cōe. ¶In tex. ibi, consulat.
3 Nota † superiorē ꝯsulendum sup dubio intellectu iuris. Ad idē c. 2. s. de offi. dele. & ca. cum uenissent. s. de iudi. & l. fi. C. de leg. qa eius est interpretari, & c. c. inter alia. j. de sent. excom. in §. ex his. 11. q. 1. & no. Inn. in c. cum spāli. in fi. gl. quæ inci. iste recusans. j. de app. dicēs se tñ fateri, ꝙ in causis, quas corā se habent inferiores iudices, bñ pñt, quantū ad ius litigatoris pertinēt super iuribus & interrogatoribus & inter ius & æquitatē interpretari, ut dicit no. in c. 1. s. de postu. pla. q uerba tāquā multum notāda refert & sequitur dom. Abba. in d. capi. cum uenissent. & in c. 1. in 1. no. s. de iura. calum. & in c. capellanus. in 1. col. s. de fer. & ī c. iter alia. j. de immu. eccl. & Pet. de Anch. in c. 1. in 5. char. s. de constit. & ibi Imo. & in c. ueniens. j. de renunc. & uide omnino dom. Abb. post do. Ant. in ca. licet ex suscepto. s. de foro compe. ubi dicit, quòd interpretatio dubiorū legalium spectat ad imperatorem, & Canonum ad Papam, iuxta l. j. C. de legibus. Et sic debent intelligi, quæ no. dom. An. in ca. per uenerabilem. in pen. colū. j. qui filij sint legi. & in c. super literis. in 5. no. s. de rescri. cum simi. ubi per illa iura dicit, ꝙ si aliquid est decisum per Papam, debent Legistæ stare illi decisioni, lȝ antea dubitauerint, & dixi ī c. fraternitatis s. de testi. qa lȝ illi decisioni factę sit standum, tñ stante dubio īterpretatio spectat in legibus ad imperatorē, ut ē dictū. De interpretatione aūt statutorū, ad quos pertineat, dic, ut per Bart. ī l. ambitiosā. ff. de decre. ab or. facie. & do. Ab. in c. ex parte. el. 3. j. de uer.

* Extrauagans. *Adde Dom. in d. ca. 1. alleg. in tex. col. 3. versi. Quarit hic Io. Mona. & pro ijs quæ dicit Author hic. et j. in versi. vltimo p istū tex. adde no. p Autor. in c. 1. col. 5. versic. Limita quarto. de re iud. Car. cōsi. 40. inc. prædictæ constitutionis. in princip. Dom. consilio 78. incipi. formantur ista nu. 1. 2. in ca. intantum. col. pe. versicu. aut error exprimitur extra id de quo agitur. 21. distinc. & in procem. 6. §. sane. ī 3. no. vbi dicit. ex Bar. in l. cum prolatis. de re iudic. quòd sētētia lata cōtra extrauagantem eius errore expresso nā est nulla, pp pbabile dubiū licet ab ea tāquā iniusta posset appellari, & ibi etiā Fran. no. 2. & in c. 1. in 4. no. de cōsti. eo. li, Dom. tamē ubi supra distinguit inter extrauagantē nō cōtinentem id quod ius cōmune, & inter continentem. nā si cōtinet id qđ ius commune, dicitur notoria, & sic sententia cōtra ipsam lata est nulla, ut dicit Auto. ī d. c. 1. de re iudi. col. 6. uers. secūdus casus quādo extrauagās est notoria. ratio est, qui a non est probabilis ignorantia quando extrauagantes sunt notoriæ. Bald. in l. leges sacratissimæ. q. 2. C. de legi. Ex quo nota. quod quando extrauagās nō est notoria, debet in iudicio pro-*

*produci ad hoc, vt iudex secūdum illam iudicare teneatur. Cardi. cōs. 71. incip. seriatim. in fi. Alexand. in auth. iubemus. nu. 6. C. de iudici. Cassa. decisi. 8. incipi. dicebāt maiores. numo. 8. de conces. prabē. Quādo autem est notoria non est necessario in iudicio producenda, nam paria sunt extrauagātē esse notoriam, vel esse in iudicio productam. Alex. in l. cū prolatis. nu. 13. & 19. de re iudi. Roma. consil. 260. incip. in propesito casu. nume. 2. 3. 4. vbi præmissam distinctionem clarissimè habes. Aduerte tamen * quod licèt extrauagantes notoriæ vbique ligent, tamen ad effectum, vt illis derogetur per clausulas generales, non obstantibus &c. sortiūtur naturam constitutionum specialiū. cùm sint extraordinaria, & clausula generalis ad extraordinaria non refertur. l. Seio. §. medico. de annu. legat. quem in not. casu ad propositū huius dicti inducit Oldr. cōs. 129. Barb. consilio. 18. colum. 1. cons. 21. col. 6. consilis. 26. colum. 9. volu. 2. Nic. Myl. in ver. priuilegium cōtra ius commune.*

signif. & in c. cū olim. s. de arbi. cū cōcord. de qbus aliàs. ¶ Vltimò per istū
4 tex. dū pbat, ꝙ † sup extrauaganti discrepāte a iure cōi cadit pbabilis dubitatio, infert ad id, qđ no. Bar. in l. cū prolatis. ff. de re iudi. vbi dixit, ꝙ licèt snīa lata ꝯtra ius expresso iuris errore in snīa sit nulla, c. 1. j. de re iudi. l. 2. C. qñ prouo. non est neces. illud est verū, qñ est lata ꝯtra ius cōe, secus, si sit lata ꝯtra extrauagantē, qa de illa pōt probabiliter dubitari, & superior nō fuit cōsultus, & sequit hic do. Ant. domi. Car. & Imo. & Rom. ī d. l. cū prolatis. & do. Ant. in c. 1. in vlti. col. j. de re iud. & in c. p tuas. j. de sent. excō. & in c. ab excōicato s. de rescri. & Dom. in c. in tm̄. in pen. col. 21. dist. & in proœ. Sexti. §. sanè. & Bal. ī l. 1. circa prin. C. qñ prouo. & Bar. & Bal. in l. 2. C. eo. ti. & Bal. in l. 1. C. quot testes sint neces. ad prob. ingrat. & rō est, vt dixi, qa de ipsa ē pbabilis ignorātia, vt ī isto tex. q optimè facit, quēadmodū ēt dicit Imo. hic post Bart. in d. l. cū platis. de snīa lata ꝯtra legē obscurā, vt non sit statim nulla, vt per Do. in c. in tm̄. pal leg. cum concor. de qbus dicet in c. 1. j. de re iudi. ¶ Et ista est cōis * opin. licèt ꝯtra ipsam do. Abb. hic opponat, & non soluat de notatis in c. 2. de cōstit. vbi ꝯstitutio ligat post duos menses à die publicationis, sed ad hoc sufficiēter rñdet do. Ant. & Imo. hic, ꝙ illud ed verū, qñ ꝯstat de publicatione, secus est, si de illa non ꝯstat, & ita erat hic, & nō dicat, ꝙ ſm istā solutionē ista Decretalis nihil operaret, cū sit indubitatū, ꝙ iudex nō tenet sequi l. allegatā p partē, nisi de ea plenè doceat, quia, vt dicit do. Card. in 1. oppo
5 si. pōt eē, ꝙ † extrauagās pducebat in forma publica, vt sub bulla, & tñ dubitabat, vt qa reperit diuersa litera ī diuersis extrauagantibus in eadē dispōne, iuxta gl. pe. ī c. nemo deinceps. de ele. in 6. Non ergo est standū incontinēti l. 2. C. de legi. Et ꝙ ita oporteat dicere, patet, ſm eū, qa aut extrauagās pducebat in forma publica, vt publica, vt sub bulla, & non videbat de ea posse dubitari, aut nō est in forma publica, & nō est standū, sicut nec scripturę priuatę, c. ij. s. eo. lō rñde, vt est di
6 ctū. ¶ Retenta ergo opi. cōi, ꝙ † snīa ꝯtra extrauagantē nō sit nulla, decla ea eam primo, nisi pars petijsset, vt iudex dubitās de extrauanti ꝯsuleret superiorē, qa si petitus hoc nō fecit, snīa nō tenet, ſm Bal. hic, alleg. l. verū. §. ex facto. ff. de mino. Sed in hoc ꝯtrariū sentiunt hic do. Ant. & Imo. dicentes, ꝙ si iudici non vr, pōt omittere istā cōsultationē, iuxta l. cū de nouo. C. de legi. Et istud admittit do. Abb. qñ de extrauagāti allegata non hr aliqua notitia, aliàs si iudex omittit dictā cōsultationē, vr puniēdus, per istum tex. in verbo, consulat. non tñ snīa est nulla, tanquam lata solùm contra ius litigatoris, arg. c. venerabilem. de elec. & ita sentit hic gl. si
7 ſm ipsum. ¶ Secundò declara, vt † non habeat locū in extrauaganti valde nota, vt extrauagans, execrabilis, & similes, quia in ipsis nō cadit pbabilis ignorātia, argu. c. quod dicitis. 16. dist. & & c. 1. de post. pla. ſm do. Abb. hic, & Bal. in l. leges sacratissimæ. in 2. qō. C. de legi. & Pet. de Anch. in repet. c. canonum. in 30. char. de consti. & do. Abb. in c. 1. j. de re iud. & do. Ant. & Imo in proœ. Decr. vbi idē dñt, si de extrauagāti est facta fides in iudicio, qa satis dr notoria, ex quo p acta constat de ipsa, argu. c. fi. j. de coha. cle. & mul. & p no. in c. cum olim. de ver. sig. Et non dicas, ꝙ probatio non noceat snīæ, & ꝙ ipsi loquant, qñ fides fit post snīam, quia nullo mō istud senserūt, īmo apertè loquunt, qñ an snīam fit fides de extrauaganti, qa causat notorietas ipsius, & hēt locū ista declaratio: si aūt fieret fides de extrauagāti in cā appellationis, nō diceret snīam esse nullā, sed retractaret, tanq de eius iniustitia ex nouiter deductis constaret, vt per Domi in proœ. 6. §. sanè. ¶ Tertiò de
8 clara pdicta extendendo, vt † hēant locū ēt in statutis, quia licèt snīa lata cōtra statutū sit nulla, sicut qñ cōtra legē, vt per Ioan. An. in Spe. de execu sen. §. iusta. versi. itē nulla rōne litigatoris. & Bal. in disput. statuto cauetur. & in l. scire oportet. §. cū sequēs. ff. excu. tut. & in l. cū lege. ff. de testa. & in l. non dubiū. ad fin. C. de legi. & in l. 1. in vlti. col. C. de hæ. insti. cū cōcor. tñ si est lata cōtra puisionē, vel reformationē nō īsertā in volumine statutorū, valebit ipso iure, vt hic p do. Abb. & Bart. & Ang. in d. l. cū prolatis. dū modo non sit notata p prędicta, & dicit Bal. in auth. habita. in fi. C. ne fil. p pat. ꝙ statutū extrauagās registratū in vol. statu. nō dr amplius extrauagās, ex quo est incorporatū. Et drīam inter extrauagantem, & statutum, vide per Bal. in l. 2. ante fin. C. de prob. ¶ Quartò declara extendendo, vt habeant locū ēt in snīa principis, ſm Car. hic, quia licèt habea
9 mus, quòd † sententia principis facit
* ius, * vt habet, licèt nihil alleget, in c. in causis. de re iudi. tñ habet pro lege extrauagās, vnde sentētia lata cōtra illam non est ipso iure nulla. ¶ Et
10 † idem est de decisionib. Rotę, ſm ipsum, cum quo in hoc vltimo concordat Domi. dicens, auditores non habere authoritatē legis ꝯdendę, in
11 ca. duobus. de rescrip. in 6. ¶ Et † idē credo de regulis cancellarię Apostolicæ, qa non sunt constōnes gñales, * vt dicit Pet. de Ancha. ꝯl. 292. incip. Efficacibus. Vñ nō ligāt grās factas à successore Pontificis, qui eas cōdit, vt p eundē in c. 1. de consti. in 6. ¶ Et idē credo de epl̄is Principis, & sic limito quod dicit Ang. in l. 1. in pe. col. ff. de ferijs. & in l. itē veniūt. §. cæterū. ff. de peti. hæred. qa istæ vñr extrauagantes, vt infert ex dictis domi. Car. hic, q nō exprimit, an snīa ualde not. liget, si enim ęquiparatur extrauagāti, vr, ꝙ sic, p prædicta. ¶ Et idem fortè secus, cū non sint ll. gñales, ut est dictū. & not. qa sæpe interrogaberis, utrum extrauagantes Apostolicæ, præsertim aliqualiter notæ, licèt nō vr ligēt pp censuras in eis appositas, & vr, ꝙ nō, quando nō apparet, ꝙ nūquā fuerit moribus utentiū approbata, pp glo. in c. 1. s. de treu. & pac. cū his, q elegāter tradidit hic domi. Abb. & latiùs Dminic. ī §. hæc & si legib'. 4. distinc. & sic snīa ꝯtra tales lata etiā notas teneret, sicut ī simili dicit Petr. de Anch. ī cle. 1. de reb. ecc. nō alie. ꝙ ualet snīa contra statutū antiquū nō vsitatū. Et totam hāc declara. accuratè & bñ nota, qa continet noua, & nō parum importātia. ¶ Demū in hac mā quærit Bald. hic, qñ sit pbabile dubium de extrauaganti, de quo dixi aliqd s. versic. & ista est cōis. & refert hic Inn. dicētem, ꝙ si aduocati allegēt

* Facit ius. *Adde quod facit ius vniuersale, & oēs ligat. sicut & eius epistola alicui directa l. 1. ver. per epistolam. ff. de constit. princ cum concordan. vt per Ioan. de Plat. in l. neque. C. de decuri. lib. 10.*

* Generales. *Adde quòd opinio magis cōmunis * est quòd sint generales, et ligēt omnes ēt extra curiam, vt tenet idem Aucto. ī c. 2. de rescr. Myl. in reper. in ver. lex. §. 2. Barba. cōs. 57. co. 2. li. 1. Auct. cōs. 295. pro clariori euidentia. vbi arguit de regulis cancellariæ sicut de leg. & alibi. Author in c. 1. de re iud. et ī c. quòd super his. col. 3. vers. secūda concl. suprà eo. vbi æqparat regulas cācellariæ legibus vel canonibus pœnalibus, dum quærit an sub illis cōpꝛēdatur Cardinales, & idem tenuit Ioā. And. in Regula. nemo pōt. de regul. iur. in nouel. cum multis simil.*

Universidad de Deusto Biblioteca

quotidie cā,pſumit̄,ꝑ ipſa,qđ dicit eē mēti tenēdū.¶ Et
adde,ꝙ nō dr̄ ↄſtare de extrauagāti,licèt ī aliquibus li
bris ſit inſerta,ſed nō in oībus,ſm Hoſt.do.Ant.& do.
Abb.hic,& Dom.19.diſt.in ſumma.¶ Itē ſcias,ꝙ ſi du
bitatur,an extrauagans faciat ius,cū iſta ſit qō facti,nō
iuris,& factū non præſumitur,allegans habebit proba
re,ꝙ faciat ius,ſm Arch.19.diſt.in Summa,quod dicit
Domi.ibi valde notandū,& ex hoc limitari gl.in c.1.
de confeſ.in 6.volentem,ꝙ poſitio cōtinens id,quod
ius cōe,non eſt admittenda,quia nō eſt neceſſe,ꝙ pro
betur diſpō iuris cōis. Sed ſi ſit poſitio de extrauagāti,
debet admitti.Et idem in hoc vltimo tenet Bar.in l.or
namentorū.ff.de aur.& arg.leg.& do.Anto.& Imo.in
proœ.Decreta.§.ſanè.& do.Ant.in c.ſæpe.de appel.&
Domi.in c.2.in pe.col.de confe.in 6.Item dicit hic no.
Bal.ꝙ aliud eſt iudicare ſm aliqđ ſtatutū,& aliud ꝑ ali-
quod ſtatutū,quia qn̄ concordat iuri,dr̄ iudicari ſm ip
ſum,& non per ipſum,ſm iſtum tex.¶ In gl.1.ibi.§.di
uus.ibi ius præualet conſuetudini contra c.fin.de con-
ſue.ſed dicit hic do.Card.ꝙ in repe.ſua c.quæ in eccle-
ſiarū.s̄.de conſt.reprobauit oēs ſolutiones,quæ dātur
ad illum.§.& dedit intellectum,videlicet,ꝙ ibi tolli-
tur conſuetudo per conſtitutionē iuris cōis non faciē
tem mentionem de ea,quia ex rōne infertur conſue-
tudinē,vel ſtatutū municipale non valuiſſe,ſic.n.fuit
in illo.§.diſponebat conſtitutio municipij corpora tu-
mulari in ciuitatibus.§.diuus.dicit cōtrariū.rō eius eſt,
ne deformet̄ ciuitas,l.mortuorū.C.de reli.& ſumpt.fu
ne.& hoc eſt de iuribus regalibus pertinentibus ad ſo-
lū principē.10.coll. q̄ ſint rega.& ſic infert̄ ſtatutū non
valuiſſe,tanq̄ de non pertinentibus ad magiſtratū,ſm
ipſum vltra alios.¶ Extra glo. dicit hic Hoſt.vt refert
Bal.hic,ꝙ tabellio laicus cōficere pōt inſtrā ſuper ſpi-
ritualibus,de quo dicet̄ in c.ſeq.¶ Itē incidenter dicit
Bal.hic,ꝙ caſſatis priuilegijs tanq̄ irrationabilibus,in-
telliguntur ēt caſſata cōcedenda,alleg.cle.dudū.§.ve-
rū.de ſepul.& l.talis ſcriptura,de lega.1.& c.quia ſæpe.
de ele.ī 6.& c.vnicū.de cleri.nō reſi.eo.lib.& cle.vt hi,
qui.de æta.& quali.vbi eſt oīno videndum,ſm ipſum,
& facit ad quæſtionem,an damnata cōſuetndine intel
ligatur ēt de futura,de quo aliquid dixi in c.2.de ꝓba.

SVMMARIVM.

1 *Concluſio in cauſa excludit omnes probationes, & producit alios effectus.nume.2.3.4.5.6.7.8.9.10.11.12.*
13 *Concluſio ſi facta ſit in cauſa, poſſunt fieri probationes, quando iudex procedit ex officio ſuo,ſi viderit expedire.*
14 *Item vbi vertitur periculum animæ.*
15 *Item in cauſa criminali.*
16 *Item,quando inſtrumenta ſunt de nouo reperta.nu.18.*
17 *Item,niſi inſtrumenta recipiantur poſt concluſionem de conſenſu partium.*
18 *Item quid in cauſa pupilli, vel eccleſiæ, ſi eſſent inſtrumenta de nouo reperta,an poſſint produci.*
19 *Item in cauſis ſummarijs.*
20 *Item,niſi ſubeſſet aliqua euidens ratio, propter quam inſtrumenta eſſent accipienda poſt concluſionem.*
21 *Item,niſi agatur de probanda excommunicatione, & tunc non obſtabit concluſio.*
22 *Item,niſi volens aliquid probare ante concluſionem,fuiſſet à iudice iniuſtè repulſus.*
23 *Item, niſi per beneficium reſtitutionis in integrum ſubueniretur eccleſiæ,vel minori.*
24 *In renunciatione probationum ſi fiat mentio de cauſa appellationis,quid iuris.*
24 *Item fallit iſte tex.in productionibus iuris:quia tales poſſunt produci poſt concluſionem. Et adde nu.26.*
27 *Concluſio in cauſa quot modis fieri dicatur.28.29.30.32.*
31 *Concluſio quando ſit in cauſa, an requiratur de neceſſitate conſenſus iudicis.*
33 *Concluſio in cauſa eſt de ſubſtantia iudicij.*
34 *Textus huius intellectus, ſi quādo ante concluſionem fuit datus terminus ad producenda inſtrumenta,vel datus non fuit.*
35 *Cōſuetudo pōt facere probationē validā, quæ aliàs eſt inualida.*
36 *Cōſuetudo vt faciat ſcripturā ſimplicē haberi pro valida,requiritur,ꝙ ſit introducta à tanto tpe, cuius initij non ſit memoria.*
37 *Et talis ſcriptura non haberetur pro authētica extra locum vbi talis conſuetudo viget.*
38 *Si Res,de quo in tex.non fuiſſet tantæ honeſtatis,& authoritatis, ſed infamis,iſta conſuetudo non valeret.*
39 *Inſtrumenta confecta ab infame valens in certis caſibus, quos habes 40.41.*
42 *Conſuetudo,de qua hic,an nedum inter laicos, ſed etiam inter eccſiaſticos poſſit operari.*
43 *Notarius laicus,an poſſit rogari de negotijs ſpiritualis.*

CAPITVLVM IX.

CVm dilectus. Publicatis atteſta-
tionibus vſq; ad ↄ
clōnē in cā pn̄t inſtrā produci. H.D. pri
mò.Cōſuetudo facit inſtrm̄ authenticū.
H,D.ſecūdò.¶In tex.ibi cōcluſum. Not.
1 † terminū excluſiuū oīum probationū, videlicet con-
cluſionē in cā,quæ qūo fiat dr̄ infrà,& rō eſt,quia facta
concluſione dr̄ oīnò liquere de cā,vt ꝑ gl. in c.ſignifica
runt.in verbo,liquere.& ibi dixi.s̄.de teſti.& multoties
eoſdem effectus producit concluſio in cā,quos produ-
cit ſnīa,vt ꝑ Ioan Mona.Ioan.And.& Domi.in c.2.de
reſti in integ.in 6 & Bal.in l.error.C.de iur.& fac.ign.
& in l.incerti.C.de interdict.& eſt bonus tex.in c.audi
tis.de ꝓcu.& in c.auditis de reſt.in īteg.& c.paſtoralis.
de cau.poſ.& proprie.¶ Et hinc eſt,ꝙ poſt cōclonem
in cā non eſt cognoſcendū,ſed cognitū eſſe,ſm Bal.in
auth.at qui ſemel.ī fi.C.de ꝓb.¶ Sed poſt ↄclonem in
cā nō prodeſt emptori denunciare litē venditori,ſm
2 glo.in l.ſi rem.§.quolibet tpe.ff.de euict.Et † poſt con
cluſionem in cauſa poteſt quis comparere per procu
ratorem in caſa criminali,ſecundum gl. in l.quamuis
3 indubitati.C.de adulter.Et † poſt concluſionē in cau-
ſa non admittitur exceptio,ꝙ accuſator ſe non inſcri-
pſerit,ſecundum Bar.in l.is,qui reus.ff.de pub.iudi. Et
poſt concluſionem in cauſa non tenetur reus reſpon-
dere poſitionibus,ſm Domi.in c.1.in penul.colum.de
4 confeſ.in 6.Et † poſt concluſionem in cauſa nō poteſt
opponi exceptio excommunicationis,ſecundū dom.
5 Car.in cle.1.in 1.oppoſi.de exce.Et † poſt concluſionē
in cauſa non poteſt peti deferri iura-
* mentum Bald.in l.in bonæ fidei.C.
de iureiutand.Et cōſuetudo noua di-
ſponens de deſcendētibus nō extēdi-
tur ad ea,in quibus eſt concluſum in
cā,ſm Imo.in c.fi.s̄.de conſtit.Et po-
teſt concluſionem in cauſa non iura
tur de calumnia,ſm glo.in c.ex lite-
6 ris.de iureiu.Et † nō dicitur iudex ſu-
ſpectus,vt plenè per oēs poſt Lapum
7 in c.iudex.de offi.de leg.in 6.Sed † nō
emēdat̄ libellus in repe.l.edita.C.de
8 eden.Et † non ſit reconuētio,vt ꝑ gl.
mag.ī c.1.de mut.peti. Et exceptio ſu
perueniēs poſt cōcluſionem in cā po
teſt opponi,ſm Ioan.And.do.Ant.&
alios in c.cū dilectus.s̄.de ordi.cog.
& in c.paſtoralis.de except.cum con
cord. Et non dicitur veniſſe,qui ve-
nit poſt concluſionem in cauſa,ſm
Bar.in l.ſi mater.§.eandem.in fi.ff.de
exce.rei iudi. Et pōt fideiuſſor petere liberari poſt cō-
cluſionem in cauſa,ſm Bal.in l.ſi pro ea.in 6.q.C.man.
Et poſt conclu.in cauſa non poteſt peti cōpromiſſum
inter conſanguineos,ſm Bal.in l.j.ff.de tranſac.Et non
poteſt attentari remedium attentatorū lite pentente,
9 ſm do.Ant.in c.1.in vlt.col.vt lit.pend.Et † nō pōt re-
uocari confeſſio,ſm Domi.in c.2.in vlti.colum.de re-
ſtit.in integ.in 6.& domi.Anton.in cap.fin.de confeſ.
Et non poteſt opponi exceptio peremptoria,ſecundū
glo.& Inncent.in c.exceptione.de excep.Et non fit ali
qua productio probationum,ſecundum do.Ant.in c.
auditis.

* *Iuramentum. Adde ſi fuerit petitum poſt, ſed ſi fuerit patitum ante concluſionem poterit deferri poſt. ita Iaſ.in repe.l.admonendi, colū.154.de iureiur.et ita dabet intelligi quod dicit Alexand.conſilio 53.colum.fin.volu.1.Roma.conſi.176.incip.iſtæ ſunt reſponſiones.col.pe.ſub nu.12.verſic.præterea & quarto.*

auditis.uer.no.nonò.de reſti.ī īteg.& ī ca.fraternitatis.
10 s̄.de teſti.Et † ſi litigās ſuper bn̄ficio ꝓbat Canonicā in-
ſtitutionē,& poſt ↄcluſionē ī cā ꝓbat de literis ordinū,
ſuccūbit,qa nō ꝓbauit,ꝙ probare oportebat tpe debi
to,ſcilicet ordines,q nō pſumunt̄,cap.ex literis.de trā
ſact.ſm do.Car.in clem.ↄſtitutionē.in prin.in 6.qō.de
elec.ita dicētē ī facto obtinuiſſe Arch.ↄtra Iac.de Are.
11 ¶Et † amplia primò iſtū tex.ꝓhibētē ꝓductionē īſtru-
mentorū poſt ↄcluſionē ī cā,vt habeat locū ēt corā ar-
bitro,vel arbitratore,ſm Rom.in l.j.ff de arbi.¶ Scđo
amplia,ētſi producant̄ nō ad probandū,ſed ad decla-
randū priores probationes,ſm Roma.in l.admonēdi.
ff.de iureiu.dicentē eſſe tex.ſingularē in cap.auditis.de
reſtitu.in integ.Sed ibi hoc nō ꝓbat̄.Iō fortè cōtrariū ē
verius,ſicut uidemus,ꝙ prohibitus ꝓbare nō prohibe
tur probationē factā declarare,ſm Dom.in proœ.6.in
fi.prin.& in c.ſi qs viduā.34.diſt.cū ↄcor.quas dedi ī c.
l3 cām.in 10.limitatione,s̄.de ꝓba.& intellige,vt ibi di
xi.¶Tertiò amplia,ētſi ſtatim poſt ſnīam qs vellet pro
ducere ſm Bal.hic,mouet̄,qa cùm eſt qō momēti,ea
q̄ fiunt poſt,licèt incontinēti,nō uident̄ ineſſe.l.Thais.
§.intra certa.ff.de fideicō.liber.Secus dicit,ſi iudice īci
piente loqui ante quàm profert verbū Abſoluo,vel cō
dēno,ꝓducta ſint inſtrumēta.Sed aduerte.qa ſi intelli-
git hoc dictū Bal.de productione,quæ fit in actu ſnīæ
poſt cōcluſionē in cā,eſt cōtra iſtū tex.Vn̄ pōt intelligi
dupl'r,vel de ꝓductione facta in ſnīa,quā ↄcluſio nō ꝓ-
ceſſit fortè ex nā cāæ,uel de productione facta in inter
locutoria,ꝑ quā iudex facit ↄcluſionē in cā eo modo,
quo aliqn̄ pōt,vt dicet̄ in gl.¶Quartò notabil'r amplia
ētſi ſit talis ꝓbatio facti,quæ pōt opponi poſt ſnīam,qa
non ſequitur,ꝙ poſſit opponi poſt concluſionē in cā,
vt ſingul'r per dom.Card.in ca.licet cām.in princi.ī pe.
quæſtio.de prob.ubi dicit,ſe uidiſſe obtineri in facto,ꝙ
poſt concluſionē in cā non pōt opponi exceptio falſita
tis,ꝑ iſtū tex.Nec obſtat,ꝙ poſſit poſt ſententiam,qa
12 † tunc eſt noua inſtātia,& nouus modus procedendi.
Sed ꝙ poſt concluſionē poſſint produci ↄſiſtētia in fa-
cto,repugnat iuri,ſm ipſum,& ꝓ hoc facit,qa,ſm ipſū
hic,& dicet̄ in ca.ſequenti,cōcluſio in principali non
nocet in appellatione,in qua nō deductū deducit̄,&c.
Ex quibus verbis tolli pōt vna rō in contrariū,vz ꝙ
cui non nocet ſnīa,nō nocēt acta,ca.inter dilectos.ſu-
pra,eodē,vt nō procedat in concluſione in cā,alias ſe-
queret̄,ꝙ ſicut oīa nō deducta in principali poſſent ꝓ-
duci in appellatione nō obſtante ſententia,ita poſt ↄ-
13 cluſionē,qđ eſt incōueniēs.Et iſtud bn̄ no.¶Modò † i-
ſtū tex.limitat primò dom.Abba.hic,nō ꝓcedere ī ca-
ſibus,in quibus iudex procedit ex offō,ſi viderit expe-
dire,ꝑ tex.in d.ca.Paſtoralis.de cauſa
poſ.& proprie.ibi,niſi iudex.& notat
* Rota deciſio.5.ī formis * inci.Si poſt
ↄcluſionē.& dom.Ant.in ca.auditis.
s̄.de ꝓcu.& do.Abba.in ca.cùm cla-
mor.s̄.de teſti.& Spe.de renūc.& cō-
cluſio.§.1.ver.& ſcias.& Bal.in l.j.cir
ca fi.C.ſent.reſcin.nō poſ.& Rom.
ī l.j.ff.de arbit.& in ſuo elegāti ↄſilio.
* 175.* inci.Iſtæ ſunt reſpōſiones,ad fi.
& in l.admonendi.ff.de iureiur.facit
tex.j.c.ꝓxi.& qđ ibi dicet̄.In quib9 lo
bes,ꝙ ↄclo in cauſa non ligat iudicē.
Et dicit do.Car.ↄſilio.72.incip.Titius
14 nūc ſunt decē & nouē anni.&c.ꝙ † ī
cauſis,in qbus vertit̄ periculū animæ
pōt iudex ex officio recipere ꝓbatio-
nes poſt ↄclone in cā.Alle.Hoſtie.&
Ioā.Andr.in c.ad petitionē.j.de cauſ.
poſ.ad qđ uide oīno Rotā d.deciſio.4.
in add.nouis,ubi dr̄,ꝙ in cā bn̄ficij cu
rati iudex ēt īuita parte pōt reciper̄ ꝓ
batiões poſt ↄclone ī cā.Et iſtis adde
Do.An ī c.1.circa fi.ut lit.pēdē.vbi di
cit,ꝙ ī remedio attētatorū lite pēdēte

* In formis. *Adde & dic in nou. & eſt concl.1.tit.de teſti.& ui.dec.ſeq.in eiſdem inc.per eadē motiua.*

* 175. *Adde quod eſt cōſilium.176.col.pen.ſub nu.14.uerſicu.& primo poteſt iudex,et adde eundem Rom.conſilio.20.incip.Viſo puncto.ſub num.2.uerſi.poſt concluſionem.& ī l.4.§.hoc autem iudiciū.col.pen.uerſ.11.aduerte.& ibi Alex.n.18.de damno infect.Aucto.ī c.1.col.2.uer.utrum iudex.de iudici.*

iudex ſupplere pōt poſt ↄclonē ſ ī cā.Et adde Bald.in l.
cum propria.in fi C ſi qs alt.vel ſibi.vbi dicit,ꝙ fructus
percepti poſt cōcluſionem in cā debent̄,ſicut alij,cum
debeantur iudicis offō.Et adde Pet.de Anc.poſt Ioan.
And.in ca.1.de iur.cal.in 6.vbi dicit,ꝙ iudex ex officio
poſt ↄcluſionē in cā pōt exigere iuramētū calumniæ.
15 Et iſta cōfirma ex dicēdis infra,ca.ꝓxi.¶ Scđo † limi-
tat dom.Abba.iſtum tex.non procedere ī cā crimina-
li.Alleg.Bart.in l.diui fratres.ff.de pœnis.& ī l.j.§.ſi qs
ultimo.ff.de quæſtio.& idē Bal.in l.1.uer.quarto quæ-
rit.C.de cond.inde.& Roma.in d.l.j.ff.de arbi.& in lo
cis allegatis in limitatione præcedenti,dicēs,ꝙ ī cā cri
minali non concluditur,quin ſemper vſque ad ſnīam
poſſit deduci innocetia rei,per d.§.ſi qs ultimò.l3 An-
gel.aliud dicat,& nō bene,ſecundum eum in l.pactū ī
ter hæredē.ff.de pac.& reprobat glo.in d.l.quamuis in
dubitati.C.de adult.de quo ēt per Bal.in authen.iube-
mus.in ult.col.C.de iudi.& in l.ſi accuſatoribus.circa
fi.ubi vide,C.de accu.& ī c.paſtoralis.
* de cauſ.poſſ.& uide Ro.ī formis * de-
ci.30 inci.fuit dubitatū.vbi poſt prin.
videntur expreſsè tenere ↄtra iſtā li-
mitationē,ſed in additionibus nouis
approbat̄ dictū Bart.in d.l.j.& dr̄ per-
petuò tenēdū mēti,& pēdet hoc ab
alio dubio,utrum in criminalibus liceat renūciare de
fenſionibus,q̄ renūciatio eſt ↄcluſio,ut j.dicetur,& in
hoc regul'r dr̄,ꝙ non,per rōnē l.ita uulneratus.ff.ad l.
Aquil.cū concord.quas dedi in c.cum ueniſſent.in 2.
concl.de teſtibus s̄.vbi ēt dixi circa nouē fallentias,&
16 ſm illas adaptāda eſt hæc limitatio.¶ Tertiò † limitat
dom.Abb.non procedere hoc in inſtrumētis de nouo
repertis poſt ↄcluſionē in cauſa,& idē dn̄t dom.Anto.
& Imo.hic,allegāt oēs Barto.in l.admonendi.ff.de iu-
reiuran.& idē Bal.in l.j.C.de cōd.in-
deb.Roma.in d.l.admonēdi.& in d.*
* ↄſilio.175.* & do.Card.d.conſi.72.fa
cit,quod no.Bal.in l.inuitus.ī ult.col.
C.de ꝓc.vbi dicit,ꝙ ſtatutū ꝓhibēs in
cā nullitatis nouas probationes reci-
pi,non intelligitur de emergentibus
de nouo,& ita dicit notabil'r ↄſuluiſ-
ſe Dy.¶ Sed ↄtra iſtā limitationem vi
det̄ tenere Pau.de Caſt.in d.l.admo-
nēdi.dicēs,eā nō probari in iſto tex.Sed poſt multa ad
ducūt opi.Bartol.quādo cā eſſet talis,in qua poſt ſentē
tiam nō poſſet appellari.Et pro hac parte,facit,quod
no.do.An.& do.Abb.in c.paſtoralis
de except.ubi allegātes Rotā deciſio.*
* 29.* dicūt,quod poſt ↄcluſionē in cā
nō admittitur exceptio etiā nouiter
ſuperueniēs,per c.auditis.de reſtit.in
integ.& idē ſētit Io.And.in d.c.cum
dilectus.de cauſa poſſ.& propri.ſm
eos.¶Sed poteſt ſaluari iſta limitatio,ubi qs nullā ne-
gligētiā cōmiſit in perquiſitione inſtrumētorum nūc
nouiter repertorū poſt cōcluſionem in cā,vt quia pro
babiliter ea ignorauit,nā pn̄t produci poſt ↄcluſiōem
mediāte reſtitutione in īteg.talis enim ꝓducere pōt in
ſtrumēta nouiter reperta,ne dum poſt cōcluſionem ī
cā,ſed etiā poſt ſnīam,ex clauſula generali,Si qua mi-
hi,&c.ut no.Ioa.And.poſt Specu.in ti.de exec.ſent.§.
fi.verſic.illud.& Barto.in l.j.C.de ſent.aduer.fiſ.latis,&
facit,quod no.Imo.in l.imperatores.ff.de re iudic.Et
hoc pōt procedere,ētſi eſſemus in caſu,in quo ſi fertur
ſnīa,pōt appellari,qa pinguius ſubuenitur ꝑ reſti.in in
teg.q̄ per remediū ordinarium appellatiōis.Vn̄ unum
nō tollit aliud,ut no.in l.fi.C.ſi aduer.rem iudic.& tā-
to magis,qa utilius eſt intacta iura ſeruare,q̄ poſt cām
vulneratam remedium exhibere,l.fi.C.in qbus cau.in
integ.reſtit.nō eſt neceſ.Ergo utilius eſt ꝓuidere,ne fe
ratur ſentētia,cōtra quā appellatur aduerſus eā latam.
¶Quartò limitat do.Ab.niſi † inſtrumēta recipiantur
17 poſt cōcluſionē in cā præſentibus partibus,& nō con-

* In formis. *Adde et dic in nou.et eſt deciſio.2.ſub titu.de ſequeſt.poſſeſ.& fruct.*

* 175. *Adde quòd eſt 176.in penul.colum.ſub nu.12.uerſicul.quinimo poſſunt.& vide Aucto.in ca.paſtoralis.nume.9.de reſcript.*

* 29. *Adde quòd eſt in nouis.deciſ 5.titul.de appel.& incip.fuit dubitatum.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

* Receptio. *Adde Lanfran. in cap. quoniam contra. de probat. in uer. instrumẽtum productiones. nu. 42. 43. et super clem. sæpe. de uer. signi. super glo. libellus. nu. 26. cum aliis sequen.*

tradicentibus, q̃ ualeat receptio, * & vr̃ iudex reuocare tacite interlocutoriã. Idẽ Pau. de Cast. in d. l. admonẽdi. & domi. Abba. eleganter in capi. q̃n contra. de prob. & ibi dixi super gl. in verbo, productiones. & iudex sciens esse conclusum in causa, si admittit probationes, ur̃ reuocare cõclusionẽ & pro reuocata habere, cõcurrentib⁹ his, quæ necessaria sunt in reuocatione interlocutoriæ, secundùm Rotã in d. cõclusione, arg. l. illud ff. de acq. hær. & sequit̃ Io. de Imo. post do. Ant. in c. auditis. in fi. de p̃cu. & Bal. in l. perẽptorias. C. sent. rescin. nõ pos. & do. Card. in cle. 2. de testi. & do. Ab. ind. c. q̃n p̃tra. licèt aliud dixerit Pa. de Ca. in d. l. admonẽdi. ¶ Quintò limi

18 tat Roma. in d. l. admonẽdi. nisi† in cã pupilli, uel eccl̃ę & essent instrumenta de nouo reperta. quia in talibus causis ẽt nõ obstaret sn̄ia, quin possint p̃duci instr̃a de nouo reperta l. imperatores. cum gl. ff. de re iu. & no. gl. fin. in c. inter monasterium. j. de re iudic. Vnde multo minus conclusio, ꝑm ipsum: cuius dictum intelligi põt etiam data negligentia in perquirendis ipsis instrumẽtis, ad hoc ut sit differẽtia inter tales personas et alias, p̃ id quod dictũ est in 3. limi. Quòd aũt ẽt tales p̃sonæ sint sub regula huius literæ ī instrumẽtis nõ de nouo reper tis, probaẽ in c. auditis. de resti. in integ. vbi est opus remedio restitutionis in integ. ¶ Sextò limitat Roma. in d. l. admonẽdi, nisi p̃ducant instrumẽta de nouo celebrata, p̃p q̃ nõ expectata sn̄ia intẽdũt partes à lite recedere, q̃n ẽt in illa poterũt produci post p̃clusionẽ ī cã. & iudex teneẽ ea admittere, ꝑm ipsũ dicentem ĩta expresse p̃bari in l. j. §. vñ q̃rit. ff. de ope. no. nũc. & idẽ latius dixit in d. p̃silio. 175. Sed si hoc dictũ ītelligit, q̃n vtraque pars p̃ducit, parũ īportat attẽta quarta, de qua §. Si aũt loquit, q̃n vna pars p̃ducit, & alia opponit de

* Summarijs. *Ad de Socin. in consi. 190. inci. memini. * in si. vol. 2. Auct. in c. ad petitionẽ. 4. no. de accusat.*

p̃clusione facta in cã, tũc est dictũ val de pulchrum. ¶ Septimò limitat Ro

19 ma. vbi §. istũ† tex. nõ p̃cedere in cau sis summarijs, * p id, qd ī simili no. gl. in verbo, interrogauit. in cle. sæpe. de verb. signi. dicẽs, in talibus iudicẽ posse interrogare post p̃clusionẽ in cã, ẽt ad instãtiã partis, & idẽ ī p̃posito dicit Roma. p i lã gl. d. p̃silio. 175. & Rota ī antiq. decisio. 10. * inci. Itẽ, q̃ postquã. & in formis, decisio. 30. ꝑallegata, ¶ 3 secus dicãt in causis p̃anis, in q̃bus ẽt de equitate seruaẽ iste tex. per multas rõnes, quas ipsi adducũt, ¶ 3 aliud dicãt incidẽter decisione 165. inci. latis

* Latis tribus. *Ad de quod est decis. 2. titul. de restitu. in integ. in nou. & ad eã ui. Cassad. decisio. 2. num. 1. eod. ti.*

tribus. * in fi. & nõ bñ, q̃a nimiùm eneruaret hæc decretalis. ¶ Octauò limitat Bal. ī l. j. in fi. C. sen. rescin. ñ pos.

20 nisi† subesset aliqua euidẽs ratio, p̃p quã admittẽda eẽnt istrumẽta, q̃a eo rũ p̃ductioni nõ obstabit p̃clo in cã. Allegat Spe. de renũc. & p̃clu. §. 1. ver. & scias. Idẽ Rom. ī l. j. ff. de arb. p̃c. ad nostrã. el 3. j. de iureiu. & sentit Bal. in l. j. C. vt q̃ desunt aduo. Simile no. dom. Ant. in c. dudũ. el 1. ī 4. no. de ele. dicẽs, exceptionẽ notoriam superuenientem post conclusionẽ in cã posse opponi. Sed q̃ ista limitatio nihil importet, ostendit̃ hoc mõ, q̃a Spe. in d. vers. & scias. & Bald. in d. l. j. loquunt̃ in iudice mouente se ex offõ. Et hoc dictũ est post do. Abb. in prima limitatione tex. in d. c. ad nostrã. q̃ loquit̃ in probatione notoria, & ita Bar. in d. l. j. Sed attẽto, q̃ probatio resultãs ex instrumẽto, ẽ notoria. c. licet. in verbo, euidẽtissimè & ibi dixi ī 6. no. de p̃bat. si istud esset verũ, semper possent p̃duci istrumẽta cõtra istũ tex. Vbi aũt superuenirẽt de nouo, secus, vt §. dictũ est. Et hic adde, q̃ dixi in c. q̃n p̃tra. vers. fallit scdõ, nisi appareat. ¶ Nonò limitat Spe. ī d. ver. &

21 scias nisi† agaẽ de p̃bãda excõicatione, q̃a nõ obstabit p̃clusio in cã, & sequit̃ do. Abb. in c. exceptionẽ. de excep. & facit tex. in c. pia. de excep. in 6. & ī cle. vnica, cũ gl. fi. de excep. & qd̃ no. Spe. in ti. de exce. §. nũc videdũ. vers. porro exceptio, q̃a sempet imminet periculũ aĩæ p̃p cõmunionẽ, vt dicit tex. ī d. c. exceptionẽ. ¶ Sed q̃ ista limitatio sit falsa, uide expresè Car. in d. cle. 1. ī prima oppos. vbi ad literã dicit, q̃ ¶ 13 dicat, q̃ excõicatio opponi põt usque ad sn̄iam, vt in dictis iuribus, nõ tñ p hoc sequit̃, q̃ post p̃clusionẽ p̃poni possit, cum post ea statim debeat ferri sn̄ia, & ita dicit sentire Inno. in ca. pastoralis. ad fi. de exce. dũ loquit̃ de termino dato ad perẽptorias, p̃ponẽdas, quo lapso dicit ñ posse opponi excõicationẽ, q̃a ꝑm do. Card. ille terminus vr̃ habere vim cõclusionis, postquàm nihil põt p̃poni cõsistẽs in facto, p istũ tex. & nõ admittit ipse illã differẽtiã, quã ī hoc sensit dom. Ant. in d. c. pastoralis. in pen. col. an p̃ponaẽ in vim dilatoriæ, vel perẽptoriæ, q̃a vtroque casu stat regula huius decretalis, sed bñ dicit, vbi nõ ẽt terminus ad perẽptorias, sed terminus ad dilatorias illo elapso adhuc posset opponi, ñ ex eo, q̃a differãt ista eo mõ, quo dixit do. An. sed q̃a terminus ad dilatorias nõ hẽt vim p̃clusionis in cã, prout alius, & ad periculũ cõ munionis, p̃uidet, tũ q̃a expectãtes sn̄iam amplius ī iudicio ñ cõicant de necessitate facta p̃clone, tũ q̃a iudex ex offõ prouidere põt, d. c. pia. in fi. & ita no. q̃a sic dẽnt intelligi, & sunt singularia, ꝑm do. Bar. in d. cle. 1. ¶ Decimò vr̃ limitari, vt nõ procedat, vbicũque obstat sn̄ia vt ibi ẽt nõ obstet p̃clusio, p̃ regulã c. inter. §. eodẽ. et di xi in c. cãm. el 1. §. de testi. Sed istud nõ credo verũ, quo ad p̃clusionẽ in cã, p ea q̃ dicta sunt §. in 4. amplia. ¶ Vn

22 decimò† limitat do. An. in c. tã literis. in 1. col. de testibus, nisi uolẽs aliud probare añ p̃clusionẽ in cã fuisset à iudice iniustè repulsus, p illũ tex. & p̃ gl. ī verbo, & post in c. ex p̃questione. de rest. spol. Idẽ, si p̃p negligẽtiã iudicis, ꝑm Spe. de renũ. & p̃clu. §. 1. ver. & scias. per c. per tuas. §. de testib. Sed aduerte, q̃a si ītelligit ista limitatio de p̃clusione, q̃ fit p renũciationẽ probationũ factã spõte à partibus, nõ credo, q̃ sit vera, q̃a imputaẽ parti, quę spõte p̃clusit, sciẽs señ p̃basse, vñ vr̃ renũciasse bñficio probationis omissæ. Facit regula dãnũ, de regu. iur. in 6. & c. cum uenissent. cũ ibi alleg. in 1. gl. §. de testi. Vbi aũt cogeret̃ p̃cludere, uel à iudice, vel è statuto, procedere posset hęc limitatio, circa quã dubitaẽ, utrum ī eo tpe. in quo taliter exclusus probat post p̃clusionẽ, possit ẽt alia pars probare? & vr̃, q̃ sic, arg. l. petẽdæ. C. de tẽp. integ. restit. petẽdæ. ẽtsi ipse, q̃ posset producere, nollet producere, p id, quod dicit Spe. in ti. de dila. §. uiden dũ. ver. quid si reus petita. dũ dicit, partẽ non posse renũciare dilationi in p̃iudiciũ alterius, cui est quæsitum ius bñficio d. l. petẽdę. Sed utrũque dictũ indubitãter ẽ falsum. Primum, quie beneficiũ l. petendæ. nõ hẽt locũ in parte, quæ iã renunciasset probationibus, ꝑm Iaco. Butr. & Bal. in authen. iubemus. per illũ tex. C. de iudi. & ita est hic, q̃a renũtiatũ est mediãte conclusione. Secũdũ dictũ non procedit per eandem rõnẽ, & etiã, q̃a Spe. loquit̃, quando est acceptata dilatio, sed hic nõ dr̃, q̃ sit acceptata, sed quòd non curat de ista facultate, p̃ducendi, & ẽtsi curaret, stat dictum Bal. in d. authen. in

23 contrariã, &c. ¶ Duodecimò† limitat Spec. de instru. edit. §. nunc uidendum, in princ. nisi ex beneficio restitutionis in integrũ subueniretur ecclesiæ. uel minori, & probaẽ in c. auditis. ubi oẽs ponũt de resti. in ĩteg. Et idẽ posset dici de maiore, cui cõpetere posset beneficiũ restitutionis ex clausula, Si qua mihi iusta cã, ut dixi supra, ī 3. limitatione. Et no. pulchrè. do. Car. in proposito ꝑsi. 25. inci. In cã Amareti. & ī simili habeẽ in ca. intimauit. §. de testibus ubi vide, quæ dixi super gl. ī. l. dem etiã dicit Specu. ubi supra. si capitula noua orirentur ex ueteribus, quod intellige, ut dixi in secũda ampliatiõe. ¶ Tertiodecimò limitant hic Ioã. And. do. Ant. & alij. nisi essemus in cã appellationis, q̃a ea, qbus ī principali obstabat p̃clusio, poterũt nũc produci, p l. p hanc. C. de tẽp. appel. Et idem tenet dom. Ant. & dom. Abba. de tẽp. appel. Et idem tenet dom. Ant. & dom. Abba. de renũc. & p̃clu. in prin. ¶ Alio† modo fit p̃clusio in cã à lege, ut l. properandũ. in prin. in uerbo, cõclusit. C. de iudi. uel à statuto, per quod datur terminus conclusionis in cã post certa tẽpora, & uult eã haberi p̃ facta. Et istũ modũ ponit Bal. in l. si accusatoribus. in fi. C. de accu. Et dicit Bal. in d. ca. pastoralis. q̃ quando statutũ dicit usq; ad talẽ terminum debet esse probatũ, lapsus termini habeẽ pro p̃clusione. Alleg. l. si de meis. §. fi. ff. de arbit.

a Niti in. *Adde & dic, q. idẽ est, quãdo est facta generalis renũciatio in principali cã, ut puta cõclusum est in cã cũ genera li renũciatione p̃bationũ, quia tunc talis renũciatio in principali cã, nocet, ẽt in cã appellationis. Vide Ange. in Authe. de testibus. § q̃a Bal. ī authen. iubemus. ī 2. col. C. de iudi. et Ang. ī Authe. ut cũ de appel. cogno. §. sed hoc.*

* Allegant. *Adde cum. Ro. consilio. 20. inci. Viso punc̃to. nu. 2. cõs. 110. incip. in præsenti. ante si. consi. 346. inci. in hac causa. nu. 7. Barb. ī trac. de Car. leg. a. lat. q. 5. nu. 6. Bal. in ca. si. in tex. alleg. uersicu. quæro hic utrum post conclusionem in causa. Car. consilio 72. inci. Tuius nunc sunt. in 4. dubio, ubi istud declarat dummodo ad eas producẽdum dilatio non petatur, ut ibi per eum.*

a p̃clusione, nisi† in a renũciatione p̃bationũ p̃ducãt probationes iuris, pu

24 tionũ fieret mẽtio ẽt de cã appellatio

25 nis, ꝑm dom. Card. hic. ¶ Vltimò † limitat do. Car. d. cõsilio 74. nisi post cõ clusionẽ p̃ducãt probationes iuris, pu ra allegationes, vel cõsilia Doctorũ, q̃a iste tex. cũ similibus loquit̃ de p̃ba tionibus cõsistẽtibus in facto, & idẽ p̃ suluit Roma. p̃silio 175. in 5. col. & ni hil allegãt, * sed addo Bal. idẽ tenẽtẽ in c. fi. in vlt. col. de p̃bat. & ibi p̃ hoc no tãter decidit, q̃ post p̃clusionẽ in cau sa reus põt dicere, q̃ nõ fuit lis p̃testata, q̃a hęc allegatio p̃stat ex actis, nam q̃ in corpore actorũ nõ cõtinetur, nõ vr̃ factũ, & talis allegatio est potius iu

b ris, q̃ facti, q̃a probaẽ p rõnẽ disputandi, & acta loquunt̃, & vbi nõ loquunt̃ acta, nec nos loquimur, ut ibi per ipsũ, cuius dictũ est notabile in mã huj⁹ ca pituli. ¶ Sed cõtra istã ītrationẽ tenet Spe. in ti. de renũc. & p̃clusuer. & no.

26 & Inn. in d. c. pastoralis. q̃ † post p̃clusionẽ in cã, nec in iure, nec in facto ali qd̃ p̃poni põt. Idẽ gl. in ca. q̃n p̃tra. in verbo, renũciatiões. ibi, vel allegatio. de prob. & gl. hic ī verbo, cõclusũ. ibi allegationibus. Idẽ Baldus in d. ca. pastoralis. dicẽs, q̃ si post p̃clusionẽ producanẽ cõsilia sapientũ & magnorũ Doctorũ, iudex nõ dẽt ea facere poni ī actis. ¶ Itẽ dicit, q̃ ¶ 3 possit ex forma statuti peti p̃silii sapiẽtis, tñ postquã ẽ p̃clusum in cã, nõ põt peti. ¶ Itẽ nec dẽt dari aliqua dilatio ad allegandũ, q̃a p̃clusio est ultimũ verbũ scriptũ, vr̃ p̃batũ, arg. l. fi. C. de fide ĩstrumẽtorũ. Et illud ẽ ultimũ, post qd̃ nihil sequit̃. l. q duos. ff. de reb. dub. Et hãc partẽ te

27 net etiã Bal. in l. ne causis. C. de appell. ¶ Sed posset distingui, vt p Bal. in d. c. pastoralis. q̃ aut partes renũciãt p̃bationibus, & intelligit̃ de p̃sistentibus ī facto, nõ in iure. sed si cõcludũt in cã, cõprehendit̃ vtrũ que, secundũ eũ. vel posset dici, vt p Bal. in authen. iubemus. in ult. col. de iudi. q̃ nõ põt fieri allegatio in iure, q̃ amplius p̃ducaẽ inter acta, sed tñ nõ põt claudi os, qui possint allegari leges. Vel secũdum dom. Car. ind. c. pa

28 storalis. dictũ Inno. ibi intelligit̃ super, p̃ducẽdis, q̃a sup productis bene potest allegari etiã in ipsa prolatione sententiæ, quia nihil repugnat, secundum ipsum. ut me lius dici põt, ut per do. Car. in d. consi. vtrum videlicet ad allegationes iuris petatur dilatio, & procedãt cõtra ria, quia nulla dilatio amplius danda est, l. cum à nobis. C. de dil. aut non petit dilatio, & p̃cedit ista limitatio-

29 Et ista bñ no. ¶ In gl. in verbo, cõclusum, Cõcludit† ãt in cã uno modo, scilicet cùm partes renunciant allega tionibus, secundum Inno. Io. An. & alios in c. pastoralis. de cã pos. & propr. & Ioa. And. & alios in c. 2. de restitu-in integ. in 6. & Arch in c. iudicantẽ. 30. q. 5. & Bal. in l. si sup delictis. C. de rela. & in authent. iubemus. in ult. col. de iudi. Et nõ oĩs renũciatio hẽt uim p̃clusiõis, q̃a si esset renũciatũ testibus, possent produci instrumẽ ta, ut hic ꝑm do. Car. in d. c. pastoralis Vnde oportet, q̃ sit renũciatũ oĩbus p̃bationibus, ad hoc ut renũciatio habeat uim cõclusionis, secundũ ipsum, & Spe. in ti. de

30 † corã eo pñt fieri allegationes solùm sup̃ productis, & ni hil põt de nouo p̃duci, ꝑm do. Car. in d. c. pastoralis. per l. cùm à nobis. C. de dila. & ibi ẽt uide Bar. & Bal. ī l. ne

b cãs. circa prĩ. C. de app. Et q̃ p̃sultor b nõ possit nouas p̃bationes recipere, sed solùm sup actis p̃sulere, tenet Bar. in l. j. §. 1. ff. de app. & in l. j. C. de rela. & in l. j. ī fi. ff. de fer. & late habeẽ p dom. Car. p̃si. 25. inci. In cã Amareti. ¶ Et in hac mã scias primò, q̃ licèt iura utan tur verbo Renũciatũ, uel Cõclusum, d. c. pastoralis. & c. q̃n. de p̃b. tñ conclusio importat renũciationẽ, sed po nit Et, pro id est, ꝑm do. Car. in d. c. pastoralis. Sed Ro. in d. cõsi. 176. intelligit dictos tex. q̃ innuãt cõclusionẽ posse fieri ẽt aliter, q̃ renunciatione, & in hoc facit magnũ fundamẽtũ ad intellectũ statuti uolẽtis, q̃ post certum tps nulla fiat p̃batio, qa dicit p hoc induci tacitè p̃clusionẽ absq; renũciatiõe, & p hoc facit, q̃ dixi §. de p̃sul. & ita ẽt no. do. Ab. in c. pastoralis. dicẽs p̃clusionẽ fieri posse ẽt absque renũciatiõe inuitis partibus, vt p gl. in d. cle. sæpe.

31 quã facit sing. ¶ Sed o scias, q̃ † in p̃clu sione in cã nõ requirit̃ de necessitate p̃sensus iudicis, & hoc est, qd̃ latè, p̃bat

* Ro. p̃sil. ꝑallegato, * maximè per regulã l. si cõuenerit. ff. de re iudi. & per rõnem l. j. §. vñ q̃ritur ibi. qd̃ enim aliud p̃tor, & c. ff. de ope. no. nũc & dicit videri casũ ī l. duobus. §. fi. ff. de iureiu. vbi valet p̃sensus partiũ absque iudice, inducẽs p̃bationẽ iura mẽti li-

32 tis decisiuã. ¶ Tertio † scias, q̃ si partes volũt, p̃nt p̃cludere in cã sup uno articulo, & nõ sup alio, ꝑm Bald. in l. si accusatoribus. in ult. col. C. de accu. & dicit eẽ gl. ord. ī §. qa verò sępe. in Au-

33 thẽ. d testi. ¶ Quartò scias, q̃ † p̃clusio in cã est de substãtia iudicij in foro ec clesiastico ī causis plenarijs, ꝑm gl. do. Car. & do. Ab. in d. cle. sępe. in verbo,

* p̃cone. & Rotã p̃cl. 5. ī formis. * ubi maximè in additionib. dr̃, q̃ eius omissio reddit sn̄iam nullã, & allegat ibi Bal. ī suo Repertorio ad Inn. ī verbo, renũciatio. ī 7. q. Sed ī summarijs nõ ẽ uecessaria, vt in d. cle. sæpe. nec ī foro ciuili, vt ibi p gl. & do. Ab. & p cũ in d. c. pastoralis. & Bal. ī d. l. ne cãs. ¶ Et ꝑm hæc intellige Bal in c. ī. circa mediũ, si de iuesti. ĩter do. & uasallis ori. dũ dicit,

* Informis. *Adde & dic in nouis. & est. decisio. 1. titu. de testi. inci. si post conclusionem. n. 8. & 4. & ui. Rom. consilio. 176. nu. 11.*

partem posse cõpellere aliã partẽ, ut p̃cludat in cã, q̃n est plenè probatũ, & iuxta hoc tãgit hic solus do. Abb. utrũ publicatio attestationũ sit d substãtia, de quo erit dicẽdũ ī c. cùm l. & A. de re iudi. ubi oẽs ponũt p illũ tex. cũ gl.

34 p̃bãtẽ, q̃ non, ¶ Vltimo † scias, q̃ ille

Cõsultor. *Adde tu, quòd istud est uerum, quòd cõsultor non potest nouas probationes admittere, & ratio est, secundum Bal. in l. final. ff. de fer. in 7. col. quòd committẽdo cõsultari, uidentur partes renunciare probationibus. Et idem tenet Bartol. in l. in offerendis. C. de appellat. Bal. in l. j. C. de dilatio. Adde, q̃ nedũ ipse cõsultor non potest nouas probationes admittere, imo nec ordinarius. Tex. est sing. in l. ex illo. & ibi ad hoc not. Bar. C. de appella. Adde Bal. inc. ceterum. de referi. ubi dicit quòd cõsultor, cui commissus est un⁹ articulus ad cõsulẽdum, de partiũ uoluntate, nullum alium articulũ debet admittere. Itẽ adde, quòd talis cõsultor non potest cognoscere de erro re. si aliqua partiũ allegaret, & dicecet se errasse. Ita Bal. in c. fi. in ult. col. de confes.*

* Prẽallegato. *Adde tu. 176. col. 3. vers. Tertio est casus expressus.*

Universidad de Deusto Biblioteca

tex.intelligit, qñ añ ɔclusionē nō fuit datus termin⁹ ad producēda instrumēta. Si aūt fuit datus & elapsus, an possint amplius produci? dic, vt hic p Bal. do. An. dom. Car. & do. Ab. quib. nihil addo, cùm satis scripserim alio anno post eos in c. l3 cām. de pb. tenēdo, ꝙ ēt re integra, i. dato ꝙ ius aduersarii sit integrū, nō valebit pbatio post terminū regulr, & limitaui plurib⁹ modis. Et p
35 hęc sit expedita prima pars hui⁹ capituli. ¶ In† secūdo rñso ibi, si ɔsuetudo illi⁹ patriæ. no. tex. meliorē de iure, & singularē, fm oēs. ꝙ ɔsuetudo pōt facere pbationē inualid ā validā, & istū tex. in hoc sufficiēter declaraui in c. 2. ī secūda ɔclus. post do. Ab. ibi, de pb. vbi vide, & inuenies per illū tex. examinatū, qd ecōtra, vtrùm probationē validā possit facere inualidā? & de isto tex. fuit facta mētio sæpe in c. 1. s̄. e. dicēdo, ꝙ ɔsuetudo pt disponere sup solenitatibus īstrumētorū ibi enumeratis. Itē memini in c. 2. s̄. e. in prima ɔclusiōe, vers. fallit quintò tāgēdo de ɔsuetudine, q̄ dat fidē libris mercatorē. Et repetere habita in dictis locis, esset solum implere foliū. Sed circa istū tex. collige quatuor declarationes. Prima
36 †declaratio est, ad hoc vt ex ɔsuetudine scriptura simplex habeat p instrumēto, requirit ꝙ sit introducta à tāto tpe, cui⁹ initij memoria nō existat. Ad istud moueor l3 alij nō tāgāt, qa do. Ab. no. istū tex. ꝙ ɔsuetudo pōt eē reseruata principi, nā pōt dare alicui ptātē tabellionat⁹ vt hic. Probat aūt ista declaratio ex tex. in c. super qbusdā. j. de verb. sig. vbi pbat, ꝙ ɔsuetudo nō disponit circa reseruata principi, nisi sit talis, qualē s̄. dixi, & ita per illū tex. no. do. Ab. ibi, & in c. quo ad trāslationē in 1. col. de offi. leg. & in c. cum à nobis. in 1. colū. de psc. & Doc. in locis, de qbus alias reprobātes gl. in c. 1. de cler. ægro. in 6. Et p hāc declarationē apparet, ꝙ ñ sufficeret id, qđ dicit Bal. ī simili, ī l. j. C. ad Velle. ꝙ sufficiat pluries in loco datā fuisse fidē talib⁹ scripturis. ¶ Secūda declaratio.
37 Extra† locū, in quo viget talis ɔsuetudo, nō haberet p authētica scriptura, de qua hic, fm Io. An. in Spe. in ti. de instru. edi. §. nūc dicēdū. in addi. mag. vers. sextū ē, tēporis obseruatio. & Bal. hic, & Pe. in repe. c. canonū, in 27. char. ver. sequit alia qō. de ɔsti. & Bal. in l. exēplo. in 1. col. de pb. vbi hoc līitat, nisi extra territoriū verteret qō inter homines loci, vbi est ɔsuetudo. Et idē fortè dici posset, vbi essent ciuitates ɔfœderatæ, p id, qđ in simili no. Bal. in rub. C. eo. ī fi. p l. nō dubito. in fi. ff. de capti. Et ad hāc declarationē vide no. p Bar. in l. cūctos. C. de sū.
38 tri. ¶ Tertia declaratio. Si† rex, de quo in tex. nō fuisset tātę authoritatis & honestatis, sed infamis, ɔsuetudo ista nō valuisset, fm Host. & do. An. & alios hic, ex quorū dictis infert, ꝙ tabellio infamis nō pōt cōficere īstrumēta, sicut de teste dr in l. 3. ff. de testi. Et ista de tabellione tenet gl. in l. j. §. miles. ff. de his, q no. īfa. qđ pcedit, maximè, si eēt tabellio prīcipis, q hēt dignitatē. l. j. & ibi hoc no. Bar. C. de mād. prin. & idē de notario ad bāchū iuris fm Bar. in l. eadē. ff. ad leg. Iul. repe. vbi vide. & Cal. ī isto ti. ɔsi. 2. & do. Ab. hic. ¶ Sed tñ in certis casibus valerent instrumēta facta ab infame. Primus, qñ eius īfamia eēt occulta, fm Bal. ī l. cūctos. ī lectu. ī 5. opposi. de sum. tri. & gl. in §. pen. in Auth. de tabell. cū ɔcor. quas ad eas dedi ī ca. fraternitatis. īfra de hęre. ¶ Secūdus casus est, qñ
39 † infamia nō descēdit ex delicto, sed ex aliqua actionū ciuiliū infamantiū, de qbus in §. porro. 3. q̄stio. 7. p gl. in §. ex quibusdā. Inst. de pœna teme. litig. & ī l. furti. §. pē. ff. de infa. Ita declarat Bal. in l. q depositū. C. depo. qa, secūdū Inn. in c. quatr. el 2. in ult. col. de accu. minor est infamia surgēs ex ɔtractibus, q̄ ex maleficio, & sequitur Bal. in l. in re mādata. C. māda. ¶ Tertius casus est, quā
40 do† est infamis īfamia facti, nō iuris, qa credit sibi, licèt minus, q̄ si non eēt infamis, fm do. Abb. hic signāter p ea, q̄ ipse dixit in c. testimoniū. de testi. & in c. sciscitat⁹.
41 de rescri. ¶ Quartus casus qñ † infamis ēt ex delicto & notorius rogat a partibus, vt ɔficiat instrumēta, qa ex quo partes eū habilitāt, valebit instrm, qa pñt partes cōi ɔsensu sibi piudicare, sicut testis inhabilis de ɔsensu partiū pōt effici habilis, iuxta gl. in §. & l3. in uerbo, supplicijs. ī Auth. de testi. Ita no. Bar. ī d. l. eadē, & Cal. ī d. cōs. & dom. Car. hic. Et intellige, nisi eēt priuatus pp delictū & sciret, vt p Bal. in d. l. q depositū. & l. Cassi⁹. ff. de sena. ¶ Itē intellige, ꝙ cōstet, ꝙ partes sciēter rogauerūt eum inhabilē, vt hic p do. Ab. q nō intelligit simplr, ꝙ ɔstare debeat de rogatione, qa ēt sine infamia, si de rogatiōe nō ɔstat, instrumētū nō tenet, vt dixi in c. 1. supra e. sed dicit, ꝙ ɔstet de rogatione facta de eo, tanquā inhabili.
42 ¶ Quarta declaratio. Nedū† inter seculares, sed ēt inter ecclesiasticos poterat operari ɔsuetudo, de qua hic, fm Host. do. Car. do. An. & do. Abb. hic ɔtra quosdam anti
43 quos. Vñ† inferūt isti, notariū laicū posse rogari de negotijs spūalis, p quo ēt facit c. 1. de pcura. in 6. Et qa tabellio dr testis, l. Domiti⁹. ff. de testa. Et ita ēt no. Io. An. Bal. & do. Ant. in c. Massana. supra de ele. & Bal. in c. decernimus. ī ult. col. supra de iudi. & in c. pastoralis. in 1. col. supra eo. in pœmio Gregoriano, & do. Ab. in c. qa pp. supra de ele. & ī c. sicut. ī pe. col. infra ne cle. vel mona. Et ex eo, qđ dictū est tabellionē eē testē, videri pos-
* set, ꝙ sicut laicus nō pt eē testis in criminali * ɔtra clericū. c. de cætero. supra de testibus. ita nec tabellio, quod tñ nō ɔcedo, tūqa * non reperit iure cautū, tū qa crimen pbatur testibus. Ideo lex vult testē nō suspectū contra clericū, sed per instrumentū, vel acta, nō probat delictū, sed refert pbatio facta. ¶ Vltimo, dū dixi supra in prima declaratione, quòd in casu hui⁹ decretalis requirit tēpus, cuius initij, & c. si diceretur, ꝙ non poterat esse decursum ēt tātum tempus ī uita huius regis, posset dici, ꝙ ista prę rogatiua erat data, nō tā psonæ, q̄ regiæ maiestati. Sed si instares, ꝙ tex. notat honestatē hominis tūc uiuentis, oportet tollere dictā declarationē, & dicere, ꝙ notata in d. c. super qbusdā. nō pcedāt in casu isto. Et iō cogitabis.

* In criminali. *Adde no. in c. laicos. cū seq. 2. q. 7. & in c. veniens. il 1. de test. dicas tamen quòd si clericus deliquit in loco vbi non erat copia clericorum et sic a clericis ueritas haberi non possit. poterit cōuinci per laicos. secūdū Abb. in c. de catero. alleg. ī tex. col. 1. Alex. cons. 64. ici. uiso. col. j. uol. j.*

SVMMARIVM.

1 Compensatio potest opponi per reum, etiam de non liquido.
2 Modus large loquendo potest sumi pro conditione.
3 Verba sententiæ ponentis abusiuè conditionem pro modo, possunt saluari impropriando.
4 Onus annexum in contractu minuit pretium rei, de qua agitur, est enim pretij pars.
5 Res tantum valet, quantum vendi potest.
6 Cautela ad probandum vnitatem actus ponitur.
7 Pluralitas actuum non præsumitur in dubio, nisi probetur. Fallit duobus modis, vt nu. 8. 9.
10 Probatio vnius partis dubia dilucidatur, & clarificatur per cōfessionem alterius partis.
11 Iudex potest vsque ad diffinitiuam sententiam, & post litem contestatam interrogare partes. Adde nu. 12.
13 Iudex appellationis potest primam sententiā nō solū simpliciter, sed expresse reformare.
14 Iudex appellationis tenetur pronūciare sentētiā iustā, vel iniustā.
15 Iudex appellationis si inueniat primam sententiam, qualiter debeat pronunciare.
16 Iudex appellationis debet exprimere causam in sua sententia.
17 Causa appellationis est huiusmodi, quòd non deductum, vel nō pbatum in prima causa potest deduci, vel probari in causa appellationis, & nu. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25.
26 Appellatio si fiat ab interlocutoria, illa iustificatur tantum ex actis primò factis.
27 Non probatum in causa principali potest probari in causa appellationis, nisi id quod deducitur, fuisset scienter omissum, & dolose. nu. 28. 29.
30 Iudex appellationis potest sententiam primi iudicis pro parte infirmare, & pro parte confirmare.
31 Possessio non dicitur vacua, si alius eam detineat. posito ꝙ non possideat, quia forte sit in possessione causa rei seruandæ.
32 Et si tradatur res, quæ alteri debet aliquam seruitutē realem, adhuc dicitur possessio vacua.

Venditor

33 Venditor si dixit rem nemini obligatam, cum esset obligata, tenetur crimine falsi.
34 Venditor si habet rem, tenetur eam tradere præcisè, & si venditor est dominus, tenetur emptorē facere dominum rei venditæ.
35 Testes duo non descripti in instrumento possunt ipsum reprobare, nu. 36. 41. 42. 43. 44. 45.
37 Probatio potest fieri contra instrumentum in certis casibus, licèt instrumentum non recipiat impugnationem. 38. 39.
40 Simulatio vbi potest opponi, an etiam possit opponi exceptio falsitatis, & econtra.
46 Instrumentum potest reprobari per testes descriptos in instrumento, nu. 47. 48. 49.
50 Testis vnus solus contradicens instrumento, an & qualiter vitiet instrumentum.
51 Notarius an examinari possit pro supplenda solennitate instrumēti, & quando dicta testium annullantur.
52 Compensatio si non fuit opposita ante sententiam, an possit opponi post sententiam in executione.

CAPITVLVM X.

CVm Ioānes. ¶ Falsitas instrumēti, vel id, qđ deest ī instrumento, pōt probari per testes. H. D. & hēt aliqua multū vtilia, quorū maior pars fm stylū do. Abb. & Imo. expedietur cum gl. ¶ In
1 tex. ibi, ɔpensare. No. secundū do. Abb. ꝙ † qñ debitum est liquidū ex parte actoris per ɔfessionē rei, admittitur ɔpensatio opposita per ipsum reū, licèt debitū suū non sit liquidū. Hic enim debitū ex mutuo ɔstabat per ɔfessionē rei, debitū verò ipsi reo vigore venditionis trahebatur in litigiū, & tñ admittitur ɔpēsatio. Et quāuis ad istū tex. posset dici, ꝙ hic non est ɔtētio super pretio domus vēditæ, sed solū dilata traditione rei differebatur traditio pretij, l. Iulianus. §. offerri. ff. đ act. emp. tñ istud uoluit Cy. in l. fi. * C. de ɔpen. fm do. Ab. hic, qa subuenitur reo, ex quo per ɔfessionē suā subleuauit actorē ab onere pbandi. Vñ cōceditur, ꝙ opponat cōpensationē de nō liquido, sed liquidando. Et idem dicit gl. in d. l. fin. in uerbo, ɔuicta est. & in l. nemo ex his. ff. de reg. iur. & clarè not. do. Abb. in c. bona fides. j. de depos. Et ibi ēt ponit aliū casum, in quo de nō liquido fit cōpensatio, vc3 qñ nō liquidū liquidatur intra tm tēpus, quātū daret pro ipsius executione, si sup eo emanasset ɔdemnatio. Et idē not. Bar. in l. auferet. §. qui ɔpensationē. ff. de cōpen. & Pe. đ Anch. & Imo. in d. c. bona fides. Sed dicit Bal. in d. l. fi. ꝙ siue creditū actoris ɔstet per probationes, siue per cōfessionē rei, in arbitrio iudicis est, intra quantū tēpus sit liquidandū. ¶ Itē facit iste tex. ad dictū Bar. in l. in rebus. §. fi. ff. cōmo. & gl. 2. in l. cū Papinianus. C. đ sen. & inter loc. om. iu. & Bal. in l. si tutores. C. de cōpens. vbi dr, ꝙ si quātitas, quā deducit reus in compensatione, est maior quantitate, cū qua vult cōpensare, licèt iudex approbet cōpensationē, non tñ condemnat actorē in illo pluri,
2 qđ excedit cōpensationē. ¶ In † tex. ibi, tali adiecta conditione, vt tu, & c. No. primò ex istis verbis, fm do. Ab. hic, ꝙ modus large sumēdo pōt appellari ɔditio, quia hic nō interuenit vera ɔditio, quæ de sui nā hēt suspendere effectū actus, vt plenè habetur in c, verū. j. de cōdi. appo. & in l. 1. C. de cond. inser. sed proprie fuit modus, qui nō suspendit, sed qualificat actū gestum, prout erat hic, qa emptio habebat certū modum, quo nō obstante pretiū statim debebatur. Et iō dicit Bal. hic, ꝙ modus non facit ɔtractū ɔditionalem, quia conditio est præad iacens rei determinatę, ita ꝙ se habēt ut extrema opposita tpe. Item modus inducit obligationē, per quam potest peti modi impletio, sed ɔditionis impletio peti nō pōt. Et iō dicit gl. in l. si quis cum debitore. ff. de iureiur. ꝙ modus est obligare valens, s. de se implendo, & de obligādo, sed ɔditio nō est obligare ualēs de se implenda, vt hic latius p Bal. ¶ Secundò no. ex eisdē verbis, qđ
* etiāsi dictio Vt, * qd importet, sequit post ista verba, adiecta ɔditione, tamē importat modū. Et idē no. Bal. in l. cū res. per illū tex. C. de dona. & Ange. in l. 2. per illū tex. ff. de dona. & Bar. in l. qbus diebus la 2. ff. de cond. & demons. Et ibi latè ponit de natura hui⁹ dictionis Vt, de qua etiā per Dominic. in c. sæpe. circa mediū, 50. dist. & gl. & Doct. in c. verū. j. de ɔdi. appo. cū cōcor. ¶ Tertio no. ex eisdē verbis iuncto fine ibi, cōditionali-
3 ter celebratā, ꝙ † verba sniæ ponentis abusiuè ɔditionē pro mō, pñt saluari ēt impropriando, qđ tenuit etiā glo. in l. & puto. §. Iulianus. in uerbo, cōicari. ff. fa. ercis. quā sequitur Bal. in c. ɔtingit. s̄. de dolo & ɔtu. & in c. fi. s̄. de transla. præla. & idē dicit do. Ant. in c. cū Bertold⁹. versi. vltimo dicunt. infra de re iud. & in c. cùm ad sedē. suprà de resti. spo. facit l. si vno. ff. loca & quod no. Bar. ī l. si olei. C. eod & domin. Cardi. consil. 17. cum multis
4 alijs similibus. ¶ In † textu ibi, cuius conditionis intuitu, & c. No. secundum domin. Abb. & Imol. ꝙ ratione oneris annexi res valet min⁹ iusto pre
* tio. * Et idem pbatur in l. fundi partē. ff. de ɔtrahend. emp. no. gl. & Bar. in l. mortis cā capimus. §. fi. ff. de dona. cā mor. Et propter hoc dicit Bald. in d. l. fundi ꝙ si prohibitus vendere frumētū pro maiori pretio, vendat cū pacto ꝙ alia res ematur pro certo pretio, incurrit pœnam, qa illud onus est pars pretij frumēti, vt hic. Vñ dr ipsum vendere plus, q̄ statutū velit. Et idē dixit Bal. in l. non dubiū. C. de legibus. & in l. ab Anastasio. C. mand. & Pet. de Anch. in repe. c. 1. s̄. de ɔst. Facit regula, cū qd vna uia. cū ibi allegatis in gl. de regul. iur. in 6. ¶ In tex. ibi, potuit habere, & cætera.
5 No fm do. Ant. & dom. Abba. & Imo. ꝙ † res tm valet, quantū vendi pōt, qđ tñ non pbatur hic, fm eos, qbus adde, q̄ diximus in c. cū cā. s̄. de testi. vbi hoc declaratū fuit, de quo vltra ibi dicta vide etiā Bar. Pau. de Castr. & Imo. in l. pretia rerum. ff ad l. Fal. Bar. Ang. & Rom. latè in d. l. mortis cā capimus. & latè Pe. de Anch. in repe. cle. 1. in 2. nota. de ɔces. præb. & Albe. in prima parte statu. qō. 117. & Sali. in l. hac edictali. §. his illud. C. de secū. nup. Bar. & Bal. in l. fi. C. de mag. conue. & Bald. in repe. l. data opera. C. qui accu. & Sali. in l. 2. C. de rescin. vēdi. & Flor. late in l. si seruū. ff. ad l. Aquil. & latè Pau. de Cas. in l. ī lege Falcidia. §. corpora. ff. ad l. Fal. ¶ In tex. ibi, anni uerò, vel mensis. Nota, quòd non solū ualet dictū testis dicentis se non recordari de die, sed etiā, si dicit se nō recordari de mēse, vel anno, de quo facit festū Bald. hic, & in c. cū causam. s̄. de testib. Et non insisto hic, qa sufficienter dixi ibi post omnes Scribentes. ¶ In tex. ibi, vnica tm venditio. No. perpetuò cautelam optimam,
6 ꝙ † ad hoc, ut ɔstet de vnitate actus, fiat positio, ꝙ plura deducta fuerunt facta eodem tpe. Vnde per istū tex. docet Spe. in ti. de teste. §. iā de interrogatorijs. versic. quid si unus testis, quòd ad euitandum, ne testes discordātes ɔcordentur per multiplicationem actuum fiat interrogatio de unitate actus, & retuli in cap. cum tu. vers. modo istis decursis. s̄. de testi. Sic etiam per istum tex. dicit Bar. in l. 1. §. si qs neget. circa fin. ff. quemad. testa. ape. ꝙ qñ est discordia inter instrm & testes in eo non descriptos, fieri debet articulus de vnitate actus. Sic etiā Bar. & Bal. in l. 2. C. de bo. pos. secundum tab. late not. istum tex. ꝙ ex confessione aduersarij pōt probari vnicū fuisse testamentum, etiamsi probationes viderētur innuere de diuersis testamentis. ¶ Dicunt tamen hic Inn. do. Ant. & Imo. ꝙ in casu huius decretalis interrogatio de vnitate non fuit necessaria, quia licèt in instrumēto diceretur domum venditam, nō negabatur, quin potuisset interuenire conditio, & ex quo instrumentum simpliciter loquitur, & testes addunt illum contractū fuisse conditionalem, licèt non recordentur de tempore, debet præsumi, quòd de eodem deponāt, quia potuit esse contractus cōditionalis, & tamen notarius nō fuit rogatus

* l. fin. *Adde ibi Paul. de Cast. & Pet. de Suz. tenētes contrarium et Capo. caute. 163. incipien. cautela, quod confessio.*

* Dictio Vt. *Adde de hac dictiōe, Vt, et vi. Ange. in l. cum alijs. C. de secun. nupt. & ibi glo. in ver. prout.*

* Pretio. *Adde Soci. cons. 15. inc. Visis prædictis publicis instrumentis. versicn. præterea taciturnitas. cir. fin. p. 1.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

rogatus de ꝓditione, vel per obliuionem notarius omi sit, & iō cum inter instrm & testes non sit cōtrarietas sed habeant se tanquā suppliens & suppletū, admittēda erat probatio instrō non ptraria, nec erat opus præsumere multiplicatiē ptractus, quæ aliàs pſumitur, vbi ē ptrarietas, vt statim dicet, fm eos, cū quibus tranſit hic do. Abb. addens, ꝙ si fuisset ptrarietas aperta, qa instrm dixisset ptractū purū, & testes ꝓditionalem, tunc debuisset præsumi actus multiplicatus, ex quo nō recordabātur de tpe, ne aut testis, aut instrm reprobent, arg. c. cū tu. s. de testi. ¶ Sed do. Cardi. hic, & fortè melius, dicit se oīno tenere ptra ꝓdictos, quia ꝓbatio instrumēti erat simplex & sufficiens ad inferendū intentionē Ioannis, & ꝓbatio Petri de directo non interrupisset hanc ꝓbationē sine interrogatione iudicis, de qua hic, & sic succubuisset per c. in præsentia. s. de ꝓba. Et fm hunc intellectū tex. probat expresse, ꝙ oportet probari identitatē ptractus, & sic licèt non pręsumatur pluralitas, l. idē Pōponius scribit, si frumentū. in fi. ff. de rei vend. nec ēt pręsumitur identitas, seu unitas, nisi enim ꝓfessus fuisset aduersarius, ꝙ venditio erat vnita, testes excipientes nō ꝓcludebāt, & in hoc dicit istū tex. ē singularē, & dicit se putare, ꝙ imò ad saluandū vtramq; probationē fuisset pſumendum de pluralitate contractuū, per d. c. cū tu. & postea signāter dicit per istū tex. ꝙ cū in difficillima lite ꝓductū esset instrm testamenti, & pars aduersa ad ipsū reprobandū ꝓduxisset aliquos testes nominatos, prout nominabantur aliqui inscripti in testō, qui dicebant se non interfuisse, ipse dixit, testm non reprobari, qa non erat probatū, ꝙ essent illi ijdem descripti, cùm multi reperirentur, qui vocabantur eodem nomine, & pistum tex. non pſumitur identitas. Itē dicit se dixisse, ꝙ fuisset opus probari, ꝙ inducti ad ꝓbandū vocarentur illis vocabulis, alias nō staretur assertioni partis nihil inducentis, sed simplr asserētis, ꝙ sic vocarent, cū potuissent falso mutare sibi noīa, l. 1. C. de fal. nomi. muta. qā etsi nō pſumat. nō tñ, ꝙ sic uocentur, pōt pſumi in ꝓiudiciū aduersarij, & in casu tā arduo, in quo ad reprobationē instrumenti tendit, & maximè testamēti, qđ fit cū multa solennitate, fm ipsum, q aliud nō dicit. Et sunt dicta valde signāda, & nō usitata. ¶ Sed primò, in quantū ipse dicit, ꝙ † nō pſumit pluralitas actuū, * ad

7 * Actuum. *Ad de Socin. cōsi. 24. inc. visis diligēter vers. tertio principaliter. par. 1. vbi quod licèt non fiat præsumptio pluralitatis factorū, tamen ratione diuersitatis actuum per sonarum locorū, & temporum diuersitas factorum pſumitur ad quā materiā adde quæ habentur per Bal. in consi. incip. cum appareat & Paul. de Castr. cons. 35. Alex. in l. Diuus. de cust. reor. & in l. si in rem. de rei vendica. & in l. is qui reus. de pub. iudic. & in consil. 19. par. 1.*

de Bald. latè idē tenentē per plures leges in l. 2. C. de erro. aduo. post Iac. Bu. & gl. ordi. in l. eū, qui. §. in popularibus. ff. de iureiur. & Bal. in l. 1. C. qñ prouo. nō est nec. & in l. neq; natales. vers. circa hoc tñ. C. de ꝓba. & do. Ant. in c. in pſentia. s. de proba. per illū tex. in vers. verū cum ꝓtest bis. & Bal. in l. conuenticulā. C. de epis, & cle. & Imo. & Ro. pulchre in l. scire debemus in fi. prin. ff. de verb. obl. & Iac. Bu. in l. optimā. C. de cōtrah. stip. ¶ Fallit † primo nisi actus appareat factº sub duplici forma quia pręsumitur fuisse iteratus, secūdū Bal. hic per istū tex. in ver. ad hoc aūt. & iste tex. non hēt cōparem iure, fm ipsum, & ad hoc non aduertit domi. Car. qui licèt sapienter notet istū tex. ꝙ non præsumitur vnitas contractus, nisi probet, non tamen not. ꝙ præsumitur pluralitas, vbi apparet de duplici actu per illū tex. considerādo, quid si interrogatio nō fuisset facta. Et pro hac fallentia facit, quod no. Bal. & Ange. in d. l. scire debemus. vbi dicunt cōtra Bar. quòd si petij quinquaginta, tāquā mihi promissa, & probaui cētum fuisse promissa, non obtinebo, qa de diuersitate & pluralitate stipulationū constat ex diuersitate summarū, vt p Bar. & Bal. in d. l. 2. C. de bo. pos. Vnde debet actor facere positionē, ꝙ non interuenit duplex stipulatio, vt docet iste tex. Facit ēt ꝓ prædictis, qđ no. Bar. in l. edita-

8

C. de eden. vbi dicit, egi cōtra te dicens, ꝙ tu promisisti mihi purè, & probo sub ꝓditione quæ extitit, vel sub die q̄ pterijt, an sit probatus libellus? & dicit, ꝙ non, qa non ꝓstat, ꝙ sit idē actus, & allegat istū text. l3 in hoc aliud dixerit Ang. ꝓs. 20. inci. Viso libello. Et aduerte, qa cōtra hunc tex. pōt subtiliter opponi, ꝙ rō Papæ non concludat, quia possibile est, ꝙ fuisset vnica venditio, & tamē ex interuallo post, vt ante ipsam fuisset apposita ꝓditio. Sed rñdet hic Bal. ꝙ testes probauerūt, ꝙ interfuerunt eidē ptractui, & postea ꝓstat vnicū fuisse contractū, ergo in ptractu fuit apposita conditio. ¶ Fallit † secundo 9
qđ est dictū non pſumi in dubio pluralitatē actuū, nisi ageretur de ꝓcordandis dictis testiū ptrarijs, per c. cū tu. s. de testi. qui tex. fm do. Car. ibi in prin. & añ fi. ponit casum singularē in quo pſumitur pluralitas, actuū, & hoc qa ita suffragātur atq; suadent cōiecturæ ſtātibus dictis cōtrarius testiū, qui nō pſumunt falsum dicere. Vñ vna pſumptio tollit aliā. Et illū modū saluādi testes declara fm ibi dicta, quibus adde Bal in l. in exercēdis. vers. adde in ista mā. C. de fide instr. vbi dicit, ꝙ per distinctionē temporū, vel locorū in actu iterabili saluant ꝓbationes, nisi per ꝓfessionē partiū, vel testiū constet de vnico actu, nā tunc interdū facit, ꝓbationē concludentē trahē do dictū ad dictū, ut in isto tex. interdū facit cā ptrariā tē, ut in testibus Susannæ, fm ipsum. ¶ Scīo in quantū do. Car. hic dicit, quòd oportet probare, quò testes, qui sic vocant, prout descripti in instrō, sunt illi, qui sunt descripti, adde optime, qđ no. Bar. in l. 1. C. si unus ex plu. vbi dixit, se docuisse alias vnā practicā, ꝙ si ꝓducitur in instrm, sup quo iā fuit facta ꝓdēnatio, ego possum tibi facere articulū. ꝙ instrm illud de quo fit mentio ī snīa. & id instrm, qđ hodie ꝓducit, est vnū & idē, & idē de cōsinib⁹, vt ibi p ēū. Vñ docet ipse Bar. aliā cautelā īl. demōstratio. in pe. col. ff. de cond. & demon. & in l. inter stipulantē. §. si Stichū. de uerb. obl. & in l. diuus. circa prin. ff. de custo. reo. & Ang. in l. fi. C. de sen. quæ sine cer. quan. & Bal. i. l. de feu. sine cul. nō amit. & Bal. & Ang. īl. hac ꝓsultissima. C. q testa. fac. pos. & Ang. & Imo in l. noīatim. ff. d lib. & posth. qñ captus est Titius bānitus, dēt añ oīa iudex facere, ꝙ ꝓfiteat se eē illū

* Titiū, de quo loquit bannū *. ¶ Sed di * Bannum. *Ad de, Quidā comitit homicidium, et Se absentat quocasu iuxta formā Statutorū est bannitus, post aliquid tempus capitur, et iudici præsentatur q̄ritur an iudex poterit exequi sententiam contra illum sine alio requisito, & die quod non. Sed debet formare ꝓcessum declaratorium. Viso et reperto quod ille vere sit ille bannitus, aliys teneretur in syndicatu. Are. in tract. malefic. in ver. Cauū Sempronij. in pri. vbi ponit practicā formandi processum super bannitionē recognitione, & Nel. in trac. ban. in secunda par. 2. temp. q. 34.*

cit, ꝙ † nō pſumit pluralitas actuū, * ad

cētum. s. d of. dele. ubi dicit, ꝙ dicta testiū obscura nō releuant p cōfessionē, seu articulū p partē formatū, dēt. n. intelligi in cōfessione propria, quę nō, ꝓdest cōfitenti, 13. q. 1. in prin. & probatur clare dictū Inn in c. in pſentia. s. de prob. secus in ꝓfessione alterius partis.

quæ

quæ valet ptra eā, vt hic, per quā dicta testiū alterius partis pñt declarari. Etiā ponit do. Ab. in c. causa. s. de testi. & ibi latè insteti in 5. ꝙclusio. Ideo trāseo. ¶ Et ex hoc, & ex tex. no. ꝙ ubi ad probandū vnū totū, vel quid certū, inducunt testes, non est necesse, ꝙ deponāt super toto, sed satis est, ꝙ ex dictis oīum testium & partiū ꝓfessiōe eliciatur id, qđ erat necessario ꝓbandū, vt hic no. ꝓbat fm do. Abb. cui in hoc adde, q̄ dixi latè in c. cum cām. s. de prob. ¶ In tex. ibi, quoties aliquid dubitationis oc-

11 currit. Nota † accuratè, fm oēs, tex. qui quotidie allegatur, ꝙ iudex potes vsq; ad snīam, & sic post ꝙclusionem in cā, partes interrogare ad clarificāda dubia circa merita causæ, ētsi procedat ad vtilitatē priuatā, quod tñ limitat hic solenniter Inn. in quadā additione, dū modò interroget circa dubia eorū, q̄ acta sunt ante ꝙclusionē, de alijs verò q̄rere nō posset, licèt alij ptra, fm eū. Et dicit hic do. Car. ꝙ hoc dictū est ignotū, & ꝙ sæpe vidit ēt inter eos, qui reputabant in iure peritissimi, hoc ignorari, & nō est alibi, & est signandū singulariter, fm ipsum, & cū hoc dicto Inn. ꝓcordat Spe. in ti. de posit. §. 4. vers. sed siañ. & Bal. in l. ꝓhāc. circa prin. C. de tēp. app. & Pe. de Anch. dicēs se ita ꝓsuluisse in c. 1. in 1. col. de cōfes. in

* 6. & Ro. in l. 4. §. hoc aūt iudiciū. * in

* Iudiciū. *Adde Alex. ibi & gl. in l. vbicunque. ff. de inter. act. & Lan fran. in cle. Sepe iver. ūterrogabit. de verbo. signific.* vlt. col. ff. de dam. infec. & sentit Do. ī c. 1. in vlt. col. de resti. in integ. libr. 6. & Spe. in ti. de teste. §. satis vtiliter. vers. qđ ergo si peto. Et ita ꝓsuluit do. Car. ꝓs. 73. inc. Titius, nunc sunt. ad idē alle gans gl. mag. circa mediū, in §. illud. ī Auth. de testi. q̄ dicit, iudicē posse ītr rogare, nō vt addat, sed vt rōnem dictorū habeat. Et ista intelligunt ī iudicijs ordinarijs, qñ in summarijs iudex interrogat qñcunq; ēt ad partis instantiā, fm gl. no. in cle. sæpe. in verbo, interrogabit. de ver. sig. & facit tex. ibi per locū à speciali, & no. Ro. in l. admonēdi. ff. de iureiur. Do. in c. 1. in pe. col. de ꝓfess. in 6. & in c. 2. in ult. col. de resti. in integ. eo. li. & Imol. in l. hactenus. §. fi. ff. de aqua plu. arc. & do. Abba. s. c. ꝓxi. & hic. ¶ Sed ēt in plenarijs dñt hic Io. An. do. Ab. & dom. Ant. in c. 1. s. de iud. & ibi Imo. & do. Ant. & Imol. in c.

12 cū cām. s. de iura. cal. & Rom. in d. l. admonēdi, ꝙ † etiā ad fundandam nouā intētionē pōt iudex interrogare post ꝙclusionem in cā, per d. l. vbicunq;. cū si. & facit optimè c. pastoralis. s. de cā pos. & propri. & ꝙ dixi s. c. ꝓxi. in prima limitatione, l. ꝙ iudici non concluditur, sed partibus tm. Et ista pars est æquior, fm Imo. hic, sed ꝓpter authoritatē Inn. hic, & gl. ī d. §. illud. prima opinio esset in practica sustentabilior, q̄ confirma, vt per Ro. ī d. §. hoc aūt iudiciū. Et in materia vide do. Car. in c. ad petitionē. ī. de accu. vbi dicit, fm ꝙ refert ibi Ana. ꝙ ipse obtinuit in quadā causa vsuraria, ut staretur probationibus factis post ꝙclusionē in causa, quia conclusio intelligitur facta, quo ad partes, nō quo ad iudicē, & dicit, ꝙ conclusio est quædā interlocutoria, quæ potest p iudicē reuocari tacite & expresse, & ideo dicit, ꝙ etiā ī alia mā, in qua nō exuberat officiū iudicis, si post cōclusionē in causa recipiantur probationes, intelligit recessum à conclusione, & valent probationes, nisi appellet fm ipsum, qui hæc eadem posuit consil. 25. inci. in causa Amareti. ex quibus prædicta confirmantur. ¶ In tex. ibi, pronunciauimus venditionem. No. secundum do.

13 Ant. & Abb. & Imo. ꝙ † iudex appellationis potest ꝓnunciare non solū simpliciter dicendo bene, vel malè appellatū, vt l. eos. C. de ap. sed ēt potest primam sentētiam reformare declarando melius iura partiū, & hoc, qñ ex nouiter deductis in cā appellationis apparet primam snīam mutandā, fm Imo. hic, & Bald. in d. l. eos. Et istū tex. no. ēt Imo. in c. in pſentia in 2. no. s. de renun. & do. Abb. in c. cū inter. in vlt. col. s. de consue. Idē Bal. in c. fraternitatis. s. de testib. allegando c. Raynaldus. ī. d testa. ubi idē tenet do. Ant. Sed dic, ꝙ pōt ēt ꝓdemnare, vel absoluere ex primis actis. vt ꝙcludit gl. in l. ī summa. ff. de re iud. & ꝓbatur in l. cū apud. ff. iud. sol. & in l. creditor. §. 1. ff. de sol. & in c. Raynutius. ī. d testa. ꝙ quē tex.

ita dicit ibi do. Abb. latè, & allegat ēt ca. cū cām. ī. de re iud. addēs, ꝙ iudex appellationis pōt reformare snīam vbi perpēdit eā de iure reformandā, ētsi non allegaret per partē. Et idē sentit hic do. Abb. in fi. Et sunt hæc notanda ad intellectū d. l. eos. in verbo, tm. quod nō excludit ea, q̄ sunt de natura snīæ, vt est condemnatio, vel absolutio, vt dixi in c. ꝓtingit. sup verbo tantūmodo. s. eo.

14 ¶ Quòd † aūt dictū est sufficere regulariter ꝓnunciare appellationē esse iustā, vel iniustā, hēt locū ētsi præcesserit absolutoria & iniusta, qa sufficeret dicere bñ appelatū, per d. l. eos. in prin. in verbo, omni cā. & ibi gl. Cy. Bar. & Bal. & Imo. in d. l. in summa. & in l. ex ꝓsentiu. §. 1. ff. de app. quāuis gl. reputata singularis dicat ptrariū ī l. Offidius. in verbo, appellare. ff. de leg. 3. quā sequit Bar. in l. cū apud. in prin. ff. iud. sol. & in l. 1. §. libelli. ī vlt. col. ff. de app. & Io. And. in Spe. de sen. §. 1. vers. in iudice. vbi ēt per Spe. in vers. sed pone, cccc. & idē tenet do. Ant. in c. cū cām. ī. de re iud. Sed do. Abb. ibi elegāter tenet primā opi, per d. l. eos. & ꝓ rationes ibi allegātas per Bar. Et ad d. l. cū apud. & d. c. cū cām. rñdetur, ꝙ licèt dicāt iudicē appellationis posse ꝓdemnare, non dñt, ꝙ non sit æq pollens ꝓnunciare iustè appellatū, rectius tñ facit iudex addendo verbū, Condēno, & maxime, vbi veniret pro parte ꝓdemnandus, & ꝓ parte absoluēdus, tūc. n. specifi care debet iudex, vt sua snīa sit iuxta. vt per d. c. Raynu-

15 tius. ¶ Quid † aūt, si iudex appellationis inueniat primā snīam nullā, qualiter debeat ꝓnunciare, vide per glo. & Doc. in l. j. C. qñ prouo. & plenius Bar. in l. si expressim. ff. de app. & Io. An. in d. §. vt aūt. & Imo. in d. l. ex cōsensu. §. 1. Et istis adde, ꝙ si ille, ꝓ quo est lata snīa, appellat, pōt iudex appellationis ꝓnunciare, si ei videbit malè appellatū & bñ iudicatū in præiudiciū appellantis, vt est tex. in l. Titiæ amicę. ff. de aur. & argen. leg de quo facit festū Bal. in l. pſens. C. de sent. & bene faciunt no. p Bal.

16 in l. j. C. de erro. aduo. ¶ In † tex. ibi, cū huius exceptio. No. fm do. Ant. ꝙ qñ in cā appellationis ferē snīa, in ea exprimēda est cā, & ita p istū tex. tenet gl. in c. sicut. ī. de re iud. & ibi Bal. do. Ant. & alij, & Dom. in c. in tantum. 21. dist. & Imo. in cle. sæpe. de uerb. sign. & Spec. in ti. de sen. §. qualiter. ver. verū. & eo. ti. §. ut autem. vers. sed pone, ego oppositū. & idē ꝓbatur in ca. cū Bertoldus. circa fi. ī. de re iud. & in d. c. Raynaldus. Et hoc ꝓpter honorē primi iudicis ꝓseruandum, vt hic, & in ca. cùm olim. el 2. in fi. ī. de priui. fm prædictos. Istud tñ fit ad cautelam, fm Imo. hic, & do. Abb. in c. sicut. ī. de re iud. quæ caute la non vī necessaria, qñ vel prima snia ꝓfirmatur, vel ex primis actis infirmatur, cùm tunc cessāt ratio de honore iudicis, vt expresse declarat do. Car. in d. c. sicut. in

17 1. col. vers. vt ꝙcludas. ¶ In † tex. ibi, nec probata fuerit, nec obiecta. Not. ꝙ corā iudice appellationis pōt deduci & probari, qđ non fuit deductum, neque probatū in causa principali. Et ad hanc regulā quotidie allegat tex. hic, & in l. per hanc. C. de temp. app. & in l. Scio. ff. de appel. & in c, fraternitatis. s. de testi. Et ideo dicit Bald. ibi, quòd si in prima causa recepti sunt testes & reprobati, qa infames, in cā appellatiōis poterit probari. ꝙ fuerūt famæ restituti. Itē, si in causa principali nō fuit probata existētia cōditionis, poterit suppleri in cā appellatiōis, vt hic. Itē si in prima causa non fuit ꝓbatū mandatū sufficiens, poterit probari in cā appellationis, vt dicit esse casum l. Titius. ff. quod cū eo. Et dicit breuiter ꝙcluden dū, ꝙ omne faciens ad cām omissum examinari, pōt in cā appellationis suppleri, super veteribus aūt actis testes nō ꝓducuntur, si ꝓcesserit publicatio ī principali, vt ibi p eū ponentē de eo qui in prima cā dixit rē ad se pertinere iure dominij, qđ intelligit de naturali, l. 1. ff. si ager vectig. vel emphy. pet. & in appellatione allegauit præscriptionē, per quā nō inducit dominium naturale, sed ciuile, & dicit, ꝙ pōt, allegādo glo. quam dicit valde nota. in d. l. per hāc. qa præscriptio non minus operatur, q̄ veritas, vt sing. not. in l. 1. C. de seru. & aqua. Secundum ipsum ponentem etiam quædam alia, de quibus ibi latius per eū. ¶ Amplia primo illā regulam non deductū,

18 &c. vt † ꝓcedat nedū in appellante, se etiā in appellato,

secus

Universidad de Deusto Biblioteca

* ſm Rot. in formis deci. 365.* incip. ſi à diffinitiua. & ſequitur hic do. Anto. Imo. & do. Abba. & ēt do. Abb. in c. ſignificauerunt. ĵ. de except. quia cū ꝑ appellationem ſententia ſuſpendat, c. venientes ĵ. de iureiu. ipſe, qui nō appellauit, cōſequitur cōmodū ex facto partis, iuxta l. petendæ. C. de tēp. in integ. reſt. pet. & facit d. l. per hāc. in verb. tā appellatori, quàm parti aduerſæ. & in l. ampliorē. in prin. C. de appella. vbi eſt caſus. & idem no. Arch. Io. de Fantu. & Do. in §. biduum. ver. qn̄q;. 2. q. 6. & Ioan. An. & Spe. in tit. de appe. §. 1. verſ. ſed pone. dicentes, appellatū poſſe vti nouis ꝓbationibus: quod eſt clarū per dictas ll. Sed fortius dn̄t do. de Rot. ī deci. ꝙ pōt inſtare, vt reformet̄ ſn̄ia in aliquibus ſibi iniuſtè nocentibus, vel omiſſis, à quibus dato, ꝙ non appellauerit, tn̄ ꝑꝑ gn̄alem appellationē aduerſarij impeditus fuit tranſitus in rem iudicatā, vt ibi ꝑ eos multū ſingulariter loquentes: & adduci pōt gl. 1. in §. ſi verò neutrū. ī Auth. de his, qui ingred. ad appe. quæ dicit, ꝙ victor pōt petere aliqua alia plura in cā appellationis, dūmodo ſint acceſſoria principalis.

19 Quod not. ¶ Hanc † ampliationē reſtringe primò, niſi appellans renūciaſſet appellationi ante q̄ incipiat eā proſequi, cū ſibi liceat renūciare, c. ſi quis libellos. 2. q. 6. Ita no. Io. An. in d. ver. ſed pone. & Do. ī d. §. qn̄q; ſentiētes, ꝙ ſi capit ꝓſeq appellationē, nequeat renūciare in ꝑiudiciū appellati. qđ cōfirmari pōt ex dicto Spe. in tit. de dilat. §. videndū. ver. quid ſi reus petita. & Bal. in d. l. petēdæ. in vlt. col. & in l. poſt q̄ liti. in vlt. col. de pac. & in l. amiciſſimos. §. Lucius. ff. de excuſ. tu. cū ſi. In quibus dr̄ acceptantē dilationē non poſſe ei renunciare in præiudiciū aduerſarij, cui eſt quæſitū ius bn̄ficio d. l. pe-

20 tendæ. ¶ Secūdo † reſtringe dictam ampliationē, niſi eſſet ſn̄ia continens duos articulos: vnū cōdemnariū, & aliū, abſolutorū: & condemnatus non appellet, niſi ab articulo condēnatorio: nā tunc appellatus nō pōt petere reuocationē illius abſolutionis: quia ex quo nō appellauit, ſn̄ia reſpectu illius articuli tranſiuit in rē iudicatā. c. quo ad cōſultationē. ĵ. de re iud. Et d. l. ampliorē. intelr̄, qn̄ ſimplr̄ appellauit à ſn̄ia. Ita dicit ad literā Do. in d. §. qn̄q;. pro quo facit optimè ſequēs reſtrictio,

21 parū differēs ab iſta. ¶ Tertiò reſtringe, niſi † appellās reſtrinxiſſet ſe in appellādo ad ea, quæ faciunt cōtra ſe tm̄, vt hic pulchre per Imo. & do. Abb. & Bal. in cōclu. Spe. in ti. de app. Ex q̄bus dat̄ practica, vt dicat̄, Appello in parte & partibus cōtra me faciēte, & faciētibus: ꝑꝑ qđ tollit̄ appellato remediū appellationis ceſſante ſuſpenſione ſn̄iæ in faciētibus cōtra ipſum, ſm do. Abb. hic, & Imo. in c. ex parte. S. ſ̄. de reſcrip. & in c. Rainutius. ĵ. de teſta. licèt ꝯtra illā cautelā ſit alia, vt idē dicat appellatus, vt hic ꝑ do. Abb. ¶ Amplia ſecundo dictā

22 regulā, nō deductū, &c. vt † habeat locum ēt corā iudice recurſus, qui habet reuidere arbitramentū, tanquā bonus vir ſm Fed. plenè cōſ. 286. inci. Petrus rector eccleſiæ. in pe. & vlt. col. & do. Ant. ī c. Quintauallis. verſ. venio ad ſextū. & ibi Imo. in 33. char. ī eo. ver. de iureiu.

23 ¶ Hanc ampliationē reſtringe primò, niſi † ageret̄ de probando dolo arbitratoris: q̄a nō ꝓbabit̄ ex nouis actis, vt ꝑ Bar. ī l. ſi ſocietatē. §. arbitrorū. ff. ꝓ ſoc. & de. Ant. & Imo. ī d. c. Quintauallis. niſi fcō arbitratoris occurriſſet, ꝙ nō fierēt ꝓbationes: q̄a illæ poterūt mō fieri ad probandū eius dolū, ſm ipſos: pro q̄bus facit, ꝙ ſolēniter no. Arch. Io. And. & Do. in c. venerabilib⁹. §. ſecus. de ſen. ex co. ī 6. limitantes. cle. app. de app. vt nō ꝓcedat in ꝓbōnibus prius nō adductis ex facto iudicis, ſicut ī ſimili dicit gl. ī c. ex cōqueſtione. ſ̄. de reſ. ſpo. Exceptionē dilatoriā poſſe opponi poſt litē cōt. qn̄ facto iudicis, vel ptis fuit q̄s impeditus an̄. Et ſi ſr̄ no. do. Ant. in c. tā lr̄is. ꝑ illū tex. ſ̄. de teſti. ꝙ poſt terminū fieri pōt ꝓbō nō admiſſa iniuſtè ꝑ iudice ī termino. Et hæc no.

24 ¶ Scđo reſtringe, niſi † pars ſciēter, & doloſè omiſiſſet ꝓducere ꝓbōnem corā arbitratore, q̄a nō deducet corā iudice recurſus, ſm Bar. ī d. §. ſi ſocietatē. & d. Anto. ī d. c. Quintauallis. & Fed. in d. cōſ. Vbi ſecus dicūt, ſi ex quadā negligētia, vel ſimplicitate omiſiſſet. Et huic reſtrictioni adde, qđ ſtatim dicet̄ in 2. limi. ad regulā. ¶ Amplia tertio dictā regulā ex eo, qđ ſcribit Bar. in l.

25 inuitus. ī vlt. col. C. de ꝓc. dū dicit, ꝙ † licèt ſtatutū, vel ius cōe dictet, ꝙ ī cā nullitatis, vel appellationis nō debēt recipi nouæ ꝓbōnes, tn̄ debēt recipi ſi emergāt de nouo, q̄a cū nō potuerint claudi in ꝑcedēti iudicio, ne fruſtra oriant̄, pn̄t de nouo allegari, arg. l. ſi fullo. ff. de cōdi. ſine cau. Ita dicit cōſuluiſſe Dy. & eē dictū valde notandū. ¶ Amplia quarto, vt ꝓcedat, ēt ſi ſit dictū de nullitate ſn̄iæ, q̄a pōt non deductū deduci, ſm Bal. ī l. 1. an tep. col. C. qn̄ ꝓuo. nō eſt neceſ. ¶ Mō dictā regulā,

26 nō deductū, &c. limita primo, niſi † ſit appellatū ab interlocutoria, q̄a illa iuſtificatur ſolū ex actis primo factis, cle. appellāti. de appe. Et dicit Bal. in l. eos. §. ſi quid aūt. ad fi. C. de app. ꝙ appellatio ab interlocutoria, etſi aliqn̄ eſt tolerabilis, ſemꝑ tn̄ eſt odioſa, q̄a derogat ordinariæ iuriſdōni, ſed appellatio à diffinitiua eſt magis fauorabilis, ideo magis adiuanda ꝑ quaſcunq; ꝓbationes. Et iſtā dicit eē rōnē d. cle. appellāti. Itē appellō ab īterlocutoria trahit oculos retro deducēs dedecus iudicis, vt tradit̄ ī c. vt debitus. ĵ. de app. Sed appellō à diffinitiua hēt oculos ī ſupremū finē vt ibi ꝑ ipſum. ¶ Hāc limitationē intellige, niſi ipſe iudex impediuiſſet volētē ꝓbare, vt ꝑ Do. in d. §. ſecus. Itē intellige, vt ꝑ Bal. ī l. gn̄alr̄. §. 1. in pe. col. C. de reb. cre. niſi grauamen illatū ab interlocutoria diſcutiat̄ cū appellatione à diffinitiua, ꝑ illū text. quē dicit ꝓcedere in terris imperij, ſed in terris eccleſiæ adhuc tenet illud, qđ eſt dictū ꝑ d. cle. appellari. ¶ Scđo limita dictā regulā, nō deductū, &c. niſi

27 † id, qđ deducit̄, fuiſſet ſciēter, & doloſè omiſſum in cā principali, q̄a nō deducit̄ in appellatione, ſm gl. maiorē circa med. & ibi do. Ant. in c. ad audientiā. el. 2. ſ̄. de reſcri. & gl. & do. Ant. in c. iter monaſteriū. ĵ. de re iud. & do. Ant. & do. Abb. ī c. exceptionē. ĵ. de excep. & do. Abb. in c. 1. eo. tit. & Ro. in l. admonendi. ff. de iureiu. & do. Ant. ī d. c. Quintauallis. & facit gl. fi. ī c. paſtoralis. ĵ. de exce. ¶ Sed cōtrariū tenet Imo. in d. c. ad audientiā.

28 & in d. c. Quintauallis. q̄a † regula huius tex. & aliorū ſimplr̄ loquit̄, & q̄tū ad hoc, non reperit̄ ꝑ alia iura declarata, poterit tn̄ talis condēnari ī expēſis iuxta c. exceptionē. ĵ. de exce. & iſtud eſt fortè verius. ¶ Sed poſi

29 to, ꝙ † iſta limitatio eēt vera, procedit, vbi de dolo cōſtat, ſecus, ſi ex negligentia, vel ſimplicitate ꝓbōnes eſſent omiſſæ, ſm Fed. in d. cōſi. & do. Ant. & Imo. ī d. c. Quintauallis. licèt aliud ſentiat Ro. in d. l. admonendi. Itē nō procedit in ꝑlato omittente ꝓbationes doloſè, ſm eoſdē ſentiētes ꝑ hoc nō eſſe verā glo. in regula, de lictū lib. 6. ꝙ in iudicialibus illa regula non ꝓcedat. Et ꝯtra illā gl. ſentit ēt gl. quā ad hoc ibi no. do. Abb. in c. cū. venerabilis. ĵ. de excep. dixi aliqđ ſ̄. eo. c. accepimus. Tertiò limita dictā regulam, vt non procedat in exceptionibus dilatorijs, ꝑ tex. in l. ita demū. C. de ꝓcur. vbi exceptio dilatoria. q̄ nō fuit oppoſita in cā principali, pōt opponi in cā appellationis, & non eſt alibi, ſm Bal. ibi, & rationem ponit ibi Bald. quia appellatio non reſtituit ad eum caſum, in quo cauſa erat ante litem conte. ſed ad eum, in quo erat poſt litem conte. vt ibi. Hoc tamen limitabat do. Anto. in c. paſtoralis. ĵ. de except. non habere locum in termino præfixo ab homine, id eſt, à iudice ſtatuente terminum ad opponendas dilatorias. nam ſi non oppoſuit pars in cauſa principali, poterit proponere in cauſa appellationis, per d. l. per hāc. ſed in termino legali procedit d. l. ita demum. Sed do. Abb. ibi in vlt. col. tenet cōtrarium, & melius, quia terminus hoīs ſuccedit loco termini legalis, & allegata per do. Ant. loquūtur in exceptionibus peremptorijs. Et per hoc facit, quia dato, ꝙ iſte non ſit excluſis vigore termini præfixi à iudice, ſaltē erit excluſus propter litis conteſtationem factam in cā principali, per d. l. ita demum. Item facit l. Celſus. ff. de arbit. Crederem tn̄, ꝙ his caſibus, quibus dilatoria poſſet opponi poſt litē cote. de quibus in d. c. paſtoralis. ſ eiſdem poſſet in cauſa

30 appellationis. ¶ In † tex. ibi, infirmantes. No. ſecundū Imo.

* 365. *Adde quòd eſt deciſio 414. & eſt. 59. ſub titu. de appel. in nou.*

Imo. & domi. Abb. ꝙ iudex poteſt ſentētiā primi iudicis ꝓ parte infirmare, & ꝓ parte cōfirmare. Idē probat̄ in c. Rainutius. & c. Raynald⁹. ĵ. de teſta. & in l. Carmelia Pia ff. de iure pa. & in l. quædā mulier. ff. fami. herci. dū modo ſn̄ia habeat plura capitula ſeparata, ſecus, ſi cōnexa, iuxta l. ordinariā in l. hoc iudicio. ff. fa. her. & in c. cū tēpore. ſ̄. de arbit. & in c. placet. ĵ. de cōuerſ. cōiug. & Bar. in l. fi. ff. de iur. om. iudi. facit in materia tex. & gl. ī l. ēt. §. ex cā. ff. de min. & in §. ſi q̄s ex plurib⁹. 2. q 6. & latè ꝑ Bal. in l. 3 C. de re iu. & do. An. poſt Inn. in c. dilecti. el. 2. ĵ. de appel. & Bal. in c. breui. verſic. qđ ſi in ſn̄ia. ĵ. de iureiur. Et qūo cognoſcat̄, ꝙ ſn̄ia, vel actus contineat vnū, vel plura capitula connexa, vel ſeparata, declarat Bar. in l. Aurelius. §. idē q̄ſijt. ff. de lib. lega. & gl. in d. l. ēt. §. ex cā. & Bal. in l. ampliorē. in prin. verſi. quæro, q̄ dicā tur. C. de appel. & ī l. 2. verſi. ſed hic dubitat̄. C. de re iu-

31 dic. ¶ In † gl. 2. ibi, quod fieri debuit. Et dicit hic Imo. quod poſſeſſio nō diceret̄ vacua, ſi alius detineat eā, dato ꝙ non poſſideat, * q̄a forte ſit in poſſeſſione cā rei ſeruandæ, ꝑ l. 2. §. 1. alleg. in glo. & idē do. An. & do. Abb. hic, q̄bus adde Bar. in l. ratio. §. 1. ff. de act. emp. vbi dicit, ꝙ ſi ꝓmittens reſtituere quoddam caſtrū vult poſtea ibi erigere fortiliciū, ēt tāquam ſimplex detētator nō pōt, & dicit eſſe expreſſum in c. Piſanis. ſ̄, de reſti. ſpo. & idē latè Ang. in l. in cōuētionalib⁹. §. ſi q̄s vacuā. ff. de ve. ob. Et per hoc de fortilicio intulit gn̄alr̄ Bal. in l. fi. C. de pac. inter emp. & vend. ꝙ nō ſufficit rē plenè tradere, ſed tutè. Vn̄ dicit, ꝙ q in vēditione reſeruat ſibi certū locū, nō pōt in eo facere fortiliciū prædo

32 minās loco vendito, ¶ Subdit † ēt Imo. hic, ꝙ ſi tradat̄ res, q̄ alteri debet aliquā ſeruitutē realē, adhuc dicit̄ poſſeſſio vacua. Allegat Iac. Butr. & Bar. in l. Næuius §. fundū de leg. 3. & q̄ habent̄ ꝑ Bar. in d. l. 2. §. 1. alleg. in glo. iuncta l. quod ad ſeruitutes. ff. de euic. Sed nō dicet̄ libera poſſeſſio, & ideo practici notarij apponūt in inſtrumēto, ꝙ vēditor ꝓmittit dare rē vacuā liberā & expeditā: alias nō cōmitteret̄ ſtipulatio de euictione, ſi alius euinceret ſeruitutē, ſecūdum ipſum.

33 ¶ Et † iſtis adde, ꝙ ſi venditor a dixit rē nemini obligatā, cùm eſſet obligata, tenet̄ crimine falſi, ſm Bar, in l. qui duob⁹. & exꝑſſiùs in l. ſi à debitore. ff. de fal. & ibi limitat, niſi vēditor luat, .i. ſatisfaciat, ante ſn̄iam, q̄a tunc fidē implet. & ſequit̄ Bal. hic allegādo l. 1. C. de dol ¶ Et adde, quòd ſi q̄s ꝓmiſit plenā poſſeſſionē tradere, ītelligit̄ cū fructibus. Idē, ſi vacuā, ſecus, ſi ſimpliciter. Itā dicit Bald. in l. ſi plures. C. de cōdi. inſer. ꝑ tex. in l. ſi ſtipulatus ſis. ff. de vſur. ¶ Et adde, ꝙ ſi fit mentio de poſſeſſione pacifica, intelligit̄, vbi ceſſat cōtrouerſia iudicialis, vel extraiudicialis iuris, vel facti, ſm Paul. in cle. mē. gr̄a. de reſcript. & ibi ꝑ do. Cardinal. aliqđ in 13. quæſt. ¶ Et adde, ꝙ locus interdū dicit̄ plenus, vt qn̄ fundus poſſidetur, interdum ſemiplenus, vt cùm q̄s poſſidet cauſa legatorum, vel cauſa rei ſeruādæ, interdum vacuus, vt propter abſentiā, vel negligētiam domini, vel q̄a deceſſit ſine ſucceſſore. Ita dicit gl. in verbo, vacantis. in §. quod autē. Inſtitut. de vſuc. de qua facit feſtū Angel. in l. ſi me in vacuam. ff. de acq r. poſſeſ. Et adde Salice. in l. ſi ꝓ fundo. C. de tranſact. vbi dicit ꝑ illū tex. ꝙ fundus dicit̄ dari liber, qn̄ non eſt alteri obligatus, nec eſt alienus in totū, vel in partē. * Et adde, ꝙ vbi ſimpliciter promittit̄ dari fundus, tn̄ ſub-

* Poſſideat. *Adde Capol in tract. de ſeruit. vrb. ꝑd. c. 12. ī c. circa iſtas ſeruitutes, & in trac. de ſeruit. ruſ. præ. c. 1. incip. iter eſt ius, nu. 19.*

a Quòd ſi venditor. *Adde, ꝙ qui vendit rē duobus, punitur pœna falſi, l. qui duobus. ff. de falſ. Adde, & intellige legē illā, niſi emptor ceſſaſſet ī ꝑtij ſolutione, q̄a tunc ſi ceſſat, impune res pōt vēdi alteri emptori, Bal. ī l. quoties. C. de rei vēd. ī 1. col. in verſi. aut reſpectu delicti. Item limita, ſi facta eſt prima venditio ꝓ executione ſententia non præſenti pecunia, quia ex quo pretium non eſt ſolutum, poteſt iterum vendi. Ita Imol. in l. à diuo Pio. § ſed ſi emptor. ff. de re iudi. in 2. col. in verſic. item not. & ibi etiā Angel. Adde d. l. qui duobus. Vtrum habeat locum in pignorāte eandem rem duobus? & Bar. in l. ſi quis. §. ſed & ſi quis tenet, ꝙ non, q̄a iure nō eſt cautū, ꝙ ī alijs cōtractibus cōmittatur pœna falſi, niſi in vendente duobus. Itē adde An. in d. l. q duobus an habeat locum in petente iterū debitū ſolutum? Et Bal. in l. 1. C. de cōdic. indeb. in 2. col. in verſi. ſecundo reuoco in dubium tenet, quòd non, niſi ipſe petens vſus fuiſſet falſis ꝓbationibus.*

intelligit̄ liber, l. ex ꝑdijs. & ibi ꝑ Bald. C. de euict. & l. 1. §. 1. ff. de act. em. & l. quoties. la vltima, ff. de ędil. ędict. & l. cùm vēderes. cū ibi not. ff. de cōtrah. emp. ¶ Et ꝑ ꝑdicta tāgunt hic do. An. Ab. & do. Imol. vtrùm vēditor cogat̄ præciſè rē tradere, an verò liberet̄ ꝑſtādo intereſſe, de quo ꝑ gl. ordi. in §. pretiū. ī verbo, tradat̄. Inſt. de emp. & vēd. & Ioā. An. in Spec. de emp. & vē. §. in anteriorib⁹. circa prin. & Archi. in c. q ſtudet. 1. quæſt. 1. & Bar. & alios ī l. ſtipulatiōes nō diuidunt̄. ff. de ver. ob. & pulchrè Bar. in l j. in prin. in pe. col. ff. de actio. emp. & in l certi cōdictio. ī prin. ff. ſi cer. pet. & Bal. in l. ꝯtractus. C. de fide īſtru. & in l. traditio. in 1. col. C. de act. emp. & in l. vnica, C. de ſen. q̄ ꝓ eo, quod intereſt. & Inno. ī c. olim. circa prī. infra de cēſi. Et magis * cōmunis * opinio eſt, ſm Imol. hic, ꝙ

34 ſi vēditor habet rē, ꝑciſe cōpellit̄ ad * eā tradēdā, * ꝑ iſtū tex. cū gl. & ſi venditor ē dn̄s, nō ſufficit ſimpliciter tradere, ſed dare. i. dn̄m facere, ſm Bart. in d. l. certi cōdictio. & in l. 1. & in l. ex empto. ff. de act. empti. Si verò nō habet eā, ſed dolo, vel culpa deſijt habere, tenet̄ ad intereſſe. Si aūt ſine dolo, vel culpa deſijt habere, ad nihilū tenet̄. Vtrùm aūt debeat priùs tradi res, an pretiū, vide gl. in ver. priùs. in c. in tn̄. ĵ. de ſim. & quod ibi dixi. ¶ Subdūt etiā hic do. An. & Imo. ꝙ emptor cōdemnatus ad ſoluendū venditori, pōt in executione ſentētiæ obiicere * exceptionē rei ſibi non traditæ, * & hoc, qn̄ nihil fuit diſceptatū ī iudicio de hac exceptione, et illa nō īpugnat ſn̄īm, q̄a fatet̄ emptor ſe debere ꝑtiū, ſed dicit rē ſibi tradi, iō tunc poterit opponi. Facit, quod habet̄ in l. Neſenni⁹. ff. de re iudi. ſecùs, ſi fuiſſet deducta ī iudicio dicta exceptio, et illa nō obſtāte ſn̄ia lata, q̄a tūc videt̄ reiecta. Vnde nō opponet̄ in executione, ſed ſalua remanet actio emptori, vt poſſit petere rē ſibi tradi, vt ꝑ Spec. de execut. ſen. §. fi. ver. itē pone, Cuius dictū ſic dēt intelligi, ſm ꝑdictos. ¶ Quib⁹ adde no. altiùs ꝑ Bal. in l. ꝑemptorias. C. ſen. reſcin. non poſ. et ī c. cùm inter. in pen. col. ĵ. de excep. et in l. j. C. de iur. & fac. igno. & in l. j. §. nō tm̄. ff. de tute. & rat. diſtrahē. & ī ꝯclu. Spe. de excep. circa fi. & ī l. ꝑ hāc. C. de tēp. appell. & ī l. ſi pater. in fi. C. de act. empt. & Pa. de Caſt. poſt Bar. ī l. eū, q. §. q ita. de ve. ob. & ī l. ſi duo patroni. §. ſi q̄s iurauerit. el. 1. ff. de iureiur. & ꝯſi. 141. vbi de hac mā fiūt multa verba. Sed videt̄ indiſtinctè dici, ꝙ imo talis exceptio dilatoria nō oppoſita tēpore debito, nō impediat executionē ſn̄iæ, q̄ trāſiuit in rē iudicatā. Et ita etiā dicit̄, ſi venditor cōdēnatus tradere, opponat in executione ꝑtiū nō ſolutū. ¶ In glo. in verbo, ad audiētiā. in fi. Et ſic, vbi nō eſſemus in terris eccleſiæ, non teneret appellatio ad Papā, ꝑ d. c. ſi duobus. quod limitāt Hoſt. & alij hic, niſi ſuperior illius loci nō recognoſceret ſuperiorē, q̄a appellabit̄ ad Papā, ꝑ c. ꝑ venerabilē. §. rationibus. ĵ. q filii ſint legi. cū concor. quas dedi in c. 1. in 2. no. ſ̄. de ꝓb. Alias limitationes ad d. c. ſi duobus. ponā ibi in gl. in verſ. pendebat. in fi. ¶ Et ſi diceret̄, ꝙ hoc c. erat directò contrarium capitulo antiquo, cùm Ioannes aſſeruiſſet domū venditā purè, & ſic erat pronūciatū, & ſuꝑ directò ꝯtrarijs nō admittunt̄ teſtes in appellatione, cle. teſtibus. de teſtib. rn̄det Inno. ꝙ non dēt pōderari, qđ includat petitio, ſicut hic petitio Ioannis īcludebat venditionē fuiſſe purā, ſed debet ponderari, quid

* In partem. *Adde Alexā. in l. in conuentionali. §. 1. de verb. obligat.*

* Tradendā. *Adde Socin. in conſi. 253. incip. in cauſa domini Ioānis. ver. circa tertiam in fi. in 2. par.*

* Nō traditæ. *Adde qualiter et quò remedio ſuccuratur venditori ſi emptor obijcit rē nō libere traditā, vi. Socin. in conſi. 208. incip. Viſis factis et actitatis, verſ. ſecūda defenſio eſſe poteſt. cum ver. ſeq. in 2. par.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

qd capitul cēt. Ex quo dicto valde no. do. Car. hic maximā dīam, an aliqd surgat ex petitiōe, an ex capitulis, vnde dicit, quòd si ī petitione narrauit Ioānes vēditionē fuisse purā, posse dici ar. huius literæ quòd si ꝓduxisset testes sup petitione, q ꝓbauerūt, quod fuit pura, admitterēt capitulās de ꝓditionalitate. Et d. cle. nō obstat, qa solùm ꝓhibet sup capitulis directo ꝓtrarijs, & sic rario dīæ, ſm eū, qa qñ ſpecificè aliqd capitulāt, facilius pōt fieri ſubornatio, ideo magis timet, ſi admitterent testes sup capitulis ꝓtrarijs, quā si admitterent sup ꝓtrario, quod est in petitione. Et ex hoc dicit iustificari ītellectū c. ex tenore. s. de testi. Et istud dictū fuisset optimū alio anno in c. fraternitatis. s. de testi. vbi hoc adde. ¶ In gl. in verbo, instrumētū. in fi. Tractāt hic oēs difficilē mām huius capituli, qñ ꝓ testes reprobent īstrumēta, & vt habeas potiora dicta Doctorū hic, & alibi, omisso labyrītho opinionū, facias duas plenas ꝓclusiones, quarū prima demōstrabit, qñ, ꝓducunt testes nō descripti in instrumēto, secūda, qñ ꝓducunt descripti. ¶ Primo ꝓclusio. Duo† testes nō descripti ī instrumēto possunt ipsū re, ꝓbare, * ſm Inn. Cald. do. Ant. do. Car. Imol. & do. Abb. hic, et Paul. de Leaz. do. An. & do. Ab. ī c. tertio loco. s. de ꝓb. & Spe. & Io. And. de instr. edi. §. restat. ver. sed q̄ro, quot testes. & Cy. & Sal. ī l. i. exercendis C. de fi. īstr. & Imo. latè ī l. j. §. si qs neget. ff. quēad. test. ap. & do. An. ī c. cùm à nobis ī 6. col. s. de testi. & Bar. ī l. hęredes palàm. ī prī. ff. de testa. nō distīguēdo, vt qdā inter factū recēs, & antiquū, et inter ꝓbationē directā, vel indirectā, qa īstrumentū habet authoritatē ab authoritate tabellionis, cui authoritati æquū & iustū est pferri dictū duorū testiū, ꝓ quos inducit ꝓbatio vera & naturalis merito excedēs ꝓbationē īstrumēti, quā Inn, dicit miraculosā in c. cùm P. j. eo. & ei⁹ virtus stat in ꝓsumptione, q̄ est ꝓ notario. c. ad audiētiā. j. de pſcri. quā ꝓsumptionē tollit fortior ꝓsumptio testiū, c. ꝓposuisti s. de ꝓba. vt hic latiùs ꝓ ꝓdictos rīdentes ad istū tex. & hāc, ꝓclusionē ꝓsuasiuè ꝓfirmātes, licèt alij ponant hoc ī arbitrio iudicis, vt ꝓ Bar. Bal. & Ang. īd. §. si qs neget. & Ang. ī §. si qs igitur. ī Authē. de īstr. ca. & fide. & Bal. ī d. l. ī exercēdis. & hic, de quo ēt ꝓ Arch. ī §. si testes. 4. q̄st. 3. & Bal. & Ang. ī l. optimā. C. de ꝓrah. stipu. & Bal. ī l. ob carmē, in apostil. ff. de testi. & Flor. in l. cū de ætate. ff. de ꝓba. & Bal. in l. 2. C. de bo. pos. ſm tab. & Bald. Sali. & Flor. in l. cēsus. ff. de ꝓba. Et habet locū ista ꝓclusio, etiāsi testes deponant ꝓ ꝓbationes diuersi generis adductas ad cōcludendū vnū totū, vt latè ꝓ Per. de Anch. cōsi. 73. inci. Visa limitata cōmissione. ¶ Declara primò istā cōclusionē, vt † nō procedat, qñ esset casus in quo ex dispositione legis īstrumentū nō admittit ꝓbationē in cōtrariū, vt in casu legis antiquæ. C. ad Velleia. & l. fi. C. arbitriū tute. Vult. n. lex. in dictis casibus esse ꝓsumptionē iuris & de iure, cōtra quā nō admittit probatio in cōtrariū, saltem ꝓ testes, ꝓ ea, quæ habentur in c. is, q fidem. de sponsa. & in clem. 1. de ꝓba. licèt ꝓ cōfessionem patris possit interdū admitti, vt ꝓ glo. in authen. iam necesse. & in corpore vnde sumitur. C. de dona. inter vir. & vx. & Inno. in cap. quia plerique. infrà de immu. eccles. cū cōcor. Et istud extēdit do. Ant. hic pari ratione ad statuta disponentia, ꝙ contra īstrumētum guarētigiatum nō admittat ꝓbatio in cōtrarium. ¶ Sed enumerat † hic elegantēr do. An. certos casus, in qbus cōtra īstrumētum nō recipiēs impugnationē potest fieri ꝓbatio. Primus est de mēte Inno. hic, quādo quis nō vult probare cōtra cōtēta in ipso instrumēto, fatēdo instrumētū verū esse, sed vult dicere instrumētū esse falsū & falso fabricatū, qa talis ꝓbatio ꝓ testes nō reijcit à dictis legibus, ſm ipsum, que sequit hic Imo. & no. Bar. & Bal. ī l. diu⁹. ff. de mili. testa. & Bar. ī l. 2. §. ꝓtor. in fi. ff. q satisda. cog. qa nulla vis verborū tollit exceptionē, quę funditus negat essentiā actus, vt ꝓ Bart. in l. 1. §. & parui. ff. quod vi, aut clā. & gl. in clem. 1. in verb. nullatenus. de sequestra. pos. & fruct. & do. Abb. & Imo. in c. ex parte. el 2. s. de off. dele cū cōcor. ¶ Secūdus casus est, qñ † qs nō vult reprobare factū directè, sed dicit solennitatē facti, vel aliud nō interessisse, ꝓ quod annihilat factū in iuris effectu stāte facto. Talis n. audit cōtra instrumētū, nō recipiēs de iure, vel statuto probationē in contrariū, ſm do. Ant. & Imo. hic, ꝓ ea q̄ not. glo. ord. in cle. 1. in vers. fecisse. ibi, quod intellige. de ꝓba. Per quā gl. limitat ēt regula c. is, q fidē. de spon. vt ibi ꝓ do. Ant. & do. Ab. & do. Ant. in c. vidua. j. de reg. & in c. fi. in pe. col. s. de cōfess. & Domi. in c. ferrū. circa fi. 50. dist. ¶ Et hinc est, ꝙ qñ lex, vel statutū dicit, nō admitti probationem in ꝓtrariū, intelligit de ꝓbatione directo cōtraria, nō autē de illa, ꝓ quā remanet elisa intentio aduersarij ſm Domi. in c. filij. de hære. in 6. dicētem hoc singulariter notādū, qa quotidie occurrit. ¶ Sic etiā consuluit Pet. de Anch. cōsi. 265. incip. in primo dubio. ꝙ stāte statuto, ꝙ bona adiudicata creditoribus mercatorū deficientiū sint post tēpus pleno iure sua, & nō audiātur ipsa repetētes, tñ audiret ille, q̄ diceret, ꝙ bona adiudicata nō erāt deficiētis. ¶ Similiter dicit Domi. in c. cupiētes. §. ꝙ si ꝓ 20. de elect. in 6. ꝙ stāte statuto, ꝙ q nō seruat talē solennitatē certo tēpore, nō audiat, tñ si tempore elapso vis probare ꝙ casus tuus nō erat ille, cui statutū dat legem, audieris, ꝓ gloss. ibi in verbo, comparere. quod dicit esse practicabile. ¶ Similiter dixit Bart. in l. q cunque. ꝓ illū tex. C. de apochis publi. & in l. sciēdū. ff. de verb. ob. & ibi Ro. & glos. in ver. videbātur. & clarius ibi Ang. & Imo ī l. reos. §. cùm ī tabulis. ff. de duob. reis. & Bal. in l. generaliter. in 2. oppositione. C. de non num. pec. ꝙ qñ cōtra instrumētū nō pōt fieri ꝓbatio ꝓ testes, poterit tñ reprobari ꝓsumptio resultās ex instrumēto. Vñ dicit Bar. ī l. iurisgētiū. §. quod ferè. ff. de pac. ꝙ statutū volēs, ꝙ ꝓtra īstrumētū nō admittat ꝓbatio ꝓ testes, intelligit de ꝓbatione, quæ fieret cōtra tenorē ipsius instrumēti, sed cōtra solennitatā īstrumēti bene poterit fieri ꝓbatio ꝓ testes. ¶ Tertius casus est, qñ† præclusio facultatis ꝓbādi esset nutritiua peccati, qa audiret volēs ꝓbare cōtra instrumētū saltē ꝓ viā denunciationis Euāgelicæ, ſm do. Ant. hic valde singulariter ꝓ no. in c. nouis. s. de iudi. & hoc dictū retuli in c. 2. in 3. ꝓclusi. vers. quartò ītellige. s. de ꝓba. vbi etiā latè habes, qñ ille, q nō pōt probare, nisi ꝓ instrumētum, possit ꝛe iuuare alia probatione. ¶ Quartus casus est, qñ exclusus à facultate probādi cōtra instrumētū fatetur instrumētum, ꝓcessit in forma, prout est cōditum, sed vult ꝓbare ꝓ testes simulationem, quia nō detrahitur probationi, ex quo nō cōcludit iustrumētum sine forma descriptū. Ita dicit do. Ant. hic, & etiā Bal. decētes esse gl. singularē in d. §. quod ferè. & sentit gl. in l. illicitas. §. veritas ff. de off. pſi. & no. Bal. ī l. i. ver. sub sequēter. C. plus valere, qd agit. & Iac. Bu. & Bal. latè ī l. gñiſr. in 3. oppositione. C. de nō nu. pec. idē dicētes, etiāsi statutū dicat, ꝙ cōtra tale instrumētum nō possit fieri ꝓbatio, nisi ꝓ aliā scripturā, quod etiā sensit Bar. in d. l. 1. C. plus valere. licèt gl. & Bar. in hoc de simulatione aliter sentiāt in d. l. gñiſr. ꝓ illum tex. quorum opi. dicit hic Imo. in fi. esse veriorē, sed istā procedere de æquitate. ¶ Sed ista procedūt qñ statutum simpliciter disponeret, ꝙ cōtra tale īstrumētū nō admittat probatio, vel si dicat, nō admittat, nisi ꝓ aliā scripturā, alias verò, si statutū disponeret, ut ꝓtra īstrumētū nō admitta t aliqua exceptio, nisi falsitatis, vel solutionis, tūc nō poterit opponi exceptio simulatiōis, cū & ipsa uideat reiecta, sicut & aliæ, ex quo nō est ꝓmissa. Ita ī terminis no. Bar. ī d. l. j. §. j. ff. qd ui, aut clàm. & Bal. ī l. ita pudor. C. de adul. ī d. l. 1. C. pl⁹ ualere. quod

qd est verū, qñ allegat simulatio ꝓtractus; aliàs si allegaret simulatio rogitus, ut quia diceret, ꝙ partes simulauerunt rogare notariū, vt ꝓficeret instrm, quē tñ nō rogarunt, talis exceptio bñ admitteret, cū in effectu concludat illud nō esse instrm, ex quo in veritate nō fuit rogatus, ſm Bal. īd. l. 1. quē sequit Imo. hic dicēs, esse bene notādū ad intellectū Bar. in d. §. & parui. ¶ Et† licèt cū istis trāsiri posset, tñ Bal. ī l. fin. §. in cōputatione. ad fi. C. de iure deli. apertissimè sentit, ꝙ vbi pōt opponi exceptio falsitatis, ibi ēt possit opponi simulatio. & dicit, ꝙ talia statuta debēt intelligi de instrīs efficacibus, nō de nullis. Et ꝙ instrm simulatū nō est instrm, cū nō faciat fidē simulatione, ꝓbata, ǫnimò dicit, ꝙ si statutū exp̄ſſe remoueret exceptionē simulationis pp iniquitatem statuti recurreret ad subsidiū ecclesiæ. Ex qbus verbis ñ dubito cū sensisse ꝓtra Bar. in d. §. & parui. Et hoc vltimo ꝺ subsidio ecclesiæ no. ꝓtra Ang. in l. 1. §. pueritiā ff. de postu. quē allegaui in d. c. 2. in 3. ꝓclus. de ꝓba. Item ꝓtra Bar. in d. §. & parui. expresse tenet Bal. in l. si nō verū. C. de do. inter. vir. & vxo. dicens, ꝙ ꝓtractus simulatus est nō verus, & ꝙ stāte statuto, ꝙ nō possit opponi, nisi exceptio solutionis, vel falsi, poterit opponi simulatio, q̄ largo mō est falsitas. Et ista bñ no. tanquā alibi nō reducta. ¶ Et isti quatuor casus habēt locū, ſm do. Ant. hic, ēt qñ ꝓtra instrm nō admittit ꝓbatio, nisi ꝓ aliud in strumentū. Sed hoc casu adde, ꝙ ēt tunc ꝙ nque testes poterit instrm reprobari, ſm do. Abb. ī c. 2. s. de ꝓba. ꝙ l. testiū. C. de testi. Idē, si aduersario ꝓsente & tacēte admitterēt testes, ſm Bal. ī l. certi ꝓdictio. §. qm. ff. si cer. pe. Idē, si esset instrm assumens partē iuriū à depositionibus testiū, qa ad illud poterūt ꝓduci testes ī ꝓtrariū, ſm Bal. in l. generaliter. in pe. col. C. de nō nu. pec. Idē, si instrumentū impugnaret ꝙ scripturā priuatā coadiutam viua voce testiū, ſm Bal. in l. certi ꝓdictio. Idē, si fieret ꝓbatio ꝙ testes & instra simul, ſm Ang. in d. §. qm. pro quo facit ca. series. & qd ibi ibi dixi, s. de testi. Et istis ad de, q̄ dixi in d. c. 2. de ꝓba. & qd no. Bal. in l. 3. in apostil. ff. de vsufr. & in l. quoties. §. si. in lec. antiqua, C. de ꝓba. & gl. in c. 1. de sen. excō. in 6. & gl. & Bal. in §. idē verbo rū. Inst. de inut. stip. & gl. & Domi. in c. Romana. §. post quā. de cēsi. in 6. & gl. in l. pactū, qd bona fide. C. de pac. & Bal. in l. gesta. C. de re. iud. & Bar. in l. emācipatione. ī fi. & in l. sicut iniquū. C. de fide instr. & Host. in isto tit. §. qd sit instrm. & §. sequēti. & hæc quo ad primā declarationē. ¶ Secūdò declara dictā ꝓclusionē primam, vt † habeat locum, qñ ex parte actoris est instrum, ex parte verò rei producuntur duo testes illi contradicentes, sed si ecōtrà ex parte actoris ꝓducerent testes, ex parte verò rei instrm, dixit Goffr. in c. cū à nobis. s. de testi. ꝙ stādū est instrumēto, nisi plures, qua duo, ꝓtra ipsū producant, qa parē vim habēt testes & instrumēta, vt hic dī, & licèt testes ꝓpōderēt, vt est dictū in ꝓclusione, tñ attento fauore dato reis vī instrm ꝓpōderatū, ꝓ id, qā in simili dixit gl. uulgata in c. clerici. 81. dist. de qua dixi in ca. ex literis. s. de ꝓba. Et licèt hoc dictū sit coloratū, tñ ipsū nō admittit domi. Abb. in c. 3. loco. s. d ꝓba. neque Bal. in d. l. in exercēdis. qa virtus testiū ꝓdominatur vltra fauorē datū reo, ꝓ rōnes dictas ī ꝓclusione. ¶ Tertio declara dictā ꝓclusionē, dū † mō testes deponentes ꝓtra instrm, assignēt rōnē dicti sui ēt non interrogati, aliàs. n. nō reprobarēt instrm, ēt si deponāt sup talibus, super quibus aliàs nō tenerēt reddere rōnē dicti, secundū Bal. in l. ꝓsbyteri. la 1. in vlt. col. C. de epi. & cle. allegādo Ia. Bu. ī quadā disputatione, & idē sensit Imol. hic ſæpe, & Bal. in c. ad audiētiā el 1. circa mediū, d̄ resc. Qd limita nō ꝓcedere, vbi reprobaret scriptura authentica, nō tñ publica, ꝓ tex. in c. tertio loco. de ꝓb. ſm vnam pōderationē, quā facit ibi dominus meus in 2. char. nā illi testes nō assignabāt cōcludentē cām dicti sui, dicendo ꝙ capitulū nunquā fuit ꝙgregatū, qn ipsi nō interfuerint. ¶ Quartò declara, vt † habeat locū, qñ ꝓ instrumē to nō est ꝓbatio coadiuuās, aliàs si aliquis testis descriptus, vel n ē d̄scriptus coadiuuaret instrumētū, regrerētur plures ad ꝓbandū instrumentum, secundùm qualitatem & numerum adiuuantium. Ita declarat dom Abb. & Imo. hic per istum text. & dicit Imo. secus, si solus tabellio deponeret viua voce pro instrumento à se confecto, quia omnis uirtus instrumenti dependet ab authoritate tabellionis, ideo eius testimonium nō gemīnat eandem probationem, & sic duo testes contrarij sufficient. ¶ Quinto declara, dum † mō testes reprobantes instrumentum sint undique idonei, & omni ex ceptione maiores, * non enim suffice ret, quòd essent aliàs simpliciter idonei, secundum Cal. do. Abb. Innocē. & alios hic allegātes tex. in l. optimā. C. de contrahen. stip. facit tex. cū glo. in verbo, idoneos. in §. item verborū. de inut. stip. & sentit gl. magna in ca. tertio loco. s. de proba. & firmat Sali. in d. l. in exercendis. & Bal. hic, q declaransistud uerbū, Omni exceptione maior, dicitur, quòd exceptionum quędam omnino peribunt testimonium, quædam debilitant, & neutri istarum debet hic esse locus, unde modicus d̄fectus uitiat tales testes, ſm ipsum, cui pro ītellectu huius uerbi adde gl. in c. 1. in uerb. maiores. j. de consan. & affi. & in d. §. itē uerborū. in uerb. idoneos. & do. Ab. in c. at si clerici. §. d adulteriis. s. de iudi. Et dicit Bal. in d. l. optimā. quod ille est omni exceptione maior, qui superat omnē friuolam exceptionē, adeo ꝙ nulla exceptio uera uel legitima opponi pōt. Et in hoc multū uersabit arbitrium iudicis, secundū do. Ab. hic signanter. ¶ An aūt oporteat articulare & ꝓbare, ꝙ testes ꝓducti in tali casu sint tales? Ange. dixit, ꝙ sic in d. §. si quis neget. dicens esse optimā cautelā, sed in contrariū facit, quia q liber ꝓsumitur idoneus & sine defectu. c. fi. j. titu. proxi. Ergo frustra ꝓbatur. & ita fert tenere Francis. de Rampo. in auth. sed cum testator. C. ad l. Fal. ¶ Sextò & ultimò declara ex eo, ꝙ no. Sali. in d. l. in exercendis. ubi dicit, ꝙ† quamuis duo testes sufficiāt, ad reprobandum instrm, non tñ sufficient adeo ꝙ ꝙ hoc notarius possit condemnari de falso, quia in criminalibus exiguntur probationes ualdè clarę. l. fi. C. de ꝓba. sed sufficient, ut fiat acerrima indagatio de falso, secundum ipsum sentientem per hoc, ꝙ operabuntur torturam, & faciunt not. per Bar. in l. fi. ff. de quæst. & Sal. in l. fi. C. eo. ¶ Postea subdit Salic. in d. l. in exercēdis. ꝙ si essent tres, uel plures testes omni exceptione maiores deponētes cōtra instrumentum aliter non coadiutum, bene sufficiēt ad puniendū notariū de falso, * qd est notandum, si est uerum. ¶ Sed fortè pendet à longiori dubio, uidelicet an acta, uel sētētia super falsitate instrumenti noceant notario non conuento? ꝙ decidi pōt ex notatis per Bar. in l. denunciasse. §. q̄ritur. ff. de adul. & Bar. & Bal. in l. si uteris. C. de fid. instru. & Bald. & Ange. in l. Lucius. ff. de insa. ubi tractat, an sñia lata cōtra aliquē, ꝙ produxit falsos testes, noceat testibus? & dicitur ꝙ non. similiter dicit Spec in isto tit. §. restat. uersi. qd si unus. & in tit. de teste. §. 1. uer. sed pone, ecce. quem sequitur domi. Anton. in cap. ad audientiam j. de præscript. & idem Sali. in l. si qs decurio, C. de fal. ꝙ his casibus. qbus stat dicto testis dicentis se aliter deposuisse, quā scripserit notarius, uel econtrà. hoc nō sufficit ad puniendum alterum de falso, * & etiam dicetur in d. c. ad audientiam. Ex quibus uidetur, quòd de dicto Salic. in d. l. in exercendis. non sit multum clamandum. ¶ Secunda cōclusio. Sicut † per testes non descriptos potest reprobare instrumetum vt est dictum, ita & fortius per ipsos testes descriptos, ſm Inn. & omnes alios hic ꝓ tex. in c tam literis in fi. supra de testi. & in d. ca. tertio loco. quia statim ꝙ testes impugnat instrumentū, remanet sine solennitate testiū. Ergo nō ꝓbat, ut ꝓ Bar. & alios in d. §. si quis

* Reprobare. *Ad de Socin. in consil. 171. incip. diu ꝓfecto anceps. vers. cōfirmatur. p. 2. et in cōsi. 184. incip. ī cā. ver post remo. cir. prin. p. ead. & consil. 94. inc. præstantissimi. & illustrissimi. ī prin. secundo nam. cum vers. seq in 1. p. & adde quòd opinio communis * & vera, contra gl. in d. c. tertio loco. ī text. alleg. q̄ dicit quatuor requiri, est, quod per testes instrumentum reprobatur, quod limita vt ꝓ Specul. in tit. de instrum. edit. §. restat. vers. sed si alij & vi. Ant. de Prato. in cons. incip. non puto hunc notarium. quod est consi. 73. in 1. vol. consi. Alex.*

* Maiores. *Adde de Ant. de Pra. in d. consil. 73. inter cōsi. Alex. in j. col. vol. j. & Alexan. consi. 43. incip. Visis & ponderatis. num. 20. in 4. vol.*

* De falso. *Adde Soc. consi. 171. in cip. diu profecto anceps. vers. cōfirmatur etiam. p. 2.*

* De falso. *Adde Alex. alios referē tē in cōs. 74. incip. Viso testamēto. co lum. 4. sub nu. 10. vers. fortificantur prædicta. vol. 1.*

Universidad de Deusto Biblioteca

§.ſi quis neget.& Doct.hic in uerbo,abūdātes.Sed ſu-
perflua reſecando collige dicta eorū primò amplian
do ↄclu.poſtea limitādo. ¶ Amplia primò iſtā ↄclu-
47 ſionē,ſiue† teſtes in inſtrō deſcripti reprobantes ipſū,
ſint de teſtibus neceſſarijs inſtri, ſiue de nō neceſſarijs,
qa fortè ultra cōpetentē numerū alij fuerunt deſcripti,
lʒ iſta diſtinctio alr fiat,qn̄ unus ſolus ↄtradicit, vt īfrà
dicet̄.Ita ſentit Bal.in d.l.in exercēdis.in vlt.col. ver. ve
48 nio ad ſm mēbr ¶ Amplia ſcdò,vt † ꝓcedat non ſolū .
ſi reprobēt alr narrādo,q̄ ſit ſcriptū,ſed ēt, ſi ſimplr di-
cat ſe nō interfuiſſe, qa inſtrumentū corruit, nō qa cō-
tractus n̄ ꝓbet̄ ꝑ teſtes,q remanēt.ex quo sūt tot, quot
ſufficiunt ad inſtrumētū, ſed qa ſcriptū eſt in eo fuiſſe
pn̄tes,q fuerūt abſentes, q̄ pars falſa totū ipſū vitiat, ca.
quāto.de his,q̄ fiūt à pla.& c.ſi ad ſacras.9.diſ. dixi poſt
Inn.in c.fraternitatis.infra de hære. Ita dn̄t Inn. & alij
hic.¶ Hāc ampliationē līta primò,niſi alij teſtes deſcri
pti,vl nō deſcripti,iuuādo inſtrm dicāt,imò illos fuiſſe
pn̄tes,qa ſtaret̄ inſtrō,ſm do.An.hic.niſi ex altera par-
te eēnt ꝓbōnes luce meridiana clariores,ꝑ d.l.optimā.
49 ¶ Scdò līta,dū† modò teſtes dicētes ſe nō interfuiſſe,ꝓ
bēt hoc ꝑ alios teſtes,ſi.n.hoc ipſi ſoli dicerēt, nō pro-
bāt tāquā ſingulares,ſm Inn.& do.An.hic,qa lʒ alias te
ſtes dicant̄ ↄteſtes, qn̄ affirmāt ſe vidiſſe,vl audiuiſſe,qa
reſpectu ſenſati,lʒ nō reſpectu ſenſus,sūt ↄcordes, & il
la appropinquatio ſenſati attrahat ſenſus pluriū ī vnū,
tn̄ hæc abſtractio,ſcilicet nō interfuiſſe,nō pōt abſtra-
here,niſi ſingulr,qa illud,de quo agit̄.non fuit appropī
quatū ſenſui meo,nec tuo,nec ēt oībus ī ſimul, niſi,ſm
ipſos,dicerēt ſe fuiſſe oēs in certo loco.Et iſtā opi.ſequit̄
do.Ab.hic,vbi teſtes nō sūt de neceſſarijs. Si aūt sūt de
neceſſarijs,tūc ꝓcedit opinio,de qua ſtatim dicet̄, nam
ↄtradictio ēt vnius neceſſarij facit va-
cillare,*vt infra dicet̄.¶ Sed ꝙ iſti nō
dicant̄ ſingulares,& ꝑ ipſos indirectè
reprobet̄ inſtrm,firmat Bar. in d. §.ſi
qs neget.& Cal.& Imo.hic, & Imo.ī
l.cùm ab īitio.ff.quēad.teſta. aperi.qa
teſtes deſcribunt̄ in inſtrō.vt ꝑ eos illi
imponat̄ fides,& iō nō imponit̄,qa ſi
negāt ſe interfuiſſe, remanet inſtrm
ſine debita ſolēnitate. Ad rōnē de ſin
gularitate rn̄det hic multiplr Imol.ſʒ
maximè,ꝙ dicti teſtes n̄ ceſent̄ ſingu
lares,qa ↄcordāt in dicto, quia quili-
bet dicit inſtrm falsū, & iō nō curat̄,
lʒ ſint ſingulares,ꝑ id qd no. Inno. in
c.qualr.el 2.infra de accuſ.& dixi ī c.
lʒ ex quadā.s̄.de teſti. quia cōiūgūtur
eorū dicta ad vnū integrale, vt hic ꝑ
ipsū,ꝑ quo facit,qd no.Bal.in l. 2. ver.
hic q̄ro.C.de ſm tabulas.& in l.j.ad fi.
C.ſi un⁹ ex pluri.& idē tenet do. Car.
hic dicès,ꝙ nō oīs ſingularitas uitiat,
& ꝙ dicta iſtorū inferūt,ꝙ ſi interfuiſſent,ſeu uidiſſent
& ſic sūt ↄteſtes de eadē ītereſſentia,vt hic per ipſum.
50 ¶ Amplia tertiò ↄclōnē, ētſi † eſſet unus ſolus teſtis de
deſcriptis in inſtrō ↄtradicēs inſtrō, qa ſi ꝓbat ꝑ alios
ſe nō interfuiſſe,ſiue ſit de neceſſarijs,ſiue nō, uitiat in-
ſtrumētū,ſm oēs hic, quia rōne partis falſæ, ſcilicet ꝙ
falſo ſit deſcript⁹,uitiat̄ totū inſtrm,ut ſupra dixi.¶ Hāc
ampliationē intellige primò,ut dixi, dū modò ꝑ alios
ꝓbet ſe nō interfuiſſe.Si aūt diceret ſolus hoc, uel ſol⁹
impugnat,ↄcludūt Cal.do. Ant.& dom.Ab.ꝙ ſi nō eſt
de deſcriptis,ul eſt ultra numerū neceſſariū, nō uitiat ī
ſtrumētū,ſi aūt eſt de neceſſarijs,ei⁹ ↄtradictio facit ua
cillare īſtrm,l.j.§.fi.ff.quēadmo.teſt.aper. Iō inſtrm nō
ꝓbabit,niſi alr adiuuet̄,l.iubemus.C. de ꝓba. Et idem
Spe.in iſto ti.§.inſtrm.uer.itē ꝙ teſtis īſcriptis. & Ang.
in §.ſi quis igit̄.Auth.de inſtru.cau.& Bar.ī l.j.ff. quēad.
teſta.aper.& dom.Abb.& Imo.hic,dicentes,hanc eſſe
* cōem,* q̄ ꝓcedit,ſm Imo.nō ex ea rōne, ꝙ ſemiplena
ꝓbatio ↄfundat plenā,ſed quia inſtrumētū remanet ſi-
ne debita ſolēnitate,& hoc,ſiue impugnet dicēdo non

* Vacillare. *Adde quòd imo non probat,& ui. Soc. conſil. 171. incip. diu profecto. uerſ. quibus præſuppoſitis.p.2.& conſil. 213. inci. in præſenti cōſultatione: uer. circa aliud dubium. par. ea. et ad materiā adde quæ habētur per Pau. de Caſt. in conſil. 205.& Ale. cōſi. 43. incip. Viſis & ponderatis. nu. 13. 14. 15. 16. & 17. vol. 4.& conſ. 73. nu. 2. par. 1.*

interfuiſſe,uel rē alr ſe habuiſſe, ſed tūc dn̄t Cal. & do.
Car.hic,ꝙ utile eſſet facere examinari alios teſtes, ſi ui
uunt.¶ Scdò intellige,ꝙ unus impugnare pōt, qn̄ ē ſcri
ptura q̄ nō innitit̄ ꝓprijs uiribus,ſed eget coadiuuatio
ne teſtiū,ut ſcriptura priuata, quia illa nō faciebat fidē
ſine teſtibus,ergo data repugnātia unius neceſſarij ceſ-
ſat eius uirtus,ſed ſi ſcriptura innitit̄ uiribus ſuis ex au-
authoritate ſcribentis,ut inſtrm publicū cum ſuis ſolē-
nitatibus,& illud nō eneruat̄ per unū teſtē ēt deſcriptū
& neceſſariū,quia remanet authoritas notarij, qui poſ
ſet,ut teſtis,& examinari ad ↄfirmationē inſtri. Ita ad
literā dicit Imo.in d.§.ſi quis neget.in 3.& pen. col.di-
cēs, hāc opinionē forte eſſe ueriorē & notabiliorē de
iure.¶ Sed ↄtrariū,& melius,tenēt hic Cal.do. Ant.&
do.Ab.& Sali.in d.l.in exercēdis.& Bar.Bal. & Ang.in
* d.§.ſi quis neget.Et ibi fatetur Imo.hāc eſſe cōem,* &
51 hāc ipſe ur̄ tenere hic,quia† deficiētibus teſtibus neceſ
ſarijs deficit ſolēnitas inſtris,& fides, & nō eſt uerū, ꝙ
notarius poſſit examinari,ut ipſe dicit,quia ↄtrariū ip-
ſe tʒ hic,ut retuli ſupra in 3.declaratione.¶ Tertio ītel-
lige dictā ampliationē in mā præiudiciali, in qua unus
teſtis impediet uictoriā,ut ſi ageretur petitorio, ſecus ī
his quæ ſunt leuis p̄iudicij,ut in poſſeſſorio, quia ꝓpter
unū teſtem inſtrumētū nō uacillabit,ſm Bal. & Ange.
ſingulr in d.§.ſi quis neget. Pro quibus facit,quod no.
Bar.in l.admonēdi.ī pe.col.ff.de iureiu.dicēs,iurm ſem
per poſſe deferri in ſupplemētū, qn̄ agitur poſſeſſorio.
ſed ↄtra eos tʒ Imo.ibi,dicēs, ꝙ p̄ſuppoſita cōmuni o-
pinione nō ur̄ uerum,quod dicūt de poſſeſſorio, ꝑ tex.
in §.cōmodum.Inſti. de interdi.& iſtud eſt uerius.Sec⁹
ſentit,ubi eſſet oīno leue præiudicium.¶ Ex prædictis
ampliationib⁹ līta primò dictā ↄcluſionē. niſi teſtes de
ſcripti ꝓducti ad impugnādū nō dicerent aliud, niſi ꝙ
nō recordātur ſe interfuiſſe,uel de his quæ dn̄r in īſtru
mēto fuiſſe geſta,quia dubitatio, uel ſuſpicio extrinſe-
ca nō facit uacillare inſtrumentum, pro quo ī dubio
ſit interpretatio,ut ualeat,arg.c abbate,de uerb. ſig.Ita
no.Inno.dom.An.& Imo.hic,& Bal.& Imo.in d. §.ſi
quis neget.& Sali.in d.l.in exercendis.C. de fid. inſtru.
Et dicit Bald.in l.1.in prin.C.de ſen.quæ ſine cer. quan.
ꝙ ſi teſtes dicerēt,notarius errauit,qa
non audiuimus hæc uerba, ſed quæ-
dā alia,de quibus nō recordamur, *
ꝓbāt negatiua,ſed nō affirmatiuā, dū
modo ſint in numero ſufficiēti.¶ Sed
hāc limitationē intellige,quando te-
ſtes ſunt deſcripti ī ſcriptura publica,
quæ ex ſe facit fidē,ſi aūt eſſet priuata
ſecus eſſet,quia oportet, ꝙ coadiuue-
tur teſtibus,ſm Bald.in d.§. ſi quis ne-
get.d mēte gl.ibi,& ſequitur ibi Imo.
dicens,hoc eſſe bn̄ notandum, & lʒ
nō aperiant,intelligo, quādo iſti non
recordantur de confectione ſcriptu-
ræ, ſecus, ſi nō recordantur de teno-
re,ſed bn̄ de ↄfectione,quia tunc non
uidētur deficere in coadiuuatione ſufficiēti, ꝑ no. in c.
2.eo.Fruſtra enim exigeretur ſcriptura,ſi de tenore o-
porteret eos recordari. Poſſet ēt dici,ꝙ eo caſu,quo nō
recordātur de confectione, illa ſcriptura tm̄ ꝓbat,quā
tū alia mortuis teſtibus in ea deſcriptis,iuxta no. ī d. c.
2.Sed hoc nō admitterē,quia ubi sūt mortui,eſt aliqua-
lis p̄ſumptio,ex quo nō diſcrepāt,ſed ex quo dn̄t non re
cordari,ſtatim ſcriptura ſpoliat̄ eorū auxilio.¶ Limita
ſecūdo,niſi pro inſtrō eſſent duo teſtes, quia eis ſtabi-
tur & probabitur ſaltem eius tenor, ut hic ꝑ Cald. do.
An.& Bar.in d.l.ſi quis neget. etiāſi illi iuuātes nō ſint
de deſcriptis,neque fuerint alias in ↄtractu rogati, ſecū
dū Cy.& Bald.& Salic.in d.l.in exercendis.quia nō ad
hibentur ad originalem eſſentiā probationis teſtamen
ti,ſed ad illius coadiuuationē, quia facilius admittitur
coadiuuatio,q̄ fundatio,l.fi.C.de eden. ¶ Sed hāc līta-
tionem intellige primo ſecūdū Ange.in d.§. ſi quis ne-
get,dūmodo impugnātes non excedāt numerū coad-
iuuan-

* Recordantur. *Adde quòd teſtes inſtrumentarij ſi deponant rem non fore geſtam prout inſtrumentum cātat, lʒ nō recordētur ꝓut res fuerit geſta, ſatis eſt ad reprobandū inſtrumētū. Soci. conſil. 171. inci. diu ꝓfecto. uer. multū eſt mihi. cir. fi. par. 2.*

iuuantiū,qa tunc reiecta authoritate notarij ſtaret̄ im-
pugnātibus,ſed ſi coadiuuātes sūt plures, vel numerus
hinc inde æqualis,ſtabit̄ inſtrō ꝑꝑ authoritatē notarij,
ſm ipſum.cū quo trāſit ibi Imo. intelligēs, niſi ſtātes ꝓ
inſtrō ēt pauciores eſſent maioris meriti qa p̄ferunt̄
ꝑ c.in noſtra.s̄.de teſti. vt ibi ꝑ eū poſt Ang.Quibus ad-
de,ꝙ dicta eorū ꝓcedūt, vbi impugnātes narrādo ſeriē
facti dicūt rē aliter fuiſſe,vel nō interfuiſſe, ſed vbi vte-
rent̄ verbis merè negatiuis,ēt ſi eſſent plurimi,nō p̄ua-
lerent duobus affirmātibus & ſuſtētātibus īſtrm, ſm
Inn.& do.Ant.hic, qa plus credit̄ duobus affirmātib⁹,
q̄ pluribus negantibus,ſm gl.in l.diē ꝓferre.§. ſi plures.
ff.de arbit.& Inno.in c.ſuꝑ hoc.s̄.de renun.& in c.qd ꝑ
nouale.j.de verb.ſig.Quod intellige & declara, vt dixi
in d.c.noſtra.¶ Secūdo intellige hāc limitationē,dum
modò,teſtes coadiuuātes deponāt de directo ↄtra im-
pugnātes, qa ſi illi dicāt ſe nō interfuiſſe,iſti dicēt inter-
fuiſſe,& ſi dixerūt rē ſe aliter habuiſſe,iſti dicēt ſic ſe ha
buiſſe tēpore cōfecti inſtrī,vt eſt in eo deſcriptū, alias
enim,ſi coadiuuātes ſimpliciter atteſtarēt̄ rē ita fuiſſe,
& nō dicerēt tēpore ſcripturæ, nō ꝓbarēt ꝑ inſtrumē-
to,qa iſta ſtāt ſimul, factū à principio ſic ſe habuiſſe,&
tn̄ tēpore ↄfecti inſtrī nō ſic fuiſſe dictū à partibus, vel
nō ſic à notario lectū,ſm Sal.in d.l.in exercēdis.in pe.
col.Quod no. ꝓ formādis capitulis.¶ Tertio intellige,
dūmodo coadiuuātes deponāt in numero ſufficiēti,nā
ſi eſſet inſtrū,in quo requirent̄ quinque teſtes,vt codi-
cillus, nō ſufficeret ad ipsū coadiuuādū ꝓducere duos
ſed debēt eſſe quinque,ſm Inn.& alios hic, quod vr̄ ꝓ-
cedere, quo ad hoc, vt tenor inſtrī & eius ↄtinētia ꝓ-
bet̄,adeo ꝙ ex illa ꝓbatione obtineat, ſed quo ad hoc
vt ipſum inſtrū adiuuet̄ in tantū, ꝙ ꝓbet, ſatis vr̄ ſuffi-
cere,ꝙ duo deponant ſuper p̄ſentia ipſorū ↄtradicen-
tiū & negātiū ſe interfuiſſe, ēt ſi ſit talis actus in quo re-
qrant̄ plures,quā duo teſtes,qa talis ſolennitas, videli-
cet ꝙ duo teſtes fuerūt p̄ſentes,pōt per duos teſtes ꝓba
ri,l.2.C.de ſm tabu.¶ Limita tertiò dictā ↄcluſionē,niſi
factū ſic ſe habēdo, ꝓut dicunt teſtes impugnātes, poſ-
ſet ſtare cū inſtrō,& nō ↄtradiceret ſibi, ſed potius in
ſcriptura ꝓbet̄ omiſſio,qa tunc ſtat̄ inſtrō & teſtibus,
ſm Inn.& Doc.hic, & Sal. in d.l.in exercēdis. dicentē
eſſe caſum hic,dū inſtrumentū ſtat cū teſtibus ſupplen
tibus.¶ Limita quartò & vltimò, dummodò ꝓbet̄, ꝙ
reprobatorij ſint illi,q ſunt deſcripti in inſtrō, & ꝙ vo
cent̄ eiſdē nominibus,nec ſufficit,ꝙ pars hoc dicat,niſi
ꝓbet,ſm do.Car.hic,quē retuli ſuper tex. & ſequit̄ ſim
pliciter do.Abb.hic, ex qbus remanet iſta mā reſtricta
52 longè clarius,quā antea ↄſuetū fuerit.¶ In † glo.fi.vbi,
quod in diē.§.1.No.iſtā gl.ſm Imo. hic, q̄ vr̄ velle, ꝙ qn̄
nō fuit oppoſita cōpenſatio ante ſentētiā, poterit oppo
ni etiā poſt ſententiā, q̄ trāſiuit in rē iudicatā ad impe-
diendū executionem ſententiæ, qa cui dat̄ actio, mul-
to fortius exceptio,l.inuitus.§.cui damus.ff.de re.iu.Et
eſt caſus de hoc ī l.2.C.de cōpēſ. Et rationē aſſignat ibi
Bal.qa ille,q cōpenſat, vr̄ exequi, cū cōpenſatio ſit q̄-
dā ſolutio,l.ſi debitor.ī fi.ibi,nihil intereſt, ſoluerit,an
cōpēſauerit.ff.q pot.in pig.hab.& idē dicit Bal. in l.pe-
rēptorias.C.ſentē.reſcin.nō poſſe.Itē,qa talis exceptio
nō eſt impugnatiua ſentētię,ideo pōt opponi,vt ꝑ An
ge.ↄſi.19.*incip.Iudæi,&c. viſis dictis
dubijs.Et dicit Bal. in l. filiū. C. famil.
erciſc.qd ſatis reſtituit,q cōpenſat. Et
dicit Bal.in l.fi. C. de eden. ꝙ obijciēs
cōpēſationē,nō dr̄ ꝓprie excipere. Et
ſm p̄dicta dicit hic Imol. ſe iudicaſſe
in facto,& ēt dixiſſe partē aſtringi poſ
ſe ad reſpondendū poſitionibus factis
ſuper cōpenſatione, qa ſi pōt ꝓbare,
pōt etiā facere poſitiones,per no. ī c.1.
de ↄfeſ.in 6.dixi.s̄.in rub.de ꝓba.Et ſi neget̄ poſitio,de
bet intra breue tēpus ꝓbari, qa in executione ſentētiæ
nō admittunt̄ reqrentia altiorē indaginē,vt per Bar.in
l.facta.§.ↄdēnationes.alias in l.ſi is,à quo.ff. vt ī poſſeſ.
lega.& maximè cōpenſatio,q̄ vult de facili poſſe liqda

* conſi. 19. *Adde quod in alleg. conſi. nihil de hoc ſed eſt conſi. 132. incip. Quidā Nicola⁹ etc. viſis dictis dubijs nu. 1. vbi de materia hic tacta.*

ri,l.fi.C.de cōpen.Quod autē actio competat,& rema
neat ſalua,vt hic in gl.ꝓbat̄ in l.ſi cum dos. in princ. ff.
rerū amo.& ī l.quod dicit̄.la prima, §.ſi dos data. ff.de
impenſ.no.Pe.de Ancho.in capitulo primo, in vlt.col.
de reſtitutio.ſpoliato.in ſextò allegando Inno.in c.fin.
ſuprà de reſti.ſol.Idem Arch.in c.¡Oſius. circa fi. 6.q.4.

Finita eſt die XXII. Februarij hæc decretalis.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum non vitiatur propter defectum literæ, per quam ſenſus non mutatur.*

2 *Latinitas falſa an vitiet inſtrumentum.*

CAPITVLVM XI.

1 EX parte. ¶ Defectus † literæ, per quem ſenſus non mutatur,nō vitat reſcriptum. H.D. Et ſic ſecus ſi mutat̄. Quod not. ¶ Not.ſummariū & declara generaliter in omni defectu, ſiue ſyllabæ, ſiue dictionis, * dummodo ſenſus ſcribentis non mutet̄. quia literę ſortiunt̄ effectum ex ipſa bulla, per cuius ſolennitatem, cōſtito de cōſenſu,tales defectus non ſunt in cōſideratione. Vnde cōſuluit do.Car.cōſi. 95. incip.Nobilis & pręſtans amice.ꝙ nū vitiant̄ literæ dicentes præſentibus & futuris temporibus duraturis, cū deberēt dicere,duraturæ,qa per alia verba ↄſtabat de ſenſu lrarū,& ſic ꝓcedit iſte tex.nedū ſi litera omittat̄,ſed etiā ſi vna ponit̄ ꝓ alia. Vn̄ reſtringit̄ c. ad audientiā.el 1.ſupra de reſcrip. vt ꝓcedat, qn̄ falſa Latinitas ꝓcedit ex alio defectu,q̄ vnius literæ,qa talis exiguus defectus pōt contingere etiāſi ſæpe inſpiciat̄ vnū reſcriptū, niſi variatio vnius literæ induceret variationē ſenſus,vt faciebat in c.inter dilectos.s̄.eodē,ſcilicet an eſſet Loitardus,& ſubdit do.Card.in eodem conſi.quòd curia Romana hodie non admittit tales exceptiones, maximè Latinitatis, ſed de rigore iuris,quòd plures in illo caſu cōſulerent contrarium,ad quod euitandum ſuadet,vt reficiant̄ literæ, quod vltimum verbum nō refert do. Ab.hic,facta implicitè mētione de dicto cōſilio. ¶ Sed tamē hāc declarationē expreſsè firmant hic do. Card. & do. Abba.dantes etiā exemplū de literis, in qbus dicebat̄,eccleſiā Sancti Pancratij. & de illis, in qbus dicebat̄,inducas in corporalē, & deficiebat poſſeſſionē, vt hic per eos poſt Inno.reprobātes Hoſtien.hic,q diſtinxit inter literas gratiæ & iuſtitiæ, & cū eo trāſit hic Io. Ant.Bal.do.Ant. & Imol.ſed opinionem Inno. ſequitur Archid.in cap.Apoſtolicæ.35.quæſt.9. & Domini. in c.in memoriā.19.diſtinctio.& ꝑ ipſo allegat do. Abba.notata in c.cum venerabilis.infrà de relig.domi. & in l.j.& 2.ff.de his,quæ in teſt.delen.cōcludens, ꝙ dictū c.ad audientiam.loquitur,quando contingit falſa Latinitas apparenter,nō autē ex tranſcurſu pennæ,ſeu mutatione vnius literæ loco alterius, quod facilius cōtin-
2 git. ¶ Et † iſta habēt locū etiā in inſtrumētis, imo falſa Latinitas nō vitiat ipſa eo caſu, quo vitiarēt reſcriptū, qa nō trāſeunt per tot manus, vt per Guil. de Cun. & Ang.in l.q habebat.in princ.ꝑ illū tex.ff.de manumiſ. teſta.ꝑ Bal.ī l.cū ante.C.de dona.ante nup. & hic ꝑ Speculum de reſcrip.p̄ſent.§.primò igit̄.ver.item ꝙ litera.per Bal.in l.j.C.de formulis.& ī ꝓœm.C.in fi.principij, per Bar.in l.demonſtratio.in fi.princip. ff. de condi. & demonſtratio.ꝑ Bal.in l.Imperator.l.1.in 1. col. ff. de ſtatu homi.& in l.cōtractus verſi.quæro circa iſtam regulā. C.de fide inſtrū & gl.in verb.ſi cognouiſſes.in c.& hæc diximus.16,q̄ſt.7.& glo.& Bal.in d. c.ad audientiā. el 1. ¶ Sed ↄtra id,qd dicit hic do.Car.ſe obtinuiſſe,defectū

* Dictionis. *Adde ad materiā huius decretal. Ro. in cōſi. 376. inci. quæſt. eſt nu. 10. 11. vbi ponit ſtyllum Ro. curiæ.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

illius verbi, Possessionē nō vitiare, adduci pōt, ꝙ scribit Bar. in l. pses. C. de sent. & Ro. in repe. l. j. ff. de re iud. & Bal. & Ang. ū l. j. §. fi. ff. de hæred. ist. vbi p multa dicūt, ꝙ dispositio l. Verbū, volo. C. de fideic. & in d. §. fi. & l. Titia. §. q Marco. ff. de annis leg. cū simi. vbi dr, defectū vnius verbi nō vitiare vltimā voluntatē, ꝓcedit fauore vltimæ volūtatis psertim qa testatores affecti debilitate nō semp ꝓferūt oīa verba. Sed in alijs materijs secus est, fm eos, nā dispositiones, q̄ alias solenniter fiunt, nō recipiūt subauditiones, sed trūcatus sermo vitiat eas, p l. 2. C. de ost. pecu. Vñ dicūt, ꝙ si in sentētia sunt oīa verba excepto verbo Cōdemnamus, erit nulla, nec sub intelligit, pp quod nō vr dictū do. Car. ꝓcedere, nisi qñ scriberet in mā merè fauorabili, sicut dr de vltimis vo- 3
luntatibus. ¶ Nihilominus vbi ex alijs verbis clare pstat de mēte scribētis, vr in rescripto, quāuis odioso, posse subaudiri unū uerbū omissum, p rationes do. Car. hic. Quibus nō obstāt ꝓximè adducta, qa nō sunt uera uel saltē absq; dubio, qñ Bar. Raph. Cuma. & Pau. de Cast. in d. §. fi. & Nic. de Matarellis, Bal. & Pa. de Cast. in l. error. C. de test. tenet ꝙtrariū, ꝙ ualeat sentētia carēs uerbo Cōdēnamus, si p alia uerba cōprehendit, p id quod dr de ultima uolūtate, ꝙ est ex duplici ratione, tū fauore testamēti denotātia mētē testatoris, et ista ratio nō cessat in casu nr̄o, ergo nec lex, ut in §. affinitatis. Instit. de nupt. & p gl. in uer. malignātiū. alias in uerb. piculosis. in c. cupientes. in princ. de elec. in 6. Et sicut pōt sentētia p impropriationē saluari, ut dixi s. c. ꝓxi. sup tex. ita p subauditionē. ¶ De falsa aūt Latinitate, an īdistinctè uitiet, nō est locus hic, sī ī d. c. ad audiētiā. el l. ubi uide.

SVMMARIVM.

1 Vicarius perpetuus ordinari potest in ecclesia habente rectorem.
2 Vicarij perpetui sunt alij temporales.
3 Vicarius an possit dare vicarium.
4 Vicarius potest agere pro iuribus concernentibus suam vicariam absq; alio mandato. Hæc conclusio declaratur quatuor modis, vt nu. 5. 6. 7. & ver. declara quartò.
8 Vsufructuarius an dēat facere expēsas necessarias ī re, qua fruit.
9 Debita hæreditatis q. s soluere teneatur, hæres, an proprietarius.
10 Appellatus iussus à iudice vt sententiam exhibeat, & ipse negat sententiam latam, qualiter pronunciare debeat.
11 Appellatio si est interiecta à sententia. sufficit, quòd contineat tenorem sententiæ. num. 12. 13. 14.

CAPITVLVM XII.

Perpetuus. ¶ Licite appellatur à iudice, qui parti petenti non facit edi cōmunia instrumēta. H. D. ¶ Et de mā editionis dicunt Docto. hic, se oportunè dixisse in c. 1. §. de ꝓb. ideo ex toto omittunt, & ibi etiam alio anno dictum fuit 6
per regulam cū fallentijs rememoratis dictis quibusdā,
1 Bal. & Imo. hic. ¶ In tex. ibi, perpetuus vicarius. no. † ꝙ in ecclesia, quæ habeat rectorem, pōt esse vicarius perpetuus, & de hoc loquit c. primū, fm, & fi. §. de ost. vic. & c. extirpandæ. §. q vero. j. de ꝓb. & vide gl. in cle. vnica, in ver. sacerdotiū. de off. vicarij. q̄ dicit, ꝙ ius ꝓmittēs dispēsari cū obtinētibus ecclesias fm formā c. cū eo. de elect. in 6. habet locū in vicarijs ꝓpetuis, & eā facit sing. do. Car. hic, dicēs ꝙ hoc haberi, ꝙ vicarij ꝓpetui obtinēt ecclesias, & p ꝙsequens pnt ꝙ ipsis agere. Et ꝙ isti æquiparent vero rectori, facit c. ꝙstitutus. & c. Michael. §. de fil. ꝓsby. & c. postulasti. §. de reser. Vñ pōt qs ordinari ad titulū vicariæ ꝓpetuæ, fm do. Car. in d. cle. vnica, in 8. q. Et talibus debēt quarta Canonica fm do. Car. in cle. dudū. §. verū, in 22. q. de sepul. & Pe. de Perusio in 4. c. Canonicæ parochialis. ad fi. ¶ Alij † sunt vica- 2
rij nō ꝓpetui sed tēporales, vt subtituti loco rectorū legitime absentiū, de qbus ī c. puenit. j. de appe. & in d. c. cū ex eo. & in c. nemo de incest. de elect. in 6. Et isti nō sūt ꝓpriè vicarij, fm Vinc. do. Ant. & do. Ab. hic. Vñ appellatione vicariorū nō intelligit de talibus, sed de his q authoritate superioris ponunt vt ꝓpetui, iuxta d. §. q vero. & facit c. ad hæc. §. de off. vic. Vñ vr, ꝙ appellatione vjcarij nō ueniat uicari⁹ episcopi, cū nō sit ꝓpetuus. Sed pōt dici ꝙtrariū, qa tm̄ est, quod aliqd sit aptū esse perpetuū, quātū qd dicat perpetuū, l. iuris peritos. in prin. & ibi Bar. ff. de excusat. tut. & gl. in uerbo, ꝓpetuas. ī fi. in c. fi. de rescrip. in 6. & ibi Do. & p do. Abb. in c. vnico, j. de cogna. lega. & do. Car. in cle. 1. in 10. q. de elec. cū simil. Sed ubi poneret expresse ad tēpus, adhuc fortè idē ex alia rōne, s. ꝓp cōmunē vsum loquēdi, q̄ ēt ī statutis ꝓualet, ut p Bar. & alios ī rub. ff. de oper. no. nun. & do. Ant. & do. Abb. in ꝓmio Decretal. dixi in c. ꝓ tuas. §. de ꝓba. ¶ Et in quātū dicit hic do. Ant. quod † vicarius
nō pōt dare uicariū adde quod no. Bal. in c. fi. in 1. col. §. de off. deleg. in l. aliqñ. ff. de of. pcōs. & leg. & gl. in verb. ipsius. & ibi Do. & alios ī c. Romana. de of. uic. in sexto, & latè do. Car. in cle. 1. in 11. 14. & 19. q. de off. uicar. & in cle. & si principalis. in 2. q. de rescrip. & do. Ant. in c. clericos. ubi est tex. supra de off. uic. Et dr, ꝙ absentaturus se ex magna cā nō sæpe, & p modico tēpore, pōt aliū uicariū dare, ut p gl. & Doct. in cle. 1. in ver. uel loco aliorū. de regula. & Do. post Io. And. in d. c. cū ex eo. §. porro. ¶ In gl. 1. ibi, sicut vsufructuarius. Ista nō est mala solutio, fm Imo. hic. imo talis uicarius ꝓpetu⁹ hēt tm̄ ius, quantū emphyteuta, uel feudatarius, & isti ostēnt cōueniri, ut no. in c. qñ, allegato. in gl. Et similiter potuit iste uicarius agere ꝓpter utile ius, quod hēt ēt sine mādato, nā censēr habere mādatum a principali rectore, quatenus est sibi expediens, p iure suo cōsequēdo, cum & fructuarius censeat hēre mādatum a dño etiā dedu
cendi ius, ꝓprietatis in iudicio, quatenus, est sibi expe- 4
diēs, p iure suo cōsequēdo, l. 1. in fi. cū ibi notatis. ff. usufruct. quēad. caueat. no. Bar. in l. quāuis. ff. de dam. īfect. Nec sentētia ꝙtra ipsum lata nocet domino, nisi sciat cām agi, & non ꝙtradicat, p no. in l. sæpe. ff. de re iudic. ¶ Et quod isti æquiparent emphyteutæ, uide do. Car. ī cle. 1. in prin. in 1. oppo. de off. uicar. ¶ Ex † qbus nascit ꝙclusio, quā firmāt hic do. Car. do. Ant. & do. Ab. ꝙ uicarius pōt agere p iuribus ꝙcernētibus uicariā suā absque alio mādato, qa hēt titulū. d. cle. unica, & d. §. quero. Sicut Canonicus agit nomine pbēdæ suæ, licèt pbēda sit capituli, ut ī c. 3. & ibi dixi, §. de ꝓba. Et ideo pōt tex. dicit Rota in antiquis, decisione 345.* inci. itē not.
qd cū uicarius. ꝙtalis uicarius hēt fun
data intentionē suā p decimis sibi ad * 345. *Adde ꝙ nō*
sustētationē deputatis, et p ipsis agere *est bona allegatio,*
pōt. ¶ Quā † ꝙclusionē declara primò *Sed est decisi. 341.*
nisi esset uicarius rēporalis, & nō per- *alias 5. sub tit. de*
petuus, qa sine mādato nō pōt agere, *of. Vicar. in antiq.*
qa nō habet titulū in ecclesia, uel ad- *& incip. Nota qd*
ministrationē, licèt aliqd det sibi pro *cum Vicarius.*
sua sustētatione. Facit p locū a speciali, d. cle. unica. ut hic p do. Abb. ¶ Declara † secūdò, nisi
uelit agere, nō p iuribus uicariæ, sed p alijs iuribus ecclesiæ, q̄ remāserunt apud rectorē, qa in illis nullū titulū
hēt, & ita ꝓcedit ista gl. ¶ Declara tertiò, nisi † rector ec- 7
clesiæ uellet sibi assistere in lite rōne ꝓiudicij, quod sibi
ex ꝙtrario litis cuētu irrogari posset, nā ꝓditis bonis uicario deputatis hēt de alijs, ꝓuidere iudex, c. de monachis. cū mā, j. de ꝓb. facit l. à snia. ff. de appel. fm do. Ab. ī c. 2. fi. de ꝓcur. 16. Si tm̄ ignoraret cām agi, acta sibi nō
obessent ut §. post Imo. ¶ Declara quartò ampliādo, ut
ēt tales agēdo, p iuribus suis ꝓferant uero rectori, qa satis dicunt domini ratione utilis iuris, quod habēt, ut singulariter per Imo. ī d. cle. unica, sicut de ꝓcuratore ī rē
suā dicit tex. & ibi Bar. ī l. ꝓcuratore. ff. de ꝓcur. & Bar. ī
l. 3. C. de noua. ¶ In † ea. gl. ibi, ad refectionē. Hoc est ue- 8
rū, fm Imo. hic, qñ expensa est modica, sed si esset magna, nō teneret reficere suis expēsis, ut l. hactenus. allegata ī gl. no. Bar. ī l. cotē. §. q maximos. ff. de publicanis. Si aūt domus totaliter destrueret, extinctus esset usufructus, ut traditur in l. quid tm̄. ff. qui. mo. usufruct. amit.
Et de materia per Bart. in l. quæro. per illum text. ff. de
vsu-

9 vsufruct. leg. ¶ Et † gs soluere debeat debita hr̄editatis, an hæres, an vsufructuarius, vide Bar. in l. fi. circa fi. ff. de vsufru. le. & Pau. de Cast. in l. fi. §. sin aūt æs alienū, per illū tex. C. de iur. deli. & ꝙ. 385. ¶ Et an ꝑdicta d̄ refectione & impēsa, ꝓcedāt in colono, vel inquilino, vide latè Bar. in l. pe. ff. de impēs. & ī l. ꝑdia. §. pe. ff. de fund. instr. & Bar. ponētē de purgatione vię publicę, in l. ediles. ff. de via publi. cū simi. Et vr in effectu, ꝙ nō tenet nisi ad
impēsas momētaneas & modicas, nisi aliud habeat ꝙ
19 suetudo. ¶ Extra † gl. dicit hic Inn. ꝙ si appellatus iussus à iudice, vt exhibeat snīam, negat eā fuisse latā, iudex ꝓnūciabit, ꝙ si qua snīa vnquā apparuerit ꝓ ipso ī ea re lata, nullas vires habeat, argumē. l. nō alienū. ff. de interrog. actio. Et hoc dictū sequunt latè oēs Doc. hic, & seqūtur Lap. alleg. 10. in fi. & Bal. in repe. l. ij. in 6. char. ff. de iureiu. & in Repertorio Inn. in verbo, appellatio. in 37. q. & Spe. de instr. edi. §. nūc dicamus. ver. sed pone, corā iudice. & Ioā. And. & Do. ī c. Romana. §. si verò. de appel. ī 6. & Ange. ꝙ. 192. circa fi. & Pet. de Anch. in ca. 1. de appel. in 6. & Bar. in l. 1. §. edēda. ff. de eden. & in l. si appellationē. in fi. C. de app. Et si diceret, ꝓut dicebat Fede. ꝙ. 202. inci. Audiui sæpe vos. ꝙ nō vr iudex appellationis esse cōpetēs, nisi ꝓstet sibi de appellatione. & ꝙ appellās dēt exprimere snīam & iustificare appellatio
nē, d. §. fi verò, q̄ nō videnē fieri posse nō habita snīa, rñ
11 de fm Bal. in l. 2. C. vt lit. pen. ꝙ † sufficit in appellatione ponere sūbstātiā snīæ, l. nō ponat tenor, alle. l. ij. & fi. C. de preci. impe. offe. ¶ Et istud vulgatū dictū Inn. amplia primò nō solū, si appellatus dicit snīam nō fuisse latā, sed ēt fi fateret eā latā, sed dicit se nō habere. Ita dicit Bar. in l. 2. C. de edē. & alleg. Inn. hic, q hoc nō vr dicere fm Pau. de Cast. ibi. Sed mihi vr, ꝙ Inn. idē dicat ī
prin. Et ꝓ hac ampliatiōe facit tex. cū gl. in l. sed & si p
12 ptorē. §. sed si dū decreto. ff. ex qbus cau. maio. & quod no. Lap. alle. 59. inci. ī Dei, & c. ꝑlatus ecclesiæ. vbi dicit, ꝙ qñ actor pstitet de debito cōtectū instrumentū, & iudex iubet, vt ipsū exhibeat, si ñ exhibet, pōt iurisdōnē ei denegar & licētiare reū. Ad idē, qđ no. Bar. ī l. Aristo. post prī. ff. d. acq. hær. vbi dicit, ꝙ iudex pt ꝑcipere, ꝙ habēs instrumētū de certa mā, vtat eo, alias nō ꝓsit sibi ī
posterū, & idē no. in c. cū in tua. j. q. mat. acc. pos. & per
Cy. & alios in l. si ea. C. q acc. nō pos. & Bar. & alios ī l. si
12 finita. §. si de vectigalibus. ff. de dā. īfect. ¶ Ampliat † secūdo, ēt qñ petēs reductionē ad arbitriū boni viri peteret ꝓ aduersariū exhiberi laudū cōtra se latū, cū ista sit spēs
1 appellationis, l. nō distinguemus. §. cū qdā. ff. de arbitr. Ita ampliat Bar. in d. l. ij. C. vt lit. pend. ¶ Ampliatertiò, ēt qñ iudiciū processit sine aduersario, vt qa iudex ex officio processit ꝓ viā inquisitionis, qa tūc, si iudex appellatiōis tentit ꝓ appellāte, ꝓnūciabit, ꝙ si qua snīa apparuerit in tali forma, sit nulla. Si aūt sentit ꝙtra appellātē, ꝓnūciabit, ꝙ valeat. Ita docet Bal. in d. l. 2. C. vt lit. pen. dicēs, hoc purè colligi ex dicto Inno. hic. Bñ facit, qđ no. idē Bal. in l. nostrā. in vlt. col. C. de testa. vbi dicit, ꝙ si bānū dēt cancellari, & nō reperiē, practica est, vt ꝓ
nunciet, ꝙ si aliqđ bānū de tali hoīe reperiet nō habet
13 vires, & alleg. Inn. hic. ¶ Ampliat † quarto in oībus casibus, in qbus nō dico, ꝙ negaret, sed ēt qs ꝙtumax ī edē
do, vbi tenet qa poterit iudex ꝓnūciare, ꝙ editio habeatur ꝓ facta, ac si ꝓbasset ꝓ oīa ꝙtra contumacē. Ita ampliat Pe. de Anch. in cle. 1. §. cæterū. in fi. de vsur. dicēs, videndū esse Bar. in l. si prius. ff. de no. ope. nū. & facit gl. in c. cū cām. ī verb. cōpellēs. ff. de testi. & quod ibi dixi. ¶ Sed tm̄ istud dictū Inn. limitat primò, nisi appellatus
diceret snīam fuisse latā, sed ꝙ nō recordat, quatr, & iurat penes se eā nō habere, nec dolo desijsse habere, qa nō imponet ei istud silentiū, fm Baldus in l. hi q ad ciuilia. in 3. col. C. de appel. ꝓ l. fi. C. de fid. instr. ¶ Sed o limita, nisi qs ꝓbabilr deceptus, falsū rndisset, qa succurrit sibi, satisfacto tm̄ aduersario de interesse suo. Ita dicit ip 3
semet Inn. hic, cū quo alij trāseūt, ꝓ l. de ætate. §. ex cā.
14 ff. de interro. act. ¶ Limita † tertio & forriter, nisi appellans potuisset alias habet copiā snīæ, & nō curasset, qa fuisset in culpa, & sibi imputabit, & stabit regula, Acto
re non pbāte reus absoluit. Ita dnt hic Io. An. do. Car. do Abb. & Imo. qa dēt appellās ire cū instrumētis snīę, iuxta d. §. si verò. Et iō dicit hic do. Car. se putare, ꝙ ī oī bus exēplis similibus tūc demū ꝓpetat remediū ꝑdictū qñ nō subest alius modus habēdi instrumētū, cū sit remediū nō ordinariū. ¶ Ex qbus uerbis īfero, ꝙ oportebit appellantē, ꝓbare se usum fuisse oī remedio ad cogēdū notariū primi iudicis super editione, & nō potuisse eā cōsequi, nec in hoc starē soli assertioni suæ, cū nō ꝓsumat notarius denegasse, p c. qñ. supra de proba. iūcto c. ad audiētiā. infrà, d̄ ꝓsc. nec pars tenet edere acta a se redēpta, quādiu originalia extāt, vt hic per Imol.

SVMMARIVM.

1 Contrarietas sicut vitiat, ita & incertitudo.
2 Contrarietas literarum & signi notarij, qui recepit duo instrumenta facit vacillare fidem vtriusque.
3 Contrarietas si est inter scripturā publicā & priuatā, vitiatur.
4 Scripturæ cōtrariæ ab eodem productæ fidem non faciunt in omnibus scripturis, quarum contrarietas præuideri potest.
5 Reus licèt possit vti exceptionibus & allegationibus contrarijs, non tamen auditur volens probare contraria circa idem.
6 Scriptura vna sibipsi contraria non valet. & nu. 7.
8 Scripturæ contrariæ quando ꝓducuntur a diuersis, in dubio fertur sententia absolutoria.
9 Contrarietas scripturarū tollenda est per aliquam interpretationē, aut commodam diuisionem sententiarum, locorum, & temporum, nu. 10.
11 Producere in iudicio saccum instrumentorum, licitum est, nec erit probatio incerta.
12 Compartio procuratoris dicentis, Compareo pro omnibus meis causis coram vobis pendentibus, valet.
13 Protestatio talis, Produco in parte & partibus pro me facientibus, an valeat.

CAPITVLVM XIII.

Imputari. ¶ Scripturę ꝙtrarię ab eo dē ꝓductæ fidē nō faciūt *. H. D. Et iō dicit Spe. in isto tit. §. videdū restat. circa prī. ꝙ habēs ꝓducere instrumēta, dēt ea accurate plegere. ¶ Et hāc decretalē expedies p declarationes, quarū prima
1 sit hęc. Sicut † vitiat ꝙtrarietas, ita īcertitudo. Vñ si dati sūt duo ꝓcuratores ab eadē ꝑsona p duo instrumēta diui
sim, nec apparet, qđ sit ꝓfectū prī⁹, nul
lū ex ipsis fidē facit secundum glo. in ver. nominatus. in c. si qs iusto. de ele. in 6. & Io. An. in Spe. de proc. §. rōne aūt formæ. ver. itē ꝙ l3 plures & Do. ī c. si duo. in prin. in 3. col. de proc. in 6. & Old. cōsi. 1. in 3. col. & Ro. in singu.
261. * inc. tu habes. & facit qđ no. Bar. in l. j. circa mediū ff. de proc. allegādo. l. duo sunt Titij. ff. de test. tut. & hoc procedit. nisi in vno instrō daret minor ptās quā ī alio, fm Bal. in l. falsus. in 13. col. ver. scias ēt. C. de fur. p l. Sēpronius Proculo. de leg. 2. nā in minori ambo ꝙcordāt. l. diē. §. si plures. ff. de arbi. vt ibi p eū. Itē procedit, nisi in aliquo illorū instrūmētorū ēet clausula de nō p hoc revocādo aliquē aliū. suū procuratorē, fm Io. An. ī d. uer. itē ꝙ l3 plures. quē sequit Do. in d. c. si duo. ¶ Secūda declaratio. Sicut † ꝙtrarietas ꝙtorū in instrumētis utiat, ita ꝙtrarietas idētitatis instrumētorū, puta, si sub noie eiusdē notarij producunt duo instrumēta nullā ꝙformitatē literarū habētia & in signo notarij diuersa, nā ista similitudo tollit fidē vtriusq; fm Bal. & Sal. in l. scripturę. in ult. col. C. de fi. instr. ¶ Tertia declaratio. Etiāsi † ēet ꝙtrarietas inter scripturas priuatas & unā publicā & aliā priuatā, hēt locū iste tex. fm Io. An. & alios hic ꝙ tra gl. in l. scripturas. C. q po. in pig. hab. q̄ dixit, stādū publicæ scripturę. nā tex. hic, & in d. l. scripturę. vtunt hoc verbo Scriptutæ, qđ verificat in omnibus ꝑdictis, &

* Faciunt. *Ad de ad materia huius decretal. Ale. in l. inter stipulātem. §. 1. de verbo, obli, & in cōsi. 19. inci. Ad modum præclaren. 1, 2. 3. vol, 2.*
* 261. *Adde quòd vult dicere. 254. & incipit tu habes quòd per cōstitutionem secūdi vbi vi.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 idē Sal. in d.l. scripturæ. ¶ Quarta declaratio. In ꝓbis scripturis, quarū ꝓtrarietas puideri pt, hēt locū iste tex. Ita dicit Bal. hic. Vñ et in testibus ꝓtrarijs aliqñ pōt habeī locū, puta, qñ actor fecit capitula sibijpsis cōtraria, ſm ipsum dicētē gl. hic procedere, qñ testes primò motu deponūt cōtraria. Ex qua declaratione sequīt, qđ iste tex. procedit in ꝓducēte attestationes alias publicatas ꝓtrarias, qa potuit ꝓuidere, qđ no. & facit ꝑcedēs declaratio notādo verbū Scripturas. ¶ Quinta declaratio.
5 Quamuis ꝑreo liceat vti exceptionibus & allegationibus ꝓtrarijs, regula, nullus pluribus. de reg. iur. in 6. tñ in eo ꝓcedit hęc decret. qa nō audiī volēs ꝓbare cōtraria circa idē, ſm oēs hic ꝓtra Goff. & Host. & idē Bal. & Sal. in d.l. scripturæ. ad fi. qđ limitat do. Car. nisi in eodē istāti vellet producere ꝓtrarias scripturas ꝓdicionales, puta, vnā vt ꝓbet se nō obligatū, & in quātū esset, ꝓducit aliā ꝑ quā dicit se fuisse absolutū ꝑ acceptilationē. Alle gat no: ꝑ Dy. in d. regula, nullus. & Bal. in l. j. C. de fur. & idē sentit Imo. hic. ¶ Sexta declaratio. Etiāsi ꝑ eēt vnatū scriptura sibijpsi ꝓtraria, hēt locū iste tex. ſm Bart. & Bal. in d.l. scripturæ. & Doct. hic, nā l3 iste tex. loquaē de pluribus, tñ eius rō, ꝙ potuit ꝓuidere, hēt locū ēt in vna, & facit c. inter dilectos. ſ. e. vbi reprobaī instrumē tū, quod dicebaī ꝓfirmatorijs & noui iuris ꝓcessorū, qa respectu eiusdē rei repugnabat. ¶ Septima & vltima de
7 claratio. Etiāsi ꝑqs vellet revocare talē ꝓductionē, quasi erroneā, nō pōt, qa imputaī sibi, cùm potuerit ꝓuidere, & est acquisitū ius aduersario, cui ꝓiudicaret, vt latè ꝑ Spe. & Ioā. And. de instru edi. §. videndū. verſ. quid si aliquid. & do. An. hic, & Imo. supra c. prox. & Inno. in c. cùm olim. infrà de censi. & ibi do. An. in vlt. col. l3 aliud sentiat Bal. in l. alia. in 1. col. C. de ijs, q. vt indig. & ī c. præsentiū. in 2. col. supra de testi. Est verū, ꝙ vbi qs ꝓduxit vnū instrumentū tātū, & nō ualt directè ipsum improbare, sed ꝑ aliud ostēdere primū malè ꝓductū, pōt, vt per do. An. t. in d. c. cùm olim. & Bald. in d.l. alia. & do. An. t. in c. fin. in penu. charta, supra de ꝓfes. vbi ēt dicit, ꝙ post ꝓductionē instrumēti pōt qs dare intellectū dubiæ ꝓfessioni resultāti ex ꝓductione, ꝑc. cùm dilecti. infra de accu. Directè aūt reprobare non posset, qa vī ꝓfessus, q̄ sunt in instrumēto. ſm Inn. in c. cùm ve
8 nerabilis. infra de excep. & ꝓfessio scripta nō revocāt, ꝑ do. Abb. post alios in c. fi. ad fi. supra de cōfes. nisi pars aduersa impugnasset talē ꝓductionē, per id, qđ singſr no. Inno. in c. mulieri. infra de iureiu. cū ꝑcor. quas ibi dicā, & in specie hoc no. Bal. in d. c. fi. in 6. col. ver. q̄ro, produxi. ¶ Modò istā decretalē limita primo, nisi ſcripturæ ꝓtrariæ ꝓducant ā diuersis personis, qa tūc non procedit simplr dispositio huius cap. sed cæteris paribꝰ ferī absolutoria, ꝙ habēs ꝓbare nō probauerit, cùm in uicē se elidāt probationes, vt latè ꝑ Spe. in isto tit. §. postremo, versic. sed pone, produco. & Bar. & Bal. & Sali. in d.l. scripturæ. & do. Ant. & do. Abb. hic. Est aūt dictū cæteris partibus, quibꝰ si vna esset scriptura priuata, alia esset publica, ꝓferrēt publica, ꝑ d.l. scripturas. C. qui potio. & l. optimā. C. de ꝓtrah. stipu. ſm ꝓdictos nisi illa priuata pluribus testibꝰ ceadiuuarēt, ſm Sal. in d.l. scripturæ. in pe. col. Itē vbi ex vna parte ꝙcurrerēt alīq casus fauorabiles, de qbus in c. fi. j. de re iud. nō dicerenī oīa paria, & pro illa parte iudicabiī. Itē si possent scripturæ aliquo mō ꝙcordari, vt ēt in sequenti limitatione, & de alijs ēt aliquid ꝑ Bar. in l. Sēpronius Proculo. đ leg. 2. & Bal. in l. imperator. la 1. ff. de statu ho. & Bal. & Imo. in l. cū proponerēt. de leg 2. & in l. a iudice. & in l. iudices. C. de iud. & in l. fi. C. cōminationes, & epistolas.
9 ¶ Limita ſcđò, nisi ꝓtrarietas scripturarū posset tolli ꝑ aliquā diuisionē, vel sanā ꝓsideratio-
* Cōsiderationē. nem, * puta, ꝑ distinctionē temporū & locorū, qa tūc vtriq; scripturæ credit in suo casu & tpe, ſm Bal. in l. in exercendis. in 4 col. C. de fid. instru. Al leg. l. itē videndū & l. illud. ff. de petihære. & quædā alia & sequīt Sal. in d. l. scripturæ. in vlt. col. pro qbus est tex.

Adde Soc. cō. 93. inc. circa primum præsentis ver. præterea in 1. par. ubi habes, qđ scripturæ sunt interpretā da, ne contineanī repugnantiā. sed quid si scripturæ, duæ sint manu eiusdem, & vna sit plenior altera, cui stari debeat, et dic quod plenior secūdum Soc. con. 94. incip. præstantissimi uersi præterea in fi. par. ea.

no. in c. ītер dilectos. ad fi. ibi, eo mō, quo magis. ſ. eo. ꝑ quē notant ibi Docto. quod instrumentū habēs in se repugnantiā in verbis sub diuisione, ad
* cordantiā reducīī, * & no. Bar. in l. fi. §. idē quæsijt. ff. de ꝙd. inde. & do. Ant. in c. cū tu, in 6. col. ſ. de testi. ꝑ d.c. ītер: facit c. periculosè. de pœn. dis. j. & ca. cū dilectus cū glo. in ver. iuri cōi. ſ. de ꝙsue. Et hoc siue ab vno, siue a diuersis producanī, vt ꝑ do. An. in d.c. cum
10 tu. Et hæc no. ¶ Limita † tertio, nisi
* producēs scripturas ꝓtrarias, eēt mulier vel rusticus, & non potuerit ꝓsulere peritiores, qa parcīt eorū simplicati, ſm Bal. in d.l. scripturæ, versus fi. arg. l. cū de indebito. circa mediū. ff. đ proba. Per quā l. dicit Bal. idē de rustico nō reuocante ꝓfessionē aduocati, in c. fi. in 7. col. ſ. de ꝓfess. & similē dixit Bal. ꝑ illā l. j. c. proxi. ī 2. col. Sed qa difficile esset probare, ꝙ nō potuit cōsulere peritiores, ꝑcipue in hoc casu, ī quo accessit ad iudiciū plenū peritis, iō fortè melius dicit Sal. in l. d.l. scripturę tenēs ꝓtra hāc limitationē. Et gñaīr, qñ rusticitati parcaī, vide ēt ꝑ gloss & Bar. in l. j. C. de interdic. matri. & glo. in l. athletæ. §. fi. ff. de excus. tut. & do. An. & Imo. in c. 2. de ꝓsti cū multis a. lijs. ¶ Limita quartò & vltimò, nisi ꝑ trarietas notata in vnica scriptura eēt inter millesimū & indictionē, quia talis nō nocet, sed ꝑsumittur error in indictione, tāquā minus nota ſm Sal. in d.l. scripturæ. in vlt. col. Allega. Dy. & Io. And. in data Sexti, & facit, qđ no. Bar. in l. ſi librarius. ff. de reg. iur. & ꝙ dixi ſ. eo. inter dilectos. & in c. ex litеris. ſ. eo. Ex qbus idem vī gñalius dici posse in oī cōtrarietate procedēte ab errore tolerabili. ¶ Vltimo dicit hic do. An. & sequīt hic do. Ab. ī lectura
11 antiqua, & Imo. ſ. cap. prox. ꝙ licitū est producere in iudicio saccū instrumentorū, vt latè notauit Io. And. post Spe. in isto ti. §. videndū. ver. itē no. exhibēs. Et nō dī probatio incerta, ex quo est restricta ad ꝓtera in sacco, iuxta l. pen. C. de sen. q̄ sine cer. quā. facit qđ no. Bart. ī l. accepimus. ff. de autho. tut. & ī l. fi finita. §. Iulianus. ff.
12 de dā. infec. dicens, valereī cōparitionē procuratoris dicentis, Cōpareo gñaīr pro oībus meis causis corā uobis pēdētibus. Ad idē, qđ dicebat Bar. de reproductiōe oīum scripturarū corā nouo iudice, i l. 2. C. de edē. ¶ Et subdūr ꝑdicti, ꝙ si talis, ꝑducēs dicat se ꝓducere solū facietia ad cām, ad mittīt talis ꝓtestatio, si eā excusat iusta cā, puta difficultas ī eis puidēdis ob termini angustiā, & loci distātiā, alias talis, ꝓtestatio ñ valeret qn ī aliquo ex illis instris posset alīꝰ se fundare. Quæ dicta pēdēt ab
13 alia qōne. ¶ Vtrùm valeat †, ꝓtestatio, Produco ī parte & partibus ꝙ me faciētibꝰ. Quā qa Doc. hic nō exami nāt, iō de ipsa dic, vt ꝑ Rotā ī formis*,
decisio. 282. scipiēte, L3 qs ꝓducat. ꝑ
* In formis. *Ad do. An. in c. cùm venerabilis. ſ. de ex ce. & in c. cum olim. infrà de censib. ꝑ de, & dic in nou. & est decisi. 3. Bal. in c. ꝓtentiū. in 2. col. ſ. de testi. per sub titu: de fide in Bal. & Pau. de Cast. in l. j. C. vt q̄ desunt strumen.* aduoc. ꝑ laco. Burr. in l. nimis graue.
C. de testibus. ꝑ Bal. in c. cū dilectus in vlt. col. ſ. de ꝙsue. & in l. vnica, in 5. col. C. de ꝓfes. ꝑ Imo. in ca. cū venera
* lis. j. de excep. Et cōis * opi. est illa, quā ponit Imo. ſ. cap. prox. ꝙ prorestatio iuuet producentē instrumentū etiā proprium in certis capitulis omnino separatis. Et ita sē tit Bar. in l. Publia. §. fi. ff. depositi. rem ittendo ad dicta sua in l. Aurelius. §. idem quæsijr. ff. de l. b. leg.

Die

Die xxvij. Februarij, Mccccl xxij.

SVMMARIVM.

1 Cautio sine causa est omnino inefficax. & nu. 2. 3.
4 Cautio sine cā est inefficax, nisi quis diceret, Promitto tibi donare decem, nam tunc liberalitas donatoris est causa promissionis.
5 Donatio quando colligitur ex coniecturis.
6 Cautio sine causa non vitiatur, quando quis promisit dare alicui pio loco, videtur enim se obligasse fauore pij loci.
7 Item fallit in confessione liberatoria.
8 Item in reali, nam si confiteor rem meam esse tuam, non adiecta causa, præiudico mihi confitendo.
9 Confessio facta in vltima voluntate etiam sine causa, valet.
10 Confessio facta in iudicio sine causa, an valeat, & nu. 11. & 12.
13 De confessione scripta habēte causam coniecturalem, quid iuris? Confessionis non scriptæ probanda est veritas.
14 Confessio facta sine causa, & geminata, an valeat.
15 Confessio facta in instrumento guarentegiato, valet ēt sine causa.
16 Idem in stipulatione cōditionali, quia talis valet facta sine causa.
17 Confessio facta sine cā valet, si stipulationē præcesserit aliqua causa ad quam possit stipulatio referri. & nu. 18. 19. 20. 21.
22 Confessio facta etiam cum causa absente parte nō probat. nu. 23.
24 Confessio facta in vltima voluntate, an & quando noceat.
25 Confessio facta absente parte extra iudicium, regulariter non valet. Fallit, nisi cōfessio talis sit iurata. & nu. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39:
40 Geminatio verborum quid operetur. nu. 41. 42. 43. 44.
45 Confessus se pecuniam mutuam recepisse, potest nihilominus intra biennium opponere exceptionem non numeratæ pecuniæ. & num. 46. 47. 48. 49. 50. 51.
52 Exceptio non nu. pe. non habet locum, quando ex tenore instrumenti constaret de actuali numeratione, & recipiens non simpliciter confiteretur, sed notarius hoc asseueret.
53 Exceptio non numeratæ pecuniæ potest opponi, si ex priuata scriptura non constet de vera numeratione.
54 Exceptio non numeratæ pecu. cessat in confessione facta in extremis.
55 Exceptio non nu. pec. non potest opponi, si in loco sit statutum, ꝙ non possit opponi exceptio non nu. pec. intra biennium.
56 Exceptio non nu. pec. an cesset in confessione geminata.
Exceptio non nu. pe. cessat, quādo ex interuallo præteritæ confessionis consistens soluit partem debiti. Post nu. 56. ver. fallit sexto.
Exceptio nō nu. pe. cessat in confessione debiti facta ex aliqua causa, puta vēditionis, vel similis. Post nu. 56. ver. fallit septimo.
57 Exceptio non nu. pe. non potest opponi potest biennium.
58 Ecclesia potest leges accipere prose, & recusare contra se.
59 Exceptio nō nu. pe. an cōpetat clericoī patrimonialib. post biēniū.
60 Exceptio non nu. pec. non competit post biennium, si debitor vult probare pecuniam non fuisse numeratam.
61 Fallit hæc regula de æquitate Canonica.
62 Item in foro conscientiæ.
63 Itē fallit in confessione mutui factæ, de qua constat ꝑ testes, et nō ꝑ scripturā, quia potest opponi etiam post biennium. Ad nu. 64.
65 Item fallit, quando debitor molestatus post biennium à creditore, implorat officium iudicis, nam succurreret ur eidem.
66 Item fallit, si constat creditorem confessum fuisse nō numerasse pecuniam, nam hoc dicto non obstat confitenti lapsus biennij.
67 Instrumētum qualiter probatur esse simulatū. Vide hic remissiue.
68 Venditio simulata qualiter probetur.
69 Notarius si hodie conficit instrumentum mutui, & asserit, ꝙ hæri fuit numerata pecunia, an probat.
70 Dicens contractū à seipso celebratū, esse fictum, an sit audiēdus.
71 Maritus si cōstāte matrimonio cōfiteatur se dotē recepisse, quā nō recepit, non præsumitur cōfiteri animo donandi. nu. 72. & 78.
74 Maritus confitens dotem sibi numeratam, non sibi præiudicat, quando eam non recepit. Fallit nisi coniuges inter quos sit talis confessio, sint inæquales genere, vel aliter.
75 Fallit etiam, nisi simplex confessio fieret in vltima voluntate.
76 Maritus confitens in vltima voluntate sibi dotem numeratam, si superuixerit, an possit confessionem reuocare.
76 Maritus confitēdo dotem sibi fuisse numeratam, sibi præiudicat, quando euidenter constat, quod confessus est animo donandi.
78 Maritus confitens dotē sibi fuisse numeratā, quā non recepit, pōt intra decem annos opponere exceptionem non numeratæ dotis.
79 Fallit hæc conclusio aliquot casibus. Vt num. hoc, & aliquot sequentibus.
80 Exceptio non numeratæ dotis non potest opponi, quando statutū loci disponit, quòd instrumenta confessionis dotis habeant vim rei iudicatæ.
81 Exceptio non numeratæ dotis non competit marito, si confessio eius sit per coniecturas confirmata.
82 Exceptio non numeratæ dotis non competit marito, quando confessionem suam de accepta dote præcessit instrumentum dotale, vel alia legitima probatio.
83 Exceptio non nu. pe. non competit marito, quando post confessionem receptæ dotis interuenit aliud scilicet quòd tertius promisit istam dotem, & eius promissionem maritus acceptauit.
84 Item si interuenit iuramentum.
85 Agens ex causa mutui si non probat de numeratione, sed de confessione recepti mutui an obtinere debeat.
86 Actio an oriatur contra dominum, qui constituit procuratorem ad accipiendum mutuum. si de mutuo constat per confessionem procuratoris. Adde ad hoc num. 87.
88 Confessio procuratoris habentis speciale mandatum, præiudicat domino.
89 Creditor si confiteatur fideiussori se recepisse pecuniam, pro qua fideiussit, an fideiussor possit agere contra debitorem principalem non aliter edocto de numeratione.

CAPITVLVM XIIII.

1 SI cautio. ¶ Si in instrumēto debiti exprimaī cā, cōdemnabīt debitor, nisi, ꝙbet iudebitū, sed si nō exprimat, necesse est, vt creditor, ꝙbet debitū. ¶ No. regulā, q̄ † cautio omnino nuda est inefficax de iure Canonico, & idē de iure ciuili, ꝑ l. cū de indebito. in fi. ff. de ꝓba. ex quo no. limitationē ad c. 1. ſ. de pact. & c. iuramenti. 22. quæst. 5. vt pactum nudū obliget, scilicet qñ exprimīē causa, alias præsumitur ꝑ
* errorē ꝓmissē *, & sic nō pōt allega-
ri ꝓsensus nālis, cū nihil sit tā ꝓtrariū ꝙ * Promisisse. *Ad*
sensui, q̄ error, 29. q. 1. c. 1. l. si qs ꝑ erro *de ad hanc mate-*
rē. ff. de iurisd. om. iud. ſm do. Abb. hic. *riam plene Alex.*
¶ Et ampliaī primò dicta regula, vt *in l. cum de indeb.*
2 † ꝓcedat nō solùm, si sit ꝓfessio, vel ꝓ *allega. in tex.*
missio simplex redacta ī publico ins *& in l. a Titio. de*
trō, sed ēt si esset ꝑ simplicē cōfessionē, uel scripturā priuatā, vt hic ꝑ do. *ver. obl. et plenius*
Ant. Imol. & Abb. post gl. in d.l. cū *in l. publici. §. 1. de-*
de īdebito. & ñdent ad rationes Hosti. tenētis hic ꝓtrariū, vt hic ꝑ eos, tū *pos. & in conf. 19.*
ad aliū finem, an obligatio sit scripta, *incip. in his quæ in*
vel nō, qa si est scripta, & hēat cām, *themate volu. 4.*
nō, ꝓbaī cōtra illam cām, nisi ꝑ aliud *quod consilium to*
instrm d.l. cū de indebito. ī fi. Et hoc, *tum facit ad hoc*
qñ scriptura fuit de substātia ex pacto, *quod dicit Anto.*
vt ī casu l. ꝓtractus. C. de fi. instrumē. *hic. sed quid quan*
alias ēt ꝑ testes ꝓtra instrm ꝓbari po *do causa à princi-*
terit, ꝙ istū tex. in fi. nō exigētem scri *pio verisimiliter ī*
pturā, vt est de mēte Bar. in l. gnīr. C. *cogitata videatur*
de nō nu. pec. ſm do. Abb. hic. ¶ Am *an promissio exten*
pliatur secundo nō solū, qñ est nuta ꝙ *datur? dic quod nō*
missio, sed ēt si ī eruenisset stipulatio *secundum Soc. con*
videlicet, ꝑmittis, ꝑmitto, qa si nō ex *si. 215. incip. Visa*
pressa est cā, nō orīt obligatio, vt so *prædicta facti. ver*
lenniter ꝑ Ioa. An. in Spe. de ꝓfess. §. *si. facit ēt & quar-*
nunc videndū. ver. sed q̄ est ratio. & vltra oēs amplissimè ꝑ Ro. in l. gñis. ff. de vera. obl. cum pluribus ꝓcor. allegatis ꝑ eū, & idē do. Ant. do. Abb. & Imo. hic, neq; ꝑsumitur donatio, ſm prædictos hic, & Bal. in l. genera liter. in 6. q. C. de nō nu. pe. & gl. in l. nunquā nuda. ff. de acq. rer. & do. & in l. j in fi. ff. de interro. act. & in l. j. ff. đ
* polici. ī l. 2. §. circa. ff. de doli excep. Et est opinio cōis *, de qua disputaī ꝑ Ro. in d.l. generaliter. & Imo. ī l. à Titio. ff. de ver. ob. Et declara ex statī dicēdis. ¶ Regula au
3 tē istius decretalis fallit primò, nisi † qs diceret, ꝑmitto tibi

tibi donare 10.nã tũc liberalitas donãdi est cã ꝓmissio
nis, c.1.ĩ de dona. ſm do.Abb. hic, cui adde, ꝙ si p viã
stipulationis aliqd ꝓmittit, & vtraque pars scit nullam
cãm subesse, valet actus, & p̃sumit donatio, ſm Imol.
hic, & in dict.l.à Titio, & gl.in l.q cũ alio, in glo. mag.ff.
de re.iu. & in l.3.§.primo.& ĩ l.hactenus.§.fi.ff. de ꝯstit.
pec. & ꝓbat in l.Cãpanus.ff.de ope.lib. & in l.j.& in l.si
is, q ꝑpetua.ff.de ꝯdict. ĩdeb. & l.cuius ꝑ errorẽ.ff.de re.
iu.iuncta l.fi.C.ad l.Fal.vbi solutio & ꝓmissio à pari ꝓ-
cedũt. Si aũt stipulator putaret cãm subesse, & ꝓmissor
sciret nõ subesse, ad hoc vt ex ꝓmissione sciẽter facta
agi posset, tãquã facta ex cã donatiõis, necesse est, ꝙ sti-
pulator postea certificatus, ꝙ nulla suberat cã, ratificet
ꝓmissionẽ, p l.si ego.ff.si cer.pe. Donatio.n.nõ põt cẽse
ri facta nõ ꝯsentiẽti, l.absenti.ff. de dona. & in ꝓposito
no.Bar.in l.1.eo.ti.& Bal.in l.falsus.ver.quarto q̃rit, nũ-
5 qd solutũ.C.de furt. ¶ Cognosceret † ẽt donatio ex ꝯ-
iecturis nõ expresso hoc verbo Dono, puta si diceret,
Tolle hãc pecuniã, & recipiẽs esset paup, vel ꝯiuncta ꝑ-
sona, vel est aliqd modicũ, vel p̃cesserũt merita recipiẽ-
tis, ſm Bar.latè ĩ l.cũ qd.ff.si cer.pe. & gl ĩ l. si ego. ff.ad
Velleian.& in l.si filij.C.de dona.inter vir.& vx.& in l.
vxori.§.fi.de le.3.& p do.Abb.& Ioã.de Ana.in c.& si
q̃stiones.ĩ.de simo.& Bal.in l.2.in 1.q C.de iure dot.& ĩ
l.ẽt.C.de fideicõ. Et ꝑ ꝯiectura ꝯsãguinitatis vide Bal.
in l.j.C.ad Velleia. Et idẽ, si diceret, Cõcedo tibi hãc rẽ,
qa ẽt nulla expressa cã p̃sumit donatio. ſm Bart. in d.l.
vxori.§.fi.p illũ tex.cũ gl.& Bal.in l.cũ virũ. C.de fidei-
cõmis.& do.Abb.latè in c. cũ venerabilis.ĩ. de except.
nisi alia ꝯiectura aliud suaderet, vt si peteẽti equũ cõmo-
dato dico, Cõcedo tibi ipsũ, vt ibi p ipsũ. Itẽ si pecunia
daret simpliciter ad refectionẽ domus, quã qs alias nõ
fuisset refecturus, p̃sumit donatio, ſm Pau.de Cas. in d.
l.cũ qd.p tex.no.in l.sed si mors.§.fi.ff.de dona.ĩter vir.
& vx. ¶ Cessantib⁹ aũt talibus ꝯiecturis p illa verba, Tol
le, & c.nunquã p̃sumit donatio, vt p Bar.& oẽs alios ĩ d.
l.cũ quid.& do.Ant.hic, ẽtsi diceret Do tibi, quia licèt
* Dare importet dominiũ tradere *, §.
sic itaque. Instit. de act. tñ intelligitur
cã concurrente, ſm Imol. in l.si fun-
dum certo die.ff de ver.ob. Et de præ
sumẽda & nõ p̃sumenda donatione,
vide ẽt no.p Bar.in l.1.§. nec castren-
se.ff.de collat.bono.p Bar. & Bal.in l.
filiæ.C.famil.ercisc.& Bal.ĩ l. si dona-
tioni.in fi.C.de colla.& Pet.de Anch.ꝯsi.19.cũ simili-
bus. ¶ Si aũt nõ est donatio, qa dr̃ Tolle, & c.an sit mu-
tuũ vel depositũ, variãt Legistę in d.l.cũ qd. & vnus nõ
dicit, prout alius. Ponit etiã Cyn.& Bal.in l.incendum.
C.si cert.pet.& Ioã.de Ana.in d. c. & si quæstiones, &
do.Ant.hic, q etiã nõ pertinenter reassumit alia dicta
Bar.in d.l.cũ qd.maximè dũ dicit, ꝙ nõ sufficit libellũ
p̃sumptiuè cõcludere, nisi p̃sumptio alleget, qñ surgit
ex facto libellantis, in quo vide, quod no. do. Abb.in c.
afferre.ĩ.tit.1.& ibi aptiùs dicet. ¶ Fallit secundò regu-
6 la huius tex.ibi † qs ꝓmisit dare alicui loco pio, nã uide-
tur se obligasse fauore piæ causæ, nõ enim p̃sumit ibi er
ror, ſm do.Abb.hic, ar.c.fi.ĩ.de succes. ab intest. nõ di-
stinguẽdo, an fiat hoc in vltima voluntate, vel nõ, ꝓut
hic facit do. Ant. qa aliàs nõ esset aliqd speciale in pia
cã p id, quod dicet in 5.fallẽtia. Et ꝓ his faciunt notata,
p Ro.in repe.auth.similiter.C.ad l.Falci. in specialibus
circa ꝯtractus, vbi tñ istud nõ reperies. & facit c. sunt, q
opes.17.q.4. vbi obligatio ꝯtracta cũ pio loco nõ regu-
lat, ꝓut aliæ, qa nõ vitiat calore iracundiæ, sicut de alijs
dr̃ in l.quicquid calore. ff.de re.iu. ¶ Fallit tertio in ꝯfes
a sione a liberatoria, qa † illa valet sine
7 causę adiectione, l.tale pactũ.in prin.
et ibi gl.& Bar.ff.de pact.et firmãt hic
Bal.do. Ant.Imo.& do.Abb.& Spe.ĩ
ti.de ꝯfes.§.nũc videdũ.versi. hoc aũt
certũ est.& Bal.in ꝯclu.Spe.in ti.de ꝯ-
fes.& in c.2.supra, eodẽ.facit gl.in l.in
ter chartulas. C. de ꝯueniẽ.fisci debi.

* Tradere. *Adde Soc.consi.58.incip.casus l.municipalis versi. in alienatione cir. prin. in 1.par.*

a In confessione. *Add. quòd hoc verum est, quando confessio fit ab eo, qui iure proprio suo facit, secus si nomine alieno, vt in procuratore & administratore, quia eorum confessio ad liberãdum sine causa non valet, l.non abstulit. C.de noua. Adde, quòd si prĩcipalis, & qui proprio suo iure facit, dicit, Cõfiteor te nõ debere, dicitur pactũ. Ita Bar.in l.idem in duobus. ff. de pactis. Limita tamen, vt per Bart. & alios in l. tres fratres. ff. de pac.*

li.10.quã allegaui in c.2. ver. fallit pri-
mò.s̃.eo.& ita etiã no.Feder. ꝯsi. 128.
incip.creditor p̃sente. dicens, ꝙ imò
plus dicit gl.in l.nõ solũ.ff. de liber.le-
ga.quòd ꝯfessio emissa ad liberãdũ ꝑ
dest absenti, et parat ꝯtra emittẽtẽ do
li exceptionẽ, sed dicit, ꝙ audiret vo-
lens ꝓbare, ꝙ ꝑ iocũ ita dixit, sed ĩ du-
bio p̃sumit dispositiuè dixisse ſm eũ.
8 ¶ Fallit quartò in reali, qa † si rẽ meã
ꝯfiteor tuã, nõ adiecta cã, præiudicat
mihi ꝯfessio, qa ex hoc surgit habitus
ꝑ derelicto, ff. ꝑ derelicto. p tot. & l.si
qs vi.§.dñia.ff.de acqren. posses. & de
hoc p Cy. in d.l.gñalr. & in Spe.de ꝯ-
fess.§.nunc videndũ.versi.in summa.
& versi.quid si cõfiteor rẽ meã. & ita
trãseunt do.Ant. & do Abb. hic.sed
Spec.in locis ꝑ eos allegatis, & Imol.
hic, tenent ꝯtrariũ, ideo uide, quod repetam de hoc. ĩ.
super gl. in vna fall.ad illud, ꝙ ꝯfessio absente parte nõ
9 nocet. ¶ Fallit quintò in vltima volũtate. nã † tũc ꝯfes-
sio sine cã valet, qa inducit saltẽ legatũ, l.Lucius.§.qsqs.
de leg.2.& l.1.& 2.C.de fal.cau.adiecta leg. Et hoc am-
pliãt do.Ant.& do.Abb.hic, qualitercunque ꝓferat ab
existẽte in extremis, sufficit enim ĩ talibus volũtas qua-
litercũque patefacta.ar.c.cũ tibi.cũ gl.ĩ.de testã. Et idẽ
tenet do.Flor.in l.cũ de ætate.ff.de ꝓb. Et gñalr de ꝯfes
sione facta in extremis, vide oẽs in c. fin.ĩ.de succes.ab
intest.& aliqd dicet.ĩ.sup glo. Sed dicit hic Imo. ꝙ talis
ꝯfessio nõ ꝓbat, nisi esset iurata. p l.cũ qs decedẽs.§.co-
dicillis.de leg.3.& l.rõnes.& auth.ibi posita, C.de ꝓba.
& l.Aurelius.§.pen.& fi.ff.de lib.le.vel nisi esset in p̃sen
tia partis.ut l.1.C. de falsa cã ad.le. Sed ubi fit ĩ absentia
& nõ iurat, illa nõ ꝓbat debitũ, sed habet uim legati, vt
patet in dictis iuribus, & in d.c. cũ dilectus. ſm ipsum,
10 neque aliud senserunt Doct.hic. ¶ Fallit sextò † in ꝯfes
sione facta in iudicio, illa.n. p̃sumit deliberatè facta, &
in iudicio quasi ꝯtrahit, l.3.§.idẽ scribit ff. de peculio.
Ideo nõ exigit cã ad sui ualiditatẽ, ſm do.An. do.Abb.
& Imo.hic.ita dicẽtes sentire gl.in c.2.in fi s̃. de ꝯfes.&
in l.certũ.ff.eo. & Cy.in d.l.gñalr. Ita ẽt firmat Bal.in l.
sicut.p illũ tex.C.de repud.hæred.& do.Ant.& do.Ab-
ba.in d.c.fi.& Ro.in l.nuda.in 1.col.ff.de dona. & gl.in
l.1.§.fi.in uerbo, iudicẽ.in fi.ff.de interroga.act.& Dyn⁹
in regula, quod semel.& Bal.in Spe.ti.de ꝯfes. Et idẽ de
ꝯfessione emanãte corã arbitro, dixit gl.in d. §.fi.ĩ uer-
bo, iudicẽ. ¶ Sed ꝯtra istã fallẽtiã est decisio Ioã. And.ĩ
Spe.in d.§.nunc uidendũ.in additione ĩcipiẽte, Rofre
dus, ubi s̃.ubi refert & seqtur Rofredũ tenentẽ, ꝙ ꝯfes-
sio sine cã nõ noceat in iudicio. Et ꝓ hoc facit, qa non
reperit iure cautũ. Nec obstat ratio, ꝙ p̃sumat fieri deli
beratè ĩ iudicio, qa nõ est uerũ. Et p hoc adduco, q̃ ha-
bent p gl.in c.ex literis.in uerb.admonita. in fi. ĩ.de di-
uor. p Bal.in l.si quis.C.de excep.& in l. cũ precũ. C.de
libe.cau.& in l.unica, C.de ꝯfes.& p Arch. & Domi.in
c.fi.de iureiu.ĩ 6.cũ similibus. In qb⁹ in ꝯfessione iudicia
li fit dñia inter ꝯfessionẽ factã deliberatè, & nõ factam
deliberatè, ut prima nõ posset reuocari, secũda sic. Per
quod apparet nõ esse uerũ, ꝙ ꝯfessio ĩ iudicio dicat de
liberata putà, qa ita incõsideratè rñdit. Itẽ sequeret, ꝙ
11 † ꝯfessio sine cã scripta ualeret, qa illa censeret delibe-
rata, & si fit ĩ iudicio, nõ põt reuocari, ut p Docto. in c.
fi.s̃.de ꝯfes.quod esset ꝯtra istum textũ. Non obst. ꝙ in
iudicijs quasi ꝯtrahat, quia non debet plus operari ille
quasi cõtractus, q̃ uerus, sed uerus sine causa non ope-
ratur, ut hic, ergo nec fictus. Tñ nõ recedo à cõmuni *
opinione pp authoritatem Doctorũ. ¶ Fallit septimo,
12 quo † ad semiplenã ꝓbationem, qa si aliqua causa alle
gat p agentem, probat semiplenè, ſm Specu.in titu.de
ꝯfessis.§.nunc euidendũ uersi.sed nunquid semiplenã.
& do.Ant.Imol.& do.Abb. hic, & glo.in l. cùm de in-
debito.§.fi.in uerbo, stari, ff.de probationibus. & Ro.
in dicta l.nuda ratio, & in l. admonendi. ff. de iureiu-
ran.

* ran. et Mattheũ notabili 14. * dicẽtẽ es
se gl.in d.l.inter chartulas.C.de cõuẽ.
fisci debit.li.10.& in l.3.§.eiusdem.in
verbo, species.ff.de testi. & tex.in l.in
strumẽta.C.de ꝓba.Sed ꝯtrarium, &
fortè meliùs tenet Floria.ĩ l.ĩ bonæ fi-
dei.C. de reb⁹ creditis. qa nõ dẽt plus
operari vox mortua q̃ viua cõfessio sine causa, q̃ non
ꝓbat, ut hic, tñ cõmunis opinio p̃ualeret. ¶ Fallit octa-
13 uò, nisi † cõfessio scripta hr̃et cãm cõiecturalẽ, sed si nõ
cẽt scripta, oporteret, ꝙ ꝓbaret vera ſm Bal. solẽniter
in rub C.de fide instrumẽt.versi. sed q̃ro, si in libro. qđ
dicit notãdũ, & facit quod no.Ioan. And. in Spec. sup
rubrica, de deposito.quẽ sequunt do.An. & do.Ab.hic
vbi dixit, ꝙ si in libro nũmularij reperit scriptũ, debeo
Titio cẽtũ, nec exprimit cã, nõ intelligit depositũ, vel
alia cã, & ita dicit disputasse quendã antiquũ, quod li
mitat, nisi ex p̃cedentibus p̃sumat cã, ar.l. si qs ex argẽ
tarijs.§.si initiũ.ff.de edẽ.& l.Titia.§.itẽ rñdit.ff.de ver.
ob.& facit quod dicet in 12.fallẽtia. ¶ Fallit nonò, nisi
14 † ꝯfessio sine cã sit geminata, qa p̃sumit cã, ſm Ro.in
d.l.nuda.p id, quod singulariter dicit Bar.ĩ l.cũ scimus.
C.de agricolis & cẽsitis.li.11.cũ ꝯcor.quas ponã infra,
15 in fallẽtijs dãdis sup alia materia. ¶ Fallit † decimò in
ꝯfessione facta in instrumẽto guarẽtegiato, qa non re
quirit cã, ſm Bal.in l.sicut.post princip.C. de repud.hę-
red. cũ sit ibi p̃ceptũ iudicis chartularij factũ in ꝯfesũ,
quod videt factũ in iudicio. Allegat l.1.C.de ꝯfes.& ibi
Cyn.q̃ fallen. pẽdet ex dictis in sexta fallentia. ¶ Fallit
16 † vndecimò in stipulatione ꝯditiõali, qa illa valet abs-
que alia cã, quasi ꝯditio succedat loco causæ. Ita textus
in d.l.à Titio. & in l.cũ ad p̃sens. & ibi hoc not Bar.ff.si
cer.pet.& ibi ꝓbat hoc esse verũ, ẽtsi ꝯditio esset impro
pria, putà de p̃senti, vel præterito. Et p hæc refert Pau.
de Cast.ĩ d.l.Titio vidisse declarari Florẽtiæ valere cau
tionẽ, qua sæpe vtunt Florẽtini, videlicet ꝓmitto decẽ,
* si Imperator hoc anno moriet *, & si nõ moriet, ꝓmit
tis mihi cẽtũ, nã si moriet, agi põt ad
decẽ, si nõ moriet, ad centũ, faciebat
dubiũ ſm eũ, qa nulla iusta cã videtur
subesse, sed potius turpitudo, sicut di-
cimus de ludo taxi illorũ, tñ fuit iudi-
catum ſm eũ, ꝙ valeret, quia sufficit
conditio. Et ad illud de taxillis respõ
det, ꝙ est ꝓhibitũ pp blasphemias q̃
sæpe fiunt in ludo, iuxta notat in cap.
pen.ĩ.de vita & hon. p̃. & adde tex. in
l.in naue Saupheli.ff. locati. & ibi gl.ĩ
verbo, oneris p quẽ tex.dicit ibi Pau.
de Cast.valere talẽ ꝯuentionẽ, ꝓmit-
to decẽ, si nauis mea mercib⁹ onera-
ta ad talẽ locũ salua appulerit, sin aũt
ꝓmittis reddere merciũ valorẽ, nam
talis ꝯtractus valet ratione p̃dicta, p
illũ textũ, de quo nõ perpẽdunt gl. &
Doctores, & nõ reperit im ꝓbatũ de
iure Canonico, ſm ipsũ, & idẽ tenet
Lauren.in tract.vsurarũ in 3.par.q.3.
17 ¶ Fallit † duodecimo, nisi stipulatio-
nẽ p̃cessisset aliqua cã, ad quã posset
stipulatio referri, p tex.iuncta gl.ĩ ver
bo, cogitauit.ĩ l.triticũ.ff.de uer.ob.p quẽ dicũt ibi Bar.
& alij, ꝙ stipulatio sequẽs nõ expressa quãtitate, in du-
bio intelligit facta de quãtitate, in qua p̃cesserat ꝯtract⁹
puta, mutuũ à stipulãte datũ, & idẽ, si in stipulatione se-
quẽti fuit facta mẽtio de quãtitate, sed nõ de causa, nã
intelligit facta ex cã, q p̃cessit, p illũ textũ, & notat Bar.
in d.l.cũ qd.& dicit Ang. in l. petens.C. de pact. ꝙ licèt
stipulatio facta sine cã nõ ualet, tñ si pactũ nudũ p̃cesse-
rit stipulationẽ sine cã, ualebit stipulatio uigore illius
18 p̃cedentis pacti. ¶ Fallit decimotertiò, nisi † ꝯcurrerẽt
ꝯiunctio ꝑsonarũ, & paruitas rei sine cã ꝓmissæ, qa tũc
p̃sumit donatio, ſm Iac.But.& Bal.in d.l. gñlr. arg. l.si
seruus cõmunis. ff. de donat. inter uir. & uxo. & facit

* 14. *Adde quòd est no. 13. & incipit. Nota quòd regula vulgaris legistarũ. vbi vi. hãc materiã amplissimè.*

* Morietur. *Adde quòd ista materia vulgo appellatur Scomessæ, et ꝙ valeant vi.tex.in l.si quis ita stipulatus fuerit. ff. de verb.oblig. Ioã.de Ana.in c.nauigãti.de vsur. Maria.in c.inter dilectos. q.6.de exces.prælat. S.Thom.2.2.q.32.art.7.quem sequuntur Imo.& omnes canonistæ cõ* * *muneer * in cap. pe.de vit. & honesta.cleric. Barb.cõsi.65.in 3.vol.& ista materia quotidie practicatur.*

quod dixi in prima fallẽtia post Bar.ĩ d.l.cũ qd. ¶ Fallit
19 decimoquartò, nisi † aliqua liberalitas stipulãtis antea
p̃cessisset, qa tũc ꝓmissio intelligit facta cã remunerã-
di, l.si uero nõ remunerãdi.§.idẽ Papinianus.ff.mãdati
ſm Bal.in rubric.C.de ꝯfes.& Imo.ĩ l.fundũ certo die.
ff.de uer.ob.& facit quod dixi in 12.fallẽ. ¶ Fallit deci-
20 moquintò, nisi † notarius in instr̃o stipulationis dice-
ret ꝙ ꝓmissor stipulãti ꝓmisit ex certa sciẽtia, qa tũc p̃-
* sumit donatio *, ſm Pau.de Cast.in l.
hoc iure.ff.de donat. ¶ Fallit ultimò,
21 nisi † stipulatio hr̃et cãm satis ꝑsuasi-
uã, uel impulsiuã, licèt nõ sit obligato
ria, seu finalis, ſm Bal.in l. gñalr. in 4.
q.C.de nõ nu.pec.& in l.pactũ, quod
dotali.in 17.q.C.de colla.p l. creditor.
§.1 ff.mãdati. & d.l.à Titio. Imò dicit
Bal.in l.2.C.de com. quod sufficiẽs cã
est obligatio naturalis, uel naturale motiuũ ad obligã-
dũ, & ideo sufficit obligatio remuneratiua ẽt ad antido
ra, dicit ẽt Bal.in d.l.gñalr.in 5.& 7.quæstione, ꝙ agens
ex stipulatiõe, licèt nõ exprimat cãm, obtinebit, si post
ea in ꝓcessu ꝓbet cãm. ¶ In gl.in uerbo, cãm in fi. Nota
22 regulã. ꝙ † ꝯfessio etiã cũ cã facta absente parte nõ no-
* cet ꝯfitẽti *, & ẽ tex.in l. certũ, §.si qs
absente.ff.de ꝯfes.et gl.ĩ c.fi.de ꝯfes.et
ĩ l.vnica, C.de ꝯfes. ¶ Et istã regulã de
clara primò sic, ẽtsi ꝯfessio cũ cã fieret
ĩ iudicio absente parte, nõ nocet, p d.
§.si qs absente. Ideo dicit Bart. ibi, &
do.Car.hic, facias semp poni in actis
p̃sente parte, & hoc ẽt no.gl.magna.ĩ
d.c.fi. & ibi hæc ampliatio latè decla-
rat p Pau de Cas.do.Ant.& do. Abb.
& p Io.An in Spe ti.de ꝯfes. §.sequ.t.
ver.sup 7.& p Cy.Bal.& Sal.ĩ d.l.gña-
lr.& Sal.in l.unica.in 15.oppo.C.de ꝯ-
fes.& Bal.in auth.gñalr.in pe.col.C.đ
epis.& cle. ¶ In qbus locis istud ĩ effe-
23 ctu restituit primò, nisi † fiat ꝯfessio iu
dici p viã uoluntariæ iurisdictionis,
putà si nulla mota cã qs dicit iudici se
teneri Titio, p d.l.gñalr. ¶ Scđo, nisi
pars esset citata, essem⁹ in casib⁹, in q-
bus põt ꝓcedi ꝯtra absentẽ, p l. ꝓpe-
rãdũ.§.1.& 2.C.de iudic. ¶ Tertiò, nisi
qs ꝯfiteret in libello, uel positionib⁹,
uel exceptionibus, p c. fi.de iureiu. in
6. ¶ Quartò, nisi ꝯfiteret in criminali absente accusato
re, qa iudex supplet, ſm Bal.in l.ea.q̃.ĩ vlt.col.C. qũo &
qñ iudex & in d.l.gñalr.in pe.col. Vñ dicit Bal.ĩ d.auth.
gñalr.de episc.& cle. ꝙ d.§.si qs absente. loqtus de ꝯfes
sione, cuius receptio nõ pertinet ad officiũ iudicis, sed
partis. Secus aũt, si ageret de crimine ciuiliter, ſm do.
Ant.in c.olim.ad fi s̃.de resc.& ibi est casus ſm intelle
ctũ, quẽ ibi põit Imo. Et isti quatuor casus ꝓbant diuer
sis modis, ut in dictis locis uideri põt. ¶ Sed no. ꝙ ĩ istis
& similibus casib. p̃sentia iudicis nunquã supplet defe
ctũ partis absentis, nisi expressè appareat, iudicẽ uelle
supplere absentiã, & acqrere absenti, ſm Bar.in l.post-
quã liti.ad fi.ibi, quæro, utrũ ista renũciatio.C.de pact.
& Cy.in auth.sacramenta.10.quæst.C.si aduersus uen
dit. ¶ Secũda declaratio. Si pars esset p̃sens in iudicio, ꝯ
fessio alterius partis tunc demũ noceret ꝯfitenti, qñ p
partem nõ impugnat, secus si impugnat. Ita ꝓbatur in
capitulo mulieri.de iureiuran.& ibi clarius Inn. & alij.
& ibi dicet, & bene facit gl.in c cũ uenissent.in uerbo,
corã eo.ibi dicas, ex quo.de eo, qui mittit in pos. ¶ For-
tius dixit Salicet.post Cy.in l.unica, in 15 oppositione,
C.de confess. ꝙ nõ sufficit, ꝙ confessio nõ sit impugna
ta p partem præsentem, sed oportet, ꝙ fiat parte instan
te & petente, vel saltẽ acceptante, quia alias non posset
dici confessio, quia non esset simul fassio, quia propriè
cõfiteri idem est, quod simul fari, & idem vult Salicet.
in lege iubemus.in fi. C.de liberali causa. & expressius

* Donatio. *Adde Imo.in l. à Titio ff.de verb.obl.Pa.de Cast.in l.diuortio.sol.mat.Alex.in l. cum de indebito.de proba.*

* Consentit. *Adde An.ĩ Auth.de hær.& faci.§.si vero expressi.colla.1.in 4.col. versi.ex hoc patet quòd dicta cõfessio.et Abba in c.ex parte.colum.7.de confess. versi.sexto requiritur cum concor.ibi per eum signatis. Lanfran. in c.quoniã cõtra.suprà de probat.in ver.confessio.Pau.de Cast.consi.81.& consi.172.vbi tenet non solum si fiat extra iudiciũ, sed etiã si in iudicio.et Alex.in consi.19.vol.4.*

Universidad de Deusto Biblioteca

in d.l.gñirr.ĩ 6.q C.de nõ nũ.pec.referẽs ita tenuiſſe pa-
truũ ſuũ do.Ricar.de Salic. Vñ cõiter ſcribit.parte pñe
te & acceptãte. ¶Fortiùs ẽt dixi Sali.ĩ d.l.gñirr.17.q.ꝙ
ẽtſi cõfeſſio fieret ĩ vlti. volũtate parte pñte, nõ vale-
ret,niſi eẽt acceptata à patre,vel ab ei⁹ nũcio, vel à no-
tario publico,vel alia pſona nomine* abſẽtis*. Vide tñ
do. Abb.ĩ c.fi.ĩ notabilib⁹,j.de ſucceſ.
ab ĩteſt. vbi p illũ tex.ĩ verb.abbatis p
ſẽtia.dicit ꝙ ĩ caſu iſto ſufficit pſentia
ptis ẽt accidẽtalis.i.fortuitę, niſi dicas
ꝙ vltra pſẽtiã reqrit dicta acceptatio,
ſicut ĩ l.1.ff.de autho.tut. pſentia ſup-
plet intelligẽtia,ſicut ẽt do.Abb.ibi p
illũ tex.ad ampliationẽ huius mãæ,ꝙ
ꝯfeſſio ẽt declaratoria actus pteriti re
qrit pſentiã partis ad ſui validitatem.

* Abſentis. *Adde q d de ea cõfeſſione q fit in teſtamento nõ iurata nec pſen te parte et recipiẽ te, an pbet, vi. Soci.cõſil.294.incip. viſo teſtamento. verſi.ſecũda ratio eſt in 2.par.*

24 ¶Tertia declaratio. Etiãſi† in vltima
volũtate qs cõfiteat, ꝯfeſſio nõ pbat
id,ſup quo emanat,ſm do.An.& Imo.hic.& Bar. in l.
nõ ſolùm.§.ſi liberationis.ff.de lib.leg.& ĩ l. Lucius.§.
qſqs.el 2.p illũ tex.de lega.2.& in l.cũ qs decedẽs.§.co-
dicillis.de le.3.& Bal.ĩ l.rationes. C.de pbat.& do.An.
& Abb.ĩ c.fi.p illũ tex.de ſucceſ.ab ĩteſt.& Bal.ĩ l.gñirr.
in 10.q.C.de nõ num.pec.& ibi Sal.in 13.q.& iõ,ſi talis
ſuperueniret,nõ pbaret cõfeſſio cõtra eũ, ſm Bart ĩ d.
§ qſqs.niſi ĩ qque caſibus.¶Primus,qñ nomine abſen-
tis interueniſſet nũcius,vel epiſtola,vt p Bart.in d.§.qſ-
qs.& nũcius, ſeu alius acceptaſſet nomine abſẽtis, vt p
Sal.ĩ l.gñirr.¶Secũdus,qñ iuraſſet,qa pbat illud,quod
cõfitet,d.§ codicillis.& ibi Bar.& dicet j.in 1.fallentia.
¶Tertius caſus eſt,quẽ ponit Cal.in ti.de teſta.cõſi.25.
incip.Teſtator. de eo, q in teſtamẽto detexit hæredi ſe
rogatũ ab alio teſtator de reſtituẽdo bona filio ſpurio,
nã talis cõfeſſio pdeſt fiſco,licèt facta ſit in abſentia p-
curatoris fiſci,de qua ẽt p Sal. in d.l.gñirr. in 6.q.Sed qa
nitunt rõnibus parũ vrgẽtibus.forte veriùs, ꝙ pbet ſe-
miplenè,p id quod dicet ĩ 3.fallẽtia.¶ Quart⁹ caſus eſt,
* qñ teſtator cõfitet in foro pœnitentiali * ẽt abſente par
te,ſm Sal.in d.q.13.p c.quanquã.de v-
ſuris.ĩ 6.¶Quint⁹ caſus eſt, vbi nõ at-
tendit rigor,ſed equitas,qa tũc debet
ſtare hæres cõfeſſionis teſtatoris fauo
re animę,ſm Bal.ſapiẽter in d.l.gñirr.
in 10.q.per l.ſi ego.§.1.ff.de iure dot.&
quod no.in c.quoties.1.q.7.& ĩ c.paro
chiano.de ſepul.vbi dẽt hæres exone
rare animã defuncti. Et hoc dictũ val
de mihi cõſonat p rationes ſuas. Eſt
verũ,ꝙ põt difficultari ex his, q dicũ-
tur ĩ 2.fall.ſed ex alio capite exonera-
tur defunctus, qa dato, ꝙ cõfeſſio nõ
pbet debitũ, tñ illud debet nõ vt debi
tũ ex ea cã,ſed vt debitũ ex teſtamẽto
iure legati,vel fideicom.d.§.quiſquis.

* Pœnitentiali. *Adde quòd cõfeſſio extraiudicialis facta coram ſacerdote et teſtibus pluribus facit aliquẽ publicũ reum criminis ita cõfeſſati ſecundum Abb.cõſil.2.col.1.lib.2. Autor.ĩ c.audiuis col.pen.de præſcr. & eſt opinio communis* ſecundum Soc.conſi.127.col.2.lib.3.*

¶Quarta declaratio. Sicus confeſſio
extraiudicialis facta cũ cauſa pſente
parte pbat in ciuilibus,ita in criminalibus,ſi fiat ſpecia
liter & parte pſente.Ita dicunt do.An.Imol.& clarius
do.Abb.in cap.olim.de reſcrip.alleg.do.Abb.text.in
d.l.generaliter.& c.per tuas.de proba. Secus dicunt ip-
ſi,ſi fiat parte abſente, quia tunc in criminalibus facit
indiciũ ad torturã. Allegãt Bar.ĩ l.ca-
pite quinto *.ff.de adult.& iſtud ẽt la-
tius firmat do. Abb.in c.at ſi clerici.
in prin.verſ.qro,quẽ effectũ.de iudic.
et idẽ tenuit ibi do.An.Tñ Imo.ibi di
* cit,cõmunẽ*opinionẽ eſſe,ꝙ ĩ crimi
nalib⁹ conf.ſſio extraiudicialis nullo
caſu operet aliud, q indiciũ ad tortu-
rã.& ita dicit ſimpliciter ĩtelligi gl.&
Bar.ĩ d.l.capite.& Bart.ĩ l.ict⁹ fuſtiũ.ff.
de infa.& hoc ẽt ſentit Rot.maximè ĩ
additionib⁹ deciſi.180.incip.licèt cõ-
* feſſio ĩ formis*, p qua parte facit,qa

* Capite quinto.* *Adde Ale.ibi paulo poſt prin.& Iaſ.in l.magiſtratibus.colum.2.et ibi Alexan.de iuriſd.om.iudi.*

* In formis. *Add, et dic in nou. et eſt deciſ.tit.de confeſ. quæ incip. quod licèt confeſſio.*

ĩ criminalib⁹ nõ hẽt ſemp eũdẽ effectũ ꝯfeſſio, quẽ hẽt
ĩ ciuilib⁹.Vñ ĩ ciuilib⁹ parte abſente pbat ſemiplenè,vt
j.dicet,at ĩ criminalib⁹ facit ſolũ ĩdiciũ ad torturã, vt ẽ
dictũ.ſicut ẽt ĩ ciuilib⁹ ꝯfeſſ⁹ nõ appellat,c.quodcũq;.6.
q.1.ſ3 ĩ criminalib⁹ ſic,vt §.ſũt,quorũ.2.q.6.& c.cũ ſpe-
ciali §.porro.de appe.Et ĩ ciuilib⁹ ꝯfeſſus habet p cõdẽ
nato, l.vnica.C. de ꝯfeſſ.ſecus in criminalib⁹,vt p Bar.ĩ
25 l.1.ff.de cõfeſſ.¶Modò† pdicta regula fallit primò niſi
cõfeſſio facta abſente parte ſit iurata,qa pbat ſm Bar.
ĩ d.§.codicillis.ad fi.& do.An.ĩ c.cũ dilect⁹.ĩã tepe.col.
j.de ſucceſ.ab ĩteſt.& Bal.ĩ l.rões.circa fi.C.de pbat. &
ĩ l.ſi creditores.C.de fideicõ.& ſentit Bar.ĩ l.ex hac ſcri
ptura.in vlt.col.ff.de don.& Bal.ĩ authẽ. quod obtinet.
C.de pbat.p illũ tex.& no.Imo.in repe.c. cũ cõtingat ĩ
31.char.de iureiur.& ſentit gl.Bar.& Bal.in auth.ſacra
mẽta.C.ſi aduerſus vẽdit. ẽtſi in vẽditiõe qs vſus fuiſſet
verbo,In veritate,ſm Bal.ĩ rubri. C.res ĩter alios acta.ĩ
vlt. col. & facit c.& ſi Chriſtus. de iureiur. & nõ ſolũ,ſi
iuraret, ſ3 diceret ſe iuraſſe,p d. §.codicillis. ibi patruo
ſuo iuraui.& ſentit Sali ĩ d.l gñirr.in 12.q. Tñ.n.operat
cõfeſſio de pſtito iuramẽto,quãtũ ẽt ipſa pſtatio, vt p-
bat in l.ne ĩ arbitris.& ibi multũ notat Bal. C.de arbit.
& no.Bar.ĩ l.ex hac ſcriptura ĩ vlt col.de pbat.Et ratio
pdictorũ eſt multiplex,ſed maximè, qa obligatio acq-
rit Deo, c.debitores. de iureiu. & Deus ipſe vbique eſt
pſens,ẽtſi iuret qs,vt cõplaceat parti,qa De⁹ recipit vi-
ces partis,ſm quod elegãter no.do.Abb.ĩ c.ſicut.de iu-
reiur.licèt pars poſſit remittere,c.2.de ſpõſalib. ¶Itẽ,
qa iuramentũ põt ſaluari ſine ĩteritu ſalutis æternæ,&
illud pcedit,niſi cõfeſſio ẽt iurata emanaret in fauorẽ
* incapacis *, ſm Bal.ĩ d. l.rationes. &
Sal.in l.gñirr.in 16.q.& in l.hac edicta
li.in 6.q.in fi.C.de ſecũd.nup.¶ Et cũ
pdictis cõcordat etiam Bal.ĩ auth ſa-
cramẽta.ĩ vlt.col.C.ſi aduer. vẽdiet ĩ
l.pactũ.ĩ 9.q.C.de colla.&Pe.de Anc.
ĩ cle.1.de iureiu.ĩ c.licet.ĩ pe.col.de iu-
reiur.ĩ 6.ĩ cle.1.ĩ prin.de vſuris.vbi p hoc allegat nota-
ta p Spec.in ti.de leg.§.nũc oſtẽdẽdũ.verſ.hoc quoque.
et idẽ Ro.ĩ l.ſtipulatio iſta.§.ſi ſtipuler.ĩ vlt.col.ff.de ver.
obl.¶Nõ obſtat tex.in d.§.ſi qs abſente.ibi,nec q iurat
qa ſm Imol.ĩ d.c.cũ cõtingat. loqtur de iure ciuili,quo
nõ orit obligatio ex iuramẽto,vt p Bar.in l.ſi qs p eod.
circa prin.ff.de fideiuſ.Secus de iure Canonico, vt no-
tat in illo c.cũ cõtingat. & dicit, ꝙ cũ quæſtio iuramẽti
ſit ſpũalis,ẽt ĩ foro ciuili ſeruabit hęc opinio Canonica,
vt eſt gl.licèt nõ dicat,in regula,poſſeſſor.de re.iu.in 6.

* Incapacis. *Add Soc.cõſ.294.inci. viſo teſtamẽto verſi.primo qa ſer Iacobus.in 2.par.*

26 ¶Nõ† obſtat l.3.§.1.ff.de iureiu.vbi iuramẽtũ litis deci
ſiuũ nõ tenet abſẽte parte,qa ẽ ad cõmodũ iurãtis,ſed
hic ad ĩcõmodũ.Nec obſtat c.ſicut.el 3.ibi,aſſenſu vtri
uſque partis.j.ti.2.qa loquit, vbi agit de iuramẽto pſti-
to,vt alius ad certũ ſinẽ reciprocè obliget,qa ſi alius nõ
cõſentit,nõ obligat iuramẽtũ,vt ibi p do.Abb.Et ita ſu
ſtinet hæc notabilis fallẽtia cõtra Ang.in Auth.de iure
27 iur.à moriẽte pſt.circa fi.¶Fallit† ſecũdò dicta regula
de æqtate Canonica,ſm quã poſſet dicit, ꝙ valet cõfeſ
ſio ẽt abſente parte,qa ſm æquitatẽ Canonicã ſola mẽs
videt ſufficere, & hoc videt voluiſſe gl. ſingularis in c.
quoties.ĩ verbo,pmitto.in fi.1.q.7.Ita ad literã dicit do.
An. hic ſub dubio forte, de quo facit feſtũ hic Imo. di-
cẽs,eſſe dictũ multũ ſingulariter notãdũ,& verè ita eſt.
Et hãc partẽ exprefsè firmat do. Car. hic,dicẽs de iure
Canonico valere cõfeſſionẽ parte abſente, & alleg.gl.
in d.c,quoties.& idẽ p illã gl.tenet Do.in §.de his.ad fi.
3.q.9.& facit,quod no.Bal.ĩ c.innouit.ĩ j.col. ſ.de elect.
vbi dicit,ꝙ in cauſis eccleſiaſticis & ſpũalib⁹ ualet ꝯfeſ-
ſio abſente aduerſario.Ad idẽ,quod no.Bal.ĩ l.rõnes.
C.de pbat.vbi dicit,ꝙ cõfeſſio facta in foro pœnitẽtia-
li,uel ſpirituali, nõ reqrit pſentiã partis, & ideo nõ põt
reuocari.allegat no.in cap.quanquã.de vſur.in 6.& gl.
in dicto cap.quoties.Ad idem,quod no.Bal.in authen.
ſimiliter.in 1.colum.C.ad l.Falcid.vbi dicit, quòd con
feſſio in piã cauſam nõ requirit pſentiã patris. Ad idẽ
quod not.Bald.in l illud.in 1.col.C. de ſacroſanct.eccl.
vbi

vbi dicit,ꝙ in pijs cauſis valet ſtipl'o facta pro abſente ẽt
verbis directis in ipſos abſentes.Ad idẽ,qđ no.Bal.in l.
gñarr.ĩ 10.q.C.de nõ nu.pe.vbi dicit, ꝙ ꝯfeſſio in teſtõ
abſente parte valet de æquitate fauore aĩæ. Ad idẽ, qđ
no.Arch.in c.ſunt nõnulli.1.q.1.vbi dicit,ꝙ licèt incer
titudo vitiet promiſſionẽ,qa liberat dando muſcã.l.ſe
natus.§.legatus.de leg.1.tñ de æquitate Canonica non
vitiat,ſed taxatur aliquid arbitrio boni viri, de quo ex
clamat do.Abb.in c.1.j.de decimis.& ĩ c.ex parte.poſt
do.Ant.ibi,j.de cenſi. & Bal. in l.q mutuã.§.ſalariũ.in
lectu.antiqua.ff.mandati.& Io.de Ana.in c.cũ in iuro.
j.de homici.Et limita,vt ibi dixi allegando.c.cũ veniſ-
ſent.j.de inſtitut.Ad idẽ qđ notat do.Car.ĩ cle.1.in 28.
q.de teſta.cũ ſi.¶ Et eſt verũ,ꝙ do.Abb.hic, & in c.fi.ſ.
de cõfe.impugnat hanc dñiam inter ius Canonicũ, &
ciuile p rõnes ſatis euitabiles,& tandem ꝯcludit.ꝙ gl.
in d.c.quoties.nõ procedit, qñ quis dicit corã tertio, ſe
velle dare,vel debere alteri decem : quia non orit obli
gatio ẽt nãlis,cũ non ſit,cui qrat p illa verba, & hoc ẽt
latius p ipſum in proœ.Decre.§.Gregorius.in vlt. col.
Sed qñ diceret Titio,promitto tibi, ꝙ dabo Sempro-
nio decem,potero cogi ad ſoluendũ p uiam denuncia
tionis,nõ aũt uia directa, cũ nec abſenti quærat actio,
nec pręſens pro alio ſtipulari potuerit.§.alteri.Inſti.de
inut.ſtip.Et ꝙ nullo mõ ex iſto actu quærat actio pro-
batur a ſpãli in.c.quanq.de vſuris.in 6.ibi, actio acqui-
rat.& facit c.ſit ibi.ibi,vt tuũ dici valeat.de pb.ĩ 6.vt hic
per do.Abb. Et re vera negari non põt, ꝙ vtraq; pars
nõ ſit ſuſtentabilis: tñ ſuſtentabiliorẽ pro nũc puto opi
nionẽ cõem,pp authoritates primo allegatas, quia ſi
nullo mõ eẽt verũ,ꝙ cõfitẽs abſente parte intẽderet ſe
obligare,qñ aſſignat cãm,fruſtrarent multæ limitatio
nes ſequentes,& dicta allegata in hac fallentia,quæ de-
notant legẽ Canonicã iudicare de intẽtione ex verbis
cuiuſcũq; prolatis,& facit c.1.ſ.de pac.Itẽ ſicut iurm fa
cit,ꝙ nõ procedit dicta regula, vt in pcedenti fallẽtia,
ita ẽt de æqtate ſimplex & ſerioſus ſermo, iuxta c. iuri.
22.q.5. dum modò nõ prolatus cã cõplacentiæ. Itẽ qa
ita poſſet quis ꝯfiteri pñte parte ex abrupto, & ad ſe al-
teri excuſandũ,ſicut abſente,iuxta c. cũ veniſſent.j. de
inſti.Et indubitanter admitto hanc fallentiã ſaltẽ ĩ cõ-
feſſione facta in extremis, in qua ſtatim, ꝙ ꝯfitet qs de
bitũ,pſumit nõ mentiri, & ſicut dr in c. parochiano.j.
de ſepult.ꝙ nõ obſtante rigore iuris ciuilis hæres tenet
ex delicto defuncti ad exonerandũ eius aĩam , ita hic,
vbi ſatis clarè conſtat de debito ex teſtõ, ſicut ſi in lib.
rõnũ teſtõris eſſet ſcriptũ eũ eſſe debitorẽ, certè hæres
teneret de æquitate,vt ſentit Bal.in d.l.rõnes.¶ Et pro
pleniori intellectu gl.in d.c. quoties. vide Ro. & Imo.
in l.ſtipulatio iſta.§ alteri.ff.de verb.obl. & do.Ant.&
do.Abb.in d.proœ. Decre.& Bal.in l.illud. in 1.col. C.
de ſacroſan.& Petr.de Anch.in cle.1.ad fin.de vſu. &
in c.licet.in pe.col.de iureiu.in 6.& Ang. ĩ l.1.ff.de pac.
& Bal. in auth.ad hoc. verſ. ſed hic dubitat.C. de vſur.
& do.Ant.in c.nouit.ſ.de iud.& do.Abb.ĩ c. ꝯſtitutus.
ſ.de pcur.& Imo.ĩ c.cũ ꝯtingat.in 6.char.j.tit.2. & do.
Abb.ĩ c.dilecti.in pe.col ſ.de arb.& Bal.in l.cũ pcura-
tor.ff.de pcu.& dicet aliàs ĩ alio loco minus onerato.
ſoleo.n.tenere ꝯtra Ro.in auth.ſirr. in 5.priuilegio cõ
tractũ,C.ad l.Fal.& in d.§.alteri.vbi dicit,ſe ſolũ repro
bare gl.in d.c quoties. p d.c.quanq a ſpãli, nã cũ fauor
aĩæ fuerit cã illius ſpãlitatis,idẽ dicã,vbicunq; eſt pmiſ
ſio alteri facta,qa agit de peccato ex eius violatione, d.
c.iuri. & ꝯſtõ ẽt exorbitans ex talis reſpectu ſemp extẽ
dit,vt p Io.And.& alios in c.ex tenore.j.q filij ſint leg.
cũ cõcor.Sed poſito,ꝙ gl.in d.c.quoties.nõ eſſet vera,
adhuc ſtant prædicta,quia non dr,ꝙ quęratur actio ab
ſenti,prout dixit gl.ſed erit uia denũciationis, ut hic p
28 do.Abb.& do.Ant.ĩ d proœ.¶ Fallit † tertiò dicta re-
gula,niſi ꝯfeſſio fieret,nõ qdẽ rectè ad obligandũ ꝯfitẽ
tẽ ei,cui fit ꝯfeſſio,vel cui pdeſt,ſed fieret aliàs ad pbã
dũ aliquid,ex qua pbõne abſenti quærit obligatio, nã
tunc illa præiudicat,ſm Ang.in Auth.de hære.& Falc.
§.ſi uerò expreſſum.p illũ tex.quẽ facit Angel.ſing.Vñ
ĩfert,ꝙ ſi qs approbat inſtrm, tanq verũ, vigore huius
approbationis oẽs,quorũ intereſt agere poterunt ꝯtra
approbantẽ,licèt nõ fuerũt pñtes.Sed in hoc aliter ſen
tit Bar.in l.admonendi.ff.de iureiu.& do.Ant.in c.fin.
j.de iureiu.vbi dñt,ꝙ ſi fratres ĩ inſtrõ diuiſionis appo
nũt,ꝙ vnus dẽat ſatisfacere de certo mutuo recepto a
tali,& poſito in domo,illud inſtrm nõ probat p illo ta
li,niſi ſemiplene.Et ita videret hic.Vñ pro Ang.multũ
facit l.deſideriũ.C.depoſiti. vbi p inſtrm factũ inter te
& Titiũ,in quo dicis mutuaſſe ei centũ,q tibi depoſue-
rã,pbat depoſitũ inter te,& me,& multũ no.ibi Bald.
29 ¶Fallit † quartò in his,q dependent ex volũtate vnius
non duorũ,qa valet ꝯfeſſio,putà ſup ratihabitione,vel
hrditatis aditione,& ſimilib⁹ nõ requirit pñtia partis,
cui ex tali declaratione voluntatis quærit ius aliquod,
ſm Bar.in d.§.ſi qs abſente.& do.Ant.& Imo.hic per
nota.in l.fi.ff.de interro.acti.& in l.Põponius ſcribit, ſi
negotiũ.& in l.Neſennius.ff.de nego.geſt.& ita ẽt not.
Bar.in d.§.codicillis.& do.Ant.in c.fi.in antepe.col.j.
de ſuc.ab inteſta.& in c.fi.ſ.de ꝯfeſ.& ibi do.Abb.alle-
gantes Bar.in d.l.nuda.& in l.nõ ſolũ.§.ſi liberationis.
ff.de lib.leg.& no.Bald.in rub.C.res inter alios acta.&
Sal.in l.vnica, in 15.oppo.C.de ꝯfeſ.& ĩ d.l.gñarr.6.q.
30 ¶ Fallit † quintò,quo ad ſemiplenã pbationẽ, vt not.
voluit Bar.in d.l.admonẽdi,& ſequit Imo.& do. Abb.
hic.& do.Abb.in c.fi.de ſucceſ.ab inteſt.& do.Ant.in
d.c.fi.j.de iureiu.p no.ĩ l.capite qnto.ff.de adult.Sed cõ
trariũ,& fortè melius,tenet Bal.ĩ l.bonæ fidei.ver.mo
do qro de uiua voce.C.de reb.credi.& dicit,ꝙ in caſu
l.capite quinto.illa ꝯfeſſio erat adiuncta alij veriſimili
tudini rõne loci & tpis:& ſic ẽt rñdet ad l.qro.in fin.de
31 ædil.edic.¶ Fallit † ſexto in ꝯfeſſione facta in epła,p l.
Publia.ff.depoſi.nã p epłam vr qs alloqui abſentẽ: arg.
l.Arriani.C.de hæretic.dũmodo pñtet abſenti,ſm do.
Ant.& Imo.hic,& Bar.in d.§.codicillis.& do. Ant.ĩ c.
fi.de ꝯfeſ.& ibi do.Abb.& Bar.in l.cũ tabernã.§.idẽ q-
ſijt.ff.de pig.niſi mittens reuocet epłam,ſm Bal.ĩ l.vni-
ca,in 2.col.C.de ꝯfe. ubi hoc limitat niſi alteri reſulta-
ret iniuria,vel illuſio iudicij. Alleg.l.ſi phibuerit.ff.de
Publicla.& bñ loquit:qa ſiue epła, ſiue nũcius reuocet,
poſtq alteri reſultaret iniuria i.cõtractus eſſet pfectus,
actus non reſcindit, ſi prius fuit ignorata reuocatio, vt
in dictis iuribus,niſi in caſu c.fi.de pcu.in 6.vt ibi p Do.
in §.fi.& p gl.in cle 1.de renun. & oẽs Doct. in l.eius.q
32 in puincia.ff.ſi cer.pet.cũ ꝯcor.¶ Fallit † ſeptimo, ſm
aliquos,in ꝯfeſſione,quæ fit ad liberãdũ:quia nõ requi-
rit pñtiam partis:& ita no.gl.in l non ſolum.§.ſi libera-
tionis.el 2.de lib.leg.ſed Bar.ibi ſolẽniter diſputãdo cõ
cludit ꝯtrariũ,& fuit opi.gl.in l.idẽ ĩ duobus.ff.de pact.
& idẽ Imo.hic,& Bar.in d.§.ſi quis abſente.& in d.l.in
duobus.§.fi.& Sal.in l.vnica.15.oppo.C.de conf.& Pa-
de Ca.ꝯſ.83.incip.In Chri,&c.ad id,qđ quærit.de quo
ẽt per Bal.in l.gñarr.in 12.q.C.de non num.pec.& in l.
& hære.§.nos autem.de pact.& in l.rationes.in 2.colũ.
C.de prob.& in rub.C.res inter alios acta.in vlt.col.&
Ro.ĩ l.naturaliter.§.nihil cõe.ff.de acq.poſ.& Ang.in
d.l.in duobus.& Fed.ꝯſi.230.inci.in l.poſtquam liti.&
33 Sali.in l.actionẽ. C.de pact.¶ Fallit † octauo in reali,
quia põt quis habere rẽ pro derelicta in præſentia par-
tis,l.1.& per totum,ff.p derelicto ſm Imo. hic, & Do.
poſt Io.de Fan.in §.de his.3.q 9.& facit,quod not.Inn.
in c.veniẽs.ſ.de renũ.& Io.And.ĩ c.cũ pridẽ.ſ.de pact.
& ſentit Bar.in d.§.ſi liberationis.& no do.Ant.& do.
Abb.in c.fi.ſ.de ꝯfe.ſm Imo.ĩ d.c.veniẽs.in 31.col.ver.
circa tertiũ.Et hic intelligit iſtud, qñ propriè quis renũ
ciat iuri in reali,quia videtur poſſe fieri in abſentia par
tis,& videtur haberi pro derelicta, vt etiam ſentit gl.in
l.poſtquam liti.C.de pact. Sed qñ quis cõfitetur rẽ eſſe
alterius,ſecus eſt:quia per hoc non vr habere rem pro
derelicta, ſed vr potius velle in alium transferre, ideo
tũc non perdit dominium,ſi non trãſfert.l.ſciendũ.&
l.cõuentiones.ff.ex qui.cau.ma.& eſt de mente Bar.in
l.cum teſtm.aliàs in l.cum falſa,C.de iur.& fac.ign.&
abſq; traditione nõ trãſfertur dominiũ. l. rationibus.
C.de

Universidad de Deusto
Biblioteca

C.de pac.vt latius per Imo.ī dictis locis, & in l.si rē aliquā.post Bart ff.de acq.pos. & in d.c.cū pridē.post do. Ant.& Archi.in c.q̄ periculosum.7.q.1. & Bal.in c.accepta.s.de resti.spo.& in reper.Inn.in verbo, renunciatio.in 6.q.& oēs in d.l.postq̄ liti. cū ꝓcord.ibi allegatis.

34 ¶ Fallit† nono in ꝓfessione facta in scriptura libelli, vel exceptionis,ꝓducta p partem,l.cū precū.C.de libe rali cā. & no.Bar.in d §.si quis absente.cū talis scriptura offerat iudici,vt deē parti,vt in auth.offerat.C.de lit. ꝓtest.vt hic per Imo. & Bal.in l.unica,ī pe.col.C.de cōfe.& in d.l.postq̄ liti in fi. C.de pac. &

* In l. 2. *Adde Alex. in l. 2. co. 2. C. de institutio. & substitu. sub cond. fact. Abb. in c. ex parte. de conf. col. 6. versic. predicta intellige in confessione. & Bald. in addit. ad Spec. ti. de confes. versi cōfessio in absentia, & Alex cōsi. 94. inci. clarissime do mine. p. 4.*

* Bar.in l.2.* in fi.ff.de iur.fis.& Imo.in d.l.nuda.& Sali.in l.vnica,in 15.opp. C.de cōs.& do.Ant.& do.Ab.in c.fi. s.de ꝓfe.vbi idē dnt de positionib⁹.Et idem gñr dicas de oī alia scriptura q̄ producit.vt parti aduersæ tradat,ſm Imo.hic.¶ Illud aūt de libello intelli ge primo, qñ in ipso cōprehēdit tale quid, qđ inducere pēdet a ptāte libellātis,qa aliàs oīno est stādū verbis narratiuis libelli,vt l.nō eplis. & ibi Bart. C.de,pba.Ita not. do.Ant.in d.c.fi.& Bal.in l.pdia.s.de pdijs mino. allegan do l.q familię ff.fa.herci.& dicit Bal. in c.cū venerabilis ī pe.col.j.de exce.

q̄,pducēs instſm vī cōfiteri illud esse verū in verbis dispositiuis, nō in verbis enunciatiuis. ¶ Intellige † secūdo,dū modo libellus sit scriptus manu ꝓfitentis,secus,si manu alterius,ſm Bar. ī l.nuda.C. de don.quē tū impugnat hic Imo. qa nimis eneruarēt d.l.cū precū.cū pauci hodie scribāt talia,pprijs manib. & d.l.cū precū.loquit indistinctè, & attendit,pductio,

36 q̄ fit,vt deueniat ad aliū,vt hic p eū,& bñ. ¶ Fallit † decimo in ꝓfessione facta in libro rōnū, qa si peruenit ad partē scriptura,vī log vice ptis,& iō ꝓiudicat,ſm Bart. & Pa.de Ca.in d.l.nuda.& Bal.in l.vnica,C.de cōfe. de quo ēt p Bal.in rub.C.de ꝓsti.pec.in vlt. col. & Pau.de Ca.in d.l.Publia,Sed intellige, vt hic p Imo. dū modo talis liber sit ꝓfectus prę mandāte tacitè, vel expresè, vt sunt cōiter libri mercatorū,quibus ex ꝓsuetudine tacitè mādat, vt scribant: sed si esset liber ꝓfectus a mercatore pro sui memoria,secus,vt hic p eū,de quo satis memini declarādo hoc idē in c.2.s.eo.ī mā libri mer-

37 catorū,ī 2.pcl. ¶ Fallit † vndecimo.qñ ꝓfiteor me debere aliquid Titio ex aliqua cā in pntia alicuius recipietis noīe & vice ipsius Titij,nā ēt si ille non hēat mandatū,& ēt si nō sit tabellio.si tū Titius postea ratū hēt,prodest talis cōfessio.Ita ad lſam dicit hic Imo.p id, qđ hī in tex. & gl.in l.hmōi.in prin.ff.de leg. 1. & in §. alteri. Insti.de inut.stip.& no.Bar.ī d.§.si liberationis.& facit qđ no.Io.And.in Spe.de ꝓfes.§.nunc videndum.versi. qui si ꝓfiteor.ſm ipsum. Sed istud puto intelligendum solū,qñ acceptatur confessio, vbi aūt quis vellet stipulari pro alio,ad hoc,vt absenti queratur actio,nō sufficit quilibet,sed debet esse persona publica,vt expresè no. Bar.in l.1.C.vt in pos.leg.& do.Abb.in c.fi.s. de cōfes. & bñ probatur in d.c.quaquā.& per Bar.in l.3,ff.rē pupil.sal.fore.& Inn.in c.dudum j.de conuer. cōiug.nisi eēt pson,cuius interest, quia pōt alteri stipulari,l.stipulatio ista.§.si stipuler.ff.de verb. obl. & ibi latè per oēs.

38 ¶ Fallit † duodecimo, nisi ꝓfessio fieret pēte fideiussore,ſm Bal.consi.incip. In Christi &c. In primis videndū est,an confessio facta per fideiussorem possit acquiri parti exceptione doli,vt l.idē ī duobus.§.fi.ff.de pac. Idem,si confessio fiat præsente negociorū gestore,ſm Franciscū Tigrin.in consi. incip. Titius confessus fuit. & Salic.in l.vnica,in 15.oppo.C.de cōfe. dicentē, hoc verū,etiāsi negociorū gestor acceptans absente pte sit priuata pson.a per regulā legis,soluendo.ff.de neg.ges.

39 ¶ Fallit † vltimò ī ꝓfessiōe fcā absen-

* Geminata. *Ad de Ias.in §. in persona Instit. de act.*

te pte,si fuit geminata,* p id, qđ nor. Bar.in l.cū scimus.per illum tex.C.de agri.& censi.lib.11. vbi colligit singularē theoricā, q̄ vbi nō præiudicat cōfessio ex defectu psumptæ volūtatis, si fuerit geminata, valet. Et idē dicit Bal.de verbis enūciatiuis, & segī Pa. de Ca.ī d.l.Publia.& Ro. ī d.l. nudata in,ppositu,cū nō valeat talis ꝓfessio, qa psumit velle se obligare absenti,ille defectus voluntatis tollit rōne geminationis,& pro hoc facit, quia aliqñ videmus tm operari geminatū consensum, q̄tū iuratū. Patet ex c.cū cōtingat.& ibi latè per do. Abb.j.tit. 2.iūcta auth.siue a me.C.ad Velle.vbi in alienatione fundi dotalis tm operat geminatus cōsensus mulieris, qui aliàs solus nō sufficeret, q̄tum si esset iuratus.Item probat ex gl.pe.in 3.rescripto.j.tit.2.iuncta l.si mulier.C. ad Vellei.vbi sicut cessat exceptio Vellei.vbi est iurm,ita vbi est ꝓsensus geminatus.Modo suprà,in 1.fallē.dictū est, talem ꝓfessionē iuratam valere. Ergo, &c. Istud tamen de actu geminato & iurato nō est semp verū.p id,qđ dicet sup glo.sequenti in prima ampliatione primæ regulæ,iūcto dicto do.Abb.hic, q̄ statim dicā pp diuersā rōnē. ¶ Et pp dictā doctr.Bar.in fert hic do.Abb.in fi.q̄ qui bis ex interuallo cōfitet pecuniam,vel dotē,sibi numeratā, nō pōt opponere exceptionē nō numeratæ pecuniæ,* ni

* Pecuniæ. *Adde Ale. in l. pe. §. si vir. sol. ma. Pet. Su. Cy. & Bal. ī l. in cōtractib⁹. Sepius in tex. allrg. C. de non nu. pec.*

si velit in se assumere onus ꝓbādi. Et idem in dote dixit Io.Andr. vltra ipsum in addi.Spe.ī tit.de don. ī ter vir. & uxo.Vñ uidemus,q̄ uerba enūciatiua geminata ,pbāt ſm Ang. in l.i.p illū tex.C.de plus peti.& do.Abb.ī re pe.c.p tuas.s.de arb. aliàs nō,l.ex hac. ffe dona.qñ tales geminationes ar

* Propositi. *Adde Soc. consi. 244. incip. circa primū consultationis articulum. versi. confirmatur ex his. in 2. par. vbi habes. quòd si statutum per verba geminata disponat, quòd contractus a minore gestº valeat et teneat, non competet ei restō.*

* guūt magnā firmitatē ꝓpositi.* ¶ Et hinc est, q̄ licèt hæreticus parat⁹ corrigi nō tradat curiæ seculari,c.pe.§.si q.j.de hæt.tū si geminata vice cecidit, nō audiē de correctione,c. sup eo. & c.accusatus.de hæt.ī 6. ¶ Et hinc ē, q̄ licèt nullo iure caueat decretū bis iterponendū,tū est optima cautela,q̄ bis interponat, ſm Bal.ī l.magis puto. §. ne passim.ff.de reb.eorū. ¶ Et hīc est, q̄ si ī uēditione bis dicat, & si plus valet,donat. cessat remediū l.2.C.de rescin.vēd.ſm Bal.ibi,secus dicentem, si semel dicat. ¶ Et hinc ē, q̄ licèt sufficiat obijcere crimina testi in gñe,ut habuimus ī c.pre sentiū.s.de testi.tū si lex dicit, Oīa, & singula, pp hanc geminationē requirit specificatio indiuidua, ſm gl.in c.vt circa.ī uerbo,oīa & singula.de elec.in 6. ¶ Et ,ppte rea dicit Bald.in tract.schismatis, in 18. col. quē ponit in rub.C.si qs aliq.testa.prohi.q̄ q bis aliquid facit, nō pōt ptra id opponere:qa vbi interuenit geminatio, ibi psumit plena deliberatio. Alleg.tex ī Auth.vt nulli. iudi.§.& hoc uerò iubem⁹.facit gl.elegās ī uerb.reiterato.ī c.si qs iratus.2.q.3.dicēs,q̄ reiteratio psupponit de liberationē. Alleg.d.l.si mulier.la 2. Et dicebat Bald.in ,pœ.ff.in fi.prin.q̄ licèt ista uerba,Quē hī pro ciue, importent fictionē,ut p Bar.in l.si is, q̄ pro emptore.ff.de usucap.fallit,nisi dicat,Sit & habeat,qa illa geminatio importat ueritatē,facit tex.in l.2.§. furiosum.ff.de iure codicil.in uerbo,p oīa & in oībus.quē Ang.facit singu-

40 larē in l.negotijs.ff.de reg.iur. ¶ Et † hinc ē, q̄ licèt ui dua nubēs nō ꝓdat legatū,ētsi testator dicat,si castè uixerit,ut p Bar.in l.mulier.§.cū proponeret.ff.ad Treb. per c.Nicena.31.dist.tū fallit,nisi bis nubat,ſm Aug. in §.hoc ideo.in Authē. quomodo opor.episcopos. ¶ Et hinc est, q̄ si Papa cōmittit cām uni dicēdo, Tu,tu.illa geminatio facit electā esse industriā personæ, secundū

Bal.

* Actione. *Adde Alex. in rubr. ff. de verb. obl. & in l. iurisgentium. §. Jed cū nulla. de pact. & ibi etiam vide per eunde pa 41 cto nudo geminato.*

Bal.in c.fi.§. de of.dele. ¶ Et hinc est, q̄ geminata obło nālis parit actionē * * ſm Ang.ī l.fi.C.ad l.Falc. Et idē de pacto nudo geminato probat in l.1. §.debitū.ff.de ꝓsti.pec. & per Bal.ī d. l.fi.C.ad l.Fal.no.Ang.& Sal.in l. pe-

* Certa scientia. *Adde Bal. in 42 l. nec damnosa. C. de prec. imp. of.*

tens.C.de pac. ¶ Et † hinc est, q̄ gemi natio rescripti hēt vim cłæ nō obstāte l.& cła,Ex certa scia,* ſm do. Anto.in c.q̄ in eccłarū.in pe.col.s. de cōstit. ¶ Et † hinc est, q̄ verbū futuri tē poris geminatū ꝓportat latā sñiam, vt si dr,Irritet,irritet, ſm Bal.in ti. de pace Cōstā.in verbo, oīa priuilegia.

* Irreuocabilis. *Adde quid opere. tur geminata interlocutoria, & ui de Alex. in l. quod iussit. in fin. post Bar. ibi de re iudi. & in l. cum prat. §. 1. ff. de nou. ope. nunc.*

43 ¶ Et † hinc ē, q̄ īterlocutoria bis cō* firmata effecta ēirreuocabilis, * ſm gl.in verb.sup ea.in fi.ī clc. fi. de app. ¶ Et hinc ē, q̄ bis carceratus ,p eodē delicto ampli⁹ nō relaxat,ſm Bar. & 44 Bal.ī l.3.C.de epa.audi. ¶ Et † hinc ē, q̄ impetratio legitimationis, in qua dictum est quē natū ex adulterio, nō ꝓdest, si fuisset natus ex adulterio geminatio.i.ex duobus ꝓiugatis,ſm Oldra.ꝓs.8.& Io.And.in Spe.in rub.qui

* Seruaris. *Adde Inn. in c. quemadmodū. de iureiur. & Bal. ī margar. ver. conditio, & Phil. in c. peruenit. il 2. de iureiurand.*

filij sint legi.& Bal.in l.eā,quā.C.de fideic.Et licèt multa ex istis sint vulgata,tū sunt oīa vtilia valde, & aliqua ponit Ro.in l.si verò.§.de uiro.in 3 1.fol.ff.sol.mat.Sed vnū nouissimè. not. q̄ virtutes geminationis ,pcedūt, qñ actus geminatus est ex interuallo, sed si actus eēt geminatus incōtinenti,talis geminatio nihil operat,imò dr actus vnicus,seu simultaneus,ut no. gl.fi. in l.3.ff.de pign.act.& in c.ab eo.in verbo,instantis.de app.in 6.& Bal.in l.cū fidē.C.de nō nu.pe.qđ ,pcedit in actibus factis uiua uoce tm, sed ubi uerba scribunē geminata, cū uideanē seriosè replicari,nō ex transcursu linguæ, pro cedēt dictæ uirtutes geminationis.Quas ēt declara ſm notata in l.fi.ff.de qō.ubi ꝓfessio quatucunq; geminata nō ꝓcedentibus indicijs nō nocet, qa una non pōt aliā iuuare, cū in qualibet subsit timor iniustæ torturæ, & idē in similib. ¶ In gl. pe.ibi,in ꝓtractibus. Propter istā gl.tractāt hic Host.do.Ant.do.Abb.& Imo.qñ opponi possit exceptio pecuniæ non numeratæ, & qñ non, de quo ēt satis p eos in c.fi.j.de sol. Et iunctis ī simul dictis principalibus suis, & aliorū,no. duas regulas cū opportunis declarationibus, & fallentijs. ¶ Prima regula est,

45 q̄ † q̄tuncunq; quis sit cōfessus se mutuo recepisse pecuniā,nihilominus pōt intra bienniū opponere exceptionē non numeratæ pecu.d.l.ī ꝓtractib. Et nō est inducta ista ꝓscriptio biennalis in odiū debitoris,imò in ducit priuilegiū limitatū in eius fauorē, ut liceat uenire ptra ,ppriā ꝓfessionē,ptra c.p tuas.s.de pb. & grauare creditorē onere ,pbādi numerationē pecunię, & rō fuit,qa de facili qs ꝓfitet mutuū spe futurę numeratio

46 nis,iō huic facilitati succurrit. ¶ Amplia † primò dicta regulā, ētsi recipiens mutuū iurasset se recepisse, p tex.no.in l.fi.C.de nō nu.pe.& nō est necessaria absolo a tali iuro,ad hoc vt possit excipi,ſm Bald.ibi,qa iurm hēt ꝓdōnē tacitā, Si mihi fidē seruaueris, * l.quero.§.inter locatorē.ff.loca.& creditor non numerās non seruat fidē debitori,l.si volūtate.C.de do. ,pmi.vt ibi ꝓipsum,& allegat illa l.fi. q̄ iurm intelligitur ſm naturam materiæ, super qua præstatur, vt etiā dicetur in c.ad nostrā el 1.j.tit.2. ¶ Sed hanc ampliationem intellige, nisi iurasset pecuniam verè numeratā, ſm Sal.post Bal.in d.l.fi.circa prin.& do. Ant.ī c.fi.j.de sol. vbi tñ subdit hoc uerum, nisi peteret absolutio a iuro. Et ita dicit tenere Dy.in regula, locupletari. Et hic ad de,quod dicetur j.ante quintam ampliationē sequētē

47 ¶ Amplia † secūdò, ētsi cōfessio & receptio mutui fieret in iudicio apud acta,qa adhuc ptra ipsam pōt debitor venire,qa eadē est rō, ac si extra iudiciū fieret, ſm Bal.Insti.de liter.oblig.in vlt.col. & in d.l.in ptract⁹. in fi.principij, & ibi Sal.nisi ꝓfessio in iudicio fieret p uiā cōtentiosæ iurisdictionis, qa in iudicio debitor facit quicquid pōt,ne ꝓfiteat.Sed tandē iuro astrictus cō fitet,qa tunc cessat psumptio, q̄ gratificet creditori,& iō cessat dicta exceptio,ſm pdictos. Hanc fallentiā no. qa aliter nō replicabit cū aliis. ¶ Amplia tertiò,ētsi eēt cāpsor,q̄ ,pmisisset soluere ,p ꝓfitente, qa pōt opponere exceptionē, q̄ pecunia nō fuit numerata illi, ,p quo promisit,ſm Sal.de mente gl. in l.frustra.C.de nō nu. pe.p tex.in l.tā mandatoti.C.eo.Secus, si campsor uel let opponere exceptionē ex ꝓsona sui, q̄ sibi non fuisset numeratū,p tex.ī d. l.frustra. ubi q̄ ,p alio ꝓstituit se debitorē, nō pōt opponere exceptionē pecuniæ sibi

48 ꝓstituēti nō numeratæ. ¶ Amplia † quartò,ēt si renū* ciatū eēt tali exceptioni,* qa qua facilitate quis inducit ad ꝓfitendū, eadē inducit ad renūciandū.l.dol. ver. diuersum.ff. de exceptione doli. ſm Cy.Bar.Bal.& Sal.ī l.si ex cautione. C.de nō nu.pe.& do.Abb.hic, & qa vī remitti dolus futurus ꝓtra l.si un⁹. §.illud.& §.ante oīa.ff.de pac. Et ista

* Exceptionis. *Adde quæ ad hāc materiam latè ponit Auct. in c. si diligenti, suprà, de foro compe. per totum. & præsertim nu. 16. 17. 18.*

* opi.de rigore iuris est verior, * ſm Imo.hic, licèt aſr dixerit gl. ī d.l.si ex

49 cautione. & do.Car..c. fi.j.de sol. ¶ Hoc † intellige primò eē uerū qñ renunciatio fit eodē tpe, secus, si ex ītеr uallo,qa ualet,ſm Bar.in d.l.si ex cautione arg.l.Titius. ff.de pig.act.& sequit do.Ant.in c.fi.j.de sol.dicēs facere,qđ ipse dixit de renūciatione Vellei. in c.fi diligeti. §. de so.cōp.& sequit do.Abb.hic. Effectus aūt huius renunciationis nō est alius, nisi qa grauat debitorē onere ,pbandi non numeratā pecuniā,ad qđ alias nō tenebat,sed nō tollit, quin possit intra bienniū opponere. Talis.n.renunciatio plus nō dēt operari,q̄ ipsum bienniū,qđ operat solā omissionē oneris,pbādi,ſm Imo.in c.fi.in vlt.char.j.de sol.& Sal.in d.l.si ex cautione.in 1. & 3.q.addentē,q̄ si renūciatio fieret post bienniū,bñ no ceret ex toto nedū in onere ,pbādi, sed in opponēdo ipsam exceptionē, ad hoc vt pactū aliquid operet, & de ista ꝓsideratione seipsum extollit Sal.in d.l.si ex cautione.& idē dicit in l.cū fidē.C.de nō nu.pe. Sed dicī hoc vltimo,q̄ nō obstāte renūciatione posset offīn iudicis post bienniū misericorditer ꝓlorare,ſm Bal.post Odof. in l.illicitas.ff.de of.pſi. De eo aūt,qđ est dictū, post biē niū quē audiri assumpto onere,pbandi,vide q̄ dicetur in sequēti regula.in tertia ampliat. & in prima fallen.

50 ¶ Sedò † Intellige,nisi in renūciatione ēt facta incōtinēti interuenisset iurm,ſm Bar.in l.fi.C.de nō nu. pec. Sed si soluit,bñ poterit repetere p c.debitores. j.titu. 2. Non ob.illa l.fi.qa nō loquit,ubi quis iurat non excipere,sed ubi iurat non se habuisse mutuū, qa pōt excipere.vt in prima amplione,& rō pōt esse, qa ubi iurat se recepisse,iurat de eo, cuius ueritas non est in ptāte sua, sed ubi iurat nō excipere, iurat de eo,qđ est ī ptāte sua. Et,ut dixi in ꝓcēdēti arti.in vlt.fallen.p hoc apparet, q̄ nō semp geminatio operat tm,q̄tum iurm. Sed cogitabā,si attentari posset,q̄ ēt confessio iurata de receptio ne ualeat,p d.c.debitores.sicut cōfessio iurata absenteparte ualet de iure Canonico,vt s.in 1.fallen.nō obstāte l.ciui.de qua in d.§.si quis absente.in verbo,iurat. Et ita ēt dicendū hic, q̄ iurm validet cōfessionem de iure Canonico nō obstante.d.l. fi.quia eadē facilitate non vī quis iurare,qua confitet,sed magis consultè,sicut ipsa geminatio ualidat confessionem,& ideo iurm operet,q̄ sibi in cūbat onus probandi.Item quia,vt dixi in prima amplione,Doctores fatenē,q̄ si dicat,Verè recepi,nō procedat d.l.fi.quæ dria non vī importare, quia etiamsi solum dicat Recepi, intelligitur cū effectu, c. relatū.cū vulgaribus,j. de eleri.nō resi.& ista esset opinoua,& ideo iuxta morē meū eā nō affirmo.Sed si teneret,posset peti absolutio a iuro,sicut dictum est.s. de eo,qui dixit, Verè recepi,& vide,qđ dicet j in 5. fallen.

Et istis

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ Et istis adde Bal. & Sal. in d. l. fi. vbi dñt, ꝙ si minor iurasset spe futuræ numerationis, posset ẽt post bienniũ opponere exceptionẽ, qa ei non currit * bieniũ, l. fi. C. in quib. cau. in inte. rest. nõ est necessa. nec iurm̃ facit eũ hr̃i pro maiori, qa in eo deest cõsensus, ſm eos. Pro quib⁹ facit, qd̃ not. gl. & do. Ant. in c. cũ cãm. de emp. & vẽdi.

51 Amplia † quintò & vltimò, nõ solũ, si quis simpl'r ɔfiteat̃ habuisse, & recepisse, sed ẽt si addat, neq; confiteor spe futuræ numerationis, ſm Bart. in d. l. si ex cautione. cõtra Iac. But. in l. gñalr. C. de nõ nu. pec. p rõnẽ, de qua s. s. ꝙ eadẽ facilitate hoc diceret, & sequit̃ hic Imo.

52 ¶ Modò † dicta regula fallit primò, nisi ex tenore instri de actuali numeratione cõstaret, & recipiẽs nõ simpl'r ɔfiteret̃ recepisse, sed notari⁹ hoc assereret, ſm Imo. & do. Ant hic, ita intelligẽtes l. fi. C. de dot. cauta nõ nu. Modũ aũt verborũ ponit plenè Bal. in l. si ex cautione, dicens, ꝙ debẽt taliter ɔcludere, ꝙ pbent numerationẽ tũc ĩteruenisse, putà, q̃ decẽ habuit in veritate in pñtia mei notarij & testiũ j. scriptorũ, & nõ sufficeret dicere, q̃ habuit & recepit, & nõ aliud, qa potuissent partes hoc dixisse, & eorũ ɔfessionẽ scripsisset notari⁹, nisi diceret ɔfessus fuit habuisse, & habuit & recepit, qa tunc ad ɔfessionem referri nõ põt. Diceret n. & dixit se habuisse & recepisse. Itẽ illud Recepit, nõ refert̃ ad participiũ Confessus, ſm ipsum, quẽ sequit̃ Bal. ibi in 3. q. cũ duab. sequen. & ibi Sal. in pen. col. & Bal. in l. si ex ptio. si cer. pet. & Insti. de literar. obli. in prin. & Ro. in l. prædia. in vlt. col. ff. de acq. pos. & do. Ant. & Imo. hic: qui tñ in uno impugnant Bar. dũ dicit, ꝙ illa verba, Quæ habuit, & recepit, non pbant numerationẽ, quia imò pbant, ſm eos, nã intelligendo, ꝙ sint uerba partis, reqrit̃ una subauditio. s. i. dixit se habuisse, vl', vt dixit: Vñ dñt pbari numerationẽ cessãte tali supplemẽto. ¶ Sed

53 † circa hãc fallentiã nota primò, ꝙ nõ procedit in scriptura priuata, in qua diceret̃, habui & recepi decẽ mutuò a Caio, quia nõ pbat̃ vera numeratio, sed solũ cõfessio, cũ sint verba partis, ſm Imo. hic, & Ro. in d. l. pdia. vbi alleg. gl. in l. ex pluribus. in verbo, pponeret. ff. de sol. & in l. si non singuli. C. si cer. pet. Idem Bar. Insti. de literar. obl. circa prin. & Sali. in d. l. si ex cautione. in antepe. col. qa debitor attestat̃ solũ de facto suo antecedẽte ɔfessionẽ emissam. Vñ dicit se inferre, ꝙ ẽtsi dicat illa scriptura, habui & recepi in pñtia testiũ. j. scriptorũ, non sequit̃ necessario, ꝙ numeratio fuerit facta in pñtia testiũ, sed ɔfessio. Sic ẽt, si testes attestent̃ ĩ subscriptionibus prædicta uera esse non facta spãli mẽtione de numeratione. Secus, si ipse debitor dicat, habui & recepi, q̃ mihi numerata fuerũt in pñtia testiũ. j. scriptorũ, quia probatur numeratio, ſm ipsum. Sed certè qñ dicit, recepi in pñtia testium. j. scriptorum, nõ vñr illa verba salua rõne recti sermonis, posse ĩtelligi, ꝙ in actu confessionis non interuenerit traditio in pñtia testium, per id, quod no. Bar. in l. singularia. ff. si cert. pet. de quo dicã. j. ver. nota tertiò. ¶ No. secũdo, ꝙ si instr̃m dicat, Fuit cõfessus habuisse & recepisse a Titio dante & numerante decem, per hoc non probatur numeratio, qa isti ablatiui positi in ɔ̃tiam ɔfessionis, nõ sunt nisi ɔfessio, eo ꝙ notarius asserat numerationẽ, quã fieri nõ vidit. Ita no. Bal. in l. vnica, C. de confes. allegãdo Iac. But. in quadã disput. & idẽ tenet Bal. in l. si ex cautione. 4. q. C. de non nu. pe. & ibi Sali. in pe. col. versicu. quæro, quid si notarius. ¶ Subdit tñ ibi Bal. in ver. quinto quæro, secus esse qñ notarius attestatur de numeratione, nõ per participium, sed p gerundiũ, quia dicat, a Titio dando, & numerãdo, &c. qa gerũdia sonãt ĩ actu q oculo subijcit̃, l. vim facit. ff. de ui & ui arma. & no. in rub. C. de eded. ¶ No. tertio, ꝙ si notarius scripsit, pecuniã fuisse mutuatã, & testes pbãt, ꝙ tpe ɔtract⁹ nulla pecunia interuenit, & hoc instr̃m non reprobat̃, ſm Bar. in l. singularia. in pe. col. ff. si cer. pet. Et sequit̃ Bal. in l. si ex pretio. C. de nõ nu. pe. & in rub. C. de fide instru. & Im. hic, & Ro. ĩ d. l. pdia ɔtra Ang. ibi, qa quomodocũque pñt verba tolerari, vt euitet̃ falsum, illud dẽt fieri, vt est gl. quam ponderat Bal in l. iurisgentium. §. qd̃ ferè. ĩ verbo, probet̃. ff. de pac. ¶ Silr̃ dicit Bart. & fortius, in d. l. singularia. ꝙ si instr̃m dicit, habuit & recepit in mei notarij pñtia, & testium j. scriptorũ, postea testes dñt, ꝙ non viderunt Titiũ recipientẽ, licèt ibi esset pecunia, nõ reddit̃ instr̃m falsum, nã si pecunia fuit pñs, põt dici, habita & recepta, alle. l. si pecunia. ff. de sol. ẽtsi alteri pecunia fuit numerata in pñtia ɔfitẽtis, arg. l. falsus. §. sed si is. ff. de furt. & sequunt̃ alij in d. l. singularia, de quo ẽt p Bar. in cõsi. inci. In q. proposita solũ ad hoc allegare & ɔsulere intendo. &c. ¶ Et adde, ꝙ si notari⁹ diceret numeratã, & nõ esset verũ, nõ excusaret̃ a falso, ſm Bar. ĩ d. l. singularia. & Bal. in rub. C. de fide instr. Imò vr̃, ꝙ instr̃m utẽs verbo Recepit, nõ possit iuuari ex eo, ꝙ interuenit sola ostẽsio pecuniæ, q̃ potuit cẽ ficta, vt p Pet. de Anch. cõs. 9. incip. plurimæ ɔiecturæ. & Bal. in d. l. si ex pretio añ fi. ¶ Subdit ẽt Bar. in d. l. singularia. ꝙ si testes, dñt, ꝙ Titius habuit pecuniã, sed incõtinenti reddidit, p hoc instr̃m nõ est falsum, neq; inefficax, nisi pbet̃, ꝙ ita actum fuit de reddendo, qa potuit aliàs reddere ex liberalitatẽ, vt ibi p eũ solẽniter, & per Ange. in l. si tibi pecuniã. eo. tit. & Bal. in l. p diuersas. in vltima q. C. mandati. Vbi limitat hoc vltimũ dictũ nõ procedere ĩ actu, in quo nõ sufficit ɔfessio de recepto, sed requirit̃ vera traditio, qa nõ erit necesse probare, ꝙ fuerit actũ de reddẽdo, p l. ab Anastasio. eo. tit. ibi, nec occultè, nec p artes clãdestinas. Cõsulit̃ tñ notario, vt cautè scribat, nec dicat interuenisse pecuniã, licèt viderit sacculũ, nisi ipsũ aperuerit, & viderit pecuniã, nec dicat numeratã, licèt viderit ptẽ numerari, vt ĩ dictis locis, & p Imo. hic, & Io. And. ĩ Spe. sup rub. de ĩstr. edi. in fi. Sentit tñ Bal. ĩ rub. C. eo. & Ro. ĩ d. l. pdia. ualere cõsuetudinẽ, ꝙ scribatur, habuit & recepit, ẽt qñ nihil numerat̃, dũmodo interueniat pecunia, & facit c. cũ dilectus. s. eo.

54 ¶ Fallit † scdo pdicta regula in ɔfessione mutui emanante in vltima volũtate, qa ɔtra ipsam nõ opponit̃ exceptio pecuniæ nõ numeratæ ẽt intra bieniũ, ſm gl. & Bal in l. 1. C. de falsa cau. adiecta leg. & Bal. in tit. de pace Cõstan. in verbo, vasalli. in fi. & in l. fi. in vlt. col. C. de nõ nu. pe. & Insti. de liter. obli. in prin. & Cy. & Sal. in l. in ɔtractibus. in prin. eo. tit. quia tunc in ɔfitẽte nõ psumit̃ fuisse spes futuræ numerationis, cũ speret nõ indigere mutuo pp dubiũ uitæ, ſm pdictos nõ hñtes ɔtradictorẽ. ¶ Sed ɔsidera, ꝙ nõ oĩs infirmus, ẽt grauiter, dubitat de morte, & iõ rectè possibile esset, ꝙ ẽt infirm⁹ necessitate astrictus faceret ɔfessionẽ de mutuo spe recipiendi, ẽt iacendo, & satis faciẽdi creditoribus, nisi saluet̃ ista fallẽtia in ɔfitẽte in vltima volũtate facta p existentẽ in extremis. ¶ Fallit tertiò in alijs ɔtractib⁹, quàm ĩ ɔtractu mutui, nã ĩ illis ɔfessio statim piudicat, l. Publia. §. fi. ff. depos. & l. gñalr. C. de nõ nu. pe. Et ita no. gl. ĩ d. l. si ex cautione. & in l. in ɔtractib⁹. in prin. C. de non nu. pe. Specialitas autem in mutuo est, quia homines sunt faciles ad confitẽdum pp necessitates, vt per Bal. in dictis locis. ¶ Et subdit ipse in d. l. in contractibus. ꝙ in alijs contractibus, vel rebus, confessio præiudicat, nisi probetur negatiua, putà, error, vel simulatio. ¶ Dicit etiam, ꝙ similis est ratio in dote, quæ in mutuo. Ideo ẽt ibi hẽt locum exceptio intra sua tẽpora, vt dicetur. j. Ista etiam ponit Bal. in l. pecuniæ. in prin. C. de solu. vbi dicit, ꝙ in nullo contractu habet locum exceptio ista, nisi ĩ mutuo & dote. Quod ĩtelligit, q̃tum ad transferendum onus probadi in creditorẽ, sed si excipiẽs vult probare, bñ audit̃, vt ibi per ipsum, & est tex. hic. ¶ Et ĩ tñ est uera ista fallentia, ꝙ etiamsi sit depositũ, ꝙ egrediat̃ notissimos terminos depositi, licèt in tali videat̃ eadem rõ, quæ est ĩ mutuo. arg. l. Lucius. & l. dies spõsaliorũ. ff. deposi. tñ in tali deposito nõ poterit opponi exceptio pecuniæ non nume. nisi pbetur

Margin: * Currit. *Adde Spec. in tit. de restit. in integ. §. 2. uers. hoc autem & seq. & Bal. in autho. hoc ius porrectum. col. 5. C. de sacros. eccle. vbi dicit, quòd ecclesia ĩ perpetuum petit, & in Addit. ad Spec. in tit. proxi. sub nume. 22. in versi. prælatus autem. super versic. Papien.*

tur factũ in fraudẽ de ɔtractu ad contractũ, ſm Bal. ĩ d.

55 p l. in cõtractib⁹. §. 1. in 2. q. & sequit̃ ibi Sal. ¶ Fallit † quartò, nisi in loco esset statutũ, ꝙ non possit opponi dicta exceptio intra bienniũ, qa valet inter laicos, ſm Bal. in d. l. si ex cautione. in vlt. q. p l. 2. in fi. C. de ɔsti. pecu. Nec obstat, ꝙ potẽtia pacti & statuti æquiparent̃, vt p gl. in rub. C. de decretis decur. cũ similib. & pactũ hoc non põt, vt in quarta ampliatione, qa rñdet Bald. ꝙ illud dr̃ ex similitudine, nõ proprietate, l3 enim statutũ sit consensus ciuiũ, tñ est ɔsensus nõ simplex, sed lege muni⁹, secus dicit in foro epali, ĩ quo nõ operabit̃ tale statutũ, & multo minus in foro ɔsciẽtiæ, vt ibi p ipsũ. ¶ Fallit

56 quinto, nisi † ɔfessio sit geminata *, secũdũ do. Ab. hic sing. l3 ĩ cõtrariũ fortiter faciat, quod ipse no. in c. cũ cõtigat. j. ti. 2. dũ dicit, ꝙ tãtũ operat̃ iuramẽtũ, quãtũ geminatio, & tñ hic iuramentũ nõ operat̃, vt s. in prima ampliatione. ergo nec geminatio. Vñ saluãdo ipsũ oporteret dicere, vt dixi in quarta ampliatione, vel ꝙ iuramẽtũ iõ nõ validat, qa eadẽ facilitate extorquet̃, qua ɔfessio, sed ſa ɔfessio vr̃ tollere illã prõptitudinẽ, p quã psumit̃ quis moueri sola spe muneratiõis, sed qcqd sit pp illã spem. eadẽ facilitate qs ĩduceret̃ ad sæpe ɔfitẽdũ, sicut semel. Nec obst. dictũ Bar. in l. cũ scimus. hic allegata p dom. Ab. qa loquit̃ in ɔfessione habẽte defectũ ex ɔsensu, q supplet̃ p geminationẽ, sed defectus confessiõis hic causat̃ in dicta spe. Vñ de hac fallẽtia nõ curo, nisi quãtũ valet authoritas do. Ab. q̃ adiuuari põt ex dictis in vlt. fallẽ. pcedentis mãæ. ¶ Fallit sextò, nisi ex interuallo pteritæ ɔfessionis cõfitẽs soluat partẽ debiti confessati, qa vr̃ agnoscere fidẽ cautionis, & non audit̃ opponens dictã exceptionẽ. Casus est in l. cũ fidẽ. C. de nõ nu. pecu. nisi expressisset se nõ soluere aĩo recognoscendi, ſm Bald. ibi p l. 2. ff. de cõdi. inde. & dicit, ꝙ ĩ dubio psumit̃ agnoscere bonã fidẽ, & piudicat sibi, p tex. ibi, & l. 2. C. quod met. cau. Postea subdit signãter Bal. ꝙ si ex pacto actũ ẽ in instrõ de recognitione fiẽda ex interuallo, vt sæpe faciũt fœneratores, nõ pdest, qa apparet qdã collusio, seu fraus, & iõ soluẽs coactus ex tali pacto sibi nõ piudicat, & dicit facere, qd̃ no. Inn. in c. grauis. ĩfra, depositi. qd̃ no. ¶ Fallit septimò & vltimò in casu l. aduersus. C. de nõ nu. pec. qñ debes mihi 10. ex vẽditione, & cõfessus fuisti solẽniter illa 10. te deber̃ ex cã mutui, nã si ago ɔtra te ex ɔfessione nõ opponẽs exceptionẽ nõ num. pecu. qa illa hẽt locũ, vbi origo petitionis fundat̃ in numeratione, sed vbi fundat̃ ĩ cã pcedẽtis debiti, oportet pbare, an illa cã sit iusta, vel nõ, vt ibi. Et aliæ fallentiæ fortè colligerent̃ ex dictis Doctorũ in illo ti. sed istæ suf

57 ficiãt. ¶ Secũda regula est, ꝙ † post bienniũ nõ põt opponi exceptio nõ nu. pec. l. in ɔtractibus. allegata ĩ gl. qa nõ est verisimile, ꝙ q indebitè fuisset ɔfessus, tãto tẽpore tacuisset. ¶ Amplia primò istã regulã, vt habeat locũ ẽt in clericis noĩe ecclæ ɔtrahentibus, nã post biẽniũ nõ possent opponere exceptionẽ nõ numeratæ pecuniæ, ſm do. Ant. do. Card. do. Ab. & Imo. in c. fi. j. de solu. & idẽ tenet do. Ab hic qa lex, in ɔtractibus nõ ĩducit psumptionẽ biẽnialem in odiũ debitoris, imò inducit priuilegiũ in fauorẽ ipsius, cũ enim alias nõ audiat̃ ɔtra propriã ɔfessionẽ, vt hic, & in c. p tuas. supra, de pb. illa lex induxit, vt debitor possit intra bienniũ induceř exceptionẽ pdictã, ita ꝙ onus probãdi pecuniã numeratã incũbat creditori. Si ergo ecclesia vult vti bñficio illius legis, oportet ꝙ vtat̃ cũ pfinitione tpis ibi præfixi. ¶ Est verũ, ꝙ Host. ĩ d. c. fi. & & Hos. do. An. & Imo. hic & Bal. in autuẽ. hoc ius porrectũ. C. de sac. san. eccle. & Ro. in authẽ. simil'r. in 7. priuilegio iudicia'i. C. ad l. Fal. & Bal. in l. 2. §. fi. ff. si cer. pe. & Ang. ɔs. 242. inci qa oẽ datũ optimũ. &c. tenẽt ɔtrariũ, primò, qa tunc demũ ecclã tenet̃ ad mutuũ, qñ pbat̃, ꝙ sit versũ in eius vtilitatẽ *, d. authe. hoc ius porrectũ. Ergo illud on⁹ pbãdi semp

58 incũbet creditori. ¶ Scdo, qa † ecclã põt leges accipere p se, & recusare ɔtra se, vt dixit Host. in c. nouit. de iudi. & ibi do. Ab. & do. Ant. in c. ex parte dcani. ĩ vlt. col. s. de rescriptis, & facit gl. in verbo, mõ in fi. in c. 2. de mutuis pet. & ibi do. Ab. Ergo in quantũ lex priuilegiat debitorẽ in biennio, põt p se recipere, & in quãtũ priuilegiat creditorẽ, nõ recipere. ¶ Tertio, quia olĩ tps istius exceptiõis erat quinquẽniũ, d. l. in ɔtractibus. in princ. & mutatio tpis nõ nocuit ecclæ, *cui erat ius q̃sitũ, iuxta doctrinã Inno. in c. nouit. in verb. Theodosius. supra de iudi. ¶ Nihilominùs pcedit ampliatio pdicta, qa postquã platus ɔfessus est mutuũ, ñ reperit̃ decretalis ĩdulgẽs sibi, ꝙ, si opponit exceptionẽ nõ nu. pecunie, ipse nõ habeat hoc pbare, imo reperit̃, ꝙ ɔtra ɔfessionem suã venire nõ põt, nisi pbet eã ĩdebitã, ut in isto tex. Item ꝙ allegãs aliquid, debet illud pbare. 6. q. vlt. c. actor. cũ similibus, modò ꝙ vtat̃ auxilio legis in grauando creditorem opere pbãdi, non est, nisi pp fauorem d. l. in cõtractibus. qui fauor solum durat bienio, Cũ aũt bienniũ est elapsũ, qño dici põt, ꝙ ecclesia nõ vult recipere cõtra se illã legem? quia posito, ꝙ lex nõ emanasset, stat lex Canonica pdicta, simpl'r dicens onus pbandi incũbere impugnanti propriã confessionem, & in hac l. remanet statim platus lapso biennio, & hęc est illa, quã cogit̃ recipere cõtra se, opporteret. n. ad hoc, vt diceremus, ꝙ nõ vult legẽ cõtra se, ꝙ posita illa l. ad partem remaneret in priuilegio ex l. Canonica, vel alia, sed hoc non est, imò statim reincidit in regulis vtriusq; iuris. Vñ flecti non pñt, ut recedã a prima opi. Et ista tollũt rõnes pdictas. ¶ Bene fateor, ꝙ aliqñ, sed nõ semper, oportet ꝙ creditor pbet mutuũ fuisse conuersum in vtilitatem ecclesiæ, puta, quia ñ mutuauit solenniter plato, iuxta c. qd̃ quibusdã. infra, de fideiu. & diffusissimè p dom. Maria. cons. 60. inci. Visis pdictis. & tũc si sit lapsũ bieniũ, oportebit, ꝙ hoc pbet, sed istud non est, ꝙ bienniũ illud non excludat ecclesiã, sed ex eo, quia mutuãs grauat̃ isto casu à lege bñficiante ecclesiã, in alijs autem casib⁹, quibus nõ est opus hoc pbare, stabit dicta ampliatio, ſm dom. Ab. hic. Et istis adde Bal. in c. in psentia. supra, de pba. vbi dicit, quod qñ ɔfessus spe futuræ numeratiõis trãsiuisset ad religionem, ex illa ɔfessiõe monasteriũ nõ tenet̃, & ẽt post biẽniũ põt opponeř dictã exceptionẽ, qa tenet̃ solũ ex mutuo vero, ñ chirographario, ut ibi p ipsũ, cui⁹ dictũ pẽdet à ueritate

59 pdictorũ. ¶ Ex † p hæc apparet, ꝙ multo minus ẽt clericoꝝ in ꝑimonialibus cõpeteret dicta exceptio post biẽniũ, qd̃ tenẽt hic Hos. do. An. & do. Ab. & do. An. Imo. & do. Ab. ĩ d. c. fi. & Spe. ĩ ti. de resti. in integ. §. quis aũt. uers. sed nunquid pcuratoꝝ. ubi dicit, ꝙ Papa

Margin: * Geminata. *Adde ad hãc materiã. Lud. Ro. in l. si vero. §. de viro. sal. 31. & in l. si constante. in prin. solut. matrimon. Ale. in l. si duo. §. marcellus. de iure iur. Pet. de Suza' in l. in contractibus. §. sed quoniã. C. de non num. pe. & ibi gloss. Bald. & Ang. & Ioan. Andr. in Addit. Spe. in tit. de donat. int. uir. et ux. in rub.*

Margin: * Vtilitatẽ. *Ad. de nunquid si mutuatũ sit plato vel Capitulo necessariũ sit pbare uersũ esse in vtilitatem ecclesiæ, & an si fuerit factum prælato tantũ & qd si fuerit factũ alijs habentib⁹ mãdatum, & de omnibus plene qualiter, quomodo, & cui incumbat onus probnudi, vt Soc. consi. 15. inc. visis prædictis publicis instrumẽtis. vers. nec est verum cũ vers. seq. & quasi per totum cons in prima part.*

Margin: * Ecclesiæ. *Ad. de Soci. cons. 241. inci. circa primã difficultatẽ. versi cõfirmo hoc p ea quæ in 2. par. vbi tenet idẽ quòd l. ex quo semel cõpetijt ecclesiæ et personæ ecclesiasticæ potestas opponẽdi exceptionem nõ numeratæ pecuniæ intra quinquenniũ ex dispositiõe legis antiquæ, hodie ẽt poterit opponere ĩtra quinquenniũ, qa nõ potuit quinquennium ad biẽniũ reduci in præiudicium ecclesiæ, et personæ ecclesiasticæ, quod dicit esse singulare, item adde quòd de iure canonico etiã põt opponi post bienniũ quandocũque de æquitate secundum Dyn in reg. locupletari. in 6. Ioã. de por. in rub. ff. sol. matr. col. vlt. & in l. si ex cautione. C. de nõ nume pecun. & in l. cum quis. col. 2. & 13. C. de iur. & fact. ignor. & in l. in cõtractib⁹. C. de non nu. pec: ĩ prin. ubi dicitẽt, quòd tunc datur officiũ iudicis nisi calumnia præsumatur, quo casu potest opponenti p iudicẽ denegari sed si exce. opponitur, pp ĩtra biẽniũ nõ psumptam*

Universidad de Deusto Biblioteca

sumptam calumniam non excluditur. Bald.ibi in 1. not.

Clemēs tulit snīam cōtra Treuerensem electū, ꝙ post bienniū nō posset cōtra mercatores opponere dictā exceptionē, & illos mercatores ñ debere cogi ad rñdendū positionibus electi cāmillā tāgētibus, de qua snīa Clemētis meminit Bal.in l.cū qs.in vlt.char.C.de iuris & fac.igno. ¶ Amplia scđo, vt cursus biēnij nō solū noceat debitori tacēti, sed ēt eius successori, ēt si eēt pupillus, & ēt cōtra hæreditatē iacētē, sm Bal.in l.si intra.C.de nō nu.pecu.restituit tñ pupillus aduersus illā p̃scriptionē, sm ipsum.

60 ¶ Amplia † tertiò, ētsi debitor vellet post bieniū assumere in se onus probādi pecuniā nō fuisse numeratā, qa nō audit. Ita firmat hic Imo. & in c.fi.in pen. char.j. de solu. & facit d.l.in cōtractibus.in verbo, nullo mō. & l.si intra.ī ver.oī mō. & l.asseueratio.in verb.penitus euanescat.C.de nō nu.pec.Et idē dicit Bal.in l.si sub specie.circa med.C.de postu.& Bal.& Sal. in l. si nō singuli.C.si cer.pet.Imò dicit textus in d.l.in cōtractibus.§.đ illo.ꝙ creditor post bienniū nō tenet rñdere positionibus debitoris, an decessit, vel nō, & sic vr̄ sublata oīs facultas ꝓbandi.& ꝑ hoc facit, ꝙ si post bienniū audiret volēs probare, frustra fuisset datū priuilegiū minorib⁹, de quo in l.fi.C.in qbus causis in integ.resti.&c.Et si diceret, ꝙ priuilegiū eorū operat, ꝙ semper possint opponere grauādo creditorē onere probādi, hoc nō vr̄ đ mēte iuris. Est ergo priuilegiū in hoc, ꝙ ipsi opponēdo qñcūque & volēdo ꝓbare audiunt nō obstāte biēnio.

61 Ergo secus in alijs ¶ Modò † fallit primò d.regula de ęquitate saltē Canonica, sm quā audit post bienniū volēs ꝓbare pecuniā nō numeratā, vt fuit vulgatū dictū Dyni in regula, locupletari.de reg.iur.in 6. de quo meminit Ro.in l.si diuortio.ff.de verb.oblig.& Ang. cōs. 154.inci.Iudæi.&c.vr̄ prima fronte.& no. do. Anto.& Imo.ī c.fi.ī pen.char.j.de sol.& Bal.in d.l.si ex cautiōe. in 9.q.& ibi amplissimè Sal.in 2.q. & Bal.ī d. l. ī cōtractibus.in prin.& in repe.in l.2.in 23.char. versi. quintò q̄rit.ff.de iureiu.dicēs exceptionē nō nu.pec. semꝑ posse opponi de iure Canonico, sed dēt intelligi, quo ad hoc, vt onus ꝓbādi incūbat opponēti.¶Et hāc dicit Imo.esse cōmunē*opinio.in d.c.fi.& idē dicit Sal. in d.l.in ꝯtractibus.in prin.quāquā.Spe.in d.ti.de resti.in integ.& do.An.in ca.qa pleriq;.j.de immu.eccles.& Bal. in d.l.cū qs.in vlt.char.simpl'r velint, ꝙ lapsus biēnij inducat totale silētiū ēt de iure Canonico.Sed ꝓ cōi opinio facit, qa hoc mō resistit peccato, ne creditor ditet cū aliena iactura ꝯtra dictā regulā, locupletari. qa tale lucrū est iniustū, vt in sequēti fallētia.Itē ꝓ cōi facit, qa ista nō est p̄sumptio iuris & de iure, sed iuris tātū, contra quā admittit ꝓbatio.Patet in l.siue possidetis. C.de ꝓba.sm Imo.hic.Sed hāc rōnē nō firmo, ꝑ tex. in d.§.de illo.dū ꝓhibet fieri positiones, & sic ꝓhibet ꝓbationē, vñ vr̄ p̄sumptio iuris & de iure, in quo aliter non cogitaui.

62 ¶ Fallit † scđò in foro ꝯscietię, qa si fortè in cōtētioso nō potuit debitor ꝓbare pecuniā nō numeratā, ē tñ tutus in ꝯsciētia, nec tenet per hoc aliquid soluere, imò pōt suū totū dare in eleemosynis, & nihil dare illi creditori ciuili, & si aliqd solueret, ille tenet restituere, quantūcūque lex ciuilis videat fingere & disponere super tali debito, tāquā vero, ex sola taciturnitate biēnali debitoris.Ita dicit Inn.in c.qa plerique.ꝓpe princ.de immuni.eccle.& sequit ibi do.Ant.& do. Abb. Idē dicit Bal.in l.si ex catione.in vlt.q.C.de nō nu.pec.& in l.cū qs.in vlt.col.C.de iur.& fac.igno.& in dispu. statuto cauet.in l.vnica, C.de ꝯfes.Et ē rō, qa lex ciuilis fundat se hic super p̄sumptione, qa p̄sumit datū mutuū, & lex fundās se super p̄sumptione nō hēt locū in foro ꝯsciētiæ, sm vulgatā theoricā Bal.in d.l.cū qs.vers.post hoc sciatis, ꝙ Bononiæ in scholis Prædicatorū, &c.& ī l.ea, q̄.C.de ꝯdi.indeb.& seqt Pe.de Anch.in regula, possessor.in 13.char.& Ioā.de Ana.in c.in literis.in 11.q.j.de rapt.& in c.in ciuitate.j.de vsur.Bene facit c. inquisitioni.j.de sent.excō.Et idē soleo dicere de lege Canonica ꝑꝑ singulare dictū Ioā.And.in c.is, qui fidē. j.de spōsa.

63 ¶ Fallit † tertiò in ꝯfessiōe mutui nō facta ꝑ literas, sed de qua ꝯstat per testes, qa in ista nō nocet ꝯfitēti lapsus biēnij, q fundat in p̄sumptione, q̄ est ꝓ scriptura, & semper poterit opponi exceptio nō nu. pec. vt est gl.reputata sing.in l.si nō singuli.in verbo, rei gestę.C.si cer.pe. quā approbāt Iac.Bu.& Cyn.ibi, & Cy.in l.gñalr. in 15. q.C.de nō nu.pecu.& Bal.in l.si ex cautione.ī 10. q. e.ti. & Imo.hic, & ī l.1.§.si qs ita.& ī l.ita stipulatus.§. Chrysogonus.ff.de verb.obli.& Gul.de Cu.& Bal.in l. q pecuniā.ff.si cer.pe.& Bal.Insti.de literar.obli.in vlt. q. & ī repeti.l.2.in 27.cha.ff.de iureiu.& Imo.in ca. fi.īfrà, de solu.& Roma.in l.si mādato.ff.de fideiu. & idē voluit gl.in l.nō figura.ff.de actio.& obli. sm Imol. hic facit tex.Insti.de literar.obli.in rubro & nigro, vbi apertè innuit, ꝙ sint literæ necessariæ ad hoc, vt biēniū pariat actionē, alias frustra ille titulus requireret scripturā, & appellaret obligationē literarū, si sine literis confessio post bienniū noceret. Nec obstat ꝙ testes & instrumētū ęquiparent, qa rñdet ꝑ istos, ꝙ ꝯtrariū ꝓcedit, quo ad

64 ꝓbationē, nō quo ad obligationē.¶Contrariū † tenet Bart.in l.si ex cautione.C.de nō nu. pec. & ibi Bald.in 10.q.& sensit Spe.in ti.de teste.§.4.vers.sed pone, egi.& alleg.Bar.gl.in authen.rogati.C.de testi.quā dicit esse ꝯtrariā gl.in d.l.si nō singuli. Et hāc partē putat ueriorē de iuris rigore dom.Ab.hic, quia ex quo ꝯfessio emanauit cū debitis solēnitatibus, ei standū est, donec ꝯtrariū probet, vt hic, & in l.cū de indebito.in fi.de ꝓb. Exceptio verò nō numeratæ pecuniæ indulget intra biēniū ex quadā æquitate, quia debitores anxietate cōsequēdi mutuū sunt faciles ad ꝯfessionē ante habitā pecuniā, Vñ ꝯfitens viua voce dēt aut stare ꝯfessioni, aut ꝓbare cōtrariū, aut capere indulgentiā legis cū sua limitatione, sm ipsū, cū quo trāseo ꝑ rōnē istā. Sed quāuis do.Ab.dicat, onus ꝓbādi incūbere post bienniū ꝯfitenti viua voce, nō bñ aperit, vtrū intra bienniū gaudeat bñficio dictæ legis in ꝯtractibus, ꝙ onus probādi incūbat creditori, sicut si fuisset facta scriptura, & videret, ꝙ nō, quia illud bñficiū ꝯtra regulā c.ꝑ tuas.cū simi. s̄. de ꝓbatio.est datū ꝯfessioni scriptæ, vt in iuribus supra allegatis. Ergo extra casū illū nō vr̄ fiēda extensio.Sed ꝯtrariū est verius, primo quia oīs rō, ꝑ quā indulget ista exceptio ꝯtra ꝯfessionē scriptā, hēt locū ī non scripta. Imò multo fortius, quia maiori facilitate qs ꝯfitet uoce, quàm scriptis, & tñ venit cōtra scripturā, ergo & ꝯtra vocē. Scđo, quia ita apertè firmat Bar.ī d.l.si ex cautione.dicēs, ꝙ quocūque modo quis ꝯfiteat, siue in scriptis, siue sine scriptis, hēt locū ista exceptio. Tertiò per tex.in l.cū vltra.ī verbo, stipulatione interposita.C. de non nu.pec. vbi apparet idē esse in ꝯfessione non scripta. Et illū textū no.Bar.in d.l.si ex cautione. dicens ita debere intelligi l.ī ꝯtractibus.ī pri.eo.ti. Quartò, quia illud latè firmat Sal.ī d.l.si ex cautione.ī x.opposi.dicēs ꝙ ēt qñ sola ꝯfessio mutui interuenit corā testibus sine stipulatione & sine scriptura, & creditor agit nō ex ꝯfessione, sed ad pecuniā tāquā creditā & mutuatā, & ad eius ꝓbationē inducit ꝓbationē factā corā testib⁹ sine scriptura, obstabit ītra biēniū exceptio non nu. pe. ꝑ l. aduersus.ī uerb.quasi creditā.C.de non nu.pec.Et cum istis trāseo, lȝ ī locis p̄dictis plura sint īculcata. ¶ Fallit

65 † quartò, nisi debitor molestatus post biēniū a creditore imploraret officiū iudicis, quia succurreret sibi, sm Bal.ī l.illicitas.in princ.ff.de offi.p̄si.qa prohibitus agere, non ꝓhibet officiū iudicis implorare, ut dicit Bar.ī l. j.§.& parui.ff.qđ ui, aut clàm.& Bal.ī l.3.§.nouissimè.ff. nau.cau.sta.& Bal.Insti.de act.ī prin.& Pe.de Anch. in cle.1.de sequest.pos.& fru.& do.Ab.ī c.ex parte. el 2.in ult.col.supra, de offi.dele.cum concor.¶Sed est aduertendū, quia si iste posset ꝓbare exceptionē, non potest implorare officiū iudicis, ꝑ l.planè.& l. fi. ff. de peti.hære.Sed ubi non potest ꝓbare, uideret hoc dictū īportare, ꝙ posset implorare officiū iudicis, ut ñ ꝑmitteret eū molestari, nisi creditor ꝓbaret pecuniā numeratā, ad qđ non tenet ad instātiā partis.Et hoc sentit Sali. in dicta l.si ex cautione.in 2.col.& ꝓcedit de ęquitate, ꝑ ea, quæ

66 quæ dixi in 2.fallen.¶Fallit † quintò, nisi doceret creditorē ꝯfessum fuisse nō numerasse pecuniā, qa hoc dicto lapsus biēnij nō nocet debitori, sm Host.& do.Ab.hic, & gl.in d.l.in ꝯtractibus in prin. & sequit ibi Bal. in 3.q qa sicut debitor sibi p̄iudicat agnoscendo bonā fidē, l.cum fidem.eo.tit.ita & creditor.Itē qa ꝑꝑ ꝯfessionē partis recedit ab oī præsumptione iuris, vt ꝑ glo. in Auth.de æqualitate dotis.§.1.& ī auth.sed iā necesse.C.de dona.ante.nup.cum si.quæ posui in c.qm̄.vers. fallit quintò.nisi ꝑ ꝯfessionē.s̄.de proba. Et hoc ēt in proposito notat do.Ant.in c.qa pleriq;.in 8.col.j.de īmu.ecc. amplians, ētsi iurasset soluere. Et de his latè ponit Sal. in auth.quod locum.C.de dote cauta non num.vbi ēt ponit, nisi post terminum ad proponendam exceptionem non numeratæ dotis vxor per publicum instr̄m ꝯfessa est se nō dedisse, nec numerasse marito illā dotē ꝯfessam, ista ꝯfessio præiudicet mulieri, maximè si iurasset, & refert Bal.ꝯsuluisse, ꝙ non, quin saltē possit petere absolutionē a iurō, quod tñ nō affirmat Sal.¶Fallit sextò & vltimò in casu, quē ponit hic Host. dicēs, ꝙ licèt post biennium non admittat dicta exceptio, poterit tñ de dolo & fraude creditoris excipi, s. ꝙ repetit pecuniam non numeram, & poterit hoc probari per confessionē creditoris, vt est dictū, vel saltē ꝓposita exceptione doli cū aliquibus ꝓbabilibus ꝯiecturis, adeò ꝙ onus probandi transferetur in creditorem, sm eū. Et hoc dictum est ualde notandum & menti cōmen-

67 dandū, sm do.Abb. hic. ¶Vltimò † in hac mā opportunè annecti posset de mō & practica probandi instr̄m simulatū, qa multipliciter doceri pōt de simulatione vltra exceptionē nō numeratæ pec.in alijs ꝯtractibus, q̄ mutui.& conueniret, ante q̄ exeamus hūc titulū, sed quia cæteri nō tangūt, iō habeant bonæ remissiones.

Et signa simulationis collige ꝑ no. ꝑ Bar.ī l.post ꝯtractū.ff.de don. vbi ponit ꝯiecturas cognoscēdi venditionē fraudulētā. Ad idē vide Bar.plenè in ꝯs.inci.Petrus Nicolæ, vbi īter alia signāter dicit, ꝙ nisi alleget, vl' ꝓbet species simulationes, nō sufficit, ꝙ ꝓbō ꝯcludat in gñe ꝯtractū simulatū, & sequit Pau.de Ca.in l.iurisgentiū.§. pactorū.ff.de pact.& idē not.Bal.in l.ab Anastasio.in vlt.col.C.mā. Et de mā vide ēt Bar.ī l.sicut.§.supuacuū.ff.quibus mod pig.vel.hyp. solui. & ibi dicit, ꝙ ex quo emptor nūquā accepit possessione, est ꝯiectura simulatiōis. De mā ēt ꝑ Bar. in l. si ex pretio. C. si cert.pet.& in l.sub spē.C.de postul.& in l.emptor.ff.de acqua plu. arc.& in l. Lucius la.2.ff.depo.& in l. multū. in prin. & ibi latè Bal.C.si quis alteri vel sibi.& Bal.in l.1.ī 10.q.C.si seruus extero.& ī l.si cū pr̄.C.ad Vell.& ī l.si ex cautione.in 1.q.C.de nō nu.pe.& per

68 Im.latè ī c.illo vos.j.de pi.¶Et † modū cognoscēdi, ꝙ vēditio fuit potius pignus sup mutuo, & sic ī fraudē vsurarū, ne fructus cōputent in sortē, vide ꝑ Bar. & alios ī l.pacta nouissima. C.de pactis.vbi dñt, ꝙ si ꝓbet statim p̄cessisse pactū, ꝙ esset pignus, instr̄m vēditionis cēset simulatū, secus, si ex interuallo, de quo ēt ꝑ Bal.in d.l.multū.in 1.& 2.col.& Bal.Ang.& Imo.in l.si qs cū alr.ff.de verbo.obli. & Bar. & Ang.& Im.ī l.itē qa. §.fi.ff.de pac. & Ang.& Imo.ī l.quoties. §. sed si cū primū.ff.de hær.insti.& Bal. in l.cū allegas.C.de vsur. & in l.illud. in pe.& vlt.col.C.sacros.ec.¶Et de uēditione facta cū pacto de retrouēdēdo certo tpe, an cēseri debeat potius mutuū &

* Per Bar. *Adde ad hanc materiā no.Ias.in l.cum ea qua.C. de transa. nume.1.& 2.vbi ponit multa vtilia, & Soci.consi. 264.incip.Visis. per totū in 2. par. vbi in versi.septimo & vltimo, circa fi. dicit quòd cū simulatio occulte fiat, sufficit probatio per cōiecturas, ex quo probationes requirūtur secundum subiectā materiam, & aliquid per Sal.in l. si filij.C.de dona. inter vir.& vxo. & Soci. etiam in consi.162.inci.in causa Mag.Petr. ver. præterea, & secūdo circa prin. cū versi.seq.part. ea. vbi multa ad materiam et qualiter cōtractus sit simulat⁹ ui. Bart. Cæp.ī tract. de simul. contract. & præsertim.c.2.& Bal.in consi.114. inci. secūdum ea. uol.3.& in consi. 487.īci. apparet uol.1.*

* traditio pignori,* vide gl.2.in c.con quest⁹.j.de vsur.& do.Ant.& Imo.in c.ad nr̄am.j.de emp.& vendi.& Bal. in c.1.de feudo dato in uic. leg. commis.& Pet.de Anc.ī regula, possessor. de reg.iur.in 6.& ꝯs.28.inci. Dubitari solet.& elegantissimè Cal.in dis.inci. Vsurari⁹ emit. & dr̄ attēdi debere q̄titatē pretij, & ꝑsonarū qualitatē. Vide ēt Bal.in c, qm̄.s̄. de probat. ubi tenet, qđ dixi.s̄.in 2.nota. de abblatiuo

69 dante & numerante. ¶Et † vnū perpetuò no.ad eā q̄ dixi ī 3.nota ꝙ si notarius hodie ꝯficit instr̄m mutui, & asserit, ꝙ heri in sua p̄ntia fuit numerata pecu. nihil ꝓbat de numeratione, qa tpe numerationis nō fuit rogatus, sed hodie, & non pōt attestari in instrō, nisi de uisis tpe rogationis, ut dixi post Inn.ī d.c.qm̄.ver. quinta cōclusio.& iō licèt falsum dicat, nō punit de falso, qa loquit ut priuata ꝑsona, nō tāquā iurata. Ita ad lr̄am dicit Bal.in l.ex his.C.de testa.mili.ꝙ nunquā exeat mentē tuā ad ea, q̄ dixi ī 1. fallen.primæ regulæ, vt nō semꝑ verba notarij ꝓbēt numerationē. ¶De

70 † mā ēt uide Pet.de Anc.ꝯs.223.īci. ad corroborationē p̄dictorū ubi ponit, utrū dicens cōtractū a seipso celebratū fictū debeat audiri? & dicit, ꝙ nō. Et utrū ꝑ testes singulares ꝓbet simulatio, & vtrum ad eorū testimoniū sit deferendū iur̄m in supplementū? & ī utroq; dicit, ꝙ nō, & uide eūdē ꝯs.252.īci. ex ordine ꝯtractuū, quos baptista. ubi ponit p̄es notabiles cōiecturas ad ꝯuincēdū instr̄m usurariū, vel simulatū, de quo per eundem ꝯsi. 9. incip. Plurimæ ꝯiecturæ. & vide Lauren.in tract.de vsuris, in 2.part.q.60.vbi dicit, ꝙ hodie ē difficillimū cognoscere ꝯtractus simulatos. Vñ nō sufficiūt ꝯiecturæ iuris, q̄ iam sunt notę, & ꝑ callidos ꝯtrahentes fraudatæ, sed sufficiunt aliæ ꝯiecturæ illis similes, & ita dicit se obtinuisse. Et de mā vide etiā Pau.de Ca.ꝯsi.94.inci. Visis his, q̄ superius.& ꝯs.326.inci.In cā mota ꝑ dñam Dorotheā.& ꝯsi.526. inci. Visa petitione. & ibi dixit, quidā agebat pecunia mutuata, & fuit ꝓbatū, ꝙ requisierat illū, cui postea vēdidit rē ꝑ paruo pretio, & decidit, ꝙ est ꝯtractus pignoris, nō uēditionis. Idē Pet.de Anc.in regula pactū.in 11.char. cōcludens, ꝙ qui emit uili p̄tio ab indigente pecunia, nō est tutus in ꝯscīa, & idē Sal.in auth.ad hæc.ī 21.q. C. de vsur. Et istis adde Bal.ī l.3.C.plus ualere, qđ agit.vbi dicit, ꝙ si in instrō dr̄, vēdidit & tradidit nō in fraudē vsurarū, præsumitur instr̄m simulatum. Idē dicas, si diceretur, nihil intendens simulate agere, qa per hoc ꝓbatur simulatio, & ꝯs.īci.Ex ordine ꝯtractuū. Bñ facit notab.dictū Bal.in l.1.C.de collusi.deteg. vbi dicit, ꝙ si qs ꝯfitet coram epō instāte creditore, ꝙ instr̄m est de uero & mero capitali, præsumitur eē de vsuris receptis, & pręsumptio iuris p̄ualebit illi confessioni. Et propterea dixit Bal.ī c.1.de feu.dato ī uic.legis cōmis.ꝙ pacta insolita & alteratio nāæ ꝯtractus, & ꝙ qs sit solitus fœnerari, statim ꝯcludunt cōtractū vsurariū. Vñ dixit gl. ord.in l.7.ff.de cōd.insti.ꝙ ex renunciationibus insolitis instr̄m est suspectū, & sequitur multum Bal.in c.tertio loco.in vlt.col.s̄.de proba. Quinimò dicit elegāter Bar.in l.nemo pōt.ff.de leg. 1.ꝙ ētsi ī instrō renūciatur exceptioni simulationis, tñ poterūt dici oīa simulata, & ipsam renūciationē. Quod ampliam, ētsi esset iuratum non dicere, sm gl.quā Ang.facit sing.ī l.3.C. plus valere, quod agit. ualeret tñ d.renunciatio facta ex interuallo, sm Bart.in d.l.nemo. De iurō aūt dicet in c. cū cōtingat.j.tit.2. Et adde, ꝙ si principalis actus est factus in fraudem, oīs cl'a censetur ēt in fraudē, sm gl. in l.si patronus.§.patronū.ff.si quid in fraud.pat.no. Ab. in c.significantibus.in fi de offi. deleg. Ista sunt notanda.

* Pignoris. *Adde Soci.consi.15. incip.Visis prædictis publicis īstrumētis versi. Vnde dicendum.circ.fi. cū versi.seq.part. 1.& consil.258. incip.nunquid ex duobus in prin.cū versi.seq.usq; ad fi in 2.par.vbi nūquid ex duabus præsumptionibus. 5.ex pacto de retrouēdēdo, et p̄tij paucitate, simulatus & vsurarius iudicari debeat. & ibi etiam nota qualiter intelligatur c.ad nostram. de empt.& vend. & cap.illo vos. de pig.& ui. omnino Alex.consi.109. col.vlt.vol.4.*

Universidad de Deusto Biblioteca

da,tanquã alibi non restricta,dabunt facilimã viã ɔsu-
lẽdi & lucrãdi.¶In ead.gl.ibi,C.de dot.cau.nõ nu. Cir
ca ɔfessionem de dote recepta, quæ non fuit numera-
ta,conueniunt multa ex prædictis, sed tñ pro spãli in-
formatione notarij põt apponi duæ ɔclões plenæ &
71 quotidianę.¶Prima ɔclo,Si † maritus ɔstante mrĩmo
nio confitet̃ se recepisse dotem,q̃ non habuit,non prę-
sumitur ɔfiteri animo donandi, sed spe futuræ nume-
rationis,ſm Dy.in ɔsi. incip. quærit̃, vtrũ instrm dotis.
& Bal.in ɔsi.inci.Constante matrimonio vir confitet̃.
& Ang.consi.5.inci.And.Io.& Pet.de Anc.ɔsi.302. in
cip.nulli dubium. & Sal. in l.2.C.de dot.cauta non nu.
* & Imo.& Ro.in l.si diuortio.* ff.de verb.ob.& Ro. la
* te consi.430. * incip.consultatio præ
sens,& sentit Bart.in l.assiduis.C.qui
po.in pig. ha. & rõnes statim dicent̃.
72 ¶Alij dñt, ꝙ † in dubio p̃sumat̃ aĩo
donandi,& in fraudẽ donationis,ꝓhi
bitæ inter virũ & uxorem,* & ita te-
net Ioan.And.in Spe.sup rub.de do-
na.inter vir.& vxo.& Bal.ĩ l.1. C.de
do.añ nup.& Ang. in l.si ita stipls fue
ro.§.si tibi nupsero.ff.de ver. ob.& la
tè Pa.de Ca.ɔs.120.inci. Visis & ɔside
ratis oĩbus.& Cal.in tit.de don. inter
vir.& vxor.ɔsi.3.& do.Maria.ɔs.125.
incip. Circa primã q.qua q̃rit̃. vbi ad
hoc facit 30.motiua, & sentit Bart.in
l.cũ quis decedẽs.§.Titia. de leg.3. &
Bal.in l.2.§.creditũ.ff.si cer.pe.& no.
Bar.ĩ l.fortè.ff.de castrẽsi pec.& Bart.
& Bal.ĩ auth.si qua mulier.C. ad Vel
lei.& Ang. in l.si qs ꝓ eo.ff.de fideius.
& Bar.in l.Papinian⁹.ff. de don. inter
vir.& vxo.& Imo. in l.si ɔstãte.ff.sol.
mat.& Io.And.pulchrè in addit.Spe.
in d.rub.de don.inter vir.& vxo.ad-
ditione ĩcip.Scias, ꝙ Lãbertus. & do.
Abb.in c.& si necesse.ĩ.de don. inter
vir.& vxo.¶Et vtraq; opi.est diuersi
73 & magni effectus. Si † enim p̃sumit̃
spe futuræ numeratiõis nõ ɔfirmabi
tur morte mariti,sed põt opponi ex-
ceptio dotis nõ numer. vsq; ad tꝑa p̃
fixa in l. fi. & auth.ibi posita allegatis
in gl.& onus ꝓbandi dotẽ datã incũ-
bit mulier,l.1.C. de dote cau. Post il-
la tꝑa cessat exceptio dotis nõ datæ,
& necessaria est restõ in casu restituẽ
dæ dotis,oĩ exceptiõe remota. Si aũt
est donatio , põt maritus eã q̃ncunq;
* reuocare,sed morte ipsius ɔfitmat̃,*
iuxta c.fi.ĩ.de do.ĩter vir.& vxo. ¶Et
ꝓ hac 2. opi. ꝙ p̃sumat̃ aĩo donandi,
adducit̃ potissimè,l.qui testm̃.ff.de ꝓ-
ba.& l.cũ qs decedẽs.§. Titia. ff.de le.
3.vbi ĩter ꝑsonas,inter quas est ꝓhibi
bita donõ,,ɔfessio debiti cẽset̃ ĩ frau-
dem donationis. Et quãuis dicta iura
loquant̃ in ɔfessione, quæ fit ĩ vltima
volũtate,ꝑꝑ quod gl.in d.l. qui testm̃.
dicit,secus,si inter viuos, tñ la.de Bel.
disputãdo tenuit ɔtrariũ, videlicet ꝙ
nõ min⁹ p̃sumat̃ fraus in ɔtractibus in
ter viuos,q̃ ĩ vltima volũtate,quã opi
nionẽ sequit̃ Bar. in d.l. q testm̃. & in
l.si is,qui.in fi.ff.de iureiu.& Ang.in l.
si donatione.C.de coll.& Pa. de Ca.
in d.ɔs.¶Nihilominus sustineri p̃t cõ
clusio,ꝙ persumat̃ in dubio spe futu-
turæ numerationis,qa ſm Pet.de An
cha.in d.ɔsi.text.in d.l.fin.& auth.ibi
posita allegati sin gl.dicit,ꝙ si decen
niũ trãsiret a die ɔstitutæ dotis, oĩno

** L. diuortio. Adde Alex. ibi. & in l. si quis pro eo. post Bar. de fide ius. & consi. 26. in* ci. Viso & conside rato per tot. volu. 2. & an & quando cõfessio dotis re cepta, uel augmen præsumatur facta animo donandi, & an & quan do sub spe futuræ numerationis sine traditione & quã do præiudicet, & quando non. vide Socin. in consi. 62. incipien. in præsen ti consultatione, & consil. 68. inci. frustra plenitudi ni vers. sed præmis sis. cũ vers. seq. in prima parte.*

** 430. Adde ꝙ vult dicere consil. 445. & ibi vide quasi omnia quæ Auctor ponit hic in hac materia.*

** Vxorem. Adde & ideo non va let, & est opin. ma gis communis * secundũ Alexan. consil. 45. inci. habita. col. 1. in fin. versic. sed præmis sis volum. 1.*

** Cõfirmatur. Adde quòd donatio facta à viro vxori, vel ecõtra, licèt confirmetur sequuta morte donantis. l. donationes quas parẽtes. C. de donat. inter vir. & vxor. non tamẽ hæc cõfirmatio trahitur retro ad tempus factæ donationis respectu dominij, licèt respectu fructuum perceptorũ ex re donata trahatur retro, est comunis*

querela denegat̃, & gl.intelligit, siue *
id tꝑs effluxerit ɔstante mrĩmonio,si
ue soluto,ex quo patet, ꝙ ista ɔfessio
nõ hẽt vim donationis inter virũ, &
vxor.qa tunc oĩno diceret text.ꝙ nõ
possit post decennium de hoc ɔque-
ri, cũ talis donatio non firmet̃ cursu
tꝑis,sed morte,si traditio uenit, aliàs
nec ẽt morte, l.Papinian⁹.ff.de don.
inter vir. & vxo.Oportet ergo inferre, ꝙ dicta ɔfessio
non hẽt uim donationis, qa frustra eẽt limitatũ dictũ
tꝑs.¶Itẽ quia vt dicit Ro.in d.cõs.sequeret̃, ꝙ nunquã
vel raro esset locus exceptioni nõ nu.dotis r̃ndet ipse
ad d.l.qui testm̃.& §.Titia.ꝙ loquunt̃ in ɔfessione facta
in vltima voluntate. in qua non põt cadere p̃sumptio
spei futuræ numerationis,vt dixit gl.fin.in l.1.C.de fal-
74 sa cau.adiec.lega.Vel† põt dici, ꝙ nõ ꝓcedit,vbi ꝑ alia
iura ɔfessio simpl̃r facta habet aliã nãm,q̃ donationis,
vt est in casu isto ꝑ prædicta,pro quibus etiam facit, qa
ubi est alia coniectura quàm donationis, illa nunquã
p̃sumit̃,l.si cum aurum.ff.de sol. in l.cũ de indebito.ff.
de ꝓba.Et hanc partem in puncto iuris crederẽ verio
rẽ,licèt tuũ sit tenere, quam uis. Fallit tñ primò dicta
ɔclo,nisi ɔiuges, inter quos emanat dicta ɔfessio, sint
* inæquales gñe * vl̃ aliter, qa, q̃uis sit
simplex,p̃sumit̃ facta aĩo donãdi, &
ualet remuneratoria, ar.l.si uerò nõ
remunerãdi.§.idẽ Papinianus.ff.mã
da. vt ꝑ Bar.in l.si diuortio.ff.de uer.
ob.cũ ɔcor. quas dedi in c. sup eo el.
1.s̃.de testi. Vbi ẽt tetigi,an tunc ɔfes
sio operet̃ solũ,ꝙ maritus nõ curat de dote, sed de ho-
75 nore,an uerò uideat̃ ɔstituere dotẽ de suo.¶Fallit† se
cundò,nisi simplex ɔfessio fieret in ultima uoluntate,
qa tũc non p̃sumit̃ facta spe futuræ numerationis, sed
aĩo donandi,ꝑꝑ gl.in d.l.1.C.de falsa cã.& dixi in 2.fall.
primæ regulę p̃cedẽtis,& ita no.Ro.in d.ɔs.& in d.l.si
diuortio.dicẽs,ita eẽ casũ in d.l.q testm̃.in d.§.Titia.&
tunc mors mariti ɔfirmat talẽ donationẽ, vt ĩ sequẽti
ɔclone.¶Sed est aduertẽdũ in mõ petẽdi,qa ꝑ hãc cõ-
fessionẽ nõ ꝓbat̃,ꝙ receperit,sed illud debet̃ ut legatũ,
vel ut donatio morte ɔfirmata,ꝑ l.Lucius.§.quisquis.
el 2.ff.de legat. 2. & dixi in prin. huius c.uer.fallit quin
tò.& ĩ ꝓposito no.Ro.d.ɔs.430. nisi testõr iuraret rece-
pisse,qa tũc p̃sumit̃ ꝑ ueritate illius cãæ, ꝑ l.cũ quis de-
cedẽs.§.codicillis.de leg.3.& dixi,ubi s̃.dũ tñ nõ iuret
de eo,ad qđ mulier est incapax,ut ĩ casu l.hac edictali.
C.de secun.nup.qa tũc ɔfessio inter incapaces, quãuis
iurata,nihil operat̃,neq; ut ɔfessio,neq; ut legatũ, ꝑ l.q
testm̃.ff.de ꝓba.& d. §. Titia. & ibi in ꝓposito hoc ele-
gãter not.Bar.& idẽ Bar.in l.Aurelius.§.fi.ff.de lib.leg.
& Bal.in l.1.C.de inof.dona.licèt in hoc Imo.se inuol-
uat in repe.c.cũ ɔtingat.in 39.char.ĩ.tit.2. ¶Et adde,ꝙ
76 si † maritus ɔfessus ĩ ultima uolũtate supuiueret post
cõfessionẽ, & sic donationẽ reuocaret,qa sola morte
ɔfirmabit̃,ſm Bar.in d.§.Titia.Si aũt iurasset, vr̃ p̃ede
re ab alio dubio, an iurm ualidet donationẽ coniugũ?
de quo,aliquid in fi.huius mãæ.Sed tñ Barto. in d.§.Ti
tia.& Bald.in d.l.1.dñt, ꝙ ẽt illa potest reuocari, & est
uerum,licèt Ang.in l.pe.§.mulier.ff.sol.mat.dicat, nõ
posse reuocari ubi est iuratũ,per no. per Bar.in l.si quis
pro eo. in 10. membro, ff. de fideius. Sed illa opinio
Bart.cum concord. procedit in iurõ assertorio, id est,
interposito super expressa donatione de ea nõ reuocã
da,sed nos loquimur in iurõ interposito super confes-
sione respiciẽte actũ de p̃terito,ut fiat fraus legi. ¶Fal-
77 lit † tertiò,nisi appareat euidenter,ꝙ confessus est aĩo
donandi,& tunc dic, ꝙ si uxor præmoritur, eius hæ-
res nihil põt petere,quia ĩfirmata est donatio,nec spẽ
aliquã hẽt cõfirmationis,ex quo mortua ẽ donataria,
vt est casus ſm unum intellectũ.in l.1.C.de dona.ante
nup.& de hoc latè per do.Maria.d.cõsi.125. Si aũt mo
rit̃ maritus ante uxorẽ nõ reuocata donatione , talis
donatio ẽ ualida,qa sicut cõfirmat̃ donatio morte do
nantis

** opin. * cum gl. in l. 1. §. 1. pro donato. & dicit cõmunem Alex. in l. ta lis scriptura. col. 3 ff. de leg. 1. licèt ip semet ibi dicat cõ trariã eẽ veriorẽ.*

** Genere. Adde Rom. in d. cõs. 445. num. 7. vbi ad hoc ponit multa notabilia.*

nantis,q̃n præcẽssit vera traditio,c.fi. de dona. ĩter vir.
& uxo.sic ẽt,si præcessit ficta traditio,vt no.gl.& Bart.
in l.2.C.de dote cau.nõ num.& Bar.ĩ d.l.Papinian⁹. Et
eo ipso,ꝙ uir ɔfitet̃ se recepisse aĩo donãdi,quod nõ re
cepit,fingit̃ tꝑe ipsius ɔfessionis tradidisse, l.3.§.scien-
dũ.versi.sed si debitorem.ff.de dona.inter uir.& uxo.l.
singularia.ff.si cer.pet.Ita no.Bal.ĩ l.1.C.de do. añ nup.
& Bar.in d.l.Papinianus.& Ro. ĩ d.l.si diuortio. & ĩ d.
78 ɔs. ¶Scđa ɔclo. sicut † ɔfessus se recepisse mutuò põt
opponere exceptionẽ nõ nu. pe. ita & maritus ɔfessus
sus se recepisse dotẽ ab uxore põt excipere nõ nume-
rata dote.dum modò excipiat intra tꝑa,de quibus in l.
fi.& auth.ibi posita,C de non nume.pec. & si ponitur
intra illa tꝑa,onus probandi eã numeratã incũbit mu-
lieri,vel hr̃di,l.j.C.de dot. caut.nõ nu.Et rõ, quare ista
æquiparant̃, est facilitas in ɔfitendo , per quã ita facilè
ɔfitet̃ maritus sup dote non habita,sicut receptur⁹ mu
tuũ sup mutuo nõ recepto,vel ut habeat̃ uxor,uel ha-
bitæ cõplaceat̃,cũ mulier erubescat dici indotata , &
79 talem ɔfessionẽ magnificat.¶Fallit † primò dicta cõ
clusio in illis casib.in quib.nõ põt opponi exceptio nõ
numeratæ pec.& ẽt fallit post lapsa tꝑa in illis,in quib⁹
põt opponi,de quib.s̃.ꝑ tex.in d.l.in ɔtractibus.§. fi. in
fi.ubi Sal.dicit esse casum notabilẽ,ꝙ oĩa, q̃ sunt statu-
ta in exceptione non numeratæ pec.hñt locũ in exce-
ptione non numeratæ dotis,in his q̃ sunt vtrisq; ꝓpor
tionabilia.Et pro hoc vltimo uerbo facit text. in simi-
li in c.ea, q̃.in fin.de statu mona.& gl.in cle.1.de ele.&
qđ no.Do.in c.non solũ.de sta.mon.in 6.do.Abb.in c.
postulasti.de foro cõp.& text.in c.indẽnitatibus. ad fi.
ibi,eo,ꝙ de ele.in 6.cum alijs alleg. per Ana. in ca.2.ĩ.
maleficis. Et ideo Salic.in l. quod de suo. in fin. C. de
nõ nu.pe.dicit,ꝙ.tm̃ operat̃ renũciatio exceptionis do
tis nõ numeratæ,q̃tũ renũciatio exceptionis non nu-
meratæ pecuniæ,licèt Bal.distinxerit in rub.C.de fun.
dot.& aliquid Bar.in l.1.C.de dote cau.non nu.& Spe.
80 in tit.de cõfes.§.sequit̃.versi.15. ¶Fallit † secundò, nisi
statutum loci disponeret, ꝙ instr̃a ɔfessionis dotiũ ha-
beant vim rei iudicatæ,nã tũc sequit̃,ꝙ ab initio hñr ꝑ
ueritate,l.res iudicata.ff.de re iud. & iõ tunc non pote
rit opponi exceptio dotis nõ numeratæ,ſm Bal. in d.
rub.de priuilegio dotis,& Ang.cõsi.5.& Bal.in l.pecu-
niæ.C.de sol.ubi vult, ꝙ q̃n statutũ dat tali istr̃o robur
rei iudicatæ, probat uerã numerationẽ. Sed aduerte:
qa ex dictis Bar.in l.si ex cautione.in ult.q.C.de nõ nu.
pec.relatis in 1.regula,s̃.uer.fallit quartò.posset tale sta
tutũ ꝑ uiam fori eccl̃i euitari,& hoc no. Imò reperio
do.Maria.d.ɔsi.125.ɔsuluisse,ꝙ non obstante tali statu
to,& in foro seculari,ex quo principalis ɔtractus p̃ten
dit̃ simulatus, cl̃a guarentigiæ , & oẽs aliæ p̃sumunt̃ si-
mulatæ.Alleg.no.ꝑ Bar.& Sali.in l.si donationis.C.de
ɔtrah.emp.& sing.ꝑ Bal.in rub.C.qui admit. & in l.ab
Anastasio.C.mand.Faciũt,q̃ dixi in c.cũ Ioãnes. uersi.
quartus casus.s̃.eo. Dicit ẽt, ꝙ fortè ista fallentia nõ est
uera,ꝑ no.ꝑ Bar.l.Titia.ff.de uer.obl. & do.Ant.& do.
Abb.in c.gẽma.ĩ.de sponsalib. Sed tutiùs esset adhære
81 re Bal.in d.l.si ex cautione.¶Fallit † tertiò, nisi ɔfessio
dotis sit indiciata ꝑ aliquas ɔiecturas,vt qa post ɔfessio
nẽ de dote recepta maritus exhibuit uxori alimenta:
nã tunc ɔiecturas,seu indiciũ ɔcurrens cũ ɔfessione fa
cit dotẽ cẽseri numeratã, imò tunc ɔfessio taliter indi-
ciata hẽt priuilegia dotis.Ita formaliter limitat Bal.in
d.rub.de priuileg.dot.& facit,qđ dixi s̃.in 6. fallen. pri-
mæ regulæ, de eo qui post ɔfessionẽ mutui nõ recepti
partẽ soluit. Sed ista fallẽtia posset ꝓcedere ĩ ɔfessione
facta añ traductã uxorẽ ad domũ,sed si fieret pòst,acce
dẽtibus alimẽtis,putarẽ secus,qa non arguit̃ p̃sumptio
habitæ dotis,ex eo ꝙ ẽt prius fiebat,arg.l.1.cũ mã,C.qđ
met.cau.ubi dr̃,ꝙ actus sequens metũ,q̃uis spõtaneus,
nõ purgat metũ,q̃n actus hẽt aliã ɔiecturam , & q̃n ẽt
fieret ante traductionem, ista indicia operabant̃ solũ,
ꝙ onus probandi incũbet opponẽti intra tempora, &
audietur de æquitate,per Dictum Dy.in reg.locupleta
ri.quod ẽt in dote applicat Ro. in l.si diuortio. ¶Fallit

82 † quartò, nisi ɔfessionẽ nõ receptæ dotis præcessissent
dotalia instr̃a,uel aliæ ꝓbões,ex qui
bus efficaciter ꝓbaret̃ dotẽ fuisse cõ- *
* missam *qa tũc aduersus vxorẽ agẽ-
tẽ pro restõne dotis nõ obstabit exce
ptio dotis nõ numeratę. Ita latissimè
ɔsuluit Ro.d.ɔs.445. qđ ɔsiliũ ĩ hac ꝑ-
te reassumpsit in l.si ɔstãte.uers. itẽ in
q̃tũ.ff.sol.mat.& ibi dicit, hoc mẽbrũ
eẽ addendũ ad dicta ꝑ se ĩ d.l. si diuor
tio.& hãc dicit fuisse opin.Cy.in l.in
ɔtractibus.C.de nõ nu.pec.ꝑ illũ tex.
dũ dicit,illis securitatibus,q̃ post ɔfes
sionẽ dotaliũ instr̃orum de soluta do
te exponunt̃ , nullã exceptionem nõ
nu.pec.opponi posse, & assignat Ro.
rõnẽ,qa iste talis nõ p̃sumit̃ cõfiteri,
ut uxorẽ facilius reperiat, postq̃ eam
hẽt, & hẽt ꝓmissionẽ de dote. Vñ ue
risimile ẽ,ꝙ q̃n ɔfitet̃, sit sibi solutũ , & iõ cessat bñficiũ
excipiẽdi de dote nõ num. ¶Sed ɔtra istã rõnẽ instari
põt,qa si eẽt uerũ, ꝙ cessante desiderio reperiẽdæ uxo
ris cessaret cã dictæ exceptionis, destruerent̃ dicta s̃. in
1.ɔclu.& ꝑ ipsum Ro.in d.ɔsi.ꝙ ẽt ɔstante mrĩmonio
ɔfessio præsumat̃ ĩ dubio spe futurę numerationis. Vñ
dici põt, ꝙ ubi præcedũt dotalia instr̃a, & postea cõfes-
sio,uideat̃ geminata ɔfessio,prout dicit gl.in d.l.in cõ-
tractibus.sic intelligens illum tex.& ita ẽt in dote no.
hic do.Abb.in fi.uel ꝙ ista fallentia ꝓcedat ꝑ d.l.ĩ ɔtra-
ctibus.potius,q̃ per dictã rõnem Romani,quẽ tñ uide,
quia multa in hoc dicit. ¶Fallit quintò,nisi ultra ɔfes-
83 sionẽ receptæ dotis ĩteruenisset alius,uidelicet † ꝙ ter
tius ꝓmisit istã dotem,& eius promissionẽ maritus ac
ceptauit,qa tũc uxori,uel eius hr̃dibus nõ obstabit am
plius in repetitione dotis dicta exceptio. Ita latè not.
Bar.in l.pe.§.si uir.ff.sol.ma.& Bal. in l.legem. in 1.col.
C.de pac.& in l.1.in 1.col.C.ad Vellei. & ĩ l.pollicitatio
ne.C.de don.ante nu.Mouent̃,qa licèt ex ꝓmissione se
quenti appareat dotẽ nõ fuisse numeratam, tñ vr̃ ɔfes-
sus non spe numerationis,sed ꝓmissionis, & ideo secu
ta promissione, & ea acceptata,ita hr̃ dos ꝓ soluta , ac
si mulier aliũde promisisset aĩo delegandi,l. dotẽ la 2.
& l.uir ab eo.ff.de iu.do.Qui.n.delegat,soluit,l.q̃uis.§.
interdũ.ff.ad Vell.& nõ opponitur de non nu. pec. ubi
aliqđ acceptat̃ loco numerationis,l.p̃tij.C.de rescind.
uẽd.& licèt qs nõ deleget̃ ut debitor, sufficit ꝙ tanquã
expromissor,l.inter casus.§.abesse.ff.mand.Et istud in
telligit̃ in extraneb ꝓmittente noĩe mulieris, secus in
patre,quia cũ actio de dote sit cõis patri & filiæ,repu-
tat̃ pater & filia una & eadẽ persona. Et sic nõ põt peti
dos,ar.l.si extraneus.ff.de iur.dot. Et hac rõne Bal.n d.
l.pollicitatione.idẽ putat ĩ eo,qui sit curator, uel nego
tiorũ gesto.mulieris, quia ille reputat̃ eadẽ persona rõ-
ne officij,l.fi.C.de dotis promissione.
84 ¶Fallit † sextò,nisi ĩteruenisset iura- *
* mentũ,* quia tunc,si constat, ꝙ fuit
spe futuræ numerationis,idem ꝑ oĩa
reperio, prout de exceptione nõ nu.
pe.dictũ est s̃.ĩ 1.& 4.ampliatione pri
mæ regulæ, & de hoc ẽt in spẽ ꝑ Pet.
de Anc.d.ɔs.300. & Imo.in d.c.cum
contingat.in 39.char. Si aũt aĩo donã
di,& fiat ɔfessio inter uiuos,pẽdet ab
alio dubio, vtrum iurm cõfirmet do
nationem inter uirum & uxorẽ, de
quo sunt opiniones, ut latè ꝑ Imo. in
d.c.cũ contingat vbi tãdem tenet, ꝙ
sic,& fuit opi.posita latè ꝑ Fed.consi.
140.incip.Punctus q̃onis.& Bar.in l.si
qs ꝓ eo.ad fi.ff.de fideius.& in l.Seius
& Augerius in si.ff.ad l.Falc. quia põt
seruari sine ĩteritu salutis æternę,nec
ẽ ɔtra bonos mores iuris nãlis,l3 ɔtra
bonos mores iuris ciuilis, vt pleniùs

** Commissam. Adde an & quando uera numeratio dotis ꝑ cõfessionem in publico instrumento factam probet. Soci. consi. 61. inci. in præsen ti cõsultatiõe, ver. & in primis. in 1. par. et circa hanc materiam confessionis factæ de dote vi. aliquid per Specu. in titu. de confes. §. 2. in fin.*

** Iuramentum. Adde duas no. cõ cl. ꝑ dictis ab Auctore hic. prima donatio ĩter virũ & vxo. præsumpta ex confessione dotis recepta non ualet, nec firmatur iuramẽto, Ro. consi. 44. incip. ex suprà narrato co. 2. nu. 4. & consil. 293. incip. præsupposito quod dictũ legatum. num. 3. Signoro cõs. 106. Maria. Soc. consi. 65. colum. 8. & consi. 66. consi. 7. & est*

Universidad de Deusto Biblioteca

*& est cõmunis opinio * vt testatur idem Maria. cons.61.colum.3. part.1.Scd̃a cõcl. Donatio facta inter virũ & vxo. constante matrimonio firmatur iuramento, est cõmunis * opinio secundum Ias.in l. pacta quæ contra. colu.penulti.C.de pact.Alex.consil. 8.vo.2.Marian. Soc.consi.125.incip.Ioannes de Ciriguanis de Luc. & ui. Authorem in consi.30.incip. Neminẽ tã exercitatum.nume.5. quare autem ista valeat,& p.non, dic, quia ista vera,illa ficta. vt habes ex supra citatis doct.*

dicet̃ in d.c.cùm ꝯtingat. ¶Fallit septimò dicta conclusio in eo, qđ dictũ est,exceptionẽ istã lapsis iuridicis tẽporibus expirasse, vt non hẽat locũ, qñ post ꝯfessionẽ certæ q̃titatis apparet, ꝙ recipit quinquagita tm̃ post ipsam ꝯfessionem, qa præcedens ꝯfessio simulata p̃sumit̃,vñ repeti nõ potest,nisi illud, quod apparet solutũ. Ita eleganter dicit Bar.in l.ab Anastasio.prope fi.C.mãd.per illũ text.limitãs,nisi dictũ fuisset ꝓ residuo,qa tũc præsumit̃ totũ solutũ. Et idẽ Ang.de hoc verbo Residuũ.in l.si ex plurib⁹. ff.de sol.ꝑ gl.ibi in verbo.reliquum. de quo ẽt Bar.in l.2.per illum text. C. de hær.inst.& in l.fi.§.1. in pe. col.C. de rei vxo.ac.& Do.in c. quanquam, §.cæterum.in fin. de vsur.in 6.vbi de hoc verbo, Residuũ. ¶ Fallit vltimò istud idem,quod est dictum, certa tẽpora obstare,vt nõ habeat locum qñ vxor,vel eius hr̃s ageret hypothecaria ꝯtra possidẽtẽ bona mariti ex beneficio legis, assiduis.C. qui pot. pig. hab.qa quãuis ꝯtra maritum,vel eius hr̃dẽ decursa eẽnt dicta tp̃a,tñ aduersus illum tertiũ nõ sunt decursa, imò ipsa vxor cogit̃ ꝓbare numerationẽ dotis,cuius vigore ad bona mariti regressum hẽt f̃m Ro.plenè d.ꝯs.405.dicentẽ, se semper ita indubitãter tenuisse ꝑ tex.in l.si cui.C.de nõ nu.pec, & in l.si qs posthac.C.de bonis ꝓscrip.& in l.assiduis.in ver.datæ.q̃ iura bñ hæc ꝓbant.Et idẽ tenet Imo. ĩ l.ita stipulatus.§.Grysogonus.ff.de ver.obli.reprehendens Iac.But.& Bar.in d.l.assiduis.qui dixerunt bñficium il
85 lius legis hr̃e locũ in dote ꝯfessata.¶Extra † gl.quęrũt hic Docto.primò vtrũ dẽat obtinere ille,q agit ex cã, puta,mutui, & non probauit denumeratione, sed de ꝯfessione recepti mutui? in quo aliq tenẽt,ꝙ nõ,& fuit opi.Spe.in tit.de teste.§.1.ver.sed pone,egi. quẽ sequit̃ Imo.& do.Abb.hic,& Bal.in l.fi.ĩ pe.col.C.cõia vtriusque iudicij.& Ang. in l.ita stipulatus. §.Grysogonus.* ff.de verb.obl.& ꝯs. 152.inci.in q. vertẽte inter do.Michelctũ.& in l.certi ꝯdõ.§.1.ff.si cert. pet. & Pa.de Ca.ĩ l.2.§.fi.& ibi sentit Bar. ff.si cer.pe.& Imo.ĩ cle.sæpe.de verb. sig.& Bal.in ꝯclusionibus Spec.in tit. de teste.& dñs Ant.& Imo. in c.si sacerdos.s̃.de of.ord. quia nõ dr̃ ꝓbata intẽtio agentis,qa deponũt testes extra articulũ, ergo nõ probant, c.de testibus.& ibi dixi.s̃.de testi. Non.n. deponunt super vera numeratione, nec dñt se vidisse numerari.Et iõ si iudex ꝯdẽnaret reum,non iudicaret f̃m probata,neq; ꝯformaret se libello contra iura vulgaria.In hoc tñ vñr distinguere certos casus do. Anto. & Imo.hic, & oĩa quæ dicit hic Imo. posuit ẽt in d.§. Grysogonus.¶Sed ꝙ talis debeat obtinere, vr̃ tenere Bar.in d.l.certi condictio.§. si nummos. in 2.colu.ff.si cer.pet.& Bal.in l.2.§.fi.eo.titu. & Bal. & Imo.in l.1.§. si quis ita.ff.de verb.obl.& Bal.in l.si ex cautione.in 10. q.C.de non nu.pe.& ibi Sali. multum animosè in vlt. col.& Bal.in l.1.in prin.C.de rei vxo. actio.& in l.pecuniæ.C.de sol.& in l.Publia.§.fi.ff.deposi.& Ro.in l.prędia.in vlt.col.ff.de acq.pos. qa si est elapsum tp̃s opponẽdi exceptionẽ nõ nu.pe.vel est illi exceptioni solẽniter renũciatũ,ex tali cõfessione orta est oblõ, & actio tanquam ex mutuo ciuili,l.2.§.fi.& ibi no ff.si cer. pe. Item per confessionem probatur numeratio.d.§.Grysogonus.& ibi Bar.& d.l. pecuniæ. & ibi Bal. & intelr̃ libellus de numeratione facta, quæ resultat ex tali confessione,f̃m Bal.in d.l.j.de rei vxo.act. & impropriant̃ verba libelli,f̃m Bar.in l.si olei.C.loca.cum si.& verba

* Grysogonus. * *Adde Alex. ibi in 4.char.Pau.de Cast.consi.48. & Anto.de But.consi.5.inci. Visis dictopuncto.*

ambigua interpretant̃ f̃m intentionem libellantis,l.si quis intentione.ff.de iud.& dicit tex.in §.si debitum.3. q.9.ꝙ si asserui solutionẽ factam, sufficit probare confessionem de solõne.& ipsum alleg.Fed.cons.53.inci. Titius fecit procuratorẽ.ẽt si in libello dictũ esset, numeraui,quia,f̃m Salic.in d.l.si ex cautione. verba,quæ sunt in ꝯfessione,habuisse & recepisse,ꝓbant præsumptiuè numerationem ẽt intra biennium, si non opponat̃ exceptio nõ nu.pec.d.l.si ex cautione. & sufficit libellũ præsumptiuè ꝯcludere, l. oẽs. §. Lucius.ff.de his, quæ in frau.cre.& multo fortius probabit post bieñiũ, f̃m eos,qui dicunt,ꝙ tunc dicta exceptio non põt opponi, & multo fortiùs, f̃m eos q dicũt, ꝙ põt opponi, sed reus tenetur probare pecuniam non numerã. Ad quid enim tenet̃ probare pecuniã non numeratam,si oppositum eius nõ esset probatũ verè, vel p̃sumptiuè per ꝯfessionẽ cũ lapsu bieñij. postea subdit Sali.sileãt, qui scripta tm̃ discurrũt, & ꝑ frigitatem stomachi in eis contenta non digerunt. Et cum istis transeo, licèt in locis prædictis plura effundant̃, quorum relatio nimiam scripturã exigeret.¶Et iuxta hoc tãgit Io.And. in d.ver.sed pone,egi.& do.Ant.do.Abb.& Imo. hic, vtrum debeat obtinere ille,qui fundat se solũ in ꝯfessione,& eam probat? & vr̃,ꝙ non, quia petitio debet continere cãm talem,quę pariat oblõnem,l.licèt.†.ca obło.ff.de procur. & cã vicem actionis repræsentat,f̃m gl.in l.1.ff de edẽ. & si cã non est talis,non sequit̃ ꝯdemnatio, l.siue apud acta.C.de trãsa. hic aũt petens non asserit,ꝙ reus recepit depositum,sed ꝙ confessus est se recepisse,ex tali aũt confessione extra iudicium facta ẽt cũ cã,non nascit̃ obligatio,quia confessio nõ obligat, sed obligationem probat.l.Publia.ff.depo.& iõ post multa ꝯcludit, tale non obtinere. Fatet̃ tñ ꝙ sñia absolutoria non nocebit postea sibi agenti meli⁹ ex ꝯtractu,quẽ probat confessio. Et cum istis dictis trãseũt hic p̃dicti, sed limitant primò, nisi ꝯfessio eẽt non quidẽ probatoria oblõnis tm̃, sed ẽt inductiua oblõnis, vt in ꝯfessione facta in testõ & probata,ꝑ l.1.C.de falsa cã adiecta leg.¶Secũdò, nisi loquere mur in æquitate quadã, quia allegãs cõfessionẽ alle.ꝓbationẽ oblõnis, & per consequens tacitè allegat ipsam oblõnem, & libellus latè interpretat̃, vt in præcedenti qõne, vt hic per do. Abb.¶Tertiò, nisi esset in libello illa clausula, Oĩ melio modo, * &c. qa ꝑ illa sustentabitur dictus libellus, f̃m Imo.hic.¶Quartò,nisi eẽt alia clausula, Petens * in prædictis & eorum quolibet sibi ius & iustitiã ministrari,f̃m Imo.hic,per no.per Cal.in c.2. s̃.de ordine cogni. quas limitationes aliter non confirmo,ne longior sim. ¶Et adde, ꝙ ad hoc, vt probatio testiũ sit efficax in ꝓbãdo mutuo. num sufficeret vn⁹ testis de numeratione, & alter de ꝯfessione tanq̃ singulares, f̃m Bald.in d.l.si ex cautione.in 12.q. & ibi Sali.in vlt.q.qui idem dicit, si libellatum est de numeratione, & vn⁹ testis asserat numerationem de visu, alter solum de cõfessione. Et cũ istis ꝯcordat Bal.in alijs locis, de quibus memini in c.cum causam, s̃. de probat.& in c.licèt ex quadã,vers.vltimò est sciendum.s̃.de testib.tamen tales testes faciunt indicium, f̃m Bal.in d. l.si ex cautione. per c. fi. j. de success.

* Omni meliori mõ. *Adde ꝙ ista clausula posita in libello alternatiuo vel incerto facit valere libellum si postea sequatur electio un⁹.c.1.§.fi.de postul.prala. et habet uim stipulationis & consensus. Bal.in l.1.C. commodo. et Ale. in l.sciendum. de verb.oblig. Quid autem ista clausula operetur,ui.no. in l.cum pater. §. filijs.de leg.2.Im. in l.si cũ nulla. de re iud.Bar.ĩ Authen.ex cã. & ibi Alex.colu.50.C. de lib.præter.*

* Clausula petẽs &c. *Adde Lanf. in c. quoniam contra.de probat.ĩ §. exceptionẽ. nu.8. in fi.Docto.in ca. examinata.de iudici.et ibi Autho. col.6.versi.saluat tamen. Aret.consilio.17.Bar.in extrauag. ad re pri. ver.sine figura. colu.3.Paul.de Castro consilio 163. Ioan.Cald.& Butrig.in cap.2.de ord.cognit.Alex. consilio 42.vol.4. & cons.121.vol. 1.in quibus locis habes effectus isti⁹ clausula.*

ab

ab intest.& idem Bal. in c. fi. s̃.de consuet.& in authẽ. rogati.C.de testib.& potest deferri iuramẽtũ, f̃m Bal. in c.j.circa prin.de contro.inuesti.Nec obst.ꝙ ad dicta testiũ singulariũ non deferatur iuramẽtũ,ut ꝑ Bal.in l. de qbus.ff.de leg.qa nõ ꝓcedit ĩ singularitate,q̃ tñ tẽdit ad eũdẽ finẽ,licèt per diuersa media,ut ꝑ eũdẽ Bal.ĩ d.c.
86 1.Sed ĩ illa q̃ nõ tẽdit ad eũdẽ rei finẽ.¶ Scđò † q̃rũt hic do.An.Im. & do.Ab.Titi⁹ fecit ꝓcuratorẽ ad accipiẽdũ pecuniã mutuò,& ꝓcurator fortè accepit pecuniã mutuo,tñ in instr̃o nõ dr̃.ꝙ acceperit, sed ꝙ confessus fuit se recepisse,vtrùm poterit agi ꝯtra dñm ex tali instrumẽto,si non ꝓbet̃ de receptione pecuniæ?& tenent,ꝙ nõ, vt hic per eos, cum quibus cõcordant Bar.Bald.& Paul.de Cast.in l.2.§.fi.ff.si cer.pet.& Io. And. in Spec. d.ver.sed pone,egi.& Feder.d.ꝯsil.53.& Bar. in l.à diuo Pio.§.sed si emptor.ff.de re iudic.& in l.non abstulit.ꝑ illũ tex.C.de nouatio.& Ang.in l.2.§.fi.C.de quadr.pręscrip.& Imol.in d.§.Chrysogonus.& Pau.de Cast. ꝯsi. vlt.& Pet.de Ancha.& Do.in c.qui generaliter.§.fi.de procur.in 6.& do.Abb. pulchrè in c. cũ olim.el 1.s̃.de of.dele.& Bar.ĩ l.si debitorẽ.ff.de noua.& Ang. & Imo. ĩ d.§.sed si emptor.& Ro. ĩ l.p̃dia.ff.de acq.po.qa aliud est numeratio,& aliud cõfessio,l.1.& fi.C. de dote cau. non nume.& d.l.si ex cautione.cũ gl.& l.assiduis. cum gl.parua,C.qui potio.Et sic mandatũ ad primũ non cõprehendit f̃m,l.diligenter.ff.manda.¶Itẽ cõfessio procuratoris sponte facta non nocet dño, l. si defensor. in prin.cum gl.ff.de in interrog.act.l.certum. §. sed an & ipsos.ff.de confessis. ¶ Item per ista verba. Ad mutuũ recipiendũ, vr̃ dñs cõsensisse de mutuo nãli,arg.l.fi. C. de his,qui veni.ætat.impe.ꝯfessio verò de recepto probat solũ mutuũ ciuile,cui nã non cooperatur,l.2.§.fin. ff.si cer.pet..Ergo confessio est vltra mãdatum. ¶Et cũ istis transeo,licèt contrarium teneat Imo.hic,& in d.l. si debitorem.& in d.§.sed si emptor.& Sal. in d.l.2.§.fi. quia confessio probat numerationẽ,vt dixi in 1.quæst. Sed istud tollitur, quia illa loquunt̃ in cõfessione dñi ꝓbante contra ipsumet dñm, nos de confeffione procuratoris,vt probet contra dñm, à quo non habuit sp̃ale mandatum confitendi. Et ista tollunt quasdam alias ꝑsuasiuas rões ipsorum, quarum coflictus trãscribere
87 non expedit. Et satis instat Ro.in d.l.prædia. ¶Et † ista hñt locum in procuratore constituto ad recipiẽdas solutiones à debitoribus,& ad eos quitandum & liberandum, quia non praiudicat dño confitendo, nisi appareat de solutione,vt propriè loquitur Io. And. dicẽs sic fuisse iudicatum in d.versi.sed pone,egi. maximè quãdo in mandato esset verbum De receptis, vt ꝑ do. Ab. in d.c.cũ olim. Vbi aũt non esset, fit dubitatio de hoc, vt ꝑ Ang.& Imo.ĩ d.§.sed si emptor.¶ Plus dixit Bart. in d.l.2.§.fi.ff.si cert.pet.ꝙ si dixero, facio te ꝓcuratorẽ ad recipiendũ pecuniã mutuò,& ad cõfitendũ te recepisse,adhuc nõ sufficeret dicta ꝯfessio,qa illa verba, Ad ꝯfitendũ,debent intelligi de receptis verè, & hoc non probat ꝯfessio,nisi attestet̃ de numeratione, alias videretur procuratori data ptãs donandi, & hoc non uenit in mandato,nisi exprimatur,& cum opi.Bar.trãsit domi.Ant.hic,& Ang.in d.l.non abstulit.& in l.oẽs.§.fin. C.de quad.præscr.¶Sed cõtrarium in hoc tenẽt quasi omnes,in d.l.2.& Ang.Imo.& Pa.de Ca.in d.l. si debitorem.& Ang.& Imo.in d.§.si emptor.Paul.de Ca.in d.consi.vlt.& Ro.in d.l.prædia.& Sali.in d.l.non abstulit.& Ang.in l.si consensi.ff.quib.mod. pign. vel hypo. sol.quia aliàs illa uerba posita in mãdato, videlicet. Et ad ꝯfitẽdum, essent superflua intelligendo modo præ
88 dicto.¶Item † confessio procuratoris habentis sp̃ale mandatum ad ꝯfitendũ, præiudicat dño, * ac si ipse confessus esset,l.proinde.la 2.§.1.& ibi gl.in verbo,absentẽ. ff.ad l.Aqui.& d.§.sed an ipsos. Et nõ est verũ,ꝙ eẽt donatio,ꝓut dicit Bar. in d.l.2.quia,f̃m prędictos,non sit pręiudicium domino,quin si intra biennium producat̃ illa cõfessio ꝓcuratoris contra dñm, possit dñs opponere exceptionem non num. pec.Sed post biennium habebit recursum ꝯtra ꝓcuratorẽ,arg.l.Lucius.§.tutelæ.ff.de admini.tut.& l.vir ab eo.ff.de do. inter vir.& vxor.& ibi hoc in sp̃ẽ no.Bal.in lect. antiqua, dicẽs,ꝙ non poterit nunc ꝓcurator opponere ꝯtra dictã exceptionẽ non nu.pec.per l gñalr̃.C. de nu. pec. & in subsidium procuratore non existente soluendo putat Ro.in d.l.2.& in in d.l.prædia.ꝙ restitueret̃ actio domino ꝯtra debitorẽ,à quo procurator ꝯfessus est recepisse debitum,arg.l.fi.in prin.ff.de eo,per quẽ factũ erit.& l. fisco.C.de ꝯueni.fisci,deb.li.10.& facit gl.in d.l. in contractibus.in verbo,penitus. Dicit tñ Inn. hic, ꝙ ad opiniones euitãdas aliàs vsus est cautela,ꝙ dicat̃ ĩ instr̃o ꝓcurationis ad ꝯfitendum se recepisse, ẽt si aliter de receptione non ꝯstet,quia tunc indubitanter simplex ꝯfes
89 sio nocebit domino. ¶Et † ista faciunt ad qõnẽ, vtrũ ex instr̃o ꝯfessionis facto ꝑ creditorẽ fideiussori de recepto possit fideiussor agere ꝯtra debitorẽ, aliter non docto de numeratione? ĩ quo Bar.post gl. in l.duobus. §.à fideiussore.ff.de iureiu.& Ro.in d.l.prædia.tenẽt,ꝙ non,per l.idemq;.§.fi.cũ l.seq.ff.mandati.& idem Bar. in l.cum filius.in fin in prin. de verb. obli.¶ Sed cõtrariũ tenet Pau.de Ca.in d.§.à fideiussore.& ꝯs.87.incip. Quòd p̃fata sñia.& Bart. in consi. inci. Titius promisit Sẽpronio eũ indẽnẽ seruare,qa istud instr̃m ꝓdesset debitori, ergo sir̃ fideiussori, arg.l.desideriũ.C. depo. & alleg.Pau.ĩ d.ꝯsi.c.2.j.de fideiusso.Et istud est verius, qñ est solenniter renunciatũ exceptioni non num.pe. vel sunt lapsa tp̃a,de quibu.s̃. Aliàs staret prima opin.quia illa confessio non est irrefragabilis,vt in dictis locis.

* Domino. *Ad de Old.cõsi. 126. inci.natura cuiusque mãdati. quasi per totũ.& Alex. consi.176.inci. in causa & lite.uolu. 6.nu.2.in quibus locis multa pulchra videbis ĩ hac materia.*

Die xvj. Martij, M.cccclij.

SVMMARIVM.

1 *Protocollum an per se probet.*
2 *Protocollo non existente,an instrumentum perdat uires suas.*
3 *Citari an debeant omnes,quorum interest, quãdo aliquod instrumentum reassumitur notario mortuo.*
4 *Notarius,cui relicta sunt in testõ instrumenta leuãda,an poterit ipsa leuare sine licentia iudicis,& absque partium rogatione.*
5 *Notarius an debeat ponere signum suum in protocollo.*
6 *Imbreuiatura quãdo fuit facta super contractu celebrato in scriptis,id est,in quo requiritur instrumentum de necessitate, tunc nullo modo potest extendi per alium notarium,nec per ipsummet tabellionem.Certis tamen casibus potest extendi imbreuiatura,vt nu.7.8.& 9.& 10.11.*
11 *Notarius prohibitur conficere instrumenta an possit proprias rogationes & imbreuiaturas non leuatas extendere.*
13 *Notarius commissus ad leuandum imbreuiaturas notarij mortui si eas leuauerit,cui debeatur salarium, an notario leuanti, an hæredi notarij mortui.*
14 T*abelliones à quibus possunt creari.*
15 *Tabelliones creandi is,qui habet potestatem à principe,an possit eam alteri delegare.*
16 *Instrumenta facta in loco subiecto creanti tabellionẽ, an probent vbique.*
17 *Tabellio imperialis an possit conficere instrumenta in terris Ecclesiæ,& econuersò.*
18 *Tabellio creatus à consuetudine,vel statuto vniuersitati, vel rectoris,an possit conficere instrumẽta inter subditos illius loci extra territorium.*

CAPITVLVM XV.

CVm P. tabellio. ¶Authoritate ordinarij põt notarius exemplare & in publicam formã redigere notas alterius notarij defuncti. H. D. Et omissis superfluis reassumo mãm ꝑ 15.q.¶Priò q̃rit̃, vtrũ ꝓtocollũ, seu ĩbreuiatura ꝑ se ꝓbet?& vr̃,ꝙ sic,qa ex ꝓtocollo extrahit̃ ipm̃ instru

Universidad de Deusto Biblioteca

mentum,qđ probat,ergo fortiùs ꝓbabit ipſum ꝓtocollũ,iuxta illud,Propter qđ vnũquodq; tale, & illud magis tale.
3 ¶Itē,qa † qñ dubitat̃ de fide inſtr̃i, ſemꝑ recurrit̃ ad protocollũ,c.qm̃ ꝯtra.& ibi latè dixi s̃. de prob. Ad idē text.hic, vbi facit fidē, vt alius poſſit publicare. Et ita tenet gl.in l.argentarius.in prin.ff. de edē. & Spe. in tit de inſtr.edi.§.videndũ.uer.no.ꝙ tabellio.¶ In cōtrariũ facit , qa ꝓtocollũ eſt principiũ inſtr̃i nondũ cōpleti.Vñ niſi cōpleat̃, ꝓ nihilo hr̃. Ad idē l. ꝯtractus.C. de fide inſtr.vbi añ cōpletã ſcripturã ꝯtractus non probat̃. Ad idē tex.hic in verſi.defunctus nō ꝑficit.per quē apparet , ꝙ ante publicatione vr̃ ſcriptura imperfecta, quo ad præiudicandũ tertio.Ad idē tex.hic in fi.in uerbo,fidē perpetuã.quæ verba innuũt, ꝙ priùs non faciebat fidē in iudicio.Et hanc partē tenent Bal.& do.Anto.hic,& Io.And.in d.ver.& no.ꝙ tabellio.¶Sed ex dictis do.Abb.& Imo.hic,& Bal.in l.ꝯtractus.C.eo.ti. & in rub.C.eo tit.ver.ſed tertiò quærit̃.& Inſti. de emp.& vend.§.1.in vlt.col.& in l.Lucius.in fin.ff.de milita.teſta.& do.Ant.in c.ex literis.s̃.eo.& Bart.ĩ l.ſi is,q teſtm̃. circa me.ff.de teſta.ꝯſiderant̃ duo caſus. ¶ Primus eſt, qñ protocollũ eſt adeò imperfectũ , ꝙ nō hēt ꝯſonãtiã efficacē,putà,ſi in eo dr̃,Titius vendidit his pactis, videlicet, & nō eſt aliud.& tunc nihil probat,ꝑ d.ꝯtractus. & l.inciuile. ff.de legib.& d.l.ſi is,qui.¶Secundus caſus eſt,qñ apparet,ꝙ notarius non intēdebat ibi aliud ſcribere,tñ quædam erant truncata ꝑ dictionē,&c.& tũc, vt ĩ dicet̃,ſi ꝯtractus erat ꝑ alia verba totaliter ꝑfectus, probat,ſecus,ſi nō erat ꝑfectus.Et iuxta hoc tangit hic do.Abb.an protocollũ debeat legi ꝑtibus de neceſſitate?& ꝯcludit,ꝙ nō,niſi in caſu l.ꝯtractus. C. de fi.inſtr. quia iura exigũt ſolã rogationē,& qa in ꝓtocollo ſunt multa abbreuiata , adeò ꝙ malè pōt partibus legi , vt hic per ipſum,& tetigi in c.1.s̃.eo.
2 ¶Secundò † quærit̃, ſi protocollũ non apparet,an inſtr̃m perderet vires?& dic,ꝙ non,ſ̃m Bal.in rub.C.eo.ver.ſecundò quæro.niſi in caſu §.fi. ĩ Auth.de tabellio. vel niſi ꝯtractus ſit celebratus in ſcriptis, qa primò ſcriptura eſt de ſubſtãtia, & niſi probaret̃ caſu fortuito ꝑdita,non ſtaret̃ ſumpto per l.ꝯtractus.C.de fide inſtr. & l.publicati.C. de teſta. Imminet tñ periculũ notario nō curanti de protocollo,ad cuius ꝯſeruationē ex cōſuetudine tenet̃ , adeò ꝙ pōt puniri pœna arbitraria.Et ſi de inſtr̃o dubitat̃, pōt ipſe torqueri,ſ̃m Bal. plenè in rub.C.eo.Imò incurrit periurium,qa ꝯtrauenerit vni ex capitulis iuratis ĩ creatione,vt ꝑ Hoſt.ꝙ alios in c.ſicut.j.ne cleri.vel mo.Sed tñ docto de amiſſione protocolli competit ei notario actio ꝯtra habentē inſtr̃m,vt edat̃.Et ex eo reaſſumere pōt ipſum,ſ̃m Bal.in l.fi.C.de eden.& Ang.in l.veluti. in prin.ff.de edē.& Pa.de Ca. in l. ſi quis ex argentarijs. §.prætor.eo.tit.vel poſſunt examinari teſtes,qui interfuerunt ꝯtractui,ſ̃m Bar.in l.fi.verſus fi.ff.de tabl.exhiben.& Ang.in l.edicto.C.de edict.diui.¶ Et adde,ꝙ ſi imbreuiatura reperit̃ cancellata,non nocet inſtr̃o,ſ̃m Bar.& Imo.in l.fi.ff.de his,quæ in teſta.deleg. Imò pōt cancellari imbreuiatura,qñ ex ea nō eſt amplius faciēdum inſtr̃m,& ibi tunc eſt dicēdum Cancellatũ, quia reſtitutum parti,ſ̃m Bal.ĩ rub.C.eo.verſ. iuxta hoc quęro,ſed nullo caſu debet abradi,ſ̃m eũ.
3 ¶Tertiò † quæritur, vtrũ in hac publicatione debeant de neceſſitate citari oẽs,quorũ intereſt?& vr̃,ꝙ ſic,per iſtũ tex.in verbo,ad quos ꝑtinet.& ꝑ notata in c.ſignificauit. & c.Albericus.s̃.de teſti.ubi fit mentio de citatione, vt dixi in d.c.Albericus.ĩ prin. & ita tenet Rot. in formis* deci 10.inci.fuit dubitatũ. & Ang.in l.qdã.§.nihil.ff.de eden. & Spe.de inſtr.edi.§.oſtēſo,ver.quaer.* & Bal.do.Ant.& Imo.hic.¶Contrariũ,& meli⁹,tenēt hic do. Car. & Ab. & do.Car.ꝯſ.74.inci.Titius,nũc ſum. in tertio dub.qa illa citatio eſt neceſſaria, quando vnum publicum inſtr̃m, qđ ꝯſumitur.exemplatur,vt in dictis iuribus, & dr̃ j.c.ꝓximo. ſecus in hac publicatione,ſicut ſi ipſe uiuēs exēplaret , non requireret̃ dicta citatio , vt ꝑ Bal.in l.fi.ad fi.C.de edē. quē ſequitur do. Car.in d.cōſ. Ratio diuerſitatis in vtroq; caſu eſt, qa in primo caſu ſtat̃ exēplato, ſicut originali, nec pōt amplius detegi falſitas,ſed in caſu nr̃o,cũ ſemꝑ poſſit recurri ad protocollũ,d. c.qm̃ ꝯtra.non ſubeſt dicta rō,& maximè iſta opin.procedit loquendo de oĩ exēplatione ſucceſſiuè fiēda in caſu huius capituli, ſed vbi iudex gñaliter cōmittit, ſatis pōt fieri vna gñalis citatio eorũ, quorũ intereſſet, ſ̃m do. Abb.hic.Nec prædictis obſt. iſte text. quia bene verum eſt,ꝙ imbreuiatura non pōt leuari,niſi petentibus,quorũ intereſt,ſed ꝙ vltra hoc alij ſint citandi, non dr̃ hic, & ita ſentit Rot.ĩ addit.d.deciſ.io. ¶Quartò† quærit̃,utrũ hēat locũ iſte tex.ĩ notario,cui ex teſtō relictæ ſunt rogationes defuncti,& ĩ hoc Bar.& Ange.in l.ſi quis ex argētarijs.§.nihil.* ff. de eden.& do.Abb.hic,dñt,ꝙ nō, ſed ꝙ iſte tex.loquit̃ in eo, ad cuius man⁹ alio mō ꝓuenerunt notæ. Mouent̃ ꝑ d.§.nihil.cũ ꝯcord.vbi hr̃s, vel legatarius ita tenet̃ edere rōnes,ſicut argētarius defunctus. ¶Cōtrariũ,& melius,tenent Ioan.And..domi.Ant.& Imo.hic,& Hoſt. in ſumma huius tit.§.vlt.verſi.quid ſi tabellio.& Spec. Io.And.in tit.de inſtr.edi.§.oſtenſo,ver. quid ſi aliquis tabellio legat.& Bal.& Pa.de Ca.in d.§.nihil. & Pa. de Ca.in 1.§.eiuſdē legis.qa iſte tex.ſimpl̃r loquit̃,iura aũt in ꝯtrarium adducta loquunt̃ in caſu diuerſo, videlicet in editione rōnũ,q̃ pōt fieri per quēcunq;, nō aũt in publicatione inſtr̃i,quæ non pōt fieri,niſi per tabellionē, vt hic.Et ſ̃m illa iura ſequeret̃,ꝙ hæres,qui non eſſet tabellio,poſſet authenticare inſtrumentum. Dicit tamē Imo.hic,ꝙ practicatur,ꝙ notarius, cui legatæ ſunt rogationes,vel cui hæres eas concedit , petit generaliter licentiam à iudice redigendi eas , & habita licentia ad requiſitionem,quorum intereſt,leuat eas in formã publicam,& dicit do.Abb.ꝙ cautum eſt,ſed non neceſſarium,in hac generali cōmiſſione citare,quorum intereſt.
5 ¶Quintò † quæritur,nũquid in ꝓtocollo requirat̃ ſignũ notarij?& Ang.dixit,ꝙ ſic,cōſi.298.dicens,ꝙ ētſi deficit indictio,vel locus generalis caſtri,vel uillæ, non pōt ex eo leuari publicum inſtr̃m.¶ Sed dom.Car.hic dicit ſe conſuluiſſe,ꝙ valet inſtrumentum releuatum, licèt in protocollo non ſit ſignum notarij, quia etiam in inſtrumento non eſt de neceſſitate,* vt per Io.An.in Spe. de inſtr. edi. in fi.& Bar.in l.ad teſtium.§.ſi quis.ff. de teſta. Et hoc tenet indiſtinctè, qñ mandatũ erat à iudice, vt protocollũ leuaret̃, aliàs aũt dicit ſtandum cōſuetudini;quæ ēt in protocollo pōt facere tale ſignum de ſubſtantia , ſicut in inſtr̃o,& pro hac appoſitione ſigni dicit eſſe vnũ tex.in mũdo, videlicet in l.fi.C.de aſſeſſo.ibi,ꝯſiliarij,ſignumq; ſolitũ eſt chartis imponi.¶ De alijs ſolennitatibus inſtr̃i , vt eſt indictio, locus,& ſimilia,non aperit,ſed in illis Ang.bñ loquit̃,ꝑ ea,q̃ allegaui in c.i.quaſi in fi.s̃.eo.& ita expreſsè no.Io. And.ĩ Spe.de inſtr.edi.§.oſtēſo.ver.quid ſi imbreuiatura.& oẽs Doct.hic , dicētes, ꝙ per iſtũ notariũ ſuppleri non pōt defectus ſolēnitatis,de quibus in auth. vt ꝑponat̃ nomen imper. ¶ Sextò quærit̃,vtrũ iſta decretalis habeat locum , qñ iſtæ notæ ſunt valde inbreuiatæ, maximè per dictionem,&c.vt fit cōiter. Et in hoc conſidera tres caſus.
6 ¶Primus† eſt , qñ imbreuiatura fuit facta ſuper contractu celebrato in ſcriptis.i.in quo exigitur inſtr̃m de neceſſitate,vel ex natura cōtractus,vel partium conuentione,& tunc nullo modo pōt extēdi per alium notarũ,quia ēt per ipſummet tabellionem non pōt extendi, niſi à principio fuiſſet ꝑfectè ſcriptũ, per tex.in l.ꝯtractus.C.eo.tit.Ita ꝯcludũt Hoſt.do. Anto.Imo.Abb.& Bal.in d.l.ꝯtractus.& Io.And.in d.ver. quid ſi imbreuiatura.& Imo. in l.quicquid aſtringēdę. ff.ver.ob.licèt Ang.aliter dixerit in l.Gallus.§.idē credendũ.ff.de lib.& poſthu.quē impugnat Imo.ibi. Et ꝓpter hoc Bar.ibi,& ĩ d.l. ꝯtractus. reprehēdit notarios, q ſcribũt appellationes, vel ſeñas cũ abbreuiaturis, qa tales ſunt actus,q in prima forma debēt eē integraliter ſcripti.Tñ iſti poſſent ſaluari,vbi hoc facerēt ex ꝯſuetudine,ꝑ c.cũ dilecti s̃.eo.ſ̃m Imo.hic.Nec obſt.licèt nō dicat,ꝙ talis ꝯſuetudo videat̃ ꝯtra ſubſtãtialia.actus.Ergonulla,iuxta.gl.in c.nō putamus.de ꝯſuet.ĩ 6.qa ꝙ appellatio ſcribat̃ primò integra , eſt potius de ſolennitate,q̃ de ſubſtantia,vt ꝑ Bar.in l.ſi qs legatũ.ff.de falſis. & Bal.in l.1.§.1.ff.de eden.circa princ. & in l.ſi poſt.C.de iur.& fac.ign. Et aliud eſt ſolēnitas, aliud ſubſtantia, vt no.Inn.in c.qđ ſicut.in gl.mag.s̃.de ele.& declarat Bal. in l.ēt.in 1.col.C.de exec.rei iud.& in repe.l.1.in 3. col. C.de ſac.ſan.eccl.Vñ ꝯſuetudo nō pōt facere, ꝙ ſnĩa,q̃ neq; abſoluit,neq; ꝯdēnat,ſit ſnĩa,qa illud ꝯtra nãm & ſubſtantiã ſnĩæ,nec pōt facere, ꝙ appellatio de pari ad parem valeat,ſed ꝙ ſcriptura,quæ in iſtis hēt interuenire,poſſit ꝑ notariũ extendi , eſt ꝯtra ſolēnitatē , & hoc pōt ꝯſuetudo,d.c.cũ dilectus.
7 ¶Secundus† caſus eſt,qñ imbreuiatura fuit facta imperfectè , adeò ꝙ de mente ſcribētis dubitat̃,vt qa dixit renunciauit,&c. & eſt mã, in qua bñ pōt diuinari,attento iure cōi , vel ꝯſuetudine loci,vel notarij in ſimilib.ꝯtractibus, & illo mō pōt extendi,ſ̃m ꝑdictos,& Bar.in l.2.ad fi.prin.ff.ſolu.mat. & aliquid ꝑ Imo.ĩ c.fi.ĩ fi.j.eo.¶Et ſi extēſio fit ſ̃m cl̃as cōſuetas , pōt fieri nō habita ſcđo loco authoritate iudicis,qa de ipſis cenſet̃ tacitè fuiſſe rogatus abbreuiãs, vt dixi in c.ex literis.in 7.declaratione, s̃.eo.
8 ¶Si † aũt de diuerſitate ſtyli,vel cl̃arũ,erit neceſſaria ſecundo loco authoritas iudicis,ſ̃m Hoſt.hic.& Bal.Ang.& Imo.in d.§.idē credēdũ.& Bal.in rub.C.eo.ver. quartò quæro. ¶ Et ſi notarius vno mō ſolebat interpretari abbreuiaturas ſuas,& alio mō interpretat̃ ꝯſuetudo , ꝑponit̃ interpretatio notarij,ſ̃m Bal.in l.fi.in vlti.col.C.de eden. & do.Ant.in repet.c.fi.s̃. de ꝯſuet. ¶Et ſi notarius ipſe nō hēbat firmũ ſtylum , attēdit̃ ſtylus ꝯſuetus ꝑ ipſum in mã,de qua agit̃ ꝑ alia inſtr̃a leuata ab eo,ſ̃m Bal. Inſti.de emp.& ven.§.1.ad fi. per l.reos,§. cũ in tabulis.ff. de duob.reis.¶Et ſi variabit in eadem mã,attendit̃ vltimus ſtylus ſuus,ſ̃m Bal.& Ange.in d.§.idē credendũ.ꝑ l.ſi mr̃.& ibi vide Bal.C.ne de ſtatu.defun. ¶ Et ſi de vi mo ſtylo nō apparet,recurrit̃ ad ſtylũ cōem,ſ̃m Bal.in d.l.2.in fi.principij,ff.ſol. mat.¶Et ĩ iſtis caſibus dubijs reqrit̃ ēt authoritas iudicis,vt dcm̃ ē. ¶Sed ſi de ſtylo ē certitudo , ſufficiet iudicē ſemel requiſitũ fuiſſe,ſ̃m do. Ant.& Imo.hic,& Bar.ĩ l. argētarius. in prin.ff.de edē. Et vbi ꝯtractus eſt totaliter ꝑfectus,licèt aliæ cl̃æ ſint inchoatæ ēt ſine dictione,&c.pōt inſtr̃m leuari apponendo ſolita,ſ̃m do.Car.hic dicentē,ſe ꝯſuluiſſe, ꝙ valeret leuatio unius ꝓtocolli,ĩ quo dicebat̃ , Petrus dedit tale ꝑdiũ ꝓ cētũ,& ꝓmiſit,& ñ erat ibi aliud,nec dictio,&c. qa intell̃r ꝓmiſiſſe cōſueta,ſecus ſi ꝯtractus non fuiſſet totaliter ſcriptus,ſ̃m ipſum,qui per hoc tentat Bar. in l.ſi is,qui.ff.de teſta.
9 ¶Tertius † caſus eſt, qñ imbreuiatura,nullo mō eſt interpretabilis, niſi abſq; mera diuinatione,& tũc dēt tranſcribi ad literã,ꝓ utiacet,ſ̃m Io. And.& alios hic,& Bal,in rub.s̃.eo.uer.& hoc apparet ꝙ in protocollo.& Archi.in c.iudicet.3.q.7.& Bart.ĩ l. ſi is,q.uer.quæro qñ dicat̃.ff.de teſt.& Arc.in c. iudicet. 3.q.7.¶Et ſi notarius adderet de capite ſuo, vitiaret inſtrumentũ in illo addito ſolũ,ſ̃m Bal.in d.rubr. per l.ſi ex falſis,C.de tranſactio.Si aũt de intepretatione iudicis extenderet̃,ualeret actus,ſ̃m Bar. in d.§.idē credendũ.niſi appellaret̃,ſ̃m do.Ant.hic.¶Et ubi propter magnã obſcuritatem nihil elici pōt ex imbreuiatura , habebit ille,cuius ĩtereſt,regreſſum ꝯtra hr̃des notarij,vt latè ꝑ Io.An.ĩ d.ver.quid ſi imbreuiatura. Quibus nō exiſtentib.ſoluēdo,cōpellet teſtes, q de ꝯtractu ſciunt. vt dicant de ꝯtractu,& fiat inſtr̃m ſ̃m formam c. ſignificauit.s̃.de teſti.Item,ſi in imbreuiatura diceretur,Caſſum & cancellatum de voluntate partiũ,hoc nō nocet parti inſtanti ad publicationē,vt diffusè per Io. And.in d.uerſi.quid ſi.
10 ¶Septimo † quæritur, quæ [a] poſſunt ſubintelligi ꝑ dictionē Etc.poſitã in ꝓtocollo, & ĩ hoc dicas ꝙ ſi alijs protocollis , & inſtr̃is apparere poſſet,qd eēt ꝯſuetus ponere ille abbreuiãs,vbi poſuit, &c. tũc illa oĩa poterũt apponi,quo nō apparēte extēdi pñt ſolũ ſubſtãtialia ꝯtractus, nō aũt accidentalia. Ita docuit Dy.in d. §.idem credendũ, * & ſequit̃ ibi Bar. & Imo.& iō in ꝯtractu mutui,vel depoſiti ſub dictione &c.non cōprehendēt̃ receptũ guarētigię habens a ſtatuto executionē paratã , quia eſt accidētale,nō eſſentiale,ſ̃m Imo.ibi , qui ēt infert,ꝙ ſi notarius ſcripſit teſtm̃ , & dixit hãc ſuã ultimam volũtatē , &c. nō poterũt extēdi verba derogatoria præcedētis teſtĩ, quia nō ſunt de eſſentia,ſed de derogatione dēt clarè conſtare, l. ſi quis in principio teſtĩ. ff. de leg.3. Bal. tñ ibi dixit in hoc tacendũ, quia qō erat in facto,& fortè conſiderauit,ꝙ ĩ clauſula derogatoria erat de eſſentia,quia ſine ipſa teſtm̃ non tenebat. Valeret ēt conſuetudo, ꝙ ſub dictione &c. ĩtelligant̃ aliqua accidētalia ꝯſueta apponi,vt elegāter ꝑ Io.An. de inſtru.ed.§.inſtr̃m.ver.quid ſi a cōtrahētib.quē retuli in d.c.ex lr̃is.7.declaratione.Et ita no.Bal.in authen.ſi quis in aliquo .in fi.C.de eden.Et iſtis adde Bal.in l.hac cōſultiſſima.ĩ prin. C.de teſta.vbi dicit, ꝙ natura hui⁹ dictionis,&c.ē ampliare, vel roborare. Vñ ſi dicet̃ in inſtr̃o , præſentibus talibus teſtib⁹,&c.ex ĩterpretatione hui⁹ breuiloque locutionis ꝓſumerent̃ teſtes eē rogati.Et vide do.Ant.& Imo. in c.ſignificāte.ĩ notabilib.s̃.de reſcr. vbi dñt ꝑ illum text. ꝙ ſub iſta dictione cōprehendunt̃ virtualiter ea,quæ ſunt de nã ſubiectæ mãæ, & idem dicit do.Ant.in c.ex multa.in 1. col.j.de uoto.Et ubi refert̃ alia diſpoſitio proꝑte.& poſtea dr̃ &c. Et cōprehēdunt̃ ſequētia in illo relato,vt per gl.& do. Ab.in c.eſtote.j.de reg.iu.& do. Ant. in c.1.ĩ vlt.col.s̃.de prob.
11 ¶Si aũt † eſſet dictio,&c.extēsè,dic, ꝙ importat idē,qđ dictio.Et alia,vel Reliqua,vt ꝑ gl.1.& Do.in c.deinde.27.diſ.& gl. & in c.ſi illa. 1.q.7.
12 ¶Octauo † quæritur, vtrũ prohibitus cōficere inſtr̃a poſſit ꝓprias rogationes & imbreuiaturas non leuatas extendere?& in hoc dic, ꝙ ſic,ſ̃m gl.in c. accuſatus.§. ad conſcribendas.in verbo,ad ꝓmiſſa.de hęret.in 6.& Spe.tit.de ſtat.mo.§.1.verſ. 27.& Bar.in l.1.§.ſi penes.ff.de tab. exhiben.& Bal.in l.2.in fin.C.de ſent.& interl.om.iud. & in l. neq;.C.de ope. lib.& Ang.in l.ꝑtor.§.is ēt.ff.de eden. & Bal.in l.1.C.de teſta. & Floria. in l. 2.circa fi.ff.de fid.inſtru.Bal.in l.ad teſtium.§.ꝯdōnem.ff.de teſta. et Cal.in ti.de magiſtris.cōſ.2.et Salic.in l.ſi qs decurio.ĩ 1.col.C.de falſis. Sed nō dñt iſti,an in caſu huius decr.ubi requirit̃ notari⁹ ad leuãdas iſtas notas poſſit ro-

* Informis. *Adde dic in nou. & eſt deci. 1. ſub tit. de fide inſtru.*

* Qualiter. *Adde Bald.ibi in addit. in ver.publicatio. & Socin.in conſi. incip.ſubtiliter et*

elegāter abſoluta eſt præſens conſultatio.verſi. & iſtæ duæ reſponſiones. cum verſ.ſeq.p.2. vbi habes quòd inſtrumēti exemplatio debet peti ex iuſta cauſa ab eo cuius intereſt , & ad eius inſtātiam fieri parte citata, iudicis authoritate,& ibi ēt, an & quando præſumatur ſolenniter fcã.

* §.Nihil. *Adde Fulg. ibi & Ale. in §.cogi.in ead.l.*

* Neceſſitate. *Adde Alex.poſt Bar. in rubr.ff.in 1.col.& in l.ita ſtipulatus.§. Gryſogonus.de ver.obl. & Phi.in c.1.ſuprà hoc eo.tit.*

a Quæ. *Adde, ꝙ iſtæ opi. Felini nō eſt vera,quã ēt antea tenuit Bart.in l. argentarius. in 1.col.ĩ verſ.itē no. ff.de edē.vbi dixit ꝙ ſi tabellio ponit ĩ abbreuiaturis dictionē &c.quòd intelligitur, quòd in charta dēt,vel ſolet apponi. Adde ꝙ cōiter tenetur cōtra Bar.qa null⁹ tabellio pōt ſupplere, quãuis poſita ſit dictio. &c. quia ꝓſumitur, ꝙ ali⁹ notari⁹ tãquã nō informat⁹ non pōt talē abbreuiaturã extēdere, ſed ſpectat ad iudicē, vel ex cōmiſſione, vel mãdato iudicis, qa nemo,ēt hæres, pōt declarare mētē defuncti.gl.ĩ l. Pōponi⁹ ſcribit, ſi frumētũ.in pri. ff.de rei ven.Nol. Bar. et alii in l.inter ſtipulantē. in prin.ff.de ver.obl. Ita tenent Bario. Bald.et Angel.et Mod.ĩ l.Gall⁹. §. idē credēdũ.ff. de lib.et poſt.do.An. & alij in iſto tex.*

* Idē credēdũ. *Adde ibi Ale. latiſſimè in 1.col. cũ 5.ſeq. & in l.quicquid aſtringēda. ubi ēt per Ang.de ver.obli. & in l.ſi duo.§. ſi quis iurauit.de iurei.et ĩ l.argētari⁹.ĩ prĩ. & ĩ §. ſi initiũ.de edē.Soc.cōſ.94.inci ꝓſtãtiſſimi.ver. præterea.Sed nunquid notarius publicans protocollũ notarij mortui habēs verbum, &c. poſſit addere clauſulam, quòd venditor conſtituit ſe poſſidere nomine emptoris , vide Alexand. conſil. 28. incip. Viſo & præhabito. nume. vol. 2.*

Universidad de Deusto Biblioteca

gari notarius priuatus officio tabellionat⁹, sed loquunt̃ de extendente propriã rogationẽ, & hoc nõ cõgitaui,
13 sed fortè est idẽ. Nonò † q̃rit̃, cui debet̃ salariũ, an hr̃di defuncti notarij, an isti leuanti? & r̃ndet Bal. hic, ꝙ pro prima scriptura habebit hr̃s, pro secũda verò notarius transcribens. Alleg. l. argentarius. in prin. ff. de eden. & c. 1. & ibi li. n. j. de sym. & q̃a labor & pecunia recipiũt diuisionẽ, l. Seio amico. ff. de ann. leg. Et iuxta hoc dñt Bar. & Ang. in d. l. argentarius. in prin. ꝙ si idẽ tabellio, qui fuit rogatus, leuat instr̃m, debet̃ ei duplex salariũ, ꝑ l. fi. C. de p̃p. agen. in reb. lib. 12. Qua aũt actione agat notarius ꝓ salario, & quõ sibi taxet̃, vide Inn. & q̃d ibi dixi in d. c. 1. An aũt, q̃d ꝑcipit̃ ex ꝓtocollo, dicat̃ fructus, uide Bar. & oẽs in l. diuortio. §. si vir. ff. solu. ma. & Bal. in l. 1. C. de fruc. & litiũ expen. & dr̃, ꝙ nõ, q̃a non dr̃ fructus ille, q non renascit̃. d. §. si vir. vbi latius ꝑ eos. ¶ De
14 cimò † q̃rit̃ ĩtrãdo gl. Inn. q̃s possit creare tabelliones? & omissis varietatibus Doctorũ dic, ꝙ de Papa, Imperatore, vel de habẽtibus ptãtẽ ab eis, & de alijs nõ recognoscẽtib⁹ superiorẽ, clarũ ẽ, ꝙ pñt. * s̃m Inn. & oẽs * hic * Itẽ dic de ꝯsuetudine, ꝑ c. cũ dilectus. s̃. eo. Sed de statuto an possit quẽ facere tabellionẽ, dicit hic Inno. ꝙ nõ, q̃a ꝙ credat̃ pelli mortuæ, est ꝓbatio miraculosa, & supra ius naturale. Vñ cõcedere hanc exorbitantẽ ptãtẽ nõ est ꝑmissum inferiori. Nec mirũ, si ꝯsuetudo põt, q̃a in ea interuenit ꝯsensus principis, s̃m eũ dicentem, neq; ex pacto partiũ dari posse hanc ptãtẽ, sicut restituere famę, legitimare, & similia nõ cõpetunt inferiori, & istud de pacto partiũ tactum fuit in c. 2. s̃. eo. ¶ Sed Host. Io. And. Ant. & Imo. hic tenent ꝯtrariũ in statuto, q̃a nõ est verũ, ꝙ in ꝯsuetudine debeat interuenire consensus principis, vt no. glo. in c. leges. 4. dist. & ibi Domi. dicẽs post alios, sufficere tacitũ ꝯsensum, qui ꝯcurrit ex eo, ꝙ lex approbat ꝯsuetudinẽ rõnabilẽ ꝯtra ius, q̃d ẽt põt dici in statuto, ꝑ l. oẽs populi. ff. de iust. & iur. Et dicit Host. ꝙ hoc põt ꝯsuetudo, q̃a ꝯcurrit ꝯsensus plurium, q̃ nõ hẽt locũ in statuto vniuersitatis, & iõ ita poterit tale statutũ, sicut ꝯsuetudo. Secus dicit in statuto vnius ꝑsonæ. Negant ẽt prædicti ptãtẽ tabellionis eẽ ꝯtra ius, imò s̃m iura uolentia instr̃o tabellionis fidẽ adhiberi. Et cũ istis dictis distinguẽdo inter statutũ ciuitatis & vnius ꝑsonæ trãsit Spe. in tit. de instr. edi. §. restat. versic. sed quis põt facere. &
* do. Ant. dicens, hanc esse cõem * in c. per venerabilẽ. in vlt. char. j. q filij sint legi. Sed ꝙ statutũ possit, tenet Bal. ĩ c. cũ dilectus. s̃. eo. & l. rescripta. C. de p̃ci. imper. offer. & in l. instr̃a. in vlti. col. C. de probat. & in tractatu suo de tabellionibus in 1. & 2. q. & ĩ rub. s̃. de ꝯsue. & in l. cũctos. in lectu. ver. vlterius quærit̃ circa statuta. C. de sum. Tri. & Bar. in l. 1. ff. de of. procon. & leg. & tñ nõ exprimit̃ ĩ istis locis de statuto singularis personæ, sed vniuersitatis. ¶ Sed do. Car. hic solenniter loquens, dicit nullam esse differentiam in hoc inter statutũ & cõsuetudinẽ, quia in secularibus vtrunq; valet, d. l. omnes populi. Vñ dicit se putare, ꝙ rector vniuersitatis laicorum possit facere statutũ de tabellionibus pro se creãdis. Sufficit. n. ꝙ non reperitur prohibitũ, & negat rõnẽ Inn. ꝙ sit ꝯtra iura, quia non repugnat iuri naturali, sed solum iuri positiuo, cũ probationes, quantũ ad efficaciã & formã, sint de iure positiuo, vt in duob. titulis p̃cedentibus, & in isto. Sed ꝯtra ius positiuũ valet statuta inferioris magistratus s̃m ius ciuile, d. l. oẽs populi. Et si repugnarent ista iuri naturali, nõ essent ꝑmissa principi, ꝑ no. ĩ c. q̃ ĩ ecclesiarũ. s̃. de const. & in l. fi. C. si ꝯtrà ius, vel vtl. pub. sed sunt p̃ter ius nãle, & qui nõ põt statuere ꝯtrà, põt statuere præter, s̃m do. Car. & Inn. in c. extuæ. j. de cle. non resi. & facit gl. in verbo, tolli. in cle. ne Romani. de ele. & pro hoc c. cũ dilectus. s̃. eo. vbi cõsuetudo operatur, ꝙ persona priuata faciat scripturã authenticam, & nulla subest rõ, quare non sit idẽ in statuto, s̃m eũ, & dicit facere no. in c. Romana. §. ne clerici. de fo. cõp. in 6. Idẽ tenet hic do. Abb. dicẽs hoc posse magistrat⁹, seu dños iurisdõnẽ hñtes, imò refert Spe. in d. ver. sed quis põt sentire, ꝙ p̃lati in eorũ iurisdictione, seu spũalibus ꝑtinẽtibus ad eos, pñt tabelliones creare, & facit s̃m ipsum, c. q̃m. s̃. de ꝓbõ. & c. abbate. & q̃d ibi not. de re iud. in 6. Et idẽ de statuto inferioris, ẽt nõ vniuersitatis, firmat Pet. de Anch. in cle. 1. in 10. not. de excel. p̃l. allegando Host. in summa huius titu. §. q̃ sunt sub §. clericis. ver. cũ igit̃. Idem tenet Bar. ĩ l. nec ei. §. 1. ff. de adop. q̃a eius est creatio, cui⁹ ẽ remoto. §. 1. ĩ Auth. de armis. & §. pe. ĩ Auth. de tabel. Sed inferior magistratus põt priuare tabellionatu ex cã, l. iubem⁹. §. his tabellio. C. de sac. sãn. ecc. Ergo, &c. Imò facili⁹ ꝑmittit̃ creatio, quã exauthoratio. Patet ex c. Felix. & c. si aũt. 15. q. 7. Ex quo princeps sibi nõ reseruat, tacitè ꝯcessit ĩferiori, arg. c. nuper. j. de sent. exc. Et multas alias rõnes adducit Io. An. idẽ tenẽs ĩ d. vers. sed q̃s possit. & istud veri⁹. Et istis adde, ꝙ qui põt creare tabellionẽ, põt creare hoĩem ẽt sibi nõ subditũ, s̃m Bal. in l. cũ q̃dã. in prin. ꝑ gl. ibi. ff. de iuris. om. iud. & latiùs do. Ant. in d. c. ꝑ venerabilẽ. in pe. char. Et sir̃ sibi subiectos põt creare tabelliones extra suum territoriũ, ꝑ ea q̃ de actibus volũtariæ iurisdõnis latè ponit Bal. in l. 2. ff. de offi. ꝓcon. & leg. & in l. emancipari. ff. de adop. vbi idẽ dicit de legiti
15 matione. ¶ Vndecimò † q̃rit̃, vtrũ hñtes à principe ptãtẽ creãdi tabelliones possint eã alteri cõmittere? & dr̃, ꝙ nõ, q̃a ea, q̃ sunt volũtariæ iurisdõnis, non pñt alteri delegari, vt est gl. in l. ab ea parte. ff. de ꝓbat. per q̃ ita tenet Bal. in l. gesta. in 1. col. C. de re iud. & l. 3. post mediũ. C. q̃n ꝓuo. nõ est ne. & s̃. in rub. de off. de leg. & facit, q̃d ipse no. in c. fi. in fi. s̃. de of. dele. vbi dicit, ꝙ facultas non põt alij alteri delegari. facit ẽt q̃d no. Bar. in l. & q̃a. ff. de iurisdi. om. iud. & latiùs Pet. de Anc. in cle. 1. in 3. oppo. de of. dele. vbi dñt, ꝙ hñs nudũ articulũ non iurisdõnalẽ expedire, non põt hoc alteri delegare, & est tex. in d.
16 c. vlt. §. fi. de of. dele. ¶ Duodecimò † q̃rit̃, vtrũ instr̃a facta in loco subiecto creanti tabellionẽ ꝓbent vbiq;. & dicendũ est, ꝙ sic, s̃m oẽs Doct. hic, & hoc à quocunq; sit creatus tabellio. Idẽ Rota in for-
* mis. * deci. 29. inci. instr̃a confecta. & * Bar. in l. 1. C. de emanci. lib. & Bald. in c. cùm dilectus. circa prin. s̃. eo. & ĩ d. l. cũctos. in pe. char. ver. nunc q̃ro circa hoc. & do. Anto. in c. ꝑ venerabilẽ. in pe. char. j. qui fil. sint legi. & Do. ĩ c. Romana. §. fi. de fo. cõpe. in 6. & Pe. de Anc. in repe. c. 1. in 25. char. versi. uenio ad tertiũ. ff. de consti. & Bar. in l. nec ei. §. 1. ff. de adop. ¶ Et nõ dr̃ in dictis locis, ꝙ probent solũ inter homines loci, in quo sunt ꝯfecta, si alibi agant, sed loquuntur simpl̃r, & sentiunt, ꝙ ꝓbent ꝯtra quoscunq;, ex quo eorũ origo est iuridica, & hẽt authoritatẽ & principiũ cũ oĩ necessaria solẽnitate approbata a iure cõi. Vñ ius ꝓbationis ortũ à principio, non tollit̃ mutatione loci, s̃m Bal. in d. l. cunctos. & ita credo. Bene uerũ est, ꝙ vbi aliqua scriptura sortit̃ virtutem solũ à spãli ꝯsuetudine vnius loci, licèt illa scriptura ꝓbet inter subditos illius loci, vbicunq; sint, nõ tñ inter alios nõ subditos, q̃a cõsuetudo non extẽdit̃ ad alios, vt ꝑ Bar. quẽ sic intelligo
17 in d. l. exẽpl. oĩ 2. col. ¶ Decimotertiò † q̃rit̃, vtrũ tabellio imperialis ꝯficere possit instr̃a in terris ecclesiæ, & ecõtrà Apostolicus in terris Imperij? & ĩ hoc do. Ant. do. Abb. & Host. & do. Ant. ĩ l. sicut. j. ne cle. uel mona. tenent, ꝙ nõ, ꝑ notata in c. ꝑ uenerabilẽ. j. q fil. sint legi. vbi sic dr̃ de legitimatione. Sed ꝯtrariũ tenet hic Imo. & do. Ant. in d. c. ꝑ uenerabilẽ. & Bal. in tractatu suo de tabellionibus, in 6. q. & Bar. in l. apud ꝓcõsulẽ. ff. de manumis. vind. & Domi. in d. §. fi. & Bal. in ꝯclonibus Spe. in isto tit. in 4. col. et do. Abb. latè in d. c. sicut. Ita refert tenere ibi Gasparem Cal. Pet. de Anch. et domi. Card. Et idẽ satis vult do. Ab. hic, dũ d̃t, ꝙ isti nõ pñt, nisi ꝯsentiẽtib⁹ ꝑtib⁹. Et ita ẽt sentiũt p̃dicti. Mouent̃, q̃a isti sunt actus vlũtariæ iurisdõnis, et ptãs notarij ẽ ꝓrogabilis, et agit̃ solũ de p̃iudicio ipsorũ rogãtiũ, vt in §. 1. ĩ Auth. de tabellio. * & ita se hẽt ꝯsuetudo, q̃ in talib. multa sustẽtat, c. cũ dilect⁹. s̃. eo. Secus est aũt ĩ legitimatione, q̃a interdũ fit sine ꝯsensu eorũ, quos tangit, vt ꝑ Bar. ĩ l. gallus. §. & quid si tñ. ff. de lib. & posth. & vide, q̃d dicet̃ j. q.
18 vlti. ¶ Quartodecimò † quærit̃, vtrũ tabellio creatus a ꝯsuetudine, vel statuto vniuersitatis, vel rectoris certi territorij, possit ꝯficere instr̃a inter subditos illius loci extra territoriũ? & dic, ꝙ sic, s̃m Bal. ĩ c. cũ dilectus. circa prin. s̃. eo. & in d. l. cũctos. & do. Ab. in c. sicut, & Pet. de Anc. ĩ d. repet. c. 1. quia hoc est offĩn, cui nõ est annexa iurisdõ, nec est eius ptãs inter subditos limitata territorio, ꝑ l. quæro. ff. de sol. Et dicit Bart. in d. l. cunctos. hoc tenendũ, salua substantia veritatis, licèt do. Ab. hic aliter dicat, q̃a s̃m ipsum alibi non est publica ꝑsona, sed põt, quo ad istos, cẽseri publica. Et idẽ, si stãdo in territorio ꝯficeret instr̃m inter nõ subditos creanti, q̃a efficiunt̃ subditi saltẽ rõne ꝯtractus, c. fi. s̃. de for. cõpe. s̃m do. Ant. in d. c. ꝑ venerabilẽ. & do. Ab. hic. ¶ Quintodecimo, & vltimò quæritur, vtrũ tabellio, de quo proximè dictũ est, possit ꝯficere instr̃m inter nõ subditos extra territoriũ? & videret̃, ꝙ sic, q̃a de ꝯsensu partiũ põt ꝓrogari ptãs tabellionis. vt s̃. q. 13. & notat do. Abb. ĩ d. c. sicut. in antep. col. & Bal. in l. repetita. ad fi. C. de epis. & cle. & gl. in §. pe. ĩ Auth. de tabellio. & Bal. in l. iubemus. §. sanè. C. de sacros. eccl. & ita ẽt no. Spe. in d. §. restat. ver. q̃d de his. ¶ Cõtrariũ tenet Io. And. ibi, & Im. hic. & Do. in d. c. Romana. & Bal. in Spe. in isto tit. in 4. col. & dñs Ant. in d. c. ꝑ venerabilẽ. & Bart. ĩ d. l. nec ei. §. 1. Et fuit opi. Gui. de Cug. ĩ l. repetita. C. de epi. & cle. Et ꝙ ptãs istorũ iõ sit prorogabilis, tenet Bal. in l. 1. in fi. ff. de iud. & dñs Abb. hic ꝑ d. c. Romana, §. pe. Et q̃a talis ĩnitit̃ authoritate creãtis, & nõ põt plus, q̃ ille, extra metas sibi ꝯcessas exercere officiũ nõ põt, & ad iura loquẽtia de ꝓrogatione, loquunt̃ de hñte iurisdõnẽ, quæ ꝓrogari põt, istud verò est nudũ offĩn, d. c. sicut. Imò dixit Bal. in l. 1. in 3. col. C. ne filius ꝑ p̃re, ꝙ si statutũ dicit, ꝙ ꝯtra instr̃m nulla exceptio, q̃uis peremptoria, possit opponi, tñ põt opponi, ꝙ notarius ꝯfecit extra territoriũ, in quo fuit creatus. ¶ Et ꝑ hæc passus est dubis, sed ista 2. pars est verior. Prima aũt saluari põt, vbi ꝯsuetudo aliud dictaret, d. c. cùm dilectus. Item põt saluari in notarijs, qui sunt iudices chartularij, qui sunt maioris ꝓrogatiuæ, q̃ alij, vt ꝑ do. An. in c. 1. in pen. cha. s̃. eo. & gl. & Bar. in l. fi. C. ubi & apud quẽ. & do Ab. in c. sicut. de ꝓba. & ptãs talium põt prorogari, s̃m gl. & Bar. in l. 1. ff. de iud. & Ang. in l. Seius. C. de do. Non obst. dicta in 13. q. q̃a rõ spãlitatis est fortè in notarijs Papalibus, & Imperialibus ꝑꝑ maiorẽ dignitatẽ, & ita expresè sentit Rot. deci. inci. Instr̃a & Do. in d. c. Romana. Vel dici põt, ꝙ illa nõ ꝓcedũt, nisi ex ꝯsuetudine, si tenerem⁹, ꝙ offĩn tabellionis nõ sit prorogabile, in quo sunt opiniones, vt est dictum. ¶ Vltimò no. duo. Primò, ꝙ pars põt dictare instr̃m ꝯficiendũ a notario, s̃m do. Car. & do. Ab. hic ꝑ c. cũ redemptor. in verbo, dictauimus. 12. q. 2. Secũdo not. ꝙ q̃n ꝓtocollũ seu originale est suspectũ, licèt sumptũ ex eo sit clarũ & legibile, non põt peti missio ĩ possessionẽ ex bñficio legis, edicto. C. de edi. diui. quæ requirit instr̃m purũ & in nullo suspectũ. Ita Bal. in cõsi. incip. In q̃one. Meneti, Laurentij. Crederẽ tñ, ꝙ si ꝓbarent, caducitatẽ, vel corruptionẽ originalis superuenisse post exemplationẽ, sustentaretur instr̃m.

** Quod possũt. Adde Alex. in l. nec ei. §. 1. ff. de adopt. & in l. 1. §. fin. de verb. oblig. Ioan. de Lign. in tracta. de sentent. execu. char. 2. uer. secundo dicebam. & Old. consi. 75. incipiẽ. quis possit creare notarium.*

** In formis. Adde quod est deci. 5. sub tit. de fi. instrument. in neu.*

** De tabellio. Adde Ang. ibi. et Bald. in Marga. in versi. notarius. versi. 15. in fi.*

SUMMARIUM.

1 Scriptura qualibet faciens ad instructionem alicuius causæ potest peti exemplari.
2 Delegatus ad causam non potest interponere authoritatem instrumento exemplando, nisi specialiter ad hoc sit delegatus, licèt tale instrumentum spectet ad causam.
3 Exẽplatio ĩstrumẽtorũ corã q̃bus iudicib⁹ fieri põt Adde nu. 4.
4 Exemplatio instrumentorũ debet fieri auctoritate iudicis, aliàs non valet. Fallit primò, nisi partes consentiãt, quòd notarius publicet. Post nu. 4. versi. regula autem istius tex.
5 Exemplum sumptum per eũdem notarium ab instrumẽto, quod ipse confecit, facit fidem, sicut instrumentum orginale.
6 Iudex, cuius auctoritate instrumẽtum exẽplatur, dẽt citare partẽ cuius ĩterest. Ista regula patitur fallẽtias, vt n. 7. 8. 9. 10. 11.
12 Exemplans instrumentum debet esse notarius.
13 Exemplum instrumenti solenniter sumptum eandem uim habet, sicut originale. Hæc regula limitatur, vt hic, & habet fallentias. Et de hac regula tractat vsque ad finem c.

CAPITVLVM XVI.

SI instrumenta. ¶ Instr̃m exẽplatũ per notarium authoritate ordinarij eandẽ uim hẽt cũ originali. ¶ Not. † primò ibi, instr̃a 1
s̃m Inn. & do. Ab. iũcta l. 1. ff. de fide instr. vbi instr̃m dr̃ ꝙ instruit causam, ꝙ oĩs scriptura faciẽs ad instructionẽ alicui⁹ cãæ põt peti exẽplari, & idẽ est s̃m Hos. de oĩ ꝓbõne porrigẽte sufficiẽs documẽtũ, & ubi ẽ timor amittẽde ꝓbõnis, & sic, ẽtsi sint dcã testiũ, ꝑ c. Alberic⁹. s̃. de testi. facit l. Aq̃lia si deletũ. ff. ad l. Aq̃liã. ¶ Et iuxta hoc tãgũt ẽt latissimè Inn. dom. Car. do. Ant. & alij hic, de publicatione testĩ, q̃n sit necessaria? & veritas ẽ, ꝙ si est testm̃ nũcupatiuũ. i. ꝓlatũ a testõre in p̃ntia notarij, & testiũ, iuxta l. hac ꝯsultissima. C. q̃ testa. facc. pos. & istud nõ indiget publicatione, si postea scribit̃ ꝑ tabellionẽ cũ solẽnitatib debitis, aliàs indiget publicatiõe, adeo ꝙ si añ publicationẽ testes morerentur, nõ ꝓbaret, l. si vnus. C. de testa. nisi de ipsa scritura fuisset fcã mẽtio ꝑ testõrẽ notario faciẽdo eũ rogatũ, ꝙ illa erat sua vlti. volũtas. ut hic ꝑ do. Ab post alios, & ꝑ Bar. in l. 1. §. si q̃s neget. ĩ 1. co. ff. quẽad. testa. aper. & latius in l. 2. ĩ prin. eo. ti. & aliq̃d in l. ꝯficiunt̃. ad fi. prin. ff. de iur. cod. & in l. 2. ꝑ illũ tex. C. quẽad. testa. aper. & ĩ l. publicati. & ibi Bal. & Pa. de Ca. de testa. & plenè Bald. in auth. si q̃s in aliquo. in antep. col. C. de edẽ. & rub. C. de fid. instr. in pe. col. & Host. ĩ isto ti. §. fi. versi. & testm̃. & latissimè, quo ad practicã in Spe. de instr. edi. §. ostẽ-
2 so ver. & no. ꝙ testm̃ vsq; ad fi. §. ¶ No. † scd̃o ibi, ordinario, vel delegato ab eo spãliter. q̃a ex hoc verbo Spãliter, infert̃, s̃m Io. And. & alios hic, ꝙ delegatus deputatus ad cãm nõ p̃stat authoritatẽ huic exẽplationi, ẽt si instr̃m faciat ad cãm illam, sed oportet, vt spãliter ad hoc deputet̃, q̃d dicit do. Ab. eẽ notandũ. Sed dicit do. Car. ꝙ istud cõiter nõ seruat̃, & ꝙ imò delegati faciũt scribi delegationẽ, & mandãt adhiberi ꝑpetuã fidẽ, vt ꝑ gl. & Doc. in c. cũ in iure. s̃. de offi. dele. sed dicit, ꝙ illud valet ꝑꝑ authoritatẽ iudiciariã, itẽ, q̃a acta faciũt fidẽ, c. cũ in iure. vbi gl. & c. q̃m. s̃. de ꝓba. & c. cãm. s̃. de te-
3 sti. & ꝑ Inn. in c. fi. s̃. de ꝓba. ¶ Põt † aũt exẽplatio fieri corã ecc̃ico, nedũ inter clericos, sed inter laicos, nõ solũ pro rebus ecc̃lis, sed ẽt merè t̃palibus, si sumus in terris ecclesiæ, si aũt in terris ĩperij, merè t̃palia exẽplabũtur corã seculari, alia aũt pia corã ecclesiastico, ẽtsi eẽt testm̃ non in piã cãm, q̃a ĩterest ecclesistici, ꝙ testã adimpleant̃, s̃m Inn. Host. & expressius do. Ant. & Imo. hic, ꝑ quibus in eo, ꝙ dicũt de testõ, facit q̃d hr̃ ꝑ Host. & alios in c. Ioãnes. j. de testa. vbi dr̃, ecclesiasticũ eẽ cõpetẽtẽ pro executione quorumcunq; testõrũ, & dicit Imo. in c. relatũ. el 1. in 2. col. eo. tit. se consuluisse, ꝙ cõtra laicũ põt agi corã ecclesiastico pro relicto ad pias
* cãs. Et istud de testõ cõiter tenet̃, licèt aliud dixerit do. Abb. hic, ꝙ gl. 2. Host. do. Ant. & Imo. ĩ c. si hr̃des. j. de testa. ¶ Et † appellatione ordinarij ecclesiastici intelligi põt ẽt de uicario epi, cũ hẽat ordinariã, vt no. gl. in c. 2. de offi. or. in 6. & Inn. ĩ c. Romana. de offi. or. eo. li. & gl. et Do. qui hoc limitat ĩ c. perlectis. 25. di. cum ꝯcor. Secus in vicario foraneo, s̃m do. Ab. hic propter gl. in clem. 2. in uerbo. fo* raneo. de rescri. ¶ Regula autẽ istius
* text. ꝙ requirat̃ authoritas iudicis, fallit primo, nisi ipsæ partes ꝯsentiãt, ꝙ notarius publicet, s̃m Ioan. Andr. domi. Anto. et expressius Imo. hic, et

** Iudicijs. Adde, Quid si instrumentum publicũ sit exemplatũ per plures tabelliones asserentes se vidisse*

Universidad de Deusto Biblioteca

vidisse & auscultasse instrumentū non abolitum, non cancellatum, & se vidisse ac cognouisse literam talis notarij, & hoc parte non citata & sine iudicis authoritate, an fidem faciat et ei credatur, dic quòd non, vt per Soci. in cons. 221. incipien. cum in præsenti consultatione, vers. sed non obstan. cir. med. cū vers. seq. in 2. par. Sed quid de īstrumētis sumptis ex alijs instrumentis parte non citata, vbi etiam non constat de notariatu illorum qui dicta exempla sumserūt, & scripserūt, an in antiquissimis faciant probationem, & sit eis fides adhibēda, vide eund. Socin. in consil. 187. incip. in cōtrouersia quæ uertitur, in 2. par.

Bar. in auth si quis in aliquo. in 2. col. de edē. & do. Ant. & Imo. ī c. 1. in vlti. char. s̄. eo. & Bal. ī l. 2. ff. de fide īstr. & do. Abb. in c. Albericus. ī pe. col. vers. aduerte tñ. s̄. de testi. vbi ita dicit limitari istum tex. qa vt dicit hic Imo. ex quo p notariū exēplat̄, & de hoc rogat̄ corā testibus, tale testm̄ hñs solēnitates debitas, ēt sine authoritate iudicis debet valere. Et ista decretalis intelligat̄, qñ de voluntate vnius partis tm̄ scriptura exēplat̄ p tabellionē. Et idē firmat do. Car. in d. c. Alberic⁹. in fi. dicēs, se ī pluribus ɔtractibus fecisse extēdi pcuratoria & delegationes de ɔsensu partiū scribēdo, ꝙ ptes rogauerunt de hoc volentes ppetuò credi, & tunc valet ēt sine hac solēnitate, qđ dicit esse vtile. ¶ Et si diceret̄, talis notarius nō fuit rogatus de contentis in instro, ergo de hoc non pōt facere tale instrm̄, ꝙ valeat, p doctri. Inn. ī c. qm̄ ɔtra. s̄. de proba. rñdet̄ de mente Imo. hic, & p Inn. ꝙ si partes ɔfitent̄ vera esse, q̄ continentur ī illo instro, tunc illud exēplatū faciat fidē, tanq̄ cōfessio & pactū plenè pbās inter ipsas ptes, p l. optimā. C. de ɔtrah.
5 stip. ¶ Fallit † scđo, nisi exemplū sumat̄ ab eo, qui scripsit originale, quia probat sine authoritate iudicis, fm̄ Bar. Bal. & Sal. ī auth. si quis ī aliquo. C. de eden. qui ad hoc inducūt l. si qs. §. prohibet ff. de edēdo. & est bonus tex. in l. vnū testm̄. & ibi gl. & Bald. ff. de testa. & tex. in c. dudū. j. de cōuer. ɔiug. & idē tenet Spe. de instr. edi. §. postq̄. ver. 1. & Bal. in l. 2. in 9. q. C. de testa. & in l. nostrā. eo. titu. vbi p hoc alleg. not. per Bar. in l. Sempronius. ff. de leg. 2. Et idem no. Bar. in l. fraudē. § neq; ff. de iure fis. & in l. si quis. §. ptor. & ibi ēt Ang. ff. de edē. & do. Ant. ī c. 1. ī vlti. char. s̄. eo. & do. Car. & do. Ab. in d. c. Albericus & Bal. in l. 2. ff. de fide instr. nisi ɔtractus requireret scripturā, qa tūc in prima scriptura stat substantia, & nisi pbet̄ illā esse deperditā, exēplū manu eiusdē notarij non faciet fidē, fm̄ Bal. in rub. C. eo tit. & sequit̄ Ro. in l. sciendū. ff. de ver. obli. dicēs ita posse intelligi tex. & Bar. ī l. 1. § si quis in duobus ff. de bo. pos. fm̄ tab. & p hoc ēt inducit tex. in §. illud. ī Auth. de tabellio. ¶ Fallit ēt dicta regula in alijs casibus, in quib. exēplū absq; illa solēnitate pbat,
6 de qbus. j. in vlt. nota. ¶ Debet † aūt iudex authoritatē interpositurus huic explationi facere ptē citari, fm̄
* Inn. & oēs * hic, & Bar. in d. auth. si quis in aliquo. cū multis alijs, quos ptinenter allegaui ī d. c. Albericus. & dicit ibi do. Car. ꝙ per hoc reprobantur insinuationes instrorū, q̄ quotidie fiūt pte nō citata, & dicit se vidisse multos ī hoc errare, & dicit do. Car. hic, tu redargues multa exēplaria diebus tuis, qa gñlr siue instrm̄ sit exēplandū, siue scriptura sit sumenda de archiuo, & quomodocunq; fiat exēplatio scripturæ, semp sunt vocandi, quorū interest, aliàs nullā fidē facit, fm̄ ipsum. Et adde, ꝙ si p secularē citādus est clericus, iudex hortari eū faciet, vt cōpareat, & p hoc inducet sciam exemplationis, fm̄ Bal. hic, vel fiet citatio monitoria, sed nō arctatoria, putà, si sua putauerit interesse, fm̄ Bal. ī l. testamēta. C. de testa. & Pet. de Anc. ī regula, ea q̄. ī 16. q. de reg. iur. in 6. & Ang. ī l. 1. §. hæc stipulatio. ff. si cui plus q̄ per l. Fal. & Sal. in l. ɔsulta diualia. C. de testa. Et qñ psona, quam exēplatio tangit, est certa, illa citat̄, vt per Bald. in l. 2. C. de testa. & do. Abb. ī c. abbate. j. de verb. sig. & sufficit citatio ad domum ī proposito, fm̄ Ang. in §. & hoc insuper. in Auth. vt spōsalitia largitas. de quo in simili p do. Ant. in c. si. in vlt. char. s̄. de eo, q mit. ī pos. &
7 Imo. in cle. cām. de elc. ¶ Istud † aūt de citatione fallit in certis casib. quos nō dixi ī d. c. Albericus. quia fallit primò, nisi exēplatio fiat p illū tabellionem, qui ɔfecit
* originale instrm̄ fm̄ Rot. deci. 10. * incip. Fuit dubitatū ī formis. & do. Anto. & Imo. hic, & do. Ab. post Inn. in dicto cap. Albericus & Bart. & in d. auth. si qs in aliquo. & facit d. l. vnū testm̄. qđ dictū est. s̄. ī vna fallē. ¶ Fallit secūdò, nisi pars, quā tangit exēplatio fuerit citata ad ɔtradicendū ipsi exēplato & nō ɔtradicit, fm̄ Rot. in for-
* mis, decis. 263. * incip. Licèt fm̄ do.
8 Ant. & Imo. hic. ¶ Fallit † tertio, qñ ageret̄ de īnouādis priuilegijs, vel in curia Romana, cū trāseat p multas manī, fm̄ do. Ant. post Host. ī c. venerabilis. j. de ɔfir. vtili. vel inuti. & do. Abb. ī c. ex parte. el 1. circa prin. j. de priuil. & Arch. in c. ɔtra morē. 100 distin. & Spe. de instr. edi. §. ostēso ver. porrò. & do. Ant. & Imo. hic, secus, si extra curiā, vt p do. Ant. & do. Ab. in c. cū dilecta j. de ɔfirm. vtil. vbi pleniùs vide. ¶ Fallit
9 quartò, nisi † exēplatio īstri fiat de mādato Papæ & authoritate ordinarij, qa nō requirit̄ citatio fm̄ Host. ī c. puenit. j. de fideius. quē sequit̄ ibi Imo. in vlt. col. ¶ Fal
10 lit † quintò, qñ īminet periculū ī expectādo partē, qa fiet exēplatio saluo iure absentiū, fm̄ Inn. & alios hic, quos multū sequit̄ Ang. in d. auth. si qs in aliquo. & Bal. s̄. in rub. de off. dele. & faciūt multa, q̄ scripsi in c. 2. vers. sexto limita. s̄. de testib. & adueniēte illo, cuius interest, dēt sibi intimatio fieri, arg. c. qm̄ in prin. s̄. vt lit. non cōte. & eo cōparente dēt sibi exhiberi originale pp vitia intrinseca, & īuisibilia, aliàs nō eēt sibi ɔsultū. p pdicta
11 fm̄ do. Abb. hic. ¶ Fallit † sexto, nisi aduersarius sit pñs & sciens, fm̄ Io. And. ī simili ī c. fi. de ele. ī 6. & Bar. in l. 1. ff. de ius voc. & doct. in c. 1. s̄. de re iud. Secus, si esset sciens, licèt nō pñs, qa adhuc reqrit̄ citatio, fm̄ Hos. do. Ant. & Imo. hic. Pro qb. facit doctr. Dyni in regula, eū, qui certus. de reg. iu. in 6. vbi fit citatio ad aliū finē, q̄ simplr certificandi, nō hēt locū illa regula, & idē Bar. in l. denunciasse. in prin. ff. de adult. Ant. in c. fi. j. de emptio. & vendi. cū ɔcor. ¶ Not. tertio ibi, diligeter inspecta. qa p hūc tex. reprehendit̄ hodierna practica, p quā ipsi notarij dñt se īspexisse, &c. nā hoc eis cōmissū nō est, sed iudici, q̄uis vltra īspectionē iudicis ladabile sit, vt ipsi ingrāt, iuxta ea, q̄ dixi ī c. qm̄ ɔtra, ī 5. q. s̄. de pb. post Inn. ibi quē ad hoc alleg. do. Ant. & Im. hic, & nō sufficit, ꝙ iudex mādet exēplū fieri, sed reqrit̄, vt pri⁹ de rei iustitia cognoscat, vt hic, & ex quo iudex, vł deputat⁹ ab eo hēt īspicere, nō posset hoc alteri cōmittere, fm̄ Bal. ī auth. sed nouo iure. versi. dubitat̄ tñ. C. si cer. pet. quia sensus visus est īseparabilis à pprio subiecto. Alle. gl. ī §. is aūt. ī Auth. de īstr. cau. & fide. & nō ē opus examinare testes descriptos ī īstro, fm̄ Bal. hic, & uitia uisibilia, vt abrasio ī loco suspecto, & similia, īpediūt exēplationē, secus, si īuisibilia, vt cōfectū ab excōicato, fm̄ Host. Io. An. & do. Ant. & Imo. hic. qa primo casu tolleret̄ remediū īpugnādi, nō ī secūdo, fm̄ do. Ab. ibi, & ad hoc vide, q̄ hñr maximè p Bal. ī l. fin. C. de edic. diui
12 Adr. Tol. ¶ No. † quartò ibi, publicā, ꝙ oportet, vt psona exēplās sit tabellio, & p hūc tex. ī singulari loquetē reprehēdunt̄ dicētes, ples reqri, vt p Io. And. ī isto ti. §. ostēso. versi. sed nunqd. Imò sufficeret psona nō publica, sed aliàs honesta, fm̄ glo. hic, quā sing. signa, fm̄ do. Car. hic, sed tñ dicit se putare eā falsam, qa exēplatio, de qua hic, nō fit ī forma actorū, & solū de actis loquit̄. c. qm̄. ī ea allegatū. Tñ vbi nō eēt tabellio ī loco, ne pbatio periret, fortè pcederet gl. attento ɔcursū authoritatis iudicis, & facit c. vt offm̄. § verū. de hęret. in 6. tex. in §. pōt. 16. q. 3. & l. vt pfectius. in fi. C. de an. exce. ¶ No
13 ta † quintò regulā, ꝙ exēplū solēniter sumptū eandem uim habet cū originalib. & hoc ampliat hic Inno. quē alij sequunt̄, ētsi mā̄, vel charta, in qua primū scriptum fuit, cōsumet̄, nō tñ plus probat, q̄ originale probaret, per

* Decis 10. *Adde quod est decis. 1. sub tit. de fide instru. in nou. nu. 3. & in Addit. ibi. Additio, scilicet quòd pars sit citanda.*

* 263. *Adde quòd in meis est decis. 264. & est 2. sub tit. de fide instrumen. in nou. quæ incipit. Licèt secundum conclus.*

p c. cùm dilecta. j. de ɔfirma. vtil. & facit, quod dixi. s̄. c. pxi. ī fi. ¶ Hāc regulā limita primò, nisi statutū dicat, ꝙ instrm̄ p manū pricipalis notarij de ɔtractu rogati faciat fidē, & executioni mandet̄, qa tunc exēplatū etiā authoritate iudicis non habebit hoc priuilegiū executionis, qa nō est scriptū manu notarij rogati, fm̄ Bar. in l. pbatorias. p gl. ibi in verb. authenticis. C. de diuersis of. li. 12. p quo facit, qa vbi statutū reqrit aliqđ p forma, nō sufficit æquipollēs, fm̄ Bal. in l. 1. ff. de lib. & posthu. dixi in c. sup eo, s̄. de testi. cogen. ¶ Secūdo limita, dū modò totus tenor trāscribat̄, aliàs assertio notarij dicētis se vidisse instrm̄, esset potius testimoniū reddere, q̄ vetustū exēplare. Vñ si diceret sñiam latā, sicut p publicū instrm̄ manu talis continetur, p hanc mentionem non pbatur illa sententia fm̄ Inno. hic, quē sequuntur oēs, sed potissimè do. Car. dicens se pridie habuisse in facto, qa pcurator dedit substitutū, & in instrm̄ substitutionis dicebat notarius talis pcurator talis, vt constat. tali instro manu talis notarij à me viso, & lecto, vñ dicit se dixisse, ꝙ p hoc nō est pbatū de mandato pcuratoris, qa esset testimoniū reddere, nō aūt authēticare. Et hoc nota, qa sæpe videbis ī facto, fm̄ ipsū. Et hoc di-
* ctū Inn. seqtur ēt Rota in antiquis, decisio. 113. * incip. Itē nota, ꝙ in actibus. & idē Lap. allegat. 77. inc. Tabellio. in pen. col. faciūt optimè, q̄ dixi in c. qm̄ ɔtra. in 5. ɔclusione, s̄. de pba. & idē tenet Ang. in repetitio. l. sciēdū. ff. de ver. o[bli]. & ī auth. si qs in aliquo. C. de eden. ¶ In ɔtrariū allegat̄ dictū Spe. eod. tit. §. restat. ver. pen. vbi dicit, ꝙ si in instro, p quod qs pmittit soluere 10. vigore ueditionis, fit mētio de instro veditionis modo pdicto, pbat venditionē, sed dicit Pa. de Cas. ī d. auth. si qs ī aliquo. ꝙ semp fuit miratus de hoc dicto Spe. qa est ɔtra illā auth gñlr loquentē, & ɔtra rationē ibi allegatā in gl. dū glo. dicit, & pōt esse, ꝙ in originali erāt aliæ literę, vel cācellationes, & subdit, ꝙ ipse nuquā credidit dictū Spe. eē verū, & ꝙ nō reperit, ꝙ aliqs faciat mētionē de hoc, nisi Alber. de Ros. q hoc reprehēdit, referēs se ita obtinuisse ī practica, & licèt vłis practica notariorū seruet practicā Spec. tñ illa nō pcederet, si qs opponeret, sed si non opponit̄, pcedit, fm̄ do. Pau. ¶ Sed dicit hic do. Car. ꝙ dictū Spe. nūquā fuit bene intellectū p eos, quos vidit, loqtur. n. īter partes, īter quas ɔficit̄ fm̄ instm̄, qa dicit notarius, talis fuit cōfessus se debitorē Titij pñsentis, & recipiētis rōne venditionis, de qua in tali instro à me viso, & lecto, modò nō expedit vnquā pducere instrm̄ venditionis, qa ētsi illa cā esset falsa, tenet obligatio. Potuit n. pars sibi in hoc piudicare, l. optimā. C. de ɔtrahēda, & cōmit. stipu. & dixi. s̄. ver. quod aūt dictū est. Sed q̄stio nostra format̄ de instrumēto notarij facto in absentia aduersarij, pp quod ɔcludit, ꝙ si in casu, de quo. s̄. in pñtia aduersarij pcurator substituit aduersario sciēte, nō expedit pducere primū originale, & sic intelligit dictū Spe. & re vera ita ēt tenet Ang. ī locis pallegatis. ¶ Tertio limita fm̄ do. Abb. hic, qa licèt īnstrumētū sit exēplatū iudicis authoritate, nihilominus ille, q exēplationi nō cōsensit, nec fuit pñsens, volēs postea dicere cōtra originale, pōt petere vt illud exhibeat̄, & tenet̄ pars exhibere, nisi iuret se nō hēre facultatē exhibēdi sine sua malitia, iuxta l. fi. C. codē tit. Et idē putat dicēdū in eo, q fuit pręsens exēplationi, dū modò expresśè originale nō ap pbauit, ex quo iurat, ꝙ malitiosè non petit originale exhiberi, argu. d. l. fi. & sentit ī simili Bar. in l. 2. in primo respōso, in fi. ff. quēadmodū testa. aper. fm̄ ipsum, p quo vide Ange. idē tenentē in §. & hoc insuper. in Authent. vt sponsa. largitas. & est de mēte Inn. hic. ¶ Vltimò ex pdictis, & ex isto tex. habet̄ prima fall. ad regulā, quæ dicit. ꝙ exēplū nō pbat, nisi appareat originale, c. j. s̄. eo. auth. si qs in aliquo. C. de edendo. quia non procedit in exemplo facto authoritate iudicis. ¶ Duas alias fallētias posui. s̄. in 2. no. vers, nisi de ɔsensu partiū fiat exēplatio, itē nisi fiat ab illomet, q cōfecit instrm̄. Modò sequuntur aliæ. ¶ Fallit quartò, quo ad aliqualē pñsumptionē, qa illa nō facit exēplū, qa saltē facit exēplū nō factū cū solennitate, de qua hic ait gl. in l. 2. ff. de fid. istr, quā vr̄ seq Bar. in d. auth. si qs in aliquo. Sed illā reprehēdit Bar. in l. in bonæ fidei. in antepe. col. C. de reb. cred. qa sicut testis pbans de auditu alterius, nihil pbat, l. testiū. & ibi gl. C. đ testi. ita nec exēplū. Sed saluat̄ d. gl. qñ pbarē originale esse deperditū, nā tūc exēplū faceret semiplenā pbationē, fm̄ Bar. in l. admonēdi. vers. sed q̄ro. qđ de exēplo. ff. de iureiu. & dicit es* se gl. no. in l. sicut iniquū. C. de fide instrū. & illā facit singul. Ang. in d. auth. si qs in aliquo. Et adde, ꝙ pducēs tale exēplū excusat̄ à dolo, fm̄ Bal. in d. l. 2. ī lectura ātiqua, qa q̄libet iusta cā, vt si putaui p errorē iuris exemplū pbare, excusat à dolo, l. igit̄. §. 1. ff. de liberali cau. no gl. in l. plagij. la 2. C. ad l. Flauiā de plagiarijs. ¶ Fallit quintò, qñ qs habuit exemplū istrī à parte, cōtra quā pducit exemplū fm̄ do. Ant. & Imo. in c. 1. s̄. eo. p l. in fraudē. §. neque īstrumēta. ff. de iure fisci. & omnes in d. auth. si qs ī aliquo. Et dicit ibi Bar. sis cautus, vt qñ producit̄ unum exemplum notarius det tibi de voluntate pducētis & authoritate iudicis, qa pbabit p te, sicut originale. ¶ Fallit sexto & penultimò, vbi exēplū reperit̄ in archiuo publico, qa pbat, fm̄ Inno. in c. 1. s̄. de pcurat. qui ad hoc allegat c. ad audientiā. j. de pręscr. & ibi dicet̄ de probatione archiui. Et idem videtur velle Bal. in auth. & si contractus post princ. C. de fide instr. quod intellige, quatū ad locū, in quo est ipse archiuus. Alibi. n. nō faceret fidē, secundū Ioan. And. de instru edit. § nunc dicendū. in additione magna, & Bal. ī rub. C. eo ti. ¶ Fallit septimo & vltimò in exemplo facto p modū registri ī actis notarij, si totus tenor fuit registratus, & aduersario pñsente, vel citato, vt per Inn. & alios in d. c. qm̄. s̄. de pba. & ibi latè dixi in 6. q. Ibi dictis adde Pe. de Anc. ɔsi. 46. inci. Prima facie. ¶ Et p ista sit expeditus totus iste ti. qa nunc capio rubricā sequentē.

* 113. *Adde quòd in hac nihil sed vi. dec. 92. q̄ est. ti. de fi. instru. & inci. no. quòd actis & vi. Auctor. in c. cum nulla. de re se. & in c. cū in iure. co. & 4. ver. cōtra de offic. dele. Ab. in c. quoniam cōtra. col. 5. de proba. Soc. cons. 120. in c. cū in præsent. col. 1. volu. 1.*

* Probationem. *Adde Forian. in l. in le. ad le. aql. in 4 col. & Bal. in l. fi. C. de eden. col. 9. vbi dicit pbare plene, Sed in l. in bonæ fidei ī 4. col. in fin. dicit. quòd exemplū sumptū per notariū bonæ famæ auctoritate iudicis etiā semiplene non probat, secūdum Ray. contra gl. in d. l. 2. de fi. instrum.*

De præsumptionibus,

TITVLVS XXIII.

¶ CONTINVATVR, vt hic per Scribentes, & ponit hic Bald. de multiplici præsumptione, de quo dicetur post do. Abb. in c. quāto. j. eo. & ponit do. Car. in c. literas. j. eo. & quędam hic applicabilia dixi. s̄. in rubrica de probatio. tractando, vtrùm probatio per præsumptiones sit propriè probatio. Et quamuis istud verbum Præsumere, capiatur hic pro coniecturari, & pro eo, ex quo elicitur indicium veritatis, tamen aliquādo Præsumere, importat actum, qui fit præsumptuosè, & ex temeritate sine authoritate superioris, vt in c. decernimus, cū gl. 2. & ibi do. Ab. s̄. de iud. & do. Abb. in c. cū venissent. s̄. de rest. in inte. & facit c. Iudæi. & ibi dixi. s̄. de test. & tex. in c. illud. in verbo, his pñsumptionibus. 13. q. 2. Et hinc est, ꝙ vbicūque lex vtit̄ hoc verbo Præsumpserit, nō habet locū in eo q nō in contemptū, sed per ignorātiā cōtrauenit, sed solùm notat dolū, vel temeritatē. Ita sing. notat do. Car. ī cle. 1. in prin. 39. q. de priuile. ita dicēs se cōsuluisse in casu illius cle. 1. q vtit̄ hoc verbo. & idē vr̄ velle expresśè Cald. in ti. de sent. excō. cōs. 4. inci. Sacerdos parochialis. ubi elegāter scribit ad execulationē cuiusdā simplicis sacerdotis, qui erat in casu c. episcoporū. de priuil. in 6. De peccato præsumptionis uide latè per beatū Thomā in secunda secūdæ, quæstione uigesimaprima, articu. 1. & sequentibus.

SVM-

Universidad de Deusto Biblioteca

SVMMARIVM.

1 *Salomon an sit saluatus, vel damnatus, sunt opiniones diuersæ.*
2 *Habens animũ nocendi, si peruenit ad actũ exterriorem tenetur.*
3 *Conatus quòd puniatur.*
4 *Hæc regula patitur fallentias multas, quas vide hoc nu.4.& 5.6.7.8.9.10.11.12.13.14.et 15.nec opus est eas summare, qa de hoc conatu do.Fel.fecit proprium tractatum.*
16 *Animus malus præsumitur prima fronte in maleficijs.*
17 *Et hoc ẽtsi ĩ maleficio facinoroso secutus eẽt cãliter bon⁹ effectus.*
18 *Passus iniuriam si fateatur excusationem delinquentis esse verã, scilicet quòd iocosè fecit, an iuuet delinquentem.& nu.19.*

CAPITVLVM I.

SIcut noxius. ¶ Sicut manifestè nocens est pœnæ obnoxius,ita & ocultè, licèt postea dicat, se iocosè fecisse. H. D. ¶No. primò ex suprascriptione,ꝼm do.Abb.hic,ꝙ dicta Salomonis inserta ꝑ Papã inter Canones habẽt vim Canonis.Facit ẽt c.1.j̃.de homi.c.2.s̃.de ma.& obe.& c.1.j̃.de fur.& c.ne innitaris.s̃.de ꝯsti.Ea.n.nostra facimus, quib.authoritatẽ impertimur,l.j. C. de ve.iure enucle.& c.si apostolicæ.de p̃ben.in 6.& quod no. Bal. de statutis Spoletanis in l.ex placito.in 3.col.C.de re. perm. sicut ẽt lex Canonizata mutat nomẽ,& dr̃ Canon.iuxta gl.in verbo,lex.ĩ c.in primis 2.q.1.quã sequit̃ do. Ab. hic,& in c.nouit.s̃.de iudic.& Imol.in c.1.s̃.de ꝯstit.& ĩ c.2.ad fi.de rescrip.An aũt alia dicta Salomonis sint approbata, sicut dicta aliorũ , quos ecclesia apꝓbat, vide gl.& no.in c.1.in verb.& inter apocrypha.16.dist.& idẽ Hieron. in ꝓœmio Prouerbiorũ Salomonis. Et dicit
1 hic do.Abb.esse† notãdũ,ꝙ de saluatione,vel dãnatione Salomonis sunt opiniones, quarũ nulla pertinet ad fidẽ,nec causat peccatũ, ꝼm Inn. in c. ne innitaris.s̃.de ꝯstit. Aliq dicũt,ꝙ egit pœnitẽtiã , & fuit saluatus vt refert gl.ĩ c.Salomõ.32.q.4. Sed hoc nõ reperit̃ in loco authẽtico , ꝼm Arch. ibi, & Imo.ĩ d.c.ne ĩnitaris.sed audio, ꝙ Hiero. in sua apologia appellet eũ sanctum a ita dicens fuisse reuelatũ a
2 Dño.¶No.† secundò ibi,mittit, iuncta gl.1.ꝼm do.Abb.hic,ꝙ habẽs animũ nocendi,si peruenit ad actũ exteriorẽ,tenet̃,licèt effectus nõ fuerit secutus b,nec ꝑ eũ defecerit,& idẽ exp̃ssè dicit̃ in l.is,q cũ telo.C.de sica.& in l.si qs,nõ dicã rapere.C.de epis.& cle. q̃ sunt,de pœnit.dist.1.Et an ex hac ĩchoatione debeat puniri,ac si ꝑfecisset,remittit do.Ab. hic ad dicta ꝑ se ĩ c.1.s̃.de eo, q mit.in pos. Sed ibi ẽt se exonerat positis solũ duob.dictis.Vñ, qa iste tex.optimè facit,& tãgunt hic do.Ant.& Imo.potes mãm extẽdere ꝑ regulã cũ certis fallẽtijs.¶Regula ẽ,
3 ꝙ† cõatus punit̃, ut ĩ dictis iurib⁹,et in c.illud.in verbo, molitus.13.q.2.& ĩ c. qñ multi.in verbo,ꝯatus fuerit. 14.q. 4.& ꝑ gl.in c.sup eo.& in c.fi.j̃. de eo, q duxit ĩ matr.& in c.in his.j̃.de verb. sig.ꝑ gl.2.ĩ c.1.j̃.de diuor.& gl.fi.in c.1. j̃.de ꝯuer.infidel.& gl.fi.ĩ l.fi.ff.de rer. diuis.& gl.ĩ c.fi.j̃.de despo. impub. & gl.2.in l.gñlr̃.§.1.ff.de calũ.& gl.pen.ĩ c.pe.s̃.de renũ. Nec obst.c.oĩs aũt lex. in uerbo,cædẽ fecerit. 3.dist.qa nõ ꝓbat, nisi à ꝯtrario sensu. Et licet cõtra hãc regulã posset argui,tñ ꝯtraria adaptant̃ ꝑ sequẽtes fallẽtias.¶Fallit† pri
4 mò , qñ conatus cũ actu ꝓpinquo nõ deuenit ad ꝯsummationẽ,qa agẽs nõ impeditus ĩpedimẽto facti destitit agere,qa pœnituit incepti, talis.n.non punit̃,l.q ea mẽte.et ibi gl.ff.de fur.et l.q falsum.ff.de falsis.& Do.ĩ c.gratia.

a Sãctum. *Adde, ꝙ idẽ tenuit Dantes in Comœdia sua Paradisi,14.q.3.inci. de cẽtro. Et quis fuerit, & quo tempore, et de eius vita, vide Iosephum, qui refert fuisse regem & filium Dauid anno quarto regni,et cœpit templum construere, videlicet ab Adã annis tribus millibus centũ duobus, à diluuio verò anno millesimo quadringentesimo. Itẽ refert, ꝙ habuit octingẽtas vxores & trecentas cõcubinas. Itẽ vide Host. in Sũma de pœn. §. cui. vers. cui pueri, qui refert habuisse filiũ 11.anno.ætatis suæ. De eo vide ẽt plenè Regũ lib. 3.*

b Secutus. *Ad quã materiã adde Archid. 17.q.2.c.si ego.per Hostien.in Sum. de pœnis. §. in quib.Ioã. And. in reg. in pœnis. ĩ Mercurialibus, & in c.perpetuæ.*

1.q.1.Itẽ,si esset impeditus facto extrĩseco,quod põt esse iuris, vt ĩ casu l.inter oẽs.§.pe.ff.de furtis.putà,qdã volebat tibi furari librũ, & tu donasti sibi, nõ punit̃. Habet ergo locũ regula,qñ est impedimẽtũ facti,ꝑp quod nõ põt ꝯatus hẽre locũ,et facit optimè,quod no.in c.in audiẽtia.j̃.de sent. excõ.Ita ad lr̃am dicit do.Car.ĩ c.1.in vlt.col.s̃. de eo,q mit.ĩ pos.Et quod dictũ ẽ, Posse pœnitere, ĩtellige ante ꝯsumatũ delictũ, alias nõ est loc⁹ pęnitẽtiæ, d.l.q ea mẽte. & ibi latissimè ꝑ Bar. rñdẽtẽ plurib. oppositionib⁹,vt loquant̃ ĩ casib.specialib⁹, vt ẽt dicit Bar. & Ang.ĩ
5 l.j.ff.de ĩ ius voc.¶Fallit† scđò,vbi ꝯatus alicuius rei ꝓhibitæ,ẽtsi habuisset effectũ , nemini nocuisset. Probat̃ ex eo,qđ no.gl.pe.ĩ c.quanto.j̃. de iureiu. Ex qua colligũt Doc.ꝙ qñ falsitas cõmittit̃ circa id, qđ de se nõ ꝓbat, non nocet,qđ dicit ibi Imo.esse mẽti tenẽdũ.Et iõ Io.de Ana.ĩ c.1.j̃.de cri.fal.reꝓbat gl.ibi simpl̃r dicẽtẽ,ꝙ ĩ crimine falsi punit̃ ꝯatus sine effectu,qa dicit ipse, ꝙ iõ solet dari doctrina , qua aduocati quotidie vtunt̃, ꝙ qs nũquã ĩcidit ĩ pœnã falsi, nisi falsitas alicui ꝑ
c iudicet c. Allegat tex.gl. Bal. & Sal.ĩ l. damn⁹.C.de fal. & ĩ l.q veluti.C. eo.ti. & ĩ rub.C.de fi.ĩstru.ve.t3 q̃ro,si qs scripsit.& tex.& gl.ĩ l.fũdũ.ĩ fi.ff.de.euict.
6 ¶Fallit† tertiò,qñ ꝯat⁹ nõ habuit actũ exteriorẽ,sed stetit ĩ sola volũtate etiã deliberata,qa illa cogitatio nõ punit̃, l.cogitationis.ff.de pę.q̃ est ĩ c.cogitatiõis.de pœ.dis.1. & hoc elegãter ponit do.Card.post Mat.ĩ cle.1.ĩ prin.ĩ 3. q.de vsur. dicẽs,ꝙ q errat ĩ corde ĩ casu illi⁹ cle. nõ tñ ꝓcedit ad exteriora , nõ ẽ excõmunicat⁹ , quo ad ecclesiã , s3 quo ad Deũ sic. & allegat multa.Et dicit do.Card.post Mat.ĩ cle.1.ĩ 3.q.de pœnis.ꝙ si qs venit animo frangendi ostia ecclesiæ, & nõ fregit,qa fortè inuenit ab alio facta,nõ ĩcidit ĩ canonẽ, nisi ꝑ se frãgat,ꝑ c.ꝯquesti.j̃.de sen.excõ.Quinimo dicit elegãter Bal.ĩ l.nõ iõ minùs.versi.q̃rit̃.C.de accus.ꝙ sol⁹ tractatus & sola ordinatio nõ punit̃ đ iure ẽt ĩ atrocissimis , nisi sit ꝓcessum ad aliquẽ actũ ordĩatũ de ꝑ se, sed ad
7 ipsũ factũ.¶Sunt† tñ quatuor casus,ĩ quib. volũtas sola habet̃ ꝑ facto.Primus,vt ĩ mr̃nio, vt si qs dicat,volo te in vxorẽ ducere,vt latè ꝑ do.Car. ĩ cle.1.ĩ 20.q. de ꝯsãgu.& affin.vbi dicit,ꝙ ex hoc solo ĩcurrit̃ pęna,de qua ibi no.in c.ex lr̃s.j̃.de spõs. Secũdus cũs est ĩ foro ꝯsciẽtiæ,ĩ quo si volũtas ꝓgredit̃ ad leuẽ ꝯsensũ,habet̃ ꝑ veniali,si aũt ad ꝯsensũ plenè deliberatũ,tenet̃ de mortali,sicut si ꝑfecisset, vt in palea, sed pẽsandũ. 5. dist.& c. nunqd.& c.p̃terea. & c.sup trib.de pœnit.dist.1.& pulchrè Do.ĩ d.c.gratia.Tertius casus est,quo ad pœnã,q̃ ĩponit̃ ĩ genere,sicut est.qñ casus nõ suspẽdit ꝑ mortali, c.fi.s̃.de temp.ord. Quartus casus est , ꝼm ẽt aliquos,in hæresi qa sola volũntas, seu credulitas ꝯstituit quẽ hæreticũ,ꝑ c.excõmunicamus.§.credẽtes.infra de hæret. Sed licèt sit hereticus ex quo nõ ꝯstat,nõ habet̃ ꝑ hęretico ab ecclesia militãte, ꝼm do. Car. q ponit istos quatuor casus ĩ d.c.1.de eo,q mit.in pos.Pro quo ĩ hoc vltimo de hæresi vide Bal.ĩ l.si qs nõ dicã.ĩ 1.col.C. de epis. & cler.vbi idẽ dicit,& addit,ꝙ inq̃sitori poterit liquere de volũtate ista ꝑ ꝯfessionẽ hæretici,qa aliter nõ posset ꝓbari cogitatio mẽtis, & sequit̃ Ioã. de Ana.ĩ c.si qs episcop⁹.j̃.de hære.et ĩ c.ꝯsuluit.j̃.de vsuris.Et ꝙ hæreticus

de elec.in 6.in Nouel. & vide Bar.ĩ l.1.ff.de extraord. crimi.et Bal.in d. l.si qs,nõ dicã. alleg.in tex.et in l.si fugitiui,C. de ser. fugit.& in l.arborib.§. Iulianus.ff. de vsufr.et in l.data.in.3. col.C.qui accus. nõ pos.& in l. q aũt operas.ff. de infami.& vide do.Ant.in.c.1.de eo,qui mit.ĩ posses. cau.rei seruand.et vide Spe.in tit.de accusat.vers.quid si primò. & vide Bal.in c.1.in §.iniuria.in vlt.col.de pac. iu.firmã. Et adde, qđ pulchrè habetur ꝑ Ang.in suo cõs.104.& an & quãdo affectus puniatur sine effectu,vide tex.ĩ l. 1. et ibi Doc. qđ quisque iur.& Doc.in l.genero.ff. de infami.& Bal.in c.voluerit.vers.not.qđ motus animi.de capita.qui curi.vẽdi in vsi.feud.& omnino Alberic. de Ros.ĩ tractatu statutor. q. 165.vbi ponit de eo, qui volẽs delĩquere venit ad actũ proximũ, qũo puniatur.

c Præiudicet. *Ad quod vide ẽt , quæ habẽtur ꝑ Phil. in c.ex tenore . suprà de rescrip.in vers. caterũ.& quod ibi in apostil.dixi.*

cus occultus sit excõmunicatus,quo ad Deũ,est gl.2.in c.1.24.q.1.quã sequit̃ do.Car.ĩ cle.1.de vsur.¶Vtrùm aũt voluntas, quo ad opera bona, habeat̃ ꝑ facto, quo ad Deũ,est q̃stio separata à mã nr̃a,iõ dic, vt ꝑ do. Car.in d.c.1.& ꝑ Archi.ꝓfundissimè in §.si ergo. 17.q.4.& gl.
8 mag.ĩ c.pietas.de pęnit.dist.1.¶Fallit† quartò dicta regula,vbi à lege imponit̃ pęna ipso facto, qa ad eã incurrendã nõ sufficit cõatus,qualiscũq; fuerit, vt ꝓbat̃ ĩ c.cũ in cũctis.§.pe.de elec.iuncto c.ꝑpetuæ. de elec.in 6. ꝑ q̃ iura ita tenet Io.And.ĩ d.c.ꝑpetuæ.& in regula, in pœnis.de re.iu.ĩ 6.& seqtur Do.ĩ d.c.ꝑpetuæ,dicẽs,ꝙ ẽ dictũ valde notabile ꝼm Bal. & nõ curauit allegare Bal. sed potuisset ipsũ allegare ĩ d.l.si qs,nõ dicã. & idẽ Ioã. de Ana.in d.c.1.in 4.notabili.j̃.de adult. & Do. dicens hoc esse notabilissimũ,in c.2.§.1.de iudi.in 6. & hoc ẽt multũ no.do.Ab.ĩ d.c.cũm ĩ cũctis.§.clerici.in j.col.& in c.j.in vlt.col.s̃.de eo,q mit.ĩ pos.& do.Car. ibi. & in cle.1.ver.si qs.in 2.q.de reb⁹eccle.nõ alie.ꝑ hoc inferẽs, pœnã illius cle.nõ hẽre locũ in plato faciẽte oẽm cõatũ,vt alienet ꝯtra formã, de qua ibi, qa imponit̃ pœna ipso facto.Et hoc mõ est clarũ id, quod ponit do. Car.ĩ cle.1.in 6.notabili, de regula.s.ꝙ illa cle. nõ hẽat locũ ĩ trãseũte sine effectu,qa imponit pœnã ipso facto.Et ad idẽ do.Car.in cle.ne in agro.§.qa verò.in pe.q.& ibi gl.
9 in verbo,ipso facto.de stat.mo.¶Fallit† quintò in delictis nõ atrociorib⁹,qa cõatus tunc nõ est ꝑ effectu, ꝼm Bal.in d.l.si qs,nõ dicã.in prima solutione,quã dat ad l.1.in fi.ff. quod quisq; iu.dũ dicit,q.d.n. cõatus obfuit, si iniuria nullũ habuit effectũ, qa ĩtelligit̃ de crimine nõ atroci.Idem tenet do. Car.in c.1.de eo,q mit.in pos. dicẽs ꝙ puniẽtia cõatũ loquunt̃ ĩ attrocib. Et idẽ Do.in d.c.gratia.& istud sentit gl. pegrina in c.nullus episcopus. el 1.ĩ gl. 2 j.q.1.dicẽs,ꝙ ĩ symonia punit̃ cõatus in detestationẽ criminis. Simile dixit Bar.ĩ l.1.ff.de parri.dicẽs, ꝙ monachi, q cõati fuerũt dare venenũ abbati S. Petri,debebãt plenè puniri,licèt cõatus nõ habuerit effectũ, a ꝑ illũ tex.Et idẽ ĩ læsa maiestate, & similib⁹ vt elegãter ꝑ Do.ĩ c.ꝑ humani.§.fi.ĩ pe.col. ꝑ Hosti.ibi,de homi.ĩ 6. & aliqd ꝑ gl. ibi ĩ verbo,mãdauerit.& ꝑ do.Car.in cle.pastoralis,in prĩ.15.q.de re iu.¶Fal
10 lit† sextò ĩ excõmunicatione & alijs pœnis ecclesię,qa ad eas ĩcurrẽdas requirit̃ factũ,ꝼm do.Car.in c.p̃terea. el 2. j̃.de ap.in illa q.qñ excõmunicat̃ qs,si appellauerit.& dicit an ĩcurrat excõmunicationẽ, qñ se parat ad appellãdũ,ante quã appellauerit?&dicit,ꝙ si iudex dicit,si appelauerit, qa istud est p̃teritũ,denotat actũ ꝯsumatum,l.Stichus.ff.de testa.Et iõ excõmunicatio ex solo cõatu nõ incurrit̃, vt ibi ꝑ eũ. Et hĩc est,quòd si qs conaret̃ ꝑcutere clericũ,& tñ nõ posset, licèt ꝑ ipsũ nõ deficeret,nõ eẽt excõmunicat⁹, vt ꝑ gl.3.& Doct.in c.in audiẽtia. j̃.de sen. exc.& gl.1.ĩ c.si verò.de sẽt.exc.Et ita hãc fallẽtiã tenet do.Car.ĩ cle.j.§.si qs ĩ 6.q.ꝑ illũ tex.in verb.fecerit.de re.ec
11 cl.nõ alie.¶Fallit† septimò,nisi agat̃ ciuiliter,qa ĩ factis ciuilib.cõat⁹nõ punit̃ ꝑ effectu,vt ꝑ Bar.& ibi sentit glo. parua ĩ l.si ꝯstiterit.C.fi.reg.& ibi no. Bal.ĩ l.si qs,nõ dicã.ĩ 2.col.ita ẽt ĩtelligẽs d.l.j.qđ q̃sq;iuris.& facit c.1.de spõ.
12 ¶Fallit† octauò,& vltimò in statutis puniẽtib⁹ delicta,qa semp intelligunt̃ de delictis ꝯsummatis, b ꝼm Bar.ĩ l.j.ff. ad l.Cor.de sic.& Imo.hic,qa statuta reqrũt casũ verũ,nõ fictum,l.3.§.hæc

a Effectũ. *Ad materiam adde dom. Alex.de Imo.in l. j.ff. de parric. vbi ẽt vide Bar.sing.ĩ fi.& Bar.ĩ l.eiusdẽ §.adiecto.ff.de sica.& Sal. in l.j. C. de malef. & Mat.qui sequitur Bart. vbi ẽt vide Ang. q formatq. ĩ dãte uenenũ causa occidendi, nunquid puniatur? Et adde Io.Fab.Inst. de pub.iud.§.alia. Vide tamen Ang. aliter loquentẽ in l.j.§.sit iniuria.de va. cri. & tenet Ang. Are.ĩ tract. malefic.ver. mortuus.ĩ ult.col.Bal. verò in suo consi. incip.Stepha.&c. consuluit eum puniri pœna extraordinaria,sed nõ allegat dictam l. 1. nec ad eã respõdet nisi ad statutũ loquens de occidẽte ferro, vel veneno, quia actus cõsummatus requiritur. Bar.ĩ l.1.§.diuus. de sicar.et ꝑ Fel.j̃. in 8.fal. Sed quia hodie generalis cõsuetudo Italiæ est, ꝙ tex.in l. is , qui cũ telo. C. de sica. locũ nõ hẽt ẽt nullo stante statuto, et iõ nõ tenetur ĩ sica.ꝑ attentatione veneni, vel homicidij, secundum Spec in titul. de accus.§.1. ver. sed pone pri. et Sal.in l. 1. C.de sic.tenentem contra Bar.ĩ d.l. 1.et Sal.in l.si de patr. qui fil. distract. & Angel. ĩ l.j.§.hæc autẽ verba . quod quisque iur. & do. Alexã. loco suprà alleg. Vide ꝑ Fel. j̃.in 8. fallen.*

verba.&ibi Bar.ff.de neg.gest.Et iõ cũ attẽtare nõ sit verè facere, sed ius habeat ꝑ facto,ex fictione nõ satisfit statuto.Vñ dicit Bar.ĩ d.l.j. ꝙ ista ẽ ratio, quare ꝑ Italiã nõ punit̃ cõat⁹, qa quasi oĩa delicta puniunt̃ ꝼm statuta,&ita rep̃hẽdit generalia verba Spe.in ti.de accus.§.1.ver.qd si.in fi. q dixit legib. puniẽtib⁹ cõatũ hodie esse derogatũ ꝑ ꝯtrariũ ꝯsuetudinẽ, q̃ verba multũ no.Ang.& Pa. de Cas.ĩ l.j.ff. qđ q̃sque iuris.sed debẽt intelligi,vt est dictũ,& idẽ dicit Imo.ĩ l.1.ff.de pub. iud.& do. Ab.ĩ c.mulieres.j̃.de sent.exc.in c.inter solicitudines.j̃.de purg.can.et Bal. in §.itẽ lex Corn.Instit.de pub.iud.Et iõ dicit Bal.ĩ l.fugitiui.C.de seruis fug. ꝙ statutũ puniẽs eũ,q portauerit extra territoriũ,nõ hẽt locũ in eo,q fuit repertus ãte q̃ exiret,nisi ꝯfiteat̃,ꝙ portebat extrà,vel nisi capiat̃ in via,vel ĩ limite district⁹,vt ꝑ eũ ibi,& in l.cũ ꝓponas.vbi ẽt ꝑ Sal.C.de nautico fęnore.&ꝑ Ana.in c.significauit.j̃.de Iudę. et ibi dixi.Et ista faciũt ad notata ꝑ Barto.ĩ l.eũ,q.ff.de iure patro.& Bal.in l.si qs in suo.C.de inoff.testa.vbi dicũt,ꝙ si statuto cauet̃, ꝙ si ĩueniat̃ quẽ declinasse iurisdictionẽ potestatis, possit ĩpune offendi, & reperiat̃, ꝙ aliqs opposuit exceptionẽ declinatoriã iurisdictionis, nõ poterit ĩpunè offendi, si nõdũ fuit sup declinatoria ꝓnunciatũ.Et istis adde Do.ĩ c.auaritiæ.in vlt. col.de elect.ĩ 6.vbi dicit ꝑ gl. ibi.ꝙ si statutũ punit portãtẽ vestẽ certi generis. Et qs faciat eas fieri & teneat domi nõ portãdo,nõ ĩcurrit pęnã,qa verè nõ ꝯtrauenit statuto.Et de mã vide ẽt Bal.in l.arborib⁹.§. Iulianus ff.de vsufru.& ĩ l.si certus sit ꝑcussor §.fi.ad Sylla. & in l.data opera.C.q accus.Et ista fallẽtias not. qa nõ inuenies
13 alibi reductas.¶No.† tertiò ex p̃dictis,& ex tex.ar.optimũ,& quasi exp̃sũ ꝓ decisione q̃stionis, quã ponit Io. And.in regula.ĩ obscuris.de re.iu.in 6.ꝙ si existẽs ĩ vno territorio ꝑcussit ꝑ iactũ existẽtẽ ĩ alio territorio,põt ratione hui⁹ delicti ꝯueniri in vtroq; loco, qa ex hoc , ꝙ mittit,dicit̃ nocẽs,vt hic,& sic ẽt ĩ loco, vbi stetit iacendo.põt puniri,et idẽ in loco,vbi delictũ ꝯsummauit. Et de hoc nõ est dubiũ,ꝑ c.fi.s̃.de for.cõpe.Est ergo locus p̃occupationi,ꝼm do.Ab.hic remittẽtẽ pleniùs ad notata ĩ d.regula,& idẽ dicit do. Ab.ĩ d.c.fi.ver.circa hoc q̃rit̃.s̃.de fo.cõpe.Et de hoc vide subtiliter Bal.in l.si qs, nõ dicã.vbi dicit , ꝙ si in vna uilla vnus fuit ligat⁹,&in alia derobat⁹,dr̃ robaria facta in prima villa quãtũ ad delictũ,in secũda quãtũ ad executionẽ delicti,qa incõtinẽti,ꝙ capio aliquẽ & ligo eũ,derobo,qa priuo eum possessione,si eo aĩo eũ capio & ligo,& dicit esse tex.et gl.ord.in l.j.§.idẽ Iulianus.ff. de vi & vi ar. Itẽ dicit, ꝙ si puella fuit capta in vno territorio , & cognita in alio, vnusq̃sq; iudex põt ꝓcedere,& nõ erit eadẽ bursa fiscalis.Faciunt illa crudelia dicta Bar. in l.si dominiũ.ff.de furt.de qb.plenè ꝑ Bal.in c.1.§.iniuria. de pa. iur.fir.& ꝑ oẽs in l.si abducta.C.de fur. cũ multis alijs, de quibus ꝑ Ana.in c.fi.in vlt.char.j̃.de fur de fure, q rẽ ꝯtractauit. Et ad p̃dictã q̃stionẽ de iacẽte ĩ alio territorio,vide Do. in c.1.§.fi.de statu mo.in 6.& Ana.ĩ c.j.j̃. de rapt.& do. Maria.ĩ c.qr̃ter.q.10.artic.10.de accus.& Pet.de Anch. in c.postulati.in 2.q.de for.cõp.& Io.An.& alios in c.1; de priuil.in 6.& Pau.in disput.monuit.& do.Ab.in c.fi. de immu.eccle.& Bar.ĩ l.libellorũ.ff.de accus.& Cy.& Bal.ĩ l.2.C.ubi đ crimine agi.oportet.& Bal.ĩ simili ĩ l. 2.C.đ eunuch.& Inn.ĩ c.pastoralis.j̃.đ priuil.in qb.locis plura tãgunt̃ in simic
14 li.¶Facit† ẽt iste tex.ꝼm do.Ab.ad q̃-

b Consumatis. *Adde Flo.in l.arboribus. §. idẽ tractat. ff. de vsufr. & in l. in lege Aquilia. ff. ad l. Aquil. & do. Alex. de Imo.in l. ea mẽte.de fur. & Ang. in l.& si certus.§. si vnus.ff ad Silla. et Bal. in suo cons. incip. Franciscus confecit venenũ, &c. alias incipit, Scire oportet quis sit titulus criminis.*

De mandante. *delictum. Ex istis ver-*

verbis, apparet, quòd ex mandato turpi non oriatur actio, et sic ille q mādat, nō videtur ꝓpriè facere: qđ tenuit Bar. expressè in l. 3. ff. qđ quisque iuris. et in §. si ꝓcurator. ī pri. et do. Ab. ī c. bonæ. el 2. de postulat. pl. Adde tu, quod opī. Bart. et aliorū est reprobata. Vide do. Alex. in d. l. 3. in §. si ꝓcurator. facit tex. cōtra Bar. in c. mulieres. de sen. excom.

a Ex mādato solo quis nō punitur. Adđ tu, pone, ꝙ aliquis mandauit maleficiū fieri, quod nō est tamē secutū, an teneatur? et dic, ꝙ nō, l. item apud Labeonē. §. si procurauerit. ff. de iniur. Bar. ī l. non solū. §. si mādato. ff. de iniur. in 1. col. in ver. quid si aliquis. Adde, quòd istud fallit in aliquib⁹ casibus, vbi nō prodest pœnitētia, primò in casu hæresis, de hæret. c. ad abolēdā. Itē in crimine læsæ maiestatis, C. ad l. Iuli. maiest. l. quisquis. Itē in cōsciscēte sibi morem, ff. de bo. eorū, qui mor. sibi cōsci. l. 2. §. 1. Itē in extrahēte de ecclesia fugientē ad illā C. de ijs, qui ad eccles. confu. l. fi. §. si vbi. Itē in casu c. 1. de homi. ī 6. In istis casibus quis punitur, etiā quādo maleficiū non sit secutū, & sic non est locus pœnitentiæ, de quo vide Archi. in §. si ergo. 17. q. 1. Host. in d. c. 1. de homi. in 6. & ibi Do. de sancto Gemin. in vlt. col.

c stionē de mādātec delictū fieri ī certo loco, nūqd subsecuto delicto ꝑ mādatariū possit mādator ꝯueniri in loco, in quo erat mādādo? & ꝯcludit, ꝙ nō, allegādo Bar. in l. siue ꝓponit. ff. de fideiuſ. & in l. nō solū. §. si mādato. ff. de iniur. & sequit ipsū in c. fi. s̄. de fo. cōp.
15 vbi vide, qa † effectus delicti destinat in loco, vbi est executū, & regulariter ex mādato solo quis nō punit[a], & ītcr mādātē & mādatariū nulla fuit ꝯtracta obligatio rōne turpitudinis rei, & ꝑ hoc alleg. do. Abb. vbiq; tex. in cle. pastoralis. §. necnō. iūcta gl. de re iudi. de quo ēt ꝑ Bal. in l. fi. in prin. C. si à nō cōp. iud. & Do. in c. 1. de homi. in 6. & Bar. in l. & si amicis. ff. de adul. & Bal. ī l. nō iō min⁹. C. de accuſ. Et istis adde Bal. ī l. multū. C. si qs alteri, vel sibi. vbi dicit, ꝙ si existēs in vna ciuitate vēdit ꝑ nunciū, vel epistolā Titio existenti in alia, dr̄ ꝯtractus celebrat⁹ in loco emptoris, de quo ꝑ Ioā. And. in d. regula, in obscuris. Et de istis tāquā valde facilis dilationis pleniùs dicet alias. ¶ No.
16 † quartò, ꝙ ī maleficijs p̄sumit prima frōte malus animus & dolus, facit l. 1. C. de sica. & gn̄ilr̄ dicit hic Imo. ꝙ malū & dānū illatū semꝑ p̄sumit malo animo, nisi ꝯtrariū ꝓbet, nā ex alijs p̄sumptionib. fortiorib⁹ hæc p̄sumptio purgat. fm oēs hic ꝑ l. itē si obstetrix. §. fi. cū l. seq. & l. itē Mela. §. 1. ff. ad l. Aql. & dicūt hic do. Ant. & Imo. ꝙ quāuis ī depēdētibus ab animo stet dicto alicuius, vt ꝑ gl. in c. significasti. el 1. j. đ homi. & ibi dixi, tn̄ fallit, qn̄ hēt p̄sumptionē ꝯtra se, ꝑ istū tex. Et hinc est ꝙ si fur dicit, ꝙ credebat dn̄m ꝯsensurū, nō credit sibi, qa hoc nō p̄sumit. fm Bar. in l. inter oēs. §. rectè. ff. de fur. cū ꝯcor. quas dixi in c. significasti. de homic. Et ista ꝓcedūt, vbi delictū sonat ꝓpriè ī delictū, vbi aūt aliqs actus pōt indifferēter esse ita bonus, sicut mal⁹, p̄sumit bonus, vt magistraliter ꝑ Bar. in l. nō solùm. §. sed vt ꝓbari. ff. de no. ope nun. & dixi in c. cū dilecti. j. de accuſ. vbi Pe. de Anch. & Io. de Ana. ita
17 notant istū tex. & illū. ¶ Et istū † tex. amplia, ētsi ex actu facinoroso secut⁹ esset cāliter bonus effectus, vt ꝑ Pe. de Anch. ī repe. c. 1. in 39. char. ver. ponit Seneca. de ꝯsti. vbi dicit, ꝙ si ingressus domū alicui⁹ de nocte surripuit scriniū, in quo erat lr̄æ ꝓductionis ciuitatis, hoc patefacto, nō euitat pęnā furti qa habuit animū subtrahēdi, siue fraudandi, vn̄ fortuna, q̄ fuit felix ciuitati, nō dēt attēdi, sed attēdit animus, l. diuus, ff. de sica. et l. si qs seruo. C. de fur. quāuis in ꝯtrariū facit l. 2. §. postea. ff. de ori. iur. vbi ille, q subtraxit librū legū, & tradidit populo Romano, fact⁹ est tribunus plebis, ꝑꝑ quod dicit Pet. de Anch. esse cogitādū, sed fortè dici posset, ꝙ intētio illius erat furari, vt ꝓdesset reipublicæ, & ad hoc intēdebat, sed in q̄stione p̄dicta animus extat ex toto ad dānū, qa nō putabat se ea inuēturū. ¶ Quid
18 † aūt, si passus iniuriā ī casu huius c. fateat verā esse excusationē delīquētis, s. ꝙ iocosè gerit, an istud iuuet ipsū? Videret, ꝙ sic, ꝑ id, qđ no. gl. ī l. pe. C. fideiuſ. ꝙ si reperti in fornicatione dicāt se cōiuges, est eis credēdū, et dicit Bal. eā esse ordinariā, et nō esse alibi, ī l. qcūq;. in vlt.

col. de ser. fug. et illā gl. sequunt ēt Bal. et Sal. ī d. l. pe. & facit tex. ī l. si q adulterij. C. de adul. Ad idē qđ no. Inn. ī c. ad adiētiā. j. de homi. vbi dicit, ꝙ si aliqs ē ꝯuictus, ꝙ ꝯsuluit et mādauit homicidiū fieri, & homicida iuret, ꝙ omnino erat facturus, * excusat aliū, nisi mādatū vel ꝯsiliū esset famosū, vt ibi ēt ꝑ Ana. in 7. q. Ad idē, quod not. Bal. in l. j in vlt. col. C. cōmunia de le. vbi dicit, ꝙ si testator exculpauit reū, q dicebat sibi dānū dedisse, nō poterit ex indicijs torqueri, qa hēt inditiū īnocētiæ ꝓ se, nisi liqdò ꝯstaret de cri
19 mine, fm eū. ¶ In ꝯtrariū adduci pōt notabilis decisio Bar. in l. inter oēs. §. rectè. ff. de fur. vbi dicit, ꝙ si passus furtū excuset furē, dicēdo, nō fecit me īuito, nō ꝓdest reo. nisi sit amicus vel ꝯsanguineus, vt ibi ꝑ eū, & ꝑ Bal. in l. falsus. C. de fur. & ī l. si fine. ī 3. q. C. ad Vellei. & in l. trāsigere. C. de transa. & Sal. ī l. si nō ꝯuitij. C. de iniurijs. ¶ Sed dic, īspiciēdas ēe ꝯiecturas, & fm illas sustinebit, vel nō sustinebit excusatio, vt elegāter ꝑ Bal. ī c. 1. §. iniuria. de pace iur. fir. vbi dicit de illo, q dicit, erā factur⁹, & ī illis q dicūt, se ꝯiuges, attēdēdas esse ꝯiecturas, & dicit, ꝙ p̄tēsio ficti m̄rōnij n̄ excusat, ar. l. donatione ī ꝯcubinā. ff. de dona. Et idē de assertione eius, q passus ē furtū, dicit Bal. ī d. l. si fine. Imò dicit elegāter Bal. ī d. l. falsas. ꝙ aliqua cā ēt frāgibilis & leuis amicitiæ pōt assignari. Si aūt nō assignat cām, dicit, ꝙ fortè staret suo sacramēto, ex quo depēdet ab animo, & subdit, ꝙ licèt tūc credat sibi ꝯtra se, nō tn̄ ꝯtra rēpublicā. Et ꝑ hoc idē dico in ꝓposito nr̄o. ¶ Vltimò ponit hic Bal. vnū notabile dictū, qđ late retuli et refirmaui ī c. sigificasti. el. 2. ve. no. ibi rōne instr̄ti. j. de homi. et dixi ī voce. Itē ad ea, q̄ dixi s̄. de cōatu, adde Pa. de Ca. ꝯſ. 192. īcipit ī cā carceratorū Mātuę.

* Facturus. Adde Auct. in c. sicut dignū. in 3. no. de homici. Saly. in l. 1. ī 6. par. C. de rap. virg. et in l. 1. C. đ ser. fug. Ang. cōsi. 22. incip. ꝑ decisione. quē refert. Au. in addit. ad Aug. in tract. malef. in ver. & Sempronīū. nu. 2. & Aug. tunc. addit. in d. vers. num. 43.

SVMMARIVM.

1 *Sententia fertur ex violenta præsumptione.*
2 *Vasallus non tenetur iuuare dominum contra proprium filium.*
3 *Iudex pōt ꝓcedere ex p̄sumptione violēta, ētsi ꝑ partē nō ꝓbetur.*
4 *Præsumptio quādo elicitur aliūde, quàm ex facto ipsius, de cuius fauore agitur, nō aūt ex facto partis, tunc ex illa præsumptione potest se iudex fundare, etiamsi per partem non allegetur.*
5 *Præsumptio quādo oriatur ex facto partis emanāte in iudicio, si per acta statim oriatur præsumptio, potest iudex se fundare in ea etiam non allegata.*
6 *Sententia diffinitiua si fertur ex præsumptione, iudex debet sententiam multùm temperare.*
7 *Iudex si mouetur ex p̄sumptione, quā lex expssè apppobat ī Criminibus, pōt ex illa p̄sumptione cōdēnare ī omni cā ēt capitali.*
8 *Præsumptio vehemens sufficit ad condemnationem, quando agitur de imponenda pœna pecuniaria, vel corporali vsque ad fustigationem. Adde num. 9.*
10 *Præsumptio volentissima facit, vt quis condamnari possit.*
11 *Minæ an probent maleficium. Adde nu. 12. vbi arguit ad partem contrariam. Facit, quod dicit num. 13.*

CAPITVLVM II.

b Afferte. b ¶ Ex violēta p̄sumptione fert diffinitiua.
1 H. D. ¶ Et † qn̄ sit exēplis
c iudicādū c, vide gl. ī c. fi. 20. dis. & ibi lōgā distīctionē ꝑ Do. & aliqd ꝑ Bal. in l. nemo. ff. de sen. & Pe. đ Anch. ī repe. c. j. s̄. de ꝯsti. & hic ꝑ do. Abb. Et de isto exēplo pulchrè meminit ī mā schismatis Pe. đ Anch. ꝯſ. 282. inci. In auxiliū veritatis exortās Anti Papā, vt quantò magis se credit verū Papā, tātò libēriùs cedat, ne mater ecclesia diuisionē patiat, & dici nō esse semꝑ rigoroso certamini īsistēdū, & ꝑ istū tex. dicit Bal. hic, ꝙ malā litē fouere cēset, q nō cupit vincere, sed rē, de

b Afferte. *Ad materiam huius tex. adde, quæ habētur ꝑ Matth. Mathe. in nota. suis, notab. 118. incip. nota qđ p̄sumptio violēta.* Iudicandū. *Vide Bal. in rubr. C. q̄ sit long. consue. & omnino Spe. de sē. §. 5. versi. debet. et in titu. de disputa. §. 4. ante ver. iuribus. et vide no ī l. đ di. §. si liber. de cōdi. ob cauſ.*

de qua q̄rit, diuidi, vel perire. Ad idē allegat l. in rōne. §. cū qdā ff. ad l. Fal. Victoriā. n. desiderat bona ꝯscientia fm eū. & idē dicit, si ꝯtēderet de turri, vel alia re indiuisibili, stel de statu ciuitatis, qa intētās diuisionē nō cēsetur ciuis. ¶ No. primò ex princ. licitū esse iudici aliqd si* mulare* cā veritatis indagādæ, erat enim ista qdā tentatio, nō sn̄ia, vt dicūt hic oēs, ꝑ qbus vide in simili notabilē tex. in c. nō. n. volebat Deus. 22. q. 2 vbi dr̄, ꝙ Dominus erga Abrā vsus est simulatione, tētādo qd esset facturus de filio, & istū tex. inducit hic do. Abb. ꝑ iudicib. fingētib. velle torquere reū, & potuisset allegare elegās dictū Archi. in c. vtilē. 22. q. 1. vbi dicit, ꝙ cū Alex. Pada III. haberet p̄ manib. episcopū symoniacū, ꝓmisit ei in secreto, ꝙ si publicè fateret delictū suū, dispēsaret cū eo, & statim cùm ille ꝯfessus fuit corā Cardinalibus, deposuit eū. Ad idē, qđ no. Do. post Hugu. & Archi. in c. nos in quēquā. ad fi. 2. q. 1. vbi dicūt, ꝙ iudex ꝓmittēs delinquēti remittere sibi delictū, si ꝯfitet, ex tali ꝯfessione pōt eū dānare. & excusat iudex tali simulatione, ꝑ d. c. vtilē. Vide tn̄ aliquos iudices, q execrant tale simulationē. ¶ No. scđò ibi, date illi. iuncto fi. ꝙ sicut ꝯfessio, seu litis renūciatio facta metu tormētorū non nocet, l. 1. ff. de q̄stio. ita ꝯfessio facta ob metū torquēdi filiū, & iō dicit Bal. hic, ꝙ q cedit liti cā pietatis, nō nocet sibi, ꝑ istū tex. & maximè, qn̄ aduersarius ꝯtradicit, & nō acceptat cessionē, vt hic. Et adde, ꝙ parētes qn̄q; magis terrent in filijs, quā in seipsis, l. isti qdē. in fi. ff. qđ metus cā. facit tex. in §. fi. ibi, qs. n. patiat filiū suū. Insti. de noxa. act, & dicit Alberi. de Ros. in l. cū, q ꝓbabilē disciplinā. ꝑ illū tex. C. de episc. & cleri. ꝙ si fili⁹ verberat patrē, & si pater stuprat filiā, nec ille filius, nec ille pater
2 p̄sumit. Et hic est, ꝙ † vasallus nō tenet iuuare dn̄m ꝯtra ꝓpriū filiū, fm Bal. in c. 1. de noua forma inuest. & in l. 1. in 23 q. ff. de re. diuiſ. & in l. 1. §. ne aut. C. de caduc tol. qa pater & fili⁹ cēsent eadē caro, a vt in §. hac authoritate. 35. q. 3. & est tex. elegās in l. cū scimus. ad fi. C. de agri. & censi. lib. 11. & ꝑ Old. ꝯſi. 224. incip. Istæ sunt allegationes, ad fin. & iō sæpe dicebat Bal. ꝙ ęstimū patris est ęstimū filij, vt ipse no ī l. p̄tor. §. si filius. in lect. anti. ff. de eden. & in l. 2. in fi. C. de libertis, & eorū lib. & in l. 1. §. istud. C. communia de manu. & in c. filius. de capit. q cur. vend. & in l. fi. C. de impuber. & alijs subst. & l. nō plures. in fi. C. de sac. san. eccl. & in l. sciēdū. in princ. ff. q satisd. cog. & in l. dixim⁹. §. si pater. cū l. seq. ff. de excuſ. tut. & in l. 2. in fi. C. de legi. hære. & in l. ēt. C. de exec. rei iudi. & in addit. Spe. in ti. de cēsi. ad fi. & allegat semꝑ gl. quā nō habeo, in l. 2. C. q ætate. li. 10. facit, ꝙ no. Bar. in d. l. cū scimus. vers. in tex. ibi, patres. Et iō ꝯsuluit do. Maria. ꝯſ. 54. inc. Magnificæ capitanee. ꝙ nō dr̄ q̄s liber relaxatus de carcere qn̄ cogit filiū relinquere in carcere ꝓ obside, & iō dicit Ro. ī l. 1. ff. de in ius vo. vt cant. ꝙ ēt, vbi est electa industria personæ, pōt qs seruire ꝑ filiū, & dicit esse casū notabilē in l. sciēdū. §. legati. ff. de leg. quē tex. nō credo ita extēdendū. Et dicit Bal. in l. ea lege. C. de ꝯdi. ob cām. ꝙ ꝓhibit⁹ alienare in potētiorē, pōt alienare in filiū quāuis potētiorē. Allegat gl. in l. si ita qs. §. ea lege. ff. de verb. obl. Et dicit Bar. in l. inficiādo. ī fi. ff. de fur. ꝙ si statutū ꝓhibet inuitari ad nuptias vltra 12. fœminas, & pater & filius faciāt nuptias eodē die, nō poterūt inuitari vltra 12. qa cēsent vnicę nuptię, de quo tn̄ ibi ꝑ Ang. Et aliq hn̄t gl. in c. 3. de pœ. dist. 4. ꝙ ieiuniū filij liberat patrē obligatū ad illud. Et istis adde Inn. in c. cū locū. in prin. j. de spōſ. vbi dicit, ꝙ si patri fit violētia corporalis, & filius aliqd fecit vt liberet p̄rem, actus dr̄ factus ꝑ metū, ac si illata fuisset filio. Ista tn̄ nō sunt gn̄ilr̄ vera, sed ꝑ quādā fictionē, vt dicit do. Abb. in c. ꝯsuluit. j. de iurepat. Et hic est, ꝙ licèt patronus nō possit p̄sentare seipsū, c. ꝑ lr̄s. j. co.

* Simulare. *Adde. 3. Reg. c. 3. vnde sumpta est ista decretal. & vi. l. sern. ī c. 1. §. publici latrones. de pac. ten. laſ. ī l. si is qui pro emptore. de vsucap. nu. 172. & tex. in ca. vtilem. 22. q. 2.*

a Caro. *Adde de filio in c. super eo. in fi. suprà de testi. et quod ibi dixi in apost. et in c. fi. suprà de off. delega.*

ti. tn̄ pōt p̄sentare filiū, vt ꝑ gl. in d. c. ꝯsuluit. cū cōcor.
3 vers. & sic ēt aliæ instātiæ. ¶ No. † tertiò, iudicē posse ꝓcedere ex p̄sumptione violēta ētsi ꝑ partē nō ꝓbet, nec allegat, qa p̄sumptio filiationis surgēs ex dicto matris, de quo hic, nō fuit ꝑ eā allegata. Sed ꝯtra hoc facit, qa licèt esset notoria, tn̄ debebat allegari, iuxta gl. vulgatā ī c. appellāti. in verbo, alias. de ap. & no Io. And. in c. accedēs. el 1. s̄. vt lite nō cōtest. & Imo. c. suꝑ lr̄is. & in c. cū ordinē in vlt. col. s̄. de rescrl. & do. Car. in d. cle. appellāti. in 6. opp. & Bar. & Ang. in l. j. ff. de excep. & allegatur tex. optimus ī l. si adulteriū cū incestu. §. pe. ver. idē Pollioni. ibi, vtique si error alleget. ff. de adult. Et ꝑ illū tex. dicit Bar. ibi, & Bar. in l. venia. ad fi. C. de in ius voc. & ī l. alia. C. de his, q b. vt ind. ꝙ nō sufficit, ꝙ appareat p̄sumptionē sufficiētē ad ꝓbationē erroris, nisi error alleget. Et ꝑ illū tex. dicit Bal. in c. ex tenore. s̄. de testi. ꝙ in casu illius decre. nō sine ministerio dr̄. Tunc viuentē, qa licèt p̄sumat viuere, nisi aliud appareat, l. 2. §. si dubitetur. ff. quēad. testa. ape. tn̄ vitā nō oportet ꝓbare, sed debet intētari, qa nō ītētatū ab homine nō p̄sumit à iure. Et ꝑ illū tex. dicit Bal. in l. si suꝑ lōgi. C. de p̄scri. lon. temp. (illud aūt tene fixū menti) ꝙ vbicunque diximus p̄sumi bonā fidē, intelligit, si alleget, ꝑ d. §. idē Pollioni. Vn̄ sit cautus aduocatus, vt de bona fide semꝑ articulet, secundū eū. Et iō dixit elegāter gl. repurata sing. in l. certū. in prin. in verbo, cōfessus. & ibi ꝑ Bar. ff. de ꝯfeſ. ꝙ licèt olim dn̄s p̄sumat tūc dn̄s, l. siue possidetis. C. de ꝓba. tn̄ re⁊rit ꝙ ille, q fuit olim dn̄s, alleget in libello se de p̄senti esse dn̄m, ēt si reus hoc ꝯfiteret, & seqtur Bal. in l. edita, in repe. Paduana, C. de eden. & Doc. in c. 2. supra de libel. ob. & Bal. ī l. j. C. de ꝯfeſ. licèt ibi insistat ꝯtra d. gl. tn̄ cōmuniter approbat intelligēdo eū, vt est dictū ꝑ §. idē Pollioni. Et iō ꝑ illū tex. dicit magistraliter Bart. ī l. cùm qd. in vlt. col. ff. si cer. pe. ꝙ licèt dicat, ꝙ sufficit libellū p̄sumptiuè ꝯcludere, l. oēs §. Lucius. ff. de his, q̄ in frau. cre. tn̄ illud est verū, qn̄ factū, ex quo aliqd ꝓponit, nō est factū actoris ꝓponētis libellū, vt rei excipiētis, s3 est factū alterius. Nā qn̄ ex facto tu ıis, ꝙ aliqd p̄sumat, illud debes dicere & allegare, ꝑ d. §. idē Pollioni. Vn̄ licèt ex dicto testis dicētis, Vide talē dicētē, Tolle hāc pecuniā, p̄sumat fuisse mutuū, tn̄ hoc narrādo in libello mutui nō p̄sumit mutuū, nisi alleget, fm eū valde notanter ꝑ d. §. idē Pollioni. & assignat hic do. Abb. rōnē, qa cùm p̄sumptio oriat ex facto partis, si eā nō allegat, p̄sumit nō vera, nā p̄sumptio iuris tollit * ꝑ aliā p̄sumptionē, vt ꝑ gl. ī verbo, p̄sumit. in c. requisiti. j. de testa. ¶ Sed istis vr̄ obuiare iste tex. vbi pars nō ꝓbauit, nec allegauit p̄sumptionē ꝑ qua tn̄ fuit iudicatū. Sed ꝓ solutione dici pōt, ꝙ iste tex. cōprehendat in aliquo ex casibus, in qb. nō ꝓcedit regula d. §. idē Pollioni. cū suis cōcor. & sunt duo casus. ¶ Pri-
4 mus † est, qn̄ p̄sumptio elicit aliūde, quā ex facto ipsi⁹, de cuius fauore agitur, nō aūt ex facto partis, qa tunc ex illa p̄sumptione pōt iudex se fundare ētsi ꝑ partē nō alleget. Ita ītelligit hic istū tex. do. Ab. & ꝓ hoc dicit facere c. Raynutius. j. de testa. ubi ī eodē casu iudex motus fuit ex iure nō allegato ꝑ partē, meliùs allegasset Bar. in d. l. cùm qd. Sed cōsidera, qa fm istū intellectū oportet, ꝙ p̄sumptio orta fuerit hic nō tā ex verbis matris dicētis, Date, &c. quā ex verbis alterius mulieris dicētis, Nec mihi, nec tibi, qa si intelligerem⁹, ꝙ esset ex verbis matris, negari nō posset, quin esset p̄sumptio ex facto, vel dicto partis, & dato ꝙ esset p̄sumptio nō solùm ꝯsistēs in animo matris, sed orta ex iure naturali, tn̄ ita oporteret eā allegare, sicut oporteret allegare ꝙ in dn̄io ex præterito p̄sumat in p̄sens, q̄ p̄sumptio surgit à iure.

* Tollitur. *Adde gl. in l. Diuus. de ī integ. resti. in ver. æstimatur. l. nō solū. c. r. prin. de ritu nupt. c. accedēs. de crimi. falsi. c. tuā. & ibi gl. de spōnſ. Bal. in l. Pacumenius. de hæred. instit. Ioan. de An. cōsi. 19. īcip. visis instrumentis. col. 3. Alex. cōsi. 103. incip. videtur col. 7. vol. 1. Cyn. in l. si cū dote. §. trāsgrediamur. ff. sol. ma. Spe. in tit. de expē. §. 4. ver. ī hoc cir med. Doc. in l. siue possidetis. C. đ proba. et Guiel. de Ludo. singul. 42. inci. glossa est.*

Universidad de Deusto Biblioteca

iure. Et ex iſtis habet̄ vnus caſus, ſm do. Abb. hic latè, in quo valet ſentētia ſine ꝓbationibus, qn̄ ſunt p̄ſumptiones violētæ, ꝑ qd̄ dicit ipſe multū limitari notata ī c. eccleſia. s̄. de ꝯſtit. de qua mā tāquā ſeparata à noſtra, remitto ad ea q̄ tetigi in c. qm̄ ꝯtra. in quarta ꝯcluſione, s̄. de ꝓbat. Et dū do. Ab. dat cautelā, vt iudex ꝓ ſecuritate ſua ī ſyndicatu faciat ſcribi ī actis, tales p̄ſumptio
5 nes ꝯfirma, vt dixi in c. qm̄. in 6. q. ¶ Secūdus† caſus eſt, qn̄ p̄ſumptio ſurgit ex facto partis emanāte in iudicio, qa ſi ꝑ acta ſtatim oriat̄ p̄ſumptio, pōt iudex ſe fundare in ea ēt nō allegata, vt elegāter decidit do. Ant. ita formaliter limitās p̄dicta in c. veſtra. in vlt. char. ver. ꝑ hoc dicebā. j̄. de coha. cleri. & mul. in c. ꝑuenit. in vlt. col. j̄. de empt. & vend. & in cle. appellāti. de ap. & ibi refert Imo. Et ēt ita illud, quod dr̄ notoriū, deberet ꝓponi. Fallit in notorio, qd̄ ꝯſtat ex actis. acta. n. inducūt notoriū,[a] vt in c. cū illud oli. j̄. de verb. ſig. dixi in c. ſignificauerūt. ſup gl. in verbo liquere. s̄. de teſti. Et ꝓ iſtis bene facit gl. elegās ī l. ubi pactū. C. de trāſac. q̄ dicit, ꝙ ſi ex dictis ꝯſtarēt agētē ipſo iure actione carere, iudex eū repellet ex officio, licèt pars hoc nō alleget. Ita & in ꝓpoſito no. do. Ant. ī c. bonę. el 1. s̄. de elec. & Ang. in l. 1 ī lect. antiqua, ff. de except. Et ſub iſto caſu pōt ēt intelligi iſte tex. qa ex cōfeſſione, q̄ eſt de actis, oriebat̄ dicta p̄ſumptio. Prædicta aūt ꝓcedūt, vbi ex actis nō orit̄ p̄ſumptio. Et ꝯſidera, qa libellus eſt de actis, d. c. qm̄ ꝯtra. & tn̄ dicit Bar. in d. l. cū qd, ꝙ ēt ſi p̄ſumptio oritur ex libello ex facto partis, debet allegari, quod facit, niſi reſtringas iſtū caſū, vt ꝓcedat in actis ꝓbatorijs, vt ſunt teſtes, inſt̄ra, & ſimilia, nō aūt in libello, q ſimpliciter narrat, ſed nō ꝓbat ſaltē ꝯtra aduerſariū. Et iſta nō tra-
6 das obliuioni. ¶ No. quartò† tex. notabilē, ꝙ qn̄ diffinitiua fert̄ ex p̄ſumptione violēta, dēt iudex multū tēperare ſn̄iam, & maximè vt nō ꝯdēnet ad pœnā corporalē. Hāc doctrinā p̄ iſtū tex. poſuit ſolēniter Inn. in c. qa veſimile. j̄. eo. qa licèt Salomō hic motus ex p̄ſumptionib. adiudicauerit vni mulieri filiū, nō tn̄ uoluit ꝯdēnare ad mortē aliā, q̄ iuſtiſſimè erat ꝯdēnāda, ſi legitimè fuiſſet ꝓbatū ꝯtra eā, ꝙ filiū alterius ſurripuiſſet, iuxta l. j. C. ad l. Flaui. de plag. ſm Inn. ibi, & ſequit̄ multū do. Car. hic, dicēs, ꝙ nō ponit̄ ꝑ aliquē aliū doctorē, & ꝙ eſt ſingulariter dictū, & ſequunt̄ do. Ant. do. Abb. & Imo. hic, & do. Ab. in c. ꝯſtitutus. s̄. de teſti. & do. Ant. in c. quāto. j̄. eo. & Old. ꝯſ. 192. incip. Viſo diligēter. & Pe. de Anch. in regula. ſemel malus. de re. iu. in 6. & Spe. in iſto ti. §. ſpecies. ver. in sūma. & do. Abb. ī c. 2. s̄. de coha. cle. & mu. in c. at ſi clerici. §. de adult. s̄. de iudi. & Bal. s̄. in rub. de off. deleg. & in l. fi. C. de ꝓba. & ſentit optimè gl. fi. in c. īter ſolicitudines j̄. de purg. Cano. & facit l. abſentē. ff. de pœ. Et dicit Bal. in l. pſbyteri. la 1. C. de epiſ. & cle. ꝙ qn̄ iudici nō plenè liquet de falſitate teſtis, ſed ſuſpicat̄ d̄ eo, tūc dēt ſn̄iam tēperare, qa ꝓcedit ex ſola ſuſpicione. Et ꝙ ſola ſuſpicio nō ſufficiat ad ꝯdēnationē, tenet Do. in c. habuiſſe. ī primo notab. 33. diſt. & Bal. in d. l. fi. ad fi. C. de ꝓba. Et ibi ēt dicit, ꝙ vbi ꝓcedit̄ ex p̄ſumptionib9, iſta eſt iuſta cā minuendi pœnā, iuxta l. qd ergo. §. pœna grauior. ff. de infami. Et de hoc eſt tex. notab. ī d. c. īter ſolicitudines. Et ꝓ iſtis facit, qa ſn̄ia lata ex p̄ſumptione nō trāſit in rē iudicatā, vt l. ſi q adulterij ſm cōmunē intellectū, C. de adul. & dixi ī c. ꝓpoſuiſti. s̄. de ꝓ-
7 batio. ¶ Sed iſta limita primò, niſi † iudex moueret̄ ex p̄ſumptione, quā lex expreſsè apꝓbaret in criminibus, qa ex illa pōt ꝯdēnare in oī cā ēt capitali, ſm do. Abb. pulchrè ī c. accedēs. ver. nec obſt. j̄. de accuſ. ꝑ tex. ī c. de hoc. j̄. de ſymo. vbi ex p̄ſumptione iuris qs ꝯdēnat̄ de crimine grauiſſimo, & dr̄ ille delinquens ꝯdēnari ex p̄ſumptione violēta, ſm gl. quā do. Abb. facit ſingularē in d. c. inſinuatū. Idē ēt tenet Bal. in d. l. fi. poſt prin. & in d. l. ſi q adulterij facit. l. 1. in prin. ff. ad Turpil. vbi accuſator, q nō ꝓbat, ex p̄ſumpta calumnia punit̄, ſicut ſi eſſet in euidēti. Et hoc mō ꝓcedit ēt tex. in c. rurſus. & in c. qcunq; 11. q. 3. & ꝑ iura notāt Doct. in c. 1. s̄. de iudi. maximè do. Ab. Sic ēt intelligit̄ c. cū ꝯtumacia. de hære. in 6. & c. excōmunicam9. §. 1. j̄. de here. Sic ēt l. ꝯſiliarios, C. de aſſeſ. q̄ allegabit̄. j̄. eo. c. nullus. Sic ēt l. fi. C. de repud. ibi, cōmune lauachrū libidinis. & c. ꝯſtitutus. el 1. ibi veriſimile nō vr̄. s̄. de teſti. & c. Petrus. j̄. de homi. cū ſimi-
8 libus. ¶ Secūdo limita, niſi † agat̄ de imponēda pœna pecuniaria, vel corporali nō graui, puta vſque ad fuſtigationē, qa tūc p̄ſumptio vehemēs ſufficit ad ꝯdēnationē, maximè, ſi eſt apꝓbata à iure gn̄ir, licèt nō ī criminalib. Ita ꝓbat̄ in l. 3. ver. & qa plerūque. ff. de off. p̄fc. vigi. vbi ex culpa p̄ſumpta, qa incēdiū p̄ſumit̄ culpa inhabitātiū, pōt aliqs fuſtigari, Et ad idē facit, qa ꝯdēnat9 de dolo eſt infamis, l. j. §. 1. & l. athletas. ff. de infa. Et infamia ſequit̄ pſonā, quocūq; vadat, l. ex ea. cū gl. ff. de poſtu. Et dolus dr̄ maleficiū ēt in ſtatutis, ſm Bal. in l. 1. §. nūc tractemus. in fi. ff. de tute. & rōni. diſtra. & tn̄ de do-
9 lo qs ꝯuincit̄ ex ꝯiecturis, c. 2. de renun. ī 6. ¶ Tertiò† limita, nō ꝓcedere in caſu c. ꝑ humani. de homici. in 6. ꝑ tex. ibi in fi. dū dicit, ꝓbabilibus ꝯſtiterit argumētis. q tex. de facili, poſſet adduci ꝯtra p̄dictā doctrinā, ſ3 oportet dicere ꝙ ſit ſpeciale in odiū illius criminis, ſicut ēt ē ſpeciale ī crimine falſi, vt ſuſpicio ꝓ falſitate habeat̄, vt dicit Archi. in c. in memoriā. 19. diſ. & ſequit̄ ibi Do. ad fi. & Bal. multū notās in l. ſi veritas. C. de fideicō. Allegāt l. iubemus. C. de ꝓb. Poſſet ēt dici, ꝙ Inn. nō dicit, ꝙ nō ſit ꝯdēnatus qs, ſed dicit, ꝙ nō de facili. Vel poſſet dici, ꝙ verbū Probabilib9, intelligit̄. i. īdubitatis, ꝓut in ſequēti limitatione. Et iſtud melius. ¶ Quarto limita, niſi
10 † iudex moueret̄ ex p̄ſumptione violētiſſima, vt ſolenniter ꝑ Io. And. in Spe. de ꝓba. §. fi. ver. 13. de quo meminit Imo. hic, & do. Ant. & do. Ab. in c. tertio loco. s̄. de ꝓba. Et hoc mō intelligit̄ l. ſciāt cūcti, in verbo, indubitatis indicijs. C. de ꝓba. & l. 2. ī verbo, argumētis ꝯuict9. C. quor. appellationes. & l. 3. ver. q̄ argumēta. ff. de teſti. & l. j. §. idē Cornelio. ff. de q̄ſt. & l. q̄ro. §. fi. ff. de ędi. edic. & d. c. excōmunicamus. in fi. ibi, certis indicijs. Imò dicit Bal. in l. excipiunt̄. ff. de Sylla. ibi eſſe tex. meliorē de iure. iuncta gl. in verbo, particeps. ꝙ ex multis indicijs ſimul iunctis reſultat plena ꝓbatio, ēt ad quē criminaliter ꝯdēnādū, ſed hoc intelligit ibi Ro. de indicijs indubitatis, ꝑ d. l. ſciāt cūcti. & in d. l. ſi q adulterij, vt ibi lati9 ꝑ eū. Et ꝓ iſtis faciūt dicta Bar. in l. abſentē ff. de pœ. dū ponit de ſtatutis habētib. ꝯtumacē ꝓ cōfeſſio in criminalibus, & plenè ꝑ Bal. in c. 1. §. furtū. de pa. iur. fir. Et dicit Bal. in d. l. ſi q. ꝙ ſuſpicio ſtās in ſuis finibus nunquā eſt cā cōdēnatiōis, ſed p̄ſumptio ſic aliqn̄do, vt ibi. ¶ Et ꝓ intellectu huius limitationis dant̄ qdā exēpla, & primū eſt, qn̄ reperit̄ aliqs mortu9, & ab eo loco alius fugit cū gladio euaginato, qa illa fuga arguit homicidiū manifeſtū & punibile abſque alia ꝓbatione, ſm Bart. in l. furē.[b] in prin. ff. de fur. quē ſequit̄ do. Ab. in d. c. tertio loco. Itē dicit Bar. ibi, in ꝓbatione adulterij, qa ſufficit quē reperiri in domo pulchræ mulieris, quod ſm ſequit̄ do. Ab. in c. tertio loco, & bene ꝑ rōnes ſuas, de qb. dicet̄ j̄. eo. c. lr̄is. & do. Ab. ī c. cū nō ab homine. de iudi. Sed ī illo, q fugit cū gladio, ſtrictiùs loquit̄ Ioā. And. ī c. dicto ver. 13. & Bal. in l. neq; natales. & ī l. fi. C. de ꝓba. & ī l. fi. ff. de off. ꝓconſ. & le. & Ang. in d. l. furē. Ex quorū dictis vr̄ in effectu, ꝙ ad hoc vt ꝓbet̄ homicidiū, oportet ꝙ appareat ipſū nō potuiſſe cōmitti ab alio, vt latius ꝑ eos, quorū dicta morderi poſſent, qa ꝓbatio de neceſſitate nō concludit, eo qa poſſibile eſt, ꝙ occiſus inſultauerat fugiētē, q̄ ratio habet locū, etiā qn̄ ex vna camera habēte vnicū exitū ſolus fugeret pallid9 gladio cruentato, relicto ibi mortuo, & iō ſi talis captus diceret, feci defendēdo, nō video, quare nō eſſet priùs incipiendū à tortura, tn̄ cogitabis. Quòd aūt ſit ſufficiēs indiciū ad torturā, firmat Spe. in iſto tit. §. fi. ver. ſed pone. ī fi. & facit, quod in fortiori caſu voluit Bar. in l. 2. ff. de via publica. dū dicit, ꝙ ſi ante domū alicuius reperit̄ aliqs mortu9, p̄ſumit̄ alio nō apparēte ꝯtra ipſum, cū teneat̄ ad purgādā viā, ꝑ illū tex. de quo tn̄ ꝑ Ro. in l. 1. §. hoc reſcriptū. ff. ad Sylla. vbi hoc limitat nō ꝓcedere in homine nō cōſueto talia facere, & ꝑ Bar. in l. 1. §. cognoſci. ff. de off. p̄fc. vig. Et dū dixi ꝓximè de eo, q dicit, feci defendēdo, pōt dicere, ꝙ cōfeſſio ſua dānat eū, niſi ꝓbet defenſionē, vt dixi in c. ſignificaſti. el 2. ante fi. j̄. de ho. allegādo ſingulare dictū Bar. in l. Aurelius. §. idē q̄ſijt. ff. de lib. lega. & reſpōderi pōt ex eo, quod ſcribit do. Abb. ſingulariſſimè ī c. auditis. in pe. col. j̄. de p̄ſcri. vbi dixit, ꝙ ſi de homicidio nō cōſtat aliter, q̄ ꝑ confeſſionē rei dicētis, feci me defendēdo, ēt ſi nō ꝓbat defenſionē, nō punit̄ pęna mortis,* niſi dicas, ꝙ hoc cōſtat aliter, q̄ ꝑ confeſſionē, ſ. ꝑꝑ indicia indubitata, & ideo tranſire pōt
11 cōmunis opinio. ¶ Datur† aliud exēplū, videlicet qn̄ aliqs eſt alteri minatus mortē, & nō longo tēpore poſt ille, cui minatus eſt, reperit̄ mortuus, qa vbi minans eſt homo potēs & cōſuetus exeq minas, pōt ex hoc ſolo ꝯdemnari de homicidio, vt ꝑ Io. And. in d. verſi. 13. & Ioā. de Ana. in c. inſinuatū. j̄. de ſymo. & in c. Petrus. j̄. de homicid & in c. ꝯſuluit. j̄. de vſur. & ī c. 1. j̄. de maledi. Et ſimilis diſtinctio fit inter ꝯſuetū exeq & nō exeq minas, ī queſtione, qn̄ ex minis inducat̄ iuſtus metus, vt ꝑ Bar. & alios in l. de pupillo. §. ſi qs ipſi p̄tori. ff. de ope. nou. nun. & do. Ab. in c. 1. in prin. & in c. cām s̄. de off. dele. & in c. Abbas in 1. col. & in c. cùm dilectus. s̄. qd̄ metus cā. & Do. in c. fuerūt. 2. diſt. cū multis alijs. Et intellige, quod dictū eſt, p̄ſumi homicidiū in ꝯſueto e-* xequi minas, * ſ. homicidij, ſi. n. alias minas ſoleret exeq, & nunquā minas homicidij ꝯſueuerit exeq, ſecus eſſet, ſm Bal. in l. fi. ff. de hære. inſtit. qa regula, ſemel malus, ītelligit̄ in eodē genere mali, ſm ipsū. Sed ꝙ iſtud exemplū nullo mō ꝓcedat, vr̄ probari fortiter ex elegāti doctrina Bar. in l. 1. §. ſi quis tn̄ imbecillitate. ff. quod vi, aut clàm. vbi dixit, ꝙ licèt ad excuſandū illū, q allegat metū, p̄ſumat̄ vis, ſiue metus ex ꝯſuetudine inferendi iniuriā. tamē ad faciendū cōdemnari illū, q eſt ſic ꝯſuetus facere, hoc nō ſufficit, ēt ſi agat̄ ciuiliter. Et de hoc eſt caſus notabilis ibi. Ad idē, quod no. Bal. ī l. fi. ff de off. ꝓconſ. & leg. vbi dicit, ꝙ ſi aliqs interficit aliquē, nō p̄ſumit̄ in me ratificatio delicti ex hoc ſolo, ꝙ aliquis familiaris meus receperit occiſorē in domo, & gauiſus fuerit maleficiū eſſe cōmiſſum, & ſicut tot cōiecturæ ſimul nō arguūt mādatū, vel ratificationē, multo fortius minæ p̄cedētes ſolæ & ꝯſuetudo exequēdi minas nō ꝓbant
12 maleficiū. Et hāc partē, ꝙ† maleficiū nō ꝓbet̄ tenet Spe. in iſto ti. §. ſpecies. ver. ſed pone, ꝙ minat9 eſt. & Imo. in d. l. fi. ff. de hær. inſt. & do. Ab. ī c. ſcribā. in fi. j̄. eo. & Bal. in l. lr̄as. j̄. eo. & Do. in c. ſm. in notabilib9, 18. diſt. & ſentit Bal. ī l. j. ver. itē oppono delictū. C. de ſer. fugi. & iſtud veri9 ꝑ p̄dicta, opant̄ tn̄ minæ indicia ad torturā, vt per Spe. & Imo. in locis ꝓximè allegatis, & ꝓbat̄ ſic, qa p̄ſumit̄ de homicidio ꝯtra illū, q erat inimicus occiſi, ſm Bar. ī l. fi. ff. de q̄ſt. & ex minis inducit̄ inimicitia capitalis, ſm gl. ī l. licèt. ff. de arbi. facit ēt tex. ī l. j. §. hoc reſcriptū. ff. ad Sylla. vbi ꝓbat̄, ſm Ro. ꝙ ſuſpectus de occiſione pōt torqueri, quod dicit eſſe verū, qn̄ eſt inimicus capitalis, vt in maiori parte bonorū, vt ibi ꝑ eū, & pōt torqueri ēt nō ꝯſuetus minas exeq, vt ſentiūt p̄dicti, & expreſsè Spe. in d. ver. ſed pone. ꝑꝑ quod apparet, ꝙ iſta diſtinctio de ꝯſueto, vel nō ꝯſueto exeq. quātū ad hoc, nihil operat̄, niſi qa auget indiciū ad torturā, ſed bene operat̄ in alia mā, quo ad excuſandū quē rōne metus, vt s̄. dictū eſt, & alias de hoc vltimo plenius dicet̄. ¶ Dat̄
13 † ēt exēplū in eo q dixit aliqd alicui in aure, & poſtea ille auſcultās ꝑpetrauit homicidiū, qa pōt loquēs cōdēnari de ꝯſilio, vel mādato p̄ſtito, ſm Bar. expreſsè in l. ſi vētri. §. fi. ff. de priuil. cre. & vr̄ ſeq Bal. in c. veritatis. s̄. de dolo. & ꝯtu. Sed iſtud eſt intelligēdū, dū modò p̄ceſſerit inimicitia capitalis, vel aliæ ꝯiecturæ vrgentes, ſm Bal. in l. j. C. de ſer. fu. Et iſtis adde Bar. in l. ſi qs mihi bona. §. pater. ff. de acq. hære. vbi dixit ꝙ ſi qs dixit famulo, nō redeas ad domū, qa audiā noua, & poſtea interficiat̄ vnus, à quo dn̄us ſic dicēs receperat iniuriā, p̄ſumit̄ ex illis verbis occiſus,[a] & ex hoc dici fuiſſe decapitatū quēdā nobilē, & ſequit̄ Pe. de Ancha. in c. ex lr̄is. j̄. de exceſ. pl. ꝑ illū tex. vbi ꝑ iſta verba, Malè eſt ꝙ tale qd trāſeat impunitū, vr̄ mandari vindicta, ſm Ro. in ſing. 223.* inci. Scias, ꝙ Bart. in addi. Vn̄ infert Bar. in l. multū. C. ſi qs alteri, vel ſibi. ꝙ ſi inter Titiū ꝙ Martinū fuit tractatū de occidēdo Seiū ꝑ ipſum Martinū, & poſtea Martinus occidit, p̄ſumit̄, ꝙ ſecutus fuerit illū tractatū, & ꝙ ita fuerit ordinatū inter ipſos, licèt teſtes de finali ordinatiōe dicāt ſe neſcire. Et ī iſtis exēplis alitr̄ me nō extēdo, ſ3 vide do. Inn. ī d. c. qa veriſimile. Per hæc eſt declarata meli9 hic, quā alibi, & eā ſequit̄ ēt do. Ab. in d. c. auditis. ¶ Vltimò dicit hic ſignanter Bal. ꝙ id, qd̄ partus ſuppoſit9 ꝯtulit monaſterio, idē filius reuocat, alleg. Arc. in c. ātepe. 54. diſ. Itē dū dixit s̄. ꝙ oportet allegare p̄ſumptionē, ꝑ d. §. idē Pollioni. adde oīno Pa. de Ca. ꝯſi. 177. inci. Cōtra ſuperius ꝯſulta. ¶ Sup* c. ex ſtudijs. nō ſcribo, qa nihil habet.

a Notorium. Ad a de Phil. in c. cauſam, quæ. ſuprà de teſtib. & qd̄ ibi in apoſtil. dixi.

b In l. furem. Et ibidē vide ad hoc do. Alex. de Imo. & Ang. Aret. in tract. maleſi. ver. quòd fama. in 6. char. in verſ. An fuga et vi. Bar. in l. 1. ff. de bon. eor. qui ant. ſibi mort, con ciuer. Bart. & Ange. in l. fin. de quæſt. Rom. in l. lege Cornelia. ad Syl. Matheſil. ſingul. 14. incip. nota aureū dictū. Iaſ. in l. ſi is qui. C. qui teſtam. fac. poſ. et ī l. admonēdi. col. 68. verſi. Limita ſingulariter. de iureiu. & Are. ī d. ver. fama ver. Quærit Ludouicus. tunc. addit. Arimi.)

** Mortis. Adde Ang. cōſ. 27. inci. Quidā victor. ve. de tertio. ſequitur Abb. in c. auditis. col. fin. de preſcri. Auth. in c. ſignificaſti. col. pe. de homici. Bal. cōſ. 272 incip. Quidam accuſatus. volum. 6. Aug. in addit. ad Angel. in tract. de maleſ. in verſi. de anno præſenti. verſi. Tu in materia pulchra & quotidiana.*

** Minas. Adde Spe. in tit. de præſumpt. §. ſpecies. verſ. ſed pone. Bal. in l. metum. C. qd̄ met. cauſ. & in l. 1. C. ſi quis imp. maledix. Imo. & Doct. in l. Pachumanius. ff. de hær. inſtit. Bartol. in l. famoſi. §. 1. ad leg. iul. maieſt. Ant. de But. in c. tertio loco. de probat. Ang. in l. fin. C. de quæſt. & in l. 1. C. de his quib. vt indign. Abb. in cap. ſcribam. de præſumpt. & vi. not. in l. 3. §. in bonis. de priuil. credi. & Barto. in l. 1. in fi. ff. ſi quis, teſtam. lib. eſſe ius. fuer.*

a Occiſus. Adde Lud. ponentē in d. l. ſi quis mihi bona §. ſi quis mādauerit. vbi etiā ꝑ Roſ. & in 21. ver. ſing. tu ſcis, ꝙ Bar. & c. & Pa. de Caſ. in l. 1. vbi ꝑ do. Alex. de Imo. C. de ijs, q vt indig. & do. Alex. in l. 1. ff. manda. & Ang. Ar. in trac. maleſi. verſi. mādatorē 21. q. et Pau. de Caſ. in cōſ. 255. et do. Alex. ī cōſ. 106. 4. parte. ī cip. Quoniā abunde, & c. et Vincen. Pal. ī cōſ. viſa quadā, quod eſt ante cōſi. ſecūdū Alex. de Imo. in 4. part. 223. Adde quòd Rom. corruptè allegatur tā ī tex. quā in addit. eſt enim ſing. 719. inci. Tu ſcis quod Bar. in l. ſi quis mihi bona. cui adde Paul. de Caſ. cōſ. 240. inci. videtur ꝑ p̄dicta. & de hoc late per Matheſil. ſin. 187. inci. nota quòd vbi creditor. nu. 2. Alex. conſ. 69. volu. 2. et cēſi. 53. 106. & 127. vol. 4.

CAPITVLVM III.

EX ſtudijs. ¶ In dubio p̄ſumit̄ bonus, q ſe tradit virtutū exercitio. H. D. Vel alitr̄, ſm Bal. da picolo ſe cognoſe la ſpina ſe in ſua vecchieza debbe punzere. H. D.

SVMMARIVM.

1 *Fuga an ꝓbet maleficiū? et concludit ꝙ nō.*
2 *Fallit ī officiali notato de barataria, et pendēte cā fugiente, nā habetur pro confeſſo.*
3 *Item fallit in eo, qui aufugit effractis carceribus, quia habetur pro confeſſo. Item de hoc nu. 4. Reliquas fallentias vide per ordinem in ſequentib. 5. 6. 7. 8. & 9.*
10 *Iudex ſuſpicans dilationem peti improbitate, poteſt à petente eā exigere iuramentum, quòd non petat malitioſè.*

CAPITVLVM IIII.

1 NVllus. Præſumit̄ † ꝯtra illū, q dilationibus iudiciū ſuterfugit. H. D. Et ꝯueniūt verba Bal. in c. in p̄ſentia, in pe. col. s̄. de ꝓba, vbi dicit, ꝙ qui de innocentia confidit, nō vadit per medicata ſuffragia, ſed feſtinata, vt veritas inquiratur. Allegat l. ſi fideiuſſor. §. quædam. ff. manda. quod eſt allegabile in conſilijs.

Universidad de Deusto Biblioteca

* Delictum. *Add Bar. in l. si quis in graui. §. vrium. ad Sylla.*

* Carcerib⁹. *Adde cōclu. ordinatā * sic. Captus iniustè p crimine ex quo venit cōdēnandus pœna vltimi supplicij, si exeat è carceribus cū licētia iudicis, vel cōmentariensis, pstatio iurumēto in eorū manibus de redeūdo, non tenetur redire, ēt si de morte certus nō sit, gl. in cle. pastoralis, de senten. & re iudic. quā tenet cōmuniter * Card. ibi in versi. Notoriū in 4. not. & in ver. Cæterū 2. no. Anch. in reg. peccatū, et in reg. possessor. q. 3. hāc qst. discutit ad partes Io. And. in addit. Spe. in rubri. de iureiur. col. mihi. 3. ver. formatur aūt de illo. et tandē ex Tā credo distīguit quod refert, an captus detineatur iniustè, vel iustè, vt primo casu non teneatur secūdo sic, ita ēt tenet Ab. in c. inter alia. in fin. de immu. eccl. vbi ponit quæstionem de persona à carceribus sub iuramento dimissa ad ecclesiā ī die solenni p missa audienda, cum iuramento de redeūdo, an teneatur redire, vbi relata d. doctr. Ioan. And. nec nō gl. in d. clem. pastoralis. in ver. per violentiam dicit, quòd quando imminet periculum mortis, & iniustè captus est, non tenetur redire: si autem non imminet periculū mortis, tenetur satisfacere iuramento, vel petēda ē absolutio, c. si verò. cū ibi not. de iureiur. si autem erat iustè captus, tenetur redire, & peccat fugiendo carcerem,*

ɔsilijs. ¶ In tex. ibi subterfugit. Inferūt hic oēs, sed pⁱsertim Imo. vtrū fuga p bet delictū? & dicit hic do. Car. videri, ꝙ sic, p istū tex. i verbo, ɔfiteť. & dicit, ꝙ ad hoc iste tex. est sing. & fortè vnicus in iure. Sed tñ dicit cōtrariū com
* muniter * teneri, & remittit ad dicta p se, in c. fi. in 2. q. j. tit. 1. & do. Abb. remittit ad dicta p se, in c. veritatis. s. de dol. & cōt. in qbus locis nihil boni dicunt, & do. Ant. remittit ad Bar. ī l. lege Corn. ff. ad Sylla. & ipsū refert hic Imo. cuius dicta & aliorū reassumatis p regulā cū fallētijs. ¶ Regula est, ꝙ fu
a ga non pbat delictū,[a] fm oēs in dictis locis p tex. in d. l. lege Cornelia. & in l. 1. §. sin autē post cōmissum. C. de rap. virg. & ī §. suscepto. ī Auth. de exhib. reis. & ī l. raptores. C. de episc. & cler. facit l. 1. & p totū. C. de requir. re. & l. diuus. §. 1. ibi, nō quasi p dānatis. ff. de custo. reo. & § necessitatē. ī Auth. vt iud. sine quoquo suffragio, ibi, fugiens capiať. iūcto tex. ibi, reddat, qd furat⁹ ostēdiť examināte, & c. idē pbať in §. se
2 quēti ¶ Fallit† primò ī officiali notato de barataria, & pēdēte cā fugiēte, qa habeť p ɔfesso. Casus est in l. ɔsiliarios. C. de asses. de quo facit festū Bar. ibi. & do. Abb. hoc solū ponēs in mā ī d. c. veritatis. & Bal ī l. ī bonæ fidei. C. de reb. creditis. & Bar. in d. l. in lege. & Imo. & hic, & intelligiť, nisi reductus esset, quāuis īuitus, ad locū, vñ aufugit, qa tūc, vt ɔdēneť, dēt legitimè pbari, d. §. necessitatē & latè ponit Sali. ī admonēdi. ff. de iureiu. prout refert ibi
3 Ro. ¶ Fallit† ī eo. q aufugit fractis cer
* ceribus. * qa hť p ɔfesso, fm gl. & Bar. in l. eos. p illū tex. ff. de custo. reo. Sed ɔtra hoc facit, qa intelligēdo illā l. dū dicit, puniēdi. s. pœna delicti, p quo detinebať, sequiť, ꝙ etiāsi de innocentia appareat, puniet, qa dicit ibi tex. Hoc autē est incōueniens, ꝙ ficta cōfessio plus opereť, q̄ vera, sed si verè esset ɔfessus, pbata innocentia non puniret, vt l. inde Neratius. in fi. ff. ad l. Aql. c. 2. & ibi Inno. de pur. vul. not. Bal. in l. vnica in vlt. col. C. de ɔfes. cū fi. Ergo, & c. Vñ nō cauillādo d. l. eos. vr̃ exprimenda, ꝙ sunt puniendi, s. de carcere fracto, seu de fuga, nō autē pœna delicti. Quia tñ non reperio hoc motiuū ab alio factū, trāseo cū Bar. & oportet dicere, ꝙ isto casu plus opereť ficta ɔfessio, q̄ aliàs vera, vel dic, ꝙ si intelligiť de alia pœna, illa est omnino pœna mortis, l. 1. ff. de effracto. & ideo puniť ipsa effractio, non aūt delictū, pro quo est carceratus, sed vbi pœna delicti nō esset pœna mortis? & teneret ītellectus gl. ī d. l. eos. est maius dubiū.
4 Sed † ista fallētia, posito ꝙ sit vera, nō hēt locū, vbi qs fugit de cercere aperto, fm Guliel. de Cun. & Bal. ī leg. succurriť. ff. ex qb. caus. ma. Et idē dicūt, si nō fugeret de carcere, s3 de palatio ptoris, & sequiť Ro. in d. l. admonēdi. Et idē de ostio aperto dixit Ang. in l. verū. la 2. p illū tex. ff. de furt. & in l. 1. ff. de effracto. & facit tex. ibi, dū dicit, ꝙ si p negligentiā custodū euaserint, leuius puniendos. Itē nō habet locū ī eo, q erat in carcere p generali inquisitione, fm Bal. in cons. incipiente, In Christi nomine, punctus qstionis est, an fugiens. & ibi dicit, ꝙ vbi est p speciali inquisitione, requiriť, vt habeať p confesso, vt aufugiat cū fractione, vel ɔspiratione, vt d. l. eos. aliàs nō habeť p ɔfesso, allegat Guli. de Cu. in d.
5 l. succurriť. ¶ Fallit † tertio, qñ famulus fugit, & reperiunť amissæ aliquæ res domini, ꝙ ex hoc videť famulus illas res subtraxisse, fm gl. notabilem in §. si verò. cl 3. in verbo, factum in
6 Auth. de exhibē. re. ¶ Fallit† quartò, quantū ad faciendū iudiciū ad torturā, quia fuga sufficit, fm Doctor. in locis suprà allegatis, & sentit Bar. in l. fi. ff. de qst. & expresſè firmat Imo. hic. Sed illud intelligiť de fugiente ante quā accuseť, sed si postquā est accusatus, fugit, vel stetit cautus non eūdo p terrā, tunc nulla est suspicio cōtra eū, qa iustè facit, si timet. Ita ad lrām dicit Bar. in l. 1. ff. de bonis eorū, qui sibi mor. cōsci. p illā legē, quę pmittit corrumpere aduersariū. Et casus est, quia istud dictū vr̃ prima facie cōtra dicta. suprà de frāgēte carceres, in quo p̄supōniť, ꝙ accusatio potuerit p̄cessisse, & ideo intelligo de accusato nondū capto, licèt reperianť, q fortè dixerūt * dictū Bar. non esse verum, per d l. eos.
7 ¶ Item† hanc fallentiam intellige, nisi quis fugisset de manibus familię, & postea citatus comparuisset, qa tunc nō vr̃ talis fuga, quæ cōtra eum p̄sumptionē inducat. Ita dicit Bar. in l. quis sit fugitiuus. §. 1. per illū tex. ff. de ædil. edic. & sequiť Bald. in l. in bonæ fidei. versi. modò sequitur. C. de reb. cred. ¶ Itē intellige, nisi qs fugeret. ratione partialitatis, seu inimicitię, qa si inculpať de homicidio, nō p̄sumiť contra eū, quia nō est locus ei tutus. Ita dicit Bal. in d. l. in bonæ fidei, post Pet. ibi. alleg. no. ī cle. pastoralis. de re iudi. & in c. statutū. de rescrip. in 6. & qa inter ɔtamur ī parte benigniorē, l. nō oēs.
8 §. à barbaris ff. de re. mil. ¶ Fallit† quītò, qñ lex punit ipsam fugā tāquā specificū delictū, nō aūt tanquā signū delicti, putà, militē fugientē, vt l. desertores. C. de deser. & l. desertorē. ff. de re mil. Et ita ēt pōt intelligi §. necessitatē. ī Auth. vt iud. sine quoquo suf. secundū Bar. in d. l. lege Corn. & Bar. in d. l. in bonæ fidei. & Imo. hic, & facit c. fi. j. de reg. vbi puniť monachus fugitiuus nō p alio delicto principaliter,
9 q̄ pro ipsa fuga. ¶ Fallit† sextò & vltimò, quādo agiť de probādo crimine solius suspicionis, videlicet an aliquis sit suspectus, vel nō, & ex ista suspicione sola sequať aliqs effectus, qa fuga pbata, est statim pbata suspicio, vt in l. 1. in prin. & l. īpuberib⁹. §. fi. ff. de suspe. tut. & ita notāt Doct. in locis pximè allegatis, & est notabile. ¶ Vlti
10 mò dicit hic Hosti. vnū notabile, ꝙ† quoties iudex dubitat ꝙ dilatio petať ex quadā improbitate, pōt à petēte exigere sacramētū, ꝙ nō petit malitiosè, & facit c. 2. de iu cal. ī 6. Sed addit hic do. Abb. ꝙ si iudex vehemēter p̄sumit, ne pars aliqd pponat per calumniā, pōt proponentē nō admittere, nec de app. curare. Allegat Inno. in c. post elec. j. de ɔces. præben. in ca. super eo. infrà de ap. & infra de hoc aliud nō tāgo, qa multa accumulaui in c.

*& ad hoc allegat Bar. in l. relegati. ff. de pœ. et fuit opinio et distictio Bar. Brixien. in suis. q. dominical. q. 37. incip. Carceratus quidā. Et ista concl. est verissima in capto iniustè, vt ēt iuramento non obstāte, non teneatur ad carceres rediro, nec ob id qa nō reddit incurrit periuriū aut mendaciū, vt in d. gl. per violētiā. ratio. qa iurans nō tenetur seruare iuramentū, vbi ex hoc sine causa iusta se opponit periculo mortis sed iniustè captus se opponit periculo mortis sine iusta causa, ergo nō tenetur seruare iuramētū, c. si nō liceat. 23. q. 5. et est communis * opin. Ab. & aliorū, cū gl. in c. si verò. de iureiu. et nedum hoc casu iuramentum seruare non tenetur, sed ēt ni fugiat, est suipsius homicida vt dicit S. Thom. 2. 2. q. 69. artic. 4. ad secundum. Et sicut ista vera est ī capto iniustè, ita & illa in capto iustè, vt scilicet teneatur ad carceres redire, si ex illis exeat cum licētia iudicis vel custodis p̄stito iuramēto de redeūdo, vt oēs dicunt in suprad. locis iunctis ijs q̄ scribis Ias. in l. conuentionum ff. de pact. vbi tractat, An & quādo promissio alicui facta seruanda sit. vt ibi per eum, & hæc omnia nota.*

in capitulo licèt cām. in quarto notabile. s. de pbationibus, Sed ibi dictis adde Bal. ī l. nō epistolis. C. de pbationib. vbi dicit, ꝙ p̄supta calūnia rei nō remouet ordinē datū a iure in pcedēdo, & dicit esse tex. notabilē in d. c. licèt. Itē exponit hic In. tex. ɔfiteť, idest p̄sumiť, ɔtra eū, nō tñ cōdēnať, sed puniť in expēsis, & aliqñ grauius. Ex quo nota, fm Bal. hic, ꝙ statuta, q̄ dicūt, ꝙ ɔtumax ɔdēneť tāquā ɔfessus, sunt ɔtra ius, & iō strictè interpretanda, qd tene mēti ppetuo, fm eū. Et multa ad intellectū d. statuti diceng apertiùs in c. veritatis. de dolo, & cōtu.

SVMMARIVM.

1 *Negans vnum ex illatis. alterum affirmare præsumitur. Hac est regula huius capituli, quæ patitur septem fallentias, vt hic per ordinem potest videri. nu. 2. 3. 4. & 5.*
5 *Taciturnitas non habetur propriè pro consensu.*
6 *Taciturnitas vbi non inuenit effectum dicti medij applicatur cō sensui, vel dissensui, secundum varias coniecturas.*
7 *Hæc regula fallit fauore pupilli in fideiussore tutoris, qui patitur nomen suum describi. Iunge aliam fallentiam nu. 8.*
9 *Contumax in non respondendo habetur pro consentiente, vel negā te quatenus vertitur magis in suum præiudicium.*
10 *Tacens habetur pro consentiente, quando vltra taciturnitatem interuenit aliquis actus positiuus.*
11 *Tacens nunquam præsumitur consentire, vbi agitur de suo præiudicio, licèt præsens taceat. & nu. 12.*
13 *Tacens in fraudem videtur consentire.*
14 *Tacens, qui præsens est, quando videatur consentire ratione sanguinis. & nu. 15. 16. 17, 18.*
19 *Tacens præsumitur, consentire, vbi agitur de commodo, & de re appetibili.*
20 *Hæc quarta regula fallit, nisi ostenderet contradictionem nutu, vel gestu.*
21 *Tacens non habetur pro consentiente, quando lex ex forma requirit loquelam.*
22 *Tacens ob reuerentiam alicuius, an videatur consentire.*

CAPITVLVM V.

1 NOnne. ¶ Qui† ex duobus illatis alterū negat, reliquū affirmare p̄sumiť. H. D. Nota, qd est dictū in summario, & licèt disputeť, an tacēs dēat haberi p ɔfitēte, an p negāte, ut j diceť, tñ putat hic do. Abb. ꝙ vbi duo impugnanť, seu pponunť alicui vno negato alterū affirmať, p istū tex. quē aliter nō declarat, sed adduci pōt ad elegātē qōnē Rotæ in antiqs. decisi. 50. ī ti. de rescriptis. licèt īpressio habeat desup signatū numerū 651. īcipiēte. Cācellaria nō ɔplacuit. vbi dicūt, ꝙ stāte stylo, ꝙ p simplex fiat, nō ueniat dignitas cū canonicatu, nisi exprimať de dignitate, & aliquis petit canō. & dignitatē electiuā, & Papa cancellauit illud Electiuā, postea posuit Fiat, ꝙ tacitè vr̃ ɔcedere de dignitate, qd bñ no. Et huic regulæ nō ob. ꝙ casus tacitus, seu omissus remaneat in dispositione iuris cōis, vt l. si extraneus. ff. de ɔdi. ob cām. & l. cōmodissimè. ff. de lib. & post. c. susceptū. de rescrip. ī 6. qa pcedit, qñ casus omissus nō fuit nominatus, nec ppositus. Et hic adde Bal. in l. 2. circa mediū. C. de sacrosan. eccl. vbi dicit, ꝙ vno reprobato reliqua cōfirmanť, & dicit esse tex. in l. tribunus. §. fi. ff. de testa. mili. p quē infert, ꝙ hoc ipso, ꝙ reformatores statutorū cassāt qdā, videť tacitè reliqua cōfirmare. Et de illo tex. meminit ēt Rota decis. p̄allegata, & p istū tex. dicit Bal. ī l. siue possidetis. C. de pba. ꝙ q arguiť de pluribus peccatis, & in examinatione aliqua p̄termittit, qcquid tacet, ex p̄sūptione violētia p̄sumiť ɔfiteri, qd dicit esse notabile. Ad hoc aūt generale dictū, ꝙ negatio vnius īducat affirmationē alterius ppositi danť p Domin. tres fallētiæ in c. qualis. 25. distin.
2 ¶ Primò† enim fallit, qñ fieret expressio in altero ex ɔnexis. qa si exprimiť affirmatiuè vnū ex ɔnexis, nō ītelligiť dictū negatiuè de alio ɔnexo, sed ēt affirmatiuè, vt est casus ī c. trāslato. s. de ɔsti. & ibi ēt hoc notāt domī.
3 Anto. & Imo. ¶ Fallit † secūdò, qñ vnū principaliter veniret in dispositione, aliud ɔsecutiuè, vel additiuè, quia tunc si ipsū principale negareť, intelligiť ēt negatū accessoriū, vel additiuū. Alleg. gl. fi. ī c. postulasti. s. d̄ resc. & idē dicit do. Ant. ī c. 1. in quarto notabi. s. de pact. & ibi do. Abb. ante fi. & do. Ant. in d. c. postulasti. ¶ Fallit
4 † tertiò, qñ interrogatio fieret p verba cōparatiua, sed tex. pcedit, qñ p verba positiua. Vñ si dico, qs istorū est bonus? si respōdeať iste, intelligiť ꝙ alius sit malus, sed si dico, qs istorū ē melior? si respōdeť, iste, ñ sequiť, ergo alius est malus. Ita dicit ipse eē tex. in ca. nisi cū pridē. §.
5 nec putes. s. de renunc. ¶ Fallit† quartò vltra Domi. nisi esset eadē rō respōsionis in vtroque, qa vtrunq; vr̃ affirmatū, fm Bar. & Bal. in l j. C. de diuer. rescr. & ibi Bal. dicit hāc doctrinā esse mēti tenēdā, & idē tenet Ro. istos nō allegās in l. q dotis ff so. mat. & dicit esse gl. ordinariā in l. si res. C. fa. erci. & in l. ɔsilio. §. q̄sitū. in verbo, solui. ff. de cura. furios. & ibi bona gl. idē dicēs de respōdente positionibus, & dicit Ro. se solitū ad hoc notare tex. in l. eius, q in puincia. ff. si cer. pet. ¶ Fallit quintò, nisi disponereť specialiter de vno rōne maioris frequētiæ, qa nō negať tunc de alio simili, fm Imo. in cle. 1. de rescri. pp gl. ibi in verbo, p̄sidētes. in fi. ¶ Fallit sextò nisi sermo ppositus esset affirmatiuus, qa si ex duob. ppositis, qs vnū confitetur, non vr̃ aliud negare, fm do. Abb. in cle. nolētes. de hær. pp gl. ibi in verbo, ipsorū. in fin. q̄ tñ hoc non necessario pbat. Et in ɔtrariū est gl. hic, & ī d. c. qualis. & in l. cū lex. ff. de legi. ¶ Fallit septimò & vltimò, nisi interrogatio fieret cū verbis qualificatis, qa responsio facta simpliciter, & nō ad qualitatē, nō negat qualitatē, fm qd nota. Imo. & Pau. de Cast. in l. si cui. §. 1. ff. de leg. primo. & Benedic. de Plumb. in l. fi. ff. de fidei com. & Bar. in consi. incipiente, Statuto ciuitatis Florētiæ caueť, ꝙ forēsis. & setit Bal. in l. pē. C. de ędil. edic. vbi dicunt, ꝙ si Seius fuisset accusatus, ꝙ Bertā vxorē Titij adulterauerit, & Seius accusatus respondit, cognoui Bertā carnaliter, vr̃ cōfiteri Bertā vxorē Titij, qa verba respōdentis debent referri ad oēs qualitates in interrogatione positas, §. p̄terea. Insti. de inut. stip. l. si defensor. §. qui interrogatus. & ibi ēt hoc tenet Fulg. ff. de interrog. act. & licèt ɔtrariū teneāt Bar. & Bal. j. d. §. 1. & Spe. in tit. depositionib. §. sequiť. vers. 11. quē simpliciter seqtur do. Anto. in c. 1. s. de plus petitione. & sentit Bal. in
* c. series. s. de testib. tñ istud cōiter * teneť, qd tenēdo inducit limitatio ad istū text. p neminē considerata. ¶ In gl. fi. in fi. De materia. huius gl. videlicet qñ tacēs videať vel p̄sumatur cōsentire, & qñ non, multa intricari possent, & difficilè posset dari solida & certa doctrina, qa, vt fateť hic do. Abb. est materia brocardica, tñ ipse ponit certā doctrinā lōgā. & iō, seruato principaliter ordine suo accumulaui breuiter hinc inde multa sparsa p certas regu. cū aliquib. fallentijs. ¶ Prima regula. Tacēs ppriè non consentit, nec contradi-
a cit,[a] vt regula, is q tacet. de reg. iur. in 6. Vnde qñcunq; hoc mediū pōt consequi aliquē effectū, ab extremis separatū, illū cōsequiť, nec accedit ad aliquē extremorū. Pōt poni exēplū in l. 1. §. sciētia. ff. de trib. vbi aliud disponiť, cū expresſè dñs consentit cōtractibus serui sui, & aliud cū ɔtradicit, aliud verò cū tacet, cuius diuersitatē vide per gl. in d. regula, is q tacet, in qua ponunť ēt exēpla, in quibus taciturnitas aliqñ nihil operať, & dicit hic Inn. ꝙ tacere ē p̄sumptio, nō pbatio, & sequitur Bal. in l. 2. §. ꝙ si actor. C. de iur. cal. ¶ Per istā reg inferri pōt, ꝙ in statutis requirēt'b. ɔsēsū ī certo actu, ñ sufficit taciturnitas, qd vr̃ expsè de men
b te Bal. & aliorū ī l. 2. §. si volūtate[b]. ff. sol. ma. dū dicūt, ꝙ stāte statuto, ꝙ mulier ñ possit sine ɔsāsu duorū ppīquorū alieāre, ñ sufficit illos esse p̄sētes & ñ ɔtradicētes. p illū tex. ī verbo, vidri. & ī verbo, quasi. q̄ d̄notāt fictionē, fm Bar. ī l. is, q p emptore. ī 6. q. ff. d̄ vsuc. & fictio non pcedit in statutis, secundum Bartolum in l. tertia. §. hæc verba. ff. de neg. gest. & facit etiam adhoc l. 1. in fi. ff. de author. tut. & no. Bal. ī l. si sine

a Cōtradicit. *Adde idem tenentem do. Soc. in cōs. 167 incipi. Non inutilis, sed necessaria uer. secundò probatur hoc. in fi. in 2. par. char. 32.*

b §. Si uolūtate. *Et ibidē cōnō vide do. Alex. de Imol. & q̄. p eū habētur ī l. apud. Iu. §. fi. ex. qb. ca. ipos. ea. et Pe. d̄ Suz. in l. si absentis. C si cer. pet.*

Universidad de Deusto Biblioteca

si sine.in 2.q.C.ad Velle.& in l.fi.§.necessitatē.ver.q̄ro,
an sufficiat.C.de bo.q̄ lib. Quod exēplū intellige,nisi in
teruenisset sciētia & patientia diuturna ꝓpinquorū, q̄a
æquipollet uero cōsensui.ſm Bal. in l. si filius.p illū tex.
C.de pet.hæred.& Ang.in l.qui in aliena. in princ.ff.de
acq.her.¶Itē, secus ubi statutū requireret cōsciētiā ꝓ-
pinquorū,q̄a sufficit cōsciētia sine cōtradictione,secun
dū Ang.in §.emphyteus in Auth.de ali.& emph. ¶Se
cunda reg.Vbi† taciturnitas nō īuenit effectū dicti me-
9 dij,applicaī cōsensui,uel dissensui ſm uarias,coniectu-
ras.Et hinc est,ꝙ si agiī de obligatione p̄sonali,tacitur-
nitas hī ꝓ ꝯtradictione.l.filius.§.inuitus,ff.de ꝓcu.ubi si
is,q ꝯstituiī ꝓcurator,est p̄sens & tacet, nō vī ꝯsentire.
¶Per istā regulā inferī ad nota.p Io.An.in Spe.in ti. de
arbi.§.sequiī.ver.sed nunquid arbitrator.vbi dicit rep̄-
hēdendo Spe.ibi,ꝙ si p̄sens & tacēs eligiī in arbitrū,nō
vī ꝯsentire,& inter alia allegat ēt l.si de meis. §.recepis
se.ff.de arbi.ibi in fi.cōtrouersiæ interpositurū pollicet.
Et p istā regulā decidiī,qđ no.Io.An.in c.Ioānes j.đ te
sta.ubi dicit,ꝙ si p̄sens eligiī in executorē testamēti, &
tacet,non uī cōsentire.Et p illā regulā dicit Bal.in l. in-
uitus.C.de ꝓcu.ꝙ si instrm dicit,Titius ꝯstituit talē ꝓcu
ratorē p̄sentē,& nō dicit, Acceptātē, talis nō est ꝓcura-
tor.p d.§.inuitus.¶Fallit† primò ista regula fauore pu-
7 pillorū in fideiussore tutoris q patiī nomē suū de scri-
bi,p l.cū ostendimus.§.fi.ff.de fideius.tut. & uide Dyn.
Bar.& Bal ibi,vbi ita intelligunt illū text. ꝙ sit speciale
fauore pupilli. Sed tñ solus fauor, pupilli videī sufficere
ad hoc ut patientia inducat ꝯsensum , vt est tex.ſm ue
rū intellectū,quē ibi approbat Bal.in l.filius.ff. de tute.
sed intelligiī illa lex,cū ostēdimus , vt hoc opereī calor
iudicij;& ita sæpius allegareī ille tex.vt per Bar.in mul-
tis locis q̄ allegaui in c.qm̄ ꝯtra.super gl. in verb. viros.
8 s̄.de ꝓba ¶Fallit secundò in casu c.vnici.de despō.im-
pub.li.6.vbi filius tacens & p̄sens obli-
gatur a, ex mrimonio cōtracto p parē-
tes, & hoc inducit ibi fauor matrimo
nij & fauor parētū.Hoc.n.non ꝓcede
tet in alijs cōsanguineis, ſm Io. And.
ibi in nouella.& do. Abb. hic. & idē
in hoc vltimo.no.do.Abb.in c.j.ī vlt.
no j.de matr. cōtrah. cōtra interdic.
eccl.& Mod. in rep. c. tuæ. j. de spon.
Sed ista fallentia limitaī,ſm do.Abb.
hic paulo j.nisi cā cognita cōstaret fi-
liū , vel filiam ob reuerentiā tacuisse,
de quo dicto nūquā sis oblitus , q̄a nō-
legi alibi , & est aptū infringere mille
9 sponsalia.¶Fallit † tertiò in cōtuma-
ce in respōdēdo, hī.n.talis ꝓ cōsentiē
te,vel negāte,quatenus vertiī magis ī
suū p̄iudiciū,ſm Bar.in l.q̄ dotis ff.sol.mat. & do.Anto.
& do.Abb.hic p c.si post præstitum de confess.in 6. & l.
de ætate.§.q tacuit.ff.de interro.act.& no.Bal.in l. 3. C.
qn̄ fiscus uel priua. ¶Per istā fallētiā infero ad notata ꝓ
Host.& in alios in c.interposita j de app.vbi dicūt , ꝙ si
iudex ter requisitus vt admittat appellationē semp ta-
cet,hī ꝓ nō admittente ; & sic uī hoc esse rōne contu-
maciæ in respondendo.no.do.Ant.in c.dilecto.e.tit.&
Doc.in cle.2.de app. Bene facit gl. valde solēnis in cle.
dudū.in verbo,recusaret.de sepul.q̄ ꝓbat,ꝙ vbicunque
in actu requiriī alicuius licentia, si post trinā requisitio
nē nō respondet,hī pro recusante : & optimè facit, qđ.
no.Inn.in c.licèt.super verbo.postulare.j.de reg.& tex.
in l.nulla dīa.ff.de auth. tut. ¶Et p istā fallentiā infero
ad id,qđ eleganter scribit Inn.in c.1.j.de his,quę fiunt a
ma.par.c. vbi dicit, ꝙ licèt minor pars capituli nō pos-
sit appellare , qn̄ aliquid fit a maiori parte in ꝓiudiciū
tertij,q̄a eorū nō interest, 2.q.6.c.nō solēt.tñ bene p̄nt
cōtradicere,Imo ad hoc tenenī,aliàs tacēdo illaquean
tur peccato,q̄a videnī cōsentire in iustè gestis. Qui. n.te
netī loqui,& tacet,hī ꝓ ꝯsētiēte, vt ī hac fallētia , đ quo
dicto Inn.exclamat do.Ab.in d.c.1. & ī c. cōtinebatur
in vlt.col.j.de his,q̄ fiūt a p̄la.& in c.in causis s̄.de elec.

a Obligatur. *Adde. Alex. de Imo. ī d.l. quæ dotis.sæpius in tex. alle.solu.mat pen.char. cōtra Ant.đ But. hic, et vide eū post Ioā.de Imo.Pau.đ Cast.& Lud.in l. Lucius.sol. matr. vbi cōtra oēs dicit ꝙ verū ēt si filio inferretur aliqđ præiudicium extrinsecum.*

¶Et ad istā fallētiā adde, qđ dī in vltima fallētia sequē
tis regulæ. Et ītellige,dūmodo ad respōdēdū deī aliquā
tula deliberatio, q̄a taciturnitas post ītterrogationē nō
statim hī ꝓ respōsione. Ita pulchrè dixit Inn. in c. cū in
cūctis.in prin.s̄.de ele.& sequiī Bal.ī l. 2.§. ꝙ si actor.C.
10 de iur.cal.¶Fallit† quartò,qn̄ vltra taciturnitatē inter-
uenit aliquis actus positiuus,vt puta recepit sciēter lite-
ras, in q̄b° ꝯstituebaī ꝓcurator, vt ī cle.1.de ꝓcu.vel ex
hibuit reuerētiā aduersario tanquā p̄lato, c.ex ore.j.de
his,q̄ fiunt a maio.parte.c.ſm do.Abb.hic,ꝓ quo vide
omnino Imo.Idē tenentē in c.cū M.s̄.de ꝯsti.vbi dixit.
ꝙ quoties iūgiī patiētia, vel taciturnitas cū aliquo actu
p̄ambulo, vel sequenti, vī inducere ꝯsēsū ēt ī actu prin-
cipali. Alleg.tex.notabilē in l.filius familias,si absēte.iū
cta.gl.ff.ad Mace. ¶Per hāc fallētiā inferī ad scribētē,
q̄a ille actus scribēdi inducit ꝯsensū in tacēte, vt p Inn.ī
c.qm̄ ꝯtra.s̄.de ꝓb.cū cōcor. quas ibi dedi.inferī ēt ad si
gillātē,de quo dixi in c.2.s̄.tit.ꝓx.& facit optimè ca.cū
dilecti.s̄.đ arbi. pōderādo,vt dicā ī fi.liuius articuli.Et p
hāc fallētiā īferī ad decisionē Io. An.ī regula,q tacet. đ
reg.iu.in 6.vbi ꝯcludit,ꝙ si ꝯstitutio episcopi ꝓhibet alie
nationē fieri p p̄latū inferiorē sine sua licētia,si fiat alie
natio in episcopū, vī ꝯsentire & licētiā dare , & sequiī
hic do.Ab,quē allegaui in c.cū nūci°.in fi.s̄. de testi. vbi
vide.Et ista,quo ad hāc regulā de obligatione , reliquæ
fallentiæ cōueniūt gn̄aliter & sequēti regulæ. ¶ Tertia
11 regula. Vbi† agiī n̄ de obligatione p̄sonali , sed de alio
p̄iudicio,& qs nō ē ꝯtumax,q̄a nō arctaī alio iure ad lo
quendū,& tūc tacēs hī ꝙ ꝯtradicente,& maximè, ubi
nō pōt ꝯtradicēdo īpedire,qđ agiī. Probaī in l. q vas.§.
vetare.ff.de fur. & facit,qđ no in l.Caius.ff.de pig.act.&
gl.in c.postulasti. in verb. electo. circa mediū,j. de iure
pa.& hic,& hāc regulā ponit Inn.q semp allegaī in c.in
genesi.s̄.de elec.& gl.in c.sicut.in verbo, p unū.de elec.
in 6.& in regula,is q tacet.de reg.iu.in 6.& Bar.Imo.&
12 Ro.in l.q̄ dotis.ff.sol.ma.& Bal. hic.¶Et† hēt locū ista
regula,ēt vbi qs poterat ꝯtradiceret q̄a dato ,ꝙ taceat,
nō p̄sumiī ꝯsensus, cū in dubio nō p̄sumaī qs velle p̄iu
dicare iuri suo & iactare suū, l.cū de indebito ff. de ꝓb.
& c.sup hoc.s̄.de renunc.& dictū fuit ī c.si cautio. s̄.tit.
ꝓx.vbi ad obligādū quē ēt ex verbis nō sufficit oīs sim-
plex sermo,multo minus silētiū.Ita no.hic do. Abb.sic
intelligēs l.sicut.§.nō vī.ff.qui.mo.pig.vel hypo. sol. li-
cèt alij teneāt cōtrariū,vt hic p ipsū,& p Bar. in l. q̄ do-
tis.& eorū opi.ꝓcedit,vt dī in prima fallentia huius re-
gulæ.¶Et p istā regulā inferī,ꝙ si post actū gestū me ab
sēte supuenit ex post facto sciētia cū taciturnitate,istud
nō est approbare,qn̄ actus ē p̄iudicialis,ſm Bar. ī l quo
enim.ff.rē rat.hab.& do.Abb. hic in fi. ¶Et p istā regu-
lā inferī ad id,qđ no.Io.And.in addi.Spe. in rub. de de-
posito.& Bald.in auth.habita.versus.fi.C.ne filius ꝓ pa-
tre.vbi dicūt,ꝙ q tollerat,vt alius ponat rē in domo sua
no vī se obligare ad rei custodiā,facit p locū a speciali,
l.j.§.recipit.ff.nau.cau.stab. ¶ Et p istā regulā inferī ad
aliā qōnē lōgissimā , vtrū si qs agit in iudicio me sciēte
& patiēte. videar sibi tacitè dare mādatū ? in qua Inn.
dicit,ꝙ sic in ca. ex parte decani.s̄.de rescrip. & sequnī
multi,quos referā in c.quāuis j.de re iu.Sed Dō. in c. q
ad agendū.de ꝓc.ī 6,limitat , nisi talis
ageret aliquid ī p̄iudiciū meū,p istā re *
gulā.¶Et p istā regulā inferī, ꝙ si ua-
sallus alienat feudū domino sciēte &
tacēte,non vī consentire, vt est gl. &
ibi clarius Bal.in c. 1.in verbo , absque
ipsorum permissū.de prohi. feu. alie.
p Lothar.quā gl. Ro.facit sing.*.724.Ad
hoc vide omnino ꝯsiliū Pe. de Anch.
2.qđ īcipit,Motiua iudicis.Et p istā re-
gulā dixit gl.in ca.si cōtra unū.in uer-
bo,probari de offic.deleg.in 6.ꝙ tacēs
non vī acceptare officium iudicandi,
quia est onus,licèt habeat etiā in se alī
quid honoris,vt in ea, ꝓ qua vide , qđ
no.dō.Abb.in c. ceterū. s̄. de iudi. Et
alia

* Sing. *Adde singularem singul. 720.incip. De solennitate requiritur , nam locus ab Authore citatus est corruptus. & Adde Ia. Ardiz.in sum.tit.ob. mod. fue. amit.in rud si dō. consens. alien.Ias. in l.quæ dotis.casu. 43. so. mat. & ī l. si fundum.col.6.đ leg.1.*

alia īfinita īferri posset ꝯsiderādo quatuor qōnes dispu
13 tatas p Ioā. And.in d.regula,is q tacet.¶Fallit† primò
ista regula,nisi ille,q poterat cōtradicere,simularet seu
taceret in fraude,q̄a facit sibi p̄iudiciū,ac si expresè cō
sentiret,p l.2.C.si res alie.pig.da.fue.vbi dī, ꝙ si te frau
dulenter tacente alius rē tuā tanquā suā pignorauit, fit
tibi p̄iudiciū. An aūt p̄sumaī fraus in eo,q pōt ꝓhibere,
& nō ꝓhibet?& cōcludit hic dō.Abb.ꝙ sic, ex quo qs
est p̄sens & tacet,& sic intelligiī gl.hic, & l.si sine.C.ad
Vellei.ut hic p ipsum,cū quo cōcor.Roma.in d. l. q̄ do
tis.in pen.char. & resultat effectus maximus,q̄a si p̄su-
miī fraus,sequiī,ꝙ ubicunq; qs pōt cōtradicere & non
cōtradicit,hī ꝓ cōsentiente,& hæc in reali obligatione
secus in p̄sonali,p dicta.s̄.in 2.regula,& facit l. sæpe. ad
fi.ff.de re iudi.& qđ no.plenè in l.Caius.ff.de pig. act.Et
intellige,ut est dictū,ꝙ qs sit p̄sens & tacēs , iuxta leg. q
patiī.ff. mand.aliàs sola notitia & patientia eius , q pōt
impedire,nō nocet.Et istā differentiā ponit Ioā. And.ī
c.1.p illū textū,de despon.impu.li.6.& Bart.in l. quo.n.
in princip.p iura ibi allegata.ff.rē ra.ha.& Bal.in l. 1.ff.đ
neg.ges.Sed adhuc non admitterē, ꝙ talis habeaī pro
consentiente, tū p ea , q̄ dixi in prima ampliatione hu-
ius regulæ,tū q̄a Io.And.in dict.regu. is q tacet. expres-
sè dicit,ꝙ in p̄iudicialibus tacere non est cōsentire,etiā
ubi qs pōt ꝓhibere. Nec obst.dicta l.sæpe.q̄a responden
dū est,ut latè p Bal.in l.si sine.ad fi.uer itē fallit, cū ego,
q taceo.C.ad Velle. Tñ cōis opin.gl.hic,& aliorū de qui
14 bus.s̄.seruareī¶Fallit† secundò rōne coniunctionis san
guinis propter quā tacens hī ꝓ consentiente ēt in præ-
iudicialibus,per l.si seruus cōis.ff.de don. inter uirum ,
& uxor.ubi dī,ꝙ tres erant fratres,qui habebant seruū
cōem.quorū unus eundem seruum alijs p̄sentibus & ta
centibus donauit uxori suæ, & concludiī ualere dona-
tionē respectu tacentiū, qui ratione proximitatis uidē-
tur in eorum p̄iudicium consensisse , & est casus ualde
notabilis , ſm domin.Abb. hic per quem limitari p̄nt
oēs casus,in quibus.s̄.dictum est tacentem non obliga-
ri,& facit quod no. Bar.in l.inter oēs. §.rectè.ff.de fur.
& Bal.in dict.l.si sine.in 3.q.ut retuli in c. 1. quasi in fi.s̄.
co,An autem ratione reuerentiæ, quam haberet aliqs
ad personam coniunctam , possit talis consensus dici
15 meticulosus,diceī.j.uersi.ultimo scias..¶Fallit† tertiò,
nisi ex contradictione expressa uerisimiliter timeretur
de aliquo damno saltem de facto contradicenti infli-
gendo,quia tunc tacens non habetur pro consentien-
te,sed pro cōtradicente, etiamsi daret uerba generalia
ſm do. Abb.hic,dicentem esse bonum tex.in ca.cū ue-
nisset.uer.ipse uero timens.j.de insti.& quod dicetur.j.
de tacente,coram eo quem habet in reuerentia.¶Fal-
lit quartò fauore diuini cultus. seu religionis , secundū
do.Abb.hic,dicentem , sub hoc optimè comprehendi
casum c.si seruus sciente.54.dist.ubi dī, ꝙ si seruus ordi
natur sciente domino & non contradicēte,uī consen-
tire, nā in hoc casu subest illa ratio coniunctionis , de
qua.s̄.cum ecclesia sit mater nostra,c.qui abstulerit.12.
q.2.Et idē dicit Ro.in d.l.q̄ dotis,in vlt.col.facit c.nō so
lū.ī uerbo, ꝓfessus tacitè.de reg.iur.in 6 & adde Bald.in
terminis in auth.si seruus.C.de epis.& cler.ubi idē tenet
16 p illū tex.q est canonizatus in d.c.si seruus. ¶Fallit† qn
to fauore reip.ſm Io. And.in regula,qui tacet.ī prin. de
reg.iur.ī 6.alleg l.2.ff.ad munic.& l.honores.§.fin ff.de
decu.& l.1.C.de filiofami.li.10.& ca.2.de accusa. ī 6.ibi
17 onus.¶Fallit† sextò ī ꝓtestatione, q̄a facto tacēti sēper
sibi p̄iudicat,ut ē gl.notabilis ī l.fideiussor.ī pri ī uerbo ,
recusare.ff.q satisd.cog.q̄ signanter uoluit, ꝙ si tu apud
me fideiubes ꝓ Sempronio desistēdo ī iudicio corā ta-
li iudice, & ꝓtestor tibi, ꝙ nō intēdo , ꝙ utaris priuile-
gio declinādi fori tibi cōpetēti,& tu taces, ꝙ uideris cō
sentire,& priuilegio renūciare. Et ꝓ hac fallētia uide ēt
gl.iūcto tex.ī l.fi.§.itē si p̄dixerit.ī uerbo,ꝯsenserit.ff.nau.
cau.sta.& tex.ī c.1.17.dist.& ī l 1.§.pœna. cū gl. ī uerbo ,
denūciauerit.ff.de lib.agnos.& Bar.ī l.nō solū.§.morte.
ī fi.ff.de ope.no nū.& Imo.post dō. Ant.in c.cū M. s̄. de
ꝯsti.Et adde, ꝙ ista fallētia nō ꝓcedit ī mrimonio , ut p

do.Abb.post Inn.& ī c. fi.de cōdi.app. vbi omnino vi-
18 de.¶Fallit† septimò & ultimò ualde singłr,vbicunque
aliquis vocaī,vt ꝯsentiat,vel ꝯtradicat , q̄a si est posteà ī
actu p̄sens,& tacet,hī ꝓ ꝯsentiente,ſm Inn.in c. uestra.
j.de loca.& eius dictū ita pōderat ibi do.Abb. in fi. quē
uide.& illud dictū Inno. approbat Fed.cōs.17.& Arch.
in c.ꝓnunciandū in fi de cōsecra.dist.3.& dō.Abb.in fi.
s̄.de ferijs.& Alb.in 2.parte statutorū,q.260.& do.Ant.
in c.cū oēs.s̄.de cōsti.& in c.q̄ in ecclesiarū.in ult.col.e.
tit.quāuis Io.And.& do.Ant.in d.c.uestra.dicāt in ꝯtra
riū,p doctrinā Inn.in d.c.in genesi. Sed intelligēdo , ut
facit ibi dō.Abb.,ꝓcedit fallētia & ē dictū aureū: ꝓ quo
optimè facit,qđ dixi.s̄.in 3.fallen. secundæ regulæ alle-
gādo Inn.ī c.1.de his,q̄ fiūt a maio. par. ca.Et ex hoc se
quiī effectus gn̄eralis & magnus,ꝙ ubi collegiū, uel uni
uersitas cōgregaī,ut singuli ꝯsentiāt,uel dissentiāt,si ta
cēt,habenī ꝓ cōsentiētibus,qđ bñ nota, & limita nō ꝓ-
cedere in alienatione rei ecclesiæ ꝑpetua, in qua requi
riī expressus ꝯsensus capituli,ſm Archi.ī c. sacerdotes
16.q.3.& in c.sine exceptione.12.q.2.& Ioā.And.in d.re
gula,is q tacet.secus,si esset alienatio tēporalis, q̄a suffi-
ceret tacitus ꝯsensus,ſm gl in c. continebaī j de his , q̄
fiunt a p̄la.& in c.1.de rebus ec.non alie.in 6. ¶Quarta
19 regula.Vbi† agiī de cōmodo & de re appetibili,tacens
p̄sumiī ꝯsentire,ſm Inn.in d.in genesi. & gl.in ca. sicut
* de elec.in 6.& in d.regula,is q tacet. & Bar. & oēs * in
d.l.q̄ dotis.& do.Car.& do.Ant.& dō.Abb.& Imo.hic
p l.q patiī.ff.mand. Et p istā regulā inferī, ꝙ tacens post,
quā scit rē ꝓ se utiliter gestā , p̄sumiī ratū hēre vt p Bart.
in l.quo.n.ff.rē ra.hab.& do.Abb.hic.Et p istā regulā di
cit Bal.in l.si sine.in 1.q.C.ad Velle.ꝙ siue loquaī đ utili-
tate uera,siue de utilitate p̄sumpta, tacens p̄sumiī con-
sentire.Hinc est, quod filia præsumitur consentire.pa-
tri,quia præsumitur moueri ad eius vtilitatem propter
affectum paternum , secundum ipsum. per l. 2. §.vo-
luntas.ff.solu.matri. Et per istam regulam infertur, ꝙ
filius tacens,qn̄ legitimatur,præsumitur consentire , ut
est gl.in l.in adoptionibus.in uerbo, non contradicen-
do.ff.de adop.dum allegat §. generaliter. in auth. qui-
bus mod.na.effician.leg.& eam nota in sing. 601 *.di-
cens quòd ante ipsum nunquam fuit
* notata , & licèt certo respectu legi-*
timatio sit damnosa a filio , quia per-
a dit libertatem , & non est amplius
sui iuris , tamen attenta utilitate,quę
resultat ex recuperatione iuris nata-
lium, præsumitur potiùs consentire ,
quā dissentire, ſm Ro.q hoc latè tan-
20 git.in d.l.q̄ dotis. ¶Fallit† primò d.re-
gula , nisi tacens ostenderet cōtradi
ctionē nutu,uel gestu, ſm Ro. in d.l.q̄
dotis.alleg.gl 70.dist.in c 1.Et hāc alle
gationē credo esse corruptā,sed con-
firmaī rōne,q̄a ēt gestu daī uolūtas in
telligi, l.Pau.respōdet.ff.rē ra. hab.&
l.rephēdenda.C đ insti. & substi.& l.si
tamē.§.ei,q ff.de ędil.edi facit gl.2.cir
ca med. ī c.cū tibi. j.đ testa. & tex.ī c.
nec solo.32.q.5 & gl.ī l.itē q̄a.ff.đ pac.
ī l.1.§.si qs. ff.de uerb.obl.cū si.¶Fallit
21 † secūdo ubicūq; lex ꝓ forma reqreret
loquelā,ut ꝓbaī in c. cū ꝓ paruulis.de
ꝯsec.dist. 4. ubi ī actu ēt meritorio ta-
citurnitas nō hī ꝓ ꝯsensu,& ita cōiter allegaī ille tex.et
male,q̄a nō dicit, ꝙ ille nō cōsētiat,sed qn̄ actus nō ualet
ex đfectu formę,& ꝓ hoc facit qđ no Dō.post Io. And.
ī c.si Abb.de elec.in 6.in prin.ubi dicit,ꝙ qn̄ ī actu req-
riī licētia ꝓ forma,n̄ sufficit tacit° ꝯsēsus,& idē Ioā. An.
ī d.regula is,q tacet.ante fi Et hoc limita ſm dicta.s̄.ī 3.
fal.secūdę regulæ. Et idē,ubi requiriī ꝯsēsus p uiā autho
ritatis,q̄a oportet,ꝙ īterponaī uerbis. ut est gl. ord ī l 3.
ff.de autho. tu & ꝓbaī in l. 1.§.mutus.ff.de tutel.quam
ad hoc allegat Bal.in l si sine.in 2.q & no.Imo.hic, nisi
ille,qui habet authorizare,īterponeret actui p̄sentiā,&

* *601 Adde ꝙ male allegatur nā est sing.594.īcip.Tu scis quòd ego dixi ubi ui.latè, & concor.& ui. eundem Roma.sing.230. incip.Tu habes §. generaliter.*

a Dānosa. *An plus incommodi, quàm cōmodi spurius filius per legitimationem consequatur. uide not. per dō.Soc. in consi. 295. incip.In causa filiorū. uer. postremo,cū uersi. sequen in 2.parte char.217.*

Universidad de Deusto Biblioteca

consuleret actũ fiendũ,quia hoc modo est perinde, ac si authoritatē interposuisset,ſm Ro.in d.l.quæ dotis.dicentē de hoc esse tex. Legistis incognitũ in c. dilecti. in uerbo,ꝓsentia. ſ.de arbi. ſm unum ītellectum. Et ꝙ ibi esset necessaria authoritas episcopi in cõpromisso, patet ex capitulo,peruenit. & c. cũ tēpore.ſ.de arb. & ita etiã tenet do.Abb.ĩ d.c.dilecti. ubi uide. ¶Vltimò scias
22 †in materia,ꝙ his casibus, qbus taciturnitas nocet,intelligitur,nisi qs taceat ex quadã reuerentia,quã habet ad superiorē qa tunc nõ præsumit cõsentire, secundũ Bar.in d.l.q̃ dotis a. per l. 1. §. q̃ onerãdæ.ff.quarũ rerũ act.non dat. & sequitur dom.Ant.hic,pro quo adduco gl.
1 pe.in c.unusquisq;.22.q.4.& gl.ĩ c. plerique in uerbo , tacet.2.q.7.& qđ not. Iac.de Are.in l.pē.ff.de fur.ubi dicit,ꝙ tacens uŕ consentire pp uerecundiã,p illum tex. ĩ uerbo, magna uerecũdia. & l.1.§.si qs imbecillitate.ibi te offenderet,uel eũ, q te magni faciebat.ff.qđ ui.aut clã.idē dicit Iac. de Are.si p timorē qs tacet,p d.§.q̃ onerandæ.ibi,metu solo, uel nimia patroni reuerentia.Bene facit doctrina Bar.in l. pecuniæ sortē.in fi.ff.đ ali.& cib.leg.ubi dicit,ꝙ qñ aliquid fit, uel non fit pp uerecundiã, est iusta causa excusandi aliquē,sicut error.Bene facit c.cũ uenissent.ĩ.de insti.& qđ no.gl.fi.in l.obseruãdũ.ff. de offi.p̃s. & Ioã. de Ana. in c.consuluit. super gl. 1.ĩ.de usu.& Inn.in c.cõsulti.in fi.ĩ.de reg.& qđ pulchrè scribit Dom.post Hug. & Archidia.in c.de eo.uersi.q̃ro pone.50.dist.dicens ꝙ si Canonicis tacētibus episcopus cõtulit p̃bendã in eorũ p̃iudiciũ,pñt eo mortuo agere contra institutũ,nec nocet taciturnitas, qa de facili epo uiuente contradicere nõ poterãt.& facit c.nihil cũ scandalo. ĩ.de p̃scrip. & c.
* 1.ſ.qđ met.causa.Et de dicto metu reuerētiali *plenius ponunt Inn.do.Ant.& Imo.in c.causam mřimonij.ſ.de offi.deleg. & Bal. & Sal.& oēs in l.interpositas.C.de trãsa.& Ro.in l.si cũ dotē. §. eo aũt tpe. ff.sol.mat.Ex qbus uŕ, ꝙ licèt aliàs p̃sens & tacēs facto a cõiuncto suo uideat illi cõsentire,d.leg.si seruus communis.tñ fallit, nisi ille cõiunctus sit ꝑsona, cui reuerentia deberet. & idem Bal.in l.1.C.de bonis ma.& gl. in uerbo , ꝓbat & ibi Bal.in l. filius.§.ĩuitus ff.de ꝓc.Sed intellige aduertenter,dũ modo cã cognita constet, ꝙ reuerentia fecerit quē tacere,ut sentit text. in d.§.q̃ onerandæ.in uerbo, cã cognita. aliàs sola p̃sentia nõ inducit sufficientē effectũ reuerentiæ, ſm do.Abb.hic latè & sing.p tex.in c.unico. §. porro, de despon.impu.li.6.& facit l. ĩ adop. ff.de adop.& l fi.& ibi no. Bald.C.de adop.q̃ iura intellige mõ ſm p̃dicta,uidelicet nisi pater esset talis ꝑsona đ cuius reuerentia meticulosa cã cognita cõstaret.ſm do.Abb. hic dicētē đ hoc solēniter limitari d.§.porro.Et istam credo ueritatē omissa distĩctione , an actus sit euidēs,p̃iudicialis,an nõ, qa ĩ casu mřimonij de quo in d. §. porro. requirit ꝯsensus omnino liber. ca. cũ locum.ĩ. de spon.& tñ illa reuerentia nõ tollit illã libertatē.d.§.porro.Et iõ apparet, ꝙ cõsensus ex sola reuerentia nihil intimidat,nisi cã cognita.Et ꝓ hoc facit, qa sicut metus reuerentialis non impedit expressum consensum. l. si patre cogente. ff. de ritu nupt.no.Barto. in d.§.quæ onerandæ. eadem ratione non impediet præsumptum consensum , arg. l.cum quid.ff.si cer. peta. Et ista sufficiant in hac materia,in qua poteris indagare omnia loca; ut inuenias , si per alium est ita reducta.Sequitur ca.mandata.Vide.

a L. quæ dotis. *Vbi uide ad hoc omnino dom. Alexand.& in l.si cũ dotem.§.eo autem eo. tit.pen.col.*

* Metu reuerentiali. *Adde quod in patre respectu filiæ, in marito respectu uxoris , in plato respectu clerici, & simil. non præsumitur metus reuerētialis, ut actũ rescindat , nisi minæ uel uerbera præcedant Inn. in c. causam matrimonij.de off. dele. et ibi Author. post alios.col. 1.cũ seq. Bar.in l.1.§.quæ onerãdæ. ff. quar. rer.act.det. Bal.ĩ l.fi. de cõd. ob tur. caus.Ang. Imo.et Alex. in l. si cum dotem.§.eo autem tempore.sol.matr. Abb.in c.cum contingat in 1.no. de iureiur. Domi. in c. quamuis pactũ. per illũ tex.đ pac. in 6.*

SVMMARIVM.

1 Præsumptio est de præsentibus ad præterita.
2 Respectus quando uideatur haberi dignitatis,an personæ:
3 Priuilegium quando transeat ad successorem.

CAPITVLVM VI.

Mandata. ¶Ex p̃teritis p̃sumit circa futura.H.D. & cõcordat l. nõ oēs.§.a barbaris.ff.đ re mili. Itē p̃sumitur ꝯtra seipsũ l. cum de in rē uerso. ff. de usu. Itē ex p̃teritis dudũ p̃sumunt recētia, l.qcunq;.C.de apoc.pu.lib.12.facit l.siue possidetis. C.đ
1 ꝓba.¶Itē†ex p̃sentibus p̃sumit de p̃teritis,b,l.Plotiana.
b ff.đ iure cod.Et ex p̃sēti p̃sumit de futuro,c.plurimos.ĩ fi.82.dist.& sic p̃suptiones trahunt de tpe ad tēpus.Ad idē c. uolumus. 16.q. 4.& ista sunt dicta Bal.hic,ꝓ quo uide gl.ord.& qđ ibi dicet in c. scribã.ĩ.eo. ¶In tex.ibi , dices. Not. ꝙ legatus Papæ dŕ gerere uices Papæ. Alle.do.Ab. gl.ĩ c.q̃ de cã.2.q. 5.q̃ dicit,ꝙ dēt honorari ut Papa,& bñ facit c.fi.93.dist.Sic ēt delegatus honorat ob reuerētiã delegãtis.c.cũ olim.ſ.de of.dele. & dicit ibi do.Abb.ꝙ nõ exhibēs reuerētiã uicerectori,uŕ inferre ĩiuriã illi,,cuius uices gerit,& dicit Ro.in sing.272.* inci.Bar.in l.si filius.ꝙ oīs p̃rogatiua debita rectori , debet ēt uicerectori.p d. c.fi.de quo facit festũ. Istud de uicerectore,intelligit de facto, ab uniuersitate,secus,si ab ipso rectore ſm Bar.in l. decurio. ff.de decu. & sequit Bal. in l. aliquãdo.ff.de offi.ꝓcõs.& facit l. pē. ĩ fi.C.de aquæductu.li.11. & idē đ quolibet uicegerētes.Et distinguendũ. an deputet a principali habente creare, an ab ipso creato , ut latè p do.Car.in cle.1.ĩ 9.op.de offic.uic.& ibi dicit,ꝙ de facto seruat, ꝙ ēt uicerector factus a rectore , honorat ut rector. Et p p̃dictis facit tex.in l.ossa.§.fi.de relig.ubi prohibēs habētē a me mandatũ, dŕ me ꝓhibere.Et p illũ tex.dicit Bal. in c.1.ſ.de off.dele.ꝙ interficiens ambasciatorē, dŕ ĩcurrere crimē læsæ maiestatis.Et p illũ tex.dicit Bal.in c.ex literis.ĩ gl.4.ſ.de of.dele.ꝙ q nõ ꝑmittit p̃sentari literas, iudicis,dŕ ei inferre iniuriã, & nõ dŕ fieri ĩiuria ipsis lite
2 ris,sed ipsi,q clausus est ĩ eis,p d.l.ossa.ſm ipsũ.¶In†tex. ibi,sed ꝑsonæ.etiãsi nõ fuisset ista expressa cõmissio, de qua hic,ñ erat realis,sed ꝑsonalis,qa Papa scribebat expsso noīe ꝑsonę.ſm Ioã.And.do.Ant.Imo.& do.Abb. hic,& remittũt ad Spec de instr. ed. §.nunc autē.uersi. qd si Papa.ubi idē tenet,licèt do.Car.hic aliter dicat,& ꝓ cõmuni opin.adducit hic do.Abb.elegantem rationem,quia ad uidendum,an sit considerata dignitas.an persona,ante omnia recurrit ad coniecturas,non autē ad expressionem nominis ꝓprij,uel appellatiui,& hoc dicit probari in c.requisisti.ĩ.de test.& not. Ioan. And. in regula,priuilegiũ.de reg.iu.in 6. Vñ si ex coniecturis uidetur contemplata persona,p̃sumit dispositio personalis,etiã si solũ fuisset appellatiuum expressum,ut no. in d.c.requisisti.Et idē ecõuerso , ꝙ ex uerbis huiuscõmissionis apparet personam & non dignitatē fuisse cõtēplatã,ut ibi,transacta in te uita. Ergo, &c.Ex quo infert hic do.Ab.ꝙ ētsi solũ nomē appellatiuũ fuisset hic expresũ,nihilominus cõmissio fuisset ꝑsonalis. Et posito,ꝙ oēs cõiecturæ cessarent, considerat.ſ.scriptionē], iũcta,l.si cõis seruus.ff.de stip.ser.& l q habebat.ff.đ tut. ubi qñ prius ponit nomē ꝓpriũ.q̃ appellatiuũ, cēset cõtēplata ꝑsona , & nõ dignitas.¶Sed ꝓ intelligētia istius materiæ uide omnino ĩ c.qñ Ab.ſ.de offi.dele.sed maximè dõ.Ab.ibi,in uer.sed aggrediēdo.ubi ista deducit multũ copiosè.Et ille ē locus đputatus huic mãę, uide-
3 licet † qñ priuilegiũ cõcessum personæ, ĩ dubio cēseat trãsitoriũ ad successorē,an uero expiret mortuo priuilegiato.

b De præteritis. *Adde Flor.ĩ l. nõ rectè.per illũ tex. ff. de probat. & Bald.in l. ex persona.C.de probat. in 6.col.in princi. in uersic. sequitur de præsumptione. & uer. sequitur enim unum.& in l.1. C.qui admitti. uersi.si uis saluare.7.q.*

* *272. Adde quòd est allegatio currupta ult.n. dicere, sing. 367.eiusdem principij ut hic ubi de hoc uidens latè cum concord.*

giato a.Vñ ꝓ nũc remitto ad dicta ibi & ad Io.An.& Pe.de Anc.latè ĩ d. regula,priuilegiũ. & solēnissimè Pa.de Leaz.in disp.Papa scribit epo.Et in salutatione,& ĩ gl.in l.in sordidorũ. C. de excu.mu.li.x.& gl.& Doc.ĩ c.cũ uenissent.ĩ.de inst.& gl.25.q. 2. in Sũ. & Bar.ĩ l.qa tale.ff.so.ma. & ibi celeberrime Ro.p 15.ꝗstiones,& Bart. in l.pr. ff.de serui.lega.& in l.prima,ff. de ꝯst. princ.& Bal.ĩ l.fi.eo.ti.& in l. si nõ spã li. C. de testa. & in l. liberti libertæq;. uers.denuò q̃ro. C.de oper.li. aliqd p Bar.in l.si sub vna.in fi.ff.de ver.ob. & ꝯsi.ĩcipiēte,quærit iurisdõ. & do. An. ĩ c.qa vbi.ſ.de iudicis.& solēniter Pe. de Anc ꝯs.328.inci.In Christi, &c.discurrit mãm dubij p Bar. in l. gall9.ff. de li.& posth.ĩ l.iurisgētiũ.§. pactorũ. ff.de pact.& ĩ c.1.ſ.de iud.cũ multis alijs ibi.¶In gl 3. ibi,reseruata.Dic,ꝙ ēt nõ reseruata,si sint ardua , nõ põt legatus attentare ſm Spe.latè ĩ ti.de legato.§.nũc ostēdēdũ. uers.legatus igit.vbi vide & sequit do.Ab.hic,l3 gl.ĩ c.ꝙ traslationē. ſ.de off.dele.& hic ařr sētiat.Et hinc est,ꝙ nõ põt dare lřas ad bñficia vacatura,vt ĩ c.dilectus el.1.ĩ. de p̃b. Nec põt supplere defectũ omissũ ĩ ꝯtractib9, vŕ iudicijs , ſm Spe.in d.§.ver.43.nec põt cõmittere cãm tractãdã simpřr & de plano sine strepitu,&c.vt no.gl.mag. ad fi. ĩ c. si de hær.in 6.q̃ sequit do.Ab.hic,remittēs ad seipsũ ĩ c. si.ĩ.de ꝯfir.vti.vŕ inuti.Et de his ēt p Do. in c. quæ de cã. 2.q.5.¶Verum,qa ista sunt deputata ad dictũ c. ꝙ trãslationē.iõ remitto nũc ad ibi notata , vbi ēt ponit de intellectu glo. in d. ca. fin. circa quam uide etiam Ro.in rub.de arbi & Imo.in c.1.in prin.ſ.de resc.& in d. c. fi. ĩ 1.no.& in c.nisi spãlis.in prin.ſ.de off. leg. & do. Car.ĩ in cle.dispendiosam.in vlt q. de iud.& do.Ab.ĩ c. venerabils.ſ.de iud.& ĩ c. cæterũ ſ.de iura.cal. & in c. super qõnũ.ĩ prin.ſ.de off.dele.& ĩ c.dilecti.ſ.de judi.& Imo. in l.nemo potest.ff.de lega.1.& Sal.in l.fi. C. de sen. & ĩterlo.omniũ iudi.& Dom.ĩ d,c.fi.de hære.ĩ 6. & Ana. in c.cũ diœcesi.ĩ.de vsur.& gl.fi.ĩ fi.ĩ cle. & si pricipalis. de resc.& ĩ Spe.ĩ ti.de le.§.fi.ver.nũqd ergo monacho.

a Priuilegiato. *Ad quod vide no. per do.Soc.ĩ consi. 153.inci.pulchra & subtilis est præsens consultatio. uer. tertia ratio Sal.ibi, confirmo hanc rationem in 2.par.cha.3.et in cons.93.ĩci. Circa primũ præsentis. ver.ad quintã rationem in 1. parte,char.158. et in consi. 116. incip. non potest negari. circa fin. 7. col.in d. parte, chart. 185.*

SVMMARIVM.

1 Vicinus dicitur ille,qui alta voce clamando potest audiri.
2 Vicinus an dicatur,cuius ostium non est in eadem contrata.
3 Iuxta,quid dicatur esse.
4 Terminus an debeat dari interrogato de credulitate.
5 Ignorantiam allegans quando audiatur,vel non.
6 Iura loquētia ignorãtiã ꝓbari ꝑ iuramētũ,qualiter debeãt ĩtelligi.
7 Scire quando quis tenetur,non potest se excusare de ignorantia.

CAPITVLVM VII.

Quosdam. ¶Ex vicinitate p̃sumit notitia facti loci vicini. H. D. & facit,ſm do. Ab. hic ꝓ dicto testis , q interrogatus de cã sciæ rñdet , qa sum vicinus.& remittit ad Bart.ĩ l.j.ff.si cer.pet.sed plenius dicet ĩ c.literis.ĩ.eo.post gl.do.An. & Imo.ibi, & p istũ tex.limitat hic do.Ab.Bar.ĩ l. si tertius. ff. de a-
1 qua plu.arcen.vbi dicit, ꝙ † ille dŕ vicinus , q alta voce clamãdo põt audiri,nã dēt intelligi qñ tractat de vicinis eiusdē loci.Et põt dici vicinus amico, qa sũt eiusdē loci,seu stratæ.Secus,vbi tractat de ciuitate respectu locorũ,nã tũc pñt dici uicini,si eorũ loca adinuicem non multũ distãt,ut hic,& in c.sed cõtinuo. de pœn. dist.1. ſm ipsum.Sed de hac materia uide p do.An.in c. super spe.ĩ.de priuile.ubi dicit,ꝙ quæ dicant terræ uicinę,stat ꝯsuetudini,qua deficiēte erit in arbitrio iudicis . idē dicit gl.in c.felicis.in uerbo,uicinarũ,de pœnis.in 6. Inn. in c.calũniã.circa mediũ.ĩ.de pœ & Arch.in c.quicunque.16.q.3.& Bal.in l.si uicinis.C.de nup.& hoc dicit esse,quo ad loca.Sed quo ad ꝑsonas dicit,ꝙ uicini dñr illi q ex loci ꝓpinquitate præsumunt scire ueritatē rei, de
2 qua agit, & uide semper Bar.in d.l.si tertius. ubi†ponit, an ille dicatur uicin9 , cuius ostiũ nõ est in eadē ꝯtrata, l3 domus sint ꝯtiguæ? & dicit attendēdã subiectã materiã,quia certo respectu põt dici uicinus,& certo non, qa quãtũ ad ius domorũ sunt uicini,non quãtũ ad ius ꝑsonarũ,& oīa dicta Bar.ibi sequit Pe.de Anc. in repe. c. canonũ.in 47.char.ſ.de ꝯsti.& de hoc ēt p Bar. in l.4.§. si tã vicinũ.ff.de dam.infe.& Bal.in rub.ff.de re.diuis.in 15.q.& Pa.de Cas.& in l.fi.C.de his,q vt indi.& Bart.ĩ l. si qs in graui.§.surdus.ff.ad Sylla.& Ro.latè in d.l.si ter
3 tius.¶Et†qd dicat esse iuxta?dic,illud , qđ est ꝓximũ p 11.pedes,ſm Bar.in l.decernimus.C. de aquæ ductu. li.
b 10.Et de verbo Prope b,vide Old. ꝯsi. 48.in fi.& de verbo,procul.vide Doc. in c.sacris.ĩ.de sepul.vbi dñt,ꝙ importat locũ,ex quo voces audiri nequeũt. Et qd dicat Remotũ , stat arbitrio superioris,ſm gl.ĩ c.cũ nullus.in verbo, remota.de tē.ord.in 6.Host. in c.relatũ.ĩ.de sent.excõ.& Arch.in c.2.de testi.in 6.& gl.in c.cũ inter vniuersas.ſ. de elec.& gl.2.c.nonnulli.ſ. de rescri. & põdera,ſm Do.in d.c.cũ nullus.qa gl.ibi facit dřiã ĩter locũ remotũ simpřr,& remotũ valde.¶Itē p istũ tex.ĩfert hic Bal.ꝯtra syndicos,seu massarios , vt rõne vicinitatis p̃sumant scire,cũ ad eos ptineat inuestigare , l.si iõ.C.de his,qb.ut indi.nisi maleficiũ sit nocturnũ, vŕ cõfusa multitudine hominũ ꝑpetratũ, vt p gl.quã dicit singularē in l.si cũ exceptione.§.hęc aũt actio.ff. qđ metus
4 cã.¶In†gl.2.in fi.no.ꝙ interrogato de credulitate non dat terminus ad deliberandũ,& cã facit singularē Ro.
* notabili 700 *.incipiēte,Parti rñdere debēti , & hoc ĩtelligit Bal.sup facto notorio,vel sup ꝓprio recēti nõ ĩtricato,si enim esset factũ alienũ , vŕ ꝓpriũ antiquũ,vŕ intricatũ,dat spatiũ,qa posset credere vnũ nũc, & deliberatione habita credere ꝯtrariũ. Alle.l.2.§. fi.ff. qs ordo ĩ bo.pos.serue.iurãti tñ, ꝙ nõ petit dilationē aīo differēdi litē,ſm ipsũ alleg.l.iusiurandũ,ꝙ ad pecunias.ff.de iurei.& ĩ l q interrogatus ff.de ĩterro.act.de mã hui9 gl. plenius ponit in c. cũ cãm.ſ.de
5 iur.cal.maximè p do.Car.¶In†gl.1.in fi.qñ audiat allegãs ignorãtiã?dic,vt hic p do.Ab.cuius dicta no.sed maximè,dũ dicit,ꝙ quãuis super facto noto in loco nõ audiat qs rõne ignorãtiæ,vt in iuribus allegatis in gl. & c. q diuinis & humanis.11.q.2.tñ si nõ agit de magno p̃iudicio, ꝓbat ignorãtia p iuramentũ. Et ad idē facit notabile ꝯsiliũ dñi Car.33.incipiēs,lite ĩ Roma curia, vbi ꝯsuluit clericũ ꝓbare posse ignorãtiã edicti facti p epũm sup gñali ostēsiõe tituli bñficiorũ,si tñ dilucidè ꝓbat, & dicit esse sing.dictũ Inn.ĩ c.2.ſ.de ꝯsti. & dicit se ad hoc põderat c.1.ſ.de post.p̃la.dũ dicit,nõ facilè.Et ꝙ ignorã
c tia ꝓbet p iuramentũ c,vide gl. q̃ ĩ mã est ordinaria in regula, p̃sumit, de regu.iu.ĩ 6.& tex. cũ ibi allegatis in c. cũ in tua.verbo,iurõ. ĩfra, q matri. accu. pñt.& gl.in c.innotuit.in verbo, iurõ. supra,de elec.& in §.ꝓposuisti.in uerbo,,ꝓbabit.82.distin.& in c.statutũ. in verbo,propriũ.de rescri.in 6.& in d.c. qui diuinis & humanis.& in c.2.ĩ verbo,sciēter.de tēp.ord.in 6.& Arch.in c.in primis.2.q.1.& tex.in l. nõ oēs.§. a Barbaris.ff.de re mili.& in d. c ꝓposuisti.& in cap.si verò.de sent.excom.& in c.pastoralis. ĩ.de exce.& in c.vt circa.& in c.nulli.de ele.in 6. & in l. si tutor.C.de peric.tuto & in l.sed & si pupillus.§.p̃scribere. ff. de instito. ¶ Sed tñ in hoc est aduertendum 7. modis,& primò,quia licèt ignorantia probetur per sacramētũ,tamen secus, vbi tractatur de iustitia ignorantiæ,secundum Bal.sing.in l.j. uersi. item apparet. C. ad Macedo.¶Secundò est aduertendũ , quia tunc demũ statur iuramento super ignorantia,quando non pot

b Prope. *Vide etiam de hoc verbo Prope,per Bal. in l. qui fortuitis. in 4.colũ. de pign. actio. et per Nico. de Neapol.in l.nõ tantum in §. 1.in prin.ff.de excu.tutor.in lectur.Bartoli.*

* *700. Adde quòd est allegatio corrupta,est enim singu. 696.incip.pro ut in text. hic vbi latè vide.*

c Per iuramētum. *Adde dominum Ale. de Im. in l.si cui. de accusa.quod limita ēt, vt per eum in l. inter omnes..§.recte. de furt. & in consil.suo. 71.in 1.par.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

alio mō ꝓbari, ſm domi. Car. in cle. 1. in 8. q. de cōſan. & affi. Alleg. c. ꝓſentia. ſ. de teſti. & ibi refert ēt Lādinū dicentē ibi, q̄ ꝓſumit ignorantia nō affectata, ex quo iurat: qa non ꝓſumit uelle deierare, c. literis. ſ. e. qđ ꝓcedit
6 eo caſu, quo iurm ſufficit, ſm ipſum. ¶ Tertiò † eſt aduertendū, & diligenter: qa oēs tex. dicentes ignorantiā ꝓbari ꝓiurm non loquunt, qñ ignorātia eſſet ueriſimi-
a lis: qđ eſt, qñ cauſat ex ꝓbabilibus argumentis, uel coniecturis, ut qa excuſat a dolo & lata culpa. l. fi. ff. de decre. ab ord. fa. & facit, qđ no. Arch. in c. ut animarū. de conſtit. in. 6. & Cal. in tit. de ſen. excō. conſi. 40. ſed ubi aliquid ē
b publicè notum b in loco, in quo quis fuit tpe publicationis, ignorantia nō probat ꝓiurm, ut not. in dicta regula, præſumitur. & regula, ignorantia. & ita ſolenniter cōſuluit Bal. quē referūt & * ſequunt do. de Ro. in formis, deci. 442. * incip. extra Rotā petebat cō ſiliū, aſſignabat rationē, ut ibi dr: qa allegans talē ignorantiā, allegat turpitudinē ſuā, id eſt, dolū ꝓſumptū, id-eſt latā culpā: unde non dēt audiri ad excuſationē delicti, cū debuerit ſcire. Eſto q̄ re uera fuiſſet ignorās, nec pōt allegare ignorantiā in facto tā publi-co. qđ non eſt ſingulorū auribus intimādū. d. c. 1. de poſtu. pla. Itē qa iurm non ualer, niſi ſibi deferat a iudice. c. fi. ſ. de iure. Sed iudex nō dēt deferre iurm in defectū ꝓbationis ei, cōtra quem eſt uehemēs ꝓſumptio, ut no. in l. j. C. q, & aduer. quos. Iura aūt ſ. allegata loquuntur, ut eſt dictū, qñ ignorantia eſt ueriſimilis, ideo cōſuluit Bal. & ſequit Ro. ubi ſ. nō audiri cleri cū excuſantē ſe rōne ignorantiæ ab excōicatione lata
7 p epiſcopū ſuo edicto ſynodali eo exiſtente in loco. Et iſta deciſio eſt multū ſingularis, & eā puto intelligendā ſm allegatū, conſiliū do. Car. uidelicet niſi aliter, quā per iurm, probaret. Et pro hac deciſione Bal. fortiter facit, qa in dependentibus ab animo nō ſtat iuſo alicuius qñ eſt ꝓſumptio cōtra cū, ut dicit Bar. in l. inter oēs. §. recte. ff. de fur. & Bar. in auth. cui relictū. C. de ind. uidu. & do. Abb. in c. 1. in fi. ſ. e. cū cōcor. quas dedi in c. ſignicaſti. el. 2. de homi. Sed ↄtra ipſum ꝓſumit ꝓ dicta iura, & probat ignorantiā, q̄ eſt paſſio animi ſolo dicto, ergo non credit ſibi. Et hanc opinionē tenet ēt do. Car. ī cle. conſtitutionē. §. cæterū, in 7. q. ſ. de elec. Tñ hæc opi. pē det ab alijs, q̄ ſcribunt oēs Docto. in c. 2. ſ. de cōſti. in q. utrū ignorantia legis, ꝓbet iuſo: in qua eſt contrarietas * magna, ſed cōiter * tenet eſſe in arbitrio ſuperioris, utrū ſit admittendū iurm uel non, diuerſis reſpectibus conſideratis. ¶ Quartò eſt aduertendū iuxta ꝓdicta, qa ſi lex ꝓſumit ignorantiā, & determinat ſuper tali ignorantia, non ſufficeret ſolū iurm, ſm Domi. poſt Pau. in c. eos. ſuper gl. in uerbo, ſcienter de temp. ord. in 6. Allegant. c. uidua. j. de regula. Itē dicunt, q̄ ēt ubi ignorātia eſt ꝓſumpta, licēt ſuper ea ius non determinet. tñ ſi agere ret de ꝓiudicio alterius, non probaret ꝑ iurm: alleg. c. ex inſinuatione. ſ. de proc. qđ fallit primò, niſi ꝓiudiciū eſſet modicū, ſm do. Abb. hic, ſecundò niſi iurm iuuaret aliqua ꝓſumptione, ſm Dom. poſt Pau. in d. c. eos. remittentes ad glo. mag. in cle. conſtitutionē. de elec. pro. qua ſecunda fallentia adduci pōt elegans * dec. Rotæ
* 128 * incip. itē not. q̄ ubi aliquis in anti
* 128. *Adde q̄ eſt deciſ. 1. ſub tit. de rer permu.* quis, ubi dr excuſari a pœna, c. licēt canō. de elec. in 6. cū, qui ex cauſa permutationis habuit beneficiū non curatū, q̄ tñ conſtitutione fundatoris require
2 bat ſ. cerdotium, quia ꝓſumit ignorantia. Quod bene
7 no. ¶ Quintò † eſt aduertendū, quia licēt nō audiatur allegans ignorātiā eius, qđ inueſtigare tenet, ut dicit hic dom. Abb. tñ ꝓlatus ex probabilibus coniecturis poſſet probare ſe ignoraſſe. q̄ in ſua dioœceſi beneficiū uacaſſet quinque menſibus, ut latiſſimè ponit Rota deciſi.

263. * incip. ſi ꝓp negligētiam in formis * ¶ Sextò eſt aduertēdū, qa eo caſu, quo pōt probari ignorantia ꝓ iurm, nihilominus poterit aduerſarius probare cōtrariū ꝓ legitimas probationes, ſm Bar. in l. ſi cui. §. ijſdē. ff. de accuſ. Et ibi ēt dicit Bar. q̄ uicinitas facit q̄ ignorātia nō ꝓſumatur & allegat iſtū tex. & hic adde, q̄ dixi in c. propoſuiſti. in prin. ſ. de probat. ¶ Septimo & ultimò eſt aduertendū, qa iſta non procedunt, ubi ſtatutum ꝓhiberet ignorātiā allegari, qa ualet, ſecundū Bar. in l. diuus. in prin. ff. de falſis. & Bal. in l. 1. ff. de legi. niſi allegaret ignorantia iuſta, ſecundū Sal. in l. ſenatus. C. de his, qui ſibi aſcribunt. Vel niſi offerret probatio incontinenti, ſm Ioan. de Ana. in c. ad falſariorū. in prin. ꝓ illū tex. cū gl. j. de cri. falſi. Sed q̄ tale ſtatutū nō ualeat, uide Ro. in d. l. de pupillo. § nunciationem. ff. de ope. no. nun. & in l. 1. §. occiſorū. ff. ad Sylla. Et iſta omnia nota, quia nō diſplicebūt detractorib⁹ meis.

SVMMARIVM.

1 *Pōt, hoc uerbū an ſemper ꝑportet neceſſitatē.*
2 *Præſumptio ſæpe concordat cū ueritate, fictio uerò nunquam.*
3 *Præſumptio iuris & de iure, fuit ſic appellata a magiſtris, & quæ liter cognoſci poteſt.*
4 *Probatio indirecta admittitur, ubi directa non admittitur.*

263. Adde q̄ eſt deciſio. 6 ſub tit. de iurepat. in nou. cui adde, quod patronus clericus tenetur præſentare infra ſex menſes, lai cus uerò inter quatuor. ca. un. de iure patron. in 6. qui cō putātur a die notitia uera, uel præſumpta. gl. in uer. computandum. §. uiſum, de collat. in pragma. Io. de ſel. in trac. de benef. par. 3. q. 59. uel a die quo de nouo eſt conſtructa eccleſia uel conſacrata. Fede. conſi. 129. incip. caſus talis eſt Teſtator & c. facit clem. fin. de reſ. ubi docto.

CAPITVLVM VIII.

1 Vanto. ¶ Præſumit factū tunc notū in uicino loco, qđ eſt notū in remoto. ¶ No. † ex tex. iuncta. gl. ī uerbo. potuit. q̄ uerbū Pōt, non ſemper importat neceſſitatē, licēt ꝑcedat negatiua cuius ↄtrariū dicit gl. in regula. 1. de reg. iu. in 6. & Bal. in l. 1. ff. de iniuſt. teſta. do. Ab. in c. 1. in quarto not. de cauſa poſ. & propri. & ī c. 1. in 2. notabili, ſ. de fi. inſt. Sed dic il lud ꝑcedere, niſi reſultaret abſonus intellectus, tunc. n. importat ꝓſumptionē, ut hic, qđ dicit do. Ab. eſſe diligenter notandū, qa facit ad cōem uſum loquēdi, & ad dictū teſtis. Et adde Ro. in l. ſtipulatio iſta. § alteri. ff. de uerb. ob. ubi dicit, q̄ dictū gl. in d. regula prima, non eſt ſemper uerū, q dr in l. obligari. ff. de autho. tuto. q̄ pupillus obligari nō pōt ſine authoritate tutoris, & tñ proximus pubertati ſine ea obligat naturaliter, l. 1. ff. de noua. & l. ſi pupillus. ff. ad l. Fal. ſm ipſum. Et ꝺ hoc uerbo. Poteſt, remitto ꝓ nūc ad Bar, Bal. & Imo. in l. gallus. ī prin. ff. de lib. & poſthu. & gl. & Bar. in d. l. 1. de iniuſt. teſta, et Bar. ſubtiliter in l. ſi ita ff. de auro & argen. leg. & glo. Inn. & Imo. in c. ſciſcitatus. ſ. de reſcr. & glo. in l. ſi quis. apud. §. ſi reus. ff. iudi. ſol. & in l. qđ ſeruus. ff. de condi. ob cauſam. & Bar. in leg. ſtatu liberis. §. ſi quis. ff. de ſtatu lib. & Bar. in l. creditores, ī 1. col. C. de pig. & Do. in c. ſtatutū. in prin. de reſcr. in 6. & c. quātū. 50. diſtin. ubi plenè ponit ī gl. 1. ī fi. De multiplici ꝑſūptione dic, ut hic ꝓ do An. & Im. ſed elegantius ꝓ do. Ab. ponētē cōcluſionē nouā, q̄ nō eſt curandū, qualiter appellet ꝓſumptio, an ſ. uehemēs, uel ꝓbabilis, an uiolēta, uel neceſſaria: quia hæc ſunt potius uocabula magiſtralia, quā iuris. Aſſumunt. n. ſibi nomē ſm ipſarū potētiā. Et facit, q̄ no. Inn. in c. qa ueriſimile. j. e. ubi ī ꝓpoſito dicit, q̄ iſta diſputatio de uocabulis ē ꝓ inacib⁹ relinquēda. Quodcūq; n. nomē ſponat, attēdit qualitas, potētia & circūſtātia cōiecturarū, & ſm illas inducit effectus, ut hic latius ꝓcū. Adde Bal. ī rub. ſ. e. ubi latiſſimè ponit ꝺ multiplici ꝓſū
2 ptione, & ītr alia dicit, q̄ † ꝓſūptio ſæpe cū ueritate cō cordat fictio nūquā. Itē dicit, q̄ ꝓſūptio legis facit ꝓriā ꝓbōnē, ut ꝓ gl. ī l. ſi tut. C. ꝺ periculo tut. & illi ſtādū ē niſi ↄtrariū ꝓbet, ſed ꝓſūptio iudicis ñ facit, niſi ſemiplena cui ñ ē ſtādū, niſi coadiuuet. Allegat l. admonēdi. ff. ꝺ iurei. Itē dicit, q̄ ꝓſūptiones, iuris ſūt ſcript ī legib⁹, ſed ꝓſūptiōes iudicū ñ pñt ꝺſcribi, qa depēdēt ex diuerſis animi motibus, ut ibi latius ꝓ eū. Adde ēt Do. in c. ferrū. ī 1. col. 50. diſt. ubi ponit ꝺ ꝓſūptione legis, & de fictione inter alia ꝓtra gl. ubi dicit, q̄ fictio, ꝓprie eſt cōtra veritatē.

a Veritatē. *Adde do. Socin. cōſ. 116. incip. nō pōt negari. uerſ. ad quartā & ultimū. circa mediū ī 1. parte ebar. 184. quòd ſi ctio ſemper eſt cō* b *tra ueritatē, et ad caſum, ad quē ueritas nō extenditur, nec fictio unquam uendicat ſibi locum.*

b Ponit. *Tu uide Pau. de Caſt. in rep. auth. ſacramē ta. C. ſi aduer. uen di. et Ant. de Roſ. in c. tua. de ſponſa. & Io. Bapti. de S. Seueri. in cōſ. Cor. mundū crea. & c. Et Abb. Sicu. in conſ. 72. incip. In hac cauſa, & c. & in ſua diſputa. ſtā te ſtatuto commu niter.*

a Allegat c. 3. j. de reg. & glo. in uerbo, fictione. in c. acculatus. in prin. de hæredi. in 6. ſicut lex fingit monachū mortuū, 12. q. 1. c. nō dicatis. & tñ certū eſt, q̄ non eſt mortuus. Itē fingit arbitrū. abſentē eſſe ꝓſentē, c. 2. de arbi. in 6. Preſumptio aūt fundat ſuper dubio. Et hāc differentiā inter fictionē & ꝓſumptionē ponit b ēt Ioā. And. in c. ī literis. de tēpo. ord. & ſequit ibi do. Ant. in fi. Itē de fictione uide plenè Bar. in l. ſi is, q̄ ꝓ emptore. ff. de uſuca. & diffuſè & magiſtraliter p do. Car. in cle. qđ circa. de elect. & aliquid tangit Imo. hic, adde ēt Bal. in c. qa ueriſimile. j. eo. ubi enumerat loco exempli 15. ꝓſumptiones iuris ualdè notabiles. Adde ēt Bald. in rub. C. de probat. ubi diffinit ꝓſumptionē iuris, & homi nis, & qd ſit indiciū, & qd fama, & qd ſuſpicio. Adde ēt omnino Bal. in l. ea quidē. in 1. & 2. col. C. de accu. ubi diſtinit ſuſpicionē, ꝓſumptionē, fictionē, indiciū, adminiculū, & cōiecturā. De indicio ponit ēt Bal in l. fi. in pe. col. ī fi. C. fa. ercī. ſ. & pulchrè in c. ueniēs. el 1. in fi. ſ. de teſti. & in l. 2. C. quorū ap. non reci. Et differentiā inter indiciū & ꝓſumptionē ponit Bal. in l. excuſationē. in prin. ff. de excuſ. tu. & in l. nō hoc. ad fi. C. unde cognati. Et de ſuſpicione ponit Dom. ī c. habuiſſe ī princ.
33 diſt. & gl. plenè ī c. dixit. in uer. ſuſpicio. 32. q. 1. Et de multiplici ꝓſumptione uide ēt gl. in c. oues. alleg. in glo. & ibi Domi. ponentē latè de uiolenta & uiolētiſſima, allegādo c. cū cōtumacia. de hær. in 6. & uide ēt gl. fi. in c. inquiſitioni. j. de ſent. excō. in c. ſemper. 2. q. 1. & elegāter p Bal. in l. ſiue poſſidetis. in pen. col. uſque ad fi C. de ꝓba. & Bal. in l. nō ignorat. C. q accuſ. nō poſ. & in c. 1. §. ſimiliter. de cōtro. inueſt. & gl. in l. nō eſt ueriſimile. ff. qđ met. cauſa. & Pet. de Anc. in regula, ſemel malus. in 5. q. de reg. iu in 6. & do. Ant. i c. fi. j. de iureiu. & Bal. ī
3 l. neq; natales. C. de ꝓb. ¶ Et † ad cognoſcēdā ꝓſumptionē iuris, & de iure, dic, q̄ ſic fuit appellata a magiſtris: et eſt, qñ ius in aliquo facto certū qd ꝓſumit, & ultra illud ꝓſumere firmat & ſtatuit illud teneri, ut in caſu c. is, qui fidē. j. de deſpon. Vbi aūt ius ꝓſumit aliquid, ſed ſuper ꝓſumptione nō firmat pedes in tñ, q̄ aliquid ſtatuat, & illa appellat ꝓſumptio iuris, ut hic ꝓ Do. Abb. & ꝓ Dō. in d. c. ferrum. ubi bona gl. & p glo. in c. fraternitatē. 54. diſt. & ibi aliquid ꝓ eū in fi. & Bal. in d. l. ſiue poſſidetis. & ibi dicit, q̄ appellat ꝓſumptio iuris, qa eſt a iure inducta. Et dr de iure, qa de ea factū eſt ius, & nō oportet, q̄ lex dicat, q̄ nō admittat ꝓbatio in cōtrariū, ſed ſufficit q̄ ſtatuat ſuper ꝓſumptione. ſm do. Abb. hic, & Bal. in l. antiquæ. C. ad Velle. & in c. qñ frequenter. ī prin. ſ. ut lite nō cōteſt. licēt aliqui cōtra, ut Imo. hic. Si tñ contra ꝓſumptionē, ſuper qua lex ſtatuit, admitteret ꝓbatio ꝓ alia iura, illa nō diceret iuris & de iure, ꝓbat ex c. continebat. j. de deſpō. impu. iuncto c. ꝓpoſuiſti. ſ. de prob. Regulariter aūt dr, q̄ cōtra ꝓſumptionē iuris & de iure nō admittit ꝓbatio ī cōtrariū, d. c. is, q. l. fi. C. arb. tut. l. antiquæ. C. ad Velle. clem. 1. de ꝓb. l. a diuo Pio. §. ſi pignora. ff. de re iud. iuncta gl. ibi in uerb. contēptus. & p gl. & Doc. in l. fi. in prin. ff. qđ metus cauſa. & in d. l. ſiue poſſidetis. & d. c. qñ frequēter. in princip. in uerb. ī frau dē. ¶ Sed fallit primò in ꝓbatione, q̄ fieret p cōfeſſionē
c partis c, qa talis ꝓbatio admittit cōtra
c Per confeſſio. nē partis. *Adde dom. Alex. de* ꝓſumptionē iuris & de iure ſm gl. reputatā ſingu. in auth. de æqualit. dot. §. aliud. & nota. Azo. in ſumma, C. de

* dona. ante nup. & Cy. Bar. & oēs * in auth. ſed iā neceſſe. C. ꝺ dō. ante nup. & ibi Sal. Allegat ad idē gl. ī l. ī ꝓtractibus ī uerb. nullo mō ī pri. C. ꝺ nō nupec. & ibi ēt uide Bal. & no. Inno. inc. qa plerique. j. de immu. eccle. ī certo ꝓpoſito, ad qđ multos alios allegaui ī c. qñ cōtra. ſ. de ꝓb. & no. do. Abb. in ꝓpoſito noſtro in c. nouit. ſ. de iudi. & Imo. in c. cum dilecta. ſ. de reſcrip. & Imol. & dom. Abb. hic Ro. in l. ſtipulatio iſta. §. ſi qs fortè. ff. de uerbo. obl. & Domin. in dict. c. ferrū. & do. Anto. & domi. Abb. & alij in d. c. is, q̄ fidē. & Ro. pulchrè, cōſ. 350. incip. In caſu ꝓpoſitæ cōſultationis. in antepē. col. & Bal. in l. non ignorat. C. q accuſare. Et hinc eſt, q̄ licēt lex ꝓſumat hę redē nō cōficientē inuētariū ſurripuiſſe de bonis hæreditatis, & pp hoc ſtatuat eū teneri creditoribus ēt ultra uires hæreditatis, §. ſācimus. & §. ſi uerò. ī Auth. de hæred. & Fal. tñ ſi legatarij cōfitenē uires hæreditatis non ſufficere, euaneſcit dicta ꝓſūptio, & nō tenet. ſm Bald. ī l. fi. in pen. col. uer. ego breuiter. C. fami. herc. Pau. de Caſt. ī l. 1 rōne. §. qđ uulgo. ff. ad l. Fal. & do. Flo. in l. cū ꝓtare. ff. fam. her. Et ꝓ his facit; qa ꝓhibitus ꝓbare nō ꝓhibet uti cōfeſſione aduerſarij, ut dixi in rub. ſ. de ꝓba. Et hēt locū iſta fallētia ēt in confeſſione ficta, ſecundū Bar. in pulchra q. ī l. abſentē. in uer. 4. q̄ro. ff. de pœn. ad qđ ēt uide Bal. in l. nō ignorat. C. qui accuſ. & Pet. de Anch. in c. 2. de cōfeſ. in 6. & Bar. in conſ. incip. la domino Cyno ꝺ Bono tex. & ibi Bal. in l. pē. C. de interdi. matri. ubi tñ operat iſta ficta confeſſio, quātū uera. ¶ Sed hāc fallentiā intellige in materia, in qua ſtat confeſſioni partiū, aliàs non. Vñ nihil operaretur in cā matrimoniali, ꝓ c. ſup e. j. de eo q̄ cogno. conſan. uxo. ſuæ. ſecundū do. Ant. & dom. Abb. in c. is, q & Dom. in d. c. ferrū. & ꝓ hoc declara tertiā fallentiā de qua. j. ¶ Fallit † ſecundò, niſi ꝓbatio fieret ꝓ indirectū, ut eſt gl. no. & aurea in cl. 1. in uerb. feciſſe narrauimus. de ꝓbat. de qua multa dixi in ca. cū Ioā. uer. ſecundus caſus. ſ. tit. ꝓxi. & ideo in caſu d. c. is, qui fidē. admitteret probatio, qđ ante copulā ſponſalia de futuro fuiſſent mutuo cōſenſu diſſoluta, iuxta c. 2. e. tit. & talis indirecta ꝓbatio tolleret præſumptionē iuris orientis ex copula, ſm oēs ibi. ¶ Fallit tertio, niſi ꝓbatio, q̄ nō debuiſſet admitti, fuiſſet admiſſa parte nō opponēte ſm Inno. in c. fraternitatis. in gl. non ſententiā. j. de frigi. & in c. cū Bertoldus. in gl. not. qđ diffinitiua. j. de re iudi. & in c. cū dilecta. ſ. de reſcrip. & ibi dom. Anto. & Imo. & dom. Ant. & Imol. hic, & do. Ant. in c. qa pleriq; in ult. char. j. de immu. eccleſ. & Ro. in l. ſi duo. ff. de acq. hære. & ꝓbat in c. cū inter monaſteriū. ibi, qa oſtenſa nobis nō fuit. de re iudi. & idem vñ uelle Bar. in l. inter ſtipulantē. §. 1. in 1. col. ff. de uerb. oblig. qđ dictū ad hoc ſummè no. ibi Ioā. de Imo. & idē tenet dom. Abb. in c. cū contingat. ſ. de offic. deleg. pp glo. ibi in uerb. nihilominus. Et dicit hāc eſſe notabilē theoricā & ſemper menti tenendā. ¶ Fallit quartò qñ res eſt ītegra, id eſt, ante quā ꝓferat ſnīa ꝓtextu ꝓſūptionis iuris & ꝺ iure, qa tūc pōt ꝓbari ↄtrariū, ſm Domī. ī c. ordinarij. §. 1. ante fi. de offic. ordi. li. 6. ꝓ illā gl. ī uer. libere. iūcto tex. nā lapſo termino, de quo ibi, ex ꝓſumptione iuris & de iure, de qua ibi, ꝓſumit beneficiatum non hr̄e ius in beneficio, & tñ re integra, hoc eſt, ante quā ꝓferat ſnīa. ꝓtextu illius ꝓſumptionis, admittit ꝓbatio tituli, ut ibi in gl. & dicit ibi Domin. iſtā magnā limitationē ad hāc materiā, & ſup ipſa dicit eſſe cogitādū. Et hic infero, qđ no. Bald. in c. qñ frequenter. in princ. ſuprà, ut lite non conteſta. ubi dicit, quòd quando ex tempore ſurgit diſpoſitio legis, uel præſumptio iuris, & de iure, mora non poteſt purgari, tamen bene admittitur exculpatio moræ, quòd alibi non reperitur melius, quàm ibi, ſecundum ipſum, licēt non uideam, quòd hoc probetur ibi. ¶ Fallit quintò, & ultimò, niſi cōtra ipſam præſumptionem iuris & de iure ſit notoriū, ſecundum Roman. latè in dicto conſi.

Imo. in l. nō eſt ueriſimile. ff. qđ met. cauſa. & q̄ ad materiā hāc habētur ꝑ eū limitādo dicta regulā in l. inter ſtip. §. 1. de uerbo. cbl. et per Paul. de Caſt. in conſi. 157. incipi. Viſis & ponderatis.

Universidad de Deusto Biblioteca

350.& ita dicit elegāter terminaī Inn.ī c. fraternitatis. in gl.no.sñiam.j̄.de frigi.& in d. ca.cū dilectus.s̄. de rescrip.& in c.cū Bertol.s̄.de re iudi.qa ex quo p notoriū liquet de falsitate ipsius p̄sumptionis, tolliī p̄sūptio, sicut dr̄ s̄.qñ de facto est admissa ꝓbario, vel qñ cōtra ipsā est ꝯfessio partis. Et idē dicit do.An.hic. Et iō ꝯsuluit Roma.in d.conf.ꝙ l3 gratia Papæ fundaī ī quadā signatura p̄decessoris sui,tñ si notoriè ꝯstat illā signaturā nō loqui eo mō,quo referī,volēs hoc ꝓbare audieī, quāuis aliàs ita deberet stari sibi fundāti se ī dicto p̄decessoris, sicut fundāti se in suo,vt in extrau.g. Clemētis, q̄ incipit, Prouida.quā referr do.Car.in cle.1.ad fi. de ꝓba. Et hāc fallētiā ꝯfirma,vt dixi ī c.qm̄ ꝯtra.ver.fallit nisi appareat notoriè.suprà de ꝓba.¶ Vltimò dic.ꝙ vbi lex ñ p̄sumit,sed fingit,nō admittiᵗ ꝓbatio ī ꝯtrariū, qa l3 veritas alr̄ se habeat,tñ lex vult fictionē haberi ꝑ veritate, vt p Bal.ī auth.sed iā necesse.& do.Car.ī cle.vnica,§ fi.ī 1.q.de ꝯce.p̄b.& Bal.in addi.Spec.in tit.de ꝯfes. in 3.col.

SVMMARIVM.

1 *Superior non tenetur assiduè admonere peruersum, ex quo verisimiliter præsumit se non profuturum.*

2 *Præsumi quando debeat, vel possit ex tempore.*

3 *Quod olim fuit, an hodie præsumatur.*

4 *Probans rem ad se pertinuisse, an dicatur probare rē nunc ad se pertinere.*

CAPITVLVM IX.

SCribam. ¶Ex preteritis p̄sumiī circa futura. H.D. & not.f̄m do. Abb.ꝙ† nō teneī superior assiduè moneī puersum & negligentē, ex quo verisimilr̄ p̄sumit se nō ꝓfuturū,qa eēt spargere margaritas inter porcos,vt dr̄ in c.qñ. 11.q.3. & ī c. Ephesijs. 33.dis.vt hic p ipsū.pro quo facit,qa videmus, ꝙ eccl̄a desistit a remedijs,vel cēsuris medicinalibus qñ videt se nullatenus ꝓficere,& istud ꝓbaī per tex.in c.ꝓdest circa fi.23.q.5.ibi,ꝙ si tāta est puersitas, &c. Ad idē, quod no.do.Ab post alios ī c.1.j̄ de diuor.dicēs, ꝙ si vxor vehemēter insidiaī vitæ mariti,nec vllo cautionis remedio ꝓuideri pōt,maritus pōt eā repellere & mulieri repetēti cohabitationē obstabit exceptio sęuitiæ. Ad idē c.allegāt 26.q.7.ibi,scādalizatus amplius peccat.vbi nō imponiī grauis pœnitētia ei q factur⁹ est peius. Ad idē c.allegāt 26 q.7.ibi,scādalizatus amplius peccat. vbi nō imponiī grauis pœnitētia ei,q facturus est peius. Ad idē c.pœnitētes.50 dist.vbi ñ imponiī iuueni pœnitētia puplica,qa dubitaī,ꝙ non seruabit. Ad idē c.clericos.j̄.de a coha.cle.& mulie.& l.2.ᵃ.C.de īdicta vidui tol.& in c.ille q.& c.q exigit.22. q.5.vbi nō daī iuramētū suspecto de ꝑiurio. Et iō dicit elegāter Bea. Tho. in 4.sent. dis. 18. ꝙ sicut qs pōt excōicari inuitus,ita pōt absolui inuitus,qñ dubitaī de maiori periculo. Nec obstat,ꝙ nō pœnitēs nō pōt absolui,qa verū est à culpa,propter quā est ligat⁹, sed bñ a pœna, id est ab ipso vinculo. Et iō dicit Io.And.ī c j.de sen.excō.in 6.ꝙ si excōicatus ex diuturno tpe efficeretur deterior,dēt iudex illā sñiam ex officio relaxare,& sequitur do.Abb.in c.ad reprimēdā s̄.de offi.ord. & c.nouit.s̄.de iud.& in c.ab excōicato. in pe. col.s̄.de rescri.vbi ēt plenius per alios,& aliqd per Ana.in c.1.j̄. de male & facit c.inter hoc ī fi.ibi, quo nō occidit. 34. q.2. Vñ dñt do.Ant.& Imo.in c.1.s̄.de off.deleg.ꝙ si tm̄ timeī crudelitas alicuius impediētis delegatū, ꝙ nulla cautione,vel cēsura pōt ꝓuideri,dēt delegatus supersedere & nō excōicare,donec Deus, vel eius vicarius ꝓuideāt. Ad idē,quod no.Host.ī c.solet de sen.exc. in 6. vbi dicit nō esse p̄cipiendū armatis vt sub pœna excōicationis lata desistāt a rixa,qñ verisimile est,ꝙ nō curabūt. Et de hoc ēt per do.An.& alios in ca.significasti.j̄. de eo,q duxit in mat.& ibi ēt credo dixisse.¶ In gl.2.in

a Et l.2. *Et ibidem ad hoc vide Bal & adde Ab. & Phi.in ca.quæstioni.in fi. de ap. & do. Soc.in consil.115.inc præstātissime doc. §.4.et ult.in 2.par.charta 7.*

2 fi.No.gl.ord.qñ p̄ sumiī † ex tēpore,& eā simplr̄ sequūtur Docto.hic imo ipsā ad literā,quod peius est trāscribit hic dom. Ab.Sed vide solēniter Bal.in l.ex persona in 2.col.vsq; ad fi.C.de ꝓb.vbi hāc m̄am extendit post Nico.de Mata.per x.p̄dicamenta. Et in effectu ex dictis suis no.p uiā summarij, ꝙ id, quod olim fuit ī essentia, seu substātia,hodie p̄sumiī eē, & allegās perēptionē dēt ꝓbare idē in quātitate,qa in quātitate res,q̄ fuit ī aliqua obligatione,hodie p̄sumiī inesse, l.diminutione. ff. de act.& obl.& oportet.ꝙ diminutio vl̄ augmētū probeī l.iurisgentiū. §. adeo ff de pact. Idē † in relatione, vt si ꝯstat quē fuisse patrē relatione facta ad filiū, hodie præsumitur esse,& ecōuerso,& q dicit desijsse esse patrem, habet hoc probare,l.matrē.C.de proba. Itē in situ,quia si ꝯstat rē immobilē olim sitā intra certos terminos,p̄sumiter hodie ibi esse. Alleg.c.ex literis.s̄.de proba.nisi probetur desijsse ibi esse, non quidem mutatione rei, quæ immobilis est, l.2.C.qñ & q b.deb. quar.pars.li.10. sed per mutationē terminorū,putà,quia fundus augeī, uel minuiī,l.si quis duas.ff.cōmunia præd. vel qa olim fuit iuxta viā,nunc est iuxta flumen,l.si locus.ff. quē ad. serui anni. Itē in passionib.intrinsecis & mētalibus,q̄ p̄sumunī ꝯtinuæ,vñ amicitia,vl̄ inimicitia,q olī fuit, hodie p̄sumiī eē nisi aliud ꝓbeī l.ī ipsius.C.fa.her.Secus in passionib.ꝓcedētibus ab actu extrinseco. Vñ semel percussus nūc nō p̄sumiī pati. Nec semel febricitās hodie p̄sumiī febricitare,l.maritus.ff.loca. Idē in loco, qa in loco,quo qs fuit,nūc p̄sumiī,l.si qs ex argētarijs.§.pe.ff. de edē.& intellige largo modo de ciuitate, vl̄ villa,nō de angulo. Itē nisi esset fugitiuus, qa non præsumiī esse in eodē loco,l.Cæsar.ff.de pub. Idē in p̄dicamēto H.beī.qa q semel habuit, * semp p̄sumiī hr̄e,& q dicit priuatū,vl̄ perditū ꝓbet,l.utrū.ff.de edē. De ætate aūt dicit,ꝙ est ætas imobilis,& ætas mobilis. Immobilis est p̄terita qa q semel fuit pfectę ætatis,semp ē. Mobilis q̄ cursu tpis mutaī qa q fuit iuuenis,ñ p̄sumiī nūc esse,qa tpe mutaī, l.spadonē.§.iā aūt.ff d excusa.tut. Et ista ē breuis summa multorū,q̄ ponit Bal. vbi s̄. Adde ēt Pe.de Anch.ꝯsi.5 inci. Pro parte nobilis viri.ubi dicit,ꝙ qui aliàs fuit pauper,nō p̄sumiī nūc pauper, qa unusquisq; p̄sumit acquireī,l.si defunctus.C.arb.tut. Vnde fundās se in inopia,dēt eā litatè ꝓbare. Alle. Bar. ī l.ī illa.ff d uer.obl. Adde ēt Pe.de Anc.ꝯs. 63.īc.motiua iudicis.ubi dicit,ꝙ q diu gessit ꝑ castaldiōe alicui⁹, p̄sumiī hodie eē castaldio. Et dicit,ꝙ ī ijs, q̄ cursu solo ñ mutanī. licitè arguī d p̄terito ī pn̄s. Et dicit,ꝙ semel excōicat⁹, hodie p̄sumiī excōicat⁹. Add ēt Bal. ī l.si q adulterij.C.d adul.ubi p illū tex.tractat qñ ex p̄senti p̄sumaī ī præteritū Et dicit,ꝙ aliqua sūt,q̄ de pn̄ti ī præterito hēnt necessariā ꝯformitatē, ut talis ē natus,ergo fuit ꝯcept⁹,& ī istis, si ꝯstat de præsenti,ꝯstat de præterito uerè & necessario:secus in ijs, q̄ nō hēnt ꝯformitatē,ut ætas. In his aūt, q̄ pn̄t hr̄e utrūq;,distinguit p illā l. an resultet iusta cā præsumēdi in præteritū, & p̄sumiī,exēplū ibi:aut ñ resultat aliqua iusta cā præsumēdi in præteritū, & non p̄sumitur. Vnde hodie dn̄s * pręsumiī hactenus fuisse dn̄s. Adde ēt Bar.ī l.in ꝯfirmādo.ff.de ꝯfir.tut.ubi dicit,ꝙ semel ꝓbatus diues,uel paup, ñ p̄sumiī hodie talis,qa mutatio taliū qualitatū de facili occurrit. Adde ēt Bal ī l.2.ad fi.C.qñ prouo.nō est nec. ubi tractat, an quod semel fuit, tale semp p̄sumaī

* Hodie dominus. *Adde quid si quis probet possessionem de præterito,an inducat p̄sumptionem dominij de præsenti,& dic quòd non.l.cū res.C. de prob. l. in rē.j.ff.de rei vēdic. Ant.de Butr. & Abb.in c.cum ad Sedē de resti. spol.l. & quæ non dū sunt.§.j. ff. de pign.gl. in l.2.de proba.Pa. de Ca. cons 297.inc. certe si dictus magister Iacob. in nou. hoc tamen intellige, nisi possessio esset lōgissima, quia tūc præsumitur dominiū in præsenti, cum ex eaius oriatur.l.si qs emptionis.§.j.de præscr. 30. vel 40.ann. Bal.in l.non ignorat.col. 6.in prin. uersi.de iuribus rerum. C.qui accus. non pos. Vel etiam intellige, nisi prætēdēs dominiū ageret cōtra uiolētū possessorē,vt d præmissis oīb⁹ late dicit Romo.cō 424. ic.circa ꝓpositū thema.col.2.uer. Quo ad scd̄m vsq; in fi.*

tale

tale.& dicit,ꝙ id,qd̄ est variabile necessitate nāæ, vt ætas,vel possibilitate ꝯtingentiæ,vt mors, nō p̄sumiī sēp tale. In iurib. aūt p̄sumiī duratio,nisi superueniat ītéritus,vel trāslatio,vt ibi p eū,q in eo, qd̄ dicit de moribus,vr̄ discrepare ab alijs,q̄ statim dicenī, & nō bñ Itē ꝙ ex pn̄ti p̄sumaī in p̄teritū,faciūt no.p Bar.ī l.post cōtractū.ff.de dona.& in l.si vētri.ff.de priuil.cred.cū si.vbi alienās & fugiēs p̄sumiī alienasse in fraudē. Et ista inducunī ad intellectū reg. semel malus. circa quā uide oīno Bar.in l.si prius.in 5.oppo.tertiæ partis. ff. de ope. no.nū.& in l.si cui.§.ijsdē.ff.de accu.& in l.Cassius.ff.d sena.& Bal in l.nō ignorabit.ad fi.C.ad exhiben. & ibi dicit,ꝙ semel bonus semp p̄sumiī bon⁹,qa ista qualitas ꝓpriè & nālr̄ inest,l.nō oēs.§.barbaris. ff. de re mil. Et dicit.ꝙ q est malus nūc,non p̄sumiī antea fuisse malus. Vñ nūc hæreticus,nō p̄sumiī antea fuisse hr̄ticus. Sed ex p̄terito bñ p̄sumiī in pn̄s. Vñ semel hr̄ticus semper p̄sumiī hæreticus. Et idē de eo,q semel fuit inimic⁹, nisi ꝯtrariū ꝓbetur. Et vide Bal.in l.j.ff. de hære. inst. vbi dicit,ꝙ dicta regula,Semel.intelligitur in eodē gñere mali,& vide ēt ibi Pe.de Anc.in repe.ī 6.q.vbi plenè. ¶ Itē

4 † faciūt ista ad q.difficilē,& vtilē,utrū dicēs & ꝓbans rē ad se ꝑtinuisse,dicatur p̄sumptiuè ꝓbare, ꝙ nūc ꝑtinet ad eū?in quo uī,ꝙ nō,p id quod no.gl.in l.certū.§. 1.in uerb.ꝯfessus sis.& ibi Bar.& Ang.ff.de ꝯfess. ubi dr̄,ꝙ ꝓbās dñium de p̄terito per ꝯfessionē aduersarij nō dr̄ ꝓbare dominiū de p̄senti. No.Bal.post Cy in l.edita.ff.de edē.& Ang.ibi,& in l.si rē.p illū tex.ff.de rei uen. & do. Car.in c.p̄terea.el 2.s̄,de trāsa.& Pau.de Cast. in l.si minorē.C.de in integ.resti mino. & Ang.in l.j. in prin.in pe.char.ff de eden.Nec obstat l.siue possidetis. C.de ꝓba.ubi olim dn̄s hodie p̄sumitur dn̄s.& no.Bal.in c.1.s̄. de cau.posses.& Ang.in l.2.C.de acqui.pos.& do. An.ī c.cū eccle.de cau.pos.& propri.gl.i l. si qs ex argētarijs, § fina.ff.de eden. Etiā in rebus mobilibus,& p Ang. & Pau.de Cast.in l.2.C.de testa.quia oportet illud allegaī, l.si adulteriū cū incestu.§.idē Pollioni.ff.de adul.& dixi in c.afferte.s̄.eo.ubi cū istis trāsiui. Sed cōtrariū tenet do.An.& Imo,in d.c.præterea.el 2.ut sentit ibi do. Ab. per illū tex.optimū, ubi probato dñio de p̄terito ēt ex ꝯfessione aduersarij, inferī dominiū de p̄senti. Et hāc partē tenet ēt do.An.in c.2.s̄.de libel.obla. & ibi Imol. & dom.Car.in 8.q.& Spe.in ti.de actio.& peti.§. sequitur.uer.quid si dico.& Bal.in l.unica,C.de ꝯfes.& Fulg. in d.l.j.ff.de eden. & elegāter Rota in * formis,decisio.325 *,inc.si in libello. Et pro hoc facit,quod no.Bar.in l.1.in ff.de eden.ubi dicit, ꝙ si peto centū a monasterio,q̄ sibi mutuaui, ñ habeo necesse dicere,ꝙ fuit cōuersum in utilitatem ecclesiæ, quia dicendo mutuū, intelligitur de ualido. Allegat no.per Inn.in c.fi. s̄. de iud. & sequūtur * cōiter *Doc.in d.l.1.& Imo.quem semper uide in ca. super hoc.s̄.de renun. Ad prædicta etiā facit c.cū uenerabilis in prin.j̄ de exce.& ibi hoc no. Pe. de Anch. & hāc partem credo sestentabiliorē, Nec obstat d.§.idē Pollioni.cū ijs,quæ dixi in d.c.afferte.quia illa loquunī, ubi p̄sumptio surgit ex facto hominis, & maximè ex animo alicuius,ut dixit do.Ab.in d.c.afferte. in princ. Sed hic oriī p̄sumptio nō ab aīo,sed a iure.d.l. siue possidetis Iō non op3 allegare. Vnū tñ fatetur Rota, ubi s̄, & do.An.& Imo.in d.ca. 2.ꝙ si de dñio de p̄terito non cōstat,nisi p ꝯfessionem aduersarij, tūc non probatur dñium præsens. Sic intelligūt gl.in d.l. certū. quia confessio non recipit uerborū extensionem, quia præiudicaret ꝯfitēti. Quod ideo est uerisimile procedere ex eius mēte,sec⁹ in libello,p l.si qs intentione ambigua. ff. de iudi.quod est mirabile & sing. sed nō affirmo pp d. capit.p̄terea. Et ista tene menti, quia sunt substantialia.

* 325. *Adde quod est decisio. 3.de libel.obla.in nou.*

SVMMARIVM.

1 *Permutatio facta de beneficio tenui cum pingui, an præsumatur fraudulenta, & nu.3.*

2 *Infirmitas facit permutationem censeri fraudulētam, de qua renunciatione extat regula cancellariæ, de qua hic dicitur nu. 3.*

4 *Depositiones testium si repugnant verisimili, non probant.*

5 *Testis si reddit causam præsumptiuā, puta, scio, quia sum uicinus, an probet, & nu.6.*

CAPITVLVM X.

QVia verisimile. ¶Efficaciter ꝓbatio exigiī ab eo,q ꝓbare vuult,quod nō est verisimile. H.D. Et dicit hic do.Car.istū text. esse notabilē & singularē ꝙ nō admittiī qs ad ꝓbādū ꝯ-

1 verisimile,nisi aliqua p̄sumptio sit ꝓ eo Et † p istū tex.ī ferūt hic Imo.& do.Abb ꝯtra ꝑmutātes beneficiū tenue cū pingui *,vt talis ꝑmutatio p̄sumēda sit fraudulēta, vel symoniaca, * cūñ sit verisimile, ꝙ sine cā renūciet qs bñficiū pingue ꝓ tenui, vt hic & in c.sup hoc.s̄.de renū.& faciūt no.in c. 2.de renū.ī 6. Putat tñ do.Abb. ꝙ hęc sola p̄sumptio nō sufficit ad sñiam ꝓferēdā,nisi adessent alia adminicula, putà,si qs ꝑmutaret cū nepote, qa vltra tenuitatē bñficij ꝯcurrit suspicio sanguinis. Et illud tenet ipse hic ꝯtra Io.de Ligna.ī c.1.j̄ de cle.nō resi nisi alia p̄sūptio excludat istā,vt, qa securè morari nō poterat in bñficio pingui,vt hic p ipsū. Adde Pe. de Anch. ꝯsi.280.inci.qō ꝓponiī ī themate.vbi ꝯsuluit,ꝙ si senex & debilis vult ꝑmutaī bñficiū suū opulētū, sed curatū cū bñficio tenui habēte paruā curā, licitè pōt eps in hac ꝑmutatione authorizare. Et subdit signāter, ꝙ cessante pacto posset ex officio eps ordinaī,ꝙ senex perciperet ex bñficio,qd̄ dimittit, totā summā. Adde ēt notabile ꝯsi.Pe de An.389. qd̄ inci. In casu p̄misso añ oīa.in quo habes multa ad cognoscēdū, qñ tales renūciationes siāt in fraudē, & qñ nō, & maximè ī mā c.2.de renū.in 6.quē tex inter cætera limitat solēniter de mēte gl.2.ibi,vt nō habeat locū,qñ gr̄a expectantis ex dicta renūciatione totalr̄ nō perimiī,puta,qa poterat acceptare aliā p̄bēdā pp clausulā, quā duxerit acceptādā,positā in literis,sed c 2.ꝓcedit, qñ expectabat solū primā vacaturā,& idē dicebat Imo in d c.2.dicēs, se semel ita allegasse ī facto,l3 Do.ibi alr̄ teneat.¶ Po-

2 nit † ēt Pe.de Anc.in d. ꝯs. ꝙ nō oīs infirmitas inducit fraudulētā renūciationē,sed solū grauis,p d.c.2.& op3 ꝙ fuerit grauis, & ꝙ sit allegatū,p l.si adulteriū cū incestu.§.idē Polliōi.ff de adul nec sufficeret, ꝙ appareret,

3 vt ibi p eū,ad quē ī hoc semp recurre.¶ Et † de ista renunciatione facta per infirmū,est regula cācellariæ 18.ꝙ si renunciās,vel ꝑmutās in infirmitate nō viuit post renūciationē per 20. * dies,dr̄ beneficiū vacare p mortē ei⁹ non per renūciationē,& refert Io. de Anā.in c.audiuimus. j̄. de collus. Et ibi ēt tenet idē,quod do.Ab hic, scilicet ꝙ ꝑmutatio in senē & nepotē,vel aliū ꝯsanguineū,præsumaī fraudulenta,& reꝓbat Io.de Lig.ī d.c.1. de cle. nō resi. & vide do.Ab.in d.c.1.vbi ponit eadē,que ponit hic de renūciatiōe facta nepoti. Et ꝙ p̄sumaī fraus, valdē notat illū tex. Et re vera p illū tex. dubitari pōt de eo,quod scribit Ro.ī antiqs,deci.130 *inci.itē no.ꝙ nō uitiatur.vbi dr̄ permutatio, nec præsumiī fraudulosa, licèt vnum beneficium sit minoris valoris,quàm aliud, quia in spiritualibus attendiī solus profectus animarū,nō lucri cupiditas, vt ibi latius,cōtra quod etiā facit iste tex.

* Cum pingui. *Ad materiam huius decreta ui. no. per Bal, & Imol. in l. filia mea. ff. sol.matri.& Soc. consi.83.inci.miror.lib 3. Aucto. consi. 430.incip. fuisset expediens. Old consil. 324. col.2.Belam dec. 344 incip præsumitur permutatio facta & decis. 435.incip.si contra instrumētum. Soc con.53 versi. præterea dicit parte.3.*

* 142. *Adde quòd non potui inuenire hanc deci. sed vi.decis.2.quæ incipit. nota præsumitur permutationem.titu. de præsump. in antiq.& in decis. Bisign.ti. de rer.permut. decis. 1. quæ incipit. cùm quædam pinguis ecclesia.nu.1. & in eisd. eo. tit. decis.5. quæ incip. An sola disparitas.et per Thom. fast.causa.6.dub. 22. incipien. tertium dubium est. in qui-*

in quibus locis habes intentionē Aucto. hic.

a Verisimili. *Adde text. in l. non est verisimile. ff. quod met. cau. & in l. cùm de ætate. de proba. & in l. ob carmen. §. fin. de testi. et dom. Socin. in consil. 86. incipie. in causa communitatis castri. versic. quinta conclusio. statim post medium, in 1. parte, charta 144.*

¶Et p istū tex. inferī, ꝙ l3 arguere verisimili,[a] & faciūt no. p Bar. & alios ī l. cū qd. ff. si cer. pet. dū dñt, ꝙ qui dicit, Tolle hāc pecuniā, nō p̄sumiī donarī,
4 qa nō est verisimile. Et hinc ē, ꝙ si †dicta testiū repugnat verisimili, nō probāt, vt hic p do. Ab. nisi alia p̄sumptio ꝯcurrat, vt in tex. Et adde Bal. in l. j. C. de ser. fug. vbi refert, cassatā fuisse quādā inqsitionē, in qua ꝯtinebaī, ꝙ familiaris mādauerat dño, & idē dicit, si diceret, ꝙ filius mādauerit patri, qa ista nō sunt verisimilia, & qđ est valde lōge a verisimili, est qdā falsitatis imago fm ipsū. Et istis adđ, ꝙ si statutū vł lex disponeret, ꝙ nō admittanī, nisi exceptiones verisimiles, nihilominus admittenī illæ, q̄ sunt verisimiles de iuī, l3 de facto habeāt p̄sumptionē cōtrariā. Ita est gl. no. ī c. cupiētes. §. 1. ī versi. verisimilia. de ele. in 6. quā multū ibi Dom. in fi. notat. ¶Et p istū tex. ī verbo, loci fama. vī decidi, ꝙ fama excusat quē à p̄sūpta calūnia, qa facit verisimile, qđ aliàs nō ē verisimile, & de hoc dic, vt p Bar. ī l. athletas. §. calūniator. ff. de infa. & in l. j. §. 1. ff. ad Turp. & in l. ij. C. si ser. vł liber. ad dec. aspi. lib. 10. & Io. de Ana. in ca. 2. ĵ. de calū. cū ꝯcor quas ibi dedi. ¶Et p istū tex. limitaī c. 2. s̄. de pbat. vbi qs nō grauaī onere pbādi vltra pbationē plenā, vt ñ habeat locū, qñ ꝯtra excipiētē eēt p̄sumptio, ꝙ exceptio nō eēt verisimilis, qa tūc grauaī maiori onere pbādi. Et ita p hūc tex. no. do. An. in c. super hoc. de renū. ¶Et p istū tex. limitari pñt notata p Inno. in c. post electionē. in fi. ĵ. de ꝯce. p̄b. & p do. Ab. in c. nullus. s̄. e. & qđ dixi in c. licet. ī 4. no. s̄. de pba, vbi p̄sumpta calumnia repellit excipiētē, vt intelligaī, nisi pbatiōes superabūdātes aliud suaderēt. Vñ dicit do. An. in d. c. super hoc. ꝙ est arbitrariū, & sentit do. An. hic, & expressius Imo. in d. c. super hoc. dicēs, ꝙ qñ subest vehemens p̄sumptio ꝯtra excipiētē, pōt purgare hāc p̄snmptionē dupłr. Vno mō euitādo cām, p quā verisimiłr īducitur hæc p̄sumptio, vt hic. Alio mō offerēdo se paratū incōtinēti pbare, p id, qđ habeī in c. interposita. ĵ. de ap. ¶Et
5 †per istum tex. in verb. vel tales psonæ, habes diligēter notare limitationē ad id, qđ dixi s̄. de dicto testiū non verisimile, vt nō pcedat in testib⁹ valde fide dignis, qa tantū probāt, quātū testes alias idonei cū fama, vt hic, quod singułr no. ¶Et p istū tex. dicit Pe. de Peru. ī trac. pmutationis, ꝙ bñficiū tenue vel simplex, pōt pmutari cū dignitate, vel pingui, & dicit hoc nō esse alibi. Ex dictis suis declara, qđ dixi s̄. post Rotā in anti. deci. 143*. qa si ꝯcurrūt alia solēnia, & p pbationē efficaciorē pbeī pmutatio, pcederet opinio Rotę. Et aduerte in eo, qđ dixi supra post Pet. de Anch. ꝯs. 389. limitādo c. 2. de renū. in 6. qa popinio Do. ibi ꝯtrariū tenētis fortiter facit, qa satis ꝯstat de fraude, vbi ꝯstat de infirmitate graui. Ergo pmutatio nō nocet expectāti, c. vnico. de re. pmu. in 6. ¶Vltimò per istū tex. inferri pōt, vtrū sufficiat, ꝙ pbatio p̄sumptiuè ꝯcludat? de quo p Bar. in l. j. ff. si cer. pe. & in l. de minore. §. tormēta. ff. de qō. & ī l. fur est manifest⁹. ff. de fur. & in l. certū. §. si fundū. ff. de ꝯfes. per Bal. in l. neq; natales. & ī l. fi. C. de pb. & in l. ij. C. de sen. q̄ sine certa quāti. & in l. fi. ff. de here. insti. & ī l. metū. ff. qđ met. cau. & in l. de tutela. C. de in īteg. resti. mino. & ī l. j. C. de collus. detegēda. & in l. data opera. C. qui accu. & in c. 1. §. si tres, vel plures. de pace tenen. & in l. con-
6 uenticulam. C. de episc. & cler. in illo articulo, an †sufficiat testi reddere p̄sumptiuā causam, puta, scio, quia

* 143. *Adde quòd nec istam inuenire potui, & tam in prima, quàm in hac credo quòd debeat allegari suprad. decis. Bisign. 2. titu. de rer. permu. Adde tamen, quòd discurrendo librū īueni decis. de qua s̄. fit mentio, sub appostil. mea præced. est ergo decis. 129. alias. 2. sub tit. de re. pmu. in antiq. & incip. nota quòd non vitiatur.*

b vicinus,[b] & in l. vnica, C. de ꝯfes. in il- lo arti. an ad pbandū dñiū sufficiat pbaī dñiū de p̄terito? de quo ī c. scribā. s̄. eo. Et ex dictis istorū colligit Ro. cōsil. 91. inci. Visis ac percūctatis. ꝙ aliqñ ipsa pbatio ꝯcludit p̄sumptionē iuris & de iure, & iste casus est clarus ꝙ sufficit ipsā pbationē fm hāc p̄sumptionē ꝯcludere. Sūt. n. tales loco p̄sūptionis liquidissimæ, ut per gl. in l. si tutor. C. de peri. tuto, & ī l. l3 imperator. ff. de le. 1. Aliqñ ꝯcludit pbatio per p̄sumptiones iuris tantū, vt qa testis dicēs adulteriū fore cōmissum*, reddit rationē dicti, qa uidit solū cū sola, & ponit similes actus, ex qbus lex p̄sumit copulā, & tūc sufficit pbationem ꝯcludere per has legū præsumptiōes & similes, ut in c. literis. & c. tertio loco. ĵ. eo. & l. 2. ad fin. ff. de adult. Aliqñ uerò pbatio ꝯcludit per p̄sumptionē aliquā inductā ex actuū frequentatione, & reiteratione, vt qa frequēter de facili sic accidit, puta, si uolo pbare cōtractū usurariū, quia uidi contrahentē similes ꝯtractus frequenter facere, uel probare rē penes te esse furto cōmisso, quia frequēter uideo penes te ex tali delicto res esse, & tunc sufficit fm hāc p̄sumptionē pbationē cōcludere* ut per gl. ord. in l. neq; natales. C. de pba. & in l. cū allegas. C. de usu. & in l. inciuilē. C. de fur. aliqñ uerò pbatio ꝯcludit fm aliquā p̄sumptionē q̄ pōt actui, de quo q̄riī adesse & non adesse, neque de facili, neq; frequēter illi actui inest, & tūc nō sufficit, ꝙ fm illā probationē concludat. Ita probatur in l. matrē. C. de pba. & ī l. nō hoc. C. unde cogna. Iō tali casu dubia probatio non releuat probantem, cap. in p̄sentia. s̄. de pb. Ita ad literā dicit Ro. in d. cons. quem retuli, quia pauci habēt. Sed adde, quæ dixi latè in d. c. in p̄sentia. uer. in text. ibi, uerbū dubium.

b Scio, quia uicinus. *Bart. in l. 1. ff. si cert. pet. in 3. colum. in versi. tertiò quæro, dicit, quòd præsumptio probat, quia rō concludit. Adde. quòd do. Alexan. in d. l. j. in 6. colum. valde dubitat de hoc, quia est satis dubitabilis passus, tu eum vide.*

* Commissum. *Adde Lap. alleg. 54. inci. Factum super quo num. 1. Iaco. de Beluis. in praxi iudici. ī uer. Lanonem. nu. 26. & seq. Rom. consi. 167. incip. Antonius accusatus. n. 7. in fin. Ange. in tract. de testam. gl. 46. in ver. donec caste & honeste vixerit. nu. 4.*

* Concludere. *Adde Aucto. ī c. causam. col. penu. post nume. 13. de præsc. Frā. Balb. in tract. præscr. in vlt. par. post num. 14. versi. posset tamen. Alex. in l. nō hoc. col. 1. vers. itē nota quòd dictum testis. C. un. cogn. consi. 82. incip. Visso processu. col. 3. ver. hoc confirmo. vol. 3. & ī l. 1. ff. si cer. pet. ubi uide late Ias. qui multa dicit ī materia tractata ab Auctore hic. à num. 14. vsque ad 21. inclusiue.*

SVMMARIVM.

1 *Maritus potest vendicare vxorē, et nu. 2.*
2 *Prælatus an habeat rei vendicationē pro rebus ecclesiæ.*
3 *Matrimonium an probetur per instrumētū dotis. nu. 4. & 5.*
6 *Titulus præsumitur iustus peracto triennio.*
7 *Prælatus potest semper compellere eum, qui tenet beneficia incompatibilia, vt ostendat dispensationem. nu. 8. & 9.*
10 *Matrimoniū an probetur p tractatū uiri et mulieris. et nu. 11. 12.*
13 *Legitimus qualiter quis esse probetur.*

CAPITVLVM XI.

ILlud. ¶Per cohabitationē diutinā, famā de mřimonio, & tractatus mřimoniales, & alia adminicula pbatur mřimoniū. H. D. fm do. Abb. & l3 multa scribanī, tñ utiliora restringā in notabilibus super tex. ¶No. primo ibi, uēdicās uxorem, quòd
1 †maritus pōt uēdicare uxorē, & sic uideī, ꝙ maritus habeat dñiū in uxorē, cùm rei uendicatio non cōpetat, nisi rōne dñij, l. j[c] & l. in rē. ff. de rei ven. In contrariū facit, quia mulier est in potestate patris, & nō mariti, nisi quo ad debitū, ut no. gl. in l. si uxorē. C. de cōdi. īser. & Bar. in l. j. §. fin. ff. de iure iur. & gl. Insti. ad Tertul. §. j. & in l. qa

c L. j. *Et ibidem ad hoc vide omnino Pet. de Suz. & adde Cyn. in l. si inuita. C. de nupt.*

nupt. & tex. in c. ex literis. de sponsal.

parentis. ff. sol. mat. & Bar. dicens sec⁹ de iure Lombardorū ī c. 1. ppe fin. an maritus succedat vxori in bñficio. Et plenè do. Abb. ī c. literas s̄. de rest. spo. Præterea libera psona vēdicari non pōt, l. j. §. p hāc, ff. đ rei ven. Et vxor est libera psona, c. p̄latū. 19. q. 2. Ergo,
2 &c. ¶Sed †ad ista rñde, vt elegāter & latè p do. Ab. hic ꝯcludentē cōtra Inn. maritū posse vēdicare vxorē adiectā cā de iure diuino & Canonico, sicut ciuitas rōne seruitiorū vendicat suum ciuē, adiecta causa de iure ciuili, l. de iure. ff. ad munici. nā p adiectionē alicuius cāæ restringiī vendicatio, non vt denotet simpłr dñiū, sed ptātē competētē iure expresso, & l3 mulier de iure ciuili, uł Canonico nō reperiaī in ptāte mariti, sicut filius ī ptāte patris, imò quo ad copulā, ñ iudicanī ad imparia. c. gaudemus. de diuor. & pōt vxor petere maritū sibi adiudicari, c. 1. s̄. de ord. cog. & est inter coniuges possessio reciproca, c. literas. s̄. de resti. spol. tñ rōne seruitij vxor est in ptāte mariti iure diuino. & Canonico, vt Genesis j.[a] Paries in dolore, & in ptāte viri eris. & in c. hæc imago. 33. q. 5. dī penè famula viri. Similr ꝯcludit do. Ab. vxorē posse vēdicare maritū, qa tenetur maritus assistere vxori, & eam alimentare, vt illud, Propter hoc homo relinquet, &c. & adhærebit vxori suæ[b]. Vñ dimittēdo eā nō adhęreret iuxta p̄ceptū Dñi. vt hic lati⁹ p eū sic nouissimè declarātē Ioā. And. in Spe. sup rub. q filij sint le. Ex cuius dictis ēt colligit esse notādū, ꝙ de re spūali, vt est mřimoniū potest agi iudicio possessorio corā iudice seculari, & remittit ad no. ī c. cū sit gñale. s̄. de for. cōpe. & in c. literas. s̄. de iur. cal. Et adde do. Ab. in c. nō est. ĵ. de spons. & in c. attestationes. in 1. no. de despon. impu. vbi tenet in mā idē, qđ hic, & subdit hic Imo. p istū tex. sustineri posse libellū, in quo vir simpliciter vēdicat vxorē, & p hoc dicit facere, qa æquitas & simplicitas Canonica nō curat de subtilitatibus, neque de noīe actionū, vt in c. dilecti. cū mā s̄. de iudi. & ī c. cū venerabilis. infra, de reg. do. vbi dñt, ꝙ l3 Inn. ibi latè insistat, an deī rei vēdicatio p̄lato agēti p tit. eccles. cū nō sit dñs, tñ illud scire plus hēt in se subtilitatis, q̄ necessitatis, qa lex Cano. nō curat de noīe actiōis, sed sufficit libellū simpłr pponere. Allegat d. c. dilecti. Et istis adde do. Car. post Inn. in c. ex parte. in 6. op. s̄. de resti. spo. vbi ēt tenet, ꝙ vxor pōt vēdicari adiecta cā de iure Quiritū, l. j. ff. de rei ven. & p gl. ord. in c. 2. ĵ. de ꝯuer. in fi. Et practicā pcedēdi in hmōi vēdicatione vide per Ray. in summa de matri. in ti. qūo & quałr mulier possit petere quē in virū. Et istis adde Bal. ī l. nō ignorat. C. q accus. vbi dicit, ꝙ par nō vēdicat parē. Vñ frater non pōt vēdicare fratrē petitorio, vel possessorio iudicio, qa inter fratres nulla est ptās. Et in mā pari nulla superioritas est, ut ibi p eū, & idē in pposito uī, cū sint pares. Nec posset dici, ꝙ mulier ptātē aliquā hēt in marito. fi ipsa esset in eius ptāte, p l. sic eueniet. ff. de adul. ubi q est in ptāte alterius, nō pōt habere aliū in ptāte sua. subdit ēt hic do. Abb. ꝙ pp rei uēdicationē non cessant alia remedia, ut interdictū de uxore exhibēda, qñ ab alio detineī, ut hic p ipsū. Et adde ēt Bal. in l. neque natales. C. de pb. ubi dicit, ꝙ si puella nōdū 12. annorū est adducta ad domū spōsi, & p uim ei raperet, uel clā ab eo auferreī, hēt officiū iudicis ad eā recuperādā, sed ī uxore post carnalē copulā hēt interdictū. Vñ ui. Allegat Inn. in c. ex parte. s̄. de rest. spol. ¶No. scđò tex. ibi, publicū īstrumentū, iūcto fi. p quē dicit hic do. Abb. apertissimè
3 pbari, ꝙ †instrm̄ donationis pp nuptias, l3 in eo enunciet mřimoniū, nō tñ p hoc pbat mřimoniū sine alijs adminiculis. Et ꝙ instrumētū dotis, uel tale nō probet mřimoniū, tenet hic Host. Io. And. Bal. do. An. Imo. & do. Abb. p istū tex. q nō fundat se ex nominatis principłr, sed ex fama loci cū tractatibus. Idē Bal. in d. l. neque. dicēs, ꝙ quasi possessio mřimonialis, nō pbaī p uerba

a Genesis. 1. *Vide ibi in capit. 3. & adde 1. Cor. 14.*

b Suæ. *Adde Genes. in c. 2. in fi. & 1. Cor. 11. & Marc. x. et Mat. 19. & Ephes. 5. & 1. Cor. 6.*

narratiua uel assertiua mřimonij, si nō ꝯstat, ꝙ p interrogationē & rñsionē fuit ꝯtractū mřimonium p uerba de p̄nti. Alle. Inno. in c. ex parte. suprà, de resti. spol. Idē Bar. ī dispu. sua habēs filiū nālē. & Lu. Ro. in sing.* 457. alias 438. inc. nunqd p instrm dotis. Nō obst. tex. in l. optimā. C. de cōtrahen. cōmit. stip. ubi si ī instrumento dī, talis seru⁹ Titij stipulatus est ab eo. 10. pbari uī ex nominatione facta in dicto instro, ꝙ sit seruus Titij, respōdet do. An. hic, ꝙ illud quod denunciatur in instro, pbaī per instrm ad finem ualiditatis eius, quod principłr disputaī de isto enunciato, tūc nō pbabit, ut hic fm istū ītellectū. Et dicit hāc esse solennē limitationē ad illā l. & sequiī hic do. Ab. dicēs, ꝙ p hoc est gl. ibi in uer. & seruū. q idem t3 p l. cū aliqs. C. de iur. delib. Pro hoc ēt adducit hic Imo. nota. p Bar. in l. qdā in suo. ff. de ꝯdi. insti. ubi possessio, seu quasi possessio pbat dñiū, qñ de illo incidēter q̄riī. Facit, qđ habeī in l. j. ff. fa. her. & ī l. sicuti. §. si q̄raī, ff. si seruitus uen. Secus, si dominiū principłr in iudiciū deducaī, quia tunc sola possessio nō sufficit. Facit, qđ habeī in l. in rē. ff. de rei uen. & in l. circa. ff. de pba. Bart. tñ in l. sciendū. ff. de uerbo. oblig. simpłr dixit ꝙ enūciata in instro probanī ēt ad p̄iudiciū partiū per ipsum instrm, & p̄cipuè qñ sunt talia, q pñt p partes induci, per dic. l. optimā. Et plus voluit, ꝙ ēt pbenī, l3 nō possent induci, sed dictū eius eēt limitandū per superi⁹ dicta tenendo intellectū gl. fm Imo. hic dicētē, hoc eē diligenter menti tenendū, & ultra istos uide Bal. in l. ad pbationē. uers. q̄ro in instrm. C. loca. ubi dicit, ꝙ si instrumentū dicat, Cōduxi a te talē rē tuā, per hoc non probaī te dñm, quia sunt uerba narratiua, & nō inducentia probationē, nisi quatenus oportet ad ipsū principale. Allegat d. l. optimā. & ista no. cū q̄riī de efficacia uerborū enūciatiuorū, in quo de alijs effectib. remitto ad Bart. in l. ex hac scriptura. ff. de do. & Bal. in l. ex his. C. de testa. mil. & do. An. & Imo. in c. cū dilectus. ĵ. de succes. ab intest. & Pe. de Anch. ī cle. 1. de pb. cū simi. & ad hoc nō est locus hic. Sed quantū ad propositū adduciī contra prædicta tex. in §. illud quoque. in Authe. ut fra-
4 trū filij. ubi †per instrumentum donationis propter nuptias insinuatū probaī matrimonium, & ita per illum tex. firmat Bal. in l. 2. C. de nupt. & in authen. si quis in aliquo. uer. iuxta hoc quæro. C. de edē. & in c. ex transmissa. s̄. de rest. spo. Idem ēt tenet Bal. in c. series. s̄. de testi. dicēs, ꝙ nō solum per instrumentū dotis pbaī promissio dotis, sed etiā ipsa affinitas, seu
c mřimoniū[c], l3 nō fuerit ꝯtractū tūc, quia si per instrumentū probaī cōsāguinitas, ut ibi in gl. ergo & affinitas, & sic nō est necesse, ꝙ mřimoniū probeī aliter. ¶Et posita ista opi. p uera, intellige primò, quātū ad ipsas partes, inter quas conficiī instrm, per d. l. optimā. secus, quo ad tertium, & sic fortè in prę iudiciū alterius mřimonij, secūdū Bald. in l. 2. ad fi. C. de execu. rei iud. & in d. auth. si qs in aliquo. ¶Secūdò
5 intellige, dum† modò instrm̄ dotis dicat de mřimonio contracto, uel ꝯtrahēdo, secus, si nihil diceret de mřimonio, fm Bal. in rubr. C. de priui. dotis. & in l ab executione. C. quorū appel. nō recip. Sed nihilomin⁹ prima opi. est uerior, p istū text. & p l. neque sine nuptijs. C. de pb. Et ad §. illud quoque rñdet Ro. sing. 451. inci. nūquid instrumentum dotis, ꝙ probatur mřimoniū, quoad dotē, uel donationē ppter

* In singul. *Adde ꝙ in neutro istorū singul. habetur materia hic ab Aucto. tacta. sed est singul. 451. et incipit prout refer Auctor hic. ubi ui. de intel. huius. capit. & vide Mathes. not. 79. incip. Nota quod quotiescunque. vbi habes de hoc diffusissimè in materia verborum enunciatiuorum in instrumentis positorum quando & qualiter probent.*

c Seu matrimonium. *Ad quam materiam tu uide do. Alex. de Imo. plenè in l. si uxor. §. Sed si ea. ff. de adult. & in l. 1. in prin. de oper. nou. nunc. Flo. in l. horum. §. si quaratur. ff. si ser. uen. & Bart. in q. quidam habens filiū naturalē. et Bald. in Marga. in verbo, matrimonium versic. 1. & in addit. ad Spe. in tit. de restit. in integ. versic. per instrumentum. & Lud. ponit in singul. in ver.*

Universidad de Deusto Biblioteca

ver. matrimonii. versic. quæro nunquid.

nuptias, & sic respectu ei⁹, qđ pricipl'r ɔtinet ī instro. Et ꝙ ita loquat̃ ille tex. demōstrat hic multipl'r do. Abb. quē ꝑ te videas. Et dicit Ro. in d. singulari, ꝙ instr̃m ꝓbat dotē plenè, sed mr̃imoniū semiplenè. ¶No. primò ibi, ꝑ 10. annos, & vltra, ꝙ ad ꝓbandū mr̃imoniū carnale multū operat̃ diuturna cohabitatio cū fama. An aūt hoc solū sufficiat, dicet̃ j. Sed ꝑ istū tex. infert̃ pulchrè ad mr̃imonium spūale, scilicet an sufficiat bn̄ficiato ad ꝓbationē tituli, siue agat possessorio, siue petitorio, ꝙ lōgo tp̄e tenuerit ecclesiā, & habit⁹ fuerit in cōi ꝓ vero rectore? in quo Inn. hic variauit, sed Host. do. Car. do. An. Imo. & do. Ab. hic firmāt, ꝙ sic. Nō obsta. rō, ꝑ quā Inn. noluit hoc firmare, scilicet q̃a sequeretur, ꝙ ī fami sufficeret se ꝓbare certo tēpore possedisse cū fama, qđ est incōueniēs ꝑ l. in rē. ff. de rei ven. q̃a respōdet̃ p̄dicti, ꝙ in bn̄ficialibus vna rō tollit ɔtrariū, sed q̃a superiores sępe visitāt ecclesias, inde p̄sumit̃, ꝙ viderint titulū. Itē q̃a nō est verisimile, ꝙ subditi tollerassent intrusū *. Et nō intelligas, ꝙ tp̄s inducat titulū ꝑꝑ regulā primā, de reg. iur. in 6. sed inducit p̄sumptionē tituli, vt hic latius ꝑ Doct. q̃bus adde in ꝓprijs terminis do. Ant. & Imo. idē tenētes in c. ex insinuatione s̄. de ꝓcu. & Do. in c. ordinarij. §. 1. de of. ord. in 6. & Pet. de Anch. ī regula 1. de reg. iur. in 6. & Io. de Ana. post do. Ab ī c. l3 Heli. j̃. de symo. & Imo. ī c. ex frequētibus. j̃ de insti. & Domi. post Io. And. in c. si iudex laicus. §. fi. de sen. excō. in 6. & Bal. ī l. siue possidetis. in 1. col. C. de ꝓba. & Bal. & Ange. in l. q in aliena. in prin. ff de acq. hęre. ꝑ illū tex. & Bal. in l. si filius. vbi optimus tex. C. de peti. hære. in l. ēt. C. de ꝓb. ¶Et ꝑ istis latè adduci possent plurima, q̄ dixi in c. Albericus. s̄. de testi. vbi habes, ꝙ ex diuturnitate tp̄is p̄sumit̃ ꝓ solēnitate a & vltra ibi dicta uide oīno, q̄ latè ponit Bal. in l. pe. C. cōi diuidun. vbi post gl. ꝙ si fratres possederūt bona ꝓ diuiso æq̃s portionibus ꝑ 10. annos, p̄sumit̃, ꝙ inter eos fuerit facta secretè diuisio. Et declara, vt per eū ibi, & in l. l3. C. de iur. deli. & in cōs. suo inci. q̃dā puella. & Bar. ī dispu. mulier q̃dā habēs amplū p̄rimonium, & Ang. in l. si. ff. ꝓ dote. & Bal. in l. j. C. đ fideicōmis. Adde ēt Arch. in c. nemo. de ɔse. dis. 1. vbi dicit, ꝙ qn̄ dubiū ē, an interuenerit authoritas ep̄i in fundatione ecclesiæ, necne, & locus ē ī forma ecclesiæ, & diu ꝓ ecclesia cultus ē, p̄sumit̃, ꝙ authoritas ep̄i īteruenerit, & sequit̃ Fed. ɔs. 130. inci. Factū tale ē, q̃dā domus. & Ro. in l. sciendū. ff. de ver. obli. & Pet. de Per. ī tract. đ quar. ep̄ali, c. 4 fo. 10 ver. scđo incidenter q̄rit̃. Adde etiā Inno. in c. sup his. j̃. de accus. vbi dicit, ꝙ q̃ multo tp̄e seruiuit in ordine subdiaconatus, p̄sumit̃ subdiaconus, nisi ɔtrariū ꝓbet̃, & sequtur do. Ant. in c. inter quatuor. s̄. đ cle. pere. & in c. 1. s̄. de eo, q̃ furtiuè ordi. su suscep. & in ca. peruenit. j̃. de emp. & vend. & tāgit Bal. in c. dudū. el j. s̄. de elec. & Hos. & do. Car. in c. 2. j̃. de cle. ꝑ cus. Adde etiā Bald. in repe. l. cū de in rē verso. ff. de vsur. & Bart. in l. litibus. C. de agri. & cēs. li. 11. & in l. 3. §. ex cōtrario. ff. de acq. pos. & Bal. ī l. j. circa 4. col. de fideicōmis. & in l. i. ff. de rerū diuisi. & Ang. ī l. malè agit̃. C. de p̄scr. 30.

* Intrusum. *Adde quòd intrus⁹ dicitur qui habet beneficium a superiore interdicto, uel priuato, c. tāta. de exces. prala. Dicitur etiam intrusus qui beneficium obtinuit a non habēte potestatē illud conferendi c. cum venissent. de in integ. restit. vel qui beneficium sine authoritate illius ad quem spectat collatio tenet, adeo ut si quis etiamsi collator suspensus fuerit tempore vacationis beneficij, et præter authoritatē illius ad quem spectat collatio, adeptus fuerit beneficium ab alio, poterit compelli, appellatione remota, a Papa vel legato, monitione præmissa ad illud beneficium resignandū per excommunicationis sentētiam et subtractionē aliorum beneficiorum non obstan. confirmatione a sede Apost. obtenta sub forma communi, quæ confirmat beneficia & præbendas sicut iustè & pacifice possidētur c. quia diuersitatē de conces. præb.*

a Pro solēnitate. *Adde, quæ per Phi. etiam habentur in c. j. ut lit. nō contest. & remissiones nonnullas, quas ibi ad hoc posui.*

anno & in l. p̄tor. §. 2. ff. de edē. & Spe. in ti. de locato. § nūc aliqua. ver. 14. & tex. ī c. 1. de ɔsue. recti feudi. & ī c. 1. qual'r. feudū olim alie. pot. In quib. locis dr̃, ꝙ q diu tenuit rē vt vasallus, vel vt emphyteuta, p̄sumit̃ fuisse iure stitus legitimo titulo. Est tn̄ circa p̄dicta aduertēdū q̃nque modis, & primò, ꝙ longū tp̄s in ꝓposito dr̃ decenniū, s̄m do. An. & Imo. hic ꝑ gl. in d. l. si filius. & idē tenet Bal. in d. l. q aliena. & qđ no. Inno. in c 2. in gl. quæ īcipit, ꝑ monachos. s̄. de resti. in integ. Imò dicebat sing. Io. de Ana. in d. c. l3 Heli. ꝙ trienniū cōpletū dicebat̃ lōgū tp̄s, arg. cle. vnicæ. de seques. pos. & fruc. ubi minus tp̄s dr̃ recēs & facit vulgata regula cancellariæ Apost.
5 33. incipiēs, Itē statuit. vbi † ꝑ triēniū ī-
* ducit̃ p̄sumptio iusti tituli. * Facit tn̄ Io. de Ana. vbi s̄. vnā nouā differētiā, dicēs, ꝙ vbi est triēniū, requirit̃ saltē iuramentū de titulo, secus, vbi est decenniū, sed tn̄ vtroq; casu requirit̃ iuramētū, vt ꝑ Pe. de Anch. ī regula 1. v. bi refert Gaspar. cal. dicentē, ꝙ nō vr̃ bn̄ dictū ꝙ vbi tp̄s est antiquū, nō debeat fieri fides de titulo saltē per iuramentū, arg. c. fi. s̄. de ɔsue. & in ca. 2 de test. ¶Scđo est aduertendū, q̃a ubi agere de magno præiudicio alterius, nō p̄sumit̃ solēnitas interuenisse, nisi decursi sint 30. anni, s̄m Imol. singul'r in c. ꝓuenit. j̃. de emp. & ven. ꝑ gl. notabile ibi, iūcto tex. vbi spaciū 30. annorū, & nō minus, in alienatione facta per maritū iure dotali facit præsumi solēnitatē. auth. siue à me. C. ad Velle. Nec obst. ꝙ in casu d. l. qui ī aliena. & d. l. si filius. agebat̃ de p̄iudicio tp̄is, q̃a erat modiciū, s̄m Bar. ī disp. mulier habēs
7 magnū p̄rimoniū. ¶Tertiò † est aduertēdū, ꝙ quāuis pręsumit̃ pro illo, q diu ecclesiā possedit, si tn̄ ɔstaret de intrusiōe, vl' alio vitioso īgessu, oīno poterit remoueri, s̄m Hos. & do. Abb. hic per no. in d. c. dilecto. j̃. de præb. & idē Do. post Cal. & Lap. in d. c. ordinarij. dicēs, ꝙ si agēs vellet ꝓbare non Canonicā īstitutionē, ēt ī facto antiquo audiret̃. Allegat notata in d. c. dilecto. & ibi est bonus tex. per quē colligit ibi do. Ab. post alios, ꝙ l3 prēlat⁹, q diu tollerauit subditū in bn̄ficio suo, nō possit eū cōpellere ad ostēdēdū titulū bn̄ficij sui, vt in locis præalle. nō pōt ī se assumere onus probādi defectū tituli, per illū tex. & ita puto intelligendā d. regulā cācellariæ, uc3 ut trienniū excuset nō docentē de titulo, sed nō impediat uolentē probare nullitatē tituli. Et idē, si fortè probaret̃ collationē factā in tali loco, in quo semper registrarētur collationes, & ostenderet̃ illā, de qua asserit̃, nō esse registra-
8 tā, quod bn̄ no. ¶Quarto † est aduertendū, q̃a si eēt bn̄ficiū, quod probaret̃ lūgo tēpore nūquā fuisse visitatū à superiore fortè ab infidelibus capto, uł al'r negligente, & esset sine cura, dictū Hos. & aliorū hic nō ꝓcederet, q̃a cessaret rō per quā ipsi faciūt differentiā inter profana & bn̄ficialia, scilicet uisitatio superioris & tolerātia subditorū, & remanerent rōnes Inn. ɔtra eos tenentis. Ita sentit hic do. Ab. & puto uerissimū, attēto ꝙ hodie prelati negligēter uisitāt. ¶Quīto est aduertēdū, ꝙ
9 † predicta nō hn̄t locū in eo, q tenet plura bn̄ficia incōpatibilia, q̃a semper pōt superior ab eo petere, ut ostendat dispensationem, s̄m do. Abb. & Io. de Ana. in d. ca. licèt Heli. per d. c. ordinarij. quod indistinctè loquit̃ nō
10 limitādo se ad tēpus recēs, vel antiquū. ¶No. † quartò tex. ibi, in lecto & in mensa. q̃a probat duo signa ad pręsumēdū mr̃imoniū b īter uirū & mulierem, & iō si maritus tenet uxorem extra lectū & mēsam, & nō tractat eā ut uxorem, pōt uxor eū astringere, ut

* Iusti tituli. *adde Quare in tuendis possessoribus Papa in cōstitutiōe illi⁹ regulæ magis attenderit triēnium quā decennium uel aliud tp̄s. ui. An. Barb. in cle. 1. in 4. col. nu. 17. de elec. & diffusissimè Gomes in cō. Reg. cācel. de triē. q. 1. ꝑ tot. & ui. in comēto ad d. reg. 33 fo. mihi 157. ī paruis uers. item dicitur hic. ubi habes qđ triennalis possessio beneficij defendit possidētem quo ad possessionē sed non quo ad ꝓprietatem. et fol. seq. uers. & facit quod dicit ibi Ioa. de Imo. ubi habes, an possessio beneficij triēnalis det titulum ī beneficio. & ibi habes iudiciū Rotæ in hoc.*

b Matrimoniū. *Adde do. Alexa. plenè in l. si vxor. § sed si ea. đ adulter.*

in his & alijs tractet eā vt vxorē, s̄m do. An. & Imo. hic, ꝑ quib. allegat hic do. Abb. tex. in c. ex parte. j̃. de spon. & qđ no. in c. 2. j̃. de ɔiug. lepros. & gl. in c. manifestū. 33. q. 5. q̄ vult vxorē nō posse inuito marito vouere, vt iaceat cū camisia, qđ nō esset, si vxor teneret̃ secū iacere, & si teneret̃ vxor, ergo & maritus, cū quo ad carnale debitū nō iudicent̃ ad imparia, c. gaudemus. j̃. de diuor. & facit descriptio mr̃imonij, q̄ sequit̃ in textu, s̄m ipsū. Et ad istud de voto vide eū latius in c. charissimus. j̃. de cō
11 uer. ɔiug. ¶Adde † istis Bal. in c. ego. N. in 2. col. j̃. de iureiu. ubi dicit, ꝙ ad ꝓbādū aliquā esse tractatā ut vxorē, nō est necesse ꝓbare, ꝙ fuerit honorificè tractata, sed qualitercūq;, puta, q̃a faciebat eā lactare, uel portare ligna, uel texere. Adde ēt Bal. in c. ex trāsmissa. s̄. de rest. spo. ubi dicit, ꝙ ē periculū diuinare de mr̃imonio ꝑ signa, ēt si quis teneat mulierē in lecto, in mēsa, & eā tractet honorificè, quia isti actus ēt sine mr̃imonio ɔsueuerūt exerceri, allegat l. itē in legato. §. parui. ff. de lega. 3. Adde ēt do. Ab. in c. literas. s̄. de resti. spo. vbi refert Io. An. dicētē, ꝙ uxor tenet̃ marito lauare pedes, & caput, & parare comestionē, sed do. Ab. limitat, nisi esset nobilis, cui esset dedecori facere ista, arg. l. interdū. ff. de ope. li. & facit ultra ipsū notabile dictū Azo. in Summa C. de patri. pot. ubi dicit, ꝙ l3 mater teneat̃ ītra triēniū lactare filiū, l. nec filiū. C. de pat. pot. l. 2. C. de infa. tn̄ fallit in nobili a, & sequit̃ do. Ab. in c. 2. đ ɔuer. infid. & Ro. in l. si cū dotē. §. sin aūt. ff. solu. matri. ¶ An aūt liceat vxorē ex causa verberare b, vide do. Ab. & qđ ibi dicet̃, in c. quēadmodū. j̃. de iurein. & do. Car. in cle. cū ex eo. in 1.
12 oppo. de sen. excō. ¶Vltimò † quo ad p̄cipalē mām huius decret. vc3 qualiter ꝓbet̃ mr̃imoniū, et de intellectu huius tex. dic, vt hic ꝑ do. Ab. q loquit̃ clarius cæteris, & al'r nō refero, q̃a videre potes. Sed adde in mā, quod no. Bal. in l. nō ignorat. C. qui accus. vbi dicit, ꝙ plus operatur tractatus, q̄ vocabula in probatione mr̃imonij. Et adde, ꝙ cōis opi. de mr̃imonio trāsfert onus ꝓbandi in aduersariū, s̄m Inno. ī c. veniēs. ī fi. 3. col. j̃. de ver. sign. & Bar. in l. filiū. ff. de ijs, q sunt sui, vel alie. iur. & Bar. ī l. si vxor. §. sed si ea. ff. de adul. Et qūo ꝓbet̃ dicta opi. dic, vt ꝑ Inn. in c. veniēs. Adde ēt Bal. in l. 2. ī 19. col. C. đ serui. & aqua. vbi dicit, ꝙ nemo ꝓsumat̃ maritus, nisi ꝓbet̃. Et adde Inno. in c. ex parte. añ fi. supra de rest. spo. vbi dicit, ꝙ sola nominatio nihil operat̃. Et adde Bal. in c. ex trāsmissa. supra de resti. spo. vbi dicit, ꝙ de iure ciuili ex notabili pręsumptione præsumit̃ mr̃imoniū inter ꝑsonas honestas pares, & bonæ famæ, q̄ p̄sumptio sufficit filijs ad succedendū. Allegat tex. & Cy. in l. si uicinus. C. de nup. Sed ista de iure Canonico nō sufficiūt ad fœdus mr̃imonij, s̄m ipsum, quē vide, & adde Bal. in l. & ɔtra. C. de nupt. vbi ponit latè, vtrū ad ꝓbādū, vel p̄sumēdū mr̃imoniū stet̃ iuri ciuili, vel Canonico, & adde do. Ab. in c. lator.
12 j̃. q fil. sint leg. vbi dicit ꝙ † ad ꝓbādū, quē esse legitimū, est facilis modus, vt ꝓbet̃, ꝙ sit natus ex masculo & fœmina simul cohabitātibus, quia fauore legitimationis p̄sumit̃ inter illos mr̃imoniū, arg. l. in liberæ. ff. de ritu nup. Sed respectu ipsorū viuētiū canō p̄sumit potius strū, ut in c. alit. 30. q. 5. & hoc, vt inducant̃ ad palàm cōtrahēdū. Ita colligit do. Ab. ibi ex gl. quā dicit ualde notabilē, & ꝓcedere saltē, qn̄ illi uocabāt se ɔiuges. ¶Et in mā tāgit hic solēniter do. Ab. de ānulo, quid significet, & pfectè loquitur, de quo ēt uide eundē latè in c. fi. j̃. de despōs. impub. & ꝑ gl. in c. si quis uxore. 29. q. 2. ꝑ Arc. in c. æstimāt. in fi. 11. q. 3. ꝑ gl. in uer. moriatur. ī c. sit rector. 44. dis. ꝑ Ang. ɔs. 16. per Hos. in Summa de spōs. in rubricella de mr̃imonijs. §. qual'r. ꝑ Bal. in l. cū te. C. de do. añ

a In nobili: *Adde Azo. in Summa de patria potest. in fi. & Bal. in l. alimenta. C. de neg. gest. & Bar. in suo tract. alimentorū. versi. quæro, an mater. in suo consi. incip. Omnes filij minores, &c.*

b Verberare. *Vide Ray. in l. Caio. §. imperator. de adimē. leg. & per Phil. in ca. cū cōtingat. s̄. de for. cōpet. circa fin. 3. col. et remissiones, quas ad hoc in apostil. posui.*

nup. ꝑ Lap. alle. 57. ꝑ gl. in c. si quis desponsauerit. 37. q. 2. ꝑ Mod. in rub. de clandest. despon. ꝑ gl. in c. fœminæ. & in c. nostrates 30. quæs. 5. & in cap. lator. j̃. de re iudi.

SVMMARIVM.

1 *Delicta duo quando surgunt ex eodem facto, quæ habent se ut species diuersæ, potest quis de vtroque puniri.*
2 *Testis si deponit de actu propinquo per sensum appropriato, an et quando sufficiat. & adde nu. 3. & 4.*
5 *Vicinus p̄sumitur scire secreta vicini, vel facta ipsius. n. 6. 7. et 8*

CAPITVLVM XII.

Literis. ¶ Per uiolētā p̄sumptionē ꝓbat̃ carnis copula. H. D. cū c. seq. Et ꝓbatio, de qua hic nedū sufficit ad separanē thori, ꝓut hic agebat̃, sed ēt, si ageretur de adulterio & incestu criminal'r, s̄m do. Ab. ultra alios hic, qđ bn̄ no. De istis aūt modis ꝓbandi copulā, nihil tāgo, quia pleni⁹ tāgūt Doc. & ibi dixi alio
1 anno ī c. p̄terea. s̄. de testi. ¶Et † ꝑ istū tex. notāt hic Do. inter alia ex fi. ꝙ ubi ex eodē facto insurgūt duo delicta q̄ hēnt se, ut spēs separatæ, pōt quis de utroq; puniri, nā ꝑꝑ adulteriū separatur hic mr̃imonium, quo ad thorū, & ꝑꝑ crimen incestus priuatur mulier facultate cōtrahendi mr̃imoniū. Ad hoc l. si adulteriū cū incestu. ff. de adult. & uide plenè Bar. in l senat⁹. ff. de accus. & Io. An. in addi. Spe. in ti. de homi. post prin. Et sic limita gl. in c. uirginibus. 27. q. 1. s̄m do. Ab. cui adde, q̄ dixi ī c. sicut. in 4. nota. s̄. de testi. ¶In gl. 2. in fin. No. diligēter ex hac
2 gl. s̄m Imo. hic. ꝙ † in ijs, q̄ rl'r non pn̄t plenè cadere in sensum immediatū appropriatū illi actui, ex quo resultat iuris p̄sumptio ad actū, de quo principl'r quæritur, sicut cōtingit in actu copulæ, quæ plene non cadit in sensum immediatū testis, tunc sufficit deponere de actu ꝓpinquo per sensum appropriatū illi actui, sed in alijs, in quibus potest haberi plena sciētia de eo, super quo deponitur, non ur̃ sufficere testimonium de credulitate, sed de uera sciētia, & per sensum corporeū appropriatū illi actui, ut uidimus plenè post Inn. in c. cū cām. s̄. de testi. ¶Ex quibus infert hic do. An. ad nota. ꝑ Bar. in l j. ff. si cer. pet. vbi tangit, an si testis dicat aliquē esse sanū, uel diuitē, & interrogatus de cā scien-
* tiæ, dicat, Scio, q̃a sū uicinus, * & uicinus p̄sumit̃ scire facta uicini, c. quāto. & c. quosdā. s̄. e. & de ɔsanguineo ꝓbatur in l. octaui. ff. uñ cog. & in l. de tutela. C. de in integ. rest. mino. Nec obst. c. in p̄ntia. s̄. de ꝓba. ubi patet, ꝙ dictū testis dēt necessariò ɔcludere, quia rn̄det do. An. ꝙ uerū est uerè, uel p̄sumptiuè, si sit talis p̄sumptio, quæ surgat ex iuris dispositione, ut in casu ꝓposito. Itē non obst. ꝙ testis dēt deponere cām dicti sui, ut d. l. testiū. quia, s̄m eū, licèt hoc casu non exprimatur sensus corporis, tamē subintelligitur per id, quod deposuit, nā uicini præsumūtur
c uidere & scire facta uicinorum c. ¶ Et istam opi. ꝙ sufficit ī talibus ista ratio Scio, quia uicinus, uel ɔsanguineus, tenet etiā Bart. in l. de ætate. in 2. q. principali, ff. de mino. & in trac. suo de teste, & in d. l. de tutela. & Bal. in l. testiū. C. de testi. & in auth. quas actiones. in fi. C. de sacrosan. ecclesi. & in l. j. C. de ser. fug. & in l. non omnium. ff. de leg. & in l. data opera. C. qui accus. Et ibi dicit, talē probationē esse per rōnem quæ non est necessaria, sed præsūptiua. Allegat gl. ī c. paratus. 23. q. 1. Et istā opi. tenet etiam Bal. in l. conuenticulam. C. de epis. & cle. & Ang. ī Auth. de hære. & Fal. §. hinc nobis. & Auth. de testi. in fi. p̄cipij, & do. A b. ī c. quos

* Vicinus. *Adde ad totam materiā hic ab Aucto. tract. circa scientiam vicinorum & consanguineorum, Barb. consil. 53 col. 1. lib. 2. & Ias. latissimè in l. 2. ff. si cer. pet. col. 4. nu. 18. vers. concludit ergo Bart. & infra ꝑ multa.*

c Vicinorum. *Quòd limita tamen, vt per domi. Soc. ī cōs. 187. inc. ī cōtrouersia, quæ uertitur. uersic. secunda uia est. circa med. in 2. parte, char. 59. quòd licet vicini præsumātur scire, quæ aguntur in uicinia, tamen non habitantes & parum conuersantes non arguunt in loco scientiam habuisse.*

dam

Universidad de Deusto Biblioteca

dā.ſ̄.codē.poſt gl.in l.2.verſi.denuo q̄rit.C.q̄n fiſcus,vel
3 priua.¶ Cōtra† tenet Bal.in l.j.ff.ſi cer.pe.q̄a teſtis dēt reddere bonā rōnē dicti ſui,id eſt,p ſenſū corporeū, & immediatū,quia nō dr̄ q̄s ſcire ea,q̄ indubitāter credit ſi p immediatū ſēſum corporis neſciat. Alleg.l.q teſtamento.§.fi.ff.de teſta.& l.teſtiū.C.de teſti. & quod no. gl.in l.pronus.ff.de acqr.hær.Idē tenet Bal. in repe.l.2.ī prin.vltimæ char.C.de reſcin.ven.& dicit, q nō facit plenū teſtimoniū,ſed indiciū.arg.l.quoties.§.fi.ff.de ædil.edi.q̄a ſm eū,iſta vr̄ p̄ſumptio hōis,vt patet ex no.p gl.in fi.in princ.ff.q̄d me.cā.cū ſi.Idē tenet Imo.hic.q̄a vbi ſumus in mā,q̄ pōt plenè cadere in ſenſū teſtis, dēt deponere de illa p ſenſū appropriatū actui, de quo quęrit,& ſic dēt dictū neceſſariò ɔcludere, & ita cōtingit ī caſu ꝓpoſito,nā pōt videre,quo mō talis de quo deponit,eſt ſanus,q̄a videt ambulantē & faciētē talia, q̄ ſani faciūt,& ſimilr pōt videre,an ille,de quo deponit,ſit diues,q̄a videt domū ei⁹ plenā multis ſupplectilibus magni ualoris,& iō vr̄,q nō ſufficit dictū eius ɔcludere p̄ſumptiue,& deponere dictū,non aſſignādo cām p ſenſum corporeū. Nec obſt. q vicinus p̄ſumit ſcire facta vicini,q̄a ī mā teſtis,q hēt deponere p ſenſū corporeū, & talr q dictū eius neceſſariò cōcludat, nō vr̄ hoc habere locū,ſed in illa mā,q̄n q̄s p ignorātiā ſe excuſat ab aliquo,q̄d ſibi impingit, nā tūc nō credit ſibi per p̄ſūptionē iuris,quæ hēt,q vicinus p̄ſumit ſcire facta vicini. Et ſimilr ɔſanguineus.Dicit tn̄ Imo.q fortè in practica propter authoritatem Bart. ſeruaret eius dictum.
4 ¶ Sed† his nō obſtātibus tenet prima opi.tāquā com-
* munior *,q̄a in dictis exēplis Bar.nō vr̄, q veritas plene,& ɔcludēter cadere poſſit in immediatū ſenſū corporis,ſed mediāte aliquo actu, ex quo p̄ſumptiue ɔcludit illud de quo ꝓbādo quærit, q̄a diuitiæ non pn̄t euidēter ꝓbari,ſm Bar.in l.paupertas.ff.de excu.tut. & Ia.Bu.in l.actor.in fi.C.de ꝓba.& iō ꝓbant p cōiecturas, ſm Ang.in l.ſi verò.§ q pro rei qualitate.ff. q ſatiſ. cog. & facit l.in fraudē.la 1.ff.q,& a q̄bus.Vn̄ apparet plerūque in p̄rimonio alicuius multa eſſe bona, & tn̄ latet grāde æs alienū,l.fi.C.de ali.pup.p̄ſt.& l.fi.ī prin. C.de iure delib.Similr quē eſſe ſanū, vel nō, pēdet vt plurimū a peritia artis.vn̄ cōmittit veritas peritis in arte,ſm Bar.in l.quæſitū.ad fi.ff.de re iud.Similr an q̄s ſit bonæ ɔditionis,nā iſtud ſolo viſu, vł alio ſenſu corporis immediatè nō pōt ɔcludenter deprehendi, ſed ex p̄ſumptione,nā ex bōis morib.p̄ſumit quē eſſe bonæ opinionis,ſm gl.in ver.oppo.§.ſi verò abſunt.in authē.de hære.& Fal.& facit c.ex ſtudijs.ſ̄.eo. Et nō vr̄ bona rn̄ſio Imo.hic ad iura dicētia,vicinū p̄ſumi ſcire facta vicini, vt nō ꝓcedat in teſtificādo,ꝓpter tex.in l. 1.in princ.in
5 ver.exiſtimatione circūcolētiū.ff.de flu.¶ Eſt† verū, q dicta opi.cōis līitat quinque modis,& primo.vt habeat locū in ijs,quę hēnt cām ſucceſſiuā,& ſic de facili tranſire pn̄t in notitiā vicinorū, ſecus in ijs, quæ hēnt cām momentaneā,ſm Sal.& Fulg.in d.l.j ff. ſi cer. pe. Quid enim,ſm eos,ſcire pōt vicinus,ſi ego in domo feci vnū cōtractū,q momento expedit. Vn̄ ſi vicinus vult teſtificari,q ego n̄ feci talē ɔtractū,op3,q ipſe dicat, q ego nō potuiſſem facere quin ipſe uidiſſet,ut no. gl. ſing.in l.j.in fi.gl.mag.ff.de itine.actuque priua.Pro hac limitatione facere pōt q̄d no.do.Ab.in c.cū cām.& in c.cōſtitutus.in ult.no.ſ̄.de teſti.ubi in q.an factū a ɔſanguineo mei uicini intuitu imputet mihi,diſtinguit, an ſit factū momētaneū,uel ſucceſſiuū? Et ſimilē diſtictionē facit do.Ab.in c.fi.ſ̄.de ɔſuet.in q.an unus actus inducat cōſuetudinē:q̄a ſi eſt ſucceſſiuus,inducit,ſecus,ſi momentaneus.¶ Scd̄ò limitat ex eo,quod ſcribit Bald. in l. de tutela.C.de in integ.reſti.mino ubi dicit,q ſi cōiunct⁹ deponit de ætate cōiūcti,n̄ eſt ſufficiēs rō dicere, Scio, q̄a ſum coniunctus,q̄n minor teſtificat de ętate maioris,uel paris,q̄a iſta teſtificatio nō eſt bona, q̄a nō pōt cadere ueritas in eum per ſenſum corporeū. Cū ergo rō ꝓbatiōis ſit incerta, ſcīa ꝓbatiōis dr̄ dubia. Iō ī ſubſtātia,vel rōne non eſt probatio,c.in p̄ſentia.ſ̄.de proba.Nec obſt.d.l.de tutela.q̄a ibi tutor erat lōgè maioris ætatis.& quia ɔiunctus,iō erat uerisimile eū ſcire tā innatū,q̄ proceſſum ætatis. Et ita dēt intelligi q de iſto teſtimonio ætatis reddito per cōiūctū ſimplr,dixit Bar.ī l.de ætate.in ſecūda q.ff.de minor.& Bal.in l. teſtiū.C. de teſti.& Sal.in l.ſi minorē.C.de in integ. reſti. mino. Et hāc limitationē ſequit Sal.& Pa.de Ca.in d.l.de tute
6 la.& ēt Pa.de Ca.in d.l.j.ff.ſi cer.pe.¶ Tertiò† limitat.ut habeat locū in ijs,q̄ publico aſpectu ſeu ɔuerſatione cōcernunt,non aūt in ſecretè geſtis in domo,ſm Bal.in c. quāto.ſ̄.eo.Vn̄ dicit idē Bal.i l.j.in fi.C.de colluſ.deteg. q ſi teſtis deponens de ſtupro,dicit,Scio,quia ſum uicinus,n̄ ꝓbat, quia uicini talia ſecreta p ueritatē ignorāt ſecus ſi deponeret aliquā eſſe meretricē publicā, ut ibi per eū.Similr dn̄t Bal.& Ang.in l.Lucius teſtamēto.§. 1.per illū tex.ff.de li.& poſth.q l3 ɔiunctus p̄ſumat ſcire facta cōiūcti,l.octaui.ff.un̄ cogna. tn̄ nō hēt locū in factis a ɔiūcto exiſtēte in lōginquo.Iō dicit Bal. ī l. q̄n. C.de iure delib. q ɔiūct⁹ p̄ſumit ſcire
a facta ɔiūcti circa iura sāguinisª & ꝓceſ ſum nāæ,ſed factū hōis nō.¶ Quartò
7 †limitat ex eo,quod ſcribit Bal.in l.ɔuenticulā.C.de epi. & cle. & in l.j.C. de colluſ.deteg.& Rom.in d.l.j.ſi cer. pet.ubi trāſeūt cū Bar. in exēplis ſuis, ſcilicet ubi agitur de ꝓbādo actū in gn̄ere,puta,q q̄s ſit pauper,uł malę famæ,aut quid ſimile,ut faciat dicta rō,quia ſū uicin⁹, q̄a ɔcludit a cōiter accidentibus,& ſufficit probationē cōcludere a cōiter accidētibus,ut eſt gl.no.& Bal.in l.neque natales.C.de prob. Et idē ſi deponit de actu in ſpē, qui ɔſueuit eſſe not⁹ uicinis,ſeu ɔſanguineis,ut mores, & ætas,d.l.octaui.& d.l.de tutela.Secus ſi eſt talis actus qui a cōiter accidentib.nō ɔſueuit eſſe notus uicino, uł hēt pariter ſe ad notū & ignotū,ut homicidiū Petri, uł furtū de re Martini,nā tūc nō probat, quia non cōcludit,ut in dictis locis.¶ Sed aduertēdū eſt,quia ēt in illis, quæ pn̄t a cōiter accidentib.cōcludenter percipi & ꝓbari,nō uł,q teſtis probet reddēdo cām.ſcilicet. Scio, quia ſum uicinus,quia licèt uicinus p̄ſumatur ſcire facta uicini,tn̄ ſcire dr̄ quis diuerſimode,quandoque per ueritatē,& ex proprio & immediato ſenſu corporeo, q̄nque per uehementem opinionem,l.cū falſum. & l. Pantonius.§.rei ꝑduellionis.cum glo.no.in gl. in uer. quærere.ff.de acq.hær.& probat in l.ſi quis cū ignoraret.in uerb.quaſi certus.& ibi Bar.ff.de teſta.tute.Vn̄ licet uicinus p̄ſumat ſcire ex uehemēti opiniōe, regulr nō ꝓbat,ut dixi poſt do.An.in c.quoties.ſ̄.de teſt. Vn̄ ſi teſtis dicit ſe ſcire de homicidio,nō ꝓbat,quia pōt intelligi,ſcilicet per uehemētē opi.ſm Bal.in c.fi.j̄.de iura.cal.Itē pro hoc facit, quia teſtis diuerſimode & per uarios ſenſus pōt ſcire facta uicini,puta,ſi per uiſū, auditū,famā,& ſimilia,ſed teſtis, qui interrogatus de cā ſcīæ rn̄dit,Scio,quia percepi per ſēsū corporis,nō probat,tāquā rō ſit nimis gn̄alis & obſcura, ſm Bal.ī l. teſtiū ī 3.q.C.de teſt.& ſentit ī l.j.ī fi.C.de bo.poſ.ſm tab.
* Nihilominus ſtandum eſt cum cōi *,q ī ijs, quæ a cōiter accidentibus ſciunt per uicinos, talis teſtis non ꝓbat,quia quando dr̄ quem ſcire,non intelligit, niſi de uera ſcientia,quia ubi uehemēs opinio,ibi non eſt propriè ſcientia ſm gl.ī l.2.§.pe.in uer.ſciāt.ff.de aqua.plu. arc.& in l.ſi duo.§.pe.ī uer.ſcire. ff.uti poſſidet. & sētit gl.in l.ſi liberi.ff.de peculio.& gl.ī l. ſi paterfamilias. in uer.ſcit.ff.de hær īſti.& illā notāt ibi Bal.& Imo. ſingulariter,& ꝓpriè ſcīa eſt tantum earum rerum, quæ uere ſunt.Vn̄ īferunt,q ſi teſtis dicat de contentis ī capitulo,ſe ſcire quod ſcit.ur̄ dicere,q uerū ſic ſe habet,per quod expreſſe deſtruit dictū Bal.ī d.c.fin.de iur.cal.Et hic eſt,q ſcire eſt rē per cām cognoſcere,ut inquit Philoſophus,& refert Arc.ī c.ī domo.de pœn.diſt.4.Vn̄ dicit Bar.ī l.qui bona.§.qui alieno.ff.de dā.infe. q ī teſte uerū ſcire,nō intelligit per uehemētē opiniōnē, ſed p ueritatē.Et q̄n dicebatur,q poſſunt diuerſimode ſcir. rn̄detur,q ex quo Scire in ꝓpoſito intelligitur per ueritatē perceptibilē uiſu & perceptibilē auditu, & ſic de
ſimilibus

a Iura sāguinis. adde idem tenentem do. Soc.conſi. 154.inci.Pulchre & ſubtilis eſt præſenc.ver.poſtreme circa med. ī 2.pv.

ſimilibus verbis intelliguntur ſm ſubiectam mām ª, p l.ſi vno.ff.locati. quēadmodū dicimus de teſte, qui dicit,Scio,q̄a p̄ſens ſui,q̄a probat, vt dixi in c.cū cām.ſ̄.de teſti. & tn̄ p̄ſentia pōt in gener ſe habere ad viſum tm̄, & auditū tm̄.Et ꝓ hac benigna interpretatione teſtiū faciūt multa,q̄ dixi ī c.cū tu.ſ̄.đ teſti.¶ Quintò † limitat, ſeu declarant p̄dicta,q̄a ꝓbatio facta p teſtes deponentes modo,de quo ſ̄.dr̄ probatio p̄ſumptiua,nō aūt vera,ſeu concludens neceſſariò,vt p Bar.& alios in locis ſ̄.allegatis,& maximè per Bal.in d.l.conuēticulā.& in d.l.j.C.de ſer.fugi.& Bal.in c.quanto.ſ̄.eod.& do.Abb. ī c.quoſdā.ſ̄.eo.Et ex hoc ſequit duplex effect⁹ magn⁹. Primus eſt,q̄a minor pœna imponit ei,q̄ ɔuincit ex tali probatione,p ea q̄ dixi ī c.afferte.ſ̄. eo.Scd̄s eſt,quia ſn̄ia lata ea præſumptiōe,q̄ndocūq; ex ɔtrarijs meliorib⁹ p̄ſumptionibus,pōt retractari *.p l.ſi q adulterij.C.de adult.ſm intellectū Bar & Ang.ibi, de quo tn̄ dic, vt dixi in c.propoſuit .ſuprà .de proba.

a Materiam. Adde id tenētem a do. Soc. in conſil. 257.inci. Viſis in ueſtituris. verſic. ſed vlterius.circa med.ī 2.pa.char. 156.

** Retractari. Adde ad hac Iaſ.latè in l.j.ff ſi cert.* pet.nu.21.verſic. effectus & vtilitas eſt maxima.*

SVMMARIVM.

1 Statutum dictans,quòd vxore mortua vir lucretur mediam dotem,an habeat locum in ſponſa. Adde nu.2.vbi arguit ad partem contrariam.

3 Iura licèt appellent plerunque matrimonium,vbi interuenit deſponſatio de præſenti tantum, intelliguntur tamen ſecundum principium matrimonij.

4 Spunſalia non veniunt appellatione matrimonij,quando agitur de materia odioſa mariti & vxoris.

5 Fama viciniæ poteſt probari per duos teſtes.

6 Allegans turpitudinem ſuam non eſt audiendus. Iſta eſt regula, quæ fallit ſex modis,vt hic per ordinem,nu.hoc,7.8.9.& 10.

11 Suſpectus an quis poſſit allegari,quando actus non redundat ad vtilitatem ſuam.

12 Dicta plura quādo poſſunt ſimul iūgi,vt faciāt vnā probationē.

CAPITVLVM XIII.

TErtio loco. ¶ Primo p iſtū tex.poſuit hic do.Abb.extēſè vnā q.ī qua quotidie recurrit ī practica
1 vc3 ſtāte † ſtatuto q uxore mortua ſine filijs marit⁹ lucret partē dotis, vtrū mortua ſpōſa de p̄ſenti nō traducta ad domū, nec alr cognita carnalr lucret maritus partē dotisᵇ? In qua q.inſiſto,n̄ ſequēdo ſimplr do.Ab.& ī primis videret,q ſic,q̄a ſi verū eſt,q vbi ceſſat promiſſio de ɔtrahēdo,nō rectè dicant ſpōſi,ſed iō cōiuges,ex quo mr̄imoniū dr̄ habere p fectū vinculū, ergo dicet mortua vxor,nō aūt ſpōſa, ne reſiſtat etymologia vocabuli.Facit, quod no. Bar.ī l.cū pr̄.ff.de parricid.vbi dicit,q appellatione vxoris venit ſpōſa de pn̄ti nō ex interp̄tatione,ſed ex ꝓpria ſignificatiōe vocabuli.Vide gl.ī ver.electorū in c.2.ſ̄.de trāsla.p̄l.& gl.3.in c.Canonica.j̄.de ſen.excō.facit text.ī l.cui fuerit.ff de ɔd.& demō.vbi ſi legat aliqd Titio,ſi ɔtraxerit mr̄imoniū cū Berta,debet illico ſibi legatū, ſi ɔtraxerit p verba de pn̄ti, l3 mr̄imoniū n̄ ɔſūmauerit. Ad idē gl.ī c.diſcretionē. j̄.de eo,q cogn.ɔſang.vxo.ſuæ.ubi ad ulteriū cōmittit cū ſponſa de pn̄ti, & no.gl.in ver.vxore.ī c.ſi verò.j̄.de sē. excom.& probatur in l.pp violatā.C.de adul,Facit gl. j.ī l eū,q duas.C.de adul.& gl.in §.patit.in ver.p vxorē. Inſt.de iniur.facit tex.ī l.Iulia.ff.de fund.dot. vbi ſponſus prohibet alienare,ſicut maritus.Facit gl.in l.ea,q̄ la 2.ff.ad muni.q̄ dicit,q ſpōſa de præſenti efficit ciuis loci mariti,ſicut de vxore dr̄ in l.fi.C.ti.Facit tex.in l. pe.ff. de do.int.ui. & vxo. vbi ſicut ꝓhibet marit⁹ donar vxori,ita ſpōſæ nōdū traductæ.Et hanc partē ī terminis firmat Bart.in l.nihil intereſt.p illū tex.ff.rerū amota. vbi,quo ad illū titulū,nō refert,an mulier fuerit traducta vł,nō,& q illa dicat nupta,& ille maritus, tenet gl. & Bar.in d.l.ſi cui fuerit.Et multa iura noſtra appellāt mr̄imoniū uinculū,q̄d eſt īter ſpōſos de pn̄ti. Patet in c. fi.infra de ſpōſa duorū,& in c.ſufficiat.& c.cùm renūciat.cū multis ibi ſequē.27.q.2.Et hāc partē ēt t3 Bal.ī l. Deo nobis.ūer.ſed iuxta hoc pone.C.de epiſco.& cleri.p illū tex.optimè faciētē,dū probat q id, quod maritus hēt lucrari p mortē vxoris,lucrat,ēt ſi īgredlat monaſteriū,& ſic carnalis copula nō p̄ceſſit.Vn̄ dicit ibi eē caſū,q ad lucrādo dotē nō reqrit copula.Et ꝓ iſta parte facit,q̄d no.Bar.in ɔſ.inci.quærit,an ſi ſtatuto cauet. & in l.iubemus.§.ſane.C.de ſacroſan.eccl.& Bal.ī l.fi. C.de dot.ꝓmi.& Ang.ɔſ.180.inci.p̄mitto ad euidētiā. & Pau.de Caſ.in l.ſed hoc ita.ff.de re iu.& i l.ſi donat. ff de ɔd.ob cām.vbi dn̄t,q ſtatutū de lucrāda dote hēt
c locū ī dote nōdū tradita, ſ3 ꝓmiſſaᶜ..
Et pro iſta parte adduci pōt, q̄d not. Bal.in l.1 in 2.q. C. vnde vir & vxor vbi quærit,an illa lex volēs,q deficiētib.ɔiūctis vir & vxor ab īteſtato vocent, habeat locū in ſpōſa de p̄ſenti, & ɔcludit,quòd ſic, p d.l.Deo nobis. & d.l.nihil intereſt. Secus dicit in ea, quæ ē mera ſpōſa de futuro. Et ī hāc partē vr̄ inclinare Bal.ī c.capellanus. ī fi.ſ̄.đ ferijs.dū dicit ſe rn̄diſſe,q ſtatutū ɔferēs lucrū marito mortua vxore in mr̄imonio copulato nō hēt locū in nōdū traducta,quia fruſtra, ſm eū pōderaret copula, & ſic ſentit ſecus eſſe,vbi ſtatulū nō ponderat copulā. ¶ Adde,q̄d no.do.Card.ɔſ.14.incip. ſtatuto Trigeſti.vbi ɔſuluit, q ſtante ſtatuto,q debita ɔtracta p virum ſint cōmunia,adeò q vxor teneatur pro medietate,hēt locū ī debitis ɔtractis poſt ſpōſalia de p̄ſenti nōdū traducta vxore, maximè p l.pen.ff.đ dona.
2 inter uir.& uxor.¶ Cōtrariā † partē tenet Bal. in l.nō ſine.in princ.C.de bon.quæ lib.dicēs,q ſtāte ſtatuto,q p̄mortua uxore uir lucretur dotē,non erit idē mortua ſpōſa,quia ille ablatiuus Præmortua uxore, facit ɔditionē,id eſt,ſi uxor ſit p̄mortua. Sed iſta n̄ eſt uxor.Ergo ɔditio deficit.Alleg.l.falſus.§.an in patrē.ff.q̄d fal.tu.autho.Idē firmauit aperte Bal. in auth dos data.C. de donat.ante nup.ubi dicit eē optimū argumentū, q ſicut mulier nihil lucratur,ſi nō ſuſtinet onus dotis datæ,ita uir nihil lucrari dēt, ſi onera mr̄imonij non ſuſtinet,ut in l.ab hoſtibus.§.ſi uir.ff.ſol.mat. ſiue loquamur in lucro ſtatutorū, ſiue in lucro pacti,ſm ipſum. Idē tenet Petr.de An.in repe.c.1.in 47.char.uer.quæro de quæſtione,quæ mihi occurrit de facto ſ̄.đ ɔſti.dicēs q ſtatutū,q loquitur de nupta,non intelligitur đ ſponſata tm̄,& ibi dicit ſe unà cū do. Ant.ɔſuluiſſe, q ſtāte ſtatuto,q filia nupta ſiue maritata non ueniat ad ſucceſſionē,filia deſponſata de p̄ſenti non excludetur, q̄a non dr̄ nupta. Allegat ēt Bal.in d.l.non ſine.Et hāc partē tenet ēt do.Abb.hic, dicēs ſe ita ɔſuluiſſe Senis. Idē ipſe tenet in c.ex publico.j̄.đ ɔuer.ɔiug. Idē tenet Sali. multū late & ſubtilr loquēs ī l.cū te.cū quatuor ſe.C.đ do.añ nu. Mouet maximè,q̄a verba ſtatuti ſumi debēt in potiori ſignifica
d to,ᵈ l.1.§.quæ ī ꝑpetuū.ff.ſi ager uectiuel emphyt.pet.& c.ſi quē.de ſen.ex. Et matrimoniū p verba de præſenti n̄ dr̄ matrimoniū,quo ad plenū ſignificatū,ut eſt gl.licèt ipſe n̄ dicat, in d. c.ex publico.& bonus tex.in c.cū initiatur.& ibi,§.ecce.& in §.iuxta.uer.
unde

b Dotis. Ad quā materiā uide plene & no.per dom. Soc.in conſ. 223. incip.circa præſentem conſultatiōnē ver.ſed.ad omnia præmiſſa.ibi,nam quid. in 2.p.cha. 98. ubi ēt quòd ſi ſtatutū diſponat, q dos p maritū nō lucretur,niſi uxore ducta in matrimonio cōſūmato, qualiter ꝓcedat, et an et quādo matrimoniū conſummatū ītelligatur, ut illa per eum lucretur.

c Sed promiſſa. Adde Bar. in cōſ. incip. ſtatuto ciuitatis Sartianica utur.& Bald.in conſil. incip. In Chriſti nomine. amen. Viſo dicto puncto & Ange. in conſi.incip. ſtatutum loquens de dote data, &c.& Pau. de Caſtr.in conſil.224.incip. ſuper primo quæſito.& do.Alex.de Imo.in conſil. 52. in fin.4 partis.

d Significato. Adde dom. Soci. in conſil. 14.inci. Viſa prædicta facti.verſic.no. non moueor.in fi.in 1. parte,char. 141. vbi idem tenet.

Universidad de Deusto Biblioteca

vñ Ambrosius. 27.q.2.& in c.debitū.suprà de big. Et dicit Theologos tenere, ꝙ in beata Virgine despōsata Ioseph fuit pfectū mr̄imoniū, quātū ad sāctificationē, sed nō quātū ad significationē, de quo in §.ergo.27.q.2. Et subdit ꝓ hoc, qđ est in ꝓposito, qa cessat rō statuti, q̄ fuit ad succurrēdū expēsis factis ꝑ maritū ī traductione ad domū, quā rōnē dicit expressam eē in statuto Ferrariēsi, & instat alijs rōnibus, de qbus ibi ꝑ eū. Idē tenet Sal. in ꝯsi.inci. Iacobus ꝓmisit Stephano. Idē est de mente Pe.de Anc.ꝯsi.20.inci.ꝓ solutione dubiorū. vers. tertiò pōderādū. vbi dicit, ꝙ statutū puniēs ꝯtrahētē mr̄imoniū in certo casu, intelligit̄ de mr̄imonio ꝯsummato, nā ante dnr̄ spōsalia, f̄m cōem vsū loquēdi, & statutū loquēs de vxore, nō hēt locū in spōsa, cùm tractamus de odio, secus, si de fauore. Allegat Cy. in d.l.nō fine. & bñ facit vltra ipsū gl.in ver. ꝯtrahere. in cle.1. de ꝯsan. & af fi. Et hāc partē tenet ēt Pe.de Anch.in c.1.in vlt.col.de spon.ī 6.ꝑ tex.in d.c.publico. Idē tenet do.Ab.in c. si inter.j.de spō.maximè ꝑꝑ cōem vsum loquēdi, ꝑ quem spōsa ēt de p̄senti nō appellat̄ vxor. Et ꝙ in statutis prȩualeat cōis vsus loquēdi, tetigi in d.c.ꝑ tuas.s̄. de ꝓba: & ista est sufficiēs rō. Dicit tñ Dom.i c.Valētino.34.dis. ꝙ spōsa de p̄senti, large dr̄ spōsa, nō ꝓpriè. Itē hanc partē tenet do.Ab.in c.2.ꝑ illū tex.j.de spōs. duo. Idē Moderni in arbore affinitatis in ꝑen.char.& ī rub.j. de spō. Mouent̄ solùm, qa tale statutū duplici rōne venit restrīgēdū, tū qa ꝯtra ius cōe, tū qa pœnale.c.statutū.de elec. in 6. Vñ quāuis dicat̄, ꝙ spōsa de p̄nti sit vera vxor, hoc intellige largo mō, & in mā fauorabili, secus ī mā stricta. Bñ facit, f̄m eos, tex. Insti.de nup.§ si vxor. in fi. vbi spōsa p̄ris mei nō cognita, nō dr̄ mihi nouerca, & sponsa filij mei nō cognita, nō dr̄ mihi nurus. Et ꝓ hac parte vide Dom.in d.c.Valētino. vbi ꝑ illū tex. ꝓbātē, ꝙ spōsa de p̄nti, nō dr̄ nupta añ copulā, infert, ꝙ si testator relinqt puellæ cētū, cùm fuerit nupta, nō habebit legatū, l3 ꝯtraxerit mr̄imoniū de p̄nti, donec fuerit secuta copula. Sed dubito, ꝙ Dom. vehemēter errauerit ꝑꝑ tex. ī d.l.cùm fuerit.ff.de ꝯdi.& demō. vbi in hoc suo dicto ē casus in ꝯtrariū. Ex qbus oībus apparet, vtrāque partē facillimè sustētabilē. Sed sustētabilior v̄r ista secunda pars, qa vbi verba statuti nō adaptant̄ ad casū occurrētē, cessat ipsius dispositio, c.īdēnitatibus.ad fin. de elec. in 6.& ī c.ea, q̄.§.fi.& ibi do.An.j.de sta.mo.l.3.§.p̄tor. & ibi Bar.ff.de dā.infect. cū ꝯcor. Sed verba statutorū ī mā ista cōiter requirunt, ꝙ vxor decesserit ī matrimonio. Et ista nō dr̄ decessisse in mr̄imonio ꝑꝑ dictionē, In, q̄ denotat intrīsicitatē [a] & pfectionē actus, l.j.§.ne qd in flumine publico.ff.ne qd in flumi.publi. vbi factū ī ripa nō dr̄ factū in flumine. Vñ dicit Bal.in rub.ff.so.mat.in 1.col. ꝙ dictio In, iūcta ablatiuo denotat intrinsicitatē. Vñ insultās ī porticu ñ puniet̄ pena statuti puniētis īsultātē in domo, f̄m eū. Alle. Cy.in l.meminisse.ff.de offi.ꝓcon. & lega. no. Bal. ī l.gallus.§.ille casus. ff. de libe.& posth. ē gl. vnica ī §.hæc, q̄ de charitate.in verb. Ezechiele.de pœn.dist. 2. Itē facit, qa qualitas adiecta verbo intelligit̄ f̄m tp̄s verbi, cui adijcit̄, l.in delictis.§.si extraneus.ff.de noxa. Ergo si statutū diceret de uxore mortua in mr̄imonio, reqrit̄, ꝙ tp̄e mortis sit in mr̄imonio, & tñ nō est sic, qa nō ē mortua in mr̄imonio ꝓpriè sumēdo. s.ꝯsūmato, d.c. ex publico.& d.c.debitū.& bonus tex. in l.si qua mihi uxor.ff.đ ritu nup. Itē ēt, qñ statutū non uteret̄ hoc verbo In mr̄imonio, idē esset ꝑ p̄dicta, & ꝑ ea, q̄ statim di-

3 cent̄. ¶Et † per allegata ī ꝯtrariū patet rñsio ex p̄dictis, qa l3 multa iura appellēt mr̄imoniū, ubi īteruenit simplex despōsatio de p̄nti tñ, tñ itelligunt̄ f̄m mr̄imonij principiū. Facit optimè gl.2.ꝯiūcto tex.in c.1.de cogna. spūali, in 6. Præterea quoties mā subiecta repugnat, nūquā illa iura loquētia de uxore p̄cedūt in spōsa de p̄nti, ut ꝓbat gl. approbata in d.cle.1. facit qđ no. Bar. ꝯtra gl. in l.2.§.fi.ff.de priui.cre. uolēs, ꝙ lex assiduis. C. q poti. in pig.ha. non habeat locū in sponsa de p̄nti, ꝑ d.l.assiduis.ibi, qs enim non misereat̄, &c. Ad idē facit, quod habet̄ in tex.& gl.& ibi per Ang.in l.solet.§.quæ uirū.ff. de infa. ubi pœna apposita f̄m leges ꝯtrahēti mr̄imoniū tp̄e luctus, non extēdit̄ ad ꝯtrahentē sponsalia de p̄nti. Facit optimè gl.in cle.2.in uerbo, mr̄imonijs. de iudi. dū pōderat uerbū, Tāgētibus. Ad illud aūt quod no. Bar.in d.l.cum p̄r. posset dici, ꝙ imo ex ꝓpria significatione sponsa non dicat̄ uxor, sed ex interpretatione, & hoc satis probat̄ in c.ꝯsultationi.j.de frigi. & malefi.& ī d.c.debitū.& ī c.si qs desponsatā.ī uer.rite. 27.q.2. Vñ ī statuto dēt attēdi potior significatio & ꝓprietas uerborū, l.3.§.hęc.uerba.& ibi Bar.ff.de neg.gest. ¶Ad tex.in d.l.Deo nobis. rñdet Sali.in d.l.cū te, ꝙ ibi nihil statuit̄ super lucro de nouo ꝯferēdo, sed determinat̄, utrū debitū ex pacto sub ꝯditione mortis extēdat̄ ad mortē ciuilē? & dr̄, ꝙ sic. Vñ innuit, ꝙ in alio casu, si simpl̄r desponsata efficit̄ monacha, stāte dicto statuto nihil lucrabit̄, qa in casu mortis nihil habuisset. Rñdet ēt Ab.in d.c.ex publico, ꝙ q.nr̄a non loquit̄, ubi lucrū defert̄ marito ꝓpter affectū ꝯiugalē, qui extinguit̄, sed ratione sumptus adhibiti, in ducēdo mulierē, sed ubi lucrū esset pat utrinq;: qa ꝓpter affectū ꝯiugalē, tūc ꝓcedit illa l quam nimis latè intelligit Bal. f̄m do.Ab. Ad illud, ꝙ statutū de dote habeat locū in dote promissa, dic quòd loquit̄ in dote non data ꝯstāte matrimonio, sed non dr̄t, ꝙ si non est data añ ꝯsummatū mr̄imoniū, habeat locū statutū, qa hoc est falsū, ut in terminis no. Sali. ī d.l. si ꝯstāte.uer. sed à ꝯtrario. C.de dona.añ nup. dicēs, ꝙ statutū, de quo s̄. intelligit̄ de dote data, non aūt de dote ꝓmissa. Ad alia colligitur responsio ex p̄dictis. ¶ Et retenta hac parte, scias ēt circa eā primò, ꝙ si mulier ducta eēt, ut uiro ꝯiungeret̄, & ante ꝯiunctionem decesserit, tūc uir lucrabitur partē dotis debitā uigore statuti, quia ꝓ ꝯiuncta & copulata habetur, quæ de proximo copulāda est, arg.l.pe.ff.de testa.mili.& l.itē legatis.ff.de leg.3. & Insti.de dona.§.fi. Ita voluit Sal. multū singul̄r in d.l. cùm te.in fi. Et est æquissimū attēta impensa nuptiarū, cuius respectu talia statuta uigēt. Vbi aūt de plano & sine impēsa ducta eēt, dubitarē. Nec obst. ꝙ de proximo est copulāda, quia dici non potest copulata uerè, & pul-

4 chrū esset cogitare, quid si ducta eēt & cognita absque alia expēsa, an cessaret statutū. ¶Secūdò † scias f̄m do. Ab. ꝙ ubi agitur de mā odiosa, appellatione uxoris, uel mariti, seu mr̄imonij, non ueniūt sponsalia contracta de p̄senti, nec ipsi contrahentes. Si aūt agitur de mā fauorabili, ueniunt sponsi, qui contraxerūt per uerba de futuro, ut l.non sine.C.de bo. q̄ lib. ubi pulcher casus. Si uerò mā ē īdifferēs, ueniūt, ētsi ꝯtraxerūt ꝑ uerba đ p̄n-

5 ti, l3 carnalis copula nōdū īteruenit, & forti⁹ si īteruenit ut hic per ipsū. Tertiò † princip̄r per istū tex. ī uer. testimoniū uiciniæ no. hic do.Ab. ꝙ si duo testes deponūt testimoniū uiciniæ ēt sumitur hic testimoniū ꝓ assueratione extraiudiciali sine iurō, sicut in ca.tua.j. de cohā.cle.& mu. Ex quo colligit, ꝙ per duos testes potest probari fama totius viciniæ, & sic non requiritur, ꝙ maior pars uiciniæ deponat, sicut existimāt quidā minus intelligentes, secundum eum multum notantem hunc tex. secundum quem dicit intelligendū c.inquisitionis.in fi.j.de accu.& de hoc alle.gl.in §.fi.2.q.1.& in §.itē sæpe.4.q.3.& in l.3.§.quæ argumenta.ff.de test.& per Doc.in c.inquisitionis.& Bar.in l.de minore.§.tormenta.ff.de quæstio. facit cap. tam literis. de testi.& in l.2.de bo.pos.secundum m tab. ubi per duos testes probatur inscriptio septem testiū, & cū istis ꝯcordat Sali. in l.ea quidem uers.item ꝑ quot testes. C. de accus.& Bal.in l.data opera C.qui accu.& do.Abba.in d.cap.inquisitionis.§.fi.& Arch.& Domi.in §.fin.2.q.1. Et non sufficeret unus testis cū iurō partis ad probandam famā, secundum Bal.in l.in bonæ fidei.C.de reb.cred. Et Adde, ꝙ etiā notorium probatur per duos testes, ut ꝑ gl. Arch.& Domi.ī d.§.fi.& gl.& Arch.§.item sæpe.4.q.3.& Bar. in l.h̄rdes palā.ff.de testa. & Spe.in ti.de notorio crimine. [b] §. quafr, & Bal.in d.l. data. Et istis adde

a Intrinsicitatē. *Adde Phil. in ca. ecclesia.s̄, de constitu. in colū. 22. in fin. & quod in apostil. dixi.*

b In tit. de no. crimi. *Et ibi in addit. vide Bald. in versi. testis vbi idem, sed in Margar. verbo. nu orium. versi. tertio dic per 10. & adde eū in l. de quib. de legi. 22. col.*

tex.in c.cùm in tua.de spons.ꝑ quē dicūt ibi Mod.ī 6.no. ꝯfusum fuisse quēdā doctorē reperentē Paduæ, q dicebat, ꝙ infamia vel bona fama nō poterat ꝓbari, nisi ꝑ maiorē partē viciniæ, qñ ex aduerso laborat infamia, vel bona, qa si vna fama tollit aliā in eadē vicinia, impossibile est, ꝙ vtraq; sitā maiori parte viciniæ. Et de istis dixi alias in c.cùm oporteat. de accus.

6 ¶In † gl.2.ibi, ꝑꝑ periculū animæ audit̄. Ex istis habes vnā fallētiā ad regulā, quod nō audit̄ allegās turpitudinē suā [a] & cū ista gl. ꝯcordat gl.fi. in c.ꝯstitutus.de trāsac.& gl. ī vers. viuentē. in c.ex tenore.de testi.in c.lator.de re iudi.& in c.inter dilectos. in verb. turpitudinē de donat. Bene facit gl.mag.in fi.& c.ex pœnitētibus.50.disti. dicēs, ꝙ ꝓmouēdus ad ordines, & ille q ꝓducit̄ ī testē, pōt dicere, Sum inhabilis, & ista fallētia cōprehēdit sub se multos casus do.Abb.in d.c. inter dilectos. ¶Scd̄o fallit, qñ qs ꝯfitet̄ ꝯtra se, & ex ꝯfessione sua est puniēdus, qa nō habet̄ respectus, ꝙ allegat turpitudinē suā, l.inde Neratius.§.fi.cū l seq.ff.ad l.Aqui.& l.si ꝯfessus.ff.de custo.reo.& in c.ex tenore.j. de cōcess.p̄-

7 ben. ¶Tertiò † fallit, qñ quis allegat turpitudinē suā, nō qdē fundādo intentionē suā principaliter, sed coadiuuādo fundatā ꝯtra eū, q fuit particeps turpitudinis, l. de tutela. & ibi hoc no. Bar. C. de in integ. rest. mino. Et hoc intellige, qñ ille particeps certat de lucro, & allegās turpitudinē certat de damno, aliàs secus, f̄m Bar.ī l.iusiurādū, quod ex couētione.§.ꝓcura in pe.col.ff.de iure iur. vbi latè loquit̄. Alle.ad hoc l.viro atq; vxore.ff.solu. mat.& l.apud Celsum.§.Marcellus.ff. de don. except. vbi allegāti turpitudinē ꝯtra participē ad fi.lucri pōt replicari de eodē crimine & cōpensari, & tradit̄ in c.fi.j. de adult. Si aūt nō ꝑ modū replicationis, sed p̄rīcipalis petitionis fundaret se actor ex dolo suo, tūc indistinctè nō audit̄, ētsi aduersarius participasset, d.l. de tutela. Et de hac fallētia vide, q̄ latè ponit Bal.in repe.l.cùm mulier.ff.sol.matri.& in l.si creditoribus. C. de ser.pig.da. manumis. Et ꝑ hāc fallētiā dicit Bal.in d.l.iusiurādū. se respōdisse, ꝙ si mihi agēti rei vēdicatione ꝓ re mea opponis, ꝙ fuit tibi vēdita, possum replicare, ꝙ illa venditio fuit simulata & imaginaria, qa allego turpitudinē meā, coadiuuādo intētionē meā, ꝯtra te, qa participasti de ea, & certo de dāno vitādo, tu de lucro captādo, ad qđ vide Bal.in l.cū ꝓfitearis. C. de reuo. dona.& Bar.in l.filios. C. de ijs, q̄ in frau.cre.& Io. An.in Spe.de dona.§.1.ver.itē pone, aliqs. additione ici. qa nō v̄r. vbi inuenies nō esse ꝓhibitū allegare ꝓpriā vēditionē fuisse simulatā, vel imaginariā, nisi de eius fraude ꝯstat, qa

8 tūc solū licèt replicādo, vt est dictū. ¶Quartò † fallit, nisi turpitudo fuisset priùs detecta. f̄m Bar. plenè in d.l.iusiurādū. ꝑ illū tex. f̄m ītellectū Pet.de Bella perti. de quo Bar facit festū, & sequit̄ Ro.in l.si Stichus.ff.de verb.ob. & do.Abb.in c.cū sup.j.de ꝯcess.p̄ben. Bene facit, quod no.Bar.& Salic.in l.fi.C.de nō nu.pe. vbi dicūt, ꝙ licèt, vbi iuratū est oīa esse vera, nō possint partes venire ꝯtra iuramētū, allegādo simulationē, vt latè ꝑ Imo. post do.Ant.in c.cùm ꝯtingat.in 6.mēbro, j.tit. ꝓxi. Imo.in c.ad nostrā.ad fi.j.de emptio.& vendit. tñ si ꝓbationes allegātis simulationē fuerint receptæ & admissæ, tunc post detectā turpitudinē licitū est allegare eā. Similiter dicit Bal.in c.intelleximus.de iudi. ꝙ excōmunicato licitū est allegare excōmunicationē suā, qa est detecta ꝑ ipsam sentētiā excōmunicationis. Et ideo dicit Bal. in d.l.si creditoribus.in fi.C.de ser.pig.da.manumis. ꝙ qs pōt allegare sententiā, quę ꝯtinet turpitudinē suam, qñ est detecta. Et dicit Bar.in l.2.C.si ser.vel liber. ad decurio.aspi.li.10. ꝙ si qs est ꝯdemnatus de delicto, pōt hoc allegare, vt se excuset à iudicādo. Ad idē l.pen.ff. de suspec.tut. vbi ille, q est remot⁹ vt suspectus, pōt allegare remotionē ad defendēdū se ab actione tutelæ. ¶Quin-

9 tò † fallit, vbi turpitudo esset talis, ꝙ elideret ex toto ius actoris, f̄m Io.An.ī d.c.īter dilectos. ꝙ reputabat ibi singulare dictū do.Ab.& adducit ꝓ hoc, qa vbi exceptio elidit ius agēdi, nō dēt iudex audire actorē, ex quo notoriè fouet iniustitiā, ꝑ no.ꝑ Inn.ī c.1.de off.vic. facit gl. ī l.vbi pactū.C.de trāsac. cū ꝯcor. Et si diceret̄, quomō pōt iudex audire allegātē turpitudinē. rñdet Abb. dici posse, ꝙ illud nō ꝓcedit in notorijs. Et hoc dicit notan-

10 dū bene. ¶Vltimò † fallit in casu c.si qs Papa. & ibi gl. 89.dist. & in casu auth.sed nouo iure.C.ī q.cau.ma. & in casu l.si qs.C.ad l.Iul.maie. & ī quolibet, ī quo apparet rō specialitatis, et de mā videēt aliqd ꝑ Bal. ī l. post mortē.ff.de adopt.& ī c.cū M.de ꝯsti.& ī mol.ī l.q suꝑstitis.ff.de acq.hære. ¶In gl.verb.ad ea.no.gl.iūcto tex.

11 ꝙ † qs nō pōt allegari suspectus, qñ dictū suū nō redūdet ad vtilitatē eius, & ꝓ hoc tex. valde no.ī c. Nicena. ibi, licèt esset nuptiarū inexpertus. 21 dist. Ad idē facit, qa mēdax nūquā p̄sumit̄ esse in dolo, nisi mēdaciū redūdet ad vtilitatē suā. Tex. est, de quo facit festū Bar. ibi

12 in l.elegāter.§.fi.cū l.seq.ff.de dolo. ¶In gl.in ver. q̄ dicta.in fi. Qñ plura possint simul iūgi, vt faciāt vnā integrā ꝓbationē, dixi latè ī c.cū cām. de ꝓb. Sed ibi dictis potes addere alia ex ijs, q̄ scribit Pe.de Anch.ꝯsi.277.incip. Visa diligēter. do.Ant.ī c.veniēs.el 1.quasi ī fi.de testi.et do.Car.ꝯsi.118.inci. monasteriū sancti Iuliani. & sequit̄ do.Abb.in c.cū Ioānes.de fid.īstru.& Bal.ī auth. rogati.C.đ testi.& ī l.obseruare. C. quorū appell.& do. Ant.in c.fi.j.tit.1.& ibi inuenies. Et pōdera istā gl. ꝙ in casu huius decre. oēs ꝯiecturæ & ꝓbationes fuerunt necessariæ, & dicit ibi do.Car. se hoc allegasse pridie in q. facti, in qua nō erāt ꝓbatæ oēs istæ cōiecturæ sed solū aliq, qa ꝑ hoc dicit nō esse ꝓbatā copulā, ꝙ idē dicunt

* hic do.Ant.& do.Abb.& cōmuniter* oēs, quos vide, & addūt ꝙ vbi essent vrgētia signa copulæ, vt.s̄.c.ꝓximo. secus esset, & vide, q̄ dixi ī c.ꝑterea.de testi. ¶In gl. fi. Per istā gl. iuncto tex. colligi pōt, ꝙ ēt id, quod de iure nō tenet, pōt peti dissolui, vel infirmari, quod no. ꝓ saluādo libello. Intelligit̄ enim irritari petitū, quaten⁹ est de facto ꝓcessum, ad hoc gl. l.1.in verb.infirmabit̄.ff de ferijs.& gl.pe.in c.accedēs.el 1.s̄ vt lit.nō cōtest. & glo. pe.in c.auditis.de elect. no.Bal. saluādo libellum in l.hi qui ad ciuilia.vers.ex prædictis apparet.C.de appel.

a Turpitudinem suam. *Adde hic, quæ in Apostil. dixi in c. sciscitatus. suprà de rescript. in versicul. non se excusat.*

SVMMARIVM.

2 *Episcopus licèt possit punire hæreticos, vt iudex ordinarius, fallit tamen, quando tractatur de proprio quæstu bonorum.*

2 *Iudex an potest esse arbiter inter partes, si in eum compromittūt. Adde num. 3.*

4 *Frater an possit testificari pro fratre? regulariter dicitur, ꝙ sic. Quæ regula limitatur sex modis, vt nu. 5.6.7.8.9.10. Casus autem in quibus p̄dictæ limitationes nō procedunt, sunt quinq;. Vide num. 11.12.13.14.15.*

16 *Fater nolens, aut inuitus, an admittatur contra fratrem.*

17 *In quibus criminibus non admittitur frater contra fratrem.*

18 *Agens pœnitentiam præsumitur confiteri delictum.*

19 *Petens veniam non p̄sumitur deliquisse, sed est signū humilitatis.*

20 *Assessor moriēs si dicat se tulisse sententiam propter pecuniā, an noceat victori in causa.*

21 *Præsumptio vehemens non sufficit ad condemnandum, licèt sufficiat ad inducendam purgationem.*

22 *Hæresis pōt oriri ex leuibus signis, tamē illa signa debēt probari.*

CAPITVLVM XIIII.

Literas. ¶Propter p̄sumptionē ēt vemētē nō dēt quis de graui crimine ꝯdēnari. H.D. Et sic licèt sit dubiū, an ex suspicione sit ferenda sententia, de quo in c.afferte.s̄.eod. tñ vnū ꝓbat̄ hic, ꝙ quātò crimen est grauius, tātò p̄sumptiones debēt esse vehemētiores. ¶In tex. ibi, delegata fuisset. No. ꝙ licèt ep̄s possit ex officio ꝓcedere ꝯtra hęreticos, c.ad abolēdā in fi.j.de hære.& facit c.1.s̄.de off.ord.ī cle.1.& 2.eo ti. vbi hoc dr̄ in exemplis, secundum do. Abb. hic, tñ etiā aliquādo cōmittit̄ delegatis. Et dicūt hic cōmuni-

Univerſidad de Deusto Biblioteca

ter Doct. ꝙ fortè fuerũt impetrati ab iſtis notatis de hæ
1 reſi. ¶ Sed dicit Bal. hic ſignãter, ꝙ† licèt epiſcop⁹ poſſit eos punire tãquã iudex ordinarius, tñ hoc eſt verũ, niſi tractet de ꝓprio q̃ſtu bonorũ, vt dicit notari ĩ l. de iure. ff. ad munic. vbi dicit eſſe optimã gl. Dr̃. n. in ea, ꝙ vbi agit̃ de cõmodo iudicis, nõ põt cognoſcere de cã, neq; an ſua ſit iuriſdictio. Ad quod ꝑ nũc vide ẽt gl. in c. ſtatutũ in prin. ĩ ver. copia, & ibi omnino Domin. in fi. prin. de reſcript. in 6. & gl. in verb. cognitionẽ & ibi do. Ant. & do. Abb. in c. ad audiẽtiã. de appel. & Bal. in c. 1. in tit. an apud iudicẽ, vel curiã. & ĩ c. imperialẽ. ĩ fi. de prohi. feu. alien. ꝑ Fed. Bar. Bal. & Ang. in l. q̃dã ↄſulebãt. ff. de re iudic. & Ange. in l. 1. C. ne q̃s in ſua cã & Abb. in c. cũ veniſſent. de iudici. Et licèt aliter dixerit Imol. in d. l. q̃dã. ꝑꝑ cõmodũ ſportularũ, tñ Bal. dicit hic, ꝙ ſolæ ſportulæ non faciũt iudicẽ ſuſpectũ, q̃a dant̃ ꝓ labore, & eſt modicũ lucrum, ſm eum. Allegat §. ne autẽ labor. in Auth. de iudic. Si tñ ibi eſſent magnæ ſportulę & qualitas iudicis aliud ſuaderet, nõ poſſet cognoſcere, an ſua ſit iuriſdictio, vt ꝑ Imo. poſt do. Ant. in c. ſup literis. in prin. ĩ 3. & vlti. col. de reſcript. vbi lati⁹ vide de hac mã. Põt ẽt dici, ſm Bal. ꝙ cã ſuſpicionis vitãdæ Papa dedit delegatos, ar. l. ſolet. ff. de iuriſd. omn. iudic. ¶ In tex. ibi, veriſimilius. Not. ꝙ vbi duæ p̃ſumptiones oriunt̃ ↄtra aliquẽ, ſtandũ eſt validiori, & quotidie allegat̃, ꝙ vna
a p̃ſumptio vehementior tollit aliam, ᵃ q̃a ꝓ primo dicto, in quo inculpauit fratrẽ etiã non iurando, erat p̃ſumptio veritatis ratione nouæ ↄuerſionis, ꝓ ſecũdo erat p̃ſumptio iuramẽti, q̃a purgãdo iurauerat de fratris innocẽtia, in qua veritate Papa iudicat ꝓ primo dicto ratione conuerſionis. Per quod no. infert̃, * licèt cõmunis * opin. ſit, ꝙ potius ſtat̃ dicto teſtis iurato, quã dicto ſuo extra iudiciali nõ iurato, vt dixi ĩ c. cũ ĩ tua. vbi vide, de teſti. tñ fallit niſi ꝓ primo dicto, quãuis nõ iurato, eſſent multæ ↄiecturæ, ꝑ ipſum tex. quẽ Bal. hic facit valde ſingul. & ipſum retuli, vbi ſuprà, Et ꝑ iſtũ tex. dicit Bart. in l. fi. poſt princ. ff. de quæſtio. ꝙ ſi q̃s reperit̃ in mẽdacio, eſt maxima p̃ſumptio ↄtra ipſum ad torturã. Et not. bene hunc tex. ſm Bal. hic, ꝙ non creditur ei, qui negat ſe dixiſſe illud, quod in actis publicis reperit̃ ſcriptũ, cũ teſtificabat̃.

a Aliam. *Adde idem tenentem domi. Soc. ĩ conſi. 21. incip. Viſis & diligenter lectis. verſ. p̃dictis non ibi, itẽ recedere in prima parte, char. 37. & in cõſi. 128. incip. Iuſtiſſime iudex. ver. quarta cõcluſio circa pri. in d. parte, char. 198. Et adde Ang. & Sal. in l. mater. C. de cal. & Bal. ĩ l. fi. ff. de hæred. inſtit. & Cy. & Docto. in l. ſi cum dotem. §. tanſgrediamur. ſol. matr. & Bar. l. ĩ l. diuus. de reſti. in integ. in 2. colum.*

2 ¶ In gl. 1. ibi, bene poſsũt. Hoc† eſt clarũ, ſi volunt compromittere tãquã in arbitratorẽ, ſm glo. in l. ſed & ſi in ſeruũ. §. 1. ff. de arbit. Si autẽ volunt cõpromittere ĩ iudicẽ tãquã in arbitrũ, gl. hic ſentit idẽ. Et idẽ gl. in c. cum tempore. de arbi. & ibi latè do. Ant. Imo. & do. Abb. & gl. & Do. in §. quod in arbit. 3. q. 7. & Ang. Imo. & Ro. in l. j. §. poſt operis. ff. de operis. no. nunc. & gloſ. in §. tria. ver. ſi quis vero iudex. 3. q. 7. & Spec. in tit. de arbit. §. poſtquã. ver. ſed nũquid in ordinariũ. & Ang. in l. j. ff. de iudi. & do. Ant. & Imo. in c. Quintauallis. in 10. differentia, j. tit. j. De iure aũt ciuili ſecus eſt, ꝑ d. l. ſed & ſi in ſeruũ, vt latius in di-
3 ctis locis, & idẽ do Car. & Imol. hic ↄtra Hoſt. Et † ẽt, ſi poteſtas iſtorũ delegatorũ nõ fuiſſe reſeruata, nõ expiraſſet delegatio, ſm Inn. Io. And. & alios hic. Pro quib. allegat do. Abb. not. in cle. quandiu. de appel. & auth. ſi tñ. C. de tẽp. appe. & qđ no. gl. & Io. And in c. ſignificãtibus. de offi. deleg. Secus ecõtrà, q̃a ſi de arbitris it̃ ad delegatũ, vel ordinariũ, expirat cõpromiſſũ, ſed pœna ↄmittit̃. Et idẽ, ſi it̃ ad alios arbitros, d. l. ſed & ſi ĩ ſeruũ. ĩ fi. cũ duabus ſeq. Et rationẽ ponit dó. Ab. hic remittẽs ad dicta ſua ĩ c. ad petitionẽ. j. đ accu. vbi đ hoc nihil dicit, & Ad Spe. ĩ ti. de arb. §. finit̃. ĩ fi. Poſſent ẽt dicti arbitri pronũciare ↄtrariũ eius, qđ ꝓnũciauerũt, ſi finito ↄpromiſſo adhuc inſtaret̃ corã eis, tanq̃ delegatis, iuxta ꝓximè dicta, & hoc, qñ mouerent̃ ex nouis rõnib⁹, ſm

oẽs cõiter * hic, quia ſicut ex nouis rõnibus retractari põt ſnĩa ab alio, c. cũ Ioãnes. de fid. inſtr. ita ẽt ab ipſiſmet, iuxta c. ab excõicato. de reſcr. ſicut aliqñ q̃s audit cãm appe. interpoſitæ à ſnĩa ipſius, vt ꝑ gl. 2. in c. multis. 17. diſt. & ĩ c. a collatione. ĩ ver. potuiſti. đ app. ĩ 6. & ĩ c. cũ inter Canonicos. in ver. ↄfirmauit. de elect. facit l. 1. §. p̃ſens. ff. qñ appe. ſit. gl. fi. in c. ſicut 2. j. ti. 1. & quod no. gl. in c. querelã. in ver. commiſit. de elect. & do. Abb. in c. ſi q̃s ↄtra. de foro compe. & Rom. in l. 2. ver. 20. ff. de verb. obl. facit quod no. Io. And. in addi. Spec. de ſentẽ. ꝓla. §. qñ. & Bal. in l. eos. C. de appel. vbi ponunt, q̃d ſi iudex, à quo, inſtituat̃ hæres ab appellãte, an poſſit ꝓſequi appe. Et dicũt, quod ſic, niſi fuerit lata ab eo interlocutoria, q̃a illa magnã detegit iniq̃tatẽ iudicãtis, vt no. in cle. appellãti. de appel. Et iſtis adde do. Ant. ĩ c. ab excõmunicato. de reſcrip. vbi dicit, ꝙ ſi ordinarius, q̃ fuit arbitrator videat peti reductionẽ ad arbitriũ boni viri, põt ipſe reuocare, dũmodò ex actis nouis, nõ antiq̃s. Et
* p̃dicta facit lõga q̃ſtio Ro. deciſ. 415.* ici. Si ſecũdus, in formis, de illo, q̃ fuit ꝓcurator alicuius expectãtis, & obtinuit ſentẽtiã ꝓ ipſo ↄtra certos obiectus, an poſſit deĩde agere vigore ſuæ g̃ræ ↄtra ipsũ, & ꝓ quo fuit ꝓcurator? & vide in ſimili do. Ant. ĩ c. 1. in fi. de re iud. & ĩ c. irreſragabilis. ĩ prin. s̃. de off. ord. & Do. ĩ c. diſciplina. ĩ pe. col. 45. diſt. & Spe. in tit. de aſſeſſore. §. fi. ĩ fi. & tit. de appel. §. nũc tractemus. ver. q̃d ſi ſit appellatũ. In q̃b⁹ locis habes, qñ eadẽ ꝑſona mutat ↄditionẽ, an poſſit venire cõtra ea, q̃ aliàs ap ꝓbauit? ¶ In gl. ĩ ver. de fratre ſuo. Cum
4 † q̃rit̃, an frater ſit idoneus teſtis ꝓ fratre? dicas regulari
b ter, ꝙ ſic, ᵇ q̃a, ſm Abb. hic nullo iure in totũ repellet̃. Ita tenet gl. 1. in c. inſinuãte. de off. deleg. & gl. fi. ĩ fi. ibi, Arc. & Do. in c. ↄſanguinei. 3. q. 5. & gl. 2. in
* c. cũ R. de off. dele. & cõiter * oẽs poſt gl. in l. parẽtes. C. de teſt. & do. Ant. ĩ c. cũ oporteat j. de accu. & alij ĩ locis j. notãdis. Nec obſt. q̃đ hr̃ ĩ l. ẽt. C. đ teſti. & ĩ c. ĩ lr̃is. de teſti. vbi domeſticus nõ eſt idoneus teſtis ꝓ domeſtico, q̃a ſumit̃ domeſticus ꝓ ſubiecto poteſtati alicuius, vt dixi ĩ d. c. ĩ lr̃is, ĩ 1. ↄcluſ. vbi ẽt de hac mã tetigi aliq̃d in ver. fallit ſextò. & dixi latius ĩ d. c. cũ oporteat. ſed tñ repeto hic, q̃a clari⁹ tãget̃. ¶ Prę
5 dicta† limita primò ex dicto Spe. ĩ tit. de teſte. §. 1. ver. ſ3 nũq̃d frater. & Bar. in l. q̃ teſtamẽto. ff. de teſta. vbi dicit, ꝙ licèt frater ſit idoneus teſtis, tñ minor fides ei adhibet̃, quã alteri idoneo, ꝑ l. 3. 1. reſpõſo, ff. de teſti. Et ꝑ hoc infero, ꝙ vbi req̃runt̃ teſtes oĩ exceptione maiores, talis nõ eſſet idone⁹, ꝓ quo expreſsè vr̃ ponere Bal. in l. fi. C. de ꝓb. ¶ Scđò limita,
6 niſi† frater haberet bona cõmunia cũ fratre, q̃a videret̃ tunc teſtificari in eadẽ cauſa, ſm Spe. vbi s̃. & Do. in c. ↄſanguinei. 3. q. 5. & do. Ant. & Ana. in d. c. cũ oporteat. Sed ex eorũ ratione nõ vr̃ hoc ꝓcedere, vbi quæſtio nõ ↄcernit ipſa bona cõmunia. ¶ Tertiò limita, ni
7 ſi † ſint ambo in eiuſdẽ poteſtate, ſm proximè allegatos, & dicit Bal. ĩ l. 1. ver. q̃ntò operat̃. C. de epiſc. & cler. ꝙ licèt frater nõ repellat̃ à teſtimonio ratione fraternitatis, tñ ſi ſimul habitãt, bene repellit̃ rõne ſoli⁹ frater-
8 nitatis. ¶ Quartò limita, niſi† ageret̃ cã de iniuria facta fratri, q̃a iniuria facta vni de domo cẽ
c ſet̃ facta oĩb⁹ ᶜ ꝑ ea q̃ hñr in l. lege Cornelia. ff. de iniu. & ibi hoc no. Bar. poſt prin. dicẽs ↄſanguineos in tali cã non eſſe idoneos teſtes ꝓ ↄſãguineo. Dicit tñ, ꝙ ꝓ iniuria facta vni nõ cõpetit alijs actio ciuilis iniuriarũ, vt ibi ꝑ eũ, ad q̃đ vide Bal. ĩ l. vnica, C. đ rap. virg. vbi dicit, ꝙ ſi ſit iniuria vni de domo, ĩ telligit̃ facta toti caſatę, & ideo nul⁹,

* 415. *Adde quòd eſt deciſio. 34. ſub tit. de procurat. in nou.*

b Quòd ſic. *An & quando frater carnalis ſit idone⁹ teſtis, vide plenè, & not. per do. Soci. in conſi. 235. incip. Viſa. contingẽtia facti verſi. nec obſt. ſi quarto & vltimo loco. cum ver. ſeq. in 2. parte, chart. 114. & adde, quæ ad hoc habentur per Phi. in d. cap. in literis. de teſti. et quod etiam ibi dixi in apoſtil.*

c Omnibus. *Adde do. Alex. de Imo. in l. 1. §. fi. de iniur. & omnino per eum in l. ſi finita. §. ſi de vectiga. 4. char. de dam. in fect. & Bal. in ca. 1. §. ſimiliter. quibus mo. ſeu. amita & plene per dom. Soc. in conſi. 228. incip. in cauſa Gabrielis contra. uer. præterea inimicitia. in 2. par. char. 15.*

de eã poterit teſtificari. Et idẽ tenẽt ibi Cy. Ang. & Sal. & ad hoc vide ẽt Bal. ĩ l. vnica, C. ſi quacũque p̃dictus poteſtate. & Bar. ĩ l. cũ ſcimus. C. de agri. & cẽſi. li. 11. & ĩ l. ita ſtipulatus. §. Chryſogonus. in fi. ff. de ver. ob. & ĩ l. 3. §. ſi tutor
9 ff. de ſtip. tuto. ¶ Quĩtò limita, niſi † a-
a gat̃ de crimine, ᵃ q̃a tũc nõ eſt frater idoneus teſtis ꝓ fratre accuſante, ſm Ab. hic, q̃a agit̃ de maiori p̃iudicio, in quo teſtes dñt omnino eſſe integri. Et idẽ vr̃ de alijs ↄſanguineis & domeſticis, & ſic loquit̃ c. 1. 3. q. 5. & facit c. ſup prudẽtiã. 14. q. 2. ſm ipsũ. Ad quod vide Bal. in l. fi. C. de ꝓba. vbi idẽ tenet, allegãdo gl. ĩ d. l. lege Cornelia. Putat tñ do. Ab. hic, ꝙ in defectũ aliorũ admittat̃ ſaltẽ ad faciẽdũ indiciũ ad torturã, ar. c. fi. de teſti. cog. et c. cũ dilecti. & quod ibi no. de elect. An aũt frater in criminali teſtificet̃ ꝓ fratre, dicet̃ j. ver. q̃nt⁹ caſus. ¶ Sexto limita, vbicũ-
10 que † ageret̃ etiã ciuiliter in cã graui & valde tertio p̃iudiciali, quo caſu nõ eſt integer teſtis, nec facit ſemiplenã ꝓbationẽ, licèt faciat aliqñ indicium. Ita no. Bal. expreſsè in l. parẽtes. ĩ prin. C. de teſti. ꝓ quo facere põt, q̃a maxima cã ciuilis, id eſt, multorũ bono-
b rũ, æq̃parat̃ criminali, ᵇ vt ꝑ gl. & Bal. ĩ l. aduocati. C. de aduoca. diuerſ. iudi. & gl. auth. ſi dicat̃. C. de teſti. & ꝑ do. Abb. in c. 1. in 1. notabili, quod metus cã. & Ana. in c. cũ oporteat. de accuſ. facit c. 1. de reſti. ſpo. in 6. & quod ꝑ ipsũ no. Ab. in c. accedẽs. 2. in 3. col. vt lite nõ ↄteſt. Itẽ Sal. in d. l. parẽtes. & latè do. Mari. ↄſi. 41. incip. q̃dã iuuenis. ¶ Modò ꝓ intelligẽtia p̃dictorũ eſt aduertẽdũ, q̃a ſunt aliq̃ caſus, ĩ q̃bus dictæ limitationes nõ ſemꝑ ꝓcedunt, & indubitanter frater eſt teſtis ido-
11 neus ꝓ fratre. ¶ Primus eſt, qñ † teſtis eſt adeò deuotę & ꝓbatæ vitæ, puta religioſus de obſeruãtia, vel alias etiã laicus religioſæ vitæ, vt de mẽdacio nõ ſit ſuſpectus, nã tũc ei credit̃, ſicut alij idoneo teſti. Ita decidit Inn. in c. cũ R. canonicus. in pe. col. de off. delega. Pro quo ẽt gl. formalis in ſumma. 2. q. 5. in fi. Et ꝓ hoc adduci pñt illa multa & noua dicta, q̃ accumulaui in c. ſup his, ad fi. de accuſa. ꝑ q̃ apparet, ꝙ ꝑꝑ ſummã bonitatẽ viri recedit̃ à diſpoſitione iuris cõis, & vltra illa vide quod ſcribit Bal. in c. p̃terea. de teſti. cog. & in c. fi. ĩ pe. col. s̃. de ↄfeſ. & in rub. C. de fide inſtru. in antepe. col. & in l. vnica, verſi. itẽ eſto. de ꝓba. vbi dicit, ꝙ qñ cã eſt maximæ importãtiæ, ſanctitas viri nihil operat̃ in p̃iudiciũ alteri⁹.
12 ¶ Secundus caſus eſt, qñ † frater eſſet teſtis inſtrumẽtarius etiã ꝓ facto fratris, q̃a eſt idoneus indubitãter, ſm Bal. in l. parẽtes. C. de teſti. quẽ allegat Ioann. de Ana. in d. c. cũ oporteat. licèt in libro meo Bal. nõ dicat, ſed idẽ dicit Imo. in c. literis. de trãſact. dicẽs, quod ſi frater, vel alius ↄſãguineus eſt deſcriptus, in inſtrumẽto ad ſolẽnizãdũ & adminiculãdũ inſtrumẽtũ, eius tacita vox facit fidẽ, de quo tñ dic, vt ibi latius ꝑ eũ. & eſſet diſtinguẽdũ de inhabilitate prout. j. verſi. quartus caſus. ¶ Ter-
13 tius caſus eſt, qñ † teſtis eſſet pariter ↄiunctus vtrique
* parti, * putà, ſi frater teſtificaret̃ in cã vertẽte ĩter duos fratres ſuos, q̃a par cã affectionis ſuſpicionẽ tollit, l. nõ ſolũ ff. de ritu nupt. Ita Bar. in d. l. q̃ teſtamẽto. & ſequit̃ Maria. in d. c. cũ oporteat. dicẽs, ſe ita ↄſuluiſſe, ſed eſt gl. in terminis, licèt ipſe nõ dicat, in c. ↄſanguinei. 3. q. 5. ¶ Quartus caſus eſt, quã-
14 do † nõ opponit̃ ꝑ partẽ ↄtra fratrem ꝓductũ in teſtẽ, q̃a tũc valebit teſtimoniũ fratris & cuiuſcunq; q̃ alias ꝑꝑ affectionẽ poſſet repelli, ſm Bal. eleganter in l. ſi q̃s teſti. in vlt. col. C. de teſti. vbi ita dicit de omnibus exceptionib. fauore partis introductis, ſecus dicit de introductis odio teſtis, vt excõmunicationis, vel bãni. Dicit tñ, quòd aduocati proteſtant̃ in principio ſaluas fore exceptiones ↄtra ꝑſonas & dicta teſtiũ, q̃a ꝑ talẽ proteſtationẽ reſeruatur ius opponẽdi, ne excludat̃ tacitus ↄſenſus, ar. l. ſi filius. ff. ad Mace. q̃ ꝓcedũt in teſtib. ꝓductis ↄtra p̃ſentes, ſed qñ ↄtra abſentes, nõ eſt neceſſaria ꝓteſtatio, q̃a abſens nõ intelligit̃ cõſentire, vt ibi ꝑ eũ.
15 ¶ Quintus caſus eſt, qñ† frater ꝓducit̃ ad defenſionem fratris etiã in cauſa criminali, ſm Bal. valde ſolennitur in d. l. parẽtes. ĩ prin. vbi dicit, quod ſi dictũ fratris ꝓdeſt fratri, & nemini nocet, vt cũ purgat fratrẽ de hæreſi, tenet eius teſtimoniũ. Ita dicit eſſe tex. notabilẽ hic. ꝑ quẽ infert, ꝙ frater põt inducere fratrẽ cõtra fiſcũ ad ꝓbandũ, quod fecit homicidiũ ad ſui defenſã. Nec ꝑ hoc dr̃ nocere fiſco, q̃ tractat de pœnali & odioſo lucro cũ alterius iactura, ar. eius. quod no. in l. ſi q̃s vxori. §. fi. ff. de fur. vbi dr̃, ꝙ in intereſſe nõ habet̃ ratio lucri, quod ꝑciperet̃ cũ alterius iniuria, vt ibi eſt gl. quæ nõ eſt alibi, ſm ipſum, cũ quo etiã cõcordat Sal. in d. l. parẽtes. & eſt dictũ aureũ, ſed forte nõ ꝓcederet, vbi in cauſa criminali eſſet accuſator, q̃a tunc nedũ ageret vt ad p̃iudiciũ fiſci, ſed ẽt partis, & eſt p̃iudiciũ maximum. ¶ Vltimò, an
c † frater inuitus, ᶜ vel volens admittat̃
16 cõtra fratrẽ? dic vt hic per Ab. qui bene loquit̃, & de hoc etiã per Bar. in l. lege Iulia. & in l. legib. ff. de teſti. & latè ꝑ quẽdã Albericum Moder. in tractatu de teſte, in 22. charta, ver. nunc
17 videndũ eſt principaliter. ¶ In † ea. gl. ibi, in magnis criminib. putà, qñ veniret imponẽda pœna capitalis, aut mortis, vel deportationis, l. ſi magnũ. allegata in gl. & ſic ſecus videret̃, ſi pœna relegationis tñ, vel minor, eſſet imponenda, ſm Imo. hic, & addit. Abb. quod vbi frater inſidiaret̃ fratri nõ habet locũ d. l. ſi magnũ. Et adde, ꝙ id, quod dr̃ de fratre in d. l. ſi magnũ. vr̃ habere locũ in quocunque affine, ꝑ tex. ſing. in c. ſimiliter. 3. q. 5. & ibi expreſsè Archi. & Dom. & vide Bar. in l. minime. ff. de relig. & ſumpt. fun. Et quod ĩ hac gl. dr̃ de fratre, ꝓcedit etiã in ſocio, ſm Ang. in d. l. ſi magnũ. ꝑ l. verũ. in verbo, vim fraternitatis. ff. ꝓ ſocio. de quo ꝑ Sal. in d. l. ſi magnũ. ¶ In gl. parua in verbo, ↄfeſ-
18 ſus. No. bene, ſm Bal. hic, ex gl. ꝙ † ille q̃ agit pœnitentiam, præſumit̃ cõfiteri delictũ, ↄcor. l. locũ. §. ſi q̃s dolo. ff. de tab. exhiben. ſm ipſum, qui per hoc infert, ꝙ qui
19 ſtat ad ↄfinia, p̃ſumitur relegatus. ¶ Adde tñ, ꝙ † petẽs veniã nõ vr̃ ↄfiteri ſe deliquiſſe, ſed eſt ſignũ humanitatis, ſm gl. in verbo, poſtulauit. ĩ c. exhibita. đ homi. Et ad hæc faciunt notata per Bar. in l. dotem. ff. de ver. ob. & Card. in c. perpendimus. ad fin. infrà, de ſententia exc. in q. an petens ſe abſolui videat̃ fateri ſe excõicatũ? & dicit, quòd nõ, quia põt eſſe ꝙ petat ad cautelã. Et de hoc qñ priuatio præſupponat habitũ, vide gl. 2. in c. ſignificauit. de cenſi. quæ probat, ꝙ ſi quis iubetur relaxare præceptum, ex hoc probatur, illi fuiſſe paritum, & vide Pet. de Anch. ↄſi. 51. incip. Pro clariori deciſione. in vlt. col. vbi ponit, an liber bãni, vel ↄdẽnationis probet homicidiũ? & vide Bal. in l. fi. de ſnĩam paſſis, vbi ponit, an ꝑ inſtr̃m emancipationis probetur patriã poteſtatẽ pręceſſiſſet? & vide Bal. in l. moueor. C. de ſeruis expor. vbi dicit, ꝙ probãdo monachũ potuiſſe licentiã tranſeundi ad arctiorem vitam, probat̃ ꝙ fuerit monachus, & vide Bal. in l. ſecũda, ꝑ illũ tex. C. de iure aur. annul. vbi ponit, an ꝑ inſtr̃m legitimationis probetur quem fuiſſe illegitimũ. ¶ In gl. in verbo, graue. ibi, in vltimo articulo. De effectu ↄfeſſionis factæ in vltima voluntate tangit hic aliquid Imol. ſed ſatis dixi in c. ſi cautio. ver. tertia declaratio ſuprà, de fide inſtrumento. Et not. hãc gl. Bal. ꝙ non ſemper moriens præſumit̃ verũ dicere. Ad quod vide Bartol. & Ro. in l. ſi quis moriens. ff. ad Sylla.

a De crimine. *Ad quod adde, quæ per Bart. habentur in l. qui teſtamento. §. per cõtrarium. de teſta. mili. per text. in l. non ſolum. de ritu nupt. & Lanfran. in c. quoniam contra. uer. teſtes. de probat. & Floren. in l. idoneus. eodẽ. titul. & quod per Bald. in l. inſtrumẽta. C. de proba.*

b Criminali. *Adde Phi. in c. teſtimonium. ſupra, de teſt. c. ei qui. ibi in apoſtil. dixi.*

* Parti. *Adde ꝙ filius eſt idoneus teſtis inter patrem & matrem, quia paritas affectionis excludit omnẽ dolum & ſiniſtrã opinionem, ca. cum R. Canonicus de offi. deleg. glo. in c. poſtremo. de appel.*

c Inuitus. *Vide latè per Specul. in tit. de teſte. §. 1. ante uer. ſed nũquid frater.*

Saly. & alij in l. 1. C. ne liceat potent. Inn. in c. ex parte. de feu. Barb. in c. cauſam quæ. de of. deleg. & Bal. in l. 1. ff ubi pupi. edu. deb.

Universidad de Deusto
Biblioteca

20 vbi ponunt, ꝙ † si assessor moriēs dixit, se tulisse sniam p pecuniā, tale dictū nō nocet victori, p tex. in l. j. §. si qs filiū. ff. de Carb. edicto. & in c. sicut. de testi. Adde etiam Bal. in auth. si dicaī. C. de testibus. vbi dicit, ꝙ si testis dicit in articulo mortis, se falsum dixisse, hoc nō nocet parti. Allegat Bar. vbi. s. Adde ēt Pe. de Anc. in c. fi. j. de succes. ab intest. vbi dicit, ꝙ si moriēs dicat se mori culpa medici, nō iuuat percussorē, si aliter hoc non appareat. Adde etiā gl. & Ang. in l. 2. C. de calum. vbi nō statur dicto moriētis, *q dicit, talis me

* Morientis. *Add de Ange. in l. si qs in graui. §. si quis moriēs. ad Syl. Ale. in con. 14. inci. ponderatis col. 1. uol. 3. Aug. in ad ditio. ad Angel. in trac. male. in uer. qui iudex. uersi. tu autem in hac materia. nu. 12. Alexā. consi. 24 volu. 2. Bal. & Iason. in l. 2. col fin. C. com. de lega. Aucto. in cap. 5. ad fin. supra eo. Cap. consi. 2. nn me. 16. ver. preterea hæc etiam. & nn. 17. vbi ponit.* a *quid si moriēs ex culpa passet aliquem quem prius inculpauerat.*

Habuit. *Adde Spe. in tit. de ad uo. §. 1. versi. item quod postulat.*

percussit, licèt hæres illū accusans pp hoc excuset à calumnia. Adde ēt Bal. in l. j. in vlt. col. ver. sed pone testator. C. cōmunia de leg. vbi ponit de testatore, q dicit remitto oēs iniurias inimicis meis, qa centeī ex hoc hēre pacē. Adde ēt Badl. in tit. de titu. de pace Cōstā. in verbo, vasalli. vbi dicit, qnō oīs moriens est Ioānes euāgelista, allegat l. verba. C. de testa. ¶ In gl. in verbo, fratrē, in fine. No. quod rōne ꝓsanguinitatis, vel affinitatis aliqd psumit, & ēt, ſm Bal hic, ꝙ dicta rōne psumit donatio. Alleg l. Procula. cū si. ff. de, pba. & refert Dy. dicēte, quod cessio actionū inter ꝓiunctas psonas valet sine expressione tituli, ꝙ inest titulus donationis. Alleg. Dy. in l. patrē. ff. de iis, q in frau. cre. & adde tex. in c. nō æstimemus. i4 q. 2. vbi dī, ꝙ nemo vnquā carnē suā odio habuit. a Ex quo infert Ang. in l. j. ff. de in ius voc. ꝙ statuta ꝓtra ꝓsanguineos clericorū indi rectè ꝓcipientia aliqd clericis, nō tenent. qa ne ꝓsanguinei grauentī, cleri ci efficiunt timidiores. Facit text. elegās in c. sciāt cūcti. de electio. i sexto. vbi ita punit offendēs cōsanguineos clerici ꝓp ipsū clericū, sicut offendēs clericū. Notat i cle. 1. in prin. in 13. no. de excess. ꝓla. & gl. in cle. 2. in verbo, quomodo libet. de sen. excom. & Bar. in l. j. in fi. ff. de his, q pœnæ nomine & Ang. ꝓsi. 98. incipiēte, visa narratione facti ꝓsilij. facit tex in l. 2. ff. de receptato. vbi excusaī ꝓiunctus receptās bannitū ꝓiunctū, & alleuiaī pœna, notat Do. post gl. in verbo, receptatoris. in c. felicis. de pœn. s in 6. in fi. principij. Facit, quod notat Bal. in l. i. ff. de ius voc. vbi dicit, ꝙ rōne ꝓiunctionis sanguinis psumit obedietia. Facit tex, in l. 1. §. largius. i verbo, honore sanguinis ff. de succes. edict. Facit, quod no. Bal. & Sal. in l. fi. C. de spōsa. & quod notat Bal. i l. 1. C. de indic. vid. tol. facit c. Petrus. de homi. & c. qa psulatus. 1. q. 4. & l. Aureli⁹. §. Titius te-

21 sta. ff. de liber. leg. ¶ In gl. i verbo, vehemētē. ibi, sed nō vt ꝺdenet. Sifficit tn susꝑicio ad indicēdā purgationē ēt sine infamia, ſm Inno. in c. ex parte. in fi. de off. ord. & gl. in c. quāto. s. eo. & do. Ant. in c. tua. p illū tex. de cohab. cle. & Arch. in §. fi. 7. q. 2. & Inn. in c. pe. sup verbo, incestus. j. de purg. Cano. & Inno. & Ana. in c. sicut. de symonia. & Arch. latè i c. omnibus. 3. q. 5. ꝙ tex. in c. solicitudines. in verbo, vehemētē susꝑicionē. de pur. Cano. Et ēt Ana. post Car. in c. ex cōmunicamus. §. adijcimus. de hæret. vbi dicūt p illū tex. sing. ex hoc, ꝙ quis discedat à cōi ꝓuersatione, ingrit ꝓtra ipsum, tāquā ꝓ-

22 tra hæreticū, ēt nō ꝓcedente in infamia. ¶ Et adde, ꝙ † susꝑicio de hæresi oriri pōt etiā ex leuibus signis, sed illa signa debēt plenè ꝓbari, ſm Innocen. in dict. c. sicut. de simonia. & Io. de And. in c. vt officiū §. i. de hæret. in 6. Et ꝙ ex sola susꝑicione nō possit ꝺdemnari, facit cap. ex cōmunicamus. 1. §. fi. in verbo, certis indicijs. infra, de hære. Et istis adde omnino solenne ꝓsiliū Oldr. 210. quod incipit, regularis habet traditio, vbi ponit, q dicaī violenta psumptio, ad hoc vt qs possit ꝺdemnari de hęresi, de quo ēt p Do. in c. vt officium in prin. & in ca. vt filij. de hære. in 6. vbi etiam dicit, ꝙ etiam ad susꝑicionē ꝓbandā sufficit leuis ꝓbatio, p l. 2. hic allegatā in gl. secus ad ꝺdemnandū, p hanc gl. De istis p Host. in Summa de hære. §. qualiter deprehēdaī. versi. sed quos vocas. cū seq. & adde tex. & Doct. i c cū ꝓtumacia. de hęr. in 6. vbi habeī de vna violēta psumptione in ꝓposito. ¶ In gl. fi. ibi, non dēt admitti. Et sic vult gl. ꝙ hoc casu nō pteī iuratoria cautio, & quod dictio Præter, stet excluſiuè, & illud ēt tenet Inn. Host. & Goff. Sed ꝓtrariū tenēt do. Car. do. Ant. & Ab. Nec obstat, ꝙ piurus non dēt admitti ad iurm, qa verū est ad iurm honoris, s admittī ad iurm oneris & grauaminis, quale erat istud, & idē gl. in c. paruuli. allegato in gl. & Abb. in c. intelleximus. in pe. col. de iudi. & ꝓbaī in c. cū in ecclesijs. de maio. & obe. Sed l mo. & fortè melius, tenet opin. gl. qa dictio Præter, excludit, qñ id, quod sequiī post eā, poterit icludi sub pcedēti oratione, vel dictione, secus qñ nō includebaī, vt p Legistas, maximè Bar. i l. i. in fi. ff. de pigno, actio. & ita erat. Itē facit c. clericos. allegatū in gl. vbi ēt agiī de iuramēto onerosō, & tn ꝓp timorē periurij nō pteī. Et ita hic, ſm eū, Nec obst. licèt nō dicat, qđ dī de iuramēto calumniæ, qa ꝓcedit in iurto inducto legis necessitate, vt latè p Gaī. Cal. & Modernos in c. 2. j. q. cler. vel vouētes. vbi semp vide, & p l mo. & alios ī d. c. cū i eccles. Et vltra hęc de dictiōe

b Præter, b vide plenè p Arch. ī c. Ebrō. 13. q. 2. & Ang. ī l. q bona. §. si qs. ff. de dāno infecto. & Bal. in auth. hoc amplius. C. de fideicō. & Bal. hic, & alios ī l. actione. C. de trāsact. & Pe. de Anc. in regula. peccati. in 5. col. de re. iu. in 6. & latè do. Car. ī cle. 1. ī. col. de sū. tri.

b Præter. *De qua dictione vide etiā Bal. in c. 1. §. sed & res. per quos si. inuest. & Old. omnino in consi. 49.*

Et copiosè p Alb. ꝺ Ro. ī suo Dictionario, ī verb. Præter.

CAPITVLVM XV.

Vm in iuuentute. ¶ Non psumit icō tinens in senectute, q in iuuentute ꝓtinuit. H.D. & nihil habet, sed insistunt Doct. in Moralibus, de q bus p eos. Vnū tene mēti, ꝓpter quod omnes Doctores notant istū tex. videlicet ꝙ propter infamiā ortā à maleuolis, licèt nō debeat cō mitti solēnis inquisitio, c. qualiter, el 2. & c. inq sitionis. in fin. de accus. tn occulta indagatio cōmitti pōt. ¶ Itē p istū tex. in verbo, detulisset. No. Bal. hic, ꝙ denunciatio criminū pōt fieri & prosequi p nunciū, nec est speciale in rege, sed cōmune, ſm ipsum, qui ex hoc infert, ꝙ syndici infirmi tenenī denunciare maleficia per ꝓcuratorē, quod dicit menti tenendum. ¶ Item p istum tex. cum gl. fi. infert Bal. hic, ꝙ literis executoris asserentis se feciſſe aliqud creditur, ad quod etiam allegat Arch. in c. Cathanienſis. 61. dist. & ita etiam ibi Dom.

SVMMARIVM.

1 *Imperator non tenetur probare omnia contenta in rescripto, licèt expressa videantur in forma conditionis.*
2 *Idoneitas est duplex, intrinseca, & extrinseca.*
3 *Impetrator narrans in impetratione beneficij, ꝙ reditus nō excedunt certam summam, si mentitur, an gratia sit nulla.*
4 *Impetrator an teneatur exprimere verū valorē beneficij. Et ponit pro regula, ꝙ qs teneatur exprimere valorē nō tantū beneficij impetrādi, sed etiā obtentorū. Limita, vt nu. 5. 6. 7. 8. 9. 10.*
11 *Bonus quilibet præsumitur, nisi contrarium probetur. Hæc est regula, quæ fallit vt nu. 12. 13. 14. 15.*
16 *Executor datus ad beneficia, pōt assumere partes iudicis, si vult, citando quorum interest, vel iudicialiter inquirendo de idoneitate impetrantis. & nu. 17. 18. 19. 20. 21. (vult.*
22 *Executor datus ad bñficia, nō tenetur assumere ptes iudicis, si nō*
23 *Hæc conclusio fallit, nisi in literis esset clausula, Vocatis vocādis, quia tunc tenetur citare & procedere iudicialiter.*
24 *Item nisi vellet dare possessionem, quam alius tenet.*
25 *Item, nisi executor sit datus cum clausula, quæ venit purificāda ex facto tertij, de cuius præiudicio agitur.*
26 *Quartam & quintam fallentiam, vide nu. 26. et 27. Item aliā, eamq; vltimam, num. 28.*

Executor

29 *Executor ad beneficia, licèt non purificet conditionem sonantem in monitionem, instructionem vt si est idoneus, tenet tamen collatio ab ipso facta.*
30 *Collatio si fiat sciēter idigno, est ipso iure nulla. Ad hoc adde. n. 31.*
32 *Papa si cōmittit vices suas simpliciter alteri, an videatur id facere supererogatiuè & cum plenitudine potestatis.*
33 *Clausula literarū vbi non sonat in monitionem, seu instructionē, sed in conditionem, puta, si est doctor, vel natus de tali vico, nun quam tenet collatio, nisi prius purificetur dicta conditio.*
34 *Executor datus ad beneficia i casu, in quo assumit partes iudicis, dēt procedere iudicialiter secundū formā cle. sæpe. de ver. sign.*
35 *Executor quotuplex sit.*
36 *Executor quando examinationem facit, an teneatur citare aliquem, qui velit opponere, quòd prouisus non sit idoneus.*
37 *Executor an possit exequi, ante quàm literæ sint sibi præsentatæ, vt teneat executio.*
38 *Papa concessit beneficiū et dedit executores, ꝓpter absentiā executorū iste iuit ad ordinarium, vt exequeretur, vtrùm possit?*
39 *Executor si ꝓcessit vigore literarū surreptitiarū, ꝓcessus ē nullus.*
40 *Executor si processit nulliter, adeo quòd gesta ab eo non tenēt, vtrum collatio redeat ad Papam, vel ad ordinarium.*

CAPITVLVM XVI.

Vdum. ¶ Is, pro quo beneficiando scribitur cum clausula, Si idoneus* fuerit, nō tenet pbare se idoneū, cū idone⁹ psumaī. H.D. ¶ In tex. ibi, schola-

* ptū, si impetrans, q dicit se esse scholarē, *nō esset, quia faciliùs obtinet gratia hac qualitate expressa, vt p Inn. in c. cùm in cūctis. in gl. incip. ēt autē

* Si idoneus. *Ad de quòd ista clausula importat potius modum quā conditionem, not. in clement. 1. de offi. deleg. vbi not. an super idoneitate sit cognoscendū, Bald. in l. neque. colum. vlti. versicul. item dico si scribitur. C. de probat. nec requiritur citatio in tali cognitione. vt ibi Bald. versicul. sed nunquid in ista. & Card. in dicta clement. 1. q. 13.*

sciētia. de electio. Et omne id, quo nō existente vero, nō ita faciliter gratia ꝙ cedit, vitiat rescriptū, si nō est verum, c. postulasti. & ibi Host. & oēs, de rescri. & de hoc p Spe. & Io. And. in titul. de rescript. ꝓsenta. §. rōne autē impetrātis. ver. s vbi scribit, ꝙ scholari. & subdit hic Card. ꝙ nō sufficit, ꝙ dicat quē esse scholarē, nisi sit clericus, p c. ex literis. de trāsact. Vbi autē nondum est clericⁿ, ponit clausula, Cupiēs militiæ clericali ascribi, & tūc bene valet, ſm ipsum, & per hoc credo nō esse verū qđ scribit do. Ant in c. literæ. de dilatio. vbi allegādo eertam decisionem

1 * Scholarem. *Ad de not. stat statutum quòd consultori debeat dari tantum salarium si est doctor secus si non est doctor, modo causa fuit commissa vni scholari, interim factus est doctor, Quæritur an habebit tantum salarium quantum doctor, & Bartol in l. ꝓcipimus. C. de appel. tenet quòd sic. in §. fin. ratio, quia statutum nō determinat tem-*

Rotæ, quā nō reperio, * dicit, ꝙ si impetrat, & nō sit verum, non vitiatur gratia, quasi sit superfluè narratū. qa ꝓfectò illud est tale, quo non existētē vero nō ita facilè Papa cōcessisset. ar. not. in c. dilectus. de iure patro. ¶ In † tex. ibi, nulla necessitas. Not. & tenementi hoc dictum, quasi nouum, ſm Abb. ꝙ impetrator nō tenetur ꝓbare & verificare oīa cōtenta in rescripto, etiāsi videantur expressa in forma cōditionis, si ꝓ illis habet fundatā intentionē iuris psumptione, sed onus probādi cōtrariū incumbit negāti, vt hic sing. ꝓbaī, & sic limita no. p Io. And. in c. i. de litis cōtest. in 6. ¶ In text. ibi, psumaī idoneus. Not. ꝙ etiam ad beneficiū q libet psumit idoneus, nisi ꝓtrariū ꝓbet, & intellige, dū modo sit clericus, p ea, q dixi s. qa clericatus & alia extrinseca nō psumunt, vt statim dicet, sed respectu bonitatis intrinsecæ, ꝙ quolibet psumit, ēt ꝙ sit laicus.

2 ¶ Est † autē multiplex idoneitas, nedū intrinseca, vt castitas, sobrietas, &c. sed ēt extrinseca, vt scientia literarū, cantus, & similia, & hoc non psumit, vt p gl. ord. in c. si fortè. in verbo, sciētiæ. de elect. in 6. Quapropter restringit decretalis ista, vt intelligaī solùm de idoneitate intrinseca: si aūt disputaī de extrinseca, & sit tertius q opponat, ipse habebit ꝓbare, vt in c. 1. & i c. vt circa. de elect. i 6. qa excipiēdo efficit actor, l. j. ff. de excep. Sed si nemo se opponit, superior ingrit, vt hic elegāter p do. Ab. resistentē do. Ant. quo ad iterp tationē huius idoneitatis. Sed non taceo, quod mihi occurrit, vc3 ꝙ imo iste tex. possit ēt itelligi de idonei tate extrinseca, nō dico de omni s de ea, q regrit ad beneficiū, qa cùm scribit p clerico, iā psupponit qualitas cle-

* ricatus, q est extrinseca, & idoneus ad clericatum, præsumitur idoneus ad beneficiū, nisi aliud ꝓbet, c. accepim⁹. de ætat. & qual. Bene fateor, ꝙ p solā impetrationē, in qua appellaī clericus, nō ꝓbabit i omni mā se clericū. vt p Io. And. ī regula, cui licet. ī Mercuria-

3 lib, sed quātū ad factū, sup quo impe-* traī psumit clericus, p singulare dictū do. Ant. in c. illud. s. eo. dū rndet ad l. optimā. C. de ꝓtrah. stip. Et i hoc potēris cogitare. Et de ista psumptione bonitatis adhuc dicet sup gl. fin. Et p hoc examinātur hic do. Car. & do. Abb. vtile dubiū, videlicet † vtrū narrās in impetratione beneficij, ꝙ reditus beneficij nō excedūt certā summā, si in hoc mētit, vtrùm gratia sit nulla? & vī, ꝙ nō, qa falsa cā nō vitiat, cùm de corpore stat, vt p Bar. in l. demōstratio. §. i. ff. de ꝺdi. & demon. & Bal. in l. i. C. de falsa cā adiecta legato. Nec obst. c. cui de non. de ꝓben. i 6. qa loquit in generali impetratiōe ad beneficiū, qa tūc incertitudo summæ bene vitiat, sec⁹ in speciali, qñ specialiter ꝓstat de corpore. Cōtrariū tenent ꝓdicti, quia cā habet vim ꝺditionis ī gratijs apostolicis, cū subintelligaī clausula, si est ita, * vel, si ꝓces, * c. 2. de rescript. Sed causa adiecta ī vim ꝺditionis, si est falsa, vitiat, d. l. demōstratio. §. i. & c. qa circa. ſm intellectū do. Car. de ꝓsan. & affin. & dixi in c. quod sup his. a s. de fid. ſtr. Et subdit Car. hic, ꝙ onus ꝓbandi incūbit dicēti, nō plus valere. Nec obst. l. cū de l. Falcidia. ff. de ꝓba. vbi si dico patrimoniū nō valere nisi tātum, eo ipso, ꝓbo, quia, ꝓbo non probari ꝓtrariū, quia, ſm ipsum, est propter psumptionem iuris, nihil enim præsumit soluēdo, nisi ꝓbet, sed hæc psumptio cessat in beneficijs, in q bus psumitur in beneficio esse aliqd, p supiùs dicta, & expresse, ꝓbat in c. vt q sque. de vita & ho. cle. Sublata ergo psumptione remanet regula iuris, ꝙ impetrans ꝓbet, qđ asseruit, qa est cā suę assertiōis, & dicit do. Car. sic ī vtroq; pūcto psuluisse Gaspar. Cal. & Io. d Fā. & allegat ēt notata p Io. An. ī c. i. de lit. ꝓtest. i 6. & ī regula, ifamib⁹. de rer. iu. i 6. & seipsū ī c. cū nobis olim. de elec. & ita di

a cit tenere Rot licèt nō dicat vbi, & ita a c. quod super his. *Et ibidem vide, q dixi ī apostil.*

refert se psuluisse Florentię in cā multùm ardua, & sequit hic Abb. * Adde

* Sequitur hic Ab. *Adde quod Abb. super hoc. c. in nu. 8. vers. sed hoc nō obstāte,*

Universidad de Deusto Biblioteca

gl. quintã post. princ. ibi, sicut nec habet. in cle. 1. de p̃b. ꝑ quã dicit ibi Car. in 1. col. no. ꝙ qs nõ tenet facere mentionẽ de valore beneficii, qđ ĩpetrat, sed dicit, quòd hodie de stilo curiæ oportet exprimere verũ valorẽ, & adde Ro. in antiqs, decisi. 276. *incip. itẽ no. ꝙ vbi Papa ꝯfert. vbi etiã dicit, ꝙ excessus valoris expressi vitiat gratiã, & adde Rot. in eisdẽ decis. 336. *inci. itẽ not. ſm opi. vbi dicit ꝙ etiã si sit verũ de iure ꝙ non teneatur quis exprimere valorem, tamen si exprimit falsum, gratia vitiatur. Et adde Rot. in formis, decis. 292. * inci. sed impetrãs. vbi dicit, ꝙ nedum valor certi beneficij impetrãdi, sed etiã obtinendi debet ꝑ impetrantẽ exprimi ſm cõmunẽ æstimationẽ, cùm sit pars gratiæ, ꝑ regulã Vrbani 6. & sequit hic do. Ab. Car. consi. 31. quod incipit, millesimo 382. die 10. mensis Iulij. vbi ponit eadem, quæ hic, & est ꝯsiliũ factũ Florẽtiæ, de quo suprà. & ista repetunt in lo-
5 cis statim allegãdis. ¶ Sed † vltra oẽs alios debetis primò limitare ista, nisi Papa ꝯferat beneficiũ motu ꝓprio, qa expressio falsi valoris non nocet, ſm Rot. in formis, decisi. 291. p̃allegata, & est regula cãcellariæ 61. q̃ incip. Itẽ voluit ꝙ in gratijs. vbi etiã dicit illud, quod est dictũ de beneficijs obtentis. Et hanc limitationẽ plenè ponit Pet. de An. cõsi. 137.* incip. natura & efficacia. Est verũ, ꝙ olim erat regula in ꝯtrariũ ẽt ĩ gratijs factis motu ꝓprio, & illã antiquã regulã latè cõmentat Pet. de Anchar. cõsi. 396. *incip. Pro clariori, sed nõ expedit hodie ꝑ p̃di-
6 cta. ¶ Secundò † limita, nisi de valore fieret mẽtio ꝑ verbũ, Vt asserit, * qa tũc sufficit ꝓbare, ꝙ sic asserat, nec noceret, si ex aduerso ꝓbaret, non sic esse, dummodo appareat, ꝙ sic asserat, licèt alijs casibus, qñ dicit, Vt asseris, oporteat ꝓbare ita esse, ſm Rotam in antiquis, latè decis. 596. * incip. Papa ꝯfert, & idẽ tenet do. Ab. hic nihil allegans. Est verũ, ꝙ Card. aliter sentit cõsi. 69. incip. vacante quadã eccl. in fi. & hic. Sed eius opinio posset ꝓcedere, qñ priora verba nõ essent cõcepta in ꝑsonã impetrantis, vt qa nõ est dictũ, ꝓ parte talis fuerit narratũ tale beneficiũ vacasse, cuius valor, vt asserit, &c. Sed simpliciter verba rescripti loquunt vniformiter, & dr, Vt asserit, qa intelligit, s. ab impetrante, & ideo ꝓbet ipse, q asseruit. sed in primo casu, vbi verba ꝯcipiunt ꝑ ipsum impetrãtẽ, sufficit alios ita asseruisse, qa nõ cõprehendit ꝑsona loquens, q̃ dixit, Vt asserit, vt hic ꝑ do. Abb. Et de verbo, Vt asseris, vide ẽt Bal. in c. studuisti. de
7 off. leg. ¶ Tertiò limita, nisi † valor falsus esset expressus à Cardinali impetrãte, qa nõ ligat dicta regula cãcellariæ, ſm Pe. de Anc. latissimè dicto ꝯsi. 296 qa sicut nõ ligat Papã, ita nec Cardinales, cùm sint pars corporis. Et adducit multa generalia ad ꝓbandũ, ꝙ excellentia taliũ dominorũ requirat spẽalẽ mentionẽ. Sed aduerte, qa ipse loquit de regula Vrbani, quæ ĩhabilitat gratias cõcessas motu ꝓprio, si falsus valor exprimebat. Ideo cũ in hoc sit odiosa, & gratia, de qua loquit do. Pet. esset motu ꝓprio, trãsire põt illa opin. Sed ꝙ alias non includerentur Cardinales, * nõ affirmarem, per ea quæ dixi in c. quod super his. ver. ꝙ autem dispositio. de fide instru. ¶ Quar-
8 tò limita, nisi † ex diuersis clausulis gratiæ manifestæ colligeret, ꝙ ẽtsi beneficiũ fuisset multo maioris valoris, omnino Papa ꝯtulisset, putà, si dicat se intẽdere ad remunerãdos magnos* labores toleratos ꝓ ecclesia ab impetrãte, ꝑ qbus ad maiora dicat obligatã sibi sedẽ Apostolicã, & ꝙ ꝓ similibus oneribus sibi incumbẽtibus nitit Papa ꝓuidere, quantũ potest. & c. quia tunc cognoscit, ꝙ etiam pinguius beneficiũ omnino daret, Ita decidit Pe. de An. dicto ꝯsi. 216. * inci. Pro clario-
9 ri. ¶ Et † hoc inducit me ad cogitandũ sup vno non tacto, videlicet, qd si beneficiũ minus valeret, quã sit expssũ, sumꝯoẽs enim p̃dicti loquunt, quãdo* plus valet, & videt, ꝙ gratia teneat, ex quo omnino Papa erat ꝯcessurus, & maximè, qa do. Abb. hic ponderat solùm hoc, ꝙ si Papa sciuisset de maiori valore, nõ ita ꝯcessisset. Et ad c. cui de nõ. respõsum est. s. Sed in ꝯtrariũ fortiter facit decisio Rotę ĩ antiqs, 441. * incip. Papę supplicat. vbi dr, ꝙ si ad petitionẽ impetrantis ꝯcedit beneficiũ quod ipse dixit esse curatũ, & nõ erat, nõ tenet gratia, ꝑ dictũ c. cui de non. Ad idẽ vr glo. in terminis in c. quamuis. in verbo, vsque de p̃ben in 6. quæ* dicit, ꝙ si mandat ꝓuideri de beneficio certi valoris, non põt ꝓuideri de minori. Et illã, quo ad hoc, sequuntur Doct. ibi, & Car. latè in cle. 1. in 7. q. de concess. p̃ben. Et si teneamus istã partẽ, ista limitatio non ꝓcedet. Et aliter nũc nõ expedio, qa nõ habui satis de
10 tẽpore. ¶ Quinto limita, nisi † Papa ꝯferet beneficiũ dicẽdo, cuius fruct⁹ valorẽ nõ excedunt ſm taxationẽ decimæ, qa tunc inspicit taxa beneficij, & ita veniret in gratia, posito ꝙ beneficiũ plus valeret ſm valorẽ cõmunẽ. * Ita decidit Ro. in antiqs, decisi. 277.* inci. vbi Papa. Et de ista taxatione decimæ vide gl. in cle. si beneficium, in verbo, taxationẽ. de decimis. Et ista nota, qa difficilè ĩuenies alibi reducta. ¶ In gl. 1. in fi. Conclude, secundũ Io. And. do. Abb. & Imo. ꝙ si apparet status ecclesiæ p̃cedens, & sic quòd soliti sint in ecclesia tot sustẽtari, si impe* trans impetrat intra numerũ ꝯsuetũ, & petit intra illũ se recipi, dẽt audiri, nisi opponat facultates nõ sufficere, & ꝓbetur ꝑ opponẽtẽ. Si autem vltra numerum consuetum petit se recipi, dicẽs facultates ecclesiæ sufficere, tũc ipse debet ꝓbare, qa enim ꝓpter præcedẽtẽ statũ surgit p̃sumptio ꝯtra ipsũ, ideo grauatur onere probandi. Facit qđ habetur in c. ex parte in fi. de ꝯcess.

allegat Rot. decis. 272. & non dicit ĩ quibus, sed dic ꝙ tam in nou. quam in antiq. nihil de hoc sub hoc num. sed tu dic, ꝙ sunt in antiq. titul. de rescript. decisi. 37. incip. nota quòd quis non tenetur. decisio. 47. in c. no. secundum opinionem aliquorum. decis. 75. inci. Dominus Vrbanus. & vi. Aegi. decis. 683. inci. si impetrans in forma pauperum in fine. & vide Aucto. in c. ad aures col. 4. num. 19. vers. & contra ipsum de rescript. & ibi nu. 24. vers. secundus casus. et in c. super literis eo. tit. col. 6. versicul. secunda regula.

* 376. *Adde quòd in lib. meo est decisio 277. alias 42. titul. de rescript. inci. Nota quod vbi.*

* 336. *Adde quod est decis. 47. tit. de rescr. incip. nota secundũ opinionem.*

* 292. *Adde quod est decisio. 20. incip. licèt impetrans. ti. de conces. præben. in nou. in fi. versi. Dominus tamen Vrbanus.*

* 137. *Adde quòd est consi. 138. inci. de natura.*

* 396. *Adde quod in allegato, consi. nihil de hoc, sed debet allegari forte consil. 398. incip. Præmitto pro clariori.*

* Vt asseritur. *Adde Aucto. in c. ad aures colu. 6. versi. 7. conclu. de rescri. & in c. iurauit in princ. de proba. cum iis quæ ibi adnotaui.*

* 596. *Adde quod in hac nihil. sed est decis. 6. de præben. Bisign. & adde 60. de rescr. in ant. incip. Nota quod vbi & 77. in eisdem incip. nota quòd si ponatur, cum ibi no. & adde eund. in consi. 395. incip. pro clariori, & nota, quod Aucto. hic voluit allegare hoc consilium tam in hoc loco, quàm infrà dum dicit, secundum Pet. de Ancha. cons. 296. vult enim dicere. 295. vbi Anchar. dicit num. 6. relata ab Auctore hic. & hæc nota quid important.*

Cardinales. *Adde ad hoc Aucto. in c. causam il 2. col. 4. de testi. & in c. in cos. in fin. de hæret. Barba. consil 23. incip scripsit propheta col. 5. vol. 1. & in c. in nostra. col. de rescrip. Oldra. cõsil. 221. 293. & 321.*

216. *Adde quòd est consil. 245. nume. 3. & nu. 7. de quo suprà, et nescio quomodo impressores Basilienses ita allucinati sint, allegando vnum consilium in vno loco sub diuersis numeris, sed nõ omnia possumus omnes.*

441. *Adde quod allegatio est corrupta, nam vult esse. 562. alias. 73. incip. Papa supplicat de rescript. in antiq. oui adde regul. cancel. 63. incip. item voluit quod super beneficijs & Rot. in nou. de conces. prabend. 20. incip. licèt impetrans. cum ibi per me nota. & in antiq. eod. titul. 49. incip. nota in diœcesi. col. 1. & Aucto. in c. super literis. de rescrip. col. 2. nu. 4.*

277. *Adde quòd est allegatio corrupta, nam nihil de hoc in ipsa sed vi. decis. 10. inicip. Vrbanus Papa in princ. sub titul. de conces. prabend. in antiq. vbi habes ea quæ Auctor ponit hic, & 6. Aucto. in c. eam te. col. pen. num. 68. versi. falit quinto. de rescrip.*

præ-

præben. & in l. ex ꝑsona. allegata in gl. Si aũt prçcedens status ecclesiæ nõ apparet, tũc intra numerũ duorũ p̃sumendũ est ꝓ impetrãte, cùm ecclesia nõ dẽat fundari, nisi cũ dote, q̃ ad minus sufficit duobus, c. vt quisq;. de vita & honest. cleri. & c. nemo. de ꝯsecra. dist. 1. & c. ꝓposuit. de filijs p̃sbyt. Si verò impetret vltra dictũ numerũ, dẽt ĩpetrãs ꝓbare facultates ecclesiæ sufficere, quod intelligit verũ do. Ant. in ecclesia nõ collegiata, sed si esset collegiata, cùm saltẽ debuerint esse ibi tres à principio, qa pauciores nõ ꝯstituũt collegium, l. Neratius. de verb. sig. c. 1. cũ mã, de elec. si impetret ĩtra numerũ triũ dicẽs, facultates nõ sufficere, dẽt id ꝓbare. Sed vbi vltrà qs peteret se recipi, dẽt ꝓbare facultates sufficere. arg. l. ex ꝑsona. allegata ĩ gl. ¶ Ex qbus colligit do. Ab. hic, ꝙ nõ solùm rector ecclesiæ debet habere clericũ, sed põt cõpelli, vt ipsum habeat intitulatũ in ecclesia sua, & sic Papa hic cõpellit. Ita putat de episcopo, ar. c. extirpãdę. & quod ipse notat ibi, de p̃ben. Si aũt ĩtelligit de ecclesia collegiata, vt sonat tex. ibi, in clericũ & in fratrẽ, tũc colligit, ꝙ p̃latus ecclesiæ nõ tenet aliquẽ recipere ĩ canonicũ, vel in fratrẽ, si facultates nõ sufficiũt. Et istis adde, ꝙ vbi rector nõ hẽret facultates ꝓ se & socio, excusabit nõ tenẽdo seruitorẽ. ſm gl. notabilẽ ĩ cle. ne ĩ agro. §. ad hæc. ĩ verbo, seruitutis, de statu mo. quã sic intelligit do. Abb. hic, lʒ repugnet p̃dictis. Et ista no. ad mãm d. c. vt qsque. ¶ In gl. in verbo, idoneus. in prin. Not. ex
11 tex. et gl. regulariter, ꝙ † quilibet p̃sumit bonus, a & ꝯcordãtiæ sunt in gl. & tõ j. ĩ 4. fallẽ. & amplia, vt ꝑ Inn. ĩ c. dudũ. el 2. ĩ 2. & pe. col. de elect. vbi dixit, ꝙ si ꝓbat electũ esse venatorẽ, ĩterpretat, ꝙ cã licitæ recreationis hoc faciat. Et si ꝓbat irascibilis vel indignabilis naturæ, interpretat, ꝙ ex iusta cã hoc faciat, vt ibi ꝑ eũ, & ꝑ do. Ab. ibidẽ in antepe. col. Vñ dixit Pe. de Anc. ꝯsil. 253. incip. In q̃stione p̃sbyteri Caroli. ꝙ vbi est varietas inter testes, cæteris paribus, credit deponẽtib. de bonitate alicuius, qa habẽt p̃sumptionẽ iuris cõis ꝓ se, ꝑ istũ tex. Et pulchros modos interpretãdi ꝓbationes sonãtes ĩ delictũ, posui ĩ c. de his, ad fi. ver. quarta ꝯclusio. de accusa. vbi semp vide, & declara ex tex. cũ mã, & ĩ c. cùm dilectæ. de accus. vcʒ nisi ex cõi ĩ-
12 terpretatione aliqd sonnaret in delictũ. ¶ Fallit † primò d. regula, ſm quosdã, nisi agat de p̃iudicio tertij ex ista præsumptiõe bonitatis & allegat do. Ab. post Host. in c. cùm in iure. ĩ. 1. notb. de of. dele. vbi dixit, ꝙ licèt quilibet p̃sumat bonus, & sic nõ sit credẽdũ, ꝙ mentiat se delegatũ, tñ sibi nõ credit, nisi ostẽdat lr̃as delegationis vt ibi. Sed ista fallẽtia nõ ꝓbat ibi, qa qualitas bonitatis nõ erat sola, q̃ allegaret, sed potestas delegationis, q̃ est qualitas extrinseca. Vñ nõ p̃sumit, vt dictũ est. Et iõ vbi de sola bonitate fieret mẽtio ẽt ĩ p̃iudiciũ tertij, si ipse cã negaret, hẽret onus ꝓbãdi, nisi aliqua ꝯiectura aliud suaderet. Sic videmus iudicẽ recusari posse ꝑꝑ affinitatẽ, vel respectu alterius causæ, ꝑ quã dubitat de iniustitia, nec habet respectus ad p̃sumptã bonitatẽ. Facit gl. in ver. ab aliquo. in c. statutũ. §. q̃a verò. de rescript. in 6. & dicit beatus Thomas secũda secũdæ, q. 70. ar. 3. circa fi. ꝙ nõ facile p̃sumit ꝓ alicuius bonitate in dubio, qñ talis p̃sumptio vergit in p̃iudiciũ tertij, & faciũt notata ꝑ Ab. in c. 1. de cle. nõ resi. & dicit gl. fi. in c. si qs ꝑposte. 50. dist. ꝙ nõ semper credẽdũ est bono. ¶ Fallit secũdò,
13 nisi † p̃sumere istã qualitatẽ bonitatis esset in p̃iudiciũ illius, ꝓ quo p̃sumit, ſm gl. Bar. & Pau. de Cast. in l. q iurasse. §. si pater. ff. de iureiur. nã dicit ibi gl. ꝙ illa p̃sumptio, ꝙ qs nõ p̃sumat delinquere, l. merito. ff. ꝓ socio. nõ põt allegari cõtra aliquẽ, qñ sua interest, vt ipse p̃sumat deliquisse, sicut occurrit in casu illius legis. Nã si p̃sumeret nõ deierasse, esset fundata intẽtio aduersarij, ꝙ illud peculiũ fuisset postea augmentatũ post interpositũ iuramentũ, & qa inducta vt ꝓsint, nõ debent taliter operari vt habeant obesse, l. legata inutiliter. ff. de le. 1. Ideo est, ꝙ p̃sumptio legis meritò illo casu nõ põt allegari, & ad hoc quotidie allegat illã gl. quam soleo inducere cõtra Io. de Ana. in c. in ciuitate. de vsur. dũ dixit, fiendã positionẽ de bonitate, vt succurrat decepto citra dimidiã, ꝑꝑ glo. in l. semper in ꝯuentionibus. ff. de regul. iur. qa nõ tenet pars respondere, vt ꝑ glo. in d. l. q
14 iurasse. ¶ Fallit tertio, nisi † agat de vtilitate animæ, qa ẽt in casu dubio melius est p̃sumere delictũ, q̃ nõ delictũ, ſm Pet. de Anch. latè consi. 179. incip. Prima facie vr. vbi cõsuluit, aliqs in testamento cõfessus est se esse vel fuisse vsurariũ, vtrùm ista cõfessio referat ad totũ tẽpus præteritæ vitæ, vel ad quantũ, adeò ꝙ agi possit cõtra hæredẽ vt restituat? & cõcludit, ꝙ refert ad totũ tẽpus, cum agat de salute aĩarũ. Vñ cessat l. merito. ff. ꝓ socio. qa ibi timenda est culpa etiã, vbi culpa nõ est. c. ꝯsiliũ. de obser. ieiun. facit, quod no. Inno. in c. ad audiẽtiã. j. de homi. vbi dicit, ꝙ in foro animæ debet quis in dubio p̃sumere se irregularẽ, facit c. illud. de cle. excõmi. & gl. in c. ꝯsuluit. j. de regula. cũ simil. ¶ Fallit quar-
15 tò, & vltimò, nisi † ex actibus p̃cedentibus oriat ꝯiectura doli, qa illa p̃ponderat huic p̃sumptioni bonitatis, secũdũ Bal. in l. 1. ante fi. C. si qs omissa cau. testa. vbi dicit, ꝙ nõ p̃sumit dolus, qa naturali p̃sumptione quilibet p̃sumit esse bonus, & ex bonis & naturalibus principijs, & qualia sunt principia, talia p̃summunt esse principiata, sed natura est bona, ideo præsumit homo bonus, nisi offendisse ꝓbet, l. quoties. §. q dolo. ff. de ꝓb. Tñ interdũ p̃sumit dolus ex p̃cedẽtibus ꝯiecturis, vt ex doloso tractatu, l. apud Celsum. in princ. ff. de doli except. Idẽ ex actus qualitate, vt qa lucrat qs indebitè mutata sibi causa possessionis, vt ibi ꝑ eũ, quẽ ad hoc ꝓpositũ allegat Io. de Ana. in c. ad falsariorũ. de crimine falsi. ¶ Demũ ꝓ intellectu p̃dictorũ posset qs instare, ꝙ qlibet nõ
* p̃sumat bonus, *qa omnes sunt ꝓcliui ad malũ, c. omnis ætas. 12. q. 1. & c. ꝓcliuis. 20. q. 3. vbi imitatrix est natura vitiorum, ꝓ cuius solutione, licèt hic nõ tangat, vide Card. in ꝓœmio Cle. in 4. oppositione, vbi dicit, ꝙ imo stat p̃sumptio, de qua hic, cùm ab initio nõ sit homo malus, imo creat bon⁹, c. 1. de sum. trini. nec p̃sumit superĩduci alia qualitas, nisi ꝓbet, sed postquã ẽ superĩducta, semp p̃sumit inesse, nisi doceat sublata, & iõ licèt nã sit ꝓcliuis ad malũ, põt tñ se retrahere ex libero arbitrio, ad qđ suadet ꝑ iura p̃miãtia bonos, & puniẽtia malos ſm ipsũ Et ꝓ hoc, ꝙ vitia nõ insint nobis à natura, allegat beatũ Tho. in prima 2. q. 62. & Richar. in 4. dis. 33. ar. 2. in respõsione ad primum ar. & latissimè. do. Car. c. 1. de scruti. vbi latè ponit, vtrũ virtutes ĩsint nobis à natura. De quo ẽt ꝑ Thologos in locis ꝓximè allegatis, & aliqd ꝑ Car. ĩ c. cùm ĩ iure ꝑitus. de officio dele. & tenẽt Theologi opi. Philosophi ĩ 2. Ethicorũ, q dicit ꝙ virtutes secũdũ aptitudinẽ in sunt nobis à natura, nõ secundũ perfectionẽ, & hoc modo intelligit, quod scribit Seneca ad Lucillum, Nõ dat natura virtutẽ, ars est bonũ fieri, & quod scribit Aristotel. primo Ethicorũ, c. 4. boni, vel mali natura non sumus, Et ꝓ hoc, qa ex his, q̃ insunt à natura, nec laudamur, nec vituperamur, vt ibidẽ, sed ꝓpter virtutes laudamur, l. vt virtutũ. C. de statuis & imagi. & ꝓpter vitia reprehendimur, c. tantis. 81. dist. c. vbi ista. 74. distinct. Ergo nec virtutes, nec vitia insunt à natura, sed intellit vt est dictum, & ita plenè exponit quidã Gerardus de Odone sup secundo Ethicorũ. Et istis adde omnino do. Card. in clem. vnica, in secundo notabili, de concess. præbẽ. vbi arguit, ꝙ

a Bonus. *Adde ꝙ a vide plenè Iacob. d l. amodo. de inoffi. test. et Spec. ĩ tit. de test. §. 1. ver. sed qd si dicatur. & in ti. de probat. §. 1. ver sic. sequitur. & ad de gl. in l. cùm quidam. la 2. in verb. offenderit. in fine, ff. de leg. 3.*

* Bonus. *Adde ad hãc materiam, quãdo quis præsumatur malus vel bonus. Bart. in l. si cui. §. ijsdẽ. colu. 2 uersic. uenio ad secundam partem. ff. de accu. & in l. Cassius. ff. de sena. & in l. si prius. ĩ 3 & 5 opp. 3. par. ff. de no. oper. nunc. Bald. in l. fin. ff. de hær. instit. Alex. consilio 5. incip. in casu inquisitionis. col. 2. nu. 2. uol. 1. Rom. consil. 235. col. 2. Autho. in c. cum deputati. in princip. de iudici. Bald. consilio 79. col. 2. uersi. præsumitur. uol. 3. & uide Auth. in c. cum in iure. colum. 1. in prin. de off. deleg. vbi ponit quinque limitationes ad regul. quæ vult, quòd quilibet præsumatur bonus.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

de vita ꝓmouẽdi nõ expediat ingrere, ex quo qlibet ꝓsumit vitæ laudabilis, vt hic, sed ñdet post Lau. ꝙ vbi agit de aliquo ꝓmouẽdo, hoc nõ omnino ꝓsumit, si aũt sit iã ꝓmotus, ꝓsumit de habilitate, vt hic p eũ, & aliqd p Pe. de Anch. ibi in tertia opposito. & in regula, semel malus. in 3. opposit. de reg. iu. in sexto, & Archid. c. actor. 6. q. 1. ¶ In ea gl. ibi, vel regularitas. No. ſm Imo. ꝙ q allegat aliquã esse illegitimũ, vel criminosum ad finẽ repellendi eũ, debet hoc ꝓbare qa impetrãs prima facie habet fundatã intentionẽ suã virtute rescripti, sicut in simili dicit in c. in ꝓsentia. de ꝓba. Ideo ille, qui vult eũ repellere, tanquã criminosum, vel illegitimũ, vel pp aliũ defectũ, cùm fundet intentionẽ suã ex eo, quod allegat, debẽt illud ꝓbare, iuxta gl. magnã in cle. literas de rescript. & quod no. Bar. in l. nõ solum. §. sed vt ꝓbari. ff. de ope. no. nun. nã reus in exceptionibus fit actor, l. exceptionibus. ff. de ꝓbat. & ista vr vera ratio, ſm Imo. nõ aũt simpliciter illa, quã voluit sentire glo. quod affirmãti & nõ neganti incumbat onus ꝓbandi, nã etiã neganti incumberet onus ꝓbãdi, si fundaret intentionẽ suã ex negatiua, & si nõ posset illã ꝓbare, potiùs debet tacere, vt voluit Inno. in c. super his. de accusat. & Io. And. in regula, sine possessione. & Bar. in l. in illa. & in l. hoc iure. ff. de verb. oblig. Posset tñ ꝓbari p cõsessionẽ partis, c. i. de ꝓsessis in 6. ¶ Fũdans ergo se in negatiua qualitatis extrinsecæ habet eã ꝓbare. Si autẽ nõ ꝓbat, ꝓdẽnat in expensis, c. i. & c. vt circa. & c. si fortè. de elect. in 6. Tñ iudex adhuc poterit ex officio ingrere, si sumus in beneficialibus & alijs, in qbus põt officiũ suũ interponere, c. cupientes. §. denique. de elect. in 6. Secus in alijs actibus, in qbus nõ supplet. Vñ si petẽti mihi hereditatẽ ex testamẽto Titij, alĩ dicat Titiũ nõ potuisse testari, & nõ ꝓbet, obtinebo, ſm Imo. hic, quẽ latiùs vide, dũ reprehẽdit q̃dã dicta do. Anto. hic, sed aliter nõ refero qa maiora imminẽt ex glo. Inno. hic, ad quã venio. ¶ Extra gl. Tractãt hic solẽniter oẽs Doctores post Inno. de potestate & modo ꝓcedendi p executotes ad beneficia, & loquunt oẽs adeo plenè, maximè Imo. in repetit. ꝙ fortè iurius esset aliter nõ instare, sed tñ vt reportet simpliciter veritas in qualibet q̃stione, fe ci aliquas ꝓclusiones ordinãdo in breuibus multa ſpar
16 ſa absque discussione. ¶ Prima ꝓclusio. Põt† executor ad beneficia, si vult, assumere partes iudicis, citãdo eos, quorũ interest, vel iudicialiter ingrẽdo de idoneitate ĩpetrãtis, ſm Inno. hic, quẽ oẽs sequunt, qa cùm fungat
17 vice cõmittentis, l. i. ff. de off. eius, cui man. & c. põt, quæ ipse põt. ¶ Itẽ† põt oĩa, sine qbus & integrè principale expedire nõ põt, c. ꝓterea. de officio deleg. nec dr̃ merus, ex quo negotiũ sibi cõmissum nõ est plenè discussum, vt ꝑ Bar. in l. à diuo Pio. in princip. ff. de reg. iur. & oẽs in c. de cætero. ĩ. de re. iu. Et ꝙ nõ
* Idoneus. *Adde quæ dixi in 1. ap- postilla super hoc cap.* sit discussum, patet ex clausula, si est idoneus, * q̃ ẽt nõ expressa ſubintelligit, vt in gl. Nec est verisimile meram executionẽ cõmissam, qa posset alteri fieri ꝓiudiciũ, si indigno ꝓuideret.

Ex qbus rõnibus reprobãt hic do. Ant. Abb. & Imol. opi. Inno. ꝓtrariũ tenentis in c. ad dissoluendũ. ĩ. de desponſ. impub. & in c. de cætero. de re. iu. Et ꝙ iste dicat mixtus in dubio, tenet Cad. in c. de cætero. in 1. q. de re iudic. & gl. in c. pastoralis. §. qa verò. ĩ gl. magna; de off. deleg. & eã not. ibi Imol. & assignat aliquas ex rationibus ꝓmissis, & postea plenè ponit de alio executore nõ ad beneficia, de quo dicẽdũ, vt ibi, & in d. c. de cætero. & ꝑ Archi. & Do. in c. sicut. 2. q̃st. 1. & oẽs in d. l. à diuo
18 Pio. ¶ Et †, ꝓcedit ista ꝓclusio, siue in rescripto sit appo sita clausula ſonãs in monitionẽ, vt sunt illæ, q̃ tacitè insunt, si est idoneus, si est ita, & ſimiles. siue ſoneant in ꝓditionẽ, vt si est doctor, &c. ſm omnes hic, & primæ nõ reddunt ꝓpriè actũ ꝓditionalẽ, l. ꝓditiones, q̃ extrinsecus. ff. de ꝓdi. & demonstr. &l. muto. §. 1. ff. de tutelis. Solue. sic. Itẽ põt ꝓcedere ꝓclusio, siue iudicialiter, siue extraiudicialiter, qa cùm actus sit de ſui natura extraiudicialis, põt eligere quã viam velit, vt in ſimili not. in c. Quintauallis. de iureiu. & in c. ſigs duas. de elect. in 6. ſm Abb. hic, g hoc signãter ampliat, etiãſi sit appoſita clauſula in ꝓditione ꝑ verbũ. Tibi ꝓstiterit, qa cùm hęc verba possint referri ad extraiudicialẽ informationẽ, c. cùm ꝓtingat. de rescrip. nõ debet ꝑ hæc verba altera ri natura negotij, nisi in casibus. de qbus in ſeq. conclu.
19 ¶ Fallit tñ primo ista ꝓclusio, nisi† ſcribens nõ haberet iurisdictionẽ, nõ. n. potuit cõmittere, quod nõ habebat ſm Innoc. hic. Ex quo infert do. Abb. ꝙ isti inferiores habentes de iure ſpeciali collationẽ ſine iurisdictione, nõ possunt, nec ꝑ ſuos cõmiſſarios, partes iudicis aſſumere, ſed poterunt vti informatione extraiudiciali, ẽtſi diceret, ſi tibi ꝓstiterit, * ꝑ text. quẽ
* Si tibi ꝓstiterit. *Adde quod ista clausula facit executorẽ mixtũ, Felin. in c. si constiterit. col. 2. vers. Io. de Ana. de accus. Anch. const. 297. Car clem. 1. q. 13. de offic. deleg.*

valde no. in d. c. cùm cõtigat. ¶ Fallit
20 ſecundò, nisi † ſcribẽs prius cognouiſſet plenè de iuribus partiũ ẽt reſpectu executionis fiendæ, & ſi ſimpliciter mãdet, vt ꝓferat & inducat in poſſeſſionẽ, talis. n. est mer⁹ executor, & nullã executionẽ dẽt admittere, vt l. ſicut ꝓponis. C. de exec. rei iud. no. in d. l. à diuo Pio. & in d. c. de cætero. & ita firmãt Host. & Io. And. in c. accepimus. de æta. & qual. & do. Ant. & do. Abb. & Imo. hic, qbus adde Pe. de Anch. ꝙ-
* ſi. 225. * inci. dñs executor. vbi ꝓſoluit, ꝙ ſi legatus ꝓtulit beneficiũ, & dat executorẽ collationis, ille non põt cognoſcere de aliqua exceptione ad finẽ reſcindẽdi factũ ſupioris, & hoc maximè, q̃n p̃ſens est in loco ille ſuperior, q ꝓtulit, & dicit, ꝙ temerè faceret executor tũc, ſi cõparente tertio ſe intromitteret, ſ3 dẽt ipſum remittere, & ſentit ſecus, ſi ſuperior nõ eſſet
21 p̃ſens. ¶ Fallit tertiò, q̃n† ſuperior nõ ꝓuidit, ſed ꝓuideri mãdat alicui ex certa ſcientia remouendo apertè oẽs exceptiones & reſeruãdo ſibi cognitionẽ. Ita dicit Hoſt. in d. c. de cætero. & Hoſt. & Io. And. in d. c. accepimus. & do. Ant. & Imol hic. Et in hoc est diligẽter attẽdẽda forma mãdati, ſm do. Abb. hic. Dicũt tñ ꝓdicti, ꝙ iſtud nõ de facili, imo rariſſimè Papa concedit. Et hic addo Bal. in c. i. ſi de inueſtit. inter dñum & vaſal. liſori. vbi dicit, ꝙ ſolus princeps habet poteſtatẽ mãdãdi, Facias ſic. ſed alij ĩferiores à principe hoc nõ poſſent mãdare. Alleg. Inn. in c. ſigni. de off. deleg. ¶ Secũda ꝓclusio. Nõ
22 † tenẽt dictus executor aſſumere partes iudicis, ſi non vult, ꝑ l. nõ q̃d. ff. de iudi. qa mãdas poteris ſtatim ꝓuidere, vel cõpellere abſq; alio ꝓceſſu. Et hoc ꝓ regula ri ſentiũt hic Doctor. in diſcurſu, maximè Inn. in verſ. Itẽ ſup huiuſmodi mãdatis & gl. mag. in cle. i. de offi. del. Et ideo dicit Rot. in formis deciſ.
* 358. * incipiẽte, Si in forma cõi. q̃ille, cui cõmittit nudũ miniſteriũ, putà ꝓuiſio, & inductio in poſſeſſionẽ corporalẽ, põt expedire ſine quacũque cauſæ cognitione, & ideo dicit Ibi hoc ẽt cõmitti poſſe notario. Et ita limitat c. ſtatutum. in prin. de reſcript. in 6. Et iſtã ꝓclusionẽ ponit etiã Card. allegãdo Inno. hic cõſi. 76. incip. Reuerẽde pater & domine. ¶ Et amplia iſtã cõclusionẽ, ẽtſi executor ex abundanti citet, & q̃dã agat, q̃ ad iuſtificãdũ eius executionẽ tẽdãt, qa per hoc nõ facit ſe mixtũ, ſecũdum Pet. de Anch. in d. conſi. 224. ar. c. bonę. de elect. Imo fortiùs dixit Bal. in terminis ĩ. neque natales. in vlt. col. C. de ꝓba. ꝙ ſi citauit, vbi nõ tenebat, nõ tenẽt expectare, quia licèt aſſumpſerit partes iudicis in citãdo, tñ poteſt ab hac via recedere reaſſumẽdo partes executoris, ad quod tñ vde Inn. i. c. cùm inter vniuerſas. in fi. de elect. cum concor. & do. Ant. in c. cũ contingat. in vlt. col. de reſcript. vbi ponit de executore, q cœpit aſſumere partes iudicis, poſtea omiſit, & est executus. ¶ Itẽ amplia iſtã concluſionem, etiamſi
* 358. *Adde quod numerus in libr. meo est 369. & est deciſ. 29. tit. de reſcrip. ſi in communi forma. poſt me. di. in nou. & adde Lap. alleg. 127. in cip. Anaſtaſius canonicus. Aegid. latè concl. 110. inci. præſumitur prouiſio facta. & Gemi nian. in conſil. 75. inci in cauſa Magiſtri Ioannis.*

etiamſi Papa diceret, vt ſcriberet, dicẽdo, ſi ꝓſtiterit de collatione & reſeruatiõe, moueas, inhibeas, declares, vt petiũ, & iuſtitiã facias, qa ꝑ hoc non tenẽt iudiciarĩ ꝓcedere, ſm Pet. de Anc. valde ſolenniter ꝓſi. 298. incip. Efficacibus, & quaſi incõuincibilib. qa dr̃ forma ꝓtis limitata, & illud verbum Conſtiterit, nõ includit citationẽ ꝓtis, q̃n cõmittit executio de re vacante, vt ꝑ Inn. in c. veniens. de teſti. & Bar. in d. l. à diuo Pio. Sec⁹, ſi nõ de re nõ vacãte, vt l. ſi. C. ſi ꝑ vim, vel alio mõ. & il lud tñ de verbo Cõſtiterit, latius diceẽ. ĩ. ¶ Fallit primo
23 iſta ꝓclo, niſi † in lr̃is eſſet cla, Vocatis * vocãdis, quia
* Vocatis vocãdis. *Adde quid operetur iſta clauſula, Spe. tit. de diuſput. & alleg. §. poſt hoc. verſic. & nota & ibi Bal. in addit. ver. de clauſula. i medio. Inn. c. Sedes. de reſcr. Bal. ĩ Marg. ver. clauſula. verſi. 3. q̃ nõ habet vim perẽptorij. et Spe. vbi ſupra §. poſt hoc. ver. item clauſula. Bal. in addi. Spe. de reſcri. præſent. ver. ille cui. et vide Rotã in nou. tit. de of dele. deci. 12. incip. ſi Papa mandet. quæ tenet quòd iſta clauſula requirit citationẽ. Quod de ſtylo curiæ non ſeruari. tenet Rot. deciſ. 14. in antiq. ti. de dolo & contu. incip. nota ſi ponatur. et vi. Auth. in c. ex parte. nu. 5. verſi. et vide Rotam. de reſcrip.*

* tenẽt citare, & ꝓcedere iudiciarĩ ſm Doct. hic, ꝑ c exhibita. de iudi. & idẽ ꝓſuluit m terminis do. Car. ꝓſ. 63. inci. Dñs nr̃ Papa. & do. Abb. in c. exhibita. in vltimo no. de iud. & Rot. deci. 368. ꝑalle. & hoc reputat ſin do. Car. ꝓſ. 92. ici. Nobiles viri dñi Vinciguerra. in 1. char. dicens, ꝙ iſta cla eſt tanti vigoris, q̃ etſi adijciat executor, qui aliàs cẽt merus, facit, ꝙ tenẽt aſſume re ꝓtes iudicis, & dicit ſing. ꝓbati id. c. exhibita. iuncto eo, qd ibi hr̃ ſup gl. 3. & plus uoluit Car. in d. ꝓſi. ꝙ ẽt ſi ꝑ partẽ dicat, ꝙ reſcriptũ nõ fuerat impetratũ, ſi fuiſſet expreſſum aliquid, ſed tñ ex quo hẽt iudicialiter ꝓcedere, & iſtud põt opponi, nõ poterit de ſurreptione cognoſcere, qd ẽ magnę
24 importantiæ. ¶ Fallit ſcđo, niſi † uellet dare poſſeſſionẽ, quã alius tenet, debet. n. illũ vocare, q̃tũcunq; ſimpr̃ ſcribat, qa nõ est de intentione principis, vt quis remoueat a poſſeſſione ſine cãæ cognitione, l. ſi. C. ſi ꝑ vim, vel alio mõ. Ita elegãter decidit Inn. in c. i. i 2. gl. de ꝓcel. ꝓb. in 6. & in c. cũ olim. el 1. in gl. iſte portari vis. de pri. & Ang. ĩ l. ordo. C. de exec. rei iud. & Bal. in l. 2. C. vbi in rẽ act. & Ro. ĩ l. iuſtè poſſidet. ff. de acq. poſ est tex. multũ notabilis cũ gl. ĩ verb. Vocato, ĩ c. licèt eps. de ꝓb. in vi. Per quẽ dicit Pet. de Anc. cõſ. 274. inci. Ad declarationẽ, ꝙ ẽt iniuſtus detentator bñficij nõ remouer̃ iuris ordine nõ ſeruato, & pulchrè ſcribit Cal. ĩ ti. de dilatio. cõſi. 4. ꝙ ſi Papa ſcribit, ꝙ qs ſe ĩformet, an aliqs iuſtè teneat bñficiũ, & ſic cõſtar, ꝙ iniuſtè, ipſum amoueat ſũmariè, & de plano, tñ ille ẽ citandus ꝑſona nr̃, vr̃ ſaltẽ ꝑ edictũ publicũ. Et ꝙ in
a In c. exhibita. *Et ibidem vide ẽt Phil. & quod ibi dixi in apoſtil.* intruſus añ quã amoueat, prĩo ſit citã
25 d⁹, alle. c. qa diuerſitatẽ. de ꝓceſ. ꝓb. Poſtea limitat hoc valde eleganter, niſi hr̃t ſe informare, nõ vt amoueat, ſed vt referat Papæ, qa omitti põt citatio, cũ ſit veriſimile, ꝙ Papa in eo poſtea amouẽdo iubebit partẽ citari, qd no. Et ꝙ iniuſtus detentator bñficij ſit citandus, vide Car. in cõſ. 54. inci. Lite in cãrũ Aplico palatio. & in d. conſil. 62. & ibi dicit, ꝙ etiam priuatus ipſo iure est citandus ad cognoſcendum de cauſa. Idem tenet in d. cõſ. 86. inci. Reuerende pater vbi cõſuluit in terminis, ꝙ ẽt merus executor nõ remouet poſſeſſorẽ eo nõ citato, & audito, & dicit, ꝙ ſi expulſus a appellat, ſtatim obtinebit ĩ curia reuocari traditionẽ poſſeſſionis. Idẽ do. Car. cõſ. 10. inci. Iaco. executor. Et iſta reddunt dubiũ vnũ dictũ Abb. in c. qa clerici. poſt prin. ĩ. de iur. patr. vbi ſingr̃ dicit, ꝙ ſi qs notoriè tenet eccl̃am iniuſtè, nõ est neceſſe, ꝙ epus eũ vocet in iudiciũ. ſed põt eũ ſpoliare de fcõ, ſicut de fcõ ſe ĩtruſit. Et de ꝓdictis vtrũ executor poſſit ꝓferre bñficiũ vacãs poſſeſſore nõ vocato, uide latiſſimè Lapũ alle. 103. q̃ incipit ſæpe mihi ardua fuit. poſt Cal. in cõmẽto. c. cũ nr̃is. in 13. q. de cõ
25 ceſ præb. ¶ Fallit tertiò, niſi † executor ſit datus cũ cla, q̃uenit purificãda ex facto tertij, de cuiꝰ ꝓiudicio agit. tunc. n. tacitè vr̃ mãdata cognitio, qa cãrũ merita, &c. c. cũ lr̃is. de reſti. in inte. iõ dicit elegãter Io. And. in addi. Spe. in ti. de pet. & poſ. ĩ addi. magna, ꝙ ſi Papa mandat executori, ꝙ ſi ꝓſtaret A. tenuiſſe duo curata ꝓtra extrauagantẽ, Execrabilis, ꝙferat B. impetranti, qd nõ põt ꝙferre illo nõ vacato, cũ de ſuo ꝓiudicio agat̃, & ꝙ ſi ꝓtra fieret, & ſpoliatus appellaret, añ oĩa reſtitueret, & faciũt, q̃ dixi in ꝓcedẽti fallẽ. Quibus adde Bal. in l. ſi maritus. la. 1. C. de don. iter vir. & vxo. ubi dicit, ꝙ licèt aliqs clericus cõmittat aliqd delictũ, ꝓp qđ ſit depoſitꝰ ipſo iure, tñ nõ dẽt ſpoliari bñficio, niſi cã cognita. Idẽ Ang. ibi dicẽs, ꝙ licèt alicui poſſit auferri bñficium, tã quã ab indigno, nõ tñ põt qs eũ, ꝓpria authoritate amouere. Et ad hoc multa alleg. Bal. idẽ tenẽs in l. ſi deſerta. C. ſi ꝓꝑ publicã pẽſitat. & Bal. in l. ſi. C. de edi. diui Adrĩ tollen. & Doct. in c inter quatuor. de maiorit. & obed.
26 ¶ Fallit quartò, q̃n † executor dat̃ ad cõpellendũ ordinariũ collatorẽ ut conferat, debet. n. eũ monere, & citare, vt ꝙferat, & ſi ille ꝓponit exceptiones legitimas. audiendus est, vt est caſus cũ ibi notatis in c. accepim⁹. de ætate & qualitate. & in c. capitulũ. & c. ꝓſtitutus. de
27 reſcri. & not. Doct. hic. ¶ Fallit q̃nto gñaĩ, vbi † cõpa ret is, qui prætendit aliquod ꝓiudiciũ, quia debet iudicialiter audiri, per dictum c. accepimus. in fi. & c. cum adeo. & c. ſi q̃n. de reſcrip. cum ſi. not. Inn. & Hoſt. in c. propoſuit. de ꝓceſ. ꝓb. & Hoſt. ĩ c. de cætero. de re iud. & in d c. accepimus. & ibi Io. An. & Pet. de Anc. ĩ cle. 1. de of. dele. & do. Ant. Ab. c. Imo. hic reprobãdo Inn. in c. ad diſſoluendum. ĩ. de deſpon. impub. & in d. c. de cætero. quia ex quo ſuperior non cognouit de iure exe cutionis, vr̃ hoc mandaſſe ſuo commiſſario, d. l. à diuo Pio. & probat̃ hic in fi. ubi põt presbyter iſte aſſumere in ſe onus probandi impetrantẽ nõ eẽ idoneum, & debet audiri, & habet locũ iſta fallen. etiamſi non pro priuato intereſſe, ſed pro publico quis cõparet, dicendo impetrantem non eſſe idoneum, quia ſm Ab. hic, ſicut in confirmatione admittitur excipiens pro intereſſe publico, ita in ꝓuiſionisactu, cũ illa habeat vim electionis & cõfirmationis, ut notat Inn. in c. cũ olim. de cã poſſeſ. & proprieta. An aũt ſit lis conteſtanda, cõcludit hic do. Abb. ꝙ ſic, ubi executor proceſſit cũ contradictoribus, qa talis contradictio habet uim cuiuſdã petitionis, ut no. in c. ſuper eo. de ele. & h. d. ſaluo eo, qđ hodie hr̃ in cle. diſpendioſam. de iudicijs. ſecus, ubi ꝓ
28 ceſſit ſine cõtradictore. ¶ Fallit † ſexto & ultimò, quo ad aliqualem cognitionem, qa licèt ubi non agit de ꝓiudicio tertij, nõ teneat̃ uocare ꝑtes, nec cognitionẽ iudiciarĩa adhibere, tñ ſi nulla cognitione præmiſſa etiã extraiudicialiter procedat executor ad prouiſionem, prouiſio erit nulla ꝓp defectum formæ mandati, per quam ur̃ delegans uoluiſſe aliquam cognitionẽ ꝓcedere añ ꝓuiſionẽ, & iõ ſi nulla ꝓceſſit, uitiat̃ ipſo iure qđ agitur, uel forma mãdati nõ ſeruata, ꝑ c. cũ dilecta. de reſcri. & ita dixit Pa. de Leaz in cle. 1. de ꝓceſ. ꝓben. qđ intelligit hic Im. & bene, q̃n est appoſita cla, Si tibi cõ ſtiterit, vel, Si repertus fuerit idone⁹, ut dicẽt ĩ ſeq. ꝓclo ne, uer. tertiò aduerte. Et ſubdit Im. ꝙ iſto caſu ſufficit teſtes cẽ receptos, licèt nõ ſint publicati, & alle. Ro. deciſ. 212. Dixit tñ hic ſingr̃ Inn. ꝙ ubi conditio est notoria, non est ordo ſeruandus, & pro hoc alle. do. Abb. c. q̃n. de filiis presby. & c. ad noſtram. el 3. ĩ. tit. 1. & l. i. cũ glo. C. qui & aduer. quos. Adde, qđ no. do. Car. poſt Zẽ zelinũ in cle. 2 in 4. q. de magiſtris. do. Car. in cle. 1. verſiſi. 19. not. de iureiur. & Imo. in c. ab excommunicato. in j. col. de reſcri. & do. Abb. in c. conſtitutus. vltimo, ꝑ illum tex. infrà de appel. ubi dicit, ꝙ notorie doctus po teſt promoueri ſine examine. Facit c. ad apoſtolicã. de reg. ibi, ꝑſertim cùm ab vtroq; & c. exponẽdo, ꝑ tantũ. Ro. in ꝓpoſito in l. ſi vero. §. de viro. in 30. fallen. ff. ſol. matr. & ibi ẽt allegat c. nullus. 24. diſti. vbi teſtimoniũ notoriũ populi eſt loco examinatiõis, ex qb. reprobat gl. in l. j. ff. de lib. & poſth. dicentẽ, ꝙ notoriũ non tollit ſolennitates requiſitas a iure. Et ꝙ ordinandus nõ examinetur

Universidad de Deusto
Biblioteca

examinet si notorie est idone⁹, vide gl. i c. de Petro. 47. distin. in gl. sup ver. ignota. & gl. in c. qui eps, 25. dist. & intellige, dum modo notorietas sit plena, secus, si aliqualis, qa tunc fit examinatio, licèt facilior, ſm Do. in d. c. nullus. pp gl. in verbo, aliqualem. in d. cle. 1. Subdit ēt Do. ibi, ꝙ fama inducit plenā probationem, qñ agit de idoneitate ordinandi, per illum text. quē dicit esse not. Cōsuluit tñ Inn. hic, ꝙ executor hoc ipsum de notorio exprimat, vel in relatione, vel interlocutoria, vt quare examinationē non fecit, qđ non putat necessarium do. Abb. hic, p ea, q̄ notat Inn. in c. tua. in fi. de coha. cleri. & muli. vbi dicit, ꝙ si iudici non sit factum notoriū, licèt iudex peccet, si profert sn̄iam, ante quā probet factum sibi notoriū, tñ sn̄ia irreuocabiliter tenet. Sed tñ consilium Inn. approbat Car. post Paul. in cle. 1. in 2. q. de consti. p̄ben. Bene facit, qđ not. Bart. in l. Lucius. in fi. ff. de infa. & Bal. in l. cum magistratus. C. qñ ꝑ uoca. non est necess. cum concordāt. quas dedi in c. cū
29 venissent. in 2. nota. de testib. ¶ Tertia ꝓclo. Etiāsi † ab executore non sit verificata conditio sonans in monitionem, uel in structionem, vt si est idoneus tenet collatio ab eo facta, & si excōicaret, teneret excommunicatio, quia iurisdōnem habet, ſm Inn. & oēs * hic, & do. Car. post Paul. in d. cle. 1. in 2. q. de consti. p̄ceb. & Arch. in c. dudum. 18. q. 2. & Bal. in l. 2. in vlti. col. C. qñ prouo. non est necess. qa cū illa clausula subintelligat a iure; eius expressio non dat nouam formam mandato, ut probatur ex c. significasti. de ele. & in l. 3. ff. de leg. 1. expressio eorum, quæ a iure inerant, non facit actum conditionalem, & sic non pōt dici, ꝙ non sit seruata forma iudicij mandati, quia nulla forma censet data. Et ad hoc facit vna celebrata theorica Inno. in c. prudentiam. de offi. de leg. vbi dicit, ꝙ si in cōmissione, q̄ fit delegato, apponitur conditio, quæ oīno inerat, & ꝑ nunciet illa non uerificata, non dī pronunciasse ꝓtra formā mādati, nec sn̄ia est ipso iure nulla. Vñ si dicat, a Condēnes talem si Titius probauerit eum debitorem suum, & postea Titio non probante cōdemnet, valet sn̄ia, quia istud oīno inerat de iure cōi, & hoc dictū sequunt Doct. in plurimis locis, tñ quia Bar. habuit aliam opinionē in l. diē proferre. §. statī. ff. de urb. ideo vide, q̄ dicentur in c. Quintauallis. j. tit. 1. post do. Anton. Abb. & Imo. Item ꝙ per istam clausulam, si est idoneus, nō sit data forma, expresse sentit Inn. in c. inter dilectos. uer. sed quid dices. de excess. plat. dum ponit, ut diuersa, ꝙ aliquis prouideat indigno, uel faciat contra formā mandati. ¶ Cæterum pro intellectu huius ꝙonis est aduentendum primò ad vnum incidens, quia si verū est, ꝙ conditio, q̄ subintelligit, non faciat actum conditionalē, vī destructa vna subtilis ponderatio Pet. de Anch. cōs. 241. quod incipit, Per ꝓdicta, ad fi. vbi dicit, ꝙ si Papa mandat fieri certū quid sub pœna excōicationis latæ sn̄iæ, & non fiat, nō incurrit excōicatio nō obediendo, si narrata nō sunt uera, qa ſm ipsum, ista

* ꝙdicio, si ꝑces ueritate nitant, * q̄ sub intelligit, suspendit excōicationē ante eius uerificationē, iuxta no. i c. præterea. de appellatio. ut ibi ꝓ ipsum. Et simile mōtiuum facit hic Car. i q. de illo qui exprimit falsum valorem, vt s. retuli in notabilibus, sed, vt dixi per

* Nitātur. *Adde quæ dixi supra in hoc cap. sub num. 3. in apostil. si præcef.*

prædicta, iste modus arguendi non vī ꝓcedere, ex quo istæ clausulæ subintellectæ non faciunt rescriptū con-
30 ditionale. ¶ Secūdò † aduerte, quia ista ꝓclusio nō ꝓcedit, vbi collatio fieret scienter indigno, quia est ipso iure nulla, vt singl'r sentit Inn. hic. & clarius in c. inter dilectos. de excess. prælatorum. i loco præallegato, vbi expresse loquens in commissario Papæ dicit collationē factam scienter notoriè indigno esse nullam. Hic tñ nō facit mentionē de notorietate, prout ibi. Subdit ēt Inn. ibi, ꝙ si prouidetur manifestè contra tenorē mandati, prouisio ast nulla, nec impedit aliā prouisionē fiēdā, & post pauca nō restringens se ad cām manifestæ iniustitiæ subdit, ꝙ si Papa mādat prouideri alicui sub ꝓdōne puta, si est de tali vico. executor nō hēt ptātē, ni sit ꝓditio vera. Idē dicit, si ptās non est ꝓditionalis, sed certum est, ꝙ Papa nunquam scripsisset plato, si sciuisset ueritatem, ut si scripsit pro aliquo permanēre in crimine, qđ ēualde no. licèt Abb. hoc nō referat. ¶ In cōtrariū tñ, ꝙ imò collatio facta sciēter īdigno nō sit nulla, allegat hic do. Abb. Io. And. in c. capitulum, §. de rescrip. vbi dicit post Cōpostellanū, ꝙ collatio facta criminoso non est ipso iure nulla, sed annullanda alle. bonū tex. i d. c. iter dilectos. vers. cū igit. ad qđ ēt uide Cal. in tit. de præben. ꝓ. 20. incip. Pendente inquisitione in tit. de accu. consi. 4. incip. Fuit formata. cum alijs, q̄ dicentur in c. querelam, j. ti. proxi. Sed ſm do. Abb. consideranda est duplex indignitas promoti. Vna, rōne capacitatis, vt laicus, fœmina, infans, & ista reddit collationem nullam, ut per Inn. in c. cū nīs. in prin. de concess. præben. etiam in commissario Papa, quia non præsumit Papa uelle cum tali dispensare, ut not. in c. 2. de schisma. Alia est indignitas, q̄ de iure reddit collationē nullā & tūc, quāuis collatio ordinariorum esset nulla, non tñ collatio facta per cōmissariorū Papæ, quia iura loquentia de ordinariis irritando eorū collationes, nō sunt extendenda ad Papam, nec ad eius cōmissariū, cū hoc iure nō caueatur, & facit gl. in uerbo, epi. in cle. si de beneficicio. de præben. Fatetur tamen talem collationem posse cassari, per d. c. inter dilectos. Nec obst. ꝙ intelligat cla, si est idoneus, quia sonat i monitionē, per prædicta, & ita resident dō. Ab. reputās ista d. noua.
31 ¶ Probabiliter † tñ impugnari pōt & teneri, ꝙ imò his casib. qb. collatio ordinarij facta nō idoneo est nulla, eisdem sit nulla collatio excutoris Aplici, & hoc dupli ci rōne. Primò, quia si nō ꝑsumit Papa uti dispensatione cū incapace, cui executor prouidet, ut dicit hic do. Abb. eo mō cū aliàs indigno, præsertim, quia nō oīs ꝓ motio de ihabili facta ēt ab ipso Papa

a Non obtinet uim. *Ad quod ui de omnino Panor. hic in vlti. colum. in princ. in vers. venio nunc ad vltimum. & Bar. in l. eū, qui. §. filius. ad fi. ff. de acquiren. hære. per tex. cle. 1. de off. deleg. & omnino per do. Iason. May. in l. Barbarius. in 6. nota. cum concor. ibidem per eum si gnatis, vbi etiam per Bart. in vers. sed quid si Papa. ff. de offic. præt. & per domin. Alexand. de Imo. Angel. & Imol. in l. quidam consulebat. ff. de reiudic. & Bal. in l. imperialis. §. si miles. C. de nupt.*

nō obtinet uim[a] dispēsationis & habilitationis, sed inter cætera requirit, ꝙ sciat inhabilitatē. No. gl. in c. statutū in verbo, literarū. de rescri. in Probat in c. si eo tpe. de rescript. lib. 6. Dixi in c. præterea. de testi. cogn. Sed qñ executor confert, nō dī, ꝙ Papa sciat de defectu promouendi. Ergo nulla est dispensatio. Imo dicit Io. An. in c. eum adeo. de rescri. ꝙ si Papa scribit nō ex certa scīa pro notoriè īdigno, non est ei obediendū, & iō dicit Cal. in tit. de præben. cōsi. 20. & tit. de accusa. consi. 4. prælegatis, ꝙ licèt collatio fcā crimino so teneat ipso iure, non tñ tenet impetratio literarū sup collatione, non facta mētione de crimine, uel ēt de infamia orta ex pendentia inquisitionis, iuxta c. oīpotēs de accu. Imò etiāsi Papa scriberet ex certa scīa pro indigno tāta in indignitate & inhabilitate, ꝙ īmineret peccatum, non est ei obediendum, ſm oēs, in d. c. cùm adeo. & plenius in c. si qñ. de rescrip. Ecce ergo, ꝙ ēt collatio Papæ fcā de īdigno, ad hoc vt ualeat, requirit eius scīam, & sic executor Papæ, cui nihil dī in literis de indignitate promouendi, non vī posse plus, quàm alij, & facit optimè dictum Inn. in d. c. inter dilectos. quod non refert hic Ab. dum dicit de eo, pro quo Papa nunquam scripsisset; si sciuisset. ¶ Secūda rō
32 contra Abba. est, quia † si Papa, cōmittit simpl'r uices suas alteri, nō vī cōmittere supererogatiuè, & cum plenitudine ptātis, quā ipse hēt, licèt ergo ipse possit indigno scienter prouidere, quia non dī ei, cur ita facis, §. q aūt. 17. q. 4. non tñ sequit, ꝙ simplex cōmissarius possit cū eadē plenitudine. Ista rō probatur in text. cū ibi notatis, in c. ꝙ trāslationē, de of. dele. & melius ex una solida

solida doctrina Inn. in c. dudū. el 2. in gl. hoc intellige. ad fi. de ele. vbi dicit, ꝙ si Papa mandet alicui, ꝙ dispenset cum aliquo, nō ualet dispēsatio, nisi sit sublimis & literata ꝑsona, ga mādatū Papæ & ptās data referri dēt ad hmōi personam, c. de multa. de præb. Secus, si Papa dispenset, quia de factis eius non licèt iudicare. Ita ad literam dicit Inn. & idem dixit Inn. in c. cum ad monasterium. in gl. in c. nisi ex cā. in fi. de statu mona. & in c. veniens. ad fi. i. gl. de filijs presbyt. Ex quo dicto rectè intuendo euertit doctri. do. Abb. hic, quia Inn. loquit ēt, qñ scribit, vt cū aliquo dispenset, & tñ si non concurrit cā dispensandi, ille non pōt dispēsare, prout pōt ipse Papa, ergo executor in exequendo non repræsentat Papam in ijs, quibus est super ius nisi literarū tenor illa importet, & licèt aliæ rōnes fieri possent, tñ istis duab⁹ sum contentus. Et postquam ista notaui, reperi do. Ab. in c. 1. de reg. iur. ubi vī retractare dicta sua hic, licèt nō per ꝓdicta. & dicit, ꝙ si notoriè constat conditionē * requisitam à Papa non existere, uel illum pro quo scripsit, esse notoriè indignū, ita ꝙ si Papa sciuisset, nūquā scripsisset, & tūc prouisio est nulla, qa cessat ꝑsumptio, q̄ est ꝓ facto executionis, puta, si iueneris oīa vitæ laudabilis, Quædā ueniūt extrīsec⁹, puta, si nullū possidet bñficiū, vel si capitulū consenserit. Primò casu tenet ꝓuisio, si executor aliqualiter cognouit, qa ꝑsumit ꝓ eo, vt ꝓ Bal. in l. i. C. qñ prouoc. nō est necesse. quē j. referā. ¶ Sc̄do casu nō tenet ꝓuisio, qa nō ꝑsumit pro eo, ex quo non pendebat à sua cognitione. Adducit i simili Bar. in l. is cui. ff. de uerb. oblig. qui idē in q. de iudice, q̄ dedit tutorem adulto, uel prodigo, tenet. qa præsumit pro iudice, in cuius arbitrio hoc consistebat. sed datio facta adulto, non tenet, qa maiorem, vel minorē nā de clarat, sed ꝓdigū arbitriū iudicis, ſm ipsum. Cui⁹ dicta
33 bene nota in hac mā. ¶ Tertiò aduertē hac tertia cōclusione, qa † ubi cla literarū non sonat i monitionē, vel instructionem, sed pdōnē, puta, si est doctor, vel natus ex tali vico, nūquā tenet ꝓcessus, nisi verificata pri⁹ ꝓdōne, quia tunc, cū detur noua forma mādato, nō licèt egredi formā rescripti, qđ si fecerit, actus est ipso iure nullus, neq; tenet excōicatio ab eo lata, c. cū dilecta. de rescrip. c. uenerabilis. de offi. dele. Non. n. habet ptātem, ante quam uerificet ꝓdō, l. cedere diē. ff. de uerb. sig. Ita concludūt oēs post Inn. hic, & gl. magna. in cle. 1. de off. dele. & ibi Pet. de Anc. do. Car. & Imo. & Istud hēt locū, ēt qñ esset cla, q̄ de iure subintel'r, sed ad eius verificationē exprimit limitatus modus scīæ, puta, qa non dī, si est idoneus, sed dicitur, si per inquisitionem solertē ꝑsiterit eum esse idoneum, vt dī in cle. 1. de of. deleg. Et de hoc vī esse casus in cle. 1. de concess. p̄ben. vbi oportet dictā ꝓdōnē extare, & an q̄ existat, nihil operat decreti interpositio in literis executorijs. Et ita no. ibi Car. post Paul. i 2. q. & ꝓ tanto consuluit Old. ꝑs. 175. inci. Thema tale est, Titius. ꝙ si pēdente inquisitione sup idoneitate impetrantis taliter expressa vacet p̄ benda, pōt ordinarius alteri ꝓferre, qa non dī adhuc verificata, qđ no. & vide oīno Old. ꝑs. 41. inci. bī vī. vbi latè declarat dīam inter ista verba, Si repereris eū vitę laudabilis, vel, Si est vitę laudabilis, qa prima impor, tat ꝓdōnē, quæ verificari debet cū examine, secunda- b nō, sed sufficit rem sic esse, vel putari ita ē, & ita ꝑsumī esse, nisi contrariū doceat, vt hic, & idem plenè declarat Lap. alle. 61. q̄ incipit, Visis literis. & Bal. multū ele

a ganter in l. neq; natales. [a] C. de ꝓba.

a Neq; natales. *Vide per eum Bal. in vlt. col. vers. & idem dico, si scribitur sub ista condit.*

Dicit tñ ibi vnū, ꝙ si scribit hoc mō, Prouideas tali, si ē idoneus, licèt idoneitas ītrinseca, & nālis, sicut ipsa nā, præsumat, tñ ꝓpadiuctā ꝓdōnem cognitio requiritur, & non sufficit constare ꝑsunctorię ex gnali presumptione nāe, sed requirit, ꝙ specificè sit cognitum, vt ibi ꝓ ipsum. Cuius verba in hoc repugnant ꝓdictis. Sed credo, ꝙ in eo verbo, i quo dicit. Si est idoneus, liber meus debeat dicere, Si est reperi⁹ idoneus, & tunc concordabit cū prædictis. Postea subdit bellis. simè Bald. ꝑdicta procedere in his, quæ ponunt ꝓdōnaliter, secus, si narratiuè. Vñ si Papa dicat, prouideas, tali nato de nobili gne, vel tali legum Doctori, ibi nō requirit alia inquisitio, quia hoc non est positū in forma mandati, sed est quædam qualitas nunciata narratiuè, q̄ falsa non vitiat, nisi dedisset cām rescripto, per l. demonstratio falsa. ff. de ꝓd. & demon. Subdit ēt Bal. ꝙ si natales ponunt instructiuè, v.g. mandat Papa alicui ꝙ uideri de ep̄atu, si sit legitimæ ætatis, vel si sit legitimè natus, ista non faciunt ꝓdōnem, qa tacitè insunt, c. ino tuit. de ele. Et hoc casu sufficit ita esse. Sed licèt executori non cōstiterit esse, nisi in rescripto requiratur nō solum esse, sed probatio, vt l. eū, qui duobus. §. si filius. ff. de acquiren. hære. Et ista dicit Bal. esse Canonistis vtilia, & subtilia. Et dum supra dixi, ꝙ ante verificatam cōditionem, si repertus fuerit idoneus, valet collatio alteri facta, adde Ro idem tenentē in antiquis, decisio
* ne 306. * alleg. Io. in c. præsenti. de of

306. *Adde quòd non potui inuenireistam decis. sed vi. Rot. de resc. in nou. 29. inci. si in cōi. eo. tit. in antiq. decis. 31. inci. nota quod si eo. ti. in antiq. Bisi. deci. 7. ic. Vtrum. c. Statutū. & Aegi. concluſi. 217. incipiente, item quòd simplex.*

fi. ord. in 6. Adde etiā prædictis Arch. * i c. 4. 12. q. 2. ubi dicit, ꝙ si Papa mādat executori dicendo hoc modo, Cōferas, uel assignes bñficiū tali clerico, si repereris eum idoneum, pōt ei ꝓferre nullo uocato, neq; aliqua informatione habita, secus dicit, si Papa man dasset ꝓ uerba. Prouideas, vel ꝓuideri facias. Et subdit, ꝙ eo casu, quo procedit nullo vocato, si ille cuius ius tāgit, postea cōpareat, audiet ēt ad cassationē processus, sed in eo, qđ dicit Arch. non esse habendā informatio nē, qñ dī, si repereris eū idoneū, nō vī dictū eius procedere, ꝓ cle. 1. de ꝓcess. præben. & ideo dicit do. Car. in cle. 1. in pe. colu. de of si. deleg. ꝙ non differunt ista verba, Si ꝑsiterit, vel, Si repertus fuerit. Adde ēt istis Arch. in c. dudum. 18. q. 2. vbi dicit, ꝙ ista cla. Si uoluerit residere, sonat i monitionē & instructionem, & omitti pōt cognitio, sed si lędit ius litigatoris, appellandū est. Alleg. Vicen. in c. mandatum. de rescrip. Adde etiam Bal. in l. 2. C. quando prouocar. non est necesse. ubi quærit, quid si ista conditio, Si inueneris sufficientem in lectura, ꝑstructione, & cātu, fuit examinata ꝓ executorē, qui cum putaret ipsum idoneū, & nō esset, assignauit sibi bñficiū, an ualeat assignatio? & dicit, ꝙ est purificata cōditio per obseruātiam solius formæ. Et quamuis non sit sufficiēs, tñ nō est rebellis actui, cū discere possit. Idē dicit, ꝙ si est dictum, si inueneris eum uitæ laudabilis, & conuersationis honestæ, sufficit inquisitio talis qualis, qa executor ad nullam formā certā arctatur, nisi ad formā mandati. Alle. Inn. in c. ex ratione. de appel. Et ista dicta Bald. reassumit, & declarat do. Abb. in d. c. j. de re iud. Adde etiam Arch. in c. 1. 21. q. 1. vbi dicit, ꝙ si scribitur, Recipias talem in tali ecclesia, si est idoneus, & ille habeat sufficiens beneficium, non dī idoneus. Adde ēt Bal. in l. non dubium, ver. iuxta hoc quæro. C. de legi. ubi ponit de verbo, si tibi constiterit. Cōcordat cū Doc. hic. Et adde Ab. in c. sacro. de sen. excō. vbi dicit, quàm im
b portat parte citata, [b] & ponderat qđ dicit do. Abb. hic, ꝙ dī constare etiā id, qđ extraiudicialiter ꝑstat, per c. cū contingat. de rescri. Et de ista clausula dixi plenius in c. si ꝑsiterit. de acc. ubi Io. de Ana. refert Bal. in l. bonæ fidei. in pe. col. C. de rer. cre. dicentem, ꝙ ubi ista clausula est, non pōt deferri iurm in supplementum probationis. Adde etiam Bal. in l. præscriptio ne. uers. uenio ad fm. C. si contra ius, uel utilit. publi. ubi dicit, ꝙ ꝓdōnes, quæ non insunt, faciunt actum ꝓdōnalem, secus, si oīno inerāt, & refert Inn. De mā posuit etiā Bar. & Imo. in l. eum. qui duobus. §. 1. ff. de acq. hære. & Bal. in Spe. Inn. in uerbo, prouisor. & plene Oldr. consi. 223. quod

b Citata. *Adde Rot. in decis. 684. & dic, quòd si in aliqua in Auct. (Adde, ꝙ in lib. meo est deci. 772. & est. 15. sub tit. de dolo & contu. in antiq. inci. Dic ꝙ si aliqua cā.)*

incipit

Universidad de Deusto Biblioteca

incipit, Factum tale est. declarãs plenè, quõ illa, quæ insunt, non faciunt actũ cõditionalem, de quo per Petr. de Anch. latè in cle. 1. in 4. oppo. principali, de ꝯces. p̃b. ¶ Et no. diligẽter, ꝙ est dr̃ia, an dicatur, si cõstiterit, vel dicatur, si est de tali uico, q̃a primo mõ loquendo nõ sufficit illum esse de tali uico, nisi constiterit. Secundo modo sufficit, ſm Inn. hic, & gl. in d. cle. 1. & sentit Lap. alleg. 15. inci. idem est dicere. licèt do. Ant. hic dicat, se non videre dr̃iam, sed imo est, ſm Imo. hic in hoc insudantem, quia ſm ipsum, verbum. Si cõstiterit, sonat in iudicialem indaginẽ, & sciam limitatã de cõditione, sed aliàs, si est, sonat in simplicem veritatẽ facti, & sic sufficit id esse verũ, etiam si executori non cõstet, & si diceretur, ꝙ non sufficit conditionem esse veram, nisi executor sciat, p̱ c. prudentiam. ĩ prin. de of. dele. ubi q̃ põt p̱cedere tertio impedito, dẽt scire de eius impedimento, aliàs processus nõ tenet, ẽtsi re uera esset impeditus, q̃a r̃ndet hic Imo. ex dictis Io. And. in regula, cũ, qui certus est, de reg. iu. ĩ6. ꝙ põt quis ad executionem mandati procedere, si putet ꝯdõnem verã, licèt aliter nesciat. Nec ob. c. prudentiã. q̃a non hẽt locũ, q̃n impedimentũ est necessariũ, & sic non ꝯsistens in volũtate impediti. sed ĩ alijs impedimẽtis, ut elegãter p̱ Io. An. in dicta regula, ĩ solutione. & iõ cũ illa ꝯdõ, Si est de tali loco, non pendeat a p̃tãte alicui⁹, sed a mera facti veritate, vr̃, ꝙ sufficiat illam in ueritate subsistere, & hoc putet mandatarius, licèt alr̃ nesciat ueritatẽ, vt hic clarius p̱ Imo. r̃ndẽtẽ certis alijs obiectis. Intellige ergo, ꝙ illa ꝯdõ, Si est de tali loco. operatur, ꝙ si nõ est, p̱cessus erit nullus, sed si est, valet dato ꝙ de hoc non ꝯstiterit. Quarto aduerte in hac ꝯclõne, q̃a põt appellari a grauamine inferendo p̱ executorẽ, ẽt q̃n nõ assumit p̱tes iudicis, & excõicatio postea lata p̱ eũ non tenet, vt hic p̱ do. Ant. sed caueat appellans, ſm Imo. vt non appellet, ex eo ꝙ executor nõ uerificat ꝯdõnem, q̃ subintelligit̃, q̃a appellatio nõ erit legitima, per p̃dicta, sed bñ põt appellare, ex eo ꝙ procedit ꝯtra intentionẽ scribentis p̱uidendo indigno ẽt non notoriè, q̃a docto de illius insufficiẽtia, licèt qđ gessit executor, nõ sit nullũ, cessante notorietate, ſm prædicta, t̃n põt irritari ẽt, ſm opi. Abb. de quo s̃. Et si non appellaret̃, processus executoris teneret, q̃n nõ fit ꝯtra formã mãdati, & sic mãdatũ nõ erat ꝯdõnale. An aũt sit aliquod remedium, dic ex mẽte Io. And. & aliorũ, ꝙ põt peti cassatio prouisionis implorando officium iud. p̱ id qđ hr̃ in c. constitutus. el 2. de appe. & in c. cũ olim. de cã pos. & proprie. & dic, ut ibi p̱ Abb. cũ ꝯcor. quas alleg. Si aũt processit cõtra formã mandati, non est opus appellare, q̃a p̱cessus ẽ nullus,[a] sed semp̱ põt dici de nullitate, qđ ĩtelligit Im. ubi p̱cessit extraiudicialr̃, sed si iudicialr̃, dicit secus p̱p̱ authoritatẽ iudiciariã, nã ẽt in bñficialib. transit s̃nia in rẽ iud. c. cũ dilecti. in fi. de ele. & ita dicit tenendo do. Ant. in cle. 1. de off. deleg. p̱ no. p̱ Io. And. in c. ad audientiam. el. 2. de rescri. Et cum hoc transeo, sed siue scrupulo, q̃a ñ capio istud, ꝙ p̱cessus ꝯtra formã mandti efficiat̃ validus p̱p̱ taciturnitatẽ partis. Si. n. est nullus, qũo fieret dr̃ia, an sit p̱cessum iudicialr̃, vel extraiudicialiter? & re uera Abb. sentit cõtra in in d. c. ad audiẽtiã. in pe. col. ver. mihi t̃n nõ placet. de resc. dũ tenet ꝯtra alios ibi, ꝙ si executor ad bñficia p̱cessit iudicialr̃ p̱ lr̃as surreptitias, p̱cessus ẽ nullus dato ꝙ non sit appellatũ, & sic ut ipse ꝯsiderat surreptionẽ, ita ꝯsidero excessum formę mãdati. Sed posito, ꝙ opi. do. Ant. & Im. sit uera, an sit remediũ, puta denũciationis, vel ali⁹, dic, vt p̱ Doct. in d. c. ad audientiã. Et istis adde Car. ꝯs. 104. qđ incipit, In Christi, & c. factũ tale est, mag Barth. ubi dicit, ꝙ executor bñficialis põt p̱cedere tanquã iudex. Itẽ ẽt põt procedere extra iudiciũ. & parte non citata. Sed si procedit p̃rio mõ, fit p̃iudiciũ p̱ti, nisi appellet intra 10. dies, secus, si p̱cessit secundo mõ, q̃a tũc audit̃ ẽt sine app. ẽt post 10. dies. Alle. Inn. hic. ¶ Quarta & vltima ꝯclõ. Eo
34 † casu, quo executor assumit p̱tes iudicis, eẽt iudicialr̃ p̱cedere ſm formã cle. sæpe. de uerb. sig. nõ t̃n tenebit pronunciare sup̱ ueritate exceptionũ, uel cõditionis. sed sufficit tacita p̱nunciatio p̱cedẽdo ad p̱uisionẽ, vl̃ executionẽ mãdati. Ita no. Io. An. ĩ c. capitulũ. de rescr. & sequunt̃ do. Ant. & Imo. hic, & dr̃ p̱nũciare, q̃tũ ad effectũ, ne obstet l. de qua re. ff. de iudi. & ita sentit Inn. in c. p̱posuit. circa fi. de ꝯces. p̃b. Si aũt nõ tenebat̃ assumere p̱tes iudicis, & expressit se uelle assumere, & iudicialr̃ p̱cedere, dẽt p̱cedere ſm formã dictæ. cle. sæpe. Nec vr̃ posse uariare, cũ nõ deceat eccl̃os, c. cũ aũt. de iurep. Si aũt nihil dixit, sed p̱cessit in aliquo actu iudiciali, nõ tenet̃ in alijs p̱cedere, ex quo isti actus sunt separati, p̱ id qđ no. gl. in d. cle. sæpe. ĩ uerbo, p̱tib. & Hos. d. c. Quintauallis. Ita ꝯcludit hic Inn. Adde in hoc ultimo Bal. ĩ d. l. neq; natales. ĩ vlt. co. & Pe. de Anc. ꝯs. 224. quos retuli s̃. in fi. 1. ꝯcl. ver, fallit 2. in medio. ¶ Et ibi dicta declara p̱ ista, ut nõ p̱cedãt, q̃n expressit se uelle p̱cedere iudicialr̃. Qđ diligẽter no. p̱p̱ authoritatẽ Imo. q̃a rõ sua posset tolli, vc3 de narratione, cũ ẽt laic⁹ possi cẽ
* executor mer⁹, ut Ro. dec. 369. * & ẽt, q̃a ex cã l3 uariare, & hic eẽt cã p̃iudicio partis. Pro ipso t̃n facit illud vulgatũ dictũ Host. in c. ꝯtinebat̃. de his, q̃ fi. à p̃latis, ꝙ lex, quoties. C. de rei uẽ. ñ p̱cedit ĩ eccl̃istis. Adde ẽt Bal. hic q̃ tenet, ꝙ ubi executor ĩcipit cognoscere tanq̃ iudex, possit omissa uia iudicij trãsire ad aliã uiã, arg. c. pastoralis. de cau. pos. & p̱. Potius. n. vr̃ citasse ad cautelã, q̃ ut p̃cludat sibi viã p̱tãtis, arg. l. 3. de mili. test. Sed nõ aperit, q̃n exp̃sè dixit sic, volo p̱cedere iudicialr̃. Adde ẽt istis Bal. ĩ l. fi. ff. de ꝯstit. prĩ. vbi ponit, an corã executore req̃rat̃ libellus, referãdo Io. An. in d. c. accepimus. Adde ẽt do. Ant. in c. cũ cõtigat. ĩ 18. co. ver. ex his p3. de resc. ubi latè ponit, an executor ad bñficia teneat̃ admittere exceptiões? de quo & Arc. in §. offerat̃. 3. q. 4. & Imo, ĩ cle. 1. in 8. col. de reg. iur. ¶ Reliqua in hac mã dic, vt hic p̱ doct. quorũ substãtia lia dicta sunt relata, sed adhuc vltra
35 ipsos q̃ro prĩo, quotuplex † est executor ad bñficia? Sol, Dic, vt p̱ Fed. cõsi. 291. inci. q̃a ĩ p̃nti ĩ 2. col. vbi ponit, ꝙ aliq̃ sunt ad p̱uidẽdũ, aliq̃ ad cõpellẽdũ. Et ibi, q̃n lr̃æ executoriæ incipiãt sortiri effectũ, ut ibi lati⁹ p̱ eũ. ¶ Scđo
36 q̃ro, utrũ † in examinatione, quã executor facit sup̱ idoneitate alicuius, teneat̃ citare aliquẽ, q̃ uelit opponere illũ nõ eẽ idoneũ. Sol. Dicit Inn. ꝙ nõ ĩ c. fi. in fi. de trãsla. p̃la. Et p̱ illud dictũ Inn. dicit Do. ĩ c. si fortè. ĩ fi. de ele. ĩ 6. ꝙ si examinatio obiectorũ, q̃ fit ꝯtra p̱sonã electi, fit in ꝯtradictorio iudicio, dẽt eẽ p̃ns elect⁹, si aũt supior ex officio examinat, an q̃s sit dign⁹, põt recipere testes eo abñte. Alle. Inno. ubi s̃. & p̱ illud dcm̃ Inn. dicit do. Flo. ĩ dispu. Baroq̃ dã. ĩ 11. char. ꝙ ĩ legitimatione, cũ sit actus extraiudicia-
* lis, nõ req̃rit̃ citatio, * de quo p̱ Mod. ĩ c. p̱ venerabilẽ. in 16. col. j. q̃ fil. sint legi. Et illud dictũ Inn. seq̃t̃ Card. ĩ cle. 1. ĩ 3. no. de of. dele. dicẽs ĩ terris nr̃is, ꝙ executor põt inq̃rere de uita, p̱mouẽdi eo ñ citato, & limitat, nisi diceret̃ Citatis citãdis, per d. c. exhibitã, Et ad de Car. ꝯs. 122. qđ inci. T. archipresbyter. vbi dicit, ꝙ in actu, qui expeditur extraidicialiter, non expedit partem citari. Alleg. Inno. in d. c. fi. & hoc dicit

a Nullus. *Et sic not. ꝙ executores, qui potestatem habent exequendi, et etiam cognoscẽdi, non habent mutare, nec impugnare in aliquo dispositionem mandantis, siue superioris, sed potius, si nõ cognouerint expedire et remittere negotiũ ad superiorẽ, vt per do. Soc. ĩ cõs. 60. ĩci. Visi elegãtissimo. versi. 4. ex defectu. in 1. parte. car. 103.*

* 369. *Adde ꝙ in numero allegato nihil est, sed vi. decis. 31. sub ti. de rescr. incip. no. ꝙ si in forma cõi. & in decis. seq. & deci. 55. ti. de cõces. præben. inci. Vtrũ. c. statutum. in antiq. & credo quod Auct. voluerit allegare decisi. quæ est 29. Sub tit. de resc. in nou. inci. si in cõi. ĩ vers. tamẽ ille stylus, q̃ tamẽ locus nõ loquitur ĩ laicis, Sed in simplicib⁹ clericis. vi. tamẽ Lap. alleg. 127. inci. Anastasius canonic⁹. Aegid. cõsi. 110. inci. præsumitur prouisio. uer. et licèt aliqui magni. & Gemi. in consi. 75. incip. in causa magistri Ioannis. nu. 1.*

* Citatio. *Adde Soci. in consi. 27. incip. in præsenti consultatione. col. antep. ver. ad secũdam. p. 4.*

dicit esse singulare in eo, qđ p̱bat̃ ibi, ꝙ ẽt si examinatio fiat p̱ comissariũ, non expedit partẽ requiri, & dicit esse sing. dictũ Inn. vbi s̃. Nec ob. qđ no. Host. in c. ex rõne. j. de app. ubi dicit, ꝙ in extraiudicialibus dẽt fieri citatio eorũ, quorũ interest, q̃a r̃ndet, ꝙ hoc est uerũ ad effectũ, vt actus teneat in eorũ p̃iudiciũ, qui aliàs nõ teneret, l. p̱ fundũ. ff. de ser. rus. p̃d. quã r̃nsionẽ multipl̃r no.
* Et adde Rot. ĩ formis, deci. 270. * ĩci. si mãdet̃ ubi dr̃, ꝙ si mandat̃ auditori, ꝙ si p̱ euentũ litis ꝯstiterit neutri litigãtiũ ius cõpetere, p̱uideat sufficiẽtiori, de hmõi sufficientia poterit se informare p̱ testes, ẽt absentibus quorũ interest, & alle. Inn. ĩ d. c. fi. Sed hoc ĩtelligũt, ubi actus cõmittit̃ extraiudicialiter, secus, si iudicialr̃, vt in casu illo, vbi prouisio faciẽda in iudicio hẽt uim iudicationis, nisi de literatura posset probari p̱ testes, puta unũ graduatũ, & alium nõ, q̃a ad hoc frustra intersunt, secus, si aliter de eorũ li
37 teratura disputaret̃, ut ibi. ¶ Quæro tertiò, vtrũ † executor, ante q̃ sint ei p̃ntatæ literæ, possit exequi, ut executio teneat. Solut. Dic, ut amplissimè per Rotam in
* formis deci. 457. * inci. circa 3. ubi solẽniter disputãt ꝯcludẽtes, ꝙ quo ad translationẽ iurisdõnis in iudicẽ, nõ requirit̃ p̃ntatio literarũ, seu scĩa iudicis, uel executoris, q̃a ex sola p̃cipis uolũtate in ipsum iuridõ transfundit̃ ẽt in inuitũ & ignorantẽ, sed quo ad acquirẽdũ exercitiũ iurisdõnis necessaria est p̃ntatio literarũ, maximè per c. sup̱ eo. ĩ fi. de app. ¶ Quæro quartò,
38 Papa † ꝯcessit alicui bñficium, & dedit executores, p̱p̱ absentiam executorũ iste iuit ad ordinariũ, vt exequeret̃, utrũ possit? Vr̃, ꝙ non, quia Papa cõmittendo executionẽ uni, vr̃ ad se negotiũ aduocare, vt nullus alius possit se intromittere, & sic eps vr̃ incõpetens, In contrariũ vr̃ l. si longius. ff. de iudi. Sol. Bal. format q̃õnem in feudo, eo mõ quo dixi de bñficio in c. 1. s̃. si de feu. facta fue. ꝯtro. inter do. & agna. & dicit, ꝙ si executori est cõmissa mera collatio, & tunc sine dubio ordinarius se intromittere nõ põt, q̃a literæ nõ dirigunt̃ sibi iuxta no. ĩ c. eã. de rescr. aut est cõmissa mera facti executio, & tũc si quæris, an possit ex ui mãdati? & dicit, ꝙ non, aut ex ui ordinariæ iurisdõnis, & tũc põt suaderi, ꝙ sic, q̃a cũ gr̃a sit p̱fecta, non debet impediri eius effectus p̱p̱ absentiã executoris, cuius dilatio nõ debet eẽ impetrãti dãmnosa. Postea dicit Bal. sibi indistinctè videri, q̃a ordinarius se ĩtromittere nõ dẽat, q̃a nõ põt expirare offiñ executoris, qđ certè expirat re executa, & iõ ĩpossibile est executorẽ p̃uenire, l. q̃ abñti. ff. de acq. pos. q̃n executor est datus loco formæ obseruandæ, l. quidam testõ. §. scriptus. de leg. 1. Ita residet Bal. ibi. ¶ Quæro,
39 † quintò, quid si executor p̱cessit vigore literarũ, quæ erant surreptitię? dic, ꝙ processus est nullus, p̱ tex. in c. cũ nr̃is. de cõces. p̃b. quæ dicit ibi, do. Ab. eẽ semp mẽti tenẽda, nec distinguit, vtrũ executor p̱cesserit ĩ figura iudicij, an non, sed simpl̃r iudicat̃ processus irritus, & illũ tex. not. ẽt do. Ant. & Imo. ibi. ¶ Quæro vltimò, exe
40 cutor † nulliter processit, adeò ꝙ gesta ab eo nõ tenẽt utrũ collatio redeat ad Papã an ad ordinariũ? sol. Cõclude, ſm do. Ant. & Abb. in c. inter dilectos. de exces. p̃la. ꝙ si Papa mãdat ꝯferri bñficiũ sibi reseruatũ, & tũc licèt collatio non habeat effectum, nõ põt inferior se intromittere, c. si eo tp̱e. de ele. in 6. aut nõ est vsus uerbo Reseruationis, & tũc aut Papa mãdauit illud beneficiũ conferri nõ expressa certa persona, & idẽ, quia vr̃ sibi reseruasse & voluisse prouidere. aut mandauit cõferri certæ p̱sonæ, & tunc si collatio nõ valuit, reuertit̃ ad ordinariũ, quia Papa intendebat t̃m illi p̱sonæ prouidere. Ex quo ergo illa p̱sona non põt hr̃e, uel per surreptionẽ literarũ, uel per indignitatẽ eius, p̱tãs redit ad ordinariũ, quia cessante cã cessat effectus, ut ibi p̱ eos, quibus adde oĩno Pet. de Anc. ꝯs. 58. inci. Circumscriptis regulis cancellariæ. vbi refert in hoc scripta Inno. & Io. And. ĩ d. c. ĩter dilectos. & dicit eẽ regulã cãcellariæ, ꝙ si de bñficio vacãte, vel quocunq; mõ uacaturo p̱uideri mandat̃, & prouisio ex aliqua cã non põt effectum sortiri, ab eo die remanet bñficium reseruatum ẽtsi postea non eo mõ uacet, t̃n regulam hodiernis nõ reperio. Et ista oĩa nota, q̃a de ipsis sæpe eris requisitus.

* 270. *Adde quòd est decis. 8. tuu. de prob. in nou.*

* 457. *Adde quòd ĩ libro meo numerus est. 459. et est deci. 21. sub tit. de conces. præben. in nou. & vi. Auth. in c. cæterum. nu. 26. versicu. & vi. Rot. & in c. eã te. col. pen. nu. 67. de rescrip.*

De iureiurando.

TITVLVS XXIIII.

Ponit hic Bald. De multiplici gñe iur̃i, dicẽs, ꝙ aliud est decisiuũ, & huius tres sunt sp̃es, l. 1. ff. eo. aliud solidatiuũ ꝯtractus, vt in auth. sacr̃a puberũ. C. si aduersus vend. p̱ quã dicit unũ, qđ referam, examinãdo mã illi⁹ auth. ĩ c. cũ ꝯtĩgat. j. eo. aliud ẽ enũciatiuũ, qđ non interponit̃ aĩo obligandi, alle. l. sciẽdũ. § dictũ. ff. de ædil. edic. & dicit esse uidendã unã gl. multũ singularẽ ĩ l. Luci⁹. ĩ ver. dẽant. ff. de his, q̃ not. ĩfa. vbi gl. ponit de iur̃o assertorio, vel p̱missorio, sed de istis uide plenissimè Bal. ĩ rep. l. 2. in 11. char. uer. de 2. q. ff. eo. & do. Car. & do. Abb. i c. fi. in 1. col. j. eo. post gl. ibi, & per gl. in l. j. C. de reb. credi. & in l. 1. & ibi Bar. ff. de iureiu. ¶ Et de iur̃o assertorio, uel promissorio, vide ẽt p̱ Arc. in c. autho. 15. q. 6. & vide Archi. in c. oẽ. 22. q. 1. ubi ponit multos casus, in quibus licitè iurat̃, vel non, de quo ẽt per gl. ordinariã 22. q. 4. in sum. & Bal. in l. ad excludendã. C. de reb. cre. ubi ponit sex modos, vel sex regulas, in quibus cognoscit̃ iur̃m illicitũ. Et de diuersis modis iurandi, uide Arc. in c. ꝯsidera. 22. q. 1. ¶ Itẽ de multiplici diffinitione iur̃i dic, ut hic p̱ do. Ab. & adde tex. in c. q̃tumlibet. 47. dist. Do. dicit esse casum pro diffinitione gl. 22. q. 1. ĩ sum. q̃ dt, ꝙ iurare est aliq̃d Deo teste affirmare, & iur̃m est vox ipsius iurãtis, vel act⁹ ipse vl̃ ip̃m qđ iurat̃. Adde ẽt Bal. in rep. l. 2. in 11. char. uers. ego de prĩo q̃sito. ff. de iureiu. ubi ponit tres diffinitiões iur̃i, & eas subtiliter impugnat, & ex impugnatione tertię diffinitionis põt impugnari diffinitio, quã retuli. ¶ Nã dũ aliq̃ dñt, ꝙ ẽ ꝯfirmatio ueritatis, dicit Bal. ꝙ ista diffinitio nõ vr̃ p̱fecta, q̃a nõ oẽ iur̃m ẽ de ueritate, sed quoddã ẽ de credulitate, l. 2. §. ꝙ obseruari. ibi, ꝙ q̃sq; credit, aut existimat. C. de iura. calu. Sic ẽt posset ĩpugnari dcã diffinitio, dum dicit, Affirmare. Sed vltimatè diffinit Bal. ibi, ꝙ iur̃m est actus inuocationis, seu assumptiõis diuini numinis ad ꝯfirmationẽ, seu testimoniũ ueritatis. Nec ob. ꝙ nedũ p̱ creatorẽ, sed & p̱ creaturã iurari põt, q̃a r̃ndet, ꝙ q̃n quis iurat per creaturã, respectu diuini numinis iurat, quia tanq̃ cã efficiens reputatur in qualibet re creata, & tunc ualet tale iur̃m, quia præstat̃ respectu diuini numinis. Alleg. l. qui per salutem. ff. de iureiu. ¶ Aliq̃n iuratur per creaturam in contumeliã diuini nominis attribuẽdo creaturæ, qđ ẽ creatoris, & tũc non est iur̃m, quia ibi nõ est religio. Vñ si quis iurat per diabolum, ibi non est iur̃m, vt ibi per ipsum. ¶ Et de mã huius rubr. hr̃ in 22. cã, per totum reperit̃ in 6. & in cle. & latè per B. Tho. 2. 2. q. 78. per totũ, ubi tractat, quot comites debeat hr̃e iur̃m, & q̃n liceat iurare. & an iur̃m sit petendum, vel frequentandum. De quibus etiam per gl. & Arch. 23. q. 1. in Summa. De mã etiã in Spe. in tit. de iur̃i dilat. & in tit. de iureiu. & in alijs multis locis extendendis per hunc tit. in quo fiet mẽtio de multis consilijs, & decisionib. hinc inde sparsis, adeo ꝙ certitudinaliter sperare possumus maiora & utiliora in hoc celebri titulo, quàm unquam habuerim.

SVMMARIVM.

1 *Actio oritur ex iuramento extraiudiciali promissorio.*
2 *Pars, cui iuratur, põt remittere obligationẽ, sup̱ qua iuratum, est.*
3 *Et intellige, nisi pars, quæ iurauit, iam incurrisset periuriũ, quia remissio non prodesset.*
4 *Creditor dãdo dilationẽ maiorẽ, quàm prima iurata fuerat, an videatur*

Universidad de Deusto Biblioteca

videatur tollere iuramentum.
5 Fideiussor an videatur liberatus prorogato tempore reo.
6 Collegium non incurrit periurium, deliberans viuere contra statutum iuratum, quod factum est in eorum vtilitatem.
7 Debitor quot modis iurat vsurario. Et de remedijs, quibus debitor vti potest, nu. 8. 9. 10 11. 12.
13 Debitori, quando iurat soluere. & nullam quæstionem mouere, quæ & quot competant remedia. nu. 14.
15 Epus an possit absoluere a iuramento. Adde nu. 16. 17. et 18.
19 Capitulum an possit absoluere a iuramento sede vacante. Arguit ad partem contrariam nu. 20.
21 Iudex secularis an possit absoluere a iuramento. Adde nu. 22.
23 Citatio partis an requiratur in absolutiõe iuramenti. n. 24. 25. Episcopus quando possit relaxare iuramentum non vocata parte. Post nu. 25. versi. adde elegans consilium.
26 Contractus an rescindatur data absolutione a iuramento.
27 Absolutus a iuramento præstito sup cõtractu simulato, an possit agere de simulatione contractus in alia curia, vel an cogatur agere in curia episcopi, a quo fuit absolutus a iuramento.
28 Absolutio a iuramento an possit peti post periuriũ incursum.
29 Absolutio a iuramẽto ad hoc, vt possit docere de vsura, vel alia qualitate, per quã mereatur absolui a iuramento, an si probat de illa qualitate, debeat secundo absolui, an vero sufficiat prima, vt possit venire contra contractum.
30 Absolutio iuramenti an possit peti per procuratorem.
31 Absoluere a iuramento an possit episcopus Florentinus, si Florentinus contrahens Bononiæ, ibi iurauit super contractu.
32 Absolutio a iuramento an possit peti tempore feriarum.

CAPITVLVM I.

EX administrationis.

¶ Agi põt ad relaxationẽ iuri, cuius implemẽtũ turpitudinẽ ꝯtinet ex pte suscipiẽtis. H.D. Supplet Bal. & si nõ remittit ipse eps, põt remittere vł ei⁹ vicarius, & h.d. patere ĩ antiqua. Et q̃dã, q̃ aliàs dixi in c. 2. j. de spon. repetã hic tanq̃ in loco ordinario & multò magis vsitato. ¶ Priò p istũ tex. dicit hic do. Car. se dixisse repetendo c. testimoniũ. s. de
1 testi. ꝙ † ex iuro extraiudiciali ꝑmissorio de iure Canonico orit̃ actio, arguẽdo sic, iuřm p̃stitũ hoĩ põt ab homine relaxari, qa iurãs pti intẽdit illi ꝑmittere, licèt ad ꝯfirmationẽ adducat religionẽ iuri, & directè inducit oblõnẽ hoĩ, aliàs nõ posset ab eo relaxari, & si inducit oblõnẽ, p ꝯñs actionẽ. Tenet hæc rõ, qa par est prãs collendi, & inducẽdi, c. 1. j. de reg. iu. & idẽ dicit hic do. Ab. nõ noĩato do. Car. De qua mã dic, vt latè p oẽs in c. cũ venissent. j. de insti. p Bar. in l. si qs ꝓ eo. in 2. col. ff. de fideiuss. p Bal. ĩ l. j. C. de ope. li. & in l. fi. in 3. col. C. de fideicõmissis. ¶ Scdò colligit̃ ex hoc, qd̃ ẽ dcm̃, & ex tex. ꝙ
2 † licèt iuřm principłr obliget Deo,* c. debitores. j. e. l. iurisiurãdi. C. de reb⁹ cre. tñ si ille, ĩ cui⁹ fauorẽ iurat̃, obligationẽ remittit, nõ ĩdiget iurãs alia absołone, qa De⁹ vr̃ ẽt remittere q̃si ad utilitatẽ alteri⁹ iuřm receperit. Ad idẽ c. 2. s. de renũ. & c. significauit. j. de cẽsi. c. 2. de spõ. & l. fi. ff. q & a qb⁹. ibi, nisi id patron⁹ remittat. & illã l. no. Bal. ĩ auth. qd̃ ei. C. de nup. ¶ Istud declarat elegãter Spe. in tit. de leg. §. nũc ostẽdendũ. ver. hoc quoq; ubi tale iuramentum pertineret ad religionem, uel pietatẽ, puta si iurant duo ire in subsidiũ Terræ sanctæ, uel religionẽ ingredi, vel ecclesiã leuare, qa ipsi sibi hoc iuřm remittere nõ pñt. ¶ Pñt tñ hñtes itinerare, ꝙ nõ uadant simul, sed nõ uadant. Itẽ intelligit Spe. hoc nõ ꝓcedere, qñ aliqui sibi iurãt pro tꝑali cõmodo ꝑmittẽdo aliqd, qd̃ tenebant̃, puta si mercatores sibi iurãt carius iusto nõ uẽdere, qa vr̃ iuratũ in aĩarũ salutẽ. Itẽ intelligẽ ñ ꝓcedere, ubi aliq simpłr iurãt se facturos, vł nõ facturos aliqd, qd̃ ñ ꝯcernit cõmodũ vł ĩcõmodũ iurãtiũ, qa nequeũt se mutuo absoluer̃ f̃m ipm̃. ¶ Procedit

* Deo. *Adde Abba. consi. 12. inci. et si episcopus. col. 2. nu. 6. part. 2. vbi ẽt habes materiã necessitatis vel nõ, in materia citãdi partem in petitione relaxationis a iuramento.*

ergo iste tex. cũ si. solũ qñ iuřm tẽdit ad cõmodũ, vł ĩcõmodũ ptiũ sup re, ad quã, quo ad Deũ ñ tenebant̃, nec cõcernit cultũ diuinũ. & ista dicta Spe. sequit̃ ad lřam Guli. de mõte Lauduno ĩ cle. 1. eo. ti. nõ facta mẽtione Spe. de quo reprehẽdit eũ do. Car. ibi ĩ 12. q. tãgit aliqd Imo. & hñr ẽt ibi dicta ĩ Sum. Pisana, ĩ uerb. iuřm. el 2. & p Io. An. & do. Ant. in c. 2. j. de spõ. & idẽ tenet ĩ effectu B. Tho. 2. 2. q. 89. arti. 6. in responsione ad f̃m argu.
3 ¶ Itẽ † intellige p̃dicta, nisi pars, q̃ iurauit, iã incurrisset piuriũ, qa amplius nõ ꝓdest remissio ptis, p ea, q̃ j. dicent̃, & no. Bar. loquẽs de hac ꝓrogatione in l. pe. ĩ fi. ff. eo. & ĩ l. 1. §. sed & post operis. ff. de op. no. nũ. & Bal. in auth. qd̃ ei. C. de nup. Adde tñ, ꝙ si lapsum eẽt tm̃ de termino, ꝙ certũ eẽt ĩtra terminũ expediri nõ posse id qd̃ fuit iuratũ, tñ ꝓdest remissio, uel ꝓrogatio, f̃m Bar. notãter. ĩ l. cũ stipłs sim mihi a Proculo. ff. de verb. obl. qa piuriũ est pœna legalis, ergo non cõmittit̃ añ diẽ, c.
4 cõmissa, in prin. de elec. lib. 6. ¶ Vtrũ † aũt creditor dãdo maiorẽ dilationẽ, q̃ sit prima iurata, videat̃ tollere iuřm? Do. Car. dixit sing. ꝙ sic, vt in cle. 1. §. nos itaq; in 5. q. de iureiur. allegãdo Matthæũ ibi, & Raymundũ in Sum. & Spe. eo. tit. ver. item pone. & nõ dñt simpłr, ꝙ nõ soluendo in prĩo termino ꝓrogato nõ sit piur⁹, sed ꝙ est totałr absolutus, & ꝙ hæc facit. s. qa iuřm extẽdi dẽt, q̃to minus fieri põt, pp piculũ piurij, c. cũ clerici. j. de ver. sig. Vñ nõ trahit̃ ad incogitata. c. 2. s. de renũ. c.
5 veniens. j. eo. & l. fi. C. de non nu. pec. ¶ Scdò † facit, qd̃ dr̃ de fideiussore, ꝙ si ĩteruenit ĩ obligatione scã ad tps, ꝓrogato illo tpe nõ cẽset̃ ꝓrogata ei⁹
* obło, *ut latè no. Io. An. ĩ Spe. de fide* iuss. §. 1. uer. illud aũt. & do. Abb. in c. ꝯstitutus. de fideiu. & do. Car. ĩ d. cle. 1. uer. 8. Bon⁹ tex. in l. itẽ q̃rit̃. §. implecto. ff. loca. & l. si merces. §. 1. eo. tit. Ita hic iuřm interueniẽs quasi loco fideiussoris, nõ extẽdit̃ ad hãc obło. ꝓrogatã. ¶ Tertiò facit c. clericus. j. e. ubi q iurat seruare statuta, nõ tenet̃ ad futura, nisi sup illis iterũ de nouo iuret. Ita hic iurans soluere in certo termino, nõ ĩtelłr iurasse in alio termino, nisi reiceret iuřm. ¶ Sed ꝯtrariã ptẽ ꝙ ẽt ĩ secũdo termino duret uinculũ iuři, tenet Bar. ĩ l. 1. §. & post opis. cir. med. ff. de ope. no. nũ. & Bal. ĩ c. venerabilẽ in antep. col. s. de elec. ꝯcludẽs post argumẽta, ꝙ ꝓrogans terminũ, in quo quis iurauerat, vr̃ ꝓrogare cũ eisdẽ qualitatib⁹, prout est nã ꝓrogationis, f̃m qd̃ singłr no. gl. fi. in c. hi q. de p̃b lib. 6. dicẽs, tps ꝓrogatũ cẽseri eiusdẽ naturæ cũ ꝓrogato, & vr̃ tex. in d. l. cũ stipłs sim mihi à Proculo. & gl. 1. in fi. j. de p̃cario. & no. Bal. allegãdo semp ꝓ ordinaria gl. in d. c. hi qui. ĩ c. fi. ĩ 8. col. s. de ꝯsue. & in c. de causis. in 5. col. s. de of. dele. & in c. 1. ult. col. s. de iud. & in l. si cum dies. in princip ff. de arbitr. & in capit. 1. §. fin. in tit. an ille, qa interf. frat. dñi sui. & in l. si a te. C. de pac. inter emp. & uẽ. & l. Aemilius. ubi bona gl. ff. de min. & in l. si ꝯstãte. C. de don. ant. nup. & in l. Titij. ff. de excus. tut. & in l. obseruare. §. ꝓficisci. ĩ 18. q. 2. de of. ꝓcon. & in l. nõ dubiũ. in 3. opp. C. de leg. & ĩ l. qd̃ dr̃. §. miles. ff. de mili. test. & in l. meminisse. ad fin. ff. de offi. ꝓcon. & Bar. in l. Epale. C. de epali aud. & in l. 4. ff. de dam. ĩfe. & Ang. in d. §. miles. cũ si. ¶ Ad idẽ fortiter facit notabilis deci. Inn. in c. præterea requisiti. sup uerbo, medio tpe. j. de app. ubi dicit, ꝙ si præceptum est Titio, ut sub pœna excõicationis soluat Sẽpronio. ĩtra 10. dies, si Sẽpronius prorogat terminũ, non incidit in excõicationem latã, quia non est contumax, & si adueniente termino prorogato non soluit, incidit in excommunicationẽ, arg. l. sed si manente ff. de p̃ca. quia terminus vr̃ ꝓrogatus cũ suis accessorijs, & sequit̃ ibi Hos. Io. And. &

Obligatio. *Adde Bal. ĩ lec. ĩ ant. & Ang. ĩ l. si un⁹. in prin. ff. de pact. Bart. in l. Lucius. la 2. §. Paulus. ff. de administr. tut. Bal. in l. sticũ Hermes p illũ tex. C. locati. Albe. in 2. p. statu. q. 143. inci. Quaro etiam statuto cauetur. et uilatissimè Ias. in l. lecta. ff. si cert. pet. & in l. 1. C. de iudici. nu. 17. uersi. extra gl. Bal. in l. acceptã. C. de vsu. Ant. de But. in c. 1. col. pen. de offi. de leg. Alex. ĩ l. si mora. col. 7. de iudi. & vi. Ro. fin. 173. inci. Quaro an id quod accrescit.*

& alij, & Bar. ĩ d. §. & post operis. & facit l. Labeo. aliàs incipit, si arbiter. §. 1. ff. de arb. Ad idẽ, quod no. Bal. in l. 1. ĩ 10. tit. C. de his q̃ pœnæ noĩe. ubi dicit, ꝙ testõr iussit ꝯstrui capellã intra annũ a die mortis sub certa pœna, & eps ꝓrogauit istũ terminũ simpłr, ꝙ lapso termino hæres incidit in pęnã, qa nõ dr̃ aliqd improbari, licèt dies ꝓroget̃, & iõ pœna ꝓrogat̃, sed non absorbetur. Alle. Inn. in d. c. p̃terea. Ad idẽ, qd̃ no. Bal. in l. acceptã. in 7. q. C. de usu. ubi dicit, ꝙ si obło pœnalis. simpłr ꝓrogat̃, euitat̃ pęna, sed si in nouo termino non soluit reincidit in pęnã. Ad idẽ, qd̃ no. Lapus ĩ cle. statutum. de ele. & refert ibi do. Car. ĩ 4. col. ubi dicit, ꝙ si alicui statuto fit aliqua additio, idẽ ius intelłr repetitũ in addi. qd̃ erat ĩ statuto, & iõ ꝯtentũ ĩ illa additione intelłr, & quo ad pęnã, & quo ad alia in statuto ꝯtẽta, & h.d. ꝓbari ibi ex gl. in ver. ꝯsuetudine. & qd̃ dicit do. Card. ibi eẽ singłr no. & assignat rõnẽ, qa id, qd̃ uenit p modũ addẽdi, fit pars illius, cui addit̃, ꝑ d. l. sed si manẽte. ff. de p̃cario. Bonus tex. in l. cũ ꝓponebat̃. ff. de iud. ¶ Et tenendo hanc partẽ rñderi põt ad contraria. Et ad illud, qd̃ dictũ est de iuramento strictè interpretando, respondet Host. in d. c. præterea. ꝙ in dubio tenenda est ista pars, tanquam tutior. Et non dicitur ampliari iuramẽtũ, ex quo tacitè includitur in eo, vt trahatur ad prorogationẽ. Non ob. ꝙ dicebat̃ de fideiussore, qa rñdet idẽ Host. notãter, ꝙ ista ꝯclo, ꝙ termin⁹ videat̃ ꝓrogatus cũ suis accessorijs, intelłr de accessoriis depẽdentibus ex partiũ ptãte sicut est iuřm, pignora, pęna promissa, & similia, secus in his, q̃ nõ pẽdent ab eis sed ab alijs sicut fideiussores dati, & res alienæ obligatæ. Illa. n. nunquã obligant̃, nisi ijdem fideiussores, & dñi pignorũ iterũ de nouo ꝯsentiant. Probat̃, f̃m eũ, in l. Labeo. §. pe. & fi. ff. de arb. & l. itẽ q̃rit̃. §. q impleto. & l. si merces. §. 1. ff. loca. f̃m eũ, & l. si mandato Titij. §. Pau
6 lus. ff. man. & in l. fi. C. de don. ¶ Vnũ † ẽt relatione dignũ putaui ꝓ intellectu eius, qd̃ p istũ tex. s. dictum est, iuřm respiciens cõmodũ partis principłr posse p parte remitti, qm̃ illud hẽt locũ nedũ ĩ remissione expressa, sed ẽt tacita. Qd̃ elegãter ꝓbat̃ ex uerbis Bal. ĩ l. fi. in 3. col. C. de pac. ubi dicit, ꝙ si pr̃ instituit hr̃dẽ filiã, q̃ dũ tradebat̃ nuptui, iurauit nõ hr̃e regressum ad bona patris, poterit petere, quod sibi debet̃ ex testõ, qd̃ firmat Ro. in l. stipło hoc mõ ꝯcepta. in 11. col. de verb. ob. qa pr̃ ex hoc vr̃ sibi tacitè iuřm remittere. Ex quo incidẽter hẽs vnã limitationẽ ad c. q̃uis. de pac. li. 6. Reliquas multas & nõ vsitas dicã in c. cũ ꝯtingat. j. eo. Et ꝙ istud de tacita remissione sit verũ, probat̃ ex eo, qd̃ signanter scribit do. Ant. in c. 1. in 10. col. ver. oĩa p̃dicta vera. j. d̃ his q̃ fi. à ma. par. cap. ubi dicit, ꝙ qñ statutũ collegij ꝯcernit solũ utilitatẽ priuatã ipsorũ de collegio, tunc oĩ distinctione omissa eo ipso, ꝙ uniuersitas vel collegiũ deliberat uenire ꝯtra statutũ, vñr remittere iuřm, qd̃ pñt p istũ tex. Vñ non incurrũt periuriũ non ex ui sublati statuti, sed ex remissione & absolutione iuři. Vñ nõ negabit̃, f̃m eũ, ꝙ si duo iurarũt ꝯtrahere mřimoniũ, & cõi ꝯcordia quilibet ꝯtrahit cũ alio, in illo instanti vñr se absoluere. Facit, qa cũ possit, uerisimile est, ꝙ uelint, ne aliàs incurrãt delictũ piurij. Et istud bñ
7 no. ¶ In † gl. 1. in fi. No. ex gl. ꝙ interdũ debitor simpłr iurat soluere usuras, interdũ iurat soluere & nõ repetere, & de vtroq; casu uidendũ est de remediis cõpetentibus debitori ꝯiungendo dicta do. Ant. & do. Abb. & Imo. hic quibusdã additis. ¶ Aliqñ debitor iurat soluere vsuras, & ẽ primũ remediũ, vt soluat, deĩde repetat, *vt ĩ c. debitores. j. eo. Nã sic seruabit iuřm, & ẽt finałr hẽbit intentũ, qa licèt iurauerit soluere, non tamen iurauit non repetere, ideo repetere poterit, argu. eorum quæ hñr in c. 2. s. de renum. & quod no. j. de usur. ĩ c. p tuas. Qũo aũt istud procedat. dicet̃ in d. c. debitores. ¶ Se
8 cundũ † remediũ est, vt ante quã soluat, petat a iudice, vt faciat sibi rela-

* Repetat. *Adde quæ ad hoc habentur in c. fi. de foro compet. Pa. de Castro consilio 65. & 68. & 307. ubi quòd hæres seu alius tertius nõ tenentur iuramento præstito per de-*

xari iuřm, ꝓut dr̃ hic in tex. quia licèt iurauit soluere, ñ iurauit tñ nõ petere relaxationẽ, vł absołonẽ iuři. & istud remediũ & sequẽs intellige añ incursum periuriũ, per ea, q̃ j. dicent̃. ¶ Ter
9 tiũ † est remediũ, vt si creditor non vult relaxare, petat̃ absoło ab epõ, q põt absoluere a iuro turpiter susceptõ, c. si uerò. j. eo. & dicet̃. j. in 1. q. & nõ est istud remediũ subsidiariũ solũ deficiente p̃cedẽti, vt dicit Inn. ĩ c. debitores. j. e. & Bal. hic, & sẽtit Lau. de Rodul. ĩ trac. de vsu. q. 123. imo & ordinariũ, a quo inci. põt, f̃m do. Ant. & do. Abb. & Im. hic, & do. An. & do. Ab. ĩ c. ad aures. qd̃ met⁹ cã. & Im. ibi, & ĩ c. debitores. ĩ 5. col. j. eo. qa qñ reperiunt̃ duo remedia a iure prodita vñr æquè principłr ꝓdita, nec unũ est subsidiariũ ad reliquũ, l. quoties. ff. de act. & obl. Et pro hoc adducit do. Abb. hic, qa eps absoluit principłr a iuro metu p̃stito, nec ẽ necesse recurrer̃ ad Papã. c. si uerò. j. eo. no. Inn. in d. c. ad aures. fortius in casu isto. Nã in gestis per metũ obło primaria acquirit̃ parti, f̃m no. in c. abbas. s. qd̃ met. cã. hic aũt ex ꝓmissione nihil acquirit̃ parti, & iuřm principłr dirigit̃ in Deũ, c. debitores. j. e. f̃m eũ, q̃ rõ ꝯtinet in se in vnũ falsum. Etiã in iuro isto de vsuris soluẽdis, acquirit̃ obło parti directè & principłr, vt not. ipsemet do. Ab. hic ĩ 1. no. & in ꝯs. 100. p istũ tex. reprehẽdẽdo do. Ant. ĩ d. c. debitores. Et istis adde, ꝙ tuti⁹ est, & sicut practicat̃, ꝙ petat̃ primò creditorẽ cogi ad relaxãdũ, & ꝙ in ꝯtumaciã ipsum absoluat, f̃m hic & ĩ d. c. debitores. in 5. col. ꝓ quo
* vide Old. idẽ sentientẽ ꝯs. 18. * quod incipit, Ex ordine uideat̃. ¶ Quartũ
10 est remedium, vt † debitor conuentus ratione iuři excipiat contra agẽtẽ, vt desistat ab exactiõe, ex eo, qa sibi ꝯpeteret repetitio si solueret, & qa petere põt, ut ipse creditor relaxet sibi iuřm, & sic illud petit sibi relaxari, & ꝙ hoc fieri posset, firmat Fede. ꝯs. 272. ĩ pe. col. in fi. & in c. pastoralis. j. de cã pos. & ꝓpri. sicut ẽt per uiã exceptionis põt peti restõ in integrũ, l. nã postea. §. si minor. ff. e. l. necnõ. §. exẽplo. ff. ex qb. ca. mai. & bñ facit qd̃ no. in l. Papinian⁹. §. si fili⁹. ff. de inof. test. ubi ẽt ĩterdũ per uiã exceptionis ꝓponit̃ q̃rela ĩofficiosi testĩ, & facit ẽt gl. in l. Aureli⁹. §. cẽtũ. ff. de lib. le. & qd̃ no. Bar. ĩ l. si finita. §. elegãter. ff. d̃ dã. infe. ¶ Sed hoc remediũ ĩtelligit hic do. Ab. hr̃e locũ, dũ modo termin⁹, de quo est iuratũ, nõ sit lapsus, uel dũ mõ cessante termino debitor ñ sit ꝯstitutus ĩ mora ex sola interpellatione, qa ĩ istis casibus, qbus ẽ incursum piuriũ, ne in eo p̃seueret, dẽt solui, postea repeti, d. c. debitores. p ea, q̃ j. dicent̃. ¶ Quin
11 tũ † est remediũ, vt iudex ex officio cõpellat creditorẽ paratũ ad exactionẽ, vt desistat, p c. tuas. j. de usu. ut hic per do. Ant. do. Ab. Sed ꝯtrariũ tenet hic Imo. qa pars hẽt remediũ, ꝙ põt soluere, & postea repetere, & iõ succedũt no. ĩ l. 4. §. hoc aũt. ff. de dã. infe. & ĩ c. bonæ. cũ si. s. de ele. vc3 ꝙ q̃diu põt ałr parti cẽ succursum, nõ dẽt iudex ad ipsius ptẽ utilitatis offm̃ suũ nõ petitũ interponere. Bñ facet Imo. ꝙ ubi pars nõ hr̃et remediũ, puta qa iurasset soluere, & nõ repeter̃, istud ꝓcederet, & sic loqt̃ d. c. tuas. & expressè no. Inn. ĩ c. ad nr̃am. el 2. j. eo. Nec. ob. ꝙ et tũc cõpetit aliud remediũ, s. vt petat creditorẽ cogi ad relaxãdũ, qa ꝓcedit hoc ex quadã æqtate potius, q̃ ex rigore, & iõ nõ excludit offm̃ iudicis, qd̃ ẽt super æqtate fundat̃ iuxta not. per gl. in l. de pecorib. C. ad l. Aql. & p Inn. ĩ c. ex trãsmissa. j. de p̃scr.
21 ¶ Adde † Lau. de Rod. in d. trac. q. 123. vbi ponit, si creditor ẽ abñs, vel põt ĩduci ad relaxãdũ, an iudex ex officio possit relaxare? & distĩguit, an sit abñs ꝯtumaciter, & an de ꝯtractu usurario possit ꝯstare? Et adde, ꝙ opi. do.

functum, quia iuramẽtum est quid personalissimum, vt per Soci. consil. 115. incip. circa primam q. versic. præterea nota cir. med. par. 1.

* 81. *Adde quòd Old. in alle. consi. nihil dicit de materia proposita ab Authore hic, nec etiam alibi inuenire potui vbi hoc dicat, nisi in consil. 120. inci. Ad publicem. vbi dicit, quod in relaxatione iuramenti de non petendis vsuris est pars vocanda quando agitur vt tollatur contractus vsurarius, alias secus, rõnibus, quas vide ibi.*

Universidad de Deusto Biblioteca

do. Ab. pōt saluari ex eo, ꝙ alibi singl'r dr̄ iudicē posse supplere ex officio, vt obuiet peccato euidēter īminēti, nō distīguēdo, an parti cōpetat remediū, an nō, vt dicit gl. in c. cupiētes. §. cētū. versi. ꝯtum 1. de ele. lib. 6. cū ꝯcor. quas dicā in c. ad nr̄am. el. 3. j. eo. Itē nihil alleg. Inn. pro eo, qđ dicit remediū huius c. procedere ex æquitate. ¶ Adde ēt aliud remediū, vcȝ ꝑ uiā denūciatiōis euāgelicæ, nā licèt creditor nōdū receperit vsuras, tñ peccare vr̄ retinēdo debitorē obligatū, iō pōt ꝑ dictā uiā peti, vt desistat a peccato, & ꝙ relaxet oblōnē, ſm Imo. hic. Cui adde īcidēter vnū, vcȝ ꝙ si exceptio vsuraria deducit̄ corā epō, postq̄ in curia seculari lata est snīa, q̄ trāsiuit ī rē iudicatā, nō dēt eps inhibere, ne executio fiat, sed post exceptionē cognoscat de exceptione vsuraria. Ita latè ꝯsuluit Anc. cōsi. 229.* ici. Casus talis est, p̄ceptū. & ita 13 ꝑ plura pridie ꝯsului. ¶ Aliqñ † debitor iurauit soluere, & nullā q̄ōnē mouere, vel absolōnē aliquā nō petere, & q̄rit̄ de remedio, vt soluat, postea petat, vt est dictū. s. qa nō iuraui non repetere. ¶ Secundū remediū est, vt 14 † denūciet ecclīæ, qa nullū iur̄m impedit, ꝙ qs nō denūciet criminosum, vt tradit̄ in c. quēadmodū. j. eo. & no. gl. in c. ad nr̄am. el. 2. j. eo. & ī c. veniens j. de reg. & in c. authoritatē. 15. q. 6. & Inn. in c. ad aures. ꝑpe fi. s. qđ met. cau. & Lau. ī trac. q. 126. Debet tñ denūcians fundare se sup salute ꝑximi, & nō principalr̄ sup interesse suo: qa tūc obstaret ei iur̄m, ſm Hos. in d. c. quēadmodū. & do. Ant. Imo. & do. Ab. hic, subdentes, ꝙ pōt ēt ꝑ uiā cuiusdā intimationis resisti creditori, ut iudex certificatus instet circa correctionē peccati, & in hac nō reqrit̄ alia monitio, ſm ipsos, & alle. do. Abb. c. ꝑterea. el. 2. j. de spō. vbi est casus de hac intimatione, q̄ fit iudici ad peccatū obuiandū sine aliqua monitione, & facit c. tertio loco. s. titu. 1 nec hr̄et locū hic denūciatio iudicialis, qa illa tēdit ad ꝑpriū interesse vt hic, ꝑ do. Abb. ad qđ vide eūdē in c. nouit. pe. col. s. de iud. & Cal ī tit. de accu. ꝯs. 5. inci. denūciat ecclīæ. ¶ Tertiū remediū ē, vt petat debitor absolōnē a iurō, absq; eo ꝙ citari faciat creditorē. Et hoc remediū sentit Io. And. in Spe. sup rub. de iureiu. in fi. dicēs, ꝙ ꝑ eā nō detrahit̄ multū iuri aduersarij, sicut ī liberto, q petit veniā a iudice, vt possit agere ꝯtra patronū, vt l. 3. ff. de in ius voc. ¶ Sed hoc nō placet do. Ab. ex duplici capite, primo, qa satis exponit q̄relā de aduersario, ꝑponēdo, ꝙ eū illicitè astringit iurō, & sic venit ꝯtra iur̄m. Secūdo, qa nō pōt negari, quin ex relaxatione iurī fiat p̄iudiciū creditori, arg. c. fi. de fo. cōp. lib. 6. Ergo nō dēt fieri absolō eo nō vocato. Et vocari nō pōt, qn aduersarius incidat ī piuriū, exponēdo q̄relā ꝯtra illū, & sic do. Abb. impugnat hoc remediū. Idē repetit īferius ī alio loco, dicēs, ꝙ si iurauit nō denūciare, tñ pōt, qa nullum iur̄m astringit respectu denūciationis. ¶ Sed q̄tū reprehendit Io. And. dicentē, ꝙ nō reqrit̄ citatio, ne ꝯtraueniat iurō de nō vocādo in ius, dic, ſm Imo. hic, ꝙ trāsire pōt dictū Io. An. videlicèt, ꝙ ꝑcedat, qñ petit̄ absolutio ab isto iurō, in q̄tū iurauit nō petere absolutionē, nec in ius uocare creditorē, & hoc casu nō requirit̄ citatio, sed post q̄ fuerit absolutus à tali iurō p̄stito super vsuris soluēdis, vel non repetendis, bñ dēt pars citari, seu ipse creditor, per ea, q̄ j. dicent̄, & hoc modo saluatur hoc remediū, ad qđ tñ vide, qđ dicetur. j. in 1. limi. 4. q. & prædicta remedia ēt cōpetūt, qñ vsurę sunt solutæ, & iuratū est nō repetere. Si aūt est iuratū, nec repetere, nec querelare, nec denunciare, adhuc pōt denunciari, ꝑ prædicta, & est locus officio iudicis, ꝑ c. tuas. j. de usu. & istis adde Ricar. 4. dist. 38. q. * art. 3.* vbi ꝯcludit, non ualere uotū de non petendo dispensationē à Papa sup certo uoto, & rōes suæ faciūt in ꝑposito, ut nō ualeat iur̄m de non petēdo absolōnē à iurō, & ēt tangūt do. Ant. & Imo. in c. Quintauallis. j.

** 229. Adde quòd non est bona allegato, Sed ē cōs. 234. & incip. Casus talis est, post praceptum. & c. nu. 3. & per totum consi.*

* Q. 1. art. 3. *Adde & dic q. 9. art. 3. & vi. Astesan. qui tum sequitur in sua summa lib. 1. q. 20. artic. 11.*

15 eo. & ibi dicet̄. ¶ Extra † gl. circa quotidianā mā absolōnis à iurō q̄ro primò, utrū epūs possit absoluere à iuramento?* & dic, ꝙ sic, qñ iur̄m nō est manifestè licitū & utile, sed ē dubiū, utrū sit licitū, uel illicitū, ꝑficuū, uel nociuū simplr̄ ab aliquo casu, qa pōt eps dispensare, vel absoluere* a iurō, ſm oēs Doct. hic & Inn. in c. debitores. j. eo. & latè Lau. Rod. in tract. de vsu. q. 122. & B. Tho. 2. 2. q. 88. art. 8. & Inn. do. Ant. do. Abb. & Imo. in c. ad aures. s. quod metus cau. & Doct. in locis. j. allegandis. & facit c. constitutus. s. de testi. & tex. hic, & in c. si verò. el 1. & in c. significauit. cum si. j. de censi. Ad idē c. cū quidā. §. fi. e. vbi dr̄, ꝙ absoluēdi sunt ij, a qb⁹ illicita iurā extorta sunt, & tñ nō dicit, per quem fiat absolutio, ergo innuit, ꝙ epō reseruatur, arg. c. nuper. j. de sent. excō. & ita ēt no. Io. And. in d. c. cū quidā. Et istud hēt locū ēt, qñ iur̄m, adest, quia tunc non est necesse, vt iudex adimpleat prius iur̄m, vel faciat compelli recipientem ad relaxationē, sed pōt directè petere absolutionem, ſm Inno. in d. c. ad aures quasi in fin. quem sequitur do. Abb. ibi, & hic, & Laur. 16 in d. trac. q. 125. ¶ Itē † ꝑcedūt ista ēt in iurō, qđ seruari pōt sine interitu salutis æternæ, sed est pniciosum exemplo, quia pōt, & debet ꝑ ipsum relaxari, ꝑut Anc. in c. venerabilem, ad fin. s. de ele. ¶ Itē procedūt si episcopus vellet cōmutare iur̄m, vt dicetur in c. peruenit. el 2. j. eo. ¶ Sed aduer 17 te † diligenter, quia ista non procedunt, vbi est probabile dubium, an sit concedenda absolō, vel non, quia tunc illam concedere non pōt inferior a Papa ēt legatus, ut est de mente Inn. in c. uenerabilē. in gl. incip. tali mō, s. de ele. & expresè no. Imo. j. eo. c. cū contingat. in 28. char. uer. no. diligēter. allegans ad idē Rayn. in Sum. de dispensatione, in nouis, & multum diligēter est hoc norandum, ſm eum, & bene, quia cum plerisq; casibus sit expressa cōtrarietas inter Doctores, an danda sit absolutio, uel non, non poterit eam ordinarius concedere, sed vbi probabiliter certū est debere dari absolōnē, vt si est præstitū per metum, vel in casib. prædictis, pōt absoluere, vt in locis p̄allegatis. ¶ At 18 tñ † Spe. tenet contrarium in ti. de legato. §. nunc. ostēdendū. uersi. videlicet, ꝙ eps pōt interpretari, an iur̄m indigeat absolutione, uel non, ꝙ ipsum ualde sequitur do. Abb. in d. c. uenerabilem. 8. col. & in c. cum uenissent. in 3. col. s. de insti. & ī disputatione sua inci. stante statuto. in 18. col. & do. Ant. in c. quāto. in pe. col. j. eo. & sentit expresè Do. in c. fi. in ult. col. uer. si tamē uertatur. de for. compe. lib. 6. Respondet Spe. ad c. uenerabilem. dupliciter, uel ꝙ procedit in negotio arduo & inter magnas personas, uel qñ agat̄ de danda licentia ꝯtraueniendo sine ꝑmutatione, uel aliqua cōmutatione ī melius. Et ista opi. est approbata de ꝯsuetudine, qa ēt ubi est magna diuersitas inter scribētes, an dāda sit absolutio, uel non, eps censetur iudex cōpetens, & ita transeo, quicquid aliàs scripserim in d. c. 2. de spō. ¶ Se 19 cundò quæro, utrū † capitulum sede uacète possit absoluere à iurō, prout eps? & arguitur, ꝙ non, quia hæc est quędam dispensatio. s. per eam fit iuris relaxatio. & dispensatio nihil aliud est, quàm iuris communis relaxatio, ut no. in c. ut constituerēt. 50. dist. & in §. nisi rigor. 1. q. 7. & per Inn. in c. dilectus. s. de temp. ord. in addi. Sed capitulū succedit in iurisdōne epali. c. unico, de maio. & obe. in 6. ut s. procedat de iure, nō aūt ut ius relaxet. ¶ Pręterea vr̄ pro hoc expressa deci. Inn. in c. 2. j. de eo, qui fur. ord. suf. ubi dicit, ꝙ prælati inferiores ab epis nō dispēsant, nisi ī casib. à iure expressis, & iste nō est

& ad hæc ui. An. in c. constitutus. de rescrip. nu 14. sub versi. Authorita. Papæ. ver. similiter dixit Ricar. et in eo. in fi. Limi. 1.

* A iuramento. *Adde Fed. de sen. consil. 111. incipi. qō talis. Alex. in l. fi. qui satisd. cog. in l. si quis pro eo. de fideius. et in cō. si. 124. p. 1. Socin. cōs. 169. ic. cir. primum versi. secundarō. par. 2. et an & quando & ex quibus causis inferior à Papa possit cognoscere, et quid si statutum reprobaret Cōtrarium vi. Soci. cōsi. 115. incip. circ. primā. q. vsque ad versi. circa secundā dubitationem. par. 1.*

est expressus, & dictū Inn. seqtur Arch. ī c. ecclā hēt senatu. 16 q. 1. & do. Ab. in c. 1. ī fi. col. 1. de voto. & ī ca. cū ad monasteriū. in pē. col. infra, de sta. mo. & ī ca. 1. j. de priuile. & Do. ī c. cū ex eo ī 2. col. de elec. ī 6. & ī c. cū nullus ī vlt. col. de tēp. ord. eo. li. Et istud de dispēsatiōe extēditur ad absolutionē ab excōicatione, vt ñ ꝯpetat inferioribus ab epō, nisi iure exprimatur, ſm do. Abbat. in c. 2 infra, đ sent. exc. ꝑꝑ quod magis firmat̄ ista pars de absolutione à iuramento, ut cōpetat inferiori. ¶ In 20 † ꝯtrarium facit, quia sede vacante succedit capitulū in spiritualibus cū tēporalibus, c. pe. & fi. de sup. negli. prælā. lib. 6. In capitulū ergo trāseūt oīa, quæ pertinēt ad epm iure suo. Vñ ēt pōt iudicare de hæresi, c. ad abolēdā. j. de hære. & dat coadiutorem epō demēti, qui nō resipiscit, c. vnico, §. si verò. de elec. lib. 6. & multa alia, quæ colligunt Io. An. in c. vnico, de maio. & obed. ī6. & ibi Dom. ¶ Itē dispēsat super septennio in casu dicti c. cū ex eo. vt ibi no. Io. And. super gl. quæ incipit, licèt igitur. & ibi Do. in 2. col. & latè Fede. ꝯsil. 30. inci. an capitulū sede vacāte. Pro hoc allego glo. notabilē in d. eccā hēt senatū, quæ dicit, ꝙ capitulu eligēdo indignū dispēsat cū eo, sicut eps, nisi ei sit iure prohibitū. Itē negari nō pōt, qn hoc sit iurisdictionale, qđ tenet Io. An. in Spec. de legato. §. nunc de epōrum. versi. nunquid legatus. Ergo succedit capitulū, c. his, quæ. & c. cū olim. s. de maio. & obed. & cū nō inueniat̄ prohibitū. ergo &c. Itē ista nō est ꝑpriè dispēsatio sed poti⁹ absolutio, uel denūciatio, ꝙ tali iurō nō teneat̄. ¶ Et ita ꝑ hæc cōsuluit in terminis do. Car. consi. 38. inci. q̄dam habens unū filiū. in 2 dubio. Ad rōnem in ꝯtrariū respōdet, & ad primā negat, ꝙ sit dispensatio, & si ēt est, adhuc permittit̄ c per s. d. cta. Ad ſm de dicto In. in c. 2. de eo, qui fur. ord susc. rñdet, ꝙ capitulū, quatenus succedit epō, nō ē inferior epō sed par, qa gerit uices epi. Vnde q̄uis iure capituli dispensare nō posset, vt ꝑ gl. ī ver. elegerūt. in c. ex insinuatione. j. de symo. tñ iure epi pōt, vel vt ē dictū, nō est dispensatio, sed absolutio, q̄ ad iurisdictionem epi pertinet, & vtraque responsione fuit Fede. in d. consi. 30. Posset ēt dici ultra do. Car. ꝙ ptās dispēsandi cōperit inferiori ab epō habenti iurisdōnē quasi episcopalē in oībus casibus in qbus eps pōt dispensare, vt elegāter decidit Fede. ꝯs. 14. inci. monachus Perusinus. in 4. col. quē sequit̄ do. Ab. in c. at si clerici. §. de adulterijs. in 10. col. s. de iudi. & bñ facit, qđ no. Inn. in c. 2. in fi. de trāsa. & gl. in cle. si vna. in uersi. ꝑprij. de reb⁹ 21 eccle. nō alie. cū ꝯcor. ¶ Tertiò † q̄ro, vtrū iudex secularis possit absoluere a iurō? & dic, & dic, ꝙ non, rōne spiritualitatis, quā in se habet iur̄m. Patet ex notatis in d. c. venerabilē, & ꝑ gl. fi. in c. cū sit gñale. s. de fo. cōp. & ꝑ do. Ab. in c. significāte. in 1. nota. j. de pigno. & Host. ī c. tuā. sup gl. s. de ord cogni & ꝑ oēs in c. fi. de fo. cōp. li. 6. 22 ¶ Posset † tñ iudex secularis in casu huius decre. & similī cōpellere recipiētē turpe iur̄m, vt ipsū relaxet, vt expresse sentit Fed. ꝯs. 272. inci. In nomine Dñi, amē. Statutū ciuitatis. ꝑpe fi. De ipso festū facit Ro. sing. 508*. ici. vbi iur̄m loquēs ꝑprie in casu hui⁹ capituli. & dicit, ꝙ a qbusdā varie in hoc ꝯsultū fuit, tñ ita iudicauit, qa iudex secularis est cōpetēs ad cogendum partem super obseruantia iurī, c. l3. eo. ti. in 6. Ergo eadē ratione potest compellere ad relaxādū. ¶ Posset ēt iudex secularis declarare quē īcurrisse piuriū, casu quo đ hoc non esset dubiū, secundū Ro. in sing. 430. incip. Ego coram magnis Doctoribus. quia lex secularis punit periurium, l. j. ff. ad Turpil. l. si quis maior. C. de transa. Ergo & iudex potest hoc declarare, & adducit, quod nor. do. Ant. in c. cum sit generale. s. de foro compe. vbi dicit, ꝙ quando secularis potest punire, quod est consequēs, poterit ēt cognoscere, quod ē antecedens. Sed intellige, qñ de hoc non est quæstio iuris, sed facti, per nota. ī l. Titia. ff. sol. ma. ꝑ Bar. & alios, & do. An. & do. Ab. ī c. tuā. s de ord. cog. ¶ Posset ēt secularis cognoscere de nullitate absolutionis iurō factæ ꝑ ecclesiasticū, ſm Pet. de Ancha. multū solenniter ꝯs. 382. inci. retento ordine dubiorū, in 4. col. Mouetur per plura, maximè ꝑ notata ꝑ Ioā. And. in ca. cū in iure. supra de offi. dele. & ī c. 1. de off. ordi. vbi dicit, ꝙ iudex secularis non tenetur exequi præceptū ecclesiasticū, si scit, vel suspicat̄ de eius iniustitia & ꝑbatur per locū a spāli, in c. vt inqsitionis. §. ꝑhibemus. de hære. li. 6. & a ex eo quod no. Bar. a ī l. diu⁹. ff. de cust. reo. paulo post prin. nō in exēplo, sed rōne sui ipsius, & in specie no. d. Ab. in c. 1. in 5. col. s. de offi. ord. vbi vide. Rñdet do. Pe. ad c. fi. de excep. li. 6. vbi iudex secularis dēt sequi snīam iudicis ecclesiastici. Nā hoc verū, ſm eū, vbi euidenter non apparet nulla, vel iniqua, qđ bñ no. ¶ Et istis modis acceptari pñt animosa & insolētia verba Bal in l. j. in 1. col uersi. modo solet dubitari. C. de ope. libe. vbi dicit, ꝙ si est interpositū iur̄m in contractu simulato, cognoscere de nullitate huius iurī, & relaxare, nō est ꝑpriè relaxatio, sed declaratio, nō tenere, lȝ ad epm pertineat, ſm iura Canonica, & ſm ciuilia pertinet ad iudicem causę, quia nō hēt super iurō disponere, sed declarare, & dicit se nescire, quar̄ Canonistæ reuocent hoc ad suū imperium, in c. fi. de fo. cōpe. li. 6. psuadēdo sibimet. ꝙ cā sit spūalis, sȝ hoc nō ē verū, ſm eū, qa iur̄m, qđ nō hēt ꝯsēsū. ñ spiritū, & iudex secularis pōt cognoscere super cōsensu, ergo ex necessaria ꝯsequentia super iurō, & dicit, ꝙ dñi sui Canonistæ dñt, ꝙ in dubijs spiritualibus ecclesia cognoscit *, & est * pars mitior, ſm eū Ad idē vid Bal. ī l. nec p̄onis, ad fi. C. de ope. liber. ubi dicit, ꝙ qñ lex præsumit simulationē in contractu, nec est necessaria ꝑbatio hominis, iur̄m nihil operat̄, nec ē necesse adire episcopū ꝑ relaxatione ei⁹ per iura, de qbus ibi ꝑ eū, qđ verbū bene no. qđ declara, vt Cal. in isto ti. cōsi. 13 primo. ¶ Quarto q̄ro, vtrū † in absolutiōe a iurō requirat̄ citatio partis *. cuius interest? & breuiter conclude, vt hic per domin. Abb. dicentem, ꝙ vbicunque iuramentum est obligatorium ex parte iurantis, & aliquam vtilitatem continet ex parte recipiētis, nunquam debet relaxari, nisi vocata parte, quia per absolutionē præiudicatur parti ī eo, ꝙ sibi utilitas adimitur. Vnde debet pars vocari, quia nihil debet fieri in præiudicium absentis, vt in capitulo primo, supra de causa possessio. cum similibus. & videtur quasi semper interesse partis recipientis, secundum eum, quia utile est habere partem vinculatam iuramento & multum operatur iuramentū, & saltem accumulat ferrum ferro, capitulo fina. de foro competen. libro sexto, & facit l. cùm pater. § filius matrem.

** 508. Adde quod in loco alleg. nihil, sed est sing. 498. incip. vbi iuramentum est licitū. & adde eūd. Ro. sing. 499. inc. Tuscis quod c. 1. de iureiur. & sin 425. incip. Ego coram magnis dominis. & singul. 426. incip. canonistæ in capit. testimonium. in quibus locis habes fere omnia quæ ponit. Autor. hic in hoc materia relaxationis à iuramēto. in prin. o. n. habes quod vbi iuramentum est licitum ex parte iurātis & illicitum ex parte recipientis, potest recipiens cōpelli ad absoluendum iurantē, & an sup hac cōpulsione secularis sit iudex cōpetēs, idē fere & ī sing. seq. in 3. habes quod iudex secularis potest declarare quē periuriū, et id quo modo & quando habes in sing. seq. ample. Et similiter nota ꝙ dum Auth. inferius dicit Rom in singu. 430. vult dicere. 425.*

a Ex eo, quod no. Bart. *Adde tu, quòd illa opinio Bartol. est reprobata. Vide Ange. in l. j. C. de exhib. reis. Innoc. in c. pastoralis. de offic. deleg. & in ca. cum in iure. cod. titu. & Anto. de But. in c. 2. de offic. ordin. & ibi Inno.*

* Ecclesia cognoscit. *Adde quòd solus Papa concedit absolutionem, a iuramento, quādo est dubium an cōcedi possit. Inno. in c. venerabilem. de ele. Alex. consi. 66. incip. Visa facti col. 3. num. 16. vol. 6. cū concor. per eum ibi.*

* Partis. *Adde Paul. de Castr. in consil. 214. tenentem ꝙ solet concedi etiam non citata parte. & ita ēt tenet in cōsil. 219. incipien. præsuppositio sine præiudicio. & Butr. in ca. debitores. j. eodē Alex. consi. 222. incip. visa volu. 2. Iasī l. nec. qcquā § ubi decretum de of procons.*

Universidad de Deusto Biblioteca

* Causa cognita. *Adde Auto. in c. ecclesia S. Mariæ de constit. Flor. in l. lege aquilia si delictũ ff. ad leg. aquil. col. 6. Auto. in ca. licet ratione. col. 13. de fo. cõpe. & Rom. late sing. 476. incip. Florentinus.*

matrem. ff. de lega. secundo. ¶ Item absolutio non dẽt fieri, nisi cã cognita,* ut no. Inno. in cap. ad aures. s. qđ met. cã. & Spe. in tit. de leg. §. nũc ostẽdendũ. ver. 34. & seq. Nõ enim fit absolutio, nisi cã subsistẽte, vt tradit ĩ c. quãto j. eo. Cãæ aũt cognitio adhiberi nõ põt, nisi parte vocata, l. in cãę. §. cã cognita. ff. de mino. qa causarũ merita, & c. c. cùm ex literis. s. de restitu. ĩ integ. Et idẽ tãquã p regula tenẽt oẽs in locis j. allegãdis in hac qõne. ¶ Et ista sunt amodò vera, ꝙ absolutio facta nõ vocata parte est nulla, qa, ſm do. Abba. hæc absolutio nõ t3, nisi subsit cã, ẽtsi fiat apud Papã, ſm Inno. in c. 2. in fi. s. de renũcia. Antequã ergo sibi ꝯstet cãm subesse, nõ hẽt ptãtẽ absoluẽdi, prę supposito ꝙ subsit, qa ignorat id, qđ est fundamẽtũ intetionis suæ, vt in simili p Bart. in l. multùm. ff. de ꝯd. & demon. & tradit in c. ex parte Astẽsis. j. de ꝯcess. pb. nec põt sibi cõstare de cã, nisi vocata parte, vt est dubiũ. Aliud est in absolutione ab excõicatione, qa illa semp pẽdẽt à volũtate excõicãtiũ. Valet enim semper, siue iusta, siue iniusta, c. venerabilis. §. ubi aũt. de snĩa excõmuni. li. 6. Et ista dicit do. Ab. esse verissima, & sæpe ac-

24 cidere. ¶ Cæterùm† istud de citatione adhibẽda, lĩta primò esse verũ, qñ p absolutionẽ tollit ex toto obligatio, puta, qa absoluit à iuro super vsuris, vel à iuro validãte cõtractũ, qui sine iuro nõ esset validus, secus, qñ p absolutionẽ solùm habilitat psona, q iurauit nullo mõ ꝯtrauenire, vt possit dicere de prauitate vsuraria, vel de enormi læsione, vel simili, quod obstãte iuro nõ põt dicere, qa in tali habilitate nõ requirit ordo citationis, ut elegãter ꝯsuluit Old. ꝯsilio 120. quod inci. ad duplicẽ finẽ, qa nõ agit pe grãdi p̃iudicio creditoris, remanet. n. oẽ ius sibi saluũ ad obligationẽ principalẽ iuratã defendendã, ut ibi latiùs p eũ, de quo facit festũ Pe. de Anch. ꝯsi. 18. quod inci. In qõne, q̃ vertit inter Nicolaũ Benedicti. vbi ꝯsuluit de quodã, q iurauerat cõicare in societate certa lucra. & nõ querelare, nec dicere de iniustitia ꝯtractus, qa quãtũ ad hoc, ꝙ possit dicere, nõ dẽt fieri p episcopũ difficultas in eo absoluendo. Idẽ elegãter ꝯsuluit Pau. de Cast. ꝯsilio 17. inci. Circa primũ quæsitũ dicens, ꝙ quãtũ ad habilitandũ partẽ, vt possit docere de dolo arbitratoris, nõ obstãte iuro, nõ requirit citatio partis, qa talis absolutio nõ facit, quò minus in pbatione postea fiẽda p partẽ nõ sit necessaria partis citatio. Nec obstat, ꝙ interest partis, qa cessante absolutione, cessat sibi molestia, qa rñdet, ꝙ ꝯtradictio partis ẽt citatæ nõ potuisset impedir absolutionẽ, qa petebatur ex cã, ex qua ius pmittit, ꝙ fiat, aliàs esset ĩ ptãte partis bñficiũ iuris alteri parti auferre ꝯtra regulã, indultũ. de reg. iu. li. 6. Ille autem citãdus est, q cõparẽdo põt actũ impedire, l. recusare. in prin. ff. ad Treb. vt ibi latiùs p eũ. Idẽ tenẽt Lau. in tracta. de vsu. q. 126. in fi. & Imo. in c. debitores. in 9. col. j. eo. ꝙ hæc practica hodie multũ inoleuit in curia epali Bononiæ. Et hãc partẽ vr firmare Imo. hic in eo, ꝙ dicit nõ citandã partẽ, qñ petitur absolutio ex eo capite, ex quo iuratum erat nõ petere.

25 ¶ Cõtrariũ† latissime ꝯsuluit Anch. consi. 119.* inci. Prædictis subtilr, & ad plenũ adductis. Nec obstat, ꝙ agatur de modico p̃iudicio, qa nõ petit ius creditoris in cã principali, qa imo multiplr damnũ ĩcurrit pp moras iudicij & dilatã solutionẽ. Vñ tardi⁹ recipiendo minus recipere vr, c. 1. supra de plus peti. Itẽ nec in modico pmissum est iudici offendere partẽ per suã snĩam, & pp minimã læsionẽ eius sententia retractatur, l. & maiorib. C. de app. c. 1. de app. lib. 6. & idem consuluit Anch. consi. 383.* incip. Retento ordine dubiorũ Per easdẽ rõnes plenius deductas idẽ

* 119. *Adde quòd in loco hic citato nihil de hoc habetur, sed est consiliũ 198. incip. Prædictis subtiliter. quod consilium est totum in hac materia, vide illud.*

* 383. *Adde quòd debet allegari consiliũ 382. incipiẽ. Retento. colum. 2. num. 4. versi. Ex quo ergo certum est.*

sentit Fed. ꝯsilio 300. inci. Factũ tale, debitor promisit. in quãtũ dicit, ꝙ ad hoc, vt obtineatur absolutio à iuro, necesse est, ꝙ fiat fides, ꝙ instrm sit vsurariũ saltẽ semiplenè, & ea absolutio admittitur contra instrm, & iteratò habebit plene probare, ꝙ instrm sit vsurariũ, & pbõnes primò factæ super incidẽti nõ faciũt fidẽ super causa usuraria, p c. ueniens. el 2. in fi. s. de testi. & per gl. q̃ in ci. hic patet. ibi, sed pone. in ca. 2. de ordi. cog. Et sic sentit, ꝙ ẽt absolutio pparatoria per uiã habilitationis requirat cãæ cognitionẽ, & per ꝯñs partis citationẽ. Idẽ t3 Imol. in ca. 1. in 9. col. j. eo. qa si pars citaretur, fortè ostenderet euidẽtẽ calumniã petẽtis talẽ absolutionẽ, & ꝙ id faceret gratia dilatandi, quo casu non dẽt audiri, l. satis aperte. C. de fal. Et iõ vr magis iuri consonũ, ꝙ pars debeat citari etiã in tali absolutione, ut sic summatim cognoscatur, an calumniosè petatur, ſm ipsum. Et in hac uarietate ꝯsidera, ꝙ pro prima opi. Old. & sequacium multùm facit, qa talis absolutio hẽt in se tacitã ꝯditionem, si sic est, & si nõ docebitur de fraude, reincidit ab solutus in iurm, ut no. Bal. in l. hæc scriptura. ff. de cond. & demonst. & si ex mora creditor est dãna passus, non deficiũt sibi remedia iuris in recuperatione dãni. Sed rñderi põt per l. fi. in quibus cau. in integ. resti. non ẽ necess. ꝙ melius est intacta iura seruare, q̃ post uulneratã cãm remediũ quærere, & iõ ista secũda pars est tutior, q̃ ẽt tenuit Ab. 2. vol. ꝯs. 12. inci. & si copiosius. ĩ ult. col. ¶ Limita p̃dicta, nisi notoriè constaret turpitudinẽ ex parte recipiẽtis, ita ꝙ certũ sit parti absenti in hoc nullã defensionem cõpetere. Nã tũc putat do. Ab. hic ualere absolutionẽ parte nõ uocata, qa si hoc casu valeret snĩa super principali, ubi agitur de maiori p̃iudicio, fortius valebit absolutio, vbi nõ agitur de tãto p̃iudicio. Et ꝙ valeret snĩa, alleg. c. bonæ. ver. cõtra legati. s. de elec. in c. quãto. & ibi Inn. s. de transla. p̃la. & c. cum olim. j. de re iudi. & Bar. in l. 2. §. ꝙ frumentaria. ff. de admini. rerũ ad ciui. perti. vbi Bar. posuit singulare dictũ, ꝙ ẽt refert do. Ab. in c. ad nostrã. el 3. j. eo. & ibi dicetur. Allegat etiã do. Ab. c. tuas. j. de vsu. & infert ad intellectũ c. debitores. j. eo. vt intelligatur, qñ nõ ꝯstat, ꝙ iurauit soluere usuras, ut qa cõtractus erat sub certa forma licitè cõceptus. Quod bñ no. & dicetur ibi, ubi do. Card. gloriatur se añ alios ita intellexisse illũ tex. l3 hunc intellectũ do. Abb. sibi usurpet, sed añ ambos fuit intellectus Bal. hic ut referã paulò. j. ¶ Adde elegãs cõsiliũ Cal. in isto ti. cõsi. 7. inci. An eps possit pcedere, ubi in pposito cõsuluit, ꝙ quoties certũ est absenti nullã defensionem cõpeter põt eps relaxare iurm, vel declarare ad cautelã iuri eũ nõ teneri. nõ uocato illo, cui est iuratũ, qa frustra debet id fieri, cuius nullus est effectus, arg. c. cùm cõtingat. s. de offi. dele. c. quãto. s. de cõsue. put est in casu, quo pstitũ est iurm expresè de soluendis usuris, ubi iudices ab illo absoluũt parte ad hoc nõ citata. Ad idem bñ facit doctrina do. Ab. post do. An. ĩ c. vestra. ppe fi. j. de cohabi. cler. ubi dicit, ꝙ qñ certũ est parti nullã defensionem cõpetere, ñ ẽ necessaria citatio. Et sic dñt lĩtãda iura loquentia de citatione, & sic declara no. ĩ c. l3. de pb. li. 6. ut elegãter p d. Ab. ĩ c. accepta. ĩ 2. col. s. đ rest. spo. & dicetur fortè in d. c. ad nostrã. Ad idem do. An. ĩ c. debitores in pe. col. j. e. ubi dicit, ꝙ qñ iurm ꝯtinet illicitũ ex parte recipientis, ut qa debitor iurauit soluere usuras, ut ñ repetere, ñ erit necessaria citatio ĩ absolutione. Quinimo dicit Bal. hic, ꝙ si uitiũ est expresũ ĩ ꝯtractu, ut qa iurauit tm̃ soluer noĩe usurarũ, ñ credit, ꝙ aliqua obligatio oriatur pp uitiũ formæ pmissionis, nec ꝙ sit necessaria absolutio, qa notoriũ ñ ĩdiget absolutione, sec⁹, si ñ sit uitiũ formæ, qa expressa nocẽt, ñ expressa ñ nocẽt, arg. l. ꝯuenire. cũ seq. de pactis dotalibus & l. expressa. ff. de reg. iu. cuius regulæ nulla ratio est uitiũ formæ, ſm ipsũ. ¶ Sed ꝯtra istam limitationem est decisio Io. An. in addi. Spe. super rub. de iurei. ubi expresè dicit, ꝙ in absolutione à iuro de usuris soluẽdis, uel de usuris non repetendis, requiritur citatio partis, & idẽ Imo. in d. cap. debitores

debitores. in 8. col. Mouet optimè, qa interest creditoris, vt citet ẽt in dicto casu, ex eo fortè, qa poterit opponere exceptionẽ, & pbare, ꝙ ipse petẽs absolutionẽ est vsurarius. Et sic nõ dẽt audiri. c. qa frustra infra de vsu. Et ẽt qñ iuratũ est de nõ repetẽdis vsuris, fortè posset opponere exceptionẽ, ꝙ spõte illas remisit, & donauit, & pp hoc iurauit nõ repetere. Facit, quod habet ĩ regula, peccatũ, de reg. iur. li 6. Ista tñ cessaret, qñ a principio tpe ꝯtractæ obligationis super vsuris iurasset soluere, & nõ repetere, sed tũc posset habere locũ rñsio p̃cedẽs, p d. c. qa frustra, ſm ipsũ, cũ quo trãseo nõ tenẽdo istã lĩtationẽ p̃ter quã in vno casu, vc3 vbi extra mãm vsurarũ iurm esset interpositũ turpiter ex parte recipiẽtis, & notorie ꝯstaret, ꝙ nemini cõpeteret actio, vel aliquod ius, aut defensionẽ parti ñ ꝯpetere, p supra dicta. ¶ Tertiò lĩta, nisi ꝯstaret, ꝙ nemini ꝯpeteret actio, vel aliqđ ius ex iuro, ſm do. Car. ꝯs. 37. inci. qđã habẽs, in 2. char. vbi ꝯsuluit, ꝙ si defunctus esset is, cui iurm erat p̃stitũ, q erat psona priuata, nec receperat p se, & successoribus, valuit absolutio nullo citato, qa ad eos nõ extẽdebat. Alle. c. imperialẽ. §. p̃terea. đ phibi. feu. alie. & no. in c. veritatis. j. eo. & dicit, ꝙ ad hoc solũ ordinat citatio, vt euitet alterius p̃iudiciũ. Cũ ergo de nullius p̃iudicio agit, nõ expedit quenquã citari. Et hic adde, quod dicit Io. And. in rub. de iureiu. vbi dicit ꝙ si iurm est temerariũ, ẽt ex parte iurãtis nõ requirit partis vocatio, p c. cõstitutus. s. de testi. qa tũc potius requirit denũciatio, ꝙ ñ sit ligatus, q̃ relaxatio. Et hoc intellige, ſm do. Ab. hic, qñ manifestè ꝯstat iurm nõ ligare, nã in notorijs nõ est opus venir ad iudicẽ, vt ĩ c. qm̃. s. de fi. presbyte. ¶ Quarto & vltimò lĩta, nisi tar iurasset debitor, ꝙ vocari nõ possit creditor, qn incideret in periuriũ, puta, si iurauit illũ in iudicio nõ vocare, vel denũciare, tũc enim poterit absolui creditore nõ vocato. Hoc enim casu nõ detrahit iuri partis, sicut cũ libertus petit veniã, vt possit vocare dñm in ius, l. 3. ff. de in ius voc. Ita dicit Io. And. in d. addi. ad Spe. quẽ plene refert Imo. in cle. dispẽdiosã. super gl. in ver. tãgẽtibus. de iud. Sed hoc dictũ reprehẽdit hic do. Ab. quẽ vide. Et adde, ꝙ dictũ Io. An. quo ad citationẽ, posset saluari, intelligendo de eo, q vult solùm absolutionẽ, p quã habilitet ad agendũ, vt hic per Imo. quẽ retuli s. in ver. tertiũ remediũ est, ut petat debitor. Sed tũc ẽt, an sit necessaria citatio, pẽdet ab his, q̃

26 dixi in prima lĩtatioe huius qõnes. ¶ Quintò† q̃ro, vtrũ facta absolutione a iuro firmãte ꝯtractũ, rescindat ipse ꝯtractus? & ĩ hoc Pau. de Leaz. & Cal. vñr velle, ꝙ sic, put refert do. Ant. in c. debitores. j. e. dũ dicit, ꝙ si petit absolutio a iuro firmãte ꝯtractũ, dẽt pars citari, & ex hoc ꝯtingat rescissio ꝯtractus. ¶ Sed ꝯtrariũ tenet Ang. in dispu. inci. Dña Catharina, dicẽs, magnã esse dñã, an cõtractus ꝯualidet iuro, an vero iurans sit tñ astrictus ad obseruãtiã iuri. Vbi enim actus iuro firmatur, l3 qs absoluatur a iuro, nõ pp ea põt venire cõtra ꝯtractũ, q de se est validus pp ĩterpositionẽ iuri, & absolutio hæc solũ operatur, vt ꝯtraueniẽs nõ incidat in periuriũ, nõ aũt annullat ꝯtractũ. Vñ nullus dicat, ſm eũ, ꝙ minor, q iurauit* super ꝯtractu, vl maior q iurauit, & est deceptus vltra dimidiã iusti pretij,* si absoluitur a iuro p superiorem possit ppterea uenire cõtra iurm, qa ꝯtractus est ualidus, & irreuocabilis. Si aũt iurm nõ ualidat ꝯtractũ, sed solũ obligat psona ad nõ ꝯtraueniendũ, tũc dicit, ꝙ si est absolutus, põt uenire cõtra ꝯtractũ. Nõ eñ obstat iuramẽtũ, qa ẽ ab illo absolutus, nõ actus, qa est nullus. Vñ q iurauit se soluturũ usuras, aut nõ uenire ꝯtra ꝯtractũ pignoratitiũ ꝯceptũ in forma uẽditiõis

* Minor qui iurauit. *Adde ꝙ iuramentum minoris super cõtractu, licèt non interuenerit authoritas tutoris, valet, & ipsum minorem obligat. glo. in auth. sacramenta puberum. C. si aduer. vend. & est* * *communis* * *opinio quæ vbiq. seruatur de consuetudine, vt testatur ibi Ias. col. 7. post med. nam iuramẽtum habet vim specialis certiorationis, ideo excludit beneficium resti. in integ. secundum Alex. consil. 26. inci. Viso libello. colũ. 2. vers. & quia vbi iuramentum. vol. 1. & consi. 42. inc. super. colum. 4. eo. volu.*

* Iusti pretij. *Adde quòd ista ẽ* * *communis* * *opi. secundum Imo. cõsil. 14. inci. in casu præmisso. vbi refert ita tenere doctor. cõiter in l. 2. C. de resc. vend. et in c. pen. de empt. & uend.*

immediate, cùm est absolutus, psequi põt ius suũ, qa tale iurm nõ firmauit pmissionem. sed solùm obligauit eũ ad nõ contraueniẽdũ, ſm ipsum, qđ multum no. do. Abb. hic. ¶ Concluditur ergo, ꝙ ubi iurm ualidat cõtractũ, sublato iuro, non propterea rescinditur contractus. Et pro hoc facit, quia cùm ex interpositione iuri habuerit contractus suam firmitatem, nõ dẽt rescindi, licèt nunc cesset causa confirmãs, quia non superuenit cã annullãs, ut probatur in regula, factũ legitimè. de regu. iu. li. 6. & ex eo, quod no. Bar. in l. ex facto. ff. de uulg. & pup. dicẽs, ꝙ superuenientia legitimorũ nõ rumpit legitimationẽ legitimatorũ, item per interpositionẽ iuri rescindendi per absolutionẽ iuri, qa contractus assumpsit uires ex consensu partiũ iuramento ualato, unde nõ cessat nũc ex toto cã confirmans, argumento, qñ liceat ab emptione discedere, per totum, & in l. nihil. ff. de reg. iur. & iõ dicit tex in auth. sacra. C. si aduer. uen. inuiolabilr obseruetur, & c. 2. de pac. li. 6. dicit, omnino seruetur, quasi de cætero debeat ualere cõtractus. Et ista sunt subtilia & noua. ¶ Sed cogitãti mihi de intellectu p̃dictorũ, añ oĩa occurrit una ambiguitas. uc3 quid proderit absolutio à iuro, si contractus remanet ualidus? & ur, ꝙ parũ. Aut absolutio à iuro resoluit obligationẽ, q̃ alias erat nulla pp metum nisi fuisset iurm. Et per hãc rõnẽ postea comperi do. Ab. j. eo. c. cum contingat in 4. col. ubi tenet contra Ange. ꝙ imò contractus rescindetur, & addit, quia agẽs ex eo ꝯtractu nullo, si replicabitur de nullitate, non poterit allegare uim iuramenti iã sublati, & sic contractus ex cã ualidè remanebit nudatus, & inualidè cessãte illa cã. Bñ fatetur do. Ab. ꝙ si ultra iurm contractus sustẽtabatur alio iure, & ad illud competebat remediũ, sed erat ligatũ propter iurm, sublato iuro intẽtari poterit illud remediũ l. secũdæ. C. de rescindenda uẽditione, modo relaxato iuro uti poterit illo remedio. Et ita facilius sustinetur p̃dicta opinio Ang. licèt de ista festum fecerit

27 dom. Ab. hic. ¶ Sextò quæro, aliquis† dicturus contractũ simulatũ, uel usurarium, petit absolutionem a iuramento ab epo, & absolutus est acturus postea de simulatione, uel de usuris, utrũ de hoc poterit agere ĩ alia curia, an uerò habebit experiri in eandẽ curia eiusdẽ epi? Rñdet Bal. in lege quoties, in prima col. C. de rei uendicatio. ꝙ in eadẽ curia erit agendũ, qa idem esset iudex iudicij p̃parantis, & iudicij præparati, ut ibi, quod dicit esse bene notandũ. Et facit quod no. dom. Ant. in capitulo cum sit. in quarta col. s. de foro competenti, & in capitulo examinata s. de iudicijs, & Bald. in lege edita, in repetitio. Paduana, C. de edẽdo. & optime facit tex. in l. minor 25. annis, cui fideicõmissum. in fine prin. ff. de minoribus. & in l. cũ uẽdẽte. & qđ ibi Bal. C. ubi cãæ fiscales. ¶ Pau. de Cast. consilio 73. incipiente. & c. Visis & põderatis oĩbus, de qbus supra. approbat istud dictũ, sed lĩtat tribus modis. Primò, ut nõ habeat locũ, qñ absolutus a iuro uult se fundare in aliquo remedio qđ nõ cõpetit sibi ex iure Canonico, uel ciuili, uel ex statutis laicorũ, qa de hoc aget coram seculari. Secundo lĩtat, nisi absolutio esset super iuro omnino nullo, quia ẽ potius facti, q̃ iuris, & sic nec ppetuat, nec extendit iurisdõnem, ut per glossam in lege si pater. ne de statu defunc. & in capitulo cũ plures. de officio delega. libro sexto. ĩ ualida actione. Tertio limitat, nisi esset prius remissum iuramentum per partem, quia tunc absolutio iudicis

28 non est pprie absolutio. ¶ Septimò q̃ro, aliqs† incurrit periurium, uel quia lapsus est terminus, in quo iurauit soluere, uel quia propter interpellationẽ, stãte obligatione, puta iurata, cõstitutus est in mora, utrũ possit petere absolutionẽ a iuro, & uidetur dicendũ, ꝙ non, ut originaliter decidit Fed. cõs. 301.* in fi. sic dicẽs ĩtelligẽdũ

* 301. *Adde ꝙ est cõs. 300. & incipit*

Universidad de Deusto Biblioteca

incipit. Factū proponitur etiam tale, in fi. & illud cōsi. alleg. Alex. consil. 17. inci. ponderatis his. col. 2. nu. 3. vol. 3. vbi dicit quòd secundū magis cōes conclu. nō debet concedi absolutio a iuramento ei qui venit cōtra iuramentum priusquā petierit absolutionem a iuramento. ex ea rōne, quia frustra legis auxilium inuocat qui cōmittit in legem. ca. quia frustra. de vsu.

* Cons. 149. *Adde quòd tā Autor. hic, quàm Alex. in loco alle. in præced. apost. male allegant, nā Alex. allegat Anch. cōs. 189. dic ergo, qđ istud cons. Anch. ē nu. 198. et ui. eūd. Anc. cons. 200. in ci. in q. prædicta.*

* 327. *Adde ꝙ in d. consil. nihil de hoc, sed credo quod debeāt allegari cōsilia citata in præced. apost. & prouis ui. plenisis. Ale. cons. 66. incip. Visa facti narratione. nu. 13. 14. 15. & 16. volumi. 6. apud quem poteris videre omnia tractata ab Autho. hic.*

istū tex. & alleg. Io. An. ī c. debitores. sup gl. pē. in fi. j. e. & rōnē c. qa frustra. * j. de vsu. & idē ꝯsuluit Anch. ꝯs. 149. * inci. Prædictis subtilr, &c. ī fi. & dicit, ꝙ ex lapsu termini ꝯstat de periurio, fm Inno. in c. sup his. j. de accus. & dicit, ꝙ si obtēta est absolutio & hoc ñ sit expressum iudici, est nulla, p l. si p̄tor. ff. de iud. ¶ Si aūt fuit expressum, & tñ ꝯcessa est absolutio, est iniusta, & si est ꝯtrą nō citatū, est nulla. Idē ēt ꝯsuluit Anch. ꝯs. 327. * quod inci. in p̄senti ꝯsultatione, qa q̄rit. & do. Abb. hic, & do. Car. in c. debitores. j. eo. in pē. q. & ibi Imo. & Lau. in trac. de vsu. q. 122. Cōtrariū putat do. An. ī d. c. debitores. in vlt. col. qa ad duo erat obligatus debitor, ad soluēdū ītra terminū, & ad soluēdū simplr. l. Celsus. ff. de arbi. c. cū dilecti. s. de dolo & ꝯtu. & si nō soluit in termino, in hoc peccauit & est periurus. Inquātū uero soluere obligat post terminū, nō peccauit, & sic poterit petere absolutionē, vel falsē poterit soluere post terminū, & nō peccat postea repetēdo, p d. c. debitores. ¶ Sed ista rō potius facit p cōmuni opinio. fm do. Abb. hic. Nā si post terminū remanet obligatus, & sic p̄seuerat in periurio, ergo dēt cōpelli, vt ab illo peccato se absoluat, & iurm adimpleat, vt hic. Si. n. cōpellit instante termino vt soluat, fortius dēt cōpelli post terminū, tū in odiū sui, tū vt à peccato liberet, ne p̄seueret in peccato. ¶ Præterea dicit Imo. ī d. c. debitores. l3 sit obligatus post diē, nō sequit, ꝙ possit petere absolutionē ab illa obligatione, ex quo iā incidit ī periuriū, p d. c. qa frustra. nec erit debitor sine remedio, qa pōt soluere, postea repetere, vt ibi. ¶ Retēta ergo cōi opi. fm quā vidi sępe iudicari, ꝙ post periuriū nō possit peti absolutio à iurō, no. tres casus, in qbus nō p̄cedit. ¶ Primus ē qñ petens absolutionē non perseuerat in peccato, qa l3 īcideret in periuriū semel ꝯtraueniēdo, tñ pōt petere absolutionē, fm do. Ab. hic, q dat exēplū in eo, q p metū rē vēdidit, & iurauit nō ꝯtrauenire, l3 enim de facto ꝯtrauenerit, & īciderit in periuriū, nihilominùs poterit petere absolutionē postea, vt sic licitū sit sibi venire ꝯtra vēditionē. Hoc enim casu cessat p̄seuerantia in peccato. Imponi tñ sibi dēt penitētia de periurio, fm eū. Quod no. ¶ Sed ꝯsidera, qa videret, ꝙ adhuc nō posset petere absolutionē, qa periurus repellit ab agendo, fm Spe. in ti. de actore. §. 1. ver. itē ꝙ ē periurus. p l. si qs maior. C. de trāsac. & no. gl. in c. paruuli. 25. q. 5. Et iō bona cautela eēt, ꝙ faceret sibi añ oīa imponi pœnitentiā de periurio, & post peractā pœnitētiā admittit p̄ter quā ad iurādū, c. testimoniū. s. đ testi. Sed tñ absque hoc trāsire pōt istud dictū do. Ab. quod ē no. qa tūc demū periurus repellit ab agēdo, qñ venit cōtra ꝯtractū iuratū celebratū superactione, q̄ intētat, p d. l. si qs maior. aliàs nō reperit, ꝙ piurus repellat ab agendo, vt no. gl. & Doc. in c. dilecti. j. de excē. & Doct. maximè do. An. in c. intelleximus. in fin. s. de iudi. & iō in proposito sing. dixi. Et si diceres, ꝙ hic venit ꝯtra cōtractū iuratū, hoc nō vr̄ vērum, qa petere absolutionē non est venire ꝯtra contractū. Et ista tene mēti, qa rectè intuēdo lītant prædicta, ut nō p̄cedāt nisi qñ actus periurij durat ēt post terminū rōne moræ. ¶ Secundus casus est, qñ intra terminū iudex p̄cepisset iurāti, ne solueret, qa p euentū termini nō incurrit periuriū pp tale præceptū, fm Arch. in c. authoritatē. * 15. q. 6. cū ꝯcor. quas dicā in c. venientes. * j. eodē. Vñ esset cautela, ꝙ añ aduētū termini facta aliquali fide detur pitudine iurī obtineret tale p̄ceptum. ¶ Tertius casus est, qñ periuriū eēt in cursū absq; dolo, puta, si nō soluit in termino ex culpa, nō aūt ex dolo, vel si alr excusat a periurio, vel rōne necessitatis, uel difficultatis, qa pœna apposita periuro nō hēt locū cessante dolo, vt p Baldū singularissimè in l. obseruare. §. p̄ficisci. in 272. col. ff. de offō p̄cōs. & p̄bat ex gl. 1. in ca. breui. infra eodē, cū cō
29 cord. de qbus ibi. ¶ Octauò q̄ro, aliqs † est absolut⁹ à iuramēto, quātū ad hoc, vt possit docere de vsura, vł alia qualitate, p quā mereat absolui a iurō, vtrū si p̄bat de qualitate, indigeat secunda absolutiōe, an uero sufficiat prima, ad hoc vt possit venire postea ꝯtra cōtractū? & videret, ꝙ nō sufficeret, qa prima nō fuit relaxatio plena, sed solū quo ad effectū agendi, vt habilitaret ad aliud. Vñ vr̄ necessaria alia, scilicet ad effectū obtinēdi retractationē cōtractus, argu. cap. ueniens. el secūdo supra de testibus. & qđ no. Bart. in l. nā & postea. §. si minor. ff. de iureiurādo. ¶ Cōtrariū tenet singulr Paul. de Castro, cōsilio 219 incipiente. In Christi, &c. circa primū q̄sitū, in 6. col. dicēs, ꝙ si p relaxationē iurī fuit sibi data licētia, ut doceat, ur ēt data, ut agat, argu. l. q p̄curatorē dat. ff. de p̄curato. ¶ Itē adducit, qa l3 à prīcipio relaxatio ñ fuisset plena, tñ replet ex post facto p̄bationibus factis, sicut in simili dr̄ in bonorū possessione fm tab. petita p hæredē scriptū sub ꝯditione, qa l3 nūc nō tribuat ius, sed nudā tm̄ facti administrationē. l. si qs institut. ff. de hæ. inst. Existēte tñ, uel deficiente cōditiōe tribuitur plenius ius, nec est necesse iterū bonorū possessionē petere, l. 3. §. sed & si sub condōne. & ibi no. ff. de bo. pos. fm tab. ita hic prima habilitatio ad fi. agendi p̄dest ad finē obtinendi & p̄agendi, nec dr̄ de nouo superfluo petere. Nec obst. d. c. ueniens. qa loquitur in p̄batione ad effectū agendi facta summariè, ī qua bñ requiritur plenior ad finem obtinendi, fm ipsū. ¶ Sed certè tutius esset tenere cōtrariū, ꝙ reqratur secūda solutio, qa actus lītatus parit effectū lītatū, l. in agris. cū si ff. de acqui. re. do. Cùm ergo remaneat iste absolutus solùm ab isto capite, scilicet ī quo iurm obstabat, ne ageret, ur adhuc ligatus ex alio capite, scilicet obseruātiæ ꝯtract⁹. Vñ act⁹ absolutionis nō dēt operari ultra ītētionem absoluentis, l. nō oīs. ff. si cer. pe. Et ita sentit Bal. in l. hæc scriptura. ff. de condi. & demon. Et istud ꝯfirma p ea, q̄ sūt ī c. debitores. ī 4. qō. infra. & ibi oīno uide ꝯcordātes. Et unū circa p̄dicta dicit Bal. hic, ꝙ in absolutione apponit ꝯditio, ut non ītelligatur absolut⁹, si ñ p̄bauerit. Alle. leg. p̄tor controuersia. ff. de dā. infect. & leg. uulgo. ff. de administra. tuto. Et ita alias iudicādo practicaui. Sed tñ, etiāsi istud non dicatur, subītelligitur, ut p
30 Bal. in d. leg. hæc scriptura. ¶ Nono q̄ro, utrū † absolutio à iurō possit obtineri per p̄curatorem. & rñdet do. Cardin. ꝙ sic, consil. 38. incip. quædam habens unum filium. Quia sicut Priuilegium potest conferri absenti, ca. 1. §. adijciebatur. & §. ex parte. de excessio. præla. in 6. Sic etiam donatur absenti. l. absenti. ff. de dona. l. non ambiguitur. l. si aliqd. C. de donatio. Et sicut absens de beneficio inuestitur, c. accedens. j. de p̄ben. c. sicut. de p̄be. li. sexto. Et sic etiā a snīa suspensionis, uł īterdicti potest absens absolui, alleg. Innocen. in capit. consideres. sicut non absolutus. infra de sent. excommuni. Idem tenet Bal. hic dicens etiam, quòd remissio iuramenti potest fieri domino absenti & ignoranti, & dicit esse tex. no. in l. Labeo ff. eo. ti. Item dicit, ꝙ si creditor petit usuras propter iuramentum, & debitor præsens non audet contradicere propter iuramentū potest defensor interuenire pro præsente, sicut pro absente satisdādo idoneè. Allega. tex. in lege finali. § finali. uer. si actore. ff. eodem. quem dicit esse singularē, & non reperiri alibi meliorē. Nec istis obst. ꝙ absolutio ab excommunicatione non obtinetur p procuratorē, ut per Innoc. & alios

* Ca. venientes. *Adde quòd in hactenus impressis nō extat commētum allegatum, ideo desideratur.*

& alios ī d. c. cōsideres. & ibi dixi, quia illud est pp actū personalē necessariū in absolutione, scilicet ꝯtētionē & iuramētum. Dr̄ tñ ibi, ꝙ facta procuratori valeret p c. venerabilibus. §. vbi aūt. đ sent. exc. lib. 6. ¶ Decimo q̄ro, aliquis perit absolutionē a iuramēto, vt possit agere, & ꝯstat, ꝙ absolutio cōcessa nullū operabit effectū, qa nō ꝯpetit sibi actio. vtrùm ista sit iusta cā denegādi absolutionē? & dic, ꝙ sic, fm Ro. ꝯsil. 46. inci. In cā dñæ Camillæ. p l. ad p̄bationē. C. de p̄b. & c. p tuas. ad fi. de sy. ibi, quā cùm probata esset, &c. &c. cùm ꝯtingat. s. de
31 offic. dele. cum si. ¶ Vndecimò † q̄ro, Florentinus iurauit Bononiæ soluere vsuras, nunquid eps Florentinus poterit eū absoluere? Hanc q. dicit hic do. Car. fuisse in facto, & fuisse ꝯsultū, ꝙ nō, * quia Florentinus nō est iudex Bononiensis, nisi fortè ꝯtractus fuisset initus Florentię, & tunc est iudex, qñ ibi inuenitur, p c. Romana. §. contrahētes. de fo. comp. lib. 6. ¶ Adde in contrariū Cal. in tit. de offic. ordi. consil. 1. quod incipit. An eps. & in isto ti. ꝯsil. 6. quod incip. Quis eps dēt absoluere. vbi tenet, ꝙ iudex illius, qui iurauit, pōt eū absolquere, quāuis is, cui est iuratū, sit de aliena diœcesi, quia ad illū spectat compellere ad obseruentiā iuramenti casu, quo esset obseruandū, c. experintiæ. 11. q. 1. vt ibi latiùs. Idē t3 do. Ant. in addit. ad Lapū alleg. 10. qui disputat hic plura, quia talis iurans suppositus est iudici suo, & agitur de tollendo ligamē sibi subiecti, & de liberando animā eius, nec aliquid disponit circa p̄sonā absentis, & dicit esse bonū tex. ī c. postulasti. de fo. cōp. Idē t3 Ro. ī singulari. 485. * qđ inc. Florētinus ꝯtrahit. ¶ Sed pro prima opi. facit, qa citādus est ille, cui est iuratū, vt s. in 4. q. & citari non potest nō subditus, l. extra territoriū. ff. đ iurisd. om. iu. Et p hāc rōnē Lap. dixit cogitādū ī d. allega. & ē rō fortis, p quā puto distinguēdū, an simus ī casu, ī quo nō sit necessaria citatio, & sit uera opi. do. Car. hic. ¶ In quātū tñ ipse subdit, ꝙ ī loco, ī quo ē init⁹ ꝯtractus, pōt fieri absolutio, dū modò forēsis, q ꝯtraxit, ibi inueniat, aliàs nō p d. §. ꝯtrahētes. adde, ꝙ idē videret, si nō inueniat, quia c. ꝯtrahentes. nō habet locū in contractu iurato, ut in §. si verò ēt qdā. in Auth. de exhibē. reis. sed rñde, ꝙ illud hēt locū, qñ ipse trahēdus ad locū
32 ꝯtractus est ille, q iurauit, ꝙ nō est hic, qa ipse est, cui est iuratū. ¶ Duodecimò † & vltimò q̄ro, vtrū possit peti absolutio durātibus ferijs ob necessitates hoīum? Et vide de Cal. dicētē, ꝙ sic, ī ti. de ferijs. ꝯsi. 50. l3 Gaspar Cal. dicat ibi, ꝙ noluit se subscribere ꝯsilio p̄ris, Et adde, ꝙ in tali cā p̄t p̄cedi summariè, * vt p do. Car. post gl. ī cle. dispēdiosā. in 36. q. đ iudi. ¶ Postremò, dū dixi s. in 1. q. seculare iudicē cōpellere posse in casu hu i⁹ decr. Adde do. Ab. plenè idē tenētē ī c. cùm sit gñale. ī 14. col. s. de foro cōpet. & idem tenet j. proxi. c. Et quæ in hoc c. diximus, habeas domestica. Quotidiana enim sunt, & hactenus non reducta, &c.

* Quod nō. *Adde Alex. in l. hæres. §. si quis tutellam. de iud. vbi tenet, quod peti debet coram episcopo loci contractus.*

* 485. *Adde quòd est singul. 476.*

* Summarie. *Adde Bald. in l. fin. col. 1. versic. consulunt tamen doc. C. de nō num. pec.*

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum præstitum a prælato super rebus ecclesiæ non repetendis, an valeat. nu. 4. 5. 6.*
2 *Iuramentum metu extortum, an sit obligatorium. & num. 3.*
7 *Absolutio à iuramento a seipso præstito, an possit dari.*

CAPITVLVM II.

PEruenit. ¶ Nō valet iurm p̄stitū à p̄lato de non repetēdis reb⁹ ecclesiæ. Vel sic, A iurō meticuloso fit absolutio p ecclesiasticū. H. D. ¶ In † tex. ibi,
1 rebus suis. Ponit improprie, fm oēs hic, id est, super rebus eccłæ sic, & iustius dicit, iste campus meus est, & nō dr̄ mētiri, sed abusiuè loqui, fm gl. in l. 2. ff. đ ori. iur. quā facit singularē Bal. hic, dicēs ꝙ tñ iste abusiones nō sūt tolerabiles, & alterius iacturæ. Et ꝙ p̄nomē Suus, nō semp denotet dñiū, * vide do. Abb. ī c. nullus j. eo. de quo p gl. j. ī ver. regi. s. de postu. pla. & oīno do. Abb. in c. p illorū. in 1. no. j. de p̄b. & Bar. in l. quintus. ff. de auro & arg. leg. & in l. j. ff. de stat. homi. & in rubr. ff. de oper. noui nunc. & Domi. in ca. fi. p illum tex. de uerb. signifi. lib. 6. & gl. in ver. mea est. in c. quo iure. 8. dis. & Imol. post Car. in c. abbatē. in 3. col. de sū. tri. li. 6. ¶ In tex. ibi, compulsum. Intelligit hic Bal. ꝙ fuerit violētia manuū iniectio, & sic comes fuit excōicatus. Vñ non tenuit iurm sibi p̄stitū, vt in c. dño guerrā. in ti. hic finir lex. p̄sertim cùm durāte peccato nō posset absolui ab excōmunicatione. Sed rñdet Bal. ꝙ iuramentū tenuit ab ista obligatione, licèt nō competat actio, & dicit esse casū hic valde notabilē. ¶ Pro intellectu gl. tangit hic primò, vtrum iurm extortum metu super rebus priuatis sit obligatoriū. Secundò quid de iuramento p̄stito super re
2 bus ecclesiæ in dānū ipsius. ¶ Ad † primū contrariū tenet, ꝙ iurm sit obligatoriū, ꝙ metus nō excludit cōsensu, c. meritò. 15. q. 1. l. si mulier. ff. qđ metus cā. & plenè p gl. in c. abbas. s. quod metus cā. & in c. auhoritatē. 15. q. 6. & idē ibi Archi. Pōt tñ peti absolutio à iurō, vt hic, & in c. si verò. j. co. & d. c. aduerte. & ita do. An. do. Car. Imo. do. Abb. ¶ Sed vltra ipsos declara singulr habere locū, quando iuramentū emanat super contractu à lege non prohibito, tunc enim non obligat ipso iure, qa propter legis resistentiam oportet, ꝙ sit sponte p̄stitū. Ita est casus in c. cū contingat. in verbo, sine. 3. j. co. & ī c. 2. in versi. 3. de pac. in 6. & in c. licet. in eodem verbo, de iureiu. li. 6. Ita dixit quidè Vinc. Medio. de quo ex clamat, & festū facit do. Ab. in d. c. cum ꝯtingat. in 2. colū. dicēs optimè faceret tex. in auth. sacramenta puberū. C. si aduersus vēdi. vbi dicitur, ꝙ nullius est momēti iuramentū minoris, si interuenit metus. Et ista est sing. limitatio ad dicta doctorū hic, fm do. Abb. ibi. Etsi hoc est verū non procederet, quod dicit Bal. hic, ꝙ in casu d. c. 2. si interuenit metus, est opus absolutione. Idē dicit si pp nimiam reuerentiam impressiuā, vt singulr dicit notari in l. j. §. q̄ onerādæ. ff. qua. rerū actio nō dat. ¶ Ad
3 de † aliud singulare, ꝙ non audit quis cōtra iurm metu præstitū, * nisi fuisset metus, q debuisset cadere in cōstātē virum. * Ita dicit do. Ab. in c. cum dilecti. ī vlt. col. s. qđ met. causa. dicēs de hoc esse casū singularē ibi fm unū intellectū. Ad idē allegat c. si vero. j. co. ubi tex. pōderat grauissimū metū in relaxatione iuramēti. Dicas tñ, ꝙ ī casu, quo agitur de iuramento mulieris, minor metus sufficiet, quàm ī iuramento viri, ut p gl. 1. de elec. in c. cum locū. j. de spon. & do. An. de But. in c. cum dilecti. in ult. col. s. qđ met. cā. & in c. ꝯsultationi. j.
4 de spon. cū cōcor. ¶ Ad † fm de iuramento præstito super rebus ecclesiæ in dānū ecclesiæ, cōclude cū do. Ab. ꝙ nullū iuramentum potest ligare prælatū in damnū ipsius ecclesiæ, quia iuramentum nō dēt esse uinculū iniquitatis, j. c. quāto. Sed si istud ligaret, tale esset, quod illaquearet ad rem illicitam obseruādam, c. cum quędam. c. sicut. infra, eodē. Item per iurm non potest qs se subtrahere ab onere publico, ca. si diligēti. s. de foro cōpe. Sed hoc est onus publicū incūbēs p̄lato, scilicet defensio & ꝯseruatio rerū eccłæ, & sit rectus, 43. distin. Ad idē pōderat ca. si quis presbyterorū. infra, de rebus eccles. nō alie. ubi punit alienator, nisi per repetitionē ecclesiæ prospectum erit. Q̄uo ergo per iuramentum suū pōt se liberare à p̄cepto iuris? Facit l. legatus. & qđ
5 ibi no. ff. de offi. præti. ¶ Hāc † conclusionem limita primò dū modò res ecclesiæ per aliū recuperari non possint, quia tūc uerū est dicere, quòd iuramentū non pōt seruari sine peccato, alias autem dādus est curator bonis, uel p̄uidendū aliter, ut ecclesia res suas recuperet, & iurans nō ueniat directè contra iuramētum, argu.

* Dominiū. *Adde Paul. de Cast. consilio. 45. incip. Viso puncto.*

* Metu præstitum. *Adde Ro. singul. 517. inci. iurat quis metu.*

* Constatem uirū. *Adde Ro. singu. 219. incip. Tuscis quod contractus.*

Universidad de Deusto Biblioteca

l.at qui nā.§.cùm me absente.ff.de neg.gest.ſm Innoc. hic,quē ſequunt̃ Bal.do.An.do. Car.& Imol. Sed ꝯtrariū tʒ hic do.Ab.motus pp gl.in ver.cōtractū. in c.1.de reſti.in inre.li.6.q̄ nō diſtinguit,an poſſit ecclæ ꝯſuli p aliū.Vn̄ nō poſſet ſeruari iuṝm p̄lati ſine peccato. Et l̄i ta,niſi ageret̃ de p̄iudicio ſolius p̄lati,q̄a eſt ſeparabile à p̄iudicio ecclæ,p c.cùm veniſſent.j̄.de inſti. & ibi gl.in
6 ver.abiuraſſe.& do.An.hic.Sed† hic dicit Imo. ſe non videre,quō ſit p̄iudiciū ſeparabile à p̄iudicio ecclæ,q̄a ſi aliq̄n vtit̃ libertatibus ſpectātibus ad p̄latū, & vtit̃ nomine ſuo,nō noīe p̄lati,nec dignitatis, ſeu ecclæ p̄lati, nō vr̃,ꝙ nō agat̃ ēt de p̄iudicio ecclæ.¶Sed certè Imo. nō ꝯſiderauit opportunè tex cū mā in d.c. cùm ueniſſent.& tex.in c.1.de cap.Corradi.vbi dicit tex. ꝙ ſi p̄latus habebat feudū ꝑtinēs ad mēſam ſuā & cōmiſit feloniā,id eſt delictū ꝯtra dn̄m,tūc aufert̃ ſibi feudū in vita ſua,ſed p̄iudiciū nō fit dignitati,q̄a poſt mortē ſuā redibit ad eccleſiā,& idē notat̃ in c.veniēs extra,de renū. & iō dicit do.Ab.in d.c.cū veniſſent.in 5.col. poſt multa,ꝙ vbicunque p̄iudiciū p̄lati eſt ſeparabile à p̄iudicio ecclæ,iuṝm p eū p̄ſtitū ſibi nocebit,ſed nō ecclæ, ſecus, ſi nō ſit ſeparabile,vt ibi p eū . Et iſta verba tollūt mo-
7 tiuū Ioā.de Imo.hic.¶Extra gl.dicit hic Inno. ꝙ † ꝯtra iuṝm è ſeipſo p̄ſtitū dari pōt abſolutio in caſibus pmiſſis,ſed nūquā dat̃ reſtitutio in inte. &c.ſi q̄s dicat ſe læſū,& minorē,tū aduerſus iuṝm ab alio p̄ſtitū bn̄ petit̃ reſtitutio,l.nā & poſtea.§.ſi minor.ff.de minori. ſm ipſū. Iſtud verbū reputāt tn̄ no.oēs hic.maximè do.Ab.& Imo.q̄b.adde Bar.& Bal.idē tenētes in §. ſi minor.& ai legat Inn.hic.¶Vltimò ī quātū do.Ab.hic tāgit, an ſe-
* cularis iudex* poſſit ſe ītromittere in iuro?adde,q̄ dixi s̄.c.ꝑx.ī1.q. & in fin.

*Secularis iudex *Adde Rom.ſingu. 498.inci.vbi iuramētū.et ſing ſeq. in q̄bus locis habes ample hāc materiā.et vi.quæ dixi in appoſt.in c.p̄ced.ſub nu.22.in prin. nu.*

SVMMARIVM.

1 *Votum,vel iuramentum,quando licitum ſi commutare, nu.2.*
2 *Salariū ſi nō ſoluatur doctori legenti,an licitè deſiſtat a lectura.*
4 *Pax ſi facta ſit inter me & Sempronium,ſi ipſe Sempronius bannitur,an poſſim ipſum offendere impune.*
5 *Fides debet ſeruari rumpenti fidem in certis caſibus.*

CAPITVLVM III.

PEruenit. ¶Nō dr̃ deierare, q̄ implemētū iuṝi cōmutat ī meli⁹, nec aſtringit̃ q̄s iuro ad implēdū id, quod iurauit,ſi ab alia parte nō adimplet̃ illud,
1 cuius reſpectu fuit p̄ſtitū iuramētū. H. D. ¶Quātū† ad primū dictū literæ reaſſūmūt hic do. An. & do.Ab.& aliq̄d Imo.q̄n liceat cōmutare votū, uel iuramētū ꝓpria authoritate, & lʒ ex dictis ſuis poſſit dici,ꝙ quaſi nunquā, niſi ꝑ ingreſſū religionis, tn̄ referri p̄n̄t certi caſus,quos ipſi ponūt,aliq̄n votū eſt illicitū,& tūc licitè ꝓpria authoritate cōmutat̃, ſm Gof. & Ioā. An.p c.mulier.& p totū,17.q.iiij.Sed iſtud nō eſt mutare,ſm do.Ab.q̄a cōparatiuū p̄ſupponit poſitiuū,vt l. vbi aūt.ff.de ver.obl.Vbi aūt primū votū fiat illicitè, vel nociuū,nō dr̃ cōmutari in melius,ſed potius deſeri, & nō ſolùm eſt licitū,ſed ēt neceſſariū,p c. in malis. 22.q. 4.Aliq̄n nō eſt emiſſum votū expreſſū,ſed facta de libe ratio,iuxta c.q bona.17.q.j.& tūc cum ex hoc q̄s nō obliget̃ ecclæ,ſed ſolum Deo,ut ibi putat do.Ab. tale ꝓpoſitū eſſe in melius cōmutabile authoritate ꝓpria,iuxta no.in c.literaturā, j̄. de voto. Et ita intelligi pōt iſte tex.in uer.ꝓpoſitū obliget.Vide Hoſt.in ſumma de uoto,ſed q̄s vouere poſſit.& gl.& Doc.ī c. ſed pēſandū.6. diſt.& Bar.in l.ꝓ hære.in prin.ff de acq.hære.Aliq̄n ꝓpoſitū eſt expreſſū,vr̃ iuratū a mō, ꝙ obligat eccleſię. & đ hoc loquit̃ iſte tex.ī ver.ꝓmiſſū.iūcta rub.Et tūc,ſi illud,ī quo vellet cōmutare,nō eſt bonū maius,ſed dubitat̃,& req̄rit̃ authoritas ſupioris ſm Inn. & oēs hic.

Si aūt eſt euidēter melius & cōpaſſibile à primo, q̄a ēt poſſet utrūq; adimplere,& idē q̄a ſic eſt de oī mutatione volūtaria,p c.j.j̄.de voto,ſm do.An. & do. Ab. hic, ſed Imo.aīr ſentit p c.ſcripturæ.j̄.de voto.& p id, ꝙ dicit hic do.An.ꝙ q̄ voluit ire ad ſanctū Iacobū, ſi ingredit̃ religionē,liberat̃ voto,& tn̄ potuiſſet vtrūque adīplere,prius ire,& poſtea ingredi,ſed dic ſpāle eſſe fauore religiōis.ut j̄.ī ſeq.caſu. Erit aūt authoritas epi ī hoc ſufficiēs,ēt ubi eſt iuratū ſm Inn.in c.debitores.j̄.eo. & multum ſequit̃ do.Ab.hic ꝯfirmās p iſtū tex. & ꝓ ipſo facit pōderatio Ioā.An.in ſimili in c.cum q̄dā.j̄.eo.vbi dicit,ꝙ q̄n dr̃ de relaxatione ꝯcedēda, & legiſlator ſibi nō reſeruat,ur̃ ꝯcedere epis,& facit,q̄d dixi s̄.c.ꝑxi. in
2 primis qōnib.¶Aliq̄n† nō pōt ſeruari iuṝm ſine turbatione maioris boni,& tūc lʒ ſit tutū requirere ſuperiorē,tn̄ ꝓpria authoritate ꝯtraueniri pōt,ſm do. An.hic p c.cōmiſſum.j̄.de ſpon.& c.lʒ.j̄.de reg.Sed ꝯtrariū tenet hic Imo.q̄a iſta iura nō ꝓbāt.Et ꝙ nō ꝓbēt,tenet ēt do.Ab.hic,& impugnat do.An.q̄a p hoc ſequeret̃, ꝙ ſi iurās ſeruire vni hoſpitalli,vellet ſeruire alteri hoſpitali magis īdigēti ſeruitoribus,ꝙ poſſet irreq̄ſito ſuperiore.Hoc aūt nimium reſtringeret c.1.de uoto.ſm eū,vbi ſimplr̃ dr̃, ꝙ ēt in melius votū cōmutari non dēt ſine authoritate ſuperioris. ¶ Poſſet aūt ꝓcedere dictū do. An.vbi q̄s vellet ꝓfiteri religionē,q̄a authoritate propria hoc poterit relicto oī voto,p d.c.ſcripturæ. ſm do. Ab.hic.tū fauore religionis,tū,q̄a commutat tēporale obſequiū ī ꝑpetuū,non ꝯmutabile cū aliquo voto.Imò gl.in c.monach.20.q.4. ꝙ ingreſſus religionis reſoluit oē votū.Facit c.voluit.& gl.33.q.5.&
* q̄d no.Ro.in ſing.514.* incip.capias tria.¶Adde do. Ab. ī c. ſcripturæ.ī 1. col.j̄.de uoto, late, ubi reaſſumit iſta ultima dicta,q̄ ponit hic,ucʒ ꝙ c.1.de uoto.non ꝓcedat in ingrediente religionē.Idē tʒ beat⁹ Tho.2.2. q.88.art. ult.& Tho.& Ric.in 4.diſt.38.q.8.art. 2.& habet̃ in Sū.Piſana, in uer. notū. el 6 Līta,an,ſi eēt rex, uel īperator, q̄ nouiſſet ire cū exercitu ī ſubſidiū Terræ ſāctæ?q̄a tale uotū non ꝯmutaret ī religionē ꝓpria authoritate Ric.ubi s̄.Sed tutius eſt oī caſu peter̃ diſpēſationē à ſuperiori,ſm Inn.in d.c.ſcripturæ. in prin. lʒ do.Ab.hic aīr eū referat.Et intellige hęc oīa, ut habeāt locū ī obligatione ꝯcernēte Deū.Vbi aūt q̄s iuraſſet ad utilitatē priuatā,non poſſet ēt in melius illo nolēte commutare,ſm do.Ab.ī d.c.ſcripturæ.ut hic p l.ij.§.fi.ff ſi cer.pet.& Inſt.q̄b.mo.tol.ob.ī prī.nec authoritas ſuperioris ſufficit,p notata in c.quāto j̄.eo.& p Inn.ī c.cum inter P.s̄.de renū.& ſētit Ioā.An.in regula,ī malis. li.6. ¶Quātū ad ſin dictū hui⁹ decre. pp q̄d ſemp allegatur vcʒ ꝙ frāgēti fidē licitè fides non ſeruat̃,* ꝯcordāt iura alle.in gl. tex. ubi oīno uide gl.ī regula,fruſtra.li.6. & iō iurās ſeruire dn̄o feudi, n̄ tenetur ſeruire ablato feudo,ar.c.1.j̄.de feu. & c. potuit.j̄.đ loc. & ꝓmittēs n̄ expellere emphiteutā,ītelligitur,ſi ſeruauerit ꝓmiſſa ex parte ſua,l.q̄ro.§.īter locatorē.ff.loca.Et no.bene hūc tex. ꝙ d.re. ꝓcedit,ēt q̄n ē iuratū. ¶ Et p iſtā regulā īſert hic do.An.& lati⁹ do.Ab.unū,
3 q̄đ ego deberē facere, ucʒ ꝙ † doctor obligat⁹ ad lecturā,licite deſiſtet,ſi ſibi n̄ ſatisfit ſm ꝓmiſſa.Opʒ. n. ꝙ ꝯducēs adīpleat ꝯtractū ꝓ parte ſua,l.Iulian⁹. §.offerri.ff de actio.emp.l.ędiles,ī fi.ff.de ędi.edic. Non tn̄ habebit ſalariū ꝓ tpe,quo deſtitit, q̄a adīpleuit ꝯtractū ꝓ parte ſua,ut dicebat Alb.đ Roſa.p d. l.ædiles.ī fi. q̄đ ītelligit do.Ab.hic,q̄n potuit ꝑſeuerar̃ ī lectura,q̄a n̄ īdigebat pecunijs.Sed ſi pp defectū pecuniarū oportuit ꝙ deſiſteret,nō īputatur ſibi,& ſi p eū n̄ ſteterit,poterit ager̃ adītereſſe,p l.ſi in lege.§.colon⁹.& l.q operas.ff.locā.Et p iſtā regulam infertur,ꝙ ſi in inſtrumento pacis promiſi

514. *Adde ꝙ debuit allegari ſingu.504.ī c.capias tria.ubi habes tria pulchra ī materia voti, q̄ multū faciunt ad dictam ꝑ Auth.hic quem ui de omnino.*

* Fides non ſeruat̃. *Adde Cyn. Bal.Salyc.Alex. & Iaſon. in leg. cum proponas. C. de pactis. Ioann. Andre. in nouell. in regu. fruſtra. de regu. iuris in 6. & ibi Dyn. late. Cardin. hic. Socin.in tract.regul.reg.149.*

ꝓmiſi te nō offendere ſub pœna, & poſtea tu offendas, ſi ego te offendo,nō inculpabor de pace fracta, nec cōmittit̃ pœna.Et ita tenet Io.An.in dicta regula fruſtra. & in addi.Spe.ſup rub de treu.& pa.& Bal. & alij ī c.cū ꝓponas.C.de pac.& Bart.in l.cū pr̃.§.libertus.ff.de leg. 2.& do.Ab.ī c.queadmodū.in 3.no.j̄.eo.& Bal. Imo.& Roma.in l.ſemel mora.ff.ſol.ma.& Bal.in l.q fidē.ff.đ trāſa.& in l.ut vim.ad fi.ff.de iuſt.& iu.& ī l.cū mulier. in 6.oppo.ff.ſol.ma.& ibi p Roma.in 34.col.& Ang.in l.q inſulā.ff.de uerborū ob.& Bal.in l.fi.ff.de eo, p quē factū erit.Bn̄ facit l.q cū mr̃.§.libertus ff.de bon.li.ibi, ignoſcādū eſt ei,ſi voluit ulciſci ꝓuocatus. Et nō dicit̃ fractor pacis,q ex cā noua * offendit, ꝓut fecit iſte,ſm Bar.elegāter in l.aut facta.§.cā.per illū tex. ff.de pœn.& ſequunt̃ do.An.& Imo.ī c.2.s̄.de renū. & Bal.in c.j.in prin.de pace tenēda.Et in dubio p̄ſumit̃ ex cā noua, ſm Bald. ſolēniter in l.ſi p̄diū,in pen.col. C.de ædil.act.Et hinc eſt, ꝙ ſi facta pace cū Sēpronio ipſe bānitur poſſum eū offendere n̄ obſtāte pace,quā cū eo inierā ſm Bar.Bal.& Ang.ī l.q̄d ergo. §.ſi
4 hæres† p illū tex.ff.de leg.j.& in l. j.§. nō aūt fuit.p illū tex.ff. de dolo. & Io. And.in d.regula iur.fruſtra. & Bar.& alios ī d.l.q inſulā . Et cū iſtis ꝯcordat Bal.in l.cū ꝓponas.in prī.C. de nauti-co fœnore dicēs, ꝙ in quacūq; ꝓmiſſione,quā q̄s facit alteri, ſemp intelligit̃ ꝯditio,niſi ex culpa alterius partis aliud euenerit. Et de iſtis p Rom.ꝯſil.182.inci. In ꝓpoſito caſu dicēdū eſt, pacē nō eſſe fractā.& ꝯſi.258.inci.in caſu ꝓpoſito dicēdū eſt pacē n̄ eſſe fractā.¶Quinimo ipſe ꝓuocatus ſcđò offendēs poterit peter̃ pœnā a primo,ſm Bar.Bal. & Imo.in d.l.cū pr̃.§.libertis,de leg.2.p illū tex.in ver. cęterùm.& Bar.in l.j.§.cū arietes.ff.ſi quadr. pau.fe. dic. & Pau.de Caſt.in d.l.ſemel.q̄a ſeruus offendēs nō dr̃ feciſſe ꝯtra ꝯuētionē,poſtquā eā ſeruare nō tenebat̃ ,ꝑiſtū tex.Eſt verū,ꝙ vbi ambæ partes ꝯtraueniſſent, & non appareret de prioritate , ſecus eēt, q̄a exactio pœnarū tūc cōpēſat̃,p tex.ſing.in c.ꝯſtitutus.j̄.de pœnis.q ſic intelligit̃ p do.An.ibi lʒ p ipſū aliq̄ ſimplr̃ dicāt,ſcđò contrauenietē nō poſſe petere pœnā,vt p Bal.Imo. & Ro. ī d.l.ſemel & ī d.l.cū mulier.Et p iſtā regulā ꝯſuluit latè
* Anc.ꝯſi.154.īci.ex ſerie facti * patet.n. ꝙ ſi ex duobus ꝯtrahētibus vn⁹ depoſuit pecuniā penes tertiū,& daret alteri ꝯtrahēti ſecū oī ꝯtradictione remota,ſi ille ꝯtrahēs venit ꝯtra ꝯtractū,ꝑt depoſitarius ex tali ꝯtrauētione ſe tuetur,& nō tenet̃ ſoluere depoſitū, q̄a ſicut principalis nō tenebat̃, vt hic, ita nec ipſe,cū ſit eius miniſter.Nec obſ. ꝙ erat ꝯtract⁹ depoſiti,in quo exuberat bona fides pl⁹. q̄ in alijs ꝯtractib.quia nō denegabat̃ depoſitū illi, qui depoſitauerat,ſed alteri.Vn̄ illi potius,q̄ alteri frāgenti fidē erat tenēdū,arg.l.bona fides,ff. depo. & quod no. Bar.in l.qui Romæ.§.Flauius.ff.de ver.ob. ¶Modo ſūt
5 † aliqui caſus.in quib.p̄dicta nō ꝓcedūt, & imò rūpēti fidē,uel iuṝm,dēt fides ſeruari.¶Primus caſus ē, q̄n obligatiōes nō ſūt reſpectiuę adinuicē,id eſt.nō reflectuntur ad idē factū,ſed ad diuerſū,vtputa,ꝓmiſi tibi ſimplr̃ dare certū librū,& iuraui,tu ēt poſtea iuraſti aliquid facere,certe lʒ ego nō adimpleā ꝓmiſſionē meā, tn̄ tu n̄ euitas piuriū,ſi differs adimpler̃ ꝓmiſſionē tuā,quia tu nō ꝓmiſiſti rōne ꝓmiſionis meæ,ſed ſimplr̃. Hēt ergo locū regula in obligationib.adinuicem reſpectiuis, & circa idem capitulū,vr̃ ꝯnexū,nō circa ſeparatū,ut latè p do.An.& do.Ab.hic,& Ang.in l.qui ſeruū.ff. de uer. obl.& Sal.ī d.l.cū ꝓponas.Sentit gl.ī l.ſi duo.ff.de dolo. & ſic pōt ītelligi c.q̄đ Deo.allegatū ī gl.ut hic p do. Ab. ¶ Sed iſta intellige,ſm do.Car.hic, vbi oīa iſta capitula ꝯglutinarent̃ ī vnā obligationē,quia tūc hn̄t vī vnius

* Ex cauſa noua. *Adde Bar.ī l.aut facta.§.cā ff.đ pœ. & in l.ſi de certa. C.de trā. Bal.ī c. 1.col.2. de pace tenē. An. & Imo.in c.cū inter P. Gaufre.de renū. Pau. Ca.ī l. qui ſeruū.đ verb.ob.Ro.in l.ſemel mora.ſol.ma. Io.an.ī addi. Spe. ī ti.de tre. et pa.et Bal.in l. Gracch⁹ C.de adult.*

* Ex ſerie facti. *Adde quod nō dicit hoc in alle. con. ſed ē cōſ. 260.inc. ex ſerie pacti. vbi īteris ponit repetita ab Authore hic*

capituli.Alle.q̄ ipſe ponit in c.ſcđò req̄ris.j̄.de app.dum ponit,ꝙ clauſula poſita in principio , uel in fine, refert̃ ad alia principlr̃ in eadē obligatione ꝯclutinata. Et q̄ ſit rō,quare circa idē,vel ꝯnexiū liceat fidē frāgere, nō circa ſeparata.vide Sal.ī d.l.cū ꝓponas.vbi dr̃, ꝙ primū ſapit ꝓprie defenſionē,ſm offenſionē, ſicut ī ſimili Bal. & Ang.in l.vt vim.ff de iuſti.& iu.q̄đ ad defenſionē licitū eſt offendere,nō ad offenſionē.Et iō dicit Bar.in l. q̄ oīa.ff de ꝓcur.ꝙ īproperāti mihi delictū poſsū dicer̃ mētiris.ſed nō poſſum aliud delictū īproperare,q̄a primū eſt defendere,ſm offendere.Q̄uō aūt cognoſcant̃ capitula ſeparata,vide Bar.ī l. Aurelius.§.idē q̄ſij. ī fi.ff. de li.le.& melius,quā alibi,p Anc. cō
* ſi.204.* inci.Iudex,i.de iure iudicaturus.¶Secūdus caſus eſt in ꝯuentione facta ſup treuga,q̄a nō poſsū frāgere fidē frāgēti mihi eādē , donec durat
* tp̄s treugæ.* ſm Inn.do.An.Ioā.An. & do.Car.hic alle.ī arg.l.actione.§.diximus.ff.p ſocio.vbi tn̄ non vr̃ ꝓbari. Idē Io.An.ī Spe.ī rub.de treug. & pa. all.Vinc.ī c.1.s̄.de treuga & pa. & Arch.ī c.illi,q.24.q.3. Et ita dicit ſeruari in Hiſpania Et ſec⁹ dicit ī frāgēte pacē p p̄dicta,Et cū iſtis trāſeūt Ange. & Imo.ī l.ſi ex legati.de ver. ob. & Ang. Raph.& Pau.de Caſ.ī l.q ſeruū.eo.tit. Faciūt no.ī l.eū,q ita.§.q ita,el ſecūdo. ff.de verborū oblig.vbi pactū de non petēdo ad certū tp̄s eſt fortioris uinculi,q̄ pactū de nō petēdo.¶Sed Imo.hic,& ī d.l. q ſeruū. dicit.ꝙ iſtud potius ꝓcedit de ꝯſuetudine,q̄ de iure,per regulā huius tex.cū ſimilib.q̄a iura allegata in cōtrariū nō ꝓbāt.Nec ad hoc ſm eū,obſtat tex.in ca. inter uerba,ad fi,11.q.3.alle.p Io.And.quia ibi loquit̃, quo ad forū conſcientiæ.¶Itē ultra Imo.dici poſſet,ꝙ ſi haberet̃ reſpectus ad illū tex.idē eſſet in pace,q̄a dicit,ſi illi pacē nobiſcū nō habēt,nos ſine dubio cū illis habemus. q̄a loquit̃ de debito ſuperabūdāti,non neceſſario· ¶ Tertius caſus eſt,q̄n contractus nominatus iā eſt executus. Vn̄ ſi vēdidi tibi librū,& eū tradidi,ut tu mihi decē dares,nō potero poſt traditionē libri repetere librū, ſi n̄ das decē,ſed agendū eſt ad pretium l.inciuile. C.de rei uēd.p quā l.dicit ibi Bal.in prin.limitari omnia p̄dicta ante verā traditionem,& executionem factā, & ita ꝓcedit hæc decre.per prædicta.¶Quartus caſus eſt, q̄n ille,qui fidem non ſeruauit,ſoluit mihi pœnā ex conuētione incurſā.Nā poſtea teneor ſibi ſeruare fidē,q̄a ſolutio pœnæ habet̃ ꝓ obſeruātia cōtractus,& pœna ſuccedit loco p̄ſtationis rei principaliter debitæ, l. prædia. ff.de act.emp.l.apud Celsū.§. Labeo.el 1.ff.de dol.exc. Ita notāter voluit Cy.in l.petēs,in 2.q.C. de pac. & Bal. ibidē ī 16.col.& Bal.& alij in d.l.cū ꝓponas.& Bal.ī l.iuriſgētiū.§.quinimò. in 7.col ff.de pac. Bal.in d.l.ſemel mora.¶Quīt⁹ caſ⁹ ē,q̄n ī pacto eēt appoſita clauſula,ꝙ ēt ſecuta contrauentione ratum maneret pactum , q̄a tibi frāgēti fidē adhuc fides ſeruabit̃, ſm gl.in uer.ex cōſenſu.circa med.in * c.cū īter R.ſeniorē.s̄.de ele.& do.An. in c.ꝯſtiturus.j̄.de pœn.¶Sed ꝯtrariū tenet Ro.in d.l.ſemel.in 5.col.quia di
* cta clauſula,Rato manēte pacto,* nihil operat̃ ad cōmodū ipſius primi n̄ obſeruātis ꝯtractū,ut eſt gl.in l. q fidē. ff.de trāſ.& no.Bal.in d.l. cū ꝓponas. & Imo.in c.potuit.j̄.de locat.& dom. An.in c.dilecti.s̄.de arbi.& Imo.in ultima col.& Bal.& Sal.in l.2.C. de iur̃ emphy.& do.Ab.i d.c.cū inter. R.ī j. col.& ibi Imo.in 3.col.& hic add Sal. ī l.quoties.ī fi.C de fideicōm.¶Et adđ iſtis do.An.& do.Ab.in c.ſicut.el 3.j̄. e ubi dixit ꝯtra Hoſt.ꝙ et ſi unus frangenti fidē ex neceſſitate, tn̄ alius non

* 204. *Adde quod allegatio eſt falſa, eſt enim cōſ. 208.incipi. iudex de iure iudicaturus.col. 3. num.6.*

* Treuguæ. *Ad de Bald. in Rubr. de treug. & pac. col.vlt. Marian. Soc.conſi.26.inci. Ianuenſium Dux col.9.& Auth. in c.1.col.2. de treu. & pac.*

Rato manēte pacto. *Add Bal. in addi.ad Spe.ti. de locato. colu.5. ver.clauſula.rato manente pacto.& ibi Spe.§.nūc aliqua ver. 36. & ſeq.Bar. poſt glo. in l.2.col.vlt. uer. quaro quando promiſſa eſt. C.de iu. emp. Et adde cōtra quod operatur in fauorem ſeruātis pactum.glo.& Doct. in capitul.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

potuit in ver. potuisset expelli. de locato. glos. in d. l. 2. C. de iure emph. i gl. mag. in ver. repellere. uer. item si promisit pœnam. Bar. in l. qui fidē. ff. de transact. col. 2. uersi. Quæro quid si hoc casu. Et ista clausula facit pœnam plures committi, l. si duo. §. semel & ibi Car. ff. de arbi.

SVMMARIVM.

1 *Perditio uitæ non sequitur ad perditionem membri. Membri appellatione quid ueniat.*
2 *Voluntas alicuius quibus modis declaratur alteri.*
3 *Consensus alicuius si requiratur in iudicio, potest ipsum præstare per nuncium.*
4 *Regulæ sanctorum sunt canones summorum Pontificum, & aliorum sanctorum patrum per ecclesiam Romanam approbati.*
5 *Hæreticus est, qui negat Papam habere ptātē cōdēdi canones.*
6 *Transgressor canonis qua pœna puniatur, & quantum peccet.*
7 *Prælati, qui timore principum non adiuuant Papam, quam pœnam pati debent.*
8 *Securitas si cui data est ueniendi, videtur etiam data redeundi.*
9 *Limina Apostolorum an dicantur esse, ubi est Papa.*
10 *Dicens alicui secretum suum, & subiungens, Hæc dico tibi in cōfessione, an pesset reuelare.*

CAPITVLVM IIII.

GON. ¶ Ponit forma iuramēti septē capitula ptinētis, sm quā iurāt Papæ epi, q sunt exēpti. Nā alij nō exēpti iurāt suis archieps, vt in c. dilecti. §. de maio. & obe. ¶ Hodie vero oēs recipiētes dignitatē a Papa, sibi iurāt. Vñ ēt abbates ita iurāt in bñdictiōe, sicut epi. De iuro, qđ pstāt inferiores clerici, habes in c. quāquā. 23. dis. & sm Host. & Io. An. c. tua. j. eo. De iuro vasalli in dñm, habes in c. de forma. 22. q. 5. De plurimis alijs iuramētis uide in Spe. in isto. ti. §. 1. uersi. illud aūt. & Bal. in repe. l. 2. in 14. char. ff. co. & do. Abb. in c. dilecti. §. de maio. & obe. In tex. ibi, ab hac hora. Ista dictio Ab, secū principiū includit, sm Bal. hic, & non excludit. Aliqn aūt ponit excluſiuè, l. Iulianus. §. fi. de act. emp. & p Cy. in l. à caligato. C. de nup. Et l3 teneat excluſiuè, qnq; fit cōputatio de momento ad momentū: Vñ adijcit momentis temporū, qñ de die ad diē. Qnq; adijcit diebus, & idem de alijs temporibus, vt in mēse & anno, qa excludit extremitatē, & reliquū tps includit. ¶ Dr ergo, Ex hac hora, id est, sine dilatione. Alleg. Arch. in c. 164. dis. Sed de ista dictione

* A, uel Ab, * *Adde Ale. in addit. ad Bart. in l. patronus. §. Sempronio de lega. 3. cū concord. ibi per eum & in l. 1. §. 1. de ītē. Rui. nau. et latissimè Old. cōs. 49. incip. Consueuit dubitari, qui infinita iura, & authoritates allegat ad hoc.*

A, uel Ab, * vide latissimè Bald. īd. l. à caligato. & in Dictionario Albe. in 1. col. Et i effectu attendit rō & intētio disponētis, argu. sm Bal. hic, q in publicis instris debeat appōi hora. ¶ In tex. ibi, hora Litis. no. quod instrumētis debet apponi hora. quod Bal. hic, dicit esse verū, si expedit scire horā, vt gl. sing. in l. si ex pluribus. §. fi. ff. de sol. 1
Aliàs sufficit apponer diē, & idē dicit a
de loco loci, & pōdera diuersimodè. gl. in d. l. si ex pluribus ut p Bal. in l. fi. ver, quapropter interdū. C. de edi. di. * Adr. tol. & in l. pscriptione. C. si cōtra ius, vel vti. pub. & in l. cùm proponas. in fi. de interdi. matri. & in l. imperator. ff. de stat. ho. & in c. l3 cām. & in c. qñ contra. supra de pba. & in c. 2. §. de cōst. & in c. pastoralis. & c. capitulū. §. de resc. & in c. cōsuluit. §. de off. dele. ¶ Et subdit nō pertinēter, sed elegānter Bal. hic, q qui iurauit soluere in die Dñica, non incidit in periuriū, si soluat media nocte sequēti. Alle. Arch. īc. quod à patribus. 75. dis. vbi dicit, quod si fortè cōmitti posset aliqua fraus, relinquit arbitrio boni uiri, & sic saluat gl. in l. more Romano. ff. de ser. Et dicit, q nox est facta pp diē, nō dies pp noctē Alle. Magistrū tenet sibi seruare, pmissa, qa cessat respectus, per quē promisit. ¶ Vltimò p istū tex. dicit Bal. hic, q in feudis præstitis cum iuramento fidelitatis non dēt dominus, etiam si sit imperator, vel Rex Francorū, reuocare concessionē feudi, si vasallus seruat fidelitatem, q dicit tenendum menti.

snīarū in Psalmis. Et p dicto Arch. in d. c. q à patrib. vi de gl. sing. in c. pnūciādū. de pœc. dist. 3. q voluit, q clericus obligatus ad solutionē certo die, pōt soluere īmedia nocte, q sequit illā diē. ¶ In tex. ibi, Petro, sanctæque Romanæ eccl'æ. Dr seruari fides beato Petro seruādo fidē, quā ipse seruauit & docuit, & sic ītellige de fide catholica. Seruat aūt fidelitatē Romanæ eccl'æ, tenendo eā matrē magistrā, & p oīb. alijs excellētē, sm Inn. hic. Et p uerbū Romanæ eccl'æ, dixit Cardinalis, sm Ioan. An. q hoc iuramētū ad eos extēdit, cū & ipsi pstituant ecclesiā Romanā, & sint pars corporis Papæ, c. p vene rabilē. §. rōnib. j. q fi. sint leg. cle. 1. ad fin. de pœnis, c. nouit. j. de his, q fiūt à præ. Sed dicit Ioā. An. q l'ra sequens tradicit, qa sm id fuerat pponēda, vult dicere, q cùm statim fiat mentio de Papa, nō vr, q includat ī hoc uocabulo Romanæ eccl'æ, nā si l'ra voluisset p hoc verbū intelligere Papā & Cardinales, fecisset prius saltē mentionē de Papa, sicut facit postea, si ergo p illud verbū n cōprehendebat Papa, nec Cardinales & istud sequitur do. Car. & do. An. hic. ¶ Sed p Cardinalibus tenet hic do. Ab. p c. cùm clerici. j. de ver. sig. & dicit, q iste text. prius voluit includere totū collegiū Romanū tanquā dignius, vt in eo. Papa includat, & postea, ne uideat neglectus, vel trāsire sub gñalitate, fit specifica mētio de Papa, & p hoc dicit q sic iurās nō astrigit cuilibet Cardinali in spē, sed collegio Cardinaliū, sicut in simili dr de obligato capitulo, vt nō sit astrictus cuilibet Canonico, vt in c. q manumittitur. cū si. 12. q. 2. Secus in Papa & speciall'r hic exprimitur, q credit do. Ab. fuisse factū seriosè pp causas pmissas, & subdit ex hoc p istū tex. qua tenus speciall'r exprimit nomē ppriū Papæ, q vasallus ecclesiæ tenetur iurare epō et in factis proprijs, arg. ca. scire. 7. q. 1. Sed canonicus nō tenetur iurare, d. ca. quæ manumittit. Et p dictis facit iste tex. in ver. ad eorū dā nū. quē exponūt Inno. & Host. sm Car. in tex. ibi, Canonicè intrantib. exponit Bal. i. sm regulas sanctorū Patrū & ociliorū. alias nō est Papa, sed intrusis & Antipapa, & dicit, q Cardinales nō plus pūt, quā sit eis concessum à canone, ut in cle. ne Romani.

de elec. & hoc in substātialib. De cere a monialibus, dicit, non est curandū, & inter ceremonialia ponit intronizationem & coronationē, quia nihil cō ferunt, si electio nō valeret, qa nihil operatur possessio intruso, nisi ad dānū suū & ignominiā, l. Herēnius. ff. de decur. Et iō dixit alibi Pal. q Papa Canonice electus, est Deus in terris, in l. si post principiū. C. sen. resci. non pos. Alle. c. fi. q s pecunia. 78. di. ibi, nō Apostolicus, sed diabolicus habeatur. Et no. istū tex. quòd iurm pstitū prædecessori nō trāsit ad intrusos. Similiter dicit signāter Bal. hic, q iurm pstitū ītruso, nō trāsit ad intrātes Canonicè, alleg. l. si urbana. ff. de condi. inde. Faciūt alleg. per gl. in regula, non firmatur. de reg. iur. in 6. ¶ In tex. ibi, uitā, aut mēbrū. No. q ad perditionē a mēbri non sequitur perditio uitæ. Quid autē ueniat appellatione mēbri, uide * Bar. Ang. & Imo. in l. 3. * ff. de pub. iu. & To. in c. j. 12. dis. & Sal. in l. reos. ī 2. colū. C. de accusa. & in l. data opera. ī * 22. col. C. qui accu. nō pos. & Ange. in §. pen. ī Auth. vt iudices sine quoquo sustragio. Et istorū dicta posui in c. cū illorū. infrà de sent. excōm. Et strictè dr mēbrū corporis id, quod hēt officiū distinctū, & separatū, ut pes, manº oculus & similia, & bñ facit. c. sing. 89. dist. Et q manus ēt arida sit mēbrū al le. hic do. Ab. cap. sicut urgeri 1. q. 1. & vide Bal. in authe. sed nouo iure. C. de

Perditionem. *Adde tu, an abscissio membri sit pœna capitalis? videlur, quod non, quia illa tantùm dicuntur capitalia, ex quibus mors naturalis, vel ciuilis infertur. Item per abscissionē membri quis non amittit testamenti factionem, l. qui manus. ff. de testa. Et ideo si per abscissionem membri non perduntur ea quæ sūt iuris ciuilis, ergo pœna capitalis nō est. Adde Bartol. in l. 2. ff. de publ. iudi. in 2. col. ī uersiul. secūdo quæro.*

In l. 2. *Adde ad hanc materiā Ale. plenè ibidem & Angel. latissimè in tractat. malef. in uersi. membrum. & Roman. in l. 1. ne quis eum qui in ius. in 5. colum.*

ser. fug. & quæ dixi post An. in c. j. ī. de calū. Digitus aūt 9
nō est mēbrū, sed pars mēbri, scilicet manus, vt in locis pdictis, pter quā in sex casibus, quos posui nouissimè in d. c. & illorū. vbi ēt retuli Bal. hic. Sed dū ibi dixi, q in p cioso artifice vtēte principl'r certo digito, satis dr absci di mēbrū, si ille digitus deputatus in spē offō abscindit, adde do. Mari. latè idē tenētē ī repe. c. qua'r. q. 9. art. 57.
2 in vers. Et aduerte, qa si pretioso. j. de accu. ¶ In † tex. ibi p se literas, aut nūciū. Nota tres modos, q bus aliqs declarat alteri volūtatē suā, s. voce, nūcio & l'ris, sm dom. Ab. Adde gl. in c. institutionē. in ver. participationē. de sent. excō. li. 6. & in cle. si sumus. in ver. p l'ras. de sen. ex cō. & vbique Scribētes, vbi dr excōicationē incurri mittēdo nūciū, vel l'ram, sicut loquēdo. Itē Do. in c. vbi periculū. §. nulli. de elec. li. sextò. Et iō dixit Bal. & Ro. in l. j. in prin. ff. de ver. ob. q statutū puniēs loquētē cū bānito, hēt locū ī mittēte nūciū. *, vl l'ras. Facit c. qī aliquo. ibi, l'ris, vel magna authoritate. 51. dis.
* Nuncium. *Ad de Alexand. in l. 1. in princip. ff. de ver. obl. et ibidem Rom.* Et ibi dicit Dom. nota, q ille dr pūs actui q per suas l'ras psentit illi. Ex quo infert, q pōnus pōt pūtare rectorē p l'ras, de quo gl. & Doct. in c. ea noscit. j. de ijs, q fiūt a pla. Et gñal'r dixit gl. 2. ī
3 l. si cū dotē. §. si pī. ff. solu. mat. q ¶ vbi requirit psensus alicuius in iudicio, pōt ipsū pstare per nūciū, vel epistolā, & alle. ibi Ange. tex. in l. honores. §. fi. de decu. Idē dicit Bar. in l. 1. C. de decu. li. duodecimo, & in l. filiusfam. in fi. ff. de dona. & in l. si qs mihi bona. §. iussum. ff. de acq. hær. & Bal. plenè in authen. cās. C. de epis. & cler. facit l. fi. C. de iure emphy. & l. si aliquid C. de dona. & c. nō dēt. & c. epōs. 65. dis. Et ista sunt regu 7
laria, tū sepæ reperiunt casus, in qbus lex requirit ppriā psonā, nec sufficit nūcius vel epistola, vt in casu c. si qs iusto. circa fi. de elec. li. 6. & l. obligari. §. tutor. ff. de autho. tut. & c. cū ponas. de pse. dis. 4. & in alijs casibus, quos allegaui in c. l3 ex quadā. super vers. pprio iuro. §. de test. cū si. ¶ In tex. ibi, regula sāctorū patrū. Exponit Inn. idest. canones summorū Pōtificū & aliorū sanctorū patrū p ecclesiā Rom. approbatos ut 17. dis. p totū, &
4 † appellant epi custodes & magistri canonū, ut in c. cū qbus. 23. q. 3. & alibi dūr ministri sacrorū canonū & decretorū Pōtificū, in §. 1. 21. dis. & ita dicit hic do. Ab. nihil allegās. Et p istū tex. uf, q eps nō seruās, uel seruari nō faciēs canones, incidit in periurium, qa nō dr defendere, neq; retinere, quod nō seruat, put iurauit hic, qđ dictū est satis acerbū, sm do. Abb. hic, & facit gl. 1. in c. sacerdotes, 2. q. 7. q dicit, q a plato nō seruāte canones pōt recedi, sicut recedit ab excōicato, & ab alio pciso ab eccl'a, & illam gl. sequit Roma. in
* 510. *Adde & dicas, quod vult dicere sing. 510. ubi videas posita ab Auth. hic cū alijs concordan.* * singu. 510 *. † inci Curialis. Sed ista intellige de nō seruāte ex contēptu, sm do. Ab. latè in c. & nō liceat. in 1. col. d pīc. & in c. sciscitatus in 3. col. supra, de rescri. Et hoc ēt facit c. alieni. 2. q. 7. Et set aūt hr'icus, si crederet Papā nō habere ptātē pdēdi canones, ut in c. nulli fas. & ibi gl. 19. dis. & p gl. in c. gñali. in uer. inhibemus. de ele. li. 6. Dr autē cōtēnere, qñ ptrauenit sine cā, sm gl. ī c. Metropolitanū. 2. q. 7. Qñ aūt epōs di spēsare possit ptra canones *, dicēdū est, ut p Inn. in c. dilectus. §. de offi. or. & p oēs ī c. at si clerici. §. de adulteriis. §. de iudi. Et qñ statuat ptra canones, dr c. qđ super his. §. de maio. & obe. ubi dicit, q si ītelligit illa gl. đ ñ seruāte canones, qa credit Papā eos ñ posse pdere, q est clarū, qa ē hr'icus, ut §. & pp hæresim recedit ab obedientia, ut p gl. in d. c. & nō liceat. Si aūt intelligen rē de nō seruāte canones ex malitia, uel simplicitate, ē falsa, sm ipsū. Alle. do. suū do. An. in c. nr'a. j. de coha. cle. sm intellectū do. Ab. q melior uidet.

9 ¶ Gñal'r † aūt, qua pœna puniat transgressor canonis, & quātū peccet, p sequere, ut elegāter p Do. in d. c. gñali. ī 8. col. p Imo. in cle. 1. sup gl. fi. de ēta. & qualit. p Dom. in c. si Papa. in pe. colū. dis. 60. & in c. nec licuit. circa med. 17. dist. p Inn. in c. p tuas el 2. ī fi. de sy. mo. p bea. Tho. in 4. sen. dis. 15. q. 3. art. 1. circa fi. & in suis Quodlibetis, quodlibeto 39. p do. Ab. in c. illud ī 3. nota. §. de maio. & obe. p Arc. & Domi. in §. leges. 4. dist. p Do. in c. ppetuæ. in 6. no. de ele. li. 6. p do. Ab. in c. quod aūt. j. de pœ. & remi. & in c. 2. in pe. col. §. dfo. cōpe. & Imo. & do. Ab. in ca. 1. j. de uita & hone. cle. p Ana. in c. 1. ī 11. col. j. de male. p do. Car. in cle. 1. in 15. col. de uita & hone. cle. p Imo in c. 1. in fi. §. de pst. p Bal. in l. legis uirtus. ff. de legi. p Dom. in c. 2. in antepe. col. de pœni. li. 6. p Arch. in c. uiolatores. 25. q. j. & ī c. utinā. 76. dis. & in c. quod pcipit. 14. q. 1. per Imo. latè j. c. c. cū cōtingat. p do. Ab. in c. qñ. §. de pba. & ibi aliqd dixi p eūdē in c. clerici. el grāde. j. de vita & hon. cle. p do. An. & Imo. īc. 2. §. de maio. & obe. p Ro. in l. is, cui bonis, in pen. cha. ff. de uer. obl. per Car. in cle. ne ī agro. §. si qs. 14. q. de sta. mo. & in cle. 1. in 9. q. alias 4. de ætat. & qualita.
7 ¶ In † tex. ibi, ptra oēs hoīes. No. text. fm do. Ab. ptra platos, q timore principū secularių non adiuuāt Papā, quia incurrūt periuriū. Quod intellige, qñ absq; metu principū possent addiuua re, aliàs difficultas excusat eos a periurio, c. breui. j. c. & ibi dicēt. Et intellige uerbū Oēs homines, pter q contra filios, uel pprios parentes. fm gl. in c. de ferijs. 22. q. 5. & do. Ab. hic. Qđ intelligerē, nisi tales paterent bellum a Papa, ppter hæresim, per c. legi Siromastē. 23. q. 8. & gl. pe. in c. 1. j. de uersio. in fi. ¶ Itē intellige cōtra oēs, nō tū contra seipsum, sm do. Car. in suis no. causarū, nota. 19. ubi singul'r dicit q si dns offendit uasallū, eo ipso priuatur proprietate, per c. unicū, qua'r do. feudi, ppri. priua. & sic uasallus pōt eū offendere. An aūt, pmittens defendere, intelligat obligatus defendere cū armis, si est laicus, & an teneat defundere de iure & de facto, an de iure tātū, est qō lōga, de qua per do. Abb. in cap. petito. infra cod. & ibi fortè dicetur, & credo me aliàs dixisse in capi. olim. infra de accusa. ubi Ana. ponit in fi. ¶ In tex. ibi uocatus. No. qa nō dicit perēptoriè. Ex quo infert Ioā. An. quē alij sequunt, q una uocatio sufficit, & hoc est regulare in oī actu extraiudiciali, sm eos, ut est ēt gl. in cle. 1. in uer. requiesierit. de hæreti. & in c. si epōs. & ibi late Do. 18. dis. & in c. cupiētes. §. quod si per uigēti. in uerbo, pposita. de elec. li. 6. no. Inn. in ca. cū nobis olim. §. de elec. Bar. in l. q Romæ. §. Seia. ff. de uer. obl. & do. Car. & do. Abba. & Imo. in c. cū cā, §. de offi. dele. & do. An. & do. Abba. & Imo. in c. ex literis. §. de pst. Bar. & Imo. & Ro. in l. de pupillo. §. si quis ipsi ptori. ff. ope. nou. nū. Bal. in l. qui crimē. in 8. q. C. q accu. & in l. nā ita diuus. ff. de adop. & in l. ad perēptoriū. ff. de iud. & in authē. itē nulla. C. de epi. & cleri. & in l. fi. in 4. q. C. de edi. diui. Adria. & in c. 1. in 2. & 3. & 4 col. de milite uasallo, q ptu. & Imo. in l. ex psensu. §. fi. in antep. col. ff. de app. & in l. si finita. §. plures. in 8. col. ff. de dā. infec. In quibus locis plura inuenies circa hoc, quod uerissimū est, nisi in casibus extraiudicialibus, in quibus lex expressè requirit ulteriorem uocationem, ut in casu c. 1. §. de sup. neg. præla. cū sim. l3 ā mā fiāt multa uerba i locis prædictis. Et aduerte, qa l3 synodus, ppriè sit epōrū, c. epōs ī synodo. 35. q. 6. & ociliū Papę, in ēt qnq; cō
* ciliū appellat synodº, ut ī c. Nicena * sy * Nicena. *Adnodus. 31. dis.* & ī c. ī synodo congregata *de quod quatuor fuerunt*

fuerunt venerabiles sinodi, inter cætera concilia, quæ nostrā fidem complectuntur quasi, quatuor euangelia & quatuor flumina paradisi prima fuit. Nicena prima anno Domini 315. sub Syluestro Pōt. et Cōstantino. conuerso episcoporū 318 in qua dānati sunt Arrius, Photinus. & Sabellius secūda fuit Constantinopolitana pri. sub Damaso. 1. Papa. temporibus Gratiani & Theodosij principum, anno Domini 371. patrū 150. contra Macedoniū q. negabat Spiritum sanctū Deū esse sed seruum patris & filij de quo c. eos q. 1. q. 1. Tertia Ephæsina j sub Cælestio primo Papa et Theodosio iuniore. præsidēte Cyrillo Ale. episc. Era 468. Epistol. 300. in qua damnatus fuit Nestori9 asserēs duas psonas ī Christo, et Beatā virginem nō Dei sed hoīs tantū genitricem. et hæc ostēdit in duabus naturis vnā Christi personam. de qua 16. dist. c. Prima autem sinodus. §. Tertia in Ephæso. & dicitur prima ad differentiā sinodi Ephæsinæ. 2. q̄ fuit reprobata. vt dist. 16. c. quoniā Sanctæ. Quarta Chalcedonensis, 630. episc. temporibus Leonis. 1. Papæ et Martini Impe. Era 488. cōtra Eutichem Constantinopolitanum Abbatem qui asserebat, Christū post humanam assumptionem nō ex duabus naturis existere, sed solam in eo diuinā naturam permanere, & contra Dioscorū eius deffensorem de quibus habes 15. dist. c. canones & dist.

8 63. dis. cū si. ¶In† tex. ibi, eundo & redeūdo No. arg. ſm do. Ab. ꝙ cui data
a est securitas a veniēdi, vr̄ data securitas redeūdi, nō enim securè venit, qui tutè redire nō pōt. Et ita tenet Bar. ī l. vtimur. ff. de sepulc. viol. facit, ꝙ ipse no. in l. cui. ff. ex q. cau. ma. & l. 1. ff. ad l. Iul. maie. ſm do. Ab. hic. Adde Do. ī c. disciplina. in notabilib9, 75. dis. vbi p illū tex. colligit, ꝙ securitas ꝑcēdo ad locū, nō vr̄ se extēdere ad reditū, nisi exprimat. Dicit tñ vidēdū c. 2. §. đ treu. & pac. vbi dicit, eūtes & redeun-
* tes. & sic sētit cū cōi *, quā ēt sequitur Imo in illo c. inferēs, ꝙ si dēt alicui securitas, vt possit venire ad ciuitatē, & nō possit venire, nisi cū eqs, videbit securitas, data ēt equis. ¶Itē infert, ꝙ si est data securitas ꝯducēdi mercātias, cēset ēt data recōducēdi. Et cū istis cōcordat ēt do. Ab. in d. c. 2. allegās c. magnæ. ī fi. j. de voto. & d. l. si cui. Vñ expe d'et securitas simpl'r data. De quo dic, vt ibi, & cū istis ꝯcordat Ange. in d. l. vtimur. dicēs, ꝙ habēs saluū ꝯductū ꝑ se & socijs, dr̄ habere ēt ꝑ socijs, q es-
* sent Iudæi *, nā cū eis licitè ꝯtrahit, l. qcūq;. C. de Iudeis. secus de Saracenis. p notata p Inn. ī c. ꝙ sup his. j. de uoto. Bñ facit ad hoc, ꝙ no. Bar. in l. j. ff. de acq. re. do. vbi dicit, ꝙ si iudex secularis relaxat libere quē ceperat in eccl'a & ī redeūdo facit eū capi, nō dr̄ relaxasse. No. Arch. in c. minor. 17. q. 4. Sētit Bar. in l. pñti. C. de his, q ad eccl. cōfu. & cū pdictis ꝯcor. plenè idē Bar. in l. j. p illū tex. C. de nauicularijs. li. 11. in ver. venio ad versiculū, veniētes. dicēs ꝙ ꝯcessa securitate ueniēdi vr̄ ꝯcessa securitas recedēdi & redeūdi, & licèt possit adduci ille tex. in cōtrariū, qa ñ expressisset, si necesse nō fuisset, cū ipse tenet, qđ est dictū, qa nō dr̄ securè venire, q securè ire nō pōt, l. sciendū. ff. de legatio. l. de ætate. ff. ad Tre. & d. l. vtimur. & frāgēs talē saluū ꝯductū,
* tenet crimine lesæ maiestatis *, ſm ipsū ibi, & latius in l. j. ff. ad l. Iul. maiest. Et istis adde oīno. do. Ab. ī c. accedēs. in pri. p illū tex. §. de ꝑcu. vbi dicit, ꝙ q tenet hoiem restituere, nō liberat ab obligatiōe illū simpl'r relaxādo ī suo territorio, sed dēt illū facere securè ꝯduci extra suū territoriū ad locū, vbi possit securè morari. Et reprehendit certā practicā, q adhibet in ꝯtractib. faciēdis p carceratos, vt extrahant de carcerib9 & assistētib9 custodib9 & remotis ꝯtrahat, nā talis nō pt dici liberatus, arg. c. fi. §. de resti. spo. & per tex. notabilē in l. liberationes. & l. seq. ff. đ ver. sig. vbi nō dr̄ liberatus, q relaxat a vinculis, si ī publico seruat. No Bar. in l. q carcerē. ff. qđ met. cau. & facit optimē d. c. accedēs. ¶In tex. ibi, Aposto-
9 lorū limina. Intelligūt† Doc. de curia Ro. Nā vbi est Papa, ibi intelliguntur
* esse limina Apostolorū, * ipse enim fungit authoritate ipsorū Apostolorū. Nec pōt iste tex. intelligi de Apostolis mortuis, p id, qđ sequit ibi, nisi đ corum absoluat licētia, ex qb. no. do. Ab. ꝙ ibi cēset Roma, vbi ē Papa, non tñ deberet sine cā trāsferre sedē de ciuitate Roma. Alle. c. fundamēta. & ibi Io. An. de ele. li. 6. & c. quāuis. 11 dis. Adde Inn. in ca. exposuit. §. de dila. & Bal. in l. rescripta C. de pci. Impe. offe. & Do. in c. vbi periculū. de ele. li. 6. & do. Abb. in c. dura. in 2. no. de cri. fal. vbi dr̄ istud, ꝙ vbi est Papa, ibi est Ro. Et adde gl. in ver. alibi. in c. 1. de schis-
a ma. li 6. p quā dicit ibi Do. ī 2. col. no. bñ gl. ꝙ strictè sumēdo appellatio ecclesiæ Ro. intelligit de ipsa Romana, nō de alijs, qđ dicit notādū ꝑ statutis & dispositionibus alijs strictis, vbi de illa fit mētio. Et adde, ꝙ vbi est Papa, siue audiētia sua, ibi est curia, ut ī cle. ne Romani. ver. ea tñ adiectio. de ele. & ibi p scribētes. ¶In gl. in verbo, pādā. in fi. No. singul'r, ſm do. Ab. ꝙ malū ꝯsiliū nō tenet platus, seu uasallus celare, nec iuramētū de nō reuelādo extendit ad hūc casū. Facit c. 1. hoc e. ti. li. 6. & dēt reuelari ei, q pōt ꝑdesse, & nō obesse, vt hic in gl. quā no. Et ꝑ ipsā infert do. Ab. hic, ꝙ si iuraui non reuelare secretū mihi per te dicēdū, dēt intelligi de honesto, & nō de alte
* ri nociuo. Et ꝙ tūc possū reuelare *, nō tñ oībus, sed vt est dictū. Quod dicit bñ notādū, & ꝯfirmat ex tex. iuncta gl. sing. in c. nerui. ī uer. cogitatio-
10 ne. 13. dis. ¶De† illis aūt, q dñt, Dico tibi in ꝯfessione. uide do. Ab. in c. qualiter. el 1. ī fi. j de accu. & Inn. in c. oīs. in fi. j. de pœ. & remis. & do. Car. in ꝯsil. 38. & credo dixisse in c. intimauit. §. de testi. ¶In gl. in uerb. saluo. ī fi. No. platus nō dēt iuuar ēt Papā cū armis, ꝙ est verū in ꝑpria psona, ut ī §. 1. cū seq. 23. q. 9. & c. ex multa. §. de clericis j. de voto. Pōt tñ mittere, vel ducere exercitiū, c. fi. & ibi Doc. §. de dilat. & ēt hortari pliantes, c. igit & ca. hortamur. 23. q. 8. Et dicit gl. in c. sciscitaris. 7. q. 1. ꝙ nullo casu lʒ clericis pugnare si pñt euadere. Ista ꝑcedūt, nisi iterueniat licētia Papæ, q sufficit cū militia sit ꝑhibita clericis ex ꝯstitutionibus eccle. cui ipse ñ subest, ſm do. Ab. hic Allegat Cal. in c. petitio. j de hom In tellige ēt, ut dixi in c. petitio. dum modò per laicos expediri non possit, & dummodò fiat consultis Cardinalibus, ut ibi copiosè scripsi.

16. c. quoniam sanctæ & c. prima autem Synodus. §. Quarta in calcedone, & ibi habes ad plenum materiam sanctorū conciliorum.

a Securitas. *Adde tu, & dic, quod istud intelligendū est sano modo, videlicet ꝙ si securitas est data veniendi, intelligitur etiā redeundi, et hoc ꝑ prima vice tātum Ita Bart. in l. 1. ff. ad l. Iul. ma. in 1. colū. in uersi. tertio quæro. & Bart. in l. dotis. ff. de iure dot.*

* Maiestatis. *Adde Angel. in l. vtimur. ff. de sepu. viol. Bart. Ioan. de plat. et Luc. de pē. in l. nullam vim. C. de nauic. li. 11. & ideo si quis offendat scienter eū secundum eos, cui Rex concessit securitatem, incidit in crimen in quod incidit ille qui sibi datam securitatē frangit. & idem dicit Mart. Lau. in tract. de crimi. læsæ maiest. §. 6. Ioan. Fab. in l. denunciamus. C. de ijs qui ad ecclesi. confug. & vi. Alber. de Rosate. in l. illicitas. col. pen. versicu. sed quæro quid si talis securitas. ff. de of. psi.*

* Apostolorū. *Adde an exempt9 qui ex iuramento tenetur singulis annis visitare limina apostolorum. iuxta formam huius c. visitando legatum, liber erit. & dic quod non, ratione de qua author hic. quā sumpsit ex Spe. in ti, de loca. §. nunc ostendendum. in fi. ver. illud autem quæritur.*

* Reuelare. *Adde Bal. in l. pactū. C. de colla. q. 10. & in l. 4. in fi. C. de reb. cred. & in Marg. ver. testis. 10. sed nunquid cum licentia possit reuellare. dic quod sic. Bal. in c. 1. in fi. de non for. fideli.*

¶Hic veniret ca. nullus. sed dominus meus nihil scripsit, ideo hoc dicit, Clerici episcopo iurare non tenentur ratione ordinis, sed tūm ratione assumptæ administrationis, & no. ex eodem tex. quod domini temporales & spirituale non possunt cogere sibi subditos ad præstandum iuramenta, nisi forte, quando committunt ipsis aliquā administrationem.

SVMMARIVM.

1 *Promissio de vsuris soluendis non obligat, nisi sit iurata.*
2 *Vsurarius an possit directe agere contra debitorem ratione iuramenti, quando contractus apparet manifestè vsurarius.*
3 *Accessorium quandoq; tenet, licèt non teneat principale.*
4 *Regula. Cui damnus actionem, & c. fallit quandoq; nu. 5.*

Recipiens

6 *Recipiens mutuum ab vsurario an peccet. nu. 7.*
8 *Iuramentum præstitum super statuto de vsuris, an valeat.*
9 *Iurans non petere absolutionem a iuramento, an possit petere absolutionem ab hoc iuramento.*
10 *Libellus ita compositus, Peto contra vsurarium me absolui à iuramento, & me absoluto contra eum procedi, & eundem ad restitutionem vsurarum condemnari, an procedat?*
11 *Iurans contractum esse de pura & vera sorte, & ipsum obseruare, an possit petere absolutionem à iuramento.*
12 *Recipiens mutuum si detulit in contractu, vel postea iuramētum danti in fraudem canonis creditor iurauit contractum esse de vera sorte, & sic sibi deberi, an possit reus allegare, ꝙ cōtractus sit fœneratitius.*
13 *Iurans non se recepturum restitutionem vsurarum, an hoc non obstante poterit recipere.*
14 *Papa licèt solus dispenset super iuramento licito, episcopus tamen potest commutare.*

CAPITVLVM VI.

DEbitores. ¶Dicit hic do. Car. ꝙ hoc c. est valde allegabile, & ꝙ hēt difficillima ꝯtraria, in quorū sol. multa singularia & prius nō tacta dicturū se offert, & summat sic, Promissio de vsuris soluēdis nō obligat, nisi iurata, tūc enim obligat, sed post solutionē repeti pñt. H. D. ¶In tex. ibi, cogēdi sunt. Pōt
1 †aūt practicari diuersimodè, & primò, si iudex videns hūc debitorē in pcipitio deierādi, vult ex officio suo eū cōpellere ad soluēdū, nec pōt ille excipere, nec absolutionē petere, nisi intra terminū solutionis faciēdæ possit ꝯstare ꝯtractū esse fœneratitiū, vt sentit hic Inn. & latius fuit dictū §. c. proxi. & hoc casu clarè ꝑcedit dispositio huius c. Secūdo mō pōt practicari, vt creditor denūciet peccatū debitoris nō obseruātis iur̄m, & vtat denūciatione Euāgelica, fundādo se super salute debitoris, & hoc pōt, si ꝯtractus nō apparet vsurari9, sed si appareret, denūciare nō posset, cùm sit infamis, l. īprobū. C. de infami. vt hic p do. Ab. Tertio mō practicari pōt, agēdo directè cōtra debitorē, & hoc erit clarū, qñ ꝯtractus nō apparet vsurarius, nec dēt tūc debitor admitti ad excipiendū, ne incidat in periuriū, debuit enim per prius esse vigilās, añ quā instaret terminus, & impetrar relaxationē iuramenti, nec hēt locū officiū iudicis, tū, qa nō ꝯstat de turpitudine ꝯtractus, tū, qa interim debitor incideret ī periuriū, & sic nō hēt locū regula cui da-
2 mus. d. regula, dolo facit. de qbus in gl. ¶Sed† ē difficultas magna, qñ ꝯtractus apparet expresè vsurarius, an possit creditor directè agere ꝯtra debitorē rōne iuramēti? & vr̄, ꝙ nō, qa nō agit vigore ꝑmissionis, q nulla est, vt in prin. c. nō vigore iuramēti, qa, ſm do. An. actio uel obligatio nō acquirit parti pp suā turpitudinē, & sine actione nemo experit, l. si pupilli. §. fi. ff. de neg. gest. hic aūt deficit obligatio, q est mr̄ actionis, l. 13. §. ea obligatio ff. de pecu. Sed cōtrariū tenet do. Ab. hic pp glo. hic, quæ innuit, creditorē posse agere ꝑ vsuris soluēdis, vbi interuenit iuramētū. Quare saltē secūda obligatio ex iuramēto acquirat parti, vt diximus ī c. 1. §. e. iste poterit agere, & ex quo ius pcipit aliqd fieri, dat saltē actio ex illa l. vnica, ff. de ꝯdi. ex l. Idē dicit do. Ab. si creditor cōparet instāte termino. potius. n. admittet istū cū peccato, quā eū repellēdo patiat. ¶Sed do. Car. hic primò dicit ꝙ iste tex. dū loquit de iur̄o pstito de usuris soluendis, intelligit nō expressis vsuris, vt qa creditor mutuauit centū, & exegit iuramētū de soluēdis ducētis, non adiecto de usuris, & ex hoc tolleret cōtrariū de regula dolo facit allegata in gl. nā ꝑcedit, qñ tpe, quo petit, cōstat id qđ petit, esse subiectū restitutioni, at hic nō ꝯstat ſm pdicta. Nec obs. iste tex. in uerb. usuras. & in uerb. ipsarū, s. usurarū, qa erat iuratū super usuris in effectu, nō aūt expresè, & hoc nūquā audiuisti nec aliquis doctor tetigit, ſm eū. Idē Bal. in c. 1. in 2. col. dicēs, ꝙ ubi est expressum uitiū usurarū, nulla orit obligatio. Idē do. Ab. ibi, dicēs hoc c. nō ꝑcedere, ubi est expresè dictū de usuris soluēdis. ¶Postea do. Car. hic dicit, ꝙ si iste tex. nō intelligeret de usurario ꝯtractu apparēti, posset creditor audiri, ēt qñ eēt simplex ꝑmissio, sed rñdet, ꝙ ubi obligatio nō est iurata, admittit exceptio usurarū, secus si sit iurata. Tñ dicit fortius se dicere, ꝙ ēt psupponendo ꝙ expresè iurasset soluere ꝑ usuris, qa tñ nō est peccatū ex parte iurātis, cogit soluere, ne sit periurus. Et hoc singul'r ꝑbat hæc lr̄a. Ad idē c. sequēs, ſm lecturā, quā ipse tenet ibi, ubi cogit debitor rōne iuramēti soluere sortē ētsi ꝯstet eā extenuatā ex parte a pceptione fructuū facta p creditorē in pignore, & ſm hoc nota casū mirabilē, ſm eū, in quo libellus ꝯtinēs expresāiniquitatē agētis nō reijcit incōtinēti, ꝙ tñ alias fieri dēt p id, qđ singul'r no. in c. j. §. de off. iud. & hoc fit fauore rei, ne incurrat periuriū, & hoc dicit ppetuo no. Et si diceret, ꝙ iste tex. nō ur̄ hoc oīno ꝑbare, qa nō dicit aliqd de petitione creditoris, sed ꝙ debitores sūt cogēdi dño reddere iur̄m, rñdet. ꝙ referendo uersiculū, si uerò ad primū, ꝑut fieri dēt l. j. C. de filiofa. & principiū sit necessario intelligendū, qñ creditor petijt, qa ad utilitatem priuatā iudex nō cogeret, c. bonæ, el 1. §. de ele. ita etiā uersiculus, si uerò. dēt intelligi creditoribus petentibus, & tūc necessario ꝑbat, qđ est dictū, qđ ualet ad multa, ſm eū, & tūc apparet rō, quare poterit repetere, qa nō spōte soluit, & ita residet. ¶Et ista sūt sustentabilia, & ita lʒ nō sine scrupulo, pp c. tuas. j. đ usu. usurarios cōpellens añ usurarū solutionem ab exactione desistere, ul' exactas restituere, & loquit etiā, qñ est iuratum, & licèt ad hoc nō aduertāt, tñ pt dupl'r rñderi, primò, exponendo tex. uel ꝑ idest uel ꝙ ibi iuratū erat, nō repetere, ñ erat iuratum soluer̄, & iō exactio erat sup simplici ꝑmissione, quo casu ꝑcedit principium huius c. Et ista notabis no discurrendo, sed decies plegendo. Et tene menti lītationem pdictā ad uulgatū dictū Inn. ī c. 1. suprà, de off.
3 iudi. ¶In gl. 1. in fi. Qūo† teneat hoc accessoriū, & non principale? dic, ſm Imo. hic, ꝙ ubi est eadem rō uitiandi principale & accessoriū, habet locū ꝯtrariū, secus, ubi ē diuersa rō, vt hic. Et diuersitas rōnis ponit p Imo. in 1. no. s. ꝙ iō ualet iur̄m, qđ est accessoriū, & nō ualet ꝑmissio, qđ est principale, qa iur̄m ur̄ princip'r dirigi Deo, q turpiter nō recipit, & hoc sonat lr̄a ibi cogendi sūt dño. & c. & si Christus. j. e. Sed ꝑmissio simplex agit principal'r obligare parti, & iō si ex parte recipientis ī-ficit obligatio, & illa habeat subsistere in psonā creditoris actiuè, & ī psonā debitoris passiuè, & neutrū hoc casu fieri pōt, iō inficit obligatio, & sic infert, ꝙ ubi casus annullās principale non concurrit ī accessorio, annullato principali non annullatur ac
* cessoriū *, quod no. ad regulā, accessoriū. de reg. iu. li. 6. ubi etiā gl. sentit hāc solutionem, & in c. fi. in uer. annexa. de pben. ¶Et si diceretur, qūo ualet iuramentū super re turpi cōtra regulā. non est obligatoriū. de reg. iu. lib. 6. rñdet Ab. in c. fi. in fi. §. de pac. ꝙ si iuramentū ꝯtinet turpitudinem ex parte iurātis, non pt qs se obligare p pa-
* ctū, ut in d. regula *. Sed si solū ex parte recipientis, non aūt ex parte iurantis sit turpitudo, ꝑcedit iste tex. qa iur̄m princip'r dirigitur in Deū, in quo nulla reperitur turpitudo. Ergo iurans tenetur ad obseruātiā, & seruādo non peccat, sed solutū uigore iur̄i pt repeti, ut hic. ¶Et si diceretur contra pdicta, & ꝯtra tex. iur̄m obligat, ergo & simplex ꝑmissio, qa inter simplicem loquelā & iur̄m non facit Deus differentiā, rñdet do. Abb. hic, reiectis dictis aliorū, ꝙ illud ꝑcedit, qñ datur ualiditas iuramenti & simplicis ꝑmissionis, sed in casu nostro simplex ꝑmissio est nulla ꝑpter turpitudinem recipientis, iur̄m uerò ualet, qa Deus turpiter non recipit, nec iurans peccauit, ut dictum est. Et hæc est breuis solutio & notanda ſm eum. Eandem sol. sentit hic Imol. dicens, ꝙ contrariū procedit, ubi est eadem ratio, ubi uerò est diuersa ratio inter simplicem loquelā & iuramentū, sec9. Sed hic

* Accessoriū. *Adde Dyn. ī reg. Accessorium alle. in tex. iunc. addit. ibi, in qua habes remissas concordātes.*

* Regula. *Adde no. Dy. ibi, iuncta additione.*

per

Universidad de Deusto
Biblioteca

piurm obligat Deo, q illicitè nō recipit. Ergo, &c. Et l3 illæ solutiones sufficiāt ad d.c. iurā. tñ ad eius intellectū dicit hic Io. And. quē alij sequunt, q l3 Deus non facit dīam, tñ ecclesia facit, vbi plus peccat trāsgredies iuramētū, qđ patet ex maiori pœnitētia, 24.q.1. c. nō offeram m⁹. & q magis puniat, tenet gl. l3 isti nō dicāt, i d.c. iuramēti. & gl. fi. i fi. i c. clericus j. eo. Videmus ēt lōgā dīā inter votū simplex, & votū solēne. vt in c. 1. de voto, li. 6. p qđ dī q nō ois loquela est eiusdē effectus quo ad ecclesiā. Et q ista differāt, quo ad ecclesiā, p hoc, vt i c. notificamus. 33.q.6. ¶ Et istis adde do. Abb. in pœ. Gregoriano, in ver. Gregorius. in 10. col. vbi dicit, q d.ca. iuramēti. loquit, qñ simplex loquela ꝓtinet pfidiā seu mendaciū, vt qa venit ad decipiēdū, seu fallendū, vt patet ex illo tex. Secus aūt, vbi ista cessant, qa tūc simplex loquela nō obligat, ex quo nō affuit pſona, cui q̄reret obligatio. Sed si intuitu Dei, promisit tibi, q darē puellæ maritādæ absenti decē, bñ obligor, qa ꝓmissio est facta Deo vbique pnti, & sic loquit d.c. iuramēti. Et hoc dicit do. Abb. esse bñ notādū. Vide ēt ad itellectū d.c. iurā. quod no. do. Ab. post do. An. in c. p tuas. in pen col. 3. de arbi. & do. Iac. in c. 2. 10. col. j. de spo. ¶ Et si diceret pdictis obstare peccatū, rñde, q imo ex parte iurātis ꝓtinebat
4 turpitudinē, p c. inolita. 11. q. 1. ¶ In† gl. 2. ibi, multo fortius exceptionē. qa gl. clarè nō rñdet, dic, q regula illa cui damus, pcedit regulr. Fallit, qñ subest aliqua cā, quę suadet denegari exceptionē, & tñ nō suadet denegari actionē, & ita ē hic. Nā iō denegat exceptio, qa vniret ꝓtra iurm, ex quo nōdū soluisset, sed nō venit ꝓtra iramētū, repetēdo vsuras solutas, si solū iurauit soluere, qa impleuit iurm soluēdo. Iō postea poterit repetere, & ad hoc actionē habere, qa nō iurauit nō repetere, vt dictū fuit i c. 1. 3. c. Istud aūt, q denegat exceptio, intelligūt hic do. An. & Imo. qñ simplr excepit, q nō tenet soluere rōne reperitionis sibi postea cōperētis, qa ista exceptio nō est legitima, cū inducat ad ꝓtrauētionē iurī, secus, si excuperet, dicēdo se nō teneri, & petēdo absolutionē, vel relaxationē, qa hoc bū pt. Alle. Fede. q̄si. 272.
5 quod incipit, In noīe Dñi. statutū, &c. ¶ Sed† hoc intelligе, vt p do. Abb. hic, & in c. 1. 3. eo. & ibi dixi in quarto remedio, dū modo debitor adhuc nō sit ꝓstitutus i mora, alias istud c. esset quasi sine effectu, cū qlibet exciperet petēdo absolutionē. ¶ Ex his aūt habet vna lītatio ad d. regulā. q̄ ad agendū. ve3 vt, pcedat, qñ nihil subest magis repellēs exceptionē, qua actionē. aliās ñ, & dicit do. Ab. vidēdā aliā notabilē lītationē p Inn. in c. inter dilectos j. de exce. pl. vbi Inn. dicit, q illa regula pcedit, qñ actio, & exceptio tēdūt ad rē familiarē, secus. si cōpetūt ad vindictā, qa tūc cōpetit accusatio, nō exceptio, qđ dictū sequitur ēt do. Ab. in c. si diligēti. in 8. col. 3. de fo. cōp. & Pau de Leaza in cōmēto c. testimoniū. in 5. col. ff. de testi. & Ana. in c. accedēs in 1. col. j. d eaccu. & de mā p gl. fi. in c. ꝓstitutis. el 3. j. de app. & ibi p do. Ab. ī vlt. col. ¶ Sed vltra alios hic pulchrè dubitatur, quare ē q hic pceditur reperitio post solutionē, & tñ in casu c. cū ꝓtingat. j. c. & authē. sacramēta. C. si aduer. uē. iurm firmat ꝓtractū a iure ciuili improbatū irreuocabr, & nō indulget hoc bñficio repetitionis? Rñdet eleganter Anch. in repe. regulę. accessoriū. in 7. col de reg. iu. li. 6. q in casu. in quo ꝓtractus, phibet odio creditoris, si in tali ꝓtractu superuenit iurm, debitor propter vinculū iurī cogitur soluere, & sic iurm suū adimplere, si soluerit, repetere poterit. Ita loqtur iste tex. per quē ipse notāter infert, q si filiusf. recipiēs mutuū obligaret se ad solutionē, ppter vitādū periuriū dēt soluere, sed pōt postea repetere. qa propter odiū creditoris ꝓtractus est pphibitus a iure, arg. l. 1. ff. ad Mace. & idē in pacto l. commissoriæ, de quo in c. significāte. de pig. & in oī ꝓtractu pphibito odio alterius ꝓtrahētis tñ, vt si metu periurij qs soluat, possit postea repetere, Et hoc no. Bar. fm cū ī l. si qs p eo. in 4. art. ff. de fideiu. vbi Bar. hoc expresse dicit, & est solēnis ampliatio ad hāc decre. Quæ aūt sit rō. q isti ꝓtractus, phibiti a lege non ita firmantur iuro irreuocabilr, sicut ꝓtractus initus cū minore, & alij de qbus ſ rñdet Anch. q isti ꝓtractus pphibentur fauore mulieris, minoris, vel filiorūfamilias, cui fauori vr̄ posse renūciari pp iurm, quod semper est seruādū, vbi nō nutrit peccatū. Remanet ergo in istis casibus ꝓtractus firmus vigore iurī, quod nō est in casibus pphibitis odio creditoris, vt ibi per eū. ¶ Et istā ampliationē puto verissimā, & valde notabilē, & sequitur do. An. in c. cū ꝓtingat. in quarto mēbro, infra eodē. & ibi Imo. Est verū, quod in illo exēplo de filiofamialis Imo ibi dubitat, & multū se inuoluit, qa mutuās nō recipit turpiter. Patet ex l. 1. ff. ad Maced. iūcta l. sed si pr. ſ. fi. eodē. ti. & l. q exceptionē. ff. de ꝓdi. in de. vbi si spōte soluitur, non repetitur. & l3 ad hoc rñdeat, q tūc ur̄ donare, secus, si metu iurī soluat, tñ ipse ꝓcludit, q ubi essemus in loco, in quo ex mutuo tali nō sequeretur mors parētū, soluēs vigore iurī nō repereret. Et cū hoc trāseo. ¶ In ea gl. ibi, dolo petis. Clarè nō reprehēdit, dic, q exceptio resultās ex regula, dolo petis, quod statim restituere debes. de qua in iuribus allegatis in gl. & i regula, dolo facit. p cedit regulariter. Fallit, qñ subest cā suadens denegari exceptionē p dictā, q tñ non suadet denegari restitutionē, & ita cōtingit hic, ut satis colligitur ex p dictis. ¶ Post set etiam dici, q illa regula pcedit, ubi qs petit ex obligatione quæsita illi, q dēt restituere, secus qñ petit ex obligatione q̄sita, per id, quod habetur in l. socer. ſ. Lucius. ff. solu. matrimo. & ita hic, nā qñ agitur ex iuro, petitur uirtute obligationis q̄sitæ Deo, sed restitutio fit alio respectu, qa indebitè reperitur creditor recepisse, iō nō obstat dicta exceptio. ¶ In eadē glo. ibi, q̄ sic soluit. Cōtrariū pcedit, qñ creditor licitè reciperet solutionē. Secus, qñ solutio nō improbatur a iure respectu recipiētis. Et sic illicitè recipit, & peccat recipiēdo, qa tunc nō hēt locū dicta regula, per istū tex. ¶ Itē in casu illi⁹ legis soluit apposito pacto ex p. esse, q possit repetere, hic aūt simpliciter soluit, & uno iure soluit, scilicet rōne euitandi peccati, & alio iure repetit, scilicet condictione indebiti. vel ob turpē cām, secundum Hostien. Imo. & do. Abb. hic. Sic ēt aliquando soluēs liberatur, si dominiū fuit translatū, l3 statim alio iure pſequatur, per l. si quis duos. ff. de solu. fm do. Car. hic. ¶ Adde hic Bal. in repe. l. secundę, in 17. char. uersi. quo ad octauā. ff. de iureiu. ubi istud contrarium latè fortificat, postea respondens unico uerbo, q iste modus repetendi est q dā modus irregularis, & est ratio, quia modus soluēdi fuit irregularis propter iuramentum. Vnde ex quo regulæ iuris corrūpuntur in antecedenti, necessario etiā in consequēti, & cū exactio excedat suos terminos, ex cedit a nō suis terminis. l. prima, ī fi. C. de edi. diui Adr. tol. Et rō specialitatis soluit oēs ꝓtrarietates, & est talis, fm ipsum, quia hic fuit indebitum ex necessitate, non ex liberalitate solutum est, de indebito isto non potuit disputari añ sniam. iō disputat post, qa illud ius disputā di est postea ortū, & l3 vna manu soluat, alia repetere pōt, qa actus soluēdi ꝓtinet factū momētaneū, q in istā ti cōplet, secus in facto successorio, vt no. in leg. corruptionem. C. de usufruct. Et sic non obstat l. inter Castellianū. ff. de arbi qa in iudicio finiū imponitur turbanti fines silentiū, & loquitur de ppetua, l. si prius. ff. de ope. nou nūc l. Aurelius. ſ. centrū ff. de lib. lega. Et idē dicit Bald. hic, dicens, quod solutio debet esse perpetua, qñ habet ppetuam causam. & dicit notari inl. Neratius. ff. de condi inde. ¶ Adde etiā Archid. in regula, accessorium. in octaua colum. ubi respondet ad dictum contrarium, q momētanea solutio liberat ab obligatione, & tñ solutū ex alio capite qñdoque repetit, vt ꝓtingit ī possessorio retinendæ, contra quod non admittitur aliqua exceptio, l. si quis fundū. C. ad leg. Iul. de vi. & tñ potest ad eandē rē agere, sicut ēt contingit in multis casibus, in quibus reijcit, ex quo ei est saluum ius agendi, vt p Ioā. And. in ca. fi. supra, de ord. cogen. & facit cleprima, de re iud. vbi permittit agere contra sniās executas, & nō excipere, fm cū. ¶ Adde ēt Bal. in auth. ei, q. C. de bo. autho. iudi. pos. vbi ꝓtra istū tex. opponit de d. l. q̄ sit. & rñdet tribus modis. Primo, q ibi soluit eo pacto

cto vt statim crederet, hic soluit sine pacto. Secundo, q illa lex loquit, qñ numeratio nullū hēt effectū, sed hic affert effectum, qa debitor liberatur à periurio, ut non sit 8
periurus, & ista solutio, pbat per l. si tibi. ff. si cer. per. & l. seruus dotali. ff. sol. mat. Vel afr. soluit, q lex ꝓtraria, pcedit, ubi ex eodem fonte fieri dēt restitutio, sed hoc fit ex nouatione, idest ex quasi cōtractu, ex quo in ipsa solutione orit ꝓdictio īdebiti. ¶ Postea Bal. ēt opponit ꝓtra istū tex. q creditor nō sit audiēdus. qa agit p calumniā, & rñdet, q non est calumnia, ex quo ius permittit. Non obst. q sit turpitudo ex parte solius stipulatoris, qa iurm non patī de ista turpitudine quærī. ¶ In ea. gl. ibi, metu iurī. Hoc verbū reprehenditur hic ab omnibus, quia sequeret, q ubi soluit nō præcedente iuramento, nō posset repetere, ex quo cessat metus iurī, & tñ pōt repetē fm Host. & alios hic, p quibus alleg do. Ab. c. ad nostrā. j. de emp. & uen. & c. illo uos. j. de pig. & clarius c. qa frustra. & c. Michael. j. de usu. Et si diceret, q soluēdo scienter indebitum uidetur donare, l. Campanus. ff. de ope. li. rñdet Imo. & post eū do. Ab. q ubi alia pictura, q̄ donationis, capi pōt, non pſumit donatio, l. fūcùm aurū. ff. de sol. l. elegāter. § q re, pbos. ff. de pig. act. Sed hic est alia pictura, qa si soluit in principio, mutui annullatio, est cupiditas mutui, nō animus donādi, per l. cū de indebito. ff. de pba. Si soluit dūrāte mutuo, fecit ut creditor nō molestaret eū super sorte, & sic ut pluri mū ꝓtingit. Si soluit post sortē solutā, pōt dici, q soluit, uel ut habeat alia uice creditorē eque facilē ad mutuū, 9
uel ne apud uulgus notaret de fractione pmissiōis. Cessante ergo semp pictura donationis, cōperet repetitio cōdictione indebiti. Nec obst. q scienter soluendo * 10
possit repetere, qa illud fallit, qñ recipiēs solutionē illicitè recipit, & cū peccato, put hic, & cessat pictura donationis in soluente. Vbi aūt creditor licitè & sine peccato reciperet, si scienter soluat īdebitū, nō repetitur, fm prædictos. p l. j. ff. de cōdi. inde. & dictū est ſ. uer. in ea. gl. ibi, quæ sit. ¶ In ea. gl. in fi. Si ita esset, q semp posset agi cōtra creditorem, ut liberet, facile esset semper euitare coactionem, de qua hic, & iō intellige istā coactionem habere locū, ubicunque absolutio amplⁱ⁹ peti nō pōt, puta, quia est incursū periuriū, uel instat tps,
6 fm ea, quæ diximus in c. 1. ſ. eo. ¶ In† gl. fi. ibi, nō est peccatū. No. q recipere ad usuras nō est peccatū, sed dare. Idem gl. in c. 1. ſ. eo. Et de hoc multa dīr, ut hic p Imo. & p eūdem in cle. 1. de usur. & ibi p Anch. in prin. 3. q. & p do. Car. in 26. q. p Inn. do. Ant. & ōmnes in c. super eo. j. de usur. per Arch. latè in c. si qs usurā. 14. q. 2. & in c. mouet te. circa prin. 22. q. 1. p bea. Tho. 2. 2. q. 78. artic. ult. p do Ab. in c. cùm in ecclesiæ. circa fi. de symonia. p Lau. in tract. de usur. q 9. & in effectu uerū est, qđ dicitur hic in gl. Nō obst. q dans & recipiens habent se ut correlatiua. Ergo dispositū de uno, dēt dispōni de reliquo, l. fi. & ibi Bar. ff. de acceptil. cū oibus similib⁹, quia nō est semper uerū, ubi datur diuersitas rōnis. Patet instātia ex gl. hic, in adulterio, in quo ambo nō peccant. Facit gl. in c. 1. j. de locato. ubi pœna appositа locatori, nō habet locū in ꝓductore, & ibi elegāter do. Ab. allegādo gl. in cle. 1. de ꝓsan. & affi. facit, qđ no. Bar. ī l. multū. ff. de cōdi. & demon. ubi ludæi sunt ꝓhibiti emere, sed nō uendere. Et alijs modis dari posset instātia. Bene uerū est, q ut dicitur in dictis locis, aliquando est peccatum, nedum dare, sed etiam recipere, puta, quando qs inducit mutuantem, qui aliàs non mutuasset, uel quādo quis causa lasciuiæ, uel ludi, uel inhonestatis accipit
7 ad usurā, & si hoc facit, & cùm omnino alias in fœneratitio. ut hic p Imo. ¶ In† ea. gl. ibi, aliàs non cōpellentur. Pōdera bene istā gl. ultra Doc. quæ uult q ubi esset peccatum recipere ad usurā, iurās nō cōpelleretur, & hoc esset in casu proximè dicto, & sic esset singularis limitatio ad hāc decre. qa uideretur cessare eius ratio, quæ est, q cessat turpitudo ex parte recipientis, qa imo non cessat. Sed Imo. solus hic tenet cōtrariū, l3 ad istā gl. nō aduertat. qa, secūdū eū, etiam ubi quis recipit ad usurā per lasciuiā, & iurat soluere, obligat ad soluendū. tum, qa iste tex. indistincte loquitur, tū, quia actus solutionis sit sine peccato. Ergo iuramentū ligat, c. si uero j. cod. ¶ Extra† glo. quæro primo, si quis iurat seruare statutū sup usuris, vtrùm ualeat iurm; Aliqui dixerūt, q sic p istū tex. Cōtrariū decidit Bald. in l. eos. ſ. super vsurariū. C. de usu. qa multū refert, utrùm iurm ueniat ad corroborationē statuti, & tūc, si statutū non tenet, non tenet iurm, an ueniat ad aliquod dandū, vel soluendū, & tunc pcedat ille tex. Allegat not. in cap. dilecto. j. de præbē. Adde glo. ī terminis i cle. 1. in ver. iuro. pone mutuauit tibi centū Ferrariæ, quæ pmisisti mihi remittere de partib⁹ tuis ī, Paschate, adueniente termino nō mittis, ego nolēs te effici infamē, fui protestatus, q nolebā te esse piurum, & hoc te absente, an eris infamis; respōdet Bal. in l. eos. q non, qa remissū ē tibi iurm. Allegat l. Labeo. ff. d iureiurā. ētli certū sit, q ī termino nō poteris soluere, quia pœna legalis est. Alleg. Bar. in l. cū stipulatus sim mihi à Proculo. ff. de uerb. sign. ¶ Secūdo quæro, soluens usuras uult eas repetere, an indigeat absolutione à iuro; respondet Bal. in c. 1. in pe. col. ſ. eo. aut iurauit soluere, & nō indiget absolutione à iuro, aut iurauit nō re
petere, * & tunc refert, an uelit dire * Repetere. *Adde Old. consi. 186. incip. licet ex ordine. cum concor. per eum ibi.*
cto repetere, & nō pōt, nisi absoluat à iuro, aut indirectè denūciando crimen ecclesiæ, & poterit, nisi sit de illis, q denūciare nō possunt, fm no. in c. nouit. ſ. de iudic. ¶ Tertio† quæro, utrùm iurās nō petere absolutionē à iuro, possit petere absolutionem ab hoc iuro? * Lu. Ro. dixit, q nō, consi. 327. inci. In pnti cōsultatione. ī prin. Alleg. gl. i c. tuas. in ver. desistere. j. de vsu. quæ dixit, secūdū ipsum, q iurās nō petere absolutionē, cogit tale iurtū seruare, sibi tñ succurrit, qa denūciare pōt eccłæ, se iurasse absolutionē nō petere & quaer is, cui iurauit, pseuerat, vt i c. quē ad modū. j. eo. quo ꝓstito poterit iudex partē ꝓpellere, vt iurtū relaxet, c. 1. ſ. eo. & c. ad nostrā. el. 2. j. eo. Vbi aūt mā, sup qua principaliter est iuratū, seruari posset sine peccato, p dicta nō pcederēt, fm eū. ¶ Bal. aūt in repertione l. 2 in 15. char. ver. quo ad primā. format istā q̄stionē, & tenet, posse peti absolutionē, qa id iurtū inducit creditorē ad delinquēdū, ergo relaxāndū, l. si vnus. ſ. illud. ff. de pac. ¶ Itē ex parte creditoris versat turpitudo, ergo sibi nō q̄rit⁹ ex tali sacramēto, l. fi. ff. de act. & oblig. & p aliàs rōnes, de qbus ibi. Dicit tñ Bal. q relaxato hoc iuro petet absolutio alteriusiurī. Vñ tot erunt ne cessariæ petitiones & relaxationes, quot sunt iurā, & vnius relaxatio alterius origo ꝓficiscit. vt ibi p eū, qđ vltimū tenuit ēt Bal. & Imo, in l. licèt hæc scriptura. ff. de ꝓdi. & demon. quod no. ꝓtra Pa. de Cast. q̄silio 219. quē retuli in c. 1. ſ. eo. in 8. q. Et hāc partē, q dicta absolutio peti possit, tenet Imo. in c. 1. in 3. col. ſ. eo. & ibi incidēter retuli in tertio remedio, & adduci pōt, quod disputādo ꝓcludit Richardus in quarto sniārū, dist. 34. quē segtur Astesanus in sua solenni Sūma, li. 10. q. 20. artic. 11. vbi dicūt, q si qs voueret non petere dispēsationē ī aliquo voto à Papa, nō tenet hoc votū seruare imminēte necessitate, vbi nō posset ꝓsuli saluti non petēdo.
10 ¶ Quartò q̄ro, an† pcedat iste libellus, peto ꝓtra vsurariū me absolui à sacramēto, & me absoluto ꝓtra eum pcedi. & eundē ad restitutionē vsurarū ꝓdemnari? Respondet Bal. q nō. in repetitione l. edita. in 30. col. ver. dubitat de isto libello. C. de eden. dicēs, q talis cumulatio nō pceditˌ & ita fuisse pnunciatū, qa nō sum habilis, nisi prius sim absolutus, & prius pſona est habilitāda, q̄ actio cumulāda. & ego non habeo potentiā ꝓpo nēdi, ergo malè ago. Ad hoc l. qñ Alexandrum. C. de adul. & l. qđ referunt. ff. de iure codi. & l. liber, necne.
11 ff. de pet. hære. fm ipsum. ¶ Quintò q̄ro, aliqs † iurat ꝓtractū esse de pura & vera sorte, & ipsū obseruare, an possit petere absolutionē à iuro? Vr, q non, qa allegat turpitudinē suā. Ergo nō est audiēdus, c. inter dilectos. j. de

Universidad de Deusto Biblioteca

j.de don.¶Itē aut est verū,ꝙ iurauit, & iuramentum relaxandum nō est,aut est falsum,& tūc per relaxationē euitari nō pōt periuriū, l. cùm stipulatus sim mihi a Proculo.ff.de ver.obli.SOL. Bal. format istā qōnē elegāter & multùm diffusè in d.repe.l.2.in 15.char.eo.ti. & ꝑ euidētia discutit qnque casus,in qbus dubitari pōt an audiat̄ allegās turpitudinē suā, & tertius casus est,qn qs allegat turpitudinē suā,*ad hoc vt rescindat̄ illa turpitudo,& tunc dr̄,ꝙ ētsi ista agēs certat de dāno inferēdo alteri,q participauit dolū, vel q̄rit lucrū illicitū,audit̄ actor, qa magis ē fauendū actori, q̄ aduentitio lucro rei, & ꝑ hoc ī qōne ꝓposita vr̄ audiēdus. Alleg.no.in ca.1.supra eo.¶ Sextò q̄-

* Turpitudinē. suā. *Adde Anto. in c.tertio loco,supra de præsum.& in c.sciscitatus. de rescrip.*

12 ro,recipiēs† mutuū detulit in ꝯtractu vel postea iur̄m dāti in fraudē canonis,& creditor iurauit ꝯtractū eē d̄ vera sorte & sibi deberi,an possit reus allegare, ꝙ ꝯtractus sit fœneratitius? Rn̄det Bal.d.repet.in 16.char.ꝙ si illud iur̄m emanauit de plano extra iudiciū, nō valet, qa eccl̄a de his fraudib⁹ & cautelis nō dēt curare, alias esset aperire viā fraudibus fœneratorū. Si aūt illud iuramētū d̄latū fuit actori iudice deferēte, vl̄ approbāte, valet,& īponit silētiū, qa iudicis authoritas p̄sumptionē fraudis excludit,argu.l.& gn̄al̄r.ff.de noxa.& qa deferēs alteri iur̄m cogit̄ illi stare,l.nō erit.§.dato. & l.iusiurādū,qđ ex ꝯuētione ff.eo.alias sequit̄, ꝙ cā vsurarū iudiciali vl̄ necessario iur̄o terminari nō posset, qđ est falsum,f̄m ipsū.¶Simil̄r ꝯcludit ibi Bal.posse peti absolutionē à iur̄o,qn̄ debitor ꝑ pactū remisit creditori officiū iudicis,& oē remediū iuris cōpetens,ꝑ relaxatione iur̄i.Simil̄r disputādo ꝯcludit Bal.ibi,ꝙ si ille q iurauit soluere vsuras sub noīe sortis fecit ꝓcuratorē ad ꝯfitendū debitū,& ꝓcurator ꝯfessus est in iudicio, & ideo emanauit p̄ceptū de soluēdo,nihilominus pōt peti relaxatio iur̄i.& illud p̄ceptū erit nullū,ꝯcludit, qđ si creditor fingit se habere litē cū debitore, & iō extorquet ab eo noīe trāsactionis aliquā ꝓmissionē in fraudē vsurarū,nō erit stādū huic trāsactioni ēt iuratæ, sed ꝯpete-
13 ret absolutio.¶Septimò & vltimò q̄ro, aliqs† iurat nō recipere restitutionē vsurarū,an poterit hoc nō obstāte recipere? Hos.dicit,ꝙ nō,sed fiet restitutio pauperibus, vt ipse no.ī summa huius tituli.§.quæ cēseant̄.ver.quāuis soluā.¶Cōtrariū credit Bal.in d.repe.l.2.in 17.char. vers.quo ad nouā.qa l3 iurās nō possit recipere,tn̄ eius hæres poterit,& certū est debitū,l.nā ad ea.ff.de ꝯdi.& demō.Ergo nō pōt alteri soluere,qđ certū est alteri deberi,nec faciēda est eleemosyna de alieno,1.q.1.non ē putāda.Imo species est furti de alieno largiri, salua reuerētia debita do.Host.f̄m ipsū. Nō tn̄ declarat, penes quē interim stabūt dictæ vsuræ,sed fortè penes epm̄,ar. notatorū in c.cum sit.infra de Iudæ.¶Postremò tene-
14 mēti dictū Inno.hic,ꝙ† l3 ad solū Papā pertineat dispēsatio liciti iur̄i,vt dicet̄ infra e.c.quāto. tn̄ eps̄ tale iur̄m pōt cōmutare,vt si qs iurauit ire ad Sanctū Iaco.pōt cōmutare,vt vadat ad sepulchrū,arg.c.1.& 2.infra de voto.Et hoc retuli post d.Ab. in c.peruenit.el 2.supra,eo.¶Et dicit hic do.Card.ꝙ semper putauit hoc dictū notabile,vt dicamus dr̄iam inter dispensationē, & cōmutationē,& ꝑ hoc habet̄ casus, quo eps̄ absoluit à iur̄o licito.¶Itē habes,ꝙ pōt dispositionē nō iuratā cōmutare in aliā.¶Itē pōt,si sit iurata, & sic pp vim accessorij episcopus absoluit à iuramento licito f̄m ipsum.Item ad intellectum huius cap vide subtilia verba Bald. in l. non dubiū.22.opp.ver.sed cōtra hoc videt̄ tex.C.de legi.& etiam aliquid tangit in 12.opp.& per Feder. cons. 301.& dom.Anto.in c.fin.supra de pac.

SVMMARIVM.

1 *Pignus consistere potest in possessionibus & redditibus.*
2 *Absolutus ab excommunicatione cum solennitate debita de parēdo mandato iudicis,non reincidit ipso facto in excōicationem, quamuis mandato non pareat.*
3 *Fructus intelliguntur deductis expensis & nu.4.*
5 *Cautio,hoc nomine intelligitur simplex promissio.*
6 *Fallit hæc regula in cautione prætoria & alijs casibus hic positis.*
7 *Et quid,si dicatur sufficienter caueat nu.9.*
9 *Cautio si sufficiat in aliquo casu, an requiratur hypoteca bonorū.*
10 *Statutum si requirat cauere cum fideiussore,& euidenter quis appareat idoneus,an sufficiat nuda cautio.*

CAPITVLVM VII.

AD nostram.¶Debitor,qui iurauit creditori nullū grauamē super re pignorata inferre, donec soluerit, nō audit̄ petēs pignus volēdo compēsare fruct⁹,sed dēt prius debitū integraliter soluere,& demū rē cū fructibus inde perceptis exposcere.H.D.f̄m do.Card quē sequit̄ do.Ab.¶In† tex. ibi.possessores. Not.ꝙ licitè capit qs in pignore possessiones & reditus.Et no.ꝙ verbū possessio, q̄nque capit̄ ꝓproprietate *rei,non pro nuda possessione.Facit c.qm̄. §.vt si sup supra ut lit.nō contest.f̄m do.Abb.hic. Adde ꝙ si testator dicit, lego possessionē quā habeo in tali loco, non intelligit̄ de simplici possessione, sed de dominio directo & utili,f̄m do. Anto.in c. ad sedem.in fi.1.col.supra de restit.spo.& dom. Abb.in c.qui cū fure.infra de fur.ꝑ l.interdum.ff.de uer.obl. & bn̄ facit l.Titia.§.Lucius.ff.de leg.2.ibi, uillā causari & oībus possessiōibus suis.Et ꝙ in dubio uerbū Possessio, intelligat̄ de naturali.uel ciuili,non autem de nuda detentatione,colligit̄ ex notatis ꝑ Bal.in l.1. C. cōmunia de usuca.& in l.sciendū.§.1.& 2.ff.qui satis. cog. ꝑ Bar.ī l.natural̄r.§ nihil cōmune.in 8.col.de acq.pos. & Imo. in l.3.§.ex ꝯtrario.in 1.col.& ibi Roma. in §. ex pluribus.e.ti.& Ang. in l.ꝓhiberi.in fi.ff.de pet.hære. nisi rō subiectæ materiæ aliud inducat,ut in l. cōi diuidundo. §.neque.cū gl.ff.cōi diui.& in l.quod serui.in ver. possidet.ff.de acqui.pos.& l.stipulatio ista §.hoc quoq;.& ibi Ro.in fi.ff.de uerb.obli.¶In tex.ibi.reducatis eundē
2 No.ꝙ† absolutus ab excōicatione cū solennitate debita de parendo mandato iudicis,nō reincidit ipso facto in excōmunicationem,quamuis mandato,vt promiserat,non pareat,sed opus est,vt de nouo in illū reducat̄. Fallit in casibus ꝯtētis in c.eos.de sen.exco. li 6. f̄m do. Ab.hic.Et idē ipse ponit in c.questioni,qn̄.ubi bon⁹ tex. j.de ap.Adde Rotā ī formis, dec.487.
* inc.Si excōicat⁹.*ubi dicit,ꝙ si excōicat⁹ corā iudice,ut absoluerēt̄,ꝓmisit parere iuri & mādatis eccl̄ę,si nō adīplet qđ ꝓmisit,ipso iure reincidit ī excōicationē si fuerat excōicat⁹ à canone,ul̄ à iure,ꝑ d.c.eos. Vbi aūt fuit excōicatus ab hoīe,& ē absolutus cū cā, ut s̄.si nō fecerit,qđ ꝓmissit, nō est ipso iure excōicat⁹ sed ꝑ eūdē iudicē ī eādē sn̄iam est reinducēdus.Ita Io.de Ana.ī d.c.eos. Nec est mirū,ꝙ ꝑ eūdē iudicē,q absoluit,possit reduci ī primā sn̄iam,qa sub ꝯditione ur̄ absolutus,q̄ ꝯditio si deficit,nō ur̄ absolut⁹, & maximè si ītra annū à tꝑe absolutiōis prim⁹ iudex uelit eū reinducere,qa ꝑ tm̄ tꝑs ur̄ eius iurisdō durare, ut in c.īquirēti.s̄.de offi.dele uel f̄m eos, ēt ī illo casu post annū,qa sub ꝯditione ur̄ eū absoluisse,& sic non ur̄ functus offō,nisi esset conditio,ꝑ l. l3.ī fi. de iure dot.Adde ēt Rotā in for. dec.
* 399.inci.si pronunciet̄,*ubi latissimè disputat,an in hac reinductione reqrat̄ cāæ cognitio,citatio & Canonica monitio? & ꝯcludunt ꝙ sic, sed dn̄t, ꝙ citatio sufficit ꝑ Canonica monitione.
3 ¶In† gl 1.in prin.No.gl. cū iuribus suis, ꝙ uerbū Fructibus,intelligit̄ deductis expēsis.* Ad idē l.fruct⁹.cū ibi no.ꝑ Bar.ff.sol.mat.& l.s3 si hoc.§. quædam

* Proprietate, *Adde Alexa.in rubr.de nou.oper. nunc.et Bened.de plumb.in l.1.e.ti.*

* Si excommunicatus. *Adde ꝙ est decisio 11.tit. de sentent.excom. in nou. & adde decis.23.in antiq. eod.ti.*

* Si pronuncietur. *Adde quòd est deci.7.titul.de senten. excommu. in nou.*

* Expensis. *Adde Specul.in titu. de expens. §.1. vers.expensæ.*

quædā.& ibi Bal.ff.de ꝯdi.& demonst. Et idē de verbo Reditus,l.fundi Trebatiani.ver. ex locatione fundi reddi.ff.de vsufr.leg.quē tex.ita allegat Bal.in l.neq; in fi.C. de ꝯpens.& in l.cohæredibus ff.fam.erc. Et dixit Ang. Imo.& Roma.in d.l.fructus.ꝙ si de fructibus dēt solui gabella,intelligit̄ deductis expēsis.Idē Bal.ī l.1.C.de fru.& lit.expē.Et l3 Bal.Pau.de Cast.& Raph.in d.l. fruct⁹.teneāt contrariū æqparādo gabellā,q̄ ē iuris diuini,iuxta l.fi.C.de sac.sanc.eccl.tn̄ primū est verius,qa nō semper est eadē rō,cū aīa respiciat ius diuinū,& ius publicū corpus,vt ꝑ gl.in c.cū ꝯtingat.j.eodē.& vide gl.in l.per diuersas.C.māda.q̄ dicit,ꝙ quoties æstimat̄ actio, intelligeret̄ deductis expēsis,& eā dicit ibi Ang. esse meliorē de corpore iuris.Et de mā ꝑ Anch. in c. si ꝑp tua debita,de rescri.li.6.& ꝑ Imo.in c.ꝑp sterilitatē.j.de loca. & Ang.l.1.C.de fruc.& lit.expen. & ibi solēniter ꝑ Bal. Et ibi dicit Ang.ꝙ fructus intelligunt̄ deductis impēsis, & opera,& labore.Dicit ēt ibi Bal.ꝙ detrahunt̄ expensæ,quæ fiūt cā custodiæ.Alle.Spe.de dolo,& ꝯtumacia. §.finali.¶Ex his infert̄,aliqs† impetrauit bn̄ficiū vsque ad valorē centū aureorū singulo anno, demū vacauit bn̄ficiū reditus ducētorū aureorū, tn̄ cōputatis expēsis nō valebat vltra centū,ꝙ istud bn̄ficiū censet̄ rectè impetratū.Et ita no.Bar.in l.sed si hoc.§.quædā. ff.de ꝯdi.& demō.& in l.j.ver.pone impetraui.C.de fruc.& li.expe.& Pau.de Cas.in l.nō amplius.ī prin.ff.de leg.j.¶Dicit tn̄,ꝙ curia Romana hoc n̄ admitteret, qa tales gratiæ sunt odiosæ.Alleg.c.quāuis.el 1.de p̄ben.li.6. Nec obstat illa l.nō amplius,qa loquit̄ in legatis,quæ sunt fauorabilia,f̄m eū.Sed tn̄ ꝓ dicto Bal.facit tex.ī d.cle statutū.in fi.prin.de elec.ibi.rōnabiles deducant̄ expēsæ. & in c.p̄nti.§.porro.de offi.ord.li.6.Et istis adde Bar. in l.quoties.ff.ad l.Fal.vbi dicit.ꝙ si donasti mihi rē ualētē vltra quingētos aureos,tn̄ si deducta gabella,quæ debebat solui ꝑ donatariū,nō remanēt quingēti aurei,valebit donatio sine insinuatione,ꝑ illū tex.Et de mā latius ꝑ Roma.in d.l.fructus.¶In gl.2.ibi,simplex promissio.
5 No.ꝙ† noīe cautionis simplex ꝓmissio intelligit̄. Ad idē gl.3.in c.de Bn̄dictio.32.qō.1.& in l.habere.§.cautū, ff.de verb.sign.& gl.Bar.& Bal.in l.sancimus.C.de verbo.sign.& Bal.in l.1.in prin.C.de ꝑcu. & in l. uniuersa. C.de precib.imper.offe.& in l.executione. in v. col. C. de exec.rei iud.& Bar.in l.si prius,in 2.oppo.ff. de ope. no.nūc.
6 ¶Istud† aūt est regulare,sed fallit in plerisq; casibus,puta in cautiōe prætoria, qa intelligit̄ de sufficiēti,hoc ē pignoratitia vel fideiussoria* nō aūt de iuratoria,f̄m Imo.hic, allegat l.p̄toriæ.la.2.ff.de p̄t.stip.¶Idē dicas,vbi lex mādat caueri cā cognita.l.in oībus.f̄m uerū ītellectū,.ff.de iud. ¶Idē,ubi nuda cautio nihil operaret̄ ut d.l.ī oībus.¶Idem,ubi ꝑsona astricta ad cautionem esset suspecta,f̄m Bald.in d.l.sancimus.* & Bar. in d. l. si prius. ¶Itē,qn̄ dr̄,plenè caueat,qa n̄ sufficit simplex cautio,f̄m gl.ī l.si mādato Titij,alleg.
7 in gl.¶Idē,qn̄ † diceret̄,sufficiēter caueat,qa nō sufficit simplex,ut ī gl. nostra,& no.gl.in c.qm̄.§.in alijs,s̄.ut lite nō ꝯtesta.& in capitulo fi.j.de pign.& in c.1.s̄.de sequest.poss.& fruct.& ī c. qua frōte.j.de appella.& in ca.ex trāsmissa.de rest. spolia.& in c.1.s̄.de dolo,& ꝯtu.& gl.2.& ibi do.Ab. in ca. ex publico.j.de ꝯuer.ꝯniug.& gl.pen.in ca. ex parte.el 2.j.de uer.signi.& glo.1.in c.Pisanis.s̄.de resti.sp.¶Idē,
8 si† lex reqreret cautionē cōpetētē,ut l.si debitori, & ibi gl.& Bal.ff.de iudi.& no.Bal.in d.l.executorē. in 5.col. & Old.ꝯsi.68.inci.noīe cautionis. qđ not.ad intellectū c.solet.de sen.excō.li.6.Idē,ubi requirit̄ cautio idonea, l.si mādato Titij.ff.māda.& gl.in ca.felicis.in uerb.idonea.de pœn.li.6.& in c.quāquā.de usu.e.li.& in c.fin. de sen.excōm.eo li.no.Pau.de Elea.in disputatione inci.is,q fideiussit.in 3.col.& Oldr.d.ꝯs.68.& ibi dicit, ꝙ nō sufficit hypotheca. Nec obst.l.qcūque.C.de oī agro de

* Fideiussoria. *Adde .Ale. in l.j. ff.qui satisd. cogā. & Card.in clem. j.§.& qa.de pœn.*

* Sancimus. *Adde Bald.ibi col. 1. uer.sed quid si uerbum.Old.consi.6. & Pau. de Cast. consi.38.*

ser.li.11.qa dicit Old. ꝙ Papa rn̄det ad illā l. ī ꝯsistorio, ꝙ nō faciebat,qa est ibi sp̄ale,& ibi dicit text. obligatis fundis idoneè caueat,sed nō dicit, ꝙ obligar̄ fundos sit idonea cautio.¶Quid aūt,si dicat̄ satisdet, uel caueat? dic,ꝙ si nō est ꝑsona suspecta,sufficit nuda cautio: si ē suspecta,dēt satisdare.ut no.gl.pe.in l. pe. ff.de pet. hæ. ¶Quid aūt de instrō reqrēte cautionē? uide Bal. ī auth. gn̄al̄r,ī 1.col.C.de episco.& cle.& ī l.1.ff.q satisda. cog. & in d.l.uniuersa.& in d.l.executione.& ī d.l. sancim⁹. ¶Quid aūt,si dicat̄,caueat mediocriter? Dic, ꝙ sufficit cautio cū obligatione bonorum,l.filio.ff.ut legat.noīe caueat̄.quā facit singularē Lud.Roma.d.§.interdū.Tn̄ illa l.nō ꝓbat,& imo ur̄ reqri pignus,uel fideiussor,f̄m qđ requirit̄ in cau.cōpetēti,uel sufficiēti; cū melior idē uideat̄ importare;qđ cōpetens, ul̄ sufficiēs,maximè,qa cautio cū hypotheca dr̄ nuda,f̄m Barto.d.l.p̄toriæ.la 2. ¶Quid aūt, si statutū facit mentionē de cautione idonea?* dic, ꝙ intelligitur arbitrio iudicis,f̄m Bart.in d.l.uni-
9 uersa,in secūda col.¶Quid† aūt, si in aliquo casu sufficit nuda cautio, an reqratur saltem hypotheca bonorū? Bar.dixit,ꝙ sic, in l. j.ff.q satis.cog.& Bar.& Rng in d.l.prætoriæ.& Bar. & Ro.in d.l.si prius.& in d.§.interdū.ꝑ tex.in d.l. filio. & in d.l.oēs.§.ī hac aūt urbe.C.de epis.& cle. & in §. si qs aūt ꝑ pecuniaria,ī Auth.de sanctissimis epis. Cōtrariū tenet Imo.in d.l.p̄torię.& in d.§.īterdū.qa hoc iure nō ꝓbatur.& iura p̄dicta loquūtur,qn̄ lex ꝯtra gn̄alem dispositiōem habentem,ꝙ dēt caueri cū fideiussore, prouidet ī aliquo casu,ꝙ sufficiat sine fideiussore,qa tūc ꝓmissor releuat̄ à fideiussione,& grauatur in alio.s.ut o-
10 bliget bona,& istud ueri⁹.Quid† aūt,
a si à lege a,ul̄ statuto reqritur aliquē cū a fideiussore cauere, & euidēter appareat idone⁹, an sufficiat nuda cautio, Dicit Bar.ꝙ sic,in l.qcūque.ꝑ illū tex. C.de fundis p̄rimonial.li.11. facit l. de creationibus.C.de epis.au. & qđ not. Bart.in l.abstinēdū.C. quorū appella. & gl.sing.in l.j.§.is aūt.ff.de rit.nup.& Bal.ī c.decernimus.supra, de iudi. cū similib⁹.¶Quid aūt,si lex dicat, p̄stet cautionē,quā pōt,Dic,ꝙ ītelligatur d̄ iuratoria ꝑ tex.ī c.ꝑ nr̄as.infra, de dō. inter uir. & uxor. Et ita dici do. Ab.ibi ī notabilibus,dicēs illū tex. semꝑ allegari.Sed ipsemet ibi ī ult.col.t3 ꝯtrariū,& meliùs,quia si intelligeretur de iuratoria,nihil importarēt illa uerba, quia quilibet pt̄ ꝑstare illā. Et hoc no. quia faciet honorē.¶Quid aūt,si obligatus satisdare nō simpl̄r, sed modis p̄dictis,nō hēt pignora, nec fideiussores,Nō est qō nr̄a,sed uide Do.in ca.1. in fi.post gl.ibi,de dolo & ꝯtuma. li.6. & Bal.in l.j.§.1.C.de asserto.tol. & gl. in lege quarta.C.de usufru.& do.Abb. in capitulo qua fronte.infra de appellatiōn.& Bal.in authēntica cui relictū.C.de indic.uidu.& Pau.de Cast.in l.prima,& ī lege fideiussor.§.primo.ff.qui satisdare cogāt.& Bal. in lege secūda,C.de usufruc.lega.& Imo in lege nō facile. ff.si cui plus,q̄ ꝑ l.Fal.& Pau.de Castr.in l.si cōstāte.§.quoties,solu.m̄rimo.& Bal in authētica,& qui iurat, ī principio.C.de bon.auth.iudi.pos.& ī lege finali,ī tertio notab.C.de ord.cogn.& in lege tertia,in prin. C. de condictione ob cām.Ex quibus locis pōt elici regula, ꝙ propter impotentiam satisdandi statur iuratorię cautioni.* Fallit in multis casibus notabilibus, de quibus in dictis locis,puta,si quis esset impotens pp malos mores, uel in causis criminalibus,uel in eo, qui semel deierauit, & ī alijs,de quibus ibi.

* Idonea. *Adde Alex.in l.stipulatio ista.§.alteri.de ver.obliga.& ibi. Bar. & Alex.cōs. 37.vol.2.*

Si à lege. *Addetu, quòd si quis est manifeste idoneus facultatibus, ꝙ isto casu ad nullā satisdationē tenetur,nec ex dispositiōe legis,nec statuti, nisi subesset verisimilis cas⁹ suspicionis. Ita Pau. de Cast.in l.1.ff. qui satisd. cog. & in l.diuortio.§.interdum.ff.sol.ma. quāuis.in d.l.1. do.Ale.dicat contrarium & malè, aliter tenet in consil.suo 176.incip. Viso,& opportune discusso processu. in 6.col.*

* Cautioni. *Addo an & quando & quibus standū sit iuratoriæ cautioni,& quando non, & an debeat iurare de credulitate*

Universidad de Deusto Biblioteca

tate ſe non poſſe inuenire fideiuſſores vt iuramentũ non ſit temerarium veritatis aſſerẽdo, ꝙ ſcire non poteſt & an iurare debeat motu proprio, vel ad delationem iudicis, vide copioſè & no. Soc. conſil. 231. incip. cum in præſenti conſultatione, uerſi. primo probatur cũ alijs verſ. ſeq. in 2. par.

¶In ca. gl. ĩ fi. Inſtãt hic Doc. quarẽ grauaẽ iſte onere cautionis? q̃a q̃n excõicatio eſt iniuſta, fit abſolutio abſque cautione, c. ſacro. §. caueat. ĩ. đ ſen. ex cõm. in ver. abſq; grauamine. & ca. 1. & ibi gl. in ver. difficultatẽ. e. ti. in 6. Et ſatis ꝓbaẽ in c. venerabilibus. §. ſanè. e. ti. & ĩi. no. do. Ant. in c. Odoardus, ĩ 2. col. ĩ. de ſolu. & do. Ab. in c. olim. in 1. col. ĩ. de accu. Et ꝓ rñſione ad ꝯtrariũ multa dixerũt hic Doct. maximè domi. Abba. q̃ poſtea dolet, tot verba dixiſſe, q̃a vnico verbo dici põt cũ Inn. hic, ꝙ iſte fuerat excõicatus ꝑꝑ ꝯtumaciã in nõ cõparendo corã iudice, quo caſu nõ dẽt abſolui ſine ſufficiẽte cautione, nec ſufficit iuratoria, ſecũdũ ipſũ, ꝓ quo allegat hic do. Car. gl. in ver. cautione in dic. ca. qua fronte. & facit tex. ĩ c. 1. de dolo & ꝯtu. li. 6. ſm do. Ab. l; Hoſ. hic ꝯtra, & nõ bñ, ſm eos. Et circa iſta põderabitis tex. in d. c. ſacro. poſt prin. in verbo, ſufficit cau. ¶In gl. pe. ibi, ꝓpterea, q̃a iur. uerũt. Gl. iſta habuit bonũ intellectũ, ſed nõ habuit bonũ exẽplũ. Nam ſm Io. An. & alios, & bñ, ſi iuraſſet creditor, eſt deciſio literæ, q̃a ex quo ſatisfactũ eſſet de fructibus, nõ dicerẽtur venire cõtra iurm, imò iuſtè repeterẽt pignus. ¶Dicit ergo Io. And. ꝙ ex forma iuri requirebaẽ numeratio & ſolutio, quaſi dicat, nõ ſufficere, ꝙ ex fructibus ñ ſatisfaciat, & ſequunẽ hic Scribẽtes, ꝓ quibus optimè adduco elegãs dictũ Bar. in l. itẽ liberaẽ. §. . ff. q. mo. pi. vel hypo. ſolui. vbi dicit, ꝙ ſi ſtatutũ dicat, ꝙ ſi cõdẽnatus pro homicidio intra 10. dies nõ ſatisfecerit, amputeẽ ei caput, ꝙ dãdo fideiuſſores, vel pignora dr ſatisfeciſſe, ſecus, ſi ſtatutũ diceret, ſi nõ ſoluerit. Et ad idẽ vid Bart. in l. ſolutionis. ff. de ſolu. & Bal. in l. j. ff. q ſatiſ. cog. & in l. fi. C. ad l. Fal. & tex. in l. 4. §. ait ꝑtor. ff. de re iudi. & in l. ſolutã pecuniã. ff. de ſol. & in l. acceptilatũ. §. 1. ff. de acceptilat. ¶Quare aũt nõ cõpẽſanẽ hic fructus cũ ſorte? Dñt aliq, ꝙ nõ erat liquidũ, quãtũ đ fructibus fuiſſet ꝑceptũ, iõ liqdi ad nõ liquidũ nõ fit ꝯpẽſatio, l. fi. C. de ꝯpẽſ. Secus, ſi eſſent ꝯſũpti*, l. j. & ij. ff. đ pig. act. Alij dixerũt, ꝙ hic ẽt fructus erãt pignorati, ſecus, ſi fructus nõ fuiſſent pignorati. ¶Alij dixerunt, ꝙ hic debitor agebat, iõ nõ poterat cõpẽſare, ſecus, ſi ꝯueniret, quod reprobat hic Imo. q̃a nõ videt, ꝙ repugnet, ꝙ debitor non poſſit repetere pignus & dicere creditori ſatiſfactũ ex fructibus ꝑceptis, d. l. j. & ij. Vñ trãſire pñt, alij intellectus, q in ſe ueri ſũt, l; ad literã diuinatiui, & eos retuli, quia, ſm Imo. ex ipſis habenẽ notabiles lĩtationes, in q̃bus fructus nõ deducunẽ ĩ ſortẽ. Sed cõior ĩtellectus ad iſtũ text. eſt ille, quẽ ponit iſta gl. ſm Imo. & do. Abb. ꝙ hic nõ põt obijci cõpẽſatio, q̃a nõ eẽt ſatisfactũ iuro, qđ dẽt formaliter impleri, vt hic. ¶Ex quo intellectu deciſa vr illa qõ difficillima, vtrũ ſufficiat, ꝙ iurm ĩpleaẽ ꝑ æquipollẽtia, an verò oporteat, ꝙ impleaẽ in forma ſpecifica? Nam hic eſt caſus nota. & ſingularis, ꝙ ſic, ſm Imo. hic, vbi iurãs creditorẽ ſuꝑ pignore nõ moleſtare, donec ſoluerit, intelligiẽ, ẽtſi ſit ſatiſfactũ recipiẽti ex fructib⁹ pignoris, q̃a oĩno eſt opus ſolutione. Et ꝓ hac parte dico eſſe gl. ordinariã in l. ſi pecuniã. in principio, q̃ incipit, & finit, vt q̃a iuraſti. ff. de ꝯdi. ob cauſ. q̃ uoluit, ꝙ l; regulr ad ꝑficiẽdũ factũ in obligationẽ deductũ nõ poſſit qs ꝑciſe cõpelli, l. ſtipulatiões nõ diuidunẽ. ff. de verb. obli. ſed ſufficiat pſtare intereſſe, vt ibi, tñ, vbi iurm interponiẽ, ꝑcisè cõpellitur ad factũ, & ſic iurm dẽt ſeruari in forma ſpecifica. Et illã gl. ſequitur Bal. ibi, & in l. j. in 8. col. C. de ſent. q̃ ꝓ eo, qđ intereſt. & ĩ ꝓœmio feudorũ. in 7. col. & in l. ſed & hæc ꝑtor. ff. de ꝓcur. & in c. ex reſcripto. ĩ. eo. & idẽ in terminis illius gl. latiſſimè t; do.

* Cõſumptio. *Adde quæ habentur, per Bar. Bal. et Imo. in l. diuortio. §. ob donationes ff. ſolu. ma. vbi etiã ꝑ glo. in uer. compenſationes. & Alex. ibi col. 2. verſi. ex iſta gloſſa habes notare cum alijs cõcor. ibi ꝑ eum ſignatis.*

Ab. poſt do. An. & Imo. in c. veniẽs. in pe. & vlt. col. ĩ. e. Et hãc partẽ tenet Imo. in c. ꝑ tuas. in 17. col. verſ. & no. diligẽter hoc dictũ ſ. de arbit. allegãdo iſtũ tex. & gl. in d. l. ſi pecuniã. Idẽ tenet do. Ab. in pe. col. per iſtũ tex. & allegat ẽt l. ſi qs maior. C. de trãſac. de ipſa exclamãs, vbi q̃n in cõtractu interuenit iurm, l; pœna ſit appoſita ĩ contractu, non ſufficit ſoluere pœnam, ſed ſi pars contrauenit tenetur ſoluere pœnã & ſeruat ꝯtractũ, & refert Bal. ibi dicẽtẽ, ꝙ iurm hẽt vĩ clauſulę, Rato manẽte pacto.* Idẽ tenet Anc. ꝯſ. 188. qđ incipit, In auxiliũ veritatis ĩ 3. col.* dicẽs, ꝙ lex, ſi ꝯuenerit. ff. de iuriſd. om. iu. nõ habet locũ, ubi ꝓmiſſio de nõ ſuo iudice adeũdo, eſt firmata iuro, q̃a põt ſeruari ſine interitu ſalutis æternæ, & præciſè obligat quẽ, ꝑ p̃dicta. Idẽ tenet Imo. in c. 1. ſ. đ iud. Et hãc partẽ t; ẽt Roma. d. l. ſtipulationes ñ diuidunẽ. in 38. col. maximè ꝑ c. ex literis. el 2. ĩ. de ſpõſ. & idẽ Imo. hic poſt Io. An. Ad idẽ tex. in c. querelã. ĩ. ne p̃lati vices ſuas. vbi in obligatione ꝯſiſtẽte in facto cõpellit qs ad obſeruãtiã facti, & ſic nõ vr ſatis pſtare intereſſe, & dicit ibi do. An. eſſe caſũ de hoc, & ſic ꝑ gl. in d. l. ſi pecuniã. ¶Et l; iſta pars habeat ꝓ ſe multos, tñ rñderi poſſet eorũ fundamẽtis, quo ad iſtum tex. vltra omnia ſtringentem, quia ſm dom. Abb. hic, ĩſte tex diceret, quod non poſſet compẽſari bene probaret opinionem iſtã, ſed dictum erat de non moleſtando ante ſolutionem ſortis, & videtur tacitè actum, vt fructus nõ compenſentur ante ſolutionem, aliàs nihil operareẽ iurm. Vñ obijcere cõpẽſationem non erat dare vnũ, quod æquipolleret actui nõ moleſtationis, ſicut cõpẽſare eſt dare actũ æq̃pollẽtẽ ſolutioni. ¶Ad gl. in d. l. ſi pecuniã. Rñdet ibi Fulgo. ꝙ gl. fortè ꝯſiderauit, ꝙ ꝑꝑ iurm neceſſitaẽ ad obſeruãdũ, ſi uult euadere periuriũ & infamiã, d. l. ſi qs maior. nõ aũt, ꝙ ex iuro oriaẽ actio, ꝑ quã cogaẽ ipſũ obſeruare, q̃a iurm ñ eſt modus inducẽdæ obligationis de iure ciuili, ſed de iure Canonico. Bñ dicit, ꝙ cogereẽ. Allegat c. fi. & c. ex literis. el 2. ĩ. de ſpõſali. Tñ ꝯſidera, ꝙ ſi iſte ſentit ꝙ de iure ciuili ſufficiat æq̃pollẽs, nõ ĩcurreẽ periuriũ, ꝓut ipſe dicit, & iõ ſtaret authoritas gl. ¶Ad tex. in d. l. ſi qs maior. põt dici, ꝙ illud eſt, q̃a iurm hẽt vim clauſulæ, Rato manẽte pacto, iõ cõtraueniẽs nõ liberareẽ pſtando pœnã, vel intereſſe. Ad tex. in d. c. querelã. rñdet ibi do. Maria. ꝙ nõ negat, q̃n ſi locator vellet pſtare ĩtereſſe, ſufficeret. Et bene dicit, quia etiam condemnandus ad rem tradendam uel factum, liberatur offerendo intereſſe, ſecundum Bartol. Imo & Rom. in d. verſi. Celſus. ¶Cæterum ad partem contrariam, ꝙ iuramentũ non ſit ſeruandum in forma ſpecifica de neceſſitate, ſed ſufficiat in æquipollenti, eſt ordinaria deciſio Bart. in l. amplius non peti. ff. rem ra. ha. vbi dicit, ꝙ iurãs ſoluere poteſt compenſare. Moueẽ, quia etiam conditio dẽt impleri in forma ſpecifica, l. Mæuius. & l. qui hæredi ff. de condi. & demon. & tamen ſufficit compenſar, quando ſolutio poniẽ in conditione, l. 2. §. 1. & l. ſi pecuniã. ff. de ſtatu. li. Ergo eodem modo dicendum de iuramento. ¶Præterea dicit ipſe, quando ipſe, contra quẽ uolo obijcere compenſationẽ, non ſoluit me interpellante, non videtur præſtare impedimentũ quo minus ꝯditio impleatur, & per ꝯñs, iuramentum, quia ſi ſolueret, poſſet poſtea impleri conditio & iuramentũ. Et iõ cũm ꝑ eũ videatur pſtari impedimentum, debet haberi conditio ꝓ impleta, & ſimiliter iuramentum. Allegat, qđ habeẽ in l. 2. §. 1. ff. de ſtatu. li. & facit, qđ habetur in l. iure ciuili. ff. de ꝯd. & demon. Et iſtud dictũ Bar. ſeq̃tur do. Ab. hic, & in c. cũ dilectus. ĩ 12. col. ſ. de ord. cog. & Ang. & Raph. ĩ d. l. ampli⁹. & Imo. ĩ l. Iuliann⁹. la. 1. ff. đ ꝯd. & demo. & Io. Fab. ĩ §. ĩ bonæ fidei. Inſti. de actio. dicẽs, ñ ĩcurri ꝑiuriũ, vel excõicationẽ, q̃a quo ad pœnæ cõmiſſionẽ euitandã, compẽſatio fit ipſo iure abſq; eo, ꝙ opponatur, l. ſi ambo. ff. de ꝯpeſ. facit l. ſi debitor. ĩ fi. ff.

* *Adde Bartol. in l. ſi quis maior. & in l. cum proponas. C. de tranſac. & Alex. in l. ita ſtipulatus. ĩ prin. de verb. obl.*

* In 3. col. *Adde quod eſt corrupta allegatio, eſt enim conſiliũ 192.*

fi. ff. qui po. in pig. ha. ibi, nihil intereſt, ſoluerit, an cõpẽſauerit. No. Bal. in l. 2. ĩ prin. C. de cõpe. Et cũ iſto dicto Bar. ꝯcordat latè Bal. hic, dicens, ꝙ iſte nõ eſt periurus, q̃a aduerſarius facit, quo min⁹ ſoluere poſſit, & dicit eẽ tex. unicũ in iure, in l. Iulianus ait. la picola, ff. de ꝯdi. & demõ. Nec ob. ꝙ iurm dẽt ſeruari ĩ forma, q̃a illud eſt verũ, q̃n de nudo facto, & nõ de effectu eſt cogitatũ. Allegat l. Mæuius. ff. de ꝯdi. & demon. ¶Sed ad iſtud dictũ Bar. rñdet hic Imo. ꝙ non procedit, ꝑ iſtũ tex. Nec ob. qđ dicit Bar. de ꝯditione, q̃a ſm ipſum, iurm magis dẽt ſeruari in forma ſpecifica, quàm cõditio, vt patet, licèt ſecus in cõditione, vt in iuribus præalleg. Secus, ſi nõ eſſet tale impedimentũ, qđ oĩno impediret impedimentum iuri, per c. querelã. & c. breui. ĩ. eod. Põt ẽt dici, ſm Imo. ꝙ iura, quæ dñt ſufficere cõpenſari ad implẽdam conditionẽ, loquunẽ in eo, cui relicta eſt libertas ſub cõditione, & iõ fauore libertatis põt dici illud fuiſſe ſtatutũ. Facit §. fi. Inſti. de don. ſm ipſum. Ad illud de impedimento, ꝙ iurm principlr dirigiẽ in Deũ, qui non præſtitit aliquod impedimentũ. ¶Et pro iſta parte adducitur tex. in l. fi. C. de non nu. pe. vbi iuramentum additũ ꝯfeſſioni, pecunia recepta, non aufert ꝓtãtem excipiendi tpe debito de non nume. pecu.* Ergo apparet, ꝙ iurm ĩterpretaẽ ſm nãm præambulæ oblonis, & ſic ubi nã obligationis, ſuꝑ qua iuraẽ haberet, ꝙ æquipollens ſufficeret, vt in ſolone intereſſe, vel in cõpẽſatione, iurm ſuꝑ ipſã additũ non mutat nãm illius oblonis. Vnde ſufficit ſeruari in forma æquipollenti. Sed ad hoc rñdet Imo. in c. 1. ſ. de iudic. & d. c. per tuas, ꝙ illud contingit ex eo, q̃a eſt non veriſimile, ꝙ quis velit eſſe ſtualiter ſe obligare, ſi non recipit pecuniam, ſed ſperat poſtea recipere, niſi ſequatur numeratio. Vnde non mirum ſi tunc iurm ſimpliciter præſtitum limitatur ſm limitatam obligationẽ, quia nõ debet præſumi, ꝙ quis velit iactare ſuum, arg. l. cũ de indebito. ff. de probat. q̃ rõ ceſſat, q̃n qs ſe obligat ad aliquid faciendũ, & ſi iurat, quia tunc uidetur mens eius obligari ad id, quod iurat, & ſi non ſeruat, qđ promiſit, vr, ꝙ poſſit cogi ad obſeruantiam iuri. ¶Tertiò pro iſta parte adduciẽ ſingulare dictum Inn. in c. per tuas. in 1. col. ſ. de arb. ubi dicit, ꝙ licèt ſit iuratum de ſtando dicto arbitri, nihilomininus liberaẽ iurãs ſoluẽdo pœnã, & ſic ſufficit implere iurm in æquipollenti, cũ paria ſint, obedire laudo, vel ſoluere pœnã, vel intereſſe, q̃n pœna nõ eſt promiſſa. Succedit. n. pęna loco principalis obligationis, l. prædia. ff. de acti. empt. dixi ĩ c. ꝓuenit. el 2. ſ. eo. Et ꝑ hoc dictũ dixit do. Ant. in d. c. ꝑ tuas. ꝙ ſi qs obligat ſe ad factũ, ex quo jus ĩterpretaẽ, ꝙ ſufficiat facere factũ, vel præſtare intereſſe, l. ſtipulationes non diuidunẽ. ver. Celſus. ff. de uer. obli. & l. ſi quis ab alio. §. fi. ff. de re iudi. ẽtſi quis iurauit ſe adimplere dictam oblonem facti, non põt cogi præcisè ad ipſum, ſed ſufficit præſtare intereſſe, ẽtſi conueniatur in foro Canonico. Et de h. d. do. Ant. ſe aliàs dubitaſſe, tñ iſtud ſibi placeret per illud dictum Inn. & ſic tenet cõtra gl. in d. l. ſi pecuniã. & cõtra id, qđ ipſe dixit in d. c. querelã. Et per hoc dictũ Inn. dicit do. Ab. in c. 1. in 15. col. ſ. de iud. ꝙ rõne iuri quis nõ põt cõpelli rñdere coram non ſuo iudice, quia iurm recipit nãm materię, ſuper qua interponitur. Et hoc dictum Inn. ſequiẽ etiam domi. Abb. in c. ſicut ex literis. circa medium, ĩ. de ſponſ. & in diſputatione incipiente, Stante ſtatuto. in 18. colum. & Ro. in l. hæreditatem. ff. de dona. Sed licèt ad iſtud dictum Inn. non oporteret diſputando rñdere, tñ vbi allegaretur in præctica, dic, ꝙ ipſum impugnant latè do. Abb. & Imo. in d. c. per tuas. per id, quod dixi in alia parte. Et contra ipſum eſt caſus in l. ſi quis maior. C. de tranſa. vbi ſingulariter probatur, ſm Bal. ibi, ꝙ iurm habet uim clauſulæ, Rato manẽte pacto.*

* Non numerata pecun. *Adde* * *quòd renunciatio exceptionis nõ numeratæ pecuniæ tempore cautionis emiſſa, eſt inualida. Doc. in l. ſi ex cautione. C. de nõ nume. pecu. & eſt communis * opinio ſecundũ Ale. conſi. 35. num. 3. vol. 1. & habetur per docto. in l. qui pecuniam. ſi cert. peta.*

Ergo ſoluere pęnam non ſufficit. Idẽ* cõtra dictũ do. Ab. in d. c. 1. de iud. eſt deci. Pet. de Anch. cõſ. 188. & concordat Imo. in d. c. 1. & Ang. & Pa. de Ca. in l. ſi conuenerit. ff. de iuriſd. om. iud. ¶Quartò pro iſta parte adduciẽ text. in c. ex parte. el 2. ĩ. de cleri. non reſid. ubi iuramentũ uerificatur in caſu ficto. Nã ille iurauit reſidere ĩ eccleſia, & dr, ꝙ non minus ſeruat iurm ſe abſentando pro negotijs eccleſiæ, quia cenſeri debet reſidens, & ſic eſt ibi caſus, ꝙ iurm nõ ſeruaẽ in forma ſpecifica. Similis caſus in c. ad audientiam. eo. tit. Sed dicit do. Abb. in d. c. ex parte. ꝙ licèt ꝯtrarium ſit difficile, tñ põt dici, ꝙ ubi obſeruantia iuri in caſu ficto non tendit in aliquam læſionẽ illius, cui fuit præſtitum, prout erat ibi, tũc iurm uerificaẽ in caſu ficto. Vbi aũt eſſet cõtra intentionẽ recipientis iurm, hẽt locũ cõtrarium de iſto tex. cũ ſi. ſimi. ſecundum ipſum. ¶Quintò adducitur text. in c. fi. ĩ. de eccle. ædi. ubi iurm recepit limitationes, ſm nãm, ſuꝑ qua ĩterponitur, nã ſi ſimpliciter eſt iuratũ de rebus eccleſi. non alie. non intelligiẽ de oĩ alienatione, ſed ſolũ de non neceſſaria & utili, & tñ vr, ꝙ iurm deberet aliquid operari. Vnde ſolet dici, ꝙ ſi actus nõ valet, vt agitur, ualet ut ualere põt, l. cũ pr. §. filius mrẽm. ff. de lega. 2. Ad hoc rñdet do. Abb. ibi, ꝙ iſtud eſſet uerũ, q̃n iurm parum, vel nihil operareẽ, ſed ubi põt aliquid operari, puta, q̃a magis aſtrinxit cõminando ꝯtrauenienti ꝑiuriũ, & q̃nq; accumulãdo forũ foro,* iuxta c. fi. de for. cõp. lib. 6. tũc nõ hẽt locũ d. §. fili⁹. ¶Itẽ hanc partẽ firmãt Ana. & do. Maria. in d. c. querelam. allegantes ſolũ gl. in d. l. ſi pecuniã. Idẽ Bal. in c. quæ in eccleſiarũ. in vlti. col. ſ. de conſti. allegando d. l. fi. C. de non nu. pecu. Et ꝑ hoc apparere exiſtimo vtranq; partẽ abſq; magno periculo ſuſtineri poſſe, ſed tñ ſuſtentabiliorẽ puto primam opi. ꝙ iurm ſit ſeruandum in forma ſpecifica, per ea, quæ primò adducta ſunt, per quæ apparet iſtam eſſe cõem * opinionẽ, & pro ipſa facit optimè text. in c. debitores. ſ. eo. in quantum vult, ꝙ reddat domino iurm in ea forma, in qua eſt iuratum, etiamſi contineat turpitudinẽ ex parte recipientis, & in tantũ vr requirere præciſam obſeruantiam, ꝙ ẽt ſi poſtea eius uirtus non duret, tñ ſatisfacere oportet. Ad idẽ tex. in c. ex literis. el. 2. & in c. ſicut ex literis. ĩ. de ſponſ. vbi ille, qui iurauit ſe contracturum matrimonium cum aliqua, compelliẽ præciſè ad obſeruantiã mrimonij iurati. Facit optimè c. cõmiſſum. eo. tit. vbi iurm de deſponſando aliquã nõ impletur ꝑ ingreſſum religionis, ſed dẽt priò deſpõſari, & poſtea fieri ꝓfeſſio. Ad idẽ tex. in c. breui. ĩ. eo. vbi difficultas excuſat à ꝑiurio, vt iurans nõ cõpellaẽ. Ergo a ꝯtrario ceſſante difficultate cõpelliẽ. ¶Præterea ꝯſidero, ꝙ velle obſeruare iurm in alia forma, q̃ in ea, in qua eſt iuratum, eſt cõmutare iurm de vno in aliud, & tñ habuimus in c. peruenit. el 2. & in c. debitores. ſ. eo. poſt Inno. ibi, ꝙ nemo põt authoritate propria cõmutare iurm ẽt in melius. Ergo apparet, ꝙ ut ſatiſfiat Deo, oportet ſeruare præciſè quod eſt iuratũ, non autem per aliud æquipollens etiam melius, & iſta rõ clara multum inclinat, & vt puto, hactenus eã non audiuiſtis. ¶In fi. gl. Doct. approbant hãc ſolutionẽ, pro qua facit c. cãm. ĩ. qui fil. ſint legi. Cætera in mã illius l. extat. ff. qđ met. cã. vide per Doc. in l. ſi quis in tantã. C. vñ ui. & aliquid per noſtros in c. 1. ſ. de dolo & contu. & ibi aliqñ dicetur.

* Rato manẽte pacto. *Adde ꝙ iſta clauſula æquiparatur iuramento. ſecũdum Bar. in l. ſi quis maior. col. 2. in prin. ver. itẽ dico. C. de tranſact. et Alex. in l. ita ſtipulatus. ĩ fi. de verb. obli.*

* Foro. *Adde ꝙ iuramẽtum addit forũ foro, et facit, quòd laicus uirtute iuramẽti etiam corã iudice, eccleſiaſtico poſſit cõueniri, eſt cõis * opinio legiſt. & canoniſt. ſecũdum Iaſ. conſi. 9. inci. circa primũ. col. 1. verſ. cir. ſecundũ. vo. 1.*

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio beneficij facta metu, tenet.*
2 *Actio, quod metus cã, reſtituit oĩa in priſtinum ſtatum, ita quòd renuncians beneficio per metum, non indiget noua collatione.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 Iuramentum quòd vergit in damnum salutis corpolaris, qualiter seruandum, vel non.
4 Iuramentū, quod obligat ad peccatum veniale non est seruādum.
5 Iuramentum, quod vergit in peiorem exitum, an & qualiter sit seruandum.
6 Et quot modis vergat iuramentum in peiorem exitum.
7 Ecclesia si habet pecuniam superfluam, illam rectè mutuò dat.
8 Iuramentum meticulosum an obligetiurantem.

CAPITVLVM VIII.

1 SIverò. ¶ Si iuramentum per metum extortum seruari potest sine interitu salutis æternæ, seruandū est, eccla tñ ꝓsuevit à tali iuramento absoluere. H.D. ¶ No. ex fine literæ, qꝫ valet renūciatio bñficij metu fcā. Idē tenet gl. mag. ꝓpe mediū in c. sup hoc. §. de renū. & latè Rot. in formis, deci. 374. * inci. fuit dubitatū. * Allegāt c. abbatē. & c. ad audiētiā. §. qđ met. cā. & ponderāt. p locū à spāli cle. multorū. §. sanè. de pœnis. quia si spāliter illa renunciatio facta ad capturam secularium potestatum est ipso iure nulla, ergo secus in alijs. Et quia iste casus non enumeratur inter illos, quos metus irritat ipso iure, de quibus p gl. & Doc. in c. Abb. §. qđ met. cā. Et hāc deci. Rotæ refert, & sequit Imo. in c. ad aures in pe. col. §. qđ met. cā. & do. Ab. añ fi. eo ti. & in c. 2. §. de restit. spo. & sentit gl. 2. in c. sup hoc. & ibi do. Ant. ver. sed aduerte. qa in gl. seq §. de renun. & dicit ibi esse casum, & gl. qđ ad recuperationē bñficij p metū renunciati cōpetit actio, qđ met. cā, & vtilis actio in rē. Et idē tenet hic do. Abb. qa p resignationē metu factā solū pdit directa actio. l. metū. § uolēti. & l. si mulier. in fin. ff. qđ met. cā. Et istis adde Rot. decisi. * 461. * in formis. vbi dñt, ꝙ rescindit renūciatio fcā, vt frater libereť a carceribus, qa ꝓtumelia fcā fratri, censeť fcā ipsi. Allegant l. ꝓterea. ff. de liberali. cau. & cle. unica. de ho. Et idē dixit in renūciatione ēt iurata fcā a timēte amissionē pīmonij. Idē dixi de facta pp metū illatū ꝓsanguineis, p c. sciant cuncti. de ele. lib. 6. ¶ In eo tex. īfi. No. optimè, fm do. Abb. ꝙ p actionē, qđ met. cā, oīa restituunť in statū pristinū, adeo ꝙ renuncians bñficio per metū non indiget noua collatione. Et p hoc adduco, qđ no. Do. in c. fi. 56. dist. ubi dicit, ꝙ si dispensat cū non līnte canonicū titulū, sufficit, ꝙ ꝓtinuet suā primā collationē, p tex. ibi, & in c. ex parte Astēsis. in fi. ī. de ꝓcēs. ꝓben. & p no. in c. cura. ī. de iurep. Et ita dicit tenere Rota. Ad idē vide do. Abb. in c. ex ꝑte §. de resti. spo. vbi dicit, ꝙ eo casu, quo est faciēda restō bñficij resignati, nō requirit noua collatio, licēt aſr sentiat ibi Io. de Lig. qa ex restōne surgit aliqñ ius extrinsecū ipsō iure, vt patet in vtili resti. in integ. Allegāt c. cū ex lris. de resti. in integ. & tex. & gl. in c. quis. de reſcri. lib. 6. & qa restituēs in integ. intendit pristinū ius reuocare. Et ista no. ad intellectū. l. si res. §. areā. ff. de sol. vbi titulus simul extinctꝰ nō reuiuiscit, qa ꝓcedit, nisi aliud interueniat, p qđ sequať integra restō. Facit c. ab exordio. 35. dist. & l. si vnus. §. pactus ne peteret. ibi, in pristinam nām redijt. ff. de pac. vbi res de facili reuertit ad nām suā. ¶ In gl. 2. ibi, corpo- 3 ralis. Not. ꝙ † iurm in damnū salutis corporalis nō est seruandū. vt §. fi. allegato in gl. & idē gl. in c. dilectus. §. qđ met. cā. & in c. veniēs. ī. c. & expone. i. de morte corporali, & dū gl. limitat, nisi occasionaſr, &c. ītelligit Io. And. nisi īminente infirmitate, vel cōplexione iudicaret sic iurans moriturus ex tali morte, qa tunc iurm nō ligat, qđ multū no. hic do. Abb. & bñ, pro Cartusiēsib⁹ vt ad cuitandā mortem, si oua, & alia non prosint, posſumere carces, & sic limitat dictū Ioā. And. in c. 2. ī. de obseru. ieiu. referentis magistrū Arnaldū de Villa Nova, de quo ēt p Ana. in c. sicut ex lrarū. ī. de homi. Quare aūt nō prohibeť vinum, qđ est maioris nutrimēti, q̄ carnes, vide B. Tho. 2. 2. qō. 147. artic. vlti. vbi dicit ꝙ eiꝰ virtus non est duratiua, & augmentatiua spirituū sicut carniū, & sīr aliquid B. Tho. in 4. sententiarū dist. 15. q. 2. art. 1. ꝙ licēt vinū facilius inciteť, q̄ carnes, tñ eius incitatio non durat, sicut incitatio cartiū, & dat simile in leguminibus. ¶ Itē dū gl. hic dicit, de Roma, ipsam declara, vt p gl. in c. qualiter. 7. q. 1. quæ simplr not. ꝙ sanū est stare Romæ. ¶ In † ea. glo. ibi, in deteriorem exitū. idē, si in dispendiū salutis, puta, si obligat ad veniale, p qđ licēt quis nō priueť vita æterna, tñ differť eius assecutio, donec sit purgatū in purgatorio, iō tale iurm non obligat, fm do. Ant. Abb. & alios hic. Allegāt Arch. & Io. And. in c. quāuis. de pac. li. 6. & tex. & gl. in c. si aliquid. 22. q. 4. quod est præcipuè notandū, fm Imo. hic, & in c. dilectus. §. quod me. cā. vbi idem tenet do. Ant. & idē tenet Bald. in cap. primo. §. sacramenta. de pa. iura. firma. & Imo. in cap. fin. infra de rescript. & in cap. cùm contingat, infra eodem. Et ideo dicit Bald. in capit. fin. §. de pactis quòd pactum includens peccatum veniale non tenet. Et ista re vera sunt notanda ad irritāda mille iura, licēt venialia sint plurima, vt in §. criminis. 25. dist. & mouenť isti p d. c. quāuis. ī verbo, dispēdio, vt ēt ibi per Do, idē tenentē in 3. colum. Aliud est. n. interitus. Et hoc inducit mortale ob dispēdium, quod dēnotat damnum ēt paruum, fm ipsum, post Ioan. Andre. ibi, qui dicit, ꝙ Archid. ibi in isto dicto exaltauit vocē suam, sed quòd habuit a Laurent. & Ioan. Andr. in d. capitulo si aliquid. ¶ Idem † dic de iuramento vergente in peiorem exitū, vt in glo hoc autem contingit sex modis, vt per Archid. in capitulo si aliquid. allegato in glo. quem latè referunt dominus Anton. & dominus Abb. hic, & elegantius ponit Bal. in l. si ad excludendā. C. de reb. credi. Et tangunt isti vnum modum, s. quando excludit ab eo, qđ est de genere bonorum, puta de non acceptanda promotione. Et licēt aliqui dicāt tale iuramentum tenere, vt sentit glo. incip. argumentum est hic, in c. innocens. 22. q. 4. & Gratianus in §. fin. eadem q. & causa. Tamen Archid. in dicto capitulo si aliquid. & in capitulo innocens. tenet tale iurm esse inductiuum peccati. Et probat, vt hic refert, & sequitur dominus Abba. admittens hoc, quando vult contraueni re iuramento propter bonum publicum, secus, si propter bonum priuatum, non vt profit, sed vt prēsit, iuxta capitul. qui episcopatum. 8. q. 1. Bene facit, quod no. Io. Andr. in capitulo. si electio. libro 6. vbi dicit, ꝙ peccat mortaliter, qui est idoneus, si non acceptat prælaturā, & aliquid per dominum Cardi. in clementina prima, in principio, de concessio. præbend. cum concor. quas credo scripsisse in rubrica de testi. cog. ante finem. Vbi autem est alius idoneus, iuramentum est seruādū, fm Do. latè post Archi. in c. Florentinū. 83. dist. ¶ Itē † ver 6 git in peiorem exitum, quando excludit opus indifferens pia intentione pro Deo, aut proximo, faciendū, vt puta, loqui cū proximo, intrare domum, * & similia, q̄ * Domum. *Add. de sic esse etiam de exeundo domū vt per Alex. cōs. 125. incip. Visis et consideratis. num. 13. volu. 1. Ioan. And. in mercu. in reg. in malis promissis. in sexto & Specul. in titu. de citat. §. 1. versic. pennult.*

cepto, sicut ī alio casu, est tñ de ꝓsilio & opus ex pietate faciendū pp Deū & amorē ꝓximi. Et vt prædictū est, pōt, quis se obligare, vt declinet a talib. nec a Deo acceptat talis obsō, fm do. Abb. in disput. inci. stāte statuto. & hoc ēt per Ro. in l. non solū. §. morte. ff. de ope. nou. nun. & Arc. in c. sicut. 11. q. 1. & in c. non est. & in c. animaduertendū. 22. q. 5. Et adde, ꝙ dēa facta p Old. inter clericū & laicū nō ꝓcedit in clericō ī pīmonialib. imò magis ē offīn clerici uti his operibꝰ quàm laici, fm Do. quem uide in c. laicus. de fo. cōp. li. 6. Est uerū, ꝙ ad opera charitatis, puta ad eleemosynā, quis nō teneť nisi cō currat, ꝙ sibi supersit respectu sui & suorum, ꝙ indigēs aliter nequeat sustentari, p B. Tho. 2. 2. q. 22. art. 5. quem latè refert Do. post Arch. in c. sicut 2. 47. dist. & do. Ab. hic. Tñ istud non ob. qa non negāt, quin extra talē casum quis non teneat fideiubere, & probat in §. fi. 22. q. 4. sed dī, qđ pōt, si vult nō obstante iuro. Et istis adde Io. 7 And. in c. 2. ī. de sol. vbi dicit, ꝙ si † ecclesia hēt pecuniā supfluā, illā rectè mutuat, cū. n. teneat de supfluo facere eleemosynā, c. aurū. 12. q. 2. c. fi. 16. q. 1. fortiùs teneť mutuare indigentibus. ¶ Et p hoc apparet nō esse fm argumentū a cōtrario ex isto tex. ꝙ oē id, qđ pōt seruari sine interitu salutis æternæ, dēat seruari, si ē iuratū, imò ētsi * esset ꝓtra bonos mores nāles, non ligaret. * regula, nō est obligatoriū. de reg. iur. in 6. Secus, si ꝓtra bonos mores ciuiles. Et q sint, dicēť in c. cū ptingat. maximè examinādo mām auth. facta puberū. C. si ad uer. ven. & c. 2. de pac. li. 6. Idem, si ēt pstitū p iracundiā, q̄ fuerit tanta, ꝙ illud ea durante deliberatē nō feciſet. vt p Io. An. & do. Ant. in c. sicut ex literis. ī. c. & do. Abb. hic. Bñ facit, ꝙ de professione facta per iracundiā dicit do Ant. ī d. c. sicut. & qđ de uoto dicit gl. c. dudū. in verb. iracūdiæ. ī. de ꝙer. q. & de ꝓfessione gl. ī c. ex lris. ī uer. ad monita. ī. de djuor. cū aliis allegatis p * Ro. in sing. 523. *qđ inci. Volo cōmētari. l. quicquid calore. cū sim. Et iuxta hoc subdit hic do. Ab. de iurante redire ad carcerem, de quo dicēť post eūdē ī c. sicut. el 3. ī. eo. ¶ In gl. i ver. iurm. in fi. Not. † gl. ordinariā, an meticulosum iurm obligeť? & de hoc p glo. & Arch. plenè in c. authoritatē. 15. q. 6. p Doct. c. 2. §. eo. & ibi dixi ponendo cōclusionē, ꝙ obligat. Et idē tenet Ioā. And. in c. verū. ī. eo. & ī c. ad audiētia. §. qđ, met. cau. & Inn. in c. veniēs. ī. eo. & Arch. in c. q facto. 22. q. 4. & Spe. in tit. de leg. §. nūc oñendū. uer. 24. & B. Tho. 2. 2. q. 79. art. 7. ¶ Hāc ꝙclonē declara primò, nisi iurm interponeret suꝑ ꝓtractu improbato a l. ut p do. Ab. ualde solēniter ī c. cū ptigat. ii. col. ī. eo. & retuli in c. 2. §. eo. ¶ Et declara secūdò, ꝙ nō hēt locū, q̄tū ad Deū, & hoc, qñ iurans nō intēdit se obligare, de quo stať dicto suo, c. significasti el 1. ī. de homi. cū fi. Et ita tenent hic Io. An. do. Car. & do. Abb. Si aūt intēderet se obligare, ligareť, fm Tho. in loco ꝑallegato, & ꝓtraueniendo peccat mortaliter, sed rōne metus nō punīť ita acriter, sicut si uenisset ꝓtra iurm liberè præstitum. ¶ Tertiò declara, vt valeat & obliget efficaciter, adeo ꝙ reqrīť absolo, tñ ꝓtraueniens nō punīť ab ecclesia militāte, p mortali, sicut alias ꝓtraueniens spōtaneo iuro licito. Ita probat expresè in c. verū. ī. eo. Rō est, qa ecclesia nō pſumīt, ꝙ habuerit animū se obligādi, arg. c. qa sup hoc. §. de renū. No. Io. An. post Host. in d. c. verū. Vult aūt, ꝙ obliget, qa nō est cognitrix secretorum cordis, c. erubescāt. 32. dist. & posset ēē, ꝙ habuisset animū se obligādi. Sed si ꝓtraunerit respectu pœnæ, q̄ ē restringenda, eligat ecclesia mitiorē partē, qa punit p ueniali, fm cōem opinio. Si aūt pro certo constaret ꝙ habuit animum se obligādi, puniret pro mortali, fm do. Abb. hic, ita singlr restringentem dictū c. verum. & ita posset procedere opi. Cal. & do. Car. ī d. c. uerū. ¶ Quartò declara, ut hēat locū, qñ sumus in dubio, an uoluit se obligare. an nō? sed ꝓstat ecclesiæ, ꝙ nullo mō intēdebat ꝓsentire, tale iurm sequens nō obligat, fm Imo. p id, quod habetur in c. 1. §. quod met. cā. & in l. qui ī alie na. §. Celsus. ff. de acq. hær. ¶ Quintò declara, vt nō procedat in casibus, in quibus metus irritat ipso iure, de q̄bus in c. abb. §. qđ met. cā. nā si interponit iurm, nō obligat. Ita alleg. Pet. de Anch. cōs. 275. ꝙ incip. retēto ordine dubiorū. 11. col. ubi clarè hoc nō sentit, sed solū dicit, ꝙ a iuro p metū extorto peti dēt absolo, * qa tenet, vt vt hic, & in c. verū. ī. eo. & qa gesta p metū nō sūt nulla ipso iure. sed rescin- * Absolutio. *Ad de Ang. in l. si. ff. qui satisda. cogan. et vi. ad hoc Pau. de Cast. in consil. 68. vbi plene. & Io. Cal. in hoc tit. consi. 8. & 9.* dunť, nisi in certis casib. iurum sit nullū, tñ hoc fortè ex uerbis suis inferr, & ꝓ hoc adduco gl. 1. in c. 2. ī. de eo, q̄ duxit ī matri. q̄ dicit, ꝙ sicut mīmoniū cōtractū metu, ē ipso iure nullū. c. cū locū. ī. de spon. ita ēt iurm extortū supertali metu. Et illam facit ibi singularē do. Ab. dicens, esse casum, in quo iurm metu extortum nō obligat fortè fm ipsum, qa est ꝓtra bonus mores. Itē contra substantialia mīmonij, nā iurm metu extortum non tribuit libertatē consensus, non minus ergo consensus est coactus intercedēte iuro. Ex quibus uerbis procedere posset ista declaratio noua. ¶ Vltimò declara, vt habeat locū ī coactione cōditionali. secus, si præcisa, ut per Gof. & aliosin d. c. uerum. licēt dicant, ꝙ difficile hoc esse posset, ꝙ quis præcisè cogeretur loqui, vt ibi p eos, maximè do. Abb.

SVMMARIVM.

1 Actio an detur ex sola obligatione naturali.
2 Terra tota potest subijci interdicto si dominus non seruat conuentionem iuratam, &c.
3 Abbas an possit adire hæreditatem monachi sine consensu ipsius monachi.
4 Abbas an possit deputare monachum, vt perpetuo possit stare extra claustrum.
5 Homo liber non potest regulariter dari pro obside.
6 Fallit hæc regula quinq; modis, vt hic per ordinē, et n. 7. 8. 9. 10.
11 Debitor an possit renunciare cessioni bonorum, promittēdo, quòd non cedet bonis. Vide nu. 12.
13 Iuramentum, quo se debitor obligat ad carcerem, an valeat.
14 Pactum quod liceat creditori capere debitorem authoritate propria si non soluat in termino, an valeat.
15 Mulier licēt non renunciet Velleiano, quo principaliter iuuatur in fauorem sui tamen contractus in contrarium firmatus iuramento, valet.
16 Iuramentum an excludat minorem, vel mulierem. a restitutione in integrum.
17 Promittens factum, an & qualiter tenetur adimplere promissa.
18 Promittens factum alienum, qualiter teneatur.
19 Iuramentum vbi est præstitum, an requiratur excussio.
20 Debitor potest se obligare sine iuramento ad standum in certa ciuitate, & inde non discere sine licentia creditoris.

CAPITVLVM IX.

1 EX rescripto. ¶ Monachi, qui pro debito monasterij iurāt stare in obstagio, & fideiussores, qui iurauerūt creditorē indemnē seruare, iurm seruare cogunt. H.D. ¶ Notabilia piura. ī. colligent in gl. maxi. & inter cætera colligit ex tex. fm Host. ꝙ ex sola nāli obsone actio dať, nā monachi nō poterāt obligari ciuiliter, per notata in c. placuit. 16. q. 1. & in c. ex parte. ī. de accusa. ubi monachus, dr ciuiliter mortuus. & sequuntur hic do. Ant. & Imo. & est singulariter notandum, fm do. Card. ad materiam c. ī. suprà de pac. & credit do. Abb hoc esse uerū, per notata ibi, sed non per ipsum tex. quia ex quo interuenit cōsensus

Universidad de Deusto Biblioteca

abbatis, putat eos obligatos ciuiliter, cũ eorũ uelle de-
pendeat ab abbate, c. si religiosus. de ele. lib.6. Vbi autẽ
non interuenisset talis ꝯsensus, nedũ non obligaret ci-
uiliter, sed nec naturaliter, q̃a ius resistit huic obl'oni, c.
non dicatis. 12.q.1.& c.2.de testa.li.6. Et ideo non posset
accedere fideiussor, l.1.& 2.ff.de fideius. ſm do. Ab. hic,
qui secus dicit ĩ seruo. Ille.n. nãl'r obligat̃, l. naturaliter.
ff.de condi.inde. quia lex ciuilis non resistit, sed nec assi
stit, & non renũciat propriæ uolũtati, sicut monachus,
d.c. nõ dicatis. Cætera de ꝯtractib. monachorũ uide p
Inn. in c. cũ olim. el 2. j̃. de priui. & in c. qđ quibusdã. de
fideiu. & Bar. ĩ l. si seru⁹ cõis. ff. de stip. ser. ¶ In fi. tex. No
2 ta † totã terrã posse subijci interdicto, ex eo ꝙ dñs non
seruat ꝯuentionẽ iuratã, ẽtsi ꝯuentio ꝯcernit cõmodũ
pecuniariũ & priuatũ ĩteresse. Hodie uero ipso iure est
nullũ interdictum latũ in aliquẽ locũ ꝓ pecuniario de-
bito, vt in extrauag. Bonifacij viij. inci. Prouide. de quo
p Arch. in c. sicut dñi vestimentũ. 16.q.7.& Cal. in trac.
de ecclesiastico interdicto, in 2. memb. q.16. & Do. in c.
3 si snĩa. de sen. excõ. li.6. ¶ In † gl. 1. ibi, uoluntate illorũ.
Idẽ tenet solus Bal. hic, sicut abbas non põt adire hr̃di-
* tatẽ delatã monacho, * nisi de ꝯsen-
su monachi, l. acquirit̃. §.1. de acquir.
re. do. q̃a ius adeundi est inseparabile
à p̃sona, l. Paulus. ff. de acq. hær. Etsi di
cat̃, ꝙ monachus nõ habet uelle, nec
nolle, uerum est ad faciendũ sic, ſm ip
sum alleg. l. cũ ꝓponas. C. de hær. insti.
& l. fi. C. de aqui. pos. ¶ Sed Host. & alij
hic tenẽt, monachũ ẽt ĩuitũ posse da-
ri obsidẽ pro utilitate monasterij. Et
hoc tolerat̃ ad tp̃s, sicut aliq̃n manet
in alicuius p̃lati, uel magnatis seruitio
non sine vtilitate monasterij, vt p illũ
negotia ipsius promoueant̃, vt in tex.
& gl. not. ĩ c. cũ pastoris. 7.q.1. nec põt
monachus abbati resistere, cum uolũ
tas sua pendeat à volũtate abb. ne sit
excõicatus, arg. c. vt famæ. j̃. de sen. ex
cõ. lib.6. secus, si inuito abbate, vt hic
4 p eũ. An † aũt posset deputare mona-
chũ, vt ꝑpetuò posset stare extra clau
strũ? Dicit hic Host. ꝙ non, & facit c.
monachi. 20.q.4. Et pp necessitatẽ in-
firmitatis non ꝯcedit monacho cel-
la extra claustrũ, q̃a stabilitas loci, seu
claustri ẽ de regula, c. si cut ex lr̃s. l. eo.
& c. placuit. 16.q.1. Si tñ subest cã urgẽs,
vl' rõnabilis, posset abbas ꝯcedere mo
nacho, vt stet extra monasteriũ ĩ cer-
to loco, vt probat̃ ex gl. in d. c. pastora
lis. q̃ loquit̃ sine p̃finitione tp̃is, & ex-
presse no. Inn. in c. insinuante. qui cle.
vel uouen. licèt dicat, ꝙ abbas nõ põt
se obligare, vt nunquã eũ reuocet, p
c. ad monasteriũ. & in c. tales nec ali-
cui. j̃. de stat. mo. Non tñ põt reuoca-
re sine cã, vt p do. Cardinal. in cle.1. §.
p̃missa. de sup. neg. p̃la. Et ꝓ his facit,
q̃a ubicunq; monachus fuerit, dũmo-
do de mandato abbatis, semper est
sub obediẽtia abbatis, vt dicebat Ab.
antiquus in c. cũ illorũ. de sent. excõi.
An aũt possit totũ ꝯuẽtũ subtrahere
à monasterio ꝓ ipsius necessitate? Di
cit Host. hic, ꝙ nõ, licèt limitet domi.
Abb. nisi aliud suaderet magna neces
sitas & vtilitas, ar. c. si Canonici. de of.
ord. lib.6. & c. ex p̃te. de uerb. sig. & c.
2. j̃. de iur. pat. ¶ In ea. gl. in fi. Vltra gl.
dant̃ aliæ sol'ones p doct. hic multa di
centes. Sed uera & bo. est una sol. Bal.
hic. ꝙ est sp̃ale pp debitũ ecclesiæ, q̃a
sicut pr̃ põt dare pro obside filiũ in ca

* Monacho. *Adde an solus Abbas sine monacho possit hæreditatem repudiare, & quod sic, facit l. 1. §. per seruum. ff. de acq. poss. Bal. in l. 1. q. 10. & in l. bonorum. q. 5. C. qui admit. Barto. in l. tutor. in fi. ff. de bono. poss. Lap. alleg. 26. ĩ fi. Bal. in l. si pupillorum. C. de repu. hær. & est communis * opinio, vt testatur Autor. in c. in præsentia. col. fi. versi. 10. quæro. de prob. Iason tamen in l. legatum. ff. de leg. 1. colum. 3. versic. vltimo restat arduum dubiũ. hanc q. disputat, & post multa contra communem adducta residet cum communi, col. 4. & vide Feder. consil. 9. incip. casus talis est. Imo. & Gemi. in c. 1. de reb. eccle. non alien. in 6. Card. & Abb. in c. tua nuper. de his quæ fiunt à præla. sine cons. capitul. licèt Abb. ibi dicat, quòd hic casus est valde dubium tamen vbiq; hanc sententiã tenuit vt in c. j. col. pe. de do. & cõt. in d. c. in p̃sentia. & in consi. 32. incip. ad clarã decisionẽ. Ant. de But. in c. quoniam. per illũ tex. de decim. Bal. in Auth. si qua mulier. col. vlt. C. de sacros. eccles. & in l. ex repudiatione. C. de fideicom. Roma in in cons. 193. inci. Visis, q̃ narrãtur in facto. Alber. de Ros. in l. legatũ. de legat. j. de hac tamen alibi dicã ad longũ. & etiam dixi in apostil. in d. cap. in præsentia.*

su necessitatis, l.2, allegata in gl. ita ab
bas monachum. Casus est hic notabi
lis, ſm eũ, & hoc tenendũ, q̃a cũ mo-
nachus æquiparet̃ filiofamilias, ut per
gl. in l. si filius. in fi. iuncto tex. ff. de iud.
& Archi. in c. statutũ. 18.q.1. & Spe. in
tit. de stat. mo. uersicu. 18. & Barto. in
l.1. in 3.q. ff. de vul. & cũ si. & filiusfami
lias possit dari pro obside, vt s̃. ergo &
monachus. ¶ Si aũt tenemus, ꝙ æqui-
paret̃ seruo, vt p gl. 1. ĩ c. parochianos.
j̃. de sen. excõ. & gl. in l. cũ hr̃des. §. fin.
ff. de acq. pos. & in l. Pedius. ff. de arbi.
& Inn. in c. cum olim. el 2. j̃. de priui.
cum si. & idẽ erit, q̃a ẽt seruus põt da-
ri pro obside, l. si seruus. ff. de pig. act.
& iura allegata ĩ gl. loquunt̃ đ hoĩe libero, & ita hic nõ
ualuit obl'o, vt de hoĩe libero, sed ut de seruo. & ita q̃e-
scere p̃nt multiloquia Doct. Hic tñ tutiùs esset tenere,
5 dicã ꝓximè ver. fallit. ¶ Regl'r † itaq; liber hõ dari non
põt pro obside nec poni ĩ obstagio, vt in iuribus allega
6 tis in gl. ¶ Fallit † primò, vt est dictũ in filio ꝯcurrente
magna necessitate. ¶ Fallit secundo ĩ imperatore, quia
dare põt hostibus obsides, & eidẽ dari p̃nt, & hoc casu
sunt quasi serui. Vnde nõ p̃nt sine licentia principis te-
stari, l. obsides. cum ibi no. ff. de testa. vt hic per do. Ab.
q idẽ putat in Papa, quo ad p̃sonas sibi subiectas, arg. c.
cuncta p mundũ. 9.q.3. Et sic intellige c. vt pridẽ. & gl.
22.q.8. Idẽ putat in principe hñte iura imperij, seu ius
indicendi bellũ iuxta notata in simili p Bald. in l. infa-
mẽ. ff. de publ. iudi. & in l. acta. §. de amplianda. ff. de re
7 iud. & ĩ l.1. §. de qua re. ff. de postu. cũ si. ¶ Fallit † tertiò
nisi darentur obsides, qui non mutant statum, nec serui
re compellunt̃, sed solũmodo retinent̃, ut pp hoc me-
liùs obseruent̃ ꝯuẽtiones, pp quas dati sunt, ſm Bald.
plenè in l.2. in vlti. col. C. de patribus, q fil. distr. & ibi di-
cit, ꝙ nedum inter principes, sed ẽt inter priuatos tales
dari p̃nt pp obseruantiam eorũ, qui fieri consueuerũt,
non ut sint pignori creditoris, ita ꝙ habeat ius in eis,
sicut haberet in pignore, nec vt possit cogere ad seruiẽ
dũ, aut possit eos locare alij, seu pignerare, talia .n. fieri
prohibitũ est, & pẽnã merent̃, c.2. j̃. de pig. & §. si uerò.
allegat in gl. sed solummodo pro obseruatione con-
uentionum licitè p̃nt retineri. Allegat istum text. & c.
exposita. s̃. de arbi. Et habebit talis datio obsidum talẽ
effectũ, ſm eũ, ꝙ ille, qui retinet, non põt dici facere in-
iuriam, neque dolum cõmittere in retinẽdo. Nec obs.
hoc, ꝙ põt ab ipso detento, vel ab ipso dãte, vel ab alio
conueniri, qui non habet ius in eo, l.3. §. si quis uolen-
te. ff. de lib. ho. exh. secus, si alius hñs ius in eo, & qui nõ
8 consensit dationi, eum repeteret. ¶ Sed † contra hanc
fallentiam tenet hic Imo. & do. Abbas, non tamen al-
leg. Bal. & dicit, ꝙ per conuentionem non iuratam nõ
põt in hoĩe libero ius obligationis constitui, vt detinea
tur inuitus, per iura allegata in gl. licèt de facto q̃nq; afr
seruetur & malè, vt dixit gl. in l.2. Vr̃ enim carcer pri-
uatus, quem lex ciuilis execrat̃, l.1. C. de priua. carcer. &
est species seruitutis, ad quam quis non compellitur, si-
cut dr̃, ꝙ quis non compellitur præcisè ad factum. l. sti-
pulationes non diuidiuntur uer. Celsus. de uerb. oblig.
& iura aliud probantia narrant factum, ſm do. Abb.
¶ Et quamnis pro hoc ẽt faciat, quia nemo est dñs mẽ
brorum suorum, l. liber hõ. ff. ad l. Aquiliam. & q̃a om
nis cõuẽtio inducens seruitutem est reprobata, l. Titio
centum. §.2. ff. de conditioni. & demonstration. facit.
l.2. ff. de lib. ho. exhi. & l. si uolens. & l. interrogatã. C. de
lib. cau. tñ substentabili puto dictũ Bald. in d. l.2. Et idẽ
saltem de consuetudine tenet Spe. de renun ciat. & cõ-
clusio. §.1. uer. item est beneficium, quod dicit. & ita ẽt
tenuit gl. in d. c. exposita. in uerb. obsidum. & ibi expres-
sè Imo. & Imo. in l. obsides. ff. de testa. & gl. hic in 1. fol.
quam pro uera firmat hic do. Car. Neque dicitur car-
cer priuatus, quia fit l. tolerãte, sicut ualer pactũ cũ scri
ptore, de stãdo in cõpedibus, donec fuerit cõplet⁹ liber,
vt per

ut p Spec. alleg. s̃. & ẽ gl. not. in l. stipulatio. §. fundi. ff. de
oper. no. nunc. & ibi hoc notãt Doc. & Bar. ĩ d. l. stipula-
tiones, in 8.q. Et si istud esset cõtra bonos mores natura
les, ut sentit do. Abb. nõ cõualidaret̃ iur̃o, ꝓut in sequẽ-
ti fallẽtia regula, ñ est. libr.6. Nec ob. d. l. liber. homo. q̃a
istud nõ ẽ dãnificare corpus ꝑpetuò, neq̃ talis seruitus
ẽ reprobata, q̃a nõ ẽ duratiua. Itẽ nõ ẽ ꝓpriè seruitus, vt
ꝓbãt verba Bal. & ista cõfirmant̃ optimè ex j̃. dicẽdis ĩ
9 q̃õne, de pacto de nõ cedẽdo bonis. ¶ Fallit † quartò, ni
si interueniret iur̃m, q̃a putat do. Abb. hic, ꝙ tunc, is, q
iurauit, põt cõpelli ad obseruationẽ iur̃i, vt stet in loco
donec obseruet, qđ cõuenit nõ tñ aliter debet detineri
inuitus, q̃a esset cõtra bonos mores, ſm ipsũ. Sed certè
p ꝓximè dicta ur̃, ꝙ imò talis possit cõpelli ĩuitus stare
in loco, maximè q̃a iur̃m dẽt seruari in forma specifi-
ca, s̃. eo. c. ad nostrã. & ibi dixi. Vñ si iurat non recedere
cogeret̃ p̃cisè stare, vel coger̃ soluere, ꝓut fuit factũ hic.
Et istud sẽtit hic Imo. ¶ Preterea licẽtia abbatis facit, ꝙ
monachus possit inuitus detineri, q̃a ñ põt resistere Ab
bati ĩ sequẽti fallẽtia. Ergo idẽ facit iur̃m, q̃a non põt
resisti Deo, cui est iuratũ. ¶ Fallit quintò & ultimò ĩ ab-
bate, q̃a uellet deputare monachũ nõ ꝓpriè vt obsidẽ,
sed simpliciter ad stãdũ in certo loco, donec essent ser-
10 uatæ, &c. quia ẽt eo inuito põt ſm do. Abb. ¶ Fallit † ẽt
in clericis secularibus, quos inuitos non posset ep̃s mõ
p̃dicto obligare, & ñ sint ita astricti, nec poterũt ĩuiti te
neri, licèt a principio cõsenserint, arg. c. contingit. j̃. de
sent. excõ. nec ep̃s in hoc poterit dispẽsare, argu. c. si di-
ligenti. s̃. de fo. cõp. ſm ipsum. Et p ista verba vult exp̃s.
sè do. Abb. monachũ ñ posse dari, vt
* uerũ obsidẽ, * qđ credo uerũ licèt Bal.
ut s̃. retuli, æquiparãdo eũ filio aliter
sentiat. Si.n. ex toto æquiparetur filio,
uel seruo, in casu isto, sequeret̃ incon-
ueniens, ꝙ tenerere seruire creditori,
qđ esset in opprobriũ religionis, cõtra
c. studeat. in fi. 50. dist. & ꝯcurreret du
plex seruitus in eadẽ p̃sona, una rõne
ꝓfessionis, alia rõne obligationis, qđ
repugnat in re sacra, p regulã, semel
Deo. lib.6. Et iõ dicere oportet, ꝙ isti
nõ essent ꝓpriè obsides, ut expresse vult gl. & Imo. hic
Cõsidera ẽt, dũ do. Abb. dicit, ꝙ clericus, q a principio
cõsensit Episcopo dari in obsidẽ põt postea inuitus deti
neri apud creditorẽ, ẽt ñ cõsentiẽte ep̃o, q̃a fortè idẽ est
in eo, qđ in monacho. Ex quo.n. clericus à principio ꝯ-
sensit, uariare nõ põt, c. cũ aũt. de iure pat. c. oriundus.
32.q.5. Et sicut ꝓ utilitate publica, id ẽ, ut crimẽ puniat̃,
aliq̃n licet clerico seruire laico iussu episcopi, d. c. ut fa-
mæ. ita q̃n esset clericus in obsidẽ datus ꝓ utilitate eccle
siæ, vr̃ tutus, cùm detineat̃ de licentia episcopi. Bene ad
mitto differentiam inter monachũ & clericũ in uno, s.
ꝙ monachus possit à principio inuitus obligari, sed cle
11 ricus nõ. ¶ Et † ista inducunt̃ hic elegãter p do. Anto. &
Imol. ad q̃stionẽ, quã nõ ur̃ decidere,
utrũ quis possit renunciare bñficio
* cessionis, * ꝓmittendo nõ cedere bo-
nis? & vr̃, ꝙ nõ, q̃a p cessionem bono-
rũ euitantur carceres, l. j. C. q bõ. ced.
poss. & sic renunciando cessioni obli-
gat se ad carceres, & cõsequẽs, ad spe-
ciem seruitutis, l.2. ff. de lib. hõ. exhib.
Et iõ nõ ualet, d. l. Titio centum. §.1.
ff. de cõdi. & demõst. Et ita tenuit Bar
tol. & Imol. in l. alia. §. elegãter. ff. sol.
matr. alleg. gl. in authẽ. imò. C. de act.
& ob. idẽ Ang. in rep. l. nemo carcerẽ.
C. de exac. trib. lib.10. & Cyn. latè ĩ d.
l. j. qui bon. ced. poss. & do. Ant. in c. cũ
contingat. j̃. e. & facit opin. do. Abb.
hic in alia materia, de qua. s̃. ¶ In con
12 trariũ † facit, quia fauori pro se intro
ducto quilibet renunciare. põt l. si q̃s
in conscribendo. C. de pac. Itẽ, quia per acceptationẽ

* Obsidem. *Adde Ant. Corset. in suis singul. in lit. O. in ver. obses. singul. incip.* An *Episcopus. & Rõ. sing 505. incip. Nonquid Episcopus. & Socin. in tract. reg. regul. 267.*

* Beneficio cessionis. *Adde ad hanc materiã Albe. in rubri. C. qui bon. ced pos. co. lũ vlt. Bar. ĩ l. alia per §. elegãter sol. mat. cyn. ĩ d. l. 1. q. 6. et nota quod opi * nio negatiua est cõmunis. vt restatur Alex. cõs. 37. incip. Viso. col. 2. versi. & in proposito. vol. 2. Ioan. Fab. in §. fi. instit. de act. nu. 7. vers.*

quinquennaliũ induciarũ debitor ur̃
renunciare beneficio cessionis, l. fi. &
& glo. fi. C. qui bõ. ced. poss. quãtò ma
gis expresse renũciari põt l. cũ quid.
ff. si cer. pet. Et secundũ hanc partẽ cõ
suluit Fed. consi. 60. incip. Quòd pa-
ctũ seu renũciatio. Idẽ tenet latissimè
Imol. in c. cũ cõtingat. 12. char. versi.
itẽ aduerte. quia p p̃dicta. j̃. e. & Ang.
& Roma. ĩ d. §. elegãter. & sẽtit Imol.
hic. Nõ obstat, qđ de seruitute dictũ ẽ,
quia nõ ẽ uerũ, ut dicit gl. in d. l. j. post-
quã carcerat̃ debitor lege p̃mittente,
nec est uerũ ꝙ sit cõtra bonos mores.
quia, ut dicit Bar. in d. §. Titio centũ, si
carceratio esset cõtra bonos mores,
non fuisset à lege inducta, & latiùs re-
spondet istis Imol. in d. c. cùm contin
gat. Et hoc tenendo limita, ſm Feder.
in d. consil. nisi esset manifesta & no-
toria mendicitas, quo casu pactum ẽt
iuramento firmatum non tenet, quia
uideretur esse cõtra ius alimẽtorũ. Et
p pactũ nõ possit deduci, ne egeat, sed
teneatur in solidũ, alleg. c. cũ quidam.
j̃. e. & notata p Spec. in tit. qui filij sint
legi. §.1. uer. pone. ubi hr̃, ꝙ pactũ iura
tum contra ius alimentorum non te-
13 net. ¶ Ista † etiam faciunt ad quæstio-
a nem dubiam, utrùm ᵃ ualeat pactũ,
per quod debitor in instrumẽto obli-
gat se ad carcerẽ? de quo per Ange. in
auth. ut nõ fiant pignorationes. in fin.
& p Ang. Imol. & Roma. in d. §. elegã
ter. & Imo. in d. c. cũ cõtingat. & Bal.
in l. Titio cẽtũ. §. Titio. ff. de cõd. & de
mõst. & Ang. in l. nemo põt. ff. de leg.
* j. & cõis * opinio ẽ, ꝙ nõ tũ, q̃a debi-
tor nõ ẽ dominus mẽbrorũ suorũ, tũ,
quia non possunt partes facere, quin
debeat solennitas & ordo iudiciorũ
seruari, ut per gl. in c. de causis. s̃. de of
fic. deleg. cũ similibus. Sed de iure nõ
potest ĩchoari processus ab executio-
ne, sed requirit̃ libellus, litis cõtesta. &
sentẽtia, l. j. C. de execu. rei iudic. & ad
capturã in ciuilibus precedere debet
libellus, l. cõsentaneũ. & ibi Bar. & do
cto. C. qũo & qñ iud. no. Bar. ĩ l. ex eo.
C. ad l. Iul. pecul. Facit solẽne dictum
Inno. & Hostiens. in c. P. & G. s̃. de of-
fic. deleg. vbi dixit nõ ualere conuen-
tionem, per quã debitor conuenit, ꝙ
si in termino nõ soluit, possit excõica
ri non data alia citatione & contuma
cia, & sic non seruata forma c. sacro.
14 infrà, de senten. excõ. ¶ Simil'r † non
ualet pactũ, ꝙ liceat creditori authori
tate ꝓpria capere debitorẽ non soluẽ
tẽ in termino, secundũ Bal in d. authẽ.
imò. propter gl. ibi, C. de act. & oblig.
& Ang. in l. si unus. §. pacta, quæ turpẽ.
ff. đ pact. & Bar. ĩ d. §. elegãter. & Bart.
& Bald. in d. l. Titia. & Ange. in d l. ne-
mo carcerem & Imo. in d. c. cũ con-
tingat. Bald. in authẽ. sacramenta pu-
berum ĩ j. col. Vbi hoc ampliat, etiãsi
sit iuratum. Et Specul. de renũc. & cõ
clu. §. j. versi. itẽ est beneficiũ, q dicit. ꝙ
hoc fallit in scriptore, nam ualebit
pactum, quòd possit teneri in com-
pedibus. Item fallit in obside pp gene
ralem cõsuetudine, allega. istum text.
Item fallit in eo, qui pecunia redem-

consueuit quæri. vbi vnico verbo docet omnes doct. post Dyn. in d. §. eleganter. tenere talem renunciationem non valere. Henr. in c. Odoardus de solut. col. j. Alex. in d. §. eleganter. sub nu. 14. versicul. Puto veram esse.

* In contrariũ. facit. *Adde Bar. Bal. Ang. Sali. et Paul. Castr. in l. j. C. qui bon. ced. pos. Bar. in rubr. ff. de ces. bonor. Albert. in rub. C. qui bon. ced. pos. col. 2. in fi. versi. itẽ quæritur quid sit beneficiũ cessionis. Alex. ĩ l. alia. §. eleganter. sol. mat. sub num. 12. circa med. & late prosequuntur domini de Rota in antiq. decis. 210. incipi. nota quod quis. quæ est secunda sub tit. de arbi. & decis. 566. ĩci. Vtrum possit renũciari. quæ est. 3. sub tit. de sent. & re iudic. de hac tamen & præced. dicam alibi.*

a Vtrũ. *Adde tu, posito qđ pactũ ualeat, an trãseat ad hæredes Bar. ĩ l. si decesserit. ff. qui satisd. cog ĩ priñc. in vers. & sic p hãc l. tenet, quòd nõ trãsitad hæredes. Adde ad ista, quòd secus ẽ in statuto, q̃a si statutũ disponit quòd debitor non soluẽs possit incarcerari, eo mortuo, tunc similiter eius hæres poterit incarcerari. Et sic statutum loquens de incarcerãdo debitore, habet locũ in eius hæred. Ita tenuit Bar. l. in l. postulante. ff. ad Trebel. in princi. vbi dom. Alexã. limitat tribus modis post Bal. in l. per diuersas. in x. q. C. mandati. & post Sali. in l. fi. §. in compu-*

Universidad de Deusto
Biblioteca

in computatione. C. de iur. delibe. Idem tenet Ange. in lege 1. C. qui bo. ced. possunt. Roman. in lege alia. §. eleganter. ff. solut. matrimo. Pa. de Cast. & domi. Alex. in dicta lege si decesserit. quid teneat Angel. sibi contrarius in repetit. legis nemo carcerem. in penult. colum. C. de exactor. tribut. libr. decimo Et puto, quod sit triplex ratio diuersitatis inter pactum & statutum. Primo quia statutum semper loquitur, lege Arriani. C. de hæretic. & sic statutum loquitur ita in hærede, sicut in debitore, cum tũc hæres sit debitor. Secunda ratio est, quia plus potest statutum, quàm pactum, vt declarat Bartol. in leg. omnes populi. ff. de iustit. & iure in tertia quæstio. tertia quæst. principalis. Tertia ratio est, quia in pacto, quando verba pacti sunt dubia, debent interpretari contra eum, qui ex pacto se fundat, cum debuerit legem apertiꝰ dicere, et sic de hærede facere mentionem, lege veteribus. ff. de pact.*

* In integrũ. *Ad de quod iuramentum habet vim specialis certioriationis, ideo excludit beneficium Velleiani, & in integrũ restitutionis secundum Alexand. cõsilio. 27. incipien. Viso libello. colum. secunda, versicul. & quia vbi iuramentum. vol. primo. & in consil. 42. incipien. super colum. 4. eo. vol.*

ptus fuit ab hostibꝰ, qa ꝓ tali pecunia non restituta põt à redimente inuitus retineri, fm Ang. i d. l. nemo. p l. fi. C. de capti. Item fallit in debitore fugiti uo, fm Bal. hic, Nã hoc fit l. permittẽte, l. ait prætor. §. si debitorẽ. ff. de his, quæ in fraud. cre. Et subdit Bal. hic, ꝙ à contrario ualet pactum, qđ debitor nõ possit psonaliter distringi, p l. si cõ uenerit. ff. de re iudi. & c. Odoardus. j. de sol. ¶ In † gl. pe. in fi. Ista tertia solutio tenetur, ex qua no. diligenter, & semper tene menti, fm Im. & do. Ab ba. hic, ꝙ licèt mulier non renunciet Vellei. principaſr iuuaſ in fauorẽ sui, meritò contractus in contrarium firmaſ iurꝰ, arg. c. 2. de pac. lib. 6. & sic multo minùs non iuuaret dicto beneficio, si renunciasset cũ iurꝰ. An autẽ possit sine iurꝰ renũciare? gl. cõiter * tenet, ꝙ sic, si mulier priùs fuit certificata de bũficio Velle. aliàs secus, & sic seruatur, fm Imo. hic. An aũt procedat, cõiter tenet, fm ipsum, ꝙ si fiat in iudicio, tenet renunciatio, l. fi. §. pe. ff. ad Velleia. Sed si extra iudicium, regulariter non tenet, quia ex eadẽ fragilitate vt renunciare, ex qua se obligauit pro alio, l. doli clausula. §. diuersum. ff. de noua. & remittit ad Cy. & Bar. in l. fi. C. ad Velle. ¶ Adde Ludo. Ro. in l. sciendum. ff. de verb. obli. vbi
16 examinat, anꝫ ad excludendũ minorẽ. vel mulierẽ ab auxilio restõnis in integrum, * iurm tantum operetur, quantum si interuenisset certificatio de qualitate bũficij ætatis, vel Velleiani sibi competentis? & laríssimè concludit, ꝙ sic, qa iurãs cẽsẽt cogitasse, se nullo bũficio, si qđ sibi cõpereret, uti posse. Et quamuis nõ cogitauit in spẽ, sufficit cogitasse in gne, & refert dicta Bal. in l. 2. C. de resci. ven. & pro hoc dicit esse casum rotũdum hic nõ destruendo literam, quia hic nulla fit mentio de certificatione bũficij Velleiani, & tũ compellitur mulier seruare iurm. Nec obstat, ꝙ fideiussit pro ecclesia, & sic pro pia cã, quo casu nõ habet locum bũficium Velleiani. l. fi. C. ad Velleia. quia de hoc tex. nihil psupponit secundum ipsum dicentem se mirari istum textũ non fuisse prius à Doctoribus notatum, & dolet se inaduertenter aliquando consuluisse in contrarium. Sed adde domin. Anton. in capitul. si diligenti. suprà, de foro compet. vbi idem tenet, & allega. istum textum & quædam alia: præsertim l. cùm pater. §. filius matrem. de leg. 2. Idem tenet Archidia. & loã. And. in capitul. 2. de pact. lib. 6. per illum tex. indistinctè loquentem, & idẽ tenet Bald. in d. Auth. Imol. & domi. Abba. hic, & do. Abb. in d. c. si diligenti. & Pau. de Cast. in l. fin. circa fi. ff. ad Velleia. per tex. in authe. sacramenta puberum. C. si aduer. ven. vbi per iuramentum excluditur minor à beneficio restit. in integ. absque alia certio
ratione illius beneficij. Istud etiã videtur de mẽte Bar. in l. si quis por eo, in 5. membro. ff. de fideiu. & est no. dictum, licèt fortè non probetur ita bene hic, sicut dicit Roma. quia non potest ista mulier se obligare pro abbate, nisi in facto monasterij, cùm abbas nihil habeat ꝓpriũ. c. abbatis. 54. distin. Reliqua, quo ad istã renunciationem Velleiani, dic, vt per do-
17 cto. in dicto c. si diligenti. ¶ In † glossa fi. ibi, hoc solùm vr iurasse. Si intelligitur iste textus, ꝙ cõiuges promisserunt anquã fideiussores principales debiti, cessat motiuum glo. & pnt conueniri, secundum ea, quæ habentur in Authenti. de fideiuss. in princip. Sed glossa videtur sentire istos fuisse fideiussores obligationis facti, videlicet vt conuentio de obsidibus & alijs obseruetur, quo casu promittentes factum alienum tenentur solũ præstare operam, quam possunt, & non aliud. Et secũdum hunc intellectum collige vnum singulare, secundum dominum Abb. quòd licèt aliàs promittens factum alienum, ad nihilum obligetur, nisi specificè promiserit se facturum & curaturum, lege stipulatio ista in princi. de verborum obligationi. tamen si simpliciter promisit factum alienum cum iuramento, obligatur ad operam præstandam, vt fiat, sicut si se specificè obligasset, vt sic valeat iuramentũ eo modo quo valere põt, dicta lege cũ pater. §. filius matrem. de leg. 2. & ad hoc facit textus. & glossin c. sicut ex literis. & in ca. ex literis. el secundo. de sponſ. secundum ipsum. ¶ Adde in terminis pro hac nota. glosſ. fi. relatam ad textus in c. tibi domino. 63. dist. & glo. secunda, in c. vbi non est. 30. q. 2. & gl. in c. de forma. in uer. cõsiliũ. in fi. 22. q. 5. & gl. magna. in c. unico. 31. q. vlti. & Ang. & Imo. in l. inter stipulantem. in prin. ff. de uerborũ oblig. & Bart. in l. si quis pro eo, in 6. memb. ff. de fideiuss. & Bald. in §. si quis alij. Instit. de inut. stipu. & in l. fi. C. de non nu. pec. & do. Ant. in c. cum contingat. in 6. char. j. eo. & Bal. in l. pactum. in 9. q. C. de collat. & Anch. in regula, accessorium. de reg. iu. lib. 6. & Ro. & Raph. in l. fi. §. fi. ff. si cert. pet. Et do. Abbas post alios in c. gemma. j. de spon. ubi uide, & dicit, ꝙ de iure Canoni est casus de hoc ualde nota. in c. ex literis. el 2. & in c. sicut ex literis. j. de spõ. in quibus ualet illa iurata promissio, Promitto, ꝙ talis ti bi nubet, & rationem assignat ibi glo. quia iuramentũ suppleꝛ ad illam promissionem, scilicet me facturum & curaturum. Vnde dicit ibi esse casum pro Canonistis ad illud cõe dictum, ꝙ iurm habet uim regulæ. Si non ualet, quod ago, ut ago, ualet nalere põt. Ad quod Legistæ semper allegãt d. §. filius mrem. & cum pdictis concordat ẽt Bal. hic per istũ tex. iuncta gl. ¶ Et† ista essent utilia in utroq; foro, sed in foro Canonico dicendum est fortius, ꝙ promittẽs factum
alienum, * ẽtsi nõ iuret, semp obligat ad faciendũ & curandũ, quantũ in se est, vt id fiat. Ita elegãter dicit do. An. in c. ex lris. el. 2. in c. sicut ex lris. & in c. gẽma. j. de spon. Et est uerũ, ꝙ do. Ab. in c. ex lris. dicit, ꝙ hoc est æquissimũ, sed nõ probat, quia interuenit iuramentũ, & ꝓ ipso facit, qa loqr̃ ī mrimonio, in quo ẽt simplex ꝓmissio facti alieni tenet de iure ciuili, & subintelligit clausula, Factũ & curatũ, lege Titia. in princ. iuncta gl. j. ff. de uerb. oblig. Tñ ꝓ opin. do. Anto. ẽ gl. multũ sing. in c. Eleuterius. ī gl. 2. 91. distĩ. q̃ loquit indistinctè, & mouet se ex æquitate iuris Ciuilis, ꝓ quã in stipulationibꝰ ꝓtorijs simpr̃ ꝓmittẽs factũ alienũ intelligit ꝓmississe facturũ & curaturum, l. quoties quis, ff. de ver. obliga. Et adde hic vnũ, ꝙ qñ ꝓmittit factũ alienũ & adijcit pœna, si tale factũ ẽ cõtra legẽ, nõ tenet ẽt pœna, gl. est in l. stipulatio ista. in prin. ff. de ver. obl. ꝓ quã cõsuluit late do. Card. cõsilio. 86. incip. Do. Nicol. marchio Astensis, ꝙ non tenuit ꝓmissio pẽ nalis facta per dom. Mantuæ, & do. Paduæ, in qua promiserunt facere, ꝙ marchio Nicolaus daret Benoniẽsibus Mouantulã & Bazanũ, quia sunt terræ ecclĩæ. Ergo hoc ꝓmittere nõ potuerũt. Et no. ꝙ ꝓmittẽs factũ alienũ, ẽt apposita pœna, si probat se fecisse & curasse, licèt secutũ nõ fuerit, cuitat pœnam, fm do. Abb. latè post do. Anto. in d. c. gẽma. qa difficultas excusat a pœna. ut ꝓ Bar. in l. continuus. §. illud. ff. de uerb. obliga. & in

* Executione. *Adde ꝙ iuramẽtum de iure cõmuni habet executionem paratam, est magis communis,* * *opinio* * *secundũ Ias. consi. 9. incip. circa primum in prin. vol. 1. & latius in consil. eod. colum. fi. uersi. non obstat vltimũ motiuum.*

* Factum alienũ. *Adde Anto. Corsi. in suis sing. ī lit. P. in ver. Promissio facti. fin. in cip. licèt alius pro mittens.*

in terminis consuluit Feder. cõsi. 122. inci. Maritus, pmi fit. ¶ Itẽ not. ꝓpetuò, ꝙ mihi obligatus facere & curare, quòd Titius faciet aliqd, nõ oportet, ꝙ à me interpelletur ad faciendũ uel curandũ, nec excusaẽ dicendo, non fui interpellatus, ut curarẽ, secundũ Bald. in cap. domino Guerrã. in ar. l. j. C. de priu. carce. & in l. locationis. ff. locati. & l. nõ impossibile. ff. de pact. ¶ Extra glo. dicit hic Bal. ꝓ istũ tex. ꝙ hic nõ fit mẽtio de executione debitoris, qa ꝓmissores promisserunt facere & curare
¶ Itẽ qa iurauerunt, & est bene notandũ, fm ipsum, ꝙ
19 † ubi est iuratũ, nõ requiritur excussio, quæ interdũ requirit ex dispositione legis, interdũ ex figura cõuẽtionis. l. fi. §. sed si cũ Seio. ff. si cer. pet. & differũt, qa ubi bñficio legis, debet opponi ante litẽ ꝓtest. sed ubi ex teno re pacti, põt opponi qñcunq;, & alle. Bar. in l. 1. C. de con ueni. fis. deb. li. 10. vbi dicit, ꝙ aliud est fideiubere, aliud promittere quẽ indemnẽ ꝓseruare, quia intelr̃ ī subsidiũ, si principalis nõ est soluẽdo, & sic sentit Bal. hic, ꝙ in quocunq; iurante sit uerũ dicere, ꝙ nulla ꝑcedente
* executione * possit inuitus cõueniri. ¶ Sed ꝓtrariũ est apertè de mẽte Bart. in l. si quis pro eo. in 8. memb. ff. de fideiuss. circa quod cõcordat Ang. in l. quæ accessionis. eo. ti. do. An. & Imo. in c. cum contingat. j. eod. & ipsemet Bal. ibi vult exꝑsse cõpetere exceptio nem executionis. Non ob. iurꝰ, regulari enim debet iurm fm naturã cuiustractus, super quo interponitur, l. fin. C. de non nu. pec. l. sed & si quis. §. quę situm. ff. si quis cau. & quia iurm recipit conditiones a iure subintellectas, c. quemadmodũ, j. eo. & hic est vna, s. in casu, quo principalis non sit soluẽdo, authẽ. præsente. C. de fideiusso. & istud uerius. ¶ Subdit ẽt Bal. hic, quod monachus põt agere cõtra abbatem, vt liberet eum ab obsidione, qa inter dũm & seruum põt esse iudicium pro persona & libertate, licèt pro rebus, si non competeret actio mandati, tñ cõpetit offiñ iudicis. l. Mæuia. ff. de manu. test. l. seruos te custodiam templi. ff. de ali. & cib. le. Et hoc ꝓcedit, ẽtsi monachus nõ stetit diu ī obsidione. Nec ob. l. Lutius. in fi. ff. mand. quia dicit signanter Bal. ꝙ nõ habet locum, qñ fideiussor est in carcere, etiãsi laríssimus sit carcer, ut ciuitas alicui assignata pro carcere, nã licèt dãnũ pecuniariũ possit reparari, carcer tñ irreparabilis est, & interim posset carceratus mori, qđ non est expe-
20 ctãdum, arg. l. 2. & 3. ff. de filijs, fm ipsum. ¶ Subdit † ẽt Bal. hic, ꝙ debitor põt se obligare absque iurꝰ ad standum in certa ciuitate, & inde non discedendum sine licentia creditoris, alle. Inn. hic. Ex quo infert, ꝙ idẽ potest iudex, licèt non possit cõmittere creditori, ꝙ eũ detineat captũ, alle. l. missi opinatores. C. de exacto. tributi. 10. ¶ Vltimò tãgit hic lo. An. quis faciet expẽsas, ꝓ obsidibus? & vr dicere, ꝙ debitor, & ita firmat hic domi. Car. ¶ Sed distinguit Im. aut ipse obses nõ facit seruitia ei, cui est datus, & dẽt ipsemet sibi facere expensas, & si alius faciat, poterit repetere in l. si necessarias. ī prin. ff. de pig. ac. Secꝰ tñ, si seruꝰ cõmodat, qa cõmodatariꝰ, cui seruiet, faciet sibi expẽsas, l. ī reb. §. pnt. ff. cõmo. Et sic dicit Imo. obseruari in obsidibus. Et istis adde gl. ī c. diffiniuit. 17. q. 4. q̃ dicit, ꝙ eccla dẽt pascere fugientes ad eã. Et adde gl. fi. in c. fi. j. de reg. & dicit Ang. ī l. minime. ff. de app. ꝙ faciẽs quẽ cacerari, dẽt cũ pascer̃ si ille nõ hẽt, vñ se alat. Alleg. gl. in l. fi. C. de eroga. mili. anno. lib. 12.

quia illis ipso facto priuatur.
4 Collatio beneficij facta peruirio, an sit nulla, vel annullanda. Ad de nu. 5. & 6.
7 Clericus an possit priuari beneficio ratione fidei violatæ.
8 Infamis licèt non possit habere dignitatem, potest tamen esse antianus vel decurio ciuitatis.
9 Querela an tantum importet actionem ciuilem, an etiam criminalem. Vide nu. 10.
11 Statutũ si disponit, ne quis in consi. proponat de collecta imponenda, an habeat locum quando imminet magna necessitas.
12 Imperator an possit congregare consilium data negligentia ecclesiæ.

CAPITVLVM X.

Querelam. ¶ Periurus est ab ecclesia remouendus, quãdo non ex necessitate, sed ex voluntate uenit ꝓtra licitum iurm. H. D. ¶ In tex. ibi nõ ne cessitate. Not. fm Bal. hic, ꝙ qui non soluit in termino nõ ꝓsumit periurus, nisi primò inquiratur, an uolũtate nõ soluerit, an necessitate coactus, qđ dicit eẽ no. dignũ ad notata ꝑ Inn. in c. sup his. j. de accu. ubi dicit, ꝙ qñ creditor opponit debitori periuriũ habet fundatã intentionẽ suam, eo ipso ꝙ ꝓbat se mutasse & lapsum eẽ terminũ, ẽtsi nõ probet illũ nõ soluisse, secus in tertio opponẽte pjuriũ, qa debet probare illum non soluisse, vt ibi per eũ & alias ibi duxi, nã illa dicta singr̃ declaranẽ per ꝓdicta. Vel non sufficiat ꝓbare non soluisse eo casu, quo probãdũ est, nisi ẽt probet eũ non soluisse non ex necessitate, sed ex volũtate, per istũ tex. iuncto dicto Bald. de quo nunquam fis oblitus.
¶ In tex. ibi remouẽtes. Not. per iurũ
1 † nõ ipso fcõ remotũ a bñficio, * sed
* eẽ p sñam remouendũ, & sentit expresse gl. 3. hic in fi. q̃ dicit, ꝙ iste meri to dẽt priuari. Et sic no. uerbũ Priuari. Et ita tenẽt hic oẽs Docto. Ad idẽ est deci. Inn. in c. inter dilectos post prin. j. de excess. ꝓla. vbi dicit, ꝙ petenti bñficiũ suũ non põt opponi exceptio p iurij, vel adulterij, uel alteriꝰ criminis non inducentis ipso iure priuationẽ bñficij. Et illa dicta Inno. reassumpsit Domi. in c. quo iure. in pen. col. 8. dist. & in c. studeat. 50. dist. & domi. Abb. in c. si constituterit. j. de accusa. & hic & in c. item cum quis. in pen. col. 5. de restit. spol. Et istud ẽt probatur in c. 2. in uersi. remoueretur. 5. de rescript. & in c. fin. in uers. debebit. de iureiuran. lib. 6. & facit quod not. Domini. in c. quo iure. in vlti. col. 8. dist. vbi dicit, ꝙ nullũ crimẽ inducit priuationẽ ipso iure, nisi sit iure cautũ. Alle. Inn. in c. cum nostris. j. de excess. præl. Tñ dicit Do. de hoc se dicturum in c. studeat. 50. dist. sed ibi non dicit aliud, nisi ꝙ concludit homicidã non esse ipso iure priuatum. Et ad istud de homicida, vide do. Card. & Ana. in c. inquisitionis. in prin. de accu. cũ ꝓcord. & additio. quas ibi multũ utiliter extẽdit. Et pro doctri. Do. in d. c. quo iure. faciunt, quæ proximè dicent. Quod aũt dr̃ iurib. prædictis periurum esse priuandũ beneficio, ꝓ cedit, qñ principaliter agit ad puniẽdum delictum periurij, alias punitur pena
* extraordinaria * suspẽsionis, uel simili. Ita tex. in c. 2. in fin. j. de fideiu. vt ibi declarat do. Ab. ī vlt. no. Et istis adde ꝙ rõe piurij ẽt cõmissi respectu certi bñficij priuaẽ qs nõ solũ ipso bñficio, sꝫ ẽt oĩb. alijs, & ihabilitaẽ ꝓpetuo ad
2 mũ no. ibi d. Ab. ī. 2. no. ¶ Sitr† de eo

* A, beneficio. *Adde Rom. sing. 516. incip. Periurus ex non observatione. las. in l. si duobus. §. stẽ Pomponius 2. no. de iurein. hoc tamen intelligę, vt possit, priuari beneficijs, non autem deponi ab ordinibus iuxta no. in c. cum nõ ab homine. de iud. secundum Abb. et Auth. ibi. Quæ autem sint pœna, & effectꝰ periurij. vi. Bald. in l. 2. C. de reb. cre. Autho. in c. testimonium. de testi.*

* Extraordinaria. *Adde Ro. singu. 425. inci. Ego corã magnis nu. 2. & Auth. in c. 1. col. 5. versic. potest etiam. & in c. 2. col. 10. ver. quartò limita de sponsal. & Roma singul. 426. incip. Canonista.*

Universidad de Deusto Biblioteca

ꝙ quantuncunq; quis sit criminosus, nõ perdit ipso facto bñficiũ acquisitũ ꝑ prius ẽtsi esset homicida, ut probat̃ in c. clericus. ibi, priuetur. j. ne cler. vel mon. & c. ex lr̃is. iuxta ep̃atum cedat, & in verb. amonentes. j. de exces. prælat. & tñ homicida est detestabilior canonibus, ut hic ꝑ ipsum, & idẽ tenuit hic do. Car. & adducit do. Abb. gl. in prin. in c. fi. j. de iur. pa. quæ dicit, ꝙ pœna priuationis non imponit̃, nisi caueatur lege. Idẽ Imo. hic in alia q. dicens, ꝙ nullum crimen inducit priuationẽ bñficij, nisi exprimat̃ in iure. Alleg. gl. 15. q. 8. in sum. de qua multum exclamat, sed ultra ipsum est similis in c. Apostolis. in gl. fi. 80. dist. & facit c. 2. in fi. in c. cum uos. s. de offi. ord. licèt in suis terminis do. Abb. ibi eã impugnet. Et ꝙ pœna priuationis non imponat̃, nisi ubi iure cauet̃, tenet ẽt do. Abb. in c. fi. in fi. s. de præsumpt. & in c. cùm uenerabilis. j. de excep. Facit text. in auth. de non eligendo secundo nubẽ. §. cum igit̃. ibi, non est lex tale quid dicens. Per quẽ tex. dedit thoricã Bald. in auth. ex testimonio. s. de secun. nup. dicens, ꝙ in mã priuatiua, id quod non est l. cautũ, nunq̃ inducit priuationẽ. Facit tex. cũ glo. in l. sed & si quis. §. diuus. ibi, pœnã in eum statutã non esse. ff. de relig. & sum. fu. Et iõ dicit Inn. in c. bonæ, el 2. in gl. post mortẽ. circ. med. s. de ele. ꝙ pœna priuandi quẽ ipso iure ptãte eligendi nunquã

3 imposita dr̃, nisi iur̃ exprimat̃. ¶ Limitat̃ † aũt qđ de infami dictũ est, eum non esse statim priuatum, ut nõ procedat in alijs dignitatibus & honoribus non bñficialibus qm̃ illis priuat̃ ipso iure infamia, fm̃ do. Abb. hic ꝑ tex. no. in l. 2. §. miles. ff. de his, q no. infa. ubi text. inuit, ꝙ infamia priuat quẽ militia ipso iure, & licèt gl. ibi extẽdat ad militẽ cęlestis militiæ, & sic ꝯtra p̃dicta, tñ ꝑꝑ diuersitatẽ rõnis dicta æquiparatio nõ procedit ex doctrina do. Abb. in c. Abb. in c. Ep̃s. j. de præb. & in c. 1. de cle. ægro. ubi sic declarat gl. vulgata in l. miles ita. ff. de re iudi. Et diuersitas rõnis est hic, qa maior est ꝯnetio inter p̃latũ & ecclesiã, quã inter militem & militiã, per c. ĩter monachos. s. de ele. & c. ĩter corporalia. s. de trasf-

4 la. p̃la. ¶ Sed † ĩminet hic grauis dubitatio. utrũ collatio bñficij facta piuro sit nulla, an uerò annullanda? Et ꝙ sit nulla, tenet Fed. ꝯs. 50. in ci. quærit̃, an collatio. qa crimen periurij ẽt post peractã pęnitentiã infamat, c. testimoniũ. s. de testi. 16. q. 1. c. 1. sed infamibus portæ dignitatis, &c. vt hic in gl. Ad idẽ alleg. c. cũ in cũctis. & c. nihil est. & c. ꝯgregato. s. de ele. & alle. Hos. in c. inter dilectos. j. de exces. p̃la. vbi exponit irritandã. i. irritam nunciandã. Idẽ expressè sentit do. Abb. hic, q dicit, ꝙ licèt infamis nõ sit ipso iure priuat⁹, vt est dictum, tñ collatio facta infami nõ tenet, per dictam regulã, infamibus.* Et sic no. qa ipse vult, ꝙ idẽ crimẽ põt inducere nullitatẽ collationis ipso iure, & tñ nõ inducit priuationẽ tituli ipso iure, qñ sequit̃ titulũ, & facit c. sup

* Infamibus. *Adde latè Dyn. in reg. infamibus. de regu. iur. in 6. iunc. addit. ibi.*

5 his. j. de accu. ¶ Cõtrariã † partẽ tenet hic Car. dicẽs se tenere, ꝙ periurus non est oĩno incapax tituli bñficialis, si. n. sic eẽt, statim ꝙ incurreret piuriũ, eẽt priuatus titulo, & sic do. Car. sentit ꝯtrariũ eius, qđ sentit hic do. Abb. in alio, videlicet, ꝙ crimen non inducens priuatione ipso iure nõ inducat ẽt nullitatẽ collatiõis. Et ꝑ hac pte alleg. do. Car. gl. Inn. in c. cũ nr̃is. ĩ prin. j. de cõcess. p̃b. ubi dicit, ꝙ homicidæ, & alij irregulares sine dispensatiõe iustè tenẽt dignitates suas, quousq; denũcient̃, vel depónant̃, ẽtsi tales sint tpe collationis, vel electionis, & sic in hoc uerbo faciat ad ꝓpositũ, secus dicit, si tpe collationis, uel electionis bñficij nõ essent capaces, ut illiterati, mulieres, uel ĩfantes. Ex quo exẽplo incidẽter no. & nõ obliuiscaris, ꝙ collatio facta illiterato ẽ statim nulla,* & sic illiteratus ẽ magis exosus canoni, q̃ homicida. Pro istis etiã adducit do. Car. tex. in d. c. inter dilectos. intelligendo uerbũ Irritandum,

* Nulla. *Adde An per electionẽ indigni eligentes priuentur potestate eligendi. & vi. Bar. & Bal. in l. cum quidã. ff. de de leg. 2. Abb. in c. bonæ. il 1. & in c. cum in cunctis. de elect.*

propriè. Itẽ qa ibi collatio secunda sequens collationẽ infamis est nulla, per c. ꝯsiderauimus. s. de ele. Ergo prima tenuit, aliàs nõ p̃staret impedimentũ regula, nõ p̃stat. de reg. iur. in 6. Et ad illud, ꝙ infamibus portæ, &c. dicit, ꝙ p̃nt excludi, sed nõ probat, ꝙ sint ipso iure incapaces, d. c. inter dilectos. Itẽ ꝙ ꝑiurus sit ĩfamis, nõ est expeditũ, & recipit distĩctionẽ, ut tradit̃ ĩ c. testimoniũ.

6 s. de testi. & ibi latè dixi, & ita residet do. Card. ¶ Et † ꝑ ista parte, quã sequor, est vnũ no. dictũ do. Cõpos. ĩ c. capitulũ. in gl qa q. uer. sed nũquid collatio. s. de rescript. ubi dicit, ꝙ non inuenit, ꝙ electio, vel collatio facta de ꝯstituto in crimine nõ inducente irregularitatẽ sit nulla, & ideo dicit, ꝙ talis electio non est nulla, sed annullãda. Alleg. d. c. inter dilectos. ibi, ꝑꝑ indignitatẽ meruerit reprobari. & ꝯfirma, quia vsurarius est infamis, l. improbatũ. & ibi Bal. C. de infam. & tñ electio usurarij ibi non fuit nulla. Alleg. ẽt Compos. c. si celebrat. j. de ele. excõ. & c. ꝯsiderauimus. s. de elec. & hoc dictũ Cõpos. ponit Io. And. in c. auditis. sup gl. vlt. ver. sed quid si eligit̃ criminosus s. de ele. & sequit̃ Arch. & Dñic. in c. in scripturis. 8. q. 1. & in c. studeat. 50. dist. Io. An. in c. dudũ. el 2. super uer. electionis tp̃e. s. de elec. & in c. inter dilectos. sup uer. usurarium. Et ꝙ collatio facta infami non sit ipso iure nulla, tenet Cal. in tit. de præb. ꝯs. 20. qđ incip. Pendente. & in tit. de accu. ꝯs. 4. inci. Formata. allegando Inn. in locis p̃alle. & adde elegantem doctri. do. Abb. in c. graue. in pe. col. j. de præb. ¶ Et aduerte, quia licèt Compo. in loco præallegato sentiat crimen inducens irregularitatẽ causare nullitatẽ collationis, tñ Inn. aliter loquit̃, & meliùs in d. c. cum nr̃is. Et ista latissimè ampliari possent ex his, quæ posui in c. inquisitionis. in prin. j. de accu. ¶ Dubitant ẽt dom. Abb. & Imo. utrum

7 † rõne fidei uiolatæ possit clericus priuari beneficio? & vr̃, ꝙ non, qa cùm pœnæ sint restringendæ, regula odia. de regu. iur. lib. 6. dispositũ de uiolante iur̃m non debet extẽdi ad minus, iuxta l. 3. C. si minor se maior. dixerit. Et hanc partem tenet Gasp. Cal. & do. Car. ĩ c. 2. j. de sp̃õ. & Rot. in anti. decis. 152.* in ci. Itẽ no. ꝙ posito. & deci. 435. inci. Vtrũ uiolator fidei, & eisdẽ. Et ibi rñdet ad c. peruenit. j. de fideiu. quod loquitur copulatiuè in uiolante fidem, & iuramẽtum, secus, si solam fidem. Idem tenet domi. Ant. & Im. hic, qa licèt fidei præstatio æquiparetur iuramento,* c. ad aures. s. qđ met. cau. & d. c. peruenit. tñ differũt in impositione pœnæ, per no. in c. clericus. j. eo. & facit doctrina gl. 15. q. 8. in sum. quod pro nullo crimine clericus priuatur, nisi l. sit cautum. Idem per eãdem tenet Anan. in c. querela. j. ne præla. & Domi. latè in c. fi. in pe. col. de iureiur. lib. 6. & do. Car. in c. ad aures. & sentit Imo. in c. cum tp̃e. in 1. col s. de arbit. dicẽs, l. si quis maior. allegatam in gl. non procedere in uiolatore fidei contra Io. An. & do. Ant. ibi, & Spe. in tit. de arb. §. fi. uer. sed pone. Contrariam partẽ, ꝙ uiolator fidei priuari possit bñficio, sentit glo. j. & ibi Host. & do. Abb. in c. querelam. infra, ne præl. & gl. 1. & do. Abb. in c. cõstitutus est. de transa. & Arch. & Io. And. plenè in c. 1. de sepul. lib. 6 & do. Abbas hic, & in c. ad aures. s. quod met. cã. quia cui competit disputatio iuramenti, competit diffinitio iuramenti, sed cui competit diffinitio, competit diffinitum, & iurare est aliquid Deo teste affirmare, & iurãs ꝑ fidẽ, ita affert̃ Deo teste, sicut si per Euãgelia, quibus non debetur maior reuerentia, quã ipsi Deo, seu fidei suæ, nec oportet, quod iur̃m sit super re tecta, per c. & si Christus. j. eo. nec est opus uerbo Iuro, ut ibi, & ĩ c. ego enim. s. eo. nec minus peccat uiolator fidei, imo aliquã do plus, puta, si est iuratum per creaturam, nec põderatur

* 125. *Adde quòd vterque locus Rotæ male allegatur. nam primus non est sub hoc numero. & secundus non reperitur. dic ergo. Et Rota in antiquis. decis. 137. incipien. Nota quòd posito. & est decis. 1. sub tit. de iureiuran. et in antiquior. Bisign. decisio. 1. sub titul. de pact. et incipit. Vtrum violator fidei.*

* Iuramento. *Adde Alex. in l. 3. § dato. in fi. de iureiu. & Lanfr. in tract. de arbit. par. 5. q. pe. in fin.*

tur maioritas delicti, qa quomodocũque peteret, succedũt iura loquẽtia de periurio simpliciter non exp̃ssõ magis vno, q̃ alio, & dicit Arch. in d. c. 1. de sepul. li. 6. ista æqparari, Iuro ꝑ fidẽ meã, vel ꝑ euangelia. Et ꝙ violator fidei sit periurus, tenet Arch. 22. q. 1. in sũma, & Inn. in c. & si Christus. circa med. j. eo. & do. Ant. clarè in c. tuis. s. de testi. Et istã partẽ sequar, qa rõnibus suis malè posset rñderi, licèt prima sit benignior. ¶ In gl. in verb.

8 irretiti. Dicit hic mirabiliter Bal. ꝙ † infamis nõ põt hẽre dignitatẽ,* tñ põt esse antian⁹ siue decurio ciuitatis suæ. Alleg. Bar. in l. 1. C. de mune. & hono. nõ ꝯtinuan. li. 11. s3 errauit Bal. qa Bar. nõ loquit̃ de infame, sed infante, ꝓut loquit̃ tex. ibi, tñ ignosci debet vilibus oculis Bal. subdit ẽt Bal. hic, quod tm̃ est cessare à solutione ꝑ annũ, qñ est iuratũ, quãtũ est cessare biennio, qñ nõ est iuratũ, quod est aureũ ad mãm l. 2. C. de iure emphy. ¶ Itẽ dicit Bal. hic, ꝙ ꝯductor, q nõ obseruat pactũ, põt repelli à moderno vsu illius anni, sed nõ à ꝑpetuo vsu aliorũ annorũ, ꝓ qbus vult soluere pensionẽ. Fallit, si est periurus, nã tunc põt in totũ remoueri, vbi paupertas eũ excuset, ꝑ istũ tex. que dicit se nescire alibi. ¶ In gl. in verbo, remouẽtes. ibi, in modũ quasi denunciatio

* Dignitatẽ. *Adde qua habentur ꝑ Phil. etiam ad hoc in c. sciscitatus. de rescr. in vers. illiteratus. & in c. præterea. de testi. col. 2. in medio.*

9 nis fuit hæc querela. no. gl. ꝙ † querela ꝓpriè nõ cõcernit actionẽ ciuilẽ, & ĩ hoc est singularis, & facit ad multa, maximè ad statuta, fm̃ do. Car. & do. Ab. hic, & adduco istã gl. ad intellectũ eius, quod pulchrè dixit Imo. in c. primo, supra de postul. vbi dicit, ꝙ in casu c. p̃latis. de homi. libro sexto. nõ poterat vllo modo seq pœna crimininalis, qa agebat̃ ciuiliter, nã istud dictũ ꝓbat̃ ex illo tex. in verbo. querelã. quẽ tex. ipse no. iuncta ista gl.

10 Sed † ꝙ imò querela importet illã actionẽ criminalẽ, est gl. ꝑegrina in c. Maximianus. in gl. prima, 81. dist. nisi dicas, quòd ista ꝓcedit ꝓpriè sumẽdo. Et adde, ꝙ etsi verbũ, querela, large importat ẽt appellationẽ, vel petitionẽ restitutio. in integrũ, vt ꝑ gl. in lege tertia. C. quomodo, & qñ iudex, tñ ꝓpriè illa dr̃ querela, q̃ refert̃ ad eũ, q requirit̃ circa appellationẽ. Ita est gl. in c. querelã, in gl. 1. supra de ꝓcur. quã do. Car. facit ibi singula. & vnicã, & eã no do. Abb. hic, & ibi, dicẽs hoc notãdũ ꝑꝑ statuta loquẽtia de querelãtibus in certis causis, vt non extẽdant̃ ad legitimè appellãtes, cũ statuta sint stricti iuris. Et ꝙ ista differãt, ꝓbat̃ ex doctrina do. Ant. ĩ c. significasti, el 1. j. de homi. vbi ꝯcordãdo gl. in c. statutũ. §. assessorẽ. in ver. delinquat̃. de rescri. li. 6. circa alia ꝯtraria in cle. 1. in ver. oneramus. de iure pat. dicit, ꝙ prima loquit̃ ꝑ viã appellationis. secunda ꝑ viam querelæ. facit tex. in c. 1. s. de off. leg. vbi querimonia, & appellatio ponunt̃, vt diuersa, & sic vno ꝓhibito aliud nõ ꝓhibet̃, nisi lex expressè vtrunque ꝓhibeat, vt de archiepiscopo dr̃ in c. Rom. de appel. lib. 6. & in c. venerabilibus. §. 1. de senten. excõ. eo. lib. Et ꝑ dicta differẽtia inter appellationẽ & querelã facit c. ꝯcertationi. de appella. lib. 6. & tex. optimus, in l. fi. §. illud. C. de temp. appel. ibi, nostrã maiestatẽ adire, & querelã deducere. Vbi est casus, quẽ Bal. not. ꝙ à tarditate iudicis non põt appellari, sed põt querelari, qa tardare uõ est grauare ꝓpriè, ar. l. qm̃

11 in prioribus. C. de inoff. test. ¶ In † gl. in ver. necessitate. No. iura allegata in gl. ad excusandũ ꝑꝑ necessitatẽ, & hinc etiã nos videmus, ꝙ si statutum ꝓhibet sub pœna ne quis in cõsilio ꝓponat de imponẽda collecta,* nõ habet locum, quando imminet magna necessitas, fm̃ Bar. in l. diuus. ff. de pet. hær. vbi dicit, ꝙ ꝑꝑ necessitatẽ statutum efficit̃ non statutũ. Et hinc est, ꝙ propter necessitatẽ licitũ est venire cõtra iura ciuilia quæ dicũt appellãdũ gradatim, puta, qñ vnus iudex deficit, secũdum Bart. ĩ l. 1. §. si qs. ff. de app. facit c. is, cui. & c. si à subdelegato. de off. deleg. li. 6. vbi occurrẽte excõicatione delegati nõ

* Collecta. *Adde Bal. & Ang. in l. Diuus. alleg. in text. et Socin. cõsi. 123. incip. circa. præsentẽ consultationẽ. vol. 4. Bart. in tract. de gabel. 4. 25. 2. par.*

appellat̃ à subdelegato nõ in totũ ad ipsum subdelegãtẽ, sed ad primũ. Et hinc est, ꝙ si iudex statutus ad appellationes audiẽdas est absens, licitè appellat̃ ad decuriones, fm̃ Bar. in l. vbi absunt. ff. de tuto. & cura. da. ab his. Et hinc est, ꝙ si iudex causarũ ciuiliũ est absens põt iudex maleficiorũ cognoscere de causis ciuilibus, & si ista tutũ annullat instrumẽta nõ scripta ꝑ notariũ matriculatũ, & si nullus matriculatus reperiat̃, poterit alius nõ matriculatus rogari. Ista tria ponit Ang. in repetit, l. si vacãtia. 2. q̃stio. C. de bo. vac. li. 10. Et in casu necessitatis p̃nt milites incastellari in ecclesia, fm̃ Inno. in c. cũ ecclesia, infra de immuni. eccle. refert Bal. in l. null⁹, C. de summa trin. Et ꝑegrini p̃nt in ecclesia hospitari, c. nulli. 42. dist. Et licitũ est laico baptizare, c. sanctũ. de ꝯsecra. dist. 4. gl. fi. in cle. 1. de baptisma. Et põt celebrari sup * re nõ cõsecrata, c. sicut. de ꝯsec. dist. 1. Et põt sacerdos chrismare, q̃st. 4. & licet cõfiteri laico, c. quẽ pęnitet. de pœnit. dist. 1. & excusat̃ nõ ieiunãs, c. 2. j. de obser. ieiu. & cõducentes lac⁹ piscũ tenent̃ dare plus solito in casu necessitatis, fm̃ Bal. in l. & ad p̃sens. in fi. C. de murile. lib. 12. & nauis vi ventorũ adducta ad certũ portũ nõ soluit gabellã de mercib⁹ alias debitã, Bart. in l. 1. C. de naufrag. statuta facta ꝑ adunantiã generalẽ possunt infringi propter necessitatẽ nõ obstãte statuto secundũ Bar. in l. cùm nauarcorũ. C. de nauicu. lib. 11. & põt episcopus alienare nõ obstãte iuramẽto de ꝯsulẽdo Papã, fm̃ do. Ant. in c. fi. de eccles. ædi. et clarius põt se absentare nõ obstãte iuramẽto de ꝯsulẽdo episcopũ, fm̃ do. Ant. c. ĩter quatuor. j. de cleri. nõ resi. & stipendiarij impunè dep̃dant̃ ꝓ victu in bello licito, fm̃ Ang. in l. c. 2. §. cũ in eadẽ. ff. ad leg. Rhodi. de Iac. & licitũ est domino imponere charitatiuũ subsidiũ, fm̃ Bal. in l. 2. ꝑ illũ tex. C. de oper. liber. & licitũ est venire ꝯtra ꝓpriũ iuramentũ licitũ, si superior habens absoluere, nõ est in loco, fm̃ Inn. in c. venerabilẽ. de elect. Et

* Super. *Adde quod debet dici, sub. aliàs destrueretur tex. & glos. ĩ d. c. sicut. ubi post tex glo. ibi in ver. necessit. dicit qa si necessitas urgeat, sub diuo, aut sub tentorijs licet. & subdit ibi appostil. secundũ Hug. dũ modo sit ibi altare uiaticum consecratũ, alias nulla necessitate licet. & sic uult intelligi Auth. hic.*

12 † in casu necessitatis ẽt licitũ est Imperatori ꝯgregare ꝯsiliũ data negligẽtia ecclesiæ, fm̃ do. Car. in repe. c. licèt de vitãda. s. de elect. & Pe. de Monte in sua monarchia. Et licitũ est ꝯcilio intromittere se de spectãtib⁹ ad Papã, si in expectãda successione noui Põtificis imminet magna necessitas, fm̃ Pe. ĩ d. monarchia. Et licitũ ẽ p̃lato alienare bona ẽt ꝓhibita alienari à testatore, fm̃ Io. And. ĩ c. verùm. j. de ꝯdi. appo. Et licitũ est vti instr̃o de quo alius accusatus falsi victus est. l. 2. C. de fin. instr. Et licitum est in casu necessitatis tangere eucharestiã à ꝯstituto in peccato, fm̃ Inn. c. quod in te. j. de pœnit. & remis. Alij effectus necessitatis referri p̃nt, sed isti sunt vtiliores, quos nõ retulissẽ, nisi esset hæc vltima lectio. ¶ Et ita ad metã huius anni, Deo duce, applicabimus, ĩ quo si breuior fuerim, attribuat̃ aduersæ valetudini, s3 adepta, vt spero, cipitis ꝯualescẽtia, ad pristinũ feruorẽ, & quotidianũ reuertemur anno sequenti, & ꝯtinuabo oĩnino in hoc tit. in seq. decre. Offerunt̃. n. semꝑ nobis ĩ hoc tit. plurima quotidiana, & mirũ ĩ modũ grata oĩnib⁹, quos ad ꝯtinuationẽ suauiũ laborũ humiliter ĩuito.

SVMMARIVM.

1 *Clerici seculares & religiosi, ponuntur ut diuersa.*
2 *Religiosus continetur etiam appellatione religiosi præfecti ecclesiæ seculari.*
3 *Habere pro se legem, & rationem legis, paria sunt.*
4 *Pœna apposita facienti aliquem actum, an committatur, si actus ille sit nullus. num. 5. 6. 7.*
8 *Periurus circa certum beneficium priuatur non solùm illo beneficio, sed etiam alijs, quæ habet.*
9 *Iuramentum temerarium an sit tantæ efficaciæ, vt quis possit priuari beneficio.*

CAP-

Universidad de Deusto Biblioteca

CAPITVLVM XI.

TVa nos. ¶Si præsentatus iurat p̃sentati de ãtiquo cẽsu augmẽtãdo, & postea ꝯtrariũ iurat instituenti, valet ſm iuramentum, & nõ primũ, tñ ab
1 ecclesia remouebit̃. H. D. ¶In† tex. ibi, clerici religiosi & c. No. vltra alios, ꝙ clerici seculares & religiosi ponunt̃ vt diuersa, & sic appellatione vnius nõ venit alterũ, iuxta l. si idẽ. C. de ꝯdi. & ista multis iurib⁹ ponunt̃ vt diuersa, vt ĩ c. in qbusdã. in fi. ĵ. de pœnis. & c. licèt. in princ. s̃. de off. ordi. & ĩ c. ad Apostolicã. de re. iu. in 6. & ĩ cle. 2. ad fi. de vita & hone. cle. & ĩ c. ad abolẽdã. in prin. ĵ. de hære. & ĩ cle. cupiẽtes. §. sanè. de pœ. & ĩ c. ĩter quatuor. ĵ. de relig. do. & ĩ c. ad audiẽtiã. el 2. ĵ. de eccle. ædi. & ĩ c. tua nos. ĵ. de testa. & ĩ c. 1. de sepul. li. 6. & ĩ c. accusat⁹. §. fi. & ĩ c. vt officiũ. §. ad ꝯscribẽdas. đ hær. li. 6. Et no. gl. fi. ĩ c. ad hoc. s̃. de off. iud. & gl. 2. ĩ c. religiosus. de testi. li. 6. & gl. ĩ ver. religiosi. in cle. 1. de deci. & in cle. 1. in ver. rl̃ir. de sup. neg. p̃la. & in cle. 1. in ver. religiosus. de reb. eccle. nõ alie. Et hinc est, ꝙ dispositio c. licèt. ĵ. đ regu. nõ ꝓcedit ĩ clericis secularib⁹, vt no. gl. 2. ĩ c. ad monet. s̃. de renũc. qa sine petitione licẽtiæ p̃nt ꝓfiteri, vt ibi latiùs ꝑ Imo. ĩ 1. & pẽ. col. ¶In ꝯtrariũ, ꝙ appellatione religiosorũ veniãt clerici seculares, est gl. in c. p̃sens in religiosos. 20. q. 3. & tex. cũ gl. in ver. religiosis. in c. nullus itaque ꝑ ambitũ. 1. q. 1. & gl. ĩ c. ex multa. in ver. religiosi. ĵ. de voto. & gl. ĩ cle. 1. in ver. p̃sidẽtis. de rescript. & gl. 2. & 3. in c. obeũtib⁹. 63. dist. & ĩ c. ĩ nomine Domini. in ver. religiosissimi. 23. dist. & ibi Dominic. & ꝓbat tex. & ibi Domi. ĩ c. fi. 48. dist. & ĩ c. sacerdotes. 17. distin. & in c. antiqs. 54. dist. & in c gñalis. & in c. si q̃libet. eadẽ dist. & vbique Dominic. Sed ꝯcordia p̃dictorũ sumit̃ ex notatis ꝑ Io. And. & do. Ant. & do. Abb. in rub. ff. de regu. & aliqd ꝑ do. Abb. in c. dilecti in 1. col. s̃. de maio. & obe. & ĩ c. cãm. el 1. s̃. de iudi. & in cle. 1. de sup. ne. p̃la. & Dominic. in dicto c. in nomine Domini. & Imo. hic p̃ cæteris. & ĩ c. ecclesia. s̃. de ꝯsti. & Io. And. & Domin. in d. c officiũ. §. verũ. de hære. li. 6. & do. Abb. ĩ rub. infra, de vita & ho. cle. In qbus locis dr̃ aliquos dici religiosos largè, & sic ẽt dñr laici deuoti, vt in c. fi. infra, de reb. eccles. nõ alie. et in d. ecclesia aliq magis strictè, & isti sunt clerici seculares, aliq ꝓpriè, & isti sunt solũ ꝓfitẽtes tria substãtialia ꝓfessionis. Vñ ĩ mã odiosa & pœnali, in qua verba sumunt̃ ꝓpriè, c. statutũ. de elect. verbũ Religiosi intelligit̃ de talibus, vt latiùs ĩ dictis locis. Quibus adde vnũ, qđ no. dicit Io. And. ĩ addi. Spe. in ti. de rescript. p̃set. § rõne aũt causæ. in 1. col. ver. dicit, ꝙ stylus curiæ habet, ꝙ enumeratis clericis, seu specificatis, ꝑ clausulã cõprehendit̃ religiosus, qa licèt sit qualitatis diuersæ, tñ nõ multũ differt; quia cõprehẽdit̃ sub eodẽ genere, per c. duo. 12. quæstio. 1. Et hoc signanter refert Imo. post do. Ant. ĩ c. sedes. supra de rescript. & faciũt
2 no. ꝑ Pe. de Anch. in cle. j. in vlt. col. de elect. ¶An† aũt appellatione religiosorũ veniat religiosus p̃fect⁹ ecclesiæ seculari? Gl. sentit, ꝙ sic, in cle. 1. in ver. regulares. in fi. de deci. & ipsum sequit̃ do. Ant. ꝯsilio 38. incip. vt supra, solenniter. & idẽ gl. 1. in cle. religiosus. de ꝓcur. quã sequit̃ ibi do. Car. ĩ 1. oppos. c. quorundã. in prin. ĩ verb. mẽdicãtium. de elect. li. 6. ¶Contrariũ dixit gl. in cle. religiosus. de procura. quam sequit̃ ibi do. Cardinal. in 1. oppos. & idẽ gl. 2. in prin. c. religiosus. de testa. in 6. Sed concor. vt eleganter per Dominic. in d. c. quorundam. §. fi. vbi dicit attendendã esse subiectã materiã, an causa statuti, vel legis ita militet in trãslato, sicut in alio, an nõ? & ita est locus alleg. Si tamen lex vtit̃ termino vniuersali, puta, quicunque religiosi, &c. tunc indistinctè tales cõprehendunt̃, vt no. glo. 1. in fi. in d. cle. 2. de deci.
3 ¶In† tex. ibi ratione & Lateranensis ꝯcilij authoritate. Nota, ꝙ paria sunt habere ꝓ se rationem, vel authoritatẽ, & ideo dicit gl. in c. ꝯsuetudo. in ver. ratione. 1. dist. ꝙ deficiẽte lege põt allegari ratio, & sequit̃ Domini. ibi, & do. Abb. in c. fi. s̃. quod met. cau. & in c. pastoralis. s̃. de fide ĩstru. facit tex. in c. ratio nulla. infra, de p̃b. & ibi colligit do. Ab. ꝙ licitũ est arguere ꝑ rationẽ naturalẽ & ẽt absque allegatione iuriũ. Ad idẽ alleg. c. secundò requirit̃. ĵ. de appel. & l. scire. §. sufficit. in ver. ex ipsa naturali iustitia. ff. de excus. tut. & gl. ĩ d. c. ꝯsuetudo. facit tex. in cle. cũ rationi. de ele. & ibi idẽ colligit do. Card. post Pau. allegãdo gl. ĩ d. c. ꝯsuetudo. facit tex. in c. ex eo. ibi, tã iuris, q̃ rationis. de ele. in 6. & ibi gl. colligit idẽ, & alleg. ibi Io. And. tex. in c. vides. in ver. disputatione agendũ, rõne innuendũ. 23. q. 5. facit l. munerũ. §. mixta. ibi, disputãdo optima rõne diffiniuit. ff. đ muner. & ho. Et hĩc est, ꝙ in ꝯsiderãda legis intẽtione semp attẽdit̃ eius rõ, qa, ſm Dyn. in re. certũ. de re. iu. li. 6. rõ legis est anima legis. Et istud vulgatũ dictũ sequitur Bal. in l. si qs seruo. C. de furt. & ĩ l. j. C. de interd. & in l. j. C. q̃ sit lon. ꝯsue. Propter qđ dictũ dicit do. Abb. ĩ c. j. s̃. de iura. calũ. ꝙ qñ ratio exprimit̃ in lege, illa restringit & ampliat dispositionẽ legis ẽt in odiosis. Alleg. l. cũ pater. § dulcissimis. de leg. 2. & idẽ Imol. ĩ c. 2. s̃. de ꝯsti. ꝑ l. & mulier. ff. sol. ma. Et ꝓ tãto singulariter scribit Dominic. in c. vt litigãtes. de of. ord. in 6. ꝙ sicut ad inducẽdũ ꝯsuetudinẽ ꝯtra ius requirit̃ spatiũ 20. annorũ. vt tradit̃ in c. fi. s̃. de ꝯsue. eodẽ modo ad inducẽdã ꝯsuetudinẽ, q̃ esset contra generalẽ rõnẽ legis. Et ad hoc no. gl. ibi ĩ ver. statuim⁹. Et ideo dixit do. Ant. post Inn. in c. cũ speciali. ĵ. de appel. ꝙ sicut sentẽtia lata ꝯtra legẽ expressam, est nulla, c. 1. ĵ. de re iudic. cũ simili. ita ẽt lata ꝯtra rationẽ legis. Hinc est, quod dixit Bal. in authen. quas actiones. ver. sed ego dico. C. de sac. sanc. eccles. ꝙ licèt ad ĩducẽdã legũ correctionẽ reqrat̃ lex expressa, l. p̃cipimus. C. de appe. nec sufficiat subauditio, vt ꝑ gl. in c. cupiẽtes. §. ꝙ si ꝑ 20. ĩ ver. petere de elec. li. 6. tñ si ratio posita ĩ l. noua, est apta corrigere legẽ antiquã, illã corriget, ẽtsi tenor legis nouæ hoc nõ dicat. Similiter videmus, ꝙ qñ corrigit̃ ratio legis, dr̃ esse correcta ipsa lex, * vt ꝑ Bart. post gl. ĩ l. j. ff. de legi. tuto. & latè Imo. in c. post trãslationẽ. s̃. de renũ. vbi respondet ad rationẽ Io. And. ibi aliter tenẽtis, s. ꝙ licèt cessaret ratio, remanet tñ authoritas, qa dicit ipse ꝙ authoritas regulat̃ ſm mentẽ disponentis, & mens & ratio legis vr̃ esse idẽ, l. cum mulier. ff. sol. mat. vt ibi latè ꝑ eũ, & Sali. in l. fi. C. de legi. hære. Ex qbus patet, qd operet̃ ratio in lege, ꝑꝑ quod est acta illa ꝓfunda materia, qñ liceat extẽdere legẽ ab identitate rationis, de qua est plenũ vtrũque ius, vt patet ex notatis, & ꝑ Imo. in l. si verò. §. de viro. ff. sol. mat. & do. Matthe. Mattesilanus in tractatu de extẽsione, & Imo. in cle. 1. đ elc. & Do. ĩ c. 1. de tẽp: ord. li. 6. cũ multis alijs. ¶Et ad ista adduci põt, quod no. Bal. in l. 1. §. 1. in prin. C. de cad. tol. vbi dicit, ꝙ rõ nãlis est optimus legis clypeus. Et dicit Bal. ĩ l. cõmissoriæ. C. de pac. ĩter emp. & vẽdit. ꝙ lr̃a occidit, spiritus aũt eius & rõ viuificat, & dicit tex. ĩ §. 1. 20. dist. ꝙ eò, quò qsque magis rõne vtit̃, eò maioris authoritatis eius verba esse vir̃, & dicit Bal. in l. solã. C. de testi. circ fi. ꝙ homo, q nõ vult se fundare ĩ rõne dicti, dr̃ temerari⁹ & carere arbitrio boni viri, & dicit Bal. in l. actor. C. đ ꝓb. ꝙ suspecta rõ ñ reddit dictũ suspectũ. Imò ẽ dignũ admiratione, ſm eũ, ꝙ credat̃ dicto alicuius, & nõ causæ siue rõni dicti, & idẽ dicit in l. ius eius. eo. ti. & dicit Bal. in l. quoties. C. de suis & legi. ꝙ virtus legis ꝯsistit in nãli rõne, qa lex speculat̃ in nã, vt ĩ §. adoptio. Inst. de adopt. Et dicit Bal. in l. ꝯuenticulã. C. de epis. & cle. & ĩ l. data opera. C. q accu. ꝙ rõ est illa, q̃ ampliat & restringit dictũ testis, & dicit tex. ĩ c. illa. 11. q. 3. ꝙ illa cautela est laudabilis, in qua tota rõ agit, & fauor nihil sibi vsurpat. Et dicit Tulius ĩ 3. Tusculanarũ q̃stionũ, ꝙ munus animi est rõne bene vti, & ibidẽ ĩ 8. bene, inqt, adhibita, iõ, ꝙ optimũ sic, neglecta verò multis multiplicabit̃ errorib⁹, nihil sine rõne fieri. & Tulli⁹ ĩ lib. de Legib⁹, qd est nõ dicã, ĩ homine, s₃ neq; ĩ cęlo atq; in terra rõne diuinius? & Sene. ĩ 4. li. de B̃ñficijs, Nihil sine ratione faciẽdũ est, & idẽ in epistola ad Lucillũ, Vis omnia tibi subijcere, subijcẽ te rõni, & Aris. 2. Magnorũ Moraliũ, quę fiũt absque rõne iudicãte, directiones à fortuna sũt, & dicit Arch. in c. ex eo. de elect. in 6. ꝙ rõ est qdã mot⁹ alicui visũ mẽtis acuẽs, veraq; à falsis distinguẽs, & dicit Sene. ep̃ſa 66. rõ est nãæ imitatio, & ꝑ hoc non miror de eo, quod scripsit do. Car. in ꝯsi. 88. vbi dicit, ꝙ licèt sit magna authoritas Io. And. tñ ꝓposuit nemini cedere, nisi vrgẽte rõne, p̃terquã in his, in qbus ratio dari nõ põt. Et in quo differt ratio à cã, vide do. Car. post Pau. ĩ cle. dudũ, ver. ab olim. in 3. opp. de sepul. ¶In tex.
4 ibi, ꝓ periuro. No. ſm Bal. hic, ꝙ† ex inualido iuramẽ ꝯtrahit̃ reatus periurij, licèt nõ ꝯtrahat̃ obligatio iuramẽti, & sic vr̃ hic tex. ꝙ pœna apposita gerenti certũ actũ, habeat locũ actio, qñ ille actus ex alio capite nõ tenet, & adduci põt tex. in l. qd ergo. §, cũ aũt factũ. ff. de infami. vbi punit̃ ꝯtrahẽs matrimoniũ, etiãsi matrimoniũ nõ teneat. Ad idẽ, quod no. Bar. ĩ l. si qs legatũ. ff. de fal. & Cy. & Sal. ĩ l. 1. * C. de sep. vio. & Alb. in 2. par. statu. q. 49. vbi dicũt,
5 ꝙ† notarius faciẽs instr̃tum falsũ, punit̃, ẽtsi aliàs instr̃tum esset nullũ rõne subiectę mãæ, vel efficietis solennitatis. Ad idẽ, quod no. do. Ant. & do. Abb. in c. olim. s̃. de rescri. vbi dicũt ꝑ illũ tex. ꝙ si qs falsat lr̃as, q̃ aliàs sũt nullæ, vel iniustæ, tñ incurret pœnã falsi, licèt ex hoc mitiùs puniat̃, ſm eos, qđ no. Ad idẽ, quod no. do. Car. in cle. 1. ĩ 8. oppo. de ꝯsang. & affi. vbi dicit, ꝙ ꝯstitutus in sacris, si ꝯtrahit matrimoniũ, punit̃, licèt matrimoniũ nõ teneat. Ad idẽ, quod no. Io. And. in regula, nõ est sine culpa. de re. iu. li. 6. & do. Ant. ĩ c. cũ causam. el 1. in vlti. col. s̃. de testi. & Bar. ĩ d. l. si qs legatũ. vbi dicũt ꝙ licèt testis deponat falsum in iudicio nullo, & sic dictũ eius ex alio capite nõ valeat, tñ punit̃ de falso. Et ꝓ his facit tex. in c. dispẽdia. de rescri. li. 6. & in cle. 1.
6 eo. ti. vbi punit̃ impetrãs rescriptũ nullũ. ¶Sed† ꝯtrariũ vr̃, ꝙ imò pœna apposita gerẽti certũ actũ nõ habeat locũ, qñ ille actus sit aliàs nullus, ꝑ regulã nõ p̃stat de re. iu. in 6. & qa verba debẽt intelligi cũ effectu, c. relatũ. cũ si. ĵ. de cle. nõ resi. Ad idẽ, quod no. Bal. in l. 1. §. hæc verba. ꝑ illũ tex. ff. qđ qsque iuris. vbi dicit, ꝙ statutũ puniẽs opponentẽ aliquã exceptionẽ cõprehedit opponẽtẽ illã ineptè, & ibi dicit singulariter Ang. ꝙ ꝑꝑ sñiam nullã iudex nõ facit litẽ suã, & est gl. no. & ibi Bar. in l. fi. in gl. 1. ff. de varijs extraord. cog. nisi eã executus fuisset, vt ꝑ Bal. in l. obseruare. §. ꝓficisci. in 21. q. ff. de offi. ꝓcon. Facit ẽt, quod dicit Bal. multũ elegãter ĩ l. 3. C. de episc. aud. vbi dicit, ꝙ si emphyteuta vẽdit rẽ ecclesiæ irreqsito dño, ñ ĩcurrit pœnã, l. 2. C. de iu. emph. si ꝯtract⁹ nõ fuit aliàs solẽniter factus, putà, qa minor alienasset sine ꝯsensu ꝓpinquorũ reqsito ꝑ forma à statuto. Ad idẽ, qđ no. Bar. in l. fi. C. communia de leg. vbi dicit, ꝙ si punit̃ ꝯtrahẽs nõ soluta gabella ex forma statuti, nõ incurrit pœnã, quã facit ꝯtractũ nullũ, & latè ponit Ro. ꝯsi. 434. incip. cũ dilucidè. * Ad idẽ, quod no. Bar. in l. nõ putauit. §. nõ q̃uis. ff. de ꝯtra tab. vbi dicit, ꝙ statutũ puniẽs cedẽtẽ actionẽ suã nobili, nõ habet locũ in cessione, q̃ nõ fieret ritè. Ad idẽ tex. in l. ea qdẽ. C. si mãcipiũ ita alien. fuit, ne manumi. per quẽ dicit Bal. ibi, ꝙ ꝑ frustratoriũ factũ pœna efficaciter nõ cõmittit̃, qa ex nihilo fit. Et alleg. Philosophũ. Ad idẽ, qđ no. gl. valde singulariter ĩ c. significãtib. in gl. fi. s̃. de off. dele. q̃ dicit, ꝙ vbi ꝯtractus princi. nõ, tenet nõ tenet ẽt pœna. Vñ infert ibi do. Abb. ꝙ cõpromissũ factũ ꝑ partes in mã nõ cõpromissibili, nõ ligat partes, ẽtsi apponatur pœna. Et dicũt ibi Bal. & do. Card. illã gl. esse vnicã, ꝙ si partes sub pœna dãt iurisdict. priuato, nõ tenet pœna, ex quo nec principale, & est alia gl. ĩ l. sed si patron⁹. §. fi. in gl. quæ incipit, Ac si ratione. ff. si qd in fraud. patro. Ex qbus vr̃, ꝙ ista dicta pulchra, & quotidiana sint adinuicẽ repugnãtia. Et vide s̃. eo. c. ex rescri. vbi & ista
7 essent ponẽda. ¶Sed† ex dictis do. Car. ĩ cle. 1. ĩ 7. opp. de ꝯsan. & aff. & Bal. in d. l. ea qdẽ. & Bar. ĩ d. §. cũ aũt. factũ põt dici, ꝙ aliqñ lex ꝯsiderat solũ factũ & animũ faciẽtis, nõ aũt effectũ, & tunc etiã de actu nullo imponit̃ pęna. Ita tex. in l. eũ, q duas. C. de adul. & in d. §. cũ aũt factũ. & in c. nuper. de biga. & tex. hic. Vñ punit̃ ꝯtrahens bis matrimoniũ nõ solutè, quãuis actus nõ teneat, sed sufficit, ꝙ habeat formã debitã, qa l. habet nudũ factũ ꝓ delicto. Et hoc modo ꝓcedũt primò allegata. Aliqñ lex nõ ꝯsiderat factũ, nec effectũ animi, sed principaliter effectũ, q seq põt, puta, quia loquit̃ ꝑ verba nõ denotãtia nudũ factũ, sed effectũ, & tũc data nullitate actus pœna nõ cõmittit̃, facit l. 1. in fi. ff. de abigeis. vbi lex reputat illud nõ esse delictũ, dato iusto errore, & c. Idẽ vbi l. loquit̃ sub ꝯditione, q̃ est iuris, nõ facti, qa tũc, si ꝯditio nõ existat de iure, nõ cõmittit̃ pœna, & ꝙ de iure esset cogitatũ, apparet ex verbis, q̃ habẽt iuris significatũ, vt est casus elegãs in d. l. ea qdẽ. Et ista nõ tradas obliuio-
8 ni. ¶In† tex. ibi ꝑpetuò excludant̃. No. ꝙ rõne periurij, ẽt cõmissi respectu certi b̃ñficij priuat̃ qs non solũ ipso b̃ñficio, sed ẽt omnib. alijs, & est ĩhabilis ꝑpetuo ad b̃ñficiũ suscipiẽdũ. De quo facit festũ hic. do. Ab. ad hoc, ex quo istud verbũ Perpetuo, operat̃, ꝙ si episcopus taliter priuato vellet beneficiũ de nouo ꝯferre, nõ posset, vt est gl. reputata sing. in c. cupiẽtes. § cęterũ. in ver. ꝑpetua. de elec. in 6. & illã sequit̃ ibi do. Car. in cle. 2. ver. si vero. in 1. q. de vi. & hon. cleri. Et Idẽ dicimus, vbi esset in lege verbũ Irrecuperabiliter, ſm Io. And. ĩ c. sup eo. ĵ. de rap. & sequit̃ ibi Io. de Ana. Et idẽ, si diceret̃, Nullo mõ. vt de æta. & quali. c. 1. Et idẽ, si diceret̃, Oĩno priuet̃, ſm do. Abb. in c. qualiter. el 2. in prin. ĵ. de accus. & sequitur ibi Ana. Vbi aũt nõ sunt similia verba, & dubitat̃, an episcopus posset dispẽsare, recurrit̃ ad plenè no. ĩ c. at si clerici. §. de adult. s̃. de iudi. Et adde, ꝙ hãc pœnã ĩhabilitatis põt infligere legatus, & episcopus, ſm gl. ĩ d. cle. 2. in ver. inhabilis, quã Imo. ibi ĩ eo qđ dicit de episcopo, facit singularẽ, & fuit dictũ Spe. in ti. de leg. §. sup est. ver. sed nũqd põt ibi allegatũ ĩ gl. Sed no. ꝙ taliter ĩ abdicatis b̃ñficiati, ſm do. Ab. post do. Ant. ĩ c. ꝑ inqsitionẽ, de elec. & do. Ab. in c. postulasti. s̃. de for. cõp. & Io. And. in d. ver. s₃ nũqd. tex. opt. ĩ c. si cõpromissarius. in fi. de elec. in 6. & in l. ex ea. ff. de postul. qđ si est gñalr verũ, multũ importat, sed fortè ꝓcedit solùm, quãdo ĩhabilitas fit ex delicto cõmisso in dãnũ certi loci, cuius respectu pœna imponit̃, iuxta c. presbyteri. ĵ. de pœ. & gl. fi. ĩ c. qa clerici. ĵ. de iurepa. & tex. ĩ c. si canonici. §. finaũt. de off. ord. li. 6. cũ si. & tũc ꝯsonũ est, qa in alijs locis non fit inhabilis, vt ꝓbat̃ rectè in cle. 1. §. ipsius filij. & ibi allegatis in gl. ĩ ver. ciuitatibus de pœn. & ĩ d. c. si cõpromissarius. Sed vbi aliqs ĩhabilitaret̃ ẽt habita rõne certi delicti nõ cõcernẽtis magis vnũ locũ, q̃ aliũ, non credo, ꝙ inhabilis hic eẽt habilis alibi, tũ, ꝑ d. c. postulasti. vbi rõne delicti hic ꝯmissi ꝑdit̃ b̃ñficiũ alibi, tũ ẽt per id, qđ expressè no. Inn. in c. quar. el 2. in fi. gl. maio. ĵ. de accu. vbi dicit, ꝙ q̃libet sñia lata ꝯtra clericũ de crimine, facit, ꝙ vbicũque sit licitè, denegant̃ sibi b̃ñficia, ꝑ c. pastoralis. in fi. ĵ. de app. Et hãc ꝯsiderationẽ credo sentire do. Abb. in d. c. postulasti. Et in ipsa poteris cogitare. Ex qua infert̃ ad q. de qua alias habui rñdere, nũquid ꝯstitutio synodalis ep̃i nr̃i priuãs habẽtẽ capellã ĩ ep̃atu, si acceptat curatũ, & si post mẽsem retinet vtrũq;, priuat̃ vtroq;, habeat locũ in capellano acceptãte curatũ extra diœcesim? & dico, ꝙ nõ, l₃ capellã perdat. Sed tñ in eo, qđ dixi ꝓxime de inhabilitate, teneri põt, ꝙ inhabilitatio facta ab hoĩe ẽt ꝓ delicto, nõ operet̃ extra territoriũ, ꝑ p̃dicta, & ꝑ d. cle. 1. a speciali, secus, si ab ho
9 mine declararet̃ de inhabilitate facta a iure. ¶In† gl. 2. in princ. Si iste intellectus gl. eẽt verus, sequeret̃, ꝙ ꝓ temerario iuro clericus posset deponi, qđ est falsum, vt ꝓbat̃ in c. significauit, & c. grauius. infra de cẽs. ubi reatus talis iuri, quale fuit hic, abolet̃ pœnitẽtia, & dicetur in cap. sicuti nostris. ¶Et ideo pro intellectu text. dantur duo intellect⁹. Prim⁹ est, ꝙ dato, ꝙ ꝓ temerario iuramẽ

* Legis. *Adde Socin. consil. 35. incip. circa prædictam consultationem. col. 2. circa med. in 1. par.*

* Ipsa lex. *Adde Alexan. in l. quod dicitur. de ver. ob. & Rom. sing. 771. incip. Reconuentio in causa.*

* In l. 1. *Adde ibidem ad hoc Bal. & Doct. & Paul. de Cas. consi. 149. Ang. in tract. malef. in ver. falsario col. 3.*

* Cum dilucide. *Adde quòd inter consilia Rom. non inueni cõsiliũ sic ĩcipiens. Sed in cõs. iuxta numerũ Auctoris est ista materia, & incipit in quo q̃ritur. nu. 1.*

Universidad de Deusto Biblioteca

to qs nō possit deponi, vt iurib. ɔtrarijs, tñ hoc nō fuit temerariū, nec oīno illicitū, nec inducēs salutis ęternæ interitū, vel dispēdiū in oēm casū. Nā posset tale iurm eē licitū, si cā subesset, vt pēsio augeat̄, & authoritate superioris, ut cap. ꝓhibemus. & ibi no. j. de censi. ¶ Itē soluere pensionē maiorē ꝑiudicat soli iurāti, lꝫ tñ ex hoc nō ꝑiudicet̄ ecclesię, quoad successores, c. veniēs. s̄. de trāsac. Vñ tale iurm non est ꝓpriè temerariū, imo tꝫ, & expedit, ꝙ sup eo fiat absolutio, vt possit ɔtraueniri, d. cap. significauit. Et hæc solutio vera est, ſm d. Car. ¶ Secūdus intellectus est, ꝙ ētsi primū iurm nō valuisset, tñ nō debuit iurare scđo, qñ declararet, & pāderet de primo, qđ si non facit, & ɔtrariū iurat, vr̄ velle ɔtrauenire primo, & violasse primū, ac si fuisset licitū, & sic primū censet̄ licitū in eius ꝑiudiciū ꝑꝑ affectionē cū opere subsecuto, dato ꝙ actus sit nullus, vt ī simili dr̄ ī c. debitū, supra de big. Nec ob. ꝙ iste ñ sit piur⁹, qa quo ad se, & quo ad uulgi opi. ñ pōt euadere piuriū, & hoc sentit Innoc. hic, qui dixit, ꝙ iste erat ꝑplexus inter duo iuramēta ɔtraria, vt si vnū seruabat, aliud seruar̄ nō poterat. Sētit ēt Io. An. dū exponit tex. ꝙ iste ñ poterat vitare periuriū ſm fatuā opinionē quorūdā, vel ꝑꝑ suā erroneā ɔsciam. ¶ Et ex his habes casum sing. ſm do. Ab. ī quo qs priuat̄ bñficijs ꝓpter iurm temerariū, & putat, ꝙ tale periurium nō sit sufficiens ad depositionē ab ordine *, iuxta not. in cap. cum nō ab homine. de iudi. ꝑ Imo. idē tenētē. Et pro ipsis adduci potest, quod pulchrè legimus alibi, clericū posse, vt irregularē puniri, solùm ad euitandā sinistrā opinio. vulgi reputantis eum irregularē, licèt nō sit, ne sic scandalū occurat, vt elegāter ꝓbatur in c. ex literis, el 1. & ibi glo. pe. j. de homic. & consequēter Hostien. Ioan. And. & alij intelligentes de graui scandalo. Et hinc est, ꝙ ꝓpter scandalū euitandū quis efficitur ineligibilis, licet aliquē defectū nō patiat̄, vt in capi. cùm olim, j de cle. coniug. & ꝓpter scandalū repellitur ab illa ꝓmotione, vt in cap. cum teneatur j de præben. & ꝓpter scandalū imminens remouetur episcopus inuitus, q̃uis innocens, dato sibi cābio, ſm Innoc. in cap. nisi cùm pridē. de renūc. & Archid. in §. ecce. 7. q. 1. cū ɔcordā. Et ꝓpter imminēs scādalū in populo Christiano Papa pōt deponi, ſm gl. vulgatā in c. si Papa 11. dist. & latè do. Ab. in disputa. episcopus, & quidā rector, & latè per Petrū de Monte in sua monarchia in 8. char. cū similibus. Et sic in ꝓmotionib⁹ ecclesiasticis habet̄ respectus ad sinistrā opinio. vulgi. Et de scandalo plura dicā in cap. nihil, infra de ꝑscrip. ¶ Sed ɔtra istū intellectū facit tex. in l. decurionū filij. C. de pœnis. vbi vanæ populi voces nō sufficiunt ad alicuius cōdemnationē. Ad idē capitulo si ergo. 8. qō. 1. & quod ī simili dr̄ in c. Osius. de elec. s̄ fortius facit, quod not. do. Anto. & do. Ab. ī capitulo. ꝑ inquisitionē. s̄. de elect. & d. Ant. d. Ab. & Imo. in capi. sup eo. eod. titulo, vbi dicunt, ꝙ infamia facti nunquā deijcit iam promotū, nisi dicamus, ꝙ ista limitant̄, nisi immineret graue scandalū, vel ꝙ in tex. nostro nōdū iste erat ꝓmotus sed ꝓmouēdus, quo casu opi. vulgi bene impedit, ꝑ cap. oīpotēs, cū concor. j de accu. notāt Doc. in d. cap. sup eo. Vel possumus tenere intellectū ꝑcedentē. ¶ Vltimò tāgunt̄ hic duo, primū, de quo in glos. qualiter peccet transgrediēs licitū iurm, vel temerè iurans, ſm, quale iurm ꝑstant clerici beneficiati, episcopo. Et de utroque dic, vt hic per do. Abb qui præ alijs bene loquit̄, & nō refero, qa nihil adderē.

* Ordine. *Adde quæ posui suprà in appostil. leg. 1. super c. querelam. eod. tit.*

SVMMARIVM.

1 Dignitas personæ regulariter auget delictū, & sic etiā pœnam.
2 Religiosus licet sit dignior laico, non tamen plus peccat in eodem genere delicti, quam alij.
3 Religiosus ī trib. casib. pl⁹ peccat ī eod. genere delicti, quā alij: quos uide. Et hæc intelligūtur de ꝑseuerātib. in monasterijs. & c. n. 4.
5 Priuat⁹ grauiùs punitur pœna corporali, quā existēs ī dignitate.
6 Qualitas personæ non consideratur in conscientia, sed peccata cōsiderantur ex contemptu.
7 Contemptus qualiter cognoscatur in peccante.
8 Delinquens palā plus peccat cæteris paribus, quā occultè peccās.
9 Clandestinitas est maxima coniectura contractus simulati.
10 Actus quando dicatur fieri clàm.
11 Pœna apposita receptanti bannitum in domo, alleuiatur receptāti consanguineum.

CAPITVLVM XII.

Cum quidam. ¶ Episcopi de ꝑiurio grauius, q̃ alij, sunt puniēdi. Hoc primò. Illicitū est iurm de nō ꝑstando subsidiū patri, vel matri, & alijs cōsāguineis. ¶ Et ad intellectū huius pri. & eorū, q̃ scribunt̄ hic ꝑ gl. & Doc. qa oēs sequunt̄ eandē viā, pōt fieri vna conclusio, subijciēdo certas declarationes, ꝑ quas includant̄ dicta sua, & aliorū alibi, & deīceps referā, vbi oportebit scripta celeberrimi, & antiqui Canonistæ cuiusdā Gallici Henrici Boich, q̃ ad manus meas nouiter ꝑuenerūt, lꝫ ab alijs nō referātur.

1 ¶ Conclusio. Dignitas † personæ delinquētis regulariter auget delictū, & * ꝑ consequēs pœnā. * Ita tex. hic, & in concor. primò alle. in glo. & in cle. 2. de vi. & ho. cle. & ibi do. Car. in verb. dignitatē. in 5. q. vbi dicit post Pau. & Zenze. ꝙ ibi exigitur maior honestas, vbi est maior status & prerogatiua, & ideo videt̄ maior contēptus, & ꝑ consequens maior pœna, quia debet correspōdere delicto, c. nō afferamus. 24. q. 1. & bene ꝓbat̄ in c. magna. post prī. de voto. vbi gesta ꝑlatorū sunt exēpla subditorū dicētiū, vbi ē Deus istorū? & ibi do. Anto. & alij. Vnde dicit̄ in c. ꝑcipuè. 11. q. 3. tot mortib. digni sunt, quot exēplo eorū ad īferos mittūt, & iō clericat⁹ aggrauat crimē falsi, l. presbyteri. C. de epis. & cle. canonizata ī c. ꝑsbyteri. 5. q. 6. vbi dr̄, maiori pœna digni sūt, q, ex nostris iussionib. honorantur. Ad idē l. Pedius ff. de ince. rui. & nau. ibi, ex personarū cōditione, & rerum qualitate, & habet̄ ꝑ glo. in ver. exercēt. in c. excōicamus. §. credētes. j. de hæret. & in, locis j. discurrēdis. ¶ Prima declaratio cōclusio-

2 nis, ꝙ † licèt religiosus sit dignior laico, tñ nō plus peccat ī eodē genere delicti q̃ alij. ſm Io. An. latè ī c. accusatus. de hær. lib. 6. quia ex multis bonis, q̃ facit, absorbet̄ peccatū ipsius, si sit leue, & faciliùs resurget ab illo ꝑꝑ intentionē, quā habet ductā ad Deū, quæ licèt ad omnia intercipiat̄ de facili recuperat̄, sicut Petrus, qui statim * post culpā amarissimè fleuit, * Mat. 26. ī fi. & hoc seqtur Do. ī c. hō Christian⁹ ī fi. 40. dist. & ī d. c. accusatus. & ēt sequit̄ do. Ab. hic per illud Psalmistæ. Si ceciderit iustus, nō collidet̄: qa Dñs supponit manū suā. & dr̄ ī c. septies. de pœ. dis. 3. Septies ī die cadit iust⁹, & resurgit, & sic lꝫ iustus cadat, nō ꝑdit nomē iusti, ex quo ꝑ bona opera illico resurgit, & ista seqtur do. Ab. ī c. nisi specialis. s̄. de offi. leg. & ī c. ex lr̄is. s̄ de dolo & cōtu. & ꝑ Bal. ī l. 1. C. si seruus extero. Et ista ꝓcedūt ēt ī religioso nobili, qa ꝑ ꝓfessionē factā in religione nō censet̄ amplius nobilis, vel potēs, sed æqualis cū cæteris, ſm gl. 1. ī c. ea, q̃ ī 5. quæ. de sta. mona. & in c. ꝑsens. 20. q. 3. & ī c. scripsit. 27. q. 2. & Bal. ī l. Deo nobis. C. de epi. & cle. Et ista de religioso inducit hic solus do. Ab. ad epum, ut leuiùs dicat̄ delīquere, q̃ inferior, cū dicat̄ religiosissimus, nisi peccet ɔtra uotū emissū ī receptione ordinis, vľ ex ɔtēptu reipu. ī scādalū aliorū, vt hic ꝑ ipsū, cui nec obstaret tex. ī c. si qs homicidiū. & ibi Do. 50 dis. vbi epo homicidæ īponit̄ pœnitētia 15. annorū. & depositio, inferiorib⁹ aūt pœnitētia minoris tpis, nisi dicat̄ illud esse rōne scādali, & sic ēt intelligit̄ iste tex.

3 Sūt † aūt tres casus, in quib⁹ magis peccat religiosus in eodem

* Pœnam. *Adde text. in c. homo. 40. dist. & 1. q. 1. c. uilissimis & Iuuē. sat. 10. omne animo uitiū tāto conspectius in se crimē habet, quanto maior qui peccat habetur. & an et quādo dicatur maior pœna, et quādo minor, et quibus respectibus, et modis, uide Soc. cons. 157. inci. præsens cōsultatio pulchra est uers. quintus punctus ē par. 2.*

* Fleuit. *Adde Lucæ. cap. 22. & Marc. c. 14. et de pœnit. distin. 1. c. Petrus doluit & fleuit.*

codē gn̄re peccati, q̃ alius, de quib. ꝑ beatū Tho. 2. 2. q. 186. ar. fin. & Io. An. & Do. ī d. c. accusatus. §. fi. & Do. ī d. c. homo Christianus. & do. Ab. hic. ¶ Primus, cū peccat ɔtra votū religionis, putà fornicādo ɔtra votū ɔtinētiæ, vel furtū faciēdo ɔtra uotū pauꝑtatis vel inobediado ɔtra votū obedientiæ. ¶ Scđs, qñ peccat ex contemptu, & tunc est ingratus diuini bñficij, quo sublimatus est ad statū ꝑfectionis, & Dei filiū ɔculcat ꝑ ɔtemptū. Vñ Hieremiæ 11. vltra mediū, Quid est, ꝙ dilectus meus ī domo mea fecit scelera multa? ¶ Tertius casus est, cū peccat scādalosè, ꝙ multi ad eius vitā respiciunt, vñ Hieremiæ 23. In ꝓphetis Hierusalē vidi similitudinē adulterij, & iter mēdacij, & ɔfortauerūt manus pes-

4 simorū, &c. ¶ Et † ista ītelligunt̄ de ꝑseuerātibus ī monasterio, aliàs eorū delicta semꝑ sūt grauiora, qa de ipsis dicit Aug. in c. quantū libet. 47. dist. nō sum deteriores expertus, q̃ q in monasterio defecerūt, & dicit beatus Th. vbi s̄. ꝙ tales efficiunt̄ pessimi, & īducit illud Hieremiæ secūdo circa mediū, Cōfregisti iugū, rupisti vincula mea, & de talib⁹ dicit gl. in cle. ī plerisque. de elect. ꝙ discurrēdo curias principiū cātāt illud Psalmistę, Laqueus ɔtritus est, &c. An aūt religiosus magis mereat̄ ī codē gn̄re meriti, q̃ alius, vide beatū Th. 2. 2. q. 87. ar. 6. cuius verba ad lr̄am ponit gl. eo nō allegato in cle. 1. ī ver. seipsū. de reli. & ve. sanc. & dr̄, ꝙ sic maximè ꝑꝑ virtutē latriæ oriētē ex voto ꝓfessionis, q̃ latria est cultus & seruitus soli Deo debita, vt ibi, & ꝑ Do. in c. si Canonici. §. cæterū. in vlt. col. de off. ord. li. 6. & beatū Th. 2. 2. q. 94. ar. 1. in respōsione ad ſm art. & art. 2. ī determi. q̃stionis, & ꝑ rōnes adductas in dictis locis tollit̄ opinio gl. in ver. voluerint. in c. 2. j. de obserua. ieiu. ¶ Scđa de-

5 claratio † in īponēda pœna corporali grauiùs punit̄ priuatus, q̃ existēs ī dignitate, * l. 2. C. vt nemo priuat⁹. & d. l. Pedius. ff. de incē. rui. naufr. & facit gl. ī c. cū beat⁹. 65. dist. & idē gl. in c. nō cogant. 11. dist. & gl. 1. hic, & Io. An. & do. Ant. ī c. ea, q̃. j. de sta. mo. & Ana. ī c. 1. ī vlt. col. j. de clari. vena. Et ibi dixit gl. solēnis, ꝙ nō dr̄ inferri moiori pœna minor, qa aliqua cēset̄ maior ī eo q̃ esset minor in minore, & ꝑ hac declaratione vide gl. ī c. q ɔtra pacē. 24. q. 1. & tex. & gl. in ver. nobilitati. in c. fi. j. de pœ. & tex. in l. ꝓperandū. §. sin aūt. C. de iudi. & Bar. in l. q̃dā. ff. de pę. Et in dictis locis dr̄, secus in pœna pecuniaria, vel spirituali, & iō dr̄ in l. fi. circa me. C. de sum. tri. ꝙ statuta terrarū duplicātia pęnas ɔtra nobiles ītelligunt̄ de pęna pecuniaria, nō corporali, ꝑ l. illicitas. ī fi. ff. de off. ꝑsi. Nec obst. ꝙ deferēdo maiorib⁹ ꝑsonis ī pęnis, videat̄ lex vti acceptione ꝑsonarū, qa rñdet Io. An. ī c. 2. ff. de off. dele. in 6. ꝙ ɔsiderat̄ acceptio, quo ad iustitiā ministrādā, sed in coactionib⁹ et pœnis dignitati defert̄, vt in iuribus ibi alleg. ī 1. gl. & ꝑ gl. ī c. ɔtumaces. 50. dist. vñ pōt iudex gratificari in aliqbus, ɔsiderādo no, ꝑ gl. in c. fi. s̄. de trāsac. Et ꝙ ī iustitia deferenda nō plus deferat̄ maiori, q̃ minori, latè ꝓbat hic Henricus Boich allegādo, qđ habet̄ Prouerbiorum 18. accipere persōnā ī iudicio, * nō est bonū, & regulā, in iudicijs. de re. iu. in 6. & tex. in l. sacris. circa fi. C. de ꝓximi. sacrorū scrini. li. 12. Et amplia, siue ī cognoscēdo, siue ī diffiniēdo, ſm Io. de Imo. ī d. regula, ī iudicijs. ¶ Fallit ī gererali clausula. Et qdā alij, ɔtēta in rescripto ad lites, q̃ ad maiores ꝑsonas expressius nō extēdit̄, in c. sedes. s̄. de rescri. tū ī odiū īpetrātis, q potuit eas exprimere, tū propter odiositatē rescriptorū, c. fi. s̄. de resc. & c. P. & G. de offi. dele.

* In dignitate. *Adde quod ī pari delicto regulariter honestiores ꝑsonæ quam viliores miti⁹ puniūtur, et in hoc humana iustitia à Diuina differt, apud quā nō est exceptio ꝑsonarū. l. 1. de fur. Balnear. l. 1. §. fi. de siccar. l. sacrilegij. §. ceterū. ad leg. Iul. pecul. l. si quis aliquid. §. abortionis. & l. capitalium. §. nō omnes. de pœn. & l. fi. de incen. rui. & naufr.*

* Accipere persōnā ī iudicio. *Adde quando sit seruanda æqualitas. Bar. & Ioan. de Plat. in l. in sacris. §. fi. C. de ꝓx. sacr. scrim. Cyn. Bar. Bal. et Saly. in l. fin. C. de fruc. & lit. expēs. Bal. in c. 2. §. quibus de consuet. recti seu. Fab. Port. & Are. in §. fi. col. 2. Inst. quibus alien. non licet. & Dyn. latè in reg. in iudicijs alleg. in text.*

¶ Et subdit, ꝙ in reuerētia exhibēda bñ defert̄ maiori, ꝑ c. sanè. el 2. in primo rñso, de off. dele. & ꝑ c. 2. e. ti. in 6. & c. volentes. & c. antiquæ. j. de priui. nā honor est q̃dā reuerētia in virtutis testimoniū alicui exhibita, vt ī primo Ethicorū, & iō virtus sola ē honoris debita cā, & dicit, ꝙ honorat̄ ēt aliqs ꝑꝑ virtutē alteri⁹ sicut prīcipes, & ꝑlati, ētsi sint mali, honorant̄ ꝑꝑ dignitatē eorū. ¶ Itē aduerte, si diceret̄, ꝙ ſm hæc pœna nō rñdet delicto, qa si delictū est maius rōne dignitatis, ergo maior dēt esse pœna, rñdet do. Card. post Laudi. & Zēze. in cle. multorū. in prin. in prima oppo. & in 12. q. de pœnis. ꝙ minor pœna reputat̄ maior in maiore. Allegat gl. in d. l. j. cū qua ɔcordat gl. fi. in c. 2. de offi. dele. li. 6. & subdit do. Car. ꝙ quāuis deferat̄ dignitati, tñ cū hoc stat, ꝙ auget̄ delictū rōne dignitatis. Et adde Do. in c. presbyter. 28. dist. vbi dicit ꝑ illū tex. ꝙ aliqñ plus peccāti minor pœna imponitur, qñ ex aliqua iusta cā credebat sibi licere, qđ fecit, facit gl. ī c. cū venerabilis. ī ver. migrasse. s̄. de ɔsue. & qđ ibi do. Ab. & Imo. & gl. in l. fi. ff. de abigeis. & in l. igit̄. ff. de li. cā. cū simili. ¶ Sūt tñ sex casus, in qbus nō diminuit̄ pœna rōne dignitatis ¶ Primus est, vbi aliquis delinquit in derogationē officij sui, ſm Bart. in d. l. q̃dā ꝑ illū tex. ¶ Secūdus est, qñ agit̄ de puniādo trāsgrediētē mādatū superioris, ſm Bal. signāter in c. 1. §. si qs verò temerario. de pa. iu. fir. ꝑ illū tex. ¶ Tertius est in proditore, vt in seq. declaratione. ¶ Quartus est, vbi est nimia ɔtumacia, ꝑ c. sanè. el 2. s̄. de off. dele. Notāt Io. An. & do. An. in d. c. ea, quæ. & Henricus hic. ¶ Quintus est in errāte in fide, qa siue sit Papa siue Imperator, siue clericus, siue laicus, punit̄ nullo respecto habito ad eius gradū, ſm Arch. in c. q cōtra pacē. 24. q. 1. ¶ Sextus casus est ille, de quo ꝑ gl. 2. q. 4. ī summa, quæ dicit, Papā posse deponi cū duobus testibus, lꝫ in cardinali requirant̄ plures vt ibi. ¶ Tertia declaratio Propter qualitatē pœnæ defert̄ magis nobili, q̃ ignobili, ſm Bar. in l. desertorē. in prin. ꝑ illū tex. ff. de re milit. & Bal. ī c. 1. §. rusticus. de pa. ten. Et iō nobiles nō suspendūtur in furca, sed viles, ſm ipsos. & sequit̄ dñs Ab. hic. Quod amplia ēt ad plebeiū diuitē & honestū, ſm Bar. in l. j. §. serui. ff. de pœnis. ¶ Et ad hmōi delationes facit tex. & gl. in ver. inferiores. in cle. multorū. de pœnis. & tex. in c. pastoralis. in prin. supra, de offi. dele. & ibi dñs Abba. allegat Bal. in d. §. serui. facit l. quoties. C. de dignitatibus. li. 12. vbi ɔstitutus in dignitate dēt citari in scriptis. Facit l. medicos. C. de profess. & me. li. 12. & c. q̃ periculosū. de sen. exc. li. 1. & c. inquisitores. de hære. li. 6. & gl. in ver. pōtificalē. in c. felicis. de pœnis ī 6. ¶ Quod aūt dictū est de furca, nō ꝓcedit in ꝓditore, ſm Bal. hic. arg. huius tex. q dicit, ꝙ in regno Frāciæ nobiles cōmittētes ꝓditionē suspēdunt̄ in altioribus furcis. ¶ Quarta declaratio. Nulla distinctio ꝑsonarū fit ad imponēdas pœnas relatiuas, sed ꝑdicta habēt locū in pœnis simil'r impositis. Vbi aūt eadē pœna imponit̄ vni, quæ alij, habita relatione ad aliā, nūquā auget̄, uel minuit̄ ex qualitate ꝑsonarū, ſm Bal. latè in leg. athletas. §. itē calumniator. ad fi. ff. de infa. vbi dicit, ꝙ si nobilis accusat diuitē, & deficit in ꝓbatiōe, punitur eadē pœna, & nō maiori, qa lege cauet̄, ꝙ puniat̄ eadem pœna, & vbi sunt talia verba, nō fit distinctio personarū, vt est gl. ordi. in l. ad Cōmentariensem. C. de cust. reorū. Nec obst. l. ab imperatore. ff. de præuaricatoribus. vbi in pœna talionis habetur distinctio personarū, qa ibi punit̄ eadem l. ¶ Et aliud est dicere eadē pœna. Pœna. n. talionis est eadē qualitate, & nō sufficit plus, vel minus, q̃ si pœna veniret imponēda accusatori ex eodē crimine, & ita dicit tenere Gui. de Cu. ibi. & in l. 2. C. de fide instru. ¶ Ex quo apparet cōuersio, ſm Bal. ꝙ lꝫ ex statuto magnas debeat puniri ī quadruplo, q̃ popularis, si magnas facit falsam accusationē contra popularem, ita ꝙ debeat puniri popularis crimine probato cōtra eū, dēt magnas puniri eadē pœna. & hoc facit pœnæ idētitas. Vnde statutum de pœna quadrupli loquens debet intelligi, ubi

pœna

Universidad de Deusto Biblioteca

pœna imponiť nõ habito aliquo reſpectu, ſed ſimplici
ter. nõ aũt ĩ pœnis relatiuis quod eſt no. dignũ & mẽti
tenẽdũ, ſm eũ. Et ſic declaro p̃dicta, & cũ hoc ɔcordat
ẽt Bal. in d. l. ſecũda. in fi. C. de fid. inſtr. allegando gl. in
d. l. ad cõmentarienſem. ſup qua ẽt Bald. meminit de
6 Guil. de Cu. in d. l. 2. ¶ Quinta declaratio. In † foro ɔſci
entiæ nõ attẽdiť qualitas pſonarũ, ſed peccata ɔſiderã-
tur ex cõtemptu, ſm glo. hic, & in d. c. homo Chriſtia-
nus. Et in dubio exiſtẽs in dignitate vr̃ plus contemne-
re, qa plura à Deo recepit, & ſic eſt magis Deo obliga
tus, & in eo maior vr̃ eſſe ingratitudo, ideo magis vr̃
peccare, & maximè ratione exempli, ſm Innoc. poſt
alios hic, & Inno. in capitul. inter corporalia. §. ſane. s̃.
de tranſlatio. & l. omne delictũ. §. primò, ibi, augeť au
7 tẽ ff. de re milita. ¶ Sed † nõ declarant iſti, quomodo
cognoſcať ɔtemptus in peccante? de quo eſt gl. trita in
c. Metropolitanũ. in gl. 1. 2. quæſt. 7. dicens, ex ɔtemptu
fieri, qñ fit aliquid ſine cauſa, & dicit ibi Do. poſt Hu-
go. quod ɔtemnere eſt aſpernari, & nõ curare. Alleg. c.
q humanis. 12. quæſt. 2. & c. excellentiſſimus. in fin. 11.
quæſt. 3. Sed vide omnino elegãter Do. quẽ Fulg. nõ al
legat, in c. nullus, 15. diſt. poſt Archi. in c. qcunque. 56. di
ſtin. vbi dicit, ꝙ qs dr̃ ex ɔtemptu facere, qñ voluntas
eius renuit ſubijci ordinationi legis, vel regulæ, & ex
hoc ꝓcedit ad faciendũ ɔtra legẽ, vel regulã. ¶ Qñ aũt
ex ɔuerſo pp particularẽ cãm aliquã, putà ex concupi-
ſcentia, vel ira induciť ad faciẽdũ ɔtra ſtatuta legis, vel
regulæ, nõ peccat ex ɔtemptu, vt ibi latius, ad quod ẽt
vide do. Card. poſt Stephanũ in cle. prima, in 3. not. de
ſepul. & aliquid p Cal. in tit. de ſenten. excommu. ɔſi.
4 ¶ Et not. ꝙ in dubio faciens ſcienter ɔtra ius, dr̃ con
temnere, vt eſt gl. no. in c. cũ illorũ, j̃. de ſentent. excõ-
mun. in ver. in ɔtemptis. & dic, ꝙ aliud eſt cõtemnere,
aliud nõ parere, vt eſt gl. & ibi Do. in c. quis autem. 10.
diſt. ¶ Itẽ no. ꝙ faciens actũ ꝓhibitũ ſine deliberatio-
ne non dr̃ contemnere, vt eſt gl. in §. alias ea demũ. in
ver. plus accipit. 25. diſt. & ibi Dominic. Et adde, ꝙ licèt
faciens actũ ɔtra legẽ conſilij nõ peccet, vt latè p do.
Ant. & Imo. in c. nã concupiſcentiã. s̃. de ɔſtitu. tñ fal-
lit, niſi faciat ex ɔtemptu, vt eſt glo. in d. c. quis autem.
10. diſt. Et ſub iſta declaratione inferri põt ad id, quod
not. & nõ decidit gl. in cap. fin. 14. quæſt. vltim. & dom.
Abb. hic, qui dicit, ꝙ ſi nõ apparet, qs magis ɔtemnat,
in dubio plus excuſať delinquens cũ pulchra, quàm cũ
deformi, qa præſumitur magis tentatus. ¶ Facit c. ſciẽ
dum. de pœnit. diſtinct. 3. ¶ Sed tñ attentis prædictis vi
detur in dubio p̃ſumi maior ɔtemptus in cognoſcẽte
turpem, quia quaſi ſine cã videtur delinquere, & idẽ
ſentit Arch. in dicto cap. fi. ¶ Sexta declaratio. Cęteris
8 † paribus delinquẽs palã magis delinquit, q̃ deliquens
occultè, ratione exempli & ſcãdali, l. tertia, C. de ſum.
trin. & c. præcipuè. 11. q. 3. & bon. tex. in cap. primo. ad
fi. de voto. li. 6. & facit illud Pſal. 31. Beati, quorum tecta
ſunt peccata. Tamẽ nõ ſemper dr̃ in maiori culpa, qa
in materia ꝓhibita, quomodocũque facit, ſemp præſu
miť dolus, l. 1. C. de ſica. c. 1. ſuprà. de p̃ſumpt. Si aũt mã
eſſet permiſſa regulariter, ſed certo caſu ꝓhibita, tunc
attẽtans caſum ꝓhibitũ dicitur magis culpoſus, ſi facit
clam, q̃ palam, imò faciens palàm potius præſumitur
errore, q̃ dolo ductus, vt l. fina. ff. de ritu nupt. vbi itẽ dr̃
de deſponſante cõſanguineã, & illam no. Dominic. in
cap. presbyter. 28. diſtinctio. Bar. poſt Dyn. in l. ſecũda,
§. & generaliter. ff. vi bo. rap. Et per illam l. infert notã
ter Bal. poſt Iacob. But. in l. tertia, C. de ſum. trin. & do.
Abb. in cap. de hoc. infra, de cele. miſ. & hic, ꝙ profeſ-
ſus, q relicto clauſtro ɔtraxit clàm matrimoniũ, eſt ſu-
ſpectus de hæreſi. Si aũt palam hoc fecit, p̃ſumitur po-
tius error, quàm malitia, vt latius in dictis locis, in qui
bus ita reducuntur nota. per gl. & Arch. in capitul. ne-
mo. 32. q̃ſt. quarta. & in cap. clericus ſolus. 81. diſtinct.
Et p hæc infert Bar. in l. pupillus. §. fi. ff. de author. tuto.
ꝙ ſi tutor emit rem pupilli palã, p̃ſumitur bona fide,
p l. nõ exiſtimo. vbi tex. no. ff. de admi. tut. ſec⁹, ſi emit
* clam, * vt illo §. fi. in princip. & dicit Imol. in l. poſt

9 contractum de dona. quòd † clande-
ſtinitas eſt maxima ɔiectura contra-
ctus ſimulati, p l. fi. de ritu nupt. & eſt
tex. in l. ab Anaſtaſio. ver. ſi qs. aũt oc-
cultè. C. man. & ibidẽ no. Bal. & iõ p
extrauagantẽ Io. 22. quæ incipit, & ſi
deceat. excõmunicati ſunt ipſo facto
p̃lati viſitantes curiã Romanã occultè, & in ſtatu non
cognoſcibili, & collatio bñficij eſt ſuſpecta, imò ſm
quoſdã, nulla, vt latè p Imo. poſt gl. in ver. occultè. in c.
vnico, j̃. vt eccl. benefi. & ignorãtia iuris nunquã excu-
ſat illũ, q facit actũ clàm, ẽtſi eſſet pſona alias excuſa-
bilis, vt eſt gl. in l. 1. C. de interdi. matri. quã multũ ſequi
tur Bal. in l. qcunque. in pe. col. C. de ſeruis fugi. & Ana.
in c. cũ ex iniũcto. j̃. de hæret. & eſt optimus tex. in c. cũ
ĩhibitio. fra. ꝗ clã. deſpon. vbi illud, qꝗ alias geſtum ex
ignorãtia excuſať, ſi fiat clã ñ ꝓdeſt,
1. q. 9. c. 1. & proteſtatio clãdeſtina, nõ a
releuat ꝓteſtãtẽ, nec vitiat actũ exp̃ſ-
ſo ɔſenſu partiũ celebratũ, ſm Bar. ĩ
l. q in aliena. §. Celſus. ff. de acq. hęr. ni
ſi fieret ex iuſta cã, vt p metũ, ſm Bal.
in l. ſi repetẽdi. C. de cond. ob cauſ. p
c. j. s̃. qꝗ met⁹ cau. & c. ſi iuſtus. j̃. de ap
10 pe. ¶ Dr̃ † autẽ actus [a] fieri clàm, qñ
a deficit præſentia iudicis vel alterius,
cui⁹ p̃ſentia, vel decretũ reqreret. Et
idẽ, ſi fit actus taliter, ꝙ nõ põt deueni
re ad notitiã, cuius intereſt ſm Bar. ĩ
l. 2. C. de his, q̃ ex publicis rõnib⁹. li. 10.
p illũ tex. & gl. in ver. occultè. & aliqd
p eundẽ in l. j. ad fi. C. vbi de p̃dijs cu-
ria. li. 11. & illud de decreto ꝓbať in d.
c. cũ inhibitio. cũ gl. ĩ verſ. clãdeſtinũ.
Idẽ, ſi aliqd fit de noctè, ſm Bal. in l. cũ
fratrẽ. in prin. C. de his, q. vt ĩdig. alle.
in ſimili no. p gl. in l. ſi exceptione. §.
ſed in hac. in ver. ignorãtia. ff. qꝗ me.
cã. & idẽ no. Ang. in l. 1. §. occiſorũ. ff.
ad Sylla. Idẽ, qñ aliqs facit actũ p ĩ ter-
poſitã pſonã, ſm Bar. in l. pupillus. p il
lũ tex. de autho. tuto. Et de alijs mo-
dis p gl. in dicto cap. cum inhibitio.
& p Angel. in l. vt tacitis. ff. de leg. 1. &
Bart. in l. nõ intelligitur. §. tacita. ff. de
iure fiſci. ¶ Vlterius nota ex illo
tex. in verſi. illi verò, ꝙ iuramentum
de non loquendo cũ perſonis cõiun-
ctis, de qbus in textu, eſt illicitũ, & ad-
de, ꝙ ſi iuraſſem nõ loq cũ pſona nõ
cõiuncta nõ importat meritũ, vel de
meritũ, tñ ſi video te errare, & nõ cor
ripio, pecco, ſaltẽ venialiter, ſm Bal.
in d. l. ſi ad excludendã. prope fi. Eſt er
go meritum loqui, ſm ipſum, quia of
ficiũ bonorũ debet obſtare erroribꝰ,
& paulo poſt ſentit, ꝙ nõ eſt neceſſa
ri a abſolutio à tali iuramẽto, de quo
dubitari põt, p iſtũ tex. & gl. à fortiori,
de quo ſuper gl. penu. Sed cõſidera ra
tionẽ huius text. loquentis tã de ɔiun-
ctis ſanguine, quàm de alijs, & p hanc
ſpecialitatẽ intuitus ſanguinis, intro-
ductũ adduci põt ad id, quod habeť
in tex. gl. & Bal. in l. eos. ff. de recepta.
11 vbi † pœna [b] appoſita receptãti Ban-
b nitũ in domo, alleuiať in receptante
cõiunctũ ſangine, quia nõ delinquit,
ꝓut alij. Idẽ de vxore receptante ma
ritũ, dicit Spec. de dona. inter virũ &
vxor. §. fi. Et ad iſtud de cõiunctis ſan
guine, p qꝗ p̃ſumiť, quod alias nõ p-
ſumereť, facit textus in l. Procula. ff.
de proba. & in leg. 1. § largius. in ver.

* Clam. *Adde l. qui ſine. ff. de neg. geſt. & Roman. in conſi. 139. inci. p ꝓpoſita quæſtionis. colu. 1. nu. 3.*

a Dr̃ aũt actus. *Adde tu, qꝗ multis modis dicitur fieri clàm. Et primò, quando fit aliquid non ſeruata ſollenitate requiſita, Bartol. in l. final. ff. de ritu nup. Dicitur etiã actus fieri clàm, quando non eſt ſeruata conſuetudo: Bartol. in l. ſecunda, C. de his, qui ex publicis ratio. lib. 10. Item dicitur fieri clàm, quando fit actus adeò occultè, quod non poteſt uenire ad notitiã aduerſarij, Barto. in l. non intelligitur. §. tacita. ff. de iur. fiſc. Item dicitur fieri clàm, quãdo fit actus non citato eo, qui poſſet cõtradicere, Bartol. in l. alio. in 5. column. ff. de alimen. & cib. leg. in uerſicul. ſed ille. Item dicitur fieri clàm, quod fit per ſcripturam priuatam, non autem, quod fit per publicum inſtrumentum. Ita Bar. in l. in tãtis. ff. de leg. 1.*

b Pœna. *Adde, quòd ubi pœna eſt appoſita receptanti bannitum, quod non habet locum iſta pœna, quando bannitus infert uiolentiam receptatori, ut ipſum acceptaret. Ita Bald. in leg. dilectis. ff. de noxal. in 1. colum. et ibi Ludou. Roma. & etiam idem tenet Ludo. Ro. in l.* j §.

§. 1. in eo. ff. ad Sylla. Et adde quòd idem eſt in recipiente patronum, vel dominum Bãnitum, quia minor pœna eſt ei imponenda, Cyn. & Bal. in l. 1. C. de his. qui latrones,

* Vxorem. *Adde Bal. in l. pactũ. in fin. C. de collat.*

in honorẽ ſanguinis. ff. de ſucceſſo. e-
dicto. & ĩ l. Aurelius. §. Titius teſtamẽ
to. ibi, pp nãlẽ affectũ. ff. de li. leg. & in
l. ſi ſeruus cõis. ff. de donat. ĩter vir. &
vxo. & ĩ l. ſi ſeruus plurimũ. §. fi. de le.
1. & ĩ l. aliena. C. de leg. & ĩ l. q cũ vno.
§. fi. de re mili. & ĩ l. ſi tutor aliquo. ff.
de ſuſpe. tu. & ĩ c. ſciãt cuncti. de elec. li.
6. & ĩ c. nõ æſtimemus. 13. q. 7. & ĩ c. Pe
trus. j̃. de homi. & ĩ c. ɔſtitutis. s̃. de te-
ſti. & in c. qa p̃ſulatus. j. q. 4. Et hĩc eſt,
ꝙ ita ɔſiderať pęna appoſita ɔſanguineo meo pp me,
ſi qua apponereť, ĩ d. c. ſciãt. & no. Bal. ĩ l. 1. C. de indicta
vidu. Bal. & Sal. pulchrè in l. fi. C. de ſpõſa. & Bar. ĩ l. Ti-
tia. ff. de ver. ob. & in l. hæres meus. §. fi. ff. de ɔdi. & de-
mon. & ĩ l. de pupillo. §. ſi qs ipſi. in 10. q. de ope. noui.
nun. facit c. afferte. & ibi dixi s̃. de p̃ſump. Et ſimiliter
inimicitia ɔtracta cũ vno de attinẽtib⁹, trãſit ad oẽs ꝓ-
pinquos in gradu ſm do. Ab. in c. cũ P. in ſcdo notabi-
li, p illũ textũ j̃. de appe. Et iniuria facta vni de familia,
cẽſeť facta toti familiæ, l. 1. & ibi Bar. C. ſi quacũque p̃di
tus poteſtate. Et declara, vt p Bal. ibi, ver. reuoco in du
biũ. & ꝓbať in l. ita ſtipulatus. §. Griſogonus. in fi. ff. de
ver. ob. & Bal. ĩ l. vnica. C. de raptu. vir. & Bar. in l. cũ ſci
mus. C. de agrico. & cẽſi. li. 11. & Bal. in l. raptores C. de
epiſ. & cle. ĩ c. 1. de eo, q interfe. frat. dñi ſui, & Io. And. ĩ
regula, fruſtra. ĩ Merc. & Imo. & Ro. in l. ſi finita. §. ſi de
uectigalibus. ff. de dam. ĩfect. Et dicit hic Bal. eſſe expreſ
ſum ĩ iſto c. ꝙ pater ẽt cũ iurẽto nõ põt priuare filiũ ali-
* mẽtis, nec maritus vxorẽ. * Et not. ꝙ
ɔiuncti inter ſe debẽt p̃ſtare ſubſidia
vitæ, & facit c. 2. s̃. de arb. Per quã di-
cũt do. Ab. & Imo ꝙ clericus põt ſo
rorẽ pauperẽ dotare ex bñficijs, facit
c. ſtudeat. ĩ fi. 50. diſt. vbi ꝓuideť clerico depoſito ñ ſolũ
ꝓ ſuſtẽtatione ſua, ſed ẽt filiorũ. Bonus tex. & gl. & ibi
Do. in c. omnino. 31. diſt. Et hinc eſt, ꝙ ũn faueť pſequẽ
ti iniuriã ſuorũ, quãtũ ſuã, c. oĩbus. 4. q. 5. & in c. de cæte
12 ro. in ver. ſuã, vel ſuorũ. s̃. de teſti. cũ ſimilibus. ¶ In † gl.
penul. ibi, ad cautelam, & ſic non de neceſſitate fit iſta
abſolutio, ſed ad cautelam, ſecundum gl. & idem di-
cunt do. Abb. & Imo. hic, quia tex. aſſertiuè dicit, hoc
iuramentũ illicitũ, & ratio eſt, quia repugnat legi diui
næ, Honora patrẽ & matrẽ, &c. & idẽ de fratre & ſoro
re ratione cõiunctionis, vel, ſm do. Ab. fit abſolutio fa
cti, ne quis noteť de periurio. Et ꝙ nõ teneat, facit c. q̃
ſacramento. 22. q. 4. & c. prox. de pœ. diſt. 3. Sed ɔtra gl.
tenet Inno. hic, dicens, ꝙ eſt opus vera abſolutione, &
ſequiť hic expreſsè do. Card. reiecta diſt. iurium, an qs
iuret nõ loqui, vel nõ præbere ſubſidium, quia ẽt poſſi
bile eſt, ꝙ iuramentũ de non prębendo præſidium, nõ
vergat in diſpendium ſalutis æternæ, vt qa pater non
indiget, & ſufficit, ꝙ aliquo caſu tale iuramẽtum põt
eſſe licitũ, vt quia pater eſt hæreticus, cui filius nõ vult
cohabitare, & hoc ſufficit, vt nõ poſſit ɔtraueniri ſine
licẽtia, c. ſi vero. s̃. eo. Ideo litera hic exigens abſolutio
nẽ, nõ eſt impropriãda, ſed dicit, ꝙ prima opinio poſ-
ſet ꝓcedere, vbi immineret caſus, ꝙ tale iuramẽtũ ꝓ-
duceret peccatũ, aliàs ꝓcederet ſecunda, & in dubio
fortè, antequã hoc appareret, verior vr̃ opi. Inno. quia
ſi tale iuramẽtũ diceret nullũ ꝓpter reſiſtentiã legis di
uinæ, nõ eſſet differentia, ẽt ad illũ qui iurauit non lo-
qui nõ ɔiunctis, quia de ipſo dictũ eſt, Dilige proximũ
tuũ, ſicut teipſum. & ſubdit hic Io. And. talẽ abſolutio
nẽ poſſe ɔcedi ab epiſcopo, ex quo nõ reſeruať ſuperio
ri, p c. nuper. de ſen. excõ. Et addidit hic do. Ant. ꝙ vbi
iuramentũ, de quo in tex. eſſet factum de pſona nõ ɔ-
iuncta, & eſſet talis, cuius ɔuerſatio eſſet inductiua pec
cati, valeret, aliàs aũt tale iuramẽtũ videť mittere odiũ
& non valere. Sed dicit Imol. hic, ꝙ etiã tunc fortè eſt
idem, quia videtur poſſe ſeruari ſine peccato, ſic vale-
ret iuramentũ de nõ intrando domum Martini, niſi
eueniat caſus, in quo nõ loqui, vel nõ intrare ſit indu-
ctiuum peccati, ſm Arch. in c. inter cætera. 22. q 4.

SVMMARIVM.

1 Ius monachatus retinetur per abbatiam, vel prioratum.
2 Factum calore iracundiæ, an obliget.
3 Iuramentum emanans calore iracundiæ, an obliget. Adde n. 4.

CAPITVLVM XIII.

SIcut ex literis. ¶ Nõ valet iuramẽtũ monachi clauſtrũ abiurãtis, & ſibi de hoc grauis pęnitẽtia imponiť. H. D. ¶ In tex. ibi, prior. iũcto ver. monacho. no. quod monachus, licèt efficiať prior, nõ tñ perdit nomen monachi. Facit c. fi. j̃. de ſymo. vbi appellatione monachorũ venit abbas. Ad idẽ c. ex eo j̃. de priuil. & ibi dicit domin⁹ Ant. in 2. notabili, ꝙ ẽt in priuilegijs appellatione fratrũ venit abbas, * & cũ iſtis ɔcor do. Ab. in c. cãm. el 2. s̃. de iudi. & declaranť per do. Ant. in c. vniuerſitati. in vlt. col. j̃. de ſen. excõ. & do. Car. in cle. 1. in 6. oppoſit. de regula. & do. Ab. & Ana. ĩ d. c. fi. de ſymo. & ibi examinaui. Et
1 ex iſto tex. infert hic do. Abb. ꝙ † cũ p prioratũ, vel abbatiã retineať ius monachatus, lꝫ prior vel abbas renunciet, vel deponať, remanet monachus illius monaſterij, & idẽ dicit ſe tenuiſſe poſt do. Ant. ĩ c. cũ ad monaſteriũ j̃. de ſta. mona. licèt Io. And. aliter ibi ſentiat, & Fede. latiſſimè ɔſi. 19. inci. qdã monach⁹. quorũ opi. ꝓcedit de iuris rigore, ſed iſta de æqtate, ſm ipſũ, de quo ẽt p Imo. ĩ c. ex trãſmiſſa. in vlti. col. de ſtatu mona. & in cle. 2. in vlt. col. de reg. & ibi do. Car. in fi. & Do. in c. accedẽs. in no. 50. diſt. & Bal. in l. ſi qs de togatis. C. de aduo. diuer. iudi. & do Ant. ĩ c. cũ cãm. s̃. de elec. & do. Car. ɔſi. 77. & Anch. in c. nullus. de elect. li. 6.
2 ¶ In † tex. ibi, iracũdiæ calore. Nota iuncto fi. lr̃æ, ꝙ calor iracũdiæ nõ excuſat à peccato, imò temerè iurãti imponiť pœnitẽtia. Et colligit hic Baldus, ꝙ calor iracũdiæ nõ excuſat, maximè monachos, q dẽt viuere in humanitate & mãſuetudine. Putat tñ do. Abb. hic, ꝙ eſt iuſta cã minuẽdi pœnã, licèt nõ totaliter cã excludat, p tex. in §. notãdũ. ad fi. 2. q. 3. in l. vnica, C. ſi qs impe. maledix. & ĩ l. omne delictũ. ff. de re mili. Et ſubdit
3 hic Io. And. ꝙ † ẽtſi iuramẽtũ emanat calore iræ, obligat, quod elegãter tẽperat do. Ant. niſi calor iracũdiæ fuiſſet tãtus, ꝙ illud deliberatè nõ feciſſet, qa tũc, cùm hæc volũtas ſit indiſcreta, nõ eſt obligatoria, vel ſaltẽ p epiſcopũ de facili relaxãda, & remittit ad no. p Ray. in ſum. in tit. de iuramẽto. circa princ. Subdit hic ſimpliciter Imo. ꝙ gl. ibi ſup tex. Ray. tenet ſimpliciter tale iurtũ obligare, qa vr̃ in culpa taliter iurans, & ideo ſibi imputãdũ, iuxta regulã, damnũ. de re. iu. in 6. & ꝓ ɔſideratione do. Ant. an ſit tãta iracũdia, &c. facit qꝗ no. Io. And. & do. Ant. in c. dudũ. j̃. de ɔuer. cõiug. vbi dicũt, ꝙ c. ſunt q. 17. q. 4. nõ ꝓcedit in tali iracundia, & ſic dicũt intelligẽdã gl. in c. dudũ. in ver. iracundiæ. dũ dicit, votũ p iracundiã factũ nõ tenere, ſecus, ſi iracundia nõ ſit in tali gradu, qa talia cũ ſint in ſe bona, vt votũ, donatio ad pias cauſas, & ſimilia, nõ egẽt deliberatione. Et ſequiť hoc dictũ do. Abb. hic, & in d. c. dudũ. & ibi ſubdit, ꝙ qa difficilè ꝓbari poſſet de iſto tãto furore, in dubio ſtareť opi. Io. And. ibi volentis, votũ calore iracundiæ factũ regulariter tene
* re. * Et iſta ɔſideratio difficultatis ꝓbatiõis militat et iſto caſu. Idẽ ꝓ opi. Io. And. ꝙ iracũdia regulariter nõ vitiet iuramẽtũ aliàs licitũ, facit, qꝗ no. gl. pe. in c. 2. j̃. de voto. q̃ vult, ꝙ votũ emiſſum ex facilitate, eſt validũ, ſed diſpẽſabile. Ad idẽ, qꝗ no. Hoſti. in Sũma. ne maledicis, vbi dicit, ꝙ blaſphemãti p iracundiã nõ remittiť pœna, per d. cap. ſecundo, verſiculo & præſumpſerit. De facili enim quis non blaſphemat, niſi iratus. Sed do. Abb. & Ioan. de Ana.
in d.

* Abbas. *Adde Car. in cle. 1. §. 1. de exceſ. p̃lat. & in cle. 3. in 1. oppoſi. de procurat.*

* Tenere. *Adde Ro. in ſingu. 514. inci. volo comẽtaris. l. qcquid calore. n. 2. vbi habet materiã voti calore iracũdiæ emiſſi.*

in d.c.ca.2,limitāt hoc,nisi esset tāta iracūdia ꝙ īduceret alienationē mentis, sicut dr̄, ꝙ ebrio remittit̄ pœna,*l.oē delictū.ff.de re mili.& cēset̄ alienus mente,c.à crapula.j.de vit.& hon.& maxime, qn̄ ꝓcederet iracūdia ex iusto furore,secus,si daret operā rei illicitæ,put a post amissionē ī ludo vt ibi p eos. Et ad hæc induco optimè,qđ no.Inn.ī c.cū dilectus. āte fi.s̄. qđ met.cau.&refert &seqt̄ Imo.post alios in vlt. col. vbi dicit, ꝙ lȝ ꝓfessio, cū sit opus optimū nō vitiet̄ ex dolo dāte cām ꝓfessioni,vt d.c.dudū.&ibi ꝯcordāt,tn̄ vbi esset dolus tātus, q deciperet prudētē,secus esset, qa vbi est tātus dolus,&circumuētio,nō vr̄ esse vllus ꝯsensus in ꝓfitēte, & iō dr̄ vitiari ꝓfessio ex dolo, sicut vitiaret̄ ex metu,q caderet in ꝯstātē virū,c. j.cum mā,s̄.quod me. cau. Et ex ista decisione Inn. formaliter infert̄ in ꝓposito', ꝙ habētia alterare mētē ex toto, vitiāt ꝯsensum,& vr̄ fieri ex errore. Vn̄ dr̄ in l.nō fatetur.ff.de ꝯfe.ꝙ q errat nō ꝯsentit, & iō ꝓfessio alienata mēte facta nō tenet,c.sicut,el.1.j.de reg. Ita in ꝓposito iuramētū emissum calore tātæ iracūdiæ, ꝙ inducat cæcitatē mētis,nō obligat tāquā carens cōsensu, secus,si nō est tāta iracūdia,qa obligat; sicut leuis dolus vel leuis iracūdia nō impediūt reqrētia liberū ꝯsensum, vt ī exēplis p̄notatis.

4 ¶ Est † verū, ꝙ do. Abb. hic recedit ab ista opi. & firmat īdistinctè, ꝙ iur̄tū ꝓ̄stitū p iracūdiā, vel ex abrupto,careat ꝯsensu,& p ꝯsequēs,nō obliget, licèt ad cautelā peti possit absolutio, & mouet̄ p no. in c.lr̄aturā.* j.de voto,vbi Io. And. post beatū Th. ponit reqsita de essentia ī voto, vȝ deliberationē,ꝓpositū & expressionē,quorū altero deficiēte votū nō obligat. Vn̄ idē putat do.Abb.in iuramēto ęq parādo ipsū voto. ¶ Sed nihilominus stare pn̄t p̄dicta,cū qbus expressè ꝯcordat do.Ab. in c.si verò.suprà eo.& in d.c.dudū. & facit, quod not. Arch. in c. ꝓclius.20.q.3.vbi dicit loquēs de voto, ꝙ lȝ calor iracūdiæ ipsū vitiet,quo ad Deū, tn̄ quo ad ecclesiā nō, qa ex quo exprimit̄, semp cogit̄ vouēs illud ꝑficere. Et ꝑsumit ecclesia deliberationē,& ꝓpositū in dubio,s̄m ipsū,& sic ēt puto in iuramēto. Vbi aūt appareret ꝯsensus,haberet locū ꝯsideratio do. Ab. Ecclesia.n.militās incerta de gradu furoris,&de passione iurātis,an ex ira efficiat̄ alienus mēte,vel nō, eligit tutiorē partē,sicut declarat in simili do.Abb.in d.c.si verò ī fi.loquēs de iuramēto extorto p metū. Et eius dicta ibi multū faciūt ad hāc mā. ¶ De alijs actibus gestis p iracūdiā,qn̄ valeāt,vide aliqua p Rom.sing. 513.incip.Volo cōmētari.vbi ēt vr̄ tenere,ꝙ iur̄tū p iracūdiā nō obligat,p textū ī lege secūda. C.ad legē Iul. maie. Et hoc idē dicit de ꝯfessione facta*calore iracūdiæ,& allegat gl.vulga.in c.ex literis.ī ver.admonita.j.de diuort. circa quā vide ēt do.Abb.ibi,&hic,& in c. fi.s̄.de ꝯfe.& in c.afferte.s̄. de p̄sump. & ī c.at si clerici.ī pri.s̄.de iudi.& do. An.&Imo.ī c.olim,s̄.de rescri.& do. Ab.in c.cū venerabilis.pp gl. 2. ibi, s̄. de excep.& do.Ab.ī c.cū olim.el 2.đ priuil.& do.Ant.in c. attestationes.j. de despō.impu.& de mā p Abb.in c. 1.in 2.no.j.de his, q filios occi. vbi dicit, ꝙ iracūdia nō excusat à peccato, nisi inducat alienationē mētis. Itē vide do.Abb.post alios ī c.de multa.de p̄ben.vbi ponit,an acceptatio secūdi bn̄ficij curati facta p iracūdiam,facit primū curatū vacare,đ quo ēt p Car. in cle.1.ī 1.opp.de off. iud. vbi tenet ꝙ nō,ex quo hēt fieri cā cognita,&ꝯsētiēte superiore,& sic vult, ꝙ actus nō momētaneus non dicat̄ excusare ab iracūdia,qđ no.& bene facit gl. ī c.si qs iratus. 3. q. 3. dicēs. ꝙ reiteratio inducit signū deliberatiōis,nec pōt allegari racūdia,& sequit̄ Bal.ni fallor, in l.1.C.de erro.calcu.& de mā vide omnino Do. in d. c.si qs iratus,vbi ad intellectū l.si nō ꝯuicij. C. de iniur. distinguit,ꝙ aut qrit̄, an iniuria dicta p iracūdiā puniatur,quātū ad simplicē iniuriā, & punit̄, qa iniuriari dr̄, d.l.si nō ꝯuitij.& optimè ꝓbat̄ ī d.c.si qs.vbi tex.vult,ꝙ lȝ sit ex ira,sit ꝯuitiū.*Si aūt qrit̄,an puniat̄,nō tāquā ꝓ iniuria,sed tāquā ꝓ delicto,vel calumnia,& tūc nō punit̄, quantū ad hunc* finē,p illum tex.s̄m ipsum, & vide ēt Spe.in tit.de accusa.§. 1. ver. qd si vocaui te. vbi dicit, ꝙ si dixi tibi iniuriā ꝓuocatus à te dicto,vel facto,sum excusatus,nec sum tibi ex hoc ꝯdēnandus.* arg.l.1.§.cū arietes.ff.si quadru. paup.fecisse dic.&sequit̄ Arch.ī c.ne gāda.el.2.ī fi.3.q.11.sed do. Abb. in c. dilecti.ī fi.j.de except. & pleniùs ī c.1. ī 1.col.j.de iniur. nō credit hoc ex toto verū,ꝙ d.l.si nō ꝯuitij.omnino tollat pęnā iniuriæ,& facit l.si ex plagijs. §.tabernarius. ad l. Aql. Credit tn̄, ꝙ ista sit iusta cā minuēdi pęnā,qa iusto calore excitatus ī tuli tibi iniuriā, p l. si adulteriū.§.īperatores. ibi,difficillimū est,&c.ff.de adult. Et ꝓ hoc optimè adduco text.in c.significauit.j.de pę.&remis.&qđ ibi no.Io.An.et Doc. ī c.significasti.el 2.j.de homi.cū ꝯcor. quas aliàs ibi dedi,vbi lȝ defensio sine moderamine īculpatæ tutelæ nō excuset à delicto,tn̄ est iusta cā minuēdi pęnā rōne p̄cedētis ꝓuocatiōis. Itē ꝙ calor iracūdiæ sit iusta cā minuēdi pęnā,ꝓbat̄ ex l.1.C.si qs īpe.male.& ī l.famosi.ibi,lubricū līguæ,&c.ff.ad l. Iul.maie.&ī c.si qs irascit̄.13.q.2.&ī c. īebriauerūt.15.q.1.& ī c.cū apud Thessalonicā.11.q.3. Et an valeat exōicatio lata p iracūdiā? Vr̄ tex. ꝙ sic,in c.episcopus si fortè. vndecima q̄stione 3.

* Pœna. *Adde Alex.post Bar.in l.respiciendum.§. delinquunt. ff. de pœn. Sal.in l.1.C. de siccar.et tex.in c.inebriauerunt. 15.q.1. & Ang. de malef. in vers. scienter et dolose. & Bald.in l.data opera.C. q.accus. in exhæredatione in voto,in iuramēto, confessione, acceptatione beneficij,in accusatione, & in dicto, vel facto calore iracundiæ, & in omnib. concludit nō valere nisi postea perseueraret in eadē voluntate. & idē ī donatione facta ecclesiæ,ī delictis, & in blasphemia.*

* Literaturam. *Adde Inno.ibi.et Phi.in c.si vero.suprà eo.& Richar. in 4. sent. distin. 39.art.3.q.2.*

* Facta. *Adde Ale.in l.quicquid calore.de reg.iur. & Ias.in l.si filiā. col.2.C.de ioff.testa. vbi ponit. qd*

* Conuitiū. *Ad de intra quantum tempus ille qui dixit alicui,vel fecit iniuriam possit se excusare,allegādo illud dictum, vel factum fuisse per iracundiam.vide Luc.de pe.in l.omnino curiales.C.đ decur.li.10.col.2. vers.sed pone.vbi varias refert opiniones,& videtur residere ꝙ intra triginta dies hoc allegare possit.per tex.11.q. 3. c. cum apud. & in l. si vendicari. C. de pecul.*

* Condēnādus. *Adde Ang.in l.si nō cōuitij.C.de iniur.et Lanfr.in c. quoniā cōtra.ver. cōfessiones.supra đ ꝓba.itē adde etiā ad materiā ea ꝙ habentur p Sali. in l. 1. per illum text. C. si quis imper. maledix.*

F I N I S.

SERIES CHARTARVM.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z
Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk.

Omnes sunt Quaterniones.

del demonio, determinaró passarse a el y darle noticia de como venia este socorro, y acordose que el vno se passasse luego y el otro a boca de noche, el vno viendo andar algunos Turcos a cauallo cerca del Burgo, començando a correr quãto mas pudo se fue para ellos, aunque voluiendo la cabeça atras con el miedo que lleuuaua por ver si alguno le seguia. Y quiso Nuestro Señor que para que la mala y dañada intẽcion deste, ni deste otro se cumpliesse que fuesse visto por vn pequeño mochacho que estaua a la vẽtana del polacio del Gran Maestre, que à grandes vozes dixo: Que vn soldado se yua para los Turcos. Lo qual oyendo algunos de la caualleria del Maestro: le siguieron con tanta velocidad, que antes de poder llegar a los Turcos le alcançaró, y lleuaró al Gran Maestre y por que preguntãdo por el por q̃ se yua a los Turcos le nego la verdad, le mando poner al tormento, enel qual confesso lo que passaua, y por ello el Gran Maestre le mando ahorcar y al compañero, porque estos fuessen castigados, y en ellos otros tomassen exemplo, para no cometer semejante delicto.

Crpitulo. 178. Como el socorro vino al Burgo. Y la alegria que se recibio con su venida.

AViendo pues entendido el Gran Maestre por el jugar del artilleria y los fuegos de Malta, Y como auia respondido Sant Angel, como hauia venido socorro, y viendo se tan cercado de enemigos, despues q̃ se perdió Sãt preguntole q̃ como se podia meter en q̃ los Turcos le offendiesse, el les dixo: Que mãdassen q̃ como el socorro partiesse de la ciudad viniesse la buelta del Saluador por la marina, y q̃ alli embarcãdose viniesse a la posta de Castilla, porq̃ por aql camino no topariã Turco ninguno, y q̃ si su Señoria mãdaua el yria para venir cõ ellos, y voluiendo a communicar sobre esto el Maestre al consejo, se determino, que se escriuiesse al gouernador Mezquita por carta en cifra: que dixesse a quellos caualleros y capitanes que alli veniã, que por las señas que de aquella ciudad auian sido hechas, auian entendido la merced que Dios y el rey Don Philippe su señor les hazian en embiarles socorro, mas que venian en tiempo que estauan tan apretados, y cercados, que dudauan de la entrada, pero q̃ considerando q̃ no entrando dentro, assi los vnos como los otros serian perdidos, que auenturando se todos se fuessen para el Burgo, q̃ ello remitia a Dioss y al buen geuierno de las cabeças q̃ alli veniã, y que se viniessen al Arenela a medio tiro de arcabuz del Burgo, q̃ alli hallariã varcas dõde se embarcassen la noche siguiente, los quales hasta el dia los aguardarian, y q̃ traxesse por guia el portador dela carta que era el mejor y mas fiel qne se tenia: y que la carta lleuasse vn Maltes saliendo a nado del Burgo, y se apercibiessen las varcas, y a su tiẽpo se lleuassen al Arenela. Escripta esta carta de la manera que esta dicho, se dio al Maltes, y salio por el agua del Burgo, y fue para la ciudad, y llegado a ella la dio a Mezquita, y ella communico a los caualleros que alli estauan, y a Melchior de Robles, y al capitã boninsẽe, los quales

otro, y assi pelearon [illegible] marauillosamẽte. Cinco largas horas se peleo assi con gran furia y corage refrescãdo de cõtinuo de nueua gente Mostafa a los suyos, que el y todos los de mas se admirauan de ver lo que suffrian y padescian los Christianos y la matança que hazian en los suyos, porque le auian muerto dos mil Turcos y herido gran cantidad, y pareciẽdole que ya estauan muy cansados embio a Selarrayz cõ dozientos otros Turcos que los retirasse, y haziendose assi, los Christianos que muy desalentados estauan, començaró a recobrarse, aunque mirando y viendo sus capitanes muertos, Y quinientos caualleros y soldados alli tendidos en tierra de la mesma manera, mucho se afligieron y congoxaron: viendo q̃ no voluian a parte los ojos que no les causasse tristeça y llãto, y que ellos que dauan tan mal heridos y parados, que no esperauan passar por otro mejor trance, si no qué presto les terniau compañia en aquel estado, pero descansado algun poco quanto pudieron cobrar el huelgo enterraron los muertos, y curaron de los heridos que casi erã todos curandose vnos a otros, y sin tomar otra hora de reposo, temiẽdose que luego les darian otro combate por los acabar y tomar el castillo, se comẽçaró a reparar algo de lo que les abian derribado, pero teniã tan poca fuerça, y tan poco aparejo para ello que era grandissima lastima. Y hablando se entre ellos qne harian pues se vian tan sin esperança de socorro, y desconsolados, determinaron hazer lo saber al Maestre q̃ para que los embiasse gente, y para ello le embiaron vn soldado geutilnadador que fue al Burgo por baxo del

que quisiesse no po[illegible] socorrerlo
sa a auer le tomado. Los Turcos e
dissimulo por no dar a entender
auia passado en Sant Elmo, por
que estauan con el no desmayasse
tes estando en la plaça, y con el
caualleros y soldados, dixo con
semblantes: Buenos han andado
de Sant Elmo, que bien han ca
los enemigos. Yo espero en D
pues hoy no le han tomado q̃ no
ran ya, y desuiandose dellos llam
lio del Aguila Felices, y dixole lo
saua: y mandole que sacasse luego
cientos caualleros y soldados de
stas, y llebando con el a Don Fr
Ruyz de Medina, y a Don Cor
no Castriote, y al Capitan Rom
embarcasse, y con ellos fuesse à s
a Sant Elmo, que estaua tan affli
necesitado. Pero aunque Felice
la diligencia nunca pudo entrar d
por la grau resistencia que hallaron
que estauan en la trinthera de la
Y como ya passasse la media noche
cuytados caualleros y soldados qu
uan en Sant Elmo no viessen yr ni
socorro, y les faltasse la esperança
tados ellos entre sanos y heridos n
mas de dozientos, y muy trabaja
cansados, no sabian que proueerse,
mo repararse, viendo qne ningun
hazian que luego no fuesse derrib
los que enello entendian muertos
no sabian darse maña a cosa alguna,
nos tenian agua para mojar los
nes. Y no por esto dexaron de tra
quanto pudieron, temiendo, que
ria venido el dia, segun lo mucho

Universidad de Deusto
Biblioteca